THESAURUS LINGUAE LATINAE

This file contains a part of the *Thesaurus Linguae Latinae* (ThLL), published in print in Leipzig *et al.* 1900–. Please check on our website (www.thesaurus.badw.de) whether you have the latest version of the file (the version is indicated in the last line on this page).

The **abbreviations** used in the ThLL are explained in the *Index librorum*, which has basic information on all Latin texts from Antiquity (incl. chronology and editions). It is regularly updated and can be consulted on our website: www.thesaurus.badw.de.

Navigating in this file

This file has a **bookmark for every headword**, including those in the *Addenda et Corrigenda* (in vols. VII/2, IX/2, X/1, X/2, *Onomasticon* C & D). You can use the list of bookmarks for fast navigation and to get an overview over the entries. Please note that the list of bookmarks=headwords may not (yet) be complete.

Searching in this file

You can search through the bookmarks/headwords in many pdf-readers after activating the option 'include bookmarks' (or similar) in the search menu.

The file includes an uncorrected OCR text, which may be useful for copying short phrases. **You can search through the text, but may not find what you are looking for – even if the information is contained in the printed volume.** Due to the complexity of the typeface and the age of the print the searchable text (*behind* the page on the screen) is only partially correct and thus may differ from the digital reproduction (= what you see on the screen). **The text of the print** (and its digital reproduction) **is the only authentic version of our dictionary**.

For full-text searches you can use the ThLL-database published by *De Gruyter*™ (available in research libraries).

License and limitations of use

This work is offered to you under a *Creative Commons Attribution-NonCommercial-NoDerivs CC BY-NC-ND* license (explanation here). In addition, you are not allowed to print or modify (parts of) this file or to upload it to a public website (**no file-sharing**). We kindly ask you to respect these restrictions. Instead, please refer fellow researchers to our website. Continued access to this version of the ThLL depends on your acceptance of these conditions. Please also leave this page and the watermark in the file.

Further information

We are enthusiastic about cooperation with academic researchers anywhere in the world. Please include references to the ThLL in your publications where relevant. If you have a lexicographical question about the Latin of Antiquity which cannot be answered from the published volumes of the ThLL, please contact us; contact information is on our website: www.thesaurus.badw.de.

Enjoy working with the Thesaurus Linguae Latinae!

Michael Hillen, General Editor and Project Leader
Munich, February 2019

version 1 (6 February 2019)

THESAVRVS
LINGVAE LATINAE

EDITVS AVCTORITATE ET CONSILIO
ACADEMIARVM QVINQVE GERMANICARVM
BEROLINENSIS GOTTINGENSIS LIPSIENSIS
MONACENSIS VINDOBONENSIS

VOLVMEN VI
PARS PRIOR

F

MDCCCCXII—MDCCCCXXVI
LIPSIAE IN AEDIBVS B. G. TEVBNERI

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

firmiter *v.* firmus.

firmitūdo, -inis *f. a* firmus. PRISC. gramm. II 122,27 in 'tudo' desinentia ... assumunt 'tudo' 'i' antepaenultima correpta, ut ... firmus firmi -o. GRAMM. suppl. 69, 3. NON. p. 109, 7 -o pro firmitas. GLOSS. firmitas. *de usu: legitur apud* PLAVT. (*semel*), RHET. Her. CIC. CAES. PLIN. nat. TAC. *inde raro apud prosae orationis scriptores* (NOT. Tir. 95, 50).

I *i. q. robur, vigor*: **A** *de rebus incorporeis*: PLAVT. Asin. 320 si istam -em animi optines, salvi sumus (CIC. Att. 10, 1, 1 epist. 5, 13, 3 CAECIN. Cic. epist. 6, 6, 13. CAES. civ. 3, 28, 4 [fortitudine *codd. recc.*]. TAC. ann. 4, 8. 14, 49. *cf.* 3, 6 referendum ... animum ad -em). ITIN. Alex. 52 civitas magnitudine nimia et -e inexpugnabilis. AMM. 18, 9, 4 *barbari* armorum viriumque -e inter alios eminentes. SCHOL. Hor. Vind. ars 8 species orationis vanae id est nihil -is nihilque soliditatis in se continere. *i. q. firmamentum*: AMBR. Isaac 4, 31 Pauli ... vocatio ecclesiae -o erat. HEGES. 4, 26, 1 cum belli incentivum sit ignavia imperatoris et contra -o pacis in hoste virtus. **B** *de rebus corporeis*: CAES. Gall. 3, 13, 8 neque ... his *navibus* nostrae rostro nocere poterant, tanta in iis erat -o. 4, 17, 7 tanta erat operis -o ..., ut *eqs.* (*cf.* AMM. 20, 11, 12 omni ... virium nisu et oppugnatorum vineae -e summa defensabatur. 23, 6, 35 *villas* nulla murorum -e communitas). IVL. VAL. 2, 28 *Darius* Strangam ... etiam tunc stratum -e (*v. l.* fortitudine; *sc. glaciei*) perviabili transmittit. 3, 28 portarum valvis aere vel ferro ad -em vel decorem impendio fabre possessis. **C** *de animantibus*: TAC. ann. 6, 46 *Tiberius* gravescente valetudine nihil e libidinibus omittebat, in patientia -em simulans solitusque eludere medicorum artes. 15, 62 *Seneca* lacrimas eorum *amicorum* modo sermone modo intentior ... ad -em revocat. HIL. in Matth. 31, 8 *Christus* non ergo, ut non patiantur *discipuli*, rogat ..., sed ut ... bibendi calicis in eos ex se transeat -o. AMM. 22, 9, 12 curialibus quisquam appetitus, licet privilegiis et stipendiorum numero et originis penitus alienae -e communitus, ius obtinebat aequissimum. *pro titulo in allocutione*: EPIST. imp. Constantii ad Athan. 4 Migne 13, 563^{A} litteras tuae -i (*στηρρότητα*) porrigendas.

II *i. q. soliditas, durabilitas*: **A** *de rebus incorporeis*: RHET. Her. 3, 11, 20 *figura vocis* dividitur in tres partes: magnitudinem, -em, mollitudinem. *ibid.* -em vocis (3, 12, 22) ... comparat cura (*Schuetz*, natura *trad.*). *ibid.* de magnitudine vocis et -is (*v. l.* firmitatis) parte (3, 12, 20). 3, 12, 22 utile est ad -em sedata vox in principio. CIC. rep. 1, 69 haec constitutio ... habet ... -em. AMBR. bon. mort. 3, 12 nulla -o sententiae, nulla constantia. in die nox desideratur, in nocte dies quaeritur. **B** *de rebus corporeis*: PLIN. nat. 13, 61 materies *perseae arboris* bonitate, -e ... nihil differens a loto (*cf. seq.* fideli materie). TAC. ann. 4, 72 *Frisii* in usus militares coria boum penderent, non intenta cuiusquam cura, quae -o, quae mensura.

III *i. q. auctoritas*: **A** *in argumentatione*: CIC. inv. 2, 32 causa facti parum -is habet, nisi animus eius, qui insimulatur, in eam suspicionem adducitur, uti a tali culpa non videatur abhorruisse. 2, 58 *translationes* eiusmodi sunt, ut per se minus habeant -is, confirmentur autem assumpta alia aliqua constitutione (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 19 p. 276, 22 *in iudiciis translatio* ipsa per se parum -is tenet assumitque vires alia constitutione). Att. 11, 14, 2 ad me, quid tibi responderint *Balbus et Oppius*, scribas; non quo ab isto (*Caesare*) salus data quicquam habitura sit -is, sed tamen aliquid consuli et prospici poterit. **B** *in iure*: EDICT. imp. Constantini frg. Vat. 248 volumus ..., ut ... emancipatio -e evacuetur. EPIST. Roman. Conc. ad impp. Grat. et Valent. 4 Migne 13, 579^{A} statuti imperialis non novitatem, sed -em postulamus.

syn.: gravitas (CIC. epist. 5, 13, 3), constantia (*l. 41*), soliditas (*l. 15*), vires (*l. 52*). *opp.*: novitas (*l. 59*).

firmo, -āvī, -ātum, -āre [*a* firmus. *Th.*]. *de notione*: GLOSS. στηρίζω, βεβαιῶ. ἀντιστηρίζω. -are stabilire. -ata immota, immobilis (*ad Verg. ecl. 4, 32 spectare putat Goetz*). *legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem. haud raro confunditur in codd. cum* formare, *velut* IVST. 3, 2, 9 VEG. mil. 4, 41. [*dub.*: PLAVT. Bacch. 1202 satin ego istuc habeo offirmatum (firmatum *Anspach*). TAC. Agr. 43 affirmare *trad.*, -are *coni. Henrichsen.*] [*it.* fermare, *francog.* fermer. *M.-L.*]

I *i. q. corroborare, fulcire*: **A** *res corporeas*: **1** *urbem, praesidia sim.*: CIC. leg. agr. 2, 77 -ari opes (off. 2, 40 LIV. 1, 41, 6). VERG. Aen. 11, 466 pars aditus urbis -et (SIL. 10, 411 TAC. hist. 1, 32). LIV. 4, 27, 7 portarum stationes (5, 43, 2). 32, 40, 10 -ato praesidio (43, 20, 4. 44, 8, 1 *al.*). 44, 8, 5 muros (STAT. Theb. 4, 360. *cf.* TAC. hist. 3, 76 intuta moenium). 44, 12, 5 custodiis -atis. VELL. 1, 8, 5 urbem (TAC. hist. 5, 11). SEN. benef. 6, 31, 9 -are ac fulcire labentia (AMM. 17, 13, 28). TAC. hist. 5, 12 templum Eleazarus -verat. ITALA Ios. 6, 1 (Lugd.) Iericho ... erat ... -ata (*ὠχυρωμένη*, VVLG. munita). *adde* VVLG. Sirach 3, 11 benedictio patris -at domus filiorum. *accedit abl.*: CIC. Catil. 1, 10 domum praesidiis (epist. 1, 7, 4 LENT. Cic. epist. 12, 15, 2 classem. BELL. Afr. 9, 2 oppida. LIV. 1, 33, 4 *sg.* 5, 12, 4 21, 22, 2 provinciam. 21, 57, 6 emporium [*syn.* munire]. *al.*). rep. 2, 33 urbem ... colonis. CAES. Gall. 6, 29, 3 locum munitionibus (LIV. 9, 44, 9 munimentis. *cf.* 25, 38, 13 operibus). BELL. Afr. 13, 2 cornu ... equitum copiis (*cf.* 37, 4 subsidiis. LIV. 2, 31, 2 aciem ... ordinibus [4, 37, 8 subsidiis. *passim*]. SIL. 9, 235 agmina ... patrio -vit milite. TAC. hist. 4, 70 copias ... veterano pedite atque equite). OV. epist. 15, 179 turribus ... moenia (LVCAN. 2, 449 aggere). LIV. 1, 15, 6 urbis ... bello ac pace -andae (*cf.* VELL. 2, 123, 1 ad -anda [form- *cod., em. Burerius*] pace, quae bello subegerat). 27, 26, 9 tumulum ... castello. PLIN. nat. 18, 47 fossas ... saepibus. *accedunt praep.*: adversus: TAC. hist. 4, 22 adversus ... belli minas legati ... muros ... -bant. ann. 4, 39 domum adversum ... offensiones. ad: FIRM. math. 2, 20, 8 stella ... ad praestandum aliquid facili ... ratione -ata. 6, 1, 7 *sidus* fortius ad nocendum ... malitiae potestate -atur.

2 *corpus vel corporis partes vel res quae ad corpus humanum pertinent*: CIC. de orat. 3, 227 illud ad -andam est vocem salutare (PLIN. nat. 20, 212 QVINT. inst. 11, 3, 24 PLIN. epist. 9, 36, 3. GELL. 2, 3, 1 -andis roborandisque). LVCR. 6, 397 bracchia consuescunt -antque lacertos (*cf.* ITALA Ier. 17, 5 [Aug. c. Faust. 13, 8] -at carnem bracchii [*στηρίσει*, VVLG. ponit]. SEN. epist. 15, 2 occupatio exercendi lacertos et dilatandi cervicem ac latera -andi). VERG. georg. 3, 209 vires industria -at. OV. rem. 245 -ata ... mente (fast. 1, 497). CELS. 1, 1, 1 ignavia corpus hebetat, labor -at. 8, 1, 23 ventrem. 8, 7, 6 maxillam. PLIN. nat. 20, 235 dentes (21, 180. 23, 59). 24, 27 stomachum. STAT. silv. 2, 5, 23 *leo* -at ... oculos animamque hostemque requirit. SER. SAMM. 302 membra. VVLG. thren. 2, 4 -vit dexteram suam. VERG. Aen. 3, 659 vestigia -at (*c. abl.*: LVCAN. 4, 41 pilo. STAT. Theb. 2, 11 virgā). CVRT. 4, 9, 18 gradum (SIL. 3, 633. *c. abl.*: AMM. 14, 2, 6 nisu). *accedit abl.* (*cf. l. 24 sqq.*): CIC. Tusc. 2, 36 corpora ... labore (LIV. 27, 13, 13 cibo [9, 32, 4 -atis ... cibo viribus]. CELS. 4, 13, 6 athletico victu. QVINT. inst. 8 pr. 19 exercitatione). CIRIS 43 robore nervos. QVINT. inst. 1, 1, 36 *memoria* -atur atque alitur exercitatione. PHYSIOGN. 54 rigore ... cervicem. *accedit* adversum: AVR. VICT. vir. ill. 76, 8 adversum venena medicaminibus corpus.

de herbis sim.: CATVLL. 62, 41 *florem* mulcent aurae, -at sol, educat imber. PLIN. nat. 17, 206 -etur radix (QVINT. inst. 10, 7, 28 descendendo). PALLAD. 5, 2, 4 semina nondum maturitate -ata sunt. 6, 2, 1 *sarmenta* adminiculis -emus. *huc spectat*: ISID orig. 17, 1, 3 *Stercutus* agros -vit (*sc. stercorando*). *metaphorice*: CIC. Cael. 79 -ata iam stirpe virtutis.

B *res incorporeas*: CIC. Verr. 4, 3 -ata aetate (Cael. 43 VERG. ecl. 4, 37 COD. Theod. 2, 17, 1, 3 [*a. 321*]). Mur. 23 omnia, quae sunt in imperio ..., -ari putantur (SVET. Vesp. 1, 1 imperium). rep. 2, 4 rempublicam (Lael. 1, 37 AVR. VICT. Caes. 24, 7). 2, 12 civitatem (IVST. 41, 5, 1. *cf.* CIRIS 125 regnum [LIV. 1, 35, 6. 31, 11, 12 *syn.* augere. VVLG. II reg. 7, 12. AVR. VICT. Caes. 3, 20 regia potestas -ata]. SEN. Thy. 971 sceptra. TAC. ann. 3, 60 Tiberius vim principatus sibi -ans [5, 4 VVLG. II reg. 7, 24]). Tusc. 2, 65 *patientiam*. BELL. Afr. 18, 2 -atis ... rursusque renovatis animis. OV. Pont. 1, 3, 27 bene -arunt animum praecepta iacentem (OCTAVIA 929 IVST. 7, 6, 5. *cf.* SEN. Tro. 951 alleva animum et ... -a spiritum. VAL. FL. 2, 47 pectora. VVLG. Iob 11, 13 cor [GREG. M. moral. 10, 25]). VAL. MAX. 2, 7, 12 disciplinam. TAC. ann. 3, 31 -andae valetudini. HIL. in Matth. 31, 5 fides -anda ... credentium (NICET. symb. p. 354, 1). 33, 3 infirmitas ... -atur (*cf.* HYMN. Ambr. I 4, 24 infirma ... -ans). PS. HIL. c. Arrian. 12, 9 impietas ... -etur. AMM. 21, 10, 2 -ata spe (26, 4, 4). AVG. civ. 6, 7 p. 259, 1 D. opiniones (6, 8 p. 262, 24). CLAVD. MAM. anim. 1, 1 p. 22, 10 inexhausto -atoque odio. *accedit abl.*: CIC. Cluent. 43 animum ... consilio ac ratione -atum (VERG. georg. 4, 386 omine. VELL. 2, 110, 6 stabilem ... et -atum [formatum *cod., em. Burer*] ... experientia. SEN. epist. 117, 21 studiis. TAC. ann. 12, 34 exemplis. MIN. FEL. 36, 4 luxu solvitur, ... frugalitate -atur *animus*). LIV. 3, 56, 13 legibus dominatio an libertas -ata. SEN. dial. 3, 6, 2 valetudinem ... mutata vitae dispositione -are. PS. APVL. Ascl. 39 -ata ... legibus disciplina. CLAVD. carm. min. app. 22, 117 -verat annis crimen. APRING. in apoc. 1, 20 trinitatis fide roborata et caelestis mysterii sacramento -ata.

accedunt praep.: ad: CIC. Tusc. 2, 28 -andos animos ad dolorem ferendum. in *c. acc.*: CIC. Sull. 32 ut in ceteros -ret imperium. LIV. 21, 5, 5 animis in se -atis. HOMER. 497 animos ... in proelia -at (664 in certamina. IVST. 22, 4, 3 in ... patientiam). adversus: SEN. nat. 6, 32, 2 *animum* hic ... casus adversus omnes -verit, erexerit (TAC. ann. 15, 59 adversus suprema). contra: SEN. epist. 18, 6 animus ... contra iniurias fortunae ... -etur. ex: LVCIF. Athan. 1, 2 p. 69, 6 praeceptum ... non ... veniens ex lege dei, sed plane ex voluntate diaboli -atum. RVFIN. hist. 4, 5, 2 ecclesia ex Hebraicis fidelibus coacervata -ataque. per: GREG. M. moral. 10, 25 -ari cor non ... per virtutem dicitur, sed per insensibilitatem.

C *animantia* (*cf. p. 812, 12 sqq.; de cornu, acie sim. v. p. 809, 84 sqq.*): **1** *spectat ad animum*: LENT. Cic. epist. 12, 14, 2 sociis ... -atis. CAES. civ. 3, 65, 2 cuius adventus Pompeianos compressit nostrosque -vit. SALL. hist. frg. 3, 26 Cyzicum perrexit -atus (-atum *cod. em. Maius*) animi (*cf.* TAC. ann. 1, 6 -atus animo [ITIN. Alex. 31 CORP. VI 1527, 59]). VERG. Aen. 9, 785 talibus (*dictis*) accensi -antur. OV. met. 3, 689 pavidum ... -at deus. LIV. 3, 55, 6 plebem ... tribunicio auxilio satis -assent. VAL. FL. 1, 79 *Iasonem* animi incertum ... -at religio. TAC. hist. 2, 76 pavoribus nutantem ... -bant. 4, 46 *milites* -ati (*i. q. non iam trepidi*). IVST. 2, 11, 9 Leonidas ... suos -verat. *adde* SPART. Sept. Sev.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 3 -atis ... provinciis. *accedit abl. instr.*: Cic. ad Brut. 1, 10, 4 Antonium ... consilio et auctoritate -vi (Lent. Cic. epist. 12, 15, 6 nos). Hor. carm. 3, 5, 46 consilio patres. Cvrt. 3, 11, 9 Macedones ... adhortatione. Lvcan. 2, 245 *virum* dubium certo tu robore -a. Val. Fl. 5, 368 trepidam dictis ... alumnam. Tac. ann. 4, 8 alloquio adulescentulos. Qvint. inst. 10, 1, 131 robustis et severiore genere *scribendi* satis -atis *pueris*. Porph. Hor. carm. 3, 9, 18 ('diductosque iugo cogit aeneo') nos Venus iungit ac -at (*Fabricius*, format *trad.*) perpetua coniunctione. Firm. math. 6, 4, 4 ingenii potestate -atos. Optat. 3, 12 p. 101, 2 sinistra opinione turbati, ... veritate -ati sunt. Amm. 26, 7, 13 -atus meliorum sententiis. Cassiod. in psalm. 1, 1 *vir* animo stabili defixus et coelestium rerum contemplatione -atus. inst. div. praef. p. 1107^{C} milites Christi ... meditatione -ati. *accedit praeterea dat.*: Tac. ann. 1, 71 *Germanicus milites* alloquio et cura sibique et proelio -bat. *accedunt praep.*: in *c. acc.*: Sen. epist. 24, 24 in utrumque ... monendi et -andi sumus. Cypr. Ios. 271 sese ... in proelia -ant. ad: Tac. ann. 13, 40 decurio ... ceteros ad obsequium exemplo -verat. Firm. err. 28, 10 bene se ad sacrilegium ... furoris temeritate -ret. Hil. in Matth. 30, 3 ad omnem se ministerii constantiam ... fidei voluntate -verant. Epist. pontif. 369 (*a. 428*) Migne 50, 433^{A} minoribus initiati officiis *ecclesiasticis* ad maiora -entur. super: Vvlg. psalm. 104, 24 -vit eum super inimicos. **2** *spectat ad universum statum, maxime corporis*: Sen. Thy. 201 se -at aut vires parat. Sil. 1, 291 -vit tenues ortus ... Daunia pubes. Stat. Theb. 1, 62 *Oedipum* traiectum vulnere plantas -asti. 4, 582 nec iam -anti baculo nec virgine fida nititur. Ps. Qvint. decl. 8, 12 sibi quisque -atur (formatur *Schulting*), sibi quisque componitur. Greg. Tvr. Mart. 3, 52 omni infirmitate dempta -atus. *accedit abl.*: Cvrt. 6, 27, 10 largo ... pascuo -andae *equae* (6, 37, 9 pabulo). 7, 5, 14 *milites* cibo ac potione -atos (Frontin. strat. 2, 2, 8. *cf.* Tac. hist. 2, 76 usu [Amm. 16, 10, 21. 30, 7, 1]. 2, 93 labore). Clavd. carm. min. app. 2, 68 *Herculem* praegelidis durando -at in undis *Chiron*. Drac. laud. dei 2, 739 tenues adiecto robore -as. *adde*: Greg. Tvr. Franc. 3, 25 in regno -atus *Sigivaldus*.

II *i. q. stabilire, sancire* (*hic illic accedit abl.*): fidem: *v. l. 61. 81. p. 810, 51. 63. 812, 4.* foedus: Verg. Aen. 11, 330 foedera -ent *oratores*. 12, 212 talibus inter se -bant foedera dictis. Pavl. Fest. p. 235 Sil. 16, 168 Tac. ann. 6, 30. Avson. 423, 5 per sacra. Amm. 17, 14, 1 sub hac lege. *accedit* cum: Amm. 26, 4, 6 cum quo foedera -arat. Svlp. Sev. chron. 1, 42, 2. pacem: Verg. Aen. 11, 356 pacem hanc aeterno foedere -es (iungas *M*). Cvrt. 10, 8, 23 concordia et pace -ata. Tac. ann. 12, 47 dis testibus pax -retur. 15, 2 Amm. 16, 3, 2. *accedit* cum: Liv. 9, 3, 10 cum populo per ingens beneficium perpetuam -are pacem. Amm. 16, 9, 3 Anon. Vales. 6, 32 Pavl. Med. vita Ambr. 30. *alia*: Liv. 3, 64, 3 nondum -atis legibus (Tert. adv. Marc. 4, 9 p. 444, 5. Clavd. rapt. Pros. 1, 63 -atas pacis dissolvere leges). 28, 17, 8 -andae *amicitiae*. Amm. 25, 7, 13 decreto -ato (Schol. Cic. Bob. p. 139, 2 St.). Ps. Ascon. Verr. p. 215, 1 St. concordia ... -retur (*codd.*, servaretur *Stangl*). *accedunt praep.*: Liv. 32, 5, 5 cum Achaeis ... per haec societatem -bat. Tac. hist. 3, 9 per nuntios pacta ... -ret. 4, 57 cum ducibus ... pacta -vere (Vvlg. lev. 26, 9. *cf.* Oros. hist. 3, 15, 8 -atam cum Samnitibus pactionem).

III *i. q. probare, approbare, constituere*: Ter. Haut. 1048 cur non ... quod dotis dixi, -as? Cic. carm. frg. 19 (div. 1, 106) sic aquilae clarum -vit Iuppiter omen (Verg. Aen. 2, 691 Sil. 4, 217. 16, 259 Stat. Theb. 1, 504). inv. 1, 62 *propositionem* velle approbare et -are. part. 71 dubia -antur. 122 in -andis (*sic codd. opt., ut videtur*; confirmandis *vulg.*) ... nostris argumentationibus infirmandisque contrariis. Verg. Aen. 8, 78 propius tua (*o Thybri*) numina -es (*cf.* Avg. civ. 21, 6 p. 498, 17 D. si ... concesserimus, -bimus numina paganorum). Prop. 4, 1, 92 meam -ant ... duo busta fidem. Sen. nat. 2, 33 promissa. Tac. ann. 3, 60 libero senatui, quid -ret mutaretve. Tert. pudic. 5 p. 226, 10 in talibus titulis -andis muniendisque. Comm. apol. 368 ut ora prophetica -et. Avr. Vict. Caes. 10, 2 concessa per priores principes -ari ab insequentibus mos esset. 13, 5 -ato pistorum collegio. Hil. ad Const. 2, 4 *usus* nec veterata defendit nec innovata -vit. Filastr. 45, 3 mendacium -bat doctoris sui. Avg. civ. 7, 24 tit. *telluris cognominum significationes* non debuerunt multorum deorum -are opiniones. Prosp. chron. I p. 464, 1210 concilii statuta -antur et inseruntur. *accedit abl.*: Cic. Verr. 1, 55 id *crimen* argumentis ... -vero (*cf.* Qvint. inst. 4, 2, 102 argumentatione). inv. 1, 10 coniecturis causa -atur. 1, 48 credibile est, quod sine ... teste auditoris opinione -atur. 1, 67 id ... rationibus -atur (Firm. math. 2, 18, 3 Schol. Cic. Bob. p. 100, 6 St.). part. 50 haec exemplis -anda (Colvm. 3, 7, 3 exemplis -anda ratio [*v. l. 84*]). top. 90 moris vetustate. Phil. 11, 29 auctoritate (Amm. 15, 7, 8. *cf.* Tac. ann. 4, 11 nullo auctore certo). div. 1, 1 *opinio* omnium gentium -ata consensu. Verg. Aen. 12, 188 ut ... di numine -ent (Ov. met. 10, 430 promissa. Val. Fl. 3, 7, 11). Ov. met. 3, 368 re ... minas -at. Liv. 45, 1, 5 quod ... veris nuntiis ... -atum est. Sil. 9, 62 -bis ... dicta ... sanguine (Tac. hist. 3, 54 morte. Amm. 24, 3, 9 iureiurando). Tac Germ. 39 fides antiquitatis religione -atur (Amm. 30, 9, 8 documento. Avg. civ. 20, 21 p. 462, 3 D. his rerum vocabulis. Damas. epist. 3 patrum voluntate). Firm. math. 2, 29, 9 ratio haec ... naturali -ata consensu. Lact. inst. 4, 23, 9 factis verba -entur. *accedunt praep.*: ex: Cic. inv. 1, 82 id ex his locis maxime -atur. de: Lact. ira 5, 17 absurdum est ex incerto certum velle subvertere, cum sit promptius de certis incerta -are. Hil. in Matth. 5, 10 fidem vitalis substantiae de documento spirituum -vit. ab: Schol. Cic. Bob. p. 158, 9 St. potentissime ab exemplis qualitas absoluta -atur. *pendet inf. vel acc. c. inf.*: Lvcif. Athan. 2, 19 p. 183, 20 -asti interficere veritatis praedicatorem. Ambr. epist. Rom. 10, 16 -vit exemplo Iudaeos esse contradictores ... veritatis. 15, 12 testimoniis -at decretum hoc dei fuisse.

quasi technice in iurisprudentia: Mod. dig. 1, 3, 40 omne ius aut consensus fecit aut necessitas constituit aut -vit consuetudo. Capitol. Aur. 7, 3 Antoninus ... successorem eum ... commendavit et -vit. Max. Balb. 2, 6 ego principes dico, vos -ate. Lex Burg. lib. const. 99, 1 si non fuerit *scriptura* -ata aut subscripta, pretium perdat (si non habuerit chartam -atam ut subscriptionem *B 7. 8*). *accedit abl.*: Pavl. sent. 3, 4^{a}, 8 qua lege ... hereditates -antur (Vlp reg. 24, 11^{a} dig. 1, 3, 34. 36, 1, 15, 3). Capitol. Gord. 8, 3 imperatores eos dicemus adhibitisque insignibus Romano iure -bimus. Cod. Iust. 10, 72 (70), 8 exactores curiae consensu ... sub actorum testificatione -entur. *accedit* per: Inst. Iust. 4, 11, 4 potest ... procuratoris personam per ... stipulationes -are (*gr. βεβαιῶσαι. cf.* 4, 11, 3 si ... procuratoris ... personam confirmaverit).

IV *i. q. affirmare, edicere*: Tac. ann. 1, 81 de comitiis ... vix quicquam -are ausim. 6, 28 quae vetus historia -vit. Avr. Vict. Caes. 5, 9 scriptoribus diversa -antibus. Amm. 15, 6, 2 ut ipse -vit. 20, 8, 15 hoc sine dubitatione -verim. 29, 3, 4 pondus minus ... quam ille -arat (form- *codd., em. corrector coaequalis cod. W*).

pendet inf. vel acc. c. inf. (*v. etiam l. 6. passive nom. c. inf.* [*l. 38 sq.*]): Lvcr. 3, 319 illud ... video⟨r⟩ -are (formare *codd.*) potesse usque adeo naturarum vestigia linqui parvola *eqs.* Hirt. Gall. 8, 48, 8 Commius ... se ... ea facturum ... obsidibus datis -at. Sall. hist. frg. 2, 87 neque se arma neque socios ... prodituros -bant. Tac. hist. 2, 9 trierarchi ... alloquendos sibi milites et ... reversuros -verunt. Lvcif. moriend. 4 p. 292, 13 -ando non desumus semper sic fuisse (*sc. Christum ὁμοούσιον esse cum patre*). Amm. 14, 9, 5 cogitatorum socium fuisse -vit. 15, 5, 10 nec ... intellexisse -bat. 17, 10, 2 se loca penitus ignorare -rent. 28, 6, 5 castra -bat esse moturum. 29, 2, 5 licet ipse de qualitate ... consuluisse -ret. *nom. c. inf.*: Pallad. 3, 25, 23 poma ... obruenda -antur. Amm. 17, 6, 3 pugnae Nevitta ... affuisse ... -atur (Serv. Aen. 2, 363 Schol. Hor. carm. 3, 6, 15 Veg. mil. 3, 1 Avg. quaest. hept. 1, 169 Cod. Iust. 1, 12, 6, 6 [4]. 3, 23, 2 pr.).

pendet quod: Ivvenc. 3, 262 multos -are, quod esset iustus Iohannes.

V *i. q. perficere, exsequi, creare, exstruere*: Vers. metr. Mar. Victorin. gramm. VI 71 Delie, ... prospice votaque -a (Prisc. Anast. 342). Hil. in psalm. 64, 8 -ati ... sunt, non praeparati montes (*cf.* Vvlg. psalm. 99, 1 *deus* -vit orbem terrae. 135, 6 terram. prov. 8, 28 aethera. Itala Am. 4, 13 (Aug. civ. 18, 28 p. 293, 31 D.) ego [*deus*] -ans [*στερεῶν*, Vvlg. formans montes] tonitrum et creans spiritum). Amm. 15, 5, 31 -ato ... negotio. 21, 1, 1 -andis (form- *codd., em. C. F. W. Müller*) ... consiliis. 21, 13, 9 *multitudinem* ad -anda ... adigeret imperanda. Vvlg. Ier. 35, 16 -verunt ... filii ... praeceptum patris. Mart. Cap. 6, 567 qui agalmata -ant (formant *Grotius*). *accedit abl.*: Tert. adv. Prax. 19 p. 261, 22 sermone eius (*dei*) caeli -ati sunt. Paneg. 6 (7), 7, 1 voti, quod hac coniunctione -asti. in *c. acc.*: Ps. Qvint. decl. 4, 14 quidquid nascitur ... in totam aevi sui brevitatem compositum -atumque *eqs.*

syn.: *ad I*: alere, allevare, augere, coacervare, consuescere, fulcire, munire, obdurescere (Greg. M. moral. 10, 25), ornare (Tac. ann. 3, 72), renovare, roborare (*v. p. 810, 15. 63*), sustentare (Veg. mil. 3, 18), sustinere. *ad III*: approbare, munire, defendere. *ad V*: componere (*cf. etiam p. 811, 26*), creare. *ad* -atus: inexhaustus, robustus (Clavd. Mam. anim. 1, 1 p. 22, 10).

opp.: *ad I*: comprimere, demere (Svet. rhet. 25), destruere (Qvint. inst. 5, 7, 36), hebetare, solvere. *ad III*: infirmare (*v. p. 811, 58*; Avson. 418, 43), mutare, subvertere. *ad V*: praeparare.

compos.: af-, circum-, con-, of-, refirmo.

deriv.: firmamen, firmamentum, firmatio, firmator. *Bacherler.*

✖**firmus**, -a, -um [*orig. inc., fortasse cf. c.* ferme, fere. *sunt qui conferant ea vocabula, de quibus s. v.* fretus *tractamus; alii aequant c. lituan.* diržmas '*firmus*' (*v. s. v.* fortis), *cf. Niedermann, E u. I im Lat. 85 sq. Th.*]. *de etymologia*: Pavl. Fest. p. 91 -um *ἀπὸ τοῦ ἕρματος* dictum. *cf.* p. 99 herma a Graecis ponitur pro firmamento; unde etiam Mercurii nomen inventoris ... -ae orationis. *de formis: neutr.* -e: Gloss. III 429, 10 *στερ⟨ρ⟩όν* (*praecedunt* tribile, fragile, debile). *nom. pl. masc.* -es: Itala I Petr. 5, 9 (Lucif. non parc. 23 p. 260, 5 Priscill. tract. 1, 11) -es in fide (*στερεοί*, Vvlg. fortes). *cf.* Roman. Char. gramm. I 200, 2 Diff. Suet. p. 307, 38. *de declinatione*: Ps. Asper gramm. suppl. 41, 1 Gramm. suppl. 103, 23. *de prosodia*: Prisc. gramm. III 465, 26 a 'fi' brevi incipiunt syllabae sequentibus ... consonantibus *d vel t vel m vel r vel x*, ut 'fides perfidus confiteor infimus -us'. *cf. G. Gröber, Archiv 2 (1885) 287. (de*

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i *longa in nom. propr.* Firmus *v. Onomast.*) *de notione*: FEST. p. 274 pro -o certo ponitur ratus et ratum. PORPH. Hor. carm. 3, 3, 3*sq.* solida mente id est -a ac constanti. sat. 2, 6, 5 propria: -a. PAVL. sent. 5, 7, 1 stipulum . . . veteres -um appellarunt. EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 p. 894[A] saeculares quidem -um (*στερεόν*) corpus dicunt quasi condensatum; . . . quod autem -um est, cum sit disiunctum spatiis, etiam duritiam possidet. ORIBAS. syn. 6, 17 -iora corporis membra, quas (*sic*) Greci stereas (terria *cod.*) vocant. 6, 22 steria id est -issima membrorum loca. ISID. diff. 1, 238 -us ex firmitate naturae, valens vero ex praecipuis viribus ut athleta (DIFF. ed. Beck p. 57, 23). GLOSS. vegetus. *βέβαιος, ἰσχυρός, στερεός, ἕδραῖος.* -ior validior. *εὐτονώτερος.* IV 442, 32 -a (firmata *al.*) immota immobilis. *scribitur in legionis cognomine litteris Graecis*: INSCR. Dessau 8868 INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 558. 559 (*ex suppl.*). 917. 1117. 1118 (*ex suppl.*). 1121. 1122. *notatur in eodem usu* FIRM.: CORP. X 1202. 6006. XI 1937. FIR.: CORP. III 7397. V 3250. VIII 14698 INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 1117. 1118. 1121. 1122. F.: CORP. III 200. 201. 1044 *al.* VI 627 *al.* VIII 1322. 2627. NOT. Tir. -us. *legitur inde ab* ENN. *et* CATONE, *comp. inde a* PLAVTO (*sed* RHET. Her. 2, 5, 8 res coarguitur certioribus argumentis et magis -a suspicione), *superl. inde a* RHET. Her.; *deest ex. gr.* CATVLLO LVCR. PRIAP. GRATT. MANIL. SCRIB. LARGO MELAE PERS. IVV. [*dub. aut corrupt.*: CIC. ad Q. fr. 3, 9, 8 CAES. Gall. 7, 36, 6 OV. fast. 1, 497 OCTAVIA 926 SEN. dial. 12, 1, 1 HOMER. 846 (*cf. Vollmer ad l.*). PLIN. epist. 1, 12, 12 PS. TERT. haer. 3]. [*it.* fermo, *francog. vet.* ferm. *M.-L.*]

I ***proprie***: **A** *i. q. virium naturalium particeps*:

1 *i. q. validus, robustus*: **a** *de rebus*: *α de corpore eiusque partibus*: ENN. ann. 450 neque corpora -a longiscunt (*i.* lang-) quicquam (CIC. Mur. 51 [*trop.*]. epist. 11, 27, 1 nondum satis -o [*i. corroborato*] corpore cum esset. LIV. 5, 44, 4 CELS. 5, 28, 12[B] p. 213, 26 D. 6, 6, 1[F] p. 226, 20 SEN. epist. 95, 15 COLVM. 1 praef. 17 AVR. Fronto p. 83, 2 N. AVG. civ. 9, 9 *anima*, etsi vitiosa et infirma, melior certe *est* corpore etiam sanissimo atque -issimo). OV. met. 15, 223 poplite (SVET. Claud. 30). trist. 1, 5, 53 pectus (*cf. p. 816, 81*). MART. 14, 30, 2 manus (*cf. l. 45. p. 814, 25*). SVET. Tib. 68, 1 articulis (PHYSIOGN. 5 nodis [AVG. civ. 22, 8 p. 578, 19 D.] et articulis). Vesp. 20 membris (AMM. 31, 2, 2). CLAVD. carm. min. 20, 19 lacertis. *adde*: PALLAD. hist. mon. I 19 p. 297[B] -ioribus consummatioribusque sensibus vivunt. *de aliis rebus*: VITR. 3, 4, 1 uti -iora sint inferiora superioribus (*cf. infra l. 44*). SEN. dial. 3, 17, 2 (*tropice*) telum. *acced. dat. (gerund.) vel* ad *vel inf., fere i. q. sufficiens, aptus, idoneus*: *c. dat.*: LIV. 2, 5, 4 ut tam eminens area -aque templis . . . sustinendis esset. VITR. 2, 8, 19 ea *testa* non potest in structura oneri ferendo esse -a. 5, 1, 3 oneri ferendo, quae sunt inferiora, -iora debent esse. PLIN. nat. 7, 4 -um cibis os. *c.* ad: SEN. apocol. 6, 2 solutae manus et ad hoc unum satis -ae. *c. inf.*: HOR. epist. 1, 17, 47 fundus nec vendibilis nec pascere -us. *β de aliis rebus, maxime ad corpus humanum pertinentibus*: RHET. Her. 3, 12, 21 -am . . . vocem conservare (QVINT. inst. 11, 3, 13 *opp.* imbecilla. 11, 3, 40. *adde*: GELL. 13, 21 [20], 13 -ior . . . et viridior sonus . . . vocis). CIC. Tusc. 5, 27 summum bonum -a corporis affectione exploratoque ⟨eius⟩ spe contineri (off. 3, 117 vita omnis beata corporis -a constitutione eiusque constitutionis spe explorata . . . continetur. *cf. p. 818, 7*). OV. fast. 3, 39 viribus (NEP. Eum. 11, 5 *v. infra l. 66*. VITR. 7, 3, 9). LIV. 27, 18, 14 ubi -o consisterent gradu (HIER. epist. 58, 7, 2. *adde*: DICT. 2, 47 gressu [MIRAC. Steph. 1, 4]. RVFIN. Basil. hom. 1, 4 p. 1728[C] cum -ioribus plantis institerint stabilibusque vestigiis. ZACCH. 1, 13 vestigia [EVGRAPH. Ter. Haut. 461]). VITR. 8 praef. 2 corporis erectio. CELS. 3, 22, 8 p. 111, 22 D. aetate (LVCAN. 2, 631 SIL. 3, 84 LEX Burg. Rom. 14, 5. *adde*: STAT. Theb. 4, 335 aevum). COLVM. 1, 8, 3 roboris (LVCAN. 1, 142 PLIN. nat. 31, 131. STAT. Theb. 8, 309 [*de natura*] -um atque immobile mundi robur inoccidui. QVINT. inst. 1, 8, 6 NEMES. cyn. 118 *cf. p. 814, 12*). COLVM. arb. 3, 7 -um probumque saporem vini. QVINT. inst. 11, 3, 55 spiritus non . . . -ae intentionis ideoque tremulus. DICT. 4, 16 nequaquam satis -o nisu, ut solitis viribus agerent. *acced.* ad: NEP. Eum. 11, 5 viribus ad laborem ferendum -is. *γ de rebus non accuratius definitis*: OV. trist. 4, 8, 46 nil adeo validum est, adamas licet alliget illud, ut maneat rapido -ius igne Iovis. Pont. 3, 4, 7 -a valent per se nullumque Machaona quaerunt. CVRT. 7, 8, 15 nihil tam -um est, cui periculum non sit etiam ab invalido.

b *de animantibus* (*hic illic fere i. q. adultus*): *α de hominibus*: VARRO rust. 2, 10, 1 *pueros* (CELS. 2, 10, 3 p. 52, 17 D. 6, 11, 6 p. 249, 35). rust. 2, 10, 7 mulieres. BELL. Afr. 94, 1 -ior imbecilliorem Iubam Petreius facile ferro consumpsit. HOR. epod. 1, 16 imbellis ac -us parum. OV. trist. 3, 4, 62 (*tropice, notione ad II C declinante*) *coniunx* impositum . . . sibi -a tuetur onus (*sc. curarum*). 4, 8, 4 parum -o. SEN. contr. 1, 8, 6. VELL. 2, 84, 1 hinc remiges -issimi, illinc inopia affectissimi. CELS. 2, 15, 5 sani neque -i homines (2, 18, 13 p. 66, 35 D. imbecillis hominibus rebus infirmissimis opus est, mediocriter -os media materia optime sustinet et robustis apta validissima est. *cf.* VARRO rust. 2, 10, 3 formae hominum legendae ut sint -ae ac veloces). PLIN. nat. 13, 131 infantes (SVET. Tib. 44, 1). 21, 116 *barbaros* vegetiores . . . -ioresque . . . fieri. *de fetu utero matris incluso*: VITR. 2, 9, 1 quo -ior efficitur ad maturitatem partus. *pro substantivo*: OV. fast. 3, 279 datae leges, ne -ior omnia posset. SEN. dial. 12, 19, 5 uxor . . . oblita imbecillitatis, oblita metuendi etiam -issimis maris. QVINT. inst. 5, 10, 49 credibilius est . . . occisos . . . a -ioribus imbecilliores PORPH. Hor. epist. 1, 18, 52 cessare -iorem etiam infirmioribus laborantibus. *accedit abl.* (*cf. l. 37. 54. 60*): FRONTIN. strat. 2, 3, 1 Afri minus viribus -i. *speciatim in usu militari*: CIC. Manil. 34 *Siciliam* -issimis praesidiis classibusque munivit (35. 45 Catil. 1, 6 Mur. 52 Sull. 51 epist. 2, 17, 3. 3, 3, 1 PLANC. Cic. epist. 10, 18, 4 CASS. Cic. epist. 12, 11, 1 CAES. Gall. 4, 18, 2. 6, 9, 5. 7, 69, 7 BELL. Alex. 26, 2 BELL. Hisp. 6, 1 LIV. 1, 41, 6. 7, 29, 6. 21, 49, 6. 23, 43, 7. 29, 35, 4. 31, 21, 4. 31, 46, 6. 42, 54, 8 CVRT. 10, 8, 4. VVLG. II Macc. 12, 18 [*ὀχυράν*]. *cf. p. 816, 19 sqq.*). dom. 67 cum iam a -issimo robore copiarum suarum relictus esset (AMM. 24, 6, 4 *cf. etiam p. 813, 60. 815, 19. 54*). Phil. 3, 3 exercitum (Att. 7, 12, 2. 7, 16, 2. 7, 23, 1. 8, 3, 7. 14, 22, 2 epist. 12, 5, 2. 12, 9, 2 ad Brut. 1, 10 [= 9, 19], 5 POMP. Cic. Att. 8, 12[c], 3 LIV. 23, 34, 12 VELL. 2, 29, 1 EXVP. 7 *cf. etiam l. 40. 47. p. 818, 21*). Phil. 10, 24 copiae (*v. vol. IV p. 906, 24sq.*). Att. 7, 20, 1 legionum (POLLIO Cic. epist. 10, 32, 4 BRVT. Cic. epist. 11, 9, 1 HIRT. Gall. 8, 24, 2 FRONTIN. strat. 2, 3, 22. *nota sollemne cognomen* leg. XVI, *quod tamen potest cadere sub II C 2 p. 818, 37*: CORP. III 200 leg. XVI F(laviae) f(irmae). 201. 1044 *al.* V 3250. VI 627. 1409. VIII 1322. 2627 *al.* X 1202. 6006. XI 1937. INSCR. Dessau 8868 *λεγ(ιῶνος) ις΄ Φλ(αβίας) Φίρμης.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 558. *alia exempla et scriptiones v. p. 813, 13 sqq. adde sollemne cognomen* alarum: CORP. III 99. 10307. XIII 7323). Att. 14, 14, 6 *arma.* epist. 15, 4, 3 manum (AMM. 22, 8, 19). 15, 4, 7 cum magno et -o equitatu et peditatu. CAES. Gall. 1, 52, 2 eam partem minime -am hostium esse animadverterat (7, 84, 2 VVLG. I Macc. 9, 14. *alio sensu*: CAEL. Cic. epist. 8, 14, 3 quamdiu civiliter sine armis certetur, honestiorem sequi partem, ubi ad bellum . . . ventum sit, -iorem. LIV. 4, 5, 3 an ideo non est dimicatum, quod, quae pars -ior, eadem modestior fuit?). civ. 3, 88, 3 *cohortes* (*cf. infra l. 46* BELL. Afr. 45, 5). LIV. 10, 43, 1 subsidia (*cf. p. 817, 76*). 28, 22, 12 statio (31, 2, 8. 33, 7, 3. 38, 22, 7). 30, 34, 11 quo tutior -iorque media hastatorum acies esset. LVCAN. 2, 473 pubes. TAC. Agr. 37 ordinibus. *de singulis hominibus*: CIC. ad Brut. 2, 6, 1 LIV. 28, 42, 17. FRONTIN. strat. 2, 3, 4 -issimos [id est legionarios *del. Wesseling*] in cornibus collocavit ac levem armaturam in media acie. *acced. abl. limit. vel instr.*: PLANC. Cic. epist. 10, 9, 3 copias . . . et numero et genere et fidelitate -issimas. BELL. Alex. 61, 1 erat copiis pedestribus multo -ior Marcellus. LIV. 3, 57, 9 non copia modo, sed genere etiam militum . . . -ior exercitus fuit. AMM. 14, 10, 12 miles licet membris vigentibus -ior (*Clark*, -us *ed. Gel.*, -ius *codd.*). ab (*cf. infra l. 67*): PLANC. Cic. epist. 10, 15, 2 Antonius ab equitatu -us esse dicebatur. ad: POMP. Cic. Att. 8, 12[a], 1 ut Domitius implicaretur neque ipse satis -us esset ad castra facienda. BRVT. Cic. epist. 11, 4, 1 -os . . . eos *milites* ad tuendas nostras res efficere. CAES. Gall. 7, 60, 2 v cohortes, quas minime -as ad dimicandum esse existimabat. SALL. epist. Mithr. 16 ad resistundum. LIV. 23, 25, 6 exercitus satis -i ad tantum bellum.

β de bestiis: VARRO rust. 1, 20, 1 ut *boves* viribus magnis sint ac pares, ne in opere -ior imbecilliorem conficiat (*cf.* OV. Pont. 1, 4, 11 quid bove -ius?). 2, 3, 2 *caprae*. 2, 6, 2 *asinos*. HOR. carm. 4, 4, 61 hydra. PHAEDR. 1, 19, 7 catulos. COLVM. 6, 27, 12 *pullus* (8, 8, 11). 7, 3, 19 *agni* (PLIN. nat. 8, 187). 8, 14, 8 *anser*. PLIN. nat. 8, 163 partus. *acced. abl.*: COLVM. 6, 27, 13 quo -ior pullus lacte materno laboribus certaminum praeparetur. NEMES. cyn. 26 modo sit *equus* gentili sanguine -us. RVRIC. epist. 1, 14 equum . . . membris validum, -um robore. ad *c. ger.*: VARRO rust. 2, 2, 13 *arietes* -iores fiunt ad laborem sustinendum.

2 *i. q. valens, sanus* (*cf.* VARRO rust. 2 praef. 2 *ut maiores nostri* valetudine -iores essent. SEN. epist. 28, 6 valetudinem [PLIN. nat. 11, 191 TAC. dial. 41 PLIN. epist. 2, 1, 4 AMM. 21, 16, 5]. PALLAD. 1, 3 capitis -a sinceritas. AMM. 19, 4, 8 sospitas retenta est corporum -a): **a** *de hominibus*: CIC. epist. 6, 18, 5. 16, 2, 1. 16, 5, 1. 16, 10, 1. 16, 11, 1. 16, 20. Q. CIC. Cic. epist. 16, 8, 1. 2 ut ad nos -us ac valens quam primum venias. OV. ars 2, 319 illa quidem valeat, sed si male -a cubabit et vitium caeli senserit aegra sui. TAC. hist. 4, 35. SVET. Aug. 8, 1 vixdum -us a gravi valitudine. AVR. Fronto p. 48, 4 N. p. 93, 10 LACT. opif. 4, 17 CHIRON 186. *plur. pro substantivo*: CELS. 1, 1, 5 (*syn.* sani homines). **b** *de rebus*: OV. rem. 623 (*in locutione figurata*) vulnus in antiquum rediit male -a cicatrix (AVG. civ. 22, 8 p. 570, 9 D.). CELS. 1, 8, 2 stomachi (3, 6, 10 p. 87, 4 D.). 2, 8, 8 p. 45, 28 viscera.

3 *i. q. ad generandum aptus, fecundus, fertilis* (*cf.* COLVM. 3, 10, 3 *materiae* fertiles et -ae. 5, 10, 10 sic -iores arbores et feraciores fiunt [arb. 21, 2]. PLIN. nat. 17, 254 *fici serotinae* -iores fertilioresque fiunt): **a** *de rebus*: VARRO rust. 1, 31, 2 ut *vitis* -iore sarmento e terra exeat atque in pariendis colibus vires habeat maiores. COLVM. 3, 15, 3 materiam (arb. 6, 3). 6, 27, 8 semina. arb. 16, 3 si *arbor* iam -a videbitur, maritabis hoc modo (*cf. p. 815, 82*). PLIN. nat. 17, 176 matrem (*sc. vitis*) esse -am, postea fetum audacem. **b** *de homine*: HOR. epod. 12, 3 nec -o iuveni (PORPH. *ad l.* hoc est: nec valido, qui sufficere libidini tuae possim).

4 *i. q. ad nutrimentum aptus sive valens*: **a** *de cibis*: VARRO rust. 2, 11, 2 cibo (COLVM. 6, 30, 7 PLIN. med. 1, 25 PELAGON. 43 VEG.

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mulom. 2, 45, 3. *adde*: COLVM. 8, 10, 5 esca). CELS. 2, 18, 4 p. 64, 35 D. -ius est triticum quam milium. *ibid.* ex tritico -issima siligo. 2, 18, 5 p. 65, 6 brassica. *ibid.* -iora quae sucosa quam quae fragilia sunt. 2, 18, 6 *aves* -iores quae grandiores. 2, 18, 10 p 66, 7 panificia. 2, 18, 11 frumentum. *v. l. 7.* **b** *de potione*: CELS. 2, 17, 2 p. 62, 22 D. vini . . . -ioris (GELL. 13, 5, 8 *cf. p. 816, 10 sqq.*). 2, 18, 11 p. 66, 17 -ior ... ex frumento potio est, quo -ius est ipsum frumentum (*ibid. iterum*). *adde*: COLVM. 7, 9, 3 -a lactis maturitas. PLIN. nat. 22, 112 inveteratae *aquae mulsae* usum damnavere posteri, minus innocentem aqua minusque vino -um.

B *i. q. solidus, durus, difficilis ad destruendum*: **1** *generatim*: **a** *de rebus corporeis*: CATO agr. 100 metreta. VARRO ling. 9, 39 lana (TIB. 1, 6, 79 licia. PLIN. nat. 35, 150 vestes -iores usibus fiunt [SALON. in prov. p. 990 D]. HIER. epist. 64, 14, 1 oris *capitii*). VARRO rust. 2, 9, 10 dentes (SIL. 10, 127. *cf.* SER. SAMM. 246 dentibus . . -um . . . servare vigorem). rust. 2, 9, 15 corio. CIC. Brut. 257 tecta. nat. deor. 2, 142 *oculorum membranas* (COLVM. 4, 29, 1 libri. PLIN. nat. 11, 181 involucro). ALF. dig. 39, 2, 43 pr. aedificia (VLP. dig. 39, 2, 24, 4). *cf. etiam l. 55.* VERG. Aen. 2, 481 -a cavavit robora (GLOSS. Plac. V 69, 21 -a robora valida ligna. *cf.* PLIN. nat. 13, 127 ligni. *v. etiam p. 813, 60. 814, 12. l. 54*). AETNA 230 machina. TIB. 1, 2, 6 ianua (OV. am. 2, 12, 3. COLVM. 8, 14, 1 ostiolis). PROP. 3, 9, 50 caeso moenia -a (*i. sacrata*) Remo (OV. met. 2, 403 *moenia caeli* -a suique roboris esse videt. COMM. apol. 1028. *cf.* LIV 38, 4, 4 muro [PANEG. 7 (6), 19, 1. 11 (3), 24, 4 EVTR. 9, 15, 1 AMM. 18, 9, 3 VVLG. deut. 28, 52. I Macc. 1, 35 *gr. ἰσχυρῷ*]). OV. epist. 2, 46 carina (Pont. 1, 4, 17 navis [LIV. 35, 26, 8 SEN. epist. 76, 13]). epist. 4, 135 (*in locut. figurata*) catena (LIV. 24, 34, 10. VITR. 2, 9, 10 catenationes. *adde*: OV. rem. 213 [*in locut. figur.*] vinclis [fast. 1, 370 COLVM. 4, 31, 1. APVL. met. 8, 3 *in locut. figur.*]. STAT. Theb. 6, 889 nexu [TAC. ann. 4, 62 PS. APVL. Ascl. 8]). OV. met. 14, 780 obice. Pont. 1, 2, 24 sera. LIV. 4, 9, 13 munimento (7, 12, 11. 24, 23, 4 *cf. p. 816, 23*). VITR. 2, 7, 3 *lapidicina* est -a et ad vetustatem . . . permanens. 2, 8, 6 *coagmenta.* 2, 8, 19 *testa (alio sensu* PLIN. nat. 9, 102). 7, 3, 10 opera (PLIN. epist. 6, 31, 15 CVRT. 5, 1, 29). GERM. 20 cardine. CELS. 7, 3, 2 carne hebete nec -a. 8, 1, 2 p. 323, 14 D. id caput -issimum atque a dolore tutissimum est (PLIN. nat. 8, 130. 28, 60). 8, 10, 1 D p. 345, 21 si -iores nervi sunt. SEN. nat. 2, 1, 1 solidumne sit caelum ac -ae concretaeque materiae an ex subtili tenuique nexum (PLIN. nat. 13, 117). 7, 14, 1 lacunaria. epist. 31, 2 spissamento. CVRT. 4, 2, 8 moles (CARM. epigr. 254, 7 quin etiam caeli moles vix -a man⟨eret⟩). COLVM. 4, 16, 4 iuga (6, 19, 2). arb. 16, 4 toris (APVL. flor. 23 p. 102 rudentibus). PLIN. nat. 35, 169 *parietes* aevis durant, incorrupti imbribus, ventis, ignibus omnique caemento -iores (TAC. dial. 22). 36, 45 *columnae* (POMER. 2, 2, 1 *in locut. figur.*). 36, 135 *lapides* (36, 136 TERT. pudic. 20 p. 268, 12. ITALA deut. 32, 13 [Lugd.] petra [στερεᾶς, VVLG. saxo durissimo]). PLIN. epist. 10, 39, 1 fulturae ac substructiones. PANEG. 5 (8), 8, 2 *terra; opp.* palustris (*cf. infra l. 52*). AMM. 23, 4, 2 ferrum (VEG. mil. 3, 24 p. 118, 12). VVLG. I Macc. 1, 35 turribus (*ὀχυραῖς*. 4, 60. 6, 37). CHIROMAT. beat. 1 gradus. MVTIAN. Chrysost. hom. 21 p. 368 *substantiam* -am et stabilem (*βεβαίαν*) et quae perire non possit. *neutr. pro substantivo*: PS. AVG. quaest. test. I 107, 7 sicut -um aquae terra est, ita tenebrae defectus luminis. *acced. dat. ger.*: LVCAN. 4, 418 -a gerendis molibus insolito contexunt robora ductu. ad: VITR. 6, 8, 1 ad vetustatem ea *aedificia* erunt . . . -a. adversus: COLVM. 2, 8, 5 folliculum . . . -um et durabilem adversus . . . humorem. *adde fere i. q. immobilis*: PLIN. nat. 10, 10 acies (*i. visus, sc. haliaeti*) -a contra *solem* stetit (*opp.* convivens). ITALA prov. 8, 28 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 9) -os (*ἀσφαλεῖς*, VVLG. *al.*) ponebat fontes. **b** *incorporeis*: VITR. 2, 8, 1 structuram. 4, 4, 4 operis perfectionem. 7, 3, 5 -ior erit ad vetustatem soliditas tectorii. 7, 3, 7 candore. PLIN. nat. 13, 62 duritiae. 16, 178 rigor. *nota*: PLIN. nat. 17, 121 inserere -issimum *est* et fecundius quam serere. **c** *de rebus non accuratius definitis*: SEN. dial. 7, 27, 3 quae -a et inexsuperabilia sunt. PRVD. psych. 763 nil dissociabile -um est.

2 *speciatim*: **a** *de urbibus, castris sim. i. q. munitus* (*cf.* SEN. nat. 6, 1, 6 quid est ... satis munitum, quid ad tutelam alterius ac sui -um?): BELL. Alex. 1, 2 oppidi partes, quae minus esse -ae videntur. APVL. met. 8, 23 latebrae. ITALA Ios. 10, 20 (Lugd.) civitatibus ([*ὀχυρᾶς*, VVLG. munitas]. *ibid.* 14, 12 VVLG. IV reg. 10, 2 prov. 18, 19 II Macc. 12, 13 *cf. p. 816, 72*). AMM. 25, 8, 14 urbem, orientis -issimum claustrum. 26, 6, 5 receptaculum. VEG. mil. 4, 1 urbes atque castella aut natura muniuntur aut manu aut utroque, quod -ius ducitur. VVLG. exod. 15, 17 habitaculo (II par. 6, 33. 39). II par. 8, 6 urbes (Dan. 11, 24). *acced. abl.*: LIV. 28, 1, 8 ea *castra* stationibus, vigiliis, omni iuxta militari custodia tuta et -a. 32, 16, 8 Carystus praesidio . . . -a visa est. contra: SALL. Iug. 80, 1 *Iugurtha* nihil satis -um contra Metellum putat. **b** *de arboribus, fructibus sim.*: *de arboribus*: VARRO rust. 1, 6, 4 quaedam in montanis prolixiora nascuntur ac -iora propter frigus, ut abietes (PLIN. nat. 16, 225) ac sappini. CAES. Gall. 7, 73, 2 admodum -is ramis abscisis. OV. ars 2, 652 arbor (SVET. Vesp. 5, 4 *arbor cupressus* insequenti die viridior ac -ior resurrexit. *cf.* PLIN. nat. 16, 211 infecunda *genera arborum* -iora *sunt* fertilibus. *v. etiam p. 814, 78. 816, 5*). PLIN. nat. 16, 218 ulmus. 16, 219 cerasus. *al.* *de fructibus sim.*: VARRO rust. 1, 57, 2 grana facit solidiora ac -iora. COLVM. 3, 1, 7 seu praecoques . . . seu -i durique acini. PLIN. nat. 17, 153. 18, 124 *cicer. al.* APVL. met. 4, 6 caulae. *acced. dat.*: PLIN. nat. 16, 174 aliae *salices* -iores corbibus. *abl.*: PLIN. nat. 17, 10 *arbores* materie -iores. ad: PLIN. nat. 16, 241 -issimae . . . ad vivendum oleae. 17, 151 sabucus . . . -issima ad palum. adversus: PLIN. nat. 16, 223 pinus et cupressus adversus cariem . . . -issimae. contra: PLIN. nat. 14, 35 mettica *vitis* contra omne sidus -issima. 18, 83 durissimum far et contra hiemes -issimum. **c** *de vino i. q. perennis, durans* (*v. p. 815, 5*): VERG. georg. 2, 97 vina. COLVM. 12, 27 hoc vinum erit suave, -um, corpori salubre. 12, 28, 4. 12, 47, 6. *cf.* 12, 37 vini notam parum esse -am. *adde*: PLIN. nat. 22, 58 *sucus* miscetur cum vino, sic -ior.

II ***translate***: **A** *i. q. potens, auctoritate praeditus, efficax*: **1** *de rebus*: PLAVT. Most. 1104 consilia -iora sunt de divinis locis (MARCELL. dig. 18, 7, 4 *cf. p. 817, 62. 819, 4*). RHET. Her. 1, 4, 6 ab aliquo ⟨-issimo⟩ (*add. d l²*) nostrae causae adiumento (1, 6, 10 *v. infra l. 55.* OV. Pont. 4, 13, 31. CHIRON 3 adiutorium. *adde*: RHET. Her. 4, 19, 27 praesidium [CIC. S. Rosc. 5 Verr. 2, 153 Font. 44 Manil. 31 leg. agr. 2, 103 Sull. 77 Phil. 10, 9. 17 fin. 1, 35. 68 Att. 1, 19, 6 epist. 15, 4, 14 ad Q. fr. 3, 8, 1 ad Brut. 1, 10 (= 9, 19), 5 LIV. 3, 45, 2. 34, 25, 10 FIRM. math. 4, 1, 2 *v. etiam p. 814, 7 sqq.*]. CIC. Verr. 6, 60 auxilium [PVBLIL. A 4]. SEN. contr. 10, 1, 6 munimentum [TAC. dial. 5 hist. 4, 52 *v. etiam p. 815, 31*]). RHET. Her. 1, 9, 16 auctoritas (COD. Iust. 8, 53, 34, 1ª maiestatem). 2, 30, 47 argumentationem (3, 9, 17 *bis* 3, 10, 17. 18 *quater.* CIC. inv. 1, 19. 79 *ter.* 1, 96 *ter.* Q. Rosc. 37 argumentum [*ad locos vol. II p. 546, 82 sq. allatos adde*: CIC. de orat. 2, 292. 309 QVINT. inst. 5, 12, 6. *cf.* CIC. inv. 2, 36 hoc . . . genus erit eo -ius, si *eqs.* (*syn.* confirmatius). top. 40 quod genus argumenti in primis -um videri solet. QVINT. inst. 5, 10, 16]). RHET. Her. 3, 8, 15 partes. 3, 21, 34 utraque (*i. natura et doctrina*) altera separata minus erit -a. 3, 21, 35 imagines. CIC. inv. 1, 21 -issima ratione nostrae dictionis (nat. deor. 1, 62 PAPIN. dig. 45, 3, 18, 3 *cf. p. 817, 71*). inv. 2, 164 -a et moderata dominatio. Q. Rosc. 17 testimonium (43 GELL. 5, 13, 6 AVG. pecc. orig. 8, 9). Cael. 5 fundamenta defensionis (Balb. 31. VVLG. II Tim. 2, 19 dei; *gr. στερεὸς θεμέλιος*). prov. 41 opibus. de orat. 2, 293 oratio (CASSIOD. inst. div. 19 praedicatione). Tusc. 3, 79 consolatio. Att. 2, 22, 4 multa per Varronem . . . agi possunt, quae te urgente erunt -iora. SALL. Iug. 10, 6 regnum (IVST. 21, 1, 2 *cf. p. 818, 44.* SPART. Sept. Sev. 23, 3 imperium [*cf. p. 818, 43*]). LIV. 34, 61, 10 propugnaculo (QVINT. decl. 249 p. 21, 3 defensio [AMM. 27, 5, 1]). SEN. dial. 8, 7, 2 voluptatem. 12, 8, 1 remedium. QVINT. inst. 5, 7, 4 probationem (5, 10, 57. 5, 12, 13. 7, 10, 12. 11, 3, 2 tam -a est, ut non perdat vires suas. LEX Visig. 5, 7, 8. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 15 probamenta). QVINT. inst. 5, 9, 11 *signa. al.* decl. 325 p. 279, 5 quaedam, etiamsi per se -a non sunt, comparatione vincunt. PLIN. epist. 7, 32, 1 *magnus civium numerus est* oppidis -issimum ornamentum. SVET. Cal. 25, 4 indicio. TERT. resurr. 13 plenissimum atque -issimum ... spei specimen. DON. Ter. Hec. 748 'quis'... -a negatio est. *neutr. fere pro subst.*: CIC. Verr. 4, 168 aliqua -iora aut graviora quaerenda sunt? de orat. 2, 314 in oratione -issimum quodque sit primum (*cf.* orat. 50 QVINT. inst. 7, 1, 10). orat. 237 QVINT. decl. 280 p. 140, 17. IVVENC. 4, 38 -issima legis. *nota* -ius est *seq. inf.*: QVINT. inst. 3, 6, 10 -ius est non fecisse. *acced. dat.*: PLAVT. Trin. 229 utram *artem* aetati agundae arbitrer -iorem. RHET. Her. 1, 6, 10 quod adversarii -issimum sibi adiumentum putarint (CIC. inv. 1, 25). ad: CIC. inv. 1, 15 assumptiva *constitutio est*, quae ipsa ex se nihil dat -i ad recusationem. Verr. 6, 75. Brut. 272 *argumenta* -a ad probandum. Att. 13, 12, 1 LIV. 10, 22, 3 QVINT. inst. 3, 11, 9 AVG. civ. 18, 47 p. 331, 14 D. BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 132, 8. adversus: QVINT. inst. 2, 17, 23 -um . . . hoc, quod opponitur, adversus eos fortasse sit. in *c. abl.*: CIC. Deiot. 8 dexteram non tam in bellis neque in proeliis quam in promissis et fide -iorem.

2 *de hominibus*: CIC. Balb. 48 ex colonia Latina in primis -a et illustri (Phil. 5, 24. 7, 15). Lig. 24 conventus. Phil. 5, 24 civium. part. 117 viro bono et -o sine vitio iudicis non posse non credi (*cf. p. 817, 47. 818, 27. 32*). rep. 2, 3 rem publicam ... nascentem et crescentem et adultam et iam -am atque robustam (SALL. Catil. 52, 9 tamen respublica -a erat). Att. 1, 1, 2 candidatus. 9, 7, 5 *de Pompeio.* 10, 12ª, 3 Hispanias. 11, 10, 2 *de Africanis.* 11, 11, 1. epist. 13, 4, 2 tam grave, tam -um, tam honestum municipium (TAC. hist. 1, 70). BRVT. Cic. epist. 11, 1, 4. CAES. Gall. 1, 3, 8 per tres potentissimos ac -issimos populos. 5, 20, 1 civitas (5, 54, 2 -civ. 2, 19, 5 *cf. p. 815, 69*). VAL. MAX. 2, 9, 6 -issima rei publicae latera. ASCON. tog. cand. p. 64, 18 St. adiutoribus. PANEG. 7 (6), 16, 6 custos. *acced. abl.*: CIC. Phil. 10, 16 *Octavianus* virtutis robore -ior quam aetatis. epist. 15, 1, 6 reliqui reges ... neque opibus satis -i nec voluntate sunt. OV. met. 7, 457 quamquam classe valet, patria tamen est -issimus ira. LIV. 34, 33, 8 *tyrannum* velut comprobata dominatione -iorem.

B *i. q. strenuus, fortis, promptus*:

1 *de rebus*: ENN. scaen. 25 nemo est tam -o ingenio et tanta confidentia, quin *eqs.* 302 pectus purum et -um (VERG. Aen. 6, 261 AVIEN. Arat. 1866. *sed fere i. q. durus*: PLAVT. Asin. 944 nec quisquam est tam ingenio duro nec tam -o pectore, quin *eqs. cf. p. 813, 34. adde*: CIC. inv. 1, 25 animo [carm. frg. 28, 4 (*Hom. Il. 19, 229 νηλέα*).

[Luckenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fin. 3, 29 off. 2, 45 Att. 11, 2, 3 epist. 7, 18, 1. 9, 16, 6. 15, 2, 3 Cic. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 Caes. civ. 3, 86, 2 Sall. Iug. 50, 4 Liv. 44, 22, 10 Lavd. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 16 Sen. dial. 5, 8, 2. 6, 7, 1 Amm. 24, 4, 14]. Cic. Att. 3, 15, 2 mente [Ov. epist. 15, 168 Sen. benef. 7, 26, 4 Lvcan. 5, 798 Qvint. decl. 272 p. 116, 2 *cf. p. 813, 3*]. Rvfin. Orig. in cant. 4 p. 198[B] *syn.* robustae; *opp.* parvae. Avg. civ. 22, 6 p. 565, 3 D. -issimi ac patientissimi cordis). Rhet. Her. 1, 2, 3 memoria est -a animi rerum et verborum et dispositionis perceptio (= Cic. inv. 1, 9 Boeth. mus. 1, 1 p. 179, 2. *cf.* Mart. Cap. 5, 538 non tantum -a verum etiam celeri comprehensione. Boeth. in Porph. comm. sec. 1, 1 p. 137, 7 conceptione). Cic. orat. 24 iudicio minus -o praeditos (Qvint. inst. 1, 8, 5 Gaivs dig. 40, 2, 25 Gell. 11, 13, 1 Amm. 20, 5, 3 *cf. p. 818, 2*). fin. 2, 113 -a et stabilis doloris mortisque contemptio. ac. 1, 42 -ae et constantis assensionis (Avg. civ. 11, 11 p. 478, 17 D. *cf. infra l. 70*). Att. 8, 3, 7 spes (8, 11[b], 1 epist. 6, 5, 4 ad Q fr. 1, 3, 6 Liv. 7, 27, 7. 42, 62, 6 Amm. 28, 1, 50. 29, 1, 35. Vvlg. II Cor. 1, 7 *gr.* βεβαία. Hebr. 6, 19 *syn.* tutam. Sidon. epist. 5, 7, 5). Cvlex 326 virtus (*cf. p. 818, 14*). Sen. dial. 9, 6, 2 frontem. Qvint. inst. 1, 2, 26 -iores in litteris profectus alit aemulatio. 10, 1, 1 -a (forma *G*) quaedam facilitas, quae apud Graecos ἕξις nominatur (10, 1, 59). Firm. math. 1, 7, 28 veris ac -is accusationibus. Amm. 27, 1, 3 celeritate. *neutr. fere pro subst.*: Sen. dial. 4, 11, 6 *ira* non ipsa in se quicquam habet -um aut forte. *accedit* adversus: Sen. epist. 91, 3 haec omnia Liberalis nostri affectum inclinant adversus sua -um et erectum.

2 *de hominibus*: Cic. div. in Caec. 29 accusatorem -um verumque esse oportet (*v. vol. I p. 349, 22*). Phil. 6, 18 senatum bene sua sponte -um -iorem vestra auctoritate fecistis (epist. 12, 5, 2 erat -issimus senatus. *cf.* Phil. 14, 19 ordinem -iorem aut fortiorem). Tusc. 2, 48 erunt -iores nec tamen robustissimi. Att. 3, 15, 1. 5, 21, 5 nostra sponte bene -i. *al.* epist. 12, 5, 2 L. Caesar -us est et rectus. ad Q. fr. 3, 3, 3 quaesitor gravis et -us. Sall. Iug. 51, 5 hostibus dubiis instare, quos -os cognoverat, ...retinere. Hor. sat. 2, 7, 26 non -us rectum defendis. Ov. epist. 20, 151 me tibi -a negavi. rem. 697 qui silet, est -us. Qvint. inst. 5, 7, 11 *syn.* interriti. Frontin. strat. 2, 3, 13 militem (Veg. mil. 3, 14 p. 99, 7 bellatoribus). Plin. epist. 4, 22, 3 quo viro nihil -ius, nihil verius. Vvlg. Rom. 15, 1 debemus ... nos -iores (δυνατοί) imbecillitates infirmorum sustinere. *acced. dat.*: Vell. 2, 63, 3 Pollio -us proposito (propositi *Acidalius*) et Iulianis partibus fidus. Tac. Agr. 35 *Agricola* promptior in spem et -us adversis. *abl.*: Bell. Alex. 23, 1 cum Romanos et secundis rebus confirmari et adversis incitari viderent neque ullum belli tertium casum nossent, quo possent esse -iores. Vopisc. quatt. tyr. 4, 2 mente -issimus, nervis robustissimus. ad: Cic. fin. 4, 52 ad dolorem ferendum. Sen. contr. 2, 1, 21 ad repellenda vitia. Sen. epist. 75, 14 ad quaedam satis -us est, quibusdam cedit. Avg. civ. 20, 8 p. 427, 17 D. ad credendum...futuros esse -iores et ad vincendum...fortiores. pro: Plin. epist. 2, 11, 19 vir egregius et pro veritate -issimus (*v. p. 816, 65. 818, 27. 32*).

C *i. q. constans, immutabilis, certus, durans*:

1 *de rebus*: Plavt. Asin. 944 pectore. *v. p. 816, 81.* Capt. 927 fides (Trin. 1111 Liv. 22, 61, 10. Fronto p. 168, 22 N. *syn.* sinceram. Hil. myst. p. 27, 34 Amm. 16, 12, 17 Avg. nat. et grat. 20, 22 Svlp. Sev. dial. 1, 11, 2 Boeth. mus. 1, 19. *adde*: Cic. Tusc. 4, 80 fidentia id est -a animi confisio. Qvint. decl. 348 p. 372, 21 fiduciam [Vvlg. Hebr. 3, 6 *gr.* βεβαίαν]). Stich. 521 res (Rhet. Her. 4, 45, 58 Cic. Att. 16, 16, 18 Qvint. inst. 8, 4, 26). Trin. 387 -um omne erit, quod tu egeris. Enn. ann. 32 foedus ... feri bene -um (Cic. leg. agr. 2, 58 Verg. Aen. 12, 316. *cf.* Amm. 31, 12, 13 paciscenda. Cod. Iust. 5, 3, 19, 3 pacta. 7, 63, 5, 6 pactionem (*cf. etiam p. 818, 50*). Ter. Hec. 533 amicitiam (*v. vol. I p. 1897, 49 sqq. cf.* Cic. inv. 1, 1 societates [off. 1, 55. 56]). Varro rust. 2, 9, 5 consuetudo. Rhet. Her. 2, 5, 8 *v. p. 813, 19.* Cic. Q. Rosc. 9. Mur. 29 responsa atque decreta. Flacc. 36 nullam gravitatem, nullam constantiam, nullum -um in Graecis hominibus consilium (Firm. math. 4, 19, 25 *cf. p. 816, 15. 819, 4*). prov. 19 pace (Liv. 33, 12, 4. Rvfin. hist. 5, 16, 19 pax iugis et -a perdurat [εἰρήνη διάμονος]). Scaur. 31 fideli in gratiam reditu -oque. Brut. 114 opinio (part. 9. Tim. 28 *gr.* βέβαιοι. nat. deor. 1, 81). rep. 1, 28 fortuna. 2, 53 constitutio Romuli cum *tot* annos...-a mansisset. fin. 2, 86 quis...confidit semper sibi illud stabile et -um permansurum, quod fragile et caducum sit? ac. 2, 43 illa vera et -a et certa esse. 2, 141 verum illud, certum, comprehensum, perceptum, ratum, -um, fixum fuisse vis. nat. deor. 1, 44 consensio (Min. Fel. 8, 1 Amm. 20, 4, 14). nat. deor. 1, 62 rationem (off. 1, 67 *cf. p. 816, 32*). *al.* Att. 2, 25, 2 benevolentia. 10, 11, 1 sunt ea quidem parum -a, sed habent nihil ὕπουλον, nihil fallax, nihil flexibile *eqs.* 11, 25, 2 rumor (Aetna 511 fabula). epist. 12, 4, 2. *al.* Q. Cic. Cic. epist. 16, 27, 2 Ov. epist. 17, 185. 19, 86 amore (ars 2, 340. 385 *cf.* epist. 16, 192). trist. 5, 6, 14 ara (*i. refugium*). Liv. 22, 37, 12 victoriam. 31, 9, 4 subsidia. Vitr. 1, 1, 4 memoria (Qvint. inst. 5, 10, 54. 11, 2, 4. 18. *cf.* 11, 2, 43). 1, 4, 2 regio nullo tempore mutationes recipit, sed est -a perpetuo et immutabilis. Edict. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 26 originem. Sen. benef. 6, 21, 2 maximum argumentum est -ae (-a, -am *al.*) voluntatis ne mutari quidem posse. 7, 8, 2 constantiae. dial. 3, 20, 6 magnitudinem animi inconcussam intellego et introrsus solidam et ab imo parem -amque. epist. 98, 10 nihil -um infirmo, nihil fragili aeternum et invictum est. Plin. nat. 26, 12 durabat . . antiquitas (*rationis medendi*) -a. Val. Fl. 4, 12 potestas. Qvint. inst. 2, 5, 23 iudiciis (Svet. Cal. 5 *cf. p. 817, 11*). 5, 2, 2 sententiam (Firm. math. 1 pr. 8). 5, 12, 3 nulla esse -iora, quam quae ex dubiis facta sunt certa. *al.* Gell. 10, 5, 3 probabilius id -iusque est . . .; nam de 'avaro' ambigitur. Ps. Apvl. Asc. 19 stabilitate (30 Avg. civ. 21, 15 p. 519, 6 D.). Itala Hab. 3, 5 (Aug. civ. 18, 32 p. 300, 23 D.) caritatem (χραταιάν, Vvlg. *aliter*). Firm. math. 6, 16, 5 affectibus (*cf. p. 813, 51*). Amm. 14, 11, 15 promissis (Vvlg. Rom. 4, 16 *gr.* βεβαίαν). Avg. civ. 10, 31 p. 454, 13 D. beatitudo . . . -ior et sine fine mansura. Macr. sat. 3, 17, 13 concordia. *neutr. pro subst.*: Ter. Haut. 337 nihil satis -i video. Sen. dial. 3, 20, 2 ira . . . non ex -o mansuroque oritur, sed ventosa et inanis est. benef. 7, 2, 4 nihil . . . -i habet, qui in incerta propensus est. *acced.* ad: Cic. de orat. 1, 113 *animi motus sint* ad memoriam -i atque diuturni. Vitr. 2, 8, 5 ad aeternitatem -as perficiunt virtutes (*cf. p. 817, 17*). *inf.*: Tycon. 3 p. 12, 3 eadem auctoritate -issimum est numquam defecisse, qui legem facerent. *cf.* Caes. civ. 1, 86, 2 neque...omni interposita fide *dimitti* -um esse posse, si *eqs.*

2 *de hominibus, fere i. q. fidelis*: Plavt. Stich. 521 amici (*v. vol. I p. 1910, 49 sq. adde*: Cic. Lael. 62 Carm. de fig. 9). Varro rust. 1, 17, 5 *praefecti* fiunt -iores ac coniunctiores fundo. Cic. leg. 2, 35 omnibus bonis -isque populis leges damus (*cf. infra l. 56*). Att. 2, 19, 4 exercitum bonorum. 7, 7, 5 *publicani.* epist. 15, 1, 3 Ciliciam. 15, 4, 14 *ut* ex infidelissimis *sociis* -issimos redderem. Q. Cic. pet. 35 ex fucosis -i suffragatores evadunt. Sall. Iug. 56, 2 quod genus ex copiis regis, quia fallere nequibat, -issimum erat. Ov. Pont. 2, 3, 57. *acced. dat.* (*a verbo fort. pendet l. 26 et 28*): Ter. Andr. 571 tibi generum -um et filiae invenies virum (Hec. 556 nec virum satis -um gnatae. *cf.* Don. *ad l. et v. l. 32. p. 816, 65. 817, 47*). Hec. 746 quaere alium tibi -iorem amicum. Liv. 28, 44, 4 quanto minus quicquam in Africa Carthaginiensibus -um aut stabile sit. *abl.*: Svlp. Sev. dial. 1, 22, 2 potens ieiuniis, humilitate conspicuus, fide -us. in: Cic. Balb. 61 *alii* sunt fortasse in sententia -iores. Mil. 91 vir . . . in re publica fortissimus, in suscepta causa -issimus. Lygd. 2, 5 non ego -us in hoc, non haec patientia nostro ingenio. Ov. trist. 4, 10, 72 coniunx non...in nostro -a futura toro. Itala I Petr. 5, 9 (Lucif. non parc. 23 p. 260, 5) cui resistite -es (στερεοί, Vvlg. fortes) in fide. Vvlg. I Cor. 7, 37 statuit in corde suo -us (ἑδραῖος). *de cognomine legionis XVI et alarum v. p. 814, 19 sqq.*

D *fere i. q. tutus, munitus*: **1** *de rebus*: Rhet. Her. 4, 45, 58 commoratio est, cum in loco -issimo, quo tota causa continetur, manetur diutius. Cic. Cluent. 51 si in minus -is causis hominum periculis non defuissem (p. red. in sen. 9 Balb. 19 Vell. 2, 49, 2 Decret. decur. Tergest. (Corp. V 532) 1, 38 [*aet. Ant. Pii*]). Bell. Alex. 33, 3 imperium (Liv. 8, 13, 16. Amm. 14, 7, 7 *cf. p. 816, 40* [*adde*: Liv. 33, 21, 5 regnum adeo stabile ac -um reliquit. *cf. p. 816, 39*]). Sen. contr. 7 pr. 1 quasi nihil esset satis -um, omnes probationes probationibus aliis confirmabat. Lex c. Caes. (Corp. V 2781) 34 beatitudo urbis Romanae . . . -issimis munita securitatibus (Leo M. epist. 83, 2 Pomer. 3, 20, 3). Mar. Victorin. in Phil. 3, 1 p. 1217[C] -um atque tutum est, quod scribo[2]: Graecus (ἀσφαλές) sic posuit, ut -um diceret et tutum, Latinus manifestum ait. Amm. 21, 4, 8 quietem. Vvlg. II reg. 23, 5 ut pactum aeternum iniret mecum -um in omnibus atque munitum. *acced. dat.* (?): Cael. Cic. epist. 8, 17, 2 proelium exspectatis, quod -issimum huic (*Mendelssohn*, hac *Becher*, haec *codd.*)? *abl.*: Cic. rep. 5, 8 ut *vita civium* opibus -a, copiis locuples...sit. **2** *de hominibus*: Cic. Tusc. 1, 119 fecit...me epilogus -iorem. Lael. 23 quae...domus tam stabilis, quae tam -a civitas est, quae *eqs.*? Veg. mil. 1, 13 nihil . . neque -ius neque felicius neque laudabilius est re publica, in qua abundant milites eruditi. *acced. abl.*: Cic. Att. 1, 19, 7 ut uterque nostrum in sua ratione munitior et in re publica -ior hac coniunctione esse possit. Avg. civ. 10, 7 cuius *creatoris* aeternitate -i, cuius veritate certi ... sunt. ad *c. gerund.*: Apvl. met. 5, 10 cogitationibus pressioribus instructae ad superbiam poeniendam -iores redeamus. *de animi stabilitate*: adversus: Liv. 22, 39, 18 ⟨si⟩ adversus famam rumoresque hominum satis -us steterit (Svet. Tib. 28 adversus convicia malosque rumores...-us ac patiens). Tac. hist. 2, 82 egregie -us adversus militarem largitionem. 4, 5 quo -ior adversus fortuita rem publicam capesseret. ann. 3, 18 adversum pecuniam. Dict. 1, 23 adversus infortunia. contra: Sall. Iug. 28, 5 contra pericula et insidias.

E *fere i. q. ratus, verus* (*v. p. 813, 2. cf.* Edict. imp. Aug. de aq. Venafr. [Corp. X 4842] 50 ⟨fir⟩mam (?) rata nque esse placet): Ter. Hec. 101 -ae hae vereor ut sint nuptiae (*cf.* D n. *ad l.* Evgraph. *ad l.* faciant...dii deaeque, ut verae, ut -ae istae nuptiae non sint. Cod. Iust. 5, 4, 28, 2 matrimonium. 5, 17, 11 pr. coniugium). Cic. inv. 2, 147 uti sanctius et -ius id videatur esse. Caecin. 96 id iussum ratum atque -um futurum. Phil. 1, 16 acta Caesaris (13, 12 *syn.* ratis). 2, 109 testamentum (Cod. Iust. 3, 28, 30 pr. 6, 23, 27 pr.). top. 95 lege -ius in controversiis disceptandis esse nihil debet (Cod. Theod. 8, 13, 2 lege). Att. 7, 25 litteras hilariores nec tamen -as (*i. rata, certa nuntiantes*). epist. 13, 8, 2 cum Caesar Sullanas venditiones . . . ratas esse velit, quo -iores existimentur suae. Sall. Iug. 64, 6 quae omnia illis eo -iora videbantur. Petron. 74, 9 ius (Qvint. decl. 264 p. 79, 10 Gaivs dig. 28, 5, 32 pr. Cod. Iust. 7, 31, 1, 2. 7, 37, 3, 3 Inst. Iust. 1, 2, 11 Novell. Iust. 65, 1, 3). Plin. epist. 5, 7, 1 hoc, si ius aspicias, irritum, si defuncti voluntatem, ratum et -um est. Agenn. grom. p. 34, 4 Th. possessio

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(p. 34, 11 Cod. Iust. 11, 58 [57], 7 pr. *v. etiam l. 10*). Fronto p. 42, 23 N. illud . . . -um et ratum habeto. Scaev. dig. 39, 5, 35, 1 obligationem. Tert. anim. 10 p. 314, 18 quanto . . . -ius est, ut unum credas, cum *eqs.* Vvlg. Ruth 4, 7 concessio. Iudith 8, 31 consilium (*cf. p. 816, 15. 817, 62*). Avg. nupt. et concup. 2, 2, 4 regula. Cod. Iust. de cod confirm. 4 *regesta.* 3, 33, 14, 1 legatum. *al.* Arator act. 1, 510 culta haec (*sc. ecclesia*), quam cernimus arvis, ergo figura foret; -aest, quam nubila gestant. *fortasse huc spectat*: Lavd. Murdiae (Corp. VI 10230) 2 adlevent cetera, quo -iora probabilioraque sint. *acced. dat.*: Agenn. grom. p. 33, 26 Th. possessio petenti -a est. *abl.*: Tac. hist. 3, 43 quae ut paratu -a et aucta rumore apud varios Vitellianorum animos increbruere.

adverbia (selecta) adiectivo addita: admodum: Caes. Gall. 7, 73, 2. bene: Enn. ann. 32 Cic. Phil. 6, 18 Att. 5, 21, 5 Q. Cic. Cic. epist. 16, 8, 1. egregie: Tac. hist. 2, 82. longe: Caes. civ. 2, 19, 5 Liv. 8, 13, 16. male: Ov. ars 2, 319 rem. 623. mediocriter: Cels. 2, 18, 13 p. 66, 35 D. minime: Cic. Cluent. 174 de orat. 2, 313 Caes. Gall. 1, 52, 2. 7, 60, 2. 7, 84, 2. minus: Rhet. Her. 3, 21, 34 Cic. Cluent. 51 orat. 24 *al.* nimis: Cic. ad Brut. 2, 6, 1 Liv. 24, 23, 4. nimium: Edict. imp. Claud. de Anaun. (Corp. V 5050) 26. parum: Cic. Att. 10, 11, 1 Hor. epod. 1, 16 Ov. trist. 4, 8, 4 Sen. dial. 5, 8, 2 Colvm. 8, 14, 8. 12, 37 Qvint. decl. 346 p. 366, 18. prope: Caes. Gall. 5, 20, 1. satis: Ter. Haut. 337 Cic. S. Rosc. 5 Manil. 45 leg. agr. 2, 58 prov. 19. *et saepissime.* vixdum: Svet. Aug. 8, 1.

syn. et iuxta posita: ad I A 1: compactus (Svet. Vesp. 20 Amm. 31, 2, 2), consummatus (Pallad. hist. mon. I 19 p. 297^{B}), immobilis (Stat. Theb. 8, 309), magnus (Cic. Phil. 10, 24 epist. 2, 17, 3. 15, 4, 7 Nep. Eum. 3, 3), solidus (Sen. epist. 95, 15). *ad I A 2*: laetus (Avr. Fronto p. 48, 4 N.), valens. *ad I A 3*: ferax, fertilis. *ad I B 1*: durabilis, duraturus (Tac. dial. 22), durus (Plin. nat. 13, 117), incorruptus, solidus, stabilis (Sen. epist. 76, 13). *ad I B 2*: durus, solidus, tutus. *ad II A*: aeternus (Paneg. 7 [6], 16, 6), bonus (Cic. part 117), fidelis (Avg. pecc. orig. 8, 9), fortis (Cic. Phil. 5, 24), gravis (Cic. Q. Rosc. 17. 37 Verr. 4, 168 Phil. 10, 17 epist. 13, 4, 2), illustris, magnus (Cic. Lig. 24), potens, robustus, sanctus (Cic. Q. Rosc. 43), splendidus (Cic. Phil. 5, 24). *ad II B*: constans (Cic. ac. 1, 42 Cic. fil. Cic. epist. 16, 21, 2 Liv. 44, 22, 10), diligens (Cic. Verr. 2, 1), duratus (Lvcan. 5, 798), erectus, fortis, gravis (Cic. epist. 9, 16, 6 ad Q. fr. 3, 3, 3 Gell. 11, 13, 1), interritus, magnus (Cic. fin. 3, 29), rectus, robustus, solidus (Sen. benef. 7, 26, 4 Qvint. decl. 272 p. 116, 2), stabilis (Cic. fin. 2, 113. 3, 29), tutus, verus. *ad II C*: aeternus (Flor. epit. 1, 7, 9), certus, coniunctus, constans (Cic. Lael. 62 off. 1, 120), diuturnus, facilis (Qvint. decl. 257 p. 50, 11), fidelis (Cic. Scaur. 31 Liv. 31, 9, 4 Sen. epist. 98, 1 Amm. 31, 14, 2), fidus (Amm. 14, 11, 15), fixus (Cic. ac. 2, 141 Avg. serm. 140, 2 Boeth. arithm. 1, 20 p. 42, 11 mus. 1, 11), gravis (Firm. math. 1 pr. 8), illaesus (Cod. Iust. 1, 27, 1, 8), immutabilis (Cic. rep. 1, 48 Vitr. 1, 4, 2), inconcussus, iugis, mansurus, perpetuus (Cic. fin. 1, 67), ratus (Cic. leg. agr. 2, 58), sincerus (Cic. Att. 12, 19, 4 Fronto p. 168, 22 N.), solidus, stabilis (Cic. Brut. 114 fin. 2, 86 off. 1, 6. 67 Lael. 62 *al.*), tardus (Qvint. inst. 11, 2, 4), verus (Cic. fin. 3, 48 ac. 2, 43 Tim. 28). *ad II D*: certus (Avg. civ. 10, 7), munitus, patiens (Svet. Tib. 28), stabilis (Cic. Balb. 19 Liv. 33, 21, 5). *ad II E*: illibatus (Cod. Iust. 5, 13, 1, 16^{b}. 8, 55, 10 pr. Novell. Iust. 37, 12), immutabilis (Inst. Iust. 1, 2, 11), irrevocabilis (Cod. Iust. 5, 12, 31, 3), ratus, sanctus, validus (Cod. Iust. 6, 23, 31, 5).

opp.: *ad I A 1*: debilis (Cic. Mur. 51), imbecillus, infirmus, inopia affectus, invalidus, sanus (Cels. 2, 15, 5). *ad I A 2*: aeger, infirmus (Cels. 1, 8, 2). *ad I A 4*: imbecillus (Cels. 2, 18, 10 p. 66, 7 D.), infirmus (Cels. 2, 18, 4 p. 64, 36), valens (Cels. 2, 18, 5 *et* 6 p. 65, 6. 10). *ad I B 1*: caducus (Sen. dial. 12, 1, 1, *si recte explet Gertz*), invalidus (Plin. nat. 8, 130), palustris, subtilis. *ad II A*: humilis (Pvblil. A 4), imbecillus (Rhet. Her. 3, 21, 35 Sall. Iug. 10, 6 Spart. Sept. Sev. 23, 3), iners (Sen. dial. 8, 7, 2), infirmus (Rhet. Her. 3, 10, 18. 3, 21, 35 Qvint. inst. 5, 12, 4), languidus (Bell. Alex. 25, 1), levis (Qvint. inst. 7, 10, 12). *ad II B*: dubius, infirmus (Gaivs dig. 40, 2, 25 Vvlg. Rom. 15, 1), parvus. *ad II C*: caducus, dubius, fallax, flexibilis, fucosus, incertus, infidelis, infirmus, proclivis (Liv. 33, 12, 4).

deriv.: firmare, firmitas, firmitudo. *comp.*: infirmus. *cf. Onomast.*

adverbia: **firmē**. Roman. Char. gramm. I 200, 1 -e ab eo, quod est firmus, ut docte, laute; firmiter ab eo, quod est firmis, ut agiliter dociliter. Non. p. 512, 22 firmiter pro -e. Prisc. gramm. III 70, 6 *excipiuntur* a firmo -e et firmiter. Diff. Suet. p. 307, 38 firmiter et firmis nihil est, firmus et -e recte dicimus. *usus formarum* -e *et* firmiter *tabula demonstratur, in qua omnes comp. et superl. omissi sunt* (*loci, quibus comp. vel superl. leguntur, sub* -e *afferuntur*):

	firme	firmiter		firme	firmiter
Plavt.	1	3	Laber.	—	1
Lvcil.	—	2	Vitr.	—	4
Afran.	—	1	Qvint.	3	—
Varro	—	1	Plin. epist.	1	—
Rhet. Her.	1	—	Svet.	1	1
Cic. phil.	3	2 (rep.)	Apvl.	—	10
Caes.	—	1	Vvlg.	—	1

comp. inde a Catone, *superl. inde a* Cic. *de confusione cum* ferme *v. p. 521, 55 sqq.* [*dub.*: Plavt. Trin. 335 Gell. 14, 2, 5 *v. p. 521, 60 sqq.*]

1 *proprie*: **a** *i. q. solide, stabiliter*: Vitr. 5, 12, 3 pulvinus quam -issime struatur (Amm. 14, 4, 19). Pavl. Fest. p. 108 quo -ius *tabulae* cohaereant. Plin. nat. 35, 165 -ius durent. Frontin. strat. 2, 3, 17 defigerent (Veg. mil. 3, 24 p. 118, 12 praefigitur). Svet. Cal. 26, 3 veste . . . subiecta . . . militum pedibus, quo -e verberaturi insisterent (-e ins. *coni.*). Ps. Garg. Mart. p. 209, 7 claudendum est (Vvlg. iud. 9, 51). Amm. 20, 7, 16 labefactata murorum parte reparata -issime (20, 11, 16 instaurata. Marcell. chron. II p. 104, 3, 534 redintegrata). Cael. Avr. acut. 1, 9, 60 sit . . . lectus omni ex parte -e locatus (chron. 1, 5, 155).
b *i. q. robuste, magnis cum viribus*: Vlp. dig. 9, 1, 1, 5 si *canis* contineri -ius ab alio poterit. Amm. 18, 2, 7 (*in locut. metaph., notione ad 2 b declinante*) renitebatur -issime Caesar. 24, 6, 7 adhaerentes.

2 *translate*: **a** *i. q. constanter, fideliter*: Plavt. Mil. 1015 ego sum tibi -e fidus. Rhet. Her. 4, 56, 69 -e et perpetue meminerimus (*cf.* Cato or. frg. 33, 1 idque perpetuius atque -ius repsit). Cic. fin. 3, 31 assensus . . . suos -e sustinere (Qvint. inst. 11, 2, 2 continere. Tac. Germ. 20 teneant [Capreol. epist. 2, 13 Pomer. 3, 28, 2]). ac. 2, 45 ut maneamus in perspicuis -ius et constantius (Novell. Iust. 37, 11). Tusc. 5, 20 crederemus (Gennad. dogm. 22 Avg. civ. 7, 17. 18, 18 p. 278, 17 D. nat. et grat. 69, 83 epist. 82, 3). Ov. epist. 18, 67 -ius o! cupidi tandem coeamus amantes. Qvint. inst. 1, 2, 20 *amicitiae* -issime durant. Flor. epit. 3, 5, 8 *Rhodus* pro nobis -ius stetit. **b** *i. q. fortiter, strenue, prompte*: Cic. fin. 1, 71 -e graviterque comprehenderit (2, 6 Qvint. inst. 7, 3, 18). Att. 10, 14, 3 -issime asseverabat (Tert. adv. Iud. 11 dicit). 16, 14, 1 multo -ius acta tyranni comprobatum iri (Avg. civ. 20, 4 p. 411, 1 D. probemus. Boeth. cons. 3, 10, 64 approbetur). Plin. epist. 6, 13, 3 respondit graviter et -e (Avg. soliloq. 2, 2). Itala act. 2, 36 (Tert. adv. Prax. 28 p. 283, 15) cognoscat ([ἀσφαλῶς, Vvlg. certissime sciat]. Leo M. serm. 28, 5 noverint). Rvfin. apol. Orig. praef. 2 p. 548^{C} qui apud omnes iudices pro defuncto fortius et -ius valere debet. Avg. conf. 7, 3, 4 sentirem. anim. 4, 20, 31 certius sane -iusque conspicimus. Avell. p. 34, 4 ordinari. **c** *fere i. q. tuto*: Qvint. decl. 248 p. 16, 20 hoc satis -e tueri alienarum rerum exemplo possumus. Amm. 16, 12, 37 cum . . . muniret latera sua -ius pedes. Cod. Iust. 1, 1, 8, 10 custodita (1, 27, 2 pr.). **d** *fere i. q. vere, legitime*: Cassian. inst. 9, 7 -e possessa *virtus* (Carm. epigr. Engström 272, 2 *cf. adn.*). Cassiod. in psalm. 118, 106 iurant id est -e constituunt. 131, 2 iure oravit id est veraciter -eque promisit.

firmiter. Gramm. *v. p. 819, 68 sqq. de usu v. p. 819, 72 sqq.* Gloss. βεβαίως. IV 387, 18 rite recte studiose -r. V 488, 54 veraciter r- fideliter. [*loc. dub.*: Afran. com. 12.]

1 *proprie*: **a** *i. q. solide, stabiliter*: Plavt. Cas. 132 concludere in fenestram (-a *A*) -r (Lact. inst. 4, 19, 6. 5, 6, 2. *cf.* Vitr. 10, 15, 4 inclusa. Serv. auct. Aen. 2, 479 clausa [Hier. in Ephes. 6, 11 p. 670]). Lvcil. 431 (*in imag.*) -r hoc pariterque tuo sit pectore fixum (Verec. in cant. 1, 20. *imag. omissa*: Vitr. 10, 9, 2. 10, 15, 1 Ivl. Val. 3, 22. *adde*: Varro rust. 3, 9, 7 afficta). Cic. rep. 1, 69 ubi in suo quisque est gradu -r collocatus. Caes. Gall. 4, 26, 1 insistere (Vvlg. II par. 24, 13 stare [Macr. somn. 1, 6, 69. *in imag.*: Pelag. in Eph. 3 p. 830^{D} Favst. Rei. serm. 29 p. 339, 16]. *cf.* Fortvn. rhet. 1, 3 p. 83, 35 quae sunt cacosystatae *materiae*? quae non tam -r consistunt. *ibid.* p. 84, 1). Vitr. 5, 12, 3. Apvl. met. 1, 16 parte funiculi . . . -r in modum coacta. 1, 22. 8, 22. Lact. inst. 5, 7, 9 (*in imag.*) *virtus* agitata . . . malis quatientibus stabilitatem capit et quanto frequenter impellitur, tanto -r roboratur. opif. 5, 4. 9. Ps. Hil. dedic. eccl. p. 880^{D} fundata (Evstath. Bas. hex. 5, 3 p. 912^{B}. *in imag.*: *ibid.* 4, 7 p. 910^{A}). *fere i. q. tuto* (*cf. infra l. 73*): Lvcil. 390 fluctibus ac ventis quae adversis -r essent (*cf. Cichorius, Untersuch. p. 300 adn. 3*). **b** *i. q. robuste, magnis cum viribus*: Plavt. Epid. 83 (*in imag.*) nisi suffulcis -r, non potes subsistere. Apvl. met. 3, 12 manu -r iniecta. 3, 15 uncino -r immisso. 6, 29 renitebar. Amm. 21, 2, 2 habeo -r, quod tenebam. Mirac. Theclae 1 p. 170, 12 adhaerentes. *huc trahendum videtur*: Laber. mim. 133 amor tuus tam cito crescit quam porrus, tam quam palma -r (firme quam palma *cod.* Fronto p. 31, 1 N.).

2 *translate*: **a** *fere i. q. vere, legitime*: Plavt. Pseud. 901 eum promisisse -r (fortiter *A*) dixit sibi. Cic. rep. 6, 2 -r . . . stabilita matrimonia. Novell. Theod. 5, 1, 3 -r in aeternum veluti . . . inconcusso iure possideat (Cod. Iust. 6, 25, 7 pr. Novell. Iust. 37, 1. 2). Cod. Iust. 4, 28, 7 pr. constituebatur. 11, 59 (58), 14 possessiones . . penes eos . . . -r perdurabant. Orig. in Matth. 17, 32 non potest *anima* -r verbo nubere veritatis. **b** *fere i. q. tuto*: Svet. Vit. 14, 5 -r ac diutissime imperaturum. Amm. 24, 2, 21 vita . . . sibi . . . -r pacta. 25, 3, 2 dum . . . teguntur -r latera. Avg. quaest. hept. 4, 33 *spes* debet in supernis -r habitare. Cod. Theod. 16, 2, 13 custodiri. **c** *i. q. constanter, fideliter*: Gell. 13, 8, 2 meminisse. Apvl. flor. 16 p. 62 quibus me in perpetuum -r dedicavi. Plat. 2, 20 patientia -r toleret. Iren. 5, 8, 3 per fidem iter -r faciunt. 5, 14, 4 excipiens. Amm. 17, 2, 1 compositis. Pelag. in Rom. 4 p. 665^{C} credidit (in I Thess. 3 p. 866^{B} Zacch. 3, 1 p. 1148^{B} Pomer. 3, 9, 2. 3, 16. 3 Op. imperf. in Matth. 4 p. 659 Pontian. epist. p. 996^{C}). Pelag. in Gal. 1 p. 807^{D} tenuerit (Avg. c. Faust. 6, 9 *syn.* fideliter. Cassian. conl. 10, 8, 6 *syn.* diu. Expos. fid. Caspari Anecd. p. 283, 2. *cf.* Cassian. conl. 12, 6, 3 obtinendum. Avell.

[Lackenbacher]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 27, 16 retineret [p. 636, 16 NICET. symb. 11 p. 357, 2]. COD. Iust. 7, 4, 17 pr. detinet [7, 6, 1, 13]). AVELL. p. 659, 32 omnibus...in perpetuo -r duraturis (p. 703, 9). COD. Iust. 6, 2, 22, 1[b] manere (NOVELL. Iust. app. 7, 1. *cf.* COD. Iust. 5, 12, 31, 1 permanere). BOETH. mus. 1, 10 p. 197, 2 *qua ratione* -r et constanter ... momenta perdisceret. 3, 11 p. 285, 11. **d** *i. q. fortiter, strenue, prompte*: APVL. met. 5, 11 longe -r praecaves. 8, 2 -r deorsum delapsum nutriens amorem. ZACCH. 2, 4 examinare. NICET. vigil. 5 admonere (fortiter *CT Isid. eccl. off. 1, 21, 1*). PALLAD. hist. mon. I 1 p. 254[c] subtiliter -rque (*ἰσχυρῶς*) exposita ratione. *Lackenbacher.*

fisagria *v.* staphis agria. **fisalis** *v.* physalis.

fiscālīnus, -a, -um *a* fiscalis. *i. q. regalis*: LEX Sal. capit. 4, 11 de servis ecclesiae aut -is (fisci *pars codd.*) vel cuiuslibet (*cf. Ducange s. v. et Brunner, Deutsche Rechtsgesch. I[2] 375. II 413 adn. 75*).

fiscālis, -e *a* fiscus. *de neutro in* -e: ASPER gramm. suppl. 43, 4. *de notione*: GLOSS. -is *ταμιακός*. -ia palati⟨n⟩a, dominica, res publica. raeda -is, et (id?) est quoddam curriculi genus apud Gallos. *cf. etiam p. 823, 45.* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] *φισκάλια δημόσια. cf.* THEOPHIL. inst. Iust. 1, 25, 1 *τὸν* fiscalia *διοικοῦντα πράγματα* (*ἡγοῦν δημόσια add. ed. Reitziana*). *de usu: vox primum legitur apud* SVET. (*semel*), *saepe in* DIG., *inde per totam latinitatem usque ad* GREG. M.; *deest ex. gr. apud* AMM.

i. q. ad fiscum pertinens:

I *apud Romanos*: **A** *exempla, quibus alia opponuntur*: *opponitur* publicus: CALL. dig. 49, 14, 3, 10 in locis -bus vel publicis religiosisve ([-bus vel *interpolata censet Mitteis, Röm. Privatr. I 356 adn. 18*]. INST. Iust. 2, 1, 39 in publico loco vel -i). VLP. dig. 3, 6, 1, 3 in publicis vel privatis vel -bus causis. FRG. Vat. 35, 2 inspectio ... publica vel -is. FIRM. math. 3, 13, 5 a -bus vel a publicis annonis. 4, 14, 6 publica vel -ia instrumenta. *ibid.* ponderibus publicis aut -bus. 6, 3, 12 publicis computationibus -busque. 6, 4, 5 publicis rationibus -busque. COD. Iust. 3, 1, 13, 1 causis, quae ad ius -e pertinent vel quae ad publicas respiciant functiones. *huc spectat*: VLP. dig. 21, 1, 1, 4 edictum ... non pertinere ad venditiones -es. si tamen res publica aliqua faciat venditionem, edictum ... habebit locum. *opponitur res privata Caesaris*: VLP. dig. 43, 8, 2, 4 res ... -es quasi propriae et privatae principis sunt. COD. Iust. 7, 37, 3, 1 res, quae a...imperatoribus non a -bus rebus, sed ex privata eorum substantia procedunt. 7, 37, 3, 1[a] sive a sua substantia sive ex -i fuerit aliquid alienatum. *opponitur* regius: FIRM. math. 3, 10, 7 exactores regiarum annonarum vel pecuniarum -ium. *opponitur* proprius: SVLP. SEV. chron. 2, 41, 3 repudiatis -bus propriis cum sumptibus vivere. *cf. etiam supra l. 37.*

B *ceteri loci*: SVET. Dom. 9, 3 -es calumnias (AVR. VICT. Caes. 35, 7). SCAEV. dig. 11, 1, 22 procuratore Caesaris ob debitum -e interrogante (RVFIN. hist. mon. 16 p. 436[B] SALV. gub. 5, 17. *plur.*: FRG. Vat. 37, 2. 4 RVFIN. Basil. reg. 196. AVG. epist. 96, 2 *bis.* COD. Herm. 3, 1 PAVL. PELL. 199. *cf.* debitor -is *infra l. 57*). PAPIN. dig. 2, 14, 42 iuris -is (PAVL. dig. 40, 1, 10 CORP. III 13569, 16). CALL. dig. 49, 14, 3, 5 in venditionibus -bus ... diligentiam a procuratore exigendam. 49, 14, 3, 8 ex contractu -i (MARCIAN. dig. 48, 10, 1, 12). CALL. dig. 50, 6, 6, 11 coloni ...Caesaris a muneribus liberantur, ut idoniores praediis -bus habeantur (*cf.* PAVL. dig. 39, 4, 9, 8 de fundis -bus [49, 14, 45, 13 *sing.*]. sent. 1, 6[a], 5. CORP. VIII 10570 agri -es). VLP. dig. 1, 16, 9 pr. si -is pecuniaria causa sit, quae ad procuratorem principis respicit (49, 14, 29 pr.). 49, 14, 6 pr. usuras ... -es. 49, 14, 25 delationes. PAVL. dig. 40, 1, 10 debitor -is (49, 14, 45, 10 *cf.* debitum -e *supra l. 45 sqq.*). sent. 5, 1, 3 descriptio ingenuorum ex officio fisci inter -em familiam facta. 5, 12, 5 officium -e administrare. 5, 13, 2 servi -es. 5, 27 -em pecuniam (CHAR. dig. 50, 4, 18, 3). MACER dig. 49, 14, 34 negotia (VLP. frg. Vat. 183 data ... a principe negotiorum -ium administratio. OROS. hist. 7, 15, 12). MOD. dig. 49, 14, 17 -ium poenarum. CHAR. dig. 50, 4, 18, 26 -ia detrimenta. SPART. Hadr. 7, 5 statum (statim *codd.*) cursum -em instituit (CORP. V 8987, 6). CAPITOL. Gord. 33, 1 gladiatorum -ium. VOPISC. Aurelian. 48, 4 vina. FIRM. math. 4, 10, 8 exactores -ium praestationum (5, 2, 15. 6, 3, 3). PAVL. NOL. epist. 49, 1 -bus horreis (SALV. gub. 6, 68). COD. Theod. 11, 1, 12 (*a. 365*) pensationibus. ENNOD. opusc. 3 p. 358, 12 tributorum (CASSIOD. var. 3, 21, 1 PAPYR. Marini 82 col. 2, 5). p. 380, 2 calculi (CASSIOD. var. 2, 17. 12, 28, 27). CASSIOD. var. 2, 20, 1 frumentis. 2, 26 ratio (COD. Iust. 1, 3, 4 pr.). 2, 31 -i humanitate. 11, 7, 4 onera. 12, 16, 1 illationum. CORP. VI 29832 iustu(m) lapide(m) -em.

II *apud alias gentes i. q. ad fiscum regis pertinens, regalis*: SVLP. SEV. dial. 2, 3, 2 raeda. GLOSS. *v. supra l. 17.* GREG. TVR. Franc. 5, 48 vinitoris. 10, 19 possessionum -ium praedia. LEX Burg. Rom. 11, 6 negotia. LEX Visig. 5, 7, 15 tit. servorum (5, 7, 16. *cf.* VEN. FORT. vita Germ. 14, 46 famulis). 12, 1, 3 in privatis sive in -bus populis (CONC. Tolet. XIII[a] 683 p. 479, 8. 43). LEX Sal. capit. 4, 16 de -bus ut omnium domibus censuemus (*cf. Brunner, Deutsche Rechtsgesch. II 147 adn. 36*). GREG. M. epist. 2, 9 a tributis ... -bus (9, 58. 71. 180. 233 epist. app. p. 438, 7). 5, 57[a], 3 -i more titulos imprimant *rectores patrimonii.*

neutr. plur. pro subst. **fiscālia,** -ium. *i. q. tributa*: FRG. Vat. 35, 1 -ia luere. FIRM. math. 3, 11, 17 annuas -ium (-aliorum *codd. corr. ed. pr.*) praestationes. ITIN. Theod. 32 -ia reddit. AMBROSIAST. in Rom. 13, 6 tributa ... vel quae dicuntur -ia. PS. AMBR. serm. 40, 5 -ia explicare. COD. Theod. 16, 2, 15, 2 (*a. 360*) ad pensitanda -ia (COD. Iust. 1, 3, 3). DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVI[b] 36 -ium functionem. NOVELL. Iust. 17, 8 pr. secundum consuetudinem datis -bus inculpabiliter inferendis (*τῶν κατὰ συνήθειαν δεδομένων δημοσίων*). 17, 8, 1 -ium praesules (*τοὺς τῶν δημοσίων προεστῶτας*). GREG. M. epist. 4, 9 pro supplendis -bus. CARM. epigr. 437, 6 (= CORP. IX 4796, 10) solvi semper -ia manceps. PAPYR. Marini 83 col. 4, 7 -ia conpetentia persolvere. *inde sing.*: **fiscālium,** -ī *n.* GLOSS. -ium (-ion) *τὸ βασιλικόν.*

masc. sing. pro subst. **fiscālis,** -is. *i. q. scriba, cuius officium ad fiscum pertinet*: COD. Theod. 14, 1, 1 (*a. 357*) in decuriarum ordine..., cui librariorum vel -ium sive censualium nomen est.

fiscātio, -ōnis *f.* GLOSS. II 451, 26 *ταμίευσις.*

fiscella, -ae *f.* [*a* fiscina, *deminutive. Th.*]. *forma* fiscilla *v. l. 38 v. et* fiscellus. *de notione*: PS. ASCON. Verr. p. 212, 9 St. fisci, fiscinae, -ae spartea sunt utensilia ad maioris summae pecunias capiendas. AVG. in psalm. 146, 17 fiscus saccus est, unde et -ae et fiscinae dicuntur. ISID. orig. 20, 9, 7 fiscus ... primae positionis est, derivativum fiscina, deminutivum -a. PHILARG. Verg. ecl. 10, 71 -am id est sportam. EXC. Bob. gramm. I 553, 3 -a *ὁ κάρταλλος* (IDIOM. gen. gramm. IV 577, 5 [= GLOSS. II 540, 41]. BEDA gramm. VII 268, 12). GLOSS. *κάρταλλος. καρτάλαμος. καρτάλλιον. τάλαρος. κάλαθος. σπυρίς. συκοφορεῖον. συκοφάριον. συκοφόρον. κανίσκος, κανοῦν, κύστη, κυτίς, γέρρον.* a fiscina deminutive. forma (*vel* formula *vel* formella), ubi casei (caseus) exprimuntur (-itur). -am vas viminis gracilis. -a⟨m⟩ scirpeam iunceam contextam in modum navis. *cf. Archiv 2 (1885) 287. 5 (1888) 434. 6 (1889) 388. de usu: vox raro legitur, saepius et primum apud* CATON. agr. COLVM. NOT. Tir. 109, 42. [*abruzz.* fručelle, *francog. vet.* foisselle, *hisp.* encella. *M.-L.*]

i. q. fiscina parva, corbula, sportula: **1** *generatim*: CATO agr. 23 indito in -am. 24 in -a suspendito (*cf.* 54, 5. 88, 1). VERG. ecl. 10, 71 gracili -am texit hibisco (CALP. ecl. 3, 68. NEMES. ecl. 1, 1 iunco texitur [HIER. praef. Vulg. Iob 2 (= interpr. Iob praef. 1). vita Hilar. 5 epist. 125, 11]). OV. fast. 4, 743 libaque de milio milii -a sequetur. COLVM. 10, 402 cumulataque moris candida sanguineo manat -a cruore. 12, 17, 2 in iunceis -is vel sparteis saccis. PALLAD. 4, 10, 10 palmea. EDICT. imp. Diocl. VI 77 mora: fiscilla (*sic*) capiens S unum, X quattuor (*cf. l. 15. 61*). VVLG. exod. 2, 3 scirpeam (PS. AVG. serm. 18, 1). *ibid.* 2, 5. PRVD. perist. 5, 492 (*syn.* 5, 457 sparteus...culleus). SVLP. SEV. dial. 1, 14, 2 palmicia. ISID. orig. 20, 14, 13 fisclum ... quasi -a olei. *in usu est ad uvas exprimendas*: COLVM. 12, 18, 2 -ae texendae et picandae. 12, 18, 3. 12, 39, 1 *uvas* in -am conferre et prelo premere. PALLAD. 11, 19, 1 uvae ... in -is clausae. **2** *speciatim*: **a** *i. q. forma, in quam caseus transfertur*: TIB. 2, 3, 15 tunc -a levi detexta est vimine iunci. COLVM. 7, 8, 3 liquor *casei* in -as aut in calathos vel formas transferendus est (7, 8, 6 -is exemptus *caseus*). **b** *i. q. corbula, quae ad bestiarum os alligatur*: CATO agr. 54, 5 boves...-as habere oportet, ne herbam sectentur, cum arabunt. PLIN. nat. 18, 177 *boves*, si inter arbores vitesque aretur, -is capistrari. **c** *i. q. corbula ad arietum naturam alligata, ut a saliendo prohibeantur*: VARRO rust. 2, 2, 14 *arietes* deterrent ab saliendo, et -as e iunco aliave qua re quod alligant ad naturam.

fiscellus, -ī *m. vel* -um, -ī *n.* [*a* fiscus *ductum esse videtur, cf.* fiscella. *Th.*]. GLOSS. V 628, 69 -um deminutive a fisco. V 295, 3 fiscillum (*sic*) cofinum diminutive. *i. q. fiscella (2a)*: PAVL. FEST. p. 90 -us (-o *O. Müller*) casei mollis appetitor (= GLOSS. V 599, 41). *i. q. fiscus (I)*: COLVM. 12, 38, 6 *bacas myrti* -o lineo inclusas exprimito (*syn. ibid.* 7 lineus fiscus).

cf. Onomast.

fiscilla *v.* fiscella *l. 17.* **fiscillum** *v.* fiscellus *l. 55.*

fiscina, -ae *f.* [*cf. c.* fiscus. *Th.*]. *de etym.*: VARRO ling. 5, 139 -a a ferendo dicta. PRISC. gramm. II 80, 14 fiscina corripit paenultimam, quomodo fuscina. cur ergo piscina producit? quia hoc sine dubio derivatum est a pisce; -a autem a fisco, an fiscus a -a, an neutrum a neutro, dubium est. GLOSS. a fisco per derivationem. *de notione*: SERV. auct. georg. 2, 166 -a genus est vasis, id est corbulae brevis, quas perferunt, qui arbusta vindemiant. PS. ASCON. Verr. p. 212, 9 St. *v. supra l. 16.* AVG. in psalm. 146, 17 fiscus saccus est (publicus *add.* ISID. orig. 20, 9, 7 *et* GLOSS.), unde et fiscellae et -ae dicuntur. GLOSS. -a *σπυρίς*. genus cofini. saccus, sarcina. ubi census publicus. -a baptisterium (*cf. Götz in Thes. gloss. s. h. v. et sub* piscina). *de usu: nomen raro legitur, primum apud* PLAVT. (*semel*), *saepius apud* CATON. agr. [*neap.* fésene. *M.-L.*]

i. q. corbula virgis sim. texta: **1** *generatim, imprimis ad fruges capiendas*: PLAVT. Merc. 988 *puellam* habete vobis cum porcis, cum -a (*cf. Leo ad l. et Otto, Sprichw. d. R. p. 284*). CATO agr. 13 -as novas. 26 vasa torcula, corbulas, -as. 67, 2 -as spongiā effingat (PLIN. nat. 15, 22 -as spongiā tergendas). 68 scutulas, -as corbulas. 135, 2 -ae Campanicae (153 -as olearias Campanicas). 135, 3 -as Romanicas. LVCIL. 201 -a fallaci cumulo. NOVIVS Atell. 4[b] quod ... in pectus tuom demittas tamquam in -am vindemitor. VARRO rust. 1, 22, 1 ex viminibus et materia rustica ... corbes, -ae, tribula 27, 1 -as expedi et urnam. CIC. Flacc. 41 -am ficorum. VERG. georg. 1, 266 facilis rubea

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

texatur -a virga (*cf.* PLIN. nat. 18, 233). COPA 17 caseoli, quos iuncea -a siccat. OV. fast. 4, 754 -a (*RV*, fascina *M*) frondis (*cf.* PLIN. nat. 18, 314 frondarias -as complere). COLVM. 10, 307 pressaque flammeola rumpatur -a caltha. 11, 2, 90 -ae sportaeque. 12, 39, 3 in -a nova uvas premito. 2 *speciatim i. q. corbula, quae ad os bestiarum alligatur* (*significatio non satis certa*): PLIN. nat. 34, 66 *Euthycrates* optume expressit ... equum cum -is (*B*, fuscinis *cett. codd.*).

fiscla *v.* fistula *p. 828, 80.*

fisclum, -ī *n. cf. c.* fiscus, fiscellus (-um). ISID. orig. 20, 14, 13 -um quasi fisculum (-colum *K*), a colando oleum dictum, vel quasi fiscella olei.

fisco, -āre. *cf. c.* fiscus *et c.* confiscare. GLOSS. *ταμιεύω. i. q. confiscare*: LEX Sal. 51, 1 (*codd. Heroldi*) ille qui eum (*grafionem*) rogat, ut iniuste aliquid -are debeat (aliquid infiscare debeat *vel* [aliquid] tollat *alii codices*).

fiscopatrōnus, -ī *m. graece formatum a* fiscus *et* patronus, *nisi simpliciter iuxta positum est* fisco patronus. COD. Iust. 1, 33, 5 *τῶν φισκοσυνηγόρων*. GLOSS. II 472, 11 fisci patronus *φισκοσυνήγορος*. *i. q. patronus vel advocatus fisci*: FIRM. math. 3, 5, 14 faciet autem procuratores ... aut fisco praepositos aut -os. *v. sub* fiscus *p. 827, 10.*

fisculum, -ī *v. sub* fisclum.

fiscus, -ī *m.* [*orig. inc.; cf. c.* fiscina. *Th.*]. *de scriptione*: CORP. V 6244, 10 fesc-. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 171 feisc-. p. 172 fiss-. *abbrev.*: F.: CORP. VI 772. 5744. 8475 (FF. = -us frumentarius. XIV 2045, 10). VII 292. IX 3924. INSCR. Revue archéol. 18 (1911) p. 224, 76. FISC.: CORP. VI 8570. VIII 12020. XV 7974. *cf.* III 9259. *de notione*: DON. Ter. Phorm. praef. 1, 1 *Phormionem appellatum*, cum Graeca lingua -us sparteus et stramen nauticum sic dicatur. PS. ASCON. Verr. p. 212, 9 St. -i, fiscinae, fiscellae spartea sunt utensilia ad maioris summae pecunias capiendas. unde, quia maior summa est pecuniae publicae quam privatae, ut pro censu privato, 'aerarium' dicitur pro loculis et arca thesauri, pro sacello '-us'. inde '-us' pecunia publica et 'confiscare' dici solet. AVG. in psalm. 146, 17 -us saccus est, unde et fiscellae et fiscinae dicuntur. ISID. orig. 20, 9, 7 -us sacculus est publicus. ... hunc habent exactores et in eo mittunt debitum publicum, quod redditur regibus (GLOSS. V 569, 18). HESYCH. *φίσκος δημόσιον, ταμεῖον πολύχρημον*. LYD. mens frg. inc. sed. 12 *σπόρτα ... παρὰ αὐτοῖς ἡ σπυρίς, ἣ καὶ φίσκος καλεῖται, κἂν διαφέρωσι τῷ φίσκον μὲν καλεῖσθαι τὴν ῥαβδωτὴν πλεκτάνην, σπόρταν δὲ τὴν φλοιώδη*. GLOSS. *κύρτος ἁλιευτικός. βαλλάντιον, ταμεῖον. ταμεῖον. ταμεῖον Καίσαρος. ταμεῖον τὸ τοῦ δημοσίου*. promptuarium Caesaris. promptuarium publicum. -o publico. publico, dominio Caesaris. *praeterea v. p. 824, 11.* [*dub.*: GLOSS. V 201, 5 est pellis in qua testiculi sunt (*item* ISID. orig. 11, 1, 104, *ubi* viscus *B K, recte, ut videtur*). V 360, 15 fiscium rerum publicarum (fisc⟨al⟩ium? *Götz*)]. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A] *φίσκος δημόσιος. φίσκω δημοσίω*. THEOPHIL. inst. Iust. 1, 25, 1 *τὸν* fiscon. *τῷ* fiscῳ. *quomodo* -us *graece dictus sit, v. supra l. 37 sq., Rostowzew, PW. VI 2396, 13 sqq. φίσκος in papyris: v. Preisigke, Fachwörter d. öfftl. Verwalt. Ägypt. p. 178.*

de usu: apud scriptores aetatis liberae reipublicae nomen raro legitur; primum et semel apud LVCIL., *sexies apud* CIC., *saepius usurpatur principatus aetate: a* SEN. phil. PLIN. min. TAC. SVET., *inde per totam latinitatem, frequentissime apud eos, qui de iure scripserunt, et in titulis.*

i. q. sporta, corbula:

I *ad exprimendum oleum sim.*: COLVM. 12, 38, 7 per lineum -um ... exprimunt *bacas myrti* (*syn. ibid.* 6 fiscellus lineus). 12, 49, 9 *oliva* nouo -o inclusa prelo supponitur vehementerque premitur (12, 51, 2. 12, 52, 10 *olicam* in -is novis includi prelisque subici. *ibid.* debebunt ... aut regulis, si consuetudo erit regionis, aut certe novis -is sampsae exprimi. 12, 52, 22 -is ... non iisdem ... oleum premi oportebit. nam veteres *eqs.* ..., novi *eqs.* 12, 54, 2 olivam ... vel in regulas vel in novo -o adicito, subiectamque prelo sic premito, ne vasa intorqueas *eqs.*). 12, 52, 8 corbulae, decemmodiae, trimodiae satoriae, quibus destricta baca suscipitur, -i, funes †cannabini, spartei, conchae ferreae, quibus depletur oleum, *eqs.* VLP. dig. 19, 2, 19, 2 -os ..., quibus ad premendam oleam utimur.

II *ad pecuniam condendam* (*cf. Mommsen, Staatsr.*[3] *II 998 adn. 1; Rostowzew, PW. VI 2385*):

A *sensu strictiore (et sing. et plur.), praevalente scilicet notione instrumenti, quo pecunia vel publica vel privata conditur. repraesentari in anaglypho Musei Trevirorum Noviomagensi (Hettner, Führer d. d. Provinzialmuseum in Trier 1903 p. 16) monet Marxius ad Lucil. 428* (*accedit* aeris *v. p. 824, 6; accedit* cum pecunia *v. l. 77. p. 824, 1. 9*): LEX repetund. (Corp. I[2] 603) 67 pequnia in -is opsignetur. 68 quantumque in eo -o siet. LVCIL. 429 quaestore ... publicitus qui mi atque e -o (pisco *codd., em. Guilelmius*) praebeat aurum. CIC. Verr. 1, 22 -os complures cum pecunia Siciliensi (*i. ex Sicilia praedationibus capta; eodem sensu*: Verr. 1, 24 -i Sicilienses). 4, 183 Venerius, qui -um sustulit. 4, 197 quaternos ~~HS~~, quos mihi senatus ... ex aerario dedit, ... in cistam transferam de -o. PAVL. FEST. p. 69 dirutum aere militem dicebant ..., cui stipendium ... non erat datum, quod aes diruebatur in -um, non in militis sacculum (*cf. trop.*: AVSON. 350, 8 aere dirutum *me* facies: ut cumulo carminis [*sc. centonis Vergiliani*] in -um suum redacto redeant versus, unde veneunt *sc. ad Vergilium, unde desumpti sunt*). PHAEDR. 2, 7, 2 *mulorum* unus ferebat -os cum pecunia. SEN. dial. 5, 33, 2 intueri -os in angulo iacentes. 5, 33, 3 *irasci* ne propter -um quidem, sed pugnum aeris aut ... denarium. epist. 76, 13 navis ... -is atque opibus regiis pressa. 87, 18 -us tanti est, quantum habet. 119, 5 paraveram -os. PLIN. nat. 7, 102 *L. Siccius Dentatus* donatus ... -o aeris. IVV. 14, 260 aerata multus in arca -us (SCHOL. pecunia, sacculi). TAC. ann. 1, 37 cum -i de imperatore rapti inter signa interque aquilas veherentur. SVET. Claud. 18, 1 positis ante se cum pecunia -is. PANEG. 12 (2), 26, 2 numerari ubique pecuniae, -i repleri, aera cumulari, vasa concidi. PRVD. psych. 460 gravidos furtis distendere (confundere *v. l.*) -os. GLOSS. marsuppium, sacculum: *cf.* FEST. p. 309 suffiscus dicebatur folliculus testium arietinorum, qui celebris u⟨sus erat pro marsup⟩pio, forsitan ⟨dictus suffiscus a⟩ -i similitu⟨dine⟩ (*suppl. ex* PAVL.).

B *sensu latiore (sing., praeter l. 70. p. 825, 10. 76. 827, 6) de thesauro pecuniae -is conditae*:

1 *apud Romanos*: **a** *apud scriptores liberae reipublicae non legitur nisi loco dubiae interpretationis*: CIC. ad Q. fr. 3, 4, 5 de -o quid egerit Scipio, quaeram (*conferendum videtur* 3, 5/6, 6 ab aerario puto confectum esse).

b *apud scriptores aetatis imperatoriae de re Caesaris, deinde in universum de pecunia publica* (*de aerario liberae reipublicae*: EVTR. 2, 27, 4 *captivorum* pretium ex -o magis quam a Carthaginiensibus solveretur. *de quaestione satis intricata, quomodo distinguenda sint* -us, aerarium p. R., patrimonium principis, res privata principis *cf. Mommsen, Staatsr.*[3] *II 998 sqq.; Hirschfeld, Verwaltungsb.*[2] *p. 1—52; Rostowzew, PW. VI 2400 sqq.; Mitteis, Röm. Privatr. I 349 sqq.*):

α loci, quibus -us *Caesaris vel appellatur vel eius esse e conexu verborum apparet: C. Iuli Caesaris*: VAL. MAX. 6, 2, 11 aes alienum Pompei ex suo -o solvi iussit. *Caesaris Augusti eiusque successorum*: SEN. benef. 7, 6, 3 Caesar omnia habet, -us eius privata tantum ac sua (*cf. PW. VI 2385 sq.; Mitteis l. c. p. 351 adn. 7*). PLIN. nat. 18, 114 extat ... divi Augusti decretum, quo annua ducena milia Neapolitanis pro eo (*sc. colle Leucogaeo*) numerari iussit e -o suo, coloniam deducens Capuam, adiecitque causam *eqs.* IVV. 4, 55 quidquid conspicuum pulchrumque est aequore toto, res -i est, ... donabitur ergo *piscis principi* (GLOSS. cod. Put. -i: imperialis, quod quidem mendacium est). TAC. hist. 1, 46 Otho ... -um suum vacationes annuas exsoluturum promisit (*cf. infra l. 80*). PLIN. paneg. 36, 3 *v. p. 825, 72.* 36, 4 (*bis*) *de actione in -um.* 41, 3 numquam principibus defuerunt, qui ... utilitatibus -i contumaciter adessent. 42, 1 *v. p. 825, 74.* 80, 1 non tu locupletando -o opertus sedes. SVET. Claud. 28 *Claudio* querente ... de -i exiguitate. Nero 32, 2 ut ingratorum in principem testamenta ad -um pertinerent (*cf. p. 825, 13*). FRONTO p. 135, 12 N. cui ... divus pater vester sumptum praeturae de -o vestro cum expendisset. p. 135, 13 omne -o vestro persolvit. LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 13 si quas ⟨res proc(urator) metallorum nomine⟩ -i vendet locabitve, iis rebus conductor socius actorve eius praeconem praestare debeto. CORP. XII 493, 7 (*a. 149 p. Chr.*) *pecunia pertinet* ad -um maximi principis (*cf.* CORP. VI 10876, 6 -o domi⟨norum nostrorum ... milia nummum inferto⟩ [VIII 19174 inferevit -o domini) n(ostri). XI 125 dabit -o Augg. nn.]. III 168 -o Caesaris. XI 6755 in⟨feret?⟩ -o Caes(aris). 119 d(abit) in f(iscum) C(aesaris). III 14458 ⟨dabit fisc⟩o dominico. *huc spectat*: CORP. VI 3554 inferat sacro -o. INSCR. Rev. d'études grecques 19 (1906) p. 281 *κυριακὸν φίσκον*. INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 867 *ἐπὶ ἱερέως ... φίσκου*. Athen. Mitteil. 1904 p. 177 *ἀποτίσει ⟨εἰς τὸν ἱερώτατον⟩ φίσκον*). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 6 -um removerunt a tota harena. quid enim Marci Antonini et (Luci Commodi *eras.*) cavendum -o cum harena? 23 censeo ... agendas maximis impp. gratias, qui ... -i ratione post habita labentem civitatium statum et praecipitantes iam in ruinas principalium virorum fortuna⟨s⟩ restituerunt. VLP. dig. 2, 15, 8, 19 transactiones alimentorum etiam apud procuratorem Caesaris fieri possunt: scilicet si a -o petantur alimenta. PAVL. dig. 28, 1, 31 eius bona, qui se imperatorem facturum heredem esse iactaverat, a -o occupari non possunt. LACT. mort. pers. 48, 7 (*ex litteris Licinii ad praesidem datis*) si ... loca ... aliqui (*sc. Christiani*) vel a -o nostro vel ab alio quocumque videntur esse mercati (COD. Theod. 2, 1, 6, 6 [*a. 385*] -o nostro iudex praestet. *et passim* [*plur.* 12, 6, 5 (*a. 365*) -i nostri seu publica emolumenta], *item* COD. Iust. *cf.* COD. Theod. 10, 16, 2 (*a. 369*) -o nostrae mansuetudinis). CORP. XIII 3255 *imperator Constantinus* thermas -i sui sumptu ... coeptas ac peractas ... largitus est.

β ceteri loci (*de dubia fide vocis in* DIGG. *v. Hirschfeld l. c. p. 16. 17 adn. 1*): SEN. benef. 4, 39, 3 non *spondebo*, si spondere me ⟨in⟩ incertum iubebis, si -o obligabis. PLIN. nat. 6, 84 Anni Plocami, qui maris Rubri vectigal a -o redemerat (*sc. actate Claudi*). 12, 113 seritque nunc eum *fruticem* (*sc. balsamum*) -us. 12, 123 sextarii *balsami*, empti vendente -o. TAC. hist. 1, 58 vacationes centurionibus ex -o numerat *Vitellius* (*cf. supra l. 39*). 1, 65 Galba reditus Lugdunensium ... in -um verterat. 1, 90 reliquias Neronianarum sectionum nondum in -um conversas. 4, 72 redigeretur praeda in -um. ann. 2, 48 bona ... petita in -um (4, 20 *bona* quae -o petebantur). PLIN. paneg.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

29, 5 emit -us (*sc. frumentum*). SVET. Aug. 40, 3 **-o** detrahi aliquid (*sc. immunitate tributario Gallo oblata.* 101, 4 *v. l. 75*). Nero 44, 2 inquilinos privatarum aedium atque insularum pensionem annuam repraesentare -o. Vesp. 18, 1 primus e -o ... rhetoribus annua centena constituit (gramm. 101 p. 129 Quintilianus ... salarium e -o accepit). 23, 1 ob subterfugiendum quandoque **ius** -i (POMPON. dig. 49, 14, 35 CALL. dig. 49, 14, 1. 2. 3 tit. RVFIN. hist. 9, 10, 11 *et passim in* DIG. *cf. etiam p. 826, 41*). CORP. VI 967 Hadriano ..., qui primus omnium principum et solus, remittendo sestertium novies milies centena milia n. debitum -is, *eqs.* (*cf.* SPART. Hadr. 7, 6 infinitam pecuniam, quae -o debebatur, privatis debitoribus ... remisit). POMPON. dig. 1, 2, 2, 32 adiecit divus Nerva *praetorem*, qui inter -um et privatos ius diceret. IVLIAN. dig. 30, 96, 1 quotiens lege Iulia bona vacantia **ad -um pertinent** (SCAEV. dig. 32, 38, 3 *et passim in* DIG.). SCAEV. dig. 34, 9, 26 (*de Claudio*) non -o hoc **vindicatur** (FLORENT. dig. 38, 2, 28 pr. PAPIN. dig. 34, 9, 18 pr. *et passim in* DIG.). MARCELL. dig. 34, 9, 6 reliqua ... ad -um venient (*cf.* PAPIN. dig. 34, 9, 13 pervenire [VLP. dig. 36, 3, 1, 18 *al.*]. PAVL. dig. 22, 1, 17, 6 transierunt. 34, 9, 5, 2 transfertur. MARCIAN. dig. 34, 1, 2, 1 fuerint devoluta). PAPIN. dig. 38, 9, 2 -o vacantia bona ... deferri (VLP. dig. 36, 1, 6, 3. 38, 9, 1 pr.). CALL. dig. 49, 14, 3, 8 *-i* debitorum (PAVL. dig. 40, 9, 16, 3 a debitore -i. *al.* 49, 14, 47 pr. -i debitrix). PAVL. dig. 3, 1, 10 hi qui -i causas agunt. 22, 1, 16, 1 qui a -o emerat (27, 9, 2 VLP. dig. 5, 3, 13, 9 *et al. ap.* ICTOS. CORP. VI 10233. *cf.* IVLIAN. dig. 5, 3, 54 pr. a -o *mercari. v. etiam p. 824, 78*). 39, 4, 9, 8 -us ab omnium vectigalium praestationibus immunis est. sent. 5, 12, 4 -o locus erit (VLP. dig. 49, 14, 29, 1 *al.*). VLP. dig. 39, 4, 11 omnes, qui quod a -o conducunt, recte appellantur publicani. 40, 5, 4, 17 si -us bona admiserit. 43, 8, 2, 4 in -i patrimonio (COD. Theod. 10, 1, 2 [*a. 319*]. *cf. ibid.* 9, 23, 1, 1 [*a. 356*] -i dominio. *et saepius*). 47, 12, 4, 5 Hadrianus ... poenam statuit ..., quam -o **inferri** iussit (MARCIAN. dig. 49, 14, 22, 1 MOD. dig. 48, 14, 1, 4 *al.*). LAMPR. Alex. 43, 4 arcarios ... instituit, qui (quae *v. l.*) de arca -i ederent (sederent *v. l.*) munera eademque parciora. CAPITOL. Aur. 11, 2 delationes, quibus -us augeretur, contempsit. 12, 5 -o in causis compendii numquam iudicans favit. LACT. mort. pers. 8, 4 cruentissimus -us ... opibus affluebat. ITIN. Theod. 20 monachi senos solidos ... de -o accipiunt. AMM. 28, 4, 1 -i lucra ... circumcidens. HIER. vir. ill. 54 rem familiarem ob confessionem Christi -us occupaverat. AVG. vit. Possid. 17 -i vehementissimus exactor (*cf.* epist. 138, 15 -i redditores et exactores). SVLP. SEV. chron. 2, 41, 3 sanctius putantes -um gravare quam singulos. NOVELL. Iust. 17, 8 pr. laedatur -us (*τὸ δημόσιον*). *in sepulcrorum inscriptionibus* (*cf. etiam p. 824, 51 sqq. de re cf. Gustav Hirschfeld, Über Grabinschriften, welche Geldstrafen anordnen, Königsberger Studien I 1887 p. 114. 116; W. Liebenam, Städteverwaltung im röm. Kaiserreiche, Leipzig 1900 p. 57*): CORP. III 2240, 8 si quis voluerit corpus inpon⟨e⟩re, **dabit in -um** (denarium?) fol(les mille) (III 2634. 7388. V 6244, 10 davit in fescu(m) auri p. I. *cf.* INSCR. Graec. Rom. Cagnat III 218 *δώσει εἰς τὸν φίσκον* [1010 (*a. 157 p. Chr.*). IV 131]. INSCR. Wiener Denkschr. 53, 2 (1910) 10 p. 6 *ἀποτείσει εἰς τὸν φίσκ⟨ο⟩ν.* 197 p. 90 *θήσι εἰς τὸν φίσκον*). CORP. III 2631 ⟨si quis hoc sepulcru⟩m violare voluerit, **da⟨re debebit⟩ -o** argenti p. XXX (2632 dabit -o. 6082. 9501. 15016. V 121. VIII 21522. IX 1010. 5860. XI 147 d(abit) f(isco). *cf.* INSCR Graec. Rom. Cagnat I 321, 2 *δώσει τῷ φίσκῳ* [477, 14. 735, 7 *δώσι*. 811, 2. 823, 5. 825, 7. III 104 (*a. 168 p. Chr.*). IV 11[b]*sq.* 11[f] (*syn. ταμεῖον*). 119. 178]. 628, 8 *⟨τ⟩ὶν⟨η⟩ τῷ φίσκῳ*. III 48 *ἀποδώσει πρ⟨οστίμου⟩ τῷ φίσκῳ* [IV 170]. IV 150, 8 *φίσκῳ τε δώσις ... καὶ τῇ πόλει*. INSCR. Wiener Denkschr. 53, 2 (1910) 92 p. 45 *ἀποτείσει τῷ φίσκῳ* [*syn. ταμεῖον*. 139 p. 66]). CORP. III 6084 **inferet -o** (8869, 5. V 2390, 9. 8724, 5 inferat -o. VII 292. VI 13387. III 7552, 8 *τῷ φίσκῳ*. *cf.* 7388 in ⟨fi⟩scum feret. V 1102, 9 inf⟨eret⟩ in ⟨fis⟩co). III 8742 dabit **-i viribus** *eqs.* (9507. 10016. 12481. 12882. IX 5900. *cf.* COD. Iust. 1, 5, 19, 2. 8, 36, 5 pr. NOVELL. Iust. 112, 2, 1. 143, 1). III 1986 debebit -o. V 1973, 9 debet -o. INSCR. Notiz. degli scavi 1890 p. 343 dabit in -o. *ibid.* dabit poenam -i auri p. duum.

distinguitur ab **aerario**: FRONTIN. aq. 118 Caesaris familia ex -o accipit commoda, unde et omne plumbum et omnes impensae ad ductus et castella et lacus pertinentes erogantur (*opp.* commoda publicae familiae ex aerario dantur). TAC. ann. 2, 47 quantum aerario aut -o pendebant *Sardiani*, in quinquennium remisit *Caesar*. 6, 2 bona Seiani ablata aerario ut in -um cogerentur. 6, 17 bonis ... *damnatorum* divenditis signatum argentum -o vel aerario attinebatur. PLIN. paneg. 36, 3 fortasse non eadem severitate -um qua aerarium cohibes: immo tanto maiore, quanto plus tibi licere de tuo quam de publico credis. 42, 1 locupletabant et -um et aerarium ... Voconiae et Iuliae leges. SVET. Aug. 101, 4 quantum pecuniae in aerario et -is et vectigaliorum residuis. Vesp. 16, 3 summa aerarii -ique inopia. SPART. Hadr. 7, 7 damnatorum bona in -um privatum redigi vetuit omni summa in aerario publico recepta. *pro synonymo est* **aerarium**: MAVRIC. dig. 49, 14, 15, 5 senatus censuit, ut perinde rationes ad aerarium deferat is, a quo tota hereditas -o evicta est vel universa legata. PAVL. dig. 48, 13, 11, 6 qui ... pecuniam ... ad aerarium professus retinuerit, non esse residuae pecuniae actionem, quia eam privatus -o debeat. 49, 14, 13 pr. edicto divi Traiani ... significatur, ut, si quis, antequam causa eius ad aerarium deferatur, professus esset eam rem ... capere sibi non licere, ex ea partem -o inferr⟨e⟩t, partem ipse retineret (*cf.* MAVRIC. dig. 49, 14, 15, 3 *ubi pro* '-o' aerarium *dicitur*). VLP. dig. 40, 5, 4, 20 si bona fuerint a -o non acgnita eaque addicta libertatis conservandae gratia, an possit -us postea acgnoscere? et magis est, ne possit. plane si non certioratis praefectis aerario bona fuerint libertatis conservandae causa addicta, videndum est, an constitutioni locus sit. PRVD. perist. 2, 90 hoc (*sc. ut Christianorum thesauri depromantur*) poscit usus publicus, hoc -us, hoc aerarium. SALV. gub. 6, 43 calamitas ... -i et mendicitas iam Romani aerarii non sinit, ut *eqs.* COD. Iust. 7, 37, 3 pr. contra aerarium usque ad quadriennium *actiones moveantur*, quo translapso neque adversus -um remaneat aliqua actio. *syn.* **publicus** *sim.*: PAPIN. dig. 22, 1, 6, 1 cuius bona fuerant publicata, de -o ideo numerari decies centena dotis nomine. PAVL. dig. 24, 3, 36. VLP. dig. 36, 1, 3, 5. 48, 13, 11, 3. 50, 16, 17, 1 COD. Theod. 9, 23, 1, 1, 3 (*a. 356*). 11, 20, 6 pr. (*a. 430*) *et saepius* (*cf. l. 8*). *opp.* **publicus**: PAPIN. dig. 18, 1, 72, 1 lege venditionis ... facta: 'si quid sacri aut religiosi aut publici est, eius nihil venit', si res non in usu publico, sed in patrimonio -i erit, venditio eius valebit. FIRM. math. 3, 11, 6 quibus de publico aut de -o victus gratia annonae maximae deferantur. *v. etiam p. 824, 71.* *opp.* **res publica, civitas**: PAVL. dig. 39, 4, 9, 3 debitores -i itemque reipublicae. 49, 14, 45, 6. VLP. dig. 20, 4, 8 si pignus specialiter res publica acceperit, dicendum est praeferri eam -o debere, si postea -o debitor obligatus est, quia et privati praeferuntur. 37, 1, 12 pr. et contra -um et contra rem publicam (populum Romanum? *Mommsen*). 40, 1, 4, 8 a -o vel civitate vel a privato. HERMOG. dig. 44, 3, 13 pr. COD. Theod. 12, 11, 12 (*a. 314*) *et saepius. adde*: VLP. dig. 42, 6, 1, 4 adversum -um et municipes. COD. Theod. 12, 1, 48 (*a. 361*) ex rationibus -i aut urbium visceribus. *opp.* **privatus** *sim.* (*cf. etiam l. 24. 26. p. 825, 10 sq.*): GAIVS dig. 21, 2, 57 pr. ut neque ad -um bona pervenire possint, neque privatim a creditoribus distrahi. PAVL. dig. 22, 1, 17, 5 -us ex suis contractibus usuras non dat; ... cum autem in locum privati successit, etiam dare solet. VLP. dig. 16, 2, 12 idem iuris est non solum in privatis verum etiam in causis -i constitutum. MARCIAN. dig. 40, 15, 1 pr. neque privatim neque -i nomine. SPART. Sept. Sev. 14, 2 vehicularium munus a privatis ad -um traduxit. VOPISC. Aurelian. 33, 4 *feras mansuetas* Aurelianus privatis donavit, ne -um annonis gravaret. EVTR. 10, 1, 2 AMM. 25, 4, 15 COD. Theod. 10, 1, 1 (*a. 315*) *et saepius.* LIB. pontif. p. 145, 14 (*adde opp.* singuli *v. supra p. 825, 40*). *iuxta positum*: **populus** (Romanus): PAVL. sent. 5, 12 tit. de iure -i et populi (LAMPR. Alex. 16, 1 populi et -i. *cf.* COD. Theod. 10, 19, 13 [*a. 393*] iuri -i et publico). VOPISC. Aurelian. 48, 2 *statuerat* vinum dare, ut nihil redituum -us acciperet, sed totum p. R. concederet. *opp.* **ratio Caesaris** *vel Caesaris* **res privata** (*sim.*): PAVL. dig. 49, 14, 45, 11 si principalis rei bona ad -um devoluta sint. VLP. dig. 49, 14, 6, 1 quodcumque privilegii -o competit, hoc idem et Caesaris ratio et Augustae habere solet. COD. Theod. 5, 15, 17 (*a. 364*) *legem de fundis enfyteuticis* quidam ... interpretati ... sunt, ... ut eiusmodi praedia ex rebus privatis nostris eruentes ibi tantummodo satisfacerent legi, ubi non intererat -i vectigalibus, utrumne privato iure an enfyteutico possideret. 11, 27, 1 (*a. 315*) et -um nostrum et rem privatam. 11, 36, 6 (*a. 342*) contra utilitatem -i vel rei privatae. 11, 30, 41 (*a. 383*) rationales privatae rei causis vel sacri aerarii praesidentes examen praesente -i advocatione (advocato *Iustinian.*) suscipiant (*cf. infra l. 74 sqq.*).

-i magistratus (*cf. etiam sub -i genera*): **advocatus -i**: GLOSS. -i advocatus, *φισκοσυνήγορος*, **-i** expeditor. HESYCH. *φισκοσυνήγορος, ὁ ταμείων συνήγορος* (*cf. Hirschfeld, Verwaltungsb. p. 48 sqq.; Herrlich, de aerario et fisco Romanorum quaestiones, diss. Berol. 1872 p. 25 sqq.*): *v. sub* **advocatus** *vol. I p. 892, 25 sqq., ubi addas*: APVL. met. 7, 10. MARCELL. dig. 28, 4, 3 (*cf. Hirschfeld l. c. p. 49 adn. 3 i. aerarii praefecti*). CALL. dig. 49, 14, 3, 9 TRYPH. dig. 3, 1, 11, 1 PAVL. dig. 34, 9, 5, 13. VLP. dig. 49, 14, 7 (*bis*). EVTR. 8, 18, 2 CORP. VIII 1439 **-i advocato** codicillari stationis heredi⟨ta⟩tium (IX 2565). VIII 7078. 11341 (?). 12020. 18909. 23963 (= 822). 24064 **-i advoc(atus)** patrim(oni) ⟨tractus K⟩arthag(inis). 26582 (*cf.* Dessau 9018; *Thuggae, a 260—268*) f(isci) a(dvocato) at vehicula per Flaminiam, ⟨f.⟩ a. a (et?) trans Padum et partem Norici, f. a. at fusa (*munus ignotum*) per Numidiam, f. a. at patrimonium Karthag. XIV 154. 3643. III 6075. IX 1682 advocato -i summae rei. VI 1704 -i advocatus per Italiam (*cf. Hirschfeld l. c. p. 51 adn. 1; Herrlich l. c. p. 33*). INSCR. Raetiae 176 advoc⟨a(tus) f⟩isci Raetic(i). ENNOD. epist. 1, 26 p. 34, 11. *adde*: SPART. Geta 2, 4 Severum ille ad -i **advocationem** delegerat (Carac. 8, 3. CORP. V 4332, 6 ad -i advocationes promotus L. Valerius [VIII 2757 *cf. Hirschfeld l. c. p. 50 adn. 1; Herrlich l. c. 34 adn. 103*]. VIII 23219 [= 11341], 3 functo adv⟨oca⟩tione -i Hispaniarum ⟨a⟩lpium et patrimoni tract⟨us⟩ Karthaginis. COD. Iust. 2, 8 (9) tit. 2. 3. 4. CASSIOD. var. 1, 22 *cf. l. 55.* **patronus -i**: MOD. dig. 4, 6, 33 pr. AVR. VICT. Caes. 33, 31 SVLP. SEV. chron. 2, 51, 2 COD. Theod. 8, 15, 5, 5 (*a. 365*). 10, 8, 5, 5. 20 (*a. 435*). 10, 10, 32, 2 (*a. 425*) COD. Iust. 2, 36 (37), 2. 10, 32, 67, 2. 5 (*bis*) (*a. 529*). CORP. X 1125, 4 -i patrono rationum summarum adlecto. *adde*: PANEG. 7 (6), 23, 1 illum summa -i patrocinia tractantem (*Hirschfeld l. c. p. 52 adn. 2 an* summi?). AVR. VICT. Caes. 20, 30 patro-

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cinio -i. a ratione -i: CORP. III 1992 M. Iul(ius)... ab ratione -i (*cf. Hirschfeld l. c. p. 29 adn. 3*). a libellis, a commentariis *v. l. 17. 39 sq.* curator -i: CORP. II 2610, 9. VI 32709ª. IX 1617, 13. 2772. 3924 f(isci) cura(torem). X 1763 -i ⟨cur(ator)⟩. procurator -i: CAPITOL. Maximin. 14, 1 *Gordianus* erat -i procurator in Libya (*cf.* VOPISC. Aurelian. 38, 3 procurationem -i). CORP. VI 8515 proc(urator) -orum ⟨et⟩ -i castr⟨ensis⟩ ⟨proc(urator) h⟨ered.⟩ ⟨fisc⟩i libe⟨rtatis⟩. *adde*: CORP. VI 5744, 5 (*saec. I*) adiut(or) tab(ulariorum) f(isci) Alex(andrini). VIII 12609 adiutor tabularior(um) -i castrensis (*v. l. 36*). CORP. VI 5197, 2 disp(ensator) ad -um Gallicum provinciae Lugdunensis. FIRM. math. 3, 5, 14 faciet... procuratores civitatum aut rationes publicas tractantes aut -o (a -o *cett.*) praepositos aut fiscopatronos. praefectus *v. l. 21.*

varia -i genera (*Rostowzew, PW. VI 2402—2405*): -us Asiaticus: CORP. VI 8570 (*aet. Domitiani*) proc(uratori) -i Asiatici (XIII 1800). VI 8577 (*aet. Hadriani*) adiut(or) -i Asiatici. 8571 adiut(ori?) tabul(ariorum) -i Asiatici. 8572 Piero Caesaris verna, ⟨a⟩ commentariis -i Asiatici (*magistratus erant Aug. lib. cf. Rostowzew, PW. VI 2385, 30; Hirschfeld l. c. p. 71 adn. 2*). -us Gallicus: *v. supra l. 10* (*cf. Rostowzew, PW. VI 2385, 37; Hirschfeld l. c. p. 76*). -us Raeticus, Hispaniarum, Alpium: *v. supra p. 826, 70. 77.* ?-us Germaniae: CORP. II 3271 pr⟨a⟩ef(ecto) -i Germaniae (*cf. Hirschfeld l. c. p. 6 adn. 2 'beruht ohne Zweifel auf Interpolation oder falscher Lesung'*). -us Iudaicus: SVET. Dom. 12, 2 praeter ceteros Iudaicus -us acerbissime actus est. INSCR. numm. Cohen II p. 6 n. 54 (*aet. Nervae*) -i Iudaici calumnia sublata (*item* n. 55 *cf. Hirschfeld l. c. p. 73*). -us Alexandrinus: CORP. VI 5744, 5 *v. supra l. 8.* VI 8573 tabular⟨ius⟩ -i Alexandrini (INSCR. Notiz. degli scavi 1901 p. 20 *aet. Domitiani*). INSCR. Ephem. epigr. VII 1263 ⟨p⟩roc(urator) ration(um) thesaurorum hereditatium -i Alexandrini. CORP. XV 7974ª fisc(i) Alex(andrini). 7974ᵇ fis(ci) AlE (= Alexandrini). -us Romae: CORP. VI 36610 -i Rome. VIII 1174 advocato -i Romae. -us rationis patrimoni provinciae Baeticae: CORP. XV 14100—14133. -us rationis patrimoni provinciae Tarracone⟨nsis⟩: CORP. XV 14134—14137 (*cf.* 14138). -us patrimoni... Karthaginis: *v. supra p. 826, 66. 72. 77.* -us castrensis: CORP. VI 8515 *v. l. 6.* VIII 12609 *v. supra l. 9.* VI 8514 proc(uratoris) f(isci) c(astrensis). 8516, 7 disp(ensator) -i castrensis (8517, 6. *cf.* 8531). 33737 ⟨-i?⟩ castrensis. -us frumentarius: CORP. VI 544 disp. -i frumentari (634). 33727 (= 8474) Aug lib. a libellis -i frum(entari) (8475 a libellis f. f.). 8476 tabulario rationis -i frumentari. 8477 tabulario fisc. frumentar(i). XIV 2045, 10 praeposito mensae nummul(ariae) f(isci) f(rumentari) Ost(iensis). -us libertatis et peculiorum: CORP. VI 8450ª (*aet. Claudii*) tabula⟨riorum⟩ -i libertatis et peculior(um) (772). 8450 proc(urator) -i libertatis et peculior(um) (8514. 8515 *v. l. 6*). 8450ᵇ librar(ius) ⟨-i⟩ peculio⟨rum et libertatis⟩. -us at vehicula per Flaminiam *eqs. v. p. 826, 70 sq. adde*: PAPYR. Marini n. 73, 61 (*s. V*). barbarico -o (*i. Militärfiskus; cf. Brunner, Deutsche Rechtsgesch. II 39*).

2 *apud alias gentes*: VVLG. I Esdr. 7, 20 de thesauro et de -o regis. *apud Germanos i. q. possessio regis* (*cf. Brunner, Deutsche Rechtsgesch. II 67. 68*): LEX Burg. lib. const. 1, 4 -us noster (102, 3). Rom. 6, 5 advocatus -i vel procuratores. LEX Visig. 5, 7, 12 servi -i nostri (10, 2, 4. 12, 1, 2). 12, 1, 2 rectorem provinciae sive comitem patrimonii aut actores -i nostri. 12, 2, 12 Iudaeus qui Christianum mancipium circumciderit, ...-o aggregatur (*cf.* CONC. Clipp. a. 626/27 p. 199, 9 CONC. Sonn. a. 627—30 p. 204, 28). LEX Sal. 44. 10 in -o reipus ... colligatur. 60 hereditatem -us adquirat (*sim.* capit. 1, 5, 1. 6, 1. 7, 1). -i viribus inferre (sociare): LEX Burg. Rom. 8, 2 LEX Visig. 2, 1, 6. 5, 7, 15. 8, 4, 24. -o inferre (persolvere): LEX Visig. 2, 1, 9. 3, 4, 18. 8, 4, 25. 11, 2, 1. 11, 3, 3. 12, 1, 2. VEN. FORT. vita Radeg. 38, 87 tribunus -i cognomento Domolenus. VITA Alc. Avit. 2 p. 178, 18 quidam ex officio regis Sigismundi, nomine Stephanus, qui super omnem dominationem -i principatum gerebat.

III *metonymice i. q. tributum*: CASSIOD. var. 2, 33, 1 concedimus, ut stagnis ..., paludibusque siccatis sine -o possideas ... rura. 5, 14, 6 -um possessi caespitis persolvere. NOVELL. Iust. 29, 2 -um exigat (*gr. τά τε δημοσια εἰσπράξει*).

syn.: aerarium: *v. p. 825, 78 sqq.* opes (SEN. epist. 76, 13), thesaurus (VVLG. I Esdr. 7, 20).

deriv.: fiscalis, fiscina.

demin.: fiscella, fiscellus (-um), fisc(u)lum. *Bacherler.*

fīsētēr, fīsīma *v.* physeter, physema *et a* fisi- *ordientia v.* physi-.

fissiculo, -āre [*a* fissum (iecoris) *derivatum. Th.*]. *technice de findendis extis*: APVL. Socr. 6 p. 134 vel somniis conformandis vel extis -andis vel ... nubibus coruscandis ceterisque adeo, per quae futura dinoscimus. MART. CAP. 1, 9 in fanis, quibus ... denudata pecudum caede -atis extorum prosiciis viscera loquebantur. 2, 151 *numina* aruspicio exta -ant admonentia quaedam vocesque transmittunt.

fissilis, -e [*a* fissus, findere. *Th.*]. GLOSS. *εὔσχιστος*. fessile subile (scissile? solubile? *Götz*, subtile *Bücheler*), est et quod findatur cito (*cf. infra l. 84*). [*raet.* féssel. *M.-L.*] *i. q. plenus fissorum*: PLAVT. Aul. 440 ad focum si adesses, non -e haberes caput (*cf.* 454 *v.* fissum *p. 770, 27*). *qui findi potest* (*maxime de ligno et rebus ligneis; de lapide p. 828, 7*): VERG. georg. 1, 144 primi cuneis scindebant -e lignum (SERV. auct. aut scindendo -e [*v. p. 828, 14*] faciebant aut ibi scindebant, ubi -e erat. PLIN. nat. 16, 67 *l. 4.* 16, 187 *l. 8.* PRVD. c. Symm. 2, 285). Aen. 6, 181 cuneis ... -e robur scinditur. PLIN. nat. 16, 42 materies... piceae ad -es scandulas cupasque et pauca alia secamenta. 16, 67 *acer* -i ligno, cortice livido, scabro. 16, 157 *calamus* -is, praeacuta semper acie. 16, 184 pulpae *arboribus* -bus insunt. 16, 186. 34, 178 arrhenicum ... gracili venarum discursu, -e. 36, 131 sarcophagus lapis -i vena scinditur. *accedit abl.*: PLIN. nat. 16, 187 lignum *laricis* ... inventum pictorum tabellis immortale nullisque -e rimis. *i. q. fissus*: OV. Ib. 609 ut ... Milo robur diducere -e temptes nec possis captas inde referre manus. COLVM. 4, 33, 4 genus -is adminiculi manet diutius quam teres palus. 9, 1, 3 sive teres arboris truncus, sive ut crassitudo postulavit, -is stipes ... efforatur. SERV. auct. georg. 1, 144 *v. p. 827, 84. i. q. fissura factus*: CYPR. GALL. gen. 253 ne -bus dissultent robora rimis.

fissio, -ōnis *f. a* findere. *i. q. actio findendi*: CIC. nat. deor. 2, 159 cum terrae subigerentur -e glebarum. *i. q. fissura*: FIRM. math. 8, 7, 5 in -e ungulae Tauri si fuerit horoscopus, ... (*cf.* fissura *l. 36*).

fissipes, -edis [*a* fissus *et* pes, *cf. σχιζόπους. Th.*]. *qui fissos pedes habet*: AVSON. 394, 3 p. 252 P. tertia -des renovavit Luna iuvencas. *translate*: AVSON. 396, 49 p. 252 P. -dis per calami vias.

fissum, -ī *n. v. sub* findo.

fissūra, -ae *f.* [*a* findere. *Th.*]. GLOSS. -ae *σχισμαί. ῥαγάδες.* -as scis⟨s⟩uras, id est sloae saxonice (V 600, 19 fictura [fissura *coni. Götz*] sectura). *legitur inde a* CELSO *apud pedestris sermonis scriptores* (*de* MANIL. *v. l. 27*). [*it.* fessura. *M.-L.*] [*dub.: ad* fusura *pertinere videtur*: MANIL. 1, 726 *v.* fusura. *ad* fixura: ITALA Ioh. 20, 25 *et* 27 (Priscill. tract. 1, 26 p. 22, 7) mitte manus in -as plagarum manu(u)m mearum. *cf.* fixura *p. 831, 77 et infra l. 48.* ARNOB. in psalm. 67 p. 417ᴰ ostendendo -as clavorum in manibus.]

1 *i. q. rima vel divisio, quae findendo fit: membrorum corporis humani vel bestiarum*: SCRIB. LARG. 223 -as ani diutinas, quas *ῥαγάδας* dicunt (*cf.* MARCELL. med. 11, 37 longioris temporis -as in ano, quas Graeci rhagadas appellant). PLIN. nat. 10, 176 quorum *animalium* in digitos pedum -a divisa est ([*Arist. gen. anim. 4, 4 p. 771ᵇ, 3 τὰ ... πολυσχιδῆ* (*sc. τῶν ζῴων*)]. *cf.* VEG. mulom. 4, 17 -a ... ungulae. CHIRON 664). nat. 28, 188 labrorum -is (29, 46 PLAC. med. 4, 17). *Nili*: PLIN. nat. 5, 59 a Nili -a, unde appellari diximus delta (MART. CAP. 6, 675 a principio -ae ipsius [*Nili*] fluvialis). *ligni sim.*: PLIN. nat. 13, 32 *palmitis semen* est ... oblongum, ... praeterea caesum a dorso pulvinata -a. 13, 36 seruntur ... palmae et trunco ... a cerebro ipso arboris -is diviso. 16, 212 rimam -amque non capit sponte cedrus *eqs.* 17, 84 *plagam deputati cacuminis* (*sc. arboris translatae*), *si meridiem spectet*, -is (*dat.*) nimii vaporis opponi. 22, 48 coronopus ... herba est cum -is. *speciatim in insitione*: COLVM. 4, 29, 4 *bis.* 8 *ter.* 9. 10. 13. 5, 10, 17 truncum findito et in -am cuneum taedae pineae adigito. 5, 11, 7. 15. arb. 8, 2 vitem..., quam insiturus es, ... findito et paratos surculos in -am (fixuram *codd. det.*) demittito. 24, 1. 26, 6. 27, 4 PLIN. nat. 17, 102. 104. 109 *bis.* 119 GARG. MART. pom. 2, 11. GLOSS. V 241, 10 rima -a tabularum, -a et ramex (rames *vel* ramis *codd.*, fissurae trames *propos. Götz*). *cf.* IV 164, 16. 24. 280, 8. *lapidum sim.*: ITALA Ion. 2, 6 (Weing. *et* AMBR. in psalm. 43, 84 *cf.* PS. AMBR. laps. virg. 10, 44 [scissuras *et* fossuras *v. l.*]) demersit caput meum in -as ([*σχισμάς*, ITALA cod. Luxov., S. Mich., Hil. in psalm. 68, 5, Hier. in Ion. 2, 7 p. 410 scissuras, VVLG. *aliter*] montium. AMBR. in psalm. 43, 84. *cf.* PS. CYPR. or. 2, 2 petrarum. PASS. Tarach. 10 in media -a petrarum). 2 *numero plurali i. q. partes alicuius rei, quae findendo fiunt*: PLIN. nat. 33, 101 *alabaster* friabilis -isque, non globis dehiscens. 3 *nomen actionis*: **a** *sensu activo i. q. actus findendi*: PLIN. nat. 17, 267 verba *secundum Catonem* iungenda harundinum' -ae (*cf.* CATO agr. 160 harundinem ... mediam diffinde, ... incipe cantare). **b** *sensu passivo*: AVG. c. epist. fund. 23 p. 220, 16 tam deformem turpemque -am vel scissuram dei... imaginantur *eqs.*

fissūrārius, -ī *m. a* fissura. *qui fissuras facit.* NOT. Tir. 74, 92ª. *Leonhardi †.*

fistella, -ae *f.* [*a* fistula, *deminutive. Th.*]. PELAGON. 305 *medicamentum* per -am in narem exsufflas. *fortasse i. q. tibia*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 14, 1 (*versus Varronis*) quorum fistilla (*sic*) modela | poli persulta[n]t sidera. [*francog. vet.* frestele. *M.-L.*]

?**fistolidia** fisalidus (*cf. φυσαλίς*) GLOSS. *si proba est, ibrida vox a* fistula *deminutive, fortasse in sermone medicorum.*

fistūc- *v.* festuc- *Vollmer.*

✖**fistula,** -ae *f.* [*orig. inc., nisi a sono τῆς σύριγγος nomen accepit, cf. slav.* svistati, svizdati *'sibilare', v. Ztschr. f. vergl. Sprachf. 32, 570. Th.*]. *de etymologia*: VARRO ling. 5, 123 fons, unde funditur ... aqua ..., ut -a, a qua fusus aquae. ISID. orig. 3, 21, 6 -a..., quod vocem emittat. nam *φώς* Graece vox, *στόλια* missa appellatur. 19, 10, 29 -ae aquarum sunt dictae, quod aquas fundant et mittant. nam *στολα* Graece mittere est (*cf.* 15, 8, 17). *scribitur in codd. hic illic* -ola; *forma vulgaris* fiscla: GLOSS. V 248, 14 -a vulgo fiscla dicitur. *de notione*: HIER. epist. 65, 14, 2 cassia ipsa, quod ab aliis *σῦριγξ*, id est -a, nuncupatur. CASSIOD. in psalm. 44, 9 casia, quae a nostris -a dicitur. CASS. FEL. 20 -as Graeci syringas appellant. et sunt ulcera pendiginosa et intrinsecus callosa neque in cicatricem

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

venientia. GLOSS. σωλην. σῦριγξ. *v. l. 60. 65. p. 830, 14. 54. de usu: legitur inde a* CATONE agr. *per totam latinitatem, persaepe apud* CELS. COLVM. PLIN. nat FRONTIN. aq.; *deest ex. gr.* apud CATVLL. *et* CAES. [*francog.* fêle. *M.-L.*]

I ***generatim*** *de instrumento cavato, in longitudinem ducto, potissimum de aquaeductuum* **-is**: CATO agr. 21, 1 eo **-am** ferream (LIV. 38, 7, 11) indito (*cf. infra l. 21*). CORP. I² 1529 (= X 5807) **-as** soledas fecit. VARRO rust. 3, 5, 2 aquam venire oportet per **-am** (3, 7, 8 VITR. 8, 6, 6. 10. 9, 8, 11. 10, 7, 3 FEST. p. 161 COLVM. 12, 52, 4 PAVL. dig. 39, 3, 17, 1 POMPON. dig. 8, 2, 18 VLP. dig. 18, 1, 47 PS. TERT. haer. 4 RVFIN. Adamant. 5, 9 CAEL. AVR. chron. 3, 8, 101 PRAEDEST. 1, 11 p. 591ᴬ). rust. 3, 14, 2 si adduxeris *aquam* **-ā**. CIC. Rab. perd. 31 **-as**, quibus aqua suppeditabatur ... templis ..., praecidi imperarat. LABEO dig. 19, 2, 58, 2 ad refectionem fornacis **-arum**. VITR. 8, 6, 1 **-is** plumbeis (*ibid.* 4. 5. 6. 11 EDICT. imp. Aug. [Corp. X 4842] 44. 45 FRONTIN. aq. 20 PALLAD. 9, 11, 1. 3 SCHOL. Hor. epist. 1, 10, 20 *al. cf.* OV. met. 4, 122 vitiato **-a** plumbo scinditur). VITR. 8, 6, 4 cum **-a** perficietur ex ... lamna vocabitur quinquagenaria (*cf.* PLIN. nat. 31, 57 FRONTIN. aq. 25. 27—31. 36. 39—63). 8, 6, 6 dissolvet *aqua* **-arum** commissuras. 10, 7, 1. 2. 3 nares **-arum**. SEN. nat. 1, 3, 2 **-a** ... rupta est. COLVM. 6, 18, 1 **-am** vel arundinem inserito. QVINT. inst. 5, 14, 31 ieiuni (*?*) fontes angustis **-is** colliguntur. S. C. Frontin. aq. 106 laxiorem **-am** subicere quam quinariam. 115 praebuisse peculiaribus **-is** aquam. CELS. dig. 19, 1, 38, 2 **-ae** sub terram missae. VLP. dig. 18, 1, 49 **-ae** et canales (*cf.* 19, 1, 15. 33, 7, 12, 24. 43, 21, 3, 2). 30, 41, 11 **-ae** vel castelli. 43, 23, 1, 6 et tubus et **-a**. NON. p. 546, 11 calamistrum, **-a** brevis, qua cirri concinnantur. PALLAD. 1, 39, 3 **-a** frigidaria. VEG. mulom. 2, 21 tenuis **-a**. HIER. epist. 64, 16, 5 **-is** aureis. VVLG. Iob 40, 13 ossa eius velut **-ae** aeris. II reg. 5, 8. CLAVD. carm. min. 26, 58 despumat niveum **-a** cana salem. INSCR. *v. l. 7. 15. Dessau, Inscr. lat. sel., ind. p. 887. -arum genera*: VITR. 10, 7, 2 **-a**, quae tuba dicitur. FRONTIN. aq. 113 in quorumdam **-is** ne calices quidem positi fuerunt. hae **-ae** solutae vocantur. COD. Iust. 11, 43 (42), 3 pr. **-arum**, quas matrices vocant. *plurali numero hic illic i. q. aquae ductus*: FRONTIN. aq. 106 aquam non nisi ex castello duci permittit, ne aut rivi aut **-ae** publicae frequenter lacerentur (*cf.* FLOR. epit. 3, 16, 6 abruptis **-is**. VIR. ill. 73, 10 incisis **-is**). CAPITOL. Max. Balb. 10, 6 nisi **-as** aquarias populus incidisset. *i. q. balneum*: SEN. epist. 86, 7 *opp.* plebeias **-as** balnea libertinorum.

II ***speciatim*:**

A *varia instrumenta*: **1** *instrumentum pisturae*: CATO agr. 10, 3 **-am** farrariam (*v. adn. crit.*). *cf.* PLIN. nat. 18, 97 Etruriā spicam farris tosti pisente pilo praeferrato, **-a** serrata et stella intus denticulata, ut *eqs.* (*v. Blümner, Technol.² I p. 16 adn. 2*). **2** *instrumentum sutorium*: PLIN. nat. 17, 100 hinc nata inoculatio sutoriae simili **-a** aperiendi in arbore oculum cortice exciso semenque includendi eadem **-a** sublatum ex alia. **3** *instrumenta medicorum, imprimis i. q. catheter*: CELS. 1, 8, 3 per tenuem **-am** bibant. 6, 7, 4 per **-am** ... instillatur. 7, 11 fictilem **-am**. 7, 15, 2 plumbea aut aenea **-a**. 7, 26, 1ᴮ **-am** demittere in iter urinae. *ibid.* **-am** ... in vesicam ... compellere. 7, 27, 8 in anum ... danda plumbea **-a** est. PLIN. nat. 34, 109. 127 VEG. mulom. 1, 10, 4 CHIRON 584. *i. q. nos dicimus 'Trocar'*: VEG. mulom. 1, 43, 4 **-am** centetalem (*v. adn. crit.*), quam mulomedici portare consueverunt (2, 89, 4. 5). CHIRON 402. 679. 708. **4** *instrumentum coquinarium*: APIC. 4, 134 laganum **-a** percuties.

B *pars herbae i. q. caulis*: PLIN. nat. 12, 97 *casia* probatur ... brevi tunicarum **-a** et non fragili. 12, 106 inest **-ae** calami odorati araneum. 17, 153 nodi pervia pate⟨n⟩t **-a**. 26, 60 *scamonium* laudatur fungosum tenuissimis **-is**.

C *genus herbae*: GLOSS. III 610, 44 cinnamomum id est cassia **-a**. SCRIB. LARG. 36 casiae rufae **-arum** victoriati pondus. PALLAD. 11, 14, 13 casiae **-ae** (PELAGON. 111. 209. 367. 390. 402. 454. 463. THEOD. PRISC. gyn. 18 [*ubi cod. quidam om.* **-am**]). VVLG. cant. 4, 14 nardus et crocus **-a** et cinnamomum (*cf.* APON. 7 p. 134).

D *i. q. syrinx*: GLOSS. αὐλός. σῦριγξ, φυσητήρ. ὄργανον. **-a** pictis (φηκτίς *Bücheler*): **1** **-a** *contionaria*: CIC. de orat. 3, 225 Gracchus ... cum eburneola solitus est habere **-a**, qui (*servus*) staret ... post ipsum, ... qui inflaret ... sonum *eqs.* VAL. MAX. 8, 10, 1 *servus* eburnea **-a** pronuntiationes eius (*sc. Gracchi*) formabat. QVINT. inst. 1, 10, 27 musicus **-a**, quam τονάριον vocant, modos ... ministrabat. AMM. 30, 4, 19 contionaria Gracchi **-a** ... desit. **2** **-a** *pastoralis* (CIC. Att. 1, 16, 11 et ludis et gladiatoribus mirandas ἐπισημασίας sine ulla pastoricia **-a** auferebamus. PLIN. nat. 8, 114 *cervae* mulcentur **-a** pastorali et cantu [MACR. sat. 2, 3, 10 MART. CAP. 9, 924 ENNOD. carm. 1, 8, 5]): VERG. ecl. 2, 37 disparibus septem compacta cicutis **-a** (*cf.* OV. met. 2, 682 dispar septenis **-a** cannis. SERV. ecl. 2, 31. SIDON. epist. 2, 2, 14 **-ae** septiforis). ecl. 3, 25 **-a** cera iuncta. 7, 24 arguta. HOR. carm. 1, 17, 10 dulci (PROP. 4, 4, 5 DRAC. Romul. 8, 62). TIB. 2, 5, 30 garrula silvestri **-a** sacra deo, **-a**, cui semper decrescit harundinis ordo. SEN. Herc. f. 129 indoctā referens carmina **-ā**. CALP. ecl. 2, 31 iam lenis obliqua crescat tibi **-a** canna. 4, 79 tinnula. VAL. FL. 4, 384 cava. MART. 9, 64 quid me compactam ceris harundine rides? quae primum structa est, **-a** talis erat. DRAC. Romul. 8, 642 rustica. ENNOD. carm. 1, 8, 2 exultationis comitem **-am**. *distinguitur a* tibia: PLIN. nat. 5, 7 tibiarum ac **-ae** cantu. 16, 164 hic (*auleticos calamus*) tibiis utilior, **-is** ille (*sc. syringias*). APVL. met. 9, 9 **-ae** tibiaeque modulis. flor. 17 p. 80 tibia questu delectabilior et **-a** susurru iucundior. MART. CAP. 9, 906 Silvanum **-a** sibilatrix, rurestris Faunum tibia decuerunt. *tropice*: MAR. MERC. subnot. praef. 11 post tanti patris *Augustini* ... tubam nostram etiam palearem **-am** non aspernatus assumere. CASSIOD. in psalm. 22 concl. caelestis illa **-a** decem virtutibus compacta (*i. psalmus ipse*). **3** **-ae** *in organo*: CASSIOD. in psalm. 150, 4 organum ... est quasi turris ... diversis **-is** fabricata. GREG. M. moral. 20, 78 organum per **-as** ... sonat.

E *i. q. calamus scriptorius*: PERS. 3, 14 vanescit sepia ...: dilutas querimur geminet quod **-a** guttas (SCHOL. '**-a**' pro cannali calamo posuit exquisite).

F *varia in animantium corporibus foramina*: **1** *iter urinae*: GLOSS. οὐρήθρας ὀπή. σῦριγξ οὐρήθρας. CELS. 2, 8, 20 quibus in **-a** urinae ... abscessus (6, 18, 2ᴮ. 4). 7, 26, 1ᶜ prolapsus in ipsam **-am** calculus. PLIN. nat. 22, 112 auribus et genitalium **-ae**. 29, 63 stranguria **-ae**. LACT. opif. 11, 18 vesica *volucrum* ... nec ullam habeat **-am**, qua ... urinam trahat. CHIRON 451 **-ae** ei, .. quae veretro ministra[n]t. VEG. mulom. 2, 79, 7 urinali **-ae**. **2** *ductus cibi aut spiritus*: MELA 3, 91 alii *populi* labris ... cohaerentibus, nisi quod sub naribus ... **-a** est, per quam bibere ... dicuntur. PLIN. nat. 9, 19 haec duo genera (*ballaenae et delphini*) **-a** spirant, quae ad pulmonem pertinet. 9, 85 polypis **-a** in dorso (9, 88 emissa omni per **-am** aqua). 9, 150 (*de genere spongearum*) **-ae** ..., per quas pasci existimantur (*ibid. iterum*). 11, 100 muscarum generi, in quo lingua evidens **-a** est. 11, 176 duabus ... **-is**. interior earum appellatur arteria, ad pulmonem atque cor pertinens; ... altera exterior ..., qua cibus atque potus devolant (*cf.* GELL. 17, 11, 2 duas ... **-as** ... per alteram deduci ... esculenta. 17, 11, 3 per alteram **-am**, quae Graece nominatur τραχεῖα ἀρτηρία, spiritum ... commeare). 11, 188 pulmo est ... **-is** inanibus cavus. 31, 123 *spongearum* mares tenui **-a**, ... feminas maioribus **-is** ac perpetuis. 35, 187 *alumen* foraminum **-is** spongeae simile. TERT. anim. 10 p. 313, 24 spirari cur non putes sine pulmonum follibus et sine **-is** arteriarum. SOL. 30, 15 veris draconibus ... artae **-ae**, per quas trahant spiritus. 52, 42 *physeteres* haustos ... **-is** fluctus eructant. LACT. opif. 11, 5 duas esse per collum **-as** ..., cibalem et spiritalem (*cf.* MACR. sat. 7, 15, 4 ISID. diff. 2, 60). BACHIAR. repar. laps. 1 obturata **-a** linguae. **3** *ductus excrementorum*: PLIN. nat. 9, 147 excrementa ... *urticae* tenui **-a** reddi. 28, 106 extremam **-am** intestini *hyaenae* contra ducum ... iniquitates commonstrant. FIRM. math. 7, 20, 11 aemorroicos faciunt vel qui valetudinem **-ae** incurrant (*ad G? cf. l. 64*). **4** *pori*: PLIN. nat. 24, 49 caulicoli ... tumores sanant extrahuntque per **-as**. IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 15 per minutas corporum **-as**, quas medici πόρους vocant. **5** *alia foramina*: COLVM. 9, 11, 4 *cerae pars, in qua proles regii generis apium animatur est* laxioris **-ae** quam sunt reliqua foramina. 9, 11, 5 Celsus affirmat in extremis favis transversas **-as** esse (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 950ᴮ sex ... angulis totidemque lateribus cerarum **-ae** continentur). PLIN. nat. 11, 163 *dentes serpentium* tenui **-a** perforati ... venenum infundentes. 30, 26 *ossiculorum* **-a** salva. APVL. met. 10, 34 de ... montis cacumine per quandam latentem **-am** in excelsum montis prorumpit *crocus*. IVST. 4, 1, 2 terra ipsa tenuis ... et cavernis **-isque** penetrabilis. MACR. sat. 7, 4, 20 per venarum **-as**.

G *vulnus quod pus trahit*: GLOSS. egilopas **-a** secus oculum nata. eolopia **-a**. cademopio (*?*) **-a**. CATO agr. 157, 14 si **-a** erit, turundram introtrudito. NEP. Att. 21, 3 vis morbi ... prorupit, ut ... **-ae** puris eruperint. CELS. 2, 8, 25 solent ... ex eo morbo vomicae **-aeve** oriri (*sic codd., aliter Constantinus*). 5, 28, 12ᴬ id nomen *-ae* est ulceri alto, angusto, calloso. 6, 18, 2. 7, 4, 1—4 *saepe*. 7, 12, 1ᴰ. 7, 26, 2 *-am* illo loco (*in urinae itinere*) ῥάδα Graeci vocant. 8, 2, 1 supernatis gravibus ulceribus aut **-is**. SCRIB. LARG. 206. 208. PLIN. nat. 24, 26 calix ... in **-as** coniecta callum earum erodit (*cf.* 34, 115. 122). 32, 127 **-ae** aperiuntur siccanturque ... salsamento. FIRM. math. 3, 2, 15 **-as** circa anum fecit et ... aemorroicos. VEG. mulom. 2, 13, 5 callositas **-ae**. CHIRON 577 **-a** in corona. RVFIN. hist. 8, 16, 4 **-is** ... in superficiem purulentis meatibus adapertis. CAEL. AVR. chron. 3, 8, 103 quibusdam ... vesiculae vel **-ae**, quibus eruptus humor feratur.

derivata: fistularis, -arius, fistulatim, -atus, fistulesco, fistulo(r), fistulosus.

fistulāris, -e *a* fistula. *i. q. fistulae pastorali similis*: DIOM. gramm. I 498, 25 optimi versus dena proprietate spectetur ... **-es** (*gr.* συρόποδες). 499, 15 *versus* **-es** sunt, qui paulatim accrescente partis orationis numero ab unica syllaba plures adusque ducuntur. *i. q. ad ulcus saluber*: CHIRON 59. 935 collyrium **-em**. VEG. mulom. 3, 16, 2 collyrium **-e**. 2, 13, 6 ex **-i** medicamento collyrium facies.

fistulārius, -ī *m. a* fistula. GLOSS. ὀργανάριος. *is qui fistula canit*: aucupes uiscillarii, in⟨e⟩scantes, cantu fallantes, fistolarii GLOSS. Loewe Prodr. 410 *e cod. Leid. 67ᴱ* (*v. Thes. Gloss. sub* auceps).

fistulātim [*a* fistula, fistulatus. *Th.*]. *i. q. per fistulas*: APVL. met. 4, 3 illi ... me ... confecissent, nisi dolore plagarum alvus artata ... fimo **-m** excusso ... *eos* abegisset. *cf. Archiv 8 (1893) 104.*

fistulātor, -ōris *m. a* fistulare, -ari. GLOSS. συριστής. fiscula-tor (*sic*). fistl-: *v. p. 831, 3.* *is qui fistula canit*: CIC. de orat. 3, 227 **-em** domi relinquetis. GELL. 1, 11, 7 Alyattes ... concinentes

[Bechert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

habuit -es et fidicines atque feminas tibicinas. 1,11,15 -em ... adhibitum esse a Graccho. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 23 scribens quendam -em loca dolentia decantasse. CORP. VI 4444 Claudi . . . lib. fistlatori (*cf. Archiv 2 [1885] 288*).

fistulātōrius, -a, -um [*a* fistulator, fistulari. *Th.*]. *i. q. ad fistulatorem pertinens*: PLIN. nat. 1,16,66 *de* -is calamis. ARNOB. nat. 2, 42 p. 82. 11 ut symphoniacas . . . agerent et -as . . . artes.

fistulātus, -a, -um [*a* fistula. *Th.*]. *i. q. canna, fistula instructus, cavus*: SVET. Nero 31, 2 cenationes laqueatae tabulis versatilibus, ut flores, -is, ut unguenta desuper spargerentur. HIER. in Ezech. 2,6 p. 25 aculeo -o. *i. q. cavatus in morem fistulae*: APVL. met. 3, 3 vasculo . . . in vicem coli graciliter -o. ARNOB. nat. 2, 59 p. 95, 8 venas -as et commeabiles fecerit. SIDON. epist. 9,13,5 vers. 76 date et aera -a. [*prov.* felyá. *M.-L.*]

fistulēsco, -ere [*a* fistula. *Th.*]. *i. q. perforari*: FVLG. myth. 2, 16 ligna furfuraceis tinearum terebraminibus -unt.

fistulo, -āre *et* **fistulor**, -ātus sum, -ārī [*a* fistula. *Th.*]. GLOSS. -o sibilo. -or sibilo. sibilor. sifilor. *i. q. fistula canere*: DOSITH. gramm. VII 431, 5 -or *συρίζω*. [*it.* fischiare. *M.-L.*]

fistulōsus, -a, -um *a* fistula. *deest* CELSO.

1 *ulcerosus cf.* fistula *p. 830, 54 sqq.*: CATO agr. 157, 4 cancer . . purulentus est, sed -us et subtus suppurat sub carne. MARCELL. med. 31, 26 ad nates vel podicem -um. **2** *i. q. foraminosus, perforatus*: VITR. 2, 5, 1 *calx*, quae erit ex spisso *saxo* . . ., utilis in structura, quae . . . ex -o, in tectoriis (*cf.* PLIN. nat. 36,174 PALLAD. 1, 10, 3 ISID. orig. 19, 10, 8). 8, 6, 12 aeris . . . spiritus immanes, qui . . . per intervenia -a terrae perveniunt. SEN. nat. 3, 25, 10 saxa . . . aquosa et -a. 5, 12, 1 intervalla inter illas *nubes* relinqui -a et in modum tibiae angusta. COLVM. 7, 8, 5 *caseus* neque -us neque salsus (*cf.* PALLAD. 6, 9, 2 *caseus* aut siccus . . . aut -us). PLIN. nat. 11, 3 telum . . . -um. 11, 93 pectus . . . -um. 11, 99 parvae et -ae . . . spongiae (*cf.* 27, 69 spongea . . . villosae densitatis atque -ae). 11, 173 aculeus . . . -us. 17, 34 *terrae* vitia aridae, -ae (18, 110 terra . . . -a [fistulas *codd.*]). 18, 58 -is *fabis*. 31, 114 *nitrum* spongeosum -umque. 37, 110 callaina (*i. e. gemma*) . . . -a. VINDIC. med. 7 *Diocles semen esse spumam sanguinis negat*, cum . . . spuma levis atque -a . . . semen . . . grave . . . neque -um. 10 in mammarum -as vias. CASSIOD. var. 12, 12, 1 manat . . . lac . . . uberibus -is. *Bacherler.*

fīsus, -a, -um *v.* fido.

fītilla, -ae *f.* [*cf. esse videtur umbr.* fikla, ficlam *acc., libi genus, ut videtur, designans. Th.*]. GLOSS. IV 76, 47 fidilla (fit- *cod. Cas. saec. XI*) cibi genus ex farre ⟨vel olera pultes cum larido in sacris gentilium *add. cod. Cas.*⟩. *minus bene* II 479, 31 -a: olla, *χύτρα*. *pultis genus*: SEN. benef. 1, 6, 3 boni etiam farre ac -a (fict- *Naz.*[1]) religiosi sunt. PLIN. nat 18, 84 et hodie sacra prisca atque natalium pulte -a (frit- *E*[2]) conficiuntur. ARNOB. nat. 2, 21 *pueri* cibus sit . . . aut -a de milio aut sit panis ex farre. 7, 24 *inter libamina* -a . . . frumen . . . africia . . . gratilla . . . ex quibus duo, quae prima, sunt pultium nomina, sed genere et qualitate diversa. *ibid.* non mille species vel †amensanguinum vel -arum (fitt- *cod.*), quibus nomina indistis obscura. *v. Bücheler, Fleckeis. Jahrb. 1875 p. 328.* *Vollmer.*

fīvo *v.* figo *p. 710, 19.* **fīxē** *v.* figo *p. 721, 1.*

fīxio, -ōnis *f. a* figere. *i. q. actio figendi* (GLOSS. *πῆξις. καθήλωσις*): IREN. 1, 5, 4 aerem *factum esse* . . . secundum materiae -em (*κατὰ τὴν λύπης πῆξιν*. IREN. *legisse videtur ὕλης*). 2, 12, 7 infimi quomodo . . . fient, qui etiam in -em et emendationem reliquorum emissi sunt? HIER. Orig. in Ezech. 1, 5 p. 888 in tabernaculorum -e (*cf.* OP. imperf. in Matth. 41 p. 861 *scenopegia* interpretatur -o tabernaculi). AVG. c. Faust. 32, 19 p. 780, 13 accipere . . . crucis eius mysticam -em, qua *eqs.* (*item de crucifixione* ORIG. in Matth. 18, 140 p. 1793[B] maiorem sustinent cruciatum, qui non percutiuntur post -em).

fīxor, -ōris *m. a* figere. GLOSS. II 335, 8 -r (fictor *trad.*) *καθηλωτής*. *inde deriv.*:

fīxōrius (-um*?*), -i *m. (n.?) a* figere, fixor. *i. q. ἧλος, acutus clavus*. ANON. de mach. bell. 8 p. 12 *tichodifrus* superimpositis cratibus -isque confixis intra se tectos ab omni incursione defendit (*cf.* 19 p. 23 tichodifri tabulatis, ut meminimus, acutis ferreis communitis). 9 p. 13 clipeus -is minutis ad soliditatem sui diligenter munitus.

fīxula, -ae *f.* -as fibulas PAVL. FEST. p. 90. *a* fixus*?*

✕**fīxūra**, -ae *f.* [*a* figere. *Th.*]. **1** *de actione figendi (notionis sub* figo *p. 715, 37 illustratae)*: TERT. scorp. 1 p. 145, 19 'perire' . . . et 'sine causa', prima -a *eorum (quasi morsus scorpionis) est.* **2** *i. q. locus, ubi fixus est clavus*: VVLG. Ioh. 20, 25 nisi videro in manibus eius -am clavorum (*τὸν τύπον* [*τοὺς τύπους al.*] *τῶν ἥλων. item cod. Amiat.*; -as *cod. Tolet.* AMBR. in psalm. 118 serm. 15, 38 p. 350, 23 in psalm. 47, 3 *al.*, figuram *cod. Fuld., item* ITALA cod. b c d e r *δ*). ITALA Ioh. 20, 27 (Rufin. Adamant. 5, 3) mitte manus tuas in -as clavorum (*cf. ibidem verba graeca, quae legit* RVFIN.: *εἰς τοὺς τύπους τῶν ἥλων. aliter* VVLG. *secundum textum gr. vulgarem. cf. p. 828, 27*). *inde saepe apud* ECCL. (*plerumque numero plur.*): HIER. hom. Orig. in Luc. 17 p. 299 c. Ioh. 28 p. 380[B]. RVFIN. apol. Orig. 5 p. 587[A] -ae (figurae *trad., cf.* AVELL. p. 227, 17. 251, 5 *cod. V*) clavorum. LEO M. epist. 28, 5 vulnus lateris, -as clavorum (*διατρήσεις τῶν ἥλων*) et omnia . . . passionis signa. 101, 4 (*τοὺς τύπους τῶν ἥλων*) *al.*

1. fīxus, -ūs *m. a* figere. *i. q. actus figendi* (GLOSS. *πῆξις*). ITIN. Alex. 50 hic (*?*hanc *sc. petram, Mai*) . . . obtinet -u vectium, via scansili †acsididas pentitam (*cod.*, ac insidiis appetitam *Mai*).

2. fīxus, -a, -um *v.* figo *p. 719, 51.* *Bauer.*

***?*flabanus**, -ī. GLOSS. -us suan (*anglos. i. q.* subulcus). V 361, 4. *v.* flabarius.

flabārius, -i *m.* GLOSS. -us custos porcorum. V 600, 26 (= Osb. 246 *ubi* custos tororum *Gracvius*). flabrarius custos corporis *De-Vit. v. et* flabanus.

flābellifera, -ae *f. ea, quae flabellum fert*: PLAVT. Trin. 251 ducetur familia tota: vestispica, unctor, auri custos, -ae, sandaligerulae, cantrices, cistellatrices, nuntii, renuntii, raptores panis et peni. *cf. Marquardt, Privatl. d. Röm. 1886 p. 148 adn. 4.*

flābello, -āre [*a* flabellum. *Th.*]. GLOSS. *ῥιπίζω*. *i. q. flabello agitare, inflammare, accendere*: TERT. pall. 4 calor est omnis affectus, verum cum in affectationem -atur, iam de incendio gloriae ardor est.

flābellulum, -ī *n.* [*a* flabellum, *deminutive. Th.*]. *legitur ex coniectura Guyeti* TER. Eun. 598 flabell⟨ul⟩um tenere.

flābellum, -ī *n.* [*a* flabrum, *deminutive. Th.*]. *de etymologia et declinatione*: VARRO rust. 1, 31, 3 *vocis* 'flagellum' prior littera una mutata declinata a venti flatu similiter ac -um, flagellum. PRISC. gramm. II 111, 11 deminutiva in 'lum' vel 'rum' . . . flabrum, -um. GRAMM. suppl. 71, 2 *neutrorum formae deminutivae*: flabrum, -um. *forma notabilis*: VITA Fulg. 30 ex palmarum foliis flabellos . . . contexebat. *de notione*: GLOSS. *ῥιπίς. ῥιπιστήρ. ῥιπιστήριον.* venticapium. muscarium. *corripitur* flăb- ANTH. *infra l. 58.* DRAC. *l. 44 et 49.* *de re v. Mau, PW. VI 1959—1963.* *graece*: ATHEN. 14 p. 647f *φλαβιλλίοις*. [*obscald.* flaví, *francog. vet.* flavel. *M.-L.*]

instrumentum quo fit ventilatio ad refrigerandum: TER. Eun. 595 cape hoc -um, ventulum huic sic facito. 603 specto per -um. PROP. 2, 24, 11 *Cynthia* et modo pavonis caudae -a superbae *cupit*. MART. 3, 82, 11 aestuanti . . . ventilat frigus supina prasino concubina -o. HIER. epist. 108, 27, 2 assidere lectulo, -um tenere. praef. Vulg. Iob II pro -o calathis sportellisque, munusculis monachorum, spiritalia haec . . . dona suscipite. CLAVD. 18, 463 *quasi Eunuchi insignia* -a . . ., umbracula. ANTH. 117, 16 cum recreant fessum gillo -a (fabilla *trad.*) melo. AMM. 28, 4, 18 si inter aurata -a laciniis sericis insederint muscae. AVG. civ. 15, 23 p. 108, 22 D. *aereum* elementum . . . cum agitatur -o. anim. 4, 11, 18 -o agitato. SORAN. p. 68, 16 corpus . . . ventilare -is. THEOD. PRISC. log. 36 nunc cubiculum . . . nunc lectum . . . nunc -a. ROMVL. fab. Aesop. 46, 14 cum ventoso (*cf. app.*) -o pelleris, *musca*. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 192 -is . . . aerem frigerandum. *audacter* DRAC. laud. dei 3, 686 dentibus adduntur rubicundo labra -o. *i. q. flatus, spiritus*: DRAC. Romul. 7, 30 hinc inde me los perflante -o.

metaphorice: CIC. Flacc. 54 cuius *Maeandri* lingua quasi -o seditionis illa tum est egentium contio ventilata. OPTAT. 3, 4 p. 84, 7 quorum nomina -o invidiae ventilasti (*cf.* 3, 7 p. 88, 15).

flābellus, -ī *m. v. l. 25 sq.*

flābilis, -e [*a* flare. *Th.*].

I *proprie: qui flari potest, aëreus*: CIC. Tusc. 1, 66 nihil *in animis* . . . aut umidum . . . aut -e aut igneum (phil. frg. IX 10 ISID. diff. 2, 92). ARNOB. nat. 2, 49 p. 87, 5 pulvisculi -es (flaviles *codd.*). AVG. anim. 1, 4, 4 re . . . -i. 3, 4, 4 -e alimentum (*i. aer*). 3, 4, 5 spiritum -em. lib. arb. 3, 5, 13 humida -isque natura. Ps. ORIGEN. tract. 1 p. 4, 16 *homini est et corpus et* aliud, quod est ventosum, aereum, simplex, -e et agitabile. *qui flat*: AVG. gen. ad litt. 3, 7 p. 69, 1 *locum* inferiorem . . . in unda labili, superiorem . . . in aura -i (conf. 10, 6, 9 *plur.* MIRAC. Steph. 2, 4, 1 *plur.* VEN. FORT. carm. 6, 10, 25 EVGIPP. exc. Aug. p. 61, 6 *plur.*). CASSIOD. in psalm. 118, 78 vento -i. **II** *translate: i. q. instabilis*: IVL. VAL. 1, 9 de futuris . . . fixam dicere sponsionem errantis est benignitatis et -is. *i. q. levis, mobilis*: ARNOB. nat. 6, 21 p. 232, 17 onerosum illud *velamen* in aestatibus . . ., hoc . . . sub ardoribus -e. *i. q. spiritalis, incorporeus*: PRVD. perist. 10, 347 aedem . . . mente in hominis condidit vivam, serenam, sensualem, -em. apoth. 867 flatu incorporeo res -is.

flābrālis, -e *a* flabrum. *i. q. flando effectus*: PRVD. apoth. 841 in gelidum -i (flabrili *var.*) frigore ventum spiritus existit tenuis.

flabrārius *v.* flabarius.

flābro, -are. *a* flabrum. *i. q. flare*: FVLG. myth. 3, 6 p. 68, 1 Zephyri . . . -antis aurae.

? **flābrōsus** *v.* flabul-.

✕**flābrum**, -ī *n. et* (*priusquam sing.*) **flābra**, -ōrum [*a* flare. *Th.*]. *de flexu*: SERV. georg. 2, 293 'flabra' hoc nomen tantum pluralem recipit numerum (*sed cf. infra l. 81*). ab eo vero, quod est 'flamina', 'flamen' possumus dicere: licet sit vitandum propter aliam significationem. nam dicitur flamen Dialis, flamen Martialis. SERV. auct. *ibid.* et aliter: 'flabra' producta prima syllaba legendum (TER. MAVR. 837 *affert* -a *propter* fl-). GRAMM. suppl. 71, 2 *gen. neutr.* -um, flabellum (*cf.* PRISC. gramm. II 111, 11). *de notione*: APVL. mund. 10 imber effusus conciet -a, quae *ἐξυδρίαι* Atticorum lingua vocitantur. GLOSS. -um *φύσημα*. aurae incitamentum aut aura. praecipitium. *de usu: vox primum invenitur apud* LVCR. *inde per totam*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

latinitatem non raro legitur, imprimis apud poetas. deest ex. gr. Cic. Hor. Liv. Tac.; *pluraliter usurpare solent omnes fere scriptores; singulariter legitur* Ambr. in psalm. 118 serm. 16, 45, 4 Macr. sat. 7, 8, 14 Inscr. christ. Rossi II p. 295, 8, 3.

i. q. flatus: **I** *proprie*: **A** *i. q. flatus venti*: Lvcr. 1, 275 *vis venti* montis ... supremos silvifragis vexat -is. 5, 217 -a ... ventorum (Garg. Mart. pom. 2, 6 violentia. Serv. Aen. 1, 52 Ambr. in psalm. 47, 13. Arnob. in psalm. 146 p. 562^{D} prospera. *al.*). 5, 742 etesia -a aquilonum (6, 730. aquilonis -a: Avien. Arat. 201 orb. terr. 33. 441 Ambr. in psalm. 47, 6. Isid. orig. 13, 11, 15 etesiae ... -a aquilonis sunt [*syn.* flatus]. *eandem glossam ad* etesiarum *adscriptam in codice Mediceo* Tac. hist. 2, 98 *recte agnovit B. Rhenanus. cf.* Verg. georg. 3, 199 aquilo cum ... incubuit ... segetes ... lenibus horrescunt -is). Prop. 2, 27, 12 boreae -a (Avien. orb. terr. 116). Petron. 134, 12 v. 6 zephyri ... tacentia ... -a (Avien. orb. terr. 150. Ter. Mavr. 1986 pinea bracchia ... stridentia -is *zephyri*). Val. Fl. 6, 665 cacumina silvae lenibus alludit -is ... auster. Apvl. mund. 12 excursores venti ... directo spiritu pro⟨flant⟩ (*εὐθύπνοοι*); -is reciprocis (*ἀναχαμψίπνοις*) caecias. *ibid. turbo* repentinis -is prosilit. 23 -is ... spirantium aurarum. Lact. Phoen. 74 *venti* ne violent -is aera purpureum. Avien. ora 240 -is favonii (orb. terr. 52 blanda. Mart. Cap. 6, 694 vegetabilibus). Arat. 1443 aeris ... motus rabiemque ... undae, -a procellarum. Clavd. 26, 205 Noti -is. Sedvl. carm. pasch. 5, 52 placidas -is vitalibus auras. Coripp. Ioh. 1, 164 placidis ... carbasa -is aurae impulsa movent. **B** *i. q. ventus*: Lvcr. 6, 428 freta ... fervescunt graviter spirantibus incita -is (*cf.* Ivl. Val. 1, 31 *tellus* -is fovetur blandius spirantibus). 6, 719 haec adverso -a (-o *codd.*) feruntur flumine. Verg. georg. 2, 293 non hiemes ..., non -a neque imbres. Carm. epigr. 218, 3 (*aev. Hadr.*) *equa* cursando -is compara. Tert. pall. 2 *mare* -is aeque mutantibus de tranquillo probum. Sol. 27, 39 in terris -a saeviant. Avien. Arat. 824 australia -a. ora 120 -a propellunt ratem. orb. terr. 207 -is urgentibus oras. Amm. 25, 5, 7 saevientibus -is. Clavd. 21, 123 -a Bootae ... Riphaea. Macr. sat. 7, 8, 14 aer ... -o movetur. Mart. Cap. 1, 11 susurrantibus -is. Evstath. Bas. hex. 3, 8 p. 899^{B} imbrium generatio: ... despumatus humor -orum violentia repercussus (*gr. τῶν ἀνέμων. syn.* ventus). 4, 6 p. 908^{B} *mare* lenibus asperatum -is (*gr. αὔραις*). Sidon. epist. 2, 2, 16 si -a posuere. Sedvl. carm. pasch. 3, 50 acta ... -is ... puppis. Greg. Tvr. glor. mart. 5 tranquilla ... -a. Coripp. Ioh. 1, 240 *nautae* totis pandentes lintea -is. Carm. poet. min. V 65, 13 cornipedum sulcant fulti gestamine -a *apud medicos* (*cf.* flabellum): Cael. Avr. acut. 1, 9, 69 si plus fuerit extentus *sudor*, ... -is utimur. 3, 21, 199 utemur ... odoramentis ... atque -is.

C *i. q. flatus oris, spiritus*: Drac. laud. dei 1, 597 tangunt -a palatum (*syn.* flatus, spiramen). Pavl. Petric. Mart. 1, 336 effectum ... piis senserunt viscera -is. Inscr. christ. Rossi II p. 295, 8, 3 (= Inscr. christ. Hisp. 385, 3) destino (*sic trad.*, divino *Rossius*) et -o animas creas, *deus*.

II *translate, i. q. flatus* (*tropice*): Ambr. in psalm. 118 serm. 16, 45, 4 sunt qui ... -o saecularis ambitionis agitentur. epist. 63, 38 nullis saeculi -is inquietatur. Isaac 3, 10 spiritalia velocitatis -a. Rvfin. Basil. hom. 1, 6 peccati flamma ... malignorum spirituum nequioribus -is et turbinibus concitata (*syn.* flatus). Petr. Chrys. serm. 20 p. 254^{B} gentium -a, Iudaeorum turbines, persecutorum procellae, vulgi nubes, daemonum nebulae. Ennod. opusc. 4, 22 p. 388, 14 dei cultor ... per sinus animae corporisque extrudentia paleas -a susciperet.

nota: Sisebvt. ant. 483, 2 musica -a (*i. flatus tibiarum.* Evg. Tolet. carm. 33, 4).

syn.: flatus (Rvfin. Basil. hom. 1, 6 Drac. laud. dei 1, 597), spiramen (Drac. laud. dei 1, 597), spiritus (Ennod. opusc. 9, 10 p. 418, 16), ventus (Evstath. Bas. hex. 3, 8 p. 899^{B}).

flābulōsus, -a, -um *a* flabrum. Gloss. V 599, 28 flabri, -i, ventosi (flabrosi *coni. Götz*).

flacceo, -uī, -ēre [*cf. c.* flaccescere, flaccus. *Th.*]. *de coniug.*: Prisc. gramm. II 483, 13 flacceo flaccui. *de notione*: Non. p. 110, 11 -et: languet (Gloss. V 641, 41). deficit. Schol. Prud. cath. 1, 76 marceat, deficiat vel -eat. Gloss. -entia contracta. ar[d]entia, sicca, absque humore.

i. q. langueo, marceo, aresco: **1** *de rebus incorporeis*: Enn. scaen. 344 sin -bunt (fracebunt *Ribbeck coll.* Fest. p. 90) condiciones, repudiato. Acc. trag. 3 an sceptra iam -ent. Afran. com. 65 iam -et fortitudo. Apvl. apol. 25 cur vestra oratio rebus -et, strepitu viget? Clavd. Mam. anim. 1, 3 p. 31, 21 -ente sententia. **2** *de animantibus*: Lvcil. 275 si Agrion longius -et (*v. vol. I p. 1438, 60*). Cic. ad Q. fr. 2, 14, 4 Messala -et. **3** *de rebus corporeis*: Lact. opif. 8, 8 aures ... pendulae atque -entes. Vvlg. Is. 19, 10 et erunt irrigua eius (*fluminis Nili*) -entia. *oppos.*: vigere (Apvl. apol. 25).

flaccēsco, -ere [*cf. c.* flaccere, flaccus. *Th.*]. -isc-: *v. l. 80. de notione*: Gloss. -o *μαραίνομαι*.

i. q. languesco: **1** *proprie*: Pacvv. trag. 77 fluctu -unt (-iscunt *trad.*). Vitr. 2, 9, 2 -ente fronde. Colvm. 5, 12, 5 *cytisus* dum -at (12, 7, 4. 5 arb. 28, 4 *cf. et* Plin. nat. 13, 59). Garg. Mart. pom. 2, 13 *poma persici* -unt. Hier. in Is. 25, 1 p. 340 sicut propago ... torretur aestu atque -it, ita tumultum ... marcescere facies. *vide an recte etiam restituatur* Amm. 16, 5, 17 bestiae ... -unt (*sic Petschenig*, accesserunt *trad.*). **2** *translate*: Cic. Brut. 93 vehemens ... oratio ..., dein ... -bat oratio. Arnob. nat. 4, 22 p. 159, 12 -entium voluptatum restituebat ardorem *Iuppiter*. 7, 32 p. 265, 27 numina ... mulcentur et ... mollita indignatione -unt (*i. q. molliuntur*). Ivlian. Aug. c. Iul. op. imp. 4, 50 virtutum pulchritudo. Cassiod. in psalm. 99, 5 laudando fatigari aut continuo labore -ere *eqs.* 118, 28 *anima* a sua intentione -it. Dionys. Exig. Greg. Nyss. creat. 31 p. 401^{D} inter has *dispensatorias vitae potentias* haesit media quaedam, inter -entem (*μαλακότητος*) sive (scilicet?) ac rigentem.

comp.: conflaccesco.

flaccidus, -a, -um [*cf. c.* flaccere, flaccescere. *Th.*]. *compar. v.* Lvcr. *l. 14. de notione*: Gloss. -a putrida farina vel marcida. -um contractum. [*francog. vet.* flaistre, *hisp.* lacio. *M.-L.*] *i. q. languidus*: **1** *proprie*: Lvcr. 5, 632 -iore ... turbine fertur *luna*. Colvm. 6, 30, 5 aures ... -ae (7, 6, 2 *syn.* praegravantibus. Plin. nat. 8, 205 Pelagon. 204 Veg. mulom. 1, 1, 2. Pavl. Fest. p. 231 *syn.* languidae). Plin. nat. 15, 127 *laurum* esse folio maximo -oque. Apvl. Socr. prol. p. 106 vela ... remittere, ne pendula et -a neve restricta et caperrata sint. met. 7, 8 in sinus -os *vestis*. Arnob. nat. 2, 52 p. 89, 23 nec rei -ae (*i. hominis*) fictionem magnitudini eius (*i. dei*) ... convenire. Hier. in Matth. 13, 32 p. 92 *sementis* totum -um marcidumque et mollitum ebullit in olera et in herbas. Cass. Fel. 20 p. 30 papyrum ... carnosum, ... non fragile vel -um. **2** *translate*: Arnob. nat. 7, 46 p. 281, 16 argumentatio -a est.

flaccor, -ōris *m. cf.* flaccere. *malum stomachi*: Cass. Fel. 42 p. 103 sin ... circa digestionis tempus cum morsu et -e stomachi singultus fuerit natus.

flaccul(us *an* **-um**?), -ī *m.* (*n.*?) [*a* flaccus *ductum esse videtur. Th.*]. *genus lororum, ut videtur*: Treb. Gall. 8, 3 pugiles -is, non veritate pugillantes.

flaccus, -a, -um [*orig. inc.; sunt qui conferant ind.* mlāyati '*flaccescit*', *gr.* βλάξ, (ἀ)βληχρός, *russ.* blagoj '*offirmati animi, stupidus, deformis*'. *v. Walde, Lat. etym. Wörterb.*^{3} *p. 296. Th.*]. *de notione*: Gloss. *γλίσχρος. ὠτο*[*σ*]*κλαδίας v.* auriflaccus. [*it.* fiacco. *M.-L.*] *i. q. languidus*: Varro rust. 2, 9, 4 auriculis magnis ac -is. *inde de homine flaccis auribus praedito*: Cic. nat. deor. 1, 80 ecquos *deos* silos, -os, frontones, capitones *arbitramur? cf. Onom.*

?flactius. Chiron 111 ipsa genua contra extumi⟨di⟩ora fient et tumor -us erit et tractibilis sine dolore (*Oder pro* flatius, flatus *accipit. an est* flaccus, flaccior?).

flado, -ōnis *vox germanica.* [*theodisc.* flado, *francog. vet.* flaon. *M.-L.*] *genus quoddam placentae*: Ven. Fort. vita Radeg. 15, 35 in mensa sub -e sigilatium panem absconsum vel ordeatium manducabat occulte (21, 51).

flagellātīcius, -ī *m.* Gloss. II 365, 10 *μαστιγίας*. verberosus. 580, 29 flagellis deditus.

flagellātio, -ōnis *f. a* flagellare. *i. q. actio flagris caedendi*: Tert. mart. 4 apud Lacedaemonas ... *διαμαστίγωσις* id est -o. *i. q. castigatio*: Sacr. Leon. p. 363 dignis -bus castigatus. Salv. gub. 5, 57 si iudicium dei praesens non etiam proxima -e sensisses. Ps. Primas. in Hebr. p. 777^{C} sine -e divina.

flagellātor, -ōris *m. a* flagellare. Gloss. quaestionarius, plagarius, plagitor (plagator?), quaesitor. Apon. 8 p. 147 acerrimus -r. *φλαγέλλιον καλάμου Ἰνδικοῦ* Papyr. Lips. 191 (*a. 103—117*). *cf. φραγέλλιον* Nov. Test. Ioh. 2, 15 *p. 835, 58; v. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) p. 150. deductum a* flagellum.

1. flagello, -ōnis *m. a* flagellum. Gloss. V 457, 2 -o copidermos. 501, 10 copidermos verbero. 444, 60 casabus (?) flagelli (*lege* -o) copidermos.

***2. flagello**, -āvī, -ātum, -āre [*a* flagellum. *Th.*]. *de etymologia*: Don. Ter. Eun. 382 flagitatio a strepitu dicitur, unde flamma et flagella et -are id est personare intellegimus dici. nam haec omnia sine sonitu crepituque non sunt. *de notione*: Schol. Pers. 4, 47 -as dixit flagitas ad exigendum commovens. Gloss. -o verbero *μαστιγῶ*. -at verberat virgis. *graece*: Nov. Test. Matth. 27, 26. Marc. 15, 15 *φραγελλώσας* (*φλαγελλώσας pars codd.*). *de usu: primum legitur apud* Ov., *inde invenitur apud proximae aetatis scriptores raro, persaepe apud* Eccl. (*de flagellatione Christi*). [*corrupte pro* flagit-: Vlp. dig. 47, 1, 2, 5 *v. sub* flagito *p. 843, 70.*]

I *sensu strictiore, i. q. flagellis caedere vel omnino verberare* (*accedit abl.*): Ov. met. 3, 94 arbor ... ima parte -ari gemuit sua robora caudae. Lvcan. 7, 783 hunc infera monstra -ant. 9, 633 *comae* -bant ... colla (*cf.* Mart. 4, 42, 7). Plin. nat. 2, 116 siderum ictu radiorumque ... iactu -atus aer. 8, 49 terga *leonis caudā* incitamento -antur. 9, 92 *polypus* canes agebat ... extremis crinibus -atos. 18, 298 *messis* perticis -atur. 25, 101 serpentes ipsae sese interimant -ando. Stat. Theb. 5, 373 puppem ... -at arbor. Svet. Cal. 26, 3 quaestorem ... -vit (*syn.* verberare). 55, 1 detrahi iussum manu sua -bat. Claud. 38, 2 vilicum (Porph. Hor. epod. 4, 11 servos. Comm. apol. 454 est -atus David). Herm. vulg. sim. 6, 3 *pecora* (Pal. sim. 6, 3, 1). Itala deut. 25, 2 (Lugd., Aug. quaest. hept. 5, 45) -bunt eum (*μαστιγώσουσιν*, Vvlg. facient verberari). Ier. 5, 3 (Cypr. Demetr. 7) -asti eos (*ἐμαστίγωσας*, Vvlg. attrivisti). Vvlg. exod. 5, 14 -ati ... qui praeerant operibus. prov. 19, 25 pestilente -ato. II Macc. 3, 26 *equitem* -bant, ...

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

multis plagis verberantes. Hebr. 12, 6 -at . . . omnem filium, quem recipit (*cf.* Avg. c. Faust. 22, 20 illum -ando ut filium, illum puniendo ut impium. Ven. Fort. vita Marcell. 8, 29 puerum [*syn.* caedere]). Matth. 10, 17 in synagogis . . . -bunt vos. 27, 26 *Pilatus* Iesum . . . -atum tradidit eis (Marc. 10, 34 Luc. 18, 32 *al.*). Salv. gub. 1, 57 -emur assidue (*syn.* caedere). 4, 11 -ari a deo nolumus (*syn.* verberare [Fvlg. Rvsp. epist. 1, 20 p. 310^{C}]). Sidon. carm. 23, 338 pede stipitem -ant. Ven. Fort. carm. 5, 7, 10 Boreas pineta comata -at. *per ludum*: Sidon. carm. 11, 41 amator *Triton* . . . suam parcenti pistre -at. *intrans. c.* in *c. acc.*: Qvint. inst. 11, 3, 118 *orator quidam* ita in tergum -et, ut consistere post eum parum tutum sit. Tert. scorp. 1 p. 145, 16 quasi in vacuum -ant. *absolute*: Vvlg. Tob. 13, 2 tu -as et salvas. Drac. Romul. 10, 483 anguibus horrendis per regia tecta -ant *Furiae*. Ven. Fort. vita Marcell. 10, 44 viderunt . . . beluam . . . vasta mole cauda -ante labentem.

II *sensu latiore et translate: i. q. concutere*: Stat. Theb. 3, 36 -atis . . . ponderibus trepidavit humus *in motu terrae*. 10, 169 *furor* serta . . . mixta comis sparsa (*i. huc illuc iactata*) cervice -at. *i. q. vexare, sollicitare, punire* (*accedit abl.*): Sen. epist. 97, 15 mala facinora conscientia -ari. Fvlg. aet. mund. p. 142, 20 *Iob* fortis in -ato corpore. Hier. vita Hilar. 42 tanta eos orationum instantia -vit, ut *eqs.* Vvlg. gen. 12, 17 -vit . . . dominus Pharaonem plagis maximis (Rvfin. Orig. in cant. 4 p. 186^{B} Aegyptios . . . decem plagarum verbera -bant). Sirach 30, 14 melior est pauper sanus et fortis viribus quam dives imbecillis et -atus malitia. Avg. epist. 137, 15 *gens Iudaeorum* variis . . . -ata cladibus et prosperitatibus consolata. 166, 13 parentum . . . peccata vel convinci vel -ari. lib. arb. 3, 23, 68 doloribus ac mortibus -antur. fid. et op. 19, 35 persecutione ecclesiam -ari. civ. 1, 9 p. 14, 7 D. de causis correptionum, propter quas et boni et mali pariter -antur. Hesych. in lev. 26, 18—26 p. 1149^{C} non vos corripiens illis *poenis*, quibus -bam prius *eqs.* Oros. hist. 7, 26, 10 impius . . . -atur et non sentit (*cf.* 7, 22, 1 impietas). Sacr. Leon. p. 335 nos . . . salubriter -as incommodis. Prosp. in psalm. 118, 43 iudicia tua, quibus me corripis et -as. Salon. in eccles. p. 999^{A} deus . . . -at sceleratos. Salv. gub. 1, 53 ipsum . . . domini castigatio -vit. Greg. Tvr. Mart. 1, 31 me praesens vindicta -at. Ven. Fort. vita Pat. 6, 19 vigore tabescente torquetur ac nervis aegrotantibus caedente ulcere -atur. Greg. M. moral. 6, 14 homo . . . de rebus insensilibus -atur (*cf. ibid.* a reb. ins. feriatur). 20, 38 ex rebus ipsis, ex quibus superbiunt, -antur. Pallad. hist. mon. II 15 p. 372^{A} a daemonibus -atus. *ad notionem vexandi, agitandi haec quoque pertinere videntur*: Pers. 4, 49 si puteal multa . . . vibice -as (Schol. -as dixit flagitas, ad exigendum eos commoves. faeneratores ad puteal . . . consistere solebant). Plin. nat. 33, 164 manceps annonam -et (*cf. vol. II p. 111, 80*). Mart. 2, 30, 4 *dives*, cuius laxas arca -at opes. 5, 13, 6 libertinas arca -at opes (*v. Friedl. ad l., aliter Forcell.*).

syn.: caedere (Salv. gub. 1, 57 Ven. Fort. vita Marcell. 8, 29), ferire (Greg. M. moral. 6, 14), verberare (Svet. Cal. 26, 3 Vvlg. II Macc. 3, 26 Salv. gub. 4, 11 Fvlg. Rvsp. epist. 1, 20 p. 310^{C}).

opp.: *ad I*: salvare (*l. 13*). *ad II*: consolari (*l. 26*).

? **flagellōsus** *coniecit Hagen pro* flagitiosus Gloss. III 336, 13 *φιλοδάρτης*, plagosus, flagitiosus.

flagellum, -ī *n.* [*a* flagrum *deminutive. Th.*]. *de etymologia*: Varro rust. 1, 31, 3 (*post ea, quae l. 61 exscripsi*) *flagellum* littera una mutata . . . a venti flatu, similiter ac flabellum -um. Prisc. gramm. II 111, 11 flagrum *demin.* -um (*cf.* Gramm. suppl. 71, 2. 6. 192, 4). Don. Ter. Eun. 382 *v. p. 834, 61*. *de formis*: Itala Ioh. 2, 15 (cod. e) fecit fragellum Iesus de resticulis (*φραγέλλιον, cf. p. 834, 55. 66*. Vvlg. fla-). Prob. app. gramm. IV 198, 9 flagellum, non fragellum. Lex Sal. 12, 1 *servus* cxx flagellus (-is *v. l.*) extentus accipiat. Gloss. -i *μάστιγες*. *de notione*: Varro rust. 1, 31, 3 vitem, quam vocant minorem -um, maiorem . . . palmam. Mar. Victorin. gramm. VI 51, 28 translaticie . . . in vitibus -a. Schol. Verg. Veron. georg. 2, 299 -a dicuntur vitium sine fructibus summitates. Serv. georg. 2, 299 -a dicuntur summae partes arborum ab eo, quia ventorum crebros sustineant flatus (*cf.* Isid. orig. 17, 5, 8. 17, 6, 19 diff. 1, 575). Exc. Bob. gramm. I 554, 15 -um *μάστιξ*. Rvfin. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 7 quod Latini interpretes plagas (*cf.* Vvlg. psalm. 38, 11) dixerunt, in Graecis codicibus -a (*τὰς μάστιγας*) scriptum est. Cassiod. in psalm. 37, 18 -a . . . hic non verberationes loreas dicit, sed dolorum asperrimas passiones. Gloss. -um *μάστιξ*. *v.* flagrum. *de usu: primum legitur apud* Catonem, *inde viguit per totam latinitatem, omnino deest* Caes. Sall. Liv. Tac. [*prov.* flagel, *francog.* fléau. *M.-L.*]

I *sensu strictiore: instrumentum verberandi*: Cato orig. 72 cape -um. Cic. Rab. perd. 12 Porcia lex virgas . . . amovit, hic (*Labienus*) . . . -a rettulit (*coniunct.* virgae: Tert. spect. 1, 21 p. 22, 14 gladiatorem ad homicidium -is et virgis compellat. Itala psalm. 88, 33 [Hier. epist. 21, 34, 6 *al.* LXX *μάστιξι*; Vvlg. verberibus]). Catvll. 25, 11 ne . . . latusculum manusque . . . inusta turpiter tibi -a conscribillent. Lvcr. 3, 1019 *instrumenta puniendi* etsi absunt, at mens . . . adhibet stimulos terretque -is (*cf.* Colvm. 2, 2, 26 numquam stimulo lacessat iuvencum, . . . nonnumquam . . . admoneat -o). Verg. Aen. 8, 703 sanguineo sequitur Bellona -o. Phaedr. 3, 6, 6 iugum -o temperat lento (*cf.* Plin. nat. 28, 93 *venator* -um . . . inperitans equo . . . alligaverit nodis. Mart. 6, 46, 1 vapulat . . . quadriga -o). Hor. epod. 4, 11 sectus -is . . . triumviralibus. sat. 1, 2, 41 -is ad mortem caesus (Val. Max. 6, 1, 13 Sen. contr. 2, 5, 4 Sen. dial. 5, 18, 3 epist. 67, 3 Petron. 63, 7 Qvint. inst. 4, 2, 100 *al. cf. l. 19 sqq.*). sat. 1, 3, 119 ne scutica dignum horribili sectere -o. Ov. Ib. 183 hic tibi de Furiis scindet latus una -o (Fronto p. 157, 6 N. Furiae -um). Sen. contr. 2, 5, 5 scissum corpus -is. 2, 7 (15), 4 -a et verbera et omne genus cruciatus. 10, 5, 9 tortor cum ignibus, -is, eculeis (*cf.* Ivv. 13, 195 occultum quatiente animo tortore -um [*cf. p. 835, 81*]. Mart. 2, 17, 2 cruenta . . . -a tortorum). Sen. Med. 962 anguis excusso . . . tortus -o, *sc. furiae*. dial. 1, 4, 11 ictus -orum. 2, 5, 1 *servus* -is quam colaphis caedi malit (epist. 13, 5). 5, 24, 2 servi . . . murmurationem -is et compedibus expiem (*cf.* Tert. resurr. 57 p. 117, 27). epist. 82, 7 sonant -a. Petron. 56, 9 -um et cultrum accepit *puer* (*cf.* Ivv. 2, 169 *dona* mittentur bracae, cultelli, frena, -um). Stat. Theb. 7, 579 *tigres* vipereo tactas . . . -o. silv. 5, 4, 10 *Luna me* gelido spargit miserata -o, *quo iugum incitat*. Ivv. 6, 479 hic frangit ferulas, rubet ille -o (*cf.* Porph. Hor. sat. 1, 3, 119). Svet. Aug. 45, 4 -is verberarit. Tit. 8, 5 in foro -is ac fustibus caesos (Vlp. dig. 1, 15, 4. 48, 2, 6. Pavl. dig. 47, 9, 4, 1 liberos . . . fustibus caesos, . . . servos -is caesos. Macer dig. 48, 19, 10 pr. liber fustibus caeditur, . . . servus -is caedi . . . iubetur. *cf.* Hermog. dig. 47, 10, 45. Vict. Vit. 3, 33 -is et fustibus debilitata). Calp. decl. 7 uritur et -a ignibus adiuvantur. Tert. scorp. 15 p. 178, 4 carceres . . . et vincula et -a. Itala II Macc. 6, 30 (Ambr., Cypr. testim. 3, 17 Fort. 11 p. 342, 8) -is vapulans. Lact. epit. 40, 8 -is et palmis verberaverunt. Hil. c. Aux. 3 inter catenas et post -a. Pelagon. 365 aut -o aut voce excitari debet *equus* (Veg. mulom. 2, 112, 8). Hier. epist. 21, 2, 5 post contumelias vocum, alapas et -a crucis quoque . . maledictum. Vvlg. Sirach 28, 21 -i plaga. prov. 26, 3 -um equo et camus asino. Edict. imp. Diocl. III/IV 10, 18 -um mulionicum cum virga. Mart. Cap. 5, 515 iuret auriga per lora, per -a, per frena. Petr. Chrys. serm. 103 p. 489^{A} corporum . . . matura tunc viriditas vitalem resurgat in messem . . . non passuram fasces nec -a sensuram. Drac. satisf. 315 verbere corrigitur culpa plectente -o. Lex Burg. lib. const. 5 tit. de his, qui -o, fuste, calce vel pugno percutiunt. Lex Visig. 7, 2, 2 servus et compositionem et -a sustineat. Pass. Petr. 1 -orum acerbitatem et carcerum squalorem. *nota*: Pers. 3, 51 buxum (*i. turbinem buxeum*) torquere -o (*ludus puerorum*).

II *sensu latiore: de variis rebus* -i *similibus*: **1** *de loro, quo tela emittuntur emissaque reducuntur*: Verg. Aen. 7, 731 haec (*tela*) lento mos est aptare -o (*cf.* Serv. *ad l.*). **2** *de summa vitis parte* (Varronis rust. *aliosque locos habes supra p. 835, 61 sqq.*): Catvll. 62, 52 *vitis non ulmo coniuncta* contingit summum radice -um. Verg. georg. 2, 299 *vitis* neve -a summa pete aut summa defringe ex arbore plantas. Colvm. 3, 10, 1 caput vitis . . . id est ultimum et productissimum -um (*cf.* 3, 21, 7 prolixis . . . -is. 4, 15, 3 propagatum -um). 4, 24, 12 extrema et media -a *vitis*. 5, 5, 16 fructuariis -is *vitis*. arb. 16, 4 *vitis* certa et robustissima -a summittas. Plin. nat. 14, 12 ramorum digitos -a (*sc. vitis*) dispergunt (17, 116. 207. 19, 69). Annian. carm. frg. 3, 1 quando -a iugas. Pallad. 3, 9, 7 summa -a . . . ac surculos. 3, 12, 3 vitium . . . -a. Hier. in Ioel 1, 6 p. 174 arentes arborum rami et sicca vinearum -a (*cf.* in Is. 4, 4. 27, 10). adv. Pelag. 3, 9 rami et -a vitium. quaest. hebr. in gen. p. 59, 25 *in vite* tres fundos, tria -a, tres ramos . . . quae ab *Hebraeis* vocantur sariagim. *cucurbitae*: Prvd. cath. 7, 139 *Ionas* tectus -is multinodis germinis. **3** *de polyporum bracchiis*: Ov. met. 4, 367 polypus hostem continet ex omni dimissis (de- *codd. opt.*) parte -is. **4** *de comarum fasciculis*: Sidon. epist. 1, 2, 2 crinium superiacentium -is. Cassiod. in psalm. 105, 18 flamma . . . dicta est a -o comarum suarum. Greg. Tvr. Franc. 6, 24 crinium -is per terga dimissis (vit. patr. 20, 3 capillorum -is). 8, 10 alia *capillorum pars* cum ipsis crinium -is intacta. **5** *de cursu publico*: Cod. Theod. 6, 29, 5 pr. raedas id est quas quadrigas vel -a appellant. **6** *instrumentum, quo fruges quaedam teruntur*: Hier. in Is. 28, 23 p. 385 *gith et cyminum* virga excutiuntur et baculo, quae vulgo -a dicuntur.

III *metaphorice*: **1** *i. q. incitamentum*: Apvl. apol. 74 hic *est* Aemiliani huius fax et -um (*syn.* instigator). **2** *fere i. q. poena, calamitas: genetivo addito*: Firm. math. 1, 7, 35 facinora eius . . . deorum -a castigant (Avg. civ. 1, 8 p. 12, 18 D. Petr. Chrys. serm. 20 p. 257^{A}. *cf.* Rvfin. Orig. in exod. 3, 3 divina -a [Avg. c. Parm. 3, 2, 14 Carm. epigr. 1380, 1]). err. 13, 6 deos vestros . . . religiosi sermonis -a castigant (Ambr. Iac. 1, 8, 36). Ambr. Iac. 2, 11, 48 maiora . . . probas linguae nostrae -a quam tua verbera (exhort. virg. 12, 48 Vvlg. Iob 5, 21 Sirach 26, 9 Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 31 Greg. M. moral. 6, 45. 48). Rvfin. Greg. Naz. orat. 16, 20, 3 p. 260, 14 -a vastationis. Ps. Rvfin. in Am. 9, 5 captivitatis -a. Avg. conf. 5, 8, 15 dolorum -o. 5, 9, 16 -o aegritudinis corporalis. Prosp. sent. 275 (274) -is piae castigationis. in psalm. 118, 43 sub persecutionis -o. Sidon. epist. 7, 6, 5 variis passionum -is. Favst. Rei. grat. 1, 17 p. 54, 26 tribulationum laboribus ac -is . . . non affliguntur. *genetivo non addito*: Itala Sirach 23, 2 (Rufin. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 7 *al.*) quis dabit in cogitatu meo -a et in corde meo correptionem sapientiae (Itala Sangerm. 15 *al. et* Vvlg. superponet . . . -a). Luc. 7, 21 (cod. e) multos curavit *Christus* a langoribus et -is (Vvlg. languoribus et

[*Buckerler*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plagis). VVLG. Sirach 22, 6 -a et doctrina in omni tempore sapientia. AVG. epist. 43, 21 -is temporalibus emendari. DRAC. laud. dei 3, 611 parce -o. FVLG. RVSP. incarn. 52 p. 600D non solum solacia, sed etiam -a salubriter praeparavit. epist. 7, 16 p. 358B dilectionem dei -is et correptionibus ... ostendi. GREG. M. dial. 3, 38 p. 317A hic *mundus* tot -is premitur, tanta adversitate fatigatur. 4, 15 p. 345A haec eius (*virginis paralyticae*) mentem ad impatientiam -a (*sc. morbi*) perduxerant. in Ezech. 1, 1, 18 ex qua *re* carnalibus dat *deus* -um, ex ea spiritualibus virtutis praestet incrementum. 2, 1, 5 *civitas* dum -is percutitur, tribulationibus tunditur.

opp.: ad II: palma (VARRO rust. 1, 31, 3). *ad III*: solacium (FVLG. RVSP. incarn. 52 p. 600D).

accedunt adi.: horribilis (HOR. sat. 1, 3, 119), horrisonus (VAL. FL. 7, 149), mulionicus (EDICT. imp. Diocl. III/IV 10, 18), saevus (LVCAN. 6, 731), terribilis (AMBR. hex. 6, 6, 38), triumviralis (HOR. epod. 4, 11).

flagellus, -ī *m. v. sub* flagellum *p. 835, 59 sq.*

flāgitāmentum, -ī *n. a* flagitare. *i. q. impulsus, incitatio*: FVLG. myth. 1 praef. p 5, 19 egredimur nautarum in morem, quos tempestatum -o (flamento *unus cod. saec. XII*) confractos exoptata reduces excepit ripa. *vix recte interpretatur Helm, Archiv 11 (1900) 77.*

flāgitātio, -ōnis *f. a* flagitare. *de notione*: DON. Ter. Eun. 382 'flagitium' more militari dicitur res -e hoc est increpatione digna. nam -o a strepitu dicitur, unde flamma et flagella et flagellare, id est personare, intellegimus dici. nam haec omnia sine sonitu crepituque non sunt. Ter. Phorm. 352 B haec est -o (fatigatio *Bentley, cf.* 384 A) quae etiam nomen tumultuose persequitur atque exagitat. GLOSS. -e, (flaratione *vel* flagratione *trad.*) petitione.

i. q. acris admonitio, postulatio, provocatio: CIC. top. 5 nolui deesse ne tacitae quidem -i tuae. TAC. ann. 13, 50 crebris populi -bus immodestiam publicanorum arguentis. APVL. apol. 1 eos ad accusandum crebris -bus provocavi. IVST. 2, 3, 16 uxorum -e revocantur. AVG. civ. 17, 12 p. 231, 15 D. -o promissorum. COD. Theod. 12, 1, 57 eum ita ordinis senatorii complexus excipiet, ut reposcentium civium -o non fatiget.

flāgitātor, -ōris *m. a* flagitare. GLOSS. *ἐκζητητής*. -es exactores. *de notione cf. Skutsch, Rhein. Mus. 55 (1900) 279. 280; Usener ibid. 56 (1901) 11 adn. 16.* **1** *is qui aliquid postulat, exposcit*: **a** *is qui pecuniam reposcit*: PLAVT. Cas. prol. 24 ne quis formidet -em suom. Most. 768 Sol ... quasi -r astat usque ad ostium. GELL. 17, 6, 10 eam pecuniam ... *mulier* repetere instituit, apponit ei -em 'servum recepticium' (*cf.* NON. p. 54, 15). AMM. 18, 8, 6 egere me praecipitem iniqui -es. 29, 1, 5 molesto illi -i. *i. q. vectigalium exactor*: AMM. 21, 16, 17 -um rapacitas ... plus odiorum ei quam pecuniae conferentium. **b** *is qui alias res postulat*: LIV. 2, 45, 14 M. Flavoleius, inter primores pugnae -r. 8, 12, 9 ipse ... triumphi ante victoriam -r. AVG. civ. 2, 13 p. 68, 25 D. colunt ludorum scaenicorum -es deos. **2** *translate: is qui admonet (alicuius rei)*: CIC. Brut. 18 (*luditur in notionibus ad rem pecuniariam pertinentibus*) non ... tibi repromittere ... ausim. nam hunc ... video -em non illum quidem tibi molestum, sed assiduum tamen et acrem fore. CALP. decl. 20 improbi -es, qui detrimenta pueritiae suae mutuo dedecore compensant. AVSON. 326, 4 tu molestus -r lege molesta carmina. *f.* **flāgitātrīx,** -īcis. AVG. epist. 261, 1 brevem epistolam tuam, sed plane vehementem -em prolixae epistolae meae ... accepi.

flāgitiae, -ārum *f. cf.* flagitium. GLOSS. IV 77, 32 -ae spurcitiae (V 457, 9). GLOSS. V 457, 4 -as (flagias IV 411, 39) taurias *i. ταυροσίας i. q. flagella* (V 501, 11).

flāgitio, -ātus, -āre *a* flagitium. ISID. diff. 1, 230 flagitare idem est quod acriter interpellare, -are vero est impurare. GLOSS. V 457, 3 -ata scelerata.

†flāgitiōsus, -a, -um *a* flagitium. *de notione: male* ISID. orig. 10, 107 -us, quod frequentius flagitet ... libidinem. GLOSS. *ἄτοπος. φιλοδάρτης* plagosus. criminosus. vitiosus, libidinosus, turpis. inhonestus, dolosus, malitiosus. invidiosus. *comp. et superl. iam inde a* CIC. *leguntur. de notione cf. Usener, Rhein. Mus. 56 (1901) 8.*

1 *i. q. turpis, inhonestus*: **a** *de hominibus*: CIC. Verr. 2, 76 securi esse percussos homines innocentes ... propter hominis -issimi singularem nequitiam. Catil. 2, 10 si ex urbe exierint desperatorum hominum -i greges. SALL. or. Phil. 3 M. Aemilius, omnium -orum postremus. PS SALL. in Tull. 2 cum in ea domo habites, homo -issime, quae P. Crassi, viri clarissimi, fuit. VAL. MAX. 9, 2, 3 aut -issimi hominis praetura multum aut rei publicae maiestas nihil potuit. SEN. epist. 88, 2 an tu quicquam in istis esse credis boni, quorum professores turpissimos omnium ac -issimos cernis? TAC. hist. 2, 37 bonum et innocentem principem pro pessimis ac -issimis expetitum. PLIN epist. 3, 9, 31 tanta conflagravit invidia homo alioqui -us et Domitiani temporibus usus. AVR. VICT. Caes. 20, 24 cui non privati neque singuli aut -i, verum imperia et exercitus atque ipsa vitia concessere. 40, 30 cum mutato rectore -o aerumnarum vis manet. VIR. ill. 69, 1 L. Cornelius Cinna -issimus rem publicam ... vastavit. AMBR. Abr. 1, 3, 14 vitio servilis nequitiae a potiore deflexerat et partem -issimorum elegerat. HEGES. 4, 10, 1 Zacharias, qui odisset improbos nec se misceret -is. ITALA (Lucif. non parc. 22 p. 258, 9. 23 p. 259, 2) *et* VVLG. II Macc. 7, 34 sceleste et omnium hominum -issime. RVFIN. hist. 3, 23, 13 pessimus et -us. AVG. civ. 1, 9 p. 14, 12 D. quamvis longe absint *Christiani* a facinerosis, -is atque impiis, *eqs.* **b** *de rebus inanimis*: CIC. S. Rosc. 24 emptio. Verr. 1, 45 iudicia ... turpia ac -a. 2, 92. 3, 78 si illud est ... -um, quanto illud -ius? (fin. 2, 60. *cf.* Font. 39 permulta ... -a dicuntur. epist. 12, 4, 1 nihil ... foedius ..., nihil -ius [*cf.* off. 1, 159]. fin. 3, 14 nihil malum, nisi quod turpe, inhonestum, indecorum, pravum, -um, foedum. off. 1, 128 ea, quae turpia sint, ... -a ducamus. 3, 115 ea ... non esse utilia, quia sint -a, foeda, turpia. TAC. ann. 3, 54 quod -ius est. LACT. inst. 1, 21, 27 quid turpius, quid -ius, quam si *eqs.* AVG. civ. 2, 28 p. 95, 7 D. nihil ... turpe ac -um). 3, 187 -a litura. 4, 30 -issimo comitatu. 4, 65 blanditiae -ae. 5, 151 Verria. Phil. 2, 15 foeditatem. 2, 35 nundinae. 3, 12 foedo et -o die. 3, 34 *dominatio*. Att. 8, 1, 3 -ae et calamitosae fugae. Lael. 47 videas rebus iniustis iustos ... dolere, ... -is modestos. SALL. Catil. 5, 9 ut ... ex pulcherruma atque optuma pessuma ac -issuma facta sit *res publica* (*cf.* AVG. civ. 2, 18. 19 p. 75 *sq.* D. *saepius*. 2, 21. 22 p. 79 *sq.*). Iug. 32, 2 pluruma et -issuma facinora. 85, 22 socordia -ior. VAL. MAX. 2, 7, 9 libertati ... -um imponi iugum. 7, 8, 4 -um silentium. COLVM. 1 praef. 13 disciplina ruris vereor ne -a et quodammodo pudenda aut inhonesta ingenuis sit. TAC. hist. 2, 31 egregiam Otho famam, Vitellius -issimam meruere. 2, 50 duobus facinoribus, altero -issimo, altero egregio. 2, 87 -a per obsequia. 2, 100 -a perfidia. ann. 1, 36 -a largitio. 1, 59 potius gloriae ac libertatis quam ... -ae servitutis ducem sequerentur. PLIN. epist. 9, 13, 12 nec recuso ... luere poenas ob honestissimum factum, dum -issimum ulciscor. GAIVS dig. 18, 1. 35, 2. 46, 1, 70, 5 -ae rei. ARNOB. nat. 4, 27 p. 164, 2 prodigia. 4, 35 p. 169, 22 ludibria. 5, 9 p. 182, 10 furta. 5, 35 p. 206, 4 spectaculi -a dulcedo. 7, 33 -as res. LACT. inst. 3, 8, 40 abiciemusne virtutem, quia -a et turpis ... iudicetur? VIR. ill. 64, 1 foedus ... -um. EVTR. 4, 26, 3 pacem ... -issimam. AMM. 31, 5, 14 -is quaestibus inhiabat. AVG. civ. 7, 9 p. 286, 5 D. dignum turpibus et -is honoribus. 9, 1 p. 369, 4 sacrilega -a facinerosa ... figmenta poetarum. ZACCH. 1, 30 -a divisione. 2, 12 impietas -a. COD. Theod. 8, 13, 2 ne pietatis praemium apud scelestos et -os animos permaneret. BOETH. top. Arist. 5, 1 p. 954C hominis anima -a. PALLAD. hist. mon. I 36 p. 322A -o animi proposito. *neutr. plur. substantivi more*: TAC. ann. 4, 3 ut pro honestis et praesentibus -a et incerta expectaret *Livia*.

flagitiosum est: *α sequitur inf. vel acc. c. inf.*: CIC. Phil. 7, 15 ne hoc quidem cogitatis ... hunc in eum ordinem recipi ... quam ... -um sit? de orat. 1, 184 vagari ... toto foro ... lucem ingenii ... porrigentem ... nonne ... -um putandum est? off. 2, 64 quam (*rem familiarem*) ... dilabi sinere -um est. BRVT. Cic. ad Brut. 2, 5, 1 provinciae possessione pulsi sumus, quam recuperari facile est; neque minus turpe aut -um erit, post recuperari. SALL. Iug. 31, 21 viro -issumum existumo impune iniuriam accepisse. 110, 5 regem armis quam munificentia vinci minus -um est. LIV. 26, 8, 3 Fabius ... abscedi a Capua terrerique et circumagi ad nutus ... Hannibalis -um ducebat. COLVM. 1, 3, 11 nec magis quia superbum videbatur tantum loci detinere quam quia -ius, quos hostis ... desolasset agros, .. civem Romanum ... deserere. *β sequitur enuntiatum condicionale v.* LACT. inst. 1, 21, 27 *supra l. 9.*

2 *i. q. libidinosus, vitiosus, impurus* (*nonnumquam aegre distinguitur ab ea notione, quae est sub 1*): **a** *de hominibus*: CIC. Verr. 3, 192 hominem -issimum, libidinosissimum nequissimumque. 4, 134 hominem ... contaminatum, perditum, -um, qui non modo animum integrum, sed ne animam quidem puram conservare potuisset. Tusc. 4, 68 ut turpes sunt, qui efferunt se laetitia tum, cum fruuntur Veneriis voluptatibus, sic -i, qui eas inflammato animo concupiscunt. RVFIN. hist. mon. 1 p. 400B o impurissime et -issime! PS. RVFIN. in Os. 1, 2 p. 964D *mulier* filios non de -o, sed de reverendo coniuge suscipiat. AVG. civ. 2, 7 p. 61, 17 D. apud Terentium -us adulescens spectat tabulam ... pictam *sc. imagine obscaena* (14, 8 p. 18, 17 apud Terentium -us adulescens insana flagrans cupidine). serm. ed. Mai 41, 1 deus ... sanctos diligit, -os fugit. EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 913B libidines -orum ... exemplis ... castigandae (*gr. τῶν ἀχολάστων*). SALV. gub. 4, 27 minus -os diximus servos quosdam esse quam dominos. 4, 38 -issimus ... populus (*Sodomorum*). POMER. 3, 4, 2 stupratores, incestos, -os. **b** *de rebus inanimis*: CIC. Verr. 2, 32 actum istius vitae ... -issimum praetermittam. 2, 63 libidines -ae (*cf.* 3, 134 Phil. 14, 9). off. 1, 104 unum (*iocandi genus*) illiberabile, petulans, -um, obscenum. Cato 42 tam -a et tam perdita libido. fin. 2, 93 miser (*Cn. Octavius*), si in -a atque vitiosa vita affluret voluptatibus. PS. SALL. in Tull. 2 an non ita ... vixisti, ut nihil -um corpori tuo putares? VAL. MAX. 9, 1, 8 aeque -um illud convivium *eqs.* ARNOB. nat. 4, 9 p. 148, 14 videamus ... esse -os ad lupanaria commeatus. 4, 33 p. 168, 6 nec cum feminis tantum, sed cum viris etiam propudiosos -osque miscere concubitus. 4, 35 p. 170, 11 Pessinuntia Dindymene in bubulci ... amplexum -a fingitur appetitione gestire. 5, 10 p. 183, 2 viri ... circa res ... -i operis parciores (5, 14 p. 186, 26 *genitalia* -i operis instrumenta foedique). 5, 13 p. 186, 2 si *mater dilexit* nepotem ut avia, res simplex, sin theatra ut percrepant, infamis et -a dilectio. 6, 26 p. 236, 17 propter quos *terrores* genus hominum ... ab omni ... se actu sceleroso -oque frenaret. FIRM. err. 12, 4 Liberum amatori suo post mortem etiam promissae libidinis praemia imitatione -i coitus repensantem. 12, 8 o -a

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

confessio. AVR. VICT. Caes. 33,6 amori -o filiae Attali...regis. AVG. civ. 2, 5 p. 58, 4 D. istos, qui -issimae consuetudinis vitiis oblectari . . . student. 2, 18 p. 76, 12 hominum noxias -asque cupiditates ... detestans atque condemnans. 2, 21 p. 79, 17 morum pessimorum ac -issimorum labe ac dedecore impleatur *res publica*. 7, 21 p. 299, 22 unus Libero...mensis tribuebatur, cuius diebus omnes verbis -issimis uterentur. serm. ed. Mai 41, 2 -a oportet gaudia non requirat. COD. Iust. 3, 28, 19 (*a. 293*) si filia tua turpiter et cum -a foeditate vivit.

syn. et iuxta posita: calamitosus, facinorosus, foedus, illiberalis, impius, impurus, incestus, indecorus, infamis, noxius, obscaenus, perditus, petulans, pravus, propudiosus, sacrilegus, scelerosus, scelestus, turpis, vitiosus. *opp.*: bonus, clarus, egregius, honestus, innocens, modestus, reverendus, sanctus.

adv. **flāgitiōsē**. GRAMM. suppl. 55, 15. **1** *generatim i. q. turpiter, foede, cum infamia*: RHET. Her. 1, 5, 8 spurce, superbe, perfidiose, crudeliter, confidenter, malitiose, -e factum. CIC. div. in Caec. 71 ut turpissime -issimeque discedat. Font. 34 legationibus -e obitis. Verr. 1, 37 quae . . . nefarie -eque facta sunt. 1, 44 iudicia male et -e tueri. de orat. 1, 227 turpiter et -e dicta. Att. 6, 3, 9 -e et turpiter. 7, 15, 3 sumus . . . -e imparati. fin. 5, 94 Dionysius -e descivisse videtur a Stoicis. PS. QVINT. decl. 1, 6 interrogabo, quid ... perdite, quid -e, quid impie fecerit. PAVL. dig. 47, 9, 4, 1 quae servari possint, -e invaserint. **2** *speciatim i. q. libidinose, impure (sensu obscaeno)*: CIC. Catil. 2, 8 qui . . . aliorum amori -issime serviebat. fin. 3, 38 impure ac -e...vivere. PS. SALL. in Tull. 2 minime mirandum est, quod eam -e venditas, quam turpissime parasti? ARNOB. nat. 4, 22 p. 158, 18 regem mundi (*i. Iovem*) -ius liberos procreasse, quam ipse est natus. AVSON. 466, 4 puellas . . ., quae cum procis -e consueverant. AVG. c. Iul. op. imp. 5, 64 tam facinorose -eque vivunt. POMER. 2, 4, 3 -e viventibus.

syn. et iuxta posita: facinorose, impure, male, nefarie, turpiter.

***flāgitium,** -ī *et* -iī *n.* [*quomodo c.* flagitare *coniunctum sit, non liquet. verbo* flagitare *significationem* increpandi *affingit* DON. Ter. Eun. 382, *ita ut* flagitium *primo 'increpationem' designaverit; cf. Usener, Rhein. Mus. N.F. 56 (1901) 5 sqq.; Heraeus, Arch. f. lat. Lexicogr. 12, 263. Th.*]. *ad formas: gen. in simplicem* ī *exit* PLAVT. Amph. 1034 frg. inc. 15 Bacch. 381. 1032 Men. 901 Merc. 417. 784 Mil. 509 Poen. 610 Pseud. 440 Rud. 733 Truc. 587 ENN. scaen. 395 TER. Phorm. 770 Eun. 1013 POMPON. Atell. 101 *atque id novies in ultima versus sede; forma in* -ii *omnino in versibus non legitur. dat. abl. plur. exit in* -iis: PLAVT. Bacch. 498 Cas. 991 TER. Haut. 1037 Eun. 1022, *in* -is TVRPIL. com. 162 *in pede ultimo. de significatu*: NON. p. 313, 18 -um veteres vitium quod virgini infertur dici voluerunt. -um, periculum. p. 461, 21 incestum usu dicitur -um in affines commissum. DON. Ter. Eun. 382 -um more militari dicitur res flagitatione hoc est increpatione digna (*cf.* SERV. Aen. 2, 124). AVG. doctr. christ. 3, 10, 6 quod autem agit indomita cupiditas ad corrumpendum animum et corpus suum, -um vocatur. EVGRAPH. Ter. Ad. 422 pari modo -um credimus, si pisces non recte curentur, quemadmodum vos -um ducitis, si non recte et honeste quidem vivatis. 721 -a...capitalia: ⟨capitalia⟩ crimina sunt, quae capitis poenam merentur. SCHOL. Cic. Gron. B p. 325, 19 St. -um est turpe commissum. ISID. orig. 5, 26, 3 -um a flagitando corruptelam libidinis. BEDA gramm. VII 273, 11 -a, quae in deum peccamus, facinora, quae in hominem. GLOSS. -um *ἀτόπημα, βία*. factum malum aut spurcitia. scelestum. factum malum vel crimen proprie militare, sed iam et turpiter et ad vitia quae molliter ⟨fiunt⟩ dictum est hoc nomen. adulterium, libido, vitium. deformitas, turpitudo. turpitudo. probrum, scelus. turpe commissum. -a vitia. -a dicuntur turpia et sordida libidinum crimina. *de usu: invenitur iam in* LEGE XII tab. (*siquidem verba l. 79 sq.* quod . . . alteri *ad legem pertinent*), *inde saepe apud* PLAVT. TER.; *imprimis usurpatur per totam latinitatem ab oratoribus et historicis praeter* CAES.; *raro legitur apud poetas excepta prisca latinitate. de origine huius vocis et notione diligentissime disseruit Usener, Rhein. Mus. 56 (1901) 5 sqq., quem secutus est Maxim. Reichenbecher 'de vocum quae sunt* scelus flagitium facinus *apud priscos scriptores usu', Diss. Jen. 1913. de usu vocabuli Taciteo v. Pascal, Riv. di fil. 29 (1901) 417.*

I *i. q. convicium publicum, diffamatio*: PLAVT. Epid. 518 -o cum maiore post reddes *fides* (*cf. Usener p. 10*). Curc. 198 -um probrumque magnum...expergefacis. Merc. 406 quia illa forma matrem familias -um sit si sequatur; quando incedat per vias, contemplent ...omnes, ...nutent, nictent, sibilent, vellicent, vocent, molesti sint; occentent ostium. 417 neque . . . quicquam eveniet nostris foribus -i. Mil. 694 da ... praecantrici...; -um est, si nil mittetur, quae supercilio spicit (*allegatur a* FEST. p. 330). Trin. 612 -um quidem hercle fiet, nisi dos dabitur virgini.

II *translate: id quod ex convicio publico oritur, dedecus, infamia, mala fama*: LEX XII tab. (Cic. frg. Aug. civ. 2, 9 p. 63, 19 D.) si quis occentavisset sive carmen condidisset, quod infamiam faceret -umve alteri (*v. l. 60; de restitutione dubia cf. Usener p. 3—5. 18*). ENN. scaen. 395 -i principium est nudare inter cives corpora. PLAVT. Bacch. 376 -a aut damna aut desidiabula (378 ad probrum, damnum, -um appellere. 1032 tantum damni feci et -i. Merc. 237 -um et damnum. 784 quid damni facis aut -i. *cf.* Pseud. 440. HOR. carm. 3, 5, 26 -o additis damnum). Bacch. 381 quibus (*factis*) . . . affinis tuos tua infamia fecisti gerulifigulos -i. 1008 tantum -um te scire audivi meum. 1011 redemi vitam ex -o tuam. 1164 quia -um est. Cas. 876 erus atque ego -o superavimus nuptiis nostris. 902 -um est. 937 maxumo . . . ardeo -o. Men. 901 parasitus, qui me complevit -i et formidinis. Merc. 422 opprobramentum aut -um muliebre exferri domo. Pseud. 1248 si cecidero, vestrum erit -um. Trin. 643 maiores famam tradiderunt tibi . . ., ut . . . per -um perderes? 1035 petere honorem pro -o. TVRPIL. com. 162 meretricem, quae te . . . studuit . . . opplere . . . fama ac -is (-iis *codd.*). LVCIL. 615 -um nescire. 867 qui...praebebunt rectius multo et sine -o. QVADRIG. hist. 13 tantum -um civitati accidere. GRACCH. or. frg. Isid. orig. 2, 21, 4 pueritia tua adolescentiae tuae inhonestamentum fuit, adolescentia senectuti dedecoramentum, senectus rei publicae -um. POMPON. Atell. 101 domus haec fervit -i. CIC. Phil. 2, 57 quod umquam . . . tantum -um extitisse . . ., tantam turpitudinem, tantum dedecus? off. 3, 86 magnum dedecus et -um, . . . eum non virtute, sed scelere superatum. leg. 1, 62 hortari ad decus, revocare a -o. Tusc. 2, 14 quid ... minus est dignum quam tibi peius quicquam videri dedecore, -o, turpitudine. Att. 16, 7, 4 -ii . . . plenum et dedecoris (-um et dedecus: CVRT. 10, 1, 27 Ps. QVINT. decl. 2, 1. FRONTO p. 235, 6 N. nihil ..., quod dedecori aut probro aut -o foret). epist. 9, 22, 1 nihil turpe dictu. . . . si quod sit in opscenitate -um, *eqs.* 9, 22, 3 nihil -ii dicimus (*opp.* opscenum est). SALL. Iug. 38, 10 gravia et -i plena. or. Macri 13 si vera et honesta -um superaverit, *cqs.* 26 non gloria movemini neque -o (*cf.* PLIN. epist. 3, 11, 4 non ...gloriam meruisse . . . sed . . . effugisse -um). NEP. Ham. 1, 5 *Catulus* periturum se potius dixerit, quam cum tanto -o domum rediret. HOR. sat. 2, 4, 82 neglectis *cenae apparatibus* -um ingens. carm. 4, 9, 50 peiusque leto -um timet. PROP. 2, 34, 12 posses in tanto vivere -o? LIV. 25, 15, 19 rati...ingens -um imperio dempturos. MELA 3, 35 ferire hostem adultarum stipendium est, adeo ut non percussisse pro -o habeatur. TAC. ann. 3, 17 *Tiberius* pro Plancina cum pudore et -o disseruit. 12, 65 domum . . . convelli maiore -o quam si *eqs.* 14, 14 eius -um est, qui *eqs.* 16, 4 laetabantur per incuriam publici -ii.

flagitium est: **a** *sequitur inf. vel acc. c. inf.* (*cf. p. 841, 35*): PLAVT. Bacch. 97 id meum -um sit, mea te gratia et operam dare mi et *eqs.* Poen. 965 tuom -um est tuas te popularis pati servire ante oculos. TER. Ad. 101 non est -um . . . adulescentulum scortari. 112 non est -um facere haec adulescentulum. 422 id nobis tam -um est quam illa...non facere vobis, quae modo dixisti. Haut. 922 nonne id -um est te aliis consilium dare? CIC. Mur. 62 misereri -um est. S. Rosc. 50 praeesse agro colendo -um putes, ... Atilium ... sua manu spargentem semen ... hominem turpissimum atque inhonestissimum iudicares. TERT. spect. 17 p. 19, 14 cur aeque liceat videre, quae facere -um est. AMM. 16, 12, 60 -um arbitrati post regem vivere. **b** *seq. enuntiatum condicionale*: PLAVT. *v. supra l. 7.* TER. Eun. 382 an id -um est, si in domum meretriciam deducar. LIV. 9, 43, 14 summum -um fore, si alterum exercitum . . . victoriae compotem sinerent fieri. PLIN. epist. 1, 5, 5 vides quod periculum, si respondissem bene, quod -um, si male. EVGRAPH. *v. p. 839, 48.*

pro convicio adhibetur -um *vocative vel nominative de homine*: PLAVT. Asin. 473 -um hominis, da obsecro argentum huic (Cas. 151. 552 Men. 489. 709). *similia*: PLAVT. Rud. 733 vim proportas, -i flagrantia. Truc. 586 sis stabulum -i. Cas. 159 Acheruntis pabulum, -i †persequentem, stabulum nequitiae.

III *id quod dedecus affert, malum factum*: **1** *generatim*: PLAVT. Amph. frg. 15 (9) manifestum hunc optorto collo teneo furem -i. Asin. 853 id facere -um. Bacch. 1208 hoc tantum -um facerent. Cas. 549 -um maxumum feci (*cf.* Men. 605. 735 Poen. 609/10). Bacch. 167 istaec -a me celasti. 498 qui dedecorat te . . . -iis suis (*cf.* Cas. 991 TER. Haut. 1037 CIC. Verr. 5, 83). 1046 illud -um volgo dispălescere. Men. 719 non...istaec -a possum perpeti (*cf.* 721. 738 aperiam istaec tua -a). 739 quae mea -a? Mil. 509 concubinam . . . insimulare ausus es probri . . . meque summi -i (*cf.* SALL. hist. frg. 3, 96 *al.*). TER. Phorm. 770 aliquid -i conficiat. Eun. 382 -um facimus (*cf.* Ad. 408). 1013 paenitebat -i. 1022 qui . . . adulescentulum . . . nobilitas -iis. Haut. 929 hic per -um ad inopiam redigat patrem. Ad. 379 haecine -a? 721 fero alia -a ad te ingentia. SCIP min. or. frg. Gell. 6, 11, 9 omnia mala, probra, -a, quae homines faciunt. . . . *pecuniam* absumpsisti in -iis. RHET. Her. 2, 3, 5 occultasse sua -a. CIC. Pis. 94 mediam partem et turbam -orum tuorum mihi esse inauditam. Verr. 6, 107 poenam -ii tolli. S. Rosc. 68 omnibus -iis vita inquinata. har. resp. 8 qui . . . sacra . . . -o . . . violarit (*cf.* Verr. 5, 102). Mur. 12 aliquod . . . ex Asia deportatum -um ac dedecus (*cf.* p. red. in sen. 25 Tusc. 2, 14 off. 3, 86 TAC. hist. 2, 37 SVET. Claud. 26, 2 *v. supra l. 16. 20*). Catil. 1, 13 quae libido ab oculis, quod facinus a manibus...tuis, quod -um a toto corpore afuit? (1, 18 nullum facinus...nisi per te, nullum -um sine te. Scaur. 13 apud . . . omni facinore et -o deformatos; *exempla iuncturae* facinus et -um *v. supra p. 82, 10 sqq.*). Verr. 1, 7 in oculis omnium furta atque -a defixurus sim. (furta et -a: 2, 41. 97. 3, 2. 114. 189. 4, 84. 151. 6, 121 div. in Caec. 6. *cf.* Verr. 2, 34 nulla hora vacua a furto, scelere, crudelitate, -o. 5, 139 adiutores improbitatis, socios furtorum, conscios -orum. 6, 160 adiutricem scelerum, furtorum receptricem, -orum omnium consciam). S. Rosc. 118 scelus...latere inter...tot

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a (*cf.* TAC. ann. 13, 33). leg. agr. 2, 97 conquisituri . . . aliquid sceleris et -ii (scelus et -um: dom. 3. 72. 126 Phil. 13, 17 prov. 14. Mur. 62 mutare sententiam turpe est, exorari scelus, misereri -um. Att. 9, 10, 13 epist. 9, 3, 1 SALL. Iug. 15, 2. VELL. 2, 91, 3 *plur.* SEN. dial. 1, 6, 1 *plur.* QVINT. decl. 274 *plur.* TAC. ann. 13, 47 *plur.* FLOR. epit. 3, 12, 2 sine -o, sine scelere. APVL. Plat. 2, 17 IREN. 1, 6, 3 FIRM. math. 3, 1, 14. 5, 2, 7 scelerum -a. AVG. civ. 2, 20 p. 77, 31 D. *cf.* 2, 25 p. 89, 19 ad -a incitent . . ., cum in . . . sceleribus *eqs.*). Verr. 1, 10 vitam tot vitiis -iisque convictam (vitia et -a: 6, 4 S. Rosc. 38 Tusc. 1, 72. *cf.* GELL. 1, 17, 6 vitia enim -iis leviora sunt). Verr. 3, 136 voluptatum -orumque istius . . . reliquias. 6, 107 propter -orum ac turpitudinum societatem (*cf.* ARNOB nat. 5, 22). Tusc. 2, 14 peius . . . dedecore, -o, turpitudine. 4, 69 amorem -ii et levitatis auctorem. nat. deor. 3, 91 portenta ab utrisque *poetis* et -a dicuntur. Att. 13, 40, 1 *Hirtius* omnium -orum auctor (*cf.* TERT. spect. 2 p. 3, 20 PANEG. 5 (8), 12, 1 *sing.*). Verr. 6, 4 -orum . . . princeps. S. Rosc. 134 domus . . . officina nequitiae ac deversorium -orum omnium (*cf.* PAVL. dig. 21, 1, 43, 4 propter nequitiam malosque mores -umve aliquod). SALL. Iug. 85, 42 se . . . -iis dedecoravere turpissimi viri. 85, 44 illis quantum mei mores, non illorum -a poscebant, respondi (*cf.* LIV. 39, 41, 4). LIV. 3, 72, 1 ingens -um fieri. 5, 28, 8 admissum -um (*cf.* PETRON. 137, 2 VLP. dig. 26, 2, 17, 1 PAVL. sent. 12, 1 MOD. dig. 29, 5, 17 pr. APVL. met. 3, 6). SEN. contr. 1, 4, 7 in tam inopinati -ii spectaculo (*cf.* contr. exc. 1, 4). VAL. MAX. 8, 5, 5 sacrilegum -um. SEN. epist. 99, 13 nullus sine aliquo insigni -o dies (*cf.* PLIN. nat. 35, 119). QVINT. inst. 2, 16, 5 gravissima -a. IVV. 13, 244 *quis contentus* uno -o. TAC. hist. 2, 90 industriam temperantiamque suam laudibus attollens, consciis -orum ipsis, qui aderant. 3, 51 virtutibus gloria, . . . -iis paenitentia fuit. ann. 2, 48 innocentium paupertatem levavit, . . . prodigos et ob -a egentes . . . movit senatu. 14, 51 alterius segnem innocentiam, alterius flagrantia . . . APVL. met. 4, 20 o grande . . . et extremum -um! 10, 5 ob detectum -um. 10, 28 tam immania detectura -a. 10, 9 aliquod moliri -um. flor. 102 adversum iracundiam et invidiam atque avaritiam atque libidinem ceteraque animi humani monstra et -a. MIN. FEL. 24, 3 servo caeremoniis quibusdam interesse piaculare -um est. TERT. nat 2, 13 p. 124, 8 *fabulae* de fastidiosissimis foeditatibus atque summis -iis compositae. AVR. VICT. Caes. 8, 7 modica -a. 39, 41 -orum et ob ea mortis formidine. AMM. 14, 1, 9 -um grave (*cf.* 25, 3, 17). 29, 5, 50 rapinarum -orumque . . . participes. RVFIN. hist. mon. 1 p. 400[A] vir . . . vitam turpissimam per omne facinus deducens ita ut opinatissimus in -iis haberetur. SCHOL. Cic. Bob. p. 85, 14 St. si quod esset publicis religionibus illatum -um. p. 135, 33 cuius (*P. Clodi*) infamiam et dedecus in vario genere -orum . . . orationes Ciceronis . . . nota fecerunt. VVLG. iud. 20, 13 -um perpetrarunt (*υἱοὺς παρανόμων. cf.* II Macc. 12. 13 AVG. civ. 2, 14 p. 70, 25 D.). AVG. conf. 3, 8, 15 -a, quae sunt contra naturam, . . . detestanda . . . sunt. civ. 1, 9 p. 14, 18 D. ad facinorum immanitatem et gurgitem -orum atque impietatis abominationem. 1, 17 p. 28, 23 suo facinore alienum -um devitarent (*cf.* 1, 25 p. 40, 27). **2** *speciatim:* **a** *de rebus veneriis, de obscaeno facto, stupro:* CATO or. frg. 8, 2 famam flocci fecit intercutibus stupris obstinatus, insignibus -iis. CIC. Verr. 1, 14 in stupris . . . et -iis (5, 20. 71. 6. 26 Sest. 16 Phil. 2, 46 LIV. 39, 14, 8 TAC. hist. 1, 74. *cf.* Verr. 3, 110 hominem plenum stupri, -i, sceleris. 5, 83 har. resp. 44 Sull. 70 Cato 40 stupra . . . et adulteria et omne tale -um. *v. etiam l. 59. 62. 66. 73. 79. 83*). 4, 23 -orum . . . libidines (*cf. l. 60. 76*). 4, 60 Apronio . . . in dedecore nato, ad turpitudinem educato, ad Veris -a libidinesque accommodato. Sull. 76 quas . . . libidines, quae -a, quas turpitudines (*cf.* p. red. in sen. 15. *v. etiam l. 83*). LIV. 39, 16, 1 -iis effeminati. FEST. p. 229 probrum, stuprum, -um. SEN. contr. exc. 4, 1 in omnia gulae libidinisque -a. PHAEDR. 3, 10, 14 de -iis castae mulieris. SEN. benef. 6, 32, 1 (*de Iulia*) Augustus . . . -a principalis domus in publicum emisit. CVRT. 5, 1, 37 liberos coniugesque cum hospitibus stupro coire, modo pretium -ii detur. 5, 1, 39 vulgati corporis vilitas. inter haec -a *eqs.* QVINT. inst. 1, 2, 4 non minorem -iis occasionem secreta praebuerint (*cf.* 2, 2, 15. 4, 2, 27 decl. 325 p. 278, 8). TAC. ann. 2, 85 satis poenarum adversum impudicas in ipsa professione -ii. 4, 3 hanc . . . adulterio pellexit, et postquam primi -ii potitus est, *eqs.* 6, 40 *Lepida* corripitur ob servum adulterum, nec dubitabatur de -o (*cf.* 3, 23 -a *Lepidae*). 11, 12 neque Silius -ii aut periculi nescius erat. 14, 2 lasciva oscula et praenuntias -ii blanditias. 15, 37 ipse *Nero* per licita atque illicita foedatus nihil -ii reliquerat, quo corruptior ageret. 16, 19 -a principis sub nominibus exoletorum feminarumque et novitatem cuiusque stupri perscripsit (*de obscaenis factis*: ann. 11, 26. 32. 3, 23. 25. 34. 6, 2. 7. 11, 25. 34. 12, 64. 14, 15 APVL. met. 6, 16. 9, 5. 14. 23). APVL. met. 8, 29 *sacerdotes* praegustatis olusculis . . . spurcissima illa propudia ad illicitae libidinis extrema -a infandis uriginibus efferantur. 10, 2 noverca . . . seu naturaliter impudica seu fato ad extremum impulsa -um. ARNOB. nat. 4, 7 etiamne militaris Venus castrensibus -iis praesidet et puerorum stupris. 5, 11 in obscenam prorumpere vilitatem -orum confessione vulgata. LACT. inst. 1, 20, 15 *Cupido et Amor* -orum deos. FIRM. math. 1, 7, 20 -a corporis. 5 praef. 4 -orum labe purgata (*cf.* ARNOB. nat. 4, 22). err. 6, 7 stuprorum et -orum ac libidinum socii. 12, 2 *incestus* laudat, quod deus suus *Iuppiter* . . . in -iis esse consuescat. IVST. 44, 4, 2 huic cum ex filiae stupro nepos provenisset, pudore -ii . . . extingui parvulum voluit. AVR. VICT. Caes. 5, 7 *Nero* exsector marium maiore -o. 11, 2 *Domitianus* maior (maiorum *pars codd.*) libidinum -o. 16, 2 ad legendos ex nauticis, quia . . . nudi agunt, -ii aptiores. AMM. 28, 1, 28 *feminae* adulteriorum -iis obnoxiae vel stuprorum. 31, 9, 5 gentem turpem obscenae vitae -iis . . . mersam. HIER. epist. 55, 4 vir, licet adulter sit, licet sodomita, licet -iis omnibus coopertus et ab uxore propter haec scelera derelictus *eqs.* CLAVD. carm. min. 43, 8 *Curetius* spurcos . . . lambit meretricis hiatus consumens luxu -iisque domum. AVG. civ. 1, 19 p. 31, 7 D. *stuprum invitae virginis* illius tantum esse -um, qui opprimens concubuerit, non illius, quae oppressa *sit eqs.* 2, 12 p. 67, 13 ut Terentius . . . -o Iovis . . . adulescentium nequitiam concitaret. 2, 26 p. 92, 31 impuris motibus scaenicorum . . . artem -ii . . . discebant. 2, 26 p. 93, 6 humana -a. 3, 3 p. 100, 5 illud -um (*Veneris adulterium*). 3, 5 p. 102, 8 sacrilegum illud -um (*i. e. stuprum a Marte Romuli matri illatum; syn.* Paridis adulterium). 8, 27 p. 367, 24 ludis turpissimis, ubi . . . -a . . . celebrant deorum. 14, 16 p. 38, 30 amatores . . . sive ad concubitus coniugales sive ad immunditias -orum . . . commoventur. 14, 23 p. 49, 24 apostolum horrenda feminarum -a reprehendentem. 19, 4 p. 358, 13 temperantia . . ., qua carnales frenantur libidines, ne in . . . -a mentem trahant. 21, 25 p. 540, 19 per -a . . . explere libidinem. conf. 4, 15, 25 -a, si est immoderata illa animae affectio, qua carnales hauriuntur voluptates. **b** *in re militari i. q. malum factum, raro i. q. dedecus* (DON. Ter. Eun. 382. GLOSS. *v. p. 839, 44. 55*). CIC. Cluent. 128 si a multis esset -um rei militaris admissum. SALL. Iug. 54, 4 neque id -um militiae ducitur. CVRT. 8, 14, 11 militare -um (COD. Iust. 6, 21, 13 [*a. 254*] ob -um militare). TAC. ann. 1, 27 illa militiae -a . . . aspernari. MARCIAN. dig. 49, 15, 2, 2 non idem in armis iuris est, quippe nec sine -o amittuntur, . . . quod turpiter amittuntur. MOD. dig. 49, 16, 3, 2 cum multi milites in aliquod -um conspirent, . . . avocari militia solent. AMM. 22, 4, 6 quibus . . . accessere -a disciplinae castrensis. 25, 1, 9 abiecti sunt sacramento ob -um simile. *de ignavia:* LIV. 2, 43, 8 suum . . . -um et publicum in praesentia dedecus, postmodo periculum (*cf.* 42, 60, 4 consul moveri -o timoris fatendi). 44, 4, 7 regredi sine -o atque etiam periculo. TAC. ann. 1, 69 ni . . . pontem solvi prohibuisset, erant, qui id -um formidine auderent. 2, 14 sine pudore -ii . . . fugere. 3, 20 Decrius, impiger manus . . . illam obsidionem -ii ratus. 4, 51 si cedant, insignitius -um. 6, 34 plus decoris victores aut, si terga darent, -ii atque periculi laturos. hist. 2, 17 neque in victoria decus esset neque in fuga -um. 3, 61 nec ulla . . . -ii poena, et praemiis defectorum versa fides ac reliquum perfidiae certamen. 4, 62 duplicatur -um. Germ. 6 scutum reliquisse praecipuum -um. 12 ignavos . . . palude . . . mergunt. . . . tamquam . . . oporteat . . . -a abscondi. FLOR. epit. 2, 18, 7 Numantini . . . foederis flagrans ignominia . . . populus R. dedecus . . . praesentis -ii deditione Mancini expiavit. IVST. 22, 8, 12 Agathocles exemplum -ii singulare, rex exercitus sui desertor. *de immodestia:* TAC. ann. 1, 18 leviore -o legatum interficietis, quam ab imperatore desciscitis. 1, 43 tot -orum exercitui meo conscius. hist. 1, 56 spectator -ii . . . non compescere ruentes, non retinere dubios . . . ausus. 3, 34 Antonius pudore -ii crebrescente invidia edixit ne quis . . . captivum detineret. 5, 22 vigiles -um suum (*sc. neglectarum vigiliarum*) ducis dedecore excusabant. FLOR. epit. 3, 18, 2 nec minore -o socii intra Italiam quam intra urbem cives rebellabant. *de proditione:* TAC. hist. 2, 44 desertorem proditoremque increpant . . . suum quisque -um aliis obiectantes. 4, 57 militum emebantur animi, ut (-um incognitum . . . exercitus) in externa verba iurarent. 4, 58 arma patriae inferetis? horret animus tanti -ii imagine. 4, 59 iuravere . . . pro imperio Galliarum . . . ceteros, ut quisque -um navaverat, praemiis attollit (*cf.* 4, 60 obsessos hinc fides, inde egestas inter decus ac -um distrahebant). 4, 72 *legiones* conscientia -ii maestae. ann. 12, 46 augetur -ii merces. FLOR. epit. 3, 1, 8 *Calpurnius a Iugurtha nummis corruptus est:* cuius -ii reus.

iuncturae: **a** *accedunt substantiva:* -um probrumque: PLAVT. Curc. 198 Mil. 509. infamia -umve: LEX XII tab. (Cic. frg. Aug. civ. 2, 9 p. 63, 19 D.). fama ac -a: TVRPIL. com. 162. damnum et -um: *v. p. 839, 82.* -um et formido: PLAVT. Men. 901. dedecus et -um: *v. p. 840, 19 sqq. 74.* pudor et -um: TAC. ann. 3, 17. facinus et -um: *v. p. 840, 79.* furta (-um) atque -a (-um): *v. p. 840, 80.* scelus et -um: *v. p. 841, 2.* vitia et -a: *v. p. 841, 9.* -a ac turpitudines: CIC. Verr. 6, 107. -um ac levitas: CIC. Tusc. 4, 69. portenta et -a: CIC. nat. deor. 3, 91. nequitia ac -a: CIC. S. Rosc. 134 *cf.* PAVL. dig. 21, 1, 43, 4. voluptates -aque: CIC. Verr. 3, 136. foeditates atque -a: TERT. nat. 2, 13 p. 124, 8. stuprum (-a) et -um (-a): *v. p. 841, 51 sqq.* -um atque (aut) periculum (TAC. ann. 11, 12): TAC. ann. 6, 34 LIV. 44, 4, 7. monstra et -a: APVL. flor. 22 p. 102. stupra et -a ac libidines: FIRM. err. 6, 7. **b** *accedunt adiectiva:* magnum, *compar. et superl. v. p. 839, 69. 840, 4. 59 al.* tantum: *v. p. 840, 11. 15. 59 al.* muliebre: PLAVT. Merc. 422. ingens: TER. Ad. 721 HOR. sat. 2, 4, 82 LIV. 3, 72, 1. 25, 15, 19. summum: PLAVT. Mil. 509. sacrilegum: VAL. MAX. 8, 5, 5. insigne: CATO or. frg. 8, 2 SEN. epist. 99, 13 PLIN. nat. 35, 119. grave: QVINT. inst. 2, 16, 5 (*superl.*). flagrans: TAC. ann. 14, 51. manifestum: PLIN. epist. 9, 13, 16. immane: APVL. met. 10, 28. piaculare: MIN. FEL. 24, 3. modicum: AVR. VICT. Caes. 8, 7. extremum: APVL. met. 8, 29. 10, 2.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

castrense: ARNOB. nat. 4, 7. insignitum: TAC. ann. 4, 51. praecipuum: TAC. Germ. 6. militare: CVRT. 8, 14, 11 COD. Iust. 6, 21, 13 (*a. 254*). leve: TAC. ann. 1, 18. *oppositа*: honos: PLAVT. Trin. 1035. gloria: SALL. or. Macri 26 PLIN. epist. 3, 11, 4. honesta: SALL. or. Macri 13. decus: CIC. leg. 1, 62 TAC. hist. 4, 60 ann. 6, 34. mores: SALL. Iug. 85, 44 *cf.* LIV. 39, 41, 4. virtutes: TAC. ann. 3, 51. innocentia: TAC. ann. 14, 51.

deriv.: flagitio, flagitiosus.

flāgito, -āvī, -ātum, -āre [*orig. inc.; cf. quae s. v.* flagitium *dicta sunt. Th.*]. *de formis: sec. pers. ind. praes. pass.* -are PLAVT. Pseud. 1145. *inf. praes. pass.* -arier PLAVT. Men. 46. *de notione*: ISID. diff. 1, 230 -are idem est quod acriter interpellare, flagitiare vero est impurare. DIFF. ed. Beck p. 58, 25 -are est cum clamore et pertinacia petere, poscere est suppliciter et summisse petere. GLOSS. ἀπαιτῶ βιαίως. -verit μετὰ βοῆς ἀπαιτήσῃ -at rogat, petit. postulat, expetit. interrogat. exigit cum violentia. reposcit, evadatur. commovet (-monet *Usener, sed cf. p. 835, 43*) vel cum clamore exposcit. sciscitatur, quaerit. V 201, 11 cum clamore interrogat. proprie autem est -are debitorem in publico saepius interpellare. *vox legitur apud* PLAVT. *quinquies, inde per totam latinitatem, saepe apud* CIC. TAC. SVET. AMM. *in prisca latinitate non coniungitur nisi cum personae obiecto, posterioribus temporibus subit omnes verborum postulandi, petendi constructiones. cf. Usener, Rhein. Mus. 56 (1901) 10sq.*

i. q. flagranter poscere: **I *cum obiecto simplici*:** **A** *aliquem*: **1** *sensu iudiciali* (*cf. Usener l. c. p. 10. 15. acced. gerundiv. [cf. l. 60, p. 845, 19]: l. 33*, de: *l. 35, inf. [cf. p. 845, 3 sqq.]: l. 37*): PLAVT. Men. 46 quia illum clamore vidi -arier. Poen. 539 neque nos quemquam -amus, neque nos quisquam -at. Pseud. 556 clamore magno et multo -bere. 1145 tu, bone vir, -are saepe clamore in foro. CATO or. frg. 32, 1 *mulier* ... servum recepticium sectari atque -are virum iubet. PETRON. 92, 7 iuvenis ..., qui vestimenta perdiderat, non minore clamoris indignatione Gitona -bat. TAC. hist. 1, 53 compertum publicam pecuniam avertisse ut peculatorem -ari iussit. 4, 4 delatores puniendos -bat. APVL. apol. 75 *creditoribus defaeneratus* cum undique versum tabulis -retur. TERT. adv. Marc. 4, 5 p. 431, 10 de his Marcion -andus, quod *eqs.* CYPR. Demetr. 12 dei servos iniustis persecutionibus -atis (fatigatis *V*). LVCIF. non parc. 6 p. 221, 18 nos ingentis supercilii esse -as (*v. Usener l. c. p. 12*). EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 963^{C} me humanae nativitatis debito -ari (*τὰ περὶ τῆς τοῦ ἀνθρώπου γενέσεως ἀπαιτούμενος*). *hoc loco addenda mihi videntur*: CIC. epist. 9, 8, 1 expectatione promissi tui moveor, ut admoneam te, non ut -em. *ibid.* admonitores ... misi, qui metuo ne te forte -ent; ego autem mandavi, ut rogarent. de orat. 3, 17 admonitum venimus te, non -atum.

2 *extra genus iudiciale: i. q. exposcere, poscere, interdum i. q. vehementer adhortari, rogare*: CIC. Verr. 6, 71 nemo erat, quin ... reliquos non desideraret solum, sed etiam posceret et -ret. 6, 94 imperator ... Cleomenes -batur. Font. 11 -o testes. dom. 16 -bar bonorum expostulatione. Phil. 10, 19 serius populo ... arma dedimus quam ab eo -ati sumus. 14, 30 eis, a quibus etiam tacentibus -ari videmur. rep. 2, 23 populus ... desiderio ... Romuli ... regem -are non destitit. Att. 11, 7, 6 alterum est, cur te nolim discedere, quoniam scribis te -ari (te -are *WC*, et flagitare M^1, effl- M^2). BRVT. Cic. ad Brut. 1, 17, 1 quoniam me -as, coactu tuo scribam. CATVLL. 55, 9 te sic ipse -bam: Camerium mihi! COLVM. 10, 161 -at ... suos genetrix ... foetus. TAC. hist. 1, 12 legiones ... imperatorem alium -are. ann. 1, 32 Septimius ... -atus est, donec ... dederetur. SVET. Iul. 80, 2 populo assertores -ante. AMM. 14, 9, 6 accusatorem -ret et sollemnia. COD. Theod. 2, 8, 18 *arbitros* iudiciis -atos vel sponte delectos. SVLP. SEV. chron. 1, 32, 5 si ... homines ... regem sibi ex hominibus -rent. *acced. gerundiv.* (*cf. l. 25*): CAEL. Cic. epist. 8, 4, 3 Hirrum ... non faciendum (*sc. magistratum*). *pro subiecto res*: ORIGO Const. 5, 29 chron. I p. 10, 18 persecutorem ... digna punitio -arat. *accedit* ab (*cf. p. 844, 64*): CIC. Verr. 6, 128 Dexo ... abs te filium ... -at. Sest. 68 Piso ... a propinquo suo socerum -bat. *additur, ad quid aliquis petatur* (*cf. etiam l. 73. p. 844, 22*): TAC. hist. 1, 72 alium ... ad poenam. ann. 3, 14 ministros in tormenta. COD. Iust. 1, 3, 7 (*a. 381*) episcopus ad testimonium -atur. *speciatim de stupro*: FEST. p. 110 inter cutem -atos dicebant antiqui mares, qui stuprum passi essent (*cf. p. 841, 50*). VLP. dig. 47, 1, 2, 5 si quis ancillam alienam subripuit et -vit (flagellaverit *pars codd.*). APVL. met. 8, 29 iuvenem ... execrandis oribus -bant (*cf.* 10, 4 vesania ... libidinis -at vadimonium). SVLP. SEV. chron 1, 6, 4 iuventus ... novos hospites ad stuprum -bant (*cf.* LACT. inst. 6, 23, 8 pudicitiam -vit [profligavit *codd. rec.*]). *nota usum translatum*: FVLG. Virg. cont. p. 95, 10 aetas tempestivis iactationum cursibus -atur (*v. app. crit.*) *i. vehementer vexatur* (*aliter, vix recte, Helm, Archiv 11 [1900] 77*).

B *aliquid*: **1** *flagitant homines*: CIC. Q. Rosc. 3 tabulas ... tuas ... -amus. div. in Caec. 26 id quod populus ... -at (*ntr. pron.* Sest. 39 Phil. 3, 1 de orat. 2, 188 orat. 169 ac. 1, 3). Cluent. 141 fundum. Marcell. 14 pacem. leg. 3, 34 quam *legem* populus liber numquam desideravit, ... oppressus dominatu ... principum -vit (*item* legem: Mur. 46 TAC. ann. 11, 5). Phil. 7, 21 arma. epist 15, 17, 1 litteras. 16, 11, 3 triumphum. dom. 15 a me ... annona -batur. Q. CIC. pet. 10 aliud in eum iudicium -etur. TIB. 2, 4, 14 pretium -at. LIV. 5, 12, 7 aeraque militaria. 28, 24, 8 stipendium. PHAEDR. 1, 19, 8 -are validius cubile. PLIN. nat. 19, 90 siser ... Tiberius ... nobilitavit -ans omnibus annis e Germania. FRONTIN. strat. 1, 10, 2 pugnae signum inconsulte -antes. TAC. ann. 11, 35 nomina reorum et poenas. PLIN. epist. 4, 14, 1 orationem ... et -as et expectas. 9, 25, 1 lusus et ineptias nostras legis, amas, -as. SVET. Iul. 70 decimanos ... cum ingentibus minis summoque etiam urbis periculo ... praemia -antes. Claud. 5 instantius legitimos *honores* -anti *Claudio*. Galba 12, 2 classiarios ... signa pertinacius -antis. Otho 8, 2 caedem senatus -antes. FLOR. epit. 1, 16, 12 ultionem (APVL. met. 6, 2 Venus ... totis numinis sui viribus ultionem -at). APVL. apol. 54 rationem *calumniator*. met 11, 22 solito constantius destinaveram ... velut debitum ... obsequium -are. TREB. Gall. 11, 9 aliud in imperatore quaeritur, aliud in oratore ... -atur. LACT. inst. 4, 18, 5 coeperunt ... crucem eius violentis vocibus -are (*cf.* epit. 40, 6). opif. 3, 20 magnisque clamoribus condicionem pristinam -ent. AMM. 18, 4, 3 quam *domum* molestissime -bat. 28, 4, 25 si creditorem ... -are molestius adverterit debitum. SCHOL. Cic. Bob. p. 136, 26 St. acclamationes populi reditum M. Tulli -verint. HIER. epist. 1, 2, 2 facultatem forsitan quaeras, voluntatem certe -are non poteris. praef. Vulg. Ios. hoc idem litteris -et. CLAVD. 10, 292 *equus* hinnitu -at amnes. SVLP. SEV. chron. 2, 13, 8 Esther ... Amanis mortem -at in ultionem gentis. SIDON. epist. 2, 10, 4 -atae cantilenae. PALLAD. hist. mon. I 24 p. 306^{D} sicut ... faenerator, exigens debitum ... ac -ans. INSCR. christ. Rossi II p. 278 n. 6, 7 -a ... veniam. *nota*: CORP. XIII 11205 infanti desiderantissimo ... ab amicis, qui amissionem eius -ant (*i. amissum desiderant. aliter Kroll, Glotta 6 [1915], 365*). *dub.*: COD. Iust. 12, 25 (26), 4, 4 (*a. 474*) criminibus, quae in locis inquiri -ari (flagitii *Mommsen*) et vindicari ... legum praecepta constituunt.

2 *flagitant res* (*saepe ad necessitatem aliquam exprimendam*): CIC. de orat. 3, 198 naturale illud, quod aures hominum -bant (*cf.* PHAEDR. 3 epil. 19 mors ... -bit debitum. LVCAN. 7, 342 quem -at ... vestra diem virtus. EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 918^{B} ficus ... -at opem maioris auxilii). CIC. orat. 229 exercitationem res -at (*cf.* Catil. 2, 6 AMM. 31, 4, 1). Quinct. 13 tametsi causa postulat, tamen, quia postulat, non -at, *eqs.* Rab. Post. 9 quae *pars* non oratoris ingenium -at. LVCR. 6, 9 vidit *Epicurus* ad victum quae -at usus. BELL. Alex. 44, 3 quod cum tardius fieret quam periculum ... -bat. 65, 1 ea ... omnia -are adventum. PLIN. nat. 12, 41 vicina eius Arabia -at quandam generum distinctionem. APVL. met. 10, 23 flos aetatis nuptialem virgini diem -bat. flor. 70 a qua *ratione* paululum demutabit liber, qua Strabonis ... excellentissimus honor -at. TERT. resurr. 55 p. 113, 22 singulae quaestiones et causae earum proprios ... -ant congressus. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 8 ut ordo poscit, ut rerum necessitas -at (AMM. 20, 11, 9. 21, 12, 3 *plur.* 27, 8, 2 AVG. gen. ad litt. 8, 5 p. 283, 3). OPTAT. 1, 10 p. 11 sanitas non -at medicinam. AMM. 16, 12, 28 ut ardor negotii -bat. 20, 10, 1 quem (*apparatum*) -bat instans negotium. 22, 15, 1 tempus videtur hoc -are. 25, 1, 16 ut -bat maior vis. 26, 10, 6 saevitum est ... acrius quam errata -verant vel delicta. VEG. mil. 4, 43 navale certamen ... machinas et tormenta -at. MAXIMIN. c. Ambr. 114 quod inter disceptantes cognitio non ... altercantis, sed arbitri ... iudicium -et. AVG. civ. 17, 1 p. 198, 7 D. maior sit disputatio necessaria, quam huius operis modus -at.

ad 1 et 2 obiectum est supplendum: CIC. Cluent. 83 cur ... Staienum ... non requirebant? ... Quinctius -bat. leg. agr. 3, 16 me in vestram contionem vobis -antibus evocaverunt. har. resp. 46 qui ... -antes vos ... ad meam salutem excitavit. epist. 14, 18, 2 -at tabellarius. Sest. 145 -anti senatui. dom. 26 temporibus rei publicae -antibus. LIV. 10, 19, 14 ipsum -antibus suis signum dedisse TAC. hist. 3, 55 -ante exercitu. ann. 1, 37 pecunia ... non -antibus oblata (*cf.* SVET. Vit. 4 Cal. 41, 1 Aug. 16, 1 LACT. inst. 1, 20, 10). VERVS Fronto p. 130, 6 N. quoniam ... illi tacerent, tu -res. AMM. 30, 5, 6 -antium ministrorum amaritudine ... expressi. AVSON. 419, 73 tu (*Antoninus*) argumenta omnia -andi (*i. tabulas vectigalium*) ... ardere iussisti.

ad 1 et 2 accedunt praepos.: ad, in *v. p. 834, 66.* ab (*cf. p. 843, 64. 84*): CIC. Verr. 2, 94 abs te officia tutela ... -et. Sull. 35 causa ... a me orationem. Flacc. 5 crimen ab adversario -bo. leg. 1, 5 postulatur a te ... vel ... -atur historia. Tusc. 1, 34 mercedem ... -at ab eis (*cf.* epist. 3, 11, 4. 4, 13, 4. 12, 30, 1 Att. 4, 18, 5). CAES. civ. 1, 71, 2 idque ab eo -batur. FLOR. epit. 3, 12, 8 populus ... a tribunis agros ... -ret. 4, 10, 10 mortem a gladiatore ... imperator. TERT. anim. 1 p. 135, 30 a te testimonium. spect. 24 p. 24, 18 ab ... ethnicis responsum. HIER. epist. 15, 2, 1 a pastore praesidium ovis. AVG. civ. 21, 5 p. 495, 18 D. rationem a nobis. COD. Theod. 7, 13, 2 a *provinciis* corpora (*sc. tironum*) -antur. de (*aliter p. 843, 35*): TERT. anim. 56 p. 389, 12 Patroclum funus ... de Achille -antem.

obiecti loco stat enuntiatum, acc. c. inf., inf., gerund.: enuntiatum finale (ut, ne): CIC. Phil. 5, 20 -vi, ut convocaremur. Sest 69 qui cum in senatu privati, ut de me sententias dicerent, -bant. PETRON. 15, 2 -bant, uti ... utraque deponerentur. TAC. hist 1, 46 -atum, ut revocationes remitterentur. ann. 11, 34 -ret, ne ... exitio daretur PLIN. epist 1, 8, 1 -bas, ut ... mitterem. APVL. apol. 46 postulo ... et -o, ut *eqs.* Socr. prol. p. 111 scio quid -etis: ut ... persequamur. HIER. epist 30, 2, 2 -asti, ut ... edicerem. *nudus coniunctivus*: APVL. met. 3, 2 cuncti consona voce -ant, ... iudicium ... theatro redderetur.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaestio obliqua (*i. q. scire cupio*): VERG. Aen. 2, 124 quae sint ea numina divum, -at (*cf.* SERV. Aen. 2, 124 id est invidiose poscit). *acc. c. inf.* (*cf. p. 843, 37*): *subi. homines*: SEN. Herc. f. 1242 arma ... reddi. PLIN. nat. 34, 62 ut theatri clamoribus apoxyomenon reponi -verit *populus*. 35, 65 ut Zeuxis ... -ret ... ostendi picturam (*cf.* SVET. Claud. 15, 2 AVR. Fronto p. 13, 6 N. APVL. met. 3, 6 AMM. 25, 6, 11). AMBROSIAST. in epist. Rom. 7, 23 duas leges ..., ex quibus unam in suis membris videre se -at. AVG. civ. 10, 16 p. 426, 9 D. sibi sacra ... -antes a mortalibus exhiberi. SVLP. SEV. Mart. 11, 2. chron. 1, 9, 6 benedici se ab eo -bat. AVELL. p. 228, 10 quae nos debere mittere -asti (debere *pleonastice dictum. cf. l. 13*). *al.* *subi. res*: RVT. LVP. 2, 18 nec reticebo, quod salus communis dici -at. APVL. Socr. 9 p. 140 quod si manifestum -at ratio debere (*cf. l. 10*) ... animalia ... in aere intellegi. AMM. 17, 13, 1 signa transferri utilitas publica -bat. 29, 5, 26 veniam, quam dari tempus -verat. *inf.*: HOR. sat. 2, 4, 61 *potor* perna ... hillis -at immorsus refici. APVL. met. 4, 6 res ac tempus ... locorum ... descriptionem exponere -at. 10, 17 bibere -rem. AMM. 20, 5, 2 res ... poscit et -at ... pauca perstringere. PASS. Thom. p. 104, 11 -bat signaculum crucis accipere. *gerundiv.*: SVET. Nero 44, 2 -antes a delatoribus ... revocanda praemia. AVG. civ. 4, 26 p. 178, 12 D. dii ista suis honoribus exhibenda -verunt (*cf. p. 843, 33. 60*).

II ***cum obiecto duplici***: **A** *aliquem aliquid*: CIC. dom. 14 me frumentum -bat. Planc. 6 dicendum est quod ille me -at. CAES. Gall. 1, 16, 1 Caesar Haeduos frumentum ... -are. civ. 1, 87, 3 Petreius atque Afranius cum stipendium ab legionibus -rentur (*sic Aldus*, -retur *β*) ..., postulatum est. HOR. carm. 2, 18, 13 nec ... amicum largiora -o. OV. am. 1, 8, 68 quin ... poscet sine munere noctem? quod det, amatorem -et ante suum. VAL. FL. 2, 362 tunc urget ..., tunc -at iras ... Astraea Iovem. SIL. 2, 42 *Hannibal* promissa piacula turmas -at. SVET. Vit. 14, 2 publicanorum ..., qui se debitum ... -assent, vix ulli pepercit. AMM. 17, 10, 4 sciret se rursus eadem -andum (*sic Petschenig*, fatigandum *V*).

B *pro altero obiecto stat enuntiatum finale*: PLAVT. Merc. 178 -as me, ut eloquar. CIC. dom. 70 senatus eos, ut ... referrent, ... -ret. p. red. ad Quir. 11 consules ..., ut referrent, -ati sunt. Sest. 25 -batur ab eis ... precibus senatus, ut ... causam susciperent. epist. 10, 16, 1 -are senatus institit Cornutum, ut referret. BELL. Alex. 38, 1 Pharnaces ... cognoscit ... -ari ab Domitio, ut ... Caesari subsidia mitteret. COLVM. 10, 423 nos -at anxius uvis Euchios exceltosque iubet claudamus ut hortos. DICT. 2, 30 -are Calchanta, ... uti ... ediceret. HIER. epist. 1, 15, 3 imperatorem ... adit, precibus -at (fatigat *pars codd.*), merito lenit, sollicitudine promeretur, ut ... redderet. *personam supple*: PANEG. 11 (3), 21, 4 ad te ... imperator accedet et ut capessas rem publicam -bit. *nudus coniunctivus*: MART. CAP. 1, 32 Maiae tuumque -at pignus sacrum, thalamis iugetur virginis doctissimae.

nota: *i. q. vocem cum flagitatione emittere*: FVLG. myth. 3, 6 p. 67, 23 sorores ... germanum lugubri voce -bant vocabulum. HIER. epist. 1, 13, 2 humus ... his vocibus ingeritur -anti: 'erue *eqs.*'

iuncturae: postulare et -are (*v. p. 844, 81*). exigere ac -are (*v. p. 844, 23*). poscere et -are (*v. l. 17. p. 843, 46*). et -are et expectare (*v. p. 844, 5*). clamore (magno, multo) -are (PLAVT. Pseud. 556. 1145 Men. 46 PLIN. nat. 34, 62 LACT. opif. 3, 20), vocibus -are (LACT. inst. 4, 18, 5 epit. 40, 6 APVL. met. 3, 2), precibus -are (CIC. Sest. 25 HIER. epist. 1, 15, 3).

syn.: quaerere (*v. p. 844, 13. 19*), poscere (*v. l. 27. p. 844, 43*), postulare (*v. l. 26. p. 844, 34. 66*). *opp.*: admonere (*v. p. 843, 40*), desiderare (*v. p. 843, 46. 81*), rogare (*v. p. 843, 42*). *deriv.*: flagitamentum, flagitatio, flagitator. *compos.*: ef-, reflagitare.

flagranter *v. sub* flagro.

***flagrantia,** -ae *f. a* flagrare, flagrans. *confunditur in codd. cum* fragrantia; *scribitur etiam* fragl-: APVL. met. 4, 17 ARNOB. nat. 5, 6 AMBR. Isaac 8, 73. *de usu: post* PLAVT. Rud. 733 CIC. Cael. 49 *inde a Gellio Apuleioque demum increbruit.*

i. q. ardor: **I** *proprie*: *de ignis ardore, aestu*: GELL. 17, 10, 8 Pindari carmen, quod de natura atque -a montis eius (*Aetnae*) compositum est (*cf.* MACR. sat. 5, 17, 8). APVL. met. 4, 1 cum iam -a solis caleretur (*cf.* 4, 17. 31 SOL. 56, 8 IVL. VAL. 3, 10 AMBR. hex. 4, 3, 9 MART. CAP. 6, 640). 6, 32 sustinebunt ... ignis -am (*cf.* EXPOS. mundi 4). *de aestatis aestu et sim.*: APVL. met. 4, 14 aestiva -a (*cf.* SYMM. epist. 1, 5, 1). ARNOB. nat. 2, 17 hiemalia frigora et aestatis -as evitare. NON. p. 247, 9 aestus solis et aestivi temporis -a. AMBR. hex. 6, 9, 62 adversus frigoris asperitatem calorisque -am. HEGES. 3, 19 gravior ... aestatis -a. MART. CAP. 6, 606 antipodes ... nostri unum nobiscum tractum perferunt hiemis et -am communis aestatis. 8, 820 *sol* cum in aestivam -am surgit vel cum in hiberna descendit. CYPR. Demetr. 3 non frugibus aestate torrendis solita -a est.

II *translate*: *i. q. ardor*: CIC. Cael. 49 -a oculorum. ARNOB. nat. 5, 6 sitiendi ... -am (fragl- *codd.*). AMBR. hex. 5, 24, 88 dolor vulnerum, febrium -a. *de animi affectibus*: GELL. 12, 1, 22 vigor ille maternae -ae (*i. q. amoris*). AMBR. inst. virg. 13, 82 temperamentum -ae corporalis. in psalm. 118 serm. 7, 32, 1 -am libidinis (*syn.* ardor). AVG. bapt. 5, 27, 38 in caritatis -a. c. Petil. 3, 4, 5 p. 166, 29 -ā sanctae indignationis ignescant. epist. 194, 1 ampliorem -am gaudiorum. CASSIAN. conl. 13, 14, 3 ferventioris fidei -a. PROSP. sent. 100 intentio cordis et -a dilectionis. MART. BRAC. trin. mers. 1 ardenti ... caritatis -a. *de oratione*: PROSP. in psalm. 140, 2 cum de bona -a orationum tamquam de ara ad deum odor tendit incensi. *i. q. nitor*: PS. RVFIN. in Os. 19, 5—8 gloriae vestrae erit tanta -a. *fere i. q. vehementia*: CASSIAN. conl. 13, 17, 1 cursum ad maiorem incitare -am. 18, 1, 1 maiore -a ... expetere.

flagrātor, -ōris *m.* [*a* flagrum. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 89 -es dicebantur genus hominum, quod mercede flagris caedebantur. GLOSS. V 22, 25 = 69, 3 -es, qui se flagris conducti caedunt.

flagrātus *v. sub* flagro.

flagrifer, -a, -um. *qui flagrum fert*: AVSON. 403, 10 p. 235 P. -r Automedon.

flagrio, -ōnis *m.* [*a* flagrum. *Th.*]. AFRAN. com. 391 tu -bus (*cetera perierunt*). NON. p. 28, 26 -es dicti servi, quod flagris subiecti sint. GLOSS. flagr⟨i⟩ones servi a flagellis dicti. mastigia: verbero, flagr⟨i⟩o (*Thomas, Stud. z. lat. u. griech. Sprachgesch. [1912] p. 9 vindicat formam* flagro, -onis).

flagritriba, -ae *m.* [*per iocum a* flagrum *et τρίβειν fictum. Th.*]. *i. q. flagrio*: PLAVT. Pseud. 137 eo ... ingenio hi sunt -ae.

1. *flagro, -āvī, -ātum, -āre [*cf. esse videtur cum* fulgere (*q. v.*), flamma, *osc.* Iuveí Flagiuí (*dat.*) *et c. theodisc.* blecchen '*apparere, in conspectum dare*', blanc '*candidus, splendidus*'. *Th.*]. *de etymologia*: SERV. Aen. 1, 436 'fragrantia': quotiens incendium significatur, quod flatu alitur, per 'l' dicimus, quotiens odor, ... per 'r' (*cf.* ISID. diff. 1, 236). GLOSS. V 457, 8 venit a flatu. *de formis: compluribus in codicibus invenitur* fraglare: MANIL. 2, 880. 5, 745 (fragr- *cod. Gembl.*). CVRT. 6, 6, 16 (*cod. P*) STAT. silv. 4, 4, 27 IVV. 5, 13, 182 SVET. Nero 22, 1 FLOR. epit. 3, 5, 3 TERT. nat. 2, 9 p. 112, 5 TRACT. in Luc. 1, 25. PAVL. NOL. epist. 23, 33 (*cod. Monac.*). *passim in codd. confunduntur* flagr- *et* fragr- (*q. v.*). *de ă constat ex* VERG. georg. 1, 331 Aen. 2, 685 MANIL. 1, 622. 5, 442 SEN. Herc. O. 1005. 1363 PETRON. 124. 262, *cum multo saepius poetae primam pro longa syllaba exhibeant. de notione* (*cf. supra l. 24*): PROB. app. gramm. IV 201, 19 fragrat odorem significat, -at vero splendorem demonstrat. NON. p. 438, 16 -are est ignescere, incendi et ardere, fragrare vero olere. et in plurimis invenitur ista discretio. CLAVD. DON. Aen. 11, 225 -at quicquid vi maioris doloris accenditur. ISID. diff. 1, 256 fragrat redolet, -at verberat (*cf. Usener, Rhein. Mus. 56 [1910] 13 sq.; Thomas, Stud. z. lat. u. griech. Sprachgesch. [1912] p. 8—10*). GLOSS. καίω. ardeo. -at φλέγεται ἐμοῦ. urit. per 'l' redolet, spirat, aestuat. *cf.* fragrat, fraglo, flagurrit. *transitive legitur*: STAT. silv. 5, 2, 120 Ascanius miseram ... patri -bat Elissam. *nota pass. quasi medium*: GREG. TVR. Franc. 7, 31 civitas ... -retur incendio. GLOSS. II 72, 29 -o -atus sum. *?-atus i. q.* -ans: AVIEN. Arat. 1128 -atas emittunt marmora chelas (falcatas *v. Winterfeld v. vol. VI p. 175, 27*). *de usu: verbum primum legitur apud* RHET. Her., *inde viguit per totam latinitatem.* [*abruz.* flarase. *M.-L.*]

i. q. ardere: **I** *proprie*: **A** *de igne, flamma et sim.*: OV. fast. 6, 439 -bant ... ignes. SEN. nat. 1, 14, 1 ignis ... -at (*cf.* 2, 10, 4. 7, 5, 4 minus -ret). epist. 109, 18 si circa me -rent incendia. PLIN. nat. 36, 83 *ignes* quales ... -ant. SIL. 1, 96 -ant altaribus ignes (*cf.* 8, 385). 14, 565 -antibus ... taedis. IVV. 14, 245 *ignem* -antem late et rapientem cuncta videbis. ITALA psalm. 103, 4 (Tert. adv. Marc. 3, 9 p. 392, 6 Aug. in psalm. 103 serm. 2, 4. *al.*) ignem -antem fecit (ITALA Sangerm. *et* VVLG. urentem; ardentem *vel* flammantem ITALA *alibi*). *de igni subterraneo*: AETNA 429 -ans Aenaria quondam, nunc extincta. MELA 2, 119 Aetna ... ignibus -at (*cf.* 2, 120. 3, 94). PLIN. nat. 2, 234 Aetnae ... -antis. *de stellis et aethere*: MANIL. 1, 748 -arunt sidera flammis. COLVM. 10, 400 canis ... -ans. LVCAN. 1, 657 succensusque tuis (*Phoebi*) -asset curribus aether. ARNOB. nat. 3, 30 aethera -antem vi flammea. AMM. 22, 15, 5 sideris -antis (25, 10, 4). **B** *de rebus quae comburuntur*: RHET. Her. 4, 39, 51 domus hostili -bit incendio. CIC. div. 1, 69 -antes onerarias ... videbatis. OV. met. 7, 395 -antem ... domum ... vidit (*cf.* LIV. 9, 43, 16. 23, 42, 5). SEN. Herc. f. 507 templa. Herc. O. 1662 nodus ... mecum per ignes -et. Phoen. 547 igne -antes trabes fumare (*cf.* SEN. dial. 6, 19, 4 TAC. hist. 5, 7). CVRT. 6, 6, 16 -bant *sarcinae* exurentibus dominis. 7, 5, 3 harenas vapor ... solis accendit: quae ubi -are coeperunt, *eqs.* PLIN. nat. 2, 82 -ante ligno. 14, 131 faex vini per sese -at. 33, 94 terra minime -at, carboni vis maior exusto iterumque -anti. SIL. 1, 364 -ante ruina. 6, 712 -antem ... facibus ... Romam. 10, 441 moenia taedis. TAC. hist. 3, 72 *Capitolium* -verat. GELL. 15, 1, 2 omnia ... incendio. VEN. FORT. vita Marcell. 7, 25 balsama. *adde de homine*: PLIN. nat. 2, 235 -bat miles armis suis.

II *translate*: **A** *de oculis*: CIC. Arat. frg. 9, 3 e ... oculis duo fervida lumina -ant. OV. met. 4, 347 -ant ... lumina nymphae. SEN. dial. 3, 1, 4 -ant et micant oculi. epist. 115, 4 oculis ... vivido igne -antibus. PLIN. nat. 11. 173 oculi -ant labore perpulsi. SIL. 8, 560 -bant lumina miti aspectu. 17, 409 dira -antia lumina flamma. *cf* AMM. 25, 4, 22 venustate oculorum micantium -ans (*cf. p. 847, 83*). *de vultu*: SEN. apocol. 4 -at nitidus ... vultus (*cf.* STAT. Theb. 10, 605). *de animo sim.*: LVCAN. 7, 383 tam maesta locuti voce ducis -ant animi. STAT. Theb. 7, 704 anima -ante. IVV. 1, 152 animo -ante

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Tac. hist. 1, 24 *plur.*). Gell. 15, 2, 3 *vinum* fomitem esse ... et ignitabulum ingenii virtutisque, si mens et corpus hominis vino -ret (*cf.* Macr. sat. 2, 8, 4). *alia v. sub* flagrans *II B.*

B *de ipsis hominibus:* **1** *absolute: v. sub* flagrans *II A. cf.* Paneg. 8(5), 14, 4 -bit tota civitas. **2** *i. q ardere, incensum esse:* **a** *affectibus:* Cic. Verr. 5, 75 -are cupiditate atque amentia coepit. de orat. 2, 190 te ... -antem odio ... viderit (*cf.* Sen. Herc. O. 132). Catvll. 67, 25 -bat amore (*cf.* Hor. epod. 5, 81 Sil. 11, 352). Ov. met. 2, 104 cupidine. Liv. 5, 37, 4 ira. Val. Max. 8, 7 ext. 6 studio. Cvrt. 3, 6, 17 caritate. Sil. 5, 590 Mavortis amore. Arnob. nat. 4, 26 desideriis (flaglat *trad.*). Fav. Evl. p. 22, 1 ardore discendi. Avg. in psalm. 103 serm. 1, 16 ardebat et -bat caritate. Ven. Fort. vita Albin. 5, 12 fidei fervore. **b** *malā famā et sim.:* Cic. Att. 4, 17, 2 consules -ant infamia (*cf.* Ascon. Corn. p. 49, 8 St. Svet. Iul. 52, 3 Gell. 6, 3, 52). Hor. sat. 1, 4, 125 rumore malo. Sil. 14, 102 luxu. Plin. epist. 8, 13, 21 *invidia*, qua -bat *senatus* (*cf.* Svet. Aug. 27, 3 Galba 16, 1 Serv. Aen. 6, 760). Flor. epit. 2, 18, 7 ignominiā. Serv. ecl. 6, 74 discordiā. **c** *bello:* Liv. 22, 13, 11 omnia bello -rent. Sen. dial. 2, 10, 4 patriae bello -antis. Tac. hist. 3, 46 -are Italiam bello. Ivst. 31, 3, 10 Hispaniis bello -antibus. Serv. Aen. 7, 601 Italiam ... caluisse bellis ... sicut Romani bello ... -vere (*cf.* Svlp. Sev. chron. 1, 34, 3).
3 *i. q. ardere, nitere:* Verg. Aen. 12, 167 sidereo -ans clipeo. Sil. 9, 357 paribus Mavors -bat in armis (*i. incerto eventu pugna fervebat*).
4 *i. q. ardere, vehementer cupere: sequitur inf.:* Stat. Theb. 3, 118 pars *comitantium* visere -ant unius acta viri. 10, 221 proceres -ant comitari et iungere casus. Tac. hist. 2, 46 *milites* ire in aciem et excitare partium fortunam furore quodam et instinctu -bant. Amm. 30, 1, 4 *Persarum* eam (*Armeniam*) rapere -antium. Clavd. 5, 433 nec minus ... -ant elidere saxis prodigiale caput. *cf.* 7, 74 quanto -bant pectora voto optatas audire tubas. *sequitur acc. c. inf.:* Clavd. 22, 265 si vos adeo Stilichone curules augeri -atis. *sequitur praep.* ad *vel* in *cum accus.:* Amm. 26, 6, 7 ad nudandos cunctos immaniter -ans. Avg. epist. 147, 20 in eam speciem contuendam -at. Greg. M. dial. 1, 5 ad sola caelestia -bat. **C** *de variis rebus cum igne comparatis:* Sall. Catil. 14, 6 ut cuiusque studium ex aetate -bat *eqs.* Ov. epist. 15, 126 in ... pectore -at amor (*cf.* Plin. nat. 35, 11 imaginum amorem -asse quondam. Comm. instr. 1, 11, 6 ossibus cuius *Apollinis*). Liv. 31, 11, 10 -ante bello (Lvcan. 3, 390 -antis in omnia belli. Tac. hist. 2, 86. 4, 12 ann. 2, 59. Paneg. 5 (8), 17, 4 bellum ... quod ... tam ... late vagari et -are poterat [*cf. p. 848, 18*]). Val. Max. 4, 3 pr. iniuria dominatur, infamia -at. Sil. 1, 60 penitusque medullis sanguinis humani -at sitis. Tac. ann. 13, 4 -bat invidia. 14, 39 -ante ... libertate. Comm. instr. 2, 25, 7 persecutio -at (*cf.* Pallad. hist. mon. I 53, 2). Lact. opif. 18, 5 corpus ... non est quietum, quia -at in eo sensus et vibrat ut flamma. Avr. Vict. Caes. 1, 4 luxuria. 3, 17 dominatione. Schol. Cic. Bob. p. 112, 2 St. turbis et seditionibus adversus Milonem -antibus. Evgipp. Sev. 11, 1 tam celeberrima ... -bat opinio. *nota:* Corp. II 6278, 47 civitates ... in quibus ampliora gladiatorum pretia -bant. **D** *de rebus candentibus nitentibus fumantibus:* Sen. Med. 858 -ant genae rubentes (*cf. p. 848, 23*). Paneg. 10 (4), 14, 3 -bant ... umbones corusci et ... armorum lux ardebat. *ablativo addito:* Sil. 1, 126 lacus ... -antis sanguine cerno.

nota: -ante crimine *i. q. manifesto scelere* (*cf. gr. ἐπ' αὐτοφώρῳ*): Cod. Iust. 1, 3, 53 (54), 1 *et* 9, 13, 1, 1 (*a. 533*) raptores virginum ... inventi ... in ipsa rapina et adhuc -ante crimine conprehensi.
structurae notabiliores: ad I: -are igni, facibus *sim. ad II B:* -are *aliqua re.* -are (*i. q. cupere*) *cum inf. vel acc. c. inf. vel praepos.* ad, in (*ger.*). *syn.: ad II A:* micare. *ad II B:* ardere, calere. *ad II C:* vagari. *ad II D:* ardere. *oppos.: ad I:* extingui, exuri. *accedunt adverbia: ad I A:* late, minime. *ad II B:* immaniter.

part. pro adi. ✕**flagrāns,** -tis *cum comp.* (*inde a* Cic. Brut. 302) *et sup.* (*inde a* Cic. fat. 3). *invenitur in codd.* fraglans: Val. Max. 3, 2, 21. 3, 2 ext. 8 Apvl. met. 4, 31 Ambr. Iac. 2, 11, 57. Gloss. ardens, fulgens. -is *φλογός πυρός.* -em odorantem vel ardentem. -es refulgentes. nitentes. **I** *proprie: i. q. ardens:* **A** *de sole, stellis sim.:* Varro At. carm. frg. 9 -i deiectum fulmine (*cf.* Verg. georg. 1, 331 -i ... telo [*i. e. fulmine*]). Hor. carm. 3, 13, 9 -is ... caniculae (*cf.* Manil. 2, 622 Clavd. carm. min. 28, 33). Germ. 484 -ia sidera (*cf.* Gell. 1, 2, 2 sidere autumno -issimo. Amm. 22, 15, 5). Plin. nat. 34, 125 -issimo sole (*cf.* Cypr. Gall. gen. 596 -ior. Arnob. nat. 4, 22 sol aureus et -issimus). Sil. 10, 361 -ia fulmina. Sol. 53, 26 cum -ioribus radiis excanduit dies. **B** *de rebus, quae accenduntur vel comburuntur:* Verg. Aen. 12, 171 -bus aris (*cf.* Ov. met. 7, 258 Sil. 4, 766). Aetna 200 -es ... moles. Ov. met. 8, 456 ramum. Liv. 6, 2, 11 materiae. Sen. Herc. O. 1956 silvis. Sil. 16, 307 tumulis. Tac. hist. 4, 34 villarum.

II *translate: i. q. ardens:* **A** *de animantibus: de hominibus:* Cic. fat. 3 quibus *studiis* ... te incendi, quamquam -issumum acceperam. Tac. hist. 4, 68 quis -em retineret. ann. 16, 26 Arulenus -s iuvenis (*cf.* hist. 4, 79 -issima cohortium suarum integra. Sil. 1, 296 -ia ... castra [*sc. -es cupiditate pugnandi copias*]). *ablativo addito:* Tac. ann. 14, 1 *Nero* -ior in dies amore Poppaeae. hist. 3, 3 -s oculis (*cf. p. 846, 81*). *cum praepos.* in: Tac. ann. 13, 45 Otho ... -issimus in amicitia Neronis. *de bestiis:* Prop. 3, 11, 9 *Medea* -es ... tauros egit. Stat. Theb. 3, 317 -es ... equos (3, 408). **B** *de rebus incorporeis: de aestu et sim.* (*fere i. q. ardens, calidus*): Liv. 44, 36, 7 -issimo aestu (*cf.* Plin. nat. 12, 58 Avson. Mos. 181). Gell. 19, 5, 1 aestate anni -issima. *huc spectant:* Lvcan. 10, 50 -is ... noti. Paneg. 2 (10), 6, 4 auris -bus. Lact. inst. 2, 9, 8 *pars terrae* quae est solis calore -ior. *de animo animique affectibus et sim.* (*fere i. q. ardens, vehemens*): Cic. de orat. 3, 230 *orator* ingenio peracri et studio -i. Tusc. 4, 44 sine -i cupiditate (Val. Max. 8, 14 ext. 3 -issimae). Catvll. 68, 139 -em iram (*cf.* Liv. 40, 56, 2 Apvl. Plat. 1, 18 Amm. 16, 12, 49). Val. Max. 3, 8 ext. 4 -issimo ... amore (*cf.* Tac. hist. 4, 39 Plin. epist. 6, 8, 2 Gell. 6, 8, 2). 6, 9 ext. 4 -issimum ingenium. Sen. benef. 2, 14, 1 -is animi (Tac. Agr. 4 incensum ac -em animum. ann. 3, 54 aeger et -s animus. Priscill. tract. 10 p. 93, 1). Tac. hist. 2, 31 -issimae libidines. ann. 15, 53 cupido ... -ior. Schol. Cic. Bob. p. 83, 34 St. -issimae indignationis. Cassiod. in psalm. 118, 36 -s ... desiderium. *de variis rebus incorporeis:* Hor. carm. 2, 12, 25 -ia ... oscula. Sil. 1, 435 -ia bella. Tac. ann. 1, 22 -ior vis. 9, 29 -issima gratia. 14, 51 -issima flagitia. Cassiod. in psalm. 87, 13 -bus petitionibus. *de dolore, morbo:* Ivv. 13, 11 -ior aequo non debet dolor esse viri nec vulnere maior. Apvl. met. 10, 25 -issimis febribus (Firm. math. 6, 39, 5). **C** *de rebus corporeis: candentibus* (*i. q ardens, nitens*): Verg. Aen. 12, 65 -es ... genas (Val. Fl. 7, 411). Sen. nat. 7, 20, 20 columnae clipeique -es. Sil. 3, 117 -ia arma (*cf.* Homer. 467). *de vino:* Rvst. Help. hist. testam. 56 saporem -is sumpsere meri. *adv.* **flagranter** *cum comp. et sup. i. q. ardenter, vehementer:* Sil. 16, 595 nec Latium curis ardet -ius. Tac. ann. 1, 3 -issime cupiverat (*cf.* Sol. 53, 10). Amm. 30, 8, 8 aviditas plus habendi ... -ius aduliscens. 31, 10, 5 retrocedere coacti Germani ... exarsere -ius. Clavd. rapt. Pros. 3, 296 si quid -ius actum quam miseros decuit. Avg. epist. 126, 7 -ius ... amare.

?**2. flagro,** -ōnis *v. p. 846, 18.*

flagrum, -ī *n.* [*orig. inc. sunt qui cf. putent c. island.* blaka '(*alis*) *plaudere*', '*plausus iterare*'; *v. Zupitza, Die germ. Gutturale p. 213sq. Th.*]. *de vocibus* flagrum, flagellum: Prisc. gramm. II 111, 11 Gramm. suppl. 71, 2. 6 Virg. gramm. suppl. 192, 4. *cf.* epit. 5 p. 28, 19. a *brevem comprobant hi loci:* Plavt. Amph. 156. 1030 Cas. 123 Merc. 416 Persa 362. 419 Pseud. 1240, *non satis certus* Titin. com. 131, *incertus* Laber. mim. 145, *in paucis quibus extat hexametris syllaba valet longam. de notione:* Schol. Verg. Veron. georg. 2, 299 ⟨flagell⟩a dicuntur ... de -i similitudine. Gramm. suppl. 293, 13 -a, quae sunt verbera. Gloss. -um *σκῦτος, †ριζεται.* faglrum (*sic*) *μαστιγία.* -a scutiva, *σκύτη. μάστιγες.* ferulae vel flagella. alapa, casso (*?*) graece. -is verberibus. *nota:* Gloss. V 637, 7 taenias vittae sacerdotum apud Praenestinos flagra (flagra *om.* 516, 33, fragra *codd.* IV 183, 6 *praeter unum*). *de re v. Marquardt, Privatl. d. Röm.*[2] *p. 182 adn. 6. vox legitur apud* Plavt. (*septies*) Catonem Titin., *inde raro per totam latinitatem. deest ex. gr.* Cic. Verg. Hor. Ov. Tac.
i. q. flagellum: **I** *proprie, ad castigandos homines, imprimis servos:* Plavt. Amph. 156 e ... cella depromar ad -um. 1030 ferventem -is. Asin. 297 gymnasium -i. Cas. 123 te implebo -is. Merc. 416 pinsetur -o. Persa 362 captum est -um. 419 suduculum -i (*vox contumeliosa*). Pseud. 1240 cum stimulis aut -is insidiantur. Cato or. frg. 9 iussit ... -o caedi (Liv. 28, 11, 6 Obseq. 8. -is caedi: Laber. mim. 144 -is [fragilis *trad.*] caeditur. Pavl. Fest. p. 89 Phaedr. app. 15, 16 Qvint. inst. 6, 3, 25 Cypr. idol. 7 Macr. sat. 2, 7, 4 Clavd. Mam. anim. 1, 3 p. 34, 22 Pallad. hist. mon. I 2 p. 257[D]). Cato or. frg. 63 cives ... sub portisculum, sub -um conscripti veniere. Titin. com. 132 lassitudo conservom, rediviae -i (*cf.* Fest. p. 270). Varro rust. 2, 5, 1 afferam meum corium et -a (Sen. suas. 7, 13 afferri ... -a). Val. Max. 1, 1, 6 *Vestalis* quae -o admoneretur. Sen. apocol. 15 qui [illum] viderant ab illo -is, ferulis, colaphis vapulantem (*cf.* dial. 5, 32, 2 rem castigandam -is levioribus. Svet. Claud. 8 ferula -ove ... excitabatur). Mart. 8, 23, 3 -orum causa. 14, 79 tit. -a. Ivv. 5, 173 dura ... -a pati. 10, 109 ad sua ... domitos deduxit -a. Svet. Otho 2, 1 -is obiurgaretur a patre. Vlp. dig. 47, 10, 7, 2 *si servum* -is *pulsaverit*, si verberibus. 47, 10, 9, 4 eum -is rumpat (*cf.* Tert. apol. 6, 3 adhuc -a rumpentium, *i. servorum*). Apvl. met. 8, 28 prosectu gladiorum ictuque -orum (*cf.* Novatian. trin. 9 (62) -orum ... ictus plagasque). 8, 30 -o illo pecuinis ossibus catenato verberantes *me.* 10, 24 -is verberaret (*cf.* Lact. inst. 2, 15, 3 Rvfin. hist. 2, 26, 1 Pallad. hist. mon. I 2 p. 257[D] [*sing.*]). Tert. nat. 1, 18 p. 91, 3 si -is mulier insultavit (*cf.* apol. 50, 9 flagella). Ps. Cypr. laud. mart. 3 euntibus -is. Paneg. 12 (2), 30, 5 -a in aciem detulerunt. 12 (2), 42, 3 crepitantia torto angue -a (*cf.* Amm. 31, 8, 7 -is concrepantibus). Arnob. nat. 7, 41 virgis dilaceratus et -is. Ivvenc. 2, 158 verbera -i. 2, 462 vos -is vinclisque ... urgebit violentia saecli. Hil. in Matth. 4, 25 palmis et -is. Vvlg. II Macc. 7, 1 -is et taureis cruciatos. Rvfin. hist. 3, 8, 9 -is ... laniatus (*cf.* 4, 15, 4). Greg. Naz. orat. p. 114, 2 -is productus sanguis. Svlp. Sev. dial. 2, 3, 4 -is ac fustibus urgere. Cod. Theod. 8, 5, 2 nullus ... fuste utatur, sed aut virga aut certe -o, cuius in cuspide infixus brevis aculeus ... artus ... poterit admonere. Ennod. opusc. 3, 105 p. 358, 1 -is (flabris *cod. B*) ... et cruciatibus. dict. 15, 5 p. 470, 16 -is, fame, frigore. *ad verberandas bestias:* Potam.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tract. 1 p. 1413[B] auriga ... dominante -o. PRVD. c. Symm. 1, 362 frenare boves, ... saeva sororum agmina vipereo superis immittere -o. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 6 -is ... resonantibus. MACR. sat. 1, 23, 12 simulacrum ... cum -o in aurigae modum. 5, 11, 21 equorum ... -o animante currentium. 5, 11, 22 Maro ... accepto brevi semine de Homerico -o pinxit aurigas. PALLAD. hist. mon. I 5 p. 266[A] sonum ... -is facere.

II *metaphorice*: CYPR. Demetr. 15 torquentur spiritalibus -is. AVG. civ. 19, 8 p. 368, 2 D. cor ... -is uratur. PROSP. epigr. 46, 7 erranti ne parcant -a timendum est. PS. PROSP. carm. de prov. 896 per istos bella excita piis et -a medentia tardis.

distinguuntur a -o: corium, ferula, fustis, gladium, palma, porticulus, stimulus, taurea, verbera, vinculum, virga. *accedunt adiectiva*: durus, levis, spiritalis, vipereus. *participia*: animans, concrepans, crepitans, dominans, medens, resonans. *Bacherler.*

? **flagurrit** φέρει GLOSS. II 72, 34 (*ubi* flagrat φλέγει *cod. Leid.*, θέρει *Bücheler*). *si probum, a* flagro *deductum.* *V.*

1. flāmen, -inis *m.* [*sunt qui cf. esse putent c. theodisc.* blōzan pluozan *anglosax.* blōtan *'sacrificare', v. Bugge, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde der indog. Spr. 3, 98. alii conferunt ind.* brahmā́ *'sacerdos' (v. Leo Meyer, Vergl. Gramm. d. griech. u. lat. Spr. II 275 sq.), sed cf. Osthoff, Bezzenbergers Beitr. 24, 142. Th.*]. *veteres a* filo *derivant*: VARRO ling. 5, 84 -es, quod in Latio capite velato erant semper ac caput cinctum habebant filo, f⟨i⟩lamines dicti. PAVL. FEST. p. 87 -n Dialis dictus, quod filo assidue veletur; indeque appellatur -n, quasi filamen (*cf.* p. 23 apiculum filum, quo -es velatum apicem gerunt). SERV. Aen. 8, 664 -es in capite habebant pilleum, in quo erat brevis virga desuper habens lanae aliquid. quod cum per aestus ferre non possent, filo tantum capita religare coeperunt; ... unde a filo, quo utebantur, -es dicti sunt, quasi filamines (ISID. orig. 7, 12, 18 *sq.*). SERV. auct. Aen. 10, 270 dicitur ... apex virga, quae in summo pilleo -um lana circumdata et filo colligata erat, unde etiam -es vocabantur ... apere enim veteres ritu -um alligare dicebant; unde apicem dictum volunt. PRISC. gramm. II 126, 14 a filo filamen, quod per syncopam i -n dicimus (GRAMM. suppl. 113, 13). DION. HAL. arch. 2, 64, 2 τὴν δὲ δευτέραν (ἱερουργιῶν διάταξιν ἀπέδωκε Νόμας) τοῖς καλουμένοις ὑπὸ μὲν Ἑλλήνων στεφανηφόροις, ὑπὸ δὲ Ῥωμαίων φλάμοσιν, οὓς ἐπὶ τῆς φορήσεως τῶν πίλων τε καὶ στεμμάτων, ἃ καὶ νῦν ἔτι φοροῦσι φλάμα (φλάμεα *Scal.*) καλοῦντες, οὕτω προσαγορεύονσι. PLVT. Num. 7 ἐκάλουν δὲ καὶ τοὺς προγενεστέρους φλάμινας ἀπὸ τῶν περικρανίων πίλων, οὓς περὶ ταῖς κεφαλαῖς φοροῦσι πιλαμένας τινὰς ὄντας, ὡς ἱστοροῦσι, τῶν Ἑλληνικῶν ὀνομάτων τότε μᾶλλον ἢ νῦν τοῖς Λατίνοις ἀνακεκραμένων. quaest. Rom. 40 p. 274[C] τὸν πῖλον, ἀφ' οὗ καὶ φλᾶμεν κέκληται. Marc. 5 πῖλον, ὃν οἱ καλούμενοι φλαμίνιοι φοροῦσι. *cf.* IVBA frg. 5 p. 453 Funaioli. *forma* filamen *praeter grammaticos nullam auctoritatem habet, cf. Hübner, Corp. II 473. de filo et apice -um insigni cf. praeterea*: CARM. epigr. 8, 1 FEST. p. 355 PAVL. FEST. p. 10 *et* 18. LVCAN. 1, 604 et tollens apicem generoso vertice -n (COMMENT. *ad l.* quoniam pilleati sunt virgulam super habentes dignitatis causa ... sunt autem -es Diales Martiales Quirinales. *cf.* ADNOT. *ad l.*). PLIN. nat. 22, 96. FRONTO p. 67, 5 N. *samentum* lingua hernica pelliculam de hostia, quam in apicem suum -n cum in urbem introeat imponit. GELL. 10, 15, 17 *et* 32. SERV. auct. Aen. 1, 305 apicis, quod insigne -um fuit. SERV. Aen. 2, 683 apex proprie dicitur in summo -is pilleo virga lanata. auct. Aen. 8, 552. 12, 492 potest hoc tamen nomen et de sacerdote -e accipi, qui apice utuntur. AVG. civ. 2, 15. PANEG. 12 (2), 37, 4 reverendos municipali purpura -es, insignes apicibus sacerdotes (*de apicis usu in municipiis cf. Hirschfeld, Kl. Schriften 1913 p. 500, 6.* CORP. XII 1114. XIV 292). APPIAN. bell. civ. 1, 65, 297 λέγεται δ' οὗτος ὁ ἱερεὺς φλαμέντας (φλᾶμεν διᾶλις *Bekker*), καὶ πιλοφορεῖ μόνος ἀεί, τῶν ἄλλων ἱερέων ἐν μόναις πιλοφορούντων ταῖς ἱερουργίαις. *de -um apice v. etiam Bickel, Rh. Mus. 72 p. 56 sq.* *graece* -n *et per comparationem vel translationem* στεφανηφόρος, ἱερεύς *convertitur et per transcriptionem* φλάμεν (φλάμοσιν), φλαμέντας, φλαμίνιοι, *v. D. Magie, de Romanorum iuris publici sacrique vocabulis sollemnibus in Graecum sermonem conversis (1905) p. 32. 40. 144. 147; L. Hahn, Rom u. Romanismus im gr.-röm. Osten (1906) p. 126. 129. 248.* GLOSS. ἱερομνήμων, πρύτανις, ἱερεὺς Καίσαρος, sacerdos. -es πυρεῖς (*cf. corrupta* -n πύρασις. πείροσις. pyrois). SERV. auct. Aen. 12, 538 (cupencum Sabinorum lingua sacerdotem vocari SERV.), ut apud Romanos -em et pontificem, sacerdotem. CHAR. gramm. I 28, 13 en masculina tantum et neutralia ... masculina ... flamen flaminis. 87, 15 EXC. Bob. gramm. I 541, 24 MART. CAP. 3, 296. *nota formam* flamenem: ACT. ARV. a. 213, 5 (*Neue, Formenl. der lat. Spr. I*[3] *245*). *per* -á- *scribitur* CORP. II 4238. 6094. V 5126. XI 6503. XII 81. 983. 2236 (*saec. I p. Chr.*). 3184. 6038. XIV 2922 *al.*

-es *certam partem collegii pontificum efficere constat. tamen ipsa vox* -n *non tam munus sacerdotale, quam omnino operam in sacrificando praestitam significat.* -n *sollemne iuris sacri vocabulum diverso in usu est atque* sacerdos *et* antistes, *quorum illud graecum ritum,* antistes *peregrina sacra potissimum sibi vindicat, cum neutrubi* -n *adhibeatur.* -es, *cum sacrificiis faciundis operam dent, in pluribus collegiis comparent, ab augurum collegio absunt. cf. Wissowa, Rel. u. Kult. d. Röm.*[2] *(1912) p. 482 sq. 524.* sacerdos *audit qui* -n *est*: PAVL. FEST. p. 379 sacerdotem Vulturnalem (*cf. p. 854, 2*). *latior vis vocabuli* sacerdos *passim ad* -em *spectat velut* LIV. 29, 38, 6 sacerdotes eo anno mortui ..., -n Martialis. 44, 18, 7. FEST. p. 185 Dialis, ... universi mundi sacerdos. OV. fast. 1, 587 castus Iovis ... sacerdos. SERV. auct. Aen. 2, 683. ISID. orig. 7, 12, 18 sacerdotes ... gentilium -es dicebantur. 19, 30, 5. *in cultu imperatorio provinciarum usu plane synonymo* sacerdos *et* -n *dicuntur. cui* -is *nomen in quibusdam provinciis, Hispania, Narbonensi, Alpibus inditur, idem* sacerdos *in Lugudunensi, Dacia, aliis multis vocatur, cum insuper earundem provinciarum diversis saeculis discrimina fuerint; cf. Hirschfeld, Kleine Schriften (1913) p. 490 sq. municipia, ubi cultus imperatorius religioni reliquae accedit, ipsa quoque confusionem terminorum* sacerdos *et* -n *norunt. quamquam summa divisio ea est, ut* sacerdos *in sacris reliquis, in cultu imperatorio* -n *sedem habeat, praesertim absolute dictus* -n *sacerdotem Augusti spectet, tamen etiam in cultu imperatorio* sacerdos *comparet, neque rursus a sacris aliis* -n *plane alienus est. imprimis recenti translatione* -n *pro* sacerdos *aliquotiens in sacris municipalibus neque ex Roma translatis neque omnino latinis ponitur, praeter quod* -n Dialis, *alia instituta antiquitus latina municipiis servantur (v. sub III).* antistes *nusquam* -n *vocatur nisi forte poetice Dialis* CORP. VI 316 (*saec. III?*) Alcide sacri generis decus hoc tibi praetor et Iovis antistes dedico Perpetuus (*Dialem tamen nec Bücheler, Carm. epigr. 869 nec Dessau, Inscr. 3404 agnoscunt*). *locis quibus Wissowa l. l. p. 483, 3* antistitis *voce sacerdotes p. R. publicos dici adnotat,* -es *non dicuntur, sed* pontifices, *alii. atque melius* antistes (*i.* praestes, princeps, episcopus), *amplioris gradus significatio ad* pontificem *quadrat quam ad* -em, *sacerdotis principalis ministrum.* pontifex *quoque, quae vox inferiore aetate in universum passim i. q.* sacerdos *valet,* -n *audit* CORP. VIII 10500 pontific. Palatuali. XI 5031 (*v. p. 854, 6*). VI 1690 (*saec. IV*) pontifici Flaviali (1691 pontif. Flabiali. *cf. Dessau Inscr. 705 not. 12*). ISID. orig. 10, 96 -es pontifices idolorum. *in municipiorum cultu imperatorio* pontificis *appellatio pro* -is *iam primis saeculis aevi imperatorii propria provinciae Baeticae est, cf. Hirschfeld, Gött. gel. Anz. 1870 p. 1109 sq. et Kl. Schr. p. 487, 2, praeterea Fr. Geiger, de sacerdotibus Augustorum municipalibus (diss. Hal. 1913) p. 5 sq. et 35. plane commutantur inter se termini* CORP. II 2105 -n sacr(orum) pub(licorum) municip(ii) Alb(ensis) Vr(gavonis), pontifex domus Augustae (*cf.* X 7518 *p. 855, 71*). II 2132 (*Obulcone*) flam., pontif. Aug. *cf.* II 2129 (*ibid.*) aedil., -n, IIvir, pontif. municipi. *nota*: CORP. V 3931 (*Veronae*) L. Redonius Q. f. Planta -n vovit, manisnavius posuit. 3932 P. Valerius P. f. Montanus flam. mannisnavius dedit. *syn.* manisnavius *maioris dignitatis sacerdotium videtur exprimere, cf. Holder, Altcelt. Sprachsch. II 408.*

absoluto usu -n *plerumque ad -es maiores collegii pontificum spectat, aetate imperatoria praeterea ad Divorum -es. maiores intellegendi sunt* LEX Iul. munic. (CORP. I[2] 593) 62 -es plostreis in urbe ... vehi (*v. p. 851, 55*). *item*: PAVL. FEST. p. 64 commoetacula virgae, quas -es portant pergentes ad sacrificium, ut a se homines amoveant (p. 224. MACR. sat. 1, 16, 9. *v. p. 851, 70*). *quamquam nonnullis locis minores quoque aliosque veluti curiarum -es praeter maiores quin intellegamus nil obstat, omninoque hic illic nulla propria relatione vox ponitur*: OV. fast. 3, 137 laurea -bus quae toto perstitit anno. PAVL. FEST. p. 19 assidelae mensae vocantur, ad quas sedentes -es sacra faciunt. FORTVN. rhet. 3, 6 p. 124, 21 dictatorem dictum dicas, -em proditum, Vestae virginem captam (*cf. p. 852, 72*). PRVD. perist. 2, 518 luperci et -es. SIDON. epist. 8, 16, 4 fetialis aliquis aut -n. CARM. epigr. 200 NOT. Tir. 55, 62. *minorum Cerialem* SERV. auct. georg. 1, 21 *dici ex sententia ipsa elucet (v. p. 853, 81). cf. etiam p. 857, 10. quibusdam locis dubitationes remanent, quis -n dictus sit*: CIC. Brut. 135 -n Albinus etiam in numero est habitus disertorum *videtur Martialis esse (cf. ed. Jahn-Kroll*[5] *ad l.). in saliorum albo maiores et divorum -es publici p. R. in censum veniunt* CORP. VI 1978 (*a. 170*) Q. Tineius Sacerdos loco L. Anni Largi -is. M. Claudius Fronto Neocydes loco L. Satri Kari -is. ... loco L. Rosci Aeliani -is. ... L. Cossoni Eggi Marulli -is. ... M. Acili Vibi Faustini -is. *nulli fortasse nisi maiores respiciuntur* CORP. VI 712 permissu kalator(um) pon⟨tif⟩(icum) et -um, cui immunitas data est ab eis sacrum faciend⟨i⟩. 2185. 2186. 31034. 32445 (*a. 101/2 p. Chr.*) kalatores pontificum et -um. INSCR. Dessau 4970. *responsum adversus Servium Maluginensem -em Dialem* TAC. ann. 3, 71 *narrat, ubi narrando in exemplum -is Martialis alicuius incidit, Martialis significatione non addita, v. p. 852, 1. denique locos aliquot propono, ubi usus absolutus ad Dialem pertinet (adnotatos infra sub I 2 a)*: OV. fast. 2, 21 PAVL. FEST. p. 93. 113 SVET. frg. p. 267 SERV. auct. Aen. 4, 262 PAVL. FEST. p. 349 VAL. MAX. 6, 9, 3 PLIN. nat. 18, 119. 28, 146 AVSON. 419, 66; *ad Martialem (v. sub I 2 b)*: ASCON. Scaur. p. 28, 30 St.; *ad Quirinalem (v. sub I 2 c)*: OV. fast. 4, 907. 938 LIV. 5, 39, 11. 7, 20, 4. *de usu absoluto in titulis, ubi -es Divorum p. R. publici probabiliter dicuntur, v. p. 854, 56. latissime in municipiorum et provinciarum cultu imperatorio usus absolutus patet, v. sub II 2 a ε et II 2 b. postremo nota* CORP. II 2132 (*supra l. 39*). XII 1585 (*p. 855, 4*). *subauditur* -n *in usu substantivo vocis* Dialis *velut* OV. fast. 3, 397 GELL. 10, 15 *passim,* SERV. auct. Aen. 4, 137, *atque etiam vocum* Martialis *et* Quirinalis

[Bickel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

FEST. p. 185; *cf. Onom. s. vv.* *christiana aetate* -n *duravit, cf.* CORP. VIII 10516 (*a. 525/6*) Astius Mustelus fl(amen) p(er)p(etuus) Cristianus ... anno IIII d(omini) n(ostri) regis Ildirix. 450 v(ir) c(larissimus) et fl. pp. 989. INSCR. Revue archéol. (1912) 2 p. 459 n. 164 -n perpetuus fidelis vixit in pace. *v. Hirschfeld, Kl. Schr. p. 503 sqq.* *de muliere* -n *legitur* CORP. IX 5534 (*Vibisagliae*) Vitelliae C. f. Rufillae C. Salvi Liberalis cos. (*fr. Arvalis a. 78/101*), flamini Salutis Aug(ustae), matri optumae, *ubi intellexeris* flamini(cae). *cf. etiam* flamina.

I *sacerdotes in urbe Roma*:

1 *in sodalitatibus, curiis sim. adiuncti principalibus sacerdotibus ministri annui*: **a** *in collegio Arvalium* (*cf. Henzen, Acta fratrum Arv. 1874 p. V sq.*): ACT. Arv. a. 38 d 8 ⟨C.⟩ Caesar Augustus Germanicu⟨s magister collegii fratrum Arvaliu⟩m cum Appio Silano flamin⟨e deae Diae agnam opimam inmola⟩vit. a. 39 d 9 ⟨L. Salvius⟩ Otho flame⟨n⟩. a. 78, 31 mag. P. Sallustius Blaesus ... flam⟨inem ...⟩ nominavit L. Veratium Quadratum. a. 87 II 27 qui vice -is fungebatur (*cf. etiam* proflamen). *ibid.* 32 Q. Tillium Sassium ex Saturnalibus primis ad Saturnalia secunda annuum magistrum fecer(unt), item Ti. Iulium Celsum Marium Candidum -em. a. 155, 41 imp(eratorem) ... ⟨Antoninum ... Pium f⟩laminem fecerunt. a. 218 a 25 promag(ister) et flam(en) sacr(um) fecer(unt). *ibid.* 26 ture et vino fecer. a. 240 II 15 (INSCR. Dessau 9522) promag. et flam. struib. et fert(is) fecer. et immol. agna(m) op(imam) alba(m). 23 et promag. et flam. et publ(ici) duo sacerdotes (sacerdotes *delet Dessau*). 27 item de aede exierunt et ante aram steterunt et promag. et flam. duos collegas suos ad fruges petendas miser., et promag. et flam. cum scifis vini reversi cum frugib. dextra scifos deder. laeva frug. acc. 41 in annum prox. qui ex Saturnalibus ⟨p⟩rimis mag. I(?) et flam. nominant. **b** *in curiis* (*cf. Bickel, Rh. Mus. 71 p. 548 sqq.*): PAVL. FEST. p. 64 curiales -es curiarum sacerdotes. *non -es, sed lictores curiatios praeter curiones spectat Varro apud Dionysium Hal.* arch. 2, 21, 3; *ibid.* 2, 64, 2 *curiales -es dici adnotat falso Magie, l. l. p. 147. de -bus in curiis municipiorum v. p. 855, 7 sqq.* **c** CORP. VI 32455 (*medio saec. I a. Chr.*) m⟨ag.⟩ et flamin. montan(orum) montis Oppi de pequnia mont(anorum) montis Oppi sacellum claudend. et coaequand. et arbores serundas coeraverunt (*cf. Mommsen, Staatsrecht III 1 p. VIII; Wissowa, Ges. Abhandl. z. röm. Relig.- u. Stadtgeschichte 1904 p. 235*).

2 *singuli singulorum deorum sive dearum sacerdotes perpetui in collegio pontificum*: VARRO ling. 5, 84 horum (*-um*) singuli cognomina habent ab eo deo cui sacra faciunt; sed partim sunt aperta, partim obscura: aperta ut Martialis, Volcanalis; obscura Dialis et Furinalis, cum Dialis ab Iove sit (Diovis enim), Furi⟨n⟩alis a Furrina. 7, 45 eundem Pompilium ait (ENN. ann. 122 *sqq.*) fecisse -es, qui cum omnes sunt a singulis deis cognominati, in quibusdam apparent ἔτυμα, ut cur sit Martialis et Quirinalis; sunt in quibus -um cognominibus latent origines, ut in his qui sunt versibus plerique: 'Volturnalem, Palatualem, Furinalem, Floralemque Falacrem et Pomonalem fecit hic idem'. CIC. leg. 2, 20 divisque aliis ⟨alii⟩ sacerdotes, omnibus pontifices, singulis -es sunto. rep. 2, 26 Pompilius ... adiunxit ... -es. dom. 38 neque regem sacrorum neque -es nec Salios ... nec ... reliquos sacerdotes. 127 pontifices et vos -es. 135 ex collegio tanto non regem, non -em, non pontificem videret. Phil. 11, 18 pontifici ... -em parere iussit *populus*. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 62 quibus diebus virgines Vestales, regem sacrorum, -es plostreis in urbe sacrorum publicorum p(opuli) R(omani) caussa vehi oportebit. LIV. 1, 21, 4 ad id sacrarium (*i. Fidei*) -es (*i. maiores*) bigis curru arcuato vehi iussit (*cf.* TAC. ann. 12, 42). 1, 20, 2 *Numa* -em Iovi assiduum sacerdotem creavit insignique eum veste et curuli regia sella adornavit. huic duos -es adiecit, Marti unum, alterum Quirino (LACT. inst. 1, 22, 4 VIR. ill. 3, 1). 1, 33, 1 Ancus demandata cura sacrorum -bus sacerdotibusque aliis. 4, 54, 7 *patricii amissis honoribus* salii -esque nusquam alio quam ad sacrificandum pro populo sine imperiis ac potestatibus relinquantur. 5, 52, 4 pontifices -esque neglegentiores publicarum religionum esse, quam privatus in sollemni gentis fuerit. FEST. p. 249 praeciae viatores dicuntur, qui -bus Diali, Quirinali, Martiali antecedentes exclamant feriis publicis, ut homines abstineant se opere, quia his opus facientem videre religiosum est (PAVL. FEST. p. 64. 224 MACR. sat. 1, 16, 9). PAVL. FEST. p. 151 maiores -es appellabantur patricii generis, minores plebei. FEST. p. 154 maximae dignationis -n Dialis est inter quindecim -es, et cum ceteri discrimina maiestatis suae habeant, minimi habetur Pomonalis. GAIVS inst. 1, 112 -es maiores, id est Diales Martiales Quirinales ... nisi ex farreatis nati non leguntur; ac ne ipsi quidem sine confarreatione sacerdotium habere possunt. TAC. ann. 3, 58 Servius Maluginensis, -n Dialis, ut Asiam sorte haberet, postulavit, frustra vulgatum dictitans non licere Dialibus egredi Italia, neque aliud ius suum quam Martialium Quirinaliumque -um. *ibid.* si -n valetudine aut munere publico impediretur. 3, 59 dilata notione de iure -is. 3, 71 Caesar recitavit ... decretum pontificum, quotiens valetudo adversa -em Dialem incessisset, ut pontificis maximi arbitrio plus quam binoctium abesset ... provinciarum administrationem Dialibus non concedi. memorabaturque L. Metelli pontificis maximi exemplum, qui Aulum Postumium -em (*i. Martialem, cf.* VAL. MAX. 1, 1, 2 LIV. 37, 51, 1 perioch. 19) attinuisset. FLOR. epit. 1, 13, 11 *coniunct.* pontifices. GELL. 1, 12, 6 *coniunct.* aut augur aut quindecimvirum sacris faciundis aut septemvirum epulonum aut Salius. 15, 27, 1 -um inaugurandorum causa. LACT. inst. 5, 19, 10 pontifices ..., -es, augures, item reges sacrificuli quique sunt sacerdotes et antistites religionum. AVG. civ. 2, 15 -em illi (*Romulo*) instituerunt (*cf. ibid.* 2, 20), quod sacerdotii genus adeo in Romanis sacris testante apice excelluit, ut tres solos -es haberent tribus numinibus institutos, Dialem Iovi, Martialem Marti, Quirinalem Romulo. *tabellas -um maiorum et minorum, quorum memoria servatur, invenies apud Ruggiero, Diz. epigr. III 145 sqq., seorsum aetatis liberae rei publicae apud A. Klose, Römische Priesterfasten. I. Teil (Diss. Breslau 1910) p. 15 sqq., aetatis imperatoriae apud G. Howe, fasti sacerdotum p. r. publicorum act. imp. (1904) p. 24 sq. et 70.* **a** GLOSS. -n Dialis sacerdos Iovis (PAVL. FEST. p. 10). *caerimonias Dialis, quas praeter alios* GELLIVS 10, 15, *Plutarchus quaest. Rom. 40. 44. 50. 109 sqq.*, PAVL. FEST. *et* SERV. Aen. *passim tradunt, digessit omnes Samter, PW. VI 2486 sqq.; cf. etiam caerimonias similes* -is *provinciae Narbonensis* CORP. XII 6038 (*v. p. 858, 59*). ELOG. Scip. Carm. epigr. 8, 1 quei apice(m) insigne (*neutr.*) Dial⟨is fl⟩aminis (*hoc ordine verborum praeter hunc locum etiam p. 853, 19. 23. 854, 5*) gesistei. SVLLA hist. 2 P. Cornelius ... -n Dialis captus (LIV. 27, 8, 5 a ... pontifice maximo). VARRO ling. 6, 16 auspicatur vindemiam. CIC. facet. dict. 25 solent esse -es diales, modo consules diales habemus (*cf.* OTACILIVS *apud* Macr. sat. 2, 2, 13 ante -es, nunc consules diales fiunt). OV. fast. 2, 21. 282 LIV. 1, 20, 1. 5, 52, 13 -i Diali noctem unam manere extra urbem nefas est (GELL. 10, 15, 14 TAC. ann. 3, 71). 5, 52, 14. 26, 23, 8 quod exta perperam dederat, flamonio abiit. 27, 8, 4 -em Dialem invitum ⟨in⟩augurari coegit P. Licinius pontifex maximus C. Valerium Flaccum (VAL. MAX. 6, 9, 3 a P. Licinio pontifice maximo -n factus). 27, 8, 10 -em in senatum introduxerunt, ... magis sanctitate vitae quam sacerdoti iure eam rem -em obtinuisse. 31, 50, 7 C. Valerius Flaccus, quem *aedilem curulem* ... creaverant, quia -n Dialis erat, iurare in leges non poterat (PAVL. FEST. p. 104 GELL. 10, 15, 5. *ibid.* 31 verba praetoris ex edicto perpetuo de -e Diali et de sacerdote Vestae adscripsi: sacerdotem Vestalem et -em Dialem in omni mea iurisdictione iurare non cogam. *Mommsen, Staatsrecht I³ p. 491, 2*). 32, 7, 14. 39, 39, 2. 39, 45, 4 praetores ita sortiri iussi, uti -i Diali utique altera iuris dicendi Romae provincia esset. 41, 28, 7 -n Dialis inauguratus est Cn. Cornelius. PAVL. FEST. p. 10 albogalerus ... pilleum capitis, quo Diales -es ... utebantur (GELL. 10, 15, 32 verba M. Varronis ex secundo rerum divinarum super -e Diali haec sunt: 'is solum album habet galerum' *eqs.* SVET. frg. p. 268). p. 74. 81 equo vehi -i Diali non licebat (PLIN. nat. 28, 146 GELL. 10, 15, 3 SERV. auct. Aen. 8, 552). p. 82 ederam ... neque tangere neque nominare fas erat (GELL. 10, 15, 12). *ibid.* ne anulum quidem ei gerere licebat ... aut aliquem in se habere nodum (GELL. 10, 15, 6 *et* 9). p. 87 fabam nec tangere nec nominare ... licet (PLIN. nat. 18, 119 Varro ... -em ea non vesci tradit. GELL. 10, 15, 12 SCHOL. Ter. p. 76, 6). p. 89 domus -is (GELL. 10, 15, 7 SERV. auct. Aen. 2, 57. 8, 363). *ibid.* uxor (SERV. auct. Aen. 4, 103 farreatas nuptias ..., quibus -em et flaminicam iure pontificio in matrimonium necesse est convenire. 4, 339. 374). p. 93 quas (*funebres tibias*) -i audire putabatur illicitum. *ibid.* flaminius camillus puer ..., qui -i Diali ad sacrificia praeministrabat (MACR. sat. 3, 8, 7). *ibid.* flaminius lictor est, qui -i Diali sacrorum causa praesto est (*cf.* OV. fast. 2, 23. *Mommsen, Staatsrecht I³ p. 391*). p. 248 procinctam classem ... videre non licuit (GELL. 10, 15, 4). p. 349 secespita cultrum ..., quo -es, flaminicae ... ad sacrificia utebantur (FEST. p. 348 SERV. auct. Aen. 4, 262). FAST. cos. Capitol. a. u. c. 763 (Corp. I² p. 29) Ser. Cornelius ... Lentul. Malug. flam. Dial. VELL. 2, 43, 1 (*Divus Iulius*) paene puer a Mario Cinnaque -n Dialis creatus (SVET. Iul. 1, 1). 2, 20, 3 L. Cornelius Merula -n Dialis. 2, 22, 2 incisis venis ... spiritum reddidit (VAL. MAX. 9, 12, 5 FLOR. epit. 3, 21, 16 AVG. civ. 3, 27 p. 139, 22 D.). TAC. ann. 3, 58 quinque et septuaginta annis post Cornelii Merulae caedem neminem suffectum, neque tamen cessavisse religiones. 4, 16 de -e Diali in locum Servi Maluginensis defuncti legendo. *ibid.* quoniam exiret e iure patrio qui id flamonium apisceretur quaeque in manum -is conveniret. *ibid.* placitum instituto -um nihil demutari. GAIVS inst. 1, 130 exeunt liberi ... de parentis potestate, si -es Diales inaugurentur (3, 114 VLP. reg. 10, 5). GELL. 1, 12, 15 plerique autem 'capi' virginem solam debere dici putant. sed -es quoque Diales, item pontifices et augures 'capi' dicebantur. 10, 15, 1 caerimoniae impositae -i Diali multae, item castus multiplices, quos in libris, qui de sacerdotibus publicis compositi sunt, item in Fabii Pictoris librorum primo scriptos legimus. 10, 15, 4 rarenter -n Dialis creatus consul est. 10, 15, 8 vinctum, si aedes eius introierit, solvi necessum est (SERV. auct. Aen. 2, 57). 10, 15, 10 si ad pedes eius supplex procubuerit, eo die verberari piaculum est (SERV. auct. Aen. 3, 607). 10, 15, 11 capillum Dialis, nisi qui liber homo est, non detonset (SERV. Aen. 1, 448). 10, 15, 12 capram ... neque tangere Diali mos est neque nominare. 10, 15, 16 cotidie feriatus est. 10, 15, 17 sine apice sub divo esse licitum non est; sub tecto uti liceret, non pridem a pontificibus constitutum Masurius Sabinus scripsit et alia quaedam remissa (*cf.* TAC. ann.

[Bickel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 71. 4, 16). 10, 15, 19 farinam fermento inbutam attingere ei fas non est (SERV. auct. Aen. 1, 179). 10, 15, 21 super -em Dialem in convivio, nisi rex sacrificulus, haut quisquam alius accumbit (*cf.* FEST. p. 185 *syn.* sacerdos). 10, 15, 22 uxorem si amisit, flamonio decedit. matrimonium -is nisi morte dirimi ius non est (PAVL. FEST. p. 89 POMP. TROG. Prisc. gramm. II 149, 5 SERV. auct. Aen. 4, 29 TERT. castit. 13 HIER. adv. Iovin. 1, 49 epist. 123, 8; *cf. Ateium apud Plutarch. quaest. Rom. 50 p. 276 D*). 10, 15, 25 mortuum numquam attingit (SERV. auct. Aen. 11, 76). ARNOB. nat. 1, 51 *coniunct.* pontificem maximum (7, 43). 4, 35 quindecimviri ... augures ... castae virgines. CORP. VI 2144 (*saec. III ineunte*) Terentius Gentianus fl. Dialis, v. c., pr. tut. SERV. auct. Aen. 1, 706 -i Diali mensa inanis non anteponebatur. 4, 103 ubique Vergilium in persona Aeneae -em, in Didonis flaminicam praesentare (4, 137. 646). 4, 262 in qua (laena) -es sacrificant infibulati. ...veteri enim religione pontificum praecipiebatur inaugurato -i vestem, quae laena dicebatur, a flaminica texi oportere (*cf. ibid.* 263 PAVL. FEST. p. 113 SVET. frg. p. 267). 4, 518 (*in marg. cod. T*). georg. 1, 31 nuptiae fiebant ... farreo cum per pontificem maximum et Dialem -em ... coniungebantur. AVSON. 419, 66 p. 370 P. operto conclavis tui non sanctior ara Vestalis, non pontificis cubile castius nec pulvinar -is tam pudicum. **b** GLOSS. -n Martialis sacerdos Martis. SERV. auct. Aen. 8, 552 veteri sacrorum ritu neque Martialis neque Quirinalis -n omnibus caerimoniis tenebatur, quibus -n Dialis: neque diurnis sacrificiis destinabantur, et abesse eis a finibus Italiae licebat, neque semper praetextam, neque apicem nisi tempore sacrificii gestare soliti erant (APPIAN. bell. civ 1, 65, 297). ergo si ire eis in provinciam licebat, et equo sine religione vehi licuit. VARRO ling. 6, 21 Flaccus -n Martialis. CIC. div. 1, 104 L. Flaccum -em Martialem. Phil. 11, 18 Crassus consul, pontifex maximus, Flacco collegae, -i Martiali, multam dixit, si a sacris discessisset. quam multam populus remisit; pontifici tamen -em parere iussit. har. resp. 12 meam domum P. Lentulus consul et pontifex, ... L. Lentulus -n Martialis, ... Sex. Caesar -n Quirinalis ... causa cognita ... omni religione ... liberaverunt (Vatin. 25 ad Q. fr. 3, 1, 15 Att. 2, 24, 2 12, 7, 1 ASCON. Scaur. p. 28, 30 St. MACR. sat. 3, 13, 1 quo die Lentulus -n Martialis inauguratus est. *cf. Münzer, PW. IV 1391*). LIV. 29, 38, 6 sacerdotes eo anno mortui atque in locum eorum suffecti: Ti. Veturius Philo -n Martialis in locum M. Aemili Regilli, qui priore anno mortuus erat (*cf.* 29, 11, 14), creatus inauguratusque. 44, 18, 7 P. Quinctilius Varus. 45, 15, 10 inauguratus est eo anno L. Postumius Albinus. VAL. MAX. 1, 1, 2 Metellus ... pontifex maximus Postumium consulem eundemque -em Martialem ad bellum gerendum Africam petentem, ne a sacris discederet, multa dicta urbem egredi passus non est (*v. p. 852, 1*). CORP. VI 31772 ⟨L. Lentul⟩us (*cos. a. 3 a. Chr.*) flam. Mart. (INSCR. numm. Babelon I p. 431 n. 81 Cohen I² p. 121 n. 419. Grueber cat Brit. mus. II p. 102 L. Lentulus -n Martialis. *cf. Groag, PW. IV 1372, 41*). FAST. cos. Capitol. a. u. c. 763 (Corp. I² p. 29) C. Iunius ... Silanus flam. Mart. (CORP. VI 1384). CORP. V 4921 L. Silano (*cos. suff. circa a. Chr. 27*) flam. Mart. (4922). **c** GLOSS. -n Quirinalis (Cyr-) sacerdos Quirini (Cyr-). *non omnibus quibus Dialis caerimoniis obligatur, v. supra l. 22.* PLVT. Num. 7 *τοῖς οὖσιν ἱερεῦσι Διὸς καὶ Ἄρεως τρίτον Ῥωμύλου προσκατέστησεν, ὃν φλάμινα Κυρινάλιον ὠνόμασεν.* CIC. har. resp. 12. OV. fast. 4, 907 -n in antiquae lucum Robiginis ibat. 4, 910 edidit haec -n verba, Quirine, tuus. 4, 938. LIV. 3, 32, 3 -n Quirinalis Servius Cornelius mortuus. 5, 40, 7 -n ... Quirinalis virginesque Vestales (5, 39, 11 VAL. MAX. 1, 1, 10). 5, 40, 8 sacello proximo aedibus -is Quirinalis. 7, 20, 4 hospitium -um (*unum Quirinalem videtur dicere*) Vestaliumque. 24, 8, 10 M. Aemilius Regillus (29, 11, 14 *et* 29, 38, 6 -n Martialis) -n est Quirinalis, quem neque mittere a sacris neque retinere possumus, ut non deum aut belli deseramus curam. 37, 50, 8 Q. Fabius Pictor -n Quirinalis (37, 47, 8 inauguratus. 37, 51, 3 praetorem hunc, ne in Sardiniam proficisceretur, P. Licinius tenuit. 37, 51, 5 dicto audiens esse -n pontifici iussus. 45, 44, 3 mortuus. *cf. Münzer, PW. VI 1841, 53*). GELL. 7, 7, 7 a -e Quirinali sacrificium ei (*Accae Larentiae*) publice fit. TERT. spect. 5 sacrificant apud eam (*aram Consi*) ... -n Quirinalis et virgines (*cf.* SVET. frg. p. 334, 1). CORP. IX 3154 (*Corfinii*) Ser. Cornelio ... Dolabellae ..., salio Palat., quaestori divi Traiani Parthici, ... cos., flam. Quir. **d** VARRO ling. 5, 84 Volcanalis. MACR. sat. 1, 12, 18 Cincius mensem nominatum putat a Maia, quam Vulcani dicit uxorem, argumentoque utitur, quod -n Vulcanalis kalendis Maiis huic deae rem divinam facit. CORP. VI 1628 ⟨Pr⟩isco s⟨ubp⟩raef. vigil⟨um⟩, flamini Vul⟨can.⟩, magistro a lib⟨ellis, m⟩agistro a cen⟨sib.⟩. *confunditur cum* 2. flamen: GRAMM. suppl. 112, 34 et neutro genere dicitur hoc -n Vulcanale. CIC. Brut. 56 *Popillius* cum consul esset eodemque tempore sacrificium publicum cum laena faceret, quod erat -n Carmentalis. CORP. VI 31032 Ti. Claudius Pollio proc. Aug. ... -n Carmentalis. FEST. p. 217 -n Portunalis arma Quirini unguet. CORP. XI 5028 (*Mevaniae, saec. I p. Chr.*) Sex. Caesio Sex. ⟨f.⟩ Propertiano -i Ceriali Romae. SERV. auct. georg. 1, 21 Fabius Pictor hos deos enumerat, quos invocat -n sacrum Cereale faciens Telluri et Cereri (*cf. Richter, PW. IX 1353, 60*). *nota*: CORP. VI 31863 -i C⟨...⟩ (*i.* Ceriali *sive* Carmentali. '*sacerdotium hoc significatur etiam anaglyphis fastigii monumenti una reperti, in quo apex inter simpulum et lituum sculptus est*' *Hülsen ad l.*). ENN. ann. 122 (VARRO ling. 7, 45 *v. p. 851, 45*) Volturnalem (PAVL. FEST. p. 379 Volturnalia Volturno suo deo sacra faciebant, cuius sacerdotem Vulturnalem vocabant). *ibid.* Palatualem (FEST. p. 245 Palatualis -n constitutus est, quod in tutela eius deae Palatium est. *cf.* CORP. VIII 10500. XI 5031). *ibid.* Furinalem (VARRO ling. 5, 84. 6, 19 Furrinae ... sacra instituta annua et -n attributus; nunc vix nomen notum paucis). *ibid.* Floralem (CORP. IX 705 M. Numisius ... Quintianus Laurens Lavinas, -n Floralis, patronus munic.). *ibid.* Falacrem (VARRO ling. 5, 84 -n Falacer a divo patre Falacre). *ibid.* Pomonalem (FEST. p. 154 minimi habetur. CORP. III 12732 C. Iul(io) Silvano Melanioni eq(uo) publ(ico), flam⟨i⟩ni Pomonali ... omnibus equestribus militiis func⟨t⟩o ... patrono pro⟨v⟩inc⟨iae⟩).

3 *pontificum collegio subiuncti sacerdotes Laurentium Lavinatium* (*cf. G. Wilmanns, De sacerdotiorum p. p. R. quodam genere, diss. Berol. 1867 p. 18 sqq.; Wissowa, Herm. 50 p. 22 sqq.*): CORP. III 1198 T. Varen. T. f. Pap. Sabiniano eq. R. flam. Laurentino, item flam. col(oniae) Sarmiz(egetusensis) (*municipale flamonium accedit exemplis p. 857, 14*), dec(urioni) col. Sar. X 797 sacrorum principiorum p. R. Quirit. nominisque Latini, quai apud Laurentís coluntur, flam. Dialis, flam. Martial. (XIV 4176). XI 5215 -i luculari Lauren(tium) Lavina(tium).

4 *Divorum* -es (*cf. Dessau, Ephem. epigr. 3 p. 221 sqq.; Wissowa, Rel. u. Kultus² p. 521, 9. fastos -um Divorum offert G. Howe, fasti sacerdotum p. r. publicorum 1904 p. 51 sq.*): Iulialis: CIC. Phil. 2, 110 est ergo -n, ut Iovi, ut Marti, ut Quirino, sic divo Iulio M. Antonius ... cur non inauguraris? (*syn.* sacerdos). 2, 111. 13, 47 (*cf.* 13, 41). SVET. Iul. 76, 1 *Caesar* decerni sibi passus est ... -em. *cf.* PLVT. Ant. 33 *et* DIO CASS. 44, 6 *gr. ἱερέως*. CORP. V 1812 (*ca. a. 186*) flam. Iulian. INSCR. Dessau 8963 Iulialis. *cf.* INSCR. graec. III 612. Augustalis: TAC. ann. 2, 83 neve quis -n aut augur in locum Germanici nisi gentis Iuliae crearetur. CORP. II 1517. 2039. 2198. VI 909 Germanico Caesari Ti. Augusti f. divi Augusti n. auguri, -i Augustali, cos. iterum. 921. X 513. 1415 (*cf.* 1625 *et* 5050). XIII 1036. XII 147 ⟨D⟩ruso Caesari ⟨Ti.⟩ Augusti f., ...⟨a⟩uguri, pontif., quaestori, ⟨f⟩lamini Augustali, cos. II. VI 913 Neroni Caesari Germanici Caesaris f. ... flámini Augustáli, sodáli Augustáli, sodáli Titio, frátri Arváli, fétiáli, quaestori, ex s. c. 887. III 2808. X 798. XI 3336. 3098 P. ⟨G⟩l⟨iti⟩o ... sal. Palat. ... -i Augu⟨stal⟩i. V 3223 (*v. add. p. 1074*) Dianae conservatric. pro salute ⟨Quinti?⟩ani n. cos., flamin. Aug., procos., pontif., sodalis Aureliani Antoniniani. Claudialis, *alii*: CORP. IX 1123 flam. Claud., salio Collino. X 6566 -i Claudiali. PLIN. paneg. 11, 3 illum (*Nervam*) aris pulvinaribus -e colas. CORP. VI 1383 adlecto inter patric. ab imp. Caes. Traiano Hadriano Aug. ... -i Vlpiali. SPART. Hadr. 27, 3 ei (*Hadriano*) ... constituit ... -es et sodales *Pius*. CAPITOL. Pius 13, 4 meruit (*Pius*) et -em ... et templum et sodales Antoninianos (Aur. 7, 11). Aur. 15, 4 *Marcus Vero* -em et Antoninianos sodales ... dedicavit. 18, 8 *Marco* dati sacerdotes Antoniniani et sodales et -es. LAMPR. Comm. 17, 11 -e addito (*Commodo a Severo*), quem ipse vivus sibi paraverat, Herculaneo Commodiano. CORP. VI 1577 ⟨adlecto inter patr⟩icios ... -i Commodian. CAPITOL. Pert. 15, 3 filius Pertinacis patri -n est factus (SPART. Sept. Sev. 7, 8). CORP. V 7783 consularis, pontifex et -n divi Severi. *divi alicuius* -em *cogitaveris etiam in fragmento* CORP. IX 2847 regi sac⟨ror.⟩, flam⟨ini ...⟩, *item divi* -em *absolute dictum* XIV 4242 P. Manilio ... Vopisco (*cos. a. 114*) ... pontif., flamin., praet., ..., salio Colliuo. *ubi Dessau* (INSCR. 1044) *praeter usum omissum esse* Dialis *vel* Mart. *vel* Quir. *vocabulum opinatur, sed cf. Samter, PW. VI 2492, 10 atque etiam Wissowa, Rel. u. Kult.² 493, 1 et 7. fortasse his addenda* CORP. VI 1416 ⟨M. Pos⟩tumium Fest⟨um⟩ ... procos. Asiae destinat., VIIIvirum, flam., venerabilis memoriae virum. 2152 auguri flamini.

II *sacerdotes in municipiis (cf. H. Herbst, de sacerdotibus Romanorum municipalibus, diss. Hal. 1883) et provinciis*:

1 *in sacris Latinorum et populorum peregrinorum sive indigenis sive ex Roma translatis praeter cultum imperatorium*: CARM. frg. Fronto p. 67, 2 N. -n sume samentum (*Anagniae*). CORP. XIV 3586 (*Tibure*) P. Aelio Coerano cos. ... fr. Arvali ... patrono et -i Diali Tib., decuriones Tiburtes. *de* -e Diali *apud Laurentes Lavinates et Lanuvii v. supra l. 21 et p. 855, 26.* XIV 2169 Cn. Dupilius Cn. f. Hor., tr. mil. in leg., flam. Mart., q., aed., dictat. Ariciae. *de* -e Martiali *apud Laur. Lav. et Lanuvii v. supra l. 22 et p. 855, 28.* IV 879 (*Pompeis*) M. Lucretio flam. Martis decurioni. XII 2613 D. Iul. D. f. Volt. Capiton⟨i⟩ auguri, IIviro aerar⟨i⟩ (*sc. Viennae*), -i Martis tr⟨ib.⟩ milit. (1899. 2236. 2430. 2536. 2600). 1869 (*Viennae*) D. Iul. D. f. V⟨ol.⟩ Capitoni flam. Iuent(utis). *non diversos fuisse a -bus Iuventutis -es Martis Viennenses conicit titulis 2613 et 1869 usus Dessau Inscr. 6996, 2.* 1783 Q. Val. C. fil. Volt. Macedoni flam. Iuvent(utis), q(uaestori) c(ivitatis) V(iennensis) (1870. 1902. 1903. 1906. 2238. 2245). X 1493 (*Neapoli*) dis man. sacr. C. Octavio C. f. Maec. Vero praef. iuven(tutis), equo publico, ... -i Virbiali et auguri et aedili Augustali (*cf.* XII 2238). VIII 1267 (*Thisiduone*) pro salute imp Caes. M. Aureli Antonini ... L. Memmius Felix -n templi domini Aesculapi hanc aram ... dedicavit. XIII add. ad n. 1376/1377 -n Pi⟨et⟩atis

[Bickel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ascito 1379d *fortasse restituendum est.* X 414 (*Volceis*) Volcani flam. *falsario ascribit Mommsen.* *nota etiam* CORP. II 2105 *et* 2132 (*p. 850, 37. 39*). VIII 14692 (*Thuburnicae*) T. Hanapsua aed., q., IIviru. flam. sacr(orum) bis. XII 1585 -i divi Aug., item -i. *poetice sacerdotem* XVIviralem -em *vocat* STAT. silv. 5, 3, 183 monstrasti ... (*ei*) cui Chalcidicum fas volvere carmen, cur Phrygii lateat coma -is (*cf. Bickel, Rh. Mus. 72 p. 54*). *speciatim notandi sunt* -es: **a** *curiales in municipiis Africanis* (*cf. I. Schmidt, Rh. Mus. 45 p. 599sqq. et 47 p. 114sqq.; Hirschfeld, Kl. Schr. p. 505sqq.; Geiger l. l. p. 53sq.*): CORP. VIII 14683 (*lex quam curia Ioris Simitthu sibi posuit a. 185*) si quis flam⟨en e⟩sse volue⟨rit⟩ d(are) d(ebebit) vini amp(horas) III, ...; si quis magister ... vini amp. II, ... si quis -i male dixerit aut manus iniecerit, d. d. X I⟨II⟩. *cf.* 2596 (18094). 11008. *fortasse curiales ii quoque sunt qui* annui *dicuntur* VIII 17167 (*Thubursici Numidarum*) d. m. s. M. Vetidius Mustiolus Musti f., flam. annuus, p(ius) v. a. LXXV, h. s. e. *cf.* 1888. *at huc referri non debet* XIII 8772 flam(en) ann⟨uus?⟩. *num alii praeterea tituli* VIII 2714. 18214. 18234 *curiales -es spectent, cum* perpetui *vocentur, dubium est; v. Geiger l. l.* **b** *Lanuvini* (*ut municipales distinguit a sacerdotibus Lanuvinis p. R. publicis equestris ordinis Wissowa, Herm. 50 p. 6*): CIC. Mil. 27 iter sollemne ... ante diem XIII Kalendas Februarias Miloni esse Lanuvium ad -em prodendum, quod erat dictator Lanuvi Milo. 46 ASCON. Mil. p. 31,4 St. SCHOL. Cic. Gron.^{D} p. 322,29 St. sacrificium faceret Iunoni Sospitae et -es procrearet (p. R. crearet *sive* proderet *Stangl*). CORP. XIV 2089 C. Agilleius C. ⟨f.⟩ Mundus rex sacr. aed⟨il.⟩ -n Dial⟨is⟩ I(unoni) S. m. r. 2092 (*Lan.*) Silváno sacr. D. Granius Pal. Celer flam. maximus. 4178c (*at fortasse Ariciae est; cf. p. 854,70*) C. Mari C. f. Qui⟨e⟩ti, haruspicis, a⟨e⟩dilis bis, flam. Martialis, allecti in⟨t⟩er dictatorios. *cf.* 2115.

2 *in cultu imperatorio*: GLOSS. *ἱερεὺς Καίσαρος* (CHAR. gramm. I 38, 8). TAC. ann. 1, 10 nihil deorum honoribus relictum, cum se templis et effigie numinum per -es et sacerdotes coli vellet *Augustus*. SVET. Tib. 26, 1 templa, -es, sacerdotes decerni sibi prohibuit *Tiberius*. COD. Theod. 4, 6, 3 (*a. 336*) senatores ... vel quos in civitatibus duumviralitas ... vel -is (flamonii *Mommsen*) vel sacerdotii provinciae ornamenta condecorant. NOVELL. Mart. 4, 1 ne senatori, ... duumviro, -i municipali, sacerdoti provinciae habere liceret uxorem ancillam. **a** -es *municipales* (*v. Fr. Geiger, de sacerdotibus Augustorum municipalibus, diss. Hal. 1913*): *α imperatoris vivi*: CORP. XI 1421, 43 (*Pisis, a. 3/4 p. Chr.*) T. Statulenus Iuncus fla⟨me⟩n Augustalis, pontif(ex) minor publicorum p(opuli) R(omani) sacrorum. *ibid.* 47 ⟨T. St⟩atulenus Iuncus princeps coloniae nostrae, -n August. X 4868 (*Venafri*) -i Augustali. X 838 (*Pompeis*) M. Holconio ... Rufo ... -i Aug. 947 (*ibid.*) -i Caesa⟨ris Aug.⟩. 948 (*ibid.*) ⟨fla⟩mini ⟨Au⟩gusti (*de* 838. 947. 948 *cf. Mommsen* CORP. X p. 93). XII 4230 (*Baeterris*) -i Aug. II 49 (*Pace*) flamin⟨i⟩ Ti. Caesaris Aug. IX 652 (*Venusiae*) C. Egnatio C. f. Hor. Maro flam. Ti. Caesaris Aug., pontif., IIvir. quinq. ter, praef. fabrum. X 688 -i Romae, Ti. C⟨aes. Aug.⟩. IV 1180 Cn. ⟨All⟩ei Nigidi Mai flami⟨nis Ti. Claudi⟩ Caesaris Augusti (*cf. Mau* CORP. IV Suppl. II p. 462). XI 6503 (*Sassinae*) L. Appaeo ... Pudenti ... -i Flav⟨iali⟩. 6505 (*ibid.*) Sex. Tettio Sex. f. ... Caesio Sabino, equo publico, aed., pontifici, -i Traianali, patrono mun. V 7458 C. Hirpidi⟨o⟩ ... Memori ... praef(ecto) i(ure) d(icundo) imper(atoris) Nervae Traiani ..., flam. perpet. ⟨divi Vesp⟩asiani, divi Nervae, ⟨imp. Caes.?⟩ Traiani ⟨Augusti⟩ (*cf. Mommsen* CORP. V p. 1182). V 545 L. Vario Papirio Papiriano ... praef. fabr. Romae et Tergeste, flam. Hadr., pont., augur., collegium fabrum patrono merenti. *vivi imperatoris posteriorum Augustorum cuiusvis* -n *etiam* Augusti -n, *sive* Augustalis *vocatur* (*pauciens incertum remanet, utrum primus Augustus, an successorum aliquis sit*): CORP. II 2159 (*Eporae*) -i August. d(ecreto) d(ecurionum). 3379 (*Mentesae, a. 37/41*) -n Augus⟨ti⟩. 4028 (*Sagunti*) aed., IIvir, -n Aug., quaestor. 4252 (*Baeterris*) -i Augusti. III 1822 (*Naronae*) -i Augustali, IIIIvir(o) II, quin⟨q.⟩, ... pontif(ici). 8733 (*Salonis*) auguri, ..., flam. Augustali. IV 3882 (*Nuceriae, saec. I in.*) -is Augustalis. V 7425 (*Libarnae*) IIvir. quinq., flam. Aug., pontif., ... donís donato ab imp. Nerva Caesare Aug. VIII 9663. 10500 flam. Aug. c⟨ol. Thysdritanae?⟩. 14727 (*a. 52*). 20708 Laurenti Lavinati, fla⟨mi⟩ni August(i) n(ostri). 21452 aed., ⟨II⟩viro iterum, II⟨v⟩iro qq., flam. Aug. IX 2648 (*Aeserniae*) IIIIvir. i. d., IIIIvir. quinq. bis, -i Augustali, trib. mil. leg. VI Gemell., praef. fabr., auguri, quaéstóri. X 7518 flam. Aug. II, pontifici sacrorum publicor. faciendorum. XI 2116 IIvir. quinq., -i Aug., praef. fabr. II. XIII 1684 (*Lugduni*) praef. coloniae, actori public., IIviro ab aerario, item IIviro á iúre dícundo, -i Augustali, cui divus Aurel. Antoninus centénariam procuration. prov. Hadrymetinae dedit, sacerdoti ad aram Caes. n. 2585 C. Sulp. M. fil. Galli omnibus honoribus apud suos func⟨ti⟩, IIvir., q., -is Aug., p. . . . ogen ... (*vox Celtica subest sacerdotem significans*) dei Moltini, gutuatri Marti⟨s⟩ VI (*i. sexies*). 2940 M. Magilio Honorato -i Aug., munerario, omnib. honorib. apud suos functo. *ibid.* M. Aemilio Nobili -i Aug. 5010 -is August. 5063 C. Flavio Camill⟨o⟩ IIvir. col. Hel., -i Augusti, quem ordo patronum civitatis coopta-vit. *cf. vol. II p. 1403, 34sqq. et* CORP. *indices.* -n Augg. *ad binos principes simul regnantes spectat,* Auggg. *ad Septimium Severum filiosque eius Caracallam et Getam* (*v. Geiger l. l. p. 15sqq. cf. etiam sub II 2b provinciales* -es): CORP. II 4514 (*Barcinone*) L. Caecilius ... Optatus ... missus honestá missione ab imp. M Aur. Antonino et Aur. Vero Aug., ... IIvir III, flam. Romae, divorum et Augustorum, qui r. p. Barc. ita leg(avit). V 47 (*Polae*) -n Augustor., patron. colon. INSCR Dessau 9393 impp. Augg. L. Septimio Severo Pertinaci Aug. et M. Aurelio Antonino Aug. aram gens Musunior. Regianorum curante Thulule Fue. -em Augg. d. d. p. p. VIII 8995 (*cf.* 20710) -n Augg⟨g⟩ (*tertia g erasa propter damnatam a Caracalla memoriam Getae*). 8496 (*a. 209/211*) P. Octavius Laetus fl. Auggg. p(er)p(etuus). **β** *Divorum* -es: CORP. V 4459 (*Brixiae*) flam. divi Iul., praef. aedil. pot., quaestor. aerar., sacerd. iuven. Brix., defensori reip. Brix. VIII 7986 (*Rusicadi*) flam. divi Iuli. III 386 divi Iuli -i, C. Antonio M. f. Volt. Rufo -i divi Aug. col. Cl. Aprensis et col. Iul. Philippens. *de -bus Divi Iuli cf. Hirschfeld, Kl. Schr. p. 489,4.* CORP. II 260 (*Olisipone*) flam(en) divi Aug(usti). 1534 (*Vliae*). 4279 (*Tarracone, saec. I m.*) aedili, -i divi Aug., quaest. V 5266 (*Comi*) flam. divi Aug., auguri. 5267. IX 3384 (*Aufini*). X 4641 (*Calibus*) IIIIvir. quinq., -i divi Aug., patrono municipi. XII 1585 (*Deae Augustae*) Sex. Vencio Iuventiano -i divi Aug., item -i et curatori muneris gladiatori Villiani ... ob praecipuam eius in edendis spectaculis liberalitatem. XIV 2922 (*Praeneste*) IIvir., flám. divi Aug., IIvir. q. q., patrono coloniae. 2972. 2989 aed., IIvir., flamin. divi Aug., sortilego Fortunae Primigeniae. 3014 -i divi Aug., VIviro Augustali. INSCR. Dessau 6797 (*Thuggae, a. 48*) honoribus peractis -n divi Aug. CORP. V 534 (*Tergeste*) -n divi Claud⟨i⟩. 875 (*Aquileiae, a. 105*) -i divi Claudi. 5126 IIIIviro i d., pontifici, -i dívi Claudií Bergomi, patróno, -i divi Traiani Medioláni. XI 417 (*Arimini*). CORP. V 6513 (*Novariae*) -n divorum Vespasiani, Traiani, Hadrian(i). IX 2600 (*Terventi*) -is divi Vespasiani, aedili (*sic*) Terventi. 2855 (*Histonii*). X 413 (*Volceis*). 5382 (*Aquini*) C⟨ere⟩ri sacrum ⟨D. Iu⟩nius Iuvenalis ⟨trib.⟩ coh. ⟨I⟩ Delmatarum, II⟨vir⟩ quinq., -n divi Vespasiani, vovit dedicav⟨itq⟩ue sua pec. XIV 292 decurioni col. Ost., fla. divi Vespasiani, patrono fabrum navalium Ost. CORP. V 5239 (*Comi*) flam. divi Titi Aug. Vespasiani consensu decurion. 5667 C. Plini⟨o⟩ ... Caec⟨ilio⟩ Secundo ⟨c⟩os. augur. (*i. Romae*) ... fl. divi T(iti) Aug. (*i. Comi Vercellisve*). III 12695 (*Docleae*) M. Flavio ... Frontoni sacerd. in colonis Naron. et Epidauro, ..., ⟨p⟩on⟨t.⟩ in co⟨l.⟩ Sc⟨o⟩dr., IIvir. i. d. qui⟨nq., fl⟩am. ⟨divi Titi⟩. VIII 14364 (*Vcculae*). XIV 400 (*Ostiae, a. 141*) Q. Plotio ... Romano equo publico exorn. a divo Hadriano, aed., flam. Rom. et Aug., -i divi Titi. 4142 (*ibid., a. 173*) M. Iunio ... Fausto decurioni adlecto, -i divi Titi, duumviro, ..., -i Romae et Aug. CORP. XI 386 (*Arimini*) pontif., -i divi Nervae. INSCR. Revue archéol. 1892, 2 p. 404 n. 145 -is divi Nervae designati. CORP. V 4368 (*Brixiae*) -i divi Traiani. 6520 (*Novariae*). 7375 (*Dertonae*). IX 2600 patronus municipi et omnibus honoribus in municipio Terventi functus, -n divi Traiani. 2649 (*Aeserniae*). CORP. V 8660 (*Concordiae*) proc prov. Raetiae, fla⟨mini divi Ha⟩driani, pontifici, ⟨patrono⟩ coloniae. IX 1160 (*Aeclani*) quaest., IIvir. quinq., p(atrono) c(oloniae), -i divi Hadriani, curatori operum publ. Venusiae dato ab divo Hadriano. XI 1192 flam. divi Hadriáni Augustae (*Augustae Bagiennorum?*). XIV 353 (*Ostiae*) flam. divi Hadri⟨ani⟩, in cuius sacerdotio solus ac p⟨rimus ludos⟩ scaenicos sua pecunia fecit. 390 (*ibid.*) -i divi Hadriani, salio Laurent. Lavinatiu., aedili, pr(aetori) sacr(is) Volk(ani) faci(undis). CORP. VIII 25808b (INSCR. Dessau 9403) decurioni col. Iul. Aur(eliae) Ant(onianae) Karth(aginis), -i divi Pii, magistro sacrorum Cerealium anni CCLXXVI (*a. 232?*). 6948 (*Cirtae*) IIIvir. sac(erdos) urb(is) (*i. Romae*), fl. divi M. Antonini (*M. Aurelii, ut vid.*). 7963 (*Rusicade*) fl. pp. divi Magni Antonini (*i. Severi fil.*). XIV 373 (*Ostiae*) duumviro, sacerdoti Geni col(oniae), flam. Rom. et Aug., ... aedili, flam. divi Severi, sodali Arulensi, praet. prim. sac. Volk. faciu., ordo Augustal. optimo civi ob merita. CORP. II 34 (*Salaciae*) IIvir., praef. pro IIvir., -i divorum bis. 53 (*Pace*). 3710 (*Magone*) -i divor(um) Aug(ustorum) r. p. Mag. IX 5357 (*Firmi Piceni*) -i divor(um) omnium, augur(i). 5363. XI 5635 (*Camerini*).

γ -es *propinquorum (-arum) principis*: CORP. II 194 (*Olisipone*) aed., IIvir., -i Germ. Caesaris, -i Iuliae Aug. in perpetum. III 14712 (*Salonis, a. 14/19*) pontifici, -i Iuliae Augustae. praef. fabr. X 7501 (*Gauli*) Cereri Iuliae Augustae divi Augusti, matri Ti. Caesaris Augusti, Lutatia C. f. sacerdos Augustae..., uxor M. Livi ... Optati, -is G⟨a⟩ul. Iuliae Augusti ⟨imp. perpet.⟩. XII 1872 (*Viennae*) flam(ini) divi August(i) d(ecreto) d(ecurionum), flam(ini) Germ. Caes(aris). 3180 (*Nemausi*) -is Rom⟨ae et⟩ divi Aug., item Dr⟨usi⟩ et Germ anici) Caes(arum). 3207. IV 1185 Lu⟨cret⟩i(i) Valentis, -is Neronis Aug(usti) f(ilii) perpetui. 3884. **δ** -es *praeter Divos aut vivum principem urbem Romam colentes*: CORP. II 3033 (*Compluti*) flamin⟨i⟩ Romae et Aug. d(ecreto) d(ecurionum). 4514 (*Barcinone*) flam. Romae, divorum et Augustorum (*nisi provincialis est, cf.* 4205 *p. 859, 1*). V 3427 (*Veronae*) flam. Romae ⟨e⟩t Aug. 5036 honores omnes adepto Trident., -i Rom. et Aug., praef. quinq., augur., ..., sodali sacror. Tusculanor. X 688 -i Romae, Ti. C⟨aes Aug⟩. XI 1331 (*Lunae, a. 66*) L. Titinius L. f. Gal. Glaucus Lucretianus flam. Romae et Aug., ..., curio 6955 (*ibid., a. 63; homo idem qui 1331. cf. Dessau 8902*) curio sacrorum faciundorum, f⟨l.⟩ Romae, -n Aug. beneficio Caesaris creatus. XII 647 -n Romae et Augusti. 2600 flam. Martis, flam. Romae

[Bickel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et Augusti. XIV 373. 400. 4142. CORP. II 2782 (*Cluniae*) -i Romae et divi Augusti. V 3936 (*Veronae*) auguri, -i divi Aug. et Romai. 6431 (*Ticini*) -n Romae et divi Claudii, IIIIvir i. d., pontifex, augur, salius grat(uito) d(ecreto) d(ecurionum). X 131 (*Potentiae*) Mefiti Vtianae sacr.... aed., IIIIvir., q., quinq., -n Romae et divi Augusti. 5393 (*Aquini*) pontif. minori Romae, tubicini sacror. publ. p. R. Quirit., ..., pontif., -i Romae et divi August. perpetuo ex auctor. Ti. Caesaris Augusti et permissu ⟨e⟩ius cooptato coloniae patrono. XII 1121 (*Aptae*). *nota*: CORP. IX 3609 (*Aveiae*) tubicini sacroru, -i Romae, praefecto classis Moesic. (*fortasse unus ex minoribus -bus Romae fuit, v. Dessau Inscr. III p. 572*). **ε** *usus absolutus* (*quae est ambiguitas in universum usus absoluti p. 850, 45 sqq. notata, nescio an nimis confidenter Geiger l. l. p. 21 sq. ubique ad vivi imperatoris cultum* -em *municipalem absolute dictum trahat*): CORP. III 1417 a Aescul. Pergam. et Hygiae sacrum C. Spedius Hermias -n col. Sarm(izegetusae) pos. 5630 P. Ael. Flavi dec. et IIvir. et -is Ael. Cetiensium. 14468 (*Apuli*) ⟨Aes⟩culapio et H⟨yg⟩iae ... ⟨B⟩assinus dec. col. Apul., IIvir col. Nap., flam. col. Drob(etae), flam. munic. Dier(nensis). V 7913 (*Cemeneli*) -is civitatis. XII 2606 (*Genavae*) augur, pontif., IIvir et -n in col. Equestre. XIII 1674 (*Lugduni*) Iovi o. m. Q. Adginnius ... Martinus Seq., sacerdos Romae et Aug. ad aram ad confluentes Araris et Rhodani, -n, IIvir in civitate Sequanorum. CORP. II 1074 -n, IIvir. 2126 aed., -n, IIvir municipí. 3571 IIvir. III, -i IIII. 3864 (*Sagunti*) aed., IIvir, flam. bis, salior. mag., quaestori. 3865 (*ibid.*) aed., IIviro II, -i II, quaestori, saliorum magistro. 4267. 6014 (*Liriae*) flam. bis. III 611 (*Dyrrachii*) eq. R., aed., IIvir. q⟨q.⟩, -i, augur⟨i⟩, patrono col. Dy⟨rr.⟩. 1503. 6835/7. 10496 (*Aquinci*) dec. col. Aq., dec. m(unicipii) ⟨Sin⟩g(iduni), IIvir, flam., sacerdos arae Aug. n(ostrae) p(rovinciae) P(annoniae) infer(ioris). 14359[3] (*Carnunti*) flam. o⟨mn.⟩ honorib. perfuncto. V 335 flam., patron. colon. Iul. Parent. 2071 (*Feltriae*) eq. publ., Lauren. Lav., dec., flamin. VIII 7117. 8461 sacerdos Domini Saturni et flam. 9374 (*Caesareae*) aed., IIvir., flamin(i) (*cf.* 9404 [*ibid.*] aedil., IIvir., -i Au⟨g ⟩). 9773 (*Portu m.*) aed. II, flam. II, q(uin)q(uennali). X 5829 (*Ferentini*) IIIIvir. i. d. quinq., flamin. et patron. municipi. XI 378 (*Arimini*). 414. 6014 (*Sestini*) aed., IIIIvir., flam., auguri. 6123 (*Foro Sempronii*) IIvir. quinq., quaestori, patrono municipi, -i. XII 1114 IIIIvir., flam., augur. col. I(uliae) Apt(ae). XIII 412 (CARM. epigr. 260, 1) -n item dumvir (*sc. Tarbellorum*). 1577. 11040 flam. it⟨erum?⟩. XIV 341 eq. ⟨R.⟩ decurioni ... coloniae Os⟨tiensis⟩, -i, praetori II sacra Volkani ⟨fac. ei⟩demque sodale Arulen⟨si⟩, decurioni Laurentium vici Aug. INSCR. Revue archéol. 1907, 2 p. 463 n. 154 (*a. 32/3*).

ζ -**es** perpetui *in Africa maxime, praeterea in Italia et Hispania comparent, dicti aut propter munus δι' βίου impositum, cum curiales -es annui fuerint, aut quia munere defuncti titulo honoris causa uterentur (cf. Hirschfeld, Kl. Schr. 505 sqq.; Schmidt, Rh. Mus. 47, 125 sqq.; Geiger l. l. p. 45 sqq.): in Italia*: CORP. V 4484 (*Brixiae*) eq. R. eq. p. -is perpetui sacerd. urbis Romae. X 416 (*Volceis*) IIIIvir. i. ⟨d.⟩ II qq. flam. perpetuo divi Hadriani, ab eodem equo publ. honorato. 1249 (*Nolae*) ⟨p⟩rocos. prov. Baetic., ⟨l⟩egato prov. Asiae, patron. col., ⟨fl⟩amini perpet. ⟨o⟩rdo Augustal. (*cf. Pros. imp. R. I p. 392 n. 764*). 7507 (*in insula Gaulo*) ⟨flamini divi H⟩adriani perpetu⟨o⟩. XIV 3955 (*Nomenti*) curator viae Nomentanae, patronus eiusdem municipi, -n perpetus, duumvirali potestate, aedilis, dictator IIII. INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 181 (*Grumenti*) -i ⟨perpetuo di⟩ví Augusti. *nota*: CORP. XI 4371 (*Ameriae*) Sex. Ticiaseno ... Alliano pontifici, -i Victoriae et Felic(itatis) Caesar(is) perpetuo, praef. coh...., sacerd(oti) V(ictoriae) F(elicitatis) C(aesaris). *in Hispania*: CORP. II 2479 (*cf.* 5617). 4211 (*Tarracone*) IIvir(o) munic. Consaburon. (*cf. Dessau 6936*), flam⟨i⟩n(i) perpet., ..., flam(ini) p(rovinciae) H. c. 5523 (*Cordubae*) L. Iunius ... Paulinus pontif., -n perpet., IIvir c(olonorum) c(oloniae) Pat(riciae), flam. provinc. Baet., edito ob honorem flaminatus munere gladiatorio. *in Africa*: COD. Theod. 12, 5, 2 (*a. 337*) Imp. Const(ant)inus A(ug.) ad concilium prov. Afric.: sacerdotales et -es perpetuos atque etiam duumvirales ab annonarum praeposituris inferioribusque muneribus immunes esse praecipimus. AVG. c. Cresc. 3, 29, 33 p. 439 (= OPTAT. app. 1 p. 186) ex actis Munatii Felicis -is perpetui, curatoris coloniae Cirtensis: cum ventum esset ad domum, in qua Christiani conveniebant, Felix -n perpetuus, curator Paulo episcopo dixit. *ibid. saepius. fortasse idem* INSCR. Dessau 2996. CORP. VIII 27 (*a. 383/8*) Quinto fl(amini) p(er)p(etuo), sac(erdotali) prov(inciae). 262 (*cf.* 11430) Aman⟨do fl.⟩ p. p., inter quin⟨quennali⟩cios adlecto, qu⟨i prae⟩ter summ hono⟨rariam⟩ flamoni pp. 627 in equestres turmas adlecto a divo Alexandro, -i p. p. 698 -n perpetuus factus ex conse(n)su universae civitatis Chusirensium. 703. 782 (*Apisa maiore, a. 383/92*) ⟨collegiu?⟩m -um perpetuorum. 828. 858. 989 (*Missuae*) Fl. Arpacio, fl. pp huiusce civitatis, ..., v. c. 993 Martialis ..., sacerdos publicus, omnibus honoribus functus, et Martialis filius, -n perpetuus, aedilis. 1277 (*cf.* 14772) curante Aemilio Victore v. e., fla. p. p., curatore reip. 2343 (*Thamugade*) sacerdot⟨a⟩lis p(rovinciae) A, IIv⟨ir⟩ II et q(uin)q(uennalis) p(raefectus) i(ure) d(icundo) in col. Thysdritana, f. p. 2397 Sertiae ... fl(aminicae) p(er)p(etuae) M. Plotius Faustus, ..., fl. pp., coniugi (*cf.* 17904 M. Plotio Fausto eq. R., ..., fl. pp., sacerdoti urbis, M. Pompeius Quintianus eq. R., fl. pp., parenti carissimo). 2661 (*Lambaesi*) cur. Aelio Rufo v. e., fl. pp., cur. r. p. 2723. 4194 (*cf.* 18490). 4249 (*cf.* 18503) ⟨V⟩erecundensium incolae et -i per⟨petuo⟩ et principi. 4333 electus fl. pp. in civitatem sua. 4585 (*Dianae*) Saturio q., aedilis, IIviru., pontifex, fl. pp., sacerdos. 4764 fl. p. 5335 (*Calamae*) fl. pp., augur. 5351 (*ibid.*) -i perpetuo Ammaedarensium, ... curatori ... facto a divo Nerva Traiano. 5365 flam(inicae) perp. ob insignem liberalitatem ... etiam ob merita ... flam. Aug. pp. patris eius 6711. 7110. 8210. 8309 simulacrum deae (*Telluris Genetricis*) ... Honoratus pont., fl. pp., dono dedit. 11174 fl. p. 11999 fl. perp. 12300 flam. perp. 14372. 15589 fl pp., patronus Cerealium. 15726 fl. p. p., IIvir col. Sic(cae). 17656 ⟨fla⟩men perp. 22729 (INSCR. Dessau 9394) flam. perpetuo divi Traiani. 25371 (INSCR. Dessau 5472) fl. perpetus templum Victoriarum...⟨dedicavit⟩. 26255 (*Vchi maiore, a. 197*; INSCR. Dessau 9401) sacer(dos) Cerer(is) c(oloniae) I(uliae) K(arthaginis)..., flam. p. p. 26615 (*Thuggae, ca. a. 126*; INSCR. Dessau 9404) sac(erdoti) Cer(eris)..., IIviro, flam. perp. c(olonorum) c. I. K. INSCR. Dessau 8914 (*a. 197*) -n perp. 9392 principis gentis Numidarum et -is perpetui. 9407 in quinq. decur. adlecto a divo Pio, fl. perp. 9510 fl. pp., presidali (*cf.* CORP. VIII 2403). *Christianos -es perpetuos v. p. 851, 2. simul plurium municipiorum homo idem* -n perpetuus: CORP. VIII 2407 eq. Rom., fl. p. in ... civita⟨t⟩ib. duabus col. ⟨Th⟩amug. et mu⟨n⟩icipi Lambaesitani. 8318/9 (*a. 169*) equo publico ab imp. exornatus, fl. pp. IIII col(oniarum) Cirt(ensium) et Cuic(uli), pontifex). *nota fratrum utrumque* -em perpetuum: CORP. VIII 1419 (*cf.* 15212) C. Memmio Felici -i Aug perp. utriusque partis civitatis Thignicensis C. Memmius Fortunatus flam. Aug. perp. utri[us]usque partis civitatis Thignicensis propter ..., affectionem fraternam. 4197 (*Verecundae, a. 212*) L. Propertius L. f. Victor vet. ob honorem flamoni perpetui ab ordine in se conlati ..., L. Propertius Martialis vet. fl. p. p. frater. *fit ut munus* -is perpetui *simpliciter* flamonium *vocetur*: CORP. VIII 2372 fl. pp. ob honorem flamoni. 4767 (18701). 12018 Plutoni ... sacr.... flam. pp. divi Hadriani, ..., ob h⟨ono⟩rem flam. INSCR. Revue archéol. 1911, 2 p. 487 n. 99 (*Lambaesi, saec. III in.*) -n perpetuus functus flamonio Commod. Herculaneo. *iteratum esse* flamonium perpetuum *unicus titulus vult*: CORP. VIII 12299 (*Bisicae*) fl. p. II cur. r. p. *eiusdem fere aetatis simul plures* -es perpetui *noti sunt in eodem municipio: Dianae*: CORP. VIII 4582 Victoriae Augustorum (*i. M. Aurelii et L. Veri*) sac. ... ex testamento ... fl. pp. ... fl. pp. heres eius. 4588 (*a. 164/5*) fl. pp....ob honor. fl. pp. 4594 (*a. 197*). 4596 (*a. 200*). 4597 (*a. 201/2*). 4600. *Cirtae*: CORP. VIII 6711 (*a. 198/211*). 19512 (*ca a. 176*). *Thamugade*: CORP. VIII 2388 (*a. 364/7*) curantibus ... Fl. Aquilino ff. (*sic*) pp., Antonio Petroniano ff. pp., Antonio Ianuiariano ff. pp. *accedit*: CORP. VIII 2403 (*cf.* 17824. *ca. med. saec. IV*) albus ordinis col(oniae) Tham(u)g(adensis) ... Plotius Florentinus vir p(erfectissimus), fl. p....sacerdotales (*i. provinciae*)... Antonius Victor fl. p. *in hoc albo triginta sex viris nota* fl. p. *ascripta est*. CORP. VI 1686 (*a. 321*) coloni coloniae Aeliae Hadrianae Aug. Zamae Regiae ... Antonianus v(ir) e(gregius), flam. Aug. p. p., aug., ... Rufinus v. e. fl. Aug. p. p., p(ontifex), s(acer)d(os) S(aturni). **b** -**es** *provinciales (v. Hirschfeld, Kl. Schr. p. 471 sqq; Brandis, PW. II 471 sqq. Ἀρχιερεύς). plena dictione numinis significatio per genetivum expressa simul cum provinciae significatione et ipsa per genetivum expressa additur. absoluto usu nomen provinciae nihilo setius plerumque adicitur. id quoque fit, ut provinciae genetivo omisso,* Augusti *sim. addito difficile discernatur, utrum provincialis an municipalis -n dicatur. ceterum cultus provincialis praecipue ad vivum imperatorem spectat (Hirschfeld l. l. p. 489 sq.)*: **α** *in Narbonensi*: CORP. XII 6038 (*lex de officiis et honoribus* -is *provinciae Narbonensis aetatis Augusti aut Vespasiani*) 1 ⟨-n cum rem divinam faciet sacrificab⟩itque, lictores ⟨... ei apparento⟩. 6 ⟨uxor fla⟩minis veste albá aut purpurea vestíta f⟨estis diebus⟩. 9 de honoribus eius qui -n f⟨uerit. si qui -n fue⟩rit, adversus hanc legem nihil fecerit, tum is qui -n erit.... 12 quó anno fla⟨men fuerit...⟩. 16 eisque diebus, quibus, cum -n esset, sacrificium fecerit. 17 si -n in cívitate esse des⟨ierit⟩ (*i. decessit aliove quo modo in civ. esse desiit*). 18 eí subrogatus erit. 20 annuorum flámin⟨um⟩ 21 -i Augus⟨tali⟩. 3183 (*Nemausi*) luperco (*i. Romae*), flam. provinciae Narbonensis. 3184 (*ibid.*) pontifici, -i provinciae Narbonénsis. 4323 (*Narbone*) tauropolium provinciae Narbonensis factum per C. Batonium Primum -em Augg. (*Geiger l. l. p. 15 municipalem putat*), pro salute ... impp. L. Septimi Severi ... et M. Aureli Ant. Aug.

β *in Hispania citeriore* (*cf.* TAC. ann. 1, 78): PLIN. epist. 2, 13, 4 ipse citerioris Hispaniae (scis, quod iudicium provinciae illius, quanta sit gravitas) -n proxime fuit. CORP. II 3329 L. Post⟨u⟩mius Q. f. Serg Fabull⟨us⟩ ⟨fl⟩am⟨en⟩ August⟨o⟩rum provinc. His⟨paniae cit.⟩, ⟨tri⟩b. m⟨il.⟩ leg. VII, IIvir coloniae Salariae, et Manlia L. f. Silana flaminica eiusdem provinc. d. ⟨d.⟩. 3418 (*Carthagine nova*) -i conventus Carthaginiensis statuam decrevit conventus Carthaginiensis. 4188 (*Tarracone*) C. Aemilio ... Fraterno ... flamin(i) p(rovinciae) H. c.... p. H. c. 4189 (*ibid.*) 4191 (*ibid.*) flam(ini) Romae et divorum Augu-st(orum) p(rovinciae) H. c....Segobrigenses. 4196 (*ibid.*) -i designato. 4199 (*ibid.*) -i divor. et Augustorum provinciae Hispan. citerioris. 4202 (*ibid.*) flam. p. H. c., curatori templi, praef. murorum col. Tarr

[Bickel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ex d. d. 4205 (*ibid.*) -i Romae, divor(um) et August(orum) p(rovinciae) H(ispaniae) c(iterioris) p(rovincia) H. c. (4514 *v. p. 856, 76*). 4211 (*v. p. 857, 59*). 4215 (*ibid.*) p. H. c. . . . sacerdoti convent. Bracari, -i p. H. c. 4217 (*ibid.*) flam. divi Claudi, praef. orae mar.t, -i divorum et Augustor. p. H. c. provinc. Hispania citerior. 4223 (*ibid.*) sacerd. Rom. et Aug. convent. Asturum, . . ., -i Augustali p. H. c. p. H. c. (6094). 4224 (*ibid.*) aed., q., -i Romae et Aug., IIvir. 4225 (*ibid.*) -i Romae et Aug. provinc. Hispan. citer. . . . p. H. c. 4226 (*ibid., idem qui* 4225) flam(ini) Aug. prov(inciae) Hisp. citer. 4227 (*ibid.*) allecto Italicam excusato a divo Pio, -i p. H. c. p. H. c. 4230 (*ibid.*) electo a concilio provinc. ad statuas aurandas (curandas *Hirschfeld*) divi Hadriani, flam. p. H. c. p. H. c. 4231 L. Numisio . . . Montano . . . -i p. H. c. p. H. c. 4235 (*ibid.*) p. H. c. . . . flam. Romae divorum et Augustorum prov. Hisp. citer. 4238 (*ibid.*). 4239 (*ibid.*) -i divorum Aug. provinciae Hisp. citer. 4242. 4249 (*ibid.*) flam. Rom., divor. et Aug. p. H. c. 4251 (*ibid., aetate Titi*) flam. p. H. c. . . . p. H. c. 4252 (*ibid.*) flaminicae, uxori L. Caecili Porciani flam. p. H. c. p. H. ⟨c.⟩. 5124 (*Asturicae*) ⟨s⟩acerdoti Rom(ae) et Aug., -i des(ignato) pro(vinciae) H. c. 6093. INSCR. Revue archéol. 1908, 2 p. 442 n. 149 flam. Augustor., pontif., . . ., -i provinc(iae) H. c. bis (*cf.* HERMOG. dig. 50, 4, 17 pr. sponte provinciae sacerdotium iterare nemo prohibetur). *γ in Baetica*: CORP. II 1663 (*Tucci*) L. Lucretius Fulvianus -n col. immunium provinciae Baetic., pontifex perpetuus domus Aug. . . . Lucr. L. f. Campana flam(inica) perp. domus Aug. 2220 (*Cordubae*) -n designatus provin⟨c.⟩ Baet. 2221 (*Cordubae, a. 216*) ⟨flam⟩ini divor. Aug. provinc. Baet⟨icae⟩. huic consummato hono⟨re flam⟩oni . . . consensu concili universae prov. Baet. decreti sunt honores, quantos quisque maximos plurimosque -n est consecutus cum statua. 2224 (*ibid.*) -i divor. Aug. provinc. Baeticae. 2344 (*Mellariae, a. 101*) -i divorum Augg. provinciae Baeticae . . . hic provinciae Baeticae consensu -i⟨s⟩ munus est consequutus . . . peracto honore flamin. 3271 (*Castulone*) -i Augustali in Baetica primo. 5523 (*Cordubae, v. p. 857, 61*). *δ in Lusitania*: CORP. II 35 (*Salaciae*) flam. provin⟨c.⟩ (5184 *Caetobrigae*). 473 (*Emeritae*) divo Augusto Albinus Albini f. -n divi Aug. prov(inciae) Lusitaniae. 5264 (*Augustae Emeritae, a. 77/8*) -e provinciae Lusitaniae. *ε in Alpibus, al.*: CORP. V 7259 (*Segusione*) -i Aug. provinciae ⟨C⟩ottianae. 7907 (*Cemeneli, a 181*) -i provin⟨c⟩(iae) Alpium maritimarum. CORP. III 1482 (*Sarmizegetusae*) fl. coloniarum, eq. p. VIII 7987 (*Rusicadi*) Caecili Galli flamin. provinciae. 9409 (*Caesareae*) -i provinciae. X 7599 (*Caralibus Sardiniae*) IIIIviro iur. dic. quinq., perpetuo -i divor. Aug. ex consensu provin. *Eickel.*

2. ⁿflāmen, -inis *n.* [*a* flare. *Th.*]. *de declinatione*: PROB. inst. gramm. IV 120, 27 monoptota . . . quae unum casum habere reperiuntur tantum, ut puta . . . -e, id est flatu ventorum; . . . aliqui . . . ab hoc -e, id est flatu ventorum, aptote voluerunt singulari numero pronuntiari, at vero pluraliter -a declinari. *legitur fere abl. sing.* (ENN. ann. 444 ACC. trag. 390 VARRO Men. 224 CIC. Arat. 117. 198 *al., v. Neue-Wagener³ 1 p. 737, ubi corrig.* STAT. Theb. 10, 914; *add.* PROP. 3, 5, 29 ALBINOV. carm. frg. 9 PETRON. 123, 196 *al.*) *et nom. acc. plur.* (LVCIL. 870 CIC. Arat. 22. 70. 100 LVCR. 1, 290. 6, 135 *al.; v. Neue-Wagener³ l. c., ubi corrig.* STAT. Theb. 5, 421; *add.* OV. epist. 10, 114 GERM. frg. 4, 67. 80. 5, 5 *al.*). *ceteri casus: nom. sing. vitandum docet* SERV. georg. 2, 293 (*v. supra p. 832, 77*). *acc. sing.*: CIC. Arat. 10 ENNOD. opusc. 1, 30 p. 269, 25. *gen. sing.*: ENNOD. opusc. 2, 51 p. 303, 23 GREG. TVR. virt. Mart. 1, 9 p 593. *gen. plur.*: ENNOD. epist. 2, 9, 3 p. 49, 4. *dat. plur.*: OV. ars 3, 99 ARNOB. nat. 1, 2 p. 4, 24. GLOSS. φύσημα. -e flatu. flatu ventorum (*cf. l. 45. 46*). -a venti. *vox fere poetarum, in sermone pedestri nonnisi apud* APVL. ARNOB. AMBR. HEGES. AVG. (*?*) serm. ENNOD. GREG. TVR., *fort.* CORP. X 3967 (*v. p. 861, 22*). [*dub.*: PANEG. 6 (7), 18, 6 p. 215, 26 *v. adn. crit.*] *in codd. passim abit in* flum-, *velut p. 860, 5. 47*. AVIEN. Arat. 1583 *al.* *confunditur cum* 1. flamen: *p. 853, 74.*

1 *de vento*: **a** *i. q. flatus* (*sc venti; acced.* venti, ventorum *l. 66. 68 sqq. 73. 75 al.*): ENN. ann. 444 aquilo . . . suo cum -e (*opp.* spiritus austri). LVCIL. 870 nec ventorum -a flando suda (*v. p. 913, 3*) secundent ([*cf.* VARRO Men. 224 dum nos ventus -e sudo suavem ad patriam ducit]. ventorum -a *fere i. q. venti*: ARNOB. nat. 1, 30 *disposuit deus.* per- 2, 37 conticescent HEGES. 5, 53, 1 l. 73 mutata. AVG. serm. ed. Mai 73, 3 DRAC. laud. dei 1, 707 DYNAM. Inscr. christ. Rossi II p. 71, 40ᵃ, 7). CIC. Arat. 198 sin gravis inciderit vehementi -e ventus (*Arat. 423 δεινὴ ἀνέμοιο θύελλα*). CATVLL. 64, 107 turbo contorquens -e robur. 64, 239 pulsae ventorum -e nubes. 64, 272 *undae* tarde primum clementi -e pulsae (*syn.* 269 flatu *sc. zephyri*). LVCR. 1, 290 sic igitur debent venti quoque -a ferri (*sc.* veluti . . . flumen). 6, 135 crebram silvam cum -a cauri (*v. vol. III p. 658, 18. 659, 6*) perflant (*syn.* 6, 139 flatus). CIRIS 404 supprimite o paulum turbati -a venti! (*voc.*). PANEG. in Mess. 124 fera discordes tenuerunt -a venti. PROP. 3, 5, 29 quid -e captet eurus. OV. am. 1, 6, 54 Borea . . . huc ades et surdas -e tunde fores! ars 99 me -bus venti maioris iturum . . . provehat aura levis. met. 1, 59 cum sua quisque regant (*sc. venti*) diverso -a tractu. 11, 664 deprendit in aequore navem auster et ingenti iactatam -e solvit. LVCAN. 5, 217 tumidus boreae post -a pontus. SIL. 2, 291 *v. vol. III p. 659, 6.* 4, 323 molem . . . profundi nunc huc alterno, nunc illuc -e gestant *boreas et eurus.* 5, 504 zephyrus quatit . . . -e lucos. 6, 527 nos . . . moderato -e lenes vexerunt zephyri. 7, 243 dum desinat aura (*sc. fortunae*), sinusque destituat tumidos subducto -e ventus (*syn.* 241 flatu). 8, 97 si qui te referant converso -e venti. 12, 7 Riphaea rigent Aquilonis -e (flumina *codd., corr. Ruperti*). 16, 364 ad zephyri nova -a (*sc zephyri -bus conceptum*) . . . genetrix effuderat *equum.* 17, 207 -a comprimit auster . . . fera STAT. Theb. 7, 809 laborantes concepto -e terrae ventorum. AVIEN. Arat. 1740 -e venti (1739 flabra aquilonis). CLAVD. rapt. Pros. 1, 73 boreas . . . pelagus . . . sonoro -e rapturus. 2, 85 (*ad Zephyrum*) -e largo rura fove! carm. min 26, 92 nec Austri -a nec saevo Sirius igne nocet. CYPR. GALL. exod. 331 ventus -e multo auster adest. CORIPP. Ioh. 4, 833 optato veniat si -e ventus. CARM. poet. min. III 27, 2 -e confidens notus (*ibid.* 3). V 70 (= ANTH. 484), 3 *venti* bis seno circumdant -e mundum (*ibid.* 16). EVG. TOLET. carm. 73, 2. CARM. epigr. 1177, 3 (*aet. inc.; ut vid., saec. I p. Chr.*). *v. vol. III p. 658, 18.* -n Austri, Aquilonis *sim. poetice ad indicandam caeli regionem* (*cf. infra l. 65*): CIC. Arat. 10 Aries . . . -n ad Austri inclinatior (*Arat. 238 νοτιώτεροι*). 22 quem (*Perseum*) summa ab regione Aquilonis -a pulsant (*Arat. 250 ἐν βορέῳ*). 100 inter -a venti, *sc. Austri* (*Arat. 321 νότοιο*). AVIEN. Arat. 951 qua praecipitant borealia -a sese (*syn.* flabra. *Arat. 480 ἔγγυθεν . . . κατερχομένου βορέαο*).

b *i. q. ventus ipse (ita tamen, ut a* vento *distinguatur l. 30. 32. 39 al.), praesertim ventus prosper, aura*: ACC. trag. 390 profusus -e hiberno gelus. CIC. Arat. 70 -a vitant. CATVLL. 64, 9 levi . . . volitantem -e currum (*i. navem*). VERG. Aen. 4, 241 rapido pariter cum -e. 5, 832 ferunt sua -a classem (SERV. sua: prospera, a puppi venientia. CLAVD. DON. flatibus prosperis. *cf.* AVSON. 394, 33 quotiens tua -a cessant). Aen. 10, 97 ceu -a prima cum deprensa fremunt silvis et caeca volutant murmura, venturos nautis prodentia ventos. PROP. 2, 9, 33 non sic incerto mutantur -e Syrtes. OV. epist. 10, 114 vos quoque crudeles, venti . . . -aque in lacrimas officiosa meas. met. 1, 263 quaecumque fugant inductas -a nubes. 1, 528 (*syn.* venti, levis aura). 2, 875. 7, 629 ramis . . . sine -e motis (11, 600 non moti -e rami). 13, 183 nulla aut contraria classi -a erant. fast. 2, 455 -a non constant (*syn.* venti, aura). 3, 599 ingenti. 4, 18 dum licet et spirant -a, navis eas. ALBINOV. carm. frg. (Sen. suas. 1, 15) 9 rapido desertam -e classem. GERM. frg. 4, 67 ponto non -a desunt. 4, 80 -aque assiduo terris instantia pulsu. 5, 5 ventos et -a cuncta Aeolus *disposuit.* PETRON. 123, 196 rigido concussae -e nubes (*ibid.* 197 venti). VAL. FL. 2, 429 iam -a portant *ratem.* 3, 732 -a conticuere (*syn.* flatus). 4, 98. 5, 683 Thessalicis referent hos -a terris. 7, 25 grataque iam fessis descendunt -a remis. SIL. 9, 358 mitia . . . agitant . . . -a culmos (359 ventus). 9, 491 (*Aeolus*) ventis positus custos, cui -a carcer imperio compressa tenet. 11, 483 placide attulerant . . . -a terris Magonem. STAT. Theb. 3, 257 abacto -e nubes mulcet iners aestas (*ibid.* 255 ventorum pace). 3, 672 torrens, animos cui verna ministrant -a (*P*, flumina *B M*). 5, 295 surgentia caelo -a. 5, 421 exhausta quierunt -a (*ibid.* 419 procellae). 10, 914 coeunt ipsae sine -e nubes. APVL. mund. 8 venti atque -a (*Scriv.*, aquae flammae *codd., cf. π. κόσμου 4 p. 394, 17 ἄνεμοί τε καὶ πνευμάτων διαφοραί*) et fulmina. met. 11, 5 maris salubria -a. 11, 25 tuo nutu spirant -a. NEMES. cyn. 275 cesserunt -a ponto (*i. venti mitiores, opp.* boreas). ARNOB. nat. 1, 2 p. 4, 24 emortuis . . . -bus (*syn.* venti). AVIEN. Arat. 402 stata -a (*Arat. 152 ἐτησίαι*). 1583 *bis* (1584 flabra). 1680. PRVD. cath. 10, 145 vaga -a et aurae. CLAVD. 3, 71 -e fracto. 7, 36 *bellator* -e crebro turbidus. 15, 522 obvia . . . fracturum -a collem. 20, 312. 24, 57 prospera (DRAC. Romul. 8, 384). 26, 273. carm. min. 30, 201 molli. PAVL. NOL. carm. 17, 184 vela cordis pandimus Christo referente laetos -e dextro. CYPR. GALL. iud. 241. CARM. de resurr. 243 meliore. 389 -a laeta tenete. DRAC. Romul. 7, 142 mollior aura . . . tantum bona -a mittat (*ibid.* 141 ventos). ENNOD. epist. 2, 9, 3 p. 49, 4 quotiens nullo -um puppes iuvantur impulsu. carm. 1, 6, 17 p. 522 -a . . . lassis tenerum factura soporem. 1, 7, 44. GREG. TVR. Mart. 1, 9 p. 593 impulsu -is. *ad indicandam caeli regionem* (*cf. supra l. 17*): PRISC. periheg. 938 supra Babylona vides ad -a (*unus cod.*, flumina, flumine *cett.*) vasta Cissos *eqs.* (*Dionys. orb. terr. 1014 ἐπὶ πνοιὴν βορέαο*).

tropice c. gen. rerum incorporalium fere i. q. prosperitas secundans (*similiter supra l. 59 et alibi in sollemni vitae humanae cum navigatione comparatione*): AMBR. hex. 3, 5, 24 p. 75, 11 successuum -e (*Schenkl*, -a *sive* flumina *codd.*) propero ligno currere. serm. 22, 5 dans illi flabra iustitiae, sapientiae -a, remigia devotionis.

translationes a notione venti, aurae profectae: plur. i. q. aura tenuis (*de re tenuissima*): ENNOD. carm. 2, 47, 2 (*laudatur summa tenuitas murenae, i. catenae collaris, auri metallo in virgulis lentescente contextae*) aurea per nebulas dissolvit fila magister, luserunt (*i. ludendo fecerunt*) dociles -a fulva manus (*similiter* spiritus, ventus, aura *in* carm. 46, 48, 49 *idem argumentum tractantibus*). *plur. i. q. aura popularis*: ENNOD. carm. 2, 81, 3 lubrica te dubii dum poscunt -a vulgi.

2 *non de vento*: **a** *i. q. exhalatio, emanatio*: *α sideris*: CIC. Arat. 117 quorum stirpes tellus amplexa prehendit, haec augens anima vitali -e mulcet *Sirius.* *β corporis: torpedinis*: CLAVD. carm. min. 49, 17 *torpedo* si . . . curvis frenari senserit hamis . . . per

[Dittmann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

undas pigra venenatis effundit -a venis. *chelydri*: ENNOD. opusc. 1, 30 p. 269, 25 neminem contigit chelydros ante videre quam exitium, dum per -n prodigiosum, e (et *codd.*) corporis fabrica ut assolent animae, in auras evolaret. **b** *de tibiae flatu*: HOR. carm. 3, 19, 19 cur Berecyntiae cessant -a tibiae? NEMES. ecl. 1, 16 calamos et dissona -a Mopsi. PRVD. apoth. 845 quem musica tibia flatum concipit, aut ille est presso modulamine parcus aut tumidum largo sublimat -e bombum. *dubitanter huc rettulerim*: MART. CAP. 9, 997 habes senilem Martiani (-ne *codd.*) fabulam, miscello (-a *Scalig.*) lusit quam lucernis -e Satura (*'afflatu, inspiratione' alii interpretantur*). *ibid.* 999 Felicis . . . Capellae . . . -e (*'impulsu' alii interpr.*). **c** *i. q. spiritus*: ENNOD. opusc. 2, 51 p. 303, 23 hic (*adv.*) resupinae cervicis ex secessu pectoris (*i. ex intimo pulmone*) quicquid habuit -is (h. spiritus -is *pars codd.*) ructus evomuit. **d** *plur. fere i. q. inflatio* (*?*): ENNOD. carm. 2, 68, 4 (*de gluttone, opus eius carpente*) mandere nos pergis, sed venter commoda nescit: -a nam vacuis stringis imaginibus (*interpretatio incerta; forte i. q. inflatum ventrem coartas, cogitata scilicet et notiones, non cibos solidos hauriendo*). **e** *fort. i. q. inspiratio*: IVVENC. 1, 85 *Elisabeth, Mariae partum annuntians*, divinae vocis completa est -e (*sic unius cod. var. l., prob. Huemer*; flu- *C*, fa- *plerique rell., fort. recte, cf. p. 228, 32*) sancto (*cf.* ITALA *et* VVLG. Luc. 1, 41 et repleta est spiritu sancto). **f** *fort. i. q. flatura*: CORP. X 3967 Eutychus vilic(us) á plúmbo Euagogus a flam. fecerunt sibi et suis. a flam(ine), *i. a flatura, dubitanter proposuit Mommsen. cf. l. c.*

epitheta (*selecta*): clemens (CATVLL. 64, 272), dextrum (PAVL. NOL. carm. 17, 184), fera (PANEG. in Mess. 124 SIL. 17, 208), gratum (VAL. FL. 7, 25), hibernum (ACC. trag. 390), incertum (PROP. 2, 9, 33), ingens (OV. met. 11, 664 fast. 3, 599), largum (CLAVD. rapt. Pros. 2, 85), leve (CATVLL. 64, 9), mitia (SIL. 9, 368), moderatum (SIL. 6, 527), molle (CLAVD. carm. min. 30, 201), nova (SIL. 16, 364), placida (SIL. 11, 483), prima (VERG. Aen. 10, 97), prospera (CLAVD. 24, 57 DRAC. Romul. 8, 384), rapidum (VERG. Aen. 4, 241 ALBINOV. carm. frg. 9), rigidum (PETRON. 123, 196), salubria (APVL. met. 11, 5), sonorum (CLAVD. rapt. Pros. 1, 73), sudum (LVCIL. 871 VARRO Men. 224), vehemens (CIC. Arat. 198), verna (STAT. Theb. 3, 671), vitale (CIC. Arat. 117).

verba (*selecta*): -a descendunt (VAL. FL. 7, 25), ferunt (*et comp.*) (VERG. Aen. 5, 832 VAL. FL. 5, 683 SIL. 11, 483), flant (*et comp.*) (LVCIL. 870 LVCR. 6, 136), fremunt (VERG. Aen. 10, 97), mitescunt (CLAVD. 26, 173), quierunt (STAT. Theb. 5, 420), secundant (LVCIL. 871), spirant (OV. fast. 4, 18 APVL. met. 11, 25). *Dittmann.*

?flāmentum, -ī *n.* [*cf.* **c.** 2. flamen. *Th.*]. FVLG. myth. 1 praef. p. 5 egredimur nautarum in morem, quos tempestatum flagitamento (flamento *cod. interpol. E*) confractos exoptata reduces excepit ripa.

[**flāmica**] *v.* flaminica *p. 862, 23.*

flāmina, -ae *f.* [*ab* 1. flamen. *Th.*]. CORP. IX 5841 (*Auximi*) Vibia L. f. Marcella flamina August. marito. *formam singulariter pro* flaminica *obviam errori tribuit Mommsen Corp. IX ind. p. 772. 777.* [*varia lectio codd.* PAVL. FEST. p. 65 flamina *LP pro* flaminica]

flāminālis, -is *m. ab* 1. flamen. *qui flamonio municipali vel provinciali functus est* (*v.* flamen *sub II 2*). *cf.* sacerdotalis *atque etiam* flaminicius. GLOSS. flamonium honor pontificalis quo qui functus fuerit apicem optinet dignitatis et dicitur -is. CORP. II 983 (*cf.* INSCR. Ephem. epigr. VIII p. 385 n. 89) C. Varinio Fido aed., IIIviro, -i provinciae Baeticae annorum LXX. Varinia Flaccina filia, c(larissima) f(emina), fecit. 4248 (*Tarracone*) C. Val. Arabino Flaviani f. Bergido F(laviensi), omnib. hon. in re p. sua func., sacerdoti Romae et Aug., p. H. c. ob curam tabulari censualis fideliter administr., statuam inter -es viros positam exornandum (*sic*) univers(i) censuer(unt). V 5132 (*Bergomi*) v(ivus) f(ecit). L. Blandius C. f. Vot. IIIIIIvir et Augustalis et -is (et -is *versus postea insertus*) sibi et Valeriae L. f. Rusticae uxori. VIII 20576 (*Thamallae*). IX 2597 (*Terventi*) L. Lucretius L. f. Volt. Cordus IIvir quinq. -is patri. 3437 (*Peltuini*) C. Pausculano C. f. Quir. Maximo aedili quinq., praef. iuris dic., quaestori alim(entorum), -i Aug. *nota*: INSCR. Revue archéol. 1898, 2 p. 437 n. 99 Sex. Marci Marciani -is viri p(er)p(etui) (*?*) filio ob honorem patris eius aedili suo Forenses. *distinguendum est cogn.* Flaminalis: CORP. V 7852 d. m. Victorinaes Flaminális. VIII 16911 (*cf.* 4836) Flaminali⟨s⟩ Saturi ⟨f.⟩ qui flamonium c(ivitatis) N(attabutum) c(onsecutus). 25428. *al. cf. Onomast.*

×flāminātus, -ūs *m.* [*ab* 1. flamen. *Th.*]. *recentior vox quam syn.* flamonium, *traditur de flaminis munere in municipiis, provinciis et fortasse etiam in curiis municipalibus (cf.* flamen *sub II 1 a et II 2). titulos, ubi scripturae compendium* fl. *sive* flam. *tam* flamonium *quam* flaminatus *explicari potest, in unum collegi sub* flamonium *p. 876, 29 sqq. cf. etiam* flaminicatus. CORP. II 1935 (*Lacippone*) Iuventuti Aug(ustae) C. Marcius ⟨N⟩iger ob hono⟨r⟩em f⟨l⟩aminatus (*syn.* flamonium *Lacippone* II 1936). 3711 (*cf. p. 963. Magone in Baleari insula minore, saec. II in.*) aedilicius, iter(um) IIviratu in insula functus (functo *p. 963*), etiam -u provinciae Hispaniae citerioris. 5523 (*Cordubae*) pontif., flamen perpet., IIvir c(olonorum) c(oloniae) Pat(riciae), flam(en) provinc(iae) Baet(icae), edito ob honorem -us munere gladiatorio. III 3288 (*Mursae*) dec. col. Murs., ob honorem -us tabernas... fecit. VIII *passim*. 12278 (*Avittae B.*) ⟨ob honorem f⟩laminatus. 18214 (*Lambaesi*) curiae Hadrianae..., ob honorem flaminat. perpet., quod (*putes* flamonium *scribam cogitasse*) in se absentem contuler. (18234 [*ibid.*] ob honor. flam. perpet., quem in se absentem contuler.; *v. p. 855, 17*). 26606 (*Thuggae*) Quadratus flamen divi Aug., pont(ifex) c(oloniae) I(uliae) K(arthaginis), in quinque decurias ⟨adlectus ab imp. Anton⟩ino Aug. Pio ob honorem -us sui perpet⟨ui⟩ patriae suae theatrum . . . sua pec. fec(it). XII 408 (*Massiliae*) L. Dudistio ... Novano pontif. Laurentinorum, orn(amentis) flamin(atus) colon. Aquens. exorn(ato).

?flāminea, -ae *f. v.* flaminica *l. 21. 22.*

flāmineum, -ī *n.* GLOSS. IV 343, 31 Babylonicum. V 599, 29. 619, 24 est orarium croceum. NOT. Tir. 55, 63. *vox novicia inde ficta, quia flaminis uxor flammeo assidue utebatur* (*cf.* PAVL. FEST. p. 89).

flāmineus ἱερεὺς Καίσαρος GLOSS. III 237, 68. *cf.* flaminicus.

flāminia *v. p. 864, 65.*

×flāminica, -ae *f.* [*ab* 1. flamen. *Th.*]. *per* -ā- *scribitur* CORP. XII 2823. 3175. *syn.* flamina, -ae *v. sub v. vitium fortasse scripturae est* CORP. V 6954 flaminicia (*eadem mulier* 7629 *audit* flaminica; *v. p. 863, 43*); *item errori aut scriptoris aut codicum deberi videtur forma* HIER. epist. 123, 8 flaminea. *cf. tamen* POMP. TROG. Prisc. gramm. II 149, 6 flaminea *cod. D* (*pro* flaminicae) *et masc.* flamineus (*v. sub v.*). flamica *traditur* CORP. III 154 (*v. p. 863, 55*). -a *absolute dicta uxor Dialis primordiis populi Romani Iovis sacerdos fuit marito associata Diali* (*cf.* PAVL. FEST. p. 92 MACR. sat. 1, 16, 30). *aetate imperatoria Iunonis sacerdos habebatur; testimonium Plutarchi immerito ab Otto, Philol. 64 p. 216; Wissowa, Rel. u. Kult.² p. 516, 2; Samter, PW. VI 2490 spretum* quaest. Rom. 86 p. 285ᴬ *τὴν Φλαμινίναν ἱερὰν τῆς Ἥρας εἶναι δοκοῦσαν firmat* HIER. adv. Iovin. 1, 11 p. 254ᴮ (*cf. Bickel, Diatribe in Sen. frg. I p. 438*). *ceterum iam extremis saeculis liberae rei publicae, cum Iuppiter et Iuno quasi Ζεὺς et Ἥρα artissime inter se coniungerentur,* -am *paullatim Iunonis flamonium suscepisse putabimus, et primo quidem in caerimoniis coniugalibus (cf. Roscher, Lex. d. gr. u. röm. Myth. II p. 590), quarum Plutarchi quoque locus est. et quae peculiare flamonium obtinebat Augustae* -a *provincialis ex institutis primi saeculi Christiani praeter flamonium mariti flaminis Augusti (v. sub 6), eius exemplum* -am *urbanam sacerdotem Iunonis fuisse apparet. prima Augusta, Livia in orbe Romano se pro Iunone coli voluit (cf. Wissowa l. l. p. 186, 2). accuratius quominus definiamus, quo saeculo* -a *Iunonis sacerdos haberi coepta sit, obstat quod inde ab anno a. Chr. n. 87 usque ad a. 11 flamonium Diale cessavit. synonymo usu* sacerdos *adhibetur maxime in cultu imperatorio; velut* -a divae Augustae (*v. sub 5b*) *et* sacerdos divae Augustae (CORP. III 651. 1796. 6361. V 4458. X 5413. XI 415. 6172) *invicem ponuntur. absolute* -a *praeter Dialis uxorem, quae primum locum in usu absoluto tenet, etiam Martialis uxorem significare potest, in cultu imperatorio non solum* -am *municipalem, sed etiam provincialem (ut* CORP. II 4246. 4252). NOT. Tir. 55, 64.

1 *uxor flaminis Dialis* (*cf. Samter, PW. VI 2490 sq.*): OV. fast. 2, 27 ipse ego -am poscentem februa vidi (*cf.* 6, 226 *sqq.*). PAVL. FEST. p. 65 cincta -a veste velata (*v. sub* flaminicus *p. 864, 53*). p. 89 flammeo ... assidue utebatur -a, id est flaminis uxor, cui non licebat facere divortium. p. 92 flammeo vestimento -a utebatur, id est Dialis uxor et Iovis sacerdos, cui telum fulminis eodem erat colore. p. 93 flaminia dicebatur sacerdotula, quae -ae Diali praeministrabat. FEST. p. 161 mortuae pecudis corio calceos aut soleas fieri -is nefas habetur (SERV. auct. Aen. 4, 518). p. 277 *ricam* esse muliebre cingulum capitis, quo pro vitta -a redimiatur (PAVL. FEST. p. 288). p. 355 tutulum vocari aiunt -arum capitis ornamentum, quod fiat vitta purpurea innexa crinibus, et extructum in altitudinem. TAC. ann. 4, 16 lata lex, qua -a Dialis sacrorum causa in potestate viri, cetera promisco feminarum iure ageret (*locos de matrimonio et castitate* -ae *v. sub* flamen *p. 851, 75. 852, 51. 67. 853, 5. cf.* GLOSS. flaminica virginitas). GELL 10, 15, 26 *sqq.* eaedem ferme caerimoniae sunt -ae Dialis; ⟨alias⟩ seorsum aiunt observitare, veluti est, quod venenato operitur (*cf.* SERV. auct. Aen. 12, 602), et quod in rica surculum de arbore felici habet, et quod scalas, ⟨nisi⟩ quae Graecae appellantur, escendere ei plus tribus gradibus religiosum est (*cf.* SERV. auct. Aen. 4, 646), atque etiam, cum it ad Argeos, quod neque comit caput neque capillum depectit. TERT. monog. 17 pontifex maximus et -a nubunt semel. SERV. auct. Aen. 4, 137 -am habere praecipitur arculum, ricam, venenatum, fibulam. 12, 120 cum -a esset inventa tunicam laneam lino habuisse consutam, constitisset ... piaculum esse commissum. MACR. sat. 1, 16, 8 -a quotiens tonitrua audisset, feriata erat. 1, 16, 30 -a omnibus nundinis in regia Iovi arietem soleat immolare. 3, 8, 7 camillos et camillas appellant -arum et flaminum praeministros. *accedunt loci quidam sub* flamen Dialis *p. 852, 20 sqq. passim enotati. cf. etiam uxorem flaminis provinciae Narbonensis* (*sub 6*).

2 *uxor flaminis Martialis*: MACR. sat. 3, 13, 11 Lentulus flamen Martialis ... et ipsius uxor Publicia -a. **3** *in cultu imperatorio p. R. publico* (*cf. Wissowa, Rel. u. Kult.² p. 344, 4 et 5*): CAPITOL. Pius 6, 7 tertio anno imperii sui Faustinam uxorem perdidit, quae a senatu consecrata est delatis circensibus atque templo et -is et statuis. **4** -ae *municipales praeter cultum imperatorium*: CORP XI

[Bickel]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5711 (*Tufici*) Camurenae C. fil. Celerinae flam(inicae) Feron(iae) municipi Septemp(edani), municipes et incol. Tuf. utriusq. sexus ob merita eius. *cf.* IX 1153 sacerd., flam. . . . Matr. deum m. ⟨I⟩d. et Isidis regin. (*v. infra l. 32*). **5** -ae *municipales in cultu imperatorio*: TERT. idol. 10 -ae et aediles sacrificant. **a** -ae *Augustarum*: CORP. XII 1363 (*post Augusti mortem, antequam Claudius aviae divinos honores tribuit*) Catiae T. fil. Servatae flam(inicae) Iul(iae) Aug(ustae) Vas(iensium) Voc(ontiorum), Q. Secundio Zmaragdo IIIIIIvir. Aug., marito eius. 4249 (*Baeterris*) Tulliae Q. fil. Aviae -ae Iuliae Augustae. IX 1163 (*Aeclani, a. 161/76*) Nerat⟨iae⟩ Betitiae Procillae flam(inicae) Faustinae Aug(ustae) ⟨imp. A⟩ntonini Aug(usti) ⟨divi⟩ fil(iae). CORP. II 2074 (*Iliberri*) -ae Aug. VI 29711 -ae Aug. (*vix sacerdos tituli Romae reperti urbana fuit*). XII 519 (*Aquis Sextiis*) flaminic. Augustae II, matronae (*nota iterationem*). 1118 Maximillae flaminic. Aug. col. Iulia Apta (*i. ablativum*). 2317 (*Viennae*) Iul. Q. fil. Verae flam. Aug. 2823 (*Nemausi*) Valeriae Q. f. Sextinae flám. Aug. 3175 (*ibid., saec. II*) Liciniae L. f. Flávillae fláminic. Aug. *ibid. aliae*: 3194. 3211. 3216. 3225. 3268. 3279. 3269 flamin. Aug. Nem. 3242 Iúliae . . . flam. Aug. Cabell(ione). XIII 2181 (*Lugduni*) d. m. Iúliae Heliadis . . . flaminic. Aug. 5002 (*Equestri*) I. o. m. Iulia Pusinna flam. Aug. v. s. l. m. 5064 (*Helvet.*) -ae primae Aug. *nota*: CORP. II 1678 (*Tucci*) Iuliae C. f. Lactae -ae domus Augustae (1663 *v. sub d*). IX 5534 Rufillae . . . flamini Salutis Aug. (*v. sub* flamen *p. 851, 6*). **b** -ae *Divarum*: CORP. V 7788 (*Albingauni*) ⟨flami⟩n⟨i⟩cae divae Aug(ustae) *i. Liviae a Claudio consecratae, quae viva sub nomine Iuliae Augustae colebatur* (*v. sub a*). VIII 19492 (*Cirtae*). IX 1155 (*Aeclani*). X 6978 (*Messanae*) Messiae . . . -ae divae Aug. XII 1361 (*Vasione*). 3302 (*Nemausi*) ⟨flam⟩in. divae Augustae. XIV 399 (*Ostiae*). 455 (*?*). CORP. V 7345 (*Caburri*) ⟨flam⟩inica divae Drusillae. 6514 Albuciae . . . ⟨C⟩andidae ⟨f⟩lamini⟨cae⟩ ⟨div⟩ae Iuliae (*i. Titi filiae*) No⟨ar⟩(iae), flaminic. ⟨d⟩ivae Sabinae (*i. uxoris Hadriani*) Ticini. IX 1153 (*Aeclani*) Cantriae . . . Longinae sacerd., flam. div⟨ae⟩ Iuliae Piae ⟨A⟩u⟨g. e⟩t Matr. deum m. ⟨I⟩d. et Isidis regin. VIII 993 (*Carpis*) aedem quam Cassia Maximula, -a divae Plotinae (*i. uxoris Traiani*), Caelesti deae voverat, Sextili(us) Martialis maritus, sacerdos publicus . . . et Martialis filius flamen perpetuus, . . . ornaverunt. **c** *usus absolutus*: *α addito oppidi vocabulo*: CORP. II 2122 (*Isturgi*) ⟨f⟩laminica m(unicipum) m(unicipii) Triumphalis. 2188 flaminic(ae) m(unicipii) S(aciliensis). 3278 Valeriae C. f. Pa⟨e⟩tinae Tuccitanae, sacerdoti coloniae Patriciae Cordubensis, -ae coloniae Aug. Gemellae Tuccitanae, -ae sive sacerdoti municipi Castulonensis. V 3928 ⟨Oc⟩taviae M. f. ⟨Ma⟩gnae flamin⟨icae⟩ ⟨pa⟩gi Arusnati⟨um⟩. 7629 (*Iul. Aug. Taurin.*) Tullia C. ⟨f.⟩ -a Iulla Augusta (*cf.* 6954). VIII 7080 Veratiae . . . -ae IIII col. Cirtensium . . . maritus. 14690 (*Thuburnicae*) Mercurio . . . pro salute imp. Caes. . . . Severi Antonini . . . et Iuliae Domnae Aug., matris Aug. . . . Lucilia Cale flam. col. Thub. 18912 Tertullinae flam. IIII col. IX 4881 Egnatiae . . . -ae in colonia C⟨. . .⟩ provinciae Narbone⟨nsis⟩. XI 408 flam(inicae) ⟨co⟩lon(iae) Aug. Arim. ⟨et sace⟩r(doti) divae Sabinae. 6354 -ae Pisauri et Arimini, patronae municipi Pitinatium Pisaurensium. XII 690 flam. designatae col. Dea (*abl.*) Aug. Voc(ontiorum). 695 flam. col. Apta. 1362 flaminic. Vas(iensium) Voc(ontiorum). 1366 fl. Voc. item fl. V(iennae*?*). 1868 flamini⟨ca⟩e Viennae. 1904 (*saec. I in.*) d(ecreto) d(ecurionum) -a Viennae. 4241 (*Baeterris*) -ae c(oloniae) V(ictricis) I(uliae) ⟨B.⟩. *β* CORP. III 154 (*Beryti*) Sentia Magnia Saephare flami(ni)ca. V 3916 (*in pago Arusnatium*). 3922 (*ibid.*) Firminus flamen et . . . Severa flam. 3923. 3930. 6365 (*Laude Pomp.*). 6840 (*Augustae Praetoriae*). 7811 (*Albintimilii*). VIII 15373. 17831 (*Thamugadi*). 21067 (*Caesareae*). X 5831 (*Ferentini*). 5924 (*Anagniae*). XI 407 (*Arimini*) Cantiae L. f. Saturninae matri colon., -ae, sacerd. divae Plotin. hic et Foro Sempronii d. d. publice. 5752 (*Sentini*). 6333 (*Pisauri*) Arriae L. f. Plariae . . . -ae, M'. Acili Glabrionis cos. (*a. 152*), d. d. publice. XII 140 (*apud Sedunos*) M. Floreius . . . flaminicus et -ae coniugi. 150 (*apud Nantuates*). 185 (*Antipoli*) -a et sacerdos viva sibi fecit. 2241 (*Viennae*). 2244 (*ibid.*) Quintillae -ae Sex. Attius . . . IIIIIIIvir Aug. coniugi. 2616. 3260 (*Nemausi*). 4229 (*Baeterris*). 4244. 5724 auct. (*Antipoli*) ⟨fla⟩minica sacer(dos) ⟨de⟩ae Thucolis. XIV 2048. **d** -ae *perpetuae*: CORP. II 32 (*v. sub 6a*). 494 (*Emeritae*) Val. Vini⟨c⟩iane flam. perp. libertus. 895 (*v. sub 6a*). 1663 (*Tucci*) Campana flam. perp. domus Aug. (*v. sub* flamen *p. 859, 22*). 4241 (*cf. sub 6b*). VIII 2397 (*Thamugade*) Sertiae . . . fl. pp. . . . Faustus . . . fl. pp. coniugi. 5365 (*Calamae*) Restitutae flam. perp. . . . Clementis flam. Aug. pp. patris eius. 5366 (*ibid., eadem femina quae* 5365) flam. Augg. ⟨p⟩p. 7119 (*Cirtae*) ⟨Extr⟩icata flam. ⟨perp.⟩ ex consen⟨su po⟩puli. 12317 (*cf.* 23888). X 7604 (*Caralibus*) d. m. Titiae Flaviae . . . -ae perpetuae d(ecreto) d(ecurionum) aere conlato vicus Martis et Aesculap⟨i⟩. *dubium*: CORP. XII 1378 ⟨per⟩petua flami⟨nica*?*⟩. *accedit, cum flamen provincialis perpetuus nullus sit,* CORP. II 4190 (*Tarracone*) Aemiliae L. f. Paternae -ae perpetuae p. H. c. *cf.* 4462 (*mulier eadem quae* 4190. *Aesone*) Aemili⟨ae⟩ Paternae Aesonensis ⟨fl⟩am⟨ini⟩cae perpe⟨tuae⟩. **6** -ae *provinciales (cf. Hirschfeld, Kl. Schr. p. 491 sq.): in lege de officiis et honoribus flaminis provinciae Narbonensis etiam uxoris flaminis caerimoniae statuuntur accommodatae proprie ad* -am *Dialis, nec vero* -a *vocabulum uxoris traditur*: CORP. XII 6038, 6 ⟨uxor fla⟩minis veste albá aut purpurea vestíta f⟨estis diebus⟩ (*cf.* GELL. 10, 15, 27 SERV. auct. Aen. 4, 137. 12, 602). 6038, 7 neve invíta iúrato (*cf. sub* flamen *p. 852, 34*). *ibid.* neve corpus hominis mor⟨tui attingito neve funus exsequitor(*?*) nisi necessa⟩rii hominis erit (*cf.* GELL. 10, 15, 24 FEST. p. 161 SERV. auct. Aen. 4, 518). 6038, 8 eique spectaculis publicis eius p⟨rovinciae loco . . . interesse liceto⟩. *Hispaniae tituli* -as *aliquot provinciales praebent maritas flaminum provincialium* CORP. II 3329. 4198. 4233. 4236. *al.; cf. Hübner* CORP. II p. 751 *et* 1132. **a** *in Lusitania*: CORP. II 32 Iovi o. m. Flavia L. f. Rufina Emeritensis -a provinc. Lusitaniae, item col. Emeritensis perpet. et municipi Salacien. d. d. 114 Laberiae L. f. Gallae -ae munic. Eborensis, -ae provinciae Lusitaniae (*eadem* 339). 122 (*cf.* 5189) Calchisiae flam. prov. Lusit. 195 -ae provinciae Lusitaniae Serviliae L. f. Albini d. d. (*nota* -ae *dignitatem nominis praepositam*). 397 Iulia Mod⟨e⟩sta -a (*cf.* 396). 895 (*cf. p. 828. Caesarobrigae*) Domitia L. f. Proculina ⟨f⟩laminica provin⟨c.⟩ Lusitan. et flamin. ⟨m⟩unicipi sui prima et perpetua. CORP. II 2228 *Baeticae* -a *non nisi coniecturae incertae debetur.* **b** *in Hispania citeriore*: CORP. II 2427 flaminica⟨e⟩ provinciae Hisp. citerior⟨i⟩s. 3329 L. Post⟨u⟩mius . . . Fabull⟨us⟩ ⟨fl⟩am⟨en⟩ August⟨o⟩rum provinc. His⟨paniae cit.⟩ . . . et Manlia L. f. Silana -a eiusdem provinc. d. ⟨d.⟩. 4198 Aureliae Marcellinae ex (conventu) Cluniens., -ae ⟨p. H. c.⟩, uxori L⟨i⟩cini ⟨Spar⟩si flami⟨ni⟩s cives ⟨T⟩arrac. 4233 Paetiniae Paternae . . . flaminic. p. H. c. L. Antonius Modestus . . . uxori (*de flamonio provinciali Modesti v.* 6093). 4236 Maximinae ex (conventu) Bracar. Aug., flam., uxori Vlpi Reburri flam. p. H. c. (*cf.* 4257). 4241 Porciae . . . Maternae Osicerdesi, ⟨fl(aminicae)⟩ p. H. c. et postea Osicerd(ensi), Caesar⟨aug(ustanae)⟩, Tarrac(onensi) perpetuae L. Numisius Montánus uxóri (*de fl. prov. Montani v.* 4231). 4242 -ae, uxori T. Porci Verrini flam. p. H. c. 4246 Semproniae . . . Pompaelonensi, -ae, consensu concili p. H. c., C. Cornelius Valens maritus. 4252 Fidae, Segobrig. ex (conventu) Carthag., -ae, uxori L. Caecili Porciani flam. p. H. c., p. H. ⟨c.⟩. **c** *in Africa*: CORP. VIII 21842 (*Volubili*) Ocratiae Ocrati f. flaminica⟨e⟩ provinciae Tingit(anae). **d** *in Narbonensi*: CORP. XII 2516 A. Iullina ⟨f⟩laminica provinc.

flāminicātus, -ūs *m. flaminicae munus.* CORP. VIII 12317 (*cf.* 23888. *prope Bisicam*) Modia⟨e⟩ . . . flam(inicae) perp(etuae), ⟨q⟩uae ob honorem flaminicat(us). *accedit compendium* flam. *de flaminicae munere obvium, v. sub* flamonium *p. 875, 37. 41.*

***?*flāminicia,** -ae *f., cf.* flaminicius. CORP. V 6954 (*Iul. Aug. Taurin.*) Iunoni Tulliae C. f. . . . flaminicia (*sic*) Iulia August. (*v. Mommsen* CORP. V *Ind. p. 1182. 1186*). *cf. p. 862, 19.*

flāminicius, -ī *m. i. q.* flaminalis. CORP. VIII 20706 L. An⟨n⟩io Maximo Modesti fil. Quirina Ru⟨s⟩uccuritan⟨o⟩ equiti Ro⟨m⟩ano, aedili, q(uaestori), -o ⟨du⟩umviraliq(ue) L. Ann⟨iu⟩s Modest⟨us⟩ patri pii⟨ssi⟩mo.

flāminicus, -ī *m.* [*ab* 1. flamen, *cf.* flaminica. *Th.*]. GLOSS. II 331, 13 *ἱερεὺς Καίσαρος* (*cf.* flamineus). 580, 28 sacerdos Caesaris. CORP. XII 140 (*apud Sedunos; cf. Hirschfeld, Kl. Schr. p. 492, 3*) v. f. M. Floreius Ingenuus IIviral., -us et flaminicae coniugí Víniae Fuscae. X 7602 (*Caralibus*) Iuliae Vaterie Vateri fil. -i d. d. p. p. (*Mommseno* CORP. X *Ind. p. 1143 corr. videtur* flaminicae). *adi.* flāminicus *via recte intellegitur* PAVL. FEST. p. 65 cincta flaminica veste velata.

flāminius, -a, -um *ab* 1. flamen. *cf. φλαμίνιος sub* 1. flamen. *pro* flaminia GROM. p. 321, 6. 324, 9, *al. legendum ubique* fluminea; *v. Rudorff, Die Schriften d. röm. Feldmesser II (1852) p. 406.* PAVL. FEST. p. 93 -us camillus puer dicebatur ingenuus patrimes et matrimes, qui flamini Diali ad sacrificia praeministrabat. *ibid.* -a dicebatur sacerdotula, quae flaminicae Diali praeministrabat; eaque patrimes et matrimes erat, id est patrem matremque adhuc vivos habebat (*nota usum adi. pro subst.*). *ibid.* -us lictor est, qui flamini Diali sacrorum causa praesto est. p. 89 -ae aedes domus flaminis Dialis. p. 106 ignem ex domo -a efferri non licebat, nisi divinae rei gratia. *absolute pro subst.*: **flāminia,** -ae *f. i. q. domus Dialis*: GELL. 10, 15, 7 ignem e -a, id est flaminis Dialis domo, nisi sacrum efferri ius non est. SERV. auct. Aen. 2, 57 antiquis . . . caerimoniis cautum erat, ne vinctus -am introiret. . . . -a autem domus flaminis dicitur, sicut regia regis domus. 8, 363 domus . . ., in qua pontifex habitat, regia dicitur, quod in ea rex sacrificulus habitare consuesset, sicut -a domus, in qua flamen habitat, dicebatur. *de subst.* flaminia *sive* flaminea *i. q. uxor Dialis valente v. p. 862, 21 sq. formam* flaminium *pro* flamonium *v. sub c. cf. Onomast.* *Bickel.*

***flamma,** -ae *f.* [*cf. esse videtur c.* flagrare *et c. lett.* blāzma '*lumen repercussum*'. *Th.*]. *de etymologia*: CASSIOD. in psalm. 105, 18 -a . . . dicta est a flagello comarum suarum. ISID. orig. 19, 6, 6 -a . . . proprie fornacis est dicta, quod flatu follium excitetur. *de orthographia*: GRAMM. suppl. p. 298, 12 -a per duas 'm'. *legitur* flamma: CORP. IV 4966 (= CARM. epigr. 934) CARM. epigr. 1552[A] (*saec. II in.*), 85. *saepe in codicibus. de flexu: gen. in* -ae *legitur primum ap.* ACC. trag. 221 (-am *trad.*), *deinde* LVCR. 2, 203. 5, 301. 1102. 1191. 6, 182. 213 *al.* flammāī *habet* LVCR. 1, 725 *et* 900 (*hic codd.* -ae). 5, 1099. *de notione*: DIFF. ed. Beck p. 63, 5 ignis est materia, -a aspectus. GLOSS. φλόξ. ardor. *anglos.* bled (*vel* blaeed). -ae: ignes. fax. *de usu: vox*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inde a NAEVIO ENNIO PLAVTO CATONE *fere apud omnes scriptores, maxime apud poetas.* [*ital.* fiamma, *francog.* flamme, *hisp.* llama. *M.-L.*]

I ***proprie*****:** **A** *generatim: i. q. ignis sive vis flammea ex igni crumpens*: NAEV. carm. frg. 49 ⟨topper⟩ ... capesset -am Volcani. trag. 45 ut videam Volcani opera haec -is fieri flora. ENN. scaen. 27 unde haec -a oritur? 90 fana -a deflagrata. 184 quadrupedantes -am halitantes. ann. 566 -a loci ... concussa ... turbine. CATO agr. 38, 4 *fornaci* cum ignem subdideris siqua -a exibit. ...-a minus fumosa exibit. 107, 1 coquas sarmentis et leni -a. ACC. trag. 221 concoquit ... vapore -ae. CIC. Arat. frg. 23, 3 tremulam (*cf.* VERG. ecl. 8, 105) quatiens e corpore -am. LVCR. 2, 882 ligna explicat in -as (*syn.* ignis, *item* LVCR. 3, 890. 5, 1093. 1102 NEP. Alc. 10, 5 VERG. Aen. 2, 759. 7, 74 LIV. 38, 23, 4 MANIL. 1, 132. 151 VITR. 2, 1, 1. 2, 6, 1. 2, 9, 6 SEN. Thy. 674 Oed. 862 dial. 2, 3, 5 CVRT. 6, 6, 28. 8, 10, 8 PLIN. nat. 37, 81 SIL. 2, 658 FLOR. epit. 1, 13, 8 TERT. adv. Marc. 5, 16 p. 630, 6 VVLG. IV Esdr. 13, 10 Is. 50, 11 *cf. l. 59 sq.*). 5, 906 acrem flare⟨t⟩ *Chimaera* de corpore -am (*cf.* OV. met. 5, 353 -am ... vomit ore. VITR. 2, 6, 2 *evomere*. SIL. 12, 149 *eiectare*). 6, 202 -am fornacibus intus. 6, 224 *fulmina* celeri (*cf. l. 35*) -a dominantur in aedibus. CAES. Gall. 5, 43, 4 cum undique -a torrerentur. 6, 16, 4 circumventi -a *homines*. civ. 2, 14, 2 agger, plutei ... tormenta -am conciperent. HIRT. Gall. 8, 15, 6 continens -a. 8, 42, 2 magna. NEP. Alc. 10, 5 sonitu -ae ... excitatus (*cf.* VERG. georg. 4, 409 LIV. 5, 42, 4). VERG. georg 1, 85 crepitantibus urere -is (Aen. 7, 74 omnem ornatum -a crepitante cremari). Aen. 1, 176 rapuit ... in fomite -am. 1, 473 Aetnam -arum ... globos ... volvere. 4, 670 -ae ... furentes culmina perque hominum volvantur perque deorum. 6, 6 semina -ae (OV. met. 15, 347 SEN. Med. 834. *cf.* OV. met. 14, 532 alimenta ... -ae). 6, 550 -is ... torrentibus. 10, 74 Troiam circumdare -is (*cf.* VAL. MAX. 1, 8, 12 PHAEDR. 1, 28, 9). 10, 119 moenia cingere -is. AETNA 214 violentia -ae. HOR. epod. 17, 33 fervida virens in Aetna -a. carm. 4, 11, 11 sordidum -ae trepidant rotantes vertice fumum. TIB. 1, 9, 49 rapida ... -a (OV. met. 2, 123. 12, 274 *al.*). 2, 5, 90 -as transsiliet ... sacras (OV. fast. 6, 455 *al.*). 3, 12, 17 celeres (*v. l. 20*). PROP. 4, 4, 18 *puella*, quae voluit -as fallere, Vesta, tuas (*trop. fere i. q. numina*). OV. met. 9, 172 avidae. fast. 1, 525 victrices. 6, 440 mixta ... erat -ae -a profana piae. trist. 3, 10, 66 cremat ... hostica -a casas (SEN. Ag. 603. *cf.* SEN. dial. 3, 2, 1 hostilis). am. 3, 9, 41 rogales. ars 3, 463 vigiles -as extinguere Vestae (STAT. Theb. 10, 33 vigilem ... -am). Ib. 19 subitas extinguere -as. LIV. 5, 54, 1 diffusa -a (30, 6, 5 effusa -a primo velut sparsa pluribus locis reluxit, dein per continua serpens uno repente omnia incendio hausit). 22, 17, 4 densae ... -ae. 28, 23, 2 -am orientem restinguerent *rivi*. 37, 11, 13 -ae micantis. 39, 13, 12 demissasque in aquam faces ... integra -a efferre. SEN. Med. 640 saevis -is. 819 serpens (*cf. l. 42*). Oed. 314 mobilis. Phaedr. 644 agilis altas -a percurrit trabes. 738 fugit ... ocior cursum rapiente -ā (*cf. p. 866, 53*). Herc. O. 121 rapax. nat. 1, 14, 2 evanidae ac levis -ae. 7, 5, 5 -am aequalem ... nec ullo loco intermissam, languidam, in ultimis vero partibus coactam. OCTAVIA 173 fervens. LVCAN. 1, 154 obliqua. 8, 776 invalidas ... -as. PLIN. nat. 3, 93 nocturnas. 20, 203 pura ... -a. SIL. 4, 685 vorax (AMM. 27, 10, 7 VVLG. iud. 20, 48 BACHIAR. repar. laps. 21). 14, 419 -a ... comantem multifida pinum. STAT. Theb. 5, 387 multa. 12, 487 turea. MART. 6, 42, 15 tenui. 10, 50, 3 iniquis ... -is. TAC. Germ. 45 pinguem et olentem. APVL. met. 4, 7 largissimae -ae vapor. LACT. Phoen. 138 lucida. AMM. 28, 6, 3 supplicio -arum absumptus. RVFIN. hist. 5, 1, 22 *sanctus martyr* caelestibus aeternisque fontibus ... humanas in se temperans -as. COD. Theod. 7, 13, 5 (*a. 370?*) -is ultricibus concremetur. *distinguitur ab* igni (*syn. v. supra l. 13 sq.*): LVCR. 4, 928 ex igni caeco consurgere -a (*cf.* 5, 1285 -a ⟨a⟩tque ignes). VERG. georg. 2, 308 *ignis* involvit -is nemus. VITR. 2, 9, 14 *larix* -am ex igni non recipit. 9, 1, 16 ignis in superiora loca habet scandentem -am. PLIN. nat. 2, 134 distat ... -a ab igni. SIL. 4, 677 *agit* -as ignis. -a ignis: ITALA psalm. 103, 4 (Tert. adv. Marc. 2, 8 Licinian. epist. 2 p. 693[A] [VVLG. ignem urentem]). VVLG. exod. 3, 2 Iob 18, 5 *et passim ap.* ECCL., *cf. p. 867, 9. 23 sqq.* ***in proverbio vel similiter*** (*cf. Otto, Sprichw. p. 137 sq.*): PLAVT. Curc. 53 semper tu scito, -a fumo est proxima (*cf.* AMM. 14, 11, 12 ire tendebat de fumo, ut proverbium loquitur vetus, ad -am. 28, 1, 26 de fumo, ut aiunt, in -am cecidit). TER. Eun. 491 e -a petere te cibum posse arbitror (*cf.* LVCIL. 659 mordicus petere aurum e -a expediat, e caeno cibum. HYG. astr. 2, 20 p. 61, 9 ut praedam ex -a petentes arietem sequi coeperunt). ENN. scaen. 412 -am a sapienti facilius ore in ardente opprimi quam bona dicta teneat (*cf.* ANTH. 476, 1 citius -as mortales ore tenebunt quam secreta tegant. HIER. adv. Rufin. 3, 31 -as ore conceptas tenere non potes). TRAG. inc. Cic. Phil. 13, 49 (p. 299 Ribbeck[3]) prius undis (undas *codd.*) -a (-am *codd. cf.* LVCR. 3, 622 neque -a creari fluminibus solita est neque in igni gignier algor. IMP. AVG. Cass. Dio 55, 13, 1. OV. trist. 1, 8, 4 unda dabit -as. SEN. Herc. f. 375 pax ante fida nivibus et -is erit [Thy. 480]). CIC. Tusc. 2, 62 quae -a est, per quam non cucurrerint (*sc. magistratuum vel nummorum cupidi*). Att. 16, 7, 2 ut in -am ipsam venirem (16, 15, 6. *cf.* Brut. 90 isque se tum eripuit -a. HIER. epist. 54, 2, 1 sciens et videns in -am mitto manum [*cf.* adv. Rufin. 2, 32]). OV. epist. 16, 190 -a recens parva sparsa resedit aquā. rem. 808 lenis alit -as, grandior aura necat. am. 3, 2, 34 in -am -as, in mare fundis aquas. APVL. met. 9, 36 quod oleum -ae (*sc. nutrimento est* HIER. epist. 22, 8, 2 quid oleum -ae adicimus *eqs.* 77, 7, 1). CARM. epigr. 948, 2 (= CORP. IV 1898) nemo -as ustus amare potest. ***locutiones*****:** -a et ferrum (*cf. p. 585, 80 sqq.*): CIC. carm. frg 3 (de consul.), 64 clades patriae -a ferroque parata (AETNA 278. OV. met. 15, 441 SIL. 6, 702. 16, 153 -is ferroque [IVV. 10, 266 FLOR. epit. 3, 18, 14]. *cf.* CIC. Verr. 2, 82 ex ferro amicorum, ... ex -a sociorum evolaris. 5, 78 *Diana* ex ... bellorum -a ferroque servata est. Att. 1, 14, 3 locum, quem ego varie meis orationibus ... soleo pingere de -a, de ferro — nosti illas ληκύθους). Catil. 3, 1 -a atque ferro (SALL. or. Phil. 10). Flacc. 102 coniurati ad ferrum et -am vocabantur (*cf.* HOR. epist. 2, 2, 186 -is et ferro. TIB. 1, 9, 21 ure ... -a caput et pete ferro corpus. APVL. met. 4, 33 -a ... et ferro [carm. frg. 5, 6]. AMM. 17, 1, 4 ferro ... et -is). BELL. Alex. 60, 1 *possessiones* ferro -aque consumerentur (VERG. Aen. 10, 232. OV. ars 2, 379 in ferrum -asque. epist. 12, 181 ferrum -aeque. met. 12, 551 ferrum -amque. LIV. 1, 29, 2. 30, 6, 9. 35, 11, 11. 35, 27, 8. LVCAN. 7, 261 ferro -isque [SIL. 7, 265 TAC. hist. 3, 73 ann. 1, 51 MARCELL. chron. II p. 98, 512, 2]. SIL. 2, 316 ferro -ave. *cf.* VAL. MAX. 9, 2 ext. 5 partim ferro, partim -a). *huc addantur*: OCTAVIA 689 petat infestis (*Grotius*, infelix *codd.*) mox et -is telisque feris principis aulam. SIL. 12, 423 -is atque ensibus. VVLG. Dan. 11, 33 ruent in gladio et in -a. -a et fumus (*cf. etiam p. 865, 67*): HIRT. Gall. 8, 16, 2 intrare fumum et -am densissimam. PLIN. nat. 2, 199 -a fumoque (*cf.* MACR. sat. 5, 17, 12 amnes fumi et -arum ... volumina). *adde*: SEN. nat. 2, 34, 3 ad indicandum ignem idem valet -a, quod fumus. -a et incendium: CIC. Cluent. 4 in hac calamitosa fama quasi in aliqua perniciosissima -a atque in communi incendio. PS. CIC. exil. 9 *arcem* incendio ac -is liberavi. VERG. Aen. 5, 680 -ae atque incendia. PLIN. epist. 6, 16, 13 latissimae -ae altaque incendia. APVL. met. 9, 36 TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 523, 19. *varia iuxta posita*: VERG. Aen. 2, 431 Iliaci cineres et -a extrema meorum (*cf.* MART. 4, 44, 3 cuncta iacent -is et tristi mersa favilla). AETNA 362 ardentes ... simul -as ac fulmina. LIV. 5, 42, 7 omnia -is ac ruinis aequata. SEN. Herc. O. 1740 inter vapores positus et -ae minas. LVCAN. 10, 365 crucibus -isque luemus (*cf.* 10, 517 ARNOB. nat. 2, 77 p. 111, 4 SVLP. SEV. chron. 2, 29, 2). SIL. 13, 318 ne -am taedasque velint. PS. HIL. libell. 19 fomitem et -am. *opp.* aqua *et sim.* (*v. p 865, 57*): PROP. 3, 2, 21 aut illis -a aut imber subducet honores. MART. 13, 33 sive levi -a sive domamur aqua. IVV. 11, 63 alter aquis, alter -is ad sidera missus (APVL mund. 23 AVG. civ. 3, 18 p. 127, 32 D.). *cf. p. 868, 25.*

B *speciatim*: **1** *de solis radiis et igni*: ACC. trag. 582 sol, qui ... -am ... explicas. VERG. Aen. 4, 607 sol, qui terrarum -is opera omnia lustras. MONTAN. carm. frg. 1, 1 incipit ardentes Phoebus producere -as. OV. met. 2, 454 lunaria cornua ... fraternis languida -is. MANIL. 1, 311 Phoebi (*Schrader*, caeli *trad.*) ... -is. 5, 510 Phoebeis ... -is (SEN. Herc. O. 681 Thy. 839). GERM. frg. 4, 2 solis vitavit -as. 4, 112 Phoebei -as effugerit axis. LAVS Pis. 10 aethereae moles ... -ae (*i. e. sol*). SIL. 4, 482 ab aequore Eoo surgebant roseae ... -ae. STAT. silv. 1, 1, 103 tua sidereas imitantia -as lumina. **2** *de fulmine*: PACVV. trag. 413 -a inter nubes coruscat, caelum tonitru contremit. LVCR. 5, 1094 caelestibus illita -is (LIV. 1, 41, 3 VAL. MAX. 9, 12, 1 *sing. al. cf.* LVCAN. 5, 405 ocior et caeli -is [*cf. p. 865, 47*]). VERG. Aen. 6, 586 -as (-am *pars codd.*) Iovis (GERM. 365). AETNA 55 Iuppiter ... corusca armatus -a (560. *cf.* MANIL. 1, 860 [*de quibuslibet ignibus caelestibus*] faces ... erumpere caelo aeraque accensum -is lucere coruscis). OV. met. 2, 325 trifida ... -a. SEN. Med. 532 *Iuppiter*, vindices -as para. LVCAN. 2, 271 tractus . . coruscos -arum (*cf. l. 67*). VAL. FL. 8, 56 ingentem ... inter nubila -am. SIL. 5, 73 *ictus* aetheria ... -a lacus (*cf. l. 74*). STAT. Theb. 11, 4 *Capaneus* exspiravit ... receptum fulmen et ad terras longe comitata cadentem signavit muros ultricis semita -ae. PS. AVR. VICT. orig. 14, 2 imbrium effusum tonitrubus ... consecutis -arumque fulgoribus. AVIEN. Arat. 221 *Iuppiter* aeriae vibrans incendia -ae. *adde* SIL. 15, 712 -a corusci fulminis. VIRG. gramm. epit. 15 p. 91, 11 fulgorea -a. **3** *de stellis sim.*: LVCR. 2, 207 nocturnas ... faces caeli ... nonne vides longos -arum ducere tractus (VERG. georg. 1, 367 *cf. l. 58*). 5, 1191 noctivagae ... faces caeli -aeque volantes. OV. trist. 4, 3, 15 polo fixae ... -ae. fast. 5, 165 ora micant Tauri septem radiantia -is (*cf.* GERM. 44). MANIL. 1, 814 subitas candescere -as aera per liquidum tractosque perire cometas. GERM. 57 *Draconis* tempora claris ornantur -is. 94 una ... -a, Arcturum dixere. 604 -a Leonis. SEN. Thy. 50 cur micant stellae polo -aeque servant debitum mundo decus? LVCAN. 9, 494 aethereae ... -ae. **4** *de face* (*vel ipsa vel interdum ita, ut de facis lumine intellegi liceat*): VERG. Aen. 4, 594 ferte ... -as, date tela. 6, 518 -am ... ipsa *Helena* tenebat ingentem. 8, 282 sacerdotes ... -as (-am *R*) ... ferebant. 8, 694 stuppea -a. 11, 144 funereas ... faces, lucet via longo ordine -arum. SEN. Phaedr. 276 Cupido impotens -is simul et sagittis (*cf.* OCTAVIA 808 APVL. met. 4, 30). LVCAN. 3, 501 telum -a fuit. 6, 525 funereas ... -as. SIL. 1, 320 nunc picea iactat fumantem lampada -a IVV. 3, 285 multum ... -arum et aenea lampas. APVL. met. 8, 16 plerique *pastores* ... facibus proterrebant feras. ... lupi ... nimia luce -arum perterriti. **5** *i. q. nitor, ardor*: VERG. Aen. 6, 300 (*de Charonis oculis*) stant lumina -a ([-ae *M*[1] *P*[1] *R*;

[Becherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. Norden ad l.]. *cf.* SIL. 5, 275 lumina -is exarsere novis. 15, 27 lascivaque crebras . . . iaciebant lumina -as. 17, 409 dira flagrantia lumina -a. *cf. etiam* VAL. FL. 8, 56). Aen. 8, 620 galeam -as . . . vomentem. 8, 680 geminas cui (*Augusto*) tempora -as . . . vomunt (*cf.* SERV. *ad l.*). OV. met. 11, 368 *lupus* rubra suffusus lumina -a. SEN. Phaedr. 1040 -am vomunt oculi. PLIN. nat. 35, 46 reddit . . . -am excellentis purpurae. MART. 12, 15, 4 miratur Scythicas virentis auri -as Iuppiter. CASSIOD. or. frg. p. 481, 19 lychnitae vomunt frigidas -as. VVLG. apoc. 1, 14 oculi eius tamquam -a ignis (2, 18. 9, 12. *cf. p. 865, 64. l. 23sq.*). VICTRIC. 26 paludamenti -as et Tyrium muricem. ROMVL. fab. Aesop. 74, 6[r. v.] (*de pavone*) pectore -ae, gemmae cauda *refulgent* (*v. app. crit.*). **6** *i. q. aestus*: OV. met. 1, 51 temperiemque dedit mixta cum frigore -a (*cf.* CLAVD. 22, 8 temperat aethram frigoris et -ae medio). LVCAN. 4, 61 -asque accepit ab (in *pars codd.*) euro. 9, 949 exegere hiemem nimbis -isque carentem. PLIN. nat. 2, 172 portio media terrárum . . . exusta -is et cremata comminus vapore torretur. DRAC. laud. dei 3, 309 -a . . . nocens. CORIPP. Ioh. 7, 352 saeva . . . -a *Africi*. 8, 4 -is nos Africus ussit. Iust. 1, 321 *contraria* sunt aestivis brumalia frigora -is. PALLAD. hist. mon. I 10 p. 286[D] *Paulus* egreditur cellam . . . in ipsis mediis -is diei (*hist. Laus. 22 κατ' αὐτὴν τὴν σταθερὰν μεσημβρίαν*). **7** *apud Christianos*: **a** -a *dici iudicii*: ITALA II Thess. 1, 8 (codd. cd) *dominus Iesus* in ignem -ae dans vindictam (VVLG. in -a ignis dantis v.). *cf.* VVLG. Is. 66, 15 increpationem suam (*sc. domini*) in -a ignis. TERT. adv. Marc. 5, 16 p. 630, 5 venientis a caelo . . . in -a ignis. *ibid.* p. 630, 6. 12 COMM. instr. 2, 2, 9. 2, 4, 6 in una -a convertitur tota natura *eqs.* IVVENC. praef. 5 tempus, quo cunctum torrens rapiat -a ultima mundum. VAL. CEM. hom. 1, 3 -as futuri iudicii. *huc referendum, ut videtur*: IVVENC. 3, 475 sub iudice -a (-ae *var. lect.*). **b** -a(e) *gehennae*: ITALA Luc. 16, 24 (cod. b *al., item* VVLG.) crucior (uror, adfligor *al.*) in hac -a. TERT. anim. 7 *divitis* anima . . . punitur in -a. CYPR. epist. 59, 3 cum . . . -ae cremantis ardoribus aduratur. COMM. instr. 2, 13, 5 -a quos aeterna torquebit die decreto (IVVENC. 1, 530 aeternis. ORAC. Sibyll. Aug. civ. 18, 23 p. 286, 2 D. sontes aeterna -a cremabit). IVVENC. 1, 526. 4, 284. FIRM. err. 15, 5 perpetuis ardeat -is. 18, 6. 23, 3 gehennae . . . -as (SIRIC. epist. 18 p. 1194[A] GREG. M. moral. 18, 33. *sing.*: GAVDENT. serm. 13 p. 938[A] PRVD. ham. 959 GREG. M. in euang. 38, 5. *cf.* PS. AMBR. paenit. 30 gehennalium cruciamento -arum). RVFIN. hist. 3, 7, 8 si possent ultrices poenarum -as lacrimarum ubertate restinguere (VAL. CEM. hom. 8, 5 ultrices criminum -as). AVG. gen. ad litt. 8, 5 p. 237, 20 -a inferni. VAL. CEM. hom. 1, 2 vindex scelerum -a. MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 1 ignis . . . gehennae et -a inextinguibilis. *inde fere i. q. poena*: IVVENC. 1, 502 nec minor illorum convicia -a sequetur (*syn.* poena).

II ***translate*** *et metonymice*: **A** *i. q. ardor*: **1** *de ardore affectuum*: **a** *de ardore amoris sim.* (*saepe i. q. amor*): CATVLL. 61, 178 tibi pectore uritur intimo -a. 100, 7 cum vesana meas torreret -a medullas. VERG. Aen. 1, 673 cingere -a reginam meditor. 7, 356 animus toto percepit corpore -am (*cf.* OV. met. 6, 466. 7, 17). OV. epist. 17, 177 -a propiore calesco. ars 1, 80 fora conveniunt . . . amori, -aque in arguto saepe reperta foro. 1, 282 legitimum finem -a virilis habet (*syn.* libido). rem. 53 saevas extinguere -as. 105 tacitae (SIL. 11, 389) serpunt in viscera -ae. met. 9, 509 obscaenae. 9, 725 Iphis amat . . . auget hoc ipsum -as. trist. 2, 373 -a Briseidos (*gen. obi.; cf.* HOMER. 91 ut -as . . . violarit Achillis, *ubi gen. subi.*). 2, 383 num quid in Hippolyto, nisi caecae -a novercae? (*syn.* amor). am. 2, 1, 8 agnoscat -ae conscia signa suae. VAL. MAX. 4, 6, 2 *voluntaria* morte testatus, quantum maritalis -ae . . . pectore clausum habebat. SEN. Phaedr. 291 iuvenum feroces concitat -as senibusque . . . revocat calores. OCTAVIA 191 levis -ae. LVCAN. 6, 453 -isque . . . illicitis arsere senes (BACHIAR. repar. laps. 13 illicita -a [*de stupro*]). STAT. Ach. 1, 310 -a repens (recens *cod. M*). MART. 1, 62, 5 dum Baianis saepe fovetur aquis, incidit in -as. ANTH. 448, 3 sic numquam dulci careant tua pectora -a et sic . . . amore vacent. BACHIAR. repar. laps. 12 adulterinae -ae calorem. ANNIAN. Chrysost. hom. 6, 5 haec est . . . spiritalis natura -ae, ut nullam secum carnalium voluptatum ardere patiatur *eqs.* -a (-ae) amoris: CIC. Verr. 6, 92 praetor amoris turpissimi -a . . . conflagrabat. SEN. Phaedr. 165 APVL. met. 8, 2 ARNOB. nat. 1, 43 p. 29, 11 EVGRAPH. Ter. Andr. 129 Eun. 587. *de ipso homine amato* (*cf. l. 55*): HOR. carm. 1, 27, 20 digne puer meliore -a. PROP. 2, 34, 86 Varro Leucadiae maxima -a suae. HOMER. 320 venisti, mea -a, Paris. DRAC. Romul. 2, 8 -a Tonantis (*i. Amor*). -a libidinis *sim.*: PANEG. 11 (3), 17, 4 marcentem . . . cupiditatis . . . -am (CHROMAT. in Matth. 9, 1). ARNOB. nat. 1, 63 p. 44, 4 libidinum . . . -as (AMBR bon. mort. 3, 9. RVFIN. Orig. in gen. 17, 2 -a libidinis [patr. 2, 1 AMBR. Noe 11, 38]). AVG. spir. et litt. 19, 34 p. 187, 15 concupiscentiae -a (BACHIAR. repar. laps. 18 HIST. Apoll. rec. A 1). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 1, 2 aemulationis illicitae -a. VITAE patr. 3, 220 -as . . . carnis extinguere. **b** *de aliorum affectuum ardore*: CIC. de orat. 3, 11 Sulpicius . . ., qui in eadem invidiae -a fuisset *eqs.* (LIV. 43, 16, 2 GREG. M. moral. 2, 51 BENED. reg. 65, 41. *cf.* LIV. 3, 11, 10 invidiae [*dat.*] . . . -am suggerere). PS. VERG. Aen. 2, 587 animum . . . explesse iuvabit ultricis -ae (*sic edd.*, famae *vel* famam *trad.*). LVCAN. 5, 175 (*de Phoebo*) stimulos -asque in viscera (*sc. Pythiae*) mergis. ARNOB. nat. 3, 16 p. 123, 4 quantas nobis irarum -as, indignationum quos turbines concitarent (ENNOD. carm. 2, 43, 3. *cf.* MANIL. 5, 227 Bacchus . . . in -am . . . exsuscitat iras). VIGIL. TRID. ad Simplic. 3 p. 551[C] -a furoris incaluit. AVG. epist. 147, 20 desiderii. **2** *de ardore ac morsu morborum, dolorum*: LVCR. 6, 1169 flagrabat stomacho -a ut fornacibus intus. SER. SAMM 763 gliscens -a (*de igne sacro*). ARNOB. nat. 7, 39 p. 272, 27 -as evolavisse contagii. CASSIOD. in psalm. 72, 14 copiosior febrium -a (*cf.* THEOD. PRISC. log. 35 praeeuntibus . . . -arum interiorum [*i. febrium*] ardoribus). *huc addatur*: OV. met. 8, 846 dira fames implacataeque vigebit -a gulae. **3** *de ardore virtutum, scelerum sim.* (*fere i. q. vis, impetus*): CIC. Brut. 93 omnis illa vis et quasi -a oratoris extinguitur. epist. 16, 11, 2 (*accedit prope ad notionem, quae est sub B*) incidi in . . . -am civilis discordiae vel potius belli (*v. etiam p. 866, 9. cf.* CASSIOD. hist. 4, 13 p. 962[D] ingens proeliorum -a. *huc spectat*: DRAC. laud. dei 3, 462 -is civilibus arsit *Saguntum*). *cf.* SIL. 17, 294 ignifero mentes furiabat in iram hortatu, decorisque urebat pectora -is. ITIN. Alex. 3 ex bona -a virtutum hanc facem proferam. PS. HIL. dedic. eccl. p. 879[D] -a . . . pietatis et . . . caritatis. RVFIN. Orig. in gen. 5, 6 (*accedit ad B*) effugeris -as saeculi (*syn.* incendium. *cf. p. 866, 27*). hist. 2, 14, 2 incensam maligni -am (*τοῦ πονηροῦ τὴν φλόγα*). CYPR. eleem. 16 delictorum -a sopitur. PETR. CHRYS. serm. 57 p. 357[C] ora nostra . . . in -am . . . confessionis accendat. 94 p. 465[B] Pharisaeus . . . superbiae -a febriens. 122 p. 535[A]. SIDON. epist. 8, 10, 1 stilum vestrum quanta comitetur vel -a sensuum vel unda sermonum. CASSIOD. hist. 7, 25 p. 1088[D] -as propriae malitiae commoventes. GREG. M. moral. 3, 59 -a compunctionis concremat *cor.* in Ezech. 2, 3, 19 sanctorum exemplorum -a animus . . . incenditur. *huc spectat* (*i. q. vis*): SALL. Iug. 4, 6 memoria rerum gestarum eam -am (*sc. virtutis*) . . . viris in pectore crescere neque prius sedari quam virtus eorum . . . gloriam adaequaverit (*cf. etiam p. 866, 34*).

B *i. q. ruina, pestis, exitium*: CIC. Verr. 2, 70 sociorum ambustus incendio . . . ex illa -a periculoque evolavit. dom. 30 in illa rei publicae -a. Sest. 73 -am quassatae rei publicae perturbatorumque temporum. Phil. 10, 11 quae tempestas, . . . quae -a, quae vastitas, quae pestis Graeciae. *de homine ipso*: CIC. dom. 2 si illa labes ac -a rei publicae suum illum pestiferum et funestum tribunatum . . . divina religione defenderit. *ad rogi -as pertinent translationes*: MART. 1, 107, 6 et nomen -is eripuisse meum (*cf. p. 865, 82*). QVINT. inst. 6 prooem. 3 infaustum opus et quidquid hoc est in me infelicium litterarum . . . consumpturis viscera mea -is inicere. PLIN. paneg. 55, 8 hi (ubi *vulg.*) . . . honores, in quos nihil -is, nihil senectuti, nihil successoribus liceat.

iuncturae verbales (*selectae*): **a** -a *subi.*: absorbere (SIL. 4, 685 *al.*), absumere (LIV. 5, 54, 1 *al.*), ardere (VERG. Aen. 2, 173 AETNA 362 MONTAN. carm. frg. 1, 1 *passim*), ascendere (VVLG. iud. 13, 20 *al.*), candere (CYPR. GALL. Ios. 223), candescere (MANIL. 1, 814), carpere (omnia OV. Ib. 167), clarescere (TAC. dial. 36), collabi (HOMER. 1061 STAT. Theb. 8, 471), comburere (PLAVT. Curc. 54 *al.*), comprehendere (VITR. 2, 9, 6 SEN. Oed. 307 *al.*), consumere (CIC. nat. deor. 2, 118 *al.*), consurgere (LVCR. 4, 928), convalescere (QVINT. inst. 5, 13, 13), coruscare (PACVV. trag. 413 MART. CAP. 1, 14), cremare (LVCR. 6, 155 *al. nota* CYPR. epist. 59, 3 *intrans.*), crepare (SEN. nat. 2, 12, 5), crepitare (LVCR. 6, 155 VERG. georg. 1, 85 Aen. 7, 74 *al.*), crescere (SALL. Iug. 4, 6 *al.*), demanare (CATVLL. 51, 10), denudare (Q. CIC. carm. frg. 1, 10 ramos), depr[eh]endere (MANIL. 1, 822 materiam), edere (VERG. Aen. 4, 66 medullas), elucere (VAL. MAX. 1, 6, 2), emicare (OV. met. 8, 356 VAL. MAX. 1, 6, 1 *al.*), emori (HIER. epist. 54, 13, 4), errare (OV. met. 14, 351 EPICED. Drusi 253 MANIL. 1, 742), exire (CATO agr. 38, 4 PLIN. nat. 2, 240 *al.*), exoriri (CIC. Verr. 6, 14 SVET. Tib. 6, 2 *al.*), exsistere (CIC. Verr. 5, 69 nat. deor. 2, 92 HIRT. Gall. 8, 42, 2), exundare (AETNA 383 STAT. Theb. 12, 431 *al.*), fervere (OCTAVIA 173), flagrare (LVCR. 6, 1169 SIL. 10, 107), fulgere (VAL. FL. 4, 660), furere (VERG. Aen. 4, 670 LVCAN. 10, 447), haurire (LIV. 30, 5, 10 multos . . . semisomnos. 30, 6, 5 omnia. *al.*), incidere (VERG. Aen. 2, 304 in segetem), interire (SEN. nat. 2, 56, 1), intermitti (CAES. Gall. 5, 43, 6 SEN. nat. 7, 5, 5), inveterascere (CIC. Phil. 13, 48), labi (VAL. FL. 5, 55), lacrimare (CVLEX 314), lambere (VERG. Aen. 2, 684 comas. HOR. sat. 1, 5, 74 tectum. SEN. Herc. O. 1754 caput), latere (LVCR. 1, 871 OV. met. 7, 554. 8, 325 *al.*), lucere (VAL. AED. epigr. 2, 2 PROP. 4, 6, 29 OV. fast. 6, 455 *al.*), madere (AETNA 524), micare (ACC. trag. 581 AETNA 383 LIV. 22, 17, 4 *al.*), nasci (SIL. 1, 651), oriri (ENN. scaen. 27 LIV. 28, 23, 2), ovare (VERG. Aen. 10, 408 SIL. 14, 448), pallere (STAT. Ach. 1, 310), pallescere (VAL. FL. 7, 586), pervagari (VITR 5, 10, 2), pinguescere (SIL. 7, 354), populari (OV. met. 2, 319 SEN. Ag. 603 *al.*), prodire (FLOR. epit. 2, 15, 15), quiescere (VERG. Aen. 6, 226 PETRON. 134, 12), recedere (VERG. Aen. 2, 633 SEN. benef. 3, 37, 2 *al.*), redardescere (OV. rem. 734), relucere (VERG. georg. 4, 385 OV. epist. 13, 114 met. 7, 77 [revixit ς *aliquot Heinsius*] LIV. 22, 17, 2 *al.*), residere (OV. epist. 16, 190 LVCAN. 9, 75), resurgere (SEN. nat. 2, 56, 1), rotare (HOR. carm. 4, 11, 11 fumum), rubere (STAT. Ach. 1, 310), saevire (MANIL. 1, 744), scandere (VITR. 9, 1, 16), senescere (AMM. 24, 7, 7), serpere (OV. rem. 105 LIV. 30, 6, 5 *al.*), sidere (QVINT. decl. 274 p. 123, 25), sonare (SEN. Med. 578), sorbere (OV. met. 9, 172 praecordia), spirare

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Ov. met. 8, 356 *v. app. crit.*), splendere (Cvrt. 4, 12, 14 *al.*), surgere (Ov. epist. 13, 114 Sen. epist. 39, 3 Sil 1, 103. 4, 482 *al.*), torrere (Catvll. 100, 7 Lvcr 5, 901 *al., cf. p. 865, 21. 29. 867, 27*), trepidare (Hor. carm. 4, 11, 11), vagari (Lvcr 6, 152), virere (Hor. epod. 17, 33), undare (Sil. 9, 446), volare (Lvcr. 5, 1191 Manil. 1, 836), volitare (Plin. nat. 13. 358 Sil. 7, 368 *al.*), urere (Cic. inv. 2, 170 Catvll. 61, 178 Lvcr. 5, 901 *al.*).

b -a *obi.*: *α* -am: accendere (Ov. met. 10, 279 Manil. 1, 828 *passim*), alere (Ov. rem. 808 met. 10, 173 Sen. Herc. O. 310 *al.*), arcere (Cic. Phil. 6, 6 Sil. 13, 348), augere (Ov. epist. 19, 14 met. 9, 725), colligere (Ov. am. 4, 6, 41 Sil. 4, 305. 9, 603), compescere (Ov. epist. 15, 229 Sen. Phaedr. 165. 291), concipere (Catvll. 64, 92 Caes. civ. 2, 14, 2 Ov. met. 1, 255 *passim*), concitare (Sen. Phaedr. 291), concutere (Enn. ann. 566), conicere (Cic. har. resp. 45), contrahere (Sen. nat. 7, 1, 6), dare (Ov. met. 2, 811 Sil. 5, 572), depellere (Cic. dom. 144 Sest. 90), diffundere (Liv. 5, 54, 1 Carm. de mens. 2, 15), domare (Sen. Herc. O. 276), effundere (Liv. 30, 6, 5 Manil. 5, 230 *al.*), eiactare (Vitr. 2, 6, 2 Sil. 12, 149), elidere (Plin. nat. 18, 358), evomere (Plin. nat. 3, 93 Sil. 12, 149), excitare (Cic. Cluent. 200 Cvrt. 8, 10, 8 *al.*), excutere (Ov. met. 7, 17), exhalare (Ov. met. 15, 343), explicare (Acc. trag. 581), exprimere (Lvcr. 2, 203), exspirare (Verg. Aen. 1, 44. 3, 580 Sil. 3, 703), exsuscitare (Ov. fast. 5, 507), extinguere (Cic. Brut. 93 Ov. ars 2, 441. 3, 463 rem. 53 met. 7, 77 *passim*), extollere (Lvcr. 6, 699), facere (Lvcr. 1, 904 Ov. trist. 5, 5, 11 *al.*), finire (Ov. epist. 15, 162), flare (Lvcr. 5, 906), fundere (Verg. Aen. 10, 270 Ov. am. 3, 2, 24 Liv. 10, 43, 11. 25, 39, 16 *al.*), halare (Lvcr. 6, 391), halitare (Enn. scaen. 184), haurire (Aetna 408 Ov. met. 8, 325), iacere (Lvcr. 6, 880 Aetna 455 *al.*), iactare (Verg. Aen. 2, 478 Ov. am. 1, 2, 11 *al.*), iaculari (Sen. Herc. f. 1205 Thy. 1086), inicere (Liv. 35, 11, 5 Cvrt. 4, 10, 12), irritare (Lvcr. 6, 681 Aetna 342. 392 *al.*), movere (Ov. met. 3, 374. 464), necare (Ov. rem. 808 Plin. nat. 31, 1), opprimere (Enn. scaen. 412 Cic. Cato 71 Sen. Med. 887), percipere (Verg. Aen. 7, 356), producere (Montan. carm. frg. 1, 1), proflare (Val. Fl. 7, 571), quatere (Cic. Arat. frg. 23, 3 Cvlex 219), recipere (Aetna 471 Vitr. 2, 9, 14 *al.*), restinguere (Cic. Verr. 6, 14 Sulla 83 Lvcr. 4, 1087 Liv. 28, 23, 2 *passim*), revomere (Val. Fl. 2, 25), rotare (Lvcr. 6, 202), rumpere (Aetna 362), sedare (Cic. Cael. 70 Sall. Iug 4, 6 Prop. 3, 19, 5), sopire (Germ. 287), spirare (Cic. Arat. 110 Lvcr. 2, 705 Verg. Aen. 1, 44 *al.*), subdere (Verg. georg. 3, 271 Ov. met. 9, 324 fast. 4, 855 *al.*), subicere (Cic. Verr. 5, 73 Verg. georg. 4, 385 Aen. 2, 37 *al.*), suggerere (Verg. Aen. 7, 463), supponere (Sil. 10, 542), transilire (Tib. 2, 590 Ov. fast. 4, 727), vincere (Sen. Herc. O. 1615. 1617 Med. 121), volvere (Verg. georg. 1, 473 Aen. 4, 670 Lygd. 4, 86 Ov. met. 7, 109), vomere (Verg. Aen. 8, 620. 680 Ov. am. 3, 12, 36 met. 5, 353 Ib. 598 *al.*). *β* -ae (*dat.*): admovere (Colvm. 7, 8, 3), committere (Paneg. in Mess. 196 Germ. 414 *al.*), concedere (Ivvenc. 1, 530), dare (Cvlex 368 Ov. rem. 722 met. 9, 159. 13, 636 *al.*), donare (Sil. 2, 608), elabi (Ov. fast. 5, 463), eripere (Cic. carm. frg. 3, 53 *plur. item* Verg. Aen. 2, 289 Ov. met. 2, 99 *al.*), immergere (Val. Max. 3, 2 ext. 7), immittere (Ov. met. 6, 615), imponere (Verg. Aen. 6, 253 Ov. met. 8, 462 *passim*), inferre (Aetna 405 Pavl. Fest. p. 100 *passim*), involvere (Verg. georg. 2, 308 Val. Fl. 7, 74 Sil. 6, 716 *al.*), mandare (Lvcan. 10, 482), obicere (Val. Max. 3, 3 ext. 6 Sen. clem. 1, 3, 5), offerre (Hirt. Gall 8, 42, 4), permittere (Verg. Aen. 4, 640 Sil. 12, 423), praebere (Prop. 3, 13, 21 Sen. Med. 640 *al.*), resistere (Cic. p. red. in sen. 7), succumbere (Aetna 542), suffundere (Sil. 9, 461), superiacere (Val. Max. 2, 6, 14), tradere (Homer. 648 Stat. silv. 2, 1, 177 *al.*).

γ -ā: eripere (Cic. Scaur. 48 [Brut. 90]. *ibid.* ex -a [Catil. 3, 1. 4, 2]).

iuncturae nominales (*notabiliores*): -ae (*vel* -arum): agmen (Val. Fl. 6, 452), alimentum (Ov. met. 14, 523. 15, 352), apex (Stat. Ach. 1, 521 Theb. 10, 599), ardor (Ps. Cic. exil. 1 Lvcr. 5, 1093. 1099 *al.*), candor (Hyg. astr. 2, 35 p. 74, 10), flumen (Gratt. 445; *plur.*: Apvl. mund. 34 Avg. civ. 4, 2 p. 148, 8 D), fomes (Amm. 21, 12, 10), fulgur (Lvcr. 1, 725. 6, 182 Sen. Med. 826 Ps. Avr. Vict. orig. 14, 2), globus (Verg. georg. 1, 473 *plur.* [Aen. 3, 574 Sil. 5, 514 *al.*] Plin. nat. 2, 234 *al.*), lumen (Cvlex 173 Ov. epist. 12, 191), lux (Apvl. met. 8, 16), murmur (Val Fl. 2, 328), nitor (Ov. fast. 1, 77), requies (Stat. silv. 5, 3, 199), robur (Homer. 1061), semen (Verg. Aen. 6, 6 Ov. met. 15, 347 Sen. Med. 834), sonitus (*v. p. 865, 23*), sonus (Sen. contr. exc. 5, 5), torrens (Sil. 13, 365. 14, 64), tractus (Lvcr. 2, 507 Verg. georg. 1, 367 Lvcan. 2, 271), turbo (Sil. 14, 62), vallum (Manil. 1, 151), vapor (Acc. trag. 221 Lvcr. 5, 1102 Vitr. 2, 6, 1 *al.*), vertex (Hor. carm. 4, 11, 11), vestigium (Verg. Aen. 4, 23), violentia (Aetna 214 Sen. epist. 91, 12 Colvm. 9, 6, 4 *al.*), vis (Cic. Cato 71 Nep. Alc. 10, 5 *al.*), volumen (Plin. nat. 2, 199 Macr. sat. 5, 17, 12), voracitas (Apvl. mund. 23 Arnob. nat. 3, 23 p. 127, 25).

adiectiva selecta: acris (Lvcr. 5, 906 Aetna 392 Tib. 1, 6, 46), aeria (Avien. Arat. 221), aeterna (*v. p. 867, 32*), aetherea (Lavs Pis. 10 Lvcan. 9, 494 Sil. 5, 73), Aetnaea (Paneg. in Mess. 196 Ov. Pont. 2, 10, 23), agilis (Sen. Phaedr. 644), arta (Stat. silv. 2, 1, 165), avida (Ov. met. 9, 172), brevis (Ov. trist. 5, 8, 20), caelestis (Lvcr. 5, 1094 Liv. 1, 41, 3 Val. Max. 9, 12, 1 *al.*), calida (Lvcr. 3, 890), candida (Val. Fl. 8, 247), cassa (Ov. rem. 446), celeris (Lvcr. 2, 192. 6, 224 Tib. 3, 12, 17 Ov. trist. 1, 2, 45), celsa (Val. Fl. 3, 351), clara (Germ. 57), corusca (Aetna 55 Manil. 1, 860), densa (Hirt. Gall. 8, 16, 2 Liv. 22, 17, 4), evanida (Sen. nat. 1, 14, 2), fervida (Ov. am. 1, 2, 46), fumosa (Cato agr. 38, 4), funerea (Lvcan. 6, 525), funesta (Homer. 253), hostica, hostilis (*v. p. 865, 38 sq.*), indomita (Sen. Phaedr. 187), invalida (Lvcan. 8, 776), languida (Sen. na 7, 5, 5), larga (Apvl. met. 4, 7), lata (Plin. epist. 6, 16, 3), lenis (Cato agr. 107, 1), lenta (Epiced. Drusi 253), letalis (Manil. 1, 881), levis (Sen. nat. 1, 14, 2 Petron 121 vs. 106 Mart. 13, 33 Octavia 191), liquida (Plin. nat. 3, 94), longa (Stat Theb. 5, 286), lucida (Lact. Ph en. 138), luctifica (Sen. Oed. 3), mobilis (Sen. Oed. 314), mollis (Verg. Aen. 4, 66), multifida (Sil. 14, 419), nigra (Plin. nat. 12, 122 37, 93), nocturna (Plin. nat. 3, 93 Stat. Theb. 6, 110), Phoebea (*v. p. 866 46*), pia (Ov. am. 3, 7, 21 fast. 6, 440), picea (Sil. 1, 320), pinguis (Ov. trist. 5, 5, 11 Tac. Germ. 45), profana (Ov. fast. 6, 440), pura (Plin. nat. 20, 203), rapax (Cvlex 103 Sen. Herc. O. 121 *al.*), rapida (Tib. 1, 9, 49 Ov Ib. 475 met. 2, 123. 12, 274 Pont. 4, 8, 31 *al.*), recens (Cic. Cluent. 79 Ov. epist. 16, 190), rogalis (Ov. am. 3, 9, 41), rosea (Sil. 4, 482), rubra (Ov. met. 11, 368), rutila (Ov. fast. 3, 285), sacra (Tib. 2, 5, 81. 90 Ov. fast. 6, 455 *al.*), saeva (Ov. rem 53 Sen. Med. 640 Phaedr. 359 Val. Fl. 6, 663 *al.*), sancta (Ov. met. 6, 164), sanguinea (Sil. 2, 586), sequax (Verg. Aen. 8, 432), siderea (Stat. silv. 1, 1, 103), sincera (Sen. nat. 7, 17, 3), stuppea (Verg. Aen. 8, 694), subita (Ov. Ib. 19 Manil. 1, 814 *al.*), tacita (Ov. rem. 105 Sil. 11, 389 *al.*), tenuis (Catvll. 51, 9 Manil. 1, 868 Sen. nat. 7, 17, 3 Mart. 6, 42, 15), torrens (Verg. Aen. 6, 550 Ivvenc. 2 praef 5), tremula (Cic. Arat. frg. 23, 3 Verg. ecl. 8, 105 Sil. 1, 357), trifida (Ov. met. 2, 325), tristis (Verg. Aen. 7, 787 Stat. silv. 2, 1, 177 Qvint. inst. 9, 3, 15), tumida (Manil. 1, 842), turea (Stat. Theb. 12, 487), trux (Manil. 3, 11), ultima (Ov. fast. 4, 856 Ivvenc. praef. 5), vaga (Hor. sat. 1, 5, 73), vehemens (Vitr. 2, 1, 1. 2, 9, 6), velox (Lvcr. 6, 688), vesana (Catvll. 100, 7), victrix (Ov. fast. 1, 525), vigil (Ov. ars 3, 463 trist. 4, 5, 4 Stat. Theb. 10, 33), vindex (Ov. met. 1, 230 Sen. Med. 532 *al.*), virgea (Verg. Aen. 7, 462), virilis (Ov. ars 1, 282), viva (Ov. fast. 6, 291), vivax (Sen. Med. 826), ultima (Ov. fast. 4, 856 Ivvenc praef. 5), ultrix (Ps. Verg. Aen. 2, 587 Stat. Theb. 11, 4 Firm. math. 8, 17, 8 Rvfin. hist. 3, 7, 8 Val. Cem. hom. 8, 5 Cod. Theod. 7, 13, 5 *al.*), vorax (*v. p. 865, 51*).

deriv.: flammarius, flammesco, flammeus, flammigo, flammo, flammosus. *dem.*: flammula. *comp.*: flammicomus, -cremus, -fer, -fluus, -gena, -ger, -pes, -potens, -vomus.

cf. Onomast.

flammābundus, -a, -um. *a* flammare. [*val.* flămând '*hungrig*'. *M.-L.*] *i. q. ardens, flammeus*: Mart. Cap. 1, 90 subsellia -a *deorum* coetum suscepere sidereum (*i. deos*).

flammāns *v.* flammo.

flammārius, -ī *m. a* flamma. *qui flammae colore tingit*: Plavt. Aul. 510 -ii (flammearii *Hermolaus*), violarii, carinarii . . manulearii *stant* *v.* flammearius.

flammātrīx, -cis *f. a* flammare. *quae animos inflammat*: Mart. Cap. 5, 428 *Rhetorica* exilis in modicis, in mediocribus facilis, in elatione -x.

1. flammātus, -a, -um *v.* flammo.

2. flammātus, -ūs *m. a* flammare. Gloss. II 472, 20 -us φλέξις.

*?***flammea** *v.* framea.

flammeārius, -ī *m. a* flammeus *vel* -um. Pavl. Fest. p. 89 -i infectores flammei coloris. *v. etiam* flammarius *et cf. Blümner, Techn. I² 250, 7; Marquardt-Mau, Privatl.² p 506, 12.*

flammeolum, -ī *n.* [*a* flammeum *deminutive. Th.*]. *i. q. parvum flammeum*: Ivv. 10, 334 sedet illa *Messalina* parato -o. Prvd. psych. 449 *iacent* crinalis acus, . . . fibula, -um, strophium, diadema, monile.

flammeolus, -a, -um *a* flammeus *deminutive. flammeo colore ornatus*: Colvm. 10, 307 pressaque -a rumpatur fiscina caltha.

flammēsco, -ere [*a* flamma. *Th.*]. *de etym.*: Char. gramm. I 253, 3 ex flamma -it. *cf. K. Sittl, Archiv 1 (1884) 486.* *i. q. ignescere, ardere, flagrare*: **1** *proprie*: Lvcr. 6, 669 unde . . . queat . . . ignis abundare Aetnaeus, -ere caelum. **2** *translate*: *ardet affectus*: Hymn. Ambros. II 21, 7 -at igne caritas, accendat ardor proximos. *ardet aliquis (-d) affectu*: Ps. Avg. serm. 188, 1 qui . . . caritatis -ens affectu morti sese . . . obtulit. Greg. M. moral. 2, 82 sanctorum praedicatio solo caritatis ardore -it. in euang. 34, 10 *seraphim* quorum . . . flamma amor est, quia, quo subtilius . . . *deum* aspiciunt, eo validius in eius amore -unt. *colore ardere, fere i. q. splendere*: Hesych. in lev. 13, 47—59 p. 949ᴰ maculam inveniri albam aut rufam vel . . . viridantem et -entem. dicit autem viridantem superbiam, flammantem κενοδοξίαν. Greg. M. moral. 6, 56 coccus rubeo colore -it.

***flammeus,** -a, -um *a* flamma. *de notione*: Gloss. *v. p. 871, 64.* Gell. 2, 26, 5 ex ipsis rebus vocabula colorum mutuatur et 'igneum' aliquid dicit et '-um' et *eqs.* Hil. myst. p. 4, 2 secundum linguam hebraicam Adam, quod graece gepyrra, id latine terra -a est. Bachiar. repar. laps. 3 romphaeam -am id est ignitam martyrii passionem. [*dub.* Tac. ann. 15, 44.]

I *i. q. igneus, ardens*: **A** *de igni, rebus ardentibus, stellis sim.*: Acc. trag. 452 torrus . . . -us. praetext. 27 dextrorsum

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

orbem -um radiatum solis linquier cursu novo. CIC. nat. deor. 2,118 sunt...stellae natura -ae (*cf.* SEN. nat. 7, 1, 6 *stellae* -i orbes). LVCR. 2, 215 cadit in terras vis -a (*i. fulmen. cf.* 5, 1252 -us ardor). 5, 525 *aetheris aestūs* -a per caelum pascentes corpora. 6, 642 -a (*Heinsius*, flammae *trad.*) tempestas *Aetnae*. AETNA 499 -a massis (messis *codd.*) exuitur facies. OV. fast. 6,636 inque comis -us arsit apex (*i. flamma formae apicis*). SEN. Herc. O. 1022 -am Phoebi rotam (1439 TERT. spect. 30 p. 29, 9 PALLAD. hist. mon. I 13 p. 290^{C}). Herc. f. 87 *Eumenidum* ignem -ae spargant comae. Thy. 1089 trisulco -am telo facem per pectus . . . transmitte. Med. 468 -um Aeetae pecus. nat. 2, 40, 1 *fulmen* quod terebrat, subtile est et -um. 2, 40, 3 *fulmen* quod urit, ... igneum magis est quam -um. COLVM. 5, 5, 15 velut halitu -o fructus uratur. VAL. FL. 3, 401 *Cimmeria*, quo -a numquam Sol iuga... mittit. SIL. 9, 498 concepitque ignes et -a protulit ora. STAT. silv. 1, 6, 87 -us orbis *facis*. 3, 1, 132 -us aegida caelat Mulciber. 3, 5, 72 -a diri montis hiems *Vesuvi*. 4, 3, 146 -um... solem (*cf.* CYPR. GALL. gen. 464). APVL. met. 11, 4 luna -os (-ineos *trad.*) spirabat ignes. ITALA gen. 3, 24 (Hier. epist. 39,4,2) -am... romphaeam (*cf. p. 870,81.* Aug. gen. c. Manich. 2, 1, 2 frameam. VVLG. gen. 3, 24 -um gladium). ITALA Ezech. 28, 14 (Aug. gen. ad litt. 11, 25 p. 358, 13) in medio lapidum -orum (*πυρίνων*, VVLG. ignitorum). ARNOB. nat. 3, 30 p. 132, 5 *Iovem esse* aethera flagrantem vi -a (*i. flammae. cf.* ALC. AVIT. carm. 5, 425 -a [*i. flammae*] palluit conspecto sole columna). LVCIF. non parc. 32 p. 276, 32 (*de gehenna*) in illo liquore -o (*cf. ibid.* in illo igneo fluvio). AMM. 20, 7, 13 aries umectis taurinis opertus exuviis ideoque minus casus -os (23, 9, 11) pertimescens. AMBR. off. 3, 15, 92 in igne -o (COD. Greg. 14, 4, 1, 6 [= COLL. MOS. 15, 3, 6 p. 188, 10 Kr.] -is ignibus). RVFIN. Clement. 3, 26 animae... spiritu -o circumdatae. CLAVD. 22, 468 -us... rivus. 28, 188 -a caeli . . . frena *Phaethon flectit*. 28, 342 imber. carm. min. 25, 20 spicula. AVG. serm. ed. Mai 43, 1 *Eliam* in curru -o volantem. 150, 1 -um fulmen ignibus coruscat. CASSIOD. inst. div. 30 solis -us vigor. anim. 3 p. 1288^{A} caelestia -o . . . constare vigore, non isto fumeo. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 269^{C} est . . . legio daemonum, quae -a nominatur (*hist. Laus. 17 τάγμα τὸ λεγόμενον πύρινον*). **B** *de aliis rebus (et animantibus)*: **1** *fere i. q. calidus (de vapore et sim.)*: PACVV. trag. 13 -o vapore torrens terrae fetum exusserit *sol* (*cf.* VARRO rust. 1, 2, 5 [*ex Pacuvio*] '-o vapore' aut frigore... fructus... interire. SEN. Oed. 185 vapor . . . corporis arcem -us urit). AMM. 25, 1, 18 miles solis cursu -o diu lassatus. *trop.*: VICTRIC. 19 -um verbi *divini* ardorem. **2** *fere i. q. nitens, ardens*: ACC. trag. 443 frigit taestas rubore ex oculis fulgens -o (*cf.* CASS. FEL. 24 p. 40 rubor -us in superficie cutis). CATVLL. 66, 3 -us ut rapidi solis nitor obscuretur. VERG. Aen. 7, 448 -a (*sic FM*, fumea *R*) torquens lumina *Allecto* (OV. epist. 12, 107 -a . . . lumina *draconis*. CORIPP. Ioh. 3, 95). SEN. Tro. 448 ille vultus -um intendens iubar. PLIN. nat. 18, 349 si . . . vehementius -a apparuerit luna (*cf.* STAT. Theb. 2, 532 -us . . . lunae tremor errat in armis. *adde*: MANIL. 1, 563 signorum [*i. e. siderum*] -us ordo. 2, 118 mundi -a tecta. MART. 10, 62, 6 leone -o). SIL. 12, 727 *Hannibalem* mirantem superum vultus et -a membra. APVL. met. 9, 19 nec auri... splendor -us oculos ipsius exire potuit. PETR. CHRYS. serm. 115 p. 516^{A} non illo -o virginalis verecundiae operta velamento. FAVST. REI. serm. 27 p. 334, 2 -o doctrinae fulgore. DRAC. Romul. 4, 22 -a lux oculis *serpentis*. 10, 221 -a cornua *arcus Amoris*. ros. 12 -a gemma (*i. rosa*). *trop.*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 89 -us . . . honos. AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 36 splendor -ae rationis. **3** *fere i. q. acer, vehemens*: **a** *de rebus*: ENN. sat. 7 Enni..., qui mortalibus versus propinas -os medullitus. ACC. trag. 637 amore vecors -o. CATVLL. 64, 341 Achilles . . . -a (*fere i. q. concitata*) praevertet celeris vestigia cervae. STAT. silv. 3, 5, 72 -a diri montis hiems. PS. QVINT. decl. 10, 17 -i vigoris impetum. ARNOB. nat. 1, 17 p. 13, 22 ex eorum luminibus (*i. oculis*) scintillae emicent -⟨e⟩ae. PS. AVG. serm. 87, 1 -i saporis (PETR. CHRYS. serm. 99 p. 478^{B}). ANNIAN. Chrysost. hom. 2, 5 concupiscentia vehemens . . . ac -a. **b** *de animantibus* (*cf.* GLOSS. -o irato): APVL. met. 8, 4 *aper* oculis aspectu minaci -us, impetu saevo frementis oris totus fulmineus. HIER. adv. Rufin. 3, 31 tu -us, immo fulmineus, qui in loquendo fulminas. SIDON. epist. 1, 7, 6 acres et -i viri (5, 17, 9 ut est natura vir -us). 5, 7, 4 *delatores* ad intellegendum saxei, ad iudicandum lignei, ad suscensendum -i, ad ignoscendum ferrei *eqs.* CORIPP. Ioh. 3, 111 -a Tisiphone tortis saevire chelydris incipit.

II *speciatim spectat ad colorem: i. q. rufus ut flamma*: CAES. STRAB. trag. 3 -am per aethram. LVCR. 6, 208 -us . . . colos et splendidus o⟨l⟩lis *nubibus* (*cf.* PAVL. FEST. p. 89 infectores -i coloris. PLIN. nat. 35, 39 color *sandaracae* . . . -us. HIER. in Is. 6, 6 p. 94 carbunculus ob coloris -i similitudinem igneus appellatur. *v. etiam l. 77*). SEN. nat. 1, 3, 4 videmus . . . aliquid -i, aliquid lutei. PAVL. FEST. p. 92 -o vestimento flaminica utebatur id est Dialis uxor et Iovis sacerdos, cui telum fulminis eodem erat colore. PLIN. nat. 21, 171 lychnis . . . -a. 37, 95 *carbunculos Carchedonios* obumbrante tecto purpureos videri, sub caelo -os. 37, 149 *gemmas* medias secante -a vena. VAL. FL. 5, 360 externo iam -a murice cerno tegmina. IVL. VAL. 3, 37 cui *saxo* . . . sint igneae maculae . . . haec . . . -a visitabantur. AVIEN. Arat. 81 rutilo . . . flagrat coma -a crine. AMM. 16, 12, 29 vertici -us torulus aptabatur. SIDON. epist. 4, 20, 1 *iuvenis* -us cocco, rutilans auro. CORIPP. Ioh. 4, 494 aurea cassis inest commisto -a ferro.

neutr. subst. **flammeum, -ī** (*cf.* CAPER gramm. VII 103, 14 pallio flamme⟨o⟩ obnubit caput suum genasque *mulier cum nubet* [*v. etiam l. 8. 37*]). *de etymologia*: COMMENT. Lucan. 2, 360 -a dicta quod leni flatu moveantur quippe tenera, vel quod flammei sint coloris. *forma notabilis*: NON. p. 541, 28 flammeus (-um *fons cod. Gudiani*) vestis vel tegmen, quo capita matronae tegunt. AMBR. virg. 1, 11, 65 plus talis decet flammeus, in quo caput omnium Christus quotidie consecratur. *de notione*: PAVL. FEST. p. 89 -o amicitur nubens ominis boni causa. p. 170 nuptias dictas esse ait . . . Aelius et Cincius, quia -o caput nubentis obvolvatur, quod antiqui obnubere vocarint. GLOSS. -um *φλόγινον*. mavorte virginale. -a virginitas. [*dubium*: TAC. ann. 11, 27 subisse ⟨-um⟩ *add. Vrlichs.*]

I *i. amiculum, quo nubentes vel sacrificantes feminae caput tegebant (v. Marquardt-Mau, Privatl.^{2} p. 45)*: CAECIL. com. 198 -um expassum domi. CATVLL. 61, 8 -um cape. 61, 122 -um video venire. CIRIS 317 ut tibi Corycio glomerarem -a luto (*cf.* LVCAN. 2, 361 lutea . . . velarunt -a vultus). PAVL. FEST. p. 89 *v. supra l. 8.* PETRON. 26, 1 iam Psyche puellae caput involverat -o. PLIN. nat. 21, 46 lutei video honorem..., in nuptialibus -is ... feminis concessum. OCTAVIA 702 velata . . . -o tenui caput. MART. 11, 78, 3 -a texuntur sponsae. 12, 42, 3 praeluxere faces, velarunt -a vultus. QVINT. decl. 306 p. 203, 19 operies -o canos? PS. QVINT. decl. 1, 17 lugubria -o revertente mutabis. IVV. 2, 124 segmenta et longos habitus et -a sumit (*cf.* SIDON. carm. 15, 187 -a sumens. *v. etiam l. 36*). 6, 225 permutatque domos et -a conterit. TAC. ann. 15, 37 inditum imperatori -um (SVLP. SEV. chron. 2, 28, 2). SVET. Nero 28, 1 puerum . . . cum dote et -o . . . deductum . . . pro uxore habuit. CALP. decl. 29 laqueum filiae solvam an -um superponam? APVL. met. 4, 33 puella nuptura deterget lacrimas ipso suo -o. apol. 76 flore exsoleto, -o obsoleto. TERT. adv. Val. 32 p. 208, 15 nuptiis recte deducendis pro face et -o. SYMM. or. 4, 13 nec funeri succedit hymenaeus neque -o vestis atra mutatur. CLAVD. 21, 83 subnectens -a gemmis (*cf.* 10, 285. 14, 4. 22, 358). rapt. Pros. 2, 325 -a . . . praevelatura pudorem (*cf.* MART. CAP. 9, 963). MART. CAP. 5, 538 *imaginem* nuptiarum velatam -o nubentem . . . detineas. DRAC. Romul. 8, 640 sponsamque tegunt sua -a. 10, 291 nec prospera -a sumat. *nota*: STAT. Theb. 2, 341 necdum post -a (*i. post nuptias*) toti intepuere tori. *apud* ECCL. *significat velamen virginum, quae Christo despondentur*: HIER. epist. 130, 2 -um virginale sanctum operuerit caput. 147, 6 Christi -o consecrata est.

II *genus herbae*: PLIN. nat. 21, 64 florum prima ver nuntiat viola alba, . . . post . . . proxime -um (-am *codd.*), quod phlox vocatur.

ad adiectivum: distinguitur ab igneus (SEN. nat. 2, 40, 3), *a* fulmineus (*v. p. 871, 65*), fumeus (*v. p. 871, 32*). *opp.*: luteus (*v. p. 871, 75*), purpureus (*v. p. 871, 78*). *syn.*: igneus (*v. p. 871, 24. 74*). *ad IB*: acer, torridus vehemens. *ad substant.: accedunt adi.* luteum, nuptiale, prosperum, sanctum, tenue.

flammicomāns, -tis [*cf. c.* flammicomus *et c.* comans. *Th.*]. *i. q. flammeus*: IVVENC. 4, 201 *puellae* ornatu accinctae taedarum -um. PRVD. apoth. 495 *lectio codicum deteriorum, v. p. 887, 46.*

flammicomus, -a, -um [*a* flamma *et* coma. *Th.*]. *i. q. flammeus*: AVIEN. orb. terr. 1088 Soli. PRVD. psych. 775 ignibus.

flammicremus, -a, -um *a* flamma *et* cremare. VEN. FORT. carm. 1, 15, 47 nullaque -ae senserunt damna ruinae (*i. domus incensa non comburebatur*).

flammidus, -a, -um [*cf. c.* flammescere, flamma. *Th.*]. *i. q. flammeus, ardens*: APVL. Socr. 8 p. 138 in eo quoque aeria (aere *codd., em. Thomas*) animalia gignere[n]t *natura*, ut in igni -a, in unda fluxa, in terra glebulenta? 9 p. 140 *in aere animalia* terrena nequaquam (devergunt enim pondere) sed ne⟨c⟩ -a, ne sursum versus calore rapiantur. mund. 21 uvidis arida, et glacialibus -a (*i. q. calida*), velocibus pigra, derectis obliqua confu[n]dit *natura*. *i. q. flammeo colore nitens*: APVL. met. 11, 3 *dea* nunc albo candore lucida, nunc croceo flore lutea, nunc roseo rubore -a.

flammifer, -a, -um *a* flamma *et* ferre. *verbum poeticum inde ab* ENNIO, *adamatum imprimis* VAL. FL. *et* SILIO.

I *proprie: i. q. flammas ferens, ardens*: ENN. scaen. 29 pestem abige a me, -am hanc vim *Poenarum*. OV. epist. 15, 46 -am . . . facem (SIL. 17, 623). met. 2, 155 Solis equi . . . hinnitibus auras -is implent. 5, 442 -as pinus. 14, 796 -a (-gera *pars codd. rec.*) . . . fumant aspergine (*fontis incensi*) postes. VAL. FL. 6, 434 Vulcanum . . ., cuius -os videt . . . tauros . . . Tartaream proflantes pectore noctem (7, 185. 233). SIL. 2, 610 Erinys lampada -is tinctam Phlegethontis in undis quassat. *de sole, stellis eorumque radiis sim.*: OV. met. 15, 849 -umque trahens . . . crinem stella micat (SIL. 1, 461). SEN. Herc. f. 593 *Phoebus* curru spatia -o ambiens (SIL. 1, 210. 5, 55). SIL. 1, 257 -is . . . radiis. FIRM. math. 1, 10, 14 Sol... qui ceterarum stellarum ignes -arum (-a *Kroll*) luminis tui moderatione perpetuas. AVIEN. Arat. 972 Sol . . . -r. 1046 leo . . . -r. *i. q. facem ferens*: SEN. Herc. f. 982 -a Erinys. *stellas ferens*: LVCAN. 5, 402 -a . . . nocte. VAL. FL. 1, 4 -o . . . Olympo (*i. caelo*). *fulmen ferens*: EPICED. Drusi 402 *Iuppiter* -a petiit . . . sua templa manu.

II *translate: i. q. calidus, ardens*: SEN. Thy. 855 Leo -is aestibus ardens. LVCAN. 5, 402 -a confectas nocte Latinas (*sc ferias*). PETRON. 126, 18 v. 6 iam tua -o membra calore fluent. SIL. 11, 412

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sentit -as pubes ... pennas (*i. sagittas Veneris*). CLAVD. carm. min. 28, 9 *Nilus* -ae (-gerae *pars codd.*) patiens zonae Cancrique calentis. ORIENT. comm. 1, 603 cum -is frigentia, mollia duris, siccis compugnent umida *eqs.* *i. q. alacer, acer*: SIL. 9, 477 virus et aestus -ae ... mentis.

flammifluus, -a, -um *a* flamma *et* fluere. *i. q. ardens*: TIBERIAN. carm. 4, 19 -um quoddam iubar es *deus.* AVG. serm. ed. Mai 150, 1 magi ... -i iubaris secuti viam.

flammigena, -ae *m. a* flamma *et* gignere. GLOSS. -a qui de flamma nascitur. de flamma natus. de flamm⟨a n⟩atus, non adustus. SIDON. carm. 13, 9 -ae ... furis (*i. Vulcani filius cf.* VERG. Aen. 8, 198).

flammiger, -a, -um [*a* flamma *et* gerere. *Th.*]. *de compositionis genere v.* BOETH. categ. 1 p. 181. GLOSS. πυρφόρος. qui flammam portat. *apud* LVCAN. *primum legitur.*

i. q. flammas ferens, ardens: **I** *proprie: de sole, caelo, stellis sim.* (*saepe i. q. nitens*): *de sole*: LVCAN. 1, 415 -r ... Titan (ENNOD. carm. 1, 1, 3. *cf.* 2, 84, 4 *Titan* -o limphas vertice decutiens). VAL. FL. 5, 581 -i ... Solis (AVIEN. Arat. 1557 DRAC. Romul. 10, 473). AVIEN. Arat. 1633 -ae ... facis (*i. solis*). MART. CAP. 9, 902 -um cum luna subegerit orbem (*i. solem*). CORIPP. Ioh. 4, 1169 in occiduis summersus -r undis *sol.* *de solis curru sim.*: LVCAN. 1, 48 -os Phoebi ... currus. STAT. silv. 4, 3, 136 *Caesar* si -os teneret axes (AVG. serm. ed. Mai 81, 1 -o axe). AVIEN. Arat. 1435 -o Phoebus temone coruscans. CLAVD. 1, 1 Sol ... -is mundum complexus habenis. *de caelo* (*interdum i. q. astrifer*): STAT. silv. 1, 2, 119 sedes. 3, 1, 181 caeli. AVIEN. Arat. 114 Olympum. AVG. serm. ed. Mai 79, 2 -r caeli fuscatur intuitus *Christo moriente.* *de stellis*: CARM. de mens. 1, 8 -o cuncta Leone calent (AVIEN. Arat. 392). AVIEN. Arat. 533 -arum ... stellarum. 725 -o astro (*cf.* 126 *stella* -os eduxerit ortus. 604 angu[illae] s ... -r *Pleiadum.* 898 *Hydra* -o linguam iacit ore). *cf.* LEO M. serm. a[pp.] p. 15, 1 p. 509 descendit . . angelus -o volatu micans. *de animantibus*: STAT. Theb. 8, 675 -r ales (*i. aquila. cf. l. 35*). AVIEN. Arat. 3[9]2 Lernaei gurgitis hydram ureret Alcides cum -r. DRAC. Romul. 8, 495 -r ales (*i. Amor. cf. l. 33*) ... telo candente ... iaculatus. 10, 112 -o ... deo. 10, 176 -r *Amor.* *de variis rebus ardentibus*: MART. CAP. 9, 912 *Iovem* -i semina fomitis spargentem. SEDVL. carm. pasch. 1, 179 -is evectus in astra quadrigis *Elias.* ALC. AVIT. carm. 6, 466 *pars virginum* sumens -as nequiquam sustulit hastas *lampadum.*

II *translate: de affectu*: VERS. metr. Mar. Victorin. gramm VI 88, 31 amor ... cor pepulit -o oestro. *de rebus calidis*: RVT. NAM. 1, 59 te (*Phoebum*) non -is Libye tardavit harenis (*opp.* gelu).

flammigero, -āre [*cf. c.* flammiger. *Th.*]. *i. q. flagrare, ardere*: ITALA Ier. 20, 9 (cod. Wirz. Ambr. in Luc. 7, 132 off. 3, 18, 102 in psalm. 118 serm. 18, 19 in psalm. 38, 15) ignis ardens -ans in ossibus meis (πῦρ καιόμενον φλέγον ἐν τοῖς ὀστοῖς μου, VVLG. ignis exaestuans claususque in ossibus meis. *cf.* AMBR. Iob 3, 6, 16 conpuncto ... corde illuminabatur affectus, ut fieret in corde meo ignis -ans). AMBR. in Luc. 7, 132 saecularia omnia mundi voluptate concreta perituraeque opus carnis exurit ignis ille divinus, qui -bat in ossibus prophetarum, sicut ... Hieremias dicit (*v. supra l. 45*).

flammigo, -are [*a* flamma, *cf.* fumigare. *Th.*]. *i. q. flagrare, ardere*: GELL. 17, 10, 11 interdius fumare Aetnam, noctu -are. (*inde* MACR. sat. 5, 17, 11).

(flammipes), -dis *a* flamma *et* pes. IVVENC. 2, 546 Helias, ... quem ... -um rapuit simulatio quadriiugorum.

flammipotēns, -ntis *a* flamma *et* potens. DRAC. laud. dei 3, 397 Scaevola -s. Romul. 6, 5 -s ... Cupido.

flammivomus, -a, -um *a* flamma *et* vomere. *id quod flammas vomit*: IVVENC. praef. 23 -a descendet nube coruscans iudex. MART. CAP. 1, 70 *Saturnus* praetendebat dextera -um quendam draconem. VEN. FORT. carm. app. 1, 15 -um vincens rutilans in crinibus aurum. CORIPP. Ioh. 1, 338 Phaethon ... succenderat omnia curru -is raptatus equis (8, 228). 6, 273 Africus ... -is exiccat rura procellis. ARATOR act. 2, 531 -o sub sole.

***flammo,** -āvī, -ātum, -āre [*a* flamma. *Th.*]. *formae notabiles: abl. part. praes. act.* -anti: SEN. Med. 241 AVIEN. Arat. 35. 272. 742 MART. CAP. 1, 28. *gen. plur.*: -antum: PAVL. NOL. carm. 6, 78. -asti: PANEG. 11 (3), 23, 4. -astis: DRAC. Romul. 8, 649. -arant: SIL. 11, 226. *de notione*: CLAVD. DON. Aen. 1, 24, 3 plus est -atum quam accensum. GLOSS. -o φλέγω. -or incendor. -ato corde, irato animo. *legitur verbum inde a* CIC., *intransitive primum apud* LVCR., *deest ex. gr.* HOR. OV. LIV. [*it.* fiammare, *francog.* flammer. *M.-L.*].

I ***transitive:*** **A** *proprie: i. q. accendere*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 1 aetherio -atus Iuppiter igni. 21 Phoebi fax ... -ato ardore volabat. 45 -ato fulminis ictu. CATVLL. 64, 291 -ati Phaethontis. LVCR. 2, 672 quaecumque igni -ata cremantur. VAL. FL. 1, 568 -antem nubila ... facem. SIL. 14, 209 *Castor equus* hinnitibus aera -at. APVL. mund. 55 ignes ... immortales dei vivacitate -antur. CENS. 3, 2 luna de sole -atur. SIDON. epist. 7, 1, 3 ignes saepe (sulpure *Luetjohann*) -ati. DRAC. Romul. 8, 649 -astis ... facem. laud. dei 3, 181 non vestis -ata viris, non crinis adustus. *i. q. percandefacere*: VAL. FL. 5, 177 Sol propius -bat aquas. MEROB. carm. 2, 3 tecta ... Phoebi -ata rotis. EVSTATH. Bas. hex. 6, 2 p. 922[D] sol ... illo ... fulgore -atus elucet. *i. q. calefacere*: DRAC. laud. dei 1, 190 *paradisus* non solis ... -atur radiis. Romul. 8, 195 zona -atur sole. *i. q. flammeo, rufo colore induere*: DRAC. Romul. 8, 483 *albam chlamyda* purpura fulgens -bat. *cf. sub* flammatus *c.* **B** *translate: i. q. inflammare, incitare*: **1** *aliquem: spectat ad iram*: SIL. 14, 287 -bant vulgum ... fratres. STAT. silv. 4, 4, 37 te ... -bit ... desidia et solidos novus exultabis in actus. TAC. hist. 2, 74 omnis exercitus -verat arrogantia venientium a Vitellio militum. 4, 24 his inter se vocibus instinctos -vere ... litterae. SIL. 9, 110 subita -atus ab ira (*cf. l. 26*). *spectat ad amorem*: CLAVD. 10, 16 virgo -bat Achillem. DRAC. Romul. 2, 18 -etur. 2, 19 ipsum -are Tonantem. 10, 147 *Amoris spicula*, quibus ... Luna ... -ata. *aliquem inflammare aliqua re*: COLVM. 10, 208 patitur nexus -ata cupidine tellus. SIL. 10, 135 irā -bat Martem. VAL. FL. 4, 655 -ata pudore iuventus. 8, 300 sponsae -atus amore. SIL. 16, 302 donis vulgum ... -at. AMBR. Noe 29, 112 plerique iuvenali accensi calore aut luxuria ... -ati aut avaritiae rapti cupiditate. CLAVD. 28, 467 -atus virtute. MEROB. poet. 143 teneros ... gaudebat studiis -are ... annos. AVG. epist. 169, 13 scripturarum ardore -atus. SACR. Leon. p. 384 *Stefanus* filii tui confessione -atus (inflammatus *edd. pars*). p. 461 inspiratione -atus. EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939[A] divitiarum amore -atus. ALC. AVIT. carm. 6, 523 publica vis odio tantum -ata. CASSIOD. in psalm. 126, 7 apostolus ... desiderio -batur. IORD. Get. 10, 63 repulsus dolore -atus est. *de bestiis*: SIL. 4, 195 cuspide -at equum. *nota* (*acc. q. d. graec.*): STAT. silv. 5, 1, 197 at iuvenis magno -atus pectora luctu nunc implet saevo viduos clamore penates. a b *v. l. 10.* p e r *aliquid*: SIDON. epist. 6, 1, 6 per carnalium vitiorum incentiva -ati. a d *aliquid*: SIL. 1, 55 iuvenem facta ad Mavortia -at. AVG. epist. 127, 38 ad studia veritatis Augustini spiritu et ore -atum *Paulinum.* i n *aliquid*: STAT. Theb. 8, 390 -antur in hostem cornipedes. 12, 714 *miles* iustas belli -atur in iras. silv. 1, 2, 204 *Alpheus* amnis in externos longe -atus amores. **2** *aliquid (aliqua re): pectus, animum sim.*: SEN. Tro. 303 -atum ... amore ... pectus. SIL. 11, 226 pericula mentem -arant. 12, 680 sic pectora -at. APVL. met. 5, 21 verborum incendio -ata viscera. CLAVD. 20, 180 pectus -bat egestas. DRAC. Orest. 104 sensit -ari corda Dianae. FVLG. RVSP. ad Thras. 1, 2 regis animum ... cognoscendae sapientiae delectatione -ari. CORIPP. Ioh. 1, 450 sensūs -are. *varias res*: STAT. Theb. 11, 505 -are (-ate *vel* firmate *v. l.*) nefas. PANEG. 11 (3), 23, 4 tu extincta iam studia -asti. AVG. serm. ed. Mai 2, 1 -batur invidia (*opp.* ut ... extingueretur invidia). *in arte medica*: SIDON. epist. 4, 13, 2 non vena -atur.

II ***intransitive:*** *i. q. ardere, flagrare* (*primo tantum part. praes. pro adi.*): **A** *sensu proprio*: **1** *de aethere, stellarum luce, igni sim.*: LVCR. 1, 73 -antia moenia mundi (*cf.* ANTH. 483, 1 -antem ... per aethram). MANIL. 1, 870 *Titanius* involvit ... suo -antis igne cometas. PLIN. nat. 2, 236 montes taeda -ante (*cf.* AVIEN. Arat. 35 face -anti) tacti. AVIEN. Arat. 742 *Sirius* -anti ... vibrat ab ortu. CLAVD. DON. Aen. 5, 672 nostrum est, quicquid ardet et -at. 7, 81 cuius *Laviniae* caput repente -verat. ITALA Ier. 20, 9 (Ambr. Isaac 8, 77. *cf.* in psalm. 118 serm. 11, 4, 4 *et* 14, 26, 3 ignis ardens -ans) ignis -ans in ossibus meis (LXX *et* VVLG. *v. p. 873, 46. cf.* AVG. civ. 12, 4 p. 517, 21 D. quid ... est igne -ante vigente lucente pulchrius? PALLAD. hist. mon. II 16 p. 375[A] ignis -bat). CLAVD. carm. min. 53, 33 -antia pondera *caeli.* MART. CAP. 1, 13 Solis caput radiis perfusum circumactumque -antibus. 1, 28 Sol -anti mundum lumine convenustat. 2, 155 circulum solis ac -antia saepta transsiliunt *animae puriores.* 8, 808 -antia cornua lunae. VICT. VIT. 3, 36 -antem gehennam. **2** *de variis rebus ardentibus*: PROP. 4, 4, 77 faeni -antis acervos. SEN. Med. 241 ore -anti. ARNOB. nat. 4, 16 p. 153, 8 aris -antibus. CLAVD. DON. Aen. 3, 149 medio Troiae -antis incendio. AVG. c. Faust. 22, 70 in rubo -ante et non ardente. MART. CAP. 1, 66 -antem coronam. 2, 150 ignitae substantiae -antisque *sunt dei.* MVTIAN. Chrysost. hom. 21, 3 in camino -ante. VEN. FORT. vita Radeg. 22, 61 spiritu -ante membra faciebat ardere. **B** *sensu translato: de oculis*: VERG. georg. 3, 433 -antia lumina. *de colore*: AVIEN. Arat. 272 -anti ... rubore. *de variis rebus*: AMM. 31, 12, 6 ut opprimeretur levius tumor barbaricus -ans. CLAVD. DON. Aen. 5, 467 diremptum est, quod magno incendio irascentis et furore -verat. PRVD. psych. 533 -ante cupidine. AVG. pecc. mer. 3, 6, 12 studio. GREG. M. in Ezech. 1, 3, 5 verba -antia. *de bestiis*: PAVL. NOL. carm. 6, 78 *currus* -antum rapido nisu glomeratus equorum.

part. perf. pass. pro adi. ***flammātus,** -a, -um. *i. q. flammeus, ardens*: **1** *sensu proprio* (*cf. sub* flammo *I A*): NEMES. cyn. 140 -o ducatur linea longe circuitu signetque ... vapor igneus orbem. FVLG. aet. mund. p. 175, 19 -o fulgore. **2** *sensu translato*: **a** *i. q. ardens, iratus: de animo sim.*: VERG. Aen. 1, 50 talia -o secum dea corde volutans (SIL. 15, 560 STAT. Theb. 1, 249). SIL. 10, 426 -a ... mente (CASSIOD. inst. div. praef. p. 1107[D] *plur.*). 14, 120 -o pectore (*cf.* NEMES. ecl. 2, 14). *de hominibus*: STAT. Theb. 7, 590 -us Aconteus. **b** *i. q. ardens, acer* (*de siti, morbo*): STAT. Theb. 6, 472 cornipedum -a sitis (*cf.* 4, 733 perfurit arvis ... -um pecus). MART. CAP. 9, 889 -ae cupiditatis. CAEL. AVR. acut. 2, 31, 164 in febribus continuis vel ardentibus vel -is. **c** *i. q. flammeus, flammeo colore flagrans* (*cf. sub* flammo *supra l. 3*): SEN.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Med. 387 -a facies. CLAVD. 26, 518 talia grandaevum -a fronte loquentem.

ad flammo: *syn.: ad II A*: ardere. *ad II A 2*: ignitus. *opp.*: extinguere. *distinguitur ab* ardere (AVG. c. Faust. 22,70), lucere, vigere (AVG. civ. 12,4 p. 517,21 D.). *ad* flammatus: *syn.*: ardens *2 b.*

deriv.: flammabundus, flammatrix, flammatus. *comp.*: con-, de-, in-, re-, sufflammo.

flammōsus, -a, -um *a* flamma. *i. q. ardens: proprie*: CAEL. AVR. acut. 3, 17, 174 suppositis carbonibus non -is. *translate*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 24, 6 *ratio* intellectum . . . ignitum -umque possidet. CAEL. AVR. acut. 2, 32, 165 febris acuta atque celerrima et -a.

flammula, -ae *f. (sed v. l. 19). a* flamma *deminutive.* **1** *i. q. parva flamma*: CIC ac. 2,80 duas ex lucerna -as. COLVM. 9, 14, 9 *papiliones* circa -am volitant. 12,55,4 ex tenuibus lignis -a facta. APVL. met. 11,10 *lucerna* -am suscitans largiorem. *trop.*: AVG. c. acad. 2, 2, 5 illi -ae instillarunt . . . unguenti guttas. **2** *vexillum flammeum, rufum*: VEG. mil. 2, 1 velis, hoc est -is, utuntur equitum alae. 3, 5 multa signa sunt, aquilae, dracones, vexilla, -ae, tufae, pinnae. LYD. mens. 1, 41 *βήξιλλα τὰ λεγόμενα φλάμμουλα.* mag. 1, 8 *φλάμμουλα αὐτὰ ἀπὸ τοῦ φλογίνου χρώματος καλοῦσι.* CONST. Porph. caer. aul. Byz. 1, 68 p. 305, 7 *ὁ στρατὸς μετὰ τῶν φλαμούλων ἵσταται.* **3** *genus herbae*: PS. APVL. Ascl. 8 *leontopodion* Latini -am vocant Veneris *graece*: DIOSC. 4, 133 W. *ζωόντχον . . . Ῥωμαῖοι Μινέρβιουμ . . . οἱ δὲ φλάμμουλα.* [*val.* flamură 'Banner', *it.* fiammola, *francog.* flambe. *M.-L.*]

flammulārius, -ī *m. qui* flammulam (2.) *gestat.* LYD. mag. 1, 46 *φλαμμουλάριοι, ὧν ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ δόρατος φοινικᾶ ῥάκη ἐξήρτηντο.* *Bacherler.*

***flāmōnium,** -ī *n.* [*imminutum pro* *flamimonium *ab* 1. flamen. *Th.*] *flaminis munus.* GLOSS. honor qui datur flaminibus. *sim. forma* flaminium *nec titulorum auctoritate ulla nititur nec fere in scriptorum memoria nisi varietas lectionis codicum deteriorum est; cf. Mommsen, Ephem. epigr. I p 221 sq. (= Ges. Schr. 8 p. 257 sq.); R. Fisch, Archiv V p. 70; Usener, Kl. Schr. I p. 223 sqq.; Georges, Lex. d. lat. Wortf. p. 281. de masc.* flamonius *v. p. 876, 51. nota apices*: CORP XII 6038, 26 flámonió. 3275[add.] (p. 837) flamón(io). *syn.* flaminatus *aevo demum imperatorio inscriptionibus traditur.* flamonium *de sacerdotio flaminis fere generis cuiusvis obvium est; etiam de flaminicae munere adhibetur loco* flaminicatus: CORP. VIII 26590 Asiciae Victoriae c. Thuggenses . . ., quae ob -um ⟨V⟩ibiae Asicianes fil. suae ~~HS~~ C mil. n. pollicita est. *per compendium (cf. p. 861, 74. 864, 39)*: CORP. VIII 12067 Plautiae . . . quae ob hon. flam. ⟨p. p.⟩. 18596. INSCR. Revue archéol. 1910, 2 p. 447 n. 154 (*saec. II med.*) ob honorem flam. perp. Quintae f. suae. **1** *Diale* (*v.* flamen *I 2 a*): LIV. 26, 23, 8 C. Claudius, flamen Dialis, quod exta perperam dederat, -o abiit. 27, 8, 8 datum id (*introitum in senatum*) cum toga praetexta et sella curuli ei -o esse. VAL. MAX. 1, 1, 4 P. Cloelius *Siculus* (*Münzer, PW. IV 109 n. 9 de rege sacrorum vix recte cogitat; cf. A. Klose, Röm. Priesterfasten, Diss. Breslau 1910 p. 13 et 27 sq.*), M. Cornelius Cethegus (*Dialem vult Klose ibid. p. 28. cf. Plutarch. Marc. 5*), C. Claudius propter exta parum curiose admota [deorum immortalium ⟨aris⟩ variis temporibus bellisque diversis] -o abire iussi sunt coactique etiam. TAC. ann. 4, 16 quod exiret e iure patrio, qui id -um apisceretur. SVET. Aug. 31, 4 nonnulla etiam ex antiquis caerimoniis paulatim abolita restituit, ut . . . Diale -um. GELL. 10, 15, 22 uxorem si amisit, -o (-unio, -ynio, -inio *codd.*) decedit (POMP. TROG. Prisc. gramm. II 149, 6 -onio abiit). SERV. auct. Aen. 3, 607 Anchisen et Aenean . . . -ii iuris et peritos et praesules fuisse. **2** *Divorum* -um *p. R. publicum* (*v.* flamen *I 4*): CIC. Phil. 13, 41 cuius (*Caesaris*), homo ingratissime (*Antoni*), -um cur reliquisti? TAC. ann. 13, 2 decreti *Agrippinae* et a senatu duo lictores, -um Claudiale, simul Claudio censorium funus et mox consecratio. **3** -um *curiale in municipiis* (*v.* flamen *II 1 a*): CORP. VIII 1888 (*Theveste*) ⟨Sa⟩turnini ⟨S⟩aturniani ⟨flami⟩n. p. p. filio, . . ., pontif., qui primus a condita civitate sua ob honorem -i annui (*cf. p. 855, 14 sqq.*) munus . . . curiae suae ⟨dedit⟩. 2596 (*cf.* 18094. *Lambaesi*) curiae Iuliae felici P. Maccaeus Silvanus vet(eranus) ex sig(nifero) ob honorem -i in se conlatum s. p. f. **4** -um *municipale* (*plerumque* -um *Augustale significatur. v* flamen *II 2 a*): TERT. spect. 12 quaesturas dico et magistratus et -onia (-inia *codd.*) et sacerdotia. COD. Theod. 4, 6, 3 quos in civitatibus duumviralitas vel quinquennalitas vel fla⟨monii⟩ vel sacerdotii provinciae ornamenta condecorant. 12, 1, 21 post -ii honorem et sacerdotii vel magistratus decursa insignia. SIDON. epist. 5, 7, 3 hi sunt, qui invident . . . -a municipibus. CORP. II 1936 (*Lacippone*) ob honorem -i. 1939 (*Barbesulae*). III 1134 (*Apuli*). 1448 (*Sarmizegetusae, a. 142*). 13805 flamen m(unicipii) A(el.) V(iminacii) ob honor. flamon. VIII 7041 (*cf.* 19423) post -um et honores omnes quibus in colonia Iulia Iuvenali Honoris et Virtutis Cirta patria sua functus est. 8835 (*Tupusuctu, a. 195*) ex summa honoris -i sui adiecta praeterea ex sua liberalitate pecunia. 11998 ⟨ob honorem⟩ -i ⟨ex summa h⟩onoraria. 14751 (*cf.* 10610. *Furnis*) ⟨ob honorem⟩ -i sui, i⟨te⟩m IIIviratus. 16761. 16911 (*cf.* 4836) -um c(ivitatis) N(attabutum). 19121 deo patrio Baliddiri Aug. sacrum. Q. Tadius . . . Victor statuam aeream, quam ob honorem -ii divi Severi castelli Siguitani pollicitus erat facturum se. *al.* XII 59 ob honores IIvirat(us) et -i bene gestos patron. cooptar. Brig(iani). 521 (*Aquis*) honore flam⟨onii functus?⟩. 2675 (*Albae*) flamon(io) et IIIIvir(atu) in patria functi. 4232 (*Baeterris*) -í ornamentis honorato. XIII add. ad n. 1376/77 flamen Pi⟨et⟩atis . . . flamoni (*dubium num titulus mutilus ad cultum imperatorium spectet, cf. p. 854, 84*). XIV 2115 (*Lanuvii*) Dastidius C. f. Celer pro honore ae⟨d⟩(ilitatis), ⟨C.⟩ Dastidius Sp. f. Apollinaris pater pro honor⟨e⟩ -i ~~HS~~ $\overline{XV}$ in refectionem balinei intulerunt (*v.* flamen *II 1 b*). *nota* -um perpetuum *in municipiis Africanis* (*v.* flamen *II 2 a ζ*): CORP. VIII 98 (*Capsae, saec. II*) ob honorem -i per⟨petui⟩. 262 (*cf.* 11430) ordo col. Sufetan⟨ae⟩ P. Magnio Aman⟨do fl.⟩ p. p., . . ., qu⟨i prae⟩ter summ. hono⟨rariam⟩ -í pp. et quinquennalitatis amplius ~~HS~~ L n. obtulerit. 1402 (*cf.* 15203. *Thignicae, a. 188*) ⟨o⟩b honorem -i perp. 2711 (*Lambaesi, a. 208*) Saturninus ⟨f⟩l. pp. ob honorem -i perpetui in se conlati. 4196 (*a. 212*) fl. pp. ob honore(m) -i perpetui ab ordine in se conlati (4197). 4679 (*Madauris*) L. Caelius Sabinu⟨s fl. p.⟩p. . . . arcum et statuam dup⟨licatis⟩ decur. et flamo⟨nii s⟩uí perp. summis fecit. 16322 (*Laribus*) ⟨quod promiserat ob honorem flamo⟩ni perpetui, ad⟨iectis ex liberalitate sua . . . legitim⟩ae -i pe⟨rpetui⟩. *al. deest* perpetuum 4767 (*cf.* 18701) Popilius Concessus fl. pp. ob honorem ⟨fl⟩amo⟨ni⟩ et . . . . *al. v. p. 858, 32 sqq.* **5** -um *provinciale* (*v.* flamen *II 2 b*): CORP. II 2195 (*Cordubae, saec. II*) Nemesi Cornelii Res⟨ti⟩tutus et Africa⟨us⟩ exacto -o votum reddiderun⟨t⟩ (*cf.* CORP. II *Ind. p 1132*). 2221 (*Cordubae, a. 216*) ⟨flam⟩ini divor. Aug. provinc. Baet⟨icae⟩. huic consummato hono⟨re flam⟩oni . . . consensu concili universae prov. Baet. decreti sunt honores. XII 3275[add.] (*p. 837; Nemausi*) Q. Soillio . . . Valeriáno, equum p habenti, omnib. honórib. domi et provínc. flamón(io) fúncto. XII 6038, 11 (*lex de officiis flaminis prov. Narb.*) placeatne eí qui -o abierit permitti sta⟨tuam sibi ponere⟩. 6038, 26 qui -ó abierit.

accedunt loci ubi compendia flam., fla., fl., f. *passim in municipiis Africanis etiam* flaminatus *explicari possunt*: CORP. VIII 76 (*a. 186*) flam. perp. super legitima honoris flam. perpet. sui. 885 (*cf.* 12387) Q. Silicius Victor et C. Tadius Fortunatus ob honorem flam. sui perpetuí statuam . . ., adiectis tertis ex decreto paganor. pagi Mercurialis veteranorum Medelitanor., s. p. f. 12067 (*v. p. 875, 41*). 12370 flam(ini) p. qui o⟨b ho⟩norem flam. . . . intulit. 15576 (*a. 164*) ob honorem flam. perp. sui. 23280 Caelesti Aug. sacrum. P. Geminius Martialis anno flam. sui porticum . . . d(e) s(uo) ⟨f(ecit)⟩. 23749 (*a. 212*) ob honorem flam. sui. INSCR. Revue archéol. 1910, 2 p. 447 n 154 (*v. p. 875, 42*). CORP. VIII 19124 ob honorem fla. pp. III 14217[2] Pierio dec(urio) q(uondam) m(unicipii) A(elii) V(iminacii) ob hon(orem) fl. M. Petr(onii) Rustici fili sui. VIII 4194 (*cf.* 18490) fl. pp., adiectis at legitimam fl. . . . . 4202 (*a. 213*) ob honorem fl. p(er)p(etui) inla(ta) legitima. 11932 ob ⟨amorem⟩ civicum et erga se honorem fl. p(er)p(etui) conlatum. 12039 (*a. 183/5*) sac(erdoti) p(rovinciae) A(fricae) a(nni) CXIII, dec., IIvi⟨ra⟩l. municip. Furnitani; cui cum ordo honorem fl. obtulisset, pron(aum) . . . ⟨ob⟩ excusation. honor. ⟨s. p. feci⟩t. 17829 ob honorem fl. pp. 18596. 19122 ob honorem fl. perpetui divi Magni Antonini. INSCR. Dessau 434. CORP. VIII 14370 (*a. 196*) Alfius Secundus f. p. . . . duplicata summa honoraria f. p.

flāmōnius, -a, -um [*a* flamonium *ductum esse videtur. Th.*]. GLOSS. -us honor pontificalis aput gentiles (*potest intellegi substantive pro* flamonium, *cf. Thes. gloss. s. v.*). INSCR. Dessau 6969 (*Narbone*) . . . ⟨A⟩ponio L. fil. Pap. ⟨Cha⟩ereae auguri, quaes⟨tor⟩i c(olonia) I(ulia) P(aterna) C(laudia) N(arbone) M(artio), aedilicis or⟨nam⟩entis honorato, . . .; item provinc. ⟨Sicil⟩ia Syracusis Thermis ⟨Him⟩eris Panhormi aedili⟨cis e⟩t dumviralibus ⟨et f⟩lamonis et au⟨gural⟩ibus ornament⟨is⟩ honorato. *Bickel.*

flasca, -ae *f.* [*theodisc* flasca. *utrum Germani a Romanis an Romani a Germanis traxerint ambigitur. mutatumne pro* vasc(u)lo? *cf.* flasco. *Th.*]. ISID. orig. 20, 6, 2 -ae ex graeco vocabulo dictae. haec pro vehendis ac recondendis fialis primum factae sunt, unde et nuncupatae: postea in usum vini transierunt, manente graeco vocabulo unde sumpserunt initium (*inde* GLOSS V 501, 17). GLOSS. V 606, 49 pilasca (*sic*) vas vinarium ex corio. *v.* flasco. [*it.* fiasca, *francog. vet.* flasche. *M.-L.*]

flasco, -ōnis *m.*; *φ⟨λ⟩άσκων εἶδος ποτηρίου* HESYCH. *v.* flasca. ENNOD. carm. 2, 147, 1 uxor -is cupis dotata Falerni (*viri ebriosi per iocum, v. Vogel, Archiv I 271*). GREG. M. dial. 2, 18 lignea vascula, quae vulgo -es (*φλασκί⟨α⟩*) vocantur. *ibid.* ne de illo -e (*ἐξ . . . φλασκίον*), quem abscondisti bibas. *ibid.* cum -em (*φλασκίον*) inclinasset. GLOSS. V 505, 49 lecythus ampulla olei vel vas similis -is. [*it.* fiascone, *francog.* flacon. *M.-L.*] *Vollmer.*

[**flāticus** *contra metrum trad.* LVCIL. 680.]

flātilis, -e [*a* flare, flatus. *Th.*]. **1** *de operibus aerariorum*: VARRO Men. 307 (NON. p. 365, 22) corona . . . labore -i viridis. ARNOB. nat. 6, 16 p. 228, 4 videretis deos . . . lamminarum -ium (fleuilium *trad.*) esse crates. **2** *i. q. flatu oris effectus*: GRILL. (Prisc.) gramm. II 36, 2 *spiritum asperum* Grillius -em (fat- *pars codd.*) vocat. VEN. FORT. carm. 8, 11, 10 (*de febriente*) ibat ab arcanis -is aura coquens. Mart. 4, 201 (*de exsufflatione*) despectio -is aurae. *de instrumentis musicis*: AMM. 30, 1, 20 cum . . . aedes . . . nervorum et articulato -ique sonitu resultarent. CASSIOD. in psalm. 80, 3 *instrumenta* (*opp.* percussionalia *et* tensibilia). **3** *i. q aëreus, venti similis, spiritalis* (*cf. p. 832, 52*): AMBR. Isaac 2, 4 neque aer anima, quia aliud est -is spiritus, aliud anima (spir.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 5, 36. 3, 19, 150 *syn.* ventorum flatus hic, quem videmus). PRVD. ham 531 maior inest vis illa homini, quae -e (stabile *al. cod.*) virus ingerit et . . . tenui ferit aere mentem.

*?***flātio**, *i. q. inflatio* APIC. 3, 104 ad digestionem et in -em (*an potius legendum* et inflationem*?*).

flāto, -āre *a* flare, flatus. *fere i. q. flare: intransitive*: ARNOB. nat. 2, 38 cantores tuba tibiis calamoque -antes. *cum obiecto*: GLOSS. V 23, 4 (= 69, 24) augere vel amplum facere. AMM. 29, 1, 33 caedes incendiaque -antes (*sic cod*) furias. AVG. conf. 7, 6, 8 p. 149, 14 qui pari studio et collatione -bant (*sic cod. vet. O*; flabant, flagitabant, flagrabant *rell.*) in eas nugas ignem cordis sui. epist. 55, 21 p. 191, 20 ad . . . ignem amoris nutriendum et -andum (flatū tantū *P*, flatendum *corr. in* flatantū *B*, flandum *vel* flammandum *codd. recc.*) quodammodo. [*it.* fiatare, *prov.* flazar. *M.-L.*]

flātor, -ōris *m. a* flare. **1** *i. q. tibicen*: GLOSS. tibicines **a** flando. *αὐλητής*. PAVL. FEST. p. 89, 7 -r tibicen. **2** *de is qui metallicas materias conflant, i. q. flaturarius*: LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 56 ⟨servi et liberti⟩ -um argentariorum aerariorum, qui flaturis dominorum patron⟨orumque operam dant⟩. POMPON. dig. 1, 2, 2, 30 triumviri monetales aeris argenti auri -es. [*in titulo mutilo* CORP. VI 1647 = X 1710 *vix recte pro* ⟨aere con⟩lato *Ruggiero maluit* ⟨f⟩lato⟨res⟩.]

flātūra, -ae *f. a* flare, flatus. [*dub.* APIC. 3, 103 *trad.* pro lactucis vero, *Schuch coniectura vix probabili*: pro -is verno.] **1** *de massis metallicis conflandis: de opere conflandi*: VITR. 2, 7, 4 fabri aerarii de . . . lapidicinis in aeris -a formis comparatis habent . . . ad aes fundendum . . . utilitates. PLIN. nat. 7, 197 auri metalla et -am Cadmus *invenit*. LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 56 ⟨servi et liberti⟩ flatorum argentariorum aerariorum qui -is dominorum patron⟨orumque operam dant⟩. CORP. VI 791 conduct⟨ores⟩ -ae argen⟨tar⟩(iae) monetae Cae⟨saris⟩ (8455 mancips officinarum aerariarum quinqu[a]e item -ae argentariae). FIRM. math. 6, 31, 72 *Mars Mercurius stellae* falsarios facient aut qui pecunias publicas -arum (conflaturarum *pars codd.*) adulteris artificiis imitentur. *de materia conflata*: PLIN. nat. 34, 130 *spodos Cypria* fit . . . liquescentibus cadmia et aerario lapide. levissimum hoc est -ae totius evolatque e fornacibus. *translatum a statuis ad homines* (*cf. Orelli, ind. lect. Turic. a. 1836 p. 6*): PETRON. 45, 12 unus *gladiator* alicuius -ae (*de spiritu fort. intelleg. putat Lommatzsch*; staturae *Scheffer*; facturae *Heraeus*) fuit. **2** *de ventis i. q. flatus* [APIC. 3, 103 *v. supra l. 23*]: ARNOB. nat. 1, 9 ventos iamdiu non esse et caeli conquievisse -as.

flātūrālis, -e *a* flatura, *cf.* spiritalis. *ad flandum vel respirandum utilis*: TERT. anim. 10 p. 313, 27 (*de pulmonibus et arteriis*) idcirco ea *animalia* spiritu carere, quia de -bus artibus structa non sint? *Brandt.*

flātūrārius, -a, -um *a* flatura. CORP. III 5833 (= INSCR. Raet. 144) ⟨ne⟩gotiatori a⟨rti⟩s cretaria⟨e et fla⟩turariae. *inde subst.*

flātūrārius, -ī *m. qui in aere flando versatur*: COD. Theod. 9, 21, 6 (*a. 349*) -os maiorinam pecuniam non minus criminose quam crebre separato argento ab aere purgare. CORP. VI 8456 -us auri et argenti monetae. 9418 flaturar(ius) de via sac(ra) (9419). 9420 -us. *incerti supplementi est* 33933 ⟨. . .⟩urarius de Velab(ro), *potes* turarius *vel* flat- *vel* aur-. *v. Blümner, Technologie IV 259. Vollmer.*

✱**flātus,** -ūs *m. a* flare. PROB. app. gramm. IV 193, 22 *falso inter singularia tantum enumerat. de formis: nom. sing.* flatu: TAB. devot. Corp. I² 1614, 8 *v. p. 881, 46. acc. sing.* flatu: TAB. devot. Audollent 134 B 2 *v. infra l. 81* (*an nom. sing.?*). *dat. sing.* -ui *non leg. nisi ex coni.* TERT. adv. Val. 25 p. 202, 2 *v. p. 882, 61* [PLIN. nat. 17, 194 *v. p. 879, 83*]. *gen. plur.* -uum: SOL. 10, 12 *v. p. 880, 25.* CLAVD. DON. Aen. 10, 99 *v. p. 880, 36. formae vulgares secundi ordinis traduntur hae*: [*gen. sing.* flati: ALC. AVIT. carm. 1, 105 *R v. p. 882, 14.*] *dat.* flato: COMM. instr. 1, 12, 5 *v. p. 884, 27.* [*abl.* flato: HIER. chron. a. Abr. 1894 *v. p. 880, 79.*] *acc. plur.* flatos: ITALA IV Esdr. 5, 37 *v. p. 884, 25.* [ISID. nat. 37, 5 *v. p. 880, 2.*] [*abl.* flatis: TERT. uxor. 2, 5 *v. p. 881, 68.*] *de notione*: AVG. anim. 4, 12, 18 aliud . . . esse -us, aliud aer, cum aer motus ipse sit -us, quod et flabello agitato doceri potest. 4, 23, 37 iste -us aerius, quamvis sit corporeus, appellatur . . . spiritus tempestatis. gen. ad litt. 12, 7 p. 389, 10 spiritus dicitur vel aer iste vel -us eius, id est motus eius. GLOSS. *πνεῦμα, πνοή, φύσημα, φύσημα σφοδρόν. legitur inde a* VARRONE, *inprimis apud poetas et inferiores sermonis pedestris auctores. deest apud* CAES. SALL. NEP. TIB. VELL. CELS. PERS. PETRON. IVV. PLIN. min.; *singulis locis habent* LIV. SVET., *bis* QVINT., *ter* TAC., *septies* CIC. [*it.* fiato. *M.-L.*]

[*loci dubii et corrupti*: OV. ars 1, 715 si . . . tumidos accedere fastus (*sic codd. PR*, flatus *cod. antiquissimus qui videtur O*) senseris. VITR. 1, 6, 2 *ventus* nascitur cum . . . impetus factionis exprimit vim spiritus -us (-um *v. l.; alterutram vocem glossam puto*). PLIN. nat. 31, 10 custodit (*sc. conceptus*) . . . -um Linus fons (-um *del. Mayhoff*; fetum *vel* partum *edd. vett.*). MART. 14, 29, 2 nam -us (*sic Pontanus*; mandatus *vel* nam ventus *codd.*). TAB. devot. Audollent 134 B 2 ilatu(m*?*). 6 ilatus *et* latus.]

I *ad ventum spectans vocabulum* **-us** *primitus non nisi accedente nomine venti* (*sic apud* VARR. CIC. CATVLL.) *in usu fuisse videtur. nude pro vento primus* LVCR. *usurpavit. quae significatio sensim increbuisse videtur. comparatis enim numeris eorum locorum, quibus vocabulum q. e.* **-us** *cum appellatione venti coniunctum, et eorum, quibus absolute positum legitur, apud* VITR. *hanc rationem invenimus: 11 : 4; contra apud* SEN. phil. *6 : 18, apud* PLIN. nat. *18 : 32*, SIL. *4 : 12*, APVL. *3 : 7.* **A** **-us** *ventorum* (*maxime sensu corporeo, i. q. aer vento motus [cf. p. 877, 65], sed et incorporeo, i. q. motus venti; utra notio agnoscenda sit hic illic certe diiudicari nequit*): GLOSS. *πνεῦμα ἀνέμου, πνοὴ ἀνέμου.* VARRO rust. 1, 31, 3 *'flagellum' vitis* declinata **a** venti **-u** similiter ac flabellum flagellum (VITR. 8, 2, 3 ventorum -us oriuntur. 10, 9, 7 FEST. p. 181, 5. SEN dial. 11, 20, 2 ventorum -bus ac nimborum . . . iactu tumultuosum spatium. PLIN. nat. 4, 5 SIL. 1, 254 APVL. flor. 18 p. 90 PORPH. Hor. carm. 4, 12, 2. FIRM. math. 5 praef. 3 *deus*, qui omnem . . . substantiam salutaribus ventorum -bus vegetas. IVST. 4, 1, 2 HIL. in Matth. 7, 9. AMM. 15, 10, 4 nivibus . . . solutis -u calidiore ventorum. 16, 10, 3 anhelante rabido [*sic Vales.*; anhelanter avido *trad.*; anhelante rapido *Reines.*] -u ventorum. 21, 16, 11 volantes scintillae -u leni ventorum . . . perveniunt. 23, 6, 67 lenium . . . ventorum commodissimus -us. 23, 6, 84. VEG. mil. 4, 42 *bis*. AMBR. hex. 2, 4, 16 glacialibus ventorum -bus rigentes aquae solidantur in nivem. EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899ᴬ aëre ventorum -u condensato. 7, 5 p. 942ᴮ. 8, 5 p. 951ᶜ CASSIOD. in psalm. 61, 3. 87, 14 IORD. Get. 12). CIC. Arat. 184 Aram . . . -u permulcet spiritus austri (ZACCH. 1, 10 *mundi spiritus* crystalla -bus duret . . . non receptura mollitiem). CIC. nat. deor. 2, 131 *etesiarum* -u nimii temperantur calores. CATVLL. 64, 269 -u placidum mare matutino horrificans zephyrus. LVCR. 5, 689 medio cursu -us aquilonis et austri distinet . . . caelum . . . metas. VERG. georg. 2, 339 hibernis parcebant -bus euri. OV. met. 15, 302 vis . . . ventorum . . . inclusa cavernis . . . , cum . . . nec pervia -bus esset, . . . tumefecit humum. GRATT. 55 *retia* ad -us Helices (*i. septentrionis venti*) oppande serenae. MANIL. 5, 565 lĕvi -u refovens pendentia membra *Andromedae* aura (VITR 1, 4, 1 aurae . . . spiritus . . . bestiarum . . . venenatos . . . in habitatorum corpora -u spargent. 5, 3, 1 aurarum -us, qui . . . nocentes spiritus corporibus infundent. SEN. dial. 6, 11, 4 *homo* -u . . . non familiaris aurae . . . morbidum *animal*. HYG. mun. castr. 21 ut -us aurae aestus exercitus leniat. IVST. 44, 1, 10 marinae aurae . . . assidui -us. VVLG. act. 27, 40 secundum aurae -um tendebant ad litus [*τῇ πνεούσῃ*]. AVG. gen. ad litt. 3, 7 p. 69, 22 fluctus undarum et -us aurarum. DRAC. laud. dei 1, 588 *aristas* ventilat aestivo . . . -u mollior aura). VITR. 8, 2, 5 septentrio et aquilo extenuatos siccitatibus in aëre -us spirant. GERM. 327 insanos obscuris -bus austros. SEN. Oed. 631 non gravi -u tibi luctificus auster . . . nocet. nat. 5, 10, 4. 5, 11, 2 si causa illis (*etesiis*) -us esset spatium diei. COLVM. 3, 2, 10 *vitis* hilaris inter aestivos favonii -us. 11, 2, 24. LVCAN. 1, 219 madidis euri resolutae -bus Alpes. 2, 455 mare possidet auster -bus horrisonis. 10, 240 zephyros . . . , quorum stata tempora -us. 10, 245 *zephyri* aquas . . . Nili assiduo feriunt coguntque resistere -u (HYG. astr. 1, 8 p. 28, 2 *in regione arctica et antarctica* venti . . . assiduos habent -us). PLIN. nat. 2, 134 *prester ventus* late funditur -u. 2, 195 *terrae motus oritur* post ventos, condito . . . in venas *terrae* . . . -u. 4, 5 *al. saepe*. SIL. 3, 527 *corus* arma . . . contorto rotat in nubes sublimia -u. 14, 390 *navis* velo . . . hauriret borean et cornibus omnis colligeret -us. MART. 10, 82, 3 stridentes . . . feram -us aquilonis iniqui. TAC. hist. 2, 98 ann. 6, 33. GELL. 2, 22, 9 boream . . . dictum *ἀπὸ τῆς βοῆς*, quoniam sit violenti -us et sonori. 2, 30, 7. 16, 11, 5 austrum . . . diutinum flavisse; eo -u aquam . . . exaruisse. APVL. met. 5, 7 *zephyrus* clementissimis -bus innoxia vectura deportat *sorores*. mund. 3 *aëris species* turbinum -bus . . . fit procellosa (*Ps. Aristot. mund. 2 p. 392 b 11 πνοαί τε ἀνέμων*). ANTH. 484, 14 nūbifero -u . . . irrigat eurus. 484, 17 austrum . . . vocant, quia nubila -bus haurit. SOL. 56, 6 illud mare . . . navigabile, cori tamen -bus, cuius spiritus . . . evehere . . . queant classem. PALLAD. 8, 4, 4 AVIEN. orb. terr. 195. 637 Peloris . . . sereniferae pulsatur -bus (fluctibus *cod. det.*) Vrsae. 1141 favoni . . . plaga fecundos (fecundis *Schrader*) alit almis (almos *ed. princ.*) -bus agros. AMM. 22, 15, 7 etesiarum continuis -bus repellentibus *Nili* . . . meatum. 23, 6, 69 VEG. mil. 4, 38. HYG. fab. 14 p. 47, 22 quorum (*Zethis et Calais*) in tumulis . . . lapides -bus paternis (*i. Boreae*) moventur. SCHOL. Germ. Bas. p. 95, 4 Aquilo . . . -u suo Canis (*sideris*) ardorem sedavit, qui -us etesiae dicuntur. HEGES. 1, 29, 11. CLAVD. rapt. Pros. 1, 176 ventus . . . multivagis populatur -bus antra. 2, 75 (*de zephyro*) assiduis irroras -bus annum. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959ᴮ. DRAC. laud. dei 1, 590 *ventus* -bus accendit flammas (*i. efficit calorem aëris*). *subest notio viae ac regionis*: CATVLL. 26, 2 villula . . . non ad austri -us opposita est (AMM. 18, 9, 2 *oppidum* qua euri opponitur -bus, Mesopotamiae plana despectat. HYG. astr. 1, 6 p. 24, 17). HOR. carm. 4, 5, 10 iuvenem . . . notus invido -u . . . distinet a domo. VITR. 1, 6, 4 Cyrrestes . . . ventorum imagines exscalptas contra suos cuiusque -us designavit. *ibid.* uti *Trito aereus* vento circumageretur et semper contra -um consisteret. 1, 6, 5 unde -us certi ventorum spirent. 1, 6, 9 si . . . ventus vagando . . . varietates mutatione -us faciat. 1, 6, 10 sunt . . . et alia plura nomina -usque ventorum. SEN. benef. 4, 28, 1 *di* ventorum status -us . . . invenerunt. LVCAN. 4, 63 *eurus* nubes . . . torsit . . . Nabataeis -bus. PLIN. nat. 2, 127 *etesiarum* in Hispania . . . ab oriente -us est. SIL. 17, 250 intonat . . . discordi -u . . . eurus. FIRM math. 1, 4, 11 (*in figura ἓν διὰ δυοῖν*)

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cursus siderum ... nunc se austri, nunc aquilonis regionibus ac -bus iungunt. 7, 1, 2 *deus* ventorum -us cum quadam facit necessitatis moderatione variari. DICT. 1, 23 duces ... animadverterunt ventorum ... -us navigandi prosperos. AMM. 20, 1, 3 observato -u secundo ventorum. SCHOL. Verg. Veron. georg. 3, 382 ab oriente -us *euri* ... est. *de regione intra quam ventus flat*: PAVL. FEST. p. 103, 5 Hyperborei supra aquilonis -um habitantes. PORPH. Hor. carm. 2, 20, 16 *Hyperborei* ultra -us aquilonis septentrioni subiacent. *fere i. q. vis, impetus venti*: CIC. epist. 12, 25, 3 auster ... maximo -u me ... Regium rettulit. VERG. Aen. 4, 442 quercum Alpini boreae nunc hinc nunc -bus illinc eruere inter se certant. VITR. 10, 3, 6 vela *in capite mali collocata* ... non acriore, sed eodem -u ... vehementius cogunt progredi navem. CVRT. 5, 4, 25 *ventus* concurrentibus ramis maiorem quam pro -u sonum edebat. CYPR. GALL. exod. 480 *auster* totis ... -bus usus ... siccavit ... fretum. ITALA IV Esdr. (ed. Violet 1910) 4, 5 mensura mihi -um (-us *unus cod.*, satum *Hilgenfeld*) venti. *tropice*: CIC. off. 2, 19 cum prospero -u ... *fortunae* utimur, ad exitus pervehimur optatos (LIV. 45, 8, 7 cuius animum neque prospera [*fortuna*] -u suo efferet, nec *eqs.* VAL. MAX. 6, 9 ext. 7 ista, quae ... opes humanae vocantur, ... incertissimo -u fortunae huc atque illuc acta. AMM. 23, 5, 8 incerto -u [*sic Kiessling*; fatu *codd.*] fortunae ... prorupit eventus). OCTAVIA 878 populi ... favor, qui cum -u vela secundo ... implevit. HIER. in Eph. 4, 13 *sqq.* p. 616 (*cf. p. 881, 28*) multi venti doctrinarum sunt: et -u eorum fluctibus concitatis huc atque illuc homines ... feruntur. epist. 53, 9, 2 *cherubin* pergunt quocumque eos -us sancti spiritus duxerit. *vergit in significationem inspirationis* (*locos, quibus haec notio praevalet v. p. 884, 38 sqq.*): HIL. trin. 1, 37 ut extensa tibi fidei nostrae ... vela -u spiritus tui impleas. AVG. serm. ed. Mai 97, 1 *Ionas* immisit super *Niniven* ... sancti spiritus -um et statim in mentibus singulorum tempestatem salutis effecit. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 189[A] *anima* vitiorum procellis ac duris malignorum spirituum -bus verberatur. *ibid.* contegi contra perniciosos malignorum spirituum -us.

B -us *absolute, fere i. q. ventus* (*cf.* NON. p. 415 ventus est -us. *distinguit inter* -um *et* ventum PLIN. nat. 2, 116 plurimum interest, -us sit an ventus. illos [*sc. ventos*] statos atque perspirantes, quos non tractus aliquis, verum terrae sentiunt, qui non aura, non procella, sed ... venti sunt *eqs. cf. etiam p. 880, 68*), *pulsus vel ictus venti, procella (imprimis apud poetas), aura* (*i. q. halitus terrae sim. v. p. 880, 66 sqq.*): LVCR. 6, 139 quid possit ibi (*i. in caelo*) -us, manifesta docet res hic, ubi lenior est, in terra, cum tamen ... arbusta ⟨e⟩volvens ... haurit (*cf.* 6, 135 flamina. PLIN. nat. 19, 3 Alexandriam ... pervenerit ... Marianus ... lenissumo -u). VERG. Aen. 7, 28 venti posuere omnisque ... resedit -us. OV. met. 13, 418 viam suadet boreas, -usque secundo carbasa mota sonant, iubet uti navita ventis (14, 226 PHAEDR. 4, 17, 6 PLIN. nat. 11, 24. 17, 264. SIL. 1, 601 ferte leves auras -usque ciete secundos. 7, 409 APVL. Socr. prol. p. 109 ENNOD. dict. 13, 1 p. 464, 17). OV. fast. 2, 775 solet a magno fluctus languescere -u, sed tamen a vento, qui fuit, unda tumet. MANIL. 1, 154 ignem -us alit vicinis subditus astris (*cf.* 1, 152 spiritus). 4, 594 hos (*quattuor ventos*) inter binae ... aurae expirant similis ... -us. VITR. 1, 6, 8 cum ... plateae contra ... ventos erunt conformatae, ... impetus ac -us frequens ... pervagabitur. 1, 6, 11 sol ... exprimit aurarum antelucano spiritu -us. SEN. suas. 3, 1 -us qui occupavere annum tenent. GERM. 406 substricto ... velo ... emittant -us per inane rudentes (*subi.*). frg. 4, 134 gelidos -us. 4, 151. SEN. Med. 327 totos ... navita -us optat. 413 non ... vis ignium adiuta -u possit inhibere ... iras ... nostras. benef. 7, 31, 4. nat. 3, 25, 8 insula ... aqua sustinetur et ... aura compellitur ...: adeo movetur levi -u (SIL. 15, 163 levis inde secundā aspirans aurā propellit carbasa -us). 3, 28, 2 suppressis aquilonibus et -u siciore (APVL. mund. 10 siccos et superioris mundi -us [*Ps. Aristot. mund. 4 p. 394 b 12* τὰ ... ἐν ἀέρι πνέοντα πνεύματα] ventos nominamus, auras vero umidos spiritus). 5, 7, 1 (*syn.* ventus; *item* 5, 8, 1. 6, 21, 1 *al.*). 5, 9, 5. 5, 12, 2 spiritus ... erumpit in ventum .... hic fere brevis -us est. 5, 12, 3 hi venti ... si alios quoque -us ... ruentes in se abstulerunt. 5, 14, 3 *al.* CVRT. 4, 2, 8 undae ..., ubi acrior -us existit, ... fastigio superfusae (*syn.* ventus, Africus). COLVM. 1, 5, 8 aedificii solum pestilens habetur, quod est remotum ac sinistrum soli et apricis -bus. 2, 20, 5. 7, 3, 12 austrinos -us (*antecedit*: halitus septentrionalis *et* ventum. PLIN. nat. 17, 11 APVL. met. 11, 7 CASSIOD. in psalm. 147, 7). LVCAN. 2, 620. 5, 413 fortius hiberni -us ... tenent, quam *eqs.* (CLAVD. 22, 411). 5, 559. 566. 9, 332 *naves* arboribus caesis -um effudere prementem. PLIN. nat. 2, 105 *sidera* sunt ... fecunda ... -us. 2, 112. 120 sunt ... quidam peculiares ... venti ... ut sciron ... aliubi -us (elatus *trad.*) idem Olympias vocatur. 2, 129. 196 sine -u intumescente fluctu. 9, 2 in mari ... monstrifica reperiuntur, ... nunc -u nunc fluctu convolutis seminibus. 9, 94 si ... -us invitent, ... pandi ... buccarum sinus aurae. 10, 126 *aves* subvolare ... contrario -u (SERV. auct. Aen. 3, 489 cum Graeci ... redituri contrariis -bus prohiberentur). 11, 24 *apes* iuxta ... terram volant in adverso -u (AVSON. 454, 2 socii ... adversis ... -bus ... ab ipsa patria ... relati. HYG. fab. 116 p. 101, 21 tempestate et -bus adversis ... naufragium fecerunt). 11, 81. 16, 5 quercus ... suffossae ... fluctibus aut propulsae -bus. 16, 161. 17, 194 -u (-ui *trad.*) infesta regio. 17, 216 *arbores* aduri ... fervore aut -u frigidiore (fragiliore *trad.*). 17, 230. 232 -us alicuius regionis proprius, ut in Euboea Olympias (ISID. nat. 37, 5 quosdam ... Tranquillus proprios locorum -us [-os *pars codd.*] certis appellat vocabulis [*sequuntur nomina ventorum*]). 18, 292 neque in nube neque in -u cadunt rores (*opp.* omni aura quiescente). 18, 329 illinc -u veniente. 18, 356 nubecula quamvis parva -um procellosum dabit (APVL. mund. 12 procellosus -us cataegis dicitur [*Ps. Aristot. mund. 4 p. 395 a 5* τῶν ... βιαίων πνευμάτων]). 18, 361. 19, 4 Africam altero *die pervenire* ... etiam mollissimo -u contigit C. Flavio. 19, 6. 22. 33, 73 mons fractus cadit ... fragore .. aeque et -u incredibili. 34, 40. VAL. FL. 3, 624 motis ... -bus. 3, 732. SIL. 1, 471 *fluctus* -u ... tumescens. 3, 379 cum ... -us ... tepescit. 3, 491 cuncti -us ventique furentia regna Alpinā posuere domo. 9, 506 -u occursante refertur lancea. 9, 508. 10, 248. 17, 268 diversis -bus acta in geminum ruit unda latus. 17, 505 rapidus ... incendia -us ventilat (STAT. silv. 2, 2, 118). STAT. silv. 3, 2, 43 pater, Aeolio frangit qui carcere ventos, cui varii -us omnisque ... mundi spiritus ... parent. FRONTIN. strat. 2, 13, 11 *vela* cum ... tumentia et -u plena vidisset. TAC. hist. 4, 81 Vespasianus ... statos aestivis -bus dies ... opperiebatur. GELL. 2, 30, 5. APVL. met. 5, 21 *sorores* -us alitis impulsu solito porrectae. 11, 16 donec ... navis ... peculiari serenoque -u pelago redderetur. MIN. FEL. 3, 3 positis -bus. 32, 5 vento et -bus omnia impelluntur ... et sub oculis tamen non venit ventus et -us. ITALA act. 2, 2 (Cypr. testim. 3, 101 p. 179, 6 *al.*) quasi ferretur -us vehemens (πνοῆς, VVLG. spiritus). TERT. anim. 52 p. 384, 28 *navigia* ... adulante -u ... repente ... desidunt. SOL. 10, 12 ne pergentibus *gruibus* ... vis -uum renitatur. 11, 21 *coturnices aves* metuunt vim -us tumidioris. 27, 38 aura ... minimo ... vento ... diversitatem -us efficit. ITIN. Alex. 51 cum -u violento rediens haustus Oceani. PANEG. 3 (11), 9, 2 vos ... aurae vernique -us ... sequebantur. PALLAD. 1, 6, 4 ubi vineas vulturnus exurit aut -us aliquis regionis inimicus, vitem tegamus. 4, 11, 8 stabula ... parti meridianae obversa propter -us glaciales. FILASTR. 123, 4 e quattuor angulis saeculi ... exuberant -us spirantes *eqs.* ZENO 1, 8, 1 inter compugnantes fluctus ac -us. AVIEN. orb. terr. 736 quibus illae *insulae* -bus (fatibus *codd.*) ... pulsentur. AMM. 24, 3, 13 *palmae* contra se vicissim nutantes ne turgidis quidem -bus avertuntur. 26, 10, 19 naves extrusae rabidis (rapidis *cod. det.*) -bus. CLAVD. DON. Aen. 10, 99 initium venti ... futura nautis nuntians augmenta -uum. VVLG. act. 27, 15 cum ... non posset conari in ventum, data nave -bus ferebamur. RVFIN. Orig. in cant. 3 p 175[A] 'spirituum violentias'; visibiliter quidem de ventis et -bus aëris. CLAVD. 7, 141 serpens *in vexillo* ... vivit ... receptis -bus. 15, 513 *Sardinia septentrionalis* procax subitisque sonora -bus. carm. min. 27, 34 pars *pinūs* cadit assiduo -u (*cf. ibid.* 31 lassa procellis. EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 963[A] *vertices montium* assiduis -bus gravissimas perferunt tempestates). rapt. Pros. 1 praef. 3 qui dubiis ausus committere -bus (fluctibus *cod. det.*) alnum. PAVL. NOL. carm. 24, 359 nec ratem -u gravi perurgeat velocitas. 26, 507 stetit immotus sine -bus aether nec ... foliis ... dedit aura tremorem. AVG. gen. ad litt. 10, 5 p. 301, 19 -um quattuor mundi partium. SVLP. SEV. dial. 1, 3, 4 *ibi* ventorum ea vis est, ut si ... aliquantulus spirare -us coeperit, maius ... naufragium sit. MACR. sat. 7, 8, 15 aer motu in ventum solvitur et liquidior se factus agitatu -us efficitur. *ibid.* -us ... *calorem* removet (*cf.* 7, 8, 14 aer calidus ... flabro movetur). COD. Theod. 13, 5, 34 (= COD. Iust. 11, 2, 6) cum prosperior -us invitat. RVT. NAM. 1, 513 vehit tranquillus aplustria -us. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 19 si ... sine -u aëris fuerit qualitas. NEPOTIAN. 2, 1 Dionysius ... navigans suis -bus (*cf.* VAL. MAX. 1, 1 ext. 3 secundo vento). PETR. CHRYS. serm. 36 p. 302[A] vox ... domini velut -us. DRAC. laud. dei 1, 190 *paradisus* quatitur nec -bus (*i. procellis*). 1, 194 sunt ibi ... placidi -us (*i. aurae*), quos mollior aura edidit exsurgens ... de fontibus. 2, 161 tu ... reprimis -us recidentibus euris. PHOC. carm. de Verg. 101. CORIPP. Ioh. 1, 274 sustentant lintea -us. -us *qui morbos ferunt* (SIDON. epist. 1, 5, 8 *v. infra l. 72. cf. etiam infra l. 67 et p. 881, 20*): VITR. 1, 6, 12 quemadmodum ... evitentur nocentes -us. ARNOB. nat. 7, 47 civitas ... -u ... a noxio immunis. PROB. Verg. georg. 1, 14 placatis -bus et aestu, qui necabant pecora. *halitus terrae sim.*: VITR. 1, 4, 5 cavendum ... ab is regionibus, quae caloribus -us ad corpora hominum possunt spargere. PLIN. nat. 2, 114 ventos vel potius -us ... anhelitu terrae gigni. 2, 131 de repentinis -bus, qui exhalante terra ... coorti ... multiformes existunt. vagi ... et ruentes torrentium modo *eqs.* SIL. 22, 137 tellus ... Stygios exhalat in aëra -us. CLAVD. rapt. Pros. 2, 349 -um (fluctum *vel* fletum *codd. dett.*) ... repressit Amsanctus. SIDON. epist. 1, 5, 8 mihi seu Calaber Atabulus seu pestilens regio Tuscorum spiritu aeris venenatis -bus inebriato ... corpus infecit. DRAC. Orest. 272 centum -bus acta Delphica ... cortina. *de subterraneis vaporibus vi erumpentibus*: SEN. epist. 91, 12 sive interna (*sic trad.*, ventorum *Bücheler*) vis -usque per clusa violenti pondus ... excusserint. PLIN. nat. 2, 203 *insula emersit* flagrans ... violento cum -u. HIER. chron. a. Abr. 1894 igne ex -u (-o *cod. vet. A*) suscitato apparuit insula. -us *herbarum*: GARG. MART. pom. 2, 6 medicina ... runcationis adhibenda est, ne ... germini noceant -us herbarum. *nota*: MANIL. 5, 266 *Ariadna* Arabum silvis mulcebit odores et Medos unguenta dabit referentia -us.

tropice: CIC. de orat. 2, 187 si ... quo impellimus inclinant

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iudices ... ad id, unde aliquis -us ostenditur, vela do. PROP. 2, 25, 27 mendaces ludunt -us in amore secundi (SIL. 7, 241 fortunae Libys incumbit -uque secundo fidit agens puppim [*sequitur*: dum desinat aura, sinusque destituat . . . subducto flamine ventus]. QVINT. inst. 12, 11, 5 *orator senex* ut vetus gubernator ... quid secundis -bus, quid adversis ratio poscat, docebit. PANEG. 2 [10], 4, 2 cum rei publicae navem secundus a puppi -us impelleret. AMM. 16, 1, 1 si *Caesar* affuisset -u tandem secundo). SEN. epist. 70, 3 alium ... venti segnes ludunt ..., alium pertinax -us celerrime perfert *ad mortem*. PLIN. nat. 29, 11 ingeniorum Graeciae -u impellimur. QVINT. inst. 10, 3, 7 si feret -us (*i. calor cogitationis*), danda sunt vela. PANEG. 12 (2), 7, 4 *clarissimos viros* etsi ad portum mutati in melius -us revexerint, diu tamen vitiorum turbo iactavit. AMBR. Iac. 1, 8, 36 p. 28, 4 tamquam in lanterna lumen etiam inter asperas procellas et gravissimos -us suam lucere ... virtutem. AVG. c. Parm. 3, 17 p. 122, 3 (*ludit significatione superbiae v. p. 883, 56*) nullus alius -us de area Christi ... paleam ... excussit, nulla alia praesumptio sacrilega schismata ... fecit. un. bapt. 15, 25 p. 27, 1. SIDON. epist. 1, 11, 5 qui tribuniciis -bus ... seditionum pelagus impelleret. SEDVL. carm. pasch. 3, 41 *Iesus* nigrorum depulit iras spirituum, ne -us atrox laceraret iniqua peste homines. *accedit gen. nominis incorporalis, velut* cogitationis, cupiditatis, ferociae: TERT. idol. 16 p. 49, 19 periculum ... de -u idololatriae. AMM. 14, 10, 14 ut incruenti mitigemus ferociae -us, perniciosos saepe provinciis. 28, 3, 5 crescente -u cupiditatis. HIER. in Ion. 1, 15 p. 404 si consideremus ... diversorum dogmatum -us contrarios et naviculam totumque humanum genus ... periclitantem (AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 14 p. 1527, 38 illam taeterrimam luem [*i. errorem*] ... tamquam pestifero adiuves dogmatis tui -u). in Eph. 4, 13 *sqq.* p. 617 se ... omni doctrinarum -u in diversa raptatum (*cf.* VVLG. Eph. 4, 14 vento doctrinae *et* HIER. *ad l. p. 879, 23*). PAVL. NOL. epist. 9, 2 p. 54, 9 *Christus* imperet silentium turbidis cogitationum terrestrium -bus. AVG. c. Parm. 1, 9, 15 p. 36, 21 ipsi ab *ecclesia* ... tamquam levissima palea variis rumorum -bus separati sunt. CLEDON. gramm. V 9, 9 aggrediar (*sc. opus*) temeritatis -bus, aestu procelloso iactabor. PROSP. carm. de ingrat. 80 Ephesus non passa suis consistere tectis ... morbi (*sc. haeresis*) -us. SIDON. epist. 6, 2, 2 spiritalis animae serenitatem saecularium versutiarum -bus turbidare. ENNOD. opusc. 2, 31 p. 297, 7 Tullianae ... profunditatis pelagus ingressi (*sc. haeretici*) cumbulam nostram quaestionum -bus per litorum incerta transmittunt (*seq.* turbinibus vestris). dict. 9, 13 p. 453, 21 si ... incertis temporum -bus opponuntur *docti*. CASSIOD. in psalm. 1, 6 *homo* tamquam substantia tenuis vitiorum -bus ventilatur. GREG. M. moral. 5, 37 nos ... cum irascimur, -u furoris inflammamur (inflamur *pars codd.*).

II -us *oris*: **A** *proprie*: **1** *hominum* (*dei v. p. 882, 47 sqq.*): **a** *generatim i. q. spiritus oris*: TAB. devot. Bonner Jahrb. 116 (1907) p. 296 (= CORP. I² n 1614) pus (*osce i. q. ut*) flatu(s) sicu (*i. siccus*) olu (*i. illorum*) sit. NIGID. Gell. 10, 4, 4 cum dicimus 'nos', neque profuso ... -u vocis ... pronuntiamus, sed ... spiritum ... intra nosmetipsos coercemus. MORET. 12 Simylus ... excitat ... crebris ... -bus ignem. OV. fast. 1, 428 ipsa sui -us ne sonet aura, cavet *Priapus* (*cf.* 1, 425 animam ... tenens). PAVL. FEST. p. 11, 1 apludam sorbitionis liquidissimum ... genus, quod -u deiciatur. PLIN. nat. 34, 109 *squama* gravitates aurium per fistulam in eas -u impulsa ... tollit. 36, 193 aliud *vitrum* -u figuratur, aliud torno teritur. VAL. FL 2, 278 -u ... gliscit anhelo *Hypsipyle*. STAT. Theb. 4, 767 omnes pallorque viros -usque soluti oris habet (*cf.* 4, 765 anhelitus). 6, 604 Idas *currens* inspirat ... umero Parthenopaei -uque ... terga premit (CLAVD. 28, 279 -u propiore sequentum terga premor. SIDON. carm. 5, 173 cum ... -u ... propinquo pressus in hostili iam curreret ... umbra). 6, 873 *Agylleus* non integer ... -bus alternis aegroque effetus hiatu (DRAC. laud. dei 1, 591 -bus alternis redeunt commercia vitae [*ibid.* 592 spiritus]). SCAVR. gramm. VII 13, 8 consonantes *mutuis vicibus funguntur* ut f et h: utraque enim est -us. TERT. anim. 10 p. 313, 29 quid est ... spirare? -um, opinor, ex semetipso agere (*ibid. saepius*). 18 p. 327, 30 neque spiritum extraneum (*sc. aliud*) quid (*esse*) quam quod et ipsa (*sc. anima*) per -um (*cf.* 11 p. 314, 30 *animam* spiritum ... dicamus, non status nomine, sed actus *eqs*.). uxor. 2, 5 cum aliquid immundum -u explodis (flatis explodis *cod. antiquissimus A*, -u expuis *codd. dett.; agitur de exsufflatione daemonis. item* VEN. FORT. Mart. 4, 198 *pestem* sanctus -u oris abegit. *cf. C. Sittl, Die Gebärden der Griech. u. Röm. 1890 p. 121*). TER. MAVR. 42 caecis -bus intimi tenduntur laterum sinus. ARNOB. nat. 6, 10 *venti* per vos hominum formae sunt bucinarum animantes tortus intestinis et domesticis -bus. HIL. in psalm. 67, 22 qui ... animam nobis ad -um respirationemque vivendi ... diffuderit. AVSON. 348, 19 (*de littera h*) spiritus hic, -u tenuissima vivificans H. AMBR. exc. Sat. 1, 19 nihil *profuit* -us meos inspirasse morienti. PS. AMBR. epist. 2 (53), 15 *simulacra* sine -u esse noscuntur. VVLG. sap. 2, 2 fumus -us (*πνοή*) est in naribus nostris. PRVD. apoth. 839 -um tepidum calor exhalatus anhelat. c. Symm. 1 praef. 86 *Symmachus* spirat sacrilegis -bus inscius. CLAVD. 3, 63 (*Allecto:*) cupio ... -u (*i. spiritu meo quasi vento*) violare diem. AVG. anim. 1, 4, 4 p. 306, 9 homo, quando sufflat, non potest de nihilo -um facere, sed quem de isto aere ducit, hunc reddit (civ. 12, 24 p. 550, 22 D. quid est aliud sufflare quam -um facere. 13, 24 p. 597, 25 D. gen. ad litt. 7, 3 p. 202, 18 cum ... homo sufflat, anima ... de *natura corporis* ..., non de se ipsa -um facit. *ibid.* p. 203, 7 *al.*). anim. 3, 5, 7 p. 366, 10 (*ad* IV reg. 4, 34) *Heliseus* flaverit -um neque sentientem neque viventem, sed aliquid significandi gratia figurantem (*opp.* -us vitae *cf. infra l. 49*). 13, 24 p. 594, 24 D. (*ad* Ioh. 20, 22) neque enim -us ille corporeus de carnis ore procedens erat spiritus sancti ... natura (*cf. ibid.* l. 31 *Iesus spiritum sanctum* corporalis sui oris -u significans, *et* gen. ad litt. 10, 5 p. 301, 20). gen. ad litt. 7, 2 p. 202, 1 cum homo sufflat, aliquid de se ipso eiicit in -u. 7, 3 p. 202, 20 isto reciproco halitu, quem de hoc aëre circumfuso ducimus et reddimus, fieri -um. p. 202, 26 aliud est animae substantia ... aliud -us. p. 203, 11 *al.* 7, 12 p. 211, 14 huic ... elemento (*i. aëri*) ... -us competit, sed noster, non dei. AVIAN. fab. apol. 29 manus gelu torpentes anhelitus -u calefaceret. ALC. AVIT. carm. 1, 105 pulmo, qui ... trahens lenti spiramina -us (-i *unus cod. vet.*) accipiat auras (*cf. ibid.* 107 anhelitus). DRAC. laud. dei 1, 596 (*syn.* 597 flabra. 1, 598 spiramina). Orest. 635. BOETH. herm. sec. 1 pr. p. 4, 22 *tussis* -u fit quodam per arterias egrediente. p. 5, 1 *al.* VEN. FORT. vita Germ. 11, 37 incipit praemortua vitae -bus anhelare. vita Radeg. 23, 57 focum -bus admonens. 24, 58. GREG. M. dial. 4, 31 p. 369^{C} quod ab eo funditus -us vitalis exisset (in euang. 15, 3. moral. 20, 59 collum ... si stringitur, vocis usus et vitalis -us necatur). moral. 2, 8 neque ... a domino ... humano modo aëreus -us folle ventris attrahitur, ut ... reddatur. *subest significatio vitae* (*cf. p. 884, 26*): ITALA psalm. 150, 6 (Hier. in Is. 57, 16 p. 680) 'omnis -us' (*πνοή*, VVLG. spiritus) sive 'omne quod spirat laudet dominum'. VVLG. Is. 42, 5 *deus* dans -um populo, qui est super eam (*sc. terram*), et spiritum calcantibus eam. Dan. 5, 23 deum, qui habet -um tuum in manu sua. *de moribundis* (CAPREOL. epist. 2, 1 p. 850^{B} *v. infra l. 43*): VAL. FL. 3, 278 pars *mulierum* tenuis -us (fletus *trad.*) et adhuc stridentia prensat volnera (PAVL. NOL. carm. 15, 273 trahentem iam tenui ... suspiria -u. PAVL. PETRIC. visit. nepot. 24). PAVL. NOL. carm. 15, 281 modicus ... ultima vitae -us ... prodit. PROSP. carm. de ingrat. 446 incumbente obitu ... extremi -us ... cognovere deum (VEN. FORT. Mart. 1, 369 puella -bus extremis quasi iam de funere vivens). PAVL. PETRIC. Mart. 6, 171 *virgo praemortua* solo vivens gemitu spiramine fesso et -u exiguo stomachum quatiebat anhelum. VEN. FORT. vita Germ. 42, 116 parvulum ... ultimo -u palpitantem. *de ructu*: HIER. epist. 65, 5, 2 *ciborum* vel boni vel mali odoris -us indicium est. PAVL. NOL. epist. 22, 2 p. 156, 2 ille halitum monachi loquentis evitat, ego -um Thrasonis ructantis effugio. *tropice*: TERT. scorp. 7 p. 158, 25 spurcum blasphemiae -um (adflatum *al. cod.*) de haeretico ore foetentem. RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 176^{D} *serpens* eloquii sui -bus peccati in ... *Evam* venena diffundens. CAPREOL. epist. 2, 1 p. 850^{B} si etiam post damnationem suam inter morientes spiritus foetidus (*i. haeresis*) adhuc -us (*obi.*) aspiret. GREG. M. moral. 22, 46 Petrus *quasi herba* ... ab ancillae ore ... unius -u sermonis inflexus est.

-us *dei* (*saepe tangit notionem animae hominis v. p. 883, 80 sqq.*): ITALA gen. 2, 7 (Tert. anim. 3 p. 303, 21 *al.* Iren. 5, 7, 1 Aug. gen. ad litt. 6, 1 p. 170, 3 *al.*) flavit (afflavit *vel* insufflavit *aliis locis*) ... deus -um vitae in faciem hominis (*πνοὴν ζωῆς*, VVLG. spiraculum). Iob 27, 3 (Hier. in Is. 57, 16 p. 680) spiritus domini qui est in naribus meis et -us omnipotentis qui docet me (*τῆς πνοῆς μου ἐνούσης, πνεῦμα δὲ θεῖον τὸ περιόν μοι ἐν ῥινί*, VVLG. donec superest halitus in me, et spiritus dei in naribus meis). TERT. anim. 1 p. 298, 4 *censum* (*i. originem vel naturam*) *animae* ex dei -u constitisse. 3 p. 303, 21 *al.* 9 p. 311, 25 -um illum ... per ... corporis spatia diffusum simulque divina aspiratione densatum ... velut in forma gelasse. 22 p. 335, 21 definimus animam dei -u natam. resurr. 7 p. 35, 2 de dei -u, vaporeo scilicet et idoneo torrere ... limum ... in carnem. scorp. 6 p. 158, 1 caro et anima ... alterum manus dei alterum -us (adflatus *al. cod.*). adv. Val. 25 p. 202, 2 latuit homo spiritalis -ui eius (*sc. demiurgi. coni. Kroymann*; -u iesus *codd.*) insertus. VVLG. Is. 30, 33 -us domini sicut torrens sulphuris succendens *Iaphet*. 57, 16 spiritus a facie mea egredietur, et -us ego faciam (*cf.* HIER. in Is. *ad l.* p. 680, *ubi syn.* inspiratio. AVG. anim. 1, 4, 4 p. 306, 15 absit, ut negemus omnipotentem de nihilo -um vitae facere potuisse. p. 306, 18 iam fuisse aliquid, ... unde -um faceret. gen. ad litt. 7, 3 p. 203, 15 -um facere, hoc *est* animam facere. *ibid.* p. 211, 23 forte ... potuit *deus* ex 'aëre -um facere, quae anima hominis esset?). PRVD. apoth. 645 summa potestas implebat teneros divinis -bus (*cf. p. 884, 29*) artus *Iesu pueruli*. 830 *anima* quidem -us domini est, sed spiritus et vis non est plena ... missa. 867 est plasmāta ... -u incorporeo res flabilis (*i. anima*). 871 oris est factura anima -u et spiramine coepta. PAVL. NOL. carm. 23, 308 *Christus* limo et -u formaverat Adam. AVG. civ. 13, 23 p. 590, 5 D. anima -u dei creata est. 13, 24 p. 595, 7. p. 597, 17 dei -us ... dei ore exisse intellegitur. gen. ad litt. 6, 10 p. 182, 22. 7, 3 p. 203, 8 nec ipsum dei -um esse animam hominis. *ibid.* l. 10 quod fecit -u. *ibid.* l. 12 nihil est ..., cur animam ipsam -um dei dicere dubitemus, dum *eqs.* 7, 5 p. 205, 3 *sqq.* 7, 12 p. 211, 14 *v. supra l. 12*. ALC. AVIT. carm. 1, 125 *creator* lenem ... -um profundit ab ore inspiratque homini. *i. q. vindicta dei*: GREG. M. moral. 5, 37 (*ad* Iob 4, 9) appellatione -us ... potest ipsa eius animadversio designari.

b *speciatim* -us, *quo instrumentum musicum inflatur, interdum fere i. q. sonus* (*de organo v. p. 884, 60 sqq.*): HOR. ars 205 tibia

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... erat utilis ... complere sedilia -u (SCHOL. id est implere -u ... theatra vel aures ... spectatorum). GERM. 554 *cochlidis* -u proelia commisit divorum laetior aetas. MANIL. 5,331 dotes chordae ... garrulaque ... tibia ... et quodcumque manu loquitur -uque movetur. PHAEDR. 5,7,14 id ... genus (*tibicinii*) desiderari coepit, cuius -bus solebat excitari saltantis vigor. PS. CATO Mus. 2 dulciloquis calamos Euterpe -bus urguet. AVSON. 336,23 *Siredones* iussae certare Camenis ore, manu, -u: buxo, fide, voce canentes. VEG. mil. 3,5 cornu *appellatur* quod ... spiritu ... canentis -us emittit auditum. CYPR. GALL. iud. 345 tubas ventosis -bus implent. MACR. somn. 2,1,24 hic numerus symphoniarum ad musicam pertinet, quem vel -us humanus intendere vel capere potest humanus auditus. PRVD. apoth. 843 musica tibia -um concipit *eqs.* cath. 3,82 veterum tuba ... -bus inclita. ENNOD. carm. 1,8 pr. 2 p. 528,7 -bus per testudinis (*i. fistulae*) rimosa dispersis quandam de spiritu et aura componere rationem. APRING. in apoc. 4,1 in qua (*sc. tuba*) vox ingesta collecto (collectio *trad.*) intrinsecus -u, dum revocat, sonum facit extrinsecus. CASSIOD. in psalm. 150,5 -us in tuba. ISID. lib. num. 18 -us in tibiis.

2 -us *bestiarum*: VERG. georg. 3,111 *equi currentes* umescunt spumis -uque sequentum (Aen. 11,911 Turnus ... -us ... audivit equorum. VAL. FL. 2,130. 2,508. SIL. 5,433 concava saxa armorum sonitus -usque imitantur equorum. 16,421. STAT. Theb. 3,427 Fama ... antevolat currum -uque impulsa gementum alipedum ... plumas excutit. 6,473 longi suspendunt ilia -us. silv. 1,1,21 sonipes ... ingenti propellit Strymona -u. NEMES. cyn. 256 *equi* terribiles — spirabile flumen — anheli provolvunt -us. AMM. 25,3,12 equorum -us ... audiebatur. PELAGON. 33 febricantis *equi* signa sunt ... tractus iliorum graves et -us calidi). VAL. FL. 8,99 (*Medea flet draconem*:) quam segnis inertem -us habet. AVSON. Mos. 266 haustas ... hiatibus auras reddit mortiferos expirans branchia *piscium* -us (ALC. AVIT. carm. 1,36 pisces respirant lymphis -usque sub aequore ducunt). RVFIN. hist. mon. 8 p. 421^{D} bestia (*draco*) ... venire super eum coepit taeterrimis -bus ac sibilis stridoribusque praemissis (*syn.* halitus). ALC. AVIT. carm. 5,163 muscarum nubis ... infecto corrumpens aëra -u (*sic codd. Germanici*; aëre -us *codd. Gallici*). DRAC. laud. dei 1,289 serpens ... missura -bus oris et ... sparsura ... per sibila mortes. 3,314 si vipereis non esset noxia tellus -bus. *monstrorum* -us *igneus*: CIC. Arat. 111 *Canis* toto spirans de corpore flammam aestiferos validis erumpit -bus ignes; ... ab ore micans iacitur ... ardor. SEN. dial. 4,35,5 poetae ... monstra finxerunt ... igneo -u. VAL. FL. 7,583 fulmineis se -bus infert *taurus* obnubitque virum. 7,601. VVLG. deut. 8,15 serpens -u adurens. CLAVD. carm. min. app. 2,124 -us monstri (*cf. ibid.* 123 flammis ... ardet spiritus). 2,137 ignifluos -us.

B ***translate*:** **1** *spectat ad homines*: **a** *de tumore*: *α i. q. tumor sermonis, magniloquentia*: VERG. Aen. 11,346 det libertatem fandi -usque remittat *Turnus* (*falso* SERV. aut ponat superbiam aut ... nobis respirare concedat). VAL. FL. 3,631 tali mentem pars maxima *iuvenum* -u erigit et vana gliscunt praecordia lingua. 3,699 non hi tum -us, non ista superbia dictis. SIL. 17,119 claudebat -us ... Atropos et tumidae properabat stamina linguae. STAT. Theb. 3,192 magniloquos luit ... -us Tantalis. SYMM. or. 2,26 ne in poeticos -us rerum ingentium cothurnus erumpat. AMM. 14,6,22 inanes -us (*subi.*) quorundam vile esse ... aestimant. AVG. epist. 118,11 te laudibus in caelum Graeculus -us attollit. ALC. AVIT. carm. 5,497 talibus excitas acuebant -bus iras. ENNOD. opusc. 5,6 p. 395,8 acclamantium -bus ... vertex nudatus intumuit. *β i. q. tumor animi, ambitus, fastus, superbia* (SERV. Aen. 11,346 *v. supra l. 46*) [OV. ars 1,715 *v. p. 877,75*]: SEN. Ag. 247 superba et impotens -u nimis fortuna magno spiritus tumidos daret *Agamemnoni*. SIL. 2,288 *Hanno de Hannibale*: ingenitum noscens virus -usque paternos. STAT. Theb. 1,321 *Polynicem* attollit -us ducis et sedisse superbus deiecto iam fratre putat. AMM. 20,9,4 tumenti -u deposito intra Caesaris se potestatem continere. 27,9,5 horum -us (*obi.*) et pondera inventores iuris antiqui mollientes (27,9,4 militares fastus). 28,1,31 anhelans -u superbo Maximinus ... tendebat ad usque Probi contemptum. 29,6,3 Maximinus ... genuinos mitigare nequiens -us, quibus praefecturae accesserat tumor. 30,3,4 venit immane quo quantoque -u distentus, ut futurus arbiter superior pacis ... caput altius erigens. CLAVD. 20, 432 Tarbigilus ... -us (fastus *codd. dett.*) ... Leonis spe nutrire leves. 22,159 nec ... alto turgidus alloqueris fastu nec prospera -us attollunt nimios. carm. min. 23,19 -us ... remittat (*cf. supra l. 45*). PAVL. NOL. carm. 25,132 Herodes ... superbus sacrilegis ... -bus intumuit. 25,137 insani ... -us. 27,320 reprimam tumidos -us. VINCENT. LER. 1,5 depositis vanitatis et superbiae -bus christianae humilitatis sacrificio placantes deum (CASSIOD. in psalm. 146,1 si *psalmus* humilitatem praedicet, et narrator eius superbiae -bus intumescat). PROSP. carm. de ingrat. 783 vince superborum -us et ... furentum turbinibus resiste. ENNOD. opusc. 3,105 p. 358,6 nihil sibi de praesumptionum -bus assumebat (p. 358,7 supercilium).

b *de anima* (*non plane distinguuntur huius significationis origines tres*: -us dei [*cf. p. 882,47 sqq.; vol. I p. 1229,35 sqq.; G. R. Hauschild, Tertullians Psychologie u. Erkenntnistheorie, Progr. des städt. Gymn. zu Frankfurt a. M. 1880; G. Esser, Die Seelenlehre Tertullians 1893 p. 45 sqq.*]; -us *oris hominis; quasi per metonymiam substitutum pro 'spiritus'*): ITALA Is. 57,16 (Tert. anim. 11 p. 315,22 *al.*) spiritus ex me prodivit et -um omnem ego feci (*πνοὴν πᾶσαν ἐγὼ ἐποίησα*, VVLG. -us ego faciam. *cf.* AVG. gen. ad litt. 7,3 p. 203,21 quid ... dicit -um nisi animam? p. 203,23 omnem animam ego feci. TERT. anim. 11 p. 315,22 anima ... -us factus ex spiritu. AVG. civ. 12,24 cum *deus* ... -um, quem sufflando fecit, ... animam hominis esse voluisset. 13,24 p. 597,27 deus ... de nihilo potuit facere -um ... incorporeum, sed ... mutabilem, quia ... creatum. gen. ad litt. 7,3 p. 203). TERT. anim. 9 p. 311,17 *aëris aemula* erit anima, qua -us est et spiritus tradux. 11 p. 315,3 animam, quam -um ex proprietate defendimus. p. 315,6 *animam* -um proprie tuemur. p 315,10 -um eam defendimus. p. 315,25 anima id est -us. 24 p. 337,10 *al.* adv. Marc. 2,9 p. 346,9 imago ... spiritūs -us (*cf.* p. 345,22 *et saepius* afflatus). p. 347,8 ipsum quod anima vocitatus est -us. IREN. 5,7,1 p. 732 -us ... vitae incorporalis. sed ne mortalem quidem possunt dicere ... -um vitae. p. 733 *anima* -us est ... vitae. IVVENC. 2,197 spiritus ... similem generat sibi -um. HIER. in Is. 57,16 p. 680 de quo spiritu et -u ... scriptum est (*seq.* gen. 2,7). p. 681. VVLG. Iob 34,14 si direxerit ad eum (*hominem*) cor suum, spiritum illius et -um ad se trahet. PRVD. apoth. 819 fit mixta ... peccandi natura luto cum simplice -u. ham. 920 magis -us sine corpore cuncta notabit. perist. 3,169 -us (*cf.* 3,164 spiritus ... Eulaliae) in aethere plaudit ovans templaque celsa petit volucer. PAVL. NOL. carm. 15,167 *Felix* celso iam spirans sidera -u. *huc pertinere videtur* ITALA IV Esdr. (ed. Violet 1910) 5,37 aperi mihi clausa promptuaria et produc mihi inclusos in eis -os (*sic pars codd.*; -us *rell.*). *fere i. q. vita* (*cf. p. 882,23*): COMM. instr. 1,12,5 *Liber* rursus -o (fato *cod. det.*) suo redditus in altero ventre.

2 *de deo, dis, daemonibus*: **a** *i. q. inspiratio*: MANIL. 2,136 haec ego divino cupiam cum ad sidera -u ferre (IVVENC. 4,49 illum [*i. Christum*] dicere David divino -u ... dominum [VVLG. Matth. 22,43 in spiritu]). PAVL. NOL. carm. 22,8 sacer ... spiritus ... laeto quatiet tua viscera -u. GREG. M. moral. 19,5 sapientia habet locum *in corde humano* ... per ... -um divinitatis. *subest significatio spiritus sancti* (*cf. infra l. 43*): IVVENC. 1,359 (*ad* Matth. 3,16) discendit spiritus ... et sancto -u corpus perfudit Iesu. 1,361 -u ... perunctum. 4,797 (*ad* Matth. 28,19) homines ... lavate, vivifici pariter currant spiramina -us. *subest significatio venti* (*cf. p. 879,31*): HIL. in Matth 11,4 *homo ut arundo* ad omnem ventorum motum, id est immundorum spirituum -um, movendus (*ibid.* hominem cognitione dei vacuum et ad immundorum spirituum -um vagantem. 16,2 *Christus* de Ierusalem ... immundorum spirituum dominante -u eiciendus). 13,4 gentes aurarum turbine, id est diaboli spiritu -uque, vexatae. **b** -us sanctus *i. q. spiritus sanctus*: IVVENC. 2,194 si quis ... -u sancto rudibus consistere membris coeperit. 2,203 similem sancti -us revirescere. 2,714 expulsus ... daemon, quem turbat sanctus purgato corpore -us.

c -us *i. q. daemon*: IVVENC. 2,58 (*ad* Marc. 5,9) multos ... consociat -us vis ... nocendi.

III -us ***instrumentorum fabrilium*:** VITR. 1,6,2 aeolipilae ... antequam calescant non habent ullum spiritum, simul ... ut fervere coeperint, efficiunt ... vehementem -um. CVRT. 4,2,13 cum ... admotis ... follibus ignem -u accenderent. PLIN. nat. 16,23 carbo in aerariorum ... officinis ... desinente -u ... emoriens. 33,69. 34,101 *cadmia* fit ... egesta flammis atque -u ... parte materiae. 34,107. 134 repente vehementiore -u expuitur aeris palea. TERT. anim. 14 p. 319,22 *anima in corpore* velut -us in calamo per cavernas ... dispensata (*cf.* p. 319,17 spiritus, qui illic de tormento aquae anhelat). PALLAD. 1,35,10 in ... aditu *cuniculi talparum* nucem *sulfure repletam et* intus incensam sic poni, ut ab una parte -us posset accipere, quos ab alia parte diffundat. PROSP. in psalm. 150,4 laudate eum in ... organo, id est in ... instrumento musico, quod ... potest sonare ... -u. CASSIOD. in psalm. 150,4 quibus (*i. organi fistulis*) -u follium vox copiosissima destinatur.

IV ***aer quocumque modo motus*:** SEN. epist. 94,29 scintilla -u levi adiuta ignem suum explicat. AVG. gen. ad litt. 7,3 p. 203,18 non quemlibet -um corporeum eum dicere. *tropice*: PANEG. 11 (3), 17,4 marcentem ... cupiditatis meae flammam spei bonae -bus excitasti.

V ***singularia:*** *de aurorae radiis et lumine*: PRVD. cath. 1,20 cum coruscis -bus aurora caelum sparserit. *est vis magnetica*: CLAVD. carm. min. 29,33 *Venus ex gemma magnetica facta* pectora lascivo -u ... *Martis ferrei* nectit (*cf.* 29,36 spiraminis actu *et* 29,39 aura tenax). -us *ventris*: SVET. Claud. 32 veniam daret -um crepitumque ventris in convivio emittendi.

iuncturae: *accedit genetivus nominis incorporalis: v. p. 881,20 sqq. adde*: blasphemiae *v. p. 882,41.* divinitatis *v. supra l. 33.* eloquii *v. p. 882,42.* fortunae *v. p. 879,17 sqq.* praesumptionum *v. p. 883, 78.* sermonis *v. p. 882,46.* spei *v. supra l. 67.* superbiae *v. p. 883,74.* vitae *v. p. 882,18. aliter v. p. 882,50. 66. 884,14 sqq.* *pendet e verbo*: -um ex semetipso agere *i. q.* spirare *v. p. 881,64.* -um efficere *v. supra l. 51.* -um facere *i. q.* sufflare *v. p. 881,82 sqq.; de deo fere i. q. animam creare v. p. 882,64 sqq. 884,2 sqq.* -um flare (afflare, insufflare) *v. p. 882,49.* -um profundere *v. p. 882,80.*

in annominationibus ponitur: flamma *et* -us *v. p. 878,72. 884,54.* fluctus *et* -us *v. p. 878,38. 879,48. 75. 77. 83. 880,33.*

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epitheta notabiliora: *ad I*: acer (VITR. 10, 3, 6 CVRT. 4, 2, 8), adversus *v. p. 879, 80 sqq.*, aerius (AVG. anim. 4, 23, 37; *cf. l. 41*), aestivus (COLVM. 3, 2, 10 TAC. hist. 4, 81 DRAC. laud. dei 1, 588), ales (APVL. met. 5, 21), aliquantulus (SVLP. SEV. dial. 1, 3, 4), almus (AVIEN. orb. terr. 1141), apricus (COLVM. 1, 5, 8), assiduus *v. p. 878, 37. 47. 70. 880, 42*, atrox (SEDVL. carm. pasch. 3, 41), austrinus *v. p. 879, 69*, brevis (SEN. nat. 5, 12, 2), calidior (AMM. 15, 10, 4), certus (VITR. 1, 6, 5), clementissimus (APVL. met. 5, 7), commodissimus (AMM. 23, 6, 67), continuus (AMM. 22, 15, 7), contortus (SIL. 3, 527), contrarius *v. p. 879, 78. 881, 25*, corporeus (AVG. anim. 4, 23, 37; *cf. l. 43. 71*), discors (SIL. 17, 250), diversus (SIL. 17, 268), dubius (CLAVD. rapt. Pros. 1 praef. 3), durus (RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 189[A]), extenuatus (VITR. 8, 2, 5), frequens (VITR. 1, 6, 8), frigidior (*trad.* fragilior) (PLIN. nat 17, 216), gelidus (GERM. frg. 4, 134), glacialis (PALLAD. 4, 11, 8 AMBR. hex. 2, 4, 16), gravis *v. p. 878, 42. 880, 46. 881, 14*, hibernus *v. p. 879, 71*, horrisonus (LVCAN. 2, 455), incertus *v. p. 879, 20 sq. 881, 40*, incredibilis (PLIN. nat. 33, 73), inimicus (PALLAD. 1, 6, 4), invidus (HOR. carm. 4, 5, 10), lenis *v. p. 878, 18. 879, 41, cf. l. 54*, levis *v. p. 878, 31. 879, 59, cf. l. 72*, madidus (LVCAN. 1, 219), magnus (CIC. epist. 12, 25, 3 OV. fast. 2, 775, *cf. l. 56*), matutinus (CATVLL. 64, 269), mendax (PROP. 2, 25, 27), mollissimus (PLIN. nat. 19, 4), multiformis (PLIN. nat. 2, 131), multivagus (CLAVD. rapt. Pros. 1, 176), Nabataeus (LVCAN. 4, 63), nocens (VITR. 1, 6, 12), noxius (ARNOB. nat 7, 47), nubifer (ANTH. 484, 14), obscurus (GERM. 327), peculiaris (APVL met. 11, 16), perniciosus (RVFIN. Orig. in cant. 4 p 189[A]), pertinax (SEN. epist. 70, 3), pestifer (AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 14 p. 1527), placidus (DRAC. laud. dei 1, 194), premens (LVCAN. 9, 332), procellosus (PLIN. nat. 18, 356 APVL. mund. 12), proprius (PLIN. nat. 17, 232 ISID. nat. 37, 5), prosper (CIC. off. 2, 19 DICT. 1, 23 COD. Theod. 135, 34), rabidus *v. p. 878, 16. 880, 35*, rapidus (SIL. 17, 505 STAT. silv. 2, 2. 18, *cf.* rabidus), repentinus (PLIN. nat. 2, 131), ruens (PLIN. nat 2, 131), salutaris (FIRM. math. praef. 3), secundus *v. p. 878, 4. 22. 44 sqq. 881, 2 sqq.*, serenus (APVL. met 11. 16), siccus *v. p. 879, 61, cf. l 62*, sonorus (GELL. 2, 22, 9), status (SEN. benef 4, 28, 1), stridens (MART. 10, 82, 3), Stygius (SIL. 12, 137), subitus (CLAVD. 15, 513), suus (NEPOTIAN. 2, 1), tranquillus (RVT. NAM. 1, 513), tribunicius (SIDON. epist. 1, 11, 5), tumidior (SOL. 11, 21), turbidus (PAVL. NOL. epist. 9, 2 p 54, 9), turgidus (AMM. 24, 3, 13), vagus (PLIN nat. 2, 131), varius (STAT. silv. 3, 2, 43), vehemens (ITALA act 2, 2 [CYPR. testim. 3, 101 p. 179, 6], *cf. l. 73*), venenatus (SIDON. epist. 1, 5, 8), vernus (PANEG. 3 [11], 9, 2), violentus (SEN. epist. 91, 12 PLIN. nat. 2, 203 GELL. 2, 22, 9 ITIN. Alex. 51). *ad II*: aëreus (GREG. M. moral. 2, 8), alternus *v. p. 881, 60*, anhelus (VAL. FL. 2, 278), caecus (TER. MAVR. 42), calidus (PELAGON. 33), celsus (PAVL. NOL. carm. 15, 167), corporeus (AVG. civ. 13, 24 p 594, 24 D., *cf. l. 71*), divinus *v. p. 882, 70. 884, 29*, domesticus (ARNOB. nat. 6, 10), dulciloquus (PS. CATO Mus. 2), exiguus (PAVL. PETRIC. Mart. 6, 171), extremus (PROSP. carm. de ingrat. 446), fulmineus (VAL FL. 7, 583), genuinus (AMM. 29, 6, 3), Graeculus (AVG. epist. 118, 11), humanus (MACR. somn. 2, 1, 24), igneus (SEN. dial. 4, 35, 5), ignifluus (CLAVD. carm. min. app. 2, 137), immanis (AMM. 30, 3, 4), inanis (AMM 14, 6, 22), incorporalis (IREN. 5, 7, 1 p. 732), incorporeus (PRVD. apoth. 867 AVG. civ. 13, 24 p. 597, 27 D.), infectus (ALC. AVIT. carm. 5, 163), ingens (STAT. silv. 1, 1, 21), insanus (PAVL. NOL. carm. 25, 137), intestinus (ARNOB. nat. 6, 10), laetus (PAVL. NOL. carm. 22, 8), lenis (ALC. AVIT. carm. 1, 125; *cf. supra l. 17*), lentus (ALC. AVIT. carm. 1, 105), longus (STAT. Theb. 6, 473), magniloquus (STAT. Theb. 3, 192), nimis magnus (SEN. Ag. 247; *cf. supra l. 19*), modicus (PAVL. NOL. carm. 15, 281), mortifer (AVSON. Mos. 266), mutabilis (AVG. civ. 13, 24 p. 597, 27 D.), nimius (CLAVD. 22, 159), paternus (SIL. 2, 288), poeticus (SYMM. or. 2, 26), propinquus (SIDON. carm. 5, 173), propior (CLAVD. 28, 279), sacrilegus (PRVD. c. Symm. 1 praef. 86 PAVL. NOL. carm. 25, 132), sanctus *v. p. 884, 43 sqq.*, segnis (VAL. FL. 8, 99), sentiens (AVG. anim. 3, 5, 7 p. 366, 10), siccus *v. p. 881, 46. cf. supra l. 32*, similis (IVVENC. 2, 197), simplex (PRVD. apoth. 819), spurcus (TERT. scorp. 7 p. 158, 25), superbus (AMM. 28, 1, 31), taeterrimus (RVFIN. hist. mon. 8 p. 421[D]), tenuis *v. p. 882, 29 sqq.*, tepidus (PRVD. apoth. 839), terribilis (NEMES. cyn. 256), tumens (AMM. 20, 9, 4), tumidus (PAVL. NOL. carm. 27, 320), validus (CIC. Arat. 111), vaporeus (TERT. resurr. 7 p. 35, 2), vipereus (DRAC. laud. dei 3, 314), vitalis *v. p. 882, 20 sq.*, vivens (AVG. anim. 3, 5, 7 p. 366, 10), vivificus (IVVENC. 4, 797), ultimus (VEN. FORT. vita Germ. 42, 116), volucer (PRVD. perist. 3, 169). *ad reliqua*: corporeus (AVG. gen. ad litt. 7, 3 p. 203, 18; *cf. l. 10 et 43*), coruscus (PRVD. cath. 1, 20), lascivus (CLAVD. carm. min. 29, 33), levis (SEN. epist. 94, 29; *cf. l. 18*), vehemens (VITR. 1, 6, 2; *cf. l. 38*).

synonyma et iuxta posita: *cf.* AVG. civ. 13, 24 p. 595, 11 D. quod ... graece πνοὴ dicitur, nostri aliquando -um, aliquando spiritum, aliquando inspirationem vel aspirationem ... interpretati sunt; πνεῦμα vero numquam nisi spiritum (*sed cf. p. 879, 61*). *ad I*: aura *v. p. 879, 46. 59. al. cf. etiam p. 879, 37.* flabrum *v. p. 880, 52.* flamen *v. p. 879, 42 al.* halitus *v. p. 879, 69.* impetus *v. p 879, 52.* motus *v. p. 877, 69. 884, 39.* oder *v. p. 880, 82.* procella *v. p. 881, 14. cf. etiam p. 879, 37.* spiritus *v. p. 879, 50. 880, 16 al.* turbo *v. p. 881, 13. 39.* ventus *v. p. 879, 43. 49 al. saepe; opponitur p. 879, 35.* *ad II*: afflatus *v. p. 884, 13.* anhelitus *v. p. 882, 15.* anima *v. p. 881, 51. 882, 60 sqq. 884, 4 sqq. cf. etiam libros p. 883, 81 sqq laudatos.* fastus *v. p. 883, 64. 70.* flabrum *v. p. 882, 15.* spirabile flumen *v. p. 883, 25.* halitus *v. p. 882, 9. 39. 53 al.* inspiratio *v. p. 882, 65.* tumida lingua *v. p. 883, 50.* vana lingua *v. p. 883, 48.* respiratio *v. p. 881, 74.* sibilus *v. p. 883, 33.* spiramen *v. p. 882, 16.* spiritus: TERT. anim. 5 p. 304, 18 proxima inter se -us et spiritus. *v. etiam p. 881, 48. 61 al. saepe; distinguit inter spiritum et* -um: TERT. anim. 11 p. 315, 7 *Hermogenes* -um in spiritum vertit. p. 315, 10 *sqq.* adv. Marc. 2, 9 p. 346, 7 capit (*i. licet*) ... imaginem spiritus dicere -um. *cf. libros p. 883, 81 sqq. laudatos.* stridor *v. p. 883, 33.* superbia *v. p. 883, 49.* supercilium *v. p. 883, 79.* tumor *v. p. 883, 67.* *ad reliqua*: aura *v. p. 884, 72.* crepitus *v. p. 884, 73.* spiramen *v. p. 884, 71.* spiritus *v. p. 884, 50. 57.* *Brandt.*

flāveo, -ēre [*a* flavus, *cf.* flavescere. *Th.*]. ***i. q. flavum esse:*** *de formis: verbum finitum habes his locis*: OV. am. 2, 4, 43 -ent (*v. infra l. 36*). COLVM. 10, 311 -bit (*v. l. 25*). PAVL. NOL. carm. 23, 129 -et (*v. infra l. 56*). ISID. orig. 19, 23, 7 -ent. *ceteris locis part. praes.; ablat. sing. in* -e *finientem habes*: SIL. 5, 132 (*v. infra l. 44*). IVL. VAL. 1, 7 p. 12, 17 (*v. infra l. 39*). CLAVD. 23, 18 (*v. l. 40*). *de notione*: GLOSS. V 201, 10 flaventem (*ex* flabentem *corr.*) rufum. *de usu: in sermone pedestri habent soli*: COLVM. (*bis*) APVL. met. (*semel*) IVL. VAL. (*semel*) CAPITOL. Ver. AMM. HIPPOCR. progn. ISID.

1 *de frumento maturo, inde de agris sim.*: CATVLL. 64, 354 -entia ... arva (VERG. Aen. 7, 721). VERG. georg. 4, 126 culta. COLVM. 2, 20, 2 -entibus iam satis ... cum rubicundum colorem traxerunt, messis facienda est. 10, 311 cum maturis -bit messis aristis. AMM. 18, 7, 4 cum iam stipula -enti turgerent *frumenta*. CLAVD. rapt. Pros. 2, 121 agros. 3, 126 -entia serta comarum *Cereris.* **2** *de harena, inde fluminibus sim.*: VERG. georg. 3, 350 torquens -entis Hister harenas (OV. Ib. 47 petit primo plenum -entis harenae ... velitis hasta solum). VAL. FL 3, 35 *Rhundacus.* SIL. 16, 679 Thybrim. AVIEN. orb. terr. 494 -entis Thybris pater explicat undas. AVSON. Mos. 160 Garumnam. **3** *de crinibus, inde vertice sim., hominibus*: VERG. Aen 4, 590 -entisque abscissa comas *Dido* (*cf.* 4. 698 *p. 888, 54.* OV. epist. 5, 122 *Oenones.* STAT. Theb. 4, 262 *Parthenopaei*). 10. 323 -entem prima lanugine malas ... Clytium OV. am. 1, 1, 29 tempora *Musae* (STAT. Ach. 1, 611 *Achillis*). 2, 4, 43 seu pendent nivea pulli cervice capilli ... seu -ent (CAPITOL. Ver. 10, 7 -entium capillorum). SEN. Oed. 420 crine -enti simulata virgo *Bacchus.* SIL. 3, 402 -enti vertice *Phorcys* (*cf.* CLAVD. 21, 203 -entes vertice reges *Germanorum*). IVL. VAL. 1, 7 p. 12, 17 -ente caesarie *erat Alexander*, ut comae sunt leoninae (CLAVD. 23, 18 Sygambri). ISID. orig. 19, 23, 7 -ent capitibus intectis Getae. **4** *de bestiis earumque velleribus sim.*: OV. met. 13, 848 turpis equus, nisi colla iubae -entia velent. 14, 97 *Cercopes* velatos -enti corpora villo. STAT. Theb. 8, 573 *leonis* iubae. SIL. 5, 132 aequorei tergo -ente iuvenci (*i. phocae?*). CLAVD. 26, 327 -entes astringit stiria saetas *leonis.* **5** *varia et singularia*: OV. met. 8, 670 pocula ... -entibus illita ceris (CYPR. GALL. iud. 557 mella ... -enti permixta favo). 9, 689 inerant lunaria fronti *Isidis* cornua cum spicis nitido -entibus auro (*i. corona aurea spicarum serta imitata.* APVL. met. 6, 13 -entis auri). COLVM. 3, 21, 3 favente Libero fetis palmitibus vel generis albi vel -entis ac rutuli vel purpureo nitore micantis (CYPR. GALL. lev. 141 uvas). 10, 97 -entia lumina calthae. BVC. Eins. 1, 46 candida -enti distinxit tempora *Neronis* vitta. STAT. silv. 2, 2, 92 Nomadum ... -entia saxa (*cf.* 1, 5, 36 *v. p. 889, 49.* AVIEN. orb. terr. 1275 achatem). SIL. 16, 486 omnes *cursores* primaevi -entiaque ora decori. PAVL. NOL. carm. 23, 129 funditus albet aqua, super undam -et olivo *calix.* HIPPOCR. progn. 24 colorem ... quae -entia aut alba aut rubicunda habuerint (*gr.* χρῶμα μεταβάλλωσι καὶ χλωρὸν ἢ πελιδνὸν ἢ ἐρυθρὸν ἴσχωσιν).

flāvēsco, -ēscere [*a* flavus, *cf.* flavere. *Th.*]. *flavum fieri, inde flavum esse:* *de formis*: flavisc-: AMM. 20, 11, 27 *V.* PAVL. NOL. epist. 39, 2 p. 336, 7 VEN. FORT. Mart. 4, 176. *de notione*: GLOSS. II 72, 37 -it πεπαίνεται. IV 516, 55 -it albiscit (V 295, 14). *de usu: habent* CATO agr. (*semel*) VERG. ecl. (*semel*) DIRAE (*semel*) OV. (5[ies]) FEST. (*semel*) SEN. nat. epist. (*bis*) PLIN. nat. (9[ies]) MART. (*bis*) SIL. (*semel*) QVINT. inst. (*semel*) GELL. *inde passim.*

1 *i. q. flavum fieri*: **a** *spectat ad frumentum*: *α proprie*: CATO agr. 151, 2 ubi hordeum -it. VERG. ecl. 4, 28 -et campus arista (CLAVD. 28, 388 -entia ... messibus ... Gargara. rapt. Pros. 1, 188 -it aristis orbita. PAVL. NOL. epist. 39, 2 p. 336, 7 de -entibus propinqua iam messe regionibus [flaviscentibus *O*]. DRAC. laud. dei 3, 31 viridis -it ager. *cf.* SYMM. or. 3, 9 si mihi nunc altius evagari poetico liceret eloquio ... mihi ... seges matura -ret). FEST. p. 45, 8 rufae canes immolabantur, ut fruges -entes ad maturitatem perducerentur (GELL. 2, 29, 5 frumentis -entibus. AVIEN. orb. terr. 1096 fecunda Ceres ... -it. VEN. FORT. carm. 1, 20, 15 seges -it aristis. *adde*: EVGIPP. Sev. 18, 1 maturitate messium -ente). SEN. epist. 121, 15 herba ... -it et ad aream spectat (QVINT. inst. 1, 3, 5 imitatae spicas herbulae ... ante messem -unt). PALLAD. 7, 2, 2 si ... spicarum populus maturato rubore -at (AMBR. hex. 3, 10, 45 p. 89, 6 camporum spica -ens. VEN. FORT. Mart. 4, 176 -ens spica). AVG. civ. 5, 7 p. 200, 28 D. grana ... herbescunt, pubescunt, -unt (CARM. de resurr. 124 iterum vivis -unt *semina* fortia granis). EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 p. 912[B] stipula ... -ente. *β translate*: SIDON. carm. 17, 13 panes Libyca solitos -ere Syrte.

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ARATOR act. 2, 309 fidei cogit -ere messem. **b** *spectat ad herbas, prata sim., quae aestu flava fiunt*: DIRAE 16 pallida -ant aestu sitientia prata. PLIN. nat. 13, 59 *ficus ceraunia* plantigera imis partibus et ideo superficie -ens (*'fort.* flaccescens' *Mayhoff in schedis*). 15, 121 quae (*i. plebeia myrtus*) postquam evaluit -ente patricia *eqs.* 16, 18 folium *fagi* . . . celerrime -ens (16, 19). 17, 76 ulmorum, priusquam foliis vestiantur, samara colligenda est circa Martias Kalendas, cum -ere incipit. 19, 16 maturitas *lini* duobus argumentis intellegitur, intumescente semine aut colore -ente. 19, 159 aestate viret, hieme -it *menta*. 19, 176 omnia vero *hortensia* accessu mulieris menstrualis -unt. **c** *spectat ad crines*: OV. met. 6, 718 coepere . . . pariter -ere malae *Boreae filiis*. SER. SAMM. 52 ad rutilam speciem nigros -ere crines unguento cineris *praedixit Plinius*. CAPITOL. Ver. 10, 7 capiti auri ramenta *respersit Verus* quo magis coma illuminata -ret. CLAVD. 20, 186 Bellona . . . virides -ere iusserat angues (*i. in flavos crines commutari*). PRVD. c. Symm. 2, 657 senium omne renascens deposui (*Roma loquitur*) vidique meam -ere rursus canitiem. **d** *spectat ad pulverem, harenam*: OV. met. 9, 36 fulvae tactu -it harenae *Hercules*. MART. 7, 67, 5 -it haphe *Harpasto*. RVT. NAM. 1, 639 vidimus excitis pontum -ere arenis. **e** *varia*: OV. am. 2, 5, 39 ne longis -ere possit ab annis . . ., femina tinxit ebur. met. 5, 560 artus vidistis vestros (*Sirenes*) subitis -ere pennis. 8, 701 stramina -unt (*i. aurea fiunt*), aurataque tecta videntur (MART. 9, 23, 1 cui virgineo -ere contigit auro [*i. aurea corona*]. SIL. 1, 159 *campus qui* illatis Hermi -it harenis [*utrum* -it *an* inflavescit *fuerit in archetypo non liquet*]). SEN. nat. 7, 12, 6 vespertina aut matutina -unt (*fort.* -it *sc. nubes, Gercke; tempora sim. suppleverim. cf.* PLIN. nat. 2, 101). PLIN. nat. 9, 109 -unt tamen et illae (*i. margaritae*) senecta (SOL. 53, 26 grandescentibus conchis -it margarita). ITALA lev. 14, 37 (Monac.) in parietibus domus cavationes albicantes aut -entes (LXX *χλωριζούσας ἢ πυρριζούσας*. ITALA [Lugd.] pallidas aut rubicundas. VVLG. pallore sive rubore deformes). *nota*: SYMM. epist. 1, 37, 1 praedicant mentes hominum nitere liquido die, coacta nube -ere (*i. obscurari*, falcescere *F*, fatescere *Π*). **2** *i. q. flavum esse, flavere*: AVIEN. orb. terr. 977 terga -ens . . . Cius (*flumen Asiae*). VVLG. prov. 23, 31 ne intuearis vinum quando -it. AMM. 20, 11, 27 *species iris* secunda flaviscens vel fulva. SEDVL. carm. pasch. 1, 13 cerea gemmatis -unt mella canistris (op. pasch. praef. p. 176, 1).

cum instrumentali coniungitur: arista: VERG. ecl. 4, 28 (*v. p. 886, 68*). aristis: CLAVD. rapt. Pros. 1, 188 (*v. p. 886, 69*). VEN. FORT. carm. 1, 20, 15 (*v. p. 886, 76*). granis: CARM. de resurr. 124 (*v. p. 886, 82*). messe: PAVL. NOL. epist. 39, 2 p. 336, 7 (*v. p. 886, 70*). messibus: CLAVD. 28, 388 (*v. p. 886, 69*). rubore: PALLAD. 7, 2, 2 (*v. p. 886, 79*).

flāvicomāns, -antis *a* flavus *et* coma *i. q. flavas comas habens*. PRVD. apoth. 495 armiger e cuneo puerorum -um (*'haud dubie Germanorum' Dressel.* flammicomantum ς, *locus laudatur a* GREG. TVR. glor. mart. 40 p. 515, 26).

flāvicomus, -a, -um *a* flavus *et* coma. *i. q. flavas comas habens*. CLAVD. carm. min. app. 2, 97 -is radiantia tergora *leonis Nemaei* villis.

flāvidus, -a, -um [*cf. c.* flavere, flavescere. *Th.*]. *compar.* flavidior PLIN. nat. 19, 110 (*v. l.* 55). [*hirpin.* yavolo. *M.-L.*] *i. q. flavus, pallidus*: PLIN. nat. 18, 127 homini non minor[e] rapiciorum suis horis gratia quam cymarum, -orum quoque et in horreis enecatorum vel maior[e] quam virentium. 19, 110 sectivi *porri* duo genera: herbaceum folio . . . alterum genus -ioris (*sic Dalecamp.*, favi- *codd.*, aridioris *Mayh. in schedis*) folii. CAEL. AVR acut. 3, 20, 194 vomitus . . . humoris atque fellis -i (*cf.* CASS. FEL. 57 flavi fellis. *v. p 889, 71*).

?flāvo, -āre *a* flavus. DRAC. de mens. 11 messibus armatis crispae -antur aristae (*sic Corio*, flavae crispantur *Bährens*).

✖flāvus, -a, -um [*cf. esse videtur c. hibern.* blā *'flavus'*, blāigidir *'flavescit'. Th.*]. *de orthographia*: PROB. app. gramm. IV 198, 5 flavus non flaus. *ad prosodiam*: flā-: CYPR. GALL. num. 544. *de notione* (*selecta dedi*): GELL. 2, 26, 8 fulvus enim et -us et rubidus et poeniceus et rutilus et luteus et spadix appellationes sunt rufi coloris. 2, 26, 12 -us *color* . . . videtur e viridi et rufo et albo concretus. 2, 26, 23 -us color e viridi et albo mixtus. SCHOL. Hor. carm. 4, 4, 4 -o: rubeo (SCHOL. Iuv. 13, 164 -am caesariem: capillos rubeos. AGROEC. gramm. VII 125, 9 -um dicimus rubeum. GLOSS. IV 77, 16. 237, 55 *et passim. cf.* ITALA lev. 13, 36 [Lugd.] [*v. p. 888, 72*]. AVSON. 393, 44 [*v. p. 889, 15*]). GLOSS. II 72, 38 -us ξανθός (377, 51. III 180, 67 *et passim*). III 469, 15 -us πυρρός. V 361, 5 flabum: gelu (*theod.*). 360, 16 -um vel fulfum: reod. *cf. Hugo Blümner, die Farbenbez. bei den röm. Dichtern p. 105 eqs. (Berl. Stud. f. klass. Philol. u. Archäol. 13. Bd. 3. Heft. Berl. 1892).* *compar.*: BOETH. in Porph. comm. 2, 2 pr. p. 89, 1 potest . . . deductioribus alius capillis, alius -ioribus nasci. *de usu: vox poetis praecipue usitata, non habent* PHAEDR. PERS., *raro* LVCR. (*bis*) MANIL. (*semel*) SEN. trag. (*ter*); *in pedestri sermone*: CATO frg. VAL. MAX. (*semel*) SEN. dial. (*semel*) epist. (*semel*) COLVM. (*bis*) PETRON. (*semel*) PLIN. nat. (*ter*) CALP. decl. (*semel*) APVL. met. (*ter*) LAMPR. Diad. TREB. Gall. FIRM. math. PALLAD. VVLG. (*bis*) AMM. PHYSIOGN. CAEL. AVR. CASS. FEL. SIDON. epist. *loci dubii*: HOR. epod. 16, 33 ravos . . . leones (*sic V*, flavos *RF*). OV. ars 2, 659 si paetast, Veneri similis, si rava, Minervae (*sic Haupt*, parva [*in marg.* flava] *R*; *cf.* PRIAP. 36, 4 Minerva -o lumine ⟨est⟩, Venus paeto [-a *de Rooy*, ravo *Haupt*]).

I *i. q. γλαυκός*: **A** *de nitore scintillanti aquae commotae*: ENN. ann. 384 verrunt extemplo placidum mare: marmore -o caeruleum spumat sale conferta rate pulsum. PACVV. trag. 244 cedo tuum pedem ⟨mi⟩ lymphis -is fulvum (*cf. appar. ad* GELL. 2, 26, 13: fulvum *A*, favum ω, flavum ς, *cf. Mart. 14, 71 sec. Büch.*) ut pulverem . . . abluam. **B** *de foliis olivae a colore partis inferioris*: VERG. Aen. 5, 309 tres . . . primi . . . -a . . . caput nectentur oliva.

II *i. q. ξανθός, πυρρός*: **A** *de cinere, limo, pulvere et rebus quae his aut opertae aut infectae sunt*: **1** *cinis, harena, terra*: CATO orig. 114 mulieres nostrae capillum -o cinere (*sic* SERV. auct. Aen 4, 698, -o *omisso* GRAMM. I 101, 15) unguitabant (unctit- Serv.) ut rutilus esset. OV. met. 14, 448 in mare cum -a prorumpit Thybris harena (trist. 5, 1, 31 quot -as Thybris harenas *habet*). STAT. Theb. 4, 737 ceu -am Libyen . . . collustrent. CLAVD. 18, 112 -a (*i. torrida*) . . . finduntur vomere rura. SIDON. epist. 2, 9, 9 -is ruber glareis *Vardo fluvius*. CORIPP. Ioh. 1, 432 -is agmen producere terris. *adde*: VAL. FL 1, 613 -us caput Eurus harena. **2** *flumen, ripae sim.* (*cf.* SCHOL. Hor. carm. 1, 2, 13 vidimus -um Tiberim: aut turbidum aut colore limi -um): CATVLL. 67, 33 *Brixia*, -us quam molli praecurrit flumine Mella. VERG. catal. 13, 23 -um . . . propter Thybrim (Aen. 7, 31 *Tiberinus* multa -us harena in mare prorumpit. 9, 813 ille [*i. Tiberis*] suo cum gurgite -o accepit venientem. HOR. carm. 1, 2, 13 vidimus -um Tiberim. 1, 8, 8 cur timet -um Tiberim tangere? 2, 3, 18 cedes . . . villa . . . -ŏs quam Tiberis lavit. OV. fast. 6, 228 donec . . . purgamina . . . detulerit -is in mare Thybris aquis. SIL. 1, 607 in pontum -o descendit gurgite Thybris). PROP. 2, 9, 12 appositum -is (*sic Heins.*, fluviis *codd.*) in Simoenta vadis *Achillem* (*cf.* SIL. 14, 231 *qui* colunt vada -a Symaethi). OV. met. 2, 245 *fumavit* Xanthus -usque Lycormas (*cf.* SEN. Herc. O. 591 VAL. FL. 3, 544). 15, 722 templa . . . -um tangentia litus (*Antii*). VAL. FL. 4, 719 Tanais -usque (*sic B*, fluusque *V*) Lyces (*sic Maser.*, lyces *V*) Hypanisque Novasque. CLAVD. 1, 259 Maricae. carm. min. 27, 83 Tigride. SIDON. carm. 24, 22 Triobrem. *adde*: STAT. silv. 4, 3, 67 -um caput umidumque late crinem mollibus impeditus ulvis Vulturnus. SIL. 9, 513 caput -um caligine conditus atra Vulturnus.

B *de melle, cera sim.*: LVCR. 1, 938 medentes . . . oras pocula circum contingunt mellis dulci -oque liquore (4, 13). OV. medic. 82 adice de -is Attica mella favis (fast. 3, 746 quaerebant -os per nemus omne favos). met. 1, 112 -a . . . de viridi stillabant ilice mella (MART. 1, 55, 10 -a . . . de rubro promere mella cado. STAT. Theb. 10, 578 -amque domum captivaque plangunt mella *apes*). 3, 487 ut intabescere -ae igne levi cerae *solent* (8, 198 -am . . . pollice ceram mollibat *Icarus*. COLVM. 10, 417 alba . . . [*ficus*] quae servat -ae cognomina cerae).

C *de crinibus sim.*: **1** *hominum, deorum*: **a** *crinis, vertex, caput* (SERV. auct. Aen. 12, 605 Probus sic adnotavit: neotericum erat -os, ergo bene floros *crines*): CATVLL. 64, 63 -o retinens subtilem vertice mitram *Ariadne* (66, 62 *Berenices* -i verticis exuviae. CIRIS 511 *Scylla*. CLAVD. 5, 110 -o vertice Galli). VERG. georg. 4, 352 *Arethusa* -um caput extulit unda (OV. met. 11, 165 *Apollo*). Aen. 4, 559 forma dei . . . Mercurio similis . . . crines -os (4, 698 *Didonis*. LVCAN. 10, 129 *ministrorum Cleopatrae* [*syn.* rutilus]. PLIN. nat. 2, 189 gentes -is promissas crinibus. STAT. Theb. 1, 698 *Apollinis*. FIRM. math. 4, 19, 32 caput -o capillorum crine lucescat. AMM. 31, 2, 21 *Halani sunt* crinibus mediocriter -is. CLAVD. carm. min. 25, 127 *Celerinae*. DRAC. Romul. 8, 577 *Menelaus* extorquet vertice). HOR. carm. 1, 5, 4 cui -am religas comam, *Pyrrha*? (TIB. 1, 5, 44 devovet *me* . . . -is nostra puella comis. OV. fast. 3, 60 *Romuli et Remi*. VAL. FL. 8, 237 *Medeae*. SIL. 5, 220 *Bellona* am sanguine multo sparsa comam). CORN. SEV. carm. frg. 7 -o . . . galero (IVV. 6, 120 nigrum -o [*sic trad.*, nigro -um SERV. Aen. 4, 698] crinem abscondente galero). OV. epist. 12, 11 capilli (fast. 2, 763 *Lucretiae*. VVLG. lev. 13, 30 PHYSIOGN. 14 p. 23, 10 ORIBAS syn. 5, 46). PETRON. 110, 5 -um (flaucorum *trad.*) corymbion. STAT. Theb. 2, 238 *Pallas et Artemis* -o . . . in vertice nodo. SIL. 2, 319 signatae -a lanugine malae *Romanorum*. 4, 200 caesariem *Sarmentis* (IVV. 13, 164 Germani. CLAVD. 8, 446 Sygambri). CALP. decl. 2 -a proceritas Hispaniae (*sic A*, Hesperiae *BC*). NEMES. ecl. 3, 36 tempora *Bacchi*. VVLG. lev. 13, 36 capillus in -um colorem . . . immutatus (*περὶ τῆς τριχὸς τῆς ξανθῆς*, ITALA [Lugd.] de capillo robio). **b** *personae* (*Cereris crinibus attributum ad frumenti colorem nonnumquam spectare apparet*): CATVLL. 64, 98 puellam . . . in -o saepe hospite (*Theseo*) suspirantem. 68, 130 es -o conciliata viro (*Protesilao*). VERG. georg. 1, 96 neque illum *agricolam* -a Ceres alto nequiquam spectat Olympo (TIB. 1, 1, 15 -a Ceres, tibi sit nostro de rure corona spicea. OV. am. 3, 10, 3 -a Ceres tenues spicis redimita capillos. met. 6, 118 -a comas frugum mitissima mater. fast. 4, 424 dea -a. SEN. Oed. 50 denegat fructum Ceres adulta, et altis -a cum spicis tremat . . . emoritur seges. LVCAN. 4, 412 non proserit ullam -a Ceres segetem. AVIEN. orb terr. 919 -ae Cereris commercia. ora 502 dona -ae Cereris. AVSON. 469, 1 CLAVD. rapt. Pros. 1, 138). georg. 4, 339 -a Lycorias (*Naias*). HOR. carm. 2, 4, 14 Phyllidis. 3, 9, 19 Chloe. 4, 4, 4 Ganymede. TIB. 1, 7, 12 Carnutis

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...-i caerula lympha Liger. Ov. am. 1,1,7 *sq.* quid, si praeripiat -ae Venus arma Minervae, ventilet accensas -a Minerva faces? (met. 2,749 viderat Aglauros -ae [*sic codd.*, ravae *Haupt*] secreta Minervae. 6,130 doluit successu *Arachnes* -a [*sic codd.*, rava *Bentl.*] virago [*i. Pallas*]. 8,275 Palladios -ae latices ... Minervae. fast. 6,652 -a [*sic codd.*, rava *Bentl.*] Minerva. trist. 1,10,1. STAT. Theb. 3,507 -ae ... sonans avis unca Minervae). Ov. am. 1,13,2 vēnit (*sic P*, venit a *vulg.*) seniore marito (*i. dum maritus canus est*) -a *Aurora*. 1,15,35 Apollo. 2,4,39 puella. 3,7,23 Chlide. met. 3,617 Melanthus. 9,307 Galanthis -a comas. 9,715 Ianthen. Pont. 4,2,37 Corallis (*gens Moesiae*). MANIL. 4,715 Germania (AVIEN. orb. terr. 419 -a ... caesariem Germania). LVCAN. 1,402 Ruteni. 2,51 Suevos (*cf. l. 18*). 3,78 Britannis. VAL. FL. 6,144 -i crine Satarchae. MART. 6,60,3 Vsiporum. SIL. 9,414 -us ... comarum Curio. MARIAN. carm frg. 1 diva -a et candida Roma. AVSON. 328,10 Bissula -a comas. 393,44 sic (*ut Adonis*) ... crinem -us niveusque lacertos caesariem rutilam per candida colla refundis, *Theon*. CLAVD. 8,54 agmina Getarum (rapt. Pros. 2,65 Getas). 8,557 Achillem. 14,15 Sarmatas. 18,380 Suebis. 20,103 Gelonis. 24,249 Leontodame (*comes Dianae*). 26,419 Sygambris (*cf. l. 20*). SIDON. carm. 5,220 nubebat -o similis nova nupta marito. 7,42 Sicambris. **2** *bestiarum vellera, iubae sim.*: PROP. 4,4,20 -as ... iubas *equi*. Ov. fast. 5,380 Chiron semivir et -i corpore mixtus equi (STAT. Theb. 6,501 Arion [*cf.* 6,301 rutilae manifestus Arion igne iubae]). COLVM. 8, 2,9 iubae *galli* ... variae vel ex auro -ae (PALLAD. 1,27,1 *gallinae* sint ... nigrae aut -i coloris). MART. 9,61,3 vellera *ovium* nativo pallent ubi -a metallo. STAT. Theb. 4,154 -ae ... leonum exuviae. silv. 1,2,226 nebrida. IVV. 6,365[16] lupa. APVL. met. 3,17 capillos *caprinos*. CLAVD. 1,93 galeae minaci -a cruentarum praetenditur umbra iubarum. CYPR. GALL. num. 474 vitula, cui -a cutis (ITALA num. 19,2 [Lugd.] vitulam rufam. VVLG. num. 19,2 vaccam rufam. LXX *δάμαλιν πυρράν*). CASS. FEL. 5 nomen alopiciae accepit *morbus* si quidem ... sanati tenues canosos et veluti -os capillos ostendant sicut animalis vulpeculae.

D *de frumento maturo*: **1** *frumentum ipsum*: VERG. georg. 1,73 farra. VAL. FL. 1,70 arista (SIL. 8,61 DRAC. mens. 11 CORIPP. Ioh. 3,70). VESPA 42 messes. QVEROL. p. 29,10 seges hordei (AVIAN. fab. 21,2 seges). *adde*: TIB. 2,1,48 deponit -as annua terra comas. AVIEN. Arat. 399 -os tondentur semina crines omnia. **2** *arva sim.*: VERG. georg. 1,316 arvis. PANEG. in. Mess. 184 sulci. AVIEN. Arat. 615 novalia. CLAVD. 18,112 rura.

E *de metallis sim.*: **1** *de auro*: **a** *proprie*: VERG. Aen. 1, 592 -o argentum Pariusve lapis circumdatur auro. MART. 2,43,11 chrysendeta. CORIPP. Ioh. 3,367 argentum vestesque simul -umque metallum (*i. aurum*). *adde*: STAT. silv. 1,3,107 *auro* -is Hermus ... ripis. **b** *transl.*: MART. 14,12,1 hos nisi de -a loculos implere moneta non decet. *subst.* -us *v. infra l. 80*. **2** *de saxis, gemmis sim.*: PROP. 2,16,44 -o lumine chrysolithos. PLIN. nat. 37,191 melichlorum *colos appellavit* geminus, parte -us, parte melleus. MART. 8,51,5 vera minus -o radiant electra metallo. STAT. silv. 1,5,36 -is Nomadum decisa metallis purpura. PRISC. periheg. 1009 sapphiri decus nigri -ique coloris. **3** *de aere*: CYPR. GALL. num. 544 formare draconem aere -o.

F *de cutis humanae colore subrutilo*: Ov. epist. 4,72 -a verecundus tinxerat ora *Thesei* rubor (*i. ut -a fierent. cf.* SEN. Phaedr. 652 ora *Thesei* -us tinguebat pudor). VAL. MAX. 1,7 ext. 6 *femina animadvertit* virum -i coloris, lentiginosi oris *eqs.* SEN. dial. 4,19,5 iracundissimi *sunt* -i rubentesque, quibus talis natura color est, qualis fieri ceteris inter iram solet. epist. 58,12 *genus hominum habet* colorum *species*: albos, nigros, -os. CLAVD. MAM. anim. 20 p. 69,20 sic ... qualitas corporis indicatur: -us est ille, coloratus (*sic Engelbr.*, oculatus *trad.*) est, pallet ille vel niger est.

G *varia et singularia*: vincula: TIB. 2,2,18 -a ... coniugio vincula portet Amor. tus: Ov. epist 20,92. pyrethron: Ov. ars 2,418. liba: Ov. fast. 6,476. liber: Ov. trist. 3,1,13 neque ... cedro -us nec pumice levis. oculi?: FEST. p. 272,6 ravi coloris appellantur, qui sunt inter -os et caesios, quos Plautus appellat ravistellos. salix: COLVM. 4,30,4 Graeca -i coloris est, Gallica obsoleti purpurei. ficus: MART. 7,31,2 -as ... Chias. uva: STAT. Theb. 5,269 CYPR. GALL. gen. 1222. vestis: STAT. silv. 2,3,16 -os collegit amictus *Pholoë nympha*. bilis: PORPH. Hor. sat. 2,3,141 quod splendida bilis: *κατὰ ἀντίφρασιν* 'atra' vel '-a'. CASS. FEL. 57 -i fellis id est rubei, quod Graeci xanthen cholen vocant. sanguis: CAEL. AVR. chron. 2,11,129. 130. 5,4,71 ex putredine sanguis ater ..., in eruptione autem -us (*i. rutilus*). vinum: CAEL. AVR. chron. 2,14,214 vino -o utendum sive nigro (*sanguineum appellat* PLIN. nat. 14,80). *oppos.*: albus: SEN. epist. 58,12 (*v. supra l. 59*). caeruleus: TIB. 1,7,12 (*v. p. 888,84*). fulvus: PACVV. trag. 244 (*v. p. 888,5*). niger: SEN. epist. 58,12 (*v. supra l. 59*). viridis: Ov. met. 1,112 (*v. p. 888,42*).

deriv.: flavere, flavescere. *compos.*: flavicomans, -us, subflavus.

subst. **flāvus**, -ī *m.* *i. q. nummus flavi coloris*: MART. 12,65,6 de moneta Caesaris decem -os (*i. aureolos*). *i. q. galerus flavi coloris*: TREB. Gall. 21,4 Gallienus cum suis semper -o crinem condit. *cf. Onomast.* *Klee* (†).

flaxo, -āre *v.* fraxo.

flaxtabulae, -ārum *f. titulus saturae Menippeae* VARRONIS (frg. 175 *seqq. Büch.*), *qui sexies allegatur apud* NON p. 27,1. 28,8. 82,8. 219,19. 391,40. 459,1 Varro flaxtabulis (flaxab- 27,1), *περὶ ἐπαρχιῶν*. PLIN. nat. praef. 24 Varro in satiris suis Sesculixe et flextabula (flexiab- *vel* flaxiab- *trad.*). *prioris partis origo incerta.*

?fleba, -ae *f.*, *φλέβα*. *i. q. vena, modo certa sit haec pars interpretationis in glossa obscura* GLOSS. III 548,26 *inter nomina herbarum* onixo (*litterae non sat certae*) medio: fleua acero medio.

flēbilis, -e [*a* flere. *Th.*]. *de derivatione*: PRISC. gramm. II 132,23 ex futuro: flebo, -is, unde 'e' ante 'b' productam habet. *non legitur ante* ACC LVCIL. *comparativus*: HOR. carm. 1,24,10 *p. 891,1*. Ov. epist. 12,140 (*l. 71*). SEN Tro. 784 (*p. 891,8*). STAT. Theb. 7,535 (*v. p. 891, 37*). PAVL. NOL. carm. 23,62 (*v. p. 891, 37*). CARM. epigr. 1122,2 *v. p. 891, 26*); *nota*: SEN. Phaedr. 1147 magis -e (*v. p. 891, 7*). *quod legitur* CORP. III 3397 (= CARM. epigr. 555) 6 flebil casus *videtur intellegendum* flebil(is). GLOSS. *πένθιμος, κλαύσιμος, θρηνήσιμος, γοερός*, lacrimosus, plorabilis. lamentabilis. [*it.* fievole, *francog.* faible. *M.-L.*]

I *quod flet, queritur vel cum fletu vel questu fit agentis*: ACC. trag. 551 tecto ... quod ... resonando ... -es voces refert (CIC. de orat. 3,217 -i voce. LIV. 26,9,2. 29,16,6 cum -i vociferatione. SEN. Phaedr. 1154 dial. 6,13,2. 10,5,2 epist. 88,9 TAC. hist. 3,25 TERT. anim. 19 BACHIAR. repar. laps. 10 HIER. epist. 147,1. *cf.* QVINT. *l. 77*). CIC. Planc. 101 o -es vigilias, o noctes acerbas. Tusc. 2,57 sin erit ille gemitus elamentabilis, ... si -is, ei qui se dederit, vix eum virum dixerim. 4,18 maeror *est* aegritudo -is. LIV. 9,7,4 -es ... clamores gemitusque (22,60,1 clamor -is est sublatus. SEN. Tro. 678 HOMER. 1056 APVL. met. 9,27). 23,20,5 questus (SEN. Phoen. 387 CLAVD. 3,127 SVLP. SEV. dial. 3,18,5). PHAEDR. 1,18,3 mulier ... -es gemitus ciens (SEN. Herc. O. 1379). SEN. Herc. f. 640 -em ex oculis fuga, regina, vultum. Herc. O. 509 ipse vultus -es praefert notas. Phaedr. 850 fremitus. OCTAVIA 720 matres ... -es planctus (VVLG. sap. 18,10) dabant. STAT. Theb. 5,554 ululatus (IVST. 23,2,9). 8,619 truncum ac -e murmur. PS. QVINT. decl. 1,15 maerore. TAC. ann. 1,41 sonus. 3,23 lamentatione (IVST. 18,6,5). IVST. 19,2,11 matrum ululatus et -es querelae. AMM. 31,1,2 querulum quoddam nocturnae volucres tinniebant et -e. SERV. auct. Aen. 4,437 'fletus' pro verbis, id est verba -ia. SCHOL. Cic. Bob. p. 165,21 St. epilogos ... nimium -es et miserationis plenos. AMBR. exc. Sat. 1,74 o amari dies ..., o -es noctes! HIER vita Pauli 15 osculum. ZACCH. 3,7 p. 1159[C] tam -i exaggeratione dicenda. EPIST. pontif. 322 Migne 20,59[B] sermone. VAL. CEM. hom. 4,3 oratione. SIDON. epist. 9,4,2 relatione. CLAVD. MAM. epist. p 204,18 epitaphio. CASSIOD. in psalm. 101,5. 101 div. var. 2, 13,1 petitione. 3,7,1 allegatione (3,37,1. 12,26,1). 4,37,2 aditione (4,44,1. 8,24,2). COD Iust. 6,30,22,13[a] assertionibus. 7,71,7 ad cessionis -e veniens adiutorium. CARM. epigr. 1432,6 quo sine ... maesta dies, lux anxia, -is hora. *proxime ad haec exempla accedunt quae sub II B dedimus, scilicet* -es cantus, carmina, oratio *sim.* *de ipsis animantibus i. q. flens vel ad flendum pronus, querulus*: HOR. ars 123 sit Medea ferox invictaque, -is Ino. TIB. 2,4,22 ne iaceam clausam -is ante domum. Ov. am. 3,6,68 illa ... spargebat teneros -is imbre sinus 3,9,3 -is ..., Elegeia, solve capillos. epist. 19,106 *Niobe* -is astat (SEN. Ag. 395 -e saxum, *item* Herc. O. 185). rem. 588 nec tenebris voltus -is abde tuos. met. 14,748 -is ibat pompa. EPICED. Drusi 119 tandem ubi per lacrimas licuit, sic -is orsa est. EPIST. Sapph. 161 -is (fletibus ς. GERM. 658 Orion. SEN. Herc. O. 200 natumque sonat -is Atthis. STAT. Theb. 6,29 gemitu iam regia mugit -is. 11,645 -is Erigone. 12,105 comitatus. MART. 10,97,2 uxor. APVL. met. 2,23 matronam. 3,8 mulier ... lacrimosa et -is. MIN. FEL. 30,3 hostia. AMM. 25,9,5 turba -is ... lacrimabat.

II *quod fletum cit*: **A** *materia vel agendo*: LVCIL. 194 -e cepe ... lacrimosaeque ... tallae (VARRO Men. 250 -e esitet cepe). CIC. Arat. 430 Scorpios infestum praeportans -e acumen. Ov. epist. 13,48 quam multis -is ultor eris. **B** *afficiendo animum*: CIC. Brut. 142 *Antonius* habebat ... -e quiddam in questionibus aptumque ... ad misericordiam commovendam. Tusc. 1,106 haec ... pressis et -bus modis, qui totis theatris maestitiam inferant, concinuntur (HOR. carm. 2,9,9 -bus modis. SEN. Herc. O. 1091 epist. 88,9. AVSON. 184,2 p. 45 P. modulis). top. 86 miserationes Phil. 11,7 ponite ... ante oculos ... miseram illam ... et -em speciem, sed ad incitandos nostros animos necessariam. Ov. epist. 12,140 carmina ... funerea -iora tuba (EPIST. Sapph. 7 -e carmen. Ov. trist. 5,1,5 *v. p. 891, 5*. PORPH. Hor. carm. 4,2,21 CARM. epigr. 1403,21). Ov. met. 11,52 -e nescio quid queritur lyra, -e lingua murmurat exanimis, respondent -e silvae. fast. 2,109 -bus numeris ... cantat olor. SEN. contr. 9,4,24 oratione. SEN. Herc. O. 130 cantu (1064. PLIN. nat. 10,63 olorum. AVSON. 197, 18 p. 57 P.). QVINT. inst. 11,3,64 vox sit ... miseratione flexa et -is (flexibilis *B*). 11,3,162 affectus vel concitati ... vel -es. 11,3,170 suavitatem. AVSON. 195,3 p. 53 P. -i threno 200,3 p. 58 -is officii (PRVD. perist. 3,183). 200,43 -e ... melum. 206,19 p. 64 -e munus. 216,10 p. 71 querela. 445 p. 392 -em cantilenam. CLAVD. rapt. Pros. 2,131 figuris. SIDON. epist. 8,11,6 in tragica saevus et -is.

III *quod fletur vel fletu dignum est* (*passim additur dativus*): CATVLL. 66,22 fratris cari -e discidium. AETNA 589 -e victis Perga-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mon. HOR. carm. 1,24,9 multis ille bonis -is occidit, nulli -ior quam tibi, Vergili. 4, 2, 21 -i sponsae iuvenem ... raptum. OV. am. 2, 1, 32 raptus ... Haemoniis -is Hector equis. ars 1,413 Allia. met. 7, 518 -e principium melior fortuna secuta est. 13, 620 aliis latrasse Dymantida -e visum. trist. 5, 1, 5 -is ut noster status est, ita -e carmen. SEN. contr. 7,4,9 *illa* magis -is est, quod non potest flere. SEN. Oed. 941 patriae. Phaedr. 997 leto. 1147 ipso ... magis -e Averno ... hospitium. Tro. 297 nulli -is matri cruor. 706. 784 -ius aliquid Hectoris ... nece muri videbunt. OCTAVIA 142. SEN. dial. 1, 4, 8 timidis ignavisque -ia. 6, 11, 1 tota -is vita est. 12, 18, 7 si tibi memoriam eius iucundam magis quam -em feceris. LVCAN. 6, 353. 7, 691. 871. VAL. FL. 3, 202 -is urbi conciderit. SIL 12, 365 supplicium. STAT. Theb. 2, 280. 3, 563. 4, 181 -e vati Dorion. 6, 245. 9, 298 umbra (AVSON. 250, 6 p. 335 P.). 11, 655. 12, 77 mihi -e semper nomen eris. silv. 2, 1, 3 vulnus. MART 10, 61, 6 -is ... sit lapis iste. QVINT. decl 316 p. 245, 6 quis ... est dies, qui non triste aliquid et -e nobis minetur? IVV. 5, 84. TAC. hist. 2, 92 -is et egens ... turba. ann. 16, 13 senatorum interitus ... minus -es erant. APVL. met. 9, 3 mulier ... -i centunculo semiamicta. 9, 31 -is patris ... facies. IVL. VAL. 2, 29 spectaculum. FIRM. math. 1, 7, 3. 3, 4, 21. 25. 6, 15, 7. 6, 24, 10 exitium (6, 31, 15. 6, 38, 4). 6, 35, 7. AMBR. exc. Sat. 1, 30 vitam. PRVD. ham. 943 hora *mortis*. CLAVD. 5, 46 nulli -e damnum. 15, 77 rapt. Pros. 3, 148 SVLP. SEV. chron. 1, 38, 3 DRAC. laud. dei 2, 637. CASSIOD. inst. div. 16 p. 1131^{C} humanitas. var. 3, 20, 2 calamitate. CARM. epigr. 555, 6 flebil(is) casus. 796 iacis (*i.* iaces) inde -is adtumulata ecce. 1122, 2 nostro *saxo* nil puto -ius. 1166, 1 hic iacet exiguis Dionysia -is annis. 1844, 1. 1345 (*a. 392*) ⟨fle⟩bilis haec suboli, ⟨fl⟩ebilis ista viro. INSCR. christ. Rossi II p. 69 n. 37, 10 conspicuus vixit, -is occubuit. *huc pertinere videtur etiam* CARM epigr. 793, 3 (*saec. VI—VII*) flivelis evinit meserorum corda parentum.

neutr. **flēbile** *quasi adverbium*: OV rem. 36 exclusus -e cantet amans. met. 11, 52 *sq.* (*v. p. 890, 74*). MANIL 5, 566 aura ... resonavit -e. LVCAN. 1, 548 -e saevi latravere canes. VAL. FL. 2, 453 vox ... -e succedens, cum fracta remurmurat unda. 7, 215 -e gaudens prosiluit (STAT. Theb. 12, 426 -e gavisae). SIL. 5, 63 -e ... immugire (14, 217). 6, 285 ululârunt -e silvae (13, 258. PAVL. NOL carm. 23, 62 daemones ... -ius ... ululant). STAT. Theb. 6, 14 responsant -e Thebae. 7, 535 -iora precantis Antigones. AMM. 31, 1, 2 (*v. p. 890, 37*). CYPR. GALL. gen. 1340 -e plangit. CLAVD. 18, 269 rapt. Pros. 2, 8. CARM. epigr. 1549, 2 dua funera maerens plango vir et genitor -e mersa deo (*ubi haeres an παρενθέτως sit accipiendum*). *parentheton*: SIL. 7, 648 medio sed, -e, mento ... haesit harundo (9, 631). 9, 502 -e dictu.

adv. **flēbiliter**. CIC Tusc. 1, 85 nec tam -r illa canerentur. 2, 39 vide quam non -r respondeat. 2, 49 apud *Sophoclem* ... perquam -r Vlixes lamentatur. HOR. carm. 4, 12, 5 Ityn -r gemens *Procne*. LIV. 1, 26, 2 -r nomine sponsum mortuom appellat. VAL. MAX. 2, 6, 12 Thraeciae ... natio ... natales hominum -r, exequias cum hilaritate celebrat. 9, 13, 2 petit ... demisse et -r. IVST. 42, 4, 13 dolebat. DON. Ter. Ad 199 pronuntiandum. Hec. 490 satis -r dixit. AMM. 14, 11, 16 temeritati suae -r imprecatus. 29, 5, 15 incusabat. SCHOL. Stat. Theb. 7, 211 supplicare. AMBR. off. 3, 9, 61 deploravit (Iob 1, 9, 28 HEGES. prol.). PS. AMBR. laps. virg 1, 4 HIER. epist. 36, 15, 4 cum ... ad pedes eius -r corruisset. PAVLA Hier. epist. 46, 4, 1 prophetavit. PRVD. perist. 3, 119 ululanda. PETR. CHRYS. serm. 4 p. 194^{A}. CASSIOD. var. 4, 12, 2 ingemiscens. PALLAD. hist. mon. II 20, 7 querebatur. MIRAC. Theclae 7 p. 172, 25 -r et misericorditer ... rogare deum. *passive*: IVL. VAL. 2, 29 -r mutilatos *captivos*. AMM. 29, 1, 38 universi -r iugulantur.

flēbilitās, -tis *f. a* flebilis. *modestiae formula*: AVELL. p. 618, 2 pro meae -is exiguitate. GLOSS. cod. Bern. A 91 -s. *Vollmer.*

flebotom- *v.* phl-.

flectibilis, -e [*a* flectere, *cf.* flexibilis. *Th.*]. *i. q. facile curvatur*. CHIRON 239 sine dubitatione -bus cruribus incedit *iumentum* (*cf.* VEG. mulom. 2, 25, 1 flectentes crura incedere solent).

***flecto,** -xī, -xum, -ere [*fortasse cf. c.* falx. *Th.*]. *de formis stirpis praes.*: GREG. TVR. Franc. 3, 29 -iretur (*sic* $B^{2.3.4.5}$; -eretur A^{1}, -eritur B^{1}, -aretur C^{1}). *stirpis perf.*: PROB. cath. gramm. IV 39, 25 -o, -is, flexui (SACERD gramm. VI 491, 30), *at apud scriptores inde ab* ENNIO (scaen. 199 flexeris) *extat perf.* flexi. *legitur inde a* NAEV. ENNIO PLAVTO, *non habent* CATO RHET. Her. *nota part. perf. pass. sensu activo*: ALC. AVIT. carm. 2, 386 vultum tunc -xa retortum vix primo in visu restrictis motibus haesit *uxor Loth*. [*loci dubii et corrupti*: HOR. carm. 4, 6, 21 tuis (*Apollinis*) victus (-xus *Bland.*) Venerisque gratae vocibus divom pater. MANIL. 5, 716 *tertia dotavit forma simili luce* aquilam et -xos in lubrica terga leones (*sic* L^{2}, -xos per l. t. dracones *M Wageningen*, flexus per l. t. draconis *Breiter*). SEN. nat. 4 praef. 21 *Sicilia* cum quattuor Romanorum principum id est totius imperii vires contractas in unum locum vidit aliudque Pompei fortunam erexit *eqs.* (mersit *Gertz*, flexit *Schultess*). SIL. 9, 631 superas alte miserum *Mincium* iaculata *manus elephanti* per auras telluri elisis afflixit (tellure elisit ac flexit *Sang.*) flebile membris.]

I *i. q.* ***curvare*:** **A** ***generatim*:** CIC. Arat. 46 -xum genu (PROP. 3, 15, 34 AVG. c. Faust. 15, 7 p. 428, 13). 78 -xum (plexum nat. deor. 2, 113) vi corporis arcum (OV. met. 1, 455 *Delius* viderat adducto -entem cornua *arcus* nervo *Cupidinem*. 4, 303. 5, 56 cornua. SEN. Herc. f. 992. 1197). Arat. 215 *Hydra* -xo cum corpore serpens (455. *cf.* 373 at -xo [*sic Maass*, ad flexu *D*, delexo *H*; *Arat. 591 αὐτὰρ ὅγε γνὺξ κτλ.*] considens corpore Nixus. MANIL. 1, 271 angusto Capricornus sidere -xus. HYG. astr. 3, 2 cauda -xa *Draconis*). Arat. 305 *orbes* in caelo divino lumine -xi. div. 1, 120 animal ... membra ... quocumque vult, -it, contorquet (SEN. Herc. f. 1125 Argiva membra palaestra -ere docti. *cf.* CATVLL. 64, 303 *dei* niveis -erunt sedibus (*cf. l. 39*) artus. LIV. 21, 58, 9 *Poeni* torpentibus rigore nervis vix -ere artus poterant. *acced.* in: PETRON. 34, 8 larvam argenteam ... sic aptatam, ut articuli eius vertebraeque luxatae in omnem partem -rentur). VARRO ling. 5, 127 impurro fictum ab urvo, quod ita -xum, ut redeat sursum versus. VERG. georg. 1, 169 magna vi -xa domatur in burim ... ulmus (*cf.* Aen. 7, 632 *urbes Italiae* -unt ... salignas umbonum crates. VITR. 2, 9, 6 abies non cito -itur ab onere. OV. epist. 15, 111 fundatura citas -untur robora naves. ars 2, 179 -itur ... curvatus ... ramus; frangis, si vires experiere tuas. COLVM. 5, 4, 1 in orbiculos gyrosque vites. *acced.* ad: HYG. fab. 38 p. 68, 15 Pityocamptem ... cogebat *Theseus*, ut secum arborem pinum ad terram -rent). CIRIS 461 -itur in viridi remus sale. AETNA 290 -xere caput *aurae* (*cf.* OV. Pont. 2, 9, 58 collaque velocis -ere doctus equi. PETRON. 73, 4 cervices post terga. ITALA Is. 58, 5 [Lucif. Athan. 1, 42 p. 141, 19] ut circulum cervicem [*κάμψῃς*, VVLG. contorquere]). VITR. 8, 6, 4 lamnae. LIV. 27, 18, 16 cornua *exercitus*. OV. met. 1, 409 quod solidum est -ique nequit, mutatur in ossa. 7, 313 laniger ... -xo circum cava tempora cornu (PLIN. nat. 8, 40 *fera* cornibus ita in se -xis, ut ... sint utilia pugnae. SIL. 1, 415 *Garamas* insignis -xo galeam per tempora cornu. 9, 298). NERO carm. frg. 4, 3 lyncem Maenas -ura corymbis. SEN. Herc. O. 779 Euripus undas -it instabilis vagas. COLVM. 4, 25, 1 quae -itur *pars vinitoriae falcis* sinus *nominatur*. PLIN. nat. 9, 97 cancris ... pedes ... in obliquum -xi. 16, 46 *larix* folio mollius -xo. TAC. ann. 15, 38 artis itineribus (*i. vicis urbis*) hucque et illuc -xis. APVL. flor. 9 p. 35 -xa tubulatione ligulae *strigula*. EVSTATH Bas. hex. 9, 5 p. 963^{A} huc atque illuc -itur *promuscis*. HIER epist 58, 6, 2 p. 535, 16 -xo corpore mens erigenda ad dominum. SIDON. epist. 1, 2, 2 si ... cilia -untur (*i. demittuntur*) *acced.* in: PRVD. c. Symm. 2, 489 via nescia -i in diverticulum. CASSIOD. or. frg p. 481, 11 margaritarum ... lacteae coronae -xis auro circulis clauduntur. *passivum mediali sensu positum*: OV. met. 2, 821 partes quascumque sedendo (*cf. l. 7*) -itur (*sic FeM*^{3}, -imus ε). 3, 672 Medon ... coepit ... expresso spinae curvamine -i. VITR. 9, 4, 5 per eos -itur Delphinus *sidus* (*cf. infra l 44*). MART. 3, 82, 18 *dominus* retro -xus ad pedum turbam. STAT. Theb. 7, 193 poplite -xum *puerum* ... tollit. 8, 720 -xus in ilia Tydeus. 9, 246 (*fort. ad II A 2 referendum*) summa per aequora -xus *delphinus* (*cf. supra l. 40*). TAC. ann. 16, 4 *Nero* -xus genu ... sententias iudicum opperiebatur (DRAC. laud. dei 2, 755 genibus cum pectore -xos ... exaudit). *trop.*: TERT. nat. 1, 4 p. 65, 9 misericordiam, qua super indigentes -imur.

B ***speciatim*:** **1** *de fluminibus (cf. p. 893, 55. 894, 55), maribus, sinibus, terris sim.*: NAEV. trag. 39 amnis ... inflexu -itur. CAES. Gall. 6, 25, 3 *Hercynia silva* hinc se -it sinistrorsus (*cf.* PLIN. nat. 3, 43 *Italia* in laevum se -ens cacumine. 4, 58 *Creta* -ens ... se in Creticum pelagus. 5, 112 Ionia ... numerosiore ambitu litorum -itur). MELA 1, 91 sinus non parvus, sed longe ac molliter -xus (PLIN. nat. 3, 5. 97 PANEG. 4 (9), 20, 3). PLIN. nat. 3, 111 Ancona ... in ipso -entis se orae cubito. 5, 97 *Taurus mons* resilit ... ad septentriones -xusque immensum iter quaerit. TAC. ann. 14, 4 *villa* quae ... -xo mari alluitur (*acced.* in: APVL. mund. 6 finitima Rubri maris ... in Hyrcanium et Caspium -untur sinus). **2** *de crinibus i. q. crispare*: PETRON. 126, 2 -xae pectine comae (126, 15 crines ingenio suo -xi. MART. 3, 63, 3 -xos ... digerit ordine crines. 10, 65, 6 tu -xa nitidus coma vagaris). MART. 2, 36, 1 -ere te nolim, sed nec turbare capillos (IVV. 6, 493. SPART. Hadr. 26, 1 -xo ad pectinem capillo. FIRM. math. 4, 19, 17 spissis capillis aut molliter -xis. *cf.* PETRON. 126, 15 frons ... quae radices capillorum retro -erat). **3** *de genibus adorantium* (*cf. p. 891, 81 et l. 34*): FIRM. err. 28, 11 ne ... huic daemoni -as genua. HIL. trin. 2, 27 p. 68^{B} *magi* genu -unt. VVLG. gen. 41, 43 ut omnes ... genu -rent (II par. 6, 13 Esth. 3, 2. 5 Dan. 6, 10 Matth. 27, 29 Marc. 1, 40. 10, 17 Rom. 14, 11 Eph. 3, 14 Phil. 2, 10). RVFIN. hist. 5, 5, 1 p. 435, 15 -xis genibus. *acced.* in: PASS. Cypr. 5 genu in terra -xit. *activum pro passivo*: ITALA Phil. 2, 10 (cod. d Hil. in psalm. 2, 33 p. 63, 1 Alc. Avit. c. Arr. 24 p. 9, 29) ut in nomine Iesu omne genu -at caelestium et terrestrium et infernorum (-atur Hil. *VR*, Alc. Avit. *l. c.* 29 p. 12, 13 [*πᾶν γόνυ κάμψῃ*, VVLG. omne genu -atur; -at *Amiat.*^{1}. ITALA Afr. ed. Soden p. 605 omnes genu curvent]. *cf.* PAVL. NOL. epist. 38, 1 p. 324, 8 cui -it [*sic OPV*, -itur *FLM*] omne genu terrestrium, caelestium et infernorum. CASSIAN. c. Nest. 4, 13, 4 p. 301, 16 ei ... omne genu -et [*sic N*, -etur *Mp*]). Rom. 14, 11 (Cassian. c. Nest. 3, 7, 3 p. 270, 2) mihi -et (*sic N*, -etur *Mp*) omne genu (*ἐμοὶ κάμψει πᾶν γόνυ*, VVLG. -etur, Itala [cod. q] curvabit).

II *i. q.* ***vertere, dirigere*:** **A** ***strictiore sensu*** *i. q. avertere, deflectere*: **1** *spectat ad animum, i. q. commovere, mutare, saepe cum notione mitigandi*: **a** *animum, consilium, affectus sim.*: ENN. ann. 259 dictis nostris sententia -xast (ITALA Ioel 2, 13 [Cypr. laps. 36 p. 263, 23] qui sententiam -it adversus malitiam

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

irrogatam [μετανοῶν ἐπὶ ταῖς κακίαις, VVLG. praestabilis super malitia]. *cf. et infra l. 77*). TER. Hec. 608 istuc est sapere, qui ubicumque opus sit animum possit -ere (CIC. de orat. 2, 211 oratione commutandos animos atque omni modo -endos. leg. 1, 47 *educantes* inficiunt *sensus* et -unt. Brut. 142 *actio* fingit, format, -it. orat. 125 reget et -et *orator*. SALL. Iug. 9, 3 *rex* animum suum. 62, 8. 64, 3. 102, 15. VERG. georg. 4, 516 nulla Venus, non ulli animum *Orphei* -xere hymenaei. LIV. 2, 23, 15 Servilius ... concitatos animos -i quam frangi putabat cum tutius tum facilius esse. OV. epist. 4, 165 -e, ferox, animos). CIC. Sull. 78 tormenta (*sc. testimonia hominum tortorum*) -it libido, corrumpit spes. dom. 59 *filiae* fletus assiduus sordesque lugubres ... mentes oculosque -bant (de orat. 2, 205 ad ... *hominum* mentes oratione -endas). Cael. 22 *voluntas testium* nullo negotio -i ac detorqueri potest. Att. 11, 18, 2 *iram* (*cf.* VERG. Aen. 12, 46 violentia Turni -itur. SEN. Herc. O. 575 iecur horridum). CATVLL. 64, 136 crudelis ... mentis consilium (*cf.* AVG. epist. 153, 6 p. 401, 17 rigorem). LIV. 2, 32, 12 mentes hominum. SALL. Iug. 102, 3 ingenium ... avorsum (PLIN. epist. 7, 9, 11 hominum ingenium ... per artes). VAL. MAX. 2, 10, 7 animi perseverantiam. SEN. clem. 2, 3, 2 clementiam esse, quae se -it citra id, quod merito constitui posset. VERS. metr. Mar. Victorin. gramm. VI 85, 18 lyra sonante ... corda. *obiect.* animos *aut* hominem *supplendum*: CIC. orat. 69 erit ... eloquens is, qui ... ita dicet, ut probet, ut delectet, ut -at. *c. negatione sequente* quin (*cf. infra l. 58*): LIV. 5, 42, 7 nihil ... -xerunt animos, quin ... collem ... defenderent.

b *homines, deos* (*bestias infra l. 53sq.*): PLAVT. Truc. 343 post factum -or. ENN. scaen. 199 haec tu etsi perverse dices, facile Achivos -xeris. CIC. Mur. 24 concitatum populum. 65 te ... usus -et, dies leniet, aetas mitigabit Sull. 18 -bar animo atque frangebar. Scaur. 15 testis ... impelli, deterreri, fingi, -i potest. Mil. 95 *plebem* virtute. Phil. 1, 35 quid oratione te -am? ac. 2, 63 te ... Luculli oratio. PVBLIL. H 26 hominem ... frugi ... occasio. P 45 pudor si quem non -it, non frangit timor. VERG. georg. 2, 496 illum (*sc. qui deos novit agrestes*) non populi fasces, non purpura regum -xit. 4, 399 *Nereum* orando. Aen. 2, 689 Iuppiter omnipotens, precibus si -eris ullis (LIV. 2, 1, 9 precibus aut donis regiis). 4, 35 *Didonem* nulli ... mariti. 7, 312 -ere si nequeo superos, Acheronta movebo. 8, 384 *Venerem* lacrimis Tithonia ... coniunx. 12, 940 cunctantem *Aenean* -ere sermo coeperat. CIRIS 133 *Amorem* nec sua -ere mater iratum potuit. 334 alia ... ratione parentem. 379 nec possunt homines nec possunt -ere divi *Nisum*. HOR. carm. 4, 1, 6 mollibus iam durum imperiis. PROP. 1, 8, 39 hanc *puellam* ... non auro, non Indis ... conchis, sed ... blandi carminis obsequio. 1, 19, 24 -itur assiduis certa puella minis. LIV. 26, 27, 10 misericordia ... -i possent *senatores* (APVL. Socr. 13 p. 147 ut et ira incitentur *daemones* et misericordia -antur et donis invitentur et precibus leniantur. AVG. civ. 22, 8 p. 574, 19 D. *coquus* miseratione -xus). OV. epist. 3, 97 sola virum coniunx -xit. VAL. FL. 3, 615 animum -xus dictis instantis *Tiphyos* Iason (STAT. Theb. 1, 75 dictis maerentem [*i. consolari*]). SEN. Ag. 239 amor iugalis vincit ac -it retro (*sc. me*). STAT. silv. 5, 2, 83 te ... cerno -entem (*i. illum, qui infestare manes voluerit*) iustis et talia dicta parantem. QVINT. inst. 6, 1, 9 huic concitare iudices, illi -ere convenit. SVET. Cal. 9 *milites* tumultuantes et in furorem usque praecipites ... -xit *Caligula*. COMM. instr. 1, 3, 4 forma feminarum *angelos*. ANTH. 415, 46 Orpheus ... speravit ... Tartareum ... cantu -ere posse canem (AVIEN. Arat. 631 pecudes ... et flumina -erat vates *Orpheus*. *cf. p. 894, 30*). *c. infin.*: RVFIN. hist. 6, 2, 14 p. 523, 30 nullo pacto ... -i potuit Origenes cum Paulo *haeretico* saltim in oratione consistere (προυτρέπη ... συστῆναι). *c. negatione sequente* quin (*cf. supra l. 23*): TAC. ann. 14, 33 neque fletu et lacrimis auxilium eius orantium -xus est, quin daret profectionis signum.

c *res, tropice*: HOR. carm. 2, 19, 17 tu *Bacche* -is amnes, tu mare barbarum. TAC. hist. 1, 31 si incipiens adhuc et necdum adulta seditio melioribus consiliis -retur. APVL. Socr. 18 p. 161 Calchas ... tempestates -xit.

ad a—c: *indicatur quo* (ad, in *rem; v. etiam p. 897, 55*): ***α*** *animum, sententiam, affectus sim.*: CIC. Cael. 13 versare suam naturam et regere ad tempus atque huc et illuc torquere ac -ere. Balb. 39 *Gaditani* ab omni studio sensuque Poenorum mentes suas ad nostrum imperium nomenque -erunt. leg. 1, 29 si opinionum vanitas non imbecillitatem animorum torqueret et -ret, quocumque coepisset *eqs.* LIV. 5, 43, 1 ad deditionem animos (42, 65, 11). OV. trist. 3, 5, 41 hominum -xas ad mitius iras. SEN. benef. 7, 31, 2 ad illa ... cogitationes ... -e. TAC. ann. 6, 37 -xis ad novum regem popularium animis. APVL. Plat. 2, 6 ad placentiam, ad mediocritatem libido -itur. AMM 15, 2, 6 consilio in lenitudinem -xo. SCHOL. Cic. Bob. p. 94, 10 St. omnem diligentiam iudicum ad utilitatem rei publicae (*sc. ab accusatione repetundarum*). AVG. c. Parm. 1, 8, 13 p. 33, 24 in leniorem cohercitionem ... sententiam (epist. 134, 4 p. 87, 12 in partem providentiorem lenioremque). GREG. M. moral. 1, 40 p. 545[A] cogitationes ... ad infirmitatis fraternae compassionem. ***β*** *homines*: HOR. ars 163 *iuvenis* cereus in vitium -i. LIV. 40, 8, 16 *non potuit vos* horum bona mens, bona fortuna ad sanitatem -ere. TAC. ann. 1, 29 -xos ad modestiam *milites*. APVL. Plat. 2, 18 arte quadam ad rectiora -atur *maleficus*. AMM. 17, 8, 4. 18, 5, 1 se in blanditias molliores *Antoninus*.

21, 7, 1 in id -xus est *Constantius*, ut *eqs.* 22, 7, 5 obliquis ... iudiciis ad retrahendum hominem. RVFIN. hist. mon. 7 p. 414[D] ad pacem. AVG. civ. 22, 5 p. 563, 3 D. ad credendum ... incredulos.

indicatur unde (ab *re*): ***α*** *animum*: CIC Balb. 39 *v. p. 893, 67*. LIV. 1 praef. 5 scribentis animum ... a vero. SEN. Med. 203 animum ab ira. QVINT. inst. 4, 2, 80 animus iudicis ab aliqua contra nos insita opinione -endus est. ***β*** *homines*: LIV. 28, 22, 11 si quem a proposito spes mollitiave animi -isset. LACT. mort. pers. 25, 2 p. 201, 13 Maximinum ... ab illo furore. AMM. 16, 9, 2 -i a veritate pecunia facilis *Musonianus. nota c. solo abl.*: CIRIS 329 non ego te incepto ... conor -ere, Amor (amore *Aldina a. 1534, Leo in schedis*).

2 *spectat ad cursum, viam*: **a** *transitive i. q. avertere* (*saepe a directa via, directo statu*): ***α*** *res corporeas*: CIC. carm. frg. 29, 1 quin puppim -is, Vlixes, ... ut *eqs.* (BELL. Alex. 64, 3 navem. LVCAN. 3, 555 *rates*. SIL. 14, 403 manus ... -enti [*sc. puppim*] immortua clavo). PROP. 2, 33, 24 cum iam -ant Icarii sidera tarda boves (*i. a vertice deorsum*. MANIL. 3, 210 -xa ... sidera. SEN. apocol. 2, 4 *Phoebus* obliquo -xam deducens tramite lucem. Phaedr. 3 13 *Phoebus* discit ... gyro breviore -i. benef. 4, 23, 1 *luna* se ... -ens. LVCAN. 2, 722 -xi ... Bootae. PLIN. nat. 18, 264 sol ... ab ea meta [*i. solstitio*] incipit -i ac segredi. ANTH. 424, 4 sol. *cf* OV. met. 10, 447 plaustrum ... Bootes. SEN. Med. 314. LVCAN 4, 523 -xo ... ursae temone). VERG. Aen. 12, 471 *Iuturna* nudantes -it habenas (*postea* tortos .. orbes. AETNA 345 spiritus ille .. praeceps -xit habenas GERM. 101 -xis ... habenis. STAT Theb. 11, 384 *cf et p. 896, 6sq*). SEN Phoen. 606 Maeandros ... -it errantes aquas (*cf.* SIL 7, 140 Maeandrus ... gurgitibus xis). dial. 2, 4, 1 quae nervo tormentisve in altum exprimuntur ... citra caelum tamen -untur (*sc. deorsum*). STAT. Theb. 7, 753 *Apollo* adversa ... -it spicula. *nota*: CLAVD 5, 217 -ite signa, duces (*sc. retro*).

β *animalia*: CIC. Arch. 19 bestiae ... immanes cantu -untur atque consistunt (*cf. p. 893, 53 sqq.*). CAES. Gall. 4, 33, 3 equos sustinere et brevi moderari ac -ere. *trop.*: SEN. dial. 10, 10, 5 occupatorum animi, velut sub iugo sint, -ere se ac respicere non possunt. OP. imperf. in Matth. 27 p. 773 homo carnalis ut calamus ab omni tentationis vento -itur. ***γ*** *res incorporeas*: CIC. Catil. 3, 19 nisi di immortales ... prope fata ipsa -issent (VERG. Aen. 6, 376 fata deum ... precando. VAL. FL. 3, 250 DRAC. Romul. 8, 58). div. 2, 21 *futurum*. MANIL. 3, 667 rerum ... casus. ARNOB. nat. 7, 11 p. 246, 5 propulsare, ... -ere mala.

iter *sim.*: NEP. Eum. 9, 6 *Eumenes* -it iter suum (VERG. Aen. 7, 35 OV. ars 2, 428 LVCAN. 8, 471 VAL. FL. 3, 42). VERG. Aen. 5, 28 -e viam velis (LIV. 1, 60, 1). VAL. FL. 3, 416 gradum (STAT. Theb. 4, 761 gressus).

ad α—γ: *indicatur quo* (*saepe reflexive* se -ere): Ⅰ *res incorporeas*: ENN. ann. 203 quo vobis mentes, rectae quae stare solebant antehac, dementes sese -xere via⟨i⟩. LIV. 8, 19, 13 consul ... ad Privernum -xit iter (35, 31, 3 Demetriadem. 42, 67, 7 in Perrhaebiam). OV. met. 6, 225 in orbem quadrupedis cursus (trist. 1, 10, 17 in laevum. *cf. p. 896, 22*). SEN. Herc. f. 678 gradum ... retro. TAC. ann. 1, 16 -xo in vesperam die (AMM. 31, 15, 15. *cf.* 17, 2, 3 sole). CLAVD. 38, 141 ab urbe minas retro -bat inanes *Alaricus*.

Ⅱ *res corporeas*: CIC. Arat. 282 *sol* in superas brumali tempore -xus se recipit sedes. Verr. 6, 77 de foro in Capitolium currus. LVCR. 2, 282 copia materiai cogitur ... -i per membra per artus. 5, 468 se ... aether corpore concreto circumdatus undique -xit (saepsit *codd.*). DIRAE 67 -ite currentis lymphas, vaga flumina, retro -ite (SEN. nat. 5, 13, 1 in orbem aquas. *cf.* LVCAN. 3, 276 Tanaïs ... nunc huc, nunc illuc, qua -itur, ampliat orbem. PLIN. nat. 6, 125 in meridiem *Euphrates*. 6, 129 *Tigris* ad septentrionem). LIV. 22, 20, 10 retro -xa classis. SEN. Phoen. 542 signa bellici retro agminis -e. nat. 2, 1, 1 *caelum* solem retro (*solstitiali tempore*). LVCAN. 1, 425 optima gens -xis in gyrum Sequana frenis. EVSTATH. Bas. hex. 1, 10 p. 877[B] *terram nullum* invenire momentum in alium -endi se locum.

Ⅲ *homines*: VERG. Aen. 12, 658 mussat rex ipse Latinus ... quae sese ad foedera -at. LIV. 9, 35, 2 in clivos agmen. SEN. benef. 4, 8, 2 quocumque te -xeris. PETRON. 126, 12 -xitque se in ... daphnona *puella*. VAL. FL. 5, 695 se ... ad sua limina ... *dei*. Ⅳ *bestias*: OV. met. 10, 720 albas ... aves illuc. PS. FRONTIN. strat. 4, 5, 4 equum in orbem.

indicatur unde: Ⅰ *res corporeas*: CIC. Verr. 6, 77 (*v. supra l. 51*). STAT. silv. 2, 1, 143 a *Glaucia* ... insanos ... arcus. Ⅱ *res incorporeas*: LVCR. 5, 107 quod (*sc. terrarum motus*) procul a nobis -at fortuna gubernans. SEN. contr. 7, 2, 6 iter a conspectu exulis (SEN. epist. 94, 63 ab Herculis Liberique vestigiis victor [*Alexander*] viam [victoriam *codd.*]). SIL. 13, 414 a medio cum se nox humida cursu -erit *eqs.*

huc addiderim locos, ubi -ere *fere i. q. rotare*: PS. QVINT. decl. 1, 13 suspensa manu ... cardinem. LACT. opif. 8, 16 p. 31, 12 non in totum converti, moveri tamen ac -i possent *orbes oculorum*. HIER. vita Malchi 1 p. 53[B] gubernacula.

b *passivum pro medio* (*sidera sim. v. supra l. 16sqq.*): OV. met. 2, 718 *miluus* -itur in gyrum. PLIN. nat. 8, 105 *hyaena* -i ... nisi circumactu totius corporis non quit. STAT. silv. 4, 3, 101 illic (*i. ad arcum*) -itur excitus viator. TERT. adv. Val. 14 p. 193, 2 -itur a superioribus Christus. VLP. dig. 24, 3, 22, 8 spernit ... *maritus* infelicitatem uxoris et non ad eam -itur. ORIGO Const. 5, 18 Licinius et Valens ... -xi in partem Beroeam concesserunt.

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c *intransitive i. q. a directo vel proposito itinere decedere* (*saepe accedit* ab, in): *α proprie: de cursu, via* (*cf.* GLOSS. IV 343, 36 -it camsat): CIC. Arat. 61 (*nisi est transit.*) Titan brumali -ens contorquet tempore currum (*Arat. phaen. 286* ἷς τρέπετ' ἠελίοιο). VERG. Aen. 9, 370 procul hos laevo -entes limite cernunt. LIV. 3, 8, 6 ex Gabino in Tusculanos -xere colles *praedones*. 21, 31, 9 *Hannibal* ad laevam in Tricastinos -xit. 27, 43, 12 profectus nocte -xit in Picenum *consul*. 28, 16, 3 ad Oceanum. 29, 33, 8 Verminam ... in alia atque alia -endo itinera eludens. SEN. dial. 9, 9, 3 non in cursu tantum circique certamine, sed in his spatiis vitae interius -enduin est. nat. 7, 21, 3 *cometes* in occidentem tendens ad meridiem -xit 7, 28, 1 aequinoctium in calorem frigusque -entis anni *signum est*. CALP. ecl. 3, 14 laevas -e sub ulmos. VAL. FL. 2, 3 mediis ardens *Iason* ne -at ab undis. 8, 200 (*nota accus.*) inde alios -unt regesque locosque *Argonautae*. FRONTIN. strat. 2, 5, 38 exiguo circuitu -xit repente ad montes occupandos *Caesar*. TAC. hist. 1, 70 cunctatus est *Caecina*, num Raeticis iugis in Noricum -rèt. 2, 70 Vitellius Cremonam. 3, 41 *Valens* in Vmbriam. 3, 82 ad Sallustianos hortos. ann. 15, 61 ad Faenium praefectum. PLIN epist. 6, 16, 11 *Plinius* cunctatus paulum an retro -ret. 9, 33, 4 *delphinus* -it ad litus. SVET. Tib. 20 priusquam in Capitolium -ret, descendit e curru *Tiberius*. CHIRON 479 iubes ... subito eum (*i. iumentum*) -ere. AMM. 23, 3, 6 -xit dextrorsus *Illianus*. *β translate de animo, consilio sim.*: TAC. ann. 1, 13 fessus ... clamore ... expostulatione singulorum -xit paulatim *Tiberius* ... ut *eqs.* 4, 37 arguebatur *Tiberius* in ambitionem -isse. 4, 41 *Seianus* huc -xit, ut *eqs.* *in oratione sim.*: TAC. dial. 19 Cassium ... primum ... -isse ab illa ... dicendi via. ann. 1, 34 a veneratione Augusti orsus *Germanicus* -xit ad victorias triumphosque Tiberii. 6, 15 ad graviora *Tiberius*. 6, 13 ad providentiam sapientiamque *Claudii Nero*. AMM. 28, 1, 57 unde huc -ximus, revertamur.

huc addiderim locutiones quasi brachylogicas: *α promunturium sim.* -ere (-ere *hic pro verbo graeco-latino* campsare *positum esse videtur. cf.* ENN. ann. 328 *c. adn. Vahleni*): CIC. div. 2, 94 qui navigant, ...in -endis promunturiis ventorum mutationes maxumas saepe sentiunt. Att. 5, 9, 1 Leucatam -ere molestum videbatur. VAL. MAX. 8, 7 ext. 10 citerioris aetatis metas... Chrysippi vivacitas -xit. STAT. Theb. 6, 440 speravit -xae circa compendia metae... anticipasse viam *Hippodamus*. *β orbem sim.* -ere: PROP. 3, 9, 14 Myos exiguum -it acanthus iter (*i. se -endo exiguum facit iter*). OV. met. 15, 689 serpit humum -itque sinus *deus in serpentem mutatus*. MANIL. 1, 503 *Arctos* contenta suos in vertice -ere gyros. SEN. Med. 149 Malea longas navibus -ens moras (*i. flexu suo moras efficiens. cf.* LVCAN. 6, 58 longae flexūs ... Maleae. *v. p. 909, 37*). Thy. 846 -ens longos signifer annos.

3 *oculos, vultus*: **a** *absolute*: VERG. Aen. 4, 369 num lumina -xit *Aeneas*? (OV. met. 8, 696 -xere oculos *Philemon et Baucis*. 10, 67 *Orpheus*). ALC. AVIT. carm. 2, 386 vultum tunc -xa retortum *uxor Loth*. **b** *indicatur quo et unde: quo*: VERG. Aen. 6, 788 huc geminas nunc -e acies (OV. met. 7, 584 quo se cumque acies oculorum -erat. LIV. 5, 42, 4 *Romani* ad omnia paventes animos oraque et oculos -bant. SEN. Herc. f. 825 retro. AMM. 25, 1, 1 -ere in quietem lumina). OV. epist. 17, 64 vultus ad mea furta (met. 4, 265 ad *Solem Clytie*. 10, 236 ad cornua *Venus*. AMM. 16, 10, 10 nec dextrā ... nec laevā). met. 3, 188 ora ... retro *Diana*. 10, 51 retro sua lumina *Orpheus*. SEN. dial. 4, 7, 2 nusquam oculi ... -entur. *adde de acie mentis*: GELL. 13, 28, 4 mens ... nusquam aciem suam -ens. *unde*: LVCAN. 3, 4 solus ab Hesperia non -xit lumina terra Magnus (MART. 14, 173, 1 -it ab inviso morientia lumina disco *Hyacinthus*. STAT. Theb. 6, 66 oculos ab omine).

4 *spectat ad verba* (*ad gramm. pertinentia v. infra s. IV p. 896, 76 sqq.*): **a** *sonum, vocem sim.*: CIC. de orat. 3, 216 -xo sono extenuatum, inflatum *genus orationis* (PLIN. nat. 16, 171 apertioribus *tibiarum* lingulis ad -endos sonos. QVINT. inst. 11, 3, 41 *sonus acutissimus* neque pronuntiatione -i neque diutius ferre intentionem potest). VITR. 5, 4, 2 vox ... mutationibus cum -itur, alias fit acuta, alias gravis (*ibid.* -itur immutatione. *ibid* in cantionibus ... -entes varietatem facimus. 5, 8, 4 se -ens *mutat*. OV. am. 2, 4, 25 dulce canit -itque facillima vocem. STAT. silv. 5, 3, 152 Pindaricae vox -xa lyrae. QVINT. inst. 4, 2, 39. 11, 3, 64 miseratione -xa et flebilis). FIRM. math. 6, 30, 9 musici carminis modos dulciter -ere. AVSON. 418, 65 modulatio -xa. *nota* cantum, carmen -ere *i. -endo vocem cantum, carmen efficere sive cantare* (*cf.* orbem -ere *supra l. 38*): LVCR. 5, 1406 ducere multimodis voces et -ere cantus. SEN. Ag. 3 5 quale soles leviore lyra -ere carmen simplex. STAT. silv. 3, 5, 65 mea carmina -it *uxor*.

b *sensum, significationem verborum*: LIV. 30, 32, 8 colloquium Hannibalis, qua vult, -it *Scipio*. VAL. MAX. 6, 3, 5 disputatione ... utroque -i potest *hoc factum*. TAC. ann. 6, 29 additis versibus qui in Tiberium -rentur (APVL. apol. 22 -xis ad hoc Homericis versibus). GELL. 4, 9 tit. in ... deverticula significatio istius vocabuli -xa. -ere *verba, cantus sim.* ad *rem aliquam tractandam*: TIB. 2, 5, 4 ad laudes ... verba. OV. trist. 5, 1, 23 animos (socios *al.*, numeros *Ehwald*) ad publica carmina. SIL. 14, 1 cantus Ortygiae pelagus Siculique ad litoris urbes. CONSTANT. epist ad Opt. Porf. 2 modos ad leviora AVSON. 277, 2 *imp. M. Antoninus* scita Platonis -xit ad imperium. AVG. civ. 8, 3 p. 323, 12 D. philosophiam ad corrigendos componendosque mores.

B ***laxiore sensu*** (*sed ita, ut a sensu strictiore, qui est sub II A, notio plerumque proficiscatur*): **1** *i. q. dirigere, regere*: **a** *corporalia*: *α res*: LVCR. 5, 1187 *divorum* nutu ... omnia -i OV. met. 2, 169 nec qua commissas -at habenas ... scit (*Phaethon*. VAL. FL. 5, 436 dea. STAT. silv. 5, 1, 37 deus ... habenas orbis). LIV. 1, 48, 6 carpentum dextrā in Vrbium clivum. OV. met. 3, 594 regimen ... carinae (*cf.* SEN epist. 121, 5 navis ... gubernaculum). LVCAN. 3, 250 -xus in austrum aether. 8, 41 in littora Lesbi ... vela. VAL. FL. 6, 651 *saxum* ... ad ignotum caput ... Monesi. STAT. Theb. 3, 387 imperii ... molem. SIL. 17, 234 in Italiam proras. MEROB. poet. 6 *Rhenus* Hesperiis -i contentus habenis. *β bestias*: VERG. georg. 2, 357 inter vineta iuvencos. Aen. 1, 156 equos (9, 603. 10, 576. HOR. carm. 3, 7, 25 -ere equum sciens *Enipeus*. PROP. 3, 2, 6 SEN. benef. 5, 25, 5. *cf.* MANIL. 5, 74 equorum ... vires. LVCAN. 4, 683 ora *equorum* [LAVS Pis. 50]. SIL. 1, 217 quadrupedem. MART. CAP. 2, 189 alipedès *Solis*). VERG. Aen. 6, 804 iuga *tigrium*. *γ homines*: VAL. FL. 2, 323 deus aequore ... huc Minyas.

b *incorporalia*: *α cursum sim.*: LVCR. 5, 77 solis cursus lunaeque meatus expediam qua vi -at natura gubernans. LIV. 1, 4, 6 lupam ... ad puerilem vagitum cursum -isse (*cf. p. 894, 47*). 38, 45, 9 quo -isset agmen Attalus *eqs.* (VELL. 2, 40, 1). OV. met. 1, 372 vestigia ... ad delubra deae. LVCAN. 3, 478 iactum *tormenti*. SEDVL. carm. pasch. 1, 301 curva per avia rectum -ere (*i. facere*) iter. *β verba, iram sim.*: LIV. 4, 44, 6 *tribuni plebis* -xere iras in C. Sempronium. SEN. Herc. O. 302 *cum* in taurum trucem nunc -ret serpente deposita minas *Achelous*. PETRON. 17, 14 tacentibus adhuc nobis et ad neutram partem assensionem -entibus intravit ipsa *Quartilla*. 58, 2 adversarius Ascylti -xit convicium in puerum. SIL. 12, 430 *Hannibal* -bat rabiem quo praeda vel ira vocasset. *γ umbram*: LVCAN. 2, 587 umbras numquam (nusquam *Vm*) -ente Syene. AVSON. 156, 2 ad quintam -itur umbra notam. EVSTATH. Bas. hex. 6, 11 p. 935[A] umbra ... in utramque -itur partem (*Eustath. p. 145[B]* ἐκκλίνουσιν [*intransitive*]). *δ animas*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 131[A] *verbum dei* -at *animas* et agat habenis praeceptorum suorum.

2 *i. q. lenire, mitigare, temperare* (*cf. A 1 et III A l. 66*): **a** *res incorporeas*: STAT. silv. 5, 1, 120 fovet anxia *uxor* curas coniugis hortaturque simul -itque labores. TAC. hist. 2, 46 ut -erat vultum aut induraverat Otho, clamor et gemitus. ann. 3, 59 Drusi epistulae ... ad modestiam -xae (*cf.* 1, 29 *p. 893, 82*). 4, 16 sicut Augustus quaedam ex horrida illa antiquitate ad praesentem usum -isset (*cf. III*). 4, 20 *Lepidus* pleraque ab saevis ... adulationibus in melius -xit. COD. Iust. 3, 36, 5 si offensam istam clementia -xit *eqs.* **b** *res corporeas*: PORPH. Hor. carm. 2, 19, 17 quia muneri *Bacchi* immiscentur *amnes* et ad suaviorem usum -untur.

III *i. q.* ***mutare, convertere*** (*cf. II A 1 a et II A 2 a γ* fata, mala. *accedunt praep.*: ad, in *c. acc.*): **A** *res incorporeas*: PACVV. trag. 127 (*sententia non satis perspicua*) -as fandi mi prolixitudinem. CIC. Sull. 79 *vitam* solam videtis ... subito -i fingique non posse. PS. BRVT Cic. ad Brut. 1, 16, 11 Cicero si -erit adversus alios iudicium suum. LVCR. 3, 511 mentem sanari, corpus ut aegrum, cernimus et -i medicina posse videmus (3, 522 animus sive aegrescit ... seu -itur a medicina). 3, 516 naturam. 3, 755 aiunt immortalem animum mutato corpore -i. LIV. 28, 44, 8 oblata casu -ere ad consilium. MANIL. 3, 679 omnia in adversum -at *signum tropicum*. SEN. Med. 759 (*Medea loquitur*) temporum -xi vices. clem. 2, 7, 5 quomodo in rectum prava -antur. dial. 5, 13, 2 in contrarium omnia eius (*irae*) indicia -amus. 6, 15, 3 flente populo Romano non -xit vultum *Tiberius*. 7, 26, 4 ad opiniones vestras actum vitae meae -rem. nat. 3 praef. 8 in melius adversa, in deterius optata -untur. PLIN. nat. 16, 136 illud ... mirum ... caelum nullo modo -i. 4, 54 *Agrippina* simulationum nescia ... non vultu aut sermone -i. QVINT. inst. 12, 1, 45 ut res ferat, -etur oratio. IVV. 9, 20 propositum. GELL. 6, 3, 25 ipsum illud ..., quod contrarium putabatur *Rhodiis*, -xit et transtulit *Cato*. PAVL. NOL. carm. 10, 269 vitam. *adde i. q. moderari* (*cf. II B 2*): SEN. dial. 4, 35, 2 velocitas ... quae ... -i ... et a cursu ad gradum reduci potest. epist. 90, 24 *pisces* cauda ... velocitatem suam -unt. **B** *res corporeas*: PACVV. trag. 401 quae (*Circe?*) meum venenis -xit socium pectora. OV. met. 8, 881 -or in anguem. 10, 286 cera ... multas -itur in facies (ALC. AVIT. carm. 1, 77 *opifex doctus* -ere laxatas per cuncta sequacia ceras). SEN. nat. 3, 27, 3 quicquid ex hoc statu rerum natura -erit *eqs.* TAC. ann. 3, 16 -xo in maestitiam ore. *nota i. q. permutare*: VARRO Men. 365 crebro -endo *tibias* commutari mentes (*sc. nunc incentiva, nunc succentiva canendo*).

IV ***varia ad grammaticam spectantia:*** **A** *voces* -ere (*acced. praep.* ad, in *c. acc.*, per): **1** *ad terminationes verborum spectat*: **a** *in casus*: VARRO ling. 10, 29 alterum *casum*, quo -itur vox. QVINT inst. 8, 3, 36 derivare, -ere, coniungere *verba* ... quando desiit licere? CHAR. gramm. I 63, 4 in declinationem -i. *inde passim*. **b** *in tempora et modos*: TER. MAVR. 413 -xa declinatio (*i. declinatio flectens, loquitur de αὐδᾶ ηὔδα*). MACR. exc. gramm. V 622, 9 in infinito ... vox eadem paululum -xa tempus immutat ... scribere scripsisse scriptum ire. 625, 18 impersonalia apud Graecos per tem-

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pora non -untur. 633, 39 in alios modos -endo declinatio *verborum*. 650, 25 activa declinatione -atur. 654, 1 λανθάνω ἀνδάνω μανθάνω, quae non nisi ad praeteritum imperfectum apud illos -untur. **c** *in alterum genus*: DON. gramm. IV 376, 2 fixa sunt, quae in alterum genus -i non possunt. **d** *in adverbium*: CHAR. gramm. I 222, 27 negant oportere nomina 'us' syllaba terminata in 'er' adverbialiter -i. CLEDON gramm. V 64, 10 'cito'... significationem non servat, dum -itur in adverbium. **e** *in comparativum*: CONSENT. gramm. V 342, 14 si -ere velis ipsa absoluta nomina, comparationem Latinam non invenies.

2 *i. q. vertere in aliam linguam*: MANIL. 3, 41 non omnia *nomina Graeca* -i possunt.

3 *i. q. derivare*: GELL. 4, 3, 3 hoc quoque vocabulum (*paelex*) de Graeco (πάλλαξ) -xum est. AVG. civ. 4, 24 p. 176, 20 D. aliqua vocabula ... -entes, sicut a bello Bellonam nuncupaverunt, non Bellum. c. Cresc. 2, 1, 2 p. 468 si ... quisquam nostrorum primus -xit hoc nomen (*a Donato Donatistas pro Donatianos*) *eqs.* BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 24 p. 74, 15 -xus enim hic sermo (*entia*) est ab eo quod est esse.

B *syllabam, i. q.* περισπᾶν: QVINT. inst. 1, 5, 23 gravis pro -xa *ponitur* ... aut -xa pro gravi. *ibid.* ex duabus syllabis in unam cogentes et deinde -entes. 1, 5, 30 media *si* longa, aut acuta aut -xa erit. 1, 5, 31 numquam in eadem *voce* -xa et acuta. *ibid.* ea ..., quae sunt syllabae unius, erunt acuta aut -xa. 11, 3, 17 *vocis differentia* tripertita, acutae, gravis, -xae. 12, 10, 33 ultima syllaba nec acuta umquam excitatur nec -xa circumducitur. CHAR. gramm. I 19, 7 disyllaba -xa. *inde apud* GRAMM. *passim*. EXPLAN. in Don. gramm. IV 530, 23 postremas autem tres *prosodias* duplices et quasi species unius -xae *prosodiae*, quae est genere una. hanc enim -i non uno modo omnes putaverunt. 531, 22 *quarta prosodia* vocatur apud nos -xa, quoniam prima erecta rursus in gravem -itur.

iuxta posita: ad I: contorquere: CIC. div. 1, 120 (*v. p. 892, 5*). inclinare: OPTAT. 2, 26 p. 66, 9. *ad II A*: commutare: CIC. de orat. 2, 211 (*v. p. 893, 3*). delectare: CIC. orat. 69 (*v. p. 893, 23*). detorquere: CIC. Cael. 22 (*v. p. 893, 13*). fingere: CIC. Scaur. 15 (*v. p. 893, 29*). Brut. 142 (*v. p. 893, 5*). formare: CIC. Brut. 142 (*v. p. 893, 5*). frangere: CIC. Sull. 18 (*v. p. 893, 28*). AVG. c. Secundin. 19 p. 933, 13 vel vi frangatur vel suasione -atur. inclinare: AVG. civ. 14, 9 p. 25, 24 D. ut *cives* nullo prorsus erigantur et excitentur, nullo -antur atque inclinentur affectu. inficere: CIC. leg. 1, 47 (*v. p. 893, 4*). lenire: CIC. Mur. 65 (*v. p. 893, 28*). APVL. Socr. 13 p. 147 (*v. p. 893, 45*). misereri: VVLG. Ier. 21, 7 non -etur, neque parcet, nec miserebitur *Nabuchodonosor*. mitigare: CIC. Mur. 65 (*v. p. 893, 28*). moderari: CAES. Gall. 4, 33, 4 (*v. p. 894, 32*). movere: VERG. Aen. 7, 312 (*v. p. 893, 36*). mulcere: APVL. Socr. 13 p. 147 *sq.* (*v. p. 893, 43*). parcere (*cum pass. -i coniunctum*): VVLG. Ier. 21, 7 (*v. l. 42*). regere: CIC. orat. 125 (*v. p. 893, 5*). torquere: CIC. Cael. 13 (*v. p. 893, 66*). leg. 1, 29 (*v. p. 893, 70*). *ad III*: commutare: LVCR. 3, 516 (*v. p. 896, 54*). fingere: CIC. Sull. 79 (*v. p. 896, 50*). mutare: LVCR. 3, 755 (*v. p. 896, 54*). sanare: LVCR. 3, 511 (*v. p. 896, 52*). *ad IV*: coniungere, derivare: QVINT. inst. 8, 3, 36 (*v. p. 896, 79*).

oppos.: *ad I*: frangere: OV. ars 2, 179 (*v. p. 892, 16*). *ad II*: commovere: PS. APVL. Ascl. 40 nec ira ... commoventur nec -untur gratia εἱμαρμένη, *necessitas, ordo*. concitare: QVINT. inst. 6, 1, 9 (*v. p. 893, 51*). MART. CAP. 5, 427 in lacrimas -ere et in rabiem concitare ... poterat *Rhetorica*. erigere, excitare: AVG. civ. 14, 9 p. 25, 24 D. (*v. supra l. 39*). frangere: PVBLIL. P 45 (*v. p. 893, 32*). LIV. 2, 23, 15 (*v. p. 893, 8*). SEN. Thy. 200 novi ego ingenium viri indocile: -i non potest, frangi potest. AVG. catech. rud. 14, 3 -amur facile, ne frangamur. ALC. AVIT. carm. 4, 506 SIDON. epist. 7, 4, 2. incitare: APVL. Socr. 13 p. 147 (*v. p. 893, 44*). indurare: TAC. hist. 2, 46 (*v. p. 896, 40*). irasci: PS. AVR. VICT. epit. 48, 13 irasci sane rebus indignis, sed -i cito *Theodosius*. vincere: SEN. benef. 6, 30, 6 -i ... non minus existimant turpe quam vinci *omnia possidentes*.

compos.: circum-, de-, in-, reflectere. flexanimus, flexiloquus, flexipes.

deriv.: flexibilis, flexilis, flexio, flexuntes, flexura, flexus.

part. perf. pass. pro adi. **flexus**, -a, -um (*compar.* -ior MART. CAP. 8, 878 *v. l. 79*): **1** *corporalia*: **a** *i. q. curvus*: CIC. Arat. frg. 8, 3 *Draco* conficiens ... sinus e corpore -os (*cf.* PROP. 4, 6, 35 *Apollo* -os solvit Pythona per orbes). Arat. 325 arcum. LVCR. 2, 427 *primordia* -is mucronibus unca. 4, 341 -a figura ... speculi. CELS. 8, 1, 10 recti dentis recta etiam radix, curvi -a est. SEN. Tro. 781 reboante -o concitos cornu modos. COLVM. 10, 391 cucumis ... ventre ...-o. LVCAN. 2, 615 *lingua* Adriacas -is claudit ... cornibus undas. 5, 427 -o navita cornu obliquat laevo pede carbasa. STAT. silv. 1, 2, 149 -us onyx (*i. flexuris varii coloris speciosus*). Ach. 2, 134 -ae Balearicus actor habenae. SIL. 13, 140 curvantur in orbem moenia -a. MART. CAP. 8, 878 zodiacus circa Cancrum Capricornumque -ior aequinoctialem paene directum secat. **b** *i. q. tortus*: VERG. georg. 4, 123 -i ... vimen acanthi. **c** *i. q. inclinatus, obliquus*: MANIL. 3, 338 cum sidera -o ordine conficiant cursus obliqua malignos.

2 *spectat ad verba i. q. perplexus, obscurus*: SEN. Oed. 214 ambage -a Delphico mos est deo arcana tegere (LVCAN. 1, 637 -ā sic omina Tuscus involvens multāque tegens ambage canebat. STAT. Theb. 4, 645). QVINT. inst. 11, 3, 172 infinito magis illa -a et circumdata sunt. *de sono v. p. 895, 61; de syllabis p. 897, 20.*

3 *motus*: CIC. fin. 5, 35 -i fractique motus ... contra naturam sunt. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 103 -o atque extento motu relevans singula crura commoveat *epilepticus*.

4 *spectat ad iter sim.*: LVCR. 4, 93 *odor fumus vapor* scinduntur per iter -um. 4, 330 per -os aditus educta (*imagines rerum dicit*). 4, 599 per -a foramina rerum (*opp.* recta). MANIL. 4, 120 -o tramite. CELS. 5, 28, 12[A] fistulae ... -ae et tortuosae (*opp.* rectae). LVCAN. 3, 218 -o limite ponti. SIL. 4, 489 aditus per devia -o circuitu petit *Poenus*.

5 *spectat ad animum*: AVG. in psalm. 138, 8 p. 1790 primo irati, postea timidi, primo duri, postea -i. PALLAD. hist. mon. 2, 13 p. 367[A] virginem ... volens -am domare (*i. ut* -a *ficret*).

ntr. pro subst. **flexum**, -ī. *i. q. anfractus*: VARRO ling. 7, 15 'terrarum anfracta revisam' anfractum est -um. GAIVS dig. 8, 3, 8 viae latitudo ex lege XII tab. in porrectum octo pedes, in anfractum, id est, ubi -um est, sedecim. MIN. FEL. 17, 10 quid loquar apte disposita recta montium, collium -a *eqs.*? PRISC. periheg. 278 volucres fulgentibus alis, quis ducibus noctu cernuntur -a viarum.

i. q. perplexus, obscurus: PACVV. trag. 309 -a, non falsa autumare dictio Delphis solet. *Klee* (†).

fledomum *v.* phlebotomum. **flegm-** *v.* phlegm-.

flēmina (-um) *neutr. plur., raro sing.* **flēmen** [*corruptum esse videtur pro gr.* φλεγμονή, *cf. Brandis, de aspir. lat. quaest. sel. 43 sqq. Th.*]. *genus inflammationis vel tumoris in genibus. formam heterocliton* flemina, -ae *f. v. l. 47. 48, de* plemina *v. l. 36. 38, de* flegmon *sim. v. l. 32. 41. 44. 49.* PLAVT. Epid. 670 ita, dum te sequor, lassitudine (-em *P*) invaserunt misero in genua -a. PAVL. FEST. p. 89 -a dicuntur, cum ex labore viae sanguis defluit circa talos. PLIN. nat. 20, 24 -i (*sic vel* flagmini *codd.*, phlegmoni *edd.*) ipsos (*raphanos*) illinere tusos. 23, 28 *vitis nigra* in iumento homineque -a (*sic trad.*, phlegma *edd.*) aut sanguinem, qui se ad talos deiecerit, circumligata sanat. CAPER gramm. VII 99, 9 (*mala differentia*) -a sunt, ubi abundant crura sanguine, plemina, cum in manibus vel pedibus callosi sulci sunt (*eadem* BEDA gramm. VII 272, 17 GLOSS. IV 145, 9. V 474, 5. 608, 38 *cum lemmate* plemina *cf. et* AFRAN. com. 218 *ubi* plenam *pro* plemen *trad.*). PELAGON. 194 ad recentia -a quae sine vulnere curantur. 197 -a in geniculo. 200 -a sine ferro ut cures. 202 ad -a discutienda (VEG. mulom. 3, 28, 17 ad flegmonas discutiendas). 203 ad -a tollenda. CHIRON 46 sic curabis, sicut f⟨l⟩emina in genuis. 107 -n effusum sagitta in continentia causticum in genua impones (VEG. mulom. 2, 48, 6. 8 flegmon effundunt). *ibid.* curari -a. 109 in -a impositum. 576 de -bus in genuis. 648 curari ut sagittam exemptum -n (flumen *trad.*). 692 ut -a ... in pedibus prioribus curantur. 728 aqua frigida vulnus et -a curato. 873 ad -am veterem. 888 ut -am discutias. VEG. mulom. 2, 48, 1 in genibus vel articulis aut flegmon oritur aut marmora aut mallones ... flegmon tuber est molle, marmor *eqs.* 2. 83 flegmina in genibus ... curari. *cf.* APSYRTVS p. 156 ῥεύματα εἰς τὰ γόνατα ἐμπίπτοντα ἄτινα Ῥωμαϊστὶ λέγεται φλιμέλια. GLOSS. V 634, 37 -a sanguis in nervis diffusus. V 21, 37 (= 69, 28) -um vestem (vestis *vel* ventis 69, 28, -a pestis *Rutger Ouwens*) in qua sanguis ambulando in pedes fluit. IV 77, 26 (= V 457, 18. 501, 19) fleuma diffusio (*vel* defusio) sanguinis.

flēminōsus, -a, -um *a* flemen. CHIRON 872 malagma ad genua -a. *Vollmer.*

fleo, flēvī, flētum, flēre [*vox onomatopoetica. cf. slavon.* blějati *theodisc.* blæjen '*balare*'. *Th.*]. *de formis: perf. in* -vi *legitur inde a* PLAVTO (Pseud. 100 fleveris) *ut* POLLIO Cic. epist. 10, 32, 3 VERG. ecl. 3, 78. 10, 13 flevere. 10, 15 fleverunt. georg 4, 509 flevisse (flesse *R*). Aen. 7, 760 flevere. 8, 380 flevissem. HOR. epod. 14, 11 flevit. carm. 2, 9, 17 flevere. TIB. 1, 9, 29 flevisse. LYGD. 6, 40 flevisti. ELEG. Maec. 1, 137 flevere. PROP. 1, 15, 10 fleverat (1, 20, 16. 2, 14, 6). 2, 16, 54 flevit (3, 7, 41. 4, 4, 29). OV. epist. 10, 43 flevi. 19, 199 flevere *etc. formae contractae*: flesti: OV. epist. 5, 43. 45 AVSON. 163, 25 p. 32 P. flemus (= flevimus): PROP. 2, 7, 2. flerunt: VERG. georg. 4, 461 OV. met. 6, 394 VAL. FL. 4, 374 STAT. silv. 2, 1, 175. flesset: OV. rem. 606 LVCAN. 6, 307. 7, 37 STAT. silv. 2, 1, 145. flesse: [VERG. georg. 4, 509 *cod. R*] OV. ars 2, 188. 3, 38 LIV. 30, 44, 7 PLIN. nat. 7, 79. 9, 172 STAT. Theb. 3, 200 VIR. ill. 81, 2 SVLP. SEV. carm. 1, 51, 3 AMM. 22, 3, 7 HIER. epist. 60, 18, 1. flerat: PRVD. perist. 10, 705. *creberrima omnino forma est part. praes.* flens; *gen. plur.* flentium *extat* PAVL. FEST. p. 163 SEN. benef. 6, 24, 1 TERT. adv. Marc. 4, 14 VVLG. iud. 2, 5 Iob 30, 34 PRVD. cath. 7, 175. flentum: STAT. Theb. 7, 409. *nota etiam vitium prosodiacum* CARM. epigr. 610, 8 flēverunt (*seq. in v.* 610, 9 flēvere). *forma barbara: praesens* flevoo (*a* flevi *retrograde*) VISIO Pauli p. 39, 18; *eadem forma pro futuro legitur* p. 35, 11, *nisi corrigendum est* fleuo. *de sensu*: SERV georg. 4, 513 -et ὀδύρεται. Aen. 11, 59 -ere enim est cum voce lacrimare. auct. Aen. 11, 211 maerere ..., -ere ubertim lacrimas demittere, plorare ... lugere (= ISID. diff. 1, 227). DIFF. ed. Beck p. 66 lacrimare levis strictura cordis est, -ere gravioris affectus est, plorare violentioris. GLOSS. -o ὀδύρομαι. θρηνῶ. -et plorat. *legitur inde a* NAEV. ENNIO PLAVTO *per totam latini-*

[Gudeman]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tatem. deest RHET. Her. GERM. CELSO PERS. GELL. FIRM. math., *singulis locis habent* LVCIL. VELL. COLVM. FLOR. epit MIN. FEL. FIRM. err., *binis* LVCR. PHAEDR PLIN. epist. FRONTO, *ternis* TER NEP. MANIL IVV., *frequentant* CIC. (*39ies*) VERG (*21ies*) TIB (*14ies*) PROP (*30ies*) OV. (*127ies*) SEN. rhet. (*50ies*) SEN. phil. (*91ies*) VAL. FL. (*27ies*) STAT (*51ies*) VVLG. (*110ies*). [*dubia vel corrupta* NOVIVS Atell. 11 CIC. Att. 16, 1, 1 PROP. 3, 7, 46 OV. met. 9, 405 MANIL 4, 13 SEN. contr. 9, 6, 1 PETRON. 44. 124 v. 273 SEN. Herc. O 1739 Phaedr. 1118 PLIN. nat. 32, 121.]

I ***intransitive:*** **A** ***proprie*** *i. q lacrimas effundere, lacrimare necnon plorare* (*cf.* PAVL. FEST. p 230 plorare -ere nunc significat et cum praepositione implorare): **1** *absolute*: a NAEV. carm frg. 4 -entes ambae abeuntes lacrimis cum multis. ENN. ann. 103 maerentes, -entes, lacrimantes. PLAVT. Asin 33. Cist. 123 ens abiit (132. 192 [OV. epist. 5, 43 -esti discedens 17, 117 digredimur -entes]). Epid. 601 ne -e. *al.* TER. Andr. 136. Phorm 521. LVCIL. 954 alieno in funere. ASELL. hist. 110. MET. NVM or. frg. Gell. 15, 14, 2 SISENNA hist. 47 VARRO rust. 1, 69, 2 AFRAN. com 212. CIC. Verr. 1, 6 (*22ies in oratt.*). de orat. 1, 245 lapides mehercule omnes -ere ac lamentari coegisses 2, 193 -ens ac lugens dicere videbatur (ITALA Matth. 5, 4 [Tert. patient 11] -entes atque lugentes [*οἱ πενθοῦντες*, VVLG. qui lugent] VVLG. II reg. 19, 1 II Esdr. 1, 4. 8, 9 Marc. 16, 10 Luc 6, 25 apoc. 18, 11. 15. 19 BACHIAR. repar. laps 19). 2, 197 ut dolere, ut -ere possitis (APVL met. 4, 34 tunc dolere, tunc -ere, tunc me ... lugere debuistis. HIER. epist. 45, 6, 1 -ens dolensque). Brut. 90 fin. 2, 97 Tusc. 1, 96 rep. 6, 14 Att. 6, 1, 8. 6, 2, 9. 16, 7, 5 epist. 15, 2, 6. ad Q. fr. 1, 3, 1 quem -ens -entem ... dimiseras. POLLIO Cic. epist. 10, 32, 3 CATVLL. 3, 18. 61, 83. 86 CAES. Gall. 1, 20, 5. 1, 27, 2. 1, 31, 2. 1, 51, 3. 1, 76, 1. 7, 26, 3. 7, 78, 4 civ. 3, 98, 2 BELL. Alex. 24, 3 CINNA carm. frg. 8 NEP. Alc. 6, 4 Thras. 2, 3 Att. 22, 2. VERG. georg. 4, 461 -erunt Rhodopeiae arces altaque Pangaea et Rhesi Mavortia tellus. 4, 509 Aen. 2, 279. 11, 454 -ent maesti. *saepe.* HOR. epod. 11, 16 sat. 1, 5, 93. 2, 1, 46 qui me commorit ... -bit (*i. plorabit*). ars 101 -entibus affient (adsunt *trad.*) humani vultus, si vis me -ere (*i. lugere*) dolendum est primum ipsi tibi. *al.* TIB. 1, 1, 61. 63 1, 9, 29. 1, 10, 55 *al.* LYGD. 2, 12. 6, 40 PROP. 1, 18, 15. 2, 5, 8. 2, 16, 54 -vit et ipse deus (LVCAN. 1, 556. VVLG. IV reg. 8, 12 quare dominus meus -et?) *saepe.* OV. epist. 3, 24. 5, 45 -esti et nostros vidisti -entis ocellos, miscuimus lacrimas. 8, 61. 77 -bat avus -batque (*G et Planudes, quod magis Ovidianum*, Phoebique *P*) soror. *saepe.* am. 1, 7, 4. 3, 6, 57 quid -es et madidos lacrimis corrumpis ocellos. ars 1, 533. 2, 201 riserit, arride; si -bit, -ere memento. *al.* rem. 128. 215. 690 met. 1, 367. 7, 863 -entibus haec lacrimans heros memorabat. 10, 41 exsangues -bant animae. 14, 305 -entem -entes amplectimur. 14, 420 *persaepe.* trist. 1, 3, 17 uxor amans -entem -ens acrius ipsa tenebat. *saepe.* Ib. 239 Pont. 1, 2, 151. 1, 4, 53 narrare meos -enti -ens ipse labores. 3, 1, 102 -endi copia. *al.* fast. 1, 363 *saepe* EPIST. Sapph. 110 EPICED. Drusi 7 leges ...-endi. 117 -endi mora. 201 concordia -endi. 468 -endi ... causa (SEN. contr. exc. 4, 1 STAT. Theb. 10, 568). *al.* LIV. 3, 30, 4. 8, 24, 15. 25, 37, 9. 26, 49, 11 *al.* RVT. LVP. 2, 4 SEN. contr. 1, 1, 14. contr. exc. 4, 1 finem -endi (SEN. dial. 12, 5, 3). *persaepe.* VELL. 2, 7, 2 VAL. MAX. 3, 8 ext. 4. 6, 3, 6. 8, 1 abs. 2 SEN. Herc. f. 581 Herc. O. 193. 1275 -entem gementem ... me terra vidit (Med. 950. dial. 6, 2, 4 tempus -endi gemendique. 11, 2, 2. nat. 3 pr. 12 -ere, queri et gemere. PETRON. 74, 13 MART. 11, 71, 3 HIER. epist. 23, 4 AVG. in psalm. 127, 8. *cf.* STAT. silv. 2, 1, 35 confer gemitus pariter -eamus. Theb. 3, 200 -esse ... gemituque ... aequasse parentis). SEN. Oed. 954 Phaedr. 1122 Phoen. 307. Thy. 953 -endi ... cupido. Tro. 812 -endi modus. *al.* benef. 6, 24, 1. dial. 1, 5, 7 quid gaudeas, quid -eas (MART. 1, 68, 2 QVINT. inst. 6 pr. 8. VVLG. Rom. 12, 15 gaudere cum gaudentibus, -ere cum -entibus). 2, 6, 7 qui -ent, lamentantur. 9, 15, 2 hic ... -bat, ille ridebat. 12, 4, 2 -endi ... materia. epist. 63, 2 ius -endi. *persaepe.* OCTAVIA 874 CVRT. 3, 5, 5. 4, 10, 32. 5, 10, 14. 7, 2, 5. 7. 9, 6, 15 LVCAN. 2, 40. 233 *al.* PETRON. 75, 2. 96, 4. 111, 3 *al.* LAVS Pis. 47 -et si -ere libet. CALP. ecl. 3, 47 PLIN. nat. 7, 3. 4. 79 nec -esse multos. 8, 21. 34, 90 VAL. FL. 1, 316. 3, 722 -et ... Aeacides, maerent Poeantia corda. 4, 374 -vit Amymone, -erunt Messeides undae, -vit ... Hyperia. *al.* STAT. silv. 2, 1, 15 -endi voluptas. Theb. 9, 347 silvae -istis (12, 415). 12, 408 tempus erit lacrimis ... -bitis. *persaepe.* MART. 4, 59, 1 -entibus Heliadum ramis (MAR. VICTOR aleth. 1, 241). 7, 47, 5 securaque -bat tristitia et lacrimis iamque peractus eras. *al.* QVINT. inst. 1, 3, 6 *saepe.* decl. 247 p. 9, 27. 315 p. 242, 18 -bo, plangam (QVEROL. p. 45, 17 VVLG. gen. 23, 2 Ezech. 24, 23 Luc. 8, 52 Ioh. 16, 20 apoc. 18, 9). *saepe.* IVV. 3, 101. 10, 30 TAC. hist. 2, 29. ann. 3, 2 disiecti et -entes. 11, 3. 16, 34 -entes queritantesque. PLIN. epist. 2, 1, 10 SVET. Nero 43, 2 AMPEL. 14, 20 APVL. apol. 82. 94 met. 2, 26. 4, 24. 25. 27. 10, 2 PS. APVL. Ascl. 25 TERT. pudic. 2 resurr. 57. scorp. 15 -entes et orantes (VVLG. I Esdr. 10, 1 Esth. 8, 3). NEMES. cyn. 38. CARM. poet. min. V 76, 2, 20 -et nisi -enda videt. FIRM. err. 22 DON. Ter. Ad. 329 AMM 18, 3, 2 HIER epist. 7, 3, 1. 38, 1 *saepe.* VVLG gen. 21, 16. II reg. 3, 34 congeminansque populus omnis -vit. Sirach 3, 4 tempus -endi et tempus ridendi (*cf. supra l. 62*). Ioel 1, 5 -ete et ululate. Matth. 5, 38 -entes et eiulantes (SVLP. SEV. Mart. 7, 2). *persaepe.* PRVD. c. Symm. 1, 492 cath. 7, 175 PAVL. NOL. epist. 5, 19 AVG. civ. 2, 11 p. 108 D. *persaepe.* SVLP. SEV. dial. 1, 20, 7 *saepe.* CASSIOD in psalm 50 CORIPP. Ioh. 3, 196 CARM. epigr. 80, 4. 1607, 4 *passim.* *nota sensum praegnantem*: PROP. 2, 7, 2 -emus (*i. -entes oravimus*) ..., ni nos divideret HYG. fab. 257 -ere coepit, ne amicus pro se periret. *quasi metonymice*: PROP. 1, 18, 6 quod mihi das -endi (*i. lugendi*) Cynthia principium? *de equis*: SVET. Iul. 81, 2 equorum greges ... comperit pertinacissime pabulo abstinere ubertimque -ere.

b *accedunt locutiones praepositionales*: de: CIC. Verr. 2, 76 -bat uterque non de suo supplicio. CAPITOL. Aur. 28 quid de me -bis. pro: CIC. p red. in sen. 37 pro me ... -entes (p red ad Quir. 13). HIER. epist. 54, 7, 2 pro peccatis suis. in: PVBLIL. D 8 didicere -ere feminae in mendacium. PROP. 1, 5, 30 in alterius ... -ere sinu (SEN. contr. 7 [6], 6 [21], 16 in sinu filiae. VAL. FL. 7, 251. QVINT. decl. 349 p. 349, 8 in pectus meum). SEN. contr. 4 pr. 11 in qua *declamatione* -vit. PRISCILL. tract. 1, 31 in quo -vit, in planctibus. COMM. instr. 2, 2, 11 pars in sententia -bit. ob: TIB. 1, 1, 52 quantum est auri pereat potiusque ... quam -eat ob nostras ulla puella vias. super: STAT. Theb. 5, 226 -et super ... Cydimon. VVLG num 20, 30 -vit super eo. Iob 30, 25 Luc. 19, 41. 23, 28. ad: SVET. Nero 49, 1 -ens ad singula. contra: VVLG. num. 11, 13 contra me. coram: VVLG. num. 11, 20 coram eo (iud. 20, 23. 26 IV reg. 13, 14. 22, 19).

c *seqq. adverbia vel locutiones adverbiales*: CIC. Phil. 2, 77 uberius (SEN. contr. 9, 2 [25], 7 ubertim [PETRON. 72, 1 SVET. Iul. 81, 2 Tit 10, 1 FRONTO p. 74, 3 N. p. 168, 16 APVL. met. 3, 1. 5, 5 OPTAT. 7, 3 p. 172, 6. 173, 9]). OV. rem. 470 stulte. SEN. dial. 9, 2, 3 diutius (CVRT. 4, 10, 34 diu [PETRON. 17, 2 STAT. Theb. 10, 381]). 12, 6, 4 immodice (epist. 63, 14). epist. 99, 24 effusissime (CVRT. 9, 3, 3 effusius). CVRT. 4, 10, 30 non parcius. PETRON. 137, 5 vehementius (AMBR. exc. Sat. 1, 4). STAT. Theb. 3, 717 incassum (TERT. anim. 34 frustra). 9, 766 saucius. PLIN. epist. 9, 21, 1 multum. PACIAN. epist. 3, 10 amarissime (ORIG. in Matth. 12, 22. amare: HIER. epist. 42, 2, 3 VVLG. Is. 22, 4. 33, 7 *al.* GREG. M. in Ezech. 1, 4, 7). AMM. 24, 4, 25 ultimum (31, 8, 8 ultima). HIER. epist. 39, 4, 2 iuste. 45, 6, 1 raptim. PAVLA Hier. epist. 46, 13, 4 crebro. VVLG. I reg. 1, 10 largiter. AVG. civ. 3, 14 p. 113 D. culpabiliter. COMM. apol. 1038 pie. VAL. CEM. hom. 8, 5 profusius. PROP. 3, 24, 26 ab insidiis (*i. insidiose*) ... -ere soles. PANEG. 8 (5), 9, 6 gaudio (VVLG. Tob. 11, 11 prae gaudio [PASS. Petr. Paul. long. 3]). AMM. 20, 11, 5 cum gemitu. VVLG. gen. 27, 38 cumque eiulatu magno. iud. 21, 2 magno ululatu. Ruth 1, 9 elevata *voce* (1, 14. II reg. 15, 23 voce magna. I Esdr. 3, 12). II reg. 13, 36 ploratu magno. IV reg. 20, 3 fletu magno (I Esdr. 10 fletu multo. Is. 38, 3). CARM. epigr. 969 parveis -ere ... lachrymis.

2 *seq. dativ. commodi*: PLAVT. Pseud. 100 nisi tu illi lacrumis (drachmis *trad.*) -veris argenteis. STAT. Theb. 11, 108 fertur ... solus ...-ere sibi. SALV. eccl. 3, 88 homines sibi (*erasum in A*). PROP. 1, 12, 15 praesenti -ere puellae (*i. coram puella*). *ambigi potest de his locis*: TIB. 1, 10, 64 quo (quoi?) tenera irato -ere puella potest. PROP. 1, 15, 10 desertis olim -verat aequoribus (*fortasse melius pro abl. loci habetur*).

3 *seq. ablat.*: NEMES. cyn. 38 -entes germani funere.

4 *seq. acc. c. inf.*: VERG. ecl. 3, 98 me discedere -vit. TIB. 1, 10, 56 -et sibi dementes tam valuisse manus. PROP. 1, 7, 18 longe castra tibi ...-bis in aeterno surda iacere situ. 2, 27, 7 obiectum -etis caput esse tumultu. 3, 9, 37 non -bo in cineres arcem sedisse paternos. OV. epist. 1, 18 -bam successu posse carere dolos. am. 1, 7, 16. VAL. MAX. 9, 13 ext. 1 mortalem se esse natum. VAL. FL. 7, 575 MART. 8, 56, 8 CLAVD. 8, 376 AVG. civ. 1, 6 p. 11 D. 3, 13 p. 111 CORIPP. Ioh. 2, 474. 3, 444 CARM. epigr. 988, 2. *possunt huc referri*: VERG. ecl. 5, 21 extinctum ... Daphnin -bant. Aen. 5, 614 amissum Anchisen -bant (HOMER. 1015 -ent ... amissum Phryges Hectora). catal. 11 (14), 6 te raptum (HOR. epist. 1, 17, 56 periscelidem raptam sibi -entis). HOR. carm. 1, 5, 6 quotiens fidem mutatosque deos -bit. OV. trist. 4, 10, 79 non aliter -vi quam me -urus ademptum ille fuit. MART. 8, 56, 8 -bat et abductas ... oves.

B ***translate*** *i. q. stillare, fluere, de rebus* (*cf. p. 901, 82*): LVCR. 1, 349 in saxis et speluncis ... uberibus -ent omnia guttis. SEN. Thy. 702 -vit in templis ebur. PRVD. cath. 5, 24 imbrem de madido -ere cacumine (*de candelis*).

II ***transitive:*** **A** *i. q. deplorare, complorare, deflere*: **1** *aliquem vel passive*: PLAVT. Capt. 139 illum non -eam? egon non defleam talem adulescentem? VARRO (Ps. Naev.) carm. frg. 3 immortales mortales si foret fas -ere, -rent divae Camenae Naevium poetam. CATVLL. 39, 5 unicum mater. VERG. ecl. 10, 13. 15. Aen. 6, 481 hic multum -eti ... Dardanidae. 7, 760 CIRIS 360 HOR. carm. 2, 9, 17 TIB. 1, 9, 79. 2, 4, 46 bona ... -bitur ante rogum. ELEG. in Maec. 1, 137 OV. epist. 8, 86. 10, 45 me mea lumina -rent. 18, 124 nata -eatur. 19, 199 ars 1, 337. rem. 494 cum tibi -endus eris (*i. cum de te -ere debes*). met. 11, 46 te carmina saepe secutae -verunt silvae (*in re personata*). 14, 474 Graecia tum potuit Priamo quoque -enda videri (*i. digna fletu.* trist. 1, 1, 122 *Fortuna* -endaque nunc, aliquo tempore laeta fuit). fast. 4, 855. 5, 179 *al.* EPICED. Drusi 63. 442. GRATT. 66 -et adhuc et porro -bit Adonin. SEN. contr. exc. 5, 2. 9, 6 (29), 8. 17. 10, 1, 5 SEN. Ag. 655. Herc. O. 1835 aeterna virtus Herculem -eri vetat (dial. 9, 16, 4). 1874. 1896 Phaedr. 1117. Tro. 98 Hectora (110).

[Gudeman]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1099. 1170 coniugem an patriam -eam? dial. 5,25,1. 6,25,3 *al.* epist. 63, 12. 99,7 OCTAVIA 61. 511. 882. CVRT. 10, 5, 22 simul mortuos vivosque. LVCAN. 7, 37. 9, 1048 qui tibi -endus erat. PLIN. nat. 9, 172 VAL. FL. 5, 429. 6, 318. 496. 8, 94 SIL. 5, 543. 14, 514. STAT. silv. 2, 6, 19 gemit . . . peremptum Parthus equum fidosque canes -vere Molossi (*sed fortasse peremptos esse supplendum. v. p. 900, 52 sqq.* CAPITOL. Maximin. 31, 2). 3, 3, 12 pater est qui -etur. Theb. 4, 561 -etique nepotes. 8, 553. 9, 569. 879 *al.* MART. 1, 33, 1. 9, 86, 4 QVINT. decl. 381 p. 426, 2 TAC. ann. 2, 71. MIN. FEL. 23, 4 Iovem narrat Sarpedonem filium . . . cruentis imbribus -isse. TERT. adv. Prax. 27. SPART. Hadr. 14, 5 quem *Antinoum* muliebriter -vit. Carac. 3, 5 CAPITOL. Pius 10, 5 IVST. 23, 2, 10. 28, 4, 4 AVIEN. orb. terr. 312. 426 AVSON. 24, 7. 163, 25. 168, 1 caros -etos. 182, 9. AMBR. exc. Sat. 1, 4 cur ego vehementius -eam fratrem? *al.* HIER. epist. 39, 2, 1. 39, 4, 4. 5. 39, 6, 3 *al.* VVLG. gen. 50, 3 deut. 21, 13. 34, 8 Ier. 22, 10 AVG. civ. 3, 11 p. 109 D. DRAC. Orest. 457 CORIPP. Ioh. 1, 396. 3, 357 LIB. iubil. 27, 14. CARM. epigr. 445, 1 infans . . . -enda (1560[B], 1). 755, 7.

2 *aliquid*: CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 21), 24 gentes nostras -bunt miserias (AMM. 29, 2, 3 HIER. epist. 60, 16, 5). CATVLL. 96, 4 amicitias. PVBLIL. N 58 necessitatem ferre non -ere addecet. LVCR. 3, 934 quid mortem congemis ac -es? (PVP. epigr. 1 SEN. rem. fort. 13, 1 HIER. epist. 60, 18, 1). Aen. 8, 380 durum Aeneae . . . laborem (VAL. FL. 6, 756. 7, 200). catal. 11 (14), 6 te raptum et Romanam -bimus historiam. HOR. carm. 1, 25, 11 moechos. PROP. 2, 7, 2 edicta. 3, 7, 41 *sociorum* iacturam -vit Vlixes. 3, 12, 13 aliquid de te -endum referatur in urna. 4, 4, 29 sua . . . vulnera (STAT Theb. 8, 446). OV. epist. 18, 88 ne . . . virtus sit tua -enda mihi. am. 1, 12, 1 meos casus (trist. 4, 3, 37 MANIL. 5, 559 PHAEDR. 2, 7, 10 SEN. Herc. O. 583 1904 CARM. epigr. Engstr. 326). met. 4, 426 inultos -ere dolores (9, 142). trist. 3, 11, 37 fortuna (*cf. p. 900, 80*). Ib. 16 funera (Pont. 1, 9, 17 LVCAN. 2, 119 AVSON 159, 18 CARM. epigr. 1391, 12). *al.* EPIST. Sapph. 7 -endus amor meus est: elegi flebile carmen. SEN. contr. 7, 1 (16), 12 idem doluimus, idem -vimus (*cf. l. 77*). contr. exc. 8, 6 nuptias filiae tamquam naufragium meum -vi. 10, 3, 1 Caesar Pompei caput -vit. PHAEDR. 1, 2, 6 tristem servitutem. SEN. Herc. f. 258 Thebas. Ag 669 ruinas (Herc. O 179 CASSIOD. inst. div. 3 p. 1114[C]). Herc. O. 585 dubios . . . toros. 1883 Herculeos . . . obitus. Tro. 1060 luctus. dial. 4, 10. 5 aut ridenda omnia aut -enda sunt. 10. 17, 1 potentiam. epist. 99, 8 factum. *saepe*. LVCAN. 2, 165 laceros artus. 3, 452 annum (*i. anni proventum*). 6, 307 clades. VAL. FL. 1, 552 quot ad Troiam -entes hiberna Mycenas (*i. milites Mycenenses*). 2, 578 promissa infida tyranni iam Phryges et miserae -bant discrimina Troiae. 4, 448 diversis erratum casibus orbem amissas aut -ere domos aut dulcia tempus lumina. SIL. 4, 800 an -endae . . . Aegates et . . . Punica regna forent (AVSON. 417, 116). 6, 314 horrida fata. STAT. silv. 2, 1, 213 interitus (AMM. 29, 6, 6) 5, 1, 204 rogum. Theb. 7, 409 occursus. 11, 378 exilia erroresque. *al.* MART. 6, 28, 10 qui -es talia, nil -eas, viator. 6, 68, 1 nefas vestrum (14, 75, 1) QVINT. decl. 316 p. 214, 19. TAC. ann. 6, 10 filii necem (AMM. 22, 3, 7). APVL. met 1 12 Calypsonis aeternam solitudinem -bo TERT resurr 22 Babylonis exitum PORPH. Hor epod 11, 12/14 iniuriam 17, 81 impotentiam PANEG. 12 (2), 25, 2 securitatem. LAMPR. Heliog 24, 4 mendicitatem publicam. VIR. ill. 68, 1 OPTAT. 3, 2 p. 69, 20 FILASTR 92, 2. AVSON. 325, 9 flores. AMM 28, 2, 8 exitium. AMBR epist 6, 14 fletum magnum *fig. etymol.*). VVLG iud 11, 38 virginitatem. PRVD. cath 10, 76 -eto . . . sepulcro. perist. 3, 21 -ere rosas (*v. s.* flo *p. 914, 63*). CLAVD. 15, 37 lugenda Getis et -enda Suebis hausimus (*i. pertulimus cf. p 899, 20*). carm. min. app. 2, 103 -etamque colonis Arcadiam. PAVL. NOL. carm. 31, 424. AVG civ. 22, 22 p. 606 D. vitae . . . calamitas COD. Theod 9, 42, 13 (*a. 393*) aerumnas suas nuditatemque (*i. egestatem*) DRAC. laud. dei 3, 380 bellorum prospera. ENNOD opusc. 3, 92 p 354. 10, 5 p. 420 GREG. M. in Ezech. 1, 8, 2. 2, 1, 7 CARM. epigr 1401, 6 *passim*. *sensu praegnanti i. q versibus aliquid deplorare*: PROP. 1, 9, 10 quid tibi . . . prodest grave dicere carmen aut Amphioniae moenia -ere lyrae? (*i. Thebas*). DOM MARS carm. frg. 9 ne foret aut elegis molles qui -ret amores aut caneret forti regia bella pede. HOR. epod. 14, 11 *Anacreon* cava testudine -vit amorem non elaboratum ad pedem. MART. 7, 14, 5 Stellae cantata meo quas (*sc. delicias puellae*) -vit Ianthis, cuius in Elysio nigra columba volat. 8, 56, 20 *Vergilius* . . . Culicem -verat ore rudi. AMM. 31, 13, 19 certamina multa fabulosae neniae -vere Graecorum. *i. q. lacrimosa voce declamare*: COLVM. 10, 350 feralia carmina. *nota figuram*: HOMER. 14 Chryses . . . raptae -vit solacia natae, *i. per hypallagen pro* rapta . . . solacia natae.

3 *passive et impersonaliter*: TER. Andr. 129 -etur (QVINT. inst. 1, 4, 28. APVL. met. 4, 33 maeretur, -etur, lamentatur diebus plusculis. SIDON. epist. 5, 14, 3 oratur, psallitur, -etur). SEN. contr. exc. 4, 1 super amissos tres liberos patri -endum sit (*cf. p. 900, 29*). 4, 5 lugendum est, -endum est (*cf. p. 899, 20*). QVINT. inst. 11, 1, 52 sententiolisne -endum erit? HIER. epist. 22, 18, 2 an non -endum est, non gemendum, cum (*cf. p. 899, 53*). VVLG. Zach. 7, 3 numquid -endum est mihi. MAR. MERC. subnot. 3, 2 ridendum ergo, immo -endum in te est, quod.

B ***translate*** *i. q. stillare* (*cf. p. 900, 45*): PRVD. perist. 10, 705 quem *sanguinem* plaga flerat (*i. effecit, ut stillaret sanguis*) roscidis livoribus.

part. praes. pro adi. **flēns,** -entis, *sed hic illic dubites an notio verbalis praevaleat*: PLAVT. Amph. 256 ad nos veniunt -es principes. VERG. Aen. 6, 427 infantumque animae -es. PROP. 3, 12, 31 thalamum Aeaeae -is fugisse puellae (STAT. silv. 4, 6, 105). 3, 20, 29 -i dominae. OV epist. 19, 75 vultus. MANIL. 5, 577 parentis. PLIN. nat. 34, 70 matronae. VAL. FL. 1, 527 sorores. STAT. silv. 5, 1, 160 maritum (APVL. met. 8, 8). Theb. 7, 71 catervae. MART. 1, 78, 3 amicos. 8, 44, 15 eunuchos. IVV. 7, 146 matrem. HIER. epist. 21, 21, 1 ecclesia. VVLG. num. 11, 10 populum. *substantivi vice*: PAVL. FEST. p. 163 querimonia -ium. TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 462 consolatione pauperum et humilium . . . et -ium. VVLG. iud. 2, 1 ascenditque angelus . . . ad locum -ium (2, 5). PRVD. cath. 7, 175 fautrix -ium.

part. perf. pass. pro adi. **flētus,** -a, -um; *mediali sensu fere i. q. -ens*: APVL. met. 7, 27 mater . . . -a et lacrimosa fuscaque veste contecta.

part. fut. pro adi. **flētūrus,** -a, -um: OV. met. 8, 291 -i vota coloni. VAL FL. 5, 138 -usque pater (*i. Mars*).

flētifer, -a, -um *a* fletus *et* ferre. *i. q. stillans*: AVSON. 325, 74 inque paventem gemmea -i iaculatur (*Myrrha*) sucina trunci.

flētus, -ūs *m. a* flere. GLOSS. pluraliter dicitur -i (*desunt nunc exempla*) et -us. *gen. plur.* -uum: APVL. met. 3, 7 AVSON. 452, 4 ANON. ad spons. Chr. Migne 18 p. 80, 5 AMBR. obit. Valent 5 HIER. adv. Pelag. 2, 22 vita Hil. 13 sit. et nom. p. 110, 27 VVLG. Is. 22, 5 PETR. CHRYS. serm. 20 p. 256[B] SALV. eccl. 2, 21 SIDON. epist. 3, 3, 5. *cum apice*: CARM. epigr. 1075, 4 flétibus. *de notione*: SERV. Aen. 6, 427 sane ploratus tantum lacrimarum est, planctus tantum vocum, -us ad utrumque pertinet, quae plerumque confundunt poetae (= ISID. diff. 1, 425). HIER. in Mich. 1, 1 *κλανθμόν*, id est -um, transtulerunt (sit. et nom. 110, 27). epist. 106, 54 sive ploratum sive planctum sive -um sive lacrimas dixerimus unus est sensus. GLOSS. -us *ὀδυρμός. κλανθμός. γόος.* lamentatio. luctus. lacrimas. hae(*?*) -us et gemitus. *legitur inde ab* ENN. *per totam latinitatem. frequentant* CIC. (*41ies*) VERG. (*12ies*) OV. (*21ies*) SEN. (*32ies in trag., 10ies in rell.*) LVCAN. (*10ies*), VAL. FL (*13ies*) SIL (*11ies*) STAT. (*36ies*) APVL. (*20ies, nonnisi in met*) TERT. (*10ies*) HIER. (*19ies*) VVLG. (*43ies*) AVG. (*15ies*). [*dubia vel corrupta*: LVCIL. 691 ACC. trag. 275 MANIL. 5, 221 LVCAN. 8, 53 QVINT. decl. 267 p 89, 14.]

i. q. ***lamentatio, ploratus,*** *planctus sim. fere ubique cum lacrimis necnon metonymice i. q. lacrimae ipsae dolorem tacitum exprimentes, praecipue apud poetas et* ECCL. (*opp.* risus, laetitia, gaudium): ENN. frg. var. 17 nemo me dacrumis decoret nec funera -u fecit. LVCIL. 691 nullo honore, ⟨lu⟩dis, -u (pletu *codd., corr. Iunius*) ⟨nullo⟩ nullo funere. CIC. Verr. 6, 163 -u . . . commovebare? (VERG. Aen. 4, 439 movetur -bus [SEN. Herc. f. 1274 AVSON 72, 3 HEGES. 5, 32]. ASCON. Mil. p. 36, 26 St. VAL FL. 4, 76. SVLP SEV. epist. 2, 16 in -us commoveo?). Mil 92 in nostro omnium -u nullam lacrimam aspexistis Milonis. Lig. 13 in nostrum -um irrumpes? de orat 2, 189 ut ad -um . . . deducatur (Brut. 332 ad -um . . . adducere. epist. 14, 1, 5 te in . . -um adducam. *aliter* VERG Aen. 4, 463 longas in -um ducere voces). Brut 290 risus *sint* cum velit, cum velit -us *sint*. Att. 11, 9, 3 -u prohibeor. 11, 15, 3 -u reprimor. 12, 15 *-ui* repugno. *al.* CORP I[2] 1213 (= CARM epigr. Engstr. 59) 4 monumentumque eius -u ac muneribus replent. CATVLL. 64, 242 in assiduos absumens lumina -us. 66, 63 68, 55 tabescere lumina -u. 99, 5. 101, 9 manantia -u (PETRON. 89 v. 16 -bus manant genae. IVV 15, 136 manantia -u ora). PVBLIL H 19 heredis -us sub persona risus est. CAES. civ. 2, 4, 3 -u excitati. VERG. georg. 4, 505 Aen. 4, 369 -u ingemuit. 9, 496 -u concussi (HIER epist. 1, 10, 3). TIB 1, 2, 76. 1, 8, 68 -u lumina . . . tument. 3, 10, 21 PROP. 1, 4, 23. 1, 16, 48 amantis -bus . . . differor invidia (CLAVD 18, 83). OV. epist. 15, 240 ne causam -us quaereret. met. 1, 584. 11, 419 -bus ora rigavit (SEN. Phoen. 441 irrigat -u genas. Tro. 411. 965 DRAC. Romul. 2, 132. 6, 95). trist. 3, 5, 12 osque madens -u (SEN. Phaedr. 1121 madent -u genae. OCTAVIA 692 STAT. Theb. 5, 728. 9, 41 CLAVD. rapt. Pros. 1, 268. 3, 442). Ib. 100 -u madidis . . . genis. Pont. 3, 1, 157. EPICED. Drusi 436 immensas -bus auxit aquas. LIV. 25, 37, 10 in . . . se proiecissent -us. 40, 12, 2 perfusum -u. PAVL. FEST. p. 77 implorare . . . est cum -u rogare. SEN. contr. 4 pr. 6 dictionem -u eius interrumpi. contr. exc. 8, 6 -us humanarum necessitatum verecunda execratio est. VAL. MAX. 8, 11 ext. 6. SEN. Tro. 449 deiectus et -u gravis. 765 -us aerumnas levat. dial. 6, 6, 1 si -bus fata vincuntur. 12, 2, 1 per hos exhaustos iam -bus domesticis oculos. 12, 4, 3 *natura* primum nascentium hominum -um (*i. vagitum*) esse voluit. epist. 99, 16 in -us . . . excitantur. OCTAVIA 117 fessa -u lumina. 270 renovare luctus . . . cum -u. LVCAN. 1, 506 revocare . . . maritum -bus (STAT. Theb. 4, 337). 6, 776 maestum -u manante cadaver. 7, 163 signa . . . rorantia -u. 8, 617 aeternam -u corrumpere famam. PETRON. 80, 3. 134 -u confusa (STAT. silv. 5, 3, 217). PLIN. nat. 11, 146. VAL. FL. 1, 643 mulcens mea pectora -u. 3, 704 nulli super Hercule -us? 5, 340 lumina rumpere -u. *al.* SIL. 6, 380 corda . . . mitescere -u. 13, 696 turbato -bus ore (APVL. met. 3, 9 -bus cuncta turbaverat). *al.* STAT. silv. 4, 7, 37 orbitas nullo tumulata -u. 5, 2, 10 quanto manarent gaudia -u. Theb. 2, 338 ora natare -bus. 2, 635 undantem -u galeam. 3, 681 -u signata genas. 5, 750 ne -u violate sacrum, ne plangite divos. 6, 384 os -u . . . tinc-

[Gudeman]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tus (DRAC. Romul. 2, 18 -u lumina tinguis). 7, 461 pectora -u... premunt. 9, 713 -uque genas violata. *al.* MART. 10, 26, 5 frigentia -bus ora. *al.* QVINT. inst. 5, 11, 38 -bus natos, laetitia defunctos prosequuntur. PS. QVINT. decl. 6, 4 litterae -bus tremulae. CARM. epigr. 1036, 6 (*saec. I*) obitum nostrum -bus usque luunt. APVL. met. 3, 7 misericordia -uum affectos. 3, 8 maesta -bus. 8, 20 de -u ac voce ipsius avum ... clamitantis. *al.* TERT. ieiun. 9 potum ... -u miscens utique pro vino. adv. Marc. 5, 11 p. 610 -bus flecti. pudic. 5 -u ingemiscunt. adv. Val. 24 p. 201 liquor... de Sophiae -bus fluxit. PORPH. Hor. carm. 1, 33, 2/3 elegiorum versus aptissimi sunt -bus. NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 8 -bus dolentes. FIRM. err. 22, 1 per numeros digestis -bus plangitur *simulacrum*. IVST. 12, 6, 8 in -us progressus. 23, 2, 11 regia ... -bus tam crudelis discidii impleta resonabat. ITIN. [Silv.] 36, 3 tantus rugitus et mugitus totius populi est cum -u. EVTR. 1, 15 -u ... superatus. HIL. myst. p. 7, 27 interpretatio autem nominis Cayn risus est, Abel autem -us. in psalm. 68, 12 *luctus* omnis affectus in -u est ... -us eius in parabolam profecit. ANON. Migne exhort. ad spons. Chr. 80, 5 -uum nostrorum infructuosum humorem. SERV. auct. Aen. 4, 437 -us pro verbis, id est verba flebilia (*metonymice*). AMBR. obit. Valent. 5 ubertatem -uum. 26 -bus meis lavi. 38 -us refrigerant pectus et maestum solantur affectum. PS. AMBR. laps. virg. 8, 34 -us oculorum. HIER. in Is. 22, 5 *Sion* vallis -uum. c. Lucif. 15 pedes domini -u perfunderem. epist. 16, 1, 1 *Ninive* -bus stetit. 39, 2, 1 hic liber -bus scribitur. 45, 3, 2 -bus paene caecata. 60, 1, 3 ut ad -us concitarent (CYPR. GALL. iud. 447 in -u). *saepe*. VVLG. gen. 35, 8 vocatum ... est 'nomen loci illius quercus -us'. 45, 2 elevavit vocem cum -u. IV reg. 20, 3 flevit... -u (I Esdr. 10, 1 Is. 38, 3). Iudith 7, 22 -bus lassati. Iob 16, 17 facies mea intumuit -u. psalm. 101, 10 potum meum cum -u miscebam (*cf. l. 80*). Is. 15, 3 omnis ululatus descendit in -um. 16, 9 plorabo in -u (Ier. 48, 5 plorans ... in -u). Ier. 22, 10 lugeatis super eum -u. 31, 9 in -u venient. Matth. 8, 12 ibi erit -us et stridor dentium (13, 42. 50. 22, 13. 24, 51. 25, 30 Luc. 13, 28). *al.* CLAVD. 15, 74 *vulgi* superbit -bus. 20, 43 (*per imag.*) lapidum -us. AVG. civ. 1, 6 p. 11 D. *al.* agon. 30, 32. CHROMAT. in Matth. 3, 3 lacrimarum -u. BACHIAR. repar. laps. 2 vacare -ui. PHYSIOGN. 78 facilis ad -um. PETR. CHRYS. serm. 20 p. 256[B] effusione -uum. SALV. eccl. 2, 21 infidelitatem -uum et intemperantiam gaudiorum. APON. 7 p. 139 meretrix -bus faciem ... depingens. *al.*

***iuncturae notabiliores*:** **a *verbales: pro subi.*:** cadere: STAT. Theb. 8, 163. cessare: CALP. decl. 10. conquiescere: CIC. dom. 101. consonare: IVL. VAL. 3, 19. contingere: OV. met. 13, 526. currere: PS. QVINT. decl. 6, 6 per ... vultus -us cucurrit. demorari: VVLG. psalm. 29, 6. desinere: APVL. met. 4, 24. destillare: DON. Ter. Hec. 385. erumpere: QVINT. inst. 6, 2, 7. exoriri: VERG. Aen. 5, 765. flectere: CIC. dom. 59 -us ... mentes oculosque flectebat. inflectere: TERT. anim. 1. insequi: SEN. Herc. O. 249. interpellare: CIC. Att. 12, 15. manare: LVCAN. 6, 776 STAT. silv. 2, 6, 89. oriri: LIV. 2, 40, 9. praepedire: TAC. hist. 3, 68 -u praepediente. refrigerare: AMBR. obit. Val. 38. sedare: PROP. 2, 16, 31. sonare: TIB. 2, 4, 37. tinguere: VAL. FL. 7, 483 STAT. Theb. 5, 304. **' *pro obiecto*:** abstergere: CIC. Phil. 14, 34. acuere: VAL. FL. 2, 172. addere: PACVV. trag. 269. adhibere: CIC. Tusc. 2, 55. admiscere: RVFIN. grand. vest. 13 p. 251. asperare: STAT. Theb. 7, 496. assumere: VVLG. Ier. 9, 10. audire: AMM. 29, 5, 12 VICT. VIT. 3, 26. auferre: SEN. Herc. O. 1272 APVL. met. 8, 17 APRING. in apoc. 21, 3/4. bibere: CARM. epigr. 1206, 4. cernere: STAT. silv. 5, 5, 11. cessare: CALP. decl. 10. ciere: VERG. Aen. 3, 345. cognoscere: VERG. georg. 4, 375. cohibere: VAL. MAX. 5, 1, 4. compescere: SEN. Herc. f. 1832 epist. 99, 27. comprimere: EPICED. Drusi 467 SIL. 6, 538 STAT. silv. 2, 6, 12. concitare: SEN. contr. 9, 6 (29), 8. conferre: SEN. dial. 6, 6, 1. coniectare: AVSON. 157, 32. contemnere: VICT. VIT. 3, 26. continuare: CELS. 6, 6, 14. corripere: OV. met. 6, 610. dare: CARM. epigr. 1813, 5. desorbere: SEN. Herc. f. 1285 detergere: DON. Ter. Hec. 385 CLAVD. 20, 375. differre: SEN. Herc. f. 1175. digerere: FIRM. err. 16, 3. ducere: PROP. 1, 15, 40. edere: PHAEDR. 1, 9, 3 CARM. epigr. 59, 10. effundere: VERG. Aen. 2, 271 VAL. FL. 7, 410. elicere: QVINT. decl. 316 p. 245, 8 HIL. trin. 10, 55. emeditari: APVL. met. 2, 27. exagitare: FIRM. err. 16, 3. excipere: LIV. 6, 3, 4 SEN. Tro. 799. excitare: CIC. Sest. 121 CATVLL. 39, 3. exorbere: IVV. 6, 276. exponere: ARNOB. nat. 4, 21. facere: PACVV. trag. 175 CATO or. frg. 9 CIC. S. Rosc. 24 *al.* COLVM. 10, 122 VVLG. Iudith 7, 18 act. 20, 37 ACT. Petr. 1. fatigare: QVINT. decl. 267 p. 91, 6. ferre: VERG. Aen. 4, 437. fingere: CLAVD. 18, 83. finire: VVLG. Iudith 6, 16. flere: ITALA Mich. 2, 4 (Weing.) flebitur -us (*θρηνηθήσεται θρῆνος*, VVLG. cantabitur canticum). *v. etiam p. 901, 53.* fovere: STAT. silv. 5, 1, 247. fundere: OV. met. 11, 672 SEN. apocol. 12 Thy. 967 Tro. 131 STAT. Theb. 12, 582. imitari: SEN. Tro. 717. incipere: APVL. met. 4, 24 ab inceptis -bus avocari. indicare: PVBLIL. P 39. infundere: LVCAN. 9, 59. inhibere: OV. trist. 5, 1, 56. lenire: HOMER. 18. miscere: OV. met. 4, 140 STAT. Theb. 9, 820. mittere: APVL. met. 11, 5. movere: CIC. de orat. 1, 226. omittere: SEN. Tro. 454. ostendere: VAL. FL. 7, 269. permiscere: SIL. 3, 152 CLAVD. 15, 228. proferre: CARM. epigr. 1075, 4 (*saec. I*). recontrare: POTAM. tract. 1 p. 1414[B] -us -bus recontrabat. reddere: SEN. Herc. O. 1872. referre: VERG. Aen. 4, 437. remittere: QVINT. decl. 267 p. 91, 6. renovare: FIRM. err. 3, 4. reprimere: CIC. rep. 6, 15. resorbere: SIL. 12, 594. retinere: CARM. epigr. 649, 1. rumpere: SEN. Tro. 785. siccare: CARM. epigr. 682, 10. simulare: APVL. met. 5, 11. sistere: OV. met. 14, 835 SEN. Phaedr. 1263. solvere: VAL. FL. 7, 383 STAT. Theb. 9, 635. sopire: FIRM. err. 16, 3. spernere: SEN. Phaedr. 855. supprimere: PROP. 4, 1, 113. suspendere: OV. fast. 4, 849. STAT. silv. 3, 2, 50 -us oculorum. tacere: AVG. civ. 1, 6 p. 11 D. tenere: OV. ars 3, 432. trahere: ARNOB. nat. 4, 21. videre: CIC. Planc. 76 SEN. Herc. O. 1268 QVINT. decl. 257 p. 52, 2. vincere: PROP. 3, 24, 27.

b *epitheta*: acerbus: SEN. Oed. 56. alternus: STAT. Theb. 5, 289. assiduus: CIC. dom. 59 Cluent. 16 CATVLL. 64, 242. 68, 55 STAT. Theb. 12, 49 GREG. M. in Ezech. 1, 7, 24. continuatus: CELS. 6, 6, 14. cruciabilis: AMM. 31, 15, 1. decorus: CLAVD. rapt. Pros. 2, 273. dignus: OV. met. 4, 693. diutinus: APVL. met. 4, 34. domesticus: SEN. dial. 12, 2, 1. dulcis: OV. Ib. 208. falsus: STAT. Theb. 9, 601. fraternus: CATVLL. 101, 9. gravis: PHAEDR. 1, 9, 3. immensus: OV. met. 10, 136 INSCR. christ. Rossi II p. 171, 29. immodicus: SEN. epist. 63, 2. impensus: PAVL. NOL. carm. 22, 117. inanis: VERG. georg. 4, 375 LVCAN. 4, 183 CAEL. AVR. chron. 1, 6, 182. ingens: VERG. Aen. 5, 765. internus: FVLG. aet. mund. 7. inutilis: LIV. 25, 37, 10. largus: VERG. Aen. 2, 271. 3, 344. 6, 699 SEN. Phaedr. 1263 LVCAN. 9, 59 SIL. 8, 79 HOMER. 331. longus: TAC. ann. 16, 31. lugens: HIER. epist. 22, 19, 3. lugubris: FIRM. math. 1, 7, 41. maerens: CIC. Tusc. 1, 30. maestus: PROP. 1, 5, 15 OCTAVIA 330. magnus, maximus: RHET. Her. 4, 52, 65 CIC. Verr. 6, 16, 3 Att. 10, 9, 2 epist. 14, 2, 2 CAES. Gall. 1, 32, 1 LIV. 22, 61, 3 TAC. ann. 14, 9 APVL. met. 8, 19 ACT. Petr. 1 CORP. I² 1924 (= CARM. epigr. 69). miser: TIB. 1, 4, 72 FIRM. math. 1, 7, 41. miserabilis: CIC. Brut. 90 LIV. 44, 45, 11. miserandus: CASSIOD. var. 3, 36, 1. modestus: STAT. Theb. 5, 28. muliebris: CIC. Tusc. 2, 57 LIV. 5, 40, 3. 25, 37, 10. multus: TAC. ann. 1, 40. patrius: HOMER. 18. pius: STAT. silv. 5, 1, 32 Theb. 6, 196 7, 529 PRVD. perist. 4, 193. plurimus: SVET. Otho 12. profusus: OV. met. 11, 657. publicus: LIV. 30, 44, 5. saevus: PROP. 3, 16, 8. serus: OV. met. 11, 672. solitus: AMM. 19, 1, 11. suavis: FVLG. myth. 3, 8. subitus: SEN. Thy. 967 CLAVD. rapt. Pros. 1, 268. supremus: PRVD. cath. 9, 44. tacitus: LIV. 3, 47, 4 APVL. met. 9, 38 AMM. 22, 9, 4. tener: CLAVD. 3, 95. 20, 375. tepidus: OV. met. 4, 674. uber: SEN. Med. 388 APVL. met. 6, 2. 8, 13 AVG. civ. 20, 17 p. 445 D. VICTRIC. 1. ululabilis: AMM. 29, 5, 12. vanus: STAT. Theb. 12, 582. varius: CARM. epigr. 1404, 7. violentus: AVG. epist. 151, 3.

c *iuxta posita*: clamor: CAES. Gall. 5, 33, 6. APVL. met. 8, 17 -u cum clamore. concursatio: LIV. 5, 49, 3. compunctio cordis: APRING in apoc. 22, 14. deprecatio: EVTR. 1, 15. dolor: CIC. Att. 11, 7, 6 FRONTO p. 234, 11 N. *adde* STAT. silv. 5, 5, 61 dicere legem -bus aut fines audet censere dolendi. eiulatus: HIER. epist. 46, 1, 3. gaudium: AVSON. 157, 32. AVG. in psalm. 145, 1 -us sine gaudio. VICTRIC. 1 SALV. eccl. 2, 21 SIDON. epist. 3, 3, 5. gemitus: CIC. S. Rosc. 24 SEN. suas. 6, 21 LVCAN. 7, 680 VAL. FL. 7, 458 QVINT. inst. 11, 1, 84 HIER. epist. 60, 1, 3 AVG. civ. 22. 8 p. 575 D. epist. 3, 1. 151, 3 PS. ARNOB. confl. 1, 14. ieiunium: VVLG. II Macc. 13, 12. lacrimae: SEN. Herc. O. 1265 PS. QVINT. decl. 15, 12 TAC. ann. 14, 33. 15, 16 HIL. myst. p. 15 VVLG. Malac. 2, 13 II Macc. 11, 6 RVFIN. Greg. Naz. orat. 19 p. 135, 1 SVLP. SEV. epist. 2, 16 EPIST. pontif. Migne 20, 655[A] APRING. in apoc. 21, 3/4. lacrimatio: VVLG. Tob. 3, 22. laetitia: HIER. epist. 60, 6, 1. lamentatio: CIC. Tusc. 1, 30 SEN. contr. 1, 5, 1 VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 SEN. epist. 63, 2 APVL. met. 8, 13. 11, 5 PORPH. Hor. carm. 1, 34, 14/16 VVLG. Iudith 6, 14 RVFIN. Greg. Naz. orat. 13 p. 251, 18. SVLP. SEV. dial. 1, 15, 4 (*de bestia*). 3, 12, 2 BACHIAR. repar. laps. 2. lamentum: PACVV. trag. 175 AMM. 25, 5, 1 VVLG. Ier. 9, 10. luctus: VVLG. Esth. 14, 2 Ier. 31, 15 Bar. 4, 11. maeror: SIL. 13, 582. maestitia: LIV. 30, 44, 4. miseratio: ARNOB. nat. 2, 5. misericordia: CIC. de orat. 2, 189 CAES. civ. 2, 12, 4. mugitus: LIB. pontif. p. 134, 5. orbitas: CIC. Brut. 90. oscula: SEN. Tro. 799. pallor: SIL. 13, 582. planctus: SEN. apocol. 12 Tro. 78. 131 LVCAN. 3, 757 STAT. silv. 5, 5, 11 VVLG. Ioel 2, 12. plangor: APVL. met. 7, 26. ploratus: LACT. opif. 3, 2. preces: CAES. civ. 2, 4, 3 VERG. Aen. 3, 599 APVL. met. 10, 6 TERT. pudic. 5 NOVATIAN. Cypr. epist. 30, 6 CLAVD. 28, 256 SVLP. SEV. chron. 1, 52, 2. questus: LIV. 22, 61, 3. risus: SEN. dial. 5, 35, 3 TERT. adv. Marc. 4, 14 p. 462 adv. Val. 15 p. 195 HIL. myst. p. 7, 27 AVG. civ. 1, 6 p. 11 D. 21, 14 p. 517. rixa: TIB. 2, 4, 37. singultus: VAL. FL. 6, 738. ululatus: FIRM. err. 3, 4. 16, 3 VVLG. Iudith 7, 18 Esth. 4, 3. vagitus: STAT. silv. 2, 1, 105. votum: VAL. FL. 2, 145. vox: APVL. met. 8, 20.

Gudeman.

flēveo *v.* fleo *p. 898, 77.* **fleum-** *v.* phlegm-.

flexanimus, -a, -um [*a* flectere, flexus *et* animus. *Th.*]. **1** *sensu activo, i. q. animum flectens*: PACVV. trag. 177 (CIC. de orat. 2, 187 NON. p. 113, 24) o -a atque omnium regina rerum oratio! MART. CAP. 9, 906 Orpheus, Amphion Arionque ... -um pariter edidere concentum. *coniectura valde probabili restitutum est his locis*: CATVLL. 64, 330 quae tibi flexo animo mentis perfundat amorem *codd.* (te -o

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

m. p. amore *Lachmann*, tibi -o mentem p. amore *Muretus*). APVL. flor. 3 p. 10 *Hyagnis solus fuit* cantus canere, nondum quidem tam infixa anima sono nec tamen pluriformi modo *eqs.* (*sic F*, tam -o sono nec tam pl. m. *Lipsius, cf. Leo, Archiv 12, 97*). **2** *sensu passivo i. q. perturbato animo* (*cf.* GLOSS. V 641,65 -a, flexa): PACVV. trag. 422 (CIC. div. 1, 80 [flexa (*vel* flexi) anima *codd.*] *cf.* VARRO ling. 7, 87) -a tamquam lymphata aut Bacchi sacris commota.

flexentēs *v.* flexuntes.

flexibilis, -e [*a* flectere, flexus. *Th.*]. *i. q. facile flectitur*: GLOSS. II 317, 34 *εὔκαμπτος* -is. II 72, 42 -e *εὐκαμπές*. *compar.*: PHYSIOGN. 6 p. 10, 1 (*v. l. 25*). *de usu: sermoni pedestri magis conveniens,* flexilis *poetis usitatum.*

1 *i. q. facile curvatur, cum notione mollitiae, teneritatis*: **a** *corporalia*: LABER. mim. 118 cur cum vigebam membris praeviridantibus... non -em (flexilem *Bücheler*) me concurvasti, ut carperes? (*cf.* GREG. M. moral. 19,50 p. 130^{C} dum aetatis augmento proficiunt *homines*, quasi -es crescunt). MAECEN. carm. frg. 4,2 ades *Cybele* et sonante typano quate -e caput! Ov. am. 3, 3, 29 nobis (*i. viris*) -es curvantur Apollinis arcus. met. 10, 99 vos quoque, -es hederae, venistis (flexipedes *voluit Turneb. collato* SERV. ecl. 4, 19). SOL. 52, 10 *Indorum* plurimi ... -bus (plexibilibus *A*) libris circumdati. LACT. opif. 5, 13 p. 21, 22 molle ac -e membrum (*proboscis elephanti*). 8, 8 p. 29, 12 ut ... haberent *aures* aptam simul ac -em firmitatem. 10, 23 p. 37, 11 articulorum parium curvatura -is. AMBR. hex. 6, 9, 74 p. 260, 5 -e genu. PHYSIOGN. 6 p. 10, 1 (*v. l. 11*) *capillus femininus* -ior ac mollior. 54 p. 74, 8 *ὑγρὸν* autem in corporibus Graeci molle quidem et -e ... videri volunt. SIDON. epist. 2, 9, 8 antro in hemisphaerii formam corylis -bus intexto. GREG. M. in Ezech. 2, 3, 6 p. 961^{A} viriditas ... adhuc -is *herbae* pede concalcabatur timoris. **b** *incorporalia*: CIC. Mil. 42 nihil est tam molle, tam tenerum, tam aut fragile aut -e, quam voluntas erga nos ... civium. Lael. 93 quid ... potest esse tam -e, tam devium quam animus eius, qui ad alterius ... voluntatem ... convertitur (SEN. epist. 50, 6 animus accipit formam -is et omni umore obsequentior). Brut. 274 nihil tam tenerum quam illius (*M. Caelii*) comprensio verborum, nihil tam -e. SEN. dial. 4, 36, 6 avaritiam, durissimum malum minimeque -e, ira calcavit (*cf.* MART. BRAC. ira 2 p. 43^{D}). PLIN. epist. 1, 16, 1 laudabam eius (*Saturnini*) ingenium ... antequam scirem quam varium, quam -e, quam multiplex esset. SERM. Arrian. frg. I 7 p. 612^{A} de tua (*i. dei*) magna et -i pietate. AVG. serm. ed. Mai 72, 1 p. 141 luxuriatur ... in frondibus luxu -i fecunditas pronuba.

2 *i. q. facile regitur cum notione oboedientiae*: **a** *incorporalia*: CIC. de orat. 3, 176 nihil est ... tam tenerum neque tam -e neque quod tam facile sequatur quocumque ducas quam oratio (orat. 52 est oratio mollis et tenera et ... -is). Att. 10, 11, 1 nihil *ὕποπτον in epistula tua*, nihil fallax, nihil non -e ad bonitatem. PANEG. 10 (4), 35, 3 *populi Romani vis et magnitudo*, cum ad nutum *principis* -is et tenera ducatur *eqs.* **b** *corporalia*: LAVS PIS. 53 *auriga* succutit arte -es rictus. PHILARG. Verg. georg. 3, 165 mobilis pro -is (*aetas vituli i. e. vitulus*). **c** *homines*: PLIN. paneg. 45, 5 -es quamcumque in partem ducimur a principe atque ... sequaces sumus. ANIAN. Chrysost. hom. 8, 1 p. 1052 *magi* ad cuncta acta oboedientes ... atque -es.

3 *i. q. mutabilis, mobilis, cum notione inconstantiae*: **a** *vox*: CIC. de orat. 3, 217 aliud *vocis genus sibi sumat* miseratio ac maeror: -e plenum interruptum flebili voce. nat. deor. 2, 146 *iudicatur genus vocis* grave, acutum, -e, durum. QVINT. inst. 11, 3, 15 *qualitas vocis* dura et -is *est*. 11, 3, 40 vox facilis, magna, beata, -is *eqs.* [11, 3, 64 miseratione flexa et flebilis (flexibilis *B*) *vox sit.*] **b** *corporalia*: CIC. nat. deor. 3, 92 materiam ... rerum ... totam esse -em et commutabilem. **c** *spectat ad animum*: CIC. epist. 2, 7, 2 -es hominum voluntates. ad Brut. 1, 18, 4 videtur ... esse indoles (*in Octavio*), sed -is aetas multique ad depravandum parati. AMM. 15, 5, 25 dux fle⟨xi⟩bilis (*v. s. v.* flexilis *p. 906, 53*). 30, 5, 5 *Probus* ipse ... -em sequebatur atque transversum *imperatorem*. HEGES. 3, 18, 3 vices rerum humanarum varias atque -es mirabantur.

iuxta posita: commutabilis: CIC. nat. deor. 3, 92 (*v. l. 59*). devius: CIC. Lael. 93 (*v. supra l. 31*). fragilis: CIC. Mil. 42 (*v. supra l. 30*). mollis: CIC. Mil. 42 (*v. l. 30*). orat. 52 (*v. supra l. 44*). LACT. opif. 5, 13 (*v. supra l. 22*). PHYSIOGN. 6 p. 10, 1 (*v. l. 25*). 54 p. 74, 8 (*v. supra l. 26*). oboediens: ANIAN. Chrysost. hom. 8, 1 (*v. l. 51*). tener: CIC. Mil. 42 (*v. supra l. 30*). de orat. 3, 176 (*v. l. 42*). Brut. 274 (*v. supra l. 34*). orat. 52 (*v. l. 44*). PANEG. 10 (4), 35, 3 (*v. supra l. 47*). varius: HEGES. 3, 18, 3 (*v. l. 65*). *nota*: CIC. Mil. 42 aut fragile aut -e (*v. supra l. 30. cf. p. 897, 57*). LACT. opif. 8, 8 p. 29, 12 -em firmitatem (*v. l. 23. cf.* PLIN. nat. 11, 216 *p. 906, 35*). *compos.*: inflexibilis.

adv. **flexibiliter:** AVG. quaest. hept. 2, 18 p. 101, 9 (= EVGIPP. exc. Aug. p. 352, 2) *cor* induratum, quia non -r consentiebat, sed inflexibiliter resistebat.

flexibilitās, -tis *f. a* flexibilis. *i. q. natura flexibilis.* SOL. 52, 36 circumferunt *tauri Indici* cornua -e (*sic N*, flexilitate *class. II*) qua volunt (*cf.* ISID. orig. 12, 1, 29 [*v. p. 906, 5*]; cornua mobilia PLIN. nat. 8, 74). CASSIOD. var. 5, 42, 1 peruncta corporum -e luctantur *athletae.* *animi*: AVG. c. Secundin. 19 p. 933, 12 quaero, in ista natura unde sit quaedam vel fragilitas vel -s. VEN. FORT. virt. Hil. 10, 28 linguam rigentem -e et facilitate vocis aptavit *Hilarius.* *in gramm.*: VLT. SYLL. gramm. IV 239, 36 quoniam ... primae verborum syllabae in fundamento, non in declinationis -e consistunt *eqs.* *nota*: ISID. orig. 12, 1, 29 *tauri Indici* caput circumflectunt -e qua volunt (*v. p. 905, 82*).

flexilis, -e [*a* flectere, flexus. *Th.*]. *de notione*: GLOSS. V 201, 21 -is qui cito flectitur, id est flexibilis. *comparat. per* magis *circumscriptus*: PLIN. nat. 16, 231 (*v. infra l. 25*). *de usu: cf. p. 905, 12.* PLIN. nat. *hoc vocabulo utitur*, flexibilis *non habet.* [*loci dubii*: Ov. am. 1, 14, 26 quam se praebuerunt ferro patienter et igni *crines*, ut fieret torto nexilis (*vulg.*, rexilis *P*, textilis *S*, flexilis *multi codd.*) orbe sinus. AMPEL. 8, 24 ibi est Nilus fluvius aere factus plexilis in cubitis trecentis (plexilis *cod.*, flexilis *coniecit B. A. Müller in schedis, interpretatus vocab. graec.* *καμπτόμενος*).]

1 *i. q. facile curvatur* (SERV. Aen. 3, 384 'lentandus tibi remus est' id est flectendus: unde 'lentum vimen' dicimus, id est -e. *cf.* GLOSS. IV 77, 43 *et* 442, 38): VERG. Aen. 5, 559 it pectore summo -is obtorti per collum circulus auri (*idem fere* CYPR. GALL. gen. 1291 AVSON. 355, 10). Ov. met. 5, 383 opposito ... genu curvavit *Cupido* -e cornum (AMM. 25, 1, 13 tendebant ... -es arcus). PLIN. nat. 11, 1 non tota incisurae ambiente ruga, sed in alvo aut superne tantum imbricatis -i vertebris (*de insectis agitur*). 16, 75 *betulla* circulis -is (16, 209 *crates*. 16, 219 *lignum ulmi et fraxini*. 16, 227 omnia *ligna*, quae lenta diximus. 16, 229 *fagus* sectilibus lamnis in tenui). 16, 231 *pars arboris* propior radici minoribus magisque -bus maculis. 36, 195 excogitato vitri temperamento, ut -e esset *eqs.* VAL. FL. 5, 585 *Aron* cui chlamys et multa spirat coma -is aura. AVIEN. Arat. 237 serpens ... dehinc elabitur ... -is (ENNOD. opusc. 2, 54 p. 304, 16 -is coluber). orb. terr. 843 *Taurus mons* -is aëra pulsat. AMM. 22, 4, 6 pluma et -es lectuli. CLAVD. 5, 358 coniuncta per artem -is inductis animatur lamina membris. PRISC. periheg. 378 -is hinc (*i. ab Ausonia*) pontus convertens vergit ad ortus. 405 latior at tellus (*Peloponnesus*), folium ceu -e, circum cingitur aequoribus. 816 -is et Cydnus *est.* *cum nomine qualitatis coniunctum*: PLIN. nat. 11, 216 auriculae ac nares ... -i mollitia, naturae providentia, ne frangerentur. 16, 228 Gallica *fraxinus* vero etiam ad currus -i levitate (*Detlefs.*, flexibili vita *codd.*).

2 *i. q. se flectit, versat*: MANIL. 5, 695 *Arctos* nunquam tincta vadis, sed semper -is orbe.

3 *i. q. flexus, curvatus*: GERM. 683 in undis est ... Argoae ... ratis, qua -e signum in puppim formatur (*Arat. phaen. 688 πρύμνης δ' ὅσον ἐς περιαγήν*). PLIN. nat. 16, 231 (*v. supra l. 24*). APVL. met. 6, 1 *Psyche* videt spicas frumentarias in acervo et alias -es in corona. SIDON. epist. 2, 2, 4 vis undae ... -is plumbi meatibus ... singultat. 3, 3, 5 -ium lamminarum vincla diffibulant. carm. 16, 80 cum solis torridus ignis -bus rimis sitientes scriberet agros (*cf.* epist. 2, 2, 1 *v. p 911, 48*). 23, 327 ministri ... manus iubas ... tortas cogunt -bus latere nodis.

4 *i. q. mobilis, mutabilis* (SERV. auct. georg 3, 165 mobilis -is): **a** *corporalia*: SEN. dial. 8, 5, 4 *natura* sublime fecit ei (*homini*) caput et collo -i imposuit. PLIN. nat. 11, 177 quibus *animalibus* cervix et multis vertebratisque orbiculatim ossibus -is ad circumspectum articulorum nodis iungitur. **b** *spectat ad animum*: AMM. 15, 5, 25 ut ad imperatoris novelli ... sensum ... dux -is (*Petschenig*, flebilis *M V*, flexibilis *Bentley*) verteretur. **c** *verbum*: PAVL. NOL. carm. 24, 239 me referre -is verbi pedem oportet ad Ionan.

? **flexilitās,** -tis *v. supra p. 905, 81.*

flexiloquus, -a, -um *a* flectere, flexus *et* loqui. *i. q. obscure, perplexe loquens.* CIC. div. 2, 115 oraculis Chrysippus ... volumen implevit ... partim -is et obscuris, ... partim ambiguis. AMM. 18, 5, 6 *Antoninus* non -is ambagibus vel obscuris ... in rem publicam ferebatur. 31, 2, 11 *Huni* -i et obscuri.

flexio, -ōnis *f. a* flectere. *de genere*: NON. p. 207, 10 flexus genere masculino, feminino Cicero (*affert locum* orat. 59 *v. infra l. 78*). *de usu: apud* CIC. *de voce*, QVINT. inst. *non habet, sed* flexus *vocabulo eadem significatione utitur.* **1** *spectat ad vocem: i. q. variatio vocis*: CIC. de orat. 3, 98 quanto molliores sunt et delicatiores in cantu -es et falsae voculae quam certae et severae. leg. 2, 39 ut ... cervices oculosque pariter cum modorum -bus torqueant. orat. 57 alter alteri (*Demosthenes et Aeschines*) obicit vocis -es (*sic cod.*, inflexiones NON. p. 207). PLIN. nat. 11, 271 hinc (*ex varietate vocis singulorum hominum*) tot cantus et moduli -esque. LACT. opif. 10, 15 p. 35, 14 lingua innumerabiles cantuum -es et varios sonorum modos exprimit. HIER. adv. Iovin. 2, 8 p. 297^{B} auditus vario organorum cantu et vocum -bus (*sic Veron.*, inflexionibus *vulg.*) delinitur.

2 *spectat ad corporalia*: **a** *i. q. via (aut pars viae) flexa*: CIC. Pis. 53 quae deverticula -esque quaesisti? ARNOB. nat. 2, 25 p. 69, 5 *discit equus* agnoscere in curriculo -es. **b** *i. q. actio flectendi*: CIC. orat. 59 *orator* trunco ... toto se ipse moderans et virili laterum -e (*locus laudatur a* QVINT. inst. 11, 3, 122). ARNOB. nat. 3, 13 p. 120, 18 *caput* ad cervicum necessarias -es consertionibus verticularum atque ossea substructione fulciri. CAEL. AVR. chron. 5, 2, 30 formicatio eorum articulorum qui tanguntur *arthritide* et difficilis -o. **c** *i. q. pars corporis flexa*: LACT. opif. 11, 17 p. 42, 9 voluminum *intestinorum* -es in se saepe redeuntes.

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3 *spectat ad grammaticam, i. q. declinatio*: PRISC. gramm. II 185, 13 ab *nominativo* facta -e nascuntur obliqui casus.

flexipedēs *nom. acc. plur. a* flectere, flexus *et* pes. *i. q. flexo pede i. e. cauli.* SERV. ecl. 4, 19 errantes hederas: passim vagantes; unde antiqui lyrici dixerunt -es hederas. *hinc Turneb. restituendum putavit* OV. met. 10, 99 *v. p. 905, 19.*

*?***flexivice**. *sic corrupte* PACVV. trag. 152 (NON. p. 260, 12) nihil coniectura quivi interpretarier quorsum -e contenderet (*coniecerunt* flexivia dictio *Grotius*, flexidica voce ea *Ribbeck*, flexibilem sermonem *Leo*).

flexo, -āvī, -ātum, -āre [*a* flectere, flexus. *Th.*]. *i. q. curvare* (PRISC. gramm. II 429, 24 *frequentativa* plerumque a supinis derivantur mutatione extremae u in o, ut scriptu scripto ... flexu flexo. SACERD. gramm. VI 491, 31 xo primae coniugationis verba xavi facient: -o -avi, aut -xui; enexo, enexas, enexui). CATO agr. 49, 2 vineam *translatam* statuito, alligato -atoque, uti fuerit (*idem* PLIN. nat. 17, 198). [*derivatum prov.* fleinar. *M.-L.*]

flexōsus *v.* flexuosus. **flextabula** *v.* flaxtabula.

flexuntēs *m. plur.* [*num cf. sit c.* flectere, flexus *non apparet. Th.*]. *de formis variis v. l. 21. 28.* VARRO frg. Serv. auct. Aen. 9, 603 equites apud veteres flexuntae (*sic cod. F*) vocabantur. PLIN. nat. 33, 35 *equites* celeres sub Romulo regibusque sunt appellati, deinde -es (*sic cod. B*, flexumentes *codd. recc.*), postea trossuli. GRAN. LIC. p. 3, 1 Flem. appellat⟨i⟩ -es a genere pensilium (pniidilium *cod.*) quod ... vocabant ... *ἐφίππιον* (*lacunosa*). GLOSS. V 22, 34 fluxuas equitis quoddam genus ab ornamento equi quod fluxum vocant. 69, 30 fleuas equitus quodam genus ab ornamento equi quod flexum vocant. HESYCH. 248, 599 *φλεξεντιής· ἱππικὴ τάξις παρὰ Ῥωμαίοις.*

flexuōsē *v.* flexuosus.

flexuōsitās, -tis *f. a* flexuosus. *i. q. natura flexuosa, curvata.* GROM. p. 342, 9 lapis, qui -em limitis ostendit.

flexuōsus, -a, -um [*a* flexus. *Th.*]. *de comparatione: compar. non legitur, superlativum habet* PLIN. nat. 11, 200 (*v. l. 39*). *formam* flexosus *praebet*: OPT. PORF. carm. 4, 2 *v. l. 40.*

I *i. q.* ***curvatus, cum multis flexibus:*** **A** *corporalia:* **1** *variae res*: CATO agr. 33, 1 vitem bene nodatam deligato recte, -a uti ne sit. SEN. nat. 2, 58, 2 quare oblique fertur *ignis*? quia spiritu constat, spiritus autem obliquus est -usque. PLIN. nat. 11, 200 homini ... *intestina* -issimis orbibus. PLIN. epist. 5, 6, 36 post *platanos* acanthus hinc inde lubricus et -us. OPT. PORF. carm. 4, 2 pagina flexoso tramite vota notat. HIER. epist. 24, 3, 2 aurum colli ... murenulam vulgus vocat, quod ... metallo in virgulas lentescente quaedam ordinis -i catena contexitur (ISID. orig. 19, 31, 14). AMM. 23, 6, 86 *guttae roris* vespertini -os et rutilos *lapillos faciunt* MACR. sat. 1, 17, 67 ea (*i signa feminarum*) cingit -o volumine draco. SERV. Aen. 5, 251 Maeandro duplici: -o; ... erat in chlamyde -a et in se remeabilis purpura COMMENT Lucan. 1, 154 terruit obliqua: -a, ita enim fulgur apparet. MART. CAP. 8, 838 Draco ... -us illabitur (*de sidere, item* SCHOL. Germ. Sang. p. 116, 19 -o corpore *Serpens i Draco* [= SCHOL. Arat. p. 187 M |. *ibid. iterum*). GREG. TVR. Mart. 4, 1 in illis interaneorum -is recessibus. *adde: de hominibus*: APVL. met. 10. 29 saltaturi ... inerrabant ... in orbem rotatum -i. **2** *partes terrae*: COLVM. 8, 17, 5 multi putant ... -os in lateribus *vivarii* specus esse fabricandos. PLIN. nat. 5, 98 torquetur itaque *Taurus mons* collisus inter haec claustra et tamen victor -us evadit (*cf.* MART. CAP. 6, 683). AMM 22, 15, 30 sunt syringes subterranei quidam ⟨et⟩ -i secessus *in Aegypto.* 27, 12, 11 per silvarum profunda et -os colles ... delitescentes *Papa, Cylaces, Arabannes.* PROB. Verg. georg. 4, 371 Eridani sive Padi ... ripae -ae ut cornua sunt. SIDON. epist. 2, 2, 18 lacus ipse, qua dexter, incisus -us nemorosusque, qua laevus, patens herbosus aequalis. PASS. Perp. 10 coepimus ire per aspera loca et -a (*διὰ τραχέων καὶ σκολιῶν τόπων*).

B *itinera*: **1** *proprie*: **a** *in corpore humano*: CIC. nat. deor. 2, 144 -um iter *auditus* habet, ne quid intrare possit (CELS. 8, 1, 6 in aure ... primo rectum et simplex iter procedendo -um fit. ARNOB. nat 3, 18 p. 124, 13 *aures* -is tramitibus perforatas. POMER. 3, 6, 4 per -os aurium meatus). VEN. FORT. vita Germ. 45, 126 venarum -i rivuli. **b** *aquarum*: VAL. MAX. 8, 7, 3 -os fossarum ambitus Aegyptiorum senum discipulus lustrabat *Plato.* PLIN. nat. 5. 110 Lydia ... perfusa -is Maeandri amnis recursibus. CET. FAV. 6 p. 293, 21 si longius de monte ducitur *aqua*, saepius -as planities facies. AMM. 15, 11, 17 *Rhodanus* emensus -a spatia. CLAVD. 12, 12 Mincius. VIB. SEQ geogr. p. 149, 28 Maeandros ... tam -us est, ut in sese recurrat. MART. CAP. 1, 14 *amnis* -is ... anfractibus errabundus. 6, 667 aestuarium. **c** *in terra*: APVL. met. 9, 11 propellor ad incurva spatia -i canalis (*circa molam*). SOL. 5, 24 flamma ... -is excessibus vagabunda (AMM. 24, 4, 10). ARNOB. nat. 2, 20 p. 64, 25 (*de loco in tellure effosso*) adeatur inflexibus -is. MAR. VICTORIN. gramm. VI 60, 3 intortum et -um iter labyrinthi (*cf.* AMM. 14, 2, 9 per -as semitas ad summitates collium evadebant *latrones.* 27, 2, 3 tramites). AMM. 17, 10, 6 circuitus longos et -os. 29, 5, 44 angustiis. SIDON. carm. 23, 394 compendia -a metae. **d** *linea*: BALB. grom. p. 99, 4 linearum genera sunt tria, rectum, circumferens, -um. p. 99, 6 -a linea est multiformis, velut arvorum aut iugorum aut fluminum (*inde* p. 103, 7. 10. 11. 104, 3. 4. 8. 11 GROM. p. 342, 19 PS. BOETH. grom. p. 408, 13. 21. 410, 11. 18. 19. 411, 7. 414, 27). **e** *siderum*: MACR. sat. 1, 17, 31 -um iter pergit *Sol* (*καθ' ἕλικας κινεῖται*). 1, 17, 62 draconem Apollo, id est -um iter suum ... confecisse memoratur. 1, 17, 69 draconis effigies -um iter sideris monstrat (SCHOL. Germ. Sang. p. 232, 6 [= SCHOL. Arat. p. 287 M.] sol ... fertur ... -o draconum meatu inaequalis). 1, 19, 18 iter utriusque sideris (*i. solis et lunae*) -um. **2** *translate, de doctrina, moribus sim.*: HIL. trin. 9, 41 p. 313[B] affer ..., haeretice, -ae doctrinae tuae inevolubiles quaestiones. AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 7 p. 23, 19 non -a itinera te sequuntur, sed solus ad te potest iustitiae trames pervenire. RVFIN. patr. 1, 6 p. 310[A] subtilem et -am ... intelligentiam. SCHOL. Hor. carm. 2, 11, 7 gloss. lascivos amores: -os (*prave, ad* carm. 1, 36, 20 lascivis hederis *pertinere putes*). PRVD. cath. 6, 143 o tortuose serpens, qui mille per Meandros fraudesque -as agitas quieta corda! (SIDON. epist. 5, 13, 2 -a calumniarum fraude). OP. imperf. in Matth. 3 p. 647 *Domini vias* factas esse desertas et -as.

C *actiones*: CELS. 1, 2, 6 melior recta, quam -a *ambulatio.* PLIN. nat. 2, 67 sol deinde medio fertur *signifero* inter duas partes -o draconum meatu inaequalis (5, 3 affunditur autem aestuarium e mari -o meatu. 16, 128 aliis *arboribus* recto meatu *radices serpunt*, ut lauro, oleae, aliis -o, ut fico). 3, 5 *oceanus* resistentes *terras* quoque -o litorum anfractu lambit. 9, 73 haec omnia (*animalia, pisces*) -o corporum impulsu ita mari utuntur, ut serpentes terra. 10, 73 volucrum soli hirundini -i volatus. AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 2 p. 20, 15 cervorum cursus directior, vulpiculae -us. AVG. in psalm 130, 2 p. 1705[A] quorum semitae pravae et -i gressus sunt (PETR. CHRYS. serm. 174 p. 654[A] gressibus -is *serpentis*). VAL. CEM. hom. 1, 5 p. 694[D] in gyrum ducti *equi* -is gressibus membra componunt.

II *i. q.* ***flexibilis, quod flecti potest:*** GARG. MART. pom. 3, 2 tenuis illis (*i. amygdalis*) stilus et -us est. LACT. opif. 11, 7 p. 39, 21 *gurgulio* constat ex ossibus -is ac mollibus. NON. p. 338, 4 lentum: -um (*allatis* VERG. ecl. 5, 16 *et* georg. 1, 265). CHALC. transl. p. 44[E] addita est crurum quoque et bracchiorum porrigibilis et -a substantia (*ἐκτατά τε κῶλα καὶ καμπτά*). SERV. Aen. 3, 31 lentum vimen: molle et -um. *de poeta*: SIDON. epist. 8, 11, 7 in alcaico *metro* -us *erat Lampridius.*

ntr. pro subst. **flexuōsum,** -ī. PALLAD. 12, 9 quidam lapides inserunt inter -a radicum *vitium.* AMM. 27, 5, 4 antequam ad dirupta venirent et -a *montium.*

adv. **flexuōsē:** PLIN. nat. 18, 357 pluviae etiam *nuntius est*, si in lucernis fungi, si -e volitet flamma. ENNOD. opusc. 3, 21 p. 336, 9 -e serpens fluvius (*Padus*).

iuxta posita: asper: PASS. Perp. 10 (*v. p. 907, 61*). inaequalis: PLIN. nat. 2, 67 (*v. l. 19. cf. l. 6*). intortus: MAR. VICTORIN gramm. VI 60, 3 (*v. p. 907, 78*). lubricus: PLIN. epist. 5, 6, 36 (*v. p. 907, 40*). mollis: LACT. opif. 11, 7 p. 39, 21 (*v. supra l. 31*). SERV. Aen 3, 31 (*v. supra l. 34*). obliquus: SEN. nat. 2, 58, 2 (*v. p 907, 38*). COMMENT. Lucan. 1, 154 (*v. p 907, 47*). remeabilis in se: SERV Aen 5, 251 (*v. p. 907, 45*). subtilis: RVFIN. patr 1, 6 p. 310[A] (*v. supra l. 11*). tenuis: GARG. MART. pom. 3, 2 (*v. supra l. 30*).

opposita: aequalis: SIDON. epist. 2, 2, 18 (*v p 907, 60*). directus: AMBR. in psalm. 118 serm. 2, 2 p. 20, 15 (*v supra l. 25*). rectus: CATO agr 33, 1 (*v. p. 907, 36*). CELS. 1, 2, 6 (*v. supra l. 17*) 8, 1, 6 (*v. p. 907, 65*). PLIN. nat. 16, 128 *v supra l. 20*). ARNOB. nat. 2, 20 p. 64, 25 (*v. p. 907, 77*). simplex: CELS. 8, 1, 6 (*v. p. 907, 65*).

flexūra, -ae *f.* [*a* flectere. *Th.*]. *i. q. curvatura, quod rotundum, flexum est.* [*loci dubii*: OPT. PORF. schol. carm. 8 virgula ... quae habet inflexuram quasi P litteram Graecam (*sic cod.*, in flexura *Müller*).

1 *significat res*: **a** *i. q curvata superficies rerum rotundarum*: LVCR. 4, 336 latuscula ... speculorum assimili lateris -a praedita nostri. SEN. Thy. 796 Hesperiae -a rotae (*i. lunae*). PRVD. psych. 339 summa rotarum -a. **b** *i. q. res curvata*: VITR. 4, 1, 9 *cauliculi* -as in extremas partes *tegulae* volutarum facere sunt coacti. SEN. benef 3, 28, 2 stemmatum illigata -is (*i. flexis lineis. cf.* PLIN. nat 35, 6). COLVM 5, 6, 22 coles ... contortos arbori circumdari, ut -a (*i. pars vitis flexa*) materias profundat. VVLG. II Esdr. 3, 24 a domo Azariae usque ad -am et usque ad angulum (*ἕως τῆς γωνίας καὶ ἕως τῆς καμπῆς*). 3, 25 contra -am (*ἐξ ἐναντίας τῆς γωνίας*) et turrim. CHIRON 18 venae ... iunguntur, quo loco -am admittit pectus plicandi (VEG. mulom. 1, 25, 4 -a fit). SCHOL. Germ. Bas. p. 63, 4 (*de angue, quae ab Anguitenente sidere tenetur*) ⟨in prima⟩ -a IV (*sc. stellae*), a secunda -a ad tertiam usque ad caudam VI. p. 101, 8 habet Anguis (*sc. Hydra sidus*) stellas ... in prima -a VI, ... in secunda -a III, in tertia ... in quinta usque ad caudam *tot.* p. 101, 13. ENNOD. carm. 1, 4, 105 teretem -am ... pertulit arcus.

c *i. q. via (aut pars viae) curvata* (GLOSS. II 338, 19 *κάμψις ὁδοῦ*: -a anfractus): SVET. Nero 38, 1 angustiis -isque vicorum. *spec. in corpore humano* (*de auribus*): PRVD. ham. 652 claude, *pater*, meatus ... capitis, ne pervia tales concipiat -a sonos. **2** *significat actionem* (*cf. l. 70*): SEN. epist. 71, 20 non ... regulam, qua rectum probari solet, flectes ... idem ergo de virtute dicemus: et haec recta est, -am non recipit. LACT. opif. 10, 21 p. 37, 4 utilis ac decens -a cubitorum. 13, 4 p. 47, 22 *genuum* decentes nodi -am pedibus ad gra-

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

diendum sedendumque aptissimam praebent. EVGRAPH. Ter. Ad. 229 si in ipso articulo quis aliquem teneat ..., cum -a nulla fiet, nihil agi exinde potest. *spectat ad gramm. i. q. flexio*: VARRO ling. 10,28 -ae quoque similitudo videnda. **3** *significat qualitatem*: ANTH 795,1 lumina, colla, genae, flavi -a capilli (*i. natura cirrata*) in Ganymede.

flexus, -ūs *m. a* flectere. *de flexione*: PS. ASPER gramm. suppl. 44,15 flexus *declinandum ut* hic cultus *de derivatione trita*: PS. ASPER gramm. suppl 56,18. 26. *de genere*: NON. p. 207. 9 -us genere masculino (VERG georg. 1, 244): feminino Cicero in Oratore (57. 59. *ubi vocabula* flexio *et* inflexio *traduntur*). *de notione*: GLOSS. II 72,43 -us καμπτή (511, 20. 338, 9). 338, 9 κάμψις *de usu: legitur inde ab* LIV. ANDR., *non habent*: PLAVT. CATO TER. CAES. SALL. NEP. HOR. TIB. PROP. VAL. MAX. PETRON. MART. IVV. SVET. GELL. ITALA VVLG.

I ***actionem*** *significat*: **A** *spectat ad iter, cursum*: **1** *hominum*: **a** *de saltantibus*: LIV. ANDR. carm. 24 nexabant multa inter se -u nodorum dubio. APVL. met. 1, 4 puer ... in ... -bus tortuosis ... saltationem explicat. **b** *de iter facientibus*: *α proprie* (*cf. etiam p. 910, 76*): PERS. 3, 68 ordo quis datus aut metae qua mollis -us et unde. PANEG. 10(4),24,2 -um ad insequendum ferreus rigor non dabat. *β translate t. t. rhet. i. q. ἀποστροφή*: QVINT. inst. 4, 1, 68 idem (*i. ut langueat actus omnis*) in Demosthene, si -um illi mutaveris, accidit. **2** *bestiarum* (*cf. p. 911, 22*): PLIN. nat. 9, 13 illae (*i. balluenae*) ad -um immobiles. TAC. Germ. 6 in rectum aut uno -u dextros agunt *equos Germani*. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 6 mortem imminentem ... bestiola (*i. lepus*) crebris -bus differebat. **3** *rerum*: **a** *fluminum* (*cf. etiam sub II A 3*): CVRT. 8, 9, 10 Etymandrus crebris -bus subinde curvatus. LVCAN. 10, 290 cursus *Nili* in occasus -u torquetur et ortus. VAL. FL. 8, 377 gemino ... scinditur insula -u Danubii. **b** *siderum*: *α i. q. τροπαί*: SEN. nat. 2, 11, 2 *solem* sequitur annus, ad illius -um hiemes aestatesque vertuntur. FLOR. epit. 4, 3, 8 ut mota sidera tonent ac suos -us tempestate significent. *β de cursu singulis diebus vel mensibus peracto*: LVCAN. 9, 694 si *luna* -us oblita vagi per recta cucurrit signa. PLIN. nat. 2, 48 lunae ... multivagos ... -us. SERV. Aen. 1, 607 pro solis -u. **c** *navium*: LVCAN. 6, 58 ratibus longae -us donare Maleae *tot poluere manus*. FRONTIN. strat. 2, 5, 47 quae (*naves*) omni arte varioque -u eluderent hostem. FLOR. epit. 4, 11, 6 *naves* habiles ... ad impetus et recursus -usque capiendos. *huc addiderim*: QVINT. inst. 10, 7, 11 oculi totos simul in lectione versus -usque eorum et transitus intuentur.

B *spectat ad incurvationem rerum*: **1** *corporum animalium vel partium corporis* (*cf. etiam p. 910, 15*): VERG. georg. 1, 244 maxumus hic -u sinuoso elabitur Anguis. OV. met. 4, 340 *Salmacis* -u ... genu submisit (*sic N²*, flexo, flexa, flexum *codd.*). 5, 430 molliri membra videres, ossa pati -us. fast. 1, 143 ne -u cervicis tempora perdam. hal. 29 per multos evadit lubrica -us *muraena* (*cf.* PLIN. nat. 8, 78 *basiliscus non* -u multiplici ... corpus impellit. 32, 12 multiplici -u). CELS. 8, 1, 14 uno -u modico in promptum dato *homini eqs.* PLIN. nat. 8, 39 *achlis* nullo suffraginum -u. 10, 28 *milui* videntur artem gubernandi docuisse caudae -bus. QVINT. inst. 1, 1, 22 corpora ad quosdam membrorum -us formari nisi tenera non possunt. 2, 13, 9 -us ille *corporis* et ... motus *eqs.* (TERT. spect. 10 p. 12, 26 de gestu et corporis -u. FIRM. math. 6, 30, 9 molli corporis -u). 11, 3, 100 *manus* redeunte -u simul explicatur atque convertitur. APVL. met. 9, 4 plausus manûm et aurium -us et ductum capistri *eqs.* 11, 9 digitorum. PAVL. NOL. carm. 16, 84 Felix instantia vulnera -u declinat. EVSTATH. Bas. hex. 8, 2 p. 947^{C} -us dirigunt proprios pisces (*περιστροφάς*). CAEL. AVR. acut. 3, 7, 73 extentionem atque incurvationem vel -um. SIDON. epist. 5, 17, 7 per catastropham saepe pronatus aegre de ruinoso -u se recolligeret *Filimatius*. POMER. 2, 4, 3 p. 448^{C} vagis laterum -bus quodammodo fluctuantes *homines*. EVGRAPH. Ter. Ad. 229 *articulorum* nodo atque -u. *translate de animo*: AVG. in Iob 1, 38 p. 614, 9 -u oboedientiae declinati sunt in terram angeli. **2** *rerum corporalium*: FRONTIN. aq. 36 rigor aeris difficilior ad -um. APVL. met. 9, 24 fustium -u tereti. *de exercitus cornibus*: CLAVD. 5, 372 intendere longos a tergo -us ... parant. *siderum* (*aliter p. 911, 9*): HYG. astr. 3, 8 -u Draconis quem ⟨a?⟩ capite primum efficere videtur (*cf.* 4, 3 p. 102, 14 Hydra -u a capite primo). SCHOL. Germ. Bas. p. 98, 4 stellas ... a cauda usque ad -us eius (*sc. Ceti*). p. 98, 12 primo -u ... secundo ... tertio *Eridani*. **3** *montium, litorum, terrarum*: CVRT. 3, 4, 6 *iugum montis* (*i. Taurus*) ... velut sinu quodam -uque curvatum. 6, 4, 16 media *vallis* -u modico sinum faciunt. LVCAN. 9, 415 *Gades* unde Europa fugit Libyen et littora -u oceano fecere locum. SCHOL. Germ. Sang. p. 106, 13 (= FRG. Cens. 2, 4) -us obliquitatesque terrarum. **4** *vocis*: QVINT. inst. 1, 8, 1 puer sciat ... quando attollenda vel submittenda sit vox, quo quidque -u ... dicendum *eqs.* 1, 8, 3 nec prosopopoeias, ut quibusdam placet, ad comicum morem pronuntiari velim, esse tamen -um (*vocis?*) quendam, quo distinguantur ab iis, in quibus poeta persona sua utitur. 1, 10, 22 tertium (*i. μέλος*) ad -us vocis ... pertinet. 1, 10, 25 intentio vocis, remissio, -us pertinet ad movendos audientium animos. 1, 11, 12 debet ... docere comoedus ... qui -us deceat miserationem (*cf.* IVL. VICT. rhet. 24 p. 441, 20). 11, 3, 25 ediscere *erit optimum* ... varia, quae et clamorem et disputationem et sermonem et -us habeant. 11, 3, 60 ostendam ... quatenus recipiendus sit hic -us et cantus quidem, sed ... obscurior. 11, 3, 170 si *ad* misericordia commovendos *iudices est accommodatus epilogus*, -um vocis et flebilem suavitatem *desiderat*. 11, 3, 182 dubitationis moras, vocis -us ... actor adhibebit. DIOM. gramm I 456, 19 tenor, quem Graeci dicunt tasin aut prosodian, in -bus vocis servandus est. IVL. VICT. rhet. 24 p. 443, 17 obscuro quodam -u, ... sit lugubris ac miserabilis *vox*. AVSON. 322, 47 tu -u et acumine vocis innumeros numeros doctis accentibus effer.

C *i. q. versura* (*res circumaguntur, versantur*): SEN. epist. 52, 12 impudicum ... ostendit ... relatus ad caput digitus et -us oculorum. APVL. met. 2, 7 *Fotis* cibarium vasculum ... rotabat in circulum et in orbis -bus crebra succutiens *eqs.* CLAVD. 21, 288 *gubernator* clavi -u declinat aquarum verbera. RVT. NAM. 1, 323 vario -u *navium*.

D *i. q. motus* (*res et flectuntur et versantur*): CELS. 8, 1, 13 inter omnes -us alter *τένων* semper intentus ultra prolabi superiora non patitur. 8, 1, 25 *patella* inter omnes crurum -us iuncturam tuetur. 8, 16, 4 *callus*, si per quietem increvit, -us *cubiti* postea prohibet. QVINT inst. 1, 12, 3 citharoedi ... simul et memoriae et sono vocis et plurimis -bus serviunt.

E *i. q. mutatio*: DIOM. gramm. I 439, 12 modulatio est continuati sermonis in iocundiorem dicendi rationem artificialis -us (*cf.* MAR. VICTORIN. gramm. VI 188, 22 AVDAX gramm. VII 322, 19). MART. CAP. 9, 969 rhythmice est ars omnis in numeris, quae numeros quosdam propriae conversionis accipiat -usque legitimos sortiatur (*hic -us pro vocabulo graeco μεταβολή positum esse crediderim, cf. Rossbach, Rhythmik p. 167 eqs.*). *huc addiderim*: QVINT. inst. 7, 9, 8 *ambiguitas* fit per -um ('*fortasse ... inversa constructio potius intelligitur quam vocis flexus*' *Spalding ad l.; cf. ibid.* emendatur ... adiectione) ... magis (*sc. quam per collocationem*): 'quinquaginta ubi erant centum inde occidit Achilles' (*cf. Arist. soph. elench. 1, 4 p. 162, 33. Chrysipp. frg. 153 p. 46, 20 Arn.*).

II ***rem curvatam*** *significat*: **A** *spectat ad iter, viam, cursum*: **1** *ad viam proprie*: **a** *pars viae flexa, anfracta*: *α in terra*: VARRO ling. 7, 15 leges iubent in directo pedum VIII ⟨viam⟩ esse, in anfracto XVI, id est in -u (FEST. p. 508, 24 Linds. [*apud Muell. p. 371 non legitur locus*] lex iubet XVI ⟨in anfracto fle⟩xuque pedes esse vias [*suppl. Mommsen*]. *cf.* flexum *p. 898, 18*). LIV. 22, 12, 7 repente in aliquo -u viae ... subsistebat *Hannibal* (29, 34, 9). PRVD. perist. 14, 39 -u in plateae. *β in corpore humano*: CIC. nat. deor. 2, 144 *aurium* introitus multis ... cum -bus. LVCR. 3, 587 viarum omnes -us in corpore qui sunt. CELS. 7, 4, 1 *in fistulis*. CAEL. AVR. acut. 1, 14, 107 fit statio corpusculorum viarum -u. **b** *de compito*: *α in terra*: CIC. Att. 16, 13^{a}, 1 ad pontem Tiretium, ... in quo -us est ad iter Arpinas. PANEG. 8 (5), 7, 2 ab eo -u, e quo retrorsum via ducit in Belgicam. ISID. orig. 9, 7, 25 viarum. *β in mari*: MELA 2, 54 Ceraunii montes, ab his -us (flexibus *A*) est in Hadriam. 2, 69 hinc in Tuscum mare -us est. **c** *i. q. iter cum multis -bus*: *α in terra*: CATVLL. 64, 114 labyrintheis -bus. PHAEDR. 2, 5, 17 notis -bus praecurrit ... *atriensis*. MELA 1, 56 subinde tantum redeunte -u (*labyrinthi*), quantum processerat. SIDON. epist. 7, 1, 4 ignis ... fugitivis -bus sinuaretur. *β in mari*: STAT. Ach. 1, 675 Aegaeos ... -us. AVIEN. orb. terr. 172 -u lubricus errat gurges. **d** *i. q. circuitio*: TAC. hist. 2, 66 legionem Grais Alpibus traductam eo -u itineris iubet *Vitellius*, quo Viennam vitarent. ann. 12, 12 non comminus Mesopotamiam, sed -u Armeniam petivit *Cassius*. ANTH. 461, 2 Athos -bus obliquis circumeundus erat. PAVL. NOL. carm. 16, 84 Felix instantia vulnera -u declinat.
cf. Onomast. **2** *ad viam translate*: **a** *de vita sim.*: CIC. Cael. 75 in hoc -u quasi aetatis ... fama adulescentis paulum haesit ad metas. de orat. 1, 1 si ... forensium rerum labor ... aetatis -u constitisset. AVSON. 201, 4 lubricae ... te iuventae ... praecipitem -us daret. GILD. Brit. 66 chron. III p. 62, 27 in -bus mundalium negotiorum mendacibus. *nota*: CIC. rep. 2, 45 est caput civilis prudentiae ... videre itinera -usque rerum publicarum (*cf.* 2, 48 se inflexit *eqs.*). **b** *de doctrina, fide*: MANIL. 4, 394 nec mirere viae -us rerumque catenas (*in cognoscenda astrologia*). SEN. epist. 102, 20 quanto satius est ire aperta via et recta quam sibi ipsum -us disponere. HIL. trin. 6, 7 p. 161^{D} quis non ... sentiat lubricos serpentinae viae (*i. haereseos Arrianae*) -us. AVSON. 419, 79 -u ... parvo, nec a te procul, convertar ad deum. CYPR. GALL. deut. 169 viaeque iustae nullis -bus implicant viantes. Ios. 547 ne variis actus sub -bus ambitus erret. BOETH. in Porph. dial. 1 p. 12^{A} *ars λογική* nullo erroris -u diverticulove fallatur. **c** *de oratione*: QVINT. inst. 2, 17, 29 neque enim, qui recta via *argumentationis* depulsus est, reduci ad eam nisi alio -u potest. 5, 13, 2 *in defensione* mille -us et artes desiderantur. 9, 2, 78 deverticula et anfractus (*in controversiis*) suffugia sunt infirmitatis, ut qui cursu parum valent, -u eludunt. 10, 5, 12 nam qui haec (*i. quaestiones infinitas*) recta tantum et in nullos -us recedentia ... tractaverit *eqs.* **d** *de animo*: PACIAN. sim. carm. p. 140, 24 in omnes -us nostri sensus non alienum incurrat. **3** *fluminis pars curvata i. q. sinus*: VERG. georg. 3, 14 tardis ingens ubi -bus errat Mincius. Aen. 8, 95 longos ... -us *Tiberis* (OV. fast. 4, 329). LIV. 27, 47, 10 *Metauri* sinus -usque (SIL. 15, 621). GERM 374 Eridani -us. MANIL. 5, 14 flumina ... errantes late sinuantia -us. MELA 3, 69 magnis -bus cinxit

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iugum ingens *Indus*. SEN. Herc. f. 682 -bus multis gravem involvit amnem *Lethe*. Med. 211 placidis -bus Phasis. benef. 4, 5, 3 flumina ... amoenissimis -bus campos cingentia. POMPON. trag. 11 tortis errans qui -bus *fluvius meat*. PLIN. nat. 3, 16 torsere se fluminum aut correxere -us. 5, 113 *Maeander* sinuosus -bus. SIL. 2, 450 Hiberus ... curvatis claudens ingentem -bus orbem *clipei*. 9, 227. 15, 621 sinuosis *Metauri*. TAC. Germ. 1 Rhenus ... modico -u in occidentem versus *eqs.* AVIEN. orb. terr. 336 secretis incidit -bus agros *Nilus* Aethiopum.

4 *siderum* (*aliter p. 909, 67*): **a** *de loco solstitii*: LVCR. 5, 616 quo pacto *sol* aestivis e partibus Aegocerotis brumalis adeat -us (5, 640). **b** *de cursu*: MANIL. 1, 570 tarda ... per longos circumfert lumina -us *Sol*. SEN. Tro. 389 quo *cursu* properat modo obliquis Hecate currere -bus. nat 7, 7, 3 varie cucurrerunt *cometae*, alii in ortum, alii in occasum, omnes in -um. MART. CAP. 8, 809 sacra multivagos qua tollunt sidera -us dicere tempus adest. **5** *lineae curvatae*: **a** *figurae geometricae i. q. angulus*: LVCR. 4, 347 omnia ... cogit natura referri ac resilire ab rebus ad aequos reddita -us. MANIL. 2, 370 -bus ... totidem (*i. sex*) similis fit circulus (*i. ἑξάγωνος figura*. 4, 333 per senos linea -us). **b** *i. q. orbis*: LVCAN. 9, 456 *auster* contorto pulvere nubem in -um violentus agit VAL. FL. 5, 185 *Iason* populeos -us (*i. populos in orbe consitas*) tumulumque ... videt ... Phrixi. SIL. 4, 317 aut illi dextros lunatis -bus orbes, aut illi laevos sinuant in cornua gyros (*Poeni Romanive equites*).

c *fines agrorum*: FRONTIN. grom. p. 12, 4 (*cf.* p. 5, 6 Th.) sed de fine *controversia est*, quidquid per -us ... agitur (ali *A*). BALB. grom p. 98, 6 extremitatium genera sunt duo, unum ... per rigorem ..., alterum ... per -us. p. 98, 8 per -us *est* quidquid secundum locorum naturam curvatur. GROM. p. 342, 20 terminus si in modum colobri lineam super se flexuosam habuerit, alluvionem per -um finalem significat.

B *spectat ad rerum solidarum curvaturam*: **1** *i. q. curvatura corporis animalis inflexione effectus*: CIC. Arat. 292 Hydra tenet -u *lacteum orbem*. CVLEX 180 -bus eversis torquetur corporis (*anguis*) orbis. VITR. 9, 4, 6 circum Cynosurae caput iniecta est *serpens* -u. GERM. 53 -u comprenditur alto serpentis Cynosura (*cf.* 192. 672 SIL. 3, 192). PLIN. nat. 3, 43 Regium in umero eius (*i. Italiae*) situm, a quo veluti cervicis incipit -us. LACT. opif. 7, 6 p. 26, 3 ut *serpentes* ... in lubricos tractus sinuosis -bus laberentur (*cf.* FIRM. math. 8, 17, 7 *v. p. 912, 17*. ALC. AVIT. carm. 3, 125). **2** *i. q. rerum pars curvata*: **a** *generatim*: MANIL. 1, 692 *orbis lacteus* sinuat -us per crura pedesque Centauri alterius. COLVM. 4, 13, 1 -um pali, si forte curvus est. 4, 20, 2 velut quodam itinere sine -u atque impedimento ... terrae ... alimenta meant. *ibid.* ipso -u cursum terreni humoris ... retardante. 4, 25, 1 *pars vinitoriae falcis*, quae a -u procurrit, scalprum *nominatur*. 7, 3, 6 curvantur in -um *cornua arietis*. PLIN. nat. 8, 212 cubitales dentium *elephantorum* -us. 17, 97 amputato -u *rami*. SOL. 40, 10 cornua ... multiplici -u (PLIN. nat. 8, 40 cornibus ... in se flexis) in se recurrentia. CLAVD. 25, 15 -us ... palmitis. SYMPH. 177 -u (flexi *cod.*). CYPR. GALL. gen. 1221 pampineos inter -us. SIDON. epist. 2, 2, 1 hiulcis arentium rimarum *terrae* -bus. CASSIOD. in psalm. 7, 13 p. 71^{D} curvatis -bus *arcus*. CARM. epigr. 276, 2 docili libra teretem quot (*i. quod*) -us in arcum est (*de exedra?*). **b** *speciatim*: **α** *de crinibus*: OV. am. 1, 14, 13 dociles et centum -bus (*i. cirris?*) apti *sunt crines*. QVINT. inst. 8, 2, 7 propter -um capillorum pars summa capitis *vertex appellatur*. **β** *i. q. axis*: AMM. 23, 4, 2 validi iuvenes versant rotabilem -um *ballistae*. 24, 4, 16 ballistae -us (*coni. Mommsen*, flexu *codd.*) stridore torquebantur. **3** *i. q. partes terrae curvatae*: **a** *valles, montes*: LIV. 32, 4, 4 implicatas ... -bus vallium vias. PLIN. nat. 2, 115 montium ... -us. AVSON. Mos. 155 -us ... sinusque *iugi* vitibus assurgunt naturalique theatro. PRISC. periheg. 640 montis *Tauri* ... varii -us. **b** *orae, litora i. q. sinus latior, leniter curvatus* (*cf.* MELA 3, 81 *v. l. 65*): MELA 1, 14 ab ea (*i. Arabia*) usque ad -um illum, quem supra rettulimus, Syria, et in ipso -u Cilicia. 1, 15 qua -um paludis ad Ponticum redigit *ora Ponti* (1, 37 [*v. p. 912, 26*]. 1, 86 [*v. p. 912, 28*]. 1, 108. 110. 2, 2. 22. 34. 3, 8 [*v. p. 912, 8*]. 3, 9 [*v. p. 912, 12*]. 3, 10). 3, 81 extra sinum, verum in -u tamen etiamnum Rubri maris (3, 93 *v. p. 912, 7*). PLIN. nat. 4, 36 medio ... litoris -u Thessalonice (4, 76 TAC. ann. 12, 63). **c** *terrae*: PLIN. nat. 6, 56 quae pars *Indiae* orienti adversa recto praetenditur spatio ad -um. TAC. Germ. 35 in septentrionem ingenti -u redit *Germania*. MART. CAP. 6, 617 per Hispaniae Galliarumque -um. 6, 621 Mauritaniae circuitu ac dehinc meridiani -us excursu. **4** *i. q. rerum rotundarum superficies convexa*: AMM. 16, 10, 8 quos (*i. equites*) lamminarum circuli tenues apti corporis -bus ambiebant (24, 6, 8). MART. CAP. 6, 595 globosam rotunditatis -bus habendam esse tellurem.

C *spectat ad verba i. q. declinatio*: QVINT. inst. 1, 6, 15 quae tota positionis eiusdem in diversos -us eunt? EXPLAN. in Don. gramm. IV 544, 9 -um declinationis.

III ***qualitatem*** *significat i. q. flexuositas, rotunditas*: FEST. p. 44, 1 cappas (campas *Linds. allatis* GLOSS. IV 213, 30. V 275, 6) marinos equos Graeci a -u posteriorum partium appellant. p. 136, 12 Maeandrum genus picturae dictum est a similitudine -us amnis. APVL. Socr. 2 p. 120 progressus ... regressus mirabili vicissitudine assimulant *planetae* pro situ et -u et abstituto (*sic cod.*, obstitu *coni. Leo*) circulorum. PS. CENS. frg. 2, 4 -us obliquitatesque terrarum. MACR. somn. 2, 9, 2 -um circi aequinoctialis. MART. CAP. 8, 826 undique in superficiem telluris lineae -u ambientis incumbens horizon ... perhibetur.

iuncturae selectae: cum adiectivis et participiis coniungitur: curvatus: SIL. 2, 450 (*v. p. 911, 6*). errans: MANIL. 5, 14 (*v. p. 910, 84*). exiguus: CLAVD. 21, 288 (*v. p. 910, 13*). grandis: MELA 3, 93 grandis litoris -us grandem insulam includit. ingens: MELA 3, 8 ab *Lusitaniae* promonturiis in illam partem quae recessit ingens -us aperitur. longus: VERG Aen. 8, 95 (*v. p. 910, 82*) MANIL. 1, 570 (*v. p. 911, 11*) CLAVD. 5, 372 (*v. p. 909, 67*). magnus: MELA 3, 69 (*v. p. 910, 84*). modicus: CELS. 8, 1, 14 (*v. p. 909, 49*) CVRT. 6, 4, 16 (*v. p. 909, 73*) MELA 3, 9. multiplex: PLIN. nat. 8, 78 (*v. p. 909, 48*) SOL. 40, 10 (*v. p. 911, 46*). multivagus: PLIN. nat. 2, 48 (*v. p. 909, 36*) MART. CAP. 8, 809 (*v. p. 911, 14*). sinuatus: CLAVD. 28, 175 stelliger Eridanus sinuatis -bus errans. sinuosus: VERG. georg. 1, 244 (*v. p. 909, 43*) SIL. 15, 621 (*v. p. 910, 83*) LACT. opif. 7, 6 p. 26, 3 (*v. p. 911, 37*). FIRM. math. 8, 17, 7 anguis ... sinuosis -bus labitur. AVSON. Mos. 285 quas (*villas*) medius dirimit sinuosis -bus errans. tardus: VERG. georg. 3, 14 (*v. p. 910, 81*). tortuosus: APVL. met. 1, 4 (*v. p. 909, 18*). tortus: POMPON. trag. 11 (*v. p. 911, 3*). vagus: LVCAN. 9, 694 (*v. p. 909, 35*). AVSON. 348, 12 Maeandrum -usque vagos imitata vagor Ξ (*i.* x). varius: AVSON. Mos. 202 varios ineunt -us *lembi*. CYPR. GALL. Ios. 547 ne variis actus sub -bus ambitus erret. RVT. NAM. 1, 323 (*v. p. 910, 14*) PRISC. periheg. 640 (*v. p. 911, 59*). *accus. a verbis pendet*: accipere: MELA 3, 9 (*cf. p. 911, 64*). agere: MELA 1, 37 Syrtis ... altero fere spatio qua dehiscit quaque -um agit amplior. disponere: SEN. epist. 102, 20 (*v. p. 910, 67*). incohare: MELA 1, 86 Ionia ... a Posideo promonturio -um incohans. redigere: MELA 1, 15 (*v. p. 911, 63*). sinuare: MANIL. 1, 692 (*v. p. 911, 39*). 5, 14 (*v. p. 910, 84*). tollere: MART. CAP. 8, 809 (*v. p. 911, 15*).

iuxta posita: incurvatio: CAEL. AVR. acut. 3, 7, 73 (*v. p. 909, 59*). motus: QVINT. inst. 2, 13, 9 (*v. p. 909, 53*). sinus: LIV. 27, 47, 10 (*v. p. 910, 83*) CVRT. 3, 4, 6 (*v. p. 909, 72*) AVSON. Mos. 155 (*v. p. 911, 58*). *deriv.*: flexuosus. *comp.*: circumflexus, (conflexus), deflexus, inflexus, reflexus. *Klee (†).*

? **flicto,** -āre *a* figere. ARNOB. nat. 4, 24 miseriarum causas, quibus genus ... -atur (*sic trad.*, affi- *edd.*) humanum.

flictus, -ūs *m. a* figere. PACVV. trag. 325 armamentum stridor, -us navium, strepitus ... tonitruom et rudentum sibilus. VERG. Aen. 9, 664 scuta ... dant sonitum -u (*sic P*, adfi- *R*, atfi- *M*) galeae (SERV. 'flictu' pro 'adflictu' vel 'inflictu' id est ictu, nam detraxit suo more praepositionem et locutus est iuxta antiquum morem: Pacuvius Teucro: flictus navium). SIL. 9, 322 galea horrida -u adversae ardescit galeae. 14, 558 remorumque fragor -uque (flu- *pars codd.*) sonantia rostra. AVSON. 418, 20 p. 285 P. cymbala dant -u sonitum.

? **fliglis** spiritalibus: uermis (*an* verbis*?*) spiritalibus GLOSS. V 541, 1: fistulis *et* venis *Sonny, Archiv 12, 126. vide an sit legendum* flagris *cf.* CYPR. *p. 849, 7.*

flīgo, -xī, -ctum, -ere [*sunt qui cf. esse putent c. gr. φλίβειν (v Fick, Zeitschr. f. vergl. Sprachf. 22, 376), alii c. lett.* blaizīt '*collidere, contundere*', *slavon.* blizna '*cicatrix*', blizъ blizъ '*propinquus*' *(v. Osthoff l. c. 23, 84 sq.). Th.*]. LIV. ANDR. trag. 12 ipsus se in terram saucius -it cadens (NON. p. 110 fligi: adfligi). ACC. trag. 21 quoiatis stirpem funditus -i studet. 317 nec perdolescit -i socios, morte campos contegi. VARRO Men. 85 phaselon ... ⟨in⟩ litore ... flictam (*locus obscurus, fortasse corruptus*). [LVCR. 5, 1001 -bant *pro tradito* lidebant *coni. Lachmann, vix recte*]. GLOSS. V 641, 46 -i: adfligi (*ex Nonio*). IV 61, 35 -it: affligit. V 22, 20 (= 69, 27) -erit: adflixerit. *mira* II 231, 25 *ἀνύω* flico (efficio *Stephanus*) exequor conficio.

? libanu **fliu** (flium 567) id est turis cortice (cortex de libano 567) GLOSS. III 540, 19 (567, 2), *obscura, nisi est φλοιοῦ. Vollmer.*

flo, flāvī, flātum, flāre [*vox onomatopoetica esse potest, cf. theodisc.* blāen, blāsan, *anglosax.* blāwan '*flare*'. *Th.*]. GRAMM. suppl. 255, 16 -o, i. spiritum emitto. TERT. anim. 11 p. 315, 11 nam et -are spirare est (*ibid.* 12 secundum spirandi et -andi communionem). CLAVD. MAM. anim. p. 63, 11 cum -amus ac reflamus, particulas eius (*aëris*) haurimus et reddimus. GREG. M. moral. 5, 37 cum -amus, aerem ab exterioribus introrsus trahimus et introrsus tractum hunc exterius reddimus (*cf. p. 913, 71*). GLOSS. *φυσῶ*, sufflo. -at *πνέει*, spirat. *legitur inde a* PLAVTO. *deest apud*: TER. CATVLL. SALL. NEP. VERG. HOR. PHAEDR. LVCAN. SIL. STAT. TAC. PLIN. min. IVV. *notatur in titulis et nummis*: f(lando) *saepissime, v. p. 914, 41 sqq.*, f(landum) *p. 914, 52*, f(landis) *p. 914, 49*, fl(andis) *p. 914, 49*, fl(avit) *p. 914, 53*. [*loci corrupti vel dubii*: BELL. Afr. 52, 4 pulvis ... vento elatus (*sic Cornelissen*, flatus *codd.*). FEST. p. 166 nares appellari ..., quod per ea nasi foramina odoris ... nari fiamus (flamus *cod.*). SEN. Herc. f. 183 gens hominum fertur (*sic codd. A et E^{s} in ras. 6 litt.*, flatur *rell.*) ... obvia fatis. PLIN nat. 18, 359 *mare* intumescit inflatumque (flatumque *pars codd.*) altius solito iam intra se esse ventos fatetur. APVL. mund. 13 meridies ... uno austro ... -atur (perflatur *Goldbacher*). FRG. Vat. 249, 10. GLOSS. IV 343, 33 -verant necerant (filaverant neverant *Goetz*)]

I ***intransitive***: **A** *de ventis*: CATO agr. 29 ubi favonius

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-bit. 50, 1. TVRPIL. com. 21 -bat aquilo aut auster. LVCIL. 871 (*ex Enni Thyesta sumptum videtur, cf. Marx, comm. p. 296*) nec ventorum flamina -ando suda (*nom. pl. adi.* [*cf. p. 859, 67*] *an acc. pl. subst. et* -ando *transitivum?*) ⟨iter⟩ secundent. VARRO Men. 473 quocumque ire vellemus, obvius -are (*ventus?*). rust. 1, 4, 4 si . . . ventus non bonus -et (*trad.* fiet). 3, 5, 17. frg. Non. p. 71, 15 etesiae diutius et uberius -arant (-avant *codd.*). NIGID. Gell. 2, 22, 31. CIC. Att. 7, 2, 1 -vit ab Epiro lenissimus Onchesmites. epist. 9, 24, 2. LVCR. 6, 717 aquilones . . . contra fluvium (*sc. Nilum, cf. l. 15. 19. 20*) -antes. CAES. Gall 5, 7, 3 corus ventus . . . in his locis -are consuevit. civ. 3, 25, 1 *al.* BELL. Alex. 9, 4. 11, 6 adverso vento leniter -ante (*sic saepe in abl. absol. velut* VITR. 9, 3, 3 CELS. 6, 8, 2 *al.*). OV. met. 7, 664 Ib. 34. LIV. 25, 27, 6 si pergerent idem, qui tum tenebant, . . . -are . . . venti. 25, 27, 8 VITR. 1, 6, 1. 4. 10. 2, 9, 1. SEN. contr. exc. 8, 6 discordes in perniciem nostram -vere venti. SEN. nat. 4, 2, 23 quo illi (*etesiae*) -vere (*trad.* favere) vehementius. 4, 4, 3. 5, 8, 3 violentiores -vere. 5, 10, 2 *al.* 5, 18, 11 si ventos -are vetuisset et inhibito discursu furentum . . . stare iussisset. COLVM. 11, 2, 51 prodromi -are incipiunt. 11, 2, 58. MELA 1, 53 -antes etesiae . . . venienti obviae adverso spiritu cursum *Nili* . . . impediunt. PLIN. nat. 2, 122 *al.* 5, 55 etesiarum . . . ex adverso -antium repercussum. 10, 102 *feminae* aura ab his (*maribus*) -ante praegnantes fiunt. QVINT. inst. 12, 10, 67. AMPEL. 5, 2 leuconotus noto *ascribitur* cum serenior -at. *ibid. bis.* GELL. 2, 22, 20 Galli ventum . . . -antem, quem saevissimum patiuntur, circium appellant a turbine . . . eius ac vertigine. 2, 22, 22. 2, 30 tit. *al.* APVL. met. 5, 27. mund. 11 thrascias et argestes sunt indidem -antes (*Ps. Aristot. mund. 4 p. 394, 30 θρασκίας δὲ ὁ ἐξῆς πνέων τῷ ἀργέστῃ*). MIN. FEL. 5, 9. TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 12 *in Ponto* omne, quod -verit, aquilo est. PORPH. Hor. carm. 1, 3, 4. 16 *al.* PALLAD. 3, 24, 3 AMM. 22, 15, 5. 27, 4, 3 VEG. mil. 4, 38 HYG. astr. 2, 4 p. 37, 20 HIER. epist. 60, 13, 2. VVLG. exod. 10, 19 *deus* -are fecit ventum . . . vehementissimum. 14, 21 -ante vento vehementi. Sirach 43, 22 (*πνεύσει*). Dan. 3, 50 fecit medium fornacis quasi ventum roris -antem (*πνεῦμα δρόσου διασυρίζον*). Matth. 7, 25 *al., velut* Ioh. 6, 18 vento magno -ante (*ἀνέμου μεγάλου πνέοντος*). act. 28, 13 -ante austro (*ἐπιγενομένου νότου*). CLAVD. carm. min. 28, 3 graviter -antes pluviali frigore cauros. AVG. civ. 21, 10 p. 510, 26 D. *aer*, cuius impulsus vento -ante sentitur. MART. CAP. 6, 648 SIDON. carm. 5, 388. DRAC. laud. dei 1, 578 venti -antes vaga marmora crispant. MARCELL. chron. auct. p. 102, 526 GREG. M. in Ezech. 1, 2, 9. *impersonaliter*: PLIN. nat. 18, 328 illinc -ante ne arato. *tropice*: OV. Pont. 2, 3, 26 non paucis . . . munitus amicis, dum -vit velis aura secunda meis. HIER. epist. 141 contra -antes ventos ardore fidei perstitisti. GREG. M. in euang. 6, 2 si . . . ab humano ore aura favoris -verit, . . . se quasi ad gratiam inflectit *carnalis animus ut arundo.* *de animantibus tamquam ventis spirantibus*: LIV. 38, 10, 6 postquam -are ab Asia Thoas et Dicaearchus . . . coepissent, tum illam tempestatem coortam, quae ad Antiochum eos (*Aetolos*) sicuti in scopulum intulisset. *huc addiderim*: HIER. in Abd. 21 p. 384 spiritualis intelligentiae vela pandamus, ut -ante domino . . . perveniamus ad portum. in Ezech. lib. 12 praef. -ante spiritu sancto vela suspendam ignorans ad quae sim litora perventurus. VVLG. exod. 15, 10 -vit spiritus tuus, et operuit eos mare. Iob 4, 9 eos . . . -ante deo periisse et spiritu irae eius esse consumptos. 37, 10 -ante deo concrescit gelu. psalm. 147, 18 -bit spiritus eius et fluent aquae (*πνεύσει τὸ πνεῦμα αὐτοῦ*). Is. 40, 24 *deus* repente -vit in eos . . . et turbo quasi stipulam auferet eos.

B *de animantibus* (*cf. supra l. 45 sqq.*): **1** *ore* -are: **a** *ex ore aerem promittere, fere i. q. exspirare*: PLAVT. Most. 791 simul -are sorbereque haud factu facilest. TERT. anim. 11 p. 315, 11 *v. p. 912, 65.* adv. Marc. 2, 9 p. 346, 28 (*cf. p. 914, 4 sqq.*) nec tu . . ., si in tibiam -veris, hominem tibiam feceris, quamquam de anima tua -veris, sicut et deus de spiritu suo (*ibid.* p. 347, 3 -asse deum in faciem hominis. PRVD. apoth. 832 *anima* flatus domini est, sed spiritus et vis . . . est . . . dei tanto moderamine missa, quanto -ans voluit -andi servare tenorem. AVG. civ. 13, 24 p. 658, 7 D. *animam* deo -ante creatam). AVG. gen. ad litt. 7, 12 p. 211, 18 *v. p. 914, 12.* civ. 14, 24 p. 50, 18 D. pulmones . . . ad spiritum ducendum ac remittendum . . ., sicut folles fabrorum . . ., -antis, respirantis serviunt voluntati. CLAVD. MAM. anim. p 63, 11 *v. p. 912, 67.* CORIPP. Ioh. 2, 457 irruit . . . somnus, et effuso -verunt pectora cornu. *tropice*: MART. 7, 37, 6 cum -ret madida fauce December atrox. GREG. M. moral. 5, 37 (*ad Iob 4, 9 [v. supra l. 52]; cf. p. 912, 68*) quasi -ante deo ab exterioribus aliquid introrsus trahitur . . . . et rursum quasi -ante deo ab interioribus spiritus extrorsus emittitur. **b** *de instrumentis musicis fere i. q. canere* (*cf. p. 914, 21 sqq.*): GLOSS. II 72, 36 -at flator *φυσᾷ αὐλητής.* *subi. pro persona res*: OV. fast. 4, 182 inflexo Berecyntia tibia cornu -bit. **2** *folle* -are: LIV. 38, 7, 12 *Aetoli* scintillam . . . inditam plumae folle fabrili . . . imposito -ando accenderunt. AVG. civ. 14, 24 p. 50, 18 D. *v. supra l. 66.*

II ***transitive:*** **A** *subi. est res* (*de ventis non legitur nisi locis admodum dubiis, v. p. 912, 75. 78. 79. 81. supra l. 2*): APVL. mund. 17 quibusdam sub ter⟨ris⟩ occulti sunt spiritus, et -ant incendia indidem ⟨et⟩ suspirant (*Ps. Aristot. mund. 4 p. 395, 20 ἀναπνοὰς ἔχουσι καὶ ἀναφυσήσεις*).

B *de animantibus*: **1** *ore* -are: **a** *fere i. q. exspirare*: VARRO ling. 6, 9 *hieme* anima quae -atur . . . apparet. LVCR. 5, 906 Chimaera ore foras . . . -re⟨t⟩ de corpore flammam. APVL. met. 5, 20 *postquam maritus* altum soporem -are coeperit. ITALA gen. 2, 7 (Tert. anim. 3 p. 303, 21. *sim.*: 26 p. 344, 22 Aug. gen. ad litt. 7, 1 p. 200, 23) et -vit (afflavit *vel* insufflavit *aliis locis*) deus flatum vitae in faciem hominis (*ἐνεφύσησεν*, VVLG. inspiravit. *cf.* TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 13 quod [*i. hominem de limo*] finxit *deus*, non quod -vit. AVG. gen. ad litt. 7, 1 p. 201, 17 nonnulli . . . codices habent 'spiravit' vel 'inspiravit'. . . . sed cum Graeci habeant *ἐνεφύσησεν*, non dubitatur '-vit' vel 'sufflavit' esse dicendum. 7, 12 p. 211, 17 ita eam *deus* -verit de aëre corporis sui, sicut -at nostra de sui). CLAVD. DON. Aen. 9, 445 *v. infra l. 60* PRVD. perist. 3, 21 *v. infra l. 62* PAVL. NOL. carm. 24, 839 *v. infra l. 67.* AVG. anim. 3, 5, 7 *Heliseus* -verit flatum neque sentientem neque viventem. 4, 11, 15 utrum novas eas -ando, an de parentibus trahendo *animas det deus* non exprimunt *divina testimonia.* CAEL. AVR. chron. 1, 4, 116 aceto naribus interius -ato (*sc. per fistulam; cf.* PLIN. nat. 34, 109). **b** *de oratoribus i. q. tumide dicere, inflata oratione uti*: QVINT. inst. 12, 6, 5 omisso magna semper -andi tumore . . . loquendum est. GELL. 1, 2, 6 has ille inanes glorias cum -ret (*infra* magniloquentia). **c** *in re musica fere i. q. canere tibia sim.*: *α instrumentum est obi.*: OV. fast. 4, 341 furiosa . . . tibia -atur. *trop.*: NECTAR. Aug. epist. 103, 1 Tullius . . ., qui . . . tubam . . . illam canorae vocis et linguae, quam in criminum reos . . . spiritu iustae indignationis -verat (*sic codd. praeter unum, qui* inflaverat), anhelus inverteret. *β obi. alia, instrumentum datur per abl.; non nisi trop.*: PROP. 3, 3, 42 nil tibi sit rauco praeconia classica cornu -are (flere *codd.*). MART. 11, 3, 8 Pieriā proelia -are tubā.

2 *folle* -are: PLIN. nat. 36, 143 *Phrygius lapis* uritur ante vino perfusus, -atusque (-aturque *vel* -atur *pars codd.*) follibus, donec rufescat.

de aere, plumbo sim. igni liquefaciendis i. q. conflare, fundere: VITR. 8, 6, 11 fundendo plumbum -atur. PAVL. dig. 17, 2, 83 duabus massis duorum dominorum -atis tota massa communis est.

speciatim de nummis: VAL. SORAN. Gell. 2, 10, 3 non rude aes argentumque, sed -ata signataque pecunia. VARRO rust. 2, 1, 9 aes antiquissimum, quod est -atum, pecore est notatum. frg. Char. gramm. I 105, 6 nummum argenteum -atum primum a Servio Tullio dicunt. VLP. dig. 48, 10, 9, 1 qui argenteos nummos adulterinos -verit. SYMM. epist. 10, 2, 4 -andae monetae nequitiam decoquat . . . purgatio.

in iunctura triumvir a(ere) a(rgento) a(uro) f(lando) f(eriundo) (*cf. Mommsen, Gesch. des röm. Münzwesens p. 366, 3*): ELOG. 33 (Corp. I² 1 p. 200 *a. 92 a. Chr.*). *in nummis non nisi exeuntis primi a. Chr. n. saeculi*: INSCR. numm. Grueber cat. Brit. mus. I p. 552 n. 4187 (*a. 44 a. Chr.*). II p. 57 n. 4494 (*a. 15 a. Chr.*) *al. in lapidibus aetatis imperatorum*: CORP. XIV 3608, 4 (*aet. Vespas.*). VI 32412. -are *breviter dictum pro* -are et ferire (*cf. Mommsen l. l.*): INSCR. numm. Grueber cat. Brit. mus. II p. 359 n. 57 (*intra a. 76 et 72 a. Chr.*) Lent(ulus) c(urator) ☧ (*i. denariis*) f(landis). *item* n. 58 fl(andis). CIC. Sest. 66 quae ratio aut -andae aut conflandae pecuniae non reperiebatur? INSCR. numm. Grueber cat. Brit. mus. II p. 573 n. 10 (*a. 46 a. Chr.*) Eppius leg(atus) f(landum) c(uravit). I p. 565 n 4198 (*ca. a. 43 a. Chr.*) IIIIvir pri(mus) fl(avit) (*sic explevit Mommsen*, -andae *Eckhel*, flamen *Cohen*). INSCR. numm. Babelon I p. 184 n. 71 (*ca. a. 36 a. Chr.*) L. Atratinus augur praef(ectus) class(is) f(landum) c(uravit). INSCR. numm. Grueber cat. Brit. mus. II p. 517 n. 152 *al.* CORP. III 14148[10] (ad 87) IIIviro aur(o) arg(ento) flando trib(uno) *eqs.*

ad II singularia: ad A et B referri potest: CLAVD. MAM. anim. 1, 7 p. 45, 21 aures nisi aëre aut percusso aut -ato (flatu *plerique codd.*) non sentiunt. -are ***compositorum*** *notione: i. q. efflare*: CLAVD. DON. Aen. 9, 445 *Nisus* maluit . . . super carissimum funus animam -are (efflare *editio Fabricii*). *i. q. exsufflare* (*cf. p. 881, 67 sqq.; an deflare? cf. vol. V 361, 21 et 25*): PRVD. perist. 3, 21 spernere sucina, -are (*sic unus cod. det.*; flere *codd. potiores*, flore *al. cf. Eranos 12 [1912] 148*) rosas, fulva monilia respuere. *i. q. inflare* [PLIN. nat. 18, 359 *v. p. 912, 79*]: CAEL. AVR. chron. 5, 11, 131 ut -ato (inflatio *var. lect.*) atque extento et prominenti corpore videantur. PAVL. NOL. carm. 24, 839 scriptura . . . sancto -ata (*i. inspirata trop.*) spiritu. ALC. AVIT. carm. 2, 239 *Eva* cui tunc audacia primum -bat femineos . . . in corda furores.

syn.: afflare, insufflare *v. supra l. 6.* fundere *v. supra l. 32.* inspirare, spirare, sufflare *v. l. 9 sqq.* spiritum remittere *v. p. 913, 67.*

opp.: respirare, spiritum ducere *v. p. 913, 67 sq.* sorbere *v. p. 913, 59.*

compos.: af-, cini-, circum-, con-, de-, dif-, ef-, in-, per-, pro-, re-, sufflo. *deriv.*: flabilis, flabrum, 2. flamen, flatilis, flator, flatura, flatus, (flavisae). *Brandt.*

floccēs, -um *gen. inc. [orig. inc., nisi cf. est c.* floccus; *terminationem a* fraces *accipere potuit. Th.]. de scriptura*: floces *scriptum est in codd.* NON. (*l. 82*) *et* GLOSS. (*l. 82*). *de* COLVM. 6, 13, 3 *v. p. 915, 3. de notione*: GELL. 11, 7, 6 -es . . . prisca voce significare vini faecem e vinaceis expressam, sicuti fraces oleis (*cf.* 11, 7, 3 vinum . . . eructum et foetidum). NON. p. 114, 15 -es faex vini (*seq. vers. Caecilii*). GLOSS. -es faeces vini. [*lucc.* fiogia. *M.-L.*]

CAECIL. com. 190 at pol ego neque florem neque -es (floces *codd. Nonii*) volo mihi, vinum volo. GELL. 11, 7, 3 (*verba oratoris cuius-*

[Bauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dam, qui hanc vocem legit apud CAECIL.) eques Romanus apludam edit et -es bibit. *dub.*: COLVM. 6, 13, 3 (*de medicamento*) quidam -es (flaces *S*, floces *A K*) vino et adipi commiscent (fraces *vulg.; sed cf.* VEG. mulom. 4, 12, 3 faeces vini et axungiae).

?floccim *adv.* GLOSS. -m fortuitu id est subitaneo casu. *duas glossas restituendas esse censuit Loewe, Gloss. nom. p. 157* flocci nihili *et* fortuitu *eqs.*

quid sit **floccio** (*v. l.* floccie, flocci): [FVLG.] serm. ant. 38 *lemma*; *sed* FVLG. *explicat* flocci (*v. infra l. 63 sq.*).

?flocco, -āre. *sensu obscuro*: PS. SORAN. epit. 80 caliginis causa super umbilico *infantis* sane usque dum -et, oleum calidum ponat.

floccōsus, -a, -um *a* floccus. *i. q. flocci mollitudine praeditus, lanugineus*: SORAN. p. 50,15 mulier strato ... molli cooperienda est, stramentis (tegimentis *l*) novis et -is (*sic l h*, locosis *b*). PS. APVL. herb. 63 -is vel lanugineis agnationibus *foliorum*. [*val.* flocos, *it.* fioccoso. *M.-L.*]

flocculus, -ī *m. a* floccus *deminutive*. [*it.* fioccolo. *M.-L.*] *i. q. floccus parvus* (*nescio an huc pertineat* GLOSS. III 370, 26 flosculus *κόκκος, ubi fort. legendum* -us *κροκύς*): *de lana*: CASS. FEL. 62 p. 155 opium -o (floculum *c*, follicum p^1, folliclo *p corr.*) inclusum. 82 p. 194 acacia ... contrita et in -o (fleculo *c*, foculo p^1, floculo *p corr.*) apposita. AVCT. inc. de magistr. et sacerd. (*ed. Huschke, Vratisl. 1829*) p. 4 flamines ... a -o (flosculo *trad.*) lan[ce]ae ... denominati. *de alia re*: TERT. nat. 1, 5 p. 65, 18 ut *caelum* non alicuius nubiculae flocculo resignetur.

floccus, -ī *m.* [*orig. inc. Th.*]. *de genere*: EXC. Bob. gramm. I 554, 14 -us *inter neutra enumeratur*. -um GLOSS. II 530, 9. III 93, 30 *de forma*: flucco GLOSS. III 210, 2 (*cf.* fucus III 22, 21). *v. infra l. 60. hic illic* flocus *scribitur apud recentiores. de notione*: GLOSS. *κροκύς* (= EXC. Bob. gramm. I 554, 14). lana. -i *κροκίδες*. SCHOL. Prud. perist. 10, 140 p. 98 Burn. pilus. SCHOL. Palat. Prud. perist. 10, 140 (*ed. Burnam, Am. Journ. of Arch. 1900 p. 296*) -um dicimus capillum. *dubium*: GLOSS. cod. Casin. 90 -us iocus puerilis in quadam arte violae ('*fortasse ad quorundam florum pappos volantes spectat*' *Loewe, gloss. lat. nom. p. 157; cf. l. 54 sqq.*). *legitur inde a* PLAVTO. [*val.* floc, *it.* fiocco, *francog.* floc, *hisp.* fleco. *M.-L.*]

i. q. particula lanae, lanula:

I ***pro vero substantivo*:** VARRO rust. 1, 59, 3 in oporotheca māla manere ... substrata palea vel etiam -is (*μετὰ γναφάλλων Geop. 10, 21, 10. cf.* PLIN. nat. 15, 65). 2, 11, 8 tegeticulis subiectis oves tondere ..., ne qui -i intereant. CELS. 2, 6, 6 *aegrotus* manibus ... in veste -os legit fimbriasque deducit (*χεῖρας ... κροκύδας ἀπὸ τῶν ἱματίων ἀποτιλλούσας*. CASS. FEL. 62 p. 154, 8 crocydismos id est -orum electio. *cf.* NON. p. 7, 17 'defloccare' ... tractum *est* a vestibus sine -o. *tropologice* DIONYS. EXIG. Procl. or. 3 incarnationis ... tunica, cuius operis ... -i *sunt* ex virgine immaculata caro). PLIN. nat. 10, 92 *hirundines* nidum mollibus plumis -isque consternunt. 30, 80 clavos *sanat* ... lacertae ... sanguis -o impositus (MARCELL. med. 34, 105 p. 357, 32 sanguis lacertae ... cum -o impositus. PLIN. med. 2, 25 p. 67, 13 in -o. *sic saepe in medicina*: PLIN. nat. 30, 143 vespertilionis sanguinem collectum -o. PELAGON. 311 -um tomenti intinctum oleo venae admoveto [VEG. mulom. 2, 78 p. 165, 6]). APVL. met. 6, 11 de coma pretiosi velleris *ovium* -um ... afferas. CAEL. AVR. acut. 2, 37, 193 lecti concubatio neque dura ... neque plus satis mollis, ut est -orum vel levium plumarum. *de plantarum lanugine*: SCRIB. LARG. 154 cucurbitae silvestris -orum aut seminis p. *tot*. PLIN. nat. 16, 28 nascuntur in *robore* ... pilulae ... intus habentes -os molles, lucernarum luminibus aptos; nam et sine oleo flagrant, sicuti galla nigra. PS. APVL. herb. 60 *planta quaedam* fructu sive semine -orum corticis simili, pruritum movente. *in urinae sedimine*: ORIBAS. syn. 6, 4 p. 98 si *urina* -os (flucus *versio altera*) in sedimen habiat.

II ***in locutionibus*:** -ī aestimo (*p. 916, 13*), existimo (*l. 84*), facio, pendo (*p. 916, 6. 25*); -um interdo (*p. 916, 10*): GLOSS. -i et nauci pro nihilo ponitur. -i alicuius momenti. FVLG. serm. ant. 38 -i (-io *unus cod., v.* floccio) dixerunt quasi nihili, unde et Plautus ait (*sequitur frg. inc. 68*). SCHOL. Palat. Prud. perist. 140 (*v. l. 30*) -*us* hic pro inutili ponitur. DON. Ter. Eun. 303 nota ⟨-i facere, ut⟩ -i pendere (*Ter. Eun. 411*), et 'contemnere' et 'non contemnere' significare, ut nunc. SCHOL. Ter. Eun. 303 p. 100, 17 -i fecerim, parvi pependerim. GLOSS. -i fecerim, non contempserim. EVGRAPH. Ter. Eun. 411 non (*om. pars codd.*) -i pendere, contemnere et nullius momenti ducere. GLOSS. -i pend[e]o, non satis curo. -i pendere, alicuius momenti incusare *vel* iudicare. -i pendens, parvi pendens, id est parum (parvum *al.* parvi *Loewe*) existimans. V 661, 74 -i te non pendo (= 663, 15 nihili te pendo. 663, 37 parvi te facio).

A *i. q. alicuius, sed parvi momenti aestimo; praeter* TER. Eun. 303 (*p. 916, 16*) *semper negative*: non -i facio *sim. i. q. ne parvi quidem momenti aestimo, nihili aestimo*: **1** *negative: hominem*: PLAVT. Cas. 332 tu istos minutos cave deos -i feceris. 713 non ego te -i facio (= Truc. 606). Men. 423 neque ego illum maneo neque -i facio. Most. 808 cave tu ullam -i faxis mulierem. Stich. 285 cave quemquam -i feceris. Truc. 769 quae te non -i facit. *rem*: PLAVT. Men. 994 cave quisquam, quod illic minitetur, vostrum -i fecerit (Rud. 795 minacias ego -i non faciam [facio *P*] tuas. *cf.* Most. 76 satine abiit neque, quod dixi, -i existumat? Rud. 782 ego, quae tu loquere, -i non facio). Rud. 47 leno ... -i non fecit fidem. CIC. Att. 1, 16, 13 *φιλοσοφητέον* ... et istos consulatus non -i facteon. 4, 15, 4 *τριταρειοπαγίτας* ambitum, comitia ... totam denique rempublicam -i non facere. *absolute*: PLAVT. Trin. 918 nil agis; neque adeo edepol -i facio. TER. Eun. 411 invidere omnes mihi, mordere clanculum: ego non (*om. ς et pars codd. apud* DON. *et* EVGRAPH.) -i pendere (*v. p. 915, 66 sqq.*). CIC. Att. 13, 50, 3 prorsus aveo scire, nec tamen -i facio. *pendet enuntiatum interrogativum*: PLAVT. Trin. 211 falsone an vero laudent, culpent, quem velint, non -i faciunt. 992 di te perdant, si te -i facio an periisse⟨s⟩ prius. 994 qui sis, qui non sis, -um non interduim (*an similis loci reliquiae habentur in* GLOSS. V 416, 32 flaciduim servum?). frg. inc. 14 neque muneralem legem neque lenoniam rogata fuerit necne, -i aestimo. ut (?): IVVENT. com. 6 pallium ⟨non facio⟩ -i ut splendeat (*sic cod. N Gellii*, splendean *rell.; cf.* GELL. 18, 12, 2 nonne hoc impendio venustius gratiusque est, quam si diceret 'maculetur'?). **2** *affirmative*: TER. Eun. 303 me *di deaeque perdant*, qui restiterim, ... qui illum -i fecerim (quin illum *vel* qui non illum *vel* qui illum non *pars codd.* DON. *ad l.* deest 'vel', ut sit 'vel -i fecerim' *v. p. 915, 66 sqq.*).

B *i. q. parvi aestimo, fere nihili aestimo, contemno: rem*: PLAVT. Epid. 348 dum tibi ego placeam ..., meum tergum -i facio. CATO or. frg. 8, 2 rumorem, famam -i fecit. PRVD. perist. 10, 140 his ampliatus si fruar successibus, genus patris matrisque -i fecero. *absol.*: TITIN. com. 137 'lotiolente'. — '-i fiet (*sc. contumelia ista*)'. *pendet enuntiat. interrog.*: PLAVT. frg. inc. 68 -i pendo, quid rerum geras.

deriv.: defloccо, **?flocco**, floccosus, flocculus.

flōces, -um *v.* flocces.

?flocilis i. inflamatium GLOSS. III 563, 26 (*φλόγωσις* inflammatio? *φλόγισις pro Goetzii φλόγωσις dubitanter Heraeus in indice gr.-lat.*).

flogium *v.* phlogium. [*Bauer.*

flogmus, flom(m)us *v.* phlomos. **flōrālicius** *v. Onomast.*

flōrālis, -e *adi.* [*a* flos. *Th.*]. PRISC. gramm. II 131, 5 in 'alis' desinentia, si sint a nominibus ... declinationis ... tertiae, '-is' *genetivi* mutant in a longam et assumunt '-lis': ... 'flos, floris, floralis'. GLOSS. *ἀνθιμος. ἀνθινὸν χρῶμα*: -is color. -is ager: optimus, floridus. NOT. Tir. 105, 62 Bern. 63, 56 (p. 42^b). *adiectivum non legitur nisi loco dubio*: CARM. epigr. 1388, 3 -e decus (*Burmann*, forale *alii*; eorale *lapis*). Floralis *a* Flora *v. Onomast.* (*etiam* CARM. de mens. 2, 24 -isque fugas *potius ad nomen deae spectat*). *n. plur. pro subst.* **flōrālia,** -um. *i. q. hortus florum*: VARRO rust. 1, 23, 4 nec minus ea discriminanda in conserendo, quae sunt ... propter voluptatem, ut quae pomaria ac -ia appellantur (*cf. Keil ad l.*).

flōrēns, -ter *v. sub* floreo.

florentinārius, -ī *m. a* flos, florere. *significationis incertae* (*is qui florentia i. flores venditat?*): CORP. VI 9421 ⟨d(is)⟩ m(anibus) s(acrum) ... ⟨...⟩o L. f(ilio) Quir(ina) Successino ... -o.

***flōreo,** -uī, -ēre *et* (*inferiore aetate*) **flōrio,** -īvī, (-iī), -īre [*a* flos, *cf.* florescere. *Th.*]. *de formis: part. fut.* -iturus: PORPH. Hor. carm. 2, 20, 6 HIER. in Ezech. 16, 55 p. 185 LVXOR. ('Lisorius') anth. 1 p. XXVIII (= poet. min. IV p. 441) nec frondītura pinus nec -ura ficus. PAVL. NOL. (?) epist. Clem. Rom. Spicil. Solesm. 1 p. 293 Pitra. *formae coniugationis quartae: praes.*: -it: DIOSC. 4, 92. *infin.* -ire: DIOSC. 1, 141. 3, 47. 5, 2. 7. 90. *part.* -ientes: GREG. TVR. dorm. 10 *pars codd.* (*Anall. Boll. XII p. 385*). -iunt: GLOSS. *imperf.* -iebant: ITALA Nah. 1, 4 (Weing.) *p. 917, 18.* -iret: GREG. TVR. vit. patr. 20, 1 p. 741, 14 (*teste Bonnetio p. 429*). *perf.*: -ierat: ITALA Hebr. 9, 4 (cod. d) *p. 917, 22.* -ivit: CORP. XIII 7113 (= CARM. epigr. 216), 6 *p. 918, 24. fut.*: -iet: *reprehenditur*: AVG. doctr. christ. 2, 13, 20 illud ..., quod iam auferre non possumus de ore cantantium populorum (*psalm. 131, 18 v. p. 919, 74*) ... auditor ... peritior mallet hoc corrigi, ut non -iet, sed -ebit diceretur, nec quicquam impedit correctionem nisi consuetudo cantantium. ISID. orig. 1, 32, 1 barbarismus est verbum corrupta littera ... enuntiatum ... ut '-iet', dum '-ebit' dicere oporteat. *legitur*: ITALA Iob 14, 7 (*v. p. 917, 17*) psalm. 71, 16 (German. **1** [-ient Veron.], Arnob. in psalm. p. 427^A) psalm. 91, 13 (Cas., Ps. Aug. spec. 114 p. 648, 2) psalm. 102, 15 (Arnob. in psalm. p. 473^B Ps. Aug. spec. 114 p. 650, **1** Cassiod. in psalm. *ad l.* [*codd. A B F* -ebit]). psalm. 131, 18 *v. p. 919, 74* (Hil. in psalm. p. 683, 18 Aug. doctr. christ. 2, 13, 20 *v. l. 58*) Is. 27, 6 (Iren. 4, 4, 1). -ient (*cf. l. 64*): ITALA psalm. 133, 3 (Hil. in psalm. p. 692, 6) Luc. 21, 30 (cod. a) *v. p. 917, 20. de prosodia: cum apice*: florentem: CARM. epigr. 1036, 2 (*saec. 1*). flōrens: DRAC. laud. dei 1, 633 (*cod. B*, virens *rec. Eug.*). *de notione*: DIFF. ed. Beck p. 58, 26 -ere effectum est, florescere incipere -ere. GLOSS. *ἀνθῶ*. -et viget. -ent (-iunt) *θάλλουσιν*. *legitur inde a* PLAVTO, ENNIO (*p. 920, 44*), CATONE, *deest ex. gr.* TER. PROP. PERS. *fort. transitive positum*: VVLG. Sirach 39, 19 *v. p. 917, 34.* [*dub. vel corrupt.*: CIRIS 110. 121 *v. p. 917, 44.* DRAC. laud. dei 1, 633. VVLG. Ier. 48, 9 -ens *per errorem interpretis ex vocabulo, quod significat 'florem', perperam translato natum est* (*v. p. 927, 84*).] [*it.* fiorire, *francog.* fleurir, *hisp.* florecer. *M.-L.*]

I ***proprie i. q. gr. ἀνθεῖν tam de floribus, arboribus sim., quam de terra, agro (p. 917, 5. 6. 11. 13. 25. 38. 39. 41. 42. 43 al.). latiore sensu i. q. floribus ornatum esse p. 917, 44.***

A *nude ponitur* (*acced. dat. p. 917, 14. 15. 23*, in *c. acc. p. 917, 8*): TRAG. inc. 136 segetes largiri fruges, -ere omnia (LVCR. 5, 214 per

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terras frondent atque omnia -ent. CIC. nat. deor. 2, 41 *sol* efficiat, ut omnia -eant et in suo genere pubescant. OV. met. 15, 204 fast. 1, 151 *al.*). CATO agr. 41, 1 uva -et. *al.* VARRO rust. 1, 1, 6 frumenta atque arbores. 1, 40, 4 antequam gemmare aut -ere quid incipit. *al.* CIC. nat. deor. 2, 19 possetne uno tempore -ere, dein vicissim horrere terra? *al.* VERG. georg. 2, 6 -et ager. 4, 32 copia thymbrae -eat. *al.* CIRIS 98 sparsa . . . liminibus -et rosa. HOR. epod. 16, 44. OV. met. 9, 341 in spem bacarum -bat . . . lotos. fast. 5, 321 *sq.* -bant oleae, . . . -bant segetes (*inde tropice* 5, 327 si bene -eat annus). *al.* CARM. epigr. 967 (*aet. Aug.*) ut rosa amoena homini est, quom primo tempore -et. SEN. Med. 760 aestiva tellus -uit cantu meo (*sc. Medeae*). CALP. ecl. 5, 21 segetes. PLIN. nat. 21, 2 quae spectatissime -eant, celerrime marcescere. *passim*. SIL. 7, 207 uviferis late -bat Massicus arvis. 15, 532 nulla mihi (*telluri*) -et bacis felicibus arbor. STAT. Ach. 1, 15 *Domitiano* geminae -ent vatumque ducumque certatim laurus. MART. 8, 28, 3 -uit herba. APVL. met. 3, 29 *in hortulo* rosae virgines matutino rore -bant. ITALA Iob 14, 7 (Hier. interpr. Iob 14, 7) *lignum praecisum* iterum -iet (ἐπανθήσει, VVLG. viresci t). Nah. 1, 4 (Weing.) quae -iebant huius Libani, defecerunt (τὰ ἐξανθοῦντα τοῦ Λιβάνου, VVLG. flos Libani elanguit). Luc. 21, 30 (cod. a) *ficulneae* cum -ient a se (προβάλλωσιν ἀφ' ἑαυτῶν, VVLG. producunt iam ex se fructum). Hebr. 9, 4 (cod. d) virga Aron, qu⟨a⟩e -ierat (βλαστήσασα, VVLG. fronduerat). AVIEN. carm. ad Flav. 26 genus hoc arbos nullo mihi -eat horto. AMM. 28, 1, 42 scopae -ere sunt visae . . ., idque portendebat. VVLG. cant. 7, 12. Is. 35, 1 solitudo . . . -bit quasi lilium. SVLP. SEV. dial. 1, 19, 4 virga -uit (*i. reviruit*). *parabolice de hominibus* (*gr. ἀνθεῖν sive ἐξανθεῖν*): PLAVT. Truc. 354 ver vide, ut tota -et, ut olet, ut nitide nitet (*sc. amica*). VVLG. psalm. 71, 16 -bunt de civitate sicut foenum terrae. 89, 6 *homo* sicut herba . . . mane -eat et transeat, vespere decidat. 91, 13 iustus ut palma -bit. 91, 14 plantati in domo domini in atriis domus dei . . . -bunt. *de Christo*: AVG. serm. ed. Mai 44, 1 *ut arbor post hiemis sepulturam* -uit . . . dominus, cum resurrexit de tumulo, fructificat, cum ascendit in caelum. *nota* (*cf. p. 919, 23*): VVLG. Sirach 39, 19 -ete flores (*sitne nom. an acc., parum liquet*) quasi lilium (*ἀνθήσατε ἄνθος ὡς κρίνου*).

B *accedit abl. rei, qua arbor, terra sim. -et*: LVCR. 5, 911 (*inter ἀδύνατα*) gemmis (*i. lapidibus*) -ere arbusta. VERG. ecl. 8, 53 nunc . . . narcisso -eat alnus. TIB. 1, 3, 62 totos . . . per agros -et odoratis terra benigna rosis. OV. Pont. 2, 7, 26 quam multis -eat Hybla thymis. MART. 3, 65, 3 vinea quod *spirat*, primis cum -et cana racemis. APVL. mund. 4 *terra* infinitis coloribus -et. *adde*: CLAVD. 21, 324 viridi -ret milite sulcus (*sc. a Cadmo aratus*). PASS. Petr. 1 omnis terra -bat . . . sanguine martyrum. *latiore sensu i. q. floribus ornatum esse*: CIRIS 121 -bant (*v. l.* frondebant) tempora lauro. *tropice*: CATO or. frg. 1, 8 mare velis -ere videres (LVCR. 5, 1442 mare velivolis -bat ⟨puppibus⟩. *cf.* SERV. Aen. 7, 804 acyrologia est: Lucretius: -bat navibus pontus).

II ***translate*:** **A** *fere i. q.* ***vigere, excellere,*** *in gratia esse (apud posteritatem l. 78. p. 918, 2), abundare.* GLOSS. -et *ἀνθεῖ*, -eat vigeat, -ent *θάλλουσιν. v. graeca p. 918, 19. 20. 51. 919, 72. 75. 77. 79.*

1 *de* ***animantibus*** *(de equo i. q. ἡβᾶν, ἀκμάζειν l. 84, carne p. 918, 35); cf.* AVG. epist. 180, 3 (*inter exempla metaphorarum*) '-ere iuvenes', *opp.* herbas vel arbores . . . ubi proprie ista verba dicuntur. *cf. etiam p. 918, 27.* **a** *nude ponitur* (*acced.* ad [*?*] *l. 63* [*aliter p. 918, 23*], adversus *p. 918, 8*, apud *p. 919, 16.* cum *aliqua re l. 80*, cum *aliquo p. 918, 58*, ex *p. 918, 17*, in *c. abl. [aliter p. 919, 26] sensu locali l. 66 sqq. 73. 80. p. 918, 17, sensu causali infra l. 74, sensu temporali l. 82. p. 918, 7* [*item aliae notiones temporales passim*], inter *infra l. 65. p. 918, 19. 31. 34*, per *l. 72. p. 918, 21*, praeter *infra l. 83*):

CORP. VI 9499, 16 (= CARM. epigr. 959; *aet. Sull.*) meo (*sc. uxoris*) officio adsiduo -bat ad omnís (*fort.* ad *de comparatione dictum; cf. vol. I p. 548 sqq.; sed sententia fort. manca, quia pentametrum periisse probabile est, v. Bücheler ad l.*). CIC. Quinct. 80 qui inter illos *oratores* -bas. Font. 26 equites Romani . . . nuper in re publica iudiciisque maxime -erunt (*cf.* Cluent. 107 qui . . . in iudiciis publicis iam tum -ente re publica -uerunt. Cael. 59 in curia . . . in rostris . . . in re publica. epist. 1, 9, 2 in sententiis senatoriis et in omni actione atque administratione rei publicae -uissemus. ac. 2, 1 ingenium L. Luculli . . . quibus temporibus -ere in foro maxime potuit. VELL. 2, 48, 6 in re publica [*syn.* eminere]. NOVELL. Iust. app. 7, 22 per nostram rem publicam]. Catil. 3, 25 *seditiosi* se in hac urbe -ere voluerunt. Sest. 110 *Gellii* adulescentia in amplissimis honoribus . . . L. Philippi vitrici -ere potuisset (*cf.* Brut. 236 is cum satis -uisset adulescens, minor haberi est coeptus postea. *v. etiam l. 53 sq. et p. 919, 51*). Brut. 227 hic temporibus -uit iis, quibus *eqs.* ac. 2, 16 admodum. div. 2, 100 nunc. off. 3, 116 quibus *philosophis* (*sc. Aristippi asseclis*) obsoletis -et Epicurus. Att. 4, 3, 6 animo dumtaxat vigemus, etiam magis ⟨quam⟩ cum -bamus. 15, 5, 3 ex . . . urbe, in qua . . . -ui cum summa . . . dignitate (*opp.* servivi). *al.* epist. 5, 15, 3 ut, cum maxime -ere nos oporteret, tum vivere etiam puderet. Lael. 4 qui (*Cato*) in ipsa senectute praeter ceteros -uisset. LVCR. 1, 1034 gens animantum -eat. 5, 884 circum tribus actis . . . annis -et equus, puer hautquaquam. OV. trist. 5, 8, 19 nos quoque -uimus, sed flos erat ille caducus. SEN. Herc. f. 305 regna moderantem sua -ere patrem. dial. 6, 1, 4 (*de A. Cremutio Cordo mortuo*) legitur, -et, in manus hominum, in pectora receptus vetustatem nullam timet. CVRT. 10, 5, 23 Dareum -uisse paulisper, ut crudelius posset extingui. PLIN. nat. 15, 121 quamdiu senatus . . . -uit. 35, 101 simul . . . et Protogenes -uit. SIL. 15, 594 -uerat primo clarus pugnator in aevo. STAT. silv. 5, 1, 142 -bant hilares inconcussique penates. TAC. ann. 11, 24 adversus externa -uimus. SVET. Tib. 3, 1 familia . . . admodum -uit (TRER. trig tyr. 14, 3 quae hodieque -et. *cf.* CARM. epigr. 1849, 5 -et celsa domus. suboles clarique nepotes). PLIN. paneg. 90, 6. MIN. FEL. 36, 8 viri fortes . . . aerumnis suis inclyti -uerunt. TERT. adv. Val. 12 p. 191, 14 quod optimum atque pulcherrimum (*acc. gr.*) unusquisque -bat *Aeonum* (*cf. p. 923, 22*). COMM. apol. 200 *gens* . . . in scelere prisco revoluta -bat (*i. laute vivebat*). CAPITOL. Aur. 27, 7 sententia Platonis . . . -ere civitates, si aut philosophi imperarent aut *eqs.* AMM. 15, 5, 11 in palatio multitudo -bat. PELAGON. praef. p. 29, 13 me ex tua claritate -ere (*syn.* enitere). RVFIN. hist. 2, 4, 2 huius temporibus Filo insignissimus scriptorum -bat (*ἐγνωρίζετο πλείστοις*). 3, 37, 1 inter eosdem sane -uit vir aeque insignis (*διαλαμψάντων*). CASSIOD. inst. div. 32 p. 1147^{D} per totum orbem terrarum. COD. Iust. 1, 27. 1, 16. CORP. V 5337, 8 (*in epitaphio*) -ui (X 31 Maria Velania -uit). XIII 1910 quo tempore -uit at studium liberalium litterarum. 7113, 6 (= CARM. epigr. 216) rosā simul -ivit et statim periit *puella*. INSCR. Röm. Limes in Oesterr. VI p. 168 (*Carnunti*) misera dum maxime -bam abscessi.

in votis (cf. p. 919, 22): AVG. doctr. christ. 3, 29. 40 quis enim non dicit 'sic floreas', qui tropus metaphora vocatur. CORP. XIII 10032, 11 Probiane -eas! *sic in subscriptionibus Gennadii in codd.* MART. (*Lindsay, Ancient editions of Martial Oxf. 1903 p. 3*): -eas. Quirine *vel* Constantine -eas. *ter accedit* feliciter, *sed parum constat, an cum* -eas *coniungendum sit.* *fere i. q. vivere*: PLIN. epist. 1, 16, 8 si inter eos, quos numquam vidimus, -uisset. AVSON. 194, 3 aevo -uisti proximo. 404, 26 nunc frequentes atque claros, nec procul, cum -eas inter viros. *fere i. q. nasci*: TERT. resurr. 7 p. 34, 18 quomodo caro -uerit ex limo. adv. Marc. 3, 20 p. 411, 17 fructus caro Christi, quae ex utero Mariae -uit (*cf.* HYMN. Ambros. 1, 4, 8 verbum dei factum *est* caro, fructusque ventris -uit). adv. Marc. 5, 8 p. 598, 13 *Christus* exinde quo -uisset in carne (*antea*: Christum in floris figura ostendit, *cf. Is. 11, 1*). *fere i. q. renasci*: TERT. resurr. 13 p. 42, 11 deus . . . ⟨in⟩ scripturis suis: 'et -bis enim', inquit, 'velut phoenix' (*sc. avis, cf. quae anteced.*), id est de morte, de funere (*cf.* psalm. 91, 13 *δίκαιος ὡς φοίνιξ ἀνθήσει, ubi arbor significatur*; VVLG. palma, *v. p. 917, 30*).

de corpore, vultu (cf. p. 921, 46 sqq.): STAT. Theb. 1, 705 dono cessere parentes aeternum -ere genas *Phoebo*. APVL. met. 5, 12 nuntio Psyche laeta -bat. CASSIOD. in psalm. 55, 13 corde laetante vultus -et (PALLAD. hist. mon. 2, 20, 6 corde . . . laetante -et facies. *ibid.* laborantium . . . patrum . . . facies -ent. *inde*: RVFIN. patr. 10, 1 p. 327^{B} in benedictione Ioseph etiam ipsa prima litterae [*i. narrationis secundum litteram*] facies -et). MVTIAN. Chrysost. hom. 18, 2 p. 353 *carnalia* corpus . . . -ere faciunt et luxuriari (*ἀνθεῖν ποιεῖ*).

b *accedit res (sed v. l. 61 sqq.) qua quis excellit*: *α abl. limit. vel relat.*: *copiis, opibus sim.*: CIC. inv. 2, 1 Crotoniatae . . . cum -rent omnibus copiis. div. 2, 22 opibus fortunisque. LIV. 42, 11, 6 *v. l. 83.* SVET. Aug. 66, 3 reliqui *amici* potentia (Nero 6, 4 *et l. 57*) atque opibus ad finem vitae . . . -uerunt. FLOR. epit. 4, 2, 10 divitiis *v. p. 919, 5.* LACT. inst. 5, 22. 6 divitiis et potentia et honoribus. HIL. coll. Ant. B I 3, 2 cum *infidelium consortio* -ere bonis (nobis *codd.*) saeculi. Ps. RVFIN. in Am. 6, 2 p. 1084^{D} *regnis.* 8, 1/3 p. 1093^{A} -ere divitiis et abundare filiis. SVLP. SEV. chron. 2, 15, 7 vario rerum statu -uisse aut concidisse *Iudaeos.* *familiaribus sim.*: CIC. Phil. 9, 4 *familia* postea viris fortissimis -uit. de orat. 3, 141 -ere Isocratem nobilitate discipulorum. orat. 142 discipulis -uerunt domus. nat. deor. 1, 6 doctissimorum hominum familiaritates, quibus semper domus nostra -uit. LIV. 42, 11, 6 iuventute (*v. l. 84*). TAC. ann. 11, 16 factionibus. CLAVD. 26, 106 proprio late -rent milite patres *rei publicae temporibus*. RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 181^{A} ecclesia castis et pudicis virginibus -et. *honore, laude sim.*: CIC. Verr. 2, 55 domus . . . honore atque virtute -rent. Sest. 136 et honore et gloria. de orat. 1, 1 honoribus (MIN. FEL. 37, 7) et rerum gestarum gloria (NEP. Milt. 1, 1 *v. p. 919, 3.* PLIN. epist. 7, 20, 4 fama gloriaque. SPART. Geta 5, 3 AVG. civ. 18, 41 p. 318, 7 D.). Sest. 105 populares . . . ⟨p⟩puli iudiciis (PLIN. paneg. 44, 7) atque omni significatione -bant (*cf.* Att. 14, 17^{A}, 2 [= epist. 9, 14] laudibus. FRONTO p. 238, 6 N. secundo rumore po⟨puli⟩ -ere pretioque esse. GELL. 15, 23, 1 laude ingenti). SCHOL. Cic. Bob. p. 176, 15 St. rebus gerendis. FLOR. epit. 4, 2, 10 dignitate. *v. p. 919, 5.* *gratia sim.*: CIC. epist. 4, 13, 2 gratia, auctoritate, gloria. TAC. ann. 5, 2 gratia Augustae. SVET. Nero 6, 4 gratia . . . et potentia revocatae . . . matris usque eo -uit *Nero*, ut *eqs.* TAC. ann. 13, 20 *Senecae* amicitia -uit *Fabius*. PLIN. paneg. 44, 7 hi *cives* amicitia tua (*i. Traiani*), hi iudicio -ent. AVSON. 168, 28 favore dei. *aetate, genere sim.*: CARM. epigr. 362 (*aet. Lucretianae*) cum te decuit -ere (-eri *lap.*) aetate iuventa (*cf.* LIV. 42, 11, 6 *Persea* -ere . . . iuventute, quam stirpem longa pax ediderit,

[*J. Kapp*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ere opibus regni, -ere etiam aetate. SIL. 5, 413 nava . . . iuventa -bat [LACT. Phoen. 115 primaeva coepit -ere iuventa]). NEP. Milt. 1, 1 cum et antiquitate generis et gloria maiorum et sua modestia unus omnium maxime -ret (*cf.* Cim. 3, 1 unus in civitate maxime). FLOR. epit. 4, 2, 10 genere, divitiis, dignitate. CLAVD. 1, 19 aere vetusto (*i. nobilitate, v. vol. I p. 1074, 21*). *eloquentia, ingenio, virtute, artibus, officiis, studio sim.*: CIC. de orat. 2, 5 eloquentia . . . -ere et praestare (3, 137 *cf.* Brut. 325 dicendo. MART. CAP. 5, 429 linguae excellentia. PALLAD. hist. mon. 2, 15 p. 370^{A} eloquio. *cf. etiam l. 11*). de orat. 3, 7 ingenii laude (ac. 2, 16 -uit *Arcesilas* cum acumine ingenii, tum . . . lepore dicendi). Brut. 28 omni genere virtutis (POMER. 2, 24, 2 p. 472^{A} sanctis virtutibus. CORIPP. Iust. 2, 247 *al.*). epist. 4, 13, 4 artes, quibus a pueritia -uisti. NEP. reg. 1, 4 iustitiae fama. Milt. 1, 1 modestia *v. l. 3.* COLVM. 1 praef. 14 *Romanos duces* semper duplici studio -uisse, vel defendendi vel colendi patrios . . . fines. TAC. hist. 1, 49 militari laude apud Germanias -uit *Galba* (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 176, 11 St. rei militaris scientia). APVL. met 11, 15 qua -es . . . , doctrina. AMM. 30, 4, 6 civilibus stipendiorum officiis. PELAGON. 163 amore . . . equorum et voluptate iungendi (*sc. equos curru*). COD. Theod. 13, 3, 12 (*a. 379*) probitate. PRVD. ham. praef. 53 natura cuius (*Cain*) fraude -et fertili. CASSIOD. in psalm. 118, 140 p. 885^{A} triumphali caritate. *in voto* (*cf. p. 918, 26*): CVRT. 6, 5, 3 perpetua felicitate -eas. *nota fig. etymol.* (*cf. p. 917, 33*): PS. PRIMAS. in Phil. p. 638^{A} -uistis flore boni operis.

β propter: CIC. de orat. 3, 59 qui . . . propter ancipitem . . . faciendi dicendique sapientiam -rent. γ in *c. abl. relat.* (*cf. p. 918, 38, aliter p. 917, 58*): CIC. de orat. 1, 8 qui in iis (*sc. artium generibus*) -uerint quamque multi. orat. 20 tria sunt . . . genera dicendi, quibus in singulis quidam -uerunt. 92 in qua (*sc. orationis forma*) multi -uerunt apud Graecos. NEP. Epam. 5, 3 in re militari -ere Epaminondam. SEN. dial. 11, 18, 6 -eat reliqua in suo statu turba. TAC. Agr. 11 Gallos . . . in bellis. APVL. Plat. 1, 4 in philosophia. SCHOL. Cic. Bob. p. 176, 26 St. in studiis eloquentiae (HIER. epist. 52, 3, 5 in sapientiae studiis). RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 198^{C} *anima* -bit in fide.

2 *de rebus (plerumque incorporeis), locis sim.*: **a** *nude ponitur* (*acced.* apud *l. 72*, cum *aliqua re l. 55*, de *l. 80*, in *c. abl. loci [aliter p. 920, 41] l. 40 sq. 43. 46. 50. 77. 78. 80*, per *l. 65*, super *l. 74, abl. instr. l. 82*): CIC. div. in Caec. 69 iure tum -bat populi Romani nomen (HIER. adv. Rufin. 1, 22 p. 416^{B} Originis nomen -bat in mundo). Flacc. 25 maxime -ere in generis sui gloria . . . laudem patriae in libertatem vindicandae (Rab. Post. 2 qua in familia laus aliqua forte -uerit). Planc. 64 quamvis . . . quaestura -uerit. Phil. 11, 39 nihil semper -et. de orat. 1, 30 *eloquentia* in pacatis . . . civitatibus semper -uit (*cf.* opt. gen. 3, 7 *genus orationis* quale -uit Athenis. PANEG. 4 [9], 5, 2 doctrina atque eloquentiae studia). rep. 2, 59 auctoritas. nat. deor. 1, 80 -ere in caelo Academiam necesse est. div. 1, 92 imperium (VAL. MAX. 8, 14, 1 quamdiu Romanum imperium -ret. SEN. clem. 1, 1, 2 nulla pars *imperii*. CVRT. 10, 9, 6 non revirescit solum, sed etiam -et imperium). LVCR. 5, 329 facta virum aeternis famae monumentis insita -ent. 5, 1164 in magnis -ent sacra rebus locisque. HOR. ars 62 verborum vetus interit aetas et iuvenum ritu -ent modo nata vigentque. TIB. 1, 8, 47 dum primi -et tibi temporis aetas, utere (OV. fast. 5, 353 aetatis specie, dum -eat, uti. MART. 10, 86, 3. CARM. epigr. 555, 3 huic aetas prima cum -bat in annis [*cf.* INSCR. christ. Rossi II 65, 17 p. 94 (= Carm. epigr. 1403) quam bene cum ingenio -bat pulchra iuventus]). OV. fast. 2, 141 -ent sub Caesare leges. 5, 377 -eat ut toto carmen Nasonis in aevo (PORPH. Hor. carm. 2, 20, 6 carmina sua semper -ura. *cf.* 1, 32, 2. *sim.*: BVC. Eins. 1, 37 hic Heliconis opes -ent). PAVL. FEST. p. 117 *laurus* omni tempore viret, ut similiter res publica -eat (COLVM. 1 praef. 6. VOPISC. Tac. 19, 5 -et Roma, -et tota res publica. *cf.* VELL. 1, 6, 3 *Sparta* excelsissime -uit. 1, 7, 4 tam mature tantam urbem crevisse, -uisse, concidisse, resurrexisse [HIER. in Ezech. 16, 55 p. 185 urbes . . . -uras, ut prius -uerunt]. CAPITOL. Pius 7, 1 provinciae. *similiter de sepulcro*: PS. DAMAS. epigr. 80, 1 martyris haec . . . sedes per secula -et). VELL. 2, 11, 3 gentium nunc -ere fortunam, nunc senescere, nunc interire. SEN. contr. 1 praef. 2 *memoriam* aliquando in me -uisse. clem. 1, 19, 8 iustitia, pax, pudicitia, securitas, dignitas. VAL. FL. 6, 494 *liliis* vita brevis totusque parumper -et honor. TAC. hist. 4, 42 *nequitia* -eat vigeatque. FRONTO p. 97, 16 N. -ere quae didicisti atque adolescere videntur (*cf.* AVR. VICT. Caes. 16, 10 artes bonae. RVFIN. hist. 4, 26, 7 philosophia -bat apud barbaros [ἤκμαζεν]). TERT. adv. Hermog. 15 p. 142, 23 plus bonum -uisset sine mali afflatu. ITALA psalm. 131, 18 (Veron., Aug. doctr. christ. 2, 13, 20) super ipsum (*David*) . . . -iet sanctificatio mea (ἐξανθήσει, VVLG. efflorebit). NEMES. ecl. 1, 55 ruris amor . . . reverentia iuris. RVFIN. hist. 4, 18, 8 prophetiae gratia in ecclesiis (διέλαμπεν). hist. mon. 1 p. 401^{B} emendatio morum -bat in eo et assumptio virtutum. 21 p. 444^{B} caritatem. hist. 3, 18, 4 fidei nostrae instituta (διέλαμπεν). AVG. anim. 1, 9, 11 fides *latronis* de ligno -uit (*opp.* marcuit). SVLP. SEV. dial. 1, 2, 2 qualiter in oriente fides Christi -eat. VAL. CEM. hom. 16, 1 p. 741^{C} aliarum regionum studia, quae videmus in amore sanctorum peregrinis latius -ere (*fere i. q. propagari*) commerciis. SIDON. epist. 2, 13, 4 ille, cuius anterius epulae, mores, pecuniae, pompae, litterae, fasces, patrimonia, patrocinia -bant. CASSIOD. inst. div. 6 p. 1118^{D} virtutum genera. MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 3 p. 333 nostra (*sc. novum testamentum*) nunc -ent (ἀνθεῖ), illa (*sc. vetus test.*) vetusta sunt. 28, 7 p. 420 pulchritudo *animae* semper -et, semper viget (ἀεὶ ἀνθεῖ, ἀεὶ ἀκμάζει).

b *accedit res (sed l. 9. 26. 31 sqq.) qua quae res excellit:* **α** *abl. limit. vel relat.*: *res variae -ent laudibus, copia, virtutibus sim.*: CIC. Font. 41 praeturae, quae et ceteris ornamentis et existimatione innocentiae maxime -uerunt. Sest. 131 ad urbem accessus incredibili hominum multitudine et gratulatione -bat. de orat. 3, 130 oratoris . . . nomen apud antiquos in Graecia maiore quadam vel copia vel gloria -uisse (leg. 2, 33 nomen memoria -ret tamdiu). LVCR. 5, 1279 *aliud* appetitur . . . -etque repertum laudibus. CARM. epigr. 55, 5 (*aet. fere Caes.*) viridis aetas cum -ret artibus. QVINT. inst. 12, 10, 6 -uit . . . pictura praecipue, sed diversis virtutibus. TAC. dial. 1, 2 priora saecula tot eminentium oratorum ingeniis gloriaque -uerint. NEMES. cyn. 281 suis virtus bene -uit annis. TERT. resurr. 44 p. 91, 6 sanctitatis et patientiae et iustitiae et sapientiae, quibus domini vita -uerit (PROSP. in psalm. 109, 3 p. 319^{B} vita sanctorum quamvis gratia -eat; *syn.* nitere). AMM. 30, 4, 5 -bant elegantiae priscae patrociniis tribunalia. SCHOL. Cic. Bob. p. 166, 17 St. *ea, quibus Ciceronis* oratio maxime -uit. *loca, regiones (gens) -ent opibus, urbibus sim.*: CIC. Verr. 5, 46 Sicilia -bat opibus et copiis. Flacc. 16 *Graecia* vetus . . . quondam opibus, imperio, gloria -uit (64 fama . . . gloria . . . doctrina . . . plurimis artibus . . . imperio . . . bellica laude). Tusc. 4, 2 cum -ret in Italia Graecia *magna* potentissimis et maximis urbibus. TAC hist. 3, 34 *Cremona* numero colonorum, opportunitate fluminum, ubere agri, adnexu conubiisque gentium adolevit -uitque. IVST. 43, 5, 4 Massilia et fama rerum gestarum et abundantia opum et virium gloria virente. *hominum celebritate sim.*: CIC. dom. 75 campum Martium tanta celebritate, tanto splendore . . . hominum, aetatum, ordinum. LVCR. 1, 255 urbes pueris. VERG. Aen. 7, 644 Itala . . . terra . . . viris. VELL. 1, 18, 1 una urbs Attica pluribus auctoribus eloquentiae quam universa Graecia operibus -uit. VAL. FL. 1, 539 regio . . . viris. STAT. Theb. 5, 54 -bat dives alumnis terra. IVST. 13, 1, 12 Macedonia . . . clarorum virorum proventu. *bonis, legibus, studiis, memoria*: LIV. 21, 21, 4 gentes non pacis solum, sed etiam victoriae bonis (VOPISC. Car. 2, 1 *rem publicam.* 19, 11, 3 provinciae bonis omnibus). PHAEDR. 1, 2, 1 Athenae . . . aequis legibus. PLIN. epist. 1, 10, 1 urbs nostra liberalibus studiis. AVG. c. Petil. 2, 71, 159 p. 101, 28 corporum (*sc. martyrum*) . . . memoria terrae -uerunt.

β in *c. abl. relat.* (*cf. p. 919, 26*): CIC. ad Q. fr. 3, 5 (6), 4 nostrum . . . hoc tempus aetatis . . . in auctoritate senatoria -ere debebat.

B *fere i. q.* ***nitere*** (*acced. abl. passim*; de: *l. 48*): SERV. Aen. 7, 804 Ennius (*cf.* ann. 323; *v. Vahlen, Ges. phil. Schr. 2, 467*) et Lucretius (*v. p. 923, 42*) -ere (*RH*, flores *SM*, -ens *F*) dicunt omne quod nitidum est. ACC. trag. 632 aere atque ferro fervere (fervet *trad.*), [igni] insignibus -ere. VAL. FL. 5, 564 variis -et via discolor armis. APVL. met. 11, 16 carina citro limpido perpolita -bat. TERT. idol. 18 p. 52, 24 purpura de umeris eius (*Christi*) -ret, nisi *eqs.* pall. 3 p. 926 *pluma vestis pavonis est* omni conchylio pressior, qua colla *pavonis* -ent. apol. 11, 6 a primordio . . . et sidera radiasse et lumina -uisse (adv. Marc. 4, 42 p. 564, 12 caelum luminibus). cult. fem. 1, 6 p. 708 *lapilli* subdole substruantur, ut -eant. CLAVD. 7, 133 -et cristatis exercitus undique turmis. carm. min. 29, 7 quo lumine -eat arcus. MAR. VICTOR aleth. 2, 107 *flamma* siccoque -et iam candida fumo.

C *de* ***vino*** *i. q. spumam vel nebulam agere* (*cf.* flos *p. 933, 2 sqq.*): OV. fast. 5, 270 vina . . . in magnis . . . condita cellis -ent, et nebulae dolia summa tegunt. COLVM. 12, 30, 1 si vinum -ere incipiet, saepius curare oportebit, ne flos eius *eqs.*, *v. p. 933, 7*. PLIN. nat. 14, 136 quod celeriter -ere coeperit *vinum*, . . . non fore diutinum.

part. praes. (*fere pro adi.*) **florēns,** -entis. *huc ea quoque exempla rettuli, quibus notio verbalis praevalet, velut p. 921, 30. 58 sqq. de formis: abl. fere semper in* -e (*inde a* CATONE). *forma in* -ī (*nusquam metro postulata*): LVCR. 5, 1074 LIV. 34, 5, 5 PETRON. 131, 9. *compar. inde a* CIC. de orat. 3, 166 rep. 1, 71 leg. 1, 58; *superl. saepe inde a* TRAG. inc. 186 (*ante* CIC.). -ientes: *p. 916, 53.* GLOSS. θάλλων, ἀνθινός.

I ***proprie*** *de floribus, coronis (v. l. 69), arboribus, herbis, locis (l. 72 bis. 73. 76 al.)*: **A** *nude ponitur*: PLAVT. Persa 770 *coronam v. p. 921, 47* (OV. met. 2, 27 ver . . . cinctum -e corona. Pont. 3, 1, 11 trist. 3, 13, 15). CATO agr. 131 piro -e. *al.* VERG. ecl. 1, 78 -em cytisum. 9, 19 -bus herbis (georg. 3, 126 *al.*). *al.* OV. ars 3, 687 Hymetti (met. 7, 702). met. 2, 791 arva. 14, 764 nec excutiant rapidi -ia *poma* venti (PALLAD. 10, 16). *al.* GERM. frg. 4, 141 rura (DRAC. laud. dei 1, 175). SEN. epist. 84, 4 quae ex tenerrimis virentium -iumque decerpserint *apes*. LVCAN. 10, 164. PETRON. 131, 9 myrto . . . -i. PLIN. nat. *passim*. STAT. silv. 3, 2, 138 dulce nemus -is Idymes. FRONTO p. 105, 25 N. frugem . . . in segeti -em. APVL. met. 4, 35 caespitis. PALLAD. 6 tit. 1 de -bus satis. HIER. quaest. hebr. in gen. 4, 32 paradisum. VVLG. cant. 2, 13 vineae. MART. CAP. 1, 28 -is campi. *tropice*: GREG. M. in euang. 28, 3 p. 1212^{C} sancti . . . -em mundum mentis despectu calcaverunt. *cf. quae sqq. n. plur. pro subst.* (*cf. l. 75*): VVLG. II par. 4, 21 *v. Forcell. s. v. § 10.*

B *accedit abl.*: DIRAE 20 vario -ia serta decore. OV. met. 7, 464 -em . . . thymo Cythnum (*cf. Magnus ad l.*). VITR. 8, 3, 15 arbor -s pur-

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pureo colore. APVL. met. 5, 25 ripam -em herbis. met. 9, 8 arva sementis -ia. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 144[A] *ager* non tantum vineis, quantum balsaminis -s. *de rebus floribus ornatis*: VERG. Aen. 4, 202 variis -ia limina sertis (MART. CAP. 1, 1 vernificis -ia limina sertis). SIL. 14, 588 temporaque autumni laetis -ia donis.

II ***translate*: A** *fere i. q.* ***vigens, laetus, excellens,*** *ornatus, clarus (v. graeca l. 41. 43. 57. p. 923, 22); spectat ad pulchritudinem infra l. 46; ad aetatem l. 47; fere i. q. vivens l. 57; de usu sollemni v. l. 64*: **1** *de* ***hominibus*** *(aliter de oratoribus p. 923, 30)*: **a** *nude ponitur (acced. in c. abl. loci l. 16. 28. 41)*: PLAVT. Men. 372 benefactis tuis me -em facis. CIC. Quinct. 7 homines ... fortissimos, -issimos nostrae civitatis (*item adiunct.* fortis: Mur. 59 SALV. gub. 4, 55). Verr. 5, 134 ut *socii* (*cf. infra l. 37*) imperio nostro quam ornatissimi -issimique essent (*cf.* p. red. in sen. 31 me -em semper ornastis. Planc. 104 non modo salvum, sed etiam ornatum -emque esse). dom. 49 -s ac potens. Sest. 101 -em hominem in populari ratione. Planc. 86 -es atque integros. Mil. 21 delegit ex -issimis ordinibus (*cf. infra l. 79*) ipsa lumina. 93 valeant cives mei; sint incolumes (*item adiunct.* incolumis: PLIN. paneg. 55, 1 epist. 10, 52 *al.* FRONTO p. 95, 7 N. *v. etiam l. 24. 50. p. 922, 18*), sint -es, sint beati (Phil. 13, 33 te ... salvum, beatum, -em esse cupiebant. parad. 18 qui te beatum, ...-em putas). Phil. 2, 15 senatus ... quondam -s. 12, 16 exercitu -issimo et maximo (PANEG. 10 [4], 19, 4 robustus et -s. CASSIOD. var. 11, 16, 4 CORIPP. Ioh. 6, 54). Phil. 14, 23 incolumis et -s civitas (de orat. 3, 8 -issima. CAES. Gall. 4, 3, 3 ampla [*cf. l. 35*] atque -s. VAL. MAX. 1, 1, 1 -issima tum et opulentissima). Att. 3, 10, 2 *opp.* perditum afflictumque. *al.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 3 -es liberos. SALL. Catil. 39, 2 *al.* PS. SALL. rep. 2, 10, 5 quanto in secundis rebus -ior fuit. NEP. Att. 8, 6 -i illi parti. 11, 4 non -entibus se venditavit (*opp.* afflictis). VERG. Aen. 8, 470 *gentem* multos -em annos. LIV. 7, 20, 3 Romanos -es (*opp.* res affectae). 7, 20, 5 -em ... populum Romanum ac felicissimum bello; *opp.* afflictus (TAC. ann. 4, 68). VITR. 9 praef. 15 cum maxime sunt -es *athletae* (COD. Theod. 7, 20, 12 pr. [*a. 400*] -issimis [*Gothofredus*, -issimus *cod.*] legionibus inseratur). VAL. MAX. 3, 7, 11 Iulio Caesari, amplissimo (*cf. l. 25*) ac -issimo viro. SEN. Phaedr. 436 domus ...-s sorte felici viget (TAC. ann. 4, 1 -is domus. *cf.* VAL. MAX. 7, 8, 3 Claudiorum ... familia ... -e). IVV. 8, 99 sociis -bus (*cf. l. 13*). TAC. ann. 3, 30 C. Sallustius, rerum Romanarum -issimus auctor. 16, 33 *opp.* labens. PLIN. epist. 3, 7, 2 *filium* -em atque etiam consularem. 9, 9, 1 *opp.* miseri. AMM. 22, 9, 4 populus ... -issimus. VVLG. Dan. 4, 1 quietus eram in domo mea et -s in palatio meo (*εὐθαλῶν*). RVFIN. hist. mon. 7 p. 410[D] in monasteriorum congregatione -em. hist. 2, 3, 3 -issima ... ecclesia (*ἀνθούσης*). SACR. Leon. 348 p. 52 -issima proles ecclesiae. NOVELL. Valent. 1, 3 extr. optamus vos felicissimos ac -issimos nostrique amantissimos per multos annos bene valere. *spectat ad pulchritudinem*: PLAVT. Persa 770 (*ad amicam*) do hanc (*sc. coronam*) tibi -em -i. *spectat ad aetatem* (*ita quidem, ut significationem sollemnem, de qua v. l. 64, hinc nascentem videamus*): CIC. Verr. 5, 80 P. Scipione -issimo adulescente, vivo et incolumi (CAES. Gall. 7, 32, 4 -em et illustrem. LIV. 28, 40, 13 adulescente -issimo. CORP. VIII 23964 [= 23965] -issimo adq. prudentissi(mo) adulescenti). CATVLL. 64, 251 -s ... Iacchus. CARM. epigr. 970, 1 (= 971, 2; *saec. I*) -em mei combussere parentes. VEG. mil. 1, 5 -iorem ... iuventutem. CARM. epigr. 1311, 3 (*saec. III ?*) invidia fati rapitur Vincentia -s. *significat ἀκμήν*: HIER. chron. a. Abr. 1241 Arctinus Milesius versificator -issimus habetur (*cf. Syncell. p. 400, 13 D. ἤκμαζεν*). *fere i. q. vigens, vivens*: LVCR. 1, 124 semper -is Homeri ... speciem. NEP. Att. 11, 5 qui ... Bruti matrem non minus post mortem eius quam -em coluerit (*sim.*: TAC. ann. 1, 1 -bus ipsis [*opp.* postquam occiderant]. 11, 37 -i filiae [*opp.* supremis eius necessitatibus]). SEN. Herc. O. 1780 (*de Amphitruone*) Tartari intrasti loca -e nato (*i. Hercule*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 417 qua (*sc. filia*) -e ... qua sospite.

speciatim: inde ab aetate Constantini Magni, ut videtur, titulus sollemnis (v. l. 48) Caesarum, ordinum sim.: inscriptionum exempla: CORP. VI 1134 (*a. 333*) Constantini et Constanti, beatissimorum ac -issimorum Caesarum. *de isdem*: CORP. III 464 nnbb. (*i. nobilissimis*) ac florentiss(imis) Caes⟨(aribus)⟩. 13686 *cf. adn.* VIII 7011 (*Cirtae*) Constanti⟨ni⟩ et Constanti et Constantis nobilissimorum ac -issimorum Caesarum. *ad Iulianum nondum Augustum probabiliter refertur* (*cf. adn. ad l.*): CORP. VIII 22766 fortissim⟨i⟩ ac floren⟨tissimi Caes(aris)⟩. *de Valentiniano nondum Augusto*: CORP. VI 1677 (*a. 425*) d(omino) n(ostro) Valentiniano -issimo Caesari. INSCR. christ. Rossi I 645 (*a. 425*) Valent⟨ini⟩ano puero -issimo Caesare. *apud scriptores*: AMM. 18, 1, 4 (*verba Caesarem alloquentis*) -issime Caesar. COD. Theod. 2, 33, 4 -issimo coetui (*i. senatui*). ALC. AVIT. epist. 46 p. 76, 1 regum -issime. COD. Iust. de emend. cod. 6 sanctissimi atque -issimi patres. 1, 14, 2 -issimorum sacri nostri palatii procerum. *al.* (*de iisdem* 7, 63, 53 -issimi ordinis. *cf. l. 18*).

b *accedit res, qua quis excellit: abl. limit. vel relat.*: *gratia, laude sim.*: CIC. S. Rosc. 15 Sex. Roscius fuit ... gratia atque hospitiis -s hominum nobilissimorum. Sest. 33 civis -issimi benivolentia bonorum. rep. 2, 60 summa apud populum gratia -em. ad Brut. 1, 3, 1 -em et honoribus et gratia. VELL. 2, 92, 4 Egnatium -em favore publico. PLIN. epist. 10, 88, 1 aeterna ... laude -em. *eloquentia, studio, ingenio, virtute sim.*: CIC. Quinct. 12 L. Philippus eloquentia, gravitate, honore -issimus civitatis. Brut. 326 Hortensius utroque genere dicendi -s. 327 flagrantem studio et -em facultate. epist. 2, 13, 2 ingenio (VELL. 2, 2, 2). VERG. georg. 4, 564 studiis. CAPITOL. Maximin. 14, 2 omni virtutum genere. RVFIN. hist. mon. 1 p. 399[A] cunctis ... animi virtutibus. VAL. CEM. hom. 11, 2 p. 725[D] voluntatem religionis studio -em. *aetate, pulchritudine sim.*: CIC. epist. 2, 13, 2 aetate. VERG. ecl. 7, 4 ambo -es aetatibus (HOMER. 247 ambo -es aetate). CIRIS 435 -es aequali corpore nymphae. LIV. 26, 49, 13 et aetate et forma -es ... filiae (VAL. MAX. 4, 3, 3 TAC. hist. 2, 81. *cf.* LIV. 30, 12, 17 *Sophonibae* forma erat insignis et -issima aetas). 29, 1, 2 iuvenes -es aetate et virium robore. SIL. 5, 231 -s aequali Lentulus aevo. STAT. silv. 2, 3, 72 hac longum -s animi morumque iuventa Iliacos aequare senes. APVL. met. 10, 29 puelli puellaeque virenti -es aetatula. CORP. XII 3559 (*saec. III*) prima aetate -em mors dira subripuit. AMM. 31, 16, 9 scribant reliqua potiores aetate ⟨et⟩ doctrina -es. HIER. epist. 126, 3 incolumes ... et prolixa aetate -es. PAVL. NOL. epist. 5, 5 aetate -ior. CARM. epigr. 1036, 2 (*saec. I*) flórentem vítá sustulit átra dies. 1240, 3 prima -e (*i.* -em *putat Bücheler cf. l. 16. sed v. l. 80 sqq.*) iuventa. 1537[A], 4 -em specie mei videre sodales. *armis, opibus, rebus gestis, viribus, imperio, sorte sim.*: CIC. de orat. 1, 38 civitatem vel paterno consilio vel avitis armis -issimam. epist. 2, 13, 2 hominem -em aetate, opibus, honoribus, ingenio, liberis, propinquis, affinibus, amicis (CARM. adv. Marc. 1, 137 -es opibus *gentes*. SVLP. SEV. chron. 1, 40, 4). LIV. 26, 3, 10 *Q. Fulvius* -s tum et fama rerum gestarum et propinqua spe Capuae potiundae. 27, 9, 4 *hostis* nunc cum maxime -s viribus. GRAN. LIC. p. 17, 2 victoriis. IVST. 28, 2, 12 Macedonas imperio terrarum semper -es. AMM. 29, 4, 7 Alamannorum ... numero, multitudine viribusque ... -i. CLAVD. carm. min. 41, 18 patria ... sorte. *nota singularia*: GELL. 7, 13, 4 -em vino animum. APVL. met. 11, 9 mulieres ... verno -es coronamine. *cf. Onomast.*

2 *de* ***rebus*** *(plerumque incorporeis), locis sim.*: **a** *nude ponitur (acced. per l. 36)*: *loca, notiones locales*: TRAG. inc. 186 -issimo regno (NEP. reg. 2, 3 CIRIS 464. LIV. 30, 11, 3 regni per multos annos -is. IVST. 36, 4, 1. SVLP. SEV. chron. 1, 38, 5 David ... -issimum regnum in pace habebat. *cf.* EVG. TOLET. carm. app. 2, 6 in aeternum -ia regna *caeli*). CIC. S. Rosc. 50 maximam et -issimam *rem publicam* nobis reliquerunt (Cluent. 107. LIV. 28, 41, 17 -em rem publicam ... in perpetuum affixerunt. 34, 5, 5 -i ac beata. *al.* SEN. dial. 9, 5, 3 *opp.* afflicta. PLIN. epist. 1, 12, 11. COD. Theod. 9, 1, 4 [*a. 325*] felicissima et -e re publica. COD. Iust. 1, 27, 2, 7 -e Romana re publica). Catil. 2, 29 quam urbem pulcherrimam, -issimam, potentissimam esse voluerunt *dii* (rep. 2, 34. LIV. 1, 3, 3 -em ... atque opulentam. PANEG. 11 [3], 4, 1. *cf.* AMM. 14, 8, 8 Laodicia et Apamia ... iam inde a primis auspiciis -issimae. *titulus sollemnis, ut videtur* [*cf. p. 921, 64*]: COD. Theod. 7, 8, 14 *et* 15, 2, 4 -issimae urbis. COD. Iust. 1, 53, 1 pr. *al. cf.* DIG. de conc. dig. 2, 10 in -issima civitate. *al.*). Phil. 2, 102 -is coloniae territorium. div. 1, 72 -issima ... castra. SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 4 oppida ... -issima. CIRIS 471 Cycladas. PRIAP. 16, 7 dominus -is agelli. OV. met. 13, 484 *de Hecuba* Asiae -is imago (trist. 5, 2, 49 *de Caesare* patriae per te -is imago). LIV. 31, 11, 8 parte -issima Syphacis finium adiecta. SIL. 17, 280 -is Capuae gaza. TAC. hist. 2, 17 -issimum Italiae latus. 3, 60 -issimis municipiis. ann. 2, 88 *Arminius* non primordia populi Romani ... sed -issimum imperium lacessierit (CORP. VIII 23846 -e imperio invictissimo⟨rum principum, *sc. Valentiniani et Valentis, ut vid.*⟩. 27818. X 6656 [*a. 379/82*]. 8127). COD. Theod. 11, 24, 6, 4 (*a. 415*) in earum metrocomiarum locum, quas temporis lapsus vel destituit vel viribus vacuavit, ex -bus aliae subrogentur. *fama, amicitia, fortuna, laus, dignitas sim.*: LABER. mim. 115 litterarum laudibus -s (floris *trad., em. Lipsius*) cacumen nostrae famae. CIC. Quinct. 93 non ab afflicta amicitia transfugere atque ad -em aliam devolare. Phil. 2, 210 invidetur ... praestanti -ique fortunae (Att. 10, 4, 4. frg. inc. J 43 optatissimum est perpetuo fortunam quam -issimam permanere). CIRIS 4 -is ... sophiae. VITR. 7 praef. 13 nobilissimas laudes et sempiterno -es (APVL. flor. 9 p. 38 *laus* mihi dudum integra et -s ... est). VAL. MAX. 1, 8 ext. 18 vate ingenii -is. 6, 1 ext. 1 *mulieris* sanctitatis ... gloriam Graecia laudibus ... celebrando cotidie -iorem efficit. TAC. Agr. 44 beatus incolumi dignitate -e fama. PLIN. epist. 8, 6, 3 usus -issimae dignitatis. APVL. flor. 9 p. 38 *laus* integra et -s. *aetas sim.* (*de vultu l. 84. p. 923, 4, barba l. 82 sqq.*): LVCR. 3, 1008 aevo -e puellas (5, 888 [*alia exempla v. vol. I p. 1166, 45, ubi add.* AVSON. 179, 3 primis aevi -is in annis]). LVCR. 6, 359 tempora se veris -ia pandunt (MANIL. 2, 182 -ia tempora veris [*vis propria subesse videtur, item* ELEG. in Maecen. 1, 113 redditur arboribus -s revirentibus aetas]). LVCR. 5, 1074 equus -i aetate iuvencus (CIC. Cato 20 -is aetatis; *opp.* senescentis. LIV. 30, 12, 16 -issima. PS. QVINT. decl. 19, 2 HIER. epist. 3, 5, 2 CORP. XIV 1467 CARM. epigr. 1534[B], 1 *cf. supra l. 77*). HOR. ars 115 -e iuventa (ELEG. in Maecen. 1, 7 AVSON. 167, 11. *fort.* CARM. epigr. 1240, 3 [*sed cf. Bücheleri adn., v. supra l. 21*]). MART. 3, 6, 4 libat -es haec *lux* tibi prima genas (*i. barbam; cf.* APVL. met. 5, 16 adulescens modo -i lanugine barbam instruens). 9, 74, 3 -es *filii* nulla signavit imagine vultus

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pater. SIL. 9, 533 *Hannibalem* pelli -bus annis vita (15, 69. 16, 669 STAT. silv. 3, 3, 127. 3, 5, 23 NEMES. ecl. 1, 47 AVSON. 166, 5. 259, 11 CARM. epigr. 1004 INSCR. Notiz. degli scavi 1911 p. 68, 1). GREG. TVR. dorm. 10 facies ... tamquam rosa -es (*v. p. 916, 53*). *fortuna, res, status sim.*: CIC. Pis. 38 nunc meam spoliatam fortunam conferam cum -e fortuna imperatoris. epist. 5, 8, 2 -issimis rebus (CAES. Gall. 1, 30, 3 -issimis rebus domos suas Helvetii reliquissent. SALL. Iug. 83, 1 neu -es res suas cum Iugurthae perditis misceret *Bocchus*. PLIN. nat. 5, 8 Punicis rebus -issimis). LVCR. 3, 897 *mortuus* non poteris factis -bus esse. LIV. 1, 2, 3 -es opes Etruscorum (IVST. 5, 1, 9 tam -es Atheniensium opes ruisse. 18, 6, 1 -es Karthaginis opes. 22, 6, 3). PLIN. nat. 2, 169 Carthaginis potentia -e. CARM. adv. Marc. 3, 49 divitias -es (quae florent VICTORIN. leg. dom. 74) tempore parvo. VAL. MAX. 1, 1, 10 infracto rei publicae statu perinde ac -e (PANEG. 11 [3], 15, 1 in novum ac -em statum re publica restituta. IVST. 7, 6, 2 -issimum fore Macedoniae statum). VOPISC. Aurelian. 18, 2 -issimam victoriam. IVST. 41, 1, 7 -issimis temporibus (CORP. VIII 23849 [*saec. IV*] beatissimis -issi⟨misq. temporibus⟩). *alia*: CIC. Sest. 128 *reditus* ita -s fuit. Planc. 32 *maiores* summum in praefectura -issima gradum tenuerint. leg. 1, 58 nihil -ius *quam philosophia.* parad. 19 quicquid est laudabile, idem et beatum et -s et expetendum videri decet. IREN. 1, 2, 6 quod *aeon* habebat in se optimum et -issimum (*ἀνθηρότατον*). AVR. VICT. Caes. 24, 5 opus urbi -issimum ... fabricatus est.

speciatim de oratione sim.: CIC. Att. 16, 11, 1 nostrum opus tibi probari laetor, ex quo *ἄνθη* ipsa posuisti, quae mihi -iora sunt visa tuo iudicio. de orat. 3, 166 modus (*i. tralatio*) ... nullus est -ior in singulis verbis neque qui plus luminis afferat orationi. orat. 96 insigne et -s orationis ... genus. GELL. 15, 28, 3 orationem -issimam. 18, 5, 1 rhetore ... facundiae -is. HIER. vir. ill. 29 *Tatiani* contra gentes -issimus liber. *inde de oratoribus*: CIC. orat. 20 alii in eadem ieiunitate concinniores, id est faceti, -es etiam et leviter ornati.

b *acced. res (sed v. l. 33) qua quae res excellit:* **α** *abl. limit. vel relat.*: LIV. 8, 5, 3 -issimum ... Latium armis virisque. 30, 21, 8 Italiam bona pace -em (PANEG. 2 [10], 14, 4 profundissima ... pace -es *provincias*). VITR. 9 praef. 17 sapientium scriptorum sententiae ... vetustate -es. PETRON. 132, 10 annos primo -es vigore (SIL. 1, 226 -es viribus annos). PLIN. epist. 10, 88 aeterna ... laude -em virtutis ... gloriam. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 192[B] fides virtutibus -s. ISID. vir. ill. 17 vitam signis -em. CARM. epigr. 327, 1 -em meritis ... famam. **β** *eodem sensu* in *c. acc.*: MANIL. 4, 687 in regnum -es oris Athenae.

B *fere i. q.* ***nitens*** *(accedit fere abl.)*: LVCR. 4, 450 bina lucernarum -ia lumina flammis. VERG. Aen. 7, 804 = 11, 433 -es aere catervas (SERV. *ad l. v. p. 920, 43. cf.* GELL. 5, 5, 2 exercitum insignibus argenteis et aureis -em). CIRIS 387 coma Sidonio -s deciditur ostro (*cf.* CASSIOD. var. 1, 2, 2 -is ... purpurae). STAT. Theb. 1, 210 arcano -es lumine postes. 2, 276 arcano -es igne zmaragdos. APVL. met. 6, 11 oves ... nitentes auri⟨q⟩ue col⟨or⟩e -es. NEMES. cyn. 318 greges -bus alis ... avium. MART. CAP. 4, 328 formulae quaedam -bus discolora venustate ceris sollerter effigiatae.

opposita (selecta): affectus: *p. 921, 31.* afflictus: *p. 921, 27. 30. 32. 922, 42. 64: cf. p. 922, 41.* perditus: *p. 921, 27. 923, 8.*

adv. **flōrenter**. RVFIN. patr. 10, 3 p. 333[A] qui se recte excolunt et -r instituunt. *superlativus*: HIER. vir. ill. 71 rhetoricam -issime docuerat ([*cf.* 67 gloriose]. 76 -issime populos docuit. 79. chron. a. Abr. 2369 Minervius Burdigalensis rhetor Romae -issime docet. 2371 RVFIN. hist. 4, 23, 2). ADDIT. Prosp. Havn. chron. I p. 337, 4 Narses ... cum Italiam -issime administraret.

flōrēsco, -ere [*a* flos, *cf. c.* florere. *Th.*]. *de notione*: DIFF. ed. Beck p. 58, 26 florere effectum est, -ere incipere florere. GLOSS. *ἀνθῶ*. NOT. Bern. 63, 37 p. 43[a]. *de formis: partic. praes. fere pro adi., ex. gr. p. 924, 28. 34. nota gerundiv.: l. 70 (cf. Usener, Kl. Schr. 1, 229).* [*loc. dub.*: QVINT. inst. 12, 10, 11 *v. l. pro* efflorescat. *cf. l. 79 et p. 924, 5.*

1 *vi incohativa vigente i. q.* ***incipere florere,*** *in florem venire*: **a** *proprie*: VARRO rust. 1, 30 antequam gemmas agant ac -ere incipiant. CIC. div. 2, 33 puleium aridum -ere brumali ipso die. LVCR. 5, 670 -unt tempore certo arbusta. FAST. Praen. a. u. c. 760 (Corp. I[2] p. 236, 28) aedis Florae, quae rebus -endis praeest, dedicata est. PLIN. nat. 17, 13 -endi exinanitio. 18, 253 faba ... -ens. 21, 56 large -ente *thymo*. ARNOB. nat. 3, 23 Flora ... curat, ut arva -ant. HIL. in psalm. 57, 5 rhamnus sentium genus ... -it ... vere confotum. MACR. sat. 1, 12, 14 hoc tempore cuncta -ant. *c. abl.*: VAL. FL. 7, 77 *dentibus a Iasone satis* armata -ant pube novales. *tropice*: ARNOB. nat. 5, 28 simulacris virilium fascinorum territoria cuncta -unt. **b** *translate:* **α** *de rebus (maxime incorporeis)*: LVCR. 2, 74 *corpora, quae decedunt vel accedunt*, illa senescere et haec contra -ere cogunt. CIC. Marcell. 12 tua iustitia et lenitas animi -et cotidie magis. de orat. 1, 20 ex rerum cognitione -at (effl- *v. l.*) et redundet ... oratio. NEMES. ecl. 3, 35 interea pueri -it pube iuventus. PANEG. 6 (7), 1, 3 scio gaudentium studia ... toto orbe -ere. LACT. inst. 7, 2, 1 aureum ... saeculum -at. CHALC. comm. 321 non ex gremio silvae generatae species (*ἰδέαι*) -unt ... sed extrinsecus ut in cera signacula. CLAVD. 22, 456 anni ... hominum -ite rursus ingeniis hilares. VICTRIC. 26 magis ac magis in specie -unt *gemmae spiritales sc. virtutes martyrum.* **β** *de hominibus (accedit* ad: *l. 4. 11)*: CIC. Cael. 79 nolite ... hunc nunc primum -entem ... tamquam turbine aliquo ... pervertere. de orat. 3, 11 *Sulpicio* ad summam gloriam eloquentiae -enti (effl- *vulg.*). Brut. 303 Hortensio -ente Crassus est mortuus. LVCR. 5, 895 *animantia* quae neque -unt pariter nec robora sumunt corporibus. PORPH. Hor. carm. 2, 5, 13 quantum tibi vergente iam iuventute virium decesserit, illi nunc cum maxime -enti accedet. AVG. serm. ed. Mai 35, 1 circa altare dominicum sunt infantes (*i. recenter baptizati*) per medium -entes aquarum. ARATOR act. 2, 69 p. 179 ventris amoeni fructus (*sc. homo*) ad aeternae -at semina vitae. *tropice*: TERT. resurr. 22 p. 56, 6 ita etsi *homo* in agnitione sacramenti fruticat, sed (*ed. Pamelii*, fructificasset *codd.*) in domini repraesentatione -it atque frugescit (*cf.* HIER. in Is. 18, 4 p. 287 quomodo nubes roris ... in ferventi aetate gratissima est, sic dominus habitatores ecclesiae suae refrigerat, quo praesente cuncta -unt).

2 *vi incohativa debilitata vel prorsus evanida, i. q.* ***florere:*** **a** *proprie*: VAL. FL. 7, 363 in mediis -unt ignibus herbae Caucasei floris (*opp.* languescit). LACT. inst. 1, 20, 7 ut fruges cum arboribus aut vitibus bene prospereque -rent. HIL. in Matth. 21, 8 *ficus* arbor dissimiliter a ceterarum arborum et natura et condicione -it. PRISC. periheg. 979 ventis semper -unt rura secundis. **b** *translate (acced. abl. l. 26. 36. 38; in c. abl. l. 30, c. acc. l. 29):* **α** *de hominibus vel de hominum congregationibus*: PLIN. epist. 5, 11, 2 patria nostra -it. paneg. 55, 9 contemptor ambitionis et infinitae potestatis domitor ac frenator animus ipsa vetustate -it. ITALA Is. 27, 6 (Aug. un. eccl. 7, 15 p. 247, 3. p. 247, 12) germinabit et -et Israhel (VVLG. florebit). LACT. mort. pers. 52, 5 -entis ecclesiae (APRING. in apoc. 1, 11 ecclesia ... semper perpetuam -et in lucem). COD. Theod. 7, 20, 2, 2 quos (*filios veteranorum*) optamus -ere sollicitius. APRING. in apoc. 20, 4 in aeterna beatitudine -entes appareant *animae martyrum et fidelium Christianorum.* NOVELL. Iust. 37, 9 civitas imperialibus ... privilegiis exornata -at (*cf.* CORP. VIII 12242 [*municipium*] divino nutu semper -it). GREG. TVR. in psalm. p. 875, 30 adiuvatus Christus a patre -ente de sepulchro carne resurrexit. **β** *de vultu (fere i. q. nitere)*: DECL. in Catil. 31 vultum ... gratia meretricia -entem (CAEL. AVR. acut. 2, 10, 71 aegrorum vultus in ruborem -it). **γ** *de lusu deo Risui celebrato*: APVL. met. 3, 11 semper commenti novitate -it.

flōrētum virectum GLOSS. IV 343, 45. *a* flos.

flōreus, -a, -um *a* flos. *legitur nec comparat (sed cf. p. 927, 53) nec superl. confunditur in codd. cum* floridus: TIB. 1, 1, 12 (florea *codd. interpol.*) SERV. georg. 1 prooem. (*v. p. 927, 46*) MART. 9, 90 (*cf. Friedländer ad l., v. l. 63*) CLAVD. rapt. Pros. 2, 118 (*in versu spurio*), *cum* florus: *v. infra l. 54 et p. 927, 46. 51.*

1 *proprie:* **a** *i. q. de floribus factus*: PLAVT. Aul. 385 coronas -as (Men. 632 PERVIG. Ven. 44 SCHOL. Hor. carm. 3, 27, 29. *cf. l. 60*). MART. 8, 77, 4 cingant -a serta caput (APVL. carm. frg. 4, 1 Ps. DAMAS. epigr. 86[b] [= INSCR. christ. Rossi II p. 136 n. 13[a]], 4 tempora victricis *martyris* -a serta ligant. CLAVD. carm. min. 31, 10 -a conexis serta ... rosis. *cf.* carm. min. app. 2, 7 -a sertis tempora vincta). CLAVD. carm. min. 25, 104 -a purpureas adnectunt frena columbas (DRAC. Romul. 6, 75 -a ... frena *Veneris*). **b** *de agro i. q. ad florum culturam aptus, siquidem recte conicitur Varronem* agrum 'floreum' *dixisse, quem* SERV. *et posteriores dixisse videntur* 'florum', *cf. p. 927, 43 sqq.* **c** *i. q. flores generans, habens (cf.* SERV. Aen. 1, 430 *et* GLOSS. *l. 58 sqq.*): VERG. Aen. 1, 430 apes aestate nova per -a rura exercet ... labor (SERV. *ad l.* -a pro florida [GLOSS. IV 458, 6 per -a rura per florentes agros. V 201, 24 -a rura melius florida dicatur]. SERV. auct. *ad l.* aut florentia, nec enim de flore erant facta: -am coronam dicimus. *item* -a rura: PAVL. NOL. carm. app. 1, 38 DRAC. laud. dei 3, 311 EVG. TOLET. carm. 33, 7, 15 [= ANTH. 658]. EVSTATH. Bas. hex. 5, 9 p. 919[C] [*ἐν λειμῶνι*]. *cf. l. 69*). VAL. FL. 5, 343 -a ... verni ... iuga ... Hymetti. MART. 9, 90, 1 in gramine -o (*v. supra l. 42*) reclinis (CYPR. GALL. gen. 1148 -a gramina. *cf. etiam l. 72 sqq.*). CYPR. GALL. gen. 13 -a ventosis consurgent germina campis. PAVL. NOL. carm. 14, 111 spargite flore solum ..., ver spiret hiems, sit -us annus ante diem. SIDON. epist. 1, 6, 3 si prati -as opes panda ... falce populeris. DRAC. laud. dei 1, 355 -a regna *sc. paradisi* (rura *C et rec. Eug.*). Romul. 10, 117 -a semita *Amoris.* ros. 2 -a prata. EVSTATH. Bas. hex. 5, 9 p. 920[A] domestica, silvestria, terrena, aquaria, -a (*τὰ ἀνθοφοροῦντα*). *tropice in sermone ecclesiastico*: SEDVL. epist. 1 p. 2, 13 herbam -i caespitis. op. pasch. 1, 1 p. 178, 14 iucunda -i graminis prata ... introite (1, 2 p. 180, 10 *verbum domini* ad illa me -i graminis loca perducat). VEN. FORT. carm. 5, 3, 25 -a divino pinguescat vinea cultu. 5, 9, 5 -a pascua Christi. **d** *fere i. q. ad flores pertinens*: CARM. de vent. poet. min. V 70 (= ANTH. 484), 22 abscessum solis Zephyri tuba -a servat. ARNOB. nat. 5, 24 -am messem (*i. florum collectionem; de Proserpina*). EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 colores odoresque -i (*ἀνθῶν εὐχροιαι καὶ εὐωδίαι*). CARM. epigr. 439, 1 ver tibi contribuat sua munera -a. **e** *i. q. e florum nectare factus*: PRVD. cath. 5, 15 favis ... -is.

2 *translate: i. q. florens*: TER. MAVR. 2154 cordi quando fuisse sibi canit *Sappho* (*frg. 33*) Atthida parvam, -a virginitas sibi cum foret.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

flōriārium, -ī *n. a* flos, *cf.* viridiarium. *i. q. locus, ubi flores sunt: translate*: POTAM. tract. 1 p. 1413^{D} recedente ... anima, quae corporis -um recolebat, tota materies ... in putredinem relaxatur.

flōricolor, -is *a* flos *et* color.. *i. q. florum colorem habens*: ANTH. 703, 1 hoc sibi lusit opus (*i. strophium*) de stamine -e *puella*.

flōricomus, -a, -um *a* flos *et* coma. *i. q. florei coloris comis ornatus*: AVIEN. Arat. 1000 -o ... vere. 1763 -is hymenaeis. AVSON. 393, 49 -a ... in Aetna. ANTH. 866, 11 quod -is gaudet lasciva *rosa* metallis (*i. rosae floribus metalli sive auri colorem referentibus*).

floridē *v.* floridus.

flōridulus, -a, -um [*a* floridus *deminutive. Th.*] *i. q. florens*: CATVLL. 61, 193 uxor in thalamo tibi est ore -o nitens alba parthenice velut luteumve papaver.

flōridus, -a, -um [*cf. c.* florere, flos. *Th.*] *comparat. legitur inde a* CIC.; *superl. non extat.* ISID. diff. 1, 246 -a sunt arbores et herba, floruleuta campi vel prata. GLOSS. *ἀνθηρός*. [*loci dub.*: PERVIG. Ven. 13 *Dione* gemmis purpurantem pingit annum -is (*coni. Rigerus*; florib. *codd.*). CLAVD. carm. min. app. 5, 33 rubor et candor pingunt tibi -a vultus (*videtur nomen proprium esse, cf. Riese ad* ANTH. 742, 33). *confunditur cum* floreus *v. p. 924, 41.*] [*it.* fiordo. *M.-L.*]

1 ***proprie:*** *i. q. flores habens, florens*: VARRO rust. 3, 16, 7 *apibus* -os et incultos natura attribuit montes. CATVLL. 61, 21 ramulis. 63, 66 corollis. LVCR. 5, 785 -a fulserunt viridanti prata colore (PLIN. epist. 5, 6, 11). PRIAP. 86, 10 -o mihi (*Priapo*) ponitur picta vere corolla (AVSON. 384, 6 -um ... ver). CVLEX 70 -a cum tellus, gemmantes picta per herbas vere notat dulci distincta coloribus arva (ELEG. in Maecen. 1, 144 tellus ... -a semper eris [*sc. tumuli*]. COLVM. 10, 166 PETRON. 134, 12). CVLEX 407. TIB. 1, 1, 12 serta (1, 2, 14 OV. fast. 6, 312 CARM. epigr. 1136, 6). OV. trist. 5, 6, 38 -a quam multas Hybla tuetur apes (MART. 2, 46, 1). COLVM. 10, 146 -a cum suboles materno pullulat arvo. APVL. met. 10, 29 quod ve⟨r⟩ ... gemmulis -is cuncta depingeret. SERV. Aen. 1, 430. HYG. astr. 2, 4 p. 35, 5 qui (*Icarius*) cum sevisset vitem et diligentissime administrando -am facile fecisset. VVLG. cant. 1, 15 lectulus noster -us (*i. in terra floribus ornata, aliter* APON. 3 p. 55). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 167^{A} tempus ... -um venit. CASSIOD. in psalm. 131, 18 p. 954^{A} amoenitates camporum -is coloribus induuntur. *c. abl. i. q. floribus ornatus*: APVL. met. 4, 27 maritum ... coronis -um. *i. q. aspectum floris praebens*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 144^{A} uva florens cyprus dicitur, ferens ... -um quendam fructum in modum florentis uvae prolatum. *i. q. ex floribus factus*: ISID. carm. 22, 1 unguenti genera ... -a plura. *n. plur. pro subst. i. q. flores*: CLAVD. MAM. epist. p. 205, 14 e summis auctoribus ... doctiora quaeque velut thyma fragrantia et fecundiora veluti quaedam -a praecerpens.

11 ***translate:*** *fere i. q. florens, vigens, pulcher* (*acced. abl. rei l. 56. nota genet. l. 48*):

1 *de hominibus* (*v. etiam infra l. 73 sq.*): CATVLL. 61, 57 puellulam. OV. met. 13, 790 -ior pratis *Galatea*. SIL. 12, 482 aevi -ior Fabius. CYPR. epist. 21, 3 p. 531, 8 -iorum (*sc. confessorum qui propius ad coronam martyrii accesserunt*) ministerium (*sc. diaconi*) percepisse (*v. infra l. 65*). ARNOB. nat. 5, 21 p. 192, 19 bene validam, -am *puellam*. RVFIN. Orig. in Rom. 8, 11 p. 1193^{C} per spiritum ... sanctum adhaerentes sibi ... sapientia -os reddit. CASSIOD. in psalm. 101, 12 p. 712^{B} beneficio ... vitali subducto, quod nos vegetat et virentes et -os reddit, in ariditatem peccati absolute perducimur. CARM. epigr. 378, 2 bis senos explesset -us annos. 1249, 2 olim Caesareis -us otheris.

2 *de rebus incorporeis*: **a** *de rebus variis*: CATVLL. 68, 16 iucundum cum aetas -a ver ageret (VVLG. prov. 17, 22 animus gaudens aetatem -am facit. CASSIOD. in psalm. 24, 6 p. 178^{B} iuventutem ... -am aetatem posuit. CARM. epigr. 473, 2 cum frui debueram aetate -a luce). LVCR. 5, 943 multa ... novitas tum -a mundi pabula dura (dira *codd.*) tulit. VITR. 9 praef. 2 Pythagorae ... praecepta ... recentes et -os edunt fructus. APVL. met. 2, 12 gloriam satis -am. CYPR. epist. 21, 1 p. 530, 3 cum essem et ego in tam -a confessione (*i. confessio coronam martyrii promerens. ibid.* 21, 4 p. 532, 16. *cf. supra l. 49*). RVFIN. Orig. in exod. 9, 4 -a severitas disciplinae. AVG. c. mend. 10, 24 p. 499, 18 (*inter exempla locutionis figuratae*) -am iuventutem (CARM. epigr. 1504^{A}, 2 -am iuventam). MACR. sat. 2, 8, 1 memoria -a et amoenitas ingenii. SIDON. epist. 7, 4, 2 melleas, sanctas et -as ... blanditias. CORP. V 4754, 9 (= CARM. epigr. Engstr. 196) -os cito, mors, eripis annos. INSCR. christ. Rossi II p. 276, 21, 2 tempora. **b** *de sermone, scriptis* (GLOSS. -a oratio): CIC. Brut. 285 *Demetrius Phalereus* est -ior quam Hyperides. SEN. contr. 4 praef. 3 *Asinius Pollio* -ior erat aliquanto in declamando quam in agendo. SEN. epist. 114, 16 sententiae -ae sunt et nimis dulces. QVINT. inst. 2, 5, 18 *primum legendum* -ius genus *scriptorum*, ut ad alenda primarum aetatium ingenia magis accommodatum. 8, 3, 74 similitudinis genus ... facit ... orationem sublimem, -am, iucundam, mirabilem (MACR. sat. 5, 1, 5 *orator* alius pingui et luculenta et -a oratione lascivit. 5, 1, 12 hoc ... quo cultu, quam -a oratione ... profertur). inst. 12, 10, 58 *genus dicendi* -um, namque id *ἀνθηρόν* appellant; *opp.* subtile *et* grande atque robustum (FORTVN. rhet. 3, 9 p. 126, 6 *ἰσχνὸν genus dicendi* est aut severius aut -ius. MACR. sat. 5, 1, 7 *genus dicendi* pingue et -um). GRAMM. VI 274, 5 poematum versificationes laudantur ... -a et venusta. AVSON. 407, 2 (= SYMM. epist. 1, 32) ille suavissimus, ille -us tui sermonis afflatus ... vanescit. SCHOL. Cic. Gron. D p. 302, 2 St. -ae partis *orationis Roscianae*. RVFIN. Orig. in gen. 2, 6 p. 174^{A} eloquentia (MACR. sat. 5, 1, 19 eloquentia Maronis ... nunc sicca nunc -a). *n. plur. pro substantivo*: -a *titulus libri* APVLEI, *sc. -arum sermonum partium collectio.*

3 *de rebus corporeis*: CIC. Tusc. 3, 43 expones, quae spectet -a et varia. VITR. 1, 2, 5 *Corinthi generis* graciliora et -a foliisque et volutis ornata opera. SVET. Galba 20, 2 formam ... adhuc -am et vegetam. APVL. met. 2, 2 os quoquoversum -um. 2, 7 palmulis. 2, 8 -ae vestis hilaris color (7, 8 veste muliebri -a. HIER. in Ezech. 16, 10 p. 153 *et* 154 -um *sc. vestimentum*. MART. CAP. 1, 71 -am discoloremque vestem. *cf.* APVL. met. 10, 34 torus ... veste serica -us). met. 8, 15 luce clara et die iam provecto et sole -o. PS. CYPR. aleat. 2 *extr.* vellera ... -a. OP. imperf. in Matth. 1 p. 622 sicut unguentum et in hieme -um est et boni odoris (*cf. p. 927, 11*). *speciatim de colore*: CIC. de orat. 3, 98 quanto colorum pulchritudine et varietate -iora sunt in picturis novis pleraque quam in veteribus. PLIN. nat. 35, 30 sunt autem colores austeri aut -i *eqs.* 35 97 nimis -is coloribus. 35, 120. APVL. met. 4, 13 picturae. SCHOL. Hor. ars 2 pennas variis coloribus natura -as. AVIAN. fab. 15, 12 -a terga *pavonis*. CAEL. AVR. acut. 2, 19, 117 sputa ... vel spumosa vel -a. *cf. Onomast.*

adv. **flōridē.** APVL. met. 11, 24 -e depicta veste. CARM. epigr. 686 (= INSCR. christ. Rossi I 654 [*a. 427*]), 16 -e, non aliter, venerandus Floride perge caelestis per regna dei. *comparativus*: LACT. mort. pers. 3, 4 p. 177, 13 *ecclesia* multo clarius ac -ius enituit.

florifer, -a, -um *a* flos *et* ferre. PRISC. gramm. II 26, 11 flos, floris, -r. GLOSS. *ἀνθοφόρος*. IV 345, 11 frugifer, fructifer, -r. *i. q. flores ferens, florens*:

1 *proprie*: LVCR. 3, 11 -is ut apes in saltibus omnia libant. SEN. Oed. 649 vere -o. PAVL. NOL. epist. 32, 14 p. 289, 8 ardua -ae crux cingitur orbe coronae. 32, 17 p. 292, 12 -i caeleste nemus paradisi. BOETH. cons. 4, 6, 26 vere ... spirat -r annus odores. CASSIOD. in psalm. 79, 19 p. 585^{B} prati -i. compl. in lac. 1, 2 p. 1577^{C} mundi ... divitias, tamquam fena -a, videmus posse transire. *i. q. florum nectarem ferens*: LVCAN. 9, 290 *apes* studium ... laboris -i repetunt.

2 *translate*: CASSIOD. in psalm. praef. p. 9^{D} -as sedes *caelestes.*

flōrifertum dictum, quod eo die spicae feruntur ad sacrarium PAVL. FEST. p. 91. *de etymologia v. Wissowa, Rel. u. Kult.*^{2} *p. 198, 7.*

flōrigenus, -a, -um *a* flos *et* gignere. *i. q. flores gignens*: CARM. de resurr. 209 numquam -is (florigeris *Aldhelmi recensio*) similes (*sc. flores*) nascuntur in hortis. [*loc. corrupt.*: CLAVD. carm. min. app. 5, 14 = ANTH. 742, 14 *v. p. 933, 64.*]

flōriger, -a, -um *a* flos *et* gerere. *i. q. flores gerens*: **1** *proprie*: CARM. epigr. 1233, 18 (*saec. III*) -o in prato. CLAVD. MAM. epist. p. 205, 10 apicula caelitus deciduum (*sc. mel*) haustu capiens fabrefactis (*subst.*) manso (*i. alveari*) -is infundit. SEDVL. carm. pasch. 2, 2 expulerat primo genitum saevissimus anguis -a de sede virum (op. pasch. 2, 1 p. 197, 1 de paradisi sede -a). VEN. FORT. carm. 3, 9, 1 tempora -o rutilant distincta sereno. ANTH. 481, 103 (*de scopa*) -as gero comas, dum maneo silvis. **2** *translate*: CASSIOD. inst. div. 32 p. 1147^{C} (*de scripturis sanctis*) sunt -i campi. VEN. FORT. virt. Hil. 1, 1 -a perenniter caritate vernantibus ecclesiae habitatoribus.

?flōrigerē *adv.* FVLG. myth. 3, 5 p. 65 Epicarmus (*cf. Kaibel, Com. graec. frg. I 302 p. 147*) ita ait: *κυνθοειδὴς* (*'finxitne ex κάνθων-δης?' Heim*) *στεφηφορος ... προβέβηκε Χρύσαλος*, id est -e (floriger et? *Heim*) coronatus atque ebrius processit Crisalus.

flōrilego *ἀνθολογῶ* GLOSS. III 124, 28. *a* florilegus.

flōrilegus, -a, -um *a* flos *et* legere. OV. met. 15, 366 -ae ... apes.

[**flōrinacus** *vox corrupta.* PELAGON. 278 equus aeluris -us (*ita trad. in praecantatione.* equus telluris flori natus *Bücheler, Rhein. Mus. 45, 1890, 332*).]

flōrio, -īvī, -īre *v.* floreo *p. 916, 52.*

flōriparus, -a, -um *a* flos *et* parere. *i. q. flores pariens*: AVSON. 346, 1 -um ... ver.

flōrisapus, -a, -um *a* flos *et* sapere. *i. q. florum saporem habens*: CARM. epigr. 1552^{A}, 90 (*saec. II init.*) ut semper domus haec thymbraeo nectare dulcis sudet, -os dum dant nova mella liquores.

[**flōrisso,** -are *a stirpe* flor- *verbum incohativum fictum.* VIRG. gramm. epist. 3 p. 140, 16 H. -o, -as.]

flōritio, -ōnis *f. a* florere *vel* florire. *i. q. status florendi*: HIER. hom. Orig. in cant. 2, 519 p. 1132^{C} initium ... -is in germine.

flōrōsus, -a, -um *a* flos. *i. q. floribus ornatus*: VEN. FORT. carm. 5, 6 vers. 8 (*de paradiso*) -a sede.

[**flōrulentulus** *v. l. 79.*]

flōrulentus, -a, -um *a* flos. *comparat. legitur* AMBR. obit. Valent. 11 *v. p. 927, 14* RVFIN. Orig. in cant. 2 *v. p. 927, 9; superl. deest.* ISID. diff. 1, 246 florida sunt arbores et herba, -a campi vel prata. SERV. Aen. 12, 605 *crines* floros ... id est -os (floruleutulos *ASH*), pulchros. GLOSS. floscida -a, floribus plena. *i. q. flores habens, florens*: **1** *proprie* (*accedit abl. rei l. 83. p. 927, 1*): SOL. 7, 18 *Hymettus* apprime -us. FVLG. myth. 1 praef. p. 6, 16 roscidos -i velleris colles. SALV. gub. 7, 8 regio ... -a pratis fuit. ENNOD. dict. 1, 6 p. 424, 25 anni renascentis infantia -a. ISID. Goth. 1^{a} chron. II p. 267, 8

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tu (*sc. Hispania*) -a campis, montibus frondua. *tropice*: FVLG. Virg. cont. p. 84, 20 fasciculo, quem tibi Hesperidum -is decerpsimus hortulis (aet. mund. p. 129, 14 -is Pieridum ... hortulis). *neutr. plur. pro subst.*: AMBR. hex. 1, 4, 13 horrentibus pruinis -a miscere. **2** *translate*: **a** *de rebus corporeis*: PERVIG. Ven. 19 pudorem -ae prodiderunt purpurae *sc. genarum* (FVLG. myth. 1 praef. p. 7, 11 guttas -ae mane rorat purpurae umor algens). AMBR. epist. 64, 6 p. 1221^{B} cibum ... *animae* suavem ac -um. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 120^{C} purior et -ior est lux *diei*. *de odore* (*cf. p. 926, 16*): AMBR. in psalm. 118 serm 5, 36, 1 (*trop.*) sume ... has nares, ... ut a graveolentibus -a secernas (*syn.* 34 bene olentia discernat et foetida). **b** *de rebus incorporeis*: VIGIL. TRID. ad Simplic. 8 p. 556^{D} *prope est Christus* -ae legis ruminator in gentibus. AMBR. obit. Valent. 11 p. 1362^{B} *iuvenis* aetas est -ior. 77 p. 1581^{B} ex hoc arido et inculto loco ad illas -as (*sc. caelestes*) delectationes *ascendit*. inst. virg. 13, 86 p. 326^{A} excipiatis ... suavis misericordiae gratiam (gratiae *codd.*) -am. VEN. FORT. praef. 3 pomposae facundiae -a germina. SIGIST. epist. -is apicibus (*i. litteris*). **c** *de hominibus*: PRVD. perist. 10, 192 *Apollo* dicavit -um (-am *codd. nonnulli*) succubam (*sc. Hyacinthum*).

flōrus, -a, -um [*sunt qui acquent c. cambr.* blawr '*canus, subalbidus, colorem mucoris vel ferri habens*', *scott.* blār '(*bos*) *cal(l)ida* (λευκομέτωπος)'; *v. Walde, Lat. Etymol. Wörterbuch s. v.* flavus. *Th.*] *compar.* (*?*): *infra l. 53*. [*legitur ex coniectura Scaligeri non necessaria* PACVV. trag. 362 (*v. p. 933, 50*). *ad nomen proprium pertinet* CORP. VI 10226 = CARM. epigr. 1119, 6 (*sed cf. Bücheleri adn.*), *ad* flos CORP. IX 5925 florae (*v. p. 935, 44*); *ad* floreus *an ad* florus *pertineant dubites de locis infra l. 43 sqq. allatis, aeque de* GLOSS. V 295, 19 floris hilaris. 362, 41 flores hilares.] **1** *significat colorem* (*ut videtur, flavum*): NAEV. trag. 45 ut videam Volcani opera haec flammis fieri -a. *de crinibus, lanugine sim.*: SERV. Aen. 12, 605 ('flavos [*sic Vergilii codd.*, floros *edd.*] Lavinia crines et roseas laniata genas') antiqua lectio '-os' habuit, id est florulentos, pulchros (*v. infra l. 41 sqq.*): et est sermo Ennianus (ENN. frg. inc. 24). SERV. auct. *ibid.*: Probus sic adnotavit: neotericum erat 'flavos' (fluvium *cod., corr. Daniel*); ergo bene -os (*Daniel*, flores *cod.*): nam sequitur 'et roseas laniata genas'. Accius in Bacchis (ACC. trag. 255) 'nam -i crines, video (et *cod.*), propessi iacent', in iisdem (ACC. trag. 246) 'et lanugo (laguna *cod.*) -o (-a *Scriverius*) nunc demum irrigat (*sc. genas*)'. Pacuvius Antiopa (PACVV. trag. 19) 'cervicum -os dispergite (*Delrio*, disperdite *cod.*) crines'. GAVIVS BASSVS *ap.* Gell. 3, 9, 3 equum ... colore poeniceo, -a (florea *Y*, flava ς) et comanti iuba. **2** *posteriores a* flos *derivatum esse putant, cf.* PROB. *l. 34* SERV. Aen. 12, 605 *l. 30 sqq.* GLOSS. *ἀνθηρός*. *dubitanter huc rettulerim*: SERV. georg. prooem. p. 129, 1 omnis terra, ut Varro docet, quadrifariam dividitur: aut ... arvus est ager, id est sationalis, aut consitus ... aut pascuus ... aut -us (*sic cod. Lemov.*, floreus *PH*, floridus *VMA*^{2}, floribus *A*^{1}; *utrum* -us *an* floreus *scripserit Varro, non satis constat, cf.* floreus *p. 924, 53 sqq.*), in quo sunt horti apibus congruentes et floribus (ISID. orig. 15, 13, 6 [-us *codd. praeter C, qui* florens]. GLOSS. V 201, 25 [-us *cod.*]). georg. 2, 177 de arvo (*sc. agro*) et de consito et de pascuo et de -o (*PM*^{1}, floreo *AHP*^{2}]. 4, 1 ('protinus aerii mellis caelestia dona exsequar') protinus ... -um (*sic codd.*, floreum *vg.*) agrum exsequar. *huc pertinere videtur comparativus* (*nisi a* floreus *derivare mavis*): GARG. MART. pom. 2, 11 praecoqua (*sc. poma*) ... pruinis insita -iora sunt. *cf. Onomast.*

✖**flōs**, -ris *m.* [*cf. c. hibern.* blāth *got.* blōma *theodisc.* bluost 'flos' *et c. osc.* Fluusaí 'Florae', *vestin.* (mesene) Flusare 'mense Florali'. *Th.*]. *de formis*: flus: *v. p. 932, 77*. *abl. sing. scribitur* florae: CORP. IX 5925; florei: CARM. epigr. 510, 4. *cum apice*: flōribus: CARM. epigr. 29, 7. *notatur in titulis*: f(los): CORP. IV 5667 *sqq.* suppl. add. ad n. 2570 p. 724. XV 4721 *sqq. al.* fl(os): CORP. XV 4690. *de genere*: PROB. nom. gramm. IV 213, 18 -s generis masculini est. *sequuntur loci Vergilii, Terentii* (*cf.* CAPER gramm. VII 101, 15 DVB. NOM gramm. V 578, 20). GLOSS. -s ipse (*v. p. 934, 61*) et masculino genere dicitur (dicuntur *cod.*) et neutro. *legitur genus neutr.*: CARM. epigr. 103^{C} (Corp. V 5701), 10. 1184 (Corp. VI 18385), 13 -s ... novum. *ibid.* 18 hoc -s (*sed* 17 hos -es). GARG. MART. cur. boum 23 AVSON. 174, 9 PELAGON. 219. 239. 260 CHIRON 515. 613. 614. 764. 805. 810. 846 (*semel masc.* 805). GLOSS. -s album. *fluctuant codd. inter ntr. et masc.*: THEOD. PRISC. eup. faen. 35. 37. 46. *fem.*: VITA Caes. Arel. 1, 35 (*v. p. 930, 24*); *aliter p. 928, 37 et in constructione q. d. κατὰ σύνεσιν*: CARM. epigr. 565, 3 (*de puella*) -s aetatis hic iacet ... condita saxo. *de notione*: GLOSS. *ἄνθος*. *v. etiam p. 933, 37*. *legitur inde a* LIV. ANDR., ENNIO, PLAVTO. *sing. sensu collectivo: v. p. 928, 59. 929, 9. 930, 69. 931, 14. 45. nota lusum*: CARM. epigr. 1594, 3 flor(i)bus Florum ... condecoretis. FAVST. REI. epist. 12 p. 219, 9 Florentium ... morum -bus adornatum. ARATOR ad Flor. 1 meriti -em, ..., Floriane, tenes. [*loc. dub. vel corrupt.*: CARM. epigr. 986 (Corp. XI 6125), 1 qui legis et -es viae carmina pia (*ad* floreo *probabilius refertur quam ad* -s, *cf. Bücheler*). VERG. georg. 4, 231 fetus *MR*, flores *P et v. l. apud Serv. auct.* OV. rem. 103 fructum *R*, flores *vulg.* PLIN. nat. 12, 106 APVL. Plat. 2, 18 PANEG. 8 (5), 10, 4 AVIEN. Arat. 107. *ex coniectura Bentleii*: OV. fast. 5, 525. *Marinii*: VITR. 7, 5, 3. *ex falsa vocis hebraicae translatione*: VVLG. Ier. 48, 9 date -em Moab, quia florens egredietur (*hebr.* צִיץ *quod hoc loco singulariter* '*alam*' *significat*; *δότε σημεῖα* LXX; *δότε ἄνθος Aquila*).] [*val.* floare, *it.* fiore, *francog.* fleur, *hisp.* flor. *M.-L.*]

i. q. gr. ***ἄνθος***.

I ***proprie*: A** ***sensu strictiore*: 1** *in universum* -es, *qui in agris, arboribus sim. sunt*: CIC. Verr. 5, 107 *Hennam* circa ... sunt plurimi atque laetissimi -es omni tempore anni (CLAVD. rapt. Pros. 2, 72 Henna parens -um). Tusc. 5, 37 (*de arboribus herbisque*) neque est ullum, quod non ita vigeat, ... ut aut -es aut fruges fundat aut bacas. Cato 54 res rusticae laetae sunt ... -um omnium varietate. 59 suavitatem odorum, qui afflarentur ex -bus. nat. deor. 2, 98 terra universa cernatur ... vestita -bus, herbis, arboribus, frugibus. *al.* Q. CIC. carm. frg. 3 cornua ... -um (*i. veris*) praenuntia Tauri. LVCR. 1, 8 *Veneri* suaves daedala tellus summittit -es. 2, 33 anni tempora conspergunt viridantes -bus herbas (5, 1396. OV. am. 3, 5, 9 variis immixtas -bus). CATVLL. 64, 282. VARRO rust. 1, 44, 4 si -em acerbumve pirum aliudve decerpseris (*v. vol. V p. 157, 69 sqq. 158, 9, cf. infra l. 25*). 1, 46, 1 *al.* CAES. Gall. 7, 73, 8 (*de quodam genere munitionis*) id ex similitudine -is lilium appellabant. VERG. ecl. 3, 92 qui legitis -es (OV. met. 4, 315. 5, 554 cum legeret vernos Proserpina -es. Pont. 3, 4, 63 lectis exhausto -bus horto. COLVM. 10, 268 ARNOB. nat. 1, 36. 5, 24. 37. *v. p. 931, 34. cf.* OV. met. 5, 399 collecti -es *et p. 929, 2*). ecl. 9, 41 varios hic flumina circum fundit humus -es. *al.* georg. 2, 134 -s (*sc. arboris mala Medica ferentis*) ad prima tenax. *al.* Aen. 1, 694 *al.* LYDIA 67 CVLEX 410. HOR. carm. 2, 11, 9 non semper idem -bus est honor vernis. 3, 27, 44 recentes carpere -es (*v. vol. III p. 492, 2 sqq., cf. supra l. 16*). 3, 27, 29 *Europa* in pratis studiosa -um. PRIAP. 51, 13 amygdalum ... -e purpurae fulgens. CARM. de mens. 3 (Anth. 665), 7 Veneris mensis, quo -bus arva prompta (compta *Riese*) virent. OV. rem. 188 ver praebet -es. met. 1, 108. 5, 266 innumeris distinctas -bus herbas. *al.* fast. 4, 945 -um dea (*i. Flora*. 5, 183 mater ... -um). *al.* trist. 4, 1, 57 *al.* GRATT. 486 per -es medio in discrimine luci stravere arma. MANIL. 3, 653. 5, 256 *al.* GERM. frg. 4, 4 SEN. Phaedr. 513 *al.* dial. 7, 9, 2 CVRT. 5, 4, 8 COLVM. 3, 8, 4. 10, 20 *al.* PETRON. 127, 9 CALP. ecl. 4, 110. OPPIVS Macr. sat. 3, 18, 7 iuglandes germina atque -es agunt. PLIN. nat. 19, 169 -e rufo et protinus deciduo. 21, 64 -um prima ver nuntiat viola alba. 37, 163 *gemmam* coloris orobini, veluti -bus sparsam. *al. passim*. STAT. Theb. 5, 580 -bus ... vernis assuetae spargere nymphae. MART. 9, 11, 3 nomen (*Earini*) ... Hyblam ... sapit Atticosque -es. 9, 60, 2 seu rubuit tellus Tuscula -e tuo (*sc. coronae*). PLIN. epist. 7, 9, 11 SVET. Don. vita Verg. p. 1, 10 Br. FLOR. epit. 1, 16, 3. FRONTO p. 197 N. quis tempus prorogat pomis mitibus aut -bus marcescentibus? GELL. 9, 4, 10. APVL. met. 4, 2 -is genialis (*i. rosae*) regius nitor. *al.* MIN. FEL. 17, 7 *al.* TERT. resurr. 12 p. 41, 9 *al.* NEMES. ecl. 4, 21 *al.* PALLAD. 1, 6, 4 *passim*. SERM. dominic. 4, 1 Migne 13, 649^{D} (*de dominica in palmis*) dicitur ... dies palmarum sive -um atque ramorum. *ibid.* dies ... -um idcirco dicitur, eo quod ... ecclesia ... hac die prae ceteris ... -es benedictos et consecratos cantando portare voluerit. AVIEN. Arat. 1686 (*inter signa ventorum*) iam ... super latices -um volitare senectam (*i. albos flocculos seminum*). *al.* AVSON. 417, 100 *al.* VVLG. *passim*. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 144^{A} omne quidquid est in odoribus et -bus suavitatis. *al.* CLAVD. 17, 273 fluxit ... Aganippe largior et docti riserunt -bus amnes (carm. min. 30, 72 Callaecia risit -bus). *al.* AVG. civ. 22, 24 p. 615, 19 D. in coloribus et odoribus -um. VAL. CEM. hom. 6, 7 *vitis* solstitiali -e composita. 19, 2 agricolae arista fructus perfecto -e commendat. EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 912^{A} -um imbecillitate (*τὸ ἀδρανέστατον ἄνθος*). CARM. epigr. Engstr. 369, 4 de -e novo. *de -bus in sepulcro nascentibus v. p. 931, 19 sqq.* *sing. collective*: LVCR. 5, 671 florescunt tempore certo arbusta et certo dimittunt tempore -em. 6, 787 est ... arbos -is odore hominem taetro consueta necare. PROP. 1, 20, 40 OV. fast. 1, 345. 4, 430 picta ... dissimili -e nitebat humus. 4, 432. 5, 211 *hortum* implevit generoso -e maritus *Florae*. trist. 3, 12, 7 prata ... pubescunt variorum -e colorum. *al.* VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 montem Hymettium thymi -e redolentem. COLVM. 4, 28, 1 antequam -em vitis ostendat. AVIEN. orb. terr. 1124 -e frequenti pinxit terra sinus. *et passim apud posteriores, velut* CLAVD. carm. min. 20, 12 *rusticus* autumnum pomis, ver sibi -e notat. *nota*: CLAVD. 10, 246 -e sub uno ... geminae Paestana rosae per iugera regnant ('*de rosario*' *Birt*; '-s *hic ... pro tempore et loco, quo una florent, accipi videtur*' *Gesner. cf. B 1*). -es *pastus apium*: VARRO Men. 432 quam (*ceram Tarentinam*) apes Milesiae coegerint ex omnibus -bus libantes. rust. 3, 16, 22 *apium* primores vernos pastus ... ex -bus uncis Graecae *eqs. al.* VERG. ecl. 1, 54 saepes Hyblaeis apibus -em depasta salicti. georg. 4, 54. 205. Aen. 6, 708 in pratis, ubi apes ... -bus insidunt variis. OV. am. 1, 12, 9 ars 1, 96 VAL. MAX. 1, 6 ext. 3. SEN. epist. 84, 3 apes ... -es ad mel faciendum idoneos carpunt (COLVM. 9, 14, 18 idoneos ad fetum decerpunt -es *apes*). *al.* CALP. ecl. 2, 20 ausa est daedala nectareos apis intermittere -es. 3, 80 vixdum bene -em degustarat apis. PLIN. nat. 11, 14 *al.* SIL. 2, 218 QVINT. inst. 1, 10, 7. PS. QVINT. decl. 13 argum. AVIEN. Arat. 1767. *cf. etiam p. 930, 22*. *nota: plur. de eis, quae apes ex -bus deportant (sim. Theocr. 7, 81 ἄνθη de -um nectare), ut fere sit i. q. -um pollen ab apibus congestum*: VERG. georg. 4, 39 fucoque et -bus oras explent *apes*. 4, 250 -bus horrea

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

texent *apes*. TIB. 2, 1, 49 rure leves verno -es apis ingerit alveo. OV. met. 13,928 non apis inde tulit collectos sedula -es (sedula *Prisc.*, semine *codd.*; *cf. Magnus ad l. et Helm, Gött. gel. Anz. 1915, 548*). PLIN. nat. 11, 20 *apes* -es aggerunt pedibus. 11, 21 quae -es comportant *eqs.* 11,58 in convehendis -bus. 11,66 nimia -um satietate. *tropice*: PLIN. epist. 4, 3, 3 quae scribis, complere apes -bus et nectare (*Sichard.*, et innectere *codd.*) videntur. AMBR. virginit. 16, 98 quod (*mel*) diversarum virtutum concretum -bus illarum apum ... opere congregatum. *item sing.*: PLIN. nat. 11,48 rex statim mellei coloris, ut electo -e ex omni copia factus. 21, 72 -e *corni arboris* ... degustato ... moriuntur *apes*.

significantur genera -um: adiectivis: CATVLL. 61, 93 talis in vario solet ... hortulo stare -s hyacinthinus. *aliter*: PLIN. nat. 21, 51 -s eius (*cyclamini*) Colossinus in coronas admittitur. *cf. etiam l. 49. 50 et p. 933,48 sq.* -s genialis *i. rosa v. p. 928, 43*, -s soporifer *i. papaver*: STAT. Theb. 10, 107. *adiectiva -um colores significantia v. p. 937, 10 sqq.* *genetivo*: CIC. nat. deor. 2, 16 oleae. VARRO rust. 3, 16, 26 siserae. *al.* CATVLL. 61, 6 amaraci (*v. p. 931,25*). LVCR. 2, 628 rosarum (HOR. carm. 2, 13, 14 nimium breves -es amoenae ... rosae. 3, 15, 15 -s purpureus rosae. 3, 29, 3. 4, 10, 4 puniceae -e ... rosae. MANIL. 5, 259 vernantis ... rosae rubicundo sanguine -em. CELS. 4, 22, 3. 7, 12, 1[E] PLIN. nat. 27, 21 *al. saepe*. CORP VI 9626 -s rosa *collect.*). VERG. ecl. 2, 48 -em ... bene olentis anethi (COLVM. 10, 120 bene odorati -es ... anethi). georg. 2,71 castaneae. 2,72 albo -e piri. Aen. 11, 68 demessum pollice -em seu mollis violae seu languentis hyacinthi (*hinc* COLVM. 10, 304 pollice molles demetitis -es). OV. am. 1, 12, 9 longae ... cicutae. met. 15, 80 thymi (CELS. 5, 28, 14[B] VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 *v. p. 928, 64*). *al.* PAVL. FEST. p. 220 carduorum. *similia saepe apud* CELS. COLVM. PLIN. nat., *posteriores*.

-es *mytho quodam, superstitione, vi magica insignes: hyacinthus*: VERG. ecl. 3, 107 quibus in terris inscripti nomina regum (*sc. Hyacinthi et Aiacis, cf. Plin. nat. 21, 66*) nascantur -es. OV. met. 10,206 *sqq.* 212. 216 AI AI -s habet inscriptum. 13,395 *sqq.* fast. 5,223 COLVM. 10, 175 PETRON. 83, 3 AVSON. 220, 5. 345, 2. *narcissus*: OV. met. 3, 509 croceum pro corpore *Narcissi* -em inveniunt *nymphae*, foliis medium cingentibus albis. STAT. Theb. 7, 342 (*cf.* SCHOL. *ad l.*) PROB. Verg. ecl. 2, 48 AVSON. 96, 3. *alii*: OV. met. 4, 268 violae ... simillimus ora *Clyties* -s tegit, *sc. ἡλιοτρόπιον* (*cf. quae sequuntur*). 4, 283 Crocon in parvos versum cum Smilace -es. 9, 344 guttas e -e (*sc. loto, quae fuerat Lotis nympha*) cruentas decidere. 10, 728 cruor *Adonidis* in -em *anemones* mutabitur (10, 735 -s de sanguine concolor ortus). 14, 291 -em ... album, moly (*cf. Hom. Od. 10, 302 sq.*) vocant superi (*cf.* PRIAP. 68, 21 radix [*sc. μῶλν*], de qua -s aureus exit). fast. 5, 252 quod petis (*sc. gravidam fieri*) Oleniis ... missus ab arvis -s dabit (*cf. Usener, Kl. Schr. IV 129*). PAVL. FEST. p. 87 *faba* putatur ad mortuos pertinere ... et in -e eius luctus litterae apparere videntur (*cf.* VARRO frg. Plin. nat. 18,119). VAL. FL. 7, 356 Prometheae -em de sanguine fibrae Caucaseum promit *Medea*. STAT. silv. 2, 1, 205 Elysii ... optunso pallentes germine -es (5, 1, 257 Elysios ... -es. *cf. locutiones Christianas p. 931, 58 sqq.*). ARNOB. nat. 5, 7 fluore de sanguine *Attidis* viola -s nascitur.

-es *in locutionibus tropicis vel in parabolis: de hominibus rebusque humanis: spectatur integritas, praestantia, pulchritudo* (*cf. IIB 2*): CATVLL. 62, 39 ut -s in saeptis secretus nascitur hortis, ignotus pecori, nullo convulsus aratro (*cf. l. 75 sqq.*), quem mulcent aurae, firmat sol, educat imber ... sic virgo *eqs.* STAT. silv. 2, 1, 107 ille velut primos expiraturus ad austros mollibus in pratis alte -s improbus (*cf. Vollmer ad l.*) extat, sic ... vultu gressuque superbo vicerat aequales *puer*. COMM. instr. 2, 26, 9 (*de lectoribus*) vos -es in plebe. PRVD. cath. 12, 125 (*de pueris in Bethlehem necatis*) -es martyrum. VVLG. cant. 2, 1 ego -s campi et lilium convallium (*allegorice de Christo dictum putant* ECCL., *cf.* RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 149 APON. 3 p. 57). Sirach 24, 23 ego (*sapientia*) quasi vitis fructificavi *eqs.* ..., et -es (*ἄνθη*) mei fructus honoris et honestatis. 39, 19 florete (*homines pii*) -es (*ἀνθήσατε ἄνθος, cf. p. 917, 34*) quasi lilium. 50, 8 quasi -s rosarum (*ἄνθος ῥόδων*) in diebus vernis. Is. 11, 1 egreditur virga de radice Iesse et -s de radice ascendet. *inde* ECCL. *passim de Christo* (*cf. supra l. 62 et* EVCHER. form. 3 p. 17, 10 ISID. orig. 7, 2, 38): TERT. adv. Marc. 3, 17 p. 405, 2 Christum, -i ... ob gratiam spiritus adaequatum. PRVD. cath. 12, 49 -s Davidicus. PAVL. NOL. carm. 10, 49 -s dei. CARM. adv. Marc. 2, 147 carnis. 3, 227 hominum. 4, 181 ORIENT. carm. app. 2, 6. *spectatur* -um *imbecillitas* (*cf. supra l. 56 et p. 930, 27; Vollmer ad Stat. silv. 3, 3, 128*): CATVLL. 11, 23 cecidit *amor* ... velut prati ultimi -s, praetereunte postquam tactus aratro est (*cf.* VERG. Aen. 9, 435 inque umeros *Euryali morientis* cervix collapsa recumbit, purpureus veluti cum -s succisus aratro languescit [*cf. p. 930, 54*] moriens. ENNOD. carm. 2, 86, 9. *cf. supra l. 55*). ITALA Is. 40, 6 (Ambr. hex. 3, 7, 29 in psalm. 36, 11) omnis caro tamquam fenum, et omnis gloria hominis tamquam -s feni ([*χόρτου*, VVLG. agri]. VVLG. Iac. 1, 10 sicut -s feni transibit. I Petr. 1, 24. HIER. in Is. 40, 6 p. 483 fenum ... et -s praeteriens). VVLG. Iob 14, 2 *homo* quasi -s egreditur et conteritur. 15, 33 psalm. 102, 15. Is. 28, 1 (*de Samaria*) vae coronae ... Ephraim et -i decidenti gloriae exultationis eius *eqs.* (28, 4). CORP. VIII 19606 ut dulcis -s, filius breviter frunitus anima, ut rosa, ut ⟨n⟩arcissus. *adde*: AVG. civ. 7, 25 p. 306, 25 D. Porphyrius Attin -es significare perhibuit et ideo abscisum quia -s decidit ante fructum *eqs.* *de scriptoris (cum agricola comparati) ingenii fertilitate*: CIC. Brut. 16 nec enim ex novis, ut agricolae solent, fructibus est, unde tibi reddam, quod accepi: sic omnis fetus repressus exustusque -s siti veteris ubertatis exaruit. -es *in pratis Musarum, inde de carminum ornatu* (*cf. p. 931, 51 sqq.*): LVCR. 1, 928 (= 4, 3) iuvat integros accedere fontes ... iuvatque novos decerpere -es insignemque meo capiti petere inde coronam. STAT. silv. 3, 167 novos ... Pieridum -es intactaque carmina. CLAVD. carm. min. 30, 4 vile putas donum, *Calliope*, ... si -bus ornes reginae ... comam? sed -bus illis quos ... aeterno ... veris honore rubentes fons Aganippea Permessius educat unda. *de stellis* (*cf. p. 931, 32*): MAR. VICTOR aleth. 1, 104 astra ... distinctis mundum pingentia zonis -bus aetheriis varios vibrare colores. EVSTATH. Bas. hex. 6, 1 p. 921[A] credo te ... quaesisse, quis -bus eiusmodi (*ἄνθεσιν τούτοις*) caelum variaverit. 7, 1 p. 935[B] caelum stellarum -es assumpserat (*τῶν ἄστρων τὰ ἄνθη*). *apud Christianos de bonis vitae caelestis*: HIER. epist. 14, 10, 2 (*in laude vitae eremiticae*) o desertum Christi -bus vernans. VEN. FORT. carm. 4, 11, 10 (= INSCR. christ. Hisp. 389, 10) per patriam monachorum examina fundens -bus aeternis mellificavit apis (*i. abbas monasterii*). -es fallaces *de bonis saecularibus*: VITA Caes. Arel. 1, 35 *virgines in monasterio* respuunt mortalium -es fallaces pariter et caducas (caducos *cod. unus*).

-s *in proverbio: ad significandam rem speciosam, integram, exitio obnoxiam*: VERG. ecl. 2, 58 -bus austrum ... et liquidis immisi fontibus apros. *ad significandam rem imbecillam, caducam*: AVG. c. Petil. 2, 71, 160 p. 102, 7 sane de corporibus eorum (*i. martyrum*) multos terrarum -es videmus, sed sicuti solet dici: '-s cinis' (*sc. est*). -es *quasi in proverbio ad significandam innumeram multitudinem*: OV. ars 3, 185 quot nova terra parit -es. trist. 5, 2, 23 quot amoena rosaria -es *habent*. Ib. 199 quot -es Sicula nascantur in Hybla (SEN. Oed. 601 nec vere -es Hybla tot medio creat). MANIL. 5, 730 *stellas* nec cedere summa -bus aut ... harenae. VAL. FL. 6, 167 quot foliis, quot -bus incipit annus.

2 *de usu*: -es *deis hominibusque tribuuntur decorandi, munerandi, honorandi, piandi causa* (*pl. saepe iunct. c.* coronae, serta: *v. l. 40. 43. 57. 65. 68. p. 931, 28. 36. 38. 40*): a *generatim*: CIC. Verr. 5, 77 Segestae matronas et virgines ... *Dianae simulacrum* complesse coronis et -bus. nat. deor. 1, 112 quas vocum aut -um varietates ... adhibebis ad deos, ut eos perfundas voluptatibus. LVCR. 2, 628 *mortales* ningunt ... rosarum -bus umbrantes Matrem comitumque catervas. 4, 1178 amator limina saepe -bus et sertis operit. CIRIS 96 *Pieridum* foribus ... hyacinthi (*nom. pl.*) deponunt -es (*v. Skutsch, Gallus u. Vergil p. 43 adn.*). CVLEX 88 *pastori deos colenti* -bus agrestes herbae variantibus adsunt. HOR. carm. 3, 8, 2 Martiis ... kalendis quid velint -es et acerra turis plena (OV. fast. 3, 253 ferte deae [*Iunoni Lucinae*] -es; gaudet florentibus herbis haec dea: de tenero cingite -e caput). carm. 3, 13, 2 o fons Bandusiae ... dulci digne mero non sine -bus! epist. 2, 1, 144 -bus et vino Genium *piabant*. TIB. 1, 7, 45 tibi sunt ..., Osiri, ... varii -es. PRIAP. 83 (Tib. 2), 9 o Triphalle, saepe -bus novis tuas sine arte deligavimus comas. PROP. 4, 2, 45 nec -s ullus hiat pratis, quin ille decenter impositus fronti langueat (*cf. p. 929, 77*) ante meae (*Vertumni*). OV. met. 10, 261 grata puellis munera fert illi (*sc. Pygmalion simulacro*) ... -es mille colorum. fast. 4, 138 PLIN. nat. 21, 4. 5. 8. CVRT. 5, 1, 20 iter -bus coronisque constraverat. STAT. Ach. 1, 289 Theb. 8, 300 TAC. hist. 2, 55. ann. 14, 61 Octaviae imagines ... spargunt -bus. SVET. Aug. 31, 5 Lares ornari bis anno ... vernis -bus et aestivis. CARM. epigr. 29, 7 (*saec. II in.*) statuam (*vivi, cf. v. 11*) ... amici -bus ... onerate. FLOR. epit. 2, 7, 14 quid -um in consulem profuderunt. FRONTO p. 19 N. GELL. 5, 14, 30. CARM. epigr. 465 (= Corp. XII 533; *saec. II ex.*), 10 tempore veris -bus intextis refovent simulacra deorum. APVL. met. 4, 29 *al.* flor. 1 p. 4 ara -bus redimita (*cf. infra l. 84*). ARNOB. nat. 7, 32 dii sertis, coronis afficiuntur et -bus. AMM. 21, 10, 1 turba cum lumine multo et -bus votisque faustis Augustum appellans ... duxit in regiam. *in Elysio*: STAT. silv. 5, 1, 257 iubet ... Proserpina ... veteres heroidas ... sertaque et Elysios animae (*piae coniugis*) praesternere -es. *sing. collective*: TIB. 2, 1, 59 rure puer verno primum de -e coronam fecit *laribus*. PROP. 4, 3, 57 -e sacella tego. OV. fast. 3, 254 (*v. supra l. 49*). 4, 436. 451 cumulatae -e (*sc. ad domum destinato*) ministrae. trist. 4, 2, 50 quaque ibis, *Caesar*, ... undique iactato -e tegente vias (*cf.* CLAVD. 22, 401). PLIN. nat. 13, 71 usu eius (*papyri*) alio quam -is ad deos exornandos. APVL. met. 10, 32 Horae ... iaculis -is serti et soluti (*cf. p. 931, 40*) deam suam (*Venerem*) propitiantes.

b *speciatim*: *α in usu sepulcrali sim.*: CIC. Flacc. 95 C. Antonii damnatione sepulcrum L. Catilinae -bus ornatum hominum audacissimorum ... conventu epulisque celebratum est (VARRO ling. 7, 24 ad sepulcrum ferunt frondem ac -es). VERG. Aen. 5, 79 purpureosque iacit -es *Aeneas in Anchisae tumulum*. 6, 884 purpureos spargam -es. PLIN. nat. 21, 10 populus ... qua ... praeferebatur *Scipionis Serapionis (mortui a. 111) funus*, -es e prospectu omni sparsit. SIL. 16, 309 odoriferis aspergit -bus aras *in honorem occi-*

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sorum exstructas (STAT. silv. 3, 3, 211 odoratis spirabant -bus arae. *cf. p. 930, 64*). STAT. Theb. 6, 58. SVET. Aug. 18, 1 corpus Magni Alexandri ... corona aurea ac -bus aspersis veneratus est *Augustus*. Nero 57, 1 non defuerunt, qui per longum tempus vernis aestivisque -bus tumulum eius (*Neronis*) ornarent. MIN. FEL. 38, 3 (*antea*: nec mortuos coronamus) cum et beatus non egeat et miser non gaudeat -bus. CAPITOL. Aur. 3, 5 sepulchra *magistrorum* ... hostiis, -bus semper honoraret. CARM. epigr. 103[C], 10 mihi ponatur omne -s suo tempore. 492, 1 -bus ... re⟨qu⟩ie⟨s⟩cant membra iucundis ... hoc inclusae sepulcro. 1036, 9 sint, qui cineres nostros bene -bus sertis ... ornent. 1594, 3 -bus Florum condecoretis amici. CORP. VI 2335. *tropice*: HIER. epist. 60, 1, 2 (*epitaphium Nepotiani*) nitor in verba prorumpere et super tumulum eius epitaphii huius -es spargere. *sing. collective*: CARM. epigr. 488, 4 hic in -e cubat longum securus in aevom. CORP. II 5117 (*cf. Bücheler ad Carm. epigr. 1124*) semper et in -e sit tibi terra levis. CARM. epigr. 1636, 26 bene quiescere flor⟨e⟩. CORP. V 6363 collegio fabr(um) ... in utrumq(ue) -em (*sc. vernum et aestivum, cf. l. 4. p. 930, 59*) perpetuo sibi deducend(um) ~~HS~~ *tot* testamento legavit. VI 9626 (*v. p. 929, 22*). *aliter de -bus in sepulcro nascentibus*: CARM. epigr 1184, 13 ut tuo de tumulo -s ego cerna(m) novum crescere. *ibid.* 17 qui praeteriens ... viderit hos -es, .. sibi dicat: 'hoc -s est corpus Flaviae Nicopolis'. *β in usu festivo, convivali, nuptiali sim.* (*nonnulla eorum, quae sub a collocaia sunt, aequo iure huc referri possunt*): CATVLL. 61, 6 o Hymen ... cinge tempora -bus suave olentis amaraci (HOR. carm. 4, 1, 32 vincire novis tempora -bus). LVCR. 4, 1134 medio de fonte leporum surgit amari aliquid, quod in ipsis -bus angat. 5, 1400 caput atque umeros plexis redimire coronis, -bus et foliis. VERG. ecl. 6, 68 Linus ... -bus atque apio crines ornatus. HOR. carm. 2, 3, 14. 3, 15, 15. 3, 29, 3. epist. 1, 5, 14 potare et spargere -es. *al.* 2, 1, 79 crocum -esque (*i. scaenam*) perambulet Attae fabula. OV. fast. 5, 345. 359. MANIL. 5, 270 -es coronae (*Ariadnae; hic non de stellis, aliter* MART. CAP. 2, 98 Nysiacis quod sparsum -bus ardet ... sertum). PAVL. FEST. p. 63 corollam nova nupta de -bus ... a se lectis ferebat. SEN. Oed. 412 te decet cingi comam -bus vernis. CVRT. 4, 4, 5 navigia conscendunt redimita -bus coronisque (9, 10, 26 cohors regia variis redimita -bus coronisque). 9, 10, 25 *Alexander* aemulatus Patris Liberi ... pompam ... vicos, per quos iter erat, -bus coronisque sterni iubet. VAL. FL. 6, 136 STAT. silv. 1, 2, 21 IVV. 15, 50 APVL. met. 11, 3 MIN. FEL. 12, 6. 38, 2 vernis ... -bus sparsis utimur ac solutis (*cf. p. 930, 75*), et sertis mollibus colla complectimur. CAPITOL. Ver. 5, 3. GALLICAN. Avid. 5, 11 homo severior ... omnes -es de capite, collo et sinu militi (*i. militibus effeminatis*) excutiet. LAMPR. Heliog. 19, 7 *al.* TREB. trig. tyr. 8, 9. DRAC. Romul. 6, 10 -bus ambrosiis sponsalia serta ligentur. *sing. collective*: COPA 13 croceo violae de -e corollae. HOR. carm. 1, 4, 10 nitidum caput impedire myrto aut -e (PROP. 3, 10, 16 nec vacuum -e relinque caput). OV. epist. 4, 71 praecincti -e capilli. 14, 30 -e novo madidas impediente comas. fast. 5, 342 nec liquidae vinctis -e (*i. coronatis*) bibuntur aquae. SEN. Thy. 945 -e decenti vincire comam. APVL. met. 2, 16. CARM. epigr. 856, 13 potate ... redimite tempora -e. -es *ornamentum poetarum et hominum a poetis, scriptoribus celebratorum* (*cf. p. 930, 7 sqq.*): LVCR. 1, 928 (= 4, 3) *v. p. 930, 8.* HOR. carm. 1, 26, 7 apricos necte -es, necte meo Lamiae coronam, Piplei dulcis. CLAVD. carm. min. 30, 4 *v. p. 930, 11.* HIER. adv. Rufin. 3, 21 p. 472[C] in quibus scriptis papa Anastasius tantis te ornat -bus, ut *eqs.* RVFIN. patr. 10, 3 p. 331[A] quibus a nobis dictorum -bus coronabitur? CASSIOD. hist. 2, 5 p. 925[A] *Eustatius* praeconiorum -bus caput principis exornavit. *apud Christianos* -es *ornamentum beatorum*: MIN. FEL. 38, 4 coronam ... aeternis -bus vividam sustinemus. VAL. CEM. hom. 18, 2 *Christus* victoribus legitimo agone certantibus coronam vitae caelesti -e componit.

-es *sculptiles pro ornamento in architectura*: VITR. 4, 1, 12 minores ... helices infra sinum (*Krohn*, intra suum *codd.*) medium, qui est in abaco (*sc. capituli Corinthii*), ⟨sub *add. Krohn*⟩ -es subiecti scalpantur. *ibid.* -es in quattuor partibus, quanta erit abaci crassitudo, tam magni formentur (*cf. Prestel, Zehn Bücher über Architektur des M. Vitruvius Pollio übers. u. erl. I p. 167 adn. 3*). 4, 8, 3 -s *ornamentum in medio tholi tecto positum* (*cf. Forcellini III p. 105[a] n. 19. Prestel l. c. I p. 199 adn. 4*).

B ***sensu latiore:*** **1** *de statu vel tempore florendi*: CIC. div. 1, 16 ne hoc quidem quaero, cur *haec arbor* ... arandi maturitatem ad signum -is accommodet. VERG. georg. 1, 188 cum se nux ... induet in -em. 4, 142 in -e novo pomis se ... arbos induerat (*sic saepe* in -e: COLVM. 2, 10, 19 nec siccitates nec austros in -e sustinet *cicercula*. PLIN. nat. 17, 10 si blandiantur austri, defetiscentes [*sc. arbores germinantes*], ac magis etiam in -e. 17, 216 in germinatione aut -e. 18, 151. 21, 154 *al.* GARG. MART. pom. 2, 10. 3, 6 LACT. inst. 7, 16, 6 [*opp.* in fruge]. PALLAD. 3, 9, 4 *al.* *tropice*: TAC. dial. 9 omnis ... *recitationis* laus intra unum aut alterum diem, velut in herba vel -e praece⟨r⟩pta, ad nullam ... pervenit frugem. FRONTO p. 102, 24 N. qui indolem ingenii tui in germine ... et in herba et in -e dilexerim [*opp.* frugem ipsam ... diligam]. *nota*: AMM. 22, 9, 15 Adonea celebrari ..., quod in adulto -e [*i. in maturitate. cf. p. 932, 8*] sectarum est indicium frugum). COLVM. 2, 11, 10 diebus XL ... post -em ad maturitatem devenit *frumentum. al.* PLIN. nat. 18, 244 primo ... -e primam arationem ostendunt *scillae et narcissi*. TAC. hist. 5, 7 *in campis prope mare mortuum sitis* cuncta ... sive herba tenus aut -e, seu solidam in speciem adolevere, ... velut in cinerem vanescunt. PALLAD. 3, 9, 11 maturitatis ac -is tempore. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 193[A] *vineas* pervenisse ad -em. DRAC. laud. dei 1, 553 horto perpetui -is (*i. paradiso*). *fort.* CLAVD. 10, 246 *v. p. 928, 68 sqq.* *tropice* (*cf. p. 931, 78*): AVSON. 196, 42 rhetoricam -is adulti (*cf. p. 931, 83*) fruge carentem. ENNOD. epist. 2, 7, 5 p. 47, 5 quamvis necdum in me ad -em venerit matura facundia. *de bonae indolis rudimentis* (*cf. p. 931, 81*): PANEG. 10(4), 3, 4 Caesarum ... in annis pubescentibus non erupturae virtutis tumens germen, non -s praecursor indolis bonae laetior quam uberior apparet, sed iam facta grandifera et ... maximorum[que] fructuum matura perceptio.

2 *de colore eiusque splendore*: CIC. Brut. 298 *v. p. 936, 53.* PLIN. nat. 9, 125 purpurae -em (*cf. ἄνθος Arist. hist. an. 5, 15 p. 547[a] 15*) illum tinguendis expetitum vestibus in mediis habent faucibus. 21, 100 differentia foliorum ... *est* amplitudine, iam vero angulis, incisuris, odore, -e (*prave intellexisse videtur graeca Theophrasti hist. plant. 7, 9, 2 διαφέρουσι δὲ καὶ τοῖς ἄνθεσι πολύ, sc. τὰ ποιώδη τῶν δένδρων*). 28, 80 *cinis bituminis* -em coloribus adimit. APVL. met. 5, 22 per umeros volatilis dei (*Cupidinis*) pinnae roscidae micanti -e candicant. 11, 3 *vestis* multicolor ... croceo -e lutea. SER. SAMM. 49 iuvenem ... redivivo -e capillum. SOL. 30, 32 optimus *in lapide hyacintho* tenor, si ex utroque temperamento lucis et purpurae furatum suaviter -em trahat. CLAVD. carm. min. 27, 22 *pinnas* caerulus ambit -e color. 47, 12 zona ... variata colorum -bus. carm. min. app. 10, 2 -is honos. MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 2 p. 348 usque quo ... in pictura imponat quis colores, umbra quaedam est: cum vero -es ipsos quis colorum iunxerit et imposuerit, tunc imago efficitur (*ὅταν ... τὸ ἄνθος ἐπαλείψῃ τις*).

II ***translate:*** **A** ***sensu strictiore*** (*qui dicitur technico*): -s *vocatur pars quaedam alicuius rei, quae ab ipsa re segregatur, diverso plerumque ab ea aspectu*: **1** *segregatur propter subtilitatem aut perfectionem* (*sing. praeter l. 49*): GLOSS. -s salis ἁλὸς ἄνθος. CATO agr. 88, 2 muriam in labella ... in sole habeto, donec concreverit. inde -s salis fiet (*i.* sal candidus, *opp.* sal popularis; *cf.* 88, 1). *alio sensu*: PLIN. nat. 31, 90 appellatur et -s salis in totum diversa res (*sc. quam* favilla salis, quae levissima ex eo est et candidissima, [*nimirum qui* CATONI *est* -s salis]) umidiorisque naturae et crocei coloris aut rufi (13, 9 [*ad utrumque locum cf. Diosc. 5, 112 ἄνθος ἁλός*]). 31, 85 -s salis non fit nisi aquilonibus. 13, 14 *et* 32, 134 *in emplastris* (*cf. Diosc. l. c.*). VITR. 7, 11, 1 harena ... cum nitri -e conteritur, *ut caeruleus color efficiatur* (PLIN. nat. 31, 121 PELAGON. 338. 341. CHIRON 808 nitri cocti. *cf.* 805. MARCELL. med. 26, 106. 28, 70. PELAGON. 341 aphronitri -is). MANIL. 5, 672 hinc (*e thynnis dissectis*) sanies pretiosa fluit -emque cruoris evomit (*cf.* gari -s *l. 67 sqq.*). COLVM. 12, 20, 8 marmoris vel gypsi quod -s appellatur (12, 21, 3 gypsi. 12, 44, 4). SCRIB. LARG. 82 Assii lapidis -um (PLIN. nat. 36, 133 *Assii* lapidis -s appellatur, in farinam mollis ad quaedam ... efficax *eqs.*; *cf. Diosc. 5, 124 τὸ δὲ ἄνθος αὐτοῦ, sc. Ἀσσίου λίθου*. MARCELL. med. 23, 15 lapidis Assi -is, id est cineris). PLIN. nat. 13, 82 pollinis -e (*cf.* 18, 87 *siliginis.* 18, 89 *pollinem* appellant in tritico, quod -em in siligine. *ibid. iterum.* CHIRON 846 similaginis. 912 similae. GLOSS. -s farinae amolum [*i. ἄμυλον*]. *al.*). nat. 14, 124 musta condiuntur crudo -e resinae (16, 54 -s crudus resinae cum multa astula tenui brevique avulsus conciditur ad cribrum minuta [cribri m. *cod. d, recte, ut videtur*]). 15, 23 quod ... post molam *olivarum* primum expressum est, -s *vocatur* (EDICT. imp. Diocl. III/IV 3, 1[a] olei -is. VEG. mulom. 3, 11, 2 APIC. 2, 46). nat. 33, 103 *lapis spumae candidae, quem* stimi *appellant vel* stibi *vel* alabastrum ... admixta aqua ... transfunditur in ... vas, ... et postero die quidquid innatet, effunditur ... quod ibi subsedit, -s intellegitur. 34, 121 -e eius (*sc. exusti lapidis in scrobibus*) luteo. PALLAD. 1, 40, 2 *et* 3 -em calcis (VEG. mulom. 2, 62, 1 calcis vivae. CHIRON 613. 614 THEOD. PRISC. eup. faen. 28 *al. cf.* GLOSS. -s calcis: asbestus. titanim [*i. τίτανος*]). PELAGON. 343 -is spumae (*i. spumae argenti, λιθαργύρου*). 428 gari -is (MARCELL. med. 16, 89. *passim in urceis vel amphoris, in quibus garum fuit, velut* CORP. IV 5663 gari flos. 5664 *sq.* g(ari) flos. 5667 g(ari) f(los). *nota iterationem* 5668 g(ari) f(los) f(los) *vel* f(loris) f(los) ['*ad indicandam summam perfectionem?*' *Mau. cf. l. 76*]. 5674 *sqq.* g(ari) f(los) per se (*i. sincerus, sine additamento*). XV 4687 g(arum *vel* -ari) sc(ombri) flos. *cf.* IV 2588 liq(uamen) f(los) exc(el)l(ens) scom(bri). *cf. Dressel ad* XV 4687 *ibidemque inedítum*: g(arum) f(los) scomb(ri) Romulianum. *huc pertinent*: PELAGON. 467 liquaminis [*i. gari*] -is. CORP. IV 5706 liq(uamen *vel* -uaminis) flos flos [*cf. l. 70*]. 5714 liquamen -s optimum. 5716 liq. f(los) exc(ellens). 5733 *et* 5734 -s. 5735 flus. 5736 flusí [*i. fort.* -s primus]. XV 4715 liq. flos. *al. cf.* 4721 *et* 4722 mur(iae) f(los). 4723 mur(ia) ... exc⟨el⟩(lens) flos. *al.*). CHIRON 805 -s mirrae quam optimae, nardi Syriaci. CORP. IV 5738 lomentum -s ... ex lacte asinino. XIII 10021, 35 (*in signac. medici ocularii*) -s ro(ris) m(arini). MARCELL. med. 34, 110 -em cineris, id est summitatem favillae. GLOSS. -s plumbi: simicius (*i. ψιμύθιον*). *singulariter de fuligine*: PLIN. nat. 35, 43 atramentum fit ... ex -e nigro, qui adhaerescit aereis cortinis. **2** *oritur in*

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

superficie materiae liquidae vel liquefactae (ubique sing.): CATO agr. 11, 2 cola, quî -em demat, III (*i. spumam vel nebulam vini; cf. Galen. potent. natur. 2 p. 107, 3 de vino*: *κατὰ τὴν αὐτοῦ μεταβολὴν δύο γεγεννωμένα περιττώματα, τὸ μὲν κουφότερόν τε καὶ ἀερωδέστερον, τὸ δὲ βαρύτερόν τε καὶ γεωδέστερον, ὧν τὸ μὲν ἄνθος οἶμαι, τὸ δὲ τρύγα καλοῦσι* [-s Liberi, vini *alio sensu l. 38sqq.*]. COLVM. 12, 30, 1 si vinum florere incipiet, saepius curare oportebit, ne -s eius pessum eat et saporem vitiet. PLIN. nat. 14, 136 -s vini candidus probatur; rubens triste signum est, si non is vini colos sit. CHIRON 764 vini -s. *luditur, ut videtur, in hac significatione et ea, quae est sub B 1a*: CAECIL. com. 190 [*'Antwort an einen, der florem Liberi anbietet' Leo in schedis*] at pol ego neque -em neque flocces volo mihi, vinum volo). VITR. 8, 3, 6 ipsa (*aqua quaedam*) uti -s natat in summo, colore similis vitri purpurei. CELS. 5, 7 aeris -s (*i. q. χαλκοῦ ἄνθος* [*v. Blümner, Technol. IV p. 176*]. *item* 5, 9. 5, 20, 1[A] SCRIB. LARG. 7 *et passim*. PLIN. nat. 23, 123. 26, 139. 28, 245. 34, 107 aeris -s medicinae utilis est. fit aere fuso et in alias fornaces tralato; ibi flatu crebriore excutiuntur veluti milii squamae, quas vocant -em. 34, 109. 135 aes ipsum in catinos defluit, . . . -s supernatat. *al.* GARG. MART. cur. boum 23 aeris -s contritum. PELAGON. 239 aeris -s [*acc.*]. VEG. mulom. 3, 28, 2 CHIRON 847 THEOD. PRISC. eup. faen. 33 *al.* MARCELL. med. 1, 7 *al.* DIOSC. 5, 99 -s (a)esusti [*v. vol. I p. 1072, 36*]. *cf.* CHIRON 534 aeruginis. THEOD. PRISC. eup. faen. 70 pulvis -is aeraminis. GLOSS. aeris -s *ἰὸς* sive -s ⟨ae⟩rami⟨nis⟩. *de chalcantho* [*v. Blümner, Technol.*[2] *I p. 282*]: *v. vol. III p. 983, 63sqq. falso*: GLOSS. III 543, 46 afronitro. aeris -s). SCRIB. LARG. 40 picis -s, quod (quem MARCELL. med. 9, 31) *πισσέλαιον* appellant. *ibid.* -em picis . . . appello, quod excipitur, dum ea coquitur. PLIN. nat. 21, 84 cera fulva . . . fervet . . . in aqua marina . . . inde lingulis hauriunt -em, id est candidissima quaeque. 24, 125 spuma *Lycii* ac -s quidam (*cf. infra l. 34*). *fort. huc pertinet*: PLIN. nat. 26, 22 -s visci (*'pars ea visci levior, quae inter coquendum supernatat' Harduin., sed rectius fort. refertur ad I A*). *hic addatur*: MACR. sat. 7, 13, 27 (*ad Hom. Od. 6, 226 ἐκ κεφαλῆς ἔσμηχεν ἁλὸς χνόον*) ut *eis* qui ascendunt de mari . . . maneat . . . in corporis superficie veluti -s quidam (*cf. supra l. 30*), qui et in detergendo sentitur, et hoc est aquae marinae pinguedo.

B ***sensu latiore*:** GLOSS. decus, ornamentum, ornatus. -s *significat et rerum et hominum aut praestantiam aut statum valentem, vegetum, laetum sim.*

1 *de rebus corporeis*: **a** -s *vini (et de vini odore et de vino ipso), item* -s *nardi sim.*: LIV. ANDR. trag. 30 -em anclabant Liberi ex carchesiis (PLAVT. Cas. 640 haec . . . se . . . percussit -e Liberi. Cist. 127 me complevi -e Liberi. PACVV. trag. 291 oneratus frugum et -is Liberi. PS. ENN. Fulg. serm. ant. 19 anus . . . sauciavit se -e Liberi). PLAVT. Curc. 96 -s veteris vini meis naribus obiectust (*aliter p. 932, 84sqq.*). *de* CAECIL. com. 190 *v. l. 11*. LVCR. 3, 221 Bacchi cum -s evanuit. LVCR. 2, 848 nardi -em, nectar qui naribus halat, cum facere instituas (*cf. p. 932, 79*). *ad I A potius referuntur*: VAL. FL. 6, 709 comae, quas -e Sabaeo (*i. myrrha*) nutrierat . . . parens (STAT. silv. 5, 1, 211 -es . . . Sabaei). **b** *de lanugine*: PACVV. trag. 362 opacat -e (flora *Scaliger*) lanugo genas (*cf.* CLAVD. 1, 69 ante genas dulces quam -s iuvenilis inumbret). VERG. Aen. 8, 160 prima genas vestibat -e iuventas (DRAC. Orest. 528 vestitos [*Rothmaler*, -ta *codd.*] sub -e genas [*cf. infra l. 56*], lanugine crispa. CARM. epigr. 1170, 4 vestire meam -e novo faciem). LVCAN. 6, 562 *Erictho* genae -em primaevo corpore volsit (STAT. Theb. 5, 228. DRAC. satisf. 228 nec sub -e genae [*cf. supra l. 53*] marcidus est iuvenis). CALP. ecl. 2, 86 primique sequor vestigia -is (*syn.* lanugo). STAT. silv. 2, 6, 45 obsessae nondum primoque micantes -e genae. Theb. 6, 585 illi iam tenuem . . . -em induxere palaestrae (*syn.* lanugo). SER. SAMM. 657 lascivia . . . gaudet rapto nudari -e pilorum. AMM. 30, 7, 7 adulescentem in -e primo genarum (MART. CAP. 7, 739 -em genarum). FAV. EVL. p. 9, 29 -em barbae iuvenilis. CLAVD. 28, 560 conspicuas . . . -e genas. carm. min. app. 5, 14 ⟨opertus⟩ -e genas (*Jeepius*, florigenas *codd.*; *syn.* lanugo). CARM. epigr. 409, 4 -e genas tenero vernans. **c** *de rebus variis*: LVCR. 1, 900 arboribus vicina cacumina summa terantur . . . , donec flammai fulserunt -e coorto (*de loco v. Vahlen, Ges. phil. Schr. 2, 467 sq.; cf.* floreo *p. 920, 44 et graec. πυρὸς ἄνθος* [*var. lect. Hom. Il. 9, 212, cf. Vahlen l. c.*]. *aliter* MART. CAP. 2, 206 *Philologia in caelum evecta* -em ignis [*cf. antea* empyrio . . . mundo] atque illam . . . veritatem toto pectore deprecata. *cf.* 6, 571 tu, *Minerva*, . . . ignis -s es [*cf. p. 934, 33*]). FAV. or. frg. Gell. 15, 8, 2 is nunc -s cenae habetur (*sc.* nullam cenam lautam esse, nisi cum lubentissime edis, tum auferatur *eqs.*). CARM. Gell. 19, 11, 2 dulcem . . . -em (*i. suavitatem*) spiritus. TERT. patient. 2 p. 2, 20 deus -em lucis huius (*solis*) super iustos et iniustos aequaliter spargit (ARNOB. ad Greg. 19 p. 425, 20 quomodo adhuc permittimur -em huius lucis capere?). ZACCH. 1, 10 *intra sanctam virginem* spiritus dei electo purissimorum viscerum -e corpus effecit. 2, 20 *deum* et nunc -em sumpti corporis habitantem (ARNOB. in psalm. 38 p. 379[C] ut . . . anima tabescat, non habens -em corporeum).

2 *de hominibus, tam de singulis inter ceteros excellentibus (cf. p. 929, 53sqq.) quam de vigente copia hominum (de deis p. 934, 33. 34)*: PLAVT. Cas. prol. 18 ea tempestate -s poetarum fuit, qui nunc abierunt hinc in communem locum. ENN. ann. 308 (*de M. Cornelio Cethego*) -s delibatus populi. ACC. trag. 424 num quis non mortalis -em liberum invidit meum? CIC. Catil. 2, 24 contra illam naufragorum . . . manum -em totius Italiae ac robur educite (Phil. 11, 39 tirones milites, -s Italiae. PS. QVINT. decl. 3, 16 -em Italiae, civium sociorumque robora. *cf.* SEN. Med. 226 decus illud ingens Graeciae et -em inclitum [*Argonautas*]. LVCAN. 2, 196 -s Hesperiae, Latii iam sola iuventus concidit. IVV. 5, 56 [*de puero pulchro*] -s Asiae. AVSON. 232, 1 -s Asiae [*Astyanax*]. CLAVD. 18, 250 -s Syriae [*de incolis*]). Flacc. 61 -em legatorum. 75 Castricium -em iuventutis appellant (CATVLL. 100, 2 -s Veronensum . . . iuvenum. LIV. 7, 7, 5 eximium -em iuventutis. 8, 8, 6 -em iuvenum. 32, 25, 9 -s Achaeorum iuventutis. VAL. MAX. 9, 6, 2 in quibus -s iuventutis consistebat. CVRT. 3, 5, 8 -em iuventae . . . divelli a se [*sc. Alexandrum*] . . . querebantur. IVST. 11, 6, 4 non iuvenes robustos, nec primum -em aetatis, sed veteranos. *cf.* AVSON. 406, 89 -s flosculorum Romuli [*i. iuvenum Romanorum*]). Planc. 23 -s . . . equitum Romanorum (VAL. MAX. 3, 2, 9 strenuus . . . -s ordinis equestris. PLIN. paneg. 23, 3 senatus . . . equestris ordinis -e. FLOR. epit. 4, 2, 5 equestris ordinis -e). Phil. 2, 37 vivere volebam . . . omnem . . . -em nobilitatis ac iuventutis (Phil. 12, 27 nobilitatis -em). CATVLL. 63, 64 ego (*Attis*) gymnasi fui -s, ego eram decus olei. VERG. Aen. 8, 500 -s veterum virtusque virum. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2, 3 Caesar omnem -em . . . coloniarum ac municipiorum, bonorum scilicet virorum et locupletium, in hac curia esse voluit. SEN. clem. 1, 10, 1 quidquid -is erat in civitate (*cf.* APVL. met. 2, 19 -s . . . civitatis). PLIN. nat. 7, 123 variarum artium scientia innumerabiles enituere, quos tamen attingi par sit -em hominum libantibus. SIL. 15, 34 consumere bello -em aevi. STAT. Theb. 11, 159 plebis Danaae. PANEG. 10 (4), 35, 2 cum ex totius orbis -e constaret *senatus*. HIL. in Matth. 26, 2 erit . . . tum -s criminosorum et honor facinorosorum et gratia profanorum. VIGIL. TRID. ad Ioh. 9 p. 557[A] animatum -em (*i. martyrem*) male haerentem adhuc spinae saeculi locis virentibus plantaturus (*cf.* PRVD. cath. 12, 125 -es martyrum). AVIEN. Arat. 12 (*de Iove*) -s et flamma animae (*cf. p. 933, 71*). SYMM. epist. 1, 8, 11 (*vers.*) innatat choreis -s siderum Dione. AVSON. 174, 9 fruge et -e nepotum. 182, 15 quam tener et primo nove -s decerperis aevo. PS. AMBR. laps. virg. 2, 6 eras virgo in paradiso dei, utique inter -es ecclesiae (RVFIN. hist. 8, 13, 6 Caesariensis ecclesiae -s nobilissimus [*χλέος*] . . . Pamfilus. *cf.* Orig. in cant. 3 p. 169[D] -es perfectuum protulit ecclesia. GREG. M. in euang. 35, 8 sancta ecclesia, electorum -bus plena). HIER. epist. 46, 10, 1 -s quidem et pretiosissimus lapis inter ecclesiastica ornamenta monachorum et virginum chorus est. 54, 2, 1 stirpis vestrae -bus. 65, 2, 2 (*de virgine quadam*) -em Christi. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 186[C] -es . . . credentium populorum . . . apparuerunt in terra. AVG. c. Iul. 1, 7, 30 p. 661 *Ambrosius* scriptorum inter Latinos -s quidam speciosus enituit. IORD. Get. 252 Vandalarii subolem, quae trino -e pullulabat. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 9 illa virens patria sequitur, quae animabus sanctis, id est -bus vernat aeternis. DECRET. decur. Paest. Help. (Corp. X 478, 20) civisque (cuiusque *lapis*) proles sanctissimi et eius veneravilis -s decusque est. CARM. epigr. 422, 17 omnigena . . . vicina venit, ut mecum -em fato moriente (*i.* morientem) viderent.

ad 2: coniungitur -s *et* robur: CIC. Catil. 2, 24 *v. supra l. 3* (*cf.* Lig. 32 *infra p. 935, 76*). orat. 34 optimorum civium vel -e vel robore. LIV. 27, 44, 2 *exercitui* detractum foret omne quod roboris, quod -is fuerit. 37, 12, 7 quod -is, quod roboris in iuventute fuerat, amiserant *Rhodii*. PS. QVINT. decl. 3, 16 *l. 4*. FLOR. epit. 4, 2, 5 -s omnis et robur Italici sanguinis. -s *et* decus: CATVLL. 63, 64 *v. supra l. 20*. SEN. Med. 226 *supra l. 5* CORP. X 478, 20 *supra l. 50*. -s *et* virtus: VERG. Aen. 8, 500 *v. supra l. 21*.

3 *de adulescentia, iuventute sim.* (*sing. praeter p. 935, 25. 42. 62*): TER. Eun. 319 *virginis* anni? sedecim. :: -s ipse. LVCIL. 1116 Hymnidis . . . ex facie -em delegeris (*v. comm. Marxii*). PORC. LIC. carm. frg. 4, 5 crebro in Albanum . . . rapitur *Terentius* ob -em aetatis suae (CIC. Cael. 9 in illo aetatis -e. Phil. 2, 3 gratiam non virtutis spe, sed aetatis -e collectam. top. 32 adulescentiam -em aetatis . . . definire. LVCR. 3, 770 = 5, 847 cupitum aetatis tangere -em. 4, 1105 -e fruuntur aetatis [LIV. 21, 3, 4]. LIV. 8, 28, 3. 21, 2, 3. 28, 21, 9 [*opp.* robore, *cf. infra l. 80*] VELL. 2, 29, 2 SEN. nat. 1, 17, 4. CVRT. 10, 5, 10 viridem et in -e aetatis. *al.* [*v. p. 936, 8*]. APVL. apol. 9 (= carm. frg. 4, 6) serta tibi . . . dono, aetatis -em -bus ut decores. RVFIN. hist. 4, 15, 5 primae aetatis -e. COD. Theod. 7, 20, 12 pr. [*a. 400*] in ipso aetatis -e. CORP. III 10591 Marciano in -e aetatis constituto hominibus erepto. *v. etiam p. 935, 16. 33. 64. 70. 71 al.*). CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 75 primo iam a -e iuventae (PS. QVINT. decl. 9, 9 primo iuventae -e. CARM. epigr. 472, 1. *cf.* SEN. Phaedr. 620 qui iuventae -e primaevo viges [SIL. 1, 376. 16, 405 AVIEN. Arat. 178 CARM. epigr. 1398, 1. *cf.* SIL. 5, 18 -e . . . iuvenum primaevo. *v. et p. 935, 15. 31. 36*]. MANCIA or. frg. Val. Max. 6, 2, 8 in ipso iuventae -e . . . occisus [CARM. epigr. 1523, 3 ipso mihi -e iuventae ruperunt fila sorores]. LIV. 28, 35, 7 velut renovatus -s iuventae. 40, 6, 4 medio iuventae robore ille, hic -e [*cf. supra l. 68*]. VAL. MAX. 7, 7, 1 -em iuventae pro re publica absumpserat. CALP. ecl. 2, 89. IVVENC. 1, 216. PHOC. carm. de Verg. 14 -e durantis . . . iuventae. CORP. XIII 6270 decidit in -e iuvent(a)e. CARM. epigr. 465[B] 17. 510, 4. 547, 3 cui -s ⟨vixd⟩um iuventae. 1151, 3 coepto modo -e iuventae [*cf.*

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 46]. 1119,1 -e iuventae ... abreptus. 1620, 3 rapta es e -e iubent(a)e. CARM. epigr. Engstr. 370[b] -is abscidens iuben⟨tae⟩ gratias. INSCR. christ. Rossi II p. 107, 54, 1 occidis ... viridi [*cf. infra l. 10*] sub -e iuventae. CARM. epigr. 629,3 omisi cum -e i⟨u⟩vent⟨a⟩m. *cf.* ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 23 in eximio -e iuventutis [CAPITOL. Maximin. 27,2 perit in ipso -e iuventutis. RVFIN. hist. mon. 1 p. 400[c] -em ... reparare gratissimae iuventutis. AVG. civ. 13, 23 p. 588,13 D. CORP. III 10858 ob hon(orem) et -e(m) iuventu(tis). INSCR. christ. Leblant I 47 = CARM. epigr. 711, 4 (*a. 552*) iuventatis -em amisit durae violintia mortis]). CATVLL. 17, 14 viridissimo (*cf. supra l. 3*) nupta -e puella. LVCR. 1, 564 aevi contingere -em (OV. met. 9, 436 perpetuum ... aevi -em Rhadamanthus haberet. SIL. 1, 61 aevi -e virens. CLAVD. 5, 145 per ... -em ... tui te deprecor aevi. *cf.* SEN. dial. 6, 20, 1 *mors* iuvenile aevum ... in -e deducit). VERG. Aen. 7, 162 pueri et primaevo -e iuventus (SEN. SIL. AVIEN. *al. v. p. 934, 75 sq.* AMM. 19, 1, 11 in primaevo -e succisam spem gentis. 22, 12, 2 in aetatis -e primaevo [31, 13, 18]. CARM. epigr. 1214, 5 ⟨abit pri⟩maevo -e sub umbras. CARM. epigr. Engstr. 370 deseris heu pulcram primaevo -e iuventam). OV. ars 2, 665 si -e caret *puella*, meliusque peractum tempus. 3, 79 carpite -em, qui nisi carptus erit, turpiter ipse cadet (*notione propria similiter resuscitata*: trist. 5, 8, 19 nos quoque floruimus, sed -s erat ille caducus). met. 7, 216 per quos (*sucos*) renovata senectus in -em redeat. MANIL. 3, 613 *horoscopus* vix degustatam rapiens sub -e iuventam. 4, 822 immenso nihil est aequale sub aevo perpetuosque tenet -es (*nota plur.*) unumque tenorem, mutantur sed cuncta. SEN. epist. 66, 42 mors ... vitam ... in medio -e praecidit (-s *fere i. q. vita*: PETRON. 83, 5 Apollo pueri umbram revocavit in -em. *vocabuli vi propria resuscitata*: GREG. M. moral. 14, 68 p. 1075[c] corpus domini ... in mortis ariditate positum in -em resurrectionis erupit). PETRON. 140, 1 matrona ... tum anus et -is extincti. SIL. 3, 84 ubi -e novo pubescat firmior aetas. 6, 65 -e nitens primo (PLIN. epist. 4, 21, 2 *mortem subire* in -e primo. 5, 21, 4. CORP. V 5275, 5 in primo aetat(is) -e praerept(i)). DECL. in Catil. 29 -s pueritiae venustissimus ad intuendum (HIER. epist. 39, 2, 3 pueritia immaturo -e exuitur. CLAVD. 18, 344 servato ... diu puerili -e). LACT. inst. 3, 17, 8 in primo adulescentiae -e immaturis funeribus extingui (HIER. epist. 22, 17, 3 exteriorem hominem -em [-e *var. lect.*] adulescentiae suspirare. ENNOD. opusc. 1, 11 p. 264, 16 adhuc in cano -e degebas adulescentiae [*cf.* epist. 7, 19, 1 p. 187, 7 in cano -e *i. in adulescentia; opp.* in pomorum maturitate]). AMM. 14, 6, 11 -em adultae virginis diuturnum (*cf. supra l. 25*). *al.* VVLG. sap. 2, 7 non praetereat nos -s temporis (*ἄνθος ἀέρος*). DRAC. Romul. 6, 122 (*in epithalamio*) -bus et vestris (*iuvenum fratrum*) crescat generata propago. CORP. IX 5925 *parentes* decepti et orbati tanto -e (florae *lapis*) crescentiae eius (*sc. filiae*). CARM. epigr. 113 in -e decessit. 213, 5 interisset forma, -s, pudor simplex. 1610, 6 Clemens et Vincentia sunt coepto nobis -e subrepti (*cf. p. 934, 84*). *nota paradoxon*: SEN. epist. 26, 2 *animus* exultat et mihi facit controversiam de senectute: hunc ait esse -em suum. *fere i. q. pulchritudo*: OCTAVIA 550 -em decoris singuli carpunt dies. MART. 4, 45, 7 perpetuo sic -e mices *Phoebe*. APVL. met. 10, 31 -s aetatulae. TERT. virg. vel. 7 *virginum* -s ... humanam libidinem excusat. NEMES. cyn. 115 dum laeto -e iuventas corporis ... abundat. ARNOB. nat. 6, 13 *Phryna Thespiaca* cum in cacumine ipso esset pulcritudinis, venustatis et -is. PS. AVR. VICT. epit. 48, 8 tanta gratia, tantusque -s in facie. CARM. epigr. 1618, 1 (Corp. X 2936[a]) iubenis -e cultuque corporis praestantior ⟨t⟩e nemo. *de feminis (de viris infra l. 62. 70) saepe praevalente notione integritatis, pudicitiae* (*cf.* HIER. epist. 65, 2, 2 semper virginitas -bus comparatur): CATVLL. 62, 46 virgo ... castum amisit polluto corpore -em. 64, 402 ut innuptae poteretur -e novercae. OV. met. 10, 85 *Thracius mos* amorem in teneros transferre mares citraque iuventam aetatis breve ver et primos carpere -es. VAL. MAX. 6, 1 pr. tui numinis (*Pudicitiae*) respectu sincerus iuventae -s permanet. QVINT. decl. 276 p. 129, 9 virginitatem perdidit ... -em aetatis amisit (*cf.* APVL. apol. 76 -e exoleto. 92 virgo ... affert ... ad maritum ... -is rudimentum. FIRM. math. 6, 29, 23 -s virginitatis eripitur [HIER. in Ioel 1, 8 p. 176 -em virginitatis abstulerit]. MART. CAP. 9, 902 Aurora exoriens ... spectabit ... -is resecti praemia). APVL. met. 4, 28 fama persuaserat ... terras Venerem aliam virginali -e praeditam pullulasse. SVET. Iul. 49, 3 -em ... aetatis a Venere orti (*Caesaris*) ... contaminatum. CARM. epigr. 968, 1 seic -em aetatis tenuit Veratia caste, nulla ut perciperet gaudia dedecoris. *hic addatur*: CARM. epigr. 935, 16 *in carmine mutilo* -s Veneris mihi de ⟨...⟩ (*Bücheler ad l. conferre iubet* OV. rem. 103 delectat Veneris decerpere -es; *sed* -es *ibi vulg.*, fructum *R*).

4 *de regionibus*: CIC. Lig. 32 agrum Sabinum, -em Italiae ac robur rei publicae (Phil. 3, 13 *de provincia Gallia*: est enim ille -s Italiae, illud firmamentum imperii, illud ornamentum dignitatis). APVL. met. 1, 25 *Hypatam* -em Thessalicae regionis. HIER. epist. 46, 13, 3 ibimus ad Nazareth et iuxta interpretationem nominis eius '-em' videbimus Galilaeae (*cf.* HIER. nom. hebr. p. 62, 24 Nazareth -s aut virgultum eius. 66, 18 Nazareth -s munditiae).

5 *de vigente statu rerum, fortunae sim.* (*tantum sing.*): CIC. Balb. 15 est ... haec saeculi quaedam macula ... virtuti invidere, velle ipsum -em dignitatis infringere (VAL. CEM. hom. 8, 4 *divitiae* dignitatis suae -e nudatae amatores suos esurire patiuntur). de orat. 3, 12 te, Crasse, cum vitae -e tum mortis opportunitate ... et ornatum et extinctum esse (AMBR. exc. Sat. 1, 31). nat. deor. 3, 82 in ipso Graeciae -e Pisistratus *tyrannus fuit* (*cf.* SEN. nat. 3 pr. 9 vetera imperia in ipso -e ceciderunt. epist. 74, 19 *multarum urbium* in ipso -e luxuriosa imperia ceciderunt). LIV. 42, 15, 2 *Perseus* in -e virium se credens esse. SEN. Phoen. 185 habitum ... regni -e pollentem inclito. CVRT. 5, 5, 13 in -e aetatis et rerum. 10, 5, 10 in -e aetatis fortunaeque (*cf.* PLIN. nat. 16, 96 multis fortuna sine -e est). PLIN. nat. 7, 143 *Q. Metellus* in ipso ... -e dignationis suae ... ad Tarpeium raptus. STAT. silv. 5, 1, 183 vidi omni ... te -e (*sc. dignitatis*) nitentem. IVST. 13, 1, 1 extincto in ipso aetatis ac victoriarum -e Alexandro Magno. AMM. 15, 8, 12 (*de Iuliano imperatore declarato*) recepisti primaevus originis tuae splendidum -em. EPIST. pontif. 302 (*a. 413*) Migne 20, 518[A] in fide potius exultas quam tanti generis -e (*i. nobilitate*) iactaris. NOVELL. Iust. app. 2 p. 797 (*a. 541*) quos a iugo subripuimus Vandalorum, ultra -em felicitatis antiquae ... erigamus. CARM. epigr. 546, 5 coniunx ... iugali -e beata.

6 *de virtutibus, moribus sim.*: -s *modo id quod praestantissimum est, modo fere i. q. vigor, modo i. q. decus, ornamentum* (*sing. praeter infra l. 27 sqq. 34. 37. 42*): GRATT. 198 ex omni -em virtute capessunt (*sc. canes, quorum genera miscentur*). FLOR. epit. 1, 22, 1 haec est ... populi Romani ... quasi adulescentia, qua maxime viruit et quodam -e virtutis exarsit ac ferbuit (IVST. 30, 4, 15 virentem recentibus experimentis virtutis -em. RVFIN. hist. mon. 1 p. 401[c] monachus omni virtutum -e adornatus [*cf. ibid.* p. 399[A] cunctis animi virtutibus florens]. *plur. accedit ad notionem propriam*: AMBR. virginit. 16, 98 [*v. p. 929, 7*]. HIER. epist. 64, 22, 1 absque tintinnabulis ... et diversis coloribus et gemmis -busque virtutum [*in allegorica vestimentorum pontificis enarratione*]. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 185[A] incipient in ea [*anima*] -es vernare virtutum). STAT. Ach. 1, 626 (*Achilles se alloquitur*) primum ... imbelli carcere perdes -em animi (*i. virtutem*). TERT. pudic. 1 p. 219, 3 pudicitia, -s morum (EVG. TOLET. carm. 23, 5 morum -e venusta *Basilea. plur.*: FAVST. REI. epist. 12 p. 219, 9 *v. p. 927, 76*). pudic. 6 p. 230, 8 sermo dei ... caro factus est ..., quae non lasciviae fraudibus, sed sanctimoniae -bus praecingeretur. PELAG. in Phil. 4, 10 p. 851[D] ('refloruistis') iterum -em boni operis recepistis, qui ... arefacti fueratis effecti (PS. PRIMAS. in Phil. 4, 10 p. 638[A] iterum floruistis -e boni operis, quem non oblivio arefecerat). FAVST. REI. grat. 1, 8 p. 25, 5 humani arbitrii a deo concessa libertas -em vigoremque gratiae suae perdidit. CASSIAN. inst. 1, 1, 2 *Petrus* in veteri testamento virginitatis iam -es et castimoniae continentiaeque praefigurabat exempla. ARATOR ad Flor. 1 meriti (*v. p. 927, 77*). GREG. TVR. vit. patr. 4, 1 castitatis -e praecipuus.

7 *de orationis ornamento* (*sing. fere de totius orationis, dictionis gratia, suavitate, plur. fere de scriptorum locis splendidis sim.; vis propria verbis* carpendi, decerpendi *sim. passim resuscitatur*): CIC. de orat. 3, 96 *oratio* conspersa sit quasi verborum sententiarumque -bus (HIER. in Zach. 11 pr. p. 881/2 oratio nimio verborum -e luxuriat. adv. Iovin. 1, 1 p. 212[A] ENNOD. epist. 1, 16, 4 p. 28, 3). Brut. 66 Origines eius (*Catonis*) quem -em aut quod lumen eloquentiae non habent (233 in huius [*M. Crassi*] oratione sermo Latinus erat, ... nullus -s tamen neque lumen ullum). 298 nihil illius (*Catonis*) lineamentis nisi eorum pigmentorum, quae inventa nondum erant, -em et colorem (*cf. IB 2 p. 932, 15 sqq.*) defuisse. orat. 65 *sophistae* omnes eosdem volunt -es, quos adhibet orator in causis, persequi. parad. 2 Cato ... in ea est haeresi, quae nullum sequitur -em orationis. MANIL. 5, 475 in cuncta suam produxit saecula vitam ... linguae sub -e Menander. SEN. contr. 9 pr. 1 argumentationes ... molestae sunt et minimum habent -is. COLVM. 9, 2, 1 Vergilius poeticis -bus illuminavit *rem apium*. LAVS PIS. 63 verba nec incluso sed aperto pingere -e. PLIN. nat. 14, 7 Vergilium ... in his, quae rettulit, -es modo rerum decerpsisse. QVINT. inst. 8, 3, 87 *oratio* -bus laeta. 12, 10, 13 nimiis -bus et ingenii affluentia (*sc. Ciceronis; opp.* ieiunus ... et aridus). PLIN. epist. 5, 20, 8 providendum est mihi, ne gratiam novitatis et -em ... epistulae loquacitate praecerpam. GELL. 9, 9, 16 -em ipsius totius loci (*Hom. Od. 6, 102 sq.*) Vergilium omisisse. IVST. praef. 4 *Pompei Trogi voluminum* dignissima excerpsi et ... breve veluti -um corpusculum feci. CHAR. gramm. I 290, 5 manebit (*sc. rhythmus?*) isdem vocibus et est eodem -e. HIER. praef. Vulg. Is. ut ... -em sermonis eius (*Isaiae*) translatio non potuerit conservare. in Am. 6, 1 p. 309/10 verba composita et oratoriis -bus adornata. adv. Iovin. 1, 3 p. 212[B] illo venustissimo eloquentiae suae -e (SALON. in eccles. p. 998[A] eloquentiae -bus exornetur). epist. 52, 1, 2 in illo opere ... quaedam scolastico -e depinximus. 54, 17, 1 *Debbora* apis nomen accepit scripturarum *sanctarum* -bus pasta (117, 12, 2 de scripturis pauca perstrinxi nec orationem meam, ut in ceteris libris ..., illarum -bus texui). 58, 10, 2 Hilarius Gallicano coturno attollitur et, cum Graeciae -bus adornetur, longis interdum periodis involvitur (*cf.* adv. Rufin. 2, 11 p. 434[B] mira eloquentia et Attico -e variata. CLAVD. 17, 84 Graiorum ... Romanis -bus artes irradias. VICT. VIT. 3, 61 eius [*Eusebii*] translator Graecae facundiae Latinisque -bus Rufinus ornatus). 61, 1, 2 operis mei est ... multos legere, ut ex plurimis diversos -es carpam (98, 19 varios carpentes -es

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scientiae. ISID. vir. ill. 27 haec tantum ex pretiosis doctrinae eius [*Fulgentii*] -bus carpsimus). PAVL. NOL. epist. 16, 6 omnium poetarum -bus spiras, omnium oratorum fluminibus exundas (*nota allitt.*). MACR. sat. 6, 1, 2 ostendere cupio ... quos ex omnibus *scriptoribus* -es vel quae in carminis sui decorem ex diversis ornamenta libaverit *Vergilius*. CASSIOD. var. 11 praef. 9 si quid ... in nobis redolet, studiorum -s est (RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 189[A] studiorum -es). GREG. TVR. Mart. 1, 5 *Ambrosii* hodie -es eloquii per totam ecclesiam redolent.

***epitheta** selecta (ad I): spectant ad colorem*: albus: VERG. georg. 2, 72 *al.* argenteus: PLIN. nat. 24, 172. aureus: PRIAP. 68, 21 *al.* caeruleus: PLIN. nat. 22, 57 *al.* candidus: PLIN. nat. 13, 59 *al.* canus: PLIN. nat. 21, 53. croceus: VERG. georg. 4, 109 OV. met. 3, 509 COLVM. 3, 8, 4 *al.* glaucus: PLIN. nat. 25, 106. lacteus: PLIN. nat. 21, 164. luteus: PLIN. nat. 19, 100. niger: PLIN. nat. 21, 154. phoeniceus: PLIN. nat. 21, 164 *al.* puniceus: PLIN. nat. 25, 34. purpureus: VERG. georg. 4, 54 Aen. 5, 79. 6, 884. 9, 433. 12, 413 LYDIA 67 HOR. carm. 3, 15, 15 OV. met. 13, 395 fast. 5, 363 COLVM. 9, 13, 8 NEMES. ecl. 2, 22 ARNOB. nat. 5, 24 *al.* roseus: PLIN. nat. 12, 40 *al.* rubeus: PLIN. nat. 24, 155. ruber: PLIN. nat. 26, 26. rufus: PLIN. nat. 19, 169. sanguineus: COLVM. 10, 242. Tyrius: OV. met. 5, 390. *varia*: aestivus: SVET. Aug. 31, 4 Nero 57, 1 *al.* ambrosius: DRAC. Romul. 6, 10. apricus: HOR. carm. 1, 26, 8. blandus: VERG. ecl. 4, 23. brevis: HOR. carm. 2, 3, 14. decens: SEN. Thy. 945. deciduus: PLIN. nat. 19, 169. dissimilis (*i. q. varius*): OV. fast. 4, 430. haerens: OV. fast. 5, 255. hyacinthinus: CATVLL. 61, 93. innumerus: OV. met. 5, 266. laetissimus: CIC. Verr. 5, 107. mortifer: SEN. Med. 717. nectareus: CALP. ecl. 2, 20. nitidus: MANIL. 5, 259. novus: LVCR. 1, 928 VERG. georg. 4, 142 HOR. carm. 4, 1, 32 PRIAP. 83, 9 OV. epist. 14, 30 met. 10, 206 SEN. Phaedr. 513 AVIEN. Arat. 1782 *al.* obnoxius: PLIN. nat. 18, 151. odoratus: COLVM. 10, 255 STAT. silv. 3, 3, 211 *al.* odoriferus: SIL. 16, 309. odorus: OV. met. 9, 87. primitivus: COLVM. 9, 13, 2. racemosus: PLIN. nat. 13, 54. recens: HOR. carm. 3, 27, 47 *al.* serotinus: COLVM. 9, 14, 19. silens: COLVM. 12, 7, 1. solstitialis: VAL. CEM. hom. 6, 7. suavis: LVCR. 1, 8. tenax: VERG. georg. 2, 134. tener: OV. fast. 3, 254 VITR. 7, 5, 3. varians: CVLEX 88. varius: VERG. ecl. 9, 41 Aen. 6, 708 LYDIA 13 TIB. 1, 7, 45 OV. am. 3, 5, 9 met. 10, 123 MANIL. 5, 262 COLVM. 10, 96. vernus: HOR. carm. 2, 11, 9 TIB. 2, 1, 59 OV. met. 5, 554 SEN. Oed. 412 epist. 122, 8 STAT. silv. 2, 1, 46 Theb. 5, 580 SVET. Aug. 31, 4 Nero 57, 1 APVL. carm. frg. 4, 6 *al.* CLAVD. 21, 86. violaceus: PLIN. nat. 22, 47. *derivata*: floralis, floreo, floretum, floreus, floridus, florosus, florulentus, floscidus, flosculus; *composita*: floricolor, floricomus, florifer, florigenus, floriger, florilego, florilegus, floriparus, florisapus; multiflorus.

flōscellārius, -a, -um *a* floscellus. *i. q. ad flores, floscellos pertinens*: **-a** *sc. basilica*: REG. urb. p. 23, 11 basilicae X: Iulia..., vascellaria, -a (CVRIOS. urb. p. 22, 10. POL. SILV. not. urb. chron. I p. 545 quae sint Romae ... basilicae XI: Iulia ... -a). *cf. Jordan, Topogr. d. Stadt Rom II p. 217, 219 sq.; Mau, PW. III 92.*

flōscellus, -ī *m.* ***et* -um**, -ī *n.* [*a* flos, flosculus *deminutive. Th.*]. *masc. l. 53, n. l. 56 sqq.* GLOSS. -um (fluscellam *cod.*) flosculum. NOT. Tir. 105, 61 -um. Bern. 36, 35 p. 43[a]. *i. q. parvus flos*: PS. APVL. herb. 50 *heliotropi* ad solis cursum -i se vertunt, et cum sol occidit, flores se claudunt: rursum cum oritur, -i se aperiunt. *translate: de ornamento tunicae*: ITALA exod. 28, 29 (Lugd.) facies super extremam partem tunicae talaris ... de floribus mali granati **-a** (ῥοΐσκους, VVLG. *aliter*). *ibid. iterum et* 28, 30. *de summitate lychnuchi* (*cf.* flosculus *p. 938, 60*): ITALA exod. 38, 16 (Lugd.) **-a** (τὰ ἐνθέμια) ex ipsis *nucliolis lychnuchi*, ut sint super ea lucernae; et **-um** (τὸ ἐνθέμιον) septimum super cacumen lychnuchi.

flōscida florulenta, floribus plena GLOSS. [*a* flos, *cf.* roscidus. *Th.*].

flōsculē *adv. i. q. floride*: CAEL. AVR. acut. 1, 6, 50 dormientium ... mundum corpus atque **-e** vividum. *modo fida sit lectio, a* flos, *flosculus *adi.*

flōsculus, -ī *m.* (**-a**, -ae *f. v. infra l. 69*, **-um**, -ī *n. v. l. 70 sqq.*) [*a* flos *deminutive. Th.*]. *de derivatione*: GRAMM. suppl. 70, 10 *inter deminutiva masculini generis* flos, -us. GLOSS. -os flores deminutive. *de genere: fem.*: PS. FVLG. RVSP. serm. 6 videant unam **-am** capitis mei ... de meo capite cecidisse (*vidua de filio mortuo*). *neutr.: proprie: fort.* CHIRON 533 p. 174, 26. *translate*: ITALA *v. p. 938, 61* IREN. *v. p. 938, 43* CASSIOD. IORD. *v. p. 938, 40 sqq.* VEN. FORT. *v. p. 938, 59.* NOT. Tir. 105, 60 Bern. 36, 35 p. 43[a]. *de notione*: GLOSS. (*cf. l. 67*) -os flos, flores, aetates. [III 370, 26 *κόκκος* (floccus? *Goetz*).] [*loc. corrupt. vel dub.*: COLVM. 5, 10, 11 *falso*. TERT. adv. Val. 39 p. 211, 17 *ex coniectura probabili cod. R*[3]: ex omnium Aeonum **-is** (occuli *codd.*) eum (*Iesum*) construunt.]

i. q. (parvus) flos: **I** ***proprie**: generatim*: COLVM. 12, 15, 5 *ficos* comprimunt in figuram stellarum -orumque. PLIN. nat. 23, 112 in ... cytino -i sunt, antequam ... malum ipsum prodeat, erumpentes. 25, 85 -i oblongi veluti calathi. 27, 82 -i purpurei. PS. QVINT. decl. 13, 1. APVL. met. 11, 9 mulieres ... solum sternebant -is. TERT. anim. 19 p. 330, 19 adv. Marc. 1, 13 p. 308, 2. 4, 29 p. 519, 27 TER. MAVR. 836 CHIRON *v. supra l. 70* AVG. civ. 5, 11 p. 211, 2 D. 10, 14 p. 424, 19. CASSIAN. c. Nest. 7, 5 herbarum -is. SALV. gub. 4, 43. CLAVD. MAM. anim. 1, 4 p. 38, 6 rosae -us. *speciatim: de floris residuo in pomo permanente*: COLVM. 12, 47, 5 poma sic componi, ut -i sursum, pediculi deorsum spectent, quemadmodum ... in arbore nata sunt. *de rosae staminibus*: PALLAD. 3, 21, 1 semina ... non putemus medios -os esse aurei coloris, quos rosae ferunt. *in comparationibus de re brevi peritura*: CIC. off. 2, 43 ficta omnia celeriter tamquam -i decidunt (*cf. l. 24*). IVV. 9, 127 festinat ... decurrere velox -us angustae miseraeque brevissima vitae portio. AMBR. off. 2, 22, 112 *simulatum aliquid* in principio vernat, in processu tamquam -us dissipatur et solvitur. *tropice*: QVINT. inst. 6 prooem. 10 non ...-os, sicut prior (*sc. frater aetate minor*) ... sed iam ... certos ac deformatos fructus ostenderat.

II ***translate**: de rebus et hominibus praestantia quadam insignibus*: **A** *de rebus*: **1** *de rebus incorporeis* (*verbis* carpendi, aspergendi *sim. vis propria passim resuscitatur; plur. praeter l. 37*): **a** *de orationis, dictionis vel ornamento (aut cum laude aut saepius cum despectu quodam) vel locis splendidis*: CIC. Sest. 119 non *sum* tam insolens in dicendo, ut ... omnis undique -os carpam atque delibem (*cf.* QVINT. inst. 10, 5, 23 iuvenibus -os omnium partium in ea quae sunt dicturi congerentibus). SEN. epist. 33, 1 non fuerunt *principes philosophi* circa -os occupati: totus contextus illorum virilis est. 33, 7 captare -os turpe est et fulcire se notissimis ... vocibus. QVINT. inst. 2, 5, 22 *praedulce genus scriptorum pueris cavendum est*, ne recentis huius lasciviae -is capti voluptate prava deleniantur. 12, 10, 73 corruptum dicendi genus ... casuris (*cf. l. 6*), si leviter excutiantur, -is nitet. GELL. 17, 21, 1 ut 'noctes' istae (*Gellii*) quadamtenus his quoque historiae -is leviter iniectis aspergerentur (SYMM. epist. 7, 11 hortor ..., ut me istiusmodi linguae tui -is frequenter aspergas). PANEG. 10 (4), 30, 3 adhiberem omnes -os. AMM. 29, 1, 11 horridula eius verba et rudia -os Tullianos appellans. SCHOL. Hor. ars 16 'assuitur pannus': de his dicit, qui cum severam et sublimem materiam coeperunt scribere, -os interponunt. HIER. epist. 36, 14, 1 nec aures Quintiliani -is et scolari declamatione mulcendae (c. Lucif. 11 p. 166[B] quomodo aures populi declamatorum -is mulceant). 52, 4, 1 p. 420, 8 sententiarum -os. RVFIN. Orig. in lev. 7, 1 p. 475[B] ex his ... quae nunc lecta sunt ... velut agri pleni ... -os colligemus. hist. 1, 1, 4 velut e rationalibus campis doctorum -os decerpentes (*ἀπανθισάμενοι*). MART. CAP. 9, 999 ipso ... -o (*de Martiani Capellae arte rhetorica*). ENNOD. opusc. 3, 198 p. 382, 25 ut aliquos de conversatione illius -os relegerem. dict. 10, 12 p. 458, 11 ex hiemali pectore ... dictionum -i vernant. CASSIOD. in psalm. 135 praef. carminum -a. IORD. Rom. 2 ex dictis maiorum -a carpens. 6 ex diversis voluminibus maiorum praelibans aliqua -a. **b** *de rebus variis* (*plur. praeter l. 49. 52*): IREN. 1 praef. 2 p. 9 sententiam ... quae est velut -um (*ἀπάνθισμα*) Valentini scholae. RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 1, 2 p. 1323[C] qui ... non diligit -os carnis neque carnaliter vivit. CASSIAN. conl. 17, 19, 2 angelicae virginitatis -i. PETR. CHRYS. serm. 106 p. 496[B] *qui* fiduciam gerunt in lege tota, ... sunt legalibus decepti -is, sicut nescios grossis suis decipit ficus. ENNOD. opusc. 1, 11 p. 264, 19 -us supervenientis imperii promittebat ... terrorem. 3, 93 p. 355, 1 *sanctarum habitationes visitavit Epiphanius* unde singulos vitae -os decerpsit. dict. 13, 6 p. 466, 3 *prosapies* iam maxima gemmata pubescentis -i ora praeferens. APON. 2 p. 41 venenosis assertionum (*sc. haereticorum*) -is. VITA Radeg. (script. rer. Mer. II) 9 sicut apis diversa genera florum congregans, unde mella conficiat, sic illa ab his, quos invitabat, spiritales studebat carpere -os, unde boni fructum *eqs.* **2** *de rebus corporeis*: APVL. met. 2, 9 *color capillorum* nunc corvina nigredine caeruleus columbarum ⟨e⟩ collis (*Helm*, colli *codd.*) -os aemulatur. DRAC. Romul. 8, 493 roseo prorumpat -us ore (*sc. barba prima*). VEN. FORT. epist. (carm. 10, 2) 9 p. 230, 27 pubertatis tenerae -a. *de summitate lychnuchi* (*cf.* floscellus *p. 937, 57*): ITALA exod. 38, 16 (Monac.) et **-a** ... ut sint super .... *ibid.* et -um septimum in summo lampadis.

B *de hominibus*: CATVLL. 24, 1 -us ... Iuventiorum. AVSON. 406, 89 flos -orum Romuli (*sc. iuvenum Romanorum*). ENNOD. opusc. 3, 121 p. 362, 13 finitimarum urbium certos quosque de civibus -os legere atque ad suos hortos ... plantaria iam probata portare *eqs.* *J. Kapp.*

*? **flovalentia** florentia GLOSS. V 501, 23 *nondum emendata.*

flovius, flovo *v. sub* flu-.

flucticola, -ae *c. a* fluctus *et* colere. *ea, quae in fluctibus habitat*: SIDON. carm. 10, 1 nurus (*i. Thetis*).

fluticolor, -ōris *adi. a* fluctus *et* color. *i. q. fluctus colorem habens*: MART. CAP. 1, 67 -r hyacinthi ... profunditas.

flucticulus, -ī *m.* [*a* fluctus *deminutive. Th.*]. DIOM. gramm. I 326, 4 *deminutiva* quae 'us' syllaba genetivo proferuntur tam masculina quam feminina (nam neutra nulla sunt) easdem syllabas admittunt, tam quam ⟨hic⟩ fluctus **-us**, haec porticus porticula. *similia* PRISC. gramm. II 106, 17 GRAMM. suppl. 70, 14. *i. q. parvus fluctus, aestus*: APVL. apol. 35 leviter motis -is.

[**fluctifer**] *v.* fluctiger.

fluctifragus, -a, -um *a* fluctus *et* frango. *id quod fluctus plangentes frangit*: LVCR. 1, 305 denique -o suspensae in litore vestes uvescunt. CARM. de Iona 39 tremit omnis silva (*i. ligna navis*) sub ictu -o (fluctivago *cod. Iureti*). *v. etiam* fluctiger.

fluctigena, -ae *c. a* fluctus *et* gignere. *i. q. fluctibus genitus*: MART.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CAP. 1, 22 (*vers.*) -a . . . Nereus. 9, 889 ruricolae omnes cunctique -ae quam plures etiam astriluci... divi. 9, 915 (*vers.*) nantes -as chorumque Phorci.

fluctigenus, -a, -um *a* fluctus *et* gignere. *i. q. fluctibus genitus*: AVIEN. Arat. 1158 -i specie⟨m⟩ monstri (*i. Pistricis*).

fluctiger, -a, -um *a* fluctus *et* gerere. *i. q. fluctuum patiens*: CIC. carm. frg. 20 tunc se -o (fluctifero *Itali*, fluctiseco *Hermann*, fluctifrago *Nobbe*, fluctivago *Baehrens*) tradit mandatque paroni. *v. Frid. Seitz, de fixis poet. lat. epithetis 1890 I p. 24.*

fluctio, -ōnis *f. a* fluere. *i. q. fluxus, fluxio, profluvium*: PLIN. nat. 20, 49 capita *porri* bis aquā mutatā cocta alvum emolliunt, ⟨eadem aqua pota cum vino⟩ sistit -es (efluct-, effluct-, efflux- *codd.*, et fluct- *Gelenius*, et inflationes *vulgo*) veteres (24, 126). 20, 71 *beta* validius cocta -es stomachi et ventris sistit (23, 150. *cf.* 20, 217 ventris et intestinorum -es. 22, 99 vulvae ac ventris -es. 27, 38 stomachi alvique -es [*v. l. 21*]). 20, 150 *menta* trita . . . sanguinis -es (20, 180. 22, 137. 23, 55. 24, 183. 35, 189) intus *emendat.* 20, 187 imponit Iollas ipsum (*sc. anesum*) . . . ad magnas -es extrahendisque, si qua in oculos inciderint. 21, 123 flos *rosae* . . . inhibet -es mulierum maxime albas. 22, 46 contra -es, quas Graeci rheumatismos vocant (22, 138. 25, 80. 28, 88. *cf.* 22, 98 -bus alvi, quas rheumatismos vocant). 24, 13 cerri folia et cortex et glans siccat collectiones suppurationesque, -es sistit (24, 128. 34, 105. 35, 195). 27, 74 oculorum -bus (28, 73. 33, 102 -es . . . oculorum exulcerationesque). 30, 57 si maior -o sit. 31, 127 *partibus* -e occulta laborantibus. CAEL. AVR. acut. 3, 21, 198 provocabiles . . . sunt liquidorum -bus (*sic ed. pr.*; fluxio- *cett.*).

fluctisonus, -a, -um *a* fluctus *et* sonare, *cf. c.* fluentisonus. *i. q. sonum fluctuum praebens*: SEN. Herc. O. 836 litora. SIL. 12, 355 insula -o circumvallata profundo.

fluctivagus, -a, -um *a* fluctus *et* vagari. PRISC. gramm. II 27, 19 *transit* 'u' in 'i', ut . . . fluctus -us. BOETH. categ. 1 p. 181^{C} si quis dicat 'flammiger'. . . vel '-us', secundum complexionem non erit ista prolatio, idcirco quod ex neutris integris factum est.

i. q. (in) fluctibus vagans: STAT. Theb. 1, 271 -a . . . praeterlabitur unda (*cf.* EVG. TOLET. carm. 45, 2 -i frangitur unda sali. VEN. FORT. carm. 7, 4, 5 -i . . . Rheni. Mart. 4, 1 mare. CORIPP. Iust. 2, 328 pelagus). STAT. Theb. 9, 360 -am . . . domum madidosque penates Alcyone deserta gemit. 9, 305 ruricolamque Gyan cum -o Ergino. silv. 2, 1, 95 -us . . . Dictys. 3, 1, 84 -os nautas (AVIEN. Arat. 664. CARM. poet. min. V 101, 3, 2 navitas). PRVD. cath. 3, 46 per aequora -os texta greges (*pisces*) sinuosa trahunt (*cf.* SEDVL. op. pasch. 4, 11 p. 262, 10 Simon . . . turbas . . . -as [*i. pisces*] linea doctus obsidione concludens. carm. pasch. 5, 395 -am [-um *codd. opt.*] traxerunt retia praedam [*i. pisces*]). DRAC. Orest. 43 -i tendebant carbasa venti. VEN. FORT. carm. 7, 25, 5 velaque -um traherent aquilone secundo *me*. ARATOR act. 2, 1088 -ae . . . puppi. *v. etiam* fluctifragus *et* fluctiger.

? **fluctо,** -āre. *forma poetarum incerta pro* fluctuo. *i. q. fluitare*: VARRO Men. 123, 3 Infamia stans nixa in vulgi pectore -anti (*Ribbeck*, fluctuanti *codd.*; flutanti *Bücheler in textu*, '*an* luctanti'*? in apparatu*). SIL. 4, 486 medio abruptus -bat (*sic vel* fluctuabat *cod. Sang.*, fluitabat *Bauer*) in amne solutis pons vinclis. 14, 543 scuta virum . . . tutelaeque deum (*i. imagines navales*) -ant (*codd.*, fluitant *Bauer*).

fluctuābundus, -a, -um *a* fluctuare. *i. q. fluctuans, nutans: proprie*: AMBR. Iob 4, 10, 27 p. 264, 20 lubrico ante -us vestigio fida possim statione consistere. AVG. serm. ed. Mai 28, 4 terra . . . molis suae nutante fundamine -a commotione iactatur. *translate*: CYPR. laps. 25 *puella* nunc mentis aestu -a iactari. HIER. hom. Orig. in Ezech. 3 p. 904 impossibile . . . est, ut . . . vultus vagus, -us, circumlatus omni vento doctrinae, videat quod debet. PS. RVFIN. in Os. 12, 12—13 p. 1025^{C} quasi -us sermo progreditur, ut invicem sibi exprobratio laudatioque succedat. OP. imperf. in Matth. 7 p. 674 de mundo hoc falso et -o et tempestuoso *eqs.*

fluctuātim *adv.* [*a* fluctuare. *Th.*]. NON. p. 111, 36 -m, iactanter (GLOSS.) et solute. AFRAN. com. 237 magnifice volo -m (*incertum an pro tribus syllabis*) ire ad illum.

fluctuātio, -ōnis *f. a* fluctuare. *de formis: legitur pluralis*: EPIST. pontif. 230 (*a. 362*) Migne 13, 18^{B} RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 7, 2 p. 175, 6 AVELL. p. 637, 16 CAPREOL. epist. 2, 6 p. 853^{C} MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 3 p. 376. 34, 3 p. 455. *de notione*: GLOSS. σάλος. salum, mare et intellegitur -o. *nota interpretationes*: FVLG. myth. 3, 1 cymeron id est -o amoris. HIER. nom. hebr. p. 9, 3 Naid motus sive -o (sit. et nom. p. 141, 25. *cf.* epist. 21, 8, 1 interpretatur -o [in Ezech. 16, 12 p. 156]. in psalm. 35 p. 43, 4 interpretatur σάλος, id est -o sive commotio). nom. hebr. p. 12, 3 Zauan motus vel -o eorum. *vox legitur apud* LIV. *primum*, VAL. MAX. SEN. phil. SOL., *tum apud* ECCL.

i. q. motus fluctuans, aestuatio, vacillatio, trepidatio: **I** *sensu strictiore*: SEN. dial. 4, 35, 3 (*de habitu irae*) artus trepidi, inquietae manus, totius corporis -o. MART. BRAC ira 1 artus trepidi et instabili -e totum concitatum corpus. **II** *sensu latiore*: **A** *de rebus*: **1** *de animo* (*i. q. vacillatio, instabilitas*): LIV. 9, 25, 6 in ea -e animorum opprimi incautos posse. SEN. epist. 120, 20 indicium est mal⟨a⟩e mentis -o et inter simulationem virtutum amoremque vitiorum . . . iactatio. PAVL. MED. bened. 10, 4 illi, quibus solidus sensus deest et mens eorum varia -e vacillat. *adde fere i. q. error*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 7, 2 p. 175, 6 tranquilla . . . mente alloqui deum et reparare ac recolligere a diversis -bus (ἀπὸ τῶν πλανωμένων) sensum. **2** *de variis rebus* (*i. q. vacillatio, perturbatio, inquietudo*): EPIST. pontif. 230 (*a. 362*) Migne 13, 18^{B} persecutiones non fieri neque -es inferri. AVG. epist. 187, 38 post -em huius saeculi. CASSIOD. in psalm. 138, 23 in tanta rerum -e. MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 4 p. 335 res quotidianae -o sunt et tempestates (κλυδώνιον . . . καὶ χειμών). 22, 3 p. 376 -es huius vitae evadere (τοῦ κλυδῶνος τοῦ παρόντος βίου). 34, 3 p. 455 omnibus -bus (τριχυμιῶν) huius vitae. GREG. M. moral. 10, 16 -em nostrae titubationis (*syn.* trepidatio). 18, 68 ab omni se abstrahere actionum carnalium -e.

singulariter i. q. fluor, fluxus: SOL. 32, 12 (*de Nili incremento*) *aiunt* omnem abscessus originem de sole concipi, primosque fieri excessus tumoris, cum per Cancrum sol vehatur: postmodum... emissis omnibus cumulis (*v. vol. IV p. 1385, 47*) totam -em erumpere (*pro* -em *habent codd. interpolati S A P*: propulso omni fluore tantam vim amnis).

B *de homine* (*spectat ad instabilitatem animi vel ad vacillationem, perturbationem vitae, rerum*): VAL. MAX. 7, 4, 5 *Metellus* hos obsidebat montes, paulo post ad illos transgreditur, cum . . . ignota erat causa inopinatae eius ac subitae -is. SEN. dial. 9, 1, 17 remedium, quo hanc -em meam sistas. VVLG. psalm. 54, 23 *deus* non dabit in aeternum -em iusto. Sirach 40, 4 furor, zelus, tumultus, -o *eqs.* AVELL. p. 637, 16 nec contrariorum spirituum ictibus nec -bus malorum principis (*i. perturbationibus a malorum principe concitatis*) . . . titubare possimus. CAPREOL. epist. 2, 6 p. 853^{C} hominis passiones et -es. CASSIOD. hist. 7, 1 p. 1063^{C} -em eius ad portum tranquillitatis adduxit (*syn.* aestuatio). MVTIAN. Chrysost. hom. 10, 4 p. 309 paganum videamus in -e (ἐν περιστάσει).

syn.: aestuatio (*v. l. 30*), iactatio (*v. l. 1*), trepidatio (GREG. M. moral. 10, 16). *opp.*: tranquillitas (CASSIOD. hist. 7, 1 p. 1063^{C}). *cf.* PAVL. MED. bened. 10, 4 *ubi menti -e vacillanti opponitur* solidus sensus.

fluctuo, -āvī, -āre, *postea* **fluctuor,** -ātus sum, -ārī. [*a* fluctus. *Th.*] *de formis: de incerta poetarum forma* fluctо, -are *v. s. v. p. 939, 47.* QVINT. inst. 9, 3, 7 utroque modo (*sc. patiendi et faciendi*) efferuntur: luxuriatur, luxuriat, -atur, -at. *certae formae in* -o *vel* -or (*crebrum est part.* -ans) *traduntur his locis*:

	-o:	-or:
PLAVT.	Merc. 890 Rud. 303. 903	—
RHET. Her. .	4, 11, 16. 4, 55, 68	—
CIC.	Att. 2, 12, 3	ac. 2, 29 (-are V^{2})
CATVLL. . . .	64, 62. 65, 4	—
LVCR.	4, 1077. 6, 367	—
VERG.	georg. 2, 281 Aen. 4, 532. 8, 19. 10, 679. 12, 486. 527	—
LIV.	—	23, 33, 3. 30, 34, 10. 32, 13, 4. 36, 10, 4. 40, 32, 3
MANIL. . . .	1, 434	—
VAL. MAX. .	3, 8 ext. 6. 5, 5, 3	3, 1 ext. 1. 6, 2, 1. 8, 1 amb. 2. 9, 8, 1
SEN.	Herc. f. 699	Ag. 109 Med. 943 Tro. 657 benef. 5, 12, 6
	dial. 8, 1, 2	dial. 1, 5, 9. 3, 10, 2. 7, 14, 1. 10, 2, 3. 10, 5, 1. 12, 9, 6
		epist. 4, 5. 20, 1. 52, 1. 95, 57. 111, 4
	nat. 3, 14, 1. 4, 2, 5. 6, 7, 6	nat. 5, 2. 6, 1, 4. 6, 20, 1
CVRT.	—	4, 12, 21
LVCAN. . . .	2, 702	—
PLIN. nat. . .	2, 107	2, 209. 3, 109. 4, 66. 9, 26. 16, 186. 18, 98. 27, 28. 36, 130. 37, 190
VAL. FL. . . .	3, 637	—
SIL.	5, 503. 16, 314	—
STAT.	Theb. 9, 251 silv. 3, 2, 86	—
QVINT.	inst. 9, 3, 7 (*cf. l. 38*)	inst. 9, 3, 7 (*cf. l. 38*)
SVET.	—	Claud. 4, 4
APVL.	met. 4, 2. 5, 21. 23. 10, 2 Socr. 12 p. 146	—

posteriora exempla formae in -or *inveni haec:* MIN. FEL. 1, 6, 4 CYPR. mort. 6 AMBR. epist. 37, 4 (*in* -o fug. saec. 4, 21. 5, 28) GILD. Brit. 60 chron. III p. 59, 18 OP. imperf. in Matth. 1 p. 624 IORD. Get. 291 (*in* -o 223) GREG. TVR. glor. Mart. 105 NOVELL. Iust. 8 praef. ISID. diff. app. 165 p. 1328^{A} (*ibid. in* -o). *exempla formae in* -o *inde ab* APVL. *passim. partic. perf. legitur*: SEN. nat. 5, 2 PLIN. nat. 4, 66. 9, 26. 27, 28. *gerund.*: HIER. epist. 43, 3, 1. *abl. part. praes. in* -i *trad.* LIV. 42, 59, 8 (*v. p. 943, 39*) AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 27, 1 HIER. epist. 147, 1 SEDVL. op. pasch. 1, 11 p. 184, 16. -asse:

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TERT. pall. 2. *sensu passivo usurpatur* VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 AMBR. epist. 37, 4. *de notione: male distinguitur* -are *a* -ari: ISID. diff. app. 165 p. 1328[A] inter -o et -or hoc interest, quod -o animo quasi fluctus ago et huc illucque fluo; -or, fluctu feror ideoque -at mare, -atur navis. SCHOL. Prud. cath. 6, 136 -are, perire, periclitari. GLOSS. -o κυμαίνομαι. -or κυματοῦμαι. -at κυμαίνει, extuat (*i.* aestuat), dubitat, vacellat. -ans *v. p. 944, 30. de usu: vox legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem. usque ad* APVL. *deest illis scriptoribus, qui in tabula supra posita omittuntur, exceptis* SEN. contr. TAC. GELL., *ubi est part. praes.*

i. q. aestuare, effervescere: **I** *sensu strictiore, de rebus liquidis: de mari, unda sim.*: PLAVT. Rud. 303 valide -at mare (903 vehementer. SVET. frg. p. 243 sine tempestate. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 5 sonitu maris -antis. VVLG. Ezech. 26, 3 [τοῖς κύμασιν]. CYPR. GALL. Ios. 11. *cf.* STAT. silv. 3, 2, 86 Charybdis. AVG. serm. ed. Mai 97, 1 pelagus [EVSTATH. Bas. hex. 5, 5 *gr.* κυμαίνοντος. POMER. 1, 16]. RVT. NAM. 1, 56 oceanus. DRAC. laud. dei 1, 576 aequor. PRISC. periheg. 63 *sinus. trop.*: PETR. CHRYS. serm. 47 p. 332[A] huius saeculi mare . . . inscitiā -ans). SEN. dial. 6, 18, 7 inquietis et sine vento -antibus aquis (VVLG. sap. 5, 10 κυμαινόμενον). nat. 4, 2, 5 *Nilus* per angusta . . . eluctatus . . . -at (CYPR. GALL. gen. 57 Phisonus auriferis praedives -at undis). 6, 7, 6 *undas* illic (illuc *v. l.*) -are (6, 11. LVCAN. 2, 702 sonuit mare, -at unda). PLIN. nat. 37, 190 -atur intus in ea (*enhygro*) . . . liquor. *huc addenda sunt* (*cf. II B*): TERT. pall. 2 *conchae* cupientes Platoni probare etiam ardua -asse (fluitasse *edd.*). CLAVD. carm. min. 28, 40 (*de inundatione Nili*) -at omnis ager. POMER. 3, 12, 3 profundo gehennae -antis immergi. *de vino*: PLIN. nat. 2, 107 fervent maria exoriente eo (*Caniculae sidere*), -ant in cellis vina, moventur stagna. *adde de procellis*: STEPHAN. 2 p. 39[B] -antem tempestatem respiciens ad . . . tutissimum vestrum portum confugi. PASS. Petr. Paul. brev. 12 inter procellas -antes gentilium.

II *sensu latiore, de rebus non liquidis*: **A** *de rebus incorporeis*: **1** *de animo*: **a** *i. q. agitari, inquietum esse, sollicitari, angi*: PLAVT. Merc. 890 potin ut animo sis tranquillo? quid si mi animus -a[n]t. SEN. dial. 3, 10, 2 non potest . . . animus fidele otium capere, quatiatur necesse est -eturque. LACT. inst. 6, 18, 32 *patientia* perturbatum et -antem animum ad tranquillitatem revocat (MAR. VICTORIN. adv. Iustin. 3 p. 1001[B] anima [AMBR. parad. 8, 41 p. 298, 17]. p. 1001[C] spiritus [*opp.* exsultans anima]). *accedit abl.*: CATVLL. 65, 4 tantis -at . . . malis *mens*. RVFIN. hist. 9, 9, 3 p. 829 alio nihilominus aestu . . . principis animus -bat, quod . . . urbi Romae . . . bellum cogeretur inferre (*syn.* angi). AVG. civ. 9, 6 p. 376, 24 D. mens eorum (*daemonum*) . . . salo perturbationum -at. **b** *i. q. incertum esse, haesitare, dubitare* (*accedit abl.*, in *c. abl.*, inter): LIV. 36, 10, 4 ut incerti -rentur animi . . . inter metum . . . hostium et verecundiam . . . sociorum (*cf.* NOVELL. Valent. 15 pr. [= Theod. 27 *Haenel*] inter haec animo -ante. IORD. Get. 223 dum eius [*Alarici*] animus ancipiti negotio inter ire et non ire -ret). VAL. MAX. 8, 1 amb. 2 eadem haesitatione . . . Dolabellae . . . animus -atus est (SEN. Ag. 109 quid -aris, *anime*. GREG. M. dial. 4, 7 -anti animo . . . exempla suadent). SEN. Med. 943 dubium . . . fervet pelagus, haut aliter meum cor -atur. HYMN. Ambros. 1, 6, 5 *sensus*. HIER. tract. in psalm. I p. 8, 6 mens . . . in fide -at. **2** *de affectibus* (*i. q. effervescere, inquietum esse*): LVCR. 4, 1077 -at incertis erroribus ardor amantum. VERG. Aen. 12, 527 -at ira intus. *adde*: ENNOD. epist. 1, 14, 5 p. 25, 23 -antibus portum parare desideriis. **3** *de variis rebus incorporeis*: **a** *i. q. inquietum, instabilem esse, sollicitari: de oratione* (*i. q. vagari, dissolvi*): RHET. Her. 4, 11, 6 *genus orationis* dissolutum, quod est sine nervis (verbis *trad.*) et articulis, ut hoc modo appellem -ans, eo quod -at (-ans, -antem *v. l.*) huc et illuc nec potest confirmate neque viriliter sese expedire. CIC. orat. 198 nec claudicans nec quasi -ans et (sed *Bake*) aequaliter constanterque ingrediens numerosa habetur oratio. SEN. contr. 7, 4 (19), 8 nihil in illa (*Calvi compositione*) placidum, nihil lene est, omnia excitata et -antia (fructantia *trad.*). MACR. sat. 4, 2, 3 *oratio* crebris figurarum mutationibus debet velut inter aestus iracundiae -are. *de vita, natura, negotiis sim.*: SEN. epist. 111, 4 sive secundo cursu vita procedit, sive -atur et ⟨it⟩ per adversa. CYPR. ad Donat. 6 -antis mundi turbines (patient. 21). HIER. in Is. 2, 15 p. 41 emptoris pretium -are. RVFIN. Orig. in exod. 3, 3 p. 314[B] te . . . eicere de medio -antium negotiorum et de medio perstrepentium populorum. *accedit abl.*: AMBR. Noe 12, 41 p. 439, 20 -at passionibus *corporis terrena substantia*. AVG. civ. 14, 12 p. 31, 8 D. *natura humana* tot et tantis tamque inter se contrariis perturbaretur et -ret affectibus. *accedit* sub: AVG. civ. 19, 4 p. 357, 2 D. ea . . ., quae dicuntur prima naturae, quando . . . tam bene se habere . . . possunt, ut non sub incertis casibus -ent? **b** *i. q. vacillare, nutare, dubium esse* (*accedit abl.*, in *c. abl.*, inter): *de sententia, spe, salute, statu sim.*: CIC. Att. 1, 20, 2 -antem sententiam confirmassem (*cf.* MART. CAP. 1, 21 [vers.] anxia cum trepidis nutat sententia rebus, -at incertis). 2, 12, 13 tota res. VAL. MAX. 3, 8 ext. 6 in . . . valetudine eius (*Alexandri*) adversā . . . victoriae spes -bat (*cf.* AVG. serm. ed. Morin Rev. Bén. 30 [1913] p. 403, 201 spem . . . non in incerto -are, sed in solido collocare). 6, 2, 1 ancipiti . . . casu salus eorum -batur. PLIN. nat. 27, 28 vagi nominis et circa alias herbas -ati. TERT. nat. 1, 16 p. 87, 8 luxuria[m] inter errores et ventos -ante[m]. adv. Marc. 4, 4 p. 428, 23 funis . . . ducendus est contentionis pari hinc inde nisu -ante. CYPR. epist. 30, 6 -antem . . . ecclesiae statum. SYMM. rel. 33, 4 -anti causae . . . stabilem terminum . . . ponatis (*cf.* SIDON. epist. 3, 10, 2). HIER. hom. Orig. in Ier. 2 p. 767 *homines* debilitata mente, -ante cogitatu (conatu *v. l.*) nihil firme tenent (*syn.* vacillare). AVG. c. Cresc. 1, 32, 38 p. 357, 8 cum . . . ista quaestio -ret et varias haberet . . . sententias. *huc addas*: AVG. epist. 40, 5 ne sancta scriptura . . . tota dubia nutet et -et. SEDVL. epist. 1 p. 12, 3 -anti adhuc paginae auctoritatis tuae (*Macedoni*) ancoram commodare. *sequitur quaestio obliqua*: VAL. MAX. 9, 8, 1 exiguo momento maximae rei casus -atus est, utrum interfector an captivus Scipionis Syphax fieret. *sequitur* quod *cum coni.*: RVFIN. hist. 9, 9, 3 p. 829 *v. p. 941, 40. nota: de sono aestuante*: PLIN. nat. 2, 193 *sono* resultante in duris, fervente in umidis, -ante in stagnantibus *eqs.*

B *de rebus corporeis* (*cf. p. 941, 24 sqq.*): **1** *i. q. fluctibus agitari* (*de navi, insula sim.; accedit abl.*, in *c. abl.*; in *c. acc. v. l. 22*): CIC. Verr. 6, 91 quadriremem . . . -antem in salo reliquerat (POMER. 1, 16 navim . . . undis intumescentibus -antem. *trop.*: HIER. in Mich. 1, 1 p. 443 *navicula nostra* in salo -et). PLIN. nat. 1, 2, 96 de insulis semper -antibus (2, 209. 3, 109). 4, 66 Delos . . . diu -ata (*cf.* DRAC. Romul. 10, 595 Delos in undas -et). 16, 186 lignum in longitudinem -atur. 18, 98 paleae -entur. 36, 130 lapidem e Syro insula -ari tradunt, eundem comminutum mergi. **2** *i. q. aestuare (spectat ad motum fluendi atque refluendi; de aëre, segete, fumo, coma, arbore sim.)*: LVCR. 6, 367 ignibus et ventis furibundus -et aer (*cf.* AVG. gen. ad litt. imperf. p. 467, 23 ventus . . . est aer motus et quasi -ans). MANIL. 1, 434 Cetus convolvens . . . terga orbibus insurgit tortis et -at alvo. SEN. Herc. f. 320 -antes more turbati maris . . . harenas (*cf.* nat. 3, 14, 1 *terrarum orbem* vehi more navigii mobilitateque eius -are tunc, cum dicitur tremere. 6, 20, 1 *pars terrae tenuis* -ari non potest sine motu eius, in quod impingitur). 699 nec adulta leni -at zephyro seges (AVG. c. mend. 10, 24 p. 499, 17 epist. 180, 3 MART. CAP. 4, 359. 360 EVSTATH. Bas. hex. 2, 3 [ἐγκυμαίνοντα]. *aliter* PRVD. c. Symm. 2, 935 *ubi i. q. fluctibus agitatur*). Oed. 313 -ante . . . fumo. nat. 5, 2 nascitur ventus, cum illa *corpora*, quae colluctabantur, incubuere et diu -ata ac dubia inclinavere se. GELL. 5, 14, 9 comis . . . cervicum -antibus (DRAC. Romul. 2, 86). VEG. mil. 4, 6 p. 132, 1 neque . . . facile transeunt spicula, quod cedit ac -at (*antecedit* saga ciliaque). CLAVD. rapt. Pros. 2, 110 -at . . . buxus. carm. min. 31, 40 -et glauca pinguis oliva coma. RVT. NAM. 1, 284 pinea . . . -at umbra. DRAC. laud. dei 1, 198 -at omnis honos (*i. poma*) et nutant pendula poma. *adde trop.* (*i. q. aestuare, undare aliqua re*): VERG. georg. 2, 281 -at omnis aere renidenti tellus (SERV. *et* SCHOL. Bern. *ad l.* splendet). TERT. anim. 9 p. 311, 15 *berulli* -ent (flutuent *cod. Agobard.*) colato nitore. ARNOB. nat. 7, 17 p. 251, 19 viscera . . . taurorum sacra . . . fervescere vermibus et -are. **3** *i. q. vacillare, nutare, tremere* (*de signis, membris sim.*): LIV. 28, 2, 13 -antia viderunt signa (30, 34, 10). SEN. nat. 6, 1, 4 si quod unum immobile est in illo (*mundo*) fixumque, . . . -atur (-at *v. l.*) *eqs.* STAT. Theb. 9, 251 consuetaque campo -at *ungula equi in aqua*. APVL. met. 3, 21 quis (*membris*) leniter -antibus (HIER. in Ezech. 5, 16 p. 179 -ent pedes nec sint solida vestigia. *cf.* in Mich. 1, 1 p. 446 gradu iugiter -ante. epist. 147, 1 lapso pede et -anti vestigio). ANTH. 442, 4 -at altus Athos. HIER. in Matth. 15, 33 p. 119 quadrangulus lapis non -at et non est instabilis (SEDVL. op. pasch. 1, 11 p. 184, 16 saxi visceribus torpor inclusus spumantem subito -anti caute redundavit in laticem). GILD. Brit. 60 chron. III p. 59, 18 fundamenta maris -antur de profundo. *i. q. sollicitari, vexari*: IORD. Get. 291 Hesperia . . . plaga . . . sub regis . . . tyrannide -atur. *de motu aestuante membrorum*: PRIAP. 19, 4 *Telethusa* crisabit tibi (*Priape*) -ante lumbo. APVL. met. 10, 32 Venus . . . leniter -ante spinula[s] et sensim adnutante capite coepit incedere. TERT. monog. 16 ubera -antia (*sic B A m. sec.*, fluctantia *A*, fluitantia *edd.*) et uteros nauseantes. *adde de animantibus ipsis*: ARNOB. nat. 2, 42 p. 82, 17 *multitudo* saltitaret . . . et ad ultimum clunibus et coxendicibus sublevatis lumborum crispitudine -re⟨t⟩. 7, 33 p. 267, 23 *deos* obscaenas compingere cantiones et clunibus -are crispatis.

C *de animantibus (v. etiam l. 64 sqq. p. 944, 30 sqq.), maxime de hominibus* (*de deis, daemonibus l. 67. p. 943, 73. 83. 944, 10, de bestia l. 72*): **1** *i. q. fluctibus agitari* (*cf. p. 944, 30 sqq.*): SEN. dial. 7, 14, 1 deprensi mari Syrtico modo in sicco relinquuntur, modo torrente unda -antur. PLIN. nat. 9, 26 *delphinus quidam* sopitus . . . odoris novitate -atusque similis exanimi. APVL. met. 11, 5 -antes Cyprii. *trop.*: SEN. dial. 1, 5, 9 *vir* -etur ac navigium in turbido regat. **2** *i. q. aestuare, undare (spectat ad motum fluendi ac refluendi): de acie sim.* (*opp. conferti, densati ordines cf. etiam p. 943, 80. 944, 34. 46*): LIV. 3, 60, 10 prope -antem turbam trepidantium huc atque illuc *adortus est consul*. 6, 24, 10 in -ante acie[m] (8, 39, 4). 44, 41, 6 phalangem (*opp.* confertae). *de multitudine undante*: TAC. hist. 1, 40 agebatur huc illuc Galba vario turbae -antis impulsu. GELL. 10, 6, 2 turba undique confluentis -antisque populi. *de motu aestuante membrorum v. supra l. 60 sqq.* **3** *i. q. vacillare, haesitare*: RHET. Her. 4, 55, 68 -are populum (*cf.* SIL. 16, 314 -at . . . mobile vulgus). VAL. MAX. 5, 3, 4 *Popilium* causa admodum dubia -antem. SEN. Tro. 657 quid -aris?

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

statue, quem poenae extrahas. dial. 8,1,2 -amus aliudque ex alio comprendimus. 12,9,6 pendemus et -amur. CAPITOL. Maximin. 16,2 incertus et varius -bo. AMM. 14,11,9 ei (*imperatori*)...-anti. AMBR. fug. saec. 4,21 *sapientia* te non sinat tamquam in naufragio -are. 5,28 *athleta*, qui saepe vicerit, interdum -at et incerto haeret. VVLG. Is. 29,9 obstupescite et admiramini: -ate et vacillate. Eph. 4,14 non simus parvuli -antes (MAR. VICTORIN. in Eph. 4,14 p. 1276^{B} [*syn.* vacillare]. *cf. ibid.* p. 1276^{C} vir beatus non -at, non circumfertur doctrinā [RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 185^{A}]). AVG. de duab. anim. 19 p. 75, 17 illud libet, hoc decet, quorum nos in medio positi -amus. in psalm. 121, 5 tu . . . -as. bapt. 1, 7, 9 episcopos inter se . . . disceptare atque -are. serm. 362, 15, 18 Iudaei...-antes et haesitantes respondere non potuerunt. COD. Theod. 4, 8, 9 (*a. 393*) ne -et dubius. LEO M. epist. 131, 1 ignoranter. GREG. TVR. Franc. 4,13 vilibus personis aetate iuvenile -antibus. GREG. M. moral. 4 praef. 4 p. 637^{A} quid persona prophetae -antis nisi . . . humani generis mutabilitas designatur? BENED. reg. 27 *sapientes fratres* consolentur fratrem -antem. *accedit abl.*: VERG. Aen. 10, 679 *Turnus* animo nunc huc, nunc -at illuc, an sese mucrone ... induat, . . . fluctibus an iaciat mediis (LIV. 1, 27, 6 ut tereret tempus. 23, 33,3 utrius populi mallet victoriam esse, incertis adhuc viribus -atus animo fuerat. 32, 13, 3 utrum . . . an. 33, 1, 3 Boeotorum gentem incertis . . . animis -antem [40, 32, 3]. 33, 49, 7 CVRT. 4, 12, 21. EVANG. de nativ. Mar. 10,1 aestuare ... animo et -are. *cf.* APVL. met. 5,23 saucia mente [CYPR. mort. 6 incredula]. CYPR. laps. 4 vario mentis aestu). AMM. 17, 13, 7 ambiguitate mentium. 20, 4, 9 ancipiti sententia. 26, 1, 12 errorum . . . caligine. AMBR. fug. saec. 5, 28 *David* ancipiti -bat certamine. HIER. in Ezech. 4, 13, 4 p. 124 -erunt omni vento doctrinae *pseudoprophetae*. POMER. 3,28,2 confirmentur in eis, quorum dubiis (dubii *v. l.*) -bant. *accedunt praepositiones*: in *c. abl.*: CIC. ac. 2, 29 non debere eos (*Academicos*) in suo decreto, sicut in ceteris rebus -ari (-are V^{2}). HIER. in Ezech. 3, 8 p. 87 *presbyteri* firmo in sceleribus stabant gradu, nec -bant in malo, sed robustissime persistebant. reg. Pachom 159 non nutet ac -et in operibus suis. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 38 nihil mirum, si -vit in primis (*ille, qui nondum plura edidit*). AVG. bapt. 5, 27, 38 p. 295, 9 *homines quidam* regulam fidei ... firmissime tenent . . ., quamvis in eius verbis ... variis adhuc phantasmatum concursibus -ent. in *c. acc.*: HIER. in Os. 1, 1 p. 11 ambigenti et in varias sententias -anti. inter: LIV. 42,59,8 -anti rege (-anti regi *trad.*, -ante rege *Frob.*) inter spem metumque tantae rei conandae (SVET. Claud. 4,4 HIER. vita Malchi 8). SEN epist. 4, 5 inter mortis metum et vitae tormenta. 52, 1 inter varia consilia. 95, 57 inter missa appetitaque. HEGES. 3, 2 l. 59 *plebem* -antem inter procellas gentilium. HIER. epist. 22, 6, 5 inter vitia atque virtutes. AVG. civ. 10, 9 p. 415, 23 D. inter vitium . . . curiositatis et philosophiae professionem sententiis alternantibus -are. 10, 26 *tit.* p. 442, 10 de inconstantia Porphyrii inter confessionem veri dei et cultum daemonum -antis. de: IVL. VAL. 1, 11 de secundis crastinis? AVG. bapt. 4, 6, 8 de peccatorum remissione. *sequitur quaestio obliqua*: VERG. *et* LIV. *v. supra l 18. 20. 21.* HEGES. 1, 31, 3 -are Herodes, quomodo Romanorum manibus eriperet. HIER. in Dan. 8, 27 futura cognoverat et ex quo tempore futura essent, dubius -bat. AVG. bapt. 4, 6, 8 utrum ... utrum. epist. 60, 1 quid responderem, diu -vi (conf. 8, 10, 23). 126, 4. *seq. infin.: v. p. 944, 15.* *spectat ad vacillationem eundi vel sistendi*: SIL. 5,503 -at . . . concusso stipite turba (*Sicula, quae erat in ramis*). HIER. in Mich. 2, 6 p. 504 *peccator* non habet stabilem gradum, sed semper -ans et vacillans pervenit usque ad Galgala. POMER. 2, 4, 3 taceo de illis, qui . . . vagis laterum flexibus -antes animorum dissolutionem vestigiis sinuosa mobilitate nutantibus produnt.

4 *i. q. effervescere, agitari, sollicitari*: SEN. dial. 10, 2, 3 *homines in cupiditatem infixi* si quando ... quies contigit, velut profundum mare . . . -antur (-atur *cod. Ambros.*) nec umquam illis . . . otium stat. 10,5,1 *Cicero* -atur cum republica. SVET. Claud. 10, 2 ad alios commilitones -antis nec quicquam aliud adhuc quam frementis perduxit *centurio Claudium*. VITA Cypr. 5 quo tunc ardore plebs aestuans -bat. HEGES. 4, 25, 3 urgebat Iohannes..., -bat civitas (AVG. serm. ed. Mai 97, 1). HIER. epist. 43, 3, 1 vitae spatium transivimus -ando. MART. CAP. 5, 428 -are, permiscere, ardere omnia (*i. omnes, qui audierant*). EPIPHAN. in cant. 53 vide -antem tunc Petrum (*opp.* tranquillitas). *accedit abl.*: CATVLL. 64, 62 *Ariadne* magnis curarum -at undis (*cf.* VERG. Aen. 8, 19 curarum . . . aestu). VERG. Aen. 4, 532 irarum aestu (12, 486 vario . . . aestu. APVL. met. 11, 29 cogitationis aestu. CYPR. laps. 4 vario mentis aestu [HIER. vita Pauli 16]. AVG. civ. 9, 6 p. 376,16 D. *daemones* passionum aestibus -are. *cf.* VAL. FL. 3, 637 irā. APVL. met. 7, 4 cogitationibus [HIER. epist. 22, 35, 2 GREG. TVR. glor. Mart. 105]). VAL. MAX. 5, 5, 3 *Tiberium* gravi . . . et periculosa valetudine . . . -are (*cf.* APVL. met. 10, 2 vaporibus febrium. THEOD. PRISC. log. 8 de freniticis febrium acutarum necessitate -antibus). SEN. benef. 5, 12, 6 *homines opulentissimi* in maiorem materiam inciderunt, qua (*sic cod. Vratislav.*, quam *cett.*) -rentur. CVRT. 3,10,6 aciem (*cf. p. 942, 75*) suo pavore -antem. APVL. met. 5,21 maerendo. PANEG. 9(12), 19, 2 multitudo ... impulsu vario -bat. AMM. 29,5,51 terrore -ans mali praesentis. AVG. civ. 8, 17 p. 347, 20 D. tempestates animi, quibus daemones aestuare atque -are asserit *Apuleius*. epist. 119,1 expectatione animi. EVSTATH. Bas. hex. 3, 9 *spiritus pravitatis* turbidos ac seditiosos et vitiorum tumultibus -antes, mare propter varietatem sui propositi, quod mutatur assidue, nuncupatos (*τοῖς θορύβοις τῶν παθῶν κυμαινόμενα*). OP. imperf. in Matth. 1 p. 624 variis -batur erroribus. *accedunt praepositiones*: in *c. abl.*: APVL. met. 4, 2 in isto cogitationis salo -rem (*cf.* GREG. M. moral. 4 praef. 4 p. 637^{A} in cogitationibus). MIN. FEL. 16, 4 si Caecilius in contrariis ac repugnantibus iactetur, aestuet, -etur. AMBR. patr. 5, 27 in freto istius mundi. PETR. CHRYS. serm. 78 p. 420^{A} in tenebris. CASSIOD. in psalm. 111, 10 invidus in sua -ans malignitate. ad: APVL. Socr. 12 p. 146 *deos* motu cordis et salo mentis ad omnes cogitationum aestus -are (*cf.* AVG. civ. 9, 3 p. 371, 3 D.). per: AVG. civ. 9,7 p. 378,9 salo mentis per omnes cogitationum aestus -are. sub: PRVD. perist. 10, 676 stupuit tyrannus sub pudore -ans. *nota: i. q. periclitari*: NOVELL. Iust. 8 praef. ut ad novissimam ipsi penuriam devenire -rentur (*εἰς . . . ἀπορίαν κινδυνεύειν ἐλθεῖν*).

passive legitur: VAL. MAX. 3, 1 ext. 1 viderint Athenae, utrum Alcibiadem lamententur an glorientur, quoniam adhuc inter execrationem hominis et admirationem dubio mentis -atur (*i. haesitant homines*). *aliter*: AMBR. epist. 37,4 sententia magno a philosophis -ata atque iactata est disputationis molimine (*i. deliberata est*).

syn.: aestuare (MIN. FEL. 1, 6, 4 EVANG. de nativ. Mar. 10, 1), angi (RVFIN. hist. 9, 9, 3 p. 829), claudicare (CIC. orat. 198), dissolvi (RHET. Her. 4, 11, 6), haesitare (AVG. serm. 362, 15, 18), nutare (HIER. reg. Pachom. 159 AVG. epist. 40, 5 POMER. 2, 4, 3 DRAC. laud. dei 1, 198), vacillare (MAR. VICTORIN. in Eph. 4, 14 p. 1276^{B} HIER. in Mich. 2, 6 p. 504 Orig. in Ier. II p. 767 VVLG. Is. 29, 9).

opp.: exsultare (MAR. VICTORIN. ad Iust. 3 p. 1001^{C}). *distinguitur a* nutare (MART. CAP. 1, 21).

part. praes. **fluctuāns,** -antis. HIER. in Os. 2, 8 p. 84 *ῥεμβεύων*, vagus et -s. GLOSS. -es vacellantes. **A** *de hominibus, pro subst.*: **1** *is qui fluctibus agitatur*: CIC. S. Rosc. 72 quid tam est commune quam spiritus vivis, terra mortuis, mare -bus, litus eiectis? (orat. 107. *cf.* QVINT. decl. 299 p. 181, 10 lucem vivo, -a⟨n⟩ti mare, naufrago portum . . . negat). LIV. 6, 13, 6 -i similis acies erat. SEN. Thy. 698 nutavit aula, dubia quo pondus daret ac -i similis. **2** *i. q. vagus, mutabilis, instabilis*: SEN. epist. 16, 3 *philosophia* per ancipitia -ium derigit cursum (*cf.* RVFIN. Orig. in lev. 11, 1 p. 530^{A} in multitudine -ium volutatur). HIL. in Matth. 17, 13 *Petrus* doctrinae hamum misit in saeculo, quo appositi sibi dulcedine vagos ex eo -esque protraheret. AMBR. hex. 6, 8, 50 sic mitte sermones tuos, ut nullum opprimas, sed alleves -em. HIER. in psalm. 82 instabiles, -es nequaquam solida statione fundatos. CASSIOD. in psalm. 141 concl. ne omnino -es ac trepidi linqueremur, addidit *eqs.* PASS. Theclae B 37 p. 106, 7 ille -bus tranquillum existit perfugium (p. 106, 18. *cf.* p. 106, 13 hic est -ium quies). *pro adi.*: LIV. 9, 35, 6 -em . . . et instabilem aciem (*cf. p. 942, 75 sq.*). 42, 26, 8 ceteras *civitates* satis fidas, solos Rhodios -es et imbutos Persei consiliis invenisse *legatos*.

B *de rebus; pro adi.*: **1** *i. q. agitatus, inquietus*: SEN. epist. 104, 22 vitae -is et turbidae portus. AMBR. parad. 11, 52 p. 308, 23 -ium vel inanium cogitationum (*cf.* MAX. epist. p. 2 inter tot -ium cogitationum aestus). **2** *i. q. vagus, mutabilis, instabilis*: AMM. 24, 8, 4 sensus -es et dubii. AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 27, 1 in hoc -i et infido . . . corpore. HIER. adv. Pelag. 1, 39 voluntas, quae incerta et -s atque mutabilis est. PHYSIOGN. 23 p. 38, 12 oculi . . . -es et tamquam in aestu instabiles proni in venerem . . . sunt. CAEL. AVR. acut. 2, 14, 92 pulsus densior, celer, fortis et veluti -s.

syn.: dubius (AMM. 24, 8, 4), instabilis (LIV. 9, 35, 6 HIER. in psalm. 82), mutabilis (HIER. adv. Pelag. 1, 39), vagus (HIER. in Matth. 17, 13).

fluctuōsus, -a, -um [*a* fluctus. *Th.*]. GLOSS. -us *κυματηρός*.

i. q. aestuosus: PLAVT. Rud. 910 in mari -o. MELA 1,102 *Pontus Euxinus* -us atque fervens. *i. q. fluctibus similis*: PLIN. nat. 37, 71 *Medici smaragdi* sunt -i (*quorum macularum imagines fluctibus similes sunt*).

fluctus, -ūs *m. a* fluere. *vox plerumque plur. legitur (creberrimus est abl. plur.), singul. his locis (abl. casu, nisi contra dixero)*: ENN. scaen. 118 *nom.* PLAVT. Rud. 165 *nom.* 171 *nom.* VARRO AT. carm. frg. 13, 2 VARRO Men. 200. 226 *nom.* CIC. Arat. frg. 6, 6 *acc.* Verr. 2, 46. 5, 118 ad Q. fr. 1, 1, 4 Att. 5, 12, 1 *acc.* 7, 11, 3 *acc.* epist. 9, 16, 6 *acc.* fin. 5, 5 *acc.* top. 32 *nom.* LVCR. 4, 675 *nom.* 6, 554. 556. 1053. 1076 BELL. Afr. 1, 1 *nom.* SALL. hist. frg. 3, 55 hist. frg. inc. 11 *gen.* VERG. ecl. 5, 83 georg. 3, 237 *nom.* 542 *nom.* 4, 195 Aen. 1, 106. 116 *nom.* 535. 584. 3, 270. 533. 554. 665 *nom.* 6, 362 *nom.* 7, 528 *nom.* 810. 8, 672. 10, 207 *acc.* (-us *R*). 686 CVLEX 357 CIRIS 470 PANEG. in Mess. 74 PROP. 3, 7, 51 *nom.* 65 *nom.* OV. ars 2, 139 *nom.* am. 2, 17, 4 epist. 18, 121. 201 *nom.* fast. 2, 775 *nom.* met. 8, 587 *nom.* 11, 507. 525 *nom.* 566 *nom.* 14, 185 *nom.* trist. 1, 2, 35 *nom.* 49 *nom.* 3, 10, 46 *nom.* 4, 3, 77 *nom.* LIV. 24, 33, 9 frg. 60 MANIL. 4, 647 *nom.* 651 *nom.* 5, 147 *acc.* 421 *acc.* 685 *acc.* VITR. 2, 6, 1 *nom.* PAVL. FEST. p. 71 *nom.* SEN. contr. 1, 1, 10 *nom.* contr. exc. 8, 4 *nom.* 8, 6 *nom.* suas. 1, 2. 6, 17 VAL. MAX. 1, 8 ext. 11 *bis nom.* SEN. Ag. 502 *nom.* 561 *nom.* 681 Herc. f. 170. 715 Med. 392 *nom.* Oed. 10 *nom.* 266. 464 *acc.* 475 Phaedr. 1013. 1018 *nom.* 1030 *acc.* 1074 *acc.* 1163 Thy. 36 Tro. 201. 340. 1027 *acc.* 1122 dial. 5, 12, 4. 5, 25, 3 *nom.* 6, 6, 3 *nom.* nat. 2, 55, 1 *nom.* 3, 26, 2. 8. 3, 27, 10 *acc.*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 28, 3 *acc.* 3, 30, 2 *nom.* 5, 1, 3 *bis nom.* 6, 7, 6 *nom.* 6, 10, 2 epist. 53, 2 *nom.* 55, 2 *nom.* 56, 3 *acc.* 72, 11 *nom.* 83, 7. 85, 4. 108, 37. 122, 8 CVRT. 8, 13, 27 *nom.* 9, 10, 9 *nom.* COLVM. 1, 5, 5. 8, 17, 1 *acc.* 8, 17, 3 *nom.* 8, 17, 11 MELA 3, 22 *nom.* 3, 90 LVCAN. 5, 75. 118. 440. 459. 586. 629 *nom.* 5, 647 *nom.* 5, 648 *acc.* 5, 672 *nom.* 8, 709. 753. 839. 9, 113 *nom.* 9, 340 *nom.* 9, 958 *nom.* PETRON. 47, 6 *acc.* 114, 9 *nom.* 114, 10 *nom.* 115, 11 *nom.* PLIN. nat. 2, 114 *nom.* 2, 196. 198 *gen.* 9, 2. 51. 83. 147. 148 VAL FL. 1, 134. 265. 453. 479. 2, 434. 3, 102. 4, 44 *nom.* 4, 48. 687. 726. 7, 572. 8, 331. 357. 367 *nom.* SIL. 1, 409. 469 *nom.* 1, 646 *nom.* 2, 545 *nom.* 3, 320 4, 653 *nom.* 6, 202. 684. 8, 527. 14, 6. 15, 156. 229. 238 *nom.* 15, 304. 786. 17, 253 *nom.* 17, 258 *acc.* STAT. silv. 2, 2, 104 Ach. 2, 13 MART. 4, 55, 14. 12, 50, 6 *nom.* QVINT. inst. 5, 9, 7. 10, 3, 30 decl. 388 p. 436, 22 *gen.* p. 437, 10 *gen.* PS. QVINT. decl. 5, 18 *nom.* IVV. 6, 322 *acc.* 11, 94. 12, 30. 14, 296 TAC. hist. 3, 47 *nom.* ann. 2, 23 PLIN. epist. 2, 17, 27 *nom.* SVET. frg. 157 p. 244, 1 *nom.* p. 244, 4 *et passim apud posteriores.* *de flexu*: GELL. 4, 16, 1 M. Varronem et P. Nigidium ... non aliter elocutos esse et scripsisse quam 'senatuis' et ... 'fluctuis', qui est patrius casus ..., huic 'senatui' ... '-ui' ceteraque is consimilia pariter dixisse (ROMAN. Char. gramm. I 143, 12 senatuis ut fluctuis). PROB. inst. gramm. IV 114, 8 *sqq. declinatur* -us (*ubi nom., acc., voc. pl.* -uus *scripsit Keil*; GRAMM. suppl. 124, 31 *sqq.*). GRAMM. suppl. 44, 16 -us *inter nomina quartae declinationis* (61, 17. 84, 25. 125, 30). DON. gramm. IV 379, 7 nihil necesse est retinere 'u' litteram et 'fluctubus' dicere (GRAMM. suppl. 125, 8. *cf.* CONSENT. gramm. V 355, 1 plerique antiquitatem sequi aestimantes 'u' litteram retinent, ut 'fluctubus' potius quam 'fluctibus' dicant). EXPLAN. in Don. gramm. IV 515, 32 maiores nostri omnia nomina quartae declinationis secundae faciebant, 'huius fluctī' ...; hodie quartae sunt tantum declinationis, 'huius fluctus'. *formae notabiles traduntur hae: nom. pl.* fluctī: PACVV. trag. 76 ACC. trag. 33. 633 (*cf.* NON. p. 488, 10 fluctī *pro* -us). *acc. pl.* ATTA com. 21 *pars codd.* fluctos. *gen. sg.* fluctī: *v. l. 27* GRAMM. suppl. 128, 5. *dat. pl.* fluctubus *v. l. 23. 25. accus. pl.* fluctuus *scriptum ex. gr.* PRISCILL. tract. 3, 66 p. 51, 8 (*cf. l. 20*). *dat. sing.* (*exceptis* GRAMM.) *non legitur nisi* HIL. trin. 12, 1 VVLG. (*et* ITALA codd. ff.) Iac. 1, 6. *de notione*: SEN. nat. 5, 1, 3 *v. p. 946, 72.* PRISC. gramm. II 488, 7 -us, ipse motus aquarum. NON. p. 548, 11 -us ... graece *κύματα* dicuntur. GLOSS. -us *κῦμα, κλύδων.* -us *κύματα*, spuma, undae. *de usu: vox ab* ENNIO *per totam latinitatem viget; deest ex. gr.* TER. CATONI GRATT. VELL. CELSO PHAEDRO ASCON. FRONTINO. [*it.* flotto, *francog.* flotte. *M.-L.*]

I *sensu strictiore, de rebus liquidis:* **1** *i. q. aestus, unda sive marium sive fluminum* (*meton. saepe i. q. mare; nota de semine* LVCR. 4, 1036 *v. p. 946, 25*): PLAVT. Merc. 197 me⟨d⟩ ad saxa ferri saevis -bus (Mil. 414 GERM. 173 STAT. silv. 2, 2, 25. *cf.* VERG. Aen. 5, 126 tumidis [OV. met. 11, 481 SEN. Herc. f. 551 *al.*]. 7, 810 -u ... tumenti. GERM. frg. 3, 20 turbatos. SEN. Med. 941 -us [flatus *Bentley*] ... discordes. SIL. 11, 478 rapidi. PLIN. paneg. 35, 1 iratos). Merc. 877 hic (*auster*) facit tranquillitatem, iste (*favonius*) omnis -us conciet (*cf.* PANEG. 6 [7], 11, 4 quoniam tranquillo mari portum intrare properasti *Maximiane*, va[l]de per -us. 7 [6], 21, 3 omnes -us resedisse, omnem ... tranquillitatem redisse. *cf. l. 75 sq.*). Rud. 69 -us movi maritimos (NEP. Att. 5, 6, 1 PLIN. nat. 12, 77 FRONTO p. 45, 16 N. *cf.* PLAVT. Trin. 821 salsis [ACC. trag. 562 VERG. Aen. 5, 182. 238. 776]. LVCR. 5, 1080 marinis [PROP. 2, 32, 49 MELA 1, 32 *al.*]. CVLEX 357 in aequoreo ... -u [OV. met. 15, 604 EVSTATH. Bas. hex. 3, 6 DRAC. laud. dei 2, 794]. *cf. p. 946, 27*). Rud. 76 ab saxo -us ad terram ferunt *puellas.* 165 ab saxo avortit -us ad litus scapham. 171 -us eicit foras *virginem.* 369 *puellae* ventisque -busque iactatae (LVCIL. 390. VERG. Aen. 1, 333 vento huc vastis et -bus acti. SEN. epist. 83, 7 voces ... pro -u mihi sunt aut vento silvam verberante. LVCAN. 8, 35 TAC. ann. 2, 26. 14, 3 PORPH. Hor. carm. 3, 27, 23—24 *al. v. p. 946, 36 sq. cf.* PACVV. trag. 76 -i flacciscunt [*cf. p. 946, 82*], silescunt venti. PLIN. nat. 9, 2 nunc flatu, nunc -u convolutis seminibus. 16, 5 *quercus* suffusae ... -bus aut propulsae flatibus). Trin. 836 -us ... atque procellae infensae frangere malum (SEN. suas. 1, 4 procellis -busque saeviat *mare.* VAL. MAX. 1, 7 ext. 3 -bus et procellis ... obruti [TAC. ann. 2, 15]. PLIN. paneg. 34, 5 si quem -us ac procellae reservassent. FLOR. epit. 3, 5, 19 quodam cum -bus procellisque commercio [*cf.* 4, 2, 76 cum eodem tempore -us procellae viri naves ... confligerent]. VEG. mil. 4, 38 p. 154, 11 procellis ... et -bus liburnae *perierunt.* EPIST. pontif. 276 [*a. 400*] Migne 20, 74^{A} ne procellis atque asperrimis -bus navis elidatur in saxa. *huc addo*: CIC. inv. 2, 154 sedatis ... -bus et tempestate ... commutata. CAES. Gall. 3, 13, 2 puppes ad magnitudinem -uum tempestatumque accommodatae. LIV. 37, 15, 3 Romanos in mari -bus tempestatibusque obiectos. SEN. epist. 122, 8 stagna -u ac tempestate feriantur. nat. 3, 26, 8 *mare* nec tantum tempestate -uque, sed tranquillum quoque et placidum purgatur. TAC. Agr. 25 tempestatum et -uum adversa. QVINT. inst. 8, 6, 44 ille Horati locus [*carm. 1, 14, 1/2*] quo ... -us et tempestates pro bellis civilibus ... dicit. APVL. met. 11, 5 sedatis hibernis tempestatibus et lenitis maris procellosis -bus. FIRM. err. 7, 5 *filia* -bus tempestatibusque iactata). ENN. ann. 225 mulserat huc navem compulsam -bus pontus. 445, 3 *venti* mari magno -us extollere certant (*cf.* VERG. Aen. 1, 66 *Iuppiter Aeolo* et mulcere dedit -us et tollere vento). 596 -us ... natantes (MANIL. 1, 155 tertia sors undas stravit -usque [flatusque *v. l.*] natantis aequora per fudit). scaen. 15 magni -us eiciebantur (CAES. Gall. 5, 1, 2. *cf. p. 945, 58*). scaen. 116 rursus prorsus reciprocat -us. *de seq. v. adnot. Vahleni* (*cf.* SEN. nat. 4, 2, 6 reciprocos -us. AVG. civ. 7, 22 p. 301, 3 D. refluentem -um. *v. etiam p. 947, 14*). LVCIL. 40 si tu -us undasque e gurgite salso tollere decreris (*cf.* VERG. Aen. 4, 628 litora litoribus contraria, -bus undas. PLIN. nat 9, 105 quid undis -busque cum vellere? TRACT. in Luc. 5, 4 *in mari sunt* copiosae undae et fecundissimi -us immensurabiles. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 3, 693 *Plemyrium* dictum ... *ἀπὸ πλημυρίας* ... est, quod undique -bus undisque alluatur. *cf. p. 947, 12*). 1152 decumanis -bus (PAVL. FEST. p. 3. 71 *cf.* OV. met. 11, 529 *sq.* SEN. Ag. 502). ACC. trag. 413 mare ... horret -bus. ATTA com. 21 (*trop.*) -us (-os *v. l.*) caecos (SISENNA hist. 104. LIV. frg. 60. *cf.* SVET. frg. p. 244 'caecus -us' tumens necdum tamen canus). CIC. Arat. 71 canos ... -us (LVCR. 2, 767. VERG. Aen. 8, 672 -u cano. *al.* [*v. vol. III p. 296, 21*]. *cf.* VERG. Aen. 5, 2 atros. PROP. 2, 26, 5 purpureis. SIL. 7, 482 rubros. 17, 51 caeruleis). Mur. 35 quem Euripum tot motus, tantas ... habere putatis agitationes commutationesque -uum (*sic Kayser*; agitationes, commutationes, -us *Quint. inst. 8, 6, 49*; agitationesque -uum *fere codd.*), quantas perturbationes et quantos aestus habet ratio comitiorum? leg. 3, 36 excitabat ... -us in simpulo, ut dicitur. Att. 2, 6, 1 aut libris me delecto ... aut -us numero. 8, 3, 5 placatis utamur -bus. VARRO AT. carm. frg. 13, 2 -u Oceani (GERM. 63 MART. 6, 34, 2. *cf.* IVV. 11, 94 -u Oceano. *adde* LVCR. 6, 1076 Neptuni -u). CATVLL. 64, 3 Phasidos ad -us (*cf.* LVCR. 4, 1036 fluminis *sc. seminis* [PLIN. nat. 36, 1 fluminum impetus domandos -usque frangendos]. MANIL. 4, 610 Eridani. LVCAN. 3, 515 Rhodani. HOMER. 783 Xanthi). CATVLL. 64, 67 -us salis (VERG. Aen. 5, 848. *cf.* HOR. carm. 2, 14, 14 Hadriae. MANIL. 4, 289 pelagi [VITR. 5, 12, 3 *al.*]. SEN. Oed. 10 maris [PLIN. nat. 35, 166 MART. 4, 61, 7 *al.*]). CATVLL. 84, 11 Ionios -us (VERG. georg. 2, 108 Aen. 3, 671 MELA 2, 37 *al. cf.* HOR. epod. 2, 51 Eois ... -bus. carm. 1, 1, 15 Icariis. 1, 28, 26 Hesperiis. 4, 8, 25 Stygiis. OV. trist. 5, 7, 35 Euboicis. SEN. Herc. O. 1383 Thracios. LVCAN. 2, 402 Dalmaticis. SIL. 11, 509 Hadriacos. IVV. 6, 92 Tyrrhenos. *al.*). LVCR. 6, 725 -bus adversis (BELL. Alex. 64, 3 OV. epist. 7, 40 LIV. 30, 24, 8. *cf.* VERG. Aen. 10, 686 *Turnus* labitur alta secans -uque aestuque secundo. LVCAN. 5, 459 vento -uque secundo. PLIN. nat. 9, 51 secundo -u. PANEG. 10 [4], 32, 6 felices aurae, -us secundi). SALL. hist. frg. 3, 55 triplici -u (*τριπυμία*). 3, 64 crebritate -uum, ut aquilone solet. VERG. ecl. 9, 43 insani feriant ... litora -us (SIL. 17, 435 STAT. Theb. 12, 729). georg. 2, 160 -bus et fremitu ... marino (SEN. benef. 4, 5, 3). 3, 200 longi ... urgent ad litora -us (HOR. carm. 3, 27, 42 -us ire per longos). 4, 195 -u (flatu *v. l.*) iactante saburram. Aen. 1, 86 vastos ... -us (1, 133. 3, 422 SEN. Tro. 649 VAL. FL. 8, 382 *al.*). 1, 106 hi summo in -u pendent *naufragi* (LVCAN. 5, 640 -bus e summis. SIL. 14, 415 summis in -bus. *al. cf.* VERG. Aen. 5, 239 imis sub -bus [PANEG. in Mess. 74 *al.*]). 1, 109 mediis ... -bus (1, 584 medio in -u [3, 270]. 11, 681 mediis ... in -bus [CIRIS 401 OV. trist. 5, 6, 7 SEN. dial. 1, 1, 3 LVCAN. 5, 670 *al.*]. OV. met. 11, 568 super medios -us. SEN. benef. 6, 15, 6 per. PLIN. nat. 31, 5 inter. VAL. FL. 1, 465 e. *cf. p. 948, 6*). Aen. 1, 135 motos ... componere -us. 1, 756 *te* omnibus errantem terris et -bus (*cf.* HIER. epist. 50, 5, 5 tot interiacentibus terris, -bus, populis). 3, 533 ab euroo -u (*cf.* STAT. silv. 5, 2, 55 -bus occiduis). 3, 554 procul e -u (*i. mari*) ... cernitur Aetna (CIRIS 470 procul e -u Salaminia respicit arva). 3, 605 spargite me in -us vastoque immergite ponto (STAT. silv. 3, 2, 63 expulit in -us pelagoque immisit hiantes). 3, 662 postquam altos tetigit -us et ad aequora venit (LVCAN. 9, 330 STAT. Theb. 9, 371). 6, 362 nunc me -us habet. OV. met. 1, 134 *arbores* -bus ignotis insultavere carinae. 9, 40 magno murmure -us (venti *v. l.*) oppugnant. epist. 17, 137 -bus immodicis. 17, 211 surdis. trist. 4, 3, 7 ars tua, Tiphy, vacet, si non sit in aequore -us. LIV. 37, 16, 4 dubiis. MANIL. 4, 283 -us ... rectos (LVCAN. 5, 417. *aliter* MANIL. 4, 601 derectis -bus *i. litore*). 5, 421 *delphinus* -um (fructum *v. l.*) ... figurat. VAL. MAX. 1, 8 ext. 11 *regem* cum e navi -us abiecisset, altero latere repercussum contrarius -us in navem rettulit (9, 8, 2 PLIN. epist. 2, 17, 27. PORPH. Hor. epod. 10, 5 quid est '⟨in⟩verso mari'? an contrariis -bus? VINCENT. LER. 20). SEN. Oed. 266 per te, pater Neptune, qui -u brevi utrimque nostro geminus alludis solo. 475 Maeotis alluit gentes frigido -u (COLVM. 8, 17, 1 gelidum). Tro. 201 -u murmurat leni mare (1122. *cf.* VAL. FL. 1, 265 placido. MART. 5, 55, 14 tenui, sed inquieto. CYPR. GALL. los. 96 rauco). SEN. nat. 2, 55, 1 impactus (PLIN. epist. 6, 31, 17). 5, 1, 3 -us est maris in unam partem agitatio. PLIN. nat. 2, 198 undantis inclinatio et -us more quaedam volutatio terrae. 35, 167 ad sustinenda maria -usque frangendos (PETR. CHRYS. serm. 66 p. 389^{B} *Moyses* siccavit mare, ... duravit -us). VAL. FL. 5, 201 infaustos. 7, 496 ad primos procumbit Graecia -us (*i. litus*). SIL. 1, 646 spumeus ... surgit ab aequore -us (HIER. epist. 1, 2, 2. 14, 10, 1. *cf.* SIL. 15, 156 spumante ... -u. MIN. FEL. 3, 3 spumosis). 2, 545 gravior (STAT. Theb. 5, 412 *al.*). 7, 259 languentes. STAT. silv. 2, 2, 80 curvos (Theb. 11, 437 curvatis). MART. 6, 42, 6 fervidi ... -us Passeris (*de aquis Passerianis*). GELL. 2, 30, 2 nam -us ... sternuntur et conflaccescunt (*cf. p. 945, 61*) et mox -us esse desinunt. APVL. met. 2, 8 *Venus* mari edita, -bus educata. FIRM. math. 6, 15, 6 saeviens undarum -us. AMM. 25, 8, 2 undarum occursantium -us ... penetrabant. 29, 3, 2 per asperos actus

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

velut aestu quodam -uum ferebatur. DRAC. laud. dei 1, 513 sub terris . . . promittit fontes designans ante saporem, inspecta tellure simul, sine -bus ullis. *addam de sanguine, i. q. unda*: ACC. trag. 633 -i cruoris volverentur Mysii (*sic Bücheler*, mihi *codd.*). *nota specialiter de continuo accessu et recessu maris*: SEN. suas. 1, 2 litora modo saeviente -u inquieta, modo fugiente deserta. SEN. Ag. 65 non sic Libycis Syrtibus aequor furit alternos volvere fluctus (*cf.* benef. 1, 10, 1 -us, quos aestus accedens longius extulit, recedens interiore litorum vestigio tenuit). MELA 3, 22 ubi se -us implevit. LVCAN. 1, 411 cum funditur ingens Oceanus, vel cum refugis se -bus aufert. *cf. et* SEN. Ag. 561 MELA 2, 108. STAT. silv. 1, 3, 31 *de Euripo* (*item supra p. 946, 16*). AMM. 27, 4, 7. *nota*: PLIN. nat. 31, 1 per undas -usque (*cf. p. 946, 4*) ac reciprocos aestus amniumque ... cursus. PALLAD. 12, 15, 3 alterius aestibus reciprocans -us.

2 *i. q. fluxus*: *de fluxu, profluvio alvi et sanguinis*: VARRO Men. 200 dein certo alvi (*Bücheler*, certe alu *codd.*) -u ut sucum (sicum *codd.*) pareret mansum. DIDASC. apost. 62, 7 ea, quae -um patiebatur, cum tetegisset salubrem fimbriam, non est repraehensa. *de fluxu aquae*: LVCR. 6, 554 *fit* ut iactetur aquae -u quoque terra vacilla⟨n⟩s. OV. trist. 3, 10, 46 -us in obsesso gurgite nullus erit, inclusaeque gelu stabunt in marmore puppes. SEN. epist. 56, 3 ego istum fremitum non magis curo quam -um aut deiectum aquae. LVCAN. 9, 958 non Asiam brevioris aquae disterminat usquam -us ab Europa, quamvis *eqs.* MART. 12, 50, 6 (*de aqua saliente*) pereuntis aquae -us ubique sonat. GELL. 2, 28, 1 ne inter physicas quidem philosophias satis constitit, ventorumne vi accidant specus hiatusque terrae subeuntium an aquarum subter in terrarum cavis undantium pulsibus -busque.

II *sensu latiore, de rebus non liquidis*: **A** *proprie*: **1** *de aestu, fluxu odoris, magnetis, aëris*: LVCR. 4, 675 unde fluens volvat varius se -us odorum (*cf.* DRAC. laud. dei 1, 175 -bus [*sc. odorum*; fructibus *pars codd. Eug.*] . . . variis redolent florentia rura). 6, 1053 *magnetis aestus* cogitur offensare ... pulsareque -u ferrea texta suo (*syn.* flumen). PLIN. nat. 2, 114 ventus haut aliud intellegatur quam -us (flatus *pauci codd.*) aeris. BOETH. mus. 1, 14 cum aer pulsus fecerit sonum, pellit alium proximum et quodammodo rotundum -um aeris ciet. CASSIOD. in psalm. 103, 3 'ambulabat super pennas ventorum': venti in isto aeris -u (*fere i. q. mare*) quasi quibusdam pennis volare noscuntur. *de igni*: ITALA IV Esdr. 13, 10 (*ed. Violet 1910*) emittit de ore suo sicut -um (-us, flatum *v. l.*) ignis et de labiis eius spiritum flammae *eqs.* *adde trop. i. q. abundantia*: AVIEN. orb. terr. 1203 tellus ... procerarum -u vernat palmarum. **2** *de motu fluctuante*: *corporis in coitu*: LVCR. 4, 1271 nec molles opu' sunt motus uxoribus hilum. nam mulier prohibet se concipere ..., clunibus ipsa viri venerem si laeta retractat atque exossato ciet omni pectore -us. IVV. 6, 322 *Saufeia* Medullinae -um (frictum, fructum *v. l.*) crisantis adorat (pruriginem *glossa Pith. cf.* SCHOL. motum sive sinum; *antea*: habet potiorem in obscenis motibus). ARNOB. nat. 5, 44 p. 212, 9 quid . . . subiciemus pro illis -bus (fustibus *Sabaeus*), quos (quod *trad. corr. Sabaeus*) . . . Semeleiae subolis urigo (origo *trad., corr. Meursius*) contorsit? *intestinorum*: PETRON. 47, 6 anathymiasis in cerebrum it et in toto corpore -um facit. **3** *de dispositione fluctus imitante*: MANIL. 5, 147 in -um ponere crines (*i. ut decore fluant*).

B *translate*: **1** *spectat ad aestus, tempestates, perturbationes vitae, rerum publicarum sim.* (*cf. p. 946, 17*): ACC. trag. 608 quam turbam, quantos belli (*L. Müller*, vel *codd.*) -us concites (CIC. Phil. 13, 20 belli -bus circumiri. LVCR. 5, 1290 *homines* aere ... belli miscebant -us. VAL. MAX. 6, 9, 6 socialis belli -us [luctus *v. l.*] repressit *Marius*). ATTA com. 21 *v. p. 946, 11.* VARRO Men. 118 neque furentem eculeum Damacrinum insanus equiso ex ipsis (*sic Bücheler*, ex saevis *Turnebus*, ex hibernis *Ribbeck*, exhibebis *codd.*) morbi -bus educet umquam. CIC. Flacc. 57 quantos -us excitari contionum (contione, in contione *v. l.*) videtis (Mil. 5 ceteras tempestates . . . in illis . . . -bus contionum semper putavi Miloni esse subeundas). 63 *Massilia* cum in ultimis terris cincta Gallorum gentibus barbariae -bus alluatur (Att. 7, 11, 3). Sest. 7 *Sestius* Massiliam . . . profectus est, ut socerum videre consolarique posset -bus rei publicae expulsum, in alienis terris iacentem (20 gubernacula rei publicae tractare in maximo cursu ac -bus [Pis. 20 qui in maximis turbinibus ac -bus rei publicae navem gubernassem *Cicero*]. 99 in re publica -us excitantur). 73 *Cotta dixit me* spe reliquae tranquillitatis praesentis -us tempestatemque fugisse (*cf.* LVCR. 5, 11 qui . . . -bus e tantis vitam tantisque tenebris in tam tranquillo et tam clara luce locavit). prov. 38 (*in comparatione*) homines . . . saepe ex hoc portu se in illos -us . . . contulerunt (*cf.* SEN. dial. 10, 18, 1 in tranquilliorem portum . . . recede. cogita, quot -us subieris, quot tempestates . . . sustinueris). har. resp. 48 postea quam . . . emergere auctoritatem vestram e -bus illis servitutis . . . vidit. Planc. 11 *est* nostrum, qui in hac tempestate populi iactamur et -bus, ferre modice populi voluntates. de orat. 1, 3 tempus omne post consulatum obiecimus iis -bus, qui per nos a communi peste depulsi in nosmet ipsos redundarent. Att. 1, 18, 8 vides, quibus -bus iactemur (*cf.* SYMM. epist. 6, 12, 3 noveris, quibus -bus perstrepamur). CATVLL. 68, 13 merser fortunae -bus (SEN. contr. 1, 1, 10 *divitias* huc atque illuc incertae fortunae -us appellet. *cf.* PLIN. nat. 5, 73 vitā fessos ad mores eorum [*sc. Essenorum*] fortuna [*sic Mayhoff*; fortunae *codd.*] -bus [-us *v. l.*] agit. APVL. met. 10, 13 fatorum -bus volutabar). NEP. Att. 6, 1 neque . . . se civilibus -bus committeret, quod non magis eos in sua potestate existimabat esse, qui se his dedissent, quam qui maritimis iactarentur. HOR. epist. 2, 2, 85 hic (*i. Romae*) ego rerum -bus in mediis (*cf. p. 946, 46*) et tempestatibus urbis verba lyrae motura sonum conectere digner? (SEN. epist. 28, 7 qui in -us medios eunt et tumultuosam probantes vitam . . . cum difficultatibus rerum ... colluctantur. *cf.* 72, 11 [*navigationis in portum imagine utitur de generibus eorum, qui sapientiam appetunt*] cum medios quoque sequatur -us [*codd. recc.*, fructus *cett.*] suus, sequatur ... periculum ad deteriora redeundi *eqs.*). VAL. MAX. 3, 8, 6 domestica quies seditionum agitata -bus est. SEN. epist. 19, 8 aliquid ... pro otio audendum est aut in ista sollicitudine procurationum et deinde urbanorum officiorum senescendum (senescente *v. l.*) in tumultu ac semper novis -bus. AMBR. Noe 1, 1 ipsarum ecclesiarum diversos -us tempestatesque vel praesentes subire ... quis tam fortis? hex. 3, 5, 24 graves nobis saeculi huius excitet -us (HIER. epist. 7, 3, 1 minaces. 21, 8, 1. 30, 13, 2. 47, 2, 1 calcatis -bus saeculi ad Christi tranquilla pervenit *Serenilla*. PAVLA Hier. epist. 46, 2, 2 AVG. serm. ed. Mai 94, 7 BACHIAR. repar. laps. 22. PETR. CHRYS. serm. 60 p. 366[A] infidos. CAES. AREL. suggest. p. 305. *cf.* AMBR. spir. sanct. 2 prol. 14 bonae . . . naves, quae -bus supernatent mundi). CLAVD. carm. min. 5, 12 qua ratione tuebor spem vitae fragilem? qua tot depellere -us arte queam? INSCR. christ. Rossi II p. 65, 19, 3 -bus humanis portum . . . ferre salutis.

2 *spectat ad aestum, fervorem animi, affectuum sim.*: CATVLL. 64, 98 qualibus incensam iactastis (*Cupido et Venus*) mente puellam -bus in flavo saepe hospite suspirantem. LVCR. 3, 298 nec capere irarum -us in pectore possunt (6, 74 magnos irarum volvere -us [fletus *codd.*]. VERG. Aen. 12, 831 MANIL. 5, 221 [fletus *v. l.*]. COLVM. 1 praef. 8. *cf.* VAL. MAX. 9, 3 pr. ira ... et odium in pectoribus humanis magnos -us excitant. LVCAN. 5, 118 furoris. PS. RVFIN. in Os. 11, 3 indignationis). OV. trist. 1, 11, 10 ipse . . . miror tantis animique marisque -bus ingenium non cecidisse meum (SEN. Herc. f. 1093 pelle insanos -us animi. dial. 9, 10, 6 BOETH. cons. 2, 1, 16 [confluctu, conflictu *v. l.*]. *cf.* SEN. dial. 9, 2, 10 mentis. PS. ORIG. tract. 18 p. 191, 14 pectoris). SEN. Med. 392 minatur, aestuat, queritur, gemit. ubi se iste -us franget? exundat furor. dial. 5, 12, 4 (*de remedio irae, quod dilatio est*) quidquid voles quale sit scire, tempori trade: nihil diligenter in -u cernitur. SIL. 9, 527 quantos Gradivus -us in Punica castra ... agit. RVFIN. Basil. hom. 1, 2 psalmus tranquillitas animarum est et signifer pacis, perturbationes et -us cogitationum cohibens (*gr.* p. 212 *κυμαῖνον*. ANNIAN. Chrysost. hom. 4, 5). hist. mon. 1 p. 399[C] libidinis -bus aestuare coepit *monachus*. AVG. bapt. 2, 7, 12 *veritas*, quae post magnos dubitationis -us ad . . . concilii confirmationem perducta est (epist. 130, 23). GREG. M. moral. 18, 68 (*de eis, qui terrenis desideriis excitati sunt*) in his inquietudinum -bus habitare sapientiam non posse.

3 *spectat ad aestum, molem variarum rerum* (*trop.*): LVCR. 6, 34 volvere curarum tristis in pectore -us (SIL. 8, 32 insanos. CARM. poet. min. V 101, 2, 18. *cf.* VVLG. I Macc. 6, 11 tristitiae. RVFIN. Clement. 1, 2 sollicitudinum). VAL. MAX. 8, 1 absol. 12 inter maximos et gravissimos infamiae -us. SEN. Thy. 36 fortuna reges inter incertos labet: miser ex potente fiat, ex misero potens -uque (luctuque *v. l.*) regnum casus assiduo ferat. TERT. adv. Marc. 1, 7 p. 299, 25 utrimque te (*Marcion*) -us veritatis involvunt. adv. Val. 14 p. 194, 6 insurgente . . . alio -u, conversionis scilicet in Christum. LACT. inst. 1, 18, 4 in tam miserandis errorum -bus volutari (VINCENT. LER. 20 amaros turbulentosque errorum -us. BOETH. arithm. 1, 32 p. 66, 15 ex . . . erroris -u. *cf.* BOETH. divis. 889[B] nulla . . . diffinitione conclusa audientis intelligentia multis raptatur -bus erroribusque traducitur). HIL. trin. 12, 1 impietatis -ui . . . puppim damus. AMBR. obit. Theod. 26 *homines* in hanc vitam quidam velut naturae -us exspuit. 30 *Theodosius* inquietus -bus peccatorum. HIER. epist. 18[B], 4, 3 temptationum -us (AVG. conf. 1, 11, 18 in psalm. 96, 4). RVFIN. Orig. in gen. 2, 4 haereticis quaestionum -us ac procellas certaminum commoventibus (*cf.* PETR. CHRYS. serm. 63 p. 375[C] ingrediamur pelagus lectionis, ... aggrediamur quaestionum -us). Orig. in cant. 4 p. 189[A] *anima* passionum -bus iactatur et vitiorum procellis ac . . . malignorum spirituum flatibus verberatur. CLAVD. 3, 186 -bus auri expleri calor ille (*sc. habendi*) nequit. ZACCH. 2, 11 p. 1126[C] in fide tamquam . . . rupe sistentem, cum infestare -us perfidiae coeperint. MART. CAP. 1, 66 calceos . . . smaragdineae -u viriditatis herbosos vestigiis eius (*Iovis*) Tellus annexuerat. EPIST. pontif. 353 (*a. 420*) Migne 20, 766[B] *in ecclesiam* insidiantium procellarum -us illidi. PETR. CHRYS. serm. 7 p. 206[A] abstinentiae -us intrasti, continentiae conscendisti undas. 20 p. 254[B] regum spumabant undae, fervebant potestatum -us. 41 p. 316[C] qui intrat carnis pelagus, scindit vitiorum -us. 162 p. 626[B] *caritas* occasionum concussa -bus evanescit. VEN. FORT. vita Hil. 5, 16 quasi natans in pelagis ante -um eius eloquentiae mergebatur. GREG. M. moral. 9, 50 aura vitae praesentis impellimur, mutabilitatis nostrae -u fatigamur (*antecedit* mutabilitatis undas). FACVND. defens. 4, 2 p. 617[B] *Diodorum fuisse* ingentem scopulum ..., in quem contrariorum -us resolverentur illisi.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iuxta posita: procella *p. 945, 63 sq. 948, 66. 69.* tempestas *p. 945, 71 sq. 947, 64. 71. 76. 78. 948, 6. 16.* unda *p. 946, 4 sqq. 947, 12. 948, 76. 77.* *demin.*: fluctículus. *deriv.*: fluctuo, fluctuosus. *compos.*: fluctícola, -color, -fer, -fragor, -gena, -genus, -ger, -sonus, -vagus.

fluēns, -ter *v. sub* fluo.

fluentia, -ae *f.* [*a* fluens. *Th.*]. GLOSS. -ae abundantiae ubertatum.

i. q. fluxio, fluctus, fluentum: **1** *de rebus liquidis*: SERV. Aen. 8, 696 *Isis* per situlam, quam sinistra ⟨manu *add. auct.*⟩ retinet, ostendit -am (adflu- *cod. Floriac.*) omnium lacunarum. CAEL. AVR. diaet. pass. 89 cum corporis iactatione atque fastidio cibi salivarumque -a. acut. 2, 38, 220 cum ad ventrem vel intestina fuerit (fuerint *ed. pr., qua de causa G. Helmreich, Archiv 12 [1902] 328 sq. interpretatur* -ia *neutr. plur., coll.* acut. 2, 38, 221 *et* chron. 5, 8, 88. *cf. sub* fluo, fluens *neutr. plur. pro subst.*) conversa -ia (*cf.* 2, 38, 221 interiorum fluxu). **2** *de rebus non liquidis*: CANDID. gen. div. 4 si quis dixerit generationem a deo secundum istos modos esse: scilicet iuxta effulgentiam, ... iuxta puncti -am (*syn.* 5 fluentum *v. p. 951, 74. i. q. fluxio, profluvium, processus*). AMM. 30, 4, 10 eloquentiam inanis quaedam imitatur -a (adflu- *cum Heraeo Clark*) loquendi (*i. q. abundantia*).

fluentisonus, -a, -um [*a* fluentum, -ta *et* sonare. *Th.*]. *i. q. sonum fluentorum praebens*: CATVLL. 64, 52 *Ariadna* -o prospectans litore Diae.

fluento, -āre [*a* fluenta, -tum. *Th.*]. *i. q. fluere*: VEN. FORT. Mart. 4, 642 pergis ad Augustam, qua Virdo et Licca -ant.

***fluentum,** -i *n.* [*cf. c.* fluere, fluens. *Th.*]. *de notione*: SERV. Aen. 6, 8 'flumina monstrat': quaecumque -a (auct. Aen. 11, 659 'flumina' pro flumine, aut -a. COMMENT. Lucan. 2, 216 'Tiberina in flumina': -a). 6, 671 'magnos amnes': ... magna -a. GLOSS. -a ῥεῖθρα, ῥεύματα. -a aquae, lymfae. *v. etiam sub* fluo, fluentia *pro subst. de usu: vox legitur apud* LVCR. (5, 949) VERG. (*quater*) HOMER. SIL. (*bis*) (QVINT. inst. 8, 3, 73 *citatur Verg.*) APVL. SER. SAMM., *inde per totam latinitatem. vox plerumque legitur pluraliter. exempla formae singularis inveni haec*: HOMER. 783 APVL. met. 6, 12. 18 Socr. 19 p. 164 SER. SAMM. 492. 587 SOL. 19, 4. 23, 16 IVL. VAL. 3, 45 IVVENC. 1, 451 CANDID. gen. div. 5 ZENO 2, 27, 2. 2, 28. 36 AVIEN. Arat. 872 ora 299. 321. 365. 373. 623. 626. 631 orb. terr. 32. 91. 163. 246. 436. 688. 1099. 1134. 1160 AVSON. Mos. 419 FVLG. aet. mund. p. 130, 17 AMBR. Isaac 4, 24 apol. Dav. I 7, 35 PS. AMBR. paenit. 30 HEGES. 3, 26, 1 (*bis*) HIER. in Gal. 4, 4 p. 449 c. Lucif. 6 RVFIN. symb. 4 p. 342[A] Greg. Naz. orat. 38, 16 p. 104, 15 E. PRVD. perist. 12, 32 PAVL. NOL. carm. 21, 715 AVG. gen. ad litt. 8, 4 p. 235, 21 anim. 2, 5, 9 ZACCH. 2, 12 p. 1129[C] RVRIC. epist. 1, 3 p. 356, 16 SEDVL. carm. pasch. 4, 229 PAVL. PETRIC. Mart. 5, 162 DRAC. laud. dei 1, 612 Romul. 2, 92 VEREC. satisfact. 2. [*dub.*: AVSON. Mos. 60 penetrale profundi (*G*, -i *VRBL*). *scriptura mendosa mihi videtur* HIER. in Ion. 4, 5 p. 1146[D] trans fluenta[s] Iordanis, *quod cum apud* ECCL., *tum apud* HIER. (epist. 46, 12. 58, 5, 3. 77, 7 adv. Pelag. 2, 21 in Ier. 5, 1, 2 p. 294, 13 in Gal. 3, 14 sit. et nom. p. 108, 18) *passim legitur* -a Iordanis.]

i. q. fluctus: **I** *proprie, de rebus liquidis*: **A** *de aquis marium, fluminum sim.* (*etiam de fluvio ipso cf. p. 950, 33 sq. vel de aqua ipsa; de lacrimis v. p. 951, 12 sqq.; accedit gen.*): LVCR. 5, 949 templa ... nympharum, quibus e scibant umori (umore *codd.*) -a lubrica *eqs.* VERG. georg. 4, 369 unde pater Tiberinus et unde Aniena -a *effluunt* (*cf.* Aen. 12, 35 recalent ... Tiberina -a sanguine. SIL. 12, 548 ad Trebiam, ... ad Ticina -a. 14, 150 Thrasymenna. AVIEN. orb. terr. 506 Sicana. MART. CAP. 2, 119 Magnesia). Aen. 4, 149 Xanthi ... -a (*cf.* APVL. met. 6, 13 rauca [pauca *trad., em. Lips., cf. l. 67*] Cocyti -a. IVL. VAL. 2, 32 Strangae. CHALC. transl. p. 21[E] Nili ... -a [*Plat. Tim. 21[E] τὸ τοῦ Νείλου ῥεῦμα*]. AVIEN. Arat. 100 Tethyos ... cetosa. orb. terr. 425 Heridani ... nemorosa. AVSON. Mos. 21 amoena ... Mosellae. 349 tua [*i. Mosellae*] glauca. AMM. 17, 4, 14 per maria -aque Tigridis [VVLG. num. 13, 30 iuxta mare et circa -a Iordanis]. 23, 6, 57 immania Oxi. 31, 3, 8 amplitudine -orum Histri. ENNOD. epist. 1, 6, 6 p. 15, 1 dulcia Larii. *al. cf. l. 46. p. 950, 67. singulariter*: HOMER. 783 Xanthi ... -o. APVL. Socr. 19 p. 164 Ilissi amnis modicum -um [-i *v. l.*]. SOL. 19, 4 Cyri amnis). Aen. 6, 327 nec ripas datur horrendas et rauca -a (*sc. Cocyti*) transportare. APVL. met. 6, 12 *platanus* mecum simul unum -um bibit. 6, 18 pigrum -um (*de Acheronte*). mund. praef. *describere* amnis -a (MAR. VICTORIN. ad Iust. 9. AMBR. hex. 2, 3, 12 inter se maris fluctus et amnis -a discernunt. *cf.* HIER. in Ier. 1, 26, 3 p. 26, 14 Assyrii fluminis. RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 219, 11 fluminum. hist. 2, 11, 2 fluvii [8, 12, 4]). mund. 8 *exhalationem umidam* ex -is superioris vaporis natura ad se trahit. ITALA Sirach 39, 17 (Eucher. form. 3 p. 17, 15) rosa germinat super uvida -a (VVLG. rivos aquarum). SOL. 23, 16 ab ordine -i (fluente *v. l.*) Propontis *appellata*. IVL. VAL. 3, 20 aquae -a (PS. AMBR. serm. 28, 2 aquarum [HIER. adv. Pelag. 2, 23] CORP. VIII 5335 VINCENT. LER. 20, 25 [*syn* fluctus]. *cf.* PS. AMBR. serm. 37, 3 *Moyses* populum ... per undarum -a transvexit). 3, 45 Amazonico flumine locum ambiente, eo -i circiter spatio *eqs.* ARNOB. nat. 5, 2 p. 174, 29 -a isse per fontium (HIL. trin. 3, 21. FVLG. myth. praef. p. 12, 20 Gorgonei ... fontis. CASSIOD. in psalm. 118, 136. *sing.* AMBR. Isaac 4, 24 -o ... fontis. *cf.* Hel. 2, 2 torrentis. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 49 -a laticis in vini naturam mutare. *trop.*: AVG. anim. 2, 5, 9 -um fontis divini [PETR. CHRYS. serm. 23 p. 263[B] *plur.*]). ZENO 2, 36 nectarei -i ... murmur. IVVENC. 1, 451 stagnante -o. AVIEN. Arat. 872 austri raptabunt flabra -um (*de mari*). ora 299 ab aequore salsi -i (623). 321 *in harenas* flumina u[e]rgent -um. 365 navigia ... adire non valent locos breve ob -um. 373 Scylax medium -um inter columnas (*Herculanas*) asserit tantum patere, quantus aestus Bosp⟨h⟩oro est. 626 aggeres stringit -o (fluendo *codd.*) Rhodanus. orb. terr. 32 *Tanais* inserto freta pellit ... -o (1160). 91 *Arabs* tumet ... rapido per aperta -o (*cf.* 1154 citis evolvitur unda [*i. mare*] -is. MEROB. carm. 2, 7 festinis onerat crystalla -is). 163 *mare* tenui praetexens ima -o (*cf.* RVFIN. hist. mon. 11 p. 429 aquae fontem lenibus repletum -is. CLAVD. 28, 159 placidis ... -is extulit *caput*. SEDVL. carm. pasch. 3, 227 glaucis ... -is lambebant marmora plantas. VEREC. in cant. 6, 13 flumina ... -is dulcioribus cumulata). 246 sola parens ponto, genetrix haec (*Scythica unda*) sola -o est. 688 *Aradus* curvo praelambitur ora -o. 767 inde -a tenduntur Scythici ... maris (AMBR. Hel. 7, 21 CYPR. GALL. exod. 512 MART. CAP. 6, 623 *al. cf.* PRVD. c. Symm. 2, 790 gurgitis aestivi ... pura -a. MART. CAP. 6, 638 interioris sinus. ENNOD. epist. 2, 7, 3 p. 46, 22 oceani. VEREC. in cant. 9, 28 pelagi). 1099 Arabas Syriaeque solum sinus iste (*Arabi*) -o (fluente *codd., corr. Vadianus*) dividit. 1319 *beryllum* prona -a procul internis a finibus aut adamanta detulerint. AVSON. Mos. 419 Rhene, sinus hyaloque virentem pande peplum spatiumque novi metare -i fraternis cumulandus aquis. DAMAS. (*?*) epigr. 1, 2 cupiens haurire -a (*syn.* latices). SYMM. or. 2, 4 -a conte[n]gere. 2, 20 margines turrium -a praestringunt (*syn.* flumina). AMM. 22, 8, 46 (*de Ponto*) limum globosque aggerente multitudine circumvenientium -orum (*syn.* unda). 24, 1, 11 magnitudine ... -orum (*syn.* aquae. 25, 6, 13. 27, 5, 5). AMBR. apol. Dav. I 7, 35 *David* non bibit ... aquam, sed domino fudit significans sitire se Christi sacrificium, non naturae -um (*trop.*: Isaac 1, 2 insipientiae sanguinem spiritalium rigatu dilueret -orum. *cf.* AVG. gen. ad litt. 8, 4 p. 235, 21 Christus ... -o spiritali nos irriget). PS. AMBR. serm. 38, 2 eadem consecratio, quae orientis flumina benedixit, occidentis -a sanctificat (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 3, 6 p. 896[C] Indus fluvius, omnium violentior -orum [*ῥεῦμα πάντων ποταμίων ὑδάτων πλεῖστον*]. VEN. FORT. carm. praef. 4 Ligerem et Garonnam, Aquitaniae maxima -a). HEGES. 1, 30, 9 praecipitium -orum ruina. 3, 26, 1 non exordium esse Iordanis in Panio, sed -um. VVLG. prov. 5, 15 bibe aquam de cisterna tua et -a putei. cant. 5, 12 resident iuxta -a plenissima. Is. 44, 3 effundam aquas super sitientem et -a super aridam (*δώσω ὕδωρ*). RVFIN. Adamant. prol. (*trop.*) *quosdam* cum ad fontes ac flumina librorum venerint, ... -a limpidissima ab imis commota vadis probrorum coeno temerare *video* (*cf.* Orig. in num. 12, 1 p. 658[B] venae illae ... sensuum ... pura ac sincera -a producant). 4, 12 fons ... -is perennibus (*gr. πηγὴν ἀέναον*) lavans, ut quanto amplius quis ex eo hauriat, tanto ille copiosius fluat (Orig. in cant. 3 p. 171[C]). symb. 4 p. 342[A] fons quomodo ex se generat fluvium, quo autem spiritu rapidus fertur in -um? PS. RVFIN. in Am. 9, 5 *Nilus* in alveum suum -a subducit, ut aquarum nulla fere ... vestigia relinquantur. CORP. VIII 18328, 20 in ... civitate meatus -orum deesse videbatur. CYPR. GALL. gen. 245 humanum ... genus vastis mersare -is (*antecedit* fluctibus aequoreis). Ios. 84 -is (-es *trad. corr. Mayor*) corpora purificent. PRVD. c. Symm. 2, 934 *Aegyptii* glebas ... rigentes ... mollire -is. perist. 12, 32 regio ... murmurans -o. PAVL. NOL. carm. 15, 39 terram sine aqua subitis manare -is iussisti. 21, 715 *urbs* per insertos calices sibi prima -um vindicat. 21, 783 iussa -a tibi (*Felix*) cum fenore reddita. 21, 815 largis ... -is (*v. l. 84*). 26, 377 pedibus calcare -a (*antecedit* scindere aquas virga). 27, 267 sicut ovis ... ad viva -a cucurri. AVG. gen. ad litt. 5, 10 p. 154, 9 quo latius possent erumpentia -a dispergi. civ. 10, 8 p. 414, 23 D. petram ... abundantia -a fudisse. SVLP. SEV. chron. 1, 16, 3 lignum aquis intulit, cuius haec vis fuit, ut dulcem saporem -is redderet. MART. CAP. 1, 14 eosdem amnes diversicolor -orum discrepantium unda raptabat. *ibid.* alius ... spumabat cunctis seminibus -orum. EVSTATH. Bas. hex. 6, 11 p. 934[B] euripi in utramque partem soliti sunt propria leniter -a convertere (*εὔριποι μεταῤῥέουσιν*). MAX. TAVR. hom. 39 p. 311[A] Israel populus pervenit ad -a Iordanis (*cf. p. 949, 46. 63*), ... Christianus populus pervenit ad -a baptismatis. RVRIC. epist. 1, 3 p. 356, 15 obductum terra -i alveum. SEDVL. carm. pasch. 4, 229 dona -i (*syn.* munera lymphae). DRAC. Romul. 2, 92 *nymphae appellantur* turba -i (*antecedit* fons). laud. dei 1, 610 incessanter aquas licet evomat impete pleno, iacturam tamen unda (*i. fons perennis*) negat sentire -i. ENNOD. epist. 6, 38, 3 p. 171, 23 relictis -orum alimoniis aether pisces petere (*syn.* flumina). dict. 12, 2 p. 462, 2 per secretiores meatus quasi per ... alveos ... -a reducuntur. opusc. 1, 46 p. 273, 22 sistebatur impetus -orum (*syn.* unda, *item* carm. 1, 7, 3 p. 524). 9, 8 p. 418, 4 ad cuius (*prophetae*) precatum -a siccentur, ut Hebraeus transeat. CASSIOD. in psalm. 41, 1 nec vacat quod 'ad fontem aquarum' dixit, non ad aquas. -a enim ... siccari possunt, 'fons' autem 'aquarum' semper irriguus est. IORD. Get. 208 *ei*, quos ... coegit in ... sitim vulnus ..., -a mixta clade (*i. sanguine*) traxerunt. CORIPP. Ioh. 2, 287 fercula ponit cuncta locis aptans dapibus mundansque -is. GREG. TVR. Franc. 10, 29 locus aridus absque -is currentibus infecundus. GREG. M. epist. 5, 53 si -a usibus hominum plumbi fistula ministraret. 11, 36 *Moyses petram* largis (*v. l. 57*) utique

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-is (in effluentis *v. l.*) aperuit (*trop.* 12, 16ª *Marianum* de beatorum patrum . . . torrentibus profunda ac perspicua -a . . . bibere). *de bracchio fluminis*: SERV. Aen. 11, 457 Padusa pars est Padi, nam Padus licet unus sit fluvius, habet tamen -a plurima (*i. bracchia ostii; cf.* auct. *ibid.* alii Padum tribus fontibus nasci dicunt, e quibus . . . Padusa; . . . alii partem . . . Padi, in quam descenditur fossa). SIDON. epist. 1, 5, 5 sic dividua -a partitur Padus, ut praebeant moenibus circumfusa praesidium, infusa commercium. *i. q. decursus aquae*: COD. Theod. 9, 32, 1 (*a. 409*) si quis posthac per Aegyptum intra duodecimum cubitum fluminis Nili ulla -a de propriis ac vetustis usibus praeter fas . . . usurpaverit, flammis . . . consumatur (*item* COD. Iust. 9, 38, 1 *ubi codd.* valla -a). *de lacrimis*: PETR. CHRYS. serm. 111 p. 505ᴮ fontes et -a lacrimarum (*cf.* 103 p. 489ᴮ ex oculis stillantia dolorum -a). VEREC. satisfact. 2 lugubre -um (*i. lacrimas*) contritis sufferre genis.

B *de aliis rebus liquidis*: SER. SAMM. 492 Lenaei durum potare -um (*cf.* 682 tepidis Bacchi -is. ZENO 2, 27, 2 *vitis* concepta . . . musti felicibus lacrimis -a denuntiat. *ibid.* pretiosum -um [*i. vinum*] . . . bibitur. 2, 28 *vites* musti dulci -o ferventes. LEO M. serm. 20, 2 p. 189 fecunditatem segetum, -a vitium . . . ubertas imitetur animorum). 1001 acidis . . . -is (*i. aceto*). ARNOB. nat. 1, 21 p. 15, 8 olearum -a ra⟨n⟩cescere (*cf.* HIER. epist. 54, 16, 2 olei -a. PAVL. PETRIC. Mart. 5, 162 oppleto nutaret testa -o [*i. oleo*]). 4, 21 p. 158, 8 *Iuppiter* suxit -a mammarum (*cf. trop.*: RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 88ᴮ salvatorem veteri vino novella uberum suorum -a miscentem). PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 176, 16 sanguinis -a manantia (PRVD. cath. 12, 138 SEDVL. hymn. 2, 68 *syn.* rivos cruoris. *cf.* POTAM. tract. 2 p. 1416ᴬ fontis -a purpurei [*de sanguine*]). *huc addam* SER. SAMM. 587 nimio praeceps urina -o.

II *translate: de rebus non liquidis*: **A** *de rebus corporeis*: APVL. mund. 34 illa flammarum -a . . . quasi duo flumina ex uno fonte manantia (*cf.* PS. AMBR. poen. 30 stagno ignis et -o incendii . . . obsessos). flor. p. 19 Indorum non aeque miror . . . ferri temperacula et argenti metalla et auri -a. *nota*: ZACCH. 2, 12 p. 1129ᶜ non veram in Christo carnem fuisse, sed ex nescio qua re (quo aere *ed. pr., recte ut videtur*) vel -o frivolam speciem pro homine demonstratam. **B** *de rebus incorporeis*: ZENO 1, 9, 1 *fons* avaritiae, unde criminum -a funduntur (*cf.* PAVL. NOL. epist. 44, 4 p. 373, 6 vitiorum. PS. AVG. serm. 87, 1 libidinum). 2, 27, 3 de homine . . . manant doctrinae caelestis divina -a (HIER. in Matth. prol. p. 18ᴮ Ioannes purissima doctrinarum -a potavit. AVG. civ. 18, 32 p. 301, 23 D. *al. cf.* RVFIN. Orig. in gen. 10, 3 haurire scientiae -a [PS. AVG. serm. 9, 4 CASSIOD. compl. in apoc. 1, 9. VEN. FORT. vita Hil. 2, 4 irrigua. GREG. M. moral. 27, 14]. MART. BRAC. form. vit. 1 *sapientiae* [*ibid.* scientiae rivuli]). FVLG. aet. mund. p. 130, 17 est . . . in nobis copiosum dictionis enormeque -um (*cf.* HIER. epist. 97, 3 eloquentiae -a [FVLG. RVSP. ad Monim. 1 prol. CASSIOD. var. 10, 6, 3 *al.*]. PETR. CHRYS. serm. 173 p. 651ᴬ nostri sermonis -a. ENNOD. epist. 1, 3, 6 p. 6, 16 alloquii. 1, 12, 4 p. 22, 4 colloquii. GREG. M. moral. 6, 6 sacrae locutionis. epist. 5, 42 linguae vestrae. FERRAND. epist. 11 spiritalis eloquii). AMBR. parad. 3, 14 flumina ista . . . sunt -a virtutum. in psalm. 118 serm. 21, 16, 3 *Elias et Elisaeus* ut transirent aquas fluvii Iordanis, passionum -a nostrarum . . . transierunt. PS. AMBR. serm. 20, 3 -a euangelicae pietatis (CASSIOD. in psalm. p. 103, 11 divinae pietatis). RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 p. 229ᶜ sunt venae perennes, irrigua -a rationabilis sensus (*cf.* Orig. in num. 12, 1 p. 658ᴮ venae . . . rationabilium sensuum . . . pura ac sincera -a producant). Orig. in num. 12, 1 p. 658ᴰ apud aquas vivas id est apud viventis verbi -a. AVG. civ. 18, 35 p. 308, 10 D. non . . . -a iustitiae, sed iniquitatis lutum. LEO M. epist. 65, 2 p. 881 *rivum fidei* ad nos apostolicae institutionis -a miserunt. EPIST. pontif. 322 (*a. 417*) Migne 20, 592ᴬ regenerationis sacra -a. PETR. CHRYS. serm. 61 p. 369ᶜ pura . . . fidei -a. ARNOB. in psalm. 1 p. 329ᴬ permanens iuxta -a legis. ENNOD. epist. 3, 12, 1 p. 80, 6 transeunt haurientis ambitum, quae a Christo veniunt -a donorum (*ibid. antea*: largis meatibus . . . munerum). CASSIOD. in psalm. praef. p. 9ᴮ -a tam magnae praedicationis. GREG. M. moral. 1, 29 *vulgus* nec -a historiae exquirit. 7, 57 -a veritatis observare. 18, 49 praedicatores veri . . . a sacrorum librorum -is procedunt. *accedit genet. personae*: GREG. M. moral. 16, 61 imbres montium . . . *sunt* sacrorum patrum -a (*antea*: verba doctorum). DIONYS. EXIG. Procl. ad Arm. 27 p. 204, 7 Schw. (*de sententiis haereticorum*) -a haereticorum (*τῆς ἀπάτης ῥύακας*) dico perniciosa deoque inimica contagia.

nota: i. q. fluxio, profluvium, processus: CANDID. gen. div. 5 si iuxta puncti -um generatio ibi (*i. a deo*), quomodo? immobile enim est punctum. . . . si procedit, iam non punctum, sed lineamentum *est* (*syn. ibid.* 4 iuxta puncti fluentiam. *v. p. 949, 16*).

syn.: aqua (AMM. 24, 1, 11 AMBR. in psalm. 118 serm. 21, 16, 3 VVLG. Is. 44, 3 RVFIN. Orig. in num. 12, 1 p. 658ᴮ·ᴰ PS. RVFIN. in Am. 9, 5 PAVL. NOL. carm. 26, 377 SVLP. SEV. chron. 1, 16, 3 CASSIOD. in psalm. 41, 1), fluctus (HOMER. 783 AMBR. hex. 2, 3, 12 CYPR. GALL. gen. 245 VINCENT. LER. 20, 25), fluentia (CANDID. gen. div. 5/4), flumen (APVL. mund. 34 SYMM. or. 2, 4 AMBR. parad. 3, 14 in psalm. 118 serm. 21, 16 p. 1243 PS. AMBR. serm. 38, 2 PS. RVFIN. in Ioel 3, 17/18 ENNOD. epist. 6, 38, 3 p. 171, 23), fluvius (APVL. met. 6, 18 RVFIN. symb. 4 p. 342ᴬ EVSTATH. Bas. hex. 3, 6 p. 896ᶜ), lympha (SEDVL. carm. pasch. 4, 229), rivus (SEDVL. hymn. 2, 68), unda (VERG. Aen. 6, 327 AMM. 22, 8, 46).

deriv.: fluento. *compos.*: fluentisonus.

?fluentus, -a, -um. *i. q. fluens*: ITIN. Alex. 12 ipse . . . Cydnum amnem videt . . . acutum frigore, festinum meatu . . . , delectatusque tali elemento seu -o (fervente *Volkmann*, violento *Koch*) victus aestu . . . , saltu pontem fluminis scandit . . . inque amnem sese translatus . . . saltu *eqs.* CORP. XIII 2016 Valerius Silvicola et filia -is lacrimis orfanitatem (*i. 'lacrimis conquerentes' Hirschfeld; i.* fluentibus *Allmer; cf.* III 12666 merentis *pro* merentibus). GLOSS. (*ad* Rufin. hist. 8, 16, 4 superbus, inflatis . . . visceribus suppuratisque) suppuratis, insania (sania *id est* sanie *Goetz*) -is vel (et *al.*, id est *al.*) purulentis.

fluēsco, -ere [*cf. c.* fluere, fluidus, fluor. *Th.*]. *i. q. diffluere*: **1** *sensu strictiore* (*i. q. fluendo solvi, liquescere*): PS. MAR. VICTORIN. ad Iust. 10 *pruinae, gelus* . . . -unt et soluta depereunt. AVG. civ. 21, 5 p. 495, 30 D. Agrigentinum Siciliae salem perhibent, cum fuerit admotus igni, velut in aqua -ere (p. 497, 6. *cf.* EVGIPP. exc. Aug. p. 488, 23 fluere). 21, 7 p. 502, 16 de palea sic frigente, ut -ere nivem non sinat. **2** *sensu latiore* (*i. q. dissolvi*): AVG. serm. ed. Mai 53, 3 sensit petram pelagi Petrus vacillare iam debilem -entem. *accedit* in: DRAC. laud. dei 1, 697 cuius (*i. dei*) ab aspectu montes et saxa -unt in cineres. *fere i. q. tabescere*: AVG. in psalm. 29 en. 2, 7 ille Adam in stercore, parturiens immortalitatem intrinsecus, vermibus -ens extrinsecus. PS. AVG. serm. 96, 6 (*de Lazaro*) -entium membrorum taeterrimus fetor prohibebat accessum.

fluibundus, -a, -um [*a* fluere. *Th.*]. *i. q. diffluens*: MART. CAP. 1, 88 semper -a luxu levitate pernix desultoria gestiebat *Sors.*

fluido(r), -ārī (-āre) [*a* fluidus. *Th.*]. *i. q. liquefieri*: CAEL. AVR. chron. 5, 11, 136 immisso liquore plurimo -antur accepta (*i. cibi*).

fluidus, *antea* **flūvidus,** -a, -um [*cf. c.* fluere *et c.* uvidus. *Th.*]. *de etymologia*: EVTYCH. gramm. V 453, 20 ante 'idus' consonans positionis invenitur, ut madeo madidus, . . . fluo interposita 'v' fluvidus. *de formis: compar. legitur* CAEL. AVR. chron. 3, 8, 106 *v. p. 953, 28. superl. deest. metro probatur* flūvid- LVCR. 2, 464. 466 (*cf. ibid.* 452 flŭvĭdo). *lectio codd. inter* flu- *et* fluv- *vacillat*: VERG. georg. 3, 384 Ov. met. 14, 168. 15, 231. 362 MANIL. 1, 164 SEN. Oed. 423 epist. 52, 5. 58, 24. 71, 23 COLVM. 6, 9, 2 LVCAN. 6, 89 APVL. Plat. 1, 7 SER. SAMM. 557. 805 LACT. inst. 7, 21, 4 CHALC. comm. 203. 210. 296 HIL. in psalm. 118 lamed 7 p. 460, 24 AMBROSIAST. in I Tim. 5, 11 PAVL. NOL. carm. 25, 127 AVG. gen. ad litt. 3, 2 p. 66, 6 bon. coniug. 20, 23 conf. 13, 14, 15. 13, 20, 28 SEDVL. carm. pasch. 4, 186. *omnes codd. habent* fluvid-: LVCR. SEN. epist. 58, 27 AVG. civ. 11, 34 p. 510, 29 D. p. 511, 8 gen. ad litt. 3, 10 p. 73, 8 (fluid- *ed. pr. et Bened.*) ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 32 BOETH. mus. 5, 2 p. 352, 19 ENNOD. carm. 2, 112, 1 p. 596 (fluidum *ed. pr.*) IORD. Get. 13. *v. praeterea l. 34. de notione*: GLOSS. -um, fluorem, fluxum. cruoris fluxum, cruorem. -us impetosus (IV 237, 57 impetuosus *v. l.*). *cf.* fluit: molle (IV 520, 12, molae V 295, 16). *de usu: vox legitur apud* LVCR. (*ter*) VERG. (*bis*) Ov. (*quater*) LIV. (*semel*) MANIL. CET. FAV. SEN. trag. *et* phil. COLVM. LAVS Pis. PLIN. nat. APVL. SER. SAMM. ARNOB. nat. LACT. IVST., *inde usque ad* ISID.

I *sensu strictiore, de rebus liquidis: i. q. fluens, liquidus*: LVCR. 2, 452 illa quidem debent e[x] levibus atque rotundis esse magis, -o quae corpore (corpora *v. l.*) liquida constant. 2, 464 sed quod amara vides eadem quae -a constant, sudor uti maris est, minime mirabile debet; (466) nam quod -us est, e levibus atque rotundis est. VERG. georg. 3, 484 abundabat -us liquor (*i. tabum*). Aen. 3, 663 *Polyphemus* luminis effossi -um lavit inde cruorem (Ov. met. 4, 482 [fulvidoque *v. l.*]. *cf* SER. SAMM. 805 reprimit -os . . . medicamine cursus [*sc. sanguinis*]). MANIL. 1, 164 -um . . . aequor (DRAC. laud. dei 1, 239 aequore pisces luserunt -o per caerula vasta natatu, *nisi adi. pertinet ad* natatu. *cf.* GREG. M. moral. 27, 16 -a maris dorsa calcare. *cf.* ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 32 -i itineris *sc. super mare*). LAVS Pis. 147 -is adopertus nubibus aether. APVL. Plat. 1, 7 *vicenalis sphaerae* forma -a et volubilis aquae similior est visa. HIL. in psalm. 118 lamed 7 p. 460, 24 *terra* cum -ae sit aquarum naturae subiecta (AVG. civ. 11, 34 p. 510, 29 D. aquarum -am gravemque naturam. *cf.* RVFIN. Orig. in gen. 17, 9 p. 261ᶜ nihil est aquarum in verbo scientiae, nihil -um, nihil frigidum [patr. 1, 5ª p. 306ᶜ nihil est aquaticum in verbo scientiae, nihil -um, nihil frigidum]. AVG. civ. 11, 34 p. 511, 8 D. umorem -um et frigidum et per hoc gravem. gen. ad litt. 3, 2 p. 66, 6 quidquid . . . aquarum sive labiliter undosum et -um est sive vaporaliter tenuatum. EVSTATH. Bas. hex. 1, 9 p. 877ᴬ cum sit aqua -a [*gr. ὑγρόν*. GREG. M. moral. 29, 61 aquae . . . per glaciem in superficie durescunt, sed -ae in intimis remanent]. IVNIL. 2, 2 aliquid -um ac liquidum, id est aquas). PRVD. ham. 750 *uxor Loth in saxum mutata* nulla ex -o plenae dispendia formae sentit deliquio. EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 carnes . . . -a mox putredine corrumpuntur. EVG. TOLET. hex. 38 sustentant solidam (*sc. terram*) -is radicibus undae.

II *sensu latiore et translate, de rebus non liquidis*: **A** *de rebus corporeis*: **1** *de corpore, membris sim.*: **a** *i. q. manans aliquo liquore*: Ov. met. 14, 168 aspiciam -os humano sanguine

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rictus. COLVM. 6, 9, 2 (*inter signa febricitantis bovis*) -um salivis os. CHALC. transl. 43[A] circuitus immortalis animae circumligabant irriguo -oque corpori (*Plato Tim. 43[A] εἰς ἐπίῤῥυτον σῶμα καὶ ἀπόῤῥυτον* [influente atque effluente CIC. Tim. 47]. *cf.* CHALC. comm. 203 irriguum porro -umque corpus vocat ob ... egestionis et exsaturationis vices).

b *i. q. mollis, languidus, enervis* (*cf. infra l. 83*): OV. met. 15, 231 inanes illos, qui fuerant solidorum mole tororum Herculeis similes, -os (validos *vix necessario coni. Helm, Gött. G. A. 1915, 553*) pendere lacertos. LIV. 34, 47, 5 mollia et -a corpora Gallorum (SEN. dial. 6, 11, 1 putre ... -umque corpus. nat. 1 praef. 4 causarium ac -um. 1, 5, 12 -o et vago et nihil amplius quam brevem speciem recipiente [*opp.* duro ... ac stabili ac manenti]. 6, 2, 3 imbecilla corpuscula, -a. epist. 66, 23 *v. infra l. 60*. HIL. in Matth. 11, 5 per luxum -a et dissoluta ... corpora. IORD. Get. 13 *Silorum* corpora magna, sed -a). SEN. epist. 92, 10 inutilis caro et -a (PLIN. nat. 9, 95 *v. infra l. 47*). HIL. in Matth. 7, 4 (*de puero paralytico*) artubus -is et ad consistendi officium ingrediendique corruptis. PRVD. apoth. 763 (*de resurrectione Lazari*) quis potuit -is animam suffundere membris? ISID. ort. et obit. 115 *Christus* paralyticis -a membra in proprium reparavit statum. **c** *t. t. philos.*: *i. q. fluctuans, mutabilis*: CHALC. comm. 24 natura corporis -a est (RVFIN. Adamant. 5, 16 -ae et mutabilis naturae [*ῥευστῆς οὐσίας*] est corpus et ideo semper defluit et ciborum accessione mutatur). *huc spectant*: CHALC. comm. 210 de corporeis atque sensilibus, quod -a (fluvi- *v. l.*) sint et mutabilia. 236 -am ... materiam ... exundare subtiles corporum fusiones. 296 Pythagoras ... -am (fluvi- *v. l.*) et sine qualitate esse silvam censet. **d** *nota apud medicos de alvo fluente*: SER. SAMM. 557 potio ... -am ... morabitur alvum (*cf.* CAEL. AVR. chron. 3, 8, 106 *accedit* stercorum vel urinae abstinentia et per ventrem -ior exitus).

2 *de vestimentis, i. q. defluens, laxus*: SEN. Oed. 423 sinus lati -umque syrma. ARNOB. nat. 3, 14 p. 121, 27 -arum vestium superiectione perfusos *deos effingitis*. IVST. 41, 2, 4 vestis ..., posteaquam accessere opes ut Medis, perlucida ac -a. COMMENT. Lucan. 7, 514 'Arabes soluti' molles aut quoniam calidas regiones incolunt aut a -a veste, qua utuntur (PAVL. NOL. carm. 19, 576. 25, 127). *cf. etiam sub subst. p. 954, 15. huc addiderim*: DRAC. Romul. 6, 46 huc ades armatus -is (*i. fere pendulis*) post terga pharetris.

3 *de variis rebus corporeis: de sabulone* (*i. q. diffluens, mollis*): CET. FAV. 4 p. 289, 21 puteum ... cum fodere coeperis, si terra solida non fuerit aut harena lubrica aut sabulo -us ... fossionem resolvet, tabulas axium ... submittes. *de humo, via* (*fere i. q. umidus, lubricus*): SEN. nat. 3, 27, 5 vitis atque omne virgultum non tenetur solo, quod molle -umque est. epist. 52, 5 alterum *aedificium* fundamenta lassarunt in mollem et -am humum missa (*opp.* pervenitur ad solidum). APVL. met. 9, 9 viam ... stagnanti palude sam et alibi subluvie caenosa lubricam. *de carne, cibo, scilla* (*i. q. mollis*): PLIN. nat. 9, 95 (*de cancro*) unum hoc animalium, nisi vivum ferventi aqua incoquatur, -a carne (*cf. l. 15*) non habet callum. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 13 sorbilem cibum dare, omnino tenuem vel -um. chron. 4, 8, 127 squilla erit ... aceto concoquenda, ne -a fiat. *aliter* (*i. q. defluens*) *de sagina*: PAVL. NOL. carm. 20, 356 *sus* in ... fine viarum defecit -ae depressus mole saginae. *de igni* (*i. q. liquidus*): LACT. inst. 7, 21, 4 *ignis sempiternus* est purus ac liquidus et in aquae modum -us.

B *de rebus incorporeis: i. q. fluctuans, instabilis, incertus, dissolutus, languidus*: OV. met. 15, 362 nonne vides, quaecumque mora -ove (-que *codd.*) calore corpora tabuerint, in parva animalia verti? SEN. nat. 4[b], 13, 11 *febris* cor ipsum excoquit. luxuria invictum malum et ex molli -oque durum atque patiens. epist. 58, 24 de homine dixi, -a materia et caduca. 66, 23 pecunia et corpus (*cf. l. 12*) et honores imbecilla, -a, mortalia, possessionis incertae sunt. 114, 23 omnis ex languido -oque (*sc. animo*) conatus est (*cf.* PRVD. ham. 755 *uxor Loth* infirmum -umque animum per lubrica solvens consilia [AVG. bon. coniug. 20, 23 sine disciplinae forma indecenter -um ac dissolutum]. AVG. conf. 13, 14, 15 *deus* super interius nostrum tenebrosum et -um misericorditer supereffere batur. GREG. M. moral. 18, 67 *corda* per lapsum -a [ISID. in in gen. 1, 3 *sing.*]). LAVS Pis. 103 habitus, qualem nec dicere maestum nec -um ... possumus. PS. AMBR. serm. 2, 3 regnum caelorum, quod prius -um et remissum apud Iudaeos iacebat (*opp.* fixum et solidum). AMBROSIAST. in I Tim. 5, 11 (*de luxurioso homine*) -am (fluvidam *v. l.*) amat vitam (RVFIN. Orig. in exod. 4, 8 -am et lubricam iuventutis vitam. AVG. conf. 13, 20, 28 genus humanum ... procellose tumidum et instabiliter -um. mus. 4, 3, 4 -a, levicula, fragilia bona. LEO M. serm. 71, 6 vestigia gradientium a -is ad solida transferantur. SIDON. epist. 8, 16, 2 (*de genere dicendi*) utinam nil molle, nil -um ... reperiretur. BOETH. mus. 5, 2 p. 352, 19 species -ae atque imperfectae nec determinatae.

adde de morbis sim. (*i. q. fluens, liquidus, umidus; cf. supra l. 57*): LVCAN. 6, 89 corpora dum solvit tabes ..., traxit ... caelum -ae contagia pestis ... in nubem. SEDVL. carm. pasch. 4, 186 -us mox viscera morbus (*i. hydrops, lues*) deserit. ENNOD. carm. 2, 112, 1 p. 596 (*de caeco*) orbe pereffosso -um de lumine vulnus pestifer ostentans ora sepulta geris.

C *de animantibus*: **1** *i. q. fluctuans, languidus, incertus* (*cf. supra l. 6*): SEN. epist. 58, 27 imbecilli -ique inter vana constitimus (valla constituimus *codd., em. Gertz*). 71, 23 nos -i et enerves *sumus*. PETR. CHRYS. serm. 173 p. 653[A] ut quae (*Herodias*) -a tota, tota ierat resoluta, saeva et truculenta revolaret. LAVRENT. paen. p. 101[C] meretrix, adultera, fornicaria, -a, tu venis ad me. **2** *i. q. in fluctibus habitans*: DRAC. Romul. 2, 61 -ae ... puellae (*i. Nymphae*).

neutr. pro subst. **fluidum,** -ī. GLOSS. *v. p. 952, 48 sqq.* **1** *sensu strictiore, i. q. liquidum, umidum*: COLVM. 8, 16, 1 quid ... tam contrarium est, quam terrenum -o? CAEL. AVR. chron. 4, 1, 3 humectata atque -a densamus. *pendet gen.* (*cf. l. 14*): AVG. gen. ad litt. 3, 10 p. 73, 8 aer ... a confinio ... caeli usque ad aquarum -a et nuda terrarum pervenit. **2** *sensu latiore, i. q. languidum, remissum, imbecillum*: SEN. dial. 6, 11, 3 corpus ex infirmis -isque contextum. epist. 102, 25 detrahentur ossa nervique, firmamenta -orum et labentium. *pendet gen.*: RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 258, 18 pretiosa quaeque gemmarum et vestium -a ac delicata sectamini (*τῆς ἐσθῆτος τὴν μαλακήν τε καὶ περιῤῥέουσαν*). PETR. CHRYS. serm. 24 p. 267[A] totum carnis nostrae pendulum, -um, resolutum constringi mandat (*dominus*) ... zona virtutis.

syn.: laxus (SEN. Oed. 423). *iuxta posita notabiliora*: dissolutus (HIL. in Matth. 11, 5 AVG. bon. coniug. 20, 23), enervis (SEN. epist. 71, 23), imbecillus (SEN. epist. 58, 27 *cf.* 66, 23), inanis (OV. met. 15, 231), infirmus (SEN. dial. 6, 11, 3 PRVD. ham. 755), languidus (SEN. epist. 114, 23), mollis (LIV. 34, 47, 5 SEN. nat. 3, 27, 5. 4[b], 13, 11 SIDON. epist. 8, 16, 2), mutabilis (CHALC. comm. 210 RVFIN. Adamant. 5, 16), remissus (PS. AMBR. serm. 2, 3).

opp.: durus (SEN. nat. 1, 5, 12. 4[b], 13, 11), fixus (PS. AMBR. serm. 2, 3), solidus (OV. met. 15, 231 PS. AMBR. serm. 2, 3 LEO M. serm. 71, 6 p. 389), terrenus (COLVM. 8, 16, 1). *deriv.*: fluidare.

fluitātio, -ōnis *f. a* fluitare. *fluctuatio, vacillatio*: CARM. laud. dom. 25 defunctis iungantur bracchia membris ..., ne ... accidat informis -o dissociatis. AVG. gen. ad litt. imperf. 8 p. 479, 24 *prudentiae* vigore cohibetur eius (*i. naturae*) -o (fluctuatio *cod. Par., ed. pr., ed. Benedict.*) atque constringitur.

fluitio, -ōnis *f. a* fluere. *i. q. fluxus, flumen*: OP. imperf. in Matth. 1 p. 629 interpretatur ... Zorobabel -o postposita. *ibid.* -o postposita, ... quia defluitionem regni ad se decurrentem postposuit et elegit redemptionem populi sui.

fluito, -āvī, -āre [*a* fluere. *Th.*]. *de formis*: u *duplex legitur in codd., ex. gr.*: VERG. Aen. 5, 867 (*cod. Rom.*). 10, 305 (*Bern. 184*) SEN. Med. 631 (*Etrusc.*) dial. 6, 6, 3 (*cod. Ambros.*) epist. 51, 12 PLIN. nat. 15, 63 (*cod. Monei*). 16, 168. 204. 25, 98 (*Leid. Voss.*). 29, 52 (*Leid. Voss.*) TAC. hist. 2, 34. 3, 27 CYPR. GALL. iud. 303 (*Laud. I et II*) NOT. Tir. 73, 93. *formae breviores stirpis perfecti*: MANIL. 1, 746 -arunt. TAC. hist. 2, 93 -asse. *de* -ŭĭ- *bisyllabo constat ex metro his locis* SEN. Med. 631 PAVL. NOL. carm. 17, 178. 23, 342. 31, 520 SIDON. carm. 24, 74. *forma contracta* flūt- (*cf.* nuto) *metro non comprobatur nisi*: LVCR. 3, 189 (*l. 62*). 4, 77 (*p. 955, 61*). *nota etiam scriptionem cod. Sang.*: fluct-: SIL. 4, 486. 14, 543. *passive vel pro deponenti*: VARRO frg. Macr. sat. 3, 15, 8 *cod. Paris.* (*v. p. 977, 28*). *de notione*: GLOSS. -ans fluens. -antem diversa vacillantem. *de usu: verbum legitur apud* LVCIL. (288) VARRONEM CIC. CATVLL. LVCR. VERG. CVLICEM CIRIM HOR. TIB. PROP. OV. LIV. MANIL. SEN. rhet. *et* trag. CVRT. MELAM LVCAN. PETRON. LAVD. Pis. PLIN. nat. SIL. STAT. QVINT. TAC. PLIN. epist. FLOR. FRONT. GELL. TERT. [*corrupt. vel dub.*: TERT. pall. 2 *et* monog. 16 (fluit- *edd.*) *v. sub* fluctuo *p. 941, 25 et 942, 63*. SEN. Med. 631.]

i. q. fluere, fluctuare: **I** *sensu strictiore, de rebus liquidis (accedunt praepositiones; abl., quo indicatur, unde aliquid fluat, v. l. 70): de aqua* (*de alveo v. l. 63*): LVCR. 1, 718 -ans circum magnis anfractibus aequor Ionium (AVIEN. orb. terr. 152 Sicanum late -at mare. CYPR. GALL. exod. 761 -antis marmora ponti). 3, 189 movetur aqua et tantillo momine flutat. TIB. 2, 5, 59 -antibus undis Solis ... abluit amnis equos. LIV. 1, 4, 6 -antem alveum ... tenuis in sicco aqua destituisset. MELA 1, 73 rivis hinc atque illinc -antibus. AVG. gen. ad litt. imperf. 10 p. 483, 5 aqua congregatur, ut apparet arida, id est cohibetur, quod -at materiae. PS. AVG. quaest. test. 111, 5 p. 279, 11 *aquae* per venarum fistulas -antes (EVSTATH. Bas. hex. 3, 4 -ans aqua; *gr. ῥυτὸν ... τὸ ὕδωρ*). CYPR. GALL. iud. 303 caelestes -ent ... rores. 314 canum ritu -ante⟨s⟩ lambere lymphas. *de sanguine*: VICT. VIT. 3, 22 rivuli sanguinis toto iam corpore -rent (CORIPP. Ioh. 8, 656 sanguinis ex omni -antes arbore rivi). CORIPP. Ioh. 8, 487 -ans cruor. *huc spectat de auro*: OV. met. 11, 126 miscuerat ... *Midas* auctorem muneris undis: ... per rictus aurum -are videres.

II *sensu latiore et translate, de rebus non liquidis et de animantibus*: **A** *de rebus corporeis*: **1** *i. q. fluctibus agitari, natare* (*de navibus, lignis, corporibus aliisque rebus*; quid, omnia, nihil *v. p. 955, 20. 21. 43; accedit abl.*, in *c. abl.*, per, inter, contra): CIC. Arat. frg. 25 -antia quaerere aplustra (LVCR. 2, 555 per ... oras [*syn.* natare]. SIL. 10, 325 per undas. *cf.* VERG. Aen. 5, 867 ratem. 10, 305 transtra. MANIL. 5, 51 aequore rostra. SEN. Ag. 504 *prora* [*syn.* natare]. PETRON. 123 vers. 213 classes ... mari. AVSON. Mos. 246 retia [392, 5 p. 254 P.]. AMBR. Iac. 2, 3, 11 p. 38, 14 ne velut navis in fluctibus ... -ret [fluctuaret *v. l.*]. CYPR. GALL. gen. 299 flumine cumba [*syn.* fluere]. exod. 76 -ante faselo. *trop.*: CIC. Sest. 46 rei publicae navem

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...-antem in alto). LVCR. 4, 442 quae (*i. partes ratis navigantis*) demersa liquore⟨m⟩ obeunt, ... in summo -are liquore *videntur* (*cf.* PLIN. nat. 28, 134 [*de butyro faciendo*] quod est maxime coactum, in summo -at). CVLEX 357 praeda ... omnis in aequoreo -at iam naufraga fluctu. LIV. 1, 37, 2 *Sabinorum* -antia arma ad urbem cognita in Tiberi prius paene, quam nuntiari posset, insignem victoriam fecere. MANIL. 4, 787 insula Trinacriae -antem ad iura sororem subsequitur Creten (*cf.* PLIN. nat. 16, 168 in insulis -antibus. PLIN. epist. 8, 20, 6 *insulae* non numquam destitutae tranquillitate singulae -ant). SEN. epist. 51, 12 -antem toto lacu rosam. CVRT. 4, 9, 19 cumuli ... sarcinarum passim -antes. PLIN. nat. 2, 233 aes et plumbum (*syn.* invehi, innatare, *opp.* mergi, sidĕre). 7, 77 virorum cadavera supina -are, feminarum prona (SIL. 6, 12 summo ... ponto. LAMPR. Heliog. 17, 2. *cf.* SIL. 2, 310 Libyae ... procul -antia membra [*Poenorum*]. TAC. ann. 6, 19 corpora [CYPR. GALL. exod. 501 *syn.* natare]). PLIN. nat. 10, 151 *ovum* inane -at (*opp.* sidere. *cf.* 29, 52 *urinum* contra aquas -et). 13, 57 materies *fici* (*syn.* innatare, *opp.* mergi, sidere. *cf.* PLIN. epist. 8, 17, 4 armenta atque inter haec arborum truncos aut villarum trabes varie lateque -antia). 15, 63 mala in patinis fictilibus -antia. 16, 203 neutra *cedrus* in aquis -at. 31, 22 in ... lacu ... omnia -ant, nihil mergitur (*cf.* AVSON. 347, 13 p. 165 P. quid -at pelago? *syn.* natare). 37, 37 electrum -ans. SIL. 4, 486 -bat (fluctabat *vel* fluctuabat *cod. Sang.*) in amne ... pons. 14, 543 scuta virum ... tutelaeque deum -ant (fluctant *codd.*). FLOR. epit. 2, 2, 32 cum ... praedae omnibus promunturiis ... -rent. 4, 11, 7 naufragium ... toto mari -bat (ferebat *v. l.*).

translate, de variis rebus corporeis: i. q. huc atque illuc agitari, moveri: VARRO Men. 12 pueri in aedibus saepius pedibus offensant, dum recentes musteos (*sc. petasones*) in carnario -are (-antes *Laurenberg*) suspiciunt. LVCR. 2, 1011 corpora prima quod in summis -are videmus rebus et interdum nasci subitoque perire. MANIL. 1, 746 (*de Phaethonte*) vaga dispersi -arunt lumina currus (*i. solis*). NEMES. cyn. 113 *cani* nimis molles -ant in cursibus aures. AVIEN. Arat. 1089 cancer premit ortus et anguem, agmine qua vasto -at (*Grotius*, pluit ad *trad.*) caput. CLAVD. 28, 567 quid ... draconum ora velint? ventis -ent (-ant *v. l.*) an vera minentur? carm. min. 25, 11 -ant (fluctans *cod. Parm.*) arcus *Amorum* (*cf.* ENNOD. carm. 1, 4, 53 p. 514 sic alloquitur matrem -antibus armis). SIDON. carm. 2, 334 in viridi -bat silva capillo. DRAC. laud. dei 1, 172 *vitis* verberat ... palmes ramos -ante flagello. *adde trop. de mutabilitate, inconstantia rerum*: CIRIS 492 hic velut in niveo, tenera est cum primitus, ovo effigies animantis et internodia membris imperfecta novo -ant concreta calore (*sequitur* corpus ... artus undique mutabant atque undique mutabantur). SEN. suas. 1, 9 nihil esse stabile, omnia -are et incertis motibus modo attolli modo deprimi *eqs.* *i. q. variare*: LVCR. 4, 80 *vela* omnem scenai speciem, patrum coetumque (*sic vel* ornatumque *Munroe*, matrumque *codd.*) decorum (deorum *codd.*) inficiunt coguntque suo -are colore. *i. q. agitari, vacillare, nutare*: TAC. hist. 3, 57 disiectam -antemque testudinem. *adde* PANEG. 6 (7), 12, 7 gubernacula -antia (*rei publicae*). *nota: i. q. manare, stillare, liquorem emittere*: TERT. adv. Marc. 2, 2 p. 334, 10 caecus ⟨aliqui⟩ vel -antibus oculis. *huc spectat* MISC. Tir. p. 50, 22 *potum quendam* bibat ieiunus usque anus -at (*cf. tamen C. Moore, Archiv 10 [1898] 255 qui* fluat *legendum esse putat*). *i. q. effluere*: CYPR. GALL. iud. 234 *vir* -ante cerebro exspirat ... vitam.

2 *i. q. laxe defluere, undare (de vestibus, velis, loris sim.; de capillis v. l. 70)*: CATVLL. 64, 68 -antis amictus (*cf.* TAC. Germ. 17 locupletissimi veste distinguuntur, non -ante, ... sed stricta et singulos artus exprimente. FRONTO p. 66, 10 N. manuleorum intervallis, quae ... laxata videmus atque -antia. DRAC. Romul. 2, 84 pedes -ans vestis laxatur ad imos). LVCR. 4, 77 vela ... intenta theatris per malos trabesque trementia flutant (fluctus *B, om. A*). PROP. 3, 18, 13 tam pleno -antia vela theatro (OV. met. 11, 470 vela ... summo -antia [volitancia *c. Cantabr.*] malo. SEN. dial. 6, 6, 3 PLIN. paneg. 81, 4). OV. ars 2, 433 aspice ut in curru modo det -antia rector lora (*cf.* SIL. 8, 283 frena incerto -ant discordia curru. SIDON. epist. 1, 2, 5 *arcus* nervo lorove -antibus). LVCAN. 4, 451 suspendit vincula (*i. funes*) ponto et laxas (laxe *pars codd.*, laxa *Par. 7502*) -are sinit religatque catenas ('*vincula laxe -bant, non catenae' interpretatur Francken*). TAC. hist. 2, 34 ancorarum funes non extenti -bant. PAVL. NOL. carm. 23, 154 laxior hinc humili -bat linea tractu. *de capillis*: LVCIL. 288 ⟨i⟩actari caput atque comas, -are (fruitare *codd.*) capronas altas, frontibus immissas. MANIL. 1, 835 longi -ent de vertice crines. CARM. poet. min. V 77, 55 per ... humeros -ante capillo. *huc addas*: SIDON. carm. 24, 74 Porus posuit crepante gaza fulvo ex palmite vineam metalli gemmarum -antibus racemis.

B *de rebus incorporeis:* **1** *de oratione sim.*: LAVS Pis. 164 si carmina forte nectere ludenti iuvit -antia versu (*i. q. fluere, currere*). QVINT. inst. 7 pr. 3 oratio carens hac virtute tumultuetur necesse est et sine rectore -et (*i. q. huc atque illuc agitari, vagari*). **2** *de aliis rebus incorporeis:* **a** *i. q. instabilem esse, incertum esse, vacillare*: VARRO Men. 123 (*anapaesti*) Infamia stans nixa in volgi pectore flutanti (fluctuanti *trad.*). STAT. Theb. 7, 808 talis erat ... belli -antis imago. TAC hist. 2, 93 creditur Caecinae fides -asse (CLAVD. 15, 247). AMBR. hex. 2, 2, 5 p. 45, 1 -at ... illis impossibilitas ratio. 3, 1, 4 p. 61, 5 -ant singulorum incessus (*cf.* CLAVD. 3, 73 per aestum lassa recedentis -ant vestigia [*i. ultima indicia, reliquiae*] venti). bon. mort. 3, 12 p. 714, 1 vita ... levior fabulis et -ans et natans (nutans *v. l.*) verbis (*cf.* AVG. gen. ad litt. 1, 5 p. 10, 1 spiritalem vitam ... ante formam conversionis quasi -antem. 1, 9 p. 13, 28 intellectualis vita, quae ... -ret informiter). 9, 40 p. 737, 11 *ne anima* tamquam ebria perturbationibus eius (*i. corporis*) vacillet et -et (fluctuet *v. l.*). in psalm. 43, 3 inexaminata ... -at disciplina, sed examinata non -at. PRVD. apoth. 541 exiliis vagus huc illuc -antibus errat Iudaeus. AVG. bon. coniug. 5, 5 ut ... concupiscentia ... non deformis et dissoluta -ret. **b** *i. q. agitari, aestuare*: TERT. resurr. 61 p. 122, 18 forata sunt inferna in viro et in femina, nimirum qua libidines -ent. *incertum, huc an ad a pertineat*: TERT. anim. 48 p. 379, 8 si ... neque ... statio sensuum -et aut *eqs.* (*v. Hoppe, Synt. u. Stil d. Tert. p. 187*).

C *de animantibus:* **1** *i. q. fluctibus agitari, natare:* **a** *de bestiis*: CIC. nat. deor. 2, 100 (*agitur de mari*) quot genera quamque disparia partim submersarum partim -antium et innantium beluarum partim ad saxa [sa] nativis testis inhaerentium. PLIN. nat. 2, 203 magna circa eam (*insulam*) multitudine piscium -ante (9, 75 *anguillae* exanimes piscium solae non -ant. 25, 98 [fluvitant *cod. Leid. Voss.*]. AVSON. Mos. 84 -antes amne catervas). 5, 72 *lacus Asphaltites* nullum corpus animalium recipit, tauri camelique -ant (*opp.* mergi. *inde* SOL. 35, 2. *cf.* PLIN. nat. 9, 35 *testudines* non queant mergi invitaeque -ant). 9, 35 *testudines* per tranquilla (*sc. pelagi*) -antes. 9, 95 cetera (*animalia maris*) in undis natant, locustae reptantium modo -ant. **b** *de hominibus*: SIL. 6, 686 circum fragmenta ... classis et effusos -are in gurgite Poenos. TAC. hist. 5, 18 -antem (*in palude*) labantemque militem. GELL. 16, 19, 16 *delphinum* -anti ... sese homini (*sc. Arioni*) subdidisse. AVIEN. Arat. 869 nautis ... -antibus alto (AVSON. Mos. 197 super aequora lembo). AVSON. Mos. 282 inter captivas -vit praedo catervas. AMM. 16, 12, 57 licebat videre -antes alios ut stipites (*syn.* nare). PAVL. NOL. carm. 24, 342 -are rursus eligit (*syn.* navigare). **2** *i. q. agitari, instabilem esse, incertum esse, vacillare, nutare* (AMBR. Iac. 2, 3, 11 p. 38, 14 *v. p. 954, 82*): LVCR. 3, 1052 animi (*Lambinus*, animo *codd.*) incerto -ans errore vagaris. HOR. epist. 1, 18, 110 neu -em dubiae spe pendulus horae. AMBR. in psalm. 43, 3 severa ... *est* disciplina, ne -emus et vagemur errantes. PS. AMBR. apol. Dav. I 15, 72 p. 347, 23 is qui ... confirmatur spiritu, ... nescit -are, nescit errare nec studio nutat incertus, sed firmatus solido stabilitur vestigio. PAVL. NOL. carm. 17, 178 *salutis portus* petimus per aequor, dum vagae mentis -amus (fluctu- *v. l.*) aestu, ... tamquam ... carina corpore vecti. epist. 16, 8 in fragilitate corporea ... tamquam in navigii fatiscentis infida compage -amus. AVG. in Iob 38 p. 602, 15 quisquis eos (*libros divinos*) sine illo (*deo*) interpretari voluerit, -et atque erret necesse est. PAVL. PELL. 154 quas (*illecebras*) inter -ans (fluctans *B*) interque et vota parentum. *nota i. q. vagari, ruere*: PETRON. 124 vers. 281 *Discordia* petit ... iuga ... Appennini, unde omnes terras atque omnia litora posset aspicere ac toto -antes orbe catervas. *i. q. fluctuare (de turba bacchantium)*: PRVD. c. Symm. 1, 140 (*de Theseo et Ariadne*) hanc iubet assumptam fervens post vina neaeram secum in deliciis -antis stare triumphi (*vix i. q. super mare vehentis*). **3** *i. q. fluere, agitari, abundare, largiter instructum esse aliqua re*: RVFIN. hist. 8, 14, 11 *Maximinus* deliciis, luxu atque omni dissolutionum genere -ans (Orig. in exod. 2, 1 PAVL. NOL. carm. 31, 520. *cf.* RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 5, 5 abundare divitiis ..., fecunda ... prole gaudere, deliciis -are). BOETH. cons. 1, 4, 154 sceleratorum officinas gaudio laetitiaque -antes. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 7 te effrenatius evagantem, et velut undosi aequoris gurgite, naturali quadam licentia -antem. *huc addiderim*: RVFIN. Orig. in gen. 4, 4 carni in luxuria et voluptatibus -anti. **4** *i. q. manare aliquo liquore*: PS. QVINT. decl. 8, 17 si -at nimis aeger humoribus. TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 486, 5 femina, quae sanguine -bat.

syn.: abundare (RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 5, 5), errare (*v. l. 39. 45*), fluere (CYPR. GALL. gen. 299), innatare (PLIN. nat. 2, 233. 13, 57), invehi (PLIN. nat. 2, 233), laxari (FRONTO p. 66, 10 N.), natare (LVCR. 2, 555 SEN. Ag. 504 AVSON. 347, 13 p. 165 P. AMM. 16, 12, 57 AMBR. bon. mort. 3, 12 p. 714, 1 CYPR. GALL. exod. 501), navigare (PAVL. NOL. carm. 24, 342), vacillare (AMBR. bon. mort. 9, 40 p. 737, 11).

opp.: mergi (PLIN. nat. 2, 233. 5, 72. 9, 95. 13, 57. 31, 22), sidere (PLIN. nat. 2, 233. 10, 151), stabiliri (PS. AMBR. apol. Dav. I 15, 72 p. 347, 23), stringi (TAC. Germ. 17).

part. praes. pro adi. **fluitāns**, -antis. GLOSS. *v. p. 954, 50.* *i. q. agitatus, motus, inquietus*: CIC. Tim. 9 non tranquillum et quietum, sed immoderate agitatum et -s (*κινούμενον πλημμελῶς καὶ ἀτάκτως*). HIER. epist. 98, 19, 2 continentiam luxum voluptatis et -ia (fluentia *v. l.*) carnis incentiva siccantem. *i. q. mutabilis, instabilis, incertus, inconstans*: HOR. sat. 2, 3, 269 in amore haec sunt mala, bellum, pax rursum; haec si quis tempestatis prope ritu mobilia et caeca -ia sorte laboret reddere certa sibi, nihilo plus explicet *eqs.* STAT. Theb. 5, 378 invalidis -ia tela lacertis ... spargimus. SCHOL. Hor. epist. 1, 8, 12 'Romae Tibur amem ventosus', -s (fluctitans *cod. Hal.*). PAVL. NOL. carm. 21, 118 tota res vitae ... -s et anceps lubrico pendet statu. *i. q. aequoreus*: MANIL.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,196 (*de Piscibus*) utraque sors umoris habet -ia signa. *i. q. fluctibus agitatus* (*trop.*): PANEG. 12 (2), 7, 4 *Sullas, Catones, Scipiones* diu ... vitiorum turba iactavit et naufragos atque -es ab illis, quibus mersabantur, erroribus aegre aetas recepit.

nom. plur. masc. pro subst. **fluitantēs,** -ium. *i. q. navigantes*: PLIN. epist. 8, 8, 4 iucundum utrumque per iocum ludumque -bus ... laborem otio, otium labore variare.

nom. plur. neutr. pro subst. **fluitantia,** -ium. *i. q. res agitatae, instabiles, mobiles*: AVIEN. Arat. 23 ipse parens rerum -ia fixit.

syn.: agitatus (CIC. Tim. 9), mobilis (HOR. sat. 2, 3, 269). *opp.*: certus (HOR. sat. 2, 3, 269), quietus tranquillus (CIC. Tim. 9).

flūmen, -inis *n.* [*a* fluere. *Th.*]. *de etym.*: VARRO ling. 5, 27 fluvius, quod fluit, item -n (*v. praeterea l. 16. p. 965, 18. cf.* GRAMM. suppl. 277, 1 ISID. orig. 1, 28, 1). *de prosodia*: PRISC. gramm. II 126, 7 *nomina habent* 'u' productam, si in 'uo' desinit verbum: ... fluo, flūmen (GRAMM. suppl. 113, 20). flú- *invenitur* CORP. XII 1357. 2343, 4. *de formis*: fluminia GROM. *v. s.* flumineus. *in codd. interdum confunditur cum* fulmen *velut* CIC. rep. 1, 7 PVBLIL. R 14 LVCR. 5, 675. 6, 257 VITR. 4, 3, 6 LVCAN. 4, 77. 5, 770. 8, 864. 10, 206 SIL. 8, 644. *de genere: gen. neutrum testantur*: PRISC. gramm. II 21, 6 DVB. NOM. gramm. V 579, 3. *generis masculini legitur vulgariter*: CYPR. GALL. Ios. 189 GROM. p. 365, 7 IVL. HON. cosmogr. B 10 COSMOGR. 1, 7. 10? CHRON. Alex. chron. I p. 112, 201. *de notione et sensu* (*v. etiam infra l. 84*): SEN. nat. 3, 12, 1 -n ... facit copia cursusque aquae perennis. 3, 12, 3 -n est fluens aqua. SVET. frg. 157 p. 244 -n omnis humor, qui vel modice fluit. *distinguitur ab* amni (*v. etiam p. 967, 71sqq.*), fluvio, torrente: DIFF. ed. Beck p. 35, 66 *et* DIFF. gramm. suppl. 277, 1 GLOSS. V 201, 26 *v. vol. I p. 1942, 29—38. illis adde*: ISID. orig. 13, 21, 1 proprie ... -n ipsa aqua, fluvius cursus aquae *est.* diff. 1, 244 fluvius, perennis aquarum decursus generaliter, a fluendo dictus. et proprie -n quasi aqua, fluvius, cuius aqua. DIFF. gramm. VII 519, 13 -n idem fluit et manet, fluvius temporibus siccatur. *v. etiam p. 962, 7 sqq. 965, 37 sqq., adi.* torrens *v. l. 37 sq. p. 960, 3 sqq. definitio invenitur apud* VLP. dig. 43, 12, 1, 1 -n a rivo magnitudine discernendum est aut existimatione circumcolentium (*cf. p. 961, 79*). 43, 12, 1, 2 item -um quaedam sunt perennia, quaedam torrentia. perenne est, quod semper fluat, ἀέναος, torrens ὁ χειμάρρους: si tamen ... aestate exaruerit, quod alioquin perenne fluebat, non ideo minus perenne est. 43, 12, 1, 3 -um quaedam publica sunt, quaedam non. publicum -n esse Cassius definit, quod perenne sit. GLOSS. -n ποταμός. PAPYR. Britann. 481, 35 φλουμε⟨ν⟩ π⟨οταμός⟩. TAB. devot. Audollent 270, 24 ετ μιτταμ ουθ α φλουμινε φερατουρ. *de usu: vox inde ab* ENNIO (*quater*, amnis *bis*, fluvius *bis*) *per totam latinitatem viget. singulis locis legitur apud* CATONEM (amnis *bis*, fluvius *quater*), ACC. (amnis *bis*, fluviae *semel*), RHET. Her. (*ex coni. v. p. 958, 17. et* amnis *et* fluvius *deest*), SEN. rhet. (amnis *quater*, fluvius *deest*), GERM. (48, *praeterea ex coni.* frg. 3, 15. amnis *quater*, fluvius *deest*), PERS. (*et* amnis *et* fluvius *deest*). *vocabulum omnino deest* PLAVTO (*et* amnis *et* fluvius 5^{ies}), TER. SENT. Minuc. (*ut* amnis, fluvius *vero* 15^{ies}), GELL. (*et* amnis *et* fluvius *semel*). *quotiens apud singulos scriptores* amnis *et* -n *et* fluvius *inveniantur, demonstratur sub* amnis *vol. I p. 1943, 5—22, ubi addas:*

	amnis	flumen	fluvius		amnis	flumen	fluvius
CATVLL.	2	4	—	PAVL. FEST.	13	17	5
LVCR.	14	30	13	VAL. MAX.	5	13	—
VARRO	8	23	7	SEN. phil.	61	126	3
HOR.	12	21	5	COLVM.	4	16	3
TIB.	4	3	—	LVCAN.	35	20	17
PROP.	4	24	—	VAL. FL.	33	18	12
AETNA	5	7	1	SCRIPT. hist. Aug.	—	6	3
GRATT.	4	3	—	FIRM.	1	10	28
MANIL.	9	7	—				

apud GEOGR. min. 'amnis' *uno loco* (VIB. SEQ. geogr. p. 145, 10) *legitur, saepe* -n, *saepius* fluvius:

	amnis	flumen	fluvius
VIB. SEQ.	1	5	3
DIMENS. prov.	—	19	1
DIVISIO orb.	—	2	—
NOM. prov.	—	—	1
IVL. HON. A	—	15 (*semel addito nomine proprio*)	22 (*21^{ies} addito nomine proprio*)
„ „ B	—	10 (*semel addito nomine proprio*)	31 (*25^{ies} addito nomine proprio*)
EXPOS. mundi	—	1	5
„ interp.	—	2	4
LIB. gener.	—	8	1
CHRON. Alex.	—	1	12
COSMOGR. I	—	21	66
„ II	—	17	9

nusquam amnis *aut* fluvius, *sed omnibus locis* -n *habent non solum* CAES. *et* NEP., *sed etiam* HIRT. Gall. (10^{ies}) BELL. Alex. (22^{ies}) BELL. Hisp. (13^{ies}). *certa pluralis poetici exempla rara sunt, quod* '-a' *etiam de 'fluctibus' vel 'aquis' intellegi potest; sed cf. sub A 3 infra l. 39 sqq., sub A 4 infra l. 65 sqq., sub A 5 l. 70 sqq., praeterea v.*: VERG. ecl. 1, 51. 5, 21. 25. 9, 40. 10, 18 georg. 3, 18. 4, 360 Aen. 6, 369. 388 Ov. met. 1, 577. 5, 316. 13, 897 Pont. 3, 4, 92 LVCAN. 4, 89. 7, 790 VAL. FL. 5, 186 STAT. silv. 1, 3, 68. 2, 6, 63 Theb. 6, 244. 9, 263. 311. 379. 521. 12, 415 CLAVD. 5, 185. 7, 101. 28, 514 CARM. epigr. 899 (*a. 565*). [*ital.* fiume, *francog. vet., prov.* flum. *M.-L.*]

[*corrupta vel dubia*: VERG. Aen. 7, 699 CIRIS 326 GRATT. 316 AVIEN. orb. terr. 1581.]

I *proprie, de aquis*:

A *i. q. fluvius, amnis*: **1** *absolute*: ENN. ann. 173 per ... urbem leni fluit agmine (*cf.* MACR. sat. 6, 4, 4 ductu) -n. LVCIL. 315 *v. p. 959, 21* ACC. trag. 462 *v. p. 959, 23.* RHET. Her. 1, 14, 24 non venit, quod ⟨flumi⟩na s⟨e⟩ interclusissent. CIC. Arat. frg. 8, 1 veluti rapido cum gurgite -n, ... Draco serpit. S. Rosc. 70 in -n deici (*cf.* 71). Att. 13, 16, 1 nos cum -a et solitudinem sequeremur. LVCR. 3, 623 neque flamma creari -bus solita est, neque in igni gignier algor (*cf.* Ov. met. 2, 380 contraria -a flammis). 5, 256 ripas radentia -a rodunt. *passim.*

2 *cum nomine -is: de collocatione vocis* '-is': -n *modo praecedit nomen proprium, modo sequitur*: SISENNA hist. frg. 3 iuxtim Numicium -n. CIC. Phil. 2, 26. 6, 5. 7, 28 nat. deor. 3, 57. PLANC. Cic. epist. 10, 15, 3 in Isara, -e maximo. 10, 21, 2 LEPID. Cic. epist. 10, 34, 1. *inde a* CAES. *passim. de genere nominis -is*: PRISC. gramm. II 170, 5 'Histrum' pro 'Hister', et 'Rhenum', 'Tanagrum', 'Metaurum', 'Iberum', 'Vulturnum', 'Oceanum' (hoc tamen, quotiens 'flumen' sequebatur, solebant facere).

3 *cum gen. appositivo* (*nusquam apud* CAES.): -n *singulariter*: LVCIL. 126 Silari ad -n. VERG. Aen. 7, 714 Himellae. HOR. carm. 2, 6, 11 Galaesi. PROP. 2, 10, 26 Permessi. Ov. fast. 6, 565 Toleni. LIV. 8, 13, 5 Asturae. 43, 4, 6 Loracinae. SIL. 17, 311 -e saevo insignis Trebiae. SVET. Cal. 43 Clitumni. AVIEN. ora 426 Malachae. orb. terr. 1175 Arethusae. VVLG. Marc. 1, 5 in Iordanis -e. CLAVD. rapt. Pros. 2, 348 pestiferi pacatum -n Averni. REG. urb. reg. I p. 3, 7 Almonis (CVRIOS. urb. reg. I p. 2, 7). *adde*: FLOR. epit. 2, 17, 12 formidatum ... militibus -n Oblivionis. -n *pluraliter*: CATVLL. 64, 89 Eurotae progignunt -a myrtos. LVCR. 6, 1114 -a Nili (PROP. 2, 28, 18. 3, 11, 51. STAT. Theb. 1, 265 lugentia. MART. epigr. 50, 3, 5 qui prima bibit ... -a Nili [*i. aquam fontis Nili*] et quem ... Tethyos unda ferit. AVIEN. orb. terr. 335 evolvunt ... sese pinguia Nili -a et ... praelabitur aequoris unda [366]. *v. etiam p. 959, 12. 964, 59*). VERG. ecl. 6, 64 Permessi. georg. 4, 278 Mellae. Aen. 11, 659 Thermodontis. 12, 331 Hebri. 12, 518 Lernae (VAL. FL. 2, 497). catal. 9, 52 rapidi -a adire Tagi. HOR. epod. 13, 14 parvi Scamandri -a. VALG. carm. frg. 2, 8 Crisaeae ... Castaliae. 3, 2 Alpini -a magna Padi. PROP. 1, 20, 7 Silae. VAL. FL. 3, 511 -a (*sic Burmannus ex 2, 496*, belua *trad.*, proelia *Aldus*, semina *Kramer*) Lernae. 4, 698 -a Rhebae (Phoebi *v. l.*). SIL. 16, 196 vicina ad -a Baetis (*cf.* 16, 195 unda). STAT. silv. 5, 1, 161 -a Lethes incorrupta (MART. 10, 2, 7 pigra). 5, 2, 134 Rheni fracta natabis -a, *puer.* AVIEN. orb. terr. 755 Absynt⟨h⟩i ... -a Thracis. 856 Thermodontis. 894 Gangis (1364). 917 Araxis. AVSON. Mos. 109 laeta Mosellae -a. *huc addiderim*: STAT. silv. 1, 5, 22 fonte doloso Salmacis et viduae Cebrenidos arida luctu -a et Herculei praedatrix cedat alumni.

4 *cum gen. terrae vel gentis*: LIV. 21, 31, 10 omnium Galliae -um. 24, 44, 8 in -e Tarracinae. *ibid.* Amiterni. CVRT. 7, 3, 21 Asiae. 9, 2, 2 Indiae. PLIN. nat. 1 ind. 3 montes, -a, ... populi, qui sunt ... Baeticae *eqs.* (*cf.* 1 ind. 4. 5. 6). 2, 226 in Surio Colchidis -e (*gen. terrae v. etiam* PLIN. nat. 4, 4. 30. 6, 98. 9, 71. 31, 3. 32, 10. 37, 114 VVLG. Is. 7, 18. 18, 1 *et saepius*). 2, 226 in Ciconum -e (*cf.* 4, 4 Molossorum. VVLG. Ezech. 32, 14 aquas eorum et -a eorum [*i. Aegyptiorum; cf.* psalm. 77, 44]. LIB. gener. chron. I p. 102, 141 Aethiopum). *huc addiderim*: VERG. Aen. 9, 104 Stygii per -a fratris (10, 113). SIL. 1 7, 591 -a Lagi (*i. Nilus*). STAT. Theb. 7, 782 atra ... Ditis -a. APVL. met. 6, 18 ad -n mortuum (*i. mortuorum; syn.* fluentum, fluvius). ANNIAN. carm. frg. 2 Eoae (*sc. partis*) a -e venit (*colonus*) Oronti.

5 *cum adiectivo proprio: adi. a nomine -is ductum est*: BELL. Alex. 57, 6 ad -n Singiliense. VERG. georg. 3, 180 Alphea ... -a. Aen. 6, 714 Lethaei -is ([*cf.* 6, 749 Lethaeum ... fluvium]. STAT. silv. 3, 3, 22 *plur.* FIRM. math. 1, 2, 10 Lethaei -is oblivione purgatas *animas*). 9, 585 Symaethia circum -a. 10, 832 Tiberini ... -is (11, 449 HOR. epist. 1, 11, 4 LVCAN. 2, 216 *plur.* FLOR. epit. 4, 8, 2 LACT. inst. 2, 7, 12 AVG. civ. 3, 31 p. 144, 14 D.). HOR. carm. 4, 4, 38 testis *est* Metaurum -n (*cf. l. 28*). TIB. 2, 5, 69 Aniena ... -a. CIRIS 113 Caeratea. Ov. fast. 4, 457 Amenana. met. 15, 54 Aesarei ... -is. SEN. Ag. 843 Strymonii. PLIN. nat. 3, 21 -n Rubricatum. VAL. FL. 3, 421 *Mopsus* petit ... Aesepia ... -a et aequoreas ... decurrit ad undas. SIL. 9, 432 Ticina. APVL. met. 4, 33 -a quem (*Iovem*) horrescunt et Stygiae tenebrae. AVIEN. orb. terr. 448 Borysthenii ... -is (721). CLAVD. 28, 635 -a ... Maeandria. *adi. a nomine regionis ductum est*: VERG. Aen. 7, 663 Tyrrheno ... -e (SIL. 13, 66). HOR. carm. 2, 9, 21 rigidum Niphaten Medumque -n (*ubi* Medum *etiam subst. esse*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

potest, cf. p. 958, 28). Ov. fast. 4, 294 Tusci -is (met. 14, 615). Ib. 552 Phrygium. Fest. p. 273 Pomp⟨t⟩ina -a. Mela 2, 72 Cecina, Pisae, Etrusca et loca et -a (nomina *A*). Plin. nat. 27, 69 Alpinis . . . -bus. Stat. Theb. 1, 575 Nemeaei . . . -is. 7, 425 Boeota . . . -a (*huc spectat* 7, 564 Dircaea). Vlp. dig. 19, 2, 13, 1 -n Minturnense navis . . . subire non posset. Avson. 343, 10 p. 161 P. -bus . . . Italis. Amm. 17, 11, 3 prope Eurymedonta Pamphylium -n. Clavd. 8, 526 -a . . . Rhodopeia. 21, 133 Thracia. *adde* Ov. met. 7, 324 *Phoebi* equis in Hibero -e (*i. oceano occidentali; de mari cf. p. 965, 9. 81*) mersis.

nota de fluvii bracchiis (*cf. p. 961, 56 et 964, 71*): Ov. met 5, 188 *Nileus* clipeo . . . -a septem (*sc. Nili*) argento partim, partim caelaverat auro (*cf.* 15, 753 septemflua -a Nili). Sen. nat. 4, 2, 8 *Nilus* in plura scinditur -a (*cf.* Avien. ora 208 memorato ab amni [*Ana*] gemina sese -a scindunt). Plin. nat. 4, 79 *Hister* in Pontum vastis sex -bus evolvitur. Prob. Verg. ecl. 6, 82 Eurotas āmnis, ut ait Callimachus, in -a serpit per Laconum fines. Ivl. Hon. cosmogr A 7 Oxos fluvius in quinque -bus bracchia facit. 46 *Nilus* per octo -um magna bracchia procurrens (*cf. vol. II p. 2160, 51 sqq*).

accedunt ***adiectiva*** (*adi. locorum sub A 3. 5 et sub B et C notatorum hic neglexi; idem valet in partem, de 'accedentibus substantivis' et in 'iuncturas verbales'*): Lvcil. 315 verum -n uti *ruit equus celer* (*v. Marx comm.; cf.* Sen. nat. 5, 12, 3 -um iustorum ac perennium [*cf. p. 957, 36 sqq. et 962, 11*]). Acc. trag. 462 abstruso in -e (Lvcan. 4, 293 occultos latices abstrusaque -a. *cf.* Lvcr. 6, 540 multa . . . sub tergo terrai -a tecta volvere . . . fluctus. Aetna 126 occulta [Ov. met. 15, 272 *e coniectura incerta*]. 132 condita [*ibid.* incondita]). Cic. har. resp. 59 in -e publico (*passim in* Dig. [*v. p. 957, 39*]. *cf.* Vlp. dig. 43, 12, 1, 4 -n privatum *et saepius in* Dig.). Cic. leg. 2, 6 nec . . . ullum hoc (*i. Liri*) frigidius -n attigi (Verg. ecl. 5, 25 frigida. Hor. epod. 13, 14 *sing. cf.* Cic. Tusc. 5, 74 gelidis [Sil. 15, 704 *sing., al.*]. Verg. Aen. 8, 610 egelido). Cic. nat. deor. 2, 130 omnium -um maximus (div. 1, 58 magni [Caes. Gall. 7, 59, 5 Hor. sat. 1, 1, 55 Valg. carm. frg. 3, 2 Ov. am. 2, 19, 32 epist. 5, 10 Sen. nat. 3, 16, 1, *ubi opponitur* augusta. *saepissime*]. Planc. Cic. epist. 10, 15, 3. *cf.* Ov. rem. 445 grandia [Mela 3, 71 rara et non grandia. Ivst. 42, 3, 9 *sing. adde*: Mela 3, 51 praegrandia]. Sen. nat. 3, 11, 6 vastissima. 3, 27, 8 vasta [Mela 3, 1 *al.*]. 5, 15, 1 ingentia [Plin. paneg. 30, 2 Arnob. nat. 1, 3 p. 6, 20 *al.*]. Stat. Ach. 1, 87 crassa. Plin. epist. 5, 6, 12 immensi [paneg. 16, 5 Amm. 17, 13, 15]. 8, 8, 3 amplissimum [*cf. p. 961, 79.* Avien. ora 397 amplum]. Agenn. grom. p. 43, 12 Th. non mediocria [largum *v. infra l. 63*, magnitudo *v. p. 960, 76*]. *adde*: Aetna 315 parva [Mela 1, 28. 2, 84 *al.*]. Prop. 3, 9, 36 exiguo [Agenn. grom. p. 44, 7 Th. *al.*]. Sen. nat. 4, 2, 19 minora. *al.*). Cic. nat. deor. 3, 52 propinquorum -um nomina (Varro rust. 1, 16, 6 Liv. 23, 28, 10 *sing.* Pavl. Fest. p. 25 *al. cf.* Sall. Iug. 75, 2 proxumum [Cvrt. 9, 8, 5 Mela 1, 114 *al.*]. Val. Max. 1, 5 ext. 2 vicinum [Colvm. 8, 16, 3 *al.*]. Tac. ann. 13, 57 conterminum). Planc. Cic. epist. 10, 23, 2 -n oppositum (*cf.* Verg. georg. 3, 254 *equum amore captum* non . . . obiecta retardant -a [Liv. 1, 27, 10 *sing.*]). Q. Cic. carm. frg. 1, 1 -a (flamina *Wakefieldus*) verna cient obscuro lumine Pisces. (*inde* Avson. 383, 1 p. 107 P. Flor. epit. 4, 2, 26 *sing. cf.* Hor. sat. 1, 7, 27 hibernum). Lvcr. 1, 291 validum . . . -n (Svlp. Sev. chron. 1, 22, 3 *superl. cf.* Caes. civ. 1, 50, 3 rapidissimo -e [Hor. sat. 2, 3, 242 rapidum. *v. p. 961, 69.* Tib. 1, 2, 44 Ov. met. 2, 637 *al.*]. Varro ling. 5, 100 vehementissimum -n dicitur Tigris. Verg. georg. 3, 529 exercita cursu. Prop. 3 [2], 1 concita [Ov. met. 7, 154]. Ov. met. 1, 39 declivia. 13, 889 fit . . . color primo turbati [*cf. p. 964, 27*] -is imbre. Germ. 48 abrupti -is instar [Clavd. carm. min. 26, 40]. Sen. Herc. O. 506 tumidi [Amm. 25, 7, 3]. Oed. 106 turbida [Plin. nat. 9, 74]. nat. 3, 10, 2 concitata. Mela 2, 84 persaeva [Sil. 17, 312 saevo]. Lvcan. 7, 790 cernit propulsa cruore -a *Caesar*. Calp. ecl. 2, 15 properantia [Amm. 15, 4, 5 *sing.*; *cf.* Ivl. Hon. cosmogr. B 10 festinantes (Cosmogr. 1, 10)]. Frontin. aq. 73 ex largo [Annian. Chrysost. hom. 4, 1] et celeri -e. Plin. paneg. 82, 5 deferentia. Hyg. grom. p. 87, 12 Th. violentum. Svet. frg. 157 praecipiti. Avien. orb. terr. 3 prona [ora 62]. 520 -a dira tonantis. Sidon. epist. 2, 2, 9 caduci -is [rapiditas *sim. v. p. 960, 78*]. *adde*: Aetna 448 -is . . . mitis. Prop. 2, 4, 29 tranquillo. Petron. 122, 133 per notas ibant morientia ripas. Mart. 10, 2, 7 pigra. Apvl. met. 4, 6 *fons valles irrigans* in modum stipati maris vel ignavi -is. Ps. Cato dist. 4, 31 placidum. Clavd. carm. min. 28, 29 languida). Lvcr. 4, 418 in medio . . . equus obhaesit -e (Prop. 1, 9, 16 medio -e quaeris aquam [*cf. Otto, Sprichw. p. 138*]. Ov. ars 1, 748 *al. cf.* Vell. 2, 107, 1 ad medium . . . -is. Amm. 24, 2, 1 in medio -is [Vvlg. Ezech. 29, 3 -um]. *adde*: Varro rust. 3, 5, 9 ad summum -n, ubi est museum [*opp.* in imo fluvio]. *cf.* Verg. georg. 4, 54 -a libant summa *apes*. Stat. Theb. 9, 263 summa . . . sternuntur -a [*i. Ismenos*] telis, ima viris. Plin. nat. 31, 75 summa -um densantur in salem [*ibid.* salis -a appellantur]. Amm. 16, 12, 56 ad ima -is. Paneg. 7 [6], 11, 4 -a interiora). Lvcr. 4, 423 stantis equi corpus transversum ferre videtur vis et in adversum -n contrudere (Caes. civ. 3, 30, 4 iter erat longius, adverso -e, ut vado transiri posset. *cf.* Lvcr. 6, 714 haec adverso flabra feruntur -e [*de aquilonibus contra cursum Nili flantibus*]. Caes. Gall. 7, 60, 3. 7, 61, 3 Verg. georg. 1, 201 Liv. 10, 2, 6 *saepe. nota proverbium*: Fronto p. 113, 10 N. adverso, quod aiunt, -e. *adde*: Caes. Gall. 7, 58, 5 secundo -e . . . iter facere coepit. Ov. Pont. 4, 15, 27 Sen. nat. 3, 26, 5 *al.*). Lvcr. 4, 1100 in medio . . . sitit torrenti -e potans (Verg. ecl. 7, 52 *plur.* Ov. Ib. 513 Hyg. grom. p. 87, 12 Th. Arnob. nat. 1, 5 p. 7, 25 [2, 14 *et* 2, 30 *v. p. 966, 68 sq.*]. Veg. mil. 4, 42 *plur. nota*: Pavl. dig. 39, 3, 2, 9 si vicinus -n torrentem averterit, *ubi Mommsen* -n *delet.* Vlp. dig. 43, 12, 1, 2 *v. p. 957, 36. distinguitur a* torrente *v. p. 957, 27. v. praeterea p. 962, 7 sqq. 965, 38. cf.* Orac. Sibyll. Aug. civ. 18, 23 p. 286, 12 D. pariter fontes torrentur -aque igni. *adde*: Verg. ecl. 7, 56 -a sicca. Ov. met. 15, 272 exsiccata). Lvcr. 5, 911 aurea . . . per terras -a . . . fluxisse (Verg. catal. 9, 52. *cf.* Plin. nat. 6, 98 auro fertile. Paneg. 12 [2], 4, 4 auriferorum opes -um. *adde* Ov. fast. 6, 566 purpureum . . . fluxit). Lvcr. 6, 144 in altis -bus (Caes. Gall. 1, 2, 3 latissimo atque altissimo [civ. 3, 77, 2 *plur.* Hirt. Gall. 8, 18, 2 (impeditissimo *v. l.*). Sall. hist. frg. 3, 16. Cvrt. 7, 4, 13 altissima quaeque -a minimo sono labi. *cf. Otto, Sprichw. p. 139*]. Varro rust. 3, 5, 9 liquidum et altum . . . , longum [Ov. met. 14, 339 -a longa (prona *coni. Housman*)]. Verg. georg. 4, 333 *sing.* 4, 360 Ov. trist. 1, 8, 1 *al.* Liv. 10, 2, 6 praealti [Frontin. strat. 1, 7, 2]. *cf.* Caes. Gall. 2, 27, 5 latissimum [*v. etiam supra l. 13.* Stat. Theb. 6, 677 *plur. de Alpheo*]. Verg. georg. 3, 213 trans -a lata. *al.*). Verg. ecl. 1, 51 -a nota (Aen. 11, 495 Mela 3, 71 *superl.* Tac. Germ. 41 -n inclutum et notum olim, nunc tantum auditur. *cf.* Ov. am. 3, 6, 89 nobile [Plin. nat. 6, 51 *plur. al.*]. Sen. epist. 89, 20 illustrium . . . -um. Mela 1, 93 fama quam natura maiora. 3, 69 clarissima [Plin. nat. 1 ind. 4 clara. *saepius*]. Plin. nat. 3, 95 memoratu digna. Amm. 15, 11, 16 maximi nominis. 23, 6, 65 famosi nominis. Cosmogr. 1, 20 famosa. *adde*: Verg. Aen. 7, 137 ignota [Ov. met. 4, 295 Cvrt. 9, 9, 1]. Apvl. mund. 18 peregrinorum). Verg. georg. 1, 326 cava -a (4, 427 Stat. Theb. 4, 701). 2, 12 curva (4, 278 Paneg. in Mess. 125. *cf.* Clavd. Don. Aen. 8, 95 -a omnia recta esse non possunt). 2, 199 herboso -e cycnos pascit *campus*. 3, 144 plena . . . -a (Ov. trist. 5, 4, 10 nec pleno -e cernit aquas [*cf. Otto, Sprichw. p. 138*]. Pavl. dig. 43, 12, 3, 1 plenissimum). Aen. 7, 430 -e pulchro (*cf.* Sen. benef. 6, 7, 3 piscosa aut amoena). 9, 676 liquentia (*cf.* Plin. paneg. 82, 5 liquida. *v. etiam supra l. 16*). 12, 139 stagnis . . . -busque sonoris (*cf.* Clavd. Don. *ad l.* stagna . . . non sonant, quia stant. -a sonant, quia . . . currunt et praecipitata sonitum mittunt. 'sonoris' ergo non stagnis aut -bus accipiendum est, sed -bus solis. *v.* sonus *p. 961, 3*, sonare *p. 963, 69. cf.* Sil. 4, 224 taciturno -e [murmure *v. l.*]). Hor. carm. 1, 20, 6 paterni -is ripae (*cf.* Ov. met. 1, 588 patrio -e [*i. Inacho.* Flor. epit. 1, 10, 8 patrium, *i. Tiberinum*]. *huc spectat* Ov. met. 1, 577 popularia -a [*i. Peneus.* 11, 54 *sing.*]. epist. 14, 101 cognata . . . -a). carm. 1, 34, 9 vaga (Dirae 67 Prop. 2, 19, 30. 3, 11, 51 [vada *trad.*]. Petron. 122 vers. 133. *cf.* Prop. 1, 20, 10 vago -is hospitio). Tib. 1, 3, 68 nigra (*i. -a inferorum.* Stat. Theb. 4, 522. *cf.* 7, 782 -a atra. *adde*: Ov. met. 1, 188 per -a iuro infera [*cf. p. 964, 67*]. Sen. Herc. O. 108 quisquis sub pedibus fata rapacia et puppem posuit -is ultimi *eqs.*). 2, 6, 11 dulce. Ov. epist. 6, 87 obliqua. Liv. 5, 54, 4 opportunum (opportunitas *v. p. 961, 7*). Sen. benef. 3, 8, 3 navigabilia (Colvm. 1, 2, 3 Plin. nat. 5, 18. 6, 64. 94 *al. cf.* Sen. nat. 3, 11, 6 magnis apta navigiis. Plin. nat. 6, 97 navium capax [6, 99]. Plin. epist. 8, 8, 3 navium patiens. Paneg. 8 [5], 7, 2 navigera [Amm. 14, 8, 12 *sing.*]). dial. 6, 17, 3 -n integrum. Plin. nat. 3, 103 portuosum (3, 106. 6, 98). Val. Fl. 4, 402 ardua -a ripis. 5, 186 virentia supra -a (*i. Phasidem*). Homer. 907 divini -is (*i. Xanthi*). Stat. Theb. 1, 358 pulverulenta. Fronto p. 203, 13 N. -a hostilia (*de Euphrate et Tigri*). Tac. ann. 13, 57 -n gignendo sale fecundum. Avson. 298, 17 p. 153 P. per medium . . . urbis (*Burdigalae*) fontani -is alveum . . . allabi totum spectabis classibus aequor. Amm. 22, 15, 3 benevolo omnium -e, Nilo (amnium numine *Petschenig*). 24, 1, 4 assiduis flexibus tortuosum. Corp. III 12046 (*de Nilo*) -n sebaston . . . induxit (*ibid. gr. ποταμὸν σεβαστόν*). Cosmogr. 2, 7 -a principalia.

accedunt substantiva (*cf. supra l. 37*): Sisenna hist. frg. 103 in labro . . . -is (*cf.* Cic. div. 1, 8 -is ripam [Caes. Gall. 1, 38, 5 *passim*]. Varro ling. 5, 79 ab extrema ora -is. Macer carm. frg. 15 -a [*sic Lindemannus*, flumant minu *trad.*] margine summā [Plin. epist. 8, 8, 6 Apvl. met. 5, 25 Amm. 19, 11, 4 *plur.*]. Amm. 14, 10, 6 ad supercilia -is [17, 9, 1 *et saepius*]). Cic. Arat. frg. 8, 1 rapido cum gurgite -n (*v. p. 958, 17 al.*). Verr. 6, 26 vim . . . -um (Lvcr. 5, 415. Caes. Gall. 4, 17, 5 contra vim atque impetum -is. 4, 17, 10 *passim. cf.* Vitr. 10, 10, 1 -is impulsu. *al.*). Phil. 2, 26 ad ostium -is (Mon. Ancyr. 5, 11 Liv. 26, 41, 1. 36, 37, 3 Mela 1, 87 *passim. cf.* Ov. fast. 4, 294 ad . . . -is ora [met. 15, 54 Val. Fl. 5, 212 *al.*]. Liv. 33, 41, 7 ad capita [*de sensu 'fontis'; v. p. 961, 29*], quae vocant Sari -is. Cvrt. 4, 8, 4 claustra. Tac. hist. 2, 40 confluentes Padi et Aduae -um). inv. 2, 97 subitam -is magnitudinem (Caes. civ. 1, 50, 1 *al. nota*: Vitr. 8, 2, 8 omnia -a magnitudinibus. *cf.* Caes. Gall. 1, 8, 4 altitudo [2, 18, 3. 4, 17, 4 Bell. Hisp. 5, 1 *al.*]. 4, 17, 2 latitudinem, rapiditatem [1, 62, 1], altitudinemque -is. *adde*: Caes. Gall. 1, 12, 1 -n est Arar . . . incredibili lenitate [Flor. epit. 4, 2, 28 ubi pax -is redit. *v. etiam p. 961, 24*]. Cvrt. 9, 4, 10 praerapida celeritate -um. Amm. 20, 5, 5 -is profundo submersos [Vvlg. Zach. 10, 11 confundentur omnia profunda -is]. *v. etiam* magnus *p. 959, 32*, altus, latus *l. 13. 19*, rapidus *sim. p. 959, 53 sqq.*). de orat. 3, 69 -um . . . divortia

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(AVIEN. ora 481 ab huius -is divortio). leg. 1, 21 propter concentum avium strepitumque -um (SIDON. epist. 2, 2, 9. *cf.* CVLEX 318 -bus ... fragor. LIV. 21, 28, 2 sono -is [CVRT. 7, 4, 13 *v. p. 960, 15*]. MART. CAP. 9, 924 fistulis vel cantus avium ... vel susurros -um imitantibus. *v.* sonorus *p. 960, 36*, sonare *sim. p. 963, 69*). Deiot. 24 propter regionum naturam et -is (CAES. Gall. 4, 17, 5 civ. 1, 50, 2 *al.*). nat. deor. 2, 132 -um opportunitates (VITR. 1, 5, 1 *al.* opportunum *v. p. 960, 48. cf.* VITR. 2 praef. 4 utilitates). off. 2, 14 derivationes -um (FRONTIN. strat. 3, 7 tit. *sing.* [derivare *v. p. 963, 78 sq.; cf.* MARCIAN. dig. 44, 3, 7 in -is ... deverticulo [PAPIN. dig. 41, 3, 45 pr.]). ad Q. fr. 3, 1, 1 amoenitate -is (PLIN. epist. 8, 8, 6 IVST. 11, 8, 3. *cf.* PLIN. paneg. 82, 4 nec deformitate ... -a carebant). CATVLL. 64, 281 propter -is undas (LVCR. 1, 1031 MAT. carm. frg. 7 *passim. cf.* CAES. Gall. 7, 72, 3 aqua ex -e derivata. HIRT. Gall. 8, 40, 5 aqua -is. *al.* CVRT. 3, 5, 2 liquor -is). CAES. Gall. 2, 9, 4 ibi (*i. in -e*) vadis repertis (5, 58, 6 in -is vado. civ. 1, 61, 1 *al.*). 6, 7, 5 difficili transitu -n (BELL. Alex. 60, 5 transitus -is. *passim. cf.* LIV. 4, 34, 7 traiectu -is. VAL. MAX. 3, 2, 2 *al.*). 6, 25, 1 recta ... -is regione (BELL. Alex. 30, 6 *al. cf.* AVG. civ. 22, 8 p. 578, 16 D. in confinio -is). HIRT. Gall. 8, 41, 1 -is circuitu (*cf.* AMM. 24, 2, 2 circumitione). VERG. ecl. 8, 4 suos requierunt -a cursus (CIRIS 233 rapidos ... requiescunt -a cursus. SEN. nat. 3, 4 ad continuandos -um cursus. *al.* [*v.* cursus *vol. IV p. 1534, 64 sqq.*]. *cf.* HOR. carm. 1, 12, 10 rapidos ... lapsus [OV. met. 9, 94 -a pacem et placidos habeant lapsus. CVRT. 8, 9, 18 *al.*]. AVIEN. orb. terr. 3 meatu [AVSON. 298, 26 p. 153 P. *al.*]). Aen. 7, 33 -is alveo (LIV. 10, 2, 7 *al. cf.* TIB. 1, 2, 44 -is ... iter. SEN. nat. 3, 11, 2 *evenit*, ut amisso canali suo -a ... refundantur. APVL. mund. 18 -um ... vias). AETNA 123 -a ... occasus habuere suos (*cf. l. 33*). PROP. 2, 15, 33 -aque ad caput ... revocare liquores (3, 19, 6 ad fontis ... caput. OV. trist. 1, 8, 2 *al. cf.* LIV. 38, 15, 3 -is fontes [SEN. nat. 3, 19, 4 -um (-a *v. l.*). *al.*]. *adde* OV. met. 11, 139 -is ortus. 11, 143 *al.* TAC. ann. 1, 79 *natura* sua ora -bus, suos cursus utque originem, ita fines dederit. PANEG. 7 [6], 9, 4 origo. IVL. HON. cosmogr. A 20 ortus et occasus (*cf. l. 28*). A 33 ortus et egestio. B 20 ortus et egressio). OV. met. 8, 655 -is ulva (*cf.* SEN. Ag. 843 gramine. AMM. 18, 7, 5 harundineta ... -um et frutecta). fast. 4, 329 -is ad flexum (*al. cf.* AMM. 26, 8, 3 sinuosos anfractus). EPICED. Drusi 227 rogi flammas extinguere -is ictu. SEN. contr. 2 praef. 3 -um ... decursus (SEN. epist. 89, 20 *al., v. vol. V p. 235, 1*). SEN. nat. 3, 4 accessionem -um maria non sentiant (*cf.* 3, 27, 10 -um accessu [PLIN. nat. 2, 167]. PLIN. nat. 2, 201 invectu. PLIN. epist. 10, 68 incursum [PAVL. sent. 1, 21, 1]. GROM. p. 279, 24 irruptione -is). 4, 2, 7 auctum -is (*al. cf.* dial. 1, 1, 2 *maria* nec ullum incrementum -um sentiant [AMM. 17, 13, 4]. nat. 4, 2, 30 -bus fiat abiectio [ad- *v. l.*]. POMPON. dig. 41, 1, 30, 3 recessu -is). 4, 2, 30 -i dulcior gustus (*cf.* SPART. Pesc. 7, 7 -is dulcitudo). 6, 18, 4 deiectus -um. COLVM. 3, 11, 8 *valles* -um alluvie et inundationibus concreverint (*cf.* GAIVS dig. 41, 1, 7, 1 quod per alluvionem agro ... -n adicit. PAVL. dig. 41, 10, 2 alluvione -um. PALLAD. 2, 13, 3 -um ... aggestio. AMM. 24, 2, 4 -is interluvies. POMPON. dig. 7, 4, 24 pr. -n inundatione hortum occupavit. PS. AVR. VICT. Caes. 16, 3 inundationes -um [GROM. p. 274, 14]. *cf. p. 964, 18*). PLIN. nat. 4, 28 in faucibus ... -is. 9, 75 in excipulis eius -is (*i. Mincii*). 19, 37 exundatione -um (*cf.* FLOR. epit. 4, 2, 26 abundatione). 33, 66 -um ramentis. 36, 81 irrigatione. TAC. ann. 4, 55 ubertatem -um. NIPS. grom. p. 285, 4 tit. -is varatio (*cf.* p. 285, 6 varari). PS. AVR. VICT. orig. 14, 2 circa ... -is stagnum. IVL. HON. cosmogr. A 24 septem crines -um (COSMOGR. 1, 24. *cf. vol. IV p. 1205, 28 sqq. et supra p. 959, 10 sqq.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 12, 3 pondus -is (*syn.* fluvius).

distinguitur a mari, palude, lacu: CIC. nat. deor. 1, 97 quam sunt multa, quae terra, mari, paludibus, -bus existunt. LVCR. 1, 820 caelum, mare, terras, -a, solem constituunt primordia (*cf.* 4, 458). CAES. Gall. 7, 15, 5 *urbs* -e et palude circumdata. VARRO ling. 9, 27 -a, lacus, montes, campos. rust. 1, 7, 7 in lacubus ..., in -bus ..., in mari. VERG. georg. 2, 110 *et passim. nota*: PLIN. nat. 32, 1 addatur ... et reciproci aestus ... vis versumque totum mare in -n. AVSON. ord. urb. nobil. 19, 126 per -a, per freta.
a stagno: VERG. Aen. 12, 139 *v. p. 960, 35 sqq.* OV. met. 1, 38 fontes et stagna ... lacusque -aque. CELS. 1, 2, 3. 2, 18, 9 *passim.*
a cloaca: HOR. sat. 2, 3, 242 qui sanior ac si illud idem in rapidum -n iaceretve cloacam? PLIN. epist. 10, 98, 1 nomine quidem -n, re vera cloaca foedissima. VLP. dig. 9, 2, 27, 1 in -n vel in mare vel in cloacam ceciderunt. *a fonte*: CIC. nat. deor. 3, 52 et -a et fontes dei *sunt*. LVCR. 1, 231. 4, 1024. 5, 261. VARRO ling. 5, 71 a fontibus et -bus ac ceteris aquis. VERG. ecl. 1, 51. 3, 96 *passim. in proverbio sim.*: HOR. sat. 1, 1, 55 magno de -e malim quam ex hoc fonticulo tantundem sumere. OV. rem. 97 -a pauca vides de magnis fontibus orta. QVINT. inst. 8, 3, 76 magnorum -um navigabiles fontes sunt. *notabilius praeterea est*: PLIN. epist. 8, 8, 3 *Clitumnus* fons adhuc et iam amplissimum -n. *a rivo*: CAES. civ. 3, 49, 4 omnia ... -a et omnes rivos. OV. trist. 5, 11, 27 SEN. nat. 3, 4, 5. 3, 6, 2. 3, 9, 2 *al. notabiliores sunt hi loci*: OV. rem. 445 grandia per multos tenuantur -a rivos. Pont. 2, 5, 22 e rivo -a magna facis. QVINT. inst. 5, 13, 13 vel maxima -a in rivos ⟨diducantur⟩. VLP. dig. 43, 12, 1, 1 *v. p. 957, 34*. HIL. in psalm. 64, 15 stillicidia (*cf. p. 965, 17*) multiplicantur, ut rivi sint, rivi autem inebrientur, ut -a sint. ENNOD. epist. 4, 7, 2 p. 102, 14 *opp.* rivulus. *nota*: TERT. adv. Prax. 8 p. 239, 9 tertius a radice fructus ex frutice, tertius a fonte rivus ex -e (*ubi* rivus *i. q. amnis*, -n *i. q. rivus, ut ibid.* p. 239, 2). *addo eos locos, ubi* rivus *i. q. alveus*: AETNA 123 -a ... latis rivis currentia. GAIVS dig. 41, 1, 7, 4 *si* perruperit -n et ... novo rivo fluere coeperit, deinde infra novus iste rivus in veterem se converterit, *eqs.* *a torrente* (*v. etiam p. 957, 27 sqq.*): SEN. nat. 3, 28, 2 torrentium aut imbrium aut -um iniuria. 5, 12, 3 torrentes modicae magnitudinis sunt, quamdiu separatis (*Erasmus*, separatus *trad.*) suus cursus est, cum vero plures in se aquas converterunt, -um iustorum ac perennium magnitudinem excedunt (*adi.* torrens *v. p. 960, 3 sqq.*). *syn.* 'torrens': AVSON. 441 p. 390 P. VVLG. Is. 27, 12 ab alveo -is (*i. Euphratis*) usque ad torrentem Aegypti (*v. etiam p. 965, 38. 966, 6*). *cf.* PS. BOETH. grom. p. 399, 20 quod si -is (*i. aquae fluentis*) torrens aliquando tam violentus decurreret, ut alveum ... mutet suum, *eqs.*

iuncturae verbales (cf. p. 960, 36 sq.): *de motu* -is: fluere *et compos.* (abundare *v. l. 33*, undare *v. p. 963, 28*): ENN. ann. 173 *v. p. 958, 14*. CIC. div. 1, 78 in contrarias partes. VARRO Men. frg. 96 rust. 3, 5, 9 LVCR. 5, 912 CAES. Gall. 1, 12, 1 civ. 3, 37, 1 SALL. hist. frg. 3, 80 OV. fast. 6, 566 LIV. 24, 3, 2. MELA 3, 51 retro. *al.* influere: CAES. Gall. 1, 12, 1 in Rhodanum. 3, 9, 1. 6, 33, 3 BELL. Alex. 29, 1 FEST. p. 157 *al.* defluere: SALL. hist. frg. 2, 84 monte. LIV. 5, 37, 7 praealto ... alveo. SIC. FLACC. grom. p. 122, 10 Th. HYG. grom. p. 88, 5 Th. *al.* praeterfluere: SALL. hist. frg. 2, 54 Valentiam *urbem*. LIV. 24, 3, 2 extra ... loca. VELL. 2, 106, 2 *al.* praefluere: LIV. 44, 31, 3 a latere urbis. FRONTIN. strat. 2, 2, 10 altis in ea regione ripis. TAC. ann. 15, 15 castra. profluere: VITR. 8, 2, 8 a septentrione. 8, 3, 7 contra Etruriam. 8, 3, 11 a capite. *al.* interfluere: SEN. benef. 6, 7, 3 arvis. PLIN. nat. 36, 94 oppidum. TAC. hist. 3, 5 ann. 2, 9 *al.* effluere: MELA 2, 4 duo -a ... uno ostio. PLIN. nat. 3, 127 in Hadriam ... e Danuvio. circumfluere: POMPON. dig. 43, 20, 3, 2. EPIT. Alex. 7 oppidum. *adde* abundare: LVCR. 5, 262 umore novo ... -a ... semper abundare (1, 182. 6, 267 *v. p. 963, 40 sqq.*). ferri *et compos.*: CIC. orat. 228 ne infinite feratur ut -n oratio. HIRT. Gall. 8, 40, 3. HOR. carm. 3, 29, 34 cetera -is ritu feruntur. SEN. nat. 3, 10, 2. 5, 13, 1 sine impedimento. 6, 22, 3 supra. AMM. 14, 1, 10 irrevocabili impetu. inferri: LIV. 44, 31, 4 mari. deferri: PLIN. epist. 4, 30, 8 in mare. efferri: AVIEN. orb. terr. 448 sese ... in mare (elatus *v. p. 963, 49*). ruere (rapi *v. l. 42*): LVCR. 1, 291 venti flamina ... veluti ... -n ruunt ... impetibus crebris. HOR. sat. 1, 7, 27. OV. met. 1, 285 per campos. SIL. 1, 205. *adde* rapi: SEN. nat. 3, 10, 2. epist. 58, 22 corpora nostra rapiuntur -um more. venire *et compos.*: LVCR. 6, 610 omnia quo (*i. in mare*) veniant ex omni -a parte. VVLG. Matth. 7, 25. 27. pervenire: OV. met. 1, 41 VITR. 8, 3, 11 *al.* convenire: OV. met. 1, 577. intervenire: CVRT. 9, 2, 18 FRONTIN. strat. 1, 6, 2 FLOR. epit. 2, 2, 1 *al.*
luere *compos.*: subluere: CAES. Gall. 7, 69, 2 collis radices. civ. 3, 97, 4 montem. adluere: PLIN. nat. 31, 29 arbores, quaecumque -e alluuntur. PANEG. 8 (5), 7, 2 (*cf.* AMM. 14, 2, 15). AGENN. grom. p. 42, 6 Th. de ... solo, quod alluat -n. MART. CAP. 6, 686. circumluere: AMM. 30, 1, 10. cedere *compos.* (*verbum simplex non invenitur.* cessare *v. l. 59.* fugere *v. l. 58*): intercedere: BELL. Alex. 29, 1 *al.* discedere: VERG. georg. 4, 360 late. SEN. nat. 4, 5, 3 PORPH. Hor. carm. 1, 29, 10. procedere: AETNA 484 liquor *pumicis* -is in speciem ... procedere tandem incipit. IVL. HON. cosmogr. A 8 ex ... monte. A 24 COSMOGR. 1, 24. excedere: MELA 2, 15 ripas. SIC. FLACC. grom. p. 122, 10 Th. PORPH. Hor. carm. 4, 6, 7 (*huc spectant*: MANIL. 4, 417 †eque †artis fugientia ... ripis. STAT. silv. 5, 5, 63 fugientia ripas. *cf.* PETRON. 123 vers. 202 haerentia ripis). recedere *v. p. 963, 58*. cessare: CLAVD. carm. min. 28, 29. currere *et compos.*: VERG. georg. 3, 360 currenti in -e (OV. rem. 618 CHRON. Alex. chron. I p. 112, 201). AETNA 123 latis ... rivis. OV. trist. 5, 11, 28 in mare. VITR. 8, 3, 7 per ... terram. *al. cf. vol. IV p. 1514, 16.* decurrere: VERG. ecl. 5, 84 inter ... valles. SEN. benef. 3, 8, 3 per quas *regiones*. nat. 3, 1, 1 MELA 3, 11. PLIN. nat. 6, 39 in mare. STAT. Theb. 6, 49 e ... monte. *al.* excurrere: GROM. p. 365, 7. percurrere: VITR. 8, 3, 7 AVIEN. orb. terr. 1271. incurrere: SEN. nat. 5, 13, 1 in ... saxum. occurrere: NIPS. grom. p. 285, 5 IVL. HON. cosmogr. B 20 COSMOGR. 1, 10. 11. concurrere: VVLG. sap. 5, 23. labi *et compos.*: LVCR. 2, 362. VERG. georg. 4, 366 sub ... terra. PROP. 1, 15, 29 OV. met. 1, 189. 2, 407. 15, 179 assiduo ... motu. trist. 1, 8, 2 in caput ... ab aequore retro. SEN. nat. 3, 10, 2. 3, 30, 3 CVRT. 7, 4, 13 *al.* elabi: VERG. georg. 1, 245 flexu sinuoso elabitur Anguis ... in morem -is. subterlabi: VERG. georg. 2, 157 muros. praelabi: VERG. georg. 3, 180. delabi: HOR. carm. 3, 29, 34 cum pace ... in mare. MELA 2, 4 duo -a ... diversis fontibus. 2, 72 ab Alpibus. *al.* inlabi: SEN. dial. 6, 17, 3 illapsum (*Gertz*, in ipsum *trad.*) terris -n. sublabi: SEN. nat. 5, 14, 2. praeterlabi: QVINT. inst. 10, 3, 24. adlabi: *v. p. 960, 58*. relabi: ORIGO gent. Rom. 20, 3. praecipitare: (VERG. Aen. 4, 250 *v. p. 965, 26*) SEN. nat. 5, 14, 2. CLAVD. DON. Aen. 12, 139 praecipitata. ire *et compos.* (vadere *v. p. 963, 7*, reverti *v. p. 963, 1*, surgere *v. l. 84*): PROP. 3, 1, 26 -a ... isse. OV. rem. 651 epist. 8, 62 PETRON. 123 vers. 133 *al.* redire: AETNA 133 condita si redeunt, ... incondita surgunt. PROP. 3, 19, 6 ad fontis ... caput. OV. Pont. 4, 5, 43 in fontes

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(CLAVD. 3, 159). *cf.* AMM. 29, 6, 18 ad solitum cursum (*adde* reverti: SEN. nat. 3, 26, 3 PORPH. Hor. carm. 1, 29, 10 VVLG. eccles. 1, 7). praeterire: HOR. carm. 4,6,7 ripas (*cf.* PORPH. Hor. *ad l* praeter ripas eunt, non excedunt) prodire: SEN. nat. 3,10,2 ex quanto. exire: SEN. nat. 3, 11, 1. MELA 1, 93 ab . . . monte. STAT. Ach. 1, 88 *al.* ambire: AMM. 23, 5, 1 moenia. circumire: IVL. HON. cosmogr. B 10. (abire: *v. l. 55.*) *adde* vadere: SEN. benef. 4, 5, 3 vasto et navigabili cursu (*cf.* nat. 3, 10, 2). cadere *et compos.* (LEX praediorum [Varro ling. 5, 27] *et* PROP. 2, 32, 14 *v. p. 965, 17. 32*): SEN. Med. 405 in pontum. dial. 9, 11, 10. epist. 83, 23 ex ignoto. PLIN. nat. 4, 50. 5, 106 *al.* decidere: SEN. nat. 3, 26, 3 in . . . specum. CVRT. 7, 3, 21 ex quo *dorso* . . . in mare. intercidere: SEN. nat. 3, 26, 3. excidere: SEN. nat. 6, 8, 4 ex quibus *petris* ingens vis -is excidebat. prosilire: Ov. met. 15, 272 (*adde* LIB. gener chron. I p. 102, 141 unde proficiscitur). exsilire: SEN. nat. 3, 29, 6 sub montibus. progredi: VITR. 8, 3, 7 a fonte. erumpere: SEN. nat. 3, 7, 3 saxis et montibus (*v. etiam p. 966, 44. 967, 11. 46*). manare *et compos.*: SEN. nat. 3, 29, 6 SIL. 8, 644 *al.* emanare: MELA 3, 71 per eam *regionem.* meare *et compos.*: PLIN. epist. 8, 20, 9 alte . . . conditum meat. AVIEN. ora 592. permeare: PLIN. nat. 3, 32 e Pyrenaeo . . . permeans lacum. AMM. 23, 6, 65. remeare: TAC. hist. 1, 86. praetermeare: AMM. 31, 2, 19. ascendere: VVLG. Ier. 46, 7. 8.

de institione -is: HOR. carm. 1, 9, 4 gelu . . . -a constiterint acuto (Ov. met. 15, 18 neque . . . consistere -n nec levis hora potest). Ov. met. 1, 344 -a subsidunt. 15, 272 exsiccata . . . residunt (*cf.* STAT. Theb. 9, 521 sederunt -a nutu). CVRT. 9, 2, 17 -n, quo latius fusum est, hoc placidius stagnat. PETRON. 123, 189 mox -a . . . undabant . . ., sed haec . . . stabant. *adde*: MELA 1, 115 brumali rigore durentur. STAT. Theb. 4, 701 durescunt -a limo. PLIN. paneg. 82, 5 rigantia -a gelu (*cf.* PANEG. 7 [6], 6, 4 *Germanorum multitudinem* duratus gelu Rhenus illexerat, ut insulam . . . pedestri agmine ausa transmittere repente laxato -e clauderetur). CLAVD. carm. min. app. 2, 67 solidis haererent -a lymphis.

de auctu -is: crescere *et compos.*: VERG. georg. 1, 326 SEN. nat. 4, 2, 27 *al.* accrescere: CIC. inv. 2, 97 MELA 2, 84. (decrescere: *v. l. 51.*) increscere: Ov. met. 11, 47 SEN nat. 3, 27, 1. excrescere: VLP. dig. 43, 12, 1, 5. 43, 13, 1, 1 (*an* exarescant? *Mommsen*). augeri: LIV. 44, 31, 4 SEN. nat. 3, 26, 1. 4, 2, 26 (auctus *v. p. 961, 41*). augescere: TAC. hist. 2, 34. *huc spectant*: LVCR. 1, 282 aquae fertur natura . . . -e abundanti, quam (quem *trad.*) . . . auget . . . decursus aquai. 6, 267 -a abundare (5, 262 *v. p. 962, 33* VLP. dig. 2, 11, 2, 8. *cf.* AVSON. 441, 5 p. 390 P. -n exundat. AMM. 17, 12, 4 -n Histrum exundantem). Ov. am. 1, 9, 12 duplicata . . . nimbo. met. 1, 285 exspatiata. 15, 336 vires concipiunt. SEN. nat. 4, 2, 19 prima aestate intumescunt (*opp.* hibernis minora sunt. *cf.* CLAVD. carm. min. 28, 29 tumescit *Nilus*). LVCAN. 4, 89 alto restagnant -a vallo. PLIN. paneg. 82, 5 -a . . . campis superfusa (superflua *v. l.* AMM. 15, 4, 11 *sing.* 25, 6, 12 *sing.*). SIC. FLACC. grom. p. 122, 10 Th. ultra modum ascriptum egrediatur. SOL. 1, 91 elata -a.

de deminutione -is: CAES. Gall. 1, 38, 5 -n intermittit (*cf.* PLIN. epist. 5, 6, 12 aestate summittitur). HOR. carm. 4, 6, 7 decrescentia (SEN. nat. 6, 7, 4). Ov. rem. 445 grandia per multos tenuantur -a rivos (SEN. nat. 4, 2, 27 tenuari [*opp.* crescere]. VVLG. Is. 19, 6 attenuabantur). SEN nat. 3, 11, 1 siccantur (*cf. etiam p. 960, 8 sq. 966, 52.* VVLG. Is. 50, 2 ponam -a in siccum. psalm. 104, 41 abierunt in sicco). 3, 26, 3 quaedam consumuntur paulatim et intercidunt. PLIN. paneg. 16, 5 -a exaruisse (*v. etiam p. 957, 38. 966, 48. cf.* LACT. inst. 7, 16, 7 arescunt). POMPON. dig. 43, 20, 3, 2 -n recesserit (ALF. dig. 41, 1, 38 [recessus *v. p. 961, 44*]). AVSON. 298, 26 p. 153 P. -a consumpto . . . defecere meatu (VVLG. Is. 19, 6 *v. p. 964, 57*). VVLG. Nah. 1, 4 *mare* exsiccans et omnia -a ad desertum deducens.

variae actiones -is: CIC. rep. 2, 10 -e res . . . invectas (*cf.* SEN. benef. 4, 6, 1 aurum vehentia [CVRT. 8, 9, 18]. *adde*: COLVM. 1, 2, 3 -e, quo deportari fruges *eqs.* PLIN. epist. 5, 6, 12 fruges devehit in urbem). VARRO Men. 96 tulit aurum. SALL. Iug. 48, 3 -n oriens a meridie (Ov. rem. 97 LIV. 44, 31, 4 SEN. nat. 3, 11, 1 dial. 9, 11, 10 MELA 3, 11 *al. cf.* LVCAN. 3, 263 renatum fonte novo [PETRON. 123, 190 nata. *al.*]. 6, 45 exorta). VERG. georg. 1, 310 glaciem . . . -a trudunt. 4, 427 tepefacta coquebant. TIB. 1, 3, 68 sonant (SEN. nat. 5, 14, 2. *v. etiam p. 960, 36. cf.* AVG. serm. ed. Mai 1, 1 murmurant. *cf.* sonus, strepitus *p. 961, 2 sqq.*). VAL. FL. 5, 332 horrendas lustrantia -a noctes (*i. horrenda somnia purgantia*). SIL. 1, 207 nimboso . . . ruunt spumantia -a rictu (*cf.* AMM. 17, 13, 15 meatus -is spumaret). MIN. FEL. 18, 3 Indus -n et serere Orientem dicitur et rigare. AMM. 15, 11, 12 in oceano delitiscens.

actiones aliorum ad -n *spectantes*: CIC. nat. deor. 2, 152 nos -a arcemus, derigimus, avertimus (CAES. civ. 1, 62, 1. 3, 49, 4 HIRT. Gall. 8, 40, 3 SEN. dial. 6, 26, 2 *al. cf.* HIRT. Gall. 8, 40, 3 ut . . . derivari posset. BELL. Alex. 27, 1 pars . . . -is derivata. SEN. nat. 1 praef. 7 derivata in domos -a. TAC. ann. 13, 57 *Hermunduri* -n . . . vi trahunt. NIPS. grom. p. 285, 5 -n . . . varari. *cf. p 961, 54*). traducere (*iam* CIC. inv. 2, 97), traicere, transgredi, transire *inde a* CAES. *passim leguntur* (*cf.* VERG. catal. 9, 52 adire [CVRT. 4, 10, 3 nec -a posse adiri]. STAT. Theb. 1, 358 calcata [calcanda *v. l.*]. *adde*: BELL. Alex. 29, 4 tranarunt [VERG. georg. 3, 270 LIV. 21, 27, 5 *al.*]. SEN. epist. 23, 8 -bus innatant. STAT. silv. 5, 2, 134 natabis -a). CAES. Gall. 4, 10, 1 ut laventur in -bus *Germani* (VERG. Aen. 7, 663. PROP. 2, 10, 2 -e. *al. cf.* Ov. met. 12, 413 corpora -e tinguat. COLVM. 2, 21, 2 -e abluere gregem [12, 4, 2 PLIN. nat. 8, 43 *al.*]. PERS. 2, 16 -e purgas. *al.*). VARRO rust. 1, 16, 6 -a . . ., qua navigari possit (*cf.* VALG. carm. frg. 3, -2 navigant -a . . . Padi. GAIVS dig. 1, 8, 5 pr. per -n. VLP. dig. 43, 14, 1, 1 in -e). VERG. Aen. 5, 684 nec . . . infusa . . . -a prosunt (*cf.* SEN. nat. 3, 14, 2 ad -a profundenda. 3, 15, 5 effunditur [6, 25, 2]. 3, 27, 1 -a tellus . . . fundat. PANEG. 4 [9], 18, 3 circumfusa [superfusum *v. p. 963, 47*]. *adde*: SEN. nat. 3, 13, 2 -bus edendis [6, 7, 3]. CVRT. 7, 11, 3 -n emittunt [MELA 1, 28. 99 *al.*]). HOR. carm. 1, 12, 10 *Orphea* morantem -um lapsus (Ov. met. 14, 339. *cf.* SEN. Herc. f. 573 praebuerat -bus moras. Herc. O. 1040 -a . . . nullae tenuere morae. *huc spectant*: PROP. 3, 2, 2 -a . . . sustinuisse lyra *Orphea dicunt.* Ov. epist. 6, 87 -a sistit [met. 7, 154 PLIN. nat. 37, 142 *et* 38, 118 *passive*]. CVRT. 9, 2, 17 angustis ripis coercita et in angustiorem alveum elisa. TAC. ann. 1, 76 remedium coercendi -is. AMM. 15, 4, 5 subluvie tardatur . . . -n). PROP. 2, 28, 18 -a . . . bibit (MART. epigr. 50, 3, 5. *cf.* Ov. met. 15, 313 potum [1, 634 *v. infra l. 65* Pont. 3, 4, 92]. IVV. 10, 177 epota [TREB. Claud. 6, 6]. *adde*: SEN. nat. 3, 26, 2 *sidera quartae rationis* urgent et exhauriunt -a. CLAVD. 2, 4 *Python* hauriret hiatu -a). Ov. ars 2, 182 vincere . . . -a. met. 9, 115 superentur (CVRT. 7, 5, 21. 8, 10, 3 *al.*). PAVL. FEST. p. 273 retanda . . . -a (*cf.* LAMPR. Heliog. 7, 7 purificavit). SEN. nat. 5, 13, 1 retorqueantur (PLIN. epist. 4, 30, 8. *cf.* TAC. ann. 1, 79 verterentur. AVIEN. Arat. 630 -a vates flexerat). LVCAN. 1, 222 fracti -is (STAT. silv. 5, 2, 134 *plur.*). 4, 367 -a turbat (*v. etiam p. 959, 57*).

B *i. q. fluctus, aqua*: **1** *de fluctibus, aquis fluviorum* (fontium *v. l. 39 sqq.*, maris *p. 965, 9*, aquae *infra l. 48*, cloacarum *p. 965, 13. nonnulla exempla sub A enotata, maxime ea, ubi* unda *syn. est [cf. sub A 3 et 5 saepius], etiam huc spectant et versa vice*): ENN. ann 54 pater Tiberine, tuo cum -e sancto (VERG. Aen. 8, 72 tuque o Thybri tuo genitor cum -e sancto. *cf.* VERG. georg. 2, 147 Clitumne, greges . . . saepe tuo perfusi -e sacro. SIL. 8, 450 lavat ingentem perfundens -e sacro Clitumnus taurum Narque albescentibus undis in Thybrim properans [*v. l. 63*]. *adde*: SIL. 8, 182 te sacra excipient . . . in -a Nymphae) ann. 142 Tiberis -n vomit in mare (*cf. ad l.* MACR. sat. 6, 4, 3, *ubi syn.* unda). CIC. Arat. 177 duo lumina . . ., unum sub . . . pedibus cernetur Aquari, quod superest, gelido delapsum -e fontis, . . . supter caudam Pistricis adhaesit (PROP. 1, 20, 43 *puer* haurire parat . . . -a [*de fonte quodam*]. Ov. met. 14, 788 *nymphae* venas . . . et -a fontis elicuere sui [*syn.* unda]. PRISC. periheg. 288 consurgit fons Histri -e longo. 469 *fontes* damnant . . . periuros . . ., quos tacto -e caecant. *adde de fonte Castalio*: CLAVD. 4, 8 nullus Castalios latices et praescia fati -a polluto barbarus ore bibit [*syn.* unda]). CATVLL. 64, 360 unda Scamandri, . . . cuius iter caesis angustans corporum acervis alta tepefaciet permixta -a caede. LVCR. 2, 663 greges eodem sub tegmine caeli ex unoque sitim sedantes -e aquai dissimili vivont specie. VERG. georg. 4, 288 effuso stagnantem -e Nilum. Aen. 8, 713 *Nilum* vocantem caeruleum in gremium latebrosaque -a victos. 9, 30 pingui -e Nilus . . . refluit campis (*cf.* Ov. met. 1, 423 Nilus . . . antiquo sua -a reddidit alveo. SEN. nat. 4, 2, 6 *homines in Nilo navigantes* toto -e effusi [*cf.* SEN. Herc. O. 630 currere . . . toto -e Gangen. LVCAN. 6, 275 *Padus* toto -e transit]. LVCAN. 10, 253 omnia -a Nilus uno fonte vomens non uno gurgite perfert. 10, 285 tua -a, *Nile* [*syn.* unda]. AVIEN. orb. terr. 388 *Nilus* diti loca -e adulat. VVLG. Is. 19, 6 deficient -a [*sc. Nili*]. CLAVD. carm. min. 28, 14 *Nilus* -a profundens alieni conscia caeli. PRISC. periheg. 210 hinc fluvii pinguis descendunt -a [*gr.* ὕδατα] Nili. *cf.* -a Nili *p. 958, 40. 959, 12 sqq.*). VERG. Aen. 6, 298 *Charon* portitor has . . . aquas et -a servat (*cf.* 6, 295 Acherontis . . . undas). PROP. 2, 19, 25 qua formosa suo Clitumnus -a luco integit et . . . abluit unda boves (SIL. 4, 546 Clitumnus . . . gelido perfundit -e tauros [*cf.* SEN. Thy. 130 *Taygetum* tangit gelido -e . . . Alpheos. *v. l. 39*]). Ov. met. 1, 280 *Iuppiter ad amnes convocatos*: -bus vestris totas immittite habenas. 1, 634 limosa . . . -a potat *Io*. 3, 342 *Liriopen* -e curvo implicuit clausaeque suis Cephisus in undis vim tulit. 5, 316 electae iurant per -a nymphae (*cf. l. 35. p. 960, 46*). SEN. Oed. 468 Pactolos vicit te (*Bacche*) . . . undā, aurea torrenti deducens -a ripa. Herc. O. 626 aurato -e . . . radiare Tagum. LVCAN. 6, 367 -e (lumine *v. l.*) puro irrigat Amphrysos . . . pascua Phoebi. VAL. FL. 8, 186 Histri, fundere non uno tantum quem -a cornu accipimus. HOMER. 918 *Achilles* contra pugnat aquas adversaque -a rumpit (*cf.* 916 undis. 920 fluctus). STAT. silv. 1, 2, 205 *Alpheus* -a demerso trahit intemerata canali. Theb. 4, 843 (850) fessis . . . hospita pandas, *corniger amnis*, -a. 7, 318 *Asopus* -a concussit generum indignata Tonantem (9, 452 Asopos eunti *Ismeno* conciliat vires et hiulcis -a suggerit venis. *syn.* 9, 459 fluctus). 8, 20 umbriferae . . . fremit sulcator . . . undae (*i. Charon*) . . . admissos non per sua -a Manes. 9, 350 in hanc miseri *Crenaei* ceciderunt -a vocem (*cf.* 9, 347 unda). 9, 472 (*de pugna amnis Ismeni cum Hippomedonte*) *Hippomedon* venientes . . . obvius undas intrat et obiectā dispellit -a parma. AVIEN. orb. terr. 424 caeruleum Padus evomit antro -n. 925 Sugdias ingenti quam -e dissicit Oxus (*syn.* fluctus). 1705 si cornix altis inserit undis, -e terga rigans. AVSON. 4, 6 p. 323 P. omnia sub vestrum -a mitto (*Danuvius*) iugum.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VVLG. Ezech. 31, 4 aquae nutrierunt illum (*cedrum*), abyssus exaltavit illum, -a eius manabant in circuitu radicum eius et rivos suos emisit ad universa ligna regionis. CLAVD. 7, 101 Frigidus amnis mutatis (*sc. in sanguinem*) fumavit aquis turbaque cadentum staret, ni rapidus iuvisset -a sanguis. 24, 260 *Nymphae*, casto genuit quas -e Ladon. PAVL. NOL. carm. 21, 717 *Abella* aquas ... in unam suscipit arcam, unde per ... calices sibi prima fluentum vindicat et reliquo Nolanam profluit urbem -e (*syn.* 21, 750 fluvius). 21, 811 desperato perfundis -e Nolam (*syn.* fluctus, aqua). *de fluctu, aqua maris* (*cf. etiam l. 81. p. 959, 9*): VARRO rust. 3, 17, 9 posteaquam *L. Lucullus* perfodisset montem ac maritimum -n immisisset in piscinas *eqs.* CYPR. GALL. gen. 299 *cum* decrescit ... pontus ac, postquam modico fluitabat -e cumba, *eqs.* *de cloacarum aqua*: CATO inc. libr. frg. 22 cloacale -n (*cf.* PAVL. FEST. p. 59 cloacale -n dixit Cato pro cloacarum omnium colluvie).

2 *spectat in universum, i. q. aqua* (*fluens*): LEX praediorum apud Varro ling. 5, 27 stillicidia — aqu[a]e ut ita cadant fluantque (VARRO *ibid.* inter haec inter⟨est⟩ quod stillicidium eo, quod stillatim cadit, -n quod fluit continue. *opp.* stillicidium *praeterea*: POMPON. dig. 18, 1, 33 GAIVS inst. 2, 14 PAVL. dig. 8, 2, 1 pr. 8, 2, 20, 5. VLP. dig. 39, 3, 1, 17 aquae ... pluviae arcendae actionem specialem esse, de -bus et stillicidiis generalem. 39, 3, 1, 20 *cf. etiam p. 961, 84*). CIC. Scaur. 27 cum Reatini ... me suam publicam causam de Velini -bus et cuniculis ... agere voluissent. VERG. Aen. 2, 305 rapidus montano -e torrens sternit agros (SERV. *ad l.* '-e' fluxu). 2, 719 me -e vivo abluero (LIV. 1, 45, 6 perfunderis. VIR. ill. 7, 12). 4, 250 -a mento praecipitant senis *Atlantis*. 6, 8 inventa ... -a monstrat. HOR. sat. 1, 1, 69 Tantalus a labris sitiens fugientia captat -a (*cf.* OV. epist. 17, 182 refugi -is. SCHOL. Stat. Theb. 4, 538 'fallentesque lacus' Tantali .... bene 'lacus' pro potu posuit. sic Horatius, *seq. locus notatus*). PROP. 2, 17, 5 vel tu Tantalea moveare ad -a sorte (*syn.* liquor). 2, 32, 14 (*describitur puteus*) -a sopito ... Marone cadunt. 3, 3, 15 quid tibi cum tali ... est -e? (*de fonte Castalio*). 4, 9, 5 qua Velabra suo stagnabant -e quaque nauta per urbanas velificabat aquas. 4, 9, 36 cava suscepto -e palma sat est. VITR. 1, 4, 12 *paludes* non habent exitus profluentes neque per -a neque per fossas (PLIN. nat. 3, 119 deductus in -a et fossas. *cf.* FLOR. epit. 3, 10, 24 defenderent ... civitatem vallo ... et fossa inductoque fossae -e). PAVL. FEST. p. 352 *torrens significat* fluvium ... imbribus concitatum, ... cuius aquam ipsam, quae fluit, -n recte dici ait Aelius. ... ceterum volgi consuetudine utrumque iam dici -n et perennem fluvium et torrentem (*cf.* HYG. grom. p. 83, 11 Th. modum -i ascripsit, quod torrens violentior excedit ... circa alveum. *v. praeterea p. 957, 27. 962, 7 sqq. et 966, 6*). PLIN. nat. 33, 74 -a ad lavandam ... ruinam iugis montium obiter duxere ...; corruges vocant. PROC. dig. 8, 5, 13 *fistulis abruptis* -a ex meo in tuum parietem fluere. LACT. inst. 6, 18, 19 tantum ... incendium, ut id non -n aliquod, sed effusio cruoris extinguat (*antecedit* igni aquam superfuderis). PALLAD. 6, 7, 3 roris aut -is. CYPR. GALL. exod. 557 liquentia. num. 489 purgatus -e rami (*i. aqua a ramo respersa*). QVEROL. p. 33, 29 igni, ferro, -e. VVLG. Iob 20, 17 non videat rivulos -is, torrentes mellis et butyri (*ad l. v.* GREG. M. moral. 15, 20). AVG. serm. ed. Mai 118, 3 (*de aqua in vinum mutata*) hauriebantur inebriata -a. *huc spectant: de fossis, canalibus*: BELL. Alex. 29, 1 inter castra et Caesaris iter -n intercedebat angustum altissimis ripis. PROP. 1, 20, 7 sive leges ... -a silvae, sive Aniena ... unda *eqs.* LIV. 5, 16, 9 Romane, aquam Albulam cave lacu contineri, cave in mare manare suo -e sinas. PLIN. nat. 36, 81 -n illo admissum. MART. 10, 51, 10 qui videt hinc puppes -is, inde maris. 12, 31, 4 riguae ductile -n aquae. *adde*: PLIN. nat. 6, 120 Narmalchan, quod significat regium -n. AMM. 23, 6, 25 perfluunt ... et Marses et Flumen Regium. 24, 6, 1 fossile -n, Naarmalch⟨a⟩ nomine, quod amnis regum interpretatur, tunc aridum (*cf. Onomast.*). *de imbre* (*quasi trop.*): AETNA 59 densa per attonitas rumpuntur -a nubes. *de diluvio*: PS. CYPR. adv. Iud. 2 p. 134, 4 semen conservavit (*dominus*) in populum super -n (filium noe *v. l.*) et heredes eius. *de aqua baptismatis*: PS. DAMAS. epigr. 73, 1 caelesti -e lotas ... oves. 101, 4 -a sacra (*ibid.* liquor, unda).

C *i. q. fluctus, fluxus, cursus aquae: de fluviorum fluxu* (*hic etiam enumerari possint exempla* 'adversi -is', *cf. p. 959, 80 sqq.*): CATVLL. 67, 33 quam (*Brixiam*) molli praecurrit (per- *trad.*) -e Mella. VERG. Aen. 8, 57 ego (*Tiberinus*) te ... recto -e ducam. HOR. carm. 2, 14, 17 -e languido Cocytus errans. OV. met. 8, 557 corpora turbineo ... -e (*coni. Riese*, culmine *codd. opt.*, vertice *pauci codd. dett.*) mersit. trist. 5, 1, 23 lato spatiantem -e Gangen. LIV. 2, 10, 11 Tiberine pater, ... hunc militem propitio -e accipias. SEN. Herc. f. 284 *Peneus* praeceps citato -i quaerens iter. Herc. O. 141 fluit Ismenos tenui -e languidus. CVRT. 7, 9, 6 cursum gubernatores, cum obliquo -e impellerentur, regere non poterant. VAL. FL. 8, 190 amnis (*Istri*) iter, donec nos -e certo perferat (prof- *V*). HEGES. 3, 26, 1 *Iordanis* non latenti ... per cava terrae meatu, sed visibili per terras atque aperto -e incipiens se superfundere. CLAVD. 26, 56 ut -e verso irriget Aegyptum Tanais, Maeotida Nilus. *de maris fluxu* (*cf. l. 9. p. 959, 9*): ALBINOV. carm. frg. 9 rapido desertam -e (flamine *trad.*) classem. VITR. 5, 12, 2 si nullum -n (*sc. ex mari*) in his locis inpedierit. CVRT. 9, 9, 9 oceanus ... coepit ... retro -n urgere. TAC. Agr. 10 nusquam latius dominari mare, multum -um (fluctuum *coni. Kraffert*) huc atque illuc ferre.

nota i. q. decursus: ITALA Iob 38, 25 (Aug. in Iob p. 608, 12) quis praeparavit -n validae pluviae (*ὑετῷ λάβρῳ ῥύσιν*, VVLG. imbri cursum) et viam vocibus tempestatis (*cf. ad l.* AVG. in Iob p. 608, 27 -n ... nunc dicit illud, quod de pluvia colligitur et torrens vocatur. *v. etiam p. 962, 12 sqq. 965, 38*).

II *translate et tropice*: **A** *per prosopopoeian, de dis fluvialibus*: VERG. Aen. 7, 138 primamque dearum tellurem nymphasque et adhuc ignota precatur -a (PLIN. paneg. 32, 3 -n ipsum [*i. Nilum*] precor). OV. am. 3, 6, 23 -a deberent iuvenes in amore iuvare, -a senserunt ipsa, quid esset amor. 3, 6, 101 narrabam -um amores (met. 5, 576 -is Alphei ... amores). met. 1, 545 fer pater (*i. Peneus*) ... opem, si -a numen habetis (*v. appar.*). fast. 1, 511 novos ... deos, fluminaque et fontes. Ib. 82 vos quoque plebs superum, fauni satyrique laresque -aque et fontes. SEN. Herc. O. 506 frangebat ipsas -is tumidi (*i. Eueni*) minas *Nessus*. STAT. Theb. 7, 428 -is (*i. Asopi*) illa mens fuit. PS. APVL. Ascl. 24 te ... appello, sanctissimum -n. ARNOB. nat. 4, 25 p. 161, 16 Melae -is filius. 5, 6 p. 178, 13 regis Sangari vel -is filia. LACT. inst. 1, 11, 58 Inachi -is. CLAVD. carm. min. 30, 176 saucia truncato pallebant -a cornu. *huc spectant*: FEST. p. 363 taurorum specie simulacra -um, id est cum cornibus, formantur, quod sunt atrocia ut tauri (*cf.* SERV. Aen. 8, 77 CLAVD. DON. Aen. 5, 38. 10, 205). VAL. FL. 5, 485 tot vigili pulcherrima -a cornu. TAC. ann. 2, 41 simulacra montium, -um. CLAVD. 24, 23 facta metallo oppida vel montes captivaque -a. *de sidere Eridani*: CIC. Arat. 144 -is illustri⟨s⟩ (358 *ποταμοῦ ... ἀστερόεντος*) ... ripas. 152 *sing.* MANIL. 1, 442 flexa per ingentes stellarum -a gyros. 5, 14 -aque errantis late sinuantia flexus. VITR. 9, 5, 3 per speciem stellarum -n profluit. AVIEN. Arat. 776 efflua ... -is astra. 780 caeruleo -n ... gurgite manans. MART. CAP. 8, 842 flexus -is Eridani (*syn.* fluvius). *de orbe lacteo*: MART. CAP. 2, 207 quidam candores lactei -is tractu stellis efflammantibus defluebant.

B *de variis rebus, maxime liquidis (i. q. fluvius trop.): de sanguine*: CIC. p. red. in sen. 6 illi meum reditum ... -e sanguinis intercludendum putaverunt (p. red. ad Quir. 14. LVCR. 2, 354 sanguinis exspirans calidum de pectore -n. VAL. MAX. 9, 2, 1 *Sulla* Italiae partes civilis sanguinis -bus inundavit. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 21). VERG. Aen. 9, 412 vomens calidum de pectore -n (*sc. sanguinis. cf.* HOMER. 411 *Phlegeum* fundentem calidum de pectore -n). *de semine*: LVCR. 4, 1036 *simulacra* profundant -is ingentis fluctus vestemque cruente⟨n⟩t. *de pice*: LVCR. 6, 257 picis ... -n (fulmen *trad.*). *de lacte*: VERG. georg. 3, 310 laeta magis pressis manabunt -a mammis. OV. met. 1, 111 -a iam lactis, iam -a nectaris ibant. CLAVD. 21, 85 mollis ... lacus et -a lactis. *de lacrimis*: VERG. Aen. 1, 465 largo ... umectat -e vultum ([SERV. Aen. 2, 305 *ad l.* '-e' est fluore, id est fluxu ipso]. *cf.* CYPR. GALL. gen. 1363 largo. CLAVD. rapt. Pros. 3, 128 larga vel invito prorumpunt -a vultu. PAVL. NOL. carm. 31, 424 -e flere. *adde*: VVLG. Is. 44, 27 -a tua arefaciam). EPICED. Drusi 225 *Tiberinus* uberibus ... oculis lacrimarum -a misit (RVFIN hist. 2, 11, 2 fontes ac -a lacrimarum. PAVL. NOL. carm. 31, 421 VICT. VIT. 2, 26. 33. 3, 64 PS. VICT. VIT. pass. 5 PAVL. PETRIC. Mart. 3, 450 PASS. Petr. 4). AVG. conf. 5, 8, 15 siccarentur -a maternorum oculorum (ENNOD. epist. 2, 1, 4 p. 39, 6 refrena. opusc. 2, 62 p. 307, 7 uberibus. GREG. TVR. Mart. 4, 7 *sing. cf.* DRAC. laud. dei 3, 646 -a dant oculi). *de sudore sim.*: VERG. Aen. 9, 811 toto corpore sudor liquitur et piceum ... -n agit, fessos quatit aeger anhelitus artus. POTAM. tract. 1 p. 1412[B] quando non poterat cadaver (*Lazari*) ... quattuor noctibus per totum oris, fellis et phlegmatis -a sentinarum ... conflare? *de vino*: STAT. silv. 1, 6, 95 largi -a quis canat Lyaei? *de flammis vel rebus flagrantibus* (*de metallis v. l. 73 sq.*): AETNA 497 -a (*sc. ignea ex Aetna prorumpentia*) consistunt ripis ac frigore durant. 513 favillae -a ... concrescere. GRATT. 445 multo -e flammae (APVL. mund. 34 *ex Aetna* flammarum -a cucurrerunt [*syn.* fluenta]. *inde* AVG. civ. 4, 2 p. 148, 7 D. VIB. SEQ. geogr. p. 155, 3 *mons* flammae -n emittens). SEN. dial. 6, 19, 4 nec -a igne flagrantia nec Oblivionem amnem (*cf.* MIN. FEL. 35, 1 admonentur homines illius ignei -is [*i. Pyriphlegethontis*] et de Stygia palude saepius ambientis ardoris. ARNOB. nat. 2, 14 p. 59, 10 *in gehenna sunt* -a torrentia flammarum globis taetra. 2, 30 p. 72, 26 torrentium [*Sabaeus*, terr- *trad.*] -um ... in caeno [*syn.* igneos fluvios, amnes flammei]. *adde*: AVG. conf. 1, 16, 26 -n tartareum). ITALA Dan. 7, 10 (Ps. Cypr. ad Novat. 17) -n ignis prodibat ante eum (*ποταμὸς πυρός*, VVLG. fluvius igneus). *de metallis*: CLAVD. 24, 236 si solveret ignis, quas dedit ... massas argenti, potuere lacus et -a (*sc. argenti*) fundi. rapt. Pros. 1, 242 nec -e tanto incoctum maduit lassa cervice metallum. *huc addiderim* MANIL. 5, 217 (*describitur ardor dierum canicularium*) tantus per sidera fervor funditur atque uno ceu sunt in -e cuncta (*i. quasi in statu diffluendi, liquescendi*, flamine *Iacob*, fulmine *Breiter*, lumine *Scaliger*). *de aëre, spiritu*: APVL. mund. 10 *ventus* nec ... aliud est nisi multum et vehemens in unum coacti aeris -n. NEMES. cyn. 255 nec non terribiles spirabile -n (numen *v. l.*) anheli provolvunt flatus.

nota: de fluxu, fluctu magnetis: LVCR. 6, 1064 fit, impellant ut eam (*i. naturam ferri*) Magnesia -e (*Niccoli*, -a *codd.*) saxa (*syn.*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fluctus 1053). *de fluxu multitudinis hominum* (*cf.* fluere *sub p. 974, 13*): SIL. 12,185 effusae...ruunt inopino -e (turbine *pars codd.*) turmae.

C *de rebus incorporeis (de oratore v. l. 28)*: *de oratione sim. (de libris v. l. 13 sqq.)*: CIC. de orat. 2,62 videtisne quantum munus sit oratoris historia? haud scio an -e orationis et varietate maximum (Brut. 325 nat. deor. 2,20. QVINT. inst. 9,4,61 velut prono decurrentis orationis -e. AMM. 30,4,7 Cicero orationis imperiosae -bus [fulmi- *v. l.*] . . . depressos aliquos iudiciorum eripiens flammis). 2,162 (*in comparatione*) illuc eum rapiam, ubi non seclusa aliqua aquula teneatur, sed unde universum -n erumpat. 2,188 -n . . . verborum (orat. 53 nat. deor. 2,1 MIN. FEL. 16,1. PAVL. NOL. carm. 21,700 -e verbi. 29,6 divini a -e verbi. *adde*: RVFIN. Adamant. prol. fontes ac -a librorum [PROSP. carm. de ingrat. 122 *Augustini* ore -a librorum . . . effluxere]. CAES. AREL. suggest. p. 303 de sanctarum scripturarum -bus et...patrum spiritalibus rivis vel fontibus). COLVM. 1 praef. 30 vastissimis -bus facundiae. QVINT. inst. 10,1,61 verborum . . . copia et velut quodam eloquentiae -e (HIER. in Nah. 1 p. 538. 539 siccantur. in Is. 8 praef. p. 327 epist. 82,4,2 [fulmen *v. l.*]. adv. Rufin. 1,5 subitum. 1,30 AVG. civ. 19,4 p. 356,28 D. VINCENT. LER. 6,10 *plur.*). PLIN. epist. 1,16,2 haec mire placent, cum impetu quodam et -e pervehuntur. PHOC. carm. de Verg. 26 Mantua Romuleae generavit -a linguae. ENNOD. opusc. 3,83 p. 352,4 si mihi centum linguarum -bus ... verba fundantur. *huc spectant*: PETRON. 5,24 sic -e largo plenus Pierio defundes pectore verba. HIER. epist. 36,14,1 ex -e Tulliano eloquentiae ducendus est rivulus (CASSIOD. var. 11,1,8, *ubi syn.* fluenta eloquentiae). SIDON. epist. 9,7,2 -n in verbis, fulmen in clausulis. *nota de oratore*: PAVL. NOL. epist. 16,6 omnium poetarum floribus spiras, omnium oratorum -bus exundas. *huc addiderim dicta in imagine de philosophis quibusdam*: AMM. 27,4,8 Aristotelen, ut ait Tullius, fundentem aureum -n (*cf.* MART. CAP. 4,335 Platonis aureum -n). HIER. epist. 49,13,3 legite Platonem ... Aristotelen et reliquos, qui de Socratis fontibus manantes divisis (diversis *v. l.*) cucurrere -bus (*cf.* PAVL. NOL. carm. 21,845 hi sunt . . . pio de Christi -e fontes).

de variis rebus incorporeis: CIC. Marcell. 4 nullius tantum -n est ingeni (OV. fast. 1,24 ingenii currant -a quanta tui, *scimus*). PROP. 2,26^{B},23 si Cambysae redeant et -a Croesi (*i. divitiarum copia*). PETRON. 118,3 mens . . . ingenti -e litterarum inundata (*cf.* VVLG. IV Esdr. 14,47 vena intellectus et sapientiae fons et scientiae -n). ITALA Is. 66,12 (Aug. civ. 20,21 p. 456,28 D.) declino in eos ut -n pacis (ποταμός, VVLG. fluvius. *cf.* AVG. civ. 20,21 p. 457,9 D. -n pacis profecto abundantiam pacis . . . debemus accipere). AMBR. Noe 5,12 p. 421,16 ex qua (*voluptate*) velut a fonte prorumpunt concupiscentiarum malarumque passionum -a lateque exundant. PAVL. NOL. carm. 24,443 dulci . . . caritatis -e. AVG. civ. 18,37 p. 312,20 D. de fontibus Israel . . . prophetiae -n erupit. conf. 1,16,25 -n moris humani. PS. PROSP. vocat. gent. 2,6 mundum ineffabilium donorum -a rigant. 2,11 sect. 2 quos -e suae voluptatis impleverat *caritas perfecta*. PETR. CHRYS. serm. 79 p. 424^{A} bibant . . . fidei de -e. 122 p. 535^{B} ubi sunt effusiones, lapsus, -a ministeriorum tuorum? DRAC. laud. dei 3,589 -a me scelerum rapiunt. *huc addam*: ITALA apoc. 22,1 (g, Apring. *al.*) ostendit mihi -n aquae vivae splendidum sicut crystallum (ποταμὸν ὕδατος ζωῆς, VVLG. fluvium. VVLG. Ioh. 7,38 -a de ventre eius fluent aquae vivae). VVLG. psalm. 64,10 -n dei repletum est aquis. FACVND. defens. 4,2 p. 616^{D} in martyrum celebratione commonemur etiam vivi martyris vicini martyrio -is spiritualis.

synonyma sunt et fluvius *et* amnis: LVCR. 6,720 VERG. Aen. 6,714 (*cf.* 6,749). 8,69 OV. met. 9,115 LIV. 1,3,8. 34,28,7 (1. 2). 39,30,8 *sq.* 45,29,7 MELA 1,29. 34 *sqq.* 2,65 LVCAN. 2,211 *sq.* 404 (411). 484 PLIN. nat. 3,20. 47. 48. 57. 72. 89. 113. 126. 4,34. 43 (45. 47). 5,103 6,4. 62 VAL. FL. 5,186 SIL. 8,444 (450 *sq.*) STAT. Theb. 4,720. 9,263. 521 FRONTIN. strat. 3,7,2 TAC. ann. 1,79 APVL. met. 1,19. 5,25 PANEG. 2 (10),12,3. 12 (2),34,1 ARNOB. nat. 2,30 p. 72,23 *sqq.* AVSON. 441 p. 390 P. AMM. 17,2,3. 19,5,4. 23,6,21. 57 VVLG. gen. 41,3 CLAVD. carm. min. 28,29. 30,176 MART. CAP. 6,640. 686.

syn. est amnis *his locis*: LVCR. 1,291. 1031. 4,421. 423 VERG. ecl. 5,25 georg. 1,201. 2,486. 3,530 Aen. 6,369 AETNA 314. 484 DIRAE 67 OV. met. 1,280. 344. 577. 2,241. 7,189. 8,835. 11,139. 143. 13,897. 15,335 fast. 1,501. 4,329 Pont. 4,10,45 EPICED. Drusi 227 LIV. 5,35,3. 5,37,7. 8,24,11 *et passim*. *distinguitur ab* amni (*cf. p. 957, 26*): PLIN. nat. 5,13 -n Asaham marino haustu, sed portu spectabile, mox amnem, quem vocant Fut. SEN. nat. 3,19,4 venas aquarum ..., ex quibus corrivatis -a effici possint, sed amnes magnitudinis vastae. FEST. p. 157 manalis fons appellatur ab auguribus puteus perennis, neque tamen spiciend[i]us videtur, quia -n id spiciatur, quod sua sponte in amnem influat.

syn. est fluvius: CIC. inv. 2,96 Phil. 6,5 VERG. ecl. 5,84 georg. 3,144 Aen. 6,388. 7,33. 12,139 AETNA 123. 132 LIV. 21,48,7. 21,51,7 (*cf.* 21,48,4). 26,7,9 26,9,1. 28,16,3. 38,18,7. 44,40,7 PAVL. FEST. p. 194. 352 COLVM. 2,21,2 MELA 1,28. 2,26. 3,1. 11. 107 LVCAN. 2,497 PLIN. nat. 3,7. 9. 19. 129. 5,18. 22. 30. 78. 103. 6,11. 118. 9,176 VAL. FL. 3,421 *et passim*. *syn.* torrens *v. p. 962, 12 sqq.*, unda, fluctus, aqua *c. sub B passim*, fluentum (APVL. met. 6,18 AVIEN. orb. terr. 438 CASSIOD. var. 11,1,8), meatus (HEGES. 3,26,1). *opposita v. p. 961, 59 sqq.*

deriv.: fluminalis, flumineus. *demin.*: flumicellum.

v. Onomasticon. *Bacherler.*

Flūmentāna porta *v. Onomasticon.*

ῥεῦμα ποταμοῦ **flūmentum** fluor GLOSS. II 427,47 *a* fluere.

? **flūmicellum**, -ī *n.* GROM. p. 318,13 L. casa per y nomen habens...habet...inter montem et montem viam, sub via -um et trans -um aquam vivam. *vide, ne bis* fluvicellum *emendandum sit.*

flūminālis, -e *a* flumen. *quod ex vel in flumine vel fluminis est*: GROM. p. 361,32 glerias (*i.* glareas) -es. EXPOS. mundi 35 p. 113 Alexandria . . . piscium . . . tria genera manducat . . . -e et stagnense et marinum. IVL. HON. cosmogr. A 24 ex ipso -i circulo *Danuvii* septem crines fluminum procedunt. A 46 bracchium . . . -e *Nili*. NON. p. 535 lintres: naves -es. THEOD. PRISC. eup. phaen. 60 cancrorum -ium (fluvialium *Berol.*; CAEL. AVR. chron. 1,4,119 CASS. FEL. 67 p. 165 cancros -es *cod. Paris. saec. XIII*, fluviales *cod. S. Gall. saec. XI*). log. 101 ex lapidibus -bus (fluv- *Gel.*). DIOSC. 2,70,2 W. (= 2,47 St.) lapides -es (fluv- *rec. alt.*). *i. cochlearum genus* (CAEL. AVR. chron. 4,3,57 cochleae, quas nos lapides marinos vel -es accipimus: non marinae igitur, ob salsitatem, sed -es). 4,15 W. (= 4,13 St.) nascitur locis -bus (fluv- *rec. alt.*). CAEL. AVR. chron. 1,1,44 -es vel portuosae atque stagni navigationes. GLOSS. III 436,44 (*in capite de piscibus*) ποτάμιοι -es. ISID. orig. 19,1,24 pontonium: navigium -e. *nomen herbae*: DIOSC. Vind. 4,99. N 127 φλουμιναλις *i.* ποταμογείτων.

flūmineus, -a, -um *a* flumen. *quod ad flumen pertinet, in eo vel ex eo vel prope id est* (GLOSS. II 414,29 ποτάμιος): OV. am. 1,3,22 ave (*i. cygno*). epist. 8,67 cygni. met. 2,253 volucres. 14,599 undis (15,565 *et* Pont. 4,7,27 unda. fast. 2,46 aqua. 2,596. LVCAN. 8,36 vadis. SIL. 15,485 gurgitis. MART. 4,66,7 gurgite. 10,58,4 lacus. NEMES. ecl. 1,87 liquores. AVSON. Mos. 191 latices. PAVL. NOL. carm. 21,351 undis. CYPR. GALL. num. 479 rores. CORIPP. Ioh. 2,65 undis. ARATOR act. 2,55 vadum). OV. fast. 5,519 ulvam. LVCAN. 1,685 harena. 3,222 byblos (*i. papyros*). VAL. FL. 2,11 vento. 4,721 agmine *fluviorum*. SIL. 1,407 urna. 3,458 alno. 4,492 classem. 9,231 latus. 10,92 aggere. STAT. Theb. 9,266 ulmum. silv. 1,2,243 ripa. NEMES. cyn. 53 umbras. PALLAD. 14,161 salicem. AVSON. Mos. 82 -is . . . in oris. 131 cohortes (*i. pisces*). CLAVD. 12,29 geminaque parte ductum Caesareum -o stemma recurrit ortu. 21,200 iter. 28,496 portus. SEDVL. carm. pasch. 2,166 lavacrum (*i. Christi baptismus; cf.* op. pasch. p. 232,12). *nota usum gromaticorum neutr. plur. quasi subst.* **fluminea** (flaminia *passim codex*) *sc.* iugera, *quae fluminis sunt, a fluvio occupata (v. Rudorff, Die Schriften der röm. Feldmesser II p. 399. 406. 449), quod in sermone volgari hic illic quasi fem. sing. tractatur*: GROM. p. 311,13 flaminiae...terminos. p. 311,19 sub se flaminia. p. 316,8 subtus flaminia transiens et sub -a posita vinea (p. 324,24. 329,14 *bis* flum- *trad.*). p. 316,14 subtus -iam . . . , super -ia nuces. p. 316,21 -iam. p. 319,1 in ipsum iugum -ia excurrit. p. 320,19 sub se casa -iam habet finem facientem. p. 320,25 sub prato -ia, quae via observat. p. 321,5 alveus . . . finem subter -ia faciens. p. 324,7 per medium campum flumina currunt. subtus flaminia alveum transit, pratum super flaminiam habens. de latus flaminia pomaria sunt. p. 324,30. 31 -iae . . . terminum. p. 327,12 fluminia. *ibid.* flumini(i) . . . terminum. p. 329,22. 334,6 flaminea et sub ipsa flaminea arca.

flumus *v.* phlomus. *Vollmer.*

✖**fluo**, fluxī (flū-*?*), fluxum (flū-*?*), -ere [*cf. esse videtur c. gr.* φλεῖν, φλοίειν, ἔφλυε (*aor.*), ἀποφλύειν· ἀπερεύγεσθαι (*Hesych.*), *slavon.* bljują 'vomo, spuo', *vel c. gr.* φλύζειν, οἰνό-φλυξ, φλύκταινα. *Th.*]. *de prosodia*: PRISC. gramm. II 459,26 *paenultima* producitur . . . fluo, flūxi (461,16), *ut tamen non certo appareat utrum positione an natura longa sit syllaba. de flexu*: PRISC. gramm. II 488,4 *quaedam verba* servent in supino . . . 'n'. excipiuntur 'flexi', -xi', quae in supinis quoque servaverunt 'x': 'flexum, -xum', quamvis vetustissimi et 'fluctus' pro '-xus' et 'flucturus' (*exempla non extant*) pro '-xurus' soliti sunt dicere. 503,14 in 'uo' . . . desinentia mutant 'o' in 'i', ut 'acuo acui'...; excipiuntur ...'-o, -xi'. PHOC. gramm. V 437,15 'volo' caret participio futuri temporis ... similiter ...'-o' (*sed v. l. 71*). *formae notabiles: perfectum legitur inde a* CIC. *et* LVCR. 5,912. *ger.*: LVCR. 2,1139 -endo. 4,227 -endi (6,931). *al.; part. fut.* -uxurus LVCAN. 6,61; -uiturus: BOETH. cons. 4,6 p. 110,88 P. (*p. 974, 1*). *part. perf. v.* fluxus. ITALA Ioh. 7,38 (Ps. Cypr. mont. 9) fluebunt *cod. Tμ*^{1} (fluent *cod. Mμ*^{2}). DIDASC. apost. 71,15 fluisti. *gen. plur. part.* -entum *trad. in codice Thuaneo Heinsii* OV. met. 9,18 (-tem *MN cf. p. 969, 27*), -tium *legitur* SEN. dial. 12,11,5 nat. 5,15,4 QVINT. inst. 12,2,11 FRONTO p. 160,15 N. GARG. MART. med. 57 SALV. gub. 8,21 CLAVD. MAM. epist. 2 p. 203,10. *abl. in* -te: *metro constat* SIDON. carm. 23,153. *praeterea legitur* SEN. Thy. 780 PETRON. 65,7 PLIN. nat. 6,30. 31,75 PS. QVINT. decl. 2,12 APVL. met. 8,27 SPART. Sept. Sev. 16,2 FIRM. err. 12,2 AMM. 17,1,1. *abl. in* -ti: *legitur* MANIL. 4,354 *in fine versus, item* 5,393 (-is *trad.*) VAL. FL. 3,158 CYPR. GALL. frg. 3 AMM. 31,2,13 PROB. Verg. georg. 4,164 p. 333,13 MART. CAP. 2,165. *fortasse dat. plur.* fluentis *v. p. 952, 10. pass. legitur* APVL. met. 1,2. *de notione*: PAVL. FEST. p. 16 amnis . . . a circumnando, quoniam 'am' ex Graeca praepositione sump-

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum, quae est *ἀμφί*, significat circum, et nare -ere. p. 116 liquitur labitur, -it. NON. p. 303, 22 -ere est decurrere. p. 303, 26 -ere, minui deficere. p. 303, 29 -ere, latius ac liberius excrescere. SERV. Aen. 11, 236 -unt (ruunt *v. l.*), festinanter incedunt. auct. Aen. 2, 169 -ere, delabi. et *τῶν μέσων* est; nam ideo addidit retro. 4, 147 -entem: unguentatum et odoribus abundantem aut prolixum et effusum, ut *τὸν ἀκερσεκόμην* significet. SCHOL. Hor. carm. 3, 21, 9 'madet' hoc est: -ens est philosophiae sententia; optat tamen fieri vino madentior. CLAVD. DON. Aen. 8, 446 inter '-it' et 'liquescit' plurimum differt: '-it' enim, quod sic solvitur, ut currat effusum, ... 'liquescit' ... est tantum 'mollitur', ut perdita duritia, qua est, in incipientem liquorem vi caloris artetur, ut neque constrictum sit neque -ere possit ut solutum. ISID. diff. 1, 234 '-it' quod naturaliter decurrit, ut humor, 'defluit' autem quod aetate ... dissolvitur ut aetas hominum, folium arboris. '-ere' autem tribus modis dicimus: humore rerum, sanie vivorum, tabe mortuorum (*cf. p. 970, 46. 971, 34*). GLOSS. *βρέχω. ῥέω.* deducit (decidit?), currit. solvitur. cadere vel deficere. ceciderunt. '-entes' diffusos vel dimissos. *de structura*: ARVS. gramm. VII 474, 11 -it illa res ...; -it illa re. *de usu: verbum inde ab* ENNIO *per totam latinitatem legitur.*

[*corrupt. vel dub.*: MANIL. 2, 746 *v. sub* fluito. SEN. nat. 3, 14, 3. 4, 2, 9 FRONTIN. aq. 19 APVL. Socr. 22 p. 172.]

I *proprie: de rebus liquidis*: **A** *intransitive (impersonaliter v. p. 970, 30), i. q. manare (accedunt praepos., abl. v. p. 970, 49)*: **1** *de aquis*: **a** *de flumine, fluvio, amne sim.*: ENN. ann. 173 per ... urbem leni -it agmine flumen (VERG. Aen. 2, 782 Lydius ... leni -it agmine. *cf.* OV. met. 9, 18 *Calydonium* aquarum cursibus obliquis inter ... regna -entem [*v. p. 968, 74*]. LIV. 2, 5, 3 Tiberim tenui -entem aqua. 21, 31, 11 *Druentia* pluribus ... alvis -ens. SEN. apocol. 7 Rhodanus amne praerapido. PLIN. nat. 5, 124 Granicus diverso tractu. VAL. FL. 5, 120 longis ... -ens amfractibus Iris). CATO orig. 71 Tauriani vocantur de fluvio, qui propter -it (VARRO ling. 5, 27 fluvius, quod -it). CIC. inv. 2, 96 Eurotas ..., qui praeter Lacedaemonem -it (*cf.* VARRO Men. 415 praeter hos -it amnis). Verr. 5, 96 amnis, qui per ... agros -it (LVCAN. 2, 21 in aequor [IVV. 5, 13, 69 in mare]. QVINT. inst. 12, 2, 11 altis ripis multoque gurgitis tractu. AMM. 15, 11, 3 -entes per Lugdunensem [*ibid. postea* meantes]). div. 2, 69 si lacus Albanus ... in mare -isset. CAES. Gall. 1, 6, 2 inter fines Helvetiorum et Allobrogum ... Rhodanus -it. 1, 12, 1 oculis, in utram partem -at *Arar*, iudicari non possit (CIC. div. 1, 78 flumina ... in contrarias partes). LEX praediorum ap. Varr. ling. 5, 27 stillicidia fluminaque ... ut ita cadant -antque. VERG. ecl. 8, 101 rivo ... -enti (HIER. epist. 17, 2, 3 tenuiter [effluit *v. l.*]. EPIST. pontif. 372 [*a. 430*] Migne 50, 459^{D} male [*gr. καχῶς διαχεομένου*]). georg. 3, 28 undantem bello magnumque -entem Nilum (OV. met. 12, 112 purpureus ... caede Caicus -xit. SEN. nat. 4, 2, 5 *Nilus*, quippe ad id lutosus et turbidus -it. CVRT. 6, 4, 4 *Ziobetis* tria fere stadia universus -it. PLIN. nat. 6, 65 inde lenem -ere *Gangen.* 6, 127 qua tardior -it *Tigris* [*adverbia v. l. 57 sq.*]). PROP. 3, 22, 23 hic Anio Tiburne -is (flues *codd. opt.*), Clitumnus ab Vmbro tramite (AMM. 27, 4, 10). 4, 9, 60 lympha ... f⟨l⟩uit (*cf.* LIV. 24, 10, 8 fontem). OV. met. 8, 16 Maeandrus ... refluitque -itque (*opp.* refluere: MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 10 SERV. auct. ecl. 10, 50 AVG. gen. ad litt. 5, 10 p. 153, 16). 13, 323 Simois retro -et (SEN. contr. 1, 5, 2 MELA 3, 51 PLIN. nat. 2, 232). LIV. 38, 18, 8 Sangarius ex Adoreo monte per Phrygiam -ens. MANIL. 4, 354 *Aquarius* fontibus aeternis gaudens urnaque -enti iura sui Librae permittit prima regenda. MELA 2, 108 Euripon ... immodice -it (3, 40 vix. 3, 68 angustissime. LVCAN. 10, 315 lene. PLIN. nat. 5, 56 parcius. AMM. 17, 11, 1 otiose. 17, 13, 4 licentius. 22, 15, 12 sublatius). PLIN. nat. 5, 54 *Nilum* inter scopulos non -ere..., sed ruere (*opp.* ruere: 33, 74 AMM. 15, 4, 2. 22, 15, 9). SVET. frg. 157 externum mare oceanus est, internum, quod ex oceano -it. PANEG. 4 (9), 16, 1 *opibus* ipsius qui auro dicitur -isse Pactoli (*cf.* TIBERIAN. carm. 2, 22 porro huic [*i. auro*] Pactolus, porro at ... Hermus?). ITALA gen. 2, 14 (Aug. gen. ad litt. 8, 7 p. 240, 22) *Tigris* -it contra Assyrios (*προπορευόμενος κατέναντι*, VVLG. vadit contra). *adde*: VARRO rust. 3, 17, 9 in piscinas, qui reciproce -rent ips⟨a⟩e. *i. q. abundare* (*cf. p. 971, 41. 974, 60*): SVET. Nero 31, 2 balineae marinis et albulis -entes aquis. **b** *de aqua, gutta, unda sim.* (*de lacrimis v. p. 970, 18. c. abl. v. l. 79. 80*): CATO agr. 155 *aqua* uti -at. LEX Mamil. (grom. p. 263) Bruns^{7} p. 96, 4 suo itinere aqua ire, -ere possit (LEX Vrson. [Corp. II 5439] 104, 17. *cf.* EDICT. imp. Aug. de aq. Venafr. [Corp. X 4842] 20 ire, -ere ducive. LEX Quinctia [Frontin. aq. 129] 113, 8 ire, cadere, -ere [-is *trad. em. Opsopoeus*], pervenire, duci [*cf. p. 970, 15*]). CIC. ad Q. fr. 3, 1, 1 aquam ... belle sane -entem vidi (VITR. 9, 8, 14 tardius. PAVL. FEST. p. 98 guttatim. SEN. nat. 6, 7, 3 leniter ac quiete. *adi. v. l. 47 sq.*). nat. deor. 1, 39 ea, quae natura -rent atque manarent, ut et aquam et terram (*cf.* SEN. nat. 3, 29, 7 terris -entibus) et aera *deos esse* (*syn.* manare: 2, 50 OV. am. 1, 7, 57 CVRT. 4, 7, 22). LVCR. 2, 474 umor ... -at (5, 271 materies umoris ... agmine dulci. PROP. 3, 3, 2. GRATT. 146 ulceribus [*i. per ulcera*]. SEN. nat. 6, 6, 4. SVET. frg. 157 p. 244, 6 modice). PROP. 2, 34, 34 liquor (TERT. adv. Val. 24 p. 201, 6). 3, 22, 28 Itala portentis nec -it (furit *et* fuit *v. l.*) unda novis (OV. Ib. 226 MART. 9, 9, 10 *al.*). OV. am. 3, 14, 38 gutta (MART. 4, 59, 2. *cf.* PALLAD. 1, 6, 9 stilla). Pont. 4, 4, 2 non intermissis ... -at imber aquis (SEN. nat. 3. 28, 2. *adde trop.*: AETNA 90 *Iuppiter* Danaae pretiosus -erit imber. AVR. Fronto p. 27, 7 N. ut Plautus ait (*cf. Most. 142*) amoris imber ... vestem ... permanavit, ... in medullam ... -it [in alio pluit *cod. in marg.*]). LIV. 27, 11, 3 cruentam -isse aquam (HIER. epist. 49, 15, 3 turbidae et nebulosae aquae). SEN. nat. 3, 2, 3 ut stet aqua aut -at (*opp.* stare: AVG. civ. 21, 8 p. 505, 24 D. fluvium. VVLG. exod. 15, 8 unda. *adde* SEN. Tro. 1163 cruor. VVLG. lev. 15, 28 sanguis [*cf. l. 24*]. *opp.* sistere: EVSTATH. Bas. hex. 4, 3 *aquae* congregatae et sistentes. nunc de -entibus [*ὁρμητικῶν ὑδάτων*] sermo est). SEN. nat. 3, 2, 3 *aqua* in devexo (*sc. loco*) -it, in plano ... continetur et stagnat. aliquando in adversum spiritu impellitur: tunc cogitur, non -it. 5, 1, 4 quod -it, in unam partem -it; nemo aquam -ere dicit, si tantum intra se movetur, sed si aliquo fertur: potest ergo aliquid moveri et non -ere. 5, 13, 4 stillicidia ... ubi plura coiere et turba vires dedit, tunc -ere et ire dicuntur. epist. 74, 25 fons, ex quo -erat *aqua* (*cf.* ITIN. [Silv.] 10, 8 de petra). MIN. FEL. 5, 9 pluvias (*sc. nubes*) -ere. VVLG. II par. 6, 26 pluvia (*sc. aqua*) non -erit (7, 13). *de lacrimis*: OV. am. 1, 7, 57 lacrimae -xere per ora (met. 3, 203. 4, 582). fast. 2, 830 more ... aquae. SEN. dial. 12, 18, 6 sed ... et desinant. epist. 99, 20 nec cessant nec -unt. SIL. 8, 646 large. HIER. epist. 60, 2, 2. 60, 14, 6 ubertim. **2** *de aliis rebus liquidis*: PLAVT. Most. 1109 num mucci -ont? CATO agr. 66 oleum -at (SEN. nat. 4, 2, 9 COLVM. 12, 52, 1. 12, 52, 2 satis. *cf.* VARRO rust. 1, 55, 7 amurca). CIC. div. 1, 99 sanguinem -isse (OV. met. 8, 762. 12, 325. FEST. p. 352 arcuatim [SCRIB. LARG. 46 abundanter]. LVCAN. 6, 61 terras -urus in omnes. *al. v. l. 8. cf.* Q. CIC. pet. 10 rivi sanguinis -rent [LIV. 26, 23, 5. 27, 37, 3]. HOR. epod. 7, 19 -xit in terram ... cruor [SEN. Tro. 297. 896 CVRT. 4, 2, 14 *al.*]. SER. SAMM. 641 -it vis immoderata cruoris. *de profluvio menstruo*: PLIN. nat. 7, 66 [*nota impersonaliter*] cum gravidis -xit. AVG. civ. 16, 28 p. 171, 22 D. ei solita mulierum adhuc -ant). CIC. div. 2, 86 mel ex olea -isse (VERG. ecl. 3, 89 PLIN. nat. 11, 38 PROB. Verg. georg. 4, 1 ecl. 6, 31). VARRO rust. 1, 54, 3 cum desiit sub prelo -ere *mustum* (OV. rem. 190 COLVM. 12, 27. 12, 28, 2. *cf.* AETNA 13 Bacchus [MANIL. 3, 153 SEN. Thy. 988]. SEN. Thy. 700 vina [STAT. silv. 1, 6, 41 *al.*]). VARRO Men. 26 lacte papilla ... -it (LIV. 34, 45, 7 PLIN. nat. 11, 236. *cf.* MANIL. 1, 751 lactis ... liquorem). VERG. Aen. 5, 200 sudor -it undique rivis (OV. met. 9, 173 de corpore. SEN. Oed. 922 per artus. PLIN. nat. 16, 52 aquae modo. HOMER. 746). HOR. epod. 9, 35 -entem nauseam coerceat. OV. ars 3, 212 faex. rem. 354 -ere in ... oesopa ... sinus (*cf.* SEN. Thy. 780 nitet -ente [-em *Bentley*] madidus unguento comam. MART. 3, 55, 2 cinnama. SPART. Hadr. 19, 5 crocum). OV. met. 8, 288 per armos spuma (SVET. Cal. 1, 2 per os). MANIL. 5, 671 hinc sanies (CELS. 6, 7, 2^{B} SIL. 9, 399). SCRIB. LARG. 9 -ere salivam. LVCAN. 9, 635 -it (fugit *cod. Brux.*) de pexo (*v. vol. V p. 563, 3*) crine venenum. APVL. apol. 50 tabes. VLP. dig. 43, 23, 1, 4 colluvies. CHIRON 551 si polippus in naribus erit, ... stertet de naribus, humidam (*i. q. humida interprete Oder*) -ent. SER. SAMM. 158 purgamenta cameli.

ablativo ostenditur, unde aliquid fluat: OV. met. 1, 266 canis -it unda capillis (11, 656). 11, 117 unda -it palmis. CLAVD. 3, 149 -entes arboribus suci. 9, 8 Oetaeis -rent ... vina iugis. *trop.*: CLAVD. carm. min. 30, 56 series his fontibus Aelia -xit.

B *transitive i. q. effundere, emittere*: ITALA exod. 33, 3 (Lugd., Barnab. 6, 10) terram ... -entem lac et mel (*ῥέουσαν γάλα καὶ μέλι*, VVLG. lacte et melle. ITALA deut. 11, 9. 26, 9. 31, 20 [Lugd.]. 31, 20 [Mon.] *et saepius apud* ECCL.). HIL. in psalm. 51, 19 fontem petra -xit (AMBR. hex. 3, 2, 9 aquas). AMBR. Iac. 2, 1, 3 oliva ... -ens ... unguentum. HIER. tract. in psalm. 106 p. 177, 9 aemorrusa, quae -bat sanguinem (CAEL. AVR. chron. 2, 11, 131 ex stomacho. 2, 11, 132 ex iecore. *cf.* 2, 11, 132 qui ex iecore -unt [*om.* sanguinem]. 2, 11, 135 qui ex stomacho -unt [*om.* sanguinem]). DIDASC. apost. 71, 5 tuae pinguitudinis, quam de ligno fluisti. CLAVD. 22, 264 Oenotria ... palmite largo vina -ens. AVG. c. Faust. 15, 6 p. 426, 12 flumina dulce nectar -unt. ISID. orig. 10, 111 flens, quasi lacrimas -ens (17, 8, 5).

trop.: LAVRENT. paen. p. 96 -ant ... oculi ... sanitatis rorem et indulgentiae imbrem. PROSP. carm. de ingrat. 761 vana -unt mundi. VEN. FORT. carm. 5, 6 praef. 2 -bant ... lumina suggestionem suam blandito ploratu compunctam. *adde*: AVG. epist. 243, 12 te pervellunt matris lacrimae -entes (*i. q. dissolvere, laxare*) carnem (carne *cod. Par.*).

II *translate: de rebus non liquidis*: **A** *de rebus corporeis*: **1** *i. q. manare, ferri: de aere, vento sim.*: CIC. div. 2, 44 eos anhelitus terrae, qui frigidi sint, cum -ere coeperint, ventos esse. VARRO frg. Serv. Aen. 5, 19 aer multus -ens transversus (LVCR. 5, 522. 638. SEN. nat. 1, 2, 6 [*opp.* stare]. 5, 1, 3 [*syn.* ire]. *cf.* VITR. 1, 6, 2 aeris -ens unda). LVCR. 1, 280 *venti* -unt (SEN. nat. 6, 17, 3. *cf.* SEN. Oed. 887 lenis et modice -ens aura). VITR. 5, 3, 6 vox est spiritus -ens aeris. SEN. nat. 3, 10, 2 *spiritus* aequaliter -it, nec, ut flumina, certo alveo fertur, sed per vastum caeli spatium lato impetu vadit. 5, 13, 4 vehementior ... spiritus ventus est, ... spiritus leniter -ens aer (*cf.* PLIN. nat. 11, 250 spiritus -it [*i. anima evadit*]). 6, 28, 2 tenui foramine -ens. *de aethere, igni sim.*: LVCR. 5, 506 modice -ere atque uno ... aethera nisu (PANEG. in Mess. 22). 6, 994 -ere hac species (*i. lumen*), illac calor ire videtur. SEN. nat. 7, 20, 1 *ignes*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fulminum expressi -unt. LVCAN. 1, 656 toto -rent incendia mundo (CLAVD. rapt. Pros. 2, 316 toto ... vultu). 8, 172 -unt labentia caelo .. sidera (APVL. mund. 3 *cometas* labi et -ere). SIL. 17, 101 -it undique ... mulciber. *de vestimentis sim.*: VERG. Aen. 1, 320 sinus ... -entis (QVINT. inst. 11, 3, 140 nec strangulet nec -at). ELEG. in Maecen. 1, 59 tunicae -xere solutae (1, 77 OV. ars 3, 301). TIB. 1, 6, 40 et -it (effluit *cod. opt.*) effuso cui toga laxa sinu. PROP. 3, 17, 32 feries ... veste -ente pedes (LVCAN. 6, 536 CYPR. GALL. frg. 3). VAL. FL. 1, 679 -entia ... frena. STAT. Theb. 7, 141 vela -unt. SERV. Aen. 8, 724 'discinctos' ... habitum eorum ostendit qui usque ad talos -bat (-bant *e. l.*). PRVD. apoth. 325 ab auribus omnis -erat ornatus. SVLP. SEV. dial. 1, 21, 4 mandat tributa virginibus, illa ut byrrum rigentem, haec ut -entem texat lacernam. *de capillis* (*aliter v. p. 972, 15*): VERG. Aen. 4, 147 -entem fronde premit crinem *Apollo* (LYGD. 4, 27 intonsi crines longa cervice [*i. de longa cervice*] -bant. SIL. 2, 77 CYPR. GALL. num. 81). PROP. 2, 3, 13 comae per ... colla. SEN. Tro. 84 per colla ... capilli. APVL. met. 2, 16 capillo -ente[r] undanter (*sic Aldus*, fluent undant *trad.*, -enter undante *Colvius*). *de ramis sim.* (*i. q. diffundi*): VERG. georg. 2, 370 ramos compesce -entes. PALLAD. 12, 4, 2 rami -entes per latera prona fundantur. *de variis rebus*: LVCR. 4, 425 quocumque oculos traiecimus, omnia ferri ac -ere assimili nobis ratione videntur (5, 277 -entis *res*). PROP. 4, 6, 72 blanditiaeque (blanditae *Scaliger*) -ant per mea colla rosae. SEN. Thy. 947 vernae capiti -xere rosae. dial. 7, 24, 3 *pecunia* quasi ex pleno -at. FIRM. err. 12, 2 virginem auro largiter -ente corrupuerit *Iuppiter*. CYPR. GALL. gen. 263 scande ... -entem fluctibus in tumidis cumbam (*fere i. q. fluctuari*). PAVL. NOL. carm. 15, 35 muta loqui, -ere arida ... iubes (*fere i. q. liquidum esse*). *trop.*: CASSIOD. var. 3, 51, 9 mappa ... tali casu -xit in morem. *adde*: VEN. FORT. carm. 2, 16, 104 membra soluta (*sc. vinculis*) -unt (*i. expedite moventur*). *i. q. manare aliquo liquore, madere*: CIC. Pis. 25 erant illi ... madentes cinnamorum limbriae et -entes purpurissataeque buccae (*cf.* SIL. 1, 526 agitur ... per membra -entia sudor). *addito ablativo*: VERG. Aen. 3, 626 membra -entia tabe (8, 487. 9, 470 LVCAN. 2, 166 *al.*). catal. 9, 32 sanguine -xit humus (SEN. Tro. 121 [*syn.* manare]. SIL. 3, 704 lora. HIER. in Is. 48, 20 latus *Christi*. *cf.* SIL. 5, 431 rivis sanguineis vallis). OV. met. 9, 57 sudore -entia ... bracchia (LIV. 38, 17, 7 SER. SAMM. 60). VAL. FL. 6, 360 -it unguine tellus. SIL. 7, 19 -xit multra mero. TAC. ann. 11, 31 urgeri prela, -ere lacus (*sc. vino*). VAL. CEM. hom. 10, 2 inter -entes mero calices. *adde trop.* (*i. q. abundare; cf. p. 969, 67. 974, 60*): VERG. georg. 2, 166 *Italia* auro plurima -xit (PANEG. 5 [8], 11, 1 terra ... tot metallorum -ens rivis. 8 [5], 14, 1 [*cum lusu in notionem propriam*] Pactolus tanto -xit auro). 2, 190 multo ... -entis ... Baccho vites. PRVD. c. Symm. 2, 952 quantos ... ferat fructus provincia, quamque ubere fecundo large -at orbis opimus. *accedit* in: RVFIN. Orig. in gen. 7, 5 p. 202^{B} ecclesia ... de euangelicis ... fontibus bibit, qui numquam deficiunt ..., quia in latitudine spiritalis interpretationis abundant semper et -unt. *i. q. liquorem emittere*: VERG. georg. 2, 100 *argitem* (*citem*) tantum -ere (*cf.* COLVM. 3, 2, 20 *vites* commode -unt. 3, 2, 24 *graeculae vites* ... minus -unt). SEN. Phoen. 162 venae -ant (COLVM. 6, 30, 6). dial. 6, 1, 5 oculos ... ex desiderio -entis continebo. epist. 63, 1 nec sicci sint oculi amisso amico nec -ant. LVCAN. 9, 814 omnia plenis membra -unt venis. TERT. anim. 46 p. 375, 20 filiae ... vesicam in diluvionem Asiae -isse. SER. SAMM. 629 multo naris completa cruore cum -it (*cf.* EVG. TOLET. carm. 10, 8 nare -ente hic iacet ille cruor). SOL. 33, 9 *myrrhae radices* pinguiore -unt radice. *t. t. medicorum* (*cf. sub* fluens *p. 975, 46 sqq.*): CELS. prooem. 66 in iis (*morborum generibus*) quae -unt. 70 aut astrictum corpus erat aut -bat. 1, 3, 33 -xit alvus (2, 12, 1^{B} vehementius -it aut ducitur. *passim. cf.* SER. SAMM. 536 nimio cursu -it impetus alvi). 2, 8, 10 venter (3, 6, 15 *al.*). 6, 6, 29 *in genere aridae lippitudinis* neque tument neque -unt oculi. 7, 7, 14^{B} *suffusio oculi* iam non -ere (*fere i. q. liquidum esse*), sed duritie quadam concrevisse videatur. 7, 7, 15^{C} *venae* supra os -unt. LVCAN. 9, 770 (*de peste*) membra natant sanie, surae -xere. 9, 773 -unt ... viscera (*cf. p. 972, 1*). 9, 781 manant umeri ..., colla caputque -unt.

2 *i. q. effluere, emanare, provenire*: LVCR. 4, 139 (144) *corpora* perpetuo ... -ant ab rebus (*cf.* 6, 922 -ere ac mitti spargique). 4, 157 e corpore summo texturas rerum. 4, 309 (334) luroris de corpore eorum semina multa -unt simulacris obvia rerum. 5, 275 quodcumque -it de rebus, id omne aeris in ... fertur mare; qui nisi contra corpora retribuat rebus recreetque -entis (*sc. res*), omnia iam resoluta forent. 6, 1002 e lapide hoc (*i. magnete*) permulta. CIC. nat. deor. 2, 50 multa ... ab ea (*luna*) manant et -unt. MANIL. 4, 17 hinc (tunc *pars codd.*) et opes et regna -unt. CLAVD. carm. min. 30, 90 quacumque per herbam reptares (*Serena*), -xere (fulgere *Burmann*, lucere *Birt*) rosae, candentia nasci lilia. *ablativo ostenditur, unde aliquid fluat*: LVCR. 2, 1128 -ere atque recedere corpora rebus (4, 860. *cf.* 4, 695 -ere atque recedere rebus odores). **3** *i. q. defluere, delabi, decidere: de variis rebus, maxime de armis*: CIC. Phil. 12, 8 -ent arma de manibus (SIL. 7, 633 membris dimissa solutis arma -unt. 9, 52 -aut arma [STAT. Theb. 7, 682]. *praepositione omissa*: SIL. 9, 120 iam tela manu iamque arma -bant. 15, 378. *cf.* PAVL. NOL. carm. 15, 250 manibus -xere catenae). VERG. georg. 3, 524 ad terram ... -it ... cervix (*cf.* OV. met. 8, 402 viscera lapsa -unt [*cf. p. 971, 65*]). OV. am. 3, 2, 14 de ... meis manibus lora remissa -ent. SEN. Herc. O. 1655 descendent aves et certa praedae tela de caelo -ent (*cf. syn.* descendere: SEN. nat. 7, 1, 6 ab illis [*sc. stellis*] -ens lumen et calor inde descendens). LVCAN. 4, 77 *nubes* spissatae ... -unt (ruunt *v. l.*). SIL. 2, 131 iuxtaque cadentia membra effusi versa calami -xere pharetra. STAT. Theb. 9, 581 ex umeris -isse pharetras. PALLAD. 4, 11, 2 palearibus largis et circa genua -entibus. AVSON. 346, 4 p. 165, 1 P. denso ad terram lapsu ... -it nix. SIDON. epist. 1, 8, 2 muri cadunt, ... turres -unt. *ablativo ostenditur, unde res fluat* (*adde p. 971, 82 sqq.*): SIL. 12, 53 muris flammae totoque -bant aggeris anfractu tela ... per auras. STAT. silv. 1, 1, 3 caelone ... -xit opus? CLAVD. 28, 164 -unt electra capillis. *de fructibus, fronde*: OV. am. 2, 14, 25 *poma* sponte -ant ... sua. 3, 7, 34 nullo ... movente. MART. 11, 41, 3 cedentes oneri ramos silvamque -entem. *de capillis* (*aliter v. p. 971, 13*): CELS. 2, 8, 24 capilli -unt (6, 1). PLIN. nat. 20, 89 et -entes (efflu- *codd., em. edd. vet.*) capillos retinet *sucus quidam* (23, 161. 26, 48 *passim. et al. notabilis locus*: ORIBAS. syn. 8, 28 si absque aegritudine -ant capilli [*ibid.* post ueturam exeant]).

4 *i. q. diffluere, dissolvi, dilabi: de membris sim.*: LVCR. 4, 919 (*in somno*) dissolvuntur ... membra -untque (*i. q. languescunt, eodem sensu*: LIV. 38, 17, 7 CVRT. 8, 14, 33 PETRON. 126, 18 SIL. 12, 19 AVG. civ. 7, 26 p. 317, 12 D. *aliter*: SEDVL. carm. pasch. 4, 177 membra -bant [*i. q. tabescebant; cf.* op. pasch. 4, 15 tabescentium]. *cf.* SEN. contr. exc. 6, 6 -ens corpus [livens *coni. Gertz; antecedit* putre]. STAT. Theb. 12, 455 -isse cadaver. ITALA Zach. 14, 12 [Tycon. 4 p. 49, 3] oculi ... -ent a foraminibus [ῥυήσονται ἐκ τῶν ὀπῶν, VVLG. contabescent in)]). LVCR. 6, 1204 hominis totae vires corpusque -bat (LIV. 10, 28, 4. 34, 47, 5 HIL. Macc. 69. *cf.* LIV. 7, 33, 17 vires). SEN. Herc. O. 520 ille ... tabum -ente (*sic Leo*, tabum -entem *cod. E*, tabem -entis *rec. interpol.*) volneris dextra excipit. 1229 nec ossa ... durant, sed compagibus discussa ruptis mole collapsa -unt. PS. CYPR. pudic. 12 ut -entes (effu- *v. l.*) humeros premant *metalla*. VVLG. Ezech. 7, 17 genua -ent aquis. PRVD. perist. 3, 166 colla -unt abeunte anima. CYPR. GALL. exod. 6, 80 -entes sustentant in prona manus. *de aliis rebus*: LIV. 27, 17, 4 Hasdrubal cum ... cerneret suas (*res*) imminui ac fore ut ... -rent (ruerent *pars codd.* LACT. mort. pers. 24, 1 res eius dilabi ac -ere). MANIL. 2, 807 dissociata -at resoluto machina mundo. LVCAN. 1, 241 nuda iam crate -entes invadunt clipeos. 3, 507 crudae putri -erunt pulvere cautes. VAL. FL. 3, 98 congeries dum prima -at (*i. saxa iaci desinantur*). ITALA Nah. 1, 6 (Cypr. testim. 3, 20 p. 138, 13) animatio ipsius (*domini*) -ere facit principatus (τήκει ἀρχάς, VVLG. *aliter*). PAVL. NOL. carm. 24, 643 -xere vetera, cuncta facta sunt nova. *de metallis, nive sim.* (*fere i. q. liquescere*): VERG. Aen. 8, 445 -it aes rivis aurique metallum ... fornace liquescit (OV. met. 2, 51 -it ignibus aurum). AETNA 512 materiam ... credas aliam (*sc. ac lapidem molarem*) -ere igne. OV. met. 2, 220 nive, quae zephyro victa ... -it. LVCAN. 4, 84 Pyrenaeae, quas numquam solvere Titan evaluit, -xere nives (SYMPH. 49 *nix* sole madens, aestate -ens, in frigore siccus *pulvis aquae*). PLIN. nat. 32, 83 donec pinguitudo similis oleo -at. SIL. 12, 626 liquefacta est cuspis ... et -xit ... ensis (*cf.* CLAVD. 28, 346 liquefacta ... fulgure cuspis canduit ... et ... -xere vaporibus enses). VVLG. psalm. 57, 9 cera quae -it. 67, 3 -it cera a facie ignis (*cf.* 96, 5 montes sicut cera -erunt [ITALA (Sangerm.) liquefacti sunt sicut cera et -xerunt] a facie domini). AVG. civ. 21, 7 p. 501, 12 D. cur Agrigentinum salem flamma -ere faciat.

B *de rebus incorporeis*: **1** *i. q. manare, ire, procedere*: CIC. nat. deor. 1, 6 multum ... -isse ... de libris nostris ... sermonem. Tusc. 1, 64 eloquentiam sine maiore ... vi -ere. off. 1, 90 in rebus prosperis et ad voluntatem -entibus (SALL. hist. frg. 25 supra vota [TAC. hist. 3, 48 cuncta. IVST. 23, 3, 12. *cf.* SEN. dial. 1, 3, 3 ut ex voto ... omnia, ut ante votum. PS. QVINT. decl. 2, 12 ad ... votum ... fortuna]. SEN. dial. 2, 8, 2 concordi cursu -entia [CVRT. 8, 5, 19 *syn.* ire]. 5, 6, 4 ex destinato proposita [nat. 2, 35, 2 fata]. 9, 1, 11 *aliquid* parum ex facili -ens. TAC. dial. 5, 25 prospere [ann. 15, 5 praesentia. LACT. opif. 1, 5 omnia]. HEGES. 4, 9, 2 adversum se. 4, 15, 2 ex sententia [ENNOD. epist. 4, 12 p. 107, 8 totum]. CYPR. GALL. Ios. 371 cuncta ... successu laeto). LVCR. 4, 261 acre -it frigus (*cf.* SIL. 5, 57 caligo -bat in terram). SEN. dial. 9, 9, 2 cibus famem domet, potio sitim, libido qua necesse est -at. COLVM. 3, 2, 5 *locus*, in quo gustus nobilis pretiosusque -it. PANEG. 8 (5), 11, 2 indulgentiae tuae ample -enti PRVD. apoth. 108 divini pagina libri, quae verbum in carnis loquitur -isse figuram. MACR. somn. 1, 17, 1 cum Scipionis optutus ... ad terram usque -isset. DRAC. laud. dei 1, 414 deliciae ... -ent vobis. FORTVN. rhet. 3, 17 p. 131, 16 per illas *arterias* vox -it. GREG. M. moral. 29, 65 mentes, ... quae per prospera molliter -erunt. *abl. ostenditur, unde aliquid fluat*: ALC. AVIT. hom. 17 ut, quod lapidibus vivis in spiritalem fabricam congruenter necessarium -ret, ex irriguo angularis lapidis fonte manaret. *in dicendo, de oratione* (*de oratore v. p. 974, 28*): *spectat ad orationem* (*i. q. abunde vel leniter currere*): CIC. de orat. 3, 172 quae (*collocatio verborum*) iunctam orationem efficit, quae cohaerentem, quae levem, quae aequaliter -entem (*cf.* SEN. epist. 115, 18 apte verba contexta et oratio -ens leniter [QVINT. inst. 9, 4, 18 in Herodoto ... omnia leniter -unt]. QVINT. inst. 9, 4, 20 *sermo et epistula* non -unt nec cohaerent). Brut. 274 *com-*

[Bücherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

prehensio verborum ita libere -bat, ut nusquam adhaeresceret. SEN. contr. 7 praef. 3 tantum orationis cultae -bat. SEN. epist. 33, 6 *de vocibus electis philosophorum* non ... excidunt, sed -unt. 100, 1 multum ... interesse ..., utrum exciderit an -erit *oratio*. QVINT. inst. 9, 4, 7 tanto quae conexa est et totis viribus -it, fragosa atque interrupta melior oratio. 9, 4, 112 oratio, quae ferri debet ac -ere. 9, 4, 139 sublimia ingredi, lenia duci, acria currere, delicata -ere. 10, 1, 111 haec omnia ... -unt illaborata. *cum vituperatione* (*i. q. diffluere, vagari*): CIC. de orat. 3, 190 ne -at oratio, ne vagetur. orat. 42 dulce ... orationis genus et solutum et -ens (effluens *codd.*). QVINT. inst. 9, 4, 3 illum horrendum sermonem, ut forte -erit, ... naturalem esse. *de numero, carmine sim.*: CIC. de orat. 3, 185 licentior et divitior fluxit dithyrambus. orat. 212 -it ... numerus tum incitatius ... tum tardius (QVINT. inst. 9, 4, 147 numeri sponte -isse, non arcessiti et coacti esse videntur). OV. Pont. 4, 2, 20 carmen vena pauperiore -it (PERS. 1, 64 molli ... numero. TAC. ann. 14, 16 non impetu et instinctu nec ore uno). SEN. contr. 2 praef. 2 verba velut iniussa -rent (FRONTO p. 158, 19 N. effeminate. CLEDON. gramm. V 9, 2 -entibus verbis *scribere*). STAT. silv. 1 praef. hos libellos, qui mihi subito calore ... -erunt. PLIN. epist. 5, 17, 2 elegis -entibus (*i. eleganter currentibus*). PALLAD. 14, 5 (*vers.*) *libellos* nec strictos numeris nec Apollinis amne -entes. AVSON. 321 p. 260, 13 P. -ere *versiculos*. 405 p. 238, 13 P. *epodos* mihi subita persuasione -isse. MART. CAP. 5, 522 *clausulam* molliter -ere. SIDON. epist. 1, 1, 1 litterae paulo politiores ... -erunt. *i. q. tendere*: CIC. Att. 4, 18 res -it (fuit *cod. M*) ad interregnum. 9, 10, 4 videamus ... *Gnaei* rationes quorsum -ant. TAC. ann. 11, 9 cuncta in Mithridatem -xere. *i. q. diffundi*: CIC. Tusc. 4, 2 Pythagorae ... doctrina cum longe lateque -ret. HOR. carm. 3, 6, 20 hoc fonte derivata clades in patriam ... -xit. SEN. contr. 2, 5, 7 in (et *codd.*) deterius luxu -ente (-entem *codd., v. appar.*). LVCAN. 6, 452 in praecordia -xit ... amor. APVL. Plat. 1, 10 et ire in eam (*i. perennitatem*) tempus et in eius magnitudinem -ere. PANEG. 11 (3), 10, 2 ad universos -ere divitias. HIER. epist. 22, 21, 7 virginitatis donum -xit in feminas. PRVD. c. Symm. 1, 244 mos ... tenebrosus vitiosa in saecula -xit. psych. 68 virtus terrena in corpora.

2 *i. q. effluere, provenire, descendere*: CIC. de orat. 3, 82 ex his (*i. iis, quae ad sapientiam spectant*) hanc dicendi copiam -isse. orat. 230 illo vitio, quod ab Hegesia maxime -xit. Brut. 201 a Cotta ... haec omnis -it oratio. nat. deor. 1, 55 quicquid accidat, id ex aeterna veritate causarumque continuatione -isse. 2, 63 alia quoque ex ratione, et quidem physica, magna -xit multitudo deorum. 3, 48 haec ... ex eodem fonte -erunt (QVINT. inst. 12, 2, 6 ex ... sapientiae fontibus. *om. praep.*: AVIEN. Arat. 573 vero ... fabula fonte). div. 1, 125 ex omni aeternitate -ens veritas. 2, 137 a corporibus ... -ere imagines (2, 139). VAL. MAX. 2, 6, 1 inde ... voluptatis genera -isse. 3, 8 ext. 2 constantia ... e mansueto pectore -xit. SEN. Thy. 236 hinc ... cladis ... -xit malum. nat. 2, 53, 3 omnia ista a philosophia parente artium -isse. epist. 64, 9 a quibus (*praeceptoribus*) tanti boni initia. 116, 3 omnis affectus a quodam quasi naturali -ere principio. 118, 11 bonum ex honesto. QVINT. inst. 3, 4, 12 (*laudativum, demonstrativum genus*) utrumque nomen ex Graeco ... -isse. 5, 10, 19 omnia ... credibilia ... ex huius modi fontibus -unt (fiunt *codd. corr. Regius*). 6, 2, 13 -ere omnia ex natura rerum hominumque. decl. 258 p. 52, 27 animus iste ad contemnenda pericula paratus ex meo -xit. POMPON. dig. 1, 2, 2, 6 ex his (*XII tabulis*) -ere ... ius civile. 50, 16, 239, 1 'servorum' appellatio ex eo -xit, quod *eqs.* TERT. nat. 1, 16 p. 87, 22 unde adeo mimis ... argumentorum venae -unt, unde ... talis ante tragoedia erupit. ARNOB. nat. 4, 24 p. 160, 9 miseriarum ... causas ... ex huiusmodi ... opinationibus -ere (4, 37 p. 172, 5 ab huiusmodi ... fictionibus). 7, 34 p. 267, 25 unde ... -xit vel ex quibus enata est causis ... haec pravitas. FIRM. math. 1, 7, 31 hinc inde damnis -entibus. PRVD. ham. 204 principe ab illo -xit origo mali (*omisso praep.* [*cf. l. 43*]: 122 testamenta duo -erunt principe utroque. *cf.* apoth. 370 caelo lex carnea. ENNOD. carm. 2, 117, 12 moribus hoc -xit iure datum propriis). apoth. 820 animam, domini quia -xit ab ore. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 9 p. 157, 14 ex generibus ... species -unt. mus. 2, 20 constituatur unitas: duaeque ab ea parte -unt. **3** *i. q. diffluere* (*cf. p. 974, 76*): **a** *i. q. labi, fluctuare, instabilem esse*: CIC. orat. 10 *ἰδέας* ... semper esse ...; cetera nasci occidere, -ere labi nec diutius esse uno et eodem statu. ac. 1, 31 quia continenter laberentur et -rent omnia (*cf.* LVCR. 2, 69 -ere omnia. OV. met. 15, 178 cuncta -unt omnisque vagans formatur imago. SEN. dial. 6, 22, 1 labant humana ac -unt). MANIL. 3, 528 *fortuna* usque adeo permixta -it nec permanet usquam. SEN. nat. 3 praef. 7 nihil stabile ab illa (*sc. fortuna*) datum esse, eius omnia -ere aura mobilius. epist. 58, 22 *ea, quae quasi sunt*, -unt ... et in assidua deminutione atque adiectione sunt. 72, 7 omnia ..., quibus vulgus inhiat, ultro citroque -unt. QVINT. inst. 10, 1, 2 neque solida atque robusta fuerit ... eloquentia, nisi multo stilo vires acceperit, et citra lectionis exemplum labor ille, carens rectore, -it, et *eqs.* (fluitabit at *ed. Colon., Halm*, fluuit autem *G*). **b** *i. q. evanescere, praeterire* (*cf. p. 984, 7*): CIC. fin. 2, 106 -it ... voluptas corporis et prima quaeque avolat (SEN. dial. 12, 10, 3 voluptas ... -it et transit). VERG. Aen. 2, 169 -ere ac retro sublapsa referri spes Danaum. PRVD. cath. 6, 9 -xit labor diei, redit et quietis hora. OROS. hist. 1, 19, 3 quanta bella -erunt. BOETH. cons. 4, 6 p. 110, 88 P. res mutabiles et ... temere -uituras. *de tempore*: HOR. epist. 1, 1, 23 sic mihi tarda -unt ... tempora. SEN. nat. 6, 32, 10 -it tempus et avidissimos sui deserit. dial. 10, 10, 6 *tempus* in cursu ... semper est, -it et praecipitatur (FILASTR. 113, 1 multum -isse temporis. AVG. civ. 17, 13 p. 234, 18 D. temporibus ..., quae sub Salomone -erunt. *al.*). epist. 123, 10 -unt dies et irreparabilis vita decurrit (DICT. 2, 30 multi. 3, 2 pauci. GREG. TVR. vit. patr. 19, 1 quintus). STAT. silv. 3, 3, 146 -erunt saecula. MIN. FEL. 11, 8 tanta aetas abit, saecula innumera -erunt. LACT. mort. pers. 18, 6 iam -isse quindecim annos (HIER. Didym. spir. 14 ut fecunde annus -at). EVTR. 2, 3 quadriennium. PALLAD. hist. mon. I 2 p. 261[B] mensium spatia. PASS. Mar. Iac. 4 p. 50, 15 vixdum ... biduum -erat.

C *de animantibus*: **1** *i. q. ire, currere, ruere*: VERG. Aen. 11, 236 olli convenere -untque (ruunt *cod. Medic.*) ad regia ... tecta. 12, 444 agmine denso Antheusque Mnestheusque ruunt omnisque relictis turba -it castris. CVRT. 6, 1, 6 effuse (effusi *codd., em. Acidalius*) -entem in se aciem excepere. LVCAN. 6, 408 Python Cirrhaea ... -xit in arva. SIL. 3, 412 -it ... ab antris Nereidum chorus. IVV. 6, 295 hinc -xit ad istos et Sybaris collis, hinc et Rhodos et Miletos. VVLG. Is. 2, 2 -ent ad eum omnes gentes (Mich. 4, 1 populi). CLAVD. carm. min. 5, 428 plebs undique ... -it. *trop.*: FLOR. epit. 4, 12, 65 pronum in ... mala et in luxuriam -ens saeculum (AVG. civ. 1, 33 p. 50, 23 D. ne in luxuriam -retis). HIL. myst. p. 27, 9 septuaginta praedicatoribus pro tempore inumbrantibus et duodecim apostolis in aeternum -entibus. *de bestiis*: MART. 8, 32, 2 in ipsos -xit Aratullae ... columba sinus. CYPR. GALL. exod. 286 his actis cynomyia -it. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 38, 2 (*de Iob*) cum vermes toto corpore (*nota abl.*) -rent. *de oratore* (*de oratione v. p. 972, 78*): CIC. Brut. 316 is dedit operam ..., ut nimis redundantes nos et supra -entes (superfluentes *al.*) iuvenili quadam dicendi impunitate et licentia reprimeret et quasi extra ripas diffluentes coerceret (*cf.* MACR. sat. 5, 1, 5 hic *orator* -it et redundat, contra ille breviter et circumcise dicere affectat). orat. 39 alter (*Herodotus*) ... sine ullis salebris quasi sedatus amnis -it, alter (*Thucydides*) incitatior fertur. HOR. sat. 1, 4, 11 *Lucilius* -ret lutulentus (1, 10, 50). 1, 7, 28 *Persio* salso multoque -enti. SEN. contr. 4 praef. 11 torrentis modo magnus quidem sed turbidus -ret *orator*. 7, 4 (19), 10 *Triarius* cum magna phrasi -ret (quasi -rent *codd. corr. Thomas, Madvig*). QVINT. inst. 12, 10, 25 cur in iis ..., qui tenui venula per calculos -unt, Atticum saporem putent. ARNOB. nat. 2, 11 p. 56, 8 verbis eos luculentissimis ... loqui et compositionibus -ere levigatis. HIER. epist. 64, 22, 2 magis me loquendi impetu quam iudicio scribentis -ere et more torrentis turbidum proferre sermonem. *i. q. defluere, delabi*: VERG. Aen. 11, 828 ad terram non sponte -ens (ANTH. 12, 16 CYPR. GALL. num. 374 CORIPP. Ioh. 3, 143. 4, 982). CORIPP. Ioh. 4, 31 -xit (*sic Mazzuchellius*, flexit *trad.*) equo. *trop.*: AVG. civ. 7, 28 p. 310, 26 D. *dei* -unt de manibus, resiliunt, labuntur et decidunt. *de bestiis*: SIL. 14, 595 mox nubibus atris -xit deficiens penna labente volucris. *i. q. labi, fluctuare*: MANIL. 2, 145 illa *turba hominum* -it, quae divitias, quae diligit aurum (*Garrod interpretatur i. q. perit*). 4, 377 confusi ... -unt partus hominum atque ferarum. **2** *i. q. manare* (*in Semelae fabula*): OCTAVIA 207 dominus caeli divumque pater ... aureus ... -xit in imbri. 772 *tibi*, Danae, -xit in auro *Iuppiter*. TIBERIAN. carm. 2, 7 in gremium Danaes ... auro -xit adulter. HIER. in Ion. 2, 2 p. 406 Iupiter ... in auro -erit. *i. q. manare, madere aliquo liquore*: VERG. Aen. 5, 179 madida ... -ens in veste Menoetes. OV. met. 7, 343 ille cruore -ens. SEN. epist. 99, 16 -at (*sc. lacrimis*). SER. SAMM. 60 *Pherecydes* sudore -ens. CAEL. AVR. chron. 2, 11, 129 qui ex arteria sanguine -unt (2, 11, 130). *spectat ad gonorrhoeam*: HIER. epist. 64, 2, 3 si quis e sacerdotibus semine -erit. *trop.* (*i. q. abundare, largiter instructum esse; cf. p. 969, 67. 971, 41*): PACIAN. paraen. 10 quosdam et quasdam non pudet ... auro opprimi, serico -ere, cocco rubescere. **3** *i. q. effluere, descendere*: CIC. ad Brut. 1, 15 (= 9, 23), 6 Caesarem ... -isse ex fonte consiliorum meorum. LACT. inst. 2, 13, 8 ab hac gente proximi ... populi ... -erunt. VVLG. deut. 33, 22 Dan catulus leonis, -et largiter de Basan (*ἐκπηδήσεται*). SEDVL. carm. pasch. 2, 146 *Iohannes* muto genitore -ens (*cf.* op. pasch. 2, 12 p. 212, 6 muti patris a silentio temporali descendens). BOETH. herm. sec. 1, 1 p. 29, 17 ab Aristotele -entes Peripatetici. *adde*: SACR. Leon. p. 447 *ex duobus* pari pignore suboles mixta manaret dum per ordinem -ret digesta posteritas. VEN. FORT. carm. 2, 4, 13 caeli -is (*i. q. descendis*) arce *Christus*. **4** *i. q. diffluere, languescere*: CIC. Tusc. 2, 52 qua (*voluptate*) cum liquescimus -imusque mollitia. TIB. 2, 3, 51 luxuria Nemesis -at. LIV. 7, 29, 5 Campani ... -entes luxu (SEN. epist. 78, 25 *hominibus* delicatis et luxu -entibus. CVRT. 10, 3, 9 omnia. *cf.* LIV. 7, 32, 7 Campanos ... luxu [fluxu *MP*] -entibus rebus [*spectat ad II B 3 p. 973, 67*] mollitiaque sua ... victos esse). VELL. 1, 6, 2 regem mollitiis -entem. 2, 88, 2 vir otio ac mollitiis paene ultra feminam -ens (SEN. dial. 9, 17, 4 incessu ... ultra muliebrem mollitiam). ITALA Am. 6, 4 (Tert. adv. Marc. 4, 15 p. 467, 3) qui ... deliciis -unt in toris suis (*καταςπαταλῶντες*, VVLG. lascivitis in stratis vestris). ARATOR act. 1, 267 *Israhel* corde magis quam carne -it. 1, 762 stringitur in solidum qui -erat ante nervis *paralyticus*. *adde i. q. diffluere, mutari in aliquid*: PRVD. perist. 3, 120 in cineres resoluta -es, *Eulalia*.

(Buchheit)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

syn.: ad I: cadere (VARRO ling. 5,27 *v. p. 969,41. 73 sq.*), ducere (*v. p. 969, 72 sq.*), ire (SEN. nat. 5, 13, 4 *praetereu v. p. 969, 70 sq.*), manare (*v. p. 969, 77 sq.*), meare (AMM. 15, 11, 3). *ad II*: abire (MIN. FEL. 11, 8), avolare (CIC. fin. 2, 106), cadere (SIDON. epist. 1, 8, 2), descendere (*v. p. 972, 2 sq.*), dilabi (LACT. mort. pers. 24, 1), dissolvi (LVCR. 4, 919), duci (CELS. 2, 12, 1[B] QVINT. inst. 9, 4, 139), enasci (ARNOB. nat. 7, 34), erumpere (TERT. nat. 1, 16 p. 87, 22), exire (ORIBAS. syn. 8, 28), ferri (LVCR. 4, 425. 5, 275 SEN. nat. 3, 10, 2 QVINT. inst. 9, 4, 112), ire (LVCR. 6, 994 SEN. nat. 5, 1, 3), labare (SEN. dial. 6, 22, 1), labi (CIC. orat. 10 ac. 1, 31 APVL. mund. 3), liquefieri (SIL. 12, 626), liquescere (CIC. Tusc. 2, 52 VERG. Aen. 8, 445), madere (CIC. Pis. 25), manare (CIC. nat. deor. 2, 50 SEN. Tro. 121 LVCAN. 9, 780 SACR. Leon. p. 447), mitti, spargi (LVCR. 6, 922), nasci (CLAVD. carm. min. 30, 90), natare (LVCAN. 9, 770), redundare (CIC. Brut. 316 MACR. sat. 5, 1, 5), transire (SEN. dial. 12, 10, 3), vadere (SEN. nat. 3, 10, 2).

opp.: adstrictum esse (CELS. prooem. 70), cohaerere (CIC. de orat. 3, 172 QVINT. inst. 9, 4, 20), recedere (LVCR. 2, 1128. 4, 860. 695), refluere (*v. p. 969, 51 sq.*), ruere (*v. p. 969, 60 sq.*), siccum esse (SEN. epist. 63, 1), sistere (EVSTATH. Bas. hex. 4, 3), stagnare (SEN. nat. 3, 2, 3), stare (SEN. nat. 1, 2, 6 *v. p. 970, 6*), strangulare (QVINT. inst. 11, 3, 140).

deriv.: fluctio, fluctus, fluens, fluentia, fluentus, fluentum, fluescere, fluibundus, fluidus, fluitare, flumen, fluor, flustra, fluvius, fluxio, fluxus.

comp.: a-, af-, circum-, con-, de-, dif-, ef-, in-, inter-, per-, prae-, prater-, pro-, re-, subter-, super-, transfluere.

✖*part. praes. pro adi.* **fluēns,** -ntis. *comp. et sup. desunt. adv. v. p. 976, 10.* GLOSS. *v. p. 969, 17. in compluribus locis sub* fluo *notatis vox pro adi. haberi potest.*

I *proprie: de aqua sim.* (*i. q. fluit*): OV. ars 3, 62 eunt anni more -is aquae (COLVM. 1, 5, 2 *aquae, quae fictilibus tubis ducitur,* proxima -s aqua e montibus oriunda, ..tertia putealis collina. 9, 1, 2 si naturalis defuit aqua, vel inducitur -s vel infossi lacus ... consternuntur, qui receptam pluviatilem contineant. 11, 3, 8 *locus* adveniente rivo, vel si non sit -s aqua, fonte puteali possit irrigari. PALLAD. 1, 17, 4 caelestis aqua ad bibendum omnibus antefertur, ut, etsi -s adhiberi possit *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 4, 3 de -bus [*sc. aquis*] sermo est [*opp.* congregatae et sistentes; *gr.* ὁρμητικῶν ὑδάτων]. *cf.* COLVM. 1, 5, 1 si deerit -s unda, putealis quaeritur). MANIL. 4, 354 *Aquarius* gaudens urna ... -i. PROB. Verg. georg. 4, 164 p. 333, 13 'liquido ... nectare' nec ... 'liquido' pro -i dixit, sed pro puro. *adde*: AMM. 31, 2, 13 ab⟨undans aquarum⟩ Hister advenarum magnitudine -i (afluenti *coni. Heraeus*). *adde i. q. superfluens*: ITALA Luc. 6, 38 (Tert. adv. Marc. 4, 17 p. 475, 17) mensuram bonam, pressam ac -em (ὑπερεκχυννόμενον, superfluentem *vel* super(ef)fundentem *al.*, VVLG. supereffluentem) dabunt. *nota*: CARM. epigr. 266, 3 hinc oritur pergitque -s (*cf. Bücheler*).

II *translate*: **A** *de rebus corporeis*: **1** *de alvo, morbis* (*i. q. liquorem emittens, liquidus, solutus; cf.* fluo *p. 971, 57*): CELS. prooem. 55 *morborum* tria genera esse, unum astrictum, alterum -s, tertium mixtum. prooem. 68 a communi -is morbi contemplatione (LVCAN. 7, 412 morbos ... -es). 2, 6, 4 -s alvus (7, 2, 6 *et saepius; cf.* CAEL. AVR. chron. 3, 6, 84 si venter fuerit -s). *huc addideris* CAEL. AVR. acut. 2, 32, 167 pulsus ... inanis et quasi -s (*i. q. aestuans, fluctuans*). **2** *de veste* (*cf. sub* fluo *p. 971, 4*): MANIL. 5, 392 *serpentes Anguitenentem* accipient sinibusque suis peploque (populoque *v. l.*) -i (-is *v. l.*). CYPR. GALL. frg. 3 partem ... secat de veste -i. **3** *de aëre* (*cf. sub* fluo *p. 970, 72*): MART. CAP. 2, 165 aer ... egredientes corporibus animas -i aestu collidens. **4** *de membris* (*i. q. languidus, pendulus; cf. sub* fluo *p. 972, 19*): CIC. p. red. in sen. 13 *vir* madenti coma, composito capillo, gravibus oculis, -bus buccis (de orat. 2, 266).

B *de rebus incorporeis: de oratione* (*i. q. abunde vel leniter fluens, currens; cf. sub* fluo *p. 972, 78 et ea, quae adnotavit Kroll ad Cic. orat. 21. 42*): CIC. orat. 42 dulce ... orationis genus et solutum et -s (*cf. gr.* κεχυμένον) ... est in illo epidictico genere. 66 tracta ... et -s expetitur, non ... contorta et acris oratio. QVINT. inst. 9, 4, 127 lenis et -s contextus. *adde*: VAL. FL. 3, 158 insignem cithara cantuque -i Dorcea. GELL. 19, 9, 7 quis ... tam -es carminum delicias fecisset? CHAR. gramm. I 289, 16 rhythmos est metrum -s, metrum autem sit rhythmos clausus. *cum vituperatione* (*i. q. diffluens; cf. sub* fluo *p. 973, 8*): CIC. orat. 198 ne immoderata aut angusta aut dissoluta ac -s (*sic Heerdegen*, aut -s *cod., Kroll*) sit oratio. 220 dissipata et inculta aut -s est oratio (*de oratore* QVINT. inst. 9, 4, 138 *v. l. 83*). *de republica* (*i. q. languidus*): VELL. 2, 16, 4 Pompeio Sullaque et Mario -em procumbentemque rem populi Romani restituentibus. *de animo* (*i. q. languidus*): PAVL. NOL. epist. 23, 11 p. 169, 2 coniugi molles mariti -bus animis acquiescunt. *de vi, copia* (*i. q. abundans*): GELL. 11, 15, 8 ut productio haec ... largam et -em vim et copiam declararet. **C** *de animantibus* (*i. q. languidus, solutus*): QVINT. inst. 1, 2, 8 discunt haec (*sc. cantica obscaena*) miseri (*liberi*), antequam sciant vitia esse: inde soluti ac -es non accipiunt ex scholis mala ista, sed in scholas afferunt. PANEG. 12 (2), 14, 1 delicati illi ac -es ... parum se lautos putabant, nisi luxuria vertisset annum. *adde*: PRVD. psych. 342 luxuriae servire volens dominaeque -is iura pati et laxa ganearum lege teneri. *de oratore*: QVINT. inst. 9, 4, 138 in locis ... fusi ac -es, in epilogis ... deiecti et infracti.

neutr. plur. pro subst. **fluentia,** -ium. GLOSS. II 476, 58 -ia χεύματα (fluenta *ed. Stephani*). *i. q. aquae fluentes*: FIRM. math. 4, 9, 5 facit biothanatos variis generibus interire. aut ... submersi -bus aut incensi depereunt *homines*. CASSIOD. var. 2, 21, 2 *loca* caenosis -bus inutiliter occupata. *i. q. fluida, liquida*: CAEL. AVR. acut. 2, 38, 221 sin vero, ut in omnibus videmus superficie -ia augeri potius quam minui interiorum fluxu, debilitate crescente cognoscunt, contrarius procul dubio clysteris usus accipitur, -ium relaxator. chron. 5, 8, 88 constrictione ... atque densitate -ia retinentur.

adv. **fluenter** [*dub.* APVL. met. 2, 16 *v. p. 971, 17*]. *i. q. aquae fluentis modo*: LVCR. 4, 225 omnibus ab rebus res ... -r fertur (6, 931). *i. q. abundanter, largiter*: VISIO Pauli p. 23, 7 deus ab⟨un⟩dans -r prestat dona condignis.

syn. ad II: delicatus (PANEG. 12 [2], 14, 1), dissipatus (CIC. orat. 220), dissolutus (CIC. orat. 198), incultus (CIC. orat. 220), lenis (QVINT. inst. 9, 4, 127), solutus (QVINT. inst. 1, 2, 8).

oppos.: ad I: caelestis (PALLAD. 1, 17, 4), naturalis (COLVM. 9, 1, 2), pluviatilis (COLVM. 9, 1, 2), putealis (COLVM. 1, 5, 1. 2. 11, 3, 8). *ad II*: acer (CIC. orat. 66), astrictus (CELS. 1 prooem. 55), infractus (QVINT. inst. 9, 4, 138). *Bacherler.*

fluor, -ōris *m.* [a fluere. *Th.*]. *pluralis rarus, v.* APVL. flor. p. 41 ARNOB. nat. 1, 45. 5, 14 AVSON. Mos. 366. 446 AVG. civ. 7, 2. 3 MARCELL. med. 8, 155. 10, 25 MART. CAP. 1, 67. 2, 184 CYPR. GALL. exod. 561 ISID. orig. 17, 6, 21. [*val.* florĭ, *francog.* fleur. *M.-L.*]

motus fluendi vel materia quae fluit (GLOSS. ῥεῦμα ποταμοῦ. ῥεῖθρον. χρουνός. ῥεῦσις), *imprimis de morbis, vulneribus*: PAVL. FEST. p. 92 Fluoniam Iunonem mulieres colebant, quod eam sanguinis -em in conceptu retinere putabant (CAEL. AVR. acut. 1, 11, 77. 2, 18, 109. 3, 4, 38 chron. 2, 11, 128. 3, 6, 82. 5, 4, 64. 65. 67. 68. 69. 70. 71 *et saepius*. CASS. FEL. 30 p. 59. 60, 5). CELS. 3, 6, 16 quisquis -e *ventris* aeger est. 4, 23, 2 in omni -e ventris (PALLAD. 3, 31 -em vent⟨r⟩is astringere. MARCELL. med. 27, 99, *ubi passim syn.* profluvium, *at* 102 fluxus; CAEL. AVR. chron. 3, 6, 81. 82). SCRIB. LARG. 52 ad omnem -em. 61 solent gingivae quorundum -e infestari. 74 ad -em et ad raucitatem arteriae. 87 ad tussim, quae cum -e est. 90 vesicae dolorem, qui cum -e consistit. 108 adversus solutionem stomachi ... et -em eiusdem (MARCELL. med. 20, 15). 121 mulieribus, quae -e sanguinolento infestantur, quod ξοῦν ἐρυθρόν Graeci dicunt ... supprimendus est -r. 173 ad stomachi ... vitium ... quod cum -e consistit. ITALA lev. (cod. Monac. *cf. et* Aug. quaest. hept. 3, 52) 15, 2 viro cuicumque fuerit -r de corpore eius *eqs.* (*passim* -r *i. q.* ῥύσις, VVLG. fluxus seminis). GARG. MART. med. 43 intestinorum -e vexatis. SER. SAMM. [102 tit. *male* de -e capillorum *rec. B, recte* defluxu *dat A*] 550 immensum ... retinere -em *ventris*. ARNOB. nat. 1, 45 *Christi* ex levi tactu stabant profluvia sanguinis et immoderatos cohibebant -es. 5, 7 -e de sanguinis viola flos nascitur. 5, 12 ⟨f⟩luore de sanguinis. 5, 14 genitalia illa desecta cum -bus. AVG. civ. 7, 2 p. 274, 28 D. menstruis -bus ... -um menstruorum (7, 3 p. 275, 20). serm. 69 roseus -r *sanguinis Christi*. MARCELL. med. 1, 9 pati -em salivae (CAEL. AVR. chron. 1, 4, 63 salivarum). 8, 18 ad lacrimarum nimium -em (VINDIC. med. 34 CAEL. AVR. chron. 1, 1, 5). 8, 155 -es ... oculorum reprimit. 10, 25 subvenit narium cruentis -bus. 10, 55 donec -em *narium* pervincas. 14, 6 ad -em arteriae. CAEL. AVR. chron. 1 praef. 2 -e sudoris aut sanguinis per nares. 1, 4, 65 per os atque nares spumarum -r. 2, 3, 68 humoris ... -r, quem rheumatismum vocant. 5, 1, 2 haemorrhoidarum. acut. 3, 19, 188 a -e fellis. ISID. orig. 4, 7, 11 reuma .. latine eruptio vel -r appellatur. 4, 8, 1 capillorum -r (*v. supra l. 43*). 17, 6, 21 flores nominati, quod cito defluant de arboribus, quasi -es.

varia alia: FEST. p. 273 rivus vulgo appellatur tenuis -r aquae. DIOM. gramm. I 450, 17 (*exemplum tautologiae*) fletus lacrimarum -e fundit. APVL. mund. 16 stellae ... -r et ignitus liquor, qui ... cometes vocatur. apol. 15 profectae a nobis imagines velut quaedam exuviae iugi -e a corporibus manantes (MACR. sat. 7, 14, 4 censet Epicurus ab omnibus corporibus iugi -e quaepiam simulacra manare. 7, 14, 10 perpetuo -e rerum manare simulacra). flor. 10 p. 41 amnium -es, pratorum virores. NEMES. buc. 3, 68 uberibus ... siccare -em lactis (cyn. 220). SOL. 14, 1 fons Exampaeus liquido admixtus -i amnem vitio suo vertit. 18, 2 omnem ... -em *maris mediterranei* (*fere i. q. accessus*) aiunt a Ponticis faucibus inundare. 32, 10 cum -em solitae velocitatis non queat promovere *Nilus*. 33, 4 flumen Eulaeum ... tam puro -e inclitum est, ut. 39, 2 aquae Regiae ob insigne -is spectaculo sunt visentibus. 46, 10 Pactolus ... quem aurato -e incitum Chrysorrhoan vocant. ARNOB. nat. 2, 59 *aqua* naturā res labilis et ad -em decursionemque semper tam prona. 6, 10 ventos aeris esse -em pulsi. AVSON. Mos. 366 Salmonac ... -es (*i. aquas*). 446 sacros qui sollicitare -es (*i. fontes*) Aonidum ... solent. SERV. Aen. 1, 465 'flumine' est -e id est fluxu ipso (*similia* 9, 30. 12, 517). PAVL. NOL. carm. 23, 131 neque iuncta coit mixtura -is *aquae et oleae*. CYPR. GALL. gen. 929 umenti perfundens membra -e *sudoris*. exod. 561 perfundit melle -es *fontis*. MART. CAP. 1, 67 roscidis ... -bus *pluviae*. 2, 184 fons quidam lucis aetheriae arcanisque -bus manans (*i. sol*). SACR. Leon. p. 422 unguenti -e. *nota t. t. de fodinis*: TAB. cer. Dac. (Corp. III p. 948 n. X *a. 164*) 8 ⟨quodsi⟩ -r inpedierit *operas aurariorum*.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

flūs *v.* flos *p. 927, 57.*

flustrum, -ī *n.* [*cf. esse videtur c.* fluere, fluor. *Th.*]. SVET. ap. Isid. nat. 44 -um (-a sunt *Gloss.*) motus maris sine tempestate fluctuantis (*eadem* GLOSS. V 501, 26), unde Naevius in bello Poenico (*frg. 51*) sic ait: 'onerariae onustae (naves *glossam addunt* GLOSS.) stabant in -is' ut si diceret 'in salo' (*eadem* GLOSS. V 522, 16). PAVL. FEST. p. 89 -a dicuntur, cum in mari fluctus non moventur, quam Graeci *μαλακίαν* vocant. GLOSS. V 360, 3 -a: undae vel hraen (*anglosax.*). 663, 18 -is: fluentis. 522, 7 -is: undis, crispantibus undis. 28, 22 (= 77, 10) in -is: in portu. TERT. pall. 2 mari fides infamis, dum et flabris aeque mutantibus de tranquillo probum, de -is temperatum et extemplo de decumanis inquietat. *apparet vocabulum obsoletum a Festo vel Verrio duplici explicatione ornatum fuisse; alteram (i. q. accessus et recessus maris) servavit Suetonius, alteram (i. q. tranquillitas maris) excerpsit Paulus; hanc omnino falsam esse in propatulo, sed etiam de illa dubitari potest.*

flūta, -ae *f.* [*mutatum pro gr. πλωτή, quasi ductum sit a* fluere; *cf.* plotta. *Th.*]. VARRO rust. 2, 6, 2 murenae optimae -ae (elutae *trad.*) sunt in Sicilia et helops ad Rhodon. MACR. sat. 3, 15, 7 accersebantur . . . murenae ad piscinas nostrae urbis ab usque freto Siculo ... illic enim optimae a prodigis esse creduntur tam ... quam anguillae, et utraeque ex eo loco graece *πλωταί* vocantur, latine -ae, quod in summo supernantes sole torrefactae curvare se posse et in aquam mergere desinunt atque ita faciles captu fiunt. ... dicam quid M. Varro in libro qui inscribitur 'Gallus, de admirandis' dixerit his verbis: 'in Sicilia quoque' inquit 'manu capi murenas -as, quod eae in summa aqua prae pinguedine fluant' (flui *corr. in* fluant *Bamb.*, flutentur *Paris.*). COLVM. 8, 17, 8 -as (plantas *trad.*) quae maxime probantur, murenas.

flūto *v.* fluito *p. 954, 46.*

? **flūtor** *verbum deponens sive passivum non nimis certo traditur* VARRO logist. ap. Macr. sat. 3, 15, 8 (*perscripta supra l. 26 sq.*).

fluvia, -ae *f.* [*a* fluere, *sicut* pluvia *a* pluere; *cf.* fluvius. *Th.*]. *i. q. fluvius, rivus*: ACC. trag. 505 sub eo saxo exuberans scatebra -ae radit rupem. NON. p. 207 fluvius masculini generis, ut amnis, plerumque; feminini: Sisenna historiarum libro III (*frg. 53*): 'quod oppidum tumuli in excelso [loco] propter mare parvis moenibus inter duas -as infra Vesuvium collocatum'. idem eodem (*frg. 54*): 'transgressus -am (-um *trad.*), quae secundum Herculaneum ad mare pertinebat (*sic vel* perf- *trad.*, perfluebat ς)'. ISID. orig. 13, 10, 2 pluviae dictae quod fluant, quasi -ae.

fluviālis, -e [*a* fluvius. *Th.*]. PRISC. gramm. II 130, 35 fluvius, fluvii, fluviālis. *quod fluvi est, ex eo vel prope eum* (GLOSS. *ποτάμιος*): VERG. georg. 2, 415 harundo. Aen. 4, 635 -i . . . lympha (SIL. 4, 592 lymphis). 9, 69 undis (MACR. sat. 3, 1, 2. 7, 12, 33 CARM. epigr. 704, 20). OV. [epist. 5, 25 rivo *an* ripa; *versus spurius*]. met. [1, 82 pluvialibus undis *recte Bern.*, fluv- *cett. codd.*] 11, 773 anas. [SEN. Med. 631 -is Hebri *interpolatum*]. COLVM. 6, 22, 2 aqua (TAC. ann. 13, 57. APVL. met. 10, 30 aquas. PELAGON. 420. MACR. sat. 7, 13, 19 *opp.* marina. APIC. 1, 17 DRAC. laud. dei 2, 446 GREG. M. moral. 20, 23). 8, 16, 4 lupum *piscem* (SCHOL. Hor. serm. 2, 2, 31 lupus marinus est potius quam -is). [12, 46, 4 *v. sub* fluviatilis]. [SIL. 13, 85 -ia *pro* Flavinia *trad.*] GROM. p. 306, 20 lapis -is (CASS. FEL. 48 p. 123) gromatica vocatur. PROB. cath. gramm. IV 13, 11 -e animal cancer. APVL. apol. 8 ex avibus -bus. met. 4, 2 ripae (AMM. 23, 3, 8). 6, 12 rupis. *ibid.* spiritus. GARG. MART. pom. 4, 3 harena (PALLAD. 1, 6, 16. 1, 10, 2. 3. 11, 17, 3. 12, 7. 18 VEG. mulom. 2, 88, 8 -i vel maritima). NEMES. ecl. 1, 1 iunco. SER. SAMM. 407 hirudo. CARM. de resurr. 10 vertice. EDICT. imp. Diocl. 5, 3 piscis -is optimi. 5, 4 piscis secundi -is (GLOSS. III 317, 54 PALLAD. 1, 17, 2 MARCELL. med. 8, 105 [fluviatilium PLIN. nat. 32, 69] ORIBAS. syn. 4, 10. 14). PALLAD. 1, 35, 3 cancros (1, 35, 7. 4, 10, 30 [PLIN. med. 3, 5 *codd. g d*]. CASS. FEL. 67 p. 165 *al.* fluminales). AVSON. Mos. 162 margo. 176 Panope. AMBR. hex. 5, 1, 4 equi -es, quos hippopotamos vocant. HEGES. 3, 26, 1 temperatior -i aut fontis rigore. AVG. civ. 3, 12 p. 110, 7 D. *deos* marinos, fontanos, -es. MART. CAP. 6, 675 fissurae. EVSTATH. Bas. hex. 3, 7 p. 898^{C} incrementis. SIDON. epist. 2, 9, 9 putealique aut -i copia. ENNOD. carm. 1, 1, 37 p. 508 H. pelagus. *nota* MANIL. 5, 490 -is Aquari (*i. a quo fluvius procedit*).

fluviāticus, -a, -um [*a* fluvius. *Th.*]. *quod in vel ex fluvio est*: VITR. 1, 2, 8 harena fossicia, -a aut marina (2, 4, 3. 2, 5, 1 *bis* CET. FAV. 8 p. 295, 13). PELAGON. 51 cancros (CHIRON 264, *at* VEG. mulom. 2, 7, 3 fluviatiles).

fluviātilis, -e [*a* fluvius. *Th.*]. *quod in vel ex fluvio est*: CIC. nat. deor. 2, 124 testudines (PLIN. nat. 32, 38). LIV. 10, 2, 12 naves (VLP. dig. 14, 1, 1, 6 navem . . . sive marinam sive -em. *cf.* 14, 1, 1, 12 fluvii capaces). CVRT. 7, 4, 24 pisce (PLIN. nat. 9, 58. 32, 69 *opp.* marinus). COLVM. 8, 15, 5 animalibus [8, 16, 1]. 8, 17, 7 negotio (*opp.* terreno; *cf.* CORP. XV 649 *in latere anni f. 123* flu. neg. *et Dressel ad l.*). 12, 46, 4 harenam (PLIN. nat. 36, 175 CET. FAV. 9 p. 295, 22). PLIN. nat. 1 ind. 32, 18 rana marina, -es. *ibid.* 32, 19 cancri *et* cocleae. 8, 73 equi. 9, 68 salmo (*opp.* marinus). 19, 180 cancrum (20, 120. 32, 53. 78. 88. 90. 101. 103. 105. 107. 111. 114. 117. 118. 119 *bis*. 125. 126. 129. 130. 137 VEG. mulom. 2, 7, 3; *passim opp.* marinus). 30, 45 cocleae (32, 56. 116. 139). 32, 48 ranis. 32, 113 phagri. 32, 125 siluri. 36, 169 silex. CET. FAV. 9 p. 295, 18 de saxo ... columbino -i (fluviaticus VITR.).

fluviātus, -a, -um [*a* fluvius. *Th.*]. PLIN. nat. 16, 196 abietis quae pars a terra fuit, enodis est. haec qua diximus ratione (*cf.* 16, 195 ut quadripertitos venarum cursus bifidosve habeant vel omnino simplices) -a detoratur (dec- *trad.*, decor⟨i⟩atur *Stangl, coll. app. crit. ad Ps. Asc. p. 188, 2*) atque ita sappinus vocatur. *cf.* VITR. 2, 9, 7 ima autem, cum excisa quadrifluviis disparatur, eiecto torulo ex eadem arbore ad intestina opera comparatur et ⟨ab⟩ infima fusterna sappinea vocatur.

? **fluvicellus,** -ī *m. a* fluvius *deminutive. v.* flumicellum.

fluvīcola fluvium colens GLOSS. V 501, 27. 569, 29.

fluvidus *v.* fluidus *p. 952, 44 sqq.*

fluviolus, -ī *m. a* fluvius *deminutive.* PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 2, 9 p. 670 ed. Bas. a. 1524 praeterlabitur -us exiguus (*ποταμός . . . παντάπασιν ὀλίγος*). GREG. TVR. Franc. 3, 19 ab aquilone . . . alius -us venit. Mart. 1, 2 parvulo -o. VITA Vedasti 6. 8 NOT. Tir. 73, 93^{a}.

fluvito *v.* fluito *p. 954, 38 sqq.* *Vollmer.*

✖**fluvius,** -iī *m.* [*cf. c.* fluvia, fluere. *Th.*]. *de etym.*: VARRO ling. 5, 27 -us, quod fluit. ISID. diff. 1, 244 -a fluendo dictus. *de genere*: NON. p. 207, 3 -us masculini generis, ut amnis, plerumque; feminini Sisenna *eqs.* (hist. frg. 53. 54 *v. sub* 'fluvia'). EXC. Bob. gramm. I 552, 27 nomina apud Romanos masculina, apud Graecos neutra, *ut* . . . -us *ῥεῖθρον*. *de formis*: *scriptura vetusta* flov- *extat passim in* SENT. Minuc. (Corp. I^{2} 584); *ibidem semel abl.* fluio (*ter* flovio). *gen. sing. apud poetas semper est trisyllabus* fluvĭī: VERG. Aen. 3, 702 LVCAN. 4, 138. 6, 379. 10, 190. 223. 325 SIL. 8, 195 STAT. silv. 1, 3, 32 Ach. 2, 117 AVSON. 298, 2 p. 152 P. Mos. 320 CLAVD. 28, 484; *in lapide saec. III legitur* fluvi CORP. III 6709, 16; *at nom. plur.* flovi *extat* SENT. Minuc. (Corp. I^{2} 584) 23 *et* fluvi LEX Vrson. (Corp. I^{2} 594) 78, 39; *in versibus semper* fluvĭī: LVCR. 2, 875. 5, 463. 945 VERG. georg. 1, 136 Aen. 1, 607 HOR. carm. 4, 12, 3 STAT. Theb. 5, 429. 9, 412 AVSON. Mos. 480 CLAVD. rapt. Pros. 2, 296. 18, 353; *item dat. abl. plur. trisyllabus est* LVCR. 4, 219. 6, 476. 925 VERG. ecl. 7, 66 georg. 3, 445 Aen. 4, 489 HOR. carm. 1, 21, 5. 2, 5, 6 OV. met. 7, 568 *et passim*. *gen. plur.* fluvium: LVCIL. 329 AETNA 129 VAL. FL. 6, 391. 443, *at* flŭvĭōrum: VERG. Aen. 12, 142 SIL. 6, 603 STAT. Theb. 4, 118. 684. 5, 523. 737 (silv. 1, 3, 26*?*); *at* VERG. *semel ausus est* i *consona metiri* flúviorúm rex: georg. 1, 482 (*inde* ALC. AVIT. carm. 5, 132). *voc. ex analogia* fluvie *ponit* PHOC. gramm. V 429, 16; *cf.* SERV. Verg. Aen. 8, 77 (*ubi* VERG. fluvius *in allocutione exhibuit*): -us . . . vocativus antiquus est; *alias non extat*. *de notione et sensu*: GLOSS. -us *ποταμός, ῥεῖθρον*. *distinguitur ab amni, flumine, torrente* (*v. etiam p. 979, 49 sqq.*): DIFF. ed. Beck p. 35, 66 *et* DIFF. gramm. suppl. 277, 1 *et* ISID. orig. 13, 21, 3 *et* GLOSS. V 429, 33 *v. vol. I p. 1942, 24—38*. ISID. orig. 13, 21, 1 diff. 1, 244 *et* DIFF. gramm. VII 519, 13 *v. sub* 'flumen' *p. 957, 29 sqq. illis adde*: SERV. auct. Aen. 1, 138 tria genera aquarum sunt, maris, fontium (*Lion*, fluminum *trad.*), -orum. ISID. diff. 1, 494 rivus subito fit, fons est caput atque decursus, in quem naturalis manat aqua, torrens pluviae fluctus praeceps (pluvia fluctus et praeceps *v. l.*), -us aquae decursus generaliter. *de usu: vox primum legitur apud* NAEV. (*semel*), *deinde apud* ENN. (*bis*) PLAVT. (5^{ies}) LVCIL. (*bis*) CATONEM (*quater*) SENT. Minuc. (*saepius*) CIC. (8^{ies}) VARRONEM (7^{ies}) HOR. (5^{ies}) OV. (*quater*). *saepe invenitur apud* LVCR. VERG. LIV. MELAM LVCAN. PLIN. mai. SIL. STAT., *inde per totam latinitatem viget. apud* GEOGR. min., *qui hoc vocabulum frequentissime usurpant, solet* -us *nomini proprio adiungi* (*perraro* flumen, *nusquam* amnis *cf. sub* flumen *p. 957, 66 sqq.*). *vox deest* TER. CATVLLO CAES. HIRT. BELLO Afr. Alex. Hisp. SALL. NEP. TIB. PROP. (*cf. infra l. 66*) GRATT. MANIL. VITR. SEN. rhet. VELL. VAL. MAX. ASCON. PERS. CALP. MART. QVINT. FRONTINO IVV. PLIN. min. *v. etiam sub* amnis *vol. I p. 1943, 5 sqq. et sub* flumen *p. 957, 45 sqq. certa exempla poetici pluralis perrara sunt, cum* -ii *etiam de fluctibus, aquis usurpentur, sed cf.*: VERG. Aen. 12, 142 VAL. FL. 3, 435 STAT. silv. 1, 3, 26. *v. praeterea sub I A 4 et 5.*

[*corrupta vel dubia*: PROP. 2, 9, 12 PLIN. nat. 22, 67 STAT. silv. 1, 3, 32 FLOR. epit. 4, 10, 8.]

I ***proprie*** *de aquis*: **A** *i. q. flumen, amnis*: **1** *absolute*: ENN. ann. 46 ex -o fortuna resistet. 67 postquam consistit (consis . . . se *cod.*, retro iam substat *Hauler, Z. f. öst. Gymn. 66 [1910] 683*) -us, qui est omnibus (qui omnium FRONTO p. 160, 16 N.) princeps. PLAVT. Men. 64 ingressus -um rapidum (*cf. trop.* Bacch. 85 rapidus -us est hic, non hac temere transiri potest). Bacch. 86 apud hunc -um. Truc. 563 de -o qui aquam derivat sibi. Curc. 86 quisnam istic -ust, quem non recipiat mare (*cf. Otto, Sprichw. p. 139*). CATO orig. 71 -o, qui propter fluit. *ibid.* in eorum (*Taurianorum*) agro -ii sunt sex. *ibid. septimi* -ii. LVCIL. 329 -um (*gen. pl.*) limum ac caenum sapere. VARRO rust. 1, 16, 1 si viae aut -ii, qua portetur, aut non sunt aut idonei non sunt. *v. praeterea partes, quae sunt de accedentibus adiectivis et substantivis, atque de iuncturis verbalibus p. 979, 31 sqq.*

2 *cum nomine* **-ii**: *de collocatione vocis* '-ii': -us *modo praemittitur nomini proprio, modo sequitur.* SENT. Minuc. (Corp. I^{2} 584) *12^{ies} antecedit, semel sequitur* (*cf.* VVLG. *antecedit 9^{ies}, sequitur bis,*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

apud GEOGR. min. *antecedit passim, seq.* IVL. HON. cosmogr. A 7 [*bis*]. 8. 12 [*bis*]. 45. B 8 [*ter*]. 10. 45 [*bis*]. 46 COSMOGR. 1, 10), CIC. 5^{ies} *antecedit, postponitur ter* (*cf.* PLIN. nat. *antec.* 25^{ies}, *seq.* 26^{ies}), LIV. *antecedit quater, sequitur* 18^{ies} (*cf.* AMPEL. *nullo loco antecedit, sequitur quater*). NAEV. trag. 62 accolitis Histrum -um. CATO orig. 97 -um Naronem magnum pulchrum pisculentum. 110 -um Hiberum (-us Hiberus *v. l.*). LVCIL. 1260 Priverno Oufentina venit -oque Oufente (*inde* FEST. p. 194). SENT. Minuc. (Corp. I^2 584) 6 ab rivo infimo ... ad flovium Edem (*cf.* 13). 7 in flovium Lemurim. 14 Ede flovio. 23 ubei conflovont flovi Edus et Procobera (*cf.* MELA 1, 70 inter Pyramum Cydnumque -os. 3, 10 -os Laeron et Vllam. TAC. ann. 12, 1 AMM. 22, 8, 14. *adde*: PLIN. nat. 6, 93 circa duos ... -os, Tonberon et Arosapem. *al.*). CIC. inv. 2, 96 -us Eurotas. Tusc. 1, 94 div. 1, 98. 2, 58 nat. deor. 2, 6 Phil. 6, 5 Att. 16, 7, 5 epist. 3, 11, 1 VARRO ling. 6, 32 VERG. Aen. 7, 150. *inde a* LIVIO *passim.*

3 *cum adiectivo proprio*: VERG. Aen. 6, 749 Lethaeum ad -um (Aug. civ. 10, 30 p. 452, 16 D. MACR. somn. 1, 12, 12. *cf. ibid.* 1, 10, 10 oblivionis -um). STAT. Theb. 4, 118 -orum ductor Achivum. AVSON. Mos. 480 Alpini. CLAVD. 1, 48 -os superabat Hiberos. AVG. civ. 3, 18 p. 127, 14 D. -o Tiberino.

4 *cum gen. nominis* -ii (*cf. etiam l. 18*): -us *pluraliter*: LVCAN. 7, 224 iuxta -os et stagna undantis Enipei (*cf.* VAL. FL. 5, 342 *Medea* -os ripamque petebat Phasidis). -us *singulariter*: VVLG. Ios. 15, 5 a lingua maris usque ad eundem Iordanis -um (TAB. devot. Trag. [Corp. III p. 961] 16 I⟨orda⟩nis -o. CHRON. Alex. chron. I p. 115, 226 Iordanis -um). VVLG. Tob. 6, 1 iuxta -um Tigris.

5 *cum gen. terrae vel gentis*: PORPH. Hor. carm. 1, 25, 20 Hebrus Thraciae -us (3, 25, 10). 2, 6, 10 'Galaesi flumen' Galesus -us est Tarentinorum. HIER. epist. 40, 1, 2 Eufratem, -um Mesopotamiae. VVLG. gen. 15, 18 a -o Aegypti. *et passim in vetere testamento.*

accedunt adiectiva (*adi. locorum sub I B et C et sub II notatorum hic non respexi*): PLAVT. Men. 64 rapidum. *v. p. 978, 72 sq.* (*cf.* CIC. inv. 2, 96 magnus et vehemens. LVCR. 1, 17 rapaces [VERG. georg. 3, 140 AVG. in psalm. 136, 3 *sing.*]. VERG. georg. 3, 77 -os temptare minantis [minaces *v. l.*]. Aen. 3, 702 immanis. 8, 86 tumentem. HOR. carm. 4, 12, 3 nive turgidi. CVRT. 5, 3, 1 praeceps [PANEG. 9 (12), 17, 3]. LVCAN. 4, 138 ferocis. SIL. 14, 191 prono. STAT. silv. 5, 4, 5 trucibus. FLOR. epit. 4, 12, 8 acribus. VVLG. Is. 59, 19 violentus [EVSTATH. Bas. hex. 3, 6]. Ios. 13, 3 turbido. AVG. in psalm. 136, 3 turbulentiorem. *adde*: APVL. met. 1, 19 lenis [PORPH. Hor. carm. 1, 22, 8 *al.*] -us ... ignavus ibat. 5, 25 mitis). CATO orig. 97 *v. supra l. 6. ibid.* 110 magnus (*v. etiam l. 33*) atque pulcher pisculentus (LVCR. 6, 674 maximus. AMM. 23, 6, 73 *al. cf.* MELA 3, 20 ingentibus [PANEG. 7 (6), 13, 2 *sing.* ITIN. [Silv.] 18, 2 ingens et quasi terribilis. 19, 7 *v. p. 980, 49. 50*]. FIRM. math. 5, 1, 24 grandis [5, 3, 20. 5, 4, 20]. *cf. etiam* PLIN. nat. 6, 13 magnitudine ... mirabiles. STAT. Theb. 9, 412 minores [silv. 4, 3, 55 CLAVD. 26, 334]. AMM. 18, 7, 10 tenuis ... et angustus. IVL. HON. cosmogr. B 46 parvus). LVCR. 5, 463 -ii ... perennes (*cf.* FEST. p. 352 utrumque ... dici flumen et perennem -um et torrentem [*v. l. 53*]. PLIN. nat. 5, 301 amnis Indus ... recipit LX perennes -os, torrentes [*v. l. 53*] vero amplius C. [*de 'amne' adde* 6, 4 Sangaris -us ... accipit vastos amnes. *cf. etiam p. 978, 43 sqq.*]). VARRO rust. 1, 12, 4 torrentes -ii periculosi *sunt* (*v. supra l. 49. 51.* PLIN. nat. 2, 229 *sing.* [PS. APVL. Ascl. 3 VVLG. I Macc. 16, 5. COSMOGR. 1, 8 -us Seliantes ... torrens]. FIRM. math. 6, 15, 6. *v. etiam p. 978, 43 sqq. 980, 56. adde*: COMM. apol. 960 siccato -o). 3, 5, 9 in imo -o (ab animo -o *trad. cf.* HOR. sat. 2, 3, 57 ignis per medios -osque. FLOR. epit. 3, 3, 8 -um ... medium. HEGES. 3, 5, 3). VERG. georg. 1, 272 gregem -o mersare salubri (*inde* COLVM. 2, 21, 2, *ubi syn.* flumen). 4, 442 -um ... liquentem (*cf.* CLAVD. 8, 347 -os tu protere cursu haerentes glacie, liquidos tu scinde natatu). Aen. 7, 36 -o ... opaco. 7, 495 -o cum forte secundo defluxeret. 8, 31 -o Tiberinus amoeno ... se attollere ... visus. 12, 886 se -o dea condidit alto. CVRT. 4, 9, 6 Tigris, nobilis -us (*cf.* PLIN. nat. 6, 62 clarum. *ibid.* non ignobiliorem). 8, 9, 5 Ganges, omnium ab Oriente -us (*C*, ius *P*, eius *R*, visu *coni. Stangl probabiliter*) eximius (maximus *Modius*). MELA 1, 78 navigabilis (PLIN. nat. 5, 18 AMM. 22, 8, 44. *cf.* 23, 6, 20 navigeros. *adde*: PANEG. 2 [10], 12, 6 impatiens ... navium). PLIN. nat. 2, 225 -us mersus (MART. CAP. 6, 640. *cf.* COSMOGR. 1, 10 -us subtus [*V*^{3} *Riese*, suptus *V*^{1}, subitus *L*, subditus *vulgo*]). 2, 227 frigidus, abundantior aestate (*cf.* AMM. 23, 6, 43 abundantior). VAL. FL. 4, 597 gravem -um (*i. Acheronta*). SIL. 6, 283 tristi -o. 8, 195 vicini ... -ii (PALLAD. 1, 7, 4 VEG. mil. 3, 4). STAT. Theb. 7, 426 transmittere ... hostilem -um (*i. Asopum*). APVL. flor. 17 p. 82 apud avios -os. AVSON. Mos. 190 glaucus. AMM. 18, 7, 10 vadosus. AVG. civ. 22, 22 p. 606, 18 D. proventum ... frumentorum -us inprovisus ... de horreis eiecit. loc. hept. 3, 19 p. 574, 20 torrentes proprie dicantur hiemales -ii. IVL. HON. cosmogr. A 22 hic -us tribus nominibus nuncupetur, cum sit unus et dimidius. A 37 bicornis (*saepius. cf.* B 9 bicornius [*v. vol. I p. 1972, 3 sqq.*]). ITIN. [Silv.] 19, 7 argenteus. EXPOS. mundi rec. interp. 55 -um utilem. CHRON. Alex. chron. I p. 110, 190 nominatos montes et illos principales -us (p. 111, 201, *ubi* -os). PRISC. periheg. 210 pinguis (integer *v. p. 980, 9*).

accedunt substantiva: PLAVT. Truc. 563 de -o qui aquam derivat sibi (PAVL. FEST. p. 3 Albula Tiberis -us dictus est ab albo aquae colore. GELL. 17, 18, 16 -orum aquae. *al. cf.* FIRM. math. 5 praef. 3 undas [6, 15, 6 *al.*]. RVFIN. hist. 2, 11, 2 -ii fluenta. PRISC. periheg. 210 -ii ... flumina). LVCIL. 329 -um (*gen. pl.*) limum ac caenum. LIV. 10, 21, 8 ad ostium ... -ii. 22, 2, 5 -ii ... voragines. LVCAN. 4, 116 tellus laxet iter -iis (*cf.* VAL. FL. 6, 443 mutat ... -um [*gen. pl.*] ... vias). 4, 138 -ii ... incrementa (PALLAD. 1, 33, 2). 10, 190 (*de Nilo*) -ii causas ... latentis ignotumque caput (10, 223. *cf.* PLIN. nat. 31, 22 item -ii [*Mayhoff*, temt(h)uni *codd.*] fons. ITIN. [Silv.] 15, 2 fontem aquae ... purae, qui a semel integrum -um dimittebat. HIER. epist. 49, 21, 1 de ... fonte manet -us. RVFIN. symb. 4 fons ... ex se generat -um. *al. nota*: ALC. AVIT. carm. 4, 65 -us parva ... diffusus ab urna ... leni promittit gurgite fontem. *v. praeterea l. 45 sqq. p. 978, 47*). LVCAN. 10, 325 -ii ... venas. PLIN. nat. 5, 44 Nigri -o eadem natura, quae Nilo. VAL. FL. 6, 391 omnes -um (*gen. pl.*) si fundat habenas *Iuppiter*. SIL. 6, 603 ripas -orum (8, 195 *al. cf.* AMM. 14, 2, 9 ad supercilia -ii). STAT. Theb. 6, 361 unde animi -iis, quae pabula ventis, *eqs.* (*cf.* PANEG. 2 [10], 12, 6 -us ... diu pluviarum pabulo carens). Ach. 2, 117 primo -ii torpore. silv. 1, 3, 26 nec te (*o villa*) ... amnis (*Anio*) dividit. alternas servant praetoria ripas, non externa sibi -orum op⟨s⟩tare queruntur. 5, 4, 5 sonus. APVL. met. 5, 25 comam -ii tondentes capellae. PS. APVL. Ascl. 3 -o ... praecipiti rapacitate currenti[s]. ITIN. [Silv.] 18, 2 habens impetum. AMM. 16, 11, 19 -um vado posse transiri. SERV. Aen. 2, 496 agri -orum eruptione vastantur. VEG. mil. 3, 7 transitu -orum (3, 10). 3, 22 in transfretatione -orum. VVLG. Iob 28, 11 profunda -orum scrutatus est. Sirach 4, 32 contra ictum -ii (ῥοῦν ποταμοῦ). 24, 41 ego quasi -ii dioryx (ἐγένετό μοι ἡ διῶρυξ εἰς ποταμόν). Ier. 46, 7 veluti -orum intumescunt gurgites eius. CLAVD. 8, 483 averso -um migrare meatu. IVL. HON. cosmogr. A 7 in quinque fluminibus bracchia facit (*cf. ibid.* 47 -us ... dispersis crinibus [COSMOGR. 1, 9] ... oppido diffunditur). MART. CAP. 1, 15 permixtione -orum.

distinguitur a mari: PLAVT. Curc. 86 *v. p. 978, 74.* LVCR. 1, 17 per maria ac montis -osque. SEN. nat. 3, 30, 2 MELA 3, 38 STAT. Theb. 6, 361 silv. 5, 1, 5 GELL. 17, 8, 16 APVL. met. 1, 13. FIRM. math. 3, 2, 20 aut mari aut -iis aut stagnis (*cf.* 3, 7, 22). 3, 3, 11 circa -um vel mare vel paludes. 5, 3, 20 *al.* (*ab aequore*: LVCR. 4, 119. 6, 925 CLAVD. rapt. Pros. 2, 296, *ponto*: VERG. georg. 3, 77, *freto*: VERG. Aen. 1, 607 CLAVD. 24, 326, *pelago*: LVCAN. 4, 116 SIL. 6, 521 STAT. silv. 4, 3, 55 [*ubi etiam opp.* lacuna] FIRM. math. 5, 1, 24 AVSON. 347, 13 p. 165 P. Mos. 28. EVSTATH. Bas. hex. 3, 7 [*gr.* ποταμοί], *oceano*: MIN. FEL. 17, 9 aspice oceanum ..., vide fontes ..., -os intuere).

a lacu sim.: LEX Vrson. (Corp. I^2 594) 78, 39 qui -i rivi fontes lacus aquae stagna paludes sunt in agro, *eqs.* LVCR. 5, 463 exhalant ... lacus nebulam -iique perennes. VARRO rust. 3, 14, 2 lacus ac -ii (*opp. etiam* roscidum). *al. v. praeterea l. 47. 52. a stagno v. l. 34. 42. a palude: v. l. 35. 42 al. a fonte* (*v. etiam l. 40. 41. p. 978, 48 sqq.*): LVCR. 5, 945 sedare sitim -ii fontesque vocabant. VERG. Aen. 12, 181. OV. met. 7, 535 fontes ... lacusque ... atque -os. 7, 568 fontibus et -iis puteisque. STAT. Theb. 5, 523 GELL. 17, 8, 16 *al.* (*cf.* VVLG. Esth. 10, 6 fons ... crevit in -um magnum [11, 10 in -um maximum. *v. etiam l. 54*] [fons -ii. *v. l. 8 sqq.*]). *a rivo* (*v. etiam l. 41. p. 978, 48*): COLVM. 6, 22, 2 nec tam -os rivosque desiderat *vacca* quam lacus manu factos. FIRM. math. 8, 10, 6 *al.* (*adde syn.* rivus: VVLG. IV reg. 24, 7 Am. 8, 8 GLOSS. V 429, 33. *nota*: TERT. adv. Prax. 8 p. 238, 19 *protulit* fons -um [*syn.* p. 239, 2 flumen]. *cf.* p. 239, 8 tertius *est* a fonte rivus ex flumine, *ubi* 'flumen' *et* '-us' *sunt aquae minoris naturae*, 'rivus' *maioris*). *a torrente: v. p. 978, 43 sqq.* (*adde syn.* torrens: IVL. HON. cosmogr. B 47; *adi.* torrens *v. p. 979, 53 sqq.*).

iuncturae verbales: de motu -ii: fluere *et compos.*: CATO orig. 71 -o, qui propter fluit. CIC. inv. 2, 96 div. 1, 98. 2, 58 VARRO ling. 5, 27 *al.* con-: SENT. Minuc. (Corp. I^2 584) 23 *v. p. 979, 10.* in-: CIC. Tusc. 1, 94 in Pontum. *apud* GEOGR. min. *passim.* de-: APVL. met. 7, 18 praeter viam. VVLG. Am. 9, 5. circum-: MART. CAP. 6, 686. ef-: IVL. HON. cosmogr. B 9 *et saepius apud* GEOGR. min. ire *et compos.*: LVCR. 6, 531 -os ... euntis (avintis *trad.*). APVL. met. 1, 19. MIN. FEL. 17, 9 exercitis lapsibus. *al.* praeter-: MELA 2, 65. ex-: PLIN. nat. 2, 225 *al. passim apud* GEOGR. min. circum-: IVL. HON. cosmogr. A 7. B 7 COSMOGR. 1, 7. trans-: COSMOGR. 1, 11 per montem. *passim.* currere *et compos.*: VERG. Aen. 1, 607 PS. APVL. Ascl. 3 AVG. in psalm. 73, 17 GROM. p. 334, 13 GEOGR. min. *passim.* de-: CVRT. 8, 9, 5 ad meridianam regionem. AMM. 23, 6, 59 ITIN. [Silv.] 18, 2 VIB. SEQ. geogr. p. 151, 10 *al.* dis-: AMM. 23, 6, 26 COSMOGR. 1, 9. ex-: IVL. HON. cosmogr. A 13 *et passim apud* GEOGR. min. oc-: COSMOGR. 1, 8 *saepius.* pro-: IVL. HON. cosmogr. A 24. 46. luere *compos.* (*verbum simplex non invenitur*): pro-: VERG. georg. 1, 482 proluit insano contorquens vertice silvas -orum rex Eridanus. ad-: VARRO rust. 3, 14, 2 *montium* radices. PLIN. nat. 3, 12 *al.* praeter-: APVL. met. 6, 11 -o praeterluenti. inter-: AMM. 23, 6, 70. rumpere *compos.* (*cf. adn. l. 74*): e-: SEN. nat. 3, 30, 2 magno spiritu. *al.* in-: MELA 3, 38 PLIN. nat. 3, 12. (dis-: IVL. HON. cosmogr. B 20.) pro-: COSMOGR. 2, 13. cadere *et compos.*: PLIN. nat. 6, 12 in Narragam. 6, 118. 123 *al.* deci-: MELA 1, 37 per ... arva. in-: IVL. HON. cosmogr. B 45. oc- (*in mare*): IVL. HON. cosmogr. A 20 *et saepe apud* GEOGR. min. venire *et compos.*: IVL. HON. cosmogr. A 22. 45. inter-: CVRT. 8, 2, 23.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

meare *et compos.*: MART. CAP. 6,335 IVL. HON. cosmogr. B 46 *et saepius apud* GEOGR. min. praeter-: AMM. 24, 2, 7. manare *et compos.*: HIER. epist. 49, 21, 1 de ... fonte. EXPOS. mundi 6 *al.* e-: GREG. M. moral. 1, 53. *varia verba*: CVRT. 5, 3, 1 inter saxa devolvitur. AMM. 23, 6, 70 Gordomaris ... -us, a Bactrianis exsurgens. 28, 2, 2 praeterlabente ... -o. VVLG. gen. 2, 10 -us egrediebatur de loco voluptatis. CLAVD. carm. min. 26, 53 -us devexa rupe volutus (*cf.* IVL. HON. cosmogr. A 47). IVL. HON. cosmogr. A 24 procedens geminatur. B 45 festinans. COSMOGR. 1, 7 ingreditur in mare. *ibid.* mergitur in mare (*cf.* 1,8 egeritur in mare. 1,9 immergit se oceano. *ibid.* fundit se mari. *ibid.* descendit in sinum Persicum. 1,11 vergit se in mare. 1,12 effunditur mari. *et omnia haec verba passim apud* GEOGR. min.).

de institione -ii: ENN. ann. 67 *v. p. 978, 69.* AVG. civ. 10, 17 p. 429, 23 D. Iordanes -us ex parte superiore subsistens et ex inferiore decurrens. 21, 8 p. 505, 24 -um stetisse superius inferiusque fluxisse. *de auctu et deminutione -ii*: VERG. Aen. 8, 86 *v. p. 979, 35.* OV. fast. 2, 410 -o deficiente (AVG. in psalm. 73, 17 torrentes ... dicuntur -ii, qui aestate deficiunt, aquis autem hiemalibus inundantur. *cf.* PLIN. nat. 9, 175 decedentibus -iis). FEST. p. 352 *torrens* significat ... -um subitis imbribus concitatum, qui alioqui siccitatibus exarescit (*cf.* SVET. frg. 157 p. 244 'torrens' -us, qui pluvia crescit, siccitate torrescit id est arescit. VVLG. Iob 14, 11 -us vacuefactus arescat. CLAVD. 18, 159 -o ... arente). PLIN. nat. 2, 229 -us Novanus ... bruma siccatur (COMM. apol. 905. 960 [*v. p. 979, 56*]. VVLG. Is. 19, 5 desolabitur atque siccabitur. AVG. loc. hept. 3, 19 p. 574. 20 DIFF. gramm. VII 519, 13. *adde*: COMM. instr. 2, 1, 30 *Dominus* exsiccat -um. HIER. in Nah. 1 p. 538 mare et -os siccare. VVLG. psalm. 73, 15 tu siccasti -os).

de aliis variis actionibus -orum: CATO or. frg. 110 *Hiberus* oritur ex Cantabris (CVRT. 5, 3, 1 in montibus Vxiorum. PLIN. nat. 6, 4 *al. cf.* AMM. 23, 6, 72 exoriens. MART. CAP. 6, 681 nascitur a monte. *et passim apud* GEOGR. min.). LVCR. 5, 463 exhalant ... nebulam (EVSTATH. Bas. hex. 3, 7). HOR. carm. 4, 12, 3 strepunt (*cf.* PANEG. 12 [2], 34, 4 spumat decolor cruore -us). LIV. 22, 2, 2 *consul* viam per paludes petit, qua -us Arnus per eos dies solito magis inundaverat (*cf.* VVLG. Sirach 39, 27 *al.*). PLIN. nat. 2, 230 rigat campos (3, 9 agrum. *cf.* HIER. epist. 49, 21, 1 irrigat torrentem [VVLG. Ios. 13, 3 *al.*]). HEGES. 3, 26, 1 *paleas* -us ebullivit (VVLG. exod. 8, 3 ranas. *cf.* sap. 19, 10 eructavit). VVLG. exod. 7, 21 mortui sunt: computruitque -us.

de actionibus aliorum ad -um *spectantibus*: PLAVT. Bacch. 85 non ... temere transiri potest (LIV. 28, 16, 2 *al. cf.* 1, 7, 4 -um ... traiecerat [26, 7, 10 *al.*]. 44, 40, 9 transgressi sunt. STAT. Theb. 7, 425 *transmittere* [9, 239]. APVL. met. 7, 18 *transcendere.* VVLG. Ios. 7, 7 *traducere. adde*: CVRT. 4, 9, 7 superato [LVCAN. 4, 150 *al.*]). PLAVT. Men. 64 ingressus -um (LVCAN. 2, 503). LVCR. 6, 531 mora, quae -os ... refrenat. VERG. georg. 3, 142 -os ... innare (Aen. 8, 93 -o. 8, 651 -um. COLVM. 10, 388. *cf.* FIRM. math. 8, 17, 5 natantes in -o [AVSON. 347, 13 p. 165 P.]. *adde*: 5, 1, 24 -um ... navigabit [5, 3, 20. 5, 4, 5 in -iis. 5, 4, 20]). Aen. 8, 86 leniit. HYG. grom. p. 88, 7 Th. tempestas concitasset -um (FEST. p. 352 *v. supra l. 20. cf.* TERT. adv. Prax. 29 p. 286, 15 -us si aliqua turbulentia contaminatur). FIRM. math. 8, 10, 6 -os ab alveo suo ad alia derivabit loca (*cf.* CORP. VIII 23880 -um ... avertit). (siccare *sim. v. supra l. 21 sqq.*). SVLP. SEV. chron. 1, 22, 3 neque vadari -us poterat. CASSIOD. in psalm. 67 concl. (*trop. de psalmo cum -o comparato*) -us, qui non ore, sed magis auribus hauriatur.

B *i. q. fluctus, aqua fluens* (*sive de fluctibus, undis fluminum sive in universum de aqua [fluente]. nonnulla exempla fortasse spectant ad A et nonnulli loci sub A enotati [velut* VERG. georg. 1, 272 *v. p. 979, 58*] *hic enumerari possint*): LVCR. 2, 596 unde ... -os frondes et pabula laeta ... generi possit praebere ferarum (*cf.* 2, 875 vertunt se -ii [in] frondes et pabula laeta in pecudes). 6, 1172 in -os partim gelidos ardentia morbo membra dabant nudum iacientes corpus in undas. VERG. georg. 3, 126 *pecori* secant herbas -osque ministrant farraque. 3, 301 *ovibus* -os praebere recentes. 3, 396 *oves salsis herbis datis* amant -os magis et magis ubera tendunt. 3, 445 dulcibus ... -iis pecus omne magistri perfundunt. COLVM. 8, 15, 6 -orum animalia. LVCAN. 4, 381 satis est populis -usque Cereſque (*opp.* Bacchus, *i. vinum. cf.* VICTORIN. Christ. 32 -os in vina refundens). PETRON. 134 vers. 15 Idaeos frutices in gurgite sistam et rursus -os in summo vertice ponam. VAL. FL. 4, 133 -os gentemque et litora ductor explorare iubet. SIL. 8, 572 *Hirpini* sitim ... avertunt -o. 13, 123 *cerva sueta* umenti -o (*i. rore*) revocare colorem. STAT. Theb. 9, 574 *Atalanta* ibat Ladonis ad undas purgatura malum -o vivente soporem. TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 442, 21 -us creatoris (*i. aqua ab Heliseo adhibita*). PALLAD. 1, 30, 1 si desit -us, lacuna formetur. QVEROL. 3, 1 p. 42, 4 P. ministri ... mei lustrum istud in -os dabunt. PAVL. NOL. carm. 21, 750 *ut* novum calicem -o superante repleret (*syn.* flumen, fluentum. 21, 715 *sqq.*). MART. CAP. 6, 626 Nilus ... telluris complexum intersecat multitudine -orum. *nota de fossa ad rigandos agros facta*: VERG. georg. 1, 106 *agricola* satis -um inducit rivosque sequentes et ... supercilio clivosi tramitis undam elicit.

C *i. q. fluctus, fluxus, cursus aquae* (*huc fortasse etiam* '-us secundus' *spectat, v. p. 979, 62*): LVCR. 6, 717 *venti* contra -um flantes (*seq.* adverso ... flumine). VERG. Aen. 7, 30 -o Tiberinus amoeno ... in mare prorumpit. SEN. Herc. f. 713 alter *latex* quieto similis ... lacente sacram devehens -o Styga (*syn.* fluctus). VAL. FL. 5, 205 -o ... quieto.

II ***translate***: **A** *per prosopopoeian: de dis fluvialibus*: VERG. Aen. 8, 66 lacu -us se condidit alto. 8, 77 *o* corniger Hesperidum -us regnator aquarum. SIL. 4, 700 Poenus multo -um (*i. Trebiam*) veneratus honore. NON. p. 541, 11 'carbasus', pallium, quo -ii amiciuntur. SCHOL. Stat. Theb. 9, 410 -orum simulacra. CLAVD. 1, 254 indigenas -os. rapt. Pros. 3, 5 Nymphas ... et -os. 3, 14 -iis ... Amnes. carm. min. 30, 171 -o (*i. Acheloo*) luctante. *de sidere Eridani amnis*: CARM. poet. min. V 68, 72 et pistrix, -us, lepus et leporarius assunt. 68, 75. SCHOL. Germ. Sang. p. 109, 2 -us qui et Eridanus nec non et Padus. MART. CAP. 8, 843 oriuntur ... -us, Cetus, Orion (*cf.* 8, 842 fluminis Eridani).

B *de variis rebus liquidis* (*i. q. flumen*): LVCAN. 4, 785 -os non ille cruoris ... videt (7, 292 PRISC. Anast. 115. *cf.* APVL. met. 9, 38 sanguinis -o. *adde i. q. fluxus, profluvium*: ITALA Luc. 8, 43 [cod. Gat.] mulier quaedam erat in -o sanguinis [ῥύσει, VVLG. in fluxu, ITALA a d ff² in profluvio]. RVST. HELP. hist. testam. 62 -umque pudendum [*sc. sanguinis*]). STAT. Theb. 6, 874 -o sudoris. AVG. civ. 22, 8 p. 569, 22 D. quo motu animi, quo -o lacrimarum, quibus gemitibus *eqs. huc addiderim* (*de semine*): AVG. civ. 22, 24 p. 610, 6 D. isto quasi -o atque torrente generis humani. *de igni*: ARNOB. nat. 2, 30 p. 72, 23 igneos -os. VVLG. Dan. 7, 10 -us igneus rapidusque egrediebatur. GREG. M. moral. 18, 48 flammarum -us.

C *de variis rebus incorporeis* (*trop.*): HIER. epist. 58, 10, 2 Lactantius, quasi quidam -us eloquentiae Tullianae (VICT. VIT. 3, 61). VVLG. Is. 66, 12 declinabo super eam (*Ierusalem*) quasi -um pacis et quasi torrentem ... gloriam gentium. apoc. 22, 1 ostendit mihi -um aquae vivae (*syn.* flumen). GREG. M. moral. 1, 53 perspiciendus est -us operis, si purus emanat ex fonte cogitationis.

syn.: flumen *v. sub* flumen *p. 967, 78 sqq.* flumen *et* amnis *v. sub* flumen *p. 967, 58 sqq. praeterea syn.* amnis: LVCR. 1, 17 VERG. Aen. 11, 565 LIV. 25, 17, 1. 26, 9, 3 CVRT. 4, 9, 6. 8, 2, 23 (8, 9, 6) MELA 1, 37 LVCAN. 2, 411. 4, 150. 6, 379. 10, 325 PLIN. nat. 2, 229. 3, 13. 50. 54. 61. 73. 115. 4, 34. 5, 5. 29. 8, 28 SIL. 4, 679 *passim* (*distinguitur ab* amni *v. p. 978, 43 sqq.; cf. etiam p. 979, 50 sqq.*). fluentum (APVL. met. 6, 18 HEGES. 3, 26, 1 PAVL. NOL. carm. 21, 750 EVSTATH. Bas. hex. 3, 6), fluctus (SEN. Herc. f. 713), aqua (*v. supra l. 5*), rivus (*v. p. 980, 52 sq. cf. p. 979, 8*), torrens (*v. p. 980, 57*).

deriv.: fluvialis, fluviaticus, fluviatilis, fluviatus, fluviolus.

v. Onomast.

fluxē *v.* 1. fluxus.

fluxibilis, -e *a* fluere, fluxus. *i. q. liquidus*: IREN. 2, 18, 7 eliquationem a -i materia facit. AVG. gen. ad litt. 3, 4, 6 p. 66, 16 *attribuunt* gustatum ... istis -bus et corpulentis humoribus. serm. 242, 8 *lignum* tractabile esse, non -e.

fluxilis, -e [*a* fluere, fluxus. *Th.*]. *i. q. liquidus*: TERT. adv. Val. 24 p. 201, 3 *demiurgus* substantiam ei (*homini*) capit non ex ... arida ... terra, ... sed ex invisibili corpore materiae, illius scilicet philosophicae, de -i et fusili eius. p. 201, 5 si ... fusile et -e liquoris est qualitas, *eqs.*

fluxio, -ōnis *f. a* fluere, *cf.* 1. fluxus. *i. q. profluvium, defluvium*: **1** *de rebus liquidis*: MARCELL. med. 10, 82 sanguinis -o (fluxo *PL*, fluxus *Niedermann*). PS. SORAN. quaest. med. 197 *curarum qualitatem sumere nos debere dicunt* methodici ... ab ipsis vitiis (*sc. morborum*), id est ex strictura -is et complexionis. ISID. diff. 1, 40 colluvium ... *est* congregatio sordium, quae fit a -e multa. **2** *de rebus non liquidis: de veste* (*cf. sub* fluere *p. 971, 3*): SCHOL. Hor. epod. 5, 25 'expedita' *est* cincta, ut nulla -o vestimentorum se impediret. *de capillis* (*cf. sub* fluere *p. 972, 15*): PS. SORAN. quaest. med. 215 mutatio capillorum in albedinem ... -e et radicibus existente. 216 quid est rysis trichon? -o capillorum.

fluxo, -are *a* fluere, *cf.* fluxus. *i. q. fluitare*: INSCR. christ. Rossi II p. 46, 3 (= CARM. epigr. 1448, 3) huc cernebamus amplas cuneis -are catervas, rorare caducum fuso Falerno limum.

fluxuātio, -ōnis *f. a* 2. fluxus (fluxuare). *i. q. fluxus, profluvium*: ITALA Esth. 14, 16 (Corb. 7) pannum -is muliebris (καταμηνίων, VVLG. pannum menstruatae).

fluxuōsus, inconstabilis, lubricus GLOSS. V 295, 40. *a* 2. fluxus.

fluxūra, -ae *f.* [*a* fluere, 1. fluxus. *Th.*]. *i. q. liquor* (*sc. musti*): COLVM. 3, 2, 17 *vites* duae lanatae, quamvis frondibus et palmitum pari facie, -ae qualitate sunt dispariles. 3, 2, 32 docere, qua ratione vineae pariter feraces et pretiosae -ae possint constitui. *i. q. mollities, luxuries*: PS. CYPR. singul. cler. 26 p. 203, 12 hoc non potest cuiusquam favere -ae (luxuriae *vulg.*), cum nulla fuerit opportunitas scandali.

1. fluxus, -a, -um [*cf. a.* fluere. *Th.*]. *de formis*: ORIBAS. syn. 4, 13 floxas. *compar. legitur*: SVET. Iul. 45, 3 Tib. 52, 1 DIOM. gramm. I 469, 23. 471, 3 AMM 15, 5, 30. 18, 2, 18. 22, 4, 14 ORIBAS. syn. 4, 12. *compar. adv.* AMM. 18, 7, 7. *superl. deest. de notione*: SERV. Aen. 10, 88 -as: molles. auct. Aen. 10, 88 -as: labefactas. SCHOL. Prud. ham. 505 -o: labili. SCHOL. Hor. carm. 3, 23, 18 *gl.* sumptuosa, -a. GLOSS. -um: λαγαρόν, fluens, vanum, dubium, mollem, fluens vel molle luxuria. -am: resolutam. *de usu: vox legitur apud* PLAVT. (*semel*) ACC.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trag. 601 TRAG. inc. 260 (CIC.) LVCR. SALL. VERG. (*semel*) LIV. SEN. phil. COLVM. LVCAN. PLIN. nat. SIL. STAT. MART. TAC. PLIN. paneg. SVET. GELL. APVL., *inde etsi non frequentatur, tamen usque ad* ISID. *invenitur. structuras hic illic conservat verbales.*

I *proprie: de rebus liquidis, i. q. fluens, liquidus*: PLIN. nat. 9, 133 *conchae* -os (fluxus *trad.*) habent sucos. APVL. met. 2, 1 fontanos latices de corporibus humanis -os. mund. 19 ex diversis ... elementis mundi natura conflata sit, aridis atque -is, glacialibus et ignitis. Socr. 8 p. 138 in unda -a. MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 11 *bioticum metrum accipitur modo* quarto per qualitatem umidam et -am, ut in cyatho, congio. AMM. 22, 15, 5 -is umoribus. RVFIN. hist. mon. 20 p. 443^{A} -am eius (*naturalis humoris*) labem ... restringant *monachi*. VICTORIN. Christ. 60 sanguine -o. *adde*: CAEL. AVR. acut. 2, 10, 68 ventris retentio aut coacervata atque -a effusio.

II *translate: de rebus non liquidis*: **A** *de rebus corporeis*: **1** *i. q. defluens: de aëre* (*i. q. defluens, decurrens*): MVTIAN. Chrysost. hom. 9 p. 304 aer solutus ac labilis, etenim qui non iam stat, -us decurrens. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 1 p. 349^{D} *aer* -ae et decurrentis efficaciae est (*ῥοώδους τινὸς καὶ ποροντικῆς ἐνεργείας*). *de vestimentis sim.* (*i. q. defluens, prolixus, laxus, mollis*): LIV. 38, 29, 6 *funda est* triplex scutale, crebris suturis duratum, ne -a habena volutetur in iactu. LVCAN. 2, 362 -os gemmis astrinxit amictus (ANTH. 198, 7 -os ... amictus). 3, 239 -a ... astringunt carbasa gemmis. 8, 367 illic et laxas vestes et -a virorum velamenta vides. STAT. Ach. 1, 533 vestes. AVR. VICT. Caes. 3, 11 *Caligula* cum ... nunc -o cultu Venerioque interesset, nunc armatus. AVG. serm. ed. Mai 69, 1 blattea -a. DRAC. laud. dei 3, 195 lintea. Romul. 2, 89 -o ... latent sub tegmine pinnae *Amoris in Naida mutati*. ISID. eccl. off. 2, 16, 10 p. 799^{B} manicae. CORP. X 1948 (= CARM. epigr. 1510, 1) -a aut syrmata Bacchici coturni. *adde*: SVET. Iul. 45, 3 -iore cinctura. QVEROL. p. 17, 15 sume calceos humili -os (*i. molles*) tegmine. *de crine* (*i. q. defluens, diffusus, passus*): TAC. ann. 11, 31 crine -o tyrsum quatiens. *de armis* (*i. q. delabens, pendulus*): TAC. hist. 2, 99 *species exercitus*: lentum et rarum agmen, -a arma, segnes equi. **2** *i. q. dissolutus: de membris sim.* (*i. q. dissolutus, enervis, languidus, mollis*): COLVM. 1 praef. 17 sic iuvenum corpora -a et resoluta sunt, ut nihil mors mutatura videatur (TAC. hist. 2, 32 -is corporibus mutationem solis caelique haud toleraturos. PAVL. PETRIC. Mart. 2, 144 mollia ne -um [flexum *v. l.*] nutrirent vellera corpus). STAT. Ach. 2, 108 durata ... sole geluque cutis; tenero nec -a cubili membra. APVL. flor. 16 p. 67 articulus loco concessit exque eo luxu adhuc -us est. Plat. 2, 16 corporis effetam et enervem et -am cutem. PHYSIOGN. 54 dum quidam student ... rigore quodam firmare cervicem, cum intellegant se -ae ac dissolutae esse cervicis *eqs.* ORIBAS. syn. 4, 12 triticus ... faba carnem -iorem faciunt. 4, 13 *uvae* floxas et infusas carnes nutriunt (*χαύνῃ*). VEN. FORT. vit. Hil. 5, 15 -a suo stamine tela (*sc. manus*) marcebat. *adde*: SOL. 31, 6 *Himantopodes* -is nisibus crurum serpunt potius quam incedunt. AVG. virg. 53, 54 non tumidus aut -us (-is, flusus *v. l.*) incessus *in virginibus inveniatur* (*cf. p. 984, 22* 'motus'). *de variis*: LVCR. 6, 20 *vas* -um (*i. q. laxum, rimosum*) pertusumque. *de muris, harena* (*i. q. dilabens, instabilis*): TAC. hist. 2, 22 neglecta aut aevo -a (*sc. murorum*). HIL. in psalm. 126, 8 *domus* non super -am et dilabentem harenam initianda. *de frutice* (*i. q. mollis*): SOL. 2, 41 frutices, quantisper fuerint in aquarum profundis, -i (fixi *v. l.*) tactu prope carnulento, deinde ubi in supera tolluntur, ... lapides fiunt (*cf.* PLIN. nat. 32, 22 molles). CAEL. AVR. acut. 2, 9, 54 panem cum radicibus -is ac mollibus. *nota*: TAC. ann. 15, 23 quae (*ludi circenses et alii decreti Poppaeae honores*) -a fuere (*i. in irritum ceciderunt*), quartum intra mensem defuncta infante.

B *de rebus incorporeis*: **1** *i. q. fluens, fluctuans, incertus, instabilis*: PLAVT. Capt. 439 fac fidelis sis fideli, cave fidem -am geras (SALL. Iug. 111, 2 LIV. 28, 6, 11 [*syn.* vana]. 40, 50, 5 TAC. hist. 2, 75. 3, 48. 4, 23 AVIEN. orb. terr. 278 SYMM. epist. 1, 16, 2 DICT. 3, 3. AMM. 15, 5, 30 -ioris ⟨fidei⟩. 18, 2, 18 -ioris f. CLAVD. DON. Aen. 1 prooem. p. 5, 16 SVLP. SEV. chron. 2, 46, 6). ACC. trag. 601 quae ego cuncta esse -a in mea re crepera comperi (APVL. flor. 22 p. 102 omnia -a infirmaque esse). CIC. Att. 4, 1, 8 ita sunt res nostrae, 'ut in secundis fluxae, ut in adversis bonae' ([= TRAG. inc. 260. *eadem* CIC. Att. 4, 2, 1. *cf.* ad Brut. 1, 10, 2 belli fortuna 'ut in secundis -a, ut in adversis bona']. SALL. Iug. 104, 2 humanarum rerum, quae -ae et mobiles. VERG. Aen. 10, 88 Phrygiae [*cf.* SERV. *ad l.* 'res ...-as' -am rempublicam]. SIL. 7, 17 Latii. 14, 90 -is [flexis *trad. em. Bauer*]. TAC. ann. 13, 19 nihil rerum mortalium tam instabile ac -um est quam fama potentiae non sua vi nixae. RVFIN. Orig. in gen. 2, 6 p. 173^{B} a rebus -is et pereuntibus et caducis. AVG. ord. 2, 20, 52 honores vel huiusmodi res -ae atque nutantes). SALL. Catil. 1, 4 divitiarum et formae gloria -a atque fragilis est (*cf.* PALLAD. hist. mon. I 58 p. 342^{C} -is divitiis). hist. frg. 2, 93 -a pace. SEN. Phaedr. 491 vanos honores ... aut -as opes. TAC. hist. 1, 21 auctoritas. ann. 3, 50 studia ... inania et -a (*opp.* quicquam grave et serium). LACT. inst. 6, 12, 35 -um et fragile bonum facere sempiternum. AVIEN. Arat. 288 -a pilae vertis (vestis *trad.*) vestigia, *Fortuna*. RVFIN. Orig. in exod. 6, 4 p. 334^{B} *homines erant lapides* tales, qui ... liquidum deligerent elementum, id est, qui amaram et -am praesentium rerum caperent voluptatem. PRVD. ham. 505 ex elementis cuncta solubilibus -oque creamine (*i. natura*) constant. AVG. soliloq. 1, 1, 5 -a et caduca spernenda esse (*opp.* certa et aeterna). EVSTATH. Bas. hex. 3, 5 p. 895^{B} ad corruptibilem hanc et -am naturam *hominis* (*φθειρομένην ... καὶ ῥέουσαν φύσιν*). PRISC. Anast. 92 spe -a. GREG. M. moral. 1, 54 *bona*. dial. 4, 59 cogitatio. *adde i. q. praeteritus*: PAVL. NOL. carm. app. 1, 10 fluit (fugit *v. l.*) omne quod tenemus, neque -a habent recursum. *cf. sub* fluo *p. 973, 81*. **2** *i. q. diffluens, enervis, infirmus, languidus, remissus, mollis*: SALL. Catil. 14, 5 animi molles ... et -i (*cf.* TAC. ann. 6, 38 -am senio mentem [ENNOD. opusc. 2, 121 p. 324, 18 -is et profligatis mentibus. GREG. M. moral. 3, 12]. AVR. VICT. Caes. 32, 4 ingenio. ENNOD. dict. 6, 7 p. 442, 14 corda [ISID. sent. 3, 32]). PLIN. paneg. 33, 1 spectaculum ... non enerve nec -um, nec quod animos virorum molliret et frangeret. SVET. Tib. 52, 1 Drusus -ioris remissiorisque vitae erat (AMM. 22, 4, 4. RVFIN. Basil. hom. 1, 5 *syn.* luxuriosa). PS. CYPR. singul. cler. 26 *apostolis* -a familiaritas (*Christi cum Magdalena*) potuit displicere, qui compulsi sunt et de ipso domino loquente cum femina dubitare. 27 in comparatione -orum. 29 numquam -is faveo. FIRM. err. 1, 1 p. 2, 13 spe -ae f⟨elicita⟩tis (fluxa *Oehler*). SCHOL. Hor. ars 216 'cum fidibus severis': quae ... sacris adhibebantur *fides*, non erant -o, quo nunc sunt sono, antea, sed austero et simplici. AVG. in Iob p. 524, 26 -os motus meos (*cf. p. 983, 57 sqq.*). in psalm. 91, 2 *diem sabbati* otio ... languido et -o et luxurioso celebrant Iudaei. PETR. CHRYS. serm. 22 p. 261^{B} *castitatis baltheo* -am carnis detruncemus ignaviam. SALON. in prov. p. 990^{D} 'cingulum tradidit' -a opera gentilitatis astrinxit. ENNOD. carm. 2, 33, 4 tristia blanda simul, fortia -a facis (GREG. M. moral. 21, 4 ad -a et levia mentem enervem trahunt sensus). GREG. M. moral. 3, 40 -a intentio. 4, 15 -a mollities (*opp.* duritia rigiditatis). *de oratione, carmine, argumentatione sim.*: SEN. epist. 114, 20 iracundi hominis iracunda oratio est, commoti nimis incitata, delicati tenera et -a (*cf.* ENNOD. opusc. 5, 6 p. 395, 3 -um aut tenerum poema [6, 3 p. 402, 16 -um *poema*]). DIOM. gramm. I 469, 23 mollior ac -ior structura (*opp.* firmitas. 471, 3. *cf.* 472, 6 structura quae vel delumbis vel -a vel mollis dicitur. *aliter* FORTVN. rhet. 3, 10 p. 127, 13 *opponitur structurae* resistenti aspera et confragosa, procurrenti -a [*i. q. diffluens, vaga*], volubili contorta et nimis rotata). p. 498, 29 *versus* -i (*κολοβοί*). p. 500, 17 *versus* -i sunt, qui soluto modo et uberi metro vacillanter quatiuntur. SERV. Aen. 10, 467 -am et vagam opinionem Epicureorum (*opp.* validus). BOETH. mus. 3, 11 p. 285, 12 *demonstratio Archytae* nimium -a est (*antecedit* firmiter demonstrabitur). *i. q. dissolutus, expeditus*: GELL. 4, 20, 8 illud indicium esset vagi animi et alucinantis et -ae atque apertae securitatis. CAEL. AVR. acut. 1, 14, 107 corporis -am et irregibilem laxitatem.

C *de animantibus*: **1** *i. q. diffluens, enervis, languidus, mollis*: MART. 5, 41, 1 spadone cum sis eviratior -o, et concubino mollior Celaenaeo. SCHOL. Iuv. 6, 297 *J.* 'coronatum' *Tarentum* in conviviis sive -um. ANNIAN. Chrysost. hom. 4, 7 videbo te ... ut -am quandam perditamque meretricem. *accedit abl.* SIL. 8, 16 *Celtae* ingenio -i. *accedit gen.* SIL. 4, 50 -am morum gentem. APVL. flor. 6 p. 19 -os vestium Arsacidas et frugum pauperes Ityraeos et odorum divites Arabas. **2** *i. q. ruens, vagus*: TAC. hist. 3, 76 noctu dieque -i et amoena litorum personantes *Iulianus et Apollinaris*. SIDON. carm. 11, 107 Erythras ... -us odoratis vexat venatibus Indus. 23, 249 -is equitata Bactra Parthis. ENNOD. opusc. 2, 5 p. 288, 23 quisquamne -um et lacessentem hostem videat? **3** *i. q. semine fluens*: ITALA num. 5, 2 (Monac. *et* Lugd.) mittant ab castra omnem varium (omne leprosum *Lugd.*) et omnem -um (*γονορρυῆ*), VVLG. qui semine fluit) et omnem immundum.

neutr. pl. pro subst. **fluxa**, -ōrum. *i. q. dilapsa*: AVG. conf. 4, 11, 16 sanabuntur omnes languores tui et -a tua reformabuntur et renovabuntur et constringentur ad te. *i. q. mollities*: GREG. M. moral. 3, 64 ne caro ... loquens blanda ad libidinis -a dissolvat *mentem* (*cf. ibid.* dissolutam turpitudinis mollitiem). 7, 34 *luxuriosus* a carne vinci turpe deprehendit. restringere ergo voluptatum -a deliberat. 30, 9 luxuriae -a (-ia *edd.*) restringunt.

syn.: ad I: umidus (MAR. VICTORIN. gramm. VI 51, 11). *ad II*: delumbis (DIOM. gramm. I 472, 6), eviratus (MART. 5, 41, 1), laxus (LVCAN. 8, 367), mollis (SALL. Catil. 14, 5 DIOM. gramm. I 469, 23. 471, 3 CAEL. AVR. acut. 2, 9, 54).

opp.: ad I: aridus (APVL. mund. 19). *ad II*: austerus (SCHOL. Hor. ars 216), certus (AVG. soliloq. 1, 1, 5), fortis (ENNOD. carm. 2, 33, 4), procurrens (FORTVN. rhet. 3, 10 p. 127, 3), validus (SERV. Aen. 10, 467).

adv. **fluxē** *compar. v. l. 75* [*dub.* VARRO rust. 2, 11, 2 *legitur ex coni. Iucundi*, fuisse *trad.*, flusse *vet.*]. *i. q. laxe, remisse, neglegenter*: AMM. 18, 7, 7 *Sabinianus* more vitae remissioris -ius (-ius *in ras. 2. man.*) agens. FORTVN. rhet. 3, 23 p. 134, 11 quem ad modum cingemur? ... nec -e (flexe *v. l.*) nec astricte. GARG. MART. pom. 4, 1 Columella, cui curae fuit diligentius et de castanea conscribere, etiam ipse indifferenter et varie sententiam promit; -e enim ista scribit. GREG. M. moral. 18, 24 -e et inquinabiliter ... scripturae sacrae contexunt testimonia *haeretici*.

opp.: astricte (FORTVN. rhet. 3, 23 p. 134, 11).

2. fluxus, -ūs *m.* [*a* fluere; *cf.* 1. fluxus *et* fluctus. *Th.*]. *de formis: dat.* fluxui: SORAN. p. 69, 3 GREG. M. in euang. 10, 6. *plur.*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

legitur: TERT. scorp. 5 p. 155, 4 Ps. CYPR. singul. cler. 8 VVLG. lev. 12, 5 AVG. in Iob 7 p. 524, 15 VEN. FORT. carm. 8, 3, 301. *de notione*: SERV. Aen. 1, 465 'flumine' est fluore, id est -u ipso. 2, 305 'flumine', -u. HIER. in Agg. 1, 1 p. 740 ῥεῦσις...-us (APRING. in apoc. 2, 19 ISID. orig. 7, 6, 78). *ibid.* Zabulon, -us noctis (quaest. hebr. in gen. p. 47, 3). CASS. FEL. 82 p. 193 matricis emorrogian latino sermone sanguinis -um vel profluvium dicimus. GLOSS. -us (flussus *cod.*) regima (*i.* ῥεῦμα). *de usu: vox legitur apud* PLIN. nat. FRONTONEM VLP. TERT., *inde, etsi non saepe, per totam latinitatem usque ad* PASS. Petr., *maxime apud* ECCL. *et medicos.* [*corrupt. vel dub.*: PLIN. nat. 35, 162 HEGES. 4, 25, 2.]

I *sensu strictiore, de rebus liquidis:* **1** *i. q. destillatio, profluvium: de profluvio sanguinis* (*mulierum*): PLIN. nat. 9, 79 *piscis echineis* -us gravidarum utero sistens. TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 487, 12 menstrui vel partualis sanguinis -um (scorp. 5 p. 155, 4 IVST. 12, 9, 12 PALLAD. 6, 7, 2. 4 ITIN. Theod. 2 p. 138, 10 CHIRON 11 p. 7, 20 *al.*). IVVENC. 2, 385 cruoris (AVG. civ. 14, 26 p. 54, 10 D. menstrui cruoris). VVLG. lev. 12, 5 -us menstrui (20, 18. *cf.* AMBROSIAST. in Rom. 4, 17 -us muliebris naturae). II Macc. 14, 45 cum sanguis ... magno -u defluueret. *adde*: SOL. 1, 69 e geminis si ... alter abortivo -u exciderit, alter ... Vopiscus nominatur. THEOD. PRISC. gyn. 31 si sanguineus et cum dolore -us fuerit. *de profluvio alvi*: AVR. Fronto p. 72, 7 N. alvi -us constitit. APVL. met. 4, 3 alvus ... lubrico -u saucia. CYPR. mort. 14 corporis vires solutus in -um venter eviscerat. SER. SAMM. 544 longo decurrent intima -u. PELAGON. 47 sin autem ventris -us cito steterit (AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 48 SVLP. SEV. Mart. 17, 7 MARCELL. med. 27, 35 *al. cf.* CAEL. AVR. chron. 3, 6, 82 ob ... ventris fluorem vel simili quolibet -u). *de profluvio seminis*: VVLG. lev. 15, 2 qui patitur -um seminis, immundus erit (15, 10 HIER. adv. Iovin. 1, 20 adv. Pelag. 1, 34. in Ezech. 2, 7 p. 73 quos in lege γονορρυεῖς, id est -um seminis sustinentes, ... scriptura cognominat. *al.*). 15, 30 pro -u immunditiae. Ezech. 23, 20 sicut -us equorum, -us eorum *amatorum*. Ps. MAR. VICTORIN. phys. 19 corporis -um (POMER. 3, 6, 5). CASSIAN. conl. 22, 3 tit. genitalis -us egestio. 22, 6, 1 immundo -u dormiens polluebatur. 22, 6, 4 inpurissimum -um (*sc. seminis*). 22, 6, 5 -us *egestionum. de variis rebus liquidis*: APVL. apol. 50 *albedo* ad summum caput viam molita dirum -um cerebro immiscuit. PALLAD. 11, 10, 1 olei meliorem -um redditura *oliva*. AVIEN. orb. terr. 396 sali. CHIRON 105 p. 34, 26 humoris (THEOD. PRISC. gyn. 31 CAEL. AVR. acut. 3, 19, 189 [*antecedit* fluor humoris]. *cf.* EVSTATH. Bas. hex. 3, 3 p. 892^{C} liquoris). MARCELL. med. 5, 18 *catarrhi*. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 918^{A} vitia ... molesti -us (ῥύσιν). SIDON. epist. 3, 12, 1 imbrium -u. ALC. AVIT. hom. 2 p. 106, 10 aquae. CASSIOD. var. 12, 4, 5 *uvae.* hist. 7, 40 p. 1099^{A} lacrimarum. *adde i. q. decursio, cursus*: VLP. dig. 43, 13, 1, 8 aestatis -us *fluminum* (*syn.* cursus). **2** *i. q. status vel effectus fluendi*: PLIN. nat. 23, 46 picem ... esse ... combustae resinae -um. CHALC. comm. 24 detrimentum et interitus partium (*corporis*) nŏn in -u est, sed in effluendo, id est extra fluendo. AVG. in Iob 38 p. 610, 1 stabilitatem et a -u continentiam glaciei. **3** *i. q. liquor*: AMBR. obit. Valent. 8 potum ... a -u malorum granatorum (*ibid. ter*). ALC. AVIT. carm. 4, 508 -um (*i. mundi fluentes undas*) ne sentiat ... mens. ENNOD. carm. 1, 5, 3 p. 518, 1 umor Castalius ..., quo ... Orpheus naufraga diffuso succendit pectora -u.

II *sensu latiore et translate, de rebus non liquidis*: **1** *i. q. manatio*: HIL. syn. 22 neque emanatio (*Christi de deo patre*) est, ut continenti -u per corporalem et individuum procursum idem ipse -us retentus in origine, ipsum sibi sit serie atque tractu cohaerenti origo quod -us. trin. 2, 22 *filium dei* non ex derivatione -uve deductum. AMBROSIAST. in Rom. 8, 20 *quae nascuntur in mundo* vana sunt, quia statum suum tenere non possunt: nam cuncta deformata per -um semper in se redeunt. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 9 p. 359^{C} mentum leni -u (*an* flexu?) deductum. **2** *trop. i. q. flumen*: AMBR. virginit. 16, 100 saecularium -us voluptatum (*comparatur cum -u sanguinis*. AVG. in Iob 7 p. 524, 15). HIER. in Agg. 1, 1 p. 740 huius mundi vanum et sordidum -um. ALC. AVIT. hom. 6 p. 108, 5 uberi -u annuae satisfactionis. GREG. M. moral. 3, 58 -us illicitae cogitationis (*cf. ibid.* pollutiones). in euang. 10, 6 corpus -ui luxuriae deservire (*cf. ibid.* in fetore luxuriae). **3** *i. q. remissio, mollities: de litteris*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 218, 2 *Vergilii quidam versus* tales syllabas habeant consonantium coitu, non liquentium -u. *spectat ad vitam, mores sim.*: TERT. pall. 4 si quis Menandrico -u (confluxu *v. l.*) delicatam vestem humi protrahat. cult. fem. 2, 13 mollitia et -u *deliciarum*. Ps. CYPR. singul. cler. 8 -bus (*an* luxibus?). AVG. in Iob 8 p. 526, 7 carnalium -u putrescentes (*Iudaeos*). 38 p. 601, 4 terrenarum delectationum -u. PASS. Petr. 1 *Roma* indecenti -u (luxu *v. l.*) dominabatur. *adde i. q. infirmitas*: PRVD. apoth. 955 cassa cadit ventoque liquescit assimilis, -u nec se sustentat inani *umbra nebulosi dogmatis Manichaeorum.* **4** *i. q. affluentia, abundantia*: Ps. HIL. libell. 10 p. 741^{D} -u ... rerum et ubertate copiarum.

nota: VEN. FORT. carm. 8, 3, 301 *pauper* spernit opum laqueos, unguenta, toreumata, -us (fluxos *v. l.*; *i. syrmata, fluentes vestes; cf. l.* 72).

syn.: ad I: fluor (CAEL. AVR. acut. 3, 19, 189 chron. 3, 6, 82). *ad II*: derivatio (HIL. trin. 2, 22), mollitia (TERT. cult. fem. 2, 13), ubertas (Ps. HIL. libell. 10).

deriv.: fluxilis, fluxibilis, fluxuatio, fluxuosus, fluxura.

flyctis *v.* phl-. [*Bacherler.*

? **fobo:** sermone GLOSS. V 543, 59 *non intellegitur.*

focāclus, -a, -um [*a* focus. *Th.*]. [*fem. it.* focaccia, *francog.* fouace, *hisp.* hogaza. *M.-L.*] ISID. orig. 20, 2, 15 subcinericius *panis* cinere coctus et reversatus, ipse est et -ius (focatius *B*, fucatius *K*). *neutr. quasi subst.*: ITALA III reg. 17, 12 (Ps. Aug. spec. 82 p. 582, 11) *vidua ad Eliam*: vivit dominus deus tuus, si est mihi -um (ἐγκρυφίας, VVLG. panem) nisi pusillum farinae. 17, 13 (*ibid.* 82 p. 582, 16) fac mihi inde -um pusillum in primis (ἐγκρυφίαν μικρόν, VVLG. subcinericium panem parvulum). *cf. Blümner, Technol. I 80. Vollmer.*

fōcāle, -is *n.* [*a* faux. *Th.*]. *i. q. fascia qua collum ligabatur*: HOR. sat. 2, 3, 255 ponas insignia morbi fasciolas, cubital, -ia. SEN. nat. 4, 13, 10 quosdam graciles et palliolo -ique circumdatos ... esse (*i. edere*) *nivem*. MART. 14, 142 tit. -e. *ibid.* 2 hoc -e tuas asserat auriculas (*cf.* GLOSS. II 580, 4 -e: inauris). QVINT. inst. 11, 3, 144 -a et aurium ligamenta sola excusare potest valetudo. *v. Mau, PW. VI 2812.* [*francog. vet.* foaille. *M.-L.*]

fōcāneus, -a, -um [*a* faux. *Th.*]. COLVM. 4, 24, 10 vocatur *a rusticis* etiam -us palmes, qui solet in bifurco medius prorepere, ... quod inter duo bracchia *vitis* ... enatus velut fauces obsidet *eqs. ibid.* tollitur *bracchium* et ipse -us submittitur. 5, 6, 35 -us est, qui inter duo bracchia velut in furca de medio nascitur. PALLAD. 3, 12, 2 -us (focata *vel* focalis *al.*) ..., qui inter duo bracchia medius nascitur, debet abradi.

fōcānum, -ī *n. a* faux. *videtur significare i. q. fauces*: MARCELL. med. 15, 86 adversus languorem -i expertum medicamen hoc facies *eqs.* (*ibid.* fauces inde continges). *Wulff.*

focāris, -e [*a* focus, *cf.* focarius. *Th.*]. ISID. orig. 16, 4, 5 hunc *pyriten* vulgus -em petram vocat. *v. l. 34.* [*val.* focar, *it.* focajo, *francog.* foyer, *hisp.* hogar. *M.-L.*]

focārius, -a, -um [*a* focus. *Th.*]. GLOSS. V 382, 21 petra -ia flint (*anglos.*). *v. l. 32. subst. masc.* **focārius,** -ī. GLOSS. II 557, 41 ξυλοκόπος -us i. a foco. 580, 33 (*cod. Cant.*) -us coquinarius. VLP. dig. 4, 9, 1, 5 qui opera mediastini fungitur ... ut puta atriarii et -ii *non continentur vocabulis* caupones et stabularii. NOT. Tir. 102, 68 -us. *vix recte* foc- *expletur* CORP. XIII 8183 (*Colon. Agr.*) ⟨g⟩enio ⟨c⟩ollegi ⟨.⟩ocariorum, *potius* loc-. *subst. fem.* **focāria,** -ae: GLOSS. V 471, 55 (508, 46) orcilla (*corruptum?*): -a. *ancilla rustica, quae ad focum operatur*: POMPON. dig. 33, 7, 15 pr. in cauponio institores et -am *contineri eis* quae. ... cauponae causa facta parataque sunt. VLP. dig. 33, 7, 12, 5 *instrumento legato contineri* -am et vilicam, si modo aliquo officio virum adiuvet. 33, 7, 12, 6 haec enim quae rusticorum causa parantur [lanificae et lanae et tonsores et fullones et -ae] non agri sunt instrumentum, sed instrumenti, puto igitur etiam -am contineri *instrumento legato*. PAVL. sent. 3, 6, 37 conservandorum fructuum causa comparata instrumento cedunt, velut dolia cupae ... pistores asini -ae, item ancillae quae vestimenta rusticis faciunt. VVLG. I reg. 8, 13 *rex* filias ... vestras faciet sibi unguentarias et -as et panificas (μυρεψοὺς καὶ ... μαγειρίσσας καὶ ... πεσσούσας). *in specie (vocabulum castrense): feminae quae quasi uxores cum militibus 'concessa consuetudine' ad castra viuunt (v. Mommsen, Corp. III p. 2011sq. et p. 2014; Kübler, Archiv 10, 1898, 448)*: GLOSS. -as: uxores militum. COD. Iust. 5, 16, 2 (*Marco militi, a. 213*) -ae tuae nomine instrumentum emptionis esse conscriptum ... licet cessante iure matrimonii donatio perfici potuerit, milites tamen meos a -is suis hac ratione fictisque adulationibus spoliari nolo. 6, 46, 3 (*A. Aurelio militi, a. 215*) si cum -a sua matreque eius moraretur *miles*. PAPYR. Berol. 614 (*a. 217*) ⟨τῆς σ⟩υμβιωσάσης μοι γυναικὸς φωκαρίας Σεμπρωνίας Τασουχαρίου. CORP. XI 39 (*Ravennae*) M. Aureli Vitalis militis ... Valeria Faustina -a et heres eius. [*falsa est* IX *156 (*Compsae*) = Orelli 2672] ENNOD. opusc. 3, 7 p. 332, 19 Epiphanius ... patre Mauro generatus et matre -a editus (*v. Bücheler, Rhein. Mus. 61 [1906] 628*).

? **fōcātio,** -ōnis *f. a* (suf)focare. DIOSC. 1, 61 (*gr.* 1, 56, 3) tumores ... et fucationes (offoc- *cod. Bonon.*) vulvae (φλεγμοναῖς τε καὶ μύσεσιν).

fōcēs *v.* faux *p. 393, 2.*

fōcilātio, -ōnis *f. a* foculare. PAVL. FEST. p. 85 focus, fomenta, -es, foculi a fovendo id est calefaciendo dicta sunt.

fōcillare (fac- *trad.*) στραγγαλίσαι GLOSS. II 69, 52. *a* faux, fox, *nisi scribendum est* faucillare.

fōcilo *v.* foculo.

? **fōcimentum** *subscriptum est cum nota paulo diversa notae* fomentum NOT. Tir. 82, 39 *in cod. Cass.*

Aurasi(a) Gudula(e) f(ilia) Mazic(a) **focolimiam** vixit annis XIIII CORP. VIII 21109 (*Caesareae Maur., lectio certa*). *non intellegitur, fortasse patriae indicatio est.*

? ψωμίζω **focro** adesco GLOSS. II 481, 41. *v. Heraeus, Archiv 13 (1904), 166, qui comparat germ.* fodr *vel interpretatur* fo(v)ero.

foculāre, -is *n. a* foculus. GLOSS. IV 253, 3 lar: focolari intra domum (PLAVT. Aul. 386 *conferri iubet Plasberg*). VITAE patr. 5, 10, 94 p. 930^{A} mihi in -e[m] herbae ascenderunt *quod explicatur* expulisti *[Vollmer]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a te hospitalitatem. *cf. Aldhelm, laud. virg. 38* -bus. *vocabulum omnino recens.* [*it.* focolare, *foro-iul.* fuglar, *engad.* fogler. *M.-L.*]

fōculo (*post* -ilo), -āvī, -ātum, -āre (*dep.* -or, -ārī *apud* VARR. *v. l. 23*) [*a* foculum. *Th.*] NON. p. 9 'focula'... unde et '-are' dicitur ut fovere. *recentior forma* (*iam in palimpsesto Frontonis obvia*) focilo *crebrius tradita, ita ut passim prave in codd. geminetur* l, *cum de quantitate syllabae secundae constet ex versu in* LAVDE Pis. (*l. 27*); *scriptura in* -illo *nullo antiquo codice aut lapide probatur, potest tamen a falsa analogia* (*vix a deminutivo* *focillum) *originem sumpsisse.* DIOM. gramm. I 364, 23 *inter exempla primae. coniugationis* -o, -avi (foclo, foclavi *cod. Monac.*).

i. q. fovere, sanare, restituere (GLOSS. V 629, 1 -at: fovet, reficit; 295, 49 -entur: nutrientur sive consulentur, *ubi* consol- *mavolt Bücheler*): PLIN. epist. 3, 14, 4 ipse *dominus a servis vulneratus* paucis diebus aegre -atus non sine ultionis solacio decessit. 3, 16, 12 *Arria* adverso ... parieti caput ingenti impetu impegit et corruit. -ata ... inquit. SVET. vita Verg. p. 62 *Octavia* cum recitationi *Vergili* interesset ad illos de filio versus 'tu Marcellus eris' defecisse fertur atque aegre -ata est. FRONTO p. 88 N. cholera... afflictus sum... post vesperam micularum minimum ... gluttivi: ita -atus [sum] totus sum. CYPR. epist. 40 -atus a comitibus. PELAGON. 442 cibariis -etur *equus.* HIER. epist. 1, 14 clam domi mulier -atur. NOT. Tir. 82, 41 -o. *translate* (GLOSS II 72, 45 -at: *θωπεύει*): VARRO ap. Non. p. 481, 10 propter ⟨res⟩ secundas sublato metu non in commune spectant, sed suum quisque diversi commodum focila⟨n⟩tur (*item et lemma Nonii*). SEN. epist. 13, 14 pudet me... sic tecum loqui et tam lenibus te remediis -are. LAVS Pis. 126 sed *patronus avarus clientem* miserum parva stipe -at, ut pudibundos exercere sales inter convivia possit. SVET. Aug. 17, 1 M. Antoni societatem semper dubiam et incertam reconciliationibusque variis male -atam abrupit tandem. CYPR. epist. 18, 2 partem plebis ... vestro solacio -ate. HIER. epist. 32, 2 Albinam, communem matrem, ... per te ... duplici pietatis officio -ari.

comp.: refocilo.

fōculum, -ī *n.* [*a* fovere. *Th.*]. *instrumentum ad fovendum*: PLAVT. Capt. 847 astitui aulas, patinas elui, laridum atque epulas foveri -is ferventibus. Persa 104 at edes, nam iam intus ventris fumant -a. *non bene* NON. p. 9 -a dicta sunt nutrimenta (*affert Pers. 104*).

foculus, -ī *m.* [*a* focus *deminutive. Th.*]. PAVL. FEST. p. 85 -i a fovendo id est calefaciendo.

i. q. focus parvus, plerumque in re sacra (*v. Wissowa, Rel. u. Kult. p. 351. 406; de differentia inter* aram *et* focum *v. p. 990, 3 sqq.*). CATO agr. 11, 4 *et* 16, 3 *inter instrumenta rustica* -os II. CIC. dom. 123 C. Atinius ... bona Q. Metelli ... consecravit -o posito in rostris adhibitoque tibicine (124 -o posito. 125 -us). VARRO ling. 6, 14 cum libis et -o ... sacrificantes. LIV. 2, 12, 13 *Scaevola* dextram ... accenso ad sacrificium -o inicit (VAL. MAX. 3, 3, 1 dexteram ... iniectam -o exuri. SEN. epist. 24, 5 destillantis in hostili -o dexterae. 66, 51). VAL. MAX. 1, 1, 7 cum carbasum ... -o *Vestae* imposuisset. 1, 6, 9 hostia ante -um cecidit. 3, 7 ext. 6 omnis -os, omnis aras. 9, 12, 3 consul ... cum ... sacrificaret, ... ante -um collapsus. PETRON. 136, 1 anum ... deiectam super -um. PLIN. nat. 22, 11 immolasse ad tibicinem -o posito. 35, 89 arrepto carbone extincto e -o. ACT. Arv. Dom. C 1, 4 vaccam ... immolavit ad -um (a. 105 II 10). a. 87, 1, 20 ture et vino in igne in -o fecit (a. 90, 13). a. 218 A 19 *promagister* in circo in -o arg(enteo) cespiti ornato extam vacc(inam) redd(idit). a. 240 (Dessau 9522) II 4 ad -um arg(enteum) exta bacchae (*i. vaccae*) reddidit. IVV. 3, 262 bucca -um excitat. FLOR. epit. 4, 12, 16 centurio ... -um gerens super cassidem agitatum motu corporis flammam velut ardenti capite funditabat. FRONTO p. 133, 7 N. apud omnis -os, aras, lucos sacros ... supplicavi. GELL. 1, 19, 5 -um coram cum igni apponit. APVL. met. 2, 8 procul a meo -o discede (*ambigue de amoris foco*). 7, 20 vicinorum -os transeuntem. TERT. apol. 9, 15 ut -um, ut acerram. ARNOB. nat. 4, 6 quibusnam lignorum generibus suis (*Laterani dei*) ardor in -is excitetur. AVSON. 152, 13 p. 6 P. -umque vivi caespitis vanis relinquo altaribus. AMM. 20, 11, 23 qui vehebant -os. 21, 15, 2 corpus... in modum -i fervens. 23, 6, 34 ignem caelitus lapsum sempiternis -is custodiri. SCHOL. Cic. Bob. p. 81, 1 St. Curius ... -o adsidens. CORP. IX 3677 (*Mars. Marr.*) ⟨balneum⟩ muliebre a solo ⟨fecit⟩, eadem lapide va⟨rio ex⟩ornavit, labrum aen⟨eum cum⟩ -o, sedes posu⟨it⟩ NOT. Tir. 102, 67 -us.

focus, -ī *m.* [*fortasse cf. c.* fax. *Th.*]. VARRO ap. Serv. auct. Aen. 3, 134 -um ... dictum a fotu (fovi *trad.; cf. tamen Isid. diff. 1, 307*) ... nec licere vel privata vel publica sacra sine -o fieri (*sim.* 11, 211 ISID. orig 20, 10, 1). OV. fast. 6, 301 at -us a flammis et quod fovet omnia dictus. PAVL. FEST. p 85 focus... a fovendo SERV. Aen. 12, 118 (*ex Varrone, cf.* ISID. diff. 1, 307 orig. 20, 10, 1) quidquid ignem fovet, -us vocatur, sive ara sit sive quid aliud, in quo ignis fovetur, sicut in tertio (*3, 134*) dictum est. DIOM. gramm. I 327, 26 *non recte inter masculina semper pluralia* -i pro sedibus et penatibus (*sim.* CHAR. gramm. I 32, 19 EXC. Bob. gramm. I 548, 24) EXC. Bob. gramm I 552, 6 *inter ea, quae lat. masc. at graece fem. sunt* -us *ἑστία, item passim* GLOSS., *ubi* II 315, 30 *ἑστία, ἔνθα τὸ πῦρ καίεται. pluralis poeticus inde a* VERG. *legitur.* [*val.* foc, *it.* fuoco, *francog.* feu, *hisp.* huego. *M.-L.*]

I *proprie* (GLOSS. *ἑστία;* lares, domicilium, hospitia, vestibula, portus) *intima et sacra pars domi, ubi Larum erat sedes* (*cf.* PORPH. Hor. epod. 2, 43 ara deorum penatium est -us): PLAVT. Amph. 226 victi... urbem agrum aras -os seque uti dederent. Aul. 7 thesaurum auri... in medio -o defodit, venerans me (*loq. Lar*), ut id servarem sibi. 386 haec imponentur in -o nostro Lari. 439 ad -um si adesses, *o coque.* TER. Ad. 404 adortust iurgio fratrem apud -um. Eun. 815 (*ad cocum*:) uti fortes decet milites, domi -ique fac vicissim ut memineris. CATO agr. 5, 3 *vilicus* rem divinam nisi Compitalibus in compito aut in -o ne faciat. 14, 2 *villae* faber... faciat... -um, ianuam. 75 libum... in -o caldo sub testa coquito. 76, 2 -um, ubi coquas. 76, 4. 143, 2 *vilica* -um purum circumversum cotidie ... habeat. kalendis ... coronam in -um indat. ACC. trag. 221 veribus in -o[s] lacerta tribuit. praetext. 7 ardet -us. TITIN. com. 135 toto fit in -o ... cena. AFRAN. com. 262 aeque profesto ⟨ac festo⟩ concelebras -um. CIC. S. Rosc. 23 nudum eicit domo atque -is patriis disque penatibus. Catil. 4, 18 de sedibus, de -is vestris ... iudicandum est. 4, 24 de aris ac -is, de fanis ac templis, de totius urbis tectis ac sedibus... decernite (SALL. Catil. 52, 3 qui patriae parentibus aris atque -is suis bellum paravere. 59, 5). dom. 1 arae -i di penates. 106 uniuscuiusque vestrum sedes aras -os deos penates. 109 domus ... civium: hic arae sunt, hic -i, hic di penates. 143 haec restitutio in domo, in sedibus, in aris, in -is, in dis penatibus reciperandis. Sest. 90 qui ab aris, -is ferrum flammamque depellit. 145 pulsus aris -is deis penatibus. Pis. 91 demigrare et aras et -os relinquere. rep. 3, 40 *Curi* -um Cato ... visere solebat, apud quem sedens ille Samnitium ... dona repudiaverat (Cato 55 Curio ad -um sedenti. VAL. MAX. 4, 3, 5 in scamno assidentem -o. SEN. dial. 11, 10, 8 cum vilissimum cibum in -o ipse manu sua versaret. *cf.* PLIN. nat. 36, 111 illi ... ad ... triumphos ... referendos ab aratro aut -o exeuntes. IVV. 11, 79 Curius ... ipse -is brevibus ponebat holuscula. AMPEL. 18, 8 [= VIR. ill. 33, 7] Curius cum in -o rapas torreret). CIC. leg. 2, 29 quom ... Vesta quasi -um urbis ... complexa sit (*cf.* 2, 20 *p. 990, 1*). 2, 45 terra ... ut -us domiciliorum sacra deorum omnium est. Deiot. 8 te amicum et placatum ... regis arae -ique viderunt. nat. deor. 2, 67 *Vestae* vis ... ad aras et -os pertinet. 3, 94 est ... mihi tecum pro aris et -is certamen et pro deorum templis atque delubris. div. 2, 66 in Solonio..., ubi ad -um angues nundinari solent. Phil. 2, 72 ego arma ... contra deos patrios arasque et -os, contra patriam tuli. 2, 75 repetebant... deos [penates] patrios, aras -os, larem suom familiarem. 3, 1 bellum nefarium contra aras et -os. 8, 8 nos deorum immortalium templa, nos muros, nos domicilia sedesque p. R., aras -os, sepulcra maiorum ... patriam defendimus. 11, 10 moenibus patriae... huic urbi... dis penatibus ... aris et -is omnium nostrum ... inimicus. 13, 1 nec privatos -os nec publicas leges ... cara habere. 13, 16 contra patriam, contra deos penates, contra aras et -os ... gerit bellum. Att. 7, 11, 3 'non est', inquit, 'in parietibus res publica'. 'at in aris et -is' (*similia his de patria*: LIV. 5, 30, 1 pro aris -isque et deum templis ac solo, in quo nati essent, dimicandum. 9, 12, 6. 10, 44, 8. 26, 13, 13. 28, 42, 12. VAL. MAX. 7, 5, 2 ad nostras aras -osque migrantem. SEN. benef. 5, 15, 5. SIL. 2, 31 portisque -isque timebis. 6, 471 Latios ... tueri voce -os. FLOR. epit. 3, 13, 2 extorris aris ac -is. 3, 14, 3 laribus ac -is suis exularet. GELL. 19, 9, 8 pro lingua patria, tamquam pro aris et -is ... indignabundus ... inquit). VARRO Men. 266 pedem in -um non imponere. 292 noctilucam tollo, ad -um fero, inflo. ling. 6, 66 ligna ... quibus in -um uterentur. rust. 1, 15 *cupressus* virgas praebet saepibus et -o ac furno. 2, 10, 7 ad -um inferre ligna. frg. Non. p. 112, 19 cum a nova nupta ignis in face afferretur ⟨e⟩ -o eius sumptus (p. 182, 19). p. 83, 15 ad -um hieme ac frigoribus cenitabant (*v.* VERG. *l. 62*). CATVLL. 68, 102 penetrales deseruisse -os (VERG. Aen. 5, 660 rapiuntque -is penetralibus ignem). BELL. Hisp. 16, 4 qui eos ad aras et -os suos recepissent. VERG. ecl. 5, 70 convivia ... ante -um, si frigus erit, si messis, in umbra (*v.* VARRO *l. 59*). 7, 49 hic -us et taedae pingues, hic plurimus ignis semper. georg. 1, 175 suspensa -is explorat robora fumus. 3, 378 totasque advolvere -is ulmos ignique dedere. 4, 48 neve rubentis ure -o cancros. Aen. 3, 134 amare -os (*non bene* SERV. sacrificia celebrare. *melius additur*: quidam -os lares et per hoc domicilia tradunt. ergo -os pro 'penates' posuit. at e contrario penates pro -is ut ⟨*1, 704*⟩ 'flammis adolere penates'. *cf.* GLOSS. IV 472, 40 amare -os: domus construere). 3, 178 munera libo intemerata -is. 7, 680. 9, 74 diripuere -os. MORET. 7 vestigatque -um. 36 arsura -is imponere ligna (TIB. 2, 1, 22 ingeret ardenti... ligna -o. OV. fast. 4, 510 portat et arsuris arida ligna -is). 49 *panem* infert inde -o. 55 suspensa -um carnaria iuxta. HOR. epod. 2, 43 Sabina ... sacrum vetustis extruat lignis -um lassi sub adventum viri. carm. 1, 9, 5 dissolve frigus ligna super -o large reponens. epist 1, 5, 7 iamdudum splendet -us et tibi munda supellex. 1, 14, 2 *agrum* habitatum quinque -is. TIB. 1, 1, 6 dum meus assiduo luceat igne -us (*cf.* STAT. silv. 1, 2, 255 CARM epigr. 477, 10). 2, 2, 3 urantur pia tura -is *die natali.* 3, 11, 12 infidos, sancte, relinque -os. PROP. 1, 1, 20 in magicis sacra piare -is. 2, 1, 29 eversosque -os ... gentis. 2, 1, 54 sive Colchis Iolciacis urat ahena -is. 2, 1, 62 restituit patriis Androgeona -is (OV. trist. 5, 11, 18 me patriis iussit abesse -is. Pont. 1, 3, 34 fumum de patriis posse videre -is. SEN. Herc. O. 581 quas paternis

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

extuli comites -is). 2, 28, 36 tacet extincto laurus adusta -o *magae* (Ov. fast. 4, 742 et crepet in mediis laurus adusta -is). 4, 1, 10 unus erat fratrum maxima regna -us. 4, 2, 4 Volsinios deseruisse -os. 4, 5, 70 horruit algenti pergula curta -o. 4, 6, 2 cadat ante meos icta iuvenca -os. 4, 6, 6 terque -um circa laneus orbis eat. 4, 11, 42 nec ulla labe mea vestros (*o maiores*) erubuisse -os. Ov. epist. 14, 26 dantur in invitos impia tura -os. medic. 16 ipsa *matrona* dabat virgas caesaque ligna -o. met. 8, 641 -o tepidum cinerem dimovit et ignes excitat hesternos. 8, 671 epulas . . . -i misere calentes. trist. 1, 3, 44 ante lares . . . adstrata . . . contigit extinctos ore tremente -os. fast. 1, 248 humanis numina mixta -is (locis *trad.*). 2, 646 ignem . . . fert . . . sumptum de tepidis ipsa colona -is. 4, 553. 698 humilem grato calfacit igne -um. 6, 315 suppositum cineri panem -us ipse parabat. 6, 317 inde -um observat pistor dominamque -orum *Vestam*. 6, 382 mollitam *Cererem* . . . manu duret in igne -us. 6, 532 liba . . . in subito cocta dedisse -o. 6, 631 in ornatum fundere vina -um. 6, 633 -o . . . sedet (*cf.* PLIN. nat. 36, 204). NVX 178 fumosis urite membra *nucis* -is. LIV. 45, 16, 5 ex -o suo sanguinem . . . manasse. MANIL. 4, 251 consum⟨m⟩entque -i Cererem. 5, 283 mergere farra ac torrere -is. VITR. 6, 6, 1 bubilia, quorum praesepia ad -um . . . spectent. 6, 6, 4 equilibus . . . loca calidissima . . . , dum ne ad -um spectent. PAVL. FEST. p. 78 extrarius est qui extra -um sacramentum iusque sit. p. 107 inquilinus qui eundem colit -um. VAL. MAX. 2, 4, 5 aquam calidam . . . a -o petens. 5, 3 ext. 3 discordes -i tui. SEN. Herc. f. 483 hospitali caede manantes -i *Busiridis*. Herc. O. 133 incolui non steriles -os. Oed. 563 sanguinem libat -is *maga*. Thy. 61. 146. 768. 1058. dial. 1, 3, 6 ad -um cenat . . . radices et herbas *Fabricius*. epist. 78, 23 coquorum . . . ipsos cum opsoniis -os transferentium. 95, 23 quanta circa nepotum -os iuventus premitur. 114, 5 -um mater aut uxor investiunt. COLVM. 8, 1, 2 familiarem (11, 1, 19). 11, 3, 60 fuligo, quae supra -os tectis inhaeret. LVCAN. 4, 199 graminei luxere -i. PERS. 1, 72 rus saturum . . . , ubi corbes et -us et porci. 3, 26 cultrix . . . -i . . . patella. 6, 1 admovit iam bruma -o te, Basse, Sabino? PETRON. 135, 4 cucumam ingentem -o apposuit. PLIN. nat. 1 ind. 36, 70 prodigia -i. 11, 98 alii *scarabaei* -os et prata (strata *Haupt*) crebris foraminibus excavant. 12, 81. 18, 103 offae ferventi -o . . . torrentur. 18, 358 cum cinis in -o concrescit. 19, 19. 87. 25, 101 *Vettonica* suspensa supra -um fugat e domibus serpentes. 28, 267 si vomerem . . . -us Larum, quo familia conveniet, urat. 36, 202. VAL. FL. 3, 116 vivoque reluxit torre -us. SIL. 2, 444. 6, 76 renovata -is et paupere Vesta lumina. 7, 176. 8, 490. 11, 276 adolere -os (STAT. Theb. 1, 514). STAT. Theb. 1, 694 fundite vina -is. silv. 4, 5, 13 pervigil. MART. 1, 49, 27 vicina in ipsum silva descendet -um. 1, 55, 8 ante -um plenas explicuisse plagas. 1, 92 si nec -us est nec . . . sponda . . . nec . . . calix (*i. si pauper es*). 2, 90, 7 me -us et nigros non indignantia fumos tecta iuvant et fons vivus et herba rudis. 3, 58, 22 cingunt serenum lactei -um vernae et larga festos lucet ad lares silva. 4, 66, 10 inculti rustica turba -i *vernae*. 5, 50, 4 nostrum sine te . . . caluisse -um. 6, 73, 6 devota -is *ligna*. 7, 27, 4. 8, 40, 5. 8, 67, 8 alget adhuc nudo clusa culina -o. 9, 61, 20. 10, 24, 5 addimus hanc -is acerram. 10, 44, 4 nec retinet rusque -usque senem. 10, 47, 4 non ingratus ager, -us perennis. 10, 96, 8. 11, 32, 1 nec toga nec -us est nec . . . lectus. 11, 52, 10 Velabrensi massa coacta -o *caseus* (*cf.* 13, 32). 11, 56, 4 tristis nullo qui tepet igne -us. 12, 18, 19 -us . . . superba vicini strue cultus iliceti, multa vilica quem coronat olla. 12, 32, 14. IVV. 4, 66 accipe . . . privatis maiora -is. 5, 97 instruit . . . -um provincia. 15, 83 longum . . . putavit expectare -os, contenta cadavere crudo. TAC. Germ. 17 totos dies iuxta -um et ignem agunt. PLIN. paneg. 68 cum domesticis aris -isque sermones. FRONTO p. 213, 17 N. *sine fumo* neque asae neque -i . . . usurpantur. VLP. dig. 8, 5, 8, 6 licere fumum non gravem, puta ex -o, in suo facere. 9, 2, 27, 9 (= COLL. Mos. 12, 7, 8) cum eo qui -um haberet *sc.* secundum parietem communem (*opp.* fornax *et* furnus). PAVL. dig. 33, 7, 18, 3 aenum, quod supra -um pendet. APVL. apol. 58 non in cubiculum reversus perrexit, sed . . . recta ad -um. met. 7, 28 procurrit ad -um. PORPH. Hor. carm. 3, 17, 13 apud -um epulari. epod. 2, 43 proprie hoc rusticae vitae est -um amare. ARNOB. nat. 4, 6 Lateranus . . . deus est -orum (*expl.* caminorum illud genus). *ibid.* testa aut materia . . . alia fabricati -i. *ibid.* praesidatum -orum. LACT. inst. 4, 14, 14 extractum -o torrem. FIRM. err. 14, 3 *Vesta* ignis est domesticus, qui in -is cottidianis usibus servit. PALLAD. 1, 21 boves nitidiores fient, si -um proxime habeant (*sim.* VEG. mulom. 4, 1, 1 semper -o vicini sint boves). RVFIN. hist. mon. 9 p. 427^{C} erepta . . . de -o holera. AVG. civ. 4, 10 p. 159, 10 D. Vestam non nisi ignem esse . . . pertinentem ad -os. 7, 30 p. 313, 21 *ignem* quem -is et luminibus adhiberent *homines*. SVLP. SEV. dial. 1, 11, 5. RVT. NAM. 1, 558 non inferiora . . . vomere Serrani Fabriciique -o. CASS. FEL. 66 p. 162 ceteris lento igne resolutis et a -o depositis. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7. SIDON. epist. 2, 2, 11 quem nunc ad -um minime invito. SEDVL. carm. pasch. 1, 272 *ligna* subiecta -is. LEX Burg. lib. const. 38, 1 quicunque hospiti . . . tectum aut -um negaverit (38, 10 non dederit).

iocose dictum: MAXIM. eleg. 5, 60 perstitit in medio frigus ut ante -o (*i. mentula flaccet*).

II *deorum* *in templis vel sub diu* (*v. Wissowa, Rel. u. Kult.*^{2} *p. 475*): CIC. har. resp. 57 deorum ignis, solia, mensas, abditos ac penetrales -os. leg. 2, 20 virgines . . . Vestales . . . custodiunto ignem -i publici sempiternum (2, 29 *v. p. 988, 32*). SERV. auct. ecl. 5, 66 Varro dis superis altaria, terrestribus aras, inferis -os dicari adfirmat (*cf. infra l. 8*). Aen. 3, 134 Varro rerum divinarum refert, inter sacratas aras -os quoque sacrari solere, ut in Capitolio Iovi Iunoni Minervae, nec minus in plurimis urbibus oppidisque, et id tam publice quam privatim solere fieri . . . quidam aras superorum deorum volunt esse, medioximorum id est marinorum -os, inferorum vero mundos (*cf. l. 3 et* SERV. Aen. 3, 178 ostendit cum aris etiam -os solere numinibus consecrari: sed hic ideo -is, non 'aris', quia privatum sacrificium loquitur, nam penatibus sacrificat). VERG. Aen. 12, 118 campum . . . dimensi . . . parabant in medioque -os et dis communibus aras gramineas (12, 285 craterasque -osque ferunt. *cf.* SERV. *ad l.* crateras scilicet quibus libaverant, -os vero ad quos legitimum sacrificium perfecerant). catal. 14, 8 taurus . . . sacratos sparget honore -os. TIB. 1, 2, 82 sertaque de sanctis deripuisse -is. 1, 8, 70 sanctis tura dedisse -is. 2, 5, 52 Vestales deseruisse -os *Iliam*. 3, 10, 24 debita reddet . . . sanctis . . . -is. 3, 12, 4 puella . . . se . . . compsit, staret ut ante tuos (*o Iuno*) conspicienda -os. PROP. 2, 19, 14 haedus ubi agrestis corruet ante -os. 3, 13, 42 di . . . praebebant vestris verba benigna -is. 3, 18, 12 amplexum Caesaris esse -os. 4, 3, 58 crepat ad veteres herba Sabina -os. 4, 4, 44 virgineo (*i. Palladis*) lecta ministra -o. 4, 5, 66 Venus o regina, columbae . . . ante tuos guttura secta -os. 4, 11, 54 exhibuit vivos carbasus alba -os *Vestae*. Ov. am. 3, 3, 33 pia tura -is imponere (CORIPP. Iust. 2, 8). 3, 6, 76 Iliacis . . . -is *Vestae* (fast. 3, 142. 418. 6, 456). epist. 20, 94 fumosis ingerit exta -is (fast. 4, 638). medic. 84 accensis . . . -is. ars 1, 638 dentur in antiquos tura merumque -os (fast. 4, 410 detis et in veteres turea grana -os. 4, 935 tura -is vinumque dedit). met. 4, 753 dis tribus ille -os . . . de caespite ponit. trist. 4, 2, 14 quae . . . castos (fast. 3, 698 castis. 4, 296 quaeque colunt sanctos virginitate -os) perpetua servant virginitate -os *Vestales*. 5, 5, 10 ara . . . de caespite fiat et velet tepidos nexa corona -os. Pont. 1, 1, 52 Isiacos ante sedere -os. 2, 1, 32 tura . . . sanctis imposuisse -is. 4, 8, 42 victima Tarpeios inficit icta -os. fast. 1, 76 sonet accensis spica Cilissa -is. 1, 452 uritur Idaliis (in calidis *trad.*) alba columba -is. 1, 630 ne violent puros exanimata -os. 1, 670 date paganis annua liba -is. 2, 542 adde preces positis et sua verba -is. 2, 564 ture vacent arae stentque sine igne -i. 3, 30 ignibus Iliacis aderam, cum . . . decidit ante sacros lanea vitta -os. 3, 283 aliquis . . . visa iam vertitur ara vinaque dat tepidis farraque salsa -is. 3, 728 arae sine honore fuerunt . . . et in gelidis herba reperta -is. 3, 734 sanctis. 4, 334 posito tura dedere -o. 4, 824 plenae *fossae* . . . imponitur ara et novos accenso finditur igne -us. 5, 308 spretos. 6, 268. 305 ante -os olim scamnis considere longis mos erat . . . nunc quoque . . . ante Vacunales stantque sedentque -os. GRATT. 442 ter pinguia libant tura -o. FEST. p. 178 sanguis destillet in -um. VAL. MAX. 4, 4, 11 aeternos Vestae -os. 5, 4, 7 vetustissimi -i . . . aeterni . . . ignes *Vestae*. 6, 1 pr. prisca religione consecratos Vestae -os. 9, 12, 5 vetustissimi -i *Iovis*. SEN. Ag. 168. Herc. O. 174 templa suis collapsa deis sparsosve -os. 790 (*praecedit* aras). Oed. 306 iam tura sacris caelitum ingessi -is. 383 immugit aris ignis et trepidant -i. Phaedr. 708. LVCAN. 1, 199 Vestalesque -i (SIL. 4, 411 AVG. civ. 2, 29 p. 96, 6 D.). 2, 128. 8, 338 Chaldaeos culture -os et barbara sacra. CALP. buc. 5, 26 caespite vivo pone -um. ACT. Arv. a. 59 (mai. 29) a 18 in aede[m] in -o sacrificio facto. SIL. 3, 29 (*seq.* altaria). STAT. Theb. 2, 739. 4, 457 silv. 3, 1, 60 MART. 1, 21, 2. 3, 24, 2 Bacche, tuis victima grata -is. 8, 30, 8. 9, 31, 6 cecidit sanctis hostia parva -is. 10, 25, 2. 11, 8, 9 deorum. IVV. 12, 85 mollis ornate -os. SVET. Aug. 1 semicruda exta rapta -o prosecuit. Vit. 13 quin inter altaria . . . paene rapta e -o manderet. FLOR. epit. 1, 2, 3. 1, 10, 5. TERT. pudic. 18 omnium -orum cineres. apol. 35, 2 -os et toros in publicum educere. LACT. inst. 5, 13, 13 *Scaevola* manum -o iniecit. 5, 18, 2 tura . . . in -um iacere. 6, 1, 5 si -os . . . vini profusione madefecerint (*praec.* templa et aras). SERV. Dan. Aen. 3, 134 -orum commemoratione instantium sacrificiorum mentio inducitur. SCHOL. Verg. Veron. 5, 241 (*ex Varrone*) claves in -um ad⟨dere prope⟩ mare. PETR. CHRYS. serm. 161 p. 625^{E} inter . . . gentium -os cenam domini . . . praeparaverunt. CASSIOD. hist. 10, 30 p. 1184^{D} pyrea id est -um . . . destruxit *apud Persas*. CYPR. GALL. exod. 1211.

III *i. q.* ***pyra, rogus***: VERG. Aen. 11, 212 confusa ruebant ossa -is (SERV. *ad l.* quod -os dixerit pyras, cum -us ara sit deorum penatium. an quod -um dicat ubicunque ignis est et fovetur, unde et Varro -um dici vult). S. C. de pago Mont. (Corp. I^{2} 591) 1, 5 neive ustrinae in eis loceis . . . nive -i ustrinae[ve] caussa fierent.

IV *officinarum* *vel stabulorum*: PROP. 4, 5, 26 murrea . . . in Parthis pocula cocta -is. COLVM. 8, 3, 2 *parieti apiarii* -us applicetur . . . ut . . . fumus perveniat in utramque cellam. MART. 8, 51, 4 nec odit exploratores nubila massa -os.

V *i. q.* ***ignis*** (*exempla significationis dubiae reliqui sub capite I*): SPART. Pesc. 10, 6 ut tota in expeditione nemo . . . -um faceret (CET. FAV. 3 p. 291, 1 -um si feceris [*et item* PALLAD. 9, 8, 7; ignis VITR. 8, 1, 5]. SERV. Aen. 6, 1 [*inde* SCHOL. Stat. Ach. 1, 444] Lucilius [*966*] 'scinde calam ut caleas' id est: o puer, frange fustes et fac -um. HIER. reg. Pachom. 120 CASSIOD. in psalm. 134, 2 LEX Burg. *v. p. 991, 35* SCHOL. Iuv.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3,214. 7,24). LAMPR. Alex. 36,2 ad stipitem illum ligari praecepit et -o apposito, quem ex stipulis atque umidis lignis fieri iusserat, necavit (*sim.* GALLICAN. Avid. 4,3). ARNOB. nat. 2,67 in penetralibus et culinis perpetuos fovetis -os. PALLAD. 11,10,2 -os . . . non propius admovebis *oleo*. AVSON. Mos. 127 stridentis . . . -is . . . alausas. PELAGON. 85 intepescat contra -um potio. VEG. mulom. 1,28,7 -o curare. 2, 11,4 fervor -i *in cauterio*. 2,149,3 ad -um calefacies. HIER. in Is. 44,6 p. 528 segmenta *statuae ligneae* . . . mittuntur in -um. VVLG. Is. 44,15 pinus . . . facta est hominibus in -um (*εἰς καῦσιν*). 44,16 calefactus sum: vidi -um (*πῦρ*). 47,14 non sunt prunae, quibus calefiant, nec -us ad quem sedeant (*alia in graeco*). I Macc. 12,28 et accenderunt -os (*πυρᾶς*) in castris suis. CLAVD. 28,454 nox erat et late . . . videbam barbaricos ardere -os *vigilum*. PRVD. c. Symm. praef. 17 rapidos unde -os struant. 21 densere -i congeriem. MARCELL. med. 7,19 ollam tolle de -o (35,23. *cf.* 25,3 tolletur ab igne). 9,11 araneae . . . si ferveant ad -um positae (36.49. 9,16 in -o pones, *item* 31,16). 18,2 coagitentur ad -um (*cf.* 18,6 ad ignem). 21,3 sine -o coxerunt (*in formula magica; cf.* 28,16 sine igni). 25,2 *acopo* -o flammaque calefacto. ANON. med. ed. Piechotta 127 cinissa de focu(m) (128). 152 sucu(m) in -u(m) molle(m) hoc est super cinere(m) calidum impones. PLIN. med. 1,31 levabis de -o. *et saepius*. DIOSC. 1,34 (*gr.* 32) deposito de -o (*ἀπὸ τοῦ πυρός*). 1,70 (*gr.* 68,5) in -o missus. 1.79 (*gr.* 71,6) primo leviter -u(m) adhibes (*καίονται . . . κούφως*). 2,51 (*gr.* 74,3) -o lento (*πυρὶ κούφῳ*; *item* ANTHIM. 3 p. 9,19 coquas l. -o. 35) imponis. *et saepius*. ARATOR act. 2,1157 contulerat sarmenta -is. 1176 -us hic rapidique vapores. FELIX anth. 212,2 sensit et imperium calx lapis unda -us. ALC. AVIT. carm. 3,53 cum plueret nox taetra -os *super Sodom*. CASSIOD. var. 1,40,1 -os ipsos comprehendere virgultis teneris incohamus (*alluditur ad hunc sensum etiam* 3,47,2). GREG. TVR. glor. mart. 56 crebris ictibus lapidem quatiens nihil -i possit excutere. 80 accendebatur . . . -us. ANTHIM. praef. p. 8,9. 20 ustulant se -o in stomacho. 4. 8. 11 ut longius a -o assentur (23). 14 p. 11,4. 67 lenticulam, dum in -o est. 75. ORIBAS. syn. 4,35 maiorem -um debent habere. postea . . . ad lenem -um (*διὰ μαλακοῦ πυρός*) est coquenda. LEX Burg. lib. const. 41,1 si quis in exarto suo -um fecerit et -us nullo compellente vento per terram currens ad saepem vel messem pervenerit alienam, quidquid concrematum . . . fuerit, ab eo qui -um fecerit reformetur (*similia* LEX Rom. 18,4). VEN. FORT. vita Radeg. 5,15 vix tepefieri poterat vel -o vel lectulo. 23,57 -um flatibus forcipibus admonens. 24,58 flatu -um vivificans. vita Marcell. 5,19 -i calor (5,17). vita Amant. 4,29 -is. carm. 9,2,114 recremanda -is. ISID. orig. 20,10,7 fax dicta quod -os faciat (GLOSS. V 68,17). PASS. Tarach. 11 -um ante se habentes propter vigilias noctis.

etiam translate: CARM. epigr. 1405,8 (*christ.*) incendis varios (*pro abl.*) viscera nostra -os (*i. doloris*).

derivata: foculus, focacius, focaris, focarius, foculare.

fodico, -ātus, -āre [*cf. c.* fodere. *Th.*]. NON. p. 66 -are est fodere, a fodiendo dictum: Cicero Tusc. lib. III *eqs. item* GLOSS. V 650,51; *ibid.* II 432,37 -o *σκάπτω*. PRISC. gramm. II 432,3 albo . . . albico, . . . vello vellico, fodio -o, itidem nutrio nutrico vel nutricor. *usu fere transfertur*: PLAVT. Bacch. 64 eadem . . . aculeata sunt, animum -ant, . . . facta et famam sauciant. Cas. 361 stimulus ego nunc sum tibi, -o (eo dico *trad.*) corculum. CIC. Tusc. 3,35 -antibus *nos* iis rebus, quas malas esse opinemur (*seq.* lacerant, vexant, stimulos ammovent). HOR. epist. 1,6,51 servom . . . qui -et latus et cogat . . . dextram porrigere. AMM. 24,2,15 -are valvarum latera, ut aditum facerent. 26,10,13 lateribus -atis (*a tortore, item* 29,1,28). CYPR. GALL. num. 605 calcibus et -at virgaque everberat *equum*. [*francog.* fouger. *M.-L.*]

fodīna, -ae *f.* [*cf. c.* fodere. *Th.*]. *metalla*: CATO or. frg. 93 (Gell. 2,22,28) in his regionibus ferrariae, argenti -ae pulcherrimae. VARRO rust. 1,2,22 magis . . . figilinas . . . exerceri . . . quam argenti -as aut alia metalla. VITR. 7,7,1 argenti -ae. PLIN. nat. 33,98 odor ex argenti -is inimicus omnibus animalibus, sed maxime canibus. VLP. dig. 7,1,13,5 ferri et ceterorum -as *instituere* (*praec.* lapicidinas vel cretifodinas vel harenifodinas). 24,3,7,14 si cretifodinae, argenti -ae vel auri vel cuius alterius materiae sint vel harenae. 27,9,3,6 (*v. sub* argentifodina). *v.* argentifodina, aurifodina, cretifodina, harenifodina. *actus fodiendi*: AMM. 22,15,30 syringes subterranei quidam et flexuosi secessus, quos . . . adventare diluvium praescii . . . penitus operosis digestos -is per diversa struxerunt. 24,4,21 milites, quibus cuniculorum erant -ae mandatae. *Vollmer.*

✖**fodio**, fōdī, fossum, -ere [*cf. c. lituan.* bedu '*fodio*', badau *slavon.* bodą '*pungo*', *cambr.* bedd '*sepulcrum*', *fortasse c. gr. βόθρος, βόθυνος, got.* badi '*lectus*' (*cf. Meringer, Indogerm. Forsch. 19,448 sq.*). *Th.*]. *de veriloquio*: ISID. orig. 17,5,33 -ere vero est foveam facere quasi fovere. *de formis: veterem declinationem in* -ire *exhibet* CATO agr. 2,4 fodiri, *inde* COLVM. 11,2,35 arb. 30,2, *post* VLP. dig. 45,1,72 pr. 45,1,75,7. 46,3,31 AMM. 24,6,1 GROM. p. 302,5 DIOSC. 4,143 p. 65,8 fodiri, *adde*: DIOSC. 4,157 p. 75,9 fodire (-iri *vel* fodi *cod.*) debes. *econtra habemus iam* PLAVT. Bacch. 1159 fódĭtur, Curc. 131 foderé (*anap.*), Most. 380 fódere (Trin. 754) *etc.* *part. praes.* fodentes *trad. apud* ENN. ann. 504 (*ubi* fodantes *Merula ex* PAVL. FEST. p. 84 fodare: fodere), *post legitur* GREG. TVR. conf. 79, *item* fodent (-unt FB^2) *pro praesenti* VEN. FORT. carm. 9,2,14. *imp.* 'fode', *non* 'fodi' (PS. ARNOB. confl. 2,25 *l.41* GLOSS. *l.15*) *fuse tractat* PS. PROB. gramm. IV 184,35. *perfecti formam* fodi (*sic iam* PLAVT., fōdēre ENN. *etc.*) *solam agnoscit* PRISC. gramm. II 461,12. 477,14 *al.*, *in sermone volgari habetur forma in* -īvī(t): ITALA gen. 50,5 (Lugd.), *in* -ī(t): ITALA Is. 5,2 (cod. Veron.) Matth. 21,33. 25,8 (codd. a b) Marc. 12,1 (cod. l) VVLG. gen. 26,22 Tob. 8,11 Os. 3,2 (cod. Amiat.) FVLG. myth. 3,9. *part.* fossus *legitur inde ab* Ov. epist. 3,146. 4,172 *al.*, *in prosa inde a* BELLO Alex. 8,1 *sat raro, nota*: INSCR. Dessau 9369 (*a. 86*) fodītu(m) est (*ὠρύγη*) flumen Philagrianu(m) *canalis*.

definitiones: PAVL. FEST. p. 331 Graece . . . *σκάπτειν* -ere dicitur (*Plut. Fab. Max. 1 φόδερε τὸ σκάψαι*). SERV. auct. Aen. 1,443 sane -ere est tantum sollicitare terram, effodere hoc ipsum faciendo aliquid eruere (= ISID. diff. 1,228). GLOSS. -o *ὀρύσσω. σκάπτω. ἀνασκάπτω.* -it *ὀρύσσει.* -ito -i. *legitur inde ab* ENNIO PLAVTO *per totam latinitatem. frequentant* CATO (*10ies*) VARRO (*11ies*) Ov. (*15ies*) VITR. (*33ies*) SEN. phil. (*10ies*) COLVM. (*46ies, praecipue in* arb.) PLIN. (*52ies*) SIL. (*14ies*) STAT. (*10ies*) DIG. (*18ies*) PALLAD. (*32ies*) VVLG. (*41ies*), *raro apud ceteros, deest ex. gr.* LVCR. HOR. PROP. TIB. PLIN. epist.

I ***intransitive*** (*sed identidem obiectum praecedit vel facile ex sententiarum nexu subaudiri potest*): **A** ***proprie*: 1** *i. q.* ***arare, sollicitare terram***: ENN. sat. 68 decem coclites, quas (ques *Scaliger, i. qui*) montibus summis Ripaeis -ēre. TER. Haut. 69 -ere aut arare aut aliquid ferre. CATO agr. 33,3 crebroque -ito. 38 ubi satis -eris. 43,2. 49,2. 140 si -ere voles (= tit. 149). VARRO ling. 7,100 hoc verbum Ennii (*sc.* ann. 571 fossari) dictum a -endo, a quo fossa. 10,32 -iturne. rust. 1,37,5 arandum aut -endum. CIC. de orat. 2,174 quibus *signis locorum* cognitis ipse sibi -ret (*sc. aurum defossum*) et id quod vellet . . . inveniret. VITR. 8,6,12 homines -entes. PAVL. FEST. p. 281. SEN. dial. 4,25,2 cum vidisset -entem. epist. 114,26. COLVM. 4,33,2 ut -i et runcari possint. 11,1,8 opera -endi arandique. arb. 7,6 *al.* PLIN. nat. 17,189. 203. 232. 33,9 *al.* VLP. dig. 39, 2,24,12 alte -am in meo. APVL. met. 9,32 dum -ens, dum irrigans. ITIN. Aetheriae 16,5 ut -rent in eo loco. 16,6. FVLG. myth. 3,9 in terram -vit VVLG. gen. 26,19 in torrente (*per imaginem*). Is. 37,25 Ier. 13,7 Matth. 25,18. DRAC. laud. dei 2,181 nullo -ente ligone. VEN. FORT. vita Germ. 66,178. CORP. VI 34,635ª fossor, vide ne -as (*sc. ne ares ad tumulum*). **2** *i. q.* ***excavare, effodere***: CIC. div. 2,134 fōdit, invenit auri aliquantum. LIV. 38,7,6 sub terra -entes. VITR. 8,1,1 PLIN. nat. 31,48 *al.* FRONTIN. aq. 10 quas venas *aquae* secuti qui -ent. PS. ARNOB. confl. 2,25 -i (*sc. venam fontis*) quantum potes. **3** *i. q. cavando aliquid efficere*: VITR. 10,15,1 quae . . . testudines ad -endum (*sc. vallum*) comparantur (*ὀρυκτίδες* graece dicuntur) . . . uti . . . -entes, qui intus sunt, tueantur. **4** *i. q.* ***pungere, transfigere***: ENN. ann 504 Illyrii restant, sicis sybinisque -entes (*v. p. 991, 83*). SEN. Ag. 905 ille iam exanimem petit laceratque corpus, illa -entem adiuvat. PLIN. nat. 11,3 ut -endo (*dat.*) acuminatum . . . esset.

B ***translate:*** *i. q. pungere, de dolore*: CIC. Tusc. 2,33 pungit dolor vel -at sane.

II ***transitive*: A** ***proprie*: 1** *i. q.* ***σκάπτειν, ὀρύσσειν*: a** ***terram, vincam, hortum sim., sollicitare, arare***: PLAVT. Poen. 1020 *hortum* (CATO agr. 2,4 hortum -iri. IVST. 36,4,3 PALLAD 1,34,2. *nota per imaginem sensum obscenum*: CARM. poet. min. V 90,5 hortorum deus . . . Priapus cunctis hunc [*sc. hortum puellae*] -it et rigat diebus). CATO agr. 6,4 harundinetum (COLVM. 11,2,19). 50,2 vineam (56 VARRO rust. 1,31,1 COLVM. 4,27,1. 4,28,2. 11,2,11 arb. 5,3 *saepe*. PLIN. nat. 17,145. 18,243. 257 PALLAD. 3 tit. 20. 7,3 tit. VVLG. deut. 28,39 *al.*). VARRO rust. 1,9,7 terra (CVLEX 393. SIL. 6,37 facilem discedere terram ense -it. FLOR. epit. 4,12,11 TRYPH. dig. 41,1,63,3 PALLAD. 2,10,1. 3,18,1. 3,24,13 *al.* OPTAT. 6,1 p. 145,14). CATVLL. 68,111 *solum* (COLVM. 5,9,9 PLIN. nat. 19,107 STAT. Theb. 11,63 solumque ense -it Stygio *Tisiphone*. silv. 3,1,128). VERG. georg. 2,408 humum (ANTH. 476,7. HIER. epist. 1,12 fossam humum). Ov. met. 11,33 arva (LVCAN. 4,295 nec solum rastris durisque ligonibus arva, sed gladiis -ēre. 8,526 BVC. Eins. 2,30). SEN. dial. 1,3,6 rus. COLVM. 4,31,2 salix. 5,5,18 *pars* ea quae fuerat occupata vel -itur vel aratur. 10,8 ager (IVV. 9,45 PALLAD. 2,13,7). PLIN. nat. 17,29 colles (VOPISC. Prob. 18,8 montem). MART. 14,49,2 vinea fossa. PAVL. dig. 8,3,6,1 harenae -endae gratia (VLP. dig. 4,3,34. 7,1,12. 8,3,1,1). POMPON. dig. 43,16,11 VLP. dig. 43,20,1,27 PALLAD. 2,10,2. HIER. in Zach. 1,3 p. 806 omne quod sculpitur et -itur. *nota metonymian, fere i. q. gignere*: SEN. Thy. 353 non quidquid -it Occidens aut unda Tagus aurea . . . devehit (LVCAN. 7,755 quidquid -it Hiber, quidquid Tagus expuit auri). MART. 10,16,3 accipe Callaicis quidquid -it Astur in arvis, aurea quidquid habet divitis unda Tagi. *locus communis, ut docent exempla*).

b *i. q. verrere, findere:* ***α*** *de bestiis*: LAEV. carm. frg. 6 (*in Adonide*) humum umidum pedibus -it *aper* (FEST. p. 238 ⟨rostro sem⟩en -iendo corrum⟨peret⟩ *sata sc. sus.* PHAEDR. 2,4,8 -ere terram quod vides cotidie aprum. SVLP. SEV. dial. 2,10,4 quam *partem prati* porci . . . -erunt. SALON. in prov. p. 976ᴬ terram . . . -ere naso *porcum*). PLIN. nat. 9,65 caenum -ente eo *pisce*. 11,99 -unt . . . scara-

[Gudeman]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

baei tellurem aridam. **β** *i. q. aquas verrere, scindere*: SIL. 14, 359 mersis ...-it aequora remis.

c *-iendo aliquid efficere, plerumque de puteo, specu, scrobe, fossa, fovea sim. (hic illic ex sententiarum conexu obiect. supplendum)*: PLAVT. Most. 380 puteum (Rud. 423 CAES. civ. 3, 49, 5 BELL. Alex. 8, 1. 9, 1 LIV. 44, 33, 1 VITR. 8, 6, 12 CET. FAV. 4 p. 291, 13 CVRT. 7, 10, 14. 9, 10, 2 PLIN. nat. 5, 38. 31, 47 GELL. 5, 16, 26 PALLAD. 9, 8, 7. 9, 9, 1 *al.* VVLG. gen. 21, 30. 26, 15. 18. 22. 25. 32 num. 21, 18 RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 76^{B} in gen. 12, 4 hist. mon. 23 p. 446^{B} EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 884^{C} PALLAD. hist. mon. 2, 10 p. 361). VARRO Men. 255 in scrobe -endo (CAES. Gall. 7, 73, 5 COLVM. 5, 10, 2. 3. 5, 11, 13 arb. 4, 4. 19, 1. 27, 2 PLIN. nat. 8, 112. 17, 139 PALLAD. 2, 10, 13. 3, 18, 5). VARRO rust. 1, 35, 2 fossas (LIV. 3, 26, 9. 38, 7, 8. VLP. dig. 45, 1, 72 pr. fossam -iri. 45, 1, 75, 7. 46, 3, 31 PORPH. Hor. carm. 3, 18, 15). VERG. georg. 1, 183 cubilia (AETNA 140 cubilia...antraque demersas penitus -isse latebras. PHAEDR. 4, 20, 1). VITR. 2, 1, 2 speluncas. 7, 7, 1 specus (8, 6, 3. 10, 16, 9. 10 SEN. dial. 11, 9, 2 CVRT. 5, 6, 17. COLVM. 5, 6, 8 scrobiculos. TER. MAVR. 987 SIDON. epist. 2, 9, 8). VITR. 8, 4, 1 fons (VLP. dig. 39, 3, 1, 12). COLVM. 3, 13, 4 sulcos derigunt -untque. 11, 2, 35 seminaria ... runcari et adhuc commode -iri possunt (11, 2, 41. 79 PALLAD. 5 tit. 2. 6 tit. 4. 6, 4, 2). arb. 12, 1 fossuram. PLIN. nat. 5, 141 *mare* verticibus limitem -ens. 31, 49 aestuaria. QVINT. decl. 255 p. 46, 23 cuniculos (VEG. mil. 3, 20). FLOR. epit. 2, 15, 14 portum. ITALA Is. 5, 2 (Veron.) torcular -ii (t. -i Eucher. form. 3 p. 17, 2; *ἐχαράκωσα*, VVLG. exstruxit. VVLG. Matth. 21, 33). ITALA Marc. 15, 46 (cod. k) *monumentum* fuit -ssum in petra (*λελατομημένον ἐν*, VVLG. excisum de). PALLAD. 2, 15, 6 aream. 3, 10, 1 tabulam (9, 9, 3). *al.* AMM. 24, 6, 1 *fossile flumen* -iri in modum canalis (INSCR. Dessau 9369 *p. 992, 10*). VEG. mil. 4, 24 cavernas. VVLG. gen. 50, 5 *sepulcrum* (II par. 16, 14 Tob. 8, 11). exod. 21, 33 cisternam (deut. 6, 11 Ier. 2, 13). psalm. 56, 7 foveam (93, 13. prov. 26, 27 qui -it foveam, incidet in eam [*proverbialiter* eccles. 10, 8 Sirach 27, 29]. Ier. 18, 20 [*per imaginem*]). Marc. 12, 1 lacum (BARNAB. 11, 2). MACR. sat. 3, 3, 10 novos rivos.

d *i. q. effodere, praecipue de metallis, radicibus sim.*: PLAVT. Trin. 754 locum (OV. Pont. 3, 8, 6). VARRO ling. 8, 62 argentum (LIV. 28, 3, 3. VITR. 8, 3, 5 aurum, argentum, aes, plumbum. PLIN. nat. 33, 1 -itur ... aurum, argentum, electrum, aes. CLAVD. 1, 50). LIV. 21, 37, 1 tantum nivis -endum atque egerendum. MANIL. 2, 824 -ssis metallis (SEN. epist. 23, 5 PLIN. nat. 2, 158. 6, 30. 74 VVLG. deut. 8, 9). VITR. 2, 4, 2 sin autem non erunt harenaria, unde -atur *arena*. 7, 7, 1 colores. 7, 7, 5 auripigmentum. 7, 8, 1. 7, 9, 6 chrysocolla. 7, 12, 2. 8, 3, 7 sal. 8, 3, 11. PLIN. nat. 8, 8 radices (37, 107 herbas radicesque. DIOSC. 4, 143. *cf.* PLIN. nat. 12, 47. 13, 124. 25, 50. 117. 148. 28, 1. 33, 68 DIOSC 4, 157). 33, 73 aurum (33, 79). 34, 2 vena *aeris*. 36, 182 *gypsum* e terra -itur. STAT. silv. 2, 2, 87 quod (*sc. marmor*) ... -ēre secures. AMM. 24, 4, 22 proxima -entis ... ferri tinnitus. *nota*: OV. trist. 3, 12, 28 quaeque lacu durae non -untur aquae.

e *i. q. suffodere, imprimis de aedificiis i. q. terram iterare, oblaqueare, necnon de vitibus herbisque*: VARRO ling. 5, 41 cum fundamenta -rentur aedis Iovis (VITR. 1, 5, 1. 3, 4, 1 fundationes. 5, 12, 5 PLIN. nat. 28, 15 AMM. 28, 2, 6). OV. met. 11, 535 murum. VITR. 3, 4, 2 locus (7, 6. 7, 7, 3. 8, 1, 4. 6). 5, 9, 7 *ambulationes* -antur et exinaniantur quam altissime. 7, 4, 5 triclinii altitudo. VAL. MAX. 2, 4, 5 fundamentorum constituendorum gratia terram ad solidum -rent. COLVM. 3, 11, 10 *vitem* (4, 32, 5 vineta. arb. 7, 4 QVINT. inst. 9, 4, 5. PALLAD. 1, 6, 11 vindemia. 3, 20, 1). 4, 30, 6 salicta. arb. 3, 5 *semina*. 30, 2 *viola* -iri ... et interputari oportet. PLIN. nat. 17, 162 *malleolus* deciditur -iturque saepius. 17, 262 palmas. 18, 295 terram iterare, arbores circumfodere, ... germinantia nisi in solo luxurioso -enda non sunt. 21, 20 *rosae* -untur altius. 21, 69 rosaria. PALLAD. 3, 21, 3 bulbi.

f *i. q. defodere*: MELA 1, 57 mortuos ... nec cremare aut -ere fas putant.

g *i. q. disrumpere, solvere*: AMM. 20, 6, 6 acumen arietis coagmenta -ens lapidum recens structorum (20, 7, 13).

2 *i. q. ferire, pungere, transfigere*: **a** *corpus animantis*: PLAVT. Aul. 418 latus (SEN. suas. 2, 7 HIER. epist. 1, 5, 1. 14, 11, 2 RVFIN. Clement. 2, 63. *cf.* TER. Hec. 467 noli -ere *sc. latus* [*monendi causa*]). Curc. 131 stimulo -ere ... te (Men. 951). VERG. Aen. 6, 881 equi -ret calcaribus armos (SIL. 6, 212 quadrupedem planta. RVRIC. epist. 8 *equus* cum -itur calcaribus. CORIPP. Ioh. 7, 444 cornipedum -ens densis calcaribus armos). OV. epist. 3, 146 -sso pectore (am. 3, 5, 24 pectora rostro. 3, 5, 39. rem. 19 ferro. Ib. 625 telis. SIL. 5, 566. 11, 355 MART. 6, 32, 4 APVL. apol. 85). epist. 4, 172 cuspide -ssus aper. ars 1, 339 lumina (*i. q elidere*. SEN. Oed. 957 oculi. Phoen. 43 vultus. STAT. Theb. 11, 614 MART. 1, 92, 12 oculum). met. 7, 315 guttura cultro. Pont. 2, 8, 66 -ssis lumen abire genis. LIV. 8, 10, 6 ora (CVRT. 4, 15, 29. MART. 6, 74, 3 tonsis ora laxa lentiscis. TAC. Agr. 36 ann. 2, 21). 21, 55, 11 aversos *elephantos* sub caudis. OCTAVIA 371 hic est -endus ... ferro. CVRT. 5, 4, 32 telis plerosque -bant. 9, 1, 16 repugnantes. LVCAN. 4, 511 -emus viscera ferro (7, 309 STAT. Theb. 7, 767. AVIEN. Arat. 901 *corvus* ut ... -at ... viscera *Hydrae* rostro. HEGES. 5, 2 v. 69. CLAVD. rapt. Pros. 2, 210 nudataque viscera fōdit unguibus *leo. cf.* SIL. 6, 544 -unt ad viscera corpus). PLIN. nat. 9, 13 *orcae* rostris -unt *balaenas*. SIL. 4, 198 cadit inguine -sso. 5, 256 ilia (7, 67). 9, 173 ense -it praecordia. 10, 182. 231 laevaeque -it vitalia mammae. HOMER. 410 scapulis ... -ssis. STAT. silv. 1, 2, 84 iterataque vulnera -i (*v. Vollmerum ad loc.*). Theb. 4, 631 -it ense patrem. 5, 225 -bat Epopeā mater. 10, 322 iugulum (MART. epigr. 7, 8 iugulum ense). TAC. hist. 1, 79 gladio inermem Sarmatam cominus -bat (5, 18 hastis...militem eminus -bant). 4, 29 multos ... pugionibus -ere. CARM. poet. min. V 95, 4 id *corpus* -o. VVLG. psalm. 21, 17 -erunt manus meas et pedes meos. AVG. epist. 140, 39 -ssae sunt ... clavis manus et pedes eius. ORIENT. carm. app. 3, 44 populus quem fōdit iniquus. SIDON. carm. 5, 413 aclyde -ssus. DRAC. Orest. 150 ferietur adulter Pyladis -ente manu. 275 eversorem Asiae (*sc. Pyrrhum*) -ret quod cultor agelli. GREG. TVR. Franc. 4, 30 exercitus a tergo iaculis -retur. **b** *i. q. ferire terram (praecipue de Pegaso ungulis fontem eliciente)*: OV. fast. 3, 456 cum levis Aonias ungula -it aquas (SCHOL. Pers. prol. 1 dicitur Pegasus ... ibi (*sc. in Helicone*) ... siti oppressus ungula -isse. RVT. NAM. 1, 266 Musarum latices ungula -it equi. SIDON. carm. 14, 8 quem fōdit pede Pegasus). HIER. in Naum 3 p. 565 habet autem Ninive et equum ... cuius ... ungula terram -ens. VVLG. Iob 39, 21 terram ungula -it. **c** *sensu obsceno i. q. stuprare*: PRIAP. 52, 8 cum te male -erint iacentem.

ex falsa versione verbi hebraici q. e. פָּדָה (*1. fodere, 2. emere*) *nata est obscuritas*: VVLG. Os. 3, 2 -i eam mihi quindecim argenteis (*gr. ἐμισθωσάμην*).

B ***translate*** *et per imaginem*: **1** *de animo pungendo*: PLAVT. Bacch. 1159 cor stimulo -itur (CIC. Phil. 2, 86 num expectas, dum te stimulis -amus? SIL. 7, 512 patrum Saturnia mentes invidiae stimulo -it. AVG. epist. 84, 1 desideriorum stimulis -ar. ENNOD. epist. 1, 4, 9 *quem* verborum stimulis -istis). SIL. 5, 159 is vero ingentia sumat, e medio -ant quae magnas pectus in iras. IVVENC. 4, 304 aeternum miseri poena -entur iniqui. RVFIN. Basil. hom. 2, 7 generabit ex se...suppliciorum vermem perpetua ultione conscientiam -entem. PAVL. NOL. carm. 17, 271 e quibus vivum -ente verbo eruis aurum. AVG. c. Cresc. 4, 66 cum eorum conscientia ipso flagitio -retur. EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 915^{B} -itur ... mens. SIDON. carm. 4, 15 non ... mordaci -am ... dente (*sc. invidiae*) Maronem. ENNOD. epist. 5, 22, 1 calcaribus suis animum meum -it affectio. dict. 8, 10 p. 449, 2 -etur *adulescens* prosapiae suae calcaribus. **2** *i. q. intimare, penitus indere*: TERT. coron. 5 auditum in auribus -it *deus*.

part. perf. pass. pro substantivo **fossum**, -ī *n.* GLOSS. II 432, 34 *σκάμμα*. PLIN. nat. 17, 159 -um purgari et extendi (*sed potest participialiter intellegi*). STAT. Theb. 4, 559 nec tristi incumbere -o (*i. scrobi a Tiresia facto*) cura (sulco *B M*, fossae ς *Klotz*). *Gudeman.*

fodo, -āre *v.* fodio *p. 991, 83.*

? **foedālis** *a* foedus *male formatum*. SERV. Aen. 1, 62 fetialibus ⟨qui olim -es dicebantur⟩ *add. cod. Paris. 1750 saec. X videtur esse additamentum Carolini nescio cuius ex* GLOSSA, *v.* foederalis.

foedē *v. p. 1001, 40.*

foederālis, -e *a* foedus. GLOSS. V 23, 25 (= 69, 6) foedera⟨les⟩ dicuntur sacerdotes per quos foedera fiunt inter duas gentes, quae post bellum ad pacem redeant (*vel* veniunt) *deducta ex* SERV. Aen. 1, 62.

foederāticus, -a, -um *graece formatum* [*a* foederatus. *Th.*]. *quod spectat ad militem foederatum q. d.*: NOVELL. Iust. 147, 2 tam militares quam -as (*φοιδερατικάς*; = 148, 2 foederatorum) discussiones. *ibid.* militaris vel -ae expensae. IOH. ANTIOCH. Hermes 6, 344 *τῶν καλουμένων φοιδερατικῶν ἀννώνων*. MALALAS Hermes 6, 369 *αἱ φοιδερατικαὶ ἄννωναι*.

foederātio, -ōnis *f. a* foederare, -atus; *cf.* confoederatio. HIER. epist. 117, 2, 2 mater et filia, nomina pietatis, officiorum vocabula, vincla naturae, secundaque post deum -o. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 4 p. 586^{B} per orgia quaedam et mysticas -es (conf- *al.*). Orig. princ. 4, 4, 4 p. 354, 13 haec anima ... cum verbo dei immaculata -e coniuncta est. PS. RVFIN. in Os. 2, 18—20 p. 979^{C} -o prisca servabitur (*syn.* consortium, *opp.* discidium). CASSIOD. var. 2, 39, 3 mirabili coniungi -e. GLOSS. III 424, 44 -o *εὐγνωμοσύνη*.

arbiter: gratiator, unitor, **foederātor**, pacis factor GLOSS. cod. Leid. 67^{E} (*Löwe, prodr. 410*).

foederātus, -a, -um [*a* 2. foedus. *Th.*]. *superl.* RVFIN. Greg. Naz. orat. *p. 995, 74.* *scriptio vetus* foideratei *plur. v.* S. C. Bacch. *p. 995, 18.* ***foedere iunctus*** (GLOSS. *ἔνσπονδος, ὁμόσπονδος, ὑπόσπονδος* foedere constrictus, iuramento constrictus; -i amicati IV 239, 31). **I** *Romanis* (*acc. dat.* VIR. ill. *p. 995, 9* AMM. *p. 995, 17*): LEX Silvani et Carbonis (Cic. Arch. 7) si qui -is civitatibus ascripti fuissent. CIC. Verr. 3, 160 Tauromenitani, quorum civitas est -a. 4, 13 -ae civitates sunt duae ... Mamertina et Tauromenitana (6, 56. 133 Balb. 48. 55 NEP. Hann 3, 2. PLIN. nat. 3, 37 Vocontiorum civitatis -ae. 3, 76 Ebusus ... civitate -a. PLIN. epist. 10, 92 Amisenorum civitas libera et -a ... legibus suis utitur. FLOR. epit. 2, 2, 3. PROC. dig. 49, 15, 7 fiunt apud nos rei ex civitatibus -is. SERV. Aen. 3, 20 *civitates* apud maiores aut stipendiariae erant aut -ae aut liberae. SCHOL. Cic. Bob. p. 175, 6 St. *cf.* GLOSS. IV 344, 2 -a civitas: foedere commissa). Verr. 5, 26 -in ... solo -o atque pacato. Balb. 19 ex -o populo (20 *bis, opp.* liber; 22. 27. 50. 52. 64 Pis. 98 de orat. 1, 182 SCHOL. Cic. Bob.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 175, 17. PLIN. nat. 3, 77 *Baliaris maior* oppida habet civium Romanorum Palmam et ... et -um Bocchorum fuit (SVET. Cal. 3, 2 libera ac -a oppida sine lictoribus adibat *Germanicus*). 4, 106 Treveri liberi antea et Lingones -i, Remi -i. 4, 107 Aedui -i, Carnuteni -i (*opp.* liberi). 7, 78 e Vocontiorum gente -a (SVET. Iul. 24, 3 tam -is quam infestis ac feris gentibus ultro lacessitis. VEG. mil. 2, 1 auxilia a sociis vel -is gentibus mittebantur. IORD. Get. 238). SVET. Aug. 47 urbium quasdam -as ... libertate privavit (PANEG. 8 [5], 3, 1 fuit olim Saguntos -a [VIR. ill. 42, 2 Romanis]. CORP. XI 3873 [*a. 193*] Capenates foeder(ati). 3876[a] [*a. 198*] Capenates federati [*sic trad.*]. 3932 municipio Capenae -o. 3936 [*a. 162*] municipI Capenatium -orum. XII 1855 [*imp. Traiano*] civitatis Remorum foeder(atorum). 1869 [=1870] ⟨civitatis Remorum⟩ -ae. XIII 5089 colonia ... Emerita ⟨Helv⟩etiorum -a. 5681 [*a. 199*] ⟨civitas Lingonum⟩ foede⟨rata⟩). PANEG. 12 [2], 22, 5 rex ... etsi adhuc nomine -us, iam tamen tuis cultibus tributarius est. RVF. FEST. 13 *Cypri* rex -us. ENNOD. opusc. 1, 63 p. 278 -i Mundonis. AMM. 14, 8, 15 Ptolemaeo rege -o nobis (18, 2, 13). *nude pro subst.*: S. C. de Bacch. (Corp. I[2] 581) 3 quei foideratei essent. CIC. Verr. 6, 49 quod sunt -i. *ibid.* Tauromenitanis item -is. 6, 163 in oppido -orum. Balb. 20. 25 patrone -orum. 26. 49. 53 *opp.* hostis. 54 Latinis id est -is. 65 qui -os civitate donarunt. LIV. 8, 2, 9 *opp.* hostes. 42, 41, 14 non vobis nec -is. FEST. p. 218 cum populis liberis et cum -is et cum regibus postliminium nobis est (*v.* PROC. dig. *l. 28*). PLIN. nat. 3, 8 Malaca ... -orum. 3, 10 Epora -orum. 3, 18 Latinorum veterum XVIII, -orum unum, stipendiaria CXXXV *oppida continet Hispania citerior.* 3, 24 *opp. item* Latini veteres *et* stipendiarii. FLOR. epit. 1, 13, 5 pro sociis ac -is Romanus intervenit. PROC. dig. 49, 15, 7 non dubito, quin -i et liberi nobis externi sint nec inter nos atque eos postliminium esse (*v.* FEST. *l. 23*) ... liber ... populus est is qui ... sive is -us est item, sive. SCHOL. Cic. Bob. p. 175, 16. IORD. Get. 16, 89 Gothi reip. Romanae -i erant et annua munera percipiebant. MALCHVS (hist gr. min. ed. Dind. I p. 399) frg. 11 *τῶν ὑποσπόνδων Γότθων, οὓς δὴ καὶ φοιδεράτους οἱ Ῥωμαῖοι καλοῦσιν.*

de militibus auxiliaribus (*v.* VEG. mil. *supra l. 5*; *Mommsen, Hermes 24 [1889] 218*): COD. Theod. 7, 13, 16 (*a. 406*) eorum servos, quos militia detentat, -orum nihilo minus et dediticiorum. NOVELL. Valent. 9, 1 (*a. 440*) militum atque -orum tuitionem. SIDON. epist. 1, 8, 2 student ... armis eunuchi, litteris -i. 2, 13, 5 inter tumultus militum, popularium, -orum. 3, 8, 2 natione -orum. NOVELL. Theod. 24, 2 (*a. 443*) de Sarazenorum ... -orum aliarumque gentium annonariis alimentis. 24, 3 limitaneorum militum ac -arum gentium. NOVELL. Iust. 103, 3, 1 (*a. 536*) ille *dux* ... praeerit militibus et limitaneis et -is et quidquid in provincia armatum omnino est. IORD. Get. 21, 112. 28, 145. 32, 165. 34, 176. *inde a saec. V militum genus mercennariorum a singulis ducibus conductorum* (*v. Mommsen, Hermes 24, 235 sq.; Benjamin, PW. VI 2817.* CLAVD. in Ruf. 2, 76 armata clientum agmina privatis ... famulantia signis. GLOSS. V 361, 9 -us: gitreuudae *anglos. i. fidelis*). OLYMPIODOR. Theb. (frg. hist. gr. IV p. 59) 7 *ὡς δ' αὖτως καὶ τὸ φοιδεράτων* (*ὄνομα ὥσπερ τὸ βουκελλαρίου ἐν ταῖς ἡμέραις Ὀνωρίου*) *κατὰ διαφόρου καὶ συμμιγοῦς ἐφέρετο πλήθους.* PROCOP. bell. Vand. 1, 11 p. 358 *ἐν δὲ δὴ φοιδεράτοις πρότερον μὲν μόνοι βάρβαροι κατελέγοντο* (*v.* VEG. mil. *supra l. 5*) ... (p. 359) *τὸ δὲ νῦν ἅπασι τοῦ ὀνόματος τούτου ἐπιβατεύειν οὐκ ἐν κωλύμῃ ἐστί ... ἄρχοντες δ' ἦσαν φοιδεράτων ... Δωρόθεος τε ... καὶ Σολόμων.* 2, 15 p. 481 *ἡγεμόνες φοιδεράτων.* bell. Goth. 3, 31 p. 406 *ἄρχοντα φοιδεράτων.* THEOPHANES Conf. chron. (ed. de Boor I p. 157, 11) ad a. 6005 *Πατρικιόλου ... κόμητος φοιδεράτων* (ad a. 6055 p. 237, 26; ad a. 6074 p. 251, 27; MALALAS ed. Dind. p. 364, 13. 493, 14). MALALAS Hermes 6, 369 *κόμητας ... καὶ ... παῖδας καὶ παραμένοντας αὐτοῖς ἀνθρώπους, οὓς ἐκάλεσε φοιδεράτους.* COD. Iust. 1, 5, 12, 17 (*a. 529*). 4, 65, 35, 1 (*a. 530*). NOVELL. Iust. 116 (*a. 542*) pr. militem in quocunque relatum numero aut -um (116, 1 *quater*). 117, 11 (*a. 542*) sive milites sive -i sive scholares. PROSP. chron. I p. 476, 1330 piraticam barbari -orum desertores exercuerunt.

II *de foederibus aliorum populorum*: LIV. 8, 5, 2 Samnitibus -is *Latinorum.* PLIN. nat. 3, 35 Massilia Graecorum Phocaeensium -a. PANEG. 10 (4), 18, 1 conspiratione -ae societatis *Germanorum.* VVLG. Ios. 10, 1 Gabionitae ... essent -i (*aliter in graeco*) *eorum* (*Israhelitarum*). I reg. 11, 1 habeto nos -os (*διάθου ἡμῖν διαθήκην*). III reg. 20, 34 -us (*ἐν διαθήκῃ*) recedam a te. *nude subst.*: LIV. 8, 4, 9 Samnites, -os suos *i. Latinorum.*

III *translate*: LIV. 25, 18, 10 nihil sibi cum eo consociatum, nihil foederatum hosti cum hoste. RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 224, 11 Eng. totius creaturae -issimas leges, quoniam caelum et terra ac mare inter se in pace sunt et quiete et proprios naturae suae terminos servant. VICT. VIT. 1, 25 ut coniugia -a manerent. ENNOD. epist. 1, 12, 1 p. 22 -am promissionem quasi obsidem mentis amplector. 3, 29, 1 p. 92 conceptum -i pectoris. 4, 14, 3 p. 109 -um fratrem ... insinuo. 4, 35 p. 122 coniunctio -a. VVLG. prov. 17, 9 separat -os (*φίλους καὶ οἰκείους*).

foederifragus, -a, -um *v.* foedifragus ***p. 996, 44.***

foedero, -āvī, -ātum, -āre [*a* foederatus *ductum esse videtur. Th.*]. *i. q. iungere, consociare, unire* (GLOSS. pacificavit, univit; -ans: pacificus): MIN. FEL. 8, 4 *plebs* nocturnis congregationibus ... non sacro quodam sed piaculo -antur. 9, 5 hac -antur hostia, hac conscientia sceleris ad silentium mutuum pignerantur. TERT. patient. 1 p. 2, 8 *philosophi* in eam (*patientiam*) conspirant, in eam -antur. resurr. 63 p. 124, 3 in semetipso -vit Christus *carnem et spiritum.* pall. 2 diversitatis discordiam vices -ant. NOVATIAN. trin. 13 p. 907[C] utramque substantiam in unam nativitatis Christi -asse concordiam. IVL. VAL. 1, 22 magistratibus ad amicitiam communi sacrificio -atis. IVL. VICT. rhet. 4, 2 non ... palam ... reciperet, sed eos clam sibi -ret. AMBR. Abr. 2, 6, 28 homo ... velut portiones suas -are debet. HIER. epist. 49, 2, 7 digitorum coniunctio et quasi molli osculo se complexans et -ans maritum pingit et coniugem (= adv. Iovin. 1, 3). 84, 3, 7 quod ... peregrinorum atque mendacii inter se orgiis -entur. 97, 2, 2 haereseos sectatores, qui cum ecclesiasticis non valent -ari. 108, 20, 5 iurgantes inter se sermone lenissimo -bat. in Is. 7, 2 p. 102 Herodes et Pilatus ... amicitia -antur. quaest. hebr. in gen. p. 24, 7 duobus fontibus ... in unum rivulum -atis. reg. Pachom. praef. 2 ut ternae vel quaternae domus *monasterii* in unam tribum -entur. VVLG. gen. 34, 15 in hoc valebimus -ari (*ὁμοιωθησόμεθα*), si *eqs.* Ier. 15, 12 numquid -bitur ferrum ferro (*aliter in graeco*). Dan. 11, 6 -buntur *reges* (*συμμιγήσονται*). PRVD. perist. 10, 56 uno -atus spiritu grex Christianus. MACR. somn. 1, 6, 24 permisceri ... et ... -ari *terram et ignem.* AVIAN. fab. prol. 18 concordiā -ati. SIDON. epist. 9, 5, 1 *regna* fidelibus animis -buntur. IORD. Get. 103 *incolam* sibi -vit quasi ... pugnaturum. GREG. M. in Ezech. 2, 3, 8 in thalamo ... sponsus et sponsa -antur sibique in amore iunguntur. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 1 p. 349[D] aer ... multa ad terrenam naturam cognatione -atur. *c. acc. rei effectae*: FLOR. Verg. p. 184, 1 nascentem amicitiam -bamus (SYMM. epist. 9, 144 votivo pignore. HEGES. 1, 1, 5 Romanorum ducibus. HIER. epist. 4, 1, 2. 5, 1 reciprocis epistulis, *opp.* divellat). TERT. nat. 2, 5 habitatio ista mundi circulorum condicionibus -ata. adv. Hermog 25 p. 153, 19 electrum ... ex auro et argento -atum. AMM. 24, 2, 21 pace -ata (25, 7, 14 annorum triginta. 27, 5, 9 placuit -ari pacem. 30, 2, 3 cum Ioviano). 31, 4, 13 cum -retur concordia. HEGES. 4, 23, 1 convivio -ata gratia. AVG. doctr. christ. 2, 20, 30 pacta ... cum daemonibus placita atque -ata (2, 24, 37). GAVDENTIVS epist. ap. Aug. c. Gaud. 1, 24, 37 pax ... inter animos gentium dissidentes armis et belli exitu -atur. CASSIOD. in psalm. 146, 7 virtutes ... se -ata societate coniungunt.

singulariter dictum: BOETH. cons. 4, 7 carm. 7 *Agamemno* exuit patrem miserumque tristis foederat (foderat *v. l.*) natae iugulum sacerdos *quod vide an pro* foedat *ausus sit poeta. cf.* 4. foedus.

foedifragus, -a, -um *a* foedus *et* frangere. CIC. rep. frg. inc. 7 Afros. off. 1, 38 Poeni. LAEV. carm. frg. 9 oblitteram gentem -os (*cf.* GELL. 19, 7, 5 hostes qui foedera frangerent '-os' non 'foederifragos' dixit *Laevius*). MART. CAP. 9, 912 chaos. SIDON. epist. 6, 6, 1 gentem.

foeditās, -ātis *f. a* foedus *adi. plur.* APVL. met. 8, 29 TERT. nat. 2, 7. 13 ARNOB. nat. 2, 16. 3, 10. 14. 4, 22 HIL. in Matth. 21, 9 SCHOL. Cic. Bob. p. 173, 13 St. AVG civ. 22, 12 p. 589, 21 D. *al.* GLOSS. *αἰσχρότης, ἀπρέπεια, ἀσχημοσύνη. promuntiatio volgaris* fēditās ANTH. 224, 4.

I *i. q. deformitas*: CIC. Tusc. 3, 27 habet ... *animi* aegritudo ... tabem cruciatum afflictationem -em, lacerat, exest animum planeque conficit. LIV. 1, 28, 11 avertere omnes ab tanta -e spectaculi oculos. 4, 39, 9 ubi cum vasta desertaque omnia atque eandem quam apud hostes -em invenisset. SEN. dial. 1, 6, 4 quantum altae ac verae -is alienus splendor absconderit. 2, 18, 1 tanta illi (*C. Caesari*) palloris insaniam testantis -s erat (*syn.* deformitas). 12, 17, 6 luctum suum ... sordium ac squaloris -e irritare. COLVM. 12, 1, 1 *vilicae* -s fastidiosum, nimia species desidiosum faciet ... contubernalem. PLIN. nat. 11, 114 -e *morbi.* 26, 1. 43 consummationis *i. digestionis.* 33, 110 cicatricum. 36, 12 Hipponacti notabilis -s vultus (MIRAC. Steph. 2, 2, 1) erat. QVINT. inst. 1, 5, 5 barbarismi ac soloecismi. 12, 10, 76 vix enarrabili -e *dictorum corruptorum.* APVL. Plat. 1, 18 *opp.* pulchritudinem. GARG. MART. med. 52 palloris. FIRM. math. 3, 6, 16 uxorem ... gravi -e deformem. 5, 3, 16 coloris -e deformes. 6, 25, 1 uxorum ... faciem inhonesta -e deturpat. IVST. 38, 8, 10. PLIN. med. 1, 4 alopeciae (*de eadem re* THEOD. PRISC. eup. faen. 16 *bis*; MARCELL. med 6, 15). HIER. in Mich. 2, 7 p. 1225[C] ad priorem deformationem cicatricis novellam accedere -em. AVG. civ. 22, 19 p. 598, 14 D in psalm. 44, 3 *opp.* pulcritudinem (GREG. M. moral. 24, 15). bapt. 1, 19, 29 tartarea. GREG. M. moral. 17, 48 *opp.* ornamenta. *de odore*: CIC. nat. deor. 2, 127 multae *bestiae* ... insectantes odoris intolerabili -e depellunt. CELS. 2, 3, 5 odoris (2, 6, 12). PLIN. nat. 34, 171 excrementorum. FIRM. math. 3, 13, 13 os gravi odoris -e turpetur. PALLAD. 12, 6 VEG. mil. 3, 2 p. 69, 1.

II *i. q. atrocitas*: LIV. 21, 58, 3 transeuntem Apenninum adeo atrox adorta tempestas est, ut Alpium prope -em superaverit. 31, 34, 4 vulnerum. SEN. dial 5, 3, 2 -em ... ac feritatem *irae.* epist. 57, 3 insolitae rei novitas ... ac -s. CORP. X 7122 extinctori tyrannicae ⟨foe⟩ditatis.

III *i. q. turpitudo, infamia, dedecus*: CIC. Scaur. 8 neque eam (*uxorem*) habere in matrimonio propter -em neque dimittere propter dotem volebat. Phil. 2, 15 o -em hominis flagitiosam! 12, 12 in hac vestitus -e. off. 3, 105 illa depravatio et -s turpificati animi.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fin. 3,38 nisi eos per se -e sua turpitudo ipsa deterreat. Liv. 1,26,11 supplicii (7, 15, 10). 3, 47, 5 decreti. Sen. epist. 110, 13. Qvint. inst. 8, 6, 15 si Cicero recte 'sentinam rei publicae' dixit, -em hominum significans. Tac. ann. 6, 1 loci. Plin. epist. 2, 14, 6. Apvl. met. 8, 29 exsecrandas -es. Tert. nat. 1, 10. 2, 7. 13 fabulae ... de fastidiosis -bus atque summis flagitiis *deorum* compositae. pudic. 7 scaenicae -is (Avg. civ. 6,7 p. 260,6 D. deformiora ... omni scaenica -e). adv. Marc. 4, 21 p. 490, 21 nativitatis et educationis. Itala Is. 50, 6 (Cypr. testim. 2, 13 *et* epist. 13, 4) faciem ... meam non averti a -e sputorum (a ... conspuentibus Vvlg.). apoc. 3, 18 (Cypr. eleem. 14) -s (*αἰσχύνη*. Vvlg. confusio) nuditatis tuae. Porph. Hor. epist. 2, 1, 267 ne erubescam muneris accepta -e. Cod. Iust. 3, 28, 19 (*a. 293*) si filia tua turpiter et cum flagitiosa -e vivit. Cod. Theod. 9, 38, 4 (*a. 368*) adulterii (Amm. 16, 8, 6). Vopisc. Car. 13, 2 Asper -e et deformibus consiliis agens. 16, 2. Arnob. nat. 1, 59 vitiorum (3, 19). 3, 6 opinionum (4, 22. 31 *syn.* probra). 3, 15. 4, 19 coeundi. 4, 21 turpitudinis. 5, 10. 24 in simili -e aut turpitudinis genere. 7, 42 *syn.* labes. Amm. 18, 4, 3 assentandi. 30, 8, 1 adulandi. Schol. Cic. Bob. p. 89, 12 St. indicia -is et dedecora. *passim.* Avg. civ. 22, 12 p. 589, 21 D. *syn.* vitia. Salv. gub. praef. 2 scripta verborum -bus sordida. 6, 17 motuum turpitudines, gestuum -es. Nicet. vigil. 3 p. 58, 21 Burn *opp.* sanctitas.

ipsa res foeda: Arnob. nat. 2, 16 superfluas -es inferioribus egĕrunt abiciuntque posticis. 3, 10 habent ergo di sexus et genitalium membrorum circumferunt -es, quas ... infame est suis appellationibus promere? 3, 14. 7, 45 extremos tramites, per quos immunda faex eat aversabili corpora -e exonerans. Ivst. 2, 13, 12 tantaque -s morientium fuit, ut viae cadaveribus implerentur. Vvlg. lev. 18, 19 ad mulierem, quae patitur menstrua, non accedes nec revelabis -em eius (*ἀσχημοσύνην*). deut. 23, 14 nihil ... -is (*ἀσχημοσύνη πράγματος*). 24, 1 si *mulier* ... non invenerit gratiam ... propter aliquam -em (*ἄσχημον πρᾶγμα*).

foedo, -āvī, -ātum, -āre [*ab* 1. foedus. *Th.*]. *verbum per poetas Augusteos increbuit.* Gloss. *αἰσχύνω χραίνω*. -ant: coinquinant. inquinant. -are: deturpare. inquinare, sordidare. -vit: polluit.

I ***proprie:*** *i. q. deformare, maculare* (*add.* in *c. acc.* Tac. Germ. 46, 6 *infra l. 82*): Enn. scaen 174 ferro -ati iacent. Plavt. Amph. 246 impetu alacri -ant et proterunt hostium copias (*item de vulneribus et cruore* Cic. carm. frg. 32 v. 19 *aquila Promethea* perenni vivom -at miseria. Lvcr. 4, 844 membra cruore. Cornif. carm. frg. 2 Centauros -are bimembres. Carm. inc. frg. 1 p. 357 Baehr. viscera ferro. Verg. Aen. 3, 241 ferro -are volucres. 7, 575 -ati ... ora Galaesi. Paneg. in Mess. 57 -atus lumina *Polyphemus.* Ov. met. 13, 563 Paneg. 5 [8], 16, 4 Dict. 2, 27. 4, 1. 5, 12 Amm. 19, 7, 5 *passim; cf.* Serv. Aen. 2, 286. 502. 4, 673. 7, 575. 11, 86 *qui transcribit* cruentare. *cf.* Clavd. 26, 587 rescissaque contis gloria -ati splendet iactantior oris). Catvll. 64, 224 canitiem terra atque infuso pulvere -ans (Verg. Aen. 12, 99 in pulvere crines. Prop. 2, 9, 13 comas. Ov. met. 8, 530 pulvere canitiem ... voltusque seniles. trist. 1, 3, 93 Sil. 13, 311 Homer. 323 Stat. silv. 3, 3, 181 Comm. instr. 2, 8, 11 Drac. Romul 9, 208). Sall. hist. frg. 4, 80 ⟨nubes⟩ -vere lumen (*v. infra l. 69* Cvrt.). Verg. Aen. 2, 55 ferro Argolicas -are latebras (Serv. dilacerare ... alii -are secundum Graecos accipiunt, quid enim foedius quam duces Graecorum latentes deprehendi. Gloss. IV 75, 30 detegere). 2, 286 quae causa indigna serenos -vit voltus? (Gloss. IV 75, 31 turpes fecit). 2, 539 patrios -asti funere voltus (Serv. *non bene* crudeles impiosque fecisti). 3, 227 harpyiae ... contactu omnia -ant immundo (Val. Fl. 4, 454). 4, 673 unguibus ora soror -ans et pectora pugnis (11, 86. 12, 871. Sil. 4, 774 -ata genas lacerataque crines. Drac. Romul. 5, 151. Carm. epigr. 1405, 3 patrios subito -asti funere vultus). Tib. 2, 6, 43 lacrimis oculos (Apvl. met. 4, 34 ora). Ov. met. 3, 523 sanguine silvas -bis. 6, 237 calido tellurem sanguine -at. 7, 845 sparsas -antem sanguine vestes. 14, 60 -ari latrantibus inguina monstris *Scyllae.* 14, 190 -ataque bracchia tabo *Polyphemi.* Liv. 3, 18, 10 multi exulum caede sua -vere templum. 3, 26, 1 -ati agri. Sen. suas. 3, 6 locum, quem *ille* ... vomitu -verat Val. Max. 9, 11 ext. 4 virorum strage -atum ⟨amnem⟩. Octavia 148 Silanus ... cruore -vit suo patrios penates. Sen. dial. 4, 35, 3 pulcherrima cra -vit *ira.* Cvrt. 4, 10, 2 luna deficiens ... sanguinis colore suffuso lumen omne -vit (*cf.* Sall. *supra l. 51.* Avr. Vict. Caes. 41, 7 defectu solis ... -ato die. Dict. 1, 21. Clavd. rapt. Pros. 1, 164 *Actna* picea ... gravatum -at nube diem). Plin. nat. 36, 176 nullae tectoria rimae -vere. Sil. 5, 6 lacus ... -bat proxima limo. 5, 578 -vit ... sanguis canitiem. 6, 49 lacerae nares -ataque lumina morsu. 9, 521 cohortes *pulvere iniecto.* 12, 697 lacus. 15, 535 *villae* -ant ... suis mea regna ruinis. Homer. 1001 -atum pulvere corpus *Hectoris tracti* (Clavd. rapt. Pros. 3, 77 -ari pulvere ramos). Stat. Theb. 1, 528 ora notis -ata. 11, 86 sanguine -atum rictus *Tydea.* 12, 364. Mart. 2, 83, 1 -asti miserum, marite, moechum *lacerato ore.* 9, 8, 2 -andos ... prostituisse mares *i. castrandos.* Ps. Qvint. decl. 5, 8 membra verberibus. Tac. hist. 3, 77 verberibus -atus. 3, 84 domos arasque cruore. 5, 3 tabe, quae corpora -ret. Germ. 46 *Peucinorum* ⟨ora⟩ conubiis mixtis nonnihil ⟨in⟩ Sarmatarum habitum -antur. Ps. Frontin. strat. 4, 1, 28 -ato habitu. Apvl. met. 4, 29 arae ... frigido cinere -atae. 9, 30 mulier ... lurore buxeo macieque -ata. Tert. anim. 33 animae ... -andae in immundis. Veg. mil. 2, 14 p. 48, 11 situ ac robigine arma -antur (*opp.* splendent). Clavd. 20, 256 -atam cum reddidit umbra Minervam *inflatis tibiis.* 26, 247 *cometes* crine vago Getici -vit sidera Plaustri *i. quasi obscuravit.* 28, 538 aer quamvis assiduo noctem -verat imbre. rapt. Pros. 1, 265 bruma ... perenni -at ... telas *depicta hieme foeda.* Avg. gen. ad litt. 7, 6 p. 205, 26 caro ... et salute decoratur et morbis ... -atur. Epist. pontif. 321 p. 588[A] quibus totus ... -batur et caligabat aspectus. Marcell. chron. II p. 88, 33 Constantinopolis magno invasa incendio facieque -ata. p. 95, 33 cavea -ata cruore. Cael. Avr chron. 4, 1, 12 ex aqua gravi, quae aut natura aut aliqua corruptione -ata sit. Apon. 7 p. 126 soluti sparsique capilli -ant. Corp. VI 31912 nymphium sordium squalore[m] -atum (X 7017) et marmorum nuditate deforme[m] ad cultum pristinum reduxit. VIII 18328 curia ... ordinis ... verum in odium feda⟨ta⟩ iacuisse videtur. X 1693 (*a. 383*).

de odore: Sil. 6, 187 *serpens* caelum -vit hiatu. 14, 435 fax nidore gravi -vit ... auras.

II ***translate:*** Liv. 7, 34, 1 gaudium ... clade -atum est. Sen. epist. 66, 4 non deformitate corporis -ari animum, sed pulcritudine animi corpus ornari. Tac hist. 4, 40 fastos adulatione temporum -atos exonerarent. ann. 4, 19 victoria per avaritiam -ata. 11, 6 pulcherrimam *artem* ... sordidis ministeriis -ari. Ivl. Val. 1, 31 vers. 9 si spes futuri nullo -etur metu. Ivst. 29, 3, 1. 36, 4, 1 regnum caedibus amicorum. Evtr. 9, 23 totam Aegyptum ... proscriptionibus caedibusque -vit. Dict. 3, 16 -atur regni habitus. Amm. 14, 1, 1. Clavd 21, 29 pacem -at vitiis. Avg. civ. 1, 32 p. 49, 27 D. animos miserorum tantis obcaecavit tenebris, tanta deformitate -vit, ut. 2, 24 p. 88, 11 qualia non -rent, sed auferrent omnino rem publicam. Macr. somn. 2, 10, 6 ferro saecula postrema. Vincent. Ler 11, 16 labores suos ... velut cuiusdam leprae admixtione. Drac. Romul. 8, 598 moenia iustitio -ant. Carm. epigr. 737, 2 matris -are senectam *obita filia.* 787, 40 ut speciem domini foedare⟨nt⟩ luce corusca *haeretici.*

speciatim infamia dedecore turpare: Plavt. Trin. 656 ut rem patriam et gloriam maiorum -arim meum. Cato ad fil. frg. 1 spurcius nos quam alios Opicon appellatione -ant. Cic. har. resp. 32 sacella ... summa ... turpitudine -ata. 49 belli extinctorem nefario scelere -asset. Scaur. 2 ⟨memoriam iuventu⟩tis suae ... senectutis dedecore -vit. Lvcr. 3, 49 -ati crimine turpi. Sall. hist. frg. 1, 47 cum arae ... supplicum sanguine -rentur. Verg. Aen. 2, 502 Priamum ... per aras sanguine -antem quos ipse sacraverat ignis. Ov. met. 9, 182 -antem peregrino templa cruore Busirin. Val. Max. 6, 3, 3 spiritum extinxit, corpus contumelia carceris ... -vit. Cvrt. 5, 7, 1 in voluptatibus ... temperantiam haud tolerabili vini cupiditate -vit *Alexander.* Val. Fl. 2, 275 -atum te funere. Sil. 11, 49 quos vile genus despectaque lucis origo -bat. Qvint. decl. 321 p. 263, 12 -urus ... cadavere illud convivium. Tac. hist. 1, 26. 72 infamem vitam -vit etiam exitu sero et inhonesto (ann. 16, 11 vitam ... servitio). 4, 37 egregia ... merita mox rebelles -rent. 4, 58 si vobis non fuit cordi ... haec castra incorrupta et intemerata servari, at certe pollui -arique ... ne sinatis. ann. 4, 3 illa ... seque ac maiores et posteros municipali adultero -bat. 14, 14 *Nero* ratus ... dedecus molliri, si plures -asset, *nobiles* ... in scaenam deduxit. 15, 32 feminarum nobilium senatorumque plures per harenam -ati sunt. 15, 37 *Nero* per licita atque illicita -atus nihil flagitii reliquerat quo corruptior ageret. Apvl. met. 6, 22. 9, 23. Tert. anim. 27 concubitum libido, non condicio -vit. Porph. Hor. epist. 2, 1, 261 in aeternam memoriam -atus est quem tale carmen polluerit. Paneg. 12 (2), 12, 4 libido honesta -andi. 9 (12), 18, 3. Capitol. Max. Balb. 9, 2 templa. Avr. Vict. Caes. 42, 24 Ps. Avr. Vict. epit. 4, 6. 12, 7. Cod. Theod. 12, 1, 26 (*a. 338*) ab his -antibus honores. Rvf. Fest. 20 legiones sub iugum missae sacramenta -arunt. Avson. 284, 1. Vvlg. II reg. 16, 21 quod -veris (*κατῄσχυνας*) patrem tuum *ineundo eius paelices.* Clavd. 18, 26 servili ... -are curules crimine. Coll. Mos. 5, 3, 1 (*a. 390*) urbem Romam ... effeminati in viro pudoris contaminatione -ari. Prvd. ham. 685 curto (*i. curtato*) -atus honore *Adam.* Cod. Theod. 16, 8, 22 (*a. 415*) si Christianum ... Iudaica nota -are temptaverit. Avg. civ. 3, 13 p. 112, 10 D. gravius -rent pristinas, quamvis et ipsas pudendas ... victorias. serm. 32, 1 Drac. Romul. 5, 144. 293. Boeth. cons. 1, 4 existimatione -atus.

nota i. q. infaustum reddere: Liv. 3, 32, 4 multiplici clade -atus annus. Lvcan. 1, 558 dirasque diem -asse volucres. Sil. 14, 589 tempora ... autumni ... -vit *sol torridus.* Amm. 31, 12, 16 primordia belli.

1. foedus, -a, -um [*orig. inc.: sunt qui conferant c. lituan.* baidyti 'proterrere', baisus 'foedus', *cf. Pedersen, Indogerm. Forsch. 5, 41. Th.*]. *compar. et superl. leguntur iam inde a* Cic. *nota usum retrogradum, ubi est i. q.* foedatus: Hor. carm. 3, 6, 4 *et* Tib. 1, 9, 73 *p. 999, 25.* Ov. rem. 570 *p. 999, 28.* Liv. 2, 23, 7 tergum -um recentibus vestigiis verberum. 30, 6, 6 iumenta. Octavia 606 -a vulneribus. Val. Fl. 4, 498. Ivv. 6, 132 fumo ... lucernae -a. *al., liberius* Tac. Germ. 5 terra ... paludibus -a. Agr. 12 caelum ... crebris imbribus ac nebulis -um. *al.* *mala de scriptione doctrina*: Beda gramm. VII 273, 4 'fedus' quod est deformis, per 'e' solam scribendum, 'foedus' quod est pactum, per 'oe' dipthongon (*sim.* VII 301, 29 suppl. p. 293, 9, *rec-*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tius suppl. p. 189, 12. 298, 11), *obloquuntur et codices et inscriptiones.* *inutilia de 'homonymis' adi. et subst.* -us Prob. gramm. IV 120, 14 *et* app. 203, 27. *de synonymis et glossis v. p. 1000, 78.* *legitur inde a* Plavto (*semel*), Caecil. (*semel*), Ter. (*bis*) *saepius multo apud prosarios quam apud poetas.* *exempla dedi usque ad* Ov. *omnia, ex reliquis selecta.* [*hisp.* hedo. *M.-L.*]

I *ingratus sensibus: oculis* (*i. q. deformis, hic illic etiam i. q. atrox, terribilis*): Cic. Sest. 106 nemo illum -um voltum aspicere, nemo furialem vocem bonus audire poterat. off. 1, 126 partes corporis ... aspectum essent deformem habiturae atque -um (formam *trad.*). Phil. 2, 62 in urbe auri argenti maximeque vini -a direptio. 2, 63 o rem non modo visu -am, sed etiam auditu! 2, 86 quom es nudus contionatus. quid hoc turpius, quid -ius, quid suppliciis omnibus dignius. 3, 12 -o illo et flagitioso die. 3, 24 quam misera fuga, quam -a, quam turpis. Att. 15, 1ª, 4 parumne -a persona est ipsius senectutis? Lvcr. 2, 421 rerum ... colores ..., qui compungunt aciem lacrimareque cogunt aut -a specie di⟨ri⟩ turpesque videntur. Sall. Catil. 15, 5 color ei exsanguis, -i oculi. 52, 13 loca taetra, inculta, -a atque formidulosa. 55, 4 incultu, tenebris, odore -a atque terribilis eius *loci* facies est. Verg. georg. 1, 323 -am glomerant tempestatem (Liv. 2, 62, 1. 23, 34, 16. 25, 7, 7 *al.*) imbribus atris ... nubes. Aen. 3, 216 -issima ventris proluvies *harpyiarum.* 3, 244 vestigia *earundem.* Hor. sat. 1, 5, 60 cicatrix (Avson. 393, 34 lacunas). 2, 3, 126 caput ... impexa -um porrigine. carm. 3, 6, 4 deorum ... -a nigro simulacra fumo. Tib. 1, 9, 73 corpora -a podagra et senis amplexus culta puella fugit. Ov. ars 3, 247 turbida perversas induit illa comas: hostibus eveniat tam -i causa pudoris. rem. 570 damno litora -a (*i.* foedata) suo *naufragi.* met. 5, 549 volucris *bubo* (*cf.* Ib. 222). hal. 58 ursus. Liv. 2, 23, 3 corporis habitus. 8, 24, 14 -a laceratio corporis (41, 18, 3 Cels. 1 pr. 44). 9, 31, 2 Samnites verberibus -um in modum laceratos (23, 7, 3 *al.*). 24, 47, 15 incendium. 30, 12, 9 spectaculum (Tac. hist. 2, 70 -um atque atrox. *al.*). 38, 21, 9 plagae. Sen. suas. 1, 2 -a beluarum magnitudo. Cels. 5, 28, 19ᴬ vitiligo ... -a est. 6, 6, 9ᴮ quo minus -a postea facies sit. Sen. Herc. f. 686 palus ... -a Cocyti. 702 tellus. Oed. 839 lues. Thy. 507 quam -a iaceat barba. nat. 3, 26, 6 -a quaedam *in fonte.* 3, 26, 7 colore. *et passim.* *nota*: Corp. VIII 20982 (*saec. III*) *portae*(*?*) -a indignaque nitoris civitatis suae facie. *auribus*: Cic. Phil. 2, 63 *v. supra l. 12.* Petron. 136, 4 -o ... ac veluti rabioso stridore *anserum.* Ivv. 8, 225 cantu. Alc. Avit. carm. 5, 157 ranarum -is cantibus. *gustui*: Lvcr. 2, 401 sapore. Qvint. inst. 9, 4, 30 -a vomendi necessitas. *naribus* (Gloss. σαπρός): Sall. Catil. 55, 4 (*v. supra l. 19*). Ov. met. 7, 548 silvisque agrisque viisque corpora -a iacent: vitiantur odoribus aurae. Liv. 38, 7, 13 -o quodam odore ex adusta pluma. Cels. 2, 8, 24 odor (3, 20, 1. 4, 27ᴮ. 5, 26, 31ᴱ. 5, 28, 3ᴬ. 6, 8, 1ᴬ. 7, 3, 1. 7, 29, 6 Plin. nat. 11, 61. 20, 171. 25, 44 Firm. math. 8, 20, 4). 3, 2, 3 deiectiones. Sen. Herc. f. 627 -o obsiti paedore nati. epist. 95, 25 ructus. 102, 27 -i atque olidi ventris. rem. fort. 5, 4 corpora et visu -a et odore. Plin. epist. 10, 98, 1 cloaca -issima ... turpis immundissimo aspectu ... pestilens odore taeterrimo. Ser. Samm. 158 -a fluunt ... quae purgamenta cameli. Svlp. Sev. Mart. 17, 7 -a relinquens vestigia fluxu ventris egestus est *daemon.*

II *quod animo non placet, non probatur i. q. improbus, turpis, flagitiosus, inhonestus sim. (de moribus, fama sim.), hic illic etiam i. q. terribilis, dirus*: Plavt. Amph. 1084 me uxor insanum facit suis -is factis (Caecil. com. 233 Cic. Phil. 2, 115 *al.*). Ter. Eun. 943 facinus (Sall. Catil. 11, 4 -a crudeliaque. 52, 36 Liv. 40, 4, 8 *al.*). Cic. Catil. 4, 2 hanc pulcherrimam patriam ... ex -issima flamma ... eriperem. Sull. 75 ut cum ... Catilina ... -issimam vitam ... degeret. 90 ignominia -issimi criminis. har. resp. 38 in re -issima (*i. crimine sacrificii violati*). 45 iniecta fax est -a ac luctuosa rei publicae. Pis. 17 quo -ius nec fieri nec cogitari quicquam potest. 41 -issimae turpitudinis notas. leg. 1, 51 animi deformitas ..., cuius turpitudo ex ipsis vitiis facillime perspici potest: quid enim -ius avaritia, quid immanius libidine, quid contemptius timiditate, quid abiectius tarditate et stultitia dici potest? 2, 37 religionibus (*al.*). fin. 3, 14 si nihil malum nisi quod turpe inhonestum indecorum pravum flagitiosum -um *est.* Tusc. 4, 54 nullum erat iracundia -ius *vitium.* 4, 75 perturbatio ... mentis in amore -a per se est. 5, 80 quid ... -ius, quid deformius sola relicta *vita beata*, ⟨a⟩ comitatu pulcherrimo segregata? off. 1, 123 luxuria ... cum omni aetati turpis, tum senectuti -issima est (*v.* Non. p. 435 *p. 1000, 84*). 1, 159 sunt ... quaedam partim ita -a, partim ita flagitiosa, ut ea ne conservandae quidem patriae causa sapiens facturus sit (*seq.* taetra *et* obscaena *et* dicta turpia). 2, 27 in causa impia, victoria etiam -iore. 3, 36 regnandi cupiditates, quibus nihil nec taetrius nec -ius excogitari potest. 3, 83 -issimum et taeterrimum parricidium patriae. 3, 115 flagitiosa, -a, turpia. Phil. 3, 36 nihil est detestabilius dedecore, nihil -ius servitute (12, 15. 14, 37). 7, 15 hunc in eum ordinem recipi ... quam -um flagitiosumque sit. 13, 14 quid ... turpius aut -ius aut quod minus deceat quam contra senatum ... cives ... patriam exercitum ducere? 14, 10 aut -issimam mortem ... aut miserabilem fugam cogitabant. 14, 25 immanem et -am crudelitatem. 14, 32 in fuga -a mors est, in victoria gloriosa. Att. 4, 6, 1 quid -ius nostra vita? 7, 26, 3 bellum -issimum (epist. 4, 4, 2). 8, 3, 3 quid -ius, quid perturbatius hoc ab Vrbe discessu? (epist. 10, 28, 1. Sall. Iug. 38, 7 fuga, *item* 43, 1 Tac. hist. 3, 79. 4, 18 *saepius*) 8, 9, 3 quid hoc miserius, quam alterum plausus in -issima causa quaerere, alterum offensiones in optima? 8, 11, 4 nihil fieri potest miserius, nihil perditius, nihil -ius. 9, 2ª, 1. 10, 4, 8 o rem -am! 12, 11 nihil vidi -ius. 15, 10 ludos ... non facere, quid -ius? 15, 20, 2 genus interitus. epist. 8, 6, 3 fo⟨e⟩d[er]a et inhonesta. ad Q. fr. 3, 9, 1 exitum iudicii -um et perniciosum. Lvcr. 4, 1158 amore. 5, 1343 commune malum ... -umque. Sall. Catil. 58, 14 illa -a atque intoleranda viris videbantur. Iug. 51, 1 facies totius negoti varia incerta -a atque miserabilis. Verg. Aen. 7, 619 ministeria. Hor. epist. 2, 1, 236 scriptores carmine -o splendida facta linunt (*cf.* Sen. contr. 9, 1, 15 -o genere cacozeliae. 9, 2, 14). ars 392 homines ... caedibus et victu -o deterruit Orpheus. carm. 3, 5, 15 condicionibus (Liv. 9, 8, 11 -ae pacis. *sim. saepe*). Prop. 3, 11, 45 -aque Tarpeio conopia tendere saxo *Cleopatram.* Ov. met. 1, 165 -a Lycaoniae ... convivia mensae (Ib. 431). 8, 156 -umque patebat matris adulterium monstri novitate biformis. 10, 319 -o ... amori *filiae in patrem.* 12, 366 volnere. Liv. 1, 6, 4 certamen. 9, 18, 4 -a supplicia. 25, 31, 9 exempla (27, 6, 4 *al.*). Cels. 6, 18, 1 -iora verba *i. obscaena. et sic creberrime.* *nota*: Porph. Hor. epod. 9, 11 tam -a sunt haec, ut non videantur ab ullo Romano admitti potuisse. Avg. civ. 3, 17 p. 124, 9 D. foedus ... -um. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278 *a. 176*) 3 -a et inlicita vectigalia. 5 rapinae. 7 quaestus. S. C. de aedif. (Corp. X 1401) 41 tam -o genere negotiationis.

i. q infaustus, infelix, malus: Sall. Catil. 26, 5 quae occulte temptaverat, aspera -aque evenerant (Liv. 3, 44, 1 -o eventu. 8, 33, 15 -issimo cum eventu). Liv. 2, 8, 7 nuntium *de morte fili.* 22, 3, 12 omine. 27, 37, 6 prodigium (40, 19, 1). 8, 18, 1 -us insequens annus seu intemperie caeli seu humana fraude fuit (Tac. ann. 4, 68. 16, 3). Tac. hist. 3, 56 contionanti ... tantum -arum volucrum supervolitavit, ut. Ivst. 9, 6, 4 diem ... -um luctu funeris. 12, 6, 11.

homines: Ter. Eun. 684 ille erat honesta facie et liberali. :: ita visus est dudum quia varia veste exornatus fuit. nunc tibi videtur -us, quia illam non habet. Cic. prov. 7 a -issimo tribuno pl. har. resp. 51 -ior aut inquinatior in Cn. Pompeio accusando. Pis. 31 immanissimum ac -issimum monstrum. Scaur. 13 quibus familiis quam -is, quam contaminatis, quam turpibus. de orat. 1, 117 vastum hominem ac -um (Sall. Catil. 19, 2). rep. 2, 48 tyrannus, quo nec taetrius nec -ius nec dis hominibusque invisius animal ullum cogitari potest. leg. 3, 19 *antea* insignis ad deformitatem puer (*in imagine de potestate tribuni pleb.*) brevi tempore ... multo ... taetrior et -ior renatus est. Tusc. 4, 35 quid ... est non miserius solum, sed -ius ... et deformius quam *aeger.* 4, 52 quid Achille Homerico -ius, quid Agamemnone in iurgio? Phil. 13, 35 -issimum hostem. epist. 10, 6, 1 a -issimis latronibus. 12, 4, 1 *syn.* flagitiosius. Verg. Aen. 4, 195 dea (*Fama*). 11, 392 -issime. Aetna 80 Tityon. Sen. Med. 511 dies, qui prole -a misceat prolem inclitam, Phoebi nepotes Sisyphi nepotibus. dial. 6, 17, 5 -os regiae intemperantiae greges. Tac. hist. 1, 7 Capitonem ... avaritia et libidine -um ac maculosum (2, 30 ann. 13, 33). Plin. epist. 3, 9, 2 homo -us et aperte malus. *passim.* *de bestiis*: bubo *v. p. 999, 28.* ursus *v. p. 999, 29.* Sen. benef. 3, 30, 4 animalibus quibusdam minimis, quibusdam etiam -issimis. 7, 9, 2 -issimorum pigerrimorumque animalium *i. testudinum.* nat. 3, 19, 1 -orum situ piscium. Plin. nat. 1 ind. 29, 17. 22, 108 lendes et -a capitis animalia. 29, 61 cimicum, animalis -issimi. 30, 82. 37, 60.

III *iuncturae: seq. supinum*: Cic. Phil. 2, 63 visu ... auditu. Ov. met. 9, 167 relatu (Frontin. aq. 91). Liv. 1 praef. 10 -um inceptu, -um exitu. 21, 32, 7 visu quam dictu -iora. 21, 33, 8 visu (Sen. dial. 3, 1, 4 rem. fort. 5, 4 *p. 999, 49* Plin. nat. 8, 179. Ivv. 14, 44 dictu ... visuque. *al.*). Vell. 2, 100, 2 dictu (Sen. nat. 1, 16, 3 epist. 17, 7 Plin. epist. 3, 14, 2 *al.*). Sen. benef. 4, 31, 3 aspectu (Ivv. 6, 461). 7, 2, 2 voluptas ... exitu -a. Arnob. nat. 5, 41 prolatu. Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 9 p. 22, 19 factu. *acc. inf.*: Lvcan. 3, 348 horrida cerni -aque contingi. *add. dat.*: Liv. 3, 32, 1 fames pestilentiaque, -a homini, -a pecori. Sen. epist. 92, 35 cadaveris laceratio -a visuris. Plin. nat. 15, 25 semen ... cibis -um. *neutrum add. gen.*: Cassiod. var. 4, 43, 2 ad seditionum -a concurri. **-um est** *seq. inf. vel acc. c. inf.*: Cic. Phil. 13, 14 (*p. 999, 80*). Att. 15, 10 (*supra l. 7*). Sen. benef. 1, 1, 3 decoquere ... -issimum *est.* epist. 92, 19 quid ... -ius, quid indignius quam comparari veneranda contemptis? Qvint. inst 9, 4, 72 versum in oratione fieri multo -issimum est totum, sed etiam in parte deforme. Ivv. 7, 5 Clavd. Don. Aen. 1, 28 Cassiod. var. 4, 10, 1. *seq.* si: Vvlg. Iudith 12, 11. *seq.* ut: Optat. 4, 7 p. 112, 17 Cassiod. var. 12, 2, 6. *parenthetos*: Flor. epit. 4, 2, 85 -um, etiam in barbaros.

IV *synonyma et opposita*: Gloss. αἰσχρός, σαπρός (*v. p. 999, 42*), εἰδεχθής; -a: turpia inquinata. *non sat bene* Serv. Aen. 2, 55 '-um' ... tam apud Vergilium quam apud Sallustium (Catil. 15, 5 *p. 999, 18*) non turpe significat, sed crudele. 3, 216 hic turpis ... alibi '-um' cruentum. 4, 195 dea foeda: crudelis impia. Non p. 304 '-um' consuetudine est deforme. Terentius (Eun. 684) ... execrandum, Vergilius (Aen. 7, 618). p. 435 'turpe' levior res est, '-um' vim habet

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

maiorem (CIC. off. 1, 123 *p. 999, 72*). *synonyma apud scriptores obvia*: deformis: CIC. off. 1, 126 leg. 1, 51 Tusc. 4, 35. 5, 80 LIV. 27, 31, 5. 31, 12, 8 SEN. benef. 4, 31, 3 QVINT. inst. 9, 4, 72 *p. 1000, 73* RVFIN. Orig. in gen. 3, 6 p. 182^{C}. turpis: CIC. Scaur. 13 fin. 3, 14 off. 1, 123. 151. 3, 115 Phil. 2, 86. 3, 24. 7, 15 LVCR. 2, 421 LIV. 27, 37, 6 SEN. dial. 4, 11, 2. 10, 20, 2 IVV. 7, 5 VLP. dig. 17, 2, 5 *al. nota*: PORPH. Hor. sat. 1, 6, 13 proiectus in omnem turpitudinem. RVFIN. hist. 5, 1, 35 omni turpitudinis deformitate -iores. flagitiosus: CIC. fin. 3, 14 off. 1, 159. 3, 115 epist. 12, 4, 1 Phil. 3, 12. 7, 15 ARNOB. nat. 5, 14. detestabilis: CIC. Phil. 3, 36. infamis: PLIN. epist. 6, 19, 4. ignominiosus: LIV. 9, 9, 14. inhonestus: CIC. fin. 3, 14 epist. 8, 6, 3. indignus: LIV. 28, 19, 12. 29, 17, 5 SEN. epist. 92, 19 (*p. 1000, 72*) Ps. APVL. Ascl. 12; *cf.* indignitas LIV. 5, 48, 9. degener: PANEG. 9, 13, 5. inquinatus: CIC. har. resp. 51. contaminatus: CIC. Scaur. 13. maculosus: TAC. hist. 1, 7. 2, 30 ann. 13, 33. contumeliosus: ARNOB. nat. 4, 6. indecorus: CIC. fin. 3, 14 SEN. epist. 99, 29. pudendus: IVV. 8, 183. taeter: CIC. rep. 2, 48 leg. 3, 19 off. 1, 159. 3, 36. 83 SALL. Catil. 52, 13 RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^{D}. obscaenus: CIC. off. 1, 151 Ps. TERT. haer. 1 p. 215, 28 CLAVD. 19, 31. sordidus: VAL. MAX. 3, 5, 3. despectus: SEN. dial. 4, 11, 2 DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 13 p. 365^{B}. obscurus: SEN. epist. 94, 58. caducus: SEN. dial. 3, 13, 4. dirus: LVCR. 2, 421 IVV. 4, 14. pravus: CIC. fin. 3, 14. malus: PLIN. epist. 3, 9, 2. execrabilis: SEN. dial. 4, 31, 6. ferus: LIV. 28, 22, 5. inhumanus: LIV. 1, 48, 7. impius: CIC. off. 2, 27 ARNOB. nat. 4, 6. sacrilegus: Ps. TERT. haer. 1 p. 215, 24. sceleratus: ARNOB. nat. 5, 22. inlicitus: S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278 *a. 176*) 3. immanis: CIC. Pis. 31 Phil. 14, 25. atrox: TAC. hist. 2, 70. miser: CIC. Tusc. 4, 35 Att. 8, 11, 4. miserabilis: CIC. Phil. 14, 10 SALL. Iug. 51, 1 FLOR. epit. 4, 6, 4. miserandus: PLIN. epist. 8, 18, 9 IVST. 8, 4, 7. tristis: STAT. Ach. 1, 549. acerbus: LIV. 3, 72, 7. asper: PANEG. 8, 7, 4. intolerandus: SALL. Catil. 58, 14.

oppositа: honestus et liberalis: TER. Eun. 684. gloriosus: CIC. Phil. 14, 32. honestus: ARNOB. nat. 5, 41 RVFIN. Orig in gen. 3, 6 p. 182^{C} (*ibid.* sanctus). optimus: CIC. Att. 8, 9, 3. splendidus: HOR. epist. 2, 1, 236. inclitus: SEN. Med. 511 (*p. 1000, 49*). pulcherrimus: COLVM. 12, 1, 1. pulcher: MART. 1, 10, 3 HIER. epist. 54, 7, 1 BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 95, 10 (*αἰσχρός*). decorus: AVSON. 77, 4 CASSIOD. in psalm. 95, 6. speciosus: RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 192^{D}. formosus: ACT. Petr. 20. ornatus: CASSIOD. in psalm. 50 concl.

adv. **foedē**: *comp. inde a* LIVIO, *superl. inde a* CIC.

I *de aspectu*: PACVV. trag. 201 reliquias ... per terram sanie delibutas -e divexarier (SEN. Phaedr. 1246 dispersa -e membra laniatu. TAC. hist. 1, 41 laniaverunt. AVR. VICT. Caes. 32, 5. VVLG. deut. 25, 3 -e laceratus [*ἀσχημονήσει*]. *al.*). SALL. hist. frg. 3, 54 undarum vi mulcato -e corpore ... interibant. CELS. 4, 24, 1 lumbrici ... modo ex inferioribus partibus, modo -ius ore redduntur. 6, 6, 9^{C} oculus ... quatenus -e prominebit.

II *turpiter* (*sic* GLOSS.), *cum infamia, sceleste*: CARM. Nelei Fest. p. 317 -e stupreque castigor cotidie. PLAVT. Persa 230 ne ... -e semper servias. TVRPIL com. 149 -e dum (foedum *trad.*) in lustris lates. CIC. prov. 3 fidem publicam ... me ac meos omnes -issime crudelissimeque vexarint. har. resp. 3 legato ... -issime et crudelissime venas incideret. Phil. 2, 6 cum esses -issime stipatus armatis. Att. 5, 11, 2 Marcellus -e in Comensi (sedendi comes *trad.*). 9, 7, 4 causa ... optima, sed agetur ... -issime. epist. 9, 18, 2 ceteri ... -e perierunt, at Cato praeclare (SALL. Iug. 31, 2). LVCR. 1, 62 humana ante oculos -e cum vita iaceret in terris, oppressa gravi sub religione. 1, 85 aram ... turparunt sanguine -e. 5, 1224 ob admissum -e dictumve superbe. VERG. Aen. 5, 794 *Iuno* per scelus ... excussit -e puppis. 10, 497 caesa manus iuvenum -e. PROP. 2, 16, 24 candida tam -e bracchia iuncta viro. LIV. 1, 27, 11 arma -e iactantes. 2, 51, 7 -ius ... inde pulsus. 3, 51, 7 de virgine adeo -e ad libidinem petita. 4, 40, 5 deserta -e castra. 6, 22, 4. 7, 13, 4 signa -e amissa. 9, 5, 6 -ius inde, quam venissent, abituri. 9, 7, 7. 9, 43, 1. 22, 6, 4 peremptorum -e civium. 22, 6, 9. 24, 38, 3. 25, 8, 2; 26, 1, 9. 30, 20, 6. 30, 30, 23 quanto altius *fortuna* elatus erat, eo ... is corruit. 31, 14, 9 id tam -e atque hostiliter factum. 31, 31, 12. 31, 41, 5. 40, 2, 3. 42, 3, 6. 43, 2, 2. VAL. MAX. 5, 3, 1 saeculum ... conditoris sui cruore -e maculatum. 5, 3 ext. 3 cineribus nostris -e ac miserabiliter dispersis. SEN. benef. 2, 12, 2 parum enim -e furioseque insolens fuerat qui. CVRT. 4, 16, 30 aut -e fugiendum aut miserabiliter cadendum fuit. STAT. silv. 3, 1, 169 FLOR. epit. 1, 18, 5 TERT. nat. 1, 10 *et passim.*

III *misere, infeliciter, infauste*: PLAVT. Trin. 833 distraxissent disque tulissent ... *venti* me miserum -e. LVCR. 4, 169 modo cum fuerit liquidissima caeli tempestas, perquam subito fit turbida -e. CVLEX 196 -e ... petentis *draconis*. LIV. 5, 42, 6 diem tam -e actum. 6, 1, 11 ad Alliam ... -e pugnatum. 22, 3, 1 multis hominibus iumentisque -e amissis. 28, 36, 12 PAVL. FEST. p. 84.

adv. **foediter**. Ps. RVFIN. in Os. 1, 2 foeditatem illam consortii -r horruisse.

2. foedus, -eris *n.* [*cf. c.* fidere, fidus, fides. *Th.*]. *formae vetustae*: CARM. Sal. (Varro ling. 7, 26) 14 fedesum (*accipe* foidesom): foederum. LEX Iul. munic. (Corp. I^{2} 593) 93 (*a. 709*) foidere, *at* 104 foedere, *itemque* foedere *iam* LEX agr. (Corp. I^{2} 585) 29 (*a. 643*) de Gall. cisalp. (Corp. I^{2} 592) 12 (*a. 705*). VARRO ling. 5, 86 foedus, quod 'fidus' (*an* foidus?) ENNIVS scribit dictum (*quod* ELEG. in Maecen. 1, 11 *et* ANTH. 15, 9 *traditur* fidus fidere *nil refert*). *de etymologia*: (VARRO?) ap. Aug. dial. 174 (frg. gramm. ed. Funai. p. 283) -is nomen quod res foeda non sit; quod si a foeditate porci dictum est, ut non nulli volunt (SERV. Aen. 1, 62 vel a fetialibus ... vel a porca foede hoc est lapidibus occisa. 8, 641 ISID. orig. 18, 1, 11), redit origo ad illam vicinitatem, cum id quod fit ab eo per quod fit nominatur. ... aut per efficientiam, ut hoc ipsum a foeditate porci per quod -s efficitur. PAVL. FEST. p. 84 -s appellatum ab eo quod in paciscendo foede hostia necaretur. Vergilius (*Aen. 8, 641*) ... vel quia in -e interponatur fides ISID. orig. 10, 100 -s nomen habet ab hirco et haedo, f littera addita. *ad synonyma v.* DIFF. Suet. p. 276 'indutiae' numero dierum finiuntur, ... '-s' in perpetuum ⟨a⟩ut in annorum certum numerum fer⟨i⟩tur, 'pax' cum eo populo componitur qui imbecillior est. *de plurali poetico* (*inde a* VERG.) *cf.* Bednara, *Archiv 14, 557*. GLOSS. *συνθήκη, σπονδή* (*ἡ πρὸς πολεμίους*), pax perpetua vel amicitia (vel iuratio), ius iurandum; -e *ὅρκῳ*; -a *ὅρκια*; contra -s: contra pactum. *nota addi hic illic genetivum explicativum*: CIC. Verr. 6, 50 societatis. LVCR. 5, 1155 pacis (*al.*). SIL. 6, 472 poenae. DICT. 2, 41 certaminis. AMM. 14, 6, 3 -e pacis aeternae (27, 5, 1). *exempla* LIVIO *antiquiora dedi omnia.*

I ***inter homines*:**

A ***publicum*** (*et actio et status et instrumentum, cf. ex. gr.* CIC. Verr. 6, 50 recitentur -a. 6, 55 interpretes *et sim.*; Balb. 53 *infra l. 82*. VERG. Aen. 12, 13 concipe -s. LIV. 6, 1, 10 -a ac leges ... conquiri. 42, 23, 4 capite -is. 44, 16, 5 perlegendi. PAVL. FEST. p. 56 clipeum ... in quo -s Sabinorum cum Romanis fuerat descriptum. p. 166 in -e Latino [*secuntur verba*] SEN. contr. 10, 5, 3 tabulam -is [PETRON. 109, 1 PLIN. nat. 34, 139 *alia*]): **1** *inter Romanos aliasque gentes* (*v. Mommsen, Röm. Staatsr. I^{3} 249; Neumann, PW. VI 2818 sqq.; Wissowa, Rel. u. Kult.^{2} 387. 552 sqq. formulam et ritus exhibet* LIV. 1, 24, 4 *sqq.*; *cf.* 9, 5, 1. 38, 38, 2. 38, 39, 1. PAVL. FEST. p. 92 Feretrius Iuppiter ... ex cuius templo sumebant ... lapidem silicem quo -s ferirent. SERV. Aen. 1, 62. 8, 461. 12, 119. 120. *de tribus generibus locus gravissimus* LIV. 34, 57, 7—10. *trita* SVET. diff. p. 276 CAPER gramm. VII 99, 14). ENN. ann. 32 accipe daque fidem -sque feri bene firmum (*sic saepe iuxta legitur* fides: *nota* SIL. 2, 273 -sque fidesque). CATO orig. 4 frg. 84 Carthaginienses sextum de -e decessere. CAEL. hist. frg. 6 qui cum iis ita -s icistis. QVADRIG. hist. frg. 73 -s prior Pompeianum non esse servatum. VAL. ANT. hist. 58 quod novissime nobiscum -s fecissent. SISENNA hist. 112 -a maiorum suom dissoluta. LEX agr. (Corp. I^{2} 585) 29 ⟨ex lege pleb⟩eive sc(ito) exve -e licuit (LEX de Gallia cisalp. Corp. I^{2} 592, 12). RHET. Her. 4, 14, 20 qui sunt qui -a saepe ruperunt? Karthaginienses. CIC. Verr. 3, 160 Tauromenitani ... qui maxime ab iniuriis nostrorum magistratuum remoti consuerant esse praesidio -is. 4, 13 sine -e immunes civitates ac liberae. 4, 123 condicionem societatis amicitiae -is (Balb. 23. 29 *item addito* sponsione pactione). 5, 21 navem imperare ex -e (6, 50. 58 ex -e quod debuerunt. 6, 136. Balb. 35 liceret. NEP. Hann. 7, 5 pecunia ... ex -e penderetur. LEX Iul. munic. [Corp I^{2} 593] 93 nisi ... vocatio rei militaris ... ex -e sit. 103. LIV. 1, 23, 7 res ex -e ... repetitae. 1, 52, 5 *et passim*). 6, 49 in publicis religionibus -um (Balb. 12). 6, 50 duo -a duorum populorum. *ibid.* ut Tauromenitanis nominatim cautum et exceptum sit -e, ne (leg. agr. 1, 10 de quibus cautum sit -e. 1, 11. 2, 58. Balb. 37 caveri -e, ut. 47 LIV. 7, 30, 4). *ibid.* Mamertinis in ipso -e sanctum atque praescriptum sit, ut (Balb. 38 in -e nihil esse cautum praeter pacem. LIV. 33, 13, 10 in -e primo cautum esse, ut). *ibid.* contra -s (6, 59. Balb. 13 fecisse. 16 LIV. 8, 39, 10 *al.* adversus LIV. 10, 39, 17. 29, 12, 5 *al.*, adversus condicionem -is VAL. MAX. 5, 2, 8). *ibid.* quin ... *illis* plus ... -s opitulatum sit. *ibid.* recitentur -a. *ibid.* memoriam -is. *ibid.* pretio abs te ius -is ... redemerunt. 6, 51 in hoc -e faciendo. *ibid.* inerat ... in illo -e societatis quasi quaedam nota servitutis. *ibid.* -e assequi *aliquid*. 6, 55 -um interpretes (6, 56. Balb. 14 interpretationem. 45. 52). 6, 56 causam -is. 6, 59 merces ... -is. Caecin. 51 quae lex ..., quod -s aut pactio ... non infirmari aut convelli potest, si ad verba rem deflectere velimus. leg. agr. 1, 11 -s illud habet aliquam dubitationem. 2, 58 hoc quia vos -s non iusseritis, veretur Hiempsal, ut satis firmum sit et ratum. *ibid.* -s totum accipitur, comprobatur. Arch. 6 civitas aequissimo iure ac -e. Balb. 2. 11. 13 -a scientem neglexisse violasse rupisse. 15 scientiam in -bus, pactionibus, condicionibus populorum, regum, ... nationum. 17. 20. 25 patrone -um et foederatorum. 27 nec -e impediatur quominus. 29 *ter.* 30 religionis ac -um. 31 violatum -s eorum. 32 quaedam -a extant ... quorum in -bus exceptum est, ne. 34 cum Gaditanis -s icisse. *ibid.* cum Gaditanis -s vel renovatum vel ictum. 35 *bis. ibid.* nihil est enim aliud in -e nisi, ut. *ibid.* ut sint illi in -e inferiores. 36 verbi genus ... quo magis in legibus quam in -bus uti solemus. *ibid.* -is sanctione. 39 hoc -e Catuli senatusque auctoritate. 41 *bis.* 44 inferius esse suum -s quam ceterorum. 45. 47 *ter.* 52. 53 -s ... nuper in columna ahenea meminimus post rostra incisum et perscriptum fuisse. har. resp. 43 in eo -e improbando. Rab. Post. 6 regi ..., quicum -s feriri in Capitolio viderat. Phil. 4, 14

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rationem ... pacis et -is. inv. 2, 92 *ter.* de orat. 1, 159 iura sociorum, -a, pactiones. part. 130 publicum lex senatusconsultum -s, privatum tabulae pactum conventum stipulatio. rep. 1, 31. 48 populi ... domini sint legum iudiciorum, belli, pacis, -um, capitis uniuscuiusque, pecuniae. 2, 13 *bis.* 2, 14 oratrices pacis et -is. 3, 28. 41. leg. 2, 16 -um religiones. 2, 21. 3, 41 qua quisque sit lege condicione -e. fin. 2, 54. Cato 16 ad pacem cum Pyrrho -sque faciendum. off. 3, 109 Numantinis, quibuscum sine senatus auctoritate -s fecerat. LENT. Cic. epist. 12, 15, 2. VARRO ling. 5, 86 ut -e fides pacis constitueretur. *ibid.* per hos (*fetiales*) etiam nunc fit -s. rust. 2, 4, 9 initiis pacis -s cum feritur, porcus occiditur. vita pop. Rom. Non. 485 quibuscum turpe fecerant -s sine publico consilio. CAES. civ. 3, 108, 3 haec uti fierent, per omnes deos perque -a, quae Romae fecisset, eodem testamento Ptolomaeus pop. R. obtestabatur. BELL. Alex. 44, 1 M. Octavium ... cum barbaris -a percussisse. SALL. Iug 38, 9. 39, 2. 3 suo atque populi iniussu nullum potuisse -s fieri. 43, 1. 80, 5 -s et amicitiam petitum. 104, 4. 5. 111, 1. 2. 112, 3 NEP. Hann. 7, 5. VERG. Aen. 4, 112 miscerive ... populos aut -a (-e *v. l. ap. Serv.*) iungi. 4, 624 nullus amor populis nec -a sunto (*Rom. et Carth.*). 7, 546 in amicitiam coeant et -a iungant (12, 822 leges et -a). 8, 56 hos castris adhibe socios et -a (-e *P*) iunge. 8, 169 iuncta est mihi -e dextra. 8, 540 poscant acies et -a rumpant. 8, 641 caesa iungebant -a porca (PAVL. FEST. p. 235 caesa porca -s firmare solebant). 10, 15 placitum laeti componite -s. 10, 105 Ausonios coniungi -e Teucris. 10, 154 Tarchon iungit opes -sque ferit. 10, 900. 11, 129. 164. 292 coeant in -a dextrae. 11, 321 -is aequas dicamus leges. 11, 330 qui dicta ferant et -a firment, centum oratores. 11, 356 pacem hanc aeterno -e firmes. 12, 13 concipe -s *i. formulam* (12, 158 conceptumque excute -s). 12, 109 oblato gaudens componi -e bellum. 12, 151. 191 paribus se legibus ambae ... gentes aeterna in -a mittant. 12, 200 *Iuppiter* -a fulmine sancit. 12, 202. 212. 242. 286. 290. 314. 316 ego -a faxo firma manu. 12, 496 laesi ... -is aras. 12, 573 -sque reposcite flammis. 12, 582. 633. 658 quae sese ad -a flectat. 12, 695 pro vobis -s (*sc.* ruptum) luere. HOR. epist. 2, 1, 24 -a regum vel Gabiis vel cum rigidis aequata Sabinis. PROP. 4, 6, 79 sero confessum -e Parthum. 4, 4, 60 vos medium palla -s inite mea. LIV. 1, 1, 9 inde -s ictum inter duces. 1, 14, 3 -s inter Romam Laviniumque urbes renovatum est. 1, 19, 4 cum omnium circa finitimorum societate ac -bus iunxisset animos. 1, 24, 3 -s ictum inter Romanos et Albanos his legibus, ut. 1, 24, 4 -a alia aliis legibus ... fiunt. ... nec ullius vetustior -is memoria est. *ibid.* iubesne me, rex, cum patre patrato populi Albani -s ferire? 1, 28, 6 Mettius -is Romani Albanique ruptor. 1, 28, 9 fidem ac -a servare. 1, 49, 7 *Tarquinius* regum primus ... bellum, pacem, -a, societates per se ipse ... iniussu populi ac senatus fecit diremitque. 1, 52, 2 quod ... Latini ... eo -e teneantur. 1, 52, 4 in eo -e superior Romana res erat. 2, 13, 8 pro rupto -s se habiturum. 2, 33, 9 nisi -s cum Latinis ⟨in⟩ columna aenea insculptum monumento esset. 3, 18, 3 fidem ... -um. 4, 7, 4 in -e atque amicitia mansuros. 4, 30, 1 cum pro -e deditio ostentaretur. 5, 51, 10 *Galli* in pondere auri -s ac fidem fefellerunt. 6, 29, 2 di testes -is (21, 10, 3 *al. cf. l. 57*). 7, 19, 4 -e in societatem accepti. 7, 27, 2 cum Carthaginiensibus legatis Romae -s ictum, cum amicitiam ac societatem petentes venissent. 8, 2, 13 qui non -e, sed per deditionem in fidem venissent. 8, 4, 2 sub umbra -is aequi servitutem pati. 8, 4, 3 si -s, si societas aequatio iuris est. 8, 4, 11 in -e ac societate esse. 8, 25, 3 -e ... in amicitiam accepti. 9, 1, 7 dis arbitris -is (21, 10, 3 *al. cf. l. 51*). 9, 4, 4 Romanum ac Samnitem aequo -e victurum. 9, 5, 1 negarunt iniussu populi -s fieri posse nec sine fetialibus caerimoniaque alia sollemni. itaque non ... -e pax Caudina, sed per sponsionem facta est. quid enim aut sponsoribus (*cf.* FLOR. epit. 3, 14, 2) in -e opus esset aut obsidibus, ubi precatione res transigitur, per quem populum fiat quominus legibus dictis stetur, ut eum ita Iuppiter feriat, quemadmodum a fetialibus porcus feriatur. 9, 5, 4 si ex -e acta res esset, praeterquam duorum fetialium non extarent *nomina.* 9, 5, 5 propter ... -is dilationem. 9, 9, 12 cum populo de pace ac -e agere. 9, 11, 8 hoc fide, hoc -bus, hoc fetialibus caerimoniis dignum erat. 9, 19, 13. 9, 20, 2. 3. 8 impetravere, ut -s daretur neque ut aequo tamen -e, sed ut in dicione populi R. essent. 24, 29, 12 integro secum -e. 28, 34, 7. 29, 12, 14 ab rege -i ascripti Prusia ..., ab Romanis Ilienses. 30, 22, 5 seniores ..., qui -bus interfuerant *sc. faciendis.* 30, 42, 10 quod socios ... quando iure -is (34, 32, 16 eodem iure -is. *al.*) non possit, armis tueatur. 30, 42, 21 per quos deos -s icturi essent. 31, 31, 11 ipsos -e primum, deinde conubio atque cognationibus, postremo civitate nobis coniunxissemus. 34, 31, 4 Romanos ..., qui rerum divinarum -a, humanarum fidem socialem sanctissimam habeatis. 38, 9, 10 insula ut extra ius -is esset. 42, 23, 3 Carthaginienses -e illigatos silere. 45, 25, 9 ut sociali -e se cum Romanis non illigarent. MANIL. 1, 898 -e rupto cum fera ductorem rapuit Germania Varum. 4, 33 rupisset -a virgo. VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 STAT. silv. 1, 1, 80. 3, 3, 168. SIL. 6, 472 salvo -e poenae. 15, 793 mentito -e. 16, 168 sociali (16, 274). QVINT. inst. 8, 2, 12 commentarios ... pontificum et vetustissima -a et exoletos ... auctores (*cf.* PLIN. epist. 8, 6, 14). MEROB. carm. 4, 44 -is sequester. poet. 5 famulantia -a.

2 *inter patres et plebem*: LIV. 4, 6, 7 -e icto cum plebe.

3 *inter alias gentes vel indefinite*: LVCR. 5, 1025 pars servabat -a caste. CAES. Gall. 6, 2, 2 *Treviri* Ambiorigem sibi societate et -e adiungunt. SALL. Iug. 14, 18 ne societates, ne -a nova acciperemus. VERG. Aen. 5, 496 Ov. met. 7, 486. 487. 503 -s ... et iura parentum. LIV. 24, 29, 11 teneri alienis -bus. 25, 16, 6. 26, 24, 12 si Aetoli ... -i ascriberent ita ratam fore pacem, si. 28, 17, 6. 29, 23, 5 ut publicum quoque -s privato adiceretur. 31, 14, 5. 33, 20, 2 -e antiquo Atheniensium cum regibus Persarum. 42, 12, 5. 44, 30, 11 inter Persea et Gentium. MANIL. 2, 818 -busque suis externas iungere gentes. SEN. contr. 1, 1, 6 inter funestas acies armatae manus in -s porriguntur. contr. exc. 6, 5 contr. 10, 5, 3. 16. SEN. Med. 64 quae dat belligeris -a gentibus. Phoen. 212. 293 civibus pacem dare, patriae quietem, -i laeso fidem. CVRT. 3, 10, 9 -a divini humanique iuris violata. MELA 2, 12 ne -a quidem incruenta sunt, sauciant se qui paciscuntur. PLIN. nat. 7, 202 invenit ... indutias Lycaon, -a Theseus. VAL. FL. 3, 503. 5, 633. 6, 692 HOMER. 269. 279. 346. STAT. Ach. 1, 404 Phrygium. SIL. 15, 290. 318. 422 -is arti. FLOR. epit. 2, 7, 4. VVLG. Is. 42, 6 dedi te in -s populi (49, 6). *nota*: FLOR. epit. 3, 6, 1 rupto -e generis humani.

B ***privatum:*** **1** *generaliter post litem*: PLAVT. Amph. 395 pacem feci, -s feci. Most. 1060 -s feriam. Pseud. 1283 nunc ab ero ad erum meum maiorem venio (adveni *A*) -s commemoratum. CIC. Phil. 2, 89 neque ullam societatem optimis civibus cum importunissimo hoste -e ullo confirmari posse. LVCR. 5, 1155 qui violat factis communia -a pacis. SEN. contr. 1, 1, 3 me -i medium pignus addite. VELL. 2, 77, 2 in hoc pacis -e *inter triumviros.* SEN. Thy. 1024 hoc -s, haec est gratia, haec fratris fides? LVCAN. 3, 335. 4, 205. 234. 365. 508. PETRON. 109, 1 tabulas -is signat, quis haec formula erat (*iocose*). 113, 4 -is verba. 113, 6. VAL. FL. 8, 271 nec -is ulla spes erit aut irae quisquam modus. STAT. Theb. 1, 141. 2, 394. 3, 208. 8, 160 data -e parvo maesta viris requies. 12, 783 AVSON. 139, 1. AVG. civ. 3, 14 post -s et pacem.

2 *ad aliquod agendum, i. q. societas, coniuratio, consensus, concordia*: CIC. Catil. 1, 33 latrones Italiae scelerum -e inter se ac nefaria societate coniunctos. 2, 8 nemo ... fuit, quem non ad hoc incredibile sceleris -s asciverit. dom. 66 fregit -s Gabinius, Piso tamen in fide mansit. 131 consulum societate et nefario -e. p. red. in sen. 16 provinciarum (p. red. ad Quir. 11 provinciarum -e infrenati. Sest. 33 pacto iam -e provinciarum. 34 Vatin. 29 Pis. 28). p. red. ad Quir. 13 omnia cum omnibus -a. Sest. 15 hunc ... Pompeius omni cautione, -e, exsecratione devinxerat nihil ... contra me esse facturum. *ibid.* -s violaturum. 24 -s fecerunt cum tribuno pl. palam, ut ab eo provincias acciperent ... id autem -s meo sanguine ictum sanciri posse dicebant. Pis. 28 -s, quod meo sanguine in pactione provinciarum iceras, frangere noluisti. 29 -e obstricti tenebamini. Scaur. 21 uno testimoni -e et consensu omnium. Phil. 13, 4 o ratum religiosumque -s, quod cum Antoniis fecerimus (*seq.* violare). 13, 37 cum tam pio iustoque -e. 13, 42 quod inter Antonium et Dolabellam ... -e et fide sanciretur. fin. 1, 70 -s esse quoddam sapientium, ut ne minus amicos ... diligant (2, 82 -s ... inter se facere sapientes, ut). epist. 5, 8, 5 has litteras velim existimes -is habituras esse vim non epistulae meque ea quae tibi promitto ac recipio, sanctissime esse observaturum diligentissimeque esse facturum. LVCR. 5, 1443 auxilia ac socios iam pacto -e habebant. VERG. georg. 4, 158 aliae *apes* ... -e pacto exercentur agris. 4, 493 rupta tyranni (*i. Ditis*) -a. CIRIS 414 sacrato -e coniunx dicta tibi. 422 si nostra ... nudasset -a casus. Ov. met. 2, 757 contra data -a. 10, 599 penduntque ex -e poenas. LIV. 3, 36, 9 *decemviros* non in praesentis modo temporis ... iniuriam conspirasse, sed -s clandestinum inter ipsos iure iurando ictum, ne comitia haberent (3, 40, 3 -is nefarie icti cum collegis). 3, 56, 12 eodem -e obligatos. 22, 38, 5 ex voluntario inter ipsos -e. CORN. SEV. carm. frg. 13, 5 deprensaque -a noxae *i. Catilinae sociorumque.* SEN. contr. exc. 6, 1 chirographum prode, parricidarum -s et nefariae spei pactum. VAL. MAX. 9, 11 ext. 3 cruenta conspiratione -s facientem. PHAEDR. 1, 31, 8 regem me creatis icto -e *inter columbas et miluum.* SEN. dial. 3, 5, 3 mutuo amore in -s auxiliumque commune constringitur *vita humana* (*cf.* RVFIN. hist. 1, 2, 23 concordiae subire -a). LVCAN. 1, 4 rupto -e regni. 1, 86. 226. VAL. FL. 5, 220 infanda ... natae (*Medeae*) -a *cum Iasone.* STAT. Ach. 1, 704 gemini ceu -e iuncto ... lupi. TAC. hist. 1, 54 obstringuntur inter se tacito -e legiones. ann. 1, 10 Brundisino. 6, 4. 30. FLOR. epit. 4, 6, 1 cruentissimi -is societatem. IVV. 7, 123 ex -e pragmaticorum. CORP. VIII 12261 populi fabor universique -s et ordinis. CARM. epigr. 111, 51 (*a. 384*) consecrandi -e *mystarum.* *translate*: VVLG. Iob 31, 1 pepigi -s (*διαθήκην*) cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine. Is. 28, 15 percussimus -s cum morte (28, 18). RVFIN. hist. mon. 1 p. 399^{C} -s cum falsa voluptate componit. EPIST. pontif. 388 Migne 50, 556^{C} vitiorum.

3 *in amore vel matrimonio* (*v. Reitzenstein, Sitz.-Ber. Heidelb. Akad. 1912, 12. Abh. p. 9 sqq.; hic illic sublucet translatio a rebus publicis*): PLAVT Cist 460 qui frangant -a. CIC. Cael. 34 ut tu amorum turpissimorum cotidie -a ferires. CATVLL. 64, 335 nullus amor tali coniunxit -e amantes qualis adest Thetidi, qualis concor-

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dia Peleo. 373 accipiat coniunx felici -e divam. 76, 3. 87, 3 nulla fides ullo fuit unquam in -e tanta. 109, 6 aeternum hoc sanctae -s amicitiae. LVCR. 3,781 ita sunt animarum -a pacta. VERG. Aen. 4, 339 nec coniugis unquam praetendi taedas aut haec in -a veni (*cf.* OV. epist. 7, 9 cum -e solvere naves). 4, 520 non aequo -e amantis (GLOSS. non aequali affectu). HOR. carm. 3, 24, 23 metuens alterius viri certo -e castitas. TIB. 1, 5, 7 furtivi -a lecti (PROP. 4, 3, 69 incorrupta mei conserva -a lecti. OV. epist. 5, 101. ars 3, 593 partita. met. 7, 710. 852. Ib. 15 perpetuo. met. 7, 403 thalami . . . -e. ars 2, 462 pete concubitus -a. 2, 579 veniunt ad -s amantes. met. 3,294 Veneris cum -s initis). TIB. 1, 9, 1 quid mihi, si fueras miseros laesurus amores, -a per divos, clam violanda, dabas? 3, 19, 2 hoc primum iuncta est -e nostra venus. PROP. 2, 9, 35 feminea non constat -s in ira. 3, 20, 15 -a sunt ponenda prius signandaque iura et scribenda mihi lex in amore novo. 3, 20, 21 vincitur -e lectus. 3, 20, 25 qui pactas in -a ruperit aras. 4, 7, 21 -is heu taciti, cuius fallacia verba . . . diripuere noti. 4, 8, 71 supplicibus palmis . . . ad -a veni (*seq.* 74 formula legis). OV. epist. 4, 17 non ego . . . socialia -a rumpam (met. 14, 380). 4, 147 properataque -a iunge. 19, 188 -a lecta *a Cydippa in malo Aconti* (20, 241 deceptae -a linguae). ars 1, 641 pietas sua -a servet. met. 7, 46 dabit ante fidem; cogamque in -a testes esse deos. 9, 501 diversa *i. non solita, vetita.* 11, 743 nec coniugiale solutum -s. trist. 2, 536 legitimo -e iunctus amor. Pont. 3, 1, 73 socialis amor -sque maritum (STAT. Theb. 12, 535). GRATT. 163 dat Venus accessus et blando -e iungit *canes.* SEN. contr. 2, 2, 6 non . . . solvi -is pactionem *repudio.* SEN. Phaedr. 910 odisse Veneris -a (LACT. Phoen. 164 *al.*). CVRT. 10, 3, 12 hoc sacro -e. LVCAN 2, 341 da -a prisci illibata tori. 2, 352. 378. 5, 766 rumpamus -a taedae (8, 399 SIL. 6, 447). 6, 740 VAL. FL. 2, 173. 3, 291. 7, 177. 8, 222 fidem thalami -sque iugale. STAT. Theb. 2, 229. 339. 3, 300 genialia. 5, 138. 6, 290. 8, 629 dum mea nescio quo spondentur -a pacto. Ach. 1, 926. SIL. 2, 83 Veneris iam -a passae. 2, 416 furtiva . . . -a amantum. 3, 110. 5, 291. 6, 517. 7, 454 caelo ac terris qui -a sancit *Iuppiter.* APVL. met. 5, 28 squalentium -um insuave fastidium. 8, 8 caritatis. 9, 26 tori . . . genialis calcato -e. NEMES. cyn. 24 sub -e primo. ANTH. 451, 1 pia -a rupi. PANEG. 6, 3, 4 nuptiarum (HIER. epist. 49, 6, 1). IVL. VAL. 1, 4 p. 6, 9 invicta et insubiugabilia -a. ARNOB. nat. 2, 8. 5, 7 matrimonii (COD. Iust. 8, 55, 7. 8, 57, 1 *al.*). 4, 20. 23. 5, 32. AVSON. 71, 1 genitalia -a coetus. DAMAS. epigr. 53, 6 thalami post -a prima. AMM. 31, 9, 5 nefandi concubitus. AMBR. Isaac 6, 51 coniugiorum -a. PRVD. cath. 3, 125 -a tristia *Evae.* ham. 591 blanda inter -a *i. coitum viperarum.* AVG. civ. 3, 13 tit. MART. CAP. 1, 1. 3. 23. 31. 91. 2, 101 *al.* 6, 573 hinc de patre ferunt sine matris -e natam *Pallada.* COD. Theod. 5, 1, 9 (*a. 428*) -e coniugali. *fere i. q. coniunx*: PAVL. NOL. carm. 21, 840 Piniadem Melani cum -e par benedictum.

4 *parentatus*: OV. met. 10, 353 neve . . . concubitu vetito naturae pollue -s *loq. Myrrha secum.* 15, 460 aliquo iunctorum -e nobis. LIV. 1, 1, 9 Latinum . . . domesticum publico adiunxisse -s filia Aeneae in matrimonium data. SEN. benef. 6, 3, 2 ruptis . . . affinitatis, amicitiae, collegii -bus. LVCAN. 9, 1048 mixti . . . generis. STAT. Theb. 2, 166. Ach. 1, 902 concipe -s. FLOR. epit. 4, 2, 13 generi socerique concordiam matrimonii -e continebat *Iulia.* APVL. met. 4, 31 maternae caritatis -a. 5, 12 post . . . calcata sanguinis -a. PS. RVFIN. in Am. 1, 9 -s, quod inter germanos natura ipsa constituit. PAVL. NOL. carm. 22, 163. AVG. civ. 3, 13 -a germanitatis affinitatis societatis divinitatis. COD. Iust. 1, 3, 19 naturale. CARM. epigr. 1403, 6 et cluso sacro -e fulsit amor.

5 *amicitiae, hospitii, collegii, societatis sim.*: VERG. Aen. 10, 91 -a solvere furto. HOR. epist. 1, 3, 35 indigni fraternum rumpere -s. ELEG. in Maecen. 1, 11 -s (fidus *trad.*) erat vobis nam propter Caesaris arma, Caesaris et similem propter in arma fidem. OV. trist. 1, 8, 27 nullo mihi -e iuncti. 3, 6, 1 -s amicitiae (STAT. silv. 4, 6, 93 APVL. met. 6, 3) . . . dissimulare. Pont. 2, 5, 60 servat studii -a quisque sui. 2, 9, 63 haec quoque res (*i. studium canendi*) aliquid tecum mihi -is affert. 4, 13, 43 per studii communia -a sacri, per . . . nomen amicitiae. LIV. 1, 9, 13 incusantes violati hospitii -s. 3, 57, 1 Ap. Claudium et legum expertem et civilis et humani -is esse. 4, 19, 3 ruptor -is humani. MANIL. 2, 301 mundi *i. inter homines* (STAT. Theb. 12, 642 terrarum leges et -a mundi). 2, 340 his natura dedit communi -a lege (*seq.* affectus *et* favor). 2, 605 pax est sublata per orbem et fidei rarum -s paucisque tributum. 2, 626. 639. 686 -s sub sanguine fallunt. 3, 122 similes coniungens -s amicos. 4, 714 privato -e. SEN. contr. 7, 1, 2 ab omni -e vitae communis abstractus *naufragus.* VAL. MAX. 2, 9, 6 artissimo se amicitiae -e iunxissent. 5, 1, 3. SEN. dial. 4, 5, 3 ira . . . omne -s humanum eiecit animo. VAL. FL. 4, 102 -a legum. 5, 494 tuae . . . -a dextrae. 5, 662. 6, 12. MART. 1, 93, 5 iunctus uterque sacro laudatae -e vitae *amici.* STAT. Theb. 2, 112 in -a vitae. 2, 211 regni. 8, 240 ad coetus sociaeque ad -a mensae. SIL. 15, 279 femineo socium violarunt -s amore. PLIN. epist. 3, 4, 4 patrocinii. 8, 24, 2 amicitia, -e et religione. TRAIAN. Plin. epist. 10, 93 legibus . . ., quibus de officio -is utuntur *Amiseni.* APVL. met. 7, 16 hospitalis Iovis servato -e. ITALA II Tim. 3, 3 (Cypr. unit. eccl. 16) homines . . . sine -e (ἄσπονδοι, VVLG. sine pace. *cf.* VVLG. Rom. 1, 31 absque -e). ARNOB. nat. 1, 6. LACT. inst. 1, 18, 17 humanae societatis (5, 5, 13). AVSON. 319, 22. 342, 4. 399, 11 consponsi -is. 417, 109. SYMM. epist. 3, 79 cum iis misceri -s animorum. AMM. 22, 15, 17 quasi pacto -e quodam castrensi *inter crocodilos.* VVLG. I reg. 18, 3 inierunt . . . David et Ionathas -s. PRVD. psych. 531 *Iudas* fallit -e mensae *Christum.* CLAVD. carm. min. 27, 82 *inter aves.* MART. CAP. 1, 6 ENNOD. epist. 1, 9, 3 p. 18, 19. 1, 11, 3 p. 21, 20 *al.*

6 *liberius i. q. praeceptum, lex*: VERG. georg. 1, 60 Aen. 1, 62 *v. sub II infra l. 37.* OV. met. 5, 532 sic Parcarum -e cautum est. fast. 2, 159 promissaque -a (*i. virginitatem*) serva (2, 161). SEN. Herc. f. 49 -s umbrarum perit. COD. Iust. 6, 2, 21, 4 (*a. 530*) nostro -e.

7 *apud Christianos*: **a** *inter deum et homines*: HIL. trin. 2, 33 intercessionis -e *de spiritu sancto.* AMBR bon. mort. 5, 20 sponsus . . . animae deus verbum est, cui anima legitimo quodam conubii -e copulatur. HIER. chron. a. Abr. 2343 Arnobius . . . pietatis -s impetravit *i. Christianus factus est.* VVLG. gen. 6, 18 ponam . . . -s (διαθήκην) meum tecum. 15, 18 pepigit dominus -s cum Abram. exod. 24, 7 volumen -is (deut. 29, 21 libro *al.*). 31, 7 tabernaculum -is (33, 7. 9 *passim*). 39, 40 tectum -is (40, 30 *al.*). num. 10, 33 arca -is. *passim.* deut. 9, 11 tabulas -is (*passim*) *et saepissime.* RVFIN. hist. 10, 11 p. 973 gens . . . verbi dei -a . . . suscepit. ARATOR act. 2, 286 -a necte superna. *de bibliis*: HIER. quaest. hebr. in gen. p. 26, 25 ubicunque in graeco testamentum legimus, ibi in hebraeo sermone est -s sive pactum id est 'berith'. **b** *in ecclesia inter fideles*: HIL. ad Const. 2, 2 caritatis. DAMAS. epigr. 2, 5 lacerat sanctae matris pia -a. 18, 7. 48, 4. AMBR. in I Cor. 13, 2 *Tertullianus et Novatianus* -a perdiderunt, in schisma versi . . . haereses creaverunt. RVFIN. hist. 5, 24, 9 ab ecclesiastico -e segregaret. PRVD. perist. 2, 67 disciplinam -is.

II ***inter res***: **1** *naturale sive inter naturam et res, sive inter res varias* (*hic illic debilius i. q. lex, praeceptum*): CIC. Scaur. 5 ut fugere vitam vetent atque id contra -s fieri dicant legemque naturae. LVCR. 1, 586 quid quaeque queant per -a naturai (2, 302. 5, 310 adversus naturae -a niti. 5, 924. 6, 906 EVSTATH. Bas. hex. 7, 5 p. 942^{C} *al.*). 2, 254 quod fati -a rumpat. 3, 417 hoc anima atque animus vincti sunt -e semper. 5, 57 quo quaeque creata -e sint. VERG. georg. 1, 60 has leges alternaque -a certis imposuit natura locis. Aen. 1, 62 *ventis* regemque dedit, qui -e certo et premere et laxas sciret dare iussus habenas (SERV. modo lege, alias pace. GLOSS. certa lege vel condicione). AETNA 281 unde repente quies et multo -e pax sit. MANIL. 1, 252 deus . . . multa in cunctas dispensat -a partes. 1, 493 caecoque creatum -e mundum. 2, 48 naturae -e rupto. 2, 62 ingentem aequali moderantem -e molem *deum.* 2, 233 -e (digere *trad.*). 2, 271 -e gaudent *signa.* 2, 359 -a servant. 2, 379 est illis -s (phebus *trad.*) sub lege propinqua. 2, 401 nunc -s (phebo *trad.*) stellis nunc et dictantibus iras. 2, 469 astra . . . aut odium -sve gerunt. 2, 478 deus . . . iunxit amicitias horum (*i. astrorum*) sub -e certo. 2. 524 Aries, Leo et Arcitenens . . . negant Chelis -s. 2, 577 si -s (phebus *trad.*) non datur astris. 2, 670 manent sub -e tali. 3, 55 staretque alterno religatus -e mundus. 3, 310 aequo stat -e tempus *dierum et noctium.* 3, 659 Libra, diem noctemque pari cum -e ducens. SEN. Med. 335 bene dissaepti -a mundi traxit in unum Thessala pinus. 605 rumpe nec sacro, violente, sancta -a mundi. Phaedr. 540 rupere -s *aetatis aureae* impius lucri furor et ira. Thy. 482 ante cum flammis aquae . . . cum mari ventus fidem -sque iungent (*adynaton*). COLVM. 1 praef. 8 rupto naturae -e *primo navigio.* 10, 219 sacra . . . orgia naturae secretaque -a caeli. PERS. 5, 45 amborum -e certo consentire dies et ab uno sidere duci (*de synastria*). LVCAN. 1, 80 turbabit -a mundi. 2, 2 legesque et -a rerum . . . vertit natura. SIL. 14, 346 cur -e certo . . . globum Thetys circumliget undis. 15, 75 natura . . . -e certo (*i. lege*) degeneres tenebris animas damnavit Avernis. MIN. FEL. 11, 1 rupto elementorum omnium -e (PETR. CHRYS. serm. 81 p. 428^{A}). CYPR. ad Donat. 8 p. 10, 9 contra -s iusque nascendi (*de incesto*). TIBERIAN. carm. 4, 29 mundanas olim moles (*i. chaos*) quo -e rerum sustuleris *o deus.* CARM. de pond. 15 haec non -e certo naturae, sed lege valent hominumque repertis. AVSON. 369, 28 turgentis -a partus. CLAVD. 3, 4 dispositi . . . -a mundi. 20, 428 *de belua in piscem desinente.* carm min. 26, 76 in -s elementa vocat. MART. CAP. 9, 923 -s animarum *cum corporibus.* DRAC. laud. dei 2, 193 -e concordi . . . elementa tenentur.

2 *de rebus arte factis*: PAVL. NOL. epist. 32, 15 p. 290, 1 nova . . . veteris . . . tecti culmina conspicimus portarum -e iungi. CARM. epigr. 105 *puer* socius parenti gemino tumuli -e. *in re metrica*: TER. MAVR. 1836 de -e temporis aequi. *de insitione*: PALLAD. 14, 17 -bus blandis dulces confundere sulcos.

III *iunctura notabiles*: **A** *verba*: -s ferire (*de interpretatione v.* LIV. 9, 5, 3 *p. 1003, 63* PAVL. FEST. p. 84 *p. 1002, 10*): ENN. ann. 32 PLAVT. Most. 1060 CIC. inv. 2, 92 Cael. 34 har. resp. 43 Rab. Post. 6 VARRO rust. 2, 4, 9 VERG. Aen. 10, 154 LIV. 1, 24, 4. 9, 4, 5 *passim.* facere (fieri): PLAVT. Amph. 395 VAL. ANT. hist. 58 CIC. inv. 2, 91 Verr. 6, 51 Vatin. 29 Phil. 5, 12. 13, 4 rep. 3, 28 fin. 2, 83 *bis.* Cato 16 off. 3, 109 VARRO ling. 5, 86 vita pop. Rom. Non. 485 CAES. civ. 3, 108, 3 SALL. Iug. 38, 9. 39, 3. 112, 3 VERG. Aen. 12, 316 LIV. 1, 24, 4. 8, 5, 9 *saepe; addo* infectum VERG. Aen. 12, 242. 286. icere: CAEL. hist. frg. 6 CIC. Sest. 24 Balb. 34. 50. 53 Pis. 28 rep. 2, 13

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VERG. Aen. 12, 314 LIV. 1, 1, 9. 1, 24, 3. 1, 25, 1. 1, 26, 1. 1, 32, 3 *passim; cf.* -is ictu VAL. MAX. 2, 7, 1 LVCAN. 5, 372. iacere: TAC. ann. 11, 9 SIDON. carm. 2, 357. sancire: CIC. Sest. 24 LIV. 1, 24, 6. 23, 8, 11. 34, 57, 11. 44, 23, 8 TAC. ann. 2, 65. 12, 46 *al.* (*subi.* iusiurandum SEN. contr. 1, 6, 12); *cf.* -is expiatio LIV. 9, 1, 4. pangere: CIC. Sest. 33 LVCR. 3, 781. 5, 1443 VERG. georg. 4, 158 Aen. 10, 900 SIL. 13, 729 VVLG. gen. 14, 13. 15, 18 *al.* percutere: BELL. Alex. 44, 1 FEST. p. 254 SEN. contr. exc. 6, 5 contr. 9, 2, 15 LVCAN. 9, 1021 FLOR. epit. 1, 1, 14. 1, 16, 2. 4, 10, 1 VLP. dig. 50, 15, 1 pr. VVLG. gen. 21, 27 *al.* sollemni ritu implere: AMM. 30, 3, 7. iungere (*saepe ad IB*): VERG. Aen. 7, 546. 8, 56. 641 OV. epist. 4, 147 LIV. 7, 30, 4. 10, 12, 1. 23, 33, 9 SEN. Thy. 482 VAL. FL. 4, 215 SIL. 17, 67. componere: VERG. Aen. 10, 15 PETRON. 109, 4; ponere (*ad I B 3*) PROP. 4, 4, 60. inire: PROP. 4, 4, 60 AVSON. 139, 1 SERV. Aen. 1, 108 VVLG. gen. 21, 32. 26, 28 *al.* constituere: VVLG. gen. 9, 17 *al.* concipere: VERG. Aen. 12, 13. 13, 158. *alio sensu* AMM. 31, 10, 2. scribere: LIV. 42, 12, 5; -s in haec verba fere . . . conscriptum est: LIV. 38, 38, 1. aequare: HOR. epist. 2, 1, 25. firmare: VERG. Aen. 11, 330. 12, 212 PAVL. FEST. p. 235 TAC. ann. 6, 30. renovare: CIC. Balb. 34 LENT. Cic. epist. 12, 15, 2 LIV. 1, 14, 3. 1, 52, 3. 5. 1, 55, 1 *passim*; in easdem leges 42, 62, 5. restituere: LIV. 10, 3, 5. dare: SALL. Iug. 104, 5 TIB. 1, 9, 2 OV. met. 2, 757 LIV. 9, 20, 8. 9, 45, 18 *al.* reddere: LIV. 8, 2, 1. 9, 45, 4. dilargiri: TAC. hist. 3, 55. petere: SALL. Iug. 80, 5. 104, 4. 111, 1 OV. ars 2, 462 LIV. 4, 30, 1. 7, 38, 1. 9, 20, 7. 9, 37, 12. 9, 41, 6 QVINT. inst. 7, 2, 6 TAC. ann. 2, 45 *al.* rogare: CLAVD. 28, 70. reposcere: VERG. Aen. 12, 573. offerre: VERG. Aen. 12, 109. accipere: CIC. leg. agr. 2, 58 SALL. Iug. 14, 18. assequi: TAC. ann. 11, 23, 3. excipere: AMM. 30, 3, 4. negare: LIV. 2, 22, 5. comprobare: CIC leg. agr. 2, 58 LIV. 21, 19, 3, improbare: CIC. inv. 2, 91 har. resp. 43 VIR. ill. 30, 4.

frangere: PLAVT. Cist. 460 CIC. dom. 66 Pis. 28 Scaur. 42 SIL. 17, 349 *al. cf.* infractum CYPR. GALL. gen. 1078. rumpere: RHET. Her. 4, 14, 20 CIC. Balb. 13 LVCR. 2, 254 VERG. georg. 4, 493 Aen. 8, 540. 12, 202. 582 HOR. epist. 1, 1, 35 OV. epist. 4, 17 LIV. 2, 13, 8 *passim; cf.* ruptor LIV. 1, 28, 6. 4, 19, 3 TAC hist. 4, 57 FLOR. epit. 1, 3, 8; abrumpere: STAT. Theb. 3, 655 SIL. 1, 296. 2, 293. 451 PANEG. 12 (2), 30, 1 *al.*, corrumpere: SIL. 12, 302, irrumpere: VVLG. II Macc. 13, 25. violare: CIC. Sest. 15 Balb. 13. 31. 55 Scaur. 42 Phil. 13, 4 rep. 1, 31 LVCR. 5, 1155 TIB. 1, 9, 2 LIV. 8, 7, 5. 30, 42, 8. 21 *al.; cf.* violator TAC. ann. 1, 58. CATO orig. 4 frg 84 decedere de -e. neglegere: CIC. Balb 13 rep. 3, 41; oblivisci: TAC. hist. 4, 67. infitiari: CIC. fin. 2, 54. dissolvere: SISENNA hist. 112; solvere: VERG. Aen. 10, 91 OV. met. 11, 743 SIL. 17, 75. laedere: VERG. Aen. 12, 496 OV. met. 14, 380 SEN. Phoen. 293. excutere: VERG. Aen. 12, 158. turbare: VERG. Aen. 12, 633 HOMER. 346 STAT. Theb. 3, 233. confundere: VERG. Aen. 5, 496. 12, 290. intermittere: LIV. 7, 12, 7. dirimere: LIV. 1, 49, 7 FLOR. epit. 1, 16, 12. intercidere: APVL. met. 8, 8. discindere: AMM. 29, 1, 3 (discidium *iam* LIV. 25, 18, 5). fallere: LIV. 5, 51, 10. mutare: LIV. 35, 16, 9. calcare: STAT. Theb. 3, 208 SIL. 3, 85 APVL. met. 5, 12. 9, 26. temerare: SIL. 11, 161. polluere: SIL. 11, 321. 17, 86 PANEG. 12 (2), 22, 3. *cf.* fides mota -is est LIV. 35, 33, 4. delere: VVLG. Is. 28, 18. irritum facere: VVLG. deut. 31, 16 Ier. 14, 21; praevaricari: VVLG. IV reg. 3, 5 Ier. 34, 18 Ezech. 17, 19; dissipare: VVLG. Is. 24, 5; transgredi: VVLG. Os. 8, 1. ludere: CLAVD. 26, 566. non servare: QVADRIG. hist. 73; servare: LVCR. 5, 1025 OV. ars 1, 641 Pont. 2, 5, 60 fast. 2, 159 LIV. 1, 28, 9. 41, 23, 5 inviolatum. SIL. 4, 185 *al.*; conservare: PROP. 4, 3, 69; sanctum habere: LIV. 41, 19, 6; custodire: IVST. 43, 5, 3; -e staretur 21, 19, 4. tenere: VVLG. Is. 56, 4. 6.

B *adiectiva sim.*: firmum: ENN. ann. 32 CIC. leg. agr. 2, 58 VERG. Aen. 12, 317 *al.* ratum: CIC. leg. agr. 2, 58 Phil. 13, 4 LIV. 39, 17, 10; stata -a: STAT. Theb. 11, 380. sanctum: CIC. Balb. 45 LIV. 9, 9, 4 *al.*, sacrosanctum: CIC. Balb. 32 *al.* religiosum: CIC. Phil. 13, 4. pium *et* iustum: CIC. Phil. 13, 37. legitimum: FLOR. epit. 2, 18, 4. infidum: LIV. 7, 42, 8. honestum: CIC. inv. 2, 92, turpe: *ibid. et* LIV. 9, 4, 7 *al. saepe.* foedum: AVG. civ. 3, 17. aequum: CIC. Balb. 45 LIV. 8, 4, 2. 9, 4, 4. 9, 20, 8. 23, 5, 8 *al.*; specie 39, 37, 13; *definitio* 34, 57, 9; iniquum: LIV. 35, 46, 10; par: SIL. 6, 487; ex aequo: LIV. 42, 25, 11. *cf.* CORP. XI 5631 iure aequo -is sibi confirmato. medium: PROP. 4, 4, 60. sociale: LIV. 34, 57, 9 *definitio*; 45, 25, 9. servile: SIL. 11, 527. publicum (*opp.* domesticum): LIV. 1, 1, 9; (*opp.* privatum) 25, 18, 5. 29, 23, 5. 8; publice ac privatim iunctum: 30, 13, 8. 11. *nominantur singula foedera publica ut* Pompeianum QVADRIG. hist. 73, Q. Pompei VELL. 2, 90, 3; Gaditanum CIC. Balb. 32. 33, Gaditanorum *ibid.* 34, Camertinum *ibid.* 45, Camertium 47, Numantinum CIC. har. resp. 43 de orat. 1, 181 Brut. 103 rep. 3, 28 QVINT. inst. 3, 8, 3 *al.*; Romanum Albanumque LIV. 1, 28, 6; Romanum 21, 10, 3. 35, 13, 3, Punicum 23, 8, 3, Latinum 8, 2, 13 PAVL. FEST. p. 166, Neapolitanum LIV. 8, 26, 6, Caudinum FLOR. epit. 2, 18, 7, Samnitium LIV. 7, 30, 4, Latinorum 7, 42, 6. Catuli CIC. Balb. 39, Auli SALL. Iug. 43, 1, regum HOR. epist. 2, 1, 24, Hasdrubalis LIV. 21, 18, 11, Lutati 21, 19, 2, Mancini VELL. 2, 90, 3 *sim. passim.*

3. foedus *vetuste i. q.* haedus *q. v.*

4. foedus, -eris *n. vocabulum vitiose ab adi.* foedus *deductum, cf. doctrina grammaticorum p. 998, 82. i. q. turpitas*: PAVL. dig. 23, 2, 47 senatoris filia, quae corpore quaestum vel artem ludicram fecerit aut iudicio publico damnata fuerit, impune libertino nubit; nec enim honos ei servatur, quae se in tantum foedus (*sic trad.*, dedecus *Köhler*) deduxit. *vocabulum non Paulo attribuendum, sed interpolatori, cf.* VITA Desiderii (Krusch, script. rer. Merov. III) 15 labem periurii reserati et foedera sacramenti deserti.

foenum *et deriv. v.* faen-; **foenus** *et deriv. v.* fen-.

f(o)eteo, -ēre [*orig. inc., fortasse cf. cum* fimum; *v. Pokrowskij, Z. f. vergl. Sprachforsch. 35, 238. Th.*]. *de dipthongo non constat, libri dant* -e- (*sic etiam A Plauti*) *vel* -ae- *vel* -oe-, *sed testimonia a Lachmannio ad Lucr. 4, 1160 collecta non sufficiunt, ut* -e- *scriptio sola proba habeatur.* fētentem *dat in exitu versus* COMM. apol. 642. *de structura*: IDIOM. cas. gramm. IV 572, 8 -o vinum et vino; *acc. non legitur nisi* HEGES. 5, 2 *l. 34, ablativus creber est.* GLOSS. *βρομῶ, ὄζω σαπρόν*; putet. *non leguntur nisi formae praesentis.* [*it. merid.* fętere, *hisp.* heder. *M.-L.*]

I ***proprie:*** *male olere*: PLAVT. Asin. 894 an -et anima uxoris tuae? (928). VARRO Men. 420 tit. Postumi (*?*), cui seplasia -et. CELS. 3, 4, 5 os...elui potest, ubi et siccum est et ipsi -et (*fere de gustu*). COLVM. 9, 14, 3 -entibus acrimoniis alii vel ceparum. PETRON. 70, 12 coquum . . . muria condimentisque -entem. PLIN. nat. 11, 278 et vino -ent ora nimio. 20, 90 aquam decoctae *brassicae* . . . -ere humi effusam. MART. 1, 28, 1 hesterno -ere mero (CLAVD. 20, 85) . . . Acerram. 5, 4 -ere multo Myrtale solet vino. TERT. resurr. 53 p. 110, 8 nemo iam -ere senserat *Lazarum sepultum* (*item de Lazaro* COMM. apol. 642. POTAM. tract. 1 p. 1412^{A} -enti iam sentina. p. 1412^{B} -entia pulmonis spiramenta. ITALA [*pars codd.*] *et* VVLG. Ioh. 11, 39 iam -et [ὄζει; putet *alii* ITALAE *codd.*]. AVG. serm. ed. Mai 6, 3 MAX. TAVR. hom. 78 NICET. fid. 6). PORPH. Hor. carm. 1, 17, 7 male olent id est -ent. ZENO tract. 17, 3 aris -entibus. PACIAN. paraen. 1 caenum solet tum maxime -ere cum moveas (*cf.* SIDON. epist. 3, 13, 4 *p. 1009, 20*). AMM. 18, 9, 2 fons vaporatis aestibus nonnunquam -ens. 22, 5, 5 Iudaeorum -entium (*cf.* VVLG. *l. 37*). PS. AMBR. serm. 11, 2 aqua . . . intra semet ipsam putrescit et -et. HEGES. 5, 2 l. 88 artus caesorum civium dirum odorem -bant (fat- *trad.*). HIER. epist. 40, 2, 1 nasum secare -entem. in Is. 28, 5 p. 376 cibos . . . immaturos et -entes. VVLG. Sirach 11, 32 sicut . . . eructant praecordia -entium (*deest in graeco*). PRVD. perist. 10, 508 *caro* sordet tumescit liquitur -et dolet. PAVL. NOL. carm. 18, 347 nec faetor -et amanti. PS. PAVL. NOL. carm. app. 2, 78 -ente . . . carcere. PS. AVG. serm. 107 lucerna . . . sine oleo accensa . . . -ere potest. 314, 3 *vulnus* putrescat et -eat. BACCH. repar. laps. 21 quod ita -et, non hircus esse dicitur? HIPPOCR. progn. 18 sanies alba et non -ens. PETR. CHRYS. serm. 163 p. 628^{B} hesterno horrore . . . -entia . . . opsonia. VITAE patr. 5, 4, 5 aquam palmarum, quae -bat. ORIG. in Matth. 18, 37 p. 1030^{D} *salita malis salibus* -ent.

II ***translate:*** *i. q. ingratum odiosum esse*: PLAVT. Cas. 727 fufu (edepol *A*) -et tuos mihi sermo. Pseud. 422 iam illi fe⟨tet⟩ filius (*sic A, om. versum P*). TERT. scorp. 7 spurcum blasphemiae flatum de haeretico ore -entem. adv. Hermog. 1 p. 126, 15 si quid[em] et nominum (nubentium *trad.*) contagio (*nom.*) -et. HIL. myst. p 21, 27 *usura.* HIER. vita Hilar. 28 non sentis . . . in cicere -ere avaritiam (*paene proprie*). VVLG. exod. 5, 21 -ere fecistis (ἐβδελύξατε) odorem nostrum coram Pharaone. RVFIN. Orig. in iud. 3, 2 in quibus arrogantiae vitium -et. PS. PAVL. NOL. carm. app. 2, 23 -entis . . . gulae. PS. AVG. serm. 117, 3 -et consuetudo peccati. CASSIAN. conl. 9, 19 -entium vitiorum. SALV. gub. 7, 23, 106 civitates . . . lupanaribus -ent. SIDON. epist. 4, 14, 3 aliquid de neglegentia -et. CLAVD. MAM. anim. p. 76, 21 -et iniquitas. ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 34 lasciviâ -ere taurinum est (*paene proprie*). GREG. M. moral. 15, 5 quot . . . vitiis plenus est, quasi tot stercoribus . . . illius pectus -et. in euang. 31, 8 quod hic per paenitentiam -bat (*opp.* pinguescat).

foetēsco, -ere [*a* foetere. *Th.*]. PLIN. med. 1, 10 aliis vulnera in aure nascuntur, aliis -unt (*sc. aures*). ISID. orig. 20, 3, 1 -it . . . vetusta *aqua.* NOT. Tir. 103, 37 -o.

foetido, -āre *a* foetidus. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 140 os odore foet⟨id⟩ant. EVG. TOLET. carm. 101, 15 corpora sudor madidans acorâ -at undâ.

foetidus, -a, -um [*cf. c.* foetor, foetere. *Th.*]. *de dipthongo v. sub* foeteo. *neutr. quasi subst.* PLIN. *l. 79. vide et* SCHOL. Pers. *p. 1009, 13; compar. inde ab* ARNOBIO (*cf.* plus *p. 1009, 20*), *superl. inde a* LEONE M.

1 ***proprie:*** *quod male olet* (GLOSS. putidum putens *δύσοσμον*): PLAVT. Capt. 813 piscatores, qui praebent populo pisces -os. Merc. 574 anima -a (*convicium*). CATO agr. 3, 4 olea . . . putescet, oleum -um fit (VARRO rust. 1, 55, 6). TITIN. com. 20 interea -a anima nasum oppugnat. 139 pannos . . . -os. CIC. Pis. 13 cum isto ore -o taeterrimam nobis popinam inhalasses. LVCR. 4, 1160 immunda et -a acosmos. COLVM. 10, 393 *cucumis* -us hic suco. PLIN. nat. 2, 16 per -as cepas (-dos cibos *fere trad.*), allia et similia iurantes. 10, 195 purpurae (*cocleae*) quoque -is (*neutr.*) capiuntur. 19, 79 rarior ructus fit minusque -us (MART. CAP. 3, 224 -os ructus vitiosi oris *translate*). 31, 37 vitium *aquae* non -ae modo, verum omnino quicquam resipientis. 32, 82 si cariosi et -i sint *dentes.* SVET. Nero 51 corpore maculoso et -o *fuit.* GELL. 11, 7, 3 vinum eructum et -um potare. APVL. met. 4, 3 putore nidoris -i *asino caccante.* 5, 10 pannis sordidis et -is cata-

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plasmatibus. 5, 18 clandestinae veneris -i periculosique concubitus. Ps. Tert. haer. 1 p. 215, 20 -a et immunda. Arnob. nat. 7, 16 quid esse his potest coinquinatius -ius spurcius? Non. p. 394 spurcum etiam -um. p. 413 taetrum dicitur illuviosum, -um. p. 460 putidum ... ab odore -o et gravi quod naribus improbetur. Potam. tract. 1 p. 1412A -o ore iacuit *Lazarus sepultus* (*item de Lazaro* Leo M. serm. 46, 2). Hil. myst. 1, 40 esse ea ... sensu -a id est a veritate corrupta. c. Const. 2 ut ... morborum -a et in corruptionem totius corporis membra proficientia desecarentur (*in imagine*). in psalm. 146, 11 corruptorum cadaverum -as sordes. Zeno tract. 2, 30 non -is cunis, sed suave redolentibus ... altaris enutritura cancellis. Tract. in Luc. 1, 25 Iob ... in stercore -um considentem. Amm. 25, 8, 6 aquam salsam et -am. Schol. Pers. 3, 77 *centuriones* -um sudant. Rvfin. Orig. in gen. 11, 1 in stercore -o. hist. mon. epil. 3 p. 461A -o caeno. Itala Iob 6, 7 (Aug. in Iob p. 519, 3) -as (*βρόμον*) ... escas meas video sicut est odor leonis. Avg. in Iob p. 547, 19 igne -o. mor. Manich. 2, 16, 42 quae animalium carnibus -issima ... egeruntur. Hippocr. progn. 12 mortalia ... sunt urinarum aquosa et -a (*δυσώδεα*). Capreol. epist. 2, 1 p. 850B (*in imag.*) flatus. Salv. eccl. 3, 49 -ae ac squalentes manus. Sidon. epist. 3, 13, 4 faeculentiae ... cloacali, quae quo plus commota plus -a est (*cf.* Pacian. paraen. 1 *p. 1008, 29*). 6, 1, 1 (*imag.*) ego ... putris et -a reatu terra. Vict. Vit. 1, 6 caenum. 3, 48 caeno *et* in latrinis -isque locis. Verec. in cant. 1, 12 cum ... integritatem redderet -orum *hominum deus*. Cassiod. hist. 7, 11 -issimum ... fontem (*in imagine de haeresi*). in psalm. 39, 2 lutus laci -us atque gravis est. Greg. Tvr. Mart. 2, 87 sanguinem.

2 *translate: i. q. ingratus, corruptus*: Amb. Noe 14, 49 animus ... malitiae -us (fœdus *N*) atramento. Rvfin. hist. 10, 14 p. 979 blasphemae et -ae mentis *Arrii*. Adamant. prol.: suinum et -um ... vitium. Orig. in gen. 3, 6 narrationibus -is. 11, 1 peccatum res est -a. Ps. Rvfin. in psalm. 74, 9 turbulenta -aque doctrina. Prvd. perist. 2, 245 istum libido -a per scorta tractum publica luto et cloacis inquinat. Avg. in Iob 6, 7 p. 519, 4 verba mea -a sunt (*v.* Itala *l. 14*). Leo M. epist. 15 pr. Priscillianistarum -issimam ... sentinam. Avell. p. 8, 20 de spiritu diaboli -issimis membris. Salv. eccl. 1, 1 -issimus serpens *diabolus*. 2, 4 hominum ... -am commorationem. gub. 4, 52 libidines. Ennod. opusc. 2, 18 p. 293, 14 opus. Greg. Tvr. Mart. 1, 11 -ae ... Arrianae sectae. glor. mart. 40 ad immolationem -am daemoniorum.

***foetor,** -ōris *m.* [*cf. c.* foetere. *Th.*]. *de scriptione v. sub* foeteo. *prava mensura* fētore Cypr. Gall. exod. 268. Isid. orig. 10, 148 putorem ... -em dicimus. Gloss. *βρόμος, ἡ κακὴ ὀσμή, ὀσμὴ σαπρά, δυσώδεια, ὀσμὴ γάρου*; odor vini, putor, pessimus odor. *plur.*: Edict. imp. Aug. ap. Suet. Aug. 86 Plin. nat. 25, 175. 28, 100 Rvfin. Greg. Naz. orat. 9, 3 p. 268, 2 Avg. fid. et symb. 4, 10 Ps. Avg. serm. 117, 5 Chromat. in Matth. 4, 2 Vincent. Ler. 25, 35 Gild. Brit. 28 chron. III p. 42, 10. 78, 26 Cass. Fel. 31 p. 62 Apon. 7 p. 130 Cassiod. in psalm. 39, 2. 146, 9 Mvtian. Chrysost. hom. 15, 3. 17, 4 Greg. Tvr. Franc. 9, 6 Ven. Fort. vita Radeg. 23, 56 vita Leob. 20, 67 Greg. M. moral. 14, 23 in Ezech. 1, 11, 7. *vocabulum crebrum apud* Eccl., *quorum locos multos praetermisi*. [*portug.* fedor. *M.-L.*]

1 *proprie: malus odor*: Cic. Pis. 22 hic ... iacebat in suorum Graecorum -e et caeno (*quod quam proprie dictum sit demonstrant verba q. s.* vomuerit ... effuderit). Cels. 3, 11, 3 -em ... quendam oris, quam *ὄζην* Graeci vocant, minuit. Colvm. 12, 18, 3 cella ... vinaria omni stercore liberanda et bonis odoribus suffienda, ne quem redoleat -em acoremve. Plin. nat. 17, 53 fimum ... in⟨veter⟩atum. ... -e aspectuque ... in quandam ... gratiam mutato. 20, 186 anesum ... oris halitum iucundiorem facit -emque tollit. 25, 174 emendat ... -em ... quinquefolium. 25, 175 contra -es. 28, 100 -es .. emendari. Apvl. met. 1, 17 apage te ... -em latrinae. 6, 32 -e nimio. 7, 28 -e. 8, 23 manum ... -e sordentem. Itala (Weing.) *et* Vvlg. Ioel 2, 20 ascendet fae⟨tor (*βρόμος*) eius⟩ et ascendet putredo eius. Ps. Orig. tract. 10 p. 111, 8 -em carceris timet (Hier. epist. 1, 3, 3). Ser. Samm. 223 tit. oris -i medendo (Theod. Prisc. eup. faen. 45 Oros. apol. 1, 6 Lvx. anth. 205, 11 Cael. Avr. chron. 3, 4, 52. 3, 8, 104 oris sive spirationis sive anhelitus). Lampr. Comm. 1, 9 de -e nidoris. Vopisc. Car. 12, 2 -e ... cadaveris (Ps. Avr. Vict. epit. 38, 5 Evtr. 9, 18. *cf. l. 75*). Capitol. Alb. 9, 7 iacuisse ... Albini corpus ... usque ad -em. Arnob. nat. 5, 13 non illum -r vitabilem reddidit fugiendumque caprinus. Ivvenc. 4, 379 *Lazari* corpus ... -em ... liquefactis reddere membris (*item de Lazaro* Potam. tract. 1 p. 1412B.C. 1413A. 1414A). Firm. math. 8, 20, 4 corpus eius foedis odoribus possessum ut hircini -is miserum semper virus exudet. Potam. epist. ad Athan. p. 1417A de -e cadaverum (*item de cadaveribus v. l. 68* Amm. 19, 4, 5. Amb. obit. Valent. 5 mortis. Heges 5, 21, 3 *bis*. Vvlg. Is. 34, 3 *ἡ ὀσμή*. Ezech. 32, 6. Rvfin hist. 3, 6, 15 -is intolerantia = *ὀσμή. et passim*). Zeno 2, 38, 8 vini pridiani (*in imagine*). Amm. 25, 3, 4 -em stridoremque elephantorum. Veg. mulom. 2, 43, 1 cervix ... -em habebit canceraticum cum umore nigro et liquido Heges. 3, 26, 3 gravis odor, taeterrimus -r locorum. Hier. epist. 24, 4, 3 ut ... non ... cutis -em aliquem situmque contraheret. 60, 15, 3 -e prunarum suffocatus. Vvlg. Is. 3, 24 et erit pro suavi odore -r (*χονιορτός*). II Macc. 9, 9 ut ... odore *Antiochi* ... et -e (*σαπρίᾳ*) exercitus gravaretur (9, 10 intolerantiam -is. 9, 12 *ὀσμή*). Rvfin. hist. 7, 7, 2 ne haeretica lectione tamquam caeni alicuius -e (*βορβόρῳ*) polluerer. Orig. in gen. 2, 1 fimi. Orig. princ. 2, 6, 6 vas ... nullo genere potest aliquid recipere -is. *ibid.* incidentem recipiant -em. Greg. Naz. orat. 9, 3 p. 268, 2 si quis -bus caeni admisceat suaves odores. Pavl. Nol. carm. 18, 347 non -r foetet amanti. Avg. fid. et symb. 4, 10 per cloacarum -es (Greg. Tvr. Franc. 9, 6. Ven. Fort. vita Radeg. 23, 56 stercoris). Chromat. in Matth. 4, 2 sal ... -es aufert. Petr. Chrys. serm 124 p. 540C induebatur ... auro dives, pauper -e. Salv. eccl. 3, 48 *Lazari pauperis* -em ac squalorem. Cassiod. compl. in apoc. 21, 5 sulphureo -e. Mvtian. Chrysost. hom. 15, 3 extremus. Ps. Ven. Fort. vita Remed. 7, 20 cum ... obscaeno -e. Greg. M. in Ezech. 1, 11, 7 odores -esque (past. 1, 11). Caes. Arel. epist. de hum. 5 -em taeterrimum ... odorem suavissimum. *nota i. q. ὄζαινα polypus foetidus*: Theod. Prisc. eup. faen. 43 narium. Cass. Fel. 31 p. 62 ozaenas, quas nos -es narium dicimus.

2 *translate*: Imp. Avg. ap. Suet. Aug. 86, 1 reconditorum verborum ...-bus. Hil. in Matth. 24, 7 conscientiae suae mentisque -em (Sidon. epist. 8, 14, 4 conscientiae luxuriantis). Amb. paenit. 2, 8, 66 -em ... sui erroris abstersit. Abr. 1, 4, 27 impuritatis. Isaac 5, 48 peccatorum (Hier. in Is. 59, 1 p. 703). Hier. adv. Rufin. 1, 3 faciem haeretico -e conspersam. Pelag. in Rom. 3 p. 659D -e doctrinae ... contaminans ... audientes. Rvfin. Orig. in cant. 4 p. 188B suavitate caelestis odoris -em ... abiectae ... mortalitatis ... depellunt. apol. adv. Hier. 1, 31a omnem ... -em ... exhalavit (*de haeresi*). Avg. in Iob 6, 7 p. 519, 6 verba mea foetida sunt ... -em leonis habent. serm. ed. Mai 132, 2 luxuriae (Salon. in prov. p. 977B Greg. M. in euang. 10, 6 moral. 8, 23). Ps. Avg. serm. 117, 5 -bus carnis meae satisfeci. 182, 6 mundemus domum animae ... a -e iactantiae. Ignat. ad Eph. 17, 1 non unguamini a -e (*δυσωδίαν*; *cf.* Pallad. hist. mon. I 11 p. 288C) doctrinae principis saeculi huius. Bachiar. repar. laps. 11 donec nullum ex se -em famae turpis emittat (21). Vincent. Ler. 25, 35 -es (*i. verba*). Gild. Brit. 28 chron. III p. 42, 10 -bus adulteriorum. 95 p. 78, 26 carnalium voluptatum -bus. Ps. Prosp. prom. 1, 36, 2 disputationis *haereticae*. Salv. gub. 5, 21 induviarum barbaricarum. Alc. Avit. epist. 7 p. 38, 9. 39, 1 Apon. 1 p. 12. 7 p. 130. Cassiod. in psalm. 39, 2 hominum delicta ... -bus horrescunt. hist. 5, 47 p. 1076B haereticae pestis. Greg. M. moral. 28, 23 malorum. 28, 46 cordis.

foetōrōsus, -a, -um *a* foetor *formatum ad exempla qualia sunt* laborosus dolorosus honorosus; *cf. et* foetosus. *in* Zenonis *edd male datur* foeterosus. *i. q. foetidus*: Zeno tract. 1, 15, 6 -is ... cadaveribus ... mortuorum. 2, 31 hominem ... veterem -is suis cum pannis abicite. Chiron 992 vomicosos, qui sanguinem -um per nares mittunt.

foetōsus, -a, -um [*cf. c.* foetor, foetere. *Th.*]. Hippocr. progn. 12 est ... viris ... nigra urina pessima, pueris vero -a et aquata (*in graeco nihil est quod* -a *aequet*). [Theod. Prisc. eup. faen. 72 *pro* futura debilitatio *male legitur in B* fętosa.]

foetulentia, -ae *f. a* foetulentus. Pacian. sim. carn. p. 132, 6 auctorum proauctorumve -a (*translate*). Ps. Hier. epist. 19, 5 p. 193B -a carnis *in Lazaro mortuo*. Gloss. V 603, 55 lustramentum faetor putor oletum -a. 606, 6 olacitas -a olor.

foetulentus, -a, -um [*cf. c.* foetere. *Th.*]. Apvl. apol. 7 nihil uspiam corporis apertum ⟨im⟩mundum pati ac -um. Arnob. nat. 7, 18 *deo* ovilla -a sunt viscera (*i. ingrata*).

foetus *et deriv. v.* fet-.

foetūtīnae, -ārum *f.* [*cf. c.* foetere. *Th.*]. Gloss. V 23, 18 (= 69, 16) -a: res foedae (foetidae *G*) et sordidae et inquinatissimae [a mulieris ⟨fetu⟩]. 23, 14 = 69, 15 -is id est sordidis occasionibus, per quas (quae per *trad.*) mulieres fetum facere possunt: *glossarum pars posterior male coniungit cum* fetus. Non. p. 63 moletrina ... ut ferratrina aut -a. Prob. ap. Gell. 13, 21, 1 non finitiones illas praerancidas neque -as grammaticas spectaveris (*translate*). Apvl. apol. 8 nocens lingua mendaciorum et amaritudinum praeministra semper in -is et olenticetis iaceat. Clavd. Mam. anim. 2, 9 p. 137, 1 cernas hic alium situ fetidinarum (*sic codd. optimi*) turpium ex olenticetis suis ac tenebris cloacam ventris et oris inhalare sentinam. *Vollmer.*

foid- *v.* foed-. **foleum** *et* **folia** *v.* folium.

foliāceus (-ius), -a, -um *a* folium. *i. q. folii formam habens*: Plin. nat. 19, 42 *laserpicii* semen erat -um. 19, 119 semina plurimis (*sc. horti herbis*) rotunda, aliquis oblonga, paucis -ia et lata.

foliātilis [*a* folium. *Th.*]. *i. q. ad folium pertinens*: Ven. Fort. Mart. 4, 536 vento (*fere i. q. ventositate*) motus iners, simulans -is umbrae (*i. sicut umbra folii, sc. vento moti*).

foliātio per gyrum pe[n]talae *περιφυλλίσματα* (*Bücheler, περιλαίσματα trad.*) Gloss. III 430, 36.

foliātūra, -ae *f.* [*a* folium, *cf.* foliatus. *Th.*]. *i. q. ratio et genus foliorum*: Vitr. 2, 9, 13 arboris *cedri* ... sunt similes cupresseae -ae.

foliātus, -a, -um [*a* folium. *Th.*]. [Gloss. -um ('falcatum *Semler recte' Goetz*) curvatum.] [*it.* fogliato, *francog.* feuillé. *M.-L.*] *i. q. folia habens: de arboribus, ramis, herbis sim.*: Fest. p. 250 planta oliaginea est virga -a *eqs.* Plin. nat. 21, 91 quaedam spinosa *herbarum* -a sunt. 21, 98 toto caule -o in modum coronae (21, 99. 25, 71. 126). Apvl. met 2, 1 ut et lapides ... de homine duratos, ... et arbores ... similiter -as ... crederem. 4, 2 arbores in lauri faciem prolixe -ae. 11, 10 palmam auro subtiliter -am. Pallad.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

4, 10, 18 *poma* debebis cum ramis -is carpere. *de aliis rebus*: PASS. coron. 4 columnas cum capita -a (*i. cum capitulis Corinthiis; cf. p. 1013, 69*). ISID. orig. 19, 34, 13 lingulati *calcei*, quos nos -os (*male vulgo* folleatos *legunt*) vocamus. *pro subst.* **foliātum**, -ī *n. unguenti species ex nardi foliis facta, i. q. nardinum* (*cf.* GALEN. de comp. med. 1, 2 t. XII p. 429 Kühn *ἀγαθὸν δὲ φάρμακον εἰς πάντα καὶ τὸ τῶν πλουσίων γυναικῶν μύρον, ὃ καλοῦμεν ἐν Ῥώμῃ φουλίατον* [*ibid.* 8, 1 t. XIII p. 118 *et* EDICT. imp. Diocl. Corp. III p. 2328[61] frg. Delph. 5 *φολιατον* = p. 2328[61] frg. Clitor. 12 = p. 2211 frg. Troz. 23 *φολι*⟨...⟩] *et Marquardt-Mau, Privatleben d. Röm. p. 783 et p. 1013, 30*): PLIN. nat. 13, 15 nardinum sive -um constat omphacio *eqs.* MART. 11, 27, 9 mea me libram -i poscat amica. IVV. 6, 465 moechis -a parantur. *de vino medicato* (*cf. Marquardt-Mau, Privatl. p. 461*): MART. 14, 110 si -a sitis (*v. quae adn. Friedländer*).

foliolum, -ī *n.* [*a* folium *deminutive. Th.*]. *i. q. parvum folium*: ARNOB. nat. 2, 59 quid sit quod ... nives in plumas et -a (foliora *cod.*) dilatarit. PS. APVL. herb. 61 (*de flore asterisci herbae*) florem ... ambītum -is stellae similibus. GREG. TVR. Franc. 10, 16 p. 427, 18 -a aurea quae fuerant in gyro pallae (p. 428, 19).

foliōsus, -a, -um *a* folium. *legitur ap.* PLIN. nat.; *comparat.*: PLIN. nat. 12, 40. 25, 172; *superl. deest.* [*val.* foïos, *it.* foglioso, *hisp.* hojoso. *M.-L.*] *i. q. multa folia habens* (*syn. ap.* PLIN. nat. foliorum plenus *et* plurimis foliis): PLIN. nat. 12, 40 est et alia *arbor* similis -ior tamen roseique floris. 13, 28. 21, 60 leucanthemum ... flore albo, -um. 21, 96 helxine ... a radice -a (27, 74 ramulis ... a radice statim -is). 24, 135. 139 ramos. 24, 152 herbam ... tenuem, a lateribus capillamenti modo -am. 25, 105 *opp.* rarioribus foliis. 25, 117 caulis ... iuxta terram -us. 25, 161 fructicosum a radice et -um usque ad cacumen.

***folium**, -ī *n., volgariter etiam* **-a**, -ae *f.* [*cf. esse videtur c. hib.* duil, 'folium' *cambr.* dail 'folia', *theodisc.* tola 'racemus', *gr.* *θάλος*, *θαλλός*, *θάλλειν*, *θαλερός*, *armen.* dalar 'viridis, viridia, herba'. *Alii aequant c. gr.* *φύλλον*. *Th.*]. *de formis*: MART. CAP. 3, 295 quae in nominativo i ante ultimam syllabam habent, in genetivo singulari item dativo et ablativo pluralibus eandem geminare debent ut 'lilium, -um'. [*gen. sing. omnino rarus* (CELS. 7, 2, 6. 7, 17, 1[B] COLVM. 4, 22, 4. 11, 3, 26 *bis.* 11, 3, 33 SCRIB. LARG. 106 PLIN. nat. 12, 43. 129 *al.*) *in versibus legitur p. 1012, 55*; folei *scriptum v. infra l. 43. dat. abl. plur.* fŏlĭīs: ENN. ann. 263 CIC. Arat. 119 LVCR. 5, 971. 1400 VERG. ecl. 5, 31. 40. 131 georg. 1, 296. 413. 2, 121. 314. 3, 21. 4, 200. 274. 473 Aen. 1, 175. 3, 444. 445. 5, 774. 6, 74. 137. 284. 8, 277. 368. 12, 413. 766 CIRIS 148 AETNA 14 HOR. sat. 1, 5, 81. 2, 3, 114 carm. 1, 23, 6 *et saepe. V*] *scribitur* e *pro* i: folei: CORP. X 1784 (*a. 187*) 2, 5. 14. *v. p. 1013, 50.* foleo: CARM. epigr. 1508, 6 (*saec. I ex.*) *v. p. 1013, 47.* foleum: CORP. X 1784 (*a. 187*) 1, 14 *v. p. 1013, 49.* XIV 1823 *v. p. 1013, 50.* foleas: CHIRON 950 (*l. 52*). *notatur in titulo*: CORP. V 6414 f(olia). *de genere: formam in* -us *praebent* GLOSSAE. *legitur genus femininum*: -a: ORIBAS. eup. 2, 1 A 27. C 2 ISID. orig. 17, 9, 105. -ae (*gen.*): DIOSC. 1, 104. 141. 3, 75. 4, 145. -am: CHIRON 483 p. 159, 11. 975 p. 291, 8 ANON. med. ed. Piechotta 73. -a (*abl.*): EVAGR. alterc. p. 31, 8 DIOSC. 2, 131. 138. 145. 147. 161. -arum: EVAGR. alterc. p. 31, 10 DIOSC. 3, 116. -as: CHIRON 359 p. 110, 4. 821 p. 252, 6. *ex correct.*: CHIRON 950 p. 284, 18 (soleas *codd.*) DIOSC. 3, 20. 119. 4, 39. *de notione*: PAVL. FEST. p. 85 -um a Graeco venit quod illi dicunt *φύλλον*, sed ideo per unum l, quia antiqui non geminabant consonantes. GLOSS. *φύλλον*, *φύλλα*, frondes. [*val.* foail, *it.* foglia, *francog. vet.* feuille, *hisp.* hoja. *M.-L.*]

i. q. gr. *φύλλον*: **I** ***proprie*: A** *de arborum, herbarum* -is: **1** *generatim* (*poetarum locos omnes dedi*): ENN. ann. 263 longique cupressi stant rectis (*Vrsinus*, sectis *codd.*) -is. PLAVT. Cist. 729 pampini -o. Poen. 478 praesternebant -a farferi (frg. inc. 50 *v. p. 1012, 79*). CATO agr. 17, 2 cum -a cadunt (VERG. Aen. 6, 310 lapsa cadunt -a. HOR. ars 60 PAVL. FEST. p. 257 PLIN. nat. 16, 30 *saepe.* AVG. civ. 22, 1 p. 553, 1 D. *et v. p. 1012, 77. 1013, 6*). 28, 2 arbores ... praecisas ... oblinito ... fimo summas et -is alligato. 101 ramulos ficulneos cum -is (HOR. sat. 1, 5, 81 udos cum -is ramos. PLIN. nat. 14, 104 ramis teneris cum suis -is). *al.* VARRO ling. 5, 62. rust. 1, 7, 6 *genus platani* -a hieme non amittat (*ibid.* 1, 30, 1 PLIN. nat. 17, 241 *al.*). *al.* CIC. Arat. 114 -orum tegmine ... arbusta ornata (carm. frg. 22, 13. AVG. civ. 21, 5 p. 496, 20 D. omnis arbor ... numquam nudatur tegmine -orum). Arat. 119 denudat *Canis sidus* -is ramos. Pis. 97 ex illo ... seminario triumphorum cum arida -a laureae rettulisses (*cf.* PS. AVR. VICT. epit. 1, 10 *triumphatoris* lauream coronam, id est -a infructuosa). de orat. 3, 179. LVCR. 5, 971 -is ac frondibus. 5, 1400 umeros plexis redimire coronis floribus et -is. CAES. civ. 3, 58, 3 -is ex arboribus strictis ... equos alerent (LIV. 23, 30, 3 strictis ... -is [*Alschefski*, robis *P*] vixere. VAL. FL. 2, 450 strictis ... de cautibus ... ignem ostendit -is). LABER. mim. 131 in autumno (*Bothius*, in [*vel* sin] altum non *codd.*) ubi caput (*sc. arboris*) [a foliis] decidua -a pandit. VERG. ecl. 5, 31 -is lentas intexere mollibus hastas. 5, 40 spargite humum -is. georg. 1, 131. 191 luxuria -orum exuberat umbra. 1, 296. 413 corvi ... inter se in -is strepitant. 2, 121. 133 -a haud ullis labentia ventis. 2, 314 -is oleaster amaris (Aen. 12, 766). 3, 21 caput tonsae -is ornatus olivae (Aen. 5, 774. CIRIS 148 pallentis -is caput exornarat olivae. HOR. carm. 4, 3, 7 Deliis ornatum -is ducem. epist. 1, 19, 26 ne me -is ideo brevioribus ornes quod timui mutare modos et carminis artem). 4, 200. 274. 473. Aen. 1, 175 succepit ... ignem -is (OV. met. 8, 642). Aen. 6, 137. 284. 8, 277. 368. 12, 413 puberibus caulem -is et flore comantem purpureo (PLIN. nat. 13, 59 ceraunia ... semper comantibus -is, flore candido). AETNA 14 mella ... lentis penderent -is. HOR. sat. 2, 3, 114. carm. 1, 23, 6 seu mobilibus ve⟨p⟩ris inborruit ad ventum (adventus *codd.*) -is (OV. am. 3, 5, 35. PLIN. nat. 17, 91 mobili -o *vitis*). carm. 2, 9, 8 -is viduantur orni. 3, 17, 9 -is nemus multis ... tempestas ... sternet. PROP. 2, 9, 34. 2, 20, 6 Cecropiis. 4, 1, 62 mi -a ex hedera porrige, Bacche, tua. OV. epist. 5, 14. ars 2, 424 -o pinus acuta (VITR. 2, 9, 17 sunt ... eae arbores -is similibus pini. PLIN. nat. 16, 37 pinus atque pinaster -um habent capillamenti modo praetenue longumque et mucrone aculeatum. AVSON. 418, 15 incubuit -is quotiens levis eurus acutis [*syn.* coma pinea]). 3, 54. 691 met. 4, 314. 742. 8, 647 *Philemon* truncat holus -is. 9, 369. 11, 9. 14, 269 trist. 3, 3, 69. 3, 8, 30 quique per autumnum percussis frigore primo est color in -is. fast. 3, 141. 5, 215. NVX 101 -is ... nuda cacumina. 149 nec nidos -is haerere ... videbis. MANIL. 5, 260 caeruleum -is viridemve in germine collem conseret *Ariadne.* VITR. 4, 1, 9 PAVL. FEST. p. 115 *al.* SEN. Oed. 452 verno platanus -o viret (epist. 95, 59 COLVM. 6, 17, 2 PLIN. nat. 16, 140 *v. infra l. 52*). epist. 104, 11 arboribus amoenis et domum tuam ornantibus decidant -a (COLVM. 11, 2, 67. PLIN. nat. 15, 84 -a, antequam decidant, rubescunt. *passim.* MELA 88 -a etiam proximis decisa frondibus). CVRT. 6, 4, 22 *al.* COLVM. 2, 1, 6 arboribus delapsa -a. 5, 10, 10 -a agere coeperit ficus (arb. 21, 2). *passim.* MELA 2, 38. LVCAN. 6, 112 -is spoliare nemus. PLIN. nat. 12, 11 platanus ... numquam -a dimittens (13, 64 [dem- *codd. pars*]. 16, 64. dem-: 16, 81. 83 [dim- *codd. pars*]). 12, 15 odore praecellit -orum *malus Assyria.* 12, 24 -um alas avium imitatur. 12, 38 -a infecunda (*sc. non lanigera*). 12, 72 herba a radice -a emittens (21, 106 omnes herbae -um primum emittant). 13, 29 -orum aculeo fruticante (*sc. palmae*). 13, 60 perseam arborem ... -a retinentem (13, 141). 13, 104 incisurae -o crebriores. 15, 128 Cypriam *laurum* esse -o brevi, nigro, per margines imbricato crispam. 16, 18 *fagi* -um tenue atque e levissimis, populo simile, celerrime flavescens. 16, 19 -a *quercus* ... gravia, carnosa, procera, sinuosa lateribus, nec cum cadunt flavescentia ut fagi, pro differentia generum breviora vel longiora. 16, 30 cum -a coepere crescere. 16, 48 abies ... -o pinnato densa (*cf.* 16, 62. 27, 79 -a *filicis* lateribus pinnata). 16, 82 -a deperdunt. 16, 84 neque iis (*arboribus*) quae semper retinent comas, eadem -a durant. 16, 113 *fico* -um maximum umbrosissimumque. 17, 76 priusquam -is vestiantur *ulmi.* 17, 90 ludentibus -is *populi* (18, 360). 18, 245 cum -a pauca ... germinent. 19, 97 signum maturitatis est -a inarescentia ab imo. 19, 136 extentis -is. 21, 6 Crassus Dives primus argento auroque -a imitatus ludis suis coronas dedit. 27, 109 perforatis crebro -is. *passim.* SIL. 13, 600 STAT. silv. 2, 3, 48. MART. 5, 4, 2 foetere multo Myrtale solet vino, sed fallat ut nos, -a devorat lauri (*syn.* frons). 8, 33, 1 de praetoricia -um mihi, Paule, corona mittis. TAC. ann. 11, 4 PLIN. epist. 7, 27, 10 VLP. dig. 7, 8, 12, 1. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 7 species pertinentes ad vectigal ... -um pentasphaerum, -um barbaricum (*v. p. 1013, 41*). GELL. 9, 7, 1 APVL. met 2, 4 *al.* ITALA gen. 8, 11 (Aug. loc. hept. 1, 24 p. 512, 3) habebat olivae -a surculum in ore suo (VVLG. ramum olivae virentibus -is). PALLAD. 12, 9 vites ... pauperiem fetuum compensant ubertate -orum (*syn.* frons). *passim.* 14, 123. AVIEN. orb. terr. 563 Pelopis ... insula quae platani -o compar sedet. 566 cetera sub -i (*φύλλῳ*) specie distenditur arva. CLAVD. 22, 229 glaucis ... Minervae nexa (*Hispania*) comam -is. carm. min. 30, 145. VVLG. lev. 26, 36 terrebit eos sonitus -i volantis. *passim.* MEROB. poet. 41. *collective*: ALC. AVIT. carm. 3, 17 quos ... rapit misero fallax insania pomo, vestivit -o. *singulariter*: CELS. 2, 4, 8 urina ... deterior in qua quasi folia (*cod. J*; fil///a *F*, fila *V*) quaedam tenuia atque alba (*Hippocr. progn. 12 p. 90, 2 sq.* *πεταλώδεες*).

selecta de usu: adhibentur -a in re medica (culinaria) frequentissime: CATO agr. 70, 1 bubus medicamentum ... -a laurea III. 121 mustaceos sic facito ... lauri -a subtus addito. *al.* VARRO rust. 1, 2, 28 CELS. 2, 33, 3 *passim.* COLVM. 6, 17, 3 *al.* SCRIB. LARG. *passim.* PLIN. nat. 20, 132 PELAGON. VEG. mulom. CHIRON THEOD. PRISC. *passim.* CORP. V 6414 laur(i) f(olia) (i)n oleo. *ad scribendum* (*v. p. 1013, 70*): VARRO ap. Plin. nat. 13, 69 in palmarum -is primo scriptitatum. ap. Serv. Aen. 3, 444 in -is ... palmarum sibyllam scribere solere. VERG. Aen. 3, 444 fata canit -isque notas et nomina mandat. quaecumque in -is descripsit carmina virgo *eqs.* 6, 74 -is tantum ne carmina manda. IVV. 8, 126 credite me vobis -um recitare Sibyllae. SVET. frg. p. 133, 11 *scribebatur* non solum in carta vel membranis, sed etiam in ... textilibus ... malvarum -is atque palmarum.

-um *in proverbio ad significandam rem levem*: PLAVT. Men. 375 -a (fortia *codd. praeter* B^2) nunc cadunt, praeut si triduom hoc hic erimus: tum arbores in te cadent. Mil. 18 tu legiones diffiavisti spiritu quasi ventus -a. frg. inc. 50 dissipabo te tamquam -a farfari. APVL. met. 1, 8 -a sunt artis et nugae merae. *ad significandam animi levitatem et mobilitatem*: CIC. Att. 8, 15, 2 nec me consules movent, qui ipsi pluma aut -o facilius moventur. OV. am. 2, 16, 45 verba puellarum -is leviora caducis. epist. 5, 109 tu, *Paris*, levior -is, tum cum sine pondere suci mobilibus ventis arida facta

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

volant. Pont. 4, 3, 33 *dea Fortuna* quolibet est -o, quavis incertior aura. *ad significandam multitudinem nimiam aut innumeram*: Ov. am. 2, 10, 13 quid -a arboribus, quid pleno sidera caelo ... addis? (*cf. Otto, Sprichwörter p. 323 s. v.* silva *1*). Val. Fl. 6, 167 quot -is, quot floribus incipit annus. *cf.* Manil. 5, 732 quot delapsa (*Regiomont. Bonincontr.*, delibia *M*, deliba *L G*) cadant -orum milia silvis.

rutae -um *ad significandum locum parvum, ut videtur* (*cf. Friedländer, Sittengesch. 1, 533; Otto, Archiv 4 [1887] 194*): Petron. 37, 10 quemvis ex istis babaecalis in rutae -um coniciet (58, 5 nec sursum nec deorsum non cresco, nisi dominum tuum in rutae -um non conieci). Mart. 11, 31, 17 cellarius experitur artes, ut condat vario vafer sapore in rutae -um Capelliana. *nota locutionem proverbialem*: Avg. c. Iul. 1, 5, 19 p. 653 sed numquid *illam vocem* ... in aliud detorquere vel ullis -is ficulneis operire potuistis? *cf.* Vvlg. gen. 3, 7.

-um *in parabolis de homine cum arbore comp.*: Vvlg. psalm. 1, 3 -um eius non defluet (*φύλλον*. Is. 1, 30 cum fueritis velut quercus defluentibus -is). Sirach 6, 3 -a (*φύλλα*) tua comedat et fructus tuos perdat. 14, 18 *caro* sicut -um (*φύλλον*) fructificans in arbore. Ier. 17, 8 erit -um eius viride (*sc. benedicti viri*). -a *spiritaliter interpretata*: Evcher. form. 3 p. 18, 17 -um sermo doctrinae, in psalmo ... (*v. supra l. 15*) et aliter -um vestitus et decor cum protectione divinae gratiae. Apring. in apoc. 22, 2 -a sunt verba eius; ad sanitatem ... proficient gentium.

2 *speciatim* -um *absolute i. q. folium nardi* (Colvm. 12, 20, 5 Scrib. Larg. 176. Plin. nat. 12, 42 de -o nardi plura dici par est ut principali in unguentis. *al.*) *vel malabathri* (Diosc. 1, 12 *inde* Isid. orig. 17, 9, 2 -um dictum quod sine ulla radice innatans in Indiae litoribus colligitur quod ... siccant Indi ... gustu nardum referens. Gloss. folius [-um III 626, 46] *μαλάβαθρον sic dubitanter Goetz*, melanagrio, malanagri *sim. trad.*) *et unguentum (cf.* foliatum *p. 1011, 4 et gr. φύλλα Plut. moral. 990^{B} al.) ex eo factum*: Scrib. Larg. 106. Mart. 11, 18, 9 Cosmi *unguentarii* -um (14, 146, 1 tingue caput Cosmi -o). Ser. Samm. 396. Lact. phoen. 84 mixto balsama cum -o. Anth. 719^{e}, 48 vel quae Iudaicis fragrant bene condita capsis tus, costum, -um, myrram ... et nardum. Pallad. 2, 18 Pelagon. 367. 369 -i, ... malabathri. *al.* Veg. mulom. 3, 13, 2 -i unc. III spicae nardi unc. III. 3, 13, 3 -i (-um *L*) nardi. *al.* Chiron 900 *al.* Prvd. cath. 5, 119 illic ... rara ... cinnama spirant et -um. Clavd. 18, 226 te *Eutropi* -is Arabes ditent. Theod. Prisc. gyn. 18. Apic. 1, 30 -um, malabatrum. *al.* Cass. Fel. 36 p. 80 -i optimi (78, 189 nardum, -um optimum). 45 p. 113 -i barbarici id est malabathri (*cf. p. 1012, 50*). 77 p. 188 aut nardum aut -um appones. *al.* Drac. Romul. 10, 105 cinnama ... -um nardum tus balsama amomum. Anthim. 13 Pass. Petr. 16. Pass. Theclae A 35 p. 96, 4 quaedam *mulieres* mittebant -um ... nardum ... cassiam ... unguentum, ita ut esset multitudo odoramentorum. *de* -o *unguenti specie in cultu sepulcrali vel statuario*: Carm. epigr. 1508, 6 (*saec. I ex.*) unguento et -o rosisque. 29, 8 (*saec. II in.*) statuam ... -oque multo atque unguento ... onerate. Corp. X 1784, 1, 14 res p. fúnus public. item -um et tres statuas decr(evisset). 2, 5. 14 decem libras -i. XIV 1823 flores -umque.

B *de florum* -is (*calycis l. 56*): Prop. 2, 3, 12 (*de faciei coloribus*) ut ... rosae puro lacte natant -a (Cels. 4, 22, 3 rosae floris -a. *al.* Sen. dial. 4, 25, 2 Scrib Larg. 2 *al.* Plin. nat. 21, 11 non esset gratia nisi mero -o sutilibus *rosariis*. 21, 121 *sq.* Mart. 11, 18, 7 Spart. Hel. 5, 7. Potam. tract. 1 p. 1412^{B} fragranti -o. Avson. 361, 25 haec *rosa* viret angusto -um tecta galero [*sc. calyce; cf.* Clavd. 10, 250 latet altera *rosa* nodo (*i. calyce*) nec teneris audet -is admittere soles]. 361, 26 hanc *rosam* tenui folio purpura rubra notat. 361, 30. 34 haec modo, quae toto rutilaverat igne comarum pallida collapsis deseritur -is. Cael. Avr. acut. 2, 37, 193 odore gravi ... -a ... rosae). Prop. 2, 15, 51 veluti -a arentes liquere corollas, quae passim calathis strata natare vides, sic nobis *eqs.* Ov. met. 3, 510 *de narcisso* -is medium cingentibus albis. 10, 208 (*de hyacintho*. 10, 215. 13, 389 fast. 5, 224). 13, 789 candidior -o nivei Galatea, ligustri. Sen. Phaedr. 768 languescunt -o ut lilia pallido (Vvlg. III reg. 7, 26 quasi -um repandi lilii). Pallad. 7, 10 herbae florentis auream medietatem, proiectis albis -is quibus flos ambitur.

II ***translate*:** 1 *de ornamento sculptorio* (*cf. p. 1011, 2*): Vitr. 1, 2, 5 -is et volutis ornata opera. 4, 1, 12 (*capituli Corinthii*). 4, 6, 4. 7, 5, 3. 2 *de -is librorum sim.* (Svet. frg. 135, 6 -a librorum appellata sive ex similitudine -orum arborum [*cf. p. 1012, 68*] sive quia ex follibus fiunt, id est ex pellibus): Epist. episc. Gall. Leo M. epist. 68, 2 p. 889^{A} quod nos asservandi studio -is mandare curavimus. Macr. sat. 5, 4, 1 manu retractis in calcem -is. Bened. reg. 42 lectis quattuor aut quinque -is (Caes. Arel. reg. mon. 20 legat frater -a tria). Svbscr. Itala Lugd. p. 83 hoc -um in codice minime fuerat repertum. Oros. hist. cod. Laur. lib. 4 *fin.* iste quaternio quinq. -a habet. *de honores petentis epistula seu codicillis*: Orient. comm. 2, 114 carta seu -is sive petes (*Ellis*, potens *cod.*) tabulis. 3 *de flore ac splendore dictionis*: Hier. in Is. 55, 1 p. 645 sapientiam, quae non est in -is ac flore verborum, sed in medullis ac fructibus sensuum. Greg. M. epist. 5, 53^{a} p. 357, 33 huius operis dicta percurrens verborum -a non requiras. *cf.* Sidon. epist. 5, 3, 3 tamquam sterilis arbor, cum non habeam opera pro pomis, spargo verba pro -is.

epitheta genus -orum indicantia: ficulneum: Varro rust. 2, 2, 19 (figulena *codd.*) Cels. 6, 6, 27^{A} *al.* Colvm. 6, 3, 7 *al.* Plin. nat. 15, 60 (ficulnis). 29, 106 *al.* Chiron 950 p. 284, 18 (ficulneas) *al et p 1013, 14*. harundinaceum: Plin. nat. 18, 58. hederaceum: Plin. nat. 16, 153. laureum: Cato agr. 70, 1 *al.* Varro rust. 3, 14, 3 Plin. nat. 12, 33 *al.* myrteum: Cels. 7, 2, 6 *al.* nardinum: Pelagon. 114. pampinosum: Plin. nat. 23, 21. porraceum: Plin. nat. 20, 107. quernum: Plin. nat. 3, 43. ulmeum: Pallad. 4, 10, 28. vitigineum: Colvm. 12, 16, 3. *epitheta notabiliora formam, qualitatem spectantia*: aculeatum: Plin. nat. 21, 98. acutum: Plin. nat. 15, 131 *al.* aeternum: Plin. nat. 21, 100. algens: Plin. nat. 16, 46. amarum: Verg. georg. 2, 314 *al.* Hor. sat. 2, 3, 114. amplum: Plin. nat. 18, 122. angulosum: Plin. nat. 18, 130. angustum: Plin. nat. 13, 114 *al.* aridum: Cic. Pis. 97 Cels. 5, 23, 1^{B} *al.* Scrib. Larg. 31 *al.* Plin. nat. 12, 129 *al.* Pallad. 2, 15, 19 *al.* asperum: Plin. nat. 22, 45 *al.* cadivum: Plin. nat. 15, 60. capillacium: Plin. nat. 13, 136. carnosum: Plin. nat. 18, 71 *al.* circinatum: Plin. nat. 14, 32. convolutum: Plin. nat. 12, 129 *al.* crassum: Plin. nat. 16, 41 *al.* crispum: Colvm. 11, 3, 26 *al.* Plin. nat. 15, 130 *al.* deciduum: Laber. mim. 131 Plin. nat. 13, 141 *al.* densum: Plin. nat. 12, 30 *al.* durum: Colvm. 3, 1, 7 *al.* Plin. nat. 16, 145 *al.* echinatum: Plin. nat. 22, 24. flaccidum: Plin. nat. 15, 127. hirsutum: Colvm. 6, 17, 2 Plin. nat. 20, 93 *al* lanuginosum: Plin. nat. 25, 63. languidum: Sen. Thy. 164. latum: Cato agr. 157, 1 Colvm. 3, 1, 7 *al.* Plin. nat. 13, 33 *passim* Pallad. 9, 5, 2. leve: Colvm. 11, 3, 27 Plin. nat. 20, 93 *al.* longum: Colvm. 6, 17, 2 Plin. nat. 25, 33 *al.* molle: Verg. ecl. 5, 31 Ov. met. 4, 314 Plin. nat. 15, 131 *al.* Pallad. 5, 3, 2. oblongum: Plin. nat. 25, 66 *al.* odoratum: Plin. nat. 12, 111 *al.* pilosum: Plin. nat. 13, 55 *al.* pingue: Plin. nat. 25, 73 *al.* pungens: Plin. nat. 26, 66. recens: Ov. fast. 3, 141 Colvm. 12, 8, 3 Plin. nat. 23, 158 *al.* rotundum: Plin. nat. 19, 110 *al.* rugosum: Plin. nat. 32, 111. scabrum: Plin. nat. 18, 130. scissa: Isid. orig. 17, 9, 105. serratum: Plin. nat. 25, 33. siccum: Pallad. 4, 9, 6. sordidum: Plin. nat. 25, 159. spinosum: Plin. nat. 20, 262 *al.* tenerum: Colvm 11, 3, 27 *al.* Scrib. Larg. 187 Plin. nat. 15, 85. tenue: Plin. nat. 16, 46 *al.* varium: Plin. nat. 12, 111. vernum: Sen. Oed. 452.

deriv.: foliaceus, foliatilis, foliatio, foliatura, foliatus, foliolum, foliosus. *J. Kapp.*

follāris, -e *a* follis. Marcell. chron. II p. 95, 498, 3 nummis, quos Romani Terentianos vocant, Graeci -es, Anastasius princeps suo nomine figuratis placibilem plebi commutationem distraxit (*cf. Wroth, Catalogue of the imperial Byzantine coins in the British Museum I p. XIII adn. 3*). Gloss. V 516, 38 Terentiani: -es.

follātōrium, -ī *n. a* follis? Papyr. Britann. 191 (*a. 103—117*) 5 *in sceuographia ... ψω φολλατώριον κόκκινον καινὸν ἐν περιστρώ⟨ματι⟩. quid significetur incertum. an area in qua folle i. coryco exercebant?*

[**folleātus**] *v.* foliatus *p. 1011, 4*.

folleo, -ēre [*ad* follesco *nisi fallor fictum exemplo* niteo: nitesco *al. Plasbg.*]. Hier. epist. 22, 28, 3 omnis his cura de vestibus, si bene oleant, si pes laxa pelle non -eat, *i. tumeat quasi follis* (*locus allegatur a* Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 5 p. 587^{c}). *v.* follesco *et* follico

follēsco, -ere [*a* follis. *Th.*]; *cf Sittl, Archiv 1 (1884) 488*. Gloss. V 361, 2 -it: tumescit. Not. Tir. 98, 13 -o. Ferreol. reg. 32 curandum est, ut pes ita sit ligamentis temperatius vinculatus, ut non iactantiae signo multos astrictus habeat, sed sanctius vinculo laxiore -at. *cf.* Hier. *s. v.* folleo.

follicātio, -ōnis *f. a* follicare. Chiron 502 *iumentis* evenit dum potionantur, ut tussiant et ... follic⟨at⟩io gravis superveniat (*v.* Veg. *infra l. 64*), *i. φύσημα, φύσησις*. 736 donec ... follic⟨at⟩io corporis se temperet.

follico, -āre [*a* follis. *Th.*]. [*hisp.* holgar. *M.-L.*] *follis speciem habere, i. aut rugosum esse aut tumere*: Apvl. met. 9, 13 *mulorum* cervice⟨s⟩ cariosa vulnerum putredine -antes, nare⟨s⟩ languidas assiduo pulsu tussedinis hiulci. Tert. pall. 3 chamaeleon ... oscitans vescitur, -ans ruminat. Veg. mulom. 2, 140, 1 evenit, ut, dum animalia potionantur, tussiant ... -ent etiam (*v.* Chiron *supra l. 55*). Hier. epist. 22, 34, 3 apud hos affectata sunt omnia, laxae manicae, caligae -antes, vestis grossior (*inde* Isid. eccl. off. 2, 16, 10 *et* Glossae). Isid. orig. 12, 2, 30 simias dicimus, quod suppressis naribus sunt et facie foeda, rugis turpiter -antibus.

folliculāre appellatur pars remi, quae folliculo est tecta (lecta *trad.*), a quo vita follicularis Pavl. Fest. p. 85.

ponfolica (*i. πομφόλυξ*) **folliculāta** (-col- *trad.*) Gloss. III 548, 43 *inter nomina herbarum*.

folliculōsus, -a, -um *a* folliculus. Ps. Apvl. herb. 54 papaver silvaticum, -um. ... alia est usualis, quae etiam -a vocatur.

folliculus, -ī *m. vel* -um, -ī *n.* [*a* follis *deminutive. Th.*]. *forma gen. neutri in* -um *traditur* Pavl. Fest. p. 43 Ps. Soran. epit. 66^{a} Isid. orig. 11, 1, 128 Gloss. II 477, 64. III 551, 5; *forma* folliclum (*φούλλιχλον*) *v. p. 1015, 13. legitur inde a* Lvcil., *in versibus praeter eum solum apud* Pavl. Nol. *v. p. 1015, 65*. [*prov.* folelh, *hisp.* hollejo. *M.-L.*]

1 *proprie i. q. sacculus, utriculus*: Rhet. Her. 1, 13, 23 ei damnato ... -o lupino os obvolutum est. Cic. inv. 2, 149 os ... obvolutum est -o et praeligatum. Liv. 9, 13, 9 ut militi occupato ... eques -is in castra ab Arpis frumentum veheret. Pavl. Fest. p. 85 folliculare

[*Vollmer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

appellatur pars remi, quae -o est tecta. NON. p. 78 bulga est -us omnis, quam et cruminam veteres appellarunt et est sacculus ad bracchium pendens. SORAN. p. 19, 9 corium (*χόριον*) . . . est similitudine -i. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 18 semipleni -i. *ad ventum inflandum*: CAEL. AVR. acut. 3, 17, 154 -o artis aerariae . . . immittendum ventum per podicem. *ibid.* detracto . . . -o. 3, 17, 156 de aerario -o. CASS. FEL. 51 p. 135 -o aerarii. *ad inicienda liquida*: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 23 oleum . . . iniciendum adnexo -o catheteri. *genus pilae* (*v.* follis *p. 1017, 3*): SVET. Aug. 83 exercitationes campestres . . . omisit et ad pilam primo -umque transiit. *genus sacci, ad quem athletae exercebant* (*i q. κώρυκος*; *v* follis *p. 1016, 84*). SERV. Aen. 8, 138 Mercurius . . . Corycum evisceratum in -um redigi fecit. ATHENAEVS 1, 14[F] *τὸ φούλλικλον* (*φουαλ- trad.*) *καλούμενον* (*ἦν δὲ ὡς ἔοικεν σφαιρίσκιόν τι*) *εὗρεν Ἀττικὸς Νεαπολίτης παιδοτρίβης γυμνασίας ἕνεκα Πομπηίου Μάγνου.*

2 *variarum rerum indumenta, velamenta, amictus:* **a** *granorum, fructuum* ('*Hülse*'): VARRO rust. 1, 48, 1 granum dictum quod est intimum soldum *spicae*, gluma qui est -us eius (*cf.* PAVL. FEST. p. 55 glumae -i hordei). 1, 48, 2 gluma . . . a glubendo, quod eo -o deglubitur granum. itaque eodem vocabulo appellant fici eius, quem edimus, -um. 1, 54, 2 quae calcatae uvae erunt, earum scopi cum -is subiciendi sub prelum. 1, 54, 3 expressi acinorum -i in dolia coniciuntur. vita pop. Rom. ap. Non. p. 551 cum expressissent ⟨ex⟩ acinis mustum et -os in dolium coniecissent. *ibid.* ad -os reiculos. FEST. p. 359 taliam alii -um cepae. p. 375 valvoli fabae -i appellati sunt. SEN. nat. 5, 18, 3 quod . . . latentem frugem ruptis velamentis suis, quae -os agricolae vocant, adaperiret. epist. 124, 11 cum -o se exerit spica mollis. COLVM. 2, 8, 5 adoreum . . . -um quo continetur firmum et durabilem . . . habet. 6, 3, 5 vinacea . . . melius cum suis -is antequam eluantur praeberi. 12, 7, 1 holeris atri cum suo caule florem antequam dē -o exeat. 12, 45, 2 -orum *uvarum.* arb. 3, 1 semina . . . eligito grandi acino, tenui -o, paucis minutisque vinaceis. PETRON. 135, 6 dentibus . . . -os *fabarum* . . . spoliat. PLIN. nat. 13, 90 maior . . . -us granati modo mali. 18, 61 far milium panicum . . . cum suis -is seruntur cruda. 19, 119 semina . . . in -o sunt raphanis sinapi rapo. 21, 177 granosi in -is. *ibid* frutex . . . -is magnis latisque et turbinatis grandi intus acino. 22, 58 semen in -o messibus colligitur. 23, 17 astaphis . . . fert -os verius quam acinos. 24, 49 umor in -is arboris huius nascens. 24, 65 semen . . . in -is . . . nascens. 24, 109 minore . . . et grano et -o. *ibid.* sucus ex -is. 24, 124 fert veluti -os. 25, 70 -is cum semine inter se implexis veluti polyporum cirris. 26, 140 -i clymeni recentibus plagis imponuntur. 27, 25 -os in cirris habens et in his semen. 27, 42 detractis . . . -is. 27, 95 grana . . . cum -is . . . sumunt. 27, 139 ⟨-is⟩ peltarum specie semine incluso. METROL. p. 132, 10 siliqua est humillimum genus ligni . . -os VI habens. TERT. resurr. 52 seritur . . . granum sine -i veste. PALLAD. 4, 9, 13. 7, 2, 1. HIL. trin. 5, 3 verum triticum est, quod . . . aristis vallatum et -is decussum. SERV. georg. 1, 195 interdum . . . -i *siliquarum* cum inanes sint, maiores videntur. 1, 314 proprie spicus est, cum per culmi -um, id est extremum tumorem (ISID orig. 17, 3, 17), aristae adhuc tenues in modum spiculi eminent. VEG. mulom. 1, 29, 6 hordeum maceratum ablatisque suis -is tusum. FVLG. myth. 2, 5 p. 44, 26 aer *fructus* . . . gravidat in -is, sol . . . maturare . . . novit in granis. *ibid* p. 44, 15 omnia . . . suis emergant -is. HIER. in Agg. 1, 9 p. 747 vacui -i . . . farinam et similam non habebant. 2, 17 p. 765 vacuis spicarum -is. 2, 19 p. 769 in -o, ut thecam frumenti significet (ISID. orig. 17, 3, 17). VVLG. exod. 9, 31 quod . . . linum iam -os germinaret (*λίνον σπερματίζον*). AVG. civ. 4, 8 *ter.* 7, 11 geniculi . . . -i. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 32 manentibus in stomacho squamulis vel -is radicum. GLOSS. apluda: panici et milii -us *vel* -i. III 587, 47 (608, 38) bidellium: -us ulmi. *inde translate*: AMBR. paenit. 1, 15, 82 *Christus* litteram legis duriorem . . . velut mola . . . suae disputationis infregit, proferens velut de -is litterarum mysteriorum . . . secreta.

b *utriculi varii in corpore animalium*: PAVL. FEST. p. 43 cilium est -um, quo oculus tegitur (*cf.* PAVL. NOL. carm. 23, 175 *globulus oculi* intra -um teretem . . . latet). FEST. p. 309 suffiscus dicebatur -us testium arietinorum (ARNOB. nat. 5, 21 *testiculos arietis* exuit ex -i tegmine) PLIN. nat. 28, 226 sebum . . . in -o fellis reconditum. 30, 111 -us . . . fellis (VINDIC. med. 37. *cf.* ISID. orig. 11, 1, 128 fel appellatum, quod sit -um gestans umorem. GLOSS. III 551, 5 -um fellis: agioculcon *i. ἀγγεῖον χολικόν? Götz*). 32, 27 in . . . -is *castoris* inveniri liquorem. *ibid.* -os geminos ex uno nexu dependentes. TERT. carn. 20 *fetus* per nervum umbilicarem quasi -i sui traducem adnexus origini vulvae (*v. infra l.* 77). LACT. inst. 2, 11, 1 terram novam semen genitale retinentem -os ex se quosdam in uterorum similitudinem protulisse (*cf.* LVCR. 5, 808) . . . eosque . . . ruptos animalia tenera profudisse (2, 11, 6). SERV. georg. 3, 136 genitali arvo: pro muliebri -o, quem vulvam vocant, ut etiam Plinius docet, nam ante -us dicebatur (*item de feminae utero* FVLG. aet. mund. 7 p. 150, 23 marcidulis coeuntibus vulva -is). VEG. mulom. 2, 81 in -o (*i. genitali masculi, in quo penis inest et movetur*) vel in ano aliisque partibus corporis nascuntur verrucae (*item* CHIRON 42 [*et* capit. 1, 13]. 148 de -o urinam faciunt. 184 in -o veretri. 474 per ipsum extremum -i . . . testes tangis. 677. 680. 681 *bis.* 682. 684 *ter.* 726. 730 in -um ipsum veretrum subicies. 731). CHIRON 83 incommatium (*genus ulceris*) . . . auferas cum suo -o. 728 *ramicis* prendito -um. MACR. somn. 1, 6, 63 *in formando homine natura* die septimo -um genuinum circumdet umori ex membrana . . . tenui (1, 6, 64 *cf.* SORAN. p. 23, 22. 25, 13. 80, 6. 83, 14 PS. SORAN. epit. 66[a]. GLOSS. II 477, 64 -um: *χόριον γυναικός*. ISID. orig. 11, 1, 144 -us qui simul cum infante nascitur). CAEL. AVR. acut. 3, 17, 154 quo distantia ventris atque intestinorum replicatis -is fiat. 3, 17, 165 quibus intestinum . . . in -um (*i. scrotum*) fuerat lapsum. chron. 3, 8, 104 -i genitalis, *i. scroti* (3, 8, 106). 4, 3, 24 -i (*i. vesicae*) reflatio. CASS. FEL. 35 p. 75, 11 in -i sui summitate *de uva faucium morbo.* *lect. incert.*: APIC. 9, 412 *locustae* . . . fol⟨licul⟩um (*Schuch*, foliũ noci uuam *V*, foliũ nociu *E*) . . . demes et elixas deinde pulpam.

c *urucarum*: LVCR. 5, 803 -os ut nunc teretes aestate cicadae linquont. PLIN. nat. 13, 54 -os emittentes quaedam animalia ceu culices. AVG. in Iob p. 565, 22 tineae -us, quo se abscondit.

d *translate*: LVCIL. 622 ego, si qui sum, et quo -o nunc sum indutus, non queo (NON. p. 110 -um Lucilius posuit pro corpore. *cf.* GLOSS. V 641, 45). ARNOB. nat. 2, 76 in carunculae huius -o constitutis *hominibus.*

folligena, -ae *a* follis *et* gignere. CLAVD. carm. min. app. 5, 63 (= ANTH. 742, 63) *de organo hydraulico* quaeque per aeratas inspirant carmina voces umida -is (-ris *trad.*) exclamant organa ventis (*inde* ALDHELM. carm. de virg. 2788 sicut -is respirant organa flabris. *cf.* p. 185, 19 Ehwald).

? **follīnitia** *v.* folonitia.

collis collinus, follis **follīnus** PRISC. gramm. II 78, 24 *inter adiectiva derivata.*

1. follis, -is *m.* [*dubiae originis. sunt qui conferant theodisc.* ballo '*pila, globus*', *theodisc. anglos.* bolla '*vas globosum*', *gr.* φαλλός, *hibern.* ball '*membrum*' (*v. Ioh. Schmidt, Zur Gesch. d idg. Vokalism. 2, 225*); *alii gr.* θαλλίς· *μόρσιππος μακρός (Hesych.),* θύλλις (*v. Curtius, Grundzüge d. griech. Etymol.*[5] *496*). *ex* *folgnis *factum esse conferendumque c. hibern.* bolg '*follis, saccus*' (*cf.* bulga), *got.* balgs '*follis, uter*' *putat Pedersen, Vgl. Gramm. d. kelt. Spr. 1, 105. Th.*]. *abl. in* **-e** *legitur inde a* LIVIO, *in versibus inde a* PERS. **5, 11,** *in* **-i** *nusquam. gen. plur. cadit in* -ium, *primum* COD. Theod. 11, 36, 2 (*a. 315*). *genus masc. testantur* PRISC. gramm. II 160, 3 PHOC. gramm. V 418, 29 (*fem. p. 1017, 70. 72*). *male trad. pro* feles PLAVT. Rud. 748. [*val.* foale, *venet.* fola, *hisp.* fuelle, *francog.* fou. *M.-L.*]

I ***proprie*** *i. q. saccus, uter* (*v.* EPIPHAN. *p. 1017, 45* EXC. Bob. gramm. I 552, 28 *θυλάκιον.* VEG. mil. *p. 1017, 13.* GLOSS. *θύλακος, θυλάκιον. πήρα. ἀσκός*): PLAVT. Aul. 302 *avarus* cum it dormitum, -em obstringit ob gulam . . . ne quid animae forte amittat dormiens. CINC. Gell. 16, 4, 2 utrem, -em, faculam PETRON. 27, 2 -em plenum habebat servus sufficiebatque ludentibus pilas. PLIN. nat. 12, 68 *murram* coemptam in -es conferciunt. 12, 81 styracem in -bus petunt hircinis. IVV. 14, 281 *v. p. 1017, 10.* DIOM. gramm. I 486, 33 -is cum omnium leguminum genere. APVL. apol. 31 medicavit . . . nec Aeolus -em. LAMPR. Heliog. 25, 2 vilioribus amicis -es pro accubitis sternebat eosque reflabat. EPIT. Alex. 59 -bus inflatis ac materia multa deiecta. ANON. de mach. bell. 16 aquam de puteis -bus hauriendum. HIER. quaest. hebr. in gen. p. 62, 8 pro sacculo peronem vel -em in hebraeo habet. CYPR. GALL. Ios. 302 consuti multo cum vulnere -es *ad vinum portandum.*

speciatim: **1** *instrumentum artis ferrariae* (*v. Mau, PW. VI 2828; organorum v. l. 76 et 81*): GLOSS. -es fabriles *φυσηλάται.* -is *καμίνου ἀσκός, φῦσα χαλκέως.* blestbaelg (*anglos.*). PLAVT. Bacch. frg. VIII 10 scio spiritum eius maiorem esse multo quam -es taurini habent, cum liquescunt petrae, ferrum ubi fit. CIC. nat. deor. 1, 54 *rerum formas* effici posse sine -bus et incudibus non putatis. VERG. georg. 4, 171 *Cyclopes* alii taurinis -bus auras accipiunt redduntque (Aen. 8, 449 alii ventosis -bus a. a. r.). AETNA 563 fabriles operae . . . -es . . . trementes exanimant pressoque instigant agmine ventum. HOR. sat. 1, 4, 19 conclusas hircinis -bus auras usque laborantes, dum ferrum molliat ignis. LIV. 38, 7, 12 scintillam . . . -e fabrili ad caput fistulae imposito flando accenderunt. VITR. 10, 1, 6 -es fabrorum. CVRT. 4, 2, 13 admotis . . . -bus ignem flatu accenderent. PERS. 5, 11 -e premis ventos. PLIN. nat. 33, 108 spuma *argenti* . . . accensa -bus. 33, 123 accenso -bus continuis igni. 36, 143 *lapis* flatus -bus donec rufescat. IVV. 10, 61 iam -bus atque caminis ardet adoratum populo caput. ARNOB. nat. 4, 16 officina fabrilis . . . incudes mallei fornaces -es carbones et forfices (*cf.* EVG. TOLET. carm. 71 arula sex semper rebus candescit: asello ignibus et lignis cum forcipe -e batillo). SCHOL. Pers. 1, 13 flatus ex pulmone accipitur et emittitur in modum -is. SCHOL. Iuv. 1, 9. PRVD. perist. 5, 70 numina excisa fabrili manu cavis recocta et -bus. AVG. civ. 14, 24 sicut -es fabrorum vel organorum flantis respirantis loquentis clamantis cantantis serviunt voluntati. c. Iul. 4, 14, 68 *pulmonibus* velut -bus alternante motu vitales flatus haurimus et reddimus. in Iob 32, 19 p. 861, 47 veluti -is aerarii disruptus. VINDIC. med. 22 pulmonum, qui sunt in modum -is ferrarii (*cf.* gyn. p. 438 *codd. gl et* p. 439 *codd. dpc*). CASSIOD. in psalm. 150, 4 fistulis *organi* . . . flatu -ium vox . . . destinatur. CORIPP. Ioh. 3, 103 -bus obductis . . . ventos arte movet. SYMPH. Anth. 286, 232 tit. uter; -is.

2 *instrumentum pugilum* (*κώρυκος, v.* folliculus *p. 1015, 10 sqq.*):

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLAVT. Rud. 721 ego te -em pugilatorium faciam et pendentem incursabo pugnis.

3 *genus pilae* (*v. Mau, PW. VI 2829*): [MANIL. 5,166 ludere fulto *trad., non recte* -e *Bentley.*] MART. 4, 19, 7 plumea seu laxi partiris pondera -is. 7, 32, 7 non pila, non -is, non te paganica thermis praeparat. 12, 82, 5 colliget et referet laxum de pulvere -em. 14, 45 haec quae difficili turget paganica pluma, -e minus laxa est et minus arta pila. 14, 47, 2 -e decet pueros ludere, -e senes.

4 *ad servandam pecuniam i. q. crumena*: IVV. 13, 61 si reddat veterem cum tota aerugine -em. 14, 281 ut tenso -e reverti inde domum possis tumidaque superbus aluta (*nisi mavis accipere de -bus mercium plenis*). CALL. dig. 35, 1, 82 si ille in -e reliqua obtulerit. APVL. met. 4, 9 *dives* aureos -es incubabat. VEG. mil. 2, 20 decem -es hoc est decem sacci per cohortes singulos ponebantur *ad conferendam pecuniam*. addebatur et saccus undecimus, in quem tota legio particulam aliquam conferebat sepulturae scilicet causa. *inde certa pecunia, atque ea:* a *tempore Diocletiani et brevi post* -is *= 125 miliarensia = 6250 denarii; v. Seeck, PW. VI 2829*: OPTAT. app. 1 p. 189, 4 (*fere a. 310*) omnes vos . . . scitis de quadringentis -bus Lucillae cl. f., pro quo vobis coniurastis *et* p. 189, 6 Victor fullo . . . dedit -es viginti ut factus esset presbyter (AVG. c. Cresc. 3, 29, 33 p. 441, 3. 7). EVSEB. hist. eccl. 10, 6, 1 (*a. 313*) *τρισχιλίους φόλλεις*. COD. Theod. 11, 36, 2 (*a. 315*) triginta -ium poena multetur. 7, 20, 3 (*a. 320*) pecuniae in nummo viginti quinque -ium consequantur. 14, 24, 1 (*a. 328*) mensae oleariae . . . caducae . . . vicenis -bus . . . distrahantur. *ibid.* mensam . . . praedictis -bus emptam. CORP. IX 4215 (*a. 338*) dedit . . . arcae eorum -es n⟨. . .⟩, ex quorum usuris *eqs.* *praeterea* CORP. III 743 sumptos ⟨fuisse⟩ in numo X -is m⟨ille⟩. V 2046 dedit coll(egio) fab(rorum) ad mem(oriam) col(endam) . . . X foll. quingentos. INSCR. Rossi Roma sott. III 549 *locum* emit f(ollibus) n(umero) VII. *saepius in multis sepulcralibus*: CORP. III 2240 dabit in fiscum Φ ⟨f⟩ol. ∞. 9597 ⟨folles⟩ mille. 12872 fol(les) n(u)m(ero) quinquaginta. 13896 X fol⟨les . . .⟩. 13917 f(olles) ∞. V 1880 denariorum folex sescentos. 1973 X fol. sescentos. 8724 ⟨de⟩narioru⟨m . . .⟩. 8697, 9 pecuniae -es mille (*cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1892 p. 335). IX 984 -es mille. *in usu erat praecipue de collatione glebali* (*v. Seeck, PW. IV 365*): COD. Iust. 12, 2, 2 (*fere a. 450*) glebam vel -em sive septem solidorum functionem sive quamlibet eiusmodi collationem . . . iubemus aboleri. COD. Theod. 6, 2, 13 (*a. 383*) duorum . . . fo⟨llium⟩. 6, 4, 21, 6 (*a. 372*) cum duos -es aut IV . . . in professionem habebunt. 6, 2, 15 (*a. 393*) ⟨praebitionem⟩ implere -um. NOVELL. Marcian. 2, 4 (*a. 450*) quidquid ex titulo senatorii -is in provinciis debetur. ZOSIM. 2, 38, 4 *ἐπιθεὶς ᾧτινι φόλλιν ἐπέθηκεν ὄνομα.*

b *nummus aereus, qui valebat* II *denarios* (*v. Seeck, PW. VI 2832*): *cf.* EPIPHAN. metrolog. I 49 p. 267, 4 *φόλλις ὃ καὶ βαλάντιον καλεῖται* (id est sacculus *add. versio lat. 40*)· *διπλοῦν δέ ἐστιν ὑπὸ δύο ἀργύρων συγκείμενον οἳ γίνονται σὴ δηνάρια. καὶ φόλλις δύο λεπτὰ κατὰ τὸν δηναρισμόν, ἀλλ' οὐ κατὰ τὸν ἀργυρισμόν* (follis . . . secundum denariorum pondus ac numerum, non secundum metalli meritum *versio*). p. 303, 11 *βαλλάντιον ὃ καὶ φόλλις, δηναρίων ρν'*. ISID. orig. 16. 18, 11 -es dicuntur a sacculo quo conduntur. SVIDAS *s. v. ὀβολοῦ*: . . . *ὀβολοὶ δέ εἰσιν οὓς καλοῦμεν φόλλεις . . . φόλλις δέ, φόλλεως ὁ ὀβολός.* PROCOP. anecd. 25, 12 *ὀβολούς, οὓς φόλλεις καλοῦσιν. videtur primum legi* COD. Theod. 7, 20, 3 (*a. 320*) veterani . . . ad emenda ruri necessaria pecuniae in nummo viginti quinque mili[ti]a -ium consequantur *et ibid.* qui autem negotii gerendi habuerit voluntatem, huic centum ⟨milium *addidi*⟩ -ium summam immunem habere permittimus. 9, 23, 1, 1 (*a. 352*) nec vero aliquis negotiatorum plus mille -bus pecuniae in usu publico constitutae animalibus propriis sumptuum gratia portare debebit. LAMPR. Heliog 22, 3 cum . . . haberet in sorte . . . centum aureos et mille argenteos et centum -es aeris. AVG. civ. 22, 8 p. 574, 10 D quinquagenos -es, unde vestimentum emeret. *ibid.* p. 574, 16 grandem piscem . . . trecentis -bus vendidit. CORP. VIII 22660 erogā⟨tum⟩ est sumtos mercedibus in nummo X foll⟨es⟩ singulares numero quadraginta quinque ⟨milia⟩ sescentos. 22661 in numo X follis . . . milia. 24512 (*in ripa lacus*) quid ratari(i)s transeuntes dare debeant: homo caballaris f(o)l(les) IIII, homo pedester fl. I *et sic deinceps.* INSCR. Röm. Mitt. 1904 p. 148 ut quinque milibus -ium horti sibi possessio conpararetur. MALALAS p. 412, 9 Dind. *φόλλιν μίαν.* p. 439, 14 *ἡμερησίας ἀνὰ φόλεις σε'.* LEONT. NEAP. vita Ioh. 1 (ed. Gelzer p. 5) *οὔτε λογάριν οὔτε φολλερόν.* 36 p. 70 *ἑνὸς φολλεροῦ* (*v. l. μιᾶς φόλλεως*). *ibid. τὰ φολλερά* (*at* 37 p. 76 *et saepius φόλλεις*). *saepius etiam in papyris φολ. v. Wessely, Wien. Stud. 24 (1902) 150.*

5 *de partibus corporis animalis:* *i. q. scrotum*: IVV. 6, 373[b] mangonum pueros . . . -isque pudet cicerisque relicti. *i. q. pulmones* (*cf. p. 1016, 74. 78*): IVV. 7, 111 immensa cavi spirant mendacia -es. TERT. anim. 10 spirari . . . non . . . sine pulmonum -bus et sine fistulis arteriarum. GREG. M. moral. 2, 8 aereus flatus -e ventris attrahitur. *stomachus et intestina*: AVG. c. Iul. 2, 8, 28 ne tui stomachi -is indigesta maledictorum cruditate rumpatur. MACR. sat. 7, 4, 17 in -em ventris. CASS. FEL 51 p. 135 per podicem cremizato (*i. evacuato*) -e. *oculorum*: CASSIOD in psalm. 10, 6 palpebrae . . . sunt quaedam luminum thecae et quasi -es oculorum.

6 *de granorum, fructuum velamentis: i. q. folliculus acini*: CASSIOD. in psalm. 8 praef. pressae uvae . . . gigartis comminutis -busque ⟨e⟩vacuatis dulcissima vina profundunt. GLOSS. III 448, 81 (= 478, 5) -is lup⟨in⟩orum *λέπυρα.*

II ***translate:*** *de corpore hominis* (*v.* folliculus *p. 1016, 16*): TERT. apol. 50 tunde . . . Anaxarchi -em (*θύλακον Diog. Laert. 9, 10, 2*), Anaxarchum enim non tundis. ARNOB. in psalm. 149 p. 568[A] in tympano: id est in extensione -is nostri corporei. RVFIN. hist. 11, 9 p. 1016, 10 qui . . . Basilium de nodo -is huius absolveret. *de animo*: AVG. serm. ed. Mai 127, 2 adhuc tumes -is inflatus? deus est humilis et tu superbus? *nota convicium*: GILD. epist. 3 chron. III p. 87, 10 hi . . . -es diaboli dicunt . . . melioribus *eqs.*

2. follis: *i. q. stultus, fortasse i. q.* follis *1*: *cf. l. 9 et* GLOSS. V 568, 58 fatuus: stultus, sine sensu[m], vacuus follis, mattus. GLOSS. V 621, 24 morio est follis; *cf francog.* fou; *v. tamen* follus.

follītus, -a, -um *a* follis *ut* pellitus, *i. q. folle indutus*: PLAVT. Epid. 351 nil moror vetera et volgata verba 'peratum duct⟨it⟩are' [at]: ego -um ductitabo. *cf.* follis *i. q. crumena.*

follus, -a, -um; *cf. francog.* fou *et* 2. follis. VITA Caes. Arel. 2, 42 folle homo, quid mentiris?

***?* folonicia:** vanitas GLOSS. V 202, 2 (= 599, 51), *ubi φιλονεικία Vulc.*, follinitia *Heraeus* (*a* follinus, *ut* stultitia *sim.*).

folus *v.* holus.

fōmen, -inis *n.* [*cf. c.* fomentum. *Th.*]. GLOSS. V 202, 6 -n: nutrimentum. CARM. de Baebiani baptismo 28 sedula tunc coniunx -n de nomine Christi unguentum spirare docet. *cf. Brandes, Archiv 6 (1889) 46. 168.*

fōmentātio, -ōnis *f. a* fomentare. GLOSS. *πνρίασις*, vaporatio, [s]caldamenta, cataltici (*καθαρτική Heraeus*). VLP. dig. 32, 70, 7 ne ea quidem, quae -is gratia comparata sunt vel medicinae, lanarum appellatione continentur. PELAGON. 337 -o ad omnes tumores. SORAN. p. 27, 8 ea quae relaxare possunt, -o scilicet olei calidi vel aquae calidae (PS. SORAN. quaest. med. p. 241 spissis *spongiis* utimur ad -es corporum). PHILAGR. med. 3 p. 94 adhibere -em. THEOD. PRISC. eup. faen. 23 frequentibus . . . -bus. 31. 67. 86 murra viscidiore -o adhiberi debet. log. 28 lavacrorum -e. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 51 frigida -o. 2, 18, 103 adhibenda -o levis capiti. 2, 18, 105 oris . . . adhibita -e. 2, 21, 128 calidae aquae. 3, 18, 186 -es et cataplasmata frigidae virtutis adhibenda. chron. 3, 2, 23 capitis. *ibid.* studiosa ac iugis. 4, 8, 119 competens. ORIBAS. syn. 6, 15 eup. 2, 1 A 26.

✖ fōmento, -āvī, -ātum, -āre [*a* fomentum. *Th.*]. *in versu corrupto* fomento LVCIL. 311. GLOSS. *καταντλῶ.* *in codd. passim* fum- *legitur.* *t. t. medicorum*: PELAGON. 266 -as diutissime. 433 cum lana -bis (*cf.* 315). VEG. mulom. 2, 8, 3 caput -ando diutius vaporabis. 2, 8, 4 cum prius calida -verint caput. 2, 56, 7 pedes -bis aqua calida. 2, 57, 1 pedem . . . -bis farina frumentacea. CHIRON 47 cave ne eam (*gambam*) -es. 66 -a oculum. 77 -ato calido. 159 calda -ato. 474 in flumine. 620. 624 aceto et oleo. 627 ex vino. 639 *et passim.* SORAN. p. 26, 5 faciem. p. 36, 14 *infantem.* p. 112, 11 *matrix* aqua calida vel oleo dulci -anda est. PHILAGR. med. 3 p. 94 cum vino austero et tenui. PHILVM. med. 1 p. 20 anus -ari debet . . . de creta. PS. APVL. herb. 2, 2. 80, 1 de aqua. THEOD. PRISC. eup. faen. 35 oculi -andi sunt. 40 hordei decoctione calida oculos -bis. 57 aceto tepido. 66. 71 ex . . . vino. 77 ex aqua marina. 78. 84 log. 11. 12. 36. 41. 50 CAEL. AVR. acut. 1, 9, 68. 2, 9, 50 frigida caput. ORIBAS. syn. 1, 15 -bis spongiis . . . locum. 5, 12 eup. 2, 1 L 2 CASS. FEL. 29 p. 51, 3 *et saepe.* *nota structuram*: CAEL. AVR. acut. 2, 12, 86 suci frigidi . . . -ati atque capiti impositi. *translate*: CASSIAN. inst. 10, 7, 1 infirmitatem . . . verbi curatione -ans.

✖ fōmentum, -ī *n.* [*a* fovere. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 85 -a . . . a fovendo. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 82 -a dicta, quod aegritudinem foveant, inde et 'fomites' dicti, quod flammam foveant. *singularis multo rarior est plurali: legitur tamen* VAL. MAX. 8, 1 absol. 3 CELS. 4, 6, 2. 5, 26, 27[C]. 6, 8, 1. 6, 18, 2. 7, 26, 5[C]. 8, 10, 7[A] SEN. epist. 102, 26. 122, 8 PLIN. epist. 2, 7, 3. 4, 21, 4 FRONTO p. 67, 14 N. APVL. met. 7, 18. 19. 8, 2 flor. 16 p. 68 FIRM. err. 2, 6 *al.* *volgariter* fum- *passim apud* CHIRONEM *al.*

I ***proprie*** *in medicina* (GLOSS. *πυρίασις, θαλπτήριον, θάλψις, ἐνβροχή*, balneum de petris [*?*], medicina): HOR. sat 1, 1, 82 qui lecto assideat, -a paret. epist. 1, 2, 52 iuvat illum sic domus et res ut lippum pictae tabulae, -a podagrum. CELS. 2, 17, 9 -a . . . calida sunt milium, sal, harena, quidlibet eorum calfactum et in linteum coniectum *eqs.* (2, 17, 7 *et* 9 *verbum* fovere). 3, 10, 3 siccis -is uti licet. 3, 11, 1 sicca et calida -a. 3, 12, 4 -is, sed . . . validioribus, totum corpus circumdet maximeque involutis extinctis testis et titionibus. 3, 21, 9. 4, 6, 3 opus est -o umido et calido (4, 7, 2). 4, 8, 3 thorax -is cataplasmatisque calidis aut siccis aut etiam umidis adiuvandus est. 4, 9, 1. 4, 11, 8. 4, 12, 2 non vehementissima. 4, 13, 2. 4, 14, 3 imposita. 4, 18, 3 frigidis et umidis -is stomachum fovere. 4, 18, 5 partes corporis . . . calidis . . . -is nutriendae. 4, 21, 1 admovere . . . -a. 4, 3 1, 4. 5, 26, 27[C] post id -um . . . imponi . . . emplastrum. 6, 8, 1. 6, 9, 5. 6, 18, 2[B]. 7, 26, 5[C] sudor . . . finis eius -i est. 7, 26, 5[I]. 8, 10, 7[A]. SEN. dial. 1, 4, 9 cuius pedes inter -a subinde mutata tepuerunt. 5, 10, 3 -is contra frigus rigoremque pugnatur. 7, 11, 4 mollibus lenibusque -is . . . lacessitur eorum corpus. CVRT. 3. 6, 14 -a corpori admovit. COLVM.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6,12,5 dolor corporis ... -is discutitur. 6,13,3. 6,30,3 frigori -a adhibentur. 7,5,16 *pecus* -a non aspernatur lactis caprini. 11,1,18. PETRON. 98,7 *illum* osculis tamquam -is aggressus est. STAT. silv. 5,5,42 medicasque manus -aque quaero vulneribus, sed summa, meis (*in imagine*). TAC. ann. 1,65 non -a sauciis *erant*. 1,69. 4,63 -a et medici passim praebiti. 12,68 cum iam exanimis vestibus et -is obtegeretur *Claudius*. 14,6 medicamina vulneri et -a corpori adhibet. 15,55 -a vulneribus *parata*. SVET. Aug. 81,1 quia calida -a non proderant, frigidis curari coactus. FLOR. epit. 4,2,72 ausi post hoc virum medici violare -is. APVL. met. 5,10 -is olidis et pannis sordidis et foetidis cataplasmatibus. AVSON. 419,76 -a dispensas. PS. AVSON. 431 -is medicae artis admotis. PELAGON. 30 frigori -a adhibeantur. 363 si...pedes in -um de aceto...miseris. 448. VEG. mulom. 3,28,26 -um ad tumores. CHIRON 636. 700 *al.* RVFIN. hist. 1,8,11 cum depositus fuisset in ... -o. MARCELL. med. 10,17 THEOD. PRISC. eup. faen. 24. 37. 51 chalastica (log. 31). 67. 72. 73 78. 87. 97 log. 17. 21. 31. 42. 43 olei ... rosei. *al.* EPIST. pontif. 321 Migne 20,584^{A}. 388 Migne 50,533^{A} (*in imagine*). 557 Thiel 10 praef. 3 CAEL. AVR. acut. 1,9,67. 68. 1,10,74. 2,9,50. 51. 2,12,83 gravabilia. 2,12,86. 3,18,187 chron. 1,1,8. 9 iugi -o. 1,1,42. 45. 1,4,120. 3,4,53. EVG. TOLET. carm. 13,3 morbus adest iugis, desunt -a salutis.

latiore sensu: quod fovet: SEN. nat. 4,13,5 sanus ... stomachus ... naturalibus -is contentus est. epist. 90,18 tecta tegumentaque et -a corporum. 102,26 ex maternorum viscerum calido mollique -o emissum. 122,8 -o...aquarum calentium (FIRM. math. 1,7,16. SCHOL. Cic. Bob. p. 88,16 St. ad aquarum...velut -a salubria convenire). APVL. met. 7,18 -i vice ipsae me *defessum* plagae suscitarent. flor. 16 p. 68 apud Persianas aquas leni temperie nec minus utili quam blando -o gressum recuperavi.' PS. ORIG. tract. 16 p. 178,6 malagma et oleum et alligaturae -a sunt corporis (*cf.* VVLG. Is. 1,6). ARNOB. nat. 6,16 miserorum -a pullorum. FIRM. err. 2,6 fruges genitalis terrae -o conceptae. math. 1,4,6 quando frigus eius (*Saturni*) -o alieni ardoris incalescat. PS RVFIN. in Ioel 3,17 p. 1056^{C} rigationis -a suppeditet *agro*. EVSTATH. Bas. hex. 5,3 p. 912^{B} genitiva -a. 5,8 -a solani caloris. VICT VIT. 2,77 ignis proprii -a.

translate: CIC. Tusc. 2,59 haec sunt solacia, haec -a summorum dolorum. fin. 2,95 virtutis ... fortitudinis -is dolor mitigari solet. HOR. epod. 11,17 -a volnus nil malum levantia. epist. 1,3,26 frigida curarum -a relinquere. OV. Pont. 1,3,44 exilii morsus e pectore nostro -is speras cedere posse tuis. 2,3,94 -isque iuvas volnera nostra tuis. VAL. MAX. 8,1 absol. 3 inde aliquod -um procellae petens, unde ... impetus ... eruperat. SEN. epist. 51,5 indomitum ... nivibus atque Alpibus virum enervaverunt -a Campaniae. QVINT. inst. 4,3,10 his ... velut -is si quid erit asperum praemolliemus *in perorando*. TAC. ann. 1,46 militaribus animis adhibenda -a ut ferre pacem velint. PLIN. epist. 2,7,3 *patris* gravissimo vulneri magno aliquo -o medendum fuit. 4,21,4 magno...-o dolor meus acquiescet. 6,7,2 gratum *est* quod his -is acquiescis. FRONTO p. 67,14 N. litteras ... mittes, quod mihi solacium atque -um sit. p. 82,4 cedere -is et remediis ... vim doloris. GELL. 12,4,1 -is levamentis solaciis. APVL. met. 2,21 paupertati meae -a conquiro. PORPH. Hor. epist. 1,1,10 depositis levibus animi -is id est iocis ac versibus. MOYS. Cypr. epist. 31,1 maeroribus -a suscepimus. 31,2 percepimus...solacia...-a. FIRM. math. 1 praef. 2 amicitiae. CYPR GALL. gen. 1395 quaerit -a dolori. RVFIN. hist. 6,43,2 -is (*φαρμάκοις*) paenitentiae medicandos. PETR. CHRYS. serm. 112 p. 509^{C}. 167 p. 638^{B}. MAX. TAVR hom. 29 p. 291^{B} salubrium -a imbrium. ANTH. 198,59 turpis -a medelae. BOETH. cons. 2,5 quoniam rationum iam in te mearum -a descendunt. CASSIOD. in psalm. 118,143 ARATOR act. 1,813 GREG. M. in Ezech. 2,6,6 in euang. 34,3 past. 3,2. INSCR. christ. Rossi II p. 240, 4^{a} descende intrepidus vitae i⟨n f⟩omenta perennis (*i. baptisterium*). ANTH. 378,5 vitae -a perennis ... lavacra (*baptismus*). *cf.* PETRON. *et* STAT. *supra l. 3 sqq*

II *i. q.* ***fomes*** (GLOSS. nutrimentum; -a: adiumenta, adiutoria; succendia): SERV. CLODIVS ap. Serv. Aen. 1,176 -a taleae excisae ex arboribus. APVL. met. 7,19 -o tenui calescens et enutritus ignis. HIL. trin. 10,45 (*in imagine*). AMM. 20,7,12 ignium. CLAVD. DON. Aen. 5,661 -a virgultorum et frondium congerebant. VEG. mil. 4,24 sarmenta ... aliaque -a flammarum. 4,44 ignium. HIER. epist. 22,8,2. in Ezech. 14,45 p. 572 -um luminis sempiterni (*in imagine*). tract. in psalm. 106 p. 179,28 scintilla nostra, quae latebat in cinere, -a accipit (*in imagine*). 127 p. 238,19 *oleum* lumini -a *praebet*. RVFIN. Orig. in gen. 15,2 p. 241^{C} ignis ... -is adhibitis reparetur. *ibid.* p. 241^{D} in lev. 13,1. in num. 12,2 (*in imagine*). PS. PROSP. carm. de prov. 920 (*in imagine*). PETR. CHRYS. serm. 24 p. 268^{A} *sancti* -is operum ... inflammant lampades suas. 109 p 502^{A} VAL. CEM. hom. 12,5. CLAVD. MAM. anim. 2,4 p. 115,10 *ignis* -o pastus. ALC. AVIT. carm. 6,484 ne ... desint -a lucernis. GREG. TVR. glor. mart. 10,14 Franc. 4,41. GREG. M. moral. 14,23 sulphur quid aliud quam -um ignis est, quod tamen sic ignem nutrit. 15,35.

translate: APVL. met. 8,2 flamma ... amoris ... -o consuetudinis exaestuans. TERT. uxor. 2,6 -a fidei. CYPR. ad Donat. 8 probrorum. hab. virg. 9 sperandi -a succendas. epist. 43,2 -a ... et hortamenta. PS. CYPR. singul. cler. 2 peccati. 14 caro ... incitamenta cupidinis provocat et ... parit -a peccandi. ARNOB. nat 2,62 inanium -a votorum. LACT. inst. 6,23,5 *diabolus* oculis ... suggerit ... -a. FIRM. err. 8,3. 12,9 cupiditatis. math. 1,5,12 divino. CHALC. transl. 49 -a ... generationis. EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes^{7} p. 270) II 8 qui desideriis ... ferventibus gaudiorum debeamus f⟨om⟩en⟨t⟩a praestare (*ὀφίλουσιν αὔξεσθαι*). GAVDENT. serm. 19 init. blasphemiae. COD. Iust. 5,4,19 (*a. 405*) restinctis ... calumniarum -is. AMBR. patr. 3,12 incentiva libidinis et -a nequitiae. HIER. epist. 54,7,1 libidinum. in Eph. 5,18 voluptatum. tract. in psalm. 106 p. 179,29 vitiorum. adv. Iovin. 2,11 epularum varietates -a avaritiae sunt. GENNAD. vir. ill. 2 -o est Eutychianae impietatis. 93. CYPR. GALL. iud. 657 quae vires -a novent *Samsonis*. PELAG. in I Cor. 11 p. 749^{D} concupiscentiae. HIER. epist. 121,8,7 quidquid non licet, -um accipit desiderii. RVFIN. hist. 4,6,3 cum ... belli -a concrescerent (*ἀκμάσαντος ... τοῦ πολέμου*). 4,29,4 -a maxima eius sectatoribus praestitit (*κρατύνας τὴν ... αἵρεσιν*). 9,11,4 impietas -a conceperat (*ἐκραταιοῦτό τε καὶ ηὔξετο*). epist. Clement. 9 caritatis recipiendae ...-um. ZACCH. 1,30 luxuriae -a succendunt. AVELL. p. 69,11 PETR. CHRYS. serm 45 p. 328^{A}. 122 p. 552^{B}. SIDON. epist. 4,11,6 causis ... doloris -a sufficimus. 7,1,1 odiis ...-a subministramus. BOETH. cons. 2,3 ENNOD. epist. 1,3,1 p. 5,2. 2,1,8 p. 40,10 opusc. 2,83 p. 313,11. 3,69 p. 348,13. 3,80 p. 351,12. 7,10 p. 413,20 dict. 1,23 p. 429,21. 8,15 p. 454,9. CASSIOD. var. 9,18,2 iurgii. GREG. M. moral. 26,61 PALLAD. hist. mon. I prooem. p. 247. 7 p. 278^{B}. 36 p. 322^{C}. 36 p. 323^{B}. *huc pertinere videtur etiam* CORP. V 532 (*Tergeste*) 2,9 *imp. Antoninus Aug. Pius* universam rem p. n. cum -is ampliavit adm⟨it⟩tendo ad honorum communionem et usurpation⟨em⟩ Romanae civitatis et optimum et locupletissimum quemque.

?πελεκῶ dolo, **fomeo** GLOSS. II 400,53 *v.* fomito.

fōmes, -itis *m.* [*cf. c.* fovere. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 84 fomites sunt assulae ex arboribus, dum caeduntur, excussae (*sim.* SERV. Aen. 1,176 *seq.* quod foveant ignem. *cf. etiam* SCHOL. Hor. sat. 1,1,82 ISID. orig. 17,6,26. GLOSS. astula minuta; astula eo quod lignum foveat): dictae, quod in eo opere occupati cibis potuque confoventur. at Opilius adustas iam -es vocari existimat. -es alii vocari putant scintillas, quae ex ferro candenti malleis excutiuntur, dictae autem ita, quia igni sunt confotae. pari modo assulae, quae sunt securibus excussae. IDIOM. gen. gramm. IV 578,64 fomis *τὸ φρύγανον, τὸ πελέκημα* (EXC. Bob. gramm. I 552,27 GLOSS. II 542,33 *et saepius*). GLOSS. *πυρέκβολον, θαλπτήριον, θάλψις*, truncus semustus, lignum aridum (quo ignis fovetur id est nutritur), incendium, ligna vel stipulae eo quod ignem foveant. V 70,1 fom⟨it⟩es: feni manipulos iuncti radicibus ut noces pinnatos (*?*). *mensura adulterata* fŏmitém CARM. epigr. 1395,28 (*a. 688*). *nom. volgaris* fomis *v. supra l. 37; saepe in* GLOSS. (*semel* fomix). *legitur inde a* SALL., *sed raro ante* ECCL.

I ***proprie:*** *lignum vel similis materia quo ignis accenditur et nutritur*: SALL hist. ap. Hier. in Dan. 3,46 (*cf.* hist. frg. 4,61) napthas sit genus -is apud Persas, quo vel maxime nutriantur incendia. VERG. Aen. 1,176 silici scintillam excudit Achates succepitque ignem foliis atque arida circum nutrimenta dedit rapuitque in -e flammam. MORET. 8 parvolus exusto remanebat stipite -es (fumus *trad.*). PAVL. FEST. p. 75 defomitatum a -bus succisum. LVCAN. 8,776 excitat invalidas admoto -e flammas. PLIN. nat. 16,208 teritur ... lignum ligno ignemque concipit attritu, excipiente materie aridi -is, fungi vel foliorum facillimo conceptu. APVL. apol. 16 cur cava specula, si exadversum soli retineantur, appositum -em accendant. ARNOB. nat. 6,25 *Iuppiter* dextra -em sustinens perdolatum in fulminis modum. LACT. inst. 7,21,3 *ignis* nisi alicuius materiae -e alatur, extinguitur. AMM. 21,12,10 sarmentis ac vario -e (form- *cod.*) flammarum. VVLG. num. 28,24 ita facietis ... in -em ignis (*deest in graeco*). PRVD. c. Symm. 1 pr. 25 -e fumeo. AVG. civ. 21,4 p. 493,24 D. oleum, quod magis *quam aqua* -es est ignis. MART. CAP. 1,17. CYPR. GALL. exod. 132 -e quo ... tam clara incendia surgant. 897. OROS. hist. 4,12,8 (*imago*) EVSTATH. Bas. hex. 8,1 p. 946^{C} SEDVL. epist. 4 p. 1 (*imago*) DRAC. laud. dei 1,614. 3,177 GREG. TVR. Mart. 4,47.

liberius de nutrimento ignis vel lucis: AVIEN. Arat. 390 duas pigro succendit -e flammas. 394 torrentur -e acuto singula. 1778 denso iam -es in igni marcescit penitus. orb. terr. 762 -e flagrat continuo. HIER. in Is. 30,30 p. 421 nutrimentum *gehennae* et -es ignis est. RVFIN. Orig. princ. 1,1,6 -es ipse *sol* ac fons quantus sit corporei luminis. MART. CAP. 2,118 qui caelum stellet -es. 2,185 -es sensificus *sol*. 9,912 MAR VICTOR aleth. 1,99. ENNOD. opusc. 1,24 p. 268,5 nec micare...scintillas famulantum extinctus tyranni -es indulserat. 4,39 p. 392,16 metitus est -is sui lucem, dum vidit alieni. ARATOR act. 2,535.

de semine humano: CYPR. GALL. gen. 676 parili ambarum (*filiarum Loth*) vitalia -e turgent *i. ambae a patre conceperunt*. DRAC. laud. dei 2,643 mirantur ... senes recidivo -e venas in subolem caluisse suas.

de terra aquam vel herbas animaliave gignente: CYPR. GALL. gen. 843 invenit gelidas scatebroso e -e lymphas. num. 471 virga ... Aaronis ... nullo de -e terrae floruit. 536 vipereas acies viroso ex -e prompsit.

II ***translate*** *i. q. incitamentum, nutrimentum (etiam de hominibus), causa* (GLOSS. nutrimentum; incendium aut radix aut origo

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel firmitas; radix origo initium; adiutorium; materia; -tes; initia incitamenta; incrementa, initium vel esca): GELL. 15, 2, 3 -em esse quendam ... et incitabulum ingenii virtutisque, si mens et corpus hominis vino flagraret (MACR. sat. 2,8,4 *ubi* igni- *pro* inci- *codd.*). APVL. flor. 15 p. 59 tot tamque multiiugis -bus (com- *trad.*) disciplinarum toto orbe haustis. TERT. pall. 4 p. 938 ex isto -e aestuantem ... regem. CYPR. hab. virg. 1 -es ac nutrimentum bonae indolis. 18 libidinum -es accenditur. laps. 14 peccandi -em subministrat (PS. CYPR. singul. cler. 8). PS. CYPR. singul. cler. 37 quaecunque igniferi -is sulfurantibus flammis scatens fornax ebullientis carnis exaestuat. OPT. PORF. epist. ad Constant. 9 audaciae meae -em ... suscitavit. FIRM. math. 1, 2, 11 nos ad ... vitia malignis stellarum ... incitari -bus. 1,5,11 ex illis perpetuis animi -bus, *i. stellis.* 3 praef. 4 *hominem* perpetuitatis sustentari -bus (com- *trad.*). CHALC. comm. 317 universi corporis -es et prima subiectio. PS. HIL. libell. 19 -em et flammam et materiam ... criminum subministrasse. LVCIF. Athan. 1, 19 p. 100, 25 *tu* intellegeris esse ... haereticorum -es. non conv. 7 p. 15, 20 omnium iniquitatem operantium -i. VIGIL. TRID. ad Simplic. 3 p. 551^{C} lentum -em. FELIX epist. 2 (Migne 13, 28^{A}) iniuriae. FAV. EVL. p. 9, 24 semen fusum et -e matris exceptum. AMBR. in psalm. 1, 23 -es avaritiae (*syn.* incitamenta). 1, 27 scintilla peccati, si quo vitiorum -e fuerit excitata (*an* excepta *?*), incendium ... excitat. Cain et Ab. 1, 5, 20 ebrietas -es libidinis (PS. AMBR. prec. 1, 3). virg. 1, 12, 62 castitatis. paenit. 14 saucio cordi eius -em consolationis iniecit. 26 peccandi ... -em praebuisse (AMBROSIAST. in epist. ad Rom. 3, 8 *cf.* 1, 32. PS. AMBR. epist. 1, 3 discede a me, -es peccati *et saepe sic cum* peccandi *vel* peccati *velut* RVFIN. Orig. in num. 20, 5 PRVD. apoth. 941 PS. AVG. quaest. test. app. 61, 3 *al.*). HYMN. Ambros. 75, 23 morbi ... -em. AMBROSIAST. in I Cor. 7, 37 nec *virgini* ingerat -em nuptiarum, quam videt nubendi voluntatem non habere. HIER. in Matth. 15, 19 cogitationum ... scintillam suis -bus inflammare. PAVLA Hier. epist. 46, 1, 2 scintillam nostro -i subiecisti. HIER. epist. 98, 22 patientia nostra quasi quodam temeritatis -e abutentes. VVLG. gen. 37, 8 invidiae et odii -em ministravit. RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 4 materiam suggesserit ac -em febrium. in exod. 4, 8 concupiscentiae vel irae. hist. 9, 10, 8 **ex** eo -e, quod ..., plurimas direptiones factas *esse.* PS. RVFIN. in psalm. 43, 4 de ... -e vitiorum ac radice (AVG. epist. 167, 10 CASSIAN. conl. 5, 6, 6. 5, 16, 2 *al.*). CARM. epigr. 111, 43 (*a. 384*) -es pudoris. PRVD apoth. 927 materiam peccati ex -e carnis ... trahit. ham. 115 *diabolus* rerum principium mortis de -e traxit. 188 arsit ... scintilla odii de -e zeli. 557 *diabolus* -es nostrorum et causa malorum est. PAVL. NOL. carm. 10, 45 veri bonique -em *deum.* 23, 178 *globulus* oculum ... fulcit et umecto venarum -e pascit. carm. app. 3, 201 iusti de -e iustus. epist 16, 6 in. veri luminis -em Christum. 23, 34 med. cum -es operum fides sit. 32, 6 extr. amor sit -es ... foederis. 37, 8 med. 41, 1 extr. AVG. civ. 5, 14 p. 219, 20 D. c. Faust. 19, 25 'dentem pro dente' non -es, sed limes furoris est. c. acad. 2, 2, 5 admoto nobis -e. conf. 3, 2, 2. PS. AVG. quaest. test. 2, 2 conspirationis. serm. 7, 1. 175, 2. MACR. somn. 1, 9, 3 *anima* puro ac levi -e virtutum rigatur. 2, 6, 10 hinc ... -es quintae ortus est quaestionis. MART. CAP. 2, 124. 6, 567 Pallas, aetherius -es. COD. Theod. 14, 6, 3 (*a. 365*) frumentarii tituli -em. 2, 27, 1, 3 (*a. 421*) infitiandi. 10, 10, 29, 3 (*a. 421*) calumniae. NOVELL. Valent. 21, 2 condendarum legum -em ... invenisse. COD. Iust. 11, 72, 1 (*imp. Theod.*) illicito patrocinii sui -e iura conturbent. RVT. NAM. 1, 488 inque pari dispar -e quaerat opus (*i. effectum*). OROS. hist. 5, 9, 5 CASSIAN. conl. 4, 12, 5. 4, 20, 4. 5, 10, 3. 5, 25, 2. 5, 26, 1 LEO M. serm. 44, 2. 45, 4 potuerit -es evelli. AVELL. p. 49, 6. 88, 7. 224, 17. 707, 9 CANON. Migne 56, 491. 549 PROSP. chron. I p. 483, 1373 in psalm. 100, 5. 101, 10 epigr. 59, 3 GILD. Brit. 34 chron. III p. 45, 25. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 135 digestionis ... protervitas detracto -e languescit. PETR. CHRYS. serm. 25 p. 271^{A}. 162 p. 627^{C}. VAL. CEM. hom. 20, 2 ex hoc -e ... pullulare odiorum causas. SALV. eccl. 2, 69 quasi in naturali quodam -e pullularint *vitia* (MART. BRAC. superb. 7). SIDON. epist. 8, 11, 12 factionis -es, incentor, antesignanus. POMER. 3, 10, 1 COMPVT. Carth. 2, 9 BOETH. cons. 1, 6 p. 48, 22. 3, 11 carm. 14. ENNOD. carm. 1, 6, 5 p. 521, 5 oblocutionis. FVLG. RVSP. epist. 2, 16, 32. 3, 15, 25 CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 79. Ios. antiq. 10, 14 p. 301 occasionem et derogationis -em (*ἀφορμήν*). GREG. TVR. Franc. 9, 40 tit. scandali. VEN. FORT. carm. 3, 21, 12 vocis. 7, 1, 24 -e condito cui salis (*i. facetiarum*) unda natat. CORIPP. Ioh. 4, 637 -es belli rectorque. PS. PRIMAS. in II Thess. p. 650^{B} GREG. M. moral. 26, 1 ISID. in deut. 16, 3 eccl. off. 1, 45, 2 sent. 2, 23, 3 PASS. Petr. 2 VITA Desid. 15. CARM. epigr. 546, 6 -e a⟨moris⟩. 1395, 28 (*a. 688*) maeroris fŏmitem congerit atque parit. CARM. inscr. Christ. Rossi II p. 52, 2 vers. 3. p. 442, 153 vers. 16. *nota*: CASSIOD. Ios. antiq 10, 10 p. 289 eum ... sub hoc -e (*οὕτως*) deridebant *quasi 'ea de causa'.*

inde orta videtur (*non redire ad interpretamenta quale* astula) *nova significatio: i. q. surculus, truncus arboris*: PS. AVG. serm. 203, 1 Paulus ... in alieno -e peregrinos gentium ramos inserit. SIDON. epist. 2, 2, 3 mons ... colles tamquam gemino -e effundit. 2, 2, 15 tiliae duae conexis frondibus, -bus abiunctis. CORIPP. Ioh. 8, 72 crepitant cum -e culmi. *hoc ipsum translate*: SIDON. epist. 3, 13, 9 spinam ..., de cuius internodiorum -bus erumpens ... curvatura costarum *eqs.* carm. 2, 402 vincto de -e *vinculo cothurni.* PAVL. PETRIC. Mart. 3, 258 peccatum a -e tollens et stirpem exosam primam ab radice recidens. ALC. AVIT. carm. 1, 208 ebeni piceo de -e ramus surgit. ENNOD. epist. 2, 4, 1 p. 42, 25 *amicitia* fertilibus est maritata -bus. opusc. 3, 93 p. 355, 2 boni germinis -es. dict. 1, 7 p. 425, 1 carm. 1, 6, 5 p. 521, 9.

? ita facietis ... in **fomitatem** (fomitem VVLG., *non est in graeco*) ignis ITALA cod. Tolet. num. 28, 24; *vide an merum mendum sit librarii.*

fō[r]mitat: fo[r]mitibus exassulat GLOSS. V 22, 26 (= 70, 11) *v.* fomeo *et* defomitatum *vol. V p. 367, 4* [*a* fomes. *Th.*]. VERG. priap. 3, 3 quercus arida rustica fo[r]mitata securi.

fōn- *v.* phōn-.

***fōns,** fontis *m.* [*cf. c. nomine loci umbr.* Fondlir-e ('*in fonticulis*'*?*); *orig. inc.; conferendum esse cum ind.* dhánvati, dhanáyati '*currit, fluit*' *censet Bugge (Curtius' Stud z. gr. u. lat. Gramm. 4, 343) cum aliis. Th.*]. *de originatione*: VARRO ling. 5, 123 -s, unde funditur e terra aqua viva. PAVL. FEST. p. 84 -s a fundendo dictus (ISID. orig. 13, 21, 5 -s caput aquae est nascentis quasi fundens aquas; *cf.* diff. 1, 244. 494). *cf.* PRISC. gramm. II 27, 1 vetustissimi ... proferentes 'funtes' (*v. p. 1028, 31 s. v.* fontana) pro 'fontes' ... quae tamen a iunioribus repudiata sunt quasi rustico more dicta (*cf.* VEL. gramm. VII 49, 16). *male* CASSIOD. in psalm. 67, 30 -s ... a fovendo dictus est, quod corpora nostra labore fessa refoveat. *de formis: nom. sing.*: CONSENT. gramm. V 395, 31 qui dicit ... '-is', cum debuerit '-s' dicere, una orationis parte peccavit. *abl. sing.*: VARRO ling. 9, 112 qui dicit ... hoc -i, cum alii dicant ... hoc -e, sic alia quae duobus modis dicuntur, cum alterum sit verum, alterum falsum. frg. Char. gramm. I 122, 29 ab hoc ... -e ... dicimus. SENT. Minuc. Corp. I^{2} 584, 6 ab -ei in Mannicelo (*errore, nam* 12 ab -e). *gen. plur.* -ium (*cf.* COMINIAN. Char. gramm. I 148, 2) *ex versibus probatur* VARRO Men. 405. 442 HOR. carm. 3, 13, 13. 4, 14, 45 *al., traditur in soluta oratione* RHET. Her. 4, 6, 9 CIC. part. 140 nat. deor. 2, 98 VITR. 8, 1, 7. 8, 2, 8 *al.* *acc. plur.*: VARRO ling. 8, 66 hos ... -es et hos ... -is. PLIN. dub. serm. ap. Char. gramm I 129, 19 *commendat* -eis *scriptionem.* PRISC. gramm. II 360, 7 hos -es vel -is. *in codd. de hac re nulla fides est.* *genus masc. testantur* DVB. NOM. gramm. V 578, 17 GRAMM. suppl. 123, 2; *fem. est* ITIN. Burdig. p. 22, 12. 24, 8 Anton. Plac. rec. A 4. 24. 25. 32. IORD. Get. 20, 109 suae (sui *pars codd.*) -is. PASS. Thom. p. 115, 4 (155, 16) VITA Vedasti 5 CARM. epigr. 796, 7. o *in* -s *nom. natura longam esse docet* DIOM. gramm. I 431, 18 PROB. cath. gramm. IV 6, 12. [*it.* fonte, *francog.* fonts, *hisp.* fuente. *M.-L.*]

exempla antiqua cum Ovidianis dedi plena, inde a LIVIO *excerpta.*

I ***proprie*** (*pluralis poeticus inde a* VERG.): *caput rivi, aut locus aut ipsa aqua* (GLOSS. *πηγή, ὕδωρ, βρέχων*): NAEV. trag. 42 creterris sumere aquam ex -e. ENN. scaen. 130 eunt ad -em, nitidant corpora. ann. 379 contempsit -es, quibus ex erugit aquae vis (*in comparatione*). PLAVT. Cas. 122 dabitur tibi amphora una et una semita, -s unus. Stich. 708 tibi propino. decumam a -e tibi tute indis, si sapis (*in vinum*). RHET. Her. 4, 6, 9 se -es maximos penitus absconditos aperuisse (*in comparatione*). CIC. Arat. 177 *astrum* gelido delapsum flumine -is. progn. frg. 5 sono -is et stagna cietis (*aves aquariae*). carm. frg. 22, 14 -s unde emanat aquai (*ἀγλαὸν ὕδωρ*). Verr. 5, 118 in hac insula ... est -s aquae dulcis, cui nomen Arethusa est, qui fluctu ... operiretur, nisi ... mole lapidum diiunctus esset a mari. 6, 80 post Arethusae -em (OV. met. 5, 573 Arethusa, sacer -s. *al.*). rep. 2, 11 locum ... -bus abundantem. nat. deor. 2, 98 -ium gelidas perennitates. 3, 52 flumina et -es. top. 33 tamquam rivorum a -e diductio. VARRO Men. 387 ⟨e⟩ cavo -e ut umor rigavit (ut cum irr- *trad.*) cavata aurium anfracta. 442 lympha ... e lacuna -ium allata. 458 viatorem meridie praetereuntem -em. ling. 5, 71 a -bus et fluminibus et ceteris aquis. 6, 22 Fontanalia a Fonte, quod is dies feriae eius: ab eo tum et in -es coronas iaciunt et puteos coronant. LVCR. 1, 230 unde mare ingenui -es externaque longe flumina suppeditant? 2, 345 circum ripas -esque lacusque. 2, 590 volventes frigora -es. 4, 1024 flumen item sitiens aut -em propter amoenum assidet. 5, 261 umore novo mare flumina -es semper abundare. 5, 603 quam late parvos aquai prata riget -s interdum campisque redundet. 5, 945 at sedare sitim fluvii -esque vocabant. 6, 613 suos -es. 6, 748 calidis ... -bus. 6, 848 -s luce diurna frigidus. 6, 850. 862. 867. 873. 879. 885. 887. 890 endo marist Aradi -s, dulcis aquai qui scatit. 6, 895. 905. CAES. civ. 2, 24, 4 hoc ⟨in⟩ itinere est -s, quo mare succedit longius. 3, 49, 4 puteos fodere cogebantur; qui tamen -es a quibusdam praesidiis aberant longius et celeriter aestibus exarescebant. HIRT. Gall. 8, 41, 1. 2. 3 cuniculos tectos ad venas (vineas *trad.*) agunt et caput -is (8, 43, 4 cuniculis venae -is intercisae sunt). 8, 41, 5 turris ... quae superaret fastigium -is. 8, 43, 5 perennis exaruit -s (-s perennis exaustus *β*). BELL. Alex. 5, 2 -s urbe tota nullus est. SALL. Iug. 55, 8 aquarum -es, quorum penuria erat, corrumpere. 89, 6 non longe a moenibus aliquot -es erant (*syn.* iugi aqua, *opp.* pluvia). 92, 7 castello *erat* ... -s aquae. 98, 3 in uno *colle* ... -s aquae magnus erat. SALL. hist. frg. 3, 94 in proxima villa -e (forte *Dietsch*) lavabatur. 4, 77 (*verba Hieronymi*)

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tam Tigris quam Euphratis in Armenia -es demonstrari. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 79 qui fluvi rivi -es lacus aquae stagna paludes sunt in agro. VERG ecl. 1, 39 ipsi te -es ... vocabant, *Tityre*. 1, 52 hic inter flumina nota et -is sacros frigus captabis opacum. 3, 97 omnis in -e lavabo *capellas* (Aen. 7, 489 puroque in -e lavabat *cervom* OV. epist. 20, 177 in umbroso ... -e lavari. met. 4, 310 -e suo ... perluit artus. *similia saepe*). 5, 40 inducite -bus umbras (9, 20 viridi -es induceret umbra). 6, 43 Hylan nautae quo -e relictum clamassent. 7, 45 muscosi -es. 10, 42 hic gelidi -es, hic mollia prata, Lycori, hic nemus. georg. 2, 200 non liquidi gregibus -es, non gramina desunt. 2, 243 dulcesque a -bus undae. 3, 131 -bus arcent *equos pastores*. 3, 428 amnes ... rumpuntur -bus 3, 499 victor equos -es ... avertitur. 4, 18 liquidi -es et stagna virentia musco assint. Aen. 2, 244 -em superare Timavi. 4, 512 latices simulatos -is Averni. 7, 84 Albunea, nemorum quae maxima sacro -e sonat. 7, 161 -is stagna Numici (7, 242 -is vada sacra N.). 7, 517 -esque Velini. 8, 74 quo te cumque lacus ... -e tenet *o Thybri*. CVLEX 78 novis manantia -bus antra (OV. met. 3, 177 rorantia -bus antra). 95 tempe -is Hamadryadum. 148 gelidis manans e -bus unda (LYGD. 5, 1 Etruscis manat quae -bus unda). 157 pastor ut ad -em ... requievit. 381 tu cole -es et ... silvas et pascua. AETNA 118 tantos emergere -es. 130 nulla ... -bus et rivis constet via. 394 -es infectae eripiantur aquae. 625 sub munere -is (*i. aquam portans*). DIRAE 18 desint et silvis frondes et -bus umor. 65 tibi sunt -es, tibi semper flumina amica. 90 casti -es. LYDIA 17 gaudebunt mollia prata et gelidi -es. HOR. sat. 2, 6, 2 iugis aquae -s. carm. 3, 13, 1 o -s Bandusiae, splendidior vitro. 3, 13, 13 fies nobilium tu quoque -ium. 4, 14, 45 te, -ium qui celat origines, Nilus. epist. 1, 15, 8 qui caput et stomachum supponere -bus audent. 1, 16, 12 -s ... rivo dare nomen idoneus. TIB. 2, 1, 14 manibus puris sumite -is aquam (PROP. 1, 20, 24 *v. l. 32*). PANEG. in Mess. 86 -bus ut dulces erumpat terra liquores. PRIAP. 30, 2 ad -em ... qua sit iter. PROP. 1, 20, 24 raram sepositi quaerere -is aquam. 1, 20, 50 ab extremis -bus. 4, 4, 7 -em vallo praecingit. 4, 4, 14 bellicus ex illo -e bibebat equos. 4, 9, 25 -es ... piandos. 4, 9, 35 -is egens erro. 4, 9, 59 di tibi dent alios -es; haec lympha puellis ... una fluit. OV. am. 3, 6, 92 nec tibi (*o fluvi*) sunt -es ...; -is habes instar pluviamque nivesque solutas. epist. 14, 97 -e bibis. met. 1, 38 -es et stagna ... lacusque fluminaque. 1, 281 *amnes* -bus ora relaxant. 2, 218 tum sicca, prius creberrima -bus, Ide. 2, 273 contractos undique -es. 2, 406 -es et nondum audentia labi flumina restituit. 2, 464 nec sacros pollue -es. 3, 27 petere e vivis libandas -bus undas. 3, 161 -s sonat ... tenui perlucidus unda, margine (*cf. l. 47*) gramineo patulos succinctus hiatus. 3, 407 -s erat illimis, nitidis argenteus undis, quem *nihil* ... turbarat. 3, 414 -em ... secutus. 3, 427 fallaci ... dedit *Narcissus* oscula -i. 3, 545 pro -bus ... lacuque. 4, 90 arbor ... gelido contermina -i. 4, 98. 287. 385 quisquis in hos -es vir venerit, excat inde semivir. 4, 388. 5, 425. 5, 598 margine -is (*cf. l. 42; var. lect.* ripae). 7, 533 in -es vitium venisse lacusque. 7, 568 -bus et fluviis puteisque ... haerent. 8, 165. 9, 664. 10, 122 -is ad undam. 11, 140. 12, 413. 13, 690. 14, 788. 791. 794. 14, 786. 798. 15, 270. 280. 322. 550. 713 trist. 4, 8, 26. Pont. 3, 1, 17 -es laticis ... paene marini. 4, 2, 18 fast. 1, 511. 2, 166. 250. 260. 264. 3, 303. 4, 249. 469. 5, 210 LIV. 1, 21, 3 *saepe*. EDICT. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 9 rivi specus saepta fon⟨tes⟩. VITR. 8, 6, 12 *opp.* putei. SEN. nat. 6, 7, 2 tot -es, tot capita fluminum. epist. 89, 20 amnes ... usque ad ostium a -e vestri sunt. COLVM. 10, 25 *fere syn.* puteus. VAL. FL. 1, 692 adhuc in -bus amnes. QVINT. inst. 2, 1, 4 (*in imagine*) grammatice ... tenuis a -e ... pleno iam satis alveo fluit. FRONTIN. aq. 4 Romani *aquas* ... aut ex Tiberi aut ex puteis aut ex -bus hauriebant. LEX aq Frontin. aq 120 ex ... -bus rivis specibus fornicibus aquam sumere haurire. PAVL. dig. 8, 3, 9 servitus aquae ducendae vel hauriendae nisi ex capite vel ex -e (ponte *trad.*) constitui non potest. VLP. dig. 43, 22, 1 pr. *opp.* lacu puteo piscina. OPTAT. 2, 9 p. 45, 4 rivum concisum a -e. VVLG. gen. 7, 11 -es (*πηγαί*) abyssi.

arte inductus vel ornatus (*de Vrbis fontibus v.* FRONTIN. aq. 5 *sqq.*): PLIN. nat. 2, 219 -s, inclusus ad putei modum. CORP. III 24 -s felicissimus Traianus Dacicus *ὕδρευμα εὐτυχέστατον Τραιανὸν Δακικόν*. 990 -em Aeterni ... a solo restituit. VI 775 (= Dessau 626) perpurgatis -ium rivis et itineribus eorum ad perennem usum refectis. 8718 (= Dessau 5740ª) -em dilapsum restituit. VIII 1828 (= Dessau 5783) qui ... salutem civibus perpetuam perductis -bus contulerit. 2653 (= Dessau 3282) collectis -bus et ⟨scatu⟩riginibus aedem Neptuni ⟨a⟩ solo fecit. 2369 *et* 2370 (*Thamugadi, a. 214*) ambitum fontis cancellis aereis conclu⟨dendum⟩. 25377 *municipium* novum -em habere perfecit *ille*. IX 665 (= Dessau 5784) -em ... novum induxit. 3351 aquam Ventinam ex s. c. cludendam cellasque -is et Ventinae et Virium faciendas ... curarunt. X 6481 (= Dessau 5431) aram lucos font(em) Dianae sacr. XI 1162 (= Dessau 3870) Nymphis ... -em et omnem opus d(e) ⟨s(uo)⟩ f(ecit). 5942 (= Dessau 5762) -em et conceptum aquae ... dedit. XII 1188 -em ... et viam ad font(em) ... populo d(e) s(uo) d(edit) (XIII 7252). XIII 5330 I(ovi) o(ptimo) m(aximo) font(em) et aram. VI 31564 (*imp. Constantino*) formam aqu⟨ae⟩ Virginis con⟨l⟩apsam a -bus renovatam. INSCR. Dessau 6804 Neptuno ... -em ...

personatus: VARRO ling. 6, 22 (*v. p. 1022, 63*) VERG. (ecl. 1, 39 *v. p. 1023, 3*; LYDIA 17 *p. 1023, 25*) Aen. 12, 181 -esque fluviosque voco. 12, 816 adiuro Stygii caput implacabile -is. PROP. 1, 18, 27 divini -es. EPIST. Sapph. 158 -s sacer (hunc multi numen habere putant). OV. met. 2, 238 nymphae ... -esque lacusque ... deflevere. fast. 4, 759 -es fontanaque numina placa. SIL. 1, 666 *ceterum v. s.* Fons *in Onom.*

singuli fontes notiores plurimi nominantur a VITR. 8, 3 *ubi de qualitatibus salubribus agitur, a* PLIN. nat. 2, 227 *sqq. ubi mirabilia fontium enarrantur; item* 31, 7 *sqq.; fontes aquarum urbis Romae tractat* FRONTIN. aq. 5 *sqq.; de Latii notissimis v. Ruggiero, Diz. epigr. III 183 sqq.*

fons Musarum: PLAVT. Aul. 559 interbibere ... Corinthiensem -em [et] Pirenam (pirineum *trad.*). LVCIL. 1008 quantum haurire animus Musarum e -bus gestit. LVCR. (1, 412 *v. p. 1025, 74*) 1, 927 iuvat integros accedere -es atque haurire (4, 2). VERG. georg. 2, 175 sanctos ausus recludere -es. AETNA 7 Pierio properent a -e sorores (STAT. silv. 1, 2, 6 de Pieriis vocalem -bus undam). HOR. carm. 1, 26, 6 o quae -bus integris gaudes ... Pimplea dulcis. 3, 4, 25 Camenae ... vestris amicum -bus et choris. epist. 1, 3, 10 Pindarici -is qui non expalluit haustus. PROP. 2, 10, 25 nondum etiam Ascraeos norunt mea carmina -es. 3, 1, 3 puro de -e. 3, 3, 5 parvaque tam magnis admoram -bus ora. 3, 3, 51 talia Calliope, lymphisque a -e petitis ora Philitea nostra rigavit aqua. OV. am. 3, 9, 25 Maeoniden, a quo ceu -e perenni vatum Pieriis ora rigantur aquis. met. 5, 256 novi -is ..., dura Medusaei quem praepetis ungula rupit (5, 263 Pegasus huius origo -is). 5, 312 -e Medusaeo. Pont. 4, 2, 47 Aonius. fast. 5, 7 -es Aganippidos Hippocrenes. PAVL. FEST. p. 212 *s. v.* Pegasides. GERM. 220 Musaeos -es (223). SEN. Oed. 229 sancta -is lympha Castalii. COLVM. 10, 435 veteres ... recludere -es. MELA 2, 36 Libethra carminum -es. PERS. prol. 1 -e ... caballino (AVSON. 393, 9 -e caballi. MART. CAP. 2, 119). PETRON. 5 vers. 15 Maeoniumque bibat felici pectore -em. PLIN. nat. 3, 8 -s Castalius (STAT. Theb. 1, 565 MART. 12, 3, 13 *al.*). 3, 11 -s Pirene. STAT. Theb. 4, 38. silv. 1, 4, 28 gurges ... qui rapitur de -e tuo *quasi e Musaeo*. 2, 2, 39 reseretque arcana pudicos Phemonoe -es. 5, 3, 2 Elysio de -e. Ach. 1, 9 da -es mihi, Phoebe, novos. MART. 4, 31, 5 averso -e sororum. IVV. 7, 59 bibendis -bus Aonidum. NEMES. cyn. 5 Castalius ... -is alumnus.

simpliciter aquae vivae materia: LVCR. 6, 1072 vitigeni latices aqua⟨i⟩ -bus audent misceri. VERG. georg. 3, 529 pocula sunt -es liquidi atque exercita cursu flumina. 4, 32 irriguomque bibant violaria -em. 4, 376 manibus liquidos dant ... -es. Aen. 2, 686 sanctos restinguere -bus ignes. 12, 119 -emque ignemque ferebant. MORET. 44 admixtos ... -es atque farinas (CYPR. GALL. exod. 392). PROP. 4, 4, 15 hinc Tarpeia deae -em libavit. OV. met. 5, 447 ora ... nulli colluerant -es. SEN. Phaedr. 520 nuda manu captasse -em. CVRT. 3, 10, 8 ut neque -ium haustum nec solitos cibos relinquerent deditis. COLVM. 9, 8, 8 apium ... -em libantium. 11, 3, 8 si non sit fluens aqua, -e puteali ... irrigari. LVCAN. 3, 235 ferens rapidum diviso gurgite -em ... Indus. 4, 117. 5, 337 si ... minentur flumina ... subducere -es. VAL. FL. 7, 364 Stygiis ... -bus. SIL. 4, 348. 639. 16, 123 gelidis restinguere -bus ignes. STAT. Theb. 3, 409 Ach. 1, 180. MART. 9, 18, 6 cum mihi vicino Marcia -e sonet. SER. SAMM. 460 tepido ... -i.

apud ECCL. *saepe de baptismo* (*cf. francog.* fonts *aqua baptismi*): FIRM. err. 28, 1 quaere -es ingenuos. OPTAT. 5, 3 p. 125, 13 absit ut iam lotum revocemus ad -em. PRISCILL. tract. 4, 80 p. 61, 9 baptismatis. RVFIN. Orig. in gen. 13, 4 baptismi. PRVD. cath. 6, 127. AVG. c. Iul. 2, 5, 12 in sacro -e (6, 16, 50). SEDVL. carm. pasch. 5, 421 in -e lavari. CORP. III 9586 quae ... gloriosi -is gratiam con⟨sec⟩uta est. XII 2115 (= CARM. epigr. 1445, 4) -e renata dei. CARM. epigr. 1394, 13 *et passim*. -s *videtur nominatus esse locus in ecclesia ubi baptizabantur*: ISID. orig. 15, 4, 10 -s ... in delubris locus regeneratorum est, in quo septem gradus in spiritus sancti mysterio formantur, tres in descensu et tres in ascensu *eqs.* ANTH. 378 versus -is facti a Calvulo grammatico *cum titulis* descensio -is, ascensio -is, in circuitu -is. *cf.* fontalis *apud* OPTAT. *p. 1027, 66.*

II *translate*: A *de materiis cum aqua viva comparatis*: NAEV. trag. 6 †animi †iubeo -e lavere ⟨me⟩ memini manum. VARRO Men. 405 corporis fervidos -ium aperis lacus sanguinis. LVCR. 5, 281 liquidi -s luminis (MIN. FEL. 32, 6 RVFIN. apol. Orig. 2 p. 558 MART. CAP. 2, 184 *al.*) aetherius sol. 5, 598 hinc mundi patefactum totius unum largifluom -em scatere atque erumpere lumen. 6, 828 (*de Averno*) veneni ... -es. HOR. carm. 2, 19, 10 vinique -em, lactis et uberes cantare rivos. OV. epist. 8, 64 ument incultae -e (*lacrimis*) perenne genae. SEN. Oed. 495 niveique lactis candidos -es. PLIN. nat. 6, 179 bituminis -em. STAT. Theb. 5, 5 sanguineis mixtum ceu -bus ignem hausissent belli. PS. QVINT. decl. 6, 4 p. 114, 11 -em ... lacrimarum (*oculos*) ... caecitas clausit (VVLG. Ier. 9, 1 quis dabit ... oculis meis -em lacrimarum? *al.*). GELL. 12, 1, 8 fontem illum sanctissimum corporis (*lac maternum*) ... arefacere. 17, 10, 13 *Pindarus* fontes imitus (*in Aetna*) ignis eructari ... dixit. APVL. Plat. 1, 9 illam, -em animarum omnium, caelestem animam. met. 5, 30 (*loquitur Venus*) *pinnas Amoris* nectarei -is infeci. TERT. anim. 56 obiit ... infans sub uberum -bus (resurr. 60 p. 121, 7). ITALA lev. 12, 7 (Lugd. *et* Aug. quaest. hept. 3, 40) purgabit (emundabit *Lugd.*) eam (*mulierem*) a -e

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(πηγῆς, VVLG. profluvio) sanguinis eius. PANEG. 6, 2, 4 seminarium iuventutis et quasi -em humani corporis. FIRM. err. 17, 3 amarae myrrae -bus AMM. 14, 6, 17 per primigenios seminis -es. SERV. Aen. 8, 275 tam Graecos quam Troianos de uno sanguinis -e descendere. VVLG. lev. 20, 18 ipsa ... aperuit -em (φύσιν) sanguinis sui.

B *i. q. origo, ortus, caput*: **1** *de rebus corporalibus* (*fortasse iam* VARRO Men. 32 *v. infra l. 68*): PLIN. nat. 11, 182 ex hoc -e (*i. corde*) grandes venae ... discurrunt. **2** *de hominibus et rebus incorporalibus*: PLAVT. Truc. 612 improbe tu, ... -s viti et peiuri (*convicium*). RHET. Her. 4, 6, 9 dicendi praeceptores ... cum non modo dominos se -ium, sed se ipsos -es esse dicant et omnium rigare debeant ingenia. CIC. inv. 1, 49 -s confirmationis ... apertus est. 1, 78 -e inventionis. 2, 7 alii ... alio ex -e praeceptores dicendi emanaverunt. Cluent. 146 hic -s aequitatis (*leges*). Mur. 9 cum tui -es (*in consulendo*) vel inimicis tuis pateant, nostros etiam amicis *cave* putes clausos esse oportere. Arch. 13 summa ... ex quo -e hauriam sentio. Cael. 6 equidem ... ab his -bus profluxi ad hominum famam. 19 quaeram ..., ex quo iste -e senator emanet. 31 horum ... criminum video -em, video auctorem, video certum nomen et caput. Pis. 97 ex illo -e et seminario triumphorum cum arida folia laureae rettulisses. Planc. 18 ad caput et ad -em generis utriusque veniamus. 57 si -em maledicti reperietis. Mil. 34 -em perennem gloriae suae perdidit. 103 omnes in me ... redundant ex -e illo dolores. Phil. 13, 36 ex uno -e omnia scelera manare. 14, 15 sceleris. de orat. 1, 12 artium studia fere reconditis ... e -bus hauriuntur. 1, 42 philosophorum greges ... ab illo -e et capite Socrate. 1, 94 omnes ... omnium rerum, quae ad dicendum pertinerent, -es. 1, 193 hosce habet -es omnium disputationum. 1, 195 si quis legum -es et capita viderit. 1, 203 vobis ... -es, unde hauriretis, atque itinera ipsa ita putavi esse demonstranda. *ibid.* digitum ad -es intenderem. 2, 45 -bus, unde [ad] omnia ornamenta dicendi [praecepta] sumuntur. 2, 117 tardi ingeni est rivulos consectari, -es rerum non videre (ac. 1, 8 ut ea e -bus potius hauriant, quam rivulos consectentur. *cf. p. 1026, 34*). 2, 141 argumentorum -es. 2, 330 omnis orationis reliquae -s est narratio. 3, 23 rivis est diducta oratio, non -bus. 3, 123 cum -es *scientiae* viderimus (rep. 5, 5). rep. 1 frg. 5 uberrimos -es virtutis et scientiae. rep. 6, 27 ceteris ... hic (*animus*) -s (*πηγή Plato*), hoc principium est movendi (Tusc. 1, 53). leg. 1, 16 -s legum et iuris inveniri potest. 1, 20 iuris ortum a -e repetamus. Brut. 49 oratorum partus atque -es. 322 litteris, quibus -s perfectae eloquentiae continetur. orat. 96 hoc totum e sophistarum -bus defluxit in forum. 181 sit ... omnium -s compositio. part. 131 sunt aperti quasi -es quidam aequitatis. 140 indicia -ium illorum. fin. 1, 17 omnia hausta e -e naturae. 4, 34 quaestiones a virtutis -e ducuntur. 5, 17 -s reperiendus est, in quo sint prima invitamenta naturae; quo invento omnis ab eo quasi capite ... disputatio ducitur. ac. 1, 18 idem erat -s utrisque (*Peripateticis et Academicis*). 2, 30 mens ... sensuum -s est. 2, 140 -em omnium bonorum in corpore esse. Tusc. 1, 6 philosophiae -es aperiemus. 3, 31 e quorum -bus id haustum est. 3, 67 non rem ipsam causam atque -em esse maeroris. 3, 82 ad eundem -em revertendum est. 4, 11 sit igitur hic (*Plato*) -s. 4, 22 perturbationum -em esse ... intemperantiam. 4, 83 in ea (*aegritudine*) est ... -s miseriarum et caput. 5, 36 ex hoc ... Platonis quasi quodam sancto augustoque -e nostra omnis manabit oratio. nat. deor. 1, 120 *Democriti* -bus Epicurus hortulos suos irrigavit. 3, 48 haec ... : ex eodem -e fluxerunt. top. 31 differentia ad caput generis et quasi -em referri potest. div. 2, 50 *Tusci* hunc -em habent disciplinae. Lael. 50 benevolentiam, qui est amicitiae -s a natura constitutus. off. 1, 6 e -bus eorum (*Stoicorum*) ... hauriemus. 1, 19 de primo ... offici -e. 2, 52 largitio ... -em ipsum benignitatis exhaurit. 3, 72 iuris natura -s sit. 3, 75 errore ..., qui -s est fraudium, maleficiorum, scelerum omnium. 3, 96 a quattuor -bus honestatis ... officia duximus. Att. 7, 7, 7 horum omnium -s unus est. epist. 6, 6, 9 eodem -e se hausturum ... laudes suas, e quo sit leviter aspersus. 10, 3, 4 ex iisdem te haec haurire -bus, ex quibus ipse hauseram. ad Q. fr. 3, 1, 11 (*v. p. 1026, 19*). ad Brut. 1, 10, 3 in senatu sceleratissimorum consiliorum -es aperire. 1, 15, 6 Caesarem hunc ... fluxisse ex -e consiliorum meorum. VARRO Men. 32 in reliquo corpore ab hoc -e diffusas⟨t⟩ anima. ling. 5, 92 ab eodem -e *i. radice vocabuli* (*item* 8, 5 duo ... verborum principia ... alterum ut -s, alterum ut rivos. 8, 62 ab hoc -e quae profluont. 10, 22 quadruplicem -em). 7, 3 verborum poeticorum ... Pompili regnum -s. 9, 95 ut ... ab his -bus sumi possit. frg. Non. 454, 19 bicipitem civitatem fecit, discordiarum civilium -em. LVCR. 1, 412 largos haustus e -bus magnis lingua ... fundet (*cf. p. 1024, 14*). 3, 82 -em curarum hunc esse timorem. 4, 1133 medio de -e leporum surgit amari aliquid. HOR. sat. 2, 4, 94 -es ut adire remotos atque haurire queam vitae praecepta beatae. carm. 3, 6, 19 hoc -e derivata clades in patriam ... fluxit. epist. 1, 17, 45 rerum caput hoc erat, hic -s. ars 53 nova ... habebunt verba fidem, si Graeco -e cadent parce detorta. 309 scribendi recte sapere est et principium et -s. OV. trist. 3, 14, 34 ingenium ... cuius ... -s infecundus parvaque vena fuit. 5, 1, 37 quod querar illa (*fortuna*) mihi pleno de -e ministrat. Pont. 2, 5, 65 opus ... -bus exit ab isdem. LIV. 3, 34, 6 *XII tabulae* -s omnis publici privatique iuris. 27, 4, 6 ab ipso *senatu* velut -e petere Romanam amicitiam. 39, 15, 9 is -s mali huiusce fuit. 42, 12, 10 velut ex perenni -e unde hauriat. GRATT. 377 -em averte mali. VITR. 3, 3, 9. 7 praef. 10. VAL. MAX. 2, 2, 3 litterarum ... abundantissimum -em *Ciceronem*. 2, 6, 8 eloquentiae. 4, 8, 1 liberalitatis ... -es. 5, 6 ext. 2 pietatis. 9, 6 ext. 1 perfidiae *Karthaginienses*. PHAEDR. 3, 10, 43 certum ... -em veritatis repperit. SEN. benef. 4, 4, 3 *et passim*. *nota*: PLIN. nat. 17, 37 -s ingeniorum Homerus. SIL. 9, 414 cuncti -s Varro mali. QVINT. inst. 1, 10, 13 philosophis ..., quorum -s ... Socrates. VLP. dig. 50, 16, 195, 4 personarum, quae ab eiusdem ultimi genitoris sanguine proficiscuntur ... quasi a -e quodam memoriae. TERT. anim. 20 *in Adam* ut in -e naturae. 40 ille -s generis Adam. ITALA Ier. 17, 13 (Aug. c. Faust. 13, 16) -em (πηγήν, VVLG. venam aquarum) vitae, dominum. COD. Iust. 8, 53, 34, 4 (*a. 529*) ex totius stipulationis fundamento et -e eius, ex quo annuae donationes profluxerunt. CORP. VIII 17910 (*Thamugadi, cf. p. 1023, 73*) P. Fl(avio) Pudenti Pomponiano ... ordo incola -is patrono oris uberis et fluentis, nostr⟨o⟩ alteri -i.

III ***proverbia*** *sim.*: CIC. ad Q. fr. 3, 1, 11 ipsi -es iam sitiunt (*cf.* Att. 12, 5, 1 non ad *διψῶσαν κρήνην*, sed ad *Πειρήνην* ... venisse). PETR. CHRYS. serm. 110 p. 503^{C} nec -s sitit nec panis esurit. VERG. ecl. 2, 59 liquidis immisi -bus apros. PROP. 3, 19, 6 citius ... flumina ... ad -is sint reditura caput (OV. am. 2, 1, 26 carmine ... in ... suos ... -es versa recurrit aqua. epist. 5, 30 ad -em Xanthi versa recurret aqua. medic. 40 nec redit in -es unda supina suos. met. 7, 200 amnes in -es rediere suos. Pont. 4, 5, 43. SEN. Med. 762 Phasis vertit in -em vada. Phoen. 85. *proprie*: SIL. 4, 444 -i ... relabitur amnis). OV. am. 3, 7, 32 deficiunt laesi carmine -is aquae. SEN. Herc. f. 684 Maeander undis ludit ... instatque dubius, litus an -em petat. SALL. hist. frg. 4, 38 sapor iuxta -es dulcissimus (-os *trad.*). OV. Pont. 3, 5, 18 gratius ex ipso -e bibuntur aquae. MART. 9, 99, 9 multum ... refert, a -e bibatur quae fluit an pigro quae stupet unda lacu. PLIN. epist. 4, 13, 10 haec putavi altius et quasi a -e repetenda. HIER. epist. 20, 2, 1 omissis ... rivulis ad ipsum -em ... recurramus (34, 4, 1. *cf.* CIC. de orat. 2, 117 *p. 1025, 32*). HIER. adv. Rufin. 2, 24 p. 603^{C} PACIAN. epist. 1, 1 PAVL. PETRIC. Mart. 4, 9 *sqq.* OV. rem. 97 flumina pauca vides de magnis -bus orta: plurima collectis multiplicantur aquis. HIER. epist. 17, 2, 3 si rivus tenuiter effluit, non est alvei culpa, sed -is. HIER. adv. Rufin. 3, 1 de uno -e dulce amarumque procedit. QVINT. inst. 8, 3, 76 quae me iuvene ubique cantari solebant: magnorum fluminum navigabiles -es sunt. LACT. inst. 3, 14, 1 quasi ... *sapientiam* homo ille ... invenerit tamquam tibias ad -em, ut poetae aiunt (*cf.* OV. fast. 6, 701 *sqq.*). OPTAT. 2, 4 p. 38, 16 ut ... mitteretur — non dico lapis in -em. VVLG. prov. 6, 11 veniet ut s messis tua. *pro adynato*: CARM. epigr. 944 (*Pompeis*) alliget hic auras ... et vetet assiduas currere -is aquas.

IV ***iunctiones*****: 1** ***substantiva*****:** capita -ium: VITR. 8, 2, 8. 8, 3, 3 *bis*. 8, 6, 3. *v.* VLP. dig. 43, 20, 1, 8 caput aquae illud est unde aqua nascitur; si ex -e nascitur, ipse -s. PAVL. dig. 8, 3, 9 (*v. p. 1023, 61*). VVLG. II par. 32, 3 *τὰ ὕδατα*. AVG. gen. ad litt. 5, 7 p. 151, 19 *al.* venae -ium: VITR. 8, 3, 17 SEN. benef. 4, 25, 2 MIN. FEL. 17, 9 (TERT. patient. 5 p. 9, 1 *in imagine*) SOL. 5, 24 AMM. 21, 1, 8 *al.* egressus: VITR. 8, 3, 26. excursus: PLIN. epist. 4, 30, 8, procursus: PANEG. 8, 6, 5. ora -ium: SEN. nat. 3, 30, 4. os: PLIN. epist. 4, 30, 5 (fauces *ibid.*) PANEG. 7, 22, 1. scatebrae: PLIN. nat. 5, 6 APVL. mund. 23. specus: PLIN. nat. 22, 63. scaturrigo: APVL. met. 6, 13. singulari duorum -ium ingenio: MELA 3, 102.

2 ***verba*** *potiora* (*ubi addo II, legitur translate*):

fontem aperire: RHET. Her. 4, 6, 9 CIC. inv. 1, 49 SEN. nat. 3, 27, 1 MELA 2, 8 QVINT. inst. 6, 1, 51 *al.* patefacere: LAVREA ap. Plin. nat. 31, 8. elicere: OV. met. 14, 788 PLIN. epist. 4, 30, 10 suscitat et elicit. emittere: OV. met. 15, 270 VVLG. psalm. 103, 10. solvere: LVCAN. 10, 215. APVL. met. 6, 14 saxum ... -es ... evomebat. mund. 18 terrae ... -es pariunt. fodere: VITR. 8, 4, 1. recludere: COLVM. 10, 435 (*II*). movere (*II*): OPTAT. 2, 6 p. 43, 2. claudere: CIC. Mur. 9 (*II*) OV. met. 15, 270 supprimere: OV. met. 15, 280 Pont. 4, 2, 18. reprimere: STAT. Theb. 5, 522. siccare: OV. met. 13, 690. arefacere: GELL. 12, 1, 8. obturare: VVLG. IV reg. 3, 19 *ἐμφράσσειν* (3, 25 II par. 32, 3. 4. 30). dirumpere (*διαρρηγνύναι*): VVLG. psalm. 73, 15. accipere: CALP. ecl. 2, 34. inducere: COLVM. 1, 5, 1. 10, 143. perducere: PLIN. nat. 3, 54. *cf.* diductio: CIC. top. 33. avertere: GRATT. 377 (*II*) LVCAN. 3, 345 VLP. dig. 39, 3, 1, 12. minuit sol: MELA 1, 53. corrumpere: SALL. Iug. 55, 8. polluere: OV. met. 2, 464. turbare: VVLG. prov. 25, 26. purgare reficere: VLP. dig. 22, 1, 6 (8). durat *maga*: APVL. met. 1, 8. adire: HOR. sat. 2, 4, 94 (*II*) *al.* potare: PLIN. nat. 8, 169 *passim*. PROB. Verg. ecl. 6, 82 *Eurotas* -es agit ex monte Maenalio.

fons: emanat: CIC. carm. frg. 22, 14. erumpit: LVCR. 6, 895 VITR. 8, 3, 8 PLIN. nat. 6, 65 31, 7 *al. cf.* VITR. 8, 1, 7 montium radices, ex quibus profluentes -ium erumpunt ructus. prorumpit: HIRT. Gall. 8, 41, 1. *cf.* rupto fonte: SEN. Herc. O. 591. nascitur: PLIN. nat. 31, 53 PLIN. epist. 5, 6, 40. emergit: AETNA 118 SEN. nat. 3, 11, 3. exsilit: PLIN. nat. 2, 234. 31, 18. eripitur: AETNA 395 (*loc. dub.*). exit: OV. met. 11, 140 VITR. 8, 3, 11 PLIN. epist. 8, 8, 2. excurrit:

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CVRT. 3, 1, 3. oritur: VITR. 8, 3, 2. 17 SEN. nat. 3, 11, 1 PLIN. nat. 31, 41 *al.* exoritur: PLIN. nat. 2, 230. manat: LIV. 22, 1, 10 CVRT. 7, 11, 3 *al.* fluit: LIV. 24, 10, 8 PLIN. nat. 2, 231. 232. fluit vini sapore: PLIN. nat. 2, 231. profluit: VITR. 8, 3, 15. illacrimat: COLVM. 10, 25. micat: LVCAN. 4, 300. emicat: PLIN. nat. 18, 114 APVL. met. 9, 34. effervet: VITR. 2, 5, 8. 8, 3, 10 (fervet: MELA 1, 39). redundat: SEN. nat. 3, 7, 4. exundat: PLIN. nat. 2, 229. 31, 27. 51. abundat: PLIN. nat. 18, 188. scaturrit: APVL. met. 4, 6. exuberat: OPTAT. 1, 20 p. 21, 22. affunditur *oppido*: PLIN. nat. 5, 36. existit: CVRT. 7, 10, 14. surgit: QVINT. inst. 8, 3, 8. exurgit: COMM. apol. 965. crescit: PLIN. nat. 2, 229. 3, 151. intumescit: PLIN. nat. 2, 232. superfluit: PLIN. nat. 31, 51. exprimitur ... venis: PLIN. epist. 8, 8, 2. exarescit: CAES. civ. 3, 49, 4 HIRT. Gall. 8, 43, 5 PAPIN. dig. 8, 3, 34, 1 PAVL. dig. 8, 3, 35. inarescit: PLIN. nat. 31, 51. aret: PLIN. nat. 2, 229. siccatur: SEN. nat. 3, 11, 1 PLIN. nat. 31, 24. contrahitur: OV. met. 2, 273. subsistit: SEN. nat. 3, 11, 5. interquiescit: PLIN. nat. 2, 229. minuitur: PLIN. nat. 2, 229. residit: PLIN. nat. 2, 232. cessat: PLIN. nat. 31, 53. subducitur: PLIN. epist. 5, 6, 40. deficit: TERT. anim. 29. rigat: RHET. Her. 4, 6, 9 CVRT. 7, 4, 26 PLIN. nat. 31, 29. evomit *aliquid*: VITR. 8, 3, 8. eiectat: SEN. nat. 3, 26, 5. fundit: SEN. nat. 3, 26, 6. effundit: CVRT. 5, 1, 16. egerit: PLIN. nat. 31, 19. 55.

3 ***epitheta*** *notabilia*: sacer: VERG. ecl. 1, 52 OV. am. 3, 1, 3 ars 3, 688 met. 2, 464. 5, 573 EPIST Sapph. 158 *al.* castus: DIRAE 90 STAT. Theb. 3, 202. frigidus: LVCR. 6, 848. 873. 879 VITR. 8, 3, 2 CELS. 4, 12, 7 *al.* gelidus: VERG. ecl. 10, 42 CVLEX 148 LYDIA 17 OV. met. 4, 90. 14, 786. 15, 550 SEN. Ag. 316 *al.* horridus: SEN. nat. 5, 15, 4. calidus: LVCR. 6, 748. 887 OV. met. 15, 713 LIV. 22, 36, 7 VITR. 8, 3, 1 SEN. epist. 86, 9 *al.* fervens: VITR. 2, 6, 3. torridus: LIV. 4, 30, 8. vaporosus: APVL. met. 5, 15. rapidus (*Phlegethon*): SIL. 13, 837. liquidus: VERG. ecl. 2, 59 georg. 2, 200. 3, 529. 4, 18. 376 OV. met. 10, 122 COLVM. 12, 25, 2 *al.* inlimis ... argenteus: OV. met. 3, 407. purus: VERG. Aen. 7, 84. 489 MART. 6, 47, 1 QVINT. inst. 10, 1, 78. 12, 10, 19 *al.* splendidior vitro: HOR. carm. 3, 13, 1. speciosus: FRONTIN. aq. 14. perlucidus: OV. met. 3, 161 SEN. nat. 1, 17, 5 epist. 90, 43 *al.* perspicuus: STAT. silv. 1, 2, 155. nitidus: VAL. FL. 3, 553. niger: LVCAN. 3, 412. parvus: LVCR. 5, 603 MELA 2, 7 SIL. 8, 179. magnus: HIRT. Gall. 8, 41, 1 SALL. Iug. 98, 3 OV. rem. 97. ingens: MELA 1, 74. vastus: LVCAN. 2, 403. modicus: LVCAN. 1, 213. altus: OV. fast. 2, 166 STAT. silv. 1, 5, 18. amplus: FRONTIN. aq. 14. largifluus (*II*): LVCR. 5, 598. largus: SEN. Phaedr. 512 COLVM 10, 143 LVCAN. 4, 266 *al.* uber: SVET. Claud. 20 PANEG. 2 (10), 12, 6. spumiger: OV. met. 11, 140. ieiunus: QVINT. inst. 5, 14, 31. *-es aut* pleni *aut* sicci sunt: SEN. nat. 3, 16, 1. -es siccos: PACIAN. epist. 3, 21. perennis: CIC. Mil. 34 (*II*) OV. epist. 8, 64 (*II*) LIV. 42, 12, 10 CVRT. 6, 6, 23 COLVM. 1, 5, 1 *al.* perpetuus: AMM. 24, 5, 3. mānalis: PAVL. FEST. p. 128 157. vivus: OV. met. 3, 27 fast. 2, 250 MART. 2, 90, 8. apertus et fluens: VITR. 8, 1, 1. irriguus: CALP. ecl. 2, 49. piger: SEN. Oed. 547 *de Styge.* Thy. 665. novus: CVLEX 78 VITR. 8, 4, 1 SEN. nat. 3, 27, 1. 6, 6, 2 MELA 3, 5 LVCAN. 3, 263 *al.* amoenus: LVCR. 4, 1024 SEN. nat. 6, 8, 2. umbrosus: OV. epist. 20, 177. opacus: TERT. bapt. 5. virens: MART 9, 75, 9. muscosus: VERG. ecl. 7, 45. pumiceus: MART. 4, 57, 2. placidus: CALP. ecl. 4, 134. saluber: VITR. 1, 2, 7 AMM. 23, 6, 46. dulcis aquae: VITR. 8, 3, 1 PLIN. nat. 25, 20; dulcis: PLIN. nat. 2, 228. 31, 167. amarus: PLIN. nat. 6, 165 VVLG. Iudith 5, 15. medicatus: CELS. 4, 12, 7 SEN. dial. 1, 2, 1 nat. 3, 25, 10 PLIN. nat. 2, 207. sulphurosus: VITR. 8, 3, 4. nitrosus: PLIN. nat. 12, 53. igneus: PLIN. nat. 2, 240. violatus venenis: SEN. dial. 4, 9, 3. morbidus (*II*): OPTAT. 5, 1 p. 120, 15. incorruptus: PLIN. nat. 2, 230. mortiferus: PLIN. nat. 2, 231. 31, 26. ingustabilis: PLIN. nat. 2, 237. campestris (*opp.* montanus): VITR. 8, 1, 2. 7. montanus: LVCAN. 2, 485. nativus: RVT. NAM. 1, 104.

fontālis, -e *a* fons. VITR. 8, 3, 1 aqua ... ita est suavis, ut nec -is ab Camenis nec Marcia saliens desideretur. NOT. Tir. 74, 4. *de baptismo*: OPTAT. 3, 2 p. 69, 8 piscis ... -bus undis inseritur. *herba*: DIOSC 4, 100 W. ποταμογείτων ... Ῥωμαῖοι φοντᾶλις (φοντανᾶλις *Wellmann*), οἱ δὲ φλουμινᾶλις.

fontāna *f. v.* fontanus *p. 1028, 24.* **Fontānālia** *v. Onomast.*

fontāneus, -a, -um [*cf. c.* fontanus. *Th.*]. *quod ad fontem pertinet*: GROM. p. 331, 12 -a parte *casae.* SOL. 4, 4 herba Sardonia ... in defluviis -is provenit. 21, 1 -is ... sacris. 37, 24 -am scaturriginem (*inde* ISID. orig. 16, 13, 9). *translate i. q. primitivus* (*v. sub* fontanus *p. 1028, 12*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 5 p. 1116^{B} animae ... universalis atque -ae. 4, 6 p. 1117^{A} deus ... est vivere, quod summum, primum, -um, principaliter principalis.

fontānus, -a, -um *a* fons. PROB. gramm. IV 73, 37 a fonte fontius et -us (DOSITH. gramm. VII 395, 6). GLOSS. II 407, 13 -um πηγιμαῖον. *de formis in* -nus *vel* -neus *v. Pokrowsky, Archiv 15, 364 not. quod ad fontem pertinet*: OV. ars 3, 726 aqua (Pont. 1, 8, 46. CELS. 2, 18, 2 aqua levissima pluvialis est, deinde -a, tum ex flumine, tum ex puteo *eqs.* COLVM. 12, 6, 1. 12, 9, 2. 12, 11, 1. 12, 44, 6. VLP. dig. 43, 22, 1, 1 -a aqua uti. GARG. MART. med. 45 CET. FAV. 3 p. 289, 16 PALLAD. 3, 25, 11 VEG. mulom. 2, 122, 2 DRAC. mens. 14). OV. met. 14, 329 -a ... numina, Naiades (fast. 4, 759). fast. 1, 269 ora *fontis.* 4, 655 unda (5, 435 IVVENC. 2, 329 *opp.* vino). APVL. met. 2, 1 -os latices (CARM. de mens. 2, 29). 3, 18 rore (3, 23 AVSON. 152, 5). IVVENC. 2, 716 -i gurgitis unda. PALLAD. 1, 6, 10 umore. AVSON. 298, 17 -i fluminis alveum. PROB. Verg. georg. 2, 469 Tempe sunt loca nemorosa frigida -a. PS. RVFIN. in Ioel 3, 17 rivorum. AVG. civ. 3, 12 p. 110, 7 D. deos ... infernos, marinos, -os fluviales. MART. CAP. 2, 205 quandam ... -am virginem (*Musam?*). SIDON. epist. 2, 9, 9 frigore. INSCR. Bull. di arch. e stor. Dalm. 1907 p. 118 nymphis -is. *de baptismo*: ZENO tract. 2, 33 -um ... virginis matris (*ecclesiae*) dulcem ad uterum *venite.* FVLG. aet. mund. p. 136, 24 homo ... ecclesiae -is renascitur sacramentis. *translate i. q. principalis* (*v. sub* fontaneus *p. 1027, 73*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 25 p. 1058^{D} deus potentia est ipsius -ae aeternae vitae. 1, 32 in -am vitam ... et -am intellegentiam. 1, 52 potentiam -am et universalem. 1, 55. 3, 4 illud primum ac -um esse. FAV. EVL. p. 14, 4 -ae animae.

nota: collegium (fullonum) -orum (*v. Ruggiero, Diz. epigr. III p. 321 s. v.* fullones): CORP. VI 268 (*a. 57 p. Chr.*) *illi* mag(istri) fontanI. 267 (*a. 226*) q(uin)q(uennalis) collegio fon⟨tanorum ...⟩. 266, 36 (*a. 244*) -is (*cf.* v. 22 fullones). 9422 classi font(anorum). *an* font(is)*?* XII 3337 (*Nemausi, fere sacc. I*) Cn. Pompius Cn. f. Maximus -us sibi et *eqs.* INSCR. Notiz. degli scavi 1909 p. 120 (*Ostiae, a. 232*), 2 corpus -orum, q(uibus) ex s. c. coire lice(t).

inde f. **fontāna,** -ae [*wal.* fîntână, *it.* fontana, *francog.* fontaine. *M.-L.*] *sc.* aqua. DVB. NOM. gramm. V 587, 9 putea (*sic*) ... aquarum Italis -as appellari certum est. VOPISC. Car. 17, 5 locum ..., in quo -a esset pertepida. ANON. med. ed. Piechotta 91 aqua de -a. GROM. p. 315, 28 -am sub se habens. p. 324, 2 -as. p. 329, 8 -a(m). p. 330, 30 -am (p. 337, 30. 364, 16). *pars oculi, ut videtur, folliculus lacrimarum*: CORP. XIII 10021, 211 (*scariphatum in sigillo ocularii*) redublicare ex sputo in ang(u)lo funtan(a)e.

fonticola, -ae *c. a* fons *et* colere. VERS. apud Aug. mus. 3, 2, 3 Camenae, -ae puellae (3, 7, 15). VITA Caesarii Arelat. (script. rer. Merov. III) 1, 35 contra ... augures, lignicolas, -as (*i. paganos*).

fonticulus, -ī *m.* [*a* fons *deminutive. Th.*]. *inter deminutiva tractatur* GRAMM. suppl. 70, 1. *forma* fonticlus *v. l. 47.* HOR. sat. 1, 1, 56 magno de flumine malim quam ex hoc -o tantundem sumere (*cf.* PORPH. *ad* v. 54). VITR. 8, 3, 11 admiscetur ei (*Hypani*) -us oppido quam parvolus. 8, 3, 23 Susis ... -us est, ex quo qui biberint amittunt dentes. COLVM. 11, 1, 16 umbras arborum -orumque amoenitatem ... captavit. PLIN. nat. 31, 107 lacus est nitrosus exiliente e medio dulci -o. 31, 108 scatebra -i semper emicante lacum neque augeri neque effluere. CORP. IV 4447 (*in peristylio graphio scriptus iocus*) -us pisciculo suo plur(i)ma(m) salut(em). PLIN. epist. 5, 6, 23 -us in hoc *cubiculo*, in fonte crater. 5, 6, 40 -i sedilibus adiacent. TER. MAVR. 2129 pinus ... proxima -is (*cf. Theocrit. 1, 1*). ANON. Vales. 14, 83 ad fonticlos (*sic M*) in proastio civitatis Veronensis. PRVD. cath. 5, 116 humus ... uda -is. ALC. AVIT. hom. 2 p. 106, 11 latuit viventis aquae -us in corpore morientis. NOT. Tir. 74, 3. *translate*: HIER. epist. 22, 22, 1 de illo potest haurire -o (*i. libro*).

fontigena, -ae *c. a* fons *et* gignere. MART. CAP. 6, 574 doctarum prudentia ... -arum (*i. Musarum*). 9, 908 -arum virginum. DRAC. Romul. 2, 137 -is ... comis *nympharum. vulgariter etiam masc. forma*: CARM. epigr. 266, 5 Nymphis, numine (*dat.*) -o grates ex undique solvens.

fontinālis *v. Onomast.*

a fonte **fontius** et fontanus PROB. gramm. IV 73, 37 (*item* POMP. gramm. V 144, 12).

fonum, -ī *n. i. q. verbum, male a* φωνή, *ut videtur, ductum*: VIRG. gramm. epit. 4 p. 13, 3 metra. -a sunt. p. 13, 4 medietates -orum. p. 13, 7 ut extrema -i parte ... nullum -um incolome remaneat p. 16, 7. 26, 17. 76, 7. 9. 77, 5. 11. 78, 3. 7. 79, 17. 22. 80, 23. 27. 29. 82, 20. 90, 8. 17. 19. 114, 1 epist. 7 p. 174, 6.

foos *v.* phos.

✖**(for),** fātus sum, fārī [*i. q. gr.* φημί; *cf. c. slavon.* bajati 'fabulari, incantare', *armen.* baj 'verbum', hambak 'infans' *et c.* fabula fama fatum *v. quoque quae dicta sunt sub vocc.* fateor *et* fas. *Th.*] *de formis*: for *non legitur nisi apud* GRAMM. GLOSS.: *cf.* DIOM. gramm. I 379, 24 'faris, fatur', raro 'for' invenitur. PRISC. gramm. II 371, 20 positionem 'faris' debet esse 'for'. MACR. exc. gramm. V 654, 25 nec 'dor' nec 'for' admittit auctoritas. MART. CAP. 3, 311. 325. ALCVIN. gramm. VII 302, 44 non habet primam personam; *plene vel per partes declinantur omnia schemata* PRISC. gramm. II 558, 13. III 484, 28 EXPLAN. in Don. gramm. IV 557, 17 EVTYCH. gramm. V 474, 19. CORP. IV 4674 '*in podii tectorio rudi*' for *non intellegitur.* faris: GRAMM. fatur *inde ab* ENNIO *passim.* famur: CARM. de fig. 118 ISID. orig. 11, 1, 56 GRAMM. suppl. 279, 1 *v. p. 1029, 75.* famini: GRAMM. fantur: VARRO ling. 6, 52 PAVL. FEST. p. 88 STAT. (*quis?*) ap. Serv. Aen. 2, 777 (*v. p. 1029, 42*) INSCR. christ. Rossi II p. 170 n. 26 v. 21 (*v. p. 1032, 5*). fari *inde ab* ENNIO. farier: VERG. Aen. 11, 242. *imp.* fare: VERG. Aen. 3. 362 *et passim* (*v. p. 1030, 58 sqq.*); famino *ex prisco aliquo profert* PAVL. FEST. p. 87 *cum glossa* dicito. faminor *sine auctoritate dat* PRISC. gramm. III 485, 14. fans: PLAVT. Persa 174; fantis: AVSON. 178, 14. fanti: VERG. Aen. 6, 46 PRVD. perist. 6, 43 CYPR. GALL. gen. 448 MART. CAP. 2, 126. fantem: PROP. 3, 7, 65

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

VAL. FL. 6, 679 CYPR. GALL. exod. 190 num. 664 MART. CAP. 1, 85. fante: PRVD. perist. 2, 357 MAR. VICTOR aleth. 2, 352. fantes: IVVENC. 4, 414 MART. CAP. 3, 222. farer: AVG. conf. 1, 8, 13. fando *inde a* PLAVTO *passim*; fandis: ENN. scaen. 58; fandi: PACVV. trag 127 *et passim*; fanda: CATO frg. 10, 1 *et al.*; fandam: LVCIL. 55. fatu: VERG. Aen. 12, 25 SEN. Ag. 416 Oed 293 *al.* fabor: VERG. Aen. 1, 261 PROP. 4, 4, 2 SEN. Phaedr. 885 VAL. FL. 4, 578. 8, 184 *al.*; fabitur: CIC. carm. frg. 24, 3; fabimur: AVIEN. ora 636. fatus est: CARM. Marcii Liv. 25, 12, 7 (ENN. ann. 59?) VARRO ling. 6, 30 *et passim*; fata est: VERG. Aen. 6, 321 *al.*; fati sunt: VARRO ling. 6, 53. 54. 55 *al.*; fati sumus: VICT. VIT. 3, 24. 57; fatus erat: VERG. Aen. 1, 586 *al.*; eram: VERG. Aen. 2, 323 *et alibi; part.* fatus: VERG. Aen. 1, 610. 2, 50 *passim*; fata: VERG. Aen. 4, 685. 6, 53 *al.*; fatum *acc. masc.*: LVCAN. 5, 672. *perf.* factus est (*sic*) *ter*: VIRG. gramm. epit. 5 p. 30, 17. 53, 20. 77, 21. *cf.* VARRO ling. 6, 30 *cod. Flor. p. 1030, 27* AVIEN. ora 146 *p. 1031, 47 et alia in variis codd. obvia.* PRISC. gramm. II 379, 11 *enumerat inter verba tam activa quam passiva significatione* ...'for faris fatur' (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 81). *passivo sensu traditur* PAVL. FEST. p. 142 *v. infra l. 66* SVET. prat. *v. infra l. 50* [COMM. instr. 1, 34, 18 *dubiae interpretationis*]. SIDON. epist. 5, 14, 3 supra fatus ... sacerdos (8, 14, 7). EPIST. pontif. (Pelag.) a. 586 (Conc. ed. Schw. IV 2) III 46 p. 117, 21 saepe fati s. Leonis. VICT. TONN. chron. II p. 202, 17 tria saepe fata capitula. GREG. TVR. Franc. praef. p. 31, 13 quod a nostris fari plerumque miratus sum. *verbum priscum et paene obsoletum esse sensit iam* CIC. de orat. 3, 153, *quod tamen ipse non vitandum putat* (fari *cod. Laud. et, ut videtur*, QVINT. inst. 8, 3, 27, effari *codd. cett.*), *epicis inde ab* ENNIO *crebrum* (*imprimis* VERGILIO), *item* SEN. trag., *rarescit inde a II p. Chr. saeculo nec legitur nisi in sermone cultiore certisque formulis. ascripsi locos omnes usque ad* SENECAM, *postea prosariorum omnes, poetarum selectos.*

i. q. dicere, loqui (GLOSS. for: *λέγω, λαλῶ.* fatur: *ἐλαλεῖ*, loquitur. fari: *διαλέγεσθαι*, profari memorare, narrare. fandum: *θεμιτόν, ῥητόν, πρὸς ἀντιδιαστολὴν τοῦ ἀῤῥήτου*; dicendum loquendum aperiendum; iustum praedicandum. fandi: *διαλεχθῆναι*): **VARRO ling. 6, 52** fatur is qui primum homo significabilem ore mittit vocem. ab eo antequam ita faciunt, pueri dicuntur 'infantes', quom id faciunt, 'iam fari' (*similiter* AVG. civ. 16, 43 p. 196, 6 D. 'infantiam' ... quod fari non potest). cum hoc vocabul[or]um a similitudine vocis pueri ac 'fatuus' fari id dictum (*corrupta*). ab hoc tempora (-re *cod.*) quod tum pueris constituant Parcae fando, dictum 'fatum' et 'res fatales' (*item* STATIVS [*quis?*] ap. Serv. Aen. 2, 777 'fata' sunt quae dii fantur. AVG. civ. 5, 9 p. 205, 16. 24 D. c. Faust. 2, 5 ISID. orig. 8, 11, 90). ab ha[e]c ea[n]dem voce[m] qui facile fantur 'facundi' dicti et qui futura praedivinando soleant fari 'fatidici'.... *ibid.* 53 hinc 'fasti' dies, quibus verba certa ... praetoribus licet fari (MACR. sat. 1, 16, 14), ab hoc 'nefasti', quibus diebus ea fari ius non est, et, si fati sunt, piaculum faciunt (*similiter* PAVL. FEST. p. 93. FAST. Praenestini [Corp. I² p. 231] 2. ian. ⟨fasti dies appe⟩llantur quod iis licet fari apud ⟨magistratus⟩. SVET. prat. ap. Prisc. gramm. II 387, 3 'fasti' dies sunt, quibus ius fatur id est dicitur. *inde* ISID. nat. 1, 4 GLOSS. V 568, 56). hinc 'effata' dicuntur (*similiter* PAVL. FEST. p. 81), qui augures finem auspiciorum caelestum extra urbem agri⟨s⟩ sunt effati ut esset; hinc 'effari' templa dicuntur.... *ibid.* 54 hinc 'fana' nominata, quod pontifices in sacrando fati sint finem.... *ibid.* 55 ab eodem verbo 'fari' 'fabulae', ut tragoediae et comoediae, dictae, hinc 'fassi' ac 'confessi', qui fati id quod ab iis quaesitum. hinc ... 'fama' (*cf.* PAVL. FEST. p. 86) et 'famosi'. ab eodem 'falli', sed et 'falsum' et 'fallacia', quae propterea quod fando quem decipit ... hinc etiam ... alia ... multa, in quo et 'Fatuus' et 'Fatuae'. *addo*: PAVL. FEST. p. 88 'fanum' a Fauno dictum sive a fando, quod, dum pontifex dedicat, certa verba fatur (p. 93). *cf. et* PS. AVR. VICT. orig. 4, 5 Faunus, quem a fando dictum volunt (ISID. orig. 8, 11, 87). PAVL. FEST. p. 88 'favere' ... est bona fari. *ibid.* 'fatantur' multa fantur. *ibid.* 'fascinum' et 'fas' a fando. p. 142 'multifariam' dixerunt antiqui ... quod in multis locis fari poterat. p. 276 'refutare' redarguere, compositum a fando. VERRIVS apud Gell. 16, 14, 3 'festinat' ... a fando dicitur. PORPH. Hor. serm. 1, 6, 25 'infantem' a fando. 2, 5, 26 (infantis statuas) quae fari non possunt. LVCVLENT 17 p. 854ᴰ 'phari' graece, latine 'loqui' dicitur. ISID. orig. 11, 1, 56 fauces ... vel quod per eas famur voces. CLAVD. DON. Aen. 3, 609 'fari' et 'fateri' ... non pro uno ... Vergilius intellegi volt. 'fari' est enim simpliciter aliquid referre, 'fateri' autem ex necessitate quae secreto conteguntur publicare. GRAMM. suppl. 279, 1 famur cum aliquid facunde dicimus. *vis prisca verbi elucet inde quod hic illic significat 'loqui cum gravitate' 'prophetari'* (*cognatum i q. 'carmine celebrare' inde a* PROP. 4, 4, 2), *quamquam non desunt loci ubi nihil significet nisi facultatem naturalem* (*opp.* loqui; VARRO ling. 6, 56 *p. 1030, 28*), *ut* VERG. Aen. 12, 47 *p 1030, 76* HOR. carm. 4, 6, 18 *p. 1030, 77* PLIN. nat. 7, 4. 11, 270 *p. 1031, 10* SIL. 1, 78 *p. 1031, 15.* 3, 81 *p. 1031, 18* STAT. silv. 2, 4, 16 *p. 1031, 23* SVET. Aug 94, 7 *p. 1031, 26* GELL. 5, 9, 1 *p. 1031, 29* DIGG. *p 1031, 32 sqq.* AVG. civ. 21, 16. 22, 8 *p. 1031, 63* conf. 1, 8, 13 *p. 1031, 64* EVSTATH. *p. 1031, 78 de piscibus. in locutionibus quales* copia fandi, rudis fandi *postea significat 'facundum esse'. structurae sunt usitatae verborum dicendi: praevalet usus absolutus (saepe sequitur oratio directa), seq. acc. obiecti inde ab* ENNIO scaen. 58 VARRO ling 6, 29 LVCR. 3, 464 *al.; enuntiatum interrogativum inde a* VERG. Aen. 2, 74.

PLAVT. Amph. 588 quae neque fieri possunt neque fando unquam accepit quisquam. Epid. 496 fando (-um *trad.*) ego istunc hominem nunquam audivi ante hunc diem. Persa 174 tu meum ingenium fans atque infans nondum etiam edidicisti. ENN. ann. 19 Anchises ... Venus quem ... fari donavit, divinum pectus habere. 59 haec e⟨s⟩t fatus ibique latrones dicta facessunt. 360 'malo cruce' fatur 'uti des, Iuppiter'. 588 aggretus fari. scaen. 58 Apollo fatis fandis dementem invitam ciet *me* (*loq. Cassandra*). CARM. Marcii Liv. 25, 12, 7 mihi ita Iuppiter fatus est. PACVV. trag. 127 flectas fandi mi prolixitudinem. 318 nihilne a Troia apportat fando? TRAG. inc. 49 aperte fatur dictio si intellegas (*seq. interpretatio oraculi*). CATO or. frg. 10, 1 (ap. Gell. 18, 9, 1) quae neque fando neque legendo audivimus (fanda *et* legenda *cod. Buslidii; seq. ap. Gellium* 'insecenda' quid esset, quaeri coeptum). LVCIL. 55 fandam atque auditam iterabimus f⟨amam⟩. CIC. Quinct. 71 postulatio ne fando quidem audita (nat. deor. 1, 82 LIV. 4, 3, 10. 10, 8, 11. 28, 40, 10. 35, 48, 5. 45, 26, 8. SIL. 10, 483 si Porsena fando auditus tibi. PLIN. paneg. 86, 2 quod fando inauditum. FRONTO p. 68, 8 N. APVL. flor. 3 p. 9 ut fando accepimus. met. 6, 15 fando comperisti. apol. 9. 42. 81. MACR. sat. 3, 17, 12 vel fando comperit. 5, 17, 14). CIC. carm. frg. 24, 3 fabitur haec aliquis, mea semper gloria vivet. 37 neque tam terribilis ulla fando oratio est nec sors. Tim. 40 ad eos (*deos*) is deus qui omnia genuit fatur. VARRO ling. 6, 30 'dies nefasti', per quos dies nefas fari praetorem. *ibid.* praetor qui tum fa[c]tus est. 6, 56 'loqui' ab loco dictum, quod, qui primo dicitur iam fari, vocabula ... dicit ante quam suo quisque loco ea dicere potest. hunc Chrysippus negat loqui, sed ut loqui; quare ... in corvis cornicibus pueris primitus incipientibus fari verba non esse verba quod non loqu[eb]antur. 7, 36 versibus quos vocant Saturnios ... solitos fari *Faunos*, ⟨a⟩ quo fando 'Faunos' dictos. CATVLL. 66, 71 pace tua fari hic liceat, *o Nemesis.* LVCR. 3, 464 animus ... dementit deliraque fatur. VERG. Aen. 1, 131 Neptunus ... Eurum ad se ... vocat, dehinc talia fatur (*secuntur verba, item* 1, 256. 2, 76 = 3, 612. 2, 107. 147 dictisque ita fatur amicis. 3, 309. 485. 612. 5, 16. 44. 79. 382. 464. 532. 547. 847. 6, 36. 7, 330. 8, 115. 394. 559. 9, 278. 10, 458. 479. 555. 11, 41. 242 ita farier infit. 11, 501. 556. 685. 822. 12, 228. 295. 434. 564. 888 OV. met. 7, 689. 14, 167 SEN. Oed. 626 LVCAN. 3, 90. 5, 568. 8, 171 *al.*). VERG. Aen. 1, 261 hic tibi (fabor enim ... longius et ... fatorum arcana movebo) bellum ingens geret. 1, 520 postquam introgressi et coram data copia fandi (11, 248. 378 STAT. silv. 5, 3, 49 AVSON. 146, 4. 207, 4). Aen. 1, 586 vix ea fatus erat, quom (2, 323 eram. 2, 692 que. 2, 721 haec. 3, 90 eram *et asyndeton.* 3, 655. 6, 190. 8, 520 que. 12, 650 ecce. OV. met. 14, 596 fatus erat. gaudet ... illa. 15, 843 VAL. FL. 1, 240). Aen. 1, 610 sic fatus ... petit (*item* 2, 50. 391 deinde. 2, 544 que. 3, 118. 4, 570. 685. 5, 72. 351. 421. 539. 6, 53. 10, 450 *sine* sic. 10, 494. 534. 593 haec ita. 10, 620 fatus *R al.*, -ur *PM*¹. OV. met. 10, 731. 12, 122 fast. 2, 783. 6, 129 SEN. Oed. 935 Tro. 187 LVCAN. 1, 228. 3, 34. 721 *al. etiam* APVL. met. 6, 23. VERG. Aen. 6, 1 sic fatur ... que. 11, 718 haec fatur ... et. LVCAN. 2, 323 sic fatur et ... movit. 2, 516 fatur et ... imperat. 2, 648. 3, 97 *al.* 3, 372 sic postquam fatus, ... convertit). VERG. Aen. 2, 6 quis talia fando ... temperet a lacrimis? 2, 74 hortamur fari, quo sanguine cretus quidve ferat (3, 608). 2, 81 fando aliquod si forte tuas pervenit ad aures ... nomen (OV. met. 9, 8 tandem *trad.* 15, 497). 2, 361 quis funera fando explicet (OROS. hist. 2, 18, 4. 4, 11, 4). 3, 362 fare age (*ad Helenum*) (6, 389 fare age, quid venias. 6, 531 age fare. OV. met. 4, 770 fare precor. SEN. Herc. f. 657 fare casus horridos. 1185 precor ... fare. Herc. O. 755. 774 Med. 202. 538 Oed. 215. 292. 518 audita fare. 805 Tro. 927. 933 dic, fare. 935 VAL. FL. 2, 132. 5, 551. 552 SIL. 13, 666 *al. nota*: AVSON. 164, 1 Aemiliam nunc fare aviam. 413, 44 QVEROL. p. 56, 8). VERG. Aen. 3, 380 farique vetat *Helenum* ... Iuno. 3, 481 quid ... fando ... demoror austros (STAT. Theb. 1, 655). 4, 293 sese ... temptaturum aditus et quae mollissima fandi tempora (VAL. FL. 3, 651. 5, 388 fandi tempusque modumque). 4, 333 quae plurima fando enumerare vales. 6, 46 cui talia fanti. 6, 321 olli sic breviter fata est longaeva sacerdos (*seq. vaticinatio; similiter* 6, 398). 6, 372 talia fatus erat, ... quom. 7, 428 haec ... tibi ... ipsa palam fari ... iussit *Iuno* 9, 599 fandi fictor Vlixes (*ἐπίκλοπος μύθων*; GLOSS. II 408, 52 *πλαστολάλος*). 10, 116 hic finis fando. 10, 225 fandi doctissima Cymodocea (AVSON. 162, 17 tu per mille modos, per mille oracula fandi doctus, facundus). 11, 240 quae referant, fari iubet. 11, 346 det libertatem fandi. 12, 25 haec haud mollia fatu (SEN. Ag. 416 *p. 1031, 1.* AVSON. 211, 23 dulcia fatu verba). 12, 47 ut primum fari potuit, sic institit ore. HOR. epist. 1, 4, 9 qui sapere et fari possit quae sentiat. carm 4, 6, 18 nescios fari pueros (*i. infantes* PORPH.). PROP. 3, 7, 65 subtrahit haec fantem ... fluctus (LVCAN. 5, 672 haec fatum ... fluctus ... levat). 4, 4, 2 Tarpeium nemus ... fabor. OV. fast. 1, 51 simul exta deo data sunt, licet omnia fari verbaque ... libera praetor habet. LIV. 22, 30, 3 quibus te modo nomine, quod fando possum, aequavi. VITR. 2, 1, 1 *homines* significando res saepius in usu ex eventu fari fortuito coeperunt et ita sermones inter se procreaverunt. SEN. Ag. 407ᵃ nam certa fari sors maris dubii

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vetat. 416 acerba fatu (*v.* VERG. *p. 1030,75*) poscis, infaustum iubes miscere laeto nuntium. Med. 281 quid seris fando moras. Oed. 293 tarda fatu est lingua. 328 quid fari queam. 511 fari iubes, tacere quae suadet metus. 623 fari horreo. Phaedr. 883 anus...prodet quidquid haec fari abnuit (Tro. 573). 885 ipsa iam fabor, mane. 993 ne metue... fari LVCAN. 2, 241 farique his vocibus orsus (*seq. en. der.*). 2, 284 sic fatur, at illi... reddit Cato... voces. 5, 137 fari... arcana futuri *Sibyllae*. BVC. Eins. 2, 4 nec me iuvat omnia fari. PLIN. nat. 7, 4 cetera *animalia* sentire naturam suam, ... hominem nihil scire nisi doctrinā, non fari, non ingredi, non vesci. 11, 270 qui celerius fari coepere, tardius ingredi incipiunt. VAL. FL. 3, 641 nil se super Hercule fari. 4, 170 fando si nuntius extitit. 4, 560 fandi... Iuppiter auctor. 4, 578 fabor enim. 6, 679 haec fantem medio in sermone reliquit... Iuno. 7, 409 *Iasona* fari... cupit Medea priorem. 8, 184 cursu, quem fabor. SIL. 1, 78 ut fari primamque datum distinguere linguā Hannibali vocem. 1, 188 vis insita fandi (STAT. silv. 5, 3, 101 AQVILA rhet. praef. p. 23, 4. PRVD. c. Symm. 2, 762 qui... fandi viribus audet heu nostram temptare fidem). SIL. 3, 81 cumque datum fari. 12, 636 infrendens dum talia fatur, ecce. STAT. Theb. 2, 174 inter sese ordine fandi cedere. 2, 391 rudis fandi (AVSON. 211, 4. PRVD. cath. 2, 46 fandi ...nescii). 9, 34 cui maxima fando damna vehit. 11, 711 hunc morem fandi longae fecere querelae. Ach. 1, 331 incessum motumque docet fandique pudorem. silv. 1, 4, 35 fandi... opibus... abundas. 2, 4, 16 aves, quīs nobile fandi ius natura dedit (AVSON. 340[B], 4 iudice sub tanto fandi tamen accipiet ius). MART. 9, 27, 13 pudet fari... quod facis lingua. SVET. Aug. 94, 7 cum primum fari coepisset. FRONTO p. 13, 9 N. dii te... facultate fandi et tam eleganti prosperent. p. 203, 6 fandi agendique laudibus. p. 233, 7 'fata' a fando appellata aiunt: hoccine est recte fari? GELL. 5, 9, 1 filius Croesi regis, cum iam fari per aetatem posset, infans erat et cum iam multum adolevisset, item nihil fari quibat (*ἄφωνος et ἐφώνει Herodot. 1, 85*). 16, 3, 1 homo ille fandi dulcissimus. IAVOL. dig. 50, 16, 217 postquam fari potuerit *pupillus* (*ibid. bis*). GAIVS dig. 45, 1, 141, 2 pupillus ex quo fari coeperit. 46, 6, 6 fari non potest *et similiter*. MAECIAN. dig. 36, 1, 67, 3 *bis*. PAPIN. dig. 40, 5, 22, 1 PAVL. dig. 26, 7, 24. 29, 2, 9. 50, 17, 5. VLP. dig. 25, 4, 1, 10 ab anniculo quoad fari possit. 26, 7, 1, 2. 27, 8, 1, 15. 40, 5, 30, 3 (4. 6). 45, 1, 70. 46, 2, 17. 46, 6, 2 (COD. Theod. 8, 18, 8 [*a. 407*] si... filius fandi sumat auspicia. COD. Iust. 6, 49, 7 [*a. 530*]). APVL. apol. 7 cui ulla fandi cura sit. 95 omnes fandi virtutes. ITALA Ioh. 3, 37 (Tert. orat. 1) qui de terra est... terrena fatur (*λαλεῖ*, VVLG. loquitur). exod. 12, 3 (Ps. Cypr. pasch. 1) fare (*λάλησον*, VVLG. loquimini) ad omnem synagogam filiorum Israel dicens. SOL. 3, 4 lapidem fatu dignissimum. PANEG. 10 (4), 3, 2 potens fandi (AVSON. 1, 5 bellandi fandique potens. Mos. 400). IVVENC. 4, 114 discipuli increpitant fantes. CARM. de fig. 118 'interiectio', cum quaedam medio ordine famur. PALLAD. 14, 12 urbanum fari rusticitatis opus MAR. VICTORIN ad Iust 4 quantum sermo sufficit fari. AVIEN. ora 146 quae supra fa[e]ti sumus. 636 ostiorum *Rhodani* fabimur divortia. orb. terr. 394 nunc... Europae fabor latus (472. 1331). 811 quis valeat... nomina fari. AVSON. 159, 3 fandi... carentia cultu. 194, 2 fandi nobilis. 194, 16 cursusque tot fandi et rotae. 204, 7 gloria fandi. 304, 12 fandi tacendi... modus (406, 102). 322, 74 fandi... vigorem. 323, 10 admonitor morumque... fandique. 406, 81 fandi Titianus artifex. 211, 18 heroas... fando referres. 406, 9 dulcius circumloquar diuque fando perfruar. 406, 36 quem nemo fando dixerit, qui non prius laudaverit. 413, 44 haec fare cursim nec moratus pervola 319, 63 non aspernabere fari (*seq. votum*). 406, 41 si sinet tenore fari obnoxio. 122, 5 vix tamen est fatus (*seq verba*). 192, 11 moresne fabor et tenorem regulae? DICT. 1, 19 mulier... deo plena Dianae iram fatur (*i. caticinatur*). VVLG. Is 59, 3 lingua vestra iniquitatem fatur (*μελετᾷ*). PRVD. perist. 2, 357 haec fante praefecto. PAVL. NOL. carm. 31, 519 eos homines ..nomine fari. AVG. civ. 21, 16 p. 519, 18 D. licet fari iam valeat et ideo infantiam transisse videatur. 22, 8 p. 568, 18 expavit... atque ubi se collegit farique potuit. conf. 1, 8, 13 non... eram infans, qui non farer, sed iam puer loquens eram. CYPR. GALL. gen. 448 servo semper concordia fanti. exod. 190 deum tam candida fantem num. 664 dissona fantem. ZACCH. 2 praef. quantum audire farique liceat. MACR. sat. 1, 16, 3 cum hostia caeditur, fari nefas est, inter caesa et porrecta fari licet MART. CAP. 1, 36 fandi... venustatem. 1, 85 fantem audire. 2, 122 fandi... ordinem (INSCR. christ. Rossi II p. 264 v. 21). 2, 126 virus omne fanti *Mercurio*. 3, 222 artes... vera fantes (*opp.* mythi). 3, 266 diversitas fandi. 3, 289 fandi... portio. 4, 335 fandi possibilitatem per scholas Ausonias comparavit. 4, 327 primordia fandi advehit *Dialectica*. *ibid.* inter templa deum fas est, Dialectica, fari. 4, 423 perita fandi. 5, 470 per quosdam fandi cuniculos obicienda monstramus. PROSP. carm. de ingrat. 880 studium fandi excoluit. MAR. VICTOR aleth. 2, 352 talia fante deo. EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941[B] pisces... certis significationibus fari videntur. SIDON. epist. 1, 9, 2 fabor... super his aliqua. 9, 14, 7 fando adaequaverit. VICT. VIT. 3, 24 ut fati sumus (3, 57). 3, 61 si... eis fari de talibus rebus licuisset. SEDVL. op. pasch. 5, 28 p. 296 dic, nefande custos, fare, scelerata legio. POMER. 1, 2, 1 neque enim, quia deum ineffabilem credimus, fari de illo quod possumus non debemus. ALC. AVIT. epist. 4 p. 30, 19 fandi licentiam... praestare. GREG. M. moral. 23, 36 quis digne fari queat illam ineffabilem nativitatem. CARM. epigr. 709, 12 (*fere a. 542*) tantaque fari nequeo, quantae insunt gratiae opes. *nota*: AVSON. 178, 14 manes placidos pia cura retractat atque Pudentillam fantis honore colit (*i affandi verbis piis*). *translate*: INSCR. christ. Rossi II p. 170 n. 26, 21 cuius et studium ingens fundamenta... fantur.

partic. **fandus, -a, -um** *quod dici licet.* DON. Ter. Eun. 1059 *inter proverbialia* fanda nefanda. *cf.* dicenda tacenda *vol. V p. 989, 79.* CATO or. frg. 10, 1 *v. p. 1030, 15* LVCIL. 55 *v. p. 1030, 18.* CATVLL. 64, 405 omnia, fanda nefanda. VERG. Aen. 1, 543 deos memores fandi atque nefandi. LIV. 10, 41, 3 respersae fando nefandoque sanguine. LVCAN. 1, 634 non fanda timemus. 2, 176 non fanda piacula. STAT. Theb. 12, 375 si tu quoque dura Creontis iussa times (si quid non fanda *Priscian.*). APVL. flor. 16 p. 68 potius implere fata quam fanda. CYPR. epist. 55, 9 cum... tyrannus... fanda atque infanda comminaretur. PANEG. 10, 7, 4 maiestas fandi ac nefandi discriminatrix. RVFIN. apol. Orig. 1, 21 p. 559[C] fanda... omnia atque infanda temptantur. 2, 37 p. 615[C] fanda atque nefanda conscribere. MART. CAP. 9, 998 *satura* fandis tacenda farcinat. PRISC. Anast. 79 hostes... non fanda furentes.

forābilis, -e *a* forare. *qui percelli potest*: OV. met. 12, 170 nulloque -is ictu Cycnus. PLIN. nat. 16, 227 *ligna* -ia ac sectilia, quae modice umida.

forāgo, -inis *f.* [*recte a* forando *ducere videtur Paulus Festi. Th.*]. PAVL. FEST. p. 90 -o: filum, quo textrices diurnum opus distinguunt, a forando dictum. GLOSS. V 21, 39 (farago) = 70, 4 -o: nota in textura significans cuiusque diei opus. 600, 20 -o: trames diversi coloris. SYMM. epist. 6, 67, 2 obambulans inter pensa et -es puellarum.

forālis, -e *a* forum. CONC. Matiscon. a. 585 (Mon. Germ. leg. III 1) p. 171, 18 quosdam clericorum... ad -es reorum sententias frequenter accedere. GREG. M. epist. 1, 60 p. 83, 19 ut -is illi (*feminae*) inquietudo submoveri debeat (1, 62 p. 84, 23). 1, 67 p. 87, 19 a litigiis -bus monachos submovere. 3, 57 p. 216, 25 nihil cum scandalo, nihil cum -i strepitu... definire [CARM. epigr. 1388, 3 eorale decus *corrigendum in* florale]. *Vollmer.*

✖**forāmen,** -inis *n.* [*a* forare. *Th.*]. *de etymologia: a* forare *derivant*: PRISC. gramm. II 126, 1 GRAMM. suppl. 75, 5. 113, 17. *a* fores: NON. p. 35, 25 (= GLOSS. V 650, 48) -a quasi diminutive a foribus dicta. *de genere: masc. est* CHIRON 59 quousque maior (maius VEG. mulom. 2, 13, 5) -n vulneris fiat. 84 eum -n. BOETH. arithm. 2, 50 alios (*sc.* -*a*). *fem.* (*?*): VINDIC. gyn. p. 432[8] -a... per quas *eqs.* DIOSC. 5, 106 -n... ex qua *eqs.* *forma* far-*? v. p. 1033, 51.* *de notione*: GLOSS. *ὀπή, τρῦπα. τρυμαλιά. τρύπημα. τρώγλη* (EXC. Bob. gramm. I 554, 14). -a cavernae. puncto -e (*v. p. 1033, 54*). AVG. quaest. hept. 2, 154 p. 191, 15 hoc (*vocem ὀπή*)... -n vel cavernam rectius interpretamur. *legitur inde a* CATONE *apud* SISENNAM (hist. 86) VARRONEM CIC. (Tusc. 1, 47) LVCR. *al., in pedestri praecipue sermone.* [*it.* forame, *hisp.* horambre. *M.-L.*]

i. q. locus, ubi res perforatur, caverna, hiatus, rima, os sim.: **I** *generaliter*: **A** *in rebus inanimatis*: CATO agr. 18, 2 -a (*sc. in arbores facito*) longa p. III S. exsculpta digit. VI; ab solo -n primum (*cf.* 19, 1) p. I S (19, 1 supra -a arborum. *cf. ibid.* in suculam sena -a indito [VITR. 10, 2, 2. 10, 3, 2]. 21, 2 -a ubi feceris *in cupam*, lamnis circumplectito [21, 3 ne -a *in cupa* maiora fiant, quo cupulae minusculae indentur]. VARRO rust. 1, 14, 2 palis... perforatis et per ea -a traiectis longuris). 22, 4 -n (*sc. in orbes facito*) semipedem quoquo vorsum (135, 7 -n in orbes semipedem quoquo vorsum facito). VARRO rust. 3, 16, 16 media alvo, [in] qua introeant apes, faciunt -a parva (3, 16, 22 ad -n introitus [COLVM. 9, 8, 2 aditus]. 3, 16, 29 COLVM. 9, 7, 5. 9, 8, 11 *al*). 3, 16, 32 favorum (SEN. epist. 121, 23. *cf.* COLVM. 9, 11, 4 *pars, in qua regii generis proles animatur, est* laxioris fistulae, quam sunt reliqua -a, quibus popularis notae pulli detinentur. PS. QVINT. decl. 13, 18 PALLAD. 7, 7, 9). CAES. civ. 3, 53, 4 inventa sunt in *scuto* -a *tot* (*telis facta; cf* VAL. MAX. 3, 2, 23). OV. met. 3, 123 vitiato fistula plumbo scinditur et tenui stridente -e longas eiaculatur aquas (SEN. nat. 1, 3, 2). 6, 697 cum subii (*Boreas*) convexa -a terrae ([*syn.* 698 cavernis]. SOL. 5, 15 demersum -n *in terra*, qua Ditem... fama est lucem hausum. 43, 2 -is caeci profundo. IVST. 24, 6, 9. AMM. 23, 6, 18. 24, 4, 30 [*syn.* fovea, specus]. *paulo aliter p. 1034, 37*). SEN dial. 4, 10, 8 *nauta* manifesta -a *in nave* praecludit, latentibus et ex occulto sentinam ducentibus labore continuo resistit. COLVM. 4, 29, 13 per -n *vitis terebra factum* transmittas *traducem palmitem* (*sic saepe in insitione*: 4, 29, 14 sarmentum... artatur -i. 4, 29, 15. 16. 5, 9, 16 arb. 8, 4 PALLAD. 3, 17, 7 *al*). 9, 8, 9 terebratur ... talea, per quod -n... melle... instillato ponitur *eqs.* (*ibid.* apposito -i pollice). APVL met. 6, 14 fontes... proni -is *in saxo* lacunis editi (VVLG. Iac. 3, 11 numquid fons de eodem -e emanat dulcem et amaram aquam? *cf.* exod. 33, 22 ponam te in -e petrae. cant. 2, 14 Is. 7, 19 *al.*). *in muro, pariete, tecto sim.*: SISENNA hist. 86 neque porta neque ullum -n erat, qua posset eruptio fieri (GREG. M. in Ezech. 1, 7, 6 p. 843[A] si unum -n apertum relinquitur, unde ab hostibus intretur. *cf.* SIL. 14, 333 angusta -a murus arte cavata dabat, per quae clam fundere tela tutum erat. VEG. mil. 4, 4). BELL. Alex. 1, 4 ex aedificiis... per -a in proxima aedificia arietes immit-

(Bauer)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tuntur. Ov. met. 12,44 innumeros...aditus ac mille -a tectis (*i. aedibus*) addidit. fast. 2,672 se supra ne quid nisi sidera *Terminus* cernat, exiguum templi tecta -n habent (Pavl. Fest. p. 368. *cf.* Cvrt. 7,3,9 *in tecto* -e relicto. Tac. ann. 4,69 -bus et rimis *laquearium* aurem admovent). Colvm. 9,15,10 parietum et fenestrarum (Petron. 98 Gaivs dig. 8,2,6. *cf.* Pavl. dig. 8,2,28 -n in imo pariete..., quod esset proluendi pavimenti causa, id neque flumen esse neque tempore acquiri placuit. Pompon. dig. 8,2,29). Petron. 96,1 -n valvae, quod ... ansa ostioli rupta laxaverat (Apvl. met. 2,30 *forium*). Plin. nat. 11,98 *scarabaei* focos et strata (parata *F*, prata *rell.; corr. Haupt*, parietes *Detlefsen*) crebris -bus excavant. Svet. Nero 12,2 parvis primum -bus *in podio*, deinde toto podio adaperto spectare consuerat. gramm. 2 prolapsus in cloacae -n. Calp. decl. 4 carcerem publicum ... angustis -bus tenuem lucis umbram recipientem (*prorsus i. q. fenestra*: Vvlg. eccles. 12,3 tenebrescent videntes per -a [*αἱ βλέπουσαι ἐν ταῖς ὀπαῖς*]. cant. 5,4 misit manum suam per -n). Amm. 23,6,24 fanum scrutantes invenere -n angustum. *in variis instrumentis, machinis sim.*: Varro rust. 1,2,16 *agricultura* succinit pastorali, quod est inferior, ut tibia sinistra a dextrae *tibiae* -bus (*v. Keilii comm. cf.* Varro frg. Serv. Aen. 9,615 frg. Schol. Hor. ars 202. Hor. ars 203 tibia...tenuis simplexque -e pauco [parvo *pars codd.; cf. infra l. 63*]. Ov. fast. 6,697 terebrato per rara -a buxo ut daret...tibia longa sonos. Pavl. Fest. p. 109 Qvint. inst. 1,11,7. 11,3,20 *al.*). 3,14,5 ollam cum -bus..., quae -a habeat, ut intrare aer possit (Colvm 9,15,6 pars *vasis* ... acutior, per quam modico -e fumus emanet [*syn.* os]. *cf.* Pallad. 11,14,16 relicto brevi -e *in dolio*, quo ... vina suspirent [*syn.* spiraculum]). Lex Quinctia (Frontin. aq. 129) 47 dum ne quis puteus neque -n novum fiat (*quo aqua ducatur*. Frontin. aq. 114 Corp. XIV 3676, 4. 9. 13. *cf.* Vitr. 9,8,11 tympanum habens -n, per quod aqua influat). Moret. 41 -bus *cribri* liquatur emendata Ceres (Ov. medic. 89 haec ubi contrieris, per densa -a cerne [*cf.* 62 cavis]. Scrib. Larg. 75 cribrum tenuibus -bus. 269). Ov. hal. 28 muraena...ad laxata magis conixa -a retis (Sil. 5,51 fraude artati ... -is arcet ... piscem. *cf.* Colvm. 8,17,6 -bus exiguis cancelli, quibus impediatur fuga piscium). Liv. 38,7,12 per operculi -a (*τρήματα*) ... hastae ... eminebant. Vitr. 1,1,8 in capitulis *ballistarum et catapultarum*...sunt -a..., per quae tenduntur funes (1,2,4 ballistae -e [*sc. capituli*], quod Graeci *περίτρητον* [*περίτρημα Koechly*] vocitant, ... item ceterorum operum e membris invenitur symmetriarum ratiocinatio. 10,10,1 *sqq. passim*). 10,2,1 funis ... in -e *trocleae* religatur (*cf.* Non. p. 546,19 -a, quae summo mali funes recipiunt). 10,7,1 narium. Colvm. 6,19,3 ut inserto capite descendentibus per -a *numellae* regulis cervix catenetur. Stat. Theb. 12,776 emicuit per mille -a *thoracis* (Schol. per infinitos loricae circulos) sanguis. Svet. Nero 17 ne tabulae nisi pertusae ac ter lino per -a traiecto obsignarentur. Apvl. met. 1,14 cardines ad -a *sua* resident. Vvlg. Matth. 19,24 (*cf.* Marc. 10,25 Luc. 18,25) facilius est camelum per -n acus transire (*διὰ τρυπήματος. inde locutiones tropologicae velut* Avg. in psalm. 110,6 p. 1465 ut ... intrarent...sicut per -n acus per compungentes passionis angustias. Petr. Chrys serm. 167 p. 638[D] ut ... per angustum paenitentiae -n ... intrarent. *al.*). Soran. p. 21,15 ut *sella* habeat...-n (far- *trad. sec. Rosium*) praecisum, ut illuc infans cadere possit (*cf.* Avell. p. 8,18 ut per angustias -is *in sedili* et sedilis totus ipse laberetur). Gloss. V 380,15 (*cf.* 418,37. 427,7) puncto, -e, in quo pedes vinctorum tenentur in ligno cubitali spatio interiecto (*pertinet ad* Rvfin. hist. 5, 1,27 septima ... puncto [*τρύπημα*]). *nota: i. q. res perforata ipsa; fere i. q. fistula, modiolus sim.*: Cato agr. 21,4 insuper -n librarium ferreum digitos sex latum indito, pertusum utrimque secus, qua clavus eat (*genus pyxidis, fistulae vel modioli recipiendo clavo intellegit Gessner*. Vitr. 10,6,3 in *tignis* -a ferrea sunt inclusa inque ea inducuntur styli. *cf.* Gloss. III 262,42 *χοινικίς* -n ligni, in quo volvitur rota, vel modiolus rotarum). Ov. met. 4,30 concava ... aera sonant longoque -e buxus (*de fistula tibiae, aliter atque supra l. 21. cf.* Pont. 1,1,45 pro sistro Phrygiique -e buxi). *bestiarum, i. q. caverna, cuniculus, latebra*: Plin. nat. 19,178 obturandis *formicarum* -bus (Pallad. 1,35,2 si *formicae* in horto habent -n. 1,35,8). Pallad. 4,9,4 *mustelarum*. Vvlg. Is. 11,8 delectabitur infans ... super -e aspidis (Ps. Rvfin. in Am. 5,18 p. 1081[C] serpentis in -e latentis). Avian. fab. apol. 31 minas mus in suo -is amfractu securus derisit (*syn.* caverna).

B *in corpore hominum vel bestiarum*: Varro rust. 3,12,4 de *leporibus* Archelaus scribit, annorum quot sit qui[s] velit scire, inspicere oportere -a naturae (*de eadem re* Plin. nat. 8,218 corporis cavernae ad excrementa), quod sine dubio alius alio habet plura (Barnab. 10,6 lepus singulis annis facit ad assellandum singula -a et quotquot annis vivit, totidem -a [*τρύπας*] facit. *cf.* Plin. nat. 11,94 *cicadis* nullum ad excrementa corporis -n *est* [*cf.* 1,11,32 esse ... sine exitu cibi]. Colvm. 6,30,4 -i, quo manat urina [Obseq. 53 puer ex ancilla natus sine -e naturae, qua humor emittitur]) Fest. p. 166 nares appellari putant, quod per ea nas[c]i -a odoris cuiusque nari fiamus (Cels. 6,7,6 -n auris. 7,8,1 ut -n in *aure* nullum sit. 8,1,5 -a ... intra caput maxima oculorum sunt, deinde narium, tum quae in auribus habemus *eqs.* 8,1,6. Mar. Victorin. in Eph. 1,4 p. 1240[A] -bus ... sentiendi. Fav. Evl. p. 8,20 Avg. civ. 11,27 p. 500,22 D.). Cels. 7,7,13[B] -n, quod inter ossa *calvariae* est. Lvcan. 9,811 quaecumque -a novit umor *in corpore*, ab his...manat cruor. Plin. nat. 34,167 -a spiritus. *de* -bus *vi, exulceratione, carie factis; saepe fere i. q. vulnus*: Ov. met. 9,129 sanguis per utrumque -n emicuit (Chiron 59 vulneris. 229 *vesicae ruptae*. Prvd. perist. 9,91 tot -bus penetrati corporis). Cels. 5,28,12[N] inter *fistulae* -n (ferumen *FVP*, ferumentum *J; de hac scriptura cf.* 8,3,5. 8,8,2 *al.*) et integram carnem (5,28,13[A. B] *al.*). 6,9,6 *dentis cariosi*. 7,4,4[A] novo -e *in cutem facto* (7,25,3. *cf.* 7,5,4[B] *in os*. 8,2,3 *al.*). 7,8,4 si magnum id -n *in auri ima* est (*syn.* 7,8,3 cavum. Colvm. 6,5,4 facto -i *in auriculam bovis* ... radicula inseritur. Hil. in psalm. 118 ain 11 p. 501,20 auris -n ex subula [*cf.* Vvlg. exod. 21,6]).

II *speciatim: t. t. philos., de poris (fere invisibilibus) rerum*: Lvcr. 2,386 caelestem fulminis ignem ... transire -a, quae nequit ignis noster (6,349 Sen. nat. 2,52,1). 2,397 primordia singula quaeque singula per cuiusque -a permanare. 4,599 vox per flexa -a rerum incolumis transire potest, simulacra renutant (4,601 *simulacra* recta -a tranant). 6,981 multa -a cum variis sint reddita rebus (*syn.* 6,983 vias). 6,1030 *aer* per crebra -a ferri parvas ad partes ... insinuatus. Vitr. 2,5,2 patentibus -bus et inanibus *saxorum* (2,5,3 umore penetrante in -um raritates [*cf.* 2,9,8]. *ibid.* patent -a...et raritates). 2,9,9. 14 Sen. nat. 4,9. Qverol. p. 46,7 claustrum illud plumbeum densa per -a diris fraglat odoribus. *in corpore hominum vel animalium*: Lvcr 3,587 per ... viarum omnes flexus, in corpore qui sunt, atque -a (4,650 differre...intervalla viasque, -a quae perhibemus, omnibus in membris et in ore ipsoque palato [*v. l. 30*] *eqs.* 4,656. 894 aer ... per patefacta venit penetratque -a. 4,940 Cels. 1 praef. 16. Macr. sat. 7,6,18 muliebre corpus pluribus consertum est -bus). 4,350 caliginis aer...cuncta -a complet obsiditq⟨ue⟩ via⟨s⟩ oculorum (*de poris, per quos sensus transferuntur ad animum; cf. l. 25.* Lvcr. 4,621 *ex cibo* quod exprimimus, per caulas omne palati diditur et rarae perplexa -a linguae. Cic. Tusc. 1,47 quamquam -a illa, quae patent ad animum a corpore [*syn.* 1,46 viae...ad oculos, ad aures, ad nares a sede animi perforatae], callidissimo artificio natura fabricata est, tamen terrenis concretisque corporibus sunt intersaepta [*διαπεφραγμένα*] quodam modo). Scrib. Larg. 21 *medicamenta* pungunt -a primae tuniculae oculi. *terrae* (*cf. p. 1032,67 sqq.*): Lvcr. 5,457 per rara -a terrae partibus erumpens ... aether. 5,811. 6,592 vis venti per crebra -a terrae dispertitur. Aetna 284 seu terra minutis rara -bus tenues in se abstrahat auras (566). Sen. nat. 6,23,4 spiritus intrat terram per occulta -a (6,24,1). 6,28,1 *al.*

obiectum est verbis: aperire: Vitr. 10,8,6. cavare: Colvm. arb. 8,4. cludere: Qvint. inst. 11,3,20. complere: Lvcr. 4,350. excavare: Vitr. 10,9,6. facere: Cato agr. 19,1. 21,2 *al.* forare: Colvm. 9,7,5. glutinare: Cels. 7,7,8[c]. illinere: Colvm. 9,14,14. implere: Cels. 8,8,2. imponere: Colvm. 8,3,9. indere: Cato agr. 19,1. linere: Colvm. 9,15,10. obducere: Varro rust. 3,16,32. obturare: Vitr. 10,7,3. 10,8,3 *al.* patefacere: Lvcr. 4,894. pertundere: Vitr. 10,16,10. praecludere: Sen. dial. 4,10,8. terebrare: Vitr. 10,16,5.

comp.: interforamen.

deriv: foraminarius. foramino. (foraminosus?).

forāmentum, -ī *n.* [*cf. c.* foramen. *Th.*]. Gloss. *τρώγλη*.

forāminārius, -ī *m. a* foramen. Gloss. *τρωγλίτης*. *est nomen aviculae; cf. Funck, Archiv 8 (1893), 376.*

forāmino, -ātus, -āre. [*a* foramen. *Th.*]. *i. q. foramen facere, perforare. non legitur nisi part. perf. pass.*: Sidon. epist. 1,5,6 nauticis cuspidibus -o fundi *aquae* glutino. *pro adi.*: Sidon. epist. 2,2,4 per parietem -um. 3,3,5 -os circulos loricarum (*cf. p. 1033,43*).

[*? **forāminōsus,** -a, -um *a* foramen. Tert. patient. 14 p. 22,7 -ae carnis (-ae *R*[3], refossae *R*[2] *recte*, reformasse [*i.* refosse, *pro compendio sumptum*] *rell.*).] *Bauer.*

forānus, -a, -um *a* forum. Schol. Hor. sat. 1,6,86 argentarium dicimus eum, qui habet summam olivarum, a quo accipiunt -i; coactorem, qui exigit nummos a circumforanis. *a* foras, foris: Op. imperf. in Matth. 40 p. 857 -i lapides (*syn.* a foris in facie aedificii) nullum debent habere nodum aut angulum. *Vollmer.*

1. forās *acc. cf. p. 1057,20.* Ps. Matth. euang. 4 *Maria* cum posita esset ante -s templi. *nisi hic duae praepositiones sunt iunctae cf. p. 1048,32 sqq. cf. etiam* Plavt. Truc. 95 *et* 289, *ubi* -s *male codd. P vel pars eorum habent pro* fores.

×2. forās *et* **×2. forīs** *adverbia et praepositiones* [foras *et* foris *accusativus et ablativus plur. esse videntur nominis exoleti* ×fora = *cambr.* dor *'porta', gr. θύρα; cf. c.* 1. foris. *Th.*]. *voces praecipue sermonis vulgaris. leguntur inde a* Plavto, *raro apud poetas melioris latinitatis* (-as: Catvll. Verg. *singulis locis* [*v. p. 1036,82 et 1035,55*], Hor. *bis* [*v. p. 1037,33 et 1038,5*], Ov. *quater* [*v. p. 1035,68 et 1035,61 sq.*]; *at* Lvcr. 28[ies] [*cf. Al. Kraetsch, de abundanti dicendi genere Lucretiano p. 50 et 66*]. -is *deest apud* Catvll. Phaedr. Sen. trag. *et poetas dactylicos praeter* Lvcil. *ter* [*v. p. 1041,43. 57. 1044,37*], Hor. sat. Ivv. *binis locis* [*v. p. 1040,69. 1045,76 et 1040,82. 1041,26*], Ov. *semel* [*v. p. 1041,24*]). *usus praepositionalis sermonis vulgaris est; cf.* Prisc. gramm. III 43,23 'extra' casibus praeponitur, '-is' autem vel '-as' minime. -as *et* -is *in sermone vulgari confunduntur; cf.* Don. gramm. *[Brandt]*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IV 393, 24 *soloecismus fit* ut . . . '-is exeo' pro '-as'. *ibid.* 394, 15 '-as sto' pro '-is'. *apud* PETRON. *in sermone rustico perverse (cf. p. 1047, 67 68. 69), in sermone urbano recte (cf. p. 1036, 16. 67. 1041, 25. 35) adhibentur. ubi prave in* ITALA *leguntur, in* VVLG. *recta sunt; sed cf. p. 1049, 26. 47 sqq. passim promiscue apud scriptores posterioris aetatis (cf. ex. gr.* GREG. M. in Ezech. 1, 2, 2, *ubi et* -as *pro* -is *et* -is *pro* -as *et* -is *recte; v. p. 1048, 15. 1049, 11. 1043, 67), v. p. 1047, 60 sqq.* PLIN. nat. *numquam* -as, *sed* -is *et sensu genuino et vulgariter pro* -as *dixisse videtur, cf. p. 1040, 81. 1048, 38. 49 al.*
de differentia inter -as *et* -is: CAPER gramm. VII 92, 3 'ire -as' et 'esse -is'. PROB. inst. gramm. IV 155, 19 quando nos aliquo ire . . . significamus, '-as' . . . respondeamus, . . . 'quo is?' '-as' . . . ; quando nos alicubi esse . . . significamus, '-is' . . . 'ubi es?' '-is' . . . . quando illo significamus, -as *eqs.* DON. gramm. IV 393, 24. 394, 15 AVG. gramm. V 518, 2 adverbia loci . . . responsiva . . . sunt duplicis formae, ut . . . -is -as . . . . -is . . . in loco, ut . . . '-is erat' . . . ; de loco . . . '-is venio'; '-as' . . . et 'intro' ad locum significant, ut '-as eo' (*similiter*: EXPLAN. in Don. gramm. IV 510, 20 CLEDON. gramm. V 67, 22 *sqq. al.* POMP. gramm. V 248, 8 sunt adverbia quae dubia sunt, quem ad modum dicamus . . . '-as' an '-is' *eqs.* GRAMM. suppl. 155, 22. *al.*). *locis ex graeco translatis, nisi aliud notatur, subest* ἔξω. [*val.* fara, *it.* fuori, *francog.* hors, *hisp.* fueras. *M.-L.*]

foras:

formae vulgares: faras (*cf. similia apud Schuchardt, Vokalismus des Vulgärlateins I p. 183 sq.*) *v. p. 1037, 13. 1039, 40. 1048, 2. cf. etiam supra v. 22.* foros (*forma vulgaris? cf. Schuchardt ibid. p. 169 sqq.*), *v. p. 1049, 38.* forra *et* furra *v. p. 1037, 47. 52. falso de origine*: PAVL. FEST. p. 84 inde (*sc. a foro*) . . . -as dare (*cf. p. 1037, 22*) . . . et -as. GLOSS. ἔξω. ἔξω εἰς τόπον. *corr. et dub.*: NAEV. trag. 16 passo vel hoc (velo *Iunius*) vicinum aquilone hortum fer -as (*alii alia coni. v. appar. crit.*). PLAVT Cist. 266. LVCR. 3, 586 -as manant animaeque (-s anima emanante *Wakefield*, -s manante anima usque *Lachmann*). *e coniecturis*: PLAVT. Rud. 1065 ⟨e fano -as⟩ (*expl. Lambinus*) lenonem extrusisti. TRAG. inc. 20 *umbilicus terrarum*, unde superstitiosa primum saeva evasit vox -as (*sic Gruterus*, fera *codd.*).

I ***adverbium:*** *quaeritur* ***quo?*** *(opp.* intro. *quaeritur ubi? v. p. 1047, 61 sqq.). cum accedit ad verba simplicia*, -as *saepe idem significat, quod* e *in compositis (cf. infra l. 53. 56 et p. 1036, 46. 1037, 35 sqq.); accedens ad verba composita cum* ex *vel* pro, ab *al. aut confirmat (cf. ex. gr. p. 1038, 54. 55), aut constringit vel variat (cf. ex. gr. p. 1039, 12. 21) significationem praepositionis.*

A ***e domo, urbe*** *sim. ad loca extra fores vel portas sita:*
1 *e domo (e conclavi v. p. 1036, 6. 66. 1037, 8):* **a** *latiore sensu (saepe de hominibus vi eiciendis; de uxore dimittenda v. infra l. 58. 78. 80 et p. 1036, 34. 35. 36. 41; cf.* CIC. Phil. 2, 69 illam suam suas res sibi habere iussit ex duodecim tabulis, clavis ademit, exegit, *ubi* NON. p. 291, 8 *legit* -asque exegit; *de re pecuniaria v. infra l. 53. 71. 73 et p. 1036, 64):* **α** *accedit ad verba simplicia*: PLAVT. Asin. 533 hinc trudetur . . . -as (PHAEDR. 5, 5, 35). Aul. 156 *uxor*, quae cras veniat, perendie -s feratur (*sc. sepeliatur, cf. Ussing ad l. et p. 1036, 46. aliter* -s ferre: Truc. 556 *amator* bona sua pro stercore habet, -s iubet ferri [*cf.* 568 eicitur (neititur *trad.; corr. Leo*) ἔξω]. 750 item ut Acherunti hic . . . ratio accepti scribitur: intro accipitur, . . . non potest ferri -s. VERG. ecl. 8, 101 fer cineres . . . -s [*cf. ibid.* 8, 64 effer]). Aul. 628 ⟨i⟩ (*sic expl. Lambinus; -s expl. Camerarius, cf. p. 1037, 11 sqq.*) -s (*item accedit ad* ire: PLAVT. Cas. 211 ei -s, mulier! Men. 114 quotiens -s ire volo, me retines *eqs.* Merc. 271 eccum it vicinus -s [*sic A;* vicinum eccum exit -s *P*]. 561 Mil. 271. Most. 877 [*obsc.*] ire vis, mula, -s pastum. Persa 758 *al.* TER. Hec. 222. Ov. ars 2, 28 si nihil attuleris, ibis, Homere, -s. 2, 521 dicta erit isse -s. 2, 522. MART. 11, 2, 4 triste supercilium . . . et personati fastus et regula morum, quidquid et in tenebris non sumus, ite -s. *fortasse huc pertinet* CORP IV 3494[1] [*in cauponae pariete sub imagine viri extrudentis duos viros rixantes*] itis -s [-is *legerunt alii*] rixsatis [*sed dubium est, an potius* -s *ad* rixsatis *referendum sit, cf. p. 1047, 61, vel ad utrumque verbum*]). Curc. 151 *pessuli*, mittite istanc -s (Ov am. 1, 12, 5 VITAE patr. 5, 15, 29). Curc. 216 migrare . . . e fano -s. Epid. 165 abi intro atque adulescenti dic . . ne hinc -s ambulet (exambulet *cod. A*). Mil. 1394 rapite *istum* sublimen -s. Stich. 219 auctionem facere decretumst mihi: -s necessumst quidquid habeo vendere (LVCIL. 1253 plure -s vendunt quod pro . . . minore ⟨erat⟩ emptum). Trin. 243 res (*sc. pecunia*) -s labitur. 276 quo illic homo -s se penetravit ex aedibus? Truc. 708 *speculabor*, quis eat intro, qui -s veniat. TER. Hec. 522 uxor . . . se duxit -s. Eun. 358 homo quatietur . . . cum dono -s (*cf.* DON. *ad l.* vel sic . . . ut desit 'versum', ut sit: -s versum verberabitur. *cf. infra l. 81*). 1041 miles pelletur -s. VARRO Men. 553 quod parere ea non poterat, mulierem -s baetere iussit. PHAEDR. 4, 18, 12 *canes* propulsi . . . vadunt -s (MART. 11, 104, 1 uxor, vade -s, aut moribus utere nostris). DON. Ter. Eun. 358 verberibus impelletur -s . . . verberetur et fugetur -s. nam pervulgatae consuetudinis est dictum 'feri canem -s' hoc est feriendo canem -s eice. HIER. epist. 44, 2 sellae *signum sunt*, ut -s pedes virgo non moveat. VVLG. gen. 9, 22 nuntiavit . . . fratribus suis -s. 39, 15 fugit -s (*cf. infra l. 29.* 39, 18. psalm. 30, 12 qui videbant me, -s fugerunt a me). act. 5, 34 iussit -s . . . homines fieri (ἔξω . . . ποιῆσαι). *ambiguae significationis*: SEN. epist. 12, 3 (*de ostiario sene*) quis est . . . iste decrepitus et merito ad ostium admotus? -s enim spectat (*potest esse et proprie 'ex ostio spectat' et translate 'iam paene sepeliendus est'. cf. p. 1035, 51 et infra l. 46*). *e conclavi*: AVG. civ. 6, 9 p. 265, 3 D. eat -s. 14, 18 p. 41, 23 *paranymphos* mittit -s. *nota: accedit ad substantivum (cf. p. 1039, 22)*: PLAVT. Truc. 552 -s gerronis (egerones *Bugge*), bonorum exagogae.

β *accedit ad verba composita cum* ex: NAEV. trag. 5 -s cum auro illic exibant (PLAVT. Amph. 497 eccum exit -s. Aul. 40 exeundum . . . tibi hinc est -s. Bacch. 234 Cas. 350. 813. 932 inde -s . . . profugiens exeo. Epid. 182. 398 heus, -s exite huc aliquis. Men. 463. 511 Merc. 271 *v. p. 1035, 59.* 910 Mil. 537 *al.* TER. Andr. 174. 580 Hec. 36 *al.* TITIN. com. 146. VARRO rust. 3, 7, 1 -s exit e villa. LVCR. 3, 1060 ex aedibus. PETRON. 28, 7 quisquis servus sine dominico iussu -s exierit. ACT. Arv. a. 219, 3 aed(es) clusa e(st): omn(es) -s exier(unt). ITALA Ios. 2, 19 [Cypr. unit. eccl. 8 p. 217, 8] qui exierit ostium domus tuae -s (ἐξέλθῃ τὴν θύραν . . . ἔξω. VVLG. egressus fuerit). EPIT. Alex. 105 ostio -s exibant. ITIN. [Silv.] 45, 4. VVLG. Matth. 10, 14 exeuntes -s de domo vel civitate [ἔξω τῆς οἰκίας *eqs.*]. Marc. 14, 68 exiit -s ante atrium. Ioh. 18, 29. 19, 4 RVFIN. hist. mon. 17 VITAE patr. 5, 15, 29 HIST. Apoll. rec. A 6 (*cod. P, om. rell.*) GEST. Pilat. 1, 2 *cod. B* [*cf. p. 1040, 9*]. GLOSS. Klio 13 [1913] p. 30 v. 60 ἔξιειτο κιτω φορας· ἔξελθε ταχέως ἔξω). PLAVT. Amph. 1078 quid tu -s egressa es (Cas. 161 capse eccam egreditur -s. Curc. 466. Merc. 821 domo egressa est -s. Mil. 987. 1009. 1215 *al.* Rud. 334 -s e fano egreditur. TER. Haut. 426. 561 *al.* HYG. fab. 42 p. 70 ITIN. [Silv.] 12, 4. 20, 3. VVLG. gen. 4, 8 'egrediamur -s'. cumque essent in agro *eqs.* 27, 3. 30. 39, 12 fugit, et egressus est -s. 45, 1. 47, 10. I reg. 20, 11 egrediamur -s in agrum. Iudith 12, 5 psalm. 40, 7 Dan. 14, 10 Matth. 26, 75 [-is *unus cod.*]. Luc. 22, 62 apoc. 3, 12 VITA Caes. Arel. 2, 28). PLAVT. Asin. 127 -s aedibus me eici (Truc. 659 TER. Ad. 109 LIV. 1, 40, 7. ITALA iud. 19, 25 [Lugd.] eiecit eam ad illos -s [ἐξήγαγεν . . . ἔξω, VVLG. eduxit]. VVLG II reg. 13, 17 eice hanc a me -s, et claude ostium post eam. 13, 18. Ioh. 6, 37 eum, qui venit ad me, non eiciam -s. 9, 34. 35. AVG. civ. 16, 32 p. 176, 11 D. [*ad* gen. 21, 10] de ancilla et filio eius -s eiciendis. *v. etiam p. 1035, 83*). Asin. 596 hinc exclusust -s (Men. 470. 668. 1040 Mil. 977 TER. Eun. 98 Ad. 119). Aul. 38 anum -s extrudit, ne sit conscia (Cas. 789 Mil. 1124 [*trad.* foris]. Poen. 38. 1220 si sim Iuppiter . . . illam uxorem ducam et Iunonem extrudam -s. Truc. 86 TER. Eun. 737. APVL. flor. 6 p. 22 inpransus ad opus -s extruditur). Aul. 414 omnis exegit -s . . . onustos fustibus. 665 foris crepuit. senex eccum aurum ecfert -s (Bacch. 95 argentum . . . intus ecferri -s. CATO agr. 2, 3 stercus -s efferri. VVLG. exod. 12, 46 Ezech. 12, 4. *de mortuo*: PLAVT. Most. 1001 vidi efferri mortuom. . . . vidi mortuom efferri -s. *cf. etiam p. 1038, 51*). Bacch. 384 eum ex . . . caeno . . . hinc eliciat -s. 1117 pultare atque huc evocare ambos -s (Cas. 272 Men. 218 Mil. 1248. Most. 679 evocadum aliquem -s [*sic P*, ocius *A*]. Poen. 257 *al.* Trin. 1175 Lesbonicum, si domist, -s [-s *exclusit Guietus; cf. Niemeyer ad l.*] evocate. TER. Hec. 733 Eun. 283 VARRO rust. 3, 7, 6 *v. p. 1038, 69.* APVL. met. 9, 19 quamvis . . . eum comminatio domi cohiberet, aurum tamen -s evocaret). Bacch. 1147 emittuntur -s (COLVM. 12, 1, 5 *ibid.* in agro). Cas. 630 haec huc . . . exanimata exsiluit -s (-s *om. A*. VVLG. Iudith 14, 15 exiliit -s ad populum). Cas. 798 educunt huc novam nuptam -s (Epid. 472 *opp.* intro. Mil. 1268 *al.* TER. Hec. 364 me . . . eduxi -s. VVLG. gen. 15, 5). Epid. 165 *v. p. 1035, 69.* Mil. 81 qui . . . auscultare nolet, exsurgat -s. 308 illaec sese ex hospitio edit -s (Most. 698 ex aedibus me edidi -s). Most. 315 inde effugi -s (TER. Eun. 945). Pseud. 1285 vox . . . me exciet -s (Trin. 1176). Rud. 260 vox me . . . huc -s excitavit (TVRPIL. com. 50 me curae . . . -s . . . excitant. *opp.* esse intus). Trin. 1084 nos . . . exturbavit -s. Truc. 98 asservate aedis, ne quis . . . manus . . . gravidas -s exportet. VARRO Men. 109 -s nos intus evallaverunt. *nota*: PLAVT. Persa 531 quam ob rem ego argentum enumerem -s (*videtur fere i. q. irrito, frustra*)? nisi mancipio accipio, quid eo mi opus est mercimonio? (*ad rem cf. v.* 520 *sqq.*). *e conclavi*: PLAVT. Most. 1 exi e culina . . . -s (PETRON. 94, 6 EPIT. Alex. 91). VVLG. act. 9, 40 eiectis . . . omnibus -s. EPIT. Alex. 95 -s excessit. SVLP. SEV. epist. 1, 12 erumpere -s (fores *alius cod.*).

γ *accedit ad verba composita cum aliis praepositionibus praeter* ex: PLAVT. Amph. 770 intus pateram proferto -s. Aul. 133 te huc -s seduxi (TER. Hec. 144 POMPON. Atell. 142). Bacch. 611 eccum . . progreditur -s (Men. 109. Most. 686 eccum . . . -s Simo progreditur intus | *sic cod. A*; ipsus *rell.*]. Persa 682. TVRPIL. com. 154 progredior -s visere quid hic tumulti ante fores. PALLAD. hist. mon. 1, 48 [*hist. Laus. 59* προελθεῖν]). Capt. 252 ante aedis . . . hoc produci -s (QVEROL. p. 22, 8). 533 proripuisse -s se . . . ex aedibus. Cas. 932 *v. supra l. 12.* Curc. 1 quo ted . . . dicam proficisci -s (ISID. reg monach. 23, 2 quando fratres -s proficiscuntur)? 598 vix -s me abripui (*trad.* arripui) atque effugi. Mil. 869 subcustodem . . . -s (*trad.* foris; *corr. Lambinus*) ablegavit. Most 596 metuis, ne quo abeat -s (878 Poen. 1283. 1285 TER. Eun. 702 CATVLL. 32, 6). Poen. 1119 prodeat -s. Pseud. 606 processi -s. Rud. 1049 -s prosequimini. TER. Eun. 599 -s . . . omnes proruont se. TVRPIL. com. 150 -s subduxi me. FAB. PICT. Gell. 10, 15, 8 vincula per

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

impluvium in tegulas subduci atque inde -s in viam demitti. PHAEDR. 5, 8, 1 *tibicen* est protrusus -s (*sc. e theatro*). APVL. apol. 58 qui pinnas converreret et -s abiceret. met. 5, 31 -s sese proripit. ACT. ARV. a. 218 A 26 -s ad aram reversi (a. 240 [Dessau 9522] II 20). VVLG. prov. 5, 16 deriventur fontes tui -s, et in plateis aquas tuas divide. II Macc. 1, 16 *corpora e templo* -s proiecerunt. Ioh. 19, 4 adduco vobis eum -s (19, 13). act. 4, 15 iusserunt ... eos -s extra concilium secedere (ἔξω τοῦ συνεδρίου). AVELL. p. 18, 10 -s sublatus. *e conclavi*: EPIT. Alex. 92 -s abierunt. VVLG. act. 16, 30 producens eos -s (*sc. e carcere*).

δ -as *sine verbo vi imperativa* (*cf. p. 1035, 56 et infra l. 74 et p. 1039, 52*): PETRON. 52, 6 aquam -s, vinum intro. CORP. IV 4278 fures faras, frugi intro. TERT adv. Val. 10 p. 189, 10 *v. p. 1039, 52.*

b *strictioribus significationibus*: **α** *e domo scilicet alienam domum*: PLAVT. Capt. 172 num quo -s vocatus ⟨es⟩ ad cenam? Cas. 550 operam uxoris polliceor -s. Men. 124 aliquo condicam -s (*sc. cenare*). Most. 1004 promisi -s (Stich. 596 ad cenam ... alio promisi -s). Stich. 612 ibisne ad cenam -s? :: apud fratrem ceno in proxumo. CIC. Verr. 2, 65 filium suum ... -s ad propinquum ... quendam mittit ad cenam. TERT. uxor. 2, 8 *domini* servis suis -s nubere interdicunt. VVLG. iud. 12, 9 *filias* emittens -s maritis dedit. *nota fere i. q. homini alieno*: PLAVT. Men. 658 chlamydem do -s (*i. commodo; cf.* 657 utendam dedi. 660). TER. Ad. 949 agellist hic sub urbe paul[u-l]um quod locitas -s (*sic pars codd.; feras alius; foris plures. cf.* DON. *ad l.* '-as' dixit locum pro persona ponens, quasi diceret 'nescio cui alieno' ... aut si '-is', -is posito, id est alieno). **β** *significat 'in publicum'* (*cf.* NON. p. 373 producere: -s ducere): *de rebus palam faciendis, divulgandis*: TER. Phorm. 958 peccatum tuom esse elatum -s neque id celare posse te (LVCIL. 652 clandestino tibi quod commissum foret, ne muttires quicquam neu mysteria ecferres -s. CIC. Phil. 10, 6 an ... pro nihilo putas ... efferri hoc -s et ad populi Romani aures pervenire?). CIC. Cael. 57 in qua *domo* nihil geratur, quod -s producendum sit. HOR. epist. 1, 5, 25 ne ... inter amicos sit, qui dicta -s eliminet. APVL. apol. 79 id -s scripsit, quod palam erat mihi obfuturum (*cf. Hand, Tursellinus II p. 706, 4 ad l.*). *de scriptis edendis*: CIC. Att. 13, 22, 3 *scripta* -s dari. 15, 13, 7 *oratio* non sit -s proditura. GELL. 20, 5, 7 quod *Aristoteles* disciplinas ... libris -s editis involgasset. **γ** *cum contemptu quodam de rebus futilibus abiciendis* (*supra l. 3, infra l. 56. 68 et p. 1039, 55*): HIER. epist. 14, 9, 3 (*cf. infra l. 44*) *infatuatum sal* proiciatur -s (VVLG. II Esdr. 13, 8 proieci vasa ... -s de gazophylacio. Ezech. 7, 19 argentum eorum -s proicietur). tract. in Luc. p. 377, 22 (*ad* Luc. 16, 21) quod -s iactas micas mensae tuae *eqs.* VVLG. Matth. 5, 13 ad nihilum valet ultra *sal, qui evanuit* nisi ut mittatur -s et conculcetur (Luc. 14, 35 neque in sterquilinum utile est, sed -s mittetur).

2 *ex urbe, castris, fundis sim.*: **a** *accedit ad verba simplicia*: CAES. civ. 2, 14, 1 portis se -s rumpunt. GROM. p. 328, 29 forra (*sc. e fundo*) aqua vergens. ITALA exod. 33, 7 (Lucif. non conv. 1 p. 3, 20) ibat ad tabernaculum ... -s extra castra (*εἰς τὴν σκηνὴν ἔξω τῆς παρεμβολῆς*, VVLG. extra castra). act. 14, 18 (cod. h) quem *Paulum* ⟨trahente⟩s -s extra civitatem (ἔξω τῆς πόλεως, VVLG. extra civitatem). *accedit ad subst.* (*cf. p. 1036, 8*): GROM. p. 325, 8 furra aquivergiis. **b** *accedit ad verba composita cum* ex: ENN. scaen. 158 *Hector* armatos educit [in] -s (CATO orig. 101 ITALA gen. 19, 17 [Aug. civ. 16, 29 p. 173, 8 D.] VVLG. num. 15, 36. Luc. 24, 50 eduxit ... eos -s [-is *al. cod.*] in Bethaniam). LVCIL. 399 *praetor* spurcos ore ... extra castra ut stercus -s eiecit (*cf. supra l. 38 sqq. item* eicere -s VVLG. lev. 10, 5 [*syn.* extra castra]). LIV. 34, 46, 11 signa -s efferrent (ITALA IV reg. 23, 6 [Lucif. non parc. 7 p. 223, 20] extulerunt *idola* de domo domini -s extra Hierusalem [ἐξ οἴκου κυρίου ἔξωθεν Ἰερουσαλήμ, VVLG. *v. p. 1040, 3*]). ITALA lev. 14, 41 (Monac.) effudet (*trad.* erudet) pulverem ... -s extra civitatem (VVLG. extra). deut. 23, 10 (Lugd.) exibit -s extra castra (VVLG. extra. *item* exire -s: EPIT. Alex. 43 porta -s exierunt. DARES 36. ROMVL. fab. Aesop. 80, 6 *anser* dum cum ... *ciconia* -s in agrum exiret). LACT. mort. pers. 19, 6 redā per civitatem ... rex -s exportatur in patriamque dimittitur.

c *accedit ad alia verba composita*: CIC. Catil. 2, 2 *urbs* mihi laetari videtur, quod tantam pestem evomuerit -sque proiecerit (*cf. supra l. 38 sqq.*). CAES. civ. 2, 11, 4 *hostes* se -s ... proripiunt. ITALA lev. 14, 40 (Monac.) abigent ... *lapides* -s extra civitatem (VVLG. extra). Ios. 6, 2 (Lucif. non conv. 2 p 6, 12) deduxerunt eam -s extra castra. VVLG. II par. 29, 16 asportaverunt ad torrentem Cedron -s. Matth. 10, 14 *v. p. 1036, 20.* 21, 17 abiit -s extra civitatem (ἔξω τῆς πόλεως).

d -as *sine verbo pro imperativo* (*cf. supra l. 11 et p. 1039, 52*): ITALA apoc. 22, 15 (Tert. pudic. 19 p. 263, 8) canes, venefici ... -s (*vix i. q.* -is, *cf. p. 1047, 60 sqq.*; VVLG. *v. p. 1044, 34*). AVELL. p. 4, 2 a sede Petri homicidas -s!

B ***undecumque*** *ad loca exteriora* (*tam proprie quam translate. de anima a corpore quasi abstracta v. p. 1038, 62. 74. 78. 1039, 29*):

1 *generatim*: **a** *accedit ad verba simplicia*: ENN. ann. 90 candida se ... dedit ... -s lux (*sc. luna orta est.* LVCR. 1, 1113 haec rebus erit pars ianua leti, hac se turba -s dabit ... materiai). VARRO ling. 6, 48 quom *animus* ... in movendo, ut ab se abeat, -s fertur, formido (LVCR. 1, 979 *telum ab extremis mundi oris missum* -s fertur. 3, 497 semina vocis ... ore -s ... feruntur. MACR. sat. 7, 12, 34 *natantia* -s extra Pontum feruntur in Propontidem). VARRO rust. 3, 16, 32 *apes* cum intro eunt ac -s (LVCR. 3, 608 ire -s animam ... de corpore. 3, 614. 4, 531 ire -s ... coeperunt primordia vocum [*ibid.* ianua ... oris]. HOR. epist. 1, 7, 3 *vulpecula e rima cumerae* ire -s ... tendebat). CIC. rep. 3, 11 iustitia -s spectat (*i. ad alios homines pertinet*) et proiecta tota est atque eminet (*ad l. cf. Reitzenstein, Nachr. Ges. Wiss. Göttingen 1917, 415.* fin. 5, 67 cura quaedam quasi -s spectans aliosque appetens atque complectens. APVL. Plat. 2, 7 *iustitia* cum -s spectat et est ... speculatrix utilitatis alienae. *cf. p. 1039, 48 et infra l. 74. aliter* -s spectare: FRONTIN. aq. 25 *plumbea lamina in rotundum* cum circumagitur, sicut interiore parte attrahitur, ita per illam, quae -s spectat, extenditur. CHIRON 62 *tumore* scalpello secato, ita ut interius -s spectet. AVG. civ. 7, 8 p. 284, 18 D. quasi aliquid spectet mundus -s sicut ... Ianus). CIC. fin. 5, 65 *caritas generis humani* nata a primo satu ... serpit sensim -s (*sc. inde a proximis cognatis quasi e domo*), cognationibus primum, tum affinitatibus, deinde amicitiis *eqs.* LVCR. 3, 37 (*subest imago hominis e domo extrudendi*) metus ille ... -s praeceps Acheruntis agendus. 4, 200 quae penitus corpuscula ... ex altoque -s mittuntur, solis uti lux (ITALA Ioh. 12, 31 [Paul. Nol. epist. 23, 18 p. 176, 24 *cf.* Aug. nupt. et concup. 2, 18, 33] princeps ... mundi mittitur -s [ἐκβληθήσεται ἔξω, VVLG. *v. infra l. 64*]. CHIRON 399 stentini pars -s se misit. VVLG. I Ioh. 4, 18 perfecta charitas -s mittit timorem. RVFIN. Adamant. 2, 21 non credentes mitti -s in tenebras exteriores [*cf.* VVLG. Matth. 8, 12 eicientur *et* 22, 13 mittite]. Orig. in cant. 2 p. 127^{D} [*ad* cant. 1, 7] *anima intra mysteria collocata* ob ... culpam -s mittatur. PAVL. NOL. epist. 23, 18 p. 176, 26 (*cf. supra l. 21*) non utique extra mundum hunc, ... sed -s a cordibus nostris. AVG. civ. 20, 8 p. 425, 6 D. *diabolum* ab ... hominibus ... -s missum. EVGRAPH. Ter. Phorm. 735 animus per pupillas integer -s mittitur). LVCR. 4, 529 facit ... asperiora -s gradiens arteria clamor. 5, 489 *e terra* -s elapsa volabant corpora ... vaporis. 5, 906 Chimaera ore -s ... flaret de corpore flammam. 6, 896 per eum possunt erumpere fontem et scatere ... -s ... semina *ignis*. 6, 993 manare aliud per saxa videtur, ... aliud transire per aurum, argentoque -s aliud ... meare. 6, 1154 spiritus ore -s ... volvebat odorem. LIV. 1, 7, 6 vestigia ... *e spelunca* -s versa. CANDID. gen. div. 6 p. 1016^{D} est ... progressus (*subst.*) -s pergens motus. VVLG. Ioh. 11, 43 Lazare, veni -s (*inde*: HIER. epist. 4, 2, 2 *et* 7, 3, 1 Hieronyme, veni -s [*sc. e sepulchro peccatorum*]). MACR. sat. 7, 12, 37 natantia, quae ... iaciuntur in Pontum, -s pelli DIPL. reg. Childeberti a. 528 (Mon. Germ. dipl. imp. I p. 4, 47) *confinius* per Axonam et arbores vel lapides fixas vadit -s ad summos campos.

b *accedit ad verba composita cum* ex: PLAVT. Aul. 301 de suo tigillo fumus si qua exit -s (LVCR. 3, 772 *animam* -s ... membris exire. OPTAT. 4, 6 p. 110, 19 dicitis deo habitanti [*sc. in pectore quasi in domo*]: 'maledicte, exi -s'. CHIRON 92 exeat ... lacinia ... -s [*sc. per fistulam ex ore*]. HIER. epist. 38, 2, 2 [*cf.* Ioh. 11, 43] exi -s [*sc. e sepulchro saeculi; cf. supra l. 39*]. VEN. FORT. vita Radeg. 28, 67 crepante cute et verme -s exeunte). PLAVT. Cas. 415 ecfer -s (*sc. sortem e sitella*). :: iamne mortuo's? (*quasi dixerit* ecfer me -s; *cf. p. 1036, 46. item* efferre -s: VVLG. deut. 23, 24 -s ... ne efferas tecum [*sc. uvas e vinea*]). Men. 988 ex hoc saltu damni salvom ut educam -s (*trad.* eduo anfora. CATO agr. 38, 1 ne -s sit educendus *cinis e fornace* [*cf.* 38, 2 cinere eruto]. HIER. in Zach. 2, 9 p. 861 [*ad* Is. 14, 4] 'exactor' vel certe ἐξελαύνων id est -s educens [*sc. populum Israel e terra sua*]). Mil. 202 (*subest imago domus*) pectus digitis pultat, cor credo evocaturust -s (CHIRON 453 ista res [*sc. vermes*], quae cito se -s evocet, et ipso enim stentino. *cf. etiam p. 1039, 41*). Rud. 171 (*spur.?*) fluctus eiecit *mulierem e scapha* -s (LVCR. 2, 951 materies ... concussa ... animae nodos a corpore solvit dispersamque -s per caulas eiecit. 4, 917 vis animae partim ... -s eiecta [*sc in somno*]. 4, 923. SCHOL. Iuv. 3, 38 forire ... -s eicere. CHIRON 683 membranum aperito et testem eicito -s. VVLG. Ioh. 12, 31 princeps ... mundi eicietur -s [*cf. supra l. 21*]. AVG. c. Iul. 6, 5, 11 exsufflationi qua princeps mundi et a parvulis eicitur -s). LVCIL. 938 thynno capto cobium (corium *trad.; em. C. O. Müller*) excludunt -s (*cf. p. 1039, 55.* CHIRON 227 *oleum* excludet ... *vermes* -s). VARRO rust. 1, 52, 2 palea evannatur -s extra aream ac frumentum. 3, 7, 6 e quo *loco* -s ex peristerone evolare (*sic Vrsinus; trad.* evocare) possint matrices (*trad.* matresque; *correxi cl. Colum. 8, 8, 4. tropice* evolare -s: APVL. apol. 83 verba ... de Rufini manibus -s evolassent). CIC. rep. 6, 29 *animus ocius in aeternam sedem pervolabit*, si iam tum, cum erit inclusus in corpore, eminebit -s et ea, quae extra erunt, contemplans ... se a corpore abstrahet (MAR. VICTORIN. adv. Arrium 3, 2 p. 1099^{D} motus ... intus in se est ...: qui cum inde spectat, et ut -s emineat, id est ut operetur atque agat *eqs. cf. etiam supra l. 7*). div. 1, 114 quorum animi spretis corporibus evolant atque excurrunt -s, ... cernunt illa ..., quae vaticinantes pronuntiant. LVCR. 2, 200 *aqua tigna* remittit, ... ut ... -s emergant exiliantque. 3, 122 -s ... per os est editus aer. 4, 548 penitus voces ... corpore ... exprimimus rectoque -s ⟨e⟩mittimus ore (LACT. opif. 11, 20 *vesica umorem.* CHIRON 672 *iumentum e ventre percusso* -s emiserit ... stentinum. AVG. civ. 7, 8 p. 284, 12 D. *in mundo duae ianuae*, per quas vel admittat ad se aliquid intro vel emittat

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

a se -s). LVCR. 6, 583 vis *ventorum* exagitata -s erumpitur *e speluncis terrae* (6, 888 dispersa -s erumpere cogit vis per aquam *vaporis semina*. PELAGON. 61 donec *glandulae* -s erumpent. HIER. epist. 64, 14 *iecoris* pinnulam [*i. concupiscentiam*] in diversa volitantem et per oculorum fenestras erumpentem -s). LVCR. 6, 681 flamma -s ... Aetnae fornacibus efflet (6, 699). 6, 817 tellus ... exaestuat aestus expiratque -s in apertum ... caeli (6, 886 de terra ... ignis corpora per ... fontem ... expirare -s exireque in auras). APVL. apol. 16 se imago ... speculo tum recondat, tum -s exerat. 35 (*trop.*) haec ... in litoribus ... iacent, et ... ultro -s evolvuntur. TERT. adv. Marc. 2, 5 p. 339, 10 (*cf.* ITALA apoc. 22, 15 *p. 1037, 75*) o canes, quos -s apostolus expellit (*sc. e regno dei; cf. infra l. 17 et 61 sqq.*). LACT. opif. 10, 19 inferius *labrum hominis* ... -s molliter explicavit *deus*. FAV. EVL. p. 4, 1 primus ... motus in monade ... consistens in dyadem velut -s egreditur. CHIRON 667 pulmunculum *e dorso iumenti* -s exime. VEG. mulom. 1, 43, 4 *per fistulam e ventre* -s humor emanat. VVLG. Luc. 13, 28 vos ... expelli -s (*sc. e regno dei; cf. supra l. 11 et infra l. 61 sqq.* PELAG. in Rom. 8 p. 685^{B} causam ... timoris -s expellat). MACR. sat. 7, 12, 4 *sanguis* non manet intra venas, sed -s exprimitur. 7, 12, 36 superficies Ponti ... -s effluit, deorsum vero intro pergit influxio. VINDIC. med. 2 *semen* -s (*sc. praeter vulvam*) effusum et non in matricem veniens. *accedit ad substantivum verbale compositum cum* ex: LVCR. 4, 960 -s eiectus *animai. ad iuncturam subst. comp. c.* ex *et verbi*: SORAN. 2, 21 *ut collectio* per cutem ventris -s exitum quaerat.

c *accedit ad verba composita cum aliis praepositionibus praeter* ex: VARRO rust. 3, 16, 28 quo *apes* -s ... in pabulum procedere ... possint (CELS. 6, 6, 1^{D} si -s ... *oculus* procedit | ἔξω; *cf. adnot. Marxii ad l.*]. PLIN. nat. 11, 54 *v. p. 1049, 2*. CHIRON 475. RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 183^{D} *anima* procedat -s, et extra sensus ... corporeos effecta *eqs*). LVCR. 3, 539 *anima e corpore* -s dispargitur (VVLG. Ezech. 34, 21 *pecora* dispergentur -s *epascuis*). 3, 603 *anima* extra prodita corpus ... -s. CELS. 7, 30, 1 ut relaxentur illa *scissa in ano* et -s prodeant (PHAEDR. 2, 4, 22 aper ... non prodit -s *e scrobe*). ITALA I Ioh. 4, 18 (Tert. scorp. 12 p. 172, 29) perfecta ... dilectio -s abicit timorem (ἔξω *βάλλει*, VVLG. *v. p. 1038, 24. cf. infra l. 55 sqq.* TERT. pudic. 20 p. 268, 9 *ex anima quasi e domo* extrahi ... et abici -s sensus mortiferos). LACT. epit. 50, 5 cum ceterae virtutes ... sint ... intus inclusae, solam esse iustitiam quae ... -s tota promineat et ... prona sit, ut quam plurimis prosit (*cf. p. 1038, 6 et 74*). CHIRON 227 *oleum* vermes discutit -s a corpore. 323 lingua ... procadet faras (*sic*). 613 *scabia* se tota -s sevocavit (*trad.* se vocavit; *an legendum* evocavit? *cf. p. 1038, 58*). HIER. in Hab. 1, 1 p. 606 *diabolus hamo* attraxit eum (*Adam*) -s de paradiso. vita Pauli 16 prolato -s corpore *Pauli e spelunca* (PALLAD. hist. mon. 1, 6 p. 270^{C} [*cf. hist. Laus. 18* ἐξενεγκεῖν]). MART. CAP. 2, 135 ni haec, ... quibus plenum pectus geris, ... evomueris -sque diffuderis *eqs.* 5, 539 late silentium iuvat nec -s a sensibus avocatur intentio. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 70 plurimum salivarum ... per ... *oris* obliqua -s decurrit. POMER. 3, 6, 4 *si mens* se, relicto interiore ... bono, -s in exteriora bona proiciat (*cf. p. 1038, 7*). *accedit ad substantivum*: AVG. civ. 7, 8 p. 284 D. palatum, a quo ... et -s esse aditum ad dentes versus et introrsus ad fauces.

d -as *sine verbo vi imperativa* (*cf. p. 1037, 11 et 74*): TERT. adv. Val. 10 p. 189, 10 Passionem ab Horo relegatam ... et extra eum factam. malum, quod aiunt, -s (*cf. Otto, Sprichwörter p. 208*).

2 *speciatim*: **a** *cum contemptu quodam de rebus futilibus abiciendis* (*cf. p. 1037, 38; cf. etiam p. 1038, 66. 68 et supra l. 34 sq.*): VVLG. Matth. 13, 48 elegerunt bonos *pisces e sagena* in vasa, malos autem -s miserunt. Ioh. 15, 6 mittetur -s sicut palmes *de vite*. *nota* eicere -s *i. q.* praetermittere: VVLG. apoc. 11, 2 metire templum dei ..., atrium autem ... eice (HIER. Victorin. Poetov. rec. S exclude) -s (ἔκβαλλε ἔξωθεν). **b** *de separatione ab ecclesia catholica* (*cf. supra l. 11. 17 et p. 1043, 70*): TERT. pudic. 19 p. 263, 9 -s dari, qui intus fuerunt. OPTAT. 1, 11 p. 14, 3 deserta matre catholica impii filii, dum -s exeunt et se separant (1, 12 p. 15, 4 *al.* 3, 10 p. 95, 5 domus dei una est; qui -s exeuntes partem facere voluerunt *eqs.* AVG. civ. 18, 51 p. 335, 29 D. haeretici fiunt et -s exeuntes habentur in ... inimicis). 5, 10 p. 140, 5 ut a communione fidelium -s ... mitteretur. LVCIF. non conv. 3 p. 9, 7 cum ... ecclesia ... omnium sectatorum haereticos -s abiecerit (*cf. supra l. 55 sqq.*). HIER. epist. 39, 4, 8 non debemus exire de templo, id est de proposito Christiano, non -s egredi, incredulitati videlicet gentilium commisceri. 134, 1 *haeresis* simulat poenitentiam, ut docendi in ecclesia habeat facultatem, ne ... -s expulsa moriatur. in Soph. 1, 8 p. 683 cum deberent esse intrinsecus (*sc. in templo dei*), propter peccata sua egressi sunt -s et de ecclesia dei recesserunt. AVG. conf. 4, 15, 27 vocibus erroris mei rapiebar -s.

II ***praepositio*** (*de casibus cf. E. Diehl, De M finali epigraphica p. 56 sqq graecum* ἔξω *ad divulgandum usum praepositionalem multum valuisse videtur. cf. p. 1046, 10*): **A** *i. q.* ex: **1** *cum gen.*: APVL. apol. 50 tabes si -s corporis prospiravit (*cf. Butler-Owen ad l.; Kühner-Stegmann, Ausf. Gramm. II*^{3} *p. 547; v. Geisau, Indog. Forsch. 36 [1916], 264*). **2** *c. acc.* (*a syn.* extra *hic casus receptus videtur. cf. etiam p. 1036, 18 et 1040, 13 sqq.*): SCHOL. Hor. epist. 1, 5, 25 'eliminet' id est extra limen eiciat, -s limen efferat (*cf. p. 1037, 33*). GENNAD. vir. ill. 7 fratres, qui -s monasterium missi fuerant operari. VVLG. lev. 16, 27 asportabunt -s castra (CASSIOD. compl. in act. 7, 54 *Stephanum* eiectum -s castra [VVLG. extra]. 14, 18 *Paulum* quasi mortuum -s castra traxerunt). IV reg. 23, 6 efferri fecit lucum de domo domini -s Ierusalem in convalle Cedron. Ezech. 47, 2 convertit me ad viam -s portam exteriorem (act. 16, 13 egressi sumus -s portam iuxta flumen [ἔξω τῆς πύλης]). act. 21, 5 deducentibus nos ... usque -s civitatem (ἔξω τῆς πόλεως). ITIN. [Silv.] 3, 7 egressi sumus -s hostium ecclesiae (12, 3). VITAE patr. 6, 2, 13 egressus est -s cellam. GEST. Pilat. 1, 2 *cod. C* exiens ... -s palatium (-s *cod. B, cf. p. 1036, 23; om. rell.*). 1, 6 exivit -s praetorium (de praetorio *unus cod.* ἔξω τοῦ πραιτωρίου. 3, 1). CORP. XV 7172 Asellus servus ... -s muru(m) exivi (*i. fugi*). **3** *c. abl. v. p. 1048, 25. 1049, 55. nota*: PLAVT. *semel* (*v. p. 1036, 32*) *et* LVCR. *saepe* -as *ablativo apponunt, sed ita, ut abl. e verbo potius pendeat et usus praepositionalis vocis q. c.* -as *nondum perfectus firmatusque sit. cf. Ae. Kraetsch, de abundanti dicendi genere Lucretiano p. 66. v. p. 1038, 1. 33. 36 bis. 45. 81. 1039, 5. cf. etiam p. 1036, 20 et 1037, 64.*

B *i. q.* extra *vel* foris *praep. v. p. 1048, 18 sqq.*

ad adverbium -as *accedunt praepositiones* (*cf. p. 1046, 57*): -as a *v. p. 1036, 35. 1038, 29. 1039, 40. 46. 67.* -as de *v. p. 1036, 21. 1037, 41. 1038, 4. 33. 1039, 7. 43.* -as ex *passim inde a* PLAVTO. -as extra *v. p. 1037, 7. 49. 57. 60. 62. 71. 73. 1038, 2. 69. 1039, 31. 1047, 73. 74.*

forīs:

altera syllaba brevis: VEN. FORT. carm. 3, 7, 48 carm. app. 17, 3 vita Mart. 2, 417. 4, 119. 159. 400. 495. 512. *formae vulgares*: fores *v p. 1044, 79. 83. 1045, 23. 1048, 63. 1049, 3. 40.* furis *v. p. 1044, 46.* GLOSS. ἔξω. ἔξω ἐν τόπῳ. ἔξωθεν. extra *v. p. 1046, 36. 43. satis valuisse videtur graecum* ἔξω *ad formandas notiones vocis* -is; *cf. p. 1043, 72 et 1046, 10; cf. etiam p. 1046, 81 sqq. scriptores posteriores inter* -is, a -is (a -as), de -is (de -as) *vix distinguunt; cf. p. 1046, 81 sqq. et 1047, 40 sqq.; cf. etiam p. 1043, 33. 35. 1044, 48. 71. 1046, 55 et vol. I p. 1250, 52 sqq. corrupta et dubia*: TER. Ad. 949 *v. p. 1037, 23*. Ps. MATTH. euang. 4 *cod. B* (*ex* EVANG. de nativ. Mar. 6, 1, *ubi* quod forinsecus erat, adiri *eqs.*) altare ..., quod -is secus (forinsecus *Tischendorf*) adiri nisi gradibus non valebat. *loco depravato* LIV. 41, 18, 8 extra templum sortem in sitellam in templum latam -is ipse oporteret (*alii alia coni ; cf. editorum appar. crit.*).

I ***adverbium:*** **A** *quaeritur ubi?* **1** *de locis extra fores vel portas sitis*: **a** *extra domum* (*extra conclave v p. 1041, 24 sqq.; saepe opp.* domi, *rarius* intus): **α** *generatim, fere i. q. extra domum* (*vix huc referendum*: PLIN. nat. 8, 106. 21, 7 *v. p 1048, 38. 48. interdum fere i. q. ante ianuam; cf. infra l. 59 sqq. 70. 82 et p. 1041, 12*): PLAVT. Asin. 319 habeo ... familiare tergum, ne quaeram -is (Aul. 358 [*opp.* hic apud nos]. Bacch. 648 ut domo sumeret *copias* neu -s quaereret. Cist. 204 [*opp.* domi]. Mil. 637 ut apud ⟨te⟩ exemplum ... habeas, ne quaeras [*coni. Luchs; trad.* itas *vel* gis] -s. CIC. Verr. 4, 210 non circumspiciam, non quaeram -s: habeo iudices tecum [*sc. hic, in his aedibus*]. 4, 212 in ista ipsa Sicilia non quaeram exemplum -s: hoc ipso ex consilio utar exemplis. *cf. infra l. 84 et p. 1043, 26*). Aul. 577 abstrudam *aurum* -s (ARGVM. Plaut. Aul. 2, 6). Capt 60 -s illic extra scaenam fient proelia. 114 sinito ambulare *captivos*, si -s si intus volent (Most. 451 *opp* in aedibus. VVLG. exod. 21, 19 *pugno percussus* si surrexerit, et ambulaverit -s). Cas. 176 domi et -s aegre quod siet, satis semper est. Cist. 688 et intus paveo et -s formido. Men. 113 faxo -s vidua visas patrem. 116 quotiens foras ire volo ... rogitas ... quid -s egerim (legerim *trad.*; foras egeram *Haupt*). 332 ut te hinc abducat (*sc. in aedes*) *Erotium* potius quam hic astes -s. 362 te hic stare -s, fores quoi pateant (VVLG. gen. 24, 31 deut. 24, 11 I Esdr. 10, 13 Sirach 21, 26 Matth. 12, 46. 47 Marc. 3, 31 Luc. 8, 20 [-as *unus cod.*]. Ioh. 20, 11 ad monumentum -s [-as *unius cod. m. 1*]. DAMAS. Hier. epist. 21, 1, 2 [*cf.* Luc. 15, 28]. VEN. FORT. vita Mart. 4, 119 [*cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 4, 2 ad tria limina]. *cf. etiam p. 1041, 28*). Merc. 128 domin au -s ... esse erum (131. 589 si domi sum, -s est animus, sin -s sum, animus domist. Mil. 593 Palaestrio domi ... est, Sceledrus ... -s [-as *P*]. TER. Phorm. 308. Eun. 934 *meretrices* dum -s sunt [DON. *ad l.* apud amantes scilicet, *opp.* domi]. HOR. sat. 2, 2, 16 -s est promus. PLIN. nat. 35, 81 *anus* -s esse Protogenem respondit. *aliter* VVLG. gen. 19, 11 eos, qui -s [*sc. ingressuri*] erant, percusserunt caecitate. *nota*: '-s esse' *i. q. bonis eversum, aere alieno obrutum esse*: CIC. Pis. 12 egere, -s esse [sordidissime *Madvig falso*; egere *gloss. putat Klotz per litteras*] Gabinium, sine provincia stare non posse. Att. 4, 18, 3 Sulla non dubitans, quin -s esset *Gabinius* [*cf. Boot et Tyrrell ad l.*]. *cf. etiam p. 1043, 80*). PLAVT. Most. 683 ego hic ... dum exis, te opperiar -s. TITIN. com. 146 occupa foras exire, -s ut praes sit (praesit *pars codd.*) linteum. VARRO Men. 145. LVCR. 3, 1062 (*opp.* domi). 4, 271 *sqq.* illa -s quae ... transpiciuntur, ianua ... cum ... transpectum praebet ..., multa facitque -s ex aedibus ut videantur. 4, 278. NEP. Dion 9, 4 fit strepitus, adeo ut exaudiri posset -s. PLIN. nat. 35, 7 -s et circa limina ... imagines erant. IVV. 5, 126 ponēre -s (*i. expellēris e domo*). FRONTO p. 115, 4 N. *Falernum* rure ... natum domi superfiat, Cretense ... -s quaerendum sibi atque mercandum sit. APVL. met.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8,24 mancipium, quod te et -is et domi poterit iuvare. MIN. FEL. 3,1 hominem domi -sque lateri tuo inhaerentem (SIDON. epist. 28,1 EVGRAPH. Ter. Phorm. 793 p. 519,20). TERT. idol. 7 p. 36,15 his manibus adorare (*sc. in domo dei*), quae (*i. quarum artificia, sc. idola*) -s adversus deum adorantur. patient. 11 p. 16,24 *impatientiae materias*, quae domi, quae -s. virg. vel. 13 p. 902 eadem natura -s (*syn.* extra ecclesiam; *cf. p. 1043,70 sqq.*) quae et intus. IREN. 1,13,7 quod est proverbii passi sunt: neque intus neque -s existentes (*μήτε ἔξω μήτε ἔσω οὖσαι*). IVVENC. 2,727 (*ad* Matth. 12,46) pro foribus mater ... adstitit ... et miscere -s sermonem ... orat. HIER. epist. 60,10,7. VVLG. IV reg. 10,24 Iehu ... praeparaverat sibi -s ... viros. II par. 23,14 educite illam extra saepta templi et interficiatur -s. Iob 31,32 -s non mansit peregrinus. Matth. 26,69 Petrus ... sedebat -s (-as *unus cod.*) in atrio. Marc. 11,4 invenerunt pullum ... ante ianuam -s in bivio. Luc. 1,10. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 122^{B} (*ad* gen. 18,1) non dicitur *Abraham* intra tabernaculum, sed -s ad ostium sedere tabernaculi. AVG. civ. 16,2 p. 124,13 D. (*ad* gen. 9,22) Cham exiens hoc nuntiavit -s (VVLG. foras). ROMVL. fab. Aesop. 61 a 1 AVELL p. 24,7. VEN. FORT. carm. 3,7,48 *lumen*, quod mireris hic -s, intus (*sc. in ecclesia*) habes. ITIN. Anton. Plac. rec. B 12 *septem virgines in cellulis* habent -s, qui eis cibaria praeparet (praeparant *unus cod.*; *cf. p. 1042,54*). BENED. reg. 63,33 *pueri* -s ... vel ubi ubi custodiam habeant. 66,14 ut non sit necessitas monachis vagandi -s (*opp.* intra monasterium). *extra conclave*: OV. ars 3,639 custode -s tunicas servante ..., celent ... balnea ... iocos. PETRON. 22,2 tota intra (*sc. triclinium*) -sque familia. IVV. 9,77 PLIN. epist. 3,16,5. TERT. nat. 2,11 p. 116,6 *dei impudentes* -s gaudentes erubescunt. VVLG. Iudith 13,5 staret -s ante cubiculum. VEN. FORT. vita Mart. 4,495.

β apud alios vel alienae domi (TER. Ad. 949 *v. p. 1037,23*): PLAVT. Asin. 873 opere -is faciendo lassus (*ad notionem cf.* 871 *et* 874). Capt. 137 neque umquam quicquam me iuvat quod edo domi: -s aliquantillum etiam quod gusto, id beat. Cas. 54 paratas clam uxorem excubias -s. Men. 126 si -s cenat (Most. 484 Poen. 1400 Stich. 190. 598. POMPON. Atell. 85 si calendis convivantur, idibus cenant -s. CIC. epist. 7,16,2 si -s cenitarem. 9,24,4 PETRON. 10,2 MART. 2,53,3. 2,69,1 [*opp.* domi; *item* 6,94,2]. 9,10,1. APVL. met. 9,22 maritus -s apud naccam proximum cenitabat. MACR. sat. 3,17,13). Mil. 347 ego ... meos oculos habeo nec rogo utendos -s (*i. mutuos peto ab aliis*). CAECIL. com. 162 ut devomas volt, quod -s potaveris. TER. Hec. 539 pernoctaret -s (*cf. p. 1042,16*). Haut. 923 te aliis consilium dare, -s sapere, tibi non posse te auxiliarier. Phorm. 745 ne vos forte imprudentes -s effutiretis (*inepte* EVGRAPH. *ad l.* sub ostium aliquid diceretis. *cf. infra l. 57*). LVCIL. 720 ille ... omnia inter plures sensim et pedetemtim -s (*sc. facit; cf. Marx ad l.*). AFRAN. com. 130 amare, habere puerum depositum (*i. commendatum; cf.* NON. p. 279 *ad l.*) -s. CIC. Phil. 2,78 et domi quidem causam amoris habui⟨s⟩t⟨i⟩, -s etiam turpiorem. ac. 2,56 *gemini* non cognoscebantur -s :: at domi :: non ab alienis :: at a suis. SALL. Catil. 20,13 nobis est domi inopia, -s aes alienum. SEN. epist. 105,4 timeri ... tam domi molestum est quam -s, tam a servis quam a liberis. SVET. Nero 36,1 nec minore saevitia -s et in exteros grassatus est *Nero* (*opp.* 35,4 affinitate ... aut propinquitate coniunctos). VVLG. lev. 18,9 *soror* ex patre, sive ex matre, quae domi vel -s genita est (*cf.* AVG. quaest. hept. 3,59 'quae domi nata est' intellegitur ex patre; 'quae -is nata est', intellegitur ex matre, si forte de priore viro eam mater susceperat et cum illa in domum venerat).

γ fere i. q. in publico: LVCIL. 1015 de me ista -is sermonibus differs (CIC. ad Q. fr. 3,2,2 nihil hominum sermone -s clarius. *cf. supra l. 41*). CIC. epist. 1,9,20 cum ... ea contentio mihi ... etiam -s fructum tulisset (*cf. Tyrrell ad l.*). ad Q. fr. 2,6,1 -s valde plauditur. VAL. MAX. 6,3,10 *Sulpicius uxorem* capite aperto -s versatam cognoverat. SEN. benef. 3,28,6 imperiosus intra limen, ... humilis -s. dial. 5,10,4 intra domum saevus ..., -s mitis. 5,35,5 *oculi* -s ... lutosas ... semitas spectant (*syn.* in publico; *opp.* domi). epist. 20,3 quidam se domi contrahunt, dilatant -s. PLIN. paneg. 83,4 -s claros domestica destruebat infamia. epist. 8,2,2 ut -s ita domi ... agitare iustitiam. 8,22,3 hoc domi, hoc -s, hoc in omni vitae genere teneamus. SVET. Aug. 99,1 *Augustus* exquirens, an iam de se tumultus -s esset. GELL. 2,2 tit. in discumbendo ... atque id genus rebus domi -sque (TREB. Claud. 2,6 [*cf.* 2,8 in re publica]. CAPITOL. Max. Balb. 6,1 AVR. VICT. Caes. 20,23 SACR. Leon. p. 366). APVL. met. 8,26 *iuvenis* -s quidem ... canens adambulabat, domi vero ... agebat concubinus. TERT. adv. Marc. 2,19 p. 360,21 in ipsis commerciis vitae et conversationis humanae domi ac -s (test. anim. 2 p. 136,6 *ibid.* p. 137,9). nat. 1,20 p. 92,25 in extraneos casti, in vosmetipsos in⟨cesti⟩, exertiores -s, subiecti domi. orat. 18 p. 192,1 et disciplinae -s (*coni. Gelenius; trad.* iuris) et consuetudini domi satisfacies. virg vel. 13 p. 902 -s quidem bonum suum abstrudunt, in ecclesia vero provulgant (*cf. p. 1043,70 sqq.*). AVSON. 321 me ... versibus -s erubescere, sed intra nos minus verecundari. 419,70 ut ... dixi de cognitis mihi atque intra aulam familiaribus, possem et -s celebrata memorare. AMBR. exc. Sat. 1,20 tu mihi ... eras domi solacio, -s decori. HIER. epist. 49,13,6 (*cf.* Marc. 4,11 *v. p. 1043,46*) *nonne Paulus* loquitur cum salvatore: aliter -s, aliter domi loquimur? turba parabolas, discipuli audiunt veritatem. AMM. 30,9,2 domi castus et -is. SALON. in prov. p. 969^{D} (*ad* prov. 1,20 *cf. infra l. 5*) *sapientia* -s praedicavit, quia ... aperte ... per apostolos ... mundo declaravit (*opp.* intus, id est in secreto). *in locis ex Hebraeo translatis fere i. q. in plateis* (*sex locis subest* בְּחוּץ, *reliquis sim.*): VVLG. deut. 32,25 -s (מִחוּץ) vastabit eos gladius et intus pavor. prov. 1,20 sapientia -s praedicat, in plateis dat vocem suam. 7,12 *meretrix* nunc -s, nunc in plateis, nunc iuxta angulos insidians. 22,13 dicit piger: leo est -s, in medio platearum occidendus sum. cant. 8,1 ut inveniam te -s. Is. 42,2 nec audietur vox eius -s. Ier. 6,11 parvulum -s. thren. 1,20 -s (מִחוּץ) interficit gladius, et domi mors similis est. 2,21 iacuerunt in terra -s (לָאָרֶץ חִיצוֹת) puer et senex. Am. 5,16 in omnibus plateis planctus et in cunctis, quae -s sunt (בְּכָל־חוּצוֹת), dicetur: vae, vae!

δ in agro: VARRO rust. 2,2,7 *oves* recte pascantur intus et -is (3,16,5 apes -s pascuntur, intus opus faciunt. COLVM. 7,3,19). 2,3,6 -s cum est pernoctandum (*cf. p. 1041,40*). COLVM. 1 praef. 17 qui -s terram molirentur (*ex* VARRONIS rust. 2 praef. 1, *ubi* in agro). 7,4,2 *ovis Tarentina* raro -s, plerumque domi alitur. 7,4,5. 7,9,8. 7,11,3. 7,12,2. 12 praef. 2 homines -s et sub dio esse (*opp.* domi sub tecto). 12 praef. 4 (*opp.* domi). 12 praef. 6 -s et in aperto victum quaerentibus. 12,3,7 qui -s rusticari debebunt (*opp.* intra tectum). VVLG. exod. 9,19 homines ... et iumenta et universa, quae inventa fuerint -s, nec congregata de agris, cecideritque super ea grando *eqs.* (*syn.* in agro). prov. 24,27 praepara -s opus tuum, et ... exerce agrum tuum. Dan. 4,12 in herbis, quae -s sunt. 4,20 in herbis -s.

b *extra urbem sim.*: *α extra portas clausas* (*arcis, castrorum, oppidi sim.; opp.* intus): QVADRIG. hist. 5 eos qui -is atque qui in arce erant, inter se commutationes ... facere. CIC. inv. 2,123 quosdam in oppidum recepit, ne ... opprimerentur, si -s essent. CAES. Gall. 7,76,5 ancipiti proelio, cum ex oppido eruptione pugnaretur, -s (*i. post terga obsidentium*) ... copiae ... cernerentur. NEP. Dat. 6,4 cum et intra vallum et -s caederentur. ITIN. Alex. 52. VOPISC. Aurelian. 24,1 *Aurelianus* intus civibus -s militibus se ostendit. HIER. epist. 123,15,4 *urbes* -s gladius, intus vastat fames.

β extra urbem (*opp.* domi, *cuius vocis vis latior* [*cf. vol. V sub* domi] *etiam vocabuli* -is *notionem dilatasse videtur*): Ⓘ *generatim, variis modis extra urbem*: TER. Hec. 218 ut domi mihi vos eritis, proinde ego ero fama -is (*cf.* 215 ruri). CIC. Catil. 2,4 *Catilinam* -s esse timendum. Sull. 17 emisso ... ex urbe Catilina ... *Autronius* relictus intus, expectatus -s. Arch. 16 *studia* delectant domi, non impediunt -s (*i. peregre; Hand II p. 708 'in rebus publice agendis', parum probabiliter*), pernoctant nobiscum, peregrinantur, rusticantur. SEN. rem. fort. 3,2 'peregre morieris'. non est gravior -s quam domi somnus (humus *coni. Wolters; ibid.* aliena terra). ITALA deut. 23,12 (Lugd.) locus erit tibi -s extra castra (*ἔξω τῆς παρεμβολῆς*. VVLG. exod. 29,14 fimum combures -s extra castra). TERT. nat. 2,15 p. 128,13 apud Romanos dei putentur ... nec facile -s cogniti. AVSON. 209,2 *Sedate*, docendi munus indepte ⟨es⟩ -s (*i. Tolosae, extra patriam tuam Burdigalam; sim.* 210,2 sive domi, seu docuere -s). HIER. in Soph 1,10 p. 685 lugebunt ... qui -s (*sc. extra Ierusalem*) remanserint. VVLG. num. 35,5 Is. 33,7. Ezech. 7,15 gladius -s, et pestis ... intrinsecus (*ibid.* in agro ..., in civitate). Os. 7,1 latrunculus -s. Marc. 1,45 non posset ... introire in civitatem, sed -s in desertis locis esset. ITIN. Anton. Plac. rec. A 12 *septem virgines in cellulis* habent -s (*sc. in vicis vicinis*), qui (*l.* quae) eis permanent (*sc. ut succedant, si aliqua ex ipsis mortua fuerit; cf. p. 1041,20*). Ⓘⓘ *speciatim de rebus publicis extra urbem gerendis, saepe de bellis, interdum fere i. q. militiae* (*cf. l. 68 sqq. et p. 1043,4 sq.*): CIC. S. Rosc. 136 et domi dignitas et -s auctoritas (*sc. rei publicae*. LIV. 2,34,1 et -s quieta omnia ... et domi sanata discordia. 3,24,11 consulum ... domi bellique ... gloria fuit, quod et -s pacem peperere, et domi ... minus ... infesta civitas fuit. 4,7,12. 7,27,1). Phil. 2,69 (*syn.* rebus externis; *opp.* domi). off. 1,76 parvi ... sunt -s arma, nisi est consilium domi. Att. 13,10,1 domin an -s? CATO Cic. epist. 15,5,1 *Ciceronis* domi togati, armati -s. SALL. Catil. 52,21 domi industria, -s iustum imperium. Iug. 85,3 domi -sque omnia curare (*cf. p. 1041,2. 69 et vol. V sub* domi. CORP. VI 1741 [*saec. V*] Memmio Vitrasio Orfito v. c. ... domi -sque ... semper inlustri. *fere i. q.* '*domi militiaeque*' *vel* '*domi belliqne*' [*cf. has locutiones in vol. V sub* domi]: SEN. epist. 95,72 Catonis domi -sque egregia facta. SVET. Cal. 3,2 *Germanicus* domi -sque civilis. APVL. met. 7,16 domi -sque fortibus factis. SPART. Pesc. 6,10 vir domi -sque conspicuus. AMM. 16,1,4 ita domi -sque colluxit, ut prudentia ... Titus alter aestimaretur, bellorum ... cursibus Traiani simillimus. 25,4,4 [*syn.* per varios ... procinctus]). LIV. 1,43,2 seniores ad urbis custodiam ut praesto essent, iuvenes ut -s bella gererent. 2,23,2 se -s ... dimicantes domi ... oppressos esse. 2,31,10 pax -s parta est, domi impeditur. 3,24,1. 3,41,8 bellum domi maius quam -s apparebat (3,61,3 contra cives plus animi habuisse quam contra hostes et domi quam -s servitutem magis timuisse. 4,2,1. 6,12,1. 8,12,17 plus ... domi acceptum cladis ... quam ... bellicis ... rebus -s auctum imperium. 31,7,14 -s nobis quam domi feliciora ... arma esse). 3,65,2 otium domi ac -s (*cf. vol. V sub* domi). 3,65,6 urbano otio -s quoque omnia tranquilla. 3,66,1 nec seditionem domi nec -s bel-

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lum (4, 35, 3). 4, 24, 4 rem publicam -is gerendam (*opp.* intra muros). 4, 25, 9. 6, 34, 1 (*opp.* in urbe). 10, 6, 1 (*opp.* Romae). SVET. Iul. 9, 3 simul -s (*sc. in Hispania*) ille, ipse Romae ... consurgerent. FLOR. epit. 1, 18, 16 bello et pace, -s et domi. PANEG. 12(2), 22, 1 cum aestates ... -s, hiemes domi ducens civibus hostibusque ... anni spatia diviseris. IVST. 2, 4, 20 *regina* -s bellum gerebat. AMM. 28, 4, 1 -s gesta (*opp.* negotiis ... urbanis). SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 14 St. quae -s (*sc. in Sicilia*) gesserit (*syn.* l. 24 extra urbem). *ibid.* l. 22. AVG. civ. 3, 21 p. 133, 12 D. bellis ... -s conterebatur exercitus ...; domi autem *eqs.* 3, 27 p. 139, 11 qui -s in acie ceciderunt (*opp.* in ipsa ... urbe). CARM. epigr. 895, 3 bella -s ... sudo.

2 *de quibusvis locis exterioribus* (*tam proprie quam translate. partim ex synonymis [cf. infra l. 17. 26], maximam in partem ex opp. vocabulo* intus, *latiorem sensum attraxisse videtur*): **a** *de locis extra alia loca sitis* (*sc. altera res est extra alteram*): *α generatim*: VARRO ling. 8, 15 aliae *declinationes nominum sunt ab is* quae extra hominem, ut pecuniosi, agrarii, quod -is pecunia et ager. CIC. de orat. 2, 163 ea, quae -s sunt neque haerent in rei natura. fin. 1, 44 *cupiditates* nec ... se -s (*cf. infra l. 24 et p. 1038, 6 sqq 1041, 29*) solum iactant, nec tantum in alios ... incurrunt, sed intus etiam in animis *eqs.* LVCR. 2, 159 cum per inane meant vacuum nec res remoratur ulla -s *primordia* (*cf* 2, 155 extra). 2, 1045 summa loci sit infinita -s haec extra moenia mundi (2, 1057) SEN. benef. 5, 7, 4 *vitia* cum -s (*cf supra l. 19*) peccant (*opp.* cum in se retorquentur). epist. 9, 15 *summum bonum* incipit fortunae esse subiectum, si quam partem sui -s quaerit (*syn.* extrinsecus. ZACCH. 1, 5 *defensio non* quod intra se est, -s quaerit). 56, 5 omnia licet -s resonent, dum intus (*sc. in animo*) nihil tumultus sit. 65, 7 utrum *artifex* -s habeat exemplar ... an intus, quod ibi ipse concepit. APVL. apol. 15 *radii* oculis profecti sine ullo -s amminiculo. Socr. 16 p. 155 nihil homini ... nec intra animum nec -s esse secreti. ITALA Matth. 23, 26 (Aug. civ. 10, 15 p. 441, 5 D. contin. 2, 4 p. 143, 17) mundate, quae intus sunt, et quae -s sunt, munda erunt (*τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ* [*sc. τοῦ ποτηρίου*], VVLG deforis) Luc. 11, 40 (Cypr eleem 2 testim. 3, 1) qui fecit quod est intus fecit et quod -s est (*τὸ ἔξωθεν*, VVLG. deforis; *cf* 11, 39 deforis calicis). TERT. anim. 26 p 344, 8 *puer nascens* adhuc intus detinebatur et -s iam detinebat (*sc. manu iam nata*). 31 p. 351, 4 decrescit -s (*i. extra corpus*) anima mortui. adv. Marc. 4, 30 p. 526, 2 (*ad* Luc. 13, 28, *subest imago domus*) -s ..., ubi erunt exclusi ostio cluso. *ibid.* l. 5 iustos introeuntes in regnum dei, se vero detineri -s. *ibid.* l. 7. ARNOB. nat. 2, 28 p. 71, 5 *animae* -s positae ac nondum hominibus coniugatae. LACT. opif. 8, 10 per ... sensus ... mens ea, quae sunt -s, transpicit. PALLAD. 3, 17, 7 ramum ... *in foramen in arbore factum* imprimi ... gemmis -s relictis. MAR. VICTORIN adv. Arrium 1, 53 p. 1081[B] non ... forma esse -s (*i. seorsum*) extra substantiam. HIL. in Matth. 13, 1 sedisse dominum in navi et turbas -s stetisse. VVLG. Marc. 4, 11 vobis datum est nosse mysterium regni dei: illis autem, qui -s sunt, in parabolis omnia fiunt (*τοῖς ἔξω*). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 122[B] -s ... est extra corpus posita mens eius. AVG. civ. 8, 5 p. 328, 28 D. apud se imaginabantur, quod -s viderant. 11, 26 p. 497, 31 non ... ea sicut illa, quae -s sunt, ullo sensu corporis tangimus. 14, 21 p. 45, 25 nec in paradiso ..., sed -s. 20, 22 p. 462, 21 -s in illis tenebris exterioribus (*syn.* extra). conf. 10, 9, 16 quidquid ... scio, sic est in memoria mea, ut non retenta imagine rem -s reliquerim *eqs.* 10, 27, 38 *pulchritudo* intus (*sc. in me*) eras et ego -s et ibi te quaerebam. 10, 34, 52 Iacob ... captus oculis ... nepotibus ... manus, non sicut pater eorum -s corrigebat, sed sicut ipse intus discernebat, imposuit. 11, 5, 7 tu *deus fabro dedisti* ingenium, quo ... videat intus quid faciat -s. 12, 16, 23 *deus* loquere in corde meo ...; ... et dimittam eos -s sufflantes ... et intrem in cubile meum *eqs.* 13, 38, 53 nos -s vidimus *opera dei* quia sunt, et intus, quia bona sunt. contin. 1, 2 p. 142, 16 *e corde* quod non emanat, -s non sonat. epist. 145, 4 p. 269, 7 etsi non impletur -s negotium malae cupiditatis, ipsa tamen mala cupiditas intus est hostis. in euang Ioh. 18, 10 p. 1542[A] corporis sensus cordi intro nuntient, quid senserint -s. PROSP. carm. de ingrat. 28 lex ... insita cordibus intus hoc moneat, quod scripta *lex* -s. in Ezech. 1, 2, 2 ac si et illud -s sit, quod intus (*sc. in mente*) videt. *nota fere i. q. alioquin*: HIER. comm. in psalm. 134 verbo *περιουσίῳ* ... exceptis sanctis scripturis nullus -s disertorum usus est. *β speciatim i. q. extra ecclesiam* (*sc. extra communionem fidelium [extra coetum fidelium v. p. 1041, 4. 6. 77]*) *de gentibus, haereticis, excommunicatis* (*a graeco vocabulo ἔξω hanc notionem translatam esse conicius ex locis q. v. supra l. 48 et p. 1044, 2 sqq.; cf. etiam p. 1046, 46. 47. 65*): TERT. pudic. 1 p. 222, 6 digamos -s sistimus. 7 p. 233, 2 *fidelis* extra gregem datus est vel et ipse ... abrupit ..., non perit, nisi -s perseveraverit. CYPR. epist. 55, 24 p. 642, 6 cum *Novatianus* -s doceat. 55, 29 p. 647, 18 apostatae ... nec si occisi pro nomine -s fuerint, admitti ... possunt ad ecclesiae pacem. 59, 5 p. 672, 9 nemo ... seorsum -s haeresim novam conderet. epist. 61, 4 p. 698, 3 si -s essent ... martyria. 68, 2 p. 745, 9 se -s esse coepisse, nec posse a quoquam nostri sibi communicari (69, 3 p. 752, 9 *ecclesia* una et intus esse et -s non potest. 69, 4 p. 752, 18 -s ... non esse ecclesiam nec scindi adversum se aut dividi posse. OPTAT. 1, 5 p. 7, 11 quamvis -s sitis [*cf.* p. 6, 21 cum catholicus non sis]. 2, 6 p. 43, 4 extra septem ecclesias quicquid -is est, alienum est. 3, 7 p. 88, 8 [*opp.* intus]. VVLG. I Cor. 5, 12 quid ... mihi de iis, qui -s sunt, iudicare [*τοὺς ἔξω; opp.* qui intus sunt. *ibid.* 5, 13. Col. 4, 5 in sapientia ambulate ad eos, qui -s sunt. I Thess. 4, 12. I Tim. 3, 7 oportet ... *episcopum* testimonium habere bonum ab iis qui -s sunt [*τῶν ἔξωθεν*]. HIER. epist. 22, 4, 2 *syn.* homines infideles. in Ier. 3, 37, 2 *opp.* intus. AVG. bapt. 4, 3, 4 p. 225, 14 multi ... qui aperte -s sunt et haeretici appellantur; *opp.* bonis catholicis. civ. 18, 51 p. 336, 24 D. *opp.* intus. 20, 8 p 427, 13 qui -s adhuc erunt; *opp.* fideles. epist. 51, 4 p. 147, 18 *et* 20 -s in scelere schismatis. gen. ad litt. 1, 19 p. 29, 2 serm. ad Caesar. 1 p. 168, 21. EXC. barb. p 280, 15 Fr. qui -s sunt gentium VICT. VIT. 2, 6. FACVND. defens. 2, 2 p. 564[A] ab his qui -s sunt ... haereticis. *cf. infra l. 33*]. HIER. in Ier. 2, 5, 3 qui videntur -s esse. 5, 2, 11 *calathi* non erant -s et extra ecclesiam. 5, 2, 12 ficus, quae -s sunt. AVG. bapt. 1, 17, 26 p. 169, 27. 6, 24, 43 p. 321, 1. 7, 43, 85 [*cf. p. 1046, 63*] an quia non sunt -s?). CYPR. sent. episc. 17 qui extra ecclesiam sunt ... baptizare -s non possunt. 79 haeretici qui nec potestatem -s nec ecclesiam Christi habent. LVCIF. Athan. 1, 30 p. 119, 9 vos -s positos (*cf.* p. 119, 11 non in ecclesia dei. EPIST. pontif. 212 [a. 353/4] Hil. coll. antiar. A VII 4, 2 quidam extra ecclesiam catholicam -s positi). AVG. bapt. 6, 24, 43 *et* 44 *saepius* (*syn.* extra ecclesiam). c. Parm. 1, 4, 9 p. 28, 19 -s in schismate. GREG. M. epist. 9, 128 p. 128, 17 ne filios suos ... -s alicubi in coniugio sociare praesumat, sed in ea massa (*i. parochia*) *eqs. ibid.* l. 22 -s de massa. *subest notio propria 'extra domum'* (*cf. p. 1040, 41 sqq.*): OPTAT. 3, 10 p. 95, 9 *non domum sed* parietem fecisse dicuntur falsi vates, in quo si ianua fuerit collocata, quicumque intraverit, -s est. HIER epist. 21, 32 (*ad* Luc. 15, 28 *et* Matth 12, 46) nunc -s stat Israhel *eqs.* 22, 26, 2 (*cf.* Matth. 25, 10 *sqq.*) -s vagentur virgines stultae, tu intrinsecus esto cum sponso. AVG. civ. 20, 30 p. 485, 3 D. (*ad* Is. 42, 2 *cf p. 1042, 9*) non est audita -s vox *Christi*. *subest notio 'extra urbem'* (*cf. p. 1042, 35 sqq.*): HIER. in Ier. 3, 37, 2 (*ad* Ier. 14, 18) nec intus nec -s securitas. *ibid. sacerdotes* et eos scandalizent, qui -s sunt, et eos, qui intus, fame interire patiantur. VVLG. apoc. 22, 15 intrent in civitatem. -s canes *eqs.*

b *de partibus exterioribus* (*sc. unius eiusdemque rei loca vel partes exteriora distinguuntur ab interioribus, de superficie sim.*): *α generatim*: LVCIL. 298 intus modo stet rectus, -is subteminis panus (*cf. Marx ad l.*). VARRO ling. 5, 131 *vestimentum* quod -s (*sc. in exteriore parte vestitūs*) ac palam palla; alterum quod intus *eqs.* SEN. dial. 7, 2, 4 -s nitent, introrsus misera sunt. PLIN. nat. 9, 102 *conchae* margine ... -s effuso, intus replicato. 12, 70 *murra* pessima ... intus nigra, peior, si etiam -s. 15, 111 aliquarum *specierum pomorum* intus bacae, -s lignum (*item opp.* intus: 15, 112 *bis.* 23, 27. 27, 133). 17, 106 medulla calami commissurae ... ligni corticisque iungatur (*sc. cum inseritur arbori*), id ... satius quam -s cortici aequari. 21, 23 *floris lilii* -s striati. 28, 252 *in vulvam* -s (furis *un. cod.*) vellere cum resina terebinthina imposito. ITALA Matth. 23, 27 (Eucher. form. 5 p. 35, 1) *sepulchra* -s (*ἔξωθεν*, VVLG. aforis) parent ... speciosa, intus ... plena sunt ossibus. apoc. 4, 8 (Hier. Victorin. Poetov. 4, 3) oculos intus et -s (deforis *Victorin.*; *ἔξωθεν καὶ ἔσωθεν; om.* VVLG.). TERT. anim. 6 p. 306, 3 conatūs *animae* ... intrinsecus (*trad.* extrinsecus; *corr. Kroymann, Quaestiones Tertullianeae criticae p. 103*) -s parent. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 15 intus ac -s considera hominem. LACT. inst. 7, 4, 14 munimenta ... *hominis deus* non -s, sed intus, non in corpore, sed in corde constituit. PS. HIL. dedic. eccl. p. 881[A] *auro* parietes *templi* intus et -s vestiti. PELAGON. 70 glandulas -s aut fauces ... perunges. HEGES. 5, 41 l. 42 *vidimus* virentium fructuum umbras inanes, -s gratiam, intus favillam. CORP. XIV 137 thermas ... intrinsecus refectione cellarum -s soli adiectione *eqs.* (*sc. decorarunt*). HIER. tract. in Marc. p 328, 31. 32 (*cf.* VVLG. Marc 4, 11 *v. p. 1043, 46*) turbis dominus in parabolis loquebatur, et loquebatur -s: non intrinsecus, id est in spiritu, sed -s, in littera (*cf. l. 72. 77 et p. 1045, 5*). VVLG. exod. 25, 11 deaurabis *arcam* ... intus et -s. 37, 1. Ezech. 2, 9 *liber* scriptus intus et -s (apoc. 5, 1 librum scriptum intus et -s [*ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν; cf.* CASSIOD. compl. in apoc. 5, 1 intus et retro *et v. Soden, Das lateinische N. T. in Africa, Leipzig 1909, p. 299*], signatum sigillis septem. *inde inepte* HIER. in Dan. 12, 4 p. 727 liber ... signatus sigillis septem intus et -s). II Cor. 4, 16 licet is, qui -s est, noster homo corrumpatur. RVFIN. Orig. in gen. 2, 4 p. 170[C] *Christus* vult te et corpore sanctum esse extrinsecus, et corde intrinsecus purum ... hoc est intus et -s bitumine esse oblitum (*syn.* deforis). AVG. civ. 16, 2 p. 124, 7 D. passionem Christi -s in sono tantum vocis ... adnuntiant; non enim ... intellegunt (*opp.* in interiore homine; intus in corde. *cf. supra l. 60, infra l. 77 et p. 1045, 5*). contin. 2, 3 p. 143, 6 nequaquam ... membrum -s movisset in facta, cuius facti initium non intus praecessisset in verbo. spir. et litt. 19, 32 p. 186, 1 *spiritus hoc* intus conscriptum facit diligi, quod -s scriptum lex faciebat timeri. MACR. sat. 3, 19, 1. SORAN. 1, 9 una *tunica matricis* -s lēvior est ... intus ... alia aspera (*cf.* VINDIC. gyn. p. 442[a] duas fores nervosas). 1, 12[a] *cunnus* intus ... spatiosissimus, -s vero angustus. 2, 21 lanis ... sinum comples, -s etiam isdem lanis omnia contegis. 2, 22 (71) intus (*sc. in matrice*) ... levioribus uti medicaminibus, -s ... cataplasmatibus. APIC. 8, 366 asparges -is (-es *cod. opt.*) salem. SALON. in prov. p. 977[B] (*cf. supra l. 48*) mulier, quamvis -s videatur spe-

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ciosa (*opp.* in ossibus *et* intus). PHYSIOGN. 81 p. 109,7 pupillae, quotiens -is sunt et ad aures conversae. ANTHIM. 14 p. 11,25 vulnera, quae -s aut in corpore nata fuerint. MART. BRAC. corr. 13 filius dei, intus latens invisibilis deus, -s autem visibilis homo. GREG. M. in euang. 3,1 synagoga . . . spiritalem intellectum perdidit, et se ad custodiam litterae -s fixit (*cf. p. 1044,62. 72. 77*). CORP. X 2015,12 sic ut et -s in titulo (*sc. communis sepulchri*) scr(i)ptum continetur. -s *quasi subst.* PS. AVG. quaest. test. 122,7 p. 367,13 cum . . . deus natura sit simplex . . . neque qui intus habeat et -s. *ibid.* l. 17 ignis non habet . . . intus et -s. *β de ratione adhibendi medicaminis (sc. cuti vel vulneribus; opp.* intus *sc. de potionibus digerendis* [*aliter*: PELAGON. 70 *v. p. 1044,56* SORAN. 2,21. 22 *v. p. 1044, 81. 82*]): PLIN. nat. 14,58 vino natura est, hausto accendendi . . . viscera intus, -s infuso refrigerandi. 14,150. 22,114. 23,55 *acetum* -s in spongea impositum, intus potum. 24,75 *hedera* nervis intus nocet, . . . adhibita -s prodest. 28,125. 35,188 *alumen* intus potum, -s illitum. AMBR. in psalm. 118 serm. 4, 23,1 *vulnus*, si virus in interiora proserpit, medicamenta -s apposita non sentit. *γ vergit ad notionem in publico* (*cf. p. 1041, 57 sqq*): TERT. apol. 35 p. 247 et sacra faciebant pro salute imperatoris et genium eius deierabant, alii -s, alii intus. AVG. civ. 1,10 p. 18,1 D. isto -s paupere, intus divite. 2,26 p 92,9 -s . . . impietas . . . et intus . . . castitas simulata. serm. ed. Mai 22,3 noli fores (*sic trad*) clamare. POMER. 2,23,2 -s splendidus, intus cavus, hominibus velut purus, et deo . . . sordibus plenus. 3,10,4 si quisquam -s, ubi potest magnus credi, resplendeat, et intus, ubi deus solus videt, squaleat. CAES. AREL. epist. de hum. 5 *non humilitatem*, quae . . . -s tantum ostenditur, sed illam, quae in conscientia retinetur. GREG. M. in Ezech. 1,10,13 qui . . . vitam suam interius pensat, et, exemplo suo -s admonendo, alios aedificat. *δ apud scriptores ecclesiasticos philosophice de rebus, quae sensibus percipi possunt* (*cf. similia p. 1044,40sqq, ex gr. p. 1045,4*): MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1,52 p. 1081^{A} *vita* iuxta motionem et intus et -s est (*cf. ibid.* filius est factus manifesta motio a motione patria, quae in occulto est). 1,53 p. 1081^{B} filius vita cum sit . . . -s. gen. div. verb. 21 est . . . magnitudinis dei et intus (*sc. in se ipso*) et -s (*sc. in mundo*) et moveri et operari. omne . . . et intus et -s est. quomodo istud et intus et -s, deo existente et in omni et in toto *eqs.* 23 cum ipsum agere et esse sit . . . hic (*sc. Iesus*) est intus, hic est -s. opere enim -s, in eo, quod est esse, intus. GREG. M. moral. 11,51 hoc ipse *Iob* -s de se ipso loquitur, quod de illo veritas (*i. deus*) hosti eius interius dixerat. 12,2 spatium vitae quod . . . -s est additum . . . fuit intus statutum (*sc. a deo*). *ε singularia*: PS. ASCON. Verr. p. 237,2 St. cum canunt citharistae . . . dextra plectro utitur et hoc est -s canere; sinistrae digiti chordas carpunt, et hoc est intus canere. MACR. exc. gramm. V 601,6 sunt . . . composita quae -s (*i. augmento initio verbi adiecto*) declinantur *κιθαῳδῶ, ἐκιθαῴδουν* . . . . intus vero declinantur *καταγράφω κατέγραφον eqs. cf.* 604,30 *et* 33. *pro adi.*: SORAN. 1,12^{a} *vulva*, cuius -s labra graece pterigomata. GREG. M. in Ezech. 1,3,12 qui ad contemplationem pervenit, etiam -s actionem . . . non relinquit. 2,2,13 per hoc, quod interius contemplando proficit, ab inquieto -s opere quiescit.

B *quaeritur unde?* PLAVT. Most. 405 clavem . . . iube efferri intus. . . . aedis occludam hinc -is. CIC. Phil. 2,26 *Bruti* ab alienis potius consilium peterent quam a suis et -s potius quam domo? (fin. 3,24 in ipsa insit, non -s petatur . . . artis effectio. Tusc. 3,6 *philosophiae* auxilium non . . . petendum est -s. *cf. l. 76*). LVCR. 4,1032 conveniunt simulacra -s e corpore. 5,543 -s veniunt . . . pondera (6,19 quae collata -s . . . cumque venirent. PALLAD. 1,35,2 si *formicae* -s veniunt *in hortum*). NEP. Dion 9,6 telum -s flagitantes. LIV. 24,32,6 nec minore intus vi quam -s portae effringebantur. 26,46,6 porta intus -sque pariter refringi coepta. 38,4,6 ne exitus . . . ab urbe, neve aditus -s . . . esset. VVLG. II Cor. 7,5 omnem tribulationem passi sumus: -s pugnae (*ἔξωθεν*), intus timores. AVG. conf. 11,8,10 *euangelium* insonuit -s auribus hominum, ut crederetur et intus quaereretur. MACR. sat. 7,12,19 cibatus (*sc. cum concoquitur in visceribus*) . . . quicquid -s humoris nactus est, exorbet et inde . . . sitis . . . augetur. 7,12,36 cum -s influentes aquas Pontus accipiat. PROSP. carm. de ingrat. 382 per . . . *sensus* sumpta -s animus diiudicet intus. GREG. M. moral. praef. 8 *mens Iob* -s . . . opprobriis urgetur. PASS. Maxim. et Isaac Migne 8,769^{B} *Christus* retundebat deintus quidquid impendebat -s carnifex. *apud grammaticos*: VARRO ling. 5,77 -s (*i. ab externis, sc. sumpta; cf. ibid.* vocabula . . . peregrina) muraena, quod *μύραινα* graece *eqs.* 8,19 aliquot modis declinata ea quae -s (*i. ab aliis nominibus, sc. declinantur; eodem sensu* 8,18 extrinsecus, *cf.* 8,14). HOR. sat. 1,10,30 patriis intermiscere petita verba -s *Canusini*. *apud rhetores*: RHET. Her. 1,14,24 ut aliud nihil -s (*sc. ex is, quae extra ipsum factum sunt*) assumatur (*cf. ibid.* assumpta extraria re. CIC. inv. 1,15 assumptiva *constitutio iuridicialis est*, quae ipsa ex se nihil dat firmi ad recusationem, -s autem aliquid defensionis assumit. de orat. 2,163 [*syn.* extrinsecus]. 2,173 -s assumuntur ea, quae non sua vi, sed extranea sublevantur). CIC. inv. 2,71 assumptiva *pars iuridicialis* . . . tum dicitur, cum ipsum ex se factum probari non potest, aliquo autem -s adiuncto argumento defenditur. part. 48 ea (*obi.*) non parit oratoris ars, sed -is ad se delata . . . tractat, et maxime in testibus.

C *quaeritur quo? i. q.* foras *v. p. 1048, 37 sqq.*

singulariter: GLOSS. Scal. V 600,28 '-is facio' offendo, noceo (nec eo *pars codd.*; pecco *coni. quidam. fortasse subest notio 'extra ecclesiam', cf. p. 1043,70 sqq., vel 'extra leges' sim. cf. Ducange, Glossarium med. et inf. Lat. s. v.*).

II *praep. i. q. extra* (*interdum fere i. q* ex; *v. ex. gr. infra l. 38 et 43, cf. p. 1048,18. de casibus cf. E. Diehl, De M finali epigraphica p. 12 sqq. 56 sqq. subest fere graec.* ἔξω, *quod usum praepositionalem vocis* -is *amplificasse videtur. cf. p. 1039,76*):

A -is *solum praeponitur nomini*: **1** *c. acc.*: APVL. met. 1,21 *fenestrae* -is urbem prospiciunt (*cf. Hand, Tursellinus I p 283; v. d. Vliet, Archiv 10 [1898], 386. falso Hildebrand ad l.*). GROM. p 364,27 -s limites (*cf. ibid.* l. 26 extra limites). p. 365,6 -s agrum. ITALA act. 21,5 (cod. e) deducentibus usque -s civitatem (*ἕως ἔξω τῆς πόλεως*, VVLG. foras. VITAE patr. 3,19 habitabat . . . cella -s civitatem). act. 21,30 (cod. e) trahebant eum -s templum (VVLG. extra. VVLG. apoc. 11,2 atrium . . . quod est -s templum [*τὴν ἔξωθεν τοῦ ναοῦ*]). Hebr. 13,13 (Epiphan. in cant. 3,11 ed. Foggini, Romae 1750, p. 50) exeamus . . . -s tabernaculum (VVLG. extra castra). ITIN. Burdig. p. 593 ut eas -s murum (murus *al. cod.*) de Sion (NOVELL. Iust. 59,5 si -s novos muros . . . exequiae fiant INSCR. christ Rossi I 1122 -s muros). VVLG. III reg 8,8 eminerent vectes, et apparerent summitates eorum -s sanctuarium. IV reg. 23,4 -s Ierusalem (II Esdr. 13,20 Ier. 11,6. 33,10). HERM. Pal vis. 3,9,6 ne excludamini . . . -s portam turris (*ἔξω τῆς θύρας*, VVLG. extra ianuam. ITIN. Anton. Plac. rec. A et B 25 Stephanus requiescit [*sc. in sepulchro*] -s portam). VITAE patr. 3,23 egressus *pater* -s cellulam. 3,89 -s guttur. 3,109. 6,1,10 stabat -s cellam. CASSIOD. compl. in Hebr. 13,9 corpora -s castra cremabantur. hist. 9,10 p. 1128^{A} nos collectam -s urbem celebraturos. ANON. Vales. 8,37 Paulum *occidit Odoachar* ad Pineta -s Classem Ravennae. GREG. TVR. Franc. 5,49 p. 241,26 -s domum rumor in populo . . . erat (NOVELL. Iust 117,8,5 *uxor* si nolente viro -s domum manserit. GLOSS. Verg. ed. Hagen E 270 p 518 [*ad* Aen. 2,672] 'extra tecta' -s domos). NOVELL. Iust. 8,3 -s primam Galatiam. BENED. reg. 43 p. 45,16 -s oratorium (oratorio *al. cod.*). VITA Caes. Arel. 1,35 -s ianuam egredi de monasterio.

2 *c. gen.*: ITALA Matth. 23,25 (op. imperf. 44 p. 885) quod -is est calicis et paropsidis (*τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου*. VVLG. deforis). 23,26 (cod. *δ*) quod -is eorum est (*ἐκτὸς αὐτοῦ*, VVLG. deforis) CHRON. Gall. chron. I p. 663,623 rec. B Valentinianus interficitur -s Romae. VEN. FORT. vita Mart. 4,159 si . . . pedem cellae -s . . . tulisset (*cf.* SVLP. SEV. dial. 3,6,2 extra cellulae suae limen).

3 *c. abl.*: LVCIF. Athan. 2,12 p. 169,1 redi . . . ad domum dei, esto Christianus, ne inventus -is ecclesia sis (CASSIOD compl. in Col. 3,12 qui -s ecclesia esse noscuntur [*cf. p. 1043,70 sqq.*]). VICT. VIT. 1,16 -s muro (muros *rel* murum *pars codd.*) . . . occupavit ecclesias (3,15 expoliatos -s muro [muros *cod. det.*] propelli). 1,40 Valerianus . . . -s civitate (*sic cod. B*, civitatem *rell.*) . . . iussus est pelli (3,16 -s civitate [civitatem *cod. det*]). GREG TVR. Mart 1,23 p. 600,18 -s atrio comprehensus est. VEN. FORT. Mart. 1,166 cella omnes iussit abire exclusitque -s foribus, sine teste relictus. ITIN. Anton. Plac. rec. A et B 8 *Samaritani* -s vico . . . condoma habent posita. LEX Sal. 8,2 *si quis* vasum . . . -s casa (*sic cod. g1; om. rell.*) furaverit (11,1 [deforis *pars codd.*]. 11,2. 12,1. 43,3).

B *sequitur alia praepositio* (*vel* quam *v. infra l. 79*; -is ad *v. p. 1040,62. 1041,16*; -is ante *v. p. 1041,14. 28*): **1** -is a: ARNOB. nat. 2,55 p. 91,28 -s . . . ab (*i. sine*) his (*sc. rebus salutaribus*) esse exitiabile. 7,15 p. 249,14 nec *deos* quicquam expectare, quod sit ab se -s (*i. extra se*) atque extrinsecus veniens. OPTAT 2,4 p. 39,5 speluncam . . . -s a civitate. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 122^{B} ab his omnibus -s positum. AVG. bapt. 7,43,85 *impii* a petra -s sunt. civ. 20,22 p. 462,23 D. 20,30 p. 485,4 qui -s ab eius (*sc. Christi*) corpore praecisi sunt. adv. Don. 152,9 baptismum . . . -is ab ecclesia datum (c. Emer. 9 p. 192,13 c. Petil. 2,81,180 p. 112,9. FVLG. RVSP. 1,19 p 543^{A} ab hac ecclesia . . . quisquis -s est. 1,23. *cf. p. 1043,70 sqq.*). quaest. hept. 2,177,11 p. 217,20 *altare* -s a tabernaculo. *ibid* l. 22 -s . . . ab atrio. MAR MERC. subnot. 8,9 -s sunt *parvuli* ab . . . dilectione? APIC. 6,215 gruem dum coquo, caput . . . sit -s ab aqua. CANON. Migne 56,750^{B} istos quasi -s a peccato factos. CASSIOD. compl. in apoc. 22,8 -s a regno domini excludendi sunt var. 11,2,3 sequamur quod intus est, ne -s a nobis simus. LIB. iubil. 49,15 non manducabitur -s a sanctificatione domini. ORIBAS. syn. 1,17 si oculos rubros et -s videantur a sua natura esse. **2** -is de *v. p. 1044,24. 1049,10. 34. 36.* **3** -is ex (*cf. p. 1040,80*): GREG. M. epist. 7,42 p. 490,14 ducibus . . . et populo in Ravenna civitate . . . vel ex ea -s degentibus. **4** -is extra *v. p 1042,45 sq. 1043,23. 45. 49. 84. 1044,20. 1048,82.* **5** -is quam: CHIRON 18 venae positae sunt dextra sinistra -s quam musculos pectoris (*cf. H. Ahlquist, Studien z. Mul. Chir. p 70 sq.*).

antecedunt praepositiones (*iuncturas* a -is *et* de -is *primum ad definiendam vim verbi* -is, *q. e* 'e loco', *in sermone vulgari formatas, deinde, ut redderetur graecum* ἔξωθεν, *a scriptoribus adhibitas, in liberiorem denique usum venisse puto; cf. vol. I p. 1250,53; ad* PLIN.

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. 17, 227 *cf. Theophrast. caus. plant. 5, 11 αἱ [sc. φθοραὶ] ἀπὸ τῶν ἔξωθεν. cf. p. 1040, 29*): **a foris** *v. vol. I p. 1250, 33 sqq. adde*: GROM. p. 355, 8 ager si fuerit lunatus, habens a -s perticas LX et in sinu suo perticas XX. ITALA deut. 32, 25 (Corb. Monac. Rem. *al.*) a -s sine filiis privabit eos gladius (ἔξωθεν, VVLG. *v. p. 1042, 5*). IREN. 3, 16, 8 (*ad* Matth. 7, 15) qui a -s quidem oves ..., intrinsecus vero lupi. 4, 15, 2. PS. ORIG. tract. 11 p. 125, 18 mala punica a -s habent corticis ... firmamentum. *ibid.* p. 126, 2. COMMENT. Lucan. 7, 507 a -s circumcinxit *aciem*, ut includeret. HIER. epist. 54, 9, 2 omnia alia peccata extrinsecus sunt, et quod a -s est, facile abicitur. NEPOTIAN. 11, 1 sive urbani sive qui a -s mille passibus abessent. POSSID. vita Aug. 26. CHROMAT. in Matth. 4, 2 p. 338^{C} sicuti sales a -s quidem apponuntur, intrinsecus vero *eqs.* SORAN. 2, 1, 13 sublato cortice, quem a -s habent *poma palmae*. 2, 2, 21 si basis *matricis* ... habuerit causam, hic a -s dolor invenitur. 2, 8, 35. 2, 21 melinen ... a -s ... imponimus. 2, 22 quae a -s fuerint posita. PS. PROSP. prom. 1, 33 capsam linit ... a -s bitumine. CANON. Migne 56, 795^{A} qui (*l.* quae) a -s sunt potestates (qui a sua [*vel* quia sancta] potestate -s sunt *al. codd.* διὰ τῆς ἔξωθεν ἐξουσίας). BOETH. in Porph. comm. 1, 16 p 50, 22 haec accidentia, veluti non innata in substantia, sed a -s venientia. 2, 29 p. 129, 6 accidentia ... a -s venientia (ἐπεισοδιώδη) et extranea a qualibet illa substantia. VITAE patr. 5, 15, 29 factus es candidatus. ... ille (*sc. erat acthiops*) respondit: putas a -s ... aut deintus? GREG. TVR. Franc. 2, 23 expectat ... puer a -s ... dominum egressurum. ORIBAS. syn. 5, 14 ad tumorem faucium ... ptysanae sucus a -s cum lanas involvimus. EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 286, 19 (*ad* Matth. 11, 29 humiles corde) in corde roget, quia multi sunt, qui a -s videntur humiles, intus autem *eqs.* FRG. Bob. gramm. VII 543, 30 uvidus est qui intrinsecus habet umores, umidus, qui a -s. ITALA Marc. 7, 15 (codd. a *et* n) nihil est a -s, quod hominem, intrans in eum, possit coinquinare. 7, 18 (codd. a *et* g^{1}) omne quod a -s introit in homine (VVLG. extrinsecus).

quasi praep. c. gen.: ITALA Ezech. 40, 5 (Wirc.) circumseptum a -s domus (διάβολος ἔξωθεν τοῦ οἴκου, VVLG. forinsecus). Matth. 23, 25 (cod. e) quod a -s est calicis (VVLG. deforis). *ibid.* 26 quod a -s eius est (τὸ ἐκτὸς αὐτοῦ, VVLG. quod deforis est. *cf.* ITALA Luc. 11, 39 [cod. e] *vol. I p. 1250, 67*). Marc. 7, 15 (cod. b) nihil est a -s hominis, quod intrat in eum *eqs.* *c. acc.*: PALLAD. hist. mon. II 10 p. 364^{B} extendit pedes suos a -s limen ostii cellulae. *huc fortasse pertinet*: PS. MATTH. euang. 30, 2 ego extraneus sum a -s vestris (*pro* vestri?; *cf. p. 1057, 32*). **de foris** *v. vol. V p. 367, 15 sqq. adde: damnant*: CLEDON. gramm. V 64, 21 EXPLAN. in Don. gramm. IV 510, 23 POMP. gramm. V 249, 1 *sqq.* GRAMM. suppl. 213, 35. ITALA iud. 12, 9 (Lugd.) mulieres induxit filiis suis de -s (ἔξωθεν). Ier. 10, 17 (Hier. in Ier. 2, 90) congregavit de -s substantiam (ἔξωθεν, VVLG. de terra. *cf.* HIER. *ad l.* hoc est ex agris). apoc. 4, 8 (Victorin. Poetov. 4, 3) *v. p. 1044, 49*. 5, 1 (Hil. psalm. instr. 6) librum scriptum de intus et de -s (ἔσωθεν καὶ ὄπισθεν, VVLG. -s *v. p. 1044, 64*). ITIN. [Silv.] 24, 4 VEG. mulom. 2, 15, 2. HIER. epist. 125, 17, 2 habeas de -s bonum testimonium. reg. Pachom. 145 RVFIN. Orig. in gen. 2, 4 p. 170^{C} (*ad* Matth. 23, 27; VVLG. a foris). *al.* PS. AVG. serm. 110, 2 p. 1963 HESYCH. in lev. 18, 26—29 p. 1017^{D} CASSIAN. inst. 9, 8 (*syn.* extrinsecus; *opp.* intus). NICET. frg. 2 p. 7, 12 de -s audiens mysteria, nec intellegens. FAVST. REI. epist. 7 p. 207, 14 PS. PRISC. gramm. III 521, 28 ORIBAS. syn. 5, 4. 6, 20 PALLAD. hist. mon. 2, 9 p. 354^{D} (*cf.* hist. Laus. p. 45, 4 ἔξωθεν) LAVRENT. Chan. p 119^{C} VITAE patr. 3, 92. HIST. Apoll. rec. A 34 de -s stans (*ibid.* foris stabat). *nota*: HIER. tract. in psalm. 1 p. 6, 30 de turba est, ... de -s est, de gentibus est. *praep.*: VITA Caes. Arel. 2, 6 de -s cellam (cella *al. cod.*). **in foris** *v.* **in**.

-as *et* **-is** *commutantur*:

1 -as *i. q.* -is (*inde a* CIC. *v. infra l. 67*): *cf.* -is **I A 1 a** *α* (*huc fortasse pertinet* CORP. IV 3494^{1} itis, -as rixsatis *cf. p. 1035, 64*): ITALA Matth. 12, 47 (cod. d) fratres tui stant -as (*cf. ibid.* 46 stabant -is. VVLG. -is. *item* stare -as: VITAE patr. 5, 5, 4. GLOSS. Klio 13 [1913], 84 οὐβι ἐστ? φόρας στατ. πο⟨ῦ ἐστίν;⟩ ἔξω ἵστανται). Luc. 1, 10 (cod. d) erat orans fora[n]s (VVLG. -is). ITIN. [Silv.] 24, 8. *extra triclinium*: PETRON. 47, 5 omnia -as parata sunt. *β* CIC. ad Q. fr. 3, 1, 19 cum Pomponia -as cenaret. PETRON. 30, 4 C. noster -as cenat. *γ* PETRON. 44, 14 (*proverbialiter dictum videtur*) nunc populus est domi leones, -as vulpes. INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 156, 9 munda domi sat munda -as. **b** *α*: COMM. instr. 2, 20, 11 optas tu in castris pacem, -as ille repugnat. *β* ITALA IV reg. 23, 4 (Lucif. non parc. 7 p. 223, 15) combussit illa -as extra Hierusalem (ἔξω Ἱερουσαλήμ, VVLG. *v. p. 1046, 25*). act. 28, 16 (cod. g) permissum ... Paulo -as manere extra castra (ἔξω τῆς παρεμβολῆς). ITIN. Burdig. p. 592 et alia piscina grandis -as. *cf.* -is **2 a** *α*: CHIRON 92 partem papiri ... -as (*sc. extra os*) ... ligato. 320 in are⟨n⟩a colligata obruere, ita ut caput -as habeat. 343 cum pars *polippi* ... se -as ostenderit. 555 donec *glandulae* ... -as erunt (*cf. p. 1039, 3*) SORAN. 2, 18, 16 si ambas manus ... -as invenerit. CASSIOD. compl. in act. 26, 32 p. 1403 ne illis accidisset -as (*sic cod. V; sc. in alto;* forte *Migne*) naufragium. *β* COMM. instr. 1, 25, 4 -as oberras. AVG. serm. ad Caesar. 6 p. 175, 13 si -as patiatur (*cf. ibid.* 11 si patiatur -is). **b** *α*: AMPEL. 8, 13 scyphus ..., cuius capita -as ..... arictina. CHIRON 21 qua intro quam -as simili modo positae sunt *venae*. 610 sanguinis emissionem facies ab ipsis claviculis abintro aut -as. CORP. VI 13070 aria faras cinta cippis. XIV 2215 cancelli aenei cum hermulis n. VIII intro et -as. *nota asyndeton bimembre* intro -as (*cf.* DON. Ter. Hec. 315 est proverbiale, ut dicimus ... 'intro -as'. *cf. p. 1047, 84*): CHIRON 20 *venae* intro -as suffraginem tegentes. 21 venae positae intro -as in corona supra ... ungula. APIC. 8, 338 aprum intro -as ⟨tanges⟩. 341 cervum coctum intro -as tanges (*cf. Danneili transl. ad l.*). *γ* AVG. conf. 10, 34, 53 homines ... -as sequentes quod faciunt, intus relinquentes a quo facti sunt. PS. AVG. serm. 62, 10 multi -as faciunt eleemosynam et intus non faciunt, qui ... misericordes volunt videri. PS. VEN. FORT. carm. 1, 146 quod decus intus (*sc. in visceribus Mariae*) erat, quis honor inde -as (erat *alius cod.*). GREG. M. moral. 8, 92 p. 858^{C} *Saul* -as restringere sub aequalitate non poterat quod intus animus super ceteros tumebat. *δ* GREG. M. in Ezech. 1, 2, 2 simul ... in *prophetis* ... fiat et intus verbum quod audiunt et -as quod dicunt. moral. 2, 34 nec tempus intus in conspectu eius (*sc. dei*) defluit, quod apud nos -as decurrit.

cf. -is **II A 1**: HIER. in Matth. 27, 33 p. 209^{B} extra urbem et -as portam. ITIN. [Silv.] 19, 9 tenebrae factae sunt, -as civitatem tamen *eqs.* (20, 3 ecclesiam, quae est -as civitatem. 20, 5 SERM. Migne 13, 645^{B} ORIBAS. syn. 7, 51). COMMENT. Lucan. 3, 255 Taurus in zodiaco circulo cum protenso pede pictus est, ut pedem -as circulum habeat. CASSIOD. compl. in act. 14, 18 *Iudaei Paulum* quasi mortuum -as castra traxerunt. **2** ITALA Matth. 23, 25 (cod. d) mundatis quod -as est calicis (τὸ ἔξωθεν τοῦ ποτηρίου, VVLG. deforis ... calicis). **3** ITIN. [Silv.] 47, 2 ut porro -as ecclesia audiantur. ITIN. Theod. 8 Stephanus -as porta (-is portas *unus cod.*) Galilaeae lapidatus est. AVELL. p. 643, 1 -as civitate. NOVELL. Iust. edict. 8, 2 nullum locum -as eius iurisdictione relinquentibus (⟨ἔξω⟩ τῆς αὐτοῦ δικαιοδοσίας).

cf. -is **B 1**: AVG. serm. ad Caesar. 6 p. 175, 14 dicat ei -as ab ecclesia Christi inimicus Christi (*cf. p. 1046, 65*).

antecedunt praepositiones (*cf. p. 1046, 81 sqq.*): **a -as** (*i. q.* -is) *v. vol. I p. 1250, 29 sqq. adde*: ITALA deut. 32, 25 (Lugd.) a -as sine filiis eos faciet gladius (*cf. p. 1047, 5*). **ad -as** *v. vol. I p. 1247, 1. adde* GRAMM. suppl. 213, 35. **ante -as?** *v. p. 1034, 68*. **de -as** (*i. q.* -is) *v. vol. V p. 367, 7 sqq.* **in -as** *v.* **in**.

2 -is *i. q.* -as (*inde a* PLIN. nat. PLAVT. Mil. 869 *v. p. 1036, 80*. 1124 *v. p. 1036, 40*): *cf.* -as **I A 1 a** *α*: PLIN. nat. 21, 7 *mortuus* dum intus positus esset -isve ferretur. ITALA Ioh. 12, 31 (cod. d) princeps mundi huius mittetur -is (-as *vel* deorsum *al. codd.*; VVLG. *v. p. 1038, 64*). QVEROL. p. 42, 9 nihil de domo tua -is nunc dederis nihilque intra aedes recipias. GROM. p. 366 L. limina hostiorum, per quas -is et intus itur (VEN. FORT. vita Mart. 2, 417 si -is isset). LIB. iubil. 39, 9 (*ad* gen. 39, 15 *cf. p. 1036, 1*) frangens ostium fugit -is a facie eius (*cf. ibid.* 10 fugiens -as). ITIN. Anton. Plac. rec. A 5 nec permittit *trabis* se -is tolli. GLOSS. IV 239, 25 fores ianuae eo quod -is (fores *trad.*) ponuntur. *accedit ad subst.* (*cf. p. 1036, 8*): GROM. p. 315, 16 L. -is aquivergia (*sim. ibid.* p. 336, 29). *β* PLIN. nat. 8, 106 *hyaena pastorem* evocatum -is (-as *un. cod. det.*) laceret. ITALA gen. 15, 5 (Clem. ad Cor. 10) eduxit deus Abraham -is (VVLG. -as. *item* educere -is: GREG. TVR. Iul. 13). Ios. 2, 19 (Lugd.) qui exierit ianuam domus tuae -is (Ioh. 18, 29 [cod. a]. 19, 5 [codd. ab]. ACT. Arv. a. 218 A 31 omnes -is exierunt. COMM. instr. 1, 24, 13 VITAE patr. 3, 72 HIST. Apoll. rec. A 35. VEN. FORT. vita Mart. 4, 400 sanctus in aede latet, -is exit origo medellae. *non huc pertinet* POMP. gramm. V 248, 36 -is exeo *falso pro* intus exeo). Ioh. 9, 34 (cod. a) eiecerunt eum -is (*ibid.* 35 act. 9, 40 [codd. egmp]. GREG. TVR. Franc. 9, 38. glor. conf. 22 eiciet -is in platea. glor. mart. 88). Ioh. 18, 38 (cod. a) -is egressus est (ἐξῆλθεν, VVLG. *om. item* -is egredi: ITALA Ioh. 19, 4 [codd. ab] GREG. TVR. Franc. 9, 12. glor. mart. 43 -is in atrio). AVG. civ. 22, 24 p. 614, 14 D. quae -is eminent (*sc. membra; opp.* secreta vitalium). GREG. TVR. Franc. 2, 7 aditum, per quem -is (-aes *vel* -es *codd. perantiqui*; -is *al.*) evaderit. 7, 29 extrahuntur -is (10, 15 abbatissam -is [monasterio *add. alius cod.*] extraherent. vit. patr. 17, 2). VEN. FORT. carm. app. 17, 3 me -is excluso.

γ ITALA Ioh. 6, 37 (Epiphan. in cant. 2) non abiciam is (VVLG. *v. p. 1036, 35*). act. 16, 32 (cod. e) producens eos -is. PASS. Theclae A 15 p. 3, 2 procede -is. **b** *α*: ITALA iud. 12, 9 (Lugd.) filiae traditae -is. *β* ITALA Luc. 14, 35 (cod. l) proiciatur -is. **2** *β*: ITALA deut. 23, 12 (Lugd.) exibitis -is (ITIN. Anton. Plac. rec. A 40). GREG. TVR. Franc. 4, 30 egredimini -is. *cf.* -as **B 1 a**: PLIN. nat. 11, 101 *locustarum* extremi *pedes* ... -is (*sc. retrorsum; cf. Aristot. hist. anim. 4, 7 p. 532, 29* εἰς τοὔπισθεν) curvantur (*opp.* in obliquum moventur). ITALA Ioh. 12, 31 (cod. d) princeps mundi huius mittetur -is (βληθήσεται ἔξω, VVLG. *v. p. 1038, 64. item* mittere -is: ARNOB. ad Greg. 19 ipsam iustitiam de sua -is miserit mente. *cf. etiam p. 1049, 12*). ITIN. Theod. 28 Vrbicium terra non recepit, ... sepulchrum -is iactavit. GROM. p. 366 quod per ... limites in agro -is et intus eatur. GREG. TVR. Franc. 8, 15 *pulvis e capsa* -is ... scateret. **b** PLIN. nat. 10, 92 *hirundines pullos* docent ... -is (*sc. e nido*) saturitatem emittere. VOPISC. quatt. tyr. 4, 1 *fuit Firmus* oculis -is eminentibus. CHIRON 220 *sudor* humorem excludatur -is extra cutes (SORAN. 2, 21, 69). 301 intestina sua -is extrahant. VEG. mulom. 2, 26, 1 pars papyri -is exeat (*sc. ex ore; cf. p. 1038, 47. item* exire -is: SORAN. 2,

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

19, 27). SORAN. 1, 44 *ne pecus* -is excutiatur. 2, 21, 67 -is emergunt. ITIN. Anton. Plac. rec. A 20 ebullescit oleum -is. **c** PLIN. nat. 11, 54 *rex apium* procedit -is (-is *pars codd.*, -as *unius cod. man. 2*, -es *rell. codd.*). PANEG. 10 (4), 1, 3 exundantis laetitiae magnitudo ... dedignata pectorum latebras ... -is prominet. ITALA Luc. 13, 28 (cod. a *al.*) proici -is. PS. AVG. c. Fulg. 6 p. 294, 11 *quod* ex hoc horto concluso, ex hoc fonte signato etiam -is salutis unda decurrat. SORAN. 2, 18, 17 *obstetrix corpus infantis* adducat -is (2, 18, 20. 21). ROMVL. fab. Aesop. 51 a 12 pastor in arena dimittitur et leo -is. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959[A] *boves* de stabulo -is ... aspiciunt. ITIN. Anton. Plac. rec. A 20 oleum redundat -is. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 2 verbum, quod -is protulit. *cf.* -as **2 a**: ITALA Matth. 13,48 (codd. cd) -is miserunt. Ioh. 15,6 (cod. c) praecisus est sicut sarmentum et mittetur -is et arescet (VVLG. *v. p. 1039, 58*). **b** COMM. apol. 206 quid -is egredimur adulteri pompa sequentes? *cf.* -as **II** *v. p. 1046, 8 sqq. ex. gr. 12. 18. 21. utrum substitutum sit pro* -as *necne, nusquam certo apparet.*

3 *et* **-as** *et* **-is** *saepe in codicibus traduntur, ita, ut lectio genuina statui vix possit. ex. gr. his locis* (*de* TER. Ad. 949 *v. p. 1037, 23. in* SORANI *operis codice h scriptum fere est* -as. *apud* GREG. TVR. *praevalet* -is; *cf. M. Bonnet, Le latin de Grégoire de Tours, Paris 1890, p. 579 adn. 2. nota*: ITALA Luc. 14, 35 (cod. l) nisi ut proiciatur -as [*quod manus 1, littera* a *erasa, corr. in* -is]. *vix huc pertinet* GREG. TVR. Franc. 2, 7 *v. p. 1048, 62.* ITALAE *recensiones inter se discrepantes non attuli*): **I** *significat* **-as** (PLAVT. Mil. 593 *v. p. 1040, 66* VVLG. Matth. 26, 75 *v. p. 1036, 31* Luc. 24, 50 *v. p. 1037, 55*): **A** *adverbium: accedit ad verbum simplex*: SORAN. 2, 20, 31 quod alienum est -s mittitur (BENED. reg. 7, 154 -s mittit timorem). VITA Caes. Arel. 1, 27 ducimini -s. *accedit ad compos. c.* ex: SORAN. 2, 17, 4 pedem ... -s emittat (2, 19, 27 GREG. TVR. vit. patr. 19, 3). 2, 18, 16 manus -s eiecerit (2, 18, 19 *bis.* 2, 19, 27 *bis.* GREG. TVR. Franc. 9, 10 sacerdotem eiciunt -s. 9, 40 glor. mart. 3, 42). 2, 19, 27 *cum infans* -s exierit (HIST. Apoll. rec. A 22 GEST. Pilat. 2, 6. VITA Caes. Arel. 1, 27 de ecclesia -s. 2, 26). GREG. TVR. dorm. 9 egressus -s (Franc. 3, 13. 15. 4, 30. 7, 39. 8, 21 vit. patr. 20, 4. VITA Caes. Arel. 2, 6 de cella ... -s). Franc. 9, 38 educti -s. glor. mart. 50 -s evenit. *accedit ad alia comp.*: SORAN. 2, 17, 4 manum -s porrigit. *ibid.* naticas -s (foros *cod. h*) ostendat. 2, 18, 16 -s adducat (2, 18, 18. 2, 20, 31 GREG. TVR. Franc. 9, 34). VEN. FORT. carm. 2, 16, 36 gradus ... referre -s. 6, 5, 85 progrediere fores (-as *al. cod.*). PASS. Theclae rec. C 18 p. 45, 7 eam admitteret -s. **B** *praep.*: **1** *c. acc.*: SORAN. 2, 26, 78 *caro* -s hoc penetret. ANON. Vales. 15, 93 deductus est corpus -s civitatem (civitate *m. pr. cod. opt.*). LEX Burg. lib. const. 92, 2 quia -s domum suam egressa est. LEX Sal. 8, 3 si ... *vasa* -s tectum (tecto *pars codd.*) furaverit. GEST. Pilat. 1, 6 cod. B eice (tolle *al. cod.*) Iesum -s praetorium. **2** *c. abl.*: LEX Burg. lib. const. 92, 2 si ad batalia mulier -s curte sua exierit. **II** *significat* **-is** (VVLG. Matth. 26, 69 *v. p. 1041, 13* Luc. 8, 20 *v. p. 1040, 62* Ioh. 20, 11 *v. p. 1040, 62*). **A** *adv.*: VVLG. Luc. 13, 25 incipietis -s stare. Ioh. 18, 16 stabat ad ostium -s. AVG. bapt. 1, 17, 26 p. 170, 6 sive qui intus talis apparet, sive qui -s ... adversatur (*cf. p. 1043, 70 sqq.*). SORAN. 2, 22, 72 quae medicamina et -s ... inducimus. 2, 25, 76 myzo, quod -s est. BENED. reg. 51, 4 -s manducare. 66, 14 vagandi -s. **B** *praep.*: BENED. reg. 3, 18 intra (*interpolatum putat Traube, Textgesch. der Reg. Bened. p. 33 et 83*) aut -s monasterium. 67, 10 quaecumque -s monasterium (monasterio *vel* monasterii *vel* in monasterio *v. ll.*) viderit.

anteced. praep.: SORAN. 2, 22 emplastrorum ... a -s inductorum.

composita et derivata: [ad -as], a -as, a -is, de -as, de -is, forasmuraneus, forasticus, forinsecus. *Brandt.*

forāsmūrāneus, -a, -um *a* foras *et* murus. *i. q. extramuranus*: GREG. TVR. Franc. 5, 11 p. 200, 24 pontifex ... ad baptisterium forasmoraneum egressus est. *opp.* intramuraneus.

forasticās exteriores GLOSS. V 23, 27 = 70, 5 [*a* foras. *Th.*]. *cf. c.* domesticus.

forātūra, -ae *f. a* forare. AVG serm. ed. Mai 28, 4 compaginem palmarum *Christi crucifixi* rumpit violentior -a clavorum.

(**forātus**), *abl.* **-ū** *a* forare. TERT. pall. 4 *puer* aurem ... -u effeminatus. LACT. opif. 8, 6 oculorum orbes concavis foraminibus conclusit *deus*, a quo -u frontem nominatam Varro existimat (*inde* VINDIC. gyn. p. 457 ISID. diff. 2, 53).

forbeam antiqui omne genus cibi appellabant, quam graeci φορβήν vocant PAVL. FEST. p. 84. GLOSS. V 457, 44 (501, 40) fordea (*sic cod.*) omnis herba. [*a gr.* φορβή *tractum videtur. Th.*]. *v.* orbia.

forceps, -ipis, *vulgariter* (**forpex**), -icis, *post* **forfex**, -icis *f. et m.* [*ex* *formucaps *factum esse conferendumque c.* formus *et c.* capere *recte docet Paulus Festi*; forfex *a* forceps forpex *non diversum esse censet Charisius, recte ut videtur; cf. Brandis, de aspiratione latina quaest sel. 32 sqq. Th.*]. PAVL. FEST. p. 91 'formucapes' -pes dictae, quod forma capiant id est ferventia. p. 84 -pes dicuntur quod his forma id est calida capiuntur. CHAR. gramm. I 94, 21 'forfices' et '-pes' ⟨et 'forpices' *add. exc.*⟩ quidam discidunt, ut 'forfices' sint sarcinatorum a faciendo, ⟨'forcipes' fabrorum *add. exc.*⟩, quod ferrum calidum capiant, 'forpices' tonsorum, quod pilum secent; sed inepta haec esse Lucilius docet, qui etiam medicorum forcipes dicit libro IX (*401*) ... item paulo post (*403*) ... sed et Vergilius in VIII (*Aen. 8, 453; eadem similiter, omissis exemplis, ex Papiriano* CASSIOD. gramm. VII 160, 19 *nisi quod id lucidius*: si a filo dicamus, f debemus ponere ut forfices quae sunt sartorum, *et inde* ISID. orig. 19, 7, 3, *ubi* quasi ferricipes, *et melius* 20, 13, 3 ALCVIN gramm. VII 302, 12). PROB. app. gramm. IV 202, 14 inter 'forfices' et '-pes' hoc interest, quod forfices incisorias esse designat, -pes vero tenaces (*cf. l. 28 sq.*) esse demonstrat. IDIOM. gen. gramm. IV 574 apud Latinos masculina, apud Graecos feminina ... forfex ψαλὶς τοῦ ῥάπτου ἤτοι πυράγρα ἤτοι ὀξύλαβος, εἰ διὰ τοῦ π γραφῇ (*i.* forpex). CONSENT. gramm. V 397, 16 barbarismum facit ... qui dicit 'forficem' pro '-pe'. MAR. VICTORIN. gramm. VI 26, 11 '-pes' quod formum capiant id est calidum ut fornaces, aut de foro capiant ut 'foricipes'. forus autem status tam in foro quam in navi et torculari id est ληνῷ. VEL. gramm. VII 71, 12 est quaestio in loquendo ut 'forpices' et '-pes' et 'arcesso' et 'accerso'. ... adnotabimus veteres per transmutationem syllabae '-pes' dixisse. nam et Vergilius (*georg. 4, 175*) ... -pes dicimus ab eo quod formum capiant id est calidum. CAPER gramm VII 109, 16 -pes fabri. SERV. Aen. 8, 453 'forfices' sunt quibus incidimus, '-pes' quibus aliquid forvum tenemus quasi 'forvicapes', nam 'forvum' est calidum (*corrige ter* form-; *similia cf.* georg. 4, 175), unde et 'formosos' dicimus, quibus calor sanguinis ex rubore pulcritudinem creat (*similia* DON. Ter. Phorm. 107 ISID. orig. 19, 7, 3). auct.: has tamen -pes in medicinalibus Graeci 'ardiotheres' appellant (*similia* 12, 404), quibus solent in bello vulneratis spicula extrahi. NON. p. 531 'fornum' et 'fornaces' dicuntur a formo quod est calido: inde '-pes', quod candens teneant ferrum, ut Vergilius lib. VIII (*453*). ISID. diff. 1, 262 (*cf. l. 8*) forfices id est incisorias, forcipes tenaces (*inde* DIFF. ed. Beck p. 58, 31). *similiter fere* GLOSSAE *distinguunt inter* forceps πυράγρα *et* forfex ψαλίς; *nota* IV 344, 12 forceps fabri quae corrupte forcipes (*lege* forpices) dicimus vel forfices. V 599, 32 forceps fabricae corrupte forfices dicuntur. 23, 9 (= 70, 6) forcipes non forfices dicimus (quae sunt fabrorum *add.* 70, 6). furcepem *quod afferunt ex* INSCR. Grut. 711, 3 = CORP. XIV 3857 *interpolatum est.* [forfex: *val.* foarfece, *it.* forfice, *francog.* forces. *M.-L.*] *videntur primum in casibus obliquis* forcipem *sim. consonae locum mutasse in* forpicem (*haec forma traditur in codd.* CATONIS COLVM. 12, 45, 2 CALP. SVET. CASS. FEL. SIDON. GLOSS., porf-: COLVM. 6, 26, 2 *Sang.* ITALA cod. Lugd. *p. 1052, 8*), *deinde effectum esse* forficem; *et ex grammaticorum testimoniis id discimus, iam ante saec. fere III distinctum esse inter* forcipes *tenaces et* forfices *incisorias (nam* forpices *de pilis dici ludus est grammaticorum), qua autem aetate ea differentia constituta sit, non constat; ego malim ex. gr.* CELSO *ubique reddere formas* forpice *sim., non* forfice. *singulis locis codicibus Carolinis nulla fides est, cum iam in Vergilii Romano peccatum sit. quare sat habeo exempla sic afferre, ut traduntur. pluralis pro uno instrumento* (VARRO Men. 441?) VITR. 10, 2, 2 SEN. epist. 90, 13 COLVM. 6, 26, 2 GELL. 10, 9, 1 TERT. pall. 5 CHIRON 64. 66 HIER. epist. 18[B], 2, 1 SIDON. epist. 4, 13, 1. *ubi de genere constat, est fem.*: NOVIVS Atell. 42 OV. met. 12, 277 FEST. p. 91 CELS. 7, 12, 1[B]. 8, 4, 16 PERS. 4, 40 CALP. ecl. 5, 74 APP. Prob. gramm. IV 202, 14 CASSIOD. gramm. VII 161, 1 SERV. Aen. 8, 453 ITALA Lugd. exod. 27, 10. 30, 4. 38, 17 *al.*; *masc genus testantur* IDIOM. gen. gramm. IV 574, 35 EXC. Bob. gramm. I 552, 7 PRISC. gramm. II 168, 15, *traditur* VITR. 10, 2, 2 CELS. 7, 12, 1[F] VVLG. III reg. 7, 49 II par. 4, 21. *ad singulos casus adnoto rariores esse nom. sing.*: forceps *trad.* ZENO tract. 2, 13, 1 PRVD. perist. 10, 269, forfex: CELS. 7, 12, 1 ZENO tract. 2, 13, 4 VEG. mil. 3, 17; *gen. plur. semel legi* LVCIL. 401 forcipium; *abl. in* -e *legi inde a* CATONE, *versu probari inde a* VERG., *formam in* -i *nusquam tradi.*

I *instrumentum* ***fabrorum***, *quo ferrum candens capitur, vel de usu simili capiendi* (GLOSS. πυράγρα, καρκίνος; forcipes fabri; forfex: ψαλὶς τοῦ ῥάπτου ἤτοι πυράγρα ἤτοι ὀξύλαβος; πυράκμων, πυρολαβίς, ἄψις, καρκίνος χαλκέως, forfices: πυρολαβίδες. *de formis et usibus v. Mau, PW. VI 2851 sqq.*): CATO agr. 10, 3 forpicis II, rutabulum I, foculos II. 11, 4 foculos II, forpices II, rutabulum I. NOVIVS Atell. 42 signare oportet frontem calida -pe. VERG. georg. 4, 175 *Cyclopes* versantque tenaci -pe ferrum (*idem fere versus* Aen. 8, 453, *ubi R* forfice; *cf.* 12, 404 *p. 1051, 54*). OV. met. 6, 556 comprensam -pe (forfice *M*) linguam abstulit ense fero. 9, 78 angebar ceu guttura -pe pressus. 12, 277 ferrum igne rubens ..., quod -pe (*sic* N^2, forfice MN^1, forpice *g*) curva cum faber eduxit, lacubus demittit. SEN. epist. 90, 13 utrum malleus in usu esse prius an -pes coeperint. PLIN. nat. 7, 195 tegulas invenit Cinyra ... item -pem, martulum, vectem, incudem. IVV. 10, 131 a carbone et -bus ... *et* incude. SVET. Aug. 75 rutabula et forpices. APVL. mund. 1 ut in tornando artifex solet -pe materiam comprehensam reciproco volumine rotundare. TERT. pall. 5 artificem ... qui totum contracti umbonis figmentum custodibus -bus assignet. ARNOB. nat. 4, 16 p. 154, 22 incudes mallei fornaces folles carbones et forfices. 6, 26 -pes *Volcani*. VEG. mil. 4, 23 *adversum arietes* plures in modum forficis dentatum funibus illigant ferrum, quem lupum vocant, apprehensumque arietem aut evertunt aut ... suspendunt. VVLG. exod. 27, 3 faciesque in usus eius *altaris* in lebetes ad suscipiendos cineres et -pes (κρεάγρας) atque fuscinulas et ignium receptacula (*item* 38, 3). Is. 6, 6 calculus

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(ἄνθρακα), quem -pe (τῇ λαβίδι) tulerat de altari (*de hoc loco aenigmatissant patres ut* ZENO tract. 2, 13, 1 p. 429 hanc *Iacobi scalam* Isaias in modum -pis vidit ⟨cum duobus cultris⟩, quibus *eqs. et ibidem* -ps duo testamenta *sunt.* 2, 13, 4 p. 433 forfex in duos producitur cultros, sed eorum unus est morsus. FILASTR. 156, 1. 4. 5 -pe. AMBR. fid. 1, 20, 132 carbonem ... utriusque -pe deferens testamenti. HIER. epist 18A praef. 7 -pe. 18A, 11, 1 -pem. 18A, 14, 1 -pe. 18A, 14, 3 -pem. 18B, 2, 1 *ter* -pe, *semel* -bus. 18B, 2, 13 -pes ... secundum interpretes ... diversas gratias debemus accipere, quibus ... olim deus patribus nostris locutus est in prophetis. 54, 17, 4 -pe utriusque testamenti. in Ezech. 3, 10, 1 p. 100 -pe. in Am. 3, 7 p. 327 duorum testamentorum -pe. adv. Pelag. 3, 14 p. 584C -pe. PAVL. NOL. epist. 11, 7 p. 66, 24 *cf. p. 1052, 14.* GILD. Brit. 72 chron. III p. 67 -pe. APON. 1 p. 13 -pe). PRVD. perist. 10, 269 -ps Myronis, malleus Polycliti. VEN. FORT. vita Radeg. 23, 57 focum flatibus -pibus admonens. Mart. 4, 22 monile, quod nec lima polit neque malleus addit acumen, non incude ferit fornaxque examinet igne nec mordax gemino forceps trutinavit obunco. EVG. TOLET. carm 71, 2 arula sex rebus semper candescit: asello, iguibus et lignis cum -pe folle batillo. CORP. III 1952 Matri magnae ... cymbala tympana catillum forfices (*de castrando accipit editor, potius ad usum aurae*).

II *instrumentum* ***incisorium*** *(etiam in medicina) vel* ***tonsorium*** (*cf.* CIRIS 213 ferro ... bidenti; GLOSS. forfex: ψαλίς, ψαλὶς ἡ τοῦ ῥάπτου, ψαλὶς τῶν κουρέων; forfices: ψαλίδες, de quibus filum inciditur; *anglosax* sceroro; de quibus inciditur aurum [*cum lemmate* forfices *vel* forcipes]; forpices: de quibus capilli seu pili inciduntur; tenaces, sunt autem tonsorum): VARRO Men. 246 detotonderat -bus tvitariferis (*vel* vitarp- *trad.; cf Bücheler, Kl. Schr. I 573*). VERG. catal. 10, 9 *mulas se* Sabinus ... bidente dicit attodisse -pe. CELS. 7, 16, 3 ex *omento*, si quid iam nigri ... est, forfice excidi debet. 7, 21, 1C qui omentum forfice praeciderent *ibid.* id prolapsum forfice praeciditur (CHIRON 64 forficibus fasciolum praecides. 66 forficibus ... cristam ... auferas). COLVM. 12, 44 4 vitiosa grana forficibus amputant. 12, 45, 2 vitiosa grana forficibus (forpi- *Sang Ambr.*) amputantur. SCRIB LARG. 46 spongeae partem praesectam apte forfice. CALP. ecl. 5, 74 ne sit acuta forpice (-fice *cod. Itali*) laesa cutis *in tondendis ovibus.* PLIN. nat. 15, 62 demptis forfice corruptoribus acinis *ex uva* 32, 124 *hirudines* sugere orsas forficibus praecidunt. MART. 7, 95, 12 barba, qualem forficibus metit supinis tonsor ... Cilix *arieti.* HIER. in Nah. 1, 11 p. 545 numerus capillorum acutae -pi non repugnat. SIDON. epist. 14, 13, 1 barba ad cutem secta -bus (forpicibus *pars codd. bon.*). carm. 15, 184 rupit odoratam redolenti -pe (forpice *C*) barbam *Lais philosophi.* GREG. TVR. Franc. 3, 18 p. 127, 15 miserunt Arcadium ... cum -pe *ad crines tondendos* (*brevi post.* -pem). VEN. FORT. carm. 2, 16, 145 non sibi forfice (forcipe *cod. F*) pressa enituit Christi vertice tonsus ovis. PALLAD. hist. mon. 2, 4 p. 349A accepit forficem et aurem ... abscidit.

III *varii usus in* ***medicina*** (GLOSS. fortex dentalis *vel* dentaria: ὀδοντάγρα, unde medici dentes tollunt; *de variis usibus v. Mau, PW. VI 2852 sq.*): LVCIL. 401 scalprorum -piumque milia viginti. 403 uncis (eunis *trad.*) -bus dentes ⟨e⟩vellere. VARRO Men. 441 hic bipennis (bipens *trad.*), ille -pes (-pen *trad.*) dentharpagas (gae *trad.; cf.* NON. p. 99 dentharpagas, quas Graeci ὀδοντάγρας vocant, latine voluit appellari Varro quinquatrubus). VERG. Aen 12, 404 *medicus* prensatque tenaci -pe (forfice *R*) ferrum (*cf.* georg. 4, 175 *p. 1050, 67*). CELS. 7, 5, 2B mucro vel digitis apprehendi vel forfice atque ita educi debet. 7, 5, 2C spicula ... forfice ibi comminui debent. 7, 5, 4A telum ... forfice extrahendum est (7, 5, 4B vel manu vel forfice). 7, 12, 1B si fieri potest, manu, si minus, forfice dens excipiendus est. *ibid.* ne sub forfice confringatur *dens.* recta vero forfex ⟨d⟩ucenda est. 7, 12, 1C saepe ... forfex, cum dentem comprehendere non possit ..., os gingivae ... frangit. 7, 12, 1F *dentis* radix ... ad id facta (-o *trad.*) forfice, quam ῥι⟨ζάγραν⟩ Graeci vocant, eximenda est. 8, 4, 16 si qua labant ..., forfice ad id facta colligenda sunt. COLVM 6, 26, 2 duabus angustis ligneis regulis veluti -bus (porf- *Sang*) apprehendere testium nervos (*inde* PALLAD. 6, 7, 1 *similiter*). SCRIB. LARG. 53 ad dentium dolorem quamvis plurimi dicant forfices (-cipes *Ald.*) remedium esse (*inde* MARCELL. med 12, 1). PERS. 4, 40 quinque palaestritae licet haec plantaria vellant elixasque nates labefactent -pe (forfice α) aduncа. CASS. FEL 19 p. 29 ut ad os vulneris forpice emplastrum aperias.

IV *variae* ***res*** *forma vel usu* ***similes*****:** **1** *forma aciei:* CATO frg. de re militari ap. Fest. p. 344 sive forte opus sit cuneo aut globo aut forcipe aut turribus aut serra, ut adoriare. GELL. 10, 9, 1 vocabula sunt militaria, quibus instructa certo modo acies appellari solet: frons ... forfices, serra, alae, turres. AMM. 16, 11, 3 multitudine geminata nostrorum -pis specie. VEG. mil. 3, 17 si cuneus sit agendus aut fortex, superfluos habere debebis post aciem, de quibus cuneum vel forficem facias. 3, 18 si adversarii cuneum fecerint, ipse forficem facias. 3, 19 contra quod (*caput porcinum*) ordinatio ponitur, quam forficem vocant. nam ex lectissimis militibus in v litteram ordo componitur. **2** *membrum cancri, insectorum sim.:* PLIN. nat. 9, 97 bina bracchia denticulatis -bus (*sic E*, forficibus *codd. rell.*). 11, 97 *insectorum* cornua ... bisulca dentatis forficibus in cacumine, cum libuit ad morsum coeuntibus. 32, 148 *pisces cum bracchiorum* binis articulis singulisque -bus (*sic Bamb.*, forficibus *codd. recc.*) denticulatis. HIER. vita Malchi 7 p. 57B *formicae* herbarum semina -pe oris trahebant. **3** *in machina ad tollenda saxa, similia:* VITR. 10, 2, 2 ad rechamum ... imum ferrei forfices religantur, quorum dentes in saxa forata accommodantur. **4** *in altari Iudaeorum:* ITALA exod. 27, 10 (Lugd.) forfices eorum argenteae II (ψαλίδες). 30, 4 erunt forfices (ψαλίδες, VVLG. vectes) lamellatae uti tollatur *altare* in eis. 38, 17 et porfices (λαβίδας) eius aureas. VVLG num. 4, 9 candelabrum cum lucernis et -bus suis (λαβίδας). III reg. 7, 49 lucernas ... et -pes aureas (ἐπαορύστρις; *item* II par. 4, 21 λαβίδες).

V ***translate*****:** FVLG. aet mund. p. 130, 25 ubi quilibet necessitudinis constringatur -pe. p 132, 9 constringitur ... noster ... sermo huius interdictionis -pe domitus. p. 134, 19 tenaci -pe suggillati. *aliter de caedendo:* PAVL. NOL. epist. 11, 7 extr. onerosa *impedimenta* gestanti -pe verbi caelestis abscidis.

forcilla *et* **forcula** *v.* furc-.

forco quam nunc falliscum appellamus, nunc culter (cultra 22, 2), alias securis (secularis 22, 2), qua pontifices in sacris utuntur (dicta ab eo quod ferianda petat *add.* 22, 2) GLOSS. V 22, 2 = 70, 7. 501, 35 forco faliscum vel cultrum sive securem. [*orig inc Th.*]

forctis (-us) *male pro adi. acceperunt quidam XII tabularum interpretes:* FEST. p. 348 in XII cautum est ut idem iuris esset Sanatibus quod Forctibus id est bonis [et] qui nunquam defecerant a populo Romano. *cf.* p. 322 ⟨fo⟩rctos et sana⟨tes⟩ ... ut sant forcti .... *cf.* 426. 428. *inde* PAVL. FEST. p. 84 forctes frugi et bonus sive validus. p. 102 horctum et forctum pro bono dicebant (GLOSS V 503, 35 570, 17). *esse gentis Latinae nomen monuit Hülsen apud Gradenwitz, Sitz.-Ber. Heidelberg. Akad. phil.-hist Kl 1916 Abh. 14 p. 53; Rosenberg, Hermes 54 (1919), 127 sq. cf.* horctus.

forda, -ae *f.* [*cf. esse videtur c.* ferre; *v. Ciardi-Dupré, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde der idg. Spr. 26, 193 sq. Th.*]. VARRO ling. 6, 15 fordicidia a -is bubus. bos -a quae fert in ventre. quod eo die publice immolantur boves praegnantes in curiis complures, a -is caedendis fordicidia dicta. rust. 2, 5, 6 quae sterilis est vacca, taura appellata; quae praegnas, horda. ab eo in fastis dies hordicalia nominantur, quod tum hordae boves immolantur. OV. fast. 4, 630 tertia post Veneris cum lux surrexerit Idus, pontifices, -a sacra litate bove. -a ferens bos est fecundaque, dicta ferendo. PAVL. FEST. p. 83 fordicidi(i)s boves -ae, id est gravidae, immolabantur, dictae a fetu. COLVM. 6, 24, 3 post unum coitum -a non admittit taurum. 6, 24, 4 nec -a simul operis et uteri gravetur onere. SERV Aen. 2, 140 hostia ... si gravida fuerat, -a dicitur; quae sterilis autem est, taurea appellatur. GLOSS. II 72, 64 forba (*sic*) θυσία ἐγκύμονος βοός. V 361, 32 -a[s] sus (bos *Hessels*) praegnans. II 72, 60 -as ἐγκυμονούσας V 22, 10 = 70, 8 -a plena, dicta a praegnante, quod proprie significat. *antiquarius aliquis ausus esse potest masculinum vel neutrum sensu translato:* FRONTO p. 213 N. iocularia austere, fordiora habunde dicenda (*ita in palimpsesto legit Hauler et accipit pro 'gravidiora' vel 'graviora'*), *ubi* fortiora *aegre sufficit.*

fordeum *v.* hordeum.

fordicīdia, -ōrum [*a* forda *et* caedere. *Th.*]. VARRO ling. 6, 15. rust. 2, 5, 6 hordicalia *et* FEST. p. 83 *v. sub v.* forda. FASTI varii April. 15 *die nefasto* (Corp. I2 p. 213. 224. 235. 242) ford(icidia). p. 216 ⟨fo⟩r(dicidia). *cf.* LYD. de mens. 4, 72 φορδικάλια (φορκιδάλια A1) *et Wissowa, Rel u. Kult 2 p. 192.*

fore, forem *v.* sum. **forecula** *v.* foricula.

1. forēnsis, -e [*a* forum. *Th.*]. VEL gramm. VII 79, 1 Cicero ... 'foresia' et 'Megalesia' et 'Hortesia' sine 'n' littera libenter dicebat. *cf* foresis CORP. II 3493, fores ium) VI 30884. PRISC. gramm. II 133, 13 forum, -is. GLOSS. -es a foro, qui in foro sunt DIFF. Suet. p. 308, 18 Roth dicimus '-ium', non '-iorum'. *vocabulum orationis solutae, in versibus* HOR. epist. 1, 7, 8 ars 245 OV. Pont. 4, 6, 29 LAVS Pis. 34. 81 AVSON. 154, 4. 192, 7. [*it.* forese. *M.-L.*]

I *quod in foro est, versatur, agitur, apparet, imprimis de oratore qui in iudiciis verba facit* (*Romae plerumque, apud externos ex. gr.* NEP. Alc. 3, 4 VAL. MAX. 3, 8 ext 4 VVLG. act. 19, 38): GLOSS. ἀγοραῖος, πραγματικός. CIC. div. in Caec. 41 paratior ad usum -em (47 Manil. 2 Cael. 72 de orat. 1, 59. 65. 111. 199. 260. 2, 58. 348 orat. 30 leg. 1, 15 parad. 1). Verr. 6, 186 rerum -ium ... arbitri et testes ... Castor et Pollux (de orat. 1, 1. 77. 3, 30. 107. 147 orat. 148 opt. gen. 16. PAVL dig. 22, 3, 25, 1 -ium rerum expers. VLP reg. 11, 1 -ium rerum ignorantiam. AMM. 14, 9, 5). Mur. 22 laus (VITR. 3 praef. 1 gratia -i et eloquentia ... parati. VAL. MAX. 8, 7 praef. gloria SEN. epist. 68, 11 gratia. AVSON. 192, 7 palmae -is et camenarum decus). Mur 34 industriam (Ps. AVR. VICT. epit. 41, 8). 41 sit par -is opera militari (Pis. 64 fin 1, 10 ac. 2, 2 div. 2, 142 Att 2, 22, 3. 2, 23, 3 NEP. Alc. 3, 4. HOR. epist. 1, 7, 8 opella. VAL. MAX. 3, 8 ext. 4 efficacis operae -is. QVINT. inst. 12, 1, 25 APVL. apol. 66). Sull. 11 labor (Cael. 6 Brut. 91. 236 fin. 1, 10 Att. 1, 17, 6. 1, 20, 7 ad Q. fr. 3, 5, 4 TAC. dial. 11). Arch. 3 sermone. de orat. 1, 81 consuetudine dicendi. 1, 108 dictionis (Brut. 272). orat. 13 eloquentia (SEN. epist. 14, 11 ISID. sent. 3, 56, 2). 170 oratione (VELL. 1, 17, 3 oratio ac vis -is). fin 2, 17 rhetorica (SCHOL. Hor. ars 244). Arch 12 strepitu (orat. 32). Cael 1 negotiis (de orat. 2, 23 off. 3, 1 epist. 5, 8, 5 SEN. epist. 53, 3 QVINT. inst. 1, 12, 7 TAC.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dial. 14 VLP. dig. 2, 12, 9. 48, 19, 9, 4 APVL. met. 9, 6 AMM. 14, 6, 1 CASSIOD var. 8, 18, 1 ISID. sent. 3, 56, 1). Pis. 11 latrocinium. Phil. 6, 4 parricidiis. 8, 11 causis (de orat. 1, 213. 2, 55. 3, 144 Brut. 35. 44 orat. 12. 30. 120. 209. 211 nat. deor. 3, 9 QVINT. inst. 2, 10, 7. 12, 2, 25 TAC. dial. 4. 8 LAMPR. Alex. 25, 3 AMM. 29, 2, 8). de orat. 1, 22 in -bus disceptationibus iudiciorum (2, 175. 3, 111). 1, 52 cancellis. 2, 66 controversiis (opt gen. 16 QVINT. inst. 7, 1, 4). 2, 271 actionum (QVINT. inst. 2, 4, 27. 4, 2, 29 VLP. dig 47, 9, 1, 1 SVLP. VICT. rhet. 1 p. 313, 25. 6 p. 316, 19). 1, 118 haec turba et barbaria -is 1, 157 in agmen, in pulverem, in clamorem, in castra atque in aciem -em (orat. 208 certamine. OV. Pont. 4, 6, 29 Marte -i posse tuo peragi . . . ore reos. QVINT. inst. 5, 12, 17 pugnam 5, 12, 23 -ium certaminum pugnam. 6, 3, 28 pugna -i[um]. 10, 1, 34 pulverem. 10. 5, 17 certaminibus. FIRM. math. 4 praef. 3 -ium certaminum depugnationibus liberatus. AMM 14, 9, 1 iurgiis FVLG. Virg. cont. p. 98, 24 litigii. AVG. epist. 103, 1 -is campi . . . signa. ISID. sent. 3, 21, 4). de orat 2, 64 sine sententiarum -bus aculeis (orat. 62) 2, 139 sine hac -i exercitatione (EPIST. pontif. 292 Migne 20, 490C). 2, 341 utilitatis. 3, 80 sine -bus nervis (orat. 62). 3, 85 -es feriae. 3, 92 instrumentum (*ibid.*). Brut. 32 magnus orator . . ., quamquam -i luce caruit intraque parietes aluit eam gloriam. 155 duae civiles artes ac -es *iurisprudentia et eloquentia* (orat. 148). 287 Thucydides . . . hoc -e concertatorium iudiciale non tractavit genus (off. 1, 3 illud -e dicendi et hoc quietum disputandi genus. 1, 4. 133. QVINT. inst. 2, 10, 9 *opp.* declamatorium. SCHOL. Cic. Bob. p. 175, 25 St.). orat. 37 rerum . . . quae absunt a -i contentione. 143 cum domesticum tempus in cognoscendis componendisque causis, -e [et] in agendis, reliquom in se ipsis reficiendis . . . consumerent. fin. 1, 10 -bus operis laboribus periculis. acad. 2, 6 ne litteram quidem ullam fecimus nisi -em (off. 2, 3 litterae . . . -es et senatoriae). Att. 2, 18, 1 consalutatio -is perhonorifica. 4, 1, 3 splendorem nostrum illum -em et in senatu auctoritatem. epist. 9, 18, 1 quod . . . ego sublatis iudiciis amisso regno -i ludum quasi habere coeperim. ad Q. fr. 2, 13, 5 *Romae erat* summum otium -e. LIV. 9, 46, 10 Flavium dixerat aedilem -is factio (perioch. 9). 9, 46, 13 in duas partes discessit civitas: aliud integer populus, fautor et cultor bonorum, aliud -is factio tenebat, donec . . . Fabius *censor* . . . omnem -em turbam excretam in quattuor tribus coniecit urbanasque eas appellavit (*inde* VAL. MAX. 2, 2, 9). SEN. contr. exc. 5, 6 qui -ia stipendia auspicabantur. VAL. MAX. 7, 2, 5 -bus haec, illa militaribus stipendiis (8, 7, 5 APVL. met. 11, 30 AMBR. exc. Sat. 1, 49) prudentia exhibita. 8, 5, 5 M. Cicero -i militia summos honores . . . adeptus. 8, 8, 2 animum . . . -bus ministeriis fatigatum. PETRON. 118, 2 -bus ministeriis exercitati frequenter ad carminis tranquillitatem . . . refugerunt. frg. 8 Cerberus -is erat causidicus. LAVS Pis. 34 armorumque decus praecede -bus actis. 81 posita gravitate -i. QVINT. inst. 1, 8, 11 cum poeticis voluptatibus aures a -i asperitate respirent. 3, 4, 10 *προσομιλητικήν* . . . sermocinatricem: quae a -i ratione (Ps. QVINT. decl. 6, 17) diiungitur et est accommodata privatis disputationibus. 4, 2, 128 repetita narratio, quae *ἐπιδιήγησις* dicitur, sane res declamatoria magis quam -is. 5, 1, 1 contentionum (11, 1, 70 decl. 298 p. 175, 25). 7, 2, 20 sunt . . . secundum -e ius duae lites. 10, 1, 27 attrita cotidiano actu -i ingenia. decl. 301 p. 187, 8 insidias. APVL. met. 10, 33 -ia pecora . . . togati vulturii 11, 28 quaesticulo -i. PANEG. 4 (9), 2, 2 sectam -ium patronorum. SPART. Geta 2, 4 Severum ille (*Pius*) ad fisci advocationem delegerat ex formularia -i. LAMPR. Alex. 44, 5 in provinciis oratoribus -bus multum detulit. FIRM. math. 4 praef. 2 contemptis -bus lucris . . . purum ac fidele patrocinium defensionis exhibui. IVL. SEV. rhet. 1 p. 355, 11 gymnasii. AMM 28, 1, 36 ultra -es terminos semet extentans. 30, 4, 3 professionem oratorum -ium (HIER. chron. a. Abr. 2369 Gennadius -is orator). COD Iust 1, 55, 1 (*a. 365*) *res* quae dignae -i magnitudine videbuntur. VVLG. act. 19, 38 conventus -es (*ἀγοραῖοι*) aguntur. AVG. epist. 43, 25 non gestis -bus (108, 14) aut ecclesiasticis agamus. c. Pelag. 3, 5, 14 quamvis ecclesiastico iudicio, non -i (LEO M. epist. 167 p 1206B) tamen repetit sua. MART. CAP. 6, 577 rabulationis SIDON. epist. 4, 3, 10 rabulas. 9, 3, 5 spiritales regulas vel -es. COD. Iust. 4, 21, 20, 2 (*a 530*) ex -bus vel publicis instrumentis (*i. chartis*). CASSIOD. var. 1, 22, 2 polisti . . . -i cote . . . ingenium. LAVRENT. NOVAR. hom. p. 99C homo -is (*circumscribitur* publicanus). p. 116D o conventus -is (*seq.* in foro). CORP. II 3493 M. Oppius M. f.: foresis ars hic est sita.

subst. m. forensis, -is *qui in foro agit*: VARRO Men. 147 -es decernunt ut Existimatio nomen meum in sanorum numerum referat. HOR. ars 245 caveant . . . Fauni, ne velut innati triviis ac paene -es . . . iuvenentur. VITR. 6, 5, 2 -bus . . . et disertis elegantiora *vestibula* et spatiosiora ad conventus excipiendos *sunt facienda*. SEN. contr. 2, 3, 13 hoc Latronem videri quasi -em facere. CORP. IV 783 forenses rog(ant *seq. nomen evanidum*). QVINT. inst. 5, 10, 27 rusticus, -is, negotiator, miles, navigator, medicus. GLOSS. V 296, 4 -is: tabellio.

II *quod ad forum Romanum ut locum pertinet*: VARRO rust. 1, 2, 9 C. Licinius . . . populum ad leges accipiendas in septem iugera -ia e comitio eduxit. vit. pop. Rom. frg. Non. p. 532, 13 -is dignitas crevit atque ex tabernis lanienis argentariae factae. PAVL. FEST. p. 45 canalicolae -es homines pauperes dicti, quod circa canales fori consisterent. PLIN. nat. 14, 42 *uvae p. 1054, 57.*

III *quod ad forum provinciale spectat*: INSCR. Revue archéol. 1912, 20 p. 472, 220 vicani -es. ITALA act. 17, 5 (cod. d e gig.) quosdam viros -es (*τῶν ἀγοραίων*, VVLG. de vulgo). *nota collegium* (*v. Ruggiero, Diz. epigr. III 186*): CORP. VI 30884 (*vix urbanus, fortasse Africanus, a. 333*) coll(egium) fores(ium). VIII 16556 decurioni-b(us) et lib(ertis) Caes(aris) n(ostri) itemq(ue) forensibus et amicis, curiis quoque et Augustalibus aureos binos . . . dedit. XI 6362 *Pisauro, fere saec. IV*) patrono VIVIR(um) August(alium) itemq. coll(egiorum) fabr(um), cent(onariorum), navic(ulariorum), dendr(ophorum), vicim(agistrorum), iuvenum forensium (*an etiam* 4086 collegi iuvenum m(?) f(orensium) *sit accipiendum ambigitur*). XII 689 (*Arelate*) Sex. Allius Vitalis forens(is) IIIIIIvir Aug. 697 . . . ⟨f⟩orens⟨ium⟩ . . . . *cf.* 1283 (*Vasione*) Genio -i Calomallus Vas(iensis) tabul(arius). *vide tamen an in* VIII 16556. XII 689 *indicatum sit idem munus quod in* PAPYR. Marini 5, 8 (*saec. V—VI*) testamentum meum Agnello v(iro) h(onesto) for(ensi) scribendum dictavi 7, 2 Deusdedit for(ensis) civ(itatis) Classis Rav(ennatis). 7, 113 (*a. 504*) si Flavio Vitali v. h. forensi conscribendas dictaverit. TEST. Bruns fontes⁷ 123 p. 319 scribendum dictavi Domitio Iohanni for(ensi).

synonyma: civilis: CIC. de orat. 1, 77. 3, 144 Brut. 155 opt. gen. 16. iudicialis: CIC. orat. 170. publicus: CIC. orat. 30. 148. popularis: CIC. de orat. 1, 81 Brut. 44 fin. 3, 4. vulgaris: CIC. de orat. 1, 260. 3, 92. communis: CIC. de orat. 3, 147. *oppositа*: militaris: CIC. Mur. 41 VAL. MAX. 7, 2, 5 Ps. QVINT. decl. 6. 17. domesticus: CIC. de orat. 1, 157 Brut. 91. 273 orat. 143. 148 fin. 2, 77 Tusc. 1, 84 off. 1, 4 Att. 1, 17, 6. 1, 18, 1. 4, 2, 7 epist. 5, 8, 5 ad Q. fr. 3, 5, 4 *al. cf.* intra parietes: Brut. 32. umbratilis: CIC de orat. 1, 157. inclusus: CIC. orat. 148. quietus: CIC. off 1, 3 SEN. epist. 14, 11. naturalis: SVLP. VICT. rhet. 1 p 313, 25. philosophorum: CIC. fin. 2, 17. studiosus: QVINT. inst. 11, 1, 70. declamatorius: QVINT. inst. 2, 10, 9. 4, 2, 128. privatus: CIC. fin. 3, 4 QVINT. inst. 3, 4, 10. publicus: CIC. Att. 2, 23, 3. ecclesiasticus: AVG. epist. 43, 25 c. Pelag. 3, 5, 14 LEO M. epist. 167 p. 1206B.

2. forēnsis, -e [*a* foris, foras. *Th.*]. *neutr. subst.* AMBR. *l. 70 et p. 1055, 4 sq.* *apud* CIC. *hic illic non facile diiudicatur an significet res in foro an foris gestas* (*ut* Brut. 91 orat. 148).

1 *opp.* domesticus: CIC. Cluent. 101 aperiebatur egestas domestica, quaestus -is. leg. agr. 2, 64 sapientiam temperantiamque in publicis privatisque, -bus domesticisque rebus (*cf.* off. 1, 4 *l. 45* Att. 1, 17, 6. 4, 2, 7. 7, 1, 9 epist. 5, 8, 5). Cael. 42 iuventus . . . revocet se . . . ad curam rei domesticae, rei -is reique publicae. Planc. 29 signa probitatis non fucata -i specie (*v.* AMBR. *l. 66*), sed domesticis inusta notis veritatis. Tusc. 1, 84 et domesticis et -bus solaciis ornamentisque privatis (epist. 5, 15, 3). fin. 2, 77 ut vestitum, sic sententiam habeas aliam domesticam, aliam -em, ut in fronte ostentatio sit, intus veritas occultetur? off. 1, 4 nulla . . . vitae pars neque publicis neque privatis neque -bus neque domesticis in rebus (Att. 1, 17, 6) . . . vacare officio potest. Att. 1, 5, 1 quanto fructu sim privatus et -i et domestico Lucii fratris nostri morte. 1, 18, 1 illae ambitiosae nostrae fucosaeque amicitiae sunt in quodam splendore -i, fructum domesticum non habent. epist. 16, 4, 3 tua . . . in me officia, domestica -ia, urbana provincialia, in re privata, in publica. ad Q fr. 3, 2, 3 habes -ia; domi recte est. Q. CIC. pet. 17 omnis sermo ad -em famam a domesticis emanat auctoribus. VARRO Men 349 si quis *μιλῳδεῖν δεινός ἐστ' ὄνος λύρας*, praesepibus se retineat -bus (*i. alienis*). COLVM. 12 praef. 4 natura comparata est mulieris ad domesticam diligentiam, viri . . . ad exercitationem -em et extraneam (12 praef. 7. 8).

2 *opp* indigena, patrius *sim.*: PLIN. nat. 14, 42 *uvae* quae -es vocantur (*nisi foro destinatae sunt*). APVL. met. 1, 1 exotici ac -is (ac -is *del. Leo*) sermonis rudis locutor. 4, 13 praecipuo studio, -i[s] etiam (*sed* forinsecus *coni. Heinsius*). AMBR. hex. 3, 3, 13 quidam de scriptoribus -bus. HEGES. 5, 5 ubi -e proelium paulisper quievit, internum successit. Ps. AVG. quaest. test. 100 minime . . . litteris -bus eruditi. GREG. M. epist. 1, 72 -bus bellis (*opp.* ecclesiastica proelia). 6, 13 Decium -em presbyterum (*i. extra dioecesin Romanam*). **3** *opp.* internus *sim., de animo*: AMBR. expos. in psalm. 118 serm. 4, 4 -i quadam specie (*v.* CIC. *l. 41*). 11, 12 fides non -i sermone sapientiae, sed dei virtute firmatur. 13, 27 ut aliud pectore concipias, aliud -i sermone praetendas. 14, 12 ad hanc lucernam gressus noster -is internusque moveatur. 20, 50 -bus persecutionibus (*opp.* interioribus). in psalm. 40, 7 deus non solum -ia hominis, sed etiam occulta diiudicat. exc. Sat. 1, 37 ut interiore potius foveretur affectu quam -i blanditia divulgaretur *amor* hex. 6, 9, 58 frons . . . quae signis -bus internam exprimat voluntatem. Abr. 1, 1, 1 -ia . . . actuum eius vestigia. inst. virg. 3, 18 non in -i pelle, sed in interiore homine . . . probandus. off. 1, 12, 44 non secundum -em abundantiam, . . ., sed secundum interiorem conscientiam. MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 4 p. 525 sup. -es (*i. corporales; deest in graeco*) etiam iuges habebis vigilias. ANTIDOT. Brux. 42 ulceribus . . . -bus.

nota: vestis qua extra domum utebantur: LIV. 33, 47, 10 primis tenebris vestitu -i ad portam . . . est egressus. PAVL. FEST. p. 368 vestis . . ., ut stragula, -is, muliebris. CORP VI 5193 Anteros, Ti. Caesaris cistarius a veste foren(si). COLVM. 12, 47, 5 vestimenta -ia. CORP. VI 12649, 6 me . . . funerari iussi rebus lugubris (*sic*), quibus vivos paravi, lecto stragulis forensis paenula, nigris omnibus (*incertum utrum*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-si *nude, an* -si paenula *voluerit*). LAMPR. Alex. 42, 4 vestes -es binas, domesticas singulas. AVSON. 154, 4 habitum -em da, puer. AMM. 31, 2, 5 nec alia illis (*Hunis*) domestica vestis est, alia -is. *etiam nude*: PETRON. 56, 9 cenatoria et -ia. SVET. Aug. 73 -ia ... et calceos. Cal. 17, 2.

forestis, -e *adi. a* 2. foris, -as, *cf.* forensis *et* agrestis; *francog.* forêt. DIPLOMA regis Childeberti (Mon. Germ. dipl. imp. I n. 5 p. 7, 42) a. 556: in utraque parte fluminis, sicut nos tenemus et nostra -is est (*i. silva non publica*).

forfex *v.* forceps.

forficātio *ψαλίδωμα* GLOSS. II 72, 68. *a* forficare.

forfico, -āre [*a* forfex. *Th.*]. CHIRON 66 -bis praecisum *palpebrum.* GLOSS. -o *ψαλίζω.*

forficula, -ae *f.* [*a* forfex *deminutive. Th.*]. PLIN. nat. 25, 58 *helleborum* incisum -is ... cribrant (*cf.* 25, 53). APVL. met. 3, 17 quendam -is attondentem caprinos utres. GLOSS. *ψαλίς ἡ τοῦ ῥάπτου. τριχολαβίς.* ferrum quo pili tonduntur. II 597, 40 vulsella. 595, 35 tonsilla (-lia *trad.*). [*it.* forfecchia '*Ohrwurm*'. *M.-L.*]

forforicula *v.* furfuricula. **fori**(...) *v. sub* forica *l. 38.*

1. foria, -ae *f.* [*cf. c.* forire. *Th.*]. *morbus alvei in pecoribus:* VARRO rust. 2, 4, 5 quidam adiciunt (*in pacto de subus emendis*) perfunctas esse *sues* a febri et a foria. PELAGON. tit. cap. 10 ad eos *equos*, quibus membra deficiunt [quod mulomedici foria appellant *postea addita videntur*] et ad lassitudinem vel de bulimo.

2. foria, (-ōrum) *n.* [*cf. c.* forire. *Th.*] [*francog.* foire. *M.-L.*]. NON. p. 114 foria: stercora liquidiora (*secuntur loci cum* conforisti *et* foriolus); foriolus, qui foria facile emittat, soluti scilicet ventris. GLOSS. V 641, 68 -a: stercora.

forica, -ae *f.* [*cf. c.* forire. *Th.*]. GLOSS. *ἡ ἀμάρα.* latrina, secessus. -as: latrinas, cessus, sellus (-as?). V 655, 22 phoricas id est stercus, purgandas latrinas vel cloacas; forire ventrem ⟨purgare⟩ dicimus. GLOSS. Papiae: forire: foras ire: inde foricas dicimus cloacas, in quas publica stercora fluunt: nam latrinae sunt privatae. *haec deducta ex* SCHOL. Iuv. IVV. 3, 38 munera nunc edunt ... inde reversi conducunt foricas, *ubi* SCHOL. stercora, hoc est vectigal. forire est pro deonerare ventrem, forire enim foras (fossas *trad.*) eicere. alii tabernas dicunt foro vicinas aut vectigal vinarium. *non certa est explicatio sigillorum* CORP. XV 7941 fori(cis) Hadrimet(inis). 7942 acta(riis) f(oricarum) K(arthaginiensium). 7943 f(oricis) K(arthaginiensibus); *si vera est,* foricae *sunt tabernae in* foro. 7976 stat(ionis) ferr(ariae?) for. Ost. *item obscurum.*

foricārius, -ī *m. a* forica. *qui foricas purgandas conduxit:* PAVL. dig. 22, 1, 17, 5 fiscus ex suis contractibus usuras non dat, sed ipse accipit: ut solet a -iis, qui tardius pecuniam inferunt, item ex vectigalibus.

foricula, -ae *f.* [*ab* 1. foris, fores. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 84 *a foro* et fores et foras et foreculae, id est ostiola, dicuntur. VARRO rust. 1, 59, 1 oporothecas qui faciunt, ad aquilonem ut fenestras habeant atque ut eae perflentur, curant, neque tamen sine -is, ne, cum umorem amiserint, pertinaci vento victa fiant. ITALA (*ubi?*) Hier. adv. Pelag 1, 36 quando aedificaveris domum novam, facies -am tecto tuo in circuitu. *utrubique intellegitur claustri vel cancellorum genus. cf. Blümner, Röm. Privataltert. p. 102, 6.*

foriculiārius, -a, -um *a* foricula. CORP. VI 31227 (= 1016) imp. ... M. Aurelius Antoninus ... hos lapides constitui iussit propter controversias, quae inter mercatores et mancipes ortae erant, uti finem demonstrarent vectigali foriculiarI (*male* -lari *descr. priores*) et ansariI promercalium ... exigundo. *de hoc vectigali non sat noto v. Ruggiero, Diz. epigr. III 186 et praecipue Rostowzew, PW. VI 2856. nomen redire videtur ad portulam vel cancellos nescio quos, apud quos vectigal solvebatur.*

forīnsecus *adv.* [*cf. c* 2. foris *et c.* extrinsecus, intrinsecus. *Th.*]. GRAMM. suppl. 54, 12 (*enumerantur adverbia* in us) ... intrinsecus extrinsecus -s altrinsecus. *vulgariter pro adi.*: GLOSS. cod. Leid. 67 F[5] exotica: forinseca. *adverbium creberrimum apud* ECCL.

1 *i. q.* ***extrinsecus*** *cum quaeritur* '*ubi*': COLVM. 8, 3, 6 ab chorte -s ... fenestellis scandulae (*i. scalae gallinariae*) similiter iniungantur, quibus irrepant aves ad requiem nocturnam. PLIN. nat. 13, 122 *ferulae* lignum omne corticis loco habent -s, ligni autem loco fungosam intus medullam. PALLAD. 1, 27, 3 oculos ... suco -s ... curemus. 1, 39, 3 AMM. 19, 8, 2. 21, 9, 2 oppida -s (*sc. lembis in flumine*) transibat. HIER. epist. 64, 13. in Is. 66, 6 -s contra hostes, intrinsecus contra cives dimicans. in Matth. 23, 27 (*opp.* intrinsecus *et* intus). in Eph. 5, 6 (*syn.* extrinsecus). in Ezech. 13, 42 p. 517 *opp.* intrinsecus. 14, 48 p. 608 (*iuxta* intus et foris). VVLG. III reg. 6, 6 trabes ... posuit in domo per circuitum -s (*κυκλόθεν ἔξωθεν τοῦ οἴκου*) ut non haererent muris templi. 7, 31 os ... luteris intrinsecus erat in capitis summitate, et quod -s apparebat, unius cubiti erat totum rotundum (*deest in graeco*). I par. 26, 29 Isaaritis ... praeerat Chonenias et filii eius ad opera -s (*τῆς ἐργασίας τῆς ἔξω*) super Israel. II par. 4, 22 ostia caelavit templi interioris ... et ostia templi -s (*deest in graeco*) aurea. 24, 8 iuxta portam domus domini -s (*ἔξω*). 32, 5 aedificavit ... omnem murum ... et extruxit turres desuper et -s (*ἔξω*) alterum murum. II Esdr. 11, 16 super omnia opera quae erant -s in domo dei (*ἐπὶ τοῦ ἔργου τοῦ ἐξωτάτου οἴκου τοῦ θεοῦ*). Ier. 32, 11 accepi librum ... et signa -s (*ἐσφραγισμένον*). Ezech. 40, 5 ecce murus -s (*ἔξωθεν*) in circuitu domus. 41, 9 parietem lateris -s (*ἔξωθεν*) quinque cubitorum. 41, 17 mensus est ... -sque ad domum interiorem et -s (*ἕως πλησίον τῆς ἐσωτέρας καὶ ἕως τῆς ἐξωτέρας*) per omnem parietem in circuitu, intrinsecus et -s (*ἐν τῷ ἔσωθεν καὶ ἐν τῷ ἔξωθεν*) ad mensuram. 41, 25 in vestibuli fronte -s (*ἔξωθεν*). Dan. 14, 6 *Bel deus* intrinsecus luteus est et -s aereus (*ἔσωθεν ... ἔξωθεν*). AVG. civ. 3, 17 p. 122, 4 D. bellis -s ... non desistentibus et intus discordiis seditionibusque civilibus. 12, 26 p. 553, 18 in illa specie, quam -s corporalibus opifices rebus imponunt. 21, 7 p. 502, 29 de pomis terrae Sodomorum -s quasi maturis, intrinsecus fumeis. quant. anim. 5, 7 in psalm. 26, 2, 10. c. Faust. 22, 22 p. 617, 15 (*opp.* intus). gen. ad litt. 7, 3 p. 202, 21. 8, 9 p. 244, 21 quaest. hept. 2, 175 c. Parm. 3, 2, 10 bapt. 5, 27, 38 p. 294, 13 grat. Christ. 19, 20. MARCELL. med. 11, 34 et intrinsecus et -s. 20, 26 extra, id est -s. PHYSIOGN. 27. PS. DIOSC herb. fem. 54 radix longa et -s nigra. COD. Theod. 7, 18, 4, 3 (*a. 380* = COD. Iust. 12, 45, 1) invigilantibus -s (*i. extra domum*; extrinsecus COD. Iust.) ... officiis publicis. OROS. hist. 2, 4, 12 inter domestica vitia virtutesque -s emicantes. 2, 13, 11. CAEL. AVR. chron. 5, 10, 97 si collectio -s fuerit. SIDON. epist. 1, 2, 4 actionem *Theodorici* diurnam, quae est -s exposita. NOVELL. Iust. 46, 3 -s provinciis (*ταῖς ἔξω χώραις*). EVANG. de nativ. Mar. 3, 3 neque inter populares -s turbas, sed in templo domini.

saepe opponitur '*in animo*' *similia* (*cf.* foris *p. 1044, 35 sqq.*): PS. CYPR. singul. cler. 7 pudicitiae bonum frustra intrinsecus laborioso agone custodit quod -s efficit infamari. LACT. opif. 2, 9 hominem ... non -s ..., sed interius armavit *deus.* HIL. in Matth. 24, 7. HIER. in Is. 66, 1 ostenditur deus et -s et intrinsecus. tract. in psalm. I 66 p. 35, 11 *opp.* intrinsecus. 84 p. 94, 4 quoniam -us sermo fiat (*opp.* auricula quae in corde est). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 2, 6 qui ... desinit ab ira..., non solum -s verum et intrinsecus totus in pace est. orat. 9, 3 p. 267, 23 Eng. AVG. civ. 15, 7 p. 70, 28 D. cum -s non permittatur operari ... assuescat etiam intrinsecus non moveri. 20, 8 p. 425, 7 *opp.* ab ... interioribus hominibus. epist. 98, 2 *opp.* intrinsecus (*item* 120, 8). 148, 17 -s oculati (*opp.* caeci intrinsecus; *praec.* ab exteriore homine ... ab interiore). c. Iul. op. imperf. 3, 114 p. 1296, 53 c. mend. 15, 27. in psalm. 37, 16 patitur enim ex se intrinsecus, -s autem ex eis, inter quos vivit. in psalm. 34 serm. 1, 11 -s oppugnas, interiorem hominem non expugnas. in psalm. 25, 2, 1 *opp.* in se intus spiritaliter. enchir. 76 qui -s se lavabant, intus autem ... iniquitate pleni erant. quaest. hept. 5, 54 conf. 9, 4, 10. mus. 6, 14, 48 *opp.* intimo. grat. Christ. 24, 25 spir. et litt. 16, 30. 21, 36. 25, 42 *bis* nat. et grat. 47, 55 anim. 4, 4, 5. 4, 6, 7. HESYCH. in lev. 1, 5, 9 p. 798[D] philosophantes, qui -s magnum videntur erga animam studium impendere. CASSIAN. inst. 5, 21, 1 *opp.* bellum intestinum. SACR. Leon. p. 362. SIDON. epist. 3, 1, 2 *opp.* interius. 7, 14, 9 nemo te plus valuit intrinsecus intueri quam qui -s affectat imitari. BOETH. cons. 5, 5 p. 136, 2 *opp.* intrinsecus. VEREC. in cant. 2, 10. 3, 3 *opp.* intrinsecus. 7, 19 peccavi -s, peccavi intrinsecus. CASSIOD. in psalm. 50 concl. *opp.* intus. 117, 15 *opp.* pectoris secreta. ISID. in I reg. 16, 5 *opp.* intus.

2 *quaeritur* '*quo*' *i. q. foras* (*opp.* introrsum *l. 68*): APVL. met. 3, 21 fit bubo Pamphile ... mox in altum sublimata -s totis alis evolat. 4, 12 rerum singula per ... fenestram -s nobis ... rapienda dispergere. 9, 28 plagis castigatum -s abicit. 9, 34 mustela ... mortuum serpentem -s mordicus attrahens. ITALA Ezech. 47, 1 (Hier. in Ezech. p. 469[A]) cum me duxisset per portam aquilonis -s (*deest in gr. et in* VVLG.) ad viam. SOL. 1, 120 Pindarum ... e convivii loco ... -s Castor et Pollux vocaverunt. LACT. mort. pers. 33, 6 computrescunt -s viscera. PALLAD. 7, 2, 3 *tabulae* -s reclines. FVLG. aet. mund. 7 p. 151, 29 visceribus incubans ... sterilitas -s pellitur. HIER. epist. 55, 2, 5 cetera peccata -s sunt (quicquid enim egerimus, in alios agimus), fornicatio non solum conscientiam fornicantis, sed ipsum maculat corpus. 98, 20, 2 cogitatio ... per linguam -s resonans profert mentis sententiam. VVLG. num. 35, 4 quae a muris civitatum -s (*καὶ ἔξω*) per circuitum mille passuum spatio tendentur. MARCELL. med. 15, 103 ut pars ... -s emineat. PHYSIOGN. 48 si labium inferius -s excedat. 85 qui ... calcaneis introrsum, pedibus autem -s conversis incedunt. CAEL. AVR. chron. 2, 1, 7 labium ... invertitur -s. CASS. FEL. 28 p. 46 ad vermiculos aurium -s educendos. PETR. CHRYS. serm. 115 p. 517[C] passiones -s (*ex animo*) exclusae. IORD. Get. 220 ciconias ... fetos suos contra morem per rura -s comportare.

3 *respondet quaerenti* '***unde***': APVL. met. 4, 13 praecipuo studio -s (forensis *trad.*) etiam advexerat *feras.* DIOM. gramm. I 321, 28 agnomen ex aliqua virtute -s quaesitum, quod *ἐπιγέννητον* Graeci dicunt. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 24 p. 1130[C] cum ... ipsa cognoscentia ... apud se sit, -s in se intrans. OPTAT. 1, 10 p. 11, 14 virtus -s non quaerit auxilia. AVG. civ. 22, 22 p. 605, 27 D. quae -s corpori formidantur (*opp.* p. 606, 25 de ipso corpore ... existunt ... mala). epist. 162, 5 neque enim -s voces ad aures corporeas prophetae venisse credendum est. lib. arb. 3, 10, 30 *angelos* intrinsecus poscens ... nos (*homines*) -s admonens. gen. c. Manich. 2, 5, 6 ut -s non quaerat pluviam (*opp.* illum intimum fontem). bapt. 6, 14, 23 p. 313, 2 qui -s veniunt, *non ex ecclesia.* PS. AVG. quaest. test. 108, 1 p. 252, 6 hu-

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mum, unde pater noster -s originem habet. CAEL. AVR. chron. 5,10,97 -s spiritu attracto. SIDON. epist. 1, 9, 3 -s ambientum (*opp.* domesticis candidatis).

forio, -īre [*cf. c. gr. φόρυς· δακτύλιος ὁ κατὰ τὴν ἕδραν* (*Hesych.*), *φορύνειν, φορύσσειν, φορυτός, φορεία et c.* foria, forica, foriolus. *Th.*]. SCHOL. Iuv. 3, 38 *v. sub* forica *p. 1055, 34.* GLOSS. V 296, 12 -ire: ventrem purgare. V 655, 22 (*cf. p. 1055, 30*). GLOSS. Papiae: -ire, foras ire (*v. p. 1055, 32*).

foriolus (-ī) *m.* [*cf. c.* forire, foria. *Th.*]. NON. p. 114 *s. v.* foria: Laberius in Panilicis (*mim. 66*): foriolus esse videris, in coleis (*vel* -os *trad.*) cacas (*versus corruptus*). -us, qui foria facile emittat, soluti scilicet ventris. [*francog.* foriole *nom. herbae. M.-L.*] *Vollmer.*

***1. foris,** -is *f.* [foris, fores *i. q. theodisc.* turi, *anglosax.* duru, *ind.* dvāraḥ (*plur.*), *slavon.* dvŏrĭ 'fores'; *cf. c. hibern.* dorus, *got.* daúr. 'porta', *gr. θύρα, armen.* duirn '*fores, porta*', *et c.* 2. foras, 2. foris, *fortasse c.* forum. *Th.*]. *de formis: nom. sing.* fores *v. infra l. 68 et 70. abl. sing. semper* fore, *non* fori. *nom. plur.* forīs: PLAVT. (*omnibus locis deest cod. A*) Mil. 328 (*codd. CD; rell.* -es). 410 (*codd. B¹D; rell.* -es). 985 *v. infra l. 72.* 1250. 1377 PACVV. trag. 133. *acc. plur.* foras? *v. p. 1034, 68.* forīs, *quantum quidem de codicum antiquiorum lectione ex editionibus iudicare licet, non legitur nisi apud* PLAVT. (*de* -es *v. infra l. 29 sq.*) Amph. 449. 1019. 1027 Men. 987 Mil. 328 Most. 456. 461 (*ubique deficit cod. A*). 900 (-is *cod. A; deest in rell.*) Persa 569 (-is *cod. A*, -es *codd. Pal.*) Pseud. 1131 (-is *A*, -es *Pal.*) Truc. 289 (-is *A*, -as *Pal.*). *apud* Ov. am. 1, 6, 54 *et* CRESC. Aug. c. Cresc. 4, 63, 77 *et* BENED. reg. 44, 5 *codd. vetustatis auctoritate egent, fortasse posterioris sermonis vulgaris formam exhibent. in titulis semper* -es: LEX par. fac. Put. (Corp. I² 698) 2, 9 (*anno a. Chr. n. 104*) INSCR. christ. Rossi II p. 151, 25, 6. *apud* PLAVT. *fere quadragies* -es, *octies in cod. A, ubique non plane certum,* e *sit an* i, *praeter* Stich. 327. *gen. plur. non extat nisi p. 1059, 24; cf. infra l. 50. abl. plur.?* foris: Ps. MATTH. euang. 30, 2 extraneus sum a -is vestris (*cf. p. 1047, 39*). *vulgariter scriptum* foreibus: ITALA Marc. 13, 29 (cod. k). *de origine et notione:* PAVL. FEST. p. 84 *a forum* -es ... dicuntur. *inconsultius:* SERV. Aen. 1, 449 -es proprie dicuntur, quae foras aperiuntur, sicut apud veteres fuit (*quod finxisse videntur grammatici ad probandam etymologiam; cf. tamen* PLIN. nat. 36, 112 *p. 1059, 16*); ... intra ianuam ostia ... sive valvae sint, sive -es: quamvis usus ista corruperit (*inde:* ISID. diff. 1, 308 ianua vel est clausa vel patens; -es autem et valvae ipsa claustra sunt, sed -es quae foras vertuntur. orig. 15, 7, 4. GRAMM. suppl. 215, 15 -es pluraliter sunt ostia domorum, quae extrinsecus aperiuntur. GLOSS. IV 239, 25 -es ianuae eo quod foris [*trad.* fores] ponuntur). *de* -bus *veterum cf. Blümner, Die röm. Privataltertümer, München 1911, p. 16 sqq. de foribus construendis v.* VITR. 4, 6, 4—6 (*cf. p. 1064, 67*). *cf. etiam p. 1058, 56.* GLOSS. *θύραι.* ianuae. ianuae vel ingressus, aditus. introitus (*cf. p. 1060, 39*). ostia. valvae. vestibu⟨li⟩s (*cf. p. 1061, 74*). *legitur inde a* PLAVTO. *corrupt. et dub.:* TER. Ad. 633 ubi pultare hasce occipio miser (*sic cod. G;* occipio fores *codd. A et B*, occipio fores miser *sim. rell.*). VITR. 6, 3, 6 ostiorum (*sic coni. Iocundus; trad.* eorum *vel* earum; forum *Rose*). PLIN. nat. 15, 80 culices ... morsu ... ficorum ... aperientes ora ... auras immittunt -bus (*sic edd. vett.; trad.* floribus) adapertis. SEN. Thy. 347 regem non faciunt ... auro nitidae -es (trabes *codd. interpolati et* SCHOL. Stat. Theb. 4, 530). Ps. MATTH. euang. 30, 2 *v. p. 1047, 39. loco corrupto:* TRAG. inc. 100 qui repens semipulsus onere gravi -es crepitu terrent. *nota falso ex Graeco translata:* LVCR. 3, 360 *v. p. 1065, 10.* LIV. 38, 7, 10 intersaepientibus cuniculum ... -bus raptim obiectis (*cf. Polyb. 21, 28, 11 προβάλλεσθαι θυρεούς, i. scutorum genus*).

I foris ***sing.:*** *dicitur vel de tabula, qua ostium aliquod clauditur (cf.* CATVLL. 32, 5 liminis ... tabellam. *sic ex. gr.:* Ov. epist. 12, 150 *v. infra l. 79* ars 2, 528 *v. infra l. 80* LIV. 6, 34, 6 *v. infra l. 82.* 40, 2, 1 *v. p. 1058, 3* PLIN. nat. 7, 112 *v. infra l. 83* PETRON. 92, 2 *v. p. 1058, 1* APVL. met. 1, 11 *v. p. 1058, 11.* 9, 30 *v. p. 1058, 11* AMM. 30, 5, 17 *v. p. 1058, 14), vel de ipso ostio sive introitu (velut:* CATVLL. 61, 168 *v. infra l. 75. cf. etiam p. 1058, 20), quae notiones haud raro discerni nequeunt.* **A** ***proprie:*** **1** -is *domus:* PLAVT. Amph. 496 crepuit -is (Aul. 665 Bacch. 1057 Cas. 874. TER. Ad. 264 quidnam -is [*sic codd. A et D,* -es *rell., testatur* DON. *ad l.* -es singularis numeri casus nominativus] crepuit?). Bacch. 234 -is concrepuit nostra (Cas. 161 Mil. 154 Most. 507. 1062 Persa 404 [-is *cod. A*, -es *codd. Pal.*]). Bacch. 833 -em hanc pauxillum aperi (Merc. 699 Mil. 527. 985 st tace, aperitur [*sic Reiz, Bentley*; aperiuntur *trad.*; st, aperiuntur *Lindemann*] -is [*sic codd. CD*; -es *B*]. 1198. Persa 300 -is aperit [*cf. vol. II p. 216, 21*]. Stich. 87). VARRO Men. 182 *v. p. 1060, 83.* CATVLL. 61, 168 transfer ... limen ... pedes rasilemque subi -em. HOR. sat. 1, 2, 67 Villius ... exclusus -e. Ov. am. 1, 6, 2 ianitor, ... difficilem moto cardine pande -em. 2, 19, 38 puellae incipe ... claudere ... -em (LACT. inst. 5, 6, 12 *ut homo* non -em [-es *pars codd.*, -e *unus*] claudat hospiti). epist. 12, 150 *Medeae filius* constitit ad geminae limina ... -is. ars 2, 528 in -e pone rosas. 3, 587 *marite,* adde (*sic cod. opt. R*; claude *rell.*) -em (*sc. uxori quasi praesidium, ut separetur a te; cf. quae sequuntur*). fast. 2, 738 custos in -e nullus erat. LIV. 6, 34, 6 ut ... lictor ... -em, ut mos est, virga percuteret (PLIN. nat. 7, 112 *Pompeius* intraturus ... -em [-es *edd. vett.*] percuti de more a lictore vetuit). PETRON. 92, 2 per rimam -is speculari. ITALA act. 12, 13 (cod. d) cumque ipse pulsasset ianuam -is (*τὴν θύραν τοῦ πυλῶνος,* VVLG. ostium ianuae).

2 -is *templi:* LIV. 40, 2, 1 *tempestas* -em ex aede Lunae ... in posticis parietibus Cereris templi affixit. VITR. 4, 6, 5 si ... valvatae erunt *fores ...,* adiciatur ... -is (*Prestel vix recte -em i. q. tympanum putat; cf. p. 1064, 67*) latitudo. **3** -is *conclavis:* PLAVT. Cas. 893 -em obdo. CIC. Tusc. 5, 59 cum -em cubiculi clauserat (Ov. ars 3, 228 claude -em thalami). VAL. MAX. 9, 13 ext. 4 cum *Dionysius* -em cubiculi extrinsecus ... opertam interiore (*trad.* interiorem; *em. Guyet*) claustro ipse ... obserasset (APVL. met. 10, 19). APVL. met. 1, 11 adducta -e pessulisque firmatis (9, 30). 9, 30 *servi* -em pulsare ... et, quod ... fuerat oppessulata ..., patefaciunt aditum. **4** *singularia:* CIC. or. frg. A VII 11 aperuit -em scalarum. AMM. 30, 5, 17 lapsam -em ferratam (*sc. portae urbis*).

B *tropice:* Ov. Pont. 2, 2, 42 nec rigidam ... vocibus obde (adde *codd. dett.*) -em (seram *codd. dett.*). LACT. inst. 3, 6, 6 non viderunt in medio constitutam -em, quae illos ad sapientiam transmitteret. PROSP. carm. de ingrat. 380 clausa penitus -e mentis. SIDON. epist. 5, 4, 1 si ulterius paginae garrienti (*sc. epistulae meae*) -em claudis, pessulum opponis. *obscaene:* CATVLL. 15, 12 *penem,* ubi erit -is (*sc. ānus*), paratum (*cf. Bachrens ad l.*). PRIAP. 83 (Tib. 2), 30 araneosus obsidet -em (*sc. cunni*) situs.

II fores ***plur. de uno ostio*** (*inter* feminina semper pluralia *enumerant:* CHAR. gramm. I 33, 10 DIOM. gramm. I 327, 35 DVB. NOM. gramm. V 578, 25 *al.*):

dicitur vel de tabulis, quibus ostium clauditur; extat haec notio ex. gr. in his iuncturis: confringere -es *v. p. 1059, 39;* effringere -es *v. p. 1059, 8;* effringere -bus cardines *v. p. 1059, 1;* ferire -es *v. infra l. 82;* frangere -es *v. p. 1059, 1;* pellere -es *v. p. 1059, 2;* percutere -es *v. p. 1059, 40;* revellere -es *v. p. 1062, 17 et 1063, 8;* verberare -es *v. p. 1059, 4. ceterum his locis:* PLAVT. Asin. 760 *v. p. 1059, 7* Bacch. 1119 *v. p. 1059, 21* Capt. 832 *v. p. 1059, 22* Curc. 80 *v. p. 1059, 23* Merc. 130 *v. p. 1059, 34.* 409 *v. p. 1059, 35.* Most. 461 *v. p. 1059, 39.* 829 *v. p. 1059, 42* Persa 569 *v. p. 1059, 44.* 570 *v. p. 1059, 45* Stich. 311 *v. p. 1059, 50.* 312 *v. p. 1059, 51.* 355 *v. p. 1059, 51* TER. Haut. 278 *v. p. 1059, 54.* PACVV. trag. 133 *v. p. 1059, 55* LVCR. 4, 1179 *v. p. 1061, 12* VERG. georg. 3, 26 *v. p. 1061, 69* Aen. 6, 20 *v. p. 1061, 70.* 8, 196 *v. p. 1063, 7* HOR. carm. 3, 16, 2 *v. p. 1061, 52.* 3, 26, 8 *v. p. 1061, 24* TIB. 1, 1, 16 *v. p. 1061, 78.* 1, 3, 43 *v. p. 1059, 83.* 1, 3, 72 *v. p. 1063, 12.* 1, 6, 12 *v. p. 1061, 30.* 1, 6, 34 *v. p. 1061, 30.* 1, 10, 54 *v. p. 1061, 35* PROP. 2, 17, 16 *v. p. 1061, 38* Ov. am. 1, 6, 74 *v. p. 1061, 28* met. 4, 487 *v. p. 1060, 7. et sic per totam latinitatem, velut:* LIV. 25, 10, 9 *v. p. 1060, 16* SIL. 1, 617 *v. p. 1061, 72* STAT. Theb. 4, 161 *v. p. 1061, 55.* 10, 52 *v. p. 1062, 12* TAC. ann. 1, 39, 10 *v. p. 1060, 42* SVET. Aug. 23, 2 *v. p. 1062, 57* APVL. met. 4, 18 *v. p. 1060, 64* SVLP. SEV. dial. 1, 11, 4 *v. p. 1060, 78 al. v. etiam p. 1062, 75 sqq. nota* -es *quasi humana specie indutas (cf. F. Goldmann, Die poet. Personifikation in der Sprache der alten Komödiendichter. Progr. Halle 1885, p. 21 sqq.):* ENN. scaen. 374 *v. infra l. 77* PLAVT. Asin. 386 *v. p. 1059, 3* Most. 829 *v. p. 1059, 42.* 900 *v. p. 1059, 43* Pseud. 606 *v. p. 1059, 46* Rud. 414 *v. p. 1059, 47* Stich. 312 *v. p. 1059, 51* Trin. 870 *v. p. 1059, 52* Ov. am. 1, 6, 74 *v. p. 1061, 28* PROP. 1, 18, 24 *v. p. 1061, 36* CLAVD. rapt. Pros. 2, 7 *v. p. 1060, 77. tabularum numerus indicatur his locis:* PLAVT. Capt. 831 aperite hasce ambas -es (Most. 453 *v. p. 1059, 38.* VVLG. iud. 16, 3 *Simson* apprehendit ambas portae [*sc. civitatis*] -es cum postibus suis). LEX par. fac. Put. (Corp. I² 698) 2, 10 -es clatratas II cum postibus aesculneis facito statuito ocludito picatoque (*cf. portulae delineationem ibid. p. 526*). Ov. am. 1, 8, 22 me duplices occuluere -es. trist. 4, 4, 74 *ara* stabat geminas ante ... -es (VAL. FL. 5, 417 *Iason* ad geminas fert ora -es, cunabula gentis ... hic ... tuens [*sc. caelata*]. MART. 7, 28, 6 excolat ... geminas ... palma -es. AMBR. c. Aux. 10 apertas ... geminas -es [*syn.* munimina *et* aditus]. *v. et p. 1057, 79*). *cf. etiam:* LVCR. 4, 276 (*antea:* ianua *et* postes) -es ... dextrā laevāque. Ov. met. 2, 18 *zodiaci* signa ... sex -bus dextris totidemque sinistris *imposita erant* (*cf.* 2, 4 bifores ... valvae). *nota:* VARRO Men. 577 trisulcae -es pessulis liberatae dehiscunt graves atque innixae in cardinum tardos turbines.

vel de ostio sive introitu, sicut in his locutionibus: exire -es *vel* -bus *v. p. 1060, 1 et 11,* inire -es *v. p. 1060, 36,* intrare -es *v. p. 1060, 11; et his locis:* VERG. Aen. 1, 505 *v. p. 1061, 77.* 6, 286 *v. p. 1063, 11.* 11, 36 *v. p. 1059, 80* Ov. epist. 17, 56 *v. p. 1060, 2* VVLG. gen. 43, 19 *v. p. 1060, 80* lev. 10, 7 *v. p. 1062, 35* prov. 9, 14 *v. p. 1060, 72* VEN. FORT. Mart. 4, 123 *v. p. 1060, 81; al. cf. etiam p. 1062, 14 sqq. et 1063, 30 sqq. et 1065, 3. utra notio subsit, saepius diiudicari nequit.*

A ***proprie:*** **1** -es *domus vel cuiuslibet aedificii profani:* **a** -es *domus fere i. q. ianua, cf. ex. gr.* APVL. met. 2, 23 *p. 1060, 59.* 3, 1 *p. 1060, 60* (*de ianua puellae amatae v. p. 1061, 7*): ENN. scaen. 374 quis est qui nostris -bus tam proterviter ⟨...⟩ (*v. p. 1059, 47*)? PLAVT. Amph. 269 me ... oportet ... hunc ... a -bus pellere. 449 pultabo -is (Bacch. 581 Cist. 637 Men. 987 Mil. 1296 Most. 674. 898 Stich. 308 Trin. 868 [*trad.* putabo] TER. Haut. 275). Amph. 464 amovi a -bus ... molestiam (467). 1019 feriam -is (Men. 176. Pseud. 1131 has -is ferio, ut sciam, sitne Ballio domi. Truc. 253 -es ... feriam. ecquis huic tutelam ianuae gerit?). Amph. 1021 quis ad -es est? 1022 qui

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sic frangas -es (Asin. 384 Stich. 326). 1026 paene effregisti ...-bus cardines (Asin. 388). 1027. Amph. frg. 11 si istas pepulissem -es (Ter. Ad. 638 [*cf.* Don. *ad l.*]. 788). Asin. 386 nolo ego -es, conservas meas, a te verberarier (Apvl. met. 1, 22 -es verberasti [*ibid.* ianuam ... oppessulatam pulsare]. 9, 20 *maritus* suae domus ianuam iam pulsat ... iam saxo -es verberat). 759 -es occlusae omnibus sint (Aul. 104 occlude ... -es ambobus pessulis. Mil. 1250). 760 in -bus scribat occupatam esse se. Bacch. 578. 586 -es paene exfregisti (Stich. 327 Ter. Ad. 88. 102. 120 Vvlg. gen. 19, 9; *cf. etiam supra l. 1*). Bacch. 610 concrepuerunt -es (Cas. 936 Mil. 328). 632 eum ego...his -bus reppuli. 723 subsequere propius me ad -es, intro inspice. 798 audio aperiri -es (1118 Cas. 434 [Mil. 985 *v. p. 1057, 72*] Most. 445. 900 Truc. 350 Ter. Eun. 284 Ad. 167. Varro rust. 1, 56 venio ad limen, -es aperi. Sen. benef. 6, 34, 3 qui per -es maligne apertas non intrat, sed illabitur. dial. 10, 14, 3 *qui* omnium limina ... perambulaverint nec ullas apertas -es praeterierint. Plin. nat. 36, 112 honos erat ... adici decreto, ut domus ... -es extra aperirentur et ianua in publicum reiceretur. Val. Fl. 7, 114 *Medea* -bus ... impendet apertis. Plin. paneg. 49, 1 poena angustos ... per aditus ... non secus ac per apertas -es et invitantia limina irrupit. Svet. Tit. 11 *v. p. 1060, 55*). Bacch. 1119 nisi mavoltis -es et postes comminui securibus. Capt. 832 pultando assulatim -bus exitium affero. Cist. 91 Curc. 71. 80 *anus* ubi ⟨ego⟩ vino has conspersi -es, ... aperit. 87. 88. 158 placide egredere et sonitum prohibe for⟨i⟩um et crepitum cardinum. 161. 486 -es crepuere (Mil. 270. 410 Poen. 609. 741 Ter. Haut. 173. 613 Eun. 1029). Men. 158 concede huc a -bus (Most. 429 Ter. Phorm. 741). 178. 351 sine -es sic ..., nolo operiri (550 iamne abiit intro? abiit, operuit -es). 326 mihi mira videntur, te hic stare foris, -es quoi pateant (Stich. 309 -es facite, ut pateant. Trabea com. 3 digito impellam ianuam: -es patebunt. Ter. Eun. 89. 282. Ov. met. 2, 768 *Minerva* postes ... pulsat. concussae patuere -es. 3, 699. Sen. Herc. O. 610 tenet auratum limen Erinys, et cum magnae patuere -es, intrant fraudes *eqs.* Val. Fl. 7, 328 tecta ... et saevae patuere -es). Merc. 130 -bus facere hisce assulas. 409 occentent ostium: impleantur elegeorum meae -es carbonibus. Mil. 328 ego ... observo -is, nam nihil est qua hinc huc transire ea possit nisi recto ostio. 342. 1377 sonitum fecerunt -is (Caecil. com. 19 quidnam -es fecere soniti?). Most. 453 pultando [pedibus] paene confregi hasce ambas ⟨foris⟩ (-is *coni. Ritschl*; 456. *cf. p. 1060, 41*). 461 tetigistin -is (*cf.* 454 *et* 456). 516 neque istas percussi -es (521. Pallad. hist. mon. 10 p. 284[B] *Antonius* cum -es eius ab eo percuterentur, egressus est [*κρούσι τὴν θύραν*]). 829 viden coagmenta in -bus? ... specta quam arte dormiunt. ... convivent volui dicere. 854. 900 ecquis ... est, ... qui his iniuriam -bus defendat? Persa 569 illi ... occentabunt ostium, exurent -es (Tvrpil. com. 200). Persa 570 tu tibi iubeas concludi aedis -bus ferreis. Pseud. 606 ego ... patronus -bus (*cf.* 609 atriensem). Rud. 414 quis est qui nostris tam proterve -bus facit iniuriam. 480 accedam ... ad -es (1202 Truc. 289 Ter. Hec. 315 Ad. 632 Sen. dial. 2, 14, 2 *v. infra l. 76. sine* ad: Apvl. met. 2, 7 -es Milonis accedo. 8, 10 *v. p. 1061, 47*). Stich. 311 experiar, -es an cubiti ... plus valeant. 312 vellem hae -es erum fugissent. 355 ego hinc araneas de -bus deiciam et de pariete. Trin. 870 ecquis his -bus tutelam gerit (*cf. p. 1058, 46*)? 1124 -es hae sonitu suo mihi moram obiciunt. Truc. 95 ad -es auscultate. Ter. Haut. 278 anus -bus obdit pessulum. Phorm. 743. 866. Pacvv. trag. 133 stridunt -is. Tvrpil. com. 154 progredior foras visere quid hic tumulti ante -es (ante -es *del. Ribbeck*. Ov. met. 1, 563 *laure*, postibus Augustis ... custos ante -es stabis. 9, 298 *Lucina* subsedit in illa ante -es ara. 10, 224. fast. 3, 140 ianua ... regis ... viret arbore Phoebi; ante tuas fit idem, curia prisca, -es. Liv. 24, 16, 17 in publico epularentur omnes ante suas quisque -es. Val. Max. 3, 2, 18 ante -es curiae constitit. 4, 1 ext. 3 Stat. Theb. 3, 606. Mart. 1, 25, 5 ante -es stantem dubitas admittere Famam. Svet. Aug. 6 Galba 4, 3 Gell. 16, 5, 10. Apvl. met. 3, 5 ante ipsas -es hospitii [4, 7. 18]. 4, 6 Hier. epist. 22, 32, 1. 52, 11, 1 turpe est ante -es sacerdotis domini ... milites excubare. Vvlg. Esth. 5, 9 ante -es palatii [6, 10 Marcell. chron. II p. 103, 532]. Clavd. 10, 286. Drac. Romul. 5, 192 divitis ante -es. Pallad. hist. mon. 25 p. 310[B] ante -es iudicis). Cic. Verr. 2, 66 servis suis Rubrius ut ianuam clauderent et ipsi ad -es assisterent imperat. Q. Cic. pet. 44 cura ... ut aditus ad te...pateant, neque solum -bus aedium tuarum, sed etiam ... fronte, quae est animi ianua; quae ⟨si⟩ significat voluntatem abditam esse... parvi refert patere ostium. Lvcr. 4, 276 *v. p. 1058, 63*. Nep. Dion 9, 1. Verg. georg. 2, 461 -bus domus alta superbis (*cf. p. 1060, 35 et 1063, 8 et 1064, 59*) ... salutantum vomit undam. Aen. 2, 450 *Dardanidae* imas obsedere -es (*sc. domus Priami*); has servant *eqs.* (Sen. dial. 2, 14, 2 sapiens non accedet ad -es, quas durus ianitor opsidet. Plin. paneg. 79, 6 principis -es ... turba non obsidet. Drac. Romul. 5, 89 egestas obsedit...-es). Aen. 2, 453 limen erat caecaeque -es ... postesque relicti a tergo (*cf.* Gloss. IV 432, 26 caecae -es: occultae ianuae et absconditae. 32, 60). 11, 36 Aeneas -bus sese intulit altis (Clavd. Don. *ad l. falso distinguit inter* primum ingressum *et* -es interiores). Ciris 208 custodia ... excubias -bus iactabat (*cf. p. 1065, 44*). Tib. 1, 3, 43 *Saturno rege* non domus ulla -es habuit. Ov. am. 1, 9, 8 *miles* -es ... servat ... ducis. epist. 13, 87 cum -bus

velles ... exire paternis, pes tuus offenso limine signa dedit. 16, 8 nec tibi ... oppositas habuit regia ... -es. 17, 56 -bus patriis egrediebar. 20, 46 Persephone nostras pulsat ... -es (met. 5, 448 *Ceres casae* parvas ... -es pulsavit. Sen. epist. 68, 10 pulsare superbas potentiorum -es. Lvcan. 2, 327 pulsatae sonuere -es, quas ... irrupit Marcia. Vvlg. iud. 19, 22). met. 2, 18 *v. p. 1058, 64*. 4, 85 -bus ... excedere. 4, 487 pallor ... -es infecit acernas (*ibid.* limen *et* postes). 7, 238 *Medea* constitit ... citra limenque -esque. 7, 647 -bus ... reclusis (Petron. 16, 2 reclusae subito -es. Val. Fl. 3, 60 super -bus Bellona reclusis ... astitit. Clavd. 3, 153 -bus ... reclusis ... pererrat atria *Ceres*). 9, 310 *Galanthis* exit et intrat saepe -es (Stat. silv. 4, 8, 60 *filiam* patricias intrare -es. Clavd. 5, 142 *Rufinus* sacras ... -es praedivitis aulae intrat). fast. 1, 614 protegat ... vestras (*sc. Augusti*) querna corona -es. 3, 642 querulas (*i. crepantes*) impulit aura -es. 6, 310. Ib. 366 *iuvenum ab Oenomao truncatorum* bracchia Pisaeae sustinuere -es. Liv. 24, 24, 4 *curiae*. 25, 10, 9 *Hannibal* recipere se in domos suas quemque iussit et -bus nomen suum inscribere. 27, 50, 9 ad -es curiae concursum est. 40, 8, 2 clausis ... -bus parietum praesidio me ... sum tutatus (Tac. hist. 4, 79. Apvl. met. 9, 5 *maritus* clausis et obseratis -bus ... ianuam pulsat. Paneg. 11 (3), 26, 4 nulli palatii -es clausae sunt. Qverol. p. 24, 10. Vvlg. II reg. 13, 18 clausit -es [*cf. ibid.* 17 claude ostium]. Ioh. 20, 19 cum ... -es essent clausae [*τῶν θυρῶν κεκλεισμένων*]. Rvfin. hist. 3, 6, 6 *praedo* ut clusas cuiuspiam conspexisset -es [*Euseb. ἀποκεκλεισμένην οἰκίαν*]. Svlp. Sev. dial. 2, 5, 7 regias -es quamlibet clausas sponte reserandas. 2, 12, 7 *virgines* -es suas ... etiam bonis claudant). Sen. contr. 7, 2 (17), 14 *Cicero proscriptus* praecluserat -es, nemo ... recipiebatur (Petron. 15, 8 praeclusis -bus *deversorii*. 91, 4). Val. Max. 2, 10, 2 *Scipio* -es reserari eosque intromitti iussit, qui postes ianuae ... venerati *eqs.* (Svlp. Sev. dial. 2, 5, 7 *v. supra l. 25*). Sen. Oed. 995 sonuere -es atque *intrat Oedipus in scaenam* (Lvcan. 2, 327 *v. supra l. 5*). Thy. 54 lauro -es laetae virescant. dial. 12, 16, 5 *v. p. 1061, 2*. Colvm. 1 praef. 10 a catenato repulsum ianitore saepe...-bus ingratis adiacere. Lvcan. 10, 440 *Caesar* -bus clausae se protegit aulae. Stat. Theb. 2, 223 -bus ... immissa superbis (*cf. p. 1059, 73 et 1063, 8 et 1064, 59*) unda ... vulgi. 3, 686 *Argia* -es iniit (silv. 1, 2, 225 *Apollo et Liber* caras iniere -es *Stellae*). silv. 1, 2, 17 pande -es. Mart. 7, 28, 6 *v. p. 1058, 61*. Ivv. 6, 227 *uxor* ornatas paulo ante -es (Schol. *ad l.* -es: introitus) ... linquit. 9, 85 -bus suspende coronas (*cf. p. 1065, 44*). Tac. hist. 1, 35 *populus* refractis Palatii -bus ruere intus (Vlp. dig. 9, 2, 27, 31 si quis aedificii mei -es confregerit vel refregerit). 1, 82. ann. 1, 39, 10 concursu ... ad ianuam facto moliuntur -es. 2, 29, 2. 12, 69, 1. Plin. epist. 8, 14, 5 honores petituri assistebant curiae -bus (*cf. p. 1059, 68*). paneg. 48, 4 obversabantur -bus horror et minae. Svet. Otho 3, 2 *Otho creditur Neronem* exclusisse quondam pro -bus astantem (*item* astare pro -bus: Svet. Tib. 32, 2. Ivvenc. 2, 726 pro -bus mater astitit. *cum aliis verbis*: Svet. Vit. 16 religato pro -bus cane. Comm. instr. 2, 3, 18 in urbem [*i. in civitate caelesti*] pro -bus ... sol ... lucebit [*sc. loco lucernae*]. Don. Ter. Andr. 521 de proiectione pueri pro -bus [*cf. ibid.* ante ostium]. Svlp. Sev. dial. 1, 14, 1 *lupa* pro -bus expectaret [Mart. 16, 6 turba pro -bus expectans]. 1, 20, 3 praefecti ... pro -bus illius [*sc. viri sancti*] saepe iacuerunt. 2, 13, 1 excubantes. 2, 13, 3. 2, 14, 5 stare [*item*: 3, 1, 6. 3, 4, 4]. 3, 4, 3 Martinum esse pro -bus [3, 4, 4]). Svet. Tit. 11 obseratis ... adhuc -bus curiae, deinde apertis (Apvl. met. 9, 5 *v. supra l. 20* Ivst. 19, 3, 12. 26, 1, 9 Svlp. Sev. dial. 3, 4, 2). Gell. 16, 5, 8 locum ante ianuam ..., qui inter -es domus et viam medius esset (Macr. sat. 6, 8, 19). Apvl. met. 1, 21. 22 -bus oppessulatis. *ibid.* patefactis -bus. 2, 23 ipsis -bus obsaeptis per ... posticulam intro. 2, 32 -es nostras ... irruentes. 3, 1 quati -es ... et ... ianuae nostrae perstrepi. 3, 18 *corpora* aditum gestientes -es insiliunt. 3, 23 *aves* -bus ... affigi. 4, 10 -bus *domunculae* ... praestolamur, quas neque sublevare neque dimovere ac ne perfringere quidem nobis videbatur, ne valvarum sonus ... viciniam ... suscitaret. 4, 18 *Thrasyleon* -es ianuae repandit (9, 20 clave pessulis subiecta repandit -es). 9, 41. Lampr. Alex. 4, 3 *Alexander salutabatur praesentibus* solis his, qui ministri ad -es fuerant (Vvlg. Esth. 3, 3 pueri regis, qui ad -es [בְּשַׁעַר] palatii praesidebant. *cf. p. 1061, 5*). Vir. ill. 20, 1 fasces lictorios -bus appositos. Qverol. p. 24, 8 *domus* iligineis -bus. Vvlg. gen. 43, 19 *viri* in ipsis -bus accedentes ad dispensatorem domus. deut. 22, 21 eicient eam extra -es domus patris sui. iud. 11, 31 quicumque ... fuerit egressus de -bus domus meae. Esth. 4, 2 prov. 5, 8. 9, 14 *mulier* sedet in -bus domus suae. sap. 6, 15 assidentem ... *sapientiam* -bus suis inveniet (*πάρεδρον ... τῶν πυλῶν αὐτοῦ*). 19, 16 illi in -bus iusti (*ἐπὶ ταῖς τοῦ δικαίου θύραις*). Rvfin. hist. 3, 6, 6 repente despicatis (incisis vel disruptis *margo cod. P; cf. vol. V p. 748, 41*) -bus (*Euseb. ἐξαράξαντες τὰς θύρας*) ... irruebant *praedones*. Clavd. rapt. Pros. 2, 7 (*cf. p. 1058, 46*) ter cardine verso praesagum cecinere -es. Svlp. Sev. dial. 1, 11, 4 sportam ...-bus affixam ante postem pendere. 1, 20, 8. 2, 5, 5. 2, 12, 4 *Martinus* ab illius -bus ... abscessit. Ennod. carm. 2, 86, 10 *v. p. 1064, 30*. Ven. Fort. Mart. 4, 123 Martinum -bus recubare (*cf.* Svlp. Sev. dial. 3, 4, 3 *v. supra l. 54*). 4, 128 prae -bus nullum residere vel esse. 4, 530 irruptis -bus. Pallad. hist. mon. 2 p. 257[A] intra primas -es ingressus. *fortasse huc pertinet*: Varro Men. 182 citrus ... cingit -es (*sic*

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frg. Non. p. 86; -em frg. Non. p. 451). 577 *v. p. 1058, 66.* LABER. mim. 89 hietantur -es. *nota* -es *de domo regia*: SEN. dial. 12, 16, 5 *Fortuna* atram laureatis -bus (*i. familiae principis, an ipsis foribus?*) induet vestem (*ibid.* domos). STAT. Theb. 6, 43 resultant accensae clamore -es (SCHOL. *ad l.* aedes resiliunt). VVLG. Esth. 3, 2 servi regis, qui in -bus (בְּשַׁעַר) palatii versabantur (*cf. p. 1060, 67*). Dan. 2, 49 Daniel erat in -bus (בְּחֻרַת) regis. *speciatim de ianua puellae amatae imprimis apud poetas elegiacos* (*scaenicorum exempla v. p. 1058, 77 sqq. cf. etiam p. 1064, 39*): CIC. phil. frg. X 3 cum vinolenti adulescentes ... mulieris pudicae -es frangerent (PROP. 2, 5, 22 nec mea praeclusas fregerit ira -es. AVSON. 92, 8). LVCR. 4, 1179 amator limina ... floribus ... operit postisque superbos unguit ... et -bus ... oscula figit. HOR. sat. 2, 3, 262 *amator exclusus* haeret invisis -bus. 2, 7, 90 -bus ... repulsum (OV. am. 3, 11, 9). carm. 3, 10, 3 Lyce ... me ... asperas porrectum ante -es ... plorares (TIB. 1, 1, 56 *v. infra l. 25.* 1, 2, 93 stare. 1, 5, 74 *amator* in limine perstat ... et ante ipsas excreat usque -es [OV. trist. 2, 460 cur totiens clausas excreet ante -es]. PROP. 3, 7, 72 ante -es dominae condar. OV. ars 3, 581 ante -es iaceat, 'crudelis ianua' dicat [rem. 304; *cf. etiam infra l. 37*]. met. 14, 717. SEN. epist. 4, 4 alius ante amicae -es laqueo pependit. PERS. 5, 166 Chrysidis udas ... ante -es ... canto [SCHOL. *ad l.* udas -es dixit, quas amatores solent unguento perfundere *eqs.; sed cf. C. Fiske, Class. Philol. 11 (1916), 336 sqq., qui confert* HOR. sat. 2, 7, 91]. AVSON. 92, 6). HOR. carm. 3, 26, 8 funalia et vectes et arcus oppositis -bus minaces. TIB. 1, 1, 56 sedeo duras ianitor ante -es (PROP. 1, 16, 18 ianua ... quid mihi tam duris clausa taces -bus? OV. am. 2, 1, 22. 3, 1, 53 *Elegia loquitur*: -bus duris illisa pependi [*cf. P. Brandt ad l.*]. *cf.* OV. am. 1, 6, 62 *ianitor* o -bus durior ipse tuis. 1, 6, 74 vos ... postes, duraque conservae [*cf. p. 1059, 3*] ligna valete, -es). TIB. 1, 2, 18 reserat ... puella -es. 1, 6, 12 cardine ... tacito vertere ... -es. 1, 6, 34 frustra clavis inest -bus. 1, 6, 61. 1, 9, 44 *puella* latuit clausas post ... -es (2, 6, 12. PROP. 1, 3, 36 te ... iniuria ... clausis expulit e -bus. OV. am. 2, 1, 17 clausit amica -es [*cf.* 2, 1, 20 clausa ianua]. ars 2, 635 [*ibid.* postibus obde seras]. fast. 4, 110 trist. 2, 460 *v. supra l. 17*). TIB. 1, 10, 54 femina perfractas conqueritur ... -es. PROP. 1, 10, 16 dominae tardas ... aperire -es. 1, 18, 24 quae ... tacitis cognita sunt -bus. 2, 6, 2 ad *Laidos* ... iacuit Graecia tota -es (*cf. supra l. 19*). 2, 17, 16 per rimosas mittere verba -es. 2, 29, 14. OV. am. 1, 4, 62 ad saevas prosequar ... -es. 1, 6, 50. 54 Borea ... surdas ... tunde -is. 1, 9, 8. 2, 1, 27. 3, 1, 40 *verba Elegiae*: obruit exiguas regia vestra (*sc. Tragoediae*) -es (*sc. de quibus in carminibus elegiacis agitur; cf. P. Brandt ad l.*). 3, 8, 24 ad rigidas canto ... -es. 3, 11, 13 -bus ... prodiret amator. ars 2, 526 quid nostras obsidet iste -es? 3, 605. rem. 32 tegat ornatas multa corona -es. met. 2, 819 caelestique (caelatasque *pars codd.; cf. infra l. 84*) -es virgā patefecit *Mercurius*. 14, 735. SEN. contr. 2, 3, 4 *raptor* effregit -es (VLP. dig. 47, 2, 39 qui -es meretricis effregerit). APVL. met. 8, 10 -es meas accedas. *variorum aedificiorum profanorum* -es: *carcerum* (*carcerum circi v. p. 1063, 39 sqq.; i. q. Orci v. p. 1063, 13. 14. 16. 17*): CIC. Tusc. 5, 80 *vita beata non* resistet extra -es ... limenque carceris. VLP. dig. 47, 18, 1 pr. qui de carcere eruperunt ... effractis -bus. ANTH. 415, 31 carcer -bus praeclusus aenis. *turris*: HOR. carm. 3, 16, 2 inclusam Danaen turris aenea robustaeque -es ... munierant. LIV. 25, 36, 13 *turrim* exustis -bus, quas nulla moliri potuerant vi, captam. *casae*: STAT. Theb. 4, 161 -bus simulata salignis ... arma dei. *sepulchri* (CORP. X 7112, 12 *v. p. 1062, 31*): PHAEDR. app. 13, 16 reclusis -bus miles prospicit. PETRON. 112, 3 praeclusis ... conditorii -bus. SVET. Nero 46 de Mausoleo, sponte -bus patefactis, exaudita vox. CARM. epigr. 1027, 1 his -bus carae recubant mihi coniugis ossa (*cf. Bücheler ad l., qui* -es *i. q. foramen conditorii putat; sed fortasse titulus supra monumenti ostium scriptus erat; cf. p. 1065, 45*). *areae*: LEX par. fac. Put. 2, 9 *v. p. 1058, 56.* *stadii*: STAT. Theb. 6, 641 *Parthenopaeus* irrumpit clamore -es (*cf.* 6, 617 ferit ostia portae). *horti*: PLAVT Most. 1046 patefeci -es (*sc. ostii horti*). TAC. ann. 11, 37, 5 impetu venientium pulsae -es. 15, 55, 1. 15, 58, 3 *agmina* -bus hortorum adiacere. CRESC. Aug. c. Cresc. 4, 63, 77 qui extra -is est positus (*cf. p. 1043, 70*) et ab horto, id est ecclesia, ... separatus.

2 -es *templi*: CIC. Verr. 5, 96 illi ... -es aedis effringunt (AVELL. p. 3, 15 effractis -bus *basilicae*). VERG. georg. 3, 26 in -bus pugnam ex auro solidoque elephanto ... faciam (Aen. 6, 20 in -bus letum Androgei *fictum a Daedalo*. OV. fast. 5, 561 in -bus diversae tela figurae armaque. SIL. 1, 617 in -bus sacris primoque in limine templi ... currus ... armaque rapta ... pendent. 3, 32 in -bus labor Alcidae [*sc. fictus*]). Aen. 1, 449 -bus cardo stridebat aenis (*cf.* GLOSS. IV 442, 50 vestibulis aereis. V 522, 17 ianuis aereis). 1, 505 -bus (*sc. cellae; cf.* 1, 520 introgressi. *cf. p. 1065, 46*) divae, media testudine templi, ... resedit *Dido*. CIRIS 95 *Pieridum* -bus ... hyacinthi deponunt flores (*cf. p. 1065, 44*). TIB. 1, 1, 16 *corona* templi pendeat ante -es (1, 3, 30 *Delia* ante sacras ... -es *Isidis* sedeat. PROP. 3, 17, 37. 4, 9, 32 [*cf. Rothstein ad l.*]. OV. met. 15, 407 *phoenix nidum* ante -es sacras Hyperionis aede reponit. trist. 2, 296 stat ... vir ante -es [4, 4, 74 *v. p. 1058, 59* LVCAN. 9, 544]. LVCAN. 3, 117 *Metellus* ante -es nondum reseratae constitit aedis *Saturni*. VVLG. II par. 3, 15 Ezech. 40, 26). OV. met. 8, 702 caelatae ... -es (CLAVD. 28, 46; *cf. etiam supra l. 44*). 9, 783 templi tremuere -es. 15, 671. fast. 1, 281 *Ianus*: pace -es obdo (*opp.* patet ... ianua). 5, 234 *Flora: Iuno* restitit ad nostras ... -es. LIV. 28, 11, 2 in aedem Iovis -bus ipsis ... perlapsi angues. SEN. Thy. 901 -es templi relaxa. LVCAN. 3, 141. 155 magno ... reclusas ... stridore -es (PLIN. paneg. 5, 4). 5, 127 -es irrumpere templi. 5, 209. PLIN. nat. 35, 14 clupeus *Hasdrubalis* supra -es Capitolinae aedis ... fuit. 36, 96. 163 etiam -bus opertis interdiu claritas ibi (*sc. in aede Fortunae*) diurna erat. VAL. FL. 2, 273 *Hypsipyle* impulit acri ... validas stridore -es. 5, 417 *v. p. 1058, 60.* SIL. 3, 693 impulsae patuere -es. 10, 430 *Scipio* ruptis -bus sese ... infert. 11, 111 STAT. Theb. 7, 48. 69 clausae ... adamante perenni dissiluere -es (7, 408). 8, 199. 9, 723 *Atalanta* surdas ... -es et limina lassat. 10, 52 *mulieres* pictas ... -es et ... vultu saxa (*sc. limina*) terunt. silv. 3, 1, 88 non cepere -es *turbam*. TAC. hist. 1, 43 Piso in -bus templi trucidatur (HIER. epist. 51, 9 velum pendens in -bus eiusdem ecclesiae. VVLG. exod. 35, 17 tentorium in -bus vestibuli). 5, 8, 1. 5, 13, 2 exapertae ... delubri -es. SVET. Aug. 94, 9 puerum ... ad -es Capitoli constitisse. Cal. 6, 1 paene revolsae templi -es (LACT. mort. pers. 12, 2 revulsis -bus *ecclesiae*). APVL. met. 6, 3 *Psyche* sacratis -bus proximat (*cf.* 6, 8 -es ... dominae proximanti. *cf. app. crit.*). 11, 17 *grammateus* pro -bus assistens (TERT. ieiun. 16 p. 295, 1. pudic. 3 p. 225, 6 *paenitentia* assistit pro -bus *ecclesiae*. VVLG. III reg. 6, 17 ipsum templum pro -bus oraculi). 11, 22. ARNOB. nat. 6, 12 si aliquis ... ex -bus suis Solem tollat. IVVENC. 1, 13 -bus ... plebs astrata rogabat. AMBR. c. Aux. 10 *v. p. 1058, 62.* VVLG. I par. 9, 27 *ut ianitores* aperirent -es. PAVL. NOL. carm. 18, 31 *alii* tegendis vela ferant -bus. SVLP. SEV. dial. 3, 6, 3 *Martinus* -bus obseratis in medio ecclesiae ... orabat. MACR. sat. 1, 9, 18 ut -es reserarentur (MART. CAP. 1, 2 -es aditumque [adytumque *Gronovius*] reserares). ANTH. 21, 131 mane inpactis (*i. apertis*) -bus. INSCR. christ. Rossi II 151, 25, 6 sacras ... adire -es. *huc fortasse pertinet* (*sed cf. p. 1061, 55*): CORP. X 7112 corpus pro -bus martyrorum ... huma tu(m) e(st). -es *tabernaculi sacri*: VVLG. exod. 40, 12 applicabis ... Aaron ... ad -es tabernaculi testimonii. lev. 8, 4 congregata ... turba ante -es tabernaculi (*cf.* 8, 3 ad ostium. 8, 31. 25, 6. num. 3, 26 tentorium, quod trahitur ante -es tecti foederis. 4, 5). 10, 7 non egrediemini -es tabernaculi. 19, 4 asperget *sanguinem* contra -es tabernaculi. SVLP. SEV. chron. 1, 19, 7 columna nubis astare pro -bus visebatur (*cf.* VVLG. exod. 33, 9 ad ostium).

3 -es *conclavis*: LVCIL. 1107 ante -es ... et triclini limina quidam ... gemebat (OV. am. 1, 8, 22 *v. p. 1058, 58.* epist. 20, 19 ante -es sedet *nutrix*. ars 2, 260 thalami qui iacet ante -es. CVRT. 5, 1, 42 *pueri adulti* vigiliarum vices ante cubiculi -es servant. 8, 6, 18. APVL. mund. 26. BENED. reg. 44, 5 ante -is [-es *pars codd.*] oraturii iaceat). NEP. Dion 9, 4 illi, ut limen ... intrarant, -bus obseratis ... cubantem invadunt (APVL. met. 9, 2 clausis obseratisque ... -bus. SVLP. SEV. epist. 1, 13 *monachi* obseratas effringunt -es. Mart. 7, 3). 9, 6 -bus effractis (SVLP. SEV. epist. 1, 13 *v. supra l. 46*). OV. ars 2, 704 ad thalami clausas, Musa, resiste -es (APVL. met. 9, 2 *v. supra l. 45.* 10, 15. 20. VVLG. iud. 3, 24 viderunt clausas -es cenaculi). met. 10, 384 anus reserat ... -es (PETRON. 94, 8). 10, 457 *Myrrha* -es aperit (CVRT. 8, 6, 22 SVET. Aug. 82, 1). CVRT. 8, 6, 3. 13 *coniurati* stabant ... ad -es aedis (*trad.* sedis) eius *eqs.* (IVST. 26, 3, 7). PETRON. 11, 2 *Ascyltos* se -bus ammovit discussisque ... claustris invenit me. 97, 7 oppessulatas invenit -es. STAT. Theb. 4, 135. MART. 7, 62, 1 reclusis -bus (TAC. ann. 14, 44, 6). 11, 45, 3 contentus non es -bus veloque seraque. TAC. ann. 3, 15, 6 *Piso* operiri -es iussit. 13, 5, 2 ut astaret *Agrippina* abditis ... -bus velo discreta. 14, 8, 3. SVET. Aug. 23, 2 *Augustus* caput ... -bus illideret. Claud. 10, 1. Iul. 81, 3 cubiculi -es sponte patuerunt. Otho 11, 2 *Otho* -bus adopertis (adapertis *pars codd.*) ... quievit. GELL. 2, 2, 2 sedebat pro cubiculi sui -bus (SVLP. SEV. dial. 2, 1, 9 stare. epist. 1, 13 monachi, qui pro -bus erant. 7, 4 astiterant. SIDON. epist. 1, 2, 4 *turba* pro -bus ... exclusa velis inclusa cancellis. VRAN. epist. 4 p. 862[A] qui pro -bus consistebant). APVL. met. 1, 14 -es ad pristinum statum integrae resurgunt. cardines ad foramina resident, ⟨ad⟩ postes [ad] repagula redeunt, ad claustra pessuli recurrunt. 2, 30 -bus cubiculi ... occlusis (3, 15). 5, 29. 8, 31 *cervi femus* pone culinae -es ... suspensum. 9, 3 -bus patefactis. mund. 26 *in Darii regia* interiores -es exteriores ianuae muniebant portaeque ferratae (*cf. Ps. Aristot. mund. p. 398 a 16* πυλῶνες ..., πρόθυρα ... θύραις ... χαλκαῖς ... ὠχύρωτο). PS QVINT. decl. 2, 16 quiescentium -es vallaverit cura servorum. CLAVD. carm. min. 25, 116. MEROB. carm. 1, 1 incumbit -bus pictae Concordia mensae (*i. stat statua proxime a -bus triclinii*). CAEL. AVR. acut. 1, 9, 60. EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 927[A] extra -es cubiculi (ἔξω τῆς γυναικωνίτιδος).

4 -es *portae castrorum, oppidi sim.*: HIRT. Gall. 8, 9, 4 *castrorum* portis -es altioresque turres imposuit. LIV. 25, 30, 10 adorti ... adapertas -es portae. 26, 46, 6 porta ... refringi coepta; ... caedendo confectis ac distractis ... -bus *eqs.* 28, 6, 5 ibi positi erant, qui -es portae obicerent. TAC. hist. 3, 71 usque ad primas Capitolinae arcis -es. 3, 71 *milites* ambustas Capitolii -es penetrassent. VVLG. gen. 19, 1 sedente Lot in -bus civitatis. iud. 16, 3 *v. p. 1058, 55.* *nota*: LIV. 24, 32, 5 unis -bus Hexapyli apertis (*cf.* 24, 32, 4 portas aperirent). *fortasse huc pertinet*: SISENNA hist. 84 claustra -bus imposita periclitantur. *similiter* -es *pro munimento*: PLIN. nat. 6, 30

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in Portis Caucasiis -es additae (*sic cod. F manus 2*; abditae *rell. codd.*; obditae *edd. vett.*) ferratis trabibus (*sed fortasse pertinet ad notionem, de qua v. infra l. 30 sqq.*).

5 *aliae variae* -es: **a** -es, *quibus homines* (*vel dei, v. l. 19 et 21 sqq.*) *utuntur*: *antri*: VERG. Aen. 6, 47 ante -es (*cf. Norden ad l.* OV. met. 11, 605 antri *Somni.* RVFIN. hist. mon. 7 p. 416[B] speluncae, *quae erat monasterium.* CLAVD. 22, 432). Aen. 8, 196 -bus *speluncae Caci* ... affixa superbis (*cf. p. 1059, 73 et 1060, 35 et 1064, 59*) ora virum ... pendebant. 8, 262 panditur ... -bus domus *Caci* ... revolsis. PROP. 4, 9, 14 *Caci* implacidas diruit ira *Herculis* -es. *Orci*: VERG. Aen. 6, 286 Centauri in -bus (SERV. auct. *ad l.* in aditu) stabulant. TIB. 1, 3, 72 in porta ... Cerberus ... stridet et aeratas excubat ante -es (OV. met. 4, 453 carceris ante -es clausas adamante sedebant *Furiae.* Ib. 80 *Furias* carceris obscuras ante sedere -es). SEN. Herc. O. 458 discussi -es umbrasque Ditis (*sic Richter; trad.* umbrae stetistis). 1008 reclusas carceris video -es. 1061 *Orpheus* per Taenarias -es manes ... adit (1771). 1141 laxabit atri carceris ... -es Pluton. Phaedr. 223 canis ... diras Stygius observet -es. CLAVD. carm. min. 53, 45 nec te, Proserpina, ... umbrosae tenuere -es. *arcis Plutonis*: VERG. Aen. 6, 634 -bus ... propinquant (*cf.* 6, 631 portas). *gehennae*: FIRM. err. 24, 2 ferreae -es Christo iubente collapsae sunt (*cf. ibid.* ianuas sedis infernae). *caeli*: OV. met. 2, 113 nitido patefecit ab ortu purpureas Aurora -es et ... atria. fast. 1, 125 *Ianus*: praesideo -bus caeli. SEN. Herc. f. 962 *deorum coetus* laxat -es (*ibid.* reseras polum *et* ianuam mundi). CLAVD. 7, 170 machina laxatur caeli rutilaeque patescunt ... -es (*syn.*: 7, 171 portas). 15, 139 *dea Africa* superbas ... irrupit ... -es. *paradisi*: HIER. epist. 60, 3, 4 praesidentia -bus cherubin. *singulariter*: CIC. off. 3, 38 Gyges ... aeneum ... equum ... animadvertit, cuius in lateribus -es essent; quibus apertis ... vidit. *nota de viis, quibus montes quasi patent* (*vix huc pertinet* PLIN. nat. 6, 30 *v. p. 1062, 84*): PLIN. nat. 3, 123 Salassorum Augusta Praetoria iuxta geminas Alpium -es, Graias atque Poeninas — his Poenos, Grais Herculem transisse memorant. 6, 44 Parthorum ... regna -bus (foris *codd. dett.*) discluduntur (*syn.* Portis, *sc. Caspiis*). AVIEN. orb. terr. 1230 *Caspia claustra* Asiae dixere -es, hiet ore quod illo porta quasi (*syn.* 1233 ianua). *similiter de aditu regionis*: HIER. in Dan. 11, 12 p. 707 oppidum Raphiae, quod in -bus Aegypti est. **b** -es *in habitaculis, caveis sim. bestiarum* (*cf. p. 1065, 1 sqq.*): -es *stabuli sim.*: OV. trist. 5, 9, 29 -es nondum reserati carceris (*sc. in circo*) ... nunc pede nunc ... fronte lacessit equus. LVCAN. 1, 295 *sonipes* carcere clauso immineat -bus pronusque repagula laxet. STAT. Theb. 7, 393 perspicuas ... -es et virgea pastor claustra *cratis* levat. APVL. met. 7, 28 pertica, qua stabuli -es offirmari solebant. *caveae*: STAT. silv. 2, 4, 14 *psittaci* stridentia limina ... et querulae iam sponte -es. NEMES. ecl. 2, 63 contexto vimine clausae cum parvae patuere -es.

6 *cuiusvis loci* -es: VARRO ling. 7, 108 sera, qua remota -es panduntur. LVCR. 4, 598 colloquium clausis -bus quoque ... videmus. GERM. 197 *clavicula* succutit ... -bus praeducti vincula claustri.

B ***tropice*: 1** *cum genetivo*: **a** *c. gen. nominis incorporei (vel cum adiectivo pro gen.), i. q. aditus, initium*: CIC. epist. 13, 10, 4 in omnibus novis coniunctionibus interest, qualis primus aditus sit et qua commendatione quasi amicitiae -es aperiantur (AMM. 27, 12, 18 velut obseratis amicitiae -bus). OV. trist. 3, 2, 30 *di*, mei ... interitus clausas esse vetate -es (*cf.* 3, 2, 24 nostri ... sepulcri ianua). SEN. dial. 9, 17, 10 frustra poeticas -es compos sui pepulit (*Plato, Phaedr. p. 245 A Μουσῶν ἐπὶ ποιητικὰς θύρας*). PLIN. nat. 2, 31 obliquitatem *zodiaci* ... intellexisse, hoc est rerum -es aperuisse, Anaximander ... traditur primus. 35, 61 artis -es apertas Zeuxis ... intravit. TERT. test. anim. 1 p. 134, 21 philosophi veritatis -es pulsant. AMM. 30, 4, 2 *Valens* laxavit rapinarum -es (plures *pars codd.*). AMBR. obit. Theod. 15 Honorius ... pulsat adulescentiae -es. HIER. epist. 41, 3, 3 illi *haeretici* ad omne paene delictum ecclesiae obserant -es (*i. excommunicant; cf.* BACHIAR. fid. 1 p. 1021[A] *Moab*, cuius origo in aeternum ab ecclesiae -bus abdicatur). in Ezech. lib. 12 praef. p. 370[C] nobis aperuit -es scientiae. VVLG. prov. 8, 34 *Sapientia*: beatus homo qui audit me, et qui vigilat ad -es meas quotidie, et observat ad postes ostii mei. AVG. doctr. christ. 2, 16, 14 ignorantia ... claudit plerumque intelligentiae -es. PETR. CHRYS. serm. 52 p. 345[B] obseratis humanis sensus -bus. 95 p. 468[B] irruptis contradictionum -bus. CLAVD. MAM. anim. p. 24, 11 prima opusculi facies ... sublimissimae quaestionis vix -bus oberrans *eqs.* ENNOD. epist. 6, 4, 2 reseranti litterarum -es ... opem ferre. opusc. 6, 11 p. 405, 23 istae (*i. studiorum liberalium diligentiae*) prae -bus quasi nutricem ceterarum anteponunt grammaticam. 10, 1 p. 419, 7 -es beatae noctis adhibito ... ministerio ... quasi clave reserentur. CASSIOD. inst. div. chron. min. II p. 40 *med.* Marcellinus ... usque ad -es (finem *al. cod.*) imperii ... Iustiniani opus ... perduxit. FERREOL. reg. 9 invidiam ... monachus -bus mentis excludat. *nota* in -bus *i. q. initio* (*cf. p. 1064, 19*): HIER. epist. ed. Morin (Bull. d'anc. litt. 3 [1913] p. 54, 6) statim in orationis (-nes *cod., correctum ex* -nibus) -bus retinet oratorum clamor. ENNOD. opusc. 1, 12 p. 265, 6 in ipsis congressionis tuae -bus (*i. initio belli*). 6, 6, 1 p. 401, 20 in -bus scriptionis. **b** *cum genetivo nominis corporei* (*cf. etiam p. 1065, 22*): AMBR. Abr. 2, 8, 48 (*ad* gen. 15, 5) tamquam foras educitur propheta, ut exeat -es (foris *unius cod. m. 1*, foras *alius*, fores *rell.*) corporis et angustias carnis operientis. virginit. 13, 81 clausae sint labiorum -es tuorum et obseratum maneat vocis vestibulum. **2** *absolute*: SEN. epist. 8, 1 quod ego tibi videor ... suadere (*sc. secedere a turba*), in hoc me recondidi et -es clusi. 67, 11 tu existimas ea tantum optabilia esse, ... quae excipiuntur -bus ornatis (*opp.* tristis voltus). COMM. inst. 1, 37, 8 exis pro -bus (*sc. ecclesiae; cf. p. 1039, 64*) inde et ad idola vadis. HIER. in Ezech. lib. 7 praef. p. 199[A] aut claudendum sit nobis ostium (*sc. hospitibus*), aut scripturarum, per quas aperiendae sunt -es (*sc. intelligentiae*), studia relinquenda. AVG. conf. 10, 8, 13 p. 236, 1 quae omnia suis quaeque -bus intrant ad *memoriam* (*cf. ibid.* quae suo quaeque aditu ingesta sunt, sicut lux ... per oculos *eqs.*; *cf. p. 1065, 10 sqq.*). ENNOD. opusc. 1, 38 p. 271, 21 tibi -es reseravit felicitas, manifesto detegens, quod *eqs.* *nota iuncturam* in -bus *i. q. prope vel i. q. initio sim.* (*cf. p. 1063, 80*): *i. q. prope*: ITALA Marc. 13, 29 (cod. k) in proximo et in -bus est finis (*ἐγγύς ἐστιν ἐπὶ θύραις*, VVLG. in proximo sit in ostiis *filius hominis*). HIER. epist. 54, 14, 2 vicina est mors in -bus. VVLG. gen. 4, 7 statim in -bus peccatum aderit. *i. q. initio sim.*: ENNOD. carm. 1, 1, 24 Matronas ... scopulos ... dictas in -bus (*i. in aditu*) blandas, cetera difficiles. epist. 2, 27, 2 p. 69, 5 *rerum humanarum condicio* mox et in -bus concessa (*acc.*) permutat. 5, 16, 2 p. 138, 19 nesciunt in -bus (*i. in principiis; cf. ibid.* exordium) haerere quae caelo auctore tribuuntur. 6, 23, 1 p. 162, 8 praemisisti in -bus (*sc. studiorum; cf. ibid.* primordia). 7, 19, 4 p. 188, 2 qui maximus apparescit in -bus (*i. qui eloquentissimus videtur in principiis studiorum*). *obscurius*: ENNOD. epist. 7, 15, 2 p. 184, 21 sufficiant in -bus (*i. quae initio epistulae scripsi, an dum decedo quasi de domo vestra, an fere i. q. nunc quidem, interim?*) stricta colloquia. *singulariter*: ENNOD. carm. 2, 86, 10 *Benignus episcopus* ceu flos succisus aratro est: spes decus et genius de -bus (*i. initio? an proprie, quasi sertae vel coronae in foribus suspensae?*) cecidit.

III fores ***plur. de compluribus*** *ostiis*: **A** *proprie*: **1** -es *domuum sim. plerumque i. q. ostia* (*i. q. tabulae v. l. 35. 36. 45. 46. 47; opp.* portae *v. l. 39*): CIC. Verr. 5, 52 effringi multorum -es, revelli claustra. nat. deor. 2, 67 *a Iano* -es ... in liminibus profanarum aedium ianuae nominantur. NEP. Hann. 12, 4 ut *puer* omnes -es aedificii circumiret. TIB. 1, 8, 60 possum ... strepitu nullo clam reserare -es. OV. am. 1, 9, 20 *miles* portas frangit, at ... *amator* -es. LIV. 9, 24, 10 *transfuga* incidens (*trad.* incedens) principum -bus. 10, 34, 12 milites refractis -bus paucos ... inveniunt (25, 25, 9). 25, 10, 10 titulis notatae -es. SEN. Herc. f. 165 *dives* superbos aditus regum durasque -es ... colit. dial. 10, 12, 1 quos officia domibus suis evocant, ut alienis -bus illidant. CVRT. 4, 4, 12 *Tyrii* -bus aedium obseratis occupant liberum mortis arbitrium. LVCAN. 10, 120 suffecta (suffixa *correctores codd.*) ... -bus testudinis Indae terga sedent. PLIN. nat. 9, 7 *Gedrosos* in domibus -es maxillis beluarum facere. 11, 104 *locustae* erodentes ... -es quoque tectorum. 16, 40 *picea* funebri indicio ad -es posita. 36, 88 quarundam domuum *labyrinthi* talis est situs, ut adaperientibus -es tonitrum ... existat. STAT. silv. 3, 1, 69 angustas ... -es assuetaque tecta gravati. Theb. 5, 449 cunctae hospitibus patuere -es. TAC. ann. 15, 31 ne quam imaginem servitii Tiridates perferret, neu ... complexu provincias obtinentium arceretur -busve eorum assisteret. SVET. Nero 47, 3 clausis omnium -bus. APVL. met. 1, 10 non claustra perfringi, non -es evelli. TERT. idol. 15 p. 47, 13 ethnicorum -es (*opp.* ianuae nostrae). p. 48, 2 lucernae pro -bus et laurus in postibus. PANEG. 3 (11), 11, 3 omnibus ... per -es in publicum proruentibus. 11 (3), 20, 4 ad -es eorum ... patriciae gentis viros cerneres. AMM. 30, 4, 14 -es divitum deterendo. PAVLA Hier. epist. 46, 12, 2 interdum ad superbas (*cf. p. 1059, 73. 1060, 35. 1063, 19*) -es pergimus et ... postes ingredimur auratos. MACR. sat. 1, 7, 35 effigies Maniae suspensae singulorum -bus (*cf. p. 1065, 44*). 1, 9, 6 *Graeci Apollinis Θυραῖον* aras ante -es suas celebrant. VVLG. exod. 33, 10 stabant ... per -es tabernaculorum suorum. **2** -es *templorum*: OV. fast. 2, 563 di ... templorum -bus celentur opertis. VITR. 4, 4, 1 intercolumnia tria ... pluteis ... intercludantur ita, ut -es habeant, per quas itinera pronao fiant. 4, 6, 4 -es ita compingantur, uti *eqs. usque ad* 4, 6, 6 (*cf. translationes, adnotationes, imagines Reberi et Presteli et Blümner, l. [supra p. 1057, 43] c. p. 18 n. 3 et* VITR. 6, 3, 6; *nota epitheta* valvatae *et* quadriforis, *de quibus interpretes dissentiunt*). SEN. Herc. O. 1548 obductis -bus deorum. epist. 95, 47 vetemus ... -bus assidere templorum. STAT. silv. 4, 8, 1 (*per imag.*) pande -es superum ..., Parthenope. 5, 1, 163 signat ... -es et pectore terget limina (*cf. Vollmer ad l.*). TAC. ann. 2, 82 *cives* moliuntur templorum -es. GELL. 13, 8, 4 *versum scribi* pro -bus omnium templorum. AVSON. 157, 19 templa deum sanctasque -es ... specto. **3** -es *conclavium*: PLIN. nat. 36, 85 crebris -bus inditis *in labyrintho.* TAC. ann. 4, 69 si pone -es assisterent. MACR. sat. 7, 1, 7 aperio ... philosophiae tricliniorum -es. **4** -es *portarum oppidi, urbis sim.*: LIV. 1, 14, 11 Romanus, priusquam -es portarum obicerentur, ... irrumpit (5, 13, 13 obiectis -bus extremos ... exclusere). 26, 39, 22 semiapertis portarum -bus. STAT. Theb. 8, 348 trepidas Bellona -es armataque pulsat limina. 10, 553 obsaeptas. VVLG. prov. 1, 21 in -bus portarum urbis profert verba *sapientia*. 8, 3 *sapientia* iuxta portas civitatis in ipsis -bus loquitur. **5** *aliae variae* -es: *stabu-*

[Brandt]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lorum, circi carcerum: Ov. fast. 4,738 tegat ornatas ... corona -es *ovilium*. Sil. 16,316 *vulgus* -es ... et limina servat equorum. *alveorum apium*: Verg. georg. 4,247 in -bus suspendit aranea casses. 4,280 pabula ... in -bus plenis appone canistris. Plin. nat. 11,15 *apes* -es ... latiores circumstruunt *cerā*. 11, 62 rubetae ... arrepentes ... -bus per eas (*sic cod. E*, pertas *vel* portas *rell.*) sufflant. 11, 63. 21, 82. *nidorum*: Plin. nat. 8,138 sciuri obturatis ... qua spiraturus est ventus cavernis ex alia parte aperiunt -es. 10,126 -es binas omnium *avium Diomediarum* scrobibus. Plin. nat. 32,11 scarum inclusum nassis ... laxare -es. **6** *cuiusvis loci* -es: Lvcr. 3,360 *per oculos* animum ut -bus spectare reclusis (*cf. Sext. adv. math. 7,130 [ex Heraclito] ὥσπερ διά τινων θυρίδων [i. fenestris]; v. vol. VI p. 480,35 sqq.*). 3,365 (*syn.* ostia). 3, 367 si pro -bus sunt lumina nostra *eqs.* (*cf.* Lact. opif. 8, 12 *ad l.* evulsae cum postibus -es plus inferunt luminis quam si fuerint obductae). Pavl. Fest. p. 25 *serae* -bus ammotae opponuntur defixae postibus. Plin. nat. 16, 230 ex olea ... cardines in -bus. Mart. 9, 46, 2 *aedificator* -bus claves aptat. Apvl. met. 9, 18 *quod* auro ... soleant adamantinae etiam perfringi -es. Tert. idol. 15 p. 48, 8 Forculum a -bus (nat. 2, 15 p. 128, 6). Avg. civ. 4, 8 p. 156, 19 D. *deum posuerunt* Forculum -bus (6,7 p. 258,10). Avson. 466,2 *Vlixes* omnibus (*sc. domus et aulae; cf. Od. 21,387 sqq.*) ... -bus occlusis ... plerosque ... conficit.

B *tropice* (*cf. p. 1063,83 et supra l. 10*): Avg. conf. 6,8,13 p. 127,16 clausis -bus oculorum. gen. ad litt. 12, 20, 42 ad ipsas quamvis clausas -es corporis (*i. oculos*). Physiogn. p. 17, 2 *oculos* tanquam -es animae. Cassiod. in psalm. praef. 10 p. 16^{D} *superscriptiones* ante -es psalmorum tanquam sacrata vela pendent.

notabiliora varia: obdere -em *vel* -es *i. pessulis* -es *firmare breviter dicitur pro* -bus pessulum obdere *cf. p. 1059, 54 et* Ter. Eun. 603 pessulum ostio obdo *et* Ov. ars 636 postibus obde seras *et* oppessulatus (*verbum* *oppessulare *in usu non est*): *v. p. 1058, 6. 15. 1062, 1. 1063, 2.* obducere -es *i. claudere v. p. 1064, 70 et supra l. 14.* ante -es *v. p. 1058, 59. 1059, 56 sqq. 1061, 15 sqq. 78 sqq. 1062, 33 sqq. 39 sqq. 1063, 5 sqq. 12 sqq. 1065, 62 et supra l. 25.* prae -bus: Gloss. prae -bus ante ostium. *v. p. 1060, 82 et 1063, 74.* pro -bus *i. q. ante -es: cf.* Gloss. proforis ante osteis. *v. p. 1060, 46 sqq. 1062, 20 sqq. 31. 60 sqq. 1064, 7. 56. 74* (*aliter* pro -bus *v. supra l. 13*). in -bus (-e): *i. q. in tabulis ostiorum: v. p. 1057, 80 (cf. P. Brandt ad l.). 1059, 7. 42. 1061, 69 sqq. et supra l. 16. i. q. in ostio (ostiis) sive introitu: v. p. 1057, 82. 1060, 69. 73. 1062, 14 sqq. 81. 1063, 11. 1064, 83 sq. fere i. q. in aedibus v. p. 1061, 5 sq. i. q. ante* -es: *v. p. 1060, 74. i. q. prope: v. p. 1064, 16 sqq. i. q. initio: v. p. 1063, 80 sqq. 1064, 19 sqq.* -bus *abl. loci i. q.* in -bus (*cf. Skutsch, Gallus und Vergil p. 42 et Archiv 15 [1908], 46*): *i. q. in tabulis ostiorum: v. p. 1060, 39. 1064, 45. 61. i. q. ante* -es: *v. p. 1059, 82 et 1061, 77. i. q. intra* -es: *v. p. 1061, 58. obscurius*: Verg. Aen. 1, 505 *v. p. 1061, 75* (*cf.* Serv. *et* Clavd. Don. *et commentarios ad l.; mihi quidem videtur aut i. esse q. intra* -es [*cf. Forbiger ad l. et p. 1061, 58*] *aut potius i. q. ante -es adyti [cf. Weidner ad l.] vel cancellarum statuae deae*). -es et limen *saepe componuntur sive per figuram ἓν διὰ δυοῖν sive aliis modis*: Lvcil. 1107 *v. p. 1062, 39* Cic. Tusc. 5, 80 *v. p. 1061, 49* Verg. Aen. 2,453 *v. p. 1059, 78* Ov. met. 7, 238 *v. p. 1060, 8* Sil. 1, 617 *v. p. 1061, 72.* 16, 316 *v. supra l. 2* Stat. Theb. 8, 348 *v. p. 1064, 81.* 9, 723 *v. p. 1062, 12* silv. 2, 4, 14 *v. p. 1063, 44. al. cf. etiam p. 1059, 14. 15. 19. 1061, 16. item apponitur* postes: Plavt. Bacch. 1119 *v. p. 1059, 21* Lvcr. 4, 1179 *v. p. 1061, 11* Verg. Aen. 2, 453 *v. p. 1059, 78* Ov. am. 1, 6, 74 *v. p. 1061, 28* ars 2, 635 *v. p. 1061, 33* met. 2, 768 *v. p. 1059, 31.* 4, 487 *v. p. 1060, 7* Pavl. Fest. p. 25 *v. supra l. 15* Apvl. met. 1, 14 *v. p. 1062, 63* Tert. idol. 15 p. 48, 2 *v. p. 1064, 56* Lact. opif. 8, 12 *v. supra l. 13* Pavla Hier. epist. 46, 12, 2 *v. p. 1064, 60* Vvlg. prov. 8, 34 *v. p. 1063, 66.*

compositum: pseudoforum.

2. forīs *v.* foras *p. 1040, 25.* *Brandt.*

forīscēnius, -ī *m. a* foris *et* cenare. Lemma Mart. 5, 47 de Philone -o: nunquam se cenasse domi Philo iurat. *V.*

×fōrma, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*] *de origine*: Don. Ter. Phorm. 107 fornum veteres ignem et calorem quendam quasi fervorem dixerunt, et ideo fornaces, ... -am et formosos, ex quibus amoris ignis exsolvitur. laudandus ergo Terentius proprietate servata, qui cum '-am' praetulisset, subiecit 'exstinguerent'. 108 bene 'exstinguerent', quia -a calor. *ibid.* -a ab igne et calore dicta est. *de formis: cum apice*: Corp. VI 20674, 3 fórma. *scribitur φώρ-*: Edict. imp. Diocl. III/IV 8, 6 a. 9, 1 a. 2. 5 a (*φουρ- frg. Leb.*). 16, 9. 18, 13. 19, 20. 24, 11. 12. 26, 1 a. 2. 3 *saepe. φόρ-*: Edict. imp. Diocl. III/IV 8, 1 a. 2. 9. 10. 23. 9, 1. 20. 21. 10, 1 a (Inscr. Graec. II^{2} 1120, 29). *gen.*: -ai: Lvcr. 2, 490. 4, 69 -a⟨i⟩. *notatur*: f: Prob. litt. sing. gramm. IV 276, 57 F(orma) P(ublica) P(opuli) R(omani). form: Corp. XIII 10011, 147 *v. p. 1078, 60.* 10015, 38^{a} *v. p. 1078, 61.* 10015, 38^{u} *v. p. 1078, 62. in ligatura* f̄: Edict. Diocl. frg. Ger. *ubique.* VIII 22646, 10 (*in sigillo disci fictilis*) fo(rma?) Silvani. *de notione: definitiones: v. p. 1075, 46 sqq. 1079, 10 sqq. 75. 1080, 46. differentiae*: Pavl. Fest. p. 83 -a significat modo faciem cuiusque rei, modo calidam. Non. p. 435, 18 -am integritatem speciei voluit esse *Cicero* (*off. 1, 126 v. p. 1069, 17*), figuram -am nostram (Ps. Avg. categ. 12 p. 1433 figurae inanimalibus, -ae animalibus tribuuntur; figuras ... designamus, cum vel trigonum ... vel sphaeram dicimus, -am autem, cum formosos asserimus aliquos vel deformes. Isid. diff. 1, 239 figura artis est, -a naturae [Diff. ed. Beck p. 57, 19 Diff. gramm. VII 530, 5]. *praeterea cf. supra p. 722, 72 et* Hyg. astr. 2, 30 *p. 1068, 35* Licent. carm. ad Aug. 11 *p. 1079, 41* Oros. hist. 7, 27, 4 *p. 1084, 21*). Don. Ter. Andr. 119 -a immobilis est et naturalis, vultus et movetur et fingitur (Evgraph. *ad l.* p. 180, 31 -a naturalis facies ⟨est⟩, vultus vero animi motu facies ad tempus aptata. Don. Ter. Andr. 120 vultum sibi fingere multi possunt, -am nemo. Hil. in psalm. 68, 25 p. 335, 2 -a et vultus et facies et imago non differunt. id ipsum enim in utro horum significari communis est sensus). Gloss. figura, figmentum, typum. *μορφή, τύπος* (*cf.* Exc. Bob. gramm. I 553, 1), *χαρακτήρ*. Tert. idol. 3 p. 32, 30 *εἶδος* graece -am sonat. *legitur inde ab antiquissimis per totam latinitatem. plena data sunt exempla usque ad* Tib. [*loci dubii vel corrupti*: Drac. laud. dei 2, 714 inducere -as (*an* in luce reformas?). *dubiae interpretationis*: Carm. epigr. 207 (Corp. VI 31746 *aevi Antoninorum*) Sabinus praetor magna res -is (*v. p. 1080, 61 sqq.*) periit. *cf. adn. dub. trad.*: Itala lev. 14, 37 (Tert. pudic. 20 p. 267, 28) *v. adn. crit. conicitur* Aetna 566, *sed* fama *recte trad., ut videtur, cf. supra p. 216, 79*]. [fōrma *it.* forma, *francog.* forme, *hisp.* horma. *M.-L.*]

CONSPECTVS MATERIAE.

I *de* ***rerum qualitate:***
- **A** *de figura externa* (*interdum praevalente notione externi habitus et speciei*):
  - **1** *sensu proprio*: **a** *de corporeis.* ***α*** *de animantibus p. 1066, 75 (i. q. vultus: p. 1069, 15).* ***β*** *de rebus: p. 1069, 46 (de coloris specie: p. 1071, 42).* ***γ*** *in universum p. 1071, 49 (i. q. εἶδος sensu Aristotelico: p. 1071, 74).* **b** *de incorporeis: p. 1071, 82 (fere i. q. 'System': p. 1071, 83. de iis quae verbis concipiuntur: p. 1072, 19).*
  - **2** *sensu limitato: de figura pulchra i. q. pulchritudo: p. 1072, 72.*
- **B** *de habitu et ratione:*
  - **1** *ita ut species, aspectus significetur: p. 1073, 73.*
  - **2** *ita ut non tam externus habitus aut species quam interna velut dispositio et qualitas spectetur:* **a** *fere i. q. genus: p. 1074, 14 (de condicione, aestimatione: p. 1074, 82. de genere dicendi, χαρακτήρ: p. 1075, 16).* **b** *fere i. q. modus et ratio, qua res aliqua agitur: p. 1076, 1.* **c** *fere i. q. ordinatio, dispositio, status: p. 1076, 31.* **d** *fere i. q. natura, vis, χαρακτήρ: p. 1076, 77.* **e** *fere i. q. 'Begriff': p. 1077, 30.*

II *de* ***ipsis rebus formatis*** (*praeter ea exempla, quibus praevalet notio imaginis vel exemplaris*):
- **A** *de animantibus: p. 1077, 55 (i. q.* ***mulier formosa****: p. 1077, 82. i. q. larva: p. 1078, 6).*
- **B** *de rebus:* **1** *de corporeis.* **a** *de figuris corporatis: p. 1078, 23.* **b** *de rebus arte quadam factis: p. 1078, 45 (t. t. aquaeductuum: p. 1078, 69).* **2** *in mathematica (cf. p. 1075, 81): p. 1079, 9.* **3** *de incorporeis:* **a** *in grammatica: p. 1079, 53.* **b** *in rhetorica (cf. p. 1075, 73): p. 1080, 44.* **c** *in iurisprudentia: p. 1080, 61.* **d** *i. q. formula certis verbis concepta (Wortlaut): p. 1081, 36.* **e** *i. q. decretum imperatoris, magistratuum sim.: p. 1081, 58.* **f** *in medicina.*

III *praevalente notione* ***imaginis*** *vel* ***exemplaris:***
- **A** *i. q. imago ad similitudinem alicuius rei formata:*
  - **1** *proprie:* **a** *i. q. effigies, simulacrum: p. 1082, 16 (de signo in nummis expresso: p. 1082, 30).* **b** *i. q. descriptio, delineatio (tabula geographica: p. 1082, 62. tabula descriptiva: p. 1082, 67. descriptio agri: p. 1082, 75).*
  - **2** *translate: p. 1083, 69 (apud Eccl. i. q. praefiguratio: p. 1083, 81. in rhet. i. q. τύπος: p. 1084, 30).*
- **B** *i. q. exemplar, ad cuius similitudinem res aliqua formatur:*
  - **1** *proprie (-a in flatura sim. adhibita: p. 1084, 44. -a caligaris: p. 1084, 69. -a aedificiorum i. q. 'Grundriß' p. 1084, 75).*
  - **2** *translate:* **a** *i. q. exemplum, quod ad imitandum proponitur: p. 1085, 17.* **b** *fere i. q. regula, norma sim.: p. 1085, 82.* **c** *i. q. ἰδέα sensu Platonico: p. 1086, 56.*

I ***de rerum qualitate:*** **A** ***de figura externa,*** *i. q.* ***μορφή*** *(interdum praevalente notione externi habitus et speciei).*

1 ***sensu proprio:*** **a** ***de corporeis:*** ***α*** *de animantibus eorumque partibus*: Naev. trag. 3 contempla placide -am et faciem virginis (Plavt. Mil. 1027. 1172 Lvcr. 5, 1176 Ov. ars 2, 108 Mart. 9, 76, 2 Tert. adv. Val. 14 p. 193, 1 Hier. in Matth. 17, 2 p. 122^{A} *al.*). Enn. scaen. 294 *mulier* stata -a. frg. var. 15 aspicite ... senis Enni imaginis -am. Plavt. Amph. 266 -am cepi huius in med et statum. 316. 441. 456. 600. 614 -a, aetate item qua ego sum (Ter. Andr. 72 [*v. p. 1067, 28*] Phorm. 1024 Eun. 375 Varro rust. 2, 4, 3. 2, 8, 5. 3, 6, 2 Cic. ac. 2, 125 nat. deor. 2, 70 de orat. 2, 69 Ov. met. 3, 455 Liv. 30, 12, 17 Sen. dial. 11, 16, 4 Sil. 13, 743 Tac. ann. 4, 63 *al. cf. p. 1067, 27. 29. 1072, 80*).

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Asin. 402 non potuit pictor rectius describere eius -am. Curc. 232 de -a novi, de colore non queo novisse (*cf.* Cic. off. 1,130 Ov. met. 4,193 Plin. nat. 10,86). Epid. 43 -a lepida et liberali captivam adulescentulam (l. et l.: Mil. 967 Persa 130; lepida: Mil. 782. 871; liberalis: Ter. Andr. 122 *v. infra l. 36* Cic. Cael. 6 Val. Max. 9, 2 ext. 5 Gell. 6, 8, 3 Amm. 18, 6, 10. *cf. l. 24 et* Pavl. Fest. p. 121 liberales dicuntur ... ingenuae -ae homines. Schol. Cic. Bob. p. 170, 24 St. -a inliberali). Men. 19 -a simili pueri (Cic. nat. deor. 1, 98 simillimis. div. 2, 90 geminorum -as ... similes). 1064 meam. Merc. 13 -a eximia mulierem (210. 260 Stich. 381 Cic. Tusc. 5, 61 Liv. 26, 50, 1. 38, 24, 2. 44, 28, 15 Val. Max. 4, 3, 1. 5, 1, 7. 7, 3, 1 Plin. nat. 34, 78 Svet. Iul. 32, 1 Aug. 79, 1 *al. cf.* Plin. nat. 7, 56). Merc. 395 nostra -am habet dignam domo (Tac. ann. 4, 15 -a principe viro digna. *cf.* Plavt. Rud. 1306). Merc. 405. 414 -a mala (Ov. Pont. 4, 13, 15 *opp.* pulchra. *cf.* ars 1, 614 pessima sit, nulli non sua -a placet). Merc. 517. 638. Mil. 10 -a regia (Flor. epit. 2, 14, 3). 57 vivere virtute et -a et factis invictissimum ([invictissimis *codd.*]. 1021. 1042. Caecil. com. 144 me uxor -a et factis facit ... indicium. Qvadrig. hist. 8 simul -a, factis ... praecellebat. *cf. Pind. Ol. 9, 70 ὑπέρφατον ἄνδρα μορφᾷ τε καὶ ἔργοις*). Mil. 1172. 1211 virtute -ae (Most. 173). 1327 -a huius, mores, virtus (Ter. Haut. 382 Titin. com. 58 Cic. Cluent. 46 nat. deor. 1, 98 div. 2, 94 Ov. am. 3, 11, 42 epist. 6, 94 fast. 4, 156 Carm. epigr. 973 [*Roma, saec. I*] Mart. 6, 29, 6 Svet. Iul. 65, 1 [*coni.*]. *v. etiam p. 1068, 77 al.*). Persa 521 -a expetenda liberalem virginem. 548. 698 -a persimilem ... eadem statura (Cic. fin. 5, 35 figura et -a et statura. Val. Max. 4, 7 ext. 2 Mart. 6, 29, 5 *al.*). Poen. 1114. Rud. 51. 894 ambas -a scitula atque aetatula (Apvl. met. 2, 6. Argvm. Plaut. Merc. 1, 2 scita -a mulierem. Lampr. Comm. 2, 8 scitioris). Ter. Andr. 72 egregia -a atque aetate integra (Pacvv. trag. 230 mulier egregiissima -a. Plin. nat. 11, 51 Stat. silv. 3, 4, 26 Theb. 4, 252 Svet. Cal. 3, 1 Tit. 3, 1 Vvlg. Ezech. 23, 23). Andr. 119 adulescentulam, -a :: bona fortasse (428 Varro rust. 2, 4, 3. 3, 6, 2 Prop. 2, 18^b, 32 Ov. am. 3, 11, 42 ars 3, 482 Amm. 14, 11, 28. *cf.* Hor. sat. 2, 7, 52 ditior aut -ae melioris. Ov. rem. 460 melior ... -a sororis erat. Verg. georg. 3, 52 optima -a ... bovis. Stat. silv. 3, 4, 50 quae -a capillis optima. *al. cf. p. 1068, 71*). Ter. Andr. 122 -a ... honesta ac liberali (Eun. 132 Prop. 2, 13, 9). Hec. 572 -a in tenebris ... nosci non quitast. Haut. 523 luculenta. 773 complacitam. Phorm. 108 ut, ni vis boni in ipsa inesset -a, haec (*i. lacrimae, vestitus turpis*) -am (*ad 2, v. p. 1073, 2*) exstinguerent (Don. *ad l.* figura *πλοκή*: aliud enim supra, aliud infra '-a' repetita significat). Eun. 444. Titin. com. 21 aspecta -am atque os contempla meum. Tvrpil. com. 155. Acc. trag. 254 -ae, figurae nitiditatem, hospes, geris (regis *codd.*). Varro rust. 2, 1, 14 cognitio -ae unius cuiusque pecudis (*similiter*: 2, 2, 3. 2, 4. 3, 2. 5, 9. 7, 4. 8, 5. 10, 3). Rhet. Her. 3, 7, 14 natura si sit dignitas atque -a (Vitr. 2 praef. 1 -a dignitateque summa. *cf.* Rhet. Her. 4, 27, 37 -ae dignitas [Cic. Brut. 235. fin. 5, 47 *syn.* pulchritudo. Tac. ann. 11, 28 *al. cf. p. 1070, 43*]. Cic. off. 1, 107 in -is aliis dignitatem inesse, aliis venustatem). 3, 20, 33. 4, 49, 63 corporis cuiuspiam -a (Priap. 36, 1 Nep. reg. 1, 4 Liv. 30, 1, 5 Colvm. 6, 29, 2. 6, 36, 2 Tac. hist. 1, 7 *al.*). 4, 53, 66 conformatio est ... cum res muta aut informis fit eloquens et -a ei et oratio attribuitur. Cic. inv. 2, 1 excellentem muliebris -ae pulchritudinem (Cvrt. 3, 11, 24. 4, 10, 24 Orat. imp. Hadr. de Matid. [Corp. XIV 3579] 24 Min. Fel. 17, 11 *al.*). inv. 2, 2 puerorum ... -as et corpora (Lvcr. 5, 141 corpus -amque animalem). Verr. 3, 157 5, 123. Cluent. 199 ut sibi praeter -am nihil ad similitudinem hominis reservarit. Sull. 76 beluae ... -a hominum indutae (Ov. met. 11, 203 mortalem induitur -am. Sen. Phaedr. 299 Arnob. nat. 4, 26 p. 162, 24). Flacc. 12 -am hominis (Sall. hist. frg. 4, 27 Ov. met. 1, 405. 13, 405. 15, 556 *al.* Liv. 4, 3, 8 hominum. *al. cf. l. 56*). Cael. 6 quorum in adulescentia -a et species fuit liberalis. rep. 6, 10 mihi ... Africanus se ostendit ea -a, quae mihi ex imagine eius quam ex ipso notior erat (Priap. 36, 1 notas habemus quisque corporis -as: Phoebus comosus, Hercules lacertosus. *cf. p. 1068, 42*). 6, 26 *syn.* figura (*item*: nat. deor. 1, 48. 96). Tusc. 4, 80. nat. deor. 1, 46 *syn.* species humana. 1, 76 humanas esse -as deorum (*ibid.* nec esse humana ullam pulchriorem. 1, 90 *bis* [*opp.* divina] Ov. met. 7, 642. 9, 227 Liv. 1, 7, 9 Manil. 2, 537 Phaedr. 4, 25, 24 *al.*). nat. deor. 1, 75 deorum liniamenta atque -as (Sen. epist. 95, 72 dicere -am *virorum bonorum* et liniamenta deducere. *cf. p. 1071, 63*). nat deor. 1, 76 pulcherrima (Nep. reg. 1, 4 laudem amplissimae pulcherrimaeque [Colvm. 6, 36, 2 a. atque p.] corporis -ae. Verg. Aen. 1, 72. 496 Sen. dial. 11, 16, 4 Stat. silv. 1, 2, 273. *cf. l. 66.* Priap. 39, 5 pulchra [Stat. silv. 4, 3, 15. 5, 1, 51]. *al.* Verg. Aen. 5, 570 -a ... pulcher) nat. deor. 1, 77. 90 non ab hominibus -ae figuram venisse ad deos (*v. Plasb. ad l.*). 1, 91 homines deorum -a (2, 70 Lvcr 5, 1176. Lvcan. 10, 179 mores et ritus -asque deum. Calp. ecl. 7, 78 -a deorum *i. Neronis, syn* vultum habitumque. *al. v. l. 68. cf. p. 1069, 8. 1071, 58 sqq.*). nat. deor. 1, 107 div. 2, 49 off. 1, 130. de orat. 1, 132 neminem nec motu corporis neque ipso habitu atque -a aptiorem (*sc. ad dicendum; cf.* 2, 88 voce et -a et motu corporis. Brut. 235. 261 voce motu -a). 2, 262. 327 voltus et -a. 3, 179 hominum vel ... ceterarum animantium -am et figuram. *ibid. iterum.* Catvll. 64, 175 celans dulci crudelia -a consilia. Lvcr. 4, 678 dissimiles (Sen. clem. 1, 19, 2. dial. 3, 3, 7 *animalium* ut extra ita intra -a humanae dissimilis est). 4, 1279 deteriore ... ut -a mulier-cula ametur. 5, 141 animalem. 5, 825. 6, 77 divinae (*cf. p. 1067, 66*). Laber. mim. 120 decorem -ae an dignitatem corporis (Verg. Aen. 7, 473 decus egregium -ae atque iuventae. Ciris 481 decus -ae [*sc. Scyllae*] vexarier undis. Val. Max. 4, 6 ext. 2 -ae suae decorem. Sen. Phaedr. 1140 Tro. 1144 dial. 6, 22, 2. Lvcan. 8, 664 decus sacrae venerabile -ae. Petron. 109, 9 Stat. Ach. 1, 290 silv. 1, 2, 107 Mart. 11, 53, 3 Qvint. inst. 12, 10, 8. *copulantur* -a *et* decus: Epiced. Drusi 259 Sen. Herc. O. 220 Stat. silv. 1, 1, 17 Tac. hist. 1, 7 Carm. epigr. 856, 7 *al.*). Caes. Gall. 6, 26, 3 eadem -a magnitudoque cornuum (Sen. dial. 2, 12, 1 Svet. Iul. 32, 1). Sall. hist. frg. 4, 27 saxum ... simile celebratae -ae (*Scyllae*). Nep. Att. 13, 3 usus est familia, si utilitate iudicandum est, optima, si -a, vix mediocri. Dat. 3, 3 propter novitatem ornatus ignotamque -am. Eum. 11, 2. Iph. 3, 1 fuit ... imperatoria ... -a. Verg. georg. 4, 411 ille (*Proteus*) ... -as se vertit in omnes (Prop. 4, 2, 47 -as ... vertebar in omnes. Octavia 203. *cf.* Verg. Aen. 9, 643 -am ... vertitur oris ... in Buten. Ov. met. 4, 604 versae ... -ae [Stat. Theb. 4, 572]). Aen. 5, 295 Euryalus -a insignis viridique iuventa (Mart. 3, 91, 4 Tac. ann. 13, 19. *cf. l. 54*). 6, 293 tenues sine corpore vitas ... volitare cava sub imagine -ae. 6, 861 egregium -a iuvenem (10, 434. 12, 275 Ov. met. 5, 49. *cf. p. 1067, 28*). 7, 483 cervus ... -a praestanti (Ov. epist. 3, 35. met. 15, 130 praestantissima [Val. Max. 6, 9 ext. 4]. Val. Fl. 4, 111 praestantior. *al.*). 8, 208 -a superante iuvencas. 10, 188 paternae (Colvm. 6, 37, 4). 12, 224. Ciris 432 -a vel sidera fallas. Hor. sat. 2, 2, 30 imparibus -is (*de pavone et gallina*). Tib. 1, 8, 43. Prop. 2, 29^b, 30 candida (2, 32, 58 candida -a bovis. 3, 11, 16 vicit victorem candida -a virum. *cf.* Anth. 364, 1 nivei ... -a coloris). 4, 2, 1. 47 Ov. am. 1, 5, 20. 3, 1, 9 decens (rem. 350 -a sine arte decens. Clavd. carm. min. 21, 31). am. 3, 3, 7 pedis est artissima -a. epist. 4, 76 virilis (Capitol. Maximin. 2, 2). 9, 99 -a ... bimembri *Centauri*. 15, 133 laudatam (ars 1, 683. epist. 18, 131 laudatissima). medic. 32 virginibus cordi grataque -a suast (ars 1, 624). ars 1, 509 neglecta (Anth. 458 tit. Clavd. carm. min. 30, 224). met. 1, 1 in nova ... mutatas ... -as corpora (15, 434 trist. 1, 1, 117. 1, 7, 13. 3, 14, 19 fast. 2, 177 Plin. nat. 10, 86 Argvm. Plaut. Amph. 2, 2. Hyg. astr. 2, 30 Venerem ... cum filio ... figuram piscium -ā mutasse. *al.*). met. 1, 237 veteris servat vestigia -ae (9, 227. *cf. p. 1078, 25*). 1, 416 diversis ... animalia -is (9, 321 -a est diversa priori). 3, 354 tenerā. 3, 439 mendacem. 3, 476. 607 virginea. 4, 346 nudae. 4, 378 -a duplex *Hermaphroditi*. 4, 783 aere repercussam -am aspexisse Medusae. 5, 457 brevem. 6, 43 anilem (14, 765). 8, 729. 853 -am ... novat (11, 261). 9, 76 quem -a precaria celat. 9, 185 -a triplex *Geryonis et Cerberi* (Sil. 2, 551 -a ... trifauci. Apvl. met. 3, 19. *cf. p. 1078, 10*). 9, 330 notissima (Liv. 4, 9, 4 virginem ... -a notam). 10, 248 *Pygmalion* sculpsit ebur -amque dedit, qua femina nasci nulla potest. 11, 245 -a ... maculosae tigridis. 11, 613 varias (Sil. 7, 423 Ps. Qvint. decl. 8, 11 p. 155, 13 *al.*) imitantia -as Somnia (*cf.* 11, 626 quae veras aequant imitantia -as). 12. 559 -as variatus in omnes (14, 685 -as ... fingetur in omnes). 15, 196 nocturnae -a Dianae. 15, 381 lambendo mater ... in -am, quantam capit (*cf. infra l. 67*) ipsa, reducit *catulum*. 15, 620 miram. *al.* Epiced. Drusi 259 generosa. Liv. 1, 7, 9 habitum -amque viri ... ampliorem augustioremque humana (Svet. Nero 1, 1 augustiore. Flor. epit. 1. 1, 18). 1, 9, 11 -a excellentes (3, 44, 4 Vell. 2, 29, 2. 2, 41, 1 Cvrt. 6, 2, 6. *cf. l. 68 et 56*). 5, 35, 4 invisitatas (Apvl. flor. 10 p. 41 *cf. p. 1071, 61*). 27, 19, 8 -a insigni (30, 12, 17 Val. Max. 5. 10, 2 Sen. clem. 1, 19, 2 Frontin. strat. 1, 11, 13 Tac. ann. 2, 4 Corp. XI 4446). *al.* Vitr. 8, 3, 25 non invenusta. Val. Max. 1, 8, 1 excellentis -ae (3. 8 ext. 4 Cvrt. 3, 12, 21. Plin. nat 15, 17 excellentissima. 35, 17 *al. cf. l. 52*). Sen. Herc. f. 788. Herc O. 194 -am lacrimis aptate meis. Med. 82. dial. 5, 17, 4 non minus foeda quam terribilis. epist. 95, 42 mullum ingentis -ae (Petron. 64, 7 canis. Ivst. 15, 4, 17 leo). *al.* Cvrt. 8, 14, 13 Porus humanae magnitudinis propemodum excesserat -am (*item de dimensione solita*: Chiron 566 p. 182, 16 deponito iumentum et constringito et cervicem eius extendito supra -am, donec omnia vertebula laxentur). Colvm. 2, 2, 24 *al.* Mela 1, 46 -ae similitudine. 1, 48 Aegipanum quae celebratur ea -a est (Plin. nat. 5, 46). *al.* Plin. nat. 9, 9 concha canentem Tritonem, qua noscitur -a. 10, 118 nec vulgaris his *picis* -a quamvis non spectanda. 11, 48 turba *apium* cum -am capere (*cf. l. 48*) coepit. 24, 166 excellentes animi et -ae bonis *liberi* (Stat. silv. 3, 5, 63 *al.*). *al.* Carm. epigr. 955. 1 (*Pompeis*) formosa (Act. Petr. 34 formosissima). Val. Fl. 6, 479 imitata sono -aque sororem. 15, 86 ferarum (*cf. p. 1071, 18*). *al.* Homer. 233 -a melior Paris (*εἶδος ἄριστε*). 264. Stat. Ach. 1, 225 *delphini* glaucae ... honos -ae. silv. 2, 6, 39 dubiae. 4, 6, 49 *al.* Mart. 8, 46, 1 *al.* Qvint. inst. 2, 8, 1 nec pauciores animorum paene quam corporum -ae (*cf. p. 1077, 24*). 12, 10, 5 validissima. *al.* Tac. Germ. 6 equi non -a ... conspicui (hist. 3, 33. 4, 14 Plin. epist. 7, 24, 3 Capitol. Pius 2, 1 Gord. 18, 1 Treb. Valer. 8, 1. *cf. l. 82*). ann. 4, 3 indecorae. 11, 16 -a decorus. *al.* Svet. Iul. 44, 4 habitum et -am et cultum et mores. *al.* Fronto p. 87 N. si -am non cognoscis hominis. Gell. 5, 11, 11 inter ... pulcherrimam feminam et deformissimam media -a quaedam est, ... quam -am modicam et modestam Favorinus ... appellabat uxoriam (*cf.* Apvl. apol. 4 -ae mediocritatem. 92 mediocri). 14, 4, 2 *imago Iustitiae* -a atque filo virginali (Amm. 14, 11, 28 -a conspicuus bona, decente filo corporis. *cf. p. 1070, 16*). Argvm. Plaut. Amph. 1, 4 Mercurius -am Sosiae servi gerit. Apvl. met. 4, 18 immani. *al.* Tert.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. Hermog. 5 p. 131, 15 *al.* ITALA Is. 53, 2 (Tert. adv. Prax. 11 p. 244, 23) *gr.* εἶδος, VVLG. species (*item gr. et* VVLG.: ITALA Luc. 3, 22 [cod. e] Ioh. 5, 37 *ap.* Tert. adv. Prax. p. 266, 21, figura codd. b e f *al.*). ITALA Marc. 16, 12 (cod. n) *gr.* μορφῇ (VVLG. effigie). PAVL. dig. 1, 5, 14. ARNOB. nat. 2, 70 corporeae -am circumscriptionis. AVSON. Mos. 223 sol . . . reddit nautales vitreo sub gurgite -as. SCHOL. Hor. carm. 1, 8, 1 vulgaris -ae mulierem. VVLG. II reg. 14, 27 elegantis -ae. Phil. 2, 6/7 *Christus* cum in -a (μορφῇ) dei esset, . . . -am (μορφήν) servi accipiens (*saepe ap.* ECCL., *qui interdum 'naturam' sim. intellegunt; cf. etiam* AVG. serm. ed. Mai 31, 1 servitutis. SVLP. SEV. epist. app. 1, 6 servilis. COMM. apol. 230 dum respuunt -a⟨m⟩ *sc. servi*). *al.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 82 dirae. *al.* AVG. civ. 22, 15 p. 592, 23 D. 22, 18 p. 597, 2 resurrectionis -am, in qua erit unusquisque. gen. ad litt. 6, 15 p. 200, 5 iuvenali. 9, 10 p. 279, 8 angelicam. *al.*

speciatim i. q. vultus, facies (*v. p. 1066, 6; huc ea quoque exempla rettuli, quibus de externa hominis specie ita agitur, ut de facie, vultu imprimis cogitandum sit*): CIC. off. 1, 126 *natura* -am nostram reliquamque figuram, in qua esset species honesta, eam posuit in promptu (*huc referunt interpretes; aliter* NON. p. 435 *v. p. 1065, 82; cf. etiam Plasbergi adn. ad nat. deor. p. 243*). OV. Pont. 2, 8, 22 fallor, an irati mihi sunt in imagine vultus torvaque nescio quid -a minantis habet. SEN. Med. 860 flagrant genae rubentes, pallor fugat ruborem, nullum vagante -a servat diu colorem (*i. vultu vago, sibi non constante*). Oed. 841 arridet animo -a (*syn.* facies: 819; vultus: 819. 840. 842). LVCAN. 6, 737 Hecate pallenti tabida -ā (*syn.* facies). SIL. 2, 634 reddentia -am ora tuam laceras. STAT. silv. 3, 4, 66 ne prima genas lanugo . . . carperet et pulchrae fuscaret gratia -ae. SPART. Hadr. 26, 1 statura fuit procerus, -a comptus, flexo ad pectinem capillo, promissa barba (Pesc. 6, 5 statura prolixa, -a decorus, capillo in verticem ad gratiam reflexo. AVSON. 17, 7 -am cum capillo comparans). AVSON. 182, 4 offerret cum tua -a patrem (*syn.* vultus). 322, 13 numquam *est* horrida -a magistri. PACIAN. epist. 3, 22 vos exoletam (*Peyrot*, exulem *codd.*) -am novo colore pinxistis (SCHOL. Iuv. 2, 99 tam probrosae curae in polienda -a fuit. AVG. doctr. christ. 4, 21, 49 quae -am pigmentis colorant vel potius decolorant). SEDVL. carm. pasch. 4, 33 geminos . . . caecos extinctae poscentes munera -ae. *de vultus figura ostendente animi quandam dispositionem*: ITALA II Tim. 3, 5 (Aug. c. Faust. 19, 12 in psalm. 47, 8) habentes -am pietatis, virtutem autem eius abnegantes (μόρφωσιν, cod. d VVLG. speciem). RVT. NAM. 1, 548 aspicienda procul certo prudentia vultu -aque iustitiae suspicienda micat. AMBR. virg. 2, 2, 6 p 208^{C} Maria, de qua . . . refulgeat species castitatis et -a virtutis. PS. LEO M. humil. 2 ab imagine modestiae parum differt -a segnitiae. SIDON. epist. 1, 11, 8 haec . . . in illis superbiae nimiae, nimiae in istis humilitatis -a.

β de rebus (*de re ipsa sensu capitis II significata v. p. 1071, 9*): CATO iur. civ. Fest. p. 157 -a . . . eius (*sc. mundi Dis Manibus sacri*) est . . . assimilis illae, *sc. -ae mundi qui supra nos est* (CIC. inv. 1, 8 quae sit mundi -a? MELA 3, 19 PLIN. nat. 2, 5. 6. *cf.* CIC. Tim. 17 [σχῆμα]. nat. deor. 2, 48 innumerabiles mundos alios aliarum esse -arum. TERT. nat. 2, 4 ⟨rotunda mundo⟩ Platonica -a. *al.*). VARRO ling. 8, 32 ⟨si⟩ esset analogia petenda supellectili, omnes lectos haberemus domi ad unam -am (*cf.* SEN. nat. 7, 27, 5 non ad unam natura -am opus suum praestat). *ibid.* qui (*grabbati*) ἀνὰ λόγον ad similem -am plerumque eadem materia fiunt (CIC. Arat. 6 *v. l. 66.* LVCR. 2, 336 *exordia* parum simili . . . praedita -a. 2, 414. 723. 4, 167. 542. PAVL. FEST. p. 375 -a simillima uncini. *al.*). ling. 9, 21 inusitatis (*cf. p. 1077, 76*) -is vasorum. rust. 1, 15, 1 fundi -a (*v. et l. 76. cf.* HOR. epist. 1, 16, 4 scribetur tibi -a . . . et situs agri. COLVM. 5, 1, 13 diversae -ae agrorum. 5, 2, 1 GAIVS dig. 41, 1, 7, 4. 5 MARCELL. dig. 33, 2, 15, 1. *aliter p. 1078, 36. 1082, 75 sqq.*). rust. 3, 5, 10 locus . . . -a . . . quadrata (RHET. Her. 3, 19, 31 dissimiles -a atque natura loci [TAC. hist. 5, 14]. OV. trist. 3, 4, 57 ante oculos errant domus urbsque et -a locorum [Pont. 3, 7, 33 AVIEN. ora 711]. fast. 1, 274 reddita -a loco est. SIL. 3, 547 mutatur iam -a locis). CIC. Arat. 6 signum, Deltoton dicere Grai quod soliti, simili quia -a littera claret (PAVL. FEST. p. 202 per c litterae -am. QVINT. inst. 1, 1, 21. 24. 1, 7, 11. 12, 10, 29 *opp.* vis. TAC. ann. 11, 13 novas litterarum -as addidit *Claudius.* 11, 14 AVSON. 348, 14 AMM. 17, 4, 8. 22, 15, 12. 29, 1, 30 PROB. Verg. georg. 1, 233 p. 364, 7 *al.; cf. p. 1078, 46 sq.; fere i. q. littera ipsa*: AVSON. 416, 26 CARM. de pond. 26. *cf.* COLVM. 7, 9, 12 sive per litteras sive per alias -as. *similiter de ponderum notis*: ISID. orig. 16, 27, 1 -as eorum [*sc. ponderis signorum*] et characteres, ut a veteribus signata sunt, subiciamus. *cf. p. 1080, 42*). CIC. leg. agr. 3, 14 usque eo vicinos proscriberet, quoad oculis conformando ex multis praediis unam fundi regionem -amque perficeret (*sim. fere i. q. ambitus*: VLP. dig. 48, 22, 7, 1 si quidem insulam sub se habeant, id est ad eius provinciae -am [*cf. p. 1070, 70*] pertinentem, quam administrarent). Tusc. 1, 45 *terrae* situm, -am, circumscriptionem (de orat. 2, 66 OV. met. 1, 248. 15, 556. fast. 6, 280 rotunda [MANIL. 1, 235]. MELA 3, 19 AVIEN. orb. terr. 1330 [σχῆμα]). rep. 5, 2 nostra . . . aetas cum rem publicam sicut picturam accepisset egregiam, sed iam evanescentem vetustate, non modo eam coloribus . . . renovare neglexit, sed ne id quidem curavit, ut -am saltem eius et extrema tamquam liniamenta servaret. Tusc. 1, 68 nocturnam . . . caeli -am undique sideribus ornatam. nat. deor. 2, 50 *lunae* species ac -a mutatur (AVIEN. Arat. 1450 species ac -a mutatur. *item de lunae -is*: LVCR. 5, 716 varias splendoris reddere -as. 5, 722. 732 SVET. frg. 133 p. 210, 4 FIRM. math. 4, 1, 10 p. 199, 20 *al.* AVIEN. Arat. 1333. 1339. 1492 *al.*). LVCR. 2, 334 exordia . . . longe distantia -is (2, 497 infinitis distantia semina -is. 3, 32. 4, 46. 2, 373 intercurrat . . . distantia -is [526]. *cf.* 442 longe -as distare . . . principiis). 2, 379 facta . . . ad certam -am primordia rerum. 2, 490 quam quisque det ordo -ai speciem totius corporis eius. 2, 495. 686 dissimiles . . . -ae (*sc. primordiorum*) glomeramen in unum conveniunt (5, 443. *et p. 1069, 62*). 2, 758 variis (2, 816. 3, 32. 4, 46 *al., cf. l. 4. 68 al.*). 2, 895. 1005 res ita convertant -as mutentque colores (4, 167. 243). 4, 52 speciem ac -am similem gerit eius imago, cuiuscumque *eqs.* (*cf.* 4, 69. 87 [*v. p. 1078, 25*]. 104 *v. p. 1082, 24*). 4, 142 liquentia . . . cuiusque modi -arum vertere in oras. 5, 571 -a . . . solis debet ⟨f⟩ilumque videri (SEN. nat. 1, 17, 2. 7, 26, 2). 5, 1263 (*de plumbo et aere*) haec liquefacta calore quamlibet in -am et faciem decurrere rerum (VERG. ecl. 6, 36 solum . . . coeperit . . . rerum paulatim sumere -as. SEN. dial. 6, 18, 4 epist. 58, 27. QVEROL. p. 29, 8 *planetis* licet rerum omnium species atque -as vertere. *cf.* AVIEN. Arat. 1359 rebus -am absumpsere tenebrae). CAES. Gall. 3, 14, 5 non absimili -a muralium falcium. 5, 1, 2 *navium* modum -amque (LIV. 36, 43, 8. 37, 23, 5. 37, 30, 2 PAVL. FEST. p. 168. *cf.* VERG. Aen. 9, 100 mortalem eripiam -am *navibus*. LIV. 34, 26, 11 minoris -ae navigiis. 44, 28, 10 lemborum. PLIN. nat. 2, 191 ad -am puppis). 7, 23, 1 muri . . . Gallici hac fere -a sunt. civ. 2, 10, 1 musculi (*i. machinae*). SALL. hist. frg. 3, 102 in -am parmae (*cf.* LIV. 9, 40, 2 scuti. 22, 46, 5). VERG. georg. 1, 170 curvi -am accipit ulmus aratri (2, 450 tiliae . . . -am accipiunt. STAT. Ach. 1, 333 artifici victurae pollice cerae accipiunt -as. *tropice*: SEN. epist. 50, 6 quanto facilius [*sc. quam robora, trabes*] animus accipit -am, flexibilis *eqs.*). OV. am. 2, 11, 12 caerula (*v. p. 1071, 43*) -a maris (AVIEN. orb. terr. 256 [μορφή]. OROS. hist. 6, 14, 1 -a Oceani maris. *cf.* OV. epist. 18, 77 iactati -a profundi [PRISC. periheg. 159]. AVIEN. orb. terr. 171 curva salo -a est). am. 2, 11, 47 in . . . tori -am molles sternentur harenae. met. 1, 402 saxa . . . mollita . . . ducere -am. 4, 131 *arboris* (PLIN. nat. 16, 42 *abietis*). 9, 334 litoris (MELA 1, 15). 10, 212 flos oritur -amque capit quam lilia. 11, 209 freti. trist. 2, 485 -am . . . iactusque pilarum. 3, 10, 23 nuda . . . consistunt -am servantia testae vina. 3, 11, 44 operis (*i. tauri Phalaridis*). fast. 6, 265 templi (VAL. MAX. 8, 15 ext. 3 locum . . . in -am condicionemque templi redigendo. VOPISC. Aurelian. 31, 7. *cf.* VITR. 4, 1, 3 eius generis [*i. Doricae artis*] . . . -ae fanum. *ibid. Doricae acdis* -ae dignitas [*v. p. 1067, 46 sq.*]. *de aliis aedificiis, monumentis*: VAL. MAX. 8, 12 ext. 1 modo et -a *aras*. SVET. Nero 16, 1 GAIVS dig. 35, 2, 80, 1 VLP. dig. 8, 2, 11 TERT. adv. Val. 7 p. 183, 21 CAPITOL. Pert. 3, 4 IVST. 24, 6, 8 PALLAD. 1, 9, 1. 1, 18, 1 AVSON. 289, 9 AMM. 26, 8, 9. CORP. VI 29706 balneas . . . ⟨ad⟩ pristinam -am rest⟨itue⟩runt. 34561 monumentum . . . ad pristinam novitatis -am reficiendum curavit. VIII 4387 at -am et mensuram monumenti). LIV. 3, 28, 1 qui tractus castrorum quaeque -a esset (30, 4, 2 situm -amque et universorum castrorum et partium. VEG. mil. 3, 8 p. 82, 22. *aliter p. 1076, 48*). 35, 28, 7 -a agminis (AMM. 31, 16, 4). 37, 31, 8 urbs . . . oblonga -a (TAC. ann. 15, 43 veterem illam -am [*sc. urbis*]. PS. AVR. VICT. orig. 17, 1. OROS. hist. 7, 28, 27 *urbs Constantini* sola Romae . . . -a [*i. magnitudine*] et potentia possit aequari). 37, 39, 7 Romana acies unius prope -ae fuit et hominum et armorum genere (*i. q. uniformis; cf.* FRONTIN. strat. 2, 3, 16 adversus hanc -am *sc. aciei instructae*). MANIL. 1, 120 naturae -a canenda. 1, 248 membra . . . naturae diversa condita -a. 5, 330 diversa tibia -a. VITR. 1, 4, 3 *ferrum percalefactum* in omne genus -ae faciliter fabricetur. 10, 8, 1 scalari. 10, 11, 4. PAVL. FEST. p. 222 parvi panis (COLVM. 12, 15, 5 *ficos* in figuram stellarum . . . vel in -am panis redigentes). *al.* PHAEDR. 3, 13, 10. SEN. nat. 1, 3, 1 arcus (1, 6, 3). 3, 27, 10 *torrens* agros in -a⟨m⟩ unius laci redigit. 4, 3, 4 (*de gutta cadente*) locum . . . sibi ad -am et habitum sui exsculpit. epist. 88, 27 speculi. *al.* CVRT. 3, 3, 6. 9, 3, 19 cubilia . . . amplioris -ae quam pro corporum habitu. COLVM. 4, 17, 6. 6, 19, 1 arb. 5, 1 *al.* MELA 1, 2 totius *orbis* (1, 24). 1, 102 Scythici arcus (PLIN. nat. 4, 76. 86). *al.* LVCAN. 1, 531 varias ignis . . . dedit -as. PETRON. 128, 6 vera . . -a redit (*sc. rerum; opp.* somnia). PLIN. nat. 2, 193 cavernarum vel cuniculi. 3, 18 provinciarum (*cf. p. 1069, 78*) aliquantum vetus -a mutata est. 4, 75 totius Ponti (*cf.* TAC. Agr. 10 totius Britanniae [*syn.* facies]. AVIEN. orb. terr. 1045 *Asiae* [σχῆμα]). 19, 64 *cucumeres* crescunt qua coguntur -a (19, 67 *syn.* genus. 19, 70). 30, 63. 32, 22. 34, 19 maxima -a statuam. 36, 120. 188 *pavimentum* est -ā terrenā (*i. speciem terrae habet*). *al.* QVINT. inst. 10, 5, 10 eādem cerā aliae aliaeque -ae duci solent. PLIN. epist. 5, 6, 7 regionis -a pulcherrima (AVIEN. ora 8. orb. terr. 358 [μορφήν]). *al.* MAECIAN. distrib. 79 mensurarum liquoris atque grani expeditior et -a et appellatio est. SVET. Iul. 56, 6 *epistulas* ad paginas et -am memorialis libelli convertisse (*cf.* frg. p. 133, 8 breviori -a carmina atque epistulae, at vero historiae maiori modulo scribebantur. TERT. adv. Marc. 5, 1 p. 571, 9 epistulis Pauli, quas proinde mutilatas, etiam de numero, -a [*i. figura externa*] iam haeretici euangelii praeiudicasse debebit. POMPON. dig. 1, 2, 2, 7 cum Appius Claudius . . . ad -am [*sc. libri; an ad II B 3 c?*]

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

redegisset has *legis* actiones). SVET. Aug. 80 callis ... concretis ad impetiginis -am. Cal. 19,1 in Appiae viae -am (*cf.* VLP. dig. 43,19,3,15 ad pristinam -am iter ... reducere). GAIVS dig. 19, 2, 2, 1 anulos ... certae -ae (inst. 3, 147). APVL. flor. 9 p. 35 lenticulari. VLP. dig. 10, 4, 9, 3 mutata -a ... rei *opp.* substantia (50,16,13,1 *opp.* corpus). VEG. mil. 4, 8 p. 133, 23 *saxa* -a ... volubili. CASSIAN. conl. 6,12 *cera* characteri signantium cedens pro eius -a atque imagine figuratur. DECRET. pontif. (Corp. X 8259) scripturam tituli at pristinam -am restituere.

de sideribus (*interdum, velut l. 11. 15. 21 al.*, -ae *non siderum figurae, sed ipsa siderum corpora figurata*): CIC. Arat. frg. 32[b] stella ... iungens ... duplices communi lumine -as (*sc. Andromedae et Equi*). 6 *v. p. 1069, 65.* 158 his *stellis* neque nomen nec -am veteres certam statuisse videntur (161 quas sideribus ... natura polivit et vario pinxit distinguens lumine -as. *cf.* 166 *syn.* figura). nat. deor. 2, 101 in quo (*aethere*) ... igneae -ae (*i. planetae et sidera*) cursus ordinatos definiunt. 2,117 astra ... -a ipsa figuraque sua momenta sustentant; sunt enim rotunda, quibus -is ... minime noceri potest. OV. met. 2,78 -as ... ferarum (*i. siderum zodiaci*). fast. 2,190 Arctophylax -am terga (*sc. Vrsae*) sequentis habet. Pont. 4,10,39 plaustri praebentia -am ... sidera. MANIL. 1,109. 464. 533. 2, 270 signorum. 2, 537 humana condita -a astra. 3,497. 4,105. 5,101 Heniochi surgens -a. 5,325 testudinis ... -a (*sc. Lyra sidus*). GERM. 176. 210 capiti (*sc. Equi sideris*) tristissima -a. 215. 354. 372 *syn.* figura. 378. 557 *Capricornus*, ut fuerat geminus -a, sic sidere. SEN. nat. 1, 1, 2 *globi ignis.* 2, 1, 1. 7,11,2 *cometae* (7,11,3. 7,17,1. 7,27,4). PLIN. nat. 9,76 ad -am Septentrionis. FIRM. math. 2, 10, 1 de XII signorum natura, -is, qualitate. 2, 11, 1. 5, 7, 2 AVIEN. Arat. 82. 119 versa Lycaoniis ... suspectatur in ursis -a. 227. 388. 426. 515 marcida lanigeri ... -a. 561 Persea sub volucri ... -a. 812. 821. 879 geminae ... -ae *Centauri.* 909 -arum ... affixarum. 946 non isti (*viae lacteae*) -ā similis similisve colore circulus est alius. *sensu astrologico* (*aliter l. 34 sqq.*): MANIL. 2, 662 duplicem ... in Virgine -am (*cum sit inter astra biformia, ζώδια δίσωμα; cf. Housman ad Manil. II p. VIsq.; cf. l. 24. 29*).

in astrologia de siderum mutua coniunctione, i. q. σχῆμα: MANIL. 1, 60 reddita certis fatorum ordinibus sua cuique potentia -ae (3, 81 ut caperet genitura novam per sidera -am. 3, 178 caeli. *cf. Housm. ad 2, 856*). 2, 333 quadrati ... effingere -am (2, 664 -a quadrata). 2,317 transibit numerus (*sc. ter quinquagenarum partium*) -am (*sc. trigoni aequilateri*). PLIN. nat. 2,77 sexangulas mundi ... -as. FIRM. math. 8, 3, 5 -as integras ordinationis *signorum zodiaci. de templo caelesti*: MANIL. 3, 604 (*aliter Housman*).

de coloris specie: PROP. 2, 18[b], 32 (*de capillis fuco tinctis*) caerula -a (*cf.* OV. am. 2, 11, 12 *p. 1070, 32*). OV. epist. 20, 218 -a novi talis marmoris esse solet. MANIL. 5, 710 tertia Pleiadas dotavit -a (*i. genus coloris*) sorores. CARM. Spart. Pesc. 12, 6 *v. p. 1108, 6.* FIRM. math. 1, 10, 7 ut homines ad imitationem inustarum rerum atri ... -a coloris infuscet. PALLAD. 11, 14, 10 -am sui coloris ... imponere.

γ -a *in universum* (*de figura et animantium et inanimantium*): VARRO ling. 6,78 fictor ... cum dicit 'fingo', figuram imponit, cum dicit formo (inf- *codd., an recte?*), -am. RHET. Her. 3, 23, 38 -am si quam similem cuipiam dixerimus esse. 4,49,62 imago est -ae cum -a cum quadam similitudine collatio. CIC. ac. 1,26 animantium -ae (*i. qualitates*) earumque rerum, quae gignuntur e terra. Tusc. 1, 37 *animorum* -am aliquam figuramque (1,67 *animus* non videt ... -am suam. 1,70 ignoras et locum et -am. *al. cf.* TERT. anim. 3 p. 305, 5. 9 p. 310, 13 AVG. civ. 10,6 p. 411, 3 D. *al.*). nat. deor. 1, 26 aer sine ulla -a deus esse possit. *cf.* 1, 29 aer ... quem sensum habere potest aut quam -am dei (1, 31. 34. 37. PLIN. nat. 2,18 effigiem dei -amque quaerere [ARNOB. nat. 3,12 -arum effigies possidere]. *cf.* CIC. nat. deor. 1,45. 77 deos in aliarum -arum imitatione servare. 1,98. 2,60 *dei Epicurei* pulcherrima -a praediti. *al.*). CIC. div. 2,138 quae est ... -a tam invisitata (*cf. p. 1068, 53*), tam nulla, quam non sibi ipse fingere animus possit? Brut. 70 eorum, qui non usi sunt plus quam quattuor coloribus, -as et liniamenta laudamus. SEN. nat. 1, 2, 2 omne quod ex ictu -am accipit. 1, 2, 4. 1, 2, 7. 1, 6, 2 speculi natura talis, ut ... augeat -as ... ut minuat (*cf.* 1, 15, 7). epist. 58, 21 alterum exemplar (*ἰδέα*) est, alterum -a (*εἶδος*) ab exemplari sumpta et operi imposita. 118, 17 quaedam processu priorem exuunt -am et in novam transeunt. TERT. adv. Hermog. 12 p. 139, 25 mortua est denique sua (*i. materiae*) -a. adv. Prax. 2 p. 230, 2 *opp.* substantia. AVSON. 336, 48 in physicis tria prima, deus, mundus, data -a. AVG. epist. 120, 10 intellecta conspicimus sine ullis -is et molibus corporalibus. civ. 5, 11 p. 210, 25 D. -ae seminum.

-a *i. q.* εἶδος (*μορφή*) *sensu Aristotelico* (*opp.* materia): SEN. epist. 65, 4 tertia *causa* est -a, quae unicuique operi imponitur tamquam statuae, nam hanc Aristoteles idos vocat. 65, 5 *syn.* facies. 65, 8. 9. 13. BOETH. Porph. isag. p. 37, 12 rebus autem ex materia et -a constantibus ... quemadmodum statua ex materia est aeris, ex -a autem figura *eqs.* p. 42, 12. in Porph. comm. pr. 1, 6 p. 16, 7 oportet ... prius esse aliquid, ut -am quali[ta]tis arripiat. 2, 6 p. 94, 14. 2, 14 p. 110, 20 sec. 2, 3 p. 174, 14. 4, 11 p. 267, 13.

b *de* ***incorporeis*** *aliquo modo compositis, dispositis* (*notione interdum ad B 2 α β declinante*): *α de certa ratione qua ea disponuntur, quae disciplina quadam continentur* (*interdum i. q.* '*System*'): VARRO ling. 7, 109 quae -a etymologiae. 8, 24 de similitudinum -a. 10, 1 ipse eius rei (*sc. analogiae et anomaliae*) -am exponam. 10, 49 *analogia* quadripertita -a comprehenditur (rust. 1, 37, 3 quadripertita -a cultura⟨e⟩ agri). rust. 2, 9, 3 ad -am artis expositam in novem partes (RHET. Her. 4, 7, 10 in praecipiendo expresse conscripta ponere oportet exempla, uti in artis -am convenire possint. PS. QVINT. decl. 8, 10 p. 154, 17 ars [*sc. medicina*] ... inventa pro vita ... auctoritatem -amque captat, ut longe ventura suprema prospiciat *eqs.* [*i. fere: quae erat ἐμπειρία, fit θεωρία*]). rust. 3, 2, 18 induce me in viam disciplinae villaticae pastionis ac vim -amque eius expone. frg. Char. gramm. I 103, 12 Varro de -a philosophiae (CIC. ac. 1, 17). CIC. de orat. 3, 141 Aristoteles ... mutavit repente totam -am ... disciplinae suae (fin. 5, 9 est -a eius disciplinae [*sc. Peripateticorum*] ... triplex: una pars est naturae, disserendi altera, vivendi tertia). fin. 4, 19 habes ... -am eorum (*sc. veterum*) ... philosophorum (*opp.* 4, 21 nova ... disciplina). ac. 1, 23 haec ... fuit ... eius partis (*i. ethicae*) ... -a atque descriptio. 1, 33 haec -a erat illis prima, a Platone tradita (*cf. Plasbergi adn. crit.*). AVG. civ. 6, 3 p. 249, 3 D. in divinis ... rebus eadem ab illo (*sc. Varrone*) divisionis -a servanda est. 11, 25 p. 496, 19 scientiae -am.

β de iis quae litteris, verbis concipiuntur (*de formulis v. p. 1081, 36 sqq.*): VARRO Men. 398 poema est lexis enrhythmos, id est verba plura modice in quandam coniecta -am (*cf.* SVET. frg. p. 4, 9 id genus quia -a quadam efficitur, quae *ποιότης* dicitur, poema vocitatum est). LVCR. 4, 567 *vox* in privas quoniam se dividit aures obsignans -am verbi[s] clarumque sonorem (4, 574 saxa pares -as verborum ex ordine reddant. SEN. dial. 9, 23 nec ... imitari et transferre verba ad illorum [*Graecorum*] -am necesse est [*syn.* facies, *opp.* vis]. QVINT. inst. 8, 6, 2 [*de tropis*] verti ... -as non verborum modo, sed et sensuum et compositionis. *aliter p. 1079, 61 sqq. 1080, 51. 52*). LIV. 31, 31, 1 totam orationis meae -am Macedones ... mutarunt. PLIN. nat. 7, 108 *Homeri* operis -a (*Strack*, fortuna *codd.*) *opp.* materies (SVLP. SEV. epist. 2, 27, 3 ne quid -a praecisi operis rerum dignitatibus diminueret). QVINT. inst. 1, 9, 3 sententiae ... chriae ... ethologiae ... quorum omnium similis est ratio, -a diversa. 3, 4, 14 -am suadendi (*i. σχῆμα συμβουλευτικόν*) habent *panegyrici* (*cf.* 5, 13, 6 -a deliberativae magis materiae quam iuridicialis. EVGRAPH. Ter. Andr. 612 -a non plenae deliberativae). 4, 1, 67 cuius *partis* haec -a est (*item de prooemio* 9, 4, 132. decl. 338 p. 330, 15 prooemium propriam -am ... habet. neque narrationis -a cadit in prooemium neque locorum). 5, 14, 10 in tribus ... partibus *epichirematis* non est -a semper eadem. 5, 14, 26 syllogismi (GELL. 2, 8, 5 MART. CAP. 4, 408. 409. 410—419. 420. 422. 423 v. 15 -as ... mendas comprobat quas veritas). 5, 14, 30 conclusionibus certis et in unam prope -am cadentibus. 6, 3, 45 cuius (*urbanitatis*) ... duplex -a est dicendi et respondendi. 9, 1, 10 *figura est* qualiscumque -a sententiae, sicut in corporibus, quibus, quoquo modo sunt composita, utique habitus est aliquis (FRONTO p. 98, 14 N. -am sententiae Tullianae). 9, 1, 14 figura sit arte aliqua novata -a dicendi (*cf.* 9, 3, 64 figura est, quod diversa sermonis -a coniungitur [TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 452, 16 nec -a sermonis ... nova. adv. Prax. 27 p. 281, 5]. 9, 3, 24 non sensum mutat, verum -am eloquendi. TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 586, 7 ex -a simplici loquelae humanae, qua ... id, quod continet, ponimus pro eo quod continetur. resurr. 19 p. 51, 11 sollemnissimam eloquii prophetici -am, allegorici et figurati plerumque. 20 p. 53, 22 allegorica -a ... prophetici eloquii). 9, 4, 22 illa conexa series tres habet -as: incisa ... membra ... ambitus (IVL. VICT. rhet. 22 p. 439, 20). TAC. hist. 4, 3 litterae tamquam manente bello scriptae: ea prima specie -a (ann. 15, 24 litteras ... in eandem -am attulere. SVET. Tib. 30 quid et qua[m] -a[m] regum litteris rescribi placeret [*abit in notionem* '*formulae*': LAMPR. Comm. 13, 7 libellis una -a multis subscriberet. *cf. p. 1081, 58 sqq.*]. FRONTO p. 126, 11 N. -am epistulae. VVLG. I Macc. 12, 2 epistulas secundum eandem -am). TAC. ann. 4,39 talis -a *scripti* fuit. VLP. dig. 45,1,52 pr. contractui -am contrahentes dant. TERT. adv. Marc. 3, 5 p. 381, 26 scripturarum -am et ... naturam (3, 6 p. 383, 8). TREB. trig. tyr. 11, 5 epigramma Graecum in hanc -am. DIOM. gramm. I 421, 17 littera est vocis eius quae scribi potest -a (BOETH. herm. sec. 1 praef. p. 5, 18 propria locutionis -a vox composita quae litteris describatur). BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 158, 22 -am tractatus egreditur. *speciatim in rhetorica de orationis numerosae conformatione* (*aliter, sc. ea notione quae est i. q. figura, σχῆμα, v. p. 1080, 44 sqq.*): CIC. de orat. 3, 171 continuatio verborum ... collocationem primum, deinde modum quendam -amque desiderat (3, 173. 176). 3, 199 de numero atque -a.

2 ***sensu limitato:*** *de figura pulchra, i. q.* ***pulchritudo*** (*ex eis, quae sub IA1αα posita sunt, cf. e. g. p. 1068, 7. 75*):

a *hominum*: ELOG. Scip. Carm. epigr. 7 (Corp. I[2] 7), 3 quoius -a virtutei parisuma fuit (*cf.* PLAVT. Mil. 1327 *p. 1067, 20*). PLAVT. Mil. 777 Alexandri praestare praedicat -ae (*corr. Guietus*; -am *vel* -a *codd.*) suam. 968. 1087. 1170. 1237. 1251 si parem sapientiam [hic] habet ac -am. 1390 moechum qui -ast ferox (TITIN. com. 19 virginem ... -a ferocem. LIV. 31, 18, 3). TER. Andr. 286 huius -am atque aetatem vides (Hec. 75 AFRAN. com. 61 RHET. Her. 4, 54, 67 CIC. Verr. 6, 64 Tusc. 5, 94 BELL. Alex. 41, 2. PROP. 2, 33, 33 vino -a perit, vino corrumpitur aetas. OV. medic. 45 -am populabitur aetas. met. 3, 455. 9, 718 LIV. 8, 28, 2. 26, 49, 13 VAL. MAX. 4, 3, 3 STAT. silv. 2, 1, 139 IVV. 5, 61 TAC. Germ. 7 CARM. epigr. 879, 1 [*saec. II*].

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

al. v. p. 1066,81 et 1067,27; cf. STAT. silv. 2,1,178 aevo). Haut. 389 -a impulsi nostra nos amatores colunt. Phorm. 108 *v. p. 1067,37.* Eun. 361 estne *Thaïs*, ut fertur, -a? :: sane. :: at nihil ad nostram hanc. 366 summa -a ... conservam. LVCIL. 735 at metuis porro ne aspectu et -a capiare altera (OV. epist. 4, 64 me tua -a capit. 16, 180. CARM. epigr. 1058, 2 [*saec. I ex.*] multos cum caperet superba -a. OV. met. 10, 529 capta viri -ā ... Cythereia. LIV. 4, 9, 5. OCTAVIA 217 mortali captus -a *Iuppiter*. TAC. ann. 13, 46). AFRAN. com. 61 -ae satis (OV. epist. 15, 306). RHET. Her. 3, 7, 14. 4, 20, 28 diligere -am, neglegere famam. 4, 47, 60 citharoedus ... -a et specie sit. VARRO rust. 3, 6, 2 *pavoni* natura -ae e volucribus dedit palmam. CIC. Arat. 447 *cum Nereidibus* ausa est contendere -a *Cassiepia*. Verr. 6, 64 qui aliquid -ae, aetatis, artificique habebant (6, 71). dom. 90 illa fuit pulchritudo populi Romani, illa -a, quam in campo vidisti. leg. 1, 52 fin. 5, 80. Tusc. 1, 65 Ganymeden ... raptum ... propter -am. 5, 45 de orat. 2, 46. 342 part. 74. 87 ad Q. fr. 1, 1, 8. PVBLIL. J 39 in amore -a plus valet quam auctoritas. LVCR. 1, 473 Tyndaridis -ae ... amore. SALL. Catil. 1, 4 divitiarum et -ae gloria. 15, 2. 25, 2 mulier genere atque -a ... fortunata (HOR. epist. 1, 6, 37 genus et -am regina Pecunia donat. VELL. 2, 94, 2 PHAEDR. app. 14, 2 OCTAVIA 545 STAT. silv. 3, 3, 111 TAC. ann. 13, 6 FLOR. epit. 3, 14, 11 FRONTO p. 53 N. *al.*). VERG. Aen. 1, 27 iudicium Paridis spretaeque iniuria -ae. 8, 393 -ae conscia coniunx. CIRIS 77 -a cum vinceret omnes (HOR. epist. 15, 22 OV. epist. 15, 70 PHAEDR. 3, 18, 6 OCTAVIA 45 *cf.* OV. fast. 6, 44. *aliter p. 1068,25*). HOR. epod. 15, 15 carm. 2, 4, 6 epist. 1, 4, 6 TIB. 1, 4, 36. 1, 8, 24. 1, 9, 17. 51. 2, 4, 35 PRIAP. 39, 1. 2. PROP. 1, 2, 24 illis ampla satis -a pudicitia. 3, 20, 7 est tibi -a potens (OV. ars 3, 258 -a sine arte potens. *cf. p. 1078, 1*). 3, 10, 17 perennis. 3, 24, 1 fiducia -ae (*v. p. 699, 43sqq.*). *passim.* OV. am. 1, 8, 25 nulli tua -a secunda est (1, 13, 44). epist. 20, 33 superbae. ars 3, 217 ista dabunt -am, sed erunt deformia visu. met. 1, 530 aucta ...-a fugā est. 4, 794 clarissima. 6, 680 sed erat par -a duarum (9, 718 fast. 6, 805 *al.*). 7, 497 veteris. *passim.* LIV. 3, 48, 7 infelicem. *al.* CARM. epigr. 1035, 1 (*saec. I*) Calliste mihi nomen erat, quod -a probavit. 989, 2 (*saec. I med.*). MANIL. 1, 338. 5, 515 SEN. contr. 9, 2, 1. GERM. 664 corrupta. VELL. 2, 75, 3 -ā Romanarum eminentissima (OCTAVIA 199 eminens). *al.* VAL. MAX. 2, 1, 5 quo -am ... concinniorem efficerent. *al.* PHAEDR. 3, 8, 15 *al.* SEN. Herc. O. 385 *al.* benef. 1, 10, 2. dial. 6, 24, 3 rarissima. 11, 6, 2 venalem (COD. Iust. 9, 9, 22 [*a. 290*]). *al.* CVRT. 8, 4, 25 *al.* LVCAN. 6, 459 blandae ... potentia -ae. 10, 82. 137 PETRON. 75, 4. 93, 4. 94, 1. 105, 7 mirabili. 110, 2. 112, 4. 126, 2. 14. 127, 3. 128, 3. 138, 6. PLIN. nat. 10, 51 dilecta. *al.* VAL. FL. 2, 148. 7, 449 SIL. 3, 424 *al.* STAT. Theb. 2, 203 -ae laude (6, 574. 9, 704). *al.* MART. 9, 16, 1 *al.* QVINT. inst. 2, 5, 12 *al.* IVV. 6, 103 *al.* TAC. ann. 4, 15 *al.* APVL. apol. 4 -ae et facundiae crimina. Socr. prol. p. 111 tantae ... -ae (COMM. instr. 1, 3, 4 tanta fuit -a feminarum). *al.* CARM. epigr. 213, 5 (*saec. II*). 434, 13. 1329, 3. 1443^{A}, 7.

b *rerum corporearum*: CIC. Verr. 5, 129 quanta religione fuerit eadem specie ac -a signum. p. red. ad Quir. 4 quae -a regionum (EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. [Corp. XI 5265] 12 regionum omnium species et -a. *cf.* STAT. silv. 1, 3, 15 quae -a beatis ... locis. CLAVD. rapt. Pros. 2, 101 -a loci superat flores). VERG. Aen. 11, 70 hyacinthi, cui neque fulgor adhuc necdum sua -a recessit (*cf.* CVLEX 408 *narcissi* gloria -ae). OV. am. 2, 6, 17 rari -a coloris. SEN. Herc. O. 380 ut alta silvas -a vernantes habet (*opp.* 384 deforme ... nemus; laeta *pro* alta *Madv., sed cf.* 391 altum ... decus. *de structura verborum* '-a habet silvas' *cf. Leo I p. 194*). PLIN. nat. 34, 54 ex aere ... Minervam tam eximiae pulchritudinis, ut -ae cognomen acceperit. LVCAN. 10, 119 hebenus ... vastos non operit postes, sed stat pro robore vili auxilium, non -a domus. *cf.* ADNOT. *ad l.* ut magnitudine sua sustentaret domum potius quam ornaret.

c *rerum incorporearum*: CIC. Tusc. 3, 4 illa ... vitiorum ... laudatrix fama popularis simulatione honestatis -am eius pulchritudinemque corrumpit (*cf. antea*: effigies virtutis, imago gloriae). FRONTO p. 153, 24 N. vides, quantum similitudine verborum -ae (*i. elegantiae sermonis*) assecutus sit. PANEG. 11 (3), 5, 4 -as ... virtutum (*cf. postea*: candor aequitatis, purpura sancti ruboris *temperantiae eqs.*). AVG. gen. ad litt. 4, 4 p. 100, 7 ab stultitiae deformitate ad sapientiae -am decusque (civ. 8, 7 p. 332, 2 D. qualibus oculis carnis -am sapientiae decusque conspexerint). COD. Iust. 1, 17, 2, 11 (*a. 533*) -am legum pulcherrimam non coniventibus oculis accipere.

B ***de habitu et ratione*:**

1 *ita, ut species, aspectus significetur* ('*Erscheinungsform*'): CIC. leg. agr. 2, 32 -am adhuc habetis ... et speciem ipsam tyrannorum; insignia videtis potestatis, nondum ipsam potestatem (*cf. p. 1074, 16*). OV. trist. 1, 3, 22 -a ... non taciti funeris intus erat. EPICED. Drusi 182 gentibus adversis -a sit illa. LIV. 5, 55, 5 -a ... urbis sit occupatae magis quam divisae similis (SEN. clem. 1, 26, 2 non aliud quam captarum urbium -a et terribilis facies publici metus). 6, 25, 8 eademne -a pacis, quae in agris ostentaretur, etiam intra moenia esset, scire cupiens. 9, 7, 7 consessum in omnem -am luctus est. 41, 3, 1 nequaquam eadem est tum rei *bellicae* -a apud Romanos. 45, 29, 2 assuetis regio imperio tamen novum *imperium* -am terribilem praebuit. SEN. Herc. O. 252 -as dolor errat per omnes, *i. per omnia genera, qualia aspicientibus apparent* (*cf. antea*: nec unus habitus ... aut uno ... voltu). SIL. 17, 482 aspera pugna novas varia sub imagine leti dat -as. TAC. hist. 3, 28 varia pereuntium -a et omni imagine mortium. FLOR. epit. 2, 2, 8 proelii ... -a mirabilis (ANTH. 360, 6 mira nostri -a constat saeculi, pardos feroces ... praedam ... quaerere canum inter agmen). PRVD. c. Symm. 1 praef. 34 *de vipera digito Pauli adhaerente* non intrepidum terret apostolum tristis tam subiti -a periculi. OROS. hist. 6, 11, 30 ipsa miseri praesens -a viventis (ENNOD. dict. 24, 3 p. 499, 4 spe sequentis gaudii praesens malorum poterat -a nesciri). 7, 22, 9 coeptae ultionis maior -a quam poena. PETR. CHRYS. serm. 24 p. 266^{A} quid tam vita plenum quam -a vigilantis (*syn.* aspectus).

2 *ita, ut non tam externus habitus aut species, quam interna velut dispositio et qualitas spectetur* (*cf. A 1 b*):

a -a *fere i. q. genus*: *α de hominibus*: CIC. Phil. 5, 13 num est ex iudicum genere et -a? num ... leges nostras moresve novit? rep. 2, 51 -a et species et origo tyranni (*cf. p. 1073, 74*). APVL. Plat. 2, 15 culpabilium ... virorum quattuor -ae sunt. TERT. adv. Marc. 4, 9 p. 440, 13 *obsecutorum*. PACIAN. epist. 3, 13 fidelium. sim. carn. p. 120, 25 domini. GREG. M. moral. 3, 46 p. 623^{A} adversantium. PASS. Andr. long. 6 discipuli.

β de rebus (*nonnullis locis ita, ut etiam de externa specie cogitari aut possit aut debeat, velut l. 29. 37. 41sq.*): CIC. part. 68 *causarum* -a duplex est. 106 ad consultationum -am rationemque revocantur. fin. 3, 23 appetitio animi, quae ὁρμή Graece vocatur, non ad quodvis genus vitae, sed ad quandam -am vivendi videtur data (Tusc. 3, 38 -am Epicuri vitae beatae verbis Zenonis expressam. *cf.* TAC. ann. 1, 74 -am vitae iniit *talem. aliter p. 1086, 1*). fin. 5, 41 cum igitur ea sit, quam exposui, -a naturae (*sc. hominis*). Tusc. 5, 114 species -aque pugnae (LIV. 4, 33, 2. 40, 28, 4. CVRT. 8, 4, 7 nova -a pugnae). top. 51 loci ... -a talis est. 87 de eodem et de altero ..., quod genus -a quaedam definitionis. VERG. Aen. 6, 626 omnes scelerum comprendere -as (*cf.* OCTAVIA 157 tot facinorum -as. QVINT. inst. 1, 5, 41 vitiorum. 8, 5, 25 corruptorum. PRISCILL. tract. 1, 16 peccaminum. 3, 56 delicti -a peccati. CLAVD. carm. min. 53, 20 nocendi. CAEL. AVR. chron. 4, 9, 133 libidinis). LIV. 2, 48, 6 res proxime in -am latrocinii venerat. 22, 57, 11 -am novi dilectus. MANIL. 5, 243 quaeque alia innumeri cultus (*sc. agri*) est -a per orbem. VELL. 1, 16, 2 eminentissima cuiusque professionis ingenia in eandem -am (*i. genus litterarum*) et in idem ... temporis congruere spatium. 2, 36, 3 Livius Tibullusque et Naso perfectissimi in -a operis sui (*aliter p. 1072, 30. 1085, 13. 1086, 8*). SEN. Phaedr. 551 mille -as mortis (TERT. anim. 55 p. 388, 3 -a humanae mortis. ARNOB. nat. 1, 40 acerbissimarum mortium. *cf.* VAL. FL. 6, 419 -a necis. PS. QVINT. decl. 13, 6 p. 252, 2 multas mali -as ..., varia leti genera [CLAVD. rapt. Pros. 3, 300. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 14 p. 354, 8 *syn.* species. ARNOB. nat. 7, 11 *infortuniorum* species et -as]). epist. 66, 9 decorum et iustum et legitimum non eiusdem esse -ae putas (*sc. quae nullam accessionem recipit*). QVINT. inst. 5, 13, 7 negandi duplicem ... -am (PLIN. epist. 5, 20, 6 postulationem Vareni silentio praeteriit: haec -a negandi fuit. BOETH. herm. pr. 2, 10 p. 133, 25 speciem -amque affirmationis et negationis. *cf. I A 1 b β*). inst. 6, 2, 15 lenis caloris alieni derisus ex hac -a (*i. genere affectus mitis et placidi exprimendi*) venit. 7 praef. 4 infinitae litium -ae (SIDON. epist. 2, 5, 1 bipertitae litis -ae). 7, 2, 9 in alterum ... transferendi criminis una -a est. 7, 4, 27 abdicationum -ae sunt duae. TAC. hist. 1, 5 accessit Galbae vox pro re p. honesta, ipsi anceps, legi a se militem, non emi; nec enim ad hanc -am cetera erant. ann. 4, 60 diversae ... sollicitudinum -ae oriebantur. 13, 41 alia ... in eandem -am decernuntur. FRONTO p. 100, 22 N. haec -a *παραλείψεως* nova *est*. TERT. anim. 26 p. 344, 7 Stoica -a (*syn.* more). 52 p. 384, 1 apol. 46, 1 bapt. 5 p. 206, 4 adv. Hermog. 29 p. 157, 4 ieiun. 7 p. 282, 5. 9 p. 284, 26. 285, 28 adv. Marc. 1, 3 p. 294, 20. 2, 24 p. 369, 13. 4, 1 p. 426, 1. 4, 38 p. 551, 20. 5, 3 p. 578, 7 *dei* est -a gratiae fides (*Kroymann*, fidei *codd.*). nat. 2, 2 p. 97, 5 trinam -am divinitatis ... Olympicos, Astra, Titaneos. patient. 13 p. 20, 16 cum squalore et paedore septenni ab humana -a exulasset. pudic. 6 p. 228, 6 resurr. 38 p. 80, 22. 55 p. 114, 20 scorp. 11 p. 170, 5 spect. 6 p. 8, 4. SER. SAMM. 1048 mira est haec -a medelae (AVSON. 336, 67 medendi. *cf.* CAEL. AVR. chron. 3, 4, 67 -am ... curationis). ANTH. 940, 5 omnis ... virtutis -a. ARNOB. nat. 3, 15 varias tegminum amictuumque -as (CASSIOD. inst. div. 30 p. 1146^{a} tegumenti). FORTVN. rhet. 1, 9 p. 88, 17 -am et faciem statuum. DON. de com. 6, 5 comoediarum -ae sunt tres. HIL. trin. 8, 16 p. 248^{B} omnis ... comparatio ad intelligentiae (*i. rei intelligendae*) -am praesumitur. PS. HIL. libell. 1 p. 733^{B} certam esse -am ... differentiae. AVSON. 416, 28 PROB. Verg. ecl. praef. p. 325, 7 PRVD. c. Symm. 2, 239 PAVL. NOL. carm. 19, 22. AVG. civ. 15, 2 p. 60, 29 D. intellegendi. p. 61, 15 in terrena civitate duas -as. THEOD. PRISC. phys. 7 pari -a. MART. CAP. 5, 486. 6, 712. SACR. Leon. p. 424 abundet in eis (*i. diaconis*) totius -a virtutis (*per enallagen; cf.* p. 425 eluceat in eis totius -a iustitiae. *vix ad III B 2 b*). PRAEDEST. 1, 40 p. 603^{A} *syn.* genus. BOETH. arithm. 1, 32 p. 66, 18. 2, 4 p. 88, 23 in Porph. comm. sec. 3, 11 p. 235, 14. ENNOD. opusc. 3, 108 p. 358, 23 species laborum ... vel -as. 3, 171 p. 375, 12 indulgentiae species aut -as.

speciatim: Ⓘ *de condicione, aestimatione: agri*: VARRO rust. 1, 6, 1 primum de solo fundi videndum ... quae sit -a. *ibid.* -ae cum duo genera sint, una quam natura dat (*cf.* 1, 7, 1 ad

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hanc -am naturalem pertinet. *v. p. 1069,58 sqq.*), altera quam sationes imponunt. 1,6,5. 1,7,2 de -ae cultura hoc dico. PALLAD. 10,10,2 potest et soluto et gracili solo prati -a, si rigetur, imponi. *rerum venaliciarum*: SEN. dial. 1,3,6 primae -ae feras. EDICT. imp. Diocl. III/IV 8,1a pellis Vabulonica primae -ae. 8,2 -ae secundae. 8,6a. 9. 19. 9,5a. 10,1a. 13a. 14. *de munerum ordine, gradu: legitur primum translate*: SEN. epist. 90,28 quid *sint* lares et genii, quid in secundam numinum (*Erasm.*, nominum *codd.*) -am animae perpetitae. *proprie de officialium dignitatibus*: COD. Theod. 6,30,7,1 (*a. 384*) ducenarii, centenarii, epistulares ... -ae primae ... secundae ... tertiae ... quartae. COD. Iust. 12,23,7,2 (*a. 384*) scrinii exceptorum. ... epistulares numero duo. -ae primae numero triginta sex. -ae secundae numero quattuor. -ae tertiae numero tres. *sim.*: 12,23,7,3. 4. 5 *sq.* COD. Theod. 6,32,2 (*a. 422*) nonnulli ... primae vel secundae -ae sacri ministerii supernumerarii ordinati sunt. *ibid. iterum.*

Ⅱ *de genere dicendi, cf. gr. χαρακτήρ (cf. p. 1076,77 sqq.).* *a* CIC. *haec notio confunditur cum ea, qua -a idem est quod ἰδέα, εἶδος sensu Platonico, v. p. 1086,56 sqq. (cf. Mayer, Theophrast. περὶ λέξεως p. 25 adn.)*: CIC. de orat. 2,98 *Curio* verborum gravitate et elegantia et copia suam quandam expressit quasi -am figuramque dicendi (3,34 si paene innumerabiles sint quasi -ae figuraeque dicendi. orat. 74 causas totas alias alia -a dicendi esse tractandas. TAC. dial. 18 mutari cum temporibus -as quoque et genera dicendi. 25 plures -as dicendi etiam isdem saeculis extitisse. 26 si omisso optimo ... genere eloquentiae eligenda sit -a dicendi). orat. 36 (*antecedunt ea, quae p. 1076,80 exscripta sunt*) nec facilis explicatio quae -a maxime excellat. 37 neque in unam -am cadunt omnia (QVINT. inst. 12,10,2 non una omnibus -a placuit). *ibid.* reliquarumque rerum -am, quae absunt a forensi contentione, eiusque totius generis, quod graece ἐπιδεικτικὸν nominatur. 43 excellentis eloquentiae speciem et -am adumbravimus (*inc.*: TAC. dial. 40 nec bene -am [famam *Muretus*] eloquentiae [*cf. p. 1086,60*] Cicero tali exitu pensavit). 90 -am summissi oratoris (*i. summissi oratoris propriam*). 92 plurimum ... est in hac orationis -a suavitatis (QVINT. inst. 12,10,1. TAC. dial. 19 cum condicione temporum et diversitate aurium -am quoque ac speciem orationis esse mutandam). orat. 134 -a ipsa restat et χαρακτῆρ ille qui dicitur. 211 haec ... -a (*sc. orationis*) retinenda non diu est. 231 etsi ... a -a veritatis (*i. verae rationis dicendi*) et ab Atticorum regula absunt. QVINT. inst. 11,1,47 suam quidque -am et proprium quendam modum eloquentiae poscit. 12,10,10 mediam ... -am teneant L. Crassus, Q. Hortensius. 12,10,66 neque his tribus quasi -is inclusa eloquentia est. GELL. 6,14,6 vera ... et propria huiuscemodi -arum exempla in Latina lingua M. Varro esse dicit ubertatis Pacuvium, gracilitatis Lucilium, mediocritatis Terentium.

Ⅲ *in logica: i. q. species generi subiecta, εἶδος* (CIC. top. 31 genus et -am definiunt hoc modo: genus est notio ad plures differentias pertinens; -a est notio, cuius differentia ad caput generis et quasi fontem referri potest; ... -ae igitur sunt eae, in quas genus sine ullius praetermissione dividitur. QVINT. inst. 5,10,62 speciem, quam eandem -am vocat *Cicero*. MART. CAP. 4,345 -as easdem dicimus quas et species. -ae ergo sunt quae subditae generi tenent definitionem eius et nomen. 4,354): CIC. orat. 116 explicato genere cuiusque rei videndum est quae sint eius generis sive -ae sive partes (top. 14 -a generis, quam interdum ... partem licet nominare. 31 -as qui putat idem esse quod partes, ... non satis acute quae sunt secernenda distinguit. QVINT. inst. 5,10,63 haec [*partitio*] sit totius in partes, illa [*divisio*] generis in -as. partes incertas esse ..., -as certas, ut 'quot sint species rerum publicarum', quas tres accepimus). fin. 4,8. top. 11 ducuntur argumenta ... alia ex genere, alia ex -a (71 MART. CAP. 5,486). 13. 14 genus ... est uxor; eius duae -ae: una *eqs.* (QVINT. inst. 5,10,62 duae -ae ... matrimoniorum). 28 divisionum ... definitio -as omnes complectitur quae sub eo genere sunt, quod definitur. 30 -ae, quas Graeci εἴδη vocant, nostri ... species appellant, non pessime id quidem, sed inutiliter. nolim enim ... specierum et speciebus dicere ... at -is et -arum velim. 33. 34. 39. QVINT. inst. 1,5,41 totidem vitiorum erunt -ae, in quot species eorum quidque, de quibus supra dictum est, diviseris. 8,5,25 finis non erit, si singulas corruptorum persequar -as. IVL. VICT. rhet. 3,3 p. 378,19. GRAMM. suppl. 12,27 ut ... genus species vel -as complectitur, ita species seu -ae individua continent. *singulariter i. q. genus, sed ita, ut id ipsum species sit alterius generis*: SEN. epist. 58,10 animantia superiorem tenebunt locum, quia et animalia in hac -a sunt et sata.

Ⅳ *in rhetorica fere i. q. status*: CIC. part. 100 omnia, quae de iure civili ... disceptantur, cadunt in eam -am causarum, in qua quale quid sit ambigitur. ASCON. Mil. p. 37,4 St. ita defendi crimen, interfici Clodium pro re p. fuisse, quam -am (*i. rationem defensionis; cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 112,14) M. Brutus secutus est in ea oratione, quam *eqs.* QVINT. inst. 3,6,79 qui tali utitur patrocinio, non recedit a -a qualitatis. 3,6,86 proposita -aeque actionis, quae tum generales status vocabam.

Ⅴ *in mathematica*: MART. CAP. 2,107 tres ad duo, quae hemiolios -a est (9,934). 7,732 *dyas* prima -a paritatis est. BOETH. arithm. 1,28 p. 58,10 sesquitertiae habitudinis efficiet -am. mus. 2,28 p. 261,20 semitonii.

b *fere i. q. modus et ratio, qua res aliqua agitur (interdum fere i. q. ritus, caerimonia)*: CIC. Mil. 1 haec novi iudicii nova -a (ASCON. Mil. p. 34,4 St. -a iudiciorum breviore [*i. ratione iudiciorum ita commutata, ut breviore tempore conficerentur*]. TAC. dial. 38 -am et consuetudinem veterum iudiciorum. PLIN. epist. 6,33,9 in privati iudicii -am centumvirale vertatur. *aliter p. 1081,11*). QVINT. inst. 2,4,2 fabulam, quae versatur in tragoediis atque carminibus non a veritate modo, sed etiam a -a veritatis (*i. a modo et ratione qua res verae fiunt*) remota. TAC. dial. 25 sequar praescriptam a te -am *i. rationem disputandi* (TERT. adv. Marc. 4,6 p. 432,24 intentio et -a opusculi nostri). hist. 4,56 ea primi concilii (consilii ς) -a (*i. ratio ac velut comprehensio eorum, quae primo concilio gerebantur; vocabulum scilicet notionis corporeae q. c.* concilii *positum de incorporeis sibi adiunxit vocabulum ad notionem corpoream pertinens. Heraeus: etwa 'Gang'*). ann. 13,29 varie habita ac saepe mutata eius rei -a. PLIN. epist. 8,2,8 novitas remissionis et -a laudatur. S.C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 19 hoc genus causarum diversam -am habebit: ut appellet *eqs.* 29 munera, quae assiforana appellantur, in sua -a mane⟨a⟩nt. PAPIN. dig. 31,77,33 certaminis -am, quam celebrari singulis annis voluit (= COD. Iust. 6,25,9,1). TERT. anim. 26 p. 344,22. 29 p. 348,21. 24. 31 p. 350,30. 36 p. 362,26. idol. 13 p. 45,3 da -am, in qua velis agi tecum. ieiun. 11 p. 289,17. 14 p. 293,10. monog. 4 antiquior -a. 9. adv. Val. 10 p. 188,13 tragoediae atque comoediae, a quibus -a mutuaretur exponendi, quod citra pudorem erat natum. ARNOB. nat. 7,38 ludi nec ad suam -am condicionemque curati. COD. Theod. 9,18,1 (*a. 315*) ALC. AVIT. carm. 5,264. TEST. Optati (Corp. II 4514) 35 sub eadem -a spectaculorum ... edendorum Tarracone. AVG. c. Petil. 1,17,18 si autem -am baptismi secum abstulerunt *Maximinianistae*, virtutem *eius* ... amiserunt (*ibid.* ipsam -am, quae semper et ubique sancta est. pecc. mer. 1,63 p. 63,26. p. 64,10. 1,64 p. 65,2).

c *fere i. q. ordinatio, dispositio, status*: CIC. rep. 1,53 -am rei publicae (Tusc. 2,36 rerum publicarum. Phil. 5,25. epist. 7,3,4 si esset aliqua -a rei p. ad Brut. 1,15,10 aliqua -a ... futura rei publicae. VELL. 2,89,4 prisca illa et antiqua. ORAT. imp. Claud. [Corp. XIII 1668] 1,6 ab origine urbis in quod -as statúsque rés p. nostra díducta sit. SEN. clem. 1,1,8 lae issima. TAC. ann. 4,33 IVST. 17,3,17. *cf.* GALLICAN. Avid. 14,6 in antiquum statum publica -a reddatur. *al. aliter p. 1083,73. 1085,10. 20*). rep. 2,43 -a civitatis (LIV. 3,15,3. 3,17,4. 3,33,1. VAL. MAX. 5,3 ext. 3 populo amplissimae civitatis -am atque imaginem imposuit. TAC. hist. 4,8. AVG. civ. 5,19 p. 230,11 D. secundum quandam -am terrenae civitatis. *cf.* LIV. 34,51,4 civitates ... ex omni ... confusione in aliquam tolerabilem -am redigendae. SEN. benef. 2,20,2. QVINT. decl. 279 p. 137,12 civitates ... ad certam vivendi -am redegerunt). OV. met. 1,248 quae sit terrae mortalibus orbae -a futura. Pont. 1,10,17 is status est, ea rerum -a mearum. LIV. 7,39,8 nec quicquam ad iusti exercitus -am praeter ducem deerat (VELL. 2,61,2 in -am iusti exercitus coiere). 25,13,10 castrorum -am et militarem ordinem ... sublatum (28,24,10 -a ... Romanorum castrorum constabat una re, quod *eqs.*). LIV. perioch. 45 Macedonia in provinciae -am redacta (134 omnibus provinciis in certam -am redactis. VELL. 2,97,4 TAC. Agr. 14 ann. 2,56 SVET. rhet. 30 Iul. 25,1 Aug. 18,2 Tib. 37,4 Cal. 1,2 Nero 18 Vesp. 8,4 CORP. III 14149 [*Arabia*] [19. 21. 29. 30. 39. 42. 50]. 14150[11] *al. cf.* TAC. hist. 3,47 regnum in -am provinciae verterat. ann. 14,31 in -am provinciae cesserant). VELL. 2,44,4 Capua in -am praefecturae redacta. 2,109,1 corpus (*i. multitudinem*) suum custodientium imperium perpetuis exercitiis paene ad Romanae disciplinae -am redactum. SEN. epist. 108,7 *auditores* afficiuntur illis (*sc. quae dicuntur*) et sunt quales iubentur, si illa animo -a permaneat. COLVM. 2,2,8 de silvestri regione in arvorum -am redigenda. QVINT. decl. 340 p. 343,3 quisquis caret -a servitutis. p. 349,25 qui in aliqua -a (*B*, formula *A in ras.*) libertatis fuisset (GAIVS inst. 3,56 in libertatis -a). PS. QVINT. decl. 13,8 p. 254,3 taceo de servis, quos bellorum iniquitas in praedam victoribus dedit, isdem legibus, eadem -a, eadem necessitate natos. 13,9 p. 255,8 in ceterorum animalium -a. TAC. hist. 4,39 rediit urbi sua -a legesque. SVET. Cal. 22,1 speciem ... principatus in regni -am converteret. TERT. adv. Marc. 2,5 p. 340,15. 2,10 p. 349,28. resurr. 8 p. 36,22 publica -a humanae condicionis (*opp.* propria ... Christiani nominis -a). VLP. dig. 30,39,10 praedia Caesaris quae in -am patrimonii redacta (*similiter apud* ICTOS *p. 1077,1 sq.*). PRVD. c. Symm. 1,570 si -am patriae facit excellentior ordo. CLAVD. carm. min. 26,37 per te ... imperio sua -a redit. PAVL. NOL. epist. 12,4 p. 76,12 *v. p. 1113,57*. AVG. c. Petil. 3,56,68 p. 222,18 -a sacramenti datur per baptismum, -a iustitiae per euangelium (ZACCH. 1,17 p. 1083[C] aliquamdiu apud homines iustitiae -a duravit). SIDON. epist. 7,2,1 p. 141,22 statūs sui (*sc. viatoris*) seu per censum seu per familiam -a.

d *fere i. q. natura, vis, χαρακτήρ ('Wesensart'. de genere dicendi v. p. 1075,16 sqq.)*: CIC. de orat. 3,115 definitiones ... sunt ... aut cum ... quae -a et quasi naturalis nota cuiusque sit, describitur, ut si quaeratur avari species, seditiosi. orat. 36 in omni re difficillimum est -am, qui (quod *cod.*) χαρακτῆρ graece dicitur, exponere optimi (*in sqq. -a speciatim de genere dicendi, v. p. 1075,25*). SEN. benef. 1,2,3 numquam illa (*sc. beneficia*) vir bonus cogitat nisi admonitus a reddente; alioqui in -am crediti transeunt (*cf.* CELS. dig. 17,1,48,2

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

extra mandati -am. PAPIN. dig. 33, 1, 10, 1 quae certam -am erogationis annuae ... habuerunt. *cf. p. 1076, 70*). 1, 6, 2 quae appetuntur, neutram naturam habent, nec boni nec mali: refert, quo illa rector (*i. animus*) impellat, a quo -a rebus datur. TERT. (*in cuius usu haec vocabuli notio, praesertim ubi coniunctum est cum* ad, ex, *ad III B 2 b declinat*): anim. 45 p. 374, 14 somnus ... corpori provēnit in quietem, ecstasis animae accessit adversus quietem, et inde iam -a (*sc. eius quod homini dedicatum est in primordio*) somnum ecstasi miscens ('*Mischform aus* s. *u.* e.'), et natura de -a. apol. 47, 14 rerum -a ('*natura vel lex naturae*' *Rauschen*). adv. Marc. 1, 9 p. 301, 14 ad -am creatoris provocari (1, 10 p. 303, 19. 1, 11 p. 304, 11 ex. 304, 16 ex. 304, 27 ad eius -am probare. 1, 18 p. 313, 20 ad -am provocans. 4, 12 p. 456, 20 ex. 4, 31 p. 526, 22. 5, 3 p. 578, 22 ad). 2, 10 p. 348, 14 angelum ex -a operum bonorum instituit bonum. 5, 15 p. 628, 25 ad -am spiritalis et propheticae gratiae. adv. Prax. 5 p. 233, 1 res ipsa -am suam scripturis ... vindicabit. PRISCILL. tract. 6, 97 p. 73, 14 -am peccati (6, 99 p. 74, 10 *opp.* divina natura). MVTIAN. Chrysost. hom. 31, 1 p. 432 multa sunt, quae -am discretionemque (*τὰ χαρακτηρίζοντα*) Christianitatis ostendunt.

de ingenio: CIC. Brut. 294 *orationes Catonis* significant ... -am quandam ingenii, sed admodum impolitam et plane rudem. 327 ingeni quaedam -a lucebat. QVINT. inst. 12, 10, 10 in oratione vero si species intueri velis, totidem paene reperias ingeniorum quot corporum -as (*cf. p. 1068, 74*). 12, 10, 20 in quo (*i. genere Atticorum*) ... ingeniorum plurimae -ae. TAC. Agr. 46 -am ... ac figuram animi magis quam corporis complectantur ... quia ... -a mentis aeterna. dial. 1 dum -am sui quisque et animi et ingenii redderent. TERT. carn. 16 ex -a ingenii haeretici (*potest revocari ad III B 2 b, cf. supra l. 5 et infra p. 1086, 16*).

e -a *fere i. q. ea notitia alicuius rei, qua omnia, quae eius propria sunt, comprehenduntur* ('*Begriff*', *syn.* definitio *l. 38*): CIC. fin. 2, 48 undique expletam et perfectam ... -am honestatis. off. 1, 103 ut ad officii -am revertamur. 3, 81 excute intellegentiam tuam, ut videas, quae sit in ea species, -a [et] (*codd.; om.* NON.), notio viri boni. APVL. Plat. 2, 24 civitatis -am definit. TERT. adv. Hermog. 36 p. 166, 10 secunda pars -ae *materiae*. adv. Marc. 1, 6 p. 297, 21 secundum summi magni -am. 1, 15 p. 310, 10 secundum -am divinitatis. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 56, 22 plenam nominis -am definitionemque. in Porph. comm. pr. 1, 8 p. 20, 12 cum id quod dicis, ab aliis omnibus adiunctis differentiis segregaveris et propriis impressis -am eius figuramque monstraveris. -a *de substantia*: TERT. resurr. 50 p. 104, 2 *syn.* substantia. BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 156, 12 quaedam sunt, quae ita coniuncta de aliquo praedicantur, ut eorum praedicamentum unum sit et in unam congruat -am eorum, quae extra vere poterant praedicari, ut in eo, quod est animal bipes (herm. sec. 5, 11 p. 368, 23; *cf.* herm. pr. 2, 11 p. 159, 23 in unam substantiam coeunt). *fere i. q. significatio* (*sc. vocabulo velut impressa, sicut χαρακτὴρ in nummo; aliter p. 1079, 77*): TERT. virg. vel. 6 videamus ..., si et apostolus -am vocabuli istius (*sc.* 'mulieris') secundum Genesim observat. *ibid.* illud ... praeiudicet necesse est, a quo -a descendit. *ibid.* erat virgo et mulier vocabatur post vocabuli huius proprietatem, secundum primordii -am virgini et ita universo mulierum generi defensam.

II ***de ipsis rebus formatis*** (*seorsum sub III posita sunt exempla, quibus praevalet notio imaginis vel exemplaris*):

A *de animantibus* (*interdum fere i. q. corpus, ex. gr. l. 72. 74; saepius acced. genetivus explicativus*):

1 *generatim*: CIC. nat. deor. 2, 6 saepe visae -ae deorum (OV. met. 1, 73. *cf.* VERG. Aen. 4, 556 huic se -a dei voltu redeuntis eodem obtulit in somnis. VOPISC. Aurelian. 25, 3 hortante quadam divina -a. 25, 5). nat. deor. 1, 78 quodsi fingere ... et iungere -as velimus, qualis ille maritimus Triton fingitur (QVINT. inst. 9, 2, 36 -as quoque fingimus saepe, ut Famam Vergilius). CIC. div. 2, 139. SALL. hist. frg. 1, 107 novas immanes ⟨-as⟩. VERG. Aen. 3, 591 ignoti nova -a viri. 7, 18 -ae magnorum ululare luporum. CIRIS 80 *Scylla* horribiles circum vidit se sistere -as, piscibus et canibusque malis vallata repente est. HOR. carm. 1, 33, 11 *Veneri* placet impares -as atque animos sub iuga aenea ... mittere. ars 9 nec pes nec caput uni reddatur -ae. OV. epist. 2, 70 tauri mixtaque -a viri. Ib. 373 novi -am ... monstri (*cf. p. 1078, 11*). trist. 3, 8, 36 veluti spectabile corpus astat fortunae -a legenda meae. SEN. epist. 108, 19 Pythagoras ... dicebat ... animorum commercium in alias atque alias -as transeuntium. TAC. Germ. 45 sonum emergentis *solis* audiri -asque equorum ... aspici. hist. 2, 70 putres virorum equorumque -ae. ann. 2, 24 ambiguas hominum et beluarum -as. SVET. Galba 20, 2 -am ... adhuc floridam et vegetam. APVL. Ascl. 35. TERT. resurr. 59 p. 120, 14 nec alia erit -a ... nisi quae et de carne, de anima. IVST. 25, 1, 6 inusitatas (*C, cf. p. 1069, 57*; invisitatas *var. lect., cf. p. 1068, 53*) barbaris -as *elephantorum*. HIL. in Matth. 12, 11 p. 987^{B} in unius huius (*Christi*) -a gentium salus fieret. PRISCILL. tract. 1, 22 p. 19, 1 in -a Cain et Lamec. AVG. civ. 13, 14 p. 573, 2 D. creata et distributa -a, in qua singuli viveremus. AVIAN. fab. 17, 15 nulla quidem medio convenit in aggere -a.

2 *speciatim*: **a** *fere i. q. mulier formosa*: TER. Eun. 297 taedet cotidianarum harum -arum. 566 elegans -arum spectator (DON. *ad l.* qui scit -as eligere). PROP. 2, 3, 32 post Helenam haec terris -a secunda redit. 2, 5, 28 Cynthia, -a potens. 2, 25, 3 ista meis fiet notissima -a libellis. 2, 28^{b}, 53 et quot Troia tulit vetus et quot Achaia -as. OV. ars 3, 535 nos facimus placitae late praeconia -ae (fast. 2, 778 placitae praesentia -ae). PS. QVINT. decl. 15, 2 -am vacantem (*sc. marito vel thalamis*) vocare meretricem.

b *fere i. q. larva, εἴδωλον*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 27 variae nocturno tempore visae terribiles -ae bellum motusque monebant (VERG. Aen. 6, 277 terribiles visu -ae). div. 1, 81 obiciuntur ... saepe -ae, quae reapse nullae sunt, speciem autem offerunt. 2, 139. VERG. Aen. 6, 289 *de Geryone*: -a tricorporis umbrae (CLAVD. DON. *ad* 6, 290 illas omnes monstrorum -as). OV. Ib. 144 insequar ... vultus ossea -a tuos. fast. 5, 464 haec est ex illo -a relicta Remo (*syn.* umbra). SIL. 13, 601 (*de Harpyis sim.*) has inter -as coniux Iunonis Avernae. AVSON. 157, 25 *porta* fornice eburno semper fallaces glomerat super aëra -as (*syn.* ignavorum simulacra ... soporum; *opp.* veros ... visus). AVG. civ. 10, 27 p. 445, 14 D. vanarum ludificatione -arum (*syn.* phantasmatum). **c** *i. q. -a vana*: POTAM. tract. 1 p. 1412^{A} *moriens* desinit esse quod erat, -a vel fabula. CASSIOD. compl. in Iac. 1, 2 p. 1377^{C} mundi ... divitias, tamquam -a florifera, ... transire. **d** *fere i. q. species per somnum oblata*: DRAC. Romul. 10, 350 stimulet quae -a medullas (*cf.* 342 *sqq.*).

B *de rebus* (*de litteris v. p. 1069, 70 sqq., de sideribus p. 1071, 9 sq., de nummis p. 1082, 51 sqq.*): **1** *de corporeis*: **a** *de figuris corporatis (seu animantium seu inanimantium) et rebus variis*: LVCR. 4, 87 sunt ... -arum vestigia (*cf. p. 1068, 36*) certa, quae volgo volitant. CIC. orat. 9 in -is et figuris est aliquid perfectum et excellens, cuius ad cogitatam speciem (*i. ἰδέαν*) referuntur ea, quae sub oculos ipsa cadunt (*seq. v. p. 1086, 57*). fin. 2, 47 cuius (*honesti*) similitudine perspecta in -arum specie ac dignitate (*v. p. 1067, 44 sqq.*) transitum est ad honestatem dictorum atque factorum. Tusc. 3, 41 (*transl. ex Epicuro*) quae ex -is percipiuntur oculis, suaves motiones (3, 46 -as, quibus oculi iucunde moveantur). nat. deor. 1, 54 *ex atomis volitantibus et cohaerentibus* efficiuntur eae rerum -ae et figurae, quas vos effici posse sine follibus et incudibus non putatis. QVINT. inst. 9, 2, 40 quaedam -a rerum ita expressa verbis, ut cerni potius videatur quam audiri. PS. AGENN. grom. p. 52, 6 Th. video alicuius -am agri magnam, quae divisa est atque assignata in tempore. *ibid.* p. 52, 7 quaedam materialis agri -a. APVL. mund. 35 natura⟨s⟩ -asque (AVG. gen. ad litt. 6, 10 p. 183, 4). TERT. adv. Prax. 8 p. 239, 3 sol et radius duae -ae sunt ... cohaerentes (*syn.* species, res). 27 p. 282, 9 tertiae alicuius -ae ex confusione (*sc. carnalium et spiritalium*). HIL. trin. 7, 28 p. 224^{A} sensum -is corporalibus erudiri. AVG civ. 5, 11 p. 210, 25 D. semina -arum. p. 210, 26 motus seminum atque -arum. COD. Iust. 1, 17, 2, 18 multas ... -as edere natura novas deproperat.

b *de rebus arte quadam factis*: *α in caelatura, sculptura sim.*: CIC. nat. deor. 2, 93 unius et viginti -ae litterarum vel aureae vel qualeslibet aliquo coiciantur (QVINT. inst. 1, 1, 26 eburneas ... litterarum -as. *cf. p. 1069, 66 sqq.*). 2, 145 in pictis, fictis caelatisque -is (*cf.* PROP. 3, 9, 13 *argenti caelati*. 4, 2, 61 -ae caelator ahenae). SEN. nat. 3, 24, 2 facere solemus dracones et miliaria et complures -as (*i. instrumenta artificiose formata*) in quibus ... fistulas struimus *eqs.* VAL. FL. 6, 91 (*de signo militari*) ferrata ... dorso -a suum. 6, 465 artificis ... -ae (*i. -ae artificiose confectae, κεστὸς ἱμάς Hom. Il. 14, 214*). TAC. Germ. 45 insigne superstitionis -as aprorum gestant. ITALA Am. 5, 26 (Filastr. 18, 1) -as (*τύπους*, VVLG. imaginem) fixorum idolorum et sculptilium (PRISCILL. tract. 1, 15 p. 14, 5 idolicas -as. FILASTR. 111, 6; *cf.* 109, 7 -ae [*i. idoli*] praevaricatio). CLAVD. rapt. Pros. 3, 268 *de sphaera vitrea*. CARM. de pond. 165 ex auro finges librili pondere -am. CASSIOD. in psalm. 1, 1 p. 28^{D} cathedra est ... -a sedibilis. *ad III B 1 a referri possunt* (*v. etiam p. 1084, 62*): CORP. XIII 10011, 147 (*in vasculo*) Alpini -(a) (10015, 32 Natti -a. 10015, 38^{a} avot [*i. fecit*] -(am) Sacrillos Carati *servus*. 10015, 38^{n}. INSCR. Dessau 9451 [*Rheinzabern, in patina fictili*] Severianus fecit -as). *i. q. nostrum* '*Bilderrahmen*' (*cf. p. 1084, 65 sqq.*): VITR. 2, 8, 9 e ... parietibus ... picturae excisae ... inclusae sunt in ligneis -is (PLIN. nat. 35, 173). *β in arte coquinaria*: PAVL. FEST. p. 83 -a appellatur puls miliacia ex melle.

γ in architectura: ARNOB. nat. 4, 6 luteis ... -is (*i. lateribus*). AVSON. Mos. 299 tectonicas ... -as (*i. aedificia*). *speciatim*: *α i. q. canalis, per quem aqua ducitur, t. t. aquaeductuum*: CORP. VI 1258 (*a. 80/81*) aquas ... nova -a reducendas. FRONTIN. aq. 75 -as rivorum perforant. 126. VLP. dig. 7, 1, 27, 3 ob -am aquaeductus quae per agrum transit (CORP. IX 3308, 3 [*Castelvechii*]. X 4860, 17 [*Venafri*]. LIB. pontif. p. 71, 3). VLP. dig. 30, 39, 5 aquae -a (CORP. VI 31564 -am aqu⟨ae⟩ Virginis vetustate con⟨l⟩apsam a fontibus renovatam). PALLAD. 9, 11, 1 aqua ducitur aut -a structili aut plumbeis fistulis *eqs.* (CET. FAV. 6 p. 267, 20 Kr.). SPART. Sept. Sev. 19, 5 CET. FAV. 6 p. 267. 21. 23 canaliculus -ae. COD. Theod. 15, 2, 1 (*a. 330*). 14, 6, 3 (*a. 365*). LIB. pontif. p. 67, 2. 81, 6 Traiani. COD. Theod. 15, 2, 5 (*a. 389*). 15, 2, 8 (*a. 399*) -a cui nomen Augusta est. 15, 2, 9 (*a. 400*). PAVL. NOL. carm. 21, 744. 749. 799. 807. NOT. dign. occ. 4, 5 comes -arum (CORP. VI 1765, 4 comite ordinis primi et -arum. 1765, 6. CASSIOD. var. 7, 6 tit. formula comitivae -arum). SIDON. epist. 1, 5, 9 mihi non solum -as, verum etiam naumachias videbar epotaturus. DONATIO Tiburt. (*a. 471*) 37 CASSIOD. chron. II p. 160, 1342 var. 5, 38, 1.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2 de Ravennati -a. 7, 6, 2 in -is ... Romanis. 8, 30, 1 NOVELL. Iust. app. 7, 20 (*a. 554*). GREG. M. epist. 12, 6 (*a. 602*) p. 353, 15. 19. 20 LIB. pontif. p. 172, 13. 15 CORP. VI 1245, 4. 1258, 4. 8497, 3. 8583 procurator -is. 31566 -am Mentis. XIV 3649[c] 14 (*Tibure*). IX 4051 (*prope Anienem*), 3 X 6526, 5 (*Corae*). XI 5942 (*Tiferni Tiberini*) conceptum aquae suis terminis usq. ad kaput -ae publicae. *β i. q. sepulcrum* (*cf. Rossi, Roma sott. 3, 410*): CORP. VI 34046 Annibonius fecit sibi et suis locum homi(ni)bus n(umero) VIII intro -as.

2 *in mathematica*: **a** *i. q. figura geometrica vel eius delineatio et corpus geometricum* (BALB. grom. p. 104, 1 -a est, quae sub aliquo aut aliquibus finibus continetur. MART. CAP. 6, 710 -a est res, quae ex aliquo vel aliquibus terminis continetur): LVCR. 2, 778 ex aliis -is variisque figuris efficitur quiddam quadratum (2, 781 in quadrato cernimus esse dissimiles -as. *cf.* SEN. epist. 88, 13. QVINT. inst. 1, 10, 44 quadrati. *al.*). CIC. de orat. 1, 187 in geometria liniamenta, -ae, intervalla, magnitudines (QVINT. inst. 1, 10, 35 geometria divisa in numeros atque -as). rep. 1, 29 in arena geometricas (*v. l. 47*) -as quasdam esse descriptas (LIV. 25, 31, 9 intentum -is, quas in pulvere descripserat. VAL. MAX. 8, 7 ext. 7). nat. deor. 1, 19 unde ... ortae illae quinque -ae (*cf. Plat. Tim. 53[c]*), e quibus reliqua formantur (*cf. de cybo*: FAV. EVL. p. 10, 13 MACR. somn. 1, 5, 1). nat. deor. 1, 24 quod ea -a (*sc. rotunda*) neget ullam esse pulchriorem (*cf. l. 30 et* nat. deor. 2, 47 cum ... duae -ae praestantissimae sint, ex solidis globus [PAVL. FEST. p. 242 globi. PLIN. nat. 2, 245. *cf.* CIC. nat. deor. 2, 49 globosa (Tim. 17 *al.*). PLIN. nat. 2, 5 globatam. CHALC. comm. 75 globea] ... ex planis autem circulus [SEN. epist. 74, 27. BALB. grom. p. 104, 18 circulus ... est plana -a. PLIN. nat. 2, 150 circuli. *al.*] aut orbis [PLIN. nat. 2, 160 QVINT. inst. 1, 10, 41] ...; his duabus -is contingit solis, ut omnes earum partes sint inter se simillimae *eqs. cf.* MANIL. 1, 211 aeterna ... divisque simillima -a *eqs.* VITR. 7, 3, 1 circinationis. QVINT. inst. 1, 10, 40 perfectissima ... capacissima. BALB. grom. p. 104, 8 flexuosarum linearum -ae [p. 104, 13 circumferentium]). CIC. nat. deor. 2, 125 trianguli (CELS. 7, 25, 2 triangula -a. *cf.* VITR. 9, 1, 12 trigoni [9, 1, 13 *bis* APVL. Plat. 1, 7]. PAVL. FEST. p. 11 anguli [BALB. grom. p. 105, 4]. COLVM. 5, 2, 1 plurium angulorum [BOETH. arithm. 2. 23 p. 109, 14 multorum angulorum]. BALB. grom. p. 106, 17 una [*sc. trilaterarum -arum*], qua rectus angulus continetur ... quod Graeci orthogonion appellant [*sim.* p. 106, 24. 25]. CENS. 8, 7 hexagoni). VITR. 9, 1, 1 analemmatorum -ae. PAVL. FEST. p. 263 pilae (SEN. nat. 2, 1, 4 PLIN. nat. 8, 133 *al.*). SIL. 14, 677 meditantem in pulvere -as (*v. l. 17. 19.* LICENT. carm. ad Aug. 11 figurarum positas sine pulvere -as. MART. CAP. 4, 337). QVINT. inst. 1, 10. 40 cuius sit -ae ille circuitus. BALB. grom. p. 91, 2 (*tit. libri*) expositio et ratio omnium -arum (*cf. Gensel, PW. II 2821*). p. 104, 3 -arum genera sunt quinque (*enarrantur*). p. 105, 16 trilatera (*cf.* p. 106, 3 quadrilatera. p. 106, 5 plurilatera. *v. l. 36*). HYG. lim. grom. p. 156, 4 Th. sit ... -a conspectus ABCD. GROM. p. 342, 15 embadiam (*i. arealem, planam*). APVL. apol. 61 geometricas -as e buxo (AVSON. 408, 17 CHALC. comm. 53 BOETH. arithm. 1, 1 p. 11, 4 *v. et l. 17*). Plat. 1, 7 pyramidis. *ibid. sphaerae.* MACR. somn. 1, 5, 12 MART. CAP. 6, 579 CASSIOD. art. 3 p. 1169[A]. **b** *i. q. formula, schema, de numeris ordine certo serieque in tabulae formam redactis*: BOETH. arithm. 1, 10 p. 24, 3 in -a pariter paris numeri. 1, 11 p. 27, 21 huius numeri -a.

3 *de incorporeis*: **a** *in grammatica*: **α** *i. q. figura vocis, casus sim.* (*v. definitionem infra l. 75*): VARRO ling. 8, 9 *genus verborum* fecundum, quod declinando multas ex se parit dispariles -as. 8, 33 quattuor. 8, 47 vocis -as ternas ... binas ... singulas. 9, 21 -is vocabulorum incontaminati⟨s⟩ (PAVL. FEST. p. 58 casus ... vocabulorum -as. p. 257 GAV. BASS. *ap* Gell 5, 7, 2). 9, 39 neque in -a collata quaerendum solum quid habeat in figura simile. 9, 41 muliebri -a[m]. *ibid.* 9, 82 triplices. 9, 101 natura non omnes -ae verborum terna habeant tempora (10. 56. 70 ad -as Graecas verborum magis revocare. PAVL. FEST. p. 206 petissere ... ea ... -a verbi qua ... lacessere. QVINT. inst. 8. 6. 2 *v. p. 1080, 56. cf.* 10, 1, 10 non significationes modo, sed -as etiam mensurasque novimus. *aliter l. 71. 81 al.*). 9, 102 hic in -a est persona eius qui loquitur et tempus praesens, ut scribo. 9, 109 in secunda -a (*syn.* persona). 9, 115 proximo libro de declinatorum verborum -a (firma *cod.*) scribam (*fort. pertinet ad p. 1071, 82 sqq.*). 10, 27 in quis figuris non ea similia dicemus quae similes res significant, sed quae ea -a sint. PAVL. FEST. p. 83 perfectae -ae, ... frequentativae (*cf.* MACR. exc. gramm. V 599, 13. 625, 24 quae verborum -ae vel species nominantur. meditativa, incohativa, frequentativa et usurpativa. EXPLAN. in Don. gramm. IV 506, 11 perfecta vel absoluta. CONSENT. gramm. V 376, 7 -ae sunt quattuor: perfecta ... frequentativa ... meditativa ... incohativa. GRAMM. suppl. 207, 25 -a quae Graece *τύπος* sonat, dicitur ab informando, eo quod nos informet i. aptet ad sensum verbi intelligendum. 207, 30 quid est -a? sensus verbi. 251, 20 *al.*). PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 118, 23 quae ... proprios gentis suae (*i. Graecae*) vultus -amque custodiant (GRAMM. suppl. 132, 9 Graecam -am). GELL. 12, 10, 1. TERT. adv. Val. 6 p. 182, 24 nominis. SACERD gramm. VI 429, 20 -ae verborum sunt duae, personalis et impersonalis (450, 12 soloecismus per -as vel qualitates verborum, ac si dicas 'taedeo' pro 'taedet me'). PROB. catb. gramm. IV 32, 38 -ae casuum sunt sex (CHAR. gramm. I 150, 21 -ae casuales. DIOM. gramm. I 308, 7. SERV. gramm. IV 433, 28 hexaptota. PRISC. gramm. II 187, 15. *cf.* ROMAN. Char. gramm. I 128, 7 genetivum duplicis -ae. *al.*). CHAR. gramm. I 165, 8 -am ... activam ... passivam (248, 7 verba quae ex -a agendi in passivam ... vertuntur. 257, 28. 398, 17 CONSENT. gramm. V 367, 31. 373, 26 *al.*). DIOM. gramm. I 403, 24 aut simplicem aut compositam. CONSENT. gramm. V 368, 14 -am neutralem (*i. deponentem*). PRISC. gramm. II 154, 16 -a terminationis. 155, 21 propria in -am gentilium prolata, ut Antias. 463, 6 -ae generales praeteriti perfecti octo. 571, 12 primitivi -am. FRG. Bob. gramm. V 563, 32 -ae secundae *declinationis. al.*

i. q. figura elocutionis: PAVL. FEST. p. 123 'miseret me' eadem -a dicitur qua 'piget' (*cf. p. 1079, 82*). PRISC. gramm. III 360, 11 hac -a saepe usus 'conscius sum mihi bene facienti'. *fere i. q. sententia*: DOSITH. gramm. VII 421, 4 '*ut*' recipit subiunctiva, praeposito sane finitivo verbo, more quo supra -am relativam (*cf. p. 1106, 39*) diximus (*cf.* 420, 13 *syn.* species). *β i. q. formula, qua coniugationis vel declinationis series proponitur, παράδειγμα* (*significatur huius imago l. 27 sqq.* VIRG. gramm. epist. 3 p. 136, 19 si -a dicatur illa declinationis totius perfectio, cum -a non ad declinationem, sed ad quandam similitudinis derivatae imaginationem pertinere credenda est): VARRO ling. 9, 105 'sacrifico' qui dicat, servet 'sacrificabo', et sic per totam -am. 9, 109 in reliqua -a verborum suam utrumque sequitur -am, *sc. dolo dolas, colo colis* (PAVL. FEST. p. 246 eam quae in usu est -am in declinationibus sequimur). *ibid.* meo meas, neo nes, quorum unum quodque suam conservat similitudinis -am (*cf.* COMINIAN. Char. gramm. I 176, 31 -am regulae non servant, sed potius consuetudine declinantur. 177, 25 DIOM. gramm. I 346, 5. 367, 13). 10, 22 transversorum ordinum partes appellantur casus (*i. albus albi albo*), derectorum genera (*i. albus alba album*) utrisque inter se implicatis -a[m]. PLIN. dub. serm. frg. Char. gramm. I 118, 19 nomina, quae nominativo plurali 'ae' syllaba finiuntur, 'e' deposita reddunt nominativo singulari speciem sui iuris ac -ae. 122, 27 -a mutata est. PROB. inst. gramm. IV 78, 2 ad -am Catilinae ... declinantur (164, 1 verba, quae ... salva -a catholica et ex hac -a sustineant declinari. ROMAN. Char. gramm. I 132, 8 praeter -am ... declinantur). DON. gramm. IV 374, 24 extra quam -am sunt bonus et malus. CHAR. gramm. I 63, 16 huic ... -ae non pareant. 74, 31 secundum neutrorum -am ... masculinorum ... femininorum. DIOM. gramm. I 303, 12 -ae declinationum nominum ... sunt septem (MART. CAP. 3, 312). SERV. Aen. 5, 69 quartae -ae (*i. declinationis.* 8, 77 secunda. 10, 575 tertiae. 12, 95). AVG. gramm. V 511, 1 ad -am unius verbi ... percurramus verba cetera similiter. CLEDON. gramm. V 13, 18 PRISC. gramm. II 572, 20 *al.* **γ** *i. q. nota* (*cf. p. 1069, 72*): ISID. orig. 1, 16, 3 Dionysius Lindius syllabarum omnium singulas -as aptissimas fecit.

b *in rhetorica* (*aliter p. 1072, 68*): *i. q. figura, σχῆμα* (BEDA rhet. p. 607, 5 solet ... ordo verborum causa decoris ... figuratus inveniri quod grammatici graece schema vocant, nos habitum vel -am vel figuram recte nominamus. *cf. l. 48. 50*): CIC. Brut. 69 sententiarum orationisque -is, quae vocant *σχήματα* (orat. 181 genus ipsum verborum quasi quaedam -a et lumen orationis appareat. *ibid.* orationis quasi -ae et lumina, quae ... Graeci vocant *σχήματα*). orat. 149 collocabuntur ... verba ... ut -a ipsa concinnitasque verborum conficiat orbem suum. 206 -a verborum. 220 -ae ... quaedam sunt orationis, in quibus ea concinnitas est, ut sequatur numerus necessario. opt. gen. 14 converti ... ut orator, sententiis isdem et earum -is tamquam (atque *Hedicke*, ⟨et⟩ tamquam *Stangl*) figuris (*cf.* QVINT. inst. 8, 6, 2. *v. p. 1072, 27*). QVINT. inst. 9, 2, 27 haec (*i. exclamationes*) quotiens vera sunt, non sunt in ea -a, de qua nunc loquimur: at simulata et arte composita procul dubio schemata sunt existimanda. AQVILA rhet. 48 p. 37, 27 consuetudo multa elocutionis ... et assiduitas stili ... in has -as ultro incurrit.

c *in iurisprudentia*: *i. q. formula* (*v. et p. 1081, 36*), *praescriptum, lex, sententia*: VERG. Aen. 6, 615 ne quaere doceri ... quae -a viros fortunave mersit (SERV. *id est* regula: singulis enim sceleribus sunt statuta supplicia ex more Romano, quem sequitur). PLIN nat. 33, 32 anulorum (*sc. equitum*) ... auctoritate -a constituta est. QVINT. inst. 3. 6. 87 leges ... varias habent -as (*i. variis formulis conceptae sunt*). decl. 331 p. 303. 19 habent suam -am *canitis iudicia.* PLIN. epist. 97, 1 neque ... in universum aliquid quod quasi certam -am habeat constitui potest. GAIVS inst. 1, 160 ex -a censuali (VLP. dig. 50, 15. 4 pr.). 4, 32 *sim.* formula. GELL. 13. 15. 1 ex vetere -a perpetua (EPIST. procur. de salt. Bur. [Corp. VIII 10570] I 3. 16. II 4, 8 TEST Leon I [Corp X 114] 42). APVL. met. 7, 25 consuetus ex -a concidi fustibus (VLP. dig. 50, 7, 3 LEX met. Vipasc. [Bruns fontes[7] 113] 4. CORP. VIII 23956. 14 ex -⟨a⟩ censoria. *v. etiam supra l. 69. 70 et infra p. 1081, 12. 19. 24. 29*). S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 53 trifariam pretia deducantur, eaque -a etiam in posterum servetur. POMPON. dig. 1, 2, 2. 7 *v. p. 1070, 84.* MARCELL. dig. 3, 2. 22. SCAEV. dig. 50, 1. 24 a -a observata discedatur (*cf.* PAVL. dig. 17, 1, 46). CALL. dig. 50, 6, 6, 4 certa -a data est (VLP. dig. 5, 3. 20. 6. 50, 1. 2. 6 is qui ultra commeatum abest vel ultra -am commeatui datam. 50, 13, 2 frg. Vat. 156 MOD. dig. 50, 12, 10. COD. Iust. 7. 45. 5 datae -ae obtemperari). VLP. dig. 26, 7, 5. 7 nec mutare -am antiquitus constitutam. 40, 12, 27, 1. 49, 1, 3. 3 PAVL. dig. 2, 14, 27, 2. 17, 1, 46. 22, 1, 11 pr. MACER dig. 35, 2, 68 pr. MOD. dig. 26, 7, 31. SCHOL. Cic. Bob.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 160, 3 St. de cuius -ae (*i. legis Liciniae*) acerbitate. Cod. Theod. 5, 13, 4 (*a. 365*) villa cum ea dote vel -a (*cf. Mommsen, Ges. Schr. III 171, 3*). Avell. p. 48, 20 (*a. 367*). Cod. Iust. 1, 17, 2, 23 *causas nec* iudicialis vel amicalis -a compescuit. 1, 54, 6, 1 (*a. 399*). 2, 55, 5 pr. -a arbitralis. 3, 1, 18. 4, 11, 7. 6, 33, 3 pr. testamentum ... neque ex quacumque suae -ae parte vitiatum. 11, 48, 20 pr. Inst. Iust. 4, 15 pr. erant ... interdicta -ae atque conceptiones verborum. 7, 62, 39, 2.

acced. genetivus variae significationis: Liv. 3, 4, 9 -a senatus consulti (Tac. ann. 6, 17 Capitol. Max. Balb. 13, 1 Vopisc. Aurelian. 18, 7). Qvint. inst. 5, 13, 5 iudices, qui nulla certa pronuntiandi -a tenentur. decl. 246 p. 6, 27 -a iudicii (259 p. 59, 1. 264 p. 78, 30. *cf.* Tert. apol. 2, 10 ex -a malorum iudicandorum [nat. 1, 2 p. 60, 17]. 2, 14 adversus -am, adversus naturam iudicandi [nat. 1, 2 p. 61, 12 Lvcif. Athan. 1, 1 p. 66, 21. 24]). Qvint. decl. 268 p. 95, 14 -am legemque paterni testamenti (Corp. V 6545, 4 secundum -am. XII 1115. *cf.* Inst. Iust. 2, 10, 2 -a faciendorum testamentorum secundum -am). Pompon. dig. 1, 2, 2, 12 legis actiones, quae -am agendi continent. Gaivs inst. 4, 24 legis Furiae (Tert. adv. Marc. 4, 27 p. 514, 6 legis). Scaev. dig. 25, 4, 4 secundum -am edicti (Vlp. dig. 3, 6, 8 Pavl. dig. 2, 8, 14 ex -a e.). Papin. dig. 2, 14, 42 iuris fiscalis (46, 1, 49, 2 contra iuris -am [Vlp. dig. 2, 14, 7, 15 Macer dig. 47, 10, 40 pr.]. Papin. dig. 46, 6, 12 Vlp. dig. 4, 4, 22. Marcian. dig. 30, 114, 7 vulgarem. Frg. Vat. 281. Cassiod. var. 4, 12, 3 prisci iuris -a. Cod. Iust. 6, 58, 15, 3b ad iuris agnaticii -am). Papin. dig. 36, 3, 5, 1 ex -a iurisdictionis (Call. dig. 48, 10, 31 Vlp. dig. 10, 2, 20 pr.). Papin. dig. 4, 8, 42 compromissi. 37, 6, 8 possessionis. Vlp. dig. 24, 3, 7, 3 locationis. 26, 7, 7, 10 usurarum. Edict. de temp. acc. (Bruns fontes[7] 78) 2, 16 (*inter saec. I et III*) ap(p)ellationes ... quae ad magistratus et sacerdotia et alios honores pertinebunt, habe⟨ant⟩ -am tem⟨po⟩ris sui. Ivl. Val. 3, 46 p. 154, 20 ex -a huiusce praecepti. Edict. imp. Diocl. II 18 contra -am statuti huius. Cod. Theod. 11, 1, 19 (*a. 384*) indictionis. 1, 2, 9 (*a. 385*) illationis. Mart. Cap. 5, 450 legem vel aliquam scripti -am. Ennod. carm. 1, 8, 6 p. 529, 12 cautionis. Cod. Iust. 2, 55, 5, 1 arbitri. 6, 30, 22, 12 secundum -am praesentis constitutionis. Corp. VI 1770, 22 quae -a interdicti et dispositionis ... custodienda est (1771, 3 dispositionis).

d *i. q. formula certis verbis concepta, votum, 'Wortlaut' (formula litteris mandata l. 42)*: Tert. bapt. 13 p. 212, 30 lex ... tinguendi imposita est et -a praescripta. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 23. 4, 24 p. 502, 8 orat. 4 p. 183, 4. 29 p. 199, 9 Optat. 7, 3 p. 172, 1. Avg. epist. 35, 4 ut ibi (*apud haereticos*) etiam sanctimonialis -am susciperet *femina*. Avell. p. 363, 5 (*a. 493*) ecclesiasticam. p. 232, 11 (*a. 553*) sub hac -a (*pertinet ad* p. 230, 29 *l. 54*. p. 232, 18 in hac -a fecerunt).

acced. genetivus variae significationis: Tert. adv. Marc. 4, 26 p. 509, 8 orationis (orat. 1 p. 180, 5). scorp. 9 p. 165, 8 confessionis (p. 165, 11). Hil. syn. 78 p. 531A credendi (Phoebad. c. Arrian. 6 p. 17B). trin. 8, 1 p. 236A constituendi episcopi. Optat. 7, 3 p. 170, 19 unitatis (*fere i. q. formula fidei, quam unitas ecclesiae postulat.* p. 170, 21). Avg. serm. ed. Mai 34, 1 resurrectio domini nostri Iesu Christi -a est christianae fidei (Avell. p 371, 15 [*a. 496*]. p. 225, 19 [*a. 497*]. Epist. pontif. [Vigil.] Conc. ed. Schw. IV 2 p. 155, 32 ordinem et omnes -as fidei. Innoc. de coll. 28 p. 173, 22 omnes -as et definitiones fidei). Ps. Avg. quaest. test. II nov. 18 p. 435, 16 trium nominum. Cael. Avr. acut. 3, 6 p. 205, 1 definitionis -am. Avell. p. 375, 2 (*a. 496*) synodi Chalcidensis (p. 387, 5). p. 230, 29 (*a. 553*) quarum professionum -a ... praesenti, quemadmodum se habeat, insertam paginae declaramus. Ennod. epist. 9, 9, 1 p. 234, 6 ecclesiastici -a servitii. Nicet. fid. 1 p. 10, 2 euangelii. spir. 2 p. 19, 4 symboli.

c *in re publica et ecclesia administranda: i. q. decretum (vel codicilli) imperatoris, magistratuum sim. (significatur modo decretum in scrinio commentariorum servatum, cf. III B, modo exemplum inde sumptum, 'Kopie', cf. III A)*: Fronto p. 14, 16 N. quare si hoc decretum ... tibi placuerit. -am dederis ... magistratibus, quid in eiusmodi causis decernant (Vlp. dig. 2, 14, 10 pr. ante -am a divo Marco datam. 34, 1, 14, 1. Interloc. praef. vig. [Corp. VI 266] 6 quantum ad -am a me datam pertinet. Cypr. epist. 1, 2 p. 466, 22 contra -am nuper in concilio a sacerdotibus datam. Avell. p. 298, 12 de Nonno ... -am dabit ... Antiochenus episcopus. Cod. Iust. 1, 26, 2 -am a praefecto praetorio datam. Novell. Iust. 65 pr. 1). p. 87, 6 N. petit nunc procurationem ex -a suo loco ac iusto tempore. Epist. imp. Hadr. ad Acutian. (Corp. III 411) 14 edite ex -a sententiam vel constitutionem. Call. dig. 42, 1, 31 ex -a quam ... divus Pius in haec verba rescripsit. Epist. imp. Gord. subscr. (Corp. III 12336) 4 rescripto principali certam -am reportare. Cypr. epist. 27, 2 p. 542, 5 hanc -am per me aliis episcopis innotescere velle. Capitol. Pius 6, 11 neque ... quicquam constituit nisi quod prius ad amicos rettulit atque ex eorum sententia -as composuit. Lampr. Comm. 13, 7 *v. p. 1072, 58*. Epist. Licin. *ap.* Lact. mort. pers. 48, 7 de quibus *locis* etiam datis ad officium tuum litteris certa antehac -a fuerat comprehensa. 48, 12 ut autem huius sanctionis benevolentiae nostrae -a ad omnium possit pervenire notitiam. Epist. imp. Constant. (Corp. III 7000) 3, 26 secutus -am indulgentiae concessae vobis, pecuniam ... expeti ... prohibebit. Cod. Theod. 8, 5, 15 (*a. 363*) proconsulis -a. 6, 32, 1 (*a. 416*) secundum -am divalium responsorum. 2, 23, 1, 2 (*a. 423*) spatia de quibus praesens oraculi nostri -a comprehendit. Avg. epist. 175, 1 litteras ... consacerdotum nostrorum ..., quorum (quarum *al.*) -am his constituimus esse subdendam. Leo M. epist. 166, 1 p. 1191A solidavimus responsionis -am ... ex patrum regulis colligentes. Alc. Avit. epist. 34 p. 64, 14 sacerdotalis -a decreti, quam ... antistites ediderunt. Cassiod. var. 4, 32, 3 -a ... sanctionum divalium. Cod. Iust. 3, 1, 16 ex generalibus -is sublimissimae tuae sedis statutum est. 10, 32, 67 pr. pro nostra -a tantummodo sciat posse libertatem sibi curialis competere condicionis. Novell. Iust. 22, 2 pr. si sacram impetret -am (*cf.* Cod. Iust. 1, 2, 20 *θεῖον τύπον*). Ivlian. epit. novell. 7, 40 pragmaticae -ae (21, 69).

f *in medicina: i. q. τύπος, de genere febrium*: Isid. orig. 4, 7, 10 typi sunt frigidae febres ... latine -a atque status dicitur (*cf. s. v.* typus).

III *praevalente notione* ***imaginis vel exemplaris:***

A *imago ad similitudinem alicuius rei formata:*

1 *proprie:* **a** *i. q. effigies, simulacrum (ab artifice factum praeter l. 24. 57 sqq.): a generatim* -a *similis corpori animalium vel rerum*: Cic. Mil. 86 clarissimorum virorum -as (*i. imagines cereas Claudiorum*). orat. 9 ille artifex (*Phidias*) cum faceret Iovis -am aut Minervae (Ov. Pont. 2, 8, 62 colitur pro Iove -a Iovis). leg. 2, 45 (*Plat. leg. 12, 956B*) divinissima ... dona aves et -ae (*ἀγάλματα*) ab ... pictore ... absolutae. fin. 2, 115 opifex plus sibi proponet ad -arum quam civis excellens ad factorum pulchritudinem? Lvcr. 4, 104 (*de simulacris a corporibus emissis*) sunt ... tenues -a⟨e re⟩rum [dis]similesque effigiae. Stat. silv. 1, 1, 62 -a dei praesens (*v. adn. Vollm.* Tac. hist. 2, 2 -am deae, *syn.* simulacrum. *idem syn.*: Arnob. nat. 6, 1. 7, 35). Prvd. perist. 10, 266 pulchra res est -a in aere sculptilis. Avg. civ. 12, 26 p. 552, 1 D. opifices qui ... pingunt et effingunt -as similes corporibus animalium.

β speciatim de signo in nummis expresso (de nummorum formatorum generibus v. infra l. 51 sqq.): -a publica: Lex Rubr. (Corp. I[2] 592) 2, 2 pecunia ... signata -a p(ublica) p(opuli) R(omani) (2, 25 Vlp. dig. 48, 13, 8 pr.). Sen. benef. 5, 14, 4 aes alienum habere dicitur et qui aureos debet et qui corium -a publica percussum (Pavl. dig. 18, 1, 1 pr. materia -a publica percussa. *cf. infra l. 59*). 5, 20, 2 denarius, quem ... ignarus -ae publicae reiecit. Qvint. inst. 1, 6, 3 utendum ... sermone ut nummo, cui publica -a est. Maecian. distrib. 78. *v. et p. 1065, 77*. *ceteri loci*: Ov. fast. 1, 230 cur navalis in aere altera signata est, altera -a biceps. Cvrt. 5, 2, 11 milia talentum argenti non signati -a, sed rudi pondere (*cf.* Tac. ann. 16, 1 magna vis auri ... non in -am pecuniae, sed rudi et antiquo pondere). Lvcan. 6, 403 in -am calidae percussit pondera massae. Svet. frg. 103 p. 133, 3 (Isid. orig. 6, 11, 3) denariorum -is. Vlp. dig. 34, 2, 27, 4. Pavl. dig. 46, 3, 99 in aliam -am nummos (*ἄλλον τύπον*). Lampr. Alex. 39, 10 una -a *solidos*. Treb. trig. tyr. 31, 3. Hil. in Matth. 23, 1 p. 1044C *denarii* inscriptio et -a. trin. 8, 44 p. 269A signaculorum natura ea est, ut omnem impressam in se speciei explicent -am. 8, 46 p. 270B impressum plumbo ferrum ... speciem vel concavae in se imaginis fingat vel exstantis de se exprimat -ae. Cod. Theod. 9, 22, 1 (*ca. a. 343?*). Novell. Iust. app. 7, 20 solidos ... principum -a signatos. *de nummorum formatorum generibus*: Tac. Germ. 5 -as ... quasdam nostrae pecuniae agnoscunt atque eligunt. Epiphan. de mensur. 30 ab initio unum nomisma unus argenteus erat ... Abraham ... hanc advexerat -am (*τύπον*). Lampr. Alex. 39, 9 -as binarias, ternarias ... centenarias (*sc. aureorum*). Symm. rel. 20, 2 ex arca quaestoria itemque ex -arum conditis. *tropice*: Ov. ars 3, 480 sermonis publica -a placet (*huc referunt coll.* Qvint. inst. 1, 6, 3. *v. supra l. 37, et Hor. art. poet. 59*). Sen. epist. 34, 4 omnia facta dictaque tua inter se congruant ... et una -a percussa sint (*cf. supra l. 35*). 84, 8 *vir magni ingenii* omnibus ... -am suam impressit. Tert. adv. Marc. 2, 5 p. 340, 18 *homo* ad -am dei ... signatus.

b *i. q. descriptio, delineatio: α i. q. tabula geographica*: Liv. 41, 28, 10 Sardiniae insulae -a ... atque in ea simulacra pugnarum picta (*syn.* tabula). Plin. nat. 2, 19 Aethiopiae -a. Plin. epist. 5, 6, 13 si ... regionis situm ex monte prospexeris, *non* ... terras tibi, sed -am aliquam ad eximiam pulchritudinem pictam videberis cernere. *β i. q. tabula descriptiva ab artium scriptoribus aliquid demonstrandi causa libro inserta*: Vitr. 1, 6, 12 visum est mihi in extremo volumine -as sive, uti Graeci dicunt, *σχήματα* duo explicare. 3, 3, 13 de adiectione quae adicitur in mediis columnis ... in extremo libro erit -a et ratio ... subscripta (3, 5, 8. 9 praef. 8. *cf.* 3, 4, 5 -a et demonstratio erit descripta. 10, 6, 4). 10, 11, 4 Colvm. 5, 2, 3 iugeri -a. 5, 2, 5. 5, 2, 6 in subiecta -a (Hyg. mun. castr. 2 in modum -ae subiectae. *ibid.* 15). Hyg. mun. castr. 2. 23.

γ speciatim i. q. descriptio agri (centuriatione potissimum divisi) in aere vel tabulis facta (Sic. Flacc. grom. p. 118, 17 *p. 1083, 38 sqq; cf Rudorff, Schriften d. röm Feldm. II p. 405; Schulten, Hermes 33 [1898], 534 sqq. synonyma*: aes *p. 1083, 14. 30. 33. 35. 36. 50*, scarifus *p. 1083, 23*, typus *p. 1083, 43. 54. 56 alia v. p. 1083, 42 sq.*): *in titulis*: Lex agr. (Corp. I[2] 585) 7 quod ... de eo agro loco ... IIIIvir dedit adsignavit reliquit inve -as tabulasve retulit referive iusit. 78 in -as publicas facito ute⟨i referatur⟩ (80 quod eius [*sc. agri loci*] ex h(ac) l(ege) in ⟨f⟩ormam publicam rellatum ⟨erit⟩). Corp. VI 919 (*a. 47*) ⟨ce⟩nsores ⟨l⟩oca ..., quae a prifatis possidebantur, causa

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cognita ex -a in publicum restituerunt. SENT. procos. Sard. (Corp. X 7852 = Bruns fontes[7] 71 a) 17 intra quam diem nisi -a allata esset (*sc. ex tabulario principis*), se eam, quae in provincia esset, secuturum. *ibid.* 18 (*a. 69 in lite de finibus diiudicanda. cf. Mommsen, Ges. Schriften V p. 345 sq.*). CORP. X 3828 (*Capuae, a. 77*) fines agrorum dicatorum Dianae . . . ex -a dívi Aug. restituit. VIII 23910, 3 (*in prov. procos.*) ⟨termi⟩nus posit⟨u⟩s ⟨secun⟩dum -am Martianam. *saepe apud gromaticos* (*cf. etiam p. 1084, 83 sqq.*): FRONTIN. grom. p. 2, 6 Th. agrum . . . mensores . . . in -am in modum limitati (*Lachm.*, limitum *codd.*) condiderunt. HYG. grom. p. 71, 12 Th. -a . . . sic scribi debebit *eqs.* p. 73, 4 in -a generatim enotari debebit 'loca culta' et 'inculta', 'silvae' (p. 73, 7. 79, 17 inscriptum in -is, quantum *eqs.* p. 80, 1 in -is locorum talis ascriptio. p. 84, 12 evocatus Augusti . . . in aere, id est in -is, non tantum modum, quem assignabat, ascripsit aut notavit, sed et extrema linea uniuscuiusque modum comprehendit. BALB. grom. p. 98, 14 [= PS. BOETH. grom. p. 415, 3] quicquid ad *rigorum* imitationem in -a scribitur, linea appellatur. SIC. FLACC. grom. p. 125, 6 Th. auctor divisionis assignationisque . . voluntate⟨m⟩ sua⟨m⟩ edicit [*Lachm.*, edictis *cod.*] commentariis aut in -is. HYG. lim. grom. p. 159, 21 Th. in -a . . . ostendemus 'silvas' sive 'pascua publica' *eqs.* p. 160, 2 in -a loci latitudinem rarior litterarum dispositio demonstrat. p. 160, 6. 161, 5. 24. 164, 16. 165, 1. LIB. col. I p. 244, 5 invenitur in scarifo civitatis Capuensium, in -a Sorana *eqs.*). HYG. grom. p. 80, 8 Th. quorum agrorum -ae . . . plerumque habent quendam modum ascriptum: sed in his extremis lineis comprehensae sunt -ae (*i. figurationes agrorum*) sine ulla quidem norma rectoque angulo. p. 84, 19. 87, 10. 88, 20 quoniam secundum -as disputatur (NIPS. grom. p. 293, 20 AGENN. grom. p. 35, 11 Th. p. 35, 19. 37, 15. 22. 40, 14. 44, 1 secundum postulationem aeris [*Lachm.*, eius *B*] -arumque. LIB. col. I p. 225, 12 iuxta -as et inscriptiones). HYG. grom. p. 92, 18 Th. ut nec ad -am nec ad ullum scripturae revertatur exemplum (NIPS. grom. p. 295, 6 reversus ad -am inveneris *eqs.*). p. 94, 19 in aere ⟨et⟩ in scriptura modus comprehensus est. quod semper erit (*i. pertinebit*) ad -am. p. 95, 1 ex modo illo, qui aere et in scriptura -ae continetur. p. 98, 4. SIC. FLACC. grom. p. 102, 9 Th. agrorum nullum . . . aes, nulla -a, quae publicae fidei possessoribus testimonium reddat. p. 102, 13 quidam . . . possessionum suarum privatim -as fecerunt. p. 118, 17 agrorum divisorum, qui institutis limitibus divisi sunt, -ae varias appellationes accipiunt. quidam ⟨in⟩ arboreis tabulis (*Lachm.*, arbores finales *cod.*), alii in aenis, alii in membranis scripserunt. et quamvis una res sit -a, alii dicunt perticam, alii centuriationem, alii metationem, alii cancellationem, alii typon. p. 118, 22 quidam -as . . . in aere scalpserunt, id est in aereis tabulis scripserunt. p. 119, 2 agrorum et divisorum et assignatorum -as . . . principatus in sanctuario habet. p. 119, 4 qualescumque . . . -ae fuerint, si ambigatur de earum fide, ad sanctuarium principis revertendum erit (*cf. Mommsen loco supra l. 5 allato*). HYG. lim. grom. p. 131, 6 Th. -arum pulcher habitus (*opp.* ipsi agri). p. 139, 18. 164, 12. 165, 10 omnes [aeris] significationes et -is et tabulis aeris inscribemus . . . et in aere permaneat. p. 167, 13 finibus assignatis . . . -as et quaecumque ad mensuras pertinebunt . . . ⟨a⟩ conditore ordinata r(ei) p(ublicae) ⟨in⟩feremus (praeferimus *vel* -emus *codd., corr. Thulin; cf.* p. 165, 14 libros aeris et typum perticae totius lineis descriptum . . . tabulario Caesaris inferemus. *v. Mommsen l. c.*). NIPS. grom. p. 293, 5 in qua parte agri sis, invenire . . . e x typo vel -a regionis ipsius (AGENN. grom. p. 35, 21 Th. modus [*sc. agri*] ex -a pronuntiatus). AGENN. grom. p. 33, 16 Th. 36, 14 *mensor* habe[n]t aes (*Lachm.*, in se *cod.*), cuius -am respicit (*Lachm.*, quibus -am redigit *cod.*), cum (cuius *cod.*) modus in ⟨dis⟩crimine est (crimine deside *cod.*). p. 38, 6. 20 convenire . . . in restitutione -arum omnia debent, ut secundum signa in -is nominata locus quicumque erat restituatur (*cf. supra l. 1. 5*). p. 39, 11 -ae antiquae. p. 43, 14 deductarum coloniarum -ae. p. 47, 6 si r(es) p(ublica) -as habet. p. 48, 23 in tabulariis -ae eorum (*sc. locorum sanctorum*; earum *codd.*) plurimae. PS. AGENN. grom. p. 64, 7 Th. -is per centurias certus cuique modus ascriptus est. GRAN. LIC. p. 10, 2 -am . . . agrorum in aes incisam. VENVL. dig. 48, 13, 10 tabulam aeream . . . -am . . . agrorum . . . continentem.

2 *translate*: **a** *de rebus corporeis*: OV. Pont. 3, 1, 20 in terra est altera -a maris. RVFIN. Orig. princ. 1, 5, 4 p. 75, 23 Tyrum . . . aliam aliquam, cuius haec quam in terris novimus -a est. **b** *de rebus incorporeis*: CIC. Att. 6, 3, 4 -am . . . mihi totius rei publicae . . . velim mittas (epist. 3, 11, 4 quod ad me quasi -am communium temporum et totius rei publicae misisti expressam. 12, 23, 3 habes -am rei p. *cf.* 2, 8, 1 *p. 1085, 10. aliter p. 1076, 32 sqq.*). 7, 12, 6 -am mihi urbis exponas. VAL. MAX. 7, 5, 5 si quis . . . deorum -am et imaginem futurae eius (*Sullae*) potentiae populo Romano repraesentasset. PS. APVL. Ascl. 7 una pars *hominis* . . . *οὐσιώδης*, quam vocamus divinae similitudinis -am. *i. q. μόρφωσις, ὑποτύπωσις*: VVLG. Rom. 2, 20 habentem -am scientiae et veritatis (*μόρφωσιν*). II Tim. 1, 13 -am habe sanorum verborum (*ὑποτύπωσιν*). *apud* ECCL. *saepe i. q. praefiguratio, allegorica significatio* (*similia sunt multa eorum, quae sub B 2 a collocata sunt*): HIL. in Matth. 11, 2 p. 979[A] in eo (*Ioanne baptista*) -a legis celata est (14, 7 p. 998[B]. *cf.* syn. 9, 5 p. 964[A] typus legis. ISID. alleg. 141). 15, 6 p. 1005[C] in filia enim Chananaeae ecclesiae -am constitutam (*syn.* typum). 15, 10 p. 1007[B] ad -am futuri (17, 3 p. 1015[A] in psalm. 136, 2 p. 724, 14 MAR. VICTOR aleth. 1, 219. *cf.* VVLG. Rom. 5, 14 *Adam* est -a futuri [*τύπος*]). in psalm. 133 p. 693, 7 ostendens per hanc -am *eqs.* 134, 19 p. 705, 27 *in Aegypto* saeculi -a est (135, 14 p. 722, 4). 140, 8 p. 794, 8. HIER. epist. 36, 16, 3 p. 283, 21 Rebecca . . . -a spiritus sancti. RVFIN. Adamant. 1, 11 (*προτύπωσις*). 5, 5 *v. supra p. 736, 21.* hist. 2, 17, 20 -as esse et imagines (*σύμβολα*) ea quae in legis littera scripta . . . latentis intrinsecus . . . divini mysterii (Orig. princ. 1 praef. 8 p. 14, 8 -ae sunt haec, quae descripta sunt [*sc. in scriptura sancta*] sacramentorum . . . et divinarum rerum imagines). Orig. princ. 2, 11, 5 p. 188, 12 cuius -a erat in Moyse. Orig. in cant. 4 p. 196[C] difficilis -ae huius vel figurae . . . explanatio. DOCTR. apost. 4, 11 vos autem servi subiecti dominis vestris estote tamquam -ae dei (*ὡς τύπῳ θεοῦ*) cum pudore et tremore. PRVD. apoth. 309 Christus -a patris, nos Christi -a et imago. cath. 1, 26 somnus . . . est -a mortis perpetis. ditt. 60 bis seni lapides, quos . . . constituere patres in -am discipulorum. ham. praef. 36 ham. 735. SVLP. SEV. hist. 1, 24, 5 *Debbora* in typum ecclesiae -a praemissa (-a *perperam del. edd.*). epist. 3, 7 *mergus* praedam *sequens* . . . -a . . . daemonum est. OROS. hist. 7, 27, 4 in quantum . . . figura -ae comparari potest. *ibid.* 16. SACR. Leon. p. 428 profectus gregis tui sit -a pastoris. CANON. Migne 56, 757[B] chorepiscopi sunt . . . -a de septuaginta (*sc. discipulis Christi*). PROSP. epigr. 69, 14 sit -a et speculum, lux et imago dei. PETR. CHRYS. serm. 60 p. 366[D] perfectio geniti generantis -a est. IVNIL. 2, 16 (*syn.* typus, figura). MVTIAN. Chrysost. hom. 13, 2 omnia legis -as esse et umbras (*τύποι*). 14, 2. 15, 2. ARATOR act. 1, 442 ecclesiae . . . -a (*i. Petrus*). 1, 1029 quae -a manet sacrato in corpore Petri, cernite. THEOD. MOPS. in Gal. 2, 16 p. 30, 13 baptisma -am habet mortis et resurrectionis Christi. ISID. alleg. 143 Herodes . . . diaboli -am expressit. *in rhetorica i. q. imago, τύπος*: RHET. Her. 3, 16, 29 imagines sunt -ae quaedam et notae et simulacra eius rei quam meminisse volumus. 3, 20, 34. 3, 22, 37 *cf.* 3, 23, 38 *p. 1071, 51.* CIC. de orat. 2, 358 ut res caecas . . . conformatio quaedam et imago et figura ita notaret, ut ea . . . intuendo quasi teneremus. his autem -is *eqs.* QVINT. inst. 11, 2, 26 quo modo poterunt copulata fluere, si propter singula verba ad singulas -as respiciendum erit? RVFIN. Orig. princ. 2, 10, 4 p. 178, 5 conscientia . . . omnia in memoriam recipiens, quorum in semet ipsa signa quaedam ac -as, cum peccaret, expresserat. *aliter i. q. descriptio verbis facta* (*cf. p. 1083, 72 sqq.*): FRONTO p. 108, 16 N. Iugurthae -a eiusmodi est. p. 109, 4 agri . . . -a. IVL. RVF. rhet. 24 p. 44, 25 *εἰκὼν* fit cum perfectae -ae similes conferuntur (*fort. ad II B 1 a*).

B *exemplar, ad cuius similitudinem res aliqua formatur*: **1** *proprie*: **a** *i. q. exemplar alicuius rei cavatum, in quod materies ad rem fingendam infunditur sive imprimitur* (*v. et p. 1078, 59 sqq.*): VARRO rust. 1, 14, 4 fabrile saepimentum . . . ex terra et lapillis compositis in -is (*cf.* PLIN. nat. 35, 169 parietes quos appellant formaceos, quoniam in -a circumdatis utrimque tabulis inferciuntur verius quam struuntur. PALLAD. 1, 34, 4 luto inter -as clauso *eqs.* *huc pertinet*: AMM. 28, 2, 3 compaginatae -ae ⟨e⟩ roboribus ['*Senkkästen*'; formosae *cod.*, formulae e *Heraeus; de re v.* VITR. 5, 12, 3]). VITR 2, 7, 4 fabri aerarii de his lapidicinis in aeris flatura -is comparatis habent ex his ad aes fundendum maximas utilitates (PLIN. nat. 36, 168). COLVM. 7, 8, 3 *caseus* in calathos vel -as transferendus est (7, 8, 4. 6. 7 vel manu figuratur vel buxeis -is exprimitur). 9, 15, 8 quadrata et rotunda spatia . . . suam speciem velut -ae quaedam favis praebent. 9, 16, 1 *bis.* PLIN. nat. 35, 153 cerā . . . in eam -am gypsi (*sc. ex ipsa facie hominis expressam*) infusā. TERT. anim. 9 p. 311, 28. PALLAD. 4, 9, 9 *si cucumeris* florem . . . in -a fictili clauseris ac ligaris, qualem vultum -a vel hominis vel animalis habuerit, talem cucumeris figura praestabit. 6, 12 terra . . . intra -am lateri similem reprimetur. 7, 7, 4. AVG. serm. ed. Mai 158, 1 *artifex* -as (*II B 1 b*), quas fusurus est, primo de cera componit. . . . ipsas enim -as facit, quas impleturus est. GLOSS. -a clavaris *ἡλοκόπον*. *huc propter similitudinem addatur: i. q. excisio ad exemplar rei includendae facta, cuius finibus illa res immissa velut margine includitur* (*cf. p. 1078, 63 sq.*): VITR. 10, 12, 1 per media . . . spatia tignorum insecantur ⟨et⟩ exciduntur -ae, in quibus excisionibus includuntur capitula catapultarum. **b** -a caligaris: GLOSS. -ae *καλόποδες*. -a caligaris *καλαπόδιον*. -ae caligares kalipodes. -a calcis *καλόπους*. *cf. infra l. 72.* HOR. sat. 2, 3, 106 si scalptra et -as *emat* non sutor (SCHOL. *ad l.* calipodiae, id est -ae sutorum dictae a ligno et pede. *ibid.* -as calopodias). VLP. dig. 9, 2, 5, 3 -a calcei (19, 2, 13, 4). EDICT. imp. Diocl. III/IV 9, 1 de -is calicaribus. -ae calicares maximae, -ae secundae mensurae, -ae muliebres, -ae infantiles. **c** *i. q. descriptio alicuius rei efficiendae, aedificiorum sim.* ('*Grundriß*'): CIC. ad Q. fr. 2, 2, 1 -a Numisiana. 2, 5, 3 domus erit egregia; magis enim cerni iam poterat, quam quantum ex -a iudicabamus. VITR. 1, 2, 2 e qua (*ichnographia*) capiuntur -arum in solis arearum descriptiones. 2 praef. 2 cogitationes et -as affero (*sc. de Athone monte in statuae virilis figuram formato. ibid.* 3 *bis*). 4, 3, 9 sic est -a facienda. *ibid.* ad -am excaventur *striaturae.* 5, 8, 2 (*de theatris*) -arum . . . descriptiones. FRONTIN. aq. 17 -as . . . ductuum facere curavimus, ex quibus apparet, ubi valles . . . , ubi flumina (CORP. VIII 2728, 58 [*Lambaesi, ca. a. 140*] duc-

[J. Kupp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum ... fieri ... secundum -am, quam Petronio Celeri pro(curatori) dederam). Tac. hist. 4, 53 templum isdem vestigiis sisteretur: nolle deos mutari veterem -am. Plin. epist. 9, 39, 5 -am secundum rationem loci scribas. Svet. Iul. 31, 1 -am, qua ludum gladiatorium erat aedificaturus. Nero 16, 1 -am aedificiorum urbis novam excogitavit. Pallad. 1, 8, 2 fundamenti -a. Corp. VIII 22788 (*in prov. Byzac.*) ⟨se⟩undu(m) ⟨f⟩orma(m) missam sibi ab eo posu⟨it⟩. *tropice et translate*: Cic. de orat. 1, 164 exaedificare id opus, quod instituisti: -am enim totius negotii opinione meliorem maioremque video. epist. 2, 8, 1 ex tuis litteris cum -am rei publicae (*cf. p. 1083, 73*) viderim, quale aedificium futurum sit, scire possim. Vell. 1, 16, 1 cum haec particula operis velut -am propositi excesserit (2, 48, 6 nunc proposito operi sua -a reddatur. 2, 66, 3. *cf.* 2, 96, 3 hoc opus servet -am suam. *aliter p. 1074, 40*). 2, 129, 1 proposita quasi universa principatus Ti. Caesaris ⟨-a⟩ (Tac. ann. 13, 4 -am futuri principatus praescripsit).

2 *translate*: **a** *i. q. exemplum, quod ad imitandum proponitur, τύπος*: *α acced. genetivus variae significationis (pro genetivo adiectivum l. 25)*: Cic. rep. 2, 22 reliqui disseruerunt sine ullo certo exemplari -aque rei publicae. Val. Max. 8, 15, 6 magistratibus exemplum atque -am officii Scaevolam ... proponeret. Qvint. inst. 1, 6, 16 non ... analogia -am loquendi dedit (Ennod. epist. 2, 5, 2 p. 44, 6. *cf.* 8, 1, 14 p. 200, 7 dicendi). 2, 4, 15 rectae atque emendatae orationis (2, 7, 3). Tert. ieiun. 10 p. 287, 7 ex -a Petri agere (idol. 18 p. 52, 13 ex -a dominica agere. *cf.* Hil. in Matth. 12, 24 p. 993^{A} -am se ipsum agendi sentiendique constituens [*sc. Christus*]). anim. 26 p. 344, 22 ex primordii -a. adv. Marc. 4, 8 p. 438, 27 ex -a ... prioris exempli (adv. Prax. 8 p. 238, 27 Optat. 1, 21 p. 25, 3). 4, 11 p. 450, 4 nemo discipulos Christi manducantes et bibentes ad -am discipulorum Ioannis assidue ieiunantium ... provocasset. Itala Tit. 2, 7 (codd. d e g, Lucif. Athan. 2, 27 p. 197, 29) te ipsum -am (*τύπον*, Vvlg. exemplum) praebens bonorum operum (Siric. epist. 10, 5 p. 1184^{A}. Ennod. opusc. 3, 38 p. 340, 16 vive exemplum et -a bonorum operum). Siric. epist. 10, 8 p. 1187^{B} Paulus qui -am tulit episcopi. Hil. syn. 86 p. 539^{A}. trin. 8, 8 p. 242^{A} sanae doctrinae -am tenentes. in Matth. 16, 4 p. 1008^{C} quandam intellegendi se -am rationemque constituit. Optat. 5, 3 p. 124, 9 solam fecerat -am humilitatis *Christus* (Avg. epist. 55, 33 propter humilitatis -am, quam docendam venerat. Greg. M. epist. 4, 59 p. 669^{B}. *cf.* Prosp. epigr. 62, 6 sectari ... -am humilis domini). Lvcif. Athan. 2, 33 p. 205, 24 Ninevitarum. epist. 8 p. 333, 1. Pacian. epist. 1, 6 ex apostolorum -a et potestate. Avson. 192, 26 Pavl. Nol. epist. 38, 7 p. 331, 2. Vvlg. I Petr. 5, 3 -a (*τύπος*) facti gregis ex animo (Paschas. epist. 4). Hier. epist. Pachom. 5 p. 94^{B} *Adam* in -am inoboedientiae contemptusque praecessit (Caes. Arel. epist. de hum. 7). Rvfin. hist. 5, 3, 2. 5, 6, 2. Orig. in psalm. 36 hom. 1, 1 p. 1320^{B} -am flagitii ceteris praebens. Prvd. psych. 884. Avg. c. Petil. 2, 86, 192 (*ex Petiliano*). 2, 87, 193. Svlp. Sev. epist. app. 2, 19 esto ... omnibus vivendi -a, esto exemplum. Bachiar. repar. laps. 6 p. 1042^{C}. Zacch. 1, 21 p. 1089^{A} per se -am iustitiae praebiturus *Christus*. Cassian. inst. 4, 23. 5, 4, 4. 10, 10 p. 184, 2 conversationis. 11, 14 Vincent. Ler. 6, 9. Prosp. carm. de ingrat. 23 peccarunt -ā nocui (*i. primi hominis*). epigr. 69, 14 in psalm. 119 *init.* 143 *init.* Petr. Chrys. serm. 13 p. 227^{A}. Clavd. Mam. epist. 1 p. 199, 17 iuxta -am euangelici largitoris. Inscr. christ. Rossi I 843 (*a. 472*) Petronia, -a pudoris. Ennod. carm. 2, 79, 1 pudicitiae (2, 87, 4). epist. 4, 12, 2 p. 107, 9. 4, 33, 1 p. 120, 21 silentii (opusc. 6, 19 p. 409, 1). 6, 19 p. 408, 21 Festus et Symmachus ... constantis -a sapientiae. 8, 6 p. 205, 1. 9, 26, 1 p. 247, 25 opusc. 3, 174 p. 376, 12. 3, 49 p. 343, 11 Avell. p. 290, 13. Cassiod. hist. 7, 40 p. 1099^{B} sanctorum ... angelorum. Vita Caes. Arel. 1, 45 -a sacerdotum. *β non accedente genetivo*: Qvint. inst. 10, 6, 3 facienda multo stilo -a est, quae nos etiam cogitantes sequatur. Fronto p. 14, 16 N. *v. p. 1081, 61*. Tert. idol. 18 p. 52, 21 *Christus* dedit -am suis (Itin. Alex. 12 inter partes est regiae fortitudinis, -am ex se militi dare. Vvlg. II Thess. 3, 9 ut nosmet ipsos -am [*τύπον*] daremus vobis ad imitandum. Avg. op. monach. 3, 4 Ps. Avg. quaest. test. I 118, 7 p. 357, 7 Evgipp. Sev. 9, 4. *de libro in brevius contrahendo*: Vvlg. II Macc. 2, 29 secundum datam -am [*ὑπογραμμοῖς*]). adv. Marc. 5, 18 p. 639, 15 allegoriis apostoli ... quas non vis (*Kroymann*, novus *codd.*) in prophetis habuisse[t] -as (*'vorbildliche Ausprägung' Kroym. per litteras*). Itala exod. 25, 40 (Lugd., *cf.* Rufin. Orig. princ. 3, 68 p. 290, 4) haec facies secundum -am, quae demonstrata est tibi (*τύπον*, Vvlg. exemplar). I Tim. 4, 12 (Ps. Cypr. singul. cler. 8 *al.*) -a esto fidelibus (*τύπος*, codd. d g figura, Vvlg. exemplum). I Petr. 5, 3 (Paschas. epist. 4) -a estote gregi (*τύπος*, Vvlg. -a facti gregis). Vvlg. Phil. 3, 17 (*gr. τύπον, item* I Thess. 1, 7). Avg. serm. ed. Mai 147, 1 Cassian. inst. 4, 41, 1. 10, 9 Vincent. Ler. 4, 5 Leo M. epist. 14, 11 p. 676^{A}. Mar. Victor aleth. 1, 176 *syn.* exempla. Petr. Chrys. serm. 40 p. 314^{A} Arnob. ad Greg. 18 p. 421, 4 Ennod. carm. 1, 18, 22 dict. 21, 21 p. 489, 3 epist. 4, 7, 4 p. 103, 4. 4, 23, 1 p. 114, 22. 7, 27, 2 p. 194, 7. Nicet. psalm. 13 p. 80, 14 Burn. *syn.* exemplum. Ferreol. reg. 17 p. 965^{C}.

b *fere i. q. regula, norma, praeceptum, lex (de his sensu iuridiciali v. p. 1080, 62)*: *α acced. genetivus (variae significationis pro genetivo enunt. relat. p. 1086, 5)*: Cic. Att. 1, 19, 8 nostrae quidem rationis ac vitae quasi quandam -am ... vides (Sen. epist. 8, 5 hanc ... sanam ac salubrem -am vitae tenete. Rvfin. hist. mon. 6 p. 410^{A} emendatioris vitae -am modumque. Epist. pontif. 293 [*a. 405*] Migne 20, 498^{A} -a ... ecclesiasticae vitae pariter et disciplinae. Greg. M. moral. 1, 20 p. 535^{C}. *v. et l. 31. cf.* Qvint. decl. 264 p. 80, 9 certa -a, ad quam viveremus, instituta. 279 p. 137, 12 vivendi [Zacch. 3, 1 p. 1147^{D} Favst. Rei. epist. 3, 6 p. 196, 15 Epist. pontif. 293 Migne 20, 498^{A}. *cf. p. 1085, 48*]). Colvm. 2, 2, 21 -am huius operis (*sc. agri proscindendi*) conscribere, quam velut sectam legemque ... sequantur agricolae. Tert. test. anim. 4 p. 139, 25 naturalem -am timendi mortem. anim. 6 p. 305, 17 non videri eam (*i. animam*) corpus, quae non corporalium -a (*fere i. q. ritu*) ex aliqua regione moveatur. p. 305, 26. 27 p. 345, 6 coniunctionis -a. 57 p. 394, 7 -am veritatis. idol. 19 p. 53, 22 -am observationis acceperant (*i. regulam quam observarent*). adv. Marc. 1, 9 p. 302, 1 ad normam et -am et regulam certorum probentur incerta (p. 302, 10. 19). 4, 18 p. 478, 16 ex -a prophetici moduli (carn. 16 *v. p. 1077, 28*). 5, 2 p. 573, 8 -am ... dedocendae legis. 5, 3 p. 574, 13. 5, 12 p. 618, 13 -am legis (pudic. 12 p. 241, 23). nat. 3, 1, 7 p. 68, 21 ex -a a⟨c⟩ lege omnium mysteriorum (apol. 7, 6 *e lect. Fuld., cf. Löfstedt, Krit. Bem. zu Tert. Apol. p. 23*). pudic. 6 p. 230, 17 aliquod exemplum sive praeceptum sive -am sive sententiam indultae ... moechiae. 15 p. 252, 10 contra -am et regulam doctrinarum. resurr. 49 p. 103, 4. Cypr. epist. 1, 1 p. 466, 1 ordinationis et religionis -am. 55, 27 p. 645, 20 secundum fidem nostram et divinae praedicationis datam -am. Optat. 5, 5 p. 130, 3 baptizandi (Ps. Boeth. fid. cath. 205 *Christus* qui baptizandi -am erat ceteris tributurus, ipse primus quod docebat exciperet). Priscill. tract. 3, 72 p. 55, 24 apostolici -a praecepti (5, 81^{b} p. 62, 3 profetici -a praecepti). Ambr. Iac. 1, 14 p. 14, 6 mandati. Hel. 8, 22 p. 423, 19 ieiunium ... -a sobrietatis, norma virtutis. Rvfin. hist. mon. 1 p. 404^{A}. Avg. epist. 157, 20 in his ... valet -a mortis ex Adam, in aeternum autem valebit vitae -a per Christum. adult. coniug. 2, 8, 7 pudicitiae -a servetur. Zacch. 3 praef. p. 1145^{D} conversationis catholicae. Evseb. Med. Leo M. epist. 97, 2 p. 946^{A} habito ... conventu vestrarum -am tenuimus litterarum (97, 3 litterarum ... vestrarum -am secuti). Petr. Chrys. serm. 43 p. 320^{C} homo esto tibi misericordiae -a. Avell. p. 312, 12 Greg. M. moral. 5, 28 p. 694^{C}. *β non accedente genetivo*: Varro ling. 9, 37 natura quadruplicem esse -am, ad quam in declinando accommodari debeant verba. Gell. 5, 21, 8 ne contra -am perpetuam ... i littera sit ante extremum a. Tert. anim. 2 p. 300, 29 *philosophia* -as rebus imponit. 27 p. 346, 12 generi propagando -am tradiderunt. 44 p. 373, 18 ex -a (*cf. Löfstedt, Krit. Bem. zu Tert. Apol. p. 111 adn. 2*). 47 p. 378, 24 naturali -ae (nat. 1, 9 p. 73, 1 ex -a naturali [apol. 7, 6 *lect. vulg., v. supra l. 19*]. cast. 5 *bis.* ieiun. 10 p. 286, 15 -am nonā dirimendis stationibus praescribunt. adv. Marc. 2, 6 p. 341, 29 homo ... cum initio sortitus est -am, qua esset. *syn.* institutionem. monog. 4. paenit. 2 ratio ... certam -am tenet (Vlp. dig. 48, 3, 4 nec consuetudo ostenditur, quae certam -am habet). adv. Prax. 10 p. 241, 26 resurr. 34 p. 74, 15. Cypr. epist. 19, 2 p. 525, 14 desiderastis in hanc rem -am vobis a me dari. Pallad. 2, 3, 3 quae -a tunc servanda est (Epist. pontif. 255, 6 [*a. 385*] Migne 13, 1137^{B} Avg. adult. coniug. 2, 2, 2. 2, 19, 20 Canon. Migne 56, 765^{A}. Bened. reg. 2 p. 10, 50 abbas apostolicam debet -am servare). Rvfin. Orig. princ. 4, 4, 9 p. 364, 15 secundum hanc -am ... sentiendum est. Mart. Cap. 3, 278 canonica. Avg. epist. 44, 12. Arator act. 1, 239 p. 116^{B} sic -a docet.

c *i. q. ἰδέα, εἶδος, sensu Platonico* (Gloss. *ἰδέα; cf. p. 1077, 30 sqq.*): Cic. orat. 10 (*anteced. v. p. 1078, 26 sqq.*) has rerum -as appellat *ἰδέας* ... Plato. *ibid.* quidquid est igitur, de quo ratione et via disputetur, id est ad ultimam sui generis -am speciemque redigendum. 19 habuit ... comprehensam animo quandam -am eloquentiae, cui quoniam nihil deerat, eos, quibus aliquid aut plura deerant, in eam -am non poterat includere (*item de vera et absoluta re, 'Ideal'*: 133 eam -am, quae est insita in mentibus nostris). 101 illam Platonis ... rei -am et speciem. ac. 2, 58 non ... inter ipsas impressiones nihil interesse, sed inter species et quasdam -as eorum (*sc. visorum, quae in animos imprimuntur; cf. Plasberg ad l.*). Tim. 34 animalium -as (*ἰδέας*). off. 1, 15 -am quidem ipsam ... et tamquam faciem honesti vides. Apvl. Plat. 1, 5 rerum ... -as, quas ideas ... *Plato* vocat. 1, 6 *bis.* 1, 7 Ps. Apvl. Ascl. 17. Tert. anim. 18 p. 327, 12 ideas, id est -as, exempla. Arnob. nat. 2, 9 incorporales ... -as (2, 10). Rvfin. Orig. princ. 3, 6, 8 p. 290, 1. Avg. civ. 10, 14 p. 424, 22 D. -a intellegibilis et incommutabilis. Mart. Cap. 7, 773 idealibus -is. Clavd. Mam. anim. 1, 26 p. 96, 25 formatrici -ae. Boeth. cons. 5, 4, 87 ipsam illam simplicem -am. 5, 4, 92. 93. trin. 2, 18 potius ipsam inspicere -am, quae vere -a neque imago est. 2, 29. 41. 47. 50 ex his ... -is quae praeter materiam sunt, istae -ae (*sensu cap. I*) venerunt, quae sunt in materia ... *quas* abutimur -as vocantes, dum imagines sint. assimulantur enim -is his, quae non sunt in materia constitutae.

iuncturae selectae: **1** *coniungitur cum substantivis similis significationis*: facies: *v. p. 1066, 7 sqq. 76 sqq. et s. v.* facies *p. 55, 26 sqq. adde*: Cic. off. 1, 15 Sen. clem. 1, 26, 2 Firm. math. 3, 1, 9 Fortvn. rhet. 1, 9 p. 88, 17. figura: *v. s. v.* figura *p. 728, 14 sqq. 737, 42 sqq. adde*: Cic. nat. deor. 1, 90 de orat. 2, 98. 3, 34 opt. gen. 14 Lvcr. 5, 443. 732 Tac. hist. 1, 7 *al. v. et p. 1065, 83 sqq.*

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*ceteras adnominationes v. p. 1067, 16. 1068, 83. 1073, 44. cf. et p. 1073, 28.*) habitus: Cic. de orat. 1, 132 Liv. 1, 7, 9 Sen. nat. 4, 3, 4 Min. Fel. 22, 5 Tert. adv. Hermog. 26 p. 154, 21 Aqvila rhet. 13 p. 264 Hist. Apoll. rec. A 43 p. 96, 5 *al.* species: Rhet. Her. 4, 47, 60 Cic. Verr. 5, 129 leg. agr. 2, 32 Cael. 6 rep. 2, 51 Tusc. 5, 114 ac. 2, 58 off. 3, 81 orat. 10. 101 Lvcr. 4, 52 Plin nat. 2, 5 Tac. dial. 19 Edict. imp. Const. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 12 Arnob. nat. 6, 10. 7, 11 Firm. math. 4, 1, 4 Chalc. comm. 62. 222 transl. 52 Svlp. Sev. epist. 2, 3. vultus: Cic. de orat. 2, 327 Plin. dub. serm. frg. Char. gramm. I 118, 23.

2 *accedunt genetivi* (*selegi varia potissimum significatione notabilia*): agri (-orum): *p. 1069, 59 sqq. 1078, 36 sqq. 1083, 24. 36. 45. 66. 67. 1084, 41.* castrorum: *p. 1070, 50. 1076, 48.* civitatis: *p. 1076, 38. 1077, 35.* dei (-orum): *p. 1067, 65. 75 sqq. 1069, 8. 1071, 57 sqq. 1077, 57 sqq. 1082, 25. 1084, 24.* disciplinae: *p. 1072, 8. 11 sqq. 1076, 57.* eloquentiae: *p. 1075, 31. 1086, 60.* humilitatis: *p. 1069, 45. 1085, 38 sqq.* ingenii (-orum): *p. 1077, 20 sqq.* iudicii (-orum): *p. 1076, 2 sqq. 1081, 11.* iustitiae: *p. 1069, 41. 1074, 78. 1076, 74 sq. 1085, 50.* legis (-um): *p. 1073, 70. 1083, 84. 1084, 26.* litterae (-arum): *p. 1069, 67 sqq. 1078, 46.* loci (-um): *p. 1069, 62 sqq. 1073, 52. 1074, 30. 1083, 21.* mandati: *p. 1077, 1. 1086, 29.* mortis (-ium): *p. 1074, 41 sq. 1084, 29. 1086, 31.* officii: *p. 1077, 33. 1085, 21.* operis: *p. 1072, 30 sq. 1074, 40. 1086, 8. cf. p. 1076, 11. 1085, 13.* operum bonorum: *p. 1077, 14. 1085, 32 sqq.* orationis: *p. 1072, 29. 1075, 33 sqq. 1080, 48 sqq. 52. 1085, 24.* provinciae: *p. 1069, 78. 1070, 70. 1076, 50 sqq.* rei (-rum): *p. 1070, 18 sqq. 1071, 5. 1073, 82. 1076, 15. 46. 1077, 9. 1078, 35. 1086, 63. cf. p. 1086, 40.* rei publicae: *p. 1076, 32 sqq. 1083, 72 sqq. 1085, 10. 20.* sapientiae: *p. 1073, 68 sq. 1085, 57.* urbis: *p. 1070, 52 sqq. 1073, 77 sq. 1083, 75.* verbi (-orum): *p. 1072, 24 sqq. 1073, 65. 1079, 61 sqq. 71. 81. 1080, 21. 51. 52.* veritatis: *p. 1075, 38. 1076, 8. 1086, 13.* virtutis (virtutum): *p. 1069, 42. 1074, 68. 77. p. 1073, 66.* vitae (vivendi): *p. 1074, 25. 1076, 44. 1085, 48. 1086, 1 sqq. 31.*

3 *cum praepositionibus*: **ad:** Varro ling. 8, 32 ad unam -am ... lectos. *ibid.* ad similem -am. 9, 37 -am, ad quam ... accommodari debeant verba. rust. 2, 9, 2 ad -am artis. Lvcr. 2, 579 facta ... ad certam -am primordia. Sen. nat. 4, 3, 7 *p. 1070, 64.* Plin. nat. 2, 191 *p. 1070, 26.* 4, 83. 9, 76 *p. 1071, 25.* 26, 96. 30, 63 Qvint. decl. 264 p. 80, 9. 268 p. 95, 14 Tac. hist. 1, 5 ann. 6, 17 Svet. Aug. 80 Tert. adv. Marc. 2, 5 p. 340, 18. 4, 5 p. 432, 3. 4, 11 p. 450, 4 *al.* convertere ad: Svet. Iul. 56, 6 *p. 1070, 79.* redigere ad: Cic. orat. 10 Pompon. dig. 1, 2, 2, 7. Cod. Iust. 6, 58, 15, 3[b] *p. 1081, 23.* reducere ad: Vlp. dig. 43, 19, 3, 15 *p. 1071, 2.* reficere ad: Corp. VI 34561 *p. 1070, 48.* restituere ad: Corp. VI 29706 *p. 1070, 47.* Decret. pontif. (Corp. X 8259) 2, 9 *p. 1071, 8.* **adversus:** Tert. apol. 2, 14 adv. Prax. 10 p. 241, 26. **citra:** Tert. adv. Marc. 5, 3 p. 574, 13 citra -am illorum euangelizaret. **contra:** Gell. 5, 21, 8 contra -am perpetuam. Papin. dig. 46, 1, 42, 2 Vlp. dig. 2, 14, 7, 15 Pavl. dig. 1, 5, 14 Macer dig. 47, 10, 40 pr. Tert. nat. 1, 2 p. 60, 17 pudic. 15 p. 252, 10 Cypr. epist. 1, 2 p. 466, 22 Edict. imp. Diocl. II 18 Lvcif. Athan. 2, 29 p. 199, 32. **ex:** Gaivs inst. 1, 160 ex -a censuali. Gell. 13, 15, 1 ex vetere -a perpetua. Apvl. met. 7, 25 (*cf. v. d. Vliet, Archiv 10 [1898] 386*). Papin. dig. 36, 3, 5, 1 Call. dig. 42, 1, 31. 48, 10, 31 Vlp. dig. 24, 3, 7, 3. 50, 7, 3 Pavl. dig. 2, 8, 14 Tert. idol. 18 p. 52, 13 scorp. 9 p. 165, 8. *cf.* **Löfstedt,** *Krit. Bemerk. zu Tert. Apol. p. 111.* Ivl. Val. 3, 46 p. 154, 20 Pacian. epist. 1, 6 Corp. XII 1115 *v. etiam p. 1080, 74. 1081, 70. 1082, 6. 1083, 1. 6. 57.* **extra:** Cels. dig. 17, 1, 48, 2 Don. gramm. IV 374, 24 Consent. gramm. V 342, 13. **in:** Tac. ann. 13, 41 alia ... in eandem -am decernuntur. 15, 24 litteras ... in eandem -am (*v. et p. 1072, 64*). Svet. Cal. 19, 1 in Appiae viae -am. Pavl. dig. 46, 3, 99. Prob. Verg. georg. 1, 233 p. 346, 7 in -am litterae ⊖. *cf.* Verg. ecl. praef. 325, 7 in ea -a (ea⟨m⟩ -a⟨m⟩ *Keil*) ornati. convertere in: Svet. Cal. 22 *p. 1076, 67 al.* figurare in: *p. 741, 64.* fingere in: *p. 1068, 47.* redigere in: *p. 1076, 50 sqq. al. saepe.* vertere in: Verg. georg. 4, 411 *p. 1068, 14 sqq.* Plin. epist. 6, 33, 9 *p. 1076, 5 al.* **iuxta:** Frg. Vat. 281 Comm. apol. 111 Don. de com. 6, 5 Clavd. Mam. epist. 1 p. 199, 17. **per:** Avell. p. 387, 5 (*a. 496*) per Chalcidensis synodi -am. convertere per: Firm. err. 26 p. 63, 3. **pro:** Cod. Iust. 10, 32, 67 pr. (*a. 529*) pro nostra -a. **secundum:** Corp. VIII 2728 (*ca. a. 140*) *v. p. 1085, 1.* Scaev. dig. 25, 4, 4 secundum -am edicti. Papin. dig. 4, 8, 42 Vlp. dig. 3, 6, 8. 4, 4, 22 Pavl. dig. 22, 1, 11 pr. Char. gramm. I 74, 31. Tert. nat. 2, 3 p. 98, 26 *et p. 1077, 36* Itala *p. 1085, 7* Vvlg. *p. 1072, 60. 1085, 67* Cypr. epist. 55, 27 p. 645, 20 *al., v. p. 1083, 7. 28 sqq. 1085, 6.* **sub:** Test. Optati (Corp. II 4514) 35 *p. 1076, 26.*

fōrmābilis, -e [*a* formare. *Th.*]. *comparat. v. p. 1088, 5.* [*var. lect.:* Chalc. comm. 225 *v. p. 1088, 70.*] **1** *i. qui, quae, quod* ***formari potest*** (Avg. lib. arb. 2, 17, 45. *cf.* fid. et symb. 2, 2 inter formatum et -e hoc interest, quod formatum iam accepit formam, -e autem potest accipere). Chalc. comm. 203 *minorum corpusculorum* similium inter se conglobationem -em. 331 materia idonea, si habebit opportunitatem -em. Hil. trin. 7, 27 p. 223[B] neque *deus* ... ex disparibus -is est (*syn.* continetur, coaptatur). in psalm. 53, 8 p. 141, 14 totus *homo* ex anima et carne -is est. Avg. conf. 12, 15, 19 p. 322, 3 naturam formatam materiamve -em (gen. ad litt. 7, 27 p. 225, 8. conf. 12, 17, 25 p. 327, 2 *opp.* informis. *item:* gen. ad litt. 5, 5 p. 146, 7. 8, 20 p. 259, 4 Clavd. Mam. anim. 3, 7 p. 165, 19). conf. 12, 22, 31 p. 331, 28 quod factum est creabile atque -e. gen. ad litt. imperf. 8 p. 479, 23 natura ... -is est virtute atque prudentia. gen. ad litt. 1, 14 p. 20, 26 rerum (*opp.* formatarum). trin. 11, 2, 5 p. 988 teneriora atque ... -iora sunt primordia seminum. c. Iul. 2, 8, 22 sicut est humana natura creatori deo -is. *n. plur. pro subst.:* Clavd. Mam. anim. 1, 18 p. 66, 7 in figuratione -ium. p. 121, 13 -ia ab illo (*sc. exemplo principali*) formas capiunt. **2** *i. q. dignus, qui formetur:* Prvd. apoth. 1033 solus homo emeruit domini -e dextra os capere.

fōrmābilitās, -ātis *f. a* formabilis. Avg. gen. ad litt. 5, 15 p. 147, 20 fecit deus caelum et terram secundum materiae quandam, ut ita dicam, -em.

fōrmāceus (-a, -um) [*a* forma. *Th.*]. [*hisp.* hormazo. *M.-L.*] Plin. nat. 35, 169 in Africa Hispaniaque e terra parietes, quos appellant -os (*B d et cf.* Plin. nat. 1 ind. 35, 48 *E T*; forna- *rell.*), quoniam in forma circumdatis duabus utrimque tabulis inferciuntur verius quam struuntur (Isid. orig. 15, 9, 5 formatum sive formacium [*Lindsay*, formatium *B K*, fornacium *C*] in Africa et Hispania *eqs.*).

fōrmālis, -e *a* forma. *i. q. ad formam (formulam l. 34 sqq.) pertinens:* **1** *t. t. in aeris temperatura:* Plin. nat. 34, 98 appellatur etiamnum et -is temperatura aeris tenerrimi (*'i. ad formas [v. p. 1084, 44] faciendas' Harduinus*). **2** *t. t. de terminorum diagrammate:* Grom. p. 341, 22 -is, *sc. terminus (fig. 294).* **3** *de imperatoris epistula* (*v.* forma *p. 1081, 58 sqq.*): Svet. Dom. 13, 2 cum procuratorum suorum nomine -em (formaulem *M*) dictaret epistulam. **4** *t. t., ut videtur, apud iurisconsultos:* Vlp. dig. 35, 2, 62, 1 nec quicquam eorum (*sc. corporum in bonis defuncti*) -i pretio (*πρὸς τὴν τετυπωμένην διατίμησιν Basil.*) aestimandum esse (*opp.* secundum rei veritatem, hoc est praesens pretium). **5** *in grammatica de terminationum forma* (*v.* forma *p. 1079, 53 sqq.*): Prisc. gramm. II 117, 20 -es denominativorum terminationes sive verbalium. **6** *i. q. lege* (*v.* forma *p. 1085, 82 sqq.*) *naturae constitutus:* Tert. carn. 19 negatio -is (*gen.*) nostrae nativitatis (*cf. Oehler ad l.*). **7** *i. q. ad formulam* (*v.* formula *p. 1117, 40*) *pertinens:* Cod. Iust. 6, 23, 26 (*a. 528*) in testamentis sine scriptis faciendis omnem -em observationem ... amputamus. *ibid.* etiamsi non ... praedixerit testator ... illa -ia verba: *eqs.* **8** *sensu obscuro:* Priscill. Oros. comm. 2 p. 153, 18 primum circulum ... patriarchae tenent; qui contra -is militiae opus possident.

adv. **fōrmāliter.** Gloss. typice, figurate. **1** *i. q. secundum formam* (*opp. secundum sensum*): Ps. Rvfin. in Os. 6, 1—3 p. 993[C] quae sine emendatione morum -r soletis cantare, despiciam. **2** *spectat ad formam sensu Platonico* (*v.* forma *p. 1086, 56 sq.*): Boeth. cons. 5, 4, 99 p. 134, 99 *intellegentia* materiale sensibile cognoscit nec ratione utens ... nec sensibus, sed illo uno ictu mentis -r, ut ita dicam, cuncta prospiciens (*cf. antea:* eo modo quo formam ipsam ... comprehendit).

fōrmāmentum, -ī *n.* [*a* formare. *Th.*]. *fere i. q. formatio, forma:* Lvcr. 2, 819 omnia principiorum -a queunt in quovis esse nitore. Arnob. nat. 3, 16 quod vestra suspicio credidisset -is attribuisse divinis.

fōrmārius, -ī *m. a* forma. *qui vitae formam suo exemplo aliis praebet* (*vox disciplinae coenobialis propria*): Ferreol. reg. 17 p. 965[C] ut praepositum vel -um monachi sub abbatis potestate habeant ... nam et post ipsum quem supra diximus praepositum, qui in bonis sit forma, statuimus regularem formare -um. *fem.:* **fōrmāria,** -ae: Caes. Arel. reg. virg. 35 non solum matri, sed etiam praepositae, primiceriae vel -ae ... humiliter oboediri (42). 40 si quis ... germanam suam, vel filiam ... videre voluerit, praesente -a, vel qualibet seniore, ei colloqui non negetur.

fōrmaster, -strī *m.* (-strum? *v. l. 66*) [*orig. inc. a* forma *ductum esse putat Stowasser, Archiv 1 (1884), 579. Th.*]. Titin. com. 166 (Fest. p. 193) obstrudulenti aliquid, quod pectam sedens, aut luculentaster (lucuent- *Lindsay*) aut -r frigidus. Gloss. Plac. V 22, 3 -o opere pistrino. 70, 10 -o opere pistorio (*cf.* Gloss. Scal. V 614, 27 -trum opus pistorium).

fōrmāta, -ae *v. p. 1109, 83.*

fōrmātilis, -e *a* formare. *n. pro subst. l. 70. fere i. q. formatus:* Chalc. comm. 225 animam ... esse -em hanc speciem nemo ei (*sc. Aristoteli*) concedit. hoc quippe -e (*c, edd. vett.*; -bile *V*[1. 2], *Wrobel*) fit et corrumpitur corporibus solutis.

fōrmātio, -ōnis *f. a* formare. *inde a* Vitr.; *locos dedi omnes praeter* Iren. **1** *i. q. actus formandi:* **a** *rerum, quae formando in -am quandam rediguntur:* Vitr. 3, 2, 2 *aedium* -es (4, 6, 6 aedium sacrarum in -bus). Sen. epist. 117, 19 morum. Virg. gramm. epist. 3 p. 136, 16 -o est, qua in formas verba censeamus inclinanda (p. 134, 16. 136, 15). Tert. adv. Hermog. 42 p. 172, 4 *materia* desiderat -em, quae sectatur informitatem? (p. 172, 6. Avg. gen. ad litt. 7, 27 p. 225, 10 *materies formabilis* quae quidem -em suam non tempore, sed origine praecederet). Iren. 1, 5, 1 *Achamoth* conversa est in -em ipsorum (*gr. μόρφωσις*; *cf.* Tert. adv. Val. 18 p. 197, 4 formare singula genera constituit). Chalc. comm. 286 p. 316, 14 *de principio formali* (*transl. ex Aristotele*) silva tamquam mater corporum -i (*τῇ μορφῇ τῶν γενομένων*) adiumento est. *ibid.* p. 317, 1. Avg. in Iob p. 595, 2 ad imi-

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tationem humilitatis et -em castitatis. EVSTATH. Bas. hex. 6,10 p. 933^{C} animalibus creandis ... non parva confertur ex lunae mutatione -o (*συντέλειαν*). *cf. q. seq.* **b** *rerum, quae formando gignuntur* (*saepe fere i. q. creatio, ex. gr. l. 8. 9* [*cf.* ISID. diff. 2, 27 inter creationem et -em haec est differentia, quod originaliter secundum materiae substantiam simul cuncta creata sunt ... at vero secundum distinctionem specierum ... formata sunt]; *fere i. q. compositio, ex. gr. l. 25*): SVET. frg. p. 194, 3 mundi. MIN. FEL. 16, 5 ingenium non studio parari, sed cum ipsa mentis -e generari. TERT. adv. Marc. 2, 10 p. 348, 26 deus in secunda animalium figurae -e angelos fecerat. adv. Val. 7 p. 185, 12 initium universitatis et formati⟨onem⟩ Pleromatis (IREN. 1, 1, 1 *μόρφωσιν*). 11 p. 190, 11 *Aeonum* -is; *syn.* generationis (IREN. 1, 2, 5. 1, 8, 5. *cf.* TERT. adv. Val. 11 p. 190, 14 *syn.* nativitatis). IREN. 2, 2, 5 *saepe.* AVG. gen. ad litt. imperf. p. 482, 20 haec congregatio (*aquae*) accipienda est ipsa -o. p. 482, 22 terrae. gen. c. Manich. 2, 7, 9 (*bis*) corporis. c. Faust. 16, 32 p. 481, 16 figurarum (*i. litterarum*) ... -e (MART. CAP. 3, 232 artificiosa ... -o *litterarum*). nat. et grat. 3, 3 p. 235, 11 bona, quae habet in -e *homo* (*cf.* DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 3 hominis, *gr.* *κατασκευῆς*. EVSTATH. Bas. hex. 9, 6 p. 965^{A} auctores humanae -is, *gr.* *δημιουργίας*). LEO M. serm. 30, 4 p. 232^{A} Adae de limo terrae -o. EVSTATH. Bas. hex. 7, 1 p. 935^{B} luminariorum (*δημιουργίαν*). 9, 6 p. 964^{A} ex nostra ipsorum -e (*κατασκευῆς*). BOETH. mus. 2, 5 p. 230, 28 superpartientium *numerorum*. ENNOD. epist. 9, 32, 1 p. 256, 9 humanarum rerum. opusc. 6, 8 p. 404, 21 ex variis gemmis una diadematis solet constare -o.

2 *i. q. forma*: **a** *i. q. figura externa*: VITR. 4, 1, 3 e columnarum -bus trium generum factae sunt nominationes, dorica, ionica, corinthia. 5, 1, 2 erit oblonga eius (*i. fori*) -o. FIRM. math. 1, 10, 3 *caeli* est rotunda -o. 1, 10, 10 si cunctorum una facies populos illos aequae similitudinis -e confunderet. CHIRON 35 extra naturales -es corporis. HYG. astr. 2, 28 p. 69, 21 *Capricorni* inferiorem partem piscis esse -e (*C*, -em *D*). EVSTATH. Bas. hex. 5, 8 p. 918^{B} pampinus ... multifida -e perfectus. BOETH. arithm. 2, 25 p. 112, 4 alius cybus aequabili laterum -e concrescit. **b** *i. q. res formata*: VITR. 2 praef. 3 -em (*syn.* forma, *v. p. 1084, 80 sq.*) ... probandam. FILASTR. 21, 2 -es ... in lapide ... sculpentes (*v.* forma *p. 1078, 45 sqq.*). MART. CAP. 9, 922 illa monas intellectualisque lucis prima -o (*sc. monas prima formata est a luce intellectuali*). EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 901^{B} speciem ... congruae -is. **c** *i. q. exemplum*: ENNOD. epist. 9, 31, 5 p. 255, 16 non pereat mundo maiorum tuorum, dum in te renascitur, amplectenda -o (*v.* forma *p. 1085, 61 sqq.*).

fōrmātium *v.* formaceus.

fōrmātor, -ōris *m. a* formare. **1** *is qui formando aliquid efficit vel in formam redigit*: **a** *accedit genetivus obiectivus: de deo fere i. q. creator*: SEN. dial. 11, 8, 3 universi. epist. 65, 19 rerum (AVG. lib. arb. 3, 21, 60 p. 1300 deo auctore et -e et ordinatore rerum omnium. CORIPP. Iust. 2, 12). AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 38 p. 1358 corporum (CASSIAN. c. Nest. 7, 5, 2 *syn.* fabricator). 5, 14 p. 1443 seminum omnium. 6, 14 p. 1527 hominum (FAVST. REI. grat. 1, 9 p. 30, 4 hominis -r et rector). ZACCH. 1, 25 nascentium. 3, 10 creaturarum omnium. FVLG. RVSP. epist. 17, 39 p. 475^{D} lucis. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 5 p. 352^{D} nostrae substantiae (*πλάστην*). CARM. epigr. 797, 2. *non de deo*: TERT. apol. 34 Augustus imperii -r (COMPVT. a. 452 chron. I p. 153, 69 Augustus -r imperii Romani. AMM. 18, 6, 6 quod ... per molestos -es imperii struebatur. 26, 2, 7 nondum electo imperii -e). ENNOD. opusc. 5, 6 p. 395, 5 ut essem clarorum versuum servata lege -r. CASSIOD. in psalm. 93, 20 p. 670^{A} figulum bene solemus vasorum dicere -em. *nota*: RVRIC. epist. 1, 3 p. 356, 7 te elicitorem et -em lapillorum nobilium ... elegi ([*sc. cui filium informandum traderem*] *cf. notionem, quae est sub 2*). **b** *absolute* (*fere de deo*): PS. AMBR. de anima p. 227, 12 VVLG. Is. 44, 8. 24. HIER. in Is. 44, 1—5 p. 524 dominus factor et -r tuus. PRVD. ham. 674. EPIST. Manichaei Aug. nat. bon. 46 p. 886, 12 ut esset sensus eius (*i. principis tenebrarum*) omnium eorum, quae profuderat, -r atque descriptor. AVG. anim. 4, 11, 15 p. 394, 15 in psalm. 57, 1 p. 673. in psalm. 103 serm. 1, 4 p. 1338 ipse ... erit reformator tuus, qui fuit -r tuus. CLAVD. MAM. anim. 1, 26 p. 96, 23 formatus es ipse, non -r. PS. BOETH. fid. cath. 78. VEREC. in cant. 2, 18. DIONYS. EXIG. (Greg. Nyss. creat. 31 p. 404^{A}.

2 *is qui formando instituit, fere i. q. praeceptor* (*acced. genet. obiect.*): COLVM. 1 praef. 4 animi ... -em praeceptoremque virtutis e coetu sapientium. QVINT. inst. 10, 2, 20 rector ... alienorum ingeniorum atque -r. PLIN. epist. 8, 23, 2 me -e morum, me quasi magistro uteretur. PALLAD. 1, 1, 1 agricolae. ENNOD. epist. 1, 18, 3 p. 29, 22 Maro, vestri -r eloquii.

fem. **fōrmātrīx,** -īcis *fere i. q. creatrix*: TERT. monog. 17 *Dido* tantae civitatis ... -x. AVG. c. Faust. 20, 14 p. 554, 18 mentem ... horum corporum -em (nat. bon. 1, 18 p. 882, 9 hylen ... -em corporum. EVSTATH. Bas. hex. 4, 2 p. 904^{A} vox dei naturae -x. CORIPP. Iust. 2, 16 caeli liquidas -x condidit ignes (*sc. dei sapientia*). *pro adiectivo: i. q. formans*: EPIST. Manichaei Aug. nat. bon. 46 p. 885, 26 corporum -em naturam. AVG. c. acad. 3, 17, 37 *Plato* subiungens ... quasi -em illarum partium (*sc. ethicae et physicae*) iudicemque dialecticam. CLAVD. MAM. anim. 1, 26 p. 96, 25 accede -i formae, quo possis esse formosior.

fōrmātum *v.* formaceus *et* formo *p. 1110, 23.*

fōrmātūra, -ae *f.* [*a* formare. *Th.*]. *fere i. q. forma, formatio*: LVCR. 4, 550 voces ... articulat ... lingua -aque labrorum pro parte figurat. 4, 556 -am, *sc. vocis* (*syn.* figuram). ARNOB. nat. 2, 23 -as varias.

fōrmella, -ae *f.* [*a* formula, forma *deminutive. Th.*] [*it.* formella. *M.-L.*] HIL. coll. antiar. B I tit. (*vix ab ipso* HIL. *conscr., sed v. Feder, Stud. z. Hil. I p. 128*) contra -am Nicaeni tractatus (*v. p. 1081, 36 sqq.*). VVLG. I reg. 17, 18 decem -as casei (ITALA cod. Leg.: decem caseos molles) has deferes ad tribunum (*cf. p. 1084, 54. 1114, 13 et Ducange, Gloss. s. v.*). APIC. 9, 441 in -a piscem formabis (*v. p. 1084, 44 sqq.*).

fōrmellus, -ī *m.* [*mutatum esse videtur pro* formella casei. *v. supra l. 8. Th.*]. *genus casei* (*cf. Ducange, Gloss. s. v.*): GILD. paen. 1 chron. III p. 89 Britannico -o utatur (*sc. presbyter aut diaconus paenitentiam agens*).

fōrmēnsis, -e *a* forma. *i. q. ad formas (v. p. 1078, 68 sqq.) aquarum pertinens*: NOVELL. Valent. 5, 4 (*a. 440*) caespes -is. DONATIO Tiburt. 14 (*a. 471*) -ia (formesia *var. l.*) praedia. *J. Kapp.*

formīca, -ae *f.* [*deformatum ex pervetusto animalis nomine, quod varias formas exhibet, ut* *movri- *vomri- *morvi- *vormi- *mormi- *sim., cf. med.* maoirīm (*acc.*), *island.* maurr, *angl.* mīre mȳre, *ind.* vamrí, vamráḥ, *hibern.* moirb, *slavon.* mravijĭ, *gr.* *μύρμηξ*, *βύρμαξ*, *βόρμαξ*, *ind.* valmíkaḥ '*formicaria*'; *cf. Joh. Schmidt, Kritik d. Sonantentheorie 31 sqq.; Solmsen, Zs. f. vergl. Sprachforsch. 34, 19 sq.; van Wijk, Indogerm. Forsch. 33, 367 sqq. Th.*]. [*cf. val.* furnică, *it.* formica, *francog.* fourmi, *hisp.* hormiga. *M.-L.*] APP. Probi gramm. IV 197, 27 -a, non furmica, *quae forma in codd. non legitur nisi* POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 13. SERV. Aen. 4, 402 -a dicta est ab eo quod (ore *add.* SERV. auct.) micas ferat (*inde* ISID. orig. 12, 3, 9). GLOSS. *μύρμηξ*, *cf.* HYG. fab. 52 p. 58, 24 graece -ae myrmeces dicuntur.

1 *de corpore, vita, moribus, damnis, remediis*: CATO agr. 91 si ita feceris, neque -ae nocebunt *in area* neque herbae nascentur. 129 ubi coaequata erit *area*, neque -ae molestae erunt et *eqs.* VARRO rust. 1, 51, 1 ne *rimae in area* ... ostia aperiant muribus ac -is. itaque amurca solent perfundere *aream*, ea enim herbarum ... et -arum et talparum venenum (COLVM. 2, 19, 1 PLIN. nat. 15, 33 PALLAD. 7, 1). CIC. div. 1, 78 Midae ... dormienti -ae in os tritici grana congesserunt: divitissimum fore praedictum est (VAL. MAX. 1, 6 ext. 2. 3 -is Midae). nat. deor. 2, 157 neque ... homines murum aut -arum causa frumentum condunt, sed coniugum *eqs.* OV. fast. 1, 685 vos quoque, -ae, subiectis parcite granis: post messem praedae copia maior erit. VITR. 9, 1, 15 si in rota, qua figuli utuntur, impositae fuerint septem -ae canalesque totidem in rota facti sint circum centrum ⟨ab int⟩imo accrescentes ad extremum, in quibus hae coguntur circinationem facere *eqs.* COLVM. 2, 8, 5 Tremellius quidam asseverat, priusquam impluerit, ab avibus aut -is sata non infestari. 3, 18, 5 unde -is aliisque animalibus, quae putrefaciunt crura vitium, latebrae praebentur. 4, 24, 6 *amurca* teredinem -amque prohibet. 10, 322 ne -a rapax populari semina possit. arb. 14 tit.: ne -a vitem ascendat. *ibid.* imas vites *bene circumlitas* ... -ae non excedent (*cf.* PLIN. nat. 17, 266 *l. 79*). PLIN. nat. 1 ind. 11, 36 de -is. 1 ind. 19, 58 quibus modis -ae necentur. 1 ind. 29, 14—40 medicinae ex ... -is (1 ind. 30, 8—53). 2, 109 minimumque animal, -am, sentire vires sideris, interlunio semper cessantem. 7, 65 etiam -is, animali minimo, inesse sensum eius (*sc. menstrui mulierum profluvii*) abicique gustatas fruges nec postea repeti. 7, 85 Callicrates ex ebore -as ... fecit (36, 43). 8, 101 ursi cum mandragorae mala gustavere, -as lambunt. 10, 195 odore ... origani aut calcis aut sulpuris -ae necantur. 10, 199 quod -is in annum (*cf.* MART. 11, 18, 6 *p. 1091, 65*), sollemne est his (*sphingiis et satyris*) in dies vel horas. *ibid.* ursi ... vivunt et apibus, cancris etiam ac -is. 11, 108 vermiculum gignunt ... et -ae similem ovis vere, et hae communicantes laborem, ut apes, sed illae faciunt cibos, hae condunt. ac si quis comparet onera corporibus earum, fateatur nullis portione vires esse maiores. gerunt ea morsu; maiora aversae postremis pedibus moliuntur umeris obnixae. et his rei publicae ratio, memoria, cura. (11, 109) semina arrosa condunt, ne rursus in frugem exeant e terra, maiora ad introitum dividunt, madefacta imbre proferunt atque siccant. operantur et noctu plena luna, eaedem interlunio cessant (*item* 18, 292). iam in opere qui labor, quae sedulitas! et quoniam ex diverso convehunt altera alterius ignara, certi dies ad recognitionem mutuam nundinis dantur. (11, 110) quae tunc earum concursatio, quam diligens cum obviis quaedam collocutio atque percunctatio. silices itinere earum attritos videmus et opere semitam factam ... sepeliunt inter se viventium solae praeter hominem. non sunt in Sicilia pennatae. 11, 174 quibusdam insectis intus lingua ut -is. 11, 196 ranarum rubetarum altera fibra a -is non attingitur propter venenum. 17, 73 ruptae ... *ex cupressis pilulae* emittunt semen -is mire expetitum, ampliato etiam miraculo tantuli animalis cibo absumi natalem tantarum arborum. 17, 266 sunt arborum pestes et -ae (*v.* COLVM. arb. 14 *l. 49*). has abigunt rubrica ac pice liquida perunctis caudicibus nec non et pisce suspenso iuxta in unum locum congregant aut lupino trito cum oleo radices linunt. multi et has et talpas amurca necant. 19, 178 Sabinus Tiro ... contra -as, non minimum hortorum exitium, si non sint rigui,

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

remedium monstravit limum marinum aut cinerem obturandis earum foraminibus. sed efficacissime heliotropio herba necantur *eqs.* 28,86 resegmina unguium ad cavernas -arum abici iubent *magi* eamque quae prima coeperit trahere correptam subnecti collo: ita discuti morbum. 29, 84 phalangium est ... unum simile -ae. 29, 87 myrmecion, -ae similis capite. 29,88 contra omnium *phalangiorum* morsus remedio ... -ae v potae. 29, 92 est et -arum genus venenatum, non fere in Italia; solipugas Cicero appellat, salpugas Baetica. his cor vespertilionis contrarium omnibusque -is. 29, 133 utuntur ... per se ovis -arum, namque et huic animali est medicina constatque ursos aegros hoc cibo sanari. 29, 138 venantur eum (*gryllum*) -a circumligata capillo in cavernam eius coniecta ... ita -ae complexu contrahitur. 30, 29 invenio et -as Herculaneas (MARCELL. med. 19, 14 *v. sub v.* formicula *p. 1093, 38*) appellari, quibus tritis ... talia vitia sanentur. 30, 39 quidam et a -is terra egesta sic utuntur. 30, 41 ne sint alae hirsutae, -arum ova pueris infricata praestant (*similia remedia variorum morborum* 30,134. 32, 50. 51). 37, 46 quaedam intus *in sucino* tralucentia, ut -ae culicesque (*cf.* MART. 6,15,1 dum Phaethontea -a vagatur in umbra, implicuit tenuem sucina gutta feram). 37, 187 myrmecitis innatam -ae repentis effigiem habet. SVET. Tib. 72, 2 *draconem* consumptum a -is (*prodigium*). Nero 46, 1 se ... pennatarum -arum multitudine oppleri (*prodigium*). FRONTO p. 137, 3 N. deque -arum (formicularum *man. 2 in marg.*) et apicularum ostentis res maximae portenduntur. ARNOB. nat. 2,59 quid -arum et vermium genera in varias labes perniciesque nascentia? APVL. met. 6, 10 formicula illa ... convocat corrogatque cunctam -arum accolarum classem: 'miseremini, terrae omniparentis agiles alumnae et... *Psychae* succurrite'. ruunt aliae superque aliae sepedum populorum undae *eqs.* 8, 22 arbori ficulneae, cuius in ... stipite inhabitantium -arum nidificia borriebant et ultro citro commeabant multiiuga scaturrigine; *hae*... carnibus ... adesis ... membra nudarunt. TERT. anim. 10 p. 312, 20 in ⟨ex⟩aminatione humanae animae culicis atque -ae argumenta respicere. p. 312, 24 neque -a, si membris huiusmodi caret (*i. pulmonibus*), idcirco negabitur spirare. p. 313, 4 philosophi pro certo renuntiaverunt culicibus et -is et tineis deesse pulmones et arterias. 32 p. 353,10 quae spirare non videntur, carentia pulmonibus et arteriis, culices -as tineas et hoc genus minutalia. PALLAD. 1, 29, 2 *fasianis* praebebis locustas et ova -ae. 1, 35, 2 contra -as, si in horto habent foramen, cor noctuae ammoveamus; si foris veniunt, omne horti spatium cinere aut cretae candore signabimus. 1, 35, 8 -as abiges origano et sulpure tritis foramen aspergens *similia*. 2, 15, 18 nucis carnem lana propter -as obvolutam. 4, 10, 21 si -ae molestae sunt *mespilo*, rubrica cum aceto et cinere temperata necabuntur (4, 10, 29 *similia praecepta in ficu.* 11, 12, 8 si -as patitur *cerasus.* 12, 7, 15 *in pruno*). PELAGON. 283 prodest -arum terram ... infundere. RVFIN. Orig. princ. 2, 8, 1 p. 153, 7 de apibus et vespis et -is ... quae carent sanguine. AVG. serm. ed. Mai 181, 2 promptuaria -arum. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 10. 37. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 108, 18 (*ironice*) ut gradiendi scientiam a -a quaereremus (*cf.* PLAVT. *s. v.* formicinus).

2 *proverbialiter dicta*: PLAVT. Curc. 576 nisi mi virgo redditur, iam ego te faciam, ut hic -ae frustillatim differant. Trin. 410 *argentum* non ... minus divorse distrahitur cito, quam si tu obicias formicis papaverem. CIC. nat. deor. 1, 78 ut homo nemo velit nisi hominis similis esse. et quidem -a -ae. PRIAP. 32, 4 puella *macra* ..., collatas sibi quae suisque membris -as facit altiles videri. SEN. dial. 4, 34, 1 mures -aeque, si manum ammoveris, ora convertunt. 9, 12, 3 inconsultus illis vanusque cursus est, qualis -is per arbusta repentibus, quae in summum cacumen et inde in imum inanes agantur. nat. 1 praef. 10 si quis -is det intellectum hominis, nonne et illae unam aream in multas provincias divident? *ibid.* -arum iste discursus est in angusto laborantium. MART. 1, 115, 5 *puellam* nocte nigriorem, -a pice graculo cicada. 3, 93, 3 *puellae est* crus colorque -ae (*cf.* ANTH. 104, 5 hanc iuste famulam iam nigri dixeris Orci, quam color et factum composuit domino). 11, 18, 6 quod -a die comedit uno (*cf.* PLIN. nat. 10, 199 *p. 1090, 58*), *i. minimum. exemplum brevitatis, figurae parvae* (*cf.* CIC. ac. 2, 120 *p. 1092, 3* HOR. sat. 1, 1, 33 *p. 1092, 19* OV. met. 7, 625 *p. 1092, 24* PLIN. nat. 2, 109 *p. 1090, 53.* 7, 65 *p. 1090, 54.* 7, 85 *p. 1090, 56.* 10, 199 *p. 1090, 58.* 17, 73 *p. 1090, 77*). QVINT. inst. 5, 11, 30 et dissimilibus inesse simile, ut -ae et elephanto genus. AVSON. 122, 1 Faustulus *nanus* insidens -ae, ut magno elephanto. HIER. adv. Rufin. 3, 28 p. 478[B] quare -a, parvum animal et punctum, ut ita dicam, corporis, sex pedes habeat, *plures elephanto.* tract. in psalm. 91 p. 121, 17 *p. 1092, 38* VVLG. prov. 30, 25 *p. 1092, 44* EVSTATH. Bas. hex. 6, 9 p. 931[C]. *ibid.* p. 932[B] *ex monte despiciens* nonne ... aratores ... -is similes iudicasti? (MVTIAN. Chrysost. hom. 16, 3 ascendamus in altitudinem ... ita videbimus homines, ut putemus a -is nihil differre). 6, 11 p. 936[A] *cum deo comparata* sol et luna -arum credantur habere mensuram. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 107, 17 *comparantur* -a *et* camelus *ad providentiam et molem.* ANTH. 104, 3. *de provida sedulitate* (LVCIL. 561 *ut -a* sic tu illos fructus quaeras, adversa hieme olim quis uti possis): TITIN. com. 34 -ae pol persimilest rusticus [homo]. CIC. nat. deor. 3, 21 num idcirco existimas -am anteponendam esse huic ... urbi, quod in urbe sensus sit nullus, in -a non modo sensus, sed etiam mens ratio memoria? fin. 3, 63 -ae apes ciconiae aliorum etiam causa quaedam faciunt. ac. 2, 120 *dei* vos maiestatem deducitis usque ad apium -arumque perfectionem, ut etiam inter deos Myrmecides aliqui minutorum opusculorum fabricator fuisse videatur. VERG. georg. 1, 186 populat ... farris acervom curculio atque inopi metuens -a senectae. 1, 380 (*inter prognostica imbrium*) saepius et tectis penetralibus extulit ova angustum -a terens iter (*item* VARRO AT. carm. frg. 22, 7 nec tenuis -a cavis non evehit ova. PLIN. nat. 18, 364 praesagia aeris sentire ... -ae concursantes aut ova progerentes. AVIEN. Arat. 1709 DRAC. laud. dei 1, 527 ISID. orig. 12, 3, 9). Aen. 4, 402 ac velut ingentem -ae farris acervom cum populant hiemis memores tectoque reponunt: it nigrum campis agmen praedamque per herbas convectant valle angusto, pars grandia trudunt obnixae frumenta umeris, pars agmina cogunt castigantque moras, opere omnis semita fervet (*cf.* PLIN. nat. 29, 28 non Vergilio fuit *fastidio* nominare -as nulla necessitate. LACT. ira 7, 11 *animalia* alia provident in futurum *iam allegat v. 402 sq.* EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 959[C]). HOR. sat. 1, 1, 33 sicut parvola ... magni -a laboris ore trahit quodcumque potest atque addit acervo quem struit, haud ignara ac non incauta futuri, quae *per hiemem* ... non usquam prorepit et illis utitur ante quaesitis patiens (sapiens *al.*). OV. ars 1, 93 ut redit itque frequens longum -a per agmen, granifero solitum cum vehit ore cibum. met. 7, 625 hic nos fructilegas aspeximus agmine longo grande onus exiguo -as ore gerentes rugosoque suom servantes cortice callem. trist. 1, 9, 9 horrea -ae tendunt ad inania nunquam: nullus ad amissas ibit amicus opes. 5, 6, 39 quam multae gracili terrena sub horrea ferre limite -ae grana reperta solent. PHAEDR. 4, 24, 2 -a et musca contendebant acriter, quae pluris esset.... 4, 24, 16 ego granum in hiemem ... studiose congero.... 4, 24, 20 me copiosa recipit incolumem domus *per hiemem.* SEN. rem. fort. frg. 10, 4 mel muscae secuntur ... frumenta -ae. PLIN. nat. 11, 108 sqq. *v. p. 1090, 61.* QVINT. inst. 5, 11, 24 apes ... -asque ... in commune ... laborare. IVV. 6, 361 frigusque famemque -a tandem quidam expavere magistra. FRONTO p. 216, 7 N. non aeque diligentes ad quaerendum victum ... leones ut -as esse. TERT. adv. Marc. 1, 14 p. 308, 10 imitare, si potes, apis aedificia, -ae stabula, aranei retia. SER. SAMM. 79 patiens -a laborum. HIER. tract. in psalm. 91 p. 121, 17 respice apem, respice -am, vide corpus et inquire sapientiam ... apes et -ae cogitant hiemem esse venturam (*similia* 103 p. 167, 5 epist. 60, 12, 1. vita Malchi 7 *cum longa descriptione*). VVLG. prov. 6, 6 vade ad -am (*μύρμηκα*), o piger, et considera vias eius et disce sapientiam; quae cum non habeat ducem nec praeceptorem nec principem, parat in aestate cibum sibi et congregat in messe quod comedat. 30, 25 quattuor sunt minima terrae et ipsa sunt sapientiora sapientibus: -ae, populus infirmus, qui praeparat in messe cibum sibi. AVG. gen. ad litt. 7, 10 p. 209, 20 hominum animas in pecora ... transferri ... velut avaros in -as, rapaces in milvos. 11, 2 p. 336, 1 HESYCH. in lev. 22, 22 (*v. s. v.* formiculosus). EVCHER. form. 4 -a: providus vel operarius. EVSTATH. Bas. hex. 9, 3 p. 958[B] laboriosa -a. *ibid.* p. 959[BC] *multa de -a eiusque astutiis ex Plin. nat. 11, 109.* SIDON. epist. 7, 14, 5 industriam *hominis* ... cui ... comparari nec -a formidat. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 107, 17 sqq. SYMPH. 81—83 ANTH. 104.

3 *species fabulosa*: PROP. 3, 13, 5 Inda cavis aurum mittit -a metallis. MELA 3, 62 *India* alit -as non minores maximis canibus, quas more gryporum aurum penitus egestum cum summa pernicie attingentium custodire commemorant. PLIN. nat. 11, 111 Indicae -ae cornua Erythris in aede Herculis fixa miraculo fuere. aurum hae cavernis egerunt terra in regione septentrionalium Indorum qui Dardae vocantur. ipsis color felium, magnitudo Aegypti luporum. erutum hoc ab iis tempore hiberno Indi furantur aestivo fervore, conditis propter vaporem in cuniculos -is, quae tamen odore sollicitatae provolant crebroque lacerant quamvis praevelocibus camelis fugientes. tanta pernicitas feritasque est cum amore auri. 33, 66 Indicum *aurum* a -is ... erutum. 37, 147 in India, ubi -ae eruunt aurum. ISID. orig. 12, 3, 9 (in Aethiopia). *fabulae: de Myrmice in -am conversa*: SERV. auct. Aen. 4, 402; *de Myrmidonibus ex -is ortis*: OV. met. 7, 622 *sqq.* HYG. fab. 52 p. 58, 23 SERV. Aen. 2, 7 (*similia* SERV. auct.) SERV. auct. Aen. 4, 402 RVFIN. symb. 11 p. 350[C] ISID. orig. 9, 2, 75. GLOSS. III 361, 68 -ae *μυρμηδόνες*.

4 *genus verrucarum*: CASS. FEL. 12 p. 20, 4 aliae *verrucae* ... cum digito fuerint impressae, dolorem faciunt similem morsibus -arum, unde graecum nomen myrmeciae acceperunt. DIOSC. 2, 104 cataplasma ... ex cicere ... et -as (*μυρμηκίας*) et sernas ... curat. *ibid.* clabelliones et -as ... tolluntur. 3, 11. 4, 164, 4.

formīcābilis, -e [*a* formicare. *Th.*]. CAEL. AVR. acut. 2, 27, 145 pulsus latens aut -is, quem Graeci *μυρμ⟨ηκ⟩ίζοντα* vocant. 2, 32, 167 pulsus ... tremulus et -is. chron. 2, 14, 198 pulsus debilis, densus ac deinde formica⟨bi⟩lis, quem Graeci *μυρμηκίζοντα* vocant. diaet. pass. 38 cum tremore et formica⟨bi⟩li motu *pulsus.* 148 attestante -i torpore cum gravedine.

[**formīcālis** *v. supra l. 79. 80.*]

μυρμηκοτροφύλη (-trocin *trad.*) i. **formīcāria** GLOSS. III 569, 30 *caverna formicarum.*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

formīcātio, -ōnis *f. a* formicare. *genus pruriginis*: PLIN. nat. 28, 71 -es corporum. 30, 72 verendorum -bus verrucisque medetur *illud remedium*. MARCELL. med. 33, 43 salsamenta... veretro imposita adversum omnes dolores et -es (fumig- *cod.*). CAEL. AVR. chron. 5, 1, 2 cum levi torpore ac -e. 5, 2, 30 torpor atque -o eorum articulorum qui tanguntur. acut. exc. 13 p. 710 *pulsus* cum tremore et -e (formid- *cod.*)

formīcīnus, -a, -um [*a* formica. *Th.*]. PRISC. gramm. II 79, 18 formica -us (*seq. Plauti locus*). PLAVT. Men. 888 move -um gradum (*loquitur senex secum*). *cf.* CLAVD. MAM. anim. 2, 3 *v. sub* formica *p. 1091, 48.*

formīco, -āre [*a* formica; *cf.* μυρμηκίζειν. *Th.*]. [*val.* furnicá, *it.* formicare, *francog.* fourmiller, *hisp.* hormigar. *M.-L.*] *prurire* (*cf.* formica *p. 1092, 71 sqq.*): PLIN. nat. 7, 171 venarum inaequabili aut -ante percussu. 30, 120 cantharides ... in sole, donec -et cutis, tolerandae sunt. CAEL. AVR. acut. exc. 11 p. 706 *venae pulsus* veluti -ant.

formīcoleon ob hoc vocatus, quia est vel formicarum leo vel certe formica pariter et leo. est enim animal parvum formicis satis infestum *eqs.* ISID. orig. 12, 3, 10. *nomen deformatum ex* myrmecoleon.

formīcōsus, -a, -um *a* formica [*val.* furnicos, *hisp.* hormigoso. *M.-L.*]. *a formicis occupatus*: PLIN. nat. 10, 206 -am arborem urucae cavent.

formīcula, -ae *f. a* formica *deminutive* [*it.* formicola. *M.-L.*]. [FRONTO p. 137, 23 N. *v. s. v.* formica *p. 1091, 23.*] APVL. met. 6, 10 -a ... parvula atque ruricola ... discurrens naviter convocat corrogatque cunctam formicarum accolarum classem *opitulatura Psychae*. ARNOB. nat. 4, 26 in -am parvulam *Iovem conversum* (5, 44 pro illa conversione -ae). 6, 3 *dis* necessarias res esse ... quae sunt -is et lacertis. 7, 17 cum ... vobis ... motacillae caederent consecrarentque -as. 7, 34 si animal cernerent nullius esse se pretii nec inter -am plurimum seseque esse discriminis. HIER. epist. 76, 2, 1 ne doleas si hoc non habeas quod -ae et muscae et serpentes habent id est carnis oculos. AVG. civ. 22, 24 p. 619, 24 D. plus ... -arum et apicularum opera stupemus quam immensa corpora ballaenarum. gen. ad litt. 3, 14 p. 80, 3 ampliusque miremur opera -arum quam onera camelorum. epist. 137, 8 *deus* providentiae similiorem sensum magis -is et apiculis dedit quam asinis. MARCELL. med. 19, 14 -as, quae Herculaneae (*cf.* PLIN. nat. 30, 29 *p. 1091, 13*) nominantur, contritas appone. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 109, 5 intellegas -ae et apiculae ingentes animos parvo corpore non includi.

formīculōsus, -a, -um *a* formicula. HESYCH. in lev. 22, 22 p. 1075^{A} similiter secundum LXX 'et -um' (*deo non sacrificandum esse animal* papulas habens, VVLG. μυρμηκιῶντα). dicit autem, qui occupatus est in operibus terrenis et saecularibus ... quoniam haec vita formicarum est semper sibi congregare ea quae ad ventrem pertinent. *interpretatio spiritalis, re vera conferendae* formica *morbus et* formicatio. *Vollmer.*

formīdābilis, -e [*a* formidare. *Th.*]. *legitur inde ab* OV. SEN. epist.; *comparat. ap.* ALC. AVIT. (*v. infra l. 77*); *superl. non extat.* GLOSS. ἐπίφοβος.

id. quo quis formidatur, terribilis (*acced. dat. l. 53. 61 al.*): OV. met. 2, 174 serpens frigore pigra prius nec -is ulli. 2, 857 *Iovi in taurum converso* nullae in fronte minae, nec -e lumen. 14, 116 -is Orci ... opes. SEN. epist. 104, 25 quid ... in istis (*sc. labore et morte*) est tam -e, quam fama vulgavit? 123, 15 per se -es res (AVG. civ. 9, 4 p. 373 D. ex terribilibus et -bus rebus). STAT. Theb. 4, 473 -e regnum mortis (DRAC. Romul. 10, 436). 9, 544 -is ultor. GELL. 14, 4, 2 *imago Iustitiae* aspectu vehementi et -i. 19, 1, 17 sonus aliquis -is. APVL. met. 6, 12 -es oves (*cf. ibid.* truci rabie solent efferri *eqs.*). 6, 15 diis etiam ipsique Iovi -es aquas ... Stygias. 6, 19 canis ... immanis et -is (*i. Cerberus*). TERT. resurr. 28 p. 65, 17 *virtus dei* diabolum serpentem quamquam -em subactura homini. NON. p. 113 (*v. p. 1100, 69*). RVF. FEST. 12 bellum -e (HEGES. 1, 32, 6). AMM. 16, 12, 7 -e genus armorum. 16, 12, 45 -is manus. 22, 8, 19 progenies ... populis diversarum originum -is. 23, 6, 55 -es reges. 29, 5, 38 scuta ... in -em moventibus *militibus* gestum. AMBR. exc. Sat. 2, 44 p. 1326^{C} non ... -is mors (HEGES. 2, 18 -em cunctis ... mortem). hex. 6, 6, 38 p. 229, 10 *paedagogi* -es verbere. in psalm. 118 serm. 16, 10, 2 aerumna. HEGES. 1, 12, 3 *regina* etiam exteris potentibus esset -is. PS. AVG. serm. 240, 2 p. 2190 adventum Christi ..., illis ... -em nimis atque terribilem (*opp.* desiderabilis). MART. CAP. 4, 334 Dialectica ... etiam ante verba -is sic exorsa. COD. Theod. 4, 22, 1 = COD. Iust. 8, 5, 1 pr. (*a. 326*) iudices absentium ... suscipiant in iure personam et auctoritatis suae -e ministerium obiciant. LEO M. serm. 61, 1 p. 346^{B} -e fuerit nomen regium. CLAVD. MAM. anim. 3, 2 p. 155, 5 -i ... syllogismo. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 20, 33 -ius videri potest. BOETH. cons. 2, 2, 33 Croesum regem Lydorum Cyro paulo ante -em, mox deinde miserandum. CASSIOD. in psalm. 48, 17 p. 346^{C} *homo*, qui se subiectis -em facit, dum aequitatis iura contemnit. 89, 7 p. 646^{D} -i recordatione turbatus. 102, 19 p. 725^{A} futuri iudicii -em praedicationem. IORD. Get. 182 terrebat cuncta -i de se opinione vulgata. GREG. TVR. glor. conf. 8 p. 753, 26 quid -e *vidisti*? GLOSS. V 217, 3 lepusculus timidum animal in terris, in mari -e. *neutr. pro subst.*: SEN. epist. 85, 28 nec periculorum amor nec -ium appetitio. *pro adv.*: STAT. Theb. 8, 581 *Tydeus* -e ridens. PRVD. psych. 296 -e fervet.

formīdāmen, -inis *n.* [*a* formidare. *Th.*]. *fere i. q. terriculamentum*: APVL. apol. 64 omnia noctium occursacula, omnia bustorum -a, omnia sepulcrorum terriculamenta.

formīdātio, -ōnis *f. a* formidare. GLOSS. δειλία. *fere i. q. formido*: SERM. de conf. diab. 114 Abraham, Isaac et Iacob et omnes prophetas suscepisti et non formidasti (ἐδειλίασας), et nunc per unum inimicum meum tanta -e (δειλίαν) circumdatus es et nolis eum suscipere.

formīdātor, -ōris *m. a* formidare. *is qui formidat*: AVG. serm. 23, 18 p. 162 amatorem te voluit esse boni, non -em mali.

1. †formīdo (-or *v. l. 28 sqq.*), -āvī, -ātum, -āre [*orig. inc.; sunt qui cf. putent gr.* μορμώ, μόρμορος; *cf. Solmsen, Zs. f. vgl. Sprachforschg. 34, 19. Th.*] *de congruentia formali verbi et nominis* -o: GRAMM. suppl. 32, 22 confusionem ... quae est in quibusdam verbis primae ... coniugationis, ut -o, ... quae sunt in eadem voce tam verba quam nomina. 76, 7 sunt alia nomina verbis similia, ut ... -o, ... quando verba sunt, primae coniugationis fiunt, -o, -as, ... quando autem nomina sunt, tertiae declinationis fiunt, ut formido, formidinis. PRISC. gramm. II 122, 13 -o, -as, formido, formidinis, quod ideo fecit simile nomen verbale primitivo verbo, quia ipsa positio verbi talem habuit formam. *nominatur inter verba primitiva*: GRAMM. suppl. 25, 22 -o ... caligo ... verba propter hoc sunt primitiva, quod positio verbi syllabis genetivi non respondet nominum. *cf.* 25, 31. *de prosodia*: GRAMM. suppl. 68, 34 *inter derivativa in ido*: -o, -as, formido, formidinis, paenultima producta i (*cf.* 111, 6 *et* PRISC. gramm. II 122, 13). *de formis: depon.*: ITALA deut. 1, 21 (Lucif. Athan. 1, 4) nolite timere neque -emini (VVLG. paveas). deut. 1, 29 (Lucif. Athan. 1, 5) neque -emini ab eis (VVLG. nolite metuere nec timeatis eos). *de notione*: GLOSS. -o φοβοῦμαι, δειλιῶ, εὐλαβοῦμαι. -at timet, nutat. -ans timens. *legitur inde a* NAEV. PLAVTO, *saepissime ap.* AMM. AVG., *deest ap.* LIV.

i. q. pavere, metuere, timere:

I *intransitive:* **A** *absolute* (*participium praes. fere adiectivi loco, ex. gr. l. 40*): PLAVT. Asin. 462 ne -a (638 Mil. 893. 1011). Cist. 688 nam et intus paveo et foris -o, ita nunc utrubique metus me agitat. Most. 514 nihil ego -o, pax mihi est cum mortuis. CAEL. Cic. epist. 8, 10, 1. PVBLIL. U 10 ubi innocens -at, damnat iudicem. OV. epist. 15, 259. GELL. 1, 11, 18 *milites* maesti atque -antes. APVL. met. 2, 11. ITALA deut. 1, 21 *v. l. 28.* 31, 6 (Lugd.) noli timere neque -are neque expavescere (VVLG. nolite timere nec paveatis). NON. p. 113, 3 (*v. p. 1100, 69*) *al.* VEG. mil. 3, 9 dubitantem -antemque exercitum. *al.* HIER. epist. 46, 1, 2 *al.* VVLG. Ios. 8, 1 (*syn.* timere. eccles. 12, 5. I Macc. 12, 28 ἔπτηξαν). Ier. 23, 4 *syn.* pavere. II Macc. 8, 13 δειλανδροῦντες. Ioh. 14, 27 non turbetur cor vestrum neque -et (δειλιάτω). *al.* AVG. civ. 5, 10 p. 208, 7 D. MART. CAP. 8, 805 SIDON. carm. 2, 222 GREG. M. moral. 2, 79 p. 594^{B} *al.* *i. q. reformidare*: COLVM. 4, 9, 1 putatio non debet secundum articulum fieri, ne -et oculus, sed *eqs.* **B** *accedit dativus*: PLAVT. Amph. 1113 metuens pueris, mihi -ans. ACC. trag. 354 -ans (NON. p. 173, 23; -as p. 445, 10; *cf. Neue-Wagener 3^{3}, 235*) tibi. ARGVM. Plaut. Aul. 2, 6 auro -at Euclio. MART. CAP. 2, 109 decori, formae ac substantiae coepit -are corporeae *Philologia*. AVG. virg. 34, 34 p. 275, 5 huic tam magno bono (*sc. perpetuae continentiae*) ex elationis (*em. Zycha*, delectationis *codd.*) tumore -o. **C** *c. praep.*: **ad**: HIER. epist. 46, 1, 2 *pullos* ad omnem umbram praetervolantium avium -are. VVLG. II Macc. 15, 8 ne -rent ad adventum nationum (δειλιᾶν τὴν τῶν ἐθνῶν ἔφοδον, ITALA cod. Ambros.: adventum). **ab**: ITALA deut. 1, 29 *v. supra l. 29.* VVLG. psalm. 103, 7 a voce tonitrui tui -bunt ([δειλιάσουσιν] Is. 31, 4). 118, 161 a verbis. Is. 7, 4. 51, 13 -asti ... a facie furoris eius (Ier. 1, 17). **super**: VVLG. Ezech. 32. 10 reges eorum horrore nimio -bunt super te. **de**: RVFIN. hist. 3, 20, 1 -bat de adventu Christi (ἐφοβεῖτο τὴν παρουσίαν). SACR. Leon. p. 344 de nostro merito -antes. GREG. M. dial. 3, 7 p. 232^{C} de nostra infirmitate -are (δειλιᾶν). CORP. VI 1759, 8 (*a. 389*) nemo de eius industria ... -ret.

II *transitive* (PRISC. gramm. II 276, 5 illa quoque notanda, quae cum nullum significent actum, sed magis sui passionem demonstrent, tamen quia activam habent vocem, accusativo coniunguntur, ut trepido, horreo, -o):

A *active:* **1** *aliquid*: NAEV. trag. 2 omnes -ant homines eius valentiam. PLAVT. Amph. prol. 27 Iuppiter non minus quam vostrum quivis -at malum. Cist. 535 illud paveo et hoc -o. CIC. Arat. 158 -ans acrem morsum. fin. 2, 53 qui (*vir*) quicquid fecerit, ipse se cruciet omniaque -et. Att. 8, 16, 2 ad Q. fr. 3, 2, 2. HOR. epist. 1, 18, 93 nocturnos iures te -are tepores. ars 364 volet haec *poesis* sub luce videri, iudicis argutum quae non -at acumen. OV. trist. 3, 4, 31 -a nimium sublimia. SEN. dial. 7, 20, 6 nat. 6, 2, 4 epist. 4, 2. 50, 9. 94, 74 appetita -ant (*cf.* epist. 121, 21 *opp.* petere. *utroque loco i. q.* ἀφορμᾶν, *v. Fischer, De usu vocabulorum ap. Cic. et Sen. Graecae philosophiae interpretes. Diss. Freib. 1913 p. 92*). CVRT. 3, 11, 12 adeo pavor etiam auxilia -at. 4, 16, 17 quippe ubi intravit animos pavor, id solum metuunt, quod primum -are coeperunt. VAL. FL. 5, 432 -antem patrios Pyroenta dolores. STAT. Theb. 7, 690 -antibus arva ... equis. silv. 5, 3, 184 tua (*sc. patris*) multum verbera succincti -vere Luperci. IVV.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 176 personae pallentis hiatum . . . -at rusticus infans. FRONTO p. 151, 14 N. GELL. 20, 1, 49. APVL. met. 2, 20 oppido -o caecas et inexplicabiles latebras magicae disciplinae (*v. p. 1096, 37*). met. 3, 12 *syn.* perhorrescens. 6, 26. 7, 5. 8, 16. 9, 18 TERT. anim. 24 p. 338, 14 ANTH. 677, 5 ARNOB. nat. 2, 31. 7, 39 PALLAD. 1, 30, 3 *al.* PS. AVR. VICT. epit. 11, 11 cruciatus. PACIAN. sim. carn. p. 109, 2. AMM. 14, 7, 6 *passim.* SERV. Aen. 12, 62 ut, qui periculum non timet, -et invidiam. VEG. mil. 3, 1 *al.* HEGES. 5, 28. HIER. epist. 1, 8, 1 non -bat interitum (*syn.* timere. hom. Orig. in Luc. 27 p. 330). *al.* VVLG. Ezech. 2, 6 verba eorum ne timeas et vultus eorum ne -es. *al.* RVFIN. hist. mon. 8 p. 420^{B} *opp.* fiduciam capere. *al.* PRVD. c. Symm. 2, 178. AVG. civ. 1, 11 p. 21, 11 D. mortem (1, 24 p. 39, 29 DRAC. satisf. 128). quaest. hept. 7, 49 p. 482, 1 *syn.* exhorrescere. *al.* MART. CAP. 2, 142 *al.* COD. Theod. 9, 40, 22, 4 (*a. 414*) exilii . . . miserias. *al.* SIDON. DRAC. CASSIOD. COD. Iust. GREG. M. *passim.* CORP. V 8110, 176 cave malum, si non raseris lateres DC, si raseris, minus malum -bis. *alicui aliquid*: PALLAD. 1, 28, 1 pavones nutrire facillimum est, nisi eis fures aut animalia inimica -es. AVG. civ. 17, 13 p. 235, 12 D. nulli . . . populo concessa est tanta securitas, ut huic vitae hostiles non -ret incursus.

2 *aliquem*: PLAVT. Capt. 913 nimisque hercle ego illum male (*v. p. 1096, 34. cf. l. 23*) -bam (-vi *A*). Cas. 24 ne quis -et flagitatorem suom. VARRO Men. 539 eum (*i. tenebrionem*; cum *codd.*) peius -ant quam fullo ululam (ulula *codd.*). HOR. sat. 1, 1, 77 noctesque diesque -are malos fures . . . iuvat? 2, 7, 65 te -et mulier. SEN. Tro. 841 -at Borean Enispe. APVL. met. 6, 30 noctis intempestae Manes Larvasque -atis. SOL. 32, 27 *crocodili* fugientes insequuntur, -ant resistentes *homines*. AMM. 15, 1, 1 nihil obtrectatores longi . . . operis -antes. *al.* HIER. epist. 22, 38, 3 quae (*Maria*) hominem -arat, cum angelo fabulatur intrepida. VVLG. Ier. 42, 11 *regem* pavidi -atis (*syn.* timere. *item* Mich. 7, 17). *al.* AVG. civ. 2, 4 p. 57, 33 D. CYPR. GALL. deut. 13 -ate deum (*cf.* CASSIOD. in psalm. 146, 11 amat . . . eos dominus, qui eum -ant). COD. Theod 12, 1, 150, 2 (*a. 395* = COD. Iust. 10, 32, 47 pr.) curiales . . . -are debent eos, quorum sunt moderationi commissi. DRAC. Romul. 5, 171 *syn.* metuit. COD. Iust. 7, 72, 10 pr. severiores creditores -ans. CORP. I^{2} 2179 = CARM. epigr. 331, 7 (*in sorte*) -at omnes: quod metuit, id sequi satiust. *singulariter i. q. terrere*: CLAVD. DON. Aen. 8, 14 p. 114, 29 neque ipsa (*supplementa terroris*) Diomeden poterant -are (*syn.* terrere). 8, 266 p. 153, 7 etiam mortuus oculorum terrifico omnes -bat obtutu. 9, 68 p. 195, 19.

B ***passive*** (*v. etiam p. 1096, 28. 30. 42; acced. dat. pers. l. 43. 47. 48 al.*): **1** -atur *aliquid*: RHET. Her. 3, 5, 9 si ea (*mors*) -etur. HOR. epist. 2, 1, 256 -atam Parthis . . . Romam. OV. am. 1, 7, 62 -atas . . . manus. met. 15, 475 nec -atis (*vulg.*; -antes, -andis *vv. ll.*) cervos includite pennis. Pont. 1, 3, 24 nec -atis auxiliatur aquis *medicina*. PLIN. nat. 28, 84 si aqua potusque -etur a morsu canis. 32, 124. SIL. 12, 123 *Avernus* -atus volucri. STAT. Theb. 2, 33 -atum Maleae spumantis . . . caput. 3, 182 -ata colonis arva (*sc. Cadmi*) suis. 8, 128 currus . . . egregiis modo -atus in armis. 9, 146. 185 silv. 2, 5, 9. 3, 1, 30 -atus Nemees ager. 5, 3, 155 saltus . . . ingressa viriles non -ata temeraria Chalcide Sappho. Ach. 1, 1 -atam . . . tonanti progeniem (*i. Achillem*). FLOR. epit. 2, 17, 12 -atum . . . militibus flumen. PALLAD. 3, 18, 5. AVIEN. Arat. 249 bracchia (*Scorpii*) . . . -ata truci . . . Orioni. 733 -ato sub nomine. 1157 -atam . . . fluctigeni specie⟨m⟩ monstri. AMM. 14, 11, 23 cadaver est relictum . . . paulo ante urbibus et provinciis -atum. 15, 5, 1 motum . . . impendio -atum (23, 6, 81. *v. infra l. 67*). *passim.* CLAVD. 1, 94 lumine . . . -ato. rapt. Pros. 2, 343 -ati . . . furoris. SIDON. epist. 8, 12, 3 DRAC. laud. dei 1, 701. COD. Iust. 4, 61, 10 (*a. 408/12*) praecipimus . . . neque ullam contrariam supplicantium super his molestiam -ari. *pro subst. neutr.*: SEN. epist. 13, 12 -ata (*syn.* quae timentur; *opp.* sperata). epist. 29, 9. 76, 24 *opp.* concupita. *gerundivum (saepe fere adiectivi loco)*: CIC. orat. 213 satietas -anda est magis. STAT. Theb. 7, 242 -andos . . . sub casside patres. 8, 418 -andae . . . sagittae. 10, 161 -ando . . . tumultu. GELL. 9, 13, 4 -andae vastitatis (AMM. 16, 12, 24. 24, 4, 24). TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 517, 27 blasphemiae -andae. VOPISC. Tac. 6, 2 nihil ab hoc immaturum, . . . nihil asperum -andum est. AMM. 15, 5, 19 scopulus (*Heraeus*; scropulus *Vat.*) impendio -andus (31, 14, 6. *v. supra l. 56*). 15, 12, 3 multa contempturus et -anda. 16, 10, 4 agminibus form⟨id⟩andis (19, 2, 3). *al.* NOVELL. Theod. 1, 1 (*a. 438*) ne iurisperitorum . . . velut ab ipsis adytis expectarentur -anda responsa. *acced. dativus*: CLAVD. 26. 403 *numerus militum* nec gravis Italiae -andusve regenti. *pro subst. neutr.*: CASSIOD. var. 11, 8, 2 p. 337, 22 studete . . . actibus bonis et -anda nescitis. **2** -atur *aliquis* (*acced. dat. pers. l. 77. 81*; de *p. 1096, 2*): SALL. or. Lep. 24 quibus (*i. rebus secundis*) labefactis, quam -atus est, tam contemnetur *Sulla*. PS. SALL. rep. 1, 1, 4 qui plus potest . . . , quia malo esse licet, -atur. VERG. Aen. 3, 275 -atus nautis aperitur Apollo (*i. eius templum. cf.* GLOSS. IV 442, 52 que⟨m⟩ nautae timerent). HOR. carm. 3, 6, 15 Aethiops . . . classe -atus. OV. Pont. 4, 3, 39 Syracosia . . . -atus in urbe *Dionysius*. STAT. Theb. 12, 280 regina Argolicas . . . -ata per urbes. IVV. 6, 559 *Galba* -atus Othoni. TAC. ann. 4, 7 cuncta non . . . comi via, sed horridus ac plerumque -atus retinebat. VOPISC. quatt. tyr. 10, 2 *syn.* timentur. AVIEN. Arat. 584 ob -atum . . . Oriona. AMM. 27, 1, 1 *al.* SCHOL. Hor. carm. 4, 5, 25 nullas gentes dicit incolumi Caesare -ari (*syn.* pavere). CASSIOD. var. 4, 2, 3 p. 115, 10 adoptate talis, de (*i. ὑπὸ*) cuius gente tu potius -eris.

III ***sequitur enuntiatum*:**

A *inf.*: PLAVT. Pseud. 316 fac hoc . . . mea fide, si isti -as credere. TRAG. inc. Fest. 189 (p. 271 Ribb.) -bant obiurare. CIC. Phil. 14, 9 refugit animus . . . eaque dicere -at (⟨re⟩f- *Naugerius*). HOR. epist. 1, 19, 46 ego naribus uti -o. APVL. met. 3, 15 -o solide domus huius operta detegere. TERT. adv. Marc. 5, 19 p. 645, 16 iram dei excitare -et. ITALA exod. 3, 6 (Lugd.) -bat . . . intendere faciem dei (*ἐνέβλεπεν*, VVLG. non audebat). TRACT. c. Arrian. 15, 34 inquirere. AMM. 27, 8, 4 Vlixes . . . apud Faeacas ob difficultatem nimiam replicare -at. VEG. mil. 2 praef. non -o iussus aggredi opus. HEGES. 4, 20 -at a quoquam videri. VVLG. iud. 7, 10 sin . . . solus ire -as. PS. RVFIN. in Am. 4, 12/13 p. 1074^{A} neque . . . iudicantis oculis apparere -es. AVG. civ. 1, 9 p. 14, 30 D. *al. passim.* MART. CAP. 4, 333 CONST. Sirmond. 14, 17 (*a. 409*) SIDON. epist. 1, 6, 2 *al.* CASSIOD. inst. div. 24 GREG. M. dial. 3, 19 p. 269^{A} *al.*

B *acc. c. inf.*: PLAVT. Bacch. 237 meus -at animus nostrum tam diu ibi desidere . . . filium. TERT. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 12 plerique physicorum -verunt initium ac finem mundo constare. HIER. epist. 8, 2 nisi forte ita tibi exosus est oriens, ut litteras quoque tuas huc venire -es. AVG. c. Pelag. 2, 5, 10 p. 470, 13. c. Petil. 3, 1, 2 p. 162, 17 *veritatem* dilucescere atque innotescere -atis. MART. CAP. 2, 100 mythos . . . historiasque mortalium . . . se penitus amissuram non cassa opinatione -bat *Philologia*. SIDON. carm. 22, 51 Phoenix -ans mortem sibi non superesse secundam. GREG. M. moral. 3, 40 p. 620^{A} *al.* PALLAD. hist. mon. I 17 p. 294^{C}. *acc. c. part. fut.*: AMM. 20, 7, 8 post communes . . . luctus -ari etiam maiores affirmans forsitan adventuros. CLAVD. MAM. epist. 2 p. 204, 25 dialecticen tamquam Amazonem stricto decertaturam gladio -ari.

C *enuntiata*: **1** *enuntiatum relativum*: PLAVT. Persa 364 ego nunc quod non futurumst -o tamen. AMM. 30, 8, 11 quod nusquam erat, ima mente -ans. **2** ne: PLAVT. Amph. 305 -o male, ne ego hic meum nomen commutem (Cist. 673 quae in tergum meum ne veniant, male -o. Poen. 379 Pseud. 1019 *cf. p. 1095, 21*). Asin. 461. Curc. 45 minus -bo, ne *eqs.* Most. 511 nimis quam -o, ne *eqs.* LVTAT. epigr. 1, 6 ne ipsi teneamur, -o. APVL. met. 2, 16 oppido -o, ne *eqs.* (*v. p. 1095, 2*). AMM. 21, 12, 21 VEG. mil. 4, 6. AVG. civ. 22, 8 p. 567, 32 D. multum . . . -ans, ne *eqs. al.* **3** ut: VOPISC. Tac. 2, 2 non illi principem quemquam, ut recte facerent, . . . -bant (*i. non formidine principis commovebantur ad recte faciendum*), sed . . . se timebant. HEGES. 5, 31 l. 33 non -bitur Hierosolyma (*sc. a Romanis*), ut diruatur.

2. ˣ**formīdo,** -inis *f.* [*cf. c.* formidare. *Th.*]. *de etymologia et significatione*: VARRO ling. 6, 48 metuere a quodam motu animi, cum id, quod malum casurum putat, refugit mens. cum vehementius in movendo ut ab se abeat foras fertur, -o. CIC. Tusc. 4, 19 (*inter ea,* quae . . . subiecta sunt sub metum) -em *definiunt* metum permanentem. *de differentia, quae est inter* -em, pavorem, metum, timorem: ISID. diff. 1. 214 -o obicitur vel oculis vel animo, sine adhibita ratione. et maxime parvulis. DIFF. gramm. VII 524, 28 *v. p. 559, 8.* DIFF. ed. Beck p. 69, 12 -o est mentis semper obnoxiae omnibus casibus. GLOSS. *φόβος, δέος*, timor, metus, terror, pavor (*cf. etiam p. 1100, 47*). *vocabulum primitus significavisse videtur animi conturbationem aspectu specierum horribilium, taetrarum iniectam, cf. Norden ad Verg. Aen. 6, 290 ed. alt. p. 215 ('Gespensterfurcht'), qui notionem vocabuli comparat q. e.* forma ('*Gespenst*', *v. p. 1078, 6 sqq.*), *ex qua notione, in usu varie dilatata (v. infra l. 67 sqq.), ea descendisse videtur, quae est de ipsis rebus aspectu terrentibus (II).* *de formis*: GRAMM. suppl. 111, 6 nomina in 'do' desinentia feminina derivativa . . . aliquando i longam paenultimam habent . . . formido, formidas, -o, -inis. *praeterea v. p. 1094, 15 sqq. legitur inde a* PLAVTO, *plur. passim inde a* CIC. *notionibus et sub I et sub II allatis.* [*dub.*: LIV. 24, 22, 2 (*coni. Weissenborn*); *corrupt.*: SEN. nat. 2. 59, 4 TAC. ann. 15, 63.]

I *significat metum, terrorem cum variis rebus illatum, quae animum sollicitant anguntque, tum maxime rebus taetris, formidulosis iniectum* (*abit in notionem* ***religionis***: LVCR. 5, 1218 *al.* [*v. p. 1099, 4 sqq.*]. SEN. nat. 6, 29 *al.* [*v. p. 1097, 80 sqq.*], *cautionis*: PLIN. nat. 25, 19 [*p. 1098, 12*], TAC. ann. 15, 45 [*p. 1098, 38*]. *cf.* SIL. 16, 599 *al.* [*p. 1098, 18 sqq.*], *minacis interdicti*: AVSON. 322, 70 *al.* [*p. 1098, 57 sqq.*], AMM. 17, 5, 14 [*p. 1098, 60 cf. etiam* ARNOB. nat. 2, 5 *p. 1098, 49*], *periculi*: COD. Iust. 3, 1, 13, 5 *al. [p. 1099, 52 sqq.], est fere i. q. sollicitudo*: SIL. 2, 238 [*p. 1098, 16*], *verecundia*: ARNOB. nat. 4, 35 [*p. 1099, 20*], *anxia cura*: AMM. 22, 6, 1 [*p. 1099, 33*], *scrupulositas*: COD. Iust. 2, 55, 4, 7 [*p. 1099, 44*]):

A *absolute ponitur*: PLAVT. Amph. 337 (*antea* 335 timeo, totus torpeo) neque miser me commovere possum prae -e (Capt. 637 ego miser vix asto prae -e). Amph. 1079 (*antea* 1077 totus timeo . . . nec secus est quasi ab Acherunte veniam) eadem nos -o timidas terrore impulit, . . . nimia mira vidi. Men. 901 parasitus, qui me complevit flagiti et -is. PACVV. trag. 52 quas famulitas, vis, egestas, fama, -o, pudor . . . . CARM. evoc. Macr. sat. 3, 9, 8 populo civitati metum, -em, oblivionem iniciatis (*item in precationibus sollemnibus*: CARM. devot. Macr. sat. 3, 9, 10 urbem Carthaginem exercitumque . . . fuga, -e, ter-

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rore compleatis. Liv. 8, 9, 7 hostes ... terrore, -e morteque afficiatis. 10, 28, 16 secundum sollemnes precationes adiecisset prae se agere sese -em ac fugam, caedemque ac cruorem *eqs.*). Sisenna hist. 79 -e oppressus (Cic. Verr. 6, 14 servorum animos summa -e oppresserit). Rhet. Her. 2, 3, 4 *opp.* cupiditatem (*cf.* Cic. Tusc. 1, 119 quae levationem habeant aegritudinum, -um, cupiditatum). 2, 19, 29 a maleficio propter acerrimam -em non temperasse. 4, 39, 51 eicite eum de civitate, liberate omnes -e (*cf. p. 1098, 83*). Varro Men. 117 videmus populum ... diversum ferri exterritum -e. frg. Non. p. 363, 15 remotissimum a discendo -o ac nimius timor et omnis perturbatio animi (Cic. fin. 3, 35 Tusc. 3, 7 *cf.* Sen. epist. 117, 25). Cic. Quinct. 47 minae iactentur, pericula intendantur, -es opponantur. S. Rosc. 5 quaeratis, qui iste terror sit et quae tanta -o, quae ... impediat *eqs.* Caecin. 42 -e animum perterritum. Verr. 4, 34 *syn.* metus. 4, 68 -em ... Agyrinensibus iniciebat: recuperatores se de cohorte sua daturum minabatur (Sen. epist. 66, 31 quae timentur tamquam mala, iniciunt -em). 6, 157 mercatoribus ... -es ab nostris magistratibus ... impendebunt (*cf. p. 1099, 61*). Catil. 4, 8 ut aliqua -o improbis esset posita (proposita *C. F. W. Müller probabiliter*), apud inferos ... antiqui supplicia impiis constituta esse voluerunt. dom. 17 fuga, -o, discordia (Phil. 2, 88 Att. 8, 14, 1 *plur.* Sall. Iug. 55, 7 Liv. 7, 37, 16. 10, 14, 20. 22, 38, 5 [*inde* Ps. Frontin. strat. 4, 1, 4]. Tac. hist. 4, 76 -em, fugam famemque. Paneg. 11 [3], 8, 4 terrorem bellicum, trepidationes, fugas, -es. *cf.* Sulp. Sev. chron. 2, 16, 5 foeda -e in fugam versi. *v. et l. 3. p. 1096, 84*). prov. 43 caligo bonorum et subita atque improvisa -o (Ciris 214 Ov. met. 14, 518 Curt. 4, 13, 13. 10, 9, 14. Val. Fl. 1, 86. 4, 626 Sil. 6, 190. 17, 507. Sol. 53, 25 conchae ... clausae subita -e [*syn.* metus]. Vulg. Iob 22, 10. *cf. l. 64. 68. p. 1098, 30*). Att. 9, 10, 2 hominem ... plenum -is (Liv. 10, 29, 4 furiarum ... ac -is plena omnia ad hostes esse. Sen. dial. 11, 20, 2 quidquid inter caelum terrasque plenum -is interiacet). fin. 1, 46 *sapientia* nos a libidinum impetu et -um terrore vindicet. 1, 63 ignoratione rerum ... horribiles existunt saepe -es. Tusc. 4, 16 sub metum ... subiecta sunt ... terror, timor, pavor, exanimatio, conturbatio, -o. 5, 52 in quem ... metus *cadit*, in eundem -o, timiditas, pavor, ignavia. ad Brut. 1, 16, 7 quod ... fecisti ... vide ne convertatur a laude maximi animi ad opinionem -is. Lucr. 1, 151 -o mortales continet ..., quod multa ... fieri ... tuentur, quorum ... causas *ignorant*. 3, 290 est et frigida multa comes -is aura, quae ciet horrorem membris. 3, 981 Tantalus ... cassa -e torpens (*v. vol. III p. 521, 10*). 5, 1246 hostibus intulerant ignem -is ergo. Sall. Catil. 20, 7 fuimus ... eis obnoxii, quibus, si res publica valeret, -i essemus (Sen. dial. 4, 11, 4 non ... concupiscat ... sapiens timeri, nec ideo iram magnum quiddam putet, quia -i est. *cf. antecedentia.* Lact. mort. pers. 9, 4 p. 183, 5 Maximinianus ... et verbis et actibus et aspectu terrori omnibus ac -i fuit. *cf. p. 1098, 26. 1100, 35*). Iug. 23, 1 defensoribus moenium praemia modo, modo -em ostentare (66, 1 civitates ... -e aut ostentando praemia affectare. 66, 2 *dies festus* ludum ... magis quam -em *Romanis* ostentabat. *v. p. 1099, 83. 1100, 6*). 41, 3 -o mentibus decessit. 53, 7 -em simul et tumultum facere. 72, 2 -e quasi vecordia exagitari. 99, 3 cunctos strepitu, clamore, nullo subveniente, nostris instantibus, tumultu, -e, terrore (-o *cum parte codd. Ahlberg* tumultu terrore *deletis, alii aliter*) quasi vecordia [ac]ceperat. or. Lep. 18 quae tum -e mercatus sum pretio. hist. frg. 1, 38 turpi -e (Verg. Aen. 2, 400. Plin. paneg. 82, 1 horresceret. *cf. p. 1099, 38*). hist. frg. 1, 136 quasi -e attonitus (Ov. met. 4, 802 attonitos -e terreat hostes. 15, 153 *v. p. 1098, 84*). hist. frg. 2, 87 A 11 perculsos -e. *ibid.* A 20 repentina (B 17). 3, 96 ⟨for⟩midine f⟨ugarentur⟩ (Tac. hist. 2, 26. Exup. 6 fugientes ... copias ac se implicantes festinatione -is. Avson. 432, 2). *al.* Verg. ecl. 4, 14 sceleris vestigia nostri (*i. belli civilis*) irrita perpetua solvent -e terras (Aen. 12, 867 illi membra novus solvit -e torpor. Sil. 13, 893 terras longa -e solvet. *v. p. 1099, 48*). georg. 4, 357 percussa novā mentem -e mater. Aen. 2, 384 -e captos. 3, 30 frigidus horror membra quatit gelidusque coit -e sanguis (3, 259 subita [*cf. l. 25 sqq.*] gelidus -e sanguis deriguit. *cf.* Ov. met. 2, 200 gelida -e [Val. Fl. 4, 646. *p. 1100, 77*]. Isid. orig. 10, 102 timor sanguinem gelat, qui coactus gignit -em, unde est illud [Verg. Aen. 3, 30 *v. l. 63*]). 3, 47 ancipiti mentem -e pressus. 3, 612 deposita tandem -e. 6, 290 subita (*cf. l. 25 sqq.*) trepidus -e (9, 167. Val. Fl. 4, 10 quanta trepidam -e. Ivv. 13, 106 *v. p. 1099, 17.* Tac. hist. 2, 48 Anth. 433, 3. *cf.* Verg. Aen. 9, 753 trepida -e [Lucan. 8, 44 Homer. 928 *al.*]. Ov. met. 2, 66 pavida trepidet -e pectus [*syn.* timor. trist. 3, 10, 66 *v. p. 1099, 11.* Apul. met. 9, 23 exsangui -e trepidantem]). Verg. Aen. 7, 442 falsa -e (7, 453. 10, 630 Sen. epist. 95, 37). 11, 407 cum se pavidum ... fingit ... et -e crimen acerbat. 12, 776 amens -e. Cvlex 200 minus implicuit dira -e mentem (*antea* nec ... timor obcaecaverat artus). Hor. sat. 2, 7, 77 quem (*servum*) ... vindicta ... imposita haud umquam misera -e privet. epist. 1, 6, 4 -e nulla imbuti. Liv. 30, 28, 8 has -es agitando animis ipsi curas et metus augebant. Sen. contr. 7, 5, 5. Sen. dial. 2, 12, 1 non ingenio, sed -e quieti *velut pueri*. Sen. nat. 6, 3, 2. 6, 29, 2. 6, 29, 3 ubi -o mentes religione mixta percussit (*cf.* Curt. 4, 10, 2 ingens religio et ex ea -o quaedam incussa est. Val. Fl. 2, 267 plenas tacita -e cistas. Sil. 1, 82 sacrum ... patria Tyriis -e cultum. Tac. Germ. 39 in silvam [*cf. p. 1099, 70*] ... prisca -e sacram ... coeunt

caesoque publice homine celebrant barbari ritus horrenda primordia. Apul. met. 11, 19 religiosa -e retardabar. Min. Fel. 5, 7 unde haec religio, unde -o, quae superstitio est? Arnob. nat. 2, 29 territari -is alicuius horrore [*cf. antea*: metus supernae potestatis]. 6, 24 ad incutiendas -es vulgo deorum instituta simulacra. Zacch. 1, 20 p. 1083^{C} dei agnitio et cum dilectione -o lex prima est. Greg. M. moral. 2, 78 p. 593^{D} *animum* subiectum ... divinae -i. 16, 51 p. 1146^{A} virtutem -is). Sen. epist. 4, 4 nimia (Ivv. 15, 77). 85, 27. 101, 8 (*de timore futurae vitae ac mortis*) quantum sit illud quod restat aut quale, sollicita (*Bücheler*; collecta *codd.*) mens inexplicabili (explicabili *BA, sunt qui probent*) -e agitatur. Curt. 9, 10, 15 misericordia in -em versa. *al.* Lucan. 7, 248 -e mersa *mens*. Plin. nat. 25, 19 si *natura* ... tempus ... -is (*i. tempus, quo serpentes formidandi sint, sc. vernandi causa apparentes*) demonstraret. 28, 115 *remedium* contra -es pavoresque. Val. Fl. 3, 390 varia ... -e (*cf. p. 1099, 73. 1100, 29*). 4, 174. 196 -e pulsa (Sil. 4, 405). Sil. 2, 217. 238 velox -e (*sc. ne urbs caperetur*). 2, 280. 360. 3, 532. 5, 476 mente sinistra quae sedit -o? 6, 328. 7, 374. 9, 490 versa -e. 10, 26 mala. 417 impia. 10, 605. 15, 611 segni. 15, 812. 16, 15 *syn.* terror. 16, 599 magnos *belli* ... horrebant cauta -e casus (Stat. Theb. 6, 324 pius ille quidem et -e cauta). 17, 502. Stat. Theb. 2, 262 *syn.* metus. 3, 263. 4, 489 *syn.* timor. 5, 69 implicitis arcana domorum anguibus et saeva -e nupta replesset limina *Veneris*. 8, 288. 10, 565. Tac. Agr. 5. 11 *opp.* audacia (*cf.* ann. 4, 51 hist. 2, 41. Ps. Avr. Vict. epit. 42, 7 ad occultandam audaciae specie -em. Vulg. I Macc. 4, 32 [*δειλίαν*]). Agr. 22. 24 in spem magis quam ob -em (*similiter opp.* spes: Paneg. 12 [2], 11, 3 Veg. mil. 3, 21 p. 111, 10. Vulg. Ier. 17, 17 non sis tu mihi -i: spes una tu. Greg. M. moral. 2, 79 p. 594^{A} *cf. etiam infra l. 81*). Agr. 36 ut quemque *equum* -o tulerat. Germ. 6 *opp.* consilium. 30 hist. 1, 20. 29. 42. 64 *opp.* gaudium. *bis.* 1, 71. 76 *syn.* metus. 1, 81. 85 plena omnia suspicionum et vix secreta domuum sine -e. 2, 15 subitam -em inferrent (3, 16). 2, 44 *opp.* ira. 2, 46 timidos et ignavos ad desperationem -e properare. 2, 54 intendebat -em, quod (*syn.* metus). 2, 63 -o incessit. 2, 65 *syn.* metus. 3, 10 vanam (Calp. decl. 21 p. 19, 17 vana et incepta -o. Cod. Iust. 6, 30, 22, 13 a. *cf. p. 1099, 34*). 3, 55. 61. 77. 4, 67. 83 pronus ad -em. 5, 21 ann. 1, 4. 7 causa praecipua ex -e, ne *eqs.* 1, 56 *opp.* astus. 1, 66 *syn.* consternatio, pavor. 1, 69. 2, 29. 41 occulta. 2, 79 mutua. 3, 33. 4, 18. 48 tenebrae insuper delectae augendam ad -em. 11, 28 quos penes potentia et, si res verterentur, -o. 15, 45 venenum ... vitatum ... a Seneca ... propria -e, dum *eqs.* Plin. epist. 6, 16, 13 in remedium -is. 6, 20, 8 multa ibi miranda, multas -es patimur. 7, 27, 6 *syn.* metus. Suet. Nero 49, 4 extantibus rigentibusque oculis *morientis* usque ad horrorem -emque visentium. Dom. 14, 3 Calp. decl. 13 p. 13, 19. Apul. met. 1, 11 non parvam incussisti sollicitudinem, immo vero -em ..., ne *eqs.* 2, 6 -es pueriles. 2, 25. 4, 21 *syn.* terror. 8, 16 *opp.* alacritas (*cf.* Amm. 30, 2, 1 augente ... nostri exercitus alacritate -em). Socr. prol. p. 108 est ... -o, ne *eqs.* Tert. bapt. 5 p. 205, 24 amentia vel -e. *al.* Itala lev. 26, 36 (Aug. quaest. hept. 3, 94) superducam -em in cor eorum (Vulg. dabo pavorem). Arnob. nat. 2, 5 contra omnes minas atque interdicta -um (*i. formidolosa interdicta; cf. similia ap. Spindler, de Arnobii genere dicendi, Diss. Straßb. 1901 p. 26 sq.*) animosius populus *Christianorum* obnitatur. 2, 64 *deus* imperiosa -e nullum terret. Avr. Vict. Caes. 4, 1. Ps. Avr. Vict. epit. 39, 7. 41, 24 *Constans* fuit ... fortunatus caeli temperie, fructuum proventu, nulla a barbaris -e. Priscill. tract. 10, 128 p. 95, 2 tribulatione -um. 10, 131 p. 96, 26 timores -um. Avien. Arat. 343 omnia ... maestae facies -is implet. 777 Avson. 153, 56. 322, 70 pueros molli monitu et -e leni pellexi, ut ... peterent (Aug. civ. 22, 22 p. 604, 28 D. multimodae -es, quae cohibendis parvulorum vanitatibus adhibentur). Symm. epist. 1, 31, 1 ut sit -o rescribere. Amm. 14, 7, 14 praefectum ... -e tenus ... custodiri. 17, 5, 14 cessent ... -es, quae nobis intentantur. 17, 12, 10. 20, 1, 1. 21, 8, 3. 24, 2, 9. 28, 1, 54 pati -is augmenta nocturnae (*syn.* horror, terror). 28, 3, 6. 28, 5, 5. 30, 1, 8. 31, 10, 6. Veg. mil. 1, 4 p. 9, 13 *opp.* voluptas. 3, 12 p. 95, 7 *opp.* fiducia. 3, 25 p. 119, 19 *opp.* ferocia. *al.* Ambr. exc. Sat. 1, 31 p. 1300^{B} Heges. 4, 29, 2 l. 39 Hier. epist. 49, 12, 3. Vulg. exod. 15, 16 -o et pavor. deut. 2, 25 terrorem atque -em (11, 25). psalm. 88, 41 posuisti firmamentum eius -em (*δειλίαν*). Is. 24, 17 -o et fovea et laqueus super te. Ier. 30, 5. I Macc. 3, 25 -o (*φόβος*) super omnes gentes in circuitu. *al.* Rvfin. hist. 2, 26, 2 malorum metus et -o terrebat. Claud. *passim, v. indicem Birtii.* Paul. Nol. carm. 8, 23 Aug. civ. 22, 22 p. 604, 1 D. *al.* Sulp. Sev. chron. 1, 20, 6. Bachiar. repar. laps. 10 p. 1047^{A} ex servilis desperatione -is. *al.* Cypr. Gall. exod. 1021 ante tuas acies tristis -o volabit. *al.* Cod. Theod. 8, 8, 6 (*a. 395*) ne militaris terror inferret -em. 9, 45, 5 (*a. 432*) furiosa. *al.* Leo M. epist. 139, 2 p. 1105^{B} non sine pavore -is (*δέους τοῦ κατὰ τὴν ἀγωνίαν*). Evstath. Bas. hex. 5, 2 p. 912^{A} intolerabilis; *syn.* terror (*φόβος*). Sidon. epist. 3, 7, 4 Drac. laud. dei 3, 354 *al.* Greg. M. moral. 3, 38 p. 618^{D} *syn.* pusillanimitas, *opp.* elatio. Bened. reg. 7 *syn.* timor. Corp. VI 1736 quod antea -i fuerit.

B *accedit genetivus:* **1** *gen. obi.*: Sisenna hist. 67 victoribus proprie spem, victis adversae fortunae maiorem -em obiecit (*cf. l. 25 sqq.*). Cic. Verr. 6, 23 -es similium incommodorum. Manil. 16 calamitatis (*cf. p. 1099, 23*) -e liberatos (*cf. p. 1097, 8*). rep. 1, 4 mortis (Lucr. 3, 64. 79 Hor. epist. 2, 2, 207. Ov. met. 15, 153 genus at-

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tonitum gelidae -e mortis [*cf. p. 1097, 55*]. APVL. met. 9, 19. VVLG. psalm. 54,5 [*δειλίαν*]. DRAC. Orest. 184 CASSIOD. in psalm. 89,7 p. 646^{D}. *aliter p. 1100,21. cf.* PALLAD. hist. mon. I 32 p. 318^{B} -e sepulturae [*syn.* metus mortis]). LVCR. 5, 1218 cui non animus -e divom contrahitur? (*syn.* pavore. 6, 52 [*antea* 6,51 pavidis ... mentibus] faciunt animos humilis -e divom. CIRIS 363 *Scylla* divum terret -e cives. *cf.* VERG. Aen. 7, 608 Belli portae...religione sacrae et saevi -e Martis). HOR. sat. 1, 16, 53 -e poenae (SVLP. SEV. epist. 2,1 iudicii metus, -o poenarum. COD. Theod. 9, 38,4 [*a. 368*] aegra expectatio quaestionis poenaeque -o. COD. Iust. 3, 1, 13, 8. *cf.* 1,3,32[33],8 censurae [*i. poenae*] iustissimae -e). sat. 2, 1, 154 fustis. OV. trist. 3,10,66 trepidant -e belli. SEN. benef. 7,1,7 si *animus* deorum hominumque -em eiecit et scit non multum esse ab homine timendum, a deo nihil. LVCAN. 2, 235 in tanta pavidi -e motūs (*syn.* terror). SIL. 4,700 discussa ... -e Averni. 10, 544 subit horrida mentem -o incerti casus (*syn.* pavor). VAL. FL. 5,188 *Helle* saevae -e maesta novercae. IVV. 13,106 animum dirae trepidum -e culpae. TAC. hist. 1, 83 periculorum. ann. 1, 30 caelestis irae. 6, 32 C. Caesaris. APVL. met. 3, 8 dirae factionis. 5, 18 verborum tam tristium. apol. 78 ferri. TERT. scorp. 12 p. 174,10 martyriorum (*syn.* timor). ARNOB. nat. 4, 35 sine ulla nominis maiestatisque -e (*i. verecundia*). 7, 31 per unius -em verbi. AMM. 14, 1, 6 malorum impendentium. 17, 5, 1 praeteritorum. 18, 4, 2 adventantium calamitatum (*cf. p. 1098, 83*)...magna -o. 20, 9, 5 intentatorum. 24, 2, 3 advenientis exercitus. 26, 3, 1 parium *discriminum*. 27, 5, 3 militis...propinquantis. 29,1,11 successoris. 29,6,9 malorum similium. 30,2,12 calumniarum (*v. l. 29*). VEG. mil. 3, 2 p. 73, 2 suppliciorum. VVLG. Esth. 9, 2 omnes populos magnitudinis eorum (*Iudaeorum*) -o penetrarat. PAVLA Hier. epist. 46, 1, 2 accipitris pavere -em *pullos*. COD. Theod. 6,37,1 (*a. 364*). 10,18,2,3 (*a. 380*) calumniae (*v. l. 26*) -em ...pertimescat. 18,9,5^{2} (*a. 396*) desertionis. 14,4,10,2 (*a. 419*) nulla ... eos corporis iniuriae -o percellat. DRAC. laud. dei 3, 728 salutis. *c. gen. gerund.*: PALLAD. 1, 6, 10 quando ... rumpendi acini nulla -o est. AMM. 22, 6, 1 criminis vitandi -e (*i. anxia cura*). **2** *gen. subi.*: SEN. epist. 76, 33 vanas (*cf. p. 1098, 33*) humanarum -es mentium. SIL. 4, 820 delubra piantur caedibus atque coli gaudent -e matrum. TAC. Agr. 41 inertia et -e ceterorum (*Grot.*; eorum *codd.*) *ducum*. hist. 4, 46 Germanici militis -o, tamquam...ad caedem destinaretur. ann. 15, 6 -e regis et Corbulonis minis. PANEG. 9 (12), 14, 5 turpissimam (*cf. p. 1097, 54*) hanc eius -em (*syn.* 2 timor, 3 metus). 10 (4), 25, 7 nec considerati ratio nec victi -o. AVSON. 407 (= SYMM. epist. 1, 32), 5 illam Sosiae (*v.* TER. Andr. 43) -em. AMBR. exc. Sat. 1, 26 p. 1298^{C} praesagae mentis agnosco -em. VVLG. deut. 28, 67 cordis tui. SVLP. SEV. chron. 1, 20, 8 exploratoribus interfectis ad vulgi -em. COD. Iust. 2, 55, 4, 7 cur non ... totam -em (*i. anxiam sollicitudinem, scrupulositatem*) veteris iuris amputamus? *nota*: -o *de re, quae causa -is est* (*cf. II*): CORP. III 14147^{5}, 7 (*a. 17 a. Chr.*) Thebaide, communi omn(i)um regum -e. **3** *gen. explic.*: IVL. VAL. 2, 16 ut ... subsicui metus vos -e solverem (*cf. p. 1097, 60*). ARNOB. nat. 7, 39 -e superstitionis amota. GREG. M. moral. 2, 54 p. 582^{B} desperationis. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 27 superflua timoris -e (*syn.* inani metu. MIRAC. Theclae 1 p. 170, 6 -e pavoris correpti *latrones*.

nota fere i. q. periculum: COD. Iust. 3, 1, 13, 5 trienni effluentis imminet -o. 4, 1, 12, 1 non expectata vel ultima definitione vel provocationis -e.

II *significat et rem (maxime formae taetrae et horridae) aspectu terrorem inicientem, rem formidulosam, terriculamentum* (*cf.* DIFF. Suet. p. 312, 12 -o rei nomen est, quae aspectu oculorum terret animos, ut in circo positae bestiae terrent spectantes) *et habitum formidulosum*:

A *generatim*: LVCR. 4, 173 (= 6, 254) taetra nimborum nocte coorta impendent atrae -is ora (*cf. p. 1097, 17 et infra l. 69. p. 1100, 41*). CIC. or. frg. A XIV 22 tum habuisti quasdam (*cf. l. 65*) -es, ⟨quae⟩ quasi cornua quaedam exciderunt impleta (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. *ad l.* p. 174, 8 St. qua P. Clodium ad ferae alicuius et beluae similitudinem ascripsit *eqs.*). fin. 5, 31 quasdam (*cf. supra l. 62*) post mortem -es extimescant (Tusc. 1, 36 ignoratio finxit inferos easque -es. *cf.* ARNOB. nat. 6, 26 species -um dirae metuendique terrores. *parum apte huc rettulerunt* CIC. fin. 1, 46 *v. p. 1097, 31*). VERG. georg. 4, 468 caligantem nigra (*cf. l. 61*) -e lucum (*cf.* VAL. FL. 2, 360 maesti steterunt -e luci. *cf. etiam p. 1097, 84*). LVCAN. 7, 770 superam Stygia -e noctem (SIL. 13, 522 Stygiae ... -is aulam). 10, 536 dux Latius tota subitus -e belli cingitur (IVST. 6, 5, 7 undique belli -e circumstrepente. *cf.* CLAVD. 21, 274 varia [*cf. p. 1098, 14*] -e bellum). VAL. FL. 4, 191 hac quicumque es ... -e. 6, 535 ignota (*ed. Ven.*; agnota *V*; *cf.* v. 532 *sqq.*) -e bella moventem (*cf.* SIL. 7, 684 novae -is arte). 7, 144 *Medea* nova rumpit -e somnos (SIL. 3, 167 *Iuppiter* immissa rumpit -e somnos). STAT. Theb. 6, 497 innumera certe -e cultum ... nefas. TAC. Germ. 43 ipsa ...-e atque umbra feralis exercitus terrorem inferunt (*postea*: novum ac velut infernum aspectum). SVET. Cal. 50, 1 vultum ... componens ad speculum in omnem terrorem ac -em. FLOR. epit. 4, 2, 76 situs ipsius -em. FRONTO p. 228, 8 N. cani (*sc. Cerbero*) trinas ... dentium -es addidisse. GELL. 8, 10 grammatico quodam ... remotarum ... quaestionum nebulas et -es ... ostentante (*cf. p. 1097, 49*). 19, 1, 20 fronte falsa et -e inani territantibus. APVL. met. 9, 35 omnibus expectatione taeterrimae -is (*i. calamitatis*) torpidis. mund. 15 flamma ... illa ... fulminis habet nomen atque -em. TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 4 -es et prodigia de caelo (*cf.* ITALA Luc. 21, 11 [cod. a] fames erunt -esque de caelo [*φόβητρα*, VVLG. *et* ITALA cod. l *al.* terrores, ITALA codd. d e timores]. ARNOB. nat. 6, 2 non terrere portentis, non prodigiosas ostentare [*v. p. 1097, 49*] -es. 6, 21 *Iuppiter* praesentem se esse -e aliqua comprobaret). AVIEN. Arat. 1539 magis immodica -e (*i. horrore, cf. p. 1099, 61*) saevit auster. VVLG. Iob 41, 5 per gyrum dentium eius -o. Is. 2, 19 a facie -is domini. DIFF. ed. Beck p. 58, 28 formidosus locus est, ubi -es multae sunt.

B *speciatim*: **1** *significat venatorum instrumentum, quo ferae terrentur*: SEN. dial. 4, 11, 5 maximos ferarum greges linea pinnis distincta contineat et in insidias agat, ab ipso effectu dicta -o. GLOSS. IV 411, 49 = V 202, 12 -es pinnae illigatae, quibus (*vel falso* in qu.) venatores cervos capiunt; *cf.* IV 239, 30 -es pinnae ligatae in sagittis. *cf. Blümner, Privataltertümer p. 523; nonnullis locis, velut* VERG. *l. 18. 19*, MANIL. *l. 21, eam notionem praevalere dixeris, quae est sub I*): VERG. georg. 3, 371 puniceae ... agitant pavidos *cervos* -e pinnae *Scythae*. Aen. 12, 750 cervum ... saeptum -e pinnae. OV. rem. 203 pavidos terre varia -e cervos. fast. 5, 173 pavidos -e cervos terret. MANIL. 5, 185 claudunt *venatores* campos -e mortis (*GL*^{2}; montes *ML*^{1}. SEN. clem. 1, 12, 5 feras linea et pinnae clusas contine⟨ant⟩ ..., temptabunt fugere per ipsa, quae fugerant, proculcabuntque -em. LVCAN. 4, 437 pavidos -e cervos claudat [ADNOT. *ad l.* -e genus retis]. CLAVD. 26, 44 in pecorum morem -e clausi). TEST. Galli (Corp. XIII 5708 = Bruns fontes^{7} 118) 2, 24 (*saec. I*) volo autem omne instrumentum meum, quod ad venandum ... paravi, mecum cremari cum lanceis ... -bus. SIL. 3, 297 perterrita late agmina praecipitant volucres -e cervi. FIRM. math. 8, 9, 1 feras ... variis (*cf. p. 1098, 14*) -bus ferroque sectabitur. SYMM. epist. 1, 53, 2 pinnarum -es. *luditur in hac significatione*: APVL. apol. 60 non quod pinnarum -es et fuliginis maculam te praesertim iudice timerem (*cf.* 58). **2** *significat terriculamentum avium, furum*: HOR. sat. 1, 8, 4 *Priapus* furum aviumque maxima -o (PROB. Verg. georg. 4, 110 *Priapus* in horto ponitur, ut avibus -i sit [*v. p. 1097, 42 sqq.*] itemque noctu furibus). ARNOB. nat. 6, 20 aliquam quaeras prohibendis -em furibus. HIER. c. Lucif. 22 p. 177^{A} cotidie industria rusticana aves ... imaginibus exterret: hinc ..., hinc -es tendit. VVLG. Bar. 6, 69 in cucumerario -o nihil custodit (*προβασκάνιον*).

III -o *personata* (*cf. Waser, PW. VI 2858; Roscher I 2, 1498*): VERG. Aen. 12, 335 atrae -is ora (*v. p. 1099, 61*) Iraeque Insidiaeque, dei (*Martis*) comitatus. HYG. fab. geneal. p. 12, 10 ex Venere et Marte Harmonia et -o (*cf. Hes. Theog. 934 Φόβον καὶ Δεῖμον ἔτικτεν*). CLAVD. 3, 343 Bellona, ... Pavor, ... frenet rapidos -o iugales. 22, 376 Metus cum fratre Pavore ... propriusque iugales -o ingentem vibrat succincta securim. *cf. etiam p. 1098, 56. 73.* ***i. q. Οἶστρος*** (*cf. Roscher, Mythol. Lex. s. v.*): HYG. fab. 145 p. 24. 14 Iuno -em ei (*sc. Ioni*) ⟨im⟩misit (*v. Apollod. 2, 7 Ἥρα δὲ τῇ βοῒ οἶστρον ἐμβάλλει. Serv. georg. 3, 152*).

formīdōsus, -a, -um *a* formido. GLOSS. -us formidolosus, timidus, pavidus. DIFF. ed. Beck p. 58, 28 inter -um et formidulosum: -us locus est, ubi formidines multae sunt; formidulosus vero homo. ITALA deut. 20, 8 (Lugd.) homo timidus et -us in corde (*δειλός*, VVLG. quis est homo formidolosus et corde pavido). *cf. Arch. 15 (1908) 577.*

formīdulōsus (formidolosus), -a, -um [*cf. c.* formido, formidare *et c.* meticulosus. *Th.*]. *de orthographia*: -ol- *nusquam in codd. vetustioribus.* -ul-: PLAVT. Pseud. 824 *A* (-ol- *Palat., item* Amph. 1117); TER. Eun. 756 *sq. A (item rec. Call. et* DON. *tribus locis*). CIC. Scaur. 22 (*palimpss. Ambr. et Taur.*); VARRO rust. 1, 17, 3 *codd.*; SALL. Catil. 7, 5 *codd.* NON. p. 113, Catil. 52, 13 *codd.* NON. p. 317; HOR. epod. 5, 55 *BC*, carm. 2, 17, 18 *F et* SCHOL. *A ad l.*; SEN. clem. 1, 16, 4 *N*; SVET. Aug. 91 *M*^{1}*GVP* (*sed* Nero 6, 1 -ol- *omnes*); GELL. 9, 12, 8 (*bis*) *X*; APVL. met. 9, 16 *F*; MIN. FEL. 5, 6 *P*; CYPR. testim. 1, 21 *M* (*sed* -ol- *AWLBV*); LACT. ira 13, 22 *Bonon. saec. VI/VII*; CHAR. gramm. I 208, 12 (= NAEV. carm. frg. 45) p. 222, 17 (= CATO or. frg. 1, 27 *N*); MARCELL. chron. II p. 92, 480, 1 *Tilian. saec. VII ex.* (-ol- *rell.*); GLOSS. II 267, 15 *Harl.* *de notione*: GELL. 9, 12, 1 de verbis, quae in utramque partem significatione adversa et reciproca dicuntur: ut '-us' dici potest et qui formidat et qui formidatur (9, 12, 8). NON. p. 113, 4 -um et quod ipsum formidet et quod sit formidabile. SCHOL. Hor. carm. 2, 17, 18 (*v. p. 1101, 38*). DON. Ter. Eun. 756 -us et terribilis et timidus intellegitur. SERV. Aen. 4, 72 -us, cum sit timidus, et timendum significat. GLOSS. *φοβερός*, *δειλός*, timidus. pavidus vel timens. metuculosus. -um formidabile. DIFF. ed. Beck p. 58, 28 *de differentia* inter formidosus et -us, *v. l. 50. inter* timidus *et* -us: RVFIN. Orig. in iud. 9, 1 p. 987^{A} timidus ..., -us est autem qui iam quasi inolescente vitio etiam antequam videat mala, sola cogitatione terretur gelidam per membra formidinem volvens. *legitur inde a* NAEV. PLAVTO; *comparat.: inde a* TAC., *v. infra p. 1101, 2. 7. 31. adv. inde a* CATONE, *v. p. 1101, 69. superlat.: inde a* CIC., *v. p. 1101, 29 al.*

1 ***qui*** *(quod: p. 1101, 4) formidat, timidus* (*acced.* ad *p. 1101, 1. 5; gen. obi. p. 1101, 19*): NAEV. com. 45 nimis homo -us est. TER. Eun. 756 num -us obsecro es, mi homo? :: ...egon -us? VARRO rust. 1, 17, 3 mancipia ... neque -a neque animosa. SEN. clem. 1, 16, 4 *equus* fiet enim -us

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et contumax. COLVM. 4, 2, 14 *boves* nec ad ingredienda flumina aut pontes -i. TAC. ann. 1, 62 exercitum imagine caesorum . . . -iorem hostium credebat *Tiberius*. APVL. met. 9, 16 pigrum et -um familiarem. DON. Ter. Eun. 786 consilium -um et aptum metuenti. Phorm. 211 ostenditur enim conari ad simulandam audaciam, quo magis ridicula est, -a persona. AVR. VICT. Caes. 17, 6 ad alios (*sc. gladiatores*) -ior in feras ... ferociam convertit *Commodus*. QVEROL. p. 48, 11 homo est . . . et credulus et -us plurimum. SERV. auct. Aen. 3, 31 non se -um fuisse, ut alium ramum temptaverit (*cf. p. 1096, 39*). HIER. in Is. 35, 3—10 p. 448 pusillanimes sive -os. 57, 10 p. 675 qui -us et pavidus *est*. VVLG. deut. 20, 8 homo -us et corde pavido. iud. 7, 3 qui -us et timidus est. I Macc. 3, 56 *δειλοῖς*. GILD. Brit. 18 chron. III p. 35, 4 fortia -o populo monita tradent. Brit. 37 chron. III p. 48, 15 ne -os nos aut lassos putent. SIDON. epist. 2, 13, 7. INST. Iust. 2, 16, 3, 1 sin autem quis ita -us sit, ut timeret. COD. Iust. 6, 30, 22, 1 hominibus -is qui et ea timent, quae nulla digna sunt suspicione. GREG. M. in Ezech. 1, 7, 2 p. 841^{B} ne sic sit humilis *vita* ut -a, quia aliquando timor restringit animum. EVGIPP. exc. Aug. p. 127, 15 animas . . . inanium -as miraculorum.

2 *qui (quod) formidatur, terribilis (saepe acced. dat.*: CIC. Verr. 6, 14 *v. infra l. 25*. Cluent. 7 *v. infra l. 26*. SALL. Catil. 7, 2 *et* 5 *v. infra l. 34 al.*): PLAVT. Amph. 1117 nimis -um facinus praedicas; nam mihi horror membra misero percipit dictis tuis. Pseud. 824 herbas . . . -as (-am *A*) dictu. CIC. Verr. 3, 77 illud est capitale, illud -um, illud optimo cuique metuendum. 6, 1 dubiis -isque temporibus (*cf. l. 32*). 6, 14 quid servo tam -um? Cluent. 7 hunc locum consessumque vestrum quem illi horribilem A. Cluentio ac -um fore putaverunt (Scaur. 22 horribile et -um frumentarium crimen). leg. agr. 1, 8 -a . . . concursatio decemviralis. 1, 9 fasces -i. Pis. 58 -issimo bello (OROS. hist. 5, 24, 17 infestissimo ac -issimo [6, 21, 25. 7, 33, 8. 7, 35, 7]. *cf.* FLOR. epit. 2, 8, 2 -ius . . . bellum fuit. HEGES. 5, 27 l. 50 atrox bellum et -um). Phil. 7, 7 -issimi temporis (*cf. l. 25*). Tusc. 4, 53 fortitudo est ... conservatio stabilis iudicii in eis rebus quae -ae videntur . . ., vel scientia rerum -arum. SALL. Catil. 7, 2 eis (*regibus*) aliena virtus -a est. 7, 5 talibus viris ... non armatus hostis -us. 19, 2 potentia Pompei -a erat. 52, 13 *apud inferos* divorso itinere malos a bonis loca taetra, inculta, foeda atque -a habere. HOR. epod. 5, 55 -is (-ae ς) dum latent silvis ferae. carm. 2, 17, 18 Scorpios . . . -us (SCHOL. *ad l.* -us timendus. -us qui naturaliter formidandus sit). LIV. 8, 8, 13 id erat -issimum hosti. RVT. LVP. 1, 2 quod futurum est, -um. PAVL. FEST. p. 128 manduci effigies in pompa antiquorum inter ceteras ridiculas -asque ire solebat. TAC. Agr. 7 *legio* legatis quoque consularibus nimia ac -a erat. 39 id sibi maxime -um, privati hominis nomen supra principem attolli. hist. 1, 6. 3, 26 munire castra, id quoque propinquis hostibus -um, ne dispersos et opus molientes turbarent. ann. 1, 76. 11, 19 -um paci virum insignem. 13, 53. PLIN. epist. 6, 20, 3 tremor terrae minus -us, quia Campaniae solitus (*cf.* OROS. hist. 3, 23, 57 -issimo terrae motu). SVET. Aug. 91, 1 per omne ver plurima et -issima et vana et irrita videbat. Nero 6, 1 de genitura eius statim multa et -a . . . coniectantibus. MIN. FEL. 5, 6 vanis et -is opinionibus. ITALA gen. 49, 12 (Cypr. testim. 1, 21) -i (formosi *coni. Erasmus*) oculi eius a vino (*χαροποιοί*, VVLG. pulchriores). CENS. 15, 1 annum, qui maxime fuerat corpori -us. PANEG. 10 (4), 22, 4 species . . . atrox visu, . . . -a. IVL. VAL. 1, 17 nomen. EPIT. Alex. 67 bestiam . . . -issimam (HIER. in Dan. 7, 7 p. 530^{B}. *cf.* PASS. Theclae B a 35 p. 96, 9 feris). LACT. ira 13, 22 argumentum. AMM. 15, 2, 2 ducem . . . -um Persicae genti. AMBR. Isaac 1, 1 mortis -ae ... pavore compresso. in psalm. 118 serm. 15, 18, 3 quem *martyrem* -a carnificum pompa non terruit. HIER. in Is. 13, 6. 7 p. 238 dies -a atque terribilis (MARCELL. chron. II p. 92, 480, 1 -um diem). AVG. in psalm. 66, 6 p. 808 *nocte* -a circumstrepunt omnia vel potius . . . circumsilent. et quanto magis silentia, tanto magis -a. SVLP. SEV. chron. 1, 20, 7 ne exploratoribus credant -a referentibus. EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 944^{A} balaena (*φοβερά*). 8, 5 p. 951^{C} mare. 9, 5 p. 963^{C} *mus* -us elephanto. CASSIOD. in psalm. 51, 5 p. 375^{A} poena ingens, -a damnatio. *sensu parum certo*: VVLG. Iob 37, 22 ad deum -a laudatio (PS. HIER. in Iob 37 [Migne 26, 744^{D}] a deo *eqs., item* GREG. M. moral. 27, 72 p. 440^{D} *et* 441^{A}). *n. pl. pro subst.*: SEN. dial. 1, 4, 16 pro ... bonis viris est, ut esse interriti possint, multum inter -a versari.

adv. **formīdulōsē** (formidolose; *comparat. v. l. 71. 74. 77*).

1 *fere i. q. anxie, timide*: CATO or. frg. 1, 27 censores qui posthac fient, -ius atque segnius atque timidius pro re publica nitentur. CASSIOD. anim. 10 p. 1299^{A} -e vivunt, etiam cum nullius insecutione vexantur. GREG. M. in euang. 36, 10 p. 1272^{B} ut tanto eam *sententiam* minus sentiatis in examine, quanto nunc auditis -ius in praedicatione. 39, 7 p. 1298^{B} si extrema mala nostra -e et indesinenter aspicimus. moral. 16, 35 p. 1138^{B} et quo ... iudicem suum magis terribilem videt, eo de suis actibus -ius angustetur *anima*. 20, 38 p. 159^{C} semper prava agere, et tamen ne opinionem pravitatis habeant, -e custodire. **2** *fere i. q. terribiliter*: CIC. Sest. 42 eos, qui plurimum possent, opponi omnibus contionibus, falso, sed -e tamen, auctores ad perniciem meam. *J. Kapp.*

formio, -ōnis (*m.*) *deformatum ex graeco φορμίον cf.* ero. VLP. dig. 33, 7, 12, 18 *instrumento legato* et -es et spongias . . . contineri ... Pegasus *ait*. GLOSS. II 72, 70 -o *κόφινος, παρῆκται δὲ ἀπὸ τοῦ ἑλληνικοῦ, ὡς ὁ Ἡσίοδος* (oper. 482). V 296, 10 -es: corbes corbiones. DON. Ter. Phorm. 122 Phormio non a formula, sed a phormione dictus sparteo, quem nos eronem dicimus trivialiter et pro consuetudine. *deterius* 26 formion tegiculum dicunt Graeci, a quo insternitur pavimentum, unde *Φορμίων*. *v.* formon. *V.*

fōrmitās, -ātis *f.* [*cf. c.* formare *et c.* deformitas, uniformitas, *sim. Th.*]. ISID. orig. 6, 17, 4 carmina simplici -e (firmitate *K*) facta cyclica vocarentur. *J. Kapp.*

*?***fōrmitāta** *traditum* VERG. priap. 3, 3 quercus arida rustica formitata securi *vix recte Skutsch, Glotta 2 (1909) 156, defendit quasi intensivum a* formare; *rectius* fomitata *Is. Voss; v.* fomito. *V.*

✖**fōrmo,** -āvī, -ātum, -āre [*a* forma. *Th.*]. *de notione*: VARRO ling. 6, 78 *v. p. 1071, 50*. AVG. civ. 13, 24 p. 593, 12 D. (*ad* VVLG. gen. 2, 7 *v. p. 1107, 20*) sive ... 'vit' sive 'finxit' quis dicere voluerit, quod Graece dicitur *ἔπλασεν*, ad rem nihil interest; . . . sed ambiguitas visa est devitanda eis, qui 'vit' dicere maluerunt, eo quod in Latina lingua illud magis obtinuit consuetudo, ut hi dicantur fingere, qui aliquid mendacio simulante componunt. GLOSS. -at, figurat, creat, exprimit. -o *τυπῶ*. *legitur inde a* PACVV. (VARRONE? *v. l. 12*) CIC. [*locus dubiae interpretationis*: VITR. 7, 3, 7.] [*it.* formare, *francog.* former. *M.-L.*]

I *i. q.* ***in formam redigere,*** *formam dare* (*cf.* AVG. gen. ad litt. imperf. p. 483, 1 hoc est . . . vere -ari, in unum aliquid redigi) *passivum pro reflexivo p. 1103, 34. 1104, 70*:

A ***res corporeas*** (*acced. abl. passim*): **1** *de rebus variis* (*absolute*: CIC. nat. deor. 1, 110 *individua corpora* -are, figurare, colorare, animare non possent. AVG. civ. 22, 24 p. 611, 20 D. qui -at deus): PACVV. trag. 91 omnia animat (*aether*), -at, alit, auget, creat. CIC. de orat. 3, 177 *verba* (*v. p. 1106, 7. 1108, 52*) sicut mollissimam ceram ad nostrum arbitrium -amus et fingimus (HIER. epist. 53, 3, 1 mollis cera et ad -andum facilis). ac. 1, 6 ex materia . . ., quam fingit et -at effectio (SEN. epist. 65, 2 causa . . ., id est ratio, materiam -at. TERT. adv. Hermog. 38 p. 168, 18 cur non totam eam -verit deus. p. 168, 20. 42 p. 172, 14. *v. et l. 79. p. 1103, 7*). ac. 2, 118 *terra* ab eo (*igni*) -etur (OV. met. 1, 364 animas -atae infundere terrae). CATVLL. 64, 313 dextera *manus* tum leviter deducens fila supinis -bat digitis. LVCR. 5, 1260 *metalla* simili -ata videbant esse figura. CVLEX 397 quem (*tumulum*) circum lapidem levi de marmore -ans (*aliter* 396 *v. p. 1108, 32*). OV. fast. 1, 153 modo -atis operitur frondibus arbor (TERT. anim. 19 p. 330, 19 folia -antur. *cf.* PALLAD. 4, 10, 17 donec poma -entur. AMBR. Abr. 2, 9, 65 p. 620, 16 -atur fructus). VITR. 2, 6, 1 *tofus calx caementum* ignis vehementia -tae (foratae *coni. Nohl, anal. Vitruv. p. 18*). 4, 2, 2 tabellas ita -tas, uti *eqs.* 5, 1, 8. 6, 2, 1. VAL. MAX. 4, 8 ext. 1 in habitum id (*sc. aurum*) Victoriae -vit (*item fere i. q. conflare* [*v. vol. IV p. 241, 22*]: STAT. silv. 3, 3, 104 quae divum in vultus igni -anda liquescat massa. HIL. in Matth. 14, 2 p. 997^{A} fabri . . . ferrum igne vincentis ... massamque -antis]. VVLG. exod. 32, 4 *inaures aureas* -vit opere fusorio et fecit ex eis vitulum conflatilem). SEN. nat. 1 praef. 16 a magno artifice (*i. deo*) prave multa -entur. 1, 2, 6 aer . . . qui fluit . . . non resistit nec -atur, quia *eqs.* 2, 6, 3 quid enim est vox nisi intentio aëris, ut audiatur, linguae -ata percussu (*cf. infra l. 84*). COLVM. 4, 3, 5 *novella vitis* ut membra infantium a primo statim die consitionis -anda (*cf.* 4, 6, 1 *et passim de vitibus*). 5, 5, 12 sic -atas vineas. 5, 6, 11 *arbores* falce -andae (PALLAD. 3, 13, 2). 12, 44, 7 SCRIB. LARG. 229. PLIN. nat. 37, 111 *callaini lapides* secturā -antur. VAL. FL. 8, 288 aie . . . raptim -ata sub uno . . . arbor (*i. navis*). STAT. silv. 2, 2, 57. LIB. col. I p. 233, 2 Caesar limites *agrorum* -ari iussit pro merito. MIN. FEL. 5, 7 sint fortuitis concursionibus totius mundi membra coalita, digesta, -ata. PORPH. Hor. ars 441 quomodo ferramentum male productum redditur in incudem, ut ibi -etur (CLAVD. carm. min. 20, 72 multis . . . gemunt incudibus aera -ura nefas *sc. statuam hominis nefandi*. FIRM. math. 1, 5, 11 stellarum ignes . . . globosae rotunditatis specie -ati. PS. AVR. VICT. orig. 22, 4. FILASTR. 156, 5 igni . . . forcipem . . . -ari. VVLG. Sirach 38, 33 in bracchio suo -bit lutum *figulus* (*τυπώσει*). AVG. civ. 10, 14 p. 424, 22 D. quae omnia ... nisi inde -entur, ubi forma intellegibilis et incommutabilis . . . perseverat. ALC. AVIT. carm. 5, 75 mox anguem -ata refert *virga*. *acced. praep.*: in: VITR. 2 praef. 2 Athon montem -vi in statuae virilis figuram (*cf. p. 1107, 80*). FEST. p. 262 locus gradibus in quadram -atus est. SEN. nat. 1, 5, 13 nube -ata in modum concavi speculi (COLVM. 12, 4, 5 *vasa* in modum doliorum -ata. APVL. met. 2, 30 AMM. 27, 4, 5). SEN. epist. 90, 25 lapideas moles in rotundum ac leve -atas. 90, 31 *vitrearius* spiritu vitrum in habitus plurimos -at. COLVM. 1, 4, 5 in id -etur *ager* (*i. in eam formam [v. p. 1074, 82 sqq.] redigatur*), quod maxime praestari possit. 4, 33, 1 nux . . . in palum -ata. 6, 25, 1 *contrita herba* -ata in offam. 8, 2, 15. arb. 5, 2 *vitis* in orbem quam rotundissime (CYPR. GALL. exod. 393 farina ... in orbes [*sc. in panes*]). PLIN. nat. 28, 209 sanguine ... in cibum. QVINT. inst. 2, 21, 24 instrumentum voco, sine quo -ari materia (*cf. l. 31 sqq.*) in id quod velimus effici opus non possit. APVL. met. 2, 19 gemma⟨s⟩ -atas in pocula. ITALA exod. 32, 4 (Lugd.) *aurum* -vit in scu⟨l⟩pturam (*ἔπλασεν*, VVLG. *supra l. 47*). AMM. 22, 8, 4 *Aegaeum mare* in speciem *Φ* litterae . . . -tur (22, 8, 10. 25, 10, 2). *fere i. q. transformare*: SEN. epist. 90, 26 quibus (*tuba et tibia*) exceptus spiritus aut in exitu aut in transitu -atur in vocem (*cf.*

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 1102,50). CASSIOD. gramm. VII 151,22 (*ex Cornuto*) 'ex' praepositio ad f litteram -atur, ut 'effluo'... nec minus in ⟨s⟩ -atur ⟨ut⟩ 'escendo'. a d (*v. et l.2*): SEN. nat. 1,6,3 exemplar, ad quod -etur *arcus*. 3,15,1 ad similitudinem *itinera subterranea* illa[m] humanorum corporum natura -vit. PALLAD. 3, 15, 1 novellam vitem ... ad unam materiam esse -andam. AMM. 23, 6, 28 regiones ... ad speciem quadratae figurae -atas. RVFIN. Orig. princ. 2, 4 p. 110, 24 *materia* (*v. p. 1102, 31*) distingueretur ac -retur ad mundum.

2 *de corpore, membris animantium*: CIC. leg. 1, 26 *natura* speciem ita -vit oris, ut in ea penitus reconditos mores effingeret. fin. 5, 59 natura ... corpus ... hominis sic et genuit et -vit, ut alia in primo ortu perficeret, alia progrediente aetate fingeret (MART. CAP. 4, 369). div. 2, 89 utcumque temperatus sit aer, ita pueros orientes animari atque -ari, ex eoque ingenia, mores ... corpus ... fingi. PROP. 1, 3, 23 lapsos -are capillos. OV. Pont. 3, 4, 25 gentes -atae mille figuris (MANIL. 4, 713 proprio ... colore -antur gentes). EPICED. Drusi 160 utinam Drusi manus altera et altera fratris -rent oculos comprimerentque meos, *sc. post mortem* (*aliter* QVINT. inst. 11, 3, 78 *supercilia* oculos -ant aliquatenus). SEN. nat. 2, 32, 4 non a deo ... pecudum viscera sub ipsa securi -antur. COLVM. 8, 14, 7 pullis ... -andis excudendisque triginta diebus opus est (AVG. gen. ad litt. 1, 18 p. 27, 4). MELA 1, 52. PLIN. nat. 10, 175 quo maius est animal, tanto diutius -atur in utero (11, 181. *cf.* STAT. silv. 1, 2, 272 VLP. dig. 29, 2, 30, 6. ITALA exod. 21, 22 [Rufin. Orig. in exod. 10, 1] exierit infans ... nondum -atus [*μὴ ἐξεικονισμένον*, VVLG. abortivum fecerit]. 21, 23 [Lugd., Ps. Aug. spec. 58 p. 544, 2] quodsi -atum fuerit [*ἐξεικονισμένον*, VVLG. *discrepat*]. *al.*). CARM. epigr. 979, 1 (*saec. I*) robusteis nondum -ata iuvent⟨us, *suppl. inc., v. adn.*⟩ ... viribus. QVINT. inst. 1, 11, 16 gestus motusque -antur. 11, 3, 97 sic -atam Ciceronis manum, cum diceret (*cf.* AMM. 30, 4, 19 bracchiis histrionico gestu -atis. *v. infra l. 68*). APVL. met. 8, 27 deformiter ...-ati *sacerdotes* facie caenoso pigmento delita et oculis obunctis graphice. MIN. FEL. 17, 1 homo a deo factus, -atus, animatus. TERT. carn. 4 (*de infante modo nato*) quod unctionibus -atur. adv. Val. 27 p. 204, 4. COMM. apol. 123 *deus* -atur (*i. se format*) modo, ⟨modo⟩ se diffundit in auras. NEMES. cyn. 287 vires (*verĕ regeneratae*) ... nitidos *equorum* artus distento robore -ant. ARNOB. nat. 3, 11 *al.* FIRM. math. 1, 5, 5 dissimili ... vultus varietate -ati. *al.* FILASTR. 70, 1 ipse (*dei filius*) eam (*carnem*) -ando assumpsit. AMBR. hex. 5, 3, 8 p. 146, 16 alii (*pisces*) ova generant, alii vivos pariunt atque -atos (ENNOD. carm. 2, 150, 1 -atos prodere fetus). CLAVD. 5, 357 quos (*equites*) operit -atque chalyps. SORAN. 10. IORD. Get. 158 proceritate staturae -atus. -are *i. q. formosum reddere* (*cf. p. 1104, 36*): SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 83 *simplices feminae* nullo lenocinio -entur (-antur, foedantur *al.*; nullo lenocinio tecta ac fucata corpora in usu habent PORPH.). *acced. acc. dupl.*: PS. QVINT. decl. 8, 11 quidquid nos elementorum varia compago -vit. APVL. met. 7, 14 quae me -vit non canem, sed asinum. *acced. praep.*: in *c. acc.*: OV. met. 9, 63 longum -atus in anguem (*item fere i. q. transformare*: TERT. adv. Marc. 3, 9 p. 392, 9 *deus* angelos in homines -vit aliquando. ITALA gen. 2, 22 [Aug. c. Faust. 11, 3] -vit eam [*costam*] in mulierem [*ᾠκοδόμησεν*, VVLG. aedificavit]. AVR. VICT. Caes. 5, 16 *spadonem* exsectum -are in mulierem). FEST. p. 206 picati appellantur quidam, quorum pedes -ati sunt in speciem sphingum (TAC. Agr. 39 quorum habitus et crines in captivorum speciem -rentur. ARNOB. nat. 2, 25 *homo* mundus minor qui dicitur et totius in speciem similitudinemque mundi [*cf. infra l. 71*] fabricatus atque -atus. SERV. Aen. 2, 79 Autolycos quidam fur fuit, qui se varias -bat in species. AMBR. hex. 6, 4, 18 *ursam* natos lingua fingere atque in speciem sui similitudinemque -are. *v. et infra l. 65*). SVET. Cal. 56, 2 osculandam manum offerre -atam commotamque in obscenum modum (LAMPR. Comm. 9, 6 LACT. opif. 7, 2). SVET. frg. 3 p. 11, 16 in choris ... iunctim omnes loqui debent, quasi voce confusa et concentu in unam personam se -antes. ARNOB. nat. 2, 16 in duos sexus ... sumus ab ... *deo* -ati. in *c. abl.*: LACT. inst. 4, 15, 3 spiritus dei -atus in specie (*v. adn. Brandtii*) columbae candidae (*cf. supra l. 53sqq.*). a d: SEN. epist. 94, 3 *iaculator* manum -at ad derigenda quae mittit (QVINT. inst. 2, 13, 9 nec ad unum modum -atae manus. 11, 3, 88 citharoedum -atis ad modum percutientis nervos manibus ostendas. *cf. supra l. 29*). QVINT. inst. 1, 1, 22 corpora ad quosdam membrorum flexus -ari nisi tenera non possunt. FIRM. math. 3 praef. 4 hominem ad naturam mundi similitudinemque -atum (3, 1, 15. *cf. supra l. 56*). ARNOB. nat. 6, 18. HIL. myst. 2, 13 p. 36, 25 (*acced. nom. dupl., cf. p. 1107, 43. 45*) homo ad communis imaginis speciem -atur *Christus* (AMM. 21, 13, 9 ad serenitatis speciem ... vultu -ato). usque ad: PS. QVINT. decl. 18, 10 si virginem usque ad notabilem speciem natura -verit. ex: TERT. anim. 9 p. 312, 2 effigies *animae* ex impressione (*sic A*) -ata (*sc. animae per totum corpus diffusae corporis forma imprimitur*).

3 *de sideribus*: MANIL. 2, 188 Arcitenens ... duplici -atus imagine (*i. δίμορφος*). 2, 264 ipsa ... debilibus -entur sidera membris. 4, 797 *Aquarius* nudo⟨s⟩ -atus mollior artus. 5, 365 -antibus astris plumeus in caelum nitidis olor evolat alis. GERM. 432 spatio triplicis (*cf.* 428 tria sidera tangit) -atus sideris hydros. NEMES. cyn. 123 cum se bina -arit lampade Phoebe. ANTH. 83, 43 reparatum Cynthia -at lucis honore iubar. FIRM. math. 4, 19, 24 Mercurius ... si se sub trigonica radiatione -verit. AVIEN. Arat. 457 -atur stellis distantibus *Cassiepia*. HYG. astr. 2, 13 p. 48, 8. 3, 12 p. 87, 1. 3, 38. *acced.* in: GERM. 684 qua flexile signum in puppim -atur.

B ***res incorporeas*** *fere i. q. instituere, excolere* (*passim acced. ablativus, v. infra l. 41sqq. al.*): **1** *generatim*: **a** *de rebus ad animum, mores, vitam hominum pertinentibus*: *α de animo, mente sim.* (a d *p. 1105, 1sqq.*, i n *p. 1105, 22sqq.*): CIC. Brut. 142 nulla res magis (*quam flebile*) penetrat in animos eosque fingit, -at, flectit (SEN. epist. 16, 3 *philosophia* animum -at et fabricat [*cf.* 94, 39]. 36, 8 animos nostros ... in amorem sui natura -vit [92, 30. QVINT. inst. 6, 2, 1 iudicum animos ... in eum quem volumus habitum -andi]. 50, 5. 91, 15 a d intellectum patientiamque sortis suae [APVL. Socr. 16 p. 155 ad quaecumque agenda vel meditanda]. 94, 47. 101, 7. 106, 4. 117, 25 QVINT. inst. 1 praef. 14. 1, 12, 10. 2, 4, 20 contemplatione recti pravique. 4, 1, 60 PANEG. 6 [7], 4, 1 FIRM. math. 2, 30, 1 *al.*). HOR. carm. 3, 24, 55 tenerae nimis mentes asperioribus -andae studiis (SIL. 11, 449 canendo *-bat* heroum mentes et ... pectora [*cf. infra l. 24*] Achillis ... chelys. QVINT. inst. 1, 1, 16 -andam quam optimis institutis mentem infantium. 2, 16, 10. 10, 1, 59. FLOR. Verg. p. 187, 18 *carminibus* ora [*cf. infra l. 30*] mentesque -antur. FIRM. math. 8, 1, 6 AMBR. Abr. 2, 6, 26 p. 582, 13. RVFIN. apol. Orig. 1 p. 555^{c} ad contemptum ac neglegentiam divini iudicii mens humana -bitur. CASSIAN. conl. 10, 14, 2 p. 308, 8). HOR. epist. 2, 1, 128 pectus praeceptis -at amicis (*v. supra l. 18*). SEN. dial. 5, 13, 3 paulatim cum exterioribus interiora -antur. epist. 34, 1 qui ingenia educaverunt et quae tenera -erunt, *eqs.* (CVRT. 8, 9, 20 ingenia hominum ... locorum ... situs -at. IVST. 8, 2, 12). STAT. Ach. 1, 478 *Achillis* cruda rudimenta et teneros -verit annos Centaurus. QVINT. inst. 1, 3, 12 tum vel maxime -anda *aetas*, cum *eqs.* 11, 3, 31 puerorum ora (*v. supra l. 21*). TAC. hist. 3, 56 ita -atis (*i. comparatis*) principis auribus, ut aspere, quae utilia, ... acciperet. TERT. test. anim. 1 p. 135, 21 non eam te (*sc. anima*) advoco, quae scholis -ata ... sapientiam ructas (ARNOB. nat. 2, 39 *animas* ad usum temporis pellaciae mobilitate -ari. AVG. gen. ad litt. 7, 6 p. 205, 23 *animam* vitiis ... deformem reddi, -ari autem virtutibus veritatisque doctrina [*i. formosam reddi, item*: POMER. 3, 16, 1 p. 498^{c} *sanctae virtutis* participatione -antur informia. *cf. p. 1103, 42*]). PS. RVFIN. in Os. 1, 14 p. 978^{A} auditorum corda. AVG. civ. 18, 29 p. 295, 24 D. intellectum. *pro animo dicitur homo ipse* (*fetus bestiae p. 1105, 2*): HOR. sat. 1, 4, 121 sic me -bat puerum dictis (OV. met. 3, 288 ignaram Iuno ... dictis. *item cum ablativo* [*v. et l. 62. 83. p. 1105, 22*]: MANIL. 3, 136 exemplis [CASSIAN. conl. 17, 2, 2 *v. p. 1105, 20*]. GERM. 111 artibus *v. p. 1105, 25* [COLVM. 11, 1, 13. CARM. epigr. Notiz. degli scavi 1913 p. 361, 5 (*saec. I*) artibus ingenuis, studio -atus honesto]. COLVM. 7, 12, 6 institutis. SIL. 8, 546 bello. 16, 203 [*v. p. 1105, 7*]. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 472, 8 institutione [FIRM. math. 2, 3, 4. 2, 30, 10. 6, 30, 24 caelesti. err. 8, 4 sacrarum lectionum. AVG. civ. 22, 24 p. 611, 17 D. spiritali. SIDON. epist. 2, 11, 2 disciplinae tuae]. ITALA Is. 53, 11 [Tycon. 1 p. 2, 10] prudentia [*πλάσαι*, VVLG. *aliter*]. CENS. 1, 2 disciplina. CAPITOL. Ver. 2, 10 moribus et auctoritate. FIRM. math. 1, 2, 6. 5, 4, 3. IVST. 20, 4, 3 sapientiae incrementis [AVG. bon. vid. 17, 21 p. 330, 13 sapientia]. ZENO 1, 14, 8 p. 351^{B} doctrina. AVG. fid. et op. 10, 15 cruce Christi. CLAVD. carm. 17, 85 vicibus gratis -are loquentes. BOETH. in top. Cic. p. 271, 26 his tribus partibus *prooemii*). HOR. ars 307 quid alat -etque poetam (*cf.* QVINT. inst. 1, 1, 10 cogitet oratorem institui, rem arduam, etiam cum ei -ando nihil defuerit. 2, 15, 33 perfectum oratorem. 1, 3, 18). OV. Pont. 4, 13, 48 quos (*pueros*) ... -andos ... tibi ... datos (AVSON. 207, 11 tum pueros grandi mercede docendi -asti rhetor. *cf.* TAC. dial. 28 *syn.* educandos). MANIL. 2, 545 quos Geminorum sidera -ant (*cf.* 5, 90. PANEG. 7 [6], 14, 4 te ... talem siderum decreta -runt, ut crudelis esse non possis. FIRM. math. 1, 5, 12 stellarum cotidianis cursibus et -amur ... et creamur). VAL. MAX. 7, 3 ext. 7 quendam ex amicis compositum et -atum (subornatum PARIS) Karthaginem misit (*similiter*: FRONTIN. strat. 2, 5, 33 equites ita -atos, ut ... paulatim cederent). 8, 7 ext. 2 magorum exactissimae prudentiae se -andum tradidit. SEN. benef. 4, 27, 3 hic ... ita -atus, ut in hoc (*vinum*) illum mores sui ferant (*fere i. q. comparatum esse, item*: SEN. epist. 65, 18. 95, 5 *v. l. 71*. 96, 2. QVINT. inst. 2, 20, 6 nos certe sic esse ab initio -atos, ut possemus orare pro nobis). dial. 7, 24, 4. nat. 4 praef. 5 sic ergo -are (*i. forma te*), ut scias non posse te consequi, ut sis impenetrabilis. epist. 95, 5 quisquam ... ab initio -atus (*v. l. 68*) et ... compositus (PS. QVINT. decl. 4, 14 p. 80, 13 *v. add. et corr. edit. Lehnerti*. FIRM. math. 2, 14, 1. *v. et l. 63*). 112, 1 (*syn.* institui). rem. fort. 1, 3 QVINT. inst. 1, 10, 5. 12, 1, 44. 12, 6, 7 *Cicero* se ... Apollonio ... rursus -andum ac velut recoquendum dedit. 12, 11, 5. SVLPICIA sat. 46 crevit -ante magistro. PLIN. epist. 1, 14, 3 -ari a me et institui. 3, 10, 6. 4, 19, 7 paneg. 88, 3. 94, 5. CALP. decl. 24 p. 22, 7 quam morigerum sibi filium senex iste -arit. TERT. apol. 28 -ati estis ab isdem utique spiritibus, ut nos pro salute imperatoris sacrificare cogatis (*fere i. q. informati estis. similiter*: COD. Theod. 13, 5, 6 [*a. 334*] dispositio, quae expresse navicularios in hunc ordinem -vit, ut *eqs.* 11, 15, 2 [*a. 384*] cunctos -ari plenius conveniet, ut ... sciant. CYPR. GALL. gen. 65 *Adam* tali -atur voce tonantis. *cf. supra l. 65*). TERT. bapt. 1 p. 200, 6 *al.* DECRET. decur. Tergest. (Corp. V 532) 32 talem

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...civem creavit adque -vit. *passim.* *acced.* ad (*p. 1104, 13. 14. 22*): VERG. georg. 3, 163 quos (*vitulos*) ad studium atque usum -bis agrestem. HOR. ars 108 -at ... natura prius nos intus ad omnem fortunarum habitum. LIV. 34, 1, 5 ad ... militarem disciplinam ... -ato milite. SEN. clem. 1, 7, 1 exemplum ..., ad quod -etur (dial. 7, 3, 3. 12, 3, 2). SIL. 10, 188 Tyrius quos fallere doctus (*Heinsius, Bothe*; -os *codd.*) hanc ipsam pugnae rector -arat ad artem. 16, 203 catervas ... *Romano* -rent ritu ad certamina Martis. QVINT. inst. 5, 7, 8 ad credendum vel non credendum. APVL. flor. 9 p. 40 Honorinum ... favor Caesarum ad consulatum -at. TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 360, 7 ad ieiunandum. VLP. dig. 21, 1, 37 trita ... mancipia et veterana difficile est reformare et ad suos mores (*v. l. 23 sq.*) -are. CAPITOL. Aur. 6, 5 ad regendum statum. ARNOB. nat. 1, 61 ad non credendi frontem. FIRM. math. 2, 30, 1 ad imaginem te divinitatis similitudinemque -a. IVST. 3, 2, 9 populum in obsequia principum, principes ad iustitiam imperiorum. LVCIF. Athan. 1, 25 p. 109, 22 ad diaboli calcandum caput. VEG. mil. 2, 9 p. 44, 7 legionem ... ad omnem ... industriam. RVFIN. hist. 3, 23, 10 -batur et instituebatur ad scelera. AVG. civ. 22, 24 p. 611, 17 D. ad pietatem iustitiamque. CASSIAN. conl. 17, 2, 2 p. 466, 5 exemplis talium ... virorum ad perfectiorem vitam propositumque. ENNOD. epist. 5, 21, 1 p. 142, 11 quasi ad amicitias recenti ... incude -atus (*cf. p. 1102, 61*). *acced.* in (*p. 1104, 11 sq. 81*): LIV. 1, 21, 2 se homines in regis ... mores -rent (3, 36, 1 novos ... collegas ... in suos mores. *v. l. 12*). GERM. 111 rude vulgus in omnem -bas vitae sinceris artibus usum. SEN. clem. 2, 2, 1 cuncta in similitudinem tuam -buntur (POMER. 2, 5, 2 p. 450^{B} in *sanctorum virorum* similitudinem). epist. 99, 12 in meliora. QVINT. inst. 11, 1, 2 in quae iudicem duci -arique volumus. SVET. Claud. 37, 2 in admirationem -ata *Messalina* (*fere i. q. simulata*). TERT. anim. 21 p. 334, 26. IVST. 3, 2, 9 *v. l. 15.* 12, 12, 4 auxiliorum ... portionem -atam in disciplinam Macedonum.

β de rebus ad hominum vitam pertinentibus (ad *l. 42. 50 al.*, in *l. 61 bis. 67*): HOR. carm. 1, 10, 3 Mercuri ... qui feros cultus hominum recentum voce -asti. SEN. contr. 2, 6, 7 adulescentis -are mores (SEN. dial. 11, 18, 8 nunc mores eius compone, nunc -a. QVINT. inst. 12, 2, 4 *al.* Ps. QVINT. decl. 9, 16. TRAIAN. Plin. epist. 10, 117 -andis istius provinciae moribus. PLIN. paneg. 47, 1. PANEG. 12 [2], 15, 1 mores hominum et instituta. FIRM. math. 1, 7, 8 *syn.* compositis. PS. AVR. VICT. orig. 1, 2. *v. etiam infra l. 51*). SEN. benef. 6, 24, 2 studia (QVINT. inst. 1 praef. 5). QVINT. inst. 1, 2, 4 neglegentiam -andi custodiendique in aetate prima pudoris. 1, 11, 14 lectionem. 2, 10, 2 eloquentiam. 4 praef. 1 filii -are disciplinam. 10, 2, 2 omnis ... disciplinae initia ad propositum sibi praescriptum -ari. 10, 7, 8 semper ... nostram vocem provisa et -ata cogitatio excipiat. 11, 3, 61 veri affectus ... sunt disciplina et ratione -andi. 11, 3, 180 nec tantum ex ... praeceptis, sed etiam ex natura sua capiat *actor* consilium -andae actionis. TERT. nat. 1, 8 p. 71, 23 auditu -rent loquellam *infantes*. test. anim. 5 p. 142, 3 non multum refert, a deo -ata sit animae conscientia an litteris dei. LACT. inst. 4, 24, 1 qui vitam hominum rudimentis virtutis instituat et ad iustitiam -et (AMM. 15, 1, 3 ad aemulationem civilium principum -are vitam moresque suos). FIRM. math. 2, 20, 10 signorum domini ... ad sui licentiam -ant hospitis (*sc. stellae*) potestatem. LVCIF. epist. 4 p. 322, 8 his -anda fuit religiosa prudentia tua. MART. CAP. 5, 538 ars. CASSIAN. inst. 4, 2 p. 49, 16 perseverantia et humilitas ... qua ... institutione -etur. SACR. Leon. p. 370. GREG. M. moral. 6, 20 p. 740^{B} sterilitatem perditi hominis ... spiritus ad fructificationem -at. *de re publica, ecclesia sim.*: LIV. 1, 45, 1 -atis omnibus domi et ad belli et ad pacis usus. 45, 16, 2 res et bello turbatas et ⟨in⟩ statum alium ex regno -andas (TREB. trig. tyr. 5, 1 in veterem statum Romanum -asset imperium. *cf.* CVRT. 10, 10, 9 ad -andum publicum statum. IVST. 9, 5, 1 ad -andum rerum praesentium statum. 13, 2, 4). SEN. epist. 90, 37 nec si cui permittat deus terrena -are et dare gentibus mores. QVINT. decl. 264 p. 79, 28 qui rudem civitatem legibus ac iure -arunt. ITIN. Alex. 22 belli rebus civi⟨li⟩busque -atis. IVST. 5, 8, 6 urbem (*sc. Athenas*) Lacedaemonii -andam Lysandro tradiderunt. 41, 5, 1 regnum Parthicum -at. AVR. VICT. Caes. 41, 12 -andis ... religionibus. AMM. 16, 8, 5 his ... ad multorum exitium ita -atis. 19, 8, 12 has ... regiones ... Pompeius ... in provinciae speciem ... -vit. CHROMAT. beat. 7 p. 526^{D} ecclesiae discordantes ad unitatem pacemque -antur.

b *de rebus ad locum, tempus pertinentibus* (ad *infra l. 76*; ex *infra l. 78*): OV. met. 15, 178 omnis ... vagans -atur imago (*sc. ita comparata est, ut vagetur*). VITR. 6, 3, 3 atriorum ... latitudines ac longitudines tribus generibus -antur. PLIN. nat. 2, 166. PS. APVL. Ascl. 11 p. 47, 19 Th. speciem *mundi* ... deus. CENS. 20, 8 annum civilem ad solis cursum -vit *C. Caesar.* FIRM. math. 1, 10, 5 quas *zonas* frigoris et caloris mixta temperies clementi moderatione -vit (1, 10, 7 *zona* quae ex composita moderatione -ata est). AVIEN. Arat. 1771 *grues* longos saepe volatus -vere super. MART. CAP. 1, 10 per aerios ... tractus, quibus -are solitus *Apollo* et volucrum diversos meatus et oscinum linguas.

2 *speciatim*: **a** *de oratione, verbis sim. fere i. q. componere, exornare* (*acced.* ad *p. 1106, 1*): CIC. de orat. 2, 36 dicitur ... orator -are orationem eamque variare et distinguere (3, 190 hanc ... ad legem ... -anda nobis oratio est. QVINT. inst. 10, 7, 8 multo ac fideli stilo sic -etur oratio. AQVILA rhet. 30 p. 31 hae duae figurae ... non ad -andam [*Ruhnken*, ornandam *codd.*] magis et exornandam orationem ... valent. *cf. l. 11*). de orat. 3, 34 non posse ea (*i. formas figurasque dicendi*), quae inter se discrepant, eisdem praeceptis atque una institutione -ari. 3, 103 haec (*silva rerum*) -anda filo ipso et genere orationis. 3, 200 -antur verba (*cf. p. 1102, 29*) et sententiae paene innumerabiliter. SEN. dial. 12, 8, 2 -andi condendique res gestas et materiam ... et exemplum. epist. 100, 8. QVINT. inst. 9, 1, 2 *tropi* sive ex hoc duxerint nomen, quod sint -ati quodam modo *eqs.* (*cf.* DIOM. gramm. I 443, 9 sive quod -ent orationem [*v. p. 1105, 84 sqq.*]). 9, 3, 3 cotidiani ac semper eodem modo -ati sermonis (FIRM. math. 6, 26, 1 docta institutione sermo -atus). PORPH. Hor. ars 446 versum male -atum. *fere i. q. (ad sonum citharae) modulari, flectere* (GLOSS. ῥυθμίζω, modulo): PLIN. epist. 4, 19, 4 versus ... meos cantat etiam -atque citharā.

b *apud grammaticos*: *α pertinet ad declinationem, derivationem verborum, fere i. q. flectere, derivare* (ab *infra l. 21*; ex *infra l. 20. 27 sqq.*): PAVL. FEST. p. 147 myoparo genus navigii ex duobus dissimilibus -atum. p. 162 'nemo' ... nec pluraliter -ari solet. FEST. p. 246 'pecuum' ... Cato ... a singulari casus recti -vit ..., id est 'pecu'. p. 376 Ser. Sulpicius ⟨nomine et⟩iam singulariter -ato vindiciam esse ait. QVINT. inst. 1, 6, 15 praeterito quidem tempore varie -ari. verba prima persona o littera terminata. 8, 3, 33 multa ex Graeco -ata nova *verba*. TERT. nat. 2, 3 p. 100, 4 a cursu (*sc.* θέειν) enim et motu, ⟨non ab divini⟩tatis denominatione, -atum est *nomen deus* (θεός). DIOM. gramm. I 324, 27 quae ex positivi imagine per omnes gradus -antur, ut fortis, fortior, fortissimus (335, 7 ex numeri pluralis imagine dualis declinatio -ata. 388, 3 ex hoc verbo -atam ... declinationem. MACR. exc. gramm. V 639, 2. CASSIOD. *ex Caesellio* gramm. VII 204, 6). DIOM. gramm. I 387, 15 id verbum (*sc.* 'odi') in significatione passiva ... aliter -ari non potest quam *eqs.* 398, 15 VLT. SYLL. gramm. IV 230, 28 MACR. exc. gramm. V 620, 1 *al.* *β pertinet ad syntaxin*: PAVL. FEST. p. 82 (*de* 'ergo' *quod est οὐκοῦν et quod est χάριν*) illud superius ... sine exemplis notum est; hoc inferius sic -atur, cum dicimus de aliquo: 'statua donatus est honoris virtutisque ergo'. PALAEM. Char. gramm. I 228, 4 (= DIOM. gramm. I 394, 6) 'ut' ... non numquam ... recipit subiunctiva, praeposito sane finitivo verbo, more quo supra (*loco non servato*) -ari relativa (*cf. p. 1080, 14*) diximus. *cf.* reformare CHAR. gramm. I 227, 16 (= DIOM. gramm. I 393, 14). *γ pertinet ad naturam verbi*: -atum esse *i. q. comparatum esse*: SEN. benef. 5, 10, 2 quaedam *verba* ad alios pertinere et sic esse -ata, ut tota significatio illorum discedat a nobis: frater sum, ⟨at⟩ alterius, nemo est enim suus frater.

c *apud* ICTOS *i. q. formam dare*: VLP. dig. 2, 14, 7, 5 *nuda pactio* interdum -at ipsam actionem (PAVL. dig. 3, 5, 14 pro qualitate personarum et actio -atur et condemnatio moderatur. COD. Iust 5, 13, 1, 11 [*a. 530*] -are ... ex stipulatu actionem). MAR. VICTORIN. rhet. 2, 19 p. 276, 11 praetores ... controversiae vel agendi genus instituta actione -bant. p. 276, 15 -ata lite ad iudicium veniebatur (*cf.* p. 276, 20 cum ... litis forma esset accepta). *i. q. formam verbis conceptam dare*: INST. Iust. 2, 7, 1 quem ad modum eam (*mortis causa donationem*) nostra -vit constitutio.

d *apud* ECCL. *i. q. praefigurare* (*cf.* forma *p. 1083, 81 sqq.*, figurare *p. 743, 48 sqq.*): RVFIN. Adamant. 1, 20 p. 41, 11 in quo (*sc. Iacob*) praeferendus priori populo ingrato posterior ecclesiae populus -batur. symb. 9 p. 349^{B} partus ipsius (*sc. Iesus*) mirabilem modum Ezechiel ... ante -verat, Mariam figuraliter portam Domini nominans, per quam ... Dominus ingressus est in mundum. PETR. CHRYS. serm. 19 p. 251^{A} hanc (*vulpem*) Christus in typum -at Herodis.

II *i. q.* ***in formam redigendo effingere, efficere*** (*saepius fere i. q. creare*):

A ***res corporeas*** (*acced. abl. passim*): **1** *generatim*: **a** *subi. est homo, deus* (ex *l. 66. 67. p. 1107, 14. 17. 26. 34*; ad *infra l. 80. p. 1107, 28*; de *p. 1107, 13. 19. 21. 22*): CIC. nat. deor. 1, 19 quinque formae, e quibus reliqua -antur (PAVL. FEST. p. 39 caelum *e chao*. SEN. nat. 1 praef. 16. 58, 18 cuncta [MIN. FEL. 19, 4] PS. APVL. Ascl. 3 p. 38, 12 Th. [FIRM. math. 3, 1, 9]. IREN. 1, 18, 1 duodecadis [*sc. duodecim rerum creatarum*] ... sic -atam [ἐξεικονίσθαι] ... virtutem. FIRM. math. 3, 1, 16. 7, 1, 2 HIL. in Matth. 5, 8 p. 946^{B}. PRISCILL. tract. 6, 94 p. 71, 20 pecus terrae ... in usum -ati saeculi ... animatum est. VVLG. psalm. 89, 2 terra [Is. 45, 18]. 94, 5 siccam. Is. 45, 7 -ans lucem et creans tenebras [EVSTATH. Bas. hex. 2, 4 p. 884^{B}]. Ier. 10, 16 omnia [BOETH. arithm. 1, 2 p. 12, 15]. AVG. gen. ad litt. 1, 9 p. 13, 24). CVLEX 2 ut araneoli tenuem -vimus orsum. VERG. Aen. 9, 79 tempore quo primum -bat ... Aeneas classem (*fere i. q. aedificare, item*: TIB. 2, 5, 23 Romulus aeternae nondum -verat urbis moenia. COLVM. 9, 1, 2 caementis et calce -atus ... murus. PALLAD. 1, 13, 1 cameras. 1, 22 porticus. 1, 41 aquariis mŏlis. CASSIOD. inst. div. 5 p. 1116^{C} templum ... domini ad instar caeli. CORIPP. Ioh. 4, 613 munimina valli. CARM. epigr. 1592, 6 -vit Valent⟨inianu⟩s filius pietate sua lacrimand⟨um sep⟩ulcrum. INSCR. christ. Rossi II p. 151, 26, 4 hanc aulam domini -ans fundamine claro. *tropice*: PRISCILL. tract. 11, 142 p. 103, 4 deus ... multiformis gratiae tuae templum et dispositae in

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

te ecclesiae tabernaculum -ans). MANIL. 5,203 lenta...contextis -are hastilia nodis (*item de rebus arte fabrili [cf. l. 55 sqq.] confectis*: VITR. 4,1,12 flores...quanta erit abaci crassitudo tam magni -entur. GERM. 518. SEN. epist. 90,31 rotam figuli, cuius circuitu vasa -antur [HIL. in Matth. 32,6 p. 1072^{A}]. COLVM. 8,3,6 VAL. FL. 2,97 STAT. silv. 3,1,117 PALLAD. 6,7,4 AVIEN. Arat. 621 VEG. mil. 2,11 p. 45,11 AMBR. Abr. 2,9,65 p. 620,20 MART. CAP. 1,16. EVSTATH. Bas. hex. 9,6 p. 964^{B} -emus calceum [*ἀπεργασώμεθα*]. BOETH. arithm. 2,25 p. 114,11 mus. 1,11 p. 198,19). COLVM. 8,7,3 -antur offae (*cf.* SCRIB. LARG. 88 pilulae. CAEL. AVR. acut. 3,4,43 -amus trochiscos. *sim.*: DRAC. Romul. 8,417 lacte . . . caseus . . . -atur). PLIN. nat. 6,187 artifici ad -anda corpora . . . mobilitate ignea *Aethiopiae* (LACT. inst. 7,12,4 *corpus* est de terrena concretione -atum. FIRM. math. 1,5,6 corporis formam ex quattuor elementorum commixtione. AVG. nat. bon. 18 p. 862,10 -are et creare corpora. in psalm. 118 serm. 18,2 p. 1551 anima facta, corpus autem fictum intelligatur sive -atum sive plasmatum). PS. APVL. Plat. 9 p. 45,9 Th. *homo* ex utraque (*materia, sc. mortali et divina*) -atus est (11 p. 47,3. *item de homine*: TERT. adv. Prax. 12 p. 246,5 qui [*filius dei*] tunc de limo -ari habebat [*i.* ὃς *ἔμελλεν μορφωθήσεσθαι*; *v. Hoppe, Syntax u. Stil des Tert. p. 44 c.* VVLG. gen. 2,7 -vit . . . deus hominem de limo terrae]. CENS. 4,6 homines primos ...luto esse -atos [VVLG. Iob 33,6 de luto. AVG. civ. 18,8 p. 264,20 D.]. LACT. inst. 7,4,14 *deus* nudum -vit hominem et inermem. opif. 10,26 hominem solum deus veluti supinum -asse. VVLG. Is. 43,7 *syn.* creavi, feci. I Tim. 2,13 Adam . . . primus -atus est [*ἐπλάσθη*]. *passim.* AVG. civ. 12,24 p. 550,18 D. virum terreno -asset ex pulvere. ZACCH. 1,29 p. 1098^{B} -amur et nascimur. ENNOD. opusc. 10,3 p. 420,6 *deus* nos ad meliora -vit. CARM. epigr. 752,5. 1186,10 bis septem placidos ann(os) et adhuc -atus in unum. *de deis, deo*: PS. APVL. Plat. 22 p. 59,4 Th. *dii* ex sola immortali natura -ati. BOETH. in Porph. comm. sec. 4,6 p. 258,7 est...immortale, quod speciem *dei* -et). TERT. anim. 36 p. 362,22 carni . . . ante (*sc. animam*) -atae. PALLAD. 1,30,1 si desit fluvius, lacuna -etur. 3,6 -andae sunt areae. 3,24,8 sfongeas asparagorum ... novas -are (*i. educere*) ... ex semine. 10,10,1 prata ... novella -are. VEG. mil. 2,5 p. 38,16 iussu auspiciisque invictissimi principis legio -atur. RVFIN. hist. mon. 29 p. 454^{C} quaecumque daemones quasi ludendo -assent. DRAC. laud. dei 1,201 non apibus *in paradiso* labor est ceris -are cicutas. Romul. 10,484 coronam. BOETH. arithm. 2,4 p. 86,27 haec signa numerorum . . . non naturali institutione -ata sunt. *acced. nominat. vel accusat. dupl.* (*cf. supra l. 23*): ITALA gen. 2,7 (Aug. civ. 13,24 p. 593,3 D.) -vit deus hominem pulverem de terra (*ἔπλασεν*, VVLG. *v. l. 20*). EPIST. Paul. et Cor. II rec. B 7 quia hom⟨o a deo patre⟩ -atus (finctus rec. A) est *Iesus*. VVLG. Is. 49,5 dominus -ans me ex utero servum. VEREC. in cant. 2,6 licet multi sint, ... tamen ... unum corpus ... -antur. *cf. p. 1103, 73 sq.*

b *subi. est res*: SIL. 13,25 ubi perrupit stagnantem calculus undam, exiguos -at per prima volumina gyros. PALLAD. 1,9,4 (*de massa quadam*) quod exaequatum nigra pavimenta -bit. 1,37,3 rivus ... otiosus, qui ... humiles transeundo -et lacunas (4,11,7 pluvialis aqua...-at lacunas). 1,37,6 alvearia meliora sunt, quae cortex -bit raptus ex subere. 3,21,3 *bulbuli* in alios digesti ordines nova lilieta -bunt. AMM. 20,3,6 sol ... geminus ... videri existimatur, si ... nubes aeternorum ... ignium propinquitate collucens orbis alterius claritudinem tamquam e speculo ... -verit.

2 *speciatim*: **a** *de rebus arte sculptoria sim. factis* (*cf. supra l. 2 sqq.* EVGRAPH. Ter. Eun. 713 'exsculpere verum': producere vel -are, quemadmodum formas reddunt illi, qui exsculpunt gemmas): *α signum, simulacrum sim.*: CIC. carm. frg. 3,55 -ata decore sancta Iovis species. OV. met. 3,419 e Pario -atum marmore signum (Pont. 4,9,27 signa ... in sella ... -ata curuli). PAVL. FEST. p. 58 colossus a Caleto artifice, a quo -atus est, dictus. FEST. p. 363 taurorum specie simulacra fluminum, id est cum cornibus (*cf. infra l. 81*) -antur (MIN. FEL. 23,10 tormentis quibus et quibus machinis simulacrum omne -etur). VAL. MAX. 3,6,2 quo habitu ... effigiem suam -atam poni voluit (PLIN. nat. 37,118 -atam inde *i. ex iaspide* effigiem Neronis thoracatam). MART. 7,84,1 mea Caecilio -atur imago Secundo (APVL. met. 8,7 imagines defuncti, qu⟨as ad habitum dei⟩ Liberi -verat [foraverat *cod.*]. CORP. VI 1724 imago aere -ata [*cf. l. 72. p. 1108,12*]. DRAC. Romul. 5,49 testis imago -atur virtutis. BOETH. arithm. 1 praef. p. 4,4 -andae imaginis ratio). TERT. idol. 3 p. 32,26 nec de materia refert an gypso, an coloribus, an lapide, an aere, an argento, an filo (*B mg.*, figulo *A B*) -etur idolum (11 p. 42,27 -andis idolis). VVLG. Is. 44,12 faber ferrarius ... in prunis et in malleis -vit illud *sculptile* (44,13). MART. CAP. 6,567 qui agalmata -ant. *β res (l. 82. p. 1108, 18); homines l. 79 (bestiam p. 1108, 17), corporis partes l. 84. p. 1108, 8; deos* (religio *p. 1108, 3*), *acced.* (in, ex) aere, auro, argento *passim, adi. praedic. p. 1108, 6. 7*: CIC. carm. frg. 22,19 (*de dracone a Iove in saxum verso*) hunc ... duro -vit tegmine saxi. Verr. 3,87 in his *signis* ... Himera in muliebrem figuram -ata (*cf. p. 1102, 68*). OV. met. 5,328 recurvis ... -atus Libys est cum cornibus Ammon (ARNOB. nat. 6,12. *v. et l. 62*). fast. 1,239 posteritas puppem -vit in aere. LIV. 27,16,8 di ... in modum pugnantium -ati. PLIN. nat. 35,56 *Cimon Cleonaeus pictor* invenit ... varie -are voltus, respicientes suspicientesve vel despicientes. MART. 6,13,1 quis te Phidiaco -atam, Iulia, caelo ... non putet? APVL. met. 11,17 *dea* argento -ata. MIN. FEL. 29,8 signo crucis ... vestra (*sc. gentilium*) religio -atur. PORPH. Hor. epist. 1,10,49 Vacuna ... sub incerta specie est -ata. COMM. instr. 1,18,8 qui -bat eundem (*sc. Ammundatem deum*). LAMPR. Heliog. 2,4 Marcum et Pium inter ... maiores tuos aureos -veris. SPART. Pesc. 12,6 (*de statua e metallo nigro facta*) Nigrum nomen habet, nigrum -vimus ipsi, ut consentiret forma, metalle, tibi. ARNOB. nat. 6,8. FIRM. err. 4,4 pectoris ... liniamenta -ata. AMM. 20,5,10 ut -ari genius publicus solet. VVLG. Is. 44,10 qui -vit deum et sculptile conflavit. CLAVD. 1,98 pueri -antur in auro. MEROB. pros. frg. 2 A 3 pro his me laudibus tuis Roma cum principe victuro aere -vit (*cf. p. 1107, 69. 72*). SIDON. epist. 6, 12,6 Triptolemus, quem Graecia sua ... -vit statuis, effigiavit imaginibus. BOETH. in Porph. comm. pr. 2,6 p. 94,17 si statuam dicas, ... figura *est* ..., qua aes ipsum -atum est. nam si hominem -bis ex aere, erit hominis forma, aes vero materia. CASSIOD. in psalm. 68,10 p. 481^{C} -ato vitulo. CARM. epigr. Engstr. 98,4 (*saec. IV*) hos ego Ianuarius versus -are curavi. *γ nummos* -are *fere i. q. excudere, signare*: EPIPHAN. de mensur. 36 obolus et ipse in argenteis -batur. PAVL. dig. 48,10,19 pr. qui falsam monetam percusserint, si id ⟨in *Mommsen*⟩ totum -are noluerunt, ... absolvuntur. LAMPR. Alex. 39,7 tunc ... primum semisses aureorum -ati sunt. 39,8 quos (*quartarios*) ... iam -atos in moneta detinuit ...; conflari eos iussit et tremisses tantum solidosque -ari. RVFIN. Orig. in lev. 3,8 p. 434^{B} *pecunia* adulterina et, ut vulgo dicitur, extra monetam -ata. COD. Theod. 9,21,3 (= COD. Iust. 9,24,2) *a. 326* si quis nummum falsa fusione -verit. COD. Iust. 11,11,1 solidos veterum principum veneratione -atos.

similiter de imaginibus verborum, quibus memoria rhetoris adiuvetur: CIC. de orat. 2,359 multa ... sunt verba, ... quae -ari similitudine nulla possunt; eorum fingendae sunt nobis imagines, quibus semper utamur.

b *radio, stilo sim. -are, fere i. q. delineare*: CVLEX 396 aggere multo telluris tumulus -atum (*i.* '*praeformatum*' *Leo, coll. vs.* 391) crevit in orbem (*aliter* 397 *v. p. 1102, 37*). ANTH. 83,20 dum dura vocabula -at *dextra scribendo*. AMM. 23,6,13 ut ... geographici stili -arunt, hac specie distinguitur omnis circuitus ante dictus. AMBR. Abr. 2,11,80 p. 632,20 nec mundum radio -amus. MART. CAP. 6,579 hic (*sc. in abaco*) totum potis est ambitum et circos -are mundi. 6,724 primum Euclidis theorema -are eam (*Geometriam*) velle.

B ***res incorporeas*** (*acced. abl. passim*): **1** *generatim*: **a** *subi. est vel intellegitur homo, deus* (in *c. abl. infra l. 47*, ad *infra l. 53. 54*, ex *l. 60. p. 1109, 3; pendet enuntiatum l. 70*): CIC. ac. 1,20 consuetudinem, quam partim assiduitate exercitationis partim ratione -bant (VAL. MAX. 2,3,1 hanc diuturna usurpatione -atam consuetudinem). HOR. ars 126 si quid inexpertum scaenae committis et audes personam -are novam. MANIL. 2,757 coniuncta suis -atur syllaba nodis (*sc. a magistro*). 3,250 regula...exactā...-etur in hora[s]. VAL. MAX. 8,10,1 C. Gracchus...servum post se musicae artis peritum habuit, qui occulte eburnea fistula pronuntiationis eius modos -bat *eqs.* PETRON. 136,8 abeundi -vi consilium (PANEG. 11 [3],15,2 quaecunque consilia eius gaudet -are divinitas. IVST. 1,10,16. AMM. 21,1,1 MART. CAP. 1,39). QVINT. inst. 1,12,9 verba recte -are (GREG. M. moral. 13,44 exhortationis verba proprie ad electos -at *deus. v. infra l. 63. p. 1102, 29. 1106, 7*). 7,3,14 subtilis haec et ad morem dialecticorum -ata conclusio. decl. 264 p. 78,14 religio vestra ... sententiam -bit (-vit *A*. PAVL. dig. 22,3,25,3 iudex ... ita suam sententiam possit -are. FIRM. math. 5,7,2 COD. Iust. 9,9,23,1 [*a. 290*]). DIOM. gramm. I 498,15 incisiones, quas Graeci tomas appellant, figuris -antur tribus. 501,12 principale est *metrum*, quod ipsum ex se -atum est et sua lege ... decurrit. ANTH. 83,110 hoc verum ... nomen (*sc. matris*) -at amor *Ascanii*. ARNOB. nat. 1,3 qui potuit fieri, ut eis rebus verba (*v. l. 52*) -ret *antiquitas*, quas nec ipsa sciebat. OPTAT. 7,3 p. 173,18 ut unitatis *ecclesiae* negotium -retur. PRISCILL. tract. 8,120 p. 87,19 rudem hominis nativitatem simplici innocentiae puritate -atam (VVLG. II Macc. 7,23 creator, qui -vit hominis nativitatem; *πλάσας*). AMBR. Abr. 2,5,23 p. 581,3 praecepta. VVLG. psalm. 138,16 dies -buntur (*πλασθήσονται*). CLAVD. 7,184 saecula qui (*sc. imperatores*) rursus -ant meliore metallo. AVG. civ. 2,14 p. 69,12 D. *Plato* cum ratione -ret, qualis esse civitas debeat. in psalm. 98,7 p. 1263 ut ipse (*deus*) in illo (*homine*) -et aequitatem, quam ipse *homo* -are non potest, sed deformare. MART. CAP. 6,708 -andorum schematum partes duae: una ... planaris ... alia solida. CASSIOD. inst. div. 10 p. 1122^{D}. GREG. M. in Ezech. 1,6,15 p. 835^{B} moriente Christo ecclesia -atur. *passive ita, ut de certo quodam -ante non cogitetur*: MANIL. 2,361 praeteriens (*Housman*, praedales *sim. codd.*) -a[n]tur singula (*sc. zodiaci*) limes (*i. figura hexagonalis*) sidera. FAV. EVL. p. 2,20 figurae lineis ... -antur. BOETH. arithm. 1,14 p. 31,19 *numeri primi* incompositi ... et simplici generatione -ati (1,15 p. 31,25 *numerus secundus* eadem imparis proprietate -atus est. *cf.* 2,28 p. 117,22 *impar numerus* ab unitate -etur [*syn. antea* sola perfici unitate]). 2,50 p. 163,15 quem (*sc.* XXV) si medium (*inter* X *et* XL) constituas, arithmeticae medietatis ordo -atur. herm. pr. 2,12 p. 167,27 omnis propositio verborum et nominum complexione -atur. herm.

[I. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sec. 2, 5 p. 112, 20 affirmationem et negationem dictione constitui et -ari. *fere i. q. constare*: MART. CAP. 3, 231 natura *orationis* est, ex quibus -etur oratio (*sc. e litteris, syllabis, verbis*).

b *subi. est res*: CVLEX 412 elogium, tacita -at (firma *codd.*) quod littera voce. MANIL. 2, 484 signis . . . -antibus ortus (*sc. hominum*). 3, 108 *tertia sors humana* -at amicitias et saepe cadentia frustra officia. SEN. dial. 6, 18, 3 *ex siderum* levissimis motibus fortunae populorum dependent et maxima ac minima proinde -antur. nat. 2, 6, 5 cornua et tubae et quae aquarum pressura maiorem sonitum -ant. TERT. patient. 2 p. 2, 17 affectatio humana caninae aequanimitatis stupore -ata. scorp. 9 p. 165, 26 a confusione vel maxime -ari negationem (*i. a confusione adduci homines ad Christum negandum*). AVSON. 369, 38 quia . . . octavi conspectus . . . astri nescit compariles laterum -are figuras. MART. CAP. 3, 233 modo solae *vocales* syllabas -ant. PS. PROSP. prom. 1, 7, 2 p. 739^{C} quinquies . . . seni et senies quini ductus numerus tricenarium -at. BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 152, 14 nec fit ex utrisque (*i. albo et ambulante*) unum aliquid, ita ut alicuius haec duo iuncta substantiam -ent. 2, 12 p. 112, 23 dictio . . . praedicativas . . . propositiones -at. GREG. M. moral. 2, 10 p. 560^{A} vox angelorum sese per innumeros modos admirationis -at. 5, 79 p. 724^{D} ore . . . clamorem -at ira (*ibid.* p. 725^{B} clamosas . . . voces). 5, 82 p. 726^{B} *iram* zelus -at. 8, 8 p. 805^{B}. 8, 50 p. 838^{D}.

2 *speciatim*: **a** *i. q. animo concipere* (*acced.* ex *l. 26*): CIC. nat. deor. 3, 16 Cleanthes . . . quattuor modis -atas (⟨in⟩formatas *mg. ed. Lambin., cf.* 2, 13) in animis hominum putat deorum esse notiones (TERT. adv. Marc. 1, 12 p. 306, 8 deum . . . ex operum auctoritate -atum [VVLG. Gal. 4, 19 donec -etur Christus in vobis; *gr.* μορφωθῇ]). OV. am. 3, 7, 63 quae non tacita -vi gaudia mente. SEN. epist. 58, 15 Centauri, Gigantes et quidquid aliud falsa cogitatione -atum. PLIN. paneg. 4, 4 fingenti -antique mihi principem. APVL. Socr. 9 p. 140 mente -emus et gignamus animo . . . corporum texta, quae *eqs.* CARM. de Iona 55 iam tunc in somno domini -ando figuram. BOETH. in Porph. comm. sec. 1, 10 p. 160, 10 ea, quae non sunt, animi nobis cassa cogitatione -amus. p. 161, 15 genera et species aut sunt . . . aut . . . sola cogitatione -antur.

b *scriptis -are*: **α** *i. q. repraesentare, proponere, inducere*: VITR. 6, 7, 6 Atlas . . . historia -atur sustinens mundum. DON. Ter. Eun. 291 mire locuturum *Chaeream* ante -vit *Terentius*, ut gestus verba praecedant, verba habitum consequantur. 971 -atur status mentis trepidantis senis. AVIEN. orb. terr. 817 carmine nunc Asiam -et stilus (1250 has quoque Musa tibi -bit carmine terras). **β** *i. q. concipere*: IVV. 6, 244 componunt ipsae *feminae* per se -antque libellos (PLIN. epist. 7, 12, 1 libellum -atum a me . . . misi. FRG. Vat. 166 libelli ita -andi. APVL. apol. 102). TAC. dial. 3 hanc . . . tragoediam disposui iam et intra me ipse -vi. QVINT. inst. 3, 3, 10 verbis -ata memoriae mandare. PLIN. epist. 9, 36, 2 notarium voco et . . . quae -veram dicto. SVET. Aug. 89, 1 siquid res exigeret, Latine -bat vertendumque alii dabat. Nero 47, 2 hac de re sermo -atus. Dom. 20, 1 epistolas orationesque et edicta alieno -bat ingenio. DON. vita Verg. l. 80 Br. Aeneida prosa prius oratione -atam. CASSIOD. gramm. VII 216, 3 codicem, quem nostra curiositate -vimus. VLP. dig. 48, 19, 9, 5 solet et ita interdici, ne instrumenta omnino -ent (*iuris studiosi, advocati sim.*) neve libellos concipiant. PORPH. Hor. carm. 1, 28 pr. haec ode prosopopoeia -ata est (-ata *Vatican. ante ras., Monac.*, PS. ACRO; forma *Vatic. post rasuram, Paris.*). PHOC. carm. de Verg. 125 bis sena volumina . . . -vit *Vergilius*. FIRM. math. 5 praef. 2 sic . . . praecedentium librorum principia -ata sunt. PALLAD. 14, 169 carmina . . . duros inter -ata bidentes. SERV. Aen. 9, 1 sane -atus est iste liber ad illud Homeri, ubi *eqs.* (*cf.* MACR. sat. 5, 2, 13 omne opus Vergilianum velut de quodam Homerici operis speculo -atum est. 5, 7, 9 sepultura Palinuri -ata est de Patrocli sepultura. 5, 17, 4 ut de Argonauticorum quarto . . . librum Aeneidos suae quartum totum paene -verit). AVELL. p. 92, 5 litteras . . . toto . . . religionis catholicae vigore -atas. p. 103, 17 omnia quidem paria et eodem sensu sententiisque -ata. DRAC. Orest. 76 fraudis Vlixeae -atur (firmatur *B*) epistula mendax. CASSIOD. inst. div. 16 p. 1133^{A} scripsit . . . octoginta tres alias *quaestiones* mirifica deliberatione -atas. COD. Iust. 6, 32, 4 (*a. 379*) codicillos seu scripturam quolibet tenore -atam. 6, 33, 3, 3 (*a. 531*) ex legitime -ato testamento. 1, 17, 2, 8 (*a. 553*) septimus . . . articulus digestorum sex libris -atus (*i. ex sex libris compositus*) est. *acced.* de: AVELL. p. 298, 3 de Nonno . . . tractandum est ab . . . episcopo Antiochiae . . . quid oporteat de eo -ari (*cf.* p. 298, 12 de Nonno . . . formam dabit . . . Antiochenus episcopus). *cf.* formata *infra l. 83 sqq.*

part. perf. pass. pro adi. **fōrmātus**, -a, -um. *comparat.: infra l. 81.* AVG. fid. et symb. 2, 2 p. 5, 22 inter -um . . . et formabile hoc interest, quod -um iam accepit formam, formabile autem potest accipere. GLOSS. -s τετυπωμένος. PHYSIOGN. 47 p. 65, 12 *aures* quae videantur figuratae atque -ae (*cf.* διαγεγλυμμένα PHYSIOGN. I p. 381, 2). PROSP. carm. de ingrat. 780 (Migne 51, 134^{B}) quaerere -ae sentis te frondis honorem (*nempe oleaginae, distinctae a fronde oleastri velut informi*). CARM. epigr. 1186, 13 sancta et -a verecundia (*i. composita*). *comparat.*: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 17 p. 374^{A} naturae -ioris extiterit creator (*cf. Migne gr. 44, 184*^{A} πρὸς τὴν δημιουργίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως ὁρμήσας). *fem. pro subst.* **fōrmāta**, -ae (*adi.*: CANON. Migne 56, 730^{B} -ae epistulae): *i. q. epistula ecclesiastica, canonica* (*significat epistulas varias ecclesiasticas [gr.* κανωνικὰ γράμματα*]: vel communicatorias inter episcopos missas* [AVG. epist. 44, 3 p. 111, 22 epistulas communicatorias, quas -as dicimus] *vel commendaticias clericis viris in alias dioeceses profecturis ab episcopis datas* [CANON. Migne 56, 719^{A} sine canonicis litteris, id est -a, proficisci. 56, 708^{A} -a, quam Graeci epistolium dicunt. 56, 730^{B} (*in* regula -arum:) epistolis canonicis, quas mos Latinus -as appellat] *vel salutatorias* [LIB. pontif. rec. II p. 11, 10 cum litteras sedis apostolicae salutationis plebi, quod est -am (-a A^{2} *al.*)]; *de etymo cf. Ducange s. v.*): OPTAT. 2, 3 p. 37, 12 commercio -arum. EPIST. pontif. 395 (*a. 437*) Migne 50, 613^{A} si sine eius (*episcopi*) epistolis atque -a venire tentaverit *sacerdos*. LIB. pontif. rec. I (rec. II *v. supra l. 8*) p. 11, 9 *episcopus* rediens ad parrociam suam non susciperetur, nisi cum -a salutationis plebis a sede apostolica. LEO M. epist. 131, 2 p. 1082^{A} ut nosse possimus, quem diem (*futuro Paschati*) -is ascribere debeamus. CANON. Migne 56, 426^{C} ut ab eo praecipue (*episcopo*) possint -as sumere *clerici profecturi* (*additur* 56, 871^{A} vel commendatitias epistolas. *cf.* 67, 191^{A} -am vel commendationem). 56, 795^{B} nullum sine -a suscipere peregrinum. 67, 200^{A} nullus episcoporum naviget sine -a principis. SIDON. epist. 6, 8, 2 agnoscitis profecturo civi me epistulam, clerico debuisse -am. 7, 2, 1 litteras meas ad -ae vicem. *neutr. pro subst.* **fōrmātum**, -ī. **1** *fere i. q. creatum*: EVSTATH. Bas. hex. 3, 10 p. 901^{B} cogitationem . . . *creator* ad futurum exitum dirigit -orum. **2** *v. p. 1088, 18.*

formon dicitur graece saccum sparteum . . . unde Formio; . . . ⟨si a form⟩one, corripere debemus: SCHOL. Ter. Bemb. Phorm. prol. 26. *cf. gr.* φορμός *et supra* formio.

fōrmōsitās, -ātis *f. a* formosus. *de orthographia* (*cf. Schönwerth-Weyman, Archiv 5 [1888] 195 sqq.*): -ons-: APVL. met. *ubique (undecies) cod. F praeter* met. 9, 17. EXPOS. mundi 40 p. 115, 12 formunsitatem. 48 p. 117, 8. 49 p. 117, 14. 55 p. 120, 1 HIST. Apoll. rec. A 1 *cod. A*. *de notione*: AGROEC. gramm. VII 118, 28 pulchritudo formae in viris dignitas, . . . in feminis autem honestas dicitur, . . . -s vero in luxuriosis (DIFF. ed. Beck p. 58, 30). *fere i. q. pulchritudo*: **1** *in universum*: CIC. off. 1, 126 *decorum* positum est in tribus, -e, ordine, ornatu ad actionem apto. PS. ORIG. tract. 7 p. 80, 10 omni pulchritudine pulchrior . . . omni -e formosior. ENNOD. opusc. 6, 10 p. 405, 21 non multum a foeditate seiungitur imperfecta -s. **2** *de feminis*: APVL. met. 4, 28 inaccessae -is admiratione. 4, 30 (*bis*) illicitae. 4, 32 temperatam (*ibid.* complacitam). 4, 34 egregiae. 6, 16 modicum de tua (*sc. Proserpinae*) mittas ei (*Veneri*) -e (*cf.* 6, 19 pyxidem vel omnino divinae [6, 20] -is abditum . . . thensaurum. 6, 21). 9, 17 uxorem generosam et eximia -e praeditam. 10, 31 perfectam. TERT. cult. fem. 2, 3 sibi -em et datam extendant et non datam requirant. IREN. 1, 30, 7 reliquos . . . mirantes -em eius vocasse eam Evam. EXPOS. mundi 30 p. 110, 14 *Venerem* ibi habitare et mulieribus gratiam -is dare. POMER. 3, 6, 5 p. 482^{C} illius (*feminae*) laudatur etiam sine forma festivitas, illius sola -s. EVSTATH. Bas. hex. 3, 8 p. 899^{B} quantum . . . recte viventium mulierum pulchritudo (κάλλος) meretriciae -i (τοῦ ἑταιρικοῦ, *sc.* κάλλους) praeponitur. HIST. Apoll. rec. A 1 species et -s (rec. B specie pulchritudinis). **3** *de rebus incorporeis*: IREN. 1, 14, 3 ut . . . intueris -em (κάλλος) eius (*i. veritatis*). 1, 30, 1 exultante primo homine cum filio suo super -em spiritus. ENNOD. epist. 8, 5 p. 203, 22 illiciens decore -s (*cf. antea* mentium splendore). opusc. 3, 13 p. 334, 1 -s . . . lucis corporeae index animae fuit. **4** *de rebus corporeis*: EXPOS. mundi 40 p. 115, 12 animalium -em (*rec. alt.* pulchritudinem). 48 p. 117, 8 *Cyzici* positioni et magnitudini et ornamento et -i. 49 p. 117, 14 aequitatem et -em *civitatis*. 55 p. 120, 1 cuius (*provinciae*) -em . . . narremus. ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 8 mutuis palmitum bracchiis vinearum texitur apricosa -s. epist. 1, 6, 4 p. 14, 10 *Comus civitas* . . . quae . . . nulla se hactenus commoditate, nulla, ut aiunt, -e iactavit.

fōrmōso, -āre *a* formosus. VEN. FORT. Mart. 1, 506 religio Martini, cuius honore foedere fida fides -at (*PN*, firmosat *BM, sim. cett. codd.*) foeda fidelis.

fōrmōsulus, -a, -um [*a* formosus *deminutive. Th.*]. VARRO Men. 176 (Non. p. 27, 4) -onsula uxor. *masc. pro subst.*: HIER. epist. 117, 10, 2 iste -us tuus (*cf. antea* adulescentem necdum bene barbatum). *plur.*: HIER. adv. Iovin. 2, 14 p. 419, 19 Bickel: -i nostri et trossuli.

✖**fōrmōsus**, -a, -um *a* forma. *de etymologia*: SCHOL. Verg. Veron. Aen. 4, 149 (*ex Longo*) -um non aliunde dicimus quam a calido; formum enim dicebant antiqui calidum (SERV. Aen. 8, 453 p. 268, 2 CASSIOD. *ex Papiriano* gramm. VII 161, 3). DIFF. gramm. VII 530, 6 forma naturae bonum, unde etiam -us dicitur (DIFF. ed. Beck p. 57, 19. *cf. p. 1111, 20. 1112, 9*). *de orthographia*: formos-: *in titulis*: CARM. epigr. 1040, 1 (*saec. I*). 955, 1 (Corp. IV 1516 = 1517). 1038, 3. 1075, 6 CARM. epigr. Engstr. 223, 4. *in codicibus veteribus*: VERG. ecl. 1, 5 *PR.* 2, 1 *P.* 2, 17 *PR*^{3}. 3, 79 *P.* 5, 86 *V*^{1}. 7, 38 *P*^{3}*M.* 7, 55 *P*^{2}*M.* 7, 62 *M.* 7, 67 *M.* 10, 18 *M* georg. 3, 219 *M* ASPER gramm. (Verg. georg. 3, 219) p. 538, 16 *P* FRONTO p. 154, 17 N. *B*. formons-: *in titulis*: CARM. epigr. 940, 1 (*saec. I, in domo Tiberiana*). CARM. epigr. Engstr. 135 (Corp. IV 6885) S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 34 CARM. epigr. 1151, 5. 1179, 1. 1823, 1. *in codicibus veteribus*: TER. Eun.

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

730 *A* VERG. ecl. 2, 1 *R.* 2, 17 R^1. 2, 45 *RP.* 3, 57 *RP.* 3, 79 *R.* 4, 57 *RP.* 5, 44 *RP.* 5, 86 *RPV*^{2}. 5, 90 *V(?) PR.* 7, 38 *R(?)* P^1. 7, 55 P^1. 7, 62 *P(?).* 7, 67 *P(?).* 10, 18 *R(?) P(?)* georg. 3, 219 *ARP.* SCHOL. Veron. Aen. 4, 149 ASPER gramm. Verg. p. 540, 4 *P* LACT. inst. 1, 10, 3 p. 34, 5 *B.* 2, 16, 16 p. 170, 20 *B* AMBR. Iob 4, 1, 3 p. 269, 14 *P* HIER. epist. 45, 4, 1 *GK.* 54, 13, 2 p. 479, 12 *GK* DIOSC. 2, 35 *M.* 5, 109 *M* ACT. Petr. 20 p. 68, 2 *V.* 34 p. 87, 1 *V* CARM. c. pag. 19 *P.* 94 *P* NOT. Tir. 67, 37 GLOSS. *de ceteris codd. cf. Schönwerth-Weyman, Archiv 5 (1888), 195 sqq.; Skutsch, Glotta 2 (1910), 244; cf. p. 1110, 30 sqq. 67. testimonia grammaticorum*: PROB. app. gramm. IV 198, 9 -osus, non -onsus. CAPER gramm. VII 95, 18 -osus sine n scribendum est ab etymologia, quod est a forma (*cf.* SERV. Aen. 1, 359 ISID. orig. 1, 27, 9). SCAVR. gramm. VII 21, 10 non mediocriter peccant... qui -oso n litteram assumunt. CASSIOD. *ex Papiriano* gramm. VII 160, 12 -osus sine n... ut arenosus. BAEDA gramm. VII 273, 6. *scribitur* formossa: CARM. epigr. 1040, 3 (*saec. I*). *de notione*: GELL. 4, 9, 12 (*de verbis in 'osus'*) cur ingeniosus et -osus... numquam in culpam, sed in laudem dicuntur *eqs.* DIFF. gramm. VII 530, 25 decens in gestu est et motu corporis, -us ab excellenti specie dicitur. ISID. diff. 1, 161 decens..., speciosus specie, -osus natura sive forma (DIFF. ed. Beck p. 50, 14). GLOSS. decens, gratus. *εὔμορφος, εὐειδής, ὡραῖος, εὐχαράκτηρος.* -a *καλῆς. legitur inde a* PLAVTO (*semel*); *comparativus inde a* TER. Eun. 730 VARRONE rust. 1, 4, 2; *superlativus inde a* VARRONE rust. 2, 8, 3. [*val.* frumos, *hisp.* hermoso. *M.-L.*]

i. q. speciosa forma praeditus, fere i. q. pulcher: **1** *de animantibus eorumque partibus*: PLAVT. Merc. 229 mercari visus mihi sum -am capram (*item de bestiis*: LVCIL. 476 ecus non -us [VARRO rust. 2, 7, 4 CHIRON 754]. VARRO rust. 2, 2, 4 agnos. 2, 4, 4 si -i sunt verris et scrofa. 2, 8, 3 *asinus.* 2, 9, 3 *canes.* 3, 3, 9 lupum piscem. 3, 6, 1 -ior... mas *pavo* [PHAEDR. 1, 3, 7]. 3, 7, 10 *pulli columbarum.* CIRIS 489 ciris. VERG. ecl. 5, 44 pecoris. georg. 3, 219 iuvenca [NEMES. ecl. 4, 26]. OV. ars 296 -as... boves [met. 1, 612 bos quoque -a est *Io.* HIER. tract. in psalm. 143 p. 286, 13 boves crassos et nitidos et -os]. fast. 3, 499 -i cornua tauri [*cf. de Iove in taurum converso* met. 2, 851. 859]. VVLG. Ier. 46, 20 vitula elegans atque -a, Aegyptus). TER. Eun. 730 quanto nunc -ior videre mihi quam dudum. TITIN. com. 18 te virginem -am esse (156 -a virgo est. *attributive*: CIC. inv. 2, 2 *bis.* MELA 2, 21 APVL. apol. 92). LVCIL. 173 hic tam -us homo (419 CIC. Verr. 1, 91. 92. 6, 73. nat. deor. 1, 79 quotus... quisque *homo* -us est. PHAEDR. 5, 1, 18 SEN. apocol. 4). 1026 omnes -i fortes tibi. 1226 -us, dives, liber, rex solus (*cf.* CASS. SEV. or. frg. Sen. contr. 2, 4, 11 quasi disertus es, quasi -us es, quasi dives es. VARRO Men. 245 solus rex, solus rhetor, solus -us, fortis. HOR. sat. 1, 3, 125 si dives, qui sapiens [*v. l. 56*] est, ...et solus -us et est rex). AFRAN. com. 381 -arum mulierum (CIC. Verr. 5, 136 nobilium et -arum. HOR. ars 4 mulier -a superne. SEN. contr. 2, 7, 2. 3 APVL. met. 10, 21. ITALA cant. 1, 8 [Ambr. hex. 6, 6, 39 p. 230, 11 in psalm. 118, 9] -a in mulieribus [*καλή*, Vulg. cant. 1, 7 o pulcherrima]). VARRO Men. 432 amiculam ... candidam, teneram, -am (OV. fast. 5, 339 ad durum -ae limen amicae). ling. 5, 5 quem puerum vidisti -um (CIC. fin. 2, 23 -i pueri, qui ministrant. off. 1, 144 VERG. ecl. 2, 17. 45 COLVM. 10, 299. SVET. rhet. 25 p. 122, 20 -o et pretioso. ARNOB. nat. 1, 64 LACT. inst. 1, 10, 3 p. 34, 5. 2, 16, 16 p. 170, 20 AVSON. 357, 16). CIC. leg. agr. 2, 53 Rullum ... cum suis -is finitoribus auctionantem (*item cum ironia*: Pis. 89 Samothracen te ... cum ... -is fratribus contulisti). Mur. 61 solos sapientes esse, si distortissimi sint, -os (fin. 4, 74 ac. 2, 136. *v. et l. 44*). CATVLL. 86, 1 Quintia -a est multis (86, 5 Lesbia -a est. *attributive*: VERG. ecl. 1, 1, 5 Amaryllida. LYGD. 4, 57 Neaera. PROP. 2, 4, 9 Pero. 2, 8, 35 Briseida. *al.* OV. met. 4, 210 -issima ... Eurynome. *al.* MART. 8, 73, 7 Nemesis -a. *al.* FRONTO p. 154, 17 N. NEMES. ecl. 2, 1 *al.*). CATVLL. 86, 3. PVBLIL. F 4 -a facies muta commendatio est (MART. 11, 102, 2 habere -am carnem..., non faciem). NEP. Alc. 1, 2 omnium aetatis suae multo -issimus. Ham. 3, 2 adulescens (SEN. contr. 2, 7, 2 QVINT. decl. 354 p. 385, 9 APVL. met. 9, 16 LACT. inst. 1, 17, 7 p. 65, 3). VERG. ecl. 2, 1 -um ... Alexin (5, 86. 7, 55. 3, 79 -e ... Iolla. 6, 67 Lycida -e. PROP. 1, 20, 52 Hylan. OV. epist. 7, 83 Iuli. ars 2, 123 non -us erat, sed erat facundus Vlixes. met. 8, 26 Minos. *al.* BVC. Eins. 1, 1 -e Mida. APVL. met. 8, 9 NEMES. ecl. 2, 78 *al.*). VERG. ecl. 5, 44. CIRIS 236 capillos (SEN. epist. 124, 22. *cf.* OV. am. 1, 14, 31 comae). LYDIA 2 puella (25 TIB. 1, 1, 55. 3, 19, 4 PROP. 2, 28, 2 OV. am. 1, 6, 63 epist. 14, 88 ars 1, 55 *al.* CARM. epigr. 955 [Corp. IV 1516] -a(m) forma [*v. p. 1112, 23*] puella(m) [= 1517]. CARM. epigr. 940, 1 [*saec. I*]. 1038, 3 AVSON. 101, 3). LYDIA 68 collo. HOR. sat. 1, 6, 31 Barrus haberi ... cupiat -us (OV. met. 9, 462 cupit -a videri. *cf.* HOR. carm. 4, 13, 3 vis -a videri. NVX 23 IVV. 6, 465 HIER. epist. 45, 4, 1). LYGD. 4, 25 ELEG. in Maecen. 1, 31 -e sacerdos. PROP. 1, 18, 12 pedes. 1, 19, 13 heroinae. 2, 18^b, 29. 30. 2, 24^b, 18 tam te -am non pudet esse levem. 2, 28, 27 quo sit -a periclo *Semela* (*cf.* OV. am. 3, 3, 18 male -a... parente. epist. 13, 43 Dyspari Priamide, damno -e tuorum). 3, 7, 6 -is unguibus. *al.* OV. am. 2, 1, 37 -os vultus. 2, 17, 6 dominae. 3, 8, 11 lacertis. epist. 9, 78 erae. 17, 16 manum (Pont. 1, 10, 12 ITIN. Anton. Plac. rec. A 23). 19, 53. ars 3, 665 ancilla. rem. 319 bracchia. met. 3, 461 oris (fast. 5, 419). 4, 310 artus. 9, 713 -us uterque (fast. 2, 395 CALP. ecl. 2, 3). 10, 522 infans. trist. 3, 7, 37. fast. 5, 117 mater (CARM. c. pag. 94). *saepe al.* EPIST. Sapph. 41. VITR. 8, 3, 25 catlastros emere -os. SEN. contr. 2, 7 pr. -am uxorem (MART. 9, 66, 1 QVINT. decl. 363 p. 394, 26 IVV. 6, 162. 13, 43 APVL. met. 4, 27. *cf.* SEN. dial. 6, 90, 1 coniunx). SEN. contr. 10, 4, 2 VAL. MAX. 4, 3 ext. 3. PHAEDR. 4, 4, 4 tres ... filias, unam -am. *al.* SEN. apocol. 4, 32 vers. cervix. Phaedr. 772 corporis. dial. 6, 17, 6 filios (PETRON. 85, 1 Ps. QVINT. decl. 18, 9 p. 327, 22 APVL. met. 5, 31). nat. 1 praef. **14** *de animo* (*cf.* epist. 66, 3 exire potest et ex deformi ... corpusculo -us animus). epist. 41, 7 familiam. 117, 8 si forma indifferens est, et -um esse. *al.* LVCAN. 10, 366. PETRON. 97, 2. 101, 5 omnium feminarum -issima (*cf.* EPIT. Alex. 29). CALP. ecl. 3, 61 STAT. silv. 3, 44. MART. 8, 65, 3 -us pulvere belli ... Caesar. *al.* CARM. epigr. 1040, 1 (*saec. I*) velutí -a rosast, cum tempore prodit, sic tu coepisti primo -a, Anna, viderí tempore. QVINT. inst. 5, 12, 19 *al.* IVV. 6, 186 *al.* PLIN. paneg. 2, 6. SVET. Dom. 20 'vellem', inquit *Domitianus*, 'tam -us esse, quam Maetius sibi videtur'. CALP. decl. 2, 21. APVL. apol. 4 philosophum. 73 pupilla; *opp.* mediocri facie mater liberorum. flor. 14 p. 48 maritum (met. 5, 9). *al.* S. C. de sumpt. lud. glad. 34 summo ac -o gladiatori. TERT. ieiun. 9. ITALA Dan. 13, 2 (Cypr. testim. 3, 20 p. 136, 16) -am valde (*καλὴ σφόδρα*, VVLG. pulchram nimis). PORPH. Hor. sat. 1, 2, 83 matronae ... si quid -i habent *eqs. al.* ANTH. 446, 1 HIER. epist. 54, 13, 2 *al.* VVLG. Esth. 2, 15 cant. 1, 4 Is. 63, 1 CLAVD. 24, 258 DRAC. laud. dei 3, 518. ACT. Petr. 34 p. 87, 1 una ... forma -issima (*v. p. 1111, 72*). CARM. epigr. 1075, 6 -um cantú detinet iste rogus. 1151, 5. 1179, 1 -ior ullo (1823, 1 ulla). -us *epitheton deorum*: VERG. ecl. 4, 57 -us Apollo (TIB. 2, 3, 11 NEMES. ecl. 2, 72. CARM. poet. min. IV 206, 114 Phoebum). 7, 38 Galatea ... hedera -ior alba. 7, 62 -ae ... Veneri (PRIAP. 75, 14 OV. fast. 4, 129 APVL. met. 6, 24 ANTH. 24, 1. *cf.* OV. rem. 711 utraque -ae Paridi potuere videri: sed sibi collatam vicit utramque Venus). ecl. 10, 18 Adonis (PROP. 2, 13, 55 CARM. c. pag. 19. *cf.* AVG. civ. 6, 7 p. 260, 2 D. Adon ... iuvenis -issimus). PRIAP. 39, 3 Lyaeus (SEN. Oed. 508. *cf.* OV. met. 4, 18 *Liber*). 39, 4 -issimus ... Cupido (APVL. met. 5, 22). PROP. 1, 17, 25 -a Doride. MANIL. 2, 440 -os Phoebus Geminos (*sc. tuetur*). PROB. Verg. georg. 4, 110 p. 387, 14 *Lampsaci* Priapus -issimus ('*an* formidolosissimus?' *Thilo improbabiliter*) dicitur esse. *de Christo*: Ps. ORIG. tract. 7 p. 80, 10 omni pulchritudine pulchrior, omni formositate -ior, sicut de eo scriptum est: 'speciosus forma nimis *eqs.*' (*psalm. 44, 3*). *de deo*: AVG. conf. 1, 12 p. 10, 19 -issime, qui formas omnia.

ad 1: opp.: deformis: VARRO ling. 5, 5 CIC. inv. 1, 35 Tusc. 4, 70 SEN. dial. 6, 17, 6 nat. 1, 17, 4 epist. 66, 3. 34 POMER. 3, 6, 5 p. 482^c. turpis: OV. ars 3, 753 (*cf. sub 2 l. 44*). vilis: MART. 8, 53, 1.

2 *de rebus*: **a** *de rebus naturalibus*: VARRO rust. 1, 4, 2 (*de agro emendo*) -ius quod est, emere; *opp.* turpis (*cf.* PROP. 1, 2, 9 humus -a. SEN. epist. 90, 43 prata sine arte -a. EVSTATH. Bas. hex. 8, 7 p. 952^c terram -issimam; *gr. κεκαλλωπισμένην*). CIC. nat. deor. 1, 24 mihi vel cylindri vel quadrati... *forma* videtur esse -ior (*syn.* pulchriorem). VERG. ecl. 3, 57 nunc -issimus annus (OV. ars 2, 315. *cf.* PROP. 1, 4, 7 -i temporis aetas [OV. fast. 4, 129]. EPIST. Sapph. 124 somnia -o candidiora die [ANTH. 474, 3]. MART. 10, 24, 2 lux -ior omnibus kalendis). DIRAE 27 viretis (*cf.* 32 -ae ... umbrae *silvae.* TIB. 1, 4, 30 -as populus alba comas *deperdit.* SYMPH. 54 *de nave*: -ae filia silvae). PROP. 1, 20, 41 undis (*cf.* 2, 19, 25 flumina [CLAVD. carm. min. 30, 72 -us Turia *fluvius*]. PETRON. 100, 1 quid aquis dici -ius potest). OV. rem. 187 -ast messibus aestas. PHAEDR. app. 6, 2 Parnasum. SEN. dial. 8, 5, 3 nitida et non uno genere -a (*item de naturae rebus*: AVG. gen. ad litt. imperf. 12 p. 486, 1 *syn.* speciosa). nat. 1, 6, 5 poma (*cf.* VVLG. gen. 41, 5 spicae ... plenae atque -ae). 7, 27, 6 *cometarum* -ior facies est. PETRON. 88, 10 -ior videatur massa auri quam quidquid Apelles Phidiasque ... fecerunt. CARM. epigr. 1040, 1 rosa (*v. supra l. 13*). AVG. civ. 11, 27 p. 500, 15 D. structura -a ... mundi. DIOSC. 2, 35 *lapidem* -um; *opp.* male factum (CASS. FEL. 71 p. 172, 13). **b** *de rebus arte quadam factis* (*cf. supra l. 59*): VERG. ecl. 5, 90 pedum ... -um paribus nodis atque aere. OV. met. 7, 679 telum. SEN. apocol. 4, 9 vs. 9 filo *Parcarum.* dial. 7, 26, 2 domus (epist. 87, 6. CARM. epigr. Engstr. 135 -a domus domino veneranda futura. *cf.* SEN. dial. 11, 9, 3 omnibus templis -ius erit *tugurium Romuli*). epist. 76, 14 regula non quam -a, sed quam recta sit. GROM. p. 363, 21 L. terminum subtilissimum et speciosum..., hoc est -um. APVL. met. 9, 19 pecuniae. CARM. epigr. Engstr. 223, 4 nil Tyrio suco -ius. **c** *de spectaculo, aspectu, habitu sim.*: VARRO rust. 3, 13, 3 non minus -um mihi visum sit spectaculum, quam in circo maximo (SEN. dial. 4, 5, 4). SEN. dial. 4, 36, 3 iratis (*sc. speculum aspicientibus*) ... nulla est -ior effigies quam atrox et horrida. nat. 3, 18, 1 nihil est ... mullo expirante illo -ius (3, 18, 4. 6. *cf.* APVL. flor. 16 p. 66 -ae mortis miraculo). QVINT. inst. 9, 4, 8 arcu derigentium tela quo certior manus, hoc est habitus ipse -ior. **d** *de rebus incorporeis*: CIC. de orat. 3, 55 specie alia magis alia *virtus* -a et illustris (*cf.* Att. 14, 17^A, 4 nihil virtute -ius, nihil pulchrius). PVBLIL. E 18 ex lite multa gratia est -ior. SEN. clem. 1, 19, 1 dial. 7, 3, 1. TERT. patient. 15 p. 22, 28 in omni aetate -a est *patientia.* SERV. Aen. 8, 18 est -a eclipsis. CLAVD. 10, 324 pudor emicat una -usque rigor. COD. Iust. de emend. cod. 3 quod repetita praelectio probavit, hoc satis validum satisque esse -um.

adiect. pro subst.: *masc.*: VERG. catal. 5, 7 iam valete, -i

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(Ov. ars 2, 117 Epist. Sapph. 95). Tib. 1, 4, 3 quae tua -os cepit sollertia? 1, 9, 6 Prop. 4, 4, 52 Ov. met. 10, 611. Sen. contr. 10, 4, 17 his nemo succurrit delicatis et -is debilibus (contr. exc. 10, 4). Phaedr. 3, 4, 6 -os saepe inveni pessimos. Sen. Phaedr. 781 nat. 1, 17, 7 Petron. 85, 2 Qvint. decl. 292 p. 163, 7. Ps. Qvint. decl. 19, 9 iuvenem ...qui...-um malebat agere quam filium. *fem.*: Tib. 2, 3, 65 haud impune licet -as tristibus agris abdere. 3, 10, 4. Lygd. 1, 7 carmine -ae . . . capiuntur. Prop. 1, 15, 8. 2, 16, 26 -is levitas semper amica fuit. 2, 22, 20. 2, 24b, 40. 2, 28, 10. 13 semper, -ae, non nostis parcere verbis (Ov. am. 1, 10, 47 epist. 15, 269). 2, 28b, 49. 2, 32, 23. 2, 34, 4 Ov. am. 1, 8, 43. 3, 3, 31 epist. 15, 144. 16, 97. 17, 73 ars 1, 134. 3, 257 rem. 709. Sen. contr. 2, 7, 3 si tantum in -a sperari posset, quantum placere potest, omnes -ae in se universos oculos converterent. Sen. epist. 97, 5 Mart. 5, 45, 1 (8, 79, 5). 8, 49, 1. Vvlg. cant. 2, 10 amica mea, columba mea, -a mea. Clavd. carm. min. 11, 3 hic -a iacet. *neutr. pro subst. v. p. 1112, 21.*

adiect. pro adv.: Copa 33 -um tenerae . . . puellae (*cf. Bücheler, Rh. Mus. 45 [1890] 324*).

adv. **fōrmōsē.** *comparat. l. 20. 21, superlat. deest.* Prop. 1, 2, 11 surgat . . . in solis -ius arbutus antris. 2, 3, 17 -e saltat. Qvint. inst. 8, 3, 10 in orbem se -ius fundet *olea*. Apvl. met. 5, 22 Cupidinem formosum deum -e cubantem.

formucapes *v.* forceps *p. 1049, 79.*

fōrmula, -ae *f.* [*a* forma *deminutive. Th.*]. Tert. idol. 3 p. 33, 2 εἶδος Graece formam sonat; ab eo per diminutionem εἴδωλον deductum; aeque apud nos ⟨forma⟩ -am facit, igitur omnis forma vel -a idolum se dici exposcit. *vis deminutiva fere ubique evanida praeter hos locos*: Plavt. Persa 229 *l. 40.* Apvl. met. 3, 15 *l. 42.* Ennod. epist. 8, 28, 1 *l. 59. v. etiam l. 70 sqq.* *de quantitate vocalis*: Don. Ter. Phorm. prol. 26 si a -a esset nomen comoediae, produceremus primam syllabam (Schol. Ter. Bemb. Phorm. prol. 26). *de orthographia: scribitur* furmulam: Conc. Aurel. a. 533 p. 62, 23. φ⟨ορ⟩μαλείαις: Papyr. Oxyrh. VIII 1115, 12 (*a. 284*). φ⟨ορμ⟩αρίαν: Papyr. Cairo catal. 67050, 11. 67051, 6 φ⟨ορμαρίαν⟩. φρουμαρία: Papyr. Oxyrh. I 43r 2, 11 (*a. 295*) *et saepe.* *notatur in titulo*: Corp. XII 1115 form. Gloss. τύπος, ὑπόδειγμα. *legitur inde a* Plavto. [*dubiae interpretationis*: Papyr. Marini 80 (*a. 564*), 2, 5 fibula de bracile et de usubandilos -as duodecim (*c.* forma *III B 1b confert F. Kluge probabiliter.*]

I *fere i. q.* ***forma:*** **A** *fere i. q.* ***figura externa:*** **1** *rerum corporearum*: Plavt. Persa 229 hanc vigilare oportet -am atque aetatulam (*est fere i. q. pulchritudo, v.* forma *p. 1072, 80 sqq.* Apvl. met. 3, 15 scitulae -ae iuvenem). Ter. Mavr. 327 litteris . . . Latinis, Graeca quibus est -a (Boeth. herm. sec. 1, 1 p. 23, 19 cum scribo litteram quae est 'a', -a ipsa, quae atramento vel graphio scribitur, littera nominatur. p. 30, 26 litterarum -is. p. 31, 19. Cassiod. gramm. VII 214, 18 de quarum [*i. litterarum*] -is [positionibus *B*] atque virtutibus). Avien. ora 37 locorum -am imaginemque . . . in optutus dedit *Sallustius*. Isid. orig. 11, 1, 48 extremitas eius (*sc. naris*) pirula a -a pomi piri *vocatur.*

2 *rerum incorporearum*: Cic. ac. 1, 17 utrique (*Academici et Peripatetici*) Platonis ubertate completi certam quandam disciplinae -am (*cf.* forma *p. 1072, 11*) composuerunt. Liv. 33, 38, 1 omnes Asiae civitates in antiquam imperii -am redigere est conatus (Vell. 2, 38, 1 natio redacta in -am provinciae. 2, 38, 2 Africam in -am redegit provinciae. *v. p. 1076, 50*). Qvint. decl. 342 p. 349, 25 neminem qui in aliqua -a (forma *B; cf.* forma *p. 1076, 62*) libertatis fuisset. Pavl. Nol. epist. 12, 4 p. 76, 12 in formam sublimitatis suae per -am nostrae in se humilitatis (*v.* forma *p. 1076, 61 sqq.*) attolleret (12, 5 p. 78, 10). Cassian. inst. 1, 2, 3 morum -am. Ennod. epist. 8, 28, 1 p. 218, 2 non me aetas tua (*adulescentuli*), non ingenio meo potest revocare par (*intellege* 'non par') -a (*sc. ingenii seu potius ingenioli tui forma*). *speciatim de rebus quae verbis concipiuntur*: Cic. top. 9 eius argumenti talis est -a. Fronto p. 54, 11 N. cum aeque tres quasi -ae sunt orationis (*i. genera dicendi*). Arnob. nat. 5, 8 *istam historiam* commentarii contulistis in -am. Ivl. Vict. rhet. 27 p. 447 si quid historicum epistula comprehenderis, declinari oportet a plena -a historiae, ne recedat ab epistulae gratia (*cf.* Sidon. epist. 6, 11, 2 prudentiae satis obviat epistulari -ae debitam concinnitatem plurifario sermone porrigere. 7, 2, 9). Sidon. epist. 4, 10, 2 non . . . tanti est poliri -as (*sc. sententiarum*) editione carituras. *i. q. forma abbreviata, summatim comprehensa* (*cf. gr. τύπος ea notione, quae est Thes. graec. ed. Steph.-Dind. vol. VII p. 2589c*): Prisc. gramm. III 434, 27 principia . . . in loco communi pure non invenis, sed usque ad -am quandam serventur (*μέχρι τούτου Hermog., μέχρι τύπου legisse videtur* Prisc., *cf. infra l. 76*). 434, 29 principia igitur dicenda sunt usque ad -am hoc modo (*προοίμια...τῷ τύπῳ τοιάδε Hermog.*). 434, 36 post has igitur -as principii. *in grammatica*: Varro ling. 10, 33 *v. p. 1114, 50.* Ter. Mavr. 2905 versus -a. Serg. gramm. IV 481, 11 omnes pedes tres divisionum -as tenent (*sc. divisionem aequam, duplam, sescuplam*). Cledon. gramm. V 46, 19 in hac regula accusativus pluralis genetivi singularis -am sequitur, hoc est 'has puppis' sicut 'huius puppis'. *i. q. figura syllogismi, σχῆμα*: Chalc. comm. 283 -a syllogismi talis est. 341 syllogisticae rationis -am. Mart. Cap. 4, 328 (*in allegoria*) *Dialecticae* in dextra -ae quaedam florentibus discolora venustate ceris sollerter effigiatae...tenebantur. *ibid. bis praeterea.* Ps. Apvl. herm. p. 271 tres igitur -ae fiunt. p. 273 in prima -a novem soli moduli, sex autem coniugationes, in secunda *eqs. al.* Cassiod. art. 3 p. 1171B ad syllogisticas species -asque veniamus. *al.*

B *significantur* ***res ipsae*** *variae*: **1** *i. q. forma (v. p. 1084, 43 sqq.), ad cuius similitudinem res aliqua formatur*: Chalc. comm. 323 quae (*aqua*) commissa in -as obriguerit, formatur in uvarum pomorumque aliorum figuras. Potam. tract. 2 p. 1415c (*de Isaia a capite in duas partes secto*) duas de aequalitate iuncturae quasi -as (*sc. formas in statuarum flatura adhibitas*) exsecaret. **2** *i. q. formatum est tali forma adhibita*: Pallad. 6, 9, 2 post aliquot dies solidatae iam -ae (*i. casei*) per crates ita statuantur. Qverol. p. 38, 21 tam gemellas -as (*i. nummos formatos, cf.* forma *p. 1082, 51*): quid tam simile quam solidus solido est? **3** *fere i. q. signum, simulacrum*: Filastr. 21, 2 in eo *lapide* incisiones et impressiones . . . sculpentes Iudaei et -as diversas (*sc. inde*) tollentes et ponentes in lamina baiulabant in collo. Cassiod. in psalm. 32, 15 p. 230B fingere . . . dicimus ceroplastas, qui -as quasdam ad operationis suae vota componunt. *cf. p. 1113, 26.* **4** *fere i. q. sponda, sella* (*v.* forma *p. 1078, 59*): Greg. Tvr. Franc. 8, 31 p. 346, 13 cumque inter psallendum -ae decumberet, ...homicida...episcopum super -am quiescentem . . . cultro percutit. vit. patr. 19, 2 hoc *tegmen* superponens -ae. glor. conf. 90 haud procul -am habens, in qua genua . . . deflectebat. Vita Radeg. 2, 13 vigilat super -am. **5** *i. q. figura mathematica, descriptio* (*cf.* forma *p. 1079, 9 sqq.*): Apvl. flor. 15 p. 56 geometriae sollertissimas -as (Arnob. nat. 2, 19 geometricas -as). Ps. Apvl. herm. p. 268 non ab re est in quadrata -a spectare *propositiones syllogismi* (Mart. Cap. 4, 401 quadrata -a). Chalc. comm. 42 in altero -ae latere. 116 sunt . . . similes eius -ae, quae subter ascripta est. Boeth. arithm. 1 praef. p. 5, 3 -is ac descriptionibus. mus. 2, 20 p. 251, 23. **6** *t. t. i. q. tabula, matricula, κατάλογος, διάταγμα sc. amicorum, sociorum, civitatum foedere coniunctarum (cf. Mommsen, Staatsr. III 593, 2), nundinarum*: S. C. de Asclep. (Corp. I2 588) 7 eos in amicorum -am (*εἰς τὸ τῶν φίλων διάταγμα*) re⟨fe⟩rundos curarent (Liv. 43, 6, 10 Lampsacenos in sociorum -am referre. 44, 16, 7). *ibid.* 8. Liv. 26, 24, 6 Acarnanes, quos aegre ferrent Aetoli a corpore suo diremptos, restituturum se in antiquam -am iuris ac dicionis eorum (32, 33, 7 Perinthum Byzantiis in antiqui -am iuris restitui [*ἀποκαταστῆσαι . . . εἰς τὴν . . . συμπολιτείαν Polyb. 18, 2, 4*]. 38, 9, 10 urbem ne quam -ae sui iuris facerent [*ἔχειν ἐν τῇ συμπολιτείᾳ Polyb. 21, 30, 4*]. *cf.* 39, 26, 2 Paracheloida . . . nullo iure Thessalorum -ae factam. Plin. nat. 3, 37 adiecit -ae Galba . . . ex Inalpinis Avanticos. Provinc. laterc. Veron. 15, 7 [Geogr. min. nom. prov. 14] istae omnes civitates trans Rhenum in -am Belgicae primae redactae). Sidon. epist. 6, 4, 2 intra -am nundinarum. **7** *de rebus grammaticis, numeris, ordine serieque in tabulae formam redactis* (*σχῆμα, παράδειγμα*; Gloss. *ὑπόδειγμα*): Varro ling. 9, 103 quare ut illic fit, sic hic item acciderit in -a, ut aut caput non sit aut *eqs.* (*item de coniugatione*: 10, 33 in libris qui de -is verborum erunt. Diom. gramm. I 347, 26 secundae coniugationis -am. 371, 7 Ps. Prisc. gramm. III 527, 13). Varro ling. 9, 103 in obliquis casibus transitio erit in aliquam -am, qua assumpta reliqua facilius possint videri verba, unde sint declinata (*item de declinatione*: Roman. Char. gramm. I 131, 13 haec . . . ex alia -a genetivum pluralem et ex alia dativum sumunt, horum glossematum, his glossematis. Phoc. gramm. V 411, 32. 413, 24. 415, 10. 419, 15 Avg. gramm. V 499, 23. 501, 35. 502, 9). Varro ling. 10, 43 in hac -a numerorum duo inerunt quos dixi logoe. 10, 44 ut -am similiter efficiant. *ibid.* per directas declinationes Albius Atrius, Albia Atria: quae scilicet erit particula ex illa vicenaria (*sic cod.*, decenaria *probabiliter Canal*) [Atria quae scilicet *secl. L. Speng.*] centenaria -a analogiarum, de qua supra dixi (vicenaria A. q. sc. centenaria *secludere suadet Goetz*). Boeth. arithm. 1, 27 p. 53, 23 duo prima latera propositae -ae (*sc. numerorum*). 1, 32 p. 68, 8 *al.* **8** *fere i. q. decretum per litteras datum* (*v.* forma *p. 1081, 58 sqq.*): Amm. 14, 1, 3 -ā missa letali...Clematius...occideretur. Epist. pontif. 375 (*a. 430*) Migne 50, 497c ipsam sententiam huic epistulae fecimus subter annecti, ut datam de ipso -am (*τύπον*) cognoscatis. **9** *fere i. q. regula, praescriptum, norma* (*v.* forma *p. 1085, 82 sqq.*): Varro rust. 1, 18, 1 Cato . . . scribens de olivetis et vineis ut duas -as: unam, in qua praecipit, quomodo *eqs.* (*ibid.* alteram -am scribit de vinearum iugeribus . . . , ut dicat habere oportere haec. Colvm. 3, 12, 1 commemorabimus Iulii Graecini conscriptam velut -am). rust. 1, 22, 4 -am instrumenti fundi vinarii facit. frg. Non. p. 494 usu magno puerilitatis -am audire. Cic. orat. 36 quid est, quo praescriptum aliquod aut -am exprimas, cum in suo quodque genere praestet et genera *dicendi* plura sint? (75 sequitur ut cuiusque generis *dicendi* nota quaeratur et -a. opt. gen. 15 ad quam eos [*sc. homines*] quasi -am dicendi revocent *Attici*). orat. 150 stilus exercitatus efficiet facile -am componendi. off. 3, 19 -a quaedam constituenda est, quam si sequemur *eqs.* 3, 20 haec -a Stoicorum rationi disciplinaeque maxime consentanea (*ibid. iterum.* Sen. epist. 117, 6 mutare *Stoicis* -am non licet. Arnob. nat. 2, 11 *philosophos* suas reddere definitionibus -as). Hor. sat. 2, 3, 45 haec populos, haec

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

magnos -a reges . . . tenet. SEN. benef. 3, 21, 2 quidquid est, quod servilis officii -am excedit (epist. 95, 51 -am humani officii. FRONTIN. aq. 77 ne quid velut -ae officii desit). benef. 5, 15, 2 quidquid citra recti -am cecidit. dial. 4, 28, 3 artissimam innocentiae -am. 7, 24, 4 non est, quod me ad -am meam exigas. 9, 11, 6 vivet ad -am (epist. 6, 6 ex -a sua viveret. *cf.* AVSON. 163, 19 non ignota tibi nostrae quoque -a vitae, *sc. quatenus astris destinata est.* MART. BRAC. form. vit. tit. -a vitae honestae. *cf. infra l 35*). epist. 92, 3. 124, 24 brevem tibi -am dabo, qua te metiaris. COLVM. 1, 4. 1 inspectionis . . . velut -a nobis a maioribus tradita est agri pinguis et laeti. 5, 3, 1. FRONTIN. aq. 2 hunc commentariolum . . . quem pro -a administrationis ⟨respicere possem⟩. 37 -as modulorum (*sc. fistularum magnitudinis rationem numeris datam*) . . . subieci. SVET. Aug. 88 orthographiam, id est -am rationemque scribendi a grammaticis institutam (*cf.* DON. gramm. IV 384, 27 sunt verba praeterea, quorum alia genetivi casus -am servant ut misereor . . ., alia dativi . . ., alia accusativi. CASSIOD. inst. 15 p. 1128ᵃ [= GRAMM VII 211, 5] expedit . . . interdum praetermittere humanarum -as dictionum et divini magis eloquii custodire mensuram). CLEM. ad Cor. 19 quae ab initio tradita est nobis pacis -a (*σκοπόν*). SYMM. epist. 6, 6, 1 agendis rebus -as praefinitis. AVG. civ. 4, 31 p. 185, 23 D. ex naturae potius -a deos nominaque eorum se fuisse dicaturum (6, 4 p. 252, 11). DRAC. laud. dei 3, 738 -a laudis (*i. σχῆμα*) temporibus tribus ire solet. ENNOD. dict. 22, 4 p. 494, 12 quasi bona esset -a. **10** *fere i. q. exemplum, τύπος* (*v.* forma *p. 1085, 17*): COLVM. 5, 1, 13 diversae formae agrorum veniunt in disputationem, cuiusque generis species subiciemus, quibus quasi -is utemur. SYMM. epist. 3, 15, 1 timni cessationis (*sc. in epistulis scribendis*) exemplo quandam tibi silentii -am dare. PAVL. NOL. epist. 23, 3 sanctorum -am beatorum Martini et Clari. 24, 21 vitam suam nobis in -am et speculum vitae proponeret *Christus*. 31, 2 ut vestram vobis -am mitteremus in specie auri (*i. tubelli aureoli, inclusam in se tenentis particulam de ligno divinae crucis*), quia scimus vos ut aurum . . intra vos habere regnum dei. VINCENT. LER. 6, 8 *beati* clarissimam posteris -am praemonstrarunt. SIDON. epist. 5, 11, 3 maximam me -am vitae (*v. l. 8*) de moribus tuis mutuaturum. ENNOD. epist. 2, 13, 5 p. 52, 19 te huius epistulae -am (*v. p. 1081, 61*) ad plurimos destinasse et sola nominum commutatione eam per singulos . . . transmittere. MART. BRAC. sent. patr. 106 non tantum illis praecepta, sed et -am praebeas. INSCR. christ. Rossi II p. 53, 2 (*saec. VII*) -a virtutum dum tua vita foret. **11** *fere i. q. definitio* (*v.* forma *p. 1077, 30 sqq.*): SEN. nat. 2, 33 prima pars (*cf. antea* quemadmodum exploremus) ad -am pertinet. 5, 1, 5 satis de -a disputatum est (*syn.* definitio). **12** *i. q. allegoria* (*v.* figura *p. 734, 81 et* forma *p. 1083, 81 sqq.*): EVCHER. form. praef. p. 3, 4 -as spiritalis intellegentiae componendas . . . existimavi (p. 6, 4). CASSIOD. inst. 3 p. 1114ᴮ botryorum -ae.

II *fere i. q.* ***concepta verba:*** **A** *fere i. q. lex (primitus, ut videtur, de lege in tabulae forma edita, postea de lege in universum)*: **1** -a togatorum (*sc. lex, qua certus numerus militum, quem quaeque civitas mittat, constitutus est*): LEX agr. (Corp. I² 585) 21 quei in eo agro loc⟨o ceivis⟩ Romanus sociumve nominisve Latini quibus ex -a togatorum ⟨milites in terra Italia imperare solent⟩. *cf.* 50 ⟨quibus ex -a t⟩ogatorum. LIV. 22, 57, 10 item ad socios Latinumque nomen ad milites ex -a accipiendos mittunt. 27, 10, 2 ecquid milites ex -a paratos haberent (27, 10, 3). 29, 15, 12 negare tantum militum effici posse; vix, si simplum ex -a imperetur, enisuros. **2** -a census (*sc. lex, qua pecuniae ratio definitur*) *sim.*: LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 147 rationem pecuniae ex -a census, quae Romae ab eo, qui tum censum populi acturus erit, proposita erit, . . . accipito (PANEG. 8 [5], 5, 5 Gallicani census communi -a teneremur). LIV. 4, 8, 4 cui (*sc. magistratui*) arbitrium -ae censendi subiceretur. 29, 15, 9 censum . . . in iis coloniis agi ex -a ab Romanis censoribus data. SVET. Aug. 49, 2 *milites* ad certam stipendiorum praemiorumque -am astrinxit, definitis pro gradu cuiusque et temporibus militiae. Tib. 18, 1 commeatum omnem ad certam -am astrictum. **3** *i. q. lex provinciae* (*cf. Marquardt, Staatsverw. I² 297. 500*): LIV. 45, 26, 15 in tres partes Illyricum divisit. unam eam fecit, quae supra dicta est, alteram Labeatas omnes, tertiam Agravonitas et Rhizonitas et Olciniatas accolasque eorum. hac -a dicta in Illyrico, ipse . . . rediit. 45, 31, 1 Macedoniae -a dicta.

B *fere i. q. verba sollemnia*: VARRO rust. 2, 2, 5 de reliquo antiqua fere -a utuntur: cum emptor dixit 'tanti sunt mi emptae?' et ille respondit 'sunt' et expromisit nummos, emptor stipulatur prisca -a sic *eqs.* LIV. 1, 38, 1 deditos . . . Collatinos ita accipio eamque deditionis -am esse. rex interrogavit: 'estisne vos legati oratoresque missi a populo Collatino, ut vos populumque Collatinum dederetis?' *eqs.* ARNOB. nat. 7, 31 *deorum sublimitatem* cum pactionibus adorat et -is.

C *in re iudiciaria (nonnulla exempla et ad notionem specialem, cf. p. 1116, 22 sqq., referri possunt)*: CIC. Mur. 29 illa gloria militaris vestris -is atque actionibus anteponenda est. de orat. 1, 236 cantor -arum. 2, 178 plura . . . multo homines iudicant odio aut amore . . . quam . . . praescripto aut iuris norma aliqua aut iudicii -a aut legibus (*cf.* SEN. clem. 2, 7, 3 non sub -a, sed ex aequo et bono iudicat). top. 33 si stipulationum aut iudiciorum -as partiare, non

est vitiosum in re infinita praetermittere aliquid (leg. 1, 14 ut stipulationum et iudiciorum -as componam). opt. gen. 20 causa ipsa abhorret illa quidem a -a consuetudinis nostrae. epist. 7, 18, 2. LIV. 34, 57, 8 *res* ex -a iuris antiqui (ex -a i. a. *M, om. B, lac. rell.*) aut ex partis utriusque commodo componi (NOVELL. Valent. 21, 1 pr. Meyer: testamentorum compendia generali lege complexus -am iuris antiqui . . . non necessariam iudicavit. *cf.* LIV. 39, 26, 14 quo modo inter eas gentes et Macedonas disceptetur, -am iuris exsequendi constituendam esse. AGENN. grom. p. 35, 14 Th. SIDON. epist. 1, 7, 10 milibus -arum iuris id sancientum. COD. Theod. 14, 9, 3, 1 [*a. 425*] = COD. Iust. 11, 19, 4 duo *magistros* qui iuris ac legum -as [voluntates COD. Iust.] pandant. *cf. p. 1117, 24*). LIV. 39, 25, 6 eiusdem -ae disceptatio de Perrhaeborum et Magnetum oppidis fuit. 40, 12, 20 vis hanc -am cognitionis esse, ut *eqs.* SEN. contr. 2, 5, 8 non ex -a natura respondet nec ad praescriptum casus obsequitur. VAL. MAX. 6, 2, 12 ut de aliqua earum rerum, quas triumviri dederant, -am componeret. SEN. benef. 6, 5, 5. FORTVN. rhet. 2, 8 p. 106 rerum vel -arum comparatione. DON. Ter. Phorm. praef. 1 Phormionem . . . a -a litis, quam intenderit, nominatum. AVG. coll. c. Don. 3, 2, 2 p. 51, 3 ecclesiae causa non forensibus -is, sed magis divinarum scripturarum testimoniis ageretur (adv. Don. 25, 43 p. 144, 27). *speciatim t. t. in privata lite secundum -as acta ('Formularprozeß'), sc. verba concepta a praetore in albo constituta, ad quae iuris dictio accommodatur (inde a lege Aebutia usque ad a. 342, v. p. 1117, 24; in* DIG. *pro* -a *fere semper* actio *interpolata est; cf. Wenger, PW. VI 2870, 15); duas potissimum habet notiones: significat et exemplar vel σχῆμα in albo propositum, quo utantur litigaturi ('Formelblankett, Formelschema') — ad quam notionem pertinent ex. gr. hi loci*: CIC. Q. Rosc. 24 *l. 50 sqq.* LEX Rubr. 1, 9 *infra l. 42.* 1, 11 *infra l. 38.* 1, 46 *l. 66* GAIVS inst. 4, 46 *p. 1117, 2* (*talis formulae exempla invenis ex. gr.* LEX Rubr. 1, 22 *sqq.* GAIVS inst. 4, 34 *sqq.*) — *et quod secundum hoc exemplar suppletis nominibus rebusque ibi omissis instructum litigantibus in usu est ('konkrete Streiturkunde'); ad hanc notionem pertinent ex. gr. hi loci*: GAIVS inst. 4, 30 *p. 1117, 5.* 4, 52 *p. 1117, 13.* 4, 57 *p. 1117, 14.* 4, 93 *p. 1117, 18* (*cf. Wenger, PW. VI 2859 sqq.*): CIC. Quinct. 30 postulat, ut sibi Quinctius iudicatum solvi satis det ex -a: quod ab eo petat, quoius ex edicto praetoris bona dies XXX possessa sint (LEX Rubr. [Corp. XI 1146] 1, 11 ex -a repromittere. *ibid.* 1, 19 ex -a recte repromissum . . . esset. GAIVS inst. 2, 26 EPIST. donat. Syntroph. [Corp. VI 10239] 11. *v. etiam l. 43*). Q. Rosc. 11 ei rei ipsa verba -ae testimonio sunt. 12 -am sponsionis (GAIVS inst. 4, 165. *item acced. gen.*: CIC. epist. 7, 12, 7 fiduciae. LEX Rubr. [Corp. XI 1146] 1, 9 damnei infecti ex [*v. l. 37 sqq.*] -a restipularei [PLIN. nat. 9, 183 damni -am editam]. SEN. contr. 10, 1, 9 -a iniuriarum [SVET. Vit. 7, 2 libertino . . . iniuriarum -am intendisset]. AGENN. grom. p. 40, 22 Th. de possessione . . . plurimum interdicti -a litigatur [*v. p. 1117, 5*]. GAIVS inst. 4, 48 commodati -ae. 4, 60 depositi. VLP. reg. 19, 16 familiae herciscundae. *ibid.* finium regundorum). Q. Rosc. 14 satis -ae et sponsioni . . . fecisse. 15 perinde ac si in hanc -am omnia iudicia legitima . . . conclusa . . . sint. 24 sunt iura, sunt -ae de omnibus rebus constitutae, ne quis aut in genere iniuriae aut ⟨in⟩ ratione actionis errare possit. expressae sunt enim ex unius cuiusque damno, dolore, incommodo, calamitate, iniuria publicae (*Naugerius*, publica hae *codd.*) a praetore -ae, ad quas privata lis accommodatur. 25 *bis.* Tull. 29. Verr. 4, 152 -am Octavianam et Romae Metellus habuerat et habebat in provincia (*cf.* PAVL. sent. 3, 3 Fabiana [PAPYR. Rainer IV p. 1 *sqq.*]. *item acced. adiect.*: GAIVS inst. 4, 44 in praeiudicialibus -is [GLOSS. V 663, 34]. 4, 54 in incertis -is [*sc. in -is de pecunia incerta*]. 4, 57 iniquam -am. 4, 71 institoria [institutoria *cod., item* 4, 74]. 4, 91 petitoriam [*bis.* 4, 92]. 4, 163 arbitraria [VLP. frg. Vind. 5 p. 159, 26]. PAVL. dig. 47, 2, 42 pr. volgaris. MARCIAN. dig. 13, 7, 17 libro singulari ad -am hypothecariam [DIG. de conc. dig. 2, 4]). Brut. 275 'qua de re agitur' autem illud, quod multis locis in iuris consultorum includitur -is. epist. 13, 27, 1 ut vo⟨s so⟩letis in -is, sic ego in epistulis 'de eadem re alio modo'. fin. 2, 3 ut quibusdam in -is 'ea res agetur'. off. 3, 60 C. Aquilius . . . protulerat de dolo malo -as. LEX Rubr. (Corp. XI 1146) 1, 46 neive ea nomina, qua⟨e⟩ in earum qua -a [quae] s(upra) s(cripta) s(unt) (*item* 1, 47), aut Mutina⟨m⟩ in eo iudicio (*nota syn.*) includei concipei curet. FEST. p. 233 parret quod est in -is. VAL. MAX. 8, 2, 1. 2. SEN. benef. 3, 7, 5 illum (*sc. iudicem, opp.* arbiter) -a includit et certos, quos non excedat, terminos ponit. QVINT. inst. 3, 10, 1 privata . . . iudicia saepe unum iudicem habere multis et diversis -is solent. 6, 3, 83 'colaphum . . . tibi ducam et -am scribes, quod caput durum habeas'. 7, 1, 37. decl. 260 p. 62, 15 sit tolerabile -ā errare et . . . non uti iure concesso. 268 p. 92, 7. Ps. QVINT. decl. 12, 12 p. 228, 21 non cadit in -am publicus dolor. 13, 1 p. 247, 11. 13, 6 p. 252, 10 crimen istud non privatam taxationem -ae merebatur. 13, 10 p. 255, 23 pretium -a taxassem (*cf.* GAIVS inst. 3, 224 quantitate taxamus -am). TAC. dial. 20. 37. SVET. Vit. 7, 2 *alicui* -am intendere *v. l. 45, cf. p. 1117, 5. 6.* GAIVS inst. 2, 278 legata ⟨per⟩ -am petimus (4, 95 summam sponsionis non per -am petimus, sed per legis actionem. VLP. reg. 25, 12 fideicommissa non per -am petuntur ut legata. GAIVS inst. 4, 50 in ea -a, qua certam pecuniam petimus. 4, 131 -ā, qua incertum petimus. 4, 54 in incertis -is plus peti non posse). inst. 3, 222 in hunc casum -a proponitur

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*ibid. iterum.* 4, 46 ceterae quoque -ae, quae sub titulo 'de in ius vocando' propositae sunt. 4, 46 innumerabiles eius modi -ae in albo proponuntur. 4, 47 [*v. l. 11*]. 4, 136 COLL. MOS. 2, 6, 4. *cf.* GAIVS inst. 4, 49 condemnatio ... vel certae pecuniae in -a proponitur vel incertae). inst. 4, 30 per -as litigamus (*v. p. 1116, 46*). 4, 33 -as, quibus ... intendimus (IVL. VICT. rhet. 3, 9 p. 382, 14 non hanc -am mihi intendere debuisti, sed illam). 4, 33 nulla ... -a ad condictionis fictionem exprimitur. 4, 37 -a ita concipitur (4, 47 ita conc. [53. 86 COLL. MOS. 2, 6, 5 sic ... -a concepta est]. inst. 4, 45 -as, in quibus de iure quaeritur, in ius conceptas vocamus. 4, 47 ex quibusdam causis praetor et in ius et in factum conceptas -as proponit. 4, 60. 106). inst. 4, 39 partes ... -arum hae sunt: demonstratio, intentio, adiudicatio, condemnatio (4, 40. 41. 42. 43). 4, 50 illic ima parte -ae ita est (4, 51). 4, 52 qui -am accipit (4, 57 ⟨reus cum⟩ iniquam -am acceperit. 4, 163 VLP. frg. Vind. 5. *item translate*: PLIN. epist. 5, 10, 1 scripta tua ... ne cogantur ad exhibendum -am accipere). inst. 4, 59 de Sticho alia -a agat (4, 75. 91. 107. 141. *v. etiam p. 1116, 21*). 4, 63 -ae verbis praecipitur. 4, 71 -a in solidum. 4, 93 -am edimus (4, 141. 165. COLL. MOS. 2, 6, 3 demonstrat ... hoc loco praetor ... qualem -am edat. *v. etiam p. 1116, 44*). inst. 4, 91 -ā ... vincimus. *al.* APVL. met. 9, 27 communi dividundo -a dimicabo (VLP. reg. 19, 16). PAVL. dig. 3, 5, 46 in extraordinariis iudiciis, ubi conceptio -arum non observatur. FRG. Vat. 312 (*a. 293*) ⟨ad⟩ -am promissam. ARNOB. nat. 4, 34 de atrocibus -as constituistis iniuriis. COD. Iust. 2, 57, 1 (*a. 342*) iuris -ae aucupatione syllabarum insidiantes cunctorum actibus radicitus amputentur. **-ā cadere, excidere,** *t. t. fere i. q. causam perdere*: QVINT. inst. 3, 6, 69 cum in omnibus fere causis, in quibus cecidisse quis -ā dicitur, hae sint quaestiones, 'an huic, an cum hoc, an hac lege, an apud hunc, an hoc tempore liceat agere'. decl. 350 p. 377, 12 non ignoro esse frequentem huiusmodi in iudiciis minoribus dumtaxat contentionem, ut pecuniam excidisse -a[e] (*alii aliter, cf. Burmann*), ut aliter quam ⟨o⟩po⟨r⟩tuerit (*suppl. Rohde*) agere dicatur. SVET. Claud. 14 iis, qui apud privatos iudices plus petendo -a excidissent, restituit actiones. *idem translate*: SEN. clem. 2, 3, 1 plura proponere tutius est, ne[c] una finitio parum rem comprehendat et, ut ita dicam, -a excidat. epist. 48, 10.

D *fere i. q. certa verba pacti, conventi, testamenti sim.*: CIC. Verr. 3, 147 postulationum -as usitatas. Caecin. 51 pacti et conventi -a (OV. epist. 19, 151 recitetur -a pacti). Flacc. 36 ista -a testimoni (*subest notio vanitatis*: '*mera* -a'). de orat. 1, 180 in testamentorum -is (Brut. 195 de testamentorum iure, de antiquis -is [*cf. p. 1116, 6*]. CORP. X 339, 4 ex -a testamenti. XII 1115. 2365 heres ex fo⟨rmula⟩. XIII 6903 testamenti -a). PROP. 4, 8, 74 accipe, quae nostrae -a legis erit (PORPH. Hor. epist. 1, 20, 1 et principia et fines in omnibus libris nullius legis -a contineri. CYPR. GALL. gen. 362 ut legis -a cavit [*cf.* 1437 Genesis ut -a cavit]. *cf. p. 1116, 11*). OV. epist. 20, 133 iurandi -a iuris (SERV. auct. Aen. 12, 13 concepta ... verba dicuntur iurandi -a, quam nobis transgredi non licet). PETRON. 109, 1 tabulas foederis signat, quis ('*fortasse* cuius' *Bücheler*) haec -a erat. 117, 9 secundum hanc -am imperamus *illi*, ut. CYPR. GALL. gen. 1463 fixo servatur -a iure. exod. 893 haec -a nectit hos etiam qui *eqs.* ORIENT. comm. 2, 390 haec erit aeterni -a iudicii.

E *i. q. institutio magistratuum, dignitatum*: AVSON. 195, 29 vagus per omnes dignitatum -as. EPIST. pontif. 369 (*a. 428*) Migne 50, 435^{B} ad hanc ... eligantur -am sacerdotes. CASSIOD. var. praef. 14 cunctarum ... dignitatum sexto et septimo libris -as comprehendi. *passim per cuncta capitula libri sexti et septimi in titulis*: -a consulatus, patriciatus, praefecturae, *al.* 6, 13 -a ... quae danda est. 6, 15 -a vicariis urbis Romae (*sc. danda*). *al.* CONC. Aurel. a. 533 p. 62, 23 in ordinandis ... episcopis antiquam institutionis -am renovamus.

fōrmulārius, -ī *m. a* formula. *i. q. iuris consultus, qui formulas iuris unice sectatur*: QVINT. inst. 12, 3, 11 alii se ad album ac rubricas transtulerunt et -i vel, ut Cicero ait, legulei quidam esse maluerunt. *fem. subst.* **fōrmulāria,** -ae. *fere i. q. ars ad formulas iuris pertinens*: SPART. Geta 2, 4 quod Severum ille (*Pius*) ad fisci advocationem delegerat ex -a forensi. *J. Kapp.*

1. formus, -a, -um [*i. q. gr. θερμός arm.* jerm '*calidus*'; *cf. c. ind.* gharmáh *alban.* zjarm '*ardor, calor*' *et c.* furnus fornax forceps. *Th.*]. *adiectivum obsoletum, cuius notitia ad nos pervenit originationibus doctis vocabulorum* forceps *et* fornax: PAVL. FEST. p. 84. 91 MAR. VICTORIN. gramm. VI 26, 12 VEL. gramm. VII 71, 16 CASSIOD. gramm. VII 161, 2 ALCVIN. gramm. VII 302, 13 NON. p. 531 SERV. georg. 4, 175 Aen. 8, 453. 12, 404 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 4, 149 ISID. orig. 10, 99. 19, 7, 3. 20, 13, 3 (10, 102 *minus diligenter* a formo id est a sanguine) DON. Ter. Phorm. 107, *quas fusius allegavimus supra s. v.* forceps *p. 1049, 80. 1050, 13 sqq.*, forma *p. 1065, 66 sqq. et s. v.* fornax *p. 1118, 17; inde etiam* GLOSS. V 22, 3 = 70, 12 -um: calidum (fervens) = 457, 42. 501, 38, *etiam* IV 78, 27, *ubi traditur* fornum. *Vollmer.*

[**2. formus** *superl.* -issimum HYG. fab. 92 p. 88, 5 *corrupt.*]

fornācārius, -a, -um *a* fornax. *i. q. ad fornacem pertinens* (*cf.* fornacator, focarius): VLP. dig. 9, 2, 27, 9 -us servus (fornicarius *codd.*, φουρνάριος *Basilica*). *fere eadem verba* VLP. coll. Mos. 12, 7, 7 (*ubi trad.* forte). *v. p. 1118, 55.*

fornācātor, -ōris *m.* [*a* fornax. *Th.*]. *is qui fornacem succendit* (*cf.* fornacarius): PAVL. dig. 33, 7, 14 (*antea* 13, 1: instrumento balneario legato etiam balneatorem contineri Neratius respondit) continetur autem et -r (fornicator *trad.*). CORP. IV 1150 Secundum aed(ilem) -r rog(at).

fornācula, -ae *f. a* fornax *deminutive.* CHAR. gramm. I 92, 25 fornax ... per deminutionem -a ... facit. *i. q. fornax (exigua): proprie*: VITR. 7, 10, 2 ante id (*sc. laconicum*) fit -a habens in laconicum nares. PAVL. FEST. p. 83 Fornacalia sacra erant, cum far in -is torrebant. IVV. 10, 82 'perituros audio multos *homines*'. nil dubium, magna est -a (*ad rem cf.* 10, 61). FRONTO p. 7, 6 N. Baiarum ego calidos specus malo quam istas -as balnearum, in quibus ignis cum sumptu atque fumo accenditur brevique restinguitur. SVLP. SEV. epist. 1, 11 casu super -am partem paleae ... aggessit *Martinus.* dial. 3, 14, 8 VEN. FORT. Mart. 4, 491. *translate*: APVL. apol. 74 *Herennius Rufinus est* totius calumniae -a (*i. officina*).

✖**fornāx** (furnāx), -ācis *f.* (*m. l. 33 sq.*) [*cf. c.* furnus. *Th.*]. *de etymologia*: NON. p. 531, 24 fornum et -es dicuntur a formo, quod est calido. GLOSS. -x per derivationem a farre dictum, quia panis ex eo factus ibi coquitur. ISID. orig. 19, 6, 6 -x ... ab igne vocata; φῶς enim ignis est. Kaminus -x Graecum est. *de orthographia*: furnax *scribitur: in titulis aet. Traian.*: CORP. XV 63 a. b. c. *in codd.*: LVCIL. 291 CATO agr. 16 (*var. l.*) FEST. p. 274 PLIN. nat. 34, 102 (*B*) ITALA Dan. 3, 17 (Wirc.) *et compluries in eodem capite.* CYPR. Fort. 9 p. 331, 13 (*var. l.*) PRISCILL. tract. 1, 29 p. 25, 1. 1, 30 p. 25, 21. *de formis: gen. plur.*: fornacium: PLIN. nat. 34, 101 *bis.* 102. 128. 144. 167. 35, 41. fornacum: PLIN. nat. 34, 101 (*h*). 34, 102 (*B* furn-). 35, 41 (*dh*) EVGRAPH. Ter. Andr. p. 46 W. *notatur in laterum sigillis*: forn(acem): CORP. XI 6689, 12. forn(ace): CORP. XV 58. 64^{b}. for(nace): CORP. XV 64^{a}. 157. fur(nace): CORP. XV 63 a. b. c. *de genere*: CHAR. gramm. I 92, 25 -x feminino genere dici debet, quod per deminutionem 'fornacula', non 'fornaculum' facit (BEDA gramm. VII 273, 1). PHOC. gramm. V 420, 24 haec -x. GRAMM. suppl. 118, 35. PRISC. gramm. II 169, 12 (*ex Capro et Probo; cf. p. 171, 14*) *vetustissimi dixerunt* hic et haec ... -x. *inter nomina masculina*: EXC. Bob. gramm. I 552, 27 -x χόανον. AETNA 552 *v. infra l. 75.* ITALA apoc. 1, 15 cod. h *v. infra l. 84.* *de notione*: GLOSS. fornax (furnax): furnus, κάμινος, θερμαψίς, φοῦρνος, κρίβανος, ὑποκαύστρα, χωνευτήριον; κάμινος ὀψις (*i.* ἀψίς; *cf.* V 202, 13 fornix arcus de -is coctura exstructus). *legitur apud prosarios inde a* CATONE, *apud poetas inde a* LVCILIO. *Mau, PW. VII 1 sqq.* [*it.* fornace, *francog.* fournaise, *hisp.* hornaza. *M.-L.*]

I ***proprie*: A** *strictiore sensu: i. q. caminus*: **1** *in universum*: LVCR. 6, 1169 flagrabat stomacho flamma, ut -bus intus. CIC. nat. deor. 1, 103 sunt ... *bestiae* quae igne nasci putentur appareantque in ardentibus -bus saepe volitantes (*cf.* PLIN. nat. 11, 119 APVL. Socr. 8 p. 138). VERG. georg. 4, 263 aestuat ut clausis rapidus -bus ignis. Aen. 8, 421 -bus ignis anhelat. AETNA 607 eversis penitus -bus. OV. met. 2, 229 *Phaethon* ferventes ... auras velut e -e profunda ore trahit. LABEO dig. 19, 2, 58, 2 ad refectionem -is ... centum nummi praestarentur. VITR. 7, 10, 2 in -e resina collocatur. ITALA gen. 15, 17 (Ambr. Abr. 2, 9, 67) ecce -x fumigabunda (κλίβανος καπνιζόμενος, VVLG. clibanus fumans). exod. 9, 8 (Aug. quaest. hept. 2, 31) sumite vobis plenas manus favillae de -e (αἰθάλης καμινιαίας, VVLG. caminō). Dan. 3, 17 (Wirc.) de -e ignis ardente (VVLG. camino). Matth. 13, 42 *et* 50 (codd. e k) *angeli* mittent eos (*iniustos*) in -em ignis (κάμινον, VVLG. caminum). VLP. coll. Mos. 12, 7, 7 (= dig. 9, 2, 27, 9) si fornacarius (*v. p. 1117, 81*) servus ... ad -em obdormisset. *ibid. iterum.* PALLAD. 1, 20 ignem suggerat -e succensa. PRISCILL. tract. 1, 29 p. 25, 1 nares eius (*sc. dei haereticorum*) efflant fumun. -is ardentis. SCHOL. Cic. Gron. p. 315, 7 St. authepsa vas aquarium, quod interiecta lamina fabricatis arte -bus compendium portat. VVLG. gen. 19, 28 vidit ... ascendentem favillam de terra quasi -is fumum (exod. 19, 18. apoc. 9, 2 ascendit fumus putei sicut fumus -is [καμίνου] magnae). Sirach 43, 3 -em custodiens in operibus ardoris. Dan. 3, 6 *ille* mittetur in -em ignis. *compluries in eodem capite* (*sc. in historia trium puerorum*). PS. RVFIN. in Os. 7, 3 p. 997^{C} quasi calcata lignis -e. AVG. serm. ed. Mai 150, 1 (*de stellae magorum splendore*) nec sic ... nativa -x vomit incendia.

2 *speciatim*: **a** -x *qua metalla (vitrum) funduntur, i. q.* χωνευτήριον (*cf. Blümner, Technol. IV 108. 217*): LVCIL. 291 primum fulgit (*luna?*) uti caldum e -bus (*Dousa*, et furnacium *trad.*) ferrum (LVCR. 6, 148 calidis candens ferrum e -bus). VERG. Aen. 7, 636 recoquunt patrios -bus enses (*cf.* SIL. 4, 15 revocant ... nova -e bipennes). 8, 446 chalybs vasta -e liquescit. AETNA 480 in -e lapis torretur. 546 suspensis -bus aurea saxa exsudant pretium (552 *lapidem aureum* candenti pressoque ... -e coerce). SEN. epist. 82, 14 massa ... in -em coniecta concaluit. LVCAN. 6, 405 Ionos ... immensis coxit -bus aera. PLIN. nat. 34, 100 in argenti -bus (34, 173 auri argentique -bus). 34, 101 camaris lateribusque -ium. *ibid.* in ipso -ium ore. 34, 103 in Cypri -bus. 34, 128 parietibus -ium. 36, 173 *vitrum* continuis -bus ut aes liquatur. SIL. 12, 626 fluxit ceu correptus -bus ensis. IVV. 3, 309 qua -e graves, qua non incude catenae *fiunt*? TAC. hist. 4, 53 metallorum primitiae nullis -bus victae. ITALA apoc. 1, 15 (cod. h, Primas., Victorin. Petav., Cypr. testim. 2, 26 Firm. err. 24, 7) pedes eius similes aurichalco, sicut de -e ignea (igneo h, *prave sec. gr.*

[J. Kapp]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

πεπυρωμένῳ, sc. χαλκολιβάνῳ; tamquam in -e conflatos Vict., *gr.* ὡς ἐν καμίνῳ πεπυρωμένης *vel* -οι *vel* -ῳ, Vvlg. sicut in camino ardenti, Priscill. tract. 1, 30 p. 25, 21 similes aeramento turino eiecto -e). Pallad. 8, 5 post -is ardores. Vvlg. prov. 27, 21 probatur ... in -e aurum (sap. 3, 6). Sirach 38, 29 faber ferrarius ... in calore -is (καμίνου) concertatur. 38, 34 vigilia sua (*fabri ferrarii*) mundabit -em. Ezech. 22, 18 omnes isti (*Hebraei*) aes et stannum et ferrum et plumbum in medio -is. Rvfin. hist. 4, 15, 37 tamquam si aurum aut argentum in -e candesceret. Orig. princ. 2, 6, 6 p. 145, 14 K. massam ferri ... in -bus ... totam ignem effectam dicimus. Clavd. 22, 177 quantis fluerent -bus aera effigies dictura tuas. Avg. civ. 4, 11 p. 160, 20 D. in fabrorum -e *sit* Vulcanus (Isid. orig. 19, 6 tit. de fabrorum -e). Marcell. chron. II p. 100, 518, 1 terra ... ad instar torridae -is exaestuans ... ferventem ... imbrem evomuit. Ennod. opusc. 2, 103 p. 320, 14 ad novas -es simulacra redierunt. dict. 10, 6 p. 456, 25. carm. 2, 46, 3 pondus ... -is anhelae. Cassiod. in psalm. 11, 8 p. 99[B] *per septem dona spiritus sancti* verbum divinum tamquam in succensis -bus manens veritatis rutila coruscatione resplendet. 118, 40 p. 886[A] -is ardor exaestuans metalla decoquit. Coripp. Ioh. 3, 105 renovans -e procellas *Vulcanus*. Bened. reg. 1 p. 8, 14 sicut aurum -is, sed in plumbi naturam molliti *monachi*. **b** -x *calcaria* (*cf. Blümner l. c. III 103*): Cato agr. 16 ex -e calcem eximit calcarius et ligna conficit ad -em. dominus ... ligna ad -em ... praebet. 38, 1 -em calcariam pedes latam x facito. *septies in hoc capitulo*. Ov. met. 7, 107 terrena silices -e soluti. Vitr. 2, 5, 2 *bis*. 2, 6, 3 *al*. Plin. nat. 17, 53 calcariis -bus. Stat. silv. 3, 1, 122 indomitus ... silex curva -e liquescit. Cod. Theod. 14, 6, 5 (*a. 419*). **c** -x *figlina* (*cf. Blümner l. c. II 23*): Cato agr. 39, 2 coquito in -e[m]. Vitr. 6, 1, 8 calices duo in una -e cocti. 7, 4, 3. Fest. p. 274 *quadrigae fictiles* in -e ... creverant (*cf.* Plin. nat. 28, 16). p. 344 -x plena vasorum coqueretur. Phaedr. app. 4, 16 -i ... duo signa intulit. Plin. nat. 35, 163 -x in campis exaedificata erat. *in lateribus*: Corp. XV 58 forn(ace) Gelli Prudentis (*aet. Traian., item* 63 a. b. c: ex fur(nace) Peculiaris). 157 (*aet. Commod.*) for(nace) Domitianaru(m) fig(linarum) [*dub.* 158, *v. adn. Dresselii*]. Arnob. nat. 1, 39 p. 26, 10 simulacra ... ex -bus prompta. 6, 14 p. 226, 14 -bus incocta figulinis. Vvlg. Sirach 27, 6 vasa figuli probat -x (κάμινος) et homines iustos tentatio tribulationis. Vindic. med. 9 *vascula fictilia* -bus ingeruntur. Favst. Rei. serm. 13 p. 275, 7 *martyrem* duraret flamma ... tamquam figuli -x lutum suscipiens molle duram redderet testam. Corp. XI 6689, 12 (*in tegula*) ad forn(acem) Cat(...) L. Aemili Fortis. **d** -x *coquinaria*: Colvm. 12, 19, 3 -em incendemus, ut ex commodo mustum ferveat. Plin. nat. 9, 133 torreri ... longinquae -is cuniculo. **e** -x *ad torrendum apta, i. q.* χρίβανος: Pavl. Fest. p. 93 Fornacalia feriae institutae sunt farris torrendi gratia, quod ad -em, quae in pistrinis erat, sacrificium fieri solebat (Gloss. V 569, 22 Fornacalia festa -is apud antiquos). Vitr. 7, 10, 4 faex vini arefacta et cocta -e. Plin. nat. 14, 16 fabriles ... *uvas* in gloria praecipua in -bus Africae Tiberi Caesaris auctoritas fecit. **f** -x *balnearia, i. q. hypocausis,* ὑποκαύστρα: Scrib. Larg. 60 -e balneariorum. Stat. silv. 1, 3, 45 qua ... vaporiferis iunctus -bus amnis ridet anhelantes ... nymphas (*i. aquas balneares*). Tac. hist. 3, 11 vacantium forte balnearum -bus. Pallad. 1, 39 *quater*. Lampr. Comm. 1, 9 balneatorem in -em conici iussit *Commodus*. Sidon. epist. 2, 2, 4. Pass. Matth. 243, 28 carbones de -e. Pass. Thom. 115, 20 iube eum in -em thermarum mitti.

B *latiore sensu*: **1** *de caeli -bus*: Lvcr. 6, 202 *venti* rotant ... cavis flammam -bus intus. 6, 278 *vortex* calidis acuit fulmen -bus intus. **2** *de -bus subterraneis*: Lvcr. 6, 681 flamma foras vastis Aetnae -bus effiet (*cf.* Verg. georg. 1, 472 effervere in agros vidimus undantem ruptis -bus Aetnam. Aetna 1 rupti ... cavis -bus ignes. 37 illis [*sc. Aetnae*] Cyclopas memorant -bus usos. 556 tantis -bus Aetna uritur. Ov. met. 15, 340 sulphureis ardet -bus Aetna. Homer. 857 excitat Aetnaeos calidis -bus ignes). Sil. 13, 836 -bus atris (*i. ignibus subterraneis*) fons rapidus furit. Avson. 393, 51 emersus Stygiis -bus Orcus. Cassiod. var. 4, 50, 5 vomit -x illa perpetua (*i. Vesuvius*) ... harenas. *hic addiderim*: Cassiod. var. 2, 39, 2 caerulum fontem vidimus ... et -es anhelantium aquarum.

II ***translate et tropice***: Tert. anim. 25 p. 340, 21 substantiam carnis ... editam et de uteri -e fumantem. Rvfin. Clement. 4, 26 angeli ... velut ex -e quadam et officina malitiae totum mundum ... impietatis fumo repleverunt. Petr. Chrys. serm. 28 p. 280[B] Matthaeum ... publicanum ... -e avaritiae sic coquebant. 67 p. 392[B] ipse (*Iesus*) est panis ... fermentatus in carne ..., in -e coctus sepulcri. Alc. Avit. carm. 6, 555 turpe calens in cordibus ignis conflavit mentem sceleris -e. Ennod. opusc. 6, 12 p. 406, 7 bene est, si rhetorum dextera et libertas illa linguarum formatos grammaticorum -e enses accipiat. epist. 4, 33, 3 p. 121, 4 aulicis excocta -bus ... urbanitas. Greg. M. moral. 18, 40 p. 58[D] hanc -em (*sc. ecclesiam*), qua aurum apte purgari valeat, invenite *haeretici*. Lavrent. eleem. p. 116[C] flammat -x criminum, et tu siccas operis tui fontem? *significat locum tortionis, tribulationis sive ipsam tribulationem, tentationem*: Vvlg. deut. 4, 20 vos ... dominus ... eduxit de -e ferrea Aegypti (III reg. 8, 51 quos eduxisti ... de medio -is ferreae. Ier. 11, 4 eduxi eos de terra Aegypti, de -e ferrea. *cf.* Ambr. in psalm. 118 serm. 20, 11 p. 450, 10 in -e ferrea, hoc est in -e tentationis, in -e afflictionis. p. 450, 15 dura -x, -x mortis perpetuae, quam -em nullus poterat evadere *eqs.* Avg. loc. hept. 5, 9 p. 602, 9 -em ferream duram tribulationem intellegi vult [in psalm. 93, 27 sic mittat in -em tribulationis, ut coquatur vas, non ut frangatur]). Avg. conf. 10, 37, 60 sine cessatione tentamur, cotidiana -x nostra est humana lingua. Op. imperf. in Matth. 5 p. 661 sicut ... aurum ... combustis in -e sordibus colatur, sic homo in -em tentationis missus ... sanctificatur. Apon. 1 p. 6 in tormentorum -e possit anima ... renovari. 11 p. 214 diabolo, qui -x intellegitur probationis confessorum.

syn.: caminus, clibanus, focus, furnus.

deriv.: Fornacalia, fornacarius, fornacator, fornacula.

cf. Onomast. *J. Kapp.*

fornicāria, -ae *f. v. sub* fornicarius *infra l. 75 sqq.*

✖*adi.* **fornicārius,** -a, -um [*a* fornix, *cf.* fornicari. *Th.*]. *de usu: non legitur nisi apud scriptores ecclesiasticos, qui hanc vocem ceterasque eius stirpis voces* (fornicatio, fornico(r)) *e versione latina sacrae scripturae repetiverunt.* [*corrupt.* Vlp. dig. 9, 2, 27, 9, *v. p. 1117, 81.*]

is qui fornicatur, scortatur: Itala iud. 11, 1 (Lugd.) filius mulieris -ae ([γυναικὸς πόρνης, Vvlg. mulieris meretricis]. iud. 11, 2 [Aug. quaest. hept. 7, 49 p. 493, 27] filius mulieris -ae [γυναικὸς ἑταίρας *Vat*, ἑτέρας *cod. Alex., inde* Vvlg. de altera matre natus]. 16, 1 [Lugd.] [LXX *et* Vvlg. *ut l. 20*]. lev. 21, 7 [Aug. quaest. hept. 3, 78 p. 300, 25. 301, 11 loc. hept. 3, 51 p. 579, 20] mulierem -am et profanam non accipient [γυναῖκα πόρνην καὶ βεβηλωμένην, Vvlg. scortum et vile prostibulum]. III reg. 11, 26 [Lucif. reg. apost. 3] Sariram, mulier -a [γυναικὸς χήρας, Vvlg. mulier vidua]. prov. 6, 25 [Ambr. paenit. 1, 14, 70] non intendas in formam mulieris -ae [*syn.* mulieris meretricis. Vvlg. pulchritudinem eius (*spectat ad* v. 24 a muliere mala, LXX γυναικὸς ὑπάνδρου)]. Ambr. bon. mort. 9, 40 fug. saec. 6, 35 Hier. hom. Orig. in Ezech. 8 p. 955 [*syn.* meretrix, prostituta]. Vvlg. Sirach 41, 25 Avg. quaest. hept. 6, 2 p. 420, 5 bapt. 3, 19, 27 p. 222, 13 Lavrent. paen. p. 103[B]). Itala Is. 23, 16 (Tycon. 46, 16) accipe citharam, vagulare, civitas -a oblita (πόλις πόρνη ἐπιλελησμένη, Vvlg. circui civitatem, meretrix oblivioni tradita). Vvlg. Sirach 23, 24 homini -o. Hil. myst. 2, 4, 3 ex -a matre dei filii vocarentur (Hier. in Os. 1, 4/5 p. 15 -ae matris liberi peribunt cum matre meretrice). Hier. epist. 53, 8, 6 Osee ... nominat ... Iezrahel et uxorem -am et fornicationis filios. in Tit. 1, 6 p. 697 Esau -us et profanus pro una esca vendidit primogenita sua. Avg. bon. coniug. 16, 18 p. 211, 1 -us vel adulterinus concubitus.

tropice, spectat ad idololatriam: Avg. serm. 15, 3 -ae animae sunt multis diis quodam modo prostitutae, adulterae autem tamquam legitimo iam coniugio copulatae et ipsi legitimo coniugio non servantes animae castitatem. *neutr. plur. pro subst.*: Cassiod. Didym. in Iudam p. 1818[A] universa -a (*i. q. fornicationes, impudica*) celebrantes.

syn.: meretrix (*v. l. 20. 28. 31. 34. 37*), prostitutus (*l. 31. 42*).

masc. pro subst. ✖**fornicārius,** -ii. *gen. sg. in* -ii Pelag. in I Cor. 6 p. 733[B]. Gloss. -us πορνοβοσκός. πορνοκόπος. *i. q. scortator, impudicus*: Itala deut. 23, 17 (Lugd. *et* Ps. Aug. spec. 45 p. 495, 15) non erit -us a filiis Istrahel (πορνεύων, Vvlg. scortator). apoc. 21, 8 (Primas.) et homicidis et -iis (πόρνοις, Vvlg. fornicatoribus). 22, 15 (Primas. *et* Fulg. Rusp. rem. pecc. 2, 17) et -ii et homicidae (πόρνοι, Vvlg. impudici). I Cor. 5, 11 (Ps. Cypr. aleat. 4) si qui frater -us dicitur aut idolorum cultor aut avarus *eqs.* (πόρνος, Vvlg. fornicator). Eph. 5, 5 (Theod. Mops. in ep. Eph. 5, 5) omnis -us aut immundus ... non habet hereditatem in regno Christi (πόρνος, Vvlg. fornicator). Vvlg. I Cor. 5, 9 ne commisceamini -iis (*cf.* Lib. iubil. 20, 5). 5, 10 non ... -iis huius mundi aut avaris *eqs.* (*syn.* fornicator. *cf.* Ambrosiast. I Cor. 5, 9—10 Fvlg. Rvsp. fid. 2, 34 *v. etiam l. 55*). 6, 9 iniqui regnum dei non possidebunt ... neque -ii neque *eqs.* I Tim. 1, 10 *lex posita iniustis*: -iis, masculorum concubitoribus *eqs.* Tert. anim. 35 p. 360, 5 Carpocrates ... pariter magus, pariter -us, etsi Helena minus. Lvcif. non conv. 11 p. 24, 21 qui ... praeter uxorem aliam petere voluerit, -us dicitur (*syn.* fornicatus). Pelag. in I Cor. 6 p. 733[B]. Avg. serm. 161, 3 malus, iniquus, adulter, impudicus, -us (*cf.* Salv. gub. 7, 75 Pomer. 3, 4, 2). Ps. Avg. quaest. test. 102, 17 p. 212, 13 -iis et immundis (*cf. ibid.* p. 212, 25). Cassian. inst. 12, 7 dominus gastrimargis, -iis, iracundis seu filargyris adversatur. Op. imperf. in Matth. 15 p. 715 -us ... aut raptor. *tropice, spectat ad idololatriam*: Lvcif. non conv. 11 p. 24, 22 qui ... praeter uxorem aliam petere voluerit, -us dicitur; item qui idolis servierit, -us (fornicatus *trad.*) dicitur ...; similiter qui haereticus est, -us vocatur.

syn.: fornicator (*l. 52. 55. 57. 59*).

fem. pro subst. ✖**fornicāria,** -ae. *de etym.*: Isid. orig. 10, 110 unde (*a fornicibus*) et -ae *dictae sunt*. *de formis*: furnicaria *v. l. 83*. *de notione et sensu* (*cf. supra l. 41*): Hier. in Os. 1, 2 p. 14 -a est, quae cum pluribus copulatur, adultera, quae unum virum deserens alteri iungitur. Evagr. alterc. p. 36, 5 quid ... interpretatur -a, nisi omnibus advenientibus subiecta? Gloss. -a πόρνη ἀπὸ καμάρας ἧς (ἐφ' ἧς *vel* ᾗ *v. l.*) ἵστανται. *de usu v. supra l. 16 sqq.* *i. q. meretrix* (*nisi aliud adnotatur, in* LXX *est* πόρνη, *in* Vvlg. meretrix): Itala gen. 38, 15 (Lugd.) putavit illam esse furnicariam. 38, 21 (*ibid.*) *bis*. deut. 23, 2 (Lugd.) non intrabit ex -a in ecclesia domini (Vvlg. de

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

scorto natus). 23, 17 (Lugd. *et* Ps. Aug. spec. 45 p. 495, 15) non erit -a a filiabus Istrahel. 23, 18 (VVLG. prostibuli). Is. 23, 15 (Tycon. p. 46, 15) sicut canticum -ae (fornicari *cod. Rem.*). Os. 1, 2 (Secundin. epist. p. 896, 17 *cf. etiam* Ps. Orig. tract. 12 p. 129, 10) adducis uxorem -am et facies filios -ae (*γυναῖκα πορνείας, τέκνα πορνείας*, VVLG. uxorem fornicationum, filios fornicationum. *cf.* ITALA Os. 1, 2 [Aug. c. Faust. 22, 80 p. 682, 25] accipe tibi uxorem -am et fac filios de -a [*syn.* meretrix, *ut etiam* AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 30, 2 HIER. in Ezech. 5, 6 p. 176 in Os. 1, 1 p. 4 CASSIOD. hist. 4, 25 p. 975^{C} *cf.* PACIAN. epist. 1, 5). I Cor. 6, 15 (Tert. pudic. 16 p. 253, 15 Cypr. testim. 3, 62 p. 166, 14, *ubi* meretricis *v. l.*) faciam membra -ae? 6, 16 (*eisdem locis*) qui agglutinatur (conglutinatur *pars codd.* Cypr.) -ae. Luc. 15, 30 (cod. a) vivens cum -iis. apoc. 17, 15 (Ps. Aug. c. Fulg. 12 p. 298, 15) super . . . aquas sedet -a illa. VVLG. Is. 57, 3 semen adulteri et -ae (*cf.* CYPR. epist. 74, 8. 75, 14. LAVRENT. paen. p. 101^{C} *ad Magdalenam* non dixit dominus 'meretrix, adultera, -a, fluida tu venis ad me'. *adde* HIER. in Os. 1, 3 p. 28 *syn.* adultera). IV Esdr. 16, 50. CLEM. ad Cor. 6 Raab, quae cognominabatur -a (*cf.* ITIN. Burdig. p. 597 domus Rachab -ae). HIL. myst. 2, 1, 3. 2, 2, 1. 2. 2, 3, 3 (*quater, semel* forniariam *trad.*). ZENO 2, 14, 1 p. 435^{A} *Thamar.* AMBR. Cain et Ab. 1, 4, 14 p. 349, 17 per os Salomonis speciem -ae videmus expressam (*cf.* HIER. in Ier. 3, 2 p. 40, 16 iuxta -am proverbiorum [*spectat ad* VVLG. prov. 7, 10 *sqq.*]). AVG. quaest. hept. 7, 49 p. 492, 20 filius -ae (*opp.* de uxore legitima nati). MAX. TAVR. c. pag. p. 786^{C} *Venus* fuerit -a. OP. imperf. in Matth. 52 p. 929 corpore quidem virgo est, animo autem -a. APRING. in apoc. 2, 19. PRIMAS. in apoc. 1, 2 p. 808^{A} numquid, qui -⟨a⟩e consentit, fornicarius ipse non erit? LAVRENT. paen. p. 103^{D}. LIB. iubil. 30, 8. *tropice, spectat ad idololatriam*: HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 950 *qui* nascuntur in haereticorum doctrinis, . . . hi filii sunt -ae et peccatricis Ierusalem.

fornicātim *adv.* [*cf. c.* fornicatus, fornix. *Th.*]. *i. q. in modum fornicis*: PLIN. nat. 16, 223 et palmae arbor valida; in diversum enim curvatur, [et populus] cetera omnia ⟨in⟩ inferiora pandantur, palmae ex contrario -m.

1. fornicātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* fornicatus. *Th.*]. *i. q. arcus, fornicis structura*: VITR. 6, 8, 3 administrandum est, uti levent onus parietum -es cuneorum divisionibus et ad centrum respondentes earum conclusurae. SEN. epist. 95, 53 societas nostra lapidum -i simillima est, quae casura, nisi in vicem obstare⟨n⟩t, hoc ipso sustinetur. GLOSS. *v. p. 1125, 23.*

✖**2. fornicātio,** -ōnis *f.* [*a* fornicare, -i. *Th.*]. *de etym.*: ISID. diff. 1, 263 -o . . . sumpsit nomen a quibusdam aedificiis arcuatis, quos 'fornices' antiqui vocabant, in quibus meretrices constitutae prostituebantur (*cf.* orig. 10, 110 *p. 1125, 31* GLOSS. V 552, 10). *de scriptura*: furn-: PRISCILL. tract. 10, 136 p. 99, 14 GREG. TVR. Franc. 9, 13 p. 70, 5. *de notione et sensu*: GLOSS. *πορνεία*, adulterium, stuprum. ISID. diff. 1, 13 adulterium est alienam uxorem appetere, -o vero non est adulteratio matrimonii foederis, sed cum aliis solutis moechari. 1, 263 adulterium est coniugalis tori inquinamentum, -o vero amor legitimo coniugio solutus et vagus, explendae libidinis consectando licentiam. scripturae autem solent -em vocare omnem illicitam corruptionem, sicut est idololatria et avaritia, ex quibus fit transgressio legis propter (per *v. l.*) illicitam concupiscentiam (*v. etiam p. 1122, 2*). *de usu: vocabulum bibliorum et* ECCL., *saepe invenitur pluraliter, velut* ITALA Gal. 5, 19 (*v. infra l. 66*) VVLG. IV reg. 9, 22 Ier. 3, 2. 13, 27 Ezech. 16, 22. 25. 34. 36. 23, 7. 8. 14. 18. 19. 29. 35. 43, 7 Os. 1, 2. 2, 2. 4. 4, 12. 5, 4. 6, 10 Nah. 3, 4 Matth. 15, 19 Marc. 7, 21 apoc. 17, 5 TERT. pudic. 6 p. 229, 12 monog. 11 IREN. 1, 28, 1 GAVDENT. serm. 15 p. 331 PRISCILL. tract. 1, 18 p. 16, 17. 1, 26 p. 23, 4 *al.*

i. q. scorti, stupri consuetudo: ITALA Ezech. 16, 34 (Hier. epist. 21, 13, 1) factum est in te perversum ultra mulieres in -e tua (*ἐν τῇ πορνείᾳ σου*, VVLG. *plur.*). Os. 1, 2 (Hil. myst. 2, 1, 1, Aug. c. Faust. 22, 89; *v. etiam* Hier. in Os. 1, 1 p. 3. 4) accipe tibi uxorem -is (*apud* Aug. *l. l. seq.* et fac filios de -e. *gr. et* VVLG. *v. supra l. 5*). Os. 2, 2 (Priscill. tract. 1, 22 p. 19, 6) auferam -em illius (*πορνείαν*, VVLG. *plur.*). Gal. 5, 19 (Cypr. sent. episc. 5 testim. 3, 64 p. 167, 13 Aug. civ. 14, 2 p. 5, 19 D.) opera carnis, quae sunt -es immunditiae *eqs.* (*πορνείαν*, VVLG. *sing.* [*opp.* castitas, *v. etiam p. 1122, 20 sqq.*]. *cf.* VVLG. II Cor. 12, 21 super immunditia et -e et impudicitia, quam gesserunt. Eph. 5, 3 Col. 3, 5 TERT. pudic. 17 p. 256, 13. 258, 20 AVG. civ. 14, 2 p. 6, 2 D. 14, 9 p. 22, 12 serm. ed. Mai 24, 1. GREG. TVR. Franc. 6, 36 p. 276, 9 gulae ac -i omnique immunditiae . . . deditus [*syn.* adulterium. *cf. etiam p. 1122, 1. 6*]. Andr. 28 p. 842, 23 non discessi ab immunditiis et scorto et -e. glor. mart. 69 p. 534, 20 ablue . . . aquis . . . -es immunditiasque. LIB. iubil. 20, 6. *adde*: VVLG. apoc. 17, 4 immunditia -is eius. GAVDENT. serm. 15 p. 331 GREG. M. in Ezech. 1, 12, 18. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 274^{C} [*πορνεύων*]). apoc. 2, 21 (Tert. pudic. 19 p. 262, 6) *paenitentiam* inire nomine -is (VVLG. paenitere a -e sua). 19, 2 (Primas.) corrupit terram per -em suam (*ἐν τῇ πορνείᾳ αὐτῆς*, VVLG. in prostitutione sua). VVLG. IV reg. 9, 22. Sirach 26, 12 -o mulieris in extollentia oculorum . . . agnoscetur (*cf.* ISID. sent. 2, 39, 8 prima -is oculorum tela sunt, secunda verborum). 41, 21 Ier. 3, 2. 3, 9 facilitate -is suae contaminavit terram et moechata est cum *eqs.* (*cf.* TERT. pudic. 1 p. 220, 5 moechiae et -is [*ibid.* p. 221, 15. 28. 224, 4. 2 p. 224, 17. 4 p. 225, 9, *ubi syn.* adulterium et . . . stuprum. *saepius*]. *adde*: AVG. quaest. hept. 2, 71 p. 139, 8 moechia etiam -o in scripturis dicitur. sed utrum etiam omnis -o moechia dici possit, in eisdem scripturis non mihi interim occurrit locutionis exemplum). VVLG. Ier. 13, 27 adulteria tua et hinnitus tuus, scelus -is tuae (*cf.* Marc. 7, 21 adulteria, -es, homicidia. PS. HIL. libell. 13 interdicta esse -em et adulterium. HIER. in Os. 1, 2 p. 14 AVG. gen. ad litt. 9, 8 p. 276, 22 serm. 45, 9 *plur. al. syn.* adulterium: *v. l. 1. p. 1121, 72.* ISID. sent. 2, 39, 14 antequam perficiatur adulterium in opere, iam adulterium extat in cogitatione. ex corde enim primum -es sunt auferendae et non prorumpent in opere). Ezech. 16, 15. 25 (*syn.* prostitutio. *cf.* 23, 14). 23, 18. 29 Nah. 3, 4 Matth. 5, 32. 15, 19 -es, furta, falsa testimonia (*cf.* DOCTR. apost. 5, 1 homicidia, falsa testimonia, -es [*πορνεῖαι*]. HIER. epist. 55, 2, 6). TERT. pudic. 6 p. 229, 12 (*cf.* AMBR. paenit. 1, 13, 60). 13 p. 244, 6 -is incesto (*cf.* HIER. in Os. 1, 1 p. 4 AVG. serm. 9, 15 *bis*). 13 p. 246, 13. 14 p. 250, 11. 18 p. 260, 21 IREN. 1, 28, 1 (*πορνείαν*). PS. HIL. libell. 12 -e, quae initium idololatriae habet (*opp.* casti vel pudici. *cf.* GAVDENT. serm. 15 p. 331 HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 952 [SALV. gub. 3, 43 *opp.* castus. *adde trop.* ENNOD. dict. 6, 3 p. 441, 10]. tract. in psalm. 136 p. 265, 10 *opp.* castitas *etiam*: AVG. serm. ed. Mai 115 CASSIAN. conl. 9, 19 OP. imperf. in Matth. 15 p. 715 *al. cf. p. 1121, 68. adde* AVG. in psalm. 72, 33]. in Os. 1, 1 p. 4 *opp.* pudicitia. epist. 49, 17, 5 (*cf.* CASSIAN. inst. 6, 3 tit. CASSIOD. hist. 7, 40 p. 1099^{D}]. VITAE patr. 3, 167 *opp.* mundum esse). LVCIF. non conv. 11 p. 24, 28 a carnali -e (AMBROSIAST. in I Cor. 6, 18 *passim, opp.* spiritalis, *ut* HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 950 AVG quaest. hept. 4, 52 p. 359, 19 CASSIAN. conl. 4, 19, 2. *similiter additur* carnis, *ut* HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 951 p. 954 *opp.* animae et spiritus. *cf.* ISID. sent. 2, 39, 18 -o carnis adulterium est, -o animae servitus idolorum est. est autem et spiritalis -o. AVG. serm. 162, 2 in solo opere -is corporalis [FVLG. RVSP. c. Fastid. 21 p. 359]. 162, 3. 4 AVELL. p. 454, 7). SIRIC. epist. 10, 14 p. 1191^{B} qui torum patris vel matris violare praesumpserit, non hoc coniugium, sed -o nominatur (*opp.* coniugium: AVG. c. Iul. 3, 23, 52 *et passim, item* nuptiae, conubium). SERM. Arrian. frg. II 9 p. 636^{A} est -o visibilis, est et invisibilis -o per cogitationes iniquas. HIER. in Os. 1, 1 p. 3. 6 GENNAD. dogm. 67 (*syn.* stuprum *ut* HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 950 ENNOD. opusc. 2, 98 p. 317, 19. FVLG. RVSP. epist. 3, 6, 10 p. 166 -is colluvione. *v. etiam supra l. 1*). RVFIN. hist. mon. 11 p. 431^{A} spiritu -is urgeri (CASSIAN. inst. 6 tit. *et passim*). AVG. quaest. hept. 7, 49 p. 493, 5. serm. 4, 3, 3 in -bus et ebrietatibus (NICET. symb. 1 p. 39, 6). 278, 8, 8 (*cf.* BACHIAR. repar. laps. 13). SALV. gub. 6, 19 in illis imaginibus -um (*syn.* impuritas. 7, 65 *Africa* -um ignibus [*cf. l. 45*] aestuavit [*antecedit* de impuritate, *seq.* impudicus]. *cf.* PALLAD. hist. mon. I 7 p. 278^{A}). 6, 38 oculos ludicrorum turpium -e pascamus. MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 4. GREG. TVR. Franc. 9, 13 p. 370, 5 dum nimio ardore -is artaretur. LEX Visig. rec. 3, 4, 17 si . . . puella . . . publice -em exercens meretrix agnoscatur. *ibid.* acquirens per -es pecuniam domino suo. ISID. reg. monach. 13, 5. sent. 2, 39, 19 omnis immunda pollutio -o dicitur. 2, 39, 23 ad delectationem -is.

tropice, de perfidia in deum, maxime de idololatria (*v. etiam supra l. 27 sq.*): ITALA Ier. 2, 20 (Cypr. testim. 3, 59 p. 162, 7) ibi confundar in -e (*διαχυθήσομαι ἐν τῇ πορνείᾳ μου*, VVLG. prosternebaris meretrix). VVLG. num. 14, 33 filii vestri . . . portabunt -em vestram. II par. 21, 13 imitatus -em domus Achab. sap. 14, 12 initium . . . -is est exquisitio idolorum (*cf.* EVAGR. alterc. 2, 4 p. 36, 3). Ezech. 43, 7. 9 repellant procul -em suam. Os. 4, 12 spiritus . . . -um decepit eos (5, 4 *v. etiam supra l. 38*). 6, 10 -es Ephraim. *inde passim apud* ECCL., *ut* TERT. pudic. 5 p. 226, 18 et idololatria moechiae nomine et -is saepe populo exprobrata (*cf.* HIER. in Os. 1, 4 p. 39 HESYCH. in lev. 17, 1—7 p. 1003^{D}). PS. ORIG. tract. 12 p. 130, 4 a meretricio nationum et -e idolorum (AVG. serm. 33, 3, 3 EVAGR. alterc. 2, 4 p. 36, 2. *cf.* HIER. in Ier. 3, 3 p. 41, 4 qui idololatriae -e perierunt.). *ibid.* p. 130, 10 ecclesia ex infidelitate gentilium et -e simulacrorum veniens (*cf.* AVG. serm. 10, 2). PRISCILL. tract. 1, 26 p. 23, 4 Nicolaitarum -es. HIER. hom. Orig. in Ezech. 7 p. 951 in ea -e, quae animam suam sensumque commaculat (in Ier. 3, 1 p. 40, 2. AVG. c. Adim. 7 p. 129, 6 animae -o. AVELL. p. 454, 7 [*v. praeterea supra l. 27 sq.*]. *adde*: AVG. epist. 140, 74 spiritali -e [*cf.* AVELL. p. 411, 32. 454, 27 sacrilegium, id est -em et adulterium spiritale gerunt. FVLG. RVSP. c. Fastid. 21 p. 359. PRIMAS. in apoc. p. 806^{C} idololatria -o est spiritalis. *v. etiam supra l. 25. 29*]). RVFIN. Orig. in num. 20, 2 generalis . . . -o dicitur, cum (AVG. serm. 162, 3 *bis.* 162, 4 *cf.* conf. 1, 13, 21 PRIMAS. in Rom. p. 420^{D}). AVG. quaest. hept. 7, 41 p. 473, 28 *et passim.*

syn.: adulterium, impuritas, meretricium, prostitutio, stuprum. *opp.*: castitas, castus, pudicus, pudicitia, continentia, coniugium, matrimonium, nuptiae *sim.* *accedunt a di.*: carnalis, corporalis, generalis, specialis, spiritalis, visibilis, invisibilis.

✖**fornicātor,** -ōris *m. a* fornicare, -i. GLOSS. *πόρνος.* ganeo (II 581, 16), rutellus (II 591, 47). *legitur apud* ECCL. [*dub.* PAVL. dig. 33, 7, 14 fornicator *codd.*, fornacator *edd. v. p. 1118, 1.*]

i. q. scortator: ITALA I Cor. 5, 9. 10 (Tert. pudic. 18 p. 260, 1) non commisceri -bus, non utique -bus huius mundi (*πόρνοις*, VVLG. fornicariis). apoc. 22, 15 (Tert. pudic. 19 p. 263, 8) canes venefici, -r, homicida[e] (*πόρνοι*, VVLG. impudici). I Cor. 6, 9 (Aug. c. Parm. 3, 2, 9)

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

neque -es...regnum dei possidebunt (*πόρνοι*, VVLG. fornicarii). VVLG. I Cor. 5, 11 si is, qui frater nominatur, est -r aut avarus aut idolis serviens *eqs.* (*cf.* AVG. epist. 149, 8 -es, idolis servientes, adulteri *eqs.* SVLP. SEV. epist. app. 2, 7 p. 233, 22 cum -bus aut avaris). Eph. 5, 5 omnis -r aut immundus aut avarus...non habet hereditatem in regno Christi. Hebr. 12, 16 ne quis -r aut profanus ut Esau (*cf.* RVFIN. Orig. in gen. 15, 4 AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 132). 13, 4 -es ... et adulteros iudicabit deus (*cf.* AVG. serm. ed. Mai 116, 4. *adde*: TERT. pudic. 1 p. 220, 16 moechorum et -um [p. 221, 8. 222, 7. 9 p. 237, 2 non moechi[s] et -es, sed (*Reifferscheid*, fornicarii, sed *Gelenius*, fornicatoriis sed *trad.*). *et saepius ibidem*]). apoc. 21, 8 homicidis et -bus et veneficis. TERT. pudic. 13 p. 243, 16. 244, 17 (*distinguitur ab* incesto *ut etiam* p. 244, 26. 16 p. 255, 19 HIER. adv. Iovin. 1, 8 *plur. cf.* AVG. c. Faust. 22, 98 p. 704, 15). 13 p. 245, 27 incestum -em ... in perditionem tradidit satanae (p. 246, 10. 14 p. 250, 4. 15 p. 250, 22). 19 p. 262, 27 propudiosos et -es. LVCIF. non conv. 11 p. 25, 8 si qui -r in corpus suum est peccans, *eqs.* PS. AMBR. serm. 18, 2 (*cf.* AVG. civ. 14, 3 p. 8, 12 D.). HIER. in Zach. 3, 14 p. 938 PS. RVFIN. in Os. 1, 2 p. 967[B]. AVG. in psalm. 90 serm. 1, 4 inter -es castus esse (*cf.* MAX. TAVR. serm. 104 p. 662. MVTIAN. Chrysost. hom. 24, 1 -r laudat pudicum). c. Pelag. 2, 7, 14 (*cf.* SALV. gub. 7, 82). VITAE patr. 3, 167.

opp.: castus, continens, pudicus, virgo.

f. **fornicātrīx,** -īcis. *i. q. fornicaria, meretrix*: ITALA Matth. 21, 31 (Sangall.) -es praecedent vos (*πόρναι*, VVLG. meretrices). I Cor. 6, 15 (Boern.) membra -is (*cf. p. 1121, 11*). LAVRENT. NOV. paen. p. 103[C] tibi praelata est -x (*syn.* meretrix, fornicaria). ISID. orig. 10, 110 -x est cuius corpus publicum et vulgare est *eqs.* (*syn.* fornicaria).

fornicātōria, -ae *f.* *i. q. fornicaria, meretrix*: HIL. coll. antiar. A IV 1, 9 numquidnam ... membra Christi membra -ae faciemus?

1. fornicātus, -a, -um *adi.* [*a* fornix. *Th.*]. *i. q. arcuatus, concameratus*: CIC. top. 22 omnibus est ius parietem directum ad parietem communem adiungere vel solidum vel -um (*cf.* BOETH. in top. Cic. 6 p. 1078[D] parietem alium vel -um, id est arcus habentem, vel directum continuumque coniungere. *ibid.* paries -us fuit, id est arcum habens vel signinam fabricam sustinens). PLIN. nat. 11, 23 pilarum intergerivis a solo -is. AMM. 16, 10, 14 Pantheum velut regionem teretem speciosa celsitudine -am. 26, 8, 9 testudinem hac specie superstruxit, ... ut ... formam aedificii -i monstrarent. SERV. Aen. 1, 505 'testudine', camera incurva (auct.: id est -a). *de quadam via tecta*: LIV. 22, 36, 8 in via -a, quae ad Campum erat. *huc spectat metaphorice de via tecta fici ramis formata*: PLIN. nat. 12, 22 intra saepem ... opacam pariter et munitam vallo arboris, decorā specie subter intuenti proculve -o ambitu.

opp.: continuus, directus, solidus.

[**2. fornicātus,** -ī *v. sub* fornicarius *p. 1120, 72.*]

forniceus, -a, -um [*a* fornix. *Th.*]. *i. q. camera tus, arcuatus*: RVFIN. hist. 11, 23 p. 1027, 1 cuncta *templi* ..., quoad summum pavimentorum evadatur, opere -o constructa (*cf.* GLOSS. V 202, 15 -o opere, camerato vel densissimo, fornicibus constructa. *v. etiam* GLOSS. cod. Voss. q[0] Lat. 69 *ed. Hessels, ubi* fornice).

1. fornico, -āvī, -ātus, -āre *a* fornicātus *retrograde*. *i. q. arcuo*: SIDON. epist. 1, 5, 3 pontes, quos antiquitas a fundamentis ad usque aggerem ... crypticis arcubus -vit. carm. 23, 319 paries ... cryptis carceribusque -atus.

***2. fornico,** -āre *vel* **fornicor,** -ātus sum, -āri [*a* fornix. *Th.*]. *de notione*: GLOSS. -o *καταπορνεύω*. -or *πορνεύω*. *de usu: vox, quae de viris et saepius de mulieribus dicitur, legitur in bibliis et apud* ECCL. *passive verbum nusquam repperi (sed cf. infra l. 83). scriptores solent usurpare formam deponentis. formam in* -o *non inveni nisi* ITALA deut. 22, 21 (Lugd.) (-are), AVG. serm. ed. Mai 94, 7 (-are), ASSVMPT. Moys. 5, 3 (-bunt). *de figura etymologica v. infra l. 70.* [*alog.* forricare, *galiz.* fornagar. *M.-L.*].

i. q. scortari: 1 *proprie: absolute*: ITALA deut. 5, 18 (Lugd.) non -beris (*μοιχεύσεις*, VVLG. moechaberis). 23, 17 (Aug. quaest. hept. 5, 37 p. 397, 25) non erit meretrix a filiabus Israel et non erit -ans a filiis Israel (*πορνεύων*, VVLG. scortator). Ier. 3, 2 (Priscill. tract. 1, 22 p. 19, 14) vide, ubi non -ata sis (*ἐξεφύρθης*, VVLG. prostrata). Os. 1, 2 (*cf. p. 1121, 62*) accipe ... uxorem fornicationis, quam -ando -bitur terra a domino (*διότι ἐκπορνεύουσα*, VVLG. quia -ans. *cf.* LIB. iubil. 33, 20 non est peccatum maius quam fornicatio, quam -antur). Marc. 10, 19 (cod. k) ne adulterium ammiseris, ne -atus fueris (*tantummodo gr. μὴ μοιχεύσῃς*, VVLG. ne adulteres. *cf.* VVLG. Os. 4, 13 -buntur filiae vestrae et sponsae vestrae adulterae erunt. 4, 14 TERT. pudic. 17 p. 258, 6 DOCTR. apost. 2, 2). apoc. 2, 20 (Tert. pudic. 19 p. 262, 3) seducit servos meos ad -andum (*an spiritaliter?*) et edendum de idolothytis (*πορνεῦσαι*, VVLG. -ari; *cf.* VVLG. apoc. 2, 14 edere et -ari). VVLG. gen. 38, 24 -ata est Thamar. Sirach 23, 33 tertio in adulterio -ata est. Ezech. 23, 5 -ata est ... super me Oolla. 23, 43 -bitur in fornicatione sua...haec (*cf.* Os. 4, 18 fornicatione -ati sunt. *cf. supra l. 69*). Os. 3, 3 non -beris et non eris viro. Am. 7, 17 uxor tua in civitate -bitur (*cf. ad locum* HIER. in Am. 3, 7 p. 334 quod melius interpretatus est Symmachus, *πορνευθήσεται*, non quod ipsa -etur, sed passivo genere, ab aliis constuprata sustineat fornicationem). I Cor. 6, 18 qui ...-atur, in corpus suum peccat (*cf.* HIER. epist. 55, 2, 7. AMBROSIAST. in I Cor. 6, 18 -ari ... corporale delictum est). TERT. pudic. 22 p. 273, 10 nemo nolens -atur (-ator *trad.*). SERM. Arrian. frg. II 9 p. 635[D] sicuti...corpus -atur, ita et anima (*cf.* PS. PROSP. prom. 2, 27, 59 *David* in senio -atus mente et corpore ... male obiit. *cf. etiam l. 39 sq.*). HIER. epist. 49, 17, 5 melius est maritum ducere quam -ari. 49, 17, 6 melius est nubere quam -ari. 123, 3, 3 (*ad* VVLG. I Tim. 5, 11 *adulescentiores viduae* cum ... luxuriatae fuerint) propter has ..., quae -atae sunt in iniuriam viri sui Christi (hoc enim *καταστρηνιάσουσιν* Graecus sermo significat) vult apostolus alterum matrimonium praeferens digamiam fornicationi. RVFIN. hist. mon. 14 cogitationes -andi. PS. RVFIN. in Os. 1, 2 p. 967[C] ancilla ...-ura. AVG. civ. 21, 25 p. 538, 21 D. sive -ando sive alias immunditias flagitiorum ... perpetrando. serm. 9, 9, 11 casta ... femina ... quae dolet -antem virum (*cf.* FVLG. RVSP. epist. 3, 17, 29 p. 173). c. Parm. 3, 19, 27 p. 219, 23 -anti mulieri. in psalm. 90 serm. 2, 6 si non -antem, tamen uxore intemperantius utentem (*cf.* gen. ad litt. 3, 13 p. 79, 12). SALV. gub. 6, 19 in illis imaginibus fornicationum (*i. spectaculis impuris*) omnis ... plebs animo -atur. ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 6 primo -andi lapsu peccavit, qui *eqs.* PS. PRIMAS. in Hebr. p. 787[A] -ari est quocumque modo pollui libidinemque expleri. ISID. sent. 2, 39, 19 ex delectatione ... -andi. *transitive*: ITALA deut. 22, 21 (Lugd.) -are domum patris sui (*ἐκπορνεῦσαι τὸν οἶκον*, VVLG. -retur in domo). *accedunt praepositiones*: cum: ITALA apoc. 2, 22 (Cypr. epist. 55, 22) qui cum ea -ati sunt (*μοιχεύοντας μετ' αὐτῆς*, VVLG. qui moechantur cum ea). VVLG. Ier. 3, 1 Ezech. 16, 26. 33 apoc. 17, 2. 18, 3. 9 AVG. c. Parm. 3, 1, 3 p. 103, 1 quaest. hept. 5, 37 p. 397, 26 *passim*. post: ITALA Ezech. 16, 34 (Hier. epist. 21, 13, 1) post te non sunt -atae (*μετὰ σοῦ πεπορνεύκασιν*, VVLG. post te non erit fornicatio). VVLG. Ezech. 23, 30 fecerunt haec tibi, quia -ata es post gentes. in *c. abl.*: VVLG. Ezech. 16, 17 fecisti tibi imagines masculinas et -ata es in eis. 16, 28. *secundum textum graecum depravatum*: ITALA iud. 2, 15 (Lugd.) in omnibus, quibus -ati sunt (*ἐν πᾶσιν, οἷς ἐπορεύοντο Vat. recte, ἐπόρνευον Alex. al.* VVLG. quocumque pergere voluissent). in *c. acc.*: TERT. pudic. 6 p. 229, 20 populi -antis in filias Madian (Moab *Pamelius*). LVCIF. non parc. 1. HIER. in Ier. 3, 12 p. 45, 18 in dominum. super: *v. p. 1123, 78.*

2 *tropice, spectat ad perfidiam in deum, ad idololatriam: absolute*: VVLG. exod. 34, 16 postquam ipsae fuerint -atae. lev. 20, 6 anima, quae declinaverit ad magos et ariolos et -ata fuerit cum eis (*cf.* AVG. conf. 2, 6, 14 -atur anima, cum avertitur a te, *deus.* c. Parm. 2, 7, 14 p. 60, 4. c. Iul. 4, 3, 14 in animo -ante. *v. etiam supra l. 3 sq.*). II par. 21, 11 et -ari fecit habitatores Ierusalem et praevaricari Iudam. Os. 4, 15 si -aris, tu Israel. 5, 3 -atus est Ephraim, contaminatus est Israel. TERT. scorp. 3 p. 151, 16 invitantur ad idola, ut et spiritu -rentur (*cf.* PS. PROSP. prom. 1, 27, 39 in anima -entur. *cf. etiam supra l. 3. 18*). HIER. epist. 29, 6, 3 a populo -ante. AVG. conf. 1, 13, 21 *mihi* -anti sonabat...: 'euge, euge'. bapt. 3, 19, 27 p. 222, 3 cum plebe deum relinquente sic quodammodo -rentur. *accedunt praepositiones*: post: ITALA exod. 34, 15 (Aug. quaest. hept. 2, 158 p. 194, 25) -entur post deos eorum (*ἐκπορνεύσωσιν ὀπίσω τῶν θεῶν αὐτῶν*, VVLG. -ati fuerint cum diis suis). 34, 16 (Lugd.). iud. 8, 27 (*ibid.* 7, 41 p. 473, 12) -atus est ... Israel post illud *ephud* (*ἐξεπόρνευσε ... ὀπίσω αὐτοῦ*, VVLG. in eo. *cf. ad l.* AVG. *l. l.* p. 473, 24 id est sequendo illud contra legem dei. 7, 49 p. 6. 17). iud. 8, 33 (*ibid.* 7, 43 p. 476, 13) aversi sunt filii Israel et -ati sunt post Baalim (*ἐξεπόρνευσαν ὀπίσω τῶν Βααλίμ*, VVLG. cum Baalim). VVLG. deut. 31, 16 populus iste consurgens -bitur post deos alienos (*cf.* AVG. c. Pelag. 3, 4, 9 ASSVMPT. Moys. 5, 3). I par. 5, 25 Ezech. 6, 9. 20, 30 post offendicula eorum vos -amini. in *c. acc.*: ITALA lev. 20, 5 (Aug. quaest. hept. 3, 72 p. 298, 6) ita ut -entur in principes de populo suo (*ἐκπορνεύειν εἰς τοὺς ἄρχοντας*, VVLG. -retur cum Moloch). VVLG. exod. 34, 16 -ari faciant et filios tuos in deos suos. in *c. abl.* (*cf. l. 44*): ITALA Ier. 3, 6 (Gaudent. serm. 8 p. 895[B]) -ata est illic in idolis (*καὶ ἐπόρνευσεν ἐκεῖ*, VVLG. et -ata est ibi [*deest* in idolis]. *cf.* HIER. in Is. 57, 9 p. 673 non solum in vicinarum gentium idolis, sed et in longe positarum haberes studium -andi). VVLG. iud. 8, 27 -atusque est omnis Israel in eo (*ephud*). *hinc liberius* SERM. Arrian. frg. II 9 p. 635[D] *anima* corrumpitur...et -atur.... in vana gloria, in invidia *eqs.* cum (*cf. l. 38. 46*): VVLG. exod. 34, 15 -ati fuerint cum diis suis. lev. 17, 7. 20, 5 iud. 2, 17. 8, 33 Ezech. 6, 37. per: VVLG. num. 15, 39 nec sequantur cogitationes suas et oculos per varias res -antes. AVG. civ. 10, 25 p. 441, 15 D. 'mihi ... adhaerere deo bonum est' (*psalm. 72, 28*), non longe ire, non per plurima -ari. quaest. hept. 2, 158 p. 194, 17 plebem suam per alienos deos -uram. bon. coniug. 17, 20 anima per multos falsos deos -ari potest, non fecundari. *accedente praepos.* a b (*fere i. q. fidem dimovere, deficere*): ITALA psalm. 72, 27 (Aug. quaest. hept. 2, 158 p. 194, 22 epist. 140, 53 p. 560 c. Iul. 4, 3, 14 civ. 10, 25 p. 441, 11 D.) perdidisti omnem, qui -atur abs te (*πορνεύοντα ἀπὸ σοῦ*, VVLG. -antur abs te. *cf.* AVG. civ. *l. l.* hoc est qui multorum deorum vult esse prostibulum). VVLG. Ezech. 6, 9 contrivi cor eorum -ans et recedens a me. Os. 1, 2 -ans -bitur terra a domino (*cf.* GAVDENT. serm. 8 p. 895[A]). 4, 12 -ati sunt a deo suo (*cf* 9, 1. FVLG. aet. mund. 10 p. 163, 27 Hierusalem ... a deo suo -ata. RVFIN. Orig. in exod. 8, 4 -retur anima nostra a deo et esset cum amatoribus suis daemonibus [*syn.* meretricari]. AVG. c. Iul. 4, 3, 14 bapt. 3, 19, 25 p. 216, 26. 4, 16, 23 p. 250, 6 -anti a se animae.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in psalm. 78, 8 serm. 162, 3 AVELL. p. 424, 12. FVLG. RVSP. ad Monim. 1, 20 p. 167[B] qui se elongant et -antur a deo). AVG. serm. ed. Mai 94, 7 amicitia... huius mundi adulterat animas et -are facit ab uno et vero et legitimo coniuge.

fornix, -icis *m.* [*a* furnus, fornus *ductum esse videtur. cf.* fornax; *v. Martinium apud Ger. Vossium Etymologicon 1 vers. Th.*]. *de* -ŏ: *cf.* PRISC. gramm. II 166, 1 (*v. l. 14*). *de* ĭ *metro constat:* VERG. Aen. 6, 631. 10, 805 HOR. sat. 1, 2, 30 31 PRIAP. 14, 10 MART. 1, 34, 6. 11, 61, 4. 12, 61, 8 IVV. 3, 156. 10, 239. 11, 173 *al. de formis: gen. plur.* (-um) *unus* AMM. 24, 4, 15. furn-: GLOSS. II 511, 11 (*nom. sing.*), IV 520, 63. 521, 1 (*abl. sing.*), 521, 2. V 634, 49 (*abl. plur.*). *cf.* CONST. PORPH. caer. aul. Byz. 1, 5 p. 50, 25 ἐν τῷ φουρνικῷ (p. 51, 14. 1, 8 p. 56, 12. 18 *al.; sed* 1, 1 p. 19, 9 τοῦ ἐκεῖσε φορνικοῦ). fornex: GLOSS. II 73, 6. III 92, 6. 306, 45. IV 239, 32. *de genere:* PRISC. gramm. II 166, 1 hic -x, quod quamvis paenultimam positione longam habuit, tamen masculinum est. EXC. Bob. gramm. I 552, 7 *inter nomina, quae apud Romanos masculina, apud Graecos feminina sunt* -x, ἀψίς. *de notione:* NON. p. 425, 2 arcus omnis suspensus -x appellatur (SERV. Aen. 6, 631 -e, arcu [ISID. orig. 15, 8, 9 arcus . . . ipsi et -es *dicuntur*]. CLAVD. DON. Aen. 6, 631 -em dicit cameram in arcum ductam. GLOSS. -x [*vel* -ex]: ἀψίς, καμάρα, camera, saxum subcavum vel aliquid separatum. arcus quo historiae pingebantur vel in memoriam etiam victoriae fiebat. arcus de fornacis coctura exstructus. fornicatio boga super columnis. -em: arcum plateae, arcum triumphalem plateae, bogan [*v. etiam p. 1126, 53*]. -e: saxum cavum vel excisum, scelb vel drep [*v. etiam sub* forniceus *p. 1123, 50*], camae (καμάρα?). -es: saxa constructa, arcus, concamerationes (V 457, 43 *depravatum in* contaminationes). furnicibus [V 634, 49]: arcubus triumphalibus vel saxis cavis). SCHOL. Hor. epist. 1, 14, 21 gl. lupanar. ISID. diff. 1, 263 aedificiis arcuatis, quos -es antiqui vocabant, in quibus meretrices constitutae prostituebantur. orig. 10, 110 haec (*fornicatrices*) sub arcuatis prostrabantur, quae loca -es dicuntur. GLOSS. -x (*vel* -ex), πορνεῖον, πόρνη. -em moechiam. *de usu: vox primum invenitur apud* ENN., *inde apud* LVCIL. (*tit. libri VII vel VIII; v. p. 1126, 78*) CORP. I² 1529 (*a. 153—120 a. Chr.*) RHET. Her. CIC. CORP. I² 1524 (*act. Sullae*) *et passim apud prosarios et poetas.*

1 *generatim: i. q. arcus, quo onus aliquod sustentatur: absolute*: RHET. Her. 3, 16, 29 locos appellamus eos, qui breviter . . . aut natura aut manu sunt absoluti, . . . ut aedes, intercolumnium, angulum, -em et alia, quae his similia sunt. VARRO ling. 10, 59 neque minus in -bus propter sinistram dextra stat quam propter dextram sinistra. SEN. epist. 90, 32 Democritus . . . invenisse dicitur -em, ut lapidum curvatura paulatim inclinatorum medio saxo alligaretur (*cf.* AVSON. 368, 15 p. 94 medium si quis vellat de -e saxum, incumbunt cui cuncta, simul devexa sequentur cetera). 118, 16 unus lapis facit -em, ille, qui latera inclinata cun⟨e⟩avit et interventu suo vinxit. PLIN. nat. 36, 89 *Chaeremon subterraneas domos* traditur fulsisse trabibus . . . , dum ⟨in⟩ -es quadrati lapides assurgerent. AMM. 24, 4, 15 compage scutorum, qua velut testudine infigurabilium (infrangibilium *Bentley*, in figuram mobilium *Petschenig*) -um operiebantur. *de arcubus, concamerationibus parietum, aedificiorum, portarum sim.*: CIC. top. 22 qui in pariete communi demoliendo damni infecti promiserit, non debebit praestare, quod -x vitii fecerit (*cf. ibid.* parietem . . . vel solidum vel fornicatum). BELL. Alex. 1, 3 sine contignatione ac materia sunt aedificia et structuris ac -bus continentur (*cf.* VITR. 6, 8, 4 itemque, quae pilatim aguntur aedificia, et cuneorum divisionibus coagmentis ad centrum respondentibus -es concluduntur [*syn.* arcus]. PLIN. nat. 2, 197 *in terrae motibus* tutissimi sunt aedificiorum -es). SALL. Catil. 55, 4 camera lapideis -bus iuncta. VERG. Aen. 6, 631 moenia conspicio atque adverso -e portas (*ad locum v. l. 18. cf.* AVSON. 157, 24 p. 14 *porta*, quae -e eburno). PLIN. nat. 36, 86 *labyrinthi* omnes lapide polito -bus tecti (*an* tectis? *Mayhoff*). HEGES. 5, 38 infra -em summi . . . fastigii (*sc. porticus Salomonis*). PRVD. apoth. 523 *templi* onus nullis fultum . . . columnis -e curvato tenui super arce pependit. CYPR. GALL. iud. 258 gaudent se condere muris: castra . . . munimina firmant, -busque cavis absconsi sic quoque pallent (*cf.* VVLG. iud. 6, 2). MARCELL. chron. II p. 92, 1 (*a. 480*) statua . . . super cochlidem columnam posita corruit duobus -bus eius collapsis. p. 97, 1 (*a. 510*) gradus circi . . . sua cum -e incensi collapsique sunt. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 152 in calido loco vel balnei **-e**, quem appellant † achicholum sive cameram. ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 16 cacumina nostra tutiora sunt, sinuatis e regione -bus (fornacibus *cod.*), dum se per totum scripturae arquatilis nisus obiectu mutuo propellit. *de arcubus pontium*: BELL. Alex. 19, 4 -e extructo, quo pons sustinebatur (*cf.* LIV. 40, 51, 4 *pontis* pilis -es . . . imponendos). *huc spectant*: VERG. Aen. 10, 805 alti -e saxi (CLAVD. DON. *ad loc.* suffugio saxei -is. CYPR. GALL. exod. 1277 sub -e saxi. *cf.* AVIEN. orb. terr. 727 saxa . . . curvo -e pendent. *adde* GALL. Fest. p. 206 petra est, qui locus dextra ac sinistra -em expletur [*sic Huschke*[6], *v. praeterea app. apud Lindsay*] usque ad libramentum summi -is). CARM. de Iona 53 reus . . . cavo sub -e puppis stertens. *metaphorice, de cavatione caeli:* ENN. scaen. 381 caeli ingentes -es (*ad loc. v.* CIC. de orat. 3, 162 in sphaera -is similitudo non potest inesse. *cf.* HIER. in Eph. 4, 10 stetit in summo caeli -e. 5, 3 caelum -is more curvatum. RVT. NAM. 1, 97 aerio pendentes -e rivos. *cf. etiam l. 75 sq.*). AVIEN. Arat. 1698 si . . . Iris demittat gemino se -e.

2 *speciatim: de arcubus aquaeductuum*: CORP. I² 1529, 11 (*Aletrii, a. 153—120 a. Chr.*) aquam in opidum ad⟨q⟩u⟨e⟩ arduom . . . -esq(ue) fecit. II 3421 (*Carthagine Nova*) ⟨for⟩nices cola ante aedem ex pequnia (*sic Hübner; aliter Degering, PW. VII 10, 1 sqq.*). S. C. Frontin. aq. 125 de rivis, specibus, -bus ⟨a⟩quae Iuliae . . . reficiendis. *ibid.* cum ii rivi, ⟨specus⟩, -es . . . reficerentur. 127 circa fontes et -es et muros (LEX Quinctia 35). LEX Quinctia 4 circa rivos specus -es fistulas tubulos castella lacus aquarum publicarum (23). 45 ex iis fontibus rivis specibus -bus aquam sumere. LIV. 40, 51, 7 ex ea *pecunia* communiter locarunt aquam abducendam -esque faciendos. PLIN. nat. 31, 41 *aqua Marcia* in specus mersa in Tiburtina se aperit, ita novem milibus passuum -bus structis perducta. SIDON. carm. 22, 222 *fontem* monte fluentem umbrat multicavus spatioso circite -x. *de arcubus triumphalibus vel omnino honoris causa extructis* (*cf.* GLOSS. *p. 1125, 22. 24. 28*): CIC. Verr. 1, 19 videt ad ipsum -em Fabianum . . . Verrem (Planc. 17 Fabium. de orat. 2, 267 Fabianum [*inde* QVINT. inst. 6, 3, 67 -em Fabium]. PS. ASCON. Verr. p. 211, 17 St. **-x** Fabianus arcus est iuxta Regiam in Sacra via Fabio censore constructus). 3, 154 huius (*Verris*) -x in foro Syracusis est. LIV. 33, 27, 4 *L. Stertinius* duos -es in foro bovario . . . fecit et his -bus signa aurata imposuit. 37, 3, 7 *Scipio* -em in Capitolio . . . cum signis septem auratis . . . et marmorea duo labra ante -em posuit. VVLG. I reg. 15, 12 erexisset sibi -em triumphalem. OROS. hist. 5, 9, 2 super Calpurnium -em. EVCHER. instr. 1 p. 95, 20 constitui *signa* in tropaeum solent super -es introitusque portarum. MARCELL. chron. II p. 97, 2 (*a. 507*) simulacrum . . . in foro Strategii super -em residens. *nota trop. de arcu vel via tecta, quae ramis pendentibus formatur*: AVG. serm. ed. Mai 1, 2 (*de paradiso*) ubi molles rami, pendentes -es, undosa inflarat amoenitas et profusas cameras explicarat. *de variis concameratis hypogeis*: CORP. I² 1524 (*Ferentini, aet. Sullae*) A. Hirtius A. f. M. Lollius . . . fundamenta -es faciunda coeraver(e). MART. 12, 61, 8 (*de latrina quadam*) quaeras . . . nigri -is ebrium poetam. ARNOB. nat. 7, 46 p. 281, 13 ex molibus inaequaliter aggeratis successus quidam et -es, in quos intulit se. AMM. 19, 5, 4 cavatis -bus subterraneis per radices montis scalae ad usque civitatis ducebant planitiem. CYPR. GALL. gen. 1266 *Iosephum* turpi . . . de -e (*i. carcere*) tollant. *de fornicato aditu vel exitu* (*cf. Degering, PW VII 10, 10—36*): CORP. I² 2112 (*Asisii*) murum ab -e ad circum et -em cisternamque . . . faciundum. II 1087 (*Ilipae*) portas fornic(em) aedificand(a) curavit. CIC. har. resp. 22 vis . . . innumerabilis (*Megalesia spectatura*) repente ⟨e⟩ -bus ostiisque omnibus in scaenam signo dato immissa irrupit. LIV. 36, 23, 3 -es . . . in muro erant apti ad excurrendum. 44, 11, 5 praetori . . . monstrati sunt -es; non ad eandem crassitudinem, qua veterem murum, sed simplici laterum ordine structos esse. 44, 11, 8 parietes -um perfossi urbem patefecerunt. *de columnis ad sustinendos cuniculos extructis* (*cf. Blümner, Technol. IV p. 106*): PLIN. nat. 33, 70 relinquuntur . . . -es crebri montibus sustinendis. 33, 72 cervices -um ab ultimo caedunt. *de rota tribuli*(?): VVLG. prov. 20, 26 dissipat impios . . . et incurvat super eos -em (עֲגָלָה; *gr.* τροχόν. *cf.* GLOSS. cod. Voss. q° Lat. 69 *ed. Hessels* -em, signum victoriae). *de oculorum foraminibus cavis*: SIDON. carm. 2, 250 (*de Scythis*) acta cerebri in cameram vix ad refugos lux pervenit orbes . . .; -e non spatioso magna vident spatia. *de stabulo meretricum, i. q. lupanar* (*de notione cf. p. 1125, 29 sqq.*): HOR. sat. 1, 2, 30 nullam nisi olenti in -e stantem (*cf.* IVV. 11, 173 nudum olido stans -e mancipium. PRVD. c. Symm. 2, 836 spurcam redolenti in -e cellam *intrat*). 1, 2, 31 notus homo cum exiret -e (*cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 2, 31). epist. 1, 14, 21 **-x** tibi et uncta popina incutiunt urbis desiderium (*cf.* SEN. dial. 7, 7, 3 *voluptatis humilis* domicilium -es et popinae sunt. virtutem in templo convenies, in foro *eqs.*). PRIAP. 14, 10 nigra -is oblitus favilla. SEN. contr. 1, 2, 21 redolet adhuc fuliginem -is. 9, 2 (25), 28 reus . . . perit -i. SEN. dial. 1, 5, 2 ut homines pecuniam, cum in templis consecraverint, videant et in -e. PETRON. 7, 4 me in -em esse deductum (*syn.* lupanar, *ut etiam* APVL. met. 7, 9. 10 ARNOB. nat. 2, 42 p. 82, 20). MART. 1, 34, 6 raraque Summoeni -e rima patet. 10, 5, 7 clusus . . . -x (*cf.* 11, 61, 4). IVV. 3, 156 lenonum pueri quocumque ex -e nati (FVLG. aet. mund. p. 167, 21 paganorum antiquitas procreatos ex -e deorum natos ascribebat, quo meretricum crimina divina vestirent iniuria). 10, 239 steterat . . . in carcere -is. IREN. 1, 23, 2 *Helenam* in -e (Phoenice *coni. Iunius*) prostitisse. FIRM. math. 8, 20, 6 publice prostituetur in -e. AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 12 -em meretricis ingrederis? (*cf.* AVG. contin. 2, 4). HIER. in Is. 2, 7 p 36 inter scorta . . . in -bus spectaculorum pueri steterint publicae libidini expositi. CYPR. GALL. iud. 418 *mater* ⟨pas⟩sim prostrata viris sub -e vixit. *luditur in hac significatione et ea, quae est p. 1125, 82 sqq.*: PRVD. apoth. 624 (*de signis caelestibus ea nocte, qua Christus natus est, turbatis*) inproba virgo prodit amatores tacitos in -e mundi. *de titulo, ut videtur, libri cuiusdam Lucilii:* LVCIL. 1177 (*apud* Arnob. nat. 2, 6 p. 51, 24) -em Lucilianum et Marsyam Pomponi obsignatum memoria continetis (*v. Marxii adn. ad l.*). *metaphorice, i. q. fornicaria, meretrix* (*cf.* GLOSS. *p. 1125, 32*): AVG. c. Faust. 32, 4 p. 763, 10 soce-

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ros dormire cum nuribus tamquam Iudas, patres cum filiabus tamquam Loth, prophetas cum -bus tamquam Osee. *convicium de viro*: SVET. Iul. 49,1 *Caesarem dicit* Curio stabulum Nicomedis et Bithynicum -em.

cui rei -es usui fuerint, obscurum est: CORP. I² 1498 (*Tiburе*) q(uaestores) -es . . . f(aciendos) c(oeravere). 1564 (*Formiis*) ⟨for⟩nices de pequn(ia) public(a) ⟨fa⟩c(iendos). 1801 (*apud Paelignos*) Sentius C. f. . . . L. Ateius V. f. mag(istri) Mart(iales) -e(m) et parietes caementicios . . . faciundum coer(avere).

syn.: arcus (VITR. 6, 8, 4 PS. ASCON. Verr. p. 211, 17 St.), camera (CAEL. AVR. acut. 3, 17, 152), curvatura (SEN. epist. 90, 32), lupanar (*v. p. 1126, 66 sqq.*), meretrix (FVLG. aet. mund. p. 167, 21), meritorium (AMBR. in psalm. 118 serm. 1, 12), stabulum (SVET. Iul. 49, 1). *distinguitur a* sphaera (CIC. de orat. 3, 162). *adi. selecta*: cavatus (AMM. 19, 5, 4 *ibid.* subterraneus), cavus (CARM. de Iona 53), curvatus (PRVD. apoth. 523), curvus (AVIEN. orb. terr. 727), lapideus (SALL. Catil. 55, 4), ingens (ENN. scaen. 381), triumphalis (VVLG. I reg. 15, 12).

deriv.: fornicarius, fornicatus, forniceus, fornico, fornicor.

fornus *v.* furnus. [*Bacherler.*

foro, -āvī, -ātum, -āre [*i. q. theodisc.* borōn '*forare*', *fortasse cf. c. gr. φάρειν, τὸ φάρος, φαρσῦν et c.* ferire, forus. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 84 (*a* foro) et forare, foras dare *cqs.* GLOSS. III 268, 32 τρυπῶ. IV 291, 26 terebrat pertundit -at. [*it.* forare, *prov.* forar, *portug.* forar; foratum: *prov.* forat, *hisp.* horado. *M.-L.*]

I *proprie*: PLAVT. Most. 56 o carnufic⟨i⟩um cribrum, quod credo fore, ita te -bunt patibulatum per vias stimulis ⟨carnufices⟩, si huc reveniat senex. CIC. facet. dict. 14 (Macr. sat. 7, 3, 7) certe solebas bene -atas aures habere (hoc eo dictum quia Octavius Libys oriundus dicebatur, quibus mos est aurem -are *addit* MACR. *cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 18, 2 sponte permanenti in servitute *puero* auris -bitur). [PROP. 4, 5, 20 forat *coni. haud male Rossberg pro* ferat.] VITR. 10, 2, 2 *forficum* dentes in saxa -ata accommodantur. 10, 8, 3 regulae . . . ad eundem modum -atae (*praecedit* foramina). PAVL. FEST. p. 90 forago . . . a -ando dictum. p. 301 ⟨su⟩cula est machinae ⟨genus teretis⟩ materiae et -atae. GERM. 430 ulteriores *Hydri tractus* vocali rostro Corvus -at. 505 Corvique -antis (ferentis *vel* quaerentis *codd.*). CELS. 7, 5, 4[B] ubi non evellitur *telum*, terebra *os* iuxta -are. 7, 7, 14[D] acus . . . sic ⟨ac⟩uta, ut -et. 7, 29, 6 indice digito corpus illud -andum est. 8, 2, 1 os . . . aut finditur aut frangitur aut -atur (8, 3, 11 ossa . . . fracta fissa -ata. 8, 8, 2[A] ossa . . . vel franguntur vel -antur). 8, 3, 2 ut et -et *modiolus* et circumagatur. SEN. Med. 748 urnis quas -atis irritus ludit labor, Danaides. Oed. 812 -ata ferro gesseras vestigia, tumore nactus nomen ac vitio pedum. SEN. epist. 79, 3 -atum pluribus locis sŏlum. COLVM. 5, 10, 20 -ata arbore. 7, 3, 6 pugnacem arietem mitigari terebra secundum auriculas -atis cornibus. 8, 3, 7 -atis duobus adversis parietibus. 8, 3, 9 canales . . . modicis -antur cavis. 8, 11, 4 transversis -atis perticis. 9, 7, 5 *foramina* satis est ita -ari, ne. SCRIB. LARG. 10 tenuiter -ato cribro. PLIN. nat. 17, 252 ulmis detrahitur sucus inutilis supra terram -atis usque ad medullam. FRONTIN. aq. 114 *castellum aquae* sine causa -atum vitiatur. LEX Quinctia (Frontin. aq. 129) quicunque . . . rivos specus fornices fistulas tubulos castella lacus aquarum publicarum . . . -verit ruperit, -anda rumpendave curaverit. *ibid.* rupisset -assetve. CARM. epigr. 1552[A], 86 lapis ecce -atus luminibus multis hortatur currere blandas intus apes. AMPEL. 13, 4 -ato Atho monte. ARGVM. Plaut. Mil. 1, 5 -at geminis communem clam parietem in aedibus. TERT. resurr. 61 p. 122, 17 -ata sunt inferna in viro et in femina. CYPR. mort. 12 navis . . . pulsatur fluctibus nec -atur. HIL. trin. 10, 23 naturae teli sit . . . -are. DICT. 4, 6 scuti . . . telo in aliquantum -ati. AMM. 16, 12, 22 latere -ato iumenti. 19, 2, 15 -atis undique membris. 19, 5, 6 ballistae tela fundentes nonnunquam binos -bant. 21, 12, 8 nec ut possint -ari cuniculi inveniebatur habilis locus. 24, 2, 12 turrim ictus -vit arietis. 27, 2, 3 -ati pilis et gladiis cecidere. 27, 10, 15 verrutis . . . -bantur et pilis. SCHOL. Stat. Theb. 8, 222 tibiam . . . varie -atam. PELAGON. 205 radicem . . . cute -ata in pectus adicies. HIER. in Is. 54, 11 p. 634 τρυπανισμοῦ . . . quod verbum -atarum caelatarumque gemmarum sensum sonat. PRVD. psych. 835 cava per solidum multoque -ata dolatu gemma. perist. 10, 986 -assem si puncto levi *linguam*. AVG. serm. ed. Mai 84, 3 -at miles lancea latus *Christi*. MACR. somn. 1, 21, 12 fundus *vasis* erat in modum clepsydrae -atus. CAEL. AVR. chron. 3, 2, 43 calamo utraque parte -ato. SIDON. epist. 9, 13, 5 v. 26 iaculoque . . . -ante. carm. 5, 19 pepli textus, quem fibula . . . dente -at. 5, 434 terga -atus *hostis*. 22, 61 cratem . . . nec tela -ant. SEDVL. carm. pasch. 5, 377 -atas . . . palmas (op. pasch. 5, 32 perforatas). BOETH. anal. post. 1, 24 vitrum -atum. CASSIOD. in psalm. 118, 120 ipsa compunctione -atus est. VEN. FORT. vita Germ. 39, 110 ut unguium acumen palmam -ret in intima.

II *translate*: SEN. dial. 10, 10, 5 per quassos -atosque animos transmittitur *vita occupatorum hominum*. HIER. epist. 22, 8, 4 margarita . . . est sermo dei et ex omni parte -ari potest (*i. excuti intellegi*). CARM. epigr. 236 ⟨cum teneret⟩ memoria ⟨nomin⟩is multi -atas musicis arteria⟨s⟩. *Vollmer.*

forpex *v.* forceps.

✖**fors** (*abl.* **forte**) *subst. et* **Fors,** -tis *nom. deae* [= *paelign.* forte (faber), *si recte vertitur* '*fortunae (faber)*'; *cf. esse videtur c.* ferre *aequandumque c. hibern.* brith *theodisc.* burt '*partus*', *ind.* bhrtih '*allatio, alimonia, curatio*'; *cf.* fortuna, fortuitus. *de adverbio osc.* fortis *v. s. v.* fortis. *Th.*]. *de* o *brevi*: CHAR. gramm. I 13, 28 (*cf. Heraeus, Arch. 14 [1906] 396*). *de declinatione substantivi*: PRISC. gramm. II 188, 4 *inter* diptota: -s -e. *item* GRAMM. suppl. 89, 26. *deae nomen omnes habet casus, v. p. 1129, 73 sqq.* *dat.* -e: *v. p. 1129, 78.* *de significatione substantivi* (*de adv. v. p. 1130, 18 et 1131, 71*): CIC. leg. 2, 28 *v. p. 1129, 45.* div. 2, 15 quid est . . . aliud -s (sors *B*), quid fortuna, quid casus, quid eventus, nisi cum sic aliquid cecidit, sic evenit, ut vel aliter cadere atque evenire potuerit? NON. p. 425 *v. p. 1130, 69.* GLOSS. τύχη, τυχόν, casus, fortuna (V 295, 53 fortuna gentium, *i. paganorum*). *differentiae*: NON. p. 425 -s est casus temporalis, fortuna dea ipsa. PAVL. NOL. epist. 16, 4 p. 117, 26 si . . . -s verbum dubitantis sit et fatum profantis expressio et casus significatio cadentium vel accidentium. ISID. diff. app. 248 -s casus est, fortuna data est; ut quidam: sic valuit -s tamquam mors (*cf.* GRAMM. suppl. 289, 5 -s casus est, fortuna dea est; et quidam sic volunt: -s tamquam sors, id est mors). DIFF. ed. Beck p. 58, 29 -s casus est tamquam sors mors; felicitas opum est. [*dubia, corrupta*: sors (sorte) *legendum est pro* -s (-e): LIV. frg. 60 (Sen. suas. 6, 17) LVCAN. 5, 764 (*U*, sorte *rell.*). 9, 550 (*G*, sors *rell.*). 7, 122 (*MB*, sorte *rell.*) VAL. FL. 5, 484. TERT. ieiun. 10 p. 288, 20 *sic et* -s -e *saepius pro* sors sorte *restituendum, ut* APVL. met. 9, 8 *al.* (*v. infra*). *dub.* STAT. Theb. 11, 283 aequa duelli sors (-s *duo codd.*). *pro aliis genuinis lectionibus irrepsit*: COLVM. 4, 4, 2 *SA* (*v. sub* fossor) PLIN. nat. 25, 8 (*v. sub* socordia) HOMER. 896 FIRM. math. 3, 9, 7 (fortes *Sittl*). VARRO ling. 5, 74 *v. sub* fons. *locis corruptis*: CIC. Att. 6, 1, 23 (*v. Boot ad h. l.*). 10, 12[b], 2 (*v. Boot*) LVCR. 2, 630 LIV. 5, 13, 12 PLIN. nat. 30, 16 AVIEN. Arat. 837? *locis mutilis*: PACVV. trag. 97 ACC. trag. 493 (ferte *codd.*) TVRPIL. com. 43 TRAG. inc. 257. *delendum*: TER. Hec. 371. *loci dubiae interpretationis*: SEN. Herc. O. 929 PAVL. NOL. carm. app. 2, 57. *nota* GRAMM. suppl. 167, 8 *de quibusdam vocabulis*: partes orationis ubi non sunt, in adverbium transeunt, sicuti cum dicimus 'torvum animal' 'torvum clamat', 'forte tempus' 'forte egit' et reliqua.]

I *substantivum*: **A** *commune* (*nom. abl.* -e *v. sub II*): **1** -s *aliquid agere vel efficere dicitur*: ENN. ann. 197 quid . . . ferat -s, virtute experiamur (TER. Phorm. 138 quod -s feret. LVCIL. 447 cui parilem fortuna locum fatumque tulit -s. CIC. Att. 7, 14, 3 ut -s tulerit. 8, 1, 3 ut quemque -s tulerit casum. LVCR. 3, 983 casumque timent, quem cuique ferat -s. SALL. Iug. 78, 2 uti -s tulit. VERG. Aen. 2, 94 -s si qua tulisset. OV. met. 1, 297 si -s tulit [11, 751]. LIV. 5, 11, 1 -s ita tulit, ut. 31, 41, 7 quo -s tulisset loco. 36, 9, 8. 38, 40, 13 ut -s tulit. SEN. Tro. 5 tulit documenta -s maiora. CVRT. 5, 8, 16 *al.* SIL. 10, 545 PS. QVINT. decl. 3, 2 p. 43, 3 TAC. hist. 3, 21 IVST. 35, 2, 1 SYMM. epist. 1, 2, 2 DICT. 6, 1 AMM. 25, 3, 10 *al. aliter* VAL. FL. 3, 392. *cf. ctiam p. 1129, 3*). PACVV. trag. 368 quo saxum impulerit -s, eo cadere Fortunam. TER. Hec. 370 illis -s obtulerat adventum meum (CIC. Verr. 5, 95 quod cuique -s offerebat. Att. 2, 22, 1 CAES. Gall. 2, 21, 1. 7, 87, 5 BELL. Alex. 22, 2 NEP. Pel. 2, 1 HOR. sat. 1, 6, 54 LIV. 25, 29, 9 VAL. MAX. 2, 4, 5 TAC. hist. 4, 1 [sors *cod.*] ann. 14, 5 APVL. flor. 2 p. 9 SPART. Geta 7, 6 IVST. 5, 11, 8 AMM. 31, 9, 2 MACR. somn. 2, 1, 8. *cf. p. 1129, 63*). ACC. trag. 54 quo illum -s (mors?) expectabat loco. 422 -s dominatur. CIC. Planc. 101 sin . . . vitam mihi -s ademisset. Att. 4, 10, 1 de . . . ambulatione -s viderit aut si qui est . . . deus (14, 13, 3). CATVLL. 64, 366 dederit -s copiam Achivis (VERG. Aen. 7, 554 quae -s prima dedit. HOR. carm. 1, 9, 14 quem -s dierum . . . dabit. OV. am. 1, 8, 21 -s me sermoni testem dedit. met. 1, 453 quem non -s ignara dedit. LIV. 1, 9, 15. 1, 45, 3 se dare visa est. 5, 20, 9. 22, 50, 12 MANIL. 1, 494 SEN. Herc. f. 354. CVRT. 4, 4, 12 in manus. CALP. ecl. 4, 118. 7, 77 SIL. 9, 98. 10, 144. 15, 105 STAT. Theb. 10, 73 Ach. 1, 810 NEMES. ecl. 3, 47 VIR. ill. 13, 1 AMM. 15, 10, 10 *al. aliter v. p. 1129, 7*). SALL. Iug. 51, 1 -s omnia regere (*opp.* nihil consilio . . . agi). 97, 4 uti quosque -s conglobaverat. VERG. ecl. 9, 5 -s omnia versat. Aen. 8, 476 quam -s inopina salutem ostendat (SERV. *ad l.* hoc beneficium casus praestat). 10, 457 si qua -s adiuvet ausum. 12, 41 ad mortem si te — -s dicta refutet! — prodiderim (*cf.* CLAVD. DON. *ad h. l.* p. 555, 18. 27. 556, 12). CVLEX 162 ni -s incertos iussisset ducere casus (HOR. sat. 2, 1, 59 -s ita iusserit. AVSON. 322, 39). HOR. sat. 1, 1, 2 quam . . . sortem seu ratio dederit seu -s obiecerit (PORPH. fortuna). 2, 6, 10 si urnam . . . -s quae mihi monstret. OV. met. 2, 257. 10, 619. 14, 425 LIV. 10, 36, 9. 22, 5, 8. 22, 51, 6. 23, 23, 3 quae immoderata -s tempus ac necessitas fecerit. 28, 18, 2. 29, 28, 6 quae obvia -s fecerat. 42, 63, 8 MANIL. 1, 494. SEN. Phoen. 632 et spes et metus -s caeca versat (*cf. supra l. 65 et* SYMM. epist. 2, 57, 1). nat. 1, 13, 1 si nubes -s aliqua disposuit. 2, 59, 4? CVRT. 4, 15, 22. 5, 5, 15 quas . . . -s et necessitas . . . applicuit. LVCAN. 4, 503 PLIN. nat. 10, 7 VAL. FL. 2, 559. 3, 202. 6, 265 SIL. 2, 5. 6, 46 STAT. Theb. 11, 481 TAC. hist. 2, 8. 4, 29 (*opp.* virtus) ann. 1, 28. 49. 3, 5. 4, 27 FRONTO p. 187, 20 N. FRG. Vat. 249, 5 ANTH. 415, 64 PANEG. 10 (4), 27, 1 TREB. trig. tyr. 9, 6. AVIEN. Arat. 289 lubricum ut aevum -s (sors *cod.*) agat. orb. terr. 885 ora 135. AVSON. 308, 15 incogitantes -s, non consilium regit. 339, 1 res hominum fragiles alit et regit et perimit -s. 340, 5 DICT. 2, 46. 5, 12. AMM. 14, 6, 17 si -s adegerit. 16, 12, 45 si iuvisset

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-s (18, 8, 1 *al.*). 18, 4, 6 cum -s copiam detulisset. 30, 5, 11 si qua -s secundasset. 30, 8, 14 si -s ingruisset inferior (infestior *Petsch.*). 31, 7, 6. 31, 10, 11: MYTHOGR. 1, 137 quo -s tulisset *navem* (1, 157 *Danaen*). CLAVD. carm. min. 41, 9 '-s iuvat audentes' prisci sententia vatis (*cf. infra l. 36*). *dub.* 26, 370 si ... dominum -s (*duo codd.*, sors *rell.*) improvisa revexit. SIDON. epist. 4, 3, 5. DRAC. Romul. 8, 460 *augurem* -s ad Cyprum dederat. *dub.* ENNOD. epist. 6, 38, 1 p. 171, 16 utrumque -s (*sic* T^1, frons *rell.*) bona concessit. CARM. epigr. 1141, 6 quam (*mortuam*) -s ad superos noluit esse diu. 1422, 5 (*christ.*). *nonnulla his similia quaere sub B.* **2** -s *est, fit, patitur aliquid*: VERG. Aen. 12, 714 -s et virtus miscentur in unum (SERV. casus). OV. fast. 4, 507 -s sua cuique loco est. STAT. Theb. 1, 327 seu praevia ducit Erinys seu -s illa viae (*sc. erat*) sive ... vocabat Atropos. 5, 718 pro -s et caeca futuri mens hominum (*cf.* 12, 382). TAC. hist. 4, 26 quod in pace -s seu natura, tunc fatum et ira deum vocabatur. PS. APVL. Ascl. 40 eventus ... vel -s insunt omnibus permixta mundanis. DICT. 2, 52 ut -s evenerat. COD. Iust. 5, 3, 7 (*saec. IV ex.*) si qua -s extitisset. **3** *iuncturae* fors fuat *et sim.*: PLAVT. Pseud. 432 -s fuat an istaec (forsitan ea tibi *P*) dicta sint mendacia. FRONTO p. 143, 14 N. APVL. apol. 92. SYMM. epist. 1, 20, 3 -s fuat an optineamus ... gratiam. 1, 39. 2, 3. 3, 6, 1. 4, 28, 1. 4, 29, 1. SIDON. epist. 2, 2, 17 quem -s fuat an incurrat. 8, 3, 6. AVSON. 405, 3 -s fuat, ut ... expoliam. SIDON. epist. 9, 7, 1 bybliopolam pretio -s fuat officione demeritum. TER. Hec. 610 istuc saperest, ... quod faciundum sit post fortasse, idem hoc nunc si feceris. :: -s fuat pol (DON. '-s' fortuna bona est. *ibid.* fortuna faveat. *ibid.* bona eveniat. EVGRAPH. si tantum Fortuna aeque faveat. *Hand, Turs. II 712 'accidat hoc'*). *nota* SYMM. epist. 1, 3, 5 do ... nuntium ... nos ... esse redituros. -s fuat huiusce promissi. GELL. 1, 3, 2 dicta ... fuisse non paenitenda -s sit ut vos etiam sciatis. 12, 8, 2 cum ... epularentur, -s fuit, ut ... locarentur. *sim.* AVSON. 190, 5 -s erit, ut ... asserat. *cf.* APVL. apol. 56 -s anne ... non inducat animum verum esse, quod dixi.

B *proprium* (**Fors** *persona, fors personata*): **1** *nomen nudum*: CATVLL. 64, 170 saeva -s ... invidit questibus auris. CIC. Pis. 3 sit ... -s domina campi. TIB. 1, 5, 70 versatur celeri -s levis orbe rotae. OV. ars 1, 608 audentem -sque Venusque iuvat (fast. 2, 782 audentes -sque deusque iuvat). fast. 6, 775 deam laeti -em celebrate, Quirites! MANIL. 1, 485 nec *mundum* -e coisse magistra. LVCAN. 2, 12 -s incerta vagatur fertque refertque vices (*ibid.* casus). PETRON. 120, 80 rerum humanarum divinarumque potestas, -s, cui nulla placet nimium secura potestas *eqs.* 120, 94 age, -s, muta ... vultum. STAT. Theb. 7, 403 *monstra* nectit prodigiale canens certi -s praevia fati. 10, 384 invida fata piis et -s ingentibus ausis rara comes (*cf.* SCHOL. rarus ... felicitatis eventus). AVSON. 163, 24 expertus -is tela cavenda deae. **2** *iunctura* **Fors Fortuna** (fors fortuna): CIC. leg. 2, 28 Fortuna ... sit vel Huiusce diei ... vel Respiciens ... vel -s, in quo incerti casus significantur magis *eqs.* DON. Ter. Hec. 386 fortuna in incerto, -s fortuna in bono ponitur. Phorm. 841 fortuna dicta incertarum rerum, -s fortuna eventus fortunae bonus. EVGRAPH. Ter. Phorm. 841 -s fortuna eventus fortunae, fortuna autem ipsa dea est. SCHOL. Ter. Eun. p. 105, 6 *v. infra l. 69.* SCHOL. Ter. Phorm. p. 138, 23 -s fortuna: felix eventus fortunae. SCHOL. Ter. Hec. p. 144, 31 -s fortuna: eventus fortuitus. -s aut fortuna: ACC. trag. 110. -e aut fortuna: PACVV. trag. 375[a]. -e ac fortuna: LVCIL. 450. fortuna an -e: ACC. trag. 182. *ordine inverso* Fortunae -is: OV. fast. 6, 773. Fortuna ... -s: *v. p. 1128, 39. nota vocabuli ex casibus obliquis falsam interpretationem*: DIONYS. ant. 4, 27, 7 *Τύχης ..., ἣν ἀνδρείαν προσηγόρευσεν Servius.* PLVT. fort. Rom. 5 p. 319[A] *τὴν ... πρὸς τῷ ποταμῷ Τύχην φόρτιν καλοῦσιν* (*ὅπερ ἐστὶν ἰσχυρὰν ἢ ἀριστευτικὴν ἢ ἀνδρείαν*). *cf.* NOT. Tir. 44, 33 -is Fortuna. GLOSS. III 291, 14 *σχυρὰ* (*sic*) *Τύχη* fortis fortuna. *huc etiam spectat* DION. HAL. ant. 4, 27, 7. *loci per casus digesti*: *nom.* (*voc.*): TER. Hec. 386 quae ... -s fortunast, te ... quae ... obtulit (DON. *et* SCHOL. *ad h. l. v. supra l. 47. 52*). Phorm. 841 o Fortuna, o -s Fortuna, ... onerastis (*cf. l. 67.* DON. EVGRAPH. SCHOL. *ad h. l. v. l. 48. 49. 51*). LVCIL. 447 *v. p. 1128, 38.* SEN. dial. 10, 7, 9 de cetero -s Fortuna ... ordinet. QVEROL. p. 7, 22 o Fortuna, o -s Fortuna, o fatum sceleratum. *abl.* (*pertinet magis ad vocabulum commune*): PLAVT. Bacch. 916 ni ... -e fortuna hic foret. Mil. 287 TER. Eun. 134. 568 (SCHOL. p. 105, 6 casu vel fortuitu). CIC. div. 2, 18 *haec* casu fieri aut -e fortuna. GELL. 1, 3, 30 (*ibid.* fortasse). APVL. met. 10, 5 IVL. VAL. 3, 18. *nota* FRONTO p. 95, 10 N. vel ab deis vel a -e Fortuna vel a vobis ... impetratum. *gen. dat. in inscriptionibus*: FAST. ann. Iul. Esquil. Iun. 24 (Corp. I^2 p. 211) -(i) Fort⟨unae⟩. Amitern. Iun. 24 (Corp. I^2 p. 245) -i Fortunae. Venus. Iun. 24 (Corp. I^2 p. 221) -is Fortunae (MENOL. Colot. Iun. [Corp. I^2 p. 280] PHILOCAL. fast. Iun. 24 [Corp. I^2 p. 278]). CORP. I^2 977 (= VI 36771) conlegia aerarior(um) -e (*sic*) Fortunae donu dant. 978 ⟨F⟩orte For⟨tunai⟩ donum dant *eqs.* 979. 980. VI 170 numini -is Fortune. XI 6494[a] (*Sassinae*) F(orti) F(ortunae) v. s. l. m. V 8219 -i Fortunae. III 3065*?* 14668*?* INSCR. numm. Cohen VII p. 105 n. 30 (*Galer.*) -i Fortunae. *gen. in iuncturis*: -is Fortunae: aedes: LIV. 10, 46, 14 TAC. ann. 2, 41. cella: LIV. 27, 11, 3. dies: VARRO ling. 6, 17. fanum: VARRO ling. 6, 17. honores: OV. fast. 6, 773. laudes: COLVM. 10, 316. natalis: VARRO frg. Non. p. 144. numen: *v. p. 1129, 78.* sacrum: MENOL. Colot. Iun. (Corp. I^2 p. 280). [vicus: *in inscr. falsa* CORP. VI 9493 *cf.* 33809]. *sine subst.* (*supple* templum): CVRIOS. urb. reg. 14 p. 20, 1 (REG. urb. p. 21, 2).

epitheta ad IA et B1: -s *dicitur*: aequa: SIL. 2, 5 non aequa labori. bona*?*: *v. p. 1129, 8.* caeca: *v. p. 1128, 75.* dubia: AVSON. 339, 2 (*ibid.* aeternum ... labans). dura: OV. met. 10, 619. ignara: OV. met. 1, 453 (*v. p. 1128, 69*) STAT. Theb. 12, 382. improvisa*?*: *v. p. 1129, 6.* incerta: *v. p. 1129, 38/39.* inferior: *v. p. 1129, 2.* infida: SIL. 15, 105. iniqua: FRONTO p. 187, 20 N. inopina: *v. p. 1128, 65.* invida: LVCAN. 4, 503. levis: *v. p. 1129, 35.* obvia: STAT. Theb. 10, 73 (SCHOL. casus occurrens). prospera: STAT. Theb. 8, 250. saeva: CATVLL. 64, 170 (*v. p. 1129, 34*) VAL. FL. 3, 392 (*ibid.* proxima culpae). vaga: AVIEN. orb. terr. 885. utilis: *v. infra l. 52.* -s: belli: LIV. 5, 20, 9. 36, 9, 8 STAT. Theb. 8, 250. *dub.* 11, 283 *cf. p. 1128, 24.* Martis iniqui: SIL. 10, 545. viae: STAT. Theb. 1, 327. proelii: IVST. 5, 11, 8. passionis*?*: *v. infra l. 60.* LIV. 1, 45, 3 imperii recuperandi.

II *ex abl. adv.* **forte:** SERV. Aen. 1, 377 -e ... nomen est a nominativo -s. PRISC. gramm. III 68, 5 -e ... *est* ablativus. GLOSS. *τυχηρῶς, κατὰ τύχην.* casu, fortuitu, quamvis (*?*), etiamsi (*?*), for⟨san⟩. GLOSS. Plac. V 70, 9 'foret' ... esset significat, ⟨'forte'⟩ est adverbium.

A *i. q. sine consilio, casu, fortuitu*: PRISC. gramm. III 79, 18 -e ... eventus *adverbium est* pro 'fortuitu'. GRAMM. suppl. 54, 1. 168, 15. **1** *pellucente adhuc vi ablativi*: **a** *opposito alio ablativo*: TER. Ad. 741 quod cecidit -e, id arte ut corrigas (DON. -e pro fortuna intellegendum). LVCIL. 450 *v. p. 1129, 54* ACC. trag. 182 *v. p. 1129, 54/55.* SALL. Iug. 1, 1 quod ... -e potius quam virtute regatur *natura humana.* 92, 6 res -e quam consilio melius gesta (LIV. 9, 31, 7 pars -e, pars consilio oblati. 22, 49, 14. TAC. hist. 1, 31 ut ... evenit, -e [eventior te *cod.*] magis et nullo ... consilio rapit signa ⟨quam⟩ ... insidiis et simulatione. PS. RVFIN. in Am. 9, 1 consilio potius quam -e susceptus). SEN. contr. 2, 1, 11 malum ... vel fato vel -e ⟨in⟩iunctum (TAC. ann. 6, 22 fatone res mortalium et necessitate ... an -e volvantur. APVL. apol. 72). VELL. 2, 66, 5 hoc vel -e vel providentia vel utcumque constitutum rerum naturae corpus. MELA 1, 58 ubi morbo aut -e extincta sint. PLIN. nat. 11, 103 -e hoc casuque evenit (12, 73 PLIN. paneg. 1, 4 *opp.* aliquo numine. CHALC. comm. 172 quae vel -e proveniunt vel casu aliquo importantur. *aliter*: CIC. Planc. 65 cum casu ... decedens ... Puteolos -e venissem. LVCR. 6, 1096 ea cum casu sunt -e coorta. LIV. 8, 16, 5 ne -e casu erraretur. CELS. dig. 1, 3, 4). STAT. Theb. 12, 420 stabat adhuc seu -e rogus seu numine divum. TAC. hist. 2, 42 seu dolo seu -e (ann. 15, 38 -e an dolo principis). SVET. Aug. 6 seu -e seu temptandi causa. VIR. ill. 7, 16 seu -e seu fraude perierunt. *cf.* PHAEDR. app. 11, 8 -e ... superasse, melior qui fuisset viribus. **b** *addito pron.* (*adi.*): VERG. Aen. 1, 377 nos ... -e sua Libycis tempestas appulit oris (SERV. casu suo, id est quo solet. *v. quae seq., cf.* 4, 341. GLOSS. IV 443, 2 ut fieri solet. *cf. etiam* SERV. Aen. 4, 341). LIV. 1, 4, 4 -e quadam divinitus super ripas Tiberis effusus (5, 49, 1. 10, 19, 16 PLIN. nat. 37, 8 QVINT. inst. 4, 2, 66 TAC. ann. 15, 72 GELL. 16, 10, 9 PS. AVR. VICT. orig. 7, 3 DICT. 3, 2. *nota* LIV. 3, 64, 4 -e quadam utili ad tempus, ut ... praeesset, ... Duilio ... evenit). PLIN. nat. 27, 6 quae si quis ulla -e ... excogitari potuisse credit. **c** *verbo passivo inde pendente* (*abl. instr.*): SALL. Iug. 94, 7 -e correcta Mari temeritas. LIV. 1, 9, 11 magna pars -e, in quem quaeque inciderat, raptae. SEN. clem. 1, 6, 3 alii ex destinato, alii -e impulsi. dial. 10, 15, 3 parentes -e nobis datos. TAC. ann. 4, 58 haud -e dictum. ASCON. Mil. p. 37, 8 St. -e illa rixa commissa fuerat (*opp.* insidias ... fecisse). *dub.* HIL. in Matth. 16, 11 *Christus* sequendus ... est cruce assumpta et passionis suae si non -e (sorte*?*), attamen voluntate comitandus est. AMM. 22, 8, 35 in quam (*insulam*) ... -e delati. **d** *c. aliis verbi formis*: TAC. hist. 4, 29 miles ... saxa non -e (*i. temere*) iaciebat. SVET. Claud. 34, 1 etiam -e prolapsos ... iugulari iubebat. CARM. poet. min. V 770 (*dubium an non antiquum sit*), 10 *crines* cum -e (*i. inordinati, incompti*) iacent, absque labore placent. *nota structuram* PLAVT. Most. 694 non mihi -e (*sc. factum*) visum ... fuit, quom ... dedit.

2 *merum adverbium eventus* (*significat aliquam actionem non conexu causali, sed tantum temporali cum alia esse coniunctam. cf.* NON. p. 425 -s est casus temporalis): *huc pertinet iunctura* -e temere: TER. Phorm. 757 quam saepe -e temere eveniunt, quae (EVGRAPH. per casum atque fortunam). CIC. fat. 6 si ... -e temere casu ... fierent ... omnia. div. 2, 141 nisi ista casu nonnumquam -e temere concurrerent. LIV. 2, 31, 5. 23, 3, 3. 25, 38, 12. 39, 15, 11. 41, 2, 7 CVRT. 5, 11, 10 FRONTO p. 207, 13 N. -e ac temere: LVCIL. 451 si -e ac temere omnino (*sc. aliquid fit*). SEN. benef. 1, 15, 1. 4, 19, 3. -e aut temere: FRONTO p. 173, 20 N. PLAVT. Amph. 826 qui -e ted hinc absenti tamen tuam rem curet. Curc. 337 -e aspicio militem. Men. 29 Tarenti ludi -e erant, cum. Mil. 104 Most. 487 ENN. ann. 288*?* TER. Andr. 80 -e, ita ut fit, filium perduxere illuc. 118. 357. 924 Haut. 272 Phorm. 617 Eun. 424. LVCIL. 534 ibat -e aries. 1142 ACC. trag. 129 TVRPIL. com. 185. LVTAT. carm. 2 constiteram ... -e salutans, cum. BRVT. Cic. de orat. 2, 224 -e evenit, ut (LIV. 1, 7, 13. 1, 22, 3. 8, 35, 10. 22, 42, 10 *al.* VAL. MAX. 2, 6, 8 IVST. 8, 3, 14 SVLP. SEV. chron. 2, 13, 5. incidit: LIV. 1, 46, 5. 6, 34, 6. 26, 23, 2 *al.*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

accidit: Liv. 8, 5, 7 Cvrt. 10, 8, 13 Qvint. inst. 6 pr. 3 Tac. ann. 12, 27 Plin. epist. 8, 21, 3 Svet. Tib. 75, 2 *al.* Avg. civ. 22, 8 p 572, 23 D. Svlp. Sev. chron. 2, 5, 7). Brvt. Cic. de orat. 2, 224 in Tiburti -e assedimus. Cic. Pis. frg. 10 Rab. Post. 2 fat. frg 5 Lacl. 2 *ex coni.* (fere *codd.*) phil. frg. V 48. Lvcr. 2, 813 nec refert ... quo -e colore ... sint. 2, 1059 ipsa sponte sua -e offensando semina rerum. 4, 752. 5, 367. 6, 275 Bell. Afr. 28, 2 *al.* Sall. Catil. 53, 2 Iug. 12, 3. 63, 1 *al.* (hist. 2, 29*?*) Verg. ecl. 7, 1 Aen. 1, 362. 2, 342. 3, 22. *nota verborum collocationem* 6, 171 tum -e ... dum personat aequora concha (*i.* tum, dum -e personat; *aliter Norden, comm.*[2] *p. 185*), ... aemulus exceptum *Misenum* Triton ... immerserat unda. *anacoluthon* 6, 186 *Aenêas* sic -e precatur: '...'. (6, 190) vix ea fatus erat, geminae cum -e columbae ... venere (*voluisse videtur poeta*: precatur ..., cum -e venere, *vel*: precatur -e, cum venere. *cf* Serv. *ad* 6, 186 vacat '-e': et est versus de his qui tibicines vocantur, quibus datur aliquid ad solam metri sustentationem *eqs.* nec enim possumus intellegere eum fortuitu rogasse). 6, 349. 682 *al.* Hor sat. 1, 9, 1 epist. 1, 7, 29 *al.* Prop. 4, 10, 31 Ov. epist. 15, 251 ars 1, 289 *al.* Liv. 1, 5, 6 -e et Numitori ... tetigerat animum memoria nepotum. 1, 11, 6 *al. nota* 3, 6, 2 grave tempus et -e annus pestilens erat. 7, 6, 9 -e ita tulit casus, ut. 22, 46, 8 *opp.* de industria. 25, 21, 5 ad libidinem militum -e procurrentium consistentiumque. Manil. 3, 398 sextam summae, fuerit quae -e. Vitr. 7, 3, 7 Fest. p. 158 *al.* Vell. 2, 19, 3. 2, 92, 1 Val. Max. 3, 8 ext. 3 *al.* Cels. 5, 27, 4 Phaedr. 1, 2, 17 *al.* Sen. Herc. O. 500. 522*?* 722 dial. 2, 9, 1 *al.* Cvrt. 3, 8, 13. 3, 11, 13 *al.* Colvm. 9, 8, 14. 10, 31 Mela 2, 103 Ascon. Mil. p. 31, 22 St. Lvcan. 7, 235 Petron. 22, 4 *al.* Bvc. Eins 2, 5 Calp. ecl. 3, 1 *al.* Plin. nat. 8, 9 *al.* Val. Fl. 5, 329 *al.* Sil. 2, 481 *al.* Homer. 460 Stat. Theb. 1, 89 *al.* Mart. 3, 24, 4. 3, 100, 3 Qvint. inst. 1, 1, 34. 3, 7, 13 *al.* 11, 2, 7 quaedam requisita se occultant et eadem -e succurrunt. Dom. Af. or. frg. Quint. inst. 9, 2, 20 -e vos ... obvios casus ... mulieri obtulit. Ivv. 6, 642 *al.* Tac. ann. 4, 54. 15, 60 *opp.* prudens. hist. 1, 7 -e congruerat, ut. 2, 43 *al.* (*saepe* ac -e *in capite enuntiati, ut* 2, 35. 91 *al.*). Plin. epist. 2, 1, 5 *al.* Svet. Aug. 10, 2 *al.* Flor. epit. 1, 7, 6 *al.* Gran. Lic. p. 16, 1 Gaivs inst. 2, 142 *al.* Scaev. dig. 6, 1, 67. Pavl. dig. 2, 15, 15 rescisso -e pacto poena ... peti potest (sent 1, 1, 3 rescisso quoquomodo pacto). 10, 3, 8, 2 *al.* Gell. 13, 22, 1 Apvl. met. 1, 2 *al.* Tert. nat. 2, 10 p. 113, 13 anim. 9 p. 310, 26 *al.* Lact. inst. 5, 1, 26 *al.* Ivst. 1, 4, 8 *al.* Chalc. comm. 14. Vir. ill. 2, 8 exercitus seu -e seu divinitus restitit. Avr. Vict. Caes. 10, 3 *al.* Avien. ora 278 Avson. 68, 1 Amm. 14, 10, 9. 15, 5, 7*?* 24, 4, 28 *al.* Schol. Cic. Bob. p. 158, 14 St. Avg civ. 22, 8 p. 574, 9 D. *al.* Svlp. Sev. chron. 1, 27, 3 *al.* Mart. Cap. 1, 6 *al.* (*loco intellectu difficili, ni corrupto*: 9, 977). Vict. Vit. 1, 4 *al.* Drac. Romul. 2, 4 *al.* Cod. Iust. 5, 27, 9, 2 *al.* Carm. epigr. 865, 4. 955 *in nota* (= Corp. IV 1517). *hinc saepe coniungitur cum adverbiis temporis, velut*: tum (tunc) -e: Ter. Andr. 924 Cic. Lael. 2 (*ex coni.*) Verg. Aen. 6, 171 (*v. supra l. 9*). 9, 3 *al.* Ov. met. 4, 315 Liv. 1, 12, 9. 1, 59, 7. 2, 5, 3. 7, 22, 8. 8, 12, 2 *al. saepe.* cum -e (-e cum): Cic. Planc. 65 Lvcr. 4, 1135. 1208 *al.* Bell. Afr. 29, 3 Verg. Aen. 3, 301 *al.* Priap. 37, 3 Ov. met. 5, 448 *al.* Liv. 1, 34, 2 *al.* Manil. 2, 345 Vitr. 7, 7, 1 Val. Max. 2, 10, 3 *al.* Phaedr. app. 3, 13 (-e ... cum). 11, 1 (-e ... cum) Sen. epist. 58, 1 Cvrt. 4, 2, 14 Colvm. 8, 16, 3 (-e ... cum) Lvcan. 3, 652 Petron. 34, 2. 85, 4 Val. Fl. 4, 507 Sil. 13, 637 Homer. 500 Stat. silv. 2 praef. 25. 5, 2, 99 Mart. 1, 53, 7. 5, 49, 1 (-e cum). 6, 10, 1 Qvint. decl. 351 p. 381, 2 *al.* Plin. epist. 4, 17, 8 Svet. Aug. 1 *al.* Flor. epit. 2, 7, 14 Ivlian. dig. 14, 4, 12 Marcell. dig. 17, 1, 49 Vlp. coll. Mos. 1, 6, 3 Apvl. flor. 19 p. 93 Ser. Samm. 256 Avien. Arat. 1438 *al.* Avg. civ. 1, 29 p. 46, 13 D. Comm. instr. 2, 10, 10 Carm. c. pag. 48. 99. ut -e (-e ut): Plavt. Bacch. 278 -e ut assedi..., dum circumspecto, atque ego lembum conspicor. Men. 63 rus ut ibat -e. Ter. Ad. 406. 618 Rhet. Her. 4, 10, 14 Verg. Aen. 5, 329 *al.* Hor. sat. 1, 3, 64 Stat. Theb. 5, 18 *al.* Qvint. inst. 2, 11, 6. ubi -e: Lvcr. 6, 672. 1119 Stat. Theb. 4, 24. dum -e (-e dum) *et sim.*: Val. Max. 3, 8 ext. 1 Sil. 13, 385 Stat. silv. 3, 1, 68 Vlp. dig. 4, 4, 3, 7 Apvl. met. 8, 20 Mart. Cap. 9, 916. quando -e: Varro frg. Gell. 16, 16, 4. interibi: Plavt. Mil. 104. eo (eodem) ... die: Tvrpil. com. 185 Liv. 22, 15, 11 *al.* illa ... die: Ov. met. 2, 711. iis ... diebus: Liv. 30, 19, 12. per eos (eosdem) ... dies: Liv. 10, 21, 2 *al.* eo ... tempore: Liv. 6, 3, 11. per idem ... tempus: Liv. 10, 45, 2. sub (ad) idem ... tempus: Liv. 24, 36, 3 *al.* (*cf.* 34, 9, 12).

B *i. q. fortasse, forsitan*: Prisc. gramm. III 86, 27 *inter* '*adverbia dubitativa*': forsan ... fors, forte (*item* Cledon. gramm. V 66, 29 *inter* '*adverbia dubitandi*'. *addit*: -e forsan et forsitan poeticum est, fortasse prosae). *cf.* Char. gramm. I 188, 27 (*p. 1136, 31*). 1 *loci selecti*: Laev. carm. frg. 9*?* (*v. p. 1132, 71*). Hor. epod. 16, 15 -e, quid expediat ..., quaeritis (Porph. fortasse). Vitr. 5, 5, 7 dicet aliquis -e ... esse. 6 pr. 4 sed -e nonnulli ... putant. Qvint. decl. 252 p. 33, 2 -e argumentis hoc colligo, ... coniectura probandum puto? locutus est populus. 335 p. 319, 21. Calp. decl. 13 p. 13, 15 dicis -e: maior ... fiebat. Vlp. dig. 42, 6, 1, 11 Pompon. dig. 17, 2, 62 Papin. dig. 18, 7, 6 pr. Gell. 5, 21, 1 'pluria' -e quis dixerit. Apvl. met. 2, 3 sum Byrrhaena..., cuius -e ... nomen ... retines. Itala (multi codd.) *et* Vvlg. Matth. 11, 23 si ... fuissent, -e mansissent (ἐμειναν ἄν). Tert. pudic. 7 p. 232, 27 ieiun. 17 p. 297, 26. adv. Marc. 2, 25 p. 371, 19 'iurat deus'. numquid -e per deum Marcionis? 5, 12 p. 618, 2 Herm. vulg. vis. *et* Pal. vis. 1, 2 sed -e in corde tuo ascendit illa *res* (πάντως). Ps. Orig. tract. 12 p. 138, 3 Pallad 3, 10, 3 Hil. trin. 9, 43 Optat. 2, 7 p. 44, 7 *al.* Qverol. p. 7, 21 Amm. 22, 7, 5 Schol. Cic. Gron. D p. 287, 19 St. 296, 26. 27. B 336, 26 Maximin. c. Ambr. p. 31, 10. 47, 16 Hier. epist. 7, 3, 1. 22, 37, 3*?* hom. Orig. in Ezech. 9 p. 964 Vvlg. I reg. 20, 26. psalm. 118, 92 tunc -e periissem (τότε ἂν ἀπωλόμην). 123, 3 -e vivos deglutissent nos (ἄν). Is. 44, 20*?* Rvfin. apol. Orig. 7 p. 596[B] Pavl. Nol. carm. 21, 354 Merob. poet. 112. Avg. civ. 1, 2 p. 6, 15 D. quid ... Minerva perdiderat...? an -e custodes suos? (*iunctura* an -e *frequens ap.* Avg., *ut* civ. 1, 19 p. 31, 5 D. 32, 21 *etc.*). 1, 10 p. 20, 9 *al* serm. ed. Mai 61, 4 Svlp. Sev. dial. 1, 13, 4 *al.* Comm. instr. 1, 7, 2*?* 1, 14, 2. 3. 1, 26, 21. 1, 29, 8. 2, 10, 4. 2, 28, 9. 2, 33, 11. 2, 34, 4*?* (*del. ed.*) Cassian. inst. 4, 34 Nest. 3, 10, 2. 3, 11 *al.* Val. Cem. hom. 20, 9. 10 Salv. eccl. 2, 37 *al.* Sidon. epist. 1, 11, 8. Clavd Mam. anim. 1, 3 p. 34, 3 sed ...-e contendas. 1, 4 p. 38, 10 *al.* Vict. Vit. prol. 1 *bis.* 1, 46 *al.* Alc. Avit. hom. 6 p. 109, 2 *al.* Boeth. in Porph. comm. ed. pr. 1, 13 p. 37, 15 *al.* Vitae patr. 5, 4, 65 Cassiod. in psalm. 33, 4 Ios. c. Ap. 1, 256. 295 sed -e ... numerus ... vicinus est (ὁ δὲ δὴ ... ἀριθμὸς ... σύνεγγυς). 1, 303 sed -e vacuum est (εὔηθες ἴσως ἂν εἴη). Cod. Iust. 3, 28, 35, 2. 5, 12, 31 pr. ita inveniebatur forsitan post ... liberos -e editos ... mulier indotata. Nicet. spir. sanct. 17 p. 32, 13 *al.* Caes. Arel. grat. 96. **2** *exempla, quae et ad A trahi possunt: in interrogationibus, negationibus, dubitationibus*: Cic. ac. 1, 2 ecquid -e Roma novi? Verg. Aen. 5, 291 qui -e velint ... contendere (5, 486). Svlpicia Tib. 3, 15, 4 dies ..., qui necopinanti nunc tibi -e venit. Qvint. inst. 5, 10, 122 ut sciant, an ...-e respondeant. 12, 11, 22 ut possit videri nulla -e (sorte *ed. Badii 1519*) nascendi aetas felicior quam nostra. Ivv. 3, 278 qui nullum -e cecidit. *in disiunctionibus*: Lvcr. 2, 85 cuncta ... aut gravitate sua ferri ... aut ictu -e alterius. 6, 709 interiisse neque a morbo neque -e veneno. Aetna 282 seu -e cavernae ... servent, seu terra ... abstrahat auras (290 sive ... seu -e. *sim.* Ov. ars 1, 65). Val. Fl. 4, 218 nec lacrimae nec -e preces ... pectora ... movent. Qvint. inst. 1, 2, 1 ut ea quae dixit effingat, non habitum -e et ingressum. 2, 4, 35. 9, 4, 49 ne dactylum quidem aut -e spondeum. Gaivs inst. 1, 150 ⟨tutorem⟩ ... vel in omnes res vel in unam -e aut duas (3, 8). Pavl. dig. 22, 3, 25, 1 vel mulier vel -e vir. Nemes. ecl. 2, 23 Anth. 449, 1 Firm. math. 5, 1, 29 Itin. [Silv.] 25, 1 Petr. Chrys. serm. 114 p. 514[C] Vict. Vit. 3, 3 *al.* Drac. laud. dei 3, 217 dei famulus fuerat, non -e Dianae.

C *significationes ex A vel B derivatae*: **1** -e *numeralibus additum interdum idem prope valet quod* '*fere*', '*circiter*': Manil. 3, 457 ternis fuerit si longior horis brumali nox -e die. Cels. dig. 28, 5, 60 (59), 1 ex parte -e quarta. Tryph. dig. 13, 7, 23 si ... post quinquennium -e ... potest. Itin. [Silv.] 20, 8 illae gentes -e ad mille passus de civitate ... attendunt locum. 20, 10. 21, 4. Avg. grat. Christ. 35, 38 trecentis -e versibus. *similiter* '*fere*', '*prope*': Qvint. inst. 10, 7, 30 feruntur *commentarii* ... et inventi -e, ut eos dicturus quisque composuerat, et in libros digesti. Alc. Avit. carm. 6, 643 cui Christus sic -e refert. **2** -e *in exceptione speciei (singulorum) ex genere, i. q.* '*ut puta*', '*velut*': Qvint. inst. 11, 2, 18 loca deligunt ... multa varietate signata, domum -e magnam. Ivlian. dig. 28, 6, 31 pr. quamvis ... heres esse desisset, -e ex causa de inofficioso. Gaivs inst. 4, 74[a] potest quisque tertia -e aut quarta vel etiam minore parte ... negotiari. dig. 3, 5, 21 (22) si ... id ... casu quodam interierit, -e incendio ruina. 30, 67 si quid ... malitiose fecisse dicatur, -e rationes interlevisse. Papin. dig. 31, 67, 4 si ... partem -e quartam extero ... legaverit. Tryph. dig. 20, 4, 20 eidem debitori crederes -e quadraginta. Vlp. dig. 2, 4, 10, 12 *v. p. 1133, 62.* 4, 6, 28 pr. an ei subveniri debeat, puta studiorum causa, -e procuratore ... defuncto. 4, 8, 3, 3 in aliquo magistratu positus..., consul -e vel praetor. 5, 1, 18, 1. 8, 5, 10 pr. 10, 2, 4, 1 *al.* 26, 7, 3, 3 ut puta si pater ... hoc fecit, -e minor viginti annis. 33, 9, 3, 1 ut puta, in quibus esse solemus, oleum -e, garum, muriam *eqs.* 48, 22, 7, 8 in parte certa provinciae moraturum relegare potest, ut -e non excedat civitatem aliquam. Pavl. dig. 9, 1, 2, 1 aliquem evitans, magistratum -e. 10, 1, 4, 8. Cod. Iust. 6, 51, 1, 11 fideicommissarii duo -e (fere *al.*) vel plures. 10, 35, 3 pr. *al.* 6, 43, 2 pr. directis verbis, qualis est 'iubeo' -e. 6, 51, 1, 4 Novell. Iust. 23, 3, 1. 34, 1. *cf. etiam sub iunctura* -e si, *p. 1133, 79 sqq.*

D *singulariter dicta: i. q. dubitanter?*: Laev. carm. frg. 9 *sec. Gell.* (Gell. 19, 7, 7 *notavimus in Laevio*, quod '-e' 'dubitanter' ... dixit). *fere i. q. aliquando*: Mart. 2, 30, 1 mutua ... sestertia -e rogabam.

iuncturae ad II: **si (sin) -e** (Gloss. si casu, si casu subito): *pleno enuntiato: iunctim*: Plavt. Amph. 457 an ... me ... reliqui, si -e oblitus fui? Asin. 105 si -e in insidias devenero, tun redimes me? 370 prius si -e advenerit. 590. 806. 878. Bacch. 529 ibo ut visam ... ad eum, si -e est domi. Mil. 1362 memineris, si -e ... occeperim. Trin. 950 Enn. ann. 341 Ter. Andr. 728 Hec. 321. 330. Ad. 549 si -e ... redierit, viso. Cato mil. frg. 11 sive (sine *cod.*) -e opus sit cuneo. Lvcil. 26 fieri si -e potisset. Acc. trag. 93 Trag. inc. 257 (*loco mutilo, intercidit verbum*) Tvrpil. com. 131. Cic. inv. 1, 5 hoc si -e ... conficitur. 1, 83 Verr. 6, 38. 175 *al.* rep. 1, 59 si quando, si -e, tibi visus

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

es irasci. Tusc. 3, 36 *al.* Tim. 8 quocirca si -e ... minus ... consequimur (*Plato 29e ἐὰν οὖν ... μὴ δυνατοὶ γιγνώμεθα*). CATVLL. 55, 1 *al.* LVCR. 1, 391 quod si -e aliquis ... putat (*sic saepius in capite hexametri, ut* 1, 665. 2, 225. 924 *al.* AETNA 306 *al.* TIB. 3, 11, 11 PROP. 1, 5, 9 *al.* OV. epist. 12, 83 *al.* MANIL. 2, 402. GERM. 582 quod si ... -e. CARM. epigr. 965, 3 *etc.*). LVCR. 1, 799 ignem si -e crearint. 2, 440 *al.* CAES. Gall. 2, 31, 4 *al.* HIRT. Gall. 8, 8, 4 *al.* BELL. Afr. 63, 5 *al.* NEP. Arist. 3, 1 *al.* VERG. georg. 4, 28 Aen. 1, 151 *al.* 2, 136 delitui, dum vela darent, si -e dedissent. *anaphora* 2, 756 si -e pedem, si -e tulisset (SERV. iteratione auxit dubitationem). MORET. 67 AETNA 158 *al.* HOR. sat. 1, 4, 104 liberius si dixero quid, si -e iocosius. 2, 3, 93 *al. nota* epist. 1, 12, 7 si ventri bene ... est ..., nil divitiae possunt ... addere .... si -e (SCHOL. si vere) ... abstemius ... vivis *eqs.* TIB. 1, 4, 15 PROP. 2, 9, 47. 2, 13, 15 *al.* OV. am. 2, 8, 17 *al.* LIV. 10, 43, 4 *al.* GRATT. 243 MANIL. 2, 333 *al.* FEST. p. 177. 344 GERM. frg. 4, 46 CELS. 2, 10, 16 p. 54 D. *al.* SEN. epist. 4, 9 *al.* CVRT. 4, 5, 2 *al.* COLVM. 1, 5, 9 *al.* PERS. 1, 45 si -e quid ... exit. 1, 125 si -e aliquid ... audis. 3, 109 LAVS Pis. 178 *al.* CALP. ecl. 3, 13 *al.* PLIN. nat. 8, 177 *al.* VAL. FL. 7, 273 SIL. 10, 608 *al.* STAT. Theb. 4, 775 *al.* MART. 1, 4, 1 *al.* QVINT. inst. 2, 3, 8 *al.* 12, 9, 11 nisi si -e meruerunt. IVV. 11, 119 *al.* TAC. dial. 32 *al.* PLIN. paneg. 68, 3 *al.* AVR. Fronto p. 107, 2 N. CELS. dig. 1, 18, 17 POMPON. dig. 8, 4, 11 pr. SCAEV. dig. 23, 3, 56, 3 *al.* PAPIN. dig. 50, 1, 11, 1 *et al.* ICTI. *nota* VLP. dig. 36, 2, 7, 6 ut puta si -e ... legatum sit. APVL. met. 6, 18 *al.* PORPH. Hor. sat. 1, 4, 93 *al.* SER. SAMM. 193 *al.* PANEG. 7 (6), 23, 2 SPART. Hel. 3, 7 *et saepe ap.* SCRIPT. hist. Aug. AVSON. 398, 49 AMM. 16, 7, 9 PELAGON. 252 VEG. mil. 2, 25 p. 60, 12 EDICT. imp. Constant. de accus. (Corp. V 2781) 24 (*idem* Corp. III 12043, 40) HIER. epist. 22, 37, 1 *al.* VVLG. gen. 16, 2 ingredere ad ancillam meam, si -e ... ex illa suscipiam filios. II reg. 12, 22 *al.* act. 8, 22 (*εἰ ἄρα*. 17, 27). CLAVD. carm. min. 15, 56 *al.* AVG. civ. 1, 18 p. 29, 23 D. *al.* SVLP. SEV. dial. 3, 17, 5 ROMVL. fab. Aesop. 65 r. v. 6. MART. CAP. 9, 964 si -e in subprincipalem aut in aliud -e systematum ... transitum facimus. CAEL. AVR. acut. 2, 9, 51 *al.* VICT. VIT. 3, 11 DRAC. laud. dei 2, 777 *al.* BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 2 p. 289, 17 PS. BOETH. geom. p. 400, 25 COD. Iust. 5, 9, 8, 2 NICET. symb. 5 p. 43, 13. CORP. XII 631 (*a. 506*) TAB. devot. Audollent 140, 8 *al.* NOT. Tir. 1, 88. 90 etsi -e. 1, 92 tametsi -e. *separatim*: PLAVT. Amph. 941 si quae -e eveniunt huius modi..., bis tanto amici sunt. Bacch. 80 quid si apud te eveniat ... prandium aut potatio -e aut cena. frg. inc. 28 sin lenocinium -e collibitum est. Men. 163 si quid -e olfeceris. 650 si ... amare -e occipias. 720 Most. 838 Poen. 299. 1064 Stich. 148. 152. Trin. 469 si ... veneris atque ibi ... tibi par -e obvenerit. Truc. 46 frg. inc. 36 TER. Hec. 355. 551 Phorm. 273 Eun. 501 BIBAC. carm. frg. 3, 1 VARRO ling. 10, 58 CIC. S. Rosc. 97. 118 div. in Caec. 1 Verr. 4, 180 *al.* Pis. 99 sin id tardius -e fiet. orat. 4 quod si quem ... ingenii vis -e deficiet. ac. 1, 25 *al.* off. 2, 32 etiamsi res -e non suppetit. CATVLL. 14, 24 LVCR. 1, 770 *al.* CAES. Gall. 3, 12, 3 si quando ... -e superati ... desperare coeperant VERG. ecl. 6, 51 *al.* Aen. 1, 375 si vestras -e per auras Troiae nomen iit (SERV. auct. aliqua ratione). HOR. sat. 1, 1, 48 *al.* PROP. 1, 15, 28 *al.* OV. am. 1, 4, 33. 3, 6, 22 *al.* LIV. 5, 1, 9 *al.* [MANIL. 3, 457 *v. p. 1132, 42*] VITR. 1, 6, 3 *al.* CELS. 8, 10, 7E PHAEDR. 3 epil. 4 SEN. benef. 4, 1, 3 COLVM. 4, 6, 1. 9, 8, 2 *al.* LVCAN. 8, 773 PETRON. 12, 2 LAVS Pis. 6 *al.* PLIN. nat. 11, 54 VAL. FL. 7, 198 *al.* SIL. 3, 78. 15, 799 STAT. Theb. 10, 426 *al.* MART. 2, 1, 7 *al.* QVINT. inst. 5, 14, 16 *al.* FRONTIN. aq. 72 p. 27, 20 TAC. dial. 27 PLIN. paneg. 93, 2 epist. 5, 3, 10 *al.* SVET. Aug. 92, 1 *al.* IVLIAN. dig. 16, 1, 15 AFRIC. dig. 12, 1, 41. GAIVS inst. 3, 16. 3, 141 si rem tibi venalem habenti ... [acceperim et *del. Mommsen* (*rectene?*)] pretii nomine hominem -e dederim. coll. Mos. 16, 2, 8. PAPIN. dig. 50, 1, 13 si ... alter ... afuerit aut -e praesens ... gesserit (*nisi* -e *tantum ad* praesens *pertinet*). TRYPH. dig. 5, 12, 1 etsi maiores fructus -e petens ... abstulit. VLP. dig. 2, 4, 10, 12 (*v. p. 1132, 59*) si eum gravissima iniuria affecit, flagellis -e cecidit. 32, 52, 4 ut puta si quis -e ... reliquerit. PAVL. dig. 11, 3, 8 etsi exierit -e legatus. MACER dig. 1, 18, 14 (*rescr. impp. Marc. et Comm.*) si ... sensu saniore, non -e eo momento scelus admiserit. APVL. met. 4, 1 *al.* SER. SAMM. 791 LACT. inst. 5, 1, 21 *al.* CHALC. comm. 116 *al. nota* 118 si unus ... repraesentatus fuerit ... iuxta rationem -e altitudinis. PALLAD. 12, 20, 3 AVIEN. carm. ad Flav. 2 *al.* SCHOL. Cic. Bob. p. 136, 27 St. nisi si et ibi -e decretum est. HIER. epist. 22, 35, 2 *al.* VVLG. Iob 6, 24 *al.* Marc. 11, 13 si quid -e inveniret (*εἰ ἄρα τι*). AVG. civ. 2, 21 p. 83, 13 D. *al.* SVLP. SEV. epist. 2, 10 *al.* DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVIIb 14 CLAVD. MAM. anim. 1, 27 p. 98, 4 *al.* VICT. VIT. 3, 10 COD. Iust. 5, 12, 29, 1 *al.* NOVELL. Iust. 112, 1 si non -e ... res ... fuerit ... obligata (*εἰ μὴ τυχὸν ... ἔτυχεν*). CARM. epigr. 927, 1. 953, 1. 982, 1. **-e si (-e ... si):** PLAVT. Amph. 621 ibi -e istum si vidisses ... Sosiam —. Asin. 794 -e (-s *Reiz, al.*) si tussire occepsit. Poen. 213. HOR. epist. 1, 20, 26 -e meum si quis te percontabitur aevum. OV. met. 9, 678 MART. 5, 128, 17. GAIVS inst. 3, 177 novatio fit, si quid ... novi sit, -e si (*i. velut si*) condicio ... adiciatur. dig. 4, 4, 27, 3 si ... novationem fecerit, -e si ... transtulerit. 4, 7, 3, 4 *al.* FLOR. dig. 28, 1, 24 CALL. dig. 49, 14, 3, 2 VLP. dig. 4, 6, 28, 5. 6, 2, 11, 1. 10, 4, 3, 12. 49, 1, 1, 1 PAVL. dig. 2, 14, 32. 9, 4, 24. 12, 2, 28, 4. MARCIAN. dig. 29, 5, 15, 2 tam testamento quam ab intestato auferuntur bona, -e et si ... patronus venit. APVL. carm. frg. 2, 8 restrictis -e si libellis riseris. SCHOL. Cic. Gron. p. 290, 4 St. *ita, ut verbum supplendum sit*: TER. Phorm. 775 hem, mutet *animum* ...? :: nescio; verum, si -e, dico. CIC. Att. 16, 5, 3 expectantem, si qui -e casus. *absolute* (*fere i. q. si forte fiet, si fors feret, utcumque, certe*): CIC. Mil. 104 in patria morietur aut, si -e, pro patria. de orat. 3, 47 supplosionem pedis imitatus ... et aliquem, si -e, motum. off. 2, 70 in uno illo aut, si -e, in liberis eius manet gratia. Att. 14, 13, 2 in castra Sexti aut, si -e, Bruti. ad Q. fr. 1, 2, 7 nihil a me nisi orationis acerbitatem et iracundiam et, si -e, raro litterarum missarum indiligentiam reprehensam. LVCR. 5, 720 versarique potest, globus ut si -e pilai. *ex coni. Madvigi* LIV. 5, 36, 10 cladis, ⟨si⟩ -e, ... acceptae (*alii aliter*). ITALA I Cor. 15, 37 (Tert. resurr. 52 p. 107, 18) nudum granum, si -e, frumenti (*εἰ τύχοι σίτου*, VVLG. ut puta tritici). TERT. nat. 1, 15 p. 85, 23 coniungimur, si -e, natura. orat. 18 p. 191, 22 pudic. 1 p. 222, 4. 9 p. 238, 30? 10 p. 240, 15. 13 p. 243, 23. 245, 7 ieiun. 17 p. 297, 16 anim. 8 p. 309, 23. 26 p. 344, 14. 43 p. 370, 23. 46 p. 377, 6. 55 p. 388, 9. 57 p. 393, 7 resurr. 63 p. 124, 23 adv. Hermog. 36 p. 166, 2 adv. Val. 2 p. 178, 19. 4 p. 180, 24 adv. Prax. 14 p. 252, 9 adv. Marc. 1, 3 p. 293, 14 *al.* (*passim ap.* TERT., *cf. etiam Oehler ad* cor. 5). CHALC. comm. 23. VVLG. I Esdr. 4, 21 donec, si -e, a me iussum fuerit. SVLP. SEV. epist. app. 2, 17. 18 COMM. instr. 1, 30, 14. ROMVL. fab. Aesop. 47 W 16 nihil aliqua vales terrae si -e culices tuos. ANTHIM. 51. PASS. Perp. 18, 1 processerunt ... hilares ..., si -e, gaudio paventes, non timore (*πτοούμενοι εἰ τύχοι χαρᾷ*).

nisi -e: *ducit exceptionem simplicem sententiae unde pendet: particulis conexis*: PLAVT. Capt. 309 hoc te monitum, nisi -e ipse non vis, voluerim (-am *codd.*). Stich. 357. CIC. Mur. 13 nemo ... fere saltat sobrius, nisi -e insanit. de orat. 2, 14. 367 *al.* Att. 6, 3, 3 *al.* PROP. 2, 16, 35 LIV. 40, 46, 6 FEST. p. 174. 234 SEN. dial. 5, 40, 2 COLVM. 2, 2, 16 CALP. ecl. 4, 50. 6, 28 PLIN. nat. 7, 107. 9, 94. 178. 35, 20 non est spectata *pictura*, nisi -e quis Turpilium ... velit referre. QVINT. inst. 3, 4, 14. 3, 6, 103 *al.* FRONTIN. aq. 11 TAC. ann. 3, 55 PLIN. epist. 4, 27, 2 *al.* FRONTO p. 73, 5 N. 233, 13 VLP. dig. 4, 9, 3, 1 *al.* MOD. dig. 50, 12, 11 PAVL. sent. 2, 4, 2 *al.* APVL. apol. 66 *al.* TERT. pudic. 21 p. 270, 30 PORPH. Hor. carm. 2, 17, 19 *al.* PANEG. 9 (12), 16, 4 SPART. Carac. 9, 11 *et al.* SCRIPT. hist. Aug. CHALC. transl. 26B comm. 163 *al.* PALLAD. 1, 34, 4 *al.* VEG. mil. 2 pr. p. 33, 12 VVLG. Esth. 4, 11. I Cor. 14, 5 maior est qui prophetat ...: nisi -e interpretetur ut ... accipiat (*ἐκτὸς εἰ μὴ διερμηνεύῃ*). COMM. apol. 588 quod iura vacillant, praemio ni -e regantur. MART. CAP. 4, 389 *al. nota* CASSIAN. c. Nest. 3, 7, 3 inseparabilem ... agnosce ... personam: nisi -e, quia apostolus ... dixit, duo -e tribunalia facias. CONC. Epaon. a. 517, 5 p. 20, 7 ne ... praesumat, nisi -e ... cedat. COD. Iust. 1, 17, 1, 9 *al.* NOT. Tir. 1, 94. 2, 1 nisi si -e. *aliter*: LIV. 7, 15, 1 neque sustineri potuissent, ni -e eo loco dictator fuisset. [CIC. Att. 6, 1, 23 *loco corrupto.*] *verbum finitum supplendum est*: VARRO ling. 6, 9 'aestas', hinc 'aestivum', nisi -e a graeco *αἴθεσθαι*. CIC. div. in Caec. 59 quid habes quod possis dicere ..., nisi -e illud ... quaestorem ... fuisse? Cluent. 185 neminem reperietis ... nisi -e eiusmodi hominem, quem. Sest. 77 caedem ... nisi -e illo ... die quis ... vidit? Att. 13, 26, 2 mittam ... exemplum fortasse Lanuvio, nisi -e Romam (*sc. me contulero*). ad Brut. 1, 15, 3 tu hoc *reprehendebas in me*; alius fortasse, quod ... durior *sim*, nisi -e (fortasse *codd.*) utrumque tu. QVINT. inst. 11, 2, 27 nec ... certum imperaverim modum (-do *codd.*), sed maxime ut quisque finietur locus, ni -e tam numerosus, ut. PAVL. dig. 17, 1, 22, 10 actio ... non est nisi -e adversus eos. TERT. resurr. 24 p. 59, 19 adv. Prax. 14 p. 252, 10 adv. Marc. 2, 2 p. 335, 8 *al.* VVLG. Dan. 6, 5. I Cor. 7, 5 nolite fraudare invicem, nisi -e ex consensu (*εἰ μήτι ἂν ἐκ συμφώνου*). AVG. civ. 5, 9 p. 205, 14 D. *al.* *particulis separatis*: TER. Eun. 524 haec cur quaeritet? nisi si illa -e ... hanc se intendit esse. 662 nequeo mirari satis, quo ... abire possit, nisi si domum -e ... rediit. ACC. trag. 399 credas nimbum volvier ..., nisi quas ... pontus strages conciet aut -e Triton ... molem ... eruit. CIC. div. in Caec. 49 dom. 103 Cael. 45 Phil. 12, 21 de orat. 2, 237 Brut. 61 fin. 1, 56. 2, 44 Tusc. 1, 22 *al.* OV. epist. 20, 237 LIV. 4, 34, 7 COLVM. 9, 10, 1 PLIN. epist. 7, 20, 6 TERT. adv. Marc. 1, 11 p. 305, 2 AVG. civ. 7, 8 p. 284, 29 D. COD. Iust. 2, 3, 30, 3. *ducit ἀδύνατον vel ἄτοπον, ita ut exceptio per ironiam fiat*: PLAVT. Most. 941 quid ... percontare ad te quod nihil attinet? :: nihil ad me attinet? :: nisi -e factu's praefectus novos. Trin. 424 pater quom ... veniet, in portast locus, nisi -e in ventrem filio correpserit. *dub. trad.* RHET. Her. 4, 4, 6 sunt ... multa laboriosa, quae si faciatis, non continuo gloriemini; nisi (-e *add. aliq. codd.*) etiam, si ... fabulas ... transscripsissetis, gloriosum putaretis. CIC. S. Rosc. 82 criminatio tota ... dissoluta est, nisi -e expectatis, ut ... diluam, quae. Q. Rosc. 20 quamobrem ... Roscium similem sui ... existimarit, ⟨mirum⟩ mihi videtur, nisi -e quod ... hunc imitari se in persona lenonis animadvertit. 56 Verr. 2, 75. 100. 133. *nota* 3, 21 ad Verrem quis detulit? nemo; nisi -e existumatis ei quadruplatores ad fretum praesto fuisse (*i. nisi ... praesto fuerunt, quod vix existimatis. similia saepius cum verbis sentiendi vel dicendi, cf.* 4, 62. 5, 133. har. resp. 37 non ignovit..., nisi -e tibi esse ignotum putas, quod. 39 *al. cf.* Phil. 13, 4 quas contumelias fore censetis ..., nisi -e eos pax ... leniet. SEN. dial. 9, 10, 3 HIER. epist. 18a, 5, 1). Verr. 3, 143. 4, 149. 186. 6, 39 intellegis ... nullam tibi defensionem,

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sed maximam vim criminum exortam; nisi -e ... illud ... incommodum proferes, ad quod. Caecin. 2 Cluent. 57 leg. agr. 2, 37. 72 Rab. perd. 7 *al.* Sall. Iug. 3, 4 Catil. 20, 17 *al.* Liv. 3, 68, 10 Sen. contr. 7, 3, 1. 7, 6, 16. 9, 2, 4 suas. 7, 11. Sen. Ag. 960 nisi -e fallor, feminas ferrum decet. benef. 1, 4, 6. 1, 8, 1 *al.* Cvrt. 5, 4, 12 *al.* Petron. 107, 15 Mart. 5, 30, 7 Qvint. inst. 1, 10, 23. 2, 3, 6. 3, 5, 3 *al.* Tac. dial. 21 hist. 4, 74 ann. 14, 56 (*cf. Nipperd. ad h. l.*) Apvl. apol. 6. 14 *al.* Min. Fel. 18, 5. 21, 9 *al.* Tert. resurr. 60 p. 121, 20 *al.* Paneg. 4 (9), 16, 2 *al.* Hier. epist. 49, 14, 2 Vvlg. iud. 11, 25 Avg. civ. 1, 4 p. 9, 23 D. *al.* Clavd. Mam. anim. 1, 5 p. 40, 4. *nota exempla breviloquentiae, ubi positio cuius exceptio per* nisi -e *fit ex antecedentibus supplenda est*: Cic. Verr. 3, 169 potes ... dicere nihil tibi obesse oportere ... testimonia ...? an ... eorum ego dignitate accusationem ... comprobare non potero? nisi -e, quod ... fuisti, ... spes te aliqua consolatur (*i. non potes dicere, nisi eqs.*). 4, 161 pro te Verrem substituisti alterum ...; nisi -e hoc deterior est (deteriorem *al.*) ..., quod (*intellige: tam pravum quam tu*). 6, 45 quid mihi ... respondebis? nisi -e id, ... aedificatam esse navem (*i. nihil; nisi eqs.* *similiter saepius post interrogationem, ut* Cluent. 171 quid ... illi mali mors attulit? nisi -e ineptis fabulis ducimur, ut existimemus illum ... impiorum supplicia perferre. Phil. 10, 7 div. 2, 95 epist. 3, 8, 4 Sen. Phaedr. 628 benef. 4, 25, 1 Plin. nat. 8, 58 Fronto p. 115, 11 N. Tert. spect. 16 p. 18, 8 Vvlg. II Cor. 13, 5 [*εἰ μή τι*]. Avg. civ. 1, 15 p. 26, 26 D. *cf. etiam infra*). fat. 37 'non sauciabitur' falsum; nisi -e (*i. concedemus, nisi -e*) volumus Epicureorum opinionem sequi, qui. *nota* leg. 1, 2 ea (*sc. quercus Arpinatium in 'Mario', carmine Ciceroniano*) ... 'canescet saeclis innumerabilibus' (*subintellige: non illa ipsa naturalis*): nisi -e Athenae tuae sempiternam in arce oleam tenere potuerunt. Cato 18. Att. 13, 40, 1 ubi eos (*sc. bonos viros Caesar inveniet, v. Boot ad h. l.*)? nisi -e se suspendit. epist. 12, 29, 2. 15, 20, 1. Sall. Iug. 31, 20 existumabitis, qualis illa pax ... sit, ex qua ... ad rem p. ... dedecora pervenerint. nisi -e nondum ... vos dominationis ... satietas tenet. or. Lep. 24 qua re ... tanto agmine ... incedit? quia ... sunt .... nisi -e specie concordiae et pacis. Liv. 5, 3, 7 'utrum militantium adversarii estis, *tribuni*, an causam agitis? nisi -e hoc dicitis: quidquid patres faciunt, displicet, sive ... sive' (nisi ... dicitis *ut glossema del. Mommsen, Weißenborn*). Petron. 107, 2 Qvint. inst. 1, 10, 6. 10, 5, 7. Tac. hist. 3, 66 non a Caesare Pompeium, non ab Augusto Antonium incolumes relictos (*supple: itaque nec Vitellio temperatum iri*): nisi -e Vespasianus altiores spiritus gerat. Tert. ieiun. 13 p. 292, 2. Hier. epist. 8, 2 modo a nobis abiens ... amicitiam scindis (*sc. non scribendo*) ...; nisi -e ita tibi exosus est oriens, ut litteras quoque tuas huc venire formides. 9, 4. 14, 7, 1 *al.* Vvlg. Luc. 9, 13 non sunt nobis plus quam quinque panes ...: nisi -e nos eamus et emamus ... escas (*εἰ μή τι*). Cael. Avr. chron. 2, 11, 136. *hinc* nisi -e *interdum quasi in sententia primaria, nulla positione antecedente* (*fere i. q. 'ut videtur' 'fortasse'*): Porph. Hor. epod. 17, 74 'vectabor umeris *eqs.*' quid est 'umeris vectabor'? nisi -e subaudiendum extrinsecus 'iactantibus'. Serv. ecl. 6, 67 quaeritur, cur 'pastor' dixerit. nisi -e, quod se poeta ... inducit. Comment. Lucan. 1, 75 p. 17 quaeritur, quare hoc dixerit. nisi -e septem triones significat, quia *eqs.* *sim.* Calp. decl. 46 (44) p. 34, 25 (*in capite declamationis:*) nisi -e moleste tulit quod. *nota cum inf. in oratione obliqua*: Tac. ann. 2, 33 distinctos senatus et equitum census, non quia..., sed ut locis ... antistent, ita iis (talis *cod.*) quae ad requiem ... parentur, nisi -e clarissimo cuique ... maiora pericula subeunda, delenimentis ... carendum esse.

ne -e: *iunctim*: Plavt. Curc. 271 petas, ne -e (fors *Fleckeisen ob metrum, sed cf. Skutsch, Plaut. u. Rom. p. 150. 164*) tibi evenat magnum malum. Most. 966 vide sis, ne -e ... devorteris. Poen. 1293 Ter. Ad. 711 Rhet. Her. 3, 18, 31. 3, 24, 39 Cic. inv. 2, 109. 167 Q. Rosc. 37 Verr. 2, 46. 3, 181 *al.* Lvcr. 1, 80 *al.* Hirt. Gall. 8, 16, 1 Verg. ecl. 3, 29 Hor. sat. 2, 1, 80 *al.* Prop. 1, 19, 3 *al.* Ov. epist. 4, 61 *al.* Liv. 2, 29, 2 *al.* Manil. 3, 176 Cels. 7, 25, 1^{c} *al.* Sen. clem. 2, 3, 1 *al.* Cvrt. 5, 12, 20 Ascon. Scaur. p. 27, 18 St. Lvcan. 9, 52 Petron. 128, 6 vers. 5 Calp. ecl. 2, 50 *al.* Stat. Theb. 5, 34 *al.* Plin. epist. 1, 8, 13 *al.* Frg. Vat. 35, 6 Vlp. dig. 1, 7, 17 pr. *al.* Apvl. met. 8, 9 *al.* Itala Afr. ed. Soden Matth. 13, 13 ne -e (k; quando e) convertantur (*deest gr. et* Vvlg., *sed eadem verba* 13, 15, *ubi gr. μή ποτε*, Vvlg. ne quando). psalm. 2, 12 (Aug. spec. 6 p. 30, 2) ne -e irascatur (*μή ποτε*, Vvlg. ne quando, *et sic* Cypr. test. 3, 66 p. 168, 13; *sed idem* hab. virg. 1 p. 187, 7 ne -e). II Tim. 2, 25 (*gr. et* Vvlg. *ut supra*). cant. 1, 7 (Greg. Ilib. *ap.* Wilmart, Rev. Bénéd. 28 [1911] 15 Ambr. hex. 4, 5, 22 *al.* Aug. un. eccl. 16, 40) ne -e fiam circumamicta (*μήποτε*, Hier. epist. 22, 25, 5 ne quando, Vvlg. [cant. 1, 6] ne). Tert. pudic. 12 p. 241, 24 *al.* Porph. Hor. epist. 1, 16, 1 Nemes. cyn. 133 Sort. Sangall. 4, 7 *al.* Chalc. comm. 340 Victorin. Petav. fabr. mund. 4 Itin. [Silv.] 23, 4 Filastr. 155, 6 Optat. 4, 2 p. 103, 2 Amm. 28, 1, 1 Hier. epist. 1, 14 *al.* Vvlg. gen. 3, 3 *et passim* (*gr. μήποτε*: psalm. 78, 10 *al.* *at* sap. 13, 16 ne -e cadat: *ἵνα μὲν οὖν μὴ καταπέσῃ. sic et* Sirach 1, 38. 8, 18. 9, 19 *al.* Matth. 26, 5 *al.* *aliter* 28, 30 attende, ne -e labaris: *μή πως. item* II Cor. 2, 7 *al.* I Macc. 12, 10 ne -e alieni efficiamur: *πρὸς τὸ μὴ ἐξαλλοτριωθῆναι. aliter* Rom. 11, 21 si ... deus ... ramis non pepercit, ne -e nec tibi parcat: *εἰ ... ἐφείσατο, οὐδὲ σοῦ φείσεται*). Clavd. carm. min. 17, 19 Pavl. Nol. epist. 50, 8 p. 411, 8 Avg. civ. 1, 28 p. 44, 14 D. *al.* Svlp. Sev. chron. 2, 19, 7. *nota* chron. 1, 43, 7 irridens eos 'ne -e' inquit 'dormiat *deus*; clamate vehementius, ut' *eqs.* Barnab. 4, 14 (*μήποτε*). Evagr. alterc. p. 16, 11 Clavd. Mam. anim. 1, 12 p. 54, 10 *al.* Vict. Vit. 2, 53 Cod. Iust. 5, 37, 28, 3 Lib. iubil. 20, 3. *separatim*: Plavt. Aul. 303 follem obstringit ob gulam ... ne quid animae -e amittat (305). Ter. Haut. 235 caves, ne videat -e ... te. Phorm. 745 Eun. 287 Sveivs carm. 1, 8 Rhet. Her. 4, 30, 41 Cic. inv. 2, 53 Verr. 2, 56 138 *al.* Catvll. 65, 18 Lvcr. 1, 267. 2, 410 Prop. 2, 3, 26 Ov. trist. 1, 1, 22 *al.* Pers. 1, 108 Calp. ecl. 4, 73 Plin. nat. 18, 333 Val. Fl. 5, 286. 7, 182 mea -e impediat ne coepta time. 8, 52 Mart. 2, 44, 5 Papin. dig. 36, 1, 51 Tryph. dig. 27, 10, 16, 3 Apvl. met. 10, 24 Tert. scorp. 9 *al.* Lact. inst. 1, 5, 12 Firm. math. 2, 30, 3 Hier. epist. 32, 1, 3 Avg. civ. 1, 25 p. 40, 22 D. *al.* Svlp. Sev. Mart. 24, 8 Comm. instr. 2, 8, 13. Novell. Iust. 112, 1 ne aliquam -e neglegentiam possit obicere (*ὥστε μή τινα τύχὸν ἀμέλειαν ... ἀντιτιθέναι*). *sim.* Lvcr. 3, 1089 nec delibare valemus quo minus esse diu possimus -e perempti.

num -e: Qvint. inst. 7, 3, 20 Fronto p. 53, 19 N. Mod. dig. 49, 16, 3, 7 Vlp. dig. 1, 7, 15, 2 *al.*

cum -e: *v. p. 1131, 48.*

de collocatione nota: -e ut: Gaivs dig. 8, 1, 5, 1 (*aliter v. p. 1131, 59*). *cf. infra l 41.* -e quod: Gaivs dig. 5, 3, 3. 6, 1, 28 Vlp. reg. 28, 6 *et al.* Icti. -e quia: Pavl. dig. 36, 2, 24 pr. Vlp. dig. 19, 2, 15, 1. -e si: *v. p. 1133, 75.* -e cum: *v. p. 1131, 48.* -e ne: *v. supra l. 11.*

synonyma: Cledon. gramm. V 67, 6 *inter adverbia, quae unum significant*: -e et fortasse et fortassis et forsitan. Serv. Aen. 1, 203 forsan fortassis forsitan -e -s ... omnia haec unum significant. Avg. quaest. hept. 1, 91 retract. 1, 1, 2.

III *ex nom. sing. adv.* **fors** (-s *fere adverbialiter in iunctura* -s fuat an *et sim.: v. p. 1129, 18*). Char. gramm. I 188, 27 *inter 'dubitandi adverbia'*. Prisc. gramm. III 78, 17 -s, cum sit nominativus, accipitur pro adverbio. 79, 6. 86, 27. *i. q. forsitan, fortasse.* Verg. Aen. 5, 232 et -s aequatis cepissent praemia rostris. 6, 537. 12, 183. Sen. Herc. O. 574 iecur -s horridum flectam merendo. Val. Fl. 3, 665. Sil. 8, 146 (*loco dubiae traditionis*). Stat. Theb. 2, 361. 4, 207. 7, 365. 10, 324 -s illi praesaga quies nigrasque ... per somnum Thebas ... videbat (Schol. dubitando poeta dixit, quia coniectura erat potius quam veritas, quod dicebat). silv. 3, 1, 162. 5, 3, 62 Tert. nat. 1, 8 p. 72, 13 anim. 32 p. 353, 18. patient. 3 p. 3, 8 haec ... patientiae species, quasi de longinquo, -s ut de supernis aestimetur. cult. fem. 2, 13 uxor. 2, 2 Opt. Porf. carm. 21, 1. Chalc. transl. 24^{A} -s ... multa reperies indicia (*an i. q. νῦν Platonis?*). 26^{C}. 38^{B} -s erit aptior ... locus (*Plato: τάχ' ἂν ... εἴη*). Avson. 212, 15 Prvd. psych. 501 Cypr. Gall. gen. 434. Sidon. epist. 1, 9, 3 si -s ... egrediebantur. 3, 12, 5 vers. 3. 4, 24, 7 *et saepius.* carm. 7, 117 ni -s ... mittas. 22, 33 *oculos* si -s vertat in hostem *Euan* (24, 88). Rvric. epist. 2, 19 p. 404, 1 vers. 5 ne -s displiceat ... camena. Alc. Avit. carm. 5, 535 Ven. Fort. carm. 8, 3, 340. 9, 6, 12 Coripp. Ioh. 2, 350. 7, 174. 8, 21. Corp. V 1721, 12 -s qui intundit, doleat. [*ex coni. legitur* Ter. Andr. 957 Haut. 715.] *nota iuncturam* -s et: Verg. Aen. 2, 139 quos (*natos, parentem*) illi -s et poenas ... reposcent (Serv. 'forte et poenas'. alii iungunt 'forset', ut sit forsan). 11, 50 ille ... -s et vota facit (Serv. -e vota suscipit). Hor. carm. 1, 28, 31 [2, 16, 31 Φ] Prop. 2, 9, 1. Stat. silv. 3, 4, 4 dabit cursus ... Cytherea ... placabitque notos -s et ... transferet. Avson. 413, 37 -s et rogabit. Barnab. 1, 4 -s et (*πάντως*, prorsus *Hilgenfeld*) ego cogito diligere vos. Val. Fl. 4, 640 -s etiam optatam dabitur contingere pellem. *cf.* Stat. Ach. 1, 167 -e et.

composita: forsan, forsitan, fortasse, fortassis (*cf.* Char. gramm. I 185, 13 Prisc. gramm. III 79, 6).

forsan (forsam) [*ex* fors an *coaluit, cf.* forsitan. *de terminatione formae* forsam *v. Brugmann, Indog. Forsch. 27, 252 sq. Th.*]. *inter adverbia a* fors (*subst.*) *derivata*: Prisc. gramm. III 79, 6. *a* fortuna *derivat* Avg. retract. 1, 1, 2 (*v. p. 1137, 81*). *de* a *brevi* Mart. Cap. 3, 284. *forma* forsam *invenitur*: Verg. Aen. 1, 203 *R falso.* 4, 19 *PR ante* p. Sen. Ag. 990 *E ante* v. Tro. 274 *E ante* r. Decl. in Catil. 52 Lact. inst. 6, 12, 35 *pars codd.* Cypr. Gall. iud. 184 *B* (-ã *AC*) Carm. epigr. 1013, 4 *ante* b (*saec. I p. Chr.*). Gloss. V 457, 38. *inter adverbia dubitandi* (*dubitativa, dubitationis*): Char. gramm. I 188, 27 Prisc. gramm. III 79, 18. 82, 27. 248, 16 Gramm. suppl. 168, 3. Gloss. *τυχόν*, fortasse, forte. *contaminata, ut videtur*, V 457, 38 -m forte fortasse seu molle. *cf. etiam* Serv. Aen. 1, 203 (*supra l. 27*). *de usu*: Char. gramm. I 185, 16 -n ... poetis relinquemus. Cledon. gramm. V 66, 30 -n poeticum est. *certae traditionis primum ap.* Lvcr. (*v. p. 1137, 47*), *dubiae ap.* Ter. (*v. p. 1137, 2*), *deinde usque ad infimam latinitatem, fere apud poetas. in oratione pedestri*: Bell. Afr. 45, 2 Liv. 3, 47, 5. 10, 39, 14 Colvm. 3, 9, 1 Scrib. Larg. praef. p. 3, 22. cap. 38 Qvint. inst. 1, 5, 6. 12, 1, 31 decl. 368 p. 404, 19 Decl. in Catil. 52 Fronto p. 211, 6 N. Marcian. dig. 48, 5, 34 (33), 1 Tert. spect. 1 p. 1, 10 cult. fem. 2, 7 Lact. inst. 6, 12, 35 Hier. in Ier. 32, 24 *sq.* p. 1086 in Matth. 9, 5/6 hom. Orig. in Ier. 3 p. 776 Avg. retract. 1, 1, 2. *accedunt alii inferioris aevi scriptores, maxime* Cassian. *et* Clavd. Mam. [*corrupte*: Sen. Herc. O. 574 (*E*). *dubium* Mart. 4, 19, 8 (cursu *melior lectio videtur*). Apvl. apol. 56 *v. sub* fors *p. 1129, 32.*]

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

I *significatio sollemnis: forsitan, fortasse*: **A** *c. potentiali: dub.* TER. Eun. 197 me miseram, -n (*sic Don. in h. l.*, forsitan *codd.*, forsit *Havet*) hic mihi parvam habeat fidem. OV. epist. 16, 264 haec mora sit voto -n amica tuo. trist. 1, 7, 9 subeat tibi dicere -n. 2, 331 -n . . . numeris levioribus aptus sim. Pont. 4, 1, 27 unde, roges -n, fiducia . . . sit. LIV. 3, 47, 5 quem . . . praetenderit, -n . . . auctores . . . tradiderint. COLVM. 3, 9, 1 fecunditas . . . -n desideretur. VAL. FL. 8, 423 SIL. 15, 393 STAT. Theb. 1, 472 silv. 5, 3, 69. MART. 5, 29, 8 -n . . . tu credas: ego . . . credo. QVINT. inst. 1, 5, 6. 12, 1, 31 IVV. 6, 14. DECL. in Catil. 52 nec -m temere domum . . . delectam esse iudicetis. FRONTO p. 211, 6 N. TERT. spect. 1 p. 1, 10. TER. MAVR. 1283 forsitan . . . aliquis . . . non dubitet: -n . . . alter . . . putet. 2729 ANTH. 931, 45 IVVENC. 3, 531 AVIEN. ad Flav. 12. 23 AVSON. Mos. 311 MART. CAP. 1, 92 CASSIAN. Nest. 2, 6, 2. 3, 12, 1. 3, 15, 4. 5, 10, 4 CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 146, 2 SEDVL. op. pasch. 2, 10 p. 210, 3 RVSTIC. c. aceph. p. 1173^{D}. **B** *c. irreali*: BELL. Afr. 45, 2 -n isto uterer beneficio, si. PRIAP. 57, 3 quae -n potuisset esse nutrix Tithoni. VAL. FL. 3, 653 SIL. 10, 307. 500. 12, 261. 15, 375. 16, 517. 433 STAT. Theb. 1, 428 SIDON. carm. 11, 79 ALC. AVIT. carm. 2, 404 EPIST. pontif. (Pelag.) a. 586 (Conc. ed. Schw. IV 2) III 1 p. 112, 23. **C** *c. indicativo*: VERG. Aen. 1, 203 -n et haec olim meminisse iuvabit. 4, 19 huic uni -n potui succumbere culpae. 12, 153 -n miseros meliora sequentur. HOR. carm. 2, 16, 31 mihi -n (forset Φ), tibi quod negarit, porriget hora. OV. epist. 19, 168 iam, quod tu -n amabis, amo. trist. 1, 1, 35 culpabere -n. 5, 5, 4 sic quondam festum . . . egerat . . . -n . . . diem. PHAEDR. 2, 4, 7 pernicies . . . tibi paratur, -n et miserae mihi. 3 prol. 51 dicet -n quis (fors aliquis *PR*). SEN. Ag. 990 referre . . . -n volet. Herc. O. 361 -n aerumnas amat. 408 -n dividet partus toros. 473. 1781 timuere -n. Med. 173 Phaedr. 597 Thy. 318. 748 Tro. 274 SCRIB. LARG. praef. p. 3, 22. 38 LVCAN. 2, 175. 5, 93. 8, 857. 9, 64. 474. 865 LAVS Pis. 216 CALP. ecl. 3, 81. 4, 3 VAL. FL. 1, 170. 712. 2, 151. 3, 518. 7, 129 SIL. 6, 507 STAT. silv. 1, 3, 62. 2, 6, 101. 104. 3, 4, 10. 5, 3, 185 MART. 4, 14, 13. 5, 60, 8. 7, 68, 2 QVINT. decl. 368 p. 404, 19 IVV. 12, 125 HOS. GETA Med. 171 ANTH. 322, 6 TIBERIAN. carm. 4, 18 LACT. inst. 6, 12, 35 IVVENC. praef. 22. 1, 33. 4, 140 AVSON. Mos. 305 HIER. in Matth. 9, 5/6 hom. Orig. in Ier. 3 p. 776 CLAVD. carm. min. 8, 6. PAVL. NOL. carm. 27, 247 concipiam (*nisi coni. praes.; sed cf.* 27, 245 conspiciam). THEOD. PRISC. gyn. 25. MART. CAP. 9, 942 quam nos vix -n recte . . . memoramus. CASSIAN. Nest. 3, 10, 2. 3, 11. 3, 12, 1. 7. 6, 6, 2 (forsitan *M*). 6, 15, 2 SALV. ecl. 1, 15 SIDON. carm. 2, 459. 7, 500 CLAVD. MAM. anim. 1, 13 p. 56, 15. 2, 7 p. 122, 22. 3, 11 p. 173, 21. 3, 15 p. 184, 18 epist. 1 p. 198, 11. 2 p. 204, 9 DRAC. Romul. 5, 89. 8, 50. 9, 85 Orest. 896 laud. dei 2, 776 EVG. TOLET. hex. 121. CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 19 causae . . . multae quidem -n . . . apparebunt (*ἴσως ἂν . . . ἀναφανεῖεν*). VEN. FORT. carm. 6, 5, 50. 78. 6, 6, 12. 10, 7, 26 ISID. epist. 7, 7. CARM. epigr. 1013, 4. -n si: IVVENC. 3, 616 veniet -n si nobilis alter. **D** *in enuntiatis secundariis*: LVCR. 6, 729 fit quoque, uti pluviae -n magis ad caput ei . . . fiant. LVCAN. 4, 234. PRVD. cath. 11, 43 impune ne -n . . . periret (PAVL. MED. bened. 1, 5 MART. CAP. 5, 444 CASSIAN. c. Nest. 2, 4, 5 CLAVD. MAM. anim. 2, 10 p. 139, 12 SEDVL. carm. pasch. 2, 241). CLAVD. MAM. anim. 1, 21 p. 72, 5 utrumne neges . . . an -n dicas. **E** *non verbis finitis additum*: OV. trist. 3, 5, 4 nave . . . vento -n eunte suo. LIV. 10, 39, 14 datum hoc -n nomini. SEN. Tro. 660 -n futurus ultor. SIL. 15, 341. STAT. Theb. 10, 702 illius haec -n, remur quae verba deorum. silv. 2, 3, 63. 5, 2, 154 vallum . . . subibis, -n et ipse latus . . . cinctus. AVSON. 361, 19 PAVL. NOL. carm. 17, 329 CYPR. GALL. iud. 184 MACR. sat. 1, 13, 1 SALV. epist. 5, 6 DRAC. Romul. 10, 59. *nota*: TERT. cult. fem. 2, 7 exuvias . . . capitis -n immundi, -n nocentis. NOVELL. Iust. 53, 3, 1 sub iudice constitui -n suspecto, -n ingrato (*ἴσως ὑπόπτῳ, ἴσως ἀκαταθυμίῳ*).

ad I: -n *verbo suo postponitur*: OV. Pont. 4, 1, 27 LIV. 10, 39, 14 SEN. Herc. O. 1781 SCRIB. LARG. 38 QVINT. inst. 1, 5, 6 CASSIAN. c. Nest. 6, 15, 2 SEDVL. op. pasch. 2, 10 p. 210, 3 CARM. epigr. 1013, 4. *nota iuncturam* -n et (*saepe in capite hexametri*): VERG. Aen. 1, 203 PHAEDR. 2, 4, 7 SIL. 15, 375 STAT. Theb. 1, 428. 472 silv. 2, 6, 104. 3, 4, 10. 5, 2, 154 MART. 12, 5, 4 QVINT. inst. 12, 1, 31 AVSON. Mos. 305 CLAVD. carm. min. 8, 6 PAVL. NOL. carm. 17, 329 ALC. AVIT. carm. 2, 404. *cf.* OV. trist. 2, 331 SEN. Herc. O. 473.

II *significationes singulares: i. q. fere, circa*: MART. 10, 75, 7 transierant binae -n trinaeve kalendae. *i. q. velut, exempli gratia*: MARCIAN. dig. 48, 5, 34 (33), 1 si . . . adulterum . . . retinuerit, -n filium in noverca vel . . . vel . . . .

forsit [*ex* fors sit *coaluisse videtur, nisi imminutum est pro* forsitan. *Th.*]. [*it.* forse. *M.-L.*] PRISC. gramm. III 78, 28 -t pro forsitan (*allato Horatii loco*). 79, 6 a forte : fors . . . forsit *eqs.* HOR. sat. 1, 6, 49 ut -t honorem iure mihi invideat quivis. *cf. etiam supra l. 3.*

***forsitan** (forsitam) [*ex* fors sit an *coaluit, cf. Elmer, Transact. and Proceed. of the Americ. Philol. Association 32, 205 sqq. de forma* forsitam *v. Brugmann, Indog. Forsch. 27, 252 sq. Th.*]. PRISC. gramm. III 79, 6 a forte. AVG. retract. 1, 1, 2 *a fortuna* et illa verba sunt, quae nulla religio dicere prohibet: forte, forsan, -n, fortasse, fortuito. *sim.* quaest. hept. 1, 91. ISID. orig. 1, 27, 7 *v. infra l. 84.* f⟨or⟩·sit·an *scriptum*: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 39. ISID. orig. 1, 27, 7 -n per **n** in fine scribendum, quia integrum eius est 'forte si tandem'. *forma* forsitam *traditur: in lapidibus*: EDICT. imp. Diocl. 1, 7 *ante* **a**, CARM. epigr. 1279, 12 *falso. in codd. scriptorum inferioris aevi: sic* ITALA *saepe, ut* cod. Weing.: Ion. 5, 2. Cantabrig. d: Luc. 11, 20 act. 11, 18. 12, 15. 18, 14. Claromont. d: Rom. 5, 7 I Cor. 16, 6 Philem. 15. VVLG. Fuld.: Ioh. 4, 10 (*pr. m.*). 5, 46 I Cor. 16, 6 Philem. 15 III Ioh. 9. PORPH. Hor. sat. 1, 6, 49. 83 CYPR. Demetr. 10 p. 358, 18 (*S*). PS. CYPR. laud. mart. 18 p. 40, 18 (*plerique*). ARNOB. nat. 6, 24 p. 235, 14. 7, 48 p. 282, 16 (*pr. m.*). ITIN. [Silv.] 23, 2 TRACT. in Luc. 1, 31 AMM. 28, 1, 53? (-ant *V*). 20, 8, 10 (*V*) HIER. in Ier. 6, 39, 3 (*L*) PAVL. NOL. carm. 24, 707 (*B O*) epist. 40, 8 p. 349, 14 *al.* (*codicum scriptura discrepante*) AVG. serm. ed. Mai 4, 1 EVCHER. instr. 1 p. 101, 7 (*ex psalm. 123, 5*). p. 112, 1. 124, 20 (*ex Rom. 5, 7*). pass. Acaun. 6 SALV. eccl. 3, 40 (*A*). 3, 42 (*B*, -ã *A*) FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 13, 12 *al.* (-n: spir. 2, 1 p. 132, 21 *al.*). GREG. TVR. Franc. 10, 24 p. 436, 7 (*aliq. codd.*). 8, 13 p. 333, 5 (*C*) ORIBAS. syn. 2 p. 843 LEX Visig. Eur. 276 *al.* VITA Adae 2 GLOSS. IV 403, 26 *al. singulariter*: QVINT. inst. 3, 7, 24 (*B*) GAIVS inst. 2, 234 *ante* p. MARCIAN. dig. 48, 5, 34, 1 (*F*^{2}, forsans *F*^{a}, forsan *F*^{b}). *cf. Bonnet, Archiv 1 (1884) 557.* *inter adverbia dubitandi*: CLEDON. gramm. V 66, 29 GRAMM. suppl. 53, 28. 168, 3. *syn.* fortasse: CLEDON. gramm. V 21, 6. forte, fortasse, fortassis: *ibid.* 67, 6 SERV. Aen. 1, 203 *v. p. 1136, 27.* GLOSS. *ἴσως, τυχόν (τὸ τυχόν), τάχα τις* (*cf.* AVG. quaest. hept. 1, 91. EVCHER. instr. 1 p. 101, 7). IV 403, 26 ut -m: ut quo modo. CHAR. gramm. I 185, 16 forsan et -n poetis relinquemus. *sim.* CLEDON. gramm. V 66, 30 (*opp.* fortasse). *in prosa oratione inde a* CIC. (Q. Rosc. 39 *etc.*) *et* VARR. (ling. 6, 14. 9, 60). *omnia dedi usque ad* LIV. *exempla. viguit vocabulum per totam latinitatem (est quod mireris plane abesse a* PLINIO *maiore).* [*dub. trad.*: PLAVT. Pseud. 432, *v. p. 1129, 18. corrupte*: TER. Andr. 957 Eun. 197 AMM. 29, 4, 1. *versu corrupto*: VAL. FL. 2, 337.]

I *significatione sollemni dubitandi* (*cf. supra l. 19*): **fortasse, ἴσως: A** *c. coniunctivo*: **1** *potentiali*: TER. Phorm. 717 si . . . instabit, -n nos reiciat. CALV. carm. frg. 16 -n hoc etiam gaudeat ipsa cinis. VARRO ling. 6, 14 -n . . . appelletur (-atur *apogr.*) potius. CIC. Q. Rosc. 39 -n hoc tibi veniat in mentem. S. Rosc. 5 -n quaeratis, qui . . . sit. 31 -n . . . fecerim. 89 Verr. 2, 98. 3, 6. 11. 78. 4, 206. 5, 47. 124 *bis.* 5, 132. 6, 4 quod debeam -n obtinere (*ap. Quint. inst. 9, 2, 47* quod -n obtinerem). Cluent. 141 Mur. 60 Sest. 45 Pis. 32. Lig. 38 longiorem orationem causa -n postulet (*H*, -at *rell*). Phil. 14, 18 malis sententiis vinci non possum, bonis -n possim. de orat. 1, 67. 163. 2, 136. 294. 3, 34. 74 Brut. 33. 52. Tusc. 3, 36 quae pervellere te -n potuerit . . ., non potuit certe . . . frangere. off. 1, 71. 159. 3, 29 Att. 12, 18, 1 epist. 1, 8, 2. 5, 21, 3 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 1 LVCR. 5, 610. 6, 346. 736 BELL. Alex. 58, 2 Afr. 61, 1 PS. SALL. rep. 2, 12, 1 VERG. ecl. 6, 58. Aen. 2, 506 requiras (-es *Charisii codd.*). PRIAP. 15, 4. PROP. 3, 20, 6 torat (-it *aliq. dett.*). 3, 23, 11 fuerint (-ant *dett.*). OV. am. 1, 8, 39. 2, 6, 28. 3, 7, 36 sit (fit *edd. vet.*). 3, 8, 21 epist. 1, 77. 4, 53 *al.* EPICED. Drusi 133 LIV. 5, 52, 5. 9, 9, 7. 30, 30, 24. 31, 31, 19. *nota* 31, 38, 4 si . . . congressus rex fuisset, -n . . . exui castris potuerit rex. 39, 10, 4 *al.* MANIL. 3, 203 CVRT. 3, 2, 11 *al.* COLVM. 3, 10, 22 ASCON. Mil. p. 38, 25 St. CALP. ecl. 4, 71 SIL. 15, 644 STAT. Theb. 1, 557 MART. 8, 38, 3. QVINT. inst. 1, 5, 16 absurdum -n videatur. 1, 12, 8 *al.* decl. 260 p. 66, 10 *al.* IVV. 1, 150 dicas (-es *al.*). 5, 156. 8, 113. 11, 162. 14, 34 TAC. ann. 3, 53 PLIN. epist. 1, 20, 9 FRONTO p. 99, 14 N. 120, 5 GAIVS inst. 2, 64 SCAEV. dig. 28, 2, 29, 8 MAECIAN. dig. 40, 5, 36 pr. APVL. met. 1, 3. 11, 23 PS. APVL. Ascl. 12. 28 MIN. FEL. 28, 10 ITALA (cod. d) *et* VVLG. Rom. 5, 7 -n quis audeat (*τάχα . . . τολμᾷ*). TERT. spect. 16 p. 18, 12 an -n . . . amare liceat . . .? nat. 1, 7 p. 67, 4 suffecerit -n. 1, 16 p. 88, 9 *al.* TER. MAVR. 1282 PORPH. Hor. sat. 1, 2, 19 *al.* CENS. 2, 2 p. 5, 3 ARNOB. nat. 2, 50 p. 87, 11 LACT. inst. 1, 12, 2 *al.* GAVDENT. serm. 5 p. 873^{B} PELAGON. 183 HIER. hom. Orig. in Ezech. 1 p. 879 *al.* epist. 1, 2, 2 *al.* 55, 1, 3 quae aut consequi non possumus aut -n cito inventa perdamus. PAVL. NOL. carm. 27, 463 *al.* AVG. civ. 20, 18 p. 448, 2 D. BACHIAR. repar. laps. 12. THEOD. PRISC. gyn. 20 (forsan *r*). CASSIAN. c. Nest. 7, 26, 2 VINCENT. LER. 2, 2 *al.* CAEL. AVR. acut. 2, 9, 46 -n . . . retineatur et . . . remaneat (*sic ed. pr., cf. Helmreich, Archiv 12 [1902] 319*). 2, 39, 230. 3, 21, 219 his . . . qui -n . . . dixerint eum praecavere . . . respondemus. SALV. eccl. 3, 40 gub. 1, 1 SIDON. epist. 1, 4, 1 FAVST. REI. grat. 1, 2 p. 13, 12 *al.* DRAC. laud. dei 2, 466 *al.* BOETH. arithm. 2, 48 p. 155, 2 in Porph. comm. sec. 3, 1 p. 198, 2 *al.* COD. Iust. 3, 1, 13, 5. *nota imperf.*: CIC. Verr. 3, 159 -n vix convenire videretur . . . servare, sed tamen videbam *eqs.* si, nisi -n *v. infra.* **2** *irreali*: CIC. Q. Rosc. 47 tum (*sc. si diceret iuratus*) . . . -n improbis nimis cupidus videretur. de orat. 2, 189 off. 1, 112 VERG. georg. 4, 118 OV. epist. 20, 6 met. 7, 699 *al.* LIV. 3, 25, 9 *al.* SEN. epist. 45, 4 CVRT. 4, 11, 18 LVCAN. 9, 210 PETRON. 79, 6 *al.* LAVS Pis. 233 CALP. ecl. 4, 47 STAT. Theb. 6, 528 MART. 11, 7, 11 QVINT. inst. 3, 7, 24 decl. 244 p. 2, 5 *al.* ITALA psalm. 118, 92 (Ambr. in psalm. 118 serm. 9, 13, 2 *al.*) tunc -n perissem (*τότε ἂν ἀπωλόμην*, VVLG. forte). act. 18, 14 (cod. d) cum ratione -m paterer vos (*κατὰ λόγον ἂν ἠνεσχόμην ὑμῶν*, VVLG. recte vos sustinerem). I Ioh. 2, 19 (Afr. ed. Soden) si . . . fuissent . . . ⟨mansissent⟩ -n (*ἄν*, VVLG. utique). TERT. anim. 31 p. 352, 10 PS. CYPR. laud. mart. 18 p. 40, 18 PANEG. 11 (3), 18, 2 EDICT. imp. Diocl. 1, 7 ARNOB. nat. 6, 24 p. 235, 14. 7, 48

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 282, 16 FIRM. err. 8, 1 OPTAT. 7, 1 p. 164, 1 AMM. 25, 10, 15 HIER. hom. Orig. in Ier. 12 p. 865 epist. 60, 9, 1 VVLG. gen. 31, 42. psalm. 54, 13 abscondissem me -n (*ἄν. sic et* 80, 15. 123, 4 -n aqua absorbuisset nos [*ἄρα . . . ἄν. cf.* AVG. in psalm. 123, 8 *et* ITALA l. l. Eucher. form. 3 p. 20, 11 -m ut aqua absorbuisset nos]. Ioh. 4, 10. 5, 46. 8, 19). III Ioh. 9 scripsissem -n (*ἔγραψά τι vulg., ἄν aliq. codd.*). AVG. civ. 22, 24 p. 614, 13 D. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 108, 9 FAVST. REI. grat. 2, 3 p. 64, 24 *al.* ENNOD. epist. 2, 14, 1 p. 54, 19 *al.* GREG. TVR. Franc. 10, 16 si -n . . . reputarent. CAES. AREL. suggest. p. 294. **3** *post coniunctiones coniunctivum poscentes et pron. relat.*: CIC. S. Rosc. 4 accedit illa . . . causa, quod a ceteris -n ita petitum sit, ut dicerent. BELL. Afr. 25, 4 satius esse . . . ire quam . . . -n . . . expelleretur. OV. ars 3, 438 quid faciat, cum sit vir levior . . . -n et . . . possit. LIV. 10, 18, 13 MART. 6, 32, 2 PS. QVINT. decl. 1, 9 p. 11, 12. TAC. ann. 16, 26 superesse qui -n manus . . . ingesturi (augusti *cod.*) sint. PAVL. dig. 2, 8, 8, 5 ne quis . . ., -n cum possit . . ., . . . evocet. MIN. FEL. 29, 6. TERT. adv. Marc. 3, 8 p. 389, 5 ne . . . -n deputaretur. FIRM. err. 28, 12 ITIN. [Silv.] 19, 19. 36, 3 HIER. in Ezech. 14, 46 p. 585 *al.* (*passim*) VVLG. deut. 19, 6 PAVL. NOL. epist. 31, 5 p. 273, 5 *al.* AVG. civ. 7, 1 p. 273, 13 D. *al.* serm. ed. Mai 4, 1. SVLP. SEV. chron. 1, 54, 2 consulit si quid spei -n superesset. 2, 34, 3 *al.* BACHIAR. repar. laps. 10 p. 1047[A]. THEOD. PRISC. gyn. 20 sunt . . . quae . . . -n (forsan *Rom.*) possint . . . extorquere. SALV. eccl. 3, 42 CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 32, 15. ALC. AVIT. epist. 55 p. 84, 35 licet . . . -n . . . vocet *me* (94 p. 102, 10). CASSIOD. hist. 5, 42 p. 1022[A] sustinebamus . . ., si -n audirent, si -n intelligerent, si forte prospicerent. inst. div. 6 p. 1119[A] COD. Iust. 2, 58, 2, 4 EVCHER. pass. Acaun. 6.

B *c. indicativo*: LVCR. 5, 105 dictis dabit ipsa fidem res -n et . . . cernes (*varie interpungitur*). TIB. 1, 10, 13 -n hostis haesura in nostro tela gerit latere (*nisi* -n *ad* haesura *trahere mavis*). PRIAP. 3, 3 da mihi, quod cupies frustra dare -n olim. PROP. 2, 9, 22 -n et de me verba fuere mala. 2, 15, 54 -n includet . . . fata dies OV. am. 1, 6, 45 -n . . . requiescit amica. 3, 6, 10 -n haec alios, me mea damna movent. epist. 2, 14 nec tenuit cursus -n ille tuos. 2, 104. 9, 131. 17, 17. 18, 57 *al.* EPICED. Drusi 26. LIV. 1 praef. 12 querellae . . . cum -n necessariae erunt. 21, 40, 11 MANIL. 5, 469. SEN. contr. exc. 5, 6 venerat (-it *Gertz*). suas. 7, 3. VAL. MAX. 4, 1 ext. 3 (fortasse *Paridis epitome*). SEN. Herc. O. 768. 912. 1398. 1429. 1791 Phaedr. 225. 238 Tro. 687. 886 dial. 2, 32, 7 nat. 5, 9, 4 epist. 22, 7 *al.* OCTAVIA 255 CVRT. 7, 1, 37 COLVM. 8, 2, 1 LVCAN. 8, 846. 9, 869 *al.* PETRON. 50, 4 *al.* (*in anaphora* 115, 9. 130, 5). CALP. ecl. 1, 94 *al.* BVC. Eins. 2, 5 VAL. FL. 4, 567 STAT. Theb. 8, 552 *al.* MART. 5, 19, 14 *al.* QVINT. inst. 10, 2, 10. 11, 2, 24 decl. 252 p. 33, 2 *al.* PS. QVINT. decl. 3, 18 p. 56, 25 FRONTIN. aq. 9 p. 7, 23. IVV. 14, 295 (1, 150*? v. p. 1138, 53*). TRAIAN. Plin. epist. 10, 40, 2 GAIVS inst. 2, 234 PAPIN. dig. 41, 2, 47 VLP. dig. 7, 1, 13, 5 *al.* PAVL. dig. 3, 3, 43 pr. *al.* APVL. met. 7, 21. 9, 30 ITALA (cod. d) *et* VVLG. I Cor. 16, 6 (*τυχόν*). Philem. 15 (*τάχα*). ITALA (cod. e *et* Ps. Orig. tract. 6 p. 63, 2) *et* VVLG. (*aliq. codd., om. plerique*) Matth. 21, 37 -n verebuntur filium meum (*sic gr. aliq. codd. ἴσως ad ἐντραπήσονται addunt. utrumque irrepsisse videtur ex* Luc. 20, 13, *ubi* VVLG. *et* ITALA -n [-m] *vel* fortasse [cod. e], *gr. ἴσως*). ITALA Luc. 11, 20 (cod. d) si . . . eicio daemonia, -m appropinquavit . . . regnum dei (*ἄρα*, VVLG. profecto pervenit). act. 11, 18 (cod. d) -m et gentibus . . . paenitentiam . . . dedit (*ἄρα*, VVLG. ergo. ITALA cod. e utique. cod. p ita ne). act. 12, 15 (cod. d) -m angelus est (*τυχόν D; adverbium deest in ceteris, item in* VVLG.). TERT. idol. 18 p. 52, 7 poterit -n . . . inquinari. nat. 1, 11 p. 81, 20 *al.* TER. MAVR. 384 CYPR. laps. 22 p. 254, 2 NEMES. ecl. 2, 70 LACT. inst. 5, 3, 6 *al.* EDICT. imp. Constant. Lact. mort. pers. 34, 2 quae -n primum parentes . . . constituerant (*Euseb. hist. eccl. 8, 17, 7 ἅπερ ἴσως . . . ἦσαν καταστήσαντες*). FIRM. math. 1, 7, 9. 32 err. 13, 5 DON. Ter. Hec. 555 OPTAT. 6, 2 p. 146, 8 GAVDENT. serm. praef. p. 837[B] *al.* AVSON. 14, 4 SYMM. epist. 1, 80 TRACT. in Luc. 1, 31 AMM. 20, 8, 10 SCHOL. Cic. Gron. p. 307, 15 St. AMBR. c. Aux. 8 HIER. in Ezech. 3, 8, 11 p. 86 *al.* epist. 3, 5, 1 *al.* VVLG. gen. 20, 11 *al.* psalm. 138, 11 -n tenebrae conculcabunt me (*ἄρα*). I Cor. 16, 6 *et* Philem. 15 *v. supra l. 47.* PS. RVFIN. in psalm. 32, 12 (*ibid.* forte). 54, 13 CLAVD. 18, 309 PAVL. NOL. carm. 24, 707 *al.* AVG. civ. 1, 28 p. 45, 18 D. *al.* praed. sanct. 13, 25. BARNAB. 16, 2 -n . . . consecraverunt illum (*σχεδὸν . . . ἀφιέρωσαν*). BACHIAR. repar. laps. 2 THEOD. PRISC. log. 106 CASSIAN. conl. 14, 17, 3 *al.* VINCENT. LER. 8, 13 *al.* EVCHER. instr. 1 p. 112, 1. PROSP. in psalm. 138, 11/12 (*syn.* fortasse). SALON. in eccles. p. 999[C] SALV. gub. 4, 63 *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 18 p. 66, 14 *al.* FAVST. REI. epist. 3 p. 169, 16 *al.* VICT. VIT. 2, 68 *al.* POMER. 2, 10, 2 ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 18, 4 *al.* DRAC. laud. dei 1, 238 ENNOD. epist. 1, 3, 4 p. 5, 20 *al.* IORD. Get. 127. GREG. TVR. Franc. 8, 13 p. 333, 5 an -n . . . faciunt pullulare. COD. Iust. 2, 58, 2, 2[a] licet . . . natura alia -n est. INNOC. comm. de Christ. 26 p. 73, 2 (*ex Proclo, cf. p. 1143, 83*). LEX Visig. 2, 3, 5. HIST. Apoll. rec. A et B 8 p. 13, 8 (13, 13) audi, -n quod nescis, quia . . . es. rec. A et B 12 p. 23, 6 *al.* (41 rec. A p. 88, 5 -n . . . repraesento. rec. B p. 88, 5 repraesentem). NICET. vigil. 4 p. 59, 21 (*loc. dub. trad.*). ACT. Archel. 2, 3 p. 2, 25 VITA Adae 2. CARM. epigr. 1279, 12 favisti vivo -m ipse mihi. 1404, 16.

C *sine verbo finito*: VARRO ling. 9, 60 discernendi causa . . . notabant, -n ab eo qui mane natus diceretur, ut is Manius esset. CIC. Phil. 3, 29 multa . . . perpessi sumus, alii spe -n recuperandae libertatis. SALL. Iug. 106, 3 incertae ac -n post paulo . . . interiturae vitae. OV. met. 8, 522 sociam . . . vocat . . ., -n et matrem. trist. 2, 576 non, ut . . . redeam, nisi -n olim, . . . oro. 3, 3, 87 LIV. 1, 53, 9. 2, 2, 7 exonera civitatem vano -n metu. 2, 45, 2. 5, 5, 12 *al.* LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 39 quid . . . conata sis, f⟨or⟩ · sit · an in quibusdam feminis ⟨. . . admirabi⟩lia, in te quidem minime a⟨dmi⟩randa . . . ⟨. . . praetereo⟩. SEN. dial. 2, 7, 1. 5, 41, 3 CVRT. 6, 8, 12 *al.* LVCAN. 1, 508 extremo . . . -n urbis amatae . . . visu (SCHOL. bene -n: nec enim scit qui vel quanti inde redituri sint). STAT. Theb. 5, 453 QVINT. inst. 1, 10, 42 *al.* decl. 298 p. 176, 16. PS. QVINT. decl. 1, 15 p. 17, 11 illa -n ignominia (*i. si qua -n est*) felicioris videretur esse privigni. TAC. ann. 4, 32 FRONTO p. 130, 2 N. VLP. dig. 47, 10, 5, 11 *al.* APVL. met. 8, 12 *al.* Plat. 1, 7 TERT. ieiun. 11 p. 288, 30 sola -n lectione, non etiam intentione. anim. 24 p. 338, 14 *al.* TER. MAVR. 322 CYPR. Demetr. 10 p. 358, 18 IVST. 4, 5, 3. 24, 7, 3 GAVDENT. serm. 8 p. 896[C] *al.* AMM. 24, 7, 5 *al.* PS. AMBR. laps. virg. 7, 30 HIER. in Mich. 2, 7 p. 518 PAVL. NOL. epist. app. 2, 30 p. 457, 21 AVG. civ. 6, 11 p. 270, 18 D. corrept. 15, 46 ZACCH. 2, 18 p. 1141[C] *al.* CAEL. AVR. acut. 3, 21, 219 declinante passione et, quantum creditur, -n exclusa. SALV. gub. 5, 13. VICT. VIT. 3, 9 *donandi ius* vel quolibet codicillo aliisve -n scripturis. 3, 13 seu occupati militia seu -n . . . praepositi. CONC. Aurel. a. 549, 12 (p. 104, 9). COD. Iust. 4, 20, 18 pr. viles et -n redemptos testes. 5, 9, 10, 5 *al.* 7, 2, 15, 2[a] dominum suum, -n et acerbum, sentiant. 6, 30, 22, 4[a].

iuncturae ad I: si, nisi -n: *c. coni.: loco corrupto* CAEL. Cic. epist. 8, 3, 1 mea *causa cupio*, si fio, si -n cum locupletiore referam. OPTAT. 7, 1 p. 165, 2 si quid . . . -n delinquatur. HIER. in Ezech. 9, 7 p. 97 (*ind.?*). CHROMAT. in Matth. 8, 2 nisi -n . . . debeat. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 87 si -n . . . vitam finierit. SIDON. epist. 4, 18, 5 nisi -n . . . placeat. CONC. Epaon. a. 517, 36 p. 28, 1 *al.* LEX Visig. Eur. 321. *c. ind.*: EPIST. pontif. 636 Migne 56, 697[B]. 698[A]. 701[A]. 703[C] CANON. Migne 56, 711[A] CAPREOL. epist. 2, 1 CASSIOD. inst. div. 8 p. 1121[C] ORIBAS. syn. 2 p. 843 COD. Iust. 8, 40, 26, 4 *et saepius.* LEX Visig. Eur. 276 *al.* LEX Burg. lib. const. 14, 6 VITA Nicet. 5 PAPYR. Marini 74, 5, 9 (*saec. V/VI*). EPIST. pontif. (Pelag.) a. 586 (Conc. ed. Schw. IV 2) III 10 p. 113, 14 etsi . . . -n volumus. *loco mutilo*: FRG. Vat. 37, 4.

cum -n: *v. p. 1139, 35.* -n et *(i. etiam): saepe in capite hexametri*: LVCR. 5, 610 (e *Lachm., cf. comm. p. 302*), *aliter* 5, 105. VERG. georg. 2, 288. 4, 118 Aen. 2, 506 PROP. 2, 9, 22 OV. am. 1, 6, 45 *al.* EPICED. Drusi 26 MANIL. 3, 203 SIL. 15, 644 *al.* AVSON. 14, 4 CLAVD. 18, 309. *interdum in prosa oratione, ut* CYPR. Demetr. 10 p. 358, 18 IVST. 7, 2, 15, 2[a] (*v. l. 24*). 24, 7, 3 AMM. 18, 6, 18. -n *verbo suo postponitur*: CIC. Verr. 6, 4 LVCR. 5, 105*?* PRIAP. 3, 3. 15, 4 OV. epist. 2, 14 met. 12, 193 *al.* (*saepe*) FEST. p. 230 SEN. nat. 5, 9, 4. *al.*

II *singularibus significatibus*: *i. q. fere, circa* (*numeralibus additum*): MART. 10, 104, 7 Bilbilin . . . quinto -n essedo videbis (*cf. Heraeus, Gött. Gel. Anz. 1915, 477 sqq.*). ITIN. [Silv.] 1, 2 habebat . . . ad montem dei -n quattuor milia. 2, 1 milia passos -n sedecim. 4, 5 *al.* (*passim. nota* 25, 11 est ab Ierusolima -n ad mille quingentos passus). LICENT. carm. ad Aug. 36 viginti emensus . . . -n orbes.

prope i. q. velut, exempli gratia: VARRO ling. 9, 60 *v. p. 1139, 83.* TERT. anim. 34 p. 359, 26 *Helena* mille navibus de Troia *eruitur* nec mille denariis -n de lupanari. COD. Iust. 11, 48, 22, 3 per triginta annorum curriculum vel -n quadraginta seu ampliora. NOVELL. Iust. app. 7, 4 si quis res absentis . . ., -n greges, . . . invasit. *i. fere q. 'an (si) forte'*: GREG. TVR. glor. mart. 30 inquiri praecepit -n aliquis reperiretur. Franc. 10, 24 p. 436, 7 et -n peregrinus est dominus meus, dignetur accedere. stell. 35 p. 870, 10 et -n detrahit aliquis, cur non . . . sumpserimus . . ., noverit *eqs.*

opp.: certe: CIC. Tusc. 3, 36 LIV. 9, 11, 13 QVINT. inst. 2, 16, 11. *de syn. cf. p. 1136, 26.*

fortassan *v. s.* fortassean *p. 1143, 2.*

✖**fortasse** (fortassis) [*quae verba praeter abl.* forte *contineat, non apparet; v. Walde, Lat. Etymol. Wörterbuch*[2] *s. v.* fors. *Th.*]. CHAR. gramm. I 185, 13 *inter derivata a* fors (*item* PRISC. gramm. III 79, 6). AVG. retract. 1, 1, 2 *v. p. 1137, 81* (quaest. hept. 1, 91 *cf. ibid.*). fortassis *v. suo loco p. 1143, 23.* *inter dubitandi adverbia*: CHAR. gramm. I 188, 27 PRISC. gramm. III 79, 19. 86, 27 GRAMM. suppl. 53, 28. 168, 3. SCHOL. Cic. Bob. p. 127, 10 St. dubitativum est. AVG. in psalm. 123, 8 expressum . . . dubitationis verbo, quod est -e. GLOSS. *ἴσως, τυχόν, τὸ τυχόν, τάχα, τυχηρῶς.* forte, forsitan (*cf.* SERV. Aen. 1, 203 CLEDON. gramm. V 21, 6. 67, 6). FEST. p. 352 topper. PRISC. gramm. III 79, 20 temere. CLEDON. gramm. V 66, 29 -e prosae *est.* *sed habetur etiam apud poetas, ut (praeter veteres scaenicos) ap.* CATVLL. 85, 1 VERG. (*1*) AETNA (*1*) HOR. (*5*) OV. (*12*) PHAEDR. (*1*) SEN. trag. (*4*) LVCAN. (*2*) VAL. FL. (*1*) SIL. (*3*) STAT. (*9*) MART. (*7*) AVSON. (*1*) CLAVD. (*5*) *al., maxime in paenultima hexametri arsi. deest his scriptoribus*: SALL. NEP. CVRT. COLVM. SCRIB. LARGO MELAE PLIN. mai. (*cf. sub* fortassis *et l. 81*). *frequentat* QVINT. (inst. decl.). [*corrupte*: TER. Haut. 715. *loco mutilo*: PLAVT. Bacch. frg. 32. *corrupto*: SEN. contr. 2, 7, 9. *dubiae traditionis*: PLIN. nat. 7, 9 *v. p. 1143, 38.* PLAVT. Bacch. 671 *v. p. 1143, 61*].

I *cum infinitivo* (*cuius usus ratio sicut ipsa vocabuli origo latet.* DON. Ter. Hec. 313 p. 248, 22 veteres infinito modo adiunge-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

bant -e): PLAVT. Asin. 37 percepi ... quid istuc sit loci: ubi fit polenta te -e dicere. Epid. 296 ad quadraginta -e eam posse emi ... minis (-as *codd.*). Merc. 782 -e te illum mirari coquom. Poen. 1004 -e medicos nos esse arbitrarier. *loco corrupto* Truc. 680 parasitum te -e dicere. TER. Hec. 313 -e unum ... verbum inter eas iram ... concivisse (*Don.*; concluserit, *expuncto* erit, *superscripto* iset *A*, conciverit *rell.*). TITIN. com. 276 -e ⟨ei⟩ votum fuisse. *ex Bentlei coniectura* PLAVT. Bacch. frg. 32 -e ted amare suspicarier (suspicabere *codd. Don. Ter. Hec. 313 p. 248, 20*).

II *c.* ***indicativo*****:** PLAVT. Bacch. 220 istic (-oc *codd.*) -e auro (-um *codd.*) est opus. *sim.* 221. Capt. 629 an tu -e fuisti ... obstitrix? Mil. 281 Persa 441. Pseud. 888 -e haec tu ... mihi non credis (-as *P*). Rud. 142 TER. Hec. 270. 550. Haut. 201 -e aliquantum iniquior erat. 824 Phorm. 146. 939. Eun. 280 -e tu profectus alio fueras. 1020. 1061. Ad. 119 -e excludetur foras (DON. mire '-e' dicit ut pater indulgens *eqs.*, non enim affirmavit, ut diceret 'excludetur foras'). RHET. Her. 2, 28, 45 VARRO Men. 331 ling. 5, 101 CIC. inv. 2, 68. 70 div. in Caec. 40 Verr. 2, 11 *al.* Att. 9, 15, 3 cum tu haec leges, ego illum -e convenero. *passim* (Tusc. 1, 24 *interpunge*: si anima est, -e dissipabitur). CATVLL. 85, 1. CAES. civ. 3, 20, 3 -e ... excusare et ... proponere ... mediocris est animi. VERG. Aen. 10, 547 caelo ... animum -e ferebat. AETNA 546 HOR. epod. 13, 7 ars 20 OV. epist. 12, 209. 16, 259 *al.* RVT. LVP. 2, 3 VITR. 1, 1, 12 *al.* SEN. contr. 1 praef. 5 *al.* VELL. 2, 104, 4 CELS. 3, 4, 6 p. 79, 23 D. *al.* PHAEDR. 3 pr. 8 SEN. Herc. f. 267 *al.* benef. 2, 35, 5 *al. in asyndeto* nat. 6, 20, 6 (*verba Epicuri, v. Usener, Epic. p. 231*) -e ... agitatur *terra*, -e ... percutitur ..., -e aliqua pars ... sustinetur ..., -e calida vis ... fertur, -e ... flatus impellit (*cf. Aetius 3, 15, 11 p. 381 D. [Usener, Epicurea p. 230]* ἐνδέχεσθαι μὲν ..., ἐνδέχεσθαι δέ). SEN. epist. 13, 11 -e erit, -e non erit. LVCAN. 8, 871. 9, 1052 VAL. FL. 7, 472 SIL. 4, 781. 9, 265. 12, 584 STAT. Theb. 3, 710 *al.* MART. 1, 18, 7 *al.* QVINT. inst. 1, 7, 13 *al.* decl. 248 p. 18, 14 *al.* 308 p. 214, 18 aliquem -e amicorum honoravit, aliquem -e servulorum manu misit. IVV. 4, 25 *al.* TAC. dial. 11. 39 hist. 1, 37 ann. 16, 4 PLIN. epist. 1, 4, 3 *al.* FRONTO p. 151, 22 N. 168, 18 PAVL. dig. 4, 8, 34 pr. *al.* VLP. dig. 37, 10, 5, 3 APVL. apol. 52 *al.* TERT. anim. 24 p. 337, 27 *al.* CYPR. laps. 3 p. 239, 6 PANEG. 2 (10), 3, 1 *al.* VOPISC. Aurelian. 44, 3 mirabile -e videtur. CAPITOL. Gord. 13, 2 LACT. inst. 1, 11, 30 *al.* CHALC. comm. 172 MAR. VICTORIN. defin. p. 45, 3 *al.* GAVDENT. serm. 3 p. 864^{A} *al.* AVSON. 158, 1 VEG. mil. 1, 20 p. 22, 19 HIER. hom. Orig. in Ezech. 13 p. 992 epist. 3, 4, 4. VVLG. sap. 13, 6 (τάχα). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 111 p. 79, 14 CLAVD. 19, 43 *al.* AVG. civ. 1, 10 p. 20, 4 D. *al.* SVLP. SEV. dial. 1, 22, 6 MART. CAP. 3, 301 CASSIAN. c. Nest. 3, 12, 6. 6, 4, 1 SALV. eccl. 2, 9 SIDON. epist. 5, 14, 1 CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 146, 6 DRAC. laud. dei 2, 763 Romul. 8, 550 BOETH. herm. pr. 2, 11 p. 151, 24 (= sec. 5, 11 p. 351, 20. *Arist. herm. p. 20^{B}, 17 ἴσως. item ἴσως in gr. exemplari ad* 2, 13 p. 205, 5. 2, 14 p. 211, 12). in Porph. comm sec. 4, 8 p. 261, 20 *al.* GREG. M. moral. 2, 92 *al.* 13, 19 p. 1026^{D} colloqui ... *est* duorum vel -e multorum. ACT. Archel. 31, 6 p. 44, 17 *al.* *interdum ironice usurpatur in rebus minime dubiis, ut* CIC. leg. agr. 2, 51 *P. Africanus* non fuit tam diligens quam est Rullus aut -e emptorem ei loco (*Carthagini dirutae*) reperire non potuit. Phil. 8, 26 *Nucula* verebatur -e, ne amitteret tantas clientelas.

III *c.* ***potentiali*****:** *dub.* PLAVT. Pseud. 888 (*v. supra l. 12*). TER. Hec. 609 quod faciundum sit -e post. CIC. leg. agr. 2, 32 dixerit -e quispiam (Phil. 10, 12 Cato 8 *al.*). Verr. 3, 15 quod -e non nemo ... audierit. 4, 109 mirum -e hoc vobis ... videatur (*sic cum* videri *interdum quasi abundante*: Phil. 7, 20 quod -e videatur satis esse. Brut. 313 epist. 1, 7, 2 *al.* VAL. MAX. 7, 3 ext. 3 MART. 5, 18, 5 QVINT. inst. 12, 3, 6 decl. 349 p. 374, 19 TAC. dial. 16 CAPITOL. Opil. 2, 5 LAMPR. Heliog. 34, 1 TREB. trig. tyr. 10, 3 CASSIAN. c. Nest. 2, 2, 2 BOETH. mus. 5, 2 p. 353, 8 *al.*). de orat. 2, 99 riserit aliqui -e hoc praeceptum. off. 3, 73 periclitemur ... in iis ... exemplis, in quibus peccari volgus ... -e non putet. Brut. 287 imitari neque possim, si velim, nec velim -e, si possim. orat. 40 OV. trist. 4, 2, 3 Pont. 1, 1, 13 FEST. p. 181 SEN. benef. 2, 7, 3 epist. 67, 10. 85, 36. 120, 8 ASCON. Pis. p. 18, 13 St. STAT. Theb. 10, 352 MART. 3, 42, 3. 13, 56 QVINT. inst. 1 pr. 18. 1, 10, 4 *al.* decl. 247 p. 83, 12 *al.* (*saepe*). PS. QVINT. decl. 4, 17 p. 83, 12 si nunc ista putet ... fortuito, non arte sentiri, possit -e casu evenire quod futurum sit, non potest casu fieri quod *eqs.* TAC. ann. 6, 8 PLIN. epist. 1, 14, 10 *al.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 66, 2 FLOR. Verg. p. 183, 12. CALP. decl. 44 p. 34, 7 quamvis ... -e desideret ... perire. FRONTO p. 25, 16 N. *al.* MARCELL. dig. 19, 2, 47 quamquam -e iustius sit. PAVL. dig. 26, 1, 4 pr. *al.* TERT. patient. 7 p. 12, 21 qui rem ... -e ... anteponant. adv. Marc. 1, 23 p. 322, 8 *al.* TER. MAVR. 1705 CYPR. mort. 17 p. 307, 18 LACT. inst. 1, 6, 6 *al.* GAVDENT. serm. 9 p. 899^{B} *al.* PRISCILL. tract. 3, 60 p. 47, 18 SYMM. epist. 3, 16 HIER. epist. 3, 6 RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 39, 1 p. 32, 16 *al.* AVG. civ. 7, 4 p 279, 24 D. *al.* BOETH. mus. 5, 2 p. 352, 15 *al.*

IV *c.* ***irreali*****:** CIC. inv. 1, 5 si ... fuisset, -e ... eniteret. Tull. 55. Verr. 1, 5 -e ... nos ... fefellisset (SCHOL. Cic. Gron. B p. 330, 20 St. *in h. l.* dicendo '-e' laudat latenter diligentiam suam). *al.* CAES. civ. 3, 51, 5 LIV. 45, 23, 3 SEN contr. 1, 1, 24 *al.* SEN. epist. 42, 2 *al.* QVINT. inst. 9, 2, 71 decl. 255 p. 45, 1 *al.* IVV. 6, 600 PLIN. epist. 2, 4, 1 *al.* MOD. dig. 19, 1, 39 APVL. apol. 31 TERT. adv. Val. 14 p. 193, 15 *al.* AVG. civ. 1, 30 p. 47, 2 D. *al.* CLAVD. MAM. anim. 1, 24 p. 85, 23.

V ***in enuntiatis secundariis*** *coniunctivum poscentibus*: CIC. de orat. 3, 88 ut ... studio tenear ... -e. opt. gen. 10. Att. 7, 3, 1 quod minus diu fuerim in provincia, quam -e fuerit utile. epist. 2, 16, 4 LIV. 34, 4, 12. CELS. 6, 18, 2^{K} p. 256, 5 D. ne considat ... et -e ... claudat. SEN. dial. 9, 1, 15. 10, 3, 4 *al.* PAVL. dig. 23, 2, 44, 6. VLP. dig. 42, 6, 1, 9 dummodo ... -e debeant separari. GELL. 10, 3, 18 PANEG. 3 (11), 8, 3. 4 (9), 5, 4 ne hi, quos ad spem ... aut interdum ad stipendia ... aut -e ad ... magisteria provehi oporteret, ... sequerentur. 4 (9), 19, 1 *al.* CLAVD. 3, 161 AVG. civ. 7, 11 p. 288, 31 D. 10, 30 p. 451, 22 SVLP. SEV. Mart. 27, 4. dial. 1, 21, 1 quia vel stultorum adulatione aut -e errore sanctus esse dicatur. SIDON. carm. 5, 327 GREG. M. moral. 3, 40. 5, 81. 6, 19 ACT. Archel. 41, 14 p. 61, 29.

VI *non cum verbo finito*: **1** *verbo supplendo*: PLAVT. Amph. 726 tu me ... vidisti? :: ego .... :: in somnis -e. Asin. 499 nec potest ... enumerari. :: -e. 502 Curc. 324 Persa 21 TER. Haut. 777 Phorm. 900. VARRO ling. 5, 182 stips ab στοιβή -e. CIC. Pis. 79 non sum — propter nimiam -e constantiae cupiditatem — adductus. 95 Lig. 1. de orat. 1, 254 quod dicis senectutem ... vindicari iuris ... scientia: -e etiam pecuniae magnitudine. Brut. 60 hunc vetustas, ut alios -e multos, ... obruisset. Att. 9, 9, 3 *al.* ad Brut. 1, 15, 3 *v. p. 1134, 52.* VELL. 1, 17, 5 QVINT. inst. 2, 8, 7. 9, 2, 83 decl. 259 p. 58, 9 PLIN. epist. 2, 5, 9 *al.* AVSON. 321, 6 *al.* CLAVD. 10, 38 ACT. Archel. 59, 2 p. 86, 10 ENNOD. dict. 18, 7 p. 477, 18.
2 *cum infinitivis, participiis sim.*: CIC. Verr. 2, 125 si ... fuisset ..., -e Ligurem hereditatem aditurum non fuisse. Cluent. 163 nobis isdem -e patronis calumniam non effugiet. de orat. 2, 8 minus hoc -e mihi esse ... laborandum. CAES. civ. 3, 60, 3 pudore adducti et -e ... arbitrati discedere ... constituerunt. SEN. suas. 6, 13. CELS. 1 pr. 50 p. 9, 8 D. -e responsurum fuisse. SEN. Med. 290 benef. 4, 12, 2 QVINT. inst. 7, 2, 36 TAC. hist. 4, 81 *al.* FLOR. epit. 4, 10, 5 APVL. apol. 71 TERT. ieiun. 8 p. 283, 32 *al.* PANEG. 6 (7), 9, 1 AVSON. 17, 9 AMM. 16, 10, 3 *al.* AVG. civ. 10, 26 p. 443, 12 D. **3** *accedens adiectivis adverbiis aliis partibus sententiae* (*ceterum saepe in arbitrio interpretantis est an dubitationem malit ad verbum, i. ad totam trahere sententiam*): TER. Andr. 119 forte ... aspicio adulescentulam, forma — :: bona -e. CIC. Verr. 1, 35 suscepisse magnum -e onus. 3, 169 qui ... -e quod ... arbitrabatur ... sese dedit. har. resp. 32 vetera -e loquimur. Planc. 53 te incautum -e nunc ... demovere potuerunt. 67 idem virtuti *est* cursus ad gloriam, hoc facilior -e, quod. Sest. 12 Marcell. 20 Deiot. 34 *al.* Mil. 69 erit ... tempus ..., cum tu salvis, ut spero, rebus tuis, sed -e motu aliquo ... temporum ... fidem ... desideres. Phil. 1, 8. 7, 1 parvis de rebus, sed -e necessariis consulimur. de orat. 1, 102 aliquoi Graeculo otioso et loquaci et -e docto (*cf.* Att. 6, 6, 3). 3, 63 nos avocat ... a curia, -e sapienter. Att. 5, 1, 4 *al.* 13, 26, 2 mittam ... ad te exemplum, -e Lanuvio, nisi forte Romam (*sc. me contulero*). HOR. sat. 1, 3, 20 nullane habes vitia? immo alia, haut (et *codd.*) -e minora. 1, 6, 98 demens iudicio vulgi, sanus -e tuo. epist. 2, 2, 164 agrum -e trecentis aut etiam supra ... milibus emptum. LIV. 4, 6, 2 ut -e vere, sic parum utiliter ... respondent. SEN. contr. 9, 2, 24. CELS. 2, 10, 12 p. 54, 4 D. ⟨vi⟩ effusa -e. STAT. Theb. 11, 373 liceat vultus -e supremum noscere. QVINT. decl. 265 p. 85, 2 TAC. ann. 6, 47 PLIN. epist. 1, 5, 7 *al.* CALP. decl. 2 p. 3, 7 FRONTO p. 155, 10 N. PAVL. dig. 2, 1, 9 edicitur ...: -e quia (2, 13, 2). 2, 8, 8, 2 minori ... succurrendum est, -e et mulieri. APVL. flor. 16 p. 62. 17 p. 82. Socr. 16 p. 156 qui ... queat tum insomniis tum signis tum etiam -e coram ... bona prosperare. TERT. nat. 1, 10 p. 79, 7 scorp. 10 p. 168, 20 *al.* PANEG. 12 (2), 41, 5 CAPITOL. Max. Balb. 2, 8 TREB. Valer. 1, 5. LACT. opif. 16, 6 aut non multum aut -e non errant. VEG. mil. 1, 20 p. 22, 20. AVG. civ. 13, 11 p. 570, 18 D. accidisse, etsi non humana industria, iudicio -e divino, ut. 22, 29 p. 623, 17 quem *intellectum superat* nisi nostrum aut -e etiam ... angelorum? SIDON. carm. 15, 193 neu tu damnes -e iugari, quod ... iubet. ENNOD. epist. 5, 8, 6 p. 132, 6 poemata -e clauda composui. GREG. M. moral. 4, 43 unum ... et -e minimum *vitium*. 6, 8.

VII *appositum numeralibus* (*accedit prope ad significationem 'circa', 'circiter' cf.* PLAVT. Mil. 350 noster est -e circiter triennium): CIC. Verr. 4, 118 bina aut terna milia nummum addebat; fiunt per triennium ~~HS~~ D milia -e. dom. 41 hora -e sexta diei questus sum. Brut. 240 biennio quam nos -e maior. orat. 190 elegit ... triginta -e versus. Att. 2, 20, 6 reliquit nobis ~~HS~~ -e centiens. 7, 4, 2 fuimus una horas duas -e. HOR. epist. 2, 2, 164 *v. l. 46.*

iuncturae**:** si -e: PLIN. epist. 1, 2, 5 PAVL. dig. 22, 6, 1, 2 CLAVD. 15, 68 SVLP. SEV. Mart. 1, 5 dial. 1, 7, 6 EPIST. pontif. 636 Migne 56, 700^{B} SIDON. carm. 7, 479 LEX Burg. lib. const. 27, 6 Visig. 4, 4, 2.
nisi -e: PLAVT. Persa 250 quid istic scriptum? :: iuxta tecum ... nescio; nisi -e blanda verba. CIC. ad Brut. 1, 15, 3 tu hoc *reprehendis*; alius -e quod ... durior *sim*, nisi -e (*sic codd.*; forte *ed. Cratand., al.*) utrumque tu. ANTHIAN. dig. 4, 3, 40 tenebitur, nisi -e ... erat. TERT. adv. Marc. 1, 15 p. 309, 20 EPIST. pontif. 636 Migne 56, 695^{A} SALV. gub. 3, 28 CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 113, 15.
opp. certe: CIC. leg. agr. 2, 97 Marcell. 20 de orat. 3, 66 opt. gen. 10 off. 3, 120 Tusc. 1, 24 fin. 4, 7 Att. 11, 18, 1 epist. 1, 9, 2. 13, 29, 7 *al.* ad Q. fr. 3, 4, 2 CASS. Cic. epist. 12, 13, 2 SEN. epist. 13, 4 QVINT. decl. 265 p. 85, 2. 348 p. 372, 16 PLIN. epist. 4, 13, 8 APVL. flor. 16 p. 62. plane: CIC. epist. 4, 9, 2. profecto: CIC. ad Q. fr. 1, 1, 29. summum: CIC. Att. 12, 44, 3. non dubie: PLIN. epist. 5, 13, 10.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fortassean [*cps. ex* fortasse *et* an, *cf.* forsan, forsitan. *Th.*]. fortassan? CHAR. gramm. I 188, 28 *inter adverbia dubitandi*: fortassis, fortasse, fortassan (*sic Leid.*, -ansan *N, del.* n, -ansan *Bern.*, -ansisan *Sanctam.*). *i. q. fortasse, forsitan.* *c. coniunctivo*: ACC. trag. 121 -n sit quos (*sic vel* quod *codd.*; quod vos *Büch.*) hic non mertet metus. SISENNA hist. 49 quod -n ex voluntate ... confecisset. VARRO ling. 7, 40 si ... essent ..., -n ... dicerentur. 8, 7 illi ... -n ... sint lapsi. rust. 3, 6, 1 si ... diceres ..., -n tecum duceret serram. 3, 16, 10 quod -n tibi satis sit. CIC. ad Q. fr. 1, 2, 5 quem adductum in iudicium -n (*sic pleriq., cf. Sjögren in ed. et comment. Tull. p. 127*) dimitti non oportuerit (-at *aliq.*). GELL. 5, 14, 3 -n vitio ... ostentationis sit loquacior. 6 (7), 3, 53 ea ... distinctius ... -n dici potuerint. 11, 9, 1 dixerit.. 17, 5, 13 provenisset ... -n reprehensio. APVL. apol. 76 sedisset. TERT. apol. 21, 1 retractetur. anim. 20 p. 333, 1 accedat. 48 p. 379, 10 procedant. adv. Marc. 1, 9 p. 302, 9 non provocentur. 1, 28 p. 329, 24. 5, 9 p. 603, 14. *c. indicativo*: GELL. 19, 8, 6 ac -n ... veterum auctoritati concessero. APVL. apol. 34 -n peracute repperisse vobis videbamini, ut. TERT. anim. 5 -n exstruentur. *sine verbo finito*: VARRO ling. 5, 34 eius finis ... in latitudinem pedes quattuor — -n ab eo quattuor, quod. APVL. Socr. 5 p. 130 iure iurando uti poterat inter Troianos stirpe cognatos et -n inter Graecos proelio cognitos. TERT. pall. 5 p. 952 promulsidem suprascriptis -n mensis necessariam.

***fortassis** (*de etymologia v. s.* fortasse). PRISC. gramm. III 79, 6 *inter adverbia a* fors *derivata.* *inter adverbia dubitandi*: GRAMM. suppl. 53, 29. *cf. etiam* PETIL. Aug. c. Petil. 3, 21, 25. PRISC. gramm. III 79, 20 pro temere. SERV. Aen. 1, 203 *v. p. 1136, 27.* *de usu formae nota haec*: CHAR. gramm. I 185, 15 consuetudine ... obtinuit, ut fortasse libenter (-ius *Keil*) diceretur quam -s, quoniam -s auribus nostris absurdius videtur. CIC. *utrum hac forma usus sit necne ambigitur; legitur*: Cluent. 144 (*codd. S T; i. meliores quidem, at non eximiae notae*). 201 (*omnes*). Sest. 12 (*omnes.* fortasse *Schol. Bob.*). Balb. 61 (*cod. Wolfenb.*). Verr. 3, 107 (*tres dett.*). ad Q. fr. 2, 2, 1 (*omnes*). *cf. Sjögren comm. Tull. p. 128 et A. Klotz ad* Sest. 12. *item de* SEN. patre *non constat, nam unum exemplum* excerptorum *est, alterum dubiae traditionis, v. infra l. 65, tertium* (contr. 10, 4, 10) *propter cacophoniam* (-s similis esset) *et insequens* s *corruptelae suspicionem movet.* *praeferunt* -s *hi scriptores*: PLIN. mai. (*27ies.* -e *unico loco traditur,* nat. 7, 9, *haud scio an corrigendum, cf. Mayhoff in adnot.*), PS. QVINT. decl. (*passim.* -e *hoc tantum loco in schedis habeo*: 4, 17 p. 83, 12), VLP. (*22ies.* -e *bis*), PS. ORIG. tract. (*quinquies, gemellae formae nullum exemplum*), LVCIF. (*9ies.* -e *deest*), RVFIN. (*passim.* -e *aliquotiens, quantum ex schedis iudicari potest*). AVG. (civ. *20ies.* -e *passim*). CLAVD. MAM. (*10ies.* -e *ter*). *inter* SCRIPT. hist. Aug. *maxime* VOPISC. *vocabulum usurpat* (*quater*; -e *semel.* LAMPR. 2 : 1, TREB. 1 : 2, CAPITOL. 0 : 3). *de rell. auctoribus v. infra.* *omisi aliquot locos ap.* PLIN. PS. QVINT. VLP. RVFIN. AVG. CLAVD. MAM. PRISC., *reliqua habes omnia.* [*neque apud* PLAVT. (*21 locis*) *neque apud* TER. (*16 locis*) *uno loco metro flagitatur forma in* -is *ne ubi traditur quidem* (Asin. 493 Bacch. 671); *contra synaloepha absumitur finis formae in* -e: PLAVT. Amph. 726 Asin. 502 Bacch. 220 Epid. 296 Mil. 281 Pseud. 888 TER. Andr. 119 Hec. 270. 313 Haut. 201. 777 Phorm. 146. 939 Ad. 119; *apud poetas non scaenicos forma in* -e (*inde a* CATVLLO 85, 1) *semper legitur ante consonas praeter* SEN. Thy. 316 STAT. silv. 5, 5, 56 MART. 5, 18, 5 IVV. 13, 103 AVSON. 17, 9, *forma in* -is *ante vocalem* HOR. sat. 1, 4, 131 OV. ars 1, 665 STAT. Ach. 1, 666, *ante consonam tantum* HOR. sat. 2, 7, 40. *Vollmer.*] *pedestres scriptores usurpant ante vocales, ita tamen ut nemo eorum, qui largius ea forma usi sunt, hanc regulam religiose servet. ceterum cf. infra l. 78.* [SEN. epist. 7, 9 *v. s.* fortasse. SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 100 *lege* forsitan (-s *γ*).]

***idem quod* fortasse:**

I *c. indicativo*: PLAVT. Bacch. 671 -s (fortasse, *ut vid., A*) tu auri dempsisti parum? CIC. Cluent. 144 quaeret -s quispiam (*v. supra l. 30*). ad Q. fr. 2, 2, 1 si condicio ... bona fuerit, -s non amittam. BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 3, 3 -s ea re minaciter agis, ut. OV. ars 1, 665 pugnabit ... -s et ... dicet. SEN. contr. 10, 4, 25 ipse -s (fortasse sis *codd.*) pater est. contr. exc. 10, 5 aliquis -s ex servis tuis felicius servit. PLIN. nat. 20, 28 ob id -s voci nocere ... tradiderunt. 28, 123 *al.* PS. QVINT. decl. 2, 16 p. 33, 22 *al.* FRONTIN. aq. 2 p. 2, 3 pertinebit -s et ad successorem utilitas. AVR. Fronto p. 56, 16 N. VLP. dig. 6, 1, 15, 1 *al.* APVL. met. 5, 9. TERT. castit. 9 p. 751 in tertium *gradum* ... devolveris et in quartum et -s in plures. CYPR. epist. 4, 3 PS. ORIG. tract. 8 p. 88, 21 LAMPR. Alex. 17, 4 VOPISC. Prob. 1, 3 SVLP. VICT. rhet. 8 p. 317, 20 ZENO 1, 1, 3 *al.* LVCIF. non conv. 14 p. 29, 18 *al.* PRISCILL. tract. 3, 57 p. 45, 3 QVEROL. p. 51, 17 AMBR. in psalm. 118 serm. 22, 26, 2 PELAG. in Rom. 3 p. 659^{A}. RVFIN. Adamant. 2, 19 p. 101, 27 *al.* (*ἴσως*). symb. 12 *al.* hist. 3, 39, 6 -s secundus hic erit Iohannes (*cf. gr. εἰκὸς ... ἐοραχέναι*). PAVL. NOL. epist. 50, 16 p. 418, 18 AVG. civ. 1, 28 p. 45, 7 D. *al. nota* in psalm. 39, 21 premebat -s humor ..., premebat fortasse fumus. AVELL. 117, 7 p. 523, 24 *al. nota* 244, 31 p. 752, 8 et -s arbitror hunc esse *cqs.* (*an conflatum ex* -s hic est *et* arbitror hunc esse?). CLAVD. MAM. anim. 1, 5 p. 39, 18 *al.* FAVST. REI. grat. 2, 4 p. 65, 16 POMER. 3, 32 p. 517^{C} CASSIOD. var. 10, 14, 3. MAXENT. fid. 16 p. 6, 30 (*ex Proclo episcopo, cf. p. 1139, 77*). 32 p. 9, 35 GREG. TVR. Iul. 29 p. 576, 24 Franc. 4, 21. ORIG. in I reg. 3, 10 p. 1006^{C} (*ibid.* forte). PRISC. gramm. II 168, 3 *al.* PALLAD. hist. mon. I 12 p. 289^{C} (*ἴσως*). FERRAND. epist. 11 ACT. Archel. 41, 9 p. 61, 7 PASS. Theclae *recc. Bab* p. 102, 9. 14 (forsitan *rec. A* p. 102, 3; fortasse *rec. Bc* p. 102, 17).

II *c. potentiali*: HOR. sat. 1, 4, 131 mediocribus ... vitiis teneor; -s et istinc ... abstulerit ... aetas (*ni ind. fut. II*). ASCON. Mil. p. 40, 16 St. quare dicat '...', -s quaeratis. PLIN. nat. 2, 118 scrupulosius quam ... -s conveniat operi. 12, 19 *al.* PS. QVINT. decl. 4, 6 p. 73, 5 quia -s et hoc debeatis odisse. 4, 16 p. 82, 29 *al.* TRAIAN. Plin. epist. 10, 55 quod -s ipsis otiosum futurum sit. VLP. dig. 5, 3, 20, 16 si forte ... fuerunt ..., -s possit ... eligere. 5, 4, 1, 3 *al.* coll. Mos. 12, 7, 8 IREN. 2, 18, 5 PS. ORIG. tract. 3 p. 31, 10 *al.* IMP. MACRIN. Lampr. Diad. 7, 5 VOPISC. Aurelian. 10, 1 Prob. 4, 3. 6, 4. IVL. VAL. 1, 41 p. 52, 6 quae sint -s (fortasse *Taur.*) melius ... praescitui. GREG. ILIB. tract. de arca Noe (Rev. Bénéd. 26) p. 6, 37 MAR. VICTORIN. rhet. 3, 3 p. 1263^{A} ZENO 1, 3, 1 *al.* LVCIF. Athan. 2, 16 p. 176, 28 *al.* PRISCILL. tract. 3, 57 p. 45, 18. RVFIN. Greg. Naz. orat. I apol. 1, 2 alia -s aliis videatur (*gr. non respondet. item* II epiph. 7, 4). AVG. civ. 12, 20 p. 543, 11 D. *al.* EPIST. pontif. 636 Migne 56, 693, 12. CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 32, 2 numquidnam ... aer ... sentit aut lux -s animata sit. 1, 22 p. 78, 15 SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 227, 10 INSCR. christ. Rossi I p. 737 (*a. 447. mutila*).

III *c. irreali*: CIC. Cluent. 201 -s mater ... mortem se ... lugere simulasset. SEN. contr. 10, 4, 10 huic -s (fortasse *Sanders, cf. p. 1143, 35*) similis esset. PS. QVINT. decl. 2, 21 p. 38, 23 invenissem -s adhuc ... verba. 7, 3 p. 136, 1 *al.* PAVL. dig. 13, 6, 17, 3 IREN. 5, 30, 4 CYPR. epist. 31, 1 VVLG. IV Esdr. 4, 8. 7, 70 (69). RVFIN. Adamant. 1, 12 dicere -s aliquid videretur (*gr. non respondet*). apol. adv. Hier. 2, 28 AVG. civ. 7, 5 p. 280, 31 D. bapt. 3, 15, 20 *al.* AVELL. 1, 28 p. 13, 23. CLAVD. MAM. anim. 2, 3 p. 107, 24 ENNOD. opusc. 3, 77 p. 350, 13 PRISC. gramm. III 150, 20 MAXENT. fid. 19 p. 7, 11.

IV *in enuntiatis secundariis coniunctivum poscentibus*: HOR. sat. 2, 7, 40 cum sis quod ego et -s nequior. SEN. nat. 6, 7, 5 quod illic ... tantundem loci teneat aut -s hoc amplius, quo. PS. QVINT. decl. 14, 9 p. 273, 7 fecisti ... te ... ut meis -s manibus invadam. AVG. civ. 22, 1 p. 554, 22 D. *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 40, 1 SACR. Leon. p. 350 ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 24, 7 CASSIOD. var. 4, 10, 3. 10, 29, 4 GREG. TVR. Mart. 1, 40 p. 606, 32 Iul. 1 p. 564, 18 GREG. M. moral. 14, 63 p. 1072^{D}.

V *non cum verbo finito*: **1** *verbo supplendo*: PLAVT. Asin. 493 neque ... alter est ... quoi credi recte aeque putent. :: -s. sed tamen me numquam ... induces, ut. PLIN. nat. 8, 202 ideo -s anima his ... ardentior. 10, 154. GAIVS dig. 44, 6, 3 utrum ... praestandum sit, nihil exprimitur: -s autem magis adversario. VLP. dig. 5, 3, 33, 1 CHALC. comm. 178 CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 29, 14.
2 *c. infinitivis, participiis, al.*: PLIN. nat. 21, 46 video ... concessum et -s ideo non numerari. 25, 15 *al.* STAT. Ach. 1, 666 se ... premat -s acerbas hausurum poenas. PAPIN. dig. 12, 7, 5 pr. rationem -s aliquem secutum respondere. VLP. dig. 12, 2, 13, 5 RVFIN. apol. ad Anast. 6 AVG. civ. 3, 15 p. 118, 34 D. *al.* AVELL. 103, 23 p. 483, 7 EPIST. pontif. 636 Migne 56, 697^{A} POMER. 2, 10, 2 GREG. TVR. Iul. 23 p. 574, 23 PALLAD. hist. mon. I 33 p. 319^{D}. **3** *accedens partibus sententiae*: PLIN. nat. 2, 82 siderum ignes ..., qui ... fulminum nomen habeant ..., -s quoniam contagium ... egerat. 2, 127 noxius auster ... -s quia ... est. 11, 42. 129 *al.* POMPON. dig. 32, 18 vix ... potest, -s ideo, quod. VLP. dig. 17, 2, 9 adiecit ..., -s haec ideo, quia. 39, 4, 12, 2 PORPH. Hor. carm. 1, 15, 34. 4, 4, 41. TREB. Val. 3, 3 gentes ... infestissimas tibi fecisti, -s et nobis. PS. AMBR. apol. Dav. II 9, 45 CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 36, 7.

VI *singularia quaedam*: **1** *fere i. q. circa, circiter*: AVG. c. Emer. 9 p. 191, 16 centum erant -s episcopi. **2** *i. q. exempli gratia*: VLP. dig. 32, 49 pr. mancipia alia, puellae -s, quas. **3** *i. q. si forte*: GREG. TVR. glor. mart. 35 p. 510, 23 venit ... ad ... solemnitatem, -s ... aliqua invenire possit indicia. vit. patr. 13, 3 p. 717, 21 et -s quorundam ... latratus ... conatur obstrepere, noverit a me visum ... presbiterum.

iuncturae: si -s: FAVSTIN. trin. 1, 14 p. 48^{C} si qua est -s haeresis. BACHIAR. epist. ed. Morin (Bull. d'anc. litt. et d'arch. chrét. 4 [1914] p. 119) cod. Sangall. p. 65 si quis -s occurrerit, qui. OROS. hist. 5, 22, 9 EPIST. pontif. 636 Migne 56, 693^{A} *bis, al.* CLAVD. MAM. anim. 3, 2 p. 155, 16 CASSIOD. inst. div. 8 p. 1121^{B} (*ibid.* p. 1121^{C} si forsitan). var. 4, 47, 3 LEX Burg. lib. const. 16, 2. 72 IOHANNES II epist. 6 ad Caesarium (Migne 66, 25^{B}). nisi -s: RVFIN. orig. in cant. 1 p. 98^{A} nisi sola -s sponsa.

opp.: certe: CLAVD. MAM. anim. 1, 3 p. 36, 7.

fortāx, -ācis? [*fortasse tractum a gr. φόρταξ. Th.*]. *incertae significationis, v. Blümner, Technol. III 104 not. 2.* CATO agr. 38, 1 facito -x totam fornacem infimam complectatur.

forte *v. sub* fors.

[**fortean** *prava lectio cod. Palat. secundi* CIC. Manil. 20.]

[**fortensa** *v. sub* frontesia.]

fortēsco, -ere [*a* fortis. *Th.*]. *fortem fieri* (*sic Gell. 19, 7, 8*). LAEV. carm. frg. 9 (Gell. 19, 7, 8 *inter 'insigniter dicta' in Laeviano carmine*) -ere.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fortia *v. sub* fortis *p. 1160, 44.*

[**forticatum** *v. vol. IV p. 1071, 18.*]

forticulus, -a, -um [*a* fortis *deminutive. Th.*]. *satis fortis* (*tam de animo quam de robore corporali*). CIC. Tusc. 2, 45 qui dolorem malorum omnium maxumum dixerit, quamvis idem -um se in torminibus et in stranguria sua praebeat. FRONTO p. 186, 16 N. curam agas, ut fortis ad nos venias. di praestabunt, ut me quoque -um invenias. APVL. met. 8, 24 ille Cappadocum me (*asinum*) et satis -um denuntiat. HIER. epist. 66, 13, 2 *feminae ante delicatae*, nunc sordidatae et lugubres et sui comparatione -ae. AVSON. 321, 4 si qua tibi in his versiculis videbuntur...fucatius concinnata..., ipse sciens fluere permisi, venustula ut essent magis quam -a.

fortificātio, -ōnis *f. a* fortificare. *actio fortificandi, corroborandi.* CAEL. AVR. chron. 4, 3, 44 erit -o adhibenda corporibus. *sim.* 5, 1, 2. 5, 4, 75. 5, 7, 85.

fortifico, -āvī, -ātum, -āre [*a* fortem facere. *Th.*]. *corporaliter*: VINDIC. med. 28 dulcis somnus corpus -at atque reformat. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 43 -ato corpore (1, 4, 162). 2, 4, 78 quae constringere et -are valeant. 2, 13, 163 cicatricis novitas...nondum -ata. 2, 14, 215 resumpto ... vel -ato *aegrotanti*. 3, 2, 38 aegrotantium -are corpora atque resumere (3, 6, 85). 3, 7, 91 aegrotum -ari rationabiliter atque resumi gestatione. 3, 8, 142 -ari ... totum corpus recte. ORIBAS. syn. 1, 3 ex quo (*exercitio*) -antur musculi (*εἰς εὐτονίαν παρασκευάζει τοὺς ... μῦς*). *ibid.* fortia exercitia -ant membra (*gr. non respondet*). AVG. serm. 46, 4, 9 illud quod non ipse -verat (*sc. ovem fortem*), sed forte aut robustum invenerat, ... interfecit. *spiritaliter*: MAR. VICTORIN. gen. div. verb. 9 *operatio intelligentiae sensum* -at in operari atque agere. RVST. HELP. hist. testam. 12 -ata fides *latronis crucifixi* vincit tot crimina vitae.

fortiōsiter *v. l. 36.*

fortiōsus, -a, -um *a* fortis. *i. q. fortis.* VIRG. gramm. epit. 2 p. 9, 2 'a' ...'e' statim non subsequente, maxime cum producatur, -a (forcior *A*) erit. *ibid.* p. 9, 10 multae litterarum ob hoc -ae (*N*, forciosae *P*) sunt, quia solae absque ullius alterius amminiculatione valent. sunt ... adverbia quae propter ... vitiosam inventionem ... adduntur (*i. simplici aucto fiunt*) ut **fortiōsiter** pro 'fortiter': VIRG. gramm. epit. 8 p. 70, 6.

✖**fortis,** -e [*fortasse ex* *forctis *factum et cf. c. ind.* dṛmhati '*firmat*', drdháh '*firmus, validus*', *med.* dražaitē '*tenet*', *slavon.* drŭžati '*tenere*', *lituan.* diržti '*tenacem fieri, obdurescere*' (*v. s. v.* firmus); *cf. Walde, Lat. Etymol. Wörterb. s. v. adverbium oscum* fortis (*Tab. Bant.*) *rectene vertatur* '*fortius*' *vel* '*potius*', *valde dubium est; rectius accipi videtur ea significatione, quam habet lat.* forte *(quasi* '*fortibus*'*), v. Planta, Gramm. d. osk.-umbr. Dial. II 600sq. Th.*]. ISID. orig. 10, 99 '-is', quia fert adversa...sive a ferro, quod sit durus nec molliatur. [forctis (forgtis) *v. suo loco.*] GRAMM. suppl. 301, 3 prudentia, providentia, -ia per ti syllabam scribitur. CHAR. gramm. I 130, 20 (*ex Romano*) **-e**, ab hoc -e, Tullio oratore; **-i**, ab hoc -i viro: generaliter enim dicitur (*sc. non proprie*). *abl. in* e *legitur*: GELL. 9, 16, 7 a...viro -e (-i *Q*²). CALP. decl. 52 p. 38, 8 de viro -e (*C saec. XV.* -i *B saec. XV; deest A saec. X*). TREB. trig. tyr. 13, 3 patre tantum -e (*subst.*). HIL. in Matth. 12, 16 illo -e sit -ior. AMBR. patr. 4, 18 rex ex rege ..., -is ex -e. CHRON. Alex. chron. I p. 114, 222 in manu -e. VEN. FORT. carm. 9, 1, 84 limite -e. 11, 1, 15 *v. p. 1160, 40.* CORP. XII 2366 animo -e. PLIN. frg. Char. gramm. I 125, 5 '-ioris' -iorum facere debet, non -iorium (*sim.* CHAR. gramm. I 73, 13). *superl., qui legitur iam inde a* NAEVIO, *circumscribitur*: egregie -is: CIC. de orat. 2, 268. mirabiliter: AVG. civ. 19, 19 p. 281, 2 D. potenter: PAVL. NOL. carm. 27, 342. quam lubet: LVCR. 5, 1116. valde: SEN. apocol. 7, 4. *adduntur alia adverbia*: male -is: OV. met. 4, 285 fast. 1, 571 *al.* EPICED. Drusi 418 STAT. Theb. 11, 232 SIDON. epist. 1, 5, 9. debiliter: GREG. M. moral. 7, 26 (*v. p. 1148, 32*). naturaliter: LAMPR. Diad. 3, 2. *de significatibus*: NON. p. 306 -s est celer. Lucretius lib. III (*8, v. p. 1153, 43*) ... Vergilius lib. XI (*705, v. p. 1153, 44*) .... -is rursum formosus. Plautus Milite (*1106, v. p. 1152, 58*) .... -is etiam dives. Plautus Trinummo (*1133, v. p. 1153, 12*) '...in tam -em familiam' id est, divitem et copiosam. Afranius Fratriis (*com. 159, v. p. 1152, 59*) ..., Lucilius lib. XXX (*1026, v. p. 1151, 84*) .... -is magnarum virium. Vergilius Aen. lib. I (*222, v. p. 1147, 59*). GLOSS. *ἀνδρεῖος, ἰσχυρός, γενναῖος*. HIER. epist. 65, 18, 2 *κραταιός*. in Ezech. 10, 3 p. 93ᴮ *ἱκανός*. SERV. Aen. 1, 99 *et* 12, 107 *v. s.* saevus. 8, 614 *v. s.* acer *p. 357, 57. nota* BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 131, 10 (*de aequivocis*) dicat quis quoniam 'Cato -is est' et de Catone praedicet fortitudinem mentis dicens, aliusque respondeat 'Cato -is non est', ad imbecillitatem corporis spectans. *in differentiis*: DIFF. gramm. VI 531, 12 agilem actio facit, strenuum motus, -em corpus (*sim.* DIFF. ed. Beck p. 33, 51, *sed*: -em animus, validum corpus). *de confusione cum* fors (*per casus obliquos*) *v. p. 1129, 56 sqq.* [*val.* foarte, *it.* forte, *francog.* fort, *hisp.* fuerte. *M.-L.*] [*loco mutilo*: ENN. ann. 546 SEN. contr. 10, 1, 6. *locis corruptis*: LVCIL. 241 AMM. 29, 4, 1. *corrupte*: PLAVT. Mil. 1323 (*B*) VAL. MAX. 1, 6, 4 SEN. clem. 2, 6, 3 benef. 2, 1, 2 PETRON. 137, 11 PLIN. nat. 8, 130? APVL. met. 9, 8. *dubiae traditionis*: PLIN. epist. 1, 12, 12 IVST. 44, 2, 3 AMM. 29, 1, 43. GRAMM. suppl. 167, 8 *v. s.* fors *p. 1128, 32.*]

I *de viribus animantium*: **A** *de masculis*: **1** *generatim vel de audendo, de periculis seu ultro petendis seu non detrectandis, praecipue in bello, pugnis* (*animosus, audax, non timidus*): **a** *de quibuslibet personis*: PLAVT. Amph. 340 certum est confidenter...colloqui, qui possim videri huic -is. Persa 846 hicinest *Dordalus leno*, qui fuit quondam -is? Pseud. 992 homo ... -is atque bellator probus. Rud. 314 adulescentem ... strenua facie, rubicundum, -em. TER. Andr. 702 *Pa.* quis videor? *Ch.* miser.... *Da.* consilium quaero. *Pa.* fortis (*exclamatio, ni scribere 'mavis* forti's). LVCIL. 241 (*loco mutilo*) dominum -em (*v. Marx ad h. l. et Heraeus, Gött. Gel. Anz. 1915, 480*). 1026 *v. p. 1151, 84.* VARRO ling. 5, 148 civem -issimum. CIC. Quinct. 7 homines disertissimos, -issimos. S. Rosc. 139 nostri ... nobiles nisi vigilantes et boni et -es et misericordes erunt. Verr. 3, 163 -issimorum fidelissimorumque sociorum (Font. 13 LIV. 21, 44, 2 *al.*). 4, 63 adulescens et bonus et -s (leg. agr. 2, 14 boni et -es consules. Rab. perd. 3 bonorum et -ium civium. Sest. 1. 87 *al. cf. infra l. 34*). Verr. 6, 8 homo non acerrimus nec -issimus. Caecin. 8 timidior ... quam -em ... iudicem esse aequum est. leg. agr. 2, 70 veri ac -is tribuni plebis. Rab. perd. 30 virorum sapientissimorum ac -issimorum civium (*cf.* Pis. 95 epist. 4, 13, 4). Sull. 82 meliores, -iores, constantiores consules (Flacc. 98 consul -is constansque. dom. 87 *al.* Phil. 13, 15 senatus...gravior, constantior, -ior. *sim.* Att. 1; 14, 5). Sest. 1 -issimis atque optimis civibus (12 *al.* 122 -issimus actor, non solum optumus. har. resp. 15 Mil. 44 *al.* CVRT. 10, 5, 9). 20 -em et gravem consulem (off. 1, 86 gravis et -is civis). 93 -issimum ac summum civem. 144 -issimorum et clarissimorum civium (prov. 18 *al.*). har. resp. 40 a -i adversario. 54 consul nobilissimus et -issimus. Rab. Post. 3 -issimus et maximus publicanus. Mil. 38 iustissimi -issimique praetoris (HOR. sat. 2, 1, 16 iustum poteras et scribere -em *Caesarem* [PORPH. -em animo]. *cf. infra l. 45*). 74 equite Romano splendido et -i. Phil. 5, 24 firmissimorum et -issimorum civium (*v. app. crit.*). 11, 35 *imperatorem* peritum atque -em. 12, 18 vehementissimum et -issimum consulem. 13, 26 -is, ut aiunt, latro. de orat. 2, 187 imperator -is ac bonus (2, 268. *cf. infra l. 63 et 79 sqq.*). Att. 1, 14, 6. 1, 16, 5 *al.* CAES. Gall. 1, 1, 3 *Gallorum* -issimi sunt Belgae. HIRT. Gall. 8, 17, 1. SALL. hist. frg. 1, 9 -bus strenuisque ministris (HOR. epist. 1, 7, 46 strenuus et -is ... Philippus. LIV. 23, 15, 10 -em ac strenuum ... socium. SEN. benef. 5, 24, 2 QVINT. inst. 12, 3, 5). NEP. Them. 9, 4 -em inimicum (*opp.* bonum amicum). Con. 4, 3. VERG. Aen. 6, 169 -issimus heros (OV. met. 10, 207). 8, 513 Italum -issime ductor. HOR. sat. 2, 3, 216 -i ... marito. carm. 4, 2, 43 -is Augusti reditu. 4, 8, 3 praemia -ium Graiorum. epist. 2, 1, 241 -is Alexandri. OV. epist. 13, 139. met. 10, 543 (*syn.* audax, *opp.* fugax). 11, 319. 14, 619 -i...Aventino (*opp.* moderatior). 15, 821 -issimus ultor *parentis Augustus*. Pont. 1, 8, 21 rex...-issime. LIV. 4, 29, 1 *al.* MANIL. 1, 773 iustusque Solon, -isque Lycurgus. SEN. contr. 1, 6, 5 *al.* 7, 7, 13 esse acrem adulescentem, -em, sed inconsideratum, temerarium. VAL. MAX. 2, 7, 6 *al.* 9, 3, 7 hostium quam irae -ior victor. SEN. Ag. 236 ignavus iste ductor ac -is pater. dial. 2, 16, 2 CVRT. 7, 2, 37 *al.* COLVM. 1, 9, 4 PETRON. 108, 10 PLIN. nat. 7, 140 *al.* VAL. FL. 1, 335 *al.* SIL. 7, 329 *al. res pro persona* 17, 491 lustrans -issima quaeque nomina. STAT. silv. 4, 5, 3 -em atque facundum Severum. MART. 5, 37, 23 quid esse nostro -ius potest Paeto? QVINT. inst. 2, 12, 2 luctator. decl. 246 p. 6, 8 *al.* PS. QVINT. decl. 3, 6 *al. ironice* TAC. hist. 1, 33 egregius imperator cum -bus amicis (*cf. ibid.* praeclarum in servis auxilium). PLIN. epist. 7, 22, 2 -issimus advocatus. FLOR. epit. 2, 2, 23 *al.* CALP. decl. 28 dives -is. FRONTO p. 121, 21 N. *al.* CORP. III 1457 (*ca. a. 170*) Frontoni...-issim(o) duci, amplissim(o) praesidi. GELL. 6, 2, 10 Hannibal ille audentissimus et -issimus (*paraphrasis Enni, ann. 381*: Hannibal audaci cum pectore. *cf. infra l. 69*). APVL. met. 4, 8 *al.* 8, 21 unus ... et animo -ior et...corpore validior. CYPR. epist. 10, 1 -issimi ac beatissimi fratres (*sc. martyres*). *sim.* 10, 2 *al.* NEMES. cyn. 64 divi -issima pignora Cari. ANTH. 400, 1 -es, tua pignera, nati. PANEG. 4 (9), 21, 1 -issimorum imperatorum (9 [12], 2, 5 VOPISC. Tac. 4, 5 TREB. trig. tyr. 12, 1 AVSON. 419, 7). 10 (4), 17, 2 -issimo Caesari. 10 (4), 27, 2 -issimum principem. TREB. Claud. 18, 2 Claudi, dux -issime. Gall. 1, 5. FIRM. math. 3, 5, 21 administratores. VIR. ill. 43, 5 *al.* ZENO 2, 74 p. 525ᴮ Hebraei ... tres pueri ... iuvenum virtute -iores. AMM. 15, 5, 19 -issimum perduellem. 20, 5, 3 *al.* 27, 10, 3 rex ... specie quidem molliculus et morbosus, sed audax et -is. *in imagine* HIER. epist. 53, 8, 11 Ambacum *propheta*, luctator -is et rigidus. VVLG. num. 13, 29 *terra* cultores -issimos habet. II Macc. 12, 42 -issimus Iudas (*ὁ γενναῖος Ἰ.*). 13, 15 iuvenibus -issimis electis (*μετὰ νεανίσκων ἀρίστων*). CLAVD. 1, 147 -es...Metellos. 3, 373. PHYSIOGN. 14 p. 27, 4 tardum, mansuetum, -em, indocilem hominem. 59 p. 80, 10 *hominem* -em, sed indocilem (*ἀνδρεῖον*). 68 -em et bellatorem hominem. 76 p. 100, 1 magnanimum hominem...et -em (*cf. gr. μεγαλονοίας καὶ ἀνδρείας*). 120. PALLAD. hist. mon. l 24 p. 307ᴰ athleta Christi -issimus. CARM. epigr. 296, 5 Silvine, limitis...⟨f⟩ortissimae (*sic*) custus. *inter epitheta Caesarum*: CORP. VI 1035 (*a. 204*) imp. Caes. L. Septimio Severo...Parth(ico) max(imo) -issimo felicissimo. 31320 (*a. 198—201*) L. Septimio Severo...Parthico Max(imo) fort⟨issimo⟩ felicissimo *eqs.* (ACT. lud. saec. Sept. Sev. [Corp. VI 32326] 1, 27 *al.*). 31338ᵃ magno et invicto ac super omnes principes -issimo. 31381 -issimo ⟨imp. Caesari⟩ Val. Diocletiano pio *eqs.* INSCR. Notiz. degli scavi 1889 p. 39

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*Ostia, a. 239*). CORP. XI 2648. VIII 9061 (*a. 213*) -issimus felici⟨s⟩-s⟨i⟩mus ma⟨g⟩nus imp. 9068 (*a. 213*) fort(issimus) feliciss(imus) ... pr(inceps). *sim.* 9072. III 7168. 11984 *al.* VIII 1628. 11801. 22671. 22766 fortissim⟨i⟩ ac floren⟨tissimi Caes(aris)⟩ *Constantii.* 23993 (*a. 199*). 24093 (*a. 307—323*). 25371. INSCR. Rev. archéol. 4 ser. XII 1908 p. 336 -issimo ac nobilissimo ... Galerio. p. 446. CORP. VII 837 (*M. Aurel.*) maxim(i) ac fort(issimi) imp(eratoris) Caes(aris) *eqs.* INSCR. numm. Cohen VII² p. 82 n. 251 (*Const. Chlorus*) divo Constantio pio fort(i) imp(eratori). **b** *de militibus, exercituum partibus*: TER. Eun. 814 uti -is decet milites (CIC. Phil. 13, 18. 14, 29. 33 TIB. 1, 7, 4 PANEG. in Mess. 108 OV. am. 1, 8, 5 *al.* LIV. 4, 58, 5. 22, 59, 11 bonis ac -bus militibus. 38, 22, 5 SEN. suas. 2, 6 SEN. Phaedr. 93 dial. 1, 4, 4 epist. 51, 10. PETRON. 62, 2 *v. infra l. 74.* HOMER. 183 MART. 12, 8, 5 QVINT. decl. 337 p. 329, 26 PS. QVINT. decl. 3, 10 FRONTIN. strat. 1, 1, 9 *al.* TAC. hist. 3, 17 SVET. Iul. 68, 1 FRONTO p. 127, 20 N. PORPH. Hor. carm. 3, 5, 25 [HOR. acrior miles]. PANEG. 9 (12), 21, 4 *al.* VOPISC. Prob. 8, 3 fugitivo militi potius quam -i hic equus convenit. TREB. Claud. 16, 1. CAPITOL. Maximin. 3, 4 [*de corporis viribus*]. AMM. 15, 6, 3 *al.* VEG. mil. 1, 6. COD. Theod. 7, 4, 17 [= Iust. 12, 37, 6; *a. 377*] -issimi ac devotissimi milites. 7, 6, 4 [*a. 396*] *al.* COD. Iust. 8, 53, 36, 1 -issimis ... militibus [*opp.* viri gloriosissimi magistri militum]. CORP. VIII 22765 operantibus -issimis militibus suis. *transl. de martyre*: CYPR. epist. 38, 1 p. 580, 8 promptissimus ac -issimus miles. PRVD. perist. 5, 294 o miles invictissime, -issimorum -ior). CIC. Mur. 32 maximo et -issimo exercitu (off. 1, 76 et parentiores ... exercitus et -iores. SALL. Catil. 58, 1 LIV. 30, 32, 4 *al.* VELL. 2, 119, 2 PS. QVINT. decl. 11. 4 TAC. hist. 1, 84. *ironice* ann. 1, 59 PLIN. paneg. 9, 2 VOPISC. Aurelian. 41, 1. EVTR. 6, 20, 2 exercitus validissimos et -issimos. 9, 20, 2. VVLG. I Macc. 1, 4 -em nimis [*ἰσχυρὰν σφόδρα*]. *al. cf.* QVINT. decl. 337 p. 328, 4). CIC. Phil. 5, 22 legiones -issimae (13, 44 LIV. 39, 31, 3 TAC. ann. 1, 25 PANEG. 2 [10], 2, 4 TREB. Claud. 14, 2. CORP. III 10992 f⟨o⟩rtun⟨ae⟩ -issima⟨e⟩ leg(ionis) I adi(utricis). *epitheton ornans legionis*: CORP. XIV 3626 leg(ionis) II Traianae -is. IX 275 leg(ionis) II Trai(anae) -is. 5835 leg. II Traian. fort(is). 5840 leg. II Tr. for. XI 5693. 5694 [*a. 141*]. DECRET. decur. Forosempron. [Corp. XI 6123] 1, 4 leg. II Traian. f. CORP. III 6578 leg. II Tr. fort. 6580. 6593. 14132 leg. II Traiane ⟨for⟩tis Germanice. 14138² leg. II Tr. -is German(icae) Severianae. 14138⁴ *al.* INSCR. Compt. rend. de l'acad. des inscr. 1905 p. 73. INSCR. Rev. archéol. 4. ser. XII 1908 p. 473 n. 272. INSCR. Ephem. epigr. VII p. 459 [*a. 156*]. INSCR. Rev. Phil. 36 [1912] 44 p. 71). CAES. Gall. 1, 48, 5 pedites velocissimi ac -issimi (VAL. MAX. 7, 3, 3 VEG. mil. 3, 18 p. 103, 9 *al.*). PROP. 2, 10, 3 -es memorare ad proelia turmas (LIV. 10, 28, 7). OV. met. 12, 286 -is castrorum turba. LIV. 22, 60, 20 milia armatorum ... -ia fidelia. 25, 14, 8 -issima cohors (SEN. Med. 980 -is, armiferi, cohors. STAT. Theb. 3, 530). VELL. 2, 27, 1 quadraginta milibus -issimae pertinacissimaeque in retinendis armis iuventutis. LVCAN. 7, 221 -issima densant agmina. VAL. FL. 8, 415 Minyae, -issima pubes. TAC. ann. 1, 67 -issimo ... bellatori (VVLG. Ios. 10, 2). AMM. 14, 6, 17 primo catervas densas opponunt et -es, deinde leves armaturas. 16, 11, 5 equitum expeditorum et -ium (VEG. mil. 3, 16 p. 101, 7 *al.*). 16, 12, 18 antesignanus. 31, 12, 2 -bus praesidiis itinera claudere (VVLG. num. 21, 24 -i praesidio). VEG. mil. 3, 19 p. 105, 17 globus. 3, 26 p. 122, 19 (*incl. Lang*) alam. VVLG. I par. 12, 1 -issimi et egregii pugnatores. Ioel 2, 11 castra (*i. milites*) -ia et facientia verbum eius. I Macc. 5, 6 invenit manum -em (*χεῖρα κραταιάν*) et populum copiosum. 6, 6 Lysias abiit cum virtute -i in primis (*δυνάμει ἰσχυρᾷ ἐν πρώτοις*).

c *sic de heroibus* (*accedens quasi epitheton ornans nominibus eorum*): VERG. Aen. 1, 120 navem ... -is Achatae. 1, 222 -emque Gyan -emque Cloanthum (NON. p. 306 *v. p. 1145, 69*). 1, 510. 579. 612. 4, 288. 5, 808 Pelidae ... -i. 7, 752 -issimus Vmbro. 10, 561. 12, 127. 513. 550. 561 HOR. sat. 1, 5, 92 PROP. 2, 8, 38 OV. epist. 3, 137. ars 2, 709 -issimus Hector. met. 13, 23. 340. 597 trist. 3, 5, 37 Ib. 627. fast. 6, 93 Tatium -emque Quirinum. SEN. Ag. 446 LVCAN. 5, 54 VAL. FL. 3, 478 HOMER. 184. 189. 215 -isque Podarces (*cf. B* 704 *Ποδάρκης ὄξος Ἄρηος*). 235 *al.* 1012 -is Polypoetes (*Ψ* 844 *μενεπτόλεμος Π.*). STAT. Theb 3, 12. 5, 222. 9, 290 segnem Nomium -emque Mimanta. *cf.* SERV. Aen. 1, 96. **d** *similiter de dis pugnatoribus: de Marte*: OV. ars 2, 585 -issime Mavors. fast. 5, 598 -em ... deum (*Vltorem*). PETRON. 124, 289 -em ne supprime ... Martem. APVL. met. 7, 5 ANTH. 749, 1. *de Hercule*: SEN. apocol. 7, 4 -issime deorum Hercule. STAT. silv. 4, 6, 76. 96 PANEG. 4 (9), 7, 3 COMM. instr. 1, 15, 8. *de Libero*: STAT. Ach. 1, 618 Euhius ... invisit -ior Indos. *aliter de potentia ac viribus*: PETRON. 62, 2 erat ... miles, -is tamquam Orcus. COMM. instr. 1, 7, 14 *dii gentium* stulti, septizonio (*i. zodiaco*) -is (*sic*). *cf.* AVG. civ. 4, 7 p. 154, 8 D. dii ... non ita -es sunt, ut deos esse -es decet. VVLG. psalm. 46, 10 dii -es terrae (*i. principes*). **e** *de populis bellatoribus v. p. 1153, 11.* **f** *translate de audentibus aliquid in dicendo: sic de oratoribus*: CIC. Brut. 221 -is ... actor et vehemens *Carbo*. 268 Lentulus satis erat -is orator. orat. 95. QVINT. inst. 12, 10, 36 non possumus esse tam graciles, simus -iores..., valeamus pondere. GELL. 10, 3, 1 -is ac vehemens orator ... C. Gracchus. HIER. epist. 50, 4, 3 (*in imagine de athletis sumpta:*) *adversarius* -is est et in disputatione nodosus et tenax (*cf. infra*: habet athletarum robur). *de poetis*: STAT. Theb. 1, 32 tempus erit, cum Pierio tua -ior oestro facta canam. silv. 2, 7, 53 carmen -ior exeris, *Lucane*, togatum (*sc. de bello civili, audaci argumento*). *aliter* HOR. epist. 2, 1, 50 Ennius et sapiens et -is et alter Homerus (*sc. ob bellicosam annalium materiam*).

2 *magis de sustinendo, tolerando* (*patiens, constans, pervicax sim.*): PLAVT. Asin. 557 *v. p. 1149, 71.* VERG. georg. 3, 288 hic labor, hinc laudem -es sperate coloni (HOR. sat. 2, 2, 115 -em mercede colonum. epist. 2, 1, 39 agricolae prisci, -es parvoque beati. TIB. 2, 2, 14 -is ... rusticus). HOR. sat. 2, 7, 86 *v. p. 1161, 32.* epist. 1, 6, 30 si virtus hoc (*recte vivere*) una potest dare, -is omissis hoc age deliciis. 1, 15, 43 satis inter vilia -is. carm. 3, 3, 50 *v. p. 1161, 33.* OV. am. 3, 1, 42 sum levis ..., non sum materia -ior ipse mea. trist. 1, 6, 15 per -is ... amicos. SEN. epist. 22, 7 cautiores quam -iores sunt *Stoici* (83, 9 sectae -issimae ac sanctissimae *Stoicorum*). 33, 2 Epicurus ⟨durus⟩ est et -is. *sim., ut vid.*, PETRON. 43, 4 frater eius -is fuit, amicus amico. CALP. ecl. 6, 86 -ior *arbiter* o utinam non iam Mnasyllus adesset! PLIN. nat. 33, 145 nostra aetas -ior fuit. QVINT. decl. 286 p. 152, 10 patrem (*opp.* mitem). HERM. Pal. vis. 3, 5, 5 si ... -es erunt in fidem (*ἰσχυροὶ ἔσονται ἐν τῇ πίστει.* vulg. vis. 3, 5 in fide. VICTORIN. POETOV. in apoc. 2, 3 qui -es sunt in fide et non expavescunt persecutionem. VVLG. I Petr. 5, 9 [*στερεοὶ τῇ πίστει*]). CYPR. epist. 39, 2 *et* LVCIF. moriend. 3 *v. p. 1159, 30.* LVCIF. moriend. 5 p. 295, 26 *nos* concarnificibus tuis ... -iores. PASS. Maxim. et Isaac Migne 8, 768ᴬ -ioribus cunctis quotidiana exercitatione. VVLG. sap. 10, 5 *sapientia iustum* in filii misericordia -em custodivit (*ἰσχυρὸν ἐφύλαξεν*). Sirach 29, 11 super humilem animo -ior esto (*μακροθύμησον*). SVLP. SEV. dial. 3, 17, 6 *Socrates in carcere. ironice* 2, 11, 2 -is eremita (*vitae caelibis impatiens*). PAVL. MED. vita Ambr. 38 in rebus ... divinis implendis -issimus. SIDON. epist. 9, 4, 2 scientia -is, -ior conscientia minas ... sperne. ENNOD. carm. 1, 11, 17 *Ionas* tunc iussa gessit -ior. GREG. M. moral. 7, 26 ad percussionem reprobi debiliter -es sunt, electi ... valenter infirmi. NICET. vigil. 6 quando dominus ... quam -issimus in oratione duraret. BENED. reg. 1 p. 9 coenobitarum -issimum genus (*opp.* teterrimum).

3 *de robore corporali* (*robustus, firmus, validus, sanus*): *ἐρωτικῶς*: PLAVT. Mil. 1111 quid is *nauclerus*? ecqui⟨d⟩ -s? (*v. quae sequuntur*). OV. am. 1, 7, 38 *v. p. 1150, 31.* 3, 7, 42 illius *puellae* ad tactum Pylius iuvenescere possit Tithonosque annis -ior esse suis. rem. 442 -ior est, plures *amicas* si quis habere potest. IVV. 6, 365²⁵ *cinaedus* erit in lecto -issimus. PORPH. Hor. epod. 12, 17 taurum ... pro valido ac -i concubito⟨re⟩ dixit. epist. 1, 15, 21. *aliter* (*saepius de valetudine*): AETNA 38 Cyclopas ... in verbera -es. HOR. sat. 2, 6, 69 seu quis capit acria -is pocula. OV. trist. 4, 6, 31 -ior ... novus est luctator quam cui sunt ... bracchia fessa. fast. 5, 202 -ior ... fuit *Zephyrus in nympha persequenda*. LIV. perioch. 59 cum P. Scipio ... -is ... ac validus domum se recepisset. PHAEDR. app. 11, 7 minus valentem si vicisti -ior. SEN. epist. 83, 5 hoc solium ..., cum -issimus sum ..., sol temperat. LVCAN. 10, 134 stat contra -ior aetas (*opp.* ferro mollita iuventus, *i. eunuchi*). PETRON. 91, 8 cum duos armatos viderem, ad -iorem confugi. STAT. Theb. 11, 590 *Charon* nec ipse diu -is patiensque superni aëris. 12, 412 comes non -ior (*opp.* invalidae *mulieres*). PS. QVINT. decl. 7, 3 confodit illum -iorem. IVV. 3, 292 cum te furiosus cogat et idem -ior. 9, 142 duo -es de grege Moesorum (*sc. lecticarii*). TAC. dial. 23 parum est aegrum non esse: -em et laetum et alacrem volo (*sc. et hominem et oratorem*). PLIN. epist. 4, 1, 7 contingat ... te filiamque tuam -es invenire. 4, 21, 4 si hunc saltem -em et incolumem ... fortuna servaverit. 7, 23, 1. 10, 1, 2. 10, 88 incolumis et -is. FRONTO p 169, 23 N. ut ... bene valerem et -is vigerem. p. 186, 15 valetudinis tuae curam agas, ut -is ... venias. TERT. nat. 2, 12 p. 120, 16 Terrae et Caeli -issimi filii. ITALA Ios. 10, 7 (Lugd.) ascendit Iesus ... et omnis populus bellator cum illo et omnis -is in virtute (*πᾶς δυνατὸς ἐν ἰσχύι*, VVLG. omnis exercitus bellatorum ... viri -issimi). Ios. 23, 9 gentes magnas et -es (*μεγάλα καὶ ἰσχυρά*, VVLG. magnas et robustissimas). Tob. 7, 4 (Reg. et Sangerm. 4) -is est et vivit (*ζῇ καὶ ὑγιαίνει*, VVLG. *deest*). II Cor. 12, 10 (Hier. epist. 3, 5, 1 *al.*) quando infirmor, tunc -ior sum (*ὅταν ... ἀσθενῶ, τότε δυνατός εἰμι*, VVLG. potens sum). TERT. ieiun. 8 p. 284, 2 novum hominem ... -iorem fama tota. adv. Marc. 2, 6 p. 342, 13. 2, 8 p. 345, 8 *al.* 4, 26 p. 512, 8 parabolam ... -is illius armati, quem validior alius oppressit (*Luc. 11, 22*). HERM. vulg. sim. 9, 3 hi ... et ipsi excelsi et -es erant (*καλοὶ καὶ δυνατοί.* Pal. vis. 9, 3, 1 boni et potentes). FIRM. math. 5, 2, 8 homicidas -es. 5, 4, 20 erunt ... -es et animo ... et corpore. 6, 10, 5 -ium ac malorum inimicorum. ITIN. [Silv.] 37, 9 clerici ..., qui aut -iores sunt aut iuveniores. FAVSTIN. trin. 2, 1 p. 49ᴰ David ... -em stravit inimicum (*Goliath*). FILASTR. 108, 1 *Nembroth* venator et -is homo (*cf.* VVLG. gen. 10, 9 robustus venator). 108, 2 AMM. 16, 5, 17. SCHOL. Iuv. 3, 251 athletam. AMBR. c. Aux. 33 p. 1017ᶜ debiles et senes robustis bellatoribus -iores sunt. HIER. epist. 22, 12, 1 Sampson leone -ior. VVLG. psalm. 17, 18 de inimicis meis -issimis (*δυνατῶν*). Sirach 30, 14 pauper sanus et -is viribus (*ἰσχύων τῇ ἕξει. cf. p. 1161, 26*). 47, 6 hominem -em in bello (*sc. Goliath; ἄνθρωπον δυνατόν*). Am. 2, 9 -is ipse quasi quercus. AVG. civ. 18, 13 p. 272, 25 D. quod *Antaeus* cadens in terram -ior soleret assurgere. ROMVL. Aesop. 33 pr. (rec. v) iuvenis

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-is et utilis (*opp.* senex et minus valens). CAEL. AVR chron. 4, 8, 127 pro viribus danda *catapotia*, ut -bus octo . . ., imbecillis sex . . ., pueris *eqs.* 4, 8, 128 pueris . . ., maioribus . . ., -bus. CASS. FEL. 71 p. 172 habitudine corporis -ioribus (*opp.* debilibus). RVRIC. epist. 2, 33 p. 417, 14 quam fessum me videritis et hoc hieme, quando esse soleo -ior solito (*ibid.* p. 417, 12 infirmitas). OP. imperf. in Matth. 5 p. 665 -is ad ea, quae infirma sunt, descendere non potest, infirmus . . . ad ea, quae -iora sunt, ascendere non potest. SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 1, 1, 22 (74) exercetur labore qui -is est, fatigatur qui debilis. ENNOD. carm. 1, 4, 117 in . . . virum totos exhausit *Amor* -ior ictus (*opp.* teneram leviore ferit . . . sagitta). opusc. 5, 28 p. 401, 6 dum in infirmitate sua -is apparuerit, ego in naturali virtute sim fragilis. GREG. TVR. Mart. 1, 32 p. 604, 3 adhuc parum -is (*sc. ex febri*) iter . . . arripio. NICET. psalm. 8 -issimum illum Goliam gigantem. ISID. reg. monach. 21, 2 infirmi . . . quod delicatius aguntur, -iores inde nequaquam scandalizentur; qui enim sani sunt, infirmos tolerare debent. *hinc translate de potentia* (*extrinsecus accidentibus validus, potens*): IVST. 1, 1, 8 domitis . . . proximis, cum accessione virium -ior ad alios transiret. 27, 3, 3 ut quisque -ior fuisset, Asiam . . . occupabat. VEG. mil. 3, 9 p. 99, 13 si . . . adversarium intellegit -iorem (*cf. ibid.* p. 89, 11 si multis rebus superior invenitur). *cf.* 3, 16 p. 101, 12 qui -iores vicerunt, ab inferioribus saepe vincuntur (3, 20 p. 108, 20 si adversarius inferiorem dextrum cornum habuerit et tu longe -iorem sinistrum). HEGES. 5, 2 l. 35 quid causae erat, ut -iores (*sc. Romanos*) lacesseres, *Iudaea*? HIER. epist. 66, 17, 1 nostris peccatis barbari -es sunt. in Ier. 6, 17, 4 p. 386, 12 'liberavit eum de manu . . . -ioris' (*Ier. 31, 11* ἐκ χειρὸς στερεωτέρων αὐτοῦ, VVLG. potentioris. *cf. p. 1152, 46*); per quae ostenduntur -iores adversariae potestates. *ibid.* p. 386, 14 illas -iores esse natura, sed nos -iores fide. VVLG. exod. 1, 9 populus filiorum Israel . . . -ior nobis est. num. 13, 22 *al.* Ios. 24, 19 deus . . . -is aemulator est. psalm. 70, 7 tu adiutor -is (κραταιός). sap. 13, 4 qui haec fecit, -ior est illis (δυνατώτερος). Sirach 8, 15 noli faenerari homini -iori te (ἰσχυροτέρῳ σου). Matth. 3, 11 qui . . . post me venturus est, -ior me est (ἰσχυρότερος). AVG. civ. 10, 21 p. 435, 9 D. tamquam -iora sint apud eos numina mala quam bona. COMM. apol. 894 rex. ROMVL. Aesop. 66 epil. (*rec. g*) famulos esse fideles; quia per hoc -es sunt. CASSIOD. or. frg. p. 467, 10 Tullium armis omnibus eloquentiae viribus -iorem. COD. Iust. 1, 27, 2 pr. acerbissimos hostes et -issimos tyrannos deiecimus. PASS. Thom. p. 158, 10 si -ior fuerit deus tuus. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 48 aput -iores civitates (*opp.* 47 si quibus civitatibus res publica tenuior est. *cf.* 48 supra modum virium). TAB. devot. Audollent 230 A 7 *Βιβιριξι* qui es f⟨ort⟩issimus daemon. *similiter de potentia dei*: ITALA sap. 13, 4 (Cypr. testim. 3, 59) *v. p. 1158, 8.* LACT. inst. 2, 8, 28 homo . . . per mortalitatem imbecillus est . . ., deus . . . per aeternitatem -is est (*ibid.* per fortitudinem potestatis immensae). FILASTR. 142, 3 -is et potens nemo nisi Christus deus sit dei filius. HIER. epist. 22, 21, 7 virgo . . . peperit . . . puerum . . ., deum -em. 25, 2 primum dei nomen est hel, quod Septuaginta 'deum', Aquila ἐτυμολογίαν eius exprimens ἰσχυρόν, id est -em, interpretatur (quaest. hebr. in gen. p. 52, 17 'el' *scribitur* ex duabus *litteris* . . . et interpretatur 'deus' sive '-is'). psalt. sec. Hebr. 28, 1 ad te . . . clamabo, -is meus (VVLG. deus meus). VVLG. gen. 33, 20 invocavit . . . -issimum deum Israel. 46, 3 sum -issimus deus patris tui. exod. 20, 5 dominus deus tuus -is. num. 16, 22. deut. 7, 9 deus -is et fidelis. II reg. 23, 3 -is Israel, dominator *deus* (Is. 1, 24 dominus deus exercituum, -is Israel). II Esdr. 1, 5 domine deus . . ., -is, magne. 9, 32. psalm. 23, 8 dominus -is et potens (κραταιὸς καὶ δυνατός). Sirach 15, 19 *deus* -is in potentia (ἰσχυρὸς ἐν δυνασταίᾳ). 35, 22 dominus non elongabit . . . et -issimus non habebit . . . patientiam. Is. 28, 2 validus et -is dominus. IV Esdr. 6, 32 vidit . . . -is directionem tuam. 10, 24. RVFIN. Adamant. 1, 4 -iorem dicis esse deum bonum (ἰσχυρότερον). *aliter* CIC. nat. deor. 3, 38 -is deus intelligi qui potest? in dolore? an in labore? an in periculo? quorum deum nihil attingit. ARNOB. nat. 3, 19 quis . . . deum dixerit -em, constantem, frugi, sapientem? . . . humana sunt haec bona.

ad I A: nota iuncturam **vir fortis** (-is vir): ELOG. Scip. Carm. epigr. 7, 2 Cornelius Lucius Scipio . . . -is vir sapiensque (*cf.* 7, 3 virtutei. CIC. Caecin. 18 viro -i ac sapienti. Mur. 20 -issimo et sapientissimo viro. Sest. 47 *al.* epist. 6, 12, 4 *al.* SEN. epist. 24, 25). NAEV. carm. frg. 38 sin . . . deserant -issimos viros. PLAVT. Asin. 557 qui me vir -ior [est] ad sufferundas plagas? Cist. 232 -em perhiberi virum. Mil. 10 virum -em atque fortunatum et forma regia. ENN. ann. 257 -bus est fortuna viris data. scaen. 368 o vide -em virum (*ironice? cf. Ribbeck, Röm. Trag. p. 211*). TER. Andr. 445 Phorm. 324. CATO agr. praef. 4 ex agricolis et viri -issimi et milites strenuissimi gignuntur. ACC. trag. 148. 273 RHET. Her. 1, 3, 5? 2, 19, 29 virum -issimum, integerrimum (*opp.* homo timidus, nocens). 3, 3, 5. 4, 16, 23. 4, 55, 68 VARRO ling. 5, 148. 149 rust. 2, 7, 1. CIC. inv. 1, 92 ab homine ignavissimo virum -issimum . . . necatum. 2, 104 pro aliquo claro aut -i viro (S. Rosc. 6 de viro -issimo et clarissimo L. Sulla. Verr. 4, 97 *al.* LIV. 38, 54, 8 VAL. MAX. 1, 8 ext. 5 AVG. civ. 1, 19 p. 31, 17 D.). Quinct. 95 a -i atque honesto viro (Verr. 4, 30 viri -es, honesti, gratiosi. 5, 93 Phil. 1, 20. *cf. p. 1150, 1. 71*). S. Rosc. 85. 137 div. in Caec. 24. 64 vir -issimus et innocentissimus (Verr. 3, 138 prov. 7). 68 homines honestissimos virosque -issimos. Verr. 4, 60 viri -es ac magno et libero animo affecti. 4, 188 viros bonos et -es et innocentes (Cael. 14 Mil. 4 epist. 5, 19, 1 SEN. dial. 11, 2, 4 AVG. civ. 14, 9 p. 21, 18 D.). 5, 82 viris -bus et bonis civibus. 5, 96 viri -es et fideles. Font. 43 *v. p. 1160, 77.* Font. frg. 20 -issimi et ornatissimi viri . . . testis. 22 -em egregiumque virum. leg. agr. 1, 3 *al.* Catil. 2, 10 inertis homines -issimis viris insidiari. 3, 5. 4, 13. Mur. 59 -issimo atque florentissimo viro. 64 *v. p. 1157, 56.* p. red. in sen. 3 -issimo atque optimo viro (7 dom. 125 epist. 5, 17, 3). Sest. 45. 131. 132 cum amplissimis et -issimis viris. 143. Cael. 43 -is atque illustris viri. har. resp. 40 -is in pugna vir. 49. Planc. 77 -issimi et constantissimi viri (Phil. 11, 32). Mil. 1 *al.* 63 -em virum. 82 viri -is *est*, ne suppliciis quidem moveri, ut fortiter fecisse paeniteat. Lig. 32 -issimos viros, Sabinos. Phil. 8, 11 vir -is ac strenuus (PLANC. Cic. epist. 10, 8, 5 SALL. Catil. 51, 16 NEP. Dat. 7, 1 *al.* LIV. 1, 34, 6. 4, 3, 16 *al.* SEN. epist. 9, 19 *al.* PS. QVINT. decl. exc. Mon. 4 p. 360). 11, 32 -is et praeclari viri (AVG. civ. 1, 24 p. 39, 24 D.). 13, 24 non modo virum, sed etiam -issimum virum. 14, 3 viri -issimi et maximi (parad. 12 -is et magni viri). 14, 18 in viris -bus virtus virtute superatur. de orat. 1, 225 *in miseriis*, ut illi (*Stoici*) aiunt, vir -is esse non potest. Brut. 135 vir acer et -is. fin. 2, 60 -es viri voluptatumne calculis subductis proelium ineunt . . . an . . . animi ardore . . . concitati? 3, 29 quemquam stabili et firmo et magno animo, quem -em virum dicimus. *ibid.* vir . . . magno animo, vere -is. Tusc. 2, 27 *et saepe.* 2, 43 virorum . . . -ium et magnanimorum (4, 61 *al.*). 2, 57 -is et animosi viri. rep. 2, 34 vir liber ac -is. Att. 7, 8, 4 *al.* epist. 1, 9, 11 *al.* 3, 10, 4 -is et industrios viros. 6, 9, 1 claro homine et -i viro. 9, 17, 2 vir -is idemque philosophus. CASS. Cic. epist. 12, 11, 1 viri -es optimique cives. CAES. Gall. 2, 25, 1. 2, 33, 4 *al.* BELL. Hisp. 4, 1. *ex coni.* 23, 5. SALL. Catil. 12, 5 *al.* NEP. Timoth. 4, 5 *al.* HOR. carm. 1, 7, 30. *in triumpho Amoris* OV. am. 1, 7, 38 io, -i victa puella virost! met. 13, 121 *al.* EPICED. Drusi 302 IMP. AVG. Suet. Tib. 21, 4 LIV. 3, 63, 3. 4, 13, 11 *al.* SEN. contr. 1, 4 thema. 1, 4, 1 *al.* 1, 8, 9 ter viro -i (*cf. p. 1151, 13. 39*). VELL. 2, 27, 1 vir domi (animi *codd.*) bellique -issimus. 2, 68, 3 vir . . . ultra -em temerarius. 2, 75, 3 nobilissimi et -issimi viri Drusi. VAL. MAX. 2, 6, 14 PHAEDR. 4, 12, 1 *al.* SEN. Ag. 518 ignava -es fata consument viros? Herc. f. 524. benef. 2, 34, 3 dicimus . . . et gladiatorem -em virum et servum nequam, quem in contemptu⟨m⟩ mortis temeritas impulit. dial. 1, 2, 1 *al.* 1, 5, 5 animosam -issimi viri vocem. 2, 3, 4 (*definitio*). 4, 11, 6 *al.* epist. 76, 28 vir -is ac iustus. CVRT. 4, 11, 11 *al.* PETRON. 76, 5 (*latiore sensu*). PLIN. nat. 16, 199 *al.* STAT. Theb. 4, 147 QVINT. inst. 5, 10, 82 *al.* decl. 249 p. 20, 8 *al.* PS. QVINT. decl. 3, 3. 8 *al.* FRONTIN. strat. 4, 7, 33 TAC. Agr. 29 Germ. 3 ann. 15, 59 *al.* PLIN. epist. 4, 29, 2 praetor acer et -is vir. SVET. Otho 12, 2 FLOR. epit. 2, 17, 6 *al.* CALP. decl. 15 *al.* FRONTO p. 165, 5 N. frugi vir et -is et innocens (*in mg.* frugi, -is, innocens). AMPEL. 12 DIOM. gramm. I 494, 33 GELL. 4, 5, 1 *al.* APVL. mund. 26 TERT. anim. 57 p. 393, 17 adv. Val. 8 p. 186, 6 PORPH. Hor. epod. 17, 12 *al.* PANEG. 3 (11), 3, 6 *al.* GALLICAN. Avid. 12, 2 VOPISC. Aurelian. 9, 3 *al.* Prob. 9, 2 -issimum ac pertinacissimum virum. TREB. trig. tyr. 3, 1 vir in bello -issimus. 5, 1 *al.* ARNOB. nat. 3, 27 p. 130, 9 LACT. inst. 1, 9, 2. 6 ille solus vir -is . . ., qui temperans et moderatus et iustus est. FIRM. math. 6, 31, 89 hoc decretum heroem virum -em (*gloss.?*) homicidamque perficiet. IVST. 1, 6, 11 non minus -es . . . viros. 2, 4, 31 FILASTR. 8, 2 AVSON. 419, 60 AMM. 14, 7, 14 *al.* 31, 10, 6 virum bellicosum et -em. ANON. Vales. 12, 58 vir . . . bellicosissimus -is. SERV. ecl. 3, 79 COMMENT. Lucan. 1, 447 SCHOL. Iuv. 2, 99 *al.* VEG. mil. 3, 26 p. 122, 5 (*incl. Lang*). FVLG. myth. 2, 2 p. 41, 12 HIER. epist. 14, 3, 1. 49, 14, 1 VVLG. num. 1, 3 *al.* III reg. 11, 28 vir -is et potens (I par. 5, 24). IV reg. 24, 16 viros -es et bellatores. I Macc. 13, 54 quod -is proelii vir esset (ὅτι ἀνὴρ ἐστι). PASS. Maxim. et Isaac Migne 8, 768[B] robustum de viris -bus militem Maximianum. CLAVD. 8, 488 *al.* MEROB. pros. frg. 1 B 18 AVG. civ. 2, 5 p. 58, 21 *al.* PHYSIOGN. 90 constituamus virum -em (εἶδος . . . ἀνδρεῖον). MART. CAP. 5, 459 COD. Theod. 7, 20, 12, 2 (*a. 400*) *al.* DRAC. Romul. 5 tit. CASSIOD. or. frg. p. 480, 2. *per ironiam* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 319 hic . . . -issimus vir (ὁ . . . γενναῖος. *sim.* 2, 32). GREG. TVR. glor. mart. 8 virorum -ium (*i. robustorum*). COD. Iust. 12, 29 (30), 3, 3 (*imp. Zeno*) contra viros -issimos scholares. 12, 17, 4 virorum -ium praesentalium domesticorum. GREG. M. epist. 8, 29 p. 31, 10 virorum . . . -issimorum Basilii, Gregorii atque Epiphanii. CORP. IV 6796 M. Lucretius Fronto vir -is et ho⟨nestus?⟩. III 14214?

substantivo supplendo *et praedicative* (-em esse *sim. magis ad significationem quam ad structuram pertinentia supra habes inserta*): *sing.* (*fere masc., fem. v. p. 1151, 3*): PLAVT. Amph. 340 *et* Persa 846 *v. p. 1146, 4 sqq.* ACC. praetext. 9 saepe ignavavit -em in spe expectatio. CIC. Sull. 1 praecipitante re p. vehementem me fuisse atque -em, conservata mitem ac misericordem. Phil. 2, 78 cognosceret te si minus -em, at tamen strenuum. fin. 2, 72 -emne possumus dicere . . . Torquatum? 2, 73 *al.* Tusc. 2, 38 ille exercitatus et . . . -ior . . . inquit. 3, 14. 15. off. 1, 5 -is . . . dolorem summum malum iudicans . . . esse . . . nullo modo potest. nat. deor. 2, 145 -em ignavum, audacem timidumque *oculi* cognoscunt. PVBLIL. C 15 contumeliam nec -is pote[st] nec ingenuus pati. G 24 *al.* NEP. Eum. 11, 5 cum -iore

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... congressus. VERG. Aen. 1, 96 o Danaum -issime gentis. 5, 389 heroum quondam -issime frustra. 8, 154 -issime Teucrum. 10, 864. 11, 502 (*verba Camillae*:) sui ... siquast fiducia -i, audeo *eqs.* 12, 538. HOR. sat. 1, 3, 52 est truculentior atque plus aequo liber: simplex -isque habeatur. carm. 1, 6, 1 scriberis Vario -is et hostium victor. 2, 10, 22 rebus angustis animosus atque -is appare. 3, 5, 32. epist. 1, 9, 13 hunc ... -em crede bonumque. ELEG. in Maecen. 1, 43. 46. OV. am. 1, 6, 12 fies ... -is (*cf.* 1, 6, 9 timebam). 1, 7, 26 epist. 3, 111. 8, 51. 15, 82 *Pallas mihi* virtutem ... iactat; ipse (*Paris*) ... dubito -is an esse velim. rem. 675 *al.* fast. 1, 493 omne solum -i patria est (*cf. Otto, Sprichw. p. 268*). met. 10, 543 -is ... fugacibus esto: ... in audaces non est audacia tuta. EPICED. Drusi 301. RVT. LVP. 1, 4 pro confidente -em (*sc. aliquem appellare*). SEN. contr. 1, 8, 1 ter -em pater ... retinet (1, 8, 9 *al.*). contr. exc. 1, 4 -is sine manibus. 4, 7 non innocentior vicit, sed -ior. VELL. 2, 24, 5 SEN. Herc. f. 464. 465 *al.* *nota* benef. 2, 34, 4 efficit inopia sermonis, ... ut et ille -is dicatur cum ratione fortuita despiciens et hic sine ratione in pericula excurrens. 3, 18, 4. 4, 21, 4. 5, 5, 1 dial. 3, 13, 5. epist. 30, 3 *esse* -em laetumque. 85, 24 qui -is est, sine timore est. 85, 26. 100, 4 erit -is et constans. PS. SEN. mon. 65 -ior est qui cupiditates quam qui hostes subicit. 193 non qui servire non potest, -is est ..., sed qui servire ceteros prohibet. mor. 142. LVCAN. 4, 798 cecidit ... impiger ad letum et -is virtute coacta. 6, 773. 7, 105 -issimus ille est, qui promptus metuenda pati, si comminus instent, et differre potest. 9, 583 pavido -ique cadendum est. *nota* PLIN. nat. 7, 178 Gabienus, Caesaris classium -issimus. 34, 26 SIL. 6, 118. 7, 710 *al.* HOMER. 1028 o Graiae gentis -issime, Achilles (Ω 486 *θεοῖς ἐπιείκελ' Ἀχιλλεῦ*). STAT. Theb. 2, 371. 11, 232 instaurari sacrum male -is ... imperat et ... premit ... timores. *nota* 12, 69 frenatos ..., solacia -i bellorum, mactabat equos. MART. 10, 25, 3 Mucius *Scaevola* ... si patiens durusque tibi -isque videtur. QVINT. inst. 2, 12, 4 temerarius pro -i ... accipitur (3, 7, 25. 10, 2, 16. 9, 3, 65 = RVT. LVP. 1, 4 [*cf. l. 12*]). 12, 2, 3 -is *erit*, qui metus doloris, mortis, superstitionis nulla ratione purgaverit. decl. 315 p. 238, 7 *al.* PS. QVINT. decl. 3, 1 vim ... inferre ... -iori. 3^{b}, 4 IVV. 16, 59. TAC. Agr. 15 in proelio -iorem esse qui spoliet (*opp.* ignavi *et* imbelles). PLIN. paneg. 2, 6 hunc (*Traianum*) -issimum personat *p. R.* 86, 5 ut ille sibi nimium -is ac prope durus videretur. 91, 1 optime principum, -issime imperatorum. SVET. Tib. 1, 2 '*Neronis*' *cognomine* significatur lingua Sabina -is ac strenuus. CALP. decl. 15 tit. ter -is desertor. 25 tit. *al.* GELL. 19, 7, 8. APVL. met. 4, 18 quis ... quamvis -is et intrepidus ... non se ad fugam ... concitaret? 10, 31 Plat. 2, 21. PS. APVL. Ascl. 25 irreligiosus putabitur prudens, furiosus -is. MIN. FEL. 36, 8. ITALA Is. 42, 6 (Barnab. 14, 7) -em te faciam (*ἐνισχύσω σε*, VVLG. servavi te). ITALA (Aug. spec. 20 p. 100, 16 *al.*) *et* VVLG. Ier. 9, 23 non glorietur -is in fortitudine sua (*ὁ ἰσχυρὸς ἐν τῇ ἰσχύι*). PORPH. Hor. sat. 2, 5, 8 qui sit generosus et -is (*cf.* HOR. et genus et virtus). epist. 1, 17, 39 illum esse timidum, qui officium fugiat, illum -em, qui subeat perferatque. PS. CYPR. pudic. 11 qui hostem vicit, -ior fuit, sed altero. qui libidinem repressit, se ipso -ior fuit. PANEG. 7 (6), 10, 4 cautior licet sit, qui devinctos habet venia perduelles, -ior tamen est, qui calcat iratos. LACT. inst. 1, 9, 4 animum vincere ... -issimi est. 1, 9, 5 non ... -ior putandus est qui leones quam qui violentam et in se ipso inclusam feram superat, iracundiam. FIRM. math. 1, 7, 42 -is ab ignavo superatur. AVSON. 427, 2 -issimus Graecorum. SCHOL. Iuv. 4, 102 facilius poteris ... -em eludere quam infamem. AMBR. patr. 4, 18 rex ex rege processit, -is ex -e. HIER. epist. 65, 18, 1 'filia Tyri, ... vultum tuum deprecabuntur ...' (= *Vulg. psalm. 44, 13*). in Hebraeo: 'et, o filia -issimi', *eqs.* verbum Hebraicum 'sor'... interpretari potest et 'Tyrus' et 'tribulatio' et '-issimus' sive '-issima'. psalt. scc. Hebr. 28, 1 *v. p. 1149, 52.* PSALT. Rom. 44, 4 accingere gladio ..., -issime (*δυνατέ*, VVLG. potentissime). VVLG. deut. 25, 11 eruere virum ... de manu -ioris. iud. 14, 14 de -i egressa est dulcedo. sap. 8, 15 videbor ... in bello -is (*ἀνδρεῖος*). Sirach 46, 1 -is in bello Iesus Nave (*κραταιός*). Is. 3, 1 auferet ... validum et -em. Matth. 12, 29 intrare in domum -is (*τοῦ ἰσχυροῦ*). Luc. 11, 21. RVFIN. hist. 4, 15, 17 -is esto (*ἴσχυε*). CLAVD. 8, 405. 15, 234 te ... pium -emque requirunt. PAVL. NOL. carm. 27, 243 fuisti ... -is et infirmus pariter. epist. 23, 11 p. 168, 24 *al.* BACHIAR. repar. laps. 2. PHYSIOGN. 48 labia tenuia ... magnanimum -em indicant (*μεγαλόνοιαν καὶ ἀνδρίαν.* 51). 73 p. 94, 7 -em et animosum (*μεγαλοψυχίας καὶ ἀλκῆς πλήρης*). VAL. CEM. hom. 15, 4 SALV. gub. 3, 3 *al.* CARM. epigr. 990, 8 honore ..., quem -is castris Caesaris emeruit *Cottanus.* *ex falsa vel lectione vel interpretatione*: ITALA prov. 14, 29 (Mutian. Chrysost. hom. 22, 3) pusillanimis ... -is insensatus (*ὁ ... ὀλιγόψυχος ἰσχυρῶς ἄφρων*).

-issimus quisque: *sing.*: CIC. Balb. 22. Mil. 105 optimum et sapientissimum et -issimum quemque. Phil. 14, 32 BELL. Afr. 78, 10 *al.* SALL. Iug. 84, 2 *al.* OV. Pont. 3, 6, 31 *v. p. 1160, 70* LIV. 9, 32, 7 *al.* SEN. dial. 5, 28, 6 *al.* COLVM. 11, 1, 19 *de viribus corporis.* QVINT. decl. 260 p. 67, 10 FRONTIN. strat. 2, 3, 3. TAC. Agr. 33 *al.* Germ. 15 -issimus quisque ac bellicosissimus. GELL. 3, 7, 6 APVL. met. 7, 4. *plur.*: SEN. dial. 1, 2, 3 TREB. Claud. 13, 6 *al.* CAPITOL. Maximin. 2, 6 IVST. 5, 6, 2 VEG. mil. 3, 25 p. 119, 15 VVLG. prov. 7, 26. **-ior quisque**: CYPR. epist. 14, 3 p. 512, 3. *plur.*: TER. Phorm. 203 -is fortuna adiuvat (LIV. 8, 29, 5 *al. v. s.* fortuna *et p. 1152, 16. 29/30*). LVCIL. 1026 omnes formonsi -es tibi, ego improbus. esto (NON. p. 306 *v. p. 1145, 68*). ACC. trag. 6 haec (*pervicacia*) -is sequitur, illam (*pertinaciam*) indocti possident. CIC. Catil. 4, 7 *mortem* -es saepe ... libenter oppetiverunt. Sest. 43 vicissent improbos boni, -es inertes. Mil. 92 -is et animosos et se acriter ipsos morti offerentis servari cupimus. Tusc. 1, 102 -es et duri *sunto* Spartiatae. 1, 65 -es ... et magnanimi sunt habendi, non qui faciunt, sed qui propulsant iniuriam. Lael. 47 rebus iniustis iustos maxime dolere, imbellibus -es. rep. 1, 9 bonis et -bus ... causa iustior. 2, 59 sapientissimis et -issimis ... civitatem tuentibus. Tusc. 2, 43. leg. 1, 62 facta ... -ium et sapientium. 2, 27 animos ... -ium bonorumque. LVCR. 5, 1116 divitioris ... sectam ... secuntur quamlubet et -es et pulchro corpore creti. SALL. Catil. 58, 19 *necessitudo* etiam timidos -is facit. Iug. 67, 2 neque a -issimis infirmissumo generi resisti posse. 98, 1 NEP. Eum. 3, 4 HOR. sat. 1, 7, 11. 2, 2, 135 carm. 2, 16, 17. 4, 4, 29 -es creantur -bus et bonis. 4, 9, 25 vixere -es ante Agamemnona multi. TIB. 1, 2, 16 -es adiuvat ipsa Venus. OV. epist. 16, 254. met. 3, 547 ille dedit leto -es, vos pellite molles. 8, 407 *al.* LIV. 2, 49, 6 ire -es, ire felices iubent. 3, 63, 3. 5, 36, 6 tres nobilissimi -issimique Romanae iuventutis. SEN. contr. 10, 2, 14 PHAEDR. 1, 21, 10 SEN. Herc. f. 1125. Herc. O. 1836 (*versu a Leone deleto*) -es vetant maerere, degeneres iubent. 1984 *al.* dial. 1, 4, 8 periculosa -issimis imperantur. epist. 56, 1 *al.* CVRT. 5, 2, 3. LVCAN. 4, 749 *opp.* timidi. PETRON. 117, 8 qui ... nec uxores ... duxerunt ..., soli militares, soli -issimi ... habentur. 122 vers. 176 inter tot -es. PLIN. nat. 33, 153 dona -ium. STAT. Theb. 4, 11 *opp.* timidi (*item* 9, 186). Ach. 1, 793 *al.* QVINT. inst. 1, 10, 31. 5, 10, 97 *al.* decl. 349 p. 375, 8 illi vere -es et viri fuerunt. PS. QVINT. decl. 4, 4 FRONTIN. strat. 2, 3, 2. 3 infirmissimos contra -issimos hostium posuit. 2, 3, 4 *al.* IVV. 8, 122 TAC. Agr. 29. 30 (*opp.* ignavi. *item* hist. 3, 27). hist. 2, 46 -es et strenuos (*opp.* timidos et ignavos). 4, 17 deos -ioribus adesse. FLOR. epit. 4, 12, 55. APVL. met. 6, 26 -issimorum occisiones. mund. 19 ignavi cum -bus ... congregati (*Ps. Aristot. π. κόσμου* 5 p. 396^{b} *ἀσθενῶν ἰσχυρῶν*). ITALA Bar. 6, 56 (Firm. err. 28, 5) hi qui -es sunt (*οἱ ἰσχύοντες*, VVLG. hi qui -iores sunt). PORPH. Hor. epist. 1, 1, 64 mares ... pro -issimis. CYPR. epist. 6, 1 p. 480, 15 in confessione ... -es et stabiles perseveretis. 10, 1 p. 490, 11 -es et stabiles ad ... proelium ... prodistis. 10, 2 p. 491, 14. 57, 2 p. 651, 24 non infirmis, sed -bus pax necessaria est. VOPISC. Prob. 6, 5 quatt. tyr. 12, 8. IVL. VAL. 2, 25 p. 86, 23 fecisse ... cum sententia -iorum. FIRM. math. 5, 2, 7. 9 *Luna minuta* faciet -es et quorum corpus ... sit viribus roboratum. 5, 4, 3 erunt imperiosi ... et -es. PS. AVR. VICT. epit. 4, 7 inter militarium -issimos. OPTAT. 9, 1 p. 68, 18 qui -iores fuerunt (*opp. qui* fugerunt). AMM. 16, 12, 6. 30, 8, 10. 31, 10, 10 inter ... alios audaces et -es. 31, 15, 7 CLAVD. DON. Aen. 9, 603 VEG. mil. 3, 19 p. 105, 3 *al.* 3, 20 p. 110, 18 *syn.* strenuissimos. AMBR. vid. 13, 79. VVLG. exod. 15, 11 quis similis tui in -bus, domine? iud. 5, 7 *al.* psalm. 34, 10 eripiens inopem de manu -iorum eius (*στερεωτέρων αὐτοῦ. cf. p. 1149, 27*). *obscurius* Is. 61, 3 vocabuntur ... -es iustitiae (*v.* HIER. *in h. l.* p. 733). MEROB. poet. 92 AVG. civ. 5, 19 p. 230, 4 D. *al.* PHYSIOGN. 79 -es et animosos (*ἀλκὴν καὶ θυμόν*). ROMVL. Aesop. 47 epil. (*rec. E*) timidi et debiles imponunt -ioribus minas. 83 pr. (*rec. g*) -es terrere (*opp.* debiles). ARNOB. in psalm. 2 cedit -bus mundi. IORD. Rom. 40 Samson ... ultra -is -issimus iudix Hebraeorum. GREG. M. moral. 9, 7, 1 *ne* per astutiam -ium (*i. spirituum malignorum*) humana infirmitas excidat. PALLAD. hist. mon. I 19 p. 296^{B} -ioribus et magis edentibus (*ἰσχυροτέροις*; *opp.* infirmis, *ἀτονωτέροις*).

B *de feminis*: **1** *de corporis bonis* (*formosa, ampla, robusta*): PLAVT. Bacch. 216 Bacchis ... -is tibi visast? :: rogas? ni nanctus Venerem essem, hanc Iunonem dicerem. Mil. 1106 ecquid -is visast *soror*? (NON. p. 306 *v. p. 1145, 65*). AFRAN. com. 159 formosa virgo est ..., praeterea -is (NON. p. 306 *v. p. 1146, 67*). ITALA Tob. 6, 12 (Reg. Sangerm. 4 et 15) puella ... sapiens -is et bona valde (*κοράσιον καλὸν καὶ φρόνιμον. non in* VVLG.). PS. CYPR. pudic. 12 mulieres ad omnia delicatae ad vitiorum sarcinas (*i. ornamenti pondera*) -iores sunt viris. AMM. 15, 12, 1 uxore ... multo -iore. *sim. de sanitate* (*valida*): PLIN. epist. 6, 4, 3 -em te (*Calpurniam*) non sine cura desiderarem (*opp.* infirmitatis tuae). **2** *de audendo et de tolerando* (*animosa, patiens*): CIC. epist. 14, 7, 3 nisi vos (*Terentiam et Tulliolam*) -iores cognossem quam quemquam virum. HOR. epod. 17, 52 -is exsilis puerpera (PORPH. -em vult intellegi eo scilicet quod non ⟨pe⟩pererit). carm. 1, 37, 26 *v. p. 1161, 33.* TIB. 3, 19, 19 nunc tu -is eris, nunc tu me audacius ures, *puella.* PRIAP. 78, 3 puella -is ante nec mendax. OV. am. 3, 2, 32 *Diana* sequitur -es -ior ipsa feras. epist. 14, 57 -is ... sorores *Hypermestrae.* met. 13, 451 virgo (*Polyxena*). fast. 3, 850 -i sacrificare deae (*Palladi*). STAT. silv. 4, 7, 3 -is heroos, Erato, labores differ. MIN. FEL. 20, 6 reginam ... sexu suo -iorem (CYPR. epist. 6, 3 p. 482, 24 feminas ... fidem tenentes et sexu suo -iores. HIER. epist. 1, 3, 3). TERT. anim. 55 p. 388, 25 Perpetua -issima martyr. CYPR. epist. 4, 2 p. 474, 16 *virgines* -es ac stabiles praemium virginitatis expectent. PANEG. 3 (11), 3, 9 VOPISC. quatt. tyr. 14, 1 TREB. trig. tyr. 30, 25 VVLG. prov. 31, 10. Sirach 26, 2 mulier -is (*ἀνδρεία*). MART. CAP. 2, 130 *matrona* -issima ac tolerandis ... adversis ... infracta (*sc. Virtus*). fortis Fortuna *v. sub* fors *p. 1129, 58 sq.* *ad B: subst. suppl.*: VERG. Aen. 11, 502 *v. p. 1151, 2.* HOR. sat. 1, 1, 100 -issima Tyndaridarum. PROP. 1, 8, 6 tune, *puella*, audire potes ...

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

murmura ponti -is? Ov. ars 3, 712 *Procris* nemus tacito clam pede -is init. met. 5, 581 quamvis -is eram, formosae nomen habebam *nympha*. 7, 76 iam -is erat *Medea pulso Iasonis ardore*. 8, 76 cur ulla foret me (*filia Nisi*) -ior? ire per ignes ... ausim. fast. 3, 618 Epiced. Drusi 12 *al.* Sen. contr. 1, 2, 17. 1, 6, 6. Val. Fl. 7, 248 -ior ante sola fui *Medea*. Treb. trig. tyr. 15, 8. Zeno 1, 10, 3 p. 334[A] procedis ... ubique delicata, sub monilibus (*i. ornatu muliebri*) -is. Petr. Chrys. serm. 79 p. 423[A] *mulieres* in lamentis tantum -es sunt. Carm. epigr. Alliae Pot. (Notiz. degli scavi 1912 p. 156) 8 -is, sancta, tenax.

C *de multitudine utriusque sexus (familiis, civitatibus, populis sim. dives, potens, bellicosus)*: *nota* Plavt. Trin. 1133 sororem despondisse ... in tam -em familiam (Non. p. 306 *v. p. 1145, 66*). Cic. Phil. 3, 39 in municipio fidelissimo et -issimo. 6, 2 coloniam ... fidissimam -issimamque. 14, 19 ordinem firmiorem aut -iorem. epist. 12, 4, 1 senatum -em ..., populo vero nihil -ius. Verg. georg. 2, 533 -is Etruria (*cf.* Aen. 10, 238). Aen. 7, 151 hic -is habitare Latinos. georg. 3, 12 -is ... Mycenas. Hor. carm. 3, 3, 50 *v. p. 1161, 33*. 4, 4, 53 gens ... -is *Troianorum*. Ov. fast. 3, 102 Graecia, facundum, sed male -e genus. Pavl. Fest. p. 104 aetas *iuvenum* -is est ad tolerandam viam. Val. Max. 3, 2 ext. 5 -is et animosa civitas Spartana (*aliter* Vvlg. apoc. 18, 10 magna Babylon, civitas illa -is [*ἡ πόλις ἡ ἰσχυρά*]. Avg. civ. 1, 31 p. 48, 11 D. civitatem ... maximam -issimam opulentissimam). Sen. Thy. 374 -bus ... Sarmatis. dial. 1, 4, 13 nationibus nudis et inopia -ioribus. Lvcan. 3, 281 -is Arius (*i. Thrax*). Plin. nat. 3, 106 Sil. 8, 460. Homer. 224 Pelasgos (353). Flor. epit. 1, 18, 23 *al.* Expos. mundi 19 p. 108 *al.* Amm. 15, 11, 4. 31, 16, 3 Hunis ... nimium bellicosis et -bus. Origo Const 6, 34 chron. I p. 11, 2. Veg. mil. 3, 9 p. 88, 1 gentes (*opp.* ignavae) Hier. in Is. 11 pr. p. 377[D] *Romanum regnum* primum -e, dein imbecillum (*sim.* in Dan. 2, 40 p. 504[A]). quaest. hebr. in gen. p. 22, 24. Vvlg. Is. 25, 2 posuisti ... urbem -em in ruinam. Ier. 48, 1 confusa est -is *Cariathaim urbs*. I Macc. 2, 42 synagoga Assidaeorum -is viribus (*ἰσχυροὶ δυνάμει*). Avg. civ. 18, 22 p 284, 8 D. populi validi et -es. Physiogn. 9 p. 14, 7 Celti ... indociles, -es, feri. Cypr. Gall. exod. 29 iuventus *populi Israel* -ior emicuit (*cf.* Itala exod. 1, 12 [cod. Lugd.] invalescebant, LXX *ἴσχνον*). Chron. Alex. chron. I p. 111, 196 *v. p. 1160, 11*. Exc. barb. chron. I p. 300, 14 Fr. regnum -iorem. Carm. epigr. 427, 2 -is ... Batavos. Stat. silv. 4, 3, 13 qui -em vetat interire sexum (Avson. 171, 4. *aliter* Ps. Qvint. decl. 10, 10).

D *de bestiis (animosus, audax; robustus, validus, patiens laboris; sanus)*: Enn. ann. 374 -is equos, ... qui ... vicit Olympia (Cic. Arat. 54 ungula vemens -is Equi (*sc. sideris*). Lvcr. 3, 8 -is equi vis [Non. p. 306 *v. p. 1145, 64*]. 3, 764. 4, 987 Verg. Aen. 11, 705. Prop. 3, 3, 40 -is [*an nom.?*] equi ... sonus. Ov. ars 3, 595 *al.* Sil. 7, 6 Mart. 1, 49, 25. Vvlg. Zach. 6, 3 equi varii et -es [*cf.* Hier. *in h. l.* p. 1432[D]]. *aliter* Colvm. 6, 27, 8 ut ... quanto ... -ior *equus mas* inierit *feminam*, firmiora semina praebeat. Apvl. met. 7, 16 mares *equi* ... pasti satianter ... quovis asino -iores). Verg. georg. 1, 65 solum ... -es invortant tauri (Ov. met. 9, 46 vidi -es concurrere tauros. Homer. 298. Ov. Pont. 1, 4, 12 -ia taurorum corpora). 3, 50 -is ad aratra iuvencos (Mart. 4, 55, 25). *sim.* 3, 62 cetera *aetas boum* nec feturae habilis nec -is aratris. Ov. am. 3, 2, 32 *v. p. 1152, 72*. met. 3, 219 cursu -is Aello (*canis*). 7, 546 armentis ... -bus (8, 554 Sen. Tro. 818). 10, 539 *apri*. 12, 502 -issima rerum in nobis (*Centauris*) ... natura animalia iunxit (Plin. nat. 11, 221 animalium -iora ... timidiora. Ivv. 8, 57 animalia muta quis generosa putet nisi -ia. Tac. Agr. 34 -issimum quodque animal [*opp.* pavida et inertia. *ibid.* acerrimi Britannorum, *opp.* ignavorum et metuentium]. Lact. opif. 2, 3 *animalia* [*opp.* imbecilliora]. 3, 10. 4, 19 [*opp.* imbecilliora et timidiora. *ibid.* robore viribusque]. Physiogn. 21 secura, innocentia, -ia animalia). Phaedr. 1, 5, 8 *leo de se*: sum -is (Ivv. 15, 161. Itala prov. 30, 30 [Aug. c. Faust. 12, 42 p. 368, 27 catulus leonis -ior iumentis [*ἰσχυρότερος*, Vvlg. leo -issimus bestiarum]. Capitol. Maximin 9, 4. Vvlg. iud. 14, 18 quid -ius leone? II reg. 1, 23 leonibus -iores. Physiogn. 122 Romvl. Aesop. 52, 1 *al.* Apring. in apoc. 5, 5. *cf.* Physiogn. 46). Phaedr. 3, 7, 6 *lupus*: ego, qui sum longe -ior *cane*. 5, 10, 1 *canis* (Romvl. Aesop. 33, 9 *recc. W g v*. Vlp. dig. 41, 1, 44 robustis canibus et -bus). Sen. epist. 76, 8 quam -ia dorso iumenta sint. Colvm. 2, 2, 17 -issimae pecudes (*opp.* robustissimae terrae). 6, 1, 2 *boves* ad opera -es. 6, 23, 1 ut invalida *vacca* -ioris ictus effugiat. Plin. nat. 8, 68 -iores ... fiunt *cameli* coitu negato. 10, 143 ut fecundiores essent fugaces *aves* ... quam -es. 11, 263. Mart. 13, 79 mullus ... -is erit (*opp.* languescit). Itala Ezech. 34, 2 (Tert. pudic. 7 p. 233, 9) quod -e est, occidistis, *pastores*, quod infirmum est, non curastis (*cf.* LXX *τὸ παχὺ σφάζετε*, Vvlg. quod crassum erat, occidebat). 34, 4 (Cypr. epist. 57, 4) quod -e fuit, confecistis labore (*τὸ ἰσχυρόν*, Vvlg. *aliter*. *cf.* Itala *ibid.* [Ps. Cypr. ad Novat. 14] -e ad nihilum perduxistis). Capitol. Maximin. 9, 4 tigris -is est et occiditur. Lact. inst. 3, 8, 7 mares (*bestiae*) ... a -ioribus saepe contriti. Avson. 252, 4 Phosphore, ... -is praegressis ut potereris equis. Amm. 18, 3, 9 -issimas volucres (*aquilas*). Vvlg. gen. 49, 14 Issachar asinus -is. Ezech. 34, 16 (*de ovibus*) quod pingue et -e, custodiam. Dan. 7, 7 bestia ... -is nimis (*cf.* Barnab. 4, 5 bestiam nequam et -em [*πονηρὸν καὶ ἰσχυρόν*]). Romvl. Aesop. 12, 12 (*rec. W*) catulos -es (*opp.* molles; *rec. g* catulis ... firmis; *rec. v.* adultis). Chiron 160 p. 50, 7 cum coeperit -ior esse (*sc. iumentum*). *ibid.* 50, 9. 362 p. 111, 2 (Veg. mulom. 1, 11, 14 validior).

E *de corporis partibus (actionibus), corpore ipso*: **1** *magis ad animum (audaciam vel patientiam) pertinentia*: Cic. Att. 15, 11, 1 hoc loco -bus sane oculis Cassius — Martem spirare diceres — se ... non iturum (Epiced. Drusi 114). de orat. 3, 220 laterum inflexione ... -i ac virili (*sim.* Qvint. inst. 1, 11, 18). Catvll. 64, 339 hostibus haud tergo, sed -i pectore notus (Verg. Aen. 2, 348 iuvenes, -issima frustra pectora. 4, 11 -i pectore et armis [*cf.* Serv. *in h. l.*]. 8, 150 sunt nobis -ia bello pectora. Hor. epod. 1, 14 sat. 2, 2, 136 Ov. met. 2, 754 Sen. Herc. f. 184 Homer. 134 Ps. Qvint. decl. 3, 1. Nemes. cyn. 286 redeunt in pectora -ia *equorum* vires. *cf. etiam infra l. 59*). Verg. Aen. 1, 101 Simois ... virum ... -ia corpora volvit (Serv. hoc est virorum -ium corpora. Verg. Aen. 8, 539. 12, 328 *cf.* Gloss. IV 443, 3 Homer. 648. *v. infra l. 59*). Aen. 5, 729 iuvenes, -issima corda (Ov. trist. 3, 3, 57 -i mala corde ferendo. Lygd. 2, 6 frangit -ia corda dolor. Val. Fl. 1, 315 Sil. 10, 518 Avg. civ. 22, 22 p. 607, 25 D.). Epiced. Drusi 446 -i verba tot ore sonet (Val. Max. 3, 2, 23 Homer. 342). Ov. am. 2, 5, 47 ut faciem *puellae* vidi, -es cecidere lacerti (*magis de corporis viribus*: epist. 9, 59 Ib. 395. *cf. infra l. 68/9*). epist. 3, 105 trium -es animas ... fratrum (met. 12, 69 -is animae, *i. Protesilai*. 13, 488 Manil. 1, 758 Lvcan. 1, 447. Homer. 3 animas -es [*ἰφθίμους ψυχάς*]. Flor. epit. 4, 7, 15). epist. 4, 74 quem ... vocant aliae vultum rigidumque trucemque ..., Phaedra iudice -is erat. 6, 14 rapta ... -i vellera ... manu *Iasonis* (met. 4, 149 *v. p. 1161, 6*. 12, 98 Vitr. 6, 1, 11 Sen. Herc. O. 1409. Tro. 218 [*opp.* mitis]. 466 Lvcan. 3, 429 Homer. 362 Mart. 8, 30, 4 Qvint. decl. 315 p. 241, 13 Ps. Qvint. decl. 4, 22 Avien. orb. terr. 1387 Vvlg. exod. 6, 1. 13, 3 *al.* Ios. 4, 25 -issimam domini manum. Chron. Alex. chron. I p. 114, 222. *aliter* Ov. fast. 4, 302 adiuvat ... -is voce ... manus [*cf.* 4, 297 sedula ... viri ... bracchia lassant]. Treb. trig. tyr. 8, 4 manus ... ad feriendum ... -iores). Ov. met. 8, 341 -i ... dextra (Phaedr. 5, 2, 3. Sen. Herc. f. 1283 *opp.* ignava. Phaedr. 1258 Lvcan. 4, 345 Sil. 4, 672 *al.* Mart. epigr. 23, 2 Ps. Qvint. decl. 1, 17). fast. 2, 841 -em castumque cruorem *Lucretiae*. Rvt. Lvp. 1, 14 neque ... constanti silentio neque -i clamore strenue quid agere. Val. Max. 3, 2, 14 ex -issimis vulneribus. 5, 1 ext. 6 -es ac piae umbrae (Sil. 5, 652. *aliter v. infra l. 71*). Sen. Herc. f. 474 parum -i gradu. epist. 95, 72 Catonis ... ultimum ac -issimum vulnus (Homer. 370). Lvcan. 3, 615 -i ... instaurat proelia laeva. Sil. 13, 373 ignavos cadet ante pedes -issima cervix. Homer. 598 *apri* dentibus uncis -ia terga *ferarum* premunt. Qvint. decl. 270 p. 108, 1 -iorem puellae vocem imperavi (Plin. epist. 6, 20, 17 vocem parum -em. Capitol. Max. Balb. 17, 3 nulla vox ⟨tam⟩ -is, nulla oratio tam felix. *cf. p. 1155, 6*). Tert. pudic. 22 p. 273, 21 nulla tam -is caro quam quae spiritum elidit (*opp.* infirma).

2 *magis de viribus corporis*: Carm. frg. Schol. Pers. 1, 86 -ia ... velabant colla capilli (Nemes. ecl. 4, 35. *aliter de virtute* Paneg. 11 (3), 6, 4 per -ia colla *imperatoris currentis*). Verg. Aen. 9, 362 umeris ... -bus (Sen. Herc. f. 1119 *al.* Val. Fl. 1, 434 Stat. Ach. 1, 183 Capitol. Aur. 5, 2 Clavd. Don. Aen. 1, 595. Physiogn. 90 [*ὦμοι καρτεροί*]. 129 Cassiod. var. 8, 9, 3). Hor. epist. 1, 7, 26 reddes -e latus, nigros ... capillos. Prop. 4, 9, 58 *Pallas* -ia dum posita Gorgone membra lavat (Colvm. 6, 36, 2 equam ... membris -bus. Tert. adv. Marc. 1, 16 p. 311, 12 alia membra -ia, alia infirma. Pallad. 4, 14, 3 admissarius ... asinus sit ... strictis et -bus membris. Sidon. epist. 1, 5, 9 Ennod. carm. 2, 79, 3. Oribas. syn. 6, 30 -ia corporis membra ..., quas Greci ⟨s⟩terea appellant). Ov. met. 11, 462 reducunt ... ad -ia pectora remos. Vitr. 9 pr. 1 corpora exercitationibus efficiunt -iora (Qvint. inst. 1, 1, 21 corporum mox -issimorum educatio. Itin. [Silv.] 5, 12 qui ... -iori corpore erant. Chiron 369 *de iumentis*. Physiogn. 5 masculinum corpus -e et tolerans laborum est. Diosc. 4, 143 p. 66, 4 -issimis corporibus ... dant *medicamentum*. Val. Cem. hom. 1, 5 -ia boum corpora. Mvtian. Chrysost. hom. 29, 3 ut nostrum corpus -e reddamus [*ἰσχυρόν*; *opp.* delicatum et aegrotabile]. *in amore*: Ov. am. 2, 10, 28 utilis et -i corpore mane fui. *aliter v. supra l. 14*). Sen. Herc. O. 214 necdum -i sanguine *Toxeus*. Phaedr. 653 inerant lacertis mollibus -es tori. Lvcan. 1, 364 pila valent -es torquere lacerti (9, 780 Calp. ecl. 1, 85 Homer. 127 *al.* Stat. Theb. 6, 708 Mart. 14, 49 Amm. 19, 5, 8 *cf. supra l. 20*). Lvcan. 6, 560 saevis opus est ac -bus umbris (Comment. recentibus). Plin. nat. 32, 80 -ioribus stomachis (Schol. Iuv. 6, 100 stomachum validum ac -em [*opp.* infirmum et miserum]. Oribas. syn. 2 add. p. 843 in -issima virtute stomaci [*opp.* imbecillior virtus stomaci]). Stat. Ach. 1, 327 graves umeros et -ia ... bracchia (Vvlg. Ier. 21, 5 debellabo vos in manu extenta et in bracchio -i. Ezech. 30, 22 Ennod. epist. 1, 18, 3 p. 29, 25 Pass. Maxim. et Isaac Migne 8, 770[A] lassa ... bracchia faciebat ... crudelitas -iora). Mart. 9, 76, 3 creverat ... vultus ... -ior annis (Physiogn. 109 erit solido ac -i vultu [*ἰσχυρὸς τὸ εἶδος*]. *cf. supra l. 25*). Qvint. inst. 5, 12, 18 quae ... -ia ... forent *in pueris*, ut dura molliunt *mancipiorum negotiatores*. Fronto p. 77, 34 N. ut -i (*i. sano*) colore in senatum venias et vehementi latere legas. Treb. Claud. 13, 5 digitis ... adeo -bus, ut ... equis ... dentes excusserit. Firm. math. 5, 2, 9 -em corporis substantiam. Chiron 443 p. 137, 16 cum cicatri-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ces -es fuerint. PHYSIOGN. 92 manuum pedumque articulos -es (*ἄρθρα γενναῖα*). CAEL. AVR. acut. 2, 9, 39 pedes habitudine -es. LIB. iubil. 35, 7 dentes. *sim. de corporis actionibus, affectibus*: SEN. contr. 2, 2, 3 altiores gemitus et -iora suspiria. HOMER. 288 -i ... ictu (APVL. met. 4, 11). STAT. Theb. 6, 590 -i ... plausu. silv. 2, 1, 6 lamenta. QVINT. inst. 11, 3, 23 voce ... -i ac durabili (*opp.* molli teneraque. 11, 3, 64. *cf. p. 1154, 43*). APVL. met. 4, 10 nisu -issimo (5, 23). 9, 38 complexu. PELAGON. 130 si -ior fuerit strophus et venter non facit. ITALA gen. 50, 10 (Hier. epist. 39, 4, 4) planctum magnum et -em nimis (*μέγαν καὶ ἰσχυρὸν σφόδρα*, Lugd. valido vehementer, VVLG. planctu magno atque vehementi). Hebr. 5, 7 (Mucian. Chrysost. hom. 8, 11 *al.*) cum clamore -i (*μετὰ κραυγῆς ἰσχυρᾶς*, VVLG. valido). Ier. 15, 18 (Hier. in *h. l.* 3, 58, 1 p. 192, 23. *cf.* epist. 147, 2) plaga mea -is (*πληγὴ ... στερεά*, VVLG. desperabilis). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 13 -iore dolore. 1, 1, 19 deambulatio. 1, 4, 103 -ioribus motibus. 3, 4, 58 cucurbitis rapidis -i raptura motis (-i r. m. *videtur esse glossema ad* rapidis). ORIBAS. syn. 1, 9 si ... videtur tibi virtutem esse -em (*τὰ τῆς δυνάμεως ἰσχυρά*). 4, 1 virtus *febrientis* -is (*τῶν δυνάμεων ἰσχυρῶν*; *opp.* si ... virtus infirmior sit, *τῆς δυνάμεως ... ἀσθενοῦς*). 6, 2 pulsus melior et -ior.

F *de animo*: ENN. ann. 414 ingenio -i ... latus pertudit hasta (OV. epist. 18, 6 SEN. epist. 66, 1. QVINT. inst. 10, 2, 19 -e quidem, sed indomitum *ingenium* [*opp.* tenue]. *plur.* SEN. dial. 4, 15, 1 -ia solidaque natura ingenia. AVG. nat. et grat. 6, 6 *amicorum* -issima et celerrima ingenia). PLAVT. Amph. 646 feram ... abitum eius animo -i atque offirmato (RHET. Her. 2, 31, 50 animum ... -em patientem incommodorum. CIC. Caecin. 75 Mur. 34. 43. Sest. 1 -i et magno animo. Planc. 53. Phil. 14, 36 -issimo praestantissimoque animo. Brut. 330 -i animo esse. fin. 3, 29 qui magno sit animo atque -i. Tusc. 2, 11 off. 1, 46 *al.* Att. 3, 23, 1 epist. 1, 5[b], 2 *al.* [*saepe apponitur* magnus, maximus]. 6, 22, 2 desiderium si non aequo animo, at -i feras. 9, 12, 2 animo sapienti -ique sis. 10, 19, 1 -issimi animi summique consilii. POMP. Cic. Att. 8, 12[c], 1 CASS. Cic. epist. 12, 11, 1 *al.* HIRT. Gall. 8, 42, 3. SALL. Catil. 58, 8 -i atque parato animo sitis. Iug. 107, 1 -em animum gererent. NEP. Cim. 3, 2 HOR. sat. 2, 5, 20 LIV. 4, 44, 9 *al.* SEN. contr. 2, 3, 6 anime, dura. here -ior eras. VAL. MAX. 5, 10, 1 *al.* SEN. Herc. O. 1743. Phoen. 45 desertor anime, -is in partem tui. Tro. 1146. 1153 dial. 5, 37, 3. nat. 3 pr. 13 animus contra calamitates -is et contumax. 6, 32, 1. epist. 71, 12 -i et aequo ... animo. 99, 14 *al.* rem. fort. 15, 2 CVRT. 4, 2, 11 LVCAN. 4, 524 QVINT. decl. 255 p. 45, 25? 349 p. 375, 22 PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 10 IVV. 6, 97. 10, 357 SVET. Dom. 18, 2 APVL. met. 6, 13 PORPH. Hor. carm. 1, 33, 1 CAPITOL. Max. Balb. 16, 4 IVL. VAL. 2, 25 p. 91, 25. IVST. 22, 5, 13 -i ac laeto animo. FILASTR. 156, 4. AMM. 29, 5, 48 -bus animis. SCHOL. Hor. epod. 1, 14 *opp.* imbecillus. carm. 3, 3, 50. SCHOL. Iuv. 2, 12 'atrocem *animum*': -em. 13, 15 VVLG. Tob. 5, 13 *al.* AVG. civ. 1, 23 p. 38, 7 D. imbecillioris quam -ioris animi. SVLP. SEV. chron. 2, 21, 6 PHYSIOGN. 43. 59. CORP. XII 2366 animo -e ['*sc. nos esse oportet*' *ed.*]. VIII 23595 -i [*sic*] animi memoriae viro. anima *pro persona ipsa v. p. 1154, 22. aliter* HIER. epist. 54, 10, 3 animae vigor ... carnis infirmitate ... -ior. MVTIAN. Chrysost. hom. 22, 1 fides -i anima et virili opus habet [*γενναίας καὶ νεανικῆς ... ψυχῆς*]). CIC. de orat. 3, 31 -issimo quodam animi impetu. OV. am. 3, 2, 10 missis insistam -i mente vehendus equis (Pont. 1, 3, 62 SEN. dial. 7, 8, 3 NEMES. cyn. 83). VAL. MAX. 6, 8, 1 tam pium et tam -em spiritum. SEN. epist. 90, 44 indoles -ior ... et ad labores paratior. 92, 8 *partem animi* -iorem ac digniorem viro. AMM. 17, 5, 14 -issimo †benevolentiae spiritu.

G *de animantium actionibus* (*exempla tam ad animum quam ad vires pertinentia* [*de membrorum actionibus v. supra l. 3*]): CATO orig. 83 operam rei p. -em atque strenuam perhibuit (QVADRIG. hist. 7 operam ... cumprime -em atque exuperabilem. CIC. Catil. 3, 14 eorum opera -i fidelique usus [*sim.* LIV. 23, 46, 6]. CAES. civ. 3, 59, 1 opera optima -issimaque ... usus. LIV. 24, 14, 4 bona -ique opera. *al.* 39, 38, 12 -issima opera. VAL. MAX. 7, 6, 1 *v. p. 1156, 24.* MACR. sat. 1, 11, 32). CIC. Catil. 3, 13 acerrimae ac -issimae sententiae (SEN. contr. 2, 6, 12. 10, 1, 14 [*opp.* tumidas]. GREG. M. moral. 5, 27 ad beatum Iob -es sententias proferunt, sed comparatae dictis -ioribus vim fortitudinis amittunt. 12, 16 [*opp.* infirmans dubietas]). CIC. p. red. in sen. 30 constans, perpetua, -is, invicta defensio salutis meae. Sest. 51 ne ... a consiliis -bus refugiatis (Att. 11, 9, 1 OV. fast. 3, 212 LIV. 9, 11, 4 *al.* TAC. hist. 3, 67). Phil. 4, 6 legionum -issimum verissimumque iudicium. Tusc. 2, 41 nulla ... -ior contra dolorem ... disciplina. fin. 5, 58 prudens, temperata, -is, iusta ratio (Tusc. 3, 22 -i et, ut ita dicam, virili ... ratione atque sententia. SEN. dial. 3, 17, 3 epist. 74, 21 QVINT. inst. 3, 6, 83). Att. 8, 14, 2 quod ... eorum in re p. -e factum extitit (CAES. Gall. 3, 14, 8 nullum paulo -ius factum. SALL. Catil. 59, 6 Iug. 53, 8. 85, 4. 21 hist. frg. 2, 92 PS. SALL. rep. 1, 7, 5. 2, 5, 3. VERG. Aen. 1, 641 -ia facta patrum. 10, 360. PROP. 4, 9, 39 facta Herculeae ... -ia clavae. OV. epist. 16, 251 *al.* LIV. 26, 39, 3 *al.* SEN. epist. 120, 5 CVRT. 7, 1, 22 *al.* VAL. FL. 1, 772 TAC. Germ. 14 PLIN. paneg. 15, 5 APVL. met. 7, 16 PANEG. 11 (3), 11, 1 VOPISC. quatt. tyr. 12, 5 Tac. 8, 5 TREB. Gall. 10, 1 EXVP. 1 AMM. 15, 5, 33 *al.* MACR. sat. 6, 2, 33 *al.* GLOSS. -ia facta *κατορθώματα, ἀριστεῖαι*). CATVLL. 66, 28 facinus ... quo non -ius ausit alis (quod non -ior aut sit alis *codd.* OV. met. 9, 150 -e paro facinus. LIV. 23, 7, 6 -i ac memorabili facinore. AVR. Fronto p. 68, 7 N. [*ironice*]. FRONTO p. 204, 20 N. GELL. 5, 2, 4 AMM. 22, 8, 34). VERG. Aen. 9, 279 -bus ausis (SIL. 1, 151 *al.*). OV. epist. 9, 105 -ia gesta (RVFIN. hist. 5 pr. 3 ducum [*ἀριστείας*]. PALLAD. hist. mon. II prol.). 18, 188 *monita.* rem. 873 bella (EPICED Drusi 368 *al., v. vol. II p. 1847, 20, ubi dele Verg. Aen. 8, 150; v. etiam p 1159, 46*). met. 11, 222 -bus actis (VAL. FL. 6, 128). Pont. 2, 9, 60 opus (*militia*). fast. 4, 847 exempla ... -ia (VVLG. II Macc. 6, 28 adolescentibus ... exemplum -e relinquam [*ὑπόδειγμα γενναῖον*]. VAL. CEM. hom. 18, 5). LIV. 31, 43, 4 incepto -i (38, 5, 6). SEN. contr. 1, 5, 1 -ior ... disciplinae severitas (securitas *codd.*). 2 pr. 1 -bus ... praeceptis *philosophiae* (SEN. dial. 3, 12, 3 *al.* STAT. Theb. 10, 506 belli). VELL. 2, 24, 1 -i (fonte *codd.*) ... proelio (MART. 4, 74, 1). VAL. MAX. 2, 3, 2 ut illa (*ars*) impetu huius (*virtutis*) -ior, haec illius scientia cautior fieret. 2, 6, 11 alacris et -is Cimbrorum *philosophia.* 2, 8, 2 -is et prosperae pugnae (3, 2, 23. 5, 3, 2 pia ac -i pugna. VAL. FL. 4, 193 STAT. Theb. 9, 651 IOH. BICL. chron. II p. 214, 575, 10). 3, 2, 20 -is temeritas. 3, 2 ext. 3 cuius proposito, opere, exitu nihil -ius (3, 3, 1 pii ... ac -is propositi. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 4 -issimi vincula propositi). 3, 2 ext. 7 tam -i lege mortis. 3, 3 ext. 2 cohortatio (*opp.* miserabilis eiulatus). 3, 3 ext. 4 tam -i fine. 3, 7, 5 fiduciam non solum -em, sed paene etiam temerariam. 5, 1, 11 -em piamque victoriam. 5, 4 ext. 3 strenuo ac -i exitu (*cf. supra l. 18 et infra l. 40.* 7, 6, 1 strenuam ... -emque operam). 6, 1, 10 -issimae militiae. 6, 2 ext. 2 *al. nota* SEN. Herc. O. 929 quicumque misero -e dissuadet mori (*cf.* 1747 -i ... leto). benef. 6, 36, 2 devotioni -issimae *Deciorum.* 7, 8, 2 eloquentiae ... eius, quae res -issimas decet, non ... in verba sollicitae. dial. 1, 2, 10 -is et egregia fati conventio. epist. 54, 3 cogitationibus laetis ac -bus. 66, 12 -is atque obstinata tormentorum perpessio (*sim.* 67, 5). 67, 5 -em tolerantiam. 88, 2 *studium* sapientiae sublime, -e, magnanimum (QVINT. inst. 6, 1, 21 studia -ia). 120, 2 -em expeditionem. PLIN. nat. 11, 185 *homines* -ioris industriae. STAT. silv. 3, 1, 139 -bus ... sacris (*i. certaminibus*). 5, 2, 127 -es castrorum concipe curas. QVINT. inst. 11, 3, 164 argumentatio ... consentientem orationi postulat ... gestum, id est -em celeritatem. PS. QVINT. decl. 13, 2 -ius opus (*cf. ibid.* abiere vires). 19, 8 -ior assertio unici (*opp.* infirmitati). TAC. ann. 1, 29 -ioribus remediis agendum (*opp.* comitate). 4, 8 -iora solacia (PLIN. epist. 5, 16, 10 solacium non quasi castigatorium et nimis -e, sed molle et humanum). 15, 63 tam -is exitus constantia. APVL. met. 7, 1 -issimis viribus. HERM. Pal. sim. 6, 1, 1 esse ea *mandata* bona -ia ac honesta et laeta (*καλαὶ καὶ δυναταὶ καὶ ἱλαραὶ καὶ ἔνδοξοι, sc. ἐντολαί*). CYPR. epist. 10, 1 p. 490, 8 confessio ... in passione -ior, ... clarior ... in honore (PASS. Mar. Iac. 4 p. 51, 13 cum in -issima nominis confessione perstarent. 9 p. 58, 7). 28, 2 p. 545, 21 -i et stabili observatione. *nota* 38, 1 p. 580, 6 quando vicit in cursu factus extorris et cum ... certamine -iore pugnavit ... victor in proelio passionis *martyr* (FILASTR. 155, 9. VVLG. sap. 10, 12 certamen -e dedit illi, ut vinceret [*ἀγῶνα ἰσχυρόν*]). TREB. trig. tyr. 22, 6 barbarorum gentes -i auctoritate summovit (*cf. ibid.* ad regendam rem p. vigor). IVL. VAL. 1, 50 fore actus tuos humanorum omnium -iores. CLAVD. 5, 200 -ia coepta. AVG. civ. 3, 18 p. 126, 13 D. impetus ... -issimos et opulentissimos. GREG. M. moral. 6, 38 -is ... ac laudabilis actio. PALLAD. hist. mon. II 20, 10 -ia eius opera et utilia (*opp.* infirma). *sic speciatim de oratione, verbis, aliis quae ad artem dicendi scribendi pertinent* (*sim. p. 1159, 60 sqq.*): CIC. de orat. 1, 231 orationem sibi disertam et oratoriam videri, -em et virilem non videri (2, 183 non ... semper -is oratio quaeritur, sed saepe placida summissa lenis. SEN. epist. 100, 10. 114, 22 robusta, -is, virilis). 3, 32 genus *dicendi* ... -e vehemens commotum in agendo. orat. 226 nec ullum genus est dicendi aut melius aut -ius ⟨quam⟩ binis aut ternis ferire verbis. TIB. 2, 6, 12 excutiunt clausae -ia verba fores (PROP. 1, 5, 14. EPICED. Drusi 10 alterius luctu -ia verba loqui. MART. 3, 46, 10 QVINT. inst. 12, 10, 35 PS. QVINT. decl. 13, 6 VLT. SYLL. gramm. IV 255, 36. AVG. bapt. 4, 8, 11 p. 235, 8 verba ... quam vera, quam -ia. *aliter* HERM. Pal. vis. 1, 3, 4 *deus* -issimo verbo suo configens caelum [*τῷ ἰσχυρῷ ῥήματι*]). OV. met. 4, 652 placidis miscentem -ia dictis. SEN. dial. 9, 1, 12 lectio -ior. 9, 11, 8 inter multa alia coturno, non tantum sipario, -iora ... ait. epist. 114, 15 *iuncturam* virilem ... et -em, quae aurem inaequalitate percutiat. 115, 2 nihil ... -e, nihil solidum *in oratione.* QVINT. inst. 5, 12, 4 illa *argumenta* per se -ia (*ibid.* firmissimis argumentorum). 5, 14, 2 -ior multo probatio. 6, 1, 6 provocare quae inde (*i. ab adversariis*) sint -ia (*opp.* quae refelli non possint *ab illis*). 6, 1, 13 locum *in oratione* -iorem. 7, 3, 18 si ... poterit ..., esse id tum elegans, tum etiam -issimum. 7, 4, 8. 7, 8, 2 actio (11, 3, 10 *opp.* rudis). 8, 2, 21 *al.* 9, 4, 23 -iori subiungatur aliquid infirmius. 9, 4, 97 *in clausulis* fit -e 'criminis causa', molle 'archipiratae'. 10, 2, 19 ne, cui tenue ingenium erit, sola velit -ia et abrupta. 12, 9, 13. 12, 10, 67 illud lene aut ascendit ad -iora aut ad tenuiora submittitur. 12, 10, 80 sic erunt ... -ia, non temeraria. GELL. 11, 13, 10 tam -is facundiae *C. Gracchus.* PAPIN. dig. 1, 21, 1 pr. huius rei -issimum argumentum. CYPR. ad Donat. 2 p. 4, 13 accipe non diserta, sed -ia. ARNOB. nat. 2, 57 -bus et validissimis probationibus ... agunt. SVLP. VICT. rhet. 9 p. 318, 9 *Cicero* priorem statum ... confirmavit ac multo reddidit -iorem. 15 p. 321, 3 robustus

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et -is validusque... sermo. FORTVN. rhet. 2, 27 p. 117, 36 -ior responsio. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 1, 1 p. 1039B -iora quaedam ... horum ... proposita atque tractata ... sunt. SCHOL. Pers. 1, 69 -es et nobiles sensus carminibus pangere (PERS. heroas sensus). SCHOL. Cic. Bob. p. 117, 32 St. multis et -bus exemplis immoratur. HIER. vir. ill. 33 clarissimus et -issimus liber. 102. GENNAD. 89 scripta -ia. VVLG. II Cor. 10, 10 epistulae ... graves sunt et -es (*βαρεῖαι καὶ ἰσχυραί*). CLAVD. 22, 169 loquentem ... -ia. AVG. pecc. mer. 1, 27, 40 ratiocinatio tunc erit -ior, cum ... testimonia ... congessero. SVLP. SEV. dial. 1, 9, 1 quam vera, quam -ia disputavit. VICT. VIT. 2, 98 si haec tanta ... non inclinant animum ..., accipe huc aliquid -ius. ENNOD. epist. 1, 10, 5 p. 20, 24 pulchra sunt quae scribis, sed ego amo plus -ia.

H *de animantium statu, condicionibus, affectibus*: CIC. Flacc. 106 nomen clarissimum et -issimum ... reservate. Scaur. 46 de gravissimo principatu patris -issimoque. Phil. 12, 7 acerrimam illam et -issimam ... libertatis reciperandae cupiditatem. Cato 72 animosior ... senectus ... quam adulescentia et -ior. TIB. 1, 4, 13 *puer* quia -is adest audacia, cepit *te*. 1, 5, 2 nunc longe gloria -is abest. OV. epist. 1, 107 Telemacho veniet ... -ior aetas (STAT. Theb. 4, 253 nec desunt animi, veniat modo -ior aetas [SCHOL. aetatis robur]. Ach. 1, 776 silv. 5, 2, 158. BENED. reg. 70 in -iori aetate [*opp.* infantes]). LIV. 3, 39, 7 quanto -ior dolor ⟨in⟩ libertate ... vindicanda ... esset (PS. QVINT. decl. 7, 1 nimium -em dolorem *pauperis sese ipsum tormentis offerentis*). 39, 41, 3 liberam et -em censuram. SEN. contr. 1 pr. 16 -em et agrestem morem (PALLAD. hist. mon. I 33 p. 320a). VAL. MAX. 2, 10, 7 -is ac sincerae vitae (SEN. dial. 11, 16, 2 vita ab initio -ior [*cf. ibid.* a qua omnia muliebria vitia afuerunt]). SEN. dial. 1, 5, 9 ut efficiatur vir cum cura dicendus, -iore fato (filo *Koch*) opus est. 7, 25, 7 *virtutes* -iores (CYPR. epist. 13, 2 p. 505, 7 -i et perseveranti virtute. PRAEDEST. 1, 18 p. 593a). 11, 2, 3 -i et immobili constantia (PS. QVINT. decl. 3b, 7. 4, 20). epist. 66, 50 bona exercita et -ia et cum fortuna rixata. STAT. Theb. 11, 541 -ior ira. PS.QVINT. decl. 3, 2 laudem ... -issimi pudoris. CYPR. epist. 11, 8 p. 501, 24 -is et stabilis perseverantium fiducia. 54, 1 p. 621, 13 -issimis viribus prosiluistis. ZENO 1, 4, 7 p. 300C pudicitia ... in virginibus felix, in viduis -is. 2, 12, 2 p. 426B Abrahae fides tentatione -ior (FILASTR. 147, 5 NICET. symb. frg. 3). HIER. epist. 52, 12, 2 -issimum ieiunium est aqua et panis. ORIG. in Matth. 18, 94 carnem infirmam esse ... nec carnis sapientiam -em, sed defectam. GREG. TVR. Franc. 7, 35 p. 316, 2 -ior avaritiae aculeus. IVST. VRGELL. in cant. 7 deo ... dilectione -issima adhaeserunt. *de carminibus, metris, orationum partibus sim. v. sub II.*

J *translate de rebus corporalibus tamquam fortitudinis comitibus vel ministris* (*aliter sub II*): VERG. Aen. 10, 734 haud furto melior, sed -bus armis (OV. am. 2, 3, 7 ars 1, 702 *al.* trist. 4, 10, 18 -ia verbosi natus ad arma fori. fast. 5, 587 HOMER. 415 *al.* QVINT. inst. 8, 3, 2 DRAC. Orest. 529. *transl.* BENED. reg. prol. p. 1. *aliter v. p. 1158,40*). PROP. 2, 34b, 62 Caesaris ... -es dicere ... rates. 3, 12, 2 Augusti -ia signa sequi. 4, 10, 35 -i melius concurrere campo. OV. epist. 14, 76 in timida -ia tela manu (*aliter* STAT. Theb. 9, 752 divum -ia ... tela, *i. potentia*). MANIL. 4, 721 -es ... palaestras. HOMER. 445 cuspide -i. 592 -bus ictus depellunt clipeis. STAT. silv. 5, 2, 178 -is ... si tibi panderet ipse bellipotens aquilas (*nisi* -is *ad* bellipotens *trahendum est*).

iuncturae ad I: -is *componitur cum aliis epithetis laudativis*: CIC. S. Rosc. 139 *v. p. 1146, 12.* Mur. 64 non ... vir melior ... nec -ior nec temperantior nec iustior *Catone*. Deiot. 26 *regem dici* -em, iustum, severum, gravem *eqs.* ...: hae sunt regiae laudes. fin. 3, 11. 5, 58 *v. p. 1155, 73* Att. 1, 13, 4 *v. p. 1160, 17* HOR. sat. 2, 1, 16. 2, 3, 97 VAL. MAX. 2, 7, 6 SEN. dial. 10, 13, 9 epist. 59, 17. 109, 17. 111, 2. 113, 24 GALLICAN. Avid. 2, 7 VOPISC. Car. 18, 4 Prob. 10, 4. 11, 6. 22, 1 LAMPR. Alex. 9, 1 Heliog. 8, 4 TREB. Claud. 16, 3 Gall. 15, 1 *al.* LACT. inst. 1, 9, 6 *v. p. 1150, 52* FIRM. math. 1, 7, 14 HIER. in Gal. 3, 11/12 p. 359B. *componitur cum vitiorum epithetis*: FIRM. math. 5, 2, 7.

II ***de robore, vi, efficacia rerum:*** **A** *de soliditate rerum durarum, non mobilium*: PLAVT. Poen. 828 in pistrino mavelim agere aetatem praepeditus latere (*i. πλίνθῳ?*) -i ferr⟨e⟩o. CINNA carm. frg. 5 anquina regit stabilem -issima cursum. BELL. Alex. 19 *pontem* -iorem. 66, 2 Tarsum, ... oppidum ... Ciliciae nobilissimum -issimumque (*cf.* LVCAN. 6, 354 Herculeis -is Meliboea pharetris). VERG. georg. 2, 48 sponte ... quae se tollunt *in agris* ..., infecunda quidem, sed laeta et -ia (*cf. infra l. 81*). 2, 83 -bus ulmis. 2, 296 *aesculus* -is late ramos ... tendens. OV. Pont. 1, 8, 64 -ia fila *Parcarum*. CET. FAV. 17 p. 300 camerae structiles -iores erunt. SEN. Herc. f. 1116 -is harundo pharetraeque graves. Phaedr. 34 -ia ... vincula (HOMER. 310 PS. QVINT. decl. 1, 13 corporum. *sim.* AVIEN. Arat. 184 spirarum ... -ia vincula laxans *serpens*). dial. 1, 4, 16 arbor ... -is (*ibid.* solida). nat. 3, 12, 2 terram -iorem 'marem' vocant, saxa cautesque (*opp.* tractabilis, culta). 7, 9, 4 terrae solida -isque compages. epist. 86, 19 ramos -es nec corticis duri (STAT. Theb. 11, 647). PS.SEN. epist. Paul. 14 semen -issimum. COLVM. 3, 11, 5 haec *genera spinarum* ... solent ... -ia et laeta ... consurgere. 4, 17, 1 perticae iugum -ius (firmius *aliq. recc.*) ... est. LVCAN. 6, 192 umbo. 8, 295 arcus. PLIN. nat. 14, 23 *vites* contra pruinas -issimae. 14, 35 argitis ... contra imbres ... -issima. 16, 22 -ius lignum quercus habet et incorruptius. 16, 104 *al.* MART. 8, 33, 19 -ior ... vesica. PLIN. epist. 5, 6, 10 -issima aratra. APVL. met. 3, 21 -es pinnulae (*opp.* molles plumulae). ITALA iud. 9, 51 (Lugd.) turris -is (*ἰσχυρός*, VVLG. excelsa). prov. 8, 28 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 8 *al.*) -ia faciebat ... quae sursum nubila (*ἰσχυρὰ ἐποίει τὰ ἄνω νέφη*, VVLG. aethera firmabat sursum). 8, 29 (Cypr. testim. 2, 1 *al.*) -ia faciebat fundamenta terrae (*ἰσχυρὰ ἐποίει*, VVLG. appendebat fundamenta). sap. 13, 4 (Cypr. testim. 3, 59 *al.*) qui haec (*solem, lunam al.*) constituit -ia, -ior est illis (*ὁ κατασκευάσας αὐτὰ δυνατώτερος*, VVLG. qui haec fecit, -ior est illis). Is. 27, 1 (Tert. adv. Marc. 4, 24 p. 502, 26 *al.*) superducet dominus ... machaeram sanctam magnam et -em (*ἁγίαν ... μεγάλην ... ἰσχυράν*, VVLG. visitabit in gladio suo duro et grandi et -i). 33, 16 (Cypr. testim. 2, 29 p. 97, 2 Barnab. 11, 5) in ... spelunca petrae -is (*ἐν ... σπηλαίῳ πέτρας ἰσχυρᾶς*, VVLG. *non congruit*). HERM. Pal. vis. 3, 4, 3 haec ... omnia (*sc. visiones*) -ia et firma et fundata sunt (*ἰσχυρὰ καὶ βέβαια καὶ τεθεμελιωμένα. cf.* 3, 10, 8 -iores visiones ... videre [*ἰσχυροτέρας ἀποκαλύψεις*]. 4, 1, 3 ut ... visiones, quas ... ostendit ..., -es faceret [*cf. gr. ἵνα με ἰσχυροποιήσῃ*]). vulg. sim. 9, 4 qui *lapides* videbantur esse -iores (*gr. et* Pal. *aliter.* FAVSTIN. trin. 2, 11 p. 59C -iori lapide. DAMIG. lapid. 36. 39). VOPISC. Aurelian. 7, 6 calciamenta -ia. LAMPR. Diad. 4, 3 diadema ... ita -e, ut rumpi non potuerit. IVVENC. 2, 376 -ia vasa (*idem quod* utres novi *ap. Matth. 9, 17*). PALLAD. 1, 15 tectura ... -is et nitida. 1, 39, 4 camerae. 2, 13, 5 terra. 3, 13, 1 -ioribus ramis (*opp.* debilioribus). 3, 15, 2 *al.* AMM. 23, 4, 6 malleo -i. SERV. Aen. 7, 662 navem -em et aere munitam. VEG. mil. 1, 24 p. 26, 20 sudes de lignis -issimis (4, 36 VVLG. Is. 40, 20). HIER. epist. 64, 20, 6 -i compage (GILD. Brit. 3 chron. III p. 28, 25). hom. Orig. in Ier. 3 p. 607B materiam malleo -iorem. *ibid. adamas* -ior ... malleo, incontritus. PELAG. in I Cor. 3 p. 725B -ia ... parietum latera. in II Tim. 2 p. 892B *vasa* (*opp.* infirma). VVLG. prov. 18, 10 turris -issima. Ier. 15, 20 murum aereum, -em (HIER. in Ier. 3, 59, 3 p. 195, 1 murum aeneum atque -issimum. ENNOD. opusc. 3, 110 p. 359, 14 GREG. TVR. vit. patr. 4, 2). Ezech. 19, 14 virga -is. Dan. 4, 8 magna arbor et -is. Am. 2, 9 *v. p. 1148, 82.* Mich. 6, 2 -ia fundamenta terrae. CLAVD. rapt. Pros. 3, 368 quae *arbor* -is, clavo potior. *in imagine* AVG. c. Petil. 3, 40, 47 -issima ... munimenta (*sc. disputandi*). DIOSC. 3, 158 funes -es (*gr.* 3, 148 *εὐτονωτάτων σχοινίων πλοκάς*). 4, 49 his grossus et -is est (*calamus?*). PS. APVL. herb. 36 locis solidis et -bus. CYPR. GALL. gen. 650 -ia claustra. CASSIAN. conl. 24, 8, 2 virilibus atque -issimis ... armis ... indutus. c. Nest. 6, 5, 2 -issimo ... contra veritatem scuto uti. *transl.* GILD. Brit. 71 chron. III p. 66, 23 -issimo penurii clustello. VAL. CEM. hom. 5, 1 nihil ... ferro -ius (PASS. coron. 2 sit hoc ferrum -e et sanum ad facienda opera). EVSTATH. Bas. hex. 3, 7 non duram -emque naturam (*ἀντίτυπον καὶ στερέμνιον φύσιν*). 5, 8 p. 918B eorum, quae mollem fructum ferunt, folia -iora sunt, quorum ... fructus durior habetur, membranarum textura tenerior est (*ὧν ... ἁπαλὸς ὁ καρπός, παχὺ τοῦ φύλλου τὸ σκεπαστήριον*). VICT. VIT. 1, 43 -ioribus cordis. ALC. AVIT. carm. 4, 423 ostia -ia. ENNOD. carm. 2, 2, 8 -ia licia (*sc. Parcarum; opp.* lassantur stamina). GREG. TVR. Franc. 4, 12 seris -issimis clavisque firmissimis. ORIBAS. syn. 1, 3 -iora pondera (*φορτίον ... μέγιστον*). VEN. FORT. carm. 9, 1, 84 regionis opes limite -e (*sic*) foves. PS. PRIMAS. in I Cor. p. 513B paries. ISID. orig. 15, 8, 13 petrae -issimae. CORP. VI 29778a praedia for(tia) felic⟨i⟩a (*cf.* CORP. III 148 in his prae⟨d⟩is ... Corneliani et Cyrillae ... -ia felicia in utraque parte). VIII 9669 horrea -ia et felicia ... Divitiani. *nota usum technicum*: GROM. p. 313, 20 si *casa* ab orientales partes fines -iores habuerit. *sim.* p. 317, 21 *et saepius.*

B *de impetu fluentium* (*aquarum, ventorum sim.*): AETNA 122 trahat ex pleno, quod -em contrahat amnem. 315 -is ... verberat humor. OV. am. 2, 11, 38 impleat ... -ior aura sinus (SEN. Ag. 442 MART. 8, 14, 2). met. 11, 431 qui carcere -es contineat ventos (IVV. 12, 66 modica nec multum -ior aura ventus). trist. 1, 10, 33 -bus austris (flatibus *vel* fluctibus austri *al.* RVT. NAM. 1, 237). SEN. nat. 6, 14, 4 tenuissimus idemque -issimus *spiritus*. 4, 103 aestus -ior oceani. 4, 584 -i ... aquilone. 6, 362 -ior undis *Inachus*. STAT. Theb. 8, 425 -ior Austri ... hiems. AMM. 23, 6, 40 *Cyrus amnis* -is est, ut ipse etiam (*Cyrus rex*) ferebatur (*ibid.* vias sibi ... impetu ingenti molitus). VVLG. III reg. 19, 11 spiritus grandis et -is subvertens montes. Is. 8, 7 aquas fluminis -es et multas. Am. 5, 24 torrens -is. EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 minime -em crassamque naturam *fumi* (*λεπτὴν φύσιν καὶ οὐ στερεὰν οὐδὲ παχεῖαν*). *sim.* LVCAN. 3, 490 aries suspenso -ior ictu.

C *de vi et efficacia saporem, calorem sim. habentium*: HOR. sat. 2, 4, 24 -i miscebat mella Falerno (*cf.* carm. 1, 27, 9 severi ... Falerni). OV. medic. 35 -bus herbis, quas maga ... subsecat ... manus (met. 15, 534 [*cf.* 15, 533 valido medicamine. ars 2, 489 medicamina -ia). met. 4, 285 quare male -bus undis Salmacis enervet ... artus. SEN. Med. 589 sole iam -i medioque vere (nat. 5, 7, 2). nat. 1, 2, 10 solis -ius lumen est. 1, 15, 4 ignis -ior. PLIN. nat. 28, 159 -iora omnia (*antidota ex equiferis petita*) ... quam in equis (*cf. ibid.* efficaciora). GARG. MART. med. 46 agreste prunum austerioris -iorisque virtutis. NEMES. cyn. 155 -bus ... sucis teneras complere medullas. 176 -em ... de frugibus escam. LACT. inst. 5, 4, 6 solidi ac -is cibi (HIER. hom. Orig. in Is. 7, 1 p. 928D RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 138C.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Orig. in gen. 17,9 -em et solidum cibum. in num. 27,1. ORIG. in I reg. § 8 *syn.* solidus. *sic neutr. pro subst.*: LACT. inst. 5, 4, 6 vesci -ioribus. *fort. huc pertinet* SCHOL. Hor. sat. 2, 4, 14). *nota* PALLAD. 11, 14, 1 uvis nigris fieri -e *vinum*, rubeis suave, albis ... mediocre. 11, 14, 11 vinum ... ex molli -e ... fieri. SCHOL Iuv. 13, 85 (*ad* 'Phario ... aceto') Aegyptio, -i. MACR. sat. 7, 12, 17 *potio* per vacuum means gustatu -iore sentitur (*cf. ibid.* potio meracior videtur). PHILVM. med. 2 p. 62 medicamen -e. THEOD. PRISC. eup. faen. 51 -ioribus ... cataplasmatibus. FAVST. REI. serm. 6 p. 243, 23 medicamentum. MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 3 medicamentum ... -e et salutis efficax (*ἰσχυρὸν καὶ ὑγείας ποιητικόν*). ANTHIM. 54 *asparagi* perdunt virtutem et saporem, nisi -iores sint. 46 caro -ior *piscis cracatii*. ORIBAS. syn. 1, 17 p. 809 scammonia ... omnibus est acutior et in virtute -ior (*οὐδενὸς ... λείπεται οὔτε εἰς ὀξύτητα οὔτε εἰς ἰσχύν*). 1, 26 si *cataplasma* -iorem volueris facire (*σφοδρότερον*). 1, 31 senapismum ... -ior est dropaci (*sic*; *σφοδρότερος*). 2 add. p. 844 -ia iniciuntur. 4, 1 siccae -iores sunt viridibus (*τὸ ξηρότερον ἰσχυρότερον τοῦ τεθηλότος*).

D *de vi et efficacia rerum incorporalium (actionum, statuum. i. q. validus, firmus, efficax, magnus)*: AETNA 2 quae tam -es volvant incendia causae. SEN. dial. 2, 7, 2 validius debet esse quod .... non est autem -ior nequitia virtute. CVRT. 6, 7, 9 hoc ... haberet -issimum pignus, quod ... permisisset. STAT. Theb. 2, 357 te -ior annis nondum cura decet. QVINT. inst. 12, 9, 4 verae virtutis -ior fama. PS. QVINT. decl. 16, 6 amicitia ... -ior quam matris affectus. *nota* IVV. 4, 3 aegrae solaque libidine -es deliciae. PLIN. epist. 4, 25, 5 vitia remediis -iora. FLOR. Verg. p. 185, 20 consuetudo res -is est. GELL. 5, 3, 7 quanam verborum industria causa infirmior fieret -ior, quam rem Graece ita dicebat *Protagoras*: *τὸν ἧττω λόγον κρείττω ποιεῖν*. CYPR. epist. 39, 2 p. 582, 19 *Celerinus confessor* poenis suis (*sc. fortibus*) -ior (*sim.* LVCIF. moriend. 3 p. 288, 23. *cf. l. 43*). IVL VAL. 3, 11 quaerit ..., utrumne vita -ior an vero sit mors (*cf. quae sequuntur*). FIRM. math. 2, 30, 9 fidem -bus copulationibus stringe. 3, 2, 23 -iora mala (3, 2, 26 *opp.* mitiora ... atque leviora. *syn.* vehementiora. 3, 4, 11. 18 *al.*). 3, 3, 23 mala ... -iori calamitate praevalida. 3, 6, 15 vitia (3, 11, 3). 3, 6, 17. 24 *al.* 3, 6, 33 -iori felicitatis ... augmento. 4, 6, 5 *al.* FILASTR. 139, 3 labor -is, pertinax concertatio. 156, 3 acceperat gratiam -iorem, id est divini spiritus potentiam ampliorem. AMM. 20, 8, 16 provinciae malis iactatae ... indigent adiumentis ... -bus (SALV. gub. 4, 88 -issimum petentibus adiumentum). SCHOL. Hor. sat. 2, 2, 76 pituite: -is indigestio. VEG. mil. 2, 3 p. 37, 21 -issima dispositio ... armorum. VVLG. II reg. 11, 15 ubi -issimum est proelium. III reg. 17, 17 languor -issimus. cant. 8, 6 -is est ut mors dilectio. sap. 6, 9 -ioribus ... -ior instat cruciatio (*τοῖς ... κραταιοῖς ἰσχυρὰ ἐφίσταται ἔρευνα*). Sirach 6, 14 amicus fidelis protectio -is (*σκέπη κραταιά*). 46, 6 audivit illum ... deus in saxis grandinis virtutis valde -is (*δυνάμεως κραταιᾶς*). Is. 42, 25 effudit super eum ... -e bellum. Dan. 3, 100 signa eius ... -ia. Am. 5, 12 -ia peccata vestra. Hebr. 6, 18 -issimum solacium (*ἰσχυρὰν παράκλησιν*). IV Esdr. 8, 23 cuius (*domini*) iussio -is (mandatum validissimum *al.*). CLAVD. 17, 185 natura -ior usus. 28, 232 -ior obstat *hosti fugam temptanti* cura ducis. AVG. bapt. 1, 17, 26 p. 170, 11 -issimo caritatis robore radicantur. *nota* adv. Don. 25, 45 p. 146, 22 tam -is ... prosiluit timor, ut ... fugerit pudor. MACR. sat. 5, 11, 8 solacii -ioris. HIPPOCR. progn. 21 capitis dolores -es et continui (*ὀδύναι ἰσχυραὶ καὶ συνεχέες*). OP. imperf. in Matth. 5 p. 665 *v. p. 1149, 6*. ENNOD. dict. 9, 5 p. 451, 20 quem ... tristitia -is, imperitiae mater, oppressit. 9, 14 p. 454, 7 -iori studio. 21, 16 p. 487, 15 -iores me artavere custodiae. ORIBAS. syn. 1, 3 ex -i et vehementi velocitate (*ἐξ εὐτόνου*). *ibid.* -ia exercitia (*ὅσα εὔτονα τῶν γυμνασίων*). eup. 2, 1 C 1 cum fricatione -i (*μετὰ τρίψεως γενναίας*). GREG. M. moral. 7, 19 dispensationis ... -i rectitudine. *his subiungo quae ad poesin, metra sim. pertinent (sim. p. 1156, 54 sqq.): qui fortia facta continet vel fortitudinem suggerit, praedicat*: HOR. sat. 1, 10, 43 -e epos acer ... Varius ducit. SEN. epist. 98, 4 carmen -ius ac iustius ..., quo animum tuum fulcias. VAL. MAX. 9, 12 ext. 2 *Aeschylus* origo ... -ioris tragoediae. SCHOL. Pers. 1, 76 Accium, qui -ia carmina scripsit (*cf.* 1, 69). DOM. MARS. carm. frg. 7, 4 caneret -i ... bella pede (*opp.* elegis molles ... fleret amores). *fortis animi proprius, fortis auctoris indicium*: DIOM. gramm. I 469, 29 dactylus in clausula -is est. 470, 10 *anapaestum* paulo -iorem. SACERD. gramm. VI 493, 10 structura -i potius quam delectanti (PROB. cath. gramm. IV 40, 29). 493, 22 (= PROB. cath. gramm. IV 41, 9). TER. MAVR. 1052 -issima littera (*sc. S*). 1198 syllaba ... -isque et vivida (*i. ex forti et vivida, ut* sc *vel* sp, *consistens*). GRAMM. suppl. 173, 30 nomina Graeca, quae sunt -ia vel principalia. VIRG. suppl. 189 6 (= gramm. epit. 2 p. 8, 15) *vocales* -es. 189, 8 '*a*' *vocalis* cum producitur, -is erit (epit. 2 p. 9, 2 forciosa erit). *sim.* 189, 10 (= epit. 2 p. 9, 5), *ubi opp.* infirmis habetur. 197, 3 (= gramm. epit. 7 p. 51, 11) primus et -issimus *modus* indicativus nominatur. 198, 24 (= gramm. epit. 8 p. 68, 21) haec adverbia -ia sunt, quae neutrali verbo cooperantur ut agat. gramm. epit. 3 p. 12, 5 una litera, quae syllabae opus facit, sicuti -is, ita et longa erit, ut a, e, i, o.

III ***singularia*** *quaedam, in quibus significatio virium non iam subesse videtur: fere i. q. proprius*: ROMVL. Aesop. 32, 7 (*rec. g*) illa est tibi -ior mater, quae te peperit (*rec. v* illa mater proprior tibi est. PHAEDR. 3, 15, 9 illa est potior). *i. q. magnus, longus*: PS. BOETH. geom. p. 382, 5 omnium triangulorum duo latera ceteris -iora sunt (*cf. supra*: duo latera ceteris maiora oportet esse). CASSIOD. art. 4 p. 1207[B] dum *numerus* ad -iorem sibi numerum comparatus fuerit (*opp.* inferior). *saepius*. 7 p. 1218[A] sol -ior est terra, terra -ior est luna per aliquam quantitatem. 7 p. 1217[C] in -ioribus diebus ... noctibus. ORIBAS. syn. 1, 3 *v. p. 1158, 51*. GREG. M. epist. 2, 20 p. 117, 7 archidiaconum ... quasi ad -iorem honorem provehens (2, 21 p. 118, 15. 2, 22 p. 119, 15. 2, 37 p. 133, 15). BENED. reg. 18 p. 30 dividendi sunt *psalmi*, qui ... -iores inveniuntur (*opp.* parvus. *infra*: prolixiores ... psalmi). *similiter distinctivum populorum*: CHRON. Alex. chron. I p. 111, 196 Madinii -iores (*cf.* LIB. gener. chron. I p. 111, 224 Madianitae maiores).

neutr. sine subst. vel pro subst.: sing. **forte** (fortius, fortissimum): *facinus forte, virtus, vires, robur (ad orationem et stilum pertinentia v. sub IG p. 1156, 54 sqq.)*: CIC. off. 1, 100 sequemur ... id quod vehemens atque -e. Att. 1, 13, 4 *in illo* nihil come, nihil simplex ..., nihil honestum, nihil -e, nihil liberum. SEN. contr. 2, 2, 3 nescio quid videris -ius (-bus *codd.*) ... promittere. VAL. MAX. 6, 2, 8 et -issimum erat ... maledicere et tutissimum. SEN. clem. 1, 5, 3 quid maius aut -ius quam malam fortunam retundere? dial. 3, 8, 4 quasi -ius aliquid ratione haberet *ira*. 3, 16, 2. epist. 18, 4 hoc ... -ius est, ... sobrium esse. STAT. Theb. 10, 906 an ... tonitru turbare puellas -ius (-ior *P*)? QVINT. inst. 4, 5, 14 si quid in eo, quod est -ius, timebimus. decl. 294 p. 167, 16 *al.* 339 p. 341, 9 -issimum *in bellis est*, si. PLIN. epist. 1, 5, 15 timetur a pluribus, quod plerumque -ius amore est. 1, 20, 13 quasi -issimum amplectitur ..., quod ipse praevidit. FLOR. epit. 3, 1, 7 -ius adversus Romanos aurum esse quam ferrum. TERT. adv. Hermog. 18 p. 146, 8 quod innatum, -ius, et quod infectum, validius. HIER. hom. Orig. in Ezech. 3 p. 715[A] nihil virile, nihil -e ... est in his, qui ... praedicant (p. 715[C]). in Ier. 2, 24, 1 p. 90, 15 nihil ... in se habent -e, sed omnis ... infirmitas est. VVLG. gen. 49, 24 sed in -i arcus eius. I Cor. 1, 25 quod infirmum est dei, -ius est hominibus (*ἀσθενὲς ... ἰσχυρότερον*). RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 79, 11 quod ... inter omnes excusationes -ius habemus (*Greg. Naz. Migne gr. 35, 509*[A] *ὃ μόνον ... ἰσχυρόν ἐστιν*). *nota* CLAVD. 10, 315 in te convenit ingenio robur, prudentia -i (*an masc.?*). VAL. CEM. hom. 1, 7 magnum est ... et gloriosum ... dedisse ..., sed multo -ius est ... laborasse. *per ironiam* CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 298 quod ... valde -issimum est (*τὸ ... γενναιότατον*). VEN. FORT. carm. 11, 1, 15 *filius dei* de corde verbum, de mente sensus, de -e virtus *eqs.* NICET. spir. 17 p. 33, 8 tale aliquid, immo -ius quiddam ... praeostendit. 20 p. 35, 22. *nota adi. pro adv.* PAVL. NOL. carm. app. 2, 57 arcus paternae -e virtutis sonans. *plur. nom. acc* **fortia** (*i. q. fortia facta, virtus, miraculum*): VERG. Aen. 8, 509 effeta senectus invidet imperium seraeque ad -ia vires. Ov. met. 13, 170 -em ... ad -ia misi. LIV. 2, 12, 9 et facere et pati -ia Romanum est. SEN. dial. 7, 19, 3 cum loquantur -ia, ingentia. nat. 1, 17, 4 tempus ... -ia audendi. epist. 26, 5. LVCAN. 4, 202 quae gesserunt -ia. STAT. silv. 5, 2, 111 promptae ... ad -ia vires. TERT spect. 27 p. 26, 23 omnia illic (*in spectaculis*) seu -ia seu honesta ... perinde habe ac *eqs.* AVSON. 323, 9 cum motu vigeas iam puberis aevi -iaque a teneris possis secernere. SCHOL. Iuv. 4, 112 qui in hac luxuria bellorum -ia meditabatur. VVLG. prov 31, 19 manum suam misit ad -ia. Sirach 3, 22 altiora te ne quaesieris et -iora te ne scrutatus fueris (*ἰσχυρότερά σου*). 16, 6. I Cor. 1, 27 infirma mundi elegit deus, ut confundat -ia (*ἀσθενῆ ... ἰσχυρά. cf. supra l. 33.* PAVL. NOL. carm. 16, 13 -ia mundi). PRVD. apoth. 1061 ne maiestas sua -ia perdat. AVG. gen. ad litt. imperf. 16 p. 498, 9 quaecumque sunt -ia, fortitudine sunt -ia. COMM. apol. 40 *deus* demonstravit -ia Pharaone decepto. 316 inanivit -ia mortis. 576 -ia ... fierent ... per illum (*Christum*). PS. CYPR. merced. 17 l. 150 spiritus ... -ia possidet, caro autem sanguinem (*cf. Schmalz, Berl. Phil. Woch. 35 [1915], 510*). CASSIOD. in psalm. 118, 107 ipsius (*diaboli*) -ia superata. IORD. Get. 139 exercitum ad -ia provocaret. GREG. M. moral. 1, 29 -ia et occulta *historiae* cognoscere (*cf. supra* valentiores sententias). 2, 41 -ia divinitatis eius (*Christi*) despexerat (*opp.* humanitatis infirma). 4, 21 ad quae -ia perveniret *ecclesia*. in Ezech. 2, 3, 19 quae -ia ab eis (*sanctis*) facta sunt. *aliter* CORP. III 148 (*v. p. 1158, 54*). *nota neutr. pro masc.*: Ov. Pont. 3, 6, 31 cum pereant acie -issima quaeque. -ia *sing.?*: GRAMM. suppl. 301, 3 (*v. p. 1145, 47*). *plur. abl.*: *v. p. 1159, 2.*

structurae: -is ad *aliquid*: *c. gerund.*: PLAVT. Asin. 557 *v. p. 1149, 71* CIC. Catil. 1, 19 de orat. 3, 4 VERG. georg. 3, 50 *v. p. 1153, 51* PROP. 2, 10, 3 *v. p. 1147, 42* PAVL. FEST. p. 104 SEN. Tro. 316 TREB. trig. tyr. 8, 4 *v. p. 1154, 32* VVLG. I par. 9, 13 *al.* PAVL. NOL. epist. 23, 11 p. 168, 25 AVG. civ. 5, 22 p. 234, 20 D. *al.* ORIBAS. syn. 4, 1 GREG. TVR. vit. patr. 17, 3 p. 730, 22. *c. simpl. subst.*: CIC. Font. 43 virum ad labores ... impigrum, ad pericula -em. Ov. fast. 2, 688 ad arma. LIV. 7, 40, 2 ad sanguinem civilem. SEN. dial. 3, 17, 3 epist. 70, 17. 104, 2 COLVM. 6, 1, 2 PLIN. nat. 36, 167 CYPR. epist. 37, 2 p. 578, 3 PS. CYPR. pudic. 12 ANTH. 463, 10 VVLG. I par. 7, 9 *al.* MACR. sat. 2, 1, 3 POMER. 3, 20, 2 GREG. M. moral. 7, 26. contra *aliquem, aliquid*: CIC. S. Rosc. 85 vir et contra audaciam -issimus et ab innocentia clementissimus. Tusc. 2, 41? (*v. p. 1155, 72*). PVBLIL.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

C 39 contra hostem . . . -em oportet esse. SEN. nat. 3 pr. 13 *v. p. 1155, 37* epist. 98, 18 PLIN. nat. 14, 23 *et* 35 *v. p. 1157, 83. 84. al.* VVLG. gen. 32, 28. adversus: PHAEDR. 5, 10, 1 adversus omnes . . . feras. SEN. nat. 2, 59, 11*?* epist. 65, 24 QVINT. decl. 306 p. 205, 8 FLOR. epit. 3, 1, 7 *v. p. 1160, 28* PORPH. Hor. sat. 2, 2, 136. in *aliquid, aliquem*: AETNA 38 *v. p. 1148, 43.* OV. met. 4, 149 -is in unum hoc manus. SEN. Herc. f. 1283 in pueros. Phoen. 45 *v. p. 1155, 36* Tro. 755 HERM. Pal. vis. 3, 5, 5 *v. p. 1148, 19.* in *aliqua re*: CIC. Verr. 6, 3 in dicendo. Mur. 51 in decernendo. 90 in bello. har. resp. 40 *v. p. 1150, 11.* Mil. 89 in praetore coercendo. 91 in re p. Tusc. 2, 18 in perferendo. Att. 4, 1, 1 epist. 1, 9, 14 ad Q. fr. 2, 3, 2. TIB. 1, 10, 29 in armis (HOMER. 184 *al.*). VAL. MAX. 2, 6, 14 COLVM. 1, 8, 5. *al.* apud populum: CIC. de orat. 3, 135. *aliqua re*: CIC. inv. 1, 94 manu . . . -em (NEP. Paus. 1, 2. Dat. 1, 1 et manu -is et bello strenuus. Epam. 3, 1 reg. 1, 4. 2, 2 manu -is et belli peritus. VERG. Aen. 9, 592 -em . . . manu fudisse Numanum. OV. met. 13, 360 LIV. 39, 40, 6. VELL. 2, 118, 2 iuvenis genere nobilis, manu -is, sensu celer . . . Arminius. SEN. Herc. f. 114 benef. 4, 37, 1 IVST. 25, 4, 8. VVLG. Ios. 1, 14 omnes -es manu. OV. fast. 3, 271 regna tenent -es manibus pedibusque fugaces). CIC. Catil. 2, 9 frigore et fame . . . perferendis -is. epist. 14, 7, 2 quo animo -iores (-iore *al.*) essetis (FIRM. math. 5, 4, 13. 20 *v. p. 1148, 72*). OV. met. 3, 219 *v. p. 1153, 53.* LIV. 23, 45, 9 lingua. SEN. contr. 2, 5, 4 maritus . . . uxoris adiutorio -is. OCTAVIA 886 pectore. LVCAN. 6, 354 *v. p. 1157, 70.* 6, 362 *v p. 1158, 66.* PETRON. 123, 183 -ior ominibus *Caesar.* STAT. Theb. 1, 32*?* (*v. p. 1148, 1*). 5, 654 [VEG. mil. 1, 5 armis]. VVLG. I reg. 9, 1 robore (16, 18 *al.*). Sirach 30, 14 viribus (I Macc. 2, 42 *al.*). *saepius in* VVLG. ORIBAS. syn. 2 add. p. 841 virtute. *abl. temp.*: BELL. Afr. 54, 5 neque bello -es neque pace boni. VERG. Aen. 10, 185 Ligurum ductor -issime bello. LIV. 7, 13, 7 veteranus dux, -issimus bello. PHAEDR. app. 29, 4 eloquens in pace, -is proeliis. domi bellique: VELL. 2, 27, 1. *acc. limit.*: STAT. silv. 3, 4, 79 tu . . . adultos -ior artus. *inf.*: HOR. sat. 2, 7, 86 contemnere honores -is. carm. 1, 37, 26 -is . . . tractare serpentes *Cleopatra.* 3, 3, 50 aurum . . . spernere -ior *Roma.* STAT. Theb 10, 906*?* (*v. p. 1160, 23*) silv. 3, 2, 126. *alicui rei, personae*: VERG. georg. 3, 62 *v. p. 1153, 52* Aen. 8, 150*?* *v. p. 1154, 10* OV. met. 10, 543 *v. p. 1151, 11.*

opposita (*ascripsi locos quos supra non attuli*): debilis (*cf. p. 1158, 24. adde* PS QVINT. decl. exc. Monac. 4 p 394 *et sqq.*), degener (*cf. p. 1152, 20/21*), delicatus (*cf. p. 1152, 63. 1153, 7, adde p. 1149, 15/16*), effeminatus (CIC. Mil. 89), fessus (RVRIC. epist. 2, 33 p. 417, 14), fragilis (*cf p. 1149, 13*), fugax (PHAEDR. 5, 2, 15; *cf. p. 1151, 11*), fugitivus (*cf. p. 1147, 17*), ignavus (CIC. epist. 11, 18, 1 LIV. 9, 3, 3 SEN. Med. 159 epist. 24, 9 TAC. Agr. 15 Germ. 31 *al. cf.* SEN. dial. 9, 16, 2), imbecillus, -illis (SEN. epist. 85, 4 rem. fort. 9, 2 PS. QVINT. decl. 3[b], 4. 10, 10 *al.*), imbellis (LIV. 44, 38, 10 VAL. MAX. 5, 5, 1 QVINT. inst. 7, 1, 43 PS. QVINT. decl. 3, 1 TAC. Agr. 15 Germ. 31 AMM. 17, 13, 21), inermis (PHAEDR. app. 24, 5), iners (LIV. 22, 60, 17. 44, 38, 10 SEN. epist. 92, 10), infirmus (HIER epist. 22, 21, 2 VVLG. num. 13, 19 Ioel 3, 10 SALV gub. 3, 3 BENED. reg. 64 p. 63 *al.*), invalidus (*v. p. 1148, 52. 1153, 71*), lenis (*v. p. 1156, 78*), levis (*v. p. 1159, 33*), mitis (*v. p. 1159, 33*), molliculus (*v. p. 1146, 69*), mollis (*v. p 1152, 17. 1156, 77*), muliebris (*cf.* SEN. dial. 9, 16, 2), pavidus (SEN. Tro. 316), segnis (LIV. 24, 15, 4), suavis (*v. p. 1159, 4*), supplex (PVBLIL. C 39), tener (*v. p. 1160, 52*), tenuis (*v. p. 1156, 79*), timidus (CIC. epist. 10, 28, 3. 11, 18, 1 SALL Catil. 58, 1 *al.* LIV. 21, 44, 8 *al.* SEN. epist. 120, 9 QVINT. inst. 12, 1, 17).

adnominationes: apponitur: faustus: AMM. 16, 12, 18. felix: PVBLIL. J 17 SALL. Ing. 95, 4 LIV. 2, 49, 6 SEN. contr. 1, 2, 17. 10, 2, 17 SEN. dial. 9, 16, 3 VOPISC. Aurelian. 41, 1 SPART. Pesc. 12, 2 FIRM. math. 3, 4, 2 CORP. VI 29778[a] *al.* (*v. p. 1158, 54*). fidelis: CIC. Verr. 3, 163. 5, 96 Catil. 3, 14 Phil. 3, 39 BELL. Alex. 43, 2 HOR sat. 2, 5, 102 LIV. 21, 44, 1 *al.* PETRON. 71, 12 FRONTIN. strat. 4, 7, 36 FLOR. epit. 3, 18, 6 APVL. met. 4, 7 CYPR. epist. 28, 2 p. 546, 21 AVG. civ. 22, 22 p. 607, 25 D. fidus: CIC. Phil. 6, 2 SALL. Catil. 20, 3 AMM. 15, 6, 3 *al.* firmus: CIC. Phil. 5, 24. 14, 19 AVG. civ. 20, 8 p. 427, 18 D. SCHOL. Ter. Bemb. Haut. 1, 1, 71 (123). florens: CIC. Mur 5[2] SALV. gub. 4, 55. formosus: VARRO Men. 245. *cf. etiam p. 1153, 2.* fortunatus: PLAVT. Mil. 10 (fortuna: ENN. ann. 257 TER. Phorm. 203). fugitivus: VOPISC. Prob. 8, 3.

adv. **fortiter**. *comp. et superl. passim. breviatur*: fort.: INSCR. Röm. Mitt. 1907 p. 434 (= INSCR. Dessau 9058). GLOSS. *γενναίως, ἰσχυρόν.* acriter. -ius: melius (*Ter. Eun. 50*). *deest ap.* CATVLL. LVCR. SALL. VERG. VAL. FL. (*ap.* SIL. *semel tantum*) IVV. SVET. *al.* [*locis corruptis*: ENN. scaen. 301 CIC. Att. 8, 6, 3. *dubiae traditionis*: VAL. MAX. 6, 1, 10 PS. SEN. mor. 19.] *an* -ius *adi.?*: TER. Eun. 50 (*v. p. 1166, 56*).

I *de animo*: **A** *de impetu agendi (maxime in pugnando): animose, audacter* (*de bestiis*: *p. 1163, 11*): PLAVT. Men. 129 pugnavi -r (CAES. Gall. 2, 26, 2 audacius resistere ac -ius pugnare. 4, 37, 3 *al.* 5, 43, 4 acerrime -issimeque [*sim.* civ. 1, 57, 3 BELL. Afr. 78, 4 CAPITOL. Alb. 9, 1]. NEP. Thras. 2, 4 *al.* OV. epist. 13, 83. LIV. 21, 44, 3 audacius -iusque. 27, 16, 3 SEN. contr. exc. 4, 4 *al.* 10, 2, 2 -r et -issime. VELL. 2, 85, 4 VAL. MAX. 2, 7, 15 *al.* QVINT. decl. 249 p. 19, 16 *al.* FRONTIN. strat. 2, 6, 3 VOPISC. Prob. 9, 1 CAPITOL. Opil. 12, 6 FILASTR. 89, 6 AMM. 25, 1, 18 VVLG. iud. 9, 52 ROMVL. fab. Aesop. 54, 2). Poen. 972 quin tu insistis -r? AFRAN. com. 227 satis -r †paulo vestras scicidistis colus. COM. pall. inc. 57 obicitur crimen capitis: p⟨urga⟩ -r. RHET. Her. 1, 5, 8 res . . . -r, sapienter, mansuete, magnifice iudicatas (CIC. Cluent. 153 de homine . . . vere et -r iudicare. Mil. 21 QVINT. inst. 6, 1, 20 SCHOL. Cic. Bob. p. 90, 29 St. -r et libere). CIC. inv. 1, 22 res . . . -r, sapienter, mansuete gestae (Phil. 14, 37 bene -r feliciterque. off. 1, 61 quae magno animo et -r excellenterque gesta sunt. 31, 20, 2. PANEG. 6 (7), 5, 3 multa -r, multa sapienter. 12 (2), 8, 5 TREB. trig. tyr. 10, 2 AMM. 23, 6, 3. VVLG. I Macc. 16, 23 [*ἠνδραγάθησε*]. AVG. civ. 19, 20 p. 389 D. quae prudenter discernit, gerit -r, cohibet temperanter iusteque distribuit [*cf. infra l. 64*]. bellum: CIC. Flacc. 98 LIV. 5, 27, 6 [*ibid.* iuste]. 5, 43, 7. 41, 7, 8 [*ibid.* prudenter]. se: *v. infra l. 83*). S. Rosc. 12 ut quam -issime hominibus audacissimis resistatis (Att. 2, 3, 3 epist. 5, 17, 3 CAES. Gall. 3, 21, 2 *al.* BELL. Afr. 40, 3 [*v. app. crit.*] RVT. LVP. 1, 15 IVST. 20, 5, 2 AMM. 31, 8, 10 VVLG. Ios. 8, 20 *al.*). Cluent. 51 -r esse agendum (Att. 8, 3, 3 [*ibid.* sapienter]. LIV. 21, 4, 4 quid -r ac strenue. SEN. dial. 4, 17, 2 *al.* QVINT. decl. 260 p. 66, 20 *al.* PS QVINT. decl. exc. Monac. 4 p. 360 bello . . . -r egit. exc. Paris. 4 p. 393. TAC. dial. 18 -ius . . . et audentius. CAPITOL. Gord. 14, 4 *al.* IVST. 6, 2, 16 AMM. 16, 12, 69 *al.* VVLG. num. 24, 18). Cluent. 153 cum . . . palam -issime atque honestissime dicerent, se potuisse *eqs.* (Mil. 58*?* *v. p. 1166, 51.* fin. 5, 75 melius et -ius. Tusc. 5, 82 off. 3, 117. SEN. contr. 1 pr. 20 -r quidem, sed parum subtiliter. 1, 8, 15 *al.* SEN. dial. 7, 24, 4 quae honeste, -r, animose dicuntur. epist. 32, 2 QVINT. inst. 1, 5, 72 2, 12, 1 *al.* decl. 260 p. 63, 5 *al.* PS. QVINT. decl. 3, 19 *al.* GELL. 18, 7, 4. *v. etiam infra l. 46/7*). Catil. 4, 24 de universa re p. decernite diligenter . . . ac -r. Sull. 82 quis non de communi salute optime . . . -issime . . . constantissime sensit (Phil. 8, 22 qui recte et -r sentient. fin. 4, 62 gravius et -ius). Cael. 7 aliquanto liberius et -ius . . . refutaremus istam . . . licentiam. prov. 41 constanter . . . et -r *repudiavi omnia.* Planc. 52 denuntiasti . . . quid . . . sentires; -ius tu quidem quam *eqs.* Mil. 40 cum gravissimam . . . rei p. partem -issime suscepisset. Phil. 12, 7 *urbi* -issime conanti. Tusc. 5, 12 quid . . . dicam 'bene' *vivere.* dico . . . constanter graviter sapienter -r (SEN. dial. 7, 17, 1). 5, 53 *bis* (*ibid.* magno animo). epist. 6, 22, 2 consilii . . . bene -rque suscepti. 7, 27, 1 quasi tibi, cum impudenter me rogares, parum -r responderim. 12, 22, 2 sentit bene et loquitur -r (NEP. Thras. 2, 4 SEN. contr. 9, 4, 5 *al.* SEN. dial. 2, 15, 4 *al.* CVRT. 8, 1, 16 MART. 8, 18, 8 *al.* PS. QVINT. decl. 3, 2 IVST. 28, 2, 14). 12, 29, 1 quod libere et -r salutem meam defendisset (OV. am. 2, 5, 9. VAL. MAX. 5, 2, 2 constantissime et -issime. 6, 3, 1[a] QVINT. inst. 5, 13, 5 *al.* POMPON. dig. 32, 85 MARCIAN. dig. 26, 8, 15 PORPH. Hor. carm. 2, 10, 13). 16, 12, 2 quam sapienter aut quam -r *urbem reliquerimus.* CAES. Gall. 3. 4, 2 -r repugnare (propugnare *β.* BELL. Afr. 76, 1 -r repugnante P. Cornelio. VVLG. II Macc. 12, 27 [*εὐρώστως*]). civ. 1, 1, 2 audacter ac -r sententias dicere. 3, 67, 5 -issime T. Pulione . . . propugnante. HIRT. Gall 8, 19, 8 -issime proeliando (8, 28, 4 VAL. MAX. 4, 6, 5 *al.* PARIS 3, 2, 19 [VAL. MAX. acerrime proeliari]. PLIN. nat. 8, 11. APVL. met. 2, 10 -r et ex animo. 2, 17). 8, 29, 3 conflixerant. NEP. Alc. 11, 5 apud quos (*Persas*) summa laus esset -r venari, luxuriose vivere. *transl. de navi* HOR. carm 1, 14, 2 -r occupa portum. *nota ironiam* epist. 1, 15, 27 rebus maternis atque paternis -r absumptis. TIB. 2, 6, 2 *Amor Macrum in castra secutus* collo -r arma gerat. LYGD. 6, 62 liquidum -ius adde merum. OV. epist. 8, 120 ossa . . . se . . . -r ulta (ars 1, 284). 11, 97 utemur . . . -r ense (SEN. epist. 70, 21 *v. p. 1163, 4.* ANTH. 462, 27 telo). 15, 267 nostra per has leges audacia -r isset. ars 2, 76 Icarus audaci -ius arte volat. rem. 398 attrahe lora -ius (*sc. audacius, non: firmius*) et gyro curre, poeta, tuo. 787. LIV. 5, 30, 5 -issime felicissimeque . . . dimicassent (VELL. 2, 35, 5 VAL. MAX. 5, 1, 2 *al.* CVRT. 4, 15, 8 FRONTIN. strat. 2, 6, 6 *al.* FLOR. epit. 3, 20, 14 *al.* TREB. Claud. 18, 1 IVST. 2, 11, 11 *al.* VIR. ill. 2, 7 AMM. 14, 2, 6 VEG. mil. 2, 20 p. 54, 15 HIER. epist. 60, 5, 2 VVLG. II Macc. 13, 14 [*γενναίως*]. *al.* AVG. civ. 22, 24 p. 612 D. prudenter -r temperanter et iuste adversus errores [*cf. supra l. 10*]. BACHIAR. repar. laps. 6 p. 1042[A] PAVL. MED. bened. 1, 6). LIV. 7, 16, 4 -r in acie operam navaturos. 22, 60, 22. 23, 16, 1 ut . . . rem Romanam -ius ac fidelius iuverit. 28, 9, 7. 31, 25, 10 concilium -r ac libere habitum. frg. 60 servos -r fideliterque paratos fuisse ad dimicandum. RVT. LVP. 2, 16 -r arma capiebam. SEN. contr. exc. 2, 7 -r negantem (contr. 2, 7, 5 sic negantem). contr. 7, 5, 6. 9 *al.* 10, 2, 4 -r militare (CYPR. epist. 10, 4 p. 494, 7 militate -r, dimicate constanter. ORIGO Const. 2, 2 chron. I p. 7, 9). VELL. 2, 24, 1 multa ⟨strenue *add. Kreyßig*⟩ -rque molitus. 2, 55, 4 *al.* VAL. MAX. 2, 6, 11 (*ibid.* constanter). 3, 2, 12 (*ibid.* prudenter). 4, 6, 5. 5, 8, 4. 8, 3, 1. 8, 13, 5 nisi . . . rem . . . publicam . . . -issime rexisset. 8, 15, 6 *Scaevola* Asiam tam sancte et tam -r obtinuit. PHAEDR. 3, 10, 37 patroni -r causam tuentes innocentis feminae. SEN. Phaedr. 993 ne metue clades -r fari asueras. clem. 1, 6, 3 in bonis consiliis parum -r stetimus (*cf. p. 1163, 29. 1164, 48. 80*). *nota* dial. 1, 2, 6 patrium deus habet adversus bonos viros animum et illos -r amat (*i. ut pater severus, non ut mater mollis. cf.* epist. 104, 2 ab illa [*uxore*] non impetro, ut me -ius amet. PLIN. paneg. 36, 4 Caesarem -r amat [*i. non serviliter*]. *cf. etiam p. 1163, 44*). 2, 19, 3 se -ius gerat (VOPISC. quatt. tyr. 13, 1. *v. etiam p. 1164, 52*). 9, 1, 4 animi . . . nec ad recta -r nec ad prava

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vergentis infirmitas. nat. 6, 32, 6 vade -r, vade feliciter. epist. 53, 8 *philosophiae* te . . . dedica. . . . aliis rebus te nega, -r, aperte. 59, 9. 66, 13 qui -r . . . moenia expugnat (*opp.* qui obsidionem patientissime sustinet). 70, 21 quam -r . . . gladio usus esset, quam animose . . . se . . . immisisset. *nota* 71, 28 tunc se maxime amat, cum -issime expertus est (*i. ita ut summa fortitudine opus sit*). 77, 4 -r desinendum est. 82, 21 *al.* Cvrt. 4, 14, 6 -r capesserent proelium. Colvm. 1 pr. 14. 7, 12, 7 -r et perseveranter vindicari (Pallad. hist. mon. II 20, 14). Lvcan. 5, 322 detegit imbelles animas nil -r ausa seditio. Petron. 9, 7 inhorrescere se finxit . . . , mox sublatis -ius manibus . . . clamavit. Plin. nat. 9, 32 -issime urgentes *delphini*. 22, 5 interim -ius *a nobis* agetur (*i. non luxuriae respectu*). Homer. 964 collatis -r armis. Stat. Theb. 8, 159 -ius incursant Tyrii. 8, 648 -r ora sustulit. Qvint. inst. 2, 4, 42 qui hoc -issime affirmant. 4, 5, 23 ad reliqua -ius exequenda. 5, 10, 78 illa . . . -r consequentibus iunxerim (*cf.* 5, 10, 75 nec sum de nominibus anxius). 5, 13, 21. 35 -r et industrie tuitus . . . Siciliam. 6, 1, 34 *al.* decl. 253 p. 36, 11 cum quibus . . . consistere -ius atque etiam, si ita res exigat, acerbius necesse est. 254 p 42, 24 *al.* 273 p. 120, 12 -r spopondi sine periculo. Ps. Qvint. decl. 3, 16 *al.* Frontin. strat. 2, 7, 9 -r hostem adorirentur. Tac. hist. 2, 47 nemo tam -r reliquerit *imperium quam Otho.* ann. 15, 67 *bis.* Plin. epist. 2, 11, 19 advocatione diligenter et -r functi. 4, 22, 3 adiecit: '. . .'. constanter . . . et -r. 9, 13, 10 (*app.* incaute). paneg. 60, 5 Flor. epit. 2, 8, 8 *al.* Gell. 10, 22, 24 *philosophia* rem p. . . . constanter, -r et perite administrat. *ironice* Apvl. met. 3, 18 longe -ius *quam Aiax insanus* . . . tres . . . utres exanimasti. 4, 8 Porph. Hor. carm. 3, 5, 25. Cypr. epist. 4, 1 p. 473, 8 fratribus . . . constanter et -r consulatur. 12, 2 p. 504, 4. 15, 1 p 513, 9 a quibus tam devote et -r servatur fides domini. 27, 4 p. 544, 17 stet nobiscum -r atque unanimiter . . . vestra sententia (Rvfin. hist. 4, 7, 5 pro veritate -r). 37, 4 p. 579, 7. 39, 4 p. 584, 1 Presb. Cypr. epist. 8, 2 p. 487, 7 Celerin. Cypr. epist. 21, 4 p. 532, 18 Christi nomen . . . -r confessus. Paneg. 12 (2), 41, 4 cum fatis -ius paciscentes. Treb. Gall. 13, 3 Zenobia . . . imperium . . . rexit non muliebriter . . . , verum etiam multis imperatoribus -ius atque sollertius. Victorin. Poetov 1, 8 p. 32, 5. Firm. math. 5, 4, 5 pro amicis -r excusabunt (-cubabunt *Kroll*). err. 20, 7 p. 54, 12 gaudentes exultate -ius, exultate fidenter. *nota* Ivst. 25, 4, 7 oppugnanti *Pyrrho* urbem . . . tanta multitudo feminarum occurrit, ut non -ius victus quam verecundius (*i. non magis virtute quam verecundia*) recederet (*cf. supra*: maiore mulierum quam virorum virtute exceptus). Mar. Victorin. in Phil. 3, 12 p. 1220^{C}. Zeno 1, 2, 2 p. 270^{B} in hanc (*fidem*) -r incumbendum. p. 271^{A} dei dicto indubitanter ac -r creditur. 1, 12, 6 p. 343^{A} defensanda . . . -r ac tenaciter signa. 1, 16, 2 p. 373^{A}. Lvcif. non parc. 22 p. 256, 30 mater *Machabaeorum* -r filios diligens. Amm. 16, 12, 37. 18, 8, 9 *al.* *nota* 31, 7, 12 robustissimus globus e propinquo latere -r excitus (*i. surgens*). Schol. Cic. Bob. p. 88, 30 St. Hier. epist. 60, 14, 2 multo -ius apostolus 'cotidie' inquit 'morior'. in Is. 54, 4/5 p. 518^{C} de qua (*lege*) . . . -issime disputat. Vvlg. Sirach 48, 25 -r ivit in via David patris (*ἐνίσχυσεν ἐν ὁδοῖς*). II Macc. 8, 16 -r contenderent (*γενναίως*). Avg. civ. 10, 21 p. 434 D. 18, 4 p. 261 *castitatem* -r servans *Ioseph.* 19, 21 p. 390 disputatur . . . acerrime atque -issime . . . adversus iniustitiam. op. monach. 22, 25 *homines* tanto . . . felicius quanto -ius educati (*idem fere* Isid. eccl. off. 2, 16, 16). Svlp. Sev. epist. 1, 7 his tolerandis atque vincendis praecipuam . . . iustorum fuisse virtutem, dum . . . tanto -ius vincerent, quanto gravius pertulissent. Ennod. carm. 1, 9, 166 debita . . . reddam tibi -ius (*i. confidentius*). Cassiod. inst. div. 1 p. 1110^{B} *haeresis* -r vincitur. Nicet. psalm. 4 p. 71, 19 *David* puer in cithara suaviter, immo -r canens. Const. veteran. 12 p. 853, 8 (*a. 76*) -r et pie militia functis (*sim.* Inscr. Revue archéol. 4 sér. XII 1908 p. 441 [*a. 194*] Inscr. Röm. Mitteil. 1907 p. 434/5). *sim. de re tamquam persona*: Pass. Mar. Iac. 4 p. 51, 6 quos cum iam matura divinae dignationis hora -ius quaerit (*i. non molliter, utpote ad martyrium*). *in arte oratoria, fere de colore dicendi*: Plin. epist. 2, 3, 3 *Isaeus rhetor* prooemiatur apte, narrat aperte, pugnat acriter, colligit -r *eqs.* 7, 27, 16 licet . . . in utramque partem . . . disputes, ex altera tamen -ius. Prob. cath. gramm. IV 40, 26 magis -r et gravi compositione quam molliter vel laxe dicere (Sacerd. gramm. VI 493, 7). Avg. civ. 22, 4 p. 558 D. multo -ius argumentaremur id credere recusantes. **-r facere:** *c. obi.*: Rhet. Her. 3, 7, 14 quid -r inimicitiis gerundis fecerit. 3, 8, 15 aliud iuste, aliud -r, aliud modeste et aliud prudenter factum esse (*opp.* ignave). Cic. Verr. 6, 4 quid in re militari -r feceris. Phil. 4, 6. 13, 13 multa (*opp.* sapienter). de orat. 2, 46 quid sapienter . . . , quid liberaliter, quid -r, quid iuste, quid *eqs.* . . . aut fecerit aut tulerit. Tusc. 4, 52. 53 Att. 10, 18, 3 (*ibid.* prudenter). epist. 14, 2, 2 a te . . . omnia fieri -issime et amantissime. Ov. met. 13, 237. Liv. 3, 47, 2 strenue ac -r (ferociter *codd.*) facta. 30, 14, 6 quae . . . strenue ac -r fecisti. Sen. suas. 2, 4 Sen. benef. 4, 1, 3. dial. 1, 4, 5 aliquid animose -rque faciendi. epist. 24, 5 *al.* Qvint. decl. 247 p. 12, 27. Ps. Qvint. decl. 1, 10 nefas -r fecit. Paneg. 12 (2), 47, 2 Vopisc. Prob. 5, 1. Veg. mil. 2, 3 p. 37, 13 quae -r fiunt. 3, 9 p. 88, 7. Amm. 31, 3, 1 per multa variaque -r facta. *absolute* (Gloss. -r facio *ἀριστεύω*): Cic. Mil. 82 viri fortis *est* ne suppliciis quidem moveri, ut -r fecisse paeniteat. epist. 1, 7, 5 et sapienter et -r (*opp.* et cupide et temere). Sen. contr. 1, 8, 1 qui ter -r fecerit (*Marx, Rhet. Her. p. 169 confert gr.* ὁ τρισαριστεύς. *v. etiam p. 1151, 39*). 1, 8, 4. 7. 9 *al.* Val. Max. 3, 1, 1 Nepotian. 15, 8. Sen. epist. 70, 13 parum -r fecisse (*opp.* nimis temere. *cf. ibid.* genus mortis animosius). 78, 2 et vivere -r facere est. Cvrt. 8, 1, 16 Petron. 9, 9. Mart. 11, 56, 16 -r ille facit, qui miser esse potest Qvint. inst. 5, 11, 10 *al.* decl. 246 p. 6, 9 *al.* 272 p. 116, 4 -r ac supra sexum . . . fecisse *matrem.* 287 p. 153, 16 alter -r fecit, alter deseruit. Ps. Qvint. decl. 3, 5 *al.* Calp. decl. 15 *al.* Vlp. dig. 48, 20, 6. Paneg 2 (10), 4, 1 haec . . . cum . . . susceperis, tu fecisti -r, ille sapienter. Treb. Claud. 9, 7 *al.* Ivst. 28, 2, 14 Amm. 15, 5, 35 *al.* Serv. georg. 4, 560 *Caesar bello* 'fulminat': -r facit. Schol. Cic. Gron. D p. 284, 16 St. Vvlg. I Macc. 5, 61 (*ἀνδραγαθῆσαι*). 5, 67 *al.* Mart. Cap. 5, 459. *cf. etiam p. 1166, 22.*

B *de constantia ferendi: toleranter, patienter* (*transl. de rebus v. p. 1166, 41, de bestia v. l. 44*): Plavt. Asin. 323 ista virtus est, quando usust qui malum fert -r (*ex coni.* Enn. scaen. 309. Lvcil. 700 aequo animo ac -r. Varro Men. 172 bonum . . . modice et malum -r aut leviter. Cic. Catil. 4, 1 Rab. Post. 44. Phil. 11, 7 quae . . . -r et patienter. 11, 7 de orat. 2, 46 *v. p. 1163, 73* Tusc. 2, 65 *v. l. 27* fin. 5, 94 Cato 84 Att. 9, 6, 7 *al.* 14, 13, 3 -r et sapienter [epist. 6, 10, 4] epist. 4, 15, 1 *al.* Rvt. Lvp. 1, 21 Sen. contr. 2, 1, 16 *al.* Val. Max. 5, 10, 3 Sen. dial. 1 6, 6 *al.* Cvrt. 4, 3, 20 *al.* Ivl. Afric. Quint. inst. 8, 5, 15 felicitatem. Qvint. decl. 289 p. 158, 3 *al.* Ps. Qvint. decl. 8, 13. *cf. etiam l. 32*). Plavt. Asin. 324 -r malum qui patitur (Prop. 1, 1, 27 Ov. epist. 7, 180. Liv. 5, 5, 12 curari se -r passus. Sen. suas. 7, 11 Sen. dial. 1, 5, 7 *al.* nat. 2, 59, 2 -r constanterque. Ps. Frontin. strat. 4, 5, 21 mortem). Cic. Tusc. 2, 65 volnera exceperunt -r et tulerunt. Att. 2, 18, 3 me tueor, ut oppressis omnibus, non demisse, ut tantis rebus gestis, parum -r. 15, 20, 2 -r hoc velim accipias. epist. 14, 3, 1 cadere -r. Caes. Gall. 2, 114 cum . . . -r . . . impetum . . . sustinerent (2, 21, 2 *al.* Bell. Alex. 40, 3 Val. Max. 6, 9, 14. Caes. civ. 3, 37, 6 -r impetum . . . tulerunt). Hor. sat. 2, 3, 42 nil verbi, pereas quin -r, addam (Sen. suas. 6, 3 *al.* Calp. decl. 39 p. 31, 18). epist. 1, 14, 3 spinas animone ego -ius an tu evellas agro. *nota* Ov. rem. 463 -ius (parcius *al.*) e multis *filiis* mater desiderat unum (Sen. dial. 6, 16, 3 feminarum, quae suos -r desideraverint. epist. 78, 2). met. 9, 28 accensae non -r imperat irae. trist. 5, 11, 4 consuevi -r esse miser. Pont. 3, 7, 40 -r Euxinis immoriemur aquis. Liv. 45, 5, 10 ut -r moriatur (Sen. suas. 6, 24 *al.* Sen. dial. 9, 16, 2 *al.* epist. 77, 6 honeste . . . , prudenter, -r. Ps. Qvint. decl. 19, 7 Amm. 19, 2, 13. Vvlg. I Macc. 4, 35 [*γενναίως*] *al.* Avg. civ. 2, 29 p. 95 D.). Vell. 1, 9, 3 quam tergiversanter . . . pugnam inierat, tam -r in ea mortem obierat. Val. Max. 3, 2, 7 ad -ius sustinendos casus (7, 5 pr. eventus. Sen. dial. 12, 5, 4 iniuriam. Colvm. 7, 1, 2 *asellus* custodis negligentiam. Qvint. decl. 337 p. 329, 16 Firm. math. 6, 22, 8 *cf. supra l. 30*). *nota* Sen. Ag. 624 extremum decus -r vinci. benef. 6, 35, 1 ut dubia prudenter tractes, adversa -r, lacta moderate. dial. 1, 4, 11 ictus . . . -r perferant. 5, 29, 1 laborem . . . non -r obiit. 7, 15, 5 -r stabit (epist. 66, 18. *cf. etiam p. 1162, 78*). 11, 3, 1. 11, 16, 7 *filium* tam -r amisit quam secuta est. epist. 66, 37 -r obstare tormentis. 67, 3 -r torqueri et magno animo uri et patienter aegrotare (67, 14 torqueor, sed -r . . . , occidor, sed -r. 71, 17). 67, 4 ut me in illis (*tormentis*) -r, honeste, animose geram. 94, 7 omnia -r excipienda, quae (98, 3 adversa constanter ac -r). Sil. 10, 7 -r . . . pectoribus ferrum accipite. Ps. Qvint. decl. 8, 19 p. 164, 7 -r dura, patienter admitte. 9, 21 p. 187, 1 fortunam meam subiit . . . non solum -r, sed etiam libenter. 10, 1 p. 189, 19 *orbitatem* -ius . . . tolerabat (Tac. hist. 1, 3 Fronto p. 232, 12 N. Mar. Victorin. in Gal. 3, 4 p. 1168^{A} Avg. civ. 8, 19 p. 349 D.). Apvl. met. 6, 5 cassae speculae renuntias -r. Lact. inst. 3, 12, 7 mortem . . . , quam ceteri timent, -r suscipit. Amm. 21, 9, 2 toleranter et -r . . . oppida . . . transibat (*i. luxuria eorum abstinebat*). Vvlg. II Macc. 6, 27 -r vita excedendo (*ἀνδρείως*). 6, 28 prompto animo ac -r . . . morte perfungar (*γενναίως*). Pallad. hist. mon. I 7 p. 278^{B} instanter ac -r sui curam gerebat (*σφοδρότερον ἠσκεῖτο*), ante omnia abstinens a cibo.

II *de viribus animantium*: **A** *de robore corporali* (*firme, robuste, valide, arte sim.*): Plavt. Bacch. 823 hunc . . . astringite ad columnam -r. Novivs Atell. 41 artivit matri interfemin⟨i⟩a -r. Qvadrig. hist. 85 sagittarius cum funditore utrimque summo studio spargunt -issime. Bell. Alex. 46, 2 celerrime -issimeque contra illo (*Octavio*) remigante. Tib. 2, 3, 5 quam -r . . . versarem valido . . . bidente solum. Ov. am. 1, 1, 23 *Amor* lunavit . . . -r arcum (rem. 435 attrahet . . . -ius arcus. Amm. 24, 2, 13. *cf. p. 1165, 13*). epist. 17, 84 -r in summas erigor . . . aquas. met. 2, 127 parce, puer, stimulis et -ius utere loris. 4, 27 pando non -r haeret asello. 6, 708 arserunt agitati -ius ignes (*i. alae fulvae Boreae?*). 9, 218 Alcides *Lichan* . . . mittit in Euboicas tormento -ius undas. Pont 2, 11, 22 si . . . horteris, -ius ibit equus. fast. 5, 614 haereat ut collo -ius illa (*Europa*) suo (*tauri*). Cels. 3, 15, 4 cibum et validum et -r assumere. *ibid.* ungi, perfricari -r, cibum capere sine vino. Sen. Herc. O. 1995 -ius ipso genitore tuo fulmina mitte, *Hercules.* epist. 116, 6 in sicco quoque parum -r stamus. Colvm. 2, 2, 26 boves . . . -r retinere. 4, 4, 2 exaltare -ius orbem ablaqueationis. 6, 24, 3 pabulum . . . tauris adicitur, quo -ius ineant. 9, 14, 2 ea *examina* -ius operibus inservient. 11, 1, 17 *officium* sic fieri debere, ut ab ipso (*vilico*) -r sit effectum. Petron. 11, 2 discus-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sis . . . -issime claustris. STAT. Theb. 8,82 non -ius aethera vultu torquet . . . Iuppiter. silv. 3, 4, 43 te . . . Nais . . . apprensa traxisset -ius urna. 5, 1, 173 *maritum* aegris circumdat -r ulnis. MART. 10, 42, 5 -ius impressi . . . tibi basia. APVL. met. 1, 22 tam -r fores verberasti. 4, 22 instanter ac -r manducantem (MARCELL. med. 20, 54). 7, 13 rudivi -r. HERM. Pal. sim. 9, 2, 5 quod ita -r starent *virgines*, tamquam caelum portarent (*item* vulg. sim. 9, 2. *ἀνδρείως*). *sim.* 9, 4, 1. PALLAD. rust. 3, 27 mellis . . . -r triti (9, 13 *al.* ORIBAS. syn. 1, 21). 11, 14, 3 *vinum* -r commovent. 11, 14, 14. 11, 17, 1 *syn.* vehementer. 11, 19, 1. ZENO 2, 36 p. 482^{A} -r bibite. QVEROL. p. 42, 17 -r claude . . . fores. AMM. 21, 4, 5 Vadomarium -r apprehensum rectori militum . . . custodiendum commisit. 26, 8, 10 catenam -ius bipenni concidens. VEG. mil. 1, 15 p. 18, 12 ut arcum scienter teneant, ut -r impleant. 1, 17 p. 20, 3 his telis scienter utebantur et -r. 1, 20 p. 24, 6 *ferrum* scienter ac -r directum. 2, 14 p. 47, 16 qui hastas . . . perite iaculetur et -r. *ibid.* p. 48, 4 equitare -issime. 2, 25 p. 60, 6. PELAGON. 196 si . . . inter lapides equus -r tripodaverit. CHIRON 23 cum coeperint *iumenta* in illo pede -ius calcare (*cf.* VEG. mul. 1, 26, 3 firmiter . . . stare). 367 p. 112, 18 quo usque -ius se habeat *iumentum* (*cf.* VEG. mul. 2, 109, 4 convalescere). PS. AMBR. laps. virg. 8, 38 -r inhaere . . . tabulae. HIER. epist. 1, 5, 1 toto corpore ad eculeum -ius alligato. *nota* in Is. 40, 18 sqq. p. 407^{D} *artifices* deum . . . laminis . . . compingant ac -r statuant (*i. ita, ut fortiter stet*). in Ier. 1, 71, 2 p. 53, 15 clamet -r (VVLG. Ier. 4, 5 *al.*). VVLG. iud. 16, 30 concussis . . . -r columnis. prov. 30, 33 -r premit ubera. *in translatione* AVG. civ. 20, 13 p. 437 D. *membra Christi* ei maxime atque -issime cohaerebunt. 20, 30 p. 482 forti . . . -ius alligato. c. Petil. 2, 21, 48 quanto . . . -ius in vos exclamandum est: '. . .'. CLAVD. MAM. anim. 1, 15 p. 61, 5 -ius quippiam manus multae . . . retinent. GREG. TVR. Franc. 7, 32 *legatos* -issime caedi. ORIBAS. syn. 6, 33 constringere -r manus (*ἐντόνως*). PASS. Thecl. C. 15 p. 39, 19 comprehendens Paulum -r. VITA Caes. Arel. 1, 47 cum . . . -r reniteretur. VEN. FORT. vita Leob. 5, 18 frontem eius chordis -r circumdantes. *transl. de actione non corporali*: SEN. contr. 2, 3, 22 interdum diu schemata prosequi, interdum breviter et -ius astringere (attingere *codd.*). VELL. 2, 131, 2 quorum cervices tam -r sustinendo . . . imperio sufficiant. PHAEDR. 3 pr. 14 otium des corpori, ut assuetam -ius praestes vicem. LACT. opif. 3, 16 *animalia firmiora* vim caeli -r patiuntur. HIER. in Ier. 2, 50 p. 109, 8 'apprehenderunt' . . . -r 'mendacium'. AVG. c. Petil. 3, 21, 24 tenete . . . intentissime atque -issime, quid debeat respondere (BACHIAR. repar. laps. 18 p. 1057^{B} non -r tenuimus, quod tenebamus).

B *de vi voluntatis vel cupiditatis* (*pertinaciter, intente, valide*): CIC. Quinct. 31 iniuriam facere -issime perseverat. AETNA 24 -ius ignotas molimur pectore curas. OV. epist. 13, 83 -ius ille potest multo, quam pugnat, amare. COLVM. 4, 3, 1 plerique nova opera -ius auspicantur quam tuentur perfecta (*cf. infra*: strenue fabricant). 5, 6, 4 condimento illectae pecudes -ius iusta cibariorum conficient. APVL. met. 2, 5 cave -r a malis artibus. ITALA act. 18, 28 (codd. d g) -r . . . Iudaeos convincebat (*ἐντόνως*, VVLG. vehementer). FIRM. math. 1, 1, 2 quanto vehementius pugnant . . ., tanto fidem astrologiae vehementius -iusque confirmant. ZENO 1, 2, 7 p. 276^{B} -ius praecavendum est (2, 40 p. 489^{A}). 2, 41 p. 490^{A} -r examinati estis. LVCIF. Athan. 2, 25 p. 193, 24 -issime es dolens. non parc. 5 p. 218, 22 -r . . . prophetam persecutus. AMM. 19, 12, 17 inquisitum . . . -ius. 23, 1, 3 rei . . . -r instaret. PS. AMBR. laps. virg. 8, 37 -ius dolendum, quia peccatum est -ius. VVLG. iud. 8, 1 iurgantes -r. AVG. civ. 5, 20 p. 231 D. teneat . . . voluptatem -r in animi cogitatione. bapt. 2, 11, 16 p. 192, 15 magno conatu per Optatum . . . -r institerunt. adv. Don. 31, 54 nostra . . . documenta -ius adiuverunt. SVLP. SEV. dial. 1, 25, 4 adversus vanitatem . . . ita invictum spiritum gessit, ut illa vitia -ius nemo contempserit. *ibid.* vanitati . . . neminem -ius repugnare (*cf. infra l.* 78). BACHIAR. 16 p. 1054^{B} -r te serva atque custodi. SIDON. epist. 4, 1, 1 germana fraternitas, quae plerumque se purius, -ius, meracius amat. CLAVD. MAM. anim. 2, 2 p. 101, 5 mortalium generi . . . datum est, ut abstrusa -ius quaerat. BOETH. categ. 3 p. 243^{A} si ab eis non -r addiscatur *scientia*. HIST. Apoll. rec. A 28 iuravit -r (*cf. ibid.* quod . . . graviter iurasset). PALLAD. hist. mon. I 25 p. 311^{D} -r huic . . . spiritus fornicationis incubuit (*εἰς βάρος*). 47 quod adhuc -r repugnaret . . . inimicus (*τῷ ἀκμὴν ἀντιπράττειν . . . τὸν ὑπεναντίον*). VEN. FORT. vita Pat. 1, 2 memoriam -r diligit in defuncto.

C *de potestate* (*efficaciter*): NERAT. dig. 2, 11, 14 eadem et -ius adhuc dici possunt, si (VLP. dig. 7, 9, 3, 4 *al.* PAVL. dig. 2, 7, 2). CELS. dig. 8, 6, 12 -ius . . . ius aquae ducendae retinetur. PAPIN. dig. 36, 1, 55, 3 quod -ius probabitur, si. TERT. adv. Marc. 2, 6 p. 341, 6 quo -ius commendem . . . ita institutum. PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 332, 8 poeta -ius probat, cum . . . pronuntiat. CLAVD. 17, 240 peragit tranquilla potestas *consulis*, quod violenta nequit mandataque -ius urget imperiosa quies. *sim.* DIOSC. 3, 159 coriu(m) radicis eius funibus -issime additur (*gr.* 3, 149 *ὁ . . . φλοιὸς ἐνδετεῖ εἰς πλοκὴν σχοινίων*).

III *de gradu vel effectu actionis* (*valde*; -ius: *magis*): OV. met. 6, 708*?* (*v. p. 1164, 74*). Pont. 3, 1, 72 cum valeas -ius ipsa (*opp.* si te magis ipse valerem). FIRM. math. 5, 2, 16 infelices, amaros, . . . laborantes -r. err. 6, 2 Iuno -ius inflammata. *nota* SCHOL. Cic. Gron. B p. 330, 32 St. -r timebat (PALLAD. hist. mon. I 25 p. 310^{B} dum . . . -r timet [*σφόδρα*]. BAVDON. 14). PELAGON. 187 *equus* si -ius aestuaverit. PELAG. in Gal. 1 p. 807^{D} '. . .' repetitum -ius commendatur. VVLG. II Macc. 14, 31 cum ille cognovit -r se a viro praeventum (*γενναίως*). ROMVL. fab. Aesop. 33, 5 *lepusculus* -r fatigat . . . canem. ORIBAS. syn. 1, 18 qui -r vomere volunt (*οἱ . . . ἰσχυροτέρῳ βουλόμενοι χρῆσθαι*). 1, 26 coctis . . . ficis -r (*ἱκανῶς*). 6, 14 cum -r fuerit purgatus (*μετὰ . . . σφοδρὰν κάθαρσιν*). HIST. Apoll. rec. A 48 uxorem flens -r. PALLAD. hist. mon. I 6 p. 275^{C} -r . . . urgeri (*σφοδρῶς*). MISC. Tir. p. 52, 15 coriandrum in aqua macerabis -r.

IV *de vi rerum*: **A** *magis de impetu, efficacia, pertinacia* (*firme, valide, vehementer, efficaciter*): HOR. sat. 1, 10, 15 ridiculum acri -ius et melius . . . secat res (PORPH. venuste magis mordent dicta. SCHOL. gravius vulnerat). OV. fast. 3, 308 pugnantes -ius illa (*vincula*) tenent. SEN. nat. 2, 58, 1 spiritus . . . -ius ipsa iactatione se accendit. LVCAN. 5, 413 -ius hiberni flatus . . . fretum . . . tenent (*cf.* ADNOT. vehementiores sunt venti). ANTH. 692, 8 socias (constans *cod.*) -ius ire preces. PS. QVINT. decl. 1, 10 ut sequens *ictus* -ius feriat. GARG. MART. med. 2 nulla . . . alia res -ius . . . urinae difficultates resolvit. 47 fluxus . . . -issime detinet (*ibid.* stomachum . . . vehementer astringit). CYPR. hab. virg. 2 p. 188, 9 radicibus -ius fixis. FIRM. math. 2, 13, 5 malitia Saturni -ius crescit. 3, 6, 6 haec -ius decernuntur mala. 3, 6, 31 *Venus* -ius facit, si. 4, 19, 14 -ius decernit, si. 5, 1, 4 *al.* (*saepe*). err. 16, 5 si malum -ius creverit. *ibid.* -ius se medicina componit. 28, 4 ut confirmata mens -ius roboretur. PALLAD. rust 1, 39, 3 -ius . . . vapor inter angusta luctabitur. 11, 18, 1. LVCIF. non conv. 9 p. 18, 1 ut cancer in te -issime . . . serpserit. VEG. mil. 4, 14 p. 137, 19 ut -ius caedat *machinamentum*. HIER. epist. 53, 2, 2 vox . . . in aures . . . -ius insonat. 64, 18, 6 rationale cum ephod -ius stringitur. in Is. 17, 12 p. 245^{C} pulvis . . . -ius rapitur (*sc. vento*). 64, 7 p. 625^{A} *peccata* nos -r strictos tenere. VVLG. exod. 39, 19 *superhumerale et rationale* anulis -ius copulata. sap. 8, 1 *sapientia* attingit . . . a fine usque ad finem -r (*εὐρώστως*). act. 19, 20 -r crescebat verbum dei (*κατὰ κράτος*). AVG. agon. 7, 8 cruciatus . . . malas animas miserabiliter affligit, bonas . . . -r purgat. RVFIN. apol. Orig. praef. p. 548^{C} qui⟨d⟩ apud omnes iudices pro defuncto -ius et firmius valere debet. HIPPOCR. progn. 15 ventrem . . . calere -r (*ἰσχυρῶς*). PS. APVL. herb. 2, 24 radices . . . -r medentur. EVSTATH. Bas. hex. 7, 4 p. 941^{B} legem naturae -r illis (*piscibus*) inhaerentem. ORIBAS. syn. 1, 17 p. 818 *coloquintida* deducit non -r. p. 819 *euforbium* turbat -r (*ταραχτικὸν ἰσχυρῶς*). *ibid.* cnicus purgat . . ., non tamen -r (*οὐ μὴν ἰσχυρῶς*). eup. 2, 1 A 8 acacia desiccat . . . -r (*σφοδρῶς. opp.* mediocriter). A 35. **B** *magis de patientia* (*duriter, patienter, pertinaciter*): COLVM. 3, 2, 8 *minor Aminea* ventos -ius patitur. 3, 2, 20 *vites baliscae* imbres . . . -issime sustinent. PLIN. nat. 16, 210 rigorem -issime servat ulmus. 17, 108 validius demissi *calami* tardius ferunt, -ius durant (21, 67). ROMVL. fab. Aesop. 87, 3 *urna* -r stabat. ORIBAS. syn. 6, 32 insomnietatem . . . -r perdurantem (*ἰσχυρῶς*). CARM. epigr. 1552 A 8 memoratio multa . . . servet . . . mansuris -ius annis.

syntactica: *verbo dicendi vel agendi supplendo*: TER. Ad. 566 virum te iudico. :: laudas? ne ille continebit posthac . . . manus. :: -r (*sc. fecit? cf.* 567 perfortiter). CIC. Planc. 52 *v. p. 1162, 32.* Mil. 58 dixit . . ., qui semper omnia constanter et -r, M. Cato. Att. 7, 3, 11 ne aut obiciat id nobis aliquis, si languidius, aut repetat, si -ius. VAL. MAX. 9, 15, 5 multo -ius ille, qui. SEN. apocol. 7, 3 haec satis animose et -r (*cf* 7, 1). PLIN. epist. 4, 22, 3 *v. p. 1163, 22.* 4, 22, 4 FLOR. epit. 2, 15, 17. 4, 2, 67 AMM. 16, 5, 4. *dub. an adv.*: TER. Eun. 50 quid igitur faciam? non eam . . .? an . . . ita me comparem non perpeti . . . contumelias? exclusit . . . redeam? non si me obsecret. :: si . . . possis, nil prius neque -ius (*facies?* DON. deest 'est'). -r *additur adiectivis* (OV. trist. 5, 11, 4 *v. p. 1164, 37*): ELEG. in Maecen. 1, 40 miles . . . Augusti -r usque pius. SEN. dial. 11, 13, 6 homo -r miser. ORIBAS. eup. 2, 1 A 2 non . . . -r sicca (*μετρίως*). C 11 oleum . . . -r leptomeris est (*ἱκανῶς*). A 35 *astafis* acris -r (*ἰσχυρῶς*). VEN. FORT. carm. 3, 29, 11 mihi -r esse molestum, quod. *de* -r *vice adiectivi usurpato nugatur* VIRG. gramm. epit. 8 p. 68, 15 (= gramm. suppl. p. 198, 13).

-r *componitur cum adverbiis ab* f *incipientibus*: facile: AVG. bapt. 2, 1, 2 p. 176, 22. feliciter: LIV. 5, 30, 5. 5, 43, 7. 28, 9, 7 (fideliter *al.*). 31, 20, 2 SEN. suas. 2, 4 SEN. nat. 6, 32, 6 epist. 24, 5 PANEG. 12 (2), 47, 2 CAPITOL. Gord. 14, 4 *al.* IVST. 6, 2, 16 AVG. op. monach. 22, 25. fideliter: LIV. 23, 16, 1 frg. 60 CYPR. epist. 39, 4 p. 584, 1 ZENO 2, 41 p. 489^{B} AVG. civ. 8, 19 p. 349, 25 D. fidenter: PASS. Mar. Iac. 12 p. 62, 4. firme: RVFIN. apol. Orig. pr. p. 548^{C}.

fortitās [*a* fortis. *Th.*] *ἀνδρειότης, γενναιότης*: GLOSS. II 225, 12. 262, 26 *al.*

✖**fortitūdo**, -dinis *f. a* fortis. *plur. v. p. 1171, 22.* GLOSS. *ἀνδρεία, ἀρετή, ἰσχύς, ῥώμη*. firmitas, robur, valentia. *cf.* HIER. in Eph. 6, 10 p. 669. PROB. Verg. ecl. 7, 61 *ἀπὸ τῆς ἀλκῆς*, id est -e (SCHOL. Verg. Medic. *ibid.*). *in translatione nominum hebr.*: EVCHER. instr. 2 p. 142, 9. 20. 21. 143, 18 ISID. orig. 7, 5, 10. 7, 6, 47. 56. 7, 8, 9. *nominis Gothorum*: ISID. Goth. 2 chron. II p 268, 12. *singulis locis ap.* TER. PACVV. AFRAN., *usitatum inde a* RHET. Her. *et* CIC. (*nota quod deest ap.* VARRON. CATVLL.; *unico tantum loco invenitur ap.* CAES. [*p. 1167, 83*]; *item ap.* LIV. [*p. 1168, 1*] VELL. [*p. 1172, 30*], *bis ap.*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PLIN. nat.). [*corrupte vel loco corrupto*: CIC. rep. 3, 40 SEN. nat. 2, 59, 4 CAPITOL. Gord. 19, 6.]

I ***animantium qualitas***: **A** *ad animum pertinens tam agentis quam patientis* (*audacia, animi magnitudo, vigor, patientia, tolerantia*): **1** ***generatim***: **a** *definitiones quaeque eo spectant*: RHET. Her. 3, 2, 3 -o est rerum magnarum appetitio et rerum humilium contemptio et laboris cum utilitatis ratione perpessio. 4, 25, 35 -o est contemptio laboris et periculi cum ratione utilitatis et compensatione commodorum (*opp.* temeritas). CIC. inv. 2, 163 -o est considerata periculorum susceptio et laborum perpessio. eius partes magnificentia, fidentia, patientia, perseverantia (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. p. 156, 9 *et* 301, 40). part. 77 *vis virtutis est*, quae venientibus malis obstat, -o, quae, quod iam adest, tolerat et perfert, patientia nominatur. rep. 5, 9 quae virtus -o vocatur, in qua est magnitudo animi, mortis dolorisque magna contemptio. Tusc. 2, 43 viri . . . propria maxime est -o, cuius munera duo sunt maxima, mortis doloris-que contemptio. 4, 50 neque . . . est ulla -o, quae rationis est expers. 4, 53 (*definitiones Sphaeri Stoici*) -o est . . . affectio animi legi summae in perpetiendis rebus obtemperans vel conservatio stabilis iudicii in eis rebus, quae formidolosae videntur, subeundis et repellendis vel scientia rerum formidolosarum contrariarumque aut omnino neglegendarum, conservans earum rerum stabile iudicium. *ibid.* (*definitio Chrysippi*) -o est . . . scientia rerum perferendarum vel affectio animi in patiendo ac perferendo summae legi parens sine timore. 5, 41 quae est . . . alia -o nisi animi affectio cum in adeundo periculo et in labore ac dolore patiens, tum procul ab omni metu? off. 1, 62 probe definitur a Stoicis -o, cum eam virtutem esse dicunt propugnantem pro aequitate. 1, 63 animus paratus ad periculum, si sua cupiditate . . . impellitur, audaciae potius nomen habeat quam -is (*ex Platon. Menex. p. 246*^{e} *et Lach. p. 197*^{b}). off. 3, 117 -o . . . est dolorum laborumque contemptio. 3, 118 *Epicurei* -em . . . tradunt rationem neglegendae mortis, perpetiendi doloris. SEN. benef. 2, 34, 3 -o est ⟨virtus⟩ pericula iuste (-a *cod.*) contemnens aut scientia periculorum repellendorum, excipiendorum, provocandorum (*cf.* epist. 67, 6). epist. 85, 28 -*o* non est . . . inconsulta temeritas nec periculorum amor nec formidabilium appetitio: scientia est distinguendi, quid sit malum et quid non sit. diligentissima in tutela sui -o est et eadem patientissima eorum, quibus falsa species malorum est. 88, 29 -o contemptrix timendorum est. 113, 27 quid est -o? munimentum humanae imbecillitatis inexpugnabile, quod qui circumdedit sibi, securus in hac vitae obsidione perdurat. QVINT. inst. 12, 1, 23 sine virtute intellegi non potest -o. GELL. 12, 5, 13 (*verba Tauri*) ea vera et proba -o est, quam maiores nostri scientiam esse dixerunt rerum tolerandarum et non tolerandarum (*v. quae praecedunt*). APVL. Plat. 2, 5 -o . . . circumsistitur hinc audacia, illinc timiditate. 2, 21 -em nervos animi ipsasque cervices *esse* ait *Plato*, ut ignaviam animae . . . imbecillitati esse finitimam. LACT. inst. 1, 18, 3 virtutem . . . corporalem, quae dicitur -o. *sim.* 3, 12, 1. ZENO 1, 3, 2 -o, quae hominibus est cum feritate communis, omne ius in viribus habet. AVG. divers. quaest. 61, 4 *est virtus* firmitas animi adversus ea, quae temporaliter molesta sunt. MACR. somn. 1, 8, 7. 9. ISID. diff. 2, 157 -o est animi magnitudo atque gloria bellicae virtutis, contemptus honorum et divitiarum. ***de partibus fortitudinis***: CIC. inv. 2, 163 *v. supra l. 9.* Tusc. 2, 32 -i comitibusque eius, magnitudini animi, gravitati, patientiae, rerum humanarum despicientiae (*cf.* VICTORIN. rhet. p. 301, 40 *ad h. l.*). **b** ***loci selecti***: TER. Phorm. 325 o vir fortis . . . verum . . . vereor, ne istaec -o in nervom erumpat (EVGRAPH. ne haec virtus et -o mittatur in nervom). PACVV. trag. 173 par -o, gemina confidentia. RHET. Her. 3, 3, 5 -is retinendae causa. 3, 3, 6 quam ille -em nominarit, eam nos gladiatoriam et inconsideratam appellabimus temeritatem (*item* temeritas *opponitur* 4, 25, 35 *cum definitione utriusque vocabuli; cf. supra l. 7*). 3, 5, 9 -i fortunam . . . esse adiumento solere. 4, 16, 23 ut possit bellum -o minuere, pacem humanitas augere. CIC. Verr. 3, 192 an *patronus Verris* ab hac istius infamia . . . vestros animos in aliam partem -is commemoratione traducat? at homo inertior, ignavior, magis . . . impura inter viros muliercula proferri non potest. Manil. 29 virtutes imperatoriae . . . labor in negotiis, -o in periculis, *eqs.* Catil. 1, 29 et vehementius severitatis ac -is invidia quam inertiae ac nequitiae pertimescenda. p. red. in sen. 19 audaciam virtute, furorem -e . . . superandam. Sest. 86. 113 Anchari fidem ac -em. Balb. 13 *Pompei* cum -is tum vero humanitatis . . . vestigia. Phil. 13, 6 *bis.* part. 81 -em audacia imitatur. rep. 1, 2 unde in laboribus et periculis -o. leg. 2, 10 rem gessisse tantam -is lege atque imperio. fin. 1, 49 nec timiditatem ignaviamque vituperari nec -em patientiamque laudari suo nomine (*cf. ibid. supra*: laborum perfunctio *et* perpessio dolorum). 1, 64. 2, 95 virtutis, magnitudinis animi, patientiae, -is fomentis. 4, 31 (*app.* patientia). 5, 67 ut -o in laboribus periculisque cernatur. ac. 2, 135 iracundiam -is quasi cotem esse dicebant *Peripatetici* (Tusc. 4, 43). Tusc. 2, 11 *al.* 2, 53 quid patientia, quid -e, quid animi magnitudine dignissimum sit. 4, 50 an -o, nisi insanire coepit, impetus suos non habet? 5, 76 -em, magnitudinem animi, patientiam (5, 80). off. 3, 99 (*app.* magnitudo animi. *sim.* phil. frg. V 64). epist. 5, 13, 3 te . . . praeceptorem -is. CAES. Gall. 1, 2, 5 pro gloria belli atque -is. SALL. Catil. 52, 11 malarum rerum audacia -o vocatur. NEP. Thras. 2, 6. Hann. 1, 1 *populi Romani.* LIV. 41, 4, 1 notae -is virum. VITR. 1, 1, 6 -is effectus (*ibid.* virtutis). 6, 1, 11 temperatissimae . . . et corporum membris animorumque vigoribus pro -e sunt in Italia gentes. VAL. MAX. 3, 2 *inscribitur*: de -e. *ibid.* praef. cuius (*virtutis*) ponderosissima vis et efficacissimi lacerti in -e consistunt. 3, 2, 1 *al.* 3, 2, 13 animi -em (PORPH. Hor. carm. 1, 7, 23. LACT. inst. 3, 12, 4 *opp.* corporis. SCHOL. Hor. sat. 2, 1, 16. POMER. 3, 20, 1 *definitur.* IORD. Get. 175 pro animi -e et robore mentis. *cf. etiam infra l. 43/4*). 3, 2, 17 togae . . . -o militaribus operibus inserenda est. 3, 2, 21 *syn.* virtus. SEN. dial. 3, 20, 2 ira . . . tantum . . . abest a magnitudine animi, quantum a -e audacia. 4, 15, 2 quae -i apta erant, audaciae temeritatique consuescunt. 7, 25, 6 obluctetur patientia, -o, perseverantia. epist. 33, 2 -o et industria et ad bellum prompta mens. 45, 7 temeritas sub titulo -is latet (*sim.* 120, 8). 67, 6 *tormenta patienter ferre* -is pars est. QVINT. inst. 2, 20, 8 *al.* 3, 7, 24 patientia ac -o. TAC. Agr. 33 *opp.* patientia ac labore. hist. 4, 8 constantia -e Catonibus et Brutis aequaretur. ann. 15, 63 *Seneca moriturus* paululum adversus praesentem -em mollitus (*i. desciscens a -e modo probata*; formidinem *Nipperdey*, fortunam *Haase*). PLIN. paneg. 16, 2 *opp.* moderatione. 16, 3 SVET. Aug. 3, 2 *opp.* iustitia. FLOR. epist. 1, 18, 16 Tarentina victoria ostendit populi R. -em. GELL. 2, 1, 3 *Socratis* (*syn. ibid.* tit. patientia corporis). 13, 23, 7 virtus et -o (*interpretatur Sabinum* 'Nerio'). MIN. FEL. 36, 8 *syn.* virtus. PANEG. 2 (10), 4, 3 *opp.* clementia. 10 (4), 21, 2. 7 (6), 4, 2 alacritate ac -e. IVL. VAL. 2, 21 audaciam . . . -emque . . . Alexandri. 2, 24 *al.* AMM. 14, 10, 14 *opp.* lenitas. SERV. Aen. 4, 11 'pectore' *pertinet* ad patientiam, 'armis' ad -em. CLAVD. DON. Aen. 7, 651 in pulchro corpore non facile potest reperiri -o. HIER. epist. 60, 19, 3 -em mentis (BOETH. herm. sec. 2, 6 p. 131, 10 *opp.* imbecillitas corporis. ISID. diff. 1, 570 *virtutis* pars est -o mentis. *cf. p. 1169, 12*). VVLG. Iob 4, 6 ubi est timor tuus, -o tua, patientia tua? 6, 11 *al.* II Macc. 6, 31 memoriam mortis . . . ad exemplum virtutis et -is derelinquens (*ὑπόδειγμα γενναιότητος καὶ μνημόσυνον ἀρετῆς*). AVG. civ. 1, 18 p. 29, 18 D. cum pudicitia virtus sit animi comitemque habeat -em, qua potius quaelibet mala tolerare quam malo consentire decernit. 4, 20 p. 169, 25 cur . . . -o dea non est, quae affuit Mucio? 19, 4 p. 361, 16 quae (*mala*) -em . . . faciunt homicidam; si tamen adhuc dicenda est -o, quae ita his malis vincitur, ut *eqs.* (*ibid.* virtus *et* patientia). SVLP. SEV. epist. 2, 13 -o vincendi, patientia expectandi, aequanimitas sustinendi. DAMIG. lapid. 34 *galactites* -e et potentia in iudiciis . . . litigatores vincere facit. PHYSIOGN. 36 p. 53, 9 -is, audaciae, animositatis index. 51 p. 71, 6 alacritatis et -is indicium (I 376, 6 *θυμοῦ καὶ ἀλκῆς*). CASSIAN. inst. 5, 12, 2 (*ibid.* virtutem). SALON. in eccl. p. 1004^{c} vigorem ac -em animae. IORD. Get. 59 paternam (*i. Herculis*) -em propriis virtutibus aequans *Telefus*. GREG. M. moral. 1, 44 *syn.* confidentia. MART. BRAC. form. vit. 3, 1 *syn.* magnanimitas, fiducia. **c** -o *inter quattuor (quinque) virtutes principales*: RHET. Her. 3, 2, 3 *rectum* dividitur in prudentiam, iustitiam, -em, modestiam (*eodem ordine* 3, 6, 10). CIC. inv. 2, 159 habet *honestas* . . . partes quattuor: prudentiam, iustitiam, -em, temperantiam. Catil. 2, 25 aequitas, temperantia, -o, prudentia, virtutes omnes. fin. 1, 49. 50. 2, 51 sapientiae, -is, iustitiae, temperantiae. 2, 94 *cf.* 4, 6. 5, 36. 67. Tusc. 3, 17 -em, iustitiam, prudentiam . . . frugalitas. 3, 36 *cf.* 5, 80 phil. frg. V 50. SEN. benef. 4, 8, 3 iustitia, probitas, prudentia, -o, frugalitas unius animi bona sunt. *cf.* epist. 73, 15. 90, 46. 92, 19 iustitia, pietas, fides, -o, prudentia. *cf.* 95, 55. 113, 1 *al.* 115, 3. 120, 11. QVINT. inst. 1 pr. 12. 2, 21, 3 iustitia, -o, continentia. 3, 7, 15 *cf.* 5, 10, 57. APVL. Plat. 2, 1 animi virtutes, prudentiam, iustitiam, pudicitiam, -em. *cf. ibid.* -em quartam esse (*Plat. legg. 1 p. 631*^{c} *τέταρτον δὲ ἀνδρεία*). 2, 9 sapientiam . . . prudentiam . . . -em . . . continentiam. *cf.* 2, 24 PANEG. 3 (11), 19, 2. 6 (7), 3, 4. 11 (3), 5, 4 aequitatis . . ., temperantia . . ., -is . . ., providentiae. 11 (3), 21, 4 FIRM. math. 1, 2, 5. 1, 7, 22. COMMENT. Lucan. 2, 380 p 74, 2 quattuor virtutes, iustitiam, frugalitatem, prudentiam, -em. HIER. epist. 52, 13, 2. 64, 20, 3 AVG. civ. 4, 20 p. 169, 16 D. 5, 20 p. 231, 19 *al.* MACR. somn. 1, 8, 7. 9 ISID. diff. 2, 154 (*cf.* 1, 570). **d** -o *inter varias diversi generis virtutes*: CIC. de orat. 2, 343 clementia iustitia benignitas fides -o in periculis communibus. rep. 1, 2. 3, 40 fin. 2, 95 *v. p. 1167, 76.* 5, 43 Tusc. 5, 13 phil. frg. V 64 SEN. benef. 7, 14, 3 dial. 9, 3, 4. QVINT. inst. 12, 2, 17 de iustitia, -e, abstinentia, temperantia, pietate. 12, 2, 30. 12, 5, 2 PLIN. epist. 1, 22, 7 PANEG. 10 (4), 33, 2. 12 (2), 6, 2. 12 (2), 40, 2 FIRM. math. 1, 7, 34 AMM. 22, 7, 9 HIER. epist. 64, 21, 4. *cf. etiam sub* **b**.

2 ***speciatim***: **a** *de mulieribus*: AFRAN. com. 65 disperii, perturbata sum, iam flaccet -o. CIC. epist. 14, 1, 1 incredibilem tuam (*Terentiae*) virtutem et -em. VAL. MAX. 3, 2 ext. 9 PLIN. epist. 7, 19, 7 SERV. Aen. 11, 502 CASSIOD. inst. div. 6 p. 1118^{d}. **b** *de bestiis* (*locorum pars pertinet ad* B, *dum corporis robur vel sanitas intellegitur*): CIC. off. 1, 50 in quibus (*feris*) inesse -em saepe dicimus, ut in equis, in leonibus. PHAEDR. 4, 16, 6 vestrae (*hircorum*) -i. COLVM. 6, 37, 4 -em celeritatemque avitam (*sc. onagri.* PALLAD. 4, 14, 2). VLP. dig. 21, 1, 38, 7 si mulus castratus est . . . neque de -e quid eius detrahitur neque de utilitate. APVL. flor. 21 p. 100 equum . . . diutinae -is. CHIRON 160 revocas ad pristinam -em *iumentum.* VVLG. num. 23, 22 rhinocerotis. Iob 39, 19 praebebis equo -em. 40, 11? 41, 13.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

psalm. 146, 10 non in -e equi voluntatem habebit (*ἐν τῇ δυναστείᾳ.* ITALA cod. b *et* Aug. in psalm. potentatus). prov. 14, 4 bovis. *in periphrasi de ipsa bestia* GREG. M. moral. 4, 14 ceti -o in aquis capitur. **c** *metonymice de fortiter facto, faciendo*: VITR. 6, 1, 10 meridianae nationes ... simul ad -em ingrediuntur, ibi succumbunt, quod habent exuctas (exustas *al.*) ab sole animorum virtutes. **d** *de vi dicendi* (*quod tuo iure trahere possis ad* B): SIDON. epist. 5, 10, 3 -o Alcimi, Adelphii teneritudo.

B *ad vires corporis pertinens (robur) vel ad totum animal; hinc etiam de valetudine vel sanitate; translate de potentia, opibus, fortunis*: **1** *generatim* (HIER. in Eph. 6, 10 p. 669 -o corporis, virtus animi existimatur. ISID. diff. 1, 570 -*o mentis* ex quattuor virtutibus una est, licet et corporis robur -o vocetur. DIFF. gramm. VII 524, 1 -o vis corporis ad sustinendos labores [*opp.* virtus]. DIFF. ed. Beck p. 88, 14 virtus in diversis colligitur, ...-o tantum in corpore accipitur): ITALA psalm. 21, 16 (Cypr. testim. 2, 13 p. 78, 15) exaruit velut testum -o mea (*sic L*, virtus *rell. et Vulg ;* *ἰσχύς*). psalm. 64, 7 (cod. b), *ubi* VVLG. virtus. *sic saepius in* cod. b *et ap.* Aug. in psalm. (*gr. ἰσχύς*). eccles. 10, 17 (Aug. civ. 17, 20 p. 250, 13 D.) principes ... comedunt in -e et non in confusione (*ἐν δυνάμει*, VVLG. ad reficiendum et non ad luxuriam. Is. 58, 1 [Cypr. eleem. 4] exclama in -e [*ἐν ἰσχύι*, VVLG. clama; ne cesses]. VVLG. psalm. 67, 7 educit vinctos in -e [*ἐν ἀνδρείᾳ*]. I Macc. 2, 46 circumciderunt pueros ... in -e [*ἐν ἰσχύι, i. vi*]. II Petr. 18, 2 exclamavit in -e dicens [*ἐν ἰσχυρᾷ φωνῇ*]. BARNAB. 6, 3 in -e ... posuit corpus [*ἐν ἰσχύι*]. GREG. TVR. Franc. 9, 34 *opertorium arcae* cum in [in *deest B 1. 2*] -e premeret *mater. cf. l. 51. 55. 64/5. 73. p 1171, 9*). Is. 10, 13 (Rufin. Orig. in num. 12, 4) -em eorum (*sc. gentilium*) depraedabor (*ἰσχύν*, VVLG. principes eorum depraedatus sum). 63, 1 (Tert. adv. Marc. 4, 40 p. 560, 22). Ier. 15, 10 (Hier. in Ier. 3, 54, 3 p. 190, 3 *et* 7) -o mea defecit (*ἰσχύς*, VVLG. *aliter*). *metonymice de fortiter facto, miraculo* ITALA Luc. 1, 51 (cod. e) *deus* fecit -em in bracchio suo (*κράτος*, VVLG. potentiam). HERM. Pal. vis. 3, 12, 3 accessit vobis -o et potestas (*ἰσχυρότης*). *ibid.* videns dominus -em vestram (*ἰσχυροποίησιν*). ARNOB. nat. 5, 13 p. 186, 7 vires et -em numinis (*Magnae Matris*). LACT. inst. 2, 8, 67 *in deo* nec sapientia potest habere terminum nec -o mensuram (*sim.* ZENO 1, 12, 3 p. 341[A]). opif. 10, 21 valida et substricta nervis ad -em bracchia. FILASTR. 108, 1. 3. HEGES. 2, 18 l. 3 animi audacia praeditus et corporis -e (*ῥώμῃ ... σώματος καὶ τόλμῃ*). *ibid.* l. 34 ob egregiam -em corporis et animi magnitudinem (*δι' ἀλκὴν σώματος καὶ ψυχῆς παράστημα*). HIER. epist. 22, 11, 14 omnis ... adversus viros diaboli virtus in lumbis est, omnis in umbilico contra feminas -o. 98, 13, 4 Christi -o (*sc. quinque panibus quinque milia saturantis, cf.* 98, 13, 3 virtute Christi). 98, 17, 1 in humano corpore tot -o eius (*dei*) membra suscitat (*ibid.* virtus. *opp.* imbecillitas hominum). in Zach. 3, 12 p. 897 athletarum ... -em. in Ier. 2, 83, 2 p. 127, 6 *hominum* et sapientia et -o et opes. 3, 19, 3 p. 168, 7. 3, 54, 3 p. 190, 10 *syn.* virtus. 3, 66 p. 203, 5 omnis hominum -o sine dei virtute ... imbecilla reputatur. PSALT. Rom. 32, 16 nec gigas salvus erit in multitudine -is suae (*ἰσχύος*, VVLG. virtutis. *item* 37, 11). VVLG. exod. 9, 16 ostendam in te -em meam (*dei*). 15, 6 *al.* 32, 11 *populum* eduxisti ... in -e magna et in manu robusta. deut. 6, 5 diliges dominum ... ex toto corde tuo et ex tota anima tua et ex tota -e tua (Marc. 12, 33 diligatur ... ex tota anima et ex tota -e [*ἰσχύος*]). 8, 17 -o mea et robur manus meae. iud. 6, 14 *al. nota* III reg. 19, 8 ambulavit in -e cibi illius (*i. quam cibus ei praestitit*). IV reg. 10, 34 universa quae fecit *rex* et -o eius (*i. potentia sive fortia facta, cf.* LXX, *qui*: *δυναστεία. v. etiam p. 1171, 24*). 13, 8 *al.* II par. 6, 41 consurge, domine, ... tu et arca -is tuae (*sim.* Iob 37, 6 imbri -is suae. psalm. 60, 4 turris -is [*ἰσχύος*]. prov. 10, 15 urbs -is eius. Is. 17, 9 civitates -is eius [*Israel*]. Dan. 11, 31 sanctuarium). 20, 6 in manu tua est -o et potentia. Esth. 10, 2 *regis Assueri* -o et imperium et dignitas atque sublimitas. 14, 10 laudent idolorum -em. Iob 9, 19 si -o quaeritur, robustissimus est. 36, 19 depone ... robustos -e. psalm. 45, 4 conturbati sunt montes in -e eius (*ἐν κραταιότητι*). 58, 10 -em meam ad te custodiam (*τὸ κράτος μου*). 58, 17 cantabo -em tuam (*ᾄσομαι τῇ δυνάμει σου*). 67, 36 dabit virtutem et -em plebi suae (*δύναμιν καὶ κραταίωσιν*). Sirach 6, 30 erunt tibi compedes eius in protectionem -is et bases virtutis (*εἰς σκέπην ἰσχύος. vocabulis* et bases virtutis *in* LXX *nil respondet*). 34, 18 quis est -o eius (*animae. τίς ἀντιστήριγμα αὐτοῦ*)? 46, 11 dedit dominus ipsi Caleb -em et usque in senectutem permansit illi virtus (*ἔδωκεν ... ἰσχὺν καὶ ἕως γήρως διέμεινεν αὐτῷ*). Is. 11, 15 levabit manum ... in -e spiritus sui. 40, 29 qui dat lasso virtutem et his qui non sunt -em et robur multiplicat. Ier. 9, 23 non glorietur fortis in -e sua. Ezech. 28, 4 fecisti tibi -em (28, 5 multiplicasti). I Macc. 3, 19 non in multitudine exercitus victoria ..., sed de caelo -o est (*ἰσχύς*). act. 6, 8 Stephanus ... plenus gratia et -e (*δυνάμεως*). II Petr. 2, 11 angeli -e et virtute cum sint maiores (*ἰσχύι καὶ δυνάμει*). apoc. 5, 12. 7, 12 *app.* virtus. IV Esdr. 5, 55 MARCELL. med. 20, 115 p. 163, 23 N. (PS. APVL. herb. 128). PHYSIOGN. 59 manus ... prolixae ...-is sunt indices (I 365, 3 *ἰσχύος*). 90 p. 120, 4 huiusmodi viro virtus et -o assignanda est (I 410, 2 *τοιοῦτος μὲν ὁ εὔψυχος καὶ ἰσχυρός*). COD. Theod. 7, 22, 5 (*a. 333*) quos vigor et -o defendendae rei p. idoneos facit. CASSIOD. inst. 5, 7 quidquid ... -is esu eorum (*ciborum*) percipitur. Nest. 6, 2, 2 corporalem ...-em (MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 5 certamina ...-is corporalis [*cf. gr.* p. 133 *ῥώμης καὶ σώματος*]. *cf. infra l. 49*). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 112 quo magis -o quam corporis robur (*i. moles, i. q* 1, 4, 113 carnatio) augeatur 1, 5, 154 2, 14, 209. 212 *al.* ARNOB. in psalm. 9 p. 337[b]. SIDON. epist. 7, 14, 5 in hominis forma quid satis praestans ... putent ...., an -em? quae valentior in leoninae cervicis toris regnat. MVTIAN Chrysost. hom 29, 3 deliciae ... lassitudinem faciunt, non -em (*cf. gr.* p. 207 *χαννότης ... ἰσχύς*). ORIBAS. syn. 1, 7 robur -is in eis abundat. GREG. M. moral. 1, 19 *al.* 4, 14 potentiam eius (*Antichristi*) -is extinguet. 16, 37 p. 1139[c] si ... in divinitatis -e sic .. filius ... maneret, ut nil de nostra infirmitate susciperet. NICET. fid. 5 p. 14, 25. *sim.* VIRG. gramm. epist. 3 p. 134, 1 modo -em regiae potestatis ostendere, modo clementiam et infirmam quodammodo proferre lenitatem. **2** *speciatim*: **a** *de bestiis: v. sub A 2 b.* **b** *metonymice de personis ipsis fortitudinem vel dantibus vel testantibus*: ITALA psalm. 26, 1 (Aug. spec. 6 p. 31, 2) dominus -o mea (*ὑπερασπιστὴς τῆς ζωῆς μου*, VVLG. protector vitae meae). VVLG. gen. 49, 3 Ruben ... tu -o mea et principium laboris mei (ITALA Lugd. virtus). exod. 15, 2 -o mea et laus mea dominus. psalm. 17, 2 diligam te, domine, -o mea (*ἰσχύς μου*). 27, 8 dominus -o plebis suae (*κραταίωμα. item* 30, 4 *al*). 117, 14 (*ἰσχύς*). Is. 25, 4. Ier. 16, 19 domine, -o mea et robur meum. *sim.* Nah. 3, 9 Aethiopia -o eius (*sc. civitatis*). *sic de potentia dei personata* (*ubi plur. sollemnis, cf. p. 1171, 35*): HIER. in Is. 13, 5 p. 237 iram dei posse intellegi contrariam -em, cui tradimur ad puniendum. VVLG. Rom. 8, 38 neque -o neque altitudo ... neque creatura alia poterit nos separare (*δυνάμεις. ibid.* angeli ... principatus ... virtutes). **c** *de copiis, exercitu* (*i. q. gr. δύναμις*): VVLG. Iudith 16, 5 venit Assur ... in multitudine -is suae (*sim.* Is. 40, 26 educit in numero militiam eorum ... prae multitudine -is et roboris virtutisque eius). Ioel 2, 25 locusta, bruchus et rubigo et eruca: -o mea magna, quam misi in vos. *sim. de imperio potenti*: VVLG. Dan. 8, 9 *cornu* factum est grande contra meridiem et contra orientem et contra -em. 8, 10 et magnificatum est *cornu* usque ad -em caeli. EXC. barb. p. 300, 10 Fr. fiunt ... omnem Athineorum -em a Cecropo usque Oxyrium annu(i) noningenti septem. **d** *de potentia civitatum, regnorum*: ITALA Ier. 20, 5 (Hier. in Ier. 4, 21, 2) -em civitatis huius (*ἰσχύν*, VVLG. substantiam). VVLG. Is. 8, 4 auferetur -o Damasci et spolia Samariae. 23, 4 ait mare, -o maris. Zach. 9, 4 dominus ... percutiet in mari -em eius (*Tyri*). AVG. civ. 4, 29 p. 181, 29 D. Romani regni -o et stabilitas. EXC. barb. p. 306, 25 Fr. Romeis obtinentibus -em. p. 266, 23 cessavit -o Egyptiorum. p. 268, 22 deus ... omnem -em eius (*Darii*) disperdit. VVLG. Is. 10, 14 invenit quasi nidum manus mea -em populorum. 60, 5 -o gentium venerit tibi (60, 11 *al.*). Mich. 4, 13 interficies ... rapinas eorum (*populorum*) et -em (*i. opes*) eorum domino. **e** *de corporis partibus*: ITALA deut. 33, 27 (Lugd.) coperiet te ... sub -e[s] bracchiorum aeternorum (*ὑπὸ ἰσχὺν βραχιόνων ἀενάων*). Is. 51, 9 (Tert. resurr. 26 p. 63, 22) indue -em bracchii tui (*ἔνδυσαι τὴν ἰσχὺν τοῦ βραχίονός σου*, VVLG. induere -em, bracchium domini. VVLG. Iob 22, 8 *al.*). LACT. opif. 3, 20 corporis -o (*cf.* inst. 3, 12, 4. CAEL. AVR. chron. 3, 5, 75 *al. cf p. 1169, 39. 40*). VVLG. deut. 28, 32 non sit -o in manu tua (*aliter* psalm. 38, 12 a -e manus tuae ... defeci [*ἰσχύος*]. Is. 10, 13). MACR. sat. 7, 9, 5 nervis et musculis ...-em praebet. 7, 11, 8 -o membrorum. FAVST. REI. serm. 15 p. 280, 18 membris subtrahunt -em *ieiunia* (*cf. ibid.* lassitudine corporum). GREG. M. moral. 3, 70 nonnullos -o carnis illecebrat (*i. libido, luxuria?*). *aliter* PSALT. Rom. 107, 9 Ephrem -o capitis mei (*i. quod -em facit. ἀντίληψις*, VVLG. susceptio. VVLG. psalm. 59, 9 Ephraim -o capitis mei [*κραταίωσις*]).

II ***rerum*** *qualitas*: **A** *corporalium*: **1** *duritia, firmitas*: PETRON. 76, 6 scitis, magna navis magnam -em habet (*proverbialiter, ut vid., dictum; cf. Sonny, Archiv 8 [1893] 489*). CYPR. epist. 59, 2 p. 667, 24 petrae obiacentis -e et mole (*ibid.* robur *et* virtus). IVL. VAL. 2, 25 p. 87, 17 propter galeae -em. HIER. epist. 64, 10, 2 feminalia de bysso retorta ob -em solere contexi. 64, 12, 2 textum ... stamine byssino ob decorem et -em. in Am. 3, 7 p. 329 *adamas* perdit -em suam. in Ier. 3, 14, 7 p. 162, 3 lumbare ... perdit pristinam -em. PELAG. in Eph. 6 p. 839[c] armorum -e protegatur. VVLG. Iob 6, 12 nec *est* -o lapidum -o mea. Is. 23, 14 devastata est -o vestra, *naves*. RVFIN. Orig. in Ios. prol. puritatem byssi ... et -em lini. Orig. in cant. 3 p. 149[A] *cypressorum*. VICT. VIT. 1, 34 lignorum putrescens soluta est -o. MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 3 arbustum ... multum a -e et dignitate sua mutabitur. GREG. M. dial. 3, 16 p. 261[c] ferri. epist. 7, 7 p 450, 25 constructionis. ISID. Goth. 2 chron. II p. 268, 12 tecti. **2** *vis, impetus, efficacia*: MACR. sat. 7, 6, 17 -e eius (*vini*) extincta (*ibid.* vim ... perdit). 7, 7, 19. 20 *mustum* acrius -e. EVCHER. instr. 2 p. 142, 9 Samson ... 'solis -o'. *sim.* CASS. FEL. 49 p. 128 *in morbo regio* est -o fellis cum totius corporis insumptione. *in tropologia* ALC. AVIT. hom. 7 p. 113, 6 *panis* (*i. rogationum*) -o atque salubritas. **B** *incorporalium* (*vis, potentia, impetus*): ITALA psalm. 144, 6 (Aug. spec. 6 p. 47, 1) -em horribilium tuorum loquentur et magnitudines tuas narrabunt (*τὴν δύναμιν τῶν φοβερῶν*, VVLG. virtutem terribilium). LACT. inst. 2, 8, 28 deus ... facit ex eo quod non est ... per -em potestatis immensae. 4, 16, 13 *Christi adventus* in -e maiestatis (*opp.* in humilitate carnis). 4, 26, 9 divini operis -o. FILASTR. 141, 5

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

divini ... spiritus accincti -e, id est summa rerum perfectione praediti. AMM. 30,7,2 *Miloni Crotoniatae* māla ... manu retinenti ... nulla umquam virium -o abstraxit. HIER. in Ier. 6,38,4 tuae misericordiae -o salvavit populum. AVG. pecc. mer. 2,31,50 fidei -o. 2,34,54 p. 124,18 -o iustitiae. EVCHER. form. 7 p. 39, 23 caritatis. CAEL. AVR. chron. 5, 11, 134 oleo . . . -o solvitur exercitii. PETR. CHRYS. serm. 18 p. 247^{C} scientiae deposcitur -o (*opp.* eloquentiae voluptas). ALC. AVIT. epist. 7 p. 38, 3 -em eius (*dogmatis alieni*) ... de sepulcro suo ... proiecisti. APRING. in apoc. 20, 6 regnabunt in -e crucis et in principatu virtutis eius. COD. Iust. 5, 13, 1, 1^{a} cum ... stipulatio valida inveniatur et ... suam noscitur praestare -em. NOVELL. Iust. 87, 1 mortis causa donationibus habentibus propriam -em (*ἰσχύν*). GREG. M. moral. 8,19 salutis suae -em perdidit *homo*. 10, 39 -o caritatis *dei*. FACVND. defens. 4, 2 p. 616^{b} -em intelligentiarum (*opp.* suavitatem ... verborum). VIRG. gramm. epist. 5 p. 164, 8 haec consuetudo vetusta tenuit -em. *sic de vi, i. significatione, litterae*: EVANG. Thom. 12, 2 dic mihi -em de a (*τοῦ ἄλφα τὴν δύναμιν*). *aliter* VIRG. gramm. epit. 2 p. 10, 10 *h* semper inspirat, nunc ad -em (*sc. aspirationis*), nunc ad mutationem tantum. *singulariter dictum* HIL. in Matth. 15, 9 *turbam comitantem* ad peragendam totius itineris -em panis sui virtute firmare *vult dominus* (*i. ut totum iter fortiter peragant?*).

plur. **fortitudines**, -um: **I** *de rebus: i. q. virtutes, genera virtutum*: VITR. 10, 16, 1 differentes sunt ... nationum ... -es. *i. q. fortia facta*: CIC. off. 1,78 sunt domesticae -es non inferiores militaribus. VVLG. III reg. 15, 23 universae -es eius (*regis*) et cuncta quae fecit. *i. q. robur, vis, potentia*: ITALA Is. 45,1 (Tert. adv. Iud. 7) -es regum disrumpam (*ἰσχὺν βασιλέων*, VVLG. dorsa regum vertam). HIER. hom. Orig. in Ezech. 13 p. 1000 -es virginum *duodecim* (*virtutum Christianarum ap. Herm. past.; cf.* HERM. Pal. sim. 9, 13, 2 hae ... virgines potestates sunt filii dei. *item* vulg. sim. 13). AVG. civ. 15, 23 p. 112, 15 D. magnitudines et -es corporum (*ibid.* pulchritudines). SALV. gub. 1, 13 carnes et -es corporum. *sim. de re in tropologia de castitate*: AMBR. inst. virg. 17, 111 agrum suum colere noverit *virgo* ... in huius virtutibus et -bus agri suscites, *deus*, in ea gratiam. **II** *de personis (rebus personatis): in theologia hebraica sic significantur tam vires (virtutes) dei personatae quam quae eis oppositae sunt*: ITALA psalm. 144, 4 (Aug. spec. 6 p. 46, 26) laudabit opera tua et -es tuas adnuntiabunt (*δύναμιν*, VVLG. potentiam). 144, 11. 12 (Aug. spec. 6 p. 47, 5 6) gloriam regni tui dicent et -es tuas loquentur, ut ... ostendant ... -es eius et gloriam decoris *eqs.* (*τὴν δυναστείαν σου λαλήσουσι, τοῦ γνωρίσαι ... τὴν δυναστείαν κτλ.*, VVLG. potentiam). Marc. 13, 25 (cod. k) stellae cadentis -es in caelis commovebuntur (*αἱ δυνάμεις ... σαλευθήσονται*, VVLG. stellae caeli erunt decidentes et virtutes ... movebuntur). HIER. epist. 18^{A}, 7, 5 virtutes, quae domino ministrabant, ad caelestes alias -es proclamabant *eqs.* 51, 5, 4 quod arbores angelicae -es sint (in Is. 6, 5 p. 93). 51, 5, 7 -es quasdam angelicae potestatis. c. Ioh. 15 caelestium -um et terrestrium creaturarum ... conditorem deum. in Matth. 13, 32 p. 93 -es dei servitio mancipatas. in Ioel 2 p. 198 a dextris et a sinistris virtutes et -es dei legimus, quas Graeci *δυνάμεις* vocant. a dextris ... angelicas potestates, a sinistris contrarias -es. Didym. spir. 56 supernae rationabilesque virtutes, quas solet scripturae angelos et -es nominare. VEREC. in cant. 1, 5 *saeviores spiritus* ab apostolo nunc principatus, nunc -es, nunc potestates, nunc simpliciter angeli nuncupantur. HIER. epist. 18^{A}, 2, 4 intelligas in Ozia et Pharaone ... contrarias -es. in Matth. 8, 10 infirmitates corporum vel -es contrariae. in Eph. 4, 23/24 p. 626 *Christi* expoliantis ... principatus et contrarias -es ostentui habentis (*cf. Col. 2, 15 Hebr. 6, 6*). 6, 11 p. 674 hom. Orig. in Luc. 34 in Is. 5, 25 p. 86. 14, 21 p. 258. in Ioel 2 p. 198 *v. supra l. 49. ibid.* p. 199 contrariae -es, quae appellantur furor et ira dei. HIER. in Ier. 1, 81, 2 p. 59, 14 adversariae -es. 3, 17, 6 p. 166, 16. HIER. in Mich. 7, 8 p. 526 -es pessimas inter se non habere concordiam. VEREC. in cant. 2, 7 -um impiarum. *extra theologiam*: VEREC. in cant. 1, 4 externa *bella* sunt, quae contra potestates ac mundi -es gerimus. *de sing. v. p. 1170, 23.*

iunctura: *verbales*: -o: flaccet: AFRAN. com. 65. mollescit: NEPOTIAN. 11, 1. existit: PLIN. nat. 7, 101 (enitet *Mayh.*). roboratur: PANEG. 3 (11), 19, 2. crescit: PANEG. 7 (6), 17, 1. deficit: VVLG. Ezech. 33, 28. tolerat: AVG. civ. 5, 20 p. 232, 7 D. non metuit: GREG. M. moral. 1, 44. *agit aliquid*: TER. Phorm. 325 RHET. Her. 4, 16, 23 CIC. Catil. 2, 25 Phil. 13, 6 Tusc. 4, 43 (*personata*). 4, 50. 52. 5, 42 off. 3, 99 SEN. dial. 3, 7, 1 epist. 90, 5. 106, 7. 9. 113, 21 QVINT. inst. 5, 10, 82 PLIN. paneg. 16, 3 PANEG. 10 (4), 33, 4 AVSON. 419, 40 AMM. 17, 13, 32 SERV. Aen. 10, 864. 12, 538 AVG. civ. 19, 4 p. 359, 19 D. p. 360, 2. -em: accipere: VVLG. apoc. 5, 12. adimere: PHYSIOGN. 81 p. 109, 6. amittere: CIC. Tusc. 2, 32. augere: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 112. capessere: VAL. MAX. 1, 8, 6. concitare: VVLG. Dan. 11, 25. confringere: VVLG. Ier. 49, 35. consequi: PANEG. 6 (7), 4, 2. consumere: VVLG. Is. 49, 4. custodire: AVG. civ. 12, 6 p. 519, 1 D. debilitare: CIC. Tusc. 5, 76 VVLG. II Esdr. 4, 10. detrahere: VVLG. Am. 3, 11. diffundere: VAL. MAX. 3, 2, 19 per ... exercitum. exercere: AVG. pecc. mer. 2, 34, 54 p. 124, 18. imminuere: VVLG. prov. 24, 10. induere: VVLG. Is. 51, 9. inspirare: CVRT. 4, 13, 12. minuere: AVG pecc. mer. 2, 31, 50 CAEL. AVR. chron. 3, 5, 75. mollire: VAL. MAX. 2, 6, 1. mutare: VVLG. Is. 40, 31 *al.* ostendere: HIER. epist. 60, 19, 3. peragere: HIL. in Matth. 15, 9 (*v. p. 1171, 20*). perdere: SALON. in eccl. p. 1004^{C}. recipere: CAEL. AVR. chron. 2, 14, 209. recuperare: VAL. MAX. 1, 6, 2. resolvere: IORD. Get. 146. retinere: RHET. Her. 3, 3, 5. roborare: MIN. FEL. 36, 8 VVLG. Dan. 8, 24. -e: uti: IVL. VAL. 2, 25 p. 87, 6. *nominales*: -o *dicitur*: celebrata: CVRT. 9, 7, 23. comperta: AMM. 24, 4, 30. congrua: AMM. 16, 12, 32. conspicua: VAL. MAX. 4, 3, 4. corporalis: *v. p. 1170, 1.* digna: CVRT. 4, 13, 12 vetere gloria. diligens: *v. p. 1167, 37.* egregia: SVET. Cal. 3, 1 GELL. 13, 23, 8 HEGES. 2, 18 l. 34 (*v. p. 1169, 39*). excellens: VAL. MAX. 3, 2, 24 CVRT. 10, 5, 27. eximia: VAL. MAX. 5, 6, 4 PANEG. 10 (4), 33, 2. imbecilla: SALL. hist. frg. inc. 22. immoderata: SALL. Catil. 52, 31. incredibilis: CIC. epist. 14, 1, 1 (*v. p. 1168, 74*). ineffabilis: ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 25, 24. ingenita: AMM. 21, 13, 12. ingens: FILASTR. 108, 3. insignis: IORD. Get. 58. interrita: HIL. trin. 12, 20 p. 445^{C}. invicta: INSCR. numm. Cohen III^{2} p. 418 n. 26 (*Albinus*). laudabilis: IORD. Get. 58. magna: AMM. 20, 11, 14 VVLG. deut. 9, 29 *al.* mira: AMM. 17, 10, 5. multa: VVLG. Iob 23, 6 *al.* naturalis: CAEL AVR. chron. 3, 3, 48. patiens: *v. p. 1167, 38.* praecipua: VAL. MAX. 7, 3, 7 FRONTIN. strat. 1, 11, 3. praestans: GELL. 13, 23, 7. Punica: VAL. MAX. 7, 4 ext. 2. quanta: SVET. Iul. 68, 3. minime rabiosa: CIC. Tusc. 4, 50. robusta: CIC. Tusc. 4, 51 RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 149^{A}. spiritalis: EVCHER. form. 7 p. 42, 1. stabilis: CIC. Tusc. 4, 51. summa: PLIN. nat. 1, 7, 29 PANEG. 7 (6), 17, 1 VVLG. Ier. 49, 35. superba: VVLG. Ezech. 33, 28. tanta: VVLG. iud. 16, 5 *al.* valens: *v. p. 1170, 6.* vera: AVG. civ. 4, 20 p. 170, 1 D. vinalis (*i. vini*): MACR. sat. 7, 7, 19. belli: FILASTR. 24, 4. cibi: *v. p. 1169, 55.* credendi: ALC. AVIT. c. Eutych. 2 p. 25, 24. decertandi: CIC. off. 1, 80 (*opp.* decernendi ratio). itineris: *v. p. 1171, 20.* togae: *v. p. 1168, 9.* vincendi: *v. p. 1168, 38.* illius temporis: VVLG. Ios. 14, 11. adversus *aliquem*: VELL. 2, 18, 3 TAC. Agr. 33 ann. 16, 15. contra *aliquem*: HIER. epist. 22, 11, 4 (*v. p. 1169, 42*). in *aliquem*: AMM 14, 10, 14. -is: amor: CIC. fin. 2, 51. arca: *v. p. 1169, 59.* bonum: AVG. civ. 19, 4 p. 360, 1 D. bracchium: VVLG. Is. 44, 12 *al.* certamen: MVTIAN. Chrysost. hom. 17, 5. cervix: PANEG. 11 (3), 5, 4. civitas: *v. p. 1169, 60.* condicio: VAL. MAX. 6, 4 ext. 4. cos: *v. p. 1167, 78.* documentum: CASSIAN. inst. 5, 12, 2. effectus: *v. p. 1168, 2.* exemplum: CIC. off. 3, 16 VAL. MAX. 3, 2, 7 *al.* CVRT. 4, 14, 6 *al.* PLIN. epist. 7, 19, 7. fomentum: *v. p. 1167, 77.* gloria: CIC. off. 1, 62 CAES. Gall. 1, 2, 5. imber: *v. p. 1169, 59.* imperium: CIC. leg. 2, 10. impetus: VVLG. Dan. 8, 6. incitamentum: TAC. Germ. 7. lanx: VAL. MAX. 9, 2 ext. 7. lex: CIC. fin. 2, 94 *al.* modus*?*: GREG. M. moral. 5, 24. multitudo: VVLG. Iudith 16, 5 (*v. p. 1170, 28*) *al.* munus: *v. p. 1167, 16.* officium: AMM. 24, 1, 1. opus: VAL. MAX. 4, 3, 4. praeceptum: CIC. fin. 2, 94 *al.* praemium: CVRT. 5, 2, 3 SCHOL. Cic. Bob. p. 124, 14 St. ratio: CIC. fin. 1, 49 *al.* regnum: FILASTR. 139, 5 robur: VVLG. Dan. 4, 27 ORIBAS. syn. 1, 7. sedes: APVL. Plat. 2, 6. specimen: VAL. MAX. 4, 3, 5. spiritus: VVLG. Is. 11, 2 ORIG. in I reg. 18. studium: FIRM. math. 1, 2, 6. temperamentum: TAC. hist. 1, 83. turris: *v. p. 1169, 59.* vis: CIC. Tusc. 2, 11 GREG. M. moral. 5, 27. 12, 16. urbs: *v. p. 1169, 60.* filius: VVLG. II reg. 2, 7. praeceptor: CIC. epist. 5, 13, 3. princeps: VVLG. Dan. 8, 11.

coniunguntur: -o *et* fides: CIC. Sest. 113 VELL. 2, 18, 3 CVRT. 10, 3, 9 IVL. VAL. 2, 25 p. 87, 31 AMM. 18, 2, 2. -o *et* forma: SVET. Cal. 3, 1.

synon. v. supra. opp. (*addidi locos supra non allegatos*): aegritudo: CIC. Tusc. 3, 14. debilitas: CAEL. AVR. chron. 4, 8, 109. formido. ignavia: CIC. inv. 2, 165 Catil. 2, 25 Lael. 47 CVRT. 4, 14, 26. inertia. ira: CVRT. 7, 9, 18. patientia: VAL. MAX. 3, 3 tit. timor: SEN. epist. 106, 9 PLIN. paneg. 3, 4 APVL. Plat. 2, 3.

fortiusculus, -a, -um [*a* fortior *deminutive. Th.*]. *aliquantulum fortior*: FVLG. myth. 3, 8 p. 73, 9 Sutrius comediarum scriptor introducit Gliconem meretricem dicentem: murrinum mihi affers, quo virilibus armis occursem -a (*RH*, fortiungula *E*, fortiuncula *ω*).

fortuīta, -ōrum, fortuītē, fortuītō, fortuītū, fortuītum, -ī *v. s.* fortuitus.

✖**fortuītus**, -a, -um [*cf. c.* fortuna, *sed mirabili formatione; cf.* gratuitus. *Th.*]. SERV. Aen. 6, 179 p. 37, 8 -us ab eundo est et a fortuna compositum. *de quantitate: littera* i *est longa in arsi*: HOR. carm. 2, 15, 17 PHAEDR. 2, 4, 4 AVSON. 313, 3; *item in thesi dactylorum, ubi* u *pro consonanti accipienda*: MANIL. 1, 182 PETRON. 135, 8 vers. 9 IVV. 13, 225 PRVD. apoth. 640 BOETH. cons. 5, 1, 8. GLOSS. subitus casus, subitus eventus et casus (DIFF. ed. Beck p. 43 [C 5] *al. v. p. 1173, 71 sqq.*). *i. q. forte vel casu factus.* [*loco corrupto* SEN. contr. 2, 1, 12.] *nota quod terminatio abl. in* o *interdum in* u *corrumpitur*: CIC. leg. agr. 2, 17 (*v. infra l. 79*). VAL. MAX. 5, 1, 3 (*LA*) PLIN. nat. 2, 94 (*v. p. 1173, 64*) BENED. reg. 38 (*ST*). *sim.* a *in* o *et* u *corrupta*: PLIN. nat. 36, 171. *non legitur ante* CIC., *in versibus non ante* HOR.

de rebus incorporeis: CIC. leg. agr. 2, 17 non certa condicione iuris, sed sortis beneficio -o (*unus cod.*, -u *rell.*). dom. 62 domus ardebat ... non -o, sed oblato incendio. de orat. 1, 150 subitam et -am orationem (*cf.* TAC. dial. 10 -ae et subitae dictionis). top. 73 concursio ... rerum -arum (*cf. p. 1174, 11.* div. 1, 9 *et saepius.* LIV. 26, 27, 8. 32, 17, 16 SEN. epist. 63, 3 PLIN. nat. 10, 211 HIL. in psalm. 51, 7 [*ibid.* temerario motu]. GRAMM. suppl. 213, 19). ac. 1, 6 de corpuscu-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lorum ... concursione -a (Tusc. 1, 42 nat. deor. 2, 93 MIN. FEL. 5, 7 LACT. opif. 2, 10. 4, 13. 6, 12. concursus: CIC. Tusc. 1, 22 nat. deor. 1, 66 LACT. ira 10, 3). nat. deor. 3, 87 -i boni. div. 1, 23 aspersione -a 2, 109 (*verba Cratippi*) praesensiones non -ae. fat. 28 -ae sunt causae, quae efficiant, ut..., non inclusae in rerum natura atque mundo. *loco dubiae memoriae* BELL. Alex. 46, 1 -ae dimicationi. ALF. dig. 19, 2, 30, 4 casu (POMPON. dig. 26, 7, 61 CLAVD. SAT. dig. 48, 19, 16, 8 CALL. dig. 5, 1, 36 pr. VLP. dig. 4, 4, 7, 8 *al.* PAVL. dig. 3, 5, 36 (37), 1. ARNOB. nat. 1, 31 casibus -is et concursionibus temerariis. HIER. in Ier. 12, 4, 1 p. 153, 19 absque providentia et -o casu [*opp.* iudicio dei]. 32, 26 *sqq.* p. 430, 5 PRVD. apoth. 640 EVSTATH. Bas. hex. 1, 2 p. 870^{A}. 2, 5 p. 884^{C} CASSIOD. var. 12, 25, 1. COD. Iust. 4, 20, 18, 1 *et saepe.* NOVELL. Iust. app. 7, 7 per -os belli casus. BENED. reg. 38. *alia exempla v. vol. III p. 577, 33 et 580, 45; cf. etiam infra l. 19*). LIV. 3, 51, 1 responsum...-o... magis consensu quam communi consilio. 8, 34, 10 caeca et -a pro sollemni et sacrata militia. 23, 15, 5 -us animi impetus (25, 21, 5 *al.*). 27, 17, 2 inclinatio animorum. 42, 66, 2 successu. MANIL. 1, 182 -os ortus. VITR. 2, 1, 1 ex eventu fari -o (PLIN. nat. 14, 59. TAC. hist. 1, 4 casus eventusque rerum, qui ...-i sunt. APVL. met. 3, 4. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 28 p. 229, 38 *opp.* naturalis GRAMM. suppl. 213, 19). SEN. contr. exc. 4, 7 felicitas. *ibid.* tyrannicidium. 6, 6. VELL. 2, 102, 1 mors (*opp.* voluntaria. *item* PLIN. epist. 3, 9, 5. TAC. ann. 2, 4 *al.* IVST. 19, 3, 6 EVTR. 10, 4, 4 AMM. 22, 15, 18 *al.*). 2, 108, 2 non tumultuarium neque -um...principatum. 2, 126, 4. VAL. MAX. 1, 5, 1 -o motu (*opp.* divina providentia. LACT. inst. 2, 15, 16 *opp.* voluntarii. AVG. gen. ad litt. 5, 21 p. 165, 14 casibus ... et -is motibus agitari). 1, 5, 3 dicto (*opp.* certam spem). 1, 5, 9 *al.* 8, 1 abs. 6 haud dubiae ruinae metum -o auxilio vitavit. 8, 7, 5 tenebras -is voluntarias adicientes. 9, 13 pr. excessus e vita et -os et viriles (*i. voluntarios*). 9, 14 pr. 2. CELS. 2, 8, 18 sanguinis profusione vel -a vel etiam petita. SEN. benef. 1, 5, 4. dial. 1, 1, 2 -i impetus (*ibid.* casus). 4, 3, 1 *al.* nat. 2, 55, 3 *causa* (*opp.* naturalis. *item* TAC. hist. 1, 86. PLIN. nat. 2, 105 *opp.* stata. VLP. dig. 16, 3, 1, 2 GELL. 6, 18, 9. AVG. civ. 5, 1 p. 190, 18 D. *opp.* fatalis. 5, 9 p. 206, 7 [*ibid.* fatalis, naturalis, voluntaria]. *al.*). epist. 8, 3. 53, 12 *al.* CVRT. 5, 5, 17 *malum.* 8, 10, 17 COLVM. 11, 1, 3. PLIN. nat. 8, 56 clementiae. 11, 86. 15, 75 occasionem (AMM. 18, 7, 10). 15, 78 satu. 18, 241 *al.* QVINT. inst. 5, 10, 42 constituta discrimina *temporum* 'aestate, hieme...' et -a 'in pestilentia, in bello'. 6, 5, 10. 10, 3, 29. 30. 10, 7, 13 decl. 320 p. 257, 3. 337 p. 327, 15 -o incendio (FRONTIN. strat. 2, 5, 29 CALL. dig. 48, 19, 28, 12 PAVL. dig. 43, 6, 3 *al.*). TAC. Germ. 7 conglobatio (*ibid.* casus). 30 hist. 1, 81. 5, 3 ann. 4, 8. 68 *sermo* (12, 22. 15, 58). 14, 11. 16, 6. SVET. Tib. 73, 2 -ae febris. Nero 34, 2. 39, 1 *mala.* Vesp. 6, 1. FRONTO p. 7, 3 N. amorem (p. 7, 12. 8, 3 *opp* officiosus). VLP. dig. 2, 11, 2, 8 calamitas. 40, 5, 26, 5 moram (*opp.* ex voluntate testantis). GELL. praef. 2. 2, 1, 1. 14, 1, 23. 17, 2, 4. 20, 1, 16 ictus (*opp.* consultus). APVL. met. 8, 31 remedium. Plat. 1, 9 PS. APVL. Ascl. 38 TERT. nat. 1, 16 p. 87, 24 SOL. 25, 6 PANEG. 3 (11), 7, 6. 8 (5), 2, 2. 11 (3), 24, 2 (*ex coni. Rittershusii*). ARNOB. nat. 2, 5 LACT. inst. 2, 5, 15. 4, 26, 17. epit. 31, 4 *seminum* coitu -o (*cf.* inst. 3, 17, 21 temere conglobatis *seminibus*). FIRM. math. 1, 7, 4. 37 SVLP. VICT. rhet. 37 p. 334, 33 PRISCILL. tract. 10, 124 p. 92, 6 SCHOL. Cic. Bob. p. 96, 21 St. HIER. hom. Orig. in Ezech. 9 p. 959. in Dan. 10, 2 transitoria et -a ... deprecatio. AVG. civ. 9, 13 p. 385, 26 D. non -a temeritate regitur mundus (contin. 5, 14 *al.*). 11, 1 p. 461, 8 *al.* 12, 18 p. 539, 31 -a quadam inconstantia. COD. Theod. 12, 1, 142 (*a. 395*) absentia sive necessaria sive -a. BOETH. cons. 5, 1, 8 mixta ... -os implicet unda modos. CASSIOD. hist. 4, 37 p. 983^{D} tumultus (*Socr. hist. eccl. 2, 20 ὁ τυχών*). *de rebus corporalibus*: HOR. carm. 2, 15, 17 nec -um spernere caespitem. LIV. 30, 5, 8 -um, non ... bellicum ignem (SEN. benef. 7, 31, 3 nat. 7, 30, 2 IVV. 13, 225 TAC. ann. 3, 72 *al.* SOL. 2, 9). CELS. 5, 28, 4^{C} medicamentum. PHAEDR. 2, 4, 4 contubernium. SEN. benef. 4, 5, 2 alimenta. nat. 7, 27, 6 *facies cometarum.* CVRT. 8, 10, 14 -orum seminum. PETRON. 135, 7 vers. 9 paries ... satiatus inani -oque luto. PLIN. nat. 2, 94 umore -o (-u *aliq. codd.*). 15, 78 -a eodem loco est vitis atque olea (vitis: PANEG. 11 [3], 23, 1). STAT. Theb. 7, 449 -o ... aggere. TAC. hist. 2, 5 cibo -o (AMM. 16, 5, 3). TERT. bapt. 4 p. 204, 12 aqua. PANEG. 11 (3), 11, 4 ministro obvio et poculo -o. LAMPR. Heliog. 16, 1 cum ... per -a animalia et mercede conducta veherentur. AVSON. 313, 3 *munus.* HIER. in psalm. ed. Morin 86 instabiles -asque sedes.

neutr. sine subst. vel vice substantivi: **fortuītum**, -ī: GLOSS. subitus cas(s)us vel casu aliquid (casuale, quod? *Götz*) pertinet ad fortunam. Diff. ed. Beck p. 43 (C 5) -um ambiguum est, id est aut adversum aut prosperum (*opp.* casus). *fere i. q. fors*: CIC. inv. 2, 99 quod ... non ignorabile, non -um, non necessarium fuerit (*cf. ibid. supra*: in quibus imprudentia fuisse videatur aut casus aut necessitudo). nat. deor. 2, 43 nihil est temerarium, nihil varium, nihil -um. 2, 128 (*opp.* provida natura). fat. 6 aut nihil omnino est -um aut hoc ipsum potuit evenire fortuna. epist. 7, 5, 2 illud nescio quid non -um, sed divinum videretur. SEN. dial. 2, 9, 1 omne...-um circa nos saevit. nat. 1 pr. 14 ut hoc ... existiment homines -um et casu volubile. CVRT. 5, 7, 6 PLIN. nat. 7, 54 QVINT. inst. 1, 10, 46 *cf.* decl. 320 p. 257, 3. TAC. Germ. 11 nisi quid -um et subitum incidit. hist. 1, 16 nasci a principibus -um est. PLIN. epist. 4, 8, 3 quod ... ut non -um videretur. 9, 13, 24 accidit -um, sed non tamquam -um, quod ... decessit. SOL. 1, 50 ne -um quod acciderat videretur. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 28 p. 229, 39. AVG. civ. 11, 5 p. 468, 8 D. deo aliquid ... accidisse -um. SVLP. SEV. dial. 3, 7, 3. *c. gen.*: SCHOL. Stat. Theb. 1, 452 venationis -o. AMBR. off. 3, 12, 81 impietatis -um (*opp.* pietatis sacrificium). *singulariter de re corporali*: SEN. epist. 90, 21 ne quid -um et agreste succrescat. **fortuīta**, -ōrum (*i. res fortuitae*): *fortuito accidentia*: CIC. part. 36 in locis *spectantur* ... illa -a, culti an inculti, celebres an deserti *eqs. sint.* 37 insunt ... in temporibus, quae ... notant..., ut nox hora tempestas, quae sunt naturalia, -a autem sacrificia, festi dies, nuptiae. top. 76 concursio...-orum (*cf. p. 1172, 81*). nat. deor. 2, 15 quarum rerum aspectus ... indicaret non esse ea -a. 2, 87 (*opp.* divina providentia). div. 2, 14. 24 fat. 5 off. 2, 20. PAVL. FEST. p. 58 casus dicimus...ea quae -a hominibus accidunt. *cf. infra l. 24. 35.* SEN. benef. 2, 34, 4 cum ratione -a despiciens (dial. 7, 4, 2. epist. 71, 19 contemnant). 6, 8, 1 multos -a sanant. 7, 1, 7. dial. 2, 5, 4 *virtus* -is non indiget. 7, 4, 2. 7, 15, 4 -orum expectatio. 9, 8, 5 nat. 1, 17, 5. 2, 32, 4 -a et sine ratione vaga divinationem non recipiunt. 3 pr. 15 epist. 8, 9. 23, 3. 7 contemptu -orum. 47, 3. 65, 24. 66, 6. 41. 72, 7. 74, 6. 87, 12. 16. 35. 90, 2. 8. 91, 9. 92, 5. 19. 98, 8 -orum constantiam. 98, 14. 107, 7. 113, 27. 117, 19. *scripsit ad Gallionem fratrem* 'de remediis -orum' (*sic inscribuntur codices excerptorum. cf.* TERT. apol. 50, 14 Seneca in -is). PLIN. nat. 2, 113. 7, 52. 8, 57? 11, 69 ut prospere inimica ac -a cedant. 25, 23 praeter -a casusque. 36, 171? QVINT. inst. 3, 7, 12. 5, 10, 34. 6 pr. 11. 6, 1, 4. 10, 3, 20 ut non rudia ... et -a ... effluant. PS. QVINT. decl. 5, 6 p. 94, 5 similium accidentium ... metus et communium -orum ... horror. TAC. hist. 1, 18. 2, 1 (*ex coni.*). 2, 60. 4, 5. 23 -a belli. ann. 2, 84. 4, 64. 14, 3. 15, 36. 48. PLIN. epist. 1, 10, 6 quae licet -a et inania putentur. SVET. Nero 23, 3 Tit. 8, 3. GELL. 6, 20, 4 quae appareat navata esse, non -a. TERT. anim. 46 p. 375, 9 omnia spargens ut eventui exposita et -a. 52 p. 383, 30 quaestione fatorum et -orum. SOL. 1, 73 turbinibus -orum (AMM. 25, 3, 18). ARNOB. nat. 6, 23 *fana* nullis obnoxia -is. CHALC. comm. 145 *quae extra nos posita*, si ... ex nostro disposito coepta erunt, -a, si sine nostra institutione, casu provenire dicuntur (*supra*: ex varietate fortunae). SYMM. epist. 7, 109. 8, 27, 2. HEGES. 1, 32, 6 -a elementorum. AVG. civ. 4, 11 p. 161, 5 D. praesit -is... Fortuna. 4, 18 p. 168, 4. quaest. hept. 1, 91 quae -a videntur accidere. MACR. sat. 1, 11, 14 -a ..., tussis, sternutamentum *eqs.* SIDON. epist. 4, 6, 1 (*ibid.* casuum incerta). *fortuito obvia* (*de re corporali*): SEN. dial. 5, 2, 5 -a raptaque pro armis gessit.

ex abl sing. neutr., ut vid., adv. **fortuītō**. *derivatur a* Fortuna: AVG. quaest. hept. 1, 91 retract. 1, 1, 2. *cf. etiam l. 37. scribitur* furtuito: LACT. inst. 5, 20, 14 *cod. H.* GLOSS. II 242, 19. *de terminatione in* o: CHAR. gramm. I 187, 19 *inter adverbia in* o. DIOM. gramm. I 406, 21 *adverbia*, quae o littera exeunt, producuntur, ut...-o. DOSITH. gramm VII 412, 18. FRG. Bob. gramm. VII 542, 17 et fortuitu et -o dicitur. *codicum scripturis discrepantibus est quod* -o *praeferas his locis* (*codd., qui* -u *exhibent, in uncis apposui*): PLAVT. Aul. 163 (*B*). CIC. Phil. 10, 6 (*aliquot dett.*). fin. 5, 33 (*B E R, cf. Madvig in h. l.*). div. 1, 71 (*H*). 1, 125 (*H*). 2, 108 (*B*). off. 1, 103 (B^2c). Tim. 48 (*codd. praeter B*). CAES. Gall. 7, 20, 2 (*A pr. M, B corr.*). BELL. Afr. 3, 5 (*S V*). CHAR. gramm. I 404, 21 (*A M*). LACT. inst. 1, 2, 1 (*unus cod.*). 5, 20, 14 (*duo*). 7, 9, 6 (*pars codd.*). SERV. Aen. 6, 477 (*M*). VVLG. num. 35, 22 (*A C D Sixtini*) AVG. civ 7, 3 p. 277, 29 D. (*aliquot*). SVLP SEV. Mart. 9, 5 (*A B F M*). ENNOD. dict. 18, 3 p. 479, 10 (*unus*). *cf. etiam* COD. Theod. 4, 4, 7, 2 (= Iust. 6, 36, 8, 3), *ubi codd. Theod.* -o, *Iust.* -u *habent. inter* adverbia eventus: CHAR. gramm. I 404, 21. qualitatis: DOSITH. gramm VII 412, 18. GLOSS. *ἀπὸ τύχης, ἐκ τύχης, κατὰ τύχην, τυχηρῶς* (DOSITH. gramm. VII 412, 18). SERV. Aen. 6, 477 *τυχόν. i. q. forte, casu.* PLAVT. Aul. 163 si eam ... praegnatem -o fecerit. CIC. dom 62 *v. p. 1172, 79.* Phil. 10, 6 verbum tibi non excidit ... -o. de orat. 1, 111 Brut. 111 orat. 177 rep. 1, 51 fin. 5, 33 ac. 2, 22. Tusc. 1, 99 accidit (div. 2, 108 CAES. Gall. 7, 20, 2 QVINT. decl. 320 p. 257, 7 LACT opif. 6, 12 AVG. civ. 4, 18 p. 167, 27 D. 4, 19 p. 168, 21 quaest. hept. 1, 91). fat. 19 causas -o antegressas. div. 1, 71 -o cecidisse (2, 66. 107). 2, 61. Tim. 48 movebatur ... immoderate et -o (*cf. Plato Tim. 43^{B} ἀτάκτως ... ὅπῃ τύχοι ... καὶ ἀλόγως*). Att. 1, 20, 3. epist. 5, 8, 3 repentina aliqua voluntate aut -o ... incidisse (PLIN. nat. 11, 154 -o incidentia. *dub.* COD. Iust. 12, 19, 15, 5 licet -o [-i? *cf. ibid.* 2. 4] casus inciderint). BELL. Afr. 3, 5 NEP. Hann. 12, 5. VITR. 2, 1, 1 *v. p. 1173, 18.* 2, 3, 2. 2, 6, 5. 4, 1, 3? 9. VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 (sortito *Lips.*). SEN. dial. 4, 3, 1. 10, 2, 3 contigit. 10, 17, 4 obvenit. COLVM. 4, 16, 2 non ut libet aut -o. TAC. ann. 2, 77 multa, quae provideri non possint, -o in melius casura. 12, 60 SVET. Tib. 39. IMP. HADR. coll. Mos. 13, 3, 2 (= Call. dig. 47, 21, 2) per ignorantiam aut -o. MARCIAN. dig. 47, 9, 11. 48, 4, 5, 1 qui lapide iactato incerto -o statuam attigerit. VLP. dig. 20, 1, 21, 2 CALL. dig. 48, 3, 12 pr. GELL. 7, 14, 2 APVL. met. 7, 25 PS. APVL. Ascl. 5 LAMPR. Heliog. 17, 2 TREB. Gall. 13, 9. LACT. inst. 1, 2, 1 sitne providentia...an -o...facta sint omnia. 3, 20, 7. 5, 20, 14 omnia sua sponte nata, omnia -o fieri. 7, 9, 6 opif. 6, 14. ITIN. [Silv.] 27, 5 si -o...evenerit. HIL. in Matth. 17, 12 AMM. 22, 16, 7 HIER. hom. Orig in Ier. 5 p. 795 in Ier. 1, 98, 2 p. 71, 6 (-u *recc.*) AVG. civ. 4, 18 p. 168, 3 D. SVLP. SEV. Mart. 9, 5. COD. Theod. 4, 4, 7, 2 (= Iust. 6, 36, 8, 3) vel rogati aut qui -o (-u *Cod. Iust., v. l. 56*)

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

venerint. ENNOD. dict. 19, 3 p. 479, 10. *componitur c. oppositis*: RHET. Her. 2, 17, 25 neque id imprudenter aut -o aut necessario fecisse. CIC. rep. 2, 30 non -o . . ., sed consilio et disciplina. leg. 1, 25 consulto . . ., non -o. Tusc. 4, 83 non -o factum . . ., sed . . . ratione propositum. CATO Cic. epist. 15, 5, 1 *opp.* summa ratione. PS. QVINT. decl. 4, 17 p. 83, 12 *opp.* arte (*cf. etiam p. 1141, 68*). PAVL. dig. 32, 6, 1 *opp.* iudicio testatoris. MOD. dig. 40, 5, 13 pr. *opp.* studio manumissoris. LACT. opif. 6, 1 *opp.* artificio. SERV. Aen. 6, 477 *opp.* ratione fati. AVG. civ. 7, 3 p 277, 29 D. non merito, sed -o 11, 5 p. 468, 2 *opp.* ratione. *componitur c. synonymis* (*aliquot exempla ex supra allatis et hic inserere possis*): CIC. Sull. 13 partitio . . . non est -o . . . nec temere facta. orat. 186 superior . . . aetas numero caruit, nisi quando temere ac -o (*sc. in eum incidit*). Tusc. 1, 118 non . . . temere nec -o. off. 1, 103 temere ac -o, inconsiderate neglegenterque. LIV. 2, 28, 1 TAC. Germ. 10. AVG. civ. 4, 33 p. 188, 8 D. temere et quasi -o. MACR. sat. 7, 2, 5 temere et -o. CIC. div. 1, 125 neque . . . quicquam casu et -o factum. 2, 18. AVG. civ. 18, 41 p. 318, 24 D. -o et casibus agi *mundum. cf. l. 25. 39. 42.* CAES. Gall. 7, 20, 2 -o aut sine consilio.

adv. **fortuītū,** *forma assimilata, ut vid., ad* casu. PRISC. gramm. III 79, 19 -u, quod a fortuitus derivativo nomine fit. FRG. Bob. gramm. VII 542, 17 *v. p. 1174, 47. inter advv.* eventus: DON. gramm. IV 362, 31. 386, 17 EXPLAN. in Don. IV 558, 11 GRAMM. suppl. 54, 1. 168, 15. GLOSS. ex eventu, forte, subito. *cf. p. 1130, 18.* RHET. Her. 1, 11, 9 casu et -u navis . . . delata est. PS. ORIG. tract. 12 p. 129, 6 non -u, sed consulte fecisse. in psalm. 91 (Rev. Bénéd. 29) p. 285, 32 nox . . . -u succedit. VITA Cypr. 8 -u ista contingere. SOL. 2, 48 nidos moliuntur bifori accessu, nec -u (-o *al.*). 30, 7 omnia -u (-o *aliq. codd.*) gignentia. LTIN. [Silv.] 9, 1 nobis . . . -u hoc gratissimum evenit, ut. HYG. astr. 2, 20 p. 61, 6 aries . . . -u ad milites . . . errans pervenit. SERV. Aen. 6, 186 rogasse. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 2 Stoici . . . dicunt omnia certa ratione fieri, Epicurei -u. *nota* HIER. hom. Orig. in Ier. 9 p. 823 ut -u (*i. sine ratione*) et pecudum more vivant. VVLG num. 35, 22 si -u et absque odio . . . fecerit. RVFIN. Greg. Naz. orat. 8, 5 p. 241, 7 universitatis . . . motus passim et -u (*v. app. crit.*) . . . incitatur. bell. Iud. 4, 11 quem . . . -u invenissent (*Ios. b. Iud. 4, 314 τὸν περιτυχόντα*). AVG. categ. 2 aut . . . -u fiunt *homonyma*, aut hominum voluntate nascuntur. -u fiunt . . ., cum quodam casu simile quis alteri nomen accipit. PS. AVG. serm. 194, 2 -u . . . reperit parvulum. BOETH. cons. 5, 1, 40 hoc . . . -u (-o *al.*) . . . creditur accidisse. CASSIOD. hist. 7, 2 p. 1065^{B} ista conspexi. INST. Iust. 2, 1, 27 -u et non voluntate dominorum (*ibid.* casu *et* forte). 2, 1, 39 non data . . . opera, sed -u (*ibid.* fortuito casu). [3, 14, 4 *quod legitur* 'aliquo -u casu', *error typographi esse videtur.*] THEOD. MOPS. in Ephes. p. 117, 14 ne quis absolute sensus . . . -u existimet accipiendos.

[PLIN. nat. 8, 57 *cum Silligio vg. legitur*: fortuitis fidens (-tiis, -tus, -tu *codd.*).]

✖**fortūna (Fortūna),** -ae *f. nom. commune et proprium* [*cf. c.* fors, fortuitus. *Th.*]. AVG. civ. 4, 18 p. 168, 26 D. -a . . . fortuito accidit hominibus . . ., unde etiam -a nominatur. 5, 9 p. 206, 10 *causae* fortuitae, unde etiam -a nomen accepit. *cf. etiam* quaest. hept. 1, 91. ISID. orig. 8, 11, 94 -am a fortuitis nomen habere dicunt, quasi deam quandam res humanas variis casibus et fortuitis illudentem. LYD. mens. 4, 7 p 72, 3 *Φορτοῦναν αὐτὴν* (*τὴν Τύχην*) *ἀπὸ τῆς φορᾶς ἐμφερῶς ὀνομάσαντες.* 4, 100 *τὴν τύχην Φορτοῦναν λέγουσιν . . . ἀπὸ τῆς φορᾶς.* *de* u *longa* PRISC. de acc. gramm. III 521, 37. fortúna *in inscriptionibus*: CORP. VI 196. XIV 2864. XI 5609. 5610. V 777. fórtunae: CORP. VI 36772. furtuna: INSCR. numm. Cohen IV^{2} p. 26 n. 208 (*Sept. Sev.*). *cf.* INSCR. christ. Hisp. 338 (*nom. mul., v. nom. propr.*). *in codd. hic illic, maxime infimae aetatis, cf. Schuchardt, Vokalismus d. Vulg. II 123. 205; Löwe, Prodr. 361.* Fortona *v. nom. propr.* forta: *errore sculpentis* INSCR. numm. Cohen IV^{2} p. 155 n. 170 (*Sept. Sev.*). *Φορτοῦνα scribitur in libris et inscriptionibus graecis.* *gen.* -as: NAEV. carm. frg. 21 (*cf.* PRISC. gramm. II 199, 3). *gen.* (*dat.*) -ai: CORP. I^{2} 397. 443. IX 4182? INSCR. numm. scarif. Willers, Röm. Kupferpräg. (1909) p. 212. *gen.* -e: CORP. I^{2} 48. VI 170 *al. dat.* -a: CORP. I^{2} 60. 1445. *dat. abl.*: -abus (*de deabus*): CORP VI 182. V 8929. -is (-ís: CORP. XII 2216): *passim, ut* PLAVT. Truc. 372. 709 TRABEA com. 5 ACC. trag. 156. 685 (*de deabus*: CORP. XIII 7994). *dea breviatur in inscriptionibus: per* F: CORP. I^{2} 1446. 1448 *et saepius, maxime in iuncturis* F(ortuna) Pr(imigenia) *et* F(ortuna) p(opuli) R(omani). *v. p. 1193, 26 sqq. et 1194, 34* (*in tessera plumbea* INSCR Rostowzew 2652 F(ors) F(ortuna). *per* For: CORP. III 1018. *per* Fort: *passim.* *definitiones*: CIC. div. 2, 15 quid est . . . aliud fors, quid -a, quid casus, quid eventus, nisi cum sic aliquid cecidit, sic evenit, ut vel aliter cadere atque evenire potuerit? LACT. inst. 3, 29, 1 -a est accidentium rerum subitus atque inopinatus eventus. CHALC. comm. 159 p 214, 25 -a est concursus simul cadentium causarum duarum originem ex proposito trahentium, ex quo concursu provenit aliquid praeter spem cum admiratione (*v. quae seq.*). AVG. civ. 4, 18 *v. supra l. 49.* ISID. orig 8, 11, 94 *v l. 52 sqq. cf. etiam p. 1128, 12. 15 sqq.* *de variis significationibus* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 240 ⟨fortuna ponitur⟩ interdum pro statu incerto, ut illud (*Aen. 1, 454*) *eqs.* saepe ponitur pro adversa, ut hic (*Aen. 1, 240*): nunc ea⟨dem -a viros⟩; aliquando pro prospera (*Aen. 11, 413*). accipitur pro occasione (*Aen. 9, 238*). ⟨accipitur et pro⟩ successu (*Aen. 12, 920*). interdum pro necessitate (*Aen. 9, 40*). LYD. mens. inc. sed. 11 (173) *Φορτοῦνα παρὰ Ῥωμαίοις ἡ εὐδαιμονία.* GLOSS. *τύχη* felicitas, casus vel condicio. fatum. Parcae. V 140, 24 quae -a: quis eventus (*Verg. Aen. 11, 253?*). *alias glossas v. infra l. 19. p. 1177, 60 sqq. corrupte* IV 78, 25 mors (fors *Nettleship*). *vocabulum usitatum per totam latinitatem inter poetas uni* TIBVLLO *deest.* [*val.* furtuna, *it.* fortuna, *francog.* fortune. *M.-L.*] [*locis mutilis*: PLAVT. Cist. 557 FRONTO p. 260 N. p. 46^{a} lat. 2, 2 PS. APVL. Ascl. 19 CARM. epigr. 99, 11. *locis corruptis*: ACC. trag 155 OV. epist. 9, 126 SEN. contr. 7, 6, 20. 10, 4, 3 VAL. MAX. 6, 9, 14 SIL. 13, 189? AVR. Fronto p. 3, 10 N.? *locis obscuris*: CIC. top. 63 PETRON. 5, 21. *dubiae traditionis*: CIC. Rab. Post. 43 (*priore loco*). CIC. top. 64 QVINT. decl. 349 p. 374, 11 IVV. 14, 113 APVL. met. 10, 7. *corrupte*: PLIN. nat. 7, 107. *delendum*: BELL. Alex. 46, 1 NEP. Chabr. 3, 3 RVT. LVP. 2, 1.]

I ***res*:** **A** ***significationes*:** **1** (*vox media*) *i. q. effectus vel vis rerum casu vel fortuito accidentium, τύχη, sors, casus* (GLOSS. IV 443, 4 bona seu mala): **a** *sing.*: APP. CLAVD. carm. frg. 3 *v. p. 1181, 73.* NAEV. carm. frg. 21 ei venit in mentem hominum -as. PLAVT. Bacch. 1108 pari -a, aetate ut sumus, utimur (*cf.* 1107 hominem . . . infortunatum). Capt. 245. Trin. 363 *v. p. 1181, 74.* ENN. scaen. 180 saeviter -a ferro cernunt de victoria. ann. 199 *al.* TER. Hec. 16. RHET. Her. 1, 14, 24 *purgatio* dividitur in imprudentiam, -am, necessitatem (2, 16, 23). 2, 16, 24 in -am causa confertur. 2, 17, 26 loci communes: de humanitate, -a *eqs.* 4, 20, 27 alii -a dedit felicitatem. VARRO *scripsit logistoricum, qui inscribitur* (*Schol. Verg. Veron. Aen. 7, 681 et Macr. sat. 3, 18, 6*) Marius aut de -a (Marius de -a *Macr.*). ling. 5, 92 ATTA com. 14 CIC. inv. 2, 109 Tull. 51 Verr. 2, 81 Font 25. Catil. 3, 27 (*ibid.* condicio. *item* Mil. 92 *et in plur.* Deiot. 3. Att. 6, 6, 11 eadem sit et condicio et -a omnium. PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 1). leg. 2, 41 supra hominis -am. div. 2, 15 *sqq.* ac. 1, 29 *Academici* non numquam . . . eandem (*necessitatem*) -am *appellant*, quod efficiat multa improvisa et necopinata nobis *eqs.* Tusc. 2, 30 bona corporis et -ae (*app.* corpus: 3, 78. 5, 22 ac. 2, 134 nat. deor. 3, 79 *al.* APVL. Plat. 2, 10). 3, 67 obduruisse . . . contra -am. 5, 19 contra -am semper armatus (epist. 5, 13, 1). Att. 3, 8, 2. epist. 2, 16, 1 qui ab excitata -a ad inclinatam et prope iacentem desciscerem. LVCR. 3, 1085 postera . . . in dubiost -a⟨m⟩ quam vehat aetas. SALL. Catil. 39, 6. hist. frg. 2, 15 adversa in pravitatem, secunda in casum, -am (fortuita *L. Müller*) in temeritatem declinando. VERG. Aen. 1, 517 quae -a viris (SERV. utrum prospera an adversa). 4, 653 quem dederat cursum -a (SERV. non natura nec fatum. *ibid.* -a, id est casu). 9, 40 siqua interea -a fuisset (SERV. bellicus casus). 9, 720 quo sit -a loco. 12, 593 accidit haec fessis . . . -a Latinis (SERV. casus. nam omnis casus in potestate -ae est) HOR. ars 137 OV. trist. 2, 93. 5, 7, 4 LIV. 4, 41, 7. 4, 48, 8. 22, 10, 8 quos in aliqua sua -a publica quoque contingebat cura. SEN. contr. 1 pr. 23 *al.* PHAEDR. 4, 15, 4 *vulgus fictilis Promethei,* qui simul offendit ad -am, frangitur. SEN. Phoen. 123. nat. 4 pr. 21 *Sicilia* Pompei -am erexit (flexit *Schultess*), Caesaris fatigavit, Lepidi transtulit, †omnium cepit (Antonii decepit *Schultess*). PLIN. nat. 16, 96 hominum multis -a sine flore est. STAT. Theb. 3, 61 sive haec sententia divum seu -a fuit. MART. 5, 42, 7 extra -am est. 6, 83, 1 QVINT. inst. 10, 1, 16 nec -a modo iudicii, sed etiam ipsorum qui orant periculo afficimur. 10, 6, 1. decl. 246 p. 9, 11 quod fortiter feceram, non -am fuisse. PS. QVINT. decl. 3, 10 p 97, 24 non -am tibi debeo, sed affectum, non exitum, sed voluntatem. TAC. ann. 14, 38 *al.* PAVL. dig. 22, 1, 11, 1 universorum debitorum (*neutr.*) -am (*i. periculum*) suscipere. TERT. resurr. 58 p. 118, 25 ubi necessitas aut quod dicitur -a vel fatum? ANTH. 407, 9 in plano . . . tua sit -a. PANEG. 12 (2), 25, 2 procedebamus in publicum non nostrae -ae vultu. 12 (2), 39, 1 hominum cum -a euntium. MAR. VICTORIN. rhet. p. 218, 18 ut multi . . . ex -a servi sint (*opp.* natura). AVSON. 452, 3 memoria -ae superioris. AMM. 19, 6, 13 *al.* SERV. Aen. 8, 334 *Stoici* nasci et mori fatis dant, media omnia -ae. EVGRAPH. Ter. Eun. 329 ex eventu et ex -a. Phorm. 761 per casum atque -am. COD. Iust. 4, 23, 1 (*ca. a. 290*) periculum amissionis ac -am futuri damni in se suscepisse. INST. Iust. 2, 20, 23 -am esse huius optionis iudicem et sorte esse hoc dirimendum (COD. Iust. 6, 43, 3, 1). *de statu condicione dignitate loco alicuius v. s. 3 a.*

b *plur.* (*tam de vicissitudinibus singulorum quam de fato plurium*): CARM. Nelei 3 Fest. p. 352 topper -ae commutantur hominibus. PLAVT. Asin. 629 ut vostrae -ae meis praecedunt . . . longe. Capt. 958 ubi loci -ae tuae sint, facile intellegis. Cist. 114 immundas -as aequom est squalorem sequi. Most. 47 tu tibi istos habeas turtures piscis avis, sine me aliato fungi -as meas. Rud 674 sese ut ferunt res -aeque nostrae (TER. Phorm. 473 quonam in loco sunt res et -ae meae). Stich. 300 *al.* ENN. ann. 288 (*sing.* 289). 538. TER. Andr. 609 servon -as meas me commisisse futtili. Phorm. 201 eo meae -ae redeunt, . . . ut. LVCIL. 780 vitam ac -as cui concrediderim meas. ACC. trag. 156 virtuti sis par, dispar -is patris (*cf. Soph. Ai. 550*). CATO or. frg. 23, 1 RHET. Her. 2, 31, 50. CIC div. in Caec. 37 cum causam sociorum -asque provinciae, ius populi R. . . . susceperis. Sull. 66 secundas -as amittere . . . et in adversis . . . permanere. Lig. 34 ut . . . fratres diversas

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sententias -asque sequerentur. orat. 27 *Demosthenes* negat in eo positas esse -as Graeciae, ...an (*cf. Demosth. cor. 232 τὰ τῶν Ἑλλήνων*). part. 96. SALL. Iug. 13, 3 senatum docerent de caede fratris et -is suis. VERG. Aen. 6, 683 recensebat . . . fataque -asque virum. HOR. ars 109 format . . . natura . . . nos intus ad omnem -arum habitum (112). LIV. 7, 31, 6 commoti . . . vice -arum humanarum. 9, 8, 4 ignaros -arum humanarum necessitatiumque. 35, 48, 10 VAL. MAX. 6, 9 pr. SEN. dial. 6, 18, 3 ex *siderum* . . . motibus -ae populorum dependent. FLOR. Verg. p. 187, 2 sortem . . . meam cum -is et ceteris vitae laboribus conferenti. FRONTO p. 218, 17 N. -ae variae magis tutae *sunt* (*opp.* res prosperas perpetuo evenire). p. 220, 12. p. 232, 25 APVL. met. 1, 1. 6. 2, 20 *al. dub.* TERT. anim 20 p. 333, 10 providentiae (-tia et *Gel.*) fatum et necessitas et -ae (-a *Gel.*) et (*om. A*) arbitrii libertas (*cf. p. 1176, 59*). DIOM. gramm. I 488, 11 (*ex Suetonio*) *comoedia comprehenduntur* viculorum, id est humilium domuum, -ae. PORPH. Hor. carm. 2, 16, 33 sic ingenia diversa . . . esse hominibus ut -as. PANEG. 3 (11), 10, 1. ARNOB. nat. 1, 3 p. 7, 1 ab (ad *cod.*) eiusmodi casibus *urbes* -as habuere securas. 1, 37 p. 24, 24 quas in rebus obeundis adversorum senserint secundantiumque -as. 2, 76 p. 110, 7. PS. AVR. VICT. orig. 10, 1 *Aenean* venisse . . . sciscitatum de statu -arum suarum. AMM. 14, 1, 8. 28, 1, 36 *al.* per -as (*in obsecrationibus*): *v. p. 1191, 75.*

2 (*in malam partem*) *res adversae, infelicitas sim.*: **a** *sing*: TRAG. inc. 245 nihil hominum te -ae . . . commiserescit. CIC. Verr. 2, 152 tibi . . . illius . . . non vestitus, sed -a popularis videbatur. 6, 121 (*ibid.* calamitatem). 6, 131 me culpae -am assignare, calamitatem crimini dare. Mur. 54 huius eventum -amque miserari. de orat. 2, 346 tulisse casus sapienter adversos, non fractum esse -a, retinuisse in rebus asperis dignitatem. epist. 5, 17, 5. 6, 12, 1 vincebatur . . . -a ipsa debilitatae gratiae nostrae tui caritate. CATVLL. 68, 1 -a casuque oppressus acerbo. 68, 13. 101, 5 SALL. Iug. 24, 4. 85, 14. VERG. Aen. 3, 494 quibus est -a peracta . . . sua (SERV. id est dura). 3, 609 quae *eum* . . . agitet -a. 4, 434 (SERV. adversa). 6, 62 (*cf.* SERV.). 6, 533 quae te -a fatigat? OV. met. 13, 572 *Hecubae.* trist. 1, 1, 10. 2, 138. 3, 1, 5. 5, 1, 29 *al.* RVT. LVP. 1, 12 LIV. 4, 42, 3. 6, 24, 8. 9, 4, 3. 22, 32, 6. 27, 35, 7 (*ibid.* calamitas). SEN. contr. 1, 1, 19. CELS. 8, 10, 5[B] ubi -ae negligentia quoque accessit. LAVS Pis. 128 (*ibid.* labes). QVINT. inst. 7, 9, 2 'gallus' avem an gentem an nomen an -am corporis significet incertum est. 8, 3, 67 TAC. hist. 4, 31 ann. 12, 37. VLP. dig. 50, 4, 3, 2 opponet -am et casus tristiores suos. APVL. met. 4, 5 PANEG. 11 (3), 4, 2 IVST. 11, 15, 6. CHALC. comm. 299 negat . . . immunem a vitiis . . . generatorum -am. PLIN. med. 1, 25 qui eam -am (*i. morbum*) inciderint. RVF. FEST. 23. **b** *plur.*: PLAVT. Asin. 515 meas queror -as, cum . . . prohibeor (Cas. 160). Mil. 125 conqueritur . . . -as suas. Rud. 185 nimio hominum -ae minus miserae memorantur. TER. Haut. 464 ut me tuarum miseritumst . . . -arum (SALL. Iug. 83, 2). TVRPIL. com. 177 CIC. S. Rosc. 54? 57 ut . . . neminem . . . nisi -as vestras accusare possitis. Rab. perd. 5 adhibeatis in hominis -is misericordiam. epist. 14, 1, 5 *v. p. 1191, 77.* OV. trist. 4, 5, 2 unica -is ara reperta meis. LIV. 6, 20, 9 deos . . . devocasse ad auxilium -arum suarum. PHAEDR. 4, 17, 1 cum de -is quidam quereretur suis. SEN. apocol. 12 -as suas deplorantes. DICT. 3, 20 p. 64, 11 orat *Priamus* uti miserati -as suas . . . veniant.

3 (*in bonam partem*) *res secundae, felicitas.* SERV. Aen. 3, 16 sciendum, quotienscumque -am solam dicimus, felicitatem intellegi: unde et fortunatos tantum felices. GLOSS. felicitas (SCHOL. Ter. Phorm. 884). *tam de singulis rebus quae alicui ex voto accidunt* (*α*) *quam de eis quibus felicitas alicuius universim niti putatur* (*β*): *dignitate, potentia, divitiis sim.; hinc interdum prorsus i. q. res familiaris, pecunia, substantia, cf. p. 1181, 36* (CHAR. gramm. I 33, 13 -ae: bona [-ae *N*], *ὑπάρχοντα, οὐσία.* DIOM. gramm. I 328, 1 EXC. Bob. gramm. I 549, 9. GLOSS. -a: *ὑπόστασις, ὑπάρχοντα.* condicio. -as: statum vitae. -us (*sic*): patrimonium): **a** *sing.*: *α*: PLAVT. Poen. 302 *v. p. 1195, 41.* 1328 *versu spurio.* Bacar. frg. 1. ENN. scaen. 172 *Eurypylus*: ubi -a Hectoris nostram . . . aciem inclinatam dedit. ann. 46 tibi sunt ante gerendae aerumnae, post ex fluvio -a resistet. 257 *v. p. 1181, 79.* TER. Phorm. 884 tantam -am de improviso esse his datam (SCHOL. felicitatem). ACC. trag. 594 a -a opibusque omnibus desertum. CIC. div. in Caec. 69 homo virtute, -a, gloria, rebus gestis amplissimus. Verr. 5, 81 *Scipionis mortui.* Manil. 47 (*ibid* felicitas). Catil. 1, 25 ab omni non modo -a, verum etiam spe derelictis. Pis. 44 *opp.* poena. Rab. Post. 41 *Caesaris* (43 *al.*). Marcell. 31 vicit is (*Caesar*) qui non -a inflammaret odium suum, sed bonitate leniret. nat. deor. 3, 88 -am a deo petendam. Tusc. 5, 92 *Diogenes* quanto regem Persarum vita -aque superaret (*sic app.* vita: Lael. 12). Att. 11, 9, 3. epist. 1, 9, 7 -a et felicitate C. Caesaris. 2, 1, 2. CAES. civ. 3, 81, 2 collata -a Metropolitum cum casu Gomphensium. BELL. Alex. 41, 1 *Pharnaces* cum sibi -am paternam feliciore eventu destinaret. 43, 1 multum -ae . . . Caesaris tribuens. SALL. Iug. 1, 3. 95, 3 illi . . . numquam super industriam -a fuit multique dubitavere, fortior an felicior esset. or. Cottae 2 NEP. Alc. 9, 4 Att. 9, 5. VERG. Aen. 1, 454 quae -a sit urbi (SERV. felicitas). 3, 16 dum -a fuit (SERV. scilicet bona. 10, 43). 3, 53 ut opes fractae Teucrum et -a recessit (SERV. melior scilicet). 4, 109 si . . . factum -a sequatur (SERV. hoc ad casum pertinet. auct. prospera). 7, 413. 9, 238 si -a permittitis uti (SERV. occasione). 10, 112 sua cuique exorsa laborem -amque ferent (SERV. periculum et felicitatem). 12, 436. 920 sortitus -am oculis (SERV. locum . . . ad feriendum . . ., quem -a destinaverat). HOR. epod. 4, 6. OV. Ib. 423 ut . . . unda labente . . . subtrahitur . . . harena pedi, sic tua . . -a liquescat lapsaque per medias effluat usque manus. RVT. LVP. 1, 13 neque . . . studium virtutis fructus -ae fallit. LIV. 1, 10, 7 adeo rara eius -a decoris (*sc. spoliorum opimorum*) fuit. 3, 26, 3 3, 37, 7? (*cf. Drakenb. ad h. l.*). 4, 37, 6 tamquam constantissimae rei -ae fretus. 5, 17, 8 -am suam illis negare. SEN. suas. 7, 10. VELL. 2, 40, 2 *Pompeius* -am hominis egressus. SEN. Herc. O. 105 par ille est superis, cui pariter dies et -a fuit. clem. 1, 4, 2. LVCAN. 9, 596 quidquid laudamus in ullo maiorum, -a fuit (COMMENT. non virtus. ADNOT. non virtute ad hoc pervenere, sed fato. sors una *coni. Reinach, Rev. arch. 3, sér. XL, 1902, p. 342*). PETRON. 92, 10. PLIN. nat. 35, 104 Protogenes monstravit et -am (*sc. fortuna eum in pingendo iuvit*). STAT. silv. 5, 1, 138 quisnam . . . ligavit -am Invidiamque deus? Theb. 2, 197 iuvat . . . quod superest fati . . . -a transire tua (*cf.* SCHOL. aerumnas suas felicitatis eius [*Adrasti*] prosperitate . . . evitare). 5, 26 transierit -a licet (SCHOL. quamvis a te felicitas emigrarit. -am . . . dixit felicitatem). 5, 132 rapuit . . . -am (SCHOL. occasionem temporis). 7, 754 -am . . . hastis venientibus aufert (SCHOL. casum felicem sive eventum feriendi). QVINT. inst. 2, 2, 12. 4, 5, 14 TAC. Germ. 36 hist. 4, 58 *al. nota* hist. 2, 80 mens *militum* a metu ad -am transierat. ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 30. APVL. met. 7, 2 (p 155, 17 H.) *opp.* aerumna. ANTH. 440, 11 (*cf.* tit. de bono quietae vitae). MAR. VICTORIN. rhet. p. 218, 27. VIR. ill. 75, 1 Sylla, a -a Felix dictus. PRISCILL. tract. 10, 136 p. 99, 15 AVSON. 434, 4. 435, 4 CAEL. AVR. chron. 1 pr. 1.

β: dub. CAECIL. com. 171 cui (*pauperi*) -a et res, †ut est, continuo patet. CIC. inv. 1, 34 *inter 'res personis attributas'*: naturam, victum, -am, habitum *eqs.* (*cf.* 2, 33). 1, 35 in -a quaeritur, servus sit an liber, pecuniosus an tenuis, privatus an cum potestate (*sim.* 2, 30). 1, 101 pares animo, -a, corpore. Verr. 2, 113 detrahes ornamenta non solum -ae, sed etiam ingenuitatis. 2, 152 *bulla*, indicium atque insigne -ae *pueri.* 3, 86 patrum -am ac dignitatem recuperare (*app.* dignitas: leg. agr. 1, 18 in vetere dignitate -aque nati [*cf.* 2, 97 in vetere -a . . . natos]. Mur. 87 Phil. 1, 20 de orat. 2, 209 epist. 6, 10, 1. NEP. Att. 19, 2 principes . . . dignitate pari, -a humiliores. 21, 1. LIV. 1, 42, 4 inter gradus dignitatis -aeque. 34, 31, 18. 35, 22, 4. 42, 50, 9 *al.* SEN. dial. 8, 6, 5 VOPISC. Prob. 4, 5 COD. Iust. 10, 19, 8 [*a. 468*]). CIC. Phil. 1, 30 cuius ordinis, cuius generis, cuius . . . -ae studia. Balb. 24 *servorum* -a . . . infima est (*sim.* off. 1, 41, *ubi syn.* condicio. fin. 5, 52 homines infima -a, . . . opifices denique. SVET. gramm. 25 ut . . . ex infima -a in ordinem senatorium processerint). Flacc. 35 Asclepiades -a egens, vita turpis (*cf.* Brut. 224 ex summis et -ae et vitae sordibus. LIV. 41, 20, 2 nulli -ae adhaerebat animus per omnia genera vitae errans). Pis. 52 viri ac mulieres omnis -ae ac loci (Lael. 94 loco, -a, fama superiores. LIV. 26, 6, 13 loco obscuro tenuique -a ortus [tenuis -a: FEST. p. 294 LAVS Pis. 255]. VAL. MAX. 5, 7 ext. 2 humiliorem -a sua locum obtinentem. *cf. p. 1179, 10*). de orat. 2, 342 abundantiam -ae (*ibid.* opes et copiae). *nota* part. 35 *spectantur* in -a: genus, amicitiae, liberi, propinqui, affines, opes, honores, potestates, divitiae, libertas. top. 73? leg. 2, 59 tolli -ae discrimen in morte (*cf. supra*: haec . . . locupletibus . . . cum plebe communia). Lael. 59 spes amplificandae -ae. 70 propinquos imbecilliore vel animo vel -a (*ibid.* opes). Tusc. 3, 21 hominem summa potentia summaque -a (SEN. dial. 11, 10, 4 MART. CAP. 8, 9, 10 TAC. ann. 2, 72 *al.*). Att. 1, 20, 2 hominis (*Pompei*) amplissima -a, auctoritate, gratia (QVINT. decl. 260 p. 69, 9 [*ibid.* facultates]. PANEG. 11 (3), 9, 1. APVL. met. 4, 9 -am parvam vel certe satis amplam dissimulanter obtectam. apol. 75 ampliuscula -a devolutus). epist. 13, 5, 2 cum superior factus sit ordine, inferiorem esse -a (*supra*: possessione amissa. SEN. epist. 24, 11 omnis ordinis . . ., omnis -ae, omnis aetatis [*app.* aetas: LIV. 22, 59, 12 SEN. epist. 66, 34 QVINT. inst. 3, 8, 48]. ARNOB. nat. 7, 15 p. 249, 9). SALL. Iug. 64, 2 neu super -am animum gereret. NEP. Alc. 9, 1? Timol. 2, 2 quem (*Dionysium*) ex quanto regno ad quam -am detulisset. VERG. Aen. 9, 258 (260) quaecumque mihi -a fidesque est (SERV. significat . . . opes, imperium, cuiuslibet rei possibilitatem). HOR epist. 1, 7, 54 unde domo, quis, cuius -ae *eqs.* PROP. 2, 34[b], 55 cui parva domi -a relicta est. 3, 9, 2 intra -am qui cupis esse tuam (OV. trist. 3, 4, 26 intra -am debet quisque manere suam). *nota* OV. met. 5, 368 *Plutoni* triplicis cessit -a novissima regni (*i. mundi. sim.* STAT. silv. 3, 2, 14 Nereides . . ., quis regni cessit -a secundi. Theb. 8, 39 me [*Plutonem*] tertia . . . deiecit -a polo). 5, 2, 27 nec mea concessast aliis -a nec exul . . . nominor. Pont. 2, 9, 13 *fortuna tua* maxima cum sit, esse potest animo vix tamen aequa tuo (LIV. 1, 39, 4 ad magnae -ae cultum. 24, 22, 9 possessione magnae -ae. SEN. contr. 2, 1, 15 SEN. clem. 1, 5, 5. dial. 12, 6, 5 magna servitus est magna -a. TAC. hist. 1, 12 ann. 4, 13 PS. QVINT. decl. 9, 3 *v. p. 1181, 65.* 13, 2 p. 247, 25. FIRM. math. 3, 7, 11 ex negotiatione . . . -am sibi maximam comparare. 5, 4, 23 CLAVD. 21, 41). Pont. 4, 9, 14. LIV. 1, 47, 12 instituisse censum, ut insignis ad invidiam locupletiorum -a esset. 2, 14, 4 auctionem -ae regiae (PLIN. nat. 7, 111. *similia de variis ordinibus*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et dignitatibus: COLVM. 1, 3, 10 supra consularem triumphalemque -am. TAC. hist. 2, 59 -ae principalis insignibus [AMM. 31, 12, 10 *al.*]. ann. 12, 2 imperatoria. COD. Iust. 5, 27, 33 [*a. 443*] curialem . . . -am. 1, 17, 2, 18 imperialem [6, 61, 7, 2]. 11, 48, 21 pr. quae peior -a sit, . . . ascripticia an servilis). LIV. 3, 8, 10. 3, 68, 4 re, -a auctior. 5, 34, 2. 9, 17, 16 oneratum -ae apparatibus suae. 9, 46, 1 humili -a ortus (VITR. 3 pr. 2. IVV. 6, 287 [SCHOL. paupertas]. PAVL. dig. 47, 12, 11 SOL. 9, 20). 22, 26, 1 spem liberalioris -ae. 22, 41, 7 castra plena omnis -ae publicae privataeque. 24, 24, 3 et genus et -a honesta erant (29, 1, 3. 35, 43, 1. FRONTO p. 88, 24 N. -a et genere et loco tuo, *M. Caesar*, dignus. AMM. 25, 9, 3. *cf. infra l. 21 et 57*). 25, 37, 2. 26, 30, 10 reliquiis direptae -ae. 40, 15, 2 dignior patris -ae successor. 45, 14, 3 qui sortem omnem -ae regnique . . . cum rebus Romanis miscuisset. 45, 32, 5 (*opp.* sumptus). MANIL. 5, 483 omnis -ae vultum per membra reducet *histrio*. VITR. 3 pr. 2 aut rei familiaris exiguitas aut imbecillitas -ae. 6, 5, 1 qui communi sunt -a. 6, 7, 1 Graeci . . . -a opulentiores (APVL. flor. 3 p. 14). SEN. contr. exc. 4, 3 infra -am meam. 9, 3, 9 *opp.* persona. 10, 1, 3 *al.* VELL. 1, 9, 6 eminentis -ae comes. 2, 29, 2 amplitudinem -amque. 2, 41, 2 *al.* VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 modicae -ae viro (4, 4, 11 APVL. flor. 9 p. 32). 5, 1 ext. 1 *opp.* aetas. 6, 2, 7 inferioris . . . generis et -ae (8, 1 abs. 12 PANEG. 9 [12]. 9, 6). PHAEDR. 4, 5, 8 totam ut -am tribus . . . distribuat. *transl. de persona* SEN. Herc. O. 650 quantos . . . sublimis agit -a metus. clem. 1, 8, 2 *al.* 1, 13, 4 felix . . ., si -am suam publicarit. epist. 47, 10. 105, 4 -ae mediocritas et ingenii lenitas. OCTAVIA 91 CVRT. 3, 12, 12 *al. de persona* 4, 6, 29 peregrinos ritus nova subeunte -a *Alexandri*. 6, 6, 1 in altissima -a (AMM. 14, 11, 8. 29, 2, 9). 10, 10, 13 -ae eius insignia. SCRIB. LARG. praef. p. 2, 23. LVCAN. 5, 506 somno dat vires -a minor (*cf.* COMMENT. *ad h. l.* inferiore gradu. ADNOT. in -a humili [*opp.* maiore statu). 7, 743 tot regum -a . . . coacta exspectat dominos. *nota* 8, 861 hoc tumulo -a *Pompei* iacens. PETRON. 75, 10 *al.* LAVS Pis. 113. PLIN. nat. praef. 3 -ae amplitudo. 2, 118 dispersa -ae magnitudine. 7, 56 ut *M. Antonius* . . . non aliud in censu magis ex -a sua duceret. 34, 5. STAT. silv. 5, 3, 117 -a parentum artior expensis. Theb. 1, 140. 2, 396 -am exuere et . . . descendere regno (SCHOL. deponere dignitatem). 11, 678. QVINT. inst. 3, 7, 13 *opp.* minores opes. 3, 8, 50 *al.* decl. 259 p. 57, 2 *pauper* inter omnes etiam superioris -ae carissimus (AMM. 15, 6, 3. 20, 8, 11. 27, 6, 11). Ps QVINT. decl. 13, 1 p. 246, 13 in tantis -ae viribus. IVV. 14, 328 nec Croesi -a . . . nec Persica regna . . . nec divitiae Narcissi. TAC. dial. 8. 13 Agr. 7. 13 Germ. 21. 39 adicit auctoritatem -a Semnonum: centum pagi iis habitantur. hist. 1, 15. 62 -am principatus . . . praesumebat *Vitellius*. 2, 1 quantaecumque -ae capax. ann. 2, 36. 38 inter angustias -ae. 4, 18. 23 ut quis -a inops. 6, 27 illustri . . . -a. 12, 41. 14, 21. 54 iube rem (iuvere *cod.*) . . . in tuam -am recipi. 14, 60 *vulgo* ex mediocritate -ae pauciora pericula sunt. 15, 52 Caesar . . . epulas inibat omissis excubiis et -ae suae mole. PLIN. epist. 2, 13, 10. 3, 7, 4 *al.* paneg. 10, 3 potestatem tuam -amque moderatus es. 83, 6 *al.* SVET. Nero 12, 1 quosdam -ae atque existimationis integrae. FLOR. epit. 3, 20, 3. SCAEV. dig. 22, 3, 27 omnem -am et substantiam, si quam a matre susceperat, in sinu meo habui. 40, 7, 40, 8 cum paene totam -am in nominibus haberet. VLP. dig. 27, 8, 1, 11 futuros casus et -am pupillo praestare. 47, 9, 3, 8. 50, 4, 6 pr. APVL. met. 4, 8 praeter tantam -ae copiam, quam . . . nacti sumus. 4, 13. apol. 75 ex largiore -a. 92 *al.* PANEG. 10 (4), 29, 2 pro -ae gradu. 11 (3), 32, 1 (*ibid.* opes). 12 (2), 16, 2 quanto sit -a *principis* praestantior. CAPITOL. Aur. 18, 5. Gord. 29, 1 Philippus Arabs, humili genere natus . . ., qui se in novitate atque enormitate -ae non tenuit. VOPISC. Prob. 4, 5 mediocris -ae est. FIRM. math. 3, 11, 13 ex istis artibus -ae ac facultatum sibi maximas substantias comparantes. SORT. Sangall. 51, 3 salva est -a tua, sed non tota (52, 4). 52, 1 in dubio est -a tua. IVST. 36, 1, 6 iuxta cultum pristinae -ae habetur. CHALC. comm. 198. MAR. VICTORIN. rhet. p. 267, 24 in -a . . . spectatur dignitas, divitiae, condicio. PALLAD. 1, 8, 1. COD. Theod. 16, 2, 3 (*a. 320*) *clerici* -a tenues. 4, 8, 4 (*a. 322*) omnem -am matrum. AVSON. 286, 5 vetus hanc (*Carthaginem*) opulentia praefert, hanc (*Constantinopolim*) -a recens. 419, 1 *imperatoris*. AMM. 14, 3, 3 promiscae -ae . . . multitudo. 16, 7, 5. 17, 12, 20 conspicuae -ae insignibus. 18, 8, 6 tua . . . excelsa . . . -a (20, 10, 1. 25, 10, 16). 27, 10, 2. *nota* 28, 4, 12 ad singula ulterioris -ae (*i. praecellentium*) verba plaudentes. 29, 3, 1 imperatori, maiestati -ae miscenti licentiam. 30, 4, 21 opes cuiusquemodi -ae. CLAVD. 7, 13 ardua privatos nescit -a penates. 18, 228 *al.* COMM. instr. 1, 32, 5 lucra avidus -ae praesumis. MACR. sat. 4, 4, 22. COD. Theod. 8, 4, 28 (*a. 423*) condicione deserta ad aliam . . . aspirare -am. 12, 3, 2, 1 (*a. 423*) alterius -ae vel honoris. COD. Iust. 9, 4, 5, 1 (*a. 380*). 7, 37, 3, 1 inter privatam -am et regale culmen medium. 10, 44, 3 pr. (*a. 465*) *app.* status. 10, 44, 4, 2 mares paternam sequantur -am. 11, 48, 22, 1 ad deteriorem detrahi -am. *saepius*. NOVELL. Iust. 143 pr. LEX Sal. 45, 2. 46 (*ibid.* facultas). 50, 3. FRG. rescr. princ. Mommsen Jb. d. g. dtsch. Rechtes VI (1863) 398 *sqq.* II 11 libertam . . . ad pristinam -am reduci.

b *plur.*: **α**: PLAVT. Truc. 372 hoc tuis -is, Iuppiter, praestant meae. TRABEA com. 5 mihi se dedet *amica*: -am ipsam anteibo -is meis. TER. Andr. 97 laudare -as meas, qui gnatum haberem tali ingenio praeditum (DON. ἐμφατικώτερον -as quam -am). *nota* RHET. Her. 4, 17, 24 qui -is alicuius inducti amicitiam eius secuti sunt, hi, simulac -a dilapsa est, devolant (4, 48, 61 simul atque hiemem -ae viderunt, devolant *amici*). 4, 39, 51 acuens dentes in uniuscuiusque -as. 4, 42, 54 4, 43, 55 *al.* CIC. inv. 1, 69 communibus -is consuluisse. Quinct. 6 uno iudicio de -is omnibus (*i. de bonis et de fama*) decernit. Tull. 36? Manil. 24 ut regum afflictae -ae . . . multorum opes alliciant ad misericordiam (Rab. Post. 41 afflictis -is [*opp.* secundis . . . rebus]. *sing.* Sull. 37 afflicta -a). Sull. 62 cum commoda colonorum a -is Pompeianorum rei p. -a diiunxerit. Tusc. 5, 115. LVCR. 1, 106 quae vitae rationes vertere possint -asque tuas omnis turbare timore. 5, 1179 -is . . . longe praestare *deos* putabant *mortales*. CAES. Gall. 3, 12, 3 suis -is desperare. 5, 3, 7. 6, 7, 6 suas exercitusque -as in dubium . . . devocaturum. 7, 77, 1 civ. 2, 5, 4. 2, 36, 2. BELL. Hisp. 29, 5 quod in eum locum res -aeque omnium deducerentur, ut. FRONTO p. 33, 2 N. omnes meae -ae et mea omnia gaudia Neapoli sunt. p. 195 -is parum prosperis usus est. APVL. met. 5, 6. PANEG. 3 (11), 19, 3 pias . . . mentes et imperatorias . . . -as (*cf. ibid. supra*: pietas atque felicitas). 10 (4), 27, 2 (*cf. supra*: bonorum commoditates). **β**: PLAVT. Most. 47? (*v. p. 1176, 75*). ACC. trag. 685 abundans -is. SISENNA hist. 110 enixim contra -as atque honores huius ordinis omnia fecisse. RHET. Her. 2, 30, 48 pares, hoc est in isdem partibus animi, corporis, -arum positos. 4, 8, 12 qui -as omnium voluerit prodere. 4, 41, 53 vita hominis est turpissima, animus avarissimus, -ae familiares attenuatissimae. CIC. Quinct. 6? (*v. supra l. 5*). 8 qui caput alterius, famam -asque defendam (94 in capite -isque hominum. S. Rosc. 5 [*de significatione cf. Landgraf in comm.*² *p. 22*]. div. in Caec. 71 Verr. 4, 52. 131 *al.* Cluent. 67. Rab. perd. 5 capitis famae -arumque omnium. Deiot. 1 epist. 14, 4, 2 MET. CEL. Cic. epist. 5, 1, 1 LIV. 3, 53, 10. 5, 11, 15 caput, domum -asque L. Vergini ac M. Sergi . . . execratus. 26, 22, 6 VAL. MAX. 6, 5, 3 QVINT. inst. 4, 2, 122 PAVL. sent. 5, 23, 11 (10). LAMPR. Alex. 45, 7 *provinciarum rectoribus* et -ae hominum committerentur et capita. COD. Theod. 9, 1, 11 (*a. 373* [*368*]) famam -as caput. GREG. M. epist. 13, 50 p. 417, 4 existimationem caput atque -as petiturus. *cf. etiam p. 1181, 14/5*). Quinct. 26 fama ac -is spoliare (47 deturbandus. 95 exturbari. div. in Caec. 21 evertere [Verr. 2, 155]. Verr. 4, 127 deiectos . . . expulsos . . . socios. *de assonantia* fama . . . -a *v. p. 1194, 72*). 27. 32 iudicium . . . non de re pecuniaria, sed de fama -isque P. Quincti (*cf.* 45). 49 cuius . . . bona venierunt, cuius non modo . . . amplissimae -ae, sed etiam victus vestitusque necessarius sub praecone⟨m⟩ . . . subiectus est. 53 -as funditus evertere. 59 cum bonis, fama -isque omnibus. 64 *al.* 98 opes -asque (div. 2, 22 *Crassus* maximis opibus -isque florebat. *cf. infra l. 71*). S. Rosc. 7 pecunia -isque contentus (*opp.* sanguinem et vitam. *v. p. 1181, 10*). 13. 21 *al.* 141 bona -as [vestras]que nostras vexare (Verr. 2, 113 [*cf.* Ps. ASCON. *in h. l.* p. 248, 21 St. bona in ipsis possessionibus, -ae in fructibus earum]. 2, 142. 146 non modo patrias cius -as, sed etiam bona tutorum ademisti. 2, 152 *al.* Catil. 3, 1 Phil. 14, 37 TAC. Agr. 31. *cf. supra l. 38. 41*). Q. Rosc. 33 tunc . . . omnium possessiones erant incertae, nunc . . . omnium -ae sunt certae. div. in Caec. 2 *bis*. 7 saluti -isque omnium (Verr. 3, 117 Rab. perd. 3 off. 2, 33 Att. 11, 3, 1 epist. 2, 6, 3 *al.* Q. CIC. pet. 38 AMM. 30, 4, 19. *cf. p. 1181, 11*). 20 *al.* 56 -as omnis libertatemque . . . perdidit. 65 qui eius (*provinciae*) iura -asque defenderem. Verr. 1, 53. 2, 4 *al.* 2, 59 rerum ac -arum suarum (3, 16. 4, 11 Manil. 17. 19 epist. 6, 5, 1. 13, 4, 3. 13, 19, 1 *cf. l. 74 et p. 1181, 28. 37 sq.*). 2, 153 *al.* 4, 24 ad -as aratorum vexandas diripiendasque. 4, 70 bona possessiones -asque aratorum (*cf.* Caecin. 38. 76 Phil. 11, 10). 6, 13 quae ad vitam et ad -as omnium pertinerent (fin. 3, 26 epist. 4, 9, 4 LIV. 8, 31, 9 GELL. 14, 1, 21. *cf. p. 1181, 28. 34 et p. 1176, 80*). 6, 20 -as eius (*Apollonii*) . . . constitutas fuisse familia, pecore, villis, pecuniis creditis. Font. 47 -arum omnium socium participemque. Cluent. 81 -arum status (*bis*). 188 spolia -arum. leg. agr. 1, 9 nundinationem iuris ac -arum. 2, 68 homines -is locupletat. 2, 97 magnis in -is et copiis. Catil. 1, 14 ruinas -arum tuarum . . . impendere tibi proximis Idibus. 2, 10 patrimonia sua profuderunt, -as suas obligaverunt (QVINT. decl. 311 p. 225, 6 custodiri patrimonia vestra, -ae sustineri. SCHOL. Stat. Theb. 3, 69 -arum prodigus dicitur, qui patrimonium decoquit). 4, 19 auctas exaggeratasque -as. dom. 60 locupletium -as . . . devorasses. 98 disturbari tecta, diripi -as. 113 qui . . . ambustas -arum mearum reliquias suas domos comportari iuberent. Rab. Post. 1 quod -as suas, fundatas praesertim atque optime constitutas opes (opes *del. pars edd.*). Mil. 87 multos sedibus ac -is ciecerat. Phil. 2, 74 in suis partibus, id est in suis -is. 8, 8 -as nostras . . . dissipet (epist. 4, 13, 2). 13, 6 ita vitam corpusque servato, ita -as, ita rem familiarem (NEP. Att. 2, 3 TAC. ann. 6, 17). part. 74 de -is erit facultatibusque dicendum. rep. 2, 34. Tusc. 1, 12. 5, 109 *Damaratus Tarquiniis* suas -as constituit. epist. 4, 7, 3 ad tuas -as omnis obtinendas. 5, 18, 2 qui et -as et liberos habeas. 6, 2, 2 (*app.* dignitas. *cf. p. 1181, 37*). 13, 7, 2 municipii -as omnes in isto vectigali consistere. POMP. Cic. Att. 8, 12ᵇ, 2. 8, 12ᵈ, 1 ut de omnibus -is rei p. dimicem. LVCR. 2, 1167 laudat -as . . . parentis (*cf.* 2, 1171 angustis tolerarit finibus aevom). CAES. Gall. 1, 11, 6 omnibus -is sociorum consumptis. 5, 43, 4 impedimenta atque . . . -as conflagrare. 6, 35, 8. 7, 8, 4 BELL. Afr. 8, 5 *al.* SALL. Catil. 16, 2 fidem -as pericula vilia habere. 33, 1 fama atque -is expertes. 52, 12. Iug.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

14, 2 me ... regno -isque omnibus expulit. 14, 24. 23, 2 Ps. Sall. in Tull. 1, 1 Nep. Hann. 9, 3. Liv. 1, 9, 14 in societate -arum omnium civitatisque. 1, 35, 4. 2, 23, 6 id ... primo se agro ... exuisse, deinde -is aliis. 2, 24, 5. 3, 68, 6 *al.* 4, 48, 2 nobilium ... publicarentur -ae. 4, 49, 16 agros sedesque ac -as stabilire. 6, 41, 10. 8, 38, 13. 10, 17, 5. 26, 32, 6 *al.* Rvt. Lvp. 1, 10. Val. Max. 4, 8, 2 salvo ... statu -arum suarum. 7, 7, 7 *al.* Petron. 37, 8 in ostiarii illius cella plus iacet quam quisquam in -is habet. Plin. nat. 26, 4 hominum ... aetatibus aut ... -is (*cf. ibid.* proceres ... pauperes). 37, 81 Qvint. decl. 320 p. 255, 24. 345 p. 363, 6. 364, 21 redimebas, *dives*, -as, pecunias tuas, immo salutem. Test. Dasum. (Corp. VI 10229) 5 Tac. Germ. 46 ann. 13, 21 *al.* Plin. paneg. 80, 2. Svet. Aug. 98, 2 libertate atque -is ... frui. Flor. epit. 3, 17, 3. Fronto p. 209, 5 N. regnum -asque suas in fidem Luci contulisse. Papin. dig. 37, 11, 11, 2 quia ... testator cum capite -as quoque suas in familiam ... alienam transferat. Tryph. dig. 26, 7, 55, 4. Vlp. dig. 17, 2, 73 societatem universarum -arum. 27, 9, 5, 11. *nota* 36, 1, 17 (16) pr. si 'patrimonium' fuerit rogatus et si 'facultates' et si 'quicquid habeo' et si 'censum meum' et si '-as meas' et si 'substantiam meam'. Pavl. dig. 1, 15, 3, 2. 3, 5, 36 (37), 1 fortuitis casibus ... suas -as amiserunt. 14, 2, 2, 6 Frg. Vat. 36. 158. Gell. 2, 12, 1 domo patria -isque omnibus careto. 3, 9, 3 domo familia -isque omnibus. Apvl. met. 4, 9. 12 Porph. Hor. epist. 2, 2, 201. Paneg. 8 (5), 5, 5 (*ibid.* census). 11 (3), 7, 3 *omnium urbium* levati status instauratae que -ae. 12 (2), 25, 2 Gallican. Avid. 14, 8. Treb. Gall. 1, 4 privatis ... -is publica explere dispendia. Capitol. Gord. 27, 1 Max. Balb. 2, 3. Edict. imp Diocl. 1, 6 si -ae commun⟨e⟩s aequo ⟨a⟩nimo perpeti possent hanc ... licentiam. 1, 9 in lacerandis -is. Arnob. nat. 1, 36 p. 24, 12 *syn.* res. Ivst. 16, 4, 20 *opp.* vita. 22, 3, 3 Avr. Vict. Caes. 33, 13. 39, 15. 41, 4. *nota* Amm. 14, 9, 8 quaestione per multiplices dilatata -as (*i. per homines diversae fortunae. sim.* 17, 5, 4 celsiores -as. 30, 5, 16 ruinas -arum ... celsarum). 15, 5, 15. 17, 10, 7 *al.* 26, 2, 4 fragilitatem sublimium -arum. 28, 3, 1 *al.* Schol. Cic. Bob. p. 104, 29 St. Veg. mil. 3, 10. Cod. Theod. 9, 1, 5 (*a. 326* [*320*]) de patria, de liberis, de -is, de vita ... dimicare. 12, 1, 123, 6 (*a. 391*) vacuas .. et inanes sine ... successione -as ... curia vindicabit (*ibid.* pr. substantia. *ibid.* 1 patrimonium). 9, 42, 20 (*a. 408*). Evgraph. Ter. Haut. 112 'rem et gloriam': -as ... et dignitatem. Cod. Iust. 10, 40 (39), 7 (*aet. Diocl.*) rerum ... ac -arum ... summam. 7, 39, 9 pr. Corp. IV 5087 (*cf.* Carm. epigr. 1785) quisquis in alterius -is incubas. Ivs Ivr. Arit. (Corp. II 172) 16 expertem patria incolumitate -isque omnibus. S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 16 qui deploraverat -as suas. 24 praecipitantes ... in ruinas principalium virorum -a⟨s⟩ restituerunt. Carm. epigr. 1338, 5 sanguine -is anima form⟨aque valebas⟩. 1411, 5 -as hominum defendit pectore casto.

de epithetis ad 3 pertinentibus v. p. 1188, 36.

4 *notabilia quaedam propter significationes*: **a** *de bestiis et rebus* (*cf. p. 1188, 66*): Plavt. Rud. 523 o scirpe, scirpe, laudo -as tuas. 533 utinam -a nunc anetina uterer, ut ... arerem. Cic. Tusc. 5, 115 eius (*arietis*) ... laudare -as, quod ... posset. Prop. 3, 2, 19 Mausolei dives -a sepulcri. Verg. georg. 3, 452 non ... ulla magis praesens -a (*fere i. q. medicina*) laborumst (*aliter* Aen. 7, 559). Aen. 2, 350 quae sit rebus -a videtis. Stat. Theb. 7, 754 *v. p. 1178, 22.* Chalc. comm. 295 quia generationis sit -a (*i. condicio*) posterior. transl. 30[A] sciens ordinatorum -am confusis praestare (*Plato*: *ἡγησάμενος ἐκεῖνο τούτου πάντως ἄμεινον*). Cod. Iust. 5, 11, 7, 3 debitum suam sequatur -am. *sim.* Cic. nat. deor. 2, 56 nulla ... in caelo nec -a nec temeritas ... inest. *nota* Val. Max. 4, 1 ext. 7 -am ductus emisse (*i. quod fortuna piscantibus esset datura*). **b** *de personis*: *α fortunam afferentibus*: Plavt. Rud. 501 malam -am in aedis te (*Charmiden*) adduxi meas. Lvcan. 7, 250 o domitor mundi, rerum -a mearum, miles. Stat. Theb. 3, 155 *mater ad filios*: vos, uteri -a mei. Qverol. p. 47, 20 ego sum tua -a. Corp. XIII 1897 coniugi karissimae ... conservatrici ..., -ae praesenti. *β in aliqua fortuna, i. dignitate, constitutis*: Hor. epist. 2, 1, 191 trahitur manibus regum -a retortis. Sen. Herc. O. 650 *v. p. 1179, 23.* Cvrt. 4, 6, 29 *v. p. 1179, 26.* Ps. Qvint. decl. 9, 3 nacta bonam conscientiam magna -a. Amm. 14, 9, 8 *v. supra l. 29.* 26, 6, 8. 26, 10, 9 *app.* ordines. 26, 10, 13. 28, 4, 12 *v. p. 1179, 68.* Cod. Iust. 3, 1, 18 iudex sive ab Augusta -a sive ab iudiciali culmine ... datus. *sim.* Rvt. Nam. 1, 19 mea dilectis -a revellitur oris. *singulariter de Octaviano vel de classe Romana apud Actium bellum gerente*: Manil. 5, 53 in ponto caeli -a natabit.

B ***proverbia, sententiae*: 1** *de hominum viribus in fortunam*: Ps. Sall. rep. 1, 1, 2 quod in carminibus Appius (App. Clavd. carm. frg. 3) ait, fabrum esse suae quemque -ae. Plavt. Trin. 363 sapiens ... ipsus fingit -am sibi. Com. pall. inc. 75 sui quique mores fingunt -am hominibus (*cf.* Nep. Att. 19, 1). Pvblil. S 6 Sall. Iug. 1, 3. Liv. 24, 14, 8 suam cuique -am in manu esse. Sen. Med. 176 -a opes auferre, non animum potest. Min. Fel. 36, 1. *cf. Otto, Sprichw. p. 143 n. 702.* Enn. ann. 257 fortibus est -a viris data. Ter. Phorm. 203 fortis -a adiuvat (Don. *παροιμία*. Cic. Tusc. 2, 11. fin. 3, 16 -a fortis. Liv. 34, 37, 4. Plin. epist. 6, 16, 11 fortes ... -a iuvat) *cf.* Cato orig. 83, 19. Rhet. Her. 3, 5, 9 fortitudini -am quoque esse adiumento solere. Sall. or. Phil. 21 -a meliores sequitur. Verg. Aen. 10, 283 audentis -a iuvat. Liv. 4, 37, 7. 8, 29, 5. Sen. Med. 159 -a fortes metuit, ignavos premit. dial. 1, 3, 3. *cf. Otto, Sprichw. p. 144 n. 703.* *e contrario*: Ov. met. 8, 73 ignavis precibus -a repugnat. *cf. l. 1.* **2** *de mutabilitate et inconstantia fortunae*: Plavt. Asin. 727 ut consuevere, hominis Salus frustratur et -a. Truc. 219 actutum -ae solent mutari, varia vitast. Enn. ann. 288 multae -ae forte recumbunt. haudquaquam quemquam semper -a secutast. 312 Ter. Hec. 406 Pacvv. trag. 366 *sqq.* Varro Men. 288 Cic. nat. deor. 2, 43. Laber. mim. 113 -a, immoderata in bono aeque atque in malo. Pvblil. F 2 3. 24 -a vitrea est: tum cum splendet frangitur. H 14. L 4. M 12. P 47. V 12. Bell. Alex. 25, 4 Sall. Catil. 8, 1 Hor. carm. 1, 34, 15. 3, 29, 49 Ov. trist. 3, 7, 41. 5, 8, 15 *sqq.* Epiced. Drusi 371 *sqq.* Rvt. Lvp. 2, 1. Liv. 30, 30, 18 maximae cuique -ae minime credendum est. 45, 41, 8 Manil. 3, 527. 4, 96 Vitr. 6 pr. 3 Sen. contr. exc. 5, 1 Vell. 2, 53, 2 Sen. Phoen. 629 Ag. 101 Herc. f. 524 Phaedr. 979. 1143 *al.* benef. 2, 28, 2 dial. 5, 6, 5. 10, 17, 4 epist. 72, 7 Cvrt. 4, 5, 2. 4, 14, 19 Sil. 7, 245 Apvl. met. 7, 2. Anth. 234 (*Pentadii de -a*). 629 (*Asclepiadii de -a*). 415, 65 Vopisc. Car. 3, 6. 7 Avson 143. 208, 9 Avg. civ. 7, 3 p. 277, 30 D. *al.* Romvl. fab. Aesop. 53 pr. Carm. epigr. 185. 950, 6. *cf. Otto, Sprichw. p. 142 n. 699.* **3** *de potentia fortunae in vita humana*: Plavt. Capt. 304 -a humana fingit artatque, ut lubet. Pseud. 679 centum doctum hominum consilia sola haec devincit dea, -a. Cic. Tusc. 5, 25 (*versus e Graeco*) vitam regit -a, non sapientia. Pvblil. F 27 -a ⟨in⟩ homine (-ni *codd.*) plus quam consilium valet. Caes. Gall. 6, 30, 2 multum cum in omnibus rebus tum in re militari potest -a (*sim.* civ. 3, 68, 1). *cf.* 6, 35, 2 civ. 3, 10, 1 Bell. Alex. 43, 4 Sall. Catil. 8, 1. 51, 25 Iug. 102, 9 Nep. Thras. 1, 4 Lygd. 3, 22 Liv. 9, 17, 3. 44, 40, 3 Manil. 4, 21 Vell. 2, 110, 1. 2, 116, 3 Sen. epist. 74, 19. 91, 4. 15 Sil. 8, 316 Porph. Hor. carm. 1, 34, 14 Firm. math. 1, 9, 2. *cf. Otto, Sprichw. p. 143 n. 700 et 701.* *aliter* Rhet. Her. 2, 23, 36 *Pacuvius* ait verius esse temeritate quam -a res geri. **4** *varia*: Pvblil. F 6 -a unde aliquid fregit, quassat omnia. 8 -a nimium quem fovet, stultum facit (Liv. 5, 37, 1 occaecat animos. 30, 42, 15. *cf. Otto, Sprichw. p. 145 n. 707*). 18 -a obesse nulli contenta est semel (*cf. Otto l. l. p. 145 n. 709*). 26 facit gradum (gratum *codd.*) -a, quem nemo videt. H 16 homo, ne sit sine dolore, -am invenit. M 44. N 8. 35. Q 50. S 29 Sall. Catil. 51, 12. Hor. epod. 4, 6 -a non mutat genus. Ov. Pont. 2, 3, 10 cum -a statque caditque fides. Manil. 2, 591 cum -a fidem quaerat, vix invenit usquam. Vitr. 6 pr. 3 Epicurus ... ait pauca sapientibus -am tribuere (*cf. Usener, Epicurea p. 396 XVI*). Sen. contr. 2, 5, 8 semper expectari -a mavult quam regi. contr. exc. 8, 4 Vell. 2, 118, 4 Sen. Herc. f. 326 Phoen. 386 Herc. O. 697 Phaedr. 1124 dial. 9, 10, 2 epist. 36, 6. 59, 18. 81, 31. 82, 5. 97, 15. 98, 2 Cvrt. 4, 7, 29. 9, 10, 28 Lvcan. 7, 818 Plin. nat. 16, 4 Sil. 4, 732 Stat. Theb. 6, 692. Mart. 12, 10, 2 -a multis dat nimis, satis nulli (*cf. Otto, Sprichw. p. 145 n. 706*). Carm. de fig. 75 Romvl. fab. Aesop. 56 pr. (*rec. gall.*).

iuncturae: *nominales*: -a: abest: Anton. Cic. Att. 14, 13[a], 3 a periculo (Plin. paneg. 71, 5). Liv. 34, 3, 7 rei p. Cvrt. 3, 2, 1. abit: Hor. ars 201 (*opp.* redit). Decl. in Catil. 59. accidit: Enn. scaen. 356 lapsa. Caes. Gall. 1, 31, 14 Verg. Aen. 12, 593 Ivv. 12, 29. adest: Liv. 21, 53, 8. 26, 40, 3. 38, 16, 14 Tac. hist. 2, 76. 3, 59 *al. saepius.* adiuvat: Brvt. Cic. epist. 11, 23, 1 (*cf. etiam p. 1181, 80*). adversatur: Cic. rep. 2, 30. afflat: Qvint. inst. 11, 3, 147. affulget: Liv. 30, 30, 15 Amm. 19, 10, 3. aggubernat: Flor. epit. 2, 8, 1. annuit: Stat. Ach. 1, 738. applicat sese *aliquo*: Pacvv. trag. 370. aspirat: Val. Max. 6, 5, 5 Sen. benef. 3, 2, 2 Cvrt. 3, 8, 20 *al.* blanditur: Sen. contr. 2, 1, 1. cadit: Pacvv. trag. 368 *aliquo.* Verg. Aen. 9, 280 Ov. met. 13, 435 Petron. 80, 9 Clavd. carm. min. 22, 45. calet: Lvcan. 7, 734. cedit: Cic. Tusc. 5, 72 parad. 34 Flor. epit. 2, 17, 15 *al.* circumagitur: Flor. epit. 2, 2, 22. circumlucet: Sen. dial. 6, 2, 5. collabitur: Apvl. met. 11, 2. comitatur *aliquem*: Vell. 2, 55, 3 *al.* commutatur: Carm. Nelei 3 Fest. p. 352 Caes. Gall. 3, 6, 2 Fronto p. 219, 21 N. constat: Sen. epist. 92, 2 Lvcan. 4, 402. consurgit: Flor. epit. 3, 18, 13. contristat se: Rvt. Lvp. 2, 13. convertitur: Nep. Att. 10, 1. crescit: Stat. silv. 5, 1, 119. dat se *aliquo*: Sen. Phaedr. 584. decipit *aliquem*: Liv. 30, 30, 11 Sen. contr. exc. 4, 3 Ps. Sen. mon. 48 Qvint. inst. 10, 6, 6 Treb. Val. 2, 2. deest: Caes. Gall. 1, 40, 12 Liv. 6, 18, 8 *al. saepius.* deficit: Sen. suas. 1, 9. defit: Enn. scaen. 354. desciscit: Lvcan. 2, 728. deserit *aliquem*: Tac. hist. 4, 58 ann. 2, 21. dilabitur: Rhet. Her. 4, 17, 24 Paneg. 10 (4), 6, 2. discedit: Decl. in Catil. 59 Amm. 30, 5, 18. discordat a se: Vell. 2, 53, 3. dominatur: Cic. ad Q. fr. 1, 1, 4 Plin. epist. 5, 20, 3 Min. Fel. 5, 13 Firm. math. 1, 7, 42. dubitat: Liv. 21, 44, 8. effert se: Liv. 30, 30, 23. enitet: Liv. 1, 42, 3. est: in manu *alicuius*: Nep. Timoth. 3, 4. *alicui*: Verg. Aen. 2, 350 *al.* Liv. 5, 24, 10. 7, 19, 5. 9, 41, 5 *al.* Sen. Ag. 146 Cvrt. 3, 11, 22 Val. Fl. 3, 337 *et saepius. alicubi*: Liv. 6, 3, 1. cum *aliquo*: [Plavt. Epid. 332] Anth. 850, 5. est hostis: Ov. Pont. 3, 1, 152. est sospes et in cursu: Ov. met. 10, 400. evenit: Liv. 25, 40, 13. fallit: Ov. am. 2, 19, 7 Liv. 6, 12, 11 *al.* Pavl. Fest. p. 160. famulatur: Clavd. 26, 513. favet: Ov. met. 13, 334 Manil. 1, 114 Sen. epist. 76, 30 Lvcan. 2, 310 Anth. 494[b], 86 Paneg. 8 (5), 4, 3 *al.* flat: Avian. fab. 8, 3 (*cf.* fab. apol. 8, 5). floret: Vell. 2, 11, 3 Ps. Qvint. decl. 12, 15 p. 231, 18 Inscr. numm. Cohen I[2] p. 343 n. 365 (*autonom. a. 68*) florente -a. fluit: Ps. Qvint. decl. 3, 12 p. 51, 24. fovet: Sil. 7, 10. 11, 39 Ivv. 6, 605. fugit: Ov.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trist. 5, 14, 29 DECL. in Catil. 59. furit: SEN. Phaedr. 1124. haeret: LVCAN. 7, 547 AMM. 21, 14, 1. iacet: *v. p. 1176, 38.* ASCON. Scaur. p. 25, 16 St. imminet: LIV. 3, 54, 3 *al.* SEN. Tro. 275 QVINT. decl. 255 p. 46, 3. immutatur: SALL. Catil. 2, 5. inclarescit: TAC. ann. 12, 37. inclinat (se): CAES. civ. 1, 52, 3 HOR. epist. 2, 1, 94 LIV. 3, 61, 4 *al.* TAC. hist. 3, 23. inclinatur: LIV. 34, 23, 6 *cf. p. 1186, 67.* incurrit: SEN. epist. 37, 5. indulget: LIV. 4, 42, 10 Aequis. MANIL. 4, 564 VELL. 2, 117, 1 PHAEDR. app. 2, 4 quae . . . indulgens -a . . . dedit. SEN. benef. 3, 28, 3 *al.* influit: SEN. Thy. 536. ingruit: LIV. 26, 41, 21 AMM. 18, 6, 6. innititur *alicui*: LIV. 4, 28, 6. insequitur: QVINT. decl. 335 p. 319, 1. insidiatur: PLIN. nat. 37, 4 QVINT. inst. 6 pr. 8. interit: VELL. 2, 11, 3. intonat: OV. Pont. 2, 3, 24. invidet: CALP. decl. 42 p. 33, 6 APVL. apol. 21. iocatur: IVV. 3, 40. irruit: SEN. Oed. 786. labat: LIV. 26, 41, 17 *al.* SEN. Thy. 34. *saepius.* labitur (*v. p. 1182, 50*): VAL. MAX. 3, 2, 19. STAT. Theb. 4, 149 situ. lassatur: PLIN. paneg. 61, 10. lassescit: PLIN. nat. 7, 130. ludit: STAT. Theb. 12, 35 RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 276, 8. manet: LVCR. 5, 1121 OV. trist. 3, 4, 77 PETRON. 80, 9 CLAVD. carm. min. 30, 161. minatur: SIL. 12, 554 PS. QVINT. decl. 3, 1 p. 42, 10. minitatur: CALP. decl. 6 p. 7, 5. monet: LIV. 38, 46, 5. moratur: STAT. Theb. 11, 448. mutatur: PLAVT. Truc. 219 CIC. carm. frg. 34 CAES. civ. 1, 59, 1 SALL. Iug. 14, 18 VERG. Aen. 5, 604 LIV. 21, 45, 6 *al. et saepius.* nutat: STAT. Theb. 1, 194 (*de nave*). TAC. hist. 1, 56 SCHOL. Cic. Bob. p. 145, 9 St. obtingit: PLAVT. Poen. 1328 *versu spurio.* oritur: CVRT. 3, 12, 20. peccat: SEN. benef. 4, 21, 3 *al.* pendet: OV. met. 8, 12 LVCAN. 2, 41 CLAVD. 15, 252 *al.* perit: LVCAN. 8, 85 ANTH. 447, 3. permanet: CIC. frg. inc. J 43. praevalet: SEN. dial. 9, 4, 2. processus habet: OV. trist. 4, 5, 25. pugnat: LVCAN. 10, 3. recedit: VERG. Aen. 3, 53 OV. Pont. 4, 3, 39. *al.* redit: LVCAN. 2, 94 *al.* reducit: *v. p. 1193, 46.* redundat in *aliquem*: OV. trist. 3, 1, 73. reflat: AMM. 31, 13, 19. regit: LIV. 28, 30, 11 LVCAN. 4, 661 IVST. 1, 9, 23. reluctatur: AMM 19, 8, 5. renascitur: STAT. silv. 1, 5, 65. renuit: APVL. met. 9, 1. resistit: ENN. ann. 46 (*v. p. 1177, 65/6*). resurgit: CLAVD. carm. min. 22, 45. ruit: HOR. sat. 2, 7, 88 in *aliquem.* SEN. Herc. O. 603 *al.* SIL. 5, 226 *al.* TAC. hist. 3, 41. saevit: SALL. Catil. 10, 1 OV. Pont. 2, 3, 51 EPICED. Drusi 54 MANIL. 4, 565. VELL. 2, 82, 1 (*ex coni.*) *et saepius.* senescit: VELL. 2, 11, 3. sequitur: PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 9 VERG. Aen. 6, 62. 8, 15 *Aeneam.* OV. am. 1, 4, 69 *al.* LIV. 5, 19, 8. *al.* stat: VERG. georg. 4, 209. LIV. 5, 38, 4 cum *aliquo.* 38, 25, 8 pro iure gentium. SEN. Thy. 618 *al.* FLOR. epit. 4, 7, 10 pro partibus. AVIAN. fab. apol. 8, 5 (*cf.* fab. 8, 3). substitit: AMM. 21, 14, 1. succumbit: LVCAN. 7, 601. suffragatur: CIC. epist. 10, 5, 3. superat: VERG. Aen. 5, 22. superfundit se: CVRT. 3, 12, 20 animo *Alexandri.* titubat: SEN. dial. 5, 25, 1 SIL 11, 4 AMM. 28, 5, 14. tonat: AVSON. 312, 8. transit: MANIL. 4, 79 SEN. benef. 6, 3, 1. *et saepius.* valet (*cf. p. 1187, 79*): RHET. Her. 4, 32, 44 *in aliquem.* variat: LIV. 9, 18, 10 (*transitive* 10, 29, 7 haec. 23, 5, 8 *al.*). PLIN. nat. 7, 134. venit: PROP. 1, 17, 7 LIV. 24, 40, 15 MANIL. 4, 79 SEN. dial. 7, 20, 3 *al.* versatur *alicubi*: LIV. 2, 47, 1. vertitur: OV. met. 15, 261 Pont. 4, 9, 90 LIV. 5, 49, 5. 9, 17, 6 vertenti . . . -ae. 31, 37, 7. *al.* urget: SIL. 9, 9 IVV. 6, 593. *addo alios locos, ubi -a aliquid agere vel efficere dicitur*: NAEV. carm. frg. 22 eius mentem -a fecerat quietem. PLAVT. Capt. 305 *v. p. 1182, 20.* 834 Poen. 624 ENN. scaen. 172 *al.* PS. TER. Andr. alt. exit. 10 ACC. trag. 98. 619 AEM. PAVL. or. frg. Val. Max. 5, 10, 2 RHET. Her. 4, 16, 23 *bis.* 4, 9, 12 *ter.* 4, 20, 27 CARM. epigr. 68, 10. 11 VARRO frg. Gell. 1, 18, 2 CIC. Quinct. 49 *al.* S. Rosc. 46 Verr. 1, 16. 2, 71. 3, 98. 5, 46 *al.* Caecin. 12 *al.* Font. 16 testes . . . videtur ipsa -a esse voluisse. Cluent. 22. 195 Manil. 28 *al.* Catil. 1, 15 *al.* Phil. 13, 12 numine deorum . . . videtur hoc -a voluisse, ut. de orat. 1, 112 *al.* rep. 2, 44 *al.* Att. 3, 15, 4 *al.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 2 MARCELL. Cic. epist. 4, 13, 1 CAEL. Cic. epist. 8, 14, 4 PLANC. Cic. epist. 10, 7, 2 *al.* LEP. Cic. epist. 10, 35, 1 CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 7 CATVLL. 64, 218 LVCR. 5, 960 CAES. Gall. 1, 53, 6 *al.* civ. 3, 79, 3 ut ipsa -a illum obicere Pompeio videretur. HIRT. Gall. 8, 24, 4 BELL. Afr. 44, 4 *al.* BELL. Alex. 10, 3 *al.* SALL. Catil. 20, 14 *al.* NEP. Att. 19, 1 *al.* VERG. Aen. 1, 240. 628. 2, 79 *al.* HOR. sat. 2, 2, 126 *al.* PROP. 1, 6, 25 *al.* OV. epist. 3, 43 *al.* met. 13, 324 EPICED. Drusi 349 LIV. 1, 23, 10. 1, 27, 6 *al.* 4, 13, 4 quod -a spondet. 29, 3, 10 tantum -am mutasse (31, 29, 16 nihil . . . mutavit). MON. Ancyr. 2, 46 (*gr.* ἡ τύχη). LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 36. 2, 27. 59 MANIL. 1, 81 *al.* SEN. contr. 1, 1, 5 *al.* VELL 2, 37, 4 *al.* VAL. MAX. 1, 5, 8 *al.* 9, 12 pr. prout -a gubernaculum rexit. CELS. 3, 1, 4 *al.* PHAEDR. 1, 7, 4 SEN. Ag. 28 Herc. O. 178 *al.* clem. 1, 1, 2 *al.* dial. 7, 5, 3 irata et infestante -a. CVRT. 3, 2, 17 *al.* COLVM. 1, 2, 3 LVCAN. 1, 84 *al.* PETRON. 13, 4 *al.* CALP. ecl. 4, 164 PLIN. nat. 35, 103 VAL. FL. 1, 326 *al.* SIL. 1, 8 *al.* STAT. silv. 1, 4, 6 *al.* MART. 1, 12, 9 *al.* QVINT. inst. 5, 7, 29 *al. omisso verbo* QVINT. decl. 321 p. 260 28 bene hercule -a, quod. IVV. 7, 197 TAC. Germ. 33 Agr. 44. hist. 1, 65 si -a contra daret. 2, 1 *al.* PLIN. epist. 4, 21, 4 *al.* SVET. Aug. 65, 1 *al.* FLOR. epit. 3, 5, 21 *al.* 4, 2, 1 invidens -a . . . populo. CALP. decl. 8 p. 8, 22 *al.* FRONTO p. 232, 5 N. TRYPH. dig. 41, 1, 63, 3 APVL. met. 1, 7 *al.* MIN. FEL. 18, 6 ANTH. 438, 1 *al.* PANEG. 2 (10), 11, 1 *al.* LAMPR. Comm. 2, 9 *et al.* SCRIPT. hist. Aug. FIRM. math. 1, 8, 1 *al.* IVST. 39, 5, 3. 43, 2, 5 AVSON. 143 *al.* DICT. 3, 14 p. 60, 17 AMM. 14, 10, 16 CLAVD. 17, 147 *al.* SIDON. carm. 2, 96 *al.* DRAC. laud. dei 3, 432 quem par -a tenebat. HIST. Apoll. 11 p. 19, 8 (*rec. A*). CARM. epigr. 742. CORP. VIII 20808, 2 (*a. 305*) ubi nos -a remisit. *nota passivum*: **a -a** *fit aliquid*: CIC. inv. 2, 44 *id* a -a administrari. Catil. 1, 25 ab omni . . . -a . . . derelictis. Sull. 73. 92. Sest. 5 a -a ipsa collocatus. Rab. Post. 2 ab ipsa -a . . . huius consilia esse multata. Marcell. 19 haec a Virtute donata, cetera a -a commodata. CAES. Gall. 5, 34, 2 ab duce et a -a deserebantur. NEP. Milt. 3, 2 a -a datam occasionem. LIV. 5, 42, 4 *al.* VELL. 2, 80, 4 *al.* SEN. dial. 1, 5, 4 *al.* PLIN. nat. 7, 130 QVINT. decl. 388 p. 441, 18? **-ā** *fit aliquid*: CIC. Mur. 79 et natura et -a coniunctum. 83 consulem . . . -a constitutum ad . . . otium. Font. 25 quid -a . . . allatum . . . videretur. Phil. 3, 31 de orat. 2, 45 nat. deor. 2, 153 *al.* NEP. Alc. 7, 3 secunda -a . . . elatus. OV. met. 10, 335 LIV. 35, 37, 5 CVRT. 8, 14, 44 LVCAN. 9, 244 PLIN. nat. 34, 8 VIR. ill. 48, 4 ROMVL. fab. Aesop. 39, 4. 69 pr.

-am: accipere: SEN. epist. 85, 40 quamcumque. accusare: CIC. S. Rosc. 57 LIV. 5, 11, 14 *al.* SEN. contr. exc. 3, 6 *al.* SEN. dial. 11, 16, 6. *et saepius.* adire: LIV. 25, 10, 7 SEN. benef. 3, 11, 1 adiuvare: LIV. 1, 34, 11. affirmare: APVL. met. 11, 2. amittere: LIV. 28, 7, 8 CVRT. 3, 11, 24 FLOR. epit. 2, 12, 10. arguere: VAL. MAX. 6, 8, 1 PLIN. nat. 2, 22. avertere: SEN. clem. 1, 19, 8. auferre: *v. p. 1178, 22.* cavere: SEN. epist. 98, 7. collaudare: TER. Eun. 1046. commiserari: NEP. Ages. 5, 2. committere *alicui*: LIV. 1, 27, 1 *al.* VEG. mil. 1, 7. complorare: LIV. 37, 7, 4. conciliare: NEP. Att. 19, 1. concredere: SIL. 5, 524 telo. APVL. apol. 72 marito. conqueri: PLAVT. Mil. 125 PACVV. trag. 268 RHET. Her. 2, 31, 50 CIC. inv. 1, 109. consequi: CIC. Catil. 4, 16. consolari: CIC. epist. 5, 17, 5. contemnere: CIC. Tusc. 5, 73 SEN. dial. 1, 6, 6. conturbare: CAEL. Cic. Att. 10, 9ª, 2 (= epist. 8, 16, 1). convertere: FRONTIN. strat. 2, 2, 11. criminari: LIV. 38, 58, 10. damnare: LVCAN. 7, 649. dare: TER. Phorm. 884 tantam -am . . . esse his datam (NEP. Eum. 1, 1 LIV. 21, 41, 4 *al.*). CATO orig. 83, 19 dii . . . tribuno. VERG. Aen. 10, 421 MANIL. 2, 832 SEN. dial. 10, 4, 4 CVRT. 6, 5, 8 SIL. 5, 248. deducere in aequum: SEN. epist. 51, 9. deferre in planum: SEN. dial. 9, 10, 6. deflere: VELL. 2, 67, 1. deprimere: CIC. Pis. 41. despicere: CIC. Att. 9, 12, 2 *al.* CAES. civ. 3, 103, 4 *al.* SEN. nat. 6, 32, 5 *al.* diiudicare: CAES. civ. 2, 32, 6. disponere: EDICT. imp. Diocl. 1, 2 (*ibid.* ornare). domare: STAT. Theb. 2, 178. emendare: HOR. sat. 2, 8, 85. evadere: STAT. Theb. 11, 704. evertere: DICT. 4, 5 p. 73, 19. excipere: CIC. prov. 41. excitare: TAC. hist. 2, 46. *cf. p. 1176, 37/8.* exercere: LVCAN. 5, 302. experiri: CIC. Tusc. 5, 61 CAES. Gall. 1, 31, 4. 2, 16, 3 civ. 2, 30, 2 SALL. Iug. 63, 1 LIV. 7, 37, 4 *al. saepius.* explicare: SEN. benef. 1, 9, 2. exspectare: SEN. nat. 3 pr. 13 FLOR. epit. 1, 3, 6. extollere: CIC. Pis. 41. facere: LIV. 1, 25, 3. 39, 40, 4 SEN. nat. 3 pr. 13 COLVM. 1, 3, 5. fatigare: SEN. contr. 7, 3, 10 IVST. 12, 8, 15. ferre: *i. q. tolerare*: ACC. trag. 460 RHET. Her. 4, 51, 65 CARM. epigr. 68, 7 CIC. epist. 5, 21, 4. 6, 2, 3 *al.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6 PVBLIL. S 6 NEP. Timol. 1, 2 VERG. Aen. 5, 710 HOR. carm. 3, 27, 75 epist. 1, 8, 17 OV. fast. 1, 479 LIV. 27, 14, 1 SEN. contr. 2, 1, 16 suas. 2, 15 SEN. Oed. 681 *al. et saepius. i. q. habere, auferre*: CAES. Gall. 7, 62, 8 QVINT. decl. 313 p. 229, 17. *i. q. circumferre*: MANIL. 4, 167. *i. q. aliquo ferre*: STAT. Theb. 8, 717 AVSON. 426, 3. fingere (*cf. p. 1181, 75. 76*): NEP. Att. 11, 6. flere: OV. trist. 3, 11, 37. frangere: CIC. epist. 9, 16, 6. fugere: SEN. dial. 11, 17, 3. fungi: PLAVT. Most. 47. gemere: TVRPIL. com. 177. gerere: LIV. 8, 11, 6. gravare: OV. trist. 5, 11, 29. gubernare: VELL. 2, 127, 1. habere: CIC. Att. 7, 11, 1 sibi habeat suam -am (‘*formula contemnentis*’ *Boot*). OV. met. 3, 149 EPICED. Drusi 47 LIV. 4, 15, 2. 7, 19, 1. 9, 41, 4. 22, 27, 7. 24, 34, 1 *al.* SEN. contr. exc. 4, 3 SEN. epist. 105, 8 CVRT. 6, 4, 12 *al.* ARNOB. nat. 1, 3 p. 7, 1 (*v. p. 1177, 17*) AVG. civ. 7, 3 p. 278, 30 D. COD. Iust. 6, 30, 22, 9 *al.* habere in consilio: LIV. 36, 8, 6. habere in potestate: SEN. dial. 6, 15, 1. horrere: LIV. 26, 18, 11. imponere: LIV. 25, 29, 4 *alicui.* incidere: APVL. met. 2, 13. incusare: LIV. 26, 34, 13 CARM. epigr. (Corp. VIII 25870, 19). insectari: CIC. ad Brut. 1, 4, 2. invenire: LIV. 9, 27, 12. irritare: CVRT. 4, 15, 11. lacessere: SIL. 12, 62. laudare: PLAVT. Rud. 523 TER. Andr. 97 CIC. inv. 2, 178 *al.* HOR. sat. 2, 7, 23 LIV. 2, 7, 7 *al. et saepius.* levare: CIC. epist. 5, 17, 5 SEN. contr. 1, 1, 19. luere: OV. trist. 2, 107. lugere: CIC. p. red. in sen. 34 Att. 8, 11ᵈ, 5. mergere: OV. trist. 3, 11, 37. metuere: CIC. epist. 2, 11, 1 OV. Pont. 3, 6, 49 PORPH. Hor. carm. 1, 35, 6 CARM. epigr. 500, 10. miserari: CAES. Gall. 7, 1, 5 SALL. Iug. 62, 1. morari: LVCAN. 1, 394 TAC. hist. 3, 65. movere: CVRT. 10, 9, 17 (*opp.* expectare). ANTH. 444, 14 loco. mutare: LIV. 8, 31, 2 SEN. contr. 1, 1, 6 VELL. 2, 57, 3 *al. et saepius.* obire: SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 27 St. offerre: LIV. 4, 55, 2 *al.* onerare: IVST. 12, 8, 15. opperiri: SALL. Iug. 93, 1 COLVM. 3, 20, 3. ornare: *v. supra l. 35.* pati: CAES. Gall. 2, 31, 6 *al.* TAC. hist. 4, 46. peragere: VERG. Aen. 3, 493 (*cf.* GLOSS. IV 443, 5). perdere: CIC. Att. 3, 9, 1 perditam . . . -am. periclitari: CIC. Verr. 6, 132 CAES. civ. 1, 72, 2 *al.* BELL. Alex. 16, 1 (*cf.* -ae periculum facere: HIRT. Gall. 8, 34, 1). permutare: QVINT. decl. 332 p. 309, 7. persequi: PETRON. 138, 5. pessumdare: PS. AVR. VICT. epit. 42, 4. petere: MANIL. 3, 151. provocare: LVCAN. 9, 883 PLIN. nat. 6, 208. quaerere: QVINT. decl. 260 p. 67, 23. queri: PLAVT. Asin. 515 Cas. 160 OV. met. 15, 493 SEN. contr. 2, 7, 2 (cum -a: SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 5 SEN. contr. 1, 4, 10 SEN. dial. 9, 11, 2). recipere: LVCAN. 5, 677 COD. Iust. 3, 28, 37, 2. recusare: CIC epist. 6, 1, 1 *al.* LIV. 25, 49, 4. refellere: STAT. silv. 2, 2, 127. regere: CVRT. 10, 2, 22. reparare: CVRT. 5, 1, 8. repudiare: CAES. civ. 2, 32, 13. retundere: SEN. clem. 1, 5, 3.

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

revereri: FLOR. epit. 2, 12, 11 (reverenter habere: AVSON. 8, 7). rogare: IVV. 9, 148. sequi: CIC. off. 2, 69 VERG. Aen. 5, 22 LIV. 7, 35, 12 *al.* MANIL. 5, 43 VELL. 2, 55, 1 CVRT. 5, 8, 9 *al. et saepius.* sistere: SIL. 7, 10. speculari: TAC. ann. 1, 31. spondere: SEN. benef. 4, 34, 5 sibi (PANEG. 5 [8], 15, 4). subigere: SEN. dial. 7, 25, 6 SIL. 7, 579. subire: CIC. Catil. 4, 2 p. red. in sen. 37 *al.* LIV. 24, 31, 1 *al.* SEN. contr. 7, 8, 9 SEN. nat. 4 pr. 7 IVST. 14, 2, 3 COD. Theod. 12, 1, 172 pr. (*a. 410*) *al.* sublevare: CAES. civ. 3, 73, 4. superare: VERG. Aen. 5, 710 APVL. met. 11, 12. sustinere: LIV. 26, 41, 17 SEN. contr. 9, 1, 8 QVINT. decl. 337 p. 389, 26 SCHOL. Cic. Bob. p 134, 20 St. temperare: PETRON. 137, 9, 2. temptare: CAES. Gall. 1, 36, 3 *al.* SALL. Catil. 57, 5 *al.* LIV. 10, 43, 7 *al. et saepius.* timere: PVBLIL. S 6 QVINT. decl. 345 p. 364, 26 EVTR. 6, 1, 2. tolerare: PS. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 16, 4 TAC. ann. 5, 8. 6, 22. transferre: LIV. 5, 44, 6 QVINT. decl. 332 p. 309, 7 *al.* transigere: TAC. hist. 3, 5. variare: LIV. 25, 1, 6 variabant secundae adversaeque res . . . -am . . . hominum. vendere: CVRT. 4, 11, 15. vertere: CVRT. 4, 15, 18. vincere: CIC. epist. 6, 12, 1 SEN. Herc f. 1272 dial. 1, 3, 3 *al.* PLIN. nat. 7, 106 PANEG. 12 (2), 27, 4. vituperare: CIC. inv. 2, 178.

dat. -ae: cedere: CAES. Gall. 7, 89, 2 CIC. Tusc. 3, 36 SALL. Catil. 34, 2 OV. Pont. 2, 6, 23 LIV. 25, 15, 16 *al.* VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 SEN. dial. 4, 30, 1 OCTAVIA 253 SIL. 4, 48 TAC. hist. 3, 31. committere: CIC. Att. 9, 6, 4 se (LIV. 7, 12, 11 *al.* VELL. 2, 72, 3). 10, 2, 2 omnia. LIV. 3, 60, 2 rem (9, 12, 11). 23, 43, 7 PHAEDR. app. 8, 23 PETRON. 102, 1 HERMOG. dig. 1, 5, 13 PANEG. 2 (10), 8, 5 IVST. 1, 10. 3 AMM. 21, 5, 13. credere: LIV. 45, 8, 6 VAL. MAX. 6, 9 ext. 6 SEN. dial. 2, 5, 4 epist. 76, 34 *et saepius.* dare: locum: BRVT. Cic. epist. 11, 1, 3; terga: SEN. Oed. 86; veniam: IVV. 11, 176; verba: OV. Pont. 2, 1, 6. 2, 7, 20. *aliquem*: SEN. epist. 110, 2 neglecti et -ae dati *sumus.* deesse: LIV. 4, 57, 8 *al.* VELL. 2, 48, 2 PANEG. 9 (12), 15, 6. delegare: *ex coni.* LIV. 28, 42, 15. se eripere: SEN. epist. 70, 13. illudere: SEN. contr. 1, 2, 8. increpare: AVR. VICT. Caes. 20, 12. incumbere: SIL. 7, 241. instare: TAC. hist. 5, 15. intercedere: SEN. clem. 2, 6, 3. invidere: LIV. 45, 22, 4 *al.* maledicere: SEN. epist. 71, 5 *al.* mandare: OV. met. 2, 140 cetera. IVV. 10, 52 laqueum (SCHOL. contemnere). moderari: TAC. ann. 15, 5. obicere: CIC. Tusc. 1, 111. obirasci: LIV. 1, 31, 3. obsequi: CAES. Cic. Att. 10, 8[b], 1 PORPH. Hor. epist. 1, 16, 70. obsistere: CIC. fin. 4, 17 (*ibid.* repugnare) obviam ire: SEN. dial. 9, 11, 1. occursare: PLIN. paneg. 25, 5. offendi (*i. irasci*): NEP. Cim. 4, 2. parere: SEN. epist. 16, 5. permittere: CVRT. 3, 2, 18 se. TAC. hist. 3, 60 *al.* potestatem facere: SEN. dial. 9, 13, 2. praebere caput: LVCAN. 8, 615. resistere: CIC. epist. 5, 17, 3 LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 59. *al.* responsare: HOR. epist. 1, 1, 68. satisfacere: CALP. decl. 50 p. 37, 5. servire: PORPH. Hor. epist. 1, 16, 69. subdere colla: SIL. 10, 215. se subducere: SEN. epist. 119, 11. subicere: VAL. MAX. 7, 2 ext. 2 SEN. epist. 9, 15 QVINT. inst. 1, 12, 18 *al.* decl. 377 p. 421, 9 se. *saepius.* succumbere: CIC. Sull. 71 Deiot. 36 *al.* SEN. contr. 4 pr. 6 VAL. MAX. 3, 2, 7. summittere: vexilla: STAT. silv. 4, 2, 43; animum: TAC. ann. 2, 72.

in -am: decidere: MELA 2, 26. deferre: PETRON. 87, 1. devenire: SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6. ducere: CAES. Gall. 7, 54, 3. incidere: PETRON. 140, 15 Ps. QVINT. decl. 1, 3 VIR. ill. 10, 1 COD. Iust. 4, 34, 12. recidere: CIC. Sest. 146 LIV. 44, 31, 15 QVINT. inst. 6, 1, 23. venire: LIV. 40, 56, 4. ad -am: deducere: VAL. MAX. 1, 1, 14. pervenire: TAC. dial. 8. recidere: BELL. Hisp. 17, 2.

ā (*cf. p. 1184, 8*): affici: PLAVT. Bacar. frg. 1. conflictari: CIC. Att. 10, 4, 4 NEP. Timol. 1, 2 *al.* esse: CIC. Font. 40 non meliore -a . . fuisset. frui: LIV. 1, 52, 3. fungi: CIC. Brut. 243. uti: PLAVT. Bacch. 1108 Pseud. 679 Rud. 533 TER. Phorm. 31 RHET. Her. 4, 17, 24 CAES. civ. 2, 28, 3 SALL. Iug. 93, 1 NEP. Cim. 2, 3 VERG. Aen. 9, 238 HOR. sat. 1, 9, 45 epist. 1, 5, 12 LIV. 7, 35, 5. 23, 12, 11 *al.* VELL. 2, 13, 1 *al. et saepe.*

cum -a: digladiari: LACT. inst. 3, 28, 7. queri: *v. p. 1184, 80.* rixari: SEN. contr. 4 pr. 4. in -a: constitutum esse: CIC. Balb. 18 AVR. Fronto p. 33, 14 N. esse: CIC. Sest. 69 Marcell. 2 Lig. 16 epist. 6, 5, 3. 14, 11 LIV. 10, 31, 13. 42, 11, 3. 45, 36, 4 SEN. contr. exc. 4, 3 *al.* CVRT. 5, 3, 13 QVINT. decl. 263 p. 76, 2. versari: CIC. Att. 11, 17, 1. vivere: MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 2. *aliquid agere*: PLANC. Cic. epist. 10, 8, 2 POLLIO Cic. epist. 10, 31, 3 LIV. 26, 13, 5. de -a triumphare: FLOR. epit. 2, 2, 25. tutus adversus -am: SEN. contr. 2, 1, 7 *al.* *abl. modi* -a: PLAVT. Poen. 302 *v. p. 1195, 41.* CIC. Lael. 61 si qua -a acciderit, ut. Att. 14, 17[a], 7 (= epist. 9, 14, 7) hoc si tibi -a quadam contigisset. SALL. epist. Mithr. 21 exercitum . . . -a aut nostris vitiis . . . incolumem. *nota* LIV. 1, 46, 5 forte ita inciderat, ne . . . iungerentur, -ā . . . populi R., quo . . . esset. 2, 14, 8 Romam . . . -a et specie supplicum delati. 7, 32, 4. 9, 11, 5 *al.* VAL. MAX. 2, 9, 1. SVET. Aug. 2, 2 seu -a seu voluntate. EVGRAPH. Ter. Ad. 692. per -am: FLOR. epit. 3, 20, 1. ex -a: CIC. part. 57.

epitheta *(cf. p. 1192, 66):* *adiectiva:* *de sorte et casibus*: -a *dicitur*: acerba: CIC. Verr. 6, 119 EPIST. Sapph. 59. adiutrix (*cf.* PLAVT. Poen. 973 *et p. 1192, 67*): CIC. epist. frg. II 5 bonorum consiliorum. AMM. 26, 2, 9. adversa: PACVV. trag. 268 LVCIL. 237 ACC. trag. 460 SISENNA hist. 67 RHET. Her. 3, 6, 10 CIC. Sull. 66 *al.* epist. 5, 21, 4 (*app.* funditus aversa). 6, 6, 12 MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 2 BELL. Alex. 66, 4 NEP. Con. 5, 1 *al.* VERG. Aen. 9, 280 PANEG. in Mess. 182 LIV. 3, 58, 4 *al.* SEN. contr. exc. 4, 1. *saepe.* aegra: SEN. epist. 94, 74. aequa: HOR. epist. 2, 1, 94 QVINT. decl. 260 p. 64, 7 LACT. inst. 3, 29, 9. aequabilis: CIC. p. red. ad Quir. 2. afflicta (*cf. p. 1188, 36/7*): CIC. epist. 1, 9, 7 AMM 20, 11, 32 *al.* altera: LIV. 9, 17, 5. alterna: VERG. Aen. 11, 427 (*cf. vol. I p. 1754, 74*). alterutra: VELL. 2, 43, 2. ambigua: TAC hist. 4, 14 AMM. 21, 5, 13. amens: CARM de fig. 81. anceps: CIC. Marcell. 15 VERG. Aen. 4, 603 VELL. 2, 79, 3 *et saepius.* anetina: PLAVT. Rud. 533 (*v. p. 1181, 48*). aspera: SALL. or. Cottae 8 MANIL. 4, 565. atrox: PACVV. trag. 369 VELL. 2, 15, 2 *al.* TEST. Aug. Suet. Tib. 23 ANTH. 629, 2. beata: SEN. Oed. 693 APVL. met. 5, 10. bellica: CIC. off. 3, 99. benigna (*cf.* STAT. silv. 5, 1, 75): HOR. carm. 3, 29. 49 (53) SEN benef. 6, 11, 4. benivola: APVL. met. 10, 13. blanda: STAT. silv. 3, 3, 157. bona (melior, optima. *cf. p. 1191, 83. 1192, 70*): PLAVT Asin. 719 Aul 100 TER Hec. 406 AFRAN. com. 429 CIC. Phil. 1, 27 PVBLIL. N 8 LIV. 27, 14, 1. 30, 42, 15. 17. 40, 8, 16 SEN. Thy. 454 clem. 1, 5, 3 epist. 94, 74 AVR. Fronto p. 94, 6 N. FRONTO p. 94 27 N. *in* '*charientismo*' DON gramm IV 402, 9 (ISID. orig 1, 37, 27) AVSON. 407, 6 QVEROL. p 42, 11 *al.* SYMM. epist. 9, 83, 1 AVG. civ. 4, 18 p. 167, 13 D. *al.* quaest. hept. 1, 91 EPIST imp. Gord subscr. (Corp. III 12336) 1. melior: *ex coni.* PLAVT. Epid. 332 CIC. Font. 40 Pis. 71 Att. 10, 12[b], 3 Q. CIC pet. 11 HOR carm. 1, 7, 25 OV. met. 7, 518 LIV. 25, 6, 5. 30, 30, 9 *al.* GRATT 234 *et saepe.* optima: CIC. rep. 3, 27 ad Brut. 1, 1, 2 SEN. dial. 10, 17, 4 TAC. ann. 15, 17. bruta: PACVV. trag. 366. caduca: APVL. Socr. 4 p. 126. caeca: PACVV. trag. 366 CIC. Phil. 13, 10 OV. Pont. 3, 1, 126 EPICED. Drusi 374 PLIN. nat. 2, 22 APVL. met. 7, 2 (*ibid.* exoculata). AMM 31, 8, 8 *al.* AVG. c. Faust. 20, 9 p. 544, 21 lib. arb. 3, 2, 4. *cf. Otto, Sprichw p 141.* carnifex gloriae: PLIN. nat. 28, 39. certa (*cf. p. 1188, 39*): OV. Pont. 2, 7, 22 MIN. FEL. 6, 1 PANEG. 5 (8). 15, 4. clauda: QVINT. decl. 261 p. 71, 16. communis (*cf. etiam p. 1188, 17. 39*): CIC. Mur. 47 de orat. 2, 196 off. 1, 58 epist. 4, 15, 2. 6, 1, 1 CAES. Gall. 7, 1, 5 SALL or. Cottae 8 SEN. benef. 7, 27, 2 PETRON. 141, 1 MARCIAN. dig. 3[1], 114, 14 COD. Iust. 8, 53, 34 pr. concinna: APVL. apol. 19. concors: SEN. dial. 6, 14, 1. constans: OV. Pont. 2, 7, 22 LIV. 10, 13, 6. contraria: SCAEV. dig. 36, 1, 77 (75) pr. crudelis: CIC. Mil. 87 CIRIS 313 HOR. sat. 2, 8, 61 SEN. contr. 10, 3, 5 PETRON. 114, 8 *al.* deterior (*cf. p. 1188, 18*): LIV 37, 45, 18 SEN. dial. 6, 5, 4. dextra (*cf.* SIL. 13, 265): CARM. epigr. 964, 1. digna: VERG. Aen. 3, 318 STAT. silv. 4, 6, 59 CALP. decl. 43 p. 33, 22 dispar: CIC. Font. 49 Mur. 43 div. 2, 90 SEN. epist. 66, 22. *al.* dissimilis: CIC. epist. 1, 7, 8 BELL. Alex. 25, 4. *al.* dives: *v. p. 1181, 49.* divina: VAL. MAX. 1, 8 ext 6. diuturna: CIC. div. 1, 39 epist. 6, 5, 2. domina: rerum (humanarum): CIC. Marcell. 7 Tusc. 5, 25; beatae vitae: CIC. fin. 2, 89. dubia: TER. Hec. 16 CIC. Verr. 2, 38 epist. 13, 19, 2 LIV. 27, 49, 4 VELL. 2, 79, 3 SEN. Ag. 146 *al. saepius.* dulcis: HOR. carm. 1, 37, 11 dura: CIC. Mil. 87 Att. 10, 4, 4 VERG. Aen. 12, 677 SIL. 10, 597 *al.* efficax: FLOR. epit. 4, 7, 11. nullius egens: OV. trist. 1, 5, 16. egregia: CIC. Manil. 49. excellens (*v. p. 1188, 19*): CIC. de orat. 2, 210. excitata: *v. p. 1176, 37/8.* exigua: CIC. fin. 1, 63 *al.* (*βραχεῖα τύχη legisse videtur ap. Epicurum, cf. Epicurea p. 74, 17 c. not. Useneri et supra p. 1182, 39*). exitiabilis: APVL. met. 2, 20 ARNOB. nat. 2, 76 p. 110, 7. exsecrabilis: LIV. 26, 34, 13. extemporalis: QVINT. inst 10, 6, 1. extrema: CIC. Mur. 34 CAES. Gall. 7, 40, 7 civ. 2, 32, 8 LIV. 10, 43, 7. fabulosa, famosa: APVL. met. 10, 12. facilis: VERG. Aen. 11, 761. fallax: SEN. Ag. 58. fatalis: CIC. Sest 17 (quaedam). fautrix indignorum: PLIN. nat. 2, 22. felix: SEN. Thy. 940 PANEG. 10 (4), 4, 3. ferens: SEN. epist. 22, 4 STAT. Theb. 2, 178. firma: CIC. rep. 1, 28. florens: CIC. Pis. 38 (*opp.* spoliata). de orat. 2, 210 frg. inc. J 43 Att. 10, 4, 4. fortunata (*de dea Praenestina*): CIC. div. 2, 87. fragilis: CIC. de orat. 3, 7 rep. 2, 50. furibunda: EPICED. Drusi 373. genuina: AMM. 27, 11, 2. gravis: CIC. Verr. 6, 119 Sull. 73 Mil. 83 Phil. 5, 39 CAES Gall. 1, 32, 4 EPIST. Sapph. 59 OV. Pont. 4, 4, 5 LIV. 36, 11, 2 SEN. contr. 9, 1, 8 SEN. dial. 11, 4, 1 OCTAVIA 9 QVINT. decl. 257 p. 49, 3 TAC. ann. 6, 22. gubernans: LVCR. 5, 107. gubernatrix: TER. Eun. 1046. imbecilla (*cf. p. 1188, 21*): CIC. epist. 9, 16, 6. immunda: PLAVT. Cist. 114. impar: OV. trist. 5, 5, 47 moribus (*dat.*). impotens: VAL. MAX. 4, 5, 3 SEN. Ag. 248 *al.* CVRT. 3, 11, 23. improba: VERG. Aen. 2, 80 EPICED. Drusi 53 SIL. 5, 93 IVV. 6, 605 CARM. de fig. 81 CARM. epigr. 110, 2. improspera: TAC. ann. 3, 24. incerta: PLAVT. Capt. 245 PACVV. trag. 369 SEN. contr. 1, 1, 10 SEN. benef. 3, 11, 1 *al. saepius.* inclemens: AMM. 20, 4, 13 *al.* inclinata (-ior): CIC. epist. 2, 16, 1 *v. p. 1176, 38.* AVSON. 426, 4. incolumis: CIC. Cluent. 175 de orat. 3, 9. inconstans: PLIN. nat. 2, 22 AMM. 14, 11, 30. incredibilis: CIC. Phil. 3, 36 CVRT. 3, 13, 11. indigna: VERG. Aen. 11, 108. indulgens: *v. p. 1183, 8.* infesta: VAL. MAX. 1, 7 ext. 6. infida: LVCAN. 7, 686 STAT. silv. 5, 1, 144. infracta (*i. fracta*): VAL. MAX. 4, 7 pr. ingens: LIV. 29, 26, 5 *al.* STAT. silv. 3, 3, 44? inimica: VERG. Aen. 5, 356 OV. Pont. 2, 9, 7 VAL. MAX. 1, 7 ext. 6. iniqua: CARM. epigr. 68, 11 Engstr. 279 OV. Pont. 4, 6, 39 SEN. contr. 7, 3, 1 VAL. MAX. 4, 6, 2 *al.* SEN. Herc. f. 326 *al. passim.* iniusta: SEN. dial. 12, 3, 4. innocens: LACT. inst. 3, 29, 11. inopina: CHALC. comm. 159. insana: PACVV. trag. 366. insolens: PLIN. nat. 35, 201. instabilis: PACVV. trag. 369 RHET. Her. 4, 32, 44 SEN. contr. 1, 1, 5 TAC. hist. 4, 47 *al.* integra: CIC. Sull. 89 (*opp.* afflicta. *item* Sull. 89. *cf. p. 1188, 23*). *al.* intemptata: OV. met. 10, 585. invicta: FLOR. epit. 4, 7, 10. invida: SEN. Herc. f. 524 VAL. FL. 2, 474 CLAVD. 5, 194. invidiosa: SEN. contr. 10, 2, 12 VELL. 2, 60, 1. iudex: PETRON. 122, 174. laeta: OV. trist. 5, 8, 17 LIV. 34, 4, 3 FRONTO p. 220, 4 N. AMM. 17, 12, 4 *al.* (*aliter* HOR. carm. 3, 29, 49 saevo laeta negotio).

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laeva: CARM. epigr. 506. lenta: SEN. Tro. 275. levis: CIC. epist. 9, 16, 6 PVBLIL. L 4 OV. trist. 4, 1, 61 *al.* SEN. Med. 219 PETRON. 123, 244 STAT. silv. 5, 1, 144 ANTH 629, 1. *al.* licentiosa: APVL. met. 9, 31. longa: APVL. apol. 19. lubrica: CVRT. 7, 8, 24. lucrifera: PLAVT. Persa 515. luctuosa: CIC. Sull. 90. lugubris: SCHOL. Cic. Bob p. 134, 20 St. magna (*cf. p. 1188, 24 42. 1193, 9*): CAES. Gall. 6, 30, 2 HOR. carm. 3, 27, 75 LIV. 5, 24, 10 *al. saepe.* mala (*v. etiam p. 1192, 2. 1193, 10*): PLAVT. Rud. 501 LIV. 27, 14, 1 SEN. contr. 7, 6, 15 SEN. Thy. 454 clem. 1, 5, 3 *al.* COLVM. 1, 3, 5 PETRON. 140, 15 APVL. met. 1, 7 QVEROL. p. 34, 13 *al.* AVG. civ. 4, 18 p. 167, 8. 13 D. *al.*; peior: SEN. Herc. O. 358 LVCAN. 2, 132 *al.* maligna: ANTH. 474, 7. manca: HOR. sat. 2, 7, 88 (*cf. Usener, Epicurea p. 396 XVI*). manens: HOR. carm 3, 29, 49 (53). mea, tua *cett* : *passim, ut* PLAVT. Asin 629 melior: *v.* bona. memorabilis: APVL. met. 11, 18. minax: IVV. 10, 52. ministra providentiae: MACR. sat. 5, 16, 8. misera: PLAVT. Rud. 185 CIC. Cluent. 7 Sull. 90 Brut. 331 Att. 11, 17, 1 epist. 14, 1, 5 ANTON. Cic. Att. 14, 13ª, 2 PVBLIL. M 7 CAES. Gall. 1, 32, 4 OV. trist. 3, 11, 71 *al.* LIV. 28, 39, 6 QVINT. decl. 296 p. 169, 25. miserabilis: VAL. MAX. 1, 1, 14. miseranda: SALL. Iug. 14, 7. misericors: CVRT. 9, 6, 12. mitis: *ex coni.* VELL. 2, 82, 1 SEN. dial. 12, 16, 6. moderatrix casuum: AMM. 15, 5, 1. multiplex: CVRT. 5, 5, 7 ARNOB. nat. 2, 76 p 110, 7 *al.* mutabilis: AMM. 14, 11, 30. nefaria: APVL. met. 11, 15 neutra: SEN. epist. 66, 6. nimia: LIV. 5, 21, 15. 10, 13, 6. 45, 41, 6 TAC. ann. 4, 39. nocens: DRAC Orest. 176 notabilis: SEN. dial. 5, 21, 5. nova: CAES. civ. 3, 60, 3 LIV. 9, 18, 2. 21, 19, 7. *al* (novissima: *v. p. 1188, 27*). noxia: CLAVD. rapt. Pros. 1, 95 nulla: VERG. Aen 12, 405 SEN. contr. 1, 2, 20 SEN. dial. 6, 19, 5 *al.* obsequens (*cf. p. 1193, 18*): PLAVT. Asin. 716. omnipotens: VERG. Aen. 8, 334 (*cf.* NON. p. 526 *ad h. l.*). omnis (*cf. p 1188, 28*): CIC. Sull. 61 Sest. 146 Brut. 243 orat. 71 rep. 3, 27 off. 1, 82 LIV. 7, 1, 9. 24, 31, 1 *al.* MANIL. 2, 946 *al.* SEN. contr. 1, 1, 12 *al.* SEN. Med. 520. *saepe.* optabilis: LIV. 28, 39, 6. orba (*sc. oculis*): APVL. met 5, 9. par (paris): ATTA com. 14 CIC. epist. 4, 13, 1 SALL. Catil. 51, 12 NEP. Eum. 1, 1 *al.* OV ars 2, 559 LIV. 9, 16, 2 *al.* SEN. contr. 1, 7, 10. *saepius.* parva (*cf. p. 1188, 28*): LVCAN. 7, 686 minor. perdita: *v. p. 1184, 74.* perennis: PROP. 2, 28ᵇ, 87. perpetua: CIC. p. red. ad Quir. 2 LIV. 7, 8, 4 CVRT. 4, 5, 22. pertinax: CVRT. 5, 9, 4. perversa: EVGRAPH. Ter Eun. 329. pervicax: APVL. met. 7, 25 meis casibus. pinguis: FRONTO p. 220, 4 N. potens: OCTAVIA 377. CVRT. 3, 8, 29 omni ratione potentior. SER. SAMM 948 ANTH. 629, 1 AVSON 208, 3 DRAC Romul. 8, 133. praecelsa: STAT silv. 3, 3, 86. praeceps: SEN. Med. 219 praecipua: CIC. epist. 4, 15, 2. 6, 1, 1. praecox: AVSON. 196, 33. praesens: LIV. 7, 30, 6 *al. cf. etiam p. 1181, 50. 63.* praestans: CIC. de orat. 2, 210 (*v. etiam p 1188, 29*). prima: BELL. Hisp. 17, 2 *opp.* secunda; prior (*cf. p. 1188, 29*): SEN. Herc. O. 227 *al.* pristina (*cf. p 1188, 30*): CIC. inv 1, 107 Sest. 121 CAES. Gall. 4, 26, 5. *saepius.* privata (*cf. p. 1188, 30*): LIV. 30, 37, 9 *al.* VAL. MAX. 5, 2 ext. 1 SEN. dial. 9, 10, 1 IVST. 2, 10, 6. *aliter* SEN. epist. 118, 4 privatam (*subst.*) facere -am. prona: VELL. 2, 69, 6. propitia: VAL. MAX. 1, 8, 4 *al.* AMM. 22, 9, 1 *al.* propria: CIC. epist. 4, 15, 2 CVLEX 340. prospera: CIC. p. red. ad Quir. 2 rep. 2, 44 *al.* NEP. Phoc. 2. 1 HOR. carm. 4, 14, 37 OV. trist. 3, 4, 77 LIV. 44, 39, 4 frg. 61 VAL. MAX. 2, 6, 7 *al.* TAC. hist. 1, 49 *al. saepe.* provida: AVIAN. fab. 12, 7. publica: LIV 1, 27, 1 *al.* SEN. contr. exc. 4, 7 VELL. 2, 86, 1 VAL. MAX. 5, 3, 3 SEN. dial. 3, 11, 5 *al.* TAC. ann. 14, 11 IVST. 5, 7, 6 *al.* quae: ENN. ann. 394 *et passim.* quaecumque: CIC. Catil. 4, 2 Mil. 100 BALB. Cic. Att. 8, 15ª, 2 CAES. Gall. 1, 31, 14 VERG. Aen. 12, 694 OV. am. 1, 4, 69 *al.* LIV. 5, 40, 1 *al.* SEN. epist. 85, 40 TAC. ann. 3, 15. *al.* quaevis: CIC. prov. 41 CAES. Gall. 2, 31, 6. qualiscumque: TAC. ann. 3, 16. rapax: HOR. carm. 1, 34, 15. rapida (rabida?): SEN. Med. 219. rara: LIV. 1, 10, 7. regens: MANIL. 2, 890. reliqua: BELL. Alex. 16, 1. renascens: *in hypallage* HOR. carm. 3, 3, 62. repentina: CAES civ. 2, 14, 3. rudentibus apta (*i. mercatoria*): CIC. Tusc. 5, 40. saeva: SEN. Oed. 786 OCTAVIA 931 MART. 4, 18, 7 CARM. epigr. 980, 3. *al.* scaenica: TER. Hec. 16. scaeva: APVL. met. 2, 13. secunda (*cf* ISID. orig. 10, 257. *aliter supra l. 43*): PLAVT. Stich. 300 CATO or. frg. 23, 1 RHET. Her. 3, 6, 10 *al.* CIC. Verr. 2, 38 Sull. 66 Deiot. 29 har. resp. 54 Phil. 1, 34 epist. 6, 6, 12 SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 6 MARCELL. Cic. epist. 4, 11, 2 CATVLL. 64, 222 PVBLIL. S 14 NEP. Alc. 7, 3 *al.* VERG. Aen. 9, 280 OV. trist. 1, 1, 51 *al* LIV. 1, 52, 3 *al.* SEN. dial. 4, 5, 4 *al. passim.* secundior: AMM. 26, 7, 15. 28, 6, 28. secura: ARNOB. nat. 1, 3 p. 7, 1. sequior: AMM. 18, 6, 6. similis: VERG. Aen. 1, 628 *et saepe.* simplex: NEP. Timol. 1, 2. sinistra: SIL. 9, 9. solitaria: APVL. met. 9, 2. sollicita: SEN. Oed. 674. sordida: SEN. Herc. f. 200. stabilis: CIC. Sest. 59. subita: DON. Ter. Hec. 386. superba: HOR. epist. 1, 1, 68 SEN. Ag. 248. tanta: PLAVT. Bacar. frg. 1 TER. Phorm. 884 CIC. Rab. Post. 41 *al.* POLLIO Cic. epist. 10, 31, 3 CAES. Gall. 6, 37, 10 CVRT. 3, 11, 24. *al.* tenax (*cf. p. 1188, 5*): OV. Pont. 4, 6, 7. tolerabilis: VELL. 2, 37, 4. tristis: OV. epist. 8, 43 VAL. MAX. 4, 4 pr. LVCAN. 9, 1060 TAC. ann. 16, 29 *al.* trux: AMM. 27, 12, 7. tuta: *v. p. 1177, 10.* vaga: CIC. Mil. 69 MANIL. 4, 97 PLIN. nat. 2, 22. *al.* valens: CVLEX 277. valida: TAC. ann. 3, 24. varia: ENN. ann. 300? (*ex suppl.*). CIC. fin. 2, 10 LIV. 2, 60, 4. 6, 25, 4 *al.* ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 1, 20. *passim.* velox: SEN. Phaedr. 1143. versabilis: CVRT. 5, 8, 15 AMM. 23, 5, 19. vetus (*cf. p. 1188, 35*): CIC. Mur. 55 LIV. 23, 35, 7 *al.* APVL. met. 7, 2. vicina sideribus: AMM. 15, 8, 2. videns (*sc. Isis*): APVL. met. 11, 15 (*cf. Otto, PW. VII 40, 3*). vindex votorum: CARM. epigr. 249. violenta: SEN. dial. 12, 3, 4. vitrea: PVBLIL. F 24 (*v. p. 1182, 9*). ulla: CIC. Sest. 146 *et saepius.* ultima: VAL. MAX. 1, 6, 12 SEN. Ag. 146 benef. 6, 33, 2 APVL met. 6, 17 AVSON. 432, 2. ultrix: MYTHOGR. 1, 185. volubilis: CIC. Mil. 69. OV. trist. 5, 8, 15 (*ibid. in negatione*: certa, tenax, constans). VAL. MAX. 7, 1 pr. PHAEDR. app. 5, 2 PLIN. nat. 2, 22. volucris: CIC. Sull. 91 PETRON. 120, 78 utra: LIV. 42, 49, 5. utraque: CIC. Caecin. 104 NEP. Att. 14, 2 LIV. 6, 24, 9 *al.* SEN. contr. 10, 5, 22 SEN. nat. 3 pr. 13 *al.* TAC. hist. 4, 74 BOETH. cons. 1, 4 carm. 3. *c. nom. propr.*: Romana: LVCAN. 8, 686 IVST. 39, 5, 3. Sidonia: SIL. 15, 736. Troiana: VERG. Aen. 6, 62. *nota gen. qualit. pro adi.*: PROP. 1, 17, 7 placatae...procellae: SIL. 4, 732 magni...favoris. *de condicione, loco, re familiari: sing.*: aequa: OV. Pont. 2, 9, 13 animo...tuo. alta: *v. p. 1179, 26/7.* ampla (*cf. infra l. 37*): CIC. off. 2, 21 PETRON. 124, 2. *adde p. 1178, 59 sqq.* antiqua: LIV. 10, 9, 7. 38, 31, 3 AVSON. 286, 10. ardua: *v. p. 1179, 71.* arta: *v. p. 1179, 34.* ascripticia: *v. p 1179, 5.* communis: *v. p. 1179, 16.* conspicua: *v. p. 1179, 67.* consularis: *v. p. 1179, 1.* curialis: *v. p. 1179, 3.* deterior (*cf. p. 1186, 33 4*): COD. Iust. 11, 48, 22, 1. eminens: *v. p. 1179, 18.* excellens (*v. p. 1186, 44 5*): SEN. clem. 1, 5, 7. excelsa: *v. p. 1179, 68.* honesta: *v. p. 1179, 9.* humilis: *v. p. 1179, 6.* illustris: *v. p. 1179, 44.* imbecilla: *v. p. 1178, 56.* imperatoria: *v. p. 1179, 3.* imperialis: *v. p. 1179, 4.* inferior (infima): *v. p. 1178, 43 sqq. 1179, 21. cf. p. 1178, 63.* integra: *v. p 1179, 49.* larga: STAT. silv. 2, 6, 68. *cf. p. 1179, 54.* liberalis: *v. p. 1179, 8.* magna (*cf. p. 1187, 5*): SALL. Catil. 51, 12. *alia v. p. 1178, 77 sqq.* mediocris: CIC. epist. 14, 1, 5 PORPH. Hor. epist. 2, 2, 199 *al. cf. etiam p. 1179, 58* modica: LIV. 29, 30, 12 *al cf. etiam p. 1179, 20.* novissima: *v. p 1178, 73.* omnis: CIC. Pis. 52. opulenta: PANEG. 11 (3), 9, 1. parva: *v. p. 1178, 71.* praestans: *v. p. 1179, 56.* prior: VERG. Aen. 7, 243. principalis: *v. p. 1179, 2.* pristina: LIV. 5, 41, 2 *al.* CVRT. 3, 12, 12 *al.* privata: *v. p. 1179, 9. 75. 1187, 45.* promisca: *v. p. 1179, 66.* quantacumque: *v. p. 1179, 42.* regia: *v. p. 1178, 84.* servilis: *v. p. 1179, 5.* sublimis: *v. p. 1179, 23* (*cf. etiam p. 1187, 32*). superior: *v. p. 1179, 37*; summa: *v. p. 1178, 57.* PLIN. nat. 30, 14. tenuis: *v. p. 1178, 50.* triumphalis: *v. p. 1179, 1.* vetus (*cf. p. 1187, 82*): CIC. leg. agr. 1, 18 LIV. 4, 59, 10. 9, 39, 11. ulterior: *v. p. 1179, 69. plur.*: -ae (*i. bona*) *dicuntur*: afflictae: LIV. 2, 24, 5. amplae: CIC. Quinct 49 S. Rosc. 144 Verr. 6, 18 Phil. 10, 4 *al.* attenuatae: RHET. Her. 4, 41, 53. celsae: *v. p. 1181, 31.* certae: CIC. Q. Rosc. 33. communes: CIC. inv. 1, 69 leg. agr. 2, 103 Rab. perd. 3 *al.* exiguae: SCAEV. dig 32, 34, 1. familiares: RHET. Her. 4, 41, 53. inanes: *v. p. 1181, 35.* incolumes: CIC ad Q. fr. 1, 1, 6 BELL. Afr. 57, 3. magnae: CIC. leg. agr. 2, 97 div. 2, 22 ad Brut. 1, 18, 2. patriae: CIC. Verr. 2, 135 Phil. 13, 12. privatae: CIC. Catil. 4, 16. vacuae: *v. p. 1181, 35.*

genetivi: -a *alicuius personae: passim, ut* ENN. scaen. 172 Hectoris. HOR. carm. 4, 4, 71 nostri nominis (*i. Hannibalis*). *imperatorum*: AMPEL 47, 7 Traiani principis. MAR. VICTOR aleth. 3, 158 Galbae. *populorum, regionum, urbium sim.*: CAEL hist. 47 rei publicae (RHET. Her. 4, 42, 54. 4, 43, 55 CIC. Manil. 28 Sull. 62 Sest. 17 Mil. 20 Phil. 5, 29 -a quaedam rei p. Brut. 331 Att 8, 11ᵈ, 5 epist. 9, 24, 1. 10, 10, 1 PLANC. Cic epist. 10, 15, 4 POMP Cic. epist. 8, 12ᵈ, 1 [*plur.*] SALL. Catil. 41, 3 LIV 34, 4, 3 SEN. contr. exc. 10, 6 *al. saepe.* CIC. Verr. 1, 16 populi Romani (Manil 45 Catil. 1, 15 Mil. 83. 87 Phil. 5, 39. 14, 38 [*plur.*] LIV. 1, 46, 5 *al.* SEN. suas. 6, 10 SEN. epist. 51, 11 FLOR epit. 3, 18, 13 EVTR. 6, 19, 1. *cf* OV. fast 5, 729 populi -a potentis. LVCAN. 1, 111). CIC. Verr. 5, 90 Siculorum. Catil. 4, 16 huius civitatis (LIV. 4, 31, 5). NEP. Ages. 5, 2 Graeciae. VERG. Aen. 11, 345 populi HOR carm. 3, 3, 62 Troiae. LIV. 2, 10, 2 urbis Romanae (2, 12, 4 urbis. 3, 7, 1 *al.*) 21, 41, 7 Romani imperii (imperii: LIV. 42, 44, 4 TAC. hist 3, 49 4, 57 EDICT. imp. Nervae Plin. epist 10, 58, 9 PLIN. paneg. 51, 2 FLOR. epit 4, 2, 14 PANEG. 2 (10), 3, 1 *al.* PS. AVR. VICT. epit. 42, 4). LIV. 23, 43, 13 Capuae. 27, 51, 12 Carthaginis. VAL. MAX. 5, 1, 4 urbis (*Syracusarum*). LVCAN. 9, 1084 Thessaliae. SIL. 15, 320 Tarenti. AMM 18, 4, 1 orientis. 25, 9, 7 orbis Romani. VERG. georg. 4, 209 domus (OV. met. 13, 525 SEN. contr. 7, 3, 3 SEN. Herc. f. 200 *al. saepius*). -a *rerum* (*c. gen. obi. saepe accedit ad significationem occasionis, maxime c. gerund.* [*cf. p 1189, 15*]): ENN. ann. 199 belli (*cf. vol. II p. 1843, 49 sqq.*). CIC. Catil. 3, 27 earum rerum, quas ego gessi (rei, rerum: OV. trist. 1, 9, 37. LIV. 28, 7, 8 tantae rei. 31, 22, 8 maioris rei. 44, 31, 6 CVRT. 6, 1, 17 LVCAN. 7, 250. PLIN. nat. 30, 14 rerum humanarum). Mur. 43 provincialium negotiorum. epist. 6, 12, 1 *v. p. 1177, 29.* Q. CIC. pet. 11 petitionis. SALL. or. Cottae 11 et maris et belli ab aliis acti. VERG. Aen. 4, 603 pugnae (OV. met. 13, 90 LIV. 4, 61, 6. *al.*). 7, 559 laborum (SIL. 15, 397). PROP. 3, 2, 19 sepulcri. OV. met. 4, 566 locorum (loci, locorum: met. 10, 335. 15, 261 fast. 1, 209 LIV. 5, 54, 6 LVCAN. 4, 661 SIL. 7, 345). 7, 757 muneris. 10, 585 certaminis (LIV. 7, 38, 1 *al.* IVST. 22, 3, 10). trist. 4, 1, 61 malorum. 4, 12, 5 nominis (SEN. epist. 71, 10). LIV. 1, 10, 7 decoris. 6, 23, 1 dimicationis (SCHOL. Cic. Bob. p. 130, 27 St.). MANIL. 3, 112 fori. 5, 53 caeli (*i. Romae vel imperii*). SEN. contr. 7, 8, 9 optionis recusatae. VAL. MAX. 4, 1 ext. 7 ductus (*i. piscandi. v. p. 1181, 57.* APVL. apol. 31 iactus). SEN. Ag. 415 maris (*i. ducum in mari.* nat. 4 pr. 7 IVST. 2, 11, 19 *al.*). benef. 6, 14, 2 redemptionis. dial. 6, 2, 5 magnitudinis fraternae. 11, 7, 10. epist. 97, 11 culpae. CVRT. 3, 11, 26 discri-

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

minis. 7, 11, 5 obsidionis (IVST. 14, 2, 3). COLVM. 3, 20, 3 vindemiae. LVCAN. 4, 730 leti. 9, 551 viae. SIL 5, 524 optatae caedis. STAT. Theb. 1, 194 carinae. 12, 86 doloris. QVINT. inst. 2, 2, 12 declamationis. decl. 250 p. 26, 6 sortis. 313 p. 229, 17 iudicii (371 p. 408, 25 *al.* HERMOG. dig. 1, 5, 43 [*τύχη τοῦ δικαστηρίου Bas.*]). 319 p. 254, 10 sortitionis. 325 p. 281, 8 testamentorum. TAC. hist. 2, 23 proelii. ann. 1, 31 seditionis. 15, 34 recentis casus. CALP. decl. 51 p. 37, 22 natalium tuorum. PAVL. dig. 22, 1, 11, 1 *v. p. 1176, 57.* GELL. 14, 1, 21 positionis *stellarum.* APVL. met. 9, 31 venditionis. ANTH. 440, 11 vitae -a quietae. CHALC. comm. 295 *et* transl. 30[A] *v. p. 1181, 52.* SCHOL. Cic. Bob. p 145, 9 St. damnationis. VEG. mil. 3, 25 reparationis. COD. Iust. 4, 23, 1 (*ca. a. 290*) *v. p. 1176, 66* *c. gen. temp.*: CIC. epist 9, 8, 2 superiorum temporum. LIV. 6, 24, 8 eius diei (*cf. p. 1194, 22*). 30, 30, 21 unius horae. VELL. 2, 67, 1 huius . . . temporis. 2, 79, 5 ancipitis . . . temporis. CVRT. 4, 11, 21 proximae lucis. TAC hist. 4, 74 octingentorum annorum. AVSON. 166, 12 aevi. SCHOL. Cic. Bob. p. 84, 32 St temporis sui. *c. gen. gerundii vel gerundivi*: CIC. Phil. 13, 7 decertandi. EPICED. Drusi 47 nocendi. LIV. 7, 34, 10 gerendae rei. 7, 35, 5. 21, 41, 4. 21, 53, 8. 25, 19, 8. 26, 7, 5. 26, 11, 4. 31, 31, 20. 35, 6, 9. 35, 42, 11 SEN. epist. 105, 8 PANEG. 10 (4), 4, 3. -ae (-ārum) *accedit nominibus: actionum, statuum*: abundantia: CIC de orat. 2, 342. accusatio: LACT. inst. 5, 10, 13. accessio: CIC. epist. 2, 1, 2. acerbitas: VAL. MAX. 5, 4, 7. acervus: IVV. 13, 10. actus: PANEG. 7 (6), 14, 3. adversa (*neutr.*): SERV. Aen. 6, 95. aestus et torrens: FLOR. epit. 2, 7, 1. afflictatio: AVSON. 431, 3. altitudo: CIC. Rab. Post. 43. ambages: APVL. met. 1, 6. amplitudo: VAL. MAX. 5, 3, 5 PLIN. nat. praef. 3. angustiae: *v. p. 1179, 43.* animadversio: FIRM math. 1, 7, 22. arbitrium: LIV. 10, 24, 9. 42, 30, 6 SEN. dial. 6, 10, 6 CHALC. comm. 158. arma: SEN. epist. 113, 28. auspicia: PANEG. 6 (7), 5, 3. beatitudo: IVL. VAL. 2, 29. beneficium: PLANC Cic. epist. 10, 4, 2 CAES. civ. 1, 40, 7 *al.* VAL. MAX 7, 2, 2 *al.* (8, 15, 2 *opp.* meritum). SEN. epist. 63, 7 *al. saepius.* benignitas: SEN. dial. 7, 23, 2 TAC. ann. 13, 41. blandimentum: PLIN. nat. 7, 71. bonum: CIC. Phil. 13, 49 de orat. 2, 45 *al.* SALL. Iug. 2, 3 LIV. 3, 12, 6 SEN benef. 5. 13, 1 *al.* OCTAVIA 563 LACT. inst. 3, 8, 17 AVG. epist 3, 5. caecitas: APVL. met. 11, 15. casus: VITR. 6 pr. 2 IVV. 13, 86 APVL. Plat. 1, 12 AMM. 22, 1, 1. 31, 10, 7 RVFIN. Greg Naz. orat. p. 276, 8 CARM epigr. 63, 5. censa: CIC. carm. frg. 8 (fortunata *codd.*). cliva: MEMM carm. frg 1. comitia: SEN. epist. 118, 3. commodum: APVL. Plat. 2, 12. commutatio: RHET. Her. 1, 8, 13 *al.* CIC. inv. 1, 27 CAES. Gall. 7, 63, 8 *al.* TAC. ann. 12, 47 FRONTO p. 220, 12 N. conatus: SEN. dial 11, 5, 3. condicio: CIC. Pis. 4 rep. 1, 7 LIV. 36, 11, 2 *al.* QVINT. decl. 250 p. 25, 4 consilium: PANEG. 12 (2), 9, 1. contemptio: CIC. parad. 27. contumelia: SEN. dial. 6, 11, 3. cornu: *v. p 1194, 50.* crimen: OV. met. 3, 141 SEN. Phoen 452 QVINT. inst. 6 pr. 13. crudelitas: RVT. LVP. 2, 10 SERV. Aen. 11, 42. culmen: LIV. 45, 9, 7 AMM. 20, 8, 11. culpa: CIC. Phil. 13, 5. cumulus: LIV. 38, 59, 9. custodia: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 39. decretum: PROB app. gramm. IV 202, 39 FIRM. math 1, 7, 18. decus: CVRT. 8, 10, 35. delictum: PHAEDR. 3, 11, 6. depositum: *cf.* LVCAN. 2, 72. dicio: *v. p. 1190, 1.* discrimen: CIC Mur 55 CVRT. 5, 11, 8. dispendium: AMM. 29, 6, 15. dominatio: RHET. Her 4, 17, 24. donum: CIC. Tusc. 5, 20 SEN. Thy. 536 TRYPH. dig. 41, 1, 63, 1. *al.* dos: CVRT. 10, 5, 33 PLIN. epist. 3, 3, 4. ductus: AMM. 17, 12, 4 *al.* emendatio: QVINT. decl. 254 p. 42, 17. error: VAL. MAX 6, 1, 1. eventus: CAES Gall. 2, 22, 2 (*cf.* civ. 2, 5, 4). LIV 5, 45, 8 *al.* PORPH. Hor. carm. 2, 16, 33 DON. Ter. Phorm. 841 *al.* exercitatio: SCHOL. Cic. Bob. p. 166, 12 St. exitus: CAES. Gall. 3, 8, 3 (*cf.* 7, 77, 1) COD. Iust. 8, 53, 34, 4[a]. facies: OV. Ib. 122 APVL. met. 10, 16. facilitas: PORPH. Hor. epist. 2, 1, 94. fastigium: CVRT. 3, 12, 25 PANEG. 3 (11), 7, 5 *al.* favor (*cf.* SEN. dial. 12, 9, 7): *v. p. 384, 81 sq.* fides: PVBLIL. M 12. flatus: CIC. off. 2, 19 VAL. MAX. 6, 9 ext. 7 AMM. 23, 5, 8 (*ex coni.*). flos: CVRT. 10, 5, 10. fluctus: CATVLL. 68, 13 SEN. contr. 1, 1, 10 PLIN. nat. 5, 73? forma: OV. trist. 3, 8, 36. fuga: STAT. Theb. 2, 313. fulgor: VAL. MAX. 7, 1, 2 *al.* fulmen: CIC. Tusc. 2, 66. gradus: CIC. Balb. 18 CVRT. 6, 10, 25. *al.* gubernaculum: PANEG. 10 (4), 27, 2. habitus: LIV. 9, 18, 2 VAL. MAX. 5, 1, 9 CVRT. 3, 12, 14. *cf. p. 1177, 5 et 1191, 31.* hora: PETRON. 133, 3. iaculum: SER. SAMM. 790. ictus: OV. Pont. 2, 7, 41 SEN. epist. 80, 3 CVRT. 3, 8, 2 *al. saepius.* illecebrae: TAC. hist. 2, 64. imbecillitas: QVINT. decl. 325 p. 279, 25. imperium: *cf.* STAT. silv. 5, 5, 60. impetus (*cf.* CIC. Tusc 3, 71. 73): RHET. Her. 4, 17, 24 CIC. Tusc. 5, 30 epist. 12, 23, 4 ad Q. fr 1, 1, 5 SEN. dial. 11, 5, 3 OCTAVIA 36 CVRT. 5, 6, 19 PAPIN. dig 36, 4, 4 FIRM. math. 1, 7, 14. incendium: CIC. phil. frg. IX 9. incerta: LIV. 30, 15, 4 PLIN. epist 3, 19, 4. inclinatio: PANEG. 9 (12), 6, 2. incommodum: CIC. Tusc. 3, 78 PORPH. Hor. serm. 2, 2, 108. *al.* incrementum: FIRM. math. 3, 13, 1 *al.* incursio: SEN. epist 67, 14 APVL. met 1, 6. incursus: VAL. MAX. 4, 4 pr. SCHOL. Cic. Bob. p. 133, 22 St. indulgentia (*cf.* SEN. benef. 6, 29, 1): LIV. 23, 2, 1 VELL. 2, 1, 4 *al.* SEN. dial. 3, 16, 6 *al. saepius.* iniquitas: SEN. contr. 10, 4, 2 VELL. 2, 119, 2 VAL. MAX. 6, 9 ext. 7 SEN. epist. 18, 10 LACT. inst. 3, 29, 12. iniuria: CIC. fin. 1, 46 *al.* EPICED. Drusi 51 SEN. suas 6, 4 VAL MAX. 7, 2, 2 SEN. dial. 2, 8, 3 *al. saepius.* insectatio: QVINT. inst. 6, 3, 28 *al.* insidiae: COD. Iust. 6, 27, 6. interventus: VAL. MAX. 8, 1 abs. 3. invidia: VELL. 2, 64, 2 PLIN. nat. 37, 19 IVV. 15, 95 FIRM. math. 1, 7, 9. ira: SEN. clem. 2, 5, 5 SIL. 9, 48. iudicium: CIC. Cluent. 129 VAL. MAX. 6, 6 ext. 1 *al.* AMM. 25, 5, 8 *al.* iugum: CVRT. 3, 12, 25. ius: SEN. epist. 39, 3 dicioque. PLIN. nat. 19, 56. labor: LVCAN. 5, 697. lenocinium: VAL. MAX 3, 7 ext. 2. levitas: SEN. dial. 12, 9, 4. lex: MANIL. 1, 56 SEN. contr. 1, 1, 5. liberalitas: CIC. fin. 1, 52 COD. Iust. 6, 61, 6, 1. licentia: SEN. epist. 78, 29 FIRM. math. 1, 7, 16. locus: *v. p. 1191, 82.* ludibrium: CIC. parad. 9 SEN. contr. 2, 1, 1. *al.* ludus: HOR. carm. 2, 1, 2 CHALC. comm. 159. lumen: OV. trist. 1, 9, 13. lusus: PETRON. 13, 1. magnificentia: CVRT. 3, 12, 23. magnitudo: VELL. 2, 100, 3 SEN. benef. 5, 5, 1. *al.* malignitas: PLIN. epist. 10, 94, 2. malum: CIC. ac. 2, 134 *al.* QVINT. inst. 3, 7, 19. manus (*cf.* SEN. dial. 12, 13, 1 STAT. silv. 2, 6, 9): SEN. dial. 2, 8, 3 *al.* PLIN. nat. 37, 4 SVET. Nero 23, 3 FRONTO p. 143, 15 N. mediocritas: *v. p. 1179, 45.* mendacium: SEN. epist. 76, 32. minae: LIV. 2, 12, 8 SEN. nat. 3 pr. 11 FIRM. math. 1, 7, 15. mobilitas (*cf.* NEP. Dion 6, 1): PLIN. epist. 4, 24, 2. modus: OV. trist. 5, 1, 36 SEN. benef. 3, 22, 1 *al. saepius.* moles: *v. p. 1179, 46/7.* momentum: CIC. leg. agr. 2, 80 LIV. 4, 32, 2. mores: PS. QVINT. decl. 9, 3. motus: CIC. fin. 5, 71 Att. 8, 4, 1 CAES. civ. 2, 17, 3. munus: RHET. Her. 4, 47, 60 CIC. dom. 140 prov. 35 NEP. Att. 3, 3 VERG. Aen. 7, 243 CVLEX 340 OV. trist. 4, 10, 8 VITR. 6 pr. 3 SEN. dial. 7, 3, 3 *al. saepe.* mutatio: LIV. 45, 41, 8 VELL. 2, 75, 2 VAL. MAX. 6, 9 pr. TAC. hist. 1, 66 APVL. met. 3, 9. natura: PANEG. 6 (7), 10, 1. naufragium: CIC. Verr. 6, 131 *al.* APVL met. 6, 5. neglegentia: SEN. dial 7, 4, 5. nitor: SEN. contr. 2, 1, 1 VAL. MAX. 2, 2, 5. nubilum: VAL. MAX. 6, 9, 1. nutus: SEN. dial. 2, 5, 7 APVL. met. 4, 12. 7, 20 *al* obsequium: CVRT. 8, 4, 24. occasio: PLIN. nat. 7, 173. onus: PANEG. 10 (4), 8, 2. opprobrium: PLIN. nat. 35, 201 AVSON. 328, 7. opus: PLIN. nat 7, 104. ordo: MANIL 2, 263. pars: SEN. dial. 11, 13, 2 patrocinium: SEN. contr. 7, 7, 18 AVG. lib. arb. 3, 2, 4. perfugium: CIC. Verr. 6, 132 *al.* periculum: CIC. Verr. 6, 157. perturbatio: CIC. Mur. 89. pignus: LIV 9, 18, 17. pondus: SEN. benef. 5, 3, 2 potestas: CIC. inv. 2, 102 Tusc. 5, 73 ad Q fr. 1, 1, 4 SEN. epist. 74, 1 QVINT. decl. 333 p. 311, 19 CHALC. comm. 158. praemium: CIC. Tusc. 5. 20. praesidium, -a: CIC. Verr. 4, 3 Scaur. 1, 4. praestantia: CIC. Lael. 70. prava (*n. pl.*): SEN. epist. 98, 3. procella: SEN. Ag. 594 APVL. met. 10, 4 ARNOB. nat. 2, 45 p. 84, 2 IVST. 4, 5, 5. *al.* promissum: SEN. nat. 3 pr. 11. prosperitas: SCHOL. Cic. Bob. p. 110, 30 St. proventus: CHALC. comm. 158. regnum: EPICED. Drusi 56 SEN. dial 6, 10, 6 *al.* PS. SEN. extr. voc. 197 (*ex coni*) ANTH. 437, 1. remedium: SEN. contr. 2, 1, 17. restitutio: CIC. Att. 4, 1, 2 SVET. Nero 40. rivus (*Pactolus*): HOR. epist. 1, 12, 19. rota: CIC. Pis 22 (TAC. dial. 23). AMM. 26, 8, 13. 31, 1, 1 *cf.* ANTH. 723, 16 *Otto, Sprichw p. 142.* saevitas: APVL. met 7, 3. saevitia: LIV. 25, 38, 10. scaevitas: APVL. met. 4, 2. secunda (*n. pl.*): SIL. 7, 99. sedes: *v. p. 1191, 83.* serenitas: LIV. 42, 62, 4. similitudo: PETRON 80, 8 *al.* societas: VAL. MAX. 1, 8 ext. 17. sors: *v. p. 1179, 13.* species: OV. Pont 3, 9, 30 CVRT. 3, 11, 23 *al.* splendor: APVL. met. 2, 18 *al* stabilitas: CIC. Tusc. 5, 40 status (*cf.* CIC. frg. inc. J 43): CAEL. hist. 47. CIC. part. 96 incertus. LIV. 23, 5, 4 *al.* PETRON. 125, 1 IVST. 22, 4, 3 AVSON. 432, 2. sterilitas: PLIN nat 14, 4. subsidium: LIV. 22, 32, 6 *al.* successus: PORPH. Hor. carm. 1, 37, 11. suffragium: SCHOL. Cic. Bob. p 164, 4 St. suggestus: APVL. met. 5, 6. summa: MANIL. 3, 88. summum: HOR epist. 2, 1, 32 telum: CIC. Pis. 43 epist. 5, 16, 2 OV. Pont. 2, 7, 15 SEN. epist. 18, 11 *al.* AVSON. 163, 13. temeritas: CIC. Lael. 20 *al.* tempestas: VITR. 6 pr. 2 APVL. met 11, 15 *al.* ARNOB. nat. 2, 45 p. 84, 2. tormentum: CIC. Tusc. 5, 1. turbo: APVL. met. 8, 31. tutela: LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 1, 39 APVL. met. 11, 15. varietas (*cf.* CIC. div. 2, 109): CIC Verr. 6, 132 de orat. 3, 9 fin. 4, 17 off. 1, 90 NEP. Att. 10, 2 *al.* SEN. contr. 1, 8, 16 suas. 1, 9 *al.* SEN. epist 9, 12. *saepe.* veneratio: CVRT. 5, 10, 2. vertex: PANEG 7 (6), 3, 4. vertigo. AVSON. 181, 13. via: PROP 3, 7, 32. vices: MANIL. 4, 101. *cf.* SEN. contr. 1, 1, 17 (vicis: PHAEDR. 5, 1, 6). vicissitudo (-ines): CIC. epist 5, 12, 4 APVL. met. 1, 6 PANEG. 10 (4), 7, 1. violentia: CIC phil. frg. IX 9? SALL. Catil. 53, 3 VAL. MAX. 1, 7, 1 SEN. epist. 66, 44. vires: MANIL. 2, 909 VAL. MAX. 7, 6, 1 PLIN. paneg. 60. 6. vis (*cf.* LIV. 5, 37, 1): CIC. inv. 1, 106. 2, 96 Phil. 14, 5 de orat. 3, 9 Tusc. 3, 49. 5, 17 LIV. 30, 30, 2 *al.* SEN. benef. 5, 3, 2. CAPITOL. Max. Balb. 8, 6 Nemesis, id est vis quaedam -ae. FIRM. math. 1, 8, 2 vim -ae ac fati, quam himarmenen vocant. AVR. VICT. Caes. 24, 11. *al.* vitium: CIC. off 3, 26 SEN. dial 11, 11, 2. volubilitas: CIC. div. 2, 15 PLIN. nat. 37, 3. voluntas: SERV. Aen. 11, 118. vulnus: CIC. ac. 1, 11 LVCAN. 8, 72. vultus (*cf.* HOR. epist. 1, 11, 20 OV. trist. 1, 5, 27 Pont. 4, 3, 7 MANIL. 5, 483 PETRON. 125, 2 *et p. 1191, 21*): OV. trist. 1, 1, 120 VAL MAX. 2, 6, 8. *personae*: -ae: accessio: LIV. 30, 12, 22 *de Sophoniba.* alumnus: PLIN. nat. 7, 43 IVV. 6, 605 (609). auctor: LIV. 22, 55, 7 comes: OV. Pont. 1, 9, 16 VELL. 2, 102, 3 (*cf. etiam p. 1179, 19*). SEN. Phaedr. 206 CVRT. 5, 11, 5. compos: *ex coni* LIV. frg. 61. consors: SEN. contr 1, 1, 12. contemptor: SEN. epist. 93, 4. decermina (*de mendicis*): *ex coni.* APVL. met 1, 6. deus: CIC. p. red. in sen. 8 *al.* faber: APP CLAVD. carm. frg. 3 (*v. p. 1181, 73*). famula (*virtus*): CIC. Tusc. 5, 2. filius: HOR. sat. 2, 6, 49 (SCHOL. amat illum -a quasi filium suum). PHAEDR. 4, 12, 5 veniente Pluto, qui -ae est filius. PETRON. 43, 7. imago: AVSON. 415, 8 *de Philone.* ministra: *de necessitate* SCHOL. Hor. carm. 1, 35, 17. *de copia* SCHOL. Stat. Theb. 4, 106 p. 197, 13. parens: CIC. p. red. in sen. 8 *al.* partus: PLIN. nat. 7, 43. pila: PS. AVR VICT. epit. 18, 3. proditor: CVRT. 3, 13, 17. pudor: LVCAN 5, 59 *de Ptolemaeo.* receptrix: APVL. mund. 19 (*Ps. Aristot. mund. 5 p. 396[b] ὑποδεχομένη πᾶσαν . . . τύχην*). rector: CARM. epigr. 1277 Belus (*εἰθυντῆρι τύχης Βήλῳ*). salus: CIC. p. red. ad

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Quir. 11 *de Lentulo.* socius: CIC. Att. 9, 1, 4; socia: TAC. ann. 3, 15. successor: *v. p. 1179, 12* turba: OV. trist 1, 5, 34 SEN. Phoen. 214. victima: VAL. MAX. 4, 6, 2. victor: MANIL. 1, 797 *de Catone.* victrix: IVV. 13, 20 sapientia. vindex: LIV. 42, 50, 9.

II ***persona:*** **A** ***loci selecti, qui ad deam tamquam personam, ad figuram faciemque eius pertinent:*** **1** ***generatim:*** **a** *sing.*: CORP. I² 48 M. Fourio . . . de praidad -e dedet. PLAVT. Asin. 716 quem te . . . divom nominem? :: -am, atque Obsequentem. 718. 727. Aul. 100 si Bona -a veniat, ne intro miseris. Capt 864 *v. p. 1192, 14.* Persa 515. 516 TRABEA com. 5. *de facie et figura deae* PACVV. trag. 366 *sqq.* CIC. Phil. 13, 10 quod -a ipsa, quae dicitur caeca, vidit. 13, 40. HOR. epist. 1, 11, 20 voltum servat -a benignum (*v. etiam p. 1190, 67 et infra l. 21*). OV. trist. 5, 8, 7 dubio -ae stantis in orbe (PAVL. NOL. epist. 16, 4 p. 118, 5 tua . . . -a lubrico . . . nixa globo). fast. 6, 617. VAL. MAX. 1, 8, 9 ipsi -ae erubescendum rogum *Pompei.* 4, 8 ext. 2 -ae benignum . . . sinum. PHAEDR. 2 epil. 19 donec -am criminis pudeat sui. CVRT. 7, 8, 25 nostri (*Scythae*) sine pedibus dicunt esse -am, quae manus et pinnas tantum habet. *de statua*: PETRON. 29, 6 praesto erat -a cornu abundanti copiosa (conspicua? *Büch.*). *loquens inducitur* 121, 102. EDICT. imp. Nervae Plin. epist. 10, 58, 9 quem -a imperii vultu meliore respexit. SVET. Galba 4, 3. 18, 2 FRONTO p. 8, 7 N. ANTH. 848, 2. CAPITOL. Pius 12, 5 -am . . . auream, quae in cubiculo principum poni solebat, transferri ad eum (*M. Antoninum*) iussit (AVR. 7, 3. *cf.* SPART. Sept. Sev. 23, 5. 6). ARNOB. nat. 3, 40 p. 138, 9. 6, 25 p. 236, 11 LACT. inst. 3, 29, 1. 2. 7. FIRM. math. 1, 7, 21 ut . . . sententiam -ae pronuntiantis exciperet. AMM. 22, 9, 1 cornucopiam -a gestans. 25, 4, 14 quodammodo cervicibus -ae . . . evectus. 27, 11, 2. SERV. Aen. 7, 337 in cuius (*Euripidis*) tragoedia dicit furia se non esse unius potestatis, sed se -am, se Nemesin, se Fatum, se esse Necessitatem. SCHOL. Hor. carm. 1, 35, 6 -a . . . et aequori dominatur. PRVD. c. Symm. 1, 205 -ae habitum cum divite cornu. AVG. civ. 4, 11 p. 161, 6 D. *ipse Iuppiter* praesit fortuitis voceturque -a. AVIAN. fab. 12, 7 MART. CAP. 1, 55 CORIPP. Ioh. 3, 424 CERTAM. Leon. et Pareg [Ruinart p. 566] 3. CORP. VI 36795 Fortu⟨nam⟩ aene⟨am?⟩. XIV 2842 -ae ex imperio. *in alloquiis*: ENN. scaen. 353 ⟨eh⟩eu, mea -a, ut omnia in me conglomeras mala! TER. Hec. 406 o -a, ut numquam perpetuo es bona (data *al., v.* DON. *ad h. l.*). Phorm. 841 *v. p. 1129, 64.* POMPIL. trag. 1 CIC. Tusc. 5, 27 VERG. Aen. 8, 578 HOR. sat. 2, 8, 61 RVT. LVP. 2, 1 SEN contr. 1, 1, 17 *al.* SEN. Ag. 58 *al.* benef. 1, 9, 1 *al.* LVCAN 1, 226 *al.* PETRON. 101, 1 SIL. 4, 607 *al.* MART. 4, 40, 10 *al.* QVINT. decl. 270 p. 108, 9 PS. QVINT. decl. 19, 15 p. 351, 1 IVV. 10, 366 *al.* PLIN. epist. 4, 11, 2 CALP. decl. 26 p. 24, 17 APVL. met. 5, 9 ANTH. 463, 1. 629, 1 *al.* PANEG. 10 (4), 26, 4 OPT. PORF. carm. 30, 1 AMM. 25, 9, 7. 31, 8, 8 CLAVD. 5, 421 *al.* CORIPP. Ioh. 3, 413. CARM. epigr. 409, 8 Spes et -a, valete (1498. Engst. 324). 500, 12. 1187, 7. *in obsecratione: v. infra l. 79.* *dicitur* dea: PLAVT. Asin. 716 *v. supra l. 8.* Pseud. 679 *v. p. 1182, 21.* PVBLIL. E 7 ex hominum questu (quaestu *al.*) facta -a est dea. CIC. prov. 35 -ae muneribus . . . ornatus . . . eius deae periculum facere nollet. HOR. sat. 2, 8, 61 STAT. silv. 5, 1, 138 (139). MART. 4, 51, 3 dea caeca. IVV. 10, 366 *al.* FRONTO p. 8, 6 N. DIFF. gramm. suppl. 289. 5 LACT. inst. 3, 28, 6 NON. p. 425 AVG. civ. 4, 18 tit. EVGRAPH. Ter. Phorm. 841. CORP. VI 178. 30867. 30876. XIV 2568 s(anctae) d(eae) Fort(unae). 2888. XII 4183. XIII 1732. 5254. 5659. 5934. 6262. 6354. 6678 die (*sic*) Fortu⟨nae⟩. 6553. 6592. 6597. 7333. 7440. 7679 dae (*sic*) -ae. 7742. 8180. 11774. III 1125. 11944. 14562. VIII 11809? VII 96. 233. 234 dae (DAII) F⟨ortunae⟩. 273 dae -ae. 558. 805. 954 deae sanctae -ae Conservatrici. 955? INSCR. Ephem. epigr. III 102 dae For. (VII 1015). IX 1191. 1362. *cf.* CORP. III 1125 deae Nemesi sive -ae. INSCR. Ephem. epigr. IX 756 numini caelesti -⟨n⟩ae prim⟨igeniae⟩.

b ***plur.:*** *ad cultum pertinentia*: VITR. 3, 2, 2 ad tres -as (*Romae*). TAC. ann. 15, 23 SVET. Cal. 57, 3 FRONTO p. 157, 11 N. MACR. sat. 1, 23, 13 apud Antium . . . simulacra -arum. CORP. VI 174? (*cf. Otto, PW. VII 23, 22*). VI 182 (= 30708) Fortunab(us) bal(nei) Verulani. X 4633? (*Calibus. cf. Otto l. l. 15, 41*). 6638 c, 2, 28 aeditus -arum. V 8929 (*agr. Novar.*). XII 2216 (*Gratianopoli*). XIII 7994 -i⟨s⟩ salutaribus Aesculapio Hyg⟨iae⟩. INSCR. Ephem. epigr. VII 647. INSCR. numm. Babelon II p. 78 n. 232 -ae (*capita duarum Fortunarum exadversum posita*) *cf. etiam p. 1193, 84 sqq.* *in allegoria*: MART. CAP. 1, 11 p. 6, 7 circumstabat . . . quicquid imminet saeculorum, -ae urbium nationumque. *ibid.* p. 6, 13 -arum cursus motusque. 1, 14 p. 7, 16 -arum . . . populus. 1, 15 p. 7, 30 rerum nationumque -as. *ibid.* p. 8, 3. 10. *sim.* VAL. MAX. 6, 9 ext. 4 Alcibiaden quasi duae -ae partitae sunt, altera, quae . . ., altera, quae. *in obsecrationibus et exclamationibus*: CIC. Att. 3, 20, 1 ad quae recuperanda, per -as, incumbe. 5, 11, 1. 5, 13, 3. 7, 1, 2. 7, 11, 3. APVL. met. 8, 20 per -as vestrosque Genios, . . . subsistite. *aliter* CIC. epist. 14, 1, 5 per -as miseras nostras, vide, ne. CAEL. Cic. Att. 10, 9ᵃ, 1 (= epist. 8, 16, 1) per -as tuas, Cicero, per liberos te oro. *sing* : PS. CIC. epist. ad Oct 2 per . . . -am populi R.

2 *in astrologia* (*locus in caelo*): MANIL. 2, 927 nomen erit -a loco (*i. regioni caeli.* 3, 171 -ae . . . locum. *cf.* 3, 201). 3, 96 -ae sors prima data est. 3, 176 -ae quaerere sedem. 3, 192. *sic* Bona -a: FIRM. math. 2, 16, 1 (*inter* 'quattuor secunda loca' *in genituris*:) Bona -a . . . agathe tyche. 2, 16, 2 in quinto ab horoscopo signo collocatur. 2, 18, 2 *al.* Mala -a: FIRM. math. 2, 17 (*inter* 'quattuor loca pigra':) Mala -a in VI. ab horoscopo ⟨signo⟩ constituitur. *ibid.* Malam -am Graeci cacen tychen appellant. 2, 18, 2 *al.* *aliae iuncturae*: FIRM. math. 4, 16, 12 locus -ae (4, 17, 1 *sqq.*) 4, 17, 8 -ae locus. 4, 17 tit. de loco et de efficacia -ae. 4, 17, 12 -ae duodecatemorium. 7, 26, 8 in anafora -ae. 7, 2, 2 dominus -ae id est dominus eius signi ⟨in⟩ quo locus -ae fuerit inventus. 6, 32, 45 ad partem -ae. HYG. astr. 2, 25 *Virginem vel Iustitiam* alii -am, alii Cererem dixerunt.

3 *apud exteros:* **a** *numen, quod Israelitae venerabantur, nomine* Gad: VVLG. Is. 65, 11 qui ponitis -ae mensam (ITALA Ambr. Hel. 10, 33 implestis -ae [τῇ τύχῃ] poculum). **b** *aliud: v. p. 1194, 20.*

B ***iuncturae:*** **1** -a *componitur cum variis dis indigetibus vel novensidibus:* *apud auctores:* PLAVT. Capt. 864 tibi sum . . . Iuppiter, idem ego sum Salus, -a, Lux, Laetitia, Gaudium (*apponitur* Salus: PLAVT. Asin. 718 727 *cf. l. 19. 29. 36. 48. 55*). VARRO Men. 506 Anna ac Peranna . . . Minerva, -a ac Ceres. ling. 5, 74 Feronia, Minerva, Novensides a Sabinis. paulo aliter ab eisdem dicimus haec: Palem, Vestam, Salutem, -am, Fontem, Fidem. EPIT. Alex. 123 Iuppiter . . . Minerva . . . Sol et Alexandri regis -a. ARNOB. nat. 3, 40 p. 138, 9 Caesius . . . *Penates* -am arbitratur et Cererem, Genium Iovialem ac Palem (3, 43 p. 140, 16 si Ceres, Pales, -a, Iovialis aut Genius . . . Penates dii erunt). 2, 65 p. 101, 7 -am Mercurium Volcanum rerum esse singulos . . . singularum datores. 6, 25 p. 236, 11. SERV. auct. Aen. 2, 325 Tusci penates Cererem et Palem et -am dicunt. VERG. Aen. 12, 147 -a . . . Parcaeque. LIV. 3, 7, 1 dii praesides ac -a urbis. SIL. 13, 265 dexter . . . deus et -a (STAT. Theb. 2, 540 deus et -a. TAC. ann. 14, 6. *cf. infra l. 42. 45. 57. 62*). *in inscriptionibus:* ACT. Arv. a. 89, 43 Marti Saluti -ae Victoriae reduci. CORP. I² 674 (*a. u. c. 644*) Spei Fidei -ae (INSCR. numm Cohen I² p. 380 n. 162 [*Vespas.*] Fides -a. II² p. 172 n 778 *sqq.* [*Hadr.*] -a Spes. *cf. p. 1191, 45*). I² 563 (*Praen.*) Iovos . . . Victoria Menerva Diana Mars -a. VI 177 Fort⟨unae et⟩ Tutela⟨e⟩ *eqs.* (178 deae -ae Tutelae. 179 -ae adiutrici et Tutelae. 216 (= 30718) Genio et -ae Tutelaeque huius loci). 481 (= 30776) Marti et -ae. 527 Minervae et Fort⟨unae⟩. 30975 Dia⟨nae Fortuna⟩e . . . (*cf.* IX 5740). 31138 (*a. 118*) Herculi -ae Felicitati Saluti Fatis *eqs.* 31396 (*a. 128*) Victoriae Fortun(ae) Felicitati (*sim.* 31140 a 4 [*a. 132*]. 31145 a 5 [*a. 137*]. 31148, 3 [*a. 140*]. 31149 [*a. 141*]. XIV 2856 Pietati -ae Primig(eniae). 2903 Veneri Genetrici Fortun⟨ae⟩ r⟨educi?⟩. 4002 -ae et Victoriae (INSCR. Ephem. epigr. VII 1266. *cf. l 29. 32. 37. 49. 57. 58*). IX 3655. 4674 Iovi O. M. Minervae -ae Herculi. XI 4770 Iovi O. M. -aeque . . . Aug ⟨e⟩t dis daeabusque comun⟨i⟩bus. V 7493 7494. XIII 541 I(ovi) O. M. et -a⟨e⟩ Aug. 1673 Bonae Menti ac R⟨e⟩duci -ae. 5474 I. O. M. et -ae Reduci (5475. 5476). 6442 Genio loci et -ae dis deabusque (*app.* Genius: 7610. III 1018. 4289. 4558. 6671. VII 370 Genio loci -(ae) Reduci Romae aetern(ae) et Fato bono. *cf. etiam supra l. 34.* *Otto, PW. VII 32, 64*). XIII 6621 Apollini et Aesculapio Saluti -ae sacr. 6709 I. O. M. Fortu⟨nae⟩ (8001. III 14446). 6728 I. O. M. Iunoni . . . ⟨For⟩tunae *eqs.* 6740 b Marti Victoriae -(ae) (III 10436). 6747 Minervae -ae Reduci. 7994 *v. p. 1191, 66.* 8812 Dianae -ae Marti. III 1422 -ae Reduci Lari viali Romae aeternae. 5938 (*a. 231*) deo Mercurio -(ae) Red(uci). 10400 -(ae) Conservatrici et bonae deae Iunoni. 10975 -e Mercurio Silvano Augg. 12579 For⟨tunae⟩ Aes⟨culapio⟩ H⟨ygiae⟩ (*cf.* VIII 8782. VII 164 -ae Reduci Aesculap(io) et Saluti). 14356⁵ b Libero Liberae -ae Mercurio *eqs.* II 2407 -a⟨e⟩ Mercurio Genio Iovis *eqs.* VIII 2226 (= 17619) Mercurio -ae diis iuvantibus. 9195 Mercurio Saturno -ae Victoriae. 18231 Minervae -ae Victoriae *eqs.* 25935 (*a. 238*) Iunoni Reginae -ae Aug. 26471 -ae Aug. Veneri *eqs.* 27739 *inter varios deos.* VII 97 ⟨For⟩tune et bono Evento. 396 Romae aeternae et -ae Reduci (370 *v. supra l. 46*). INSCR. Ephem. epigr. VII 1186 deae Suriae -ae ceterisq(ue) Britannorum dís *eqs.* IX 440 Soli -⟨a⟩e Laribus *eqs.* 1362 deae -ae et numinibus Augustorum. CORP. VI 356 Iunoni -(ae). 761 (*a. 12 p. Chr.*) Statae -ae Aug. [INSCR. Dessau 3198 (Mercurio regi sive -e) *Zangemeister ponit inter falsas*: CORP. XIII *1326.]

2 ***epitheta:*** **a** *de qualitate* (*cf. etiam p. 1185, 77*): -a *dicitur*: Adiutrix: CORP. VI 179. Aeterna: CORP. III 8169. A[a]rmipotens: CORP. XIII 11774. Bal(i)nearis: CORP. XIII 6552. II 2701. 2763. Barbata: TERT. nat. 2, 11 p 116, 2 AVG. civ. 4, 11 p. 161, 16 D. 6, 1 p. 246, 3 *al.* Bona (*cf. p. 1186, 11. breviatur per* B. F.: CORP. III 249. 251 *al.*): PLIN. nat 36, 23. CORP VI 183 -ae bon(ae . 184 *v. p. 1193, 63.* IV 3090? XI 5611. XII 993 B(onae?) F(ortunae?). III 83 (*Aegypt.*) bona -a dominae reginae. 1009 (*Dac.*) Fort. Bonae Domestic(ae). 4355. *in astrologia v. p. 1191, 83.* Melior: CORP. XIV 2873. XI 4116 -(ae) m(elior?). 4216? (*suppl.*). 4391, 4. 4770. Brevis: PLVTARCH. aet. Rom. 74 p. 281ᵈ βρέβεμ. Caelestis: CORP. VIII 6943. Casualis: CORP. III 10265 (*Pannon. inf.*). Citerior: *v. p. 1193, 39/40.* Colenda? *cf.* CORP. XV 1539 (*saec. II. in latere. v. adnot. ed.*). Comes? CIC. leg. 2, 28 (*cf. p. 1193, 22*). Conservatrix: CORP. VI 236 horreor(um) Galbianorum. XIII 7733. 7741. 14359, 26. III 1938. 4289 4558. 10400. VII 211. 954 INSCR. Ephem. epigr. VII 1015. INSCR. Arch. Anz. 1912 p. 529 (*Dacia*). Dea: *v. p. 1191, 46.* Diva: CORP. II 3026 (*dub. trad.*). Domestica: CORP. XIV 6 (*aet. Sept. Sev.*). XIII 5934. III 1009 (*v. supra l. 73*). 1939. 4398 -ae dom(esticae?). Dubia (*v. p. 1186, 40*): CORP. VI 975 a, III 51 vico -ae dubiae. Dux:

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ACT. Arv. a. 214 b 7. CORP. IX 2194 (*Telesiae*). INSCR. numm. Cohen III² p. 22 n. 203 (*M. Aurel.*) *et al.* Equestris: LIV. 40, 40, 1. 40, 44, 9. 42, 3, 1. 42, 10, 5 OBSEQ. 53 VITR. 3, 3, 2 VAL. MAX. 1, 1, 20 TAC. ann. 3, 71 LACT. inst. 2, 7, 16. Felicitas: CORP. XIV 2568 s(anctae) d(eae) Fort(unae) Felicit(ati). Felix: INSCR. numm. Cohen III² p. 245 n. 146 (*Comm.*) For. Fel. p. 246 n. 155 Fort. feli. p. 403 n. 1 (*Did. Clara*) -ae felici. *al.* Fors: *v. sub* fors. Fortis: CORP. III 10992*?* (*v. p. 1194, 32*). NOT. Tir. 44, 33*?* *cf. p. 1129, 56. 60.* Gubernatrix: CORP. XIII 7792 -(ae) gu⟨b(ernatrici)⟩. 12049 cubern⟨atrici⟩. Magna: CORP. III 1018 Genio loc(i) et For(tunae) Magnae. 14667 Fort(unae) M(agnae*?*). Mala (*cf. p. 1187, 7*): CIC. leg. 2, 28 (*ara eius Esquiliis. v. Otto, PW. VII 24, 34*). PLIN. nat. 2, 16. Mammosa: CVRIOS. urb. reg. 12 p. 16, 8 (REG. urb. p 17, 10). CORP. VI 975 b I 42 vico -ae Mammosae. Manens: INSCR. numm. Cohen III² p. 248 n. 163 *sqq.* (*Comm.*). Memor: CORP. VI 190. Muliebris: LIV. 2, 40, 12 FEST. p. 242 VAL. MAX. 1, 8, 4. 5, 2, 1 TERT. monog. 17 LACT. inst. 2, 7, 11. 2, 16, 11 VIR. ill. 19, 5 SERV. Aen. 4, 19 AVG. civ. 4, 19 tit. INSCR. numm. Cohen III² p. 145 n. 107 (*Faustina*). *cf.* CORP. V 2793. Obsequens (*cf. p. 1187, 26*): GLOSS. III 291, 13 *Τύχη ὑπήκοος.* CORP. I² 1509 (*Corae*). VI 191. 975 a I 26 vico -ae Obsequent(is). V 5247. INSCR. numm. Cohen II² p. 308 n. 385 *sqq.* (*Pius*). Opifera: CORP. XIV 3539 (*Tibure*). Panthea: CORP. X 5800 (*Aletri*). *cf. p. 1194, 16.* Praesens: CORP. VI 181 b -ae Augustae Praesenti. Praetoria: CORP. XIV 3540. Primigenia: GLOSS. III 291, 12 *Τύχη πρωτογενής.* CIC. leg. 2, 28 a gignendo comes (*v. Vahlen ad h. l.*). LIV. 29, 36, 8. 34, 53, 5. 43, 13, 5. *in titulis Praenestinis*: CORP. I² 60 Orcevia...-a (*dat.*) Diovo fileia primogenia donom dedi. 1445 -a Primig(enia). 1446 F. P. (1448. 1450. 1451*?* 1452). XIV 2849 *sqq.* 2862 -ae Iovis puero Primigeniae (*cf.* 2868 -ae Iovi [*i.* -is] puero. *dub.* 4091, 78 F. P. (*in tegula cum figura cornucopiae; item* F. P. *in tegula*: XV 2359). INSCR. Ephem. epigr. IX 743. 744 For. pri. 744 a. 745 ...⟩ae Primogen. 746 *sqq.* *in aliis*: CORP. VI 192. 193 (= 30711). 194. 195. 3681 (= 30875). XI 1 (*Ravennae*). 1415 (*Pisis*)*?* *cf. Otto l. l. 29, 47.* FAST. ann. Iul. Arv. Nov. 13 (Corp. I² p. 215) -ae Prim(igeniae) in c⟨olle⟩. Venus. Mai. 25 (Corp. I² p. 221) Fortun(ae) Prim. in col(le). Praen. Apr. 11/12 (Corp. I² p. 235). *cf.* PLVTARCH. fort. Rom. 10 *τῆς Πριμιγενείας.* Publica: CORP. I² 397 -ai poblicai. Ov. fast. 4, 376. 5, 730 SYMM. epist. 1, 49. FAST. ann. Iul. Esquil. Mai 25 (Corp. I² p. 211) Fortun(ae) public(ae) p. r. ('populi R. *potius quam* Primigeniae' *ed.*) in coll(e). Caeret. Mai 25 (Corp. I² p. 213) -ae p(ublicae) p(opuli) R(omani) Q(uiritium). Praen. Apr. 5 (Corp. I² p. 235) -ae publicae citerio⟨ri⟩ in colle. CORP. X 1558 (*suppl.*). III 1010. puer Iovis: *v. supra l. 27 sq.* Redux: *ex suppl.* MON. Ancyr. 2, 29 (*gr. Τύχης Σωτηρίου*). MART. 8, 65, 1 CLAVD. 28, 1 DRAC. laud dei 3, 724. GLOSS V 296, 9 -a incolomis. ACT. Arv. a. 70, a b 4. a. 89, 43*?* a. 101 I 58. a. 213, 28. FAST. ann. Iul. Amitern. Oct. 5 et 12; Dec. 16 (Corp. I² p. 245) Fort(unae) Reduci. FERIAL. Cuman. Dec. 15 (Corp. I² p. 229) -ae reducis ... quae Caesarem A⟨ugustum ex transmari⟩nis provinciis red⟨uxit⟩. supplicatio -ae reduci. CORP. VI 196 (*v. p. 1194, 29*). 10251. XIV 2903*?* IX 4952. 5177 (*a. 172*). XI 3810 (*ex suppl.*). 5643 a*?* V 5009. XII 163. XIII 1672*?* 1673 (*v. p. 1192, 43*). 5066 5474 *sqq.* 6540 (*suppl.*). 6552. 6677 leg(ionis) XXII pr(imigeniae). 6747. III 733. 789. 790. 1011. 1422. 1906. 3158 a 3421. 5 38. 10436. II 2773 VIII 1624. 2344. 4436 (= 18595) 4874. 5522. 6303. 7983*?* 14447. 16667. 18059. 18215. 18216. 23107. VII 164. 370 392. 984. 1064. INSCR. numm. Grueber cat. mus. Brit. II 34 (*imp. Aug. a. 18 ante Chr.*) Fortun. Redu(ci) Caesari Aug. Cohen I² p. 78 n. 102 *sqq. et passim in nummis Caesarum, variis compendiis. nota* II² p. 171 n. 781 (*Hadr.*) -a Reduca. Regina (*cf.* SCHOL. Iuv. 12, 3): CORP. III 4399. INSCR. Dessau 9238 a -ae reginae merenti (*τύχῃ βασιλίσῃ ἀξίᾳ*). Respiciens: CIC. leg. 2, 28 ad opem ferendam. FRONTO p. 157, 11 N. CVRIOS. urb. reg. 10 p. 14, 9 (REG. urb. p. 15, 11). CORP. VI 181 a -ae Augustae Respicie⟨nti⟩. 975 a II 6 vico -ae Respicient(is). IX 5178 -ae Respicientei. XI 347 (*in agro Ravenn.*). 817 (*Mutinae*). 6307 (*Pisauri*). XIII 6472. Restitutrix: CORP. VI 30876. Salutaris: CORP. VI 184 -ae bonae Salutari. 201. 202. XIII 6678. 7994 (*plur.*). III 3315. Sancta: CORP. VI 203. XIV 6. 2568. 2850. X 5384. VI 2997. XIII 6386 a. 6552. 6592. 11903*?* VII 423. Servatrix: CORP. VI² 296. Speratrix*?*: CORP. III 12351. Stabilis: CORP. III 5156 a. Stata: CORP. VI 761 (*a. 12 p. Chr.*) Statae -ae Aug. Supera: CORP. XIII 6679. 11774. III 1014 -ae Supere Aug. Tuta⟨trix⟩: CORP. XII 4183 huius ⟨l⟩oci. Tutela*?*: *v. p. 1192, 33.* Victrix: CORP. VIII 5290. Virginalis: ARNOB. nat. 2, 67 p. 102, 28. Virgo: VARRO frg. Non. p. 189. Virilis: OV. fast. 4, 145. 149 FAST. ann. Iul. Praen. Apr. 1 (Corp. I² p. 235). Viscata (*βισκᾶτα*): PLVT. aet. Rom. 74 p. 281[e]. *addo epitheta graeca ex latinis versa*: *ἀποτρόπαιος*: PLVT. aet. Rom. 74 p. 281[e]. *ἄρρην*: PLVT. *ibid. et* fort. Rom. 10 p. 323[a]. *δημοσία*: CASS. DIO 42, 26, 3. *ἐπαναγωγός*: CASS. DIO 54, 10. *ἐπανασωστική*: LYD. mens. 4, 132 (*cf.* CORP. III 733). *ἐπιστρεφομένη*: PLVT. aet. Rom. *l. l. et* fort. Rom. 10 p. 323[a]. *εὔελπις*: PLVT. *l. l. et* fort. Rom. 10 p. 323[a]. *ἰδία*: PLVT. *l. l. et* fort. Rom. 10 p. 322[e]. *ἰξευτ(η)ρία*: PLVT. fort. Rom. 10 p. 322[f]. *μειλίχιος* (*μειλιχία*): PLVT. aet. Rom. 74 p. 281[e]. fort. Rom. 10 p. 322[f]. *μικρά*: PLVT. aet. Rom. 74 p. 281[c]. *παρθένος*: PLVT. aet. Rom. 74 p. 281[e]. fort. Rom. 10 p. 323[a]. *πειθήνιος*: PLVT. fort. Rom. 10 p. 322[f]. *πρωτογένεια*: PLVT. aet. Rom. 74 p. 281[e]. *πρωτόγονος*: PLVT. fort. Rom. 10 p. 322[e]. *σωτήριος*: *v. l. 41.* *ὑπήκοος*: *v. l. 18.*

b *de nominibus urbium, regionum, personarum*: -ae: Antiates: FRONTO p. 157, 11 N. CORP. X 6555. INSCR. numm. Cohen I² p. 138 n. 513 (*imp. Aug. a. 19 a. Chr.*) -ae Antiat. Antiatinae: SVET. Cal. 57, 3. -a: Arelatensis: CORP. XII 656. Augusta: *v. vol. II p. 1395, 39 sqq. adde*: CORP. VI 36773. VIII 23107. 23857. 25412. 25935. 26471. INSCR. numm. Cohen I² p. 323 n. 70 (*Galb.*) -a Aug. *passim.* IV p. 110 n. 68 Fort. r(edux) Aug. Camce⟨n⟩sis: CORP. VI 185 (= 30709). Crassiana: CORP. VI 186 (*cf. Otto l. l. 34, 22*). Ephesia: INSCR. numm. Cohen II² p. 172 n. 777 (*Hadr.*). Flavia: CORP. VI 187. Folianensis: CORP. IX 2123 (*Vitulani*). Iuveniana Lampadiana: CORP. VI 189. Nemausensis*?*: CORP. XII 656. Pientiana: CORP. VI 30874 (= 36753). Praenestina: LVCAN. 2, 193 SVET. Dom. 15, 2 FRONTO p. 157, 11 N. CORP. XIV 2854 (*Praeneste*) F(ortunae) P(rimigeniae) Pr(aenestinae). III 1421 (*Dac.*) -ae Praenestin⟨ae⟩ Aug(ustorum) n(ostrorum). Seia*?*: *v. infra l. 37.* Torquatiana: CORP. VI 204. Tulliana: CORP. VI 8706. Tusculana: SVET. Galba 18, 2 Viruniensis (Ver- *trad.*): CORP. V 778 (*Aquileiae, periit*). *cf. etiam p. 1188, 9 sqq.* -a *epitheton Florae*: CORP. VI 30867 deae Florae -ae Panthea⟨e⟩. *cf. p. 1193, 21.*

3 ***genetivi*** *(praepp.): qualitatis vel locorum*: balnei, balnearum: FRONTO p. 157, 11 N. CORP. VI 182 (= 30708) *v. p. 1191, 64. cf.* ANTH. 120, 1. caeli: FILASTR. 15, 1 Reginam, quam et -am Caeli nuncupant *haeretici.* horreorum: CORP. VI 188 a Fort(unae) horr(eorum). 188 b. 236 *v. p. 1192, 79.* huiusce diei: CIC. leg. 2, 28 PLIN. nat. 34, 54. 59. FAST. ann. Iul. Allif. Iul. 30 (Corp. I² p. 217) huiusc⟨e d⟩iei. huius loci: CORP. III 10399. *collegiorum, corporum*: civitatis: PASS. Philipp. [Ruinart p 443] 6. cohortis: CORP. VII 617 -ae co(hortis) I Batavor(um) (*cf.* 1063). collegii: CORP. VI 3678 (= 30872) numini -ae col. fa⟨brum⟩. coloniae: INSCR. numm. Cohen II² p. 402 n. 1236 (*Pius, Antiochiae*). IV p. 93 n. 904 (*Sept. Sev.*) *et saepius.* domus: CORP. VI 196 Fortúnae Reducí domus August(ae). *sim.* 197 (*mutil.*). III 8169 -ae aeternae domus Furianae. imperii: *?*CORP. XI 3075 (*Faleriis. cf. Otto, PW. VII 30, 5*). *v. etiam p. 1188, 59.* legionis: CORP. XIII 6677 *v. p. 1193, 50.* III 10992 F⟨o⟩rtun⟨ae⟩ fortissima⟨e⟩ leg(ionis) I. municipi: CORP. IX 2586. populi (*cf. p. 1193, 37. 38*): CORP. VII 702 -ae p(opuli) R(omani). INSCR. numm. Grueber cat. mus. Brit. I p. 503 (*a. 49 a. Chr.*) Fort. p. R. Babelon I² p. 220 n. 1 F. p. R. (*protome Fortunae*). *personarum* (*cf. etiam p. 1188, 45*): PLIN. nat. 36, 163 aedem -ae, quam Seiani (Seiam *aliq. codd.*) appellant (*nisi mavis genet. ad* aedem *referre, v. vol. I p. 914, 30*). EPIT. Alex. 123 *v. p. 1192, 19.* RVFIN. hist. 4, 15, 18 Caesaris (*Τύχη*). INSCR. numm. Cohen I² p. 380 n 172 *sqq.* (*Vesp.*) Augusti (*item in nummis Titi, Domit., al.*). CORP. XIII 8182 Dacci Sabi(ni). III 83 (*Aegypti*) bona -a dominae Reginae. INSCR. Ephem. epigr. IX 888 (*Praeneste*) -ae Tarutteniae Paulinae. LYD. mens. 4, 7 *Τραιανὸς τῇ πάντων Τύχῃ καθιέρωσε ναόν. cf. Otto, PW. VII 33, 34.* SCHOL. Iuv. 10, 74 -am ..., quae apud Nyrtiam colitur.

-ae: aedes: CIC. div. 2, 86 RVT. LVP. 2, 5 LIV. 23, 19, 18. 25, 7, 6. 27, 11, 2. 27, 23, 2 *al.* OBSEQ. 16. 53 FEST. p. 242 VAL. MAX. 1, 1, 20 *al.* PLIN. nat. 8, 194 *al.* IVV. 14, 90 LACT. inst. 2, 7, 16 *al.* INSCR. *saepius.* ara: VARRO frg. Non. p. 367 VAL. MAX. 5, 2, 1 PLIN. nat. 2, 16 FERIAL. Cuman. Dec. 15 (Corp. I² p. 229). basis: CORP. VI 192. II 1637 a. cornu: PORPH. Hor. carm. 1, 17, 14 (SCHOL. Hor. *ibid.*) MARCELL. chron. II p. 97, 510. delubrum: PLIN. nat. 36, 189. dies: Ov. ars 2, 256. effigies: TAC. ann. 15, 23. fanum: CIC. Verr. 5, 119 CORP. V 308. *municipium* Fanum -ae *v. suo loco* lux: Ov. fast. 6, 569. mensa*?*: *v. p. 1192, 11.* numen: Ov. trist. 5, 8, 7 CORP. IX 2123. pocolo(m): CORP. I² 443. sacellum: CASSIOD. hist. 6, 4 p. 1034[A]. saltus: CORP. XIV 3539. signum: PLIN. nat. 8, 197 CORP. XI 6040. II 2103. VIII 4836 (= 16911). simulacrum: VAL. MAX. 1, 8, 4 PLIN. nat. 33, 61 *al.* LACT. inst. 2, 7, 11. *al.* statua: CORP. VIII 1548, 16. stips: INSCR. numm. scarif. Willers, Röm. Kupferpräg. 1909 p. 212 -ai stipe(m) (*an dat.?*). supplicatio: *cf.* LIV. 21, 62, 8 imperatum ... supplicatio -ae in Algido. templum: LIV. 2, 40, 12 *al.* MART. 8, 65, 1 TAC. ann. 15, 53 SCHOL. Hor. carm. 1, 35, 1 REG. urb. p. 11, 1 CORP. X 7946. V 5598. III 10875. VIII 1311. 23107, 5. vicus (*v. p. 1192, 84. 1193, 13. 19. 60*): CORP. XI 404 (*Arimini*) scholam vici For⟨tunae*?*⟩. III 10875 (*Poetovione*). aeditu(u)s: *v. p. 1191, 65.* collegium: CORP. VI 10251. XI 3810. dispensator: CORP. XI 5609. 5610. magister: CORP. I² 674. VI 188. magistra: CORP. XI 4391, 4. minister: CORP. X 824, 5 (*Pompeis*) minist. prim. Fortun. Aug. 825. 826. 827. 828. *cf. p 1190, 78.* sacerdos: CORP. XIV 3003 -ae Primig(eniae). sortilegus: CORP. XIV 2989 -ae Primigeniae. filius: *v. p. 1190, 76.* tutela (*de civitate Antiati*): SCHOL. Hor. carm. 1, 35, 1. monitus: CIC. div. 2, 86.

iuxta posita: *ob litterae* f *assonantiam*: fama (*variis iuncturis; v. Wölfflin, Allitt. Verbind. p. 54*): CIC. Quinct. 8. 26 *al.* S. Rosc. 25. 113 Verr. 1, 17. 3, 57 *al.* Rab. Post. 25 suas -as atque famam. de orat. 2, 200 Lael. 94 ad Q. fr. 1, 1, 13. 25 SALL. Catil. 33, 1. 51, 12 or. Cottae 5 VELL. 2, 99, 1 SIL. 7, 579. TAC. hist. 1, 48 fama meliore quam -a. 3, 32. 5, 10 CARM. epigr. 964, 1 AVR. VICT. Caes. 39, 15. ANTH. 447, 3 fama manet, -a perit. fatum: RHET. Her. 2, 31, 50. VERG. Aen. 6, 683 *v. p. 1177, 4.* 8, 334 -a omnipotens et ineluctabile fatum. OCTAVIA 253 FLOR. epit. 3, 17, 3 QVEROL. p. 7, 12. 22. felicitas: CIC. epist. 1, 9, 7. ferrum: ENN. scaen. 180. fides: SALL. Catil. 16, 2 Iug. 14, 5 VERG. Aen. 9, 258 LIV. 6, 27, 3. *al.* figura: APVL. met. 1, 1. forma: VERG. Aen. 6, 615 PROP. 2, 28[b], 87. fuga: VELL. 2, 72, 3. *cf.* Fors -a. *iuxta posita ob similem significatio-*

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nem, synonyma: casus: *ad ea exempla, quae congessi vol. III p. 584, 62 sqq., addas haec*: RHET. Her. 3, 6, 10. 4, 19, 27 CIC. inv. 2, 112 Deiot. 37 div. 2, 15 off. 2, 19. 44 aliquo casu atque -a. LVCR. 3, 1086 VERG. Aen. 1, 240. 8, 578. 9, 720 Ov. am. 2, 12, 15 trist. 3, 7, 21 Pont. 2, 6, 23 LIV. 30, 30, 5. 11 *al.* VELL. 2, 75, 2 VAL. MAX. 8, 11 ext. 7 SEN. Ag. 72 Tro. 259 COLVM. 1, 3, 5 LVCAN. 4, 342 PETRON. 87, 1 VAL. FL. 5, 113 PAVL. dig. 45, 1, 83, 5 APVL. met. 9, 39 *al.* IVST. 1, 7, 14 DICT. 3, 14 p. 60, 17 AVG. c. Pelag. 2, 7, 14. *al. cf.* COD. Iust. 6, 27, 6. *opponitur*: CAES. civ. 3, 81, 2 (*v. p. 1177, 76*). CHALC. comm. 158 p. 213, 18. *cf.* SERV. Aen. 12, 593 omnis casus in potestate -ae est. condicio: LIV. 22, 59, 10 VAL. MAX. 6, 9 pr. copia: PS. TER. Andr. alt. exit. 10. eventum: CIC. part 96. eventus: CIC. top. 63? div. 2, 15 VELL. 2, 70, 2. *al.* fatum: MANIL. 4, 49 SEN. Herc. O. 178 benef. 4, 8, 3 LVCAN. 10, 3 24. 485 CALP. decl. 51 p. 37, 22 GELL. 3, 9, 3 MIN. FEL. 36, 1 ARNOB. nat. 7, 50 p. 284, 6 FIRM. math. 1, 8, 2 NON. p. 526 QVEROL p. 45, 12 AVG. civ. 5, 10 p. 210, 6 D. c. Pelag. 2, 7, 14 serm. ed Mai 17, 1. 2. *de differentia inter* -a *et* fatum: ISID. diff. 1, 219 orig. 8, 11, 94. felicitas: CIC. epist. frg II 5 LIV. 30, 30, 23. 45, 41, 2. 12 frg. 61 VELL. 1, 11, 6 SEN. dial. 12, 2, 2 *al.* QVINT. decl. 250 p. 26. 4 TAC. hist. 2, 20 PANEG. 2 (10), 11, 7 FIRM. math. 4, 12, 7 AVG civ. 4, 17 p. 167, 2 *sqq.* D. (*de dea*). *de differentia*: ISID. diff. app. 235. fors: CIC. div. 2, 15. *de differentia v. p. 1128, 12 sqq.* res secundae: PANEG. 9 (12), 15, 6. sors: Ov. epist. 15, 113 trist. 5, 12, 5 CVRT. 8, 3, 6 LVCAN. 9, 551 GELL 14, 1, 21 ANTH. 437, 1 IVST. 19, 3, 2 QVEROL. p. 16, 2 EDICT. impp Gratiani *al.* Cassiod. hist. 9, 30 p. 1147[A] CARM. epigr. 110, 2. status: Ov. trist. 1, 9, 37.

opposita: animus: LIV. 1, 56, 7. 37, 54, 24. 43, 22, 5 SEN. contr. 1, 1, 4 suas. 2, 15 VELL. 2, 13, 1 *al.* VAL MAX. 3, 3 ext. 2 SEN. benef. 5, 5, 3 *al.* ars: CELS. 3, 1, 4 p. 74 TAC. hist. 5, 21 SVET. Tit. 1. casus: *v. supra l. 1.* consilium: CIC. Tull. 51 Tusc. 5, 25 Att. 8, 3, 2. 14, 17, 1 omne consilium in -a positum. ad Q. fr. 1, 1, 7 NEP. Dion 9, 2 VERG. Aen. 2, 656 RVT LVP. 2, 8 LIV. 6, 23, 9. 22, 18, 9 PETRON. 82, 6 QVINT. decl. 267 p. 91, 23 TAC. hist. 3, 60 DON. Ter. Eun. 1046 *cf.* AVR VICT. Caes. 42, 18. corpus: CIC. part. 87. culpa: CIC. Manil. 10 Rab. Post. 29 Pis. 43 epist. 6, 2, 3. 9, 13, 3 *cf.* 15, 15, 2 QVINT. inst. 7, 4, 15. cura: LIV. 40, 9, 9 SEN. contr. 3 pr. 4. diligentia: CIC. epist. 10, 1, 2 VEG mil. 4, 26. fama: ANTH 447, 3. fatum: SERV. Aen 8, 334 (*v. p. 1176, 64*). fides: *cf. p. 1182, 38 bis.* genus: ENN. scaen. 354 industria: RHET. Her. 4, 20, 27. 4, 38, 50 CIC. inv. 2, 112 epist. 4, 6, 2 TAC. ann. 3, 55. ingenium: CIC. Verr. 3, 191. 4, 3. iudicium: PLIN. epist. 7, 29, 3. meritum: AMM. 17, 13, 11. natura: PLAVT. Poen. 302 aurum, id -a invenitur, natura ingenium bonum. ACC. trag 110 L. CRASS or. frg. Cic. de orat. 2, 45 RHET. Her. 4, 38, 50. 4, 47, 60 VARRO frg. Non. p. 108 CIC. inv. 2, 42 *al.* Verr. 5, 80 Catil. 1, 25 Mur. 79 Marcell 19 Lig 38 Phil. 13, 16 de orat. 2, 45 *al.* part 35 div. 2, 109 off 1, 120 nat. deor. 2, 43 Lael. 103 fat. 6 epist. 2, 3, 1 NEP. Alc. 2, 1 LIV. 3, 12, 6. 30, 1, 4 SEN suas. 6, 24 VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 SEN. dial. 6, 19, 5 *al.* CVRT. 10, 5, 26 QVINT. decl. 311 p. 223, 21 PLIN epist. 3, 3, 4 CALP. decl. 39 p. 31, 17 *al.* MIN. FEL. 6, 1 *al.* PANEG. 6 (7), 7, 5 LACT inst. 3, 29, 18 MAR. VICTORIN. rhet. p. 218, 18 MEROB. pros. frg. 1 A 1? CAEL. AVR. chron. 1 pr 1. necessitas: TAC. hist. 3, 17. providentia: AVG. lib. arb. 3, 2, 4 ratio: CIC. div. 2, 18 LIV. 22, 23, 2. 22, 25, 14 (*ibid.* mens). 22, 39, 21. 30, 30, 10 SEN. Oed. 825 TAC. hist. 3, 59. 60 FRONTO p 8, 3 N. *al.* PORPH. Hor. serm. 1, 1, 1 PANEG. 12 (2), 42, 2 COD. Theod. 14, 15, 3, 1 (*a 397*). sapientia: CIC. nat. deor. 3, 88 RVT. LVP. 1, 6 PANEG. 12 (2), 15, 3. virtus (*cf.* CIC. div. in Caec. 69 Manil. 51): ACC. trag. 156 (*v. p. 1176, 80*) CIC. Manil. 47 Balb. 9 Arch. 24 Mil. 79 Marcell. 19 Phil. 13, 5. 49 Cato 59 epist. 5, 17, 5. 5, 18, 1. 6, 3, 1. 10, 3, 2. 13, 13 *al.* PVBLIL. V 12 SALL. Catil. 58, 21 NEP. Eum. 1, 1 Thras. 1, 1 VERG. Aen. 12, 436 Ov. trist. 5, 14, 29 LIV. 1, 25, 2 *al.* VELL. 2, 4, 2 *al.* SEN. benef. 5, 5, 1. 7, 15, 2 *al.* CVRT. 4, 16, 27 *al.* LVCAN. 5, 292. 9, 569 PLIN. nat. 7, 104 STAT. Theb. 2, 178 TAC. Germ. 30 hist. 2, 82. 4, 24 *al.* FLOR. epit. 1, 1 pr. *al.* APVL. flor. 7 p. 24 PORPH. Hor. epist. 1, 18, 24 PANEG. 7 (6), 12, 4 LACT. inst. 3, 29, 12 *al.* IVST. 18, 7, 5 AVSON. 419, 8 AMM. 14, 6, 3 *al.* voluntas: CIC. Quinct. 52 Verr. 2, 81 Catil. 4, 17 top. 64 phil. frg V 39 SEN. benef. 3, 29, 2. *al.*

fortūnālis *v. nom. propr.*

[**fortūnārius**, -a, -um *a* fortuna.] *neutr. plur.* fortūnāria, -ōrum *pro subst.* (*i. q. fortuita, fortunae obnoxia*): IVL. VAL. 1, 44 in haec et huiuscemodi -a dispositis equis. 2, 28 p. 98, 7 nulli hominum rata vel stabilia -⟨a⟩

fortūnātim *v. s.* fortuno. **fortūnēnsis** *v. nom. propr.*

fortūnium, -ī [*ab* infortunium *ductum. Th.*]. *i. q fortuna. loco corrupto* PS. LACT. PLAC. fab. Ov. 2, 12 imperavit eam sororis Herses exacerbare -o. *cf. Archiv 3 (1885) 135.*

fortūno, -āvī, -ātum, -āre [*a* fortuna. *Th.*]. PRISC. gramm. II 433, 23 a fortuna -o -as. fortunassint: *v. p. 1196, 2.* NON. p. 109 -are est prosperare et ominibus bonis augere. GLOSS. -are: ditare.

I *transitive (prosperum, felicem facere; provehere): rem*: PLAVT. Trin. 576 di -bunt vostra consilia. CIC. epist. 2, 2 tibi patrimonium dei -ent. 15, 7 honorem tibi deos -are (15, 12, 1). HOR. epist. 1, 11, 22 quamcumque deus tibi -verit horam. LIV. 6, 41, 12 quod faxitis, deos velim -are (34, 4, 20). AVSON. 12, 6 Mercurius quae -are solet, trado ego (*sc. Occasio*). SYMM. epist. 1, 5 dii . . . optata -ent. SIDON. epist. 1, 2, 8 illa laetitia . . . negotiorum merita -at. *personam*: SYMM. epist. 5, 2 ut te *di* pro tanta . . . religione -ent. *obi. suppl.*: AFRAN. com. 83 deos ego omnis ut -assint (*id? vos?*) precor. SERV. auct. Aen. 12, 176 p. 597 quod in precatione dici solet, ut melius iuvent, melius -ent *di.* **II** *absolute* (*i. q. fortunatum esse, ditari, florere divitiis*): PERS. 2, 45 *Mercuri*, da -are penatis.

ex partic. perf. pass adi. **fortūnātus**, -a, -um. *i. q. fortuna affectus, felix, beatus.* furtunatus: *v. nom. propr.* fortúnátum: ACT. Arv. a. 120, 16. *comp.* -ior: PLAVT. Capt. 828 Rud. 1016. 1191 TER. Hec. 491. 848 Haut. 296 *al.* CIC. Phil. 1, 27 *al.* HOR ars 295 LIV. 24, 28, 3. *al.* magis -us: *v. infra l. 63.* *superl.*: -issimus: TER Haut. 842 Phorm. 504 CATO or frg. 6, 1 CIC. Catil 3, 1 Tusc. 5, 34 CAES. Gall. 6, 35, 8 LIV. 28, 39, 9. *al.* maxime -us: *v infra l. 37. cf l. 76.* plene -us: *v. infra l 76.* nimium: *v. l. 46/7 48 p 1197, 10.* AVG. civ. 4, 18 p. 167, 17 D. -i. hoc est bonae fortunae. GLOSS. *εὐδαίμων, εὐτυχής* (*cf.* PRISC. gramm. III 481, 15), felix (*cf.* SERV Aen. 3, 16 -os tantum felices . . . vocamus), beatus. II 53, 47 dives et locuples et -us: *πλούσιος. cf.* GLOSS. V 578, 39 stata (beata?) -a. *apud differentiarum scriptores*: ISID. diff. 1, 73 beatus animo, honestus moribus, -us substantia. 1, 166 -us subito (substantia *F*) factus beatus (*opp.* dives, potens, locuples, honestus). DIFF. gramm. VII 521, 19 *v. p. 435, 17.* 525, 4 -us cui forte aliquid contigit (*opp.* locuples, dives, opulentus, potens, beatus, pecuniosus). ed. Beck p. 42, 5 -us fortuitis viget (*opp.* beatus, opulentus, copiosus, dives, locuples, honestus). *loco mutilo* FRONTO p 219, 4 N. -issimis consultus (-is?). *corrupte* PANEG. 11 (3), 24, 1. *in inscr. mutilis*: CORP. IV 1280 *et* 1452 (*nom. propr.?*).

I *de personis*: NAEV. com. 86 salvi et -i sitis duo . . . patres. PLAVT. Aul. 182 salvos atque -us, Euclio, semper sies. Bacch. 455 -um Nicobulum, qui. Capt 828 quo (qui *codd*) homine adaeque nemo vivit -ior. 858 vin te faciam -um? (*opp.* miserum. *item* 993). Curc. 141 qui me in terra aeque -us erit. Mil. 10 virum fortem atque -um et forma regia. 65 ne illae sunt -ae quae cum isto cubant. 1223 mulier. Most. 48 *opp.* miser. Poen. 623. 1262 nunc ego sum -us, multorum annorum miserias nunc hac voluptate sedo. Pseud. 1065. Rud. 531. 1016 numquam . . . ramenta fies -ior. 1191 TER. Hec 418. 491 me qui sit -ior (SCHOL. de rebus et divitiis). 848 Haut. 296. 381. 825. 842 Phorm. 173. 504 Eun. 284. 365. 369. 1031. Ad. 501 vos . . . estis maxume potentes dites -i nobiles. 852 CIC. Quinct. 80 *ex. coni.* leg. agr. 2, 103. Mur. 50 integrorum et -orum promissis saucios et miseros credere non oportere. 55. 86 Arch. 24 Marcell. 4 Phil. 1, 27 13, 16. 17 de orat. 2, 352 rep. 1, 27. Tusc. 1, 86 *opp.* infelices. 3, 57 senem (*Enni vocabulum? cf. Skutsch, Rh. Mus. 61 [1906] 612.* VERG. ecl. 1, 46 -e senex). 5, 34. 62. div. 2, 87 nusquam se -iorem quam Praeneste vidisse Fortunam. parad. 16. off. 2, 69 -i et potentis *viri*. 2, 70 opulent m -umque. 2, 71 Lael. 54. CAES. Gall. 6, 35, 8 quid . . . miseram ac tenuem sectamini praedam, quibus licet . . . esse -issimos (-is *al.*). VERG. ecl. 4, 49 -e puer. 6, 45. georg 2, 458 o -os nimium, sua si bona norint, agricolas. 2, 493. 4, 287 Pellaei gens -a Canopi. Aen. 1, 437. 9, 444. 11, 252. LYDIA 9 o -i nimium multumque beati, in quibus *eqs.* (HOR sat. 1, 1, 4 o -i mercatores. TER. MAVR. 1750). HOR. epist. 1, 6, 49 si -um species . . . praestat. PROP. 3, 2, 15 Ov. met. 4, 323. Pont. 3, 5, 54 *di.* fast. 3, 540. 5, 198. LIV. 28, 39, 9 (*in oratione*) -issimi omnium Saguntinorum. 40, 6, 4. SEN. dial. 5, 37, 3 ille . . . felix -usque est (*ibid.* beati hominis). 11, 5, 2 omnium -issimum (*opp* miserum). 11, 9, 5. epist 45, 10 *aliquem* -um beatumque praestare. 71, 25. 81, 21 in animum divinum -umque. CVRT. 5, 5, 12 *opp.* miseri. COLVM 1 pr. 16 LVCAN. 4, 319 CALP. ecl. 3, 84. PLIN. nat. 26, 19 quo pulchri bonique et -i gignantur liberi. STAT. Theb. 11, 36 felices ambo, sed -ior ille. MART. 12, 48, 3 FRONTO p. 19, 4 N. p. 238, 5. APVL. Plat. 2, 23 sola virtus -issimos potest facere. CORP. VI 31229 (*in Septizonio imp. Severi, a. 203*) -issimus nobilissimusque. TERT. adv. Val. 8 p. 186, 9 (*verba rhetoris Latini*) venio . . . ampliatus, gloriosus, -us, maximus, triumphalis. ITALA deut. 11, 23 (Lugd) heredes gentium maiorum et -orum (-arum? -iorum?) magis quam vos estis (*ἔθνη μεγάλα καὶ ἰσχυρὰ* [*-ότερα al*] *μᾶλλον ἢ ὑμεῖς*, VVLG. fortiores vobis). PANEG. 3 (11), 18, 1 *in allocutione*: -issimi imperatores. 6 (7), 6, 3 pictor (*ibid.* felicior). AVR. VICT. Caes. 28, 9 PS. AVR. VICT. epit. 2, 3 AMM. 16, 12, 13. 21, 5, 9 CLAVD. 3, 46. 7, 178. 10, 334 -isssime patrum rapt. Pros. 2, 260 o -as, alii quascumque tulere raptores! AVG. civ. 4, 19 p. 168, 25 D. 6, 4 p 279, 6 ROMVL. fab. Aesop. 56 pr. RVT. NAM. 1, 163 SIDON. epist. 2, 13, 1. CORP. XI 6728, 22 (*in tessera lusoria*) -e | XXIIII (*voc. sec. Büch., Rh. Mus. 52 [1897] 394*). Fortunata *daemon Valentinianorum: v. nom propr.*

II *de rebus*: PLAVT. Aul. 387 ut -as faciat gnatae nuptias. Cist. 80 meretrix -i est oppidi simillima. Persa 549 Athenae . . . -ae atque opiparae. Pseud. 1065 o -e, cedo -am manum. TVRPIL. com. 143 -am vitam vixit maxime (HOR. epist. 1, 11, 14 -am plene praestantia vitam. AVSON. 319, 55). CATO or. frg. 6, 1 oppidum pulchrum habuere, agrum optimum atque pulcherrimum, rem -issimam. CIC. Catil. 2, 7 o -am rem publicam (2, 10). 3, 1 -issimam pulcherrimamque urbem. Phil. 14, 31 o -a mors! carm. frg. 11 o -am natam me consule Romam! (PS. SALL. in Tull. 5 *opp.* infelicem et miseram). Tusc. 1, 86 negotium (*sc. coronatum gratulari*). Brut. 329 exitus *Hortensi* HOR. ars 295 ingenium misera . . . -ius arte. PROP. 3, 20, 9 domus (PLIN. nat. 29, 67). Ov. met. 2, 803 coniugium. LIV. 6, 34, 7 matrimonium. 24, 28, 3

[Hey]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

civitatis statum -iorem ac beatiorem (creatiorem *P. sim.* APVL. Plat. 2, 9. PANEG. 7 (6), 22, 4 -issimam civitatem). VELL. 2, 12, 5 -issimo... proelio. SEN. epist. 66, 47 illo summo ac -issimo die suo. 90, 36 tempora. MELA 2, 100 -i admodum caeli solique. PERS. 1, 39 e tumulo -aque favilla *poetae mortui.* PLIN. nat. 18, 65 Italiam. PS. QVINT. decl. 12, 22 felicissima annona, affluentibus copiis, -is opibus. GELL. 17, 12, 5 febris *quartana*...-ior. APVL. Socr. 22 p. 172 prudentiae -issimae. PANEG. 7 (6), 9, 1 o -a et...omnibus beatior terris Britannia! VOPISC. Aurelian. 50, 5 tempus...-issimum. LACT. Phoen 161 *Phoenicem*, -ae sortis finisque volucrem (*cf.* CLAVD. carm. min. 27, 7 -us nimium Titanius ales). CLAVD. rapt. Pros. 2, 292 autumnum (*cf.* 2, 293 ditabere pomis). carm. min. 28, 268 -os ... ingressus. MEROB. pros. 1 B 13 o -issimum orationis ⟨meae te⟩mpus. COMM. instr. 1, 2, 12 spe -a ... vivendi. CORP. IV 2429 faustus to⟨...⟩ ann⟨...⟩ (-us annus? *ed.*).

in formulis: PLAVT. Cas. 382 quod (quid *codd*) bonum atque -um sit mihi. 402. Trin. 40 haec habitatio bona fausta felix -aque evenat. TAB. cens. Varro ling. 6, 86 quod bonum -um felix salutareque sie[ri]t populo R. *eqs.* CIC. div. 1, 102 *maiores* omnibus rebus agendis 'quod bonum faustum felix -umque esset' praefabantur. ACT. Arv. a. 120, 16 quod bonum faustum felix -átum salutareque sit. TER. Ad. 43 quod -um isti putant, uxorem numquam habui. PLIN. nat. 28, 15 cum ... caput... invenissent, ... praeclarum id -umque cernens. COLVM. 1 pr. 10 an putem -ius ... foribus ingratis adiacere? PANEG. 10 (4), 38, 1 quid ... his temporibus -ius cum beneficio Constantini ... qui...? insula(e) -ae (-orum): *C. Th. Fischer, PW. VII 42.* PLAVT. Trin. 549 sicut -orum memorant insulas, quo cuncti, qui aetatem egerint caste suam, conveniant. PORPH. Hor. carm. 4, 8, 27 insulas ... quas macaron nesus Homerus, Latini -orum insulas appellant. PANEG. 11 (3), 23, 1. ISID. orig. 14, 6, 8 -arum insulae. MELA 3, 102 -ae insulae (FLOR. epit. 3, 22, 2 PORPH. Hor. epod. 16, 41 SOL. 56, 14 BREV. EXPOS. Verg. georg. 1, 437 p. 271, 6 SCHOL. Hor. epod. 16, 43 SCHOL. Verg Bern. georg. 1, 437 MART. CAP. 6, 702). PLIN. nat. 1 ind. 6, 37 de insulis -is. AMPEL. 6, 12 insulae -ae. IVL. HON. cosmogr. A 47 p. 53, 2 SERV. Aen. 6, 638 SCHOL. Hor. epod. 16, 41 RAVENN. p. 325, 5. *subst. suppl.*: PLIN. nat. 4, 119 insulae ..., quas aliqui -as appellavere. 6, 202 eas *insulas* -as putant. *ibid.* -as. 6, 203 de -is. SOL. 23, 10. 56 *rubr.* COSMOGR 1, 41. 2, 3. SCHOL. Hor. carm. 4, 8, 27 quas ... -as appellant sive insulas beatorum. OROS. hist. 1, 2, 11. *sing.*: IVL. HON. cosmogr. A 41 p. 46, 7 -ae insula (*sic*). IORD. Get. 7 iuxta fretum Gaditanum ... una *insula* Beata et alia quae dicitur -a. *sim.* VERG. Aen. 6, 639 -orum nemorum (SERV. alludit ... ad insulas -as. GLOSS. IV 443, 38 *ad h. l.* felicissimarum arborum). APVL. Plat. 2, 23 *animam* -orum habituram loca (-o *codd.*) deorum choreis ... permixtam. LACT. inst. 7, 20, 8 animas ... in campos quosdam -os rapi. PROB. Verg. georg. 1, 36 *sqq.* quos (*campos*) alii putant esse -orum.

iuncturae: -us *aliqua re* (ARVS. gramm. VII 473, 27): TER. Hec. 601 quam -us ceteris sum rebus. CIC. Cato 29 Scipiones... comitatu nobilium iuvenum -i. SALL. Catil. 25, 2 mulier ... viro atque liberis satis -a. OV. met. 15, 98 aetas *aurea* ... fetibus arboreis...-a. GELL. 16, 19, 20 pecuniâ... magna opulentum -umque *Arionem*. AVR. VICT. Caes. 15, 3 eo ...-as urbes fore, si. PS. AVR VICT. epit. 41, 24 *Constans* -us caeli temperie. AVSON. 325, 27 *Eriphyle* infelix nato nec -a marito. INSCR. christ. Rossi II 284, 2, 8 (*saec. IV/V*) *Luciola* coniuge -a equitum... magistro. *alicuius rei* (ARVS. gramm. VII 473, 27): VERG Aen. 11, 416 ille...-usque laborum egregiusque animi (SERV. sicut 'laeta laborum': et est Graecum). STAT. Theb. 1, 638 -e animi. CARM. poet. min. V 81, 10, 4 (*dub. auctorit.*) -e tui. . furoris.

neutr. in circumlocutionibus: de persona: CIC. Att. 2, 24, 4 nihil me ⟨infortunatius, nihil⟩ -ius est Catulo. ad Q. fr. 2, 14, 3 nihil nobis expeditis ... fore -ius. SEN. benef. 3, 38, 3 quid eo -ius sene? FRONTO p. 5, 8 N. quid ... -ius, quid me uno beatius esse potest? PS. QVINT. decl. 12, 14 nihil -ius in aeterna sede utcumque compositis puto.

compositum: infortunatus.

adv. **fortūnātē**. *comp.: v. l. 72. superl : v. l. 70. prospere.* PLAVT. Epid. 243 quam facile et quam -e evenit illi. Mil. 706 nunc bene vivo et -e (-o *P.* CIC. fin. 3, 26 sapientes ... feliciter, absolute, -e vivere. Brut. 9 -e beateque. AMM. 20, 8, 17 -e beateque vivendi. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 1, 7 -issime [*Ios. 1, 68 ἐν εὐδαιμονίᾳ*]). LIV. 10, 18, 5 quidquam ... satis scite aut -e gestum. PLIN. nat. 3, 125 oppidum ... altius quam -ius situm.

adv. **fortūnātim**. NON. p. 111 prospere (GLOSS V 641, 52): ENN. ann. 108 quod mihi ... se -m, feliciter ac bene vortat. *Hey.*

forvicapēs *v.* forceps *p. 1050, 21.*

(forulus, -ī) **forulī**, -ōrum *m.* [*a* forus *deminutive. Th.*]. **1** GLOSS. V 163, 15 -us id est armarium vel locus librorum. 501, 34 folori (*sic*) armaria vel loculi in quibus libri collocantur. IVV. 3, 219 hic libros dabit et -os mediamque Minervam. SVET. Aug. 31, 1 *libros* Sibyllinos ... condidit... duobus -is auratis sub Palatini Apollinis basi. **2** *sedes in Circo*: PAVL. FEST. p. 84 fori significant et Circensia spectacula, ex quibus etiam minores -os dicimus. **3** *in favis apium*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 950[A] unum quodque ... spiramen ... subtilissima -orum intersaeptione discluditur.

forum, -ī *n.* [*i. q. umbr.* (hondra) furo *si recte vertitur* '(*infra*) *forum*'. *sunt qui conferant c. slavon.* dvorŭ '*cohors, aula*', *got.* daúr '*porta*' *et c.* foris foras, *ita ut primo πρόθυρον significaverit, cf.* forum sepulcri. *Th.*]. *originatio et sensus*: VARRO ling. 5, 145 quo conferrent suas controversias et quae vendere[ntur] vellent quo ferrent, -um appellarunt. PAVL. FEST. p. 84 -um sex modis intellegitur; primo [1] negotiationis locus, ut '-um Flaminium', '-um Iulium', ab eorum nominibus, qui ea -a constituenda curarunt, quod etiam locis privatis et in viis et agris fieri solet. alio [2], in quo iudicia fieri, cum populo agi, contiones haberi solent. tertio [3], cum is qui provinciae praeest, '-um agere' dicitur, cum civitates vocat et de controversiis eorum cognoscit. quarto [4], cum id -um antiqui appellabant, quod nunc vestibulum sepulchri dicari solet. quinto [5] locus in navi, sed cum masculini generis est et plurale. sexto [6] -i significant et Circensia spectacula, ex quibus etiam minores 'forulos' dicimus. inde et 'forare', 'foras dare' et 'fores' et 'foras' et 'foreculae', id est ostiola dicuntur. CHAR. gramm. I 71, 27 '-um' neutro genere dicimus locum rebus agendis destinatum ⟨vel⟩ cum commercium significamus: et Lucilius (1148) 'cum illi -a tirant'. masculine autem tabulata navium. DIOM. gramm. I 327, 5 neutra in masculinum *mutantur*, ut 'hoc ... -um', 'hi ... -i' (*sim.* DON. gramm. IV 375, 31 CONSENT. gramm. V 345, 14 GRAMM. suppl. 162, 24) sed 'haec -a' melius declinantur. EXC. Bob. gramm. I 554, 13 '-um' ἀγορά. GRAMM. suppl. 214, 23 '-um' appellativum est et est locus publicus vel mercatum, ubi homines sua negotia exercent (216, 19. 237, 15, *item fere* SCHOL. Hor. epod. 2, 7). DON. Ter. Phorm. 79 -um pro tribus intellegitur: loco, tempore et persona. ISID. orig 15, 2, 27 *et* 18, 15, 1 '-us' est exercendarum litium locus, a fando dictus [sive a Phoroneo rege, qui primus Graecis legem dedit *om. multi codd.*], qui locus et 'prorostra' vocatur ... constat autem -us causa lege et iudice. GLOSS. ἀγορά, φόρος, ἀγορὰ πράσεων, δικαστήριον. *de genere*: NON. p. 206 '-um' generis neutri. masculini Lucilius lib. III (146 *p. 1202, 66*) ... Sallustius lib. I (frg 124 *p 1206, 27*), Pomponius Petitore (Atell. 37 *p. 1201, 83*) .... IDIOM. gen. gramm. IV 574, 41 apud Latinos masculina, apud Graecos feminina ...'-us' ἀγορά (CLEDON. gramm. V 39, 28 POMP. *ibid.* 163, 3 PHOC *ibid.* 428, 5 NON. p 427. 447 *v. sub v.* forus *p. 1209, 5*). ISID. orig. 15, 2, 27 *et* 18, 5, 1 *v l. 28.* CORP. VI 36613 (= 29830) -us boarius ... -us olitorius. REG. urb. p. 22, 7 -i XI. *nota quod male* SCHOL. Hor. sat. 1, 6, 113 *iungit* fallacem -um. *in graecis glossis et scriptoribus saepe vertitur φόρος.*

de formis: pluralis: LVCIL. 1148 CIC. Verr. 3, 169 5, 76 Cluent. 40 HIRT. Gall. 8, 51, 3 OV. trist. 3, 12, 24 *passim, poeticus* OV. epist. 18, 11 ars 1, 79 rem. 151 Pont. 1, 8, 35 *al. genetivus pluralis non legitur* (*cf.* GRAMM. suppl. 43, 22) *nisi* AVG. epist. 118, 9. *gen. sing. vulgaris*: CORP. III 10495 ornamentum forus. [*it.* foro, *francog. vet.* fuer, *hisp.* fuero. *M.-L.*] *cf. nunc Walde, Indog. Forsch. 39, 75 sqq.*

locos ascripsi usque ad CIC. *omnes, post* CIC. *selectos.*

I ***areae variae*** (*cf. Nissen, Das Templum p. 141*): **1** *in sepulcro*: LEX XII tab. ap. Cic. leg. 2, 61 -um, id est vestibulum sepulcri, bustumve usu capi vetat *lex.* PAVL. FEST. p. 84 *v. supra l. 12* (*et Festus et Cicero ex Aelio Stilone, ut videtur*). **2** *in torculario* (*v. Blümner, Technologie I² 347*): CATO agr 18, 4 totum -um longum p(edes) V, latum p(edes) II S, crassum p(edes) I S. VARRO rust. 1, 54, 2 lecta *uva* defertur in -um vinarium. COLVM. 11, 2, 71 torcularia ... et -a diligenter emundata. 12, 18, 3 lacus vinarii et torcularii et -a omniaque vasa ... eluenda sunt. PLIN. nat. 15, 23 *olei* factus tres gemino -o a quaternis hominibus nocte et die premi iustum est. ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 40 *bis*) Is. 63, 2 quare rubra vestimenta tua ... sicut de -o torcularis pleno conculcato (*ὡς ἀπὸ πατητοῦ ληνοῦ*, VVLG. sicut calcantium in torculari). *de forma* forus *v.* ISID. *s. v.* forus *p. 1209, 11 et* GLOSS. *ibid. p. 1209, 19.* **3** *spatium mundi* (*vide an translatum sit ab usu I 2 an II*): PRISCILL. tract. 5, 86 -um (lor- *trad.*) saeculi in habitaculum hominum constitutum. **4** *in domibus privatis* (*translatum ab usu II*): PLIN. nat. 34, 17 mox -um et in domibus privatis factum atque in atriis *statuis positis* (*cf.* PHOTIVS bibl. p. 63[a] 20 B.). *cf.* INSCR. christ. Rossi II p. 152, 31 Felix ... -um basilicae ... Stephani ... decoravit. **5** *merus error videtur* SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 118 (*glossa*) stragula: pretiosa ... quae et -um, id est culcita grecisca. *cf.* torus. *item error subesse videtur apud* ISID. PELVS. epist. 1, 337 (ad acta apost. 28, 15 *Ἀππίου φόρου*) *μέχρι νῦν αἱ τῶν βασιλέων εἰκόνες 'τοῦδε φόροι' προσαγορεύονται. cf. Nestle, Berl. phil. Woch 1903, 446.*

II ***fora oppidana:***

1 ***generaliter urbis Romae*** *(in comoedia etiam graecorum oppidorum, ita tamen ut a Romano nihil quod dicitur abhorreat) locus, ubi homines conveniunt negotiantur litigant, ubi comitia habentur, iudicia exercentur, ludi dantur similia: nominatur* -um populi Romani: CIC. Verr. 2, 58. 59. 154. 6, 144. 150 Brut. 6 PLIN. epist. 1, 17, 4 *al.* Romanum: VERG. Aen. 8, 361 PROP. 4, 2, 6. 4, 4, 12 OV. Pont. 2, 1, 42 fast. 6, 396 EPICED. Drusi 284 LIV. 41, 21, 12 SEN. contr. 2, 4, 11 VAL. MAX. 5, 6, 2. 6, 9, 13 PLIN. nat. 3, 66. 19, 23 *al.* Latium: OV. trist. 4, 4, 6 STAT. silv. 1, 1, 2 MART. 10, 37, 2. magnum: OV. fast. 3, 704. urbis Romae: FIRM. math. 1, 7, 27. *ne res molestius discerperem, admisi aliquot de municipalibus foris locos.*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

A *cum praepositionibus*: in -o: LEX XII tab. Rhet. Her. 2, 13, 20 in comitio aut in -o ... causam coicito. PLAVT. Amph. 1012 apud emporium atque in macello, in palaestra atque in -o, in medicinis ... sum defessus quaeritando: nusquam invenio Naucratem (Epid. 198). Asin. 116 apud Archibulum ego ero argentarium :: nempe in -o? :: ibi, si quid opus fuerit. Capt. 478 (*loq. parasitus*) accessi ad adulescentes in -o. 491 alii parasiti frustra obambulabant in -o. Cist. 775 Lampadionem me in -o quaesivisse. Curc. 502 nec vobiscum quisquam in -o frugi consistere (CIC. p. red. in sen. 14 *al.*) audet; qui constitit, culpant eum. 507 hi saltem in occultis locis prostant, vos in -o ipso. Most. 534 a mâni ad noctem usque in -o dego diem. Pseud. 800 sed quor sedebas in -o, si eras coquos, tu solus praeter alios? 1145 tu, bone vir, flagitare (II *pers.*) saepe clamore in -o. Rud. 974 in -o palam omnes *pisces* vendo. Trin. 283 neque in via neque in -o ... sermonem exequi. 651 in -o operam amicis da, ne in lecto amicae. ENN. ann. 238 consilio indu -o lato sanctoque senatu. CATO or. frg. 3, 1 (Apul. apol. 17) *se* iussisse duos pueros in -o de mensa emi. mor. frg. 2 (Gell. 11, 2, 5) vestiri in -o honeste mos erat, domi quod satis erat. (in -o *deest ap.* TER., *cf.* apud -um). LVCIL. 1230 iactare indu -o se omnes, decedere nusquam, uni se atque eidem studio omnes dedere et arti, verba dare ut caute possint, pugnare dolose. TITIN. com. 60 in -o aut in curia posita potius quam rure apud te in clausa. TITIVS or. frg. Macr. sat. 3, 16, 14 quid in -o gestum sit (CIC. ac. 2, 51), qui suaserint, qui dissuaserint. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 226 tu in -o, tu in urbe, tu in civium esse conspectu *audes*? CIC. S. Rosc. 12 ut non modo clam, verum etiam hic in -o ante tribunal ... caedes futurae sint. 16 erat ille Romae frequens atque in -o et in ore omnium cotidie versabatur. div. in Caec. 35 aliqua dicendi consuetudo, aliqua in -o iudiciis legibus aut ratio aut exercitatio. 41 ego qui ... in -o iudiciisque ita verser, ut ... nemo aut pauci plures causas defenderint (*item* versari *de variis negotiis, etiam oratoris* Verr. 6, 152 Manil. 19 *v. l. 50* Flacc. 70 Cato 13 Cael. 3. 10. 74. de orat. 1, 219 in hoc populo -oque. Q. CIC. pet. 29 *al. similiter* esse in -o Cael. 12 Q. CIC. pet. 43 NEP. Cato 1, 1 *al.* volitare *v. l. 53. p. 1200, 9. 11*). Verr. 2, 94 primam in -o vocem ... emittere. 2, 113 vestigium istius in -o non esset relictum. 2, 119 lapidibus coopertus esset in -o. 2, 154 qui in -o populi Romani pirata nefarius reperiatur. 3, 81 quae in -o palam Syracusis in ore atque in oculis provinciae gesta sunt. 3, 189. 4, 65 triclinia ... in -o sterni. 4, 105 ut in medio -o (*cf.* 6, 161. 162 *l. 46*. Planc. 33 medio in -o. Att. 4, 16, 8 epist. 16, 27, 2 ad Q. fr. 2, 3, 6 VARRO Men. 512 HOR. sat. 1, 4, 75 LIV. 7, 19, 3 *passim; cf.* medio foro *p. 1200, 18*) sibi lecti sternerentur. 4, 133 quom ... in -o celeberrimo ... tibi obiectum esset. 6, 97 ut ... Syracusani in moenibus suis, in urbe, in -o hostem armatum ... viderint. 6, 101 agi nihil in -o et conventu ... nisi hoc. 6, 137 te ... nemo in -o videre potuit. 6, 150. 161 hominem ... in -o medio (*cf. ad* 4, 105 *l. 40*) nudari ... iussit (6, 162). 6, 163. 170. Caecin. 1 in -o atque in iudiciis (*opp.* in agro locisque desertis). 19 Cluent. 23. Manil. 19 haec fides atque haec ratio pecuniarum, quae Romae, quae in -o versatur. leg. agr. 2, 93 erant hostiae ... in -o constitutae. Rab. perd. 20. Catil. 2, 1 *illum* non in campo, non in -o, non in curia, non denique intra domesticos parietes pertimescemus. 2, 5 volitare in -o (de orat. 1, 173 *et cf.* Mil. 91 *p. 1200, 9. 11* LIV. 3, 35, 5. 39, 32, 10 *al.*), ... stare ad curiam, ... etiam in senatum venire. Mur. 72 ut locus et in circo et in -o (*ad spectandos ludos*) daretur amicis et tribulibus. 79 in campo ... in -o ... domi meae. 84 in urbe, in -o ... in ipsa curia. 85 versabitur in rostris furor, in curia timor, in -o coniuratio, in campo exercitus, in agris vastitas. Sull. 26 si neque amici in -o requirunt studium meum neque res publica in curia. 49 ut victi in campo in -o vinceretis. dom. 80 ⟨qui⟩ propter inopiam tecti in -o pernoctasset. p. red. ad Quir. 8. 14 vis et ferrum in -o versaretur. Sest. 35. 44. 76. 77 vis in -o versata est. 77. 90 tuto esse in -o in templo in curia. Vatin. 34 in -o luce inspectante populo R. quaestionem ... esse sublatam. Cael. 21 Pis. 1. 23 quom servorum dilectus haberentur in -o. Planc. 66 *laus* quaesita in -o. 71. Rab. Post. 41 hunc ... iam pridem in -o non haberemus (*i. solvendo non esset; cf.* cedere foro *p. 1205, 81*). 48 in hoc -o vestigium facere. Mil. 2 in -o et in iudicio ... praesidiis ... saepti sumus. 19 insidiator erat in -o collocatus. 38. 73 Lig. 14. 30. 37. Deiot. 6 causam si in -o dicerem (de orat. 2, 32 opt. gen. 16 *et passim, saepe apud* QVINT. inst. GAIVS dig. 1, 2, 1). Phil. 1, 5. 2, 21. 49. 56 hominem ... nequissimum, qui non dubitaret vel in -o alea ludere. 6, 13. 17. 7, 7. 13, 39. de orat. 1, 118 sicut in -o non bonos oratores item in theatro actores malos perpeti. 2, 41 in -o atque in oculis civium. 2, 341 nostrae laudationes, quibus in -o utimur. rep. 1, 28 non magis solos esse qui in -o turbaque quicum colloqui libeat non habeant quam qui nullo arbitro vel secum ipsi loquantur. 2, 63. 3, 42 in volgus et in -o diceret. Brut. 227. 229 in -o dixit (*absolute; item* 301. 302 orat. 69 nat. deor. 3, 8 SEN. contr. 3 praef. 12. 13 *al.*). opt. gen. 10 parad. 27. 30. 31 div. 1, 79. 2, 142 off. 2, 27 hasta posita quom bona in -o venderet. 2, 83 Att. 2, 24, 3 *bis*. 4, 1, 5. 4, 3, 4. 7, 2, 2 Terentia ... mihi ... obvia in -o fuit. 13, 31, 4. 14, 10, 1 in -o combustus laudatusque miserabiliter. 14, 18, 4 epist. 9, 10, 2 Q. CIC. pet. 48 *et passim*. *nota*: MON. Ancyr. 4, 41 venationes bestiarum ... in circo aut in -o aut in amphitheatris populo dedi. PLIN. nat. 15, 78 gladiatorio munere divi Iuli, quod novissime pugnavit in -o. 35, 52 triginta paria *gladiatorum* in -o ... dedit (SVET. Iul. 39, 1 *al.*). LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 37 eamque locationem palam in -o ... facito. FRONTIN. aq. 129 populus ... iure scivit in -o pro rostris aedis divi Iulii. SVET. Aug. 65, 1 privignum Tiberium adoptavit in -o. Claud. 25, 5 cum regibus foedus in -o icit.

abl. nudus (*nota* GLOSS. V 410, 56 -o: otio): CIC. Font. 33 vagantur ... passim toto -o. Mil. 91 cum gladiis toto -o volitaverunt. Phil. 2, 85 gemitus toto -o *erat.* de orat. 1, 184 vagari cum magna caterva toto -o. 2, 101 toto -o volitare (*cf. p. 1199, 53*) et a causa ad causam ire. 3, 133 Manilium nos etiam vidimus transverso ambulantem -o. CAEL. Cic. epist. 8, 1, 4 urbe ac -o toto ... rumor fuit (*sic cum* toto LIV. 1, 12, 8 *et passim*). VERG. Aen. 8, 361 armenta videbant Romanoque -o et lautis mugire Carinis. HOR. sat. 1, 6, 43 si plostra ducenta concurrantque -o tria funera. 2, 5, 27 -o si res certabitur. TIB 1, 2, 94 ancillam medio detinuisse -o (*sic cum* medio LIV. 6, 14, 3. 23, 10, 7 *al. cf.* PROP. *l. 20 cf.* in *p. 1199, 40*). PANEG. in Mess. 39 *v. p. 1205, 4*. PROP. 2, 24, 2 cum ... tua sit toto Cynthia lecta -o. 3, 9, 24 medio ponere iura -o (4, 5, 52 saluere. OV. am. 2, 17, 24 Pont. 1, 7, 30 *al.*). 4, 1, 134 insano verba tonare -o (*translate*). 4, 4, 12 stabant Romano pila Sabina -o (foco *trad.*). OV. am. 1, 15, 6. ars 2, 223 adesse -o. *et passim apud poetas. in oratione soluta* VITR. 7, 6, 6 (in *add. loc.*). 10 praef. 3. VAL. MAX. 3, 2, 17 -o atque castris [QVINT. inst. 5, 13, 36 *vix recte trad.*]. QVINT. inst. 11, 1, 47 in castris ... an -o dicas (*figura est*). QVEROL. p. 31, 13 vendunt -is. *nota*: OV. Ib. 14 iactat et in toto nomina nostra -o. 232 latrat et in toto verba canina -o.

apud -um: PLAVT. Asin. 329 ubinam est erus? :: maior apud -um est, minor hic intus. Aul. 281 erus ... conduxit coquos tibicinasque ... apud -um. Epid. 358 is apud -um manet me. 422 res magna amici apud -um agitur, ei volo ire advocatus. Most. 844 nisi mi esset apud -um negotium. Pseud. 896 mi hic vicinus apud -um ... edixit ..., ut. TER. Andr. 254 praeteriens modo mihi apud -um ... inquit. 302 apud -um modo e Davo audivi. 745 quid turbaest apud -um? Phorm. 859 argentum tibi dedimus apud -um. Ad. 154 volo ... hominem convenire, si apud -um est (512). LEX repetund. (Corp. I² 583) 38 *ea* proscripta propositaque palam apud for⟨um⟩ habeto (65. 66. LEX Iul. munic. [Corp. I² 593] 15. 34 aput -um ante tribunale suom). POMPON. Atell. 169 ⟨is⟩ ... apud -um praesente testibus mihi vendidit.

circum -um: PLAVT. Cas. 26 Alcedonia sunt circum -um. CIC. Verr. 3, 169 circum omnia fora. 5, 76 (*v. p. 1207, 51*). Catil. 4, 14 templa circum -um (opt. gen. 10 ASCON. Mil. p. 30, 2 St.). LIV. 1, 35, 10 circa -um. *v. p. 1203, 12* (1, 38. 6. 9, 7, 8 *p. 1203, 15*. 9, 46, 5 *p. 1203, 18*. 26, 11, 8. 26, 27, 1 *al.*). VAL. MAX. 4, 5, 4 candidatorum more circum -um supplex populo ire. PLIN. nat. 34, 30 statuas circa -um. SVET. Cal. 41, 1 misit circum -a et basilicas nomenclatores. *al.*

ad -um (*quaeritur* '*ubi*' PLAVT. Mil. 930. 999 TER. Phorm. 598 VARRO rust. 1, 1, 4 *p. 1203, 5; saepe est i. q.* '*ad iudices*' *cf. et* ISID. diff. 1, 60): PLAVT. Asin. 108 ego eo ad -um. 125. 245 pergam. 367 abi ad -um ad erum. Bacch. 347 deos atque amicos iit salutatum ad -um. 902 abeo. 1060 ibo, ut solvam militi. Capt. 786 cum ... ad -um venero, omnes loquentur: 'hic illest' *eqs.* Cas. 526 ibo. 564 stultitia ... est ... hominem amatorem ullum ad -um procedere. Curc. 336 abeo ab illo ... ad -um. Epid. 303 ego visam ad -um. Men. 213 nos prodimus ad -um. 666 properabo ad -um. 684 abii. Merc. 797 ibo. Mil. 72 eamus. 89 abiit. 930 ego ad -um illum conveniam. Most. 707 ut abeam potius hinc ad -um quam domi cubem. 853 eo ego (ego abeo *A*) hinc ad -um. 999 numquid processit ad -um hodie novi? Persa 444 abi istac travorsis angiportis ad -um. 487 i, i ad -um ad praetorem, exquire .... libera ... est. Pseud. 561 ibo (764). 1230 sequere sis me ergo hac ad -um, ut solvam. Rud. 1200 iret. Trin. 727 ibo (Truc. 313). CAECIL. com. 184 ibo ad -um et pauperii tutelam geram. TER. Andr. 226 at ego hinc me ad -um, [ut] conveniam Pamphilum. 355 ad te properans percurro ad -um, ut dicam haec tibi. Hec. 273 est quod me transire ad -um iam oportet. Phorm. 312 ibo ad -um atque aliquos mihi amicos advocabo. 598 hominem ad (apud *Abraham*) -um iussi opperiri. 921 transi sodes ad -um atque illud mihi argentum rursum iube rescribi. Eun. 763 ego hinc transcurro ad -um: volo ego adesse hic advocatos nobis in turba hac. Ad. 277 ego ad -um ibo ut hunc absolvam. VAL. ANT. hist. 75 frg. 62 funere locato ad -um descendidit (CIC. Att. 1, 18, 1 epist. frg. V 16 Q. CIC. pet. 2. 54 *al.*). CIC. Mur. 70 a quibus ... si interdum ad -um deducimur, si uno basilicae spatio honestamur, diligenter observari videmur et coli. de orat. 3, 227 fistulatorem domi relinquetis, sensum huius consuetudinis vobiscum ad -um deferetis. *passim*. *nota*: PHAEDR. 3, 13, 1 lis ad -um deducta est vespa iudice. PAVL. sent. 5, 18, 3 *reus* ad -um remittendus est (VLP. coll. Mos. 7, 4, 1 PAVL. coll. Mos. 11, 6, 1. 12, 6, 1 fortuita ... incendia ad -um remittenda sunt).

in -um (*saepe i. q.* '*ad iudices*', *rarius* '*ad negotium*'): PLAVT. Capt. 815 pisces foetidos ... quorum odos subbasilicanos omnes abigit in -um. Rud. 988 piscatorem ... vidulum piscem cepisse aut protulisse ... in -um. CIC. Verr. 3, 38 *v. p. 1206, 8*. 3, 187 tabulas ... in -um

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

defero. 4, 26 ex agro homines traducis in -um, ab aratro ad subsellia, ab usu rusticarum rerum ad insolitam litem atque iudicium. 5, 56 *v. p. 1206, 15.* 5, 86 Sopatrum de porticu ... praecipitem in -um deiciant nudumque constituant. 6, 106 in -um venit (6, 144. 161 Caecin. 53 Sest. 76. de orat. 2, 365 qui puer in -um venerim. Brut. 303. 311 nat. deor. 2, 15 epist. 13, 10, 2. 13, 17, 1). Cluent. 78 res patefacta et in -um prolata. Mur. 44 petitorem ... in -um et in campum deduci volo. p. red. in sen. 15 si ... voltum importunum in -um detulisset. Sest. 78 ut ... quisquam cum gladio in -um descenderit (de orat. 2, 267 rep. 6, 2 Att. 2, 16, 2 *al.*) ante lucem. 95 qui ... in tribunatu carcerem totum in -um effudit (har. resp. 34 iudices ... e carcere in -um effudit). Cael. 35 quae ... in -um deferri iudiciumque voluisti (de orat. 1, 149 causarum ..., quae in -um deferuntur. 2, 146 instrumentum causarum. 3, 74 ingeni tantum. SEN. contr. 7, 1, 19 res in -um delata est). Mil. 61 ingressus in -um ardente curia. Phil. 5, 8 eccui potestas in -um insinuandi *leges* fuit? 5, 9 introiri in -um. leg. 3, 20 *sicas* ipse se proiecisse in -um dixit. parad. 4 proferri in lucem id est in -um. nat. deor. 3, 84 haec ... sublata de fanis in -um protulisse et per praeconem vendidisse. Att. 12, 21, 5 quod me in -um vocas. VARRO Men. 259 Manius ... populum in -um conducit. LIV. 1, 47, 8 in -um irrupit. 24, 7, 7. MON. Ancyr. 3, 3 eó die, quó deducti sunt in -um, ut interessent consiliis publicis. PETRON. 58, 11 eamus in -um et pecunias mutuemur. *passim.* *nota*: LEX Bant. (Corp. I² 582) 17 ⟨pro ae⟩de Castorus palam luci in -um vorsus. LEX repetund. (Corp. I² 583) 37 omnes pro rostreis in -um ⟨vorsus iouranto⟩. CIC. Lael. 96 in -um versus agere cum populo.

e -o (TERENTIAN. gramm. VI 955 dico ... 'e -o domum' *non* ex): CIC. Verr. 6, 53 quom iste e -o abduci ... solebat. Sest. 77 e -o spongiis effingi sanguinem. Pis. 7 meus ... domum ... e -o reditus. 23 quom ... viri boni lapidibus e -o pellerentur (30 *cf.* har. resp. 39 *p. 1202, 31*). CATVLL. 10, 2 Varus me ... duxerat e -o. LIV. 2, 55, 9 e -o in curiam compellantur. 25, 1, 10 emovere ... multitudinem e -o. 27, 50, 4 abscessit ... populus e (*om.* Σ) -o. SEN. contr. 1, 2, 1 absint ex hoc -o lenones. 9 praef. 3 ut iudicium ex -o in basilicam transferretur. *passim.*

a -o: PLAVT. Aul. 273 cum a -o redeam domum (356 Cas. 591. Mil. 578 adveniat. 933 veniemus. Poen. 929 adveniat. Pseud. 163 revortar. 1028 redeat. VARRO ling. 5, 47 a -o eunti. *al.*). Aul. 473 Megadorus ... eccum incedit a -o. Mil. 858 ego eum adduco a -o. Most. 998 a -o incedo domum. Persa 435 argentarii, ubi quid credideris, ... extemplo a -o fugiunt. 442 a -o argentarii abeunt. TER. Ad. 645 amicus quidam me a -o abduxit modo huc advocatum sibi. CIC. Verr. 4, 75 aratorum remotissimorum a -o iudiciis controversiis. 5, 94 *v. p. 1206, 17.* 6, 31 abesse a -o magistratum, non ius dici. *ibid.* non ... ius abesse videbatur a -o neque iudicia. Cael. 18 quom domus patris a -o longe abesset. *al.* VITR. 5, 6, 8 versurae *in scaena* ..., quae efficiunt una a -o, altera a peregre aditus in scaenam. *nota*: VVLG. Marc. 7, 4 (*p. 1206, 42*).

de -o: PLAVT. Capt. 475 de -o ... ad lenones eunt. Men. 209 aliquid scitamentorum de -o opsonarier. 491 ut surrupuisti te mihi dudum de -o? 599 properavi abire de -o. Trin 815 ego sycophantam iam conduco de -o. CIC. Verr. 3, 92 ante horam tertiam noctis de -o non discedit (5, 147. Caecin. 89 redeuntem). 6, 77 quom de -o in Capitolium currus flectere incipiunt. Cluent. 79 illum ... clamore de -o atque adeo de civitate esse sublatum (Rab. perd. 10). leg. agr. 1, 23 fidem de -o sustulistis (2, 8). orat. 47 declamatorem aliquem de ludo aut rabulam de -o. fin. 3, 4 philosophia ... arripere verba de -o non potest. NEP. Att. 10, 2 de -o decesserat (*translate*). LIV. 2, 56, 15 ut collegam de -o abducerent. 3, 19, 7 hostes de -o tolleretis. *al.*

per -um: MACER hist. 24 celeri gradu per -um se in Capitolium contendit. RHET. Her. 4, 49, 62 qui cotidie per -um medium tamquam iubatus draco serpit. CIC. S. Rosc. 135 ipse ... quemadmodum composito ... capillo passim per -um volitet cum magna caterva togatorum videtis. Catil. 3, 21 quom ... per -um ... coniurati ... in aedem Concordiae ducerentur. dom. 49 quom tu ... per medium ⟨-um⟩ scortum populare volitares. Phil. 5, 18 Cassius Mustela Tiro gladios ostentantes sui similes greges ducebant per -um. Att. 14, 16, 2 mihi ... videtur Brutus noster iam vel coronam auream per -um ferre posse. LIV. 27, 50, 9 hae litterae per -um ad tribunal praetoris latae. SEN. dial. 2, 15, 1 si obscaenorum vocibus improbis per -um agetur. *passim.* *nota*: OV. fast. 1, 264 arduos in valles per -a clivos erat. PHAEDR. 3, 19, 6 recta per -um coepit redire *Aesopus.*

extra: CIC. Verr. 4, 38. 92 *p. 1207, 53.* Brut. 302 aut in -o diceret aut meditaretur extra -um. VAL. MAX. 9, 7, 4 fugere extra -um. SEN. epist. 14, 13 extra -um traheretur.

supra: LIV. 3, 17, 4 in arce, supra -um curiamque.

B *structurae aliae*: PLAVT. Asin. 428 -o operam ... dedo dum reperiam qui quaeritet argentum in faenus. Men. 596 qui hodie -um unquam oculis inspexi meis. Pseud. 807 ego fui hodie solus obsessor -i. Trin. 260 fugit -um, fug⟨it⟩at suos cognatos, fugat ipsus se ab suo contutu. LVCIL. 1118 clepsere -o qui (*sensus obscurus*). 1148 cum illi -a irant (?). POMPON. Atell. 38 balnea -us macellus fana portus porticus. CIC. S. Rosc. 88 qui propter -i iudiciorumque insolentiam non modo subsellia verum etiam urbem ipsam reformidet. 149 quae domi gerenda sunt, ea per Caeciliam transiguntur, -i iudicique rationem ⟨M.⟩ Messala ... suscepit. Verr. 6, 95 arma capiunt, totum -um ... complent. 6, 143 hic *Romae* ... ubi -um plenum iudiciorum *est* (Flacc. 57). 6, 152 -um plenum et basilicas istorum hominum videmus (Sull. 28. Deiot. 33 militibus refertum -um. Phil. 3, 32. 7, 22 pleno ac referto -o. de orat. 2, 198 *al.*). leg. agr. 2, 71 retinete ... possessionem ... libertatis, ... urbis, -i, ludorum. Rab. perd. 11 expiandum -um p. R. ab illis ... sceleris vestigiis esse dico. 15 non modo -o, sed etiam caelo hoc ac spiritu ... carere (Mil. 18 caruit -o ... Pompeius ... senatu ... publico). Catil. 3, 20 si illud signum ... solis ortum et -um curiamque conspiceret. 4, 2 *ego* quoi non -um, in quo omnis aequitas continetur, non campus ... non curia ... non domus ... vacua mortis periculo ... fuit. Mur. 21 apud exercitum ... fueris ..., -um non attigeris. Sull. 74 quom multa haberet invitamenta urbis et -i. 89 huic misero *puero* notiora sunt itinera iudiciorum et -i quam campi et disciplinarum. dom. 5 obsessione templorum, occupatione -i, oppressione curiae. 13 -i depopulator, obsessor curiae. 67 quam facile ... Pompeium -o curiaque privarit domique continuerit, vidistis. 110 quom -um armatis catervis ... possideres (Sest. 75 occupavissent). p. red. in sen. 18 vacuo ... a bonis ... atque inani -o, ignaro populo Romano. 19 neque tecta neque templa neque -um neque curiam ... ab ... latrocinio posse defendi (Mil. 91). Sest. 34 armati homines -um et contiones tenebant. 53 quom ... nemo vestrum -um, nemo curiam, nemo lucem aspicere vellet. *ibid.* vastato ac relicto -o. 78 caedem maximam facias, -um purges. 85 captum erat -um. *ibid.* alii ... aditu ac -o prohibebantur. *ibid.* -um corporibus civium R. constratum. Vatin. 22 quom ... M. Bibulum -o curia templis locis publicis omnibus expulisses (LIV. 3, 11, 8 pulsi -o tribuni. *al.*), inclusum domi contineres. har. resp. 39 lapidibus optimos viros -o pellis (*cf.* Pis. 23 *p. 1201, 30*). Planc. 66 habitavi in oculis, pressi -um. Phil. 1, 25 -um saepietur. 1, 30 expiato -o. Phil. 3, 30 magistratus -o excluserit. 5, 9 ab ingressione -i populum ... propulsari. 2, 75 quom ipse nunquam -um, nunquam ullum iudicium aspexerit. Brut. 6 quom -um p. R., quod fuisset quasi theatrum illius ingeni, voce erudita ... spoliatum ... videret. orat. 131 plangore et lamentatione complevimus -um. off. 1, 53 multa ... sunt civibus inter se communia: -um fana porticus viae, leges iura iudicia suffragia. Att. 1, 1, 2 quom Romae a iudiciis -um refrixerit. 1, 16, 5 summo discessu bonorum, pleno -o servorum. 5, 15, 1 haec non desidero: lucem -um urbem domum, vos desidero. 12, 21, 5 quid mihi cum -o sine iudiciis sine curia. 12, 23, 1 de -o et de curia. 'sed domus est' ut ais '-um'. quid ipsa domo mihi opus est carenti -o? epist. 5, 15, 2 *in urbe* quom -um commune sit, vicinitas non requiritur. CAEL. Cic. epist. 8, 8, 1 magna ... contentio -um tenet. CIC. ad Q. fr. 2, 14, 2 -um. VARRO Men. 435 nisi non -um hara atque homines ... sues sunt existimandi. CATVLL. 63, 60 abero -o palaestra. VERG. catal. 9, 43 castra -o, ⟨te⟩ castra urbi praeponere. HOR. epod. 5, 7 -umque vitat et superba civium potentiorum limina. sat. 1, 6, 114 vespertinumque pererro saepe -um. epist. 1, 6, 20 gnavos mane -um et vespertinus pete tectum. 1, 6, 59 differtum transire -um populumque. carm. 4, 2, 43 -umque litibus orbum. PLIN. nat. 7, 176 Capuae quendam qui efferretur -o (*sc. ad sepulcrum*), domum remeasse pedibus. 36, 103 solum ... -o extruendo *Caesaris.* VLP. dig. 30, 39, 9 -um Romanum ... legari non posse. ARNOB. nat. 2, 40 -um litibus tererent. *nota*: VLP. dig. 1, 12, 1, 13 et urbe interdicere praefectus urbi ... potest et negotiatione et professione et advocationibus et -o. 48, 19, 9, 4 plus est ... -o quam advocationibus interdicere, si quidem huic omnino forensibus negotiis accommodare se non permittatur (*secuntur plura*).

de ipsius loci institutis ornamentis aedificiis (*distinguitur a* comitio CIC. Verr. 2, 58. 4, 9. 6, 170 Sest. 75 LIV. 34, 45, 6 SEN. nat. 2, 49, 2 PLIN. nat. 15, 77 SVET. Iul. 10, 1 *al.*): ENN. ann. 184 muros urbemque -umque excubiis curant. CATO or. frg. p. 110 n. 77 (Plin. nat. 19, 24) *Cato* sternendum ... -um muricibus *censuerat.* GRACCH. or. frg. Gell. 10, 3, 3 palus destitutus est in -o eoque adductus ... M. Marius. LVCIL. 146 Romanis ludis -us olim ornatus lucernis (CIC. Verr. 2, 141 ludis ... Romanis, -o ornato. *cf.* 5, 6 *infra l. 75*). CIC. Verr. 2, 58 tua ... signa et tabulas pictas ornamento urbi -oque p. R. fuisse. memini: vidi ... -um comitiumque adornatum (4, 9). 2, 59 qui deorum simulacra ex suis fanis sublata in -o venerabantur. *ibid.* cum ... viderent in -o p. R., quo in loco antea qui sociis iniurias fecerant accusari et condemnari solebant, ibi esse palam posita ea quae ab sociis per scelus ablata ereptaque essent. 3, 18. 21 heredem statuas iussum esse in -o ponere (3, 145 *opp.* in curia. 3, 160 *bis* Sest. 83 Phil. 6, 13). 5, 6 C. Claudius *aedilis* ... usus est hoc Cupidine tam diu, dum -um dis ... populoque Romano habuit ornatum (5, 126). 5, 86 equestres sunt medio in -o Marcellorum statuae *Tyndaritano.* 6, 152 -um ... et basilicas. Manil. 44 referto -o completisque omnibus templis ex quibus hic locus conspici potest. Catil. 4, 14 plenum est -um, plena templa circum -um. Sest. 76 in omnibus -i partibus (LIV. 3, 38, 9) ... quaerebant *illum.* 124 tantus ex -i cancellis plausus excitatus, ut. 140 L. Opimius ... cuius monumentum celeberrimum in -o. Mil. 3 unde aliqua -i pars aspici potest. Deiot. 6 spectarem curiam, spectarem -um. Phil. 5, 9 omnes -i aditus ... saepti.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. deor. 3,13 aedem Castori...in -o dedicatam. Att. 4,16,8 Paulus in medio -o basilicam iam paene †texerit isdem antiquis columnis. *ibid.* ⟨in⟩ monumentum illud...ut -um laxaremus. VARRO ling. 5,148 in -o lacum Curtium. 6,59 'sub novis' dicta pars in -o aedificiorum. rust. 1,1,4 deos Consentis . . . urbanos, quorum imagines ad -um auratae stant. SALL. Catil. 40,5 in domum Bruti..., quod -o propinqua erat. HOR. epist. 1,7,48 -o nimium distare Carinas. PROP. 4,8,76 quom lascivom sternet harena -um (*tempore ludorum, amoribus apto*). OV. ars 1,164 sparsa . . . sollicito tristis harena -o. met. 15,841 ut semper Capitolia nostra -umque divos ab excelsa prospectet Iulius aede. LIV. 1,33,8 carcer . . . media urbe imminens -o aedificatur. 1,35,10 circa -um privatis aedificanda divisa sunt loca. 3,44,6 virgini venienti in -um; ibi namque in tabern[acul]is litterarum ludi erant. 7,6,1 -um medium ferme specu vasto collapsum. 8,14,12 rostris...suggestum in -o extructum adornari. 9,7,8 tabernae circa -um (26,11,8 *al.*) clausae iustitiumque in -o . . . coeptum. 9,40,16 ut aurata scuta dominis argentariarum ad -um ornandum dividerentur. 9,46,5 fastos . . . circa -um in albo proposuit. PAVL. FEST. p. 45 circa canales -i. p. 134 *Maenius censor* primus in -o ultra columnas tigna proiecit, quo ampliarentur superiora spectacula. PLIN. nat. 3,66 a miliario in capite Romani -i statuto (SVET. Otho 6,2). 15,77 colitur ficus arbor in -o ipso ac comitio Romae nata (15,78). 16,8 rostra navium tribunali praefixa -i decus erant. 16,236 radices eius (*loti*) in -um usque Caesaris per stationes municipiorum penetrant. 19,23 Caesar totum -um Romanum intexit. 19,24 Marcellus . . . a Kal. Aug. velis -um inumbravit, ut salubrius litigantes consisterent (*v.* CATO *p. 1202, 64*). 21,8 L. Fulvius argentarius . . . ⟨c⟩ pergula sua in -um prospexisse dictus. 34,20 *columna Duili* quae est etiam nunc in -o. 35,23 L. Hostilius . . . situm eius (*Carthaginis*) oppugnationesque depictas proponendo in -o. 35,24 *picturas externas* in -o positas (35,25). 36,69 Maximus quidam praefectus Aegypti transtulit in -um *obeliscum*. SVET. Cal. 22,2 partem Palatii ad -um usque promovit. FRONTO p. 98,21 N. quanto rostra -o et comitio excelsiora sunt. AVR. VICT. Caes. 13,5 -um . . . magnifice coluit exornavitque. CLAVD. MAM. anim. 2,4 p. 112,8 -um quadratum.

distinguuntur et nominantur **varia:** VARRO ling. 5,146 ubi quid generatim *venum confertur*, additum ab eo cognomen, ut -um bovarium, -um olitorium. . . . secundum Tiberim . . . -um piscarium vocant...ubi variae res ad corneta, -um cuppedinis a fastidio, quod multi -um cupidinis a cupiditate. *fora aevi posterioris enumerantur apud* POL. SILV. chron. II p. 545,10 *sqq.* PLAVT. Curc. 474 symbolarum collatores apud -um piscarium. in -o infimo boni homines atque dites ambulant; in medio propter canalem, ibi ostentatores meri. Pseud. 790 -um coquinum qui vocant, stulte vocant, nam non coquinum est, verum furinum est -um. CIC. Scaur. 23 dum in -o bovario inquireret (*locos ceteros v. vol. II p. 2056, 47 sqq., nota* CORP. VI 36613 -us boarius). OV. Pont. 4,5,10 domus . . . non est Augusto iunctior ulla -o (*vel* -um Augusti; *ceteros locos v. vol. II p. 1392, 34, idem* -um Martis CORP. XV 7190 *et in* SVBSCR. *Apulei cod. Laur. 68,2 post met. 9* PASS. Felicit. 2). fast. 1,258 iuncta -is templa duobus (*Romano et Iulio*) habes. LIV. 21,62,2 in -o olitorio (21,62,4. 34,53,3. 40,34,4 PAVL. FEST. p. 118 ASCON. tog. cand. p. 70,2 St. TAC ann. 2,49. FAST. ann. Iul. Vall. Aug. 1 [Corp. I² p. 240] ad -um holitorium. FAST. ann. Iul. Arv. Aug. 1 [Corp. I² p. 214] in -o holit. FAST. ann. Iul. Praen. [Inscr. Dessau 8844ª] in -o holitorio. CORP. VI 36613 -us olitorius. GLOSS. III 306,21 *λαχανοπώλιον*). LIV. 26,27,3 -um . . . piscatorium (40,51,5 COLVM. 8,17,15). VITR. 3,3,2 in Caesaris -o (*ceteros locos v. Onomast. I p. 35,28.* MON. Ancyr. 4,12 -um Iulium). PAVL. FEST. p. 48 macellum -um cupedinis appellabant (APVL. met. 1,24. 25. 2,2 *Hypatae.* DON. Ter. Eun. 256). STAT. silv. 4,1,15 novi . . . -i (*i. transitorii, post Nervae*; 4,3,10; *idem* Palladium MART. 1,2,8, Caesaris 1,108,10 SVET. Dom. 5. LAMPR. Alex. 28,6 divi Nervae, quod transitorium dicitur. 36,2 SERV. Aen. 7,607 EVTR. 7,23,5 LYD. mens. 4,1; pervium AVR. VICT. Caes. 12,2). *nota* tria *vel* quattuor -a *Romae*: OV. trist. 3,12,24 proque tribus resonant terna theatra -is. SEN. dial. 4,9,4 furta, fraudes . . . , quibus trina non sufficiunt -a. STAT. silv. 4,9,15 quae trino iuvenis -o tonabas. MART. 3,38,4 in triplici . . . -o (8,44,6). 10,28,6 -a tot numeras, Iane, quot ora geris. 10,51,12 -a iuncta quater. GELL. 13,25,1 in fastigiis -i Traiani (*opp.* in area -i). VLP. frg. Vat. 134 in -o Traiani (FRG. Vat. 249 a. 316 LAMPR. Alex. 26,4 *saepe in* NOVELL. subscript.; CORP. VI 1540 in foro divi Traiani. 1549. 1566. 1599 *al.*). CORP. VI 1749 in foro Vlpio (1724 CAPITOL. Aur. 22,7. CLAVD. 28,646 -a Vlpia. SIDON. carm. 2,545). CVRIOS. urb. reg. XIV p. 22,8. 23,8 -um Ahenobarbi. COD. Theod. 13,5,29 (*a. 400* = COD. Iust. 11,2,3) Rom(ae) in -o Aproniani. POL. SILV. chron. II p. 545,10. *v. Hülsen, PW. II 272.* CORP. VI 2223 mag(ister) vici a -o Esquilin(o). 9179 argentarius de -o Esquilino. REG. urb. p. 22,8 -um Gallorum et rusticorum. AMM. 16,10,14 -um Pacis (MARCELL. chron. II p. 69,408,2. POL. SILV. chron. II p. 545,10 Vespasiani Pacis. PROCOP. bell. Goth. 4,21,11 *Φόρον Εἰρήνης*). *Palatinum*: CORP. VI 1177 (*a. 374*) -um populo Romano . . . ⟨dederunt⟩ . . . Valentinianus et Valens et . . . curante Flavio Eupraxio v. c. ⟨praef. urbi⟩. VLP. dig. 1,12,1,11 -um suarium (PAVL. frg. Vat. 236. 237. CORP. VI 1156 [*a. 317—337*] tribunus cohortium urbanarum X XI et XII et -i suari. NOT. dign. occ. 4,10 tribunus -i suarii. CORP. VI 3728 = 31046 actores de -o suario. 9361 de -o suario mercatori. *cf.* PLIN. nat. 8,208 *sues* duces in urbe -um nundinarium . . . petere). -um Tauri: MALALAS p. 401,5 Dind. *εἰς τὸν φόρον τοῦ Ταύρου τοῦ λεγομένον. v. Ruggiero, Diz. epigr. III p. 207.* CORP. VI 9181 argentarius de -o vinario (*ter*). *ibid.* coactor vinarius de -o vinario. 9182 argentarI de -o vInario. *ignota*: CORP. VI 1678 Acilio Glabrioni Sibidio v. c. . . . -i huiusce inventori et conditori primo. 1198 Petronius Maximus v. c. -i conditor. 1662 (= 31888) Fl. Eurycles Epityncanus v. c. praef. urb., conditor huius -i. 1177 *v. p. 1203, 82.* *officia alia*: CORP. VI 1760 (*cf.* XIV 173; *a. 389*) Ragonio Vincentio v. c., oratori -i urbani, praef. urb. 37153 A. Didius Mnester, praeco a -o. IX 5839 (5840 *Auximi*) evoc(atus) Aug(usti) ab actis fori. X 3733 (*Atellae*) evocato in -o ab actis. *addo Constantinopolitana* Arcadii Constantini Honorii Strategii Tauri Theodosii (CHRON. min. III p. 649 NOT. urb. Const. p. 330). *generaliter dicitur* -um rerum venalium (*alio sensu* SALL. Iug. 47,1 *p. 1208,3 et al.*) *ubi constituitur pretium earum rerum* (*cf. Mommsen, Neues Archiv 14, 498, 6*): COD. Theod. 7,4,28,1 (*a. 406* = COD. Iust. 11,2,3) species . . . non aliter adaerentur nisi ut in -o rerum venalium distrahuntur. 7,4,32 (*a. 412*) iuxta nundinationem, quae aut -o rerum venalium continetur aut . . . praefecturae est culmini deputata. 7,4,36 (*a. 424*) pretiis . . . quae in -o rerum venalium habeantur. CASSIOD. var. 10,18,2 annonas fecimus secundum -um rerum venalium comparari. 12,26,3 NOVELL. Iust. app. 7,18.

translate *quae in -o fiunt:* *commercium*: CIC. Verr. 6,52 te . . . auctore . . . ne -o quidem et commeatu Mamertini iuvare populum Romanum debuerunt. de orat. 3,86 plus operae -o tribuebat amicis rei familiari. MANIL. 2,598 insidiasque -i (*an ad lites spectat?*). MELA 1,57 -um ac negotia feminae, viri pensa ac domus curant. QVEROL. p. 18,6 tiro agelli, veteranus -i. RVFIN. apol. adv. Hier. 2,38 exemplaria iam de -o, iam de publico subtraxisti. *saepissime hoc vocabulo variis modis denotatur officium oratoris vel iudicis in causis publicis vel privatis* (*cf. iam* ENN. *et* LVCIL. *p. 1199, 16. 20, multa apud* CIC. *p. 1199,29 sqq., imprimis* versari in -o *p. 1199, 31*, dicere in -o *p. 1199, 70 et 78*, CAECIL. *p. 1200, 64*, venire in -um *p. 1201,4, varios lusus p. 1205,45 sqq.; hoc in capite fora urbana et provincialia non diiungo*). CIC. Verr. 5,121 ut pacem cum bello . . . , -um et iurisdictionem cum ferro et armis . . . conferatis. Mur. 21 qui in -o habitarint (*opp.* -um non attigeris). 30 cedat . . . -um castris, otium militiae, stilus gladio. Cael. 67 alia -i vis est, alia triclini, alia subselliorum ratio, alia lectorum. Pis. 32 silentium perpetuom iudiciorum ac -i. Planc. 66 pressi -um (*cf.* Brut. 106 eo -um tenente. 331 tuom . . . -um erat). 73 cum aliquo declamatore, non cum laboris et -i discipulo disputare. Mil. 1 oculi . . . veterem consuetudinem -i (Brut. 121) et pristinum morem iudiciorum requirunt. de orat. 1,32 ne semper -um subsellia rostra curiamque meditere. 1,35 remoto -o contione iudiciis senatu. 1,78 quos in -o, quos in ambitione, quos in re publica, quos in amicorum negotiis res ipsa . . . confecit. 1,82 genus verborum . . . palaestrae magis et olei quam huius civilis turbae ac -i. 1,94 obruimur ambitione et -o. 1,147 quae agenda sunt in -o tamquam in acie (*cf.* 157). 1,167 istos . . . non modo oratoris nomine sed ne -o quidem dignos [vix] putaverim. 1,192 omnia sunt...collocata in usu cotidiano, in congressione hominum atque in -o. 1,249 quom in causis et in negotiis et in -o conteramur. 2,33 in -o atque in causis (2,42. 55. 192 *al.*). 2,89 ut -um sibi ludum putaret esse ad discendum. 2,100 in -o. 2,252 obscaenitas non solum non -o digna sed vix convivio liberorum. 2,306 remotum ab usu iudiciorum ac -o. 3,74 quoi disciplina fuerit -um. 3,86 qui -um, qui curiam, qui causas, qui rem publicam spectet. Brut. 21 iudiciorum vastitatem et -i. 116 ut in scaena sic etiam in -o . . . eos . . . laudari. 203 ad -um, non ad scaenam institutus. 237 non invenustus actor, sed iners et inimicus -i. 311 non ut in -o disceremus . . . , sed ut . . . docti in -um veniremus. 314 quom essem biennium versatus in causis et iam in -o celebratum meum nomen esset. orat. 42 *genus dicendi* pompae quam pugnae aptius..., spretum et pulsum -o. 96 hoc totum *genus* e sophistarum fontibus defluxit in -um. 134 in amplo ornatu scaenae aut -i. 207 *genus* quod in causis -oque versatur. parad. 46 omnia venalia, edictum decretum . . . -um domum, vocem silentium. fin. 4,21 *philosophia* aditum nullum habere potest in urbem, in -um, in curiam. 4,22 philosophia, quae communi more in -o loquitur, in libellis suo. 5,89 in -o, domi (*opp.* in schola). ac. 2,1. nat. deor. 3,74 exeamus e theatro, veniamus in -um. Lael. 6. off. 1,153 ea quae multum ab humanitate discrepant, ut si qui in -o cantet (3,75 in -o . . . saltaret. *item* 93 *bis*). 2,47 id se in -o optime iam facere quod etiam tum poterat domi cum laude meditari. 3,2 in -o agere (*hoc passim*). epist. 4,3,4 illi arti quoi studueram, nihil esse loci neque in curia neque in -o. 4,6,2 nihil in -o agere libebat. *ibid.* et domo absum et -o. 5,8,3 ut primum -um attigerim (epist. 15,16,3). 5,15,4 odium . . . -i curiae. 7,33,2 multam salutem et -o dicam et curiae. CAEL. Cic. epist. 8,9,1 qui nunquam in -o apparuerit. CIC. epist. 9,2,5 si minus in curia atque in -o, at in litteris et libris . . . de moribus ac legibus

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quaerere. 9, 15, 4 Romae quom sum et urgeo -um. 15, 4, 16 philosophiam . . . in -um atque in rem p. atque in ipsam aciem paene deduximus. NEP. Att. 10, 2 de -o decesserat. HOR. epist. 1, 19, 8 -um putealque Libonis mandabo siccis. PANEG. in Mess. 39 quis te maiora gerit castrisve -ove? PROP. 4, 1, 134 insano verba tonare -o. OV. am. 1, 15, 6 ingrato vocem prostituisse -o. ars 1, 80 flamma . . . in arguto saepe reperta -o (*de amore iurisconsulti*). 2, 542 contempto colitur lectus . . . -o. rem. 166 operam bellis . . . dare . . . sive -o. 670 petere a thalamis litigiosa -a. trist. 3, 12, 18 ludis cedunt . . . verbosi garrula bella -i. 4, 10, 18 fortia verbosi natus ad arma -i. Pont. 3, 5, 8 dicta tibi pleno verba diserta -o. 4, 16, 42 Pieridum lumen praesidiumque -i. fast. 1, 302 officiumve -i militiaeve labor. 4, 188 -a Marte suo litigiosa vacent. EPICED. Drusi 49 nec vires errasse tuas campoque -oque. LIV. 7, 39, 12 ruri agere vitam procul ambitione ac -o constituit. 22, 26, 2 *iuveni* toga . . . et -um placuere. MANIL. 2, 817 reddere iura -o. 3, 112 fortunam . . . -i. 3, 150 aspera sive -o per litem iurgia temptet. 5, 323 ponitque -um suadente Lyaeo (*i. relinquit negotia*). SEN. contr. 2 praef. 4 fratribus tuis ambitiosa curae sunt -oque se et honoribus parant. 3 praef. 12 cum in -o dico, aliquid ago; cum declamo, . . . videor mihi in somniis laborare. *ibid.* 13 scholam quasi ludum esse, -um harenam. 7, 6, 22 maius nomen in -o quam in declamationibus habuit. 9 praef. 5 e scholis in -um transeuntes (*item saepe* -um *et* schola *inter se opponuntur, praecipue apud* QVINT. inst.). 10 praef. 12 ubi scholasticus -um, quod non novit, imitatur. VAL. MAX. 8, 5, 3 L. . . . Crassus erat . . . -i, ut ille (*Scaurus*) curiae princeps (TAC. dial. 8 *al.*). 8, 10, 2 ut -o petitos gestus in scaenam referrent. SEN. Herc. f. 172 clamosi rabiosa -i iurgia vendens. LAVS Pis. 162 mira subest *tibi* gravitas inter -a. QVINT. inst. 2, 1, 10 an non in -o narrandum est? 2, 4, 41 fictas ad imitationem -i . . . materias. 2, 8, 8 qui -o destinabitur. 2, 10, 8 *exercitatio* si -o non praeparat *exercentem*. 2, 10, 9. 2, 12, 12 praecipiendi munus . . . deprecati sumus et in -o quoque dicendi. *et passim. nota*: SVET. rhet. 30 renuntiavit -o. FRONTO p. 191, 11 N. spectatum in iudiciis civilibus, frequentem in -um (*sic*). AVR. VICT. Caes. 20, 28 primo litteris, dehinc imbutus -o. AVSON. 191, 9 mille -o dedit hic iuvenes. 192, 17 si -um res posceret. 216, 4 si quos vel poeticus stilus -umve fecit nobiles. AMM. 30, 4, 6 laureas -i speciosis certaminibus occupantes. HIER. epist. 50, 2, 2 hic -um neglegens se ad ecclesiam transtulit. CLAVD. carm. min. 19, 2 Romani fama secunda -i *Gennadius*. SIDON. epist. 3, 12, 5 ruris militiae -ique cultor (CARM. epigr. 1516, 4 [*a. 479*] rector militiae -ique iudex).

qui in foro sunt homines (*cf.* TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 586, 9 ex forma simplici loquelae humanae, qua . . . id quod continet ponimus pro eo quod continetur . . . '-um locutum est'. AVG. contin. 14, 30): CIC. p. red. in sen. 6 mutum -um, elinguem curiam, tacitam civitatem videbatis. Sest. 128 quem curia magis requisivit, quem -um luxit? Vatin. 8 -um maestum, muta curia. har. resp. 6 qui urbem totam, qui curiam, qui -um . . . caede . . . terreret. Brut. 283 eius oratio . . . ⟨a⟩ multitudine . . . et a -o, quoi nata eloquentia est, devorabatur. 317 concursus hominum -ique strepitus. ac. 2, 3 tanta vis virtutis . . . afuit ab oculis et -i et curiae. Tusc. 2, 3 *Attici oratores* iam conticuerunt paene ab ipso -o irrisi. nat. deor. 3, 69 sentit domus uniuscuiusque, sentit -um, sentit curia. epist. 12, 7, 1 dixi de te . . . tanta contentione quantum -um est. HIRT. Gall. 8, 52, 4 quoniam Pompei . . . arma . . . terrorem -o inferrent. VERG. georg. 2, 502 nec ferrea iura insanumque -um (PROP. 4, 1, 134) . . . vidit. HOR. epist. 1, 16, 57 vir bonus, omne -um quem spectat et omne tribunal. LIV. 2, 29, 6 nihilo plus sanitatis in curia quam in -o esse. 9, 46, 11 *opibus* divisis -um et campum corrupit. SEN. contr. 9, 2, 9 quid interest, convivium in -um an -um in convivium attrahas. SEN. dial. 3, 2, 2 alium intra . . . celebris . . . spectaculum -i lancinavit *ira*. SIL. 1, 441 voce movere fora atque orando fingere mentes. 7, 543 vanis -a laeta viris. 15, 455 *Laelius* -o auditus dulci, cum solveret ora. STAT. silv. 4, 4, 41 messesque reversae dimisere -um *ad ferias*. 4, 5, 49 frementi vox hilaris -o. ANTH. 405, 2 Crispe, vel antiquo conspiciende -o.

nota de sermone: VARRO ling. 9, 17 quas novas verbi declinationes . . . respuet -um.

phrases notabiliores, lusus verborum, proverbialiter dicta: PLAVT. Asin. 428 -o operam . . . dedo. *v. p. 1201, 78.* Curc. 403 nec mihi placet tuom . . . nec -um nec comitium (*praecedunt* inforare *et* incomitiare). Epid. 119 malim istius modi mihi amicos furno mersos quam -o. Most. 1051 me video vēnire in meo -o. Pseud. 973 in -o vix decumus quisque est qui ipsus sese noverit. TER. Phorm. 79 scisti ūti foro (DON. secundum illos negotiatores, qui ante locum commercii non praescribunt, quanto vendant quae advehunt, sed secundum annonam -i, quam deprehenderint, consilium de vendundis aut non vendundis mercibus sumunt. *ibid.* est vulgare proverbium, sensus autem hic est: scisti, inquit, quid te facere oportuerit. *aliter* QVEROL. p. 18, 28 si vis toto uti -o, *i. omnibus quae apud me veneunt*). SEN. benef. 4, 39, 2 pecuniae etiam male creditae exactio est, et appellare debitorem ad diem possum, et, si -o cesserit (*i. solvendo non sit; cf.* CIC. Rab. Post. 41 *p. 1199, 66* IVV. 11, 50 VLP. dig. 16, 3, 7, 2 IVLIAN. dig. 42, 7, 5; *aliter i. abire de -o* SCHOL. Cic. Bob. p. 147, 12), portionem feram. nat. 3 praef. 17 quid sudo? quid terram, quid -um verso? 4 praef. 7 non incertam fidem ruris, non -i temptent. epist. 14, 18 rationes accipit, -um conterit, kalendarium versat *ut procurator*. MART. 12 praef. videor mihi in alieno -o litigare (*cf.* TERT. test. anim. 2 in tuo -o aliunde iudicem appellas). SVET. Otho 5, 1 nihil . . . referre ab hoste in acie an in -o sub creditoribus caderet.

2 ***fora provincialia vel externa*:** CIC. Verr. 2, 76 constituitur in -o Laodiceae spectaculum acerbum . . . grandis natu parens adductus ad supplicium. 3, 81 in -o palam Syracusis (5, 67 *bis*) . . . gesta sunt. 4, 57 in oleastro . . . , quae est arbor . . . Aetnae in -o (*ibid.* in sociorum urbe ac -o). 4, 60 Leontinis in -o custodiis . . . retentum atque asservatum . . . esse. 4, 61 in triclinio, quod in -o Aetnae straverat. 4, 137 negotiatores sibi putant esse turpe id -um sibi iniquom eierare, ubi negotientur. 4, 186 -um Syracusanum nauarchorum sanguine redundavit (5, 116 Syracusanorum. 6, 97 usque ad -um Syr. accessit). 5, 56 *L. Piso* praetor . . . aurificem iussit vocari in -um ad sellam Cordubae . . . hominem in -o iubet sellam ponere et facere anulum. 5, 94 Herculis templum est apud Agrigentinos non longe a -o. 5, 119 altera . . . est urbs Syracusis, quoi nomen Achradina est; in qua -um maximum . . . est. 6, 140 in -o Lilybaei . . . ad tribunal. 6, 162 caedebatur virgis in medio foro Messanae civis Romanus. Cluent. 38 in -o Larinatium. 40 *pharmacopolae circumforaneo*, quoi -a multa restarent *obeunda*. Flacc. 68 Apameae . . . ante pedes praetoris in -o. 70 in -o . . . in Pergameno. CAES. civ. 1, 14, 4 *Capuae* gladiatores . . . ad -um productos. 2, 20, 4 Gall. 7, 28, 1. HIRT. Gall. 8, 51, 3 tricliniis stratis -a templaque occupabantur. BELL. Afr. 91, 2 Zamae . . . in medio -o pyram construxerat (87, 2 in medio -o. BELL. Hisp. 42, 4). SALL. hist. frg. 1, 124 illum raptis -um et castra nautica Sertorius mutaverat. NEP. Them. 10, 3 statua in -o Magnesiae. Chabr. 1, 3. PROP. 4, 10, 28 Veii veteres, . . . et vestro posita est aurea sella -o. LIV. 7, 19, 3 pro immolatis in -o Tarquiniensium Romanis. 10, 43, 7. 22, 1, 19 Ardeae in -o. 27, 11, 4 Priverni . . . volturium . . . frequenti -o in tabernam devolasse. PLIN. nat. 4, 73 Myrinam, in cuius -um solstitio Athos eiaculatur umbram. 34, 17 in omnium municipiorum -is statuae ornamentum esse coepere. SVET. Tib. 37, 3 cum Pollentina plebs funus cuiusdam primipilaris non . . . ex -o misisset. AVSON. 162, 14 ornasti *rhetor* et -a Hiberorum quaeque Novem populis. VVLG. Ezech. 27, 14 mulos adduxerunt ad -um tuum *o Tyre* (ἀγοράν). Matth. 11, 16 pueris sedentibus in -o (ἐν ταῖς ἀγοραῖς, Luc. 7, 32). 20, 3 stantes in -o otiosos (HIL. in Matth. 20, 5 -um . . . pro saeculo accipi. *cf.* RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 19 in -o positus vel negotiis saecularibus). 23, 7 salutationes in -o (Marc. 12, 38 Luc. 11, 43. 20, 46). Marc. 7, 4 Pharisaei . . . a -o nisi baptizentur non comedunt (ἀπ' ἀγορᾶς). *et passim.* *nota*: VITR. 1, 7, 1 area, ubi -um constituatur, eligenda proxime portum, sin autem mediterranea, in oppido medio (*cf.* 2, 8, 11; *alia praecepta* 5 prooem. 5. 5, 1, 1 *sqq.*). VAL. MAX. 9, 5 ext. 4 *Campanus senatus* diverso -o (*ac plebes*) utebatur. PLIN. epist. 10, 49, 1 Nicomedenses priori -o novum adicere coeperunt. PAVL. dig. 30, 122 pr. quod ad instruendum -um theatrum stadium legatum fuerit. 41, 2, 1, 22 municipes . . . -um et basilicam . . . non possident sed promiscue his utuntur. 45, 1, 83, 5 rem . . . usibus publicis in perpetuum relictam ut -um et basilicam. VLP. dig. 50, 1, 27, 1 si quis . . . in municipio . . . -o balineo spectaculis utitur. IAVOL. dig. 35, 1, 39, 1 cum ita in testamento scriptum erat 'ut aliquid in -o fiat' neque adscriptum erat in quo -o, Labeo ait, . . . in eius municipii -o faciendum, in quo . . . domicilium habuerit. PAVL. sent. 4, 6, 2 testamenta in municipiis . . . facta in -o vel basilica. CARM. epigr. 1252, 1 medicus -a multa secutus arte feror nota. *in titulis commemorantur (plerumque ob statuas ibi positas) fora multa: in Italia:* MIL. Popil. (Corp. I² 638) -um aedisque poplicas heic fecei. *Aeclani*: CORP. IX 1143 viam per -um pequarium . . . sternendam curavere. 1148 ⟨Ma⟩eniana circ(a) -um d. s. p. f. *Albingauni*: CORP. V 7781 Constanti virtus . . . cives tecta -um portus . . . conditor instituit. *Aquileiae*: CORP. I² 2197 (= V 8313) de via Postumia in -um pequarium. *Aquini*: CORP. X 5416 hic -um Aquini sua pecunia stravit. *Atinae*: CORP. I² 1533 (= X 5074) ad -um pecuari⟨um⟩ viam sternund⟨am⟩ coer(avere). INSCR. Ephem. epigr. VIII 275 -um sterne⟨ndum⟩ inchoaver⟨unt⟩. *Beneventi*: CORP. IX 1579. 1596 ⟨repar⟩atori -i pro magna ⟨parte co⟩nlapsi in ruin(as). 1783 hós decuriones fúnere publico de -o é tribunall efferendos . . . cens(uerunt). *Caiatiae*: CORP. X 4585 (= 4586) crepidines circ(a) -um d. s. p. f. *Calibus*: CORP. X 4660 viam . . . ab -o ad portam domesticam . . . stravit. *Capuae*: CORP. X 3903, 11 ut é for⟨o ad rogum⟩ . . . feratur. *Casini*: CORP. X 5204 (*a. 57 p. Chr.*) viam silice sternendam a porta Campana ad -um . . . curaverunt. *Dertonae*: CORP. V 7376 -um s. p. rest⟨ituit, in cuius dedi⟩catione epulum . . . dedit. *Falerione*: CORP. IX 5438 (*a. 119*) via nova strata lapide per medium -um pecuar. . . . ex conlatione possessorum circa -um et negotiantium item collegia (*sic*) quae attingunt eIdem -o. *Ferentini*: CORP. X 5850 viam . . . ⟨a -o⟩ pecuario usq. ⟨ad . . .⟩. 5853, 7 statuam publice ponend. in -o ubi ipse vellet censuere. *Libarnae*: CORP. V 7427 -um lapide quadrat(o) stravit. *Ostiis*: CORP. XIV 353. 375, 16 viam . . . quae est iuncta -o ab arcu ad arcum. 375, 34 tribunal in -o marmoreum fecit. 376, 24 pondera ad macellum et mensuras ad -um vinar(ium) s. p. fecit. 409, 9 grátis adléct(o) . . . (*sc. in collegium consistens*) ad quadrígam

[Voltmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-i vinari. 409, 14 patrónó ... tógátór(um) á -o. *Parmae*: CORP. XI 1062 ⟨via⟩m lapide turbinat⟨o a f⟩oro ad portam ⟨s⟩travit. *Perusiae*: CORP. XI 1946. *Peteliae*: INSCR. Dessau 6468 statua pedestris in -o superiore. *Pisis*: CORP. XI 1420 (*a. 2 p. Chr.*) Pisis in -o in Augusteo scrib(endo) adfuere *illi*. *Pompeis*: CORP. X 1024. 1074[d] in -o pompam tauros ... dedit (*bis*). TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 155, 21. *Praeneste*: CORP. XIV 2919. 2924 ⟨statuam⟩ vel ante curiam vel in porticibus -i ⟨collocandam⟩. 2934, 22. 3015 INSCR. Dessau 8376. INSCR. Notiz. degli scavi 1897 p. 421 in -o holitorio. INSCR. Röm. Mitt. 1904 p. 148 (*saec. IV*). *Puteolis*: CORP. X 1698 duxit viam a -o usque ad feines strav⟨it⟩. *Surrenti*: CORP. X 689. *Tergeste*: CORP. V 532 statuam ... in celeberrima -i ⟨n⟩ostri par⟨te⟩. *Trebulae Metuescae*: CORP. IX 4903. *Veronae*: CORP. V 3332 (*a. 379—383*) statuam ... in cereberrimo (*sic*) -i loco. *in agro Viterbiensi*: CORP. XI 7431 (*a. 12 aut 17 p. Chr.*) -um et Augusteum cum statuis ... s. p. f. c. *in Sardinia: Corni*: CORP. X 7918. *in Hispania: Arundae*: CORP. II 1359. *Cartimae*: CORP. II 1956. *Cisimbrii*: CORP. II 2098. *Iliberri*: CORP. II 5507 (= 5508) -i et basilicae. *Ilici*: CORP. II 5952. *Iliturgicolae*: CORP. II 1649 templum signum et -um. *Nescaniae*: CORP. II 2006. *Saepone*: CORP. II 1341. *Tarracone*: CORP. II 4275. 4278. *Vrsone*: LEX Vrson. (Corp. I[2] 594) II 1, 24 ludos ... in -o Veneri faciunto. 3, 18 in -um ius iurandum adigito. *Vipasci*: LEX met. Vipasc. frg. 2, 15 (Bruns[7] p. 294) rationem impensarum ... in -o frequentissimo loco propositam. *in Pannonia: Aquinci*: CORP. III 10495 dec(urio) ... ornamentum forus (*sic*) rei publicae d. d. *in Pisidia: Cremnae*: CORP. III 6874 basilicam ⟨ad⟩ -um. *in Africa*: CORP. VIII 608 (*Mididi*) porticum cum arcu suo, quae -o ambiendo deerat, ... dedicavit. 704 for(um) cub⟨is stravit ...⟩. 714. 843. 1408 (*Thignicae*) ⟨f⟩ori holitori. 1413 (= 15205). 1584 honestam praebens ornatu publico laudem -um praefulget rerum substrata emeatu (*sic*). 1858. 2722 (*Lambaesi*) -um transitor⟨ium⟩. 4579 (*Dianae*) inlatis ... summis ... at -i stra⟨t⟩ura(m) cub(itorum) X. 5178 (= 17268) opus fo⟨ri ... refecit⟩. 5299 (*Calamae*) statuam ⟨Nep⟩tuni in -o novo ... poni. 7013 (*Cirtae*) in -o Constantinae civitatis. 7046 (*ibid.*) statuis, quae it⟨er totius⟩ -i angust⟨abant⟩. 8935 statuas ... e -o ad ornandum templum ... transtulerunt. 15497 porticum, ascensus -i cum spiritis (*sic*) et gradibus et capitibus ... fecit. 24095, 8 -um ... cum aedibus e⟨t ... capi⟩tolio et curia ... restituit. INSCR. Dessau 9357 (*Thibursici Num.*) in -um novum. *in Gallia: Arelate*: CORP. XII 5805. *Narbone*: LEX arae Aug. Narb. (Corp. XII 4333) 1, 13 pleps Narbonensium aram Narbone in -o posuit. INSCR. Dessau 9361 (*Dép. Indre*) por⟨ticus quibus thermae iunguntur⟩ et a -o adeuntur. *in Germania*: CORP. XIII 8036 (*a. 160*) ⟨ad faciendum⟩ -um c(oloniae) V(lpiae) T(raianae). 10015, 108 (*Col. Agripp.*) *figulus* Servandus c. C. A. A. ad -um hordia(rium).

locus iudicii et ipsum iudicium civitatium complurium (*post etiam i. q. iurisdictio 'Gerichtsstand' v. Kipp, PW. VII 56*): CIC. Verr. 3, 38 ut in eam rem iudices dentur ex iis civitatibus, quae in id -um convenirent, electi. 3, 44 illo -o (*syn.* illo conventu). 3, 169 in scriptura Siciliae pro magistro est quidam L. Carpinatius ... is cum praetorem circum omnia -a sectaretur (5, 76 rapiebat). 4, 38 (*ius Siculorum*) ne quis extra suom -um vadimonium promittere cogatur (4, 92 *similia, addito* contra legem Rupiliam). OV. trist. 5, 10, 44 iniustum rigido ius dicitur ense, dantur et in medio volnera saepe -o. LIV. 39, 18, 2 consules circa -a proficisci ibique quaerere et iudicia exercere. PLIN. nat. 5, 109 eodem -o disceptant Orthronienses Alidienses *alii*. 6, 89 *in Taprobane* non -a litesve esse. STAT. silv. 5, 3, 189 hi -a pacificis emendant fascibus. POMPON. dig. 1, 2, 2, 5 disputatione -i. VLP. dig. 2, 8, 7 si fideiussor ... dicatur habere -i praescriptionem (*v. Kipp, PW. VII 61*; COD. Iust. 1, 3, 50 pr. 1, 3, 53, 2. 2, 3, 29 pr. 9, 13, 1, 1[c]) et metuat petitor ne iure -i utatur. 2, 9, 1, 1 qui in -o promissoris conveniri non potest. 2, 12, 1 pr. occupati circa rem rusticam in -um compellendi non sunt. 5, 1, 7 si quis ... miles vel a⟨l⟩terius -i esse coeperit, in ea causa ius revocandi -um non habebit. 42, 4, 7, 13 qui in -o eodem agat. 50, 13, 1, 10 *pro* -i consuetudine et iudicii. FRG. Vat. 325 (*a. 294*) actor rei -um sequi debet (326 COD. Iust. 3, 13, 2 *et* 3, 22, 3 [*a. 293*] 3, 13, 5 [*a. 397*]. 3, 19, 3 [*a. 385*] NOVELL. Marc. 1, 6 [*a. 450*]). COD. Theod. 12, 1, 110 -um competens ... patriae (COD. Iust. 3, 13 rubr. CASSIOD. var. 4, 40, 3 in competenti -o iurgare. 7, 41, 2). NOVELL. Valent. 35 praef. episcopos et presbyteros -um legibus non habere. CONC. Aurel. a. 541 p. 92, 1 ire ad iudicium -i. CORIPP. Ioh. 2, 345 iustitiam quicunque facit, -a nulla timebit. *nota*: CIC. Att. 5, 16, 4 Appius ... in ultimam provinciam se coniecit Tarsum usque: ibi -um agit (5, 17, 6). 5, 21, 8 Idibus Febr. ... -um instituerat agere Laodiceae Cibyraticum et Apamense, ex Idibus Martiis ibidem Synnadense (6, 2, 4). epist. 3, 6, 4 te -um Tarsi agere. VERG. Aen. 5, 758 Acestes indicitque -um et patribus dat iura vocatis.

ipsa oppida nominantur -a (*cf.* CIC. Verr. 4, 137 *p. 1206, 12* Cluent. 40 *p. 1206, 21*). LEX repetund. (Corp. I[2] 583) 31 conquaeri in terra Italia in oppedeis foreis conciliab⟨oleis ...⟩ ubei ioure deicundo praesse solent *praetores*. LEX Rubr. (Corp. I[2] 592) II 3 quo o(ppido) m(unicipio) c(olonia) p(raefectura) f(oro) v(eico) c(onciliabulo) c(astello) t(erritorio), quae sunt eruntve in Gallia cisalpina (II 26 *et saepius*). LEX Iul. munic. (Corp. I[2] 593) 83 in municipieis coloneis praefectureis -eis conciliabulis c(ivium) Romanorum (85. 86. 108. 109. 119. 124. 126. 128. 130. 135. 136). SALL. Iug. 47, 1 oppidum Numidarum nomine Vaga, -um rerum venalium (AVSON. 415, 23 negotiari ... quo⟨libet⟩ -o venalium. *cf* DON. Ter. Eun. 115 [-um venalium rerum *add. glossator*] emporium. GLOSS. III 449, 12 = 481, 23 -a uenalium *τὰς διαποτίσεις?*) totius regni maxime celebratum. hist. frg. 1, 124 illum ... -um. LIV. 25, 5, 6 qui ultra quinquagesimum lapidem in pagis -isque et conciliabulis omnem copiam ingenuorum inspicerent *dilectus causa*. 25, 22, 4 is ... per -a conciliabulaque edixit. 29, 37, 3 Romae pretio eodem, pluris in -is et conciliabulis *sal venibat* (*item* -a et conciliabula. 39, 14, 7. 40, 19, 3 *add.* agri. 40, 37, 3. 5. 43, 14, 10). LEX Mamil. (grom. p. 263, 5) quae colonia ... quodve municipium praefectura -um conciliabulum constitutum erit (p. 263. 10. 264, 9. 10. 265, 6).

hinc originem traxerunt multa municipiorum nomina qualia Forum Appi, Forum Deci *vel* Forum Aurelium *vel* Forum Gallorum *vel* Forum novum, vetus *similia: indicem dat Ruggiero, Diz. epigr. III p. 210sqq.; cf. et Meister, Lat.-griech. Eigennamen I [1916] p. 88sq.; singula v in Onomastico.*

3 *generaliter i. q.* ***iudicium,*** *iudicum variorum consessus* (*v.* ad -um *p. 1200, 50*, in -um *p. 1200, 84*): SEN. benef. 3, 7, 4 huic uni legi omnia -a vix sufficiunt. 7, 20, 5 homini malo, quem invenire in quolibet -o possum. PS. SEN. epist. Paul. 12 utamur -o, quod sors concessit. STAT. silv. 5, 2, 100 cum ... sodalis ... falso palleret crimine ... erigeretque -um. MART. 7, 65, 2 lis te ... conterit una tribus ... -is. TERT. scorp. 10 p. 169, 3 omnem ordinem persecutionis ... illuc transferre ..., ubi confessioni -um dederit. PS. CYPR. aleat. 6 *aleatores* patrimonium sine ulla -i calumnia amittunt. HIER. epist. Revue Bénéd. 27 (1910) 2 p. 4, 12 *biblia sunt* ius ecclesiastici -i. AMBR. Abr. 1, 2, 7 iudicem -i (*opp.* iudicem totius mundi). SYMM. epist. 2, 42 cum *ille* -o tuo (*alloquitur praef. urbi*) nomen dedisset, *i. se causidicum professus esset* (*cf.* COD. Theod. *l. 35* COD. Iust. de cod. confirm. 2 *l. 42*). PRVD. perist. 6, 126 caelo vivere quos -um peremit. CLAVD. 18, 234 quibus unquam saecula terris eunuchi (*gen.*) videre -um. COD. Theod. 2, 10, 6 non solum per -um tuae magnitudinis (*ad praef. praet.*), sed in universis iudiciis (*cf.* SYMM. *l. 32*). VAL. CEM. hom. 20, 3 aperitur ... legibus -um. SALON. in prov. p. 979[d] inter magnos ecclesiae rectores in -o tribuit illi culmen honoris (*iudicis ecclesiastici*). SIDON. epist. 4, 8, 5 in -o tali (*hominum litteratorum*) sive Athenaeo plus charta vestra quam nostra scriptura laudabitur. DRAC. Romul. 5 subscr. togatus -i proconsulis almae Karthaginis (COD. Iust. de cod. comp. 1 COD. Iust. de emend cod. 2. COD. Iust. de cod. confirm. 2 togati amplissimi -i tuae sublimitatis, *i. praef. praet.* 1, 17, 1, 3. 3, 2, 3 pr. togatis -i cuiusque praefecturae. 2, 55, 5 pr.). Orest. 16 purgare -o (*i. Areopago*) quem damnavere sorores *Erinyes*. CASSIOD. var. 10, 5, 2 ad communia iura descendite: -a vos tueantur, non iniqua praesumptio. 11, 40, 6 ad -um sine trepidatione venite. 12, 3, 2. 12, 5, 6. 8, 24, 4 ad saecularia -a iurgaturus occurrat.

translate de mortuorum iudicio: PROP. 4, 11, 22 assideant fratres iuxta ⟨et⟩ Minoida sellam Eumenidum intento turba severa -o. OV. met. 4, 444 umbrae ... -um celebrant. trist. 4, 10, 88 si ... sunt in Stygio crimina nostra -o. SEN. Herc. f. 733 aditur illo Gnosius Minos -o. CLAVD. 5, 495 Stygii ... negotia solvit dura -i.

4 *in castris* (*ἀγορά* POLYB.; *v. W. Fischer, Die röm. Lager, Leipzig 1914, p. 51*): LIV. 41, 2, 11 praetorio deiecto ... ad quaestorium -um (*om. aliquot codd.*) quintanamque hostes pervenerunt. PAVL. FEST. p. 256 quintana porta ... in castris post praetorium, ubi rerum utensilium -um sit. HYG. mun. castr. 11 aris institutis in foro (formam *trad.*) partis imae. *prope castra*: LIV. 41, 2, 3 -um turba inermi[s] frequens.

5 ***varia:*** *translate*: AMM. 16, 10, 13 rostra, perspectissimum priscae potentiae -um. GREG. M. moral. 2, 75 p. 591[B] intus ... in cordis -o litigatur. *i. q. sententia, arbitrium*: BOETH. syll. categ. 1 p. 794[C] ut -um nostrum nemo non intellecturus ... inspiciat. *de interpretatione christiana (i. q. saeculum, negotia saecularia) v. ad* VVLG. *p. 1206, 39; adde*: PAVL. NOL epist. 5, 16 in vano huius saeculi -o stare. 32, 19 in tumultuoso huius saeculi -o. OP. imperf. in Matth. 34 p. 819 -um est iste mundus, ubi omnia venalia sunt *et multa*. ALC. AVIT. carm. 4, 30 ut ... luxuriaeque -um atque obscaeni nundina mundi ferbuerit, casto fas non est dicere cantu.

derivata: assiforanus, circumforanus, conforanus, foralis, foranus, forensis, infraforanus; inforare.

forunculus *v.* fur-. **1. forus,** -ī *m. v.* forum *p. 1198, 32.*

2. forus, -ī *m.* [*inc. origin., nisi cf. est c.* forare. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 84 *v. p. 1198, 13. 15*. CHAR. gramm. I 32, 19 (= 548, 25) masculina semper pluralia ... fori, loca spectaculorum, item -i sunt in navibus, quo nautae sedentes remigant (*item* DIOM. gramm. I 327, 26, *similiter* BEDA gramm. VII 272, 30 ALCVIN. gramm. VII 301, 28). 71, 29 masculina autem tabulata navium ... quamvis Gellius (*hist. frg. 32*) fora navium neutraliter dixerit. CLEDON. gramm. V 39, 28 fori: foros generis masculini dicimus locum tabulatum navis, ut (*Verg. Aen. 4, 605*) 'implessemque -os flammis', fora autem, ubi deambulamus, neutro appellamus. POMP. gramm. V 163, 3 forum ... quando -os dicimus, tabulata navium significamus, quando deambulatoria, haec

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a dicimus. PHOC. gramm. V 428, 5 in singulari numero non declinantur . . . 'furfures, -i, liberi'. MAR. VICTORIN. gramm. VI 26, 12 forus ... status tam in foro quam in navi et torculari id est *ληνῷ*. GRAMM. suppl. 216, 19 fori . . . sedilia sunt navium, unde Vergilius 'laxatque -os' (*Aen. 6, 412*) i. navium sedilia (237, 16). NON. p. 447 'fora' et 'fori' ut genere ita et intellectibus discernuntur. neutro enim loca sunt quibus ius dicitur, masculino spatia in navibus, ut Vergilius lib. VI (*sec. 411—413*), vel locus apertus ac patens, unde et gladiatores 'foros facere' dicuntur, cum longo circuitu sectantur (*inde* p. 427 *similia, sed* masculino spatia in navibus apertiora vel in gladiatoriis ludis). ISID. orig. 15, 6, 8 forus est locus, ubi uva calcatur, dictus quod ibi feratur uva vel propter quod ibi pedibus feriatur.... prima species fori locus est in civitate ad exercendas nundinas relictus; secunda, ubi magistratus iudicare solet; tertia . . . quem calcatorium nominavimus; quarta spatia plana in navibus, de quibus Vergilius (*Aen. 6, 412*). GLOSS. II 344, 15 -us *κατάστρωμα*. 224, 4 -i: *ἀκροστόλιον*. 430, 49 -i: *σηκοὶ πλοίων*. IV 442, 49 -i: spatia in navibus. 78, 6 *al.* -i: mediae partes navium id est sedilia nautarum. V 202, 19 -i: ubi uva calcatur aut transita (*lege* transtra) navium.

1 *in navi*: PAVL. FEST. p. 84 *s. v.* forum: quinto locus in navi, sed tum masculini generis est et plurale. SERV. Aen. 4, 605 foros tabulata navium ab eo, quod incessus ferant, et est generis masculini, numeri tantum pluralis. ISID. orig. 19, 2, 2 fori: navium latera concava, sive tabulata navium quae sternuntur, dicta ab eo, quod incessus ferant vel foris emineant. ENN. ann. 492 multa -o ponet. et agea longa repletur. CIC. Cato 17 ut si qui gubernatorem in navigando nihil agere dicant, quom alii malos scandant, alii per -os cursent, alii sentinam exhauriant, ille autem clavom tenens quietus sedeat in puppi, non faciat ea quae iuvenes. VERG. Aen. 4, 605 faces in castra tulissem implessemque -os flammis. 6, 412 *Charon* alias animas, quae per iuga longa sedebant, deturbat laxatque -os: simul accipit alveo ingentem Aenean. LVCAN. 3, 630 *navis* ad summos repleta -os descendit in undas. 4, 567 iam latis viscera lapsa semianimes traxere -is. SIL. 14, 424 implet *ignis* . . . -os. TAC. hist. 2, 35 Germani retentare puppes, scandere -os aut comminus mergere. GELL. 16, 19, 14 *Arion* stans . . . in summae puppis -o . . . cantavit. LICENT. carm. ad Aug. 82 non -us aut prorae, non lintea deinde procellas ferre valent. AMM. 17, 12, 4 flumen Histrum super navium -os ponte contexto transgressus. 27, 5, 2 ponte contabulato supra navium -os flumen transgressus est Histrum. **2** *in favis apium*: VERG. georg. 4, 250 omnes *apes* . . . complebuntque -os et floribus horrea texent. **3** *in circo*: PAVL. FEST. p. 84 sexto -i significant et Circensia spectacula, ex quibus etiam minores forulos dicimus. LIV. 1, 35, 8 *in circo* loca divisa patribus equitibusque, ubi spectacula sibi quisque facerent; -i appellati. 1, 56, 2 -os in circo faciendos. 29, 37, 2 censores . . . viam a foro bovario [et] ad Veneris circa -os publicos et aedem Matris Magnae in Palatio faciendam locaverunt. *cf.* INSCR. comitii (Corp. I² 809) 2, 13 pone -os. LIV. 45, 1, 7 cum per circum veheretur ad -os publicos. 45, 1, 8 consul . . . pro -is publicis denuntiavit populo L. Aemilium ... cum rege Perseo pugnasse. *cf.* NON. p. 447 *de* foros facere *supra l. 9.* **4** *in horto*: COLVM. 10, 92 angustosque -os adverso limite ducens rursus in obliquum distinguat tramite parvo (*vix huc pertinet* PLIN. nat. 19, 50 horto . . . et -o tantum contra invidentium effascinationes dicari videmus ... saturica signa). **5** *instrumentum lusorium, de quo sane non constat an masc. an neutrius fuerit generis*: SEN. dial. 12, 17, 4 *C. Caesar* exequiis sororis non interfuit, ... sed in Albano suo tesseris ac -o et †pervocatis . . . funeris elevabat mala. IMP. AVG. Suet. Aug. 71, 3 lusimus . . . per omnis dies -umque aleatorum (-orium ς) calfecimus.

(**forvus**, -a, -um) *male* SERV. Aen. 8, 453 georg. 4, 171 *et inde* ISID. orig. 19, 7, 3 (*qui addit* -um est calidum, unde et fervidum) *substituerunt adiectivo veteri* formus *in originatione vocabuli* forceps; *v. p. 1050, 21.* *Vollmer.*

fos *sim. v.* phos. **fosor** *v. p. 1214, 46.*

✖**fossa**, -ae *f.* [*a* fodere. *Th.*]. VARRO ling. 7, 100 a fodiendo, a quo -a. o *correptam testatur*: VIRG. gramm. suppl. 189, 15 (*cf. Groeber, Archiv 2 [1885] 427. 14 [1906] 476*). *scribitur* fotsa: CORP. VI 10185. *notatur* fos(sa): CORP. V 2915. *de numero*: EXC. Bob. gramm. I 549, 11 feminina semper pluralia: . . . hae foveae -ae et insidiae venatorum *βόθυνοι*. *scriptores imprimis in re militari et locis ubi -a i. q. canalis significat plurali singularis vice utuntur* (*exempla afferunt Kühner, Lat. Gramm. I² 508 Kraner ad* CAES. civ. 3, 46, 5). *de significatu*: PLVT. Fab. Max. 1 *ἄχρι νῦν αἱ διώρυχες φόσσαι* (*καὶ φόδερε τὸ σκάψαι*) *καλεῖται*. GLOSS. *τάφρος. βόθρος. ὄρυγμα.* scrobe. *legitur inde ab* ENN. (*p. 1212, 28*) CATONE VARRONE CIC., *deest* NEP. TIB. GERM. VELL. CELSO PHAEDRO PERS. PETR. VAL. FL., *usitatissimum rerum scriptoribus.* NOT. Tir. 56, 61 *sqq.* [*val.* foasă, *it.* fossa, *francog.* fosse, *hisp.* fuesa. *M.-L.*] [*dub.*: CAES. civ. 3, 54, 2 ⟨-is *add. Ciacc.*⟩ ad impediendum obiectis. STAT. Theb. 4, 559 *v. p. 994, 44.*]

A ***proprie*** *i. q. locus, ubi terra est effossa sive manu hominum sive vi naturali*: **1** *generatim*: VARRO ling. 5, 143 *in oppidis condendis* terram, unde exculpserant, -am vocabant (*cf.* VERG. Aen. 7, 157 *Aeneas* humili designat moenia -a [SERV. *ad l.* sulco]. OV. fast. 4, 821 -a fit ad solidum. 4, 823 -a repletur humo. 4, 839 -am transeat. MANIL. 2, 774 ante manus quam temptet scindere -as). BELL. Afr. 35, 4 numquae -ae aut insidiae elephantis . . . factae essent (*cf. p. 1209, 69.* PLIN. nat. 8, 25 inclusos *elephantos vallis* ripis -isque fame domabant. CLAVD. 24, 341 *leones* non -a fefellit. GLOSS. II 579, 11 -a capiendi hominem seu bestiam). HOR. sat. 1, 8, 28 cruor in -am confusus (*cf.* PROP. 4, 5, 11 ad -am moverit herbas). 2, 3, 59 hic -a est ingens, hic rupes maxima: serva! VITR. 8, 6, 14 -a (*i. cisterna*) ad libramentum altitudinis . . . calcetur. COLVM. 6, 29, 1 si *pullus* -am sine cunctatione transilit. STAT. silv. 3, 3, 89 quicquid ab auriferis eiectat Hiberia -is (*i. fodinis*). 4, 3, 43 haustas aliter replere -as. 5, 3, 55 putri sonitum daret ungula -a (*i. sulco, quem equi cursus effodere solet: Schwartz, qui comparat versus notissimos* VERG. Aen. 8, 596. 11, 875). Ach. 2, 138 ingentes saltu . . . iungere -as. TAC. ann. 1, 65 haesere caeno -isque impedimenta. TERT. anim. 55 inferi non nuda cavositas..., sed in -a terrae (*i. specubus*) et in alto vastitas. COMM. instr. 1, 37, 4 caecus caecum in -a reducit (*cf.* 1, 37, 14 CARM. adv. Marc. 1, 115). TREB. Gall. 5, 4 cum aqua salsa in -is *terrae hiantis* appareret. POTAM. epist. ad Athan. p. 1416^{C} (*trop.?*) tanti carceris -a. CHIRON 763 equa⟨e⟩ loca si exierint, -am facito. VVLG. Is. 33, 4 velut cum -ae plenae fuerint de eo (*sc. brucho*). Ier. 2, 34 non in -is (*διορύγμασιν*) inveni eos. Ezech. 43, 13 haec . . . erat -a (*ὕψος*) altaris. CYPR. GALL. exod. 870 multa puteum demittere -a. GREG. M. moral. 19, 2 *vulpes* in -is vel specubus se abscondunt.

i. q. tumulus, sepulcrum: VVLG. Tob. 8, 13 cumque parassent -am (*τάφον*). 8, 20. GREG. TVR. Franc. 4, 31 in unam humi -am. CORP. VI 10185 bonus amoratus . . . usque ad fotsa. CARM. epigr. 798 (*fort. saec. rec.*) vorax -a. *tropice*: PS. FVLG. RVSP. serm. 6 p. 866^{A} domestica -a et sepultura secreta. *i. q. convallis, locus depressus* (*cf.* GLOSS. II 475, 25 *χαράδρα*): BELL. Afr. 50, 4 ne in -a ab equitibus opprimerentur. OV. fast. 6, 402 hoc . . . udae tenuere paludes; amne redundatis -a madebat aquis. trist. 5, 6, 37 multa madidae ... harundine -ae. CVRT. 8, 13, 17 -a . . . praealta . . . cum equis viros poterat abscondere.

i. q. alveus fluminum, praecipue canalis arte factus (VLP. dig. 43, 14, 1, 5 -a est receptaculum aquae manu facta. *de re cf. PW. VII 74 sqq.; Daremberg-Saglio s. v.*): CIC. Pis. 81 *Caesaris* imperium, . . . non Rheni -am . . . Germanorum . . . gentibus obicio et oppono (*alludit ad 2 a*). CATVLL. 17, 19 alnus in -a Liguri iacet suppernata securi. CAES. civ. 1, 61, 1 -as pedum XXX in latitudinem complures facere instituit, quibus partem aliquam Sicoris averteret (*cf.* HIRT. Gall. 8, 40, 3). VALG. carm. frg. 3 -ae, qua iungunt ora Padusam (*cf.* PLIN. nat. 3, 119 IORD. Get. 149. 150). LIV. 28, 46, 4 regionem a -a Graeca ad mare versam. VITR. 1, 4, 11 -is . . . ductis fit aquae exitus ad litus. 1, 4, 12. 2, 8, 14 -a facta. FEST. p. 273 rivi..., qui manu facti sunt, sive super terram -ā sive subter specu. SEN. contr. 2, 1, 13 -is inducunt mare (*cf.* SVET. Nero 16, 1). VAL. MAX. 8, 7 ext. 3 flexuosos -arum ambitus *Aegypti* (*cf.* SVET. Aug. 18, 2 -as omnis, in quas Nilus exaestuat [PS. AVR. VICT. epit. 1, 5]. IVST. 2, 1, 20). MELA 2, 78 -a Mariana partem *Rhodani* . . . effundit (*cf.* PLIN. nat. 3, 34. PTOL. 2, 10, 2 *φόσσαι Μαριαναί*). CORP. XIV 85 (*a. 46*) -is ductis a Tiberi. PLIN. nat. 3, 120 -a Flavia. 3, 121 ex Philistinae -ae abundatione ... -a Clodia. 4, 84 lacus Buces -a emissus in mare. 6, 75 urbe pulchra -is palustribus munita. 6, 122 Euphratis -a perducti (*cf.* 36, 67). 6, 165 ducit -am latitudine pedum c, altitudine XL. 14, 61 -a Neronis (*cf.* TAC. ann. 15, 42 SVET. Nero 16, 1. 31, 3). 33, 76 -ae . . . cavantur (agogas vocant). 36, 76 Moeridis lacus, hoc est -a grandis. TAC. ann. 2, 8 -am, cui Drusianae nomen, ingressus (*cf.* SVET. Claud. 1, 2 effecit). 11, 18 triremes alveo Rheni, ceteras navium ... per aestuaria et -as adegit. 11, 20 inter Mosam Rhenumque . . . -am perduxit *Corbulo* 13, 53. PLIN. epist. 8, 17, 2 -a, quam providentissimus imperator fecit, exhaustus Tiberis (*cf.* CORP. XIV 88). 10, 41, 4 -am a rege percussam: sed incertum utrum ad colligendum umorem circumiacentium agrorum an ad committendum flumini lacum. 10, 61, 2. 3 -a facienda. 10, 61, 4 -am longius ducere. VLP. dig. 43, 14, 1 pr. per lacum -am stagnum publicum navigare. 43, 15, 1, 6. 43, 20, 1, 8 incilia vel principia -arum, quibus aquae ... compelli solent. VOPISC. Prob. 21, 2 ad siccandam quandam paludem . . . parans -am (*cf.* AVR. VICT. Caes. 37, 4). VEG. mil. 3, 7 ductis multifariam spargitur -is *fluvius*. VVLG. III reg. 18, 35 -a aquaeductus repleta est. IV reg. 3, 16 facite alveum torrentis huius -as et -as (*βοθύνους βοθύνους. an part. perf. pass.?*). SIDON. epist. 1, 5, 6 cloacali pulte -arum. *fortasse huc referendum*: BIBAC. (*?*) carm. frg. 17 qua ducebant vastae divortia -ae. *hinc loca ad canales sita Fossae appellantur: v. Onomasticon.* *maris*: LVCR. 5, 482 qua *pontus* . . . salso suffudit gurgite -as. *paulo aliter*: PRVD. cath. 9, 14 terra, caelum, -a ponti, trina rerum machina (SIDON. carm. 15, 39 -a maris). *de cloacis, incilibus sim.*: LEX Tarent. (Ephem. epigr. IX p. 1) 39 seiquas vias -as clovacas IIIIvir IIvir aedilisve eius municipii caussa publice facere immittere commutare aedificare munire volet (*cf. vol. III p. 1358, 65 sqq., ubi addas*: FRONTIN. grom. p. 58, 2). PAVL. FEST. p. 107 incilia: -ae quae in viis fiunt ad deducendam aquam (*cf.* TAC. hist. 2, 41 praeruptis utrimque -is via . . . angusta. SVET. vita Verg. p. 55). CORP. IX 4051 ⟨f⟩ossa⟨e⟩ urbanicianae.

2 *technice*: **a** *in re militari pars munitionum castro-*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rum, oppidorum sim. (HYG. mun. castr. 49 -a loco securiori causa disciplinae, cuius species est fastigata vel Punica *eqs. cf. Göler, Caesars gall. Krieg II² 248 sqq.; Rüstow², Heerwesen 83—86; interdum milites ipsis -is agrorum utuntur cf. p. 1212, 59*): *coniungitur*: vallum (*per asyndeton*: LIV. 10, 19, 21. 37, 39, 4. TAC. ann. 1, 35. vallum *maxime praeponitur*): SISENNA hist. 14 agilem dari ... victoriam neque -as aut vallum remoraturum. 16 CIC. Pis. 81 Att. 5, 20, 5. 9, 12, 3 epist. 15, 4, 10 CAES. Gall. 2, 5, 6. 3, 1, 6. 5, 21, 3. 5, 42, 1 civ. 1, 28, 4. 3, 63, 1 BELL. Afr. 31, 7. 61, 6 SALL. Iug. 23, 1. 45, 2. 76, 2 LIV. *28ies* VAL. MAX. 2, 7, 2. 7. 15. 9, 1 ext. 6 LVCAN. 7, 326 TAC. hist. 4, 34. 75 ann. 13, 35 *al.* FLOR. epit. 3, 10, 24 AMM. 16, 12, 12. 18, 2, 11. 20, 11, 6 VEG. mil. 2, 10. 18 *al.* HIER. epist. 14, 2, 1. *cf. l. 32. 69. 70 al.* murus (*cf. l. 29. 37. 57. 72*): CAES. Gall. 1, 8, 1. 2, 12, 2 LIV. 1, 44, 3. 25, 11, 1. 9. 36, 16, 2. 44, 12, 3 VEG. mil. 4, 1 CORIPP. Ioh. 2, 93. maceria (*cf. infra l. 44*): CAES. Gall. 7, 69, 5. moenia: TAC. ann. 12, 16. agger: *v. vol. I p. 1307, 55 sq. 1308, 12. 20. 23. 25. 46* VIR. ill. 7, 6 AVSON. 428, 2. lorica: TAC. ann. 4, 49 FLOR. epit. 2, 18, 13. munitiones (*cf. l. 56. 63*): CAES. civ. 3, 71, 2. munimenta: LIV. 38, 19, 5. *quibus sint mensuris*: CAES. Gall. 2, 5, 6 duodeviginti pedum. 7, 36, 7 duodenum pedum (*cf.* VEG. mil. 1, 24 tumultuaria -a fit lata pedes novem et alta pedes VII ... legitima -a ... ut XII pedes lata sit et alta sub linea ... pedes novem). 7, 72, 1 pedum XX. 7, 72, 3 -as XV pedes latas (*cf.* 5, 42, 1 civ. 1, 41, 4. 3, 63, 1 HIRT. Gall. 8, 9, 3 FRONTIN. strat. 1, 5, 9). 7, 73, 2 quinos pedes altae. BELL. Alex. 38, 3 IV pedum altitudinis. LIV. 37, 37, 10 -am sex cubita altam, duodecim latam. SISENNA hist. 16 duplici -a valloque circumdati (*v. vol. III p. 1128, 34 sq. 42 sq. 54 sq. 84. 1129, 1 cf. 1130, 53. 1131, 36 sq.*). VARRO ling. 5, 143 ut -a et muro essent muniti (CAES. Gall. 2, 5, 6. 3, 1, 6. 5, 21, 3 BELL. Afr. 87, 3 SALL. Iug. 45, 2 LIV. 32, 5, 12. 42, 54, 8 TAC. ann. 12, 16 VEG. mil. 1, 25. 4, 1 *cf. p. 1212, 32. 59 al.* LIV. 36, 16, 2 cum duplici vallo -aque ... permunisset omnia. *et v. vol. III p. 1967, 6. 12. 18*). rust. 1, 14, 2 (*v. p. 1212, 45*). CIC. rep. 2, 11 aditus ... -a cingeretur (*v. vol. III p. 1064, 28. 32 sq. 35 sq. 40. 48. 51. 1065, 1*). CAES. Gall. 2, 8, 4 ad extremas -as castella constituit. 2, 12, 2 *oppidum* propter latitudinem -ae murique altitudinem ... expugnare non potuit. 2, 32, 4 armorum magna multitudine de muro in -am, quae erat ante oppidum, iacta. 3, 5, 1 -as complere (*v. vol. III p. 2090, 78 sqq 2091, 37 sqq. cf.* CAES. Gall. 7, 79, 4 -am cratibus integunt atque aggere explent [7, 82, 3. 7, 86, 5 LIV. 9, 14, 9] VERG. Aen. 9, 504 implere [SERV. auct. *ad l.* LIV 9, 37, 8 LVCAN. 7, 326. 8, 378 *cf. p. 1212, 50. 63*]. LIV. 2, 25, 2 -is repletis [SERV. Aen. 9, 564]. 26, 6, 2 corporibus ... oppleta -a [AMM. 19, 8, 4 *Wm²*]. SALL. hist. frg. 2, 87 B 2 ruinâque multorum -ae semipletae sunt). CAES. Gall. 7, 70, 5 -am transire et maceriam transcendere (BELL. Alex. 40, 1 AMM 21, 12, 13. *cf.* CAES. civ. 3, 46, 3 ut -as transcenderent [BELL. Alex. 40, 2 circumire ac transcendere (*emend. Nipperdey*). LIV. 25, 14, 7]). 7, 72, 1 Caesar haec genera munitionis instituit: -am pedum XX derectis lateribus duxit, ut eius -ae solum tantumdem pateret, quantum summae -ae labra distarent *eqs.* (7, 73, 2 BELL. Afr. 61, 6 LIV. 3, 28, 2. 5, 5, 5. 25, 11, 7. 25, 36, 5. 37, 37, 10. 38, 7, 7 FRONTIN. strat. 1, 5, 10. 11. 2, 5, 4 TAC. ann. 15, 4 VEG. mil. 1, 3. 4. 21. 25 *al.* GLOSS. II 452, 12 -am duco: *ταφροβολῶ. cf. p. 1210, 43. 54 al. cf.* CAES. Gall. 1, 8, 1 perducit [7, 36, 7. 7, 72, 3 LIV. 44, 37, 3]. 2, 8, 3 obduxit [civ. 3. 46, 1]. 7, 69, 5 praeduxerant [civ. 1, 27, 3 PANEG. in Mess. 83 SEN. dial. 4, 9, 3 SIL. 10, 410 TAC. ann. 14, 32]. 7, 72, 2 reliquas omnes munitiones ab ea -a ... reduxit. BELL. Alex. 38, 3 deduxit). CAES. civ. 1, 41, 4 -am fieri (*cf.* CORP. I² 780 murum turres posticuus -am faciundum coer(averunt). VITR. 1, 5, 6. 10, 16, 11 FRONTIN. strat. 1, 5, 9. 10 *al.* TARR. PAT. dig. 50, 6, 7 [6] VEG. mil. 4, 5 *cf. p. 1212, 56. 60.* CAES. civ. 1, 42, 1 perfici. 1, 61, 2 *-is* effectis). 1, 41, 6 intra hanc -am legiones reducit. 1, 42, 1 exercitum intra -am continet. 1, 42, 3 confisus ... munitione -ae. 3, 46, 5 institutae -ae magno impedimento fuerunt. 3, 69, 3 ex X pedum munitione se in -as praecipitabant (*cf.* LIV. 25, 11, 6). HIRT. Gall. 8, 9, 3 -am ... deprimi (*v. vol. V p. 613, 75 sq.*) ... ut ab hostibus duplici -a, duplici propugnatorum ordine defenderentur. BELL. Alex. 31, 5 in ipsa -a munitionis. 38, 4. 40, 1. 2 in ipso transitu -ae (LIV. 37, 37, 11 IVST. 32, 1, 5 *cf. p. 1212, 27*). SALL. hist. frg. 2, 87 A 12 desertam munitionem rati avide in -as et inde velocissimum genus per vallum ⟨p⟩roperat. VERG. Aen. 9, 141 medii fiducia valli -arumque morae. 9, 312 superant -as. 9, 468 ingentisque tenent -as. 10, 24 inundant sanguine -as (-ae *M R* [11, 382]). 10, 236 Ascanius muro -isque tenetur tela inter media. 11, 888 pars in praecipitis -as ... volvitur. OV. met. 12, 149 vigil Phrygios servat custodia muros et vigil Argolicas servat custodia -as. LIV. 1, 23, 3 -a Cluilia (*v. suppl. III p. 503, 36 sqq.*). 1, 33, 7 Quiritium ... -a, haud parvum munimentum (FEST. p. 254 *aliter* VIR. ill. 8, 3). 9, 14, 9 cum ... vellerent vallum atque in -as proruerent. 10, 5, 11 agger pondere superstantium in -am procubuit. 31, 39, 8 alia vallo, alia -a, alia lapidum congerie, ut pro muro essent, ... obiectis (44, 11, 5 CVRT. 5, 5, 1. 8, 10, 24 FRONTIN. strat. 1, 5, 11). 37, 37, 10 vallum -ae circumdedit. 42, 54, 8 -a triplici (FRONTIN. strat. 1, 5, 11). 44, 11, 5 regesta e -a terra. VITR. 1, 5, 6 fundamentum muri deprimendum est intra alveum -ae. 10, 14, 1 ad congestionem -arum. 10, 16, 11. SEN. dial. 4, 5, 4 -am sanguine humano plenam. LVCAN. 3, 386 pabula campi amplexus -ā. 6, 39 pandit -as. SIL. 8, 553 tramittere saltu muralis -as (STAT. Theb. 10, 521 VEG. mil. 3, 4). 9, 218 -arum rapuere moras (*cf. p. 1211, 70*). HOMER 649 renovant -as (vires *l. v. cf. Homer. Il. 7, 441 τάφρον ὄρυξαν*). 793 -a volvuntur in ipsa. STAT. Theb. 7, 448 devexaque -is aequa. PS. QVINT. decl. 3, 16 ferienda sit fatigato -a. FRONTIN. strat. 2, 5, 4 *al.* TAC. hist. 4, 20 cumulatae corporibus -ae. 4, 71 addiderat -as obicesque saxorum. ann. 15, 10 non -am neque vallum sibi, sed corpora et arma in hostem data. *al.* ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042) frg. B 2, 9 -am glaria duram scabram⟨que⟩ recte percussistis (*cf.* VEG. mil. 3, 7. 8 *et p. 1210, 62*). MOD. dig. 49, 16, 3, 18 si ... quis -am transiluit, militia reicitur (VEG. mil. 1, 9. 2, 23). PANEG. 12 (2), 34, 3 -as cadaveribus aequabant. AVSON. 435, 1 vallum -amque (*cf. Hom. Il. 15, 1 τάφρον*) ... institerat. AMM. 16, 12, 27 cum prope -as armatorum refertas venisset. 24, 2, 11 altitudo complanari -arum (24, 4, 12). 29, 6, 11 retersit obrutas ruderibus -as. 31, 12, 4 vallo sudibus -aque firmato. *al.* VEG. mil. 2, 10 *ferramentis* aperiuntur -ae (3, 4. 8). 4, 2 terra, quae de -is fuerit egesta. *saepe.* PRVD. c. Symm. 2, 401 castrorum ... -is. CORIPP. Ioh. 2, 93 collocat ... muros -asque. 2, 270 -as et castra locare (6, 492 513). 8, 111 -asque furens et castra reliquit. *al.*

pars pro toto: i. q. castra: CORIPP. Ioh. 1, 383 -as ... posuit ... exercitus. 2, 396 cingens munimine -as (*cf.* 2, 404). 3, 219 saeptas ... munimine -as. 4, 1017 ad obsessas ... concurrere -as. 7, 310 -asque levavit (*i. castra movit*). 8, 39 -asque in montibus altis constituere. 8, 260 geminas ... rescindere -as. *saepe.* *huc pertinet*: CIC. Tusc. 5, 59 *Dionysius* cum -am latam cubiculari lecto circumdedisset eiusque -ae transitum ponticulo ligneo coniunxisset (VAL. MAX. 9, 13 ext. 4 AMM. 16, 8, 10). *nescio, an huc referendum*: ENN. ann. 618 rex ambas (*sc. manus*, amus *trad.*) ultra -am retinere (protendere *Lachmann*) coepit.

nota usum in obsidione: CIC. Att. 9, 12, 3 -a et vallo saeptum tenet (*cf.* LIV. 7, 35, 10. 25, 11, 1). CAES. civ. 1, 81, 5 conatur tamen eos vallo -aque circummunire. SALL. Iug. 23, 1. 76, 2 vallo -aque moenia circumvenit. LIV. 3, 28, 2. 5, 12, 6 vallo -aque obsideri coeptum. *al.* LVCAN. 4, 264. FLOR. epit. 4, 12, 50 *montem* perpetua XV milium -a comprehensum. *al.* PANEG. 9 (12), 5, 6 vallo -aque obsessio incohata est. *i. q. cuniculus, specus*: SEN. dial. 2, 6, 4 turrium altitudinem cuniculis ac latentibus -is repente desidere (*cf.* LIV. 38, 7, 7. 10 cum e -a in cuniculum pateret iter. AMM. 17, 1, 8 per subterranea quaedam occulta -asque multifidas latere).

b *in re rustica: ad irrigandos vel siccandos agros*: CATO agr. 2, 4 -as veteres tergeri (VARRO rust. 1, 35, 2 [*affert* MACR. sat. 1, 15, 21 *qui ad notionem translatam alludit*] COLVM. 2, 21, 3. *cf.* 11, 2, 82 purgare [PLIN. nat. 18, 236 PAVL. dig. 39, 3, 2, 1. 4]). 155, 1 in monte -as inciles puras habere. 155, 2 in segete aut in -is sicubi aqua constat. VARRO rust. 1, 14, 2 tertium militare saepimentum est -a et terreus agger (*v. vol. I p. 1308, 46 sqq.*). 1, 29, 2 sulcant -as, quo pluvia aqua delabatur. 1, 35, 2 -as novas fodere (LIV. 3, 26, 9). LEX Mamil. (grom. p. 264) neve eis -as opturato neve opsaepito, quo minus suo itinere aqua ire fluere possit (= LEX Vrson. [Corp. I 2² 594] 104, 16). VERG. georg. 1, 326 implentur -ae *imbre.* 1, 372 plenis rura natant -is. VITR. 8, 3, 10 circum hortos et vineas -is ductis. COLVM. 2, 2, 9 abundantia uliginis ante siccetur -is. earum duo genera cognovimus caecarum et patentium *eqs.* (*cf.* PLIN. nat. 18, 47 apertas. PALLAD. 6, 3, 1 apertae ... caecae. 6, 3, 2 *l. 65*). 2, 2, 10 solum -ae (3, 13, 13). 2, 2, 11. 2, 14, 6 depressa -a, qualem stercori reponendo ... fieri praecepimus. 3, 13, 2 iuxta latera -arum (3, 15, 3). 3, 13, 9 perpetuam -am educere. 11, 3, 48 -a facienda est. arb. 7, 4 ex eo sulco quasi ramos -arum facies. *al.* PLIN. nat. 17, 159 ⟨in⟩ pedes binos -a procedat. 18, 179. 19, 163 area inde -ā inclusa. *al.* TAC. hist. 2, 25. 3, 21 *legio* agresti -a (ita locus erat) praemunita. SIC. FLACC. grom. p. 148, 6 in solo suo faciunt -as et ... defluentes aquas excipiunt. VLP. dig. 39, 2, 26 si in vicino tuo agro cuniculo vel -a aquam meam avoces. 39, 3, 1, 4. 23 liceat mihi ... in agro tuo aggeres vel -as habere. PAVL. dig. 39, 3, 11, 6 -a limo repleta. *al.* PALLAD. 6, 3, 1 *ager* -arum ductibus ... siccetur *eqs.* 6, 3, 2 -arum capita unam patentem -am petant. SCHOL. Verg. Veron. 2, 289 committere sulco: ... -ae. VAL. CEM. hom. 19, 2 bibula -a deducatur. *in terminandis finibus*: LEX Mamil. (grom. p. 263) quaecumque -ae limitales (*Bruns e* LEGE Vrson. [Corp. I 2² 594] 104, 12: limites *libri*) in eo agro erunt. COLVM. 5, 10, 1 *pomarium* circumvenire maceriis vel sepe vel -a (*cf.* 5, 9, 1 arb. 18 PLIN. nat. 17, 203). SENT. Helvidi Prisci (Corp. IX 2827) 23. 26 inter -am autem et palum iter commune[m] esset. SIC. FLACC. grom. p. 147, 19 si -is fines observabuntur *eqs.* (148, 18 *al. cf. p. 767, 24 sq.*). PS. AGENN. grom. p. 12, 28 si -a erit finalis, videndum utrum ... publica an vicinalis (*cf.* HYG. grom. p. 120, 18. CORP. XII 1908 -a publica et intra -am). PALLAD. 1, 34, 4. CORP. VI 29847 (*in forma praedii*) harundinetum. -a.

inter regna: PLIN. nat. 5, 25 discretas *duas provincias Africae* -a inter Africanum sequentem et reges Thenas (*cod.* Thenam *Ian.*) usque perducta (*fortasse eadem ac* CORP. VIII 23084. 25967 -a regia).

hinc tropice: TERT. praescr. 10 hanc tibi -am (*i. finem*) determinavit, qui *eqs.* EVSTATH. Bas. hex. 6, 5 p. 925ᶜ ultra -am (*τὰ ἐσχαμμένα*) saltus ... extendere.

epitheta selecta: aperta (patens): *v. supra l. 53 sq.* patula: OV. met. 7, 245 STAT. Theb. 10, 521. caeca: *v. vol. III p. 45, 75 sqq.* la-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tens: SEN. dial. 2, 6, 4. operta: COLVM. 2, 2, 10. duplex: SISENNA hist. 16 CAES. Gall. 7, 36, 7 HIRT. Gall. 8, 9, 3 (*bis*) LIV. 10, 25, 7. 25, 22, 16. 36, 16, 2 CLAVD. 5, 127. triplex: LIV. 42, 54, 8 FRONTIN. strat. 1, 5, 11 (*ibid.* simplex). alta: COLVM. 5, 9, 1 AMM. 16, 8, 10 (praealta: CVRT. 5, 5, 1. 8, 13, 17). brevis: PALLAD. 5, 3, 2. humilis: VERG. Aen. 7, 157 TAC. ann. 1, 61. ingens: VERG. Aen. 9, 468 HOR. sat. 2, 3, 59 LIV. 25, 11, 1. 7 STAT. Ach. 2, 138 TAC. ann. 15, 4 VOPISC. Prob. 21, 2. lata: CIC. Tusc. 5, 59 VAL. MAX. 9, 13 ext. 4 VEG. mil. 3, 7. magna: VEG. mil. 3, 8 GREG. TVR. Iul. 23. modica: LIV. 44, 6, 16. parva: OV. am. 2, 12, 7. parvula: BELL. Afr. 87, 3 RVT. NAM. 1, 478. perpetua: CAES. Gall. 7, 73, 2 COLVM. 3, 13, 9 FLOR. epit. 4, 12, 50. praeceps: VERG. Aen. 11, 888 OV. met. 1, 97 CVRT. 5, 5, 1. praerupta: LVCAN. 4, 264 TAC. hist. 2, 41. profunda: PRIAP. 83, 32 SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 289. vasta: CIC. rep. 2, 11 BIBAC. (*?*) carm. frg. 17.

B ***translate*** (*cf. p. 1212, 80*): **1** *in corporibus animantium*: *sensu obscaeno*: PRIAP. 46, 9 -as inguinis ut teram (*cf.* 83, 32). IVV. 1, 2, 10 inter Socraticos notissima -a cinaedos. *inde per iocum* (*sensu duplici*): LIV. 23, 47, 6 minime sis . . . cantherium in -am (*hanc interpretationem Carolus Hude per litteras communicavit; aliter Otto, Sprichw. p. 73*). *aliis de foraminibus*: PRIAP. 78, 6 landicae vix posse iurat ambulare prae -is (*i. rugis*). AVG. serm. ed. Mai 75, 4 habuit *caecus* inter genas et frontem ruinam quandam geminis -is abruptam. PS. AVG. serm. 50, 2 in -is vulnerum (*cf.* GREG. TVR. Iul. 23). PHYSIOGN. 32 ubi ambitus oculi cavus tamquam -a est. VEN. FORT. vita Radeg. 26, 63 intima quo attigit ardor, fit -a (*ibid.* foramina). **2** *in herbis*: DIOSC. 2, 171 inter ipsa folia et virga velut -a habent (*Diosc. gr. 2, 186* μασχάλας). 4, 110 quae hasta in se intervalla -arum habet (*Diosc. gr. 4, 114* ὁ ναυλὸς . . . διάκοιλος).

syn.: agoge (PLIN. nat. 33, 76), cuniculus (SEN. dial. 2, 6, 4 VLP. dig. 39, 2, 26), elix (COLVM. 11, 2, 82), fovea, lacuna (AVR. VICT. Caes. 37, 4), scrobis (COLVM. 3, 13, 2), sulcus (COLVM. 2, 2, 10 *al.*), specus (GREG. M. moral. 19, 2).

deriv.: fossula.

fossārius, -a, -um *a* fossus, fodere. NOT. Tir. 60, 44. GLOSS. V 399, 11 vespelliones: -os qui corpora humant. 612, 51. 632, 1 -i qui mortuos sepeliunt. PS. HIER. epist. 12 p. 150^{c} primus . . . in clericis -orum ordo est, qui in similitudinem Tobiae sancti sepelire mortuos admonentur. INSCR. Muratori 1969, 5.

fossātus, -ī *et* **fossātum,** -ī *v.* fosso.

fossibilis, -e *a* fodere, fossus. ARNOB. nat. 2, 17 in -bus (fossilibus *ed. princ.*) foveis tutamina si⟨bi⟩met et cubilia praeparare.

fossīcius, -a, -um [*a* fossus, fodere. *Th.*]. *scribitur* fossitius *l. 50.* VARRO rust. 1, 7, 8 ubi agros stercorarent candida -a creta, ubi salem nec -um nec maritimum haberent (SCRIB. LARG. 59. 60. 206 MARCELL. med. 6, 25). VITR. 1, 2, 8 non omnibus locis harenae -ae . . . copia est . . . ubi non est harena -a, fluviatica aut marina lota (2, 4, 1. 3 *bis.* 2, 5, 1. *cf.* 2, 6, 5 -a harenaria. PLIN. nat. 36, 175 *bis.* PALLAD. 1, 10, 1. *v. Blümner, Technologie III 107*). CHIRON 933 †calacani (calcarium*?*) fossitium p. III.

fossilis, -e [*a* fodere, fossus. *Th.*]. *i. q. effossus, vel qui effodi potest*: VARRO rust. 2, 11, 6 melior *sal* -is quam marinus (CELS. 6, 5, 3. 6, 6, 25^{c}. 6, 13, 1 COLVM. 6, 33, 1 PLIN. nat. 33, 109 *bis.* 37, 143. CHIRON 800 Indici. VEG. mulom. 4, 22, 1 Hispani vel Ammoniaci. THEOD. PRISC. eup. faen. 56 CASS. FEL. 76). PLIN. nat. 16, 59 picem -em. 34, 125 *calcanthon* -e aut facticium. 36, 134 ebur -e ⟨e⟩ candido et nigro inveniri. 36, 161 *lapis specularis* maiore ⟨ex⟩ parte -i natura. 36, 192 -es harenae (PALLAD. 1, 10, 2 *bis. cf.* CET. FAV. 8 unde harenae fodiantur). 37, 33 *sucinum.* 37, 99 anthracitis. AMM. 24, 6, 1 ad -e (*sc. fodiendo effectus i. canalis*) flumen Naarmalcha nomine. SIDON. epist. 9, 11, 9 humus -is. ALC. AVIT. epist. 87 p. 97, 14 -is glaebae scrobis. *cf.* fossibilis.

fossio, -ōnis *f. a* fodere, fossus. [*dub.*: PLIN. nat. 3, 121 *v. Onomasticon.*] *i. q. actus fodiendi praecipue in re rustica*: CIC. Cato 53 quid ego irrigationes, quid -es agri repastinationesque proferam, quibus fit multo terra fecundior. nat. deor. 2, 25 recenti -e terram fumare calentem. COLVM. 4, 4, 2 crebris -bus (positionibus *SA*) pastinatum resolvere. 4, 4, 5 quanto crebrior sit, plus prodesse -em. 4, 10, 2 frequentibus -bus. 4, 14, 2 numerus . . . -is. 4, 17, 3 crebrae -es dandae (11, 2, 41). 4, 28, 1. 2. 11, 2, 16. 35 vinearum -o. 11, 2, 60. 11, 3, 11. PLIN. nat. 17, 189 -e pulverem excitatum. 17, 247 amygdalae si colantur -e. PALLAD. 3, 18, 2 brevissimis ac frequentissimis -bus sollicitentur. 3, 24, 1 -e et rigatione nutriri. 3, 25, 3. 29 -bus laetatur et stercore. 12, 7, 15 iuvatur frequenti umore et assidua -e. EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916^{B} exigit nos etiam -em pati (*tropice cf.* GREG. M. in euang. 31, 5). ISID. orig. 17, 5, 30 vitibus . . . conveniunt oblaqueatio, putatio, propaginatio, -o. *generatim*: VITR. 8, 6, 12 in puteorum . . . -bus (*bis*). AVELL. p. 258, 12 per -em scrutari quae in profundo sunt temptant. CAEL. AVR. chron. 5, 1, 2 insueta humi -o. *i. q. fovea, fossa*: VITR. 8, 1, 5 si vas . . . in ea -e . . . positum fuerit. PALLAD. 9, 8, 5 in solo ipsius -is.

fossītius *v.* fossīcius.

fosso, -āvī, -ātum, -āre [*a* fossus *vel* fossa, fodere. *Th.*]. ENN. ann. 571 decretumst stare ⟨et -ri⟩ (*Bergkius,* est -ri *Columna e lemmate* atque fodari *Goetz-Schoell*) corpora telis (*i. transfigi; cf. sensu proprio*: MALALAS p. 470, 7).

deriv.: graec. φοσσεύω (*Malalas passim; cf. ibid. p. 469, 13 compos.:* παρεφόσσευσε).

part. perf. pass. pro subst. **fossātus,** -ī (-ūs) *m. vel* **fossātum,** -ī *n. formae masc. certo cognoscuntur*: GROM. p. 335, 12. 347, 7 (*cf. l. 15*). *neutr.* (*cf. l. 9. 10*): CAPITOL. Gord. 28, 3 CASSIOD. hist. 5, 45. 11, 15 *abl. in* -u: VITAE patr. 5, 9, 7. *terminationes graecae* (*v. l. 42*): INSCR. graec. Rom. Cagnat IV 1175 PAPYR. (*v. l. 18*) τοῦ φοσσά(του). MALALAS p. 309, 2 φοσσᾶτα. p. 461, 21 φοσσᾶτον. p. 461, 22 φοσσάτου. GLOSS. -um τάφρος. HESYCH. φόσσατον· ὄρυγμα. [*francog.* fossé. *M.-L.*]

i. q fossa finalis: GROM. p. 335, 12 sub via pedum CCL -um, qui rivus interpretatur. p. 347, 7 -os quos Augusteos appellamus. p. 352, 22 -um fecimus. p. 360, 6 rivum aut -um significat. p. 361, 16 *sq.* -um decisum parvum in fine pro termino posuimus. -o⟨s*?*⟩ alio⟨s*?*⟩ finales maiores . . . invenies. MARCELL. med. 8, 128 scarabaium pilosum . . . in sepibus . . . aut in -is sepium requires. VITAE patr. 5, 9, 7. PAPYR. Schott-Reinhardt n. 9, 11 τοῦ φοσσά(του) ἀπ' ἐμβολῆ(ς) τῆ(ς) ὑμε(τέρας). LEX Visig. 8, 4, 25 quod si . . . campum sepibus non possit ambire, -um protendere non moretur. *i. q. canalis?* ORIGO Rom. chron. I p. 148, 35 -um aperuit, sed non perfecit. *in re rustica*: PALLAD. 10, 13, 2 serendum est *cappari* . . . circumveniente -o vel luto structis parietibus. *in re militari* (SCHOL. Ter. Bemb. Ad. 3, 2, 4 [302] vallata . . . dicimus terrae aggerem . . . hisque -is civitates vel castra tutamur contra obsidiones hostium): MOD. dig. 49, 16, 3, 4 qui a -o recedit, capite puniendus est. CAPITOL. Gord. 28, 3 castra omnia et -a eorum circumibat. VEG. mil. 4, 16 -um . . . terrā non solum complent, sed etiam solidant. COD. Theod. 7, 15, 1 (*a. 409*) propter curam munitionemque limitis atque -i (*bis*). ADDIT. Prosp. Haun. a. 491 chron. I p. 319 -o ac munitione late patente in Pineta exercitum vallavit *eqs.* CASSIOD. hist. 5, 45 p. 1024^{D} cum molimina posuisset et vallos atque -a pro capienda urbe fecisset. 11, 15 dum venisset Mesopotamiam, ubi erant -a Romanorum. INSCR. graec. Rom. Cagnat IV 1175 ἐν φοσσάτῳ. *pars pro toto i. q. castra, aula regia?*: ITALA II Macc. 13, 15 (Ambros.) Aristidem . . . misit per noctem ad agmen et -um (LXX αὐλήν, VVLG. aulam) Antiochi regis. ITIN. Hier. Theod. 29 ubi -o (*pro* -um) figebant, quia aquae nullatenus inveniuntur nisi ibi (LIB. pontif. p. 217, 14 ANON. Vales. 11, 50. 53). FAST. Vind. chron. I p. 316, 639 ingressus est rex Theodericus in -o pontis Sontis . . . et fugit Odoacar rex de -o (p. 318, 640. 644 *cf.* ANON. Vales. 11, 54 ADDIT. Prosp. Haun. a. 490 chron. I p. 317). CONSVL. Constant. chron. I p. 243, 378, 2. CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. 1 app. p. 453, 16 τοῦ φοσσάτου.

deriv.: graec. φοσσατεύω (CONSTANT. PORPH. caer. aul. Byz. p. 455 tit.). *v. Onomast.*

fossor, -ōris *m. a* fodere. *tritissima de declinatione*: PROB. cath. gramm. IV 16, 34. *scribitur* fosor: INSCR. Muratori 1969, 3. GLOSS. σκαφεύς. δρύκτης. σκάπται. σκαφευταί. *legitur inde a* CATVLLO.

A *is qui effodit aliquid, praecipue terram*: **1** *generatim*: VITR. 7, 8, 1 cum id (*sc minium*) foditur . . . emittit lacrimas argenti vivi, quae a -bus statim colliguntur. PLIN. nat. 33, 71. STAT. silv. 4, 7, 15 Dite viso pallidus -r redit erutoque concolor auro. FIRM. math. 3, 7, 7 *Mercurius* faciet aurifices aut -es auri (*opp.* 3, 7, 8 absconsores auri). PALLAD. 9, 9, 1 in fodiendis puteis cavendum est -um periculum (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 7 -es . . . puteorum [οἱ φρεωρύχοι]). HIER. adv. Iovin. 1, 12 multo labore -um subvertuntur montes. 2, 6 metallorumque -es. IORD. Get. 30, 158. *tropice*: ENNOD. opusc. 2, 52 p. 304, 4 non si auri pallidus inquisitor occurrat, . . . insuetis lucem latebris sermonum -r admittat. **2** *speciatim*: **a** *in re rustica: strictiore sensu is qui terram colendi causa perfodit, vertit*: VERG. georg. 2, 264 labefacta movens robustus iugera -r. NVX 64 duratam renovat non mihi -r humum. SEN. nat. 3, 7, 1 vinearum diligens -r. COLVM. 3, 13, 3 sin -e tantum terra versetur . . ., sin bubus et aratro. 3, 13, 6. 3, 15, 2 -r insequitur scrobemque . . . perfodit. 3, 18, 2. 4, 14, 1 -r, qui crebris bidentibus . . . soli terga comminuat. 4, 16, 2 ut -r . . . semina circumfodiat. 4, 17, 8 -es . . . iactant bidentes (*cf.* CALP. ecl. 4, 118). 4, 27, 1 (*bis*). 5, 5, 3 spatia . . . per quae vel -r vel arator incedat (*cf. l. 69.* MART. 7, 71, 4 nec rigidus -r . . . nec arator. 11, 18, 14 talpa est mihi -r atque arator). 5, 5, 13 bubulco -ique. 5, 9, 4. 11, 1, 12 arator . . . -r aut faeni sector . . . arborator et vinitor *eqs.* 11, 2, 38. PAVL. dig. 33, 7, 18, 8 pastores quoque et -es ad legatarium pertinere. LACT. inst. 1, 22, 5 in agro . . . arcae duae lapideae sunt repertae a -bus. PALLAD. 1, 6, 4 aratro praetermissa -r emendet. 1, 6, 11. 2, 10, 2 duo -es . . . spatium bidentibus persequantur. 2, 10, 3 sive -bus colantur vineta seu bubus *eqs.* 3, 15, 3. 3, 25, 3. 3, 26, 5 gramine persecuto diligentiam -is imitantur *porcae.* CARM. c. pag. 48 cum sibi forte pirum -r de rure dolasset. SIDON. epist. 1, 6, 3 si . . . vineam . . . cernuus rastris -r invertas. ORIG. in Matth. 18, 53 quod nullam habuerat *ficus* adhibitam sibi diligentiam a suo -e. *tropice*: ZENO 2, 45 in quo (*sc. autumno i. martyrio*) non vitis, sed -is sanguis effunditur. *latiore sensu i. q. colonus, rusticus, agricola*: CATVLL. 22, 10 bellus ille et urbanus Suffenus unus caprimulgus aut -r rursus videtur. HOR. carm. 3, 18, 15 gaudet invisam pepulisse -r ter pede terram (PORPH. *ad l.* in ea *terra* laborent, cum fodiunt). OV. Pont. 1, 6, 31 *spes* facit, ut vivat -r quoque compede vinctus

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(trist. 4,1,5 LVCAN. 7, 402 [COMMENT. *ad l.* -e: colono]. *cf.* IVV. 11,80 squalidus in magna fastidit compede -r). PERS. 5, 122 nec cum sis cetera -r, tris tantum ad numeros satyrum moveare Bathylli. PRVD. ham. praef. 1 fratres ephebi -r et pastor duo. **b** *in re militari*: STAT. Theb. 2, 419 ceu saepta novus iam moenia laxet -r (*ubi* SCHOL. -es dicuntur in exercitu cuniculatores *eqs.*). **c** *christiane i. q. vespillio* (*v. Daremberg-Saglio 1333 sq.*): CORP. VI 7543 -r parce, hic iam cubat. 9655 emit sibi locu(m) a Safargiu -e (*cf.* INSCR. Notiz. degli scavi 1888 p. 706. 1905 p. 116. 117. 118 INSCR. Rossi, Roma sotteranea [coemet. Callisti] III 545 INSCR. Nuovo bull. crist. 1901 p. 270. 1904 p. 83 [*a. 380*] INSCR. Röm. Quartalschr. XXII [1908] p. 148 [*a. 405*] INSCR. christ. Rossi I 488 [*a. 400*]. 517 [*a. 403*]. 653 [*a. 426*] suppl. 1429 p. 20 [*a. 337—352*]. 1554 p. 60 [*a. 365—445*]. 1670). CORP. VI 34635[a] -r, vide ne fodias. *dubium, quo pertineant*: OPTAT. app. 1 p. 187, 3 (*post subdiaconos sex*) et ceteris -bus. AVELL. p. 3, 11 arenarios quadrigarios et -es.

B *qui perfodit partes corporum* (*sensu obscaeno*): AVSON. 70, 7 perversae Veneris postico vulnere -r.

[*f.* **fossrīx,** -īcis.] CHAR. gramm. I 44, 12 -r -x, cursor, cursrix.

comp.: aurifossor *cf.* circum-, per-, suffossor.

deriv.: fossorius.

fossōrius, -a, -um *a* fodere, fossor; *cf. l. 26.* [*francog.* fossoir, *astur.* fesoira. *M.-L.*] ISID. orig. 19, 19, 11 securis ... ex una ... parte acuta est, ex altera -a. *neutr. pro subst.* fossōrium, -ī. ISID. orig. 20, 14, 7 hanc *scudiciam* alii generaliter -um vocant, quod foveam faciat, quasi fovessorium. GLOSS. III 204,52 ὄρυξ. 326,25 fonsarium ὀρυγεύς. V 501,45 cavatorium, sarculum. II 591,9 rastrum. 591,45 rutrum. 591,63 sarculum fosorium. 591,64 sarcula fosorium.

fossrīx *v. l. 19.*

fossula, -ae *f. a* fossa *deminutive.* GLOSS. IV 167,44 scrobibus -is. V 483, 10. **1** *artiore usu in re rustica*: CATO agr. 161, 4 deinde -as facito. COLVM. 11, 3, 43 quantum tres digiti seminis comprehendere queunt, singulis -is deponas. 11, 3, 54 *capparis* debebit ante circumdari -a. 12, 46, 3 sub tecto -ae tripedaneae ... fiunt. 12, 52, 5 in modum -arum. *finalis*: GROM. p. 342, 21 *terminus* si ante ipsam lineam -am habuerit, lacum finalem significat. p. 360, 8. **2** *latiore usu*: GREG. TVR. glor. mart. 27 extant ... duae in lapide -ae. vit. patr. 13, 2 ipse paries, qui tot -is patet, quot ab ore beati confessoris sputos emeruit. *in partibus animantium*: CASS. FEL. 29 p. 51, 11 bothria etiam ulcera id est -as ... sanat.

fossum, -ī *n. v. sub* fodio *p. 994, 41 sqq.*

fossūra, -ae *f. a* fodere. GLOSS. II 432, 47 σκαφὴ τὸ ὄρυγμα. σκαφετός. *i. q. actus fodiendi, fossio*: VITR. 2, 1, 5 *v. vol. V p. 1522, 39 sqq.* 5, 9, 8 aquae -is puteorum ... excipiuntur. 10, 16, 11 totam ... fossam altiore -a depresserunt. COLVM. 1, 9, 4 is habitus -is et putationibus caeterisque earum (*sc. vinearum*) culturis magis aptus. 4, 14, 2 planam (*opp.* hibernam) -am ... probamus. 4, 22, 3 frequentibus .. -is terra permiscetur. 4, 28, 2 tribus -is contentos (*cf.* 4, 30, 6). arb. 10, 4. 12, 1 fodito tertiam -am. PLIN. nat. 17, 143 -a eadem. SVET. Cal. 37, 3 complanata -is montium iuga. PALLAD. 10, 14, 2 assidua rigatione iuvandum est atque -a. *i. q. cavum, fovea* (COMMENT. Lucan. 4, 301 antra ἀντὶ τοῦ -a): VITR. 8, 1, 4 summa -a operiatur harundinibus aut fronde. 8, 1, 5 vellusque lanae si collocatum erit in ea -a. 8, 3, 3 cum aperiunt -as latius. FEST. p. 302 *sulcus appellatur* -a rectis lateribus, ubi arbores serantur. PLIN. nat. 17, 80 *scrobem* caminata -a ore compressiore esse. 19, 69 seruntur ... in terra sesquipedali -a. EPIST. procur. de aq. Sald. (Corp. VIII 2728) 24 -as a rigorem errasse, adeo ut superior -a dextram petit ad meridiem versus, inferior *eqs.* *in re militari i. q. specus, cuniculus*: VITR. 10, 16, 10 in una -a, quae contra hostium specus fuerat. *i. q. tumulus*: ITALA Tob. 8, 13 (Reg. Germ. 4) consummaverunt -am (VVLG. fossam). thren. 3, 29 (Ps. Prosp. prom. 3, 25, 26) dabit in -a (VVLG. ponet in pulvere; LXX *aliter*) os suum. *Rubenbauer.*

fostia, fostis *v.* hostia, hostis. **fōt-** *v.* phot-.

fōtor, (-ōris) *m.* [*a* fovere. *Th.*]. AVG. serm. 23, 3, 3 nutritor et -r *Paulus apostolus* (*praecedit* nutrix fovens filios suos).

fotrīx, -īcis *f. modo recte legatur* TAB. devot. Audollent 191 (= INSCR. Ephem. epigr. VIII 529 *Calibus*) C. Babullium et fotr(icem) eius Tertia(m) Salvia(m). *vix est* fautrix, *potius a* foveo, *sensu obscaeno, vel i. q.* fututrix.

fotsa *v.* fossa *p. 1210, 27.*

fōtus, -ūs *m.* [*a* fovere. *Th.*]. *legitur usque ad saec. IV solus abl.* -u, *post gen.* -us: CLAVD. DON. Aen. 8, 204. *nom. sing.* -us: THEOD. PRISC. eup. faen. 87 log. 14 CAEL. AVR. chron. 1, 1, 14. 16. 31. 2, 7, 97. 4, 7, 94 VEN. FORT. carm. 7, 18, 7. *dat.* -ui: CASS. FEL. 62 p. 155. *acc.* -um: CHIRON 580 PS. AMBR. serm. 12, 2 CASSIAN. conl. 5, 4, 4. 21, 14, 4. 21, 22, 4. 24, 2, 2 CAEL. AVR. acut. 3, 17, 173. *abl.* -ibus: PRVD. ham. 303 perist. 5, 330 c. Symm. 2, 583 THEOD. PRISC. log. 23 MART. CAP. 1, 35. *acc.* -us: ANTH. 350, 11.

1 *generaliter*: LACT. inst. 1, 12, 7 *caloris* -u concipiuntur nascuntur sustentantur omnia. AMM. 31, 2, 3 *carnem* inter femora ... -u calefaciunt brevi. SERV. Aen. 3, 134 (*ex Varrone*) focum dictum a -u. CLAVD. DON. Aen. 8, 204 boves pastus et -us causa herbosam tenuerunt vallem. AMBR. off. 1, 14, 55 ut radices arborum aut urantur frigore aut -u solis virescant. in psalm. 118 serm. 12, 8, 2 -u aeris (19, 38, 1). PS. AMBR. serm. 12, 2 pater ei sinus sui -um ... subministrat. HEGES. 3, 26, 2 temperies quasi bona nutrix molli -u universa educat. SIDON. epist 2, 9, 9 -u ... tergente *aquarum coctilium.* CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 149, 8 caloris ac frigoris alterno -u mundum temperant *sidera.* ANTH. 350, 11 innocuos -us membris parit intima tellus *balneo calido.* ISID. orig. 12, 7, 20 ova ... -u pulveris animantur. **2** *fere i. q. amictus vestis*: PRVD. ham. 303 tactus (*i. sensus tangendi*) palpamen tenerum blandis ex -bus ambit. *in medicina*: PLIN. nat. 23, 14 decoctum ... iuvat et potione et -u. 23, 144 facie ... -u praeparata. 23, 161 sucus ... utilis ... -u. 23, 164 *remedium* prodest appositu, -u et illitu. 24, 10. 13. 42. 62. 25, 40 potu -uque (26, 152. SER. SAMM. 314 et potu et -u. MACR. sat. 7, 6, 3 aut potu ... aut -u). 25, 54. 26, 46. 155. 160. 31, 97. 122 SER. SAMM. 889. 972 tali recreabis languida -u. 976 quo ... -u. CHIRON 580 fovebis ..., post -um unctionem hanc utebis. PRVD. perist. 5, 330 exemptus ... carceri ... benignis -bus recreetur. THEOD. PRISC. eup. faen. 87 aquae marinae -us ... prodest. log. 14 his ... -us capitis simplex adhibendus est (CAEL. AVR. chron. 1, 1, 16. 31. 2, 7, 97 collutio adhibenda sive -us ex aqua calida. 4, 7, 94 olei dulcis calidi. acut. 3, 17, 173). CAEL. AVR. chron. 1, 1, 14 sic ... intestinorum -us fit. CASS. FEL. 62 p. 155. ALC. AVIT. carm. 3, 403 si nunc medico percurrat vulnera -u gratia producens oleum, sapientia vinum (*in imagine*). *ipsum fomentum*: THEOD. PRISC. log. 23 saccellis vel -bus. *de avibus quae assident pullis*: LACT. opif. 3, 9 materni corporis -u et calore tepefactum animal. CHALC. comm. 222 adhibito -u ex iisdem (*ovis*) excuduntur animalia. *hoc translate*: CASSIOD. in psalm. 120, 2 hinc ... syllogismus -u quodam more avis excluditur.

2 *translate*: AMBR. hex. 1, 4, 13 ut ... inter pruinas caelestis imperii -u germinans terra fetum produceret. AMBR. epist. 41, 4 animus ... voluptariae -u adulationis aegrescit. PS. AMBR. serm. 38, 1 quatenus ... nos -u beatiore purificet. PRVD. c. Symm. 2, 583 quīs gloria -bus (fort- *pars codd.*) aucta. AVG. gen. ad litt. 1, 18 p. 26, 24 operari deum ... -u ... spiritus sui. MART. CAP. 1, 35 uxoris Cyllenius -bus repigratus (*i. blanditiis*). CASSIAN. inst. 5, 14, 2 lasciviam carnis, quae -u escarum ... insolescit (conl. 21, 14, 4 tempus festivitatis escarum congruum -um ... indulget). conl. 5, 4, 4 carnalia, quae ... ad -um sensumque pertinent carnis (21, 22, 4. 24, 2, 2). 22, 6, 10 interioris ... -u ac pabulo puritatis (*gen. explic.*). ENNOD. epist. 4, 35, 1 p. 122, 17 confabulationis. opusc. 9, 3 p. 416, 18 iussionis. dict. 8, 10 p. 448, 22 novellum caespitem (*i. adulescentem*) -u ... attolle. carm. 1, 4, 95 suboles -u (*i. amplexu*) complexa benigno *Venus.* VEN. FORT. carm. 7, 18, 7 -us amicitiae ... pagina (*i. epistula*). GLOSS. IV 519, 33 fortis (*lege* -tus): nutritus aut recreatio. *Vollmer.*

fovea, -ae *f.* [*fortasse a* fodere *ductum; terminationem a* cavea *accipere potuit. alii conferunt c. gr.* χείη, χέεια, χέω; *cf. Ernout, Les éléments dialectaux du vocabulaire lat. 172. Th.*]. *scribitur* foevea: PRISCILL. tract. 3, 73. EXC. Bob. gramm. I 549, 11 feminina semper pluralia: ... hae -ae, fossae et insidiae venatorum βόθυνοι. *de significatu*: HIER. in Am. 3, 9 p. 351 -am id est βόθρον (*hebraice* בור). in Ezech. 16, 23 sq. p. 166 Aquila ... *in interpretatione hebraici* בור posuit βάθυνον, quod nos dicere possumus -am. CASSIOD. in psalm. 7, 16 et ad lacum et ad sepulchrum potest aptissime convenire. GLOSS. φωλεός. βόθυνος. βόθρος. II 258, 30 βόθρος -a folies (*pro* fobes, foves *corruptum putat Goetzius; an revocandum ad* φωλεός?). IV 343, 51 lucana⟨r⟩ (*q. v.*) fossum. II 431, 52 foveus σιρός. 452, 11 fobeus τάφος. III 200, 60 fover yros (*i.* σιρός). *legitur inde a* PLAVTO CIC. [*mediol.* fopa, *hisp.* hoya. *M.-L.*]

A ***strictiore*** *sensu i. q. scrobes, fossula sive vi naturali seu manu hominum in terram depressa*: LVCR. 2, 475 ut in -am fluat *humor maris.* VERG. georg. 3, 558 humo tegere ac -is abscondere *cadavera.* HOR. ars 459 decidit auceps in puteum -amve (*cf. infra l. 70 et v. vol. V p. 162, 55 sqq. 163, 2*). LIV. 22, 51, 8 si⟨bi⟩ ipsos fecisse -as *milites confossos.* PAVL. FEST. p. 87 cum qua (*sc. auctore gentis Foviorum*) Hercules in -a concubuit. SEN. contr. 10, 1, 13 -am igne repletam terrā superiectā obruit, in quam adulescentibus lapsis *eqs.* (*cf.* CALP. ecl. 5 p. 5, 28). STAT. Theb. 12, 419 favillae putribus in -is. GROM. p. 338, 10 cecteria ..., quod est -a rotunda. APVL. met. 8, 20 delapsus in proximam -am. TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 476, 2 caecus caecum ducit in -am (*cf.* 3, 7 p. 386, 8. IVVENC. 3, 158 decidet in -am ... uterque. HIER. epist. 7, 5. in Matth. 15, 14 [βόθυνον]. in Luc. 6, 39). ITALA Ios. 8, 29 (Lugd.) proiecerunt illum (*sc. corpus regis*) in -a (βόθρον, VVLG. *aliter*). III reg. 18, 32 (Lucif. Athan. 1, 17) fecit -am (θάλασσαν, VVLG. aquaeductum). 18, 35 -am impleverunt aqua (VVLG. fossa aquaeductus). LACT. inst. 5, 16, 13 irrefutata haec tamquam -am praetergressus est (*cf. p. 1217, 46 sqq.*). HYG. fab. 219 p. 129 -am ... fieri. *ibid. eum* in -am coniecit. AMBR. in psalm. 36, 58 *prophetae* errabant in ... speluncis et -is terrae. HIER. in Is. 2, 15 in -as terrae demersi (*cf.* VVLG. Iob 40, 8). vita Malchi 7 *formicae* egerebant humum de -is. 9 intravimus quidem speluncam, sed statim sinistrae nos -ae credimus. PELAG. in Rom. 7 p. 676[A] lumen in tenebris vel offendiculum vel -am ostendit. VVLG. II reg. 18, 17 proiecerunt eum *Absalom* in saltu in -am (βόθυνον) grandem. sap. 10, 13 descenditque cum illo in -am (λάκκον *i. cisterna; cf.* Is. 30, 14 hauriatur parum aquae de -a). IV Esdr. 5, 24 ex omni

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

terra orbis elegisti tibi -am unam (*cf. p 1218, 22*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 2, 14, 4 in -am vel voraginem caeni deiecto. *gehennae profunditas*: PS. AVG. serm. 90, 6 ebrietatem velut inferni -am fugiant (303, 2) CASSIOD. in psalm. 54, 25 *gehenna* -a mortalis, mersura terribilis *eqs.* *in re militari i. q. cavernae vel militum tegendorum vel viae intercidendae causa factae*: AMM. 24, 4, 29 fallaces -as ... subsidisse manum insidiatricem. VVLG. II reg 17, 9 latitat in -is (*ἐν ἑνὶ βουνῶν*) HEGES. 1, 11, 2 -is ingentibus ductis muroque altissimo (*Ioseph. 1, 99 φάραγγι*). *ibid.* repletae -ae (*Ioseph. 1, 100 τάφρον*). SALV. gub. 6, 14 loca, per quae venturas hostium turmas sciunt, ...-is intercidere. *tropice*: HIL. trin. 7, 3 omne sermonis mei iter aut angustiis praeruptum aut -is incisum. SALV. gub. 7, 72 omnes vias aut quasi -ae libidinum interciderant aut quasi retia praetexebant.

speciatim i. q. receptaculum, specus, cubile bestiarum: ITALA psalm. 9, 30 (cod. Casin.) *leonis* (*μάνδρᾳ*, VVLG psalm. 9ª, 9 spelunca). SOL. 26, 4 in iisdem licet -is partitis *ursi* tamen per scrobes secubationibus dividuntur. 30, 17 anguium -as et receptus (*cf.* ISID. orig. 16, 14, 7 specus). ARNOB. nat. 2, 17 in fossibilibus -is tutamina si⟨bi⟩met et cubilia praeparare. AMM. 19, 13, 1 solent verno tempore -is exilire serpentes HIER. epist. 106, 65, 6 *syn.* cavernis. VVLG. Is 34, 15 ibi habuit -am (*ἐνόσσευσεν*) ericius. Matth. 8, 20 vulpes -as (*ϕωλεούς*) habent et volucres caeli nidos (Luc. 9, 58 RVFIN. Orig. in cant. 4 p. 196ᶜ AVG. c. mend. 7, 17 PAVL. MED. adv Cael. 5. ORIG. in Matth. 18, 28 *syn.* cubationes). MAR. MERC. subnot. 6, 9 (*trop.*) effossis tortuo-issimis et fetidis -is tuis. *cf.* HIER. in Dan. 6, 19 *lacum* vocat depressam in altum -am..., in qua leones nutriebantur. *praecipue i. q. caverna, qua ferae capi solent; saepe iuxta ponitur* laqueus, rete, hamus *sim.* (*cf. p. 1216, 49; latius de eis disserit* GREG. M. moral. 9, 86): LVCR. 5, 1250 -a atque igni prius est venarier ortum quam *eqs.* (*cf. l. 38*). HOR. epist. 1, 16, 50 cautus...metuit -am lupus. MANIL. 5, 186 mendacisque parant -as laqueosque tenaces. PAVL. FEST. p. 87 quemadmodum ursi et lupi -is caperentur (PLIN. nat. 8, 24. 54. 74. PAVL. dig. 9, 2, 28 pr. qui -as ursorum cervorumque capiendorum causa faciunt [*cf.* LEX Visig. 8, 4, 23]) PHAEDR. 1, 17, 2 iacentem in -a ... lupum. 3, 2, 2 panthera imprudens olim in -am decidit. 3, 2, 10 -a sese liberat. PLIN. nat. 8, 59 catulis ... in -am delapsis (10, 112 in -as, quibus feras venamur, delapsae *cf. l. 54. 76. p. 1216, 69*). SIL. 6, 330 pastor in -am parco tectam velamine frondis ducit nocte lupos positae balatibus aguae. STAT. silv. 2, 5, 10 *leo* non ... caeco -ae deceptus hiatu (FIRM. math. 8, 9, 1 is retibus feras capiet aut -is decipiet. *cf. infra l. 52*). IVVENC. 2, 589 -am si ... pecuscula ... inciderint (*cf.* HIL. in Matth. 12, 6. VVLG. Matth. 12, 11 [*βόθυνον*]). ACT. Archel. 28, 2 p. 40, 34 fodit -am *eqs.* *nota*: HIER. in Is. 19, 5 sqq. p. 292 piscatores, qui faciebant lacunas et -as *ad capiendos pisces.* *per comparationem de hominibus, inde tropice fere i. q. insidiae, pericula, quae imminent, doli* (EVCHER. form. 8 p. 50, 20 -a: dolus vel lapsus mortis), *qui parantur* (*saepe proverbialiter; cf. Otto, Sprichw. s. v.; C. Weyman, Archiv 13 [1904] p. 383*): PLAVT. Persa 594 ego ille doctus leno paene in -am decidi (LACT. inst. 2, 8, 54 unde se extricare non posset). Poen. 187 decipiemus -a lenonem. CIC. Phil. 4, 12 belua, quae quoniam in -am incidit, obruatur. LIV. 9, 5, 7 beluarum modo caecos in -am [missos] lapsos (*om. MRDL*). CVRT. 5, 3, 19 ferarum ritu veluti in -a deprehensi. 5, 4, 18 velut in -as delati. HIL. c. Const. 20 -as cespitibus occultas et escis laqueos supponis. in psalm. 118 nun 2 ubique adesse lapides offensionum, laqueos funium, scrobes -arum. OPTAT. 5, 4 p. 126, 1 ne in Marcionis -as incidatis. AMM. 14, 9, 1 accusatores quaesitoresque subditivos sibi consociatos ex isdem -is ... emergentes. 30, 4, 13 *iudicia* cum depravantur, -ae fallaces et caecae *sunt*, in quas si captus ceciderit quisquam *eqs.* PS. AMBR. laps. virg. 10, 45 incidi in -am, quam operata sum (*cf.* VVLG. psalm. 7, 16 [*βόθρον*]. 56, 7 prov. 26, 27 eccles. 10, 8 Sirach 27, 29 ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 4 *r. v.*). HEGES. 1, 44, 8 parari -as insidiatorum. HIER. tract. in psalm. 7 p. 23, 28 conciliabula haereticorum -ae diaboli sunt (*cf.* in Ezech. 34, 17 sqq. p. 391). VVLG. Ios. 23, 13 *gentes* sint vobis in -am ac laqueum. psalm. 93, 13 donec fodiatur peccatori -a (*βόθρος*). prov. 22, 14 -a profunda os alienae (*cf.* 23, 27). 23, 29 cui -ae (*ἀηδίαι καὶ λέσχαι*)? Sirach 12, 15 ut subvertat te in -am. Is. 24, 17 formido et -a (*βόθυνος*) et laqueus super te (*cf.* 24, 18 Ier. 48, 43. 44). Ier. 18, 20. 22 foderunt -am, ut caperent me. PRVD. psych. 257 cadit in -am praeceps. AVG. serm. ed. Mai 120, 12 ne ...-a nos absorbeat haereticorum. CHROMAT. in Matth. 17, 1 ne aut in -as aut in offendicula ... incurrant. OROS hist. 7, 26, 2 in -as nostras ... venisti. ARNOB. ad Greg. 9 -as in tenebris saeculi constitutas. SEDVL. carm. pasch. 1, 301 Arrius ...-am dilapsus in atram corruit. GREG. M. moral. 2, 83 ad vorandum latius patet -a. NICET. spir. 2 p. 20, 9 te ... deducit in -am. *accedit genet. epexeg.*: HIL. in psalm. 120, 8 discedente eo (*sc. deo*) a nobis in omnes delictorum -as incidimus. ZENO 1, 4, 5 ex impudicitiae -a ... aufugit. LVCIF. Athan. 2, 2 eripe te ... a -a Arrianae dementiae. PACIAN. epist. 1, 5 -am mortis incurrat (PS. AVG. serm. 1, 2 OROS. hist. 1, 10, 1 SALON. in prov. p. 983ᴬ *cf. supra l. 48*). PRISCILL. tract. 3, 73 haereticae falsitatis. CLAVD. DON. Aen. 7, 596 nullus ... sciens ... cadit in -am scelerum (PETR. CHRYS. serm. 19 p. 251ᴮ). AMBR. apol. Dav. I 2, 8 in perfidiae -am deciderent (GREG. M. moral. 6, 57). in psalm. 118 serm. 15, 35 in -am ... praecipitamur erroris (AVG. conf. 9, 3, 6). PS. AMBR. laps. virg 1, 3 virgo ... ruit in -am turpitudinis. AVG. bapt. 1, 19, 29 in nefariam praecisionis -am praecipitatos. conf 6, 3, 3 nec ille sciebat ...-am (*i. profunditatem*) periculi. c. mend 7, 17 blasphemiae (CASSIOD. hist. 7, 13 p. 1080ᴬ). CHROMAT. in Matth. 17, 1 peccatorum (PETR. CHRYS. serm. 170 p. 645ᴮ GREG. M. moral. 11, 58. 25, 22). MACR. sat. 3, 13, 6 in quam -am luxus et superbiae ... pervenit? (FAVST. REI. serm. 24 p 321, 23). PROSP. c. coll 15, 4 damnatae sententiae. PETR CHRYS. serm. 71 p. 403ᴬ tentationum. OP. imperf in Matth. 26 p 769 infidelitatis GREG. M. moral. 1, 48 desperationis (in Ezech. 1, 9, 20). 4, 51 iniquitatis. 12, 40 elationis 18, 11 cuius ... cor ... in sinistra cogitatione non labitur, vel si usque ad consensus -am non mergatur? 19, 31 culpae. 20, 66 voluptatum. PALLAD hist. mon. I 15 perditionis (CAES AREL suggest. p. 301 vel vitiorum praecipitio). FERRAND. epist. 7, 5 quos ad -am malae vitae ... perducit. *sim.* SVLP SEV. epist. app. 5 p. 254, 7 in -am theatralem (*i. vitae scaenicae*) cadere.

B ***latiore*** *sensu i. q. foramen, hiatus ubicumque factus: in corporibus animalium*: APVL. met. 7, 17 ulceris latissimi facto foramine, immo -a vel etiam fenestra. TERT. anim. 19 *hominis* anima velut surculus quidam ex matrice Adam ... genitalibus feminae -is commendata (*alludit ad scrobem plantis serendis factum, cf. p. 1217, 1*). AMBR. fid. 5 pr. 13 in quandam exaltati cordis -am fenus caeleste merserunt. AVG. serm. ed. Mai 75, 4 -as ... caecitatis (*ibid.* fossis). CASSIOD anim. 8 p. 1294ᴬ quamvis immanium vulnerum -is excaventur *membra.* *lacuna in scriptis sim.*: TERT. adv. Marc. 5, 13 p. 619, 17 quantas autem -as in ista vel maxime epistola Marcion fecerit auferendo (*R*³, aut referendo *codd.*), quae voluit. HIER in Is. 56, 10—12 p. 663 hos versiculos ... quasi patentem in medio -am transiliunt *interpretes.*

foveālis, -e *a* fovea. CASSIOD. in psalm. 87, 6 lacus ... et pro inferno ponitur et pro sepultura -i. *Rubenbauer.*

fovella, -ae *f.* [*a* fovere. *Th.*]. *i. q. fotus*: TERT. anim. 7 incorporalitas ... ab omni genere custodiae libera est, immunis et a poena et a -a.

✖**foveo,** fōvī, fōtum, -ēre [*cf. esse videtur c. ind.* dâhati 'urit', *lituan.* degu 'uro', *hibern.* daig 'ignis', *gr.* τέφρα, θέπτανος· ἀπτόμενος (*Hesych.*), *got.* dags 'dies', *boruss.* dagis 'aestas' *et c.* fomes foculum fomentum favilla; *v. Walde, Lat. etymol. Wörterb. s. v.* favilla; *alii coniungere malunt c. ind.* bhāvayati 'efficit, fieri iubet, fovet' *et c.* favere *q. v.; cf. Prellwitz, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde d. indog. Spr. 21, 163 sqq. Th.*]. *de affinitate verbi* favere *v. p. 373, 7 sqq. et adde* CORP. IX 2641 (*p. 1223, 1*) favore ... foverit. CARM. epigr. 492, 20 (*p. 1223, 9*) faveas ... ac ... foveas. *scriptum male* fav- VERG. georg. 4, 230 *cod. Med.* LIV. 42, 45, 3 *cod. Vind.* *de formis: perfectum legitur inde a* LVCIL. 813 fōvēre, NOVIVS Atell. 109 fovi, VERG. georg. 3, 420 fovit *al., part.* fotus *inde a* CIC. nat. deor. 2, 124 foti ... sunt. *forma barbara* fover *i.* fovear *in fine pentametri* VEN. FORT. carm. 11, 9, 2. *tertii ordinis forma praes.* fovit (*modo codd. fides sit*) *legitur* IORD. Get. 311. *scriptio* fob- *hic illic in codd., etiam* CORP. IX 259. X 476—478 (*saec. IV*). ō *longam in perfecto testatur* PRISC. gramm. II 22, 5. 459, 29. 461, 12, *in* fōturus 452, 12; *cf.* 508, 15 nemo dicit ... pro 'fovisti' 'fosti'. *de significatione: non bene* NON. p. 311 -ere est nutrire provehere (VERG. georg. 4, 56 Aen. 1, 18 LVCIL. 813) ..., aspargere (VERG. Aen. 12, 420) ... constituere (VERG. georg. 4, 43 Aen. 1, 718) ... tueri (VERG. Aen. 9, 56). *exempla plene allegata sunt usque cum* FRONTONIS, *posteriora selecta.*

I ***proprie:*** **1** *generaliter i. q. calefacio* (*c. acc., raro absolute*): GLOSS. *θάλπω, πυριάζω*; calefacit. PLAVT. Capt. 847 laridum atque epulas -eri foculis ferventibus. Stich. 568 ibo lautum in pyelum, ibi -bo senectutem meam. VARRO frg. ap. Serv. auct. Aen. 11, 211 quod focum dicat, ubicunque ignis est et -etur (-bar *F*). unde et Varro focum dici vult (*cf.* OV. *infra l. 74* PAVL. FEST. *infra l. 78*; ARNOB. nat. 2, 67 in penetralibus et culinis perpetuos -etis focos. ISID. orig. 20, 10, 1). LVCR. 1, 807 nisi ... sol ... -et *arbusta* tribuitque calorem. 1, 1033 ut ... solis terra vapore fota novet fetus. CVLEX 152 *ranis* nantia limo corpora lympha -et. PRIAP. 83, 25 *puella* te (*o mentula*) levi manu -bit apprimetve lucidum femur. OV. epist. 4, 15 nostras avido -et igne medullas *Amor.* met. 7, 427 -et ignibus aras. 8, 654 (*om. MN*) alveus ... fagineus ... tepidis impletur aquis artusque ...-endos accipit. 15, 532 lacerum -vi Phlegethontide corpus *meum* in unda. fast. 6, 301 focus a flammis et quod -et omnia dictus (*cf.* VARRO *supra l. 64*). MANIL. 2, 445 angusta -et Capricorni sidera Vesta. 4, 243 Vesta tuos, Capricorne, -et penetralibus ignes. VITR. 8, 3, 4 aluminosi *fontes* ... -endo per patentes venas refrigerationem contraria caloris vi reficiunt. PAVL. FEST. p. 85 focus, fomenta, focilationes, foculi a -endo (*cf.* VARRO *supra l. 64*). p. 88 favi a -endo. CELS. 5, 26, 23ᴬ si *caro* ... coniunctione corporis -etur. PHAEDR. 4, 19, 3 quidam colubram sustulit sinuque -vit. SEN. benef. 4, 24, 1 si te non tegat non custodiat, non -eat generetque *caelum.* dial. 1, 3, 5 in sinu amicae ... manum. nat. 2, 10, 3 radii solis replicantur et ... id duplicato calore benignius -ent. 7, 1, 3 sol ... terras ... non urit, sed calo-

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

rem suum . . . temperando -et. epist. 90, 25 calor, qui ima simul ac summa -ret. CVRT. 5, 4, 9 mare . . . quod modico tepore terras -et. LVCAN. 4, 153 uda . . . membra -ent . . . gelidosque a gurgite cursu restituunt artus. 6, 750 astrictus caluit cruor atraque -vit volnera. 8, 778 lentum Magnus destillat in ignem tabe -ens bustum. 9, 184 Apulus . . . igne -et terras. 9, 846 *serpentes* inter membra -ent. PLIN. nat. 10, 154 ovum in sinu -endo. *ibid.* ova . . . igne modico. 11, 69 *apes* cinere tepido -eantur. 16, 93 *favonius* a -endo dictus. SIL. 8, 363 tepidoque -ent (*i. lavant*) Almone Cybeben. STAT. Theb. 12, 348 parvoque torum Polynice -bo. MART. 1, 62, 4 Baianis saepe -etur aquis. 2, 70, 3 undis ne -earis irrumatis. 7, 35, 2 calidis tota -eris aquis. PLIN. paneg. 32, 2 ut omnes simul terras ubertet -catque *caelum*. SVET. Tib. 14, 2 ovum incubanti gallinae subductum nunc sua nunc ministrarum manu per vices usque -vit quoad pullus . . . exclusus est. FLOR. epit. 2, 6, 12 cum se ignibus . . . oleoque -vissent. ITALA gen. 1, 2 (Aug. gen. ad litt. 1, 18 p. 26, 29 Ambr. hex. 1, 8, 29) spiritus dei -bat aquas (*ἐπεφέρετο ἐπάνω*, VVLG. ferebatur super. *cf.* AVG. gen. ad litt. 1, 18, 36 sicut ova -entur ab alitibus. EVSTATH. Bas. hex. 2, 6 p. 886^{C} -bat et vivificabat aquarum naturam ad similitudinem gallinae cubantis). PANEG. 12 (2), 4, 3 Hispania . . . nec austrinis obnoxia aestibus nec arctois subiecta frigoribus media -etur axis utriusque temperie. LACT. inst. 2, 9, 22 avium fetibus . . ., quos . . . nisi opifex calor -erit. PALLAD. 12, 13, 7 ut fetum primi veris -ere possit exortus. AVIEN. orb. terr. 1084 incunabula lucem prima -ent. AVSON. 369, 30 toto -et igne coronae *partum sol.* 396, 45 *testa ostrei* ferventis aquae fota vaporibus. VVLG. eccles. 4, 11 -ebuntur mutuo (*θέρμη αὐτοῖς*). RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 144^{D} vim calefaciendi ac -endi. PS. RVFIN. in Am. 6, 3 corpora sericis fota. EVSTATH. Bas. hex. 4, 7 p. 909^{A} *aqua* fota calore solano. DRAC. laud. dei 1, 24 igne creata -et *deus*. 1, 226. 601. 2, 39 satisf. 82 Romul. 3, 4. SISEBVT. anth. 483, 47 *lunam* lucis egentem lux aliena -et.

2 *de amplexu et amore, palpatione* (GLOSS. amplectitur; fotus: amplexus): VERG. ecl. 3, 4 Neaeram dum -et. Aen. 1, 692 fotum gremio dea tollit in altos Idaliae lucos. 1, 718 gremio -et *Ascanium Dido* (*male* sustinet SERV.; *aliter* ANTH. 83, 106 mea colla -bat Ascanius). 4, 686 sinu germanam amplexa -bat. 8, 388 cunctantem amplexu molli -et. TIB. 1, 6, 6 iam Delia furtim nescio quem tacita callida nocte -et. 1, 8, 33 ut -eat molli frigida membra sinu. PROP. 2, 18, 9 illum saepe suis decedens -vit in ulnis (undis *trad.*). 2, 22, 37 altera me cupidis teneat -eatque lacertis. OV. am. 1, 4, 5 alteriusque sinus apte subiecta -bis? epist. 15, 222 membra superiecta cum tua veste -et. 16, 56 falsam gremio credula -vit avem *Leda*. 18, 62 pectora nunc nostro iuncta (iuncto nostra *P*) -ere sinu. 20, 190 illum . . . superposita membra -ere (*i. palpare*) manu. met. 2, 339 nomenque in marmore lectum perfudit lacrimis et aperto pectore -vit. 2, 617 collapsamque -et. 8, 537 corpus refoventque -entque. 12, 424 impositaque manu volnus -et. 13, 450 Polyxena . . . rapta sinu matris, quam iam prope sola -bat. Pont. 4, 10, 13 sex annis pulchram -visse Calypso. EPICED. Drusi 96 frigida nec -vit membra tremente sinu. VAL. MAX. 2, 7, 6 cuius infantiae blandimenta sinu atque osculis -veras. SEN. Herc. O. 371 *Hercules* Lydiam -vit nurum (EVG. TOLET. carm. 3, 5 nunc scorta -emus). 1495. Phaedr. 1255 quodque de nato est super . . . maesto pectore incumbens -e. Tro. 1072 blando sinu -ens nepotem. dial. 1, 2, 5 matres -ere in sinu *filios*. LVCAN. 4, 246 quae modo complexu -verunt pectora caedunt. 5, 735 amplexu (SIL. 8, 92 effigiem. 9, 43). 6, 488 *magas* avidae tigres et nobilis ira leonum ore -ent blando. SIL. 8, 128 amplexa sinu late vestigia -vit *Dido Aeneae*. STAT. Theb. 1, 61 silv. 1, 2, 110. 2, 1, 121. NEMES. ecl. 3, 28 Silenus . . . alumnum aut gremio -et aut resupinis sustinet ulnis. AVSON. 322, 68. Mos. 334, 185 -ent pro corpore *Nympharum* fluctus *Satyri*. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 243 *Cadmi filium* serpens amplexu corporis -vit. VVLG. III reg. 1, 2 *virgo* stet coram rege et -eat eum (*ἔσται θάλπουσα*). prov. 5, 20 -eris in sinu (*συνέχου ἀγκάλαις*). I Thess. 2, 7 tamquam si nutrix -eat (*θάλπῃ*) filios suos. *nota*: HIER. epist. 3, 5, 2 ut iidem nos nutricum sinus, iidem amplexus -verint.

3 *de avibus incubando assidendo* (*absolute et c. acc.*): VARRO rust. 3, 9, 10 cum iam decem dies -ere coepit *gallina ova subiecta*. CIC. nat. deor. 2, 124 *a matribus pulli* exclusi fotique sunt. 2, 129 ita *pullos* tuentur, ut . . . pennis -eant, ne frigore laedantur. OV. fast. 1, 443 quae facitis nidos et plumis ova -etis. 4, 696 matris plumis ova -enda dabat. SEN. Ag. 685 alcyones . . . fetus . . . suos nido . . . -ent. COLVM. 8, 5, 10 *gallinae* quattuor ova . . . -enda recipient. 8, 5, 15 haerentes pullos manu eximere *ex ovis* oportebit et matri -endos subicere. 8, 11, 10. 13. PLIN. nat. 10, 38 perversa ova posteriorem partem corporum -endam matri applicent. LACT. opif. 3, 7 *aves* fetus . . . noctibus . . . defendunt -ent protegunt. VVLG. Ier. 17, 11 perdix -vit (*συνήγαγεν*) quae non peperit. AVG. nupt. et concup. 1, 4, 5 ovorum . . . -endorum et nutriendorum. ANTH. 83, 55 philomela . . . amplexu . . . -ens . . . nidos. EVG. TOLET. carm. 33, 8. *nota*: EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 951^{A} *aves* parentes suos . . . propriis plumis -ent. *de aliis bestiis*: LIV. 7, 4, 6 ne mutas quidem bestias minus alere ac -ere siquid ex progenie sua parum prosperum sit. GERM. 35 *Arctoe* primae cunabula magni -erunt Iovis. COLVM. 7, 3, 17 ut ea (*mater*) partum suum ⟨-eat *om. AS*⟩. 8, 14, 4. 9, 13, 10 emorientur pulli *apium* cum -eri desierint. 9, 15, 2 *fuci* ad -endam novam prolem familiarius admittuntur. PLIN. nat. 8, 127 fetus rigentes apprimendo pectori -ent *ursae* non alio incubitu quam ad ova volucres. 9, 37 ova -eri *a testudinibus*. VVLG. Is. 34, 15 ericius . . . enutrivit catulos et circumfodit et -vit in umbra eius (*ἔσωσεν ἡ γῆ τὰ παιδία*). CLAVD. rapt. Pros. 2 praef. 25 securum blandi leporem -vere molossi. AVG. civ. 19, 12 p. 374, 28 D. fetus -endo atque nutriendo. EVSTATH. Bas. hex. 7, 2 p. 938^{A} delphini et phocae . . . fetus suos recenter editos . . . denuo sublapsos in uterum protegere ac -ere narrantur.

4 *locum sedem tenere frequentare: cf.* SERV. Aen. 4, 193 (9, 57) veteres '-ere' pro diu incolere et inhabitare dixerunt. VERG. georg. 3, 420 coluber . . . -vit humum. 4, 43 *apes* saepe . . . sub terra -vere (fodere *M*) larem. Aen. 9, 56 non obvia ferre arma viros, sed castra -ere. OV. am. 2, 11, 31 tutius est -visse torum. fast. 6, 45 non -o Carthaginis arces. SEN. Herc. O. 670 non dubios -et illa toros *fida coniunx*. SIL. 13, 599 Harpyiaeque -ent nidos. STAT. silv. 1, 2, 275 vincla diu quaesita -e *nova nupta*. ANTH. 457, 3 castra eadem -vere *fratres*. AVSON. 161, 8 viva torum quondam (*sc.* -isti), functa -e tumulum (201, 6 sedem. 204, 12 monumenta. *aliter* PRVD. cath. 10, 169 *p. 1223, 7*). 407, 15 volate, versus, et nidum in gremio -ete tuto. PRVD. psych. praef. 17 *urbes* Loth . . . -bat advena. ham. 836 *scelerati damnati* carpunt tormenta -entque materiem sine fine datam. CASSIOD. var. 3, 51, 1 nostri sedes -ere . . . imperii. COD. Iust. 3, 24, 2 (*a. 376*) ubi larem -ent. 1, 3, 48, 2 civitatis, in qua testator larem -ere ac degere noscitur. 1, 39, 2 (*a. 450*) qui hic domicilium -ent. INSCR. christ. Rossi II p. 129, 12, 7 (*a. 685*) iure patrum solium pontificale -es.
cf. CARM. epigr. 906 (*a. 396*), 9 qui -et aeternam . . . quietem *martyr.* *versa vice sedes -et*: DAMAS. 20, 5 diaconus hic . . . tumulo custode -etur. CARM. epigr. 1034, 4 potius . . . cineres nostros ima -ret humus. 1066, 2 sinú tellús . . . accipe Gratiossa et legitimo more sepulta -é. 1362, 5 astra -ent animam, corpus natura recepit. *cf. aliqua sub 6.*

5 *i. q. recreare delectare curare* (GLOSS. reficit; fotus: recreatus, refectus; fota: curata): LVCIL. 813 ventrem alienum maestum fōvere. VERG. georg. 4, 46 tu . . . rimosa cubilia *apum* limo unge -ens circum. 4, 56 hinc . . . *apes* progeniem nidosque -ent. OV. met. 7, 818 *aura*, tu me reficisque -esque (fast. 5, 210. SEN. Oed. 37 gelido . . . afflatu . . . corda). VAL. MAX. 7, 6, 2 Campanae urbis, quae Punicam feritatem deliciis suis cupida -vit (SIL. 11, 419 mollitae flammis lymphae languentia somno membra -ent miserisque bonis perit horrida virtus. FRONTIN. strat. 2, 5, 23 Hannibal . . . militem . . . ad id ignibus oleoque et cibo -verat). 9, 12 ext. 8 *Anacreontem* passae uvae suco tenues et exiles virium reliquias -entem. SEN. Oed. 762 in unda . . . virgineos -erat artus *Diana* (Phaedr. 504 niveo corpus Ilisso -et). benef. 6, 24, 1 flentium corpora *liberorum* ac repugnantium diligenti cura -ent *parentes*. epist. 51, 7 ut . . . omisso . . . bello -endis corporibus operam daremus. VAL. FL. 1, 356 matre cadentem . . . gemino -vit pater amne. 5, 149 partuque virum -et ipsa *puerpera* soluto. SIL. 4, 39. 5, 20. 7, 342 fessum . . . *equum* levabat tractando et frenis ora exagitata -bat. STAT. Theb. 6, 642 prensaque -et (levat *codd. dett.*) suspiria palma *victor*. 11, 71 Capaneus . . . insignem *suam* Stygiis -et amnibus umbram. MART. 9, 18, 5 sicca domus queritur nullo se rore -eri. PS. QVINT. decl. 8, 17 p. 161, 15 *aegrotus* ciborum qualitate -eatur. 8, 21 p. 165, 18 *syn.* curare. TAC. Agr. 45 assidere valetudini, -ere deficientem. PLIN. epist. 5, 6, 20 aqua . . . platanos et subiecta platanis leni aspergine -et. SVET. Galba 20, 1 quod se aegros et invalidos magno opere -isset. TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 576, 10 pauperes et egenos (CYPR. zel. 16 VITA Cypr. 13. LACT. inst. 6, 12, 24 aegros . . . curandos -endosque suscipere. *sim. passim, etiam* CARM. epigr. 1365, 6 fotis pauperibus; *opp.* neglegere GAVDENT. serm. 13 p. 940^{A}). PORPH. Hor. sat. 2, 2, 80 (curata . . . membra) cibo modeste fota. CYPR. epist. 21, 4 *quos* . . . in omnibus -erunt. CORP. VIII 20487 (*fere a. 240; eadem* 20602) kast(ellum) . . . nunc reparatis ac fotis viribus . . . prolatum est. ITIN. Alex. 22 suorum viribus fotis. 44 his victor copiis fotus auctusque. CLAVD. Don. Aen. 3, 350 p. 315, 18 bene nos accipis, hoc est bene nos -es, bene nos pascis. OPTAT. 6, 6 p. 154, 13 *balneo*. AMM. 17, 12, 3 ut permutatio vires -eat iumentorum. 29, 2, 7 Heliodorus . . . sollicitius cibo mundissimo -batur. 31, 11, 1 militem stipendio -bat et alimentis et blanda crebritate sermonum. SERV. auct. Aen. 10, 142 omni affabilitate. HIER. epist. 7, 1, 2 ut sua in Christo viscera -eat (*cf.* VVLG. Philem. 20 refice [*ἀνάπαυσον*] viscera mea in Christo). MART. CAP. 1, 7 floribus . . . redimitam *Psychen* halatu pasci -erique docuerat *Venus*. 1, 14 eadem -eri abluique lympha. ANTH. 119, 8 lumina picturis, membra -bit aquis. PALLAD. hist. mon. I 33 p. 320^{A} episcopos monachos . . . suscipere . . . ac -ere (*ᾠκοδόμησαν* 46 p. 136, 6 Butler). 42 p. 327^{B} in suscipiendo omnes ac -endo (*τῇ ξενιτείᾳ* 54 p. 146, 11). p. 328^{D} curare ac -ere corpus tuum (*φιλοκαλεῖν τὸ σαρκίον* 55 p. 149, 4).

6 *i. q. colere, servare, alere* (*opp.* laedere FRG. Cens. *p. 1221, 11* opprimere CASSIOD. *p. 1221, 14*, GLOSS. nutrit custodit): OV. fast. 3, 427 quos sancta -et ille (*Caesar*) manu, bene vivitis ignes. SEN. epist. 18, 15 arida et corripi facilia scintillam quoque -ent usque in incendium. dial. 6, 16, 7 agricola eversis arboribus . . . subolem residuam -et. nat. 6, 16, 2 quemadmodum *terra* tam diversas radices aliter atque aliter in se mersas -ret. COLVM. 10, 141 ubi credidimus reso-

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

lutae semina terrae, assiduo gravidam cultu curaque -emus. SIL. 13, 546 -et Proserpina lucos. QVINT. inst. 2, 9, 3 frustra sparseris semina, nisi illa praemollitus -verit sulcus. GELL. 12, 1, 13 sanguis ... ad -enda vitae atque lucis rudimenta praesto est et recens natis notum ... victum offert. 17, 11, 6 pulmoni ... -endo rigandoque utiles ... umores videri. APVL. met. 11, 30 deum providentia *me* iam stipendiis forensibus bellule fotum. CORP. VIII 22721 libert(i) liberte eius et fili eorum alimentis annuis foti. ITALA (codd. d e g Tert. adv. Marc. 5, 18 p. 640, 21 *al.*) *et* VVLG. Eph. 5, 29 nemo ... carnem suam odio habuit, sed et nutrit et -et (*θάλπει*) eam sicut Christus ecclesiam. TER. MAVR. 2045 urbem tenuem -ent opum benignitate. FRG. Cens. 1, 5 p. 56, 1 terra ... temperantia -etur, intemperantia laeditur. IVVENC. 1, 336 caedentur silvae steriles ignemque -bunt (MEROB. poet. 88 fotus strue ... ignis. CASSIOD. var. 1, 40 igniculum opprimis, quem -ere contendis). PALLAD. 3, 24, 14 si perpetuo -eantur umore *bulbi* (11, 12, 1). 11, 11, 2 ut respergatur pulvere, quo -etur *sinapi*. HIER. epist. ed. Morin (Bull. d'anc. litt. chrét. 3 [1913] 54) 25 oleo fotos ... igniculos. AVIEN. orb. terr. 347 Nilus ... -et invecto sata gurgite. CYPR. GALL. gen. 907 natas ... -et *Labanus*. iud. 73 quem Midsa -et (*i. incola Midsae*). PRVD. cath. 4, 34 *deus* gemino -ens paratu artus atque animas. CLAVD. carm. min. 25, 120 violas ... teneras clementi sidere -vit *Sirius*. rapt. Pros. 2, 86 flamine largo rura -e *o zephyre*. MART. CAP. 1, 1 semina ... complexu ... sacro dissona nexa -es *o Hymenace*. SIDON. epist. 1, 5, 4 virgulta ... soli bibuli suco fota. PALLAD. hist. mon. I 49 p. 333^{D} agros ... ex quibus monasteria deinceps aleret et -ret (*εἰς χορηγίαν μοναστηρίων* 61 p. 156, 23 Butler).

7 *in medicina vel sim.* (*passim generaliter i. q. curare*): GLOSS. fotus: fomentatus. CATO agr. 157, 4 luxatum si quid est, bis ⟨in⟩ die aqua calida -eto. 157, 11 si mulier eo lotio locos -bit ... et -ere sic oportet. NOVIVS Atell. 109 fauces -vi (*i. gargarissavi; cf.* FRONTO p. 69 N. *l. 72*). VERG. georg. 2, 135 animas et olentia Medi ora -ent illo (*flore*) et senibus medicantur anhelis. 4, 230 prius haustu sparsus aquarum ora (ore *trad.*) -e (fave *M et var. lect. ap. Serv.*). Aen. 10, 837 ipse aeger, anhelans colla -et. 12, 420 -vit ea volnus lympha longaevos lapyx. OV. Pont. 4, 11, 4 -isti lacrimis volnera nostra tuis (*in imagine*). CELS. 1, 2, 4 -ere os multa aqua frigida (1, 3, 4 aqua calida, deinde frigida. 1, 5, 1. 2, 17, 7 calida. 2, 17, 9. 4, 5, 4 os caputque. 4, 5, 9 caput et os ... usque ad sudorem. 8, 5, 4). 1, 3, 9 calida aqua in balineo magis inferiores partes quam superiores -eat (4, 25, 2. 4, 28, 2. 4, 29, 1). 3, 6, 14 multa ... aqua -ere inguina. 3, 18, 8 caput ... aqua -ere (*ter*; 3, 20, 4 posca. 6, 6, 15^{B}. 26. 6, 7, 7^{B}). 3, 19, 6 si qua in extremis partibus frigent, unctis et calidis manibus -ere. 3, 27, 1^{D} *membrum* -ere aqua calida marina (3, 27, 2^{C}. 4, 31, 6 -ere ... spongia, quae in aquam calidam demittatur. 4, 31, 7. 8, 10, 1$^{H.L}$ levius). 4, 6, 4 *cervicem* umido sale -ere. 4, 11, 8 facies saepe aqua frigida -enda est. 4, 12, 1 stomachus ... aceto cum rosa extrinsecus ... -endus est (4, 12, 4. 4, 18, 3 frigidis et humidis fomentis). 5, 28, 4^{D} ulcera ... vino calido -enda sunt (5, 28, 6^{A}. 6, 18, 2$^{C.J}$. 6, 18, 11. 6, 19, 2. 7, 7, 10). 6, 6, 8^{C} calida aqua -ere oculos (6, 6, 8^{E}. 9^{B} penicillo. 6, 6, 26. 27^{B}. 7, 7, 11 vapore aquae calidae). 6, 8, 1 nares exulceratas -ere ... vapore aquae calidae. 6, 9, 3 *calido oleo* ipse dens -etur (6, 13, 13 *gingivam* vapore). 6, 10, 1 is locus vapore calido -endus (6, 18, 2^{A}). 6, 18, 8^{A} ovis ... tuberculum (6, 18, 9^{B}. 7, 7, 2 calido pane vel cera ... calefacta. 7, 7, 5. 8, 5, 3). 7, 3, 3 volnus (7, 19, 10. 7, 26, 5^{G}. 8, 4, 11 per spongiam. 8, 7, 4. 8, 10, 7$^{F.J.K.M.O}$). 7, 5, 1^{B} medicamento. 7, 9, 5. 7, 25, 1^{C}. 7, 30, 3^{C} cataplasmate. 8, 6, 2 lana ... vapore ... -enda. 8, 10, 2^{D} cubitus ... -endus. 8, 11, 8 ⟨-ere⟩. 8, 16, 4. SEN. dial. 5, 39, 4 *medicus* tumentem mammam leniter -et. nat. 3, 1, 3 quaedam *aquae* interiora potu -ent. epist. 68, 8 si ostenderem tibi pedem turgidum ..., permitteres mihi uno loco iacere ac -ere morbum meum. COLVM. 6, 12, 4 genua ... calido aceto -enda sunt. 6, 13, 3 calda -ere terga. 6, 30, 5. 6 SCRIB. LARG. 10. 20. 142. 160 PLIN. nat. 20, 81 *bis*. 112. 115. 126. 202. 227. 257. 21, 116. 22, 59. 104. 121. 152. 156 *bis*. 23, 13. 14. 44. 74. 75. 103. 121. 24, 43. 48. 58. 76. 120. 122. 157. 184. 25, 142. 26, 127. 27, 33. 57. 81. 28, 66. 169. 177. 183. 184. 29, 48 cum ... faucium tumorem calfactu ... obiter -eant *ova*. 29, 71. 30, 29. 120. 31, 65 *bis*. 100. 105. 126. 131. 32, 84. 106. 34, 122. 174. VAL. FL. 2, 92 miserentque -entque *Volcanum*. STAT. Theb. 10, 766 confixa ... terga -entes. IVV. 6, 468 *mulieris vultus* lacte -etur (6, 471). TAC. hist. 2, 45 vulnera. SVET. Vit. 2, 4 libertinae ... salivis melle commixtis ... cotidie ... arterias et fauces pro remedio -bat. FRONTO p. 4, 2 N. pedem ... in balneo -ere. p. 69, 14 aqua mulsa sorbenda usque ad gulam et reiectanda fauces -vi potius quam dicerem gargarissavi (*syn.* faucibus curatis). *cf.* NOVIVS *l. 30*. FRONTO p. 99, 9 N. omnes medelae -endi⟨s⟩ (offendi *man. 1*) infantium faucibus in lacte sunt sitae. p. 88, 3 ne balneo quidem aut frigida aut cibo recreandi me ac -endi medicis tempus aut occasio data. SER. SAMM. 77. 114. 553. 717. 741. 758. 1022. 1083 LACT. mort. pers. 33, 6 non desinunt ... medici vel sine spe vincendi mali -ere curare. AVSON. 108, 2 thermarum in solio ... ulcera membrorum. AMM. 25, 3, 7 *Iulianus* medicinae ministeriis -batur. 31, 13, 14 *Valens* -etur manibus imperitis. CHIRON 472 fovitionibus frigidis magis posca eis caput -bis (*item* 771; *cf. ex. gr.* 694 fomentis calidis curato). PELAG. in II Cor. 7 p. 791^{C} vulnus ... blandis unctionibus. VVLG. Is. 1, 6 nec curata medicamine neque fota oleo (*ἐπιθεῖναι*). RVFIN. Orig. in exod. 2, 2 *bis*. AVG. gen. ad litt. 1, 18, 36 sicut -entur tumores aut vulnera in corpore aquis vel frigidis vel calore congruo temperatis. THEOD. PRISC. eup. faen. 35 ex pusca frigida oculos -eant. 87 PLAC. med. 4, 2. EPIST. pontif. 374 Migne 50, 475^{A} ultra non erunt -enda (*καταντλητέα*) vulnera quae merentur abscindi. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 11. 20. 31. 1, 4, 103. 120. 2, 7, 109. 3, 6, 84 acut. 1, 9, 67. 1, 10, 71. 2, 21, 127. *cf.* CARM. epigr. 335 siliqua frequens -eas mea membra lavacro.

II ***translate:*** *i. q. benefacere, favere alicui, palpare, blandiri, adiuvare, curare, colere, tueri, educare* (GLOSS. adiuvat, blanditur, studet, diligit; -endis: amandis; fotum: mollitum, sustentatum):

1 *homines (varie denotatos etiam circumscribendo): nota oppos.*: oblatrare: SIL. 8, 249 *infra l. 44*. destituere: SEN. contr. 2, 1, 1 *l. 33*. insectari: TAC. hist. 3, 85 ann. 5, 6. neglegere: TAC. ann. 6, 45. contundere: PLIN. paneg. 44, 6. punire *vel* torquere: TERT. *l. 68. 69. 70*. urgere: IVL. SEV. rhet. 9 *infra l. 77*. hostem iudicare: VIR. ill. 81, 5 *infra l. 78*. defraudare: COD. Iust. *p. 1223, 18*. *syn.*: fautorem adesse: TAC. ann. 12, 1. attollere: PLIN. paneg. 44, 6. tueri: CORP. IX 259 (*infra l. 84*). diligere, iuvare, defensare: CORP. IX 2641 (*p. 1223, 1*). adiuvare: CORP. XIV 2919 (*p. 1223, 6*). CIC. Mur. 74 tu gubernacula rei publicae petas -endis hominum sensibus? Att. 15, 13, 3 Vettienum ut scribis et Faberium -o. epist. 1, 9, 10 inimicum meum ... sic amplexabantur, sic in manibus habebant, sic -bant, sic ... osculabantur. ad Q. fr. 1, 3, 8 puto per Pomponium -endum tibi esse ipsum Hortensium. 3, 1, 9 hunc (*Caesarem*) et tu -bis. CATVLL. 29, 21 quid hunc (malum) -etis? PVBLIL. F 8 Fortuna nimium quem -et (*v.* MANIL. *p. 1223, 55* SEN. *l. 34 et 35* SIL. 5, 265. 7, 245 non ulla perenni amplexu Fortuna -et. 11, 39. IVV. 6, 606 Fortuna ... hos -et omni involvitque sinu), stultum facit. VERG. Aen. 1, 281 Iuno ... mecum ... -bit Romanos. 4, 193 nunc hiemem (*acc. temp.*) inter se luxu ... -ere (*sc. Aenean et Didun*). OV. trist. 4, 10, 41 temporis illius colui -vique poetas. fast. 2, 42 Aegeus ... immerita Phasida -vit ope. LIV. 3, 65, 1 novi tribuni plebis in cooptandis collegis patrum voluntatem -verunt. 42, 45, 4 omissa ... regum -endorum spe. SEN. contr. 2, 1, 1 *Fortuna* sine causa saepe -vit (fluit *trad.*) et sine ratione destituit. SEN. Phaedr. 980 Fortuna ... peiora -ens. benef. 4, 15, 4 inutilia tueri ac -ere. dial. 4, 20, 4 attollenda (mollienda *trad.; cf. l. 64*) itaque -endaque sunt talia ingenia. COLVM. 1, 8, 10 *dominus* semper ... aliquos ex melioribus *servis* -eat, parcat tamen etiam minus bonis (11, 1, 25). VAL. FL. 1, 541 sic fata, locos sic ipse -bam. 1, 555 gentesque -bo mox alias. 3, 174 reges hospitiis aut mente moras -visse benigna. 4, 7 Iuno ducem -et anxia curis. 4, 358 plausu -et (QVINT. decl. 260 p. 65, 3 *syn.* adulatione prosequi. TAC. hist. 3, 83) hanc et pectora mulcet Iuno. SIL. 3, 505. 4, 50. 5, 14. 8, 57 Cyrenen molli tum forte -bat imperio mitis Battus. 8, 249 infima dum vulgi -et oblatratque senatum. 16, 470. STAT. silv. 3, 3, 166 maerentem. 5, 1, 47 *coniux* te ... visceribus totis animaque amplexa -bat. 5, 3, 239 memet pietate -bas. 5, 5, 70 *puerum recentem* unctum genitali carmine -vi. CARM. epigr. 1026, 2 *mortua sum* dum -o assidua sedulitate virum. QVINT. inst. 1, 2, 16 TAC. hist. 1, 13. 14. 2, 98 occultis nuntiis Vespasianum -ens. 3, 38. 62. 85 vulgus eadem pravitate insectabatur interfectum qua -verat viventem (ann. 5, 6). 4, 17 alii Vespasianum, alii Vitellium. 4, 39 ann. 2, 43. 51. 71 me potius quam fortunam meam. 4, 8. 60. 6, 44. 45 gratiam C. Caesaris (*opp.* neglegere). 12, 1 huic Pallas, illi Callistus fautores aderant, at Paetina ... Narcisso -batur. 13, 17. 14, 22. 55. PLIN. epist. 1, 14, 1 quibus ille adulescentiam meam exhortationibus -verit (*nota*: CAPITOL. Aur. 2, 1 egressus est annos, qui nutricum -entur auxilio). 3, 15, 1 poetarum ingenia. 7, 24, 4 habebat illa pantomimos -batque effusius quam principi feminae convenit. 8, 12, 1 colit studia, studiosos amat -et provehit. 9, 30, 3 quos ... scias indigere, sustentantem -entemque orbe quodam societatis (-ialitatis *D*) ambire. paneg. 26, 6 fiducia sui procreatos larga manu -et auget amplectitur *princeps*. 44, 6 rectos ... animos non ut alii contundis ac deprimis, sed -es et attollis. SVET. Aug. 17, 5 Antoni ... liberos ... sustinuit ac -vit. 89, 3 ingenia saeculi sui omnibus modis -vit. Vesp. 17 ingenia et artes vel maxime -vit. Tit. 7, 2 quosdam ... -ere prolixius. PS. SOL. anth. 720, 4 coeptantem, Venus alma, -e (*cf.* CARM. epigr. 1552^{B}, 2 *p. 1224, 25*). TERT. anim. 7 *anima* per quod ... punitur aut -etur, hoc erit corpus (58. resurr. 17 p. 47, 26 animas torqueri -erique. p. 48, 19 -eri sive cruciari). adv. Marc. 5, 7 ut peccatorem ... puniat magis quam e contrario -eat deus. CYPR. patient. 6 p. 402, 3 obsequio ingratos -ere. 15 nisi se invicem fratres mutua tolerantia -eant (epist 55, 19). epist. 17, 2 ut commendatas sibi oves -rent *presbyteri et diaconi*. 18, 2 partem plebis quae lapsa est praesentia vestra -ete. 30, 6 mutuis votis nos invicem -eamus custodiamus armemus. MOYS. Cypr epist. 31, 6 -endi sunt sane ipsorum animi. LACT. inst. 6, 11, 9 -e ... animas hominum. 6, 12, 23 pupillos ... defendi ac -eri. IVL. SEV. rhet. 9 p. 360, 4 quid sit quod maxime nos -eat aut urgeat. VIR. ill. 81, 5 Augustum -vit, Antonium hostem iudicavit *Cicero*. DAMAS. carm. 27, 11 *martyr* inventus colitur, -et, omnia praestat. HIER. epist. 5, 2, 3 ceteros hospitio recipis, solacio -es, sumptibus iuvas. 14, 1, 1 contemptum rogantis per blandimenta -isti. RVFIN. hist. 3, 23, 8 presbyter ... adulescentem ... enutrit amplectitur -et (*ἐθαλπεν*). CORP. IX 259 (*a. 395*), 10 quod tanta familiaritate et ⟨indu⟩stria sua singulos u⟨ni⟩versosque tueatur et fobeat. 2641

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quod ordinem populumque proxumo semper favore dilexerit -verit iuverit defensarit. X 476, 15 (*a. 337*) quod et nos et patriam nostram in omnibus fobeat *similia* 476, 22. 477, 16. 20 478, 13. 26 *hic* aspicere ac fobere). XI 6335 (*a. 256*) ut . . . -ere nos dignetur. XIII 5106 quantis . . . ⟨beneficiis⟩ . . . ⟨Pol⟩linus r(em) p(ublicam) subinde -visset. XIV 2919 (*fere a. 330*) universus ordo fotus atque adiutus beneficiis eius. PRVD. cath. 10, 169 nos tecta -bimus ossa violis et fronde frequenti (*i. venerabimur; cf.* DAMAS. 20, 5 *p. 1220, 28*. CARM. epigr. 492, 22 [*saec. III*] carmini, possessor, faveas precor ac precor ut . . . -eas aevi monumentum tempore grato . . . rosulâ seu . . . flore . . . ut possit toto refoveri temporis anno). CLAVD. 1, 144. 10, 120 ducem, qui cuspide Gallos Italiamque -et. 15, 303. 22, 46 *Fides* -et absentes, haec longe sola remotis consulit. 24, 151. 26, 540 sic me fata -ent. 28, 67. 94. 586. 599. 651. 30, 234 carm. min. 32, 20 rapt. Pros. 1, 27. MAR. MERC. Nest. adv. Pel. praef. 2 eos . . . spe vanae promissionis -endos et lactandos. RVT. NAM. 1, 592. COD. Iust. 5, 27, 3, 5 (*a. 443*) utrum novos lex faciat curiales an -eat quos invenit. 6, 43, 3, 1[b] (*a. 531*) ne, dum legatarium satis esse -endum existimamus, heredis commoda defraudentur. 8, 17, 12, 8 (*a. 531*) mulieres. ANTH. 193, 4 certantes . . . -et sors variata duos (*cf.* v. 6 favet, *scriptum* fovet). *sensu neutro*: ARNOB. nat. 1, 10 si aliquid accidit quod nosmet ipsos aut res nostras parum laetis successibus -vit. *subi. sunt res*: AVSON. 163, 28 dicebas . . . te solacia longa -ere, quod. 181, 15 -et hoc tibi mentem (*seq. acc. c. inf.*). RVFIN. Orig. in exod. 2, 2 eruditio . . . omnes instruit, omnes -et. CLAVD. 15, 63 spes . . . vix aegreque -bat *nos*. DRAC. Rom. 8, 28 Attica vox te, sancte *Homere*, -et, te, *o Vergili*, lingua Latina commendat. INST. Iust. praef. 7 spes vos pulcerrima -eat. INSCR. Leblant 647 vivit semper, quem benefacta -ent.

2 *res* (*opp.* spernere: VAL. MAX. *infra l. 58* VAL. FL. 2, 121; obtrectare: VAL. MAX. *infra l. 61*): *sensus studia actiones*: CIC. Att. 12, 18, 1 quasi -bam dolores meos (SEN. Herc. O. 351 ipsa flammas pascis et vastum -es . . . dolorem. *v. p. 1224, 27*). VERG. Aen. 4, 218 famam . . . -emus inanem. 10, 93 aut ego tela dedi -vive Cupidine bella? (*cf.* LIV. *l. 53*). TIB. 2, 6, 20 credula vitam spes -et (*v.* LIV. *l. 39 et 46 et 47* VAL. MAX. *l. 47 al.*). OV. met. 7, 633 sperabam tamen atque animo mea vota -bam. trist. 1, 5, 41 qui non contraria -vi arma (LVCAN. 8, 519 votis tua -vimus arma). EPICED. Drusi 29 mente -bas gaudia (37 gaudia vana -es). LIV. 2, 1, 6 res *publicas* . . . -vit tranquilla moderatio imperii. 22, 53, 4 nequiquam eos perditam spem -erc. 24, 36, 10 suas res -entibus adderet animos. 26, 38, 6 Blattius . . . rem Romanam -bat. 29, 31, 4 vixdum coalescens -entis regnum. 33, 48, 11 aliorum alias partes -entium (38, 32, 4 utramque partem. 42, 29, 11 VAL. MAX. 3, 8 ext. 1. SEN. epist. 95, 70 aliis Caesarianas opes, aliis Pompeianas . . . -entibus. SIL. 14, 257. STAT. Theb. 8, 507 diversa. TAC. hist. 1, 8. 46. AMM. 14, 5, 3 partes hostiles. HIER. in Dan. 11, 18). LIV. 38, 6, 5 pugnantes hortabantur et certa⟨m⟩ -bant spe⟨m⟩. 40, 5, 5 -endam . . . spem potentioris (VAL. MAX. 6, 9 praef. SEN. benef. 1, 9, 2 spes . . . nihil re adiuturus verbis -vit. OCTAVIA 648 favor in urbe nostra, qui -et spes exulum. MART. 9, 48, 4 spem muneribus -vimus usque datis. TAC. hist. 3, 62 APVL. apol. 98 AVSON. 377, 20 CLAVD. 28, 447 *al.*; *alterius* CORP. IV 1837 = CARM. epigr. 949, 2 cur gaudia differs *mea* spemque *meam* -es). LIV. 42, 11, 5 Persea . . . bellum . . . alere ac -ere omnibus consiliis (*cf.* VERG. *l. 33*). 42, 45, 3 quia non -ere (fav- *Vind.*) tantum, sed adiuvare (-ant *Vind.*) viribus suis bellum poterant MANIL. 3, 552 si fortuna diem -eat, si⟨t⟩ durior hora (*v.* PVBLIL. *p. 1222, 25* SIL. 7, 10 *infra l. 71*). VAL. MAX. 1 praef. Caesar . . . cuius . . . providentia virtutes . . . benignissime -entur. 3, 8, 7 nobilitati (-te *trad.*) -enda magis quam spernenda bonae indolis novitas est. 4, 7 praef. prospera negotia . . . cum divinâ suffragatione -eantur, humanâ minus indigent. 7, 2 ext. 7 stultum . . . sit eas obtrectare vires quas ipse -veris (*praecedit* nimio . . . favore . . . pasti). OCTAVIA 564 *amorem* si -ere atque alere desistas, cadit. SEN. benef. 2, 11, 5 nisi illa (*beneficia*) adiuveris, perdes: parum est dedisse, -enda sunt. 7, 29, 2 quaedam *debitorum* nomina bona lentus et sapiens creditor fecit, qui sustinuit ac mora -vit. epist. 66, 27 virtus . . . opera sua, quae videt affici et premi, non magis amat, sed parentium bonorum more magis complectitur ac -et. COLVM. 1, 7, 5 peccata *servorum* plerumque vitio domini vel committi vel -eri. LVCAN. 10, 500 cladem -vere noti. VAL. FL. 2, 121 *Famam* audentem primi spernuntque -entque. 3, 647 potioribus . . . deteriora -ens. SIL. 5, 225 *Romanis* iras adversa -ent. 7, 10 Fortunam cunctando adversa -entem. 11, 168 laeta -ere. 14, 96 Poenorum incepta -endi. STAT. silv. 5, 1, 119 -et . . . curas coniugis. QVINT. inst. 2, 8, 3 propria naturae bonâ doctrinâ. decl. 260 p. 69, 13 qui studia -istis (PANEG. 4 (9), 19, 1 -endis honorandisve litterarum studiis). PS. QVINT. decl. 14, 8 p. 272, 7 non -et, non nutrit ardorem concupiscendi ubi frui licet. IVV. 8, 165 nec ultra -isti errorem. TAC. dial. 5 studium poeticae et carminum gloriam. 17 Vespasianus rem p. -et (PANEG. 3 (11), 19, 4). hist. 2, 30 eandem utilitatem. 5, 8 superstitionem. ann. 11, 6 nunc inimicitias . . . et iniurias -eri. 14, 31. 15, 71 Verginius studia iuvenum eloquentia, Musonius praeceptis sapientiae -bat. PLIN. epist. 1, 5, 2 Aruleni periculum -verat. 7, 20, 3 alterum alterius studia -visse. paneg. 87, 3 -ete iudicium eius, quod de vobis habet. FRONTO p. 107, 4 N. ad facultatem sermonis -endam. GELL. praef. 16 admonitiones . . . ad oblectandum -endumque animum frigidae. MIN. FEL. 28, 7 *a daemonibus* rumor falsus et seritur et -etur. CYPR. epist. 48, 4 ad lapsorum -endam paenitentiam. NEMES. ecl. 1, 42 nostros . . . modos . . . benigno pectore -isti . . . Meliboee. PANEG. 11 (3), 17, 3 inanem cupiditatem sine spei solacio -vi. AVSON. 326, 3 versus . . . lusimus . . . otium magis -entes quam studentes gloriae. Mos. 393 *me* senii . . . aprica -entem. 476 laetoque -bere cantu *o Mosella*. 390, 28 heres testamenta magis quam pia vota -ens (*i. cogitans*) HEGES. 1, 18 quae res . . . pacis securitatem -bat. 1, 42, 5 pater. . -ret honorem, quem conferendum filio iudicaret. 3, 5, 3 additis . . . auxiliis *Vespasianus* -vit securitatem *populi*. PRVD. cath. 2, 24 aptam . . . noctem turpibus (*neutr.*) adulter occultus -et (*i. praefert, mavult quam diem*). 2, 84 inguen . . . diram -et libidinem. MARCELL. chron. II p. 91, 34 collapsum . . . iustum rei publicae censum vel praepaventem -vit vel dependentem tutatus est. PAVL. PELL. 370 nutantis amici consilium . . . studui pro me ipse -ere. DRAC. laud. dei 1, 424 mox revocata -ent hesterna in gaudia mentes. Romul. 5, 184 munus (*subi.*) secreta -et. NOVELL. Theod. 21 pr. (*a. 441*) ad -enda servandave . . . privilegia. COD. Iust. 4, 54, 9 pr. (*a. 531*) tale pactum ex nostra lege esse -endum et immutilatum permanere. 7, 15, 1, 3 (*a. 530*) pro libertate, quam et -ere et tueri Romanis legibus peculiare est. CORP. II 4465 *ille aliquem* statuâ -ens memoriam pietatis honoravit. VIII 15880 cum Licini Paterni . . . in -endis etiam rei pub. nostrae opibus non modica documenta emicent. CARM. epigr. 686 (*a. 427*), 12 consiliis iterum Romana sacraria -vit *consiliarius praefecti*. 1552[B], 2 mea quo nosti carmina more -e *o Pietas* (*cf.* PS. SOL. anth. 720, 4 *p. 1222, 67*).

morbos mala (*cf.* dolorem CIC. *et* SEN. *p. 1223, 31* OV. *p. 1221, 35*, amorem OCTAVIA *p. 1223, 62*): **a** *i. q. nutrire augere*: SIL. 8, 256 Cannasque malum exitiale -bat ambitus. STAT. silv. 2, 6, 94 quid damna -es et pectore iniquo vulnus amas? 5, 1, 248 quid . . . fletus corde -es? CARM. epigr. 1216, 4 maesta (*i. luctum*) -endo. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 26, 3 prodere virus criminis . . . , non -ere. AVSON. 418, 29 vitium -et ipsa suum cessatio. CLAVD. carm. min. 8, 4 illicitos ignes iam -et ipsa parens (*amores in filium*). VAL. CEM. hom. 20, 3 suam quisque cupiditatem verbis -et. POMER. 2, 16, 1 -endis voluptatibus. 2, 17, 1 -endae luxuriae. **b** *sensu contrario: curare, levare, mederi*: CYPR. epist. 34, 3 ad -enda et sananda lapsorum vulnera. Fort. 11 p. 340, 23 ut crudelitas eius ac feritas vel unius subacti solacio -retur. ANTH. 415, 10 spes . . . rebus gratissima laesis, quas -et.

nota: sententiam *sim. i.* 'hegen': IVL. VAL. 1, 9 p. 16, 25 rex opinionem -bat (*seq. acc. c. inf.*). 2, 4 -ere sententiam (MAXENT. c. Nest. 2, 25 p. 43, 42 meam tenaciter -bo sententiam). AVSON. 163, 28 te solacia longa -ere, quod. COD. Iust. 2, 6, 7, 3 (*a. 370*) iniquam a se litem -eri (*i. agitari*). HEGES. 5, 24, 4 ut praeceptum -rent (*i. observarent*).

pendent enuntiata (*i. q. considerare, perpendere*): PLAVT. Bacch. 1076 in pectore meo -o, quas meus filius turbas turbet. VERG. Aen. 1, 18 hoc regnum dea gentibus esse . . . iam tum tenditque -etque.

part. **fōtus** *quasi subst.*: INSCR. Ephem. epigr. IX 176 (*ad* CORP. II *ex Baetica*) Maxima fecit Trofimiani -a (*i. alumna an concubina?*). *cf. supra sub* fotrix.

comp.: confoveo, refoveo. *deriv.*: fomen, fomentum *etc.*, fotor, fotus, fovitio.

synonyma: calefacere *p. 1218, 61. 1219, 27*, vivificare *p. 1219, 19*, refovere *p. 1219, 46*, curare *p. 1220, 61. 77. 1221, 84*, alere *p. 1221, 26. 1223, 53. alia v. p. 1222, 16.*

opposita: neglegere *p. 1220, 60. 1222, 13*, laedere *p. 1221, 12*, opprimere *p. 1221, 14, alia v. p. 1222, 12.*

(**fovessōrium**) *v.* fossorius *p. 1215, 26.*

fovitio, -ōnis *f. a* fovere. CHIRON 472 fobitionibus frigidis magis posca eis caput fovebis. 771 deinde fovebis -bus caldis . . . vulvam.

(**fōx,** -cis) *v.* faux *p. 392, 62.* *? **fracellis** *v.* fratillis.

fraceo, -ēre [*cf. c.* fracescere. *Th.*]. FEST. p. 90 -bunt: displicebunt. GLOSS. V 22, 11 (= 70, 15) -bunt: sordebunt, displicebunt, dictum a fracibus (fratribus *trad.*), qui sunt stillicidia sterquilinii. *inde etiam* ANTH. 19, 16 si haec nec crepera[t] extiterint (-rat *ante corr.*) nec -bunt. ENN. scaen. 344 ⟨s⟩in flaccebunt condiciones *Ribbeck proposuit* -bunt.

fracēs, *abl.* fracibus *f.* [*cf. esse c.* marcescere, marcere *et c. hibern.* mraich *theodisc* '*Malz*', *gall.* bracis *vel* -es (*vol. II p. 2162, 23*) *censet Osthoff, Morpholog. Unters. 5, 103 sqq. Th.*]. *genet. legitur nusquam; sing.* frax GLOSS. *l. 75.* PLIN. nat. 15, 21 *p. 1225, 2*. GELL. 11, 7, 6 'flocces' audierat *nescioquis* prisca voce significare vini faecem e vinaceis expressam, sicuti -es oleis. GLOSS. II 294, 8 *ἔλαίου τρυγία* amurga fraces faeces. 460, 34 *τρυγία γάρου* frax. 467, 50 *ὑπόστασις ἐλαίου* fraces faeces. IV 344, 32 frares: amurgae. CATO agr. 64 oleum quam diutissime in amurca et -bus erit, tam deterrimum erit. 66. 2 de iis labris, *in quibus est oleum*, -es amurcamque semper subtrahito (PLIN. nat. 15, 23 *oleum* ex cortinis in labra fundendum *censet Cato*, ut -es et amurca linquantur). 67, 2 -es cotidie reiciat *factor olei*. GRATT. cyn. 474 subsiduasque -es defusaque Massica primo sparge cado *aegris canibus*. VITR. 7, 1, 6 uti . . . inter coagmenta materies a gelicidiis ne laboret, -bus (fragibus *codd.*, faecibus *epit.*) quotannis ante hiemem saturetur. [COLVM. 6, 13, 3 *v. sub v.* flocces

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 915, 3.] COLVM. arb. 14 lupinum terito et cum -bus (frag- *codd.*) misceto eoque imam vineam circumlinito. PLIN. nat. 15, 21 oleum in tabulato minui deteriusque fieri, item in amurca et -bus (hae sunt carnes et inde faeces). 34, 174 *remedium* quod in senili corpore cum -bus additur. CHIRON 850 oleum Hispanum -es (hybenum tracis *cod.*).

fracēsco, fracuī, -ere [*cf. c.* fraces, fracere. *Th.*]. *male* fracc- *scriptum bis in codd.* NONI. *i. q. putrescere: de oleo*: CATO agr. 128 amurcam infundito, paleas indito, sinito quadriduom -at, ubi bene -uerit, rutro concidito. VARRO rust. 1, 55, 5 *olea* congeri solet ... in tabulata ut ibi mediocriter -at (*allegatur a* NONIO p. 62 *cum interpretatione*: fraccescere, tamquam fricari et putrefieri vetustate). 1, 55, 6 olea lecta si nimium diu fuit in acervis, caldore -it et oleum foetidum fit. COLVM. 1, 6, 18 oleum quod minus provenit, si congelatur, -et (-sset *codd.*). *de alio liquore*: PELAGON. 211 iumentum liga, quamdiu -at *umor*. *translate i. q. tabescere, perverso uti amore*: CANON. Migne 56, 753 (Conc. Ancyr. a. 314), 16 pro his qui in animalibus [a]ut animalia fraciscunt (*sic cod. Iustelli*) vel in masculis leprosi efficiuntur. *cf. Mansi, coll conc. II p. 534, 17 cum nota.*

fracidus, -a, -um [*cf. c.* fraces, fracere. *Th.*]. *i q. putris, putidus*: CATO agr. 64, 1 uti in tabulato diu sit *olea*, ut -a sit PELAGON. 204 caput caninum -um. *Vollmer.*

? **fracillī** *v.* fratilli.

frāctāmentum, -ī *n. a* *fractare, fractus. GLOSS. V 202, 30 fragmenta: quae fracta sive comminuta sunt, -a dicuntur. *i. q. fragmentum*: ITALA Luc. 9, 17 (cod. d) *sublatum est quod superfuit illis, qui manducaverant*, -orum cophini duodecim (*κλασμάτων*, fracturarum cod. e; VVLG. fragmentorum). *cf. p. 1226, 41.*

frāctāri(-a*? sc. dolabra, an* **-us***? sc. malleus?*). [*a* fractus, frangere. *Th.*] *instrumentum ferreum dolabrae vel mallei simile, quo metallorum fossores utuntur*: PLIN. nat. 33, 71 hos *silices* igne et aceto rumpunt, saepius vero ... caedunt -iis (fracturis *aliquot codd. rec.*) CL libras ferri habentibus. *cf.* fractorium.

frāctē *v. sub* frangere, fractus *p. 1253, 15.*

frāctillum, -ī *n.* GLOSS. V 599, 43 -um ad frangendum piper (*sc. instrumentum*).

✖frāctio, -ōnis *f. a* frangere. *legitur inde ab* ECCL. *semel invenitur plur. (v. l. 49).* **1** *proprie, de actione frangendi*: VVLG. Luc. 24, 35 cognoverunt eum in -e panis. act. 2, 42 HIER. epist. 108, 8 in Matth. 14, 16 PAVL. NOL. epist. 50, 15 AVG. loc. hept. 1, 9 p. 508, 19 nupt. et concup. 1, 6 p. 217, 15 epist. 149, 32 serm. ed. Mai 95, 3 LEO M. serm. 73, 2 p 395 GREG. M. moral. 2, 35 in euang. 23, 1. *de fractura ossis*: PS. SORAN. quaest. med. 221 *empiesma est* ossis in multas partes -o. **2** *translate, de languore, lassitudine animi*: HIER. in Nah. 2 p. 559 cordis -o (confractio *v. l.*), dissolutio genuum *eqs.* GREG. M. in euang. 36, 13 *homines* sic debent ea quae mundi sunt tenere, ut tamen eis nesciant ex mentis -e succumbere. *de languore febricitantium* (*cf. sub* frangere *p 1248, 64*): GREG. TVR. vit. patr. 6, 7 p. 686, 24 ita sospitati est restitutus, ut nec illas, quas vulgo -es vocant, ultra perferret.

frāctor, -ōris *m. a* frangere. GLOSS. *κλάστης. is qui aliquid frangit, rumpit*: AVG c. Secundin. 19 p. 933, 11 nec ideo non est fragile lignum, si nullus -r accedat. SIDON. epist. 3, 13, 4 vesicarum ruptor -rque ferularum. *cf. etiam* GLOSS. II 578, 2 effractorius: ostiorum -r.

frāctōrium, -ī *n. a* frangere, fractor. *instrumentum quoddam lapicidarum (fere i. q. ascia)*: ITALA psalm. 73, 6 (Aug. in psalm 73, 9) in dolabro et -o deiecerunt eam (*ἐν πελέκει καὶ λαξευτηρίῳ*, VVLG. in securi et ascia). *cf.* fractaria.

frāctūra, -ae *f.* [*a* frangere. *Th.*]. *de etym., genere, notione*: PRISC. gramm. III 513, 19 participia activa futuri temporis feminina etiam pro ipsa re accipiuntur, ut 'pictura, usura, natura, iunctura', sic etiam '-a'. GLOSS. *κατέαγμα* (cateasma *codd.*). *acc. sing.* -a *v. p. 1226, 18. de usu: vox primum legitur apud* CATONEM (*semel*), *deinde viget apud medicos (maxime* CELS. VEG. mulom. CAEL. AVR.); *praeterea invenias apud* PLIN. nat. (5^{ies}) *et* FIRM. math. (*semel*) *et saepius apud* ECCL. [*dub. vel corrupt.* VITR. 10, 4, 5.]

I *proprie i. q. ruptura*: **A** *generatim*: **1** *de ruptura membrorum, sive ruptura ipsa sive locus ruptus* (PS. SORAN. quaest. med. 247 quid est -a? decisio vel crepatio ossis): CATO agr. 160 ubi coierint *coxendices* et altera alteram tetigerit, id manu prehende, et dextera sinistra praecide, ad luxum aut ad -am alliga, sanum fiet (*cf.* MARCELL med. 36, 74 et luxaturis et -is solidandis. ORIBAS. syn. 1 praef. de -is vel luxaturis). CELS. 8, 4, 13 cerebri membranam os urget, interdum etiam ex -a quibusdam velut aculeis pungentibus. 8, 4, 14 ima ... pars eius (*scalpri*) ... ad -am, cornua ad os integrum spectent. 8, 7, 3 in alio genere -ae. 8, 10, 1^{A} quo propior -a capiti ... est, eo peior est: nam ... difficilius curatur; ea maxime tolerabilis est simplex transversa (*cf.* PLIN. nat. 22, 22 sanat ... -as. SER SAMM. 947 tit. -is ... sanandis. CAEL. AVR. chron. 2, 10, 122 in curationibus -arum). 8, 10, 1^{E} *fascia* circa -a⟨m⟩ ... voluta. 8, 10, 1^{F} super -am. *ibid. fascia* de -a (ad -am *Lindenius*) reversa. 8, 10, 1^{J} si iuxta articulum -a est. *ibid.* in quam partem -a inclinat. 8, 10, 2^{D} -a manu continenda. 8, 10, 7^{B} ossis -ae (VEG. mulom. 2, 47, 1 si extra cutem -a ossis eruperit. PS. SORAN. quaest. med. 39 ossium. LEX Burg. Rom. 5, 1 vulnus aut -a ossuum [*v. l. 10 sq.*]. *cf* PLIN. nat 29, 137 -is aurium [PLIN. med. 1, 6 auricularum -is medentur bulbi triti]. 30, 119 articulorum -is ... medetur [*inde* MARCELL. med. 34, 66. FIRM. math. 3, 13, 4 articulorum dolores vel eiectiones vel -as. VEG mulom. 2, 47 tit. de -a articuli vel cruris vel coxae]. CHIRON 56 tit. de capitis -a. HIER. hom. Orig. in Ezech. 10 p. 975 -a manus et pedis contritio [ENNOD. opusc. 3, 15 p 334, 21 -a manus aut -a pedis]). CELS. 8, 10, 7^{J} -a[m] ... carnem vexat. PLIN. nat. 31, 62 ferumina⟨nd⟩a a -is os'sa. 31, 126 -ae et vulnera spongeis ... foventur (MARCELL. med. 7, 23 ipsi -ae vel vulneribus. PS. AVG. serm. 258, 1 in ... vulneribus vel -is corporum infirmitates cognoscere possumus animarum. *ibid.* [*trop.*] similis ratio in animarum -is seu vulneribus [*cf.* AMBR. Ios. 3, 17 resina spiritalis quae -am animae tuae solidet] *cf.* VEG. mulom. 2, 47, 2 si ... -a sit sine vulnere. VVLG. Ier. 30, 12 insanabilis -a tua, pessima plaga tua) ITALA lev. 13, 31 (Lugd.) separavit sacerdus tactu -ae (*τοῦ θραύσματος*, VVLG. maculae. *ibid* 32—37, *propter acc. notabilior* 13, 34 viderit sacerdus -a(m)) GARG. MART. med. 21 *porrus* -as alligat (AVG. in psalm. 146, 7. *cf.* VEG. mulom. 2, 47, 2 -am ... fasciis ... colligabis). LIV. perioch. 142 *Drusus* ex -a equo super crus eius collapso ... mortuus. VEG. mulom. 1, 28, 5 -as (quassaturas, *margo* al. -as *ed. pr.*) ... uri ... non debere. 2, 47, 2 iumentum ... in suspenso locato, ne -am ... commoveat. 2, 55, 5 inspicies, ne aliquam -am habeat *iumentum*. CHIRON 45 si ... iumentum coxam fregerit ... de his partibus, quoquo loco -a fregerit, curari scias non posse, quia alligatura capere non potest. 544 *iumentum* morsum cludere non potest -ae beneficio. VVLG. lev. 24, 20 -am pro -a, oculum pro oculo, dentem pro dente. MARCELL. med. 36, 10 ad -as, ad tumores. *de findenda pelle*: PLIN. VAL. 3, 19 tit. ad -am seu rupturam pellis.

2 *de ruptura lapidum sim.*: CELS. 7, 26, 3^{C} ne aut ad ipsam vesicam ferramentum perveniat aut calculi -a ne quid incidat. AVG. serm. ed. Mai 29 solidorum -a saxorum. ARNOB. in psalm. 21 -a eius (*testae*) irremediabilis. SIDON. epist. 9, 7, 3 veluti cum crystallinas crustas ... non impacto digitus ungue perlabitur, quippe si nihil eum rimosis obicibus exceptum tenax -a remoretur. GREG. M. dial. 2, 1 p. 128^{B} ut in eo (*vase*) inveniri -ae nulla vestigia potuissent.

B *speciatim*: **1** *de actione frangendi* (*i. q. fractio*): ITALA Luc. 24, 35 (cod. e) agnitus est illis in panis -a (*κλάσει*. VVLG. fractione). GILD. paen. 26 chron. III p 90 qui sarculum perfrangit et ante -am non habuit, aut illud extraordinario opere restituat aut superponat. **2** *de rebus avulsis* (*i. q. fragmentum*): ITALA Luc. 9, 17 (cod. e) sublatum est reliquum, -arum cophini duodecim (*κλασμάτων*, VVLG. fragmentorum, ITALA cod. d fractamentorum). *cf.* AVG. c. Faust. 9, 2 p. 310, 2 unde etiam ipse (*Paulus apostolus*) gloriatur a -a (*i. a iudaismo, qui comparatur cum 'fractis ramis', de quibus apostolus dicit*) liberatus et radicis pinguedini (*i. Christo*) redditus.

II *translate*: **1** *de vitiis, infirmitate animi humani*: PS AMBR. paenit. 9 optat in se derivari sententiam, ut possit a populo revocare -am. 27 suadet ... figulus noster ..., ut conversio paenitentiae in aliud vas possit -as nostras vitiaque plasmare. AVG. in psalm. 69, 5 erit caminus -ae tuae etiam os laudantium te. **2** *de fractis, debilitatis ventis* (*cf. sub* frangere *p. 1245, 51 sqq.*): ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 14 dum -a procellarum, quae navitas ... terrebat, invitat.

frāctūrārius, -ī *adi. pro subst. a* fractura. *is qui fracta membra habet*: ITALA lev. 22, 22 (Wirc.) caecum ... aut -ium aut scabiosum aut ulcera habentem, non offerent ea domino (*συντετριμμένον*, VVLG. fractum).

1. frāctus, -a, -um *v. sub* frangere *p. 1252, 8.*

2. frāctus, -ūs *m. a* frangere. *i. q. fractio: non legitur nisi* PROB app. gramm. IV 193, 11 nomina appellativa generis masculini, quae ablativo casu numeri singularis 'u' littera terminantur: versu, casu, ... -u. PS. ASPER gramm. suppl. 61, 17 *in cod Bern. 611 (saec. VIII) enumeratur inter substantiva quartae declinationis.*

frāga *v.* fragum. [*Bacherler.*

?πλαγιάριος plagiarius **fragana** GLOSS. II 408, 29. *orig. inc. (corrupt. censet Casaub. epist 307 ed. 3 a. 1709).*

φραγέλλιον, φραγελλόω *v.* flagellum, flagello.

fragēsco, -ere [*cf. c.* frangere. *Th.*]. NON. p. 111 fragescere (frang-*H*^{1}) frangi: Accius Aegistho (trag. 26): 'neque fera hominum pectora -unt, donec vim persensere (-erim *trad.*) imperi'. idem Eurysace (trag. 337): 'nunquam erit tam immanis, cum ⟨non⟩ mea opera extinctum sciat, qui⟨n⟩ (quiqui *LH*^{1}) fragiscat (-esc- *C*^{1}*L*^{1}). GLOSS. V 641, 17 fragiscere: frangi. 650, 50 facescere: fragmen fieri, inminui.

flagiocis (*?*) i. **frāgilōlium** (-um *corr. ex* -a) GLOSS. III 563, 49. *W. Schmitz, miscell. Tiron. 66, 24 legerat in codice notarum* frafolio, *vide tamen Archiv 10 [1899] 265.*

✖fragilis, -e [*a* frangere. *Th.*]. *legitur inde ab* ACCIO; *abl. in* -i *passim inde a* CIC. (*in versibus inde a* LVCR.), *forma in* -ĕ *nusquam, et refellitur a* ROMANO Char gramm. 1 130, 22. *scriptio volgaris* fragele CORP. XIII 1489. *comparativus*: VITR. 2, 5, 2 SEN. dial. 5, 5, 8 epist. 91, 16 PLIN nat. 7, 5. 11, 97. 12, 30. 36. 16, 177 [17, 216 *corruptus*] TERT. adv. Marc. 1, 1 *p. 1227, 55* AMBR. Ioseph 5, 22 HIER. epist. 65, 1, 1 RVFIN. hist. 5, 1, 6 apol. ad Anast. 1 p. 623^{B} apol. adv.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Hier. 1, 17 p. 554^{C} Avg. civ. 5, 3 p. 194, 10 D. Ps. Avg. quaest. test. 109, 6 p. 260, 12 Op. imperf. in Matth. 54 p. 945. *superl.*: Acc. carm. frg. 5 *p. 1228, 10* Ps. Orig. tract. 1 p. 3, 20 *p. 1228, 33* Arnob. nat. 1, 51 Hier. in Is. 51, 20 in Ezech. 4, 1. 29, 3 Boeth. cons. 3, 8. *neutr. quasi subst. v. p. 1228, 49 et 1229, 37. de sensu cf.* Mart. Cap. 4, 368 '-e lignum' non quod iam fractum sit, sed quod frangi possit. Gloss. σαθρός, ἐπίσαθρος, εὔκλαστος; -e ψαθυρόν ψαφαρόν, εὔθραυστον. *ascripsi locos praeter* Eccl. *omnes.*

I ***proprie:*** *quod facile frangitur seu propter formam seu propter materiam: accedit abl.* quassu . . . iactatu Sen. dial. 6, 11, 3 *infra l. 71*, dentibus Plin. nat. 12, 32 *infra l. 42*, digitis 15, 35 *infra l. 25*, malleis 34, 94 *infra l. 63*, aevo Stat. Theb. 2, 700 *infra l. 79*, ictibus Gell. 7, 1, 1 *p. 1223, 4.* Verg. ecl. [3, 38 -is . . . vitis *cod. R falso pro* facilis]. 5, 85 cicuta. 8, 40 ramos. georg. 1, 76 lupini . . . -is calamos. 1, 317 culmo (Manil. 3, 629 Colvm. 2, 9, 15. Plin. nat. 18, 80 stipula. Rvfin. Basil. hom. 1, 6 -i stipulae . . . ignis immissus *pro* εὐκαταφρήστου ὕλης). Hor. carm. 3, 23, 16 myrto. Ov. ars 3, 691 myricae. met. 10, 93 coryli. Colvm. 3, 18, 2 -is est ea parte materia *sarmenti.* 10, 234 -ique cucurbita collo. Calp. ecl. 5, 88 -es nimium sol pulverat herbas. 6, 56 aristas. Plin. nat. 12, 42 radice . . . -i . . . , quamvis pingui. 12, 97 *casia* brevi tunicarum fistula atque non -i. 12, 105 *iunci* calamus . . . melior, qui minus -is et qui assulose potius quam qui raphani modo frangitur. 13, 140 arbusculas . . . , cum tractarentur, vitri modo -es (16, 221 fruticem . . . vitri modo -em. *v.* 33, 79 *infra l. 59*). 15, 35 *pineae nuces* digitis -i putamine. 15, 88 in putamine duro -ive (15, 90). 16, 177 salix Amerina . . . paulo -ior, ideo solido ligat nexu. 16, 178 scirpi -es palustresque. 17, 191 gemmas *vitis* gelu -es fieri (Drac. laud. dei 1, 719 -es gemmae *avarum*). 22, 25 *glycyrrhiza* melior . . . quae . . . lenta quam quae -is. 25, 66 *centaurii* radix . . . tenera -isque. Stat. silv. 1, 3, 72 musco. [Mart. 1, 88, 5 buxos, *rectius* faciles *codd. mell.*] Ser. Samm. 624 anetho. Hier. in Is. 51, 20 p. 598 *beta* genus holeris est vilissimi et -issimi. in Ezech. 29, 3 p. 343 calamus -issimus. Vitr. 2, 9, 12 carpinus . . . non est -is, sed habet utilissimam tractabilitatem. 10, 4, 3 *pinus et alnus* sunt -ia. Sen. dial. 1, 4, 16 -es sunt quae in aprica valle creverunt *arbores* (*opp.* solidus *et* fortis). Plin. nat. 16, 185 alioqui -is esset vena in orbem arboris caesa. 16, 211 -e *ligni genus.* 16, 229 facilis et fagus, quamquam -is et tenera (*opp.* flexilis). Mart. 6, 49, 1 de -i dolatus ulmo. *cf.* Plin. nat. 17, 225 macies earum partium -is *in arbore.* Cels. 2, 18, 6 *ex fructibus* firmiora, quae sucosa quam quae -ia sunt. 2, 24, 2 pirum -e (2, 27). Plin. nat. 12, 30 caryophyllon, grandius -iusque. 12, 32 mel . . . dentibus -e. 12, 36 -ius hoc *bdellium* et crustosius . . . , at Indicum umidius. 12, 46 *nardi* probatio una ne sint -ia et arida potius quam sicca folia. 12, 48 *amomum* protinus -e. 12, 122 hoc *balsamum* cummi addita -i crusta evenit. 13, 82 glutinum . . . fabrile cummisque -ia sunt. 21, 32 probatio sinceri *croci*, si imposita manu crepit⟨et⟩ veluti -e. Avg. civ. 21, 7 p. 502, 24 D. ut *carbones* -es de duris *lignis* . . . fiant.

Hor. carm. 1, 3, 10 ratem. 3, 2, 29 phaselon. *item de navi* Ov. Pont. 1, 4, 35 ligno (Arnob. nat. 7, 45). Sen. Med. 302 rate. Lvcan. 5, 595 malum. Hier. epist. 14, 10, 1 cumba. Stat. Theb. 8, 578 -i (hac- *P*) . . . telo. Mart. 14, 162 -is (fac- *pars codd.*) . . . culcita. Vvlg. sap. 14, 1 -ius (σαθρότερον) lignum *idolum* (14, 8 -e φθαρτόν).

Ov. ars 1, 374 glacies. trist. 3, 10, 26 aquae. Val. Fl. 6, 147 undam. *cf.* Tert. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 20 Marcion . . . gelu -ior.

Ciris 434 curalio. Ov. am. 2, 6, 21 zmaragdos (Plin. nat. 37, 72). trist. 1, 1, 11 pumice. Vitr. 2, 5, 2 saxa . . . quae plus ignis *habent sunt* -iora. Plin. nat. 31, 85 *sal* -is (Carm. de Sod. 119 in -em mutata salem *uxor Loth*). 33, 79 *auripigmentum* -e lapidum specularium modo (*v. supra l. 24 de vitro; et cf.* Porph. Hor. sat. 2, 3, 222 vitrea fama: aut -is aut splendida. Clavd. carm. min. 51, 4 in -i orbe [*syn.* parvo vitro *sphaerae Archimedis*]. Val Cem. hom. 10, 2 -i vitro. *cf. et* -ter *p. 1229, 64*). Plin. nat. 34, 94 *aes* caldarium funditur tantum, malleis -e, quibus regulare obsequitur. 34, 96 coctura . . . -e conficitur aes. 34, 143 -e et aerosum *ferrum.* 36, 141 gagates . . . -is. 37, 28 praeduro -ique centro *crystalli.* 37, 98 fictis *carbunculis* . . . mollior materia -isque est. 37, 104 -es *Carchedonias gemmas.* 37, 128 melichrysi *gemmae* . . . [in]duritia -es. Ivv. 12, 88 -i simulacra nitentia cera. Ivst. 4, 1, 2 *Siciliae* terra . . . tenuis ac -is et cavernis . . . penetrabilis. Sen. benef. 7, 28, 2 vas (tuam *N*) -e est memoria. dial. 6, 11, 3 homo *est* quolibet quassu vas et quolibet -e iactatu. Vvlg. sap. 15, 13 vasa (σκεύη θραυστα). Avg. civ. 5, 3 p. 194, 11 D. hoc figmentum -ius est quam vasa. Sen. nat. 1, 17, 6 -is vilisque materia *speculi cretacei.* Colvm. 12, 2, 2 supellectilem. Mart. 14, 178 *Hercules fictilis* -is. Ivv. 2, 344 patellas. Lact. inst. 2, 2, 21 mortalium digitorum ludicra et -ia figmenta *idola.* Cvrt. 8, 10, 25 ut duriori materiae (*lapidi*) -is (*lateres*) incumberet. Lvcan. 6, 49 testa (Arnob. nat. 3, 17). Hier. in Ezech. 4, 1 p. 37 -issimo lateri . . . , qui ad tactum aquae illico solvitur. Lvcan. 6, 32 caespite. Lvcan. 6, 201 non -is . . . murus. Stat. Theb. 2, 700 -es aevo . . . muros. Amm. 18, 2, 15 penatium. 20, 7, 9 moenium . . . membra . . . -ia intrinsecus et invalida. Clavd. carm. min. 26, 214 muri. Sil. 5, 295 at -is valido conamine solvitur ensis aere in Cinyphio.

Lvcan. 6, 177 defensum -i compage cerebrum. Plin. nat. 8, 134 tergori *irenacei.* 9, 95 locustae crusta -i muniuntur (11, 9 crustam *insectorum.* 11, 152). 10, 145 avium ova ex calore -ia. 11, 97 scarabaeis, quorum tenuior -iorque penna. 11, 153 quibus *insectis* -ia operimenta, iis oculi duri. 11, 228 membranis volant -bus insecta. Gell. 7, 1, 11 *hominis* caput tenuiter minutum et ictibus offensionibusque parvis -e. *cf.* Calp. ecl. 5, 76 miserum -i rubigine corpus arrodet sanies. Plin. nat. 11, 212 *adeps* concretus . . . cum refrixit, -is *est.*

II ***translate:*** *i. q. debilis, violabilis, mutabilis, delebilis, caducus, incertus, fallax* (*add. gen.* aevi Sil. 3, 386 *l. 28.* ad Rvfin. *et* Prvd. ham. 756 *infra l. 62. 63*, circa Ps. Avg. quaest. test. 109, 6 *infra l. 65*): Acc. carm. frg. 5 ut quam -issimus alvos. Cic. leg. 1, 24 alia, quibus cohaererent homines . . . quae -ia essent et caduca (*opp.* animum). rep. 6, 26 -e corpus (Sen. suas. *l. 20.* Sen. dial. 6, 11, 3 imbecillum corpus et -e. epist. 24, 16. 78, 10 Ps. Qvint. decl. 10, 3) animus sempiternus movet. Cato 65 in -i corpore *senis* odiosa omnis offensio est. Lael. 102 res humanae -es caducaeque sunt (Avson. 339, 1). Lvcr. 1, 581 -i naturā praedita *corpora* (*praec.* frangendis . . . corporibus). Hor. sat. 1, 8, 39 Pediatia *anus* (*vix recte* Porph. mollem *explicat*). 2, 1, 77 invidia . . . -i quaerens illidere dentem offendet solido. Liv. 28, 28, 11 Vrbem . . . in aeternum conditam -i huic et mortali corpori *humano* aequalem esse *nolo.* Sen. suas. 7, 7 ut corpus, quod -e et caducum est, servetur, pereat ingenium, quod aeternum est? Sen. Tro. 5 quam -i loco starent superbi. dial. 5, 42, 3 quid imbecillitatis obliti ingentia odia suscipimus et ad frangendum -es consurgimus? 12, 1, 1 nihil perpetuum, pauca diuturna sunt; aliud alio modo -e est. epist. 91, 16 nemo altero -ior est, nemo in crastinum sui certior. 98, 10 nihil firmum infirmo (*i. homini*), nihil -i aeternum et invictum est. Plin. nat. 2, 15 mortalitas. Sil. 3, 386 haud aevi -is sonipes. Stat. Theb. 2, 664 nebridas. 8, 738 -em . . . hunc corporis *humani* usum. Plin. epist. 2, 10, 4 cetera -ia et caduca. 3, 10, 6 non -em et caducam, sed immortalem . . . effigiem. Cels. dig. 32, 79, 1 rusticos senes ita dicentes 'pecuniam sine peculio -em esse'. Ps. Tert. haer. 4 p. 220, 20 omnia infirma esse et -ia et caduca et mortalia. Ps. Orig. tract. 1 p. 3, 20 humana imagine . . . , quae senio et casu -issimo naturae, infirmo vigore . . . deformata. Comm. instr. 1, 27, 20 *homo* -is dum moreris (apol. 24. 795). Arnob. nat. 1, 51 -issimae rei *homini* (*item de homine et rebus humanis passim apud* Eccl. *ut* Arnob. nat. 7, 5 quicquid vexatur rei alicuius e motu, passibile esse constat et -e. Lact. inst. 2, 4, 7. 2, 17, 4. 3, 11, 12. 3, 12, 8. 23. 3, 21, 5. 4, 13, 4. 4, 15, 2. 4, 24, 9 carne. 4, 24, 17. 5, 21, 9. 6, 12, 35. 7, 2, 8 opif. 3, 16. 4, 17. Carm. laud. dom. 99 visus [*i. humanos*]. Firm. err. 28, 2. math. 1, 7, 4. 3 prooem. 2 hospitium. 5, 1, 37 Filastr. 97, 5. Hier. epist. 22, 4, 1 corpusculo. *et passim. nota* Prvd. c. Symm. 1, 281 virtus -is [*syn.* terrena . . . gloria]. Clavd. carm. min. 26, 85 corporis usum. Avg. civ. 10, 25 p. 440, 27 D. -em et quodammodo luteam felicitatem. serm. ed. Mai 180, 3 hereditatem. Sacr. Leon. p. 341 officio [*opp.* per beatos apostolos]. Alc. Avit. carm. 6, 119 tramite. Boeth. cons. 3, 8 possessione. Act. Archel. 41, 14 verbis. Drac. Romul. 9, 24 -es . . . corporis usus (Carm. epigr. 688, 4 -em terreni corporis usum). 698, 2 Inscr. christ. Leblant 23, 21. *sic neutr. plur. substantive:* Lact. inst. 1, 9, 3. 2, 3, 14. 4, 3, 1. 4, 26, 5. 5, 8, 6 ira 24, 11. *item neutr. sing. subst.* Pavl. Nol. carm. 31, 88). Ivst. 31, 5, 8 *Romanos* foris invictos, domi esse -es. Hier. epist. 54, 13, 1 -is sexus *mulieres* et imbecilla aetas *pueri* (65, 1, 1 -iorem sexum maribus praeferam. in Matth. 14, 21 p. 106 mulieres et parvuli, sexus -is et aetas minor. Sacr. Leon. p. 457 in -i . . . condicione *feminae.* Op. imperf. in Matth. 35 p. 826 sexu -i. Arnob. ad Greg. 10 sexus -ior. Drac. laud. dei 3, 469 -i sub corpore *femina. cf.* Rom. 8, 508 -es mulieris pectore sensus. Ennod. opusc. 5, 28 p. 400, 24 sexu -em). Hier. in psalm. 67 p. 56, 23 daemones . . . -is infirmaeque virtutis. Rvfin. hist. 5, 1, 6 -iores . . . quosque nostrorum (ἀσθενεῖς, *opp.* viros stabiliores columnis). 5, 1, 17. 42 in parvo et -i (*gr.* ἀσθενής) corpore *feminae martyris.* apol. ad Anast. 1 p. 623^{B} tam longi itineris labor -iorem me reddit ad iterandos labores. Prvd. ham. 756 *uxor Loth* -is iussa ad caelestia (*i. quae non valebat parere iussis*). Ps. Avg. quaest. test. 109, 6 p. 260, 12 -iores esse circa filios feminas. Cassian. conl. 20, 8, 7 si te -em fecerit quaelibet mentis ignavia *ut non ignoscas.* Marcell. chron. II p. 91, 479, 1 curiam -em collapsumque . . . censum . . . fovit. Sidon. epist. 3, 2, 3 persona aetate gravis, infirmitate -is *senex.* Pomer. 3, 10, 2 laeti ad prospera, -es ad adversa. Boeth. cons. 4, 2 intemperantia -es, qui obluctari vitio nequeunt. Greg. Tvr. glor. conf. 96 -em corpusculum *senis.* Corp. XIII 2402 (= Carm. epigr. Engstr. 313) advenit -e (*v. dat. an abl.?*) patri cum coniuge luctus.

transfertur ad tempus (*cf.* Sil. 3, 386 *supra l. 27*): Ov. trist. 4, 8, 3 iam subeunt anni -es et inertior aetas. Plin. nat. 7, 5 nulli vita -ior *quam homini.* 7, 167 incertum ac -e . . . est hoc munus naturae *vita* (Comm. instr. 2, 23, 10 Lact. inst. 3, 12, 23. Hier. in psalm. 89 -is et morti proxima). Sil. 14, 85 ubi fata virum -i solvere senecta. Stat. silv. 2, 1, 148 annos *morientis infantis.* Plin. paneg. 78, 2 illorum etiam qui di sibi videntur ae[q]vum omne et breve et -e est. Lact. inst. 5, 13, 14 sexus infirmus et -is aetas (*i. pueri*; Hier. in Matth. 13, 57 p. 100 infantiae). Pallad. 4, 1, 3 -em . . . sarmenti . . . aetatem (*i. recentem*). *similiter translatum:* Ps. Qvint. decl. 4, 11 inter accidentia -esque casus. *audacius:* Prvd. psych. 252 -i . . . viros foedare triumpho *de adversariis -bus.*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

res cogitatae: RHET. Her. 4,50,63 -e falsae choragium gloriae. CIC. Mil. 42 nihil est ... tam molle, tam tenerum, tam aut -e aut flexibile quam voluntas erga nos sensusque civium. de orat. 3,7 o fallacem hominum spem -emque fortunam et inanis nostras sententias! rep. 2, 50 est ...-is ea fortuna populi, quae posita est in unius ... voluntate. fin. 2, 86 quis ... confidit semper sibi illud stabile et firmum permansurum quod -e et caducum sit (*sc. vita beata*). SALL. Catil. 1, 4 divitiarum et formae gloria fluxa atque -is est, virtus clara aeternaque habetur. OV. ars 2, 113 forma bonum -e est. LIV. 29, 31, 4 adhuc teneras et -es eius vires esse. SEN. contr. 1 praef. 2 memoria est res ex omnibus animi partibus maxime delicata et -is (*v.* PS. SEN. *l. 25* PLIN. nat. 7, 90 *l. 26*. *cf.* DOSITH. gramm. VII 427, 26 -is memoria, *deest interpretatio graeca*). 2, 1, 1 -is et caduca felicitas est. VAL. MAX. 1, 6 ext. 3 illae ... caducae ac -is, hae solidae et aeternae felicitatis iudices extiterunt. 6, 9 ext. 7 caduca nimium et -ia ...sunt ista, quae vires atque opes humanae vocantur. SEN. Phaedr. 489 favor. 774 res est forma fugax: quis sapiens bono confidat -i? OCTAVIA 34 -i (facili Σ) bono fallacis aulae. SEN. benef. 7, 2, 2 voluptas -is est, brevis (BOETH. cons. 3, 8 vilissimae -issimaeque rei). dial. 5, 5, 8 iniuria...-ior eo quod petit (*i. animo magno*). 7, 3, 4 quae parva et -ia sunt. 12, 11, 6 quomodo tam grandia tamque solida tam -is animus conceperit. epist. 66, 11 satorum...animaliumque virtutes cum mortales sint, -es quoque caducaeque sunt et incertae. 98, 1 -bus innititur, qui adventicio laetus est. PS. SEN. mon. 170 memoria beneficiorum -is est, iniuriae tenax. LVCAN. 5, 120 pulsusque deorum concutiunt -es animas. PLIN. nat. 7, 90 nec aliud est aeque -e in homine *ac memoria*. STAT. Theb. 10, 165 mente (*i. humana*). QVINT. decl. 256 p. 47, 21 de tam -i ac tam mutabili mente. VLP. dig. 4, 4, 1 pr. -e esse et infirmum ... consilium *puerorum*. 48, 18, 1, 23 *quaestio* res est -is et periculosa et quae veritatem fallat. COMM. apol. 304 -i⟨s⟩ *spes* (CLAVD. carm. min. 5, 12 spem vitae -em. CORP. III 12013, 3 *in poculo* vita brevis, spes -i⟨s⟩). AMBR. parad. 11, 52 sciebat ... deus esse te -em ...ideo dixit quasi -ioribus (*qui facile flecti possunt*). Ioseph 5, 22 -es mentes *quae seduci possunt* (*item i. q. seductilis*: PS. AMBR. laps. virg. 4, 11 carnem. HIER. epist. 22, 3, 2 caro. in Ezech. 18, 1 p. 200. PRVD. ham. 526 materiae. PAVL. NOL. carm. 15, 313 corpore ...-i *opp.* solido ... pectore. 15, 318 -e [*subst.*] hoc metuens infirmi corporis. AVG. civ. 10, 27 p. 444, 29 D. tuae virtuti, quae humana, -is et infirma est. PS. AVG. quaest. test. 102, 16 p. 211, 21 -e genus humanum. *et passim*). OP. imperf. in Matth. 50 p. 924 verbum mendacii leve et -e (*i. fallax*). ARATOR act. 1, 531 -i...pectore Thomam *qui non credit*.

de sono qui fit re aliqua frangenda vel plicanda (*cf.* PLIN. nat. 21, 32 *p. 1227, 46*): LVCR. 6, 112 carbasus ... dat crepitum ... et -is ⟨sonitus *add. codd. recc.*⟩ chartarum commeditatur. VERG. ecl. 8, 82 -is incende bitumine laurus *quae crepitant in igne*. PROP. 4, 7, 12 illi (*i. Cynthiae umbrae*) pollicibus -es increpuere manus. *de sono i. q. tenuis*: CALP. ecl. 4, 74 ne tibi forte tinnula tam -i respiret fistula buxo quam resonare solet si quando laudat Alexin. FVLG. myth. 1 praef. p. 7, 1 avium ... quae -i quadam dulcedine crispantes sibilos corneis edunt organulis. p. 12, 21 illa cachinnum quassans -e.

nota: CARM. de alphab. 22 nomen habens vacuum -em deporto figuram *littera* H.

synonyma: ad I: caducus, infirmus, mortalis. crustosus. *ad II*: brevis, humanus, luteus (AVG. civ. 10, 25 *p. 1228, 44*), mortalis, terrenus (LACT. inst. 4, 26, 5 opif. 4, 7 *al.*). fluxus, imbecillus, incertus, infirmus, invalidus. fallax, flexibilis, mutabilis. delicatus, mollis, tener.

opposita: ad I: solidus, durus, fortis. flexilis, lentus. sucosus, umidus. *ad II*: solidus, stabilis, firmus, perpetuus, diuturnus, aeternus, sempiternus, immortalis, divinus. invictus (SEN. epist. 98, 10 IVST. 31, 5, 8), tenax. laetus (POMER. *p. 1228, 69*).

adv. **fragiliter:** AVG. epist. 150 p. 381, 24 imitentur eam ... famulae ... -r (*i. in hoc mundo*) excelsae excelsius (*i. ob pudicitiam*) humilem. civ. 4, 3 p. 149, 8 D. vitrea laetitia ...-r splendida, cui timeatur horribilius ne repente frangatur.

fragilitās, -ātis *f. a* fragilis. *plur.* NOVATIAN. trin. 11 p. 904[A] *p. 1230, 2* AMBR. in psalm. 45, 9 *p. 1230, 24* VEREC. in cant. 2, 5. 4, 22 *p. 1230, 37*. GLOSS. II 429, 32 *σαθρότης*. *vox creberrima apud* ECCL.

I *proprie*: SEN. benef. 7, 9, 3 crystallina, quorum accendit -s pretium (PLIN. nat. 33, 5 crystallina..., quibus pretium faceret ipsa -s. SOL. 15, 30 ne duritia iusto propensior obnoxium -i magis faciat *crystallum*). PLIN. nat. 12, 65 tus ... probatur candore ... -e. 15, 81 umore tenero et cum quadam -e ponderoso *ficorum*. IVL. VAL. 2, 28 p. 97, 19 ex illa -e naturae *glaciei*. HIER. in Ezech. 8 praef. -e digitorum fictilium. GREG. M. moral. 32, 46 quod apud Ieremiam per infirmitatem 'cutis', hoc apud ... Iob per -em dicitur 'cartilago'.

II *translate*: CIC. Marcell. 22 casus humanos ... et naturae communis -em extimesco. Tusc. 5, 3 humani generis imbecillitatem -emque extimescere. SEN. suas. 2, 3 -is humanae (*item de hominis mortalitate et infirmitate corporis*: VAL. MAX. 9, 12, 8. SEN. benef. 6, 3, 2 vestrae. dial. 10, 3, 4 vestra. nat. 2, 59, 9 tuae. epist. 15, 11. 101, 1 *opp.* aeterna. CVRT. 4, 14, 20 PLIN. nat. 7, 45 PS. QVINT. decl. 6, 1. 8, 10 mortalitatis. PLIN. epist. 3, 7, 10. 4, 24, 2 mortalitatis. paneg. 27, 1 FLOR. epit. 4. 2, 79. VLP. dig. 1, 18, 6, 7 praetextu humanae -is. MIN. FEL. 12, 3 *syn.* infirmitas, *opp.* immortalitatem. NOVATIAN. trin. 11 p. 904[A] quasi hominis in illo *Christo* -es considerant, quasi dei virtutes non computant [*syn.* infirmitates carnis, *opp.* potestates divinitatis]. *ibid.* humanam -em *Christi* ... [*opp.* divinam potestatem]. COMM. inst. 1, 32, 4. SOL. 53, 12 annosa aetas et paene ultra humanam extenta -em [MART. CAP. 6, 697 aetas ... ultra humanam -em prolixa]. LAMPR. Diad. 1, 5 ARNOB. nat. 1, 38 p. 24, 31. 4, 28 *opp.* divinum. 7, 4 *opp.* perpetuos. 7, 5 quod passioni -ique subiectum est, id necesse est esse mortale. LACT. inst. 2, 10, 24. 4, 13, 5. 4, 26, 1. 5, 22, 6. 8 *et passim apud* ECCL. *nota*: AVG. civ. 7 praef. p. 272, 27 D. huic, quam nunc gerimus, -i. in psalm. 119, 2 p. 1598 *syn.* temporalitatem). SEN. suas. 6, 6 corpus -is caducae. SEN. dial. 7, 15, 3 -e alterius boni (*opp.* vigor). epist. 58, 28 materiae. FIRM. err. 13, 1 inepta -e *numinis*. AMM. 26, 2, 4 -em pertimescentis sublimium fortunarum. AVG. c. Iul. op. imperf. 4, 23 aeternae fit beatitudinis compos nec cum praesentium -e praetervolat.

de voluntate et moribus: APVL. met. 9, 18 -is humanae fidei. ARNOB. nat. 5, 29 *homo* ingenita -e praeceps datus *in cupidinem*. LACT. inst. 4, 23, 8 excusatio -is humanae. 4, 24, 9 necessitas -is ... cui repugnare non possum. ira 18, 14 de terrena -e. 20, 5 subiecta est peccato -s carnis. FIRM. math. 8, 1, 2 caducae -i suae. 8, 1, 5 terrenae -is vitia. SIRIC. epist. 6 p. 1137[B] carnali -e ceciderunt. AMBR. obit. Valent. 13 iuvenis ... -e lubricae aetatis prolabitur. in psalm. 45, 9 -es istius carnis, quae timore ac metu frangitur. Ioseph 6, 35 de fastu et -e ministrorum regalium. Iob 4, 1, 1 infirmitatem -is humanae. in psalm. 118 serm. 11, 4, 2. PS. AMBR. laps. virg. 4, 11 -s carnis potuit mutilare *castitatem*. HIER. adv. Pelag. 2, 17 p. 553[A] *et* p. 554[B]. RVFIN. hist. mon. 8 p. 420[C] prae infidelitatis -e. Orig. in cant. 2 p. 114[C] corruptibilitatis aut -is. Orig. in Rom. 4, 11 p. 999[C] volens servare mandatum vincitur -e carnis. Orig. in exod. 5, 4 p. 329[D] temptationis et -is. in num. 6, 3 p. 609[D] diffidentiae. AVG. civ. 8, 25 -e infirmitatis. 10, 32 serm. ed. Mai 8 c. Secundin. 19 in ista natura ... sit quaedam vel -s vel flexibilitas, antequam ad malam consensionem vel vi frangatur vel suasione flectatur. PS. AVG. quaest. test. 102, 2 serm. 293, 5 oculorum incauta -s. *et passim; etiam* NOVELL. Theod. 8 praef. (*a. 439*) semina ferendi leges -s generis humani. *nota*: OP. imperf. in Matth. 54 p. 945 *diabolus* omni -e fragilior. VEREC. in cant. 2, 5 vitiorum sunt -bus obvoluti. 4, 22 singulis ... -bus.

de ingenii infirmitate: ARNOB. nat. 2, 47 scientiam ... tantae rei ... nostram ... infirmitatem -emque transire. LACT. ira 10, 41 -s terrena. FIRM. math. 1 pr. 1 -s ingenii mei. 3, 1, 9 intentio humanae -is. FILASTR. 155, 11 non est humanae -is ... expromere. HEGES. 5, 53, 1 anima ... hominem ... ultra mortalem provehat -em, ut cognitionem sapiat secretorum caelestium. HIER. in psalm. 15 p. 26, 23 humanae non credere -i. RVFIN. Orig. princ. 6, 1 p. 139, 12. p. 140, 27 mortalis intellegentiae -s. 14, 3, 14 secundum humanae -is eloquium. Clement. 2, 25 minus plene pro humana -e dicemus. AVG. in psalm. 149, 2. SALON. in prov. p. 985[A] nostrae -is capacitas. SIDON. epist. 8, 10, 4 FAVST. REI. spir. 1, 1 p. 102, 22. ENNOD. epist. 5, 16, 3 -i meae (*i. mihi fragili*). APRING. in apoc. praef. p. 1. 1, 12. 5, 4. 21, 24 GREG. M. in euang. 15, 1. PELAG. epist. (Mon. Germ. epist. II p. 443, 3) in quantum -s nostra sufficit.

de corporis debilitate: LACT. opif. 3, 2 -is suae condicionem *in homine* (*syn.* inops infirmus). 3, 12 *opp.* firmitas. FIRM. math. 1, 4, 5 *bis*. 1, 5, 12. 1, 7, 11. 4, 1, 3. 5 pr. 3. 8, 1, 4 corporis. ANON. de mach. bell. 15 lorica ...-em corporis ponderis asperitate ... laederet. AMBR. hex. 2, 5, 22 -s carnis *quatenus debet esse et bibere* (*item* RVFIN. patr. 7, 2 p. 326[A] AVG. serm. ed. Mai 21, 2 SIDON. epist. 6, 1, 4). 6, 1, 2 *opp.* animi virtus. Abr. 1, 4, 22 *opp.* superior natura. AVG. serm. ed. Mai 21, 3 in ipsa pressura et -e carnis. THEOD. PRISC. eup. faen. praef. quae -s humani corporis remedia flagitaret. ENNOD. epist. 9, 13, 2 sub ... membrorum meorum -e. *nota*: PAVL. NOL. epist. 20, 1 p. 144, 16 valere nos non ...robusta, sed ...sana corporis -e. ISID. reg. monach. 11, 3 tenerae aetatis -e detenti.

de feminis (*cf.* GLOSS. II 247, 33 *ἀσθένεια φύσεως ἐπὶ γυναικός*): ARNOB. nat. 7, 42 *feminas* ab negotiis publicis condicio -is excepit. HIER. hom. Orig. in Luc. 8 p. 255[B] ut ... mulieres sexus -e deposita imitarentur vitam *sanctarum*. SACR. Leon. 406 p. 105, 23. p. 106, 2 ENNOD. epist. 3, 33, 2. VEREC. in cant. 2, 19 -s sexus (*opp.* cordis firma voluntas). *ibid.* muliebris -em sexus. COD. Iust. 4, 29, 22 pr. (*a. 530*) ex consequentia suae -is. 5, 3, 20, 1. 5, 13, 1, 15[b]. 8, 17, 12, 2. INST. Iust. 2, 8 pr. sexus muliebris -s (*cf.* VLP. reg. 11, 1 infirmitatem. GAIVS inst. 1, 144 animi levitatem).

audacius translata: RVFIN. apol. adv. Hier. 1, 17 per virtutem scientiae, non per visibilitatis -em. BOETH. cons. 4, 2 si -s clarescat mali (*neutr.*), boni firmitas nota est (*syn.* imbecillitas). ENNOD. epist. 5, 21, 3. *nota in iure*: PAVL. dig. 36, 1, 68, 1 propter -em cautionis. COD. Iust. 8, 47, 10 pr. (*a. 530*) tanta -s est adoptionis, ut. *etiam* 8, 55, 10, 1 ridere -em donatoris.

fragiliter *v.* fragilis. **fragisco** *v.* fragesco.

fragium, -ī *n.* [*a* frangere, *cf.* crurifragius, -um. *Th.*]. APVL. met. 9, 23 uxor...diras devotiones in eum deprecata et crurum ei[us] fragium (crurifragium *Heinsius*) abominata. [*neap.* frayę. *M.-L.*] *cf. et* lumbifragium (PLAVT.). *Vollmer.*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fraglāns, -tia, fraglo *v.* fragr-. **fragma** *v.* phragma.

frāgmen, -inis *n.* [*cf.* **c.** fragmentum. *Th.*]. *de flexu et genere*: ROMAN. Char. gramm. I 131,4 *abl. in* '-e' *enotatur*. PS. ASPER gramm. suppl. 42, 20. GRAMM. suppl 75, 6. 90, 22 *enumeratur inter verbalia nomina*. *generis masc.*: PASS. Matth. 20 p. 245, 23 omnem -n. *forma* fragumen: FVLG. Virg. cont. p. 84, 18 *p. 1232, 1, fortasse ex* fraumen *male correcta v. Meyer-Lübke, Rh. Mus. 71 (1916) 580.* *de notione*: SERV. georg. 4, 303 'ramea fragmenta' fracta de ramis id est ramorum **-a**. Aen. auct. 10, 306 '-a' antique dictum, nam fragmenta dici debere nonnulli asserunt. GLOSS. -n *κλάσμα*. *de usu: vox singulis locis invenitur apud* SISENNAM hist. VARRONEM Men. NVCEM VELL. SEN. trag. COLVM. SCRIB LARG. LVCAN. *praeterea legitur apud* LVCR. (*bis*) VERG (*quater*) OV. (*ter*) VAL. FL. (*bis*) SIL. (*quater*) STAT. (5^{ies}) TAC. (*bis*) SVET. (*bis*). *inde rarescit. vocabulum pluraliter usurpari solet; singulariter invenitur his locis*: VERG. Aen. 9, 566. 10, 697 (12, 741 *v. l.*) VELL. 2, 3, 2 LVCAN. 3, 493 VAL. FL. 3, 477 SIL. 1, 372. 492. 5, 495 STAT. Theb. 7, 430. 12, 439 TAC. hist. 5, 6 MIN. FEL. 2, 1 SER. SAMM. 1104 IVVENC. 3, 90 CHALC. comm. 241 AVSON. 35, 4 p. 84 P. PS. ATHAN. ad mon. 4 p 74^{D} FVLG. Virg. cont. p. 84, 18 HIER. vita Hilar. 38 VVLG. iud. 9, 53 I reg. 30, 12 II reg. 11, 21 cant. 4, 3 Ezech. 13, 19 PRVD. ditt. 147 CLAVD. carm. min. 36, 1 PAVL. NOL. carm. 16, 94. 28, 116 epist. 18, 7 AVG. epist. 128, 4 SIDON. carm. 15, 131 SEDVL. carm. pasch. 5, 365 op. pasch. 3, 23 p. 249, 18 VEREC. in cant. 4, 26 (*bis*) PASS. Matth. 20 p. 245, 23. [*neap.* frayo. *M.-L.*]

[*dub.* VARRO Men. 92, 2 mundus domus est maxima homulli, quam quinque altitonae **-e** zonae cingunt (quinque altitonae *φράγματα* sphaerae *Havet*)].

I *sensu strictiore, de rebus corporeis, i. q.* ***fragmentum*** (*interdum collective, velut infra l. 40. 49. 52 60*): SISENNA hist. 11 dissipatis imbricum **-bus** (*cf.* GROM. p. 346, 22 tegularum). LVCR. **1**, 284 decursus aquai **-a** coniciens silvarum arbustaque tota (5, 1284 silvarum **-a** rami). VERG. Aen. 9, 566 ingenti **-e** montis (10, 697 SIL. 3, 470 *plur.*) 10, 305 **-a** remorum (*cf.* OV. met. 11, 561 navigii. 14, 563 ratis. SEN. Herc. O. 115 puppis. SIDON. carm. 5, 426 lacerae vix **-a** classis traxit in Epirum). 12, 741 fulvā resplendent **-a** (resplendet -n *v. l., sc. mucronis*) harena (*cf.* VAL. FL. 6, 250 **-a** [*sc. teli*]. STAT. Theb. 5, 253 **-a** trunca hastarum. 12, 439 clipei **-n**. TAC. ann. 1, 61 **-a** telorum. PRVD. psych. 145 mucronis). OV. met. 8, 460 genetrix taedasque et **-a** (*i. ramos fractos, sarmenta*) poni imperat (*cf.* PASS. Matth. 20 p. 245, 23 ut . . . in circuitu incenderent omnem -n [*gr. ὕλην*]). NVX 48 quod habent fruticeta (*Bachrens*, frutices *codd.*) aliquando proxima nostri **-a**, quod laeso vimine multa iacent. VELL. 2, 3, 2 *Gracchus* **-e** subsellii ictus (SVET. Nero 26, 2 *plur.*). COLVM. 9, 15, 13 **-a** favorum, quae in sacco remanserunt, retractata exprimuntur. SCRIB. LARG. 152 detrahere . . . **-a** quaedam lapidum (TAC. hist. 5, 6 *sing.*; *cf.* SIL. 1, 492 duro . . . **-e** muri [PAVL. NOL. carm. 16, 94 semiruti paries male fidus **-e** muri]. SICC. FL. grom. p. 105, 17 Th. saxorum **-bus**. VVLG iud. 9, 53 **-n** molae [II reg. 11, 21]. PAVL. NOL. carm. 15, 185 **-a** testae. epist. 18, 7 acuto testarum **-e**. SIDON. carm. 7, 180 fuerant . . . **-a** [*sc. molarium*] propter. ISID. ort. et obit. 128 gemmarum **-a**. VEREC. in cant. 4, 26 **-n** molaris, non plenum molarum). LVCAN. 3, 493 magnae **-e** molis (*i. muri*) . . . percussae . . . crates. STAT. Theb. 7, 57 **-a** portarum. 7, 430 Hippomedon magno cum **-e** ripae . . . deiecit equum (*sc. in flumen*). 11, 9 **-a** turris. SVET. Claud. 18, 2 **-bus** panis (IVVENC. 3, 216 *plur.* HIER. vita Hilar. 38 VVLG. Ezech. 13, 19. *cf.* IVVENC. 3, 82 farris **-a** quinque. *huc spectant* ARNOB. nat. 1, 46 p. 30, 15 bis senarum sportarum sinus reliquiarum **-bus** aggerabat. LACT. inst. 4, 15, 17 duodecim cophini de residuis **-bus** impleti. IVVENC. 3, 90 sinus cophinorum **-is** implent. PRVD. ditt. 147 implentur nimio micarum **-e** [*fere i. q. reliquiae, cf. l. 71*] corbes. SEDVL. carm. pasch. 3, 217 cophinos ablata replerunt **-a**). SER. SAMM. 1104 *radix porri* iuglandis **-e** clausa. ARNOB. nat. 6, 15 p. 227, 1 frust[r]is . . . et **-bus** *signorum, simulacrorum deorum*. VVLG. I reg. 30, 12 **-n** massae caricarum. cant. 4, 3 **-n** mali punici. PRVD. cath. 9, 60 ferculorum **-a**. CLAVD. carm. min. 36, 1 aspice porrectam splendenti **-e** (flamine *v. l.*, tegmine *Heinsius; sc. crystalli*) venam. PAVL. NOL. carm. 19, 680 **-a** praedae. 28, 116 de crucis aeternae sumptum mihi **-e** lignum. CYPR. GALL. exod. 852 **-a** dentis. CARM. de Iona 49 sunt (tum *v. l.*) miserae voces ad singula **-a** ponti. AVG. epist. 128, 4 (*trop.*) quam pie . . . ramum a se fractum radix catholica inquirit, si ramus . . . a se parvum **-n** incisum sic colligere laboravit. *tropice fere i. q. reliquiae* (*cf. etiam l. 60*): PRVD. cath. 10, 128 hominis tibi (*i terrae*) membra sequestro, generosa et **-a** credo. SEDVL. op. pasch. 3, 23 p. 249, 18 reliquias septem sportarum cumulis aggregatas, ubi tanti **-is** ubertate collecta vidit parvo de semine messem redundare multiplicem.

II *sensu latiore et translate*: **1** *de rebus corporeis i. q.* ***fractura, ruptura***: VAL. FL. 3, 477 *Hercules* percussit subito deceptum **-e** (*sc. puppis*) pectus. SIL. 1, 372 *rupes* scindunt resonanti **-e** montem. 5, 495 **-e** putri ramorum et senio male fida fefellerat arbor. AVSON. 35, 4 p. 84 P. post M incisum est, puto sic non tota videtur: dissiluit saxi **-e** lacsus apex. PS. ATHAN. ad mon. 4 p. 74^{D} semper duriora flectenda sunt, ne viribus inclinata curvatio, priusquam in circulum veniat, fatiscens **-n** offendat. FVLG. Virg. cont. p. 84, 18 ne . . . quis fragumen repperiat capitis (*i. ne caput frangatur*). **2** *de interruptis liberorum vocibus* (*cf. sub* frango *p. 1245, 13 sqq.*): MIN. FEL. 2, 1 liberis . . . adhuc dimidiata verba temptantibus, loquellam ipso offensantis linguae **-e** dulciorem. **3** *de lucis radiorum fractione* (*cf.* fragmentum): CHALC. comm. 241 indicat porro causam pravae intuitionis fore in radii **-e** commentum tale. SIDON. carm. 15, 131 filo . . . rigenti ardebat gravidum de **-e** fulminis ostrum. **4** *de actione frangendi* (*i. q. fractio*): SEDVL. carm. pasch. 5, 365 *Christus* in **-e** panis agnitus (*cf.* op. pasch. 5, 30 confractione).

adi. sel.: acutum (PAVL. NOL. epist. 18, 7), durum (SIL. 1, 492), ingens (VERG. Aen. 9, 566. 10, 697), magnum (STAT. Theb 7, 430), nimium (PRVD. ditt 147), parvum (AVG. epist. 128, 4), putre (SIL. 5, 495), subitum (VAL. FL. 3, 477), truncum (STAT. Theb. 5, 253).

frāgmentum, -ī *n.* [*a* frangere. *Th.*]. *saepius in codd.* fracmentum *invenitur*, fraumentum: FVLG aet. mund. 8 p. 158, 2 H. (*plerique codd.*) DRAC. laud. dei 3, 715 (*cod Brux.*) ACT. Petr. 11. *de notione*: SERV. auct. Aen. 10, 306 'fragmina' antique dictum: nam **-a** dici debere nonnulli asserunt. AVG. quaest. hept. 3, 15 p. 246, 11 **-a**, id est comminuta GLOSS. -um *κλάσμα*. -a *κλάσματα*. gremiones. *de usu: vocabulum legitur apud* LVCIL. (*semel*) CIC (*bis*) SALL. (*semel*) VERG. (*semel*) LIV. (*ter*), *singulis locis etiam apud* MANIL. SEN. rhet. MELAM PETRON. SIL., *binis* VAL. MAX. MART., *saepius apud* CELS. (12^{ies}) LVCAN. (5^{ies}) PLIN. nat. (14^{ies}) ECCL. NOT. Tir. 81, 27. *non raro ponitur singulariter, velut* CIC. nat. deor. 2, 82 LIV. 32, 17, 14 SEN. contr. 7, 1 (16), 4 VAL. MAX. 8, 1 absol. 12 CELS. PLIN. nat.

I *sensu strictiore de rebus corporeis, i. q. fragmen, pars rei fractae*: LVCIL. 1157 **-a** interficis panis (PLIN. nat. 9, 25 ITALA iud. 19, 8 [Lugd.] *sing.* [LXX *aliter* VVLG. paululum cibi]. Ezech. 13, 19 [Gild. Brit. 90 chron. III p 76, 11] *sing.* [*κλασμάτων ἄρτων*, VVLG. fragmen]. HIER. vita Pauli 10 *sing.* [fragmen *v. l.*]. RVFIN. hist. 3, 6, 7 exiguo panis **-o** [*gr. τῶν ψωμῶν*]. *al. cf.* IVVENC. 3, 250 **-a** . . . collecta ciborum [MART. CAP. 2, 158 comminuendae frugis farrisque **-a**]. VVLG. Matth. 14, 20 duodecim cophinos **-orum** plenos [Marc. 8, 19 Luc. 9, 17 Ioh. 6, 13 IREN. 2, 22, 3 *al.*]. Matth. 15, 37 quod superfuit de **-is** tulerunt. Marc. 6, 43 reliquias **-orum** [AVG. serm. ed. Mai 163, 6]. *adde*: HIL. trin. 3, 6 subrepunt . . . manibus . . . **-orum** procreationes. in Matth. 14, 12 panis **-a** succedunt. HYMN. Ambros. I 5, 32 intacta, quae non fregerunt, **-a** subrepunt viris). CIC. Sest. 79 tribunum . . . adoriuntur alii **-is** saeptorum. nat. deor. 2, 82 **-um** lapidis (*cf.* PLIN. nat. 36, 173 **-is** silicis. PALLAD. 7, 1 columnae . . . **-o** [AMM. 20, 11, 10 *plur.*]. VVLG. II par. 34, 4 **-a** [*sc. simulacrorum*] dispersit. ACT. Petr. 11 super fraumenta statuae). SALL. hist. frg. 3, 54 icti . . . **-is** (*Mercier*, frumentis *codd.*) navium (*cf.* MANIL. 4, 55 **-a** carinae [LVCAN. 8, 755]. VAL. MAX. 8, 1 absol. 12 **-um** naufragii [CLAVD. 28, 317 *plur.*]. CVRT. 9, 9, 20 tabularum remorumque **-is**. LVCAN. 3, 686 **-a** [*sc. ratium*]. SIL. 6, 685 lacerae circum **-a** videres classis. *al.*). VERG. georg. 4, 304 ramea . . . **-a** (*cf.* LIV. 23, 24, 10 **-is** . . . ramorum). LIV. 32, 17, 14 hastile **-o** ipso acuto (*cf.* CELS. 8, 8, 1^{C} acuta **-a** [*sc. ossis.* 8, 10, 7^{F} *sing.* RVFIN. hist. 4, 15, 4 acuta . . . **-a** [*gr. ὀξεῖς ὀβελίσκους*]). 34, 39, 11 tegularum . . . **-a** (AMM. 26, 6, 16). SEN. contr. 7, 1 (16), 4 inveni relictum . . . a naufragis navigium, **-um** *eqs.* (*cf. trop.* PANEG. 12 [2], 26, 5 nullas *bonorum in aerarium coactorum* reliquias, nulla **-a** . . . illa . . . vorago [*sc. aerarium cum Charybdi comparatum*] removebat). VAL. MAX. 1, 1, 18 inter **-a** eius (*vestis*). PARIS 4, 2 **-o** subsellii. CELS. 8, 5, 4 si plura erunt **-a** (*sc ossis. cf.* 8, 7, 1. 2 *sing.* 8, 9, 2 spinosa. 8, 10, 1^{A} ubi multa **-a** atque ubi obliqua. 8, 10, 1^{I}. 8, 10, 7^{F} si . . . parvulum **-um** ossis eminet. *ibid.* longius, brevius. HIL. c. Const. 4 crucem et **-a** crurum meorum vitassem). MELA 1, 32 ostrearum . . . **-a**. LVCAN. 6, 193 galeae **-a**. 6, 536 nigro . . . volantia (fumantia *v. l.*) fumo . . . **-a** tori. PETRON. 79, 3 gastrarum . . . **-a**. PLIN. nat. 14, 127 si **-a** (*sc. picis*) subluceant. 21, 120 *obiter* in confricando odorem rosae emittit rubentibus **-is** (*cf.* 24, 24 albicantibus **-is**) 28, 46 **-um** clavi . . . involutum. 29, 51 vitri **-a** (*cf.* 36, 199 **-a** teporata agglutinantur. 37, 29 **-a** sarciri nullo modo queunt. MART. 7, 19, 1 **-um** quod vile putas et inutile lignum, haec fuit . . . prima carina maris. 8, 57, 3 collegit . . . sinu **-a** novissima laxi oris (*i. dentium*). ITALA lev. 2, 6 (Lugd., Aug. loc. hept. 3, 2 p. 571, 1) confringes (confranges Lugd.) ea **-a** (*διαθρύψεις αὐτὰ κλάσματα*, VVLG. divides eam *oblationem* minutatim). 6, 21 (Lugd.) **-orum** . . . sacrificium (*θυσίαν ἐκ κλασμάτων*, VVLG. *aliter. cf.* ITALA Rufin. Orig. in lev. 4, 9 sacrificium de **-is**). 6, 25 holocaustum **-orum** (*ὁλοκαύτωμα*, VVLG. holocaustum). iud. 9, 53 (Lugd.) **-um** molae (*κλάσμα ἐπιμύλιον*, VVLG. fragmen molae). OPTAT. 6, 1 p. 143, 15 **-is** altarium. QVEROL. p. 50, 5 **-a** urnae (*cf.* VVLG. Is. 30, 14 non invenietur de **-is** eius [*lagenae*] testa. Ezech. 23, 24 **-a** eius [*calicis*]). AMM. 24, 2, 17 **-is** montium. CAEL. AVR. acut. 1, 14, 105 in infinita partium **-a** solvantur *atomi*. SIDON. epist. 3, 3, 8 culminum superlabentum rogalibus **-is** funerabantur. ENNOD. opusc. 4, 28 p. 389, 25 iste animam . . . per elisi **-a** gutturis (*cf. p. 1241, 26*) effugavit. *tropice fere i. q. particula*: LVCAN. 9, 33 mille carinis abstulit Emathiae secum **-a** ruinae. AMM. 16, 1, 1 colligere provinciae (*Galliae*) **-a**. FVLG. aet. mund. 8 p. 158, 2 H. *animum libidinantis temperavit* non verecundiae . . . turpe fraumentum (temperamentum *Homeius*). AVG. serm. ed. Mai 151, 3 rumpuntur muta suspiria et offendentium labiorum confusa **-a** in verba se

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

glutinant. *t. t. de libris*: MAR. MERC. subnot. 9, 13 certis -orum (fragorum *Baluzius*) tuorum (*Iuliane*) capitulis, in codicibus quos legi.

II *sensu latiore et translate i. q. fractio*: **1** *de fractura vasorum sim.*: HIL. in psalm. 2, 38 nisi quod conparationis exemplo -i istius modi (*sc. vasis*) damnum proficere in restaurationem eiusdem vasis ostendit (*syn.* vasis figuli confractio). PS. SORAN. quaest. med. 224 quid est camarosis? cum sine -o testa intrinsecus fecerit sonum. **2** *de fractione panis* (*cf. p. 1232, 28*): PETR. CHRYS. serm. 160 p. 622^{B} qui panes quinque -o profluo et furtivo incremento ad quinque milia hominum tetendit. **3** *de lucis radiorum fractione* (*cf.* fragmen): CHALC. comm. 239 -o radii recurrente ad oculorum aciem.

adi. sel.: acutum (LIV. 32, 17, 14 CELS. 8, 8, 1^{C}. 8, 10, 1^{A} RVFIN. hist. 4, 15, 4), obliquum (CELS. 8, 10, 1^{A}), profluum (PETR. CHRYS. serm. 160 p. 622^{B}), rameum (VERG. georg. 4, 304), rogale (SIDON. epist. 3, 3, 8), spinosum (CELS. 8, 9, 2), vile (MART. 7, 19, 1). *Bacherler.*

fragmites *v.* phr-.

fragmōsa, -ae *f.* [*orig. inc., num cf. c.* φράγμα? *Th.*] *nomen herbae.* DIOSC. 3, 121 p. 131, 14 κόννζα πλατύφυλλος... οἱ δὲ φραγμώσα.

fragon ex fragore flammae *pro* ignis *dicitur* VIRG. gramm. epit. p. 6, 12.

1. fragor, -ōris *m.* [*cf. c.* frangere. *Th.*]. *pluralis*: VERG. Aen. 5, 228 LIV. 21, 58, 5 GERM. frg. 4, 95. 134 VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 SEN. clem. 1, 7, 2 dial. 1, 3, 10. 7, 11, 1 epist. 95, 69 VAL. FL. 4, 675. 5, 482. 6, 504 SIL. 14, 60 FRONTO p. 122, 15 N. COMM. instr. 2, 16, 5 apol. 1033 NEMES. cyn. 101 ARNOB. nat. 4, 36 AVIEN. orb. terr. 1179 AMM. 14, 8, 5. 16, 1, 1. 17, 7, 14. 17, 10, 2. 20, 8, 6. 29, 2, 6. 31, 5, 13 HEGES. 4, 27 (HIER. epist. 1, 2, 1?) RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 6 p. 11, 8 PS. RVFIN. in Os. 1, 1 p. 963^{B} AVG. civ. 2, 25 p. 89, 29 D. MART. CAP. 6, 623. 647 GREG. TVR. glor. mart. 83 ISID. ord. creat. 6, 2. 7, 10 ort. et obit. 4, 8 GLOSS. *sing. collective*: PANEG. 10 (4), 26, 2 diversi -is. *definitionem (de tonitru) v.* SEN. nat. *p. 1234, 23; differentia inter* stridor *et* -r PLIN. nat. 2, 134 *p. 1234, 30; alia v.* SERV. georg. 1, 357 *infra l. 44* (*inde* ISID. orig. 13, 11, 21) Aen. 8, 527 *p. 1234, 72* CLAVD. DON. Aen. 11, 210 *p. 1235, 40* ISID. orig. 13, 11, 21 *infra l. 57.* GLOSS. ψόφος ὁ ἦχος, κτύπος, κλόνος, πάταγος, strepitus, sonitus, murmur, crepor, sonus, magni soni. *legitur primum apud* RHET. Her. *p. 1235, 82. praeamant verbum epici, praeterea* AMM. [*francog. vet.* freour. *M.-L.*]

I *actus vel effectus frangendi*: LVCR. 1, 747 finem non esse secandis corporibus ... neque pausam stare -i. 5, 109 succidere horrisono posse omnia victa -e. 5, 317 *monumenta* privata -e. 6, 156 saepe geli magnus -r atque ruina grandinis in magnis sonitum dat nubibus alte. VERG. georg. 1, 357 aridus (arduus *R*) altis montibus audiri -r (SERV. sonitus qualis solet fieri ex aridis cum franguntur arboribus .... -r ... a fractarum rerum nominatus est sonitu). Aen. 7, 677 magno cedunt virgulta -e. SEN. nat. 6, 32 sive *animam petet* ... insularum cadentium -r. VAL. FL. 2, 619 stupuitque -e Ianus. SIL. 14, 558 remorumque -r (*aliter* VAL. FL. *et alii p. 1235, 14*). ANTH. 408, 5 *infideles amici* fugere -em necdum collapsam deseruere domum. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 81 p. 62, 22 -r navium concrepat *in navali certamine* (νεῶν ἀραγμοῖς). *active vis frangendi*: VAL. FL. 2, 528 *saxum* quantum ventis adiuta vetustas impulerit pontive -r, tantum abscidit *Hercules.* SER. SAMM. 949 vis indigna novo si sparserit ossa -e. *translate*: AVR. VICT. Caes. 39, 48 clades et quasi -em quendam impendēre ... status Romani.

II *magnus sonus, sonitus, qualis in frangendis rebus fieri solet* (SERV. Verg. georg. 1, 357 *v. l. 44* ISID. orig. 13, 11, 21):

1 *rerum naturalium*: CIC. rep. 2, 6 terra continens (*non mare*) adventus hostium ... multis indiciis et quasi -e quodam et sonitu ipso ante denuntiat. LVCR. 6, 129 *nubes* perterricrepo sonitu dat scissa -em. 6, 136 dant sonitum frondes ramique -em *icti vento.* CVLEX 352 ruere in terras caeli -r (*v. p. 1234, 14. 19*). VERG. georg. 4, 493 terque -r stagnist auditus Averni. Aen. 1, 154 cunctus pelagi cecidit -r. *item de mari vel fluviis*: VERG. Aen. 7, 587 magno veniente -e. CVLEX 318 fluminibus veluti -r. ALBINOV. carm. frg. 8 accumulat -r ipse metus. OV. met. 11, 485 nec sinit audiri vocem -r aequoris ullam. 11, 507 saepe dat ingentem fluctu latus icta -em *puppis.* VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 declamationes fluctuum -bus obluctantibus edebat *Demosthenes.* SEN. Herc. O. 1037 torrentis rapidi -r. dial. 1, 3, 10 aquarum -bus *se sopivit Maecenas.* nat. 4, 2, 5 assiduo -e *catarractae Nili.* epist. 56, 3 -em Nili cadentis. 56, 86 aquarum per gradus cum -e labentium. PLIN. nat. 5, 54 *Nilum* inter occursantes scopulos non fluere immenso -e ... sed ruere. 6, 65 cum magno -e ipsius (*Gangis*) ... fontes erumpere. 6, 181 Nilus praecipitans se -e auditum accolis aufert. VAL. FL. 3, 404 Oceani praeceps -r. SIL. 4, 521. 11, 509. STAT. Theb. 10, 95 pelagi. QVINT. decl. 388 p. 436, 22 horridus ... decidentium undarum -r. p. 437, 14 undarum saevientium. PS. QVINT. decl. 4, 16 pelagi. TAC. ann. 12, 57. PLIN. epist. 2, 17, 13 turbati maris ... -em et sonum. 6, 31, 17 APVL. mund. 12. AVIEN. orb. terr. 1179 neque tantos ulla -es unda ciet. AMM. 14, 8, 5 pelagi. 17, 7, 3 elisi litoris. 22, 15, 9 -e assiduo *catarractae.* AMBR. Hel. 16, 60 hex. 2, 2, 7 HEGES. 3, 20, 2 HIER. in Ezech. 9, 30 p. 360 in Ier. 31, 35 p. 1074. epist. 1, 2, 1 Euxini maris credor -i (-bus *al. codd.*). MART. CAP. 1, 16 DRAC. Romul. 8, 425. *inde* -es *i. q. aestus*: HEGES. 4, 27 portūs ... sinus placidatur a -bus. *i. q. torrentes*: MART. CAP. 6, 623 tot -es. VERG. Aen. 2, 692 subitoque -e intonuit laevom. *item de tonitru* (*definitionem v.* SEN. *infra l. 23*): VERG. Aen. 8, 527 -r increpat (intonat *Serv.*) ingens. OV. met. 1, 269 utque manu ... nubila pressit *Iuppiter*, fit -r. trist. 1, 2, 46 quantus ab aetherio personat axe -r. fast. 3, 368 gravis aetherio venit ab axe -r. LIV. 1, 16, 1 coorta tempestas cum magno -e tonitribusque. 8, 6, 3 ingenti -e caeli procellam effusam. 21, 22, 8 insequi cum -e caeli nimbum. 21, 58, 5 ingenti sono caelum strepere et inter horrendos -es micare ignes. 40, 58, 4 grandine obruti sunt cum ingenti -e caeli (*v. p. 1233, 62*) tonitribusque et fulguribus. MANIL. 1, 99 nubila cur tanto quaterentur pulsa -e. PAVL. FEST. p. 129 manubiae Iovis ... veniant cum -e. SEN. contr. 7, 1, 4 terribili -e. GERM. frg. 79 commixtusque -r pluvialibus undis. 95 plenique in nube -es. 134 caelique -es (*v. infra l. 19 sqq.*). VAL. MAX. 1, 7 ext. 1 magno cum caeli -e erumpentes nimbos. PHAEDR. 4, 18, 24 subitus quod fuerat -r. app. 14, 16 intonat mundi -r (SEN. Tro. 355 dial. 7, 11, 1 LVCAN. 1, 152 *v. l. 26*). SEN. Herc. O. 121 nos non flamma rapax, non -r obruit. Tro. 174 nemus -e vasto tonuit. clem. 1, 7, 2 -bus crebris omnia quatiuntur. dial. 6, 18, 4 caeli (*v. p. 1233, 62* nat. 2, 59, 10 CVRT. 8, 4, 4 SIL. 12, 604 STAT. Theb. 10, 95 COMM. instr. 2, 2, 2. AVG. quaest. hept. 2, 25. caelestis: QVINT. inst. 12, 10, 24 AMM. 31, 15, 5. *cf.* STAT. Theb. 3, 26 -r hiberni Iovis). SEN. nat. 2, 27, 3 cum conglobata nubes dissolvitur et eum, quo distenta fuerat, spiritum emittit. hic proprie -r dicitur. 6, 32, 7 inter se venti cum magno nubium -e concurrunt (AMM. 30, 5, 16. MART. CAP. 5, 427 velut fulgoreae nubis -e colliso ... fracta diceres crepitare tonitrua). LVCAN. 1, 152 qualiter expressum ventis per nubila fulmen aetheris impulsi sonitu mundique -e emicuit. PLIN. nat. 2, 113 spiritum nube cohibitum tonare, natura strangulante sonitum, dum rixetur, edito -e cum erumpat. 2, 133 nec sine -e. 2, 134 vertex *ventus* ... remeando distat a turbine et quo stridor a -e. 18, 360 venturam tempestatem praecedens suus -r. 33, 73 mons fractus cadit ab sese longe -e qui concipi humana mente non possit. SIL. 1, 536 caelo erupit quatiens terram -r. 8, 651 ruptus ... -e horrisono polus. STAT. Theb. 8, 409. 11, 89 horrendus ab astris descendit vos usque -r. FRONTO p. 122, 15 N. -bus nubium et sonoribus procellarum. APVL. met. 11, 7 magno ... procellarum sedato -e. ARNOB. nat. 5, 23. AVIEN. Arat. 1427 compulsu aerio -r intonat. AMM. 17, 10, 2 tonitruum. 20, 11, 25. VVLG. I reg. 7, 10 intonuit ... dominus -e magno (ἐν φωνῇ μεγάλῃ). MART. CAP. 2, 123 DRAC. laud. dei 3, 17 CYPR. GALL. gen. 661 GREG. TVR. glor. mart. 83 ISID. ord. creat. 6, 2. 7, 10. GLOSS. -r: tempestas. -es: tonitrua. *alia*: VERG. Aen. 9, 538 caelum tonat omne -e *cadentis turris.* AETNA 201 -r tota nunc rumpitur Aetna. 362 concursu ... -is. LIV. 29, 14, 3 in aede Iunonis ... cum horrendo -e strepitum editum. VITR. 8, 3, 2 umore et igni inter se congruentibus offensa vehementi -e validos recipiunt in se spiritus. SEN. Herc. f. 522 infernus imo sonuit e fundo -r. CVRT. 4, 3, 17 ruere tabulata *navis* et cum ingenti -e in profundum secum milites trahere. MELA 1, 73 specus ... terret ingredientes sonitu cymbalorum divinitus et magno -e crepitantium. LVCAN. 8, 5 -em motorum ventis nemorum. PLIN. nat. 3, 88 *Aetnae* -r ... ad Maroneum *pervenit.* VAL. FL. 4, 659 -r *Cyanearum* (4, 665. 675 -es). 5, 432 Cyaneos intrare -es (*item de Symplegadibus* AMM. 22, 8, 14). SIL. 5, 611 subitus per saxa -r. 14, 60 Aetna ... pelagi ... imitata furorem murmure per caecos tonat irrequieta -es. STAT. Theb. 6, 882 subitumque -em rupta dedit tellus. 7, 815 seu vati datus ille -r (*cf.* 7, 797). 8, 14 illum ... circumspexere -em Elysii (*nom. plur.*). APVL. mund. 34 principio -is *Aetnae* territi. COMM. apol. 1033 tot crepitus, tantos -es ... quis poterit ferre? ARNOB. nat. 2, 20 *sonus* -is alicuius aut concrepantis ... caeli. AMM. 17, 7, 14 velut taurinis reboare mugitibus -es fremitusque terrenos *in terrae motu.* 17, 10, 2 ut nec tonitruum nec maiores aliquos possint audire -es. 24, 4, 19. CLAVD. rapt. Pros. 2, 152 repens mugire -r *terrae.* AVG. civ. 2, 25 auditi sunt ... ingentes -es. SVLP. SEV. Mart. 13, 8 cum ... -em sui pinus concidens edidisset. MACR. somn. 2, 1, 5 percussus aer ... vim de se -is emittit. 2, 1, 6 -r turbidus et inconditus offendit auditum. MART. CAP. 6, 647 *Aetnae* crater ... immensos -es intonans. MAR. VICTOR aleth. 1, 248 blando ... iactata -e ... silva. ISID. ort. et obit. 4, 8 -es ventorum. GLOSS. terrae -r: χάσμα. *de flamma*: HEGES. 5, 52, 2 magnus ... adulto incendio flammae ferebatur -r. VIRG. gramm. epit. p. 6, 12 fragon ex -e flammae.

2 *ab hominibus vel animalibus factus motibus actibus vocibus*: VERG. Aen. 5, 228 ingeminat clamor ... resonatque -bus aether (SERV. Aen. 8, 527 -r est proprie armorum sonus). 12, 724 concurrunt clipeis: ingens -r aethera complet. OV. met. 8, 340 propulsa -em silva dat *incursu ferarum.* 11, 365 inde -e gravi strepitus (-tu *M*) loca proxima terret: belua vasta, lupus. fast. 1, 567 -r aethera terruit ipsum. LIV. 1, 29, 4 -r tectorum quae diruebantur ... audiebatur. 2, 10, 10 -r rupti pontis (FRONTIN. strat. 2, 13, 5). 5, 42, 4 sonitus flammae et -r ruentium tectorum (QVINT. inst. 8, 3, 68). 21, 8, 5 turres ... cum -e ingenti prociderant (CVRT. 9, 8, 12). 32, 24, 3 cum ingenti -e ac strepitu *murus prorutus.* VAL. MAX. 3, 1, 1 adventantis equitatus -r. SEN. Herc. f. 416 cum ... bellicus muros -r circumsonaret. dial. 2, 6, 2 inter -em templorum super deos suos cadentium. 9, 11, 7 ruentis aedificii -r sonuit. epist. 56, 13 urbis impulsae -r. LVCAN. 1, 569 -r armorum (PETRON. 121, 113 PLIN. nat. *p. 1235, 8* VAL. FL.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 218 QVINT. decl. 315 p. 239, 5 AMM. 21, 4, 8. 25, 1, 18 lugubre sibilantium. 26, 6, 16 scutorum lugubre concrepantium. 27, 6, 10 *v. infra l. 72.* 30, 3, 2 *v. p 1236, 7*). 5, 228 nullum belli sentire -em (VAL. FL. 6, 753 cadit ... belli -r. STAT. Theb. 7, 797. NEMES. cyn. 101 civilesque fugis strepitus bellique -es. AMM. 16, 1, 1 pugnarum -es). 6, 163 -r concussit ... aures. 7, 478 tunc ausae dare signa tubae, tunc aethera tendit extremique -r convexa irrumpit Olympi. PLIN. nat. 2, 193 sonus ... similis ... clamori humano armorumve pulsantium -i. 9, 5 non voce, non sonitu, non ictu, sed -e (*an* non -e sed ictu?) terrentur *beluae marinae*. VAL. FL. 1, 819 fit -r: irrumpunt ... qui saeva ferebant imperia. 2, 389 si Martius aures clamor et obliti rursus -r impleat aeris. 3, 529 Herculeo Dryope percussa -e. 5, 163 fit -r, aetherias ceu Iuppiter arduus arces impulerit. 8, 296 tum gravior remis -r (STAT. Theb. 5, 337 geminus -r *remorum*. PLIN. paneg. 82, 1). SIL. 2, 244 arma -e icta. 3, 212 tantoque -e eruta convulsis prosternes oppida muris. 4, 143 incurrunt acies magnoque -e per aequor *campi* suspendunt cuncti *equos*. 5, 502 magnoque -e pulsa gemit ... arbos. 6, 289 tormentis stridens magnoque -e discussit trabs acta caput. STAT. Theb. 5, 388 dat operta -em pinus. 6, 117 minor ille -r, quo bella gerebant. 6, 228 quater horrendum pepulere -em arma. 9, 230. 554. silv. 1, 1, 65 septem per culmina ... it -r *operarum*. 3, 1, 132 nec maior ab antris Lemniacis -r est *Vulcani*. 4, 3, 62 it longus medias -r per urbes *operarum*. TAC. hist. 2, 22 molares ingenti pondere ac -e provolvunt. PLIN. epist. 7, 27, 8 crebrescere -r. COMM. instr. 1, 17, 6 vidistis ... Duellonarios, quali -e luxorias ineunt. ITIN. Alex. 24 repens -r *militum*. PANEG. 10 (4), 26, 2 in unum quendam sonitum diversi -is acta confusio. AMM. 15, 8, 15 horrendo -e scuta genibus illidentes. 21, 5, 9 contio ... voces horrendas immani scutorum -e miscebat. 27, 10, 12 ⟨proelium⟩ -e terribili concitantes. 28, 4, 8 manipulatim concitato -e. 31, 10, 8 advers⟨or⟩um -e. 31, 12, 12 horrendo -e sibilantibus armis. HEGES. 5, 16 hinnitus equorum, curruum -r, quadrigarum fremitus. CLAVD. 3, 132 Senonum quatit arva -r *Megaerae*. 5, 182 pulsoque -r geminatur Olympo *pugnae*. 20, 163 ingeminat raucum Rhodope concussa -em *Martis clipeo sonantis* (*in imagine* carm. min. 9, 26 vibrataque rauco terga -e sonant *hystricis*). carm. min. 53, 74 horrendus ubique it -r. SVLP. SEV. dial. 3, 10, 6 collisarum inter se -em ... gemmarum. SALV. gub. 6, 71 -r ... proeliorum et ludicrorum. ISID. ort. et obit. 36, 67 -e quadrigarum fugavit hostem.

praecipue de vocibus: VERG. Aen. 11, 214 in tectis ... praecipuos -r et longi pars maxima luctus (CLAVD. DON. *ad l.* p. 437 -r est fractae vocis sonitus, qui nascitur tunc cum multi turbantur). SEN. Herc. f. 795 vocis horrendae -r *Cerberi*. Herc. O. 1128 non modicus -r *querentis Herculis*. 1946 -r *vocantis*. Oed. 232 emicat vasto -e maior humano sonus *oraculi*. LVCAN. 6, 225 laetus -r aethera pulsat victorum. VAL. FL. 1, 754 -r *luctus* per moenia. 2, 477 subitus -r *beluae*. 2, 501 curva ... fulmineus quatit ora -r *beluae*. 4, 71 congeminant amnes rupesque -em *Promethei*. 6, 504 virum lituumque -bus (AMM. 16, 10, 9 vocum lituorumque). 7, 529 quis -r hic *serpentis* (SIL. 3, 185). STAT. Theb. 1, 119 -r *Tisiphones* impulit Oeten. 3, 124 ore miserrimus uno exoritur -r *luctus*. 5, 393 -r inde iugis. 6, 41 alium ex alio ... -em pectora congeminant *luctus*. 6, 601 longum dant cornua ... -em. 7, 123 ubi iste -r? ni fallimur aure. 8, 343 -r aereus *tubarum* excitat enses. 12, 790 femineus quatit astra -r. Ach. 1, 647 -r undique notus tollitur *Baccharum*. QVINT. decl. 246 p. 8, 3 belli tumultu et -e signorum. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 202 tantus populi -r est in deposcendis vanarum rerum spectaculis. COMM. instr. 2, 16, 5 ad spectacula vana, ubi ⟨a⟩ Satana -bus pompa ⟨pa⟩ratur. AMM. 20, 7, 14 ululantium ... Persarum intonante -e. HEGES. 2, 9, 1 contionalis -is et inquieti strepitus impedimento. 5, 29 tubae. RVFIN. hist. 10, 18 p. 985, 9 -r omnium ... attollitur (*seq.* conclamatur). PS. RVFIN. in Ioel 1, 5 p. 1038[A] luxuria aegre sub ipso -e motae ultionis evigilat. PRVD. perist. 2, 181 -r rogantum *mendicorum* tollitur. SIDON. epist. 1, 10, 2 ne famem ... theatralis caveae -r insonet. CYPR. GALL. Ios. 151 vastumque -em mittere pectoribus. CORIPP. Ioh. 5, 240 nascitur inde -r.

i. q. plausus: SEN. contr. 2, 3, 19 cum scholasticorum summo -e. SEN. dial. 9, 2, 13 nimis diu a plausu et -e aures vacaverunt. STAT. Theb. 3, 669 -r intonat ingens hortantum. 6, 448 subit astra -r. QVINT. inst. 8, 3, 3 sublimitas ... expressit illum -em. IVV. 11, 197 -r aurem percutit *in circo*. ARNOB. nat. 4, 36 caveae omnes concrepant -bus atque plausu. AMM. 20, 4, 17 conclamabatur ... maximoque contentionis -e (25, 6, 13), probrosis conviciis mixto, Caesar assentire coactus est. 27, 6, 10 clamorum amplissimo sonu blandum -em miscentes armorum. CLAVD. 1, 211 unde repentinus populi -r. 28, 616 sublatus in aethera ... plebis ... reboat -r. SIDON. epist. 1, 9, 7 si ... tribulium ... -r concitaretur. 1, 11, 11 summo -e ... excepta sententia est. 1, 11, 15 secutus est -r. VEN. FORT. Germ. 42, 119.

i. q. improbatio: VAL. MAX. 3, 8 ext. 3 maximo ... contionis -e et incitatissimis minis compulsus non est ut. ANNIAN. Chrysost. hom. 8, 1 nec tanti populi -em nec tyranni furorem paventes.

i. q. rumor: ARATOR act. 2, 988 ambiguus ... -r solas diverberat auras.

translate: RHET. Her. 4, 31, 42 (*exemplum* '*nominationis*') postquam iste in rem publicam fecit impetum, -r civitatis in primis ⟨est auditus *add. E*⟩. VAL. MAX. 8, 1 absol. 11 tanto -e gloriae subnixus. SEN. epist. 95, 69 inter -es bellorum civilium. CALP. ecl. 1, 86 ut neque translati sonitu -r intonet orbis. SIL. 7, 228 clarae ... -e ruinae. 17, 150 tantoque -e ruentem *Carthaginem*. PS. QVINT. decl. 4, 19 ruentis patriae. FLOR. epit. 2, 6, 10 primi ... impetus turbo ... valido statim -e detonuit. AMM. 20, 8, 6 me ... pugnarum horrendis -bus obiecisti. 29, 2, 6 inter -es tot ruinarum (*i. caesorum nobilium*). 29, 2, 21 Parthico -e cessante. 30, 3, 2 armorum (*v. p. 1235, 3*). 31, 5, 13 bellorum. CLAVD. DON. Aen. 5, 795 p. 519, 6 non magnus invidiae -r esse potuerat, quod (*i. non longius tractari vel augeri potuerat i.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 6 p. 11, 8 tumultuosis vitae huius -bus (*θορύβους*) obici. PS. RVFIN. in Os. 1, 1 p. 963[B] inter ipsos ... ultionum -es. 13, 14 p. 1030[A] praemisso ... -e vindictae. in Ioel 2, 4 p. 1044[A] severitatis. 2, 12 p. 1045[B] motae animadversionis. PRVD. cath. 7, 28 Eliam -e ab omni *mundi* ... remotum.

verba potiora: **I -em** dare: LVCR. 6, 129. 136 OV. met. 8, 340. 11, 507 STAT. Theb. 5, 388. 6, 601. 882. 7, 815. edere: PLIN. nat. 2, 113 SVLP. SEV. Mart. 13, 8. emittere: MACR. somn. 2, 1, 5. mittere: CYPR. GALL. Ios. 151. pellere: STAT. Theb. 6, 218. ciere: AVIEN. orb. terr. 1179. concitare: AMM. 28, 4, 8 SIDON. epist. 1, 9, 7. suscitare: ISID. ord. creat. 7, 10. intonare: MART. CAP. 6, 647. congeminare: VAL. FL. 4, 71 STAT. Theb. 6, 41. ingeminare: CLAVD. 20, 163, geminare 5, 182. exprimere: QVINT. inst. 8, 3, 3. ferre: SEN. epist. 56, 3 COMM. apol. 1033. **II -r** fit: OV. met. 1, 269 VAL. FL. 1, 819. 5, 163. increpat (intonat SERV.): VERG. Aen. 8, 527. intonat: PHAEDR. app. 14, 16 CALP. buc. 1, 86 STAT. Theb. 3, 669 AMM. 16, 10, 9. 20, 7, 14 MART. CAP. 2, 123. detonat: FLOR. epit. 2, 6, 10. reboat: AMM. 17, 7, 14 CLAVD. 28, 616. mugit: CLAVD. rapt. Pros. 2, 152. personat: OV. trist. 1, 2, 46 PETRON. 121, 113; circumsonat: SEN. Herc. f. 416; sonat: SEN. Herc. f. 522 dial. 9, 11, 17; insonat: SIDON. epist. 1, 10, 2. concrepat: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 81 p. 62, 22. rumpitur: AETNA 201; erumpit: SIL. 1, 536. exoritur: STAT. Theb. 3, 214. nascitur: CORIPP. Ioh. 5, 240. tollitur: STAT. Ach. 1, 647 PRVD. perist. 2, 181 CLAVD. 28, 616; attollitur: RVFIN. hist. 10, 18 p. 985, 9 VEN. FORT. vita Germ. 42, 119. ruit: CVLEX 352. venit: VERG. Aen. 7, 587 OV. fast. 3, 368; pervenit ad: PLIN. nat. 3, 88. tendit *c. acc.* LVCAN. 6, 477. descendit: STAT. Theb. 11, 89. it: STAT. silv. 1, 1, 65. 4, 3, 62 CLAVD. carm. min. 53, 74. fertur: HEGES. 5, 52, 2. sequitur: SIDON. epist. 1, 11, 15. comitatur: DRAC. laud. dei 3, 17. pellit: MANIL. 1, 99 CLAVD. 5, 182; impellit: STAT. Theb. 1, 119; pulsat: LVCAN. 6, 225. quatit: SEN. clem. 1, 7, 2 SIL. 1, 536 STAT. Theb. 12, 790 CLAVD. 3, 132; concutit ... aures: LVCAN. 6, 163; percutit: IVV. 11, 198; icit: SIL. 2, 244. offendit: MACR. somn. 2, 1, 6. diverberat: ARATOR act. 2, 988. crebrescit: PLIN. epist. 7, 27, 8. cadit: VERG. Aen. 1, 154 VAL. FL. 6, 753. sedatur: APVL. met. 11, 7. cessat: AMM. 29, 2, 21. *passim apud epicos sine verbo* (VERG. Aen. 11, 214) VAL. FL. 2, 477 cum. 8, 296 tum. SIL. 5, 611 cum. 14, 558. STAT. Theb. 3, 26 cum. 5, 393 inde. 8, 409 CLAVD. 1, 211. *similiter* PLIN. epist. 6, 31, 17.

2. [**frāgor, -ārī**]. PRISC. gramm. II 435, 5 in usu simplex non est ... nec '-fragor', ex quibus composita sunt ... 'suffragor refragor'.

fragōsus, -a, -um [*cf. c.* fragor *et c.* confragosus. *Th.*]. *comp. v. p. 1237, 8, superl.* AVG. *p. 1237, 2.* [*portug.* fragoso. *M.-L.*]. **1** *proprie, quod facile frangitur, rimis diductum est*: LVCR. 2, 860 molli[a] lenta, -a putri, cava corpore raro, omnia sint a principiis seiuncta necesse est. *active: quod frangit*: SERV. Aen. 1, 43 fulminum genera quattuor esse, unum quod dicitur disiciens idemque -um. **2** *i. q. rimosus asper*: GRATT. 527 -um Nebroden. AMM. 21, 10, 4 *latus Haemi* -is tramitibus impeditum difficile scanditur. 26, 9, 2 tramites. CHIRON 389 viae. AMBR. Iac. 2, 1, 3 ager ... horridus silvis aut -us torrentibus. PS. HIER. epist. 5, 5 (Migne 30, 922) in hoc mundo qui -um vitae huius et turbidum quaerimus cursum. PRVD. perist. 5, 445 sub -is rupibus *pelagi*. 12, 118 prona -a. VITA Desid. (Mon. Germ. script. rer. Merov. III) 21 per invia -aque loca raptatur *Brunichildis*. CORP. III 600 viam ... angustam -am ... ita munit, ut vehiculis commeetur. *hoc translate*: PRVD. apoth. 208 litigiosa -is argumenta modis concludunt *i. difficilibus*. **3** *translate de oratione et rhythmo*: QVINT. inst. 9, 4, 7 tanto, quae conexa est et totis viribus fluit, -ā atque interruptā melior oratio. 9, 4, 116 aures, quae plena sentiunt et parum expleta desiderant et -is offenduntur. DIOM. gramm. I 498, 29 versus ... ecaudes, -i, fluxi (*μειούρους, τραχεῖς, κολοβούς*). 499, 24 sonores sunt *versus* qui crepitant pronuntiatione -a et exultantem informant dictionem, ut 'at tuba' *eqs.* (*Verg. Aen. 9, 503*). 500, 17 *versus* -i sunt, qui illevigato et incondito sono variantur (*opp.* fluxi). MAR. VICTORIN. gramm. VI 104, 8 perfecto poetae lēvia et sonora sectanda sunt; quae autem -a et aspera, dicis causa, non ut imitentur, sed ut vitentur, noscenda sunt. TER. MAVR. 76 vocum ne series hiet neu compago -a sit. **4** *quod magnum dat sonitum* (GLOSS. *ἠχώδης*, torrens): VERG. Aen. 7, 566 medioque -us dat sonitum saxis et torto vertice torrens. OV. met. 4, 778 silvis horrentia saxa -is. VAL. FL. 2, 198 nimbis et luce -a ... et tonitru. 2, 621 -is ... vadis. 4, 261 Maleae ... arce -a. IVVENC. 3, 229 -am ventorum rabiem. AVSON. 325, 69 rupem (*in qua mare frangitur*). AMBR. spir. 1, 14, 149 ignis ... stipula silvarum -us incendiis. 2, 10, 108 silvam ... ferarum -am cursibus. HEGES. 1, 30, 9 amnium cursu -o. PRVD.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cath. 7, 94 nimbos crepantes et -os turbines. CLAVD. 24, 337 -a murmura *leonum*. AVG. c. Petil. 3, 16, 19 -issimo strepitu advocati forensis. MART. CAP. 1, 14 praecipites -osque cursus *amnis*. ENNOD. opusc. 3, 192 Charybdis fauces -o discrimina murmure minitantes. *nota*: ORIBAS. syn. 5, 15 de -o rugitu faucium, quod Graeci rogmon (ῥόγχον) appellant. *similiter, ut videtur*: AMM. 14, 6, 25 *aleatores* certant aleis turpi sono -is naribus introrsum reducto spiritu concrepantes.

adv. (fragōsē) *comp.* **fragōsius**. PLIN. nat. 16, 47 *secures in larice mare* respuuntur et -ius sidunt (*sc. ut lignum frangatur*).

fragrantia, -ae *f.* [*a* fragrans. *Th.*]. *scriptio* fragl- *passim in codd., rarius* flagr-; *testimonia antiquiora saec. VIII non adsunt. plur.*: CLAVD. MAM. anim. p. 68, 11 *l. 24.* **1** ***proprie:*** *odor bonus vel fortis* (GLOSS. εὐωδία, ὀσμὴ καλή): VAL. MAX. 9, 1 ext. 1 unguentorum. PS. ORIG. tract. 19 p. 205, 4 -am sacrificiorum Noe odoratus excepit. SOL. 46, 4 odoris. AMBR. in psalm. 118 serm. 5, 9 *hoc* pomum odoram gratiam habet, ut ceterorum pomorum -am vincat. VVLG. gen. 27, 27 sensit vestimentorum illius -am (τὴν ὀσμήν). RVFIN. Orig. in psalm. 36 hom. 1, 4 odoratus (*sensus*) suavitate -ae . . . laetatur. in cant. 1 p. 86^{E} -ae . . . odore. 2 p. 140^{B} *syn.* odor. p. 140^{C} Christi -am (p. 141^{A}). AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. A 8 tanta suavitas et -a odoris inde ingressa est. CASSIAN. inst. 9, 3 *ligna* sunt et bonae -ae et inputribilia. CLAVD. MAM. anim. p. 46, 17 gustu -a non accipitur. p. 68, 11 anima . . . per exiguum narium membrum sentit tota -as. p. 76, 17 evanescentis -ae suavitas halat. OP. imperf. in Matth. 29 p. 784 accenso . . . thymiamate suavis -a exit, commoto autem stercore putredo gravis prodit (*cf.* AVG. 1, 8 *sub v.* fragro *p. 1238, 52*). CASSIOD. in psalm. 113, 15 nullatenus -am sentiebat. GREG. TVR. Iul. 46^{B} *rosae* . . . cum -a odoris immensi. GREG. M. dial. 4, 14 p. 344^{A} tanta illic -a odoris (ὄσφρησις εὐωδίας) aspersa est, ut (*ibid.* p. 344^{B}. 4, 15 p. 345$^{B.C}$. 4, 16 p. 348^{B} in euang. 15, 5. 36, 13). 4, 36 p. 384^{C} suavitatis (4, 47 p. 408^{B}). moral. pr. 6 aromata -am suam non nisi cum incenduntur expandunt (34, 32 -am suavitatis reddunt). EVGIPP. Sev. 44, 6 tantae suavitatis -a . . . nos . . . accepit *ex sepulcro*. FERREOL. reg. 32 vestimentorum -am . . . monachus non studeat habere. ISID. ort. et obit. 38 post foetores ulcerum casiae -am edidit. diff. 2, 90 odoratui odorum -a *subiacet.* **2** *translate* (*plerumque spiritaliter*): PS. ORIG. tract. 1 p. 11, 11 *orationes sanctorum* per manum angeli in odorem bonae -ae domino offeruntur. AMBR. in Luc. 6, 15 bonorum -a morum iustorumque factorum. virginit. 12, 73 -am resurrectionis tua membra redolebunt. HIER. epist. 98, 19, 2 offerant . . . conversationis . . . beneolentis -am. RVFIN. Orig. in num. 9, 9 -am misericordiae et benignitatis effundere. in cant. 2 p. 140^{D} odor doctrinae . . . et s. spiritus -a replevit omnem mundi huius domum. p. 141^{A} spiritalis doctrinae. p. 142^{A} ut habeat odoratus animae -am verbi. Orig. princ. 2, 6, 6. hist. 1, 2, 23 lex *divina* cum . . . odoris sui -a . . . terras complesset. AVG. c. Petil. 2, 104, 239 p. 153, 29 unitatis unguentum id est amoris -a spiritalis. PS. AVG. serm. 90, 5 spiritalium sensuum -a repletus. 182, 2. CASSIAN. conl. 9, 19 per virtutum bonam -am (20, 9, 1. 20, 12, 4). 14, 3, 5. 14, 16, 7 *apostoli* immarcescibilem -am. MAX. TAVR. c. Iud. p. 801^{D} orationes castas et bonas in odorem bonae -ae. FAVST. REI. serm. 7 p. 252, 5 spiritalium sensuum. spir. 1, 1 p. 102, 12. VEREC. in cant. 2, 37 opinionis. GREG. M. in Ezech. 1, 6, 4 mira est -a, quae rutilat et redolet ex cruore martyrum. moral. 28, 23 malorum foetorem bonorumque -am.

fragrātiō, -ōnis *f. a* fragrare. *odor bonus*: APON. 9 p. 184 haec -o pomorum deum descendere cogit in Aegyptum.

fragro, -āvī, -āre [*orig. inc.; sunt qui conferant c. ind.* jighrati '*olfaciunt*', ghrātáḥ '*olfactus*', *gr.* ὀσ-φραίνεσθαι ὀσφρέσθαι (*cf. Brugmann, Indog. Forsch. 6, 100*), *alii c. theodisc.* bracco (*anglosaxon.* rœcc) '*canis vestigator*' (*cf. Walde, Indog. Forsch. 19, 101 sqq.*). *Th.*]. *de* ā *constat ex* CATVLLO 6, 8. *de scriptione v. differentias* PROBI app. gramm. IV 201, 19 NON. p. 438 *et alios locos perscriptos s. v.* flagro *p. 846, 34 sqq.; adde*: SERV. Aen. 1, 436 quotiens incendium significatur, quod flatu alitur, per 'l' dicimus, quotiens odor, qui fracta specie maior est, per 'r' dicimus (ISID. diff. 1, 236). GLOSS. V 619, 28 fraglo est nideo vel odorem emitto. fraglat: odorem dat, redolet, spirat, plus olet, redolet. fraglantem: odorantem. fraglantes: bene olentes. fragrantis: πνέοντος. *in codd. verba* flagrare *et* fragrare *cum derivatis sescenties inter se commiscentur: recte scriptum est* flagrabant CORP. II 6278, 47 (*a. 176*), *in vetustis* VERGILI *codd.* georg. 1, 331 flagranti *et sim.* Aen. 1, 710. 7, 397. 11, 225. 12, 65. 167. 171, *in palimpsesto* FRONTONIS p. 44, 17 N. cupidine agendi flagrare. p. 79, 8 ignem flagrantissimum. p. 97, 20 tanto flagrantius amavit; *peccata iam in isdem codd.* VERG. Aen. 2, 685 fragl- *P*; 9, 71 fragl- *P*, fragr- *M*; FRONTO p. 5, 9 N. tam fraglantes litteras. p. 34, 1 fraglo. p. 27, 16 desiderio fraglantissimo. p. 50, 9 epistulas . . . tam fraglanter compositas. *item cod. Salmas.* ANTH. 16, 39. 18, 65. 146, 1 fraglans *i. q. ardens* (*exempla alia, pauca ex multis ap. Wölfflin, Arch. 4, 9. 6, 4 qui scriptoribus dat quae librariorum sunt*). *pro* fragrare *forma vulgaris primum legitur in titulo Arelatensi a. 449* CORP. XII 949 flagrantia semper gramina, *post in codd.* VERG. georg. 4, 169 flagrantia mella *P* (fragl- *MF*); Aen. 1, 436 flagr- *corr. in* fragr- *M*, flagr- *FR*, fragl- *P*. *in linguis romanicis forma* flagr- *praevalet* [*sic.* čaurari, *francog.* flairer, *portug.* cheirar. *M.-L.*]. *ex inconstantia codicum saec. VIII—X et recentiorum in neutro verbo certi aliquid de singulis scriptoribus deduci licet, quamquam verisimile videtur, scriptores Gallicos de odore forma* flagrare *usos esse (v.* CORP. XII 949 *p. 1237, 80) ut monuit Bonnet, le Latin de Grég. de Tours p. 175, 3 cf. et Gölzer, le Latin de Saint Avit p. 393, 3; tamen etiam forma* fraglare *de odore in codd. tam crebra est ut revera in ore volgi fuisse videatur: v. Bücheler, Fleckeis. Jahrb. 105, 111; Engelbrecht, Sitz.-Ber. Wien. Ak. 110 (1885) 512 sqq.*

I ***proprie:*** *graviter, plerumque bene olere: add. abl.* (*v.* DIOM. gramm. I 319, 19) *vel absolute* (*add. acc.* MART. *ter* APVL. met. 2, 8 *l. 25.* 6, 11 *l. 26.* 10, 34 *l. 27.* TERT. ieiun. 5 *l. 27.* SOL. 37, 18 *l. 31.* AMBR. *infra l. 39. 40. 41.* PS. AMBR. *l. 42.* HIER. *l. 43*): CATVLL. 6, 8 cubile . . . sertis ac Syrio -ans olivo. 68, 144 -antem Assyrio venit odore domum. CIRIS 168 non storace Idaeo -antis tincta capillos. 512 thalamus Tyrio -ans . . . amomo. VERG. georg. 4, 169 -antia mella (Aen. 1, 436 CORIPP. Iust. 3, 22). MORET. 99 -antia . . . alia. VAL. FL. 4, 493 -at acerbus odor *Harpyiarum* patriique expirat Averni halitus. SIL. 15, 117 donum . . . -antis amomi. MART. 1, 87, 1 ne gravis hesterno -es, Fescennia, vino, pastillos . . . voras. 3, 58, 7 et multa -at testa senibus autumnis (*i. vinis*). 3, 65, 9 hoc (*i. nardo vel aliis odoribus*) tua . . . basia -ant (11, 8, 12). 5, 37, 9 puella . . . -vit ore quod rosarium Paesti. 6, 55, 3 semper casiaque cinnamoque . . . niger . . . -as plumbea Nicerotiana. PS. QVINT. decl. 13, 13 -antes thymo colles. SVET. Vesp. 8, 3 adulescentulum -em unguento (ZENO *l. 35* AMBR. *l. 38* HIER. *l. 43* VVLG. *l. 45*). APVL. met. 2, 8 Venus . . . cinnama -ans et balsama rorans (6, 11 Venus . . . -ans balsama). 4, 3 flores . . . -antes minime. 10, 34 tota suave -ante cavea. TERT. ieiun. 5 alium potius et caepe quam caelum -are malebant. ITALA Ezech. 20, 28 (Weingart.) odorem -antem (εὐωδίας, VVLG. suavitatis). CYPR. epist. 77, 3 -antes flores. TIBERIAN. carm. (poet. min. III 264) 1, 7 nemus -bat omne violarum spiritu. SOL. 37, 18 Dionysius . . . vinum -at. 52, 52 mittit India . . . multa alia -antia mirifici spiritus suavitate. ARNOB. nat. 5, 1 liquoribus odoratis . . . -antia pocula. IVVENC. 4, 412 late -antis olivi. POTAM. tract. 1 p. 1412^{B} -anti folio *rosae*. HIL. trin. 2, 35 nares, nisi odor -verit, in quo officio erunt nescient. ZENO 1, 5, 2 nupta . . . unguentis et odoribus -at. AVIEN. orb. terr. 1111 tellus hic semper -at odoro caespite. QVEROL. p. 46, 8 claustrum . . . plumbeum . . . diris -at odoribus. AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 14 p. 350, 16 -bat unguento humus. p. 350, 24 si recentia tantum vina -rent *pocula*. hex. 5, 21, 69 *umor roris* -are mellis incipit suavitatem. serm. 4, 1, 4 thymiamaterium . . . quod bonum odorem -are consuevit. PS. AMBR. serm. 28, 4 contra naturae speciem . . . calamus -at lilium. HEGES. 1, 46, 2 ut suavi odore tota -ret via. HIER. epist. 147, 8, 3 unguentis (-a ς) -as. in Ier. 4, 57, 4 hereticos, quomodo . . . musco -ent. VVLG. exod. 30, 7 adolebit incensum . . . Aaron suave -ans (θυμίαμα σύνθετον λεπτόν). cant. 1, 2 ubera tua . . . -antia unguentis optimis (ὀσμὴ μύρων). RVFIN. hist. 4, 15, 37 odorem . . . -antis unguenti (τῶν τιμίων ἀρωμάτων). PRVD. cath. 11, 68 harenas Syrtium -asse nardo et nectare. 12, 70 -ans odor turis. CLAVD. carm. min. 27, 80 regis . . . -antis (*i. avis Phoenicis*). PAVL. NOL. carm. 6, 85 -antem . . . sacro . . . aera . . . odore. 25, 35 nulla peregrinis -et nidoribus aura. 33, 24 chrismate -ans. AVG. civ. 1, 8 pari motu exagitatum et exhalat horribiliter caenum et suaviter -at unguentum (*cf.* OP. imperf. in Matth. 29 *s. v.* fragrantia *p. 1237, 26*). ord. 2, 11, 32 nemo . . . rosam naribus admovens audet ita dicere: quam rationabiliter -at. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. B 4 odor -bat suavissimus. SEVER. MAIORIC. p. 742^{D} cum odor ex ea (*grandine*) mellis -are coepisset. p. 744^{C}. PETR. CHRYS. serm. 69 p. 396^{C} quidquid in terra -at in floribus, sapit in fructibus. SIDON. carm. 2, 413 per agros -at odor *florum*. 9, 324 Nicerotianis quae -ant alabastra tincta sucis. CLAVD. MAM. epist. p. 205, 13 velut thyma -antia. anim. p. 43, 23 perpetuo odoraremur, si -ret olfactus. RVRIC. epist. 1, 11 p. 364, 11 arbores . . . odore -antes. PAVL. PELL. 148. POMER. 3, 6, 4 ei (*menti*) odor male suavis corruptibiliter -at. ALC. AVIT. hom. 17 p. 125, 24 -antis alabastri. carm. 6, 244 -anti . . . suco. DRAC. laud. dei 1, 309 male -ans bestia. Romul. 10, 119 odoriferos . . . -are volatus *Amoris*. 10, 287 ambrosius sic -et odor. VEN. FORT. vita Marcell. 7, 24 inde balsama coeperunt -are. vita Leob. 1, 3 -antis lilii. carm. 1, 18, 4. 11, 11, 6. GREG. M. in euang. 26, 12 odor in fructibus -at.

II ***translate*** (*c. acc. passim, acced. dat. comm.* AMBROSIAST. *l. 73, acced.* in *c. abl.* RVFIN. *l. 75*): AMBR. hex. 1, 8, 30 scriptura divina . . . vitae odorem -at. Cain et Ab. 1, 6, 24 *virtutes* quae -ant odorem disciplinarum. AMBROSIAST. in II Cor. 2, 15 praedicationis virtus doctrinae odorem praestat -antem deo (*praecedit* bonus odor *hostiarum* erat deo et acceptabilis). RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 149^{A} in doctrinae gratia -antem episcopum (*comparatur odor cypressi vel cedri*). PAVL. NOL. epist. 14, 1 odorem unguentorum domini . . . in tua sanctitate -antem. 23, 24 p. 182, 10 operum in his (*mulieribus*), non odorum -et unguentum. 23, 33 p. 190, 3 unguentum, quod . . . florum mixta in unum gratia . . . -bat. p. 190, 7 pateris . . . -antibus spiritu veritatis. 23, 35 p. 192, 18 passionis dominicae et resurrectionis odore -emus. p. 192, 21 in *Christi* corpore replentia domum totam unguenta -bimus. 44, 2 quam suavis in his et quantus Christi odor -at. 45, 1 in eloquiis tuis caelestis unguenti castitate -antibus. carm. 19, 399 altaria . . . sancti virtutem halantia -ant. AVG. civ. 16, 2 *Christi* nomen ubique

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iam -at. epist. 27, 2. 41, 1. 186, 39 -ant ... epistolae tuae odore ... ... Christi. 211, 16 c. Petil. 3, 6, 7 adv. Don. 32, 37 p. 139, 7 Ps. Avg. serm. 87, 2. Cassian. conl. 1, 1 qui inter illos egregios flores suavius ... theoretica virtute -bat. Clavd. Mam. anim. p. 76, 21 illocaliter illi (*i. intellectui*) -at aequitas, foetet iniquitas. Favst. Rei. serm. 27 p. 332, 14 si -ant benignitatis balsama. Cassiod. in psalm. 73 concl. hic liber diversis virtutum -are sentiatur odoribus. Ven. Fort. vita Albin. 3, 20 virtutis odore -ret *ille*. vita Pat. 10, 32 spelunca *S. Paterni* coepit nobilis floris odore -are. carm. 2, 4, 28 ramis de cuius vitalia crismata -ant. 7, 12, 37 suavis iustorum -at odor tumulo. Greg. M. moral. pr. 6 virtutis opinio commota per flagella -vit. 9, 50 p. 886^{C} humanum genus -at ... odore memoriae *supernorum*.

part. pro adi. **fragrāns,** -tis. *comp.*: Sol. 38, 6 crocum ... spirat -ius (*quasi adv.*). Avg. lib. arb. 2, 13, 35 quid -ius, quid iucundius inspiratione veritatis. Isid. orig. 14, 3, 45 crocum ... spiramine fraglantior⟨i⟩ (flagr- *K*). *superl.*: Apvl. met. 10, 21 unguento -issimo. Rvfin. Greg. Naz. orat. 5, 11 p. 180, 5 -issimi flores rosarum. Mart. Cap. 1, 85 -issimi spiritus halatibus. Avg. serm. ed. Morin (Bull. d'anc. litt. 4, 1914) p. 18, 40 per arborem odoratissimam significans -issimam gratiam. Sidon. epist. 8, 14, 4 castitatis -issimum incendium.

inde adv. **fragranter** (*cf.* Sol. *l. 13*). Pass. Rogat. 2 germanum ... suavissimi oris blandus odor -r implevit.

?? **fragrum,** -ī *n.* Gramm. suppl. 293, 13 flagra, quae sunt verbera, per 'f' et 'l', nam fragra (fragla *Gloss. Vat.*) odora per 'f' ⟨et 'r'⟩ scribendum.

frāgum, -ī *n.* [*sunt qui conferant c. gr.* ῥάξ, ῥώξ *(v. Collitz, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde d. indog. Spr. III 323), alii c. anglosax.* streaw-berie '*fragum*' *(v. Kluge, Indogerm. Forsch. IV 309), alii c.* fragrare (*v. Fick, Vergl. Wörterb. d. indog. Spr. I*^{3} *697*). *Th.*]. [*parm.* fro, *val.* fragă, *venet.* fraga, *wallon.* fref, *wascon.* arrage. *M.-L.*] Gloss. -a: *χαμαιδάφνη τὸ λάχανον. μαμίκυλον* (*lege μιμαίκ*)-; pomus agrestis; obet (*anglos.*); genus pomi, id est chamemila; florum vel cibi genus rubicundi, cuius herbae terrae adhaerent et dicuntur camelia. -ae *κοκκύμηλα. de usu v. Daremberg-Saglio I 2, 1154, 2 s. v.* cibaria; *M. C. P. Schmidt, PW. VI 401. formae singularis non leguntur nisi in* Ps. Apvl. *et* Gloss.

Verg. ecl. 3, 92 qui legitis flores et humi nascentia -a (Serv. mora quae in herbis nascuntur). Ov. met. 1, 104 arbuteos fetus montanaque -a legebant. 13, 816 silvestri nata sub umbra mollia -a leges. Sen. Phaedr. 526 excussa silvis poma compescunt famem et -a parvis vulsa dumetis cibos faciles ministrant. Calp. ecl. 4, 31 ne -a rubosque colligerem. Plin. nat. 1 ind. 21, 50 -a. 15, 98 aliud corpus et terrestribus -is, aliud congeneri eorum unedoni. 21, 86 ciborum ex herbis ... in Italia paucissimas novimus, -a, tamnum, ruscum. 25, 109 quinquefolium ... cum ... -a gignendo commendetur. Ivv. 13, 57 puer, licet ipse videret plura domi -a et maiores glandis acervos *cibos aevi antiqui*. Avg. epist. 7, 6 sapor -orum et cornorum *ignotus Afro*. Ps. Apvl. herb. 38 comaron (*κόμαρον*) Graeci, Romani -um nuncupant, nascitur locis opacis et mundis et collibus. ... -i herbae sucus ex melle potui datus mire ad splenis dolorem proficit, herbae -i sucus cum pipere albo et melle mixtus potui datus mirificum est remedium *ad suspiriosos et colicos*. legito eam mundus. Isid. orig. 17, 7, 39 fraxinus vocari fertur, quod magis inter aspera loca montanaque -a nascatur.

fragumen *v.* fragmen *p. 1231, 6.*

frāgus recurvatio poplitis quae et suffraginatio Gloss. V 600, 2 *cf. Osbern. 243.* [*cf.* suffrago. *Th.*]

framea, -ae *f.* [*vox germanica. Th.*].

1 *apud Germanos* (*v. Fiebiger, PW. VII 81sqq.*): Tac. Germ. 6 hastas vel ipsorum vocabulo -as gerunt angusto et brevi ferro, sed ita acri et ad usum habili, ut eodem telo ... vel comminus vel eminus pugnent. *ibid.* eques scuto -aque contentus est, pedites et missilia spargunt. 11 sin placuit sententia *in concilio*, -as concutiunt. 13 in ipso concilio vel principum aliquis vel pater vel propinqui scuto -aque iuvenem ornant. 14 comites ... exigunt ... ⟨a⟩ principis sui liberalitate illum ... equum, illam cruentam victricemque -am. 18 *muneri dat maritus nuptae* boves et frenatum equum et scutum cum -a gladioque. 24 nudi iuvenes ... inter gladios se atque infestas -as saltu iaciunt. *cf.* Evcher. instr. 2 p. 147, 1 (*p. 1240, 9*). Greg. Tvr. Franc. 3, 15 p. 124, 6 apprehendit scutum eius et -am (*praecedit* lancea parvola). 7, 46 alius cum -a caput eius dilaceravit.

2 *generaliter, genus hastae*: Ivv. 13, 79 iurat *per* Martis -am et Cirrhaei spicula vatis. Vlp. dig. 43, 16, 3, 2 arma sunt omnia tela ... non solum gladii hastae -ae [id est rhomphaeae]. Gell. 10, 25, 2 telorum iaculorum ... vocabula ... hasta pilum ... tragulae -ae mesancula cateiae rumpiae *eqs.* Hil. in psalm. 67, 26 gladius ... arcus ... sagitta ... -a ... reliqua poenarum ac mortium arma. Prvd. psych. 325 nec stridula lancea torto emicat amento -am nec dextra minatur. Mart. Cap. 5, 425 Gradivi -am non ausus poscere *Silvanus*.

3 *apud Christianos, licet non funditus oblituerit sensus verus, plerumque est pro gladio ῥομφαία*: Hier. in Zach. 3, 13, 7 p. 910 Vall. pro -a, quam LXX *ῥομφαίαν* transtulerunt, in hebraico 'aret' חרב, apud Aquilam et Symmachum *μάχαιραν* id est gladium sive mucronem reperimus. Rvfin. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 5 -a genus teli est. Avg. in psalm. 149, 12 -a appellatur quam vulgo spatham dicunt. sunt enim gladii ex una parte acuti, ipsae sunt machaerae. ipsae autem -ae, ipsae et romphaeae, ipsae etiam spathae appellantur (*inde* Isid. orig. 18, 6, 3 -a ... gladius ex utraque parte acutus *eqs. addit* -a autem dicta, quia ferrea est ... omnis gladius -a) ... -as bis acutas intellegimus sermonem domini *et plura*. epist. 140, 41 -a gladius est; nec utique tali ferro (*i.* -a) sed cruce occisus est Christus, nec latus gladio, sed lancea percusserunt. Evcher. instr. 2 p. 147, 1 -a: hastae longissimae sunt, quibus etiam nunc Aremorici utentes hoc nomen scribunt. quidam ita etiam gladios significari putant (*inde* Gloss. V 70, 16). Arnob. in psalm. 16 p. 344^{A} -am humanae litterae specialiter dicunt lanceam regis, nos autem -am generaliter gladium in scripturis sanctis accipimus. Cassiod. in psalm. 16, 14. 34, 3 *multa similia* (contum ... loricam ... gladium significat bis acutum). Isid. diff. 1, 242 -a ... gladius ex utraque parte acutus ..., machaera autem gladius est longus, ex una parte acutus. *inde varia excerpserunt* Glossae; *nota anglos.* aetga⟨e⟩ru.

sic legitur -a (*in graeco semper ῥομφαία* Vvlg. gladius, *nisi contra dixero*): Itala gen. 3, 24 (Aug. gen. c. Manich. 2, 23, 35) collocavit ante paradisum ... Cherubim et illam flammeam -am quae versatur (et flammeam romphaeam quae vertitur Avg. gen. ad litt. 11, 1. *cf.* Hier. in Is. 65, 23 p. 794 ignita -a. Avg. serm. ed. Mai 32, 1. 37, 2 romphaea -a). Ios. 5, 13 (Cypr. testim. 2, 19 p. 86, 11) hominem ... et -am haerentem in manu eius. Iudith 11, 2 (Sangerm. 15) non elevassem -am meam (*τὸ δόρυ*, Vvlg. lanceam). psalm. 9, 7 (Cas.) inimici defecerunt -ae in finem (*item* Vvlg., *cf.* Avg. in psalm. 9, 8). 21, 21 erue a -a, deus, animam meam (*item* Vvlg. *at* gladio Barnab. 5, 13). 34, 3 effunde -am (*item* Vvlg). 34, 44 accingere -a. 36, 15 (Rufin. Orig. in psalm. 36 hom. 3, 5 et Psalt. Rom.) -a ... eorum intret in cor ipsorum. 75, 4 (Cas.) confregit potentias arcuum, scutum -am et bellum (*cf.* Hier. epist. 28, 6, 3 *de variis lectionibus* -am, gladium, romphaeam). psalm. 77, 62 (Cas.) conclusit in -a populum suum. 143, 10 redemisti David ... de -a maligna. 149, 6 -ae ancipites in manibus eorum (*cf.* Hil. in psalm. 139, 12 liberari animam suam a -a in psalmis frequentes oraverat. 139, 13). Is. 2, 4 (Ps. Cypr. adv. Iud. 9) -as suas (*τὰς ζιβύνας*, lanceas Vvlg.) in falcibus commutant. IV Esdr. 13, 9 -am tenebat (13, 28). Os. 2, 18 (Hil. myst. 2, 1 p. 30, 13 F.) et arcum et -am et bellum conteram de terra. Luc. 2, 35 (cod. e) et tuam animam pertransiet -a (*cf.* Pavl. Nol. epist. 50, 18 -a vel gladius). Vvlg. psalm. 16, 13 eripe animam meam ab impio, -am tuam ab inimicis manus tuae (*cf.* Avg. in psalm. 13, 13 anima mea ... -a tua est. 34 serm. 1, 2). Zach. 13, 7 -a (*voc.*), suscitare super pastorem meum. Avg. in psalm. 34 serm. 1, 2 quaelibet optime facta -a, si non habeat bellatorem, iacet.

hoc translate de poena a deo immissa: haec interpretatio spiritalis legitur ap. Hier. in Zach. 3, 13, 7 p. 911 Vall.; Avg. gen. c. Manich. 2, 23, 35 flammea ... -a ... temporales poenae (Isid. in gen. 5, 14) intelleguntur. Evcher. form. 1 p. 8, 7 (in psalm. 34, 3) -a ultio divina. Cassiod. in psalm. 34, 3 intellegitur et vindicta. Isid. in gen. 5, 13 temporales tribulationes. Rvfin. Greg. Naz. orat. 8, 17 p. 256, 17 nec reticui -am supervenientem (*i. grandinem*). *aliter*: Avg. epist. 140, 41 translato ... verbo (*de* psalm. 21, 21) -am linguam dixit persequentium (*vide quae seq.*). *aliter*: Cassiod. in psalm. 34, 3 intellegitur et dolus.

? **framen** herba, unde frava nascuntur Gloss. IV 516, 32.

francisca *v. Onomasticon.*

*?*flaminica est **frandiola** Gloss. V 619, 30. *Vollmer.*

frango, frēgī, frāctum, frangere [*cf. esse videtur c. got.* brikan (*cf. Kluge, Etym. Wörterb. d. deutschen Spr.*^{7} *s. v.* 'brechen') *et c.* fragor, *hibern.* braigid '*pedit*', bebraig '*miccivit*', bracht '*fractio*'. *Th.*].

de formis: forma vulgaris (*ex compositis deducta*): fring- *v. l. 70sqq. 84. de flexu et prosodia*: Qvint. inst. 1, 6, 16 praeterito ... tempore ... -o, fregi. Char. gramm. I 246, 8 perfecto prima syllaba ex correpta producitur, velut ... frăngo, frăngis, frēgi (*cf.* Diom. gramm. I 370, 4 Prisc. gramm. II 22, 7. 459, 22. 460, 20. 523, 12. 524, 17). Prisc. gramm. II 438, 1 '*a*' *correptam esse*: frăngo, ... frăngebam, ... frăngam. III 513, 29 *verbis, quae praeterita in* '*xi*' *faciunt, excipitur* frango, fregi. *perf.* fregit *legitur* Lex XII tab. 8, 3 Ter. Andr. 222 Acc. trag. 227 *et passim. de notione*: Gloss. -o, *κλῶ, κατεάσσω, θραύω, κλάννω. κλάζω.* -is, *κλάννεις.* -it, *κλάννει.* -e, *κλάσον.* -itur, eliditur, -imur, vincimur. fringo *κατακλῶ, περικλῶ, περικατεάσσω* (II 341, 19. 403, 12. 4). fringit, contundit (IV 345, 2). *de notione v. etiam p. 1242, 70 sqq. et sub* fractus *p. 1252, 10sqq. de usu: vox per totam viguit latinitatem. invenitur*: Lex XII tab. 8, 3 Naev. trag. 55 (*v. p. 1241, 2*) Enn. ann. 189. 405 scaen. 89. 181; *apud* Plavt. (*15*^{ies}) Catonem (*5*^{ies}) Ter. Andr. 222. 923 Acc. trag. 478 (*v. p. 1242, 72*) Host. carm. frg. 2 Rhet. Her. 4, 42, 43. 4, 44, 57. *inde a* Cic. *passim, maxime transitive legitur. locos, ubi intransitive usurpatur, enotavi p. 1251, 26 sqq.* [*rum.* fringe, *it.* frangere, *francog.* freindre. *M.-L.*]

[*corrupta vel dubia*: Ov. epist. 7, 169 Cvrt. 9, 7, 21 *v. p. 1241, 63* Colvm. 4, 11, 1. Pers. 5, 59 cum ... cheragra fecerit (-erit *v. l.*) articulos ..., ramalia fagi (*cf.* Schol. *J* legitur et ⟨-erit i. e. *add. Jahn*⟩ curvaverit. *ibid. morbus ille* digitos -it ac tortuosos facit). Lavs Pis. 203 Plin. nat. 2, 115 Sil. 6, 14. 10, 617. 15, 339. Tac. ann. 2, 11 perfringerent *Bezzenberger*, fringerent (-erent *Lips.*) *cod.* Paneg. 12 (4),

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

23, 2 CLAVD. rapt. Pros. 2, 184.] *dubiae significationis*: NAEV. trag. 55 in montes ubi venti -bant locum (*an i. q. vehementer premebant, illidebant?* se venti -bant loci *Bergk. cf.* ISID. orig. 14, 8, 27 *infra p. 1245, 58*). *nota: formas* fregi, fregit, fregimus *distinxi per* -egi, -egit, -egimus *a formis praesentis temporis* frangi, frangit, frangimus, *quae notantur* -i, -it, -imus.

transitive: **I** *proprie i. q. in partes comminuere, rumpere:* **A** *de rebus:*

-untur membra sim.: LEX XII tab. 8, 3 manu fustive si os -egit libero (*sc. aliquis*), CCC... poenam subito (CATO orig. 81 si quis membrum rupit aut os -egit. OV. met. 5, 58 *plur.* [12, 343. 15, 527]. CELS. *et* PLIN. nat. *passim*). PLAVT. Men. 885 crus -ctum Aesculapio, Apollini autem bracchium (CIC. Phil. 11, 14. 13, 27 ei crura. SALL. hist. frg. 1, 44 cui -cta ... crura bracchiaque. HOR. epist. 1, 17, 59. *passim* [*cum dativo etiam*: MART. 11, 58, 10 -am tonsori crura manusque. IVV. 10, 60 -untur crura caballis. SVET. Aug. 67, 2 ei. TIB. 44, 2 utrique. *cum genetivo*: ROMVL. fab. Aesop. 18, 10 crura eius -egit. HIST. Apoll. rec. B 39 crura eius -antur]. *cf.* CIC. de orat. 2, 253 eum bracchium -isse. CELS. 8, 10, 3[A] si bracchium -ctum est. *al.*). CIC. Verr. 6, 110 -e cervices (6, 147 cervices ... -bantur ... civium Romanorum. Vatin. 26 illi Vettio. Phil. 11, 5. HOR. carm. 2, 13, 6 parentis. *al. cf. trop.* PS. SORAN. quaest. med. 8 de periculis mortiferis liberat *medicina* ..., sicut apparet in acutis passionibus et in his, quae -unt caput). CATVLL. 10, 22 -ctum ... pedem (PLIN. nat. 10, 103 fracta ala aut pedibus *perdicis*). SALL. Catil. 55, 5 *vindices*, quibus praeceptum erat, laqueo gulam -egere (*cf.* HOR. epod. 3, 3, 1 manu ... guttur [LVCAN. 2, 154 laqueo]. SEN. contr. 10, 5, 6 iugulo -cto). VERG. Aen. 3, 625 corpora ... -ret ad saxum. HOR. carm. 3, 27, 47 cornua (OV. am. 3, 6, 36 *al.*). SEN. contr. 10, 4, 2 membra. CELS. 2, 10, 4 caput. 6, 13, 4 corrupto dente aut -cto (SEN. dial. 5, 28, 3. 7, 20, 6 citius ... -etis dentes, quam imprimetis. *trop.* PERS. 1, 115 Lucilius ... genuinum -egit in illis *viris*). 8, 5, 6 cartilagini -ctae (*syn.* rumpere, *ut etiam* 8, 6, 1. *cf.* PLIN. nat. 11, 216 auriculae ac nares ... flexili mollitia ..., ne -rentur. cartilago rupta non solidescit). 8, 10, 2[A] umerus. STAT. Theb. 6, 884 -ctum obtritumque cadaver. ITALA deut. 33, 11 (Lugd.) -e lumbum insurgentibus (*κάταξον*, VVLG. percute).

-untur arbores sim.: ENN. ann. 189 exciditur ilex, fraxinus -itur atque abies consternitur alta. CATO agr. 40, 2 stirpem ... circumligato, ne liber -atur. 161, 4 cave ne -atur *asparagus*. VARRO Men. 391, 2 *trabs* -it ramos (*cf.* OV. ars 180 flectitur ... ramus; -is, si vires experiere tuas. SEN. epist. 39, 4 onere ... -untur. OPTAT. 2, 8 p. 45, 3 vos esse -ctos ramos ab arbore, ... abscissos palmites a vite. VVLG. Rom. 11, 20 *al.*). VERG. ecl. 3, 13 -isti ... calamos (CALP. ecl. 4, 23. PLIN. nat. 12, 106 lentus in -endo. MART. 9, 73, 9 -e ... calamos et scinde, Thalia, libellos. *al.*). 9, 9 iam -cta cacumina. georg. 2, 441 silvae, quas ... euri assidue -untque feruntque (LVCAN. 2, 409 -ctas [raptas *v. l.*] ... silvas. STAT. Theb. 2, 248 *al. cf.* 1, 361 -itur omne nemus. PLIN. epist. 8, 17, 3 *Anio* nemora ... et [*ed. Ald., om. codd.*] -egit et rapuit). HOR. epod. 10, 8 aquilo ... -it ... ilices. sat. 1, 3, 116 qui teneros caulis alieni -erit horti (PLIN. nat. 22, 88 *sing.*). OV. met. 12, 340 ornum. Pont. 3, 4, 107 -cta sub harundine (STAT. Theb. 5, 582). CELS. 8, 7, 1 lignum in longitudinem finditur, modo -itur transversum. SEN. Ag. 95 *nemus* annosa videt robora -i. SEN. dial. 2, 14, 2 virgam ... -egit (IVV. 8, 136 *plur. al.*). 2, 52, 2 *fulmen* in arbore ... quod durissimum et solidissimum est, terebrat et -it. COLVM. 4, 26, 3 *palmes* leviter curvabitur, ne deflexus -atur. PLIN. nat. 18, 299 culmum baculo -unt. STAT. Theb. 2, 472 -cta ... arbusta. 4, 565 iam -ctis ... thyrsis (7, 685). MART. 10, 50, 1 -at (*ad significandum maerorem*) Idumaeas ... palmas. *nota*: IVV. sat. 6, 749 hic -it ferulas, rubet ille flagello. 8, 247 *servus* -bat vertice vitem.

-untur arma: ENN. ann. 405 *tribunus* hastas -itque quatitque (scaen. 181 -untur hastae. HOST. carm. frg. 2 percutit atque hastam ... -it. VERG. Aen. 9, 411 *sing.* CVRT. 9, 7, 21 stipite mediam eam *lanceam* -egit [mediam infregit *Stangl*]. *al.*). PLAVT. Amph. 232 *homines* tela -unt (LVCR. 5, 1327 apri tela infracta ... tinguentes sanguine ..., in se -cta ... tinguentes sanguine tela. VERG. Aen. 11, 484 -e manu telum. 12, 8 *sing.* SEN. Herc. f. 1232 [*syn.* rumpere]. *al.* IORD. Get. 261 in vulnere suo). VERG. ecl. 3, 13 ad veteres fagos cum Daphnidis arcum -isti (OV. am. 3, 9, 8 *plur.* VAL. MAX. 9, 3, 7 *al.*). Aen. 12, 732 ensis -itur (OV. met. 5, 172 ensem -egit. *al.*). HOR. sat. 2, 1, 14 -cta ... cuspide. TIB. 2, 6, 15 sagittas. PROP. 3, 11, 47 secures. LIV. 21, 40, 9 quassata -ctaque arma (FLOR. epit. 1, 18, 27. *cf. trop.* SEN. dial. 10, 5, 2 victo patre Pompeio, adhuc filio in Hispania -cta arma refovente). SEN. Herc. O. 153 in nudo gladius corpore -itur. LVCAN. 6, 210 missile. SIL. 10, 317 -cta ... conflictu parmarum tegmina. STAT. Theb. 2, 725 tibi -cta virum spolia. 12, 700 clipeis ... -ctis. IVV. 10, 134 -cta de casside. VEG. mil. 4, 22 saxis ... hostium machinamenta -untur.

-untur aras, domus, naves, statuae sim.: ENN. scaen. 89 arae ... -ctae et disiectae iacent. PLAVT. Trin. 836 procellae ... -egere malum (*cf.* LVCAN. 1, 500 -cta ... pondera mali). Most. 740 navis, nostrae navi quae -at ratem (trabes *Lorenz*, latus *mavult Leo*. SEN. Phaedr. 1049 pistrix ... sorbet aut -it rates. LVCAN. 3, 579 *al. cf.* OV. Ib. 278 -cta ... membra ratis. Pont. 1, 10, 39 -cto ... phaselo). Rud. 505 navis si -cta est tibi (TER. Andr. 222 navem is -egit apud Andrum. 923 navi -cta ad Andrum eiectus est. RHET. Her. 4, 44, 57 CIC. Verr. 2, 46 *al. cf.* SEN. clem. 1, 11, 1 classes. PLIN. nat. 2, 132 navigia). TRAG. inc. 213 tectis -ctis (CIC. Att. 4, 3, 2 domus primo -cta coniectu lapidum [LVCAN. 10, 481]. TIB. 1, 1, 73 -ere postes [OV. ars 3, 567 *al.*]. SEN. nat. 2, 6, 4 *ventus* aedificia tota corripiens in alto -it). CIC. leg. 2, 64 columnam violarit, laeserit, -erit. de orat. 2, 253 signa sacra ... -ere (PLIN. nat. 34, 81. *cf.* LVCR. 6, 419 -it simulacra. VITR. 2, 13 statua ... -retur. PLIN. nat. 36, 74 *obeliscus*. IVV. 8, 18 -enda ... imagine [11, 18]. ITALA exod. 34, 13 [Filastr. 147, 2] idola -etis [*στήλας ... συντρίψετε*, VVLG. confringe statuas]. *adde trop.*: PLIN. nat. 35, 4 pinacothecas veteribus tabulis consuunt alienasque effigies colunt, ipsi honorem non nisi in pretio ducentes, ut -at heres [*i. q. distrahere, discerpere*] furisque detrahat laqueo). LVCR. 4, 437 aplustris -ctis (*Flor. 31,* factas *trad.*). VERG. Aen. 1, 104 -untur remi (5, 209. 222 HOR. epod. 10, 6 *al. cf.* PROP. 2, 25, 4 carina [2, 26, 1. 3, 7, 15 *al.*]. 3, 7, 39 puppes [OV. epist. 18, 186 *al.*]. SIL. 14, 548 -endae ... prorae. STAT. Theb. 11, 521 -unt [plangunt *v. l.*] tonsas). HOR. carm. 3, 3, 7 si -ctus illabatur orbis (*cf.* SEN. Herc. O. 1120 -ctis ... polis. 1136 compagibus ruptis uterque debuit -i polus. SEN. nat. 6, 32, 4 -atur [*i. disrumpatur*] licet caelum). OV. met. 11, 569 niger arcus aquarum -itur et rupta ... unda *eqs.* 13, 890 moles -cta (tacta *et* iacta *v. l. cf.* SIL. 12, 186 -ctis exundat molibus amnis). STAT. Theb. 6, 108 -cto Boreas caput extulit antro. TAC. hist. 3, 17 -cto ... rivi ponte. *cum sensu aperiendi de portis sim.* (*fere i. q. effringere, disrumpere*): PLAVT. Stich. 326 quisnam ... has -it fores? (Amph. 1022 qui sic -as fores. Asin. 384 quis nostras sic -it fores? PROP. 2, 5, 22 nec mea praeclusas -erit ira fores. OV. am. 1, 9, 20 hic portas -it, at ille fores. *al.*). Most. 939 quid istas aedis -itis? HOR. sat. 1, 2, 128 ianua -atur (PROP. 3, 24, 30 irata ... manu. OV. ars 3, 71 nec tua -etur nocturna ianua rixa. rem. 31). SEN. Phaedr. 534 nec torta clausas -erat saxo gravi ballista portas (LVCAN. 2, 444 PETRON. 124 *vers.* 291 SIL. 15, 559 STAT. Theb. 11, 388 IVV. 10, 156. *cf.* STAT. Theb. 10, 197 morasque -ite portarum. HIL. trin. 3, 7 portas inferi -erit *deus. cf.* APVL. met. 1, 11 -ctis et evolsis funditus cardinibus). PELAGON. 404 *equus* praesepium -it. LVCAN. 1, 583 Marium -cto fugere sepulcro (*cf.* HIER. in Ier. 2, 48 p. 108, 8 haec *sepulcra* quoque -bat et effodiebat avaritia). *trop.* FIRM. err. 24, 2 p. 60, 21 *Christus resurgens* -egit claustra perpetua. *hyperbolice* -ere toros *i. accumbere*: MART. 2, 59, 3 -e toros. 4, 8, 6 imperat exstructos -ere ... toros.

-untur vasa, metalla, lapides sim.: PLAVT. Capt. 89 -i aulas in caput (*eadem compositio* PROP. 2, 6, 18 -ere in adversum pocula Pirithoum. STAT. Ach. 1, 114 crateres in hostem. *cf.* HOR. sat. 2, 8, 72 patinam. 2, 8, 81 -cta lagoena [PETRON. 22, 3]. ars 473 -ere clathros. PROP. 4, 7, 34 -cto ... cado. SEN. contr. 7 praef. 8 calix ... -itur. SEN. Thy. 864 urnam [PETRON. 71, 11]. SEN. nat. 2, 31, 1 dolio. dial. 3, 12, 4 vitreum -ctum est [PETRON. 10, 1. 50, 7. PORPH. Hor. carm. 1, 9 p. 15, 20 'flumina constiterint acuto' utrum ... an quod -ctum (*Loewe,* fretum *trad.*) velut vitreum acutum sit? *al.*]. 5, 40, 2 -erat ... crustallinum *servus*. epist. 90, 14 serram. PS. SEN. mon. 135 vasa ... -antur [IVV. 10, 102 *al.*]. PLIN. nat. 37, 19 scyphi. 37, 20 trullam. MART. 6, 93, 2 testa ... -cta. 11, 8, 7 amphora. *al.*). CIC. Verr. 5, 56 anulus ... -ctus ... est. fat. 13 -i ... gemmam (OV. am. 1, 10, 61 gemmae -entur et aurum. *cf.* SEN. epist. 95, 73 [*trop.*] omnium illorum aurum argentumque -ctum est et [in] milliens conflatum. LVCAN. 6, 405 aurumque monetā -egit. PLIN. nat. 34, 146 *ferrum* in spongeas -i. 34, 171 *scoria plumbi* minutim -cta. CORP. XII 1377 beneficiaria ex mul(tis) et aere -cto). OV. met. 12, 488 -cta ... dissiluit ... lammina. LIV. 31, 26, 12 lapides ... -i (PAVL. FEST. p. 281 *sing. al. cf.* VITR. 2, 8, 7 -ctis [factis *trad., em. Iocundus*] caementis [PLIN. nat. 36, 172]. 2, 8, 18 tegulae fuerint -ctae. SEN. Phoen. 571 saxa [LVCAN. 6, 388]. PLIN. nat. 20, 115 *radix* vesiculae calculos -it. SIL. 5, 614 rupes. STAT. Theb. 5, 386 molares).

-untur fruges: PLAVT. Curc. 55 qui e nuce nuculeum esse vult, -it nucem (CIC. de orat. 2, 266 VARRO rust. 1, 7, 3 *al.*). VERG. georg. 2, 72 glandem ... sues -egere. SEN. epist. 90, 22 fruges ... duritia dentium -it. 90, 23 utriusque (*sc. dentium partis*) attritu grana -untur (PLIN. nat. 17, 62. 18, 195 *granum* dentibus -ctum). IVV. 15, 9 porrum et caepe ... violare et -ere morsu. VVLG. deut. 23, 25 -es spicas et manu conteres. *speciatim de terendis, molendis frugibus* (*cf.* VARRO rust. 2, 4, 17 fabam frendere ..., id est -ere. PAVL. FEST. p. 91 frendere est -ere. p. 168 infantes ... nondum frendentes, id est -entes. GLOSS. -ere saxo, molere): ACC. trag. 478 nocturna saxo fruges -es (*sic* SERV. Aen. 1, 179; frendas NON. p. 447, 20) torridas (LVCR. 1, 882 fruges ... robore ... saxi -untur. VERG. georg. 1, 267 torrete igni fruges, nunc -ite saxo. Aen. 1, 179 LACT. inst. 1, 18, 19). OV. fast. 6, 381 quodcumque est solidae Cereris, cava machina -at. Pont. 3, 8, 11 femina ... Cerialia munera -it. medic. 58 iube scabra -at asella mola. MANIL. 5, 281 -uro (facturo *v. l.*) silici frumenta (PALLAD. 1, 41 CYPR. GALL. deut. 119). COLVM. 12, 54, 2 suspensa mola olivam -ito (PLIN. nat. 15, 16 *pl.* 15, 21 *pl.* 15, 23 trapetis -ctae. APIC. 6, 233). PLIN. nat. 18, 72 Graeci perfusum aqua hordeum siccant nocte una ac postero die frigunt, dein molis -unt (*cf.* SER. SAMM. 710 saxis hordea -cta. QVEROL. p. 30, 18 hordea ... -cta et madida). 18, 116 *tritici grana* molis -unt *quidam*. 18, 117 *faba* solida ac delicatius -cta

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(18, 158 *opp.* solidae. 19, 40. 20, 58). VAL. FL. 2, 448 pars -it . . . saxo farra (VVLG. lev. 2, 16 farris -cti). PALLAD. 1, 29, 2 triticum -ctum praebebis *pullis*. VVLG. num. 11, 8 *populus* illud (*sc. man*) -bat mola sive terebat in mortario. *de lino*: PLIN. nat. 19, 5 -ctum tunsumque et in mollitiem lanae coactum. HIER. tract. in psalm. 86 p. 101, 11 *linum* primum . . . tollitur de terra, -itur, deinde torquetur, postea lavatur. EDICT. imp. Diocl. III/IV 1, 12 pisae -ctae. 13 pisae non -ctae.

-itur panis: PLAVT. Poen. 729 panem -ito. CVRT. 4, 2, 14 cum forte panem quidam militum -rent. IVV. 5, 68 panem vix -ctum (*i. qui vix -i potuit*). PORPH. Hor. epist. 1, 17, 49 quadra panis . . . -etur ac dividetur duobus. COMM. apol. 653 quinque panes -egit hominum in milia quinque *Christus*. LACT. inst. 4, 15, 17 -bat panem minutatim. HIL. in Matth. 14, 12 fallunt semper praefractu (praefracta *v. l.*) -entes (*sc. panem*). HYMN. Ambros. 1, 5 [= 10 Dreves], 29 inter manus -entium panis rigatur. RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 p. 229^{A} dominus . . . paucos panes -it. nisi -cti fuerint isti panes, nisi in partes comminuti a discipulis, hoc est, nisi minutatim littera fuerit discussa ac -cta, sensus eius ad omnes non potest pervenire. *accedente dativo*: IVV. 10, 200 -endus misero gingiva panis inermi. COMM. instr. 2, 30, 11 -e tuum panem egeno. BARNAB. 3, 3 -e (*διάθρυπτε*) esurienti panem (VAL. CEM. hom. 9, 5 CORP. X 1398 CASSIOD. inst. div. 32). *cf.* PALLAD. hist. mon. II 10 p. 359^{D} -ens (*κλάσας*) sibi buccellatim *panem*.

-untur variae res corporeae (*neutr. pronominum v. l. 30sqq.*): CATO agr. 144, 2 *scalae* vetustate -ctae (LIV. 26, 45, 3 onere). 146, 3 vasa, torcula, funes, scalas, trapetos . . . salva reddito, nisi quae vetustate -cta erunt. CIC. p. red. in sen. 7 consulis fasces -ctos (p. red. ad Quir. 14 Pis. 28 EPICED. Drusi 177 LIV. 2, 55, 9. VAL. MAX. 2, 7, 7 contusi atque -cti. *al.*). nat. deor. 2, 125 ova -it (PLIN. nat. 10, 37. 100. 161 *al. cf.* 29, 46 *putamina*). LVCR. 1, 533 (*loquitur de primordiis*) nam neque collidi . . . posse videtur quicquam nec -i nec findi in bina secando (*cf.* 4, 697 -cta magis redolere videntur omnia. GAIVS inst. 3, 217 si quid . . . ustum aut ruptum aut -ctum ⟨fuerit⟩. *al. adde*: SEN. Herc. f. 33 quidquid pontus aut aer tulit, terribile, dirum, pestilens, atrox ferum, -ctum atque domitum est). 6, 158 -untur . . . montes nimborum (*cf.* OV. fast. 1, 563 ille aditum -cti praestruxerat obice montis [LVCAN. 6, 38 *plur.* PLIN. nat. 6, 1 CORP. XIV 4012, 17 clivom medium -egi et depressi. *trop. i. q. superare*: SEN. dial. 7, 15, 5 illius gradu clivus iste -endus est]. SEN. nat. 2, 28, 2 nubes in montem actae non -untur, sed circumfunduntur. 6, 9, 1 vi . . . nubila [*syn.* rumpere]. *adde fere i. q. disrumpere, dividere*: LVCAN. 7, 154 -erunt fulmina nubes. PETRON. 123 *vers.* 187 turmae nimbos -egere ligatos [*i. glaciem; cf. l. 60 sqq.; syn.* rumpere]. STAT. Ach. 1, 372 *volucres* -unt nubila. *cf.* Theb. 10, 373 tonitru aethera -it Iuppiter. 10, 602 ancipiti gyro volvi -ique ruborem). VARRO rust. 1, 19, 2 -cta bura. 1. 32, 1 -antur glebae (VERG. georg. 1, 94 rastris. 2, 400. 3, 161 -ctis . . . glebis. *aliter*: SEN. Phoen. 396 equestri -cta . . . tellus pede [546 equitatu levi Cadmea -i prata. PETRON. 123 *vers.* 204 *Caesar* -bat gressibus arva. STAT. Theb. 6, 640 raraque non -cto [SCHOL. hoc est non depresso] vestigia pulvere pendent. *audacius*: SIDON. epist. 3, 3, 2 gramina incessu, flumina natatu, venatu nemora -isti]. LVCAN. 6, 384 solum -egere [rupere *v. l.*] coloni. *trop.*: PERS. 6, 32 de caespite vivo -e aliquid [SCHOL. *J.* de patrimonio tuo minue aliquid. *cf.* IVV. 7, 219 qui dispensat, -it sibi (SCHOL. *J.* tollit sibi). SCHOL. Pers. 6, 64 si quid consumpsi, de meo -ctum est]). LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 49 rutramina. PROP. 3, 11, 4 (*trop.*) -cto rumpere vincla iugo (*cf.* SEN. clem. 1, 1, 1. COLVM. 11, 2, 38 -cta iuga . . . resarcire). OV. am. 1, 13, 29 axem (STAT. Theb. 4, 244 *plur. cf.* OV. met. 2, 317 -ctarum . . . rotarum. 15, 523 *rota* -cta ac disiecta. SEN. Thy. 660 -cti . . . currus [STAT. Theb. 6, 485]). fast. 2, 323 -erat armillas (*ibid.* scindebant . . . vincula . . . pedes). SEN. nat. 4, 5, 4 disturbata nive et glacie -ente se (epist. 78, 23 -cta . . . glacie. STAT. Ach. 2, 118 glaciem . . . levi non -ere planta *iubebatur Achilles*. IVV. 6, 522. PANEG. 12 [2], 14, 1 nisi aestivam in gemmis capacibus glaciem Falerna -issent. *cf.* LVCAN. 4, 84 -cto . . . madescunt saxa gelu. STAT. silv. 5, 2, 133 Arctoosne amnes et Rheni -cta natabis flumina an aestiferis Libyae sudabis in arvis? APVL. mund. 9 nives . . . -ctae ac discissae). LVCAN. 6, 792 abruptis . . . -ctisque catenis (SIL. 13, 593. *cf.* STAT. Theb. 6, 863 digitorum vincula -unt. PLIN. epist. 10, 58, 2 -ctis vinculis). PERS. 1, 130 -erit heminas (*cf.* SCHOL. *ad l.* -urus inaequales mensuras). PETRON. 136 -cta est putris sella (QVINT. inst. 6, 3, 25). PLIN. nat. 10, 91 *nidi* ferro intercidi non queunt, -untur ictu valido. 31, 100 *sal* -ctus comminutusque. STAT. silv. 4, 3, 7 nec -it vada (*i. paludes fossis ductis disrumpit*) montibusque caesis inducit Nero sordidas paludes. IVV. 4, 33 magna qui voce solebat vendere municipes -cta (facta *v. l.*) de merce siluros. *hic addi liceat de dissolvendis rebus, primordiis*: LVCR. 1, 552 si nullam finem natura parasset -endis rebus *eqs.* (*syn.* dissolvere, *opp.* reficere, reparare. *cf.* 1, 533 *supra l. 49.* 1, 559. 561. 577 si nullast -endis reddita finis corporibus). *nota tropice*: CIC. fin. 2, 26 'tria genera cupiditatum, . . .'. primum divisit ineleganter. duo enim genera quae erant, fecit tria. hoc est non dividere, sed -ere.

B *de animantibus (i. q. comminuere, conterere, contundere): de hominibus*: AFRAN. com. 307 offendit, -egit (*Ribbeck*, -it *Iunius*, regit *codd.*, fligit *L. Müller*), rupit (*Ribbeck*, rumpit *codd.*), icit poculo.

HOR. carm. 1, 23, 10 (*trop.*) non ego te tigris ut aspera . . . -ere persequor. OV. met. 12, 433 codice qui misso . . . Tectaphon Oleniden[que] a summo vertice -egit. SEN. Herc. O. 978 -e, ut insontem Lichan (*sc. me, Deianiram*). SEN. epist. 66, 43 aut exanimatos serpentium morsu aut -ctos (fructus *vel* fructos *codd. antiq.*) ruina. VAL. FL. 3, 589 leo . . . -it . . . sub dentibus hostem. *de bestiis*: VAL. MAX. 9, 2 ext. 2 ut -ctae *testudinis* carne vesceretur (*cf.* PLIN. nat. 10, 7 ingenium est ei [*aquilae*] testudines raptas -ere e sublimi iaciendo). SEN. Tro. 798 leo praedam minorem (*i. iuvencum*) morsibus vastis tenens -it vehitque (*cf.* VAL. FL. 2, 459 taurus . . . -entem morsu super alta leonem terga ferens. MART. 1, 104, 19 mollem -ere dum pudet rapinam *leo*). SEN. epist. 82, 24 *serpens* molaribus . . . -cta saxis est. PLIN. nat. 8, 136 leo visum (*leontophonon*) . . . -it et citra morsum exanimat. 11, 116 *uniones* nullo lapsu -untur. 11, 126 *purpureas* vivas -unt. STAT. Theb. 6, 271 *Hercules* anhelantem duro . . . angens pectoris attritu sua -it in ossa leonem. SER. SAMM. 462 *cocleas* cumque suis domibus -is (-es *v. l.*). *accedit abl. limit.*: MART. 7, 7, 3 -ctus . . . cornu iam ter improbo Rhenus (*de abl. limit. cf. p. 1248, 57*).

II *sensu latiore et translate, i.q. incurvare, debilitare, minuere, domare, abolere*:

A *de rebus maxime corporeis* (*de calore, frigore v. sub 1*): **1** *de calore, frigore*: CIC. de orat. 1, 265 dum se calor -at. VARRO rust. 2, 2, 18 antequam calores aut frigora se -erunt (*Keil*, eregerunt *trad.*; *cf.* AVG. nat. et grat. 27, 32 p. 257, 2 calores febrium . . . caloribus medicinalibus -i). CELS. 7, 7, 4^{E} iam -ctis aestibus (SEN. nat. 4, 13, 5 aliquid . . . , quo aestus ille -atur. MART. 1, 49, 15 aestus serenos . . . -es Tago *flumine. cf.* SEN. nat. 5, 10, 4 etesiarum flatus aestatem -it). SEN. Herc. O. 1367 Oceanus meos -et vapores. SIL. 15, 705 flumine soles -bat. STAT. silv. 1, 3, 7 -unt sic improba solem frigora.

2 *de fluctibus sim.*: **a** *de fluctibus repercussis*: CIC. epist. 9, 16, 6 *v. p. 1248, 9.* LVCR. 6, 143 *fluctus* quasi murmur dant in -endo graviter. 6, 144 item fit in . . . mari, cum -itur aestus (*Flor. 31*, aest *vel* aestu *trad.*). 6, 695 mare montis ad . . . radices -it fluctus (*cf.* SEN. Oed. 603 fluctus . . . non tot -it Ionium mare. Herc. O. 1384 Thraicios fluctus Athos -it [LVCAN. 6, 266 -entem fluctus scopulum. PLIN. epist. 9, 7, 4 *villa fluctus* -it. *huc spectat* STAT. Theb. 2, 43 interiore sinu -entia (flagrantia *pars codd.*) litora curvat Taenaros (*i. litora fluctus -entia*)]. SEN. dial. 2, 3, 5 scopuli mare -unt [LVCAN. 2, 401 Tyrrhena vado -entes aequora Pisae. STAT. Theb. 12, 634 arbor . . . longa refugum mare -ret umbra. PLIN. epist. 6, 31, 16 *insula* quae . . . mare obiacens -at]. *adde*: LVCAN. 5, 606 boreas . . . suum in fluctus cori -it mare). VERG. Aen. 1, 161 quibus (*insulae lateribus*) omnis ab alto -itur inque sinus scindit sese unda (*cf.* OV. fast. 4, 282 Carystaeis -itur unda vadis [LVCAN. 9, 308 aequora -cta vadis]. SEN. nat. 4, 2, 5 *Nilus* -itur . . . occurrentibus saxis). 10, 290 -cta remurmurat unda (VAL. FL. 2, 453. SIL. 5, 398 -ctas in rupibus undas. 8, 427 -ctis albescit fluctus in undis. STAT. Theb. 6, 778 cumulos agit unda . . . in scopulos et -cta redit. 9, 465 -ctā . . . refunditur undā *Ismenos. cf.* HOR. carm. 2, 14, 14 -ctis . . . fluctibus Hadriae [QVINT. decl. 388 p. 437, 1 venientis . . . fluctus et consurgentis alteque (antequam *codd.*) -cti . . . facies]. VAL. FL. 7, 583 aequora . . . in scopulos . . . ruunt eademque recedunt -cta [facta *trad. corr. Pius*]. SIL. 1, 592 -cta . . . anhelant aequora). SEN. Med. 392 (*trop.*) ubi se iste fluctus -et? (*cf.* MELA 3, 40 *Araxes* -it se subinde ad opposita cautium [*i. vim suam coercet, spectat igitur ad* c]). SEN. nat. 3, 28, 3 *aequor* quod longe a conspectu veteris litoris -itur. STAT. Theb. 5, 370 aequor . . . arquato iamiam prope sidera dorso -itur. QVINT. inst. 9, 4, 7 vehementior fluminum cursus est prono alveo . . . quam inter obstantia saxa -ctis aquis ac reluctantibus. EVSTATH. Bas. hex. 4, 3 *pelagus turbatum* mox -itur atque subducitur (*ἐπανῆλθεν*). *nota*: LVCAN. 1, 103 Isthmos . . . , si terra recedat, Ionium Aegaeo -et mare. **b** *de fluctibus remo vel nando traiciendis, superandis, dividendis*: SEN. Oed. 428 qui bibit Gangen niveumque quisquis -it Araxen. LVCAN. 1, 371 Oceani . . . remo compescuit undas, -egit et arctoo spumantem vertice Rhenum. 5, 440 nec . . . aequora -it eques fluctuque latente sonantem orbita . . . scindit Maeotida. 5, 646 (*de navi tempestate vexata*) nescit . . . magister, quam -at, cui cedat aquae. 8, 374 nec -et nando amnem (SIL. 8, 533 vadum). VAL. FL. 1, 363 hic patrium -it Neptunius aequor. 8, 355 ite rates et -ite virginis undam. SIL. 3, 457 validis gurges . . . -itur ulnis (10, 498 -ens undam puerilibus ulnis). 11, 490 centeno -ctus spumabat verbere pontus. 13, 828 *Cloelia* illa est, quae Thybrim, quae -egit Lydia bella (*cf. p. 1248, 4*). PLIN. paneg. 81, 4 nunc cum valentissimo quoque sodalium certat -ere fluctus, domitare ventos. OPT. PORF. carm. 19, 23 mare Sigaeum valeam bene -ere remo. **c** *de fluctibus domandis, pacandis, molliendis* (*v. etiam supra l. 54*): OV. epist. 18, 207 spes tamen est -ctis vicinae pacis in undis. trist. 1, 2, 108 victa . . . mutati -itur unda (ira *v. l.*) maris. SEN. Herc. O. 710 ut -ctus austro pontus etiamnum tumet, *eqs.* 731 ut . . . evolutos -it Ionio salo opposita fluctus Leucas et lassus tumor in litore . . . spumat, . . . sic languet . . . vellus. LVCAN. 1, 222 molli . . . rumpit turba vado faciles iam -cti fluminis undas. 5, 705 -urum (straturum *Bentleius*) pelagus boream. PLIN. nat. 5, 85 *Euphratem* illic . . . Taurus . . . vincit -ctumque expellit in meridiem. 35, 167 ad sustinenda maria fluctusque -endos. 36, 1 ad fluminum impetus domandos fluctusque

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-endos. VAL. FL. 6, 635 hiberno proruptus ab arcu imber ... donec -itur inque novum paulatim deficit amnem.

3 *de voce, sonitu, verbis sim.*: **a** *de sonitu non continuo, sed modo fortiore modo remissiore*: VERG. georg. 4, 72 vox auditur -ctos sonitus imitata tubarum (SERV. *ad l.* -ctos, collisos [*v. etiam infra l. 30*]. PANEG. 10 [4], 26, 2 te permovent tu[r]barum -ctae voces, horrendus militum clamor. AMBR. hex. 5, 22, 76 gratam in rauco illo vocis suae murmure suavitatem quam nos -cto tubarum sonitu lentius primum videmur imitati. *cf.* CYPR. GALL. iud. 348 aere canoro dant sonitus -ctasque levant ad sidera voces). SIL. 1, 532 auditur gemitus -ctumque in casside murmur (*cf.* STAT. Theb. 10, 323 -ctumque perit in sanguine murmur. *aliter, i. q. opprimere*: STAT. Theb. 11, 337 obnixi -unt mala murmura dentes [*v. praeterea l. 16*]). *hic addam de vocibus interruptis, abscisis, quae per intervalla emittuntur* (*cf. sub* fragmen *p. 1232, 2 sqq.*): TAC. Germ. 3 affectatur ... asperitas soni et -ctum murmur (*cf.* AVIAN. fab. 17, 13 *tigris telis transfixa* gemens -ctoque loqui vix murmure coepit, nam solitas voces ira dolorque rapit). POTAM. tract. 1 p. 1413^{C} hebraeas voces graecessando -ctis in unum singultibus mixtas Salvatoris in laudibus expiabant *Lazari sorores*. HIER. epist. 39, 2, 1 non est optimus consolator, quem proprii vincunt gemitus, cuius visceribus emollitis -cta in lacrimis verba desudant. 108, 26, 5 neptem suam ... in cunis et crepitaculis balbutiente lingua ... aviae et amitae nomina dimidiatis verbis -ere. vita Pauli 7 -ens potius verba quam proloquens (*cf.* ENNOD. carm. 1, 3, 14 p. 511 -cta locuturis ... labiis). *eodem sensu Hosius interpretari vult*: AVSON. Mos. 257 excipit ictum spiritus, ut -ctis (raptis *Peiper*, tractis *Schenkl*) quondam per inane flagellis (*aliter p. 1252, 21*) aura crepat motoque assibilat aere ventus. **b** *de voce repercussa*: VERG. Aen. 3, 556 audimus longe -ctas ... ad litora (ab litore *v. l.*) voces (*cf.* SERV. *ad l.* -ctas, nimias, ut '-ctos sonitus ... tubarum' [georg. 4, 72 *v. supra l. 4*]. auct. *ibid.* vel -ctas, cum fragore venientes). STAT. Theb. 6, 29 acceptos longe nemora avia -unt multiplicantque sonos. silv. 4, 3, 63 echon simul hinc et inde -ctam. **c** *de voce debilitata, infirmata* (*cf. p. 1249, 3. 22 et sub* fractus *p. 1252, 33 sqq.*): QVINT. inst. 11, 3, 20 quarum (*faucium*) vitio et -itur et obscuratur et exasperatur et scinditur vox. 12, 11, 2 quibus (*voce, latere, firmitate*) -ctis aut imminutis aetate seu valitudine. SER. SAMM. 256 rabidus clamor, -cto (facto *v. l.*) cum forte sonore plenum radit iter, *eqs.* FORTVN. rhet. 18 p. 131, 20 quid si vehementer -cta vox fuerit, quemadmodum eam restituam? (*antecedit* leviter vexata vox; *ibid.* vocis laesae). MACR. somn. 2, 4, 3 virga, dum auras percutit, si impulsu cito feriat, sonum acuit, si lentiore, in gravius -it auditum. EVGRAPH. Ter. Eun. 231 decrepiti dicuntur ... senes, si qui longa aetate vix loqui possunt et tantummodo -ctis vocibus exprimunt, quae loquantur ac sunt quasi quaedam crepitacula.

nota: t. t. i. q. flectere: CASSIOD. inst. div. 15 p. 1127^{A} Hebraea ... nomina ... nulla declinatione -atis. *de genere, quo singulae gentes verba exprimunt, pronuntiant*: ISID. orig. 9, 1, 8 omnes occidentis gentes verba in dentibus -unt (*syn.* conlidunt, feriunt), sicut Itali et Hispani.

4 *de ventis*: VITR. 1, 6, 8 uti *venti* advenientes ad angulos insularum -antur repulsique dissipentur. LVCAN. 9, 450 non montibus *austrum* illum (ortum *Hosius*) adversis -it Libye scopulisque repulsum dissipat. PLIN. nat. 34, 40 flatum opus erat -i. VAL. FL. 6, 354 magno ... cum turbine sese ... Aeoliae -unt in limine venti. PLIN. epist. 2, 17, 17 *cryptoporticus* aquilonem inhibet summovetque .... similiter Africum sistit atque ita diversissimos ventos alium alio latere -it et finit. ISID. orig. 14, 8, 27 confrages loca, in quae undique venti currunt ac sese -unt (*cf. p. 1241, 3*). *aliter*: SIL. 5, 189 tuba terrificis -egit stridoribus auras (*i. disrupit, divisit*). STAT. silv. 3, 2, 42 pater, Aeolio -it qui carcere ventos (*fere i. q. domuit*). silv. 4, 5, 8 in (iam *cod.*) Zephyros Aquilone -cto (-ctos *cod.*; *i. debilitato, mutato*). *hic addam*: SEN. nat. 1, 1, 13 -i tempestatem et desinere ventos.

5 *de capillo, i. q. incurvare, inflectere*: SEN. contr. 1 praef. 8 capillum -ere et ad muliebres blanditias extenuare ... vocem. QVINT. inst. 1, 6, 44 comam in gradus -ere. *i. q. deprimere*: STAT. silv. 2, 1, 116 crinem ... -isset (pressisset *v. l.*) roseā ... Thalia corona.

6 *de radiis lucis, i. q. incurvare, inflectere*: LVCAN. 3, 522 Phoebus -egit aquis radios (*cf.* ALC. AVIT. carm. 4, 531 *fulgor* breves radios ammotas -it in undas). FIRM. math. 5, 7, 4 stellarum ... radii ex loci opportunitate -untur. CHALC. comm. 239 radius -ctus in speculo (*ibid. visus* flexus, quin immo -ctus). 240 *bis* (*ibid.* infractus, *cf.* 242 infringitur). 241. MAR. VICTOR aleth. 2, 266 ut labris saeptos latices cum luce recussa receptos -unt radios. SISEBVT. poet. lat. min. V 59, 37 obliquo ... cum radiaverit axe (*Phoebus*), in terram radii -untur. cetera solis lumina ... nil obstante globo tendunt pe inania vasta. *huc spectat* STAT. Theb. 12, 660 armorum lux ... in aethera longum -itur. *sim.*: STAT. Ach. 1, 689 -bat radios humili iam pronus Olympo Phoebus (*cf.* SISEBVT. poet. lat. min. V 59, 7 subitis ubi -itur umbris ... solis ... iubar).

7 *de itinere, via sim., i. q. incurvare, deflectere*: STAT. Theb. 12, 232 *dea* nec caligantibus arvis terretur nec -it iter (*i. recta via progreditur*) per et invia saxa lapsurasque trabes *eqs.* (*cf.* HIER. epist. 52, 13, 2 ne rectum iter precum tuarum -at aura popularis. *alio sensu v. p. 1248, 37 sqq.*). PLIN. epist. 5, 6, 33 rectus hippodromi limes in extrema parte hemicyclio -itur mutatque faciem. PRISC. periheg. 122 *Issicus* arctoas ad partes aequore vergens, non longe rectus: Cilicum nam -itur oris. *cf. praeterea sub* fractus *p. 1252, 20 sqq. et* PERS. 5, 59 *p. 1240, 80*.

8 *de membris infirmandis sim.*: CIC. epist. 5, 13, 3 (*trop.*) circumspice ... membra reipublicae ...; nullum reperies, quod non -ctum debilitatumve sit. OV. Pont. 1, 4, 12 arvis ... taurorum corpora -at opus (*sc. est*). PETRON. 119, 22 exsecta ... viscera ferro in venerem -egēre. CORP. IV 182 (= CARM. epigr. 947), 1 Veneri volo -ere costas fustibus et lumbos debilitare deae. VAL. FL. 6, 358 bovis exuvias multo ... -it (*i. emollit*) olivo. TAC. ann. 2, 15 procellis -ctos artus. APVL. Plat. 1, 18 corpus nulla turbatione -itur (*cf.* ARNOB. nat. 3, 10 p. 118, 9 -ctis dissolutisque corporibus voluptatis enervatione languescere. HIER. epist. 3, 1, 2 corpusculum ... -egere morbi). SER. SAMM. 303 eiusdem (*stomachi*) -untur cuncta (*membra*) dolore. VVLG. Ezech. 23, 3 subacta sunt ubera earum et -ctae sunt mammae pubertatis earum (*cf. etiam sub* fractus *p. 1252, 66*).

B *de rebus incorporeis*: **1** *de animo*: PLAVT. Cist. 222 ita meum -it amantem animum. CIC. p. red. in sen. 36 quid est quod animum meum -ere aut debilitare possit (p. red. ad Quir. 19 aut debilitata virtute aut -cto animo. ad Q. fr. 1, 1, 2 animos ... -i et debilitari molestiā. PLIN. paneg. 93, 1. *cf.* CIC. Att. 12, 21, 5 afflicti et -cti animi non fuit. epist. 1, 9, 16 -cto animo et demisso fuisse. PLIN. epist. 8, 14, 9 ingenia *malis* ... hebetata, -cta, contusa sunt paneg. 33, 1 spectaculum ... non enerve et fluxum nec quod animos virorum molliret et -ret. BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 13 lascivus animus ... saepe eosdem [*lasciviores modos*] audiens emollitur et -itur). CIC. Sest. 89 -cti erant animi hominis (*cf.* off. 3, 114 qua ... re audita -ctum animum Hannibalis. epist. 11, 12, 1 -cto animo fugisse Antonium. 11, 27, 4 confirmatio animi mei -cti. LIV. 3, 49, 5 *pl.* 33, 43, 4 *pl.* 36, 24, 10 et -ctis [effra- *v. l.*] iam animis. SVET. Nero 42, 1 animo ... male -cto. *al.*). Balb. 56 *ut* invidiosorum animos -remus, quos ut accusator incenderet *eqs.* (SEN. suas. 5, 7 conspectu trophaeorum animi militum [civium *coni. Gertz*] accenderentur, hostium -rentur. *cf.* LIV. 2, 39, 11 exilio sibi irritatos, non -ctos animos esse. 38, 26, 4 animos et victoribus ab re secunda auctos et hostibus -ctos. SEN. contr. 1, 8, 9 ut animi et hostium crescerent et suorum -rentur. suas. 5, 1 ut ... in gaudio surgit animus, ita adversis -itur. IVST. 22, 6, 7 hac victoria et Siculorum animi eriguntur et Poenorum -untur). CIC. Phil. 5, 25 populi Romani restinguet ardorem atque Italiae -et animos. epist. 15, 4, 10 comprimere eorum audaciam, quo facilius etiam ceterorum animi ... -rentur. LVCR. 5, 1018 pueri ... parentum blanditiis facile ingenium -egere superbum (OV. trist. 3, 14, 33 ingenium -egere meum mala. *v. etiam l. 25. 52*). NEP. Eum. 5, 1 res animi magnitudinem etsi non -bant, tamen minuebant. LYGD. 2, 6 -it fortia corda dolor (*cf.* ENNOD. dict. 1, 22 p. 429 superborum corda ... humilitatis erectione -isti). OV. fast. 1, 301 non Venus et vinum sublimia pectora -egit (SIL. 11, 482 carmine. STAT. Theb. 8, 211). LIV. 1, 31, 6 -cti ... sunt spiritus illi feroces (2, 35, 8. 26, 24, 5 SEN. Tro. 268). 2, 23, 15 concitatos animos flecti quam -i ... cum tutius tum facilius esse (SEN. Thy. 200 ingenium viri indocile: flecti non potest, -i potest). 39, 40, 12 *animum* ne senectus, quae solvit omnia, -erit (*cf.* MVTIAN. Chrysost. hom. 29, 3 molle vestimentum ... animam dissolvit, diffundit et -it). VAL. MAX. 3, 2, 11 proelio, quo Hannibal magis vires Romanorum contudit quam animos -egit. SEN. dial. 12, 5, 4 ne militum animi, si -ctam ducis sui mentem viderint, et ipsi collabantur (*cf.* LVCAN. 1, 355 *penates* caede feras mentes animosque tumentes -unt. 8, 331. AVSON. 363, 20 p. 91 P. HIER. epist. 60, 2, 2. MAR. VICTOR aleth. 3, 308 mentes ... superna spectantes). CVRT. 6, 2, 1 *animum Alexandri*, quem arma Persarum non -erant, vitia vicerunt. QVINT. inst. 1, 3, 16 qui pudor -it animum et abicit. IVST. 1, 5, 5 animum minacem ... in illo -egit.

2 *de affectibus, vitiis sim.*: CIC. Sest. 20 voltu collegae sui libidinem levitatemque -et (*cf.* rep. 3, 37 *libidinem* animus coercet et -it. Lael. 3, 31 quis non -ret eorum libidines). Vatin. 2 ut ... audaciam -rem (Mil. 32 vix. Phil. 3, 2 facile. 13, 29 contudi et -egi. LIV. 25, 38, 11 *al.*). Vatin. 6 me ... scelus et furorem vestrum cedendo maluisse -ere quam resistendo (Pis. 32 Mil. 34 Phil. 10, 21 ad Q. fr. 2, 14, 2 Ps. CIC. exil. 3. SEN. Ag. 775 se -egit furor. *al. cf.* MEROB. poet. 129 rabiem). Pis. 32 hominis ... petulantiam ... -istis. Planc. 9 tu continentiam, tu industriam, tu animum in rempublicam, tu virtutem, tu innocentiam, tu fidem, tu labores tuos ... -ctos esse et abiectos et repudiatos putas? Mil. 78 cupiditatibus -ctis (confra- *v. l.* de orat. 1, 86. 2, 35 vehementius. HIL. in Matth. 6, 3 cupiditates et animi vincere et corporis -ere. *al.*). Phil. 12, 21 dolorem, si non potuero -ere, occultabo (SEN. Herc. O. 913 dial. 6, 1, 8. PLIN. epist. 1, 12, 5 *pedum dolorem* abstinentiā ... vicit et -egit). HOR. carm. 2, 7, 11 -cta virtus (VAL. MAX. 7, 5, 3 virtutem iniuriae non -erunt, sed acuerunt. ARNOB. nat. 7, 4 p. 282, 6 -ctas debilitatasque virtutes. VEG. mil. 3, 9 augetur aut -itur. *al.*). PROP. 3, 19, 10 stimulos -ere nequitiae. OV. met. 11, 730 aequoris iras -it (SEN. clem. 1, 19, 4 *sg.* 2, 5, 5 *sg.* Phoen. 187. STAT. Theb. 8, 535 in latus. PS. AVR. VICT. orig. 16, 3 aliquantulum). LIV. 36, 28, 6 -cta Phaeneae ferocia Aetolisque

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

aliis est (PLIN. nat. 14,121. *cf.* VAL. MAX. 9,1 ext. 1 -cta et contusa Punica feritas est). 38,15,10 tum demum -cta pertinacia est (PETRON. 111, 13. SEN. Herc. O. 997 -es mala. *al.*). SEN. benef. 4, 23, 1 hiemis tristitia -atur (*cf.* ARNOB. nat. 5, 25 p. 197, 4 -ere ac temperare maerores). epist. 25, 1 alterius ... vitia emendanda, alterius -enda sunt (PANEG. 10 [4], 38, 4. ARNOB. nat. 6, 25 p. 235, 30 -i ... vitia et maleficia et mores temperari. *cf.* PALLAD. hist. mon. I 1 p. 252^{B} ad contundenda et -enda illicitamenta vitiorum). dial. 5, 21, 4 militum ardor, quem inutilis labor -egit. PANEG. 7(6),12,1 omnibus modis barbarorum immanitas -retur. HIL. in Matth. 4, 27 *fides* mentium motus ... caritatis -it affectu (*cf.* 18,10 molliendis ac -endis ... motuum ... aculeis). AMM. 28,5,8 quibus commentis Alamannorum ...-ret fastus. 30,4,1 -retur potentium tumor. 31,12,17 Richomaris alacritas. RVFIN. hist. 5, 1, 38 patientiam -rent. HIER. epist. 60, 4, 2 *populi*, qui mortuorum quondam inferiis homines immolabant, stridorem suum in dulce crucis -erunt melos. AVG. civ. 2, 6 p. 59, 28 D. de cohibenda avaritia, ambitione -enda, luxuria refrenanda. grat. Christ. 37, 40 p. 155,10 gratiae ... vocabulo -ens invidiam offensionemque declinans.

3 *de opibus, vi, impetu sim.* (*de rebus v. l. 20sqq.*): PLAVT. Persa 655 etsi res sunt -ctae, amici tamen sunt (VERG. georg. 4,240 contusos ... animos et res ... -ctas. LIV. 10, 44, 7 Samnitium. SIL. 9, 374 -i res atque augescere. TAC. hist. 3, 54 -ctis apud Cremonam rebus. *al. v. etiam p. 1248, 20sqq.*). TRAG. inc. 148 vis quae ... -it infirmatque opes (RHET. Her. 4, 32, 43 Scipionis providentia Carthaginis opes -egit. CIC. off. 3,49 -i Lacedaemoniorum opes. epist. 6,6,4. 6,13,4 VERG. Aen. 3, 53. OV. am. 9, 34 *passim. notabilior locus*: IVV. 14, 93 imminuit rem, -egit opes). CIC. Sest. 88 vi vim ... ut -ret (dom. 55 vis ... tribuni plebis facile ... -i ... potuit. Marcell. 8 ferro ... debilitari -ique [epist. 1,9,2. LIV. 35,30,12 debilitatis ac prope -ctis tyranni viribus. POMER. 3, 6, 4]. Att. 4, 3, 4 Tusc. 3, 36. LVCR. 2, 1132 minutatim vires et robor adultum -it et in partem peiorem liquitur aetas. VERG. Aen. 2, 170. PROP. 4, 6, 51 -it et attollit vires in milite causa. LIV. 10, 5, 12 Etruscorum. CELS. 1 prooem. 69 vini vim miscendo. *passim. notabiliores loci*: LIV. 23, 35, 1 -ctis [tractis *v. l.*] partis alterius viribus, alterius mollitis animis. SEN. nat. 7, 9, 1 *vis* magna et concitata citius ipsa se -et. APVL. Plat. 2, 9 non modo utilitatem corporum minuit, sed robur etiam viresque -it. ARNOB. nat. 7, 48 p. 282, 30 -cta atque imminuta vi morbi. FIRM. math. 6, 31, 69 -ctis ac dissipatis viribus. *cf.* STAT. Theb. 2, 327 -ctae ... in pectora quercus [vires *v. l.*]. CARM. poet. min. V 81, 7, 5 *Dentatus* -erit ... robora Pyrrhi [*antecedit* domuit Sabinos]). CIC. Mil. 91 -etis impetum vivi, cuius vix sustinetis furias insepulti? (Tusc. 3, 31 arma ... contra casus et eventus, quibus eorum impetus diuturna praemeditatione -antur. epist. 1, 5^{b}, 2 CELS. 3, 2, 3. SEN. dial. 9, 17, 5 animorum impetus. epist. 104, 13 non iras repressit [*cf. l. 53*], non indomitos amoris impetus -egit. PLIN. epist. 7, 9, 6 resumere impetum -ctum omissumque. ARNOB. nat. 7, 50 p. 284, 11 impetus tantos belli ... -egit ac reppulit. *al.*). CIC. Cato 38 aetas ... nec subito -itur, sed diuturnitate extinguitur (LVCR. 2, 1150 iam f⟨r⟩acta est aetas. HIER. epist. 22, 35, 4 ut aliorum fessa sustentetur aetas, aliorum non -atur incipiens. 52, 3, 6 in aetate iam -cta. *cf.* ENNOD. carm. 1, 4, 60 p. 514 primaevi tremulos -is imitantur ephebis. *v. praeterea p. 1252, 49sqq.*). VAL. MAX. 6, 9, 6 *Marius* socialis belli fluctus repressit (*cf. l. 45*), Cinnae dominationem -egit. SEN. dial. 6, 17, 4 Athenarum potentia -cta (epist. 100, 10 *al.*). SIL. 1, 34 conamine primae contuso pugnae -ctisque in gurgite coeptis. 15, 14 *Scipio* qui -erit arma duorum (*cf.* CARM. poet. min. V 81, 9, 5 Punica -erit arma *Fabius Maximus*. 81, 13, 3 arma Iugurthae). *huc spectat* MART. 14, 103, 1 Setinos, moneo, nostra nive -e trientes (*i. vires vini*).

4 *de foedere, fide, lege sim.* (*fere i. q. violare*): PLAVT. Cist. 460 qui -ant foedera (CIC. dom. 66 -egit foedus Gabinius. Pis. 28 *sing.* Scaur. 42. SIL. 1, 10 foedus conventaque patrum [*cf. ibid.* rumpere pacem]. 18, 349 *al. notabilior*: HIER. in psalm. 9 p. 23, 7 -cto foedere [*opp.* pactum ... servavimus. *cf. l. 67. 72. 74*]). ACC. trag. 227 -istin (-istine, -isti *codd.*) fidem? (CIC. Q. Rosc. 16 fidem -ere. Planc. 9. SEN. epist. 71, 10 malis. *al. notabilior* AVG. serm. ed. Mai 161, 4, *ubi opp.* servare. *cf. l. 64.* epist. 127, 8 *opp.* persolvere). LENT. Cic. epist. 12, 14, 6 leges Antonias -egi (ENNOD. opusc. 2, 102 p. 318 lex divina -atur). HOR. epist. 1, 13, 19 cave ne ... mandata ... -as. PROP. 4, 5, 28 -e et (*codd. quidam dett.*, -ent *rell.*) damnosae iura pudicitiae. GRATT. 451 o quisquis misero fas umquam insupplice -egit! SIL. 13, 287 dubio qui -ere rerum gaudebit pacta (*syn.* rumpere, *opp.* servare. *cf. l. 64*). STAT. Theb. 12, 535 patriae ritus -isse severos *Hippolyten*. AVG. quaest. hept. 6, 13 p. 430, 17 -ere iurationem (*opp.* implere, servare; *cf. l. 64*). EPIST. pontif. 371 Migne 50, 436^{A} (*a. 371*) si decretalium norma constitutorum pro aliquorum libito ... -atur. BENED. reg. 53 ieiunium a priore -atur propter hospitem. FACVND. c. Moc. p. 862^{C} si de fide generalia constituta ... -antur (*aliter v. p. 1248, 49*).

5 *de variis rebus incorporeis*: LABER. mim. 115 cacumen nostrae famae -ere (*cf.* CIC. Flacc. 62 Graeciae nomen. CVLEX 342 -itur invidiae telo decus [deus *trad.*]. PROP. 3, 11, 60 Pyrrhi gloria). CIC. dom. 25 civitatem ... -ctam malis (p. red. in sen. 6 LIV. 9, 18, 7 *al. cf.* CIC. prov. 33 nationes ... -i domarique. SEN. Herc. O. 1194 populos. STAT. Theb. 5, 76 gentem. *al. adde*: PROP. 3, 13, 60 -itur ipsa suis Roma superba bonis. AMPEL. 18, 11 *Scipio* Hispaniam -egit [*ibid.* Africam debellavit]. AVG. civ. 18, 45 p. 327, 9 D. *Roma* se ipsa ... -erat. ADDIT. Prosp. chron. I p. 492 Aquileia -cta est). prov. 32 C. Pomptinus ... bellum Allobrogum ... proeliis -egit (EPICED. Drusi 452 -erunt ambo Punica bella duces. SEN. contr. exc. 8, 5 tu -isti bellum, ego sustuli. *cf. etiam p. 1244, 72*). har. resp. 2 -ctis iam minis (SEN. Herc. O. 506). Marcell. 32 -cta dissensio est armis, extincta aequitate victoris. de orat. 3, 7 *o hominum spem, fortunam, contentiones* quae medio in spatio -untur ac corruunt! (*cf.* CIC. epist. 9, 16, 6 fortunam, quam existimo levem et inbecillam, ab animo firmo et gravi tamquam fluctum a saxo -i oportere. SEN. suas. 5, 2 spes -ctas novare. CORP. XIV 510 [= CARM. epigr. 1186], 12 laesit ... animam ... et spem ... -egit). rep. 3 frg. 1 quod (*turbulentum*) vel exultat voluptate vel molestia -itur. leg. 1, 38 Aristonis ... iam ... -ctam et convictam sectam secuti sunt (*cf.* SEN. dial. 11, 9, 8 *Hispania* -ctas et afflictas refovet partes). ac. 1, 33 Theophrastus ... vehementius etiam -egit ... auctoritatem veteris disciplinae (*cf.* CIC. epist. 9, 16, 6 ut ... nec -am dignitatem meam [VELL. 2, 20, 2]). Tim. 17 omnis ... coagmentatio corporis vel caloris vel frigoris ⟨vi⟩ ... labefactatur et -itur. Att. 4, 1, 3 in re ... familiari, quae quemadmodum -cta, dissipata, direpta sit, non ignoras (*cf.* HOR. sat. 2, 3, 19 postquam omnis res mea Ianum ad medium -cta est. PERS. 5, 165 an rem patriam ... limen ad obscaenum -am [SCHOL. *ad l.* hereditatem mihi a patre diminuam]). epist. 1, 9, 21 nec mihi aliter potuisse videor hominum ... de me consilia -ere (4, 4, 4 *sing.* STAT. Theb. 4, 3. *cf.* VERG. georg. 4, 400 doli ... -entur inanes). CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 tot malis tam victum, tam -ctum studium scribendi. CATVLL. 68, 21 tu mea tu moriens -isti commoda, frater. LVCR. 4, 1084 leviter poenas -it Venus inter amorem. HOR. carm. 1, 35, 16 *populus* imperium -at (LIV. 6, 38, 11). 2, 7, 7 morantem saepe diem mero -egi (*cf.* SYMM. epist. 2, 4, 2 iam sol meridiem -erat). SEN. Herc. O. 1498 -cta ... est mors (FIRM. err. 2, 4, 2 p. 61, 7 quamdiu mors superatis malitiae suae viribus -retur). epist. 88, 29 *fortitudo* terribilia et sub iugum libertatem nostram mittentia despicit, provocat, -it. LVCAN. 3, 554 Graiis habiles ... pinus et temptare fugam nec longo -ere gyro cursum (QVINT. inst. 9, 4, 113 ut equorum cursum delicati minutis passibus -unt. *cf.* STAT. Theb. 10, 183 amisso medium ... praeside puppis -egit iter [*v. praeterea supra p. 1245, 81, ubi cum sensu flectendi, incurvandi dicitur verbum*]. *adde*: HIER. virg. Mar. 20 expolire faciem, gressum -ere [*i. mollire, effeminare*], simulare blanditias [SALV. gub. 7, 83 ut magis quam mulieres gradum -rent. ORIENT. comm. 1, 556 alternos -it vestis onusta gradus (*i. debilitat*)]). STAT. silv. 1, 4, 30 dulcis in artem -itur ... facundia. 3, 4, 74 nunc -ere sexum atque hominem mutare nefas. QVINT. inst. 1, 3, 12 -as citius quam corrigas, quae in pravum induruerunt. 1, 4, 11 quaeret ... quomodo duabus demum vocalibus in se ipsas coeundi natura sit, cum consonantium nulla nisi alteram -at (*cf.* 12, 10, 29). 1, 10, 31 *musice* in scaenis effeminata et impudicis modis -cta. 12, 1, 24 fide, quam neque cupiditas corrumpat nec gratia vertat nec metus -at. decl. 268 p. 97, 7 illam valetudinem, qua spiritus -itur, an illam, qua visus periclitatur? (*cf.* BACHIAR. repar. laps. 9 p. 1045^{B} *vis baptismi* in nobis cito periclitatur aut -itur). PS. QVINT. decl. 2, 16 quos non ista vestigia (*caeci hominis*) -ant (*i. deleant, aboleant*) rumpantque somnos? 7, 7 nescit ad flagellorum vices membra componere, nec ullo verbera -it occursu. SVLPICIA sat. 5 qui pede (*cf. p. 1244, 17*) -ctus eodem (*sc. iambo*) fortiter irasci discit duce Clazomenio (*sc. Hipponacte*). FIRM. math. 4, 20, 3 viri substantiam -at ac debilitet. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 173, 6 sitim rivo -imus (*cf.* SYMM. epist. 1, 23, 1 famem). MAR. VICTOR aleth. 2, 357 naturam -egit (*Schenkl*, fecit *trad.*) sententia iudicis. COD. Theod. 1, 5, 2 (*a. 327*) -ctis (*Clossius*, -ctis actis *opinatur Mommsen*, factatis *trad.*) atque convulsis, quae perperam inpressa sunt. GREG. TVR. Mart. 4, 37 quo die -i consueverat *sc. febris* (*sic interpretatur Krusch l. c.; rectius cum Bonneto p. 248 adn. 6 non de morbo intellegitur, sed de aegroto, et refertur ad C 1 p. 1249, 18. cf.* fractio *p. 1225, 48*).

in argumentatione et oratione: CIC. de orat. 1, 143 quae essent pro adversariis, infirmanda atque -enda (*cf.* MAR. VICTORIN. rhet. 1, 44 p. 252, 40 *ne ab adversario* -atur [*cod. Darm. m. sec.*, -etur *rell.*], quod quasi probabile est: nam id quod vere probabile est, nullo modo ... poterit infirmari. 1, 45 p. 253, 21 cum ex propositis duobus unumquodcumque -itur; altero enim infirmato vacillat alterum). 2, 230 ut quod esset ab eo obiectum, lepore magis elevandum quam contentione -endum videretur. 3, 62 ea (*philosophorum genera*) horum vi et disputationibus sunt iam diu -cta et extincta. part. 44 ut singula, sic universa -entur. ac. 2, 93 -ite ... eos (*soritas*). epist. 1, 4, 1 illam sententiam ... -eramus (*cf.* QVINT. inst. 10, 1, 30 si rerum pondera minutissimis sententiis non -isset). SEN. contr. 9, 2 (25), 22 Argentarius in quae solebat schemata minuta tractationem violentissime -egit (infregit *C. F. W. Mueller*). contr. exc. 6, 8 tu verba pedibus tuis emollias et severitatem (*sc. dicendi*) templo debitam modulatione -as? QVINT. inst. 1 prooem. 24 nudae illae artes ... subtilitatis affectatione -unt et concidunt, quidquid est in oratione generosius. 10, 1, 125 corruptum et omnibus vitiis -ctum dicendi genus revocare ad severiora iudicia. TAC. dial. 26 apparet, quibus gradibus -cta sit

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et deminuta eloquentia. 39 debilitatur ac -itur eloquentia. *hic addam*: PLIN. paneg. 54, 1 cum laudes imperatorum ... in omne ludibrium effeminatis vocibus modis gestibus -rentur.

C *de animantibus, maxime de hominibus* (*de bestiis v. l. 27. p. 1251, 20. de deis p. 1250, 13. 17*): **1** *spectat ad corpus* (*saepe accedit acc. vel abl. limit. velut l. 9 sqq. 28*): CIC. Tusc. 2, 20 *Hercules* dolore -batur (2, 66. AMBR. Iac. 1, 7, 27 non ...-itur sapiens doloribus corporis nec vexatur incommodis). HOR. sat. 1, 1, 5 miles multo iam -ctus membra labore (*cf.* PLIN. epist. 8, 18, 9 omnibus membris extortus et -ctus. PS. CYPR. spect. 6 homo -ctus omnibus membris. *v. etiam l. 28*). PANEG. in Mess. 111 quem ... non -erit aetas (*cf.* IVV. 14, 161 *Romanis* -ctis aetate. CAPITOL. Gord. 14, 2 senio ita -ctus, ut non possit assurgere [COD. Theod. 7, 20, 12, 2 aut -ctus senio aut membris debilis aut parvitate deformis]. EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 *vir robustus* dum aut senectute -itur [*gr.* μαρανθείς] aut languore tabescit). OV. met. 13, 52 -ctus morboque fameque (*cf.* ARNOB. nat. 2, 16 p. 61, 18 morborum incommoditatibus -imur. *v. etiam* GREG. TVR. Mart. 37 *supra p. 1248, 62 sqq.*). GRATT. 312 Pharios quae (*luxuria*) -egit ... reges (*cf.* IVV. 6, 299 -erunt saecula luxu divitiae molles). SEN. contr. 1 praef. 15 *Latro* solebat ..., cum se assidua ... contentione -erat, sentire ingenii lassitudinem. VAL. FL. 2, 604 neque ... me ... fluctibus actam -it hiems. QVINT. inst. 1, 11, 1 non ... puerum ... femineae vocis exilitate -i volo. ARNOB. nat. 1, 48 p. 32, 3 quem -ctum restituerit sanitati. VEG. mil. 1, 3 nullis deliciis -bantur. HIER. epist. 3, 3, 2 cum me ... fervido Cilicum terra -isset aestu. POMER. 2, 22, 2 qui se longa abstinentiae distractione -erat et stomachum ... aquae perceptione corruperat. *de bestiis*: GRATT. 305 operis (*sc. lactandi*) -egit ... industria matres. SIL. 6, 270 *serpens* -ctus demum vires (*cf. l. 9*).

2 *spectat ad animum*: CIC. Sull. 15 se ita -ctum illa calamitate atque afflictum putavit. Flacc. 41 testis ... -ctus. Phil. 3, 31 ne fortuna quidem -ctus minuit audaciam. de orat. 1, 121 simul ac me -ctum ac debilitatum metu viderit (fin. 2, 95 turpe esse, viri non esse debilitari dolore [*v. etiam p. 1250, 2*], -i, succumbere. Tusc. 2, 31 turpe ... videbitur lamentari, -i, debilitari dolore. *cf.* PLIN. epist. 8, 16, 3 quamquam his solaciis acquiescam, debilitor et -or ... illa humanitate. *adde*: HIER. adv. Iovin. 1, 1 *in dicendo Iovianus* attollit se per singula et quasi debilitatus coluber in ipso conatu -itur). 2, 346 magna ... laus ... non -ctum esse fortuna. Tusc. 2, 48 -ctos pudore, qui nulla ratione vincerentur (*cf.* IVST. 20, 5, 15 *Dionysius* belli certaminibus victus -ctusque. *at* PAVL. NOL. epist. 18, 7 p. 134, 11 vastis fustibus -ctus, nec tamen victus es). 3, 71 Oileus ..., qui Telamonem ... de Aiacis morte consolatus esset, is cum audivisset de sua, -ctus est. 4, 37 ut nec tabescat molestiis nec -atur timore. 5, 15 his rebus -ctus. off. 1, 71 infamiā. Att. 1, 16, 5 iudicum vocibus ... -ctus reus et una patroni omnes conciderunt (*cf. l. 49*. GREG. M. moral. 11, 47 *patiens* non cum rebus -itur, non cum casu gloriae exterioris cadit). epist. 1, 9, 16 cum ob id ipsum -ctum (factum *codd. opt.*) fuisse. 4, 8, 1 te ... mala rei publicae -unt. 6, 12, 1 *ut velim te* -i repente atque ita cadere, ut nulla res te ad aequitatem animi possit postea extollere (*cf.* SEN. dial. 7, 4, 2 *virtute contentum* nec extollant fortuita nec -ant. epist. 66, 6 quem nulla vis -at, quem nec attollant fortuita nec deprimant. HIER. epist. 52, 13, 1 *Christi miles* nec laude extollitur nec vituperatione -itur. PELAG. in Phil. 4 p. 852^{A} ut nec abundantia extollar nec -ar inopia [PS. PRIMAS. in Phil. p. 638^{A}]. AVG. civ. 1, 8 p. 13, 11 D. bonus temporalibus nec bonis extollitur nec malis -itur. VITA Radeg. 2, 3 nec in adversis se -egit nec in prosperis extulit. *adde*: NEP. Them. 1, 3 contumelia non -egit eum, sed erexit [SEN. Herc. f. 308 nec ullus eriget -ctos deus]. PELAG. in II Cor. 6 p. 787^{D} nec prosperis elevemur nec -amur adversis). CIC. epist. 9, 11, 1 ita sim -ctus, ut *eqs.* carm. frg. 34, 4 clade ... -atur. BELL. Alex. 12, 1 eo detrimento. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527) 2, 62 calamitate. NEP. Dion 7, 6 quarum rerum cura -batur (*cod. Gud.*, angebatur *al.*). VERG. Aen. 7, 594 -imur ... fatis ... ferimurque procella. PROP. 2, 34^{b}, 34 magno -ctus (*codd. dett.*, factus *codd. optt.*, tactus *Heinsius*) amore liquor (*cf.* 3, 21, 33 moriar fato, non turpi -ctus amore. OV. am. 2, 18, 4 ausuros grandia -it Amor). OV. Pont. 1, 2, 61 cum video, quam sint mea fata tenacia, -or. SEN. epist. 112, 1 *amicus* valde durus capitur, immo ... valde mollis et consuetudine mala et diutina -ctus (fructus *trad.*). TAC. ann. 14, 31 nondum servitio -cti (*Agricola*, facti *trad.*). FLOR. epit. 3, 5, 12 non -egit ea res Ponticos, sed incendit (*cf.* AMBR. Iac. 2, 3, 12 vel metu -itur, vel delectatione irretitur). ITALA Rom. 11, 22 (Aug. c. Faust. 21, 3) in eos ... qui -cti sunt (πεσόντας, VVLG. qui ceciderunt), severitatem *dei*. PANEG. 10 (4), 25, 4 plerique iam -cti. LACT. epit. 52, 9 non mors terreat, non dolor -at *vos, martyres*. EPIST. syn. Sardic. (Hil. ad Const. 1) 1, 1 putent se ... et innocentes homines ... minis, violentia, terroribus -ere atque vexare (*ad iuxta positum* vexare *cf.* AMBR. Iac. 1, 7, 27 *supra l. 7*). AMBR. Iac. 1, 7, 31 *talis* vir nec adversis minuitur nec dispendiis -itur. AVG. civ. 1, 24 p. 39, 23 D. nec infelicitas -erit *meliorem* (*antecedit* quem neque felicitas corruperit. *cf.* 18, 51 p. 336, 13 ut non -atur adversis, ...ut non corrumpatur prosperis). PASS. Felicit. 1 p. 60, 17 K. nec blandimentis tuis resolvi potero, nec terroribus -i. *accedente ablativo limitationis*: CIC. Sull. 18 quibus rebus ... ita ... animo ... -bar. Phil. 2, 37 ut -rer animo propter vitae cupiditatem. Att. 2, 21, 3 deformatus corpore, -ctus animo. 12, 38, 3 me -ctum esse animo et debilitatum (*cf. p. 1249, 32*). SEN. suas. 5, 4 -ctus est et viribus et animo. TAC. ann. 13, 43. *fere i. q. flectere animum alicuius, movere*: CIC. Phil. 12, 4 itaque -cti sumus, cessimus (*antea* voce ... capti sumus). Catil. 1, 22 te ut ulla res -at? Att. 7, 12, 3 non solum civis, sed etiam amici officio revocor, etsi -or saepe misericordia puerorum. epist. 4, 6, 2 cum -rem iam ipse me cogeremque illa ferre toleranter. PVBLIL. C 29 crudelis lacrimis pascitur, non -itur (*cf.* TIB. 1, 8, 67 desistas lacrimare, puer: non -itur illa). P 45 pudor ⟨si⟩ quem non flectit, non -it timor (*cf.* AMBR. Iac. 2, 10, 43 nec temptamentis potuisti, *Eleazare*, capi, nec praemiis inflecti nec suppliciorum acerbitatibus -i). PROP. 2, 18, 2 -itur in tacito femina saepe viro. 2, 28, 34 -itur et Iuno, si qua puella *eqs.* 2, 33, 25 mediae nequeunt te -ere noctes. OV. epist. 1, 86 *pater* pietate mea precibusque -itur et vires temperat ... suas (*cf.* SEN. contr. 10, 3, 15 -ctus ... precibus eius). LIV. 2, 40, 9 uxor ... ac liberi ... -egere tandem virum. SEN. Herc. O. 1319 *Pallas* iam -cta, iam satiata quid pascis minas? PETRON. 75, 2 Gaium ... rogare coepit, ut se -ret (ut effr- *trad., corr. Heinsius*). STAT. Theb. 7, 527 tumidas -bant dicta (*Iocastae*) cohortes. 11, 375 illum (*Eteoclen*) gemitu ... mater -it. 11, 436 non verba magis suadentia -unt accensos. silv. 5, 3, 194 Aiaciden alio -bat carmine Chiron (*antecedit* indomiti ... moderator alumni. *cf.* Ach. 1, 355 -e regendo indocilem). QVINT. decl. 349 p. 375, 14 ego ... facilius -rer, si ille irasceretur. PS. QVINT. decl. 17, 12 ut te squalor meus -at, mitigent lacrimae, pallor exoret. TAC. Agr. 38 *Britanni* aliquando -i aspectu pignorum suorum, saepius concitari. PLIN. epist. 5, 19, 2 quod si essem natura asperior et durior, -ret me tamen infirmitas liberti mei. OCTAVIA 587 merita te divi patris aetasque -at coniugis. 901 exilium regina iubet, si mihi vitam -cta remittit tot iam nostris et victa malis? IVV. 7, 86 cum *poeta* -egit subsellia versu (*i. dulcedine affecit animos*). CYPR. GALL. gen. 153 *Cain* nec tamen his (*dei verbis*) -ctus. CLAVD. carm. min. 30, 138 tu sola frementem -ere, tu blando poteras sermone mederi.

3 *spectat ad universum statum* (*potentiam sim.*): CIC. p. red. in sen. 19 sceleratum civem aut domesticum potius hostem ... iudicio esse -endum, sin ipsa iudicia vis impediret ..., ...vim vi esse superandam. 24 ad me unum, hominem -ctum et prope dissipatum, restituendum et defendendum. Phil. 4, 15 ut ... Catilinam ... virtute -istis, sic Antoni ... latrocinium ... virtute exercituum ... oppressum audietis. Brut. 95 *M. Octavius* qui ...-egit Ti. Gracchum patientia. 109 M. Drusus ..., qui in tribunatu C. Gracchum collegam iterum -egit (fecit *trad. em. Vict. Pis.*). de orat. 2, 236 *verbum* quod -it adversarium, quod impedit, quod elevat. off. 2, 40 *Viriathum* C. Laelius ... -egit et comminuit (*cf.* FLOR. epit. 2, 6, 28 ut quia -i virtute non poterat, mora comminueretur *Hannibal*). Tusc. 1, 49 *Plato* ipsa auctoritate me -ret (*antea* nihil enim pugno). ad Brut. 1, 10 (= 9, 19), 1 qui (*hostes*) ... facilius -bantur. 2, 2 (= 9, 2), 3 a me ita -ctus est, ut *eqs.* Att. 1, 16, 8 Clodium praesentem -egi in senatu ... oratione perpetua. 2, 1, 5 cum in senatu ageretur, -egi hominem. 14, 10, 1 -ctis latronibus. epist. 4, 7, 2 victi sumus ... aut, si vinci dignitas non potest, -cti certe et abiecti (9, 18, 3 ut plane abiectus et -ctus sit Antonius. 10, 12, 4 *Servilium* quemadmodum -erim quantaque contentione Titium ... abiecerim). 10, 3, 2 quos (*invidentes*) ingenio industriaque -isti. CAES. Gall. 1, 31, 7 *Haeduos* quibus proeliis calamitatibusque -ctos (FLOR. epit. 2, 17, 9. *cf.* VERG. Aen. 2, 13 -cti bello fatisque repulsi ductores Danaum [LIV. 9, 19, 4 aut socios validos ..., aut -ctos bello ... hostes. 39, 42, 1 SIL. 16, 272 SERV. Aen. 2, 13]. VELL. 1, 12, 1 Achaia ... armis -cta [tracta *trad., corr. Aldus*. VAL. MAX. 6, 4, 1]. GRAN. LIC. p. 1, 2 hostem in ⟨pug⟩na). SALL. epist. Mithr. 6 -cto Philippo Antiochus omni cis Taurum agro ... spoliatus est. NEP. Them. 2, 3 *classe* Corycaeos -egit. Cim. 2, 5 Thasios. VERG. catal. 3, 4 reges Asiae. OV. epist. 9, 6 quem (*Herculem*) numquam Iuno seriesque ... laborum -erit, huic Iolen imposuisse iugum (*antea ibid. vs.* 2 victorem victae succubuisse queror. *cf.* LIV. 9, 19, 9 Romanum, quem Caudium, quem Cannae non -erunt, quae -isset acies? [*antecedit* uno proelio victus Alexander bello victus esset]. ARNOB. nat. 5, 9 p. 182, 21 victus -ctus superatusque. *adde*: CVRT. 7, 9, 17 invictos Scythas esse ...: quibus -ctis *eqs.* [OCTAVIA 677 Romani vis ... populi, -egit claros quae saepe duces. AMM. 24, 4, 27 ne -rentur cupiditate, qui se invictos a laboribus ... praestiterunt]). LIV. 28, 44, 11 concusso (contuso *v. l.*) iam et paene -cto Hannibale (*cf.* SIL. 12, 420 *Hannibal* Marcello -ctus et acri contusus pugna). SEN. Ag. 839 *Hercules* geminos ... fratres ... stipite incusso -egit insultans (*antecedit* morte ... domuit draconem. *cf.* STAT. Ach. 1, 778 Dolopas ... perdomui -egique vadis. CARM. poet. min. V 81, 12, 4 perdomui et -ctum totiens armisque repulsum Hannibalem). SEN. clem. 1, 3, 5 multitudo ... illius (*i. imperatoris*) spiritu regitur, illius ratione flectitur pressura se ac -ura viribus suis, nisi consilio sustineretur. nat. 4 praef. 21 *provincia*, quae maximarum urbium exercitus et sustinuit et -egit. LVCAN. 6, 187 *mucro* -it, non volnerat hostem. OCTAVIA 815 *Cupido* -egit Danaos, -egit Atridem, regna evertit Priami, ... diruit urbes. APVL. Plat. 2, 24 inquietos et indomitos ... cives refrenet, contineat ac si necesse sit, -at. ARNOB. nat. 7, 50 p. 283, 22 *Hannibalem* lapis ex Italia depulit, lapis -egit. IVL. SEV. rhet. 9 p. 360, 5 illuc ...

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vires suas conferre debebit orator, ut quod maxime nos premit (premat *v. l.*) -at. GREG. M. moral. 5, 33 quo se laudabiliter -it *pius*, infractum se fortiter exerit (*syn.* superare). *hic addam*: PERS. 5, 50 Saturnumque gravem nostro Iove -imus (*cf.* SCHOL.). *accedit genet. limit.*: SIL. 13, 876 *Hannibal* -ctus opum. *accedunt praepositiones*: ad: TAC. hist. 2, 17 longa pax ad omne servitium -erat faciles occupantibus *milites*. in *c. acc.*: CYPR. ad Donat. 9 virum in feminam...-erit. epist. 2, 2 docens quemadmodum masculus -atur in feminam (*cf.* MAX. TAVR. hom. 16 vir virium suarum rigore mollito totum se -egit in feminam. HIER. epist. 43, 2, 4 histrio nunc Herculem robustus ostentat, nunc mollis in Venerem -itur). PS. RVFIN. in Am. 3, 13 statim . . . -ctus in preces. ab: EVTR. 3, 9 is (*Fabius Maximus*) eum (*Hannibalem*) differendo pugnam ab impetu -egit, mox inventa occasione vicit. AVG. epist. 199, 15 nec eos . . . doctor gentium ab illa dilectione -bat. civ. 20, 8 p. 425, 11 D. alios crediturос, alios iam credentes, a fide pietatis hos deterreret, hos -ret. GREG. M. moral. 4, 8 utramque (*creaturam*) . . . superbia ab statu ingenitae rectitudinis -egit. 7, 45 dum praesentis vitae brevitas . . . diligitur, ab aeterna spe animus -itur. 8, 45 ut a terrenorum spe minime -antur. *de bestiis*: ELEG. in Maecen. 1, 84 -ret immanes . . . equos (*cf.* SIL. 1, 262 frenis -ere equum). SEN. Herc. O. 20 hospitum -egi greges. 1814 tua -ctus manu . . . leo (*cf.* 1893 PLIN. nat. 8, 150 STAT. Theb. 1, 486). STAT. Theb. 5, 332 stabuli . . . maritum (*i. taurum*). MART. 1, 22, 2 feras. PLIN. paneg. 81, 3 domitas -ctasque claustris feras.

intransitive: *sensu strictiore*: TAB. devot. Audollent 272, 12 cadan(t), -an(t), disiungantur equi. 284 A 12 cadant homines et equi -an(t). 275, 19 Privatianu cadat, vertat, -at, male girat (*cf.* 22. 23 *et passim*). PS. SORAN. quaest. med. 212 inaequalitas capillorum -entium seu cadentium. CORIPP. Ioh. 2, 169 *silvas* tempestate putes . . . moveri, litore collisas -entes (-i vento *Michael*) aequoris undas. *fort.*: CHIRON 45 p. 17, 21 si quod iumentum coxam -erit . . . de his pa⟨r⟩tibus, quoquo loco fractura -erit, curari scias non posse (*nisi mavis* fractura(m) *interpretari, cf. Ahlquist, Studien z. Mulom. Chir. p. 13*). *translate*: DRAC. Romul. 8, 330 temperet invidia, -at dolor, ira quiescat.

nota usum refl.: p. 1249, 20. 25. 56. 1250, 7. 18. 78.

adverbia *selecta*: aliquantulum (PS. AVR. VICT. orig. 16, 3), buccellatim (PALLAD. hist. mon. II 10 p. 359[D]), facile (CIC. dom. 55 Phil. 3, 2 LVCR. 5, 1018), facilius (CIC. ad Brut. 1, 10 [= 9, 19] epist. 15, 4, 10), minutatim (LACT. inst. 4, 15, 17 RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 p. 229[A]), minutim (PLIN. nat. 34, 171), violentissime (SEN. contr. 9, 2 [25], 22).

synonyma et iuxta posita: *ad I*: abrumpere (LVCAN. 6, 793), comminuere in partes (RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 p. 229[A]), discindere (APVL. mund. 9), disicere (ENN. scaen. 89 OV. met. 15, 523), dissolvere (LVCR. 1, 552), rumpere (CATO orig. 81 PROP. 3, 11, 4 OV. met. 11, 569 *saepius*). *ad II*: abicere (*maxime* abiectus. *v. p. 1250, 51 sqq.* CIC. Planc. 9 QVINT. inst. 1, 3, 16), affligere (*maxime* afflictus CIC. Sull. 15 Att. 12, 21, 5 SEN. dial. 11, 9, 8), coercere (CIC. rep. 3, 37), cohibere, continere (*v. infra sub* 'refrenare'), comminuere (CIC. off. 2, 40 PLIN. nat. 31, 100 [*ad I*] FLOR. epit. 2, 6, 28), comprimere (CIC. Phil. 15, 4, 10), concidere (CIC. Att. 1, 16, 5 QVINT. inst. 1 prooem. 24), contundere (CIC. Phil. 13, 29 VERG. georg. 4, 240 VAL. MAX. 2, 7, 7 [*ad I*]. 3, 2, 11. 9, 1 ext. 1 *al.*), convellere (COD. Theod. 1, 5, 2), corruere (CIC. de orat. 3, 7), corrumpere (*v. p. 1249, 79 sqq.* POMER. 2, 22, 2), debilitare (*v. p. 1246, 21 sqq. 1247, 29 sqq. 1249, 32 sqq.* CIC. Att. 12, 38, 3 epist. 5, 13, 3 TAC. dial. 39 *al.*), declinare (AVG. grat. Christ. 37, 40 p. 155, 10), deminuere (TAC. dial. 26), demittere (CIC. epist. 1, 9, 16), discutere (RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 p. 229[A]), dissipare (CIC. p. red. in sen. 24 FIRM. math. 6, 31, 69), domare (*v. p. 1250, 74* [*ubi etiam* perdomare]. CIC. prov. 33 SEN. Herc. f. 33 *al. cf.* domitare [PLIN. paneg. 81, 4]), emollire (BOETH. mus. 1, 1 p. 180, 13), extinguere (CIC. Marc. 32 de orat. 3, 62 Cato 38), flectere (*v. p. 1250, 10*), imminuere (QVINT. inst. 12, 11, 2 IVV. 14, 93 *al.*), infirmare (TRAG. inc. 148 CIC. de orat. 1, 143 *al.*), labefactare (CIC. Tim. 17), minuere (NEP. Eum. 5, 1 [*ubi distinguitur*] APVL. Plat. 2, 9 AMBR. Iac. 1, 7, 31), mollire (LIV. 23, 35, 1 PLIN. paneg. 33, 1 HIL. in Matth. 18, 10), opprimere (CIC. Phil. 4, 15), premere (*v. p. 1250, 77*), refrenare, continere (APVL. Plat. 2, 24. *cf.* cohibere refrenare AVG. civ. 2, 6 p. 59, 28 D.), repellere (ARNOB. nat. 7, 50 p. 284, 11), reprimere (SEN. epist. 104, 13 VAL. MAX. 6, 9, 6), restinguere (CIC. Phil. 5, 25), superare (CIC. p. red. in sen. 19 *al.*), temperare (ARNOB. nat. 5, 25 p. 197, 4. 6, 25 p. 235, 30), vexare (*v. p. 1249, 8. 76 sqq.*), vincere (*v. p. 1249, 39 sqq. 1250, 30. 64* CAECIN. Cic. epist. 6, 7, 3 CVRT. 6, 2, 1 *al.*).

opp.: accendere, incendere, augere, crescere, erigere, irritare, surgere (*quae omnia verba v. sub II B 1; praeterea* augere [CIC. de orat. 1, 143 VEG. mil. 3, 2], augescere [SIL. 9, 374], erigere [*p. 1249, 58 sqq.*], irretire [AMBR. Iac. 2, 3, 12]), acuere (VAL. MAX. 7, 5, 3), attollere *et* extollere (*v. p. 1249, 50 sqq.; praeterea* attollere [PROP. 4, 6, 51]), cedere (LVCAN. 5, 646), circumfundere (SEN. nat. 2, 28, 2), concitare (TAC. Agr. 38), corrigere (QVINT. inst. 1, 3, 2), dividere (CIC. fin. 2, 26), elevare (*v. p. 1249, 59*), emendare (SEN. epist. 25, 1), exultare (CIC. rep. 3 frg. 1), implere (AVG. quaest. hept. 6, 13 p. 430, 17 *iurationem*), pascere (PVBLIL. C 29), persolvere (AVG. epist. 127, 8), servare (*v. p. 1247, 64. 67. 72. 74*), sustinere (SEN. clem. 1, 3, 5). invictus (*v. p. 1250, 68 sqq.*), infractus (GREG. M. moral. 5, 33).

praeter locos p. 1251, 5—20 notatos accedunt ***praepositiones:*** in *c. acc.*: PLAVT. Capt. 89 LVCR. 5, 1327 PROP. 2, 6, 18 LVCAN. 5, 606 PETRON. 119, 22 PLIN. nat. 34, 146 STAT. Theb. 6, 271. 12, 660 Ach. 1, 114 PLIN. paneg. 51, 1 MACR. somn. 2, 4, 3 SISEBVT. poet. min. V 59, 37. in *c. abl.*: SEN. Herc. O. 153 IORD. Get. 261. ad: LVCR. 6, 695 VERG. ecl. 3, 13 Aen. 3, 556. 625 HOR. sat. 2, 3, 19 MELA 3, 40 PERS. 5, 165. de: PERS. 6, 32. ab: OPTAT. 2, 8 p. 45, 3.

part. perf. pass. pro adi. ***frāctus,** -a, -um. *de formis: compar.* CIC. Lael. 59 ARNOB. nat. 2, 75 p. 109, 21 MART. CAP. 9, 889 (*v. etiam l. 12*). *superlativus deest. adv. v. p. 1253, 15. de notione*: SCHOL. Pers. 1, 18 *v. p. 1253, 3.* GLOSS. -i, consumpti, debilitati vel fatigati, contusi. -ior, difficior (debilior *Graevius*; IV 516, 31 *trad. mendose* fractor). *nota: nonnulli loci sub* frango *notati fortasse huc spectant* (*cf. maxime* II B 1 de animo) *et invicem nonnulli horum locum sub* frango *enumerari possint.*

I *i. q. flexus, incurvatus* (*cf. sub* frango *p. 1245, 81 sqq.*): CIC. fin. 5, 35 flexi -ique motus, quales protervorum hominum aut mollium esse solent, contra naturam sunt. COLVM. 10, 89 herbam contundat marrae vel -i (-am *Schneider*) dente ligonis. HIER. in Soph. 1 p. 693 via . . . -a habens angulos et tortuosa . . . est, quae *eqs.* (*opp.* via recta). SIDON. carm. 22, 190 unda . . . -o . . . flagello (*i. tortuosis tubulis vel cuniculis, quibus vapor per aedes digeritur. adde sub* flagellum *II*) spargit lentatum per culmina tota vaporem. *huc spectat*: MART. 1, 49, 5 *videbis* senem . . . Gaium (*montem*) nivibus (*sc. nobilem*) et -is sacrum Vadaveronem montibus.

II *i. q. debilitatus, infirmus, mollis, languidus*: **1** *de rebus sive incorporeis sive corporeis*: CIC. dom. 97 me animo nimis -o esse atque afflicto (Planc. 50 -o animo atque humili [*cf.* parad. 41 animi debilitata et humilis et -a timiditas servitus est. off. 3, 115 quae timido animo, humili, demisso -oque fiant]. parad. 35 si servitus sit . . . oboedientia -i animi et abiecti et arbitrio carentis suo, *eqs.*). Pis. 62 ita nescio quid istuc -um humile demissum sordidum inferius etiam est quam ut *eqs.* de orat. 3, 216 *vocis* plura genera: leve asperum, contractum diffusum, continenti spiritu intermisso, -um scissum, flexo sono extenuatum inflatum (*cf.* IVV. 2, 111 -a voce loquendi libertas [APVL. met. 8, 26 *cinaedi* statim exultantes in gaudium -a e⟨t⟩ (*Helm*, -ae a *trad.*) rauca et effeminata (*aut* rauca *aut* effe- *secludenda opinantur*) voce clamores absonos intollunt. ENNOD. carm. 2, 33, 1 p. 568 -is . . . verbis]. TAC. ann. 14, 20 si -os sonos et dulcedinem vocum perite audissent. *cf. etiam p. 1245, 34 sqq.*). Tusc. 4, 13 cum exanimatione humili atque -a. 4, 64 ne quid humile, summissum, molle, effeminatum, -um abiectumque faciamus (*cf.* SEN. epist. 115, 2 *oratio circumtonsa et fucata* ostendit illum [*animum*] quoque non esse sincerum et habere aliquid -i [*antecedit* nihil solidum, *sequitur* ornamentum virile]). Lael. 59 in quibusdam aut animus abiectior est aut spes amplificandae fortunae -ior. SEN. suas. 2, 23 quarum (*suasoriarum*) nimius cultus, -a compositio poterit vos offendere (QVINT. inst. 8, 3, 57 corrupta oratio . . . comprehensione obscurā, compositione -ā). SEN. Oed. 775 primone in aevo viridis an -o occidit (*cf.* Phaedr. 1253 o tristis -is orbitas annis! [LVCAN. 8, 476 placidus senio -isque modestior annis]. epist. 26, 1 senectus lassae aetatis, non -ae nomen est. *v. etiam p. 1247, 48 sqq.*). dial. 3, 17, 5 *ira* iam -a lenisque est. epist. 24, 6 compositis . . . rebus, utcumque componi -ae atque ultimae poterant (*cf.* PANEG. 9 [12], 15, 6 sapientis . . . est imperatoris -is rebus cunctando consulere, secundis non deesse fortunae). 101, 12 tu . . . me debilites licet, dum spiritus in corpore -o et inutili maneat. PETRON. 119 vers. 25 omnibus . . . scorta placent -ique enervi corpore gressus et laxi crines (PETR. CHRYS. serm. 174 p. 654[A] -is gressibus, corpore dissoluto, disiuncta compage membrorum. *cf.* QVINT. inst. 5, 9, 14 corpus vulsum, -um incessum, vestem muliebrem dixerit mollis et parum viri signa. HIER. epist. 22, 13, 5 solutis genibus -us incessus). QVINT. decl. 261 p. 71, 16 facilius . . . occupaverint tyrannidem hi, quorum -a ratio, quorum clauda fortuna. PLIN. epist. 2, 14, 12 quae quam -a pronuntiatione dicantur. 2, 17, 5 -is iam et novissimis fluctibus leviter alluitur *triclinium*. HIER. in Is. 66, 10 p. 808 ubera nequaquam . . . -a et iacentia, sed integra et virginali decore stantia. ENNOD. carm. 2, 146, 1 p. 606 artis grammaticae librum de carmine -o qui poscit, solidos certat habere pedes (*cf. ibid.* loripedem . . . versum). *fere i. q. abscisus, abruptus*: CIC. Brut. 287 (*de oratione*) quid est tam -um, tam minutum, tam in ipsa . . . concinnitate puerile? **2** *de hominibus sive i. q. mollis, enervis sive de eo, qui animo deficit* (*de oratore v. l. 79—83*): CIC. Tusc. 3, 26 tamne . . . abiectus tamque -us? SEN. dial. 7, 13, 4 qui voluptatem sequitur, videtur enervis, -us, degenerans ⟨a⟩ viro. LVCAN. 7, 684 nec te videre superbum prospera bellorum nec -um (facta *v. l.*) adversa videbunt. 8, 344 te . . . humilem -umque videbit (*sequitur* extollet . . . animos). STAT. Theb. 10, 433 quid -i exsanguesque parent. QVINT. inst. 12, 10, 12 *Ciceronem* homines . . . incessere audebant ut tumidiorem et Asianum et redundantem et in repetitionibus nimium et in salibus . . . frigidum et in compositione -um, exultantem ac paene . . . viro molliorem. TAC. dial. 18 Ciceronem a Calvo . . . male audisse tamquam solutum et enervem, a Bruto . . . tamquam -um et elumbem. ARNOB. nat. 2, 75 p. 109, 21 gens hominum -ior et infirmior coepit nostra esse natura. AMM. 22, 4, 7 ferox erat in suos . . . miles

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et rapax, ignavus vero in hostes et -us. MART. CAP. 9, 889 Mars eminus conspicatus (*Venerem*) tenerae cum admirationis obtutu languidiore -ior voce laudavit. *nota*: PERS. 1, 18 sede leges (*sc. carmina*) celsa, ... patranti -us ocello (*cf.* SCHOL. *J.* id est solutus effeminatus. SERV. ecl. 3, 8 hircos ... libidinosa animalia. *ibid.* hirqui ... sunt oculorum anguli ... in vitiis corporalibus. ... *hirqui* hypallage pro 'oculis in hirquos retortis', quam rem solet libido perficere: unde ... Persius *eqs.*).

neutr. plur. pro subst. **frācta**, -ōrum. *i. q. membra fracta*: PLIN. nat. 24, 36 palpebras lentisca *resina* ... replicat, -is quoque utilissima et auribus purulentis. 31, 6 *aquae* nervis prosunt pedibusve aut coxendicibus, aliae luxatis -isve (*cf.* MARCELL. med. 36, 72 ad ... nervorum dolores ..., ad luxa vel -a). PLIN. epist. 8, 20, 4 *vis*, qua -a solidantur (*v. etiam p. 1245, 25*).

adv. **frāctē**. *i. q. molliter, delicate*: PHAEDR. app. 8, 2 Pompei miles vasti corporis -e loquendo et ambulando molliter famam cinaedi traxerat.

compos.: affrango, defrango; affringo, con-, de-, dif-, ef-, in-, inter-, of-, per-, prae-, pro-, re-, suf-.

deriv.: fractamentum, fractari(-a? -us?), fractio, fractillum, fractorium, fractor, fractura, fracturarius, fractus, fragesco, fragilis, fragmentum, fragmen, fragor. *Bacherler.*

frasis *v.* phr-.

?**fratellis** (flat- GLOSS. V 22, 23) sordium glomusculis GLOSS. V 70, 17 (= 22, 23). PAVL. FEST. p. 90 fratilli: villi sordidi in tapetis. *vox obscura*, fracellis *coni. Götz.* [*incerta forma et origine. Th.*]

per deminutionem ... **frātellus** SCAVR. gramm. VII 13, 13 *v.* fraterculus.

✖**frāter**, -tris *m.* [*i. q. osc.* fratrům '*fratrum*', *umbr.* frater '*fratres*', *hibern.* brāthir, *got.* brōthar, *ind.* bhrātā, *armen.* ełbair, *slavon.* bratrŭ '*frater*', *graec.* φράτηρ (φράτωρ), φρήτηρ. ἀδελφός (*Hes.*). *Th.*]. *originatio*: NIGID. Gell. 13, 10, 4 *et* Non. p. 35 -r ... est dictus quasi fere alter. PAVL. FEST. p. 90 -r a graeco dictus est φρήτρη (*cf.* VARRO ling. 5, 85) vel quod sit fere alter (GLOSS. V 650, 47). GRAMM. suppl. 238, 28. ISID. orig. 9, 6, 5 -es dicti eo quod sunt ex eodem fructu ... nati. PAVL. dig. 38, 10, 10, 13 -r ... per utrumque parentem accipitur id est aut per matrem tantum aut per patrem aut per utrumque id est ex utroque parente eodem. ... evenire solet in his, qui diversis parentibus nati sunt, ut qui meo -i -r sit, meus cognatus non sit *eqs.* *de differentia inter* -r *et* germanus: SERV. Aen. 5, 412 germanus est ... de eadem genetrice manans, non, ut multi dicunt, de eodem germine, quos ille (*i. Varro* '*de gradibus*') tantum -es vocat. DIFF. gramm. VII 521, 1 -r aut ex alia matre aut ex alio patre potest esse, germanus ex isdem parentibus sit necesse est. GRAMM. suppl. 288, 21 *v. etiam p. 1254, 31.* ISID. diff. 1, 237. DIFF. ed. Beck p. 60, 3 (*hic additur* -r multis modis dicitur aut natura aut consanguinitate aut gente aut religione). ARVS. gramm. VII 474, 9 -r illius Verg. Aen. 5, ⟨495⟩ ... -r illi Sall. hist. 5, ⟨11⟩ *v. p. 1254, 78.* *de formis*: frateres CORP. III 9735. fratere (*dat.*) XIII 6250; *nota* VI 16496 prhatri (*sic*). VIII 21766 frates *plur. gen. plur.* fratruum ITALA Ier. 41, 8 (Wirc.). CORP. VIII 4202. 9585. fratrium CORP. V 4430 (*Brixiae*) *at cf.* MART. CAP. 3, 298 patrum -um (*non* -ium). *passim in titulis* fráter *sim.; prava mensura* frăter CYPR. GALL. deut. 125 PS. HIL. Macc. 373. ANTH. Pal. 10, 44 *bis* φρᾰ́τερ. *notatur* fr. *saepe in titulis fratrum Arvalium; incertum an* FF *debeat accipi* fratrum *in tit.*: CORP. VIII 4221 impp. ff. dd. nn. Carini e⟨t Numeriani⟩. [*val* frate, *it.* frate, *francog.* frère. *M.-L.*]

I ***homo*:** **A *proprie*:** **1** *homo isdem parentibus genitus*: PLAVT. Aul. 120 -r *voc.* (*seq.* germanam sororem). 127. 140. 158. 160 *al.* Bacch. 925 Atridae duo -es. Capt. 126 ego ibo ad -em (194. 458. 508). 1015 intus eccum -em germanum tuom (*item* Men. 232 -em ... geminum germanum meum. 1102. 1125 mi germane gemine -r, salve! TER. Andr. 292 *v. p. 1257, 45.* Ad. 269 *nude* o mi germane! CIC. Verr. 2, 128 LIV. 27, 8, 5. 35, 10, 8 pro -e germano, non patrueli. 41, 27, 1 FAST. cos. Capitol. a. u. c. 575 [Corp. I 1² p. 25] hei -es germani fuerunt. VELL. 2, 8, 2 Metellorum patruelium, non germanorum -um. *v. p. 1255, 11.* VAL. MAX. 5, 5, 4. 9, 14 ext. 2 CORP. III 2603. 3987). Curc. 641 -r mi, salve! (658). 673 mi -r. 697 -r. 716 hic huius -r est, haec autem illius soror. Epid. 650 ego modo ⟨amator sum⟩ huic -r factus. Men. 48 idem est ambobus nomen geminis -bus (232 *v. l. 62.* 1087. 1125 *v. l. 63* Persa 695. 830 hic eius geminus -r. :: hicinest? :: ac geminissumus. 831 CIC. div. 2, 90 VERG. Aen. 7, 670 HOR. epist. 1, 18, 41. OV. epist. 8, 77 -esque gemelli *Castores.* 15, 271. 16, 250. met. 5, 107. 8, 372. LIV. 1, 5, 6 *passim.* *nota*: SEN. contr. 9, 3, 3 plus quiddam est geminos esse quam -es. *cf.* QVINT. inst. 9, 4, 24. CORP. VI 7426 duo -es gemelli. LIV. 1, 24, 1 trigemini. FLOR. epit. 1, 3, 3; *cf.* MANIL. 4, 34. SIL. 4, 355 tergemini. *de sidere*: MANIL. 2, 181 -es, e Geminis alter ... alter. 2, 568 Gemini -es). TER. Andr. 934 Phania illic -r meus fuit. Phorm. 63 senis nostri, Dave, -em maiorem Chremem nostin? (POMPON. Atell. 87 meus -r maior. CIC. ad Q. fr. 1, 3, 3 *p. 1257, 54.* LIV. 3, 13, 2 -em ... suom maiorem natu. 21, 31, 6. 28, 21, 7. 29, 29, 6 pergrandem natu. 35, 47, 6 maior e -bus. 40, 10, 8. 40, 11, 7. 40, 12, 13 *al.* QVINT. decl. 271 p. 112, 26 maximum. RHET. Her. 1, 13, 23 -r minor Malleoli. LIV. 21, 31, 6. 40, 15, 10. 44, 19, 8. 45, 11, 2. 6 VELL. 2, 27, 5 VAL. MAX. 5, 1, 1 *al.* CVRT. 7, 1, 10 minimus ex -bus. *v.* CORP. I² 2103 *infra l. 64.* APVL. met. 9, 37 -is iunioris. 10, 5. TERT. nat. 2, 8 iunior inter ceteros -es. COMM. apol. 252 AVG. civ. 16, 42 p. 103, 12 D.). TER. Ad. 256 o -r -r! (DON. unum relatum ad appellationem, alterum ad laudem. et subdistinguendum, ut videatur quaesisse quid ultra diceret et plus invenire non potuisse quam '-r'). AFRAN. com. 20 Sexte -r mi, salve! *tit.* Fratres (*cf.* TER. Adelphoe). VARRO rust. 3, 16, 2 cum pauper cum duobus -bus et duabus sororibus essem relictus. 3, 16, 10 -es Veianios. CIC. Cluent. 57 ad Caepasios -es. Lig. 5 an ille ... cum P. Attio quam cum concordissimis -bus ... esse ... maluisset. 11 ne cum optimis -bus ... vivat. de orat. 2, 10 carissime -r atque optime (ad Q. fr. 2, 5, 4 carissime et suavissime -r. 2, 6, 2 mi optime et optatissime -r. 2, 14, 2 *sim. passim*). Brut. 94 L. et Sp. Mummii -es. Att. 1, 15, 1 Q., suavissimo -i. 1, 18, 1 abest ... -r ἀφελέστατος et amantissimus. 3, 11, 2 Q. -em optimum humanissimumque. 3, 19, 2 unici -is (APVL. met. 2, 14 CORP. X 2970 *al.*). 5, 21, 2 ⟨C.⟩ Cassius, -r Q. Cassii. 6, 1, 10 -is Appii. ad Q. fr. 1, 3, 1 mi -r, mi -r, mi -r. 1, 3, 4 amantissimis et coniunctissimis -bus. CATVLL. 9, 4 -es ... unanimos (VERG. Aen. 7, 335 DOM. MARS. carm. frg. 1, 2 STAT. Theb. 8, 669. 10, 727 *al. cf.* QVINT. decl. 286 p. 152, 30 concordes. *al.*). 65, 10 te, vita -r amabilior. CAES. Gall. 5, 14, 4 communes ... -es cum fratribus. 7, 33, 3 -em a -e renuntiatum. HOR. epist. 2, 2, 183 alter -um ... alter. PROP. 3, 3, 7 cecini Curios -es. OV. epist. 11, 23 cur unquam plus me, -r, quam -r, amasti et tibi, non debet quod soror esse, fui? 14, 115 de -um populo pars exiguissima restat (*loq. Hypermestra*). met. 10, 348 tune soror nati genetrixque vocabere -is (*loq. Myrrha ad sc*)? LIV. 38, 9, 8 consulis -r matre eadem genitus (ASCON. in Cic. Scaur. p. 23, 20 St. VLP. reg. 11, 4 dig. 38, 8, 4). 40, 24, 6 parricidium -is (44, 1, 10 *al.*). 42, 52, 5 natura -r, adoptione filius. 44, 30, 2 -es duos, Platorem utroque parente, Caravantium matre eadem natum habuit. RVF. LVP. 1, 12 tu, -r eiusdem sanguinis (2, 2). MANIL. 5, 464 Thebana ... bella uteri mixtumque in -e parentem. SEN. contr. 2, 4, 10 quod -em abdicasset (QVINT. decl. 275 p. 125, 14). contr. exc. 3, 3 adoptavit -em suom. contr. 9, 5, 3 puer ... -es amisit. VAL. MAX. 5, 4 ext. 4 -um paria (ANTH. 457, 7 par -um. *al.*) Cleobis et Biton, Amphinomus et Anapias (9, 2 ext. 2. SIL. 14, 197 pios ... -es. MART. 7, 24, 5 Siculos. AVSON. 295, 2 ambustorum -um). 9, 1 ext. 5 sororem ... communi -i (SEN. dial. 12, 9, 7) nuptam sibi nubere coegit. SEN. Med. 508 meis Creusa liberis -es dabit? Oed. 640 -es sibi ipse genuit (STAT. Theb. 7, 212). Phoen. 135 -r suorum liberum et -um parens. benef. 5, 10, 2 -r sum, ⟨at⟩ alterius, nemo est enim suus -r. CVRT. 10, 5, 23 LXXX -es suos. VAL. FL. 3, 323 tu, mihi qui coniunx pariter -rque parensque solus ... fueras. 5, 266 regi ... -r materno sanguine (*sic nude* -e TAC. ann. 3, 75). STAT. Theb. 10, 654 consanguinei quamvis atque omnia (*quasi adv.*) -es (*v.* APVL. *l. 56*). QVINT. decl. 321 p. 261, 27 personae ... comparantur: alienus et -r. SVET. vita Verg. p. 63 R. -em alio patre. GAIVS inst. 1, 19 -em sororemve naturalem (CORP. VI 36468). 1, 156 sunt ... agnati ... veluti -r eodem patre natus, -is filius neposve ex eo. 2, 119. 3, 10. PAPIN. dig. 37, 10, 15 -is ex alia matre nati. PAVL. dig. 22, 6, 1, 1 -r consanguineus. MARCIAN. dig. 34, 5, 18 pr. -r necessarius. COD. Iust. 5, 62, 21 (*a. 294*) cum uterinis -bus. 3, 28, 27 (*a. 319*) -es vel sorores uterini (RVFIN. hist. 1, 7, 9 SALON. in prov. p. 971ᶜ. COD. Iust. 6, 58, 15, 2 [*a. 534*] -em vel sororem uterinos. 6, 58, 15, 3). APVL. met. 10, 14 possumus omnia quidem cetera -es manere (*v.* STAT. *l. 46*). ITALA deut. 13, 6 (Tert. scorp. 2) -r tuus ex patre vel matre. TERT. apol. 39 *nec* ex substantia familiari -es sumus. PANEG. 11 (3), 3, 1 imperatoris -is. ITIN. Theod. 26 civitas Epheso, ubi sunt VII -es dormientes. AVSON. 174, 1 te germanum non sanguine, sed vice -is (390, 14). VVLG. cant. 8, 1 te -em meum sugentem ubera matris meae. NOVELL. Iust. 36, 2 (*a. 535*) -es et germanas. CORP. VI 2785 -r geniti(v)us. IV 1275 Amandus fr. secundus Amando -i suo ... sal. *passim in titulis sepulcralibus*: CORP. I² 792 *ille et ille* duo fratr(es), ieis monum(entum) pat(er) fec(it). 2103 -r eius minimus locavit et statuit; *persaepe* -r et heres *ut* II 1923. III 8101. 11043. 11240. 15205³ *al.* heres et -r III 807; -r et primus heres 404, -r et secundus heres 195. *nota* VI 10158 gymnici tres -es.

cognati a fratre (GLOSS. ἀδελφόπαις, ἀδελφιδοῦς): TER. Andr. 932 -is filiam. Phorm. 253 Phaedriam ... mei -is ... filium. AFRAN. com. 162 ut mittat -is filio lucu[le]ntulos. ARGVM. Plaut. Poen. 7 gnatum ... -is. CIC. Vatin. 28 -is ... filiam. Phil. 2, 41 -is filium (3, 17). *passim.* CIC. Cluent. 31 -is ... liberos (*bis*; SEN. suas. 3, 2). CIC. dom. 114 -is tui socer. SVET. Dom. 12, 3 generum -is. CIC. Cluent. 31 -is uxor (125). TIRO Gell. 6, 3, 28 Meropa -is uxor. LIV. 42, 16, 8. CIC. off. 1, 54 sequontur -um coniunctiones, post consobrinorum sobrinorumque. CIC. Tusc. 1, 81 Africani -is nepos. PAVL. dig. 38, 10, 10, 16 -r proavi. 38, 10, 10, 17 -r abavi. CIC. div. 1, 53 ab uxoris -bus. SALL. hist. frg. 5, 11 qui uxori eius -r erat. OV. Ib. 351 cum -e mariti (*Marte*). LIV. 34, 25, 5. 42, 29, 3 SEN. contr. exc. 8, 3. SEN. Ag. 404ᵃ coniugis -r mei (*loq. Clytaemestra*). PAVL. FEST. p. 14 avonculus, matris meae -r. *nude* -r *i. q. uxoris -r*: SCHOL. Cic. Bob. Sest. 131 p. 139, 9 St. vel apud Clodium -em vel apud uxorem Clodiam.

patrui filius (*cf.* GAIVS inst. 3, 10 -es patrueles ... id est qui ex duobus -bus progeniti sunt, quos plerique etiam consobrinos vo-

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cant. HIER. in Matth. 12, 49 -es consobrinos dici omnis scriptura demonstrat. *cf.* AVG. civ. 15, 16 p. 92, 16 D. p. 93, 12. GLOSS. *ἀνεψιός. ἐξάδελφος ἀπὸ δύο ἀδελφῶν ἀρρένων.* III 303, 67 *πρὸς πατρός*): NAEV. com. 66 -i patru⟨el⟩i meo. PLAVT. Poen. 59 Carthaginienses -es patrueles duo fuere. 70 (*de isdem nude* -is 122. 125. 952. 954. 1069. 1196. 1257. 1325). CIC. Planc. 27. Att. 1, 5, 1 Lucii -is nostri. 12, 7, 1 a -e. CATVLL. 66, 22 -is cari. NEP. frg. Char. gramm. I 141, 14 a -e patruele. OV. epist. 8, 28 -r eras (*Hermione ad Orestem*). met. 13, 31 -r erat, fraterna peto (*Aiax de Achillis armis*). LIV. 28, 21, 6 Corbis et Orsua patrueles -es. 29, 30, 1. 10. 35, 10, 8 *p. 1253, 65.* FEST. p. 297 VELL. 1, 1, 2. 2, 8, 2 *p. 1253, 67.* CVRT. 6, 10, 24 -em regis. SVET. Iul. 29 -i patrueli. GAIVS dig. 38, 10, 1, 6 -es patrueles. inst. 3, 15. PAVL. dig. 38, 10, 10, 15 -es patrueles *cum definitione.* CAPITOL. Ver. 9, 2. IVST. 7, 6, 10 -e patruele. 17, 3, 16 -r. AMM. 14, 11, 11. 15, 8, 1. 8. SERV. Aen. 1, 619 Aiax . . . Achillis -r patruelis fuerat. SVLP. SEV. chron. 2, 9, 6. 2, 12, 5. CORP. IX 1018 -i (*i. patrueli*). X 1476 fratri ⟨pa⟩truell. XI 4457. VIII 1574. 3746. 18912. CORP. III 5333 avunc(ulo) et frat(ri) (*i. avunculi filio*).

adoptione: SALL. Iug. 10, 3 hos, qui tibi genere propinqui, beneficio meo -es sunt (*cf.* 14, 14. 33, 4). TAC. ann. 1, 76 Germanici -is (*item de Druso* 2, 26. 43. 53 *al.*). *de imp. Aurelio et L. Vero* FRONTO p. 85, 22 N. p. 87, 13. 21. AVR. Fronto p. 94, 12 dominum -em meum. p. 101, 25 *al.* 104, 14 VERVS Fronto p. 116, 10 *al. item* CAPITOL. Aur. 20, 1 *et saepius, etiam in vita Veri.* TREB. Claud. 10, 7 -e Galerio. AMM. 27, 6, 16 Verum adoptivum -em.

i. q. fratris filius: TAC. ann. 3, 38 Cotye -e. 11, 9. VVLG. gen. 14, 14 Lot -em *Abrahae* (*ἀδελφιδοῦς. cf.* 12, 5. 14, 12). 13, 8 -es . . . sumus (*ἀδελφοί*). 13, 11 *ἀδελφοῦ. cf.* AVG. civ. 16, 19 p. 155, 25 D. *similiter* loc. hept. 1, 43 p. 514, 15. *liberius i. q. consanguineus*: CLAVD. 8, 94 caesis -bus. AVG. c. Faust. 22, 35 p. 629, 7 -es . . . et sorores generali nomine consanguineos vel consanguineas solere apud veteres appellari scriptura testatur. PETR. CHRYS. serm. 49 p. 439[A] CASSIOD. in psalm. 49, 20.

2 *de dis, heroibus*: NAEV. carm. frg. 12 summi deum regis -em, Neptunum. PLAVT. Trin. 820 Iovis -i et Nerei Neptuno. CIC. nat. deor. 3, 44 Aether et Dies, eorumque -es et sorores. CATVLL. 37, 2 a pilleatis -bus (*i. Castoribus.* VERG. Aen. 6, 121 -em Pollux alterna morte redemit. HOR. epod. 17, 43. carm. 1, 3, 2 -es Helenae. OV. trist. 1, 10, 45 Tyndaridae . . . -es. fast. 1, 707 templa -bus illa deis -es de gente deorum [*Drusus et Tiberius*] . . . composuere. *al.* PERS. 2, 56 -es inter aenos. SIL. 15, 83 Ledaeos. STAT. Theb. 7, 793 Therapnaei. silv. 3, 2, 10 Oebalii. 4, 8, 29 Amyclaeos. MIN. FEL. 7, 3 equestrium). VERG. georg. 1, 280 coniuratos caelum rescindere -es. 1, 396 -is (*Solis*) radiis obnoxia . . . Luna (AETNA 237 OV. fast. 3, 109 *al.*). Aen. 1, 130 nec latuere doli -em Iunonis *Neptunum.* 1, 667 frater . . . Aeneas . . . tuos (*loq. Venus ad Amorem.* TIB. 2, 5, 34 *al.*). 3, 678 Aetnaeos -es *Cyclopas.* 9, 103 idque ratum Stygii per flumina -is *Ditis* (10, 113). OV. epist. 12, 99 terrigenae . . . -es (met. 3, 118. 7, 141 SEN. Oed. 588 VAL. FL. 7, 638). met. 1, 60 tantast discordia -um *ventorum. et passim. nota*: SEN. Herc. f. 907 -rque quisquis incolit caelum meus non ex noverca -r (*loq. Hercules. cf.* Herc. O. 1313). 1069 Somne . . . -r . . . Mortis. STAT. Theb. 8, 235 -um *Amorum* (silv. 1, 2, 64 pharetrati). 8, 313 magnis -bus *filiis Saturni.* silv. 3, 1, 41 multo -e (*i. vino*) madentem *Herculem* (*cf.* 4, 6, 56). *nota*: AMM. 17, 5, 3 rex regum Sapor, -r Solis et Lunae. 23, 6, 5 reges *Parthorum* . . . appellari se patiuntur Solis -es et Lunae.

3 *pluralis pro fratre et sorore* (*cf.* SCAEV. dig. 32, 93, 3 *l. 67.* BEDA gramm. VII 273, 30 -es dicuntur . . . etiam masculus et femina sive plures utriusque sexus eodem patre vel matre eadem generati -es promiscue vocantur): CIC. part. 56 moventur homines . . . amore ut -um, ut coniugum, ut liberorum, ut familiarium. 88 coniuges . . . et liberi et -es. VATIN. Cic. epist. 5, 10[a], 2 -es liberos parentes occisos. OV. met. 15, 459 animas . . . parentum aut -um. SEN. nat. 3, 18, 6 -um propinquorumque extrema hora deseritur. epist. 95, 45. 115, 8 TAC. hist. 4, 65. 5, 5 ann. 12, 4 -um . . . incestum. CALP. decl. 43 -es. SCAEV. dig. 32, 93, 3 quaesitum est, an, quod heredes -bus restituere rogati essent, etiam ad sorores pertineret. respondit pertinere, nisi aliud sensisse testatorem probetur. MOD. dig. 2, 14, 35 tres -es Titus et Maevius et Seia. PAVL. dig. 10, 2, 38 L. et Titia -es. TERT. scorp. 10 -es nostros et patres et filios. CAPITOL. Max. Balb. 5, 2 cui -es quattuor pueri fuerunt, quattuor puellae. SCHOL. Stat. Theb. 3, 560 Deucalion et Pyrrha, -es idemque coniuges. AMBR. exc. Sat. 1, 54. AVG. civ. 22, 8 p. 579, 20 D. decem . . . -es, quorum septem sunt mares, tres feminae. gen. ad litt. 12, 27 p. 421, 18 COD. Iust. 3, 38, 12, 1 *bis.* 2 *bis.* 6, 26, 9, 1. 6, 56, 7, 2 (*nota ibidem* cum -bus . . . cum sororibus, cum -bus vel promiscui generis). 6, 58, 13, 1. 3. 6, 59, 11, 1. 11, 48, 22, 4 (*passim etiam* -es et sorores). CORP. III 3107 Hilarioni et Revocate -bus. 9735 frateres: frater(es) fecerunt. V 1091. 3497. 4908. VI 13095. 14959. VIII 1574, 4. 1858, 11. 20300 (*a. 363*). X 3751. XII 684. XIII 2276. 3798. 7504. *cf.* 7505 INSCR. christ. Rossi I 330 (*a. 383*). 710 (*a. 442* = CARM. epigr. 1355) Remo et Arcontiae, qui natione Galla germani -es adalti . . . haec tenet urna duos, sexu sed dispare -es. *cf. et sing.*: OV. fast. 2, 624 procul impius esto -r *quod et de sororibus valet.*

B ***liberius***: 1 *de populis: socii Romanorum*: CIC. Att. 1, 19, 2 Haedui, -es nostri. epist. 7, 10, 4 -es nostri Haedui. CAES. Gall. 1, 33, 2 Haeduos -es consanguineosque saepenumero a senatu appellatos. 1, 44, 9. LVCAN. 1, 427 Arverni . . . ausi Latio se fingere -es sanguine ab Iliaco populi. PANEG. 8 (5), 2, 4. 8 (5), 3, 1. *v. Hirschfeld, Sitz.-Ber. Berl. Ak. 1897, 1111; Norden, ibid. 1918, 110 cum adn. 4.* [*falsus est titulus de Batavis* CORP. XIII 1338*.] CORP. XIV 3608, 19 Dacorum -um. *aliorum*: CAES. Gall. 2, 3, 5 Suessiones . . . -es consanguineosque *Remorum.* VVLG. I Macc. 12, 11 decet meminisse -um. 12, 21 de Spartiatis et Iudaeis, quoniam sunt -es et quod sunt de genere Abraham. *de civibus eiusdem populi*: VERG. georg. 2, 510 gaudent perfusi sanguine -um. HOR. carm. 1, 35, 34 sceleris pudet -umque *et alibi de bello civili.* CORP. VIII 12286 *monumentum illi* p(ro) -bus . . . fecerunt. TERT. adv. Marc. 3, 18 p. 406, 17 persecutionem . . . passus est . . . Christus a Iudaeis carnaliter ⟨-bus⟩. HEGES. 4, 7 v. 50 multi iam ex -bus capti. VVLG. exod. 2, 11 vidit *Moyses* virum Aegyptium percutientem quendam de Hebraeis -bus suis (*ἀδελφῶν*). 4, 18 *et passim.* num. 18, 2 -es tuos de tribu Levi. deut. 3, 18 -es vestros filios Israel *et saepe.* AVG. civ. 20, 17 p. 445, 25 D. pro Israhelitis carnalibus -bus suis *Pauli.* quaest. hept. 5, 26 ne fieret alienus sed -r, id est ex eodem populo indigena.

2 *appellatio blanda pro caro, amico, sodali, amasio* (*cf.* PAVL. dig. 28, 5, 59, 1 qui -r non est, si fraterna caritate diligitur, recte cum nomine suo sub appellatione -is heres instituitur. ORIG. in Matth. 13, 30 differentia . . . est inter -em et eum qui nominatur -r. *Friedländer, Sittengesch. I[8] 451; Engelbrecht, Titelwesen bei den spätlat. Epistolographen 1893 p. 11*): TIMARCH. ap. Cic. Verr. 4, 155 volo, mi -r, fraterculo tuo credas, *ubi* Cic. *addit*: consorti quidem in lucris atque furtis, gemino et simillimo nequitia improbitate audacia. HOR. epist. 1, 6, 54 '-r' 'pater' adde. PHAEDR. 1, 29, 5 asellus apro cum fuisset obvius, 'salve' inquit '-r'. ille indignans repudiat officium. PETRON. 9, 3. 4 iste -r seu comes. 9, 10 cuius eadem ratione in viridario -r fui qua nunc in devorsorio puer est. 10, 6 cras . . . mihi prospiciam . . . aliquem -em. 11, 2. 3. 4. 13, 2. 24, 6. 25, 7. 43, 4. 5. 79, 9 cum -e non suo. 80, 5. 6 -em Ascylton elegit. 91, 2. 97, 9. 101, 8. 9. 127, 2. 3. 7. 129, 1. 8 si triduo sine -e dormieris. 130, 8. 133, 1 (*cf.* CORP. II 498 Gratus L. Iul. Secundi num(mularii) -r et ser(vus) ann. XXV). CALP. ecl. 1, 8 -r Corydon. 4, 17. 78. HYG. mun. castr. 45 domine -r. MART. 2, 4, 3 *mater* -em te vocat et soror vocatur (*cf.* ANTH. 446, 6 *seq.*). MART. 9 praef. mi Torani, -r carissime. 10, 65, 3 *sqq.* 12, 44, 3. IVV. 5, 135 'vis, -r, ab ipsis ilibus?' o nummi, vobis hunc praestat honorem, vos estis -es! FRONTO p. 179, 19 N. *voc.* -r. p. 180, 14. 188, 12 domine -r. 191, 10 -r Contucci. CORP. VI 2120 (*a. 155*) Desideri(um) -r. APVL. met. 2, 13 tu . . ., -r. 8, 7 illum amicum coaetaneum contubernalem, -em denique addito nomine lugubri ciere. 8, 9. 9, 7. MIN. FEL. 3, 1 Marce -r (5, 1). 16, 5 meus -r. ANTH. 498 (*in ludo tabulae*) irasci victo minime placet optime -r. TAB. lus. Bonn. Stud. f. Kekulé p. 231 n. 14 domine -r, ilaris semper ludere tabula. ANTH. Palat. 10, 44 *δόμινε φράτερ.* CAPITOL. Aur. 18, 1 CARM. epigr. 470, 3. VVLG. gen. 19, 7 *Loth ad Sodomitas* -es mei (*ἀδελφοί*). 29, 4 *ἀδελφοί et passim.* lev. 19, 17 non oderis -em tuum (*ἀδελφόν*) in corde tuo. *item passim; nota* deut. 15, 9 ne . . . avertas oculos tuos a paupere -e tuo. 15, 11 ut aperias manum -i tuo egeno. II reg. 1, 26 doleo super te, -r mi Ionatha. AVG. loc. hept. 2 p. 507, 32 (*ad* exod. 10, 23) notandum -em hominis quemlibet hominem dici. quaest. hept. 1, 16. CORP. III 2509 peto bos, -es (*i. homines*), ne qui alium ⟨inferatis sepulcro⟩. *nota*: VVLG. Iob 30, 29 -r (*ἀδελφός*) fui draconum et socius struthionum. *in usu aulico sim.*: COD. Iust. 1, 48, 2 (*a. 384*) *vetatur celsiores* -es . . . nominare. PANEG. 2 (10), 9, 3 quod omni consanguinitate certius est, virtutibus -es (3 [11], 7, 5). CAPITOL. Alb. 7, 3 Imp. Severus . . . Clodio Albino Caesari, -i amantissimo et desiderantissimo, salutem . . . dilectus es -r animi mei, -r imperii. AVR. VICT. Caes. 20, 3 Commodum . . . -em appellans *Septimius* (*cf.* CASSIOD. var. 6, 21, 4 a principe -r vocaris *rector provinciae*). SYMM. epist. 1, 39. 69. 4, 48. 66. 67 *al.* AMM. 15, 8, 12 amantissime mihi omnium -r. 17, 5, 3 rex regum Sapor . . . Constantio Caesari -i meo . . . salutem (CASSIOD. var. 3, 1, 4. 3, 3, 2). INSCR. numm. Cohen VII[2] p. 43 n. 1 Carausius et -es sui. *plur. ad coniuges*: RVRIC. epist. 2, 1 tit. p. 372, 4 domnis . . . -bus Namatio et Cerauniae (2, 2. 3 *al.*).

christiane: MIN. FEL. 9, 2 se promisce appellant -es et sorores. 31, 8 nos . . . -es vocamus ut unius dei parentis homines, ut consortes fidei, ut spei coheredes. TERT. idol. 2 neglegentia caritatis in -em, sicut Iohannes docet, homicidam esse, qui oderit -em. 13. 14. 15. 23 scorp. 12 orat. 7. 11. 18. 26. apol. 39 *fuse de re.* bapt. 20 pudic. 2. 3. 8 quaerant . . . alium Christiani suum -em, Iudaeum enim parabola non recipit. 18. 21. ieiun. 17 cum apostolus duplicem honorem dederit ut et -bus et praepositis. anim. 26 *et passim apud* ECCL. *cf. Watson, Style of Cyprian p. 272. 276; Morin, Revue Bénéd. 30 (1913) p. 288 et adn. 2.* *nota*: TERT. adv. Val. 12 p. 191, 13 novis -bus. adv. Marc. 1, 1 tunc -is, dehinc apostatae. 1, 20 p. 316, 5 falsos -es. p. 317, 4 falsos et apostolos et -es. 3, 22 p. 416, 4 -es Christi, filios scilicet dei. 4, 16 p. 468, 20 qui inimici sunt . . . -es appellandi sunt. 5, 3 p. 574, 19 falsos et superinducticios -es (*cf.* VVLG. Gal. 2, 4). COMM. instr. 1, 34, 5. 2, 6, 1. 7. 2, 20, 1 *al.* LACT. inst. 5, 15, 2 *de causa* (*cf.* AVG. serm. ed.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Mai 180,2). Hil. coll. antiar. B I 6 -r et comminister meus. B II 1,2 -bus nostris et coepiscopis. Epist. episc. a. 359 (Hil. coll. antiar. B VIII 1) dilectissimis -bus . . . synhodi legatis. *al.* Hil. myst. p. 23, 17 F. nonne Christus ... populum suum, qui secundum carnem ei -es sunt, visitat? Optat. 1,4 p. 5,22 Parmenianum ... -em nostrum, si tamen se a nobis vel hoc nomine nuncupari permittit. Priscill. can. 1,3 p. 3,9 *al.* Maximin. c. Ambr. 39 p. 15,19 multi -es sed ingenit⟨us⟩ unus. Hier. epist. 3,2,3. *saepe in praeceptis Christi, ut* Vvlg. Matth. 5,22 qui irascitur -i suo. 5,23. 24. 7,3 quid ... vides festucam in oculo -is tui. *al.* 23,8 omnes ... vos -es estis. act. 2,29 viri -es (2,37. 7,2 *al.*). 11,1 apostoli et -es qui erant in Iudaea. 15,23 apostoli et seniores -es. II Cor. 11,26 in falsis -bus (Gal. 2,4 *al.*). Col. 1,2 fidelibus -bus. Iac. 2,15 -r et soror. *nota*: Orig. in Matth. 18, 73 revera . . . -es *Christi* sunt, qui perfecti sunt et imitatores eius. Cod. Iust. 1,1, 8, 22 patriarcham vestrum -em (*ad archiepiscopum Romae*). Act. synh. Rom. a. 502,11 (Cassiod. p. 448,6).

speciatim de monachis: Itin. [Silv.] 2,7. 10,3 diaconibus . . . et -bus aliquantis id est monachis. 15,3 multi -es sancti monachi. 16,2. 47,4 -es et sorores graecolatini. Hier. epist. 3, 4, 2 nullus monachorum, ne parvulus quidem ... Onesimus, quo velut -e minusculo fruebatur. 6,2,1 *al.* 52,4,3 -em collegio, patrem senio (60,13,3). Epiphan. Hier. epist. 51, 1, 3 in monasterio -um et -um peregrinorum. Bened. reg. prol. 37, 29. 36 *et passim.*

nota: opponitur marito vel amasio: Lygd. 1,23 tibi vir quondam, nunc -r, casta Neaera. Ov. met. 9,494 nil nisi -r eris. *al. econtra*: Mart. 2, 4, 3 -em te vocat et soror vocatur. Svlp. Sev. dial. 1, 9, 2 virgo -em quaerit extraneum. *cf.* Cic. Cael. 32 cum istius mulieris (*Clodiae*) viro — -e volui dicere, semper hic erro.

3 *de collegiorum sodalibus*: Varro ling. 5, 85 -es arvales (*v. vol. II 725, 59 sqq.*). Pavl. Fest. p. 5. Plin. nat. 18, 6 arvorum sacerdotes Romulus ... instituit seque duodecimum -em appellavit. Masvr. Gell. 7, 7, 8. Corp. VI 467 coll. Velabrensium ... curat(or) . . . -b(us) suis. V 7487 fabrI . . . -es (*sic explicandum?*). *de Mithrae initiatis*: Corp. III 3384 (*a. 213 aut 222; fort. proprie*) -es. 3415 deo Arimanio libella leo -bus voto dic. 3908 -bus ex iuso numinis. 3959 D. i. M. . . . -es. VI 727 *ille* cum . . . patre et . . . -bus. *in cultu Iovis Dolicheni*: Corp. VI 406 (= 30758) patronos, -es carissimos et collegas hon. III 3908. *in cultu Bellonae*: Corp. VI 2233 *illi ille* -i et domino suo.

4 *proverbia sim.*: Pompon. Atell. 180 tamquam -r mihi sis, medium abdomen ⟨te⟩cum dividam. Dom. Mars. carm. frg. 1,1 omnia cum Bavio communia -r habebat, unanimi -es sicut habere solent. Sen. Thy. 535 meum esse credo quidquid est, -r, tuum. epist. 88,11 agellum . . . nescio cum -e dividere. Petron. 11, 4 sic dividere cum -e nolito. Mart. 5, 38, 2 Qvint. inst. 7, 1, 45. *de pietate*: Ter. Andr. 292 te in germani -is dilexi loco. *cf.* Don. Ter. Ad. 257 *p. 1254, 5.* Cic. Planc. 29 quem veretur ut deum . . ., amat vero ut sodalem, ut -em, ut aequalem. p. red. in sen. 29 *Pompeius* populum Romanum pro me tamquam pro -e . . . hortatus sit. 37 -r, qui in me . . . amore, ut erat, -r inventus est (p. red. ad Quir. 8). Brut. 126 -i pietatem . . . praestare. part. 56 moventur homines . . . amore ut -um. Att. 1, 5, 2 litteras . . . quibus et placarem ut -em et monerem ut minorem. Met. Nep. Cic. epist. 5, 3, 1 te mihi -is loco esse duco. Lent. Cic. epist. 12, 14, 7 -is ... loco mihi est. Cic. epist. 13, 1, 5 Atticum sic amo ut alterum -em. ad Q. fr. 1, 3, 3 quem meus Cicero et amabat ut -em et iam ut maiorem -em verebatur. Sall. Iug. 10, 5 quis . . . amicior quam -r -i? Ov. met. 1, 145 -um . . . gratia. Pont. 1, 7, 31 -r, tanto tibi iunctus amore quantus in Atridis Tyndaridisque fuit. 4, 12, 22. Sen. contr. 1, 1, 7 ut boni -es sint. Val. Max. 5, 5, 4 *exempla pietatis fraternae.* Sen. Thy. 1027 -r hoc -em rogo. dial. 12, 16, 3 quomodo suos -es pii -es ament. *et passim. nota*: Pavl. Fest. p. 14 plus sorores a -bus quam -es diligi solent. Mart. 5, 28, 3 pietate -es Cur⟨v⟩ios licet vincas. Qvint. decl. 286 p. 152, 30 ut concordes essent -es. 321 p. 262, 11 si essem malus -r. Tac. ann. 12,46 coniunctionem -um. Plin. epist. 7, 23, 2 Paneg. 8 (5), 4, 1. Amm. 28, 4, 21 ita concordes ut Quintilios esse existimes -es. Vvlg. prov. 18, 24 magis amicus erit quam -r. Anth. 428, 3. *cf.* Ter. Ad. 708 si -r aut sodalis esset, qui magis morem gereret? *e contrario*: Catvll. 64, 399 perfudere manus fraterno sanguine -es. Lvcr. 3, 72 crudeles gaudent in tristi funere -is. Verg. Aen. 6, 608 quibus invisi -es. 7, 335 tu, *Allecto,* potes unanimos armare in proelia -es. Ov. fast. 2, 624 impius . . . -r et *noverca.* Liv. 45, 19, 16 fabulis traditus impiorum -um eventus (Sen. contr. 1, 1, 23). Gratt. 452 pretio -um . . . sollicitare caput. Manil. 4, 83 mutuaque armati coeunt in volnera -es. Sen. contr. exc. 6, 7 audite rem novam: -em crudelem, novercam misericordem. contr. 7, 1, 6. 9, 6, 3 soror -i venenum dedit. Sen. Phoen. 355 non satis est adhuc civile bellum: -r in -em ruat. 362 saeva -um bella. Thy. 40, 47. 219 nefas nocere vel malo -i puta. Lvcan. 1, 376. 2, 151. 3, 354. 4, 563. 7, 182. 550. 626. 763. *declamationes de -bus discordibus*: Qvint. decl. 321 *et* 328 *et* 336. Tac. ann. 4, 60 solita -bus odia. 13, 17 antiquas -um discordias. 15, 2 odia. Firm. err. 11 a parricidis -bus. Clavd. 15, 397 naturamque simul -emque hominemque cruentus exuit. *de statura*: Plavt. Persa 699 videor vidisse hic forma persimilem tui, eadem statura. :: quippe qui -r siet. Varro ling. 10, 29. Cic. Verr. 4, 155 *p. 1258, 30.* Pavl. Fest. p. 91 *v. s.* fratro *p. 1260, 73.* Stat. Theb. 7, 291 *sqq.* Mart. 10, 65, 5. Plavt. Mil. 62 'hicine Achilles est?' inquit mihi. 'immo eius -r', inquam, 'est'. Amm. 22, 14, 3 grandia . . . incedens tamquam Oti -r et Efialtis. *de ingenio*: Clavd. 21, 245 ingenio scelerumque cupidine -es (*i. pares*). *varia*: Vvlg. prov. 27, 10 melior est vicinus iuxta quam -r procul. Rvfin. Adamant. 1, 27 antiquum proverbium . . . 'qui vendit et qui emit, -es (*ἀδελφοί*) sunt.

II ***non de hominibus:*** *de bestiis*: Ov. met. 3, 220 Cyprio velox cum -e Lycisce *canis.* 4, 786 Pegason et -em *Chrysaora.* Gratt. 299 levis deducet pondere -es *canes.* Manil. 5, 313 *haedi.* Porph. Hor. serm. 2, 3, 316 'cognatos' (*i. ranas*) pro -bus posuit. *de libris*: Ov. trist. 1, 1, 107 positos ex ordine -es, quos studium cunctos evigilavit idem. *de ventis*: Ov. met. 1, 60 *v. p. 1255, 49.* 6, 693. 14, 545 Astraei . . . -es. fast. 5, 203 Germ. frg. 5, 9 Val. Fl. 2, 365. 6, 164. 8, 323. *montes*: Mela 1, 28 montes ... quasi de industria in ordinem expositi ob numerum 'septem', ob similitudinem '-es' nuncupantur. Plin. nat. 5, 18 *iidem.* Mart. Cap. 6, 668 Isid. orig. 15, 1, 73. *de fluviis*: Avson. Mos. 430 tu, *Rhene*, -em *Mosellam* . . . adopta. *varia*: Tert. resurr. 63 p. 124, 20 nemo, *o anima*, magis -r tuus quam *caro*, quae tecum in deo nascitur. Orig. in Matth. 17, 31 in adventu . . . Christi mortuus est -r prior i. e. sermo legis.

frāterculo, -āre [*a* fraterculus, *cf.* fratrare. *Th.*]. Fest. p. 297 sororiare mammae dicuntur puellarum cum primum tumescunt, ut fraterculare puerorum. Plautus in Frivolaria (frg. VIII): tunc papillae primu⟨lu⟩m -bant, illud volui[t] dicere, sororiabant. *adnotationem Festi non plane rectam esse apparet. cf.* fratro.

frāterculus, -ī *m.* [*a* frater *deminutive. Th.*]. Gramm. suppl. 70, 11 frater -us. Plavt. Cist. 451 germana mea sororcula :: repudio te -um :: tum tu igitur mea matercula :: repudio te -um (*posteriore loco erratum est in codd.*). Timarch. epist. Cic. Verr. 4, 155 volo, mi frater, -o tuo credas. Ivv. 4, 98 malim -us esse gigantis (-tum *Prisc.*).

frāternitās, -tātis *f. a* fraternus. Gloss. ἀδελφότης.

I *proprie: fratrum inter se coniunctio et pietas*: Qvint. decl. 320 p. 255, 22 sacra res est et quaedam -s propositum sociorum (-orum animorum *trad.*). 321 p. 259, 7 quae potest amicitia esse tam felix quae imitetur -em? p. 260, 9 quid est aliud -s quam divisus spiritus et quae ad tuendos nos a natura concessa sunt, multiplicata? p. 260, 21 vult detrahere -i auctoritatem: 'discordes' inquit 'fuistis'. p. 260, 25 aliquid ex summa -is gratia defuisse. p. 261, 17 postea . . . gratia et rursus solida -s, immo hercule maior artiorque coniunctio post paenitentiam. p. 263, 19 seponite -em. 327 p. 286, 26 ne -is quidem eadem iura futura erant inter tam dissonantes tamque discordes. Ps. Qvint. decl. 8, 3 non -e, non animae corporumque consortio. 14, 2. 16, 2 -is affectum. Flor. epit. 4, 2, 74 -s ducum *Pompeiorum.* Vlp. dig. 17, 2, 63 pr. cum societas ius quodammodo -is in se habeat. Gaivs dig. 23, 2, 17 pr. per adoptionem quaesita -s. Cod. Iust. 4, 19, 13 (*a. 293*) -is quaestio. Tert. apol. 39 p. 262 substantia familiaris ... penes vos fere dirimit -em. Firm. math. 7, 11, 5 signum numerum -is ostendit. Optat. 1, 3 nomen -is ... deponitur. Sidon. epist. 4, 1, 1 soror mihi quae uxor tibi . . . inde . . . patruelis, non germana -s. *de fratre et sorore*: Chalc. transl. 40 Iuppiter et Iuno ... de quorum -e fama celebratur.

II *liberius: amor inter homines omnes*: Lact. inst. 5, 6, 12 -is vinculo. 5, 22, 7 iure -is. Optat. 4, 1 nomen -is. *de sociis*: Tac. ann. 11, 25 *Aedui* soli Gallorum -is nomen cum populo Romano usurpant. *de iisdem* Paneg. 5 (8), 21, 2 Romanae -is nomen. 8 (5), 3, 2. 4 Aeduorum. Vvlg. I Macc. 12, 10 renovare -em (*ἀδελφότητα*) et amicitiam *inter Iudaeos et Spartiatas.* 12, 17 de innovatione -is nostrae.

inter Christianos: Tert. apol. 39, 10 nulla de nostra -e tragoedia exclamat. praescr. 20 appellatio -is. virg. vel. 2 cum quibus . . . communicamus ius pacis et nomen -is. cult. fem. 2, 1 iure conservitii et -is. adv. Marc. 5, 14 p. 625, 23 amore -is. Herm. Pal. mand. 8, 10 -em (*ἀδελφότητα*) custodire. Gavdent. serm. 20 p. 996^{A} cum dominus eos (*Paulum et Petrum*) in vera -e coniunxerit. Filastr. 156, 9 dilectionis et -is. Vvlg. Rom. 12, 10 caritate -is (*φιλαδελφία*) invicem diligentes (I Thess. 4, 9 Hebr. 13, 1 II Petr. 1, 7). I Petr. 1, 22 in -is amore (*φιλαδελφίαν*). Pavl. Nol. epist. 4, 5 *et passim.*

i. q. fratres: Tert. scorp. 8 p. 161, 8 trina -s (anim. 48 p. 379, 18). carn. 7 p. 441 annuntiata matre et -e. Optat. 6, 1 -is munera. *nota*: Cod. Iust. 6, 58, 13, 3 (*a. 531*) in totam -em dominium ... cedere.

christiane: Tert. pudic. 13 p. 243, 26 ad exorandam -em. ieiun. 7 p. 283, 12. Vvlg. I Petr. 2, 17 omnes honorate, -em (*ἀδελφότητα*) diligite. 3, 8 -is amatores. 5, 9 eandem passionem . . . vestrae -i fieri. Pavl. Nol. epist. 23, 8 -em . . . monacham. *nota*: Avg. civ. 21, 27 p. 547, 21 D. non ipsi -i (*i. fratri*), sed peccato eius infensus est.

i. q. congregatio Christianorum, ecclesia: Tert. pudic. 7 p. 233, 26 nec gaudium confert repertrici ecclesiae, sed luctum nec congratulationem advocat vicinarum, sed contristationem proximarum -um. virg. vel. 14 facile virgines -s suscipit. uxor. 2, 3 arcendos ab omni communicatione -is. Clem. ad Cor. 2. 47. 48 Cypr. epist. 14, 4. 15, 2 nostra. 51, 1 omnis. Ps. Hil. dedic. eccl. p. 883^{B} Athan. Lucif. epist. 5 p. 323, 15. 6 p. 324, 6. 327, 14 Gavdent. serm. praef. p. 831^{A}. serm. 17 p. 970^{B} ecclesia Caesariensis . . . et nostra -s. Favstin. Marcell. 22 p. 98^{C} vigilias (*subi.*) ... convocare -em. Pacian. paraen. 8 p. 114, 1

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tota. HIER. epist. 85,3,1 omnis. 99,2,3 universa. 134,2 *et passim.* *nota*: RVFIN. Basil. reg. 6 priusquam corpori -is inseratur (CASSIAN. inst. 1, 2, 2. 2, 5, 3. 4, 5. 7, 13. 10, 2, 2 *al.*). hist. 4, 11, 1 a coetu -is arcetur (*τῶν ἀδελφῶν*). LEO M. epist. 74 catholicam -em. *bis.* SIDON. epist. 3, 1, 2 nostrae professionis -em. 6, 10, 2 -i . . . istic sitae. CORP. V 2305, 5 peto omnem clerum et cuncta(m) -em ut (8738, 4).

formula allocutionis: PAVL. NOL. epist. 5, 15 -em tuam . . . excipiam. 5, 19. 20. AVG. c. Pelag. 2, 4, 7 vestra -s (*papa ad episcopos*). AVR. Carth. epist. p. 1011[A] honorabilem -em vestram. EPIST. pontif. Thiel Hil. 4, 1 dispositione tuae -is. 7, 1. 8, 1, 3 *al.* LEO M. epist. 14, 1. 23, 1 *al. saepissime inter clericos* (*v. ex. gr.* GREG. M. epist. Mon. Germ. epist. II *index p. 548*).

inter collegas: SYMM. epist. 4, 21, 2 num -i tuae etiam commeantium fidem debeo. CASSIOD. var. 3, 2, 3 ad -em tuam (*Theodoricus ad regem Burgundionum*).

✖frāternus, -a, -um [*a* frater. *Th.*]. GLOSS. *ἀδελφικός*. II 580, 48 fratruelis. IV 80, 48 fratris filius. *legitur nec comp. nec superl.*

I *proprie: quod fratris vel fratrum est, fratrem vel fratres spectat*: PACVV. trag. 306 -um . . . exilium. TRAG. inc. 246 -i nominis (OV. met. 9, 558). RHET. Her. 4, 40, 52 te avarum in -a divisione cognovimus. CIC. Quinct. 16 pro -a necessitudine. Verr. 2, 123 de bonis -is. Cluent. 31 in ipso -o parricidio. *ibid.* ab hereditate -a (PAPIN. dig. 28, 6, 12 *al.*). Sull. 62 amore -o (63. 64 Scaur. 35 Att. 1, 17, 5 epist. 5, 2, 10. 6, 14, 1 CAES. Gall. 1, 20, 3 *et passim*). Cael. 34 vitia. har. resp. 43 mors (CATVLL. 68, 19 VERG. Aen. 9, 733 CONS. Liv. 85). Lig. 34 in hac prope aequalitate -a. epist. 5, 2, 6 -am plenam humanitatis ac pietatis voluntatem. ad Q. fr. 1, 1, 41 precibus tecum -is ago . . . ut. CATVLL. 64, 181 -a caede (VERG. Aen. 4, 22 *al.* HOR. epod. 7, 18 scelus . . . -ae necis. OV. Pont. 2, 8, 49 funeris). 64, 399 perfudere manus -o sanguine fratres (HOR. sat. 2, 5, 16 cruentus sanguine -o. OV. met. 11, 268. 13, 149 NEP. Timol. 1, 4). 100, 4 -um vere dulce sodalicium. 101, 9 fletu. SALL. Iug. 39, 5 invidiae. VERG. Aen. 5, 24 litora . . . -a Erycis. CVLEX 142 ictus. HOR. epist. 1, 18, 43 moribus. PROP. 1, 7, 2 militiae *inter fratres.* OV. met. 3, 128 pacis. 8, 442 fata. 8, 488 manes. 8, 505 sepulcris. 9, 459 collo. 13, 661 Andros. Ib. 35 fumo *Eteoclis et Polynicis.* fast. 5, 451 umbras. CONS. Liv. 94 manus. LIV. 40, 5, 5 fraude; *similia passim.* 40, 8, 8 voltus inter vos minime -os. 40, 8, 11 discordiarum. 40, 8, 14 unanimitate. 42, 16, 7 concordia (45, 19, 10). MANIL. 5, 157 Geminis -a ferentibus astra in caelum. VAL. MAX. 2, 7, 5 caritatem (5, 5, 2. 5, 6 praef.). 5, 5 praef. benevolentiae. SEN. dial. 10, 17, 6 consulatus . . . -i sponsor. STAT. Theb. 1, 1 acies *inter Eteoclen fratremque* (1, 184 *Spartorum*). silv. 5, 1, 18 adulter. IVST. 2, 10, 10 adeoque -a contentio fuit, ut nec victor insultaverit nec victus doluerit. FIRM. math. 6, 16, 6 a -is affectibus. SCHOL. Cic. Bob. Flacc. 33 p. 100, 25 St. salva -a religione. VVLG. sap. 10, 3 homicidii -i *Cainis* (*ἀδελφοκτόνοις . . . θυμοῖς*). RVFIN. Basil. hom. 4, 4 -ae germanitatis iura. AVG. civ. 15, 16 p. 93, 6 D. gradum propinquitatis -o gradui proximum. 16, 13 p. 147, 28 a paterna et -a pietate desciverat. COD. Iust. 12, 36, 4 (*a. 444*) affectioni. 6, 59, 11 pr. (*a. 529*) consortio.

de dis: HOR. carm. 1, 21, 12 insignem . . . -a (*Mercurii*) . . . umerum lyra. PROP. 2, 34[b], 52 cur -is Luna laboret equis (CORN. SEV. carm. frg. 5, 2 OV. met. 2, 208. 454 flammis. fast. 2, 92 modis. MANIL. 2, 96 curribus. 2, 913 regna. SEN. dial. 6, 18, 2 occursibus. *alia*). OV. epist. 7, 157 tela *Amoris.* met. 7, 367 undis *Neptuni* (SEN. Phaedr. 305 fluctus. *al.*). SEN. apocol. 4 carmina *Apollinis* laudant *Parcae.* PETRON. 122, 125 ictus *Iovis* (CLAVD. rapt. Pros. 2, 169 orbem). TERT. adv. Val. 7 p. 185, 15 -a conubia Valentinianorum deorum.

spectat ad fratrem patruelem: TRAG. inc. 53 -is armis *Achillis* (*loq. Aiax*). OV. met. 13, 31 frater erat, -a peto (*loq. Aiax*). VAL. FL. 1, 163 pectora. 1, 178 famae.

singulariter i. q. fratruelis: ITALA cant. 1, 12 (Rufin. Orig. in cant. 2 p. 431. 433) alligamentum guttae -us meus mihi (*ἀδελφιδός*, VVLG. dilectus; *item* 1, 13 p. 435. 1, 15 : 3 p. 4. 2, 3 : 3 p. 32. 8, 5 : 2 p. 376. 2 p. 111[A]. 142[B]. 142[C]. *semel* fratruelis 2 p. 432). AMBR. virg. 1, 9, 46.

de fratre et sorore: AVG. civ. 15, 16 p. 92, 28 D. perversis legibus permittantur -a coniugia (*v.* TERT. *l. 57*).

II *translate*: *amici quasi fratris*: CIC. Att. 9, 12, 1 invitatio . . . quam -a. ad Q. fr. 1, 1, 10 amorem in nos -um. HOR. epist. 1, 3, 35 -um rumpere foedus. 1, 10, 4 paene gemelli -is animis. OV. trist. 1, 3, 65 quosque ego dilexi -o more sodales. MANIL. 2, 633 Scorpios et Cancer -a in nomina ducunt ex semet genitos. PAVL. dig. 28, 5, 59 qui frater non est, si -a caritate diligitur. SIDON. epist. 5, 9, 2 compensatione. CORP. VIII 4292 amico et municipi -ae adfectionis dilecto. *inter collegas*: PANEG. 2 (10), 9, 1 -um colloquium *Maximiani et Diocletiani.* 6 (7), 9, 2 pietate -a.

de sociis: CAES. Gall. 1, 36, 5 *Aeduis* -um nomen populi Romani afuturum. PANEG. 6 (7), 22, 4. *de populis*: LIV. 37, 56, 7 ab ea germanitate -am sibi (*Rhodiis*) cum illis (*Solensibus*) caritatem esse. *inter homines omnes* (*christiane*): IVVENC. 4, 43 ius -um. HIL. in Matth. 4, 8 -ae invicem caritatis. PS. HIL. dedic. eccl. p. 879[D] flamma divinae pietatis et -ae caritatis. RVFIN. epist. Clement. 8 amor -us et caritas. SVLP. SEV. dial. 1, 7, 6 -ae cladis *Christianorum.* VAL. CEM. hom. 13, 6 odia. 20, 2 acies. POMER. 3, 8, 2 societas. ALC. AVIT. epist. 11 p. 45, 2 animis -ae caritatis. 51 p. 80, 26 operis. 52 p. 81, 21 admonitionis. 90 p. 98, 27 VEN. FORT. vita Leob. 6, 19 *passim.* *inter clericos et monachos*: AVG. epist. 148, 4 in corripiendo . . . -am et episcopalem personam. LEO M. epist. 13, 2 -um . . . vitare conventum (14, 10). EPIST. pontif. Migne 20, 790[A] societate. VAL. CEM. hom. 10, 1 coniunctionis. ALC. AVIT. epist. 19 p. 53, 18 dissensio. hom. 24 p. 142, 16 partes -ae sanitatis. CASSIOD. compl. in Hebr. 10, 24 congregatione. ISID. reg. monach. 9, 1. 9, 9 sitis. 20, 1 vestibus.

de variis rebus: de bestiis: VERG. georg. 3, 518 arator maerentem abiungens -a morte iuvencum. PROP. 4, 4, 41 -i cornua monstri *Minotauri.* *de fluviis*: AVSON. Mos. 420 Rhene . . . -is cumulandus aquis *Mosellae.*

adv. **frāternē**: *de fratre naturali*: CIC. Lig. 33 si -e, si pie . . . faciunt *Ligarii fratres.* ad Q. fr. 1, 2, 12 litteras ad te parum -e scripseram. *ibid.* epistolae non -e scriptae -e debes ignoscere. 2, 13, 2 facis . . . -e quod me hortaris. 2, 14, 2 -e . . . rescribam. 2, 14, 3 dubitare te non assentatorie, sed -e veto. 2, 15, 5 hac de re *φιλαληθῶς* et, ut soles scribere, -e. *nota*: AVG. vera relig. 41, 78 in multis maritatis, sed iam -e coniugalia iura servantibus. *de amico*: CIC. Att. 1, 5, 8 te a me -e amari. *sensu christiano*: AMBR. incarn. 2, 12 haereses . . . fraterno nomine, non -e ecclesiam persecuntur. HIER. epist. 58, 5, 1 -e interrogas. 105, 5, 1 corrigere. AVG. epist. 64, 1 si libenter et -e me accipis. bapt. 5, 25, 36 quamvis commotius, sed tamen -e indignatur. CANON. Migne 56, 860[B] -e arguit.

?fratillī *v.* fratellis.

frātrābiliter *adv.* [*a* frater. *Th.*]. CORP. IV 659 Suilimea Cissonio -r sal. INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 224 (*Pompeis*) Coelius cum Rufio et Eburiolo et Fausto ⟨fr⟩atrabiliter.

1. frātria, -ae *f.* [*a* frater. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 90 -a uxor fratris. NON. p. 557 -ae appellantur fratrum inter se uxores. GLOSS. uxor fratris; cognata. GLOSS. Mai VII 562 -a vel fratrissa fratris uxor. *incertum an huc pertineat titulus togatae* AFRANI, *quem 21[ius]* NON. *affert sic* Fratris (*abl.*), *ter* Fratribus (*item codd.* PRISC. gramm. II 444, 17).

2. frātria *v.* phratria.

***φρᾱτριάζω** a* frater. MALALAS p. 480, 19 *φρατριάσας μετά τινων κτητόρων coniuratus.*

frātricīda, -ae *m.* [*a* frater *et* caedere. *Th.*]. GRAMM. suppl. 95, 10 hic homicida, -a. *describitur animus et dolor -ae* ANTH. 462 *et* 463. GLOSS. *ἀδελφοκτόνος*. CIC. dom. 26 patricida, -a (*om. GM*), sororicida. NEP. Timol. 1, 5 quin eum -am impiumque detestans compellaret. TERT. spect. 5 a -a *Romulo* (*item* AVG. civ. 15, 5 p. 64, 1. 3 D.). patient. 5 p. 8, 14 Cain ille primus homicida et primus -a; *item de Cain* LVCIF. Athan. 2, 4. 15 (*bis*) FILASTR. 2, 1 HIER. in Ion. 4, 5 p. 424 Vall. AVG. civ. 15, 8 p. 72, 30 D. op. imp. 6, 23 epist. 147, 26 serm. ed. Mai 119, 13 BACHIAR. repar. laps. 3 EPIST. pontif. 290 Migne 20, 629[D] (*ἀδελφοκτόνον*). PROSP. chron. I p. 385, 12 GREG. M. moral. 13, 26. HIER. epist. 36, 16, 5 diabolus -ae Iudae os in Cain ante praemeditans. PAVLA Hier. epist. 46, 7, 1 accusator fratrum . . . diabolus et -a. AVG. serm. ed. Mai 5, 2 voto . . . factus es -a *o iracunde.* VEREC. in cant. 9, 11 cum Absalon -a. ANNIAN. Chrysost. hom. 3, 6 illum tyrannum, -am, parricidam.

frātricīdium, -ī *n.* [*cf. c.* fratricida. *Th.*]. GLOSS. II 530, 20 -um *ἀδελφοκτονία*. *plur.* PALLAD. *l. 65.* TERT. monog. 4 primum scelus homicidium, in -o dedicatum. *idem de Cain* IREN. 3, 23, 4 neque confusus in -o. FILASTR. 132, 1 commiserat. FVLG. aet. mund. p. 134, 21 zeli toxico de -i crimine saucium. HIER. adv. Iovin. 1, 14 p. 233[C] -um et digamiam . . . cataclysmi poena delevit. RVFIN. Orig. in exod. 11, 5 Cain . . . pro -o condemnatus. PS. AVG. quaest. test. I 90 p. 151, 5. SALV. gub. 1, 29 -um . . . facturus. GREG. M. in euang. 30, 3 perpetraret. 33, 67 ad -i facinus pervenit. *de Romulo*: FVLG. aet. mund. p. 168, 3 -i cruore sancita urbis principia. FAVST. REI. serm. 20 p. 301, 23 qui de -o cogitabant *fratres Ioseph* (*inde* ISID. in gen. 30, 6) [serm. 21 p. 308, 7 parricidii *cod. Durlac.*, -i *edd. Aug.*]. VEREC. in cant. 7, 16 *Simeon* sequens -um gessit (*i. q. quod -um fere aequat*). PALLAD. hist. mon. II 13 p. 366[D] qui -a et patricidia docet *diabolus.*

frātrimōnium *legitur post* patrimonium matrimonium NOT. Tir. 33, 43[a] *solo in cod. E (Paris. 8777 saec. X).*

frātrissa, -ae *f.* [*a* frater, *cf.* 1. fratria. *Th.*]. ISID. orig. 9, 7, 17 fratris uxor -a vocatur. GLOSS. Mai VII 562 *v. l. 30.*

frātro, -āre [*a* frater, *cf.* fraterculare. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 9[1] -are puerorum mammae dicuntur cum primum tumescunt quod velut fratres pares oriuntur, quod etiam in frumento spica facere dicitur. GLOSS. V 22, 28 (= 70, 18) -rent : turg[u]erent pubescerent. *v.* fraterculo.

frātruēlis, -is *m. a* frater. *cf.* patruelis; *v. Wackernagel, Festschr. f. F. K. Andreas 1916, 5.* PRISC. gramm. II 131, 13 frater, fratris, -is (GRAMM. suppl. 67, 26). III 286, 12 frater, -is *illius et illi.* ISID. orig. 9, 6, 15 -es . . . materterae filii sunt. GLOSS. II 218, 21 *ἀδελφιδοῦς*. IV 80, 32 *al.* materterae filius. V 416, 33 filius fratris. ITALA cant. 1, 13. 2, 9. 5, 10. 7, 13. 8, 5 *al. legitur* -is *pro graeco ἀδελφιδός* VVLG. dilectus *ap.* Ps. Ambr. trin. 27 *bis.* Hier. adv. Iovin. 1, 30 in Is. praef. 1 p. 2 V. in Matth. 13, 72. in Ier. 32, 6 p. 1079 (*ubi* דודי *verti mavult πατράδελφος* id est patruelis). in Zach. 2, 9 p. 860 V.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 22,6,3. 22,25,4. Quodv. prom. 2, 9,15, *quibus locis alii vertunt* consobrinus (Ambr. in psalm. 118,1,16. 3,8) *vel* frater (Greg. Ilib. Rev. Bénéd. 28, 16) *vel* fraternus (Ps. Ambr. mansion. 14, 11). Eucher. instr. 1 p. 105,19 Christus ecclesiae -is ... et sponsus. *cf.* HIER. nom. hebr. 5, 5 Dedan solitarius sive -is eorum. DON. Ter. Phorm. 1055 amatorem filium et fratr⟨uel⟩em Antiphonis. CASSIOD. hist. 4, 37 p. 983^{D} -is Constantini Nepotianus. IORD. Get. 81 -is Iustiniani imperatoris. 251 de secundo viro, Germano -e. 252 -is Hermanarici consubrinus (*i. fratris pronepos*) [CORP. VI 2699 (= Muratori 793, 1) fratrueli *male descripsit Ptolem.*, arituet *Visconti*]. [*sard.* fradele. *M.-L.*]

*?***frātruēlissa,** -ae *f.* GLOSS. V 202, 34 fratrueles sa vocatur (-a ⟨uxor fratruelis⟩ v. *Götz*). [*cf.* fratrissa. *Th.*]

*?***famix** contusio **frauces** (sa fauces *cod. Leid.*) GLOSS. IV 341,15 *cf.* V 600, 13. *Vollmer.*

[**fraudābilis**] *legitur in codd. dett.* CASSIOD. var. 1, 37, 3 *pro* fraudaris (*v. p. 1262, 53*).

fraudātio, -ōnis *f. a* fraudare. *notatur*: PROB. litt. sing. gramm. IV 276, 66 f(raudationis) c(ausa) l(atitat). *i. q. actus decipiendi* (GLOSS. *ἀγνωμοσύνη. ἀποστέρησις*): **1** *absolute*: CIC. Catil. 2, 25 hinc fides *pugnat*, illinc -o. *in formulis iuris*: CIC. Quinct. 60 qui -is causa latitarit (*cf.* 74 *et l. 19.* GAIVS inst. 3, 78 bona ... veneunt ... eorum, qui -is causa latitant nec absentes defenduntur. PAPIN. dig. 15, 1, 50 pr. [*bis*] VLP. dig. 42, 4, 7, 1 *v. totum locum.* 42, 5, 5. *cf.* 42, 8, 1, 1 quae -is causa gesta erunt [42, 8, 3, 1]). CIC. off. 3, 70 ut inter bonos bene agier oportet et sine -e. **2** *accedit genetivus (obi.): hominis decipiendi*: PLAVT. Asin. 257 *servi* ad eri -em callidum ingenium gerunt. *demptae rei*: MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 3 neque terrae -o est *membris* (*οὐδὲ γῆς ἀποστερηθῆναι*).

fraudātor, -ōris *m. a* fraudare. GLOSS. *ἀποστερητής. πλεονέκτης.* nubilo, manticolator. -es *κακοῦργοι.* EVGRAPH. Ter. Eun. 718 nebulo hoc est -r et pessimus. *is qui fraudem exercet i. q. deceptor, defraudator, veterator*: **1** *absolute*: CIC. Flacc. 48 unam et eandem omnibus in locis esse -um et infitiatorum impudentiam. PHAEDR. 1, 16, 1 -r homines cum advocat sponsum improbos. SEN. rem. fort. 14, 2 'in latrones incidi'. alius in ... fures, alius in -es. MART. 11, 66, 2 et -r es et negotiator. TAC. hist. 2, 66 opificem ... ut -em insectatur. VENVL. dig. 42, 8, 25 pr. si -r fideiussori suo scienti acceptum tulerit. 42, 8, 25, 1 si a socero -e gener accepit dotem (*cf.* VLP. dig. 42, 8, 14). 42, 8, 25, 4 *fructus* in bonis -is fuerunt (*cf.* VLP. dig. 42, 8, 10, 20. 24). 42, 8, 25, 7 actio ... in ipsum -em datur. PAPIR. dig. 42, 7, 4 PAPIN. dig. 16, 3, 8 VLP. dig. 12, 2, 9, 5. 42, 8, 6, 9 qui ... aliquid a -e vel emit vel stipulatus est. 42, 10, 9. 12 si ... -r praesens solverit. PAVL. dig. 40, 9, 16, 3 creditores ... appellantur, quibus quacumque ex causa actio cum -e competat. TERT. nat. 1, 5 cur ille, inquitis, -r *est*, si abstinentes Christiani? anim. 11 Iudam ... etsi iam -em, traditorem tamen nondum. 35 ut -em, ut pacti transgressorem. ITALA Eph. 5, 5 (Afr. ed. Soden. Cypr. epist. 55, 27 Hier. epist. 14, 5, 1) omnis fornicator aut immundus aut -r (*πλεονέκτης*, VVLG. avarus). *cf.* I Cor. 5, 9 (Tert. pudic. 18). HERM. vulg. *et* Pal. sim. 6, 5 cupidus et -r (*ἀποστερητής*). COD. Theod. 11, 36, 8 (*a. 347*) eludendi licentiam callidis -bus relaxari. AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 16 iam non sum publicanus ... non praedo, non -r. HIER. epist. 21, 2, 3 quicumque adulter, homicida, -r. AVG. in psalm. 80, 20 quamvis -r *sim*, quamvis raptor, quamvis periurus. serm. ed. Mai 73, 3 (= Ps. AVG. serm. 277, 3) ingrate -r (*de decimas negante*) ac perfide. 119, 5 astutia desolatoris vel -is (*i. diaboli*). **2** *accedit genet. rei fraudatae*: [CIC. Phil. 13, 26 -r creditorum *Raue duce Garatonio seclusit*]. LIV. 4, 50, 1 praedae ... interceptorem -emque. SEN. benef. 4, 26, 3 ingrato, qui beneficiorum -r est. AVG. in psalm. 7, 17 -r pecuniae (PETR. CHRYS. serm. 30 p. 284^{B} ut *Matthaeus* qui erat -r pecuniae fieret gratiae distributor. FVLG. RVSP. epist. 1, 17).

f. **fraudātrīx,** -īcis. TERT. resurr. 12 p. 41, 12 de -e servatrix *fit terra*; ut reddat, intercipit.

fraudātōrius, -a, -um *a* fraudator *vel* fraudare. *i. q. ad fraudem pertinens*: VAL. dig. 36, 1, 69 (67), 1. 2 -o interdicto (PAPIN. dig. 46, 3, 96 pr. COD. Theod. 2, 16, 1 [*a. 326*]).

fraudātus, -a, -um *v.* fraudo.

fraudiger, -a, -um *a* fraus *et* gerere. *i. q. fraudulentus, fallax*: CYPR. GALL. gen. 114 femina *Eva* -is misere decepta suadellis *diaboli*.

✖**fraudo,** -āvī, -ātum, -āre *a* fraus. CASSIOD. in psalm. 77, 33 -ati a fraude venit. *in libris vice* -au- *nonnumquam* -u- *legitur* (*quod restituit Vollmer* SIL. 13, 167, *ubi* fundata *Sang.*); -au- *testatur* GRAMM. suppl. 14, 17. *imp. fut. pass.*: QVINT. inst. 1, 4, 28 quaedam verba appellationibus similia ut '-ator, nutritor'. fraudari *deponens*: PS. ORIG. tract. 10 p. 109, 7 si ... eleemosynas faciens aliena -etur. LVCIF. non parc. 10 p. 230, 3 an eam (*sc. voluntatem dei*) ad nosmet iugulandos vobis -bimur? (*opp.* perferemus). CASSIOD. var. 1, 21, 2*?* (*v. p. 1262, 20*). PS. MATTH. euang. 12, 1 quid -atus es istam ... virginem (nuptias ... virginis *al.; cf. Protevang. Iac. 15 ἐκλεψας τοὺς γάμους*). GLOSS. *ἀποστερῶ. στερίσκω.* frado defrado (*vel* -frudo), alieno. -are manticulare. -vi *ἀπεστέρησα. legitur inde a* PLAVTO CIC. CATVLLO, *crebrius apud* ICTOS. *deest* SALL. TIB. PROP. GERM. PERS. IVV. [*francog.* frouer. *M.-L.*]

i. q. fraudem exercere, fallendo, decipiendo, dolo malo damnum inferre, sive ut quis non reddat id quod debet, sive surripiat, compilet possessiones: **I** ***absolute*** *vel obi. supplendo* (*subi. est res l. 24*): CIC. Quinct. 52 qui permulta male agendi causa -andique fecerunt (84 latitet [86 *cf. p. 1261, 22 et 1275, 71*]. Verr. 3, 95 VLP. dig. 2, 14, 7, 10. PAVL. dig. 17, 2, 3, 3 *syn.* dolo malo. 22, 1, 22 *al.*). Q. Rosc. 19 -vit Roscius. parad. 43 si cotidie -as, decipis *eqs.* off. 1, 128 latrocinari, -are, adulterare re turpe est. 2, 84 -andi spe sublata. IVLIAN. dig. 42, 8, 17, 1 consilium -andi (SCAEV. div. 40, 4, 54, 1 -andi c.). IREN. 4, 24, 1 non furari nec -are. LACT. inst. 6, 1, 8 -ant, rapiunt, spoliant *eqs.* VVLG. I Cor. 6, 8 vos iniuriam facitis et -atis (*ἀποστερεῖτε*; *opp.* fraudem patimini). Tit. 2, 10 non -antes (*νοσφιζομένους*), sed ... fidem bonam ostendentes. *accedit abl. damni illati* (*cf. l. 83 sqq.*): MANIL. 4, 874 -are bonis, quae nec deus invidet ipse. *praepos.*: ITALA Ios. 7, 1 (Lugd.) -verunt (*ἐνοσφίσαντο*, VVLG. usurpaverunt) fraude de anathemate. VVLG. act. 5, 2 -vit de pretio agri (5, 3 *νοσφίσασθαι*). CASSIOD. var. 1, 21, 2 nullum ... de largitate nostra -ari (*depon.?*) velle credimus, quando ... de propriis facultatibus eum impendere posse iudicamus. ORIG. in Matth. 16, 22 de eis (*sc. pecuniarum mensis*) -ant (*ψηλαφῶντες*). PELAG. in Rom. 7 p. 677^{C} aliena desidero, in eis -are non optans. PRVD. perist. 11, 146 silva (*i. ignis lignis nutritus*) ... *non* -at ab exequiis.

II ***c. obi.*:** **A** *c. obi. eius, qui damno afficitur* (*accedit abl. instr. l. 35. 42. 44. 70. 73 al.*): **1** *seq. obiectum solum i. q. circumducere, decipere aliquem (aliquid) lucri consequendi causa, fraude compilare aliquem (aliquid)*: **a** *pro obi. est persona* (*subi. res l. 38. 48. 53?*): PLAVT. Asin. 561 ubi fidentem -veris, ubi ero infidelis fueris. Bacch. 736 quia tibi aurum reddidi et quia non te -verim (defrud- *codd. Lamb.; A deest*). CIC. Quinct. 51 viri boni cum palam -antur. 75 me -vit. Q. Rosc. 16 aeque ... perfidiosum et nefarium est fidem frangere ... et pupillum -are ... et socium fallere. 17 qui socium -arit et fefellerit (19. 22). 20 quem -arit (*bis*). 21 (*ter*). Flacc. 47 cum ... multosque minutis mutuationibus -visset. har. resp. 42 populum (PAVL. FEST. p. 75). Phil. 6, 11 creditores (GAIVS inst. 1, 47 creditorum -andorum causa. PAPIN. dig. 42, 8, 19 VLP. dig. 12, 2, 9, 5. 42, 4, 7, 5 etsi haec latitatio creditores -et. *saepius apud* ICTOS). CIRIS 83 numen ... deorum. MANIL. 5, 320 non ... patriam -arit debitor aeris. PHAEDR. 4, 25, 17. CARM. epigr. 991, 2 (*Romae, a. 29 p. Chr.*) -vi nullum (*cf.* 992, 2 *Burni Liburnorum*). VAL. FL. 2, 281 -ata ... Erinys. VLP. dig. 38, 5, 1, 10 hoc ipso, quod dotavit, non videtur -are patronum (PAVL. dig. 38, 5, 11 pr.). PAVL. dig. 35, 1, 5, 1 eo facto nemo -atur. *al.* ITALA Ios. 9, 22 (Lugd.) me (*παρελογίσασθε*, VVLG. decipere fraude voluistis). II Cor. 2, 11 (Tert. pudic. 13, 3) ne -emur a satana (*πλεονεκτηθῶμεν*, VVLG. circumveniamur). OPTAT. 2, 1 p. 36, 1 ne -etur deus. PACIAN. sim. carn. p. 109, 23 si illos (*sc. bonos*) non -vit *pestilentia*. HIER. epist. 52, 16, 2 amico quippiam rapere furtum est, ecclesiam -are sacrilegium est. VVLG. num. 9, 7 -amur (*ὑστερήσομεν*). Sirach 29, 10. I Cor. 7, 5 nolite -are (*ἀποστερεῖτε*) invicem (AVG. nupt. et concup. 1, 4, 5). AVG. in psalm. 131, 13. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 32, 6 natos suos -at, ut lac non desit mihi. *al.* *nota*: CASSIOD. var. 1, 37, 3 si oblatae petitionis minime veritate -aris (*i. destitueris cf. Traube ind. p. 543 s. v.* sis ... fraudabilis *legitur in codd. dett.*). *passive (sensu mediali) se ipsum fraudare i. q. falli, decipi*: SCHOL. Ter. p. 95, 12 ne frustretur: ne decipiat semet ipsum, ne -etur. *c. praepos.*: CIC. Caecin. 7 per tutelam aut societatem ... -vit quempiam. CIC. off. 3, 70 (*formula*) 'uti ne propter te fidemve tuam captus -atusve sim'. GAIVS dig. 40, 9, 29 pr. nec ob id creditores videantur -ari. *pro obi. sunt partes corporis vel animus*: SEN. epist. 80, 4 ventre -ato. PETRON. 100, 2 -vique animum dissidentem (*cf. Büch. in ed. mai.*) OPTAT. 2, 1 p. 35, 16 aures dei (*cf.* SYMM. epist. 1, 16, 1). *pro obi. est bestia*: MART. 14, 162, 1 -atā (*i. compilata*) ... mulā. **b** *res*: HOR. sat. 1, 6, 124 -atis ... lucernis. MANIL. 2, 874 *sors* -ata (*sc. fulcro*) cadet. PLIN. nat. 9, 129 quodsi hactenus transcurrat expositio, -atam profecto se luxuria credat. 11, 44 societate -ata. PS. QVINT. decl. 12, 12 si violata sepulcra *obiecero*, non propter te rogos -vimus? *speciatim privare aliquid prospero eventu, inde fere i. q. irritum reddere aliquid*: VAL. FL. 2, 376 -ataque tempore segni vota patrum. CLEM. dig. 35, 1, 64, 1 -andae (*i. eludendae*) legis causa (*cf.* VLP. dig. 29, 2, 42 pr. edictum). HYG. fab. 219 p. 129, 11 fidem -vit. AMBR. Iac. 1, 1, 3 irrationabilem concupiscentiam rationabiliter parato -vit remedio. PELAG. in Rom. 3 p. 658^{D} promissionum retributionem -amus. AVG. nupt. et concup. 2, 35, 59 ne appetitus tam bonae concupiscentiae -retur. civ. 16, 11 p. 143, 17 D. non ... ut quaerentis -retur, sed potius ut exerceretur intentio.

2 *additur damnum illatum i. q. privare, spoliare, nudare dolo malo aliquem: pro subi. maxime sunt homines; res p. 1263, 22. 39; bestiae p. 1263, 59. 64. passive multis locis, ubi non indicatur, quis fraudet, fere i. q. carere, excidere necnon renuntiare aliqua re, amittere aliquid*: **a** *fraudare aliquem*: ***α*** *aliqua re* (*sive corporea sive incorporea; aliquo p. 1263, 22. 26. 32. 43*): CIC. Q. Rosc. 22 ~~HS~~ IↃↃↃ Q. Roscius -vit Fannium. Verr. 4, 20 ut

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

neque in segetibus . . . grano uno posset arator . . . -are decumanum. Att. 1, 1, 3 magnā pecuniā (*cf.* VAL. MAX. 3, 8, 2. VVLG. Sirach 29, 8 [*ἀπεστέρησεν*]). VERG. Aen. 4, 355 quem (*sc. Ascanium*) regno Hesperiae -o et fatalibus arvis (*cf.* VIR. ill. 86, 1 PS. AVR. VICT. orig. 23, 4). OV. am. 1, 13, 17 tu (*sc. Aurora*) pueros somno -as. epist. 6, 163 coniugio. met. 10, 196 prima -ate iuventa (*sc. morte praematura; cf.* MART. 7, 40, 5. 10, 50, 5 CARM. epigr. 1232, 1 *et l. 43*). 14, 715 spe . . . amantem. fast. 3, 829 turba fere censu -ata. LIV. 2, 35, 1 cibo victuque -ari. 2, 42, 1 militem praedā (*cf.* LIV. perioch. 38 IVST. 8, 5, 6). 4, 12, 10 parte diurni cibi servitia. 27, 10, 7 ne . . . sileantur -enturve laude sua (VAL. MAX. 1, 1, 9 CVRT. 4, 16, 31 COLVM. 3, 10, 20 QVINT. inst. 2, 14, 1 PIVS Fronto p. 164, 4 N.). 34, 23, 7 Aetolos . . . Echino et Pharsalo. 36, 40, 13 victoriae fructu (SEN. Herc. f. 656 neve te fructu optimo -a laborum! *aliter*: CVRT. 10, 7, 4 civium militumque fructu [*i. consuetudine*] et praesentiā). 38, 47, 6 triumpho (SVET. Cal. 48, 2). 45, 39, 9 deos . . . honore (*cf.* SYMM. epist. 1, 42, 1 CANON. Migne 56, 793^{B}). SEN. suas. 6, 27 non -bo (B^2, raudabo AB^1) municipem nostrum bono versu. VELL. 2, 12, 6 non . . . consulatūs -etur gloriā (PLIN. nat. 11, 76 QVINT. decl. 306 p. 201, 4 TAC. ann. 14, 37). 2, 32, 2 dissuadentem . . . vero testimonio (*cf.* 2, 76, 1 eo [in eo *P*] *testimonio* . . . avum). CVRT. 10, 7, 2 gentium communi iure. COLVM. 3, 8, 2 *natura* alias gentes non in totum -vit praecipuae staturae viris (*cf.* 3, 9, 1). PETRON. 3, 1 te arte secreta. 128, 5 voluptate (PLIN. epist. 5, 1, 12). PLIN. nat. 18, 35 non -ando (*sc. in commentariis*) magnitudine hac quoque sua Cn. Pompeio. SIL. 17, 194 Cerere et victu -asse cohortes. STAT. Theb. 8, 366 augure. MART. 8, 59, 11 vernam -are lucerna. 10, 17, 1 tributo. QVINT. inst. 9, 1, 25 legentes iudicio maximi auctoris. SVET. Tib. 50, 1 *Iuliam* annuis. Nero 50, 2 mercede palmarum aurigarios. Galba 16, 2 praemiis. 18, 2 dono. VLP. dig. 28, 4, 2 hereditate. 38, 5, 1, 12 pretio emptorem. 40, 5, 26, 2 ne pueri ingenuitate destinata -rentur. PAVL. sent. 2, 30. MARCIAN. dig. 47, 11, 4 pr. maritum liberis. *al.* PANEG. 10, 4, 32, 2 gratiā. LACT. inst. 3, 19, 4 mercede (IVST. 42, 1, 2 HIL. in Matth. 10, 29). IVST. 6, 2, 11 milites stipendio. HIL. syn. 18 semetipsum -ans cognitione vitae perpetuae. AVSON. 169, 1 te . . . querela (213, 1). 208, 13 te *nomine*. SYMM. epist. 3, 77 ne tam fida occasione -rer. 5, 20 (19), 1 societate consiliorum. 9, 97 expectatione. AMBR. hex. 4, 1, 1 tuendi munere (*ibid.* defraudatur). *al.* HIER. adv. Pelag. 3, 5. VVLG. gen. 48, 11 non sum -atus (*ἐστερήθην*) aspectu tuo. psalm. 20, 3. CLAVD. 21, 165 nullis ut vinea furtis vel seges ereptā -ret messe colonum. carm. min. 30, 24 lumine -atus Cyclops (*cf.* SIDON. carm. 22, 3. EVSTATH. Bas. hex. 6, 1 p. 922^{A} [*στερηθῆναι*]. CARM. epigr. 514, 2). *al.* ORIENT. comm. 2, 241 -amur amicis (*morte*). ALC. AVIT. epist. 32 p. 63, 11 si eos prolixitate praesentiae vestrae delicti emendatione -vero. 88 p. 97, 25 necessitatem, qua . . . vestrae pietatis praesentia -remur. DRAC. Romul. 10, 315 Agenor . . . Europae senior -atus amore. MVTIAN. Chrysost. hom. 6, 3. 8, 2 (*ἀποστερεῖσθαι*). COD. Iust. 1, 9, 18 (19), 2 (*a. 439*) cum damno auri quinquaginta librarum -etur (*i. deterreatur*) ausibus suis. 7, 24, 1 pr. (*a. 531/4*) libertate. *al.* *accedit acc. qui dicitur Graecus:* SIL. 14, 513 illum . . . ossa Syracosio -atum naufraga busto.

reflexive se fraudare i. q. se abstinere aliqua re (aliter l. 14. 34): LIV. 2, 10, 13 -ans se ipse victu suo (5, 47, 8 PHAEDR. 4, 20, 19). CHALC. transl. p. 17^{A} nec . . . sponte se tali coetu tantaeque rei tractatu . . . -ret (*Plato Tim. p. 17^{A} ἀπελείπετο. cf.* VEN. FORT. vita Pat. 9, 29). RVFIN. apol. Orig. 3 p. 561^{A} quid hoc bono se -at (*στερίσκει*).

nota c. dat. (cf. p. 1264, 62): CASSIAN. conl. 21, 9, 6 te huic, quae ingeritur, -ans saluti. *partes corporum sive animum*: CIC. orat. 178 tamquam debito -etur *animus*. OV. met. 7, 250 artus animā. fast. 6, 132 volucres, . . . quae Phineïa mensis (*i. cibis*) guttura -bant. CVRT. 10, 5, 11 aures . . . debita appellatione. VAL. FL. 5, 49 sopore lumina. STAT. Theb. 4, 100 si quis . . . primo -verit (siccaverit *BM*) ora *serpentis* veneno. TERT. anim. 6 illam (*sc. animam*) immortalitate -vit. VVLG. eccles. 4, 8 cui laboro et -o (*στερίσκω*) animam meam bonis? *bestias*: PHAEDR. 3, 15, 8 -atque natos lacte *capella* (*cf.* STAT. Theb. 6, 186). PLIN. nat. 15, 80 hi *culices* -ati alimento in matre. MART. 2, 46, 9 pannis -are duobus . . . non te, . . . sed tineas. β in (*cf. l. 1. 20*), ab, de *aliqua re*: CIC. Quinct. 76 qui te in hereditaria societate -arat (S. Rosc. 24). S. Rosc. 144 si nulla in re te -vit. CELS. 2, 14, 1 recentiores viros in iis -are, quae . . . reppererunt. POMPON. dig. 39, 2, 39, 2 -bitur . . . dominus soli in pensione percipienda. VICTORIN. POETOV. 21, 5 qui -ati sunt in bonis. OPTAT. 2, 1 p. 34, 15 *Christum* in hereditate. ITALA gen. 48, 11 (Barnab. 13, 4) dominus non -vit (*ἐστέρησεν*) me ex genere tuo (*cf. quae annotavit Heer ad l.*). VVLG. psalm. 77, 30 non sunt -ati a desiderio suo. EXPOS. fid. Caspari Anecd. p. 285, 14 nec -or ab alio *deo*, cum unius vocabulum dixero. PASS. Theclae A 13 p. 34, 5 -or ego a nuptiis *Theclae* (C a b c p. 35, 1 *nudus abl.* p. 35, 5 abnegor). LEX Visig. 4, 2, 14 non possunt de paternam hereditatem -ari (= Eur. 322). γ *aliquem aliquid*: SIL. 2, 232 pubes membra levis celsique decus -ata superbum corporis. VLP. dig. 15, 1, 36 si quid . . . dolo malo patris capta -ataque est mulier (*cf.* 16, 3, 1, 42 AVG. epist. 12, 4. 164, 1. SVLP. SEV. dial. 1, 12, 7 nihil vestra studia -bo). ITALA Mal. 3, 5 *sq.* (Aug. civ. 20, 25 p. 472, 5 D.) qui -ant (*ἀποστεροῦντες*, VVLG. calumniantur) mercedem (-de *A*) mercennarios.

b *aliquid aliqua re (aliquo infra l. 16). subi. saepe est res*: CIC. fin. 5, 91 cetera . . . -are suo vetere nomine. LYGD. 5, 19 vitem crescentibus uvis (OV. am. 2, 14, 23). OV. ars 3, 293 cum legitima -atur littera voce. met. 7, 654 nec origine nomina -o. LIV. 2, 61, 9 plebs -ari sollemni honore supremum diem tanti viri noluit. MANIL. 2, 257 -ata . . . amissis sidera membris. 3, 568 unumque *annum* triente (*Scaliger*, trientem *codd.*) -atum (*cf.* 3, 594). 3, 627 quanto -vit tempore luces *cancer*, in tantum noctes auget. 4, 109 nec . . . ratio . . . pergit virtutem . . . suis -are in praemia donis. 4, 452 *pars* -atque duobus triginta numeros (*cf.* 4, 488). 5, 638 stadium (studium *pars codd.*) -are fide[m *seclusit Bentley*] poteritque videri mentitus passus. VELL. 2, 92, 1 praeclarum factum . . . memoriā (*cf. l. 16*). SEN. nat. 3, 18, 1 langor (longa *codd.*) . . . circumscribi se et -ari tanto bono sensit. COLVM. 3, 7, 2 haec genera *vinorum* ⟨non -amus *om. SA*⟩ testimonio nostro (*cf. p. 1263, 20*). LVCAN. 2, 305 nullo -emus sanguine bellum! PLIN. nat. 5, 112 nec -anda *Miletus* cive Cadmo (*i. memoriā Cadmi; sim.* 35, 116 *lect. dub.*). 25, 1 vitam etiam alienis bonis. 32, 62 ne -entur gloriā suā litora. SIL. 13, 167 grato -ata (fundata *codd.*) est sanguine cuspis. STAT. silv. 1, 2, 251 nobile gressu (*i. pede*) extremo -atis opus (*i. hexametrum; sim.* 5, 3, 99 truncare). MART. 7, 25, 5 cibus . . . morsu -atus aceti. QVINT. inst. 11, 3, 52 nonnumquam etiam verba aliqua sui parte -antur. PLIN. epist. 2, 10, 8 fructu . . . studia . . . cunctatione. paneg. 30, 5 inundatione, id est ubertate, regio -ata. TER. MAVR. 489 facta diphthongos . . . nec pedes idcirco -at temporum iusto modo. AVSON. 417, 39 vota bonorum sperato -ata bono. PRVD. c. Symm. 2, 913 quod . . . Vestales solitis -entur sumptibus ignes.

part. perf. pass. pro adi. **fraudātus**, -a, -um. *i. q. expers, inops:* c. *abl.*: HEGES. 3, 6, 5 abundans regio mediterraneis copiis nec -a maritimis (*Ioseph. 3, 51 ἀφῄρηται*). CLAVD. 26, 521 mentis inops -aque sensibus aetas. DRAC. Romul. 5, 300 ne -us abires fortunae quocumque bono. CARM. epigr. 544 B 4 *loco mutilo. nota c. genet.*: CLAVD. MAM. anim. p. 19, 3 et -us temporis et occupatus animi.

B c. *obi. rei, quae fraude detrahitur i. q. surripere, avertere, auferre, subtrahere, demere aliquid*: 1 *seq. obi. nudum (abl. instr. l. 56)*: PLAVT. Rud. 1345 si ⟨quid *add. Seyffert*⟩ -assis. LEX Tarent. (Corp. I^2, 590) 2 neive quo⟨d⟩, quod eius municipi pequniae . . . est erit, -ato neive avortito. CATVLL. 110, 7 -ando officio (efficit *codd.*). CAES. civ. 3, 59, 3 stipendiumque equitum -bant et praedam omnem domum avertebant. PAVL. FEST. p. 112 infitiari: creditum -are. PLIN. nat. 9, 138 saturitate -ata (*i. imminuta. cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 32, 1 ne obdormiscas, psallito, somnum tuum bona fraude -ato). PAPIN. dig. 39, 4, 8 pr. -ati vectigalis crimen. MARCIAN. dig. 48, 12, 1 pr. annonam publicam (*cf.* LEX Visig. 9, 2, 6). TERT. apol. 20, 1 insulas maria fraudant (*syn.* vorant. *cf.* pall. 2 Africa . . . unicis castris -atis expiata). adv. Marc. 1, 28 p. 330, 17 mercedem operis (*cf.* ITALA deut. 24, 14 [Lugd.] *ἀπαδικήσεις* [VVLG. negabis]. VVLG. Iac. 5, 4 [*ἀφυστερημένος*]). ITALA exod. 21, 10 (Aug. quaest. hept. 2, 78) quae opus sunt et vestem et conversationem eius non -bit (*ἀποστερήσει*, VVLG. negabit. *cf.* AVG. *ad l.* p. 145, 4). HERM. vulg. vis. 3, 9 ne . . . dissensiones vestrae -ent vitam vestram (*ἀποστερήσουσιν*, Pal. deserant). IVST. 43, 1, 11 propter -atas Laviniae nuptias. MAR. VICTORIN. in Gal. 5, 14 p. 1192^{A} nihil . . . -at, nihil alteri eripit. QVEROL. p. 17, 15 calceos . . ., quos terra revocet, -et (foedet *Havet*) limus concolor. HYG. fab. 89 p. 86, 12 quod et ipsum Laomedon -vit (*syn.* votum fefellit). CASSIAN. conl. 13, 3, 3 peragendi copiam, quae nonnumquam vel siccitatis vel imbrium nimietate -atur. 22, 5, 1 ne carnis integritas . . . -etur. EVG. TOLET. carm. 70, 8 consumunt -antes munera *prati* ⟨fe⟩turae. CASSIOD. var. 9, 15, 10 ad usus bonos convertere, quae voluit perversitas iniqua -are. 9, 24, 11. 12, 13, 2. GREG. TVR. Franc. 3, 31 (*syn.* abstulit). VEN. FORT. vita Marcell. 2, 8 PALLAD. hist. mon. II 9 p. 354^{C} (*Butl. p. 44 νοσφισάμενος*).

2 *aliquid alicui (rei l. 65. 73)*: ITALA Luc. 19, 8 (codd. a c *al.* Cypr. testim. 3, 1 *al.*) si cui quid -vi (*ἐσυκοφάντησα*, VVLG. defraudavi). CASSIAN. conl. 10, 11, 5 quid nobis . . . vel providentia divina contulerit vel instigatio -verit inimici (*i. diaboli*). 13, 6, 2 soporem humanis -are oculis. LEO M. epist. 74 p. 901 quod *sacramentum* impia temeritas sibi quidem -vit, sed rectis cordibus auferre non potuit. VAL. CEM. hom. 13, 7 tibi -as, quidquid reservas. SIDON. carm. 23, 462 nil -ans genii sibi vel ulli. FAVST. REI. serm. 7 p. 249, 13 diabolo . . ., qui nobis substantiam non vult auferre, sed vitam, non terram -are, sed caelum. APOLLIN. Alc. Avit. epist. 13 p. 46, 23 ut misero mihi non . . . opportunitas -retur. GREG. TVR. virt. Mart. 2, 41 nec -as extraneis, quod propriis libenter indulgis. VEN. FORT. vita Pat. 17, 49 illud . . . memoriae (virt. Hil. 2, 5). *part. perf. pass. neutr. pro subst.* **fraudātum**, -ī: CAES. civ. 3, 60, 5 -a restituere.

syn.: avertere (CAES. civ. 3, 59, 3), auferre (FAVST. REI. serm. 7 p. 249, 13 *al.*), capere (CIC. off. 3, 70 VLP. dig. 15, 1, 36. 16, 3, 1, 42), circumscribere (CIC. Q. Rosc. 24 SEN. nat. 3, 18, 1), decipere (CIC. Q. Rosc. 21 *al.*), defraudare, fallere (CIC. Q. Rosc. 16. 17 *al.*), revocare (QVEROL. p. 17, 15), truncare (*v. l. 20*), vorare (TERT. apol. 20, 1).

opp.: augere (MANIL. 3, 627), conferre (*v. l. 64*), indulgere (GREG. TVR. virt. Mart. 2, 41), reservare (VAL. CEM. hom. 13, 7).

deriv.: fraudatio, fraudator. *cf.* fraudulentus. fraudulosus.

comp.: defraudo.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fraudulenter *v.* fraudulentus.

fraudulentia, -ae *f.* [*a* fraudulentus. *Th.*]. *plur. l. 15. 27. i. q. fallacia, deceptio, dolus malus, insidiae*: **1** *absolute*: PLAVT. Mil. 189ª os habet, ... confidentiam, confirmitatem, -am. IREN. 2, 21, 2 -ae sive seductionis verba et subinvolantes mores (*gr. αἱμυλίους τε λόγους καὶ ἐπίκλοπον ἦθος*). HIL. trin. 2, 5 malignitas instinctu diabolicae -ae excitata. syn. 39 ut per singula genera ... fidei unicuique generi haereticae ac furtivae -ae contrairetur (*cf.* GREG. TVR. Iul. 18). coll. antiar. B VIII 2, 1, 1 detectae -ae suae...furor. AMBR. epist. 2, 13 versutias -ae. 2, 16 taetra -a. HEGES. 3, 16 l. 10 vicerint te Romana arma, non capiat -a. HIER. vita Malchi 6 nihil in me deprehendens -ae. in Ier. 4, 53 epistulas plenas mendaciorum et -ae. epist. 96, 6, 2 (*de doctrina Origenis*) quod omne (omnis *al.*) dolus et -a, aliud sit et aliud ostendat. VVLG. Iob 13, 9 decipietur ut homo vestris -is *deus*? Ier. 14, 14 visionem mendacem et ...-am (*οἰωνίσματα*). Dan. 11, 21 obtinebit regnum in -a (*ἐν δόλοις θήσεται*). VINCENT. LER. 12, 17 aut ... fallendi arte ... aut ... -ae causa. AVELL. p. 105, 21 ut fixi sint pedes vestri adversus arietem -ae. ISID. sent. 3, 12, 5 per argumenta -ae. 3, 26, 1 -ae genus in modum pharetrae subtiliter insidiarum sagittas celat. **2** *accedit genet. subi.*: IREN. 3, 16, 2 contra -am eorum (*sc. depravatorum*). PORPH. Hor. carm. 1, 5, 12 meretricis. HIL. trin. 1, 25 haereticae assertionis. in Matth. 4, 23 mentientium (*cf.* 6, 4). 6, 5 pseudoprophetarum -am et hypocritarum simulamenta. 22, 7 humana simplicitas difficile -am simulatae mentis intellegit. frg. min. D 1 per -am legentis. HEGES. 1, 41, 6 evacuaret Eurycli -am. HIER. in Ezech. 7, 13 p. 69 magistri. adv. Rufin. 3, 8 haereticorum -as et periuria (epist. 84, 6, 1 VINCENT. LER. 1, 1. *cf. l. 22*). epist. Pachom. 7 tumentis scientiae. epist. 92, 2, 4 varias ethnicorum -ae (*cod.*, fraudolentae *Vall.*) divinationis praestigias. VINCENT. LER. 7, 11 eorum, ... qui ... captant.

fraudulentus, -a, -um [*a* fraus. *Th.*]. *legitur inde a* PLAVTO CIC. *superl.*: PLAVT. Capt. 235ª PLIN. nat. 30, 1 FLOR. epit. 3, 1, 17 *al. comp.*: TERT. adv. Marc. 2, 28 p. 375, 13 AVG. conf. 3, 3, 6. GLOSS. *δόλιος. ἀποστερητής. στερητικός.* II 216, 52 *ἀγνώμων* perfidus, fraudolentus, infitiator. NOT. Tir. 74, 42.

1 *de hominibus i. q. decipiens, fallax, insidiosus, mendax, perfidus* (*additur in c. abl. l. 37*): PLAVT. Capt. 235ª ex bonis pessimi et -issimi fiunt. Men. 583 rapaces viri -i. Mil. 880 ea in opificina ... mala esse aut -a. Rud. 318 senem ... -um, deorum odium atque hominum, malum *eqs.* RHET. Her. 2, 26, 41 hominem improbum, avarum, -um (AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 29, 2. RVFIN. hist. 4, 7, 2 [*γόητες*]). CIC. leg. agr. 2, 95 Carthaginienses -i et mendaces ... naturā loci. off. 2, 36 improbos, maledicos (maleficos *al.*), -os. HOR. carm. 3, 3, 24 cum populo et duce -o (*sc. Laomedonte*). COLVM. 9, 5, 2 curatorem *non* -um tantum, sed etiam immundae segnitiae. FLOR. epit. 3, 1, 17 -issimus regum. TERT. adv. Marc. 2, 28 p. 375, 13 -ior deus vester *est*. LACT. inst. 5, 9, 8 aeque mali, rapaces, ... cupidi, -i. FIRM. math. 8, 29, 13 fures. QVEROL. p. 5, 15 -us et miser. 6, 17 -o et perfido. 51, 4 HIER. epist. 36, 16, 5. VVLG. prov. 12, 17 testis (*δόλιος*). AVG. nupt. et concup. 1, 4, 5 socium. conf. 3, 3, 6 hoc laudabilior, quo -ior. GREG. M. moral. 31, 82 *diabolus*. ISID. sent. 3, 29, 1 amicus. *figurate de corporum partibus*: IVST. 41, 3, 7 ingenia genti ..., -a. HIER. in Mich. 2, 6 p. 509 linguam (VVLG. Mich. 6, 12). *de bestia*: ROMVL. fab. Aesop. (rec. vet.) 56, 2 *vulpis* -a (*E*, fraudulenter inquirens *cett.*) ... accessit. EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939ᶜ calliditatem -i furacisque polypodis.

masc. subst. **fraudulentus,** -ī. PLAVT. Pseud. 366 sceleste. :: ... fraus populi. :: ... -e. CIC. Quinct. 56 quo te nomine appellemus? improbum? ... malitiosum? ... -um? SEN. benef. 3, 17, 4 tristis ... et sollicitus, qualis esse infitiator ac -us solet. dial. 4, 16, 3 -is ... et versutis. epist. 104, 21 avarus, corruptor, saevus, -us. ITALA I Cor. 6, 10 (Afr. ed. Soden Cypr. testim. 3, 65 [*W*, fraudatores *v*] domin. orat. 12) neque fures neque -i (*πλεονέκται*, VVLG. avari). FIRM. math. 8, 26, 15 erunt callidi -i circumscriptores cordatissimi. QVEROL. p. 5, 12 -um fraude deceptum sua. HEGES. 1, 40, 9 ut -os et calumniae machinatores dolis circumveniret. HIER. in Ezech. 8, 10 p. 86 de versipellibus ac -is. VVLG. prov. 12, 27 non inveniet -us lucrum. Is. 32, 5 (*δόλιος*). 32, 7 -i (*πονηρῶν*) vasa pessima sunt. SALON. in eccles. p. 1012ᴬ -us ... aut simulator congrue vulpeculae assimilatur. CASSIOD. compl. in act. 4, 36 *opp.* fidelium. *superl. v. l. 37.*

2 *de rebus i. q. fallax, dolosus, mendax, insidiosus, periculosus*: **a** *incorporeis*: PLAVT. Pseud. 582 fretus ... mea industria et malitia -a (fraudulentia *AB*. GREG. M. moral. 29, 25). CIC. off. 3, 83 hereditates, mercaturas, venditiones -as (FRG. Vat. 35, 7 *syn.* fallax). PLIN. nat. 30, 1 -issima artium (*sc. magica*). QVINT. inst. 11, 3, 83 gestum quendam humilem atque servilem et quasi -um. IVLIAN. dig. 40, 9, 7 pr. consilium (VLP. dig. 50, 17, 47 pr. MOD. dig. 5, 2, 12 pr. VVLG. prov. 12, 5. PS. RVFIN. in psalm. 9, 7 *syn.* dolosa). VLP. dig. 42, 5, 31, 1 -a in rebus pupillaribus ⟨et⟩ callida conversatio. GELL. 6 (7), 18, 10 calliditas (ANON. de mach. bell. 3 AVG. fid. et symb. 1, 1. *cf.* SOL. 32, 26 astu. COD. Theod. 10, 1, 7 [*a. 357*] astutiam). APVL. met. 8, 12 ambages. 9, 15 scaenas -as ... subdolis ambagibus construebat. FIRM. math. 8, 10, 5 cupiditate. err. 27, 4 persuasione. HIL. coll. antiar. B II 9, 4, 1 fidem ... -am, haereticam ... esse. COD. Theod. 8, 1, 4 (*a. 334*) vorax et -um numerariorum propositum. AMM. 21, 6, 7 nihil fallax temptare vel -um. SCHOL. Cic. Bob. p. 117, 9 St. captiones. p. 126, 20 per colloquium -um. AMBR. fug. saec. 7, 41 secretum. MAXIMIN. c. Ambr. 48 secundum Macedonianam -am pravitatem. HIER. in Ezech. 14, 1 sq. p. 134 idolis et divinationibus -is. VVLG. prov. 27, 6 -a (*ἑκούσια*) oscula odientis. AVG. c. Pelag. 4, 7, 19 laude. civ. 16, 37 p. 183, 30 D. in psalm. 7, 3 insidiae. c. Iul. op. imperf. 4, 14 interrogatione -issima. PS. PHOEBAD. fid. 1 p. 34ᴬ societate. MART. CAP. 4, 331 argumentatione. AVELL. p. 6, 5 -issimis eorum (*sc. impiorum*) circumventionibus. 10, 5 disputationem. POMER. 3, 8, 1 dominatione. CASSIOD. in psalm. 30, 19 machinationibus. IORD. Get. 129 pro mariti -o discessu. PRIMAS. in apoc. p. 861ᴬ concubinae ... non legitimo sociatae coniugio, sed potius -o. PALLAD. hist. mon. I 9 p. 281ᶜ irrisiones. **b** *corporeis i. q. decipiens, insidiosus, periculosus*: OPTAT. 5, 10 p. 141, 8 quas -as adisti fauces? HIER. in Mich. 2, 6 p. 509 statera -a et diversa pondera. *ibid.* adversus ... mensuras dolosas et pondera -a. p. 511 statera dolosa et sacculo -o.

syn.: callidus, circumscriptor (*v. p. 1265, 64*), dolosus (*v. l. 16. 17. p. 1265, 78*), fallax (*v. supra l. 2*), improbus, infitiator (*v. p. 1265, 60*), malus, mendax (*v. p. 1265, 42*), perfidus (*v. p. 1265, 48*), simulator (*v. p. 1265, 69*). *opp.*: bonus, fidelis (*v. p. 1265, 70*), legitimus (*v. supra l. 12*).

adv. **fraudulenter**. GRAMM. suppl. 55, 19 exeunt ... adverbia ... in 'r' ut ... -r. *comp.*: PLIN. nat. 30, 89 AVG. c. Iul. op. imperf. 3, 154 AVELL. p. 6, 21 GREG. M. moral. 31, 82. *i. q. per fraudem, dolo malo, insidiose, fallaciter* (GLOSS. *πανούργως*): CATO or. frg. 70, 3 -r atque avariter. COLVM. 1, 8, 18 qui aut crudeliter aut -r infestent *servos*. 9, 5, 2 si *res* tractetur -r. PLIN. nat. 30, 89 nullum animal -ius invidere hominibus. SCAEV. dig. 17, 1, 60, 4 si quid non administrandi animo, sed -r alienasset vel mandasset. 40, 7, 40, 4 quae ... -r acta *essent* (HIER. epist. 121, 6, 12 AVELL. p. 6, 21). PAPIN. dig. 49, 14, 39, 1 alienationibus, quas -r fecerant. VLP. dig. 15, 3, 10, 6 si -r servo solverit. 26, 10, 2 -r gessisse tutelam (INST. Iust. 1, 26, 11. *cf.* COD. Iust. 5, 43, 5 [*a. 233*] an nihil segniter, nihil -r geratur). 26, 10, 3, 11 si curator ... -r versatus sit (*cf.* MOD. dig. 48, 3, 14, 2). PAVL. dig. 1, 15, 3, 5 si quid ... -r admiserint. IREN. 2, 32, 3 -r seducere ... insensatos. CYPR. epist. 36, 4 -r litteras a nobis elicere. 67, 5 -r obrepsit (*cf.* AMBR. symb. rec. A *et* B init. -r ... irrepere). HIL. ad Const. 2, 4, 2. in psalm. 65, 20 -r ex alterius metalli natura *argento* admixta. QVEROL. p. 57, 1 aliud -r, aliud nequiter *fecisti*. AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 29, 1 -r interrogari (HIER. in Ezech. 14, 1 sq. p. 134 *syn.* tentandi animo. RVSTIC. c. aceph. p. 1191ᴰ). PS. AMBR. act. Seb. 12, 41 quam inique et dolose et -r vixerint. MAXIMIN. c. Ambr. 89. HIER. hom. Orig. in Ezech. 3 p. 907 -r et callide. monogr. p. 197, 31. c. Ioh. 6 quaestiunculae ... -r ac lubrice scriptae. VVLG. gen. 27, 35 (*μετὰ δόλου*). prov. 11, 13 qui -r ambulat (*ἀνὴρ δίγλωσσος. opp.* qui ... fidelis est animi. *cf.* 20, 19. Ier. 6, 28 [*σκολιῶς*. HIER. in Ier. 2, 29 sive perverse]. LEX Visig. 8, 4, 22 tit. *sc. furtum facere temptans*). 26, 19. 26 operit odium -r (*συνίστησι δόλον*). Is. 32, 6 loquatur ad dominum -r. Ier. 9, 4 -r (*δολίως*) incedet. 48, 10 (*ἀμελῶς*). 11, 32 simulabunt -r (*ἐν δόλοις θήσεται*). 11, 34. AVG. nupt. et concup. 2, 14, 29. civ. 20, 8 p. 424, 21 D. violenter -rve fallendo (*ibid.* vel vi vel dolo). serm. ed. Mai 105, 2 venditis. c. Iul. op. imperf. 3, 154 ille fidelius, tu -ius *dicitis*. SVLP. SEV. dial. 1, 6, 2 CASSIAN. conl. 24, 19, 3. HYD. chron. II p. 27, 160 -r singularis accitus. VICT. TONN. chron. II p. 203, 552, 2 FVLG. RVSP. epist. 4, 3, 6 c. Fastid. 10 MVTIAN. Chrysost. hom. 2, 2. GREG. TVR. Franc. 5, 25 -r appraehensus. INST. Iust. 1, 23, 5 *non* -r negotia administrat (*cf.* 1, 26, 12). LEX Visig. 8, 4, 22 in rem alienam -r ingressus (*cf. l. 48*). GREG. M. moral. 31, 82. dial. 3, 14 p. 248ᴬ (*gr. μετὰ δόλου*). PS. MATTH. euang. 16, 1. ISID. sent. 3, 29, 2 ut qui non potuit aperte decipere, decipiat -r.

fraudulōsus, -a, -um [*cf. c.* fraus, fraudulentus *et c.* dolosus. *Th.*]. PAVL. dig. 47, 2, 1, 3 furtum est contrectatio rei -a (*i. per fraudem perpetrata*) lucri faciendi gratia.

fraumentum, -ī *v.* fragmentum.

fraus, -dis *f.* [*cf. c.* frausus sum *et c. umbr.* frosetom 'defrudatum' *vel* 'vitiatum', *fortasse c.* frustra. *Th.*]. CASSIOD. in psalm. 77, 33 -s ... dicitur quasi fracta fides. *de formis: tritissima proferunt*: GRAMM. suppl. 14, 17. 120, 25 TER. MAVR. 983 MART. CAP. 3, 304. *dat. sing.* fraudei: LEX repetund. (Corp. I² 583) 28. *genet. plur. in* -ium *non legitur in versibus, apud prosarios in melioribus codd. traditur his locis*: CIC. off. 3, 75 APVL. met. 5, 15. 19. 8, 5. 10, 6. 27 VLP. dig. 9, 2, 23, 4 MARCIAN. dig. 30, 119 pr. TERT. spect. 2 p. 4, 2 COD. Iust. 10, 1, 7, 2 (*a. 326*) CYPR. Demetr. 9 p. 357, 13 (-ium *S*, -um *WR*). AVSON. 419, 74 p. 372, 500 P. (-um *G*). SALV. gub. 7, 62. *in* -um *legitur in hexametri variis sedibus* (*nusquam in iambis*): SIL. 1, 484. 2, 500. 6, 479. 13, 536. 738 STAT. silv. 3, 1, 32 CLAVD. 22, 214, *in prosa oratione*: CIC. Pis. 44 (-um *V*, -ium *recc.*) TAC. ann. 6, 21 GELL. 14, 2, 6 LACT. inst. 1, 10, 7 epit. 56, 5. 66, 1 AMM. 25, 10, 7. *scribitur* fru- *pro* frau-: LEX repetund. (Corp. I² 583) 64 (*in aere, ut videtur*). LVCR. 2, 187 (*B*). 6, 187. VERG. ecl. 4, 31 frusdis (*R*). *notatur*: s(ine) *sive* s(e) f(raude) s(ua): LEX Tarent. (Corp. I² 590) 38 LEX Rubr. (Corp. I² 592) 2, 19 LEX Vrson. (Corp. I² 594) 61, 2. 62, 2. 8 *al.* CIC. Att. 3, 23, 3 (*perscriptum in Med., ceteris in libris*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

notatum). S.C. Cael. Cic. epist. 8,8,5 (*Hirschfeld*, ses *libri*). Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 57. Prob. litt. sing. gramm. IV 274 d(olo) m(alo) f(raudis *nisi mavis* fraudationis)v(e) causa. *cf. p. 1261, 19.* Not. Tir. 74, 41. *legitur inde a legibus vetustissimis apud* App. Clavd. Plavtvm (*9ies*) Ter. (*ter*) Catonem (*semel*) Rhet. Her. Q. Cic. Pvblil. Lvcr. Caes. Sall. Nep. Verg. (*12ies*) Hor. (*8ies*) Prop. (*7ies*) Ov. (*41ies*) Gratt. Manil. Sen. contr. Germ. Vell. Val. Max. Phaedrvm Sen. trag. (*33ies*) pedestr. (*12ies*) Cvrt. Colvm. Lvcanvm Petron. Plin. Val. Fl. Sil. (*31ies*) Homervm Stat. (*22ies*) Mart. Qvint. Frontinvm Ivv. Tac. (*40ies*) *et per totam latinitatem, saepissime apud* Cic. (*106ies*) Liv. (*155ies*) Ictos. *pluralis extat inde a* Cic. Pis. 44. 76 Cluent. 101 de orat. 1, 194 Tusc. 1, 72 off. 3, 75 Hor. carm. 3, 27, 27 epist. 1, 16, 62 Prop. (*quater*) Ov. met. 1, 130. 3, 534 Liv. 39, 16, 1. 7. 39, 18, 4 *passim.* [*dub. vel corr.*: Pvblil. R 14 remedium frustra (*Gruter*, -s *cod.*) est contra fulmen quaerere. Gratt. 182 comparat his versuta suas Athamania ⟨-es *Aldin., melius putat quale* gentes *Vollmer*⟩. Mart. 2, 40, 2 novi hominis -es (mores *codd. dett.*). Fronto p. 218, 13 N. (*loco lacero*). Apvl. apol. 81 -e *Acidalius* laude *F.* Orient. comm. 1, 347 -es Spartanae (*Havet, Revue de philol. 26 [1902] 149*; clades Spartanas *cod.*).]

I *praevalet notio* **nocendi** *i. q. malum, quod quis facit vel patitur,* **damnum,** *iniuria* (*v. Moritz Voigt, Bedeutungswechsel mehrerer lat. Ausdrücke, Abhandl. d. phil.-hist. Kl. d. k. sächs. Ges. d. Wiss. 6 [1874] p. 109 sqq.* Gloss. *βλάβη*): Cato orig. 83, 4 milites . . . in locum insinuant -i et perniciei obnoxium. Nigid. Gell. 9, 12, 6 infestus dicitur ab instantia atque imminentia -is, quam vel facturus cuipiam vel passurus est. Cic. Tim. 40 neque vos ulla mortis fata perement nec -s valentior quam consilium meum. 46 si quid postea -is aut vitii (*Plato Tim. p. 42D κακίας*) evenisset. *cf.* Ivvenc. 1, 654 quisque dies sibimet satis est pro -e diurna (Vvlg. Matth. 6, 34 sufficit diei malitia [*κακία*] sua). *nota genet. obi.: hominum: v. l. 56. p. 1268, 5. 1269, 8. 15. rerum*: Cic. Verr. 2, 107 quis umquam eius rei -em aut periculum proposuit edicto? Tert. anim. 28 p. 347, 32 commentus est stropham cum iniuria bonae valetudinis, cum -e vitae septennio excruciatae. *cf. p. 1268, 16. 76 al. pron. possess.: v. l. 52. p. 1268, 14. gen. subi.: animantium:* Cic. leg. 3, 11? *p. 1268, 54. rerum*: Gell. 1, 2, 4 morborum vitiorumque -es animorumque labes pestilentias . . . ea omnia explorata. Drac. laud. dei 1, 460 serpens -bus imbutus mortis. *admodum raro damnum rebus infertur* (*v. l. 32 sqq. 76 et p. 1268, 64. 75 al.*).

iunctvrae tritissimae praecipue in formulis iuris, ubi accedit ad significationem **poenae** (Vlp. dig. 21, 1, 23, 2 veteres . . . -em pro poena ponere solebant. Serv. Aen. 10, 72 ita enim in iure lectum est: '-i erit illa res' id est periculo. 11, 708 -em veteres poenam vocabant (ab eo quod praecedit id quod sequitur *add.* auct.), . . . ut etiam in antiquo cognoscitur iure. Gloss. *ζημία. nota distinctionem*: Vlp. dig. 50, 16, 131 pr. aliud -s est, aliud poena: -s enim sine poena esse potest, poena sine -e esse non potest. poena est noxae vindicta, -s et ipsa noxa dicitur et quasi poenae quaedam praeparatio). *cum praepositionibus*: **se (sine) -e** (*cf. p. 1266, 82*): *in iure antiquo*: Lex XII tab. ed. Bruns 3, 6 si plus minusve secuerunt, se -e esto (10, 8). Lex repetund. (Corp. I² 583) 64. 69 sed -e sua extra ordinem dato solvitoque (Lex agr. [Corp. I² 585] 29. 42 [*bis*]). Lex Corn. de XX quaest. (Corp. I² 587) 1, 5 idque ei sine -e sua facere liceto (Lex Mamil. [Bruns⁷ p. 96] Cic. Att. 3, 23, 3 Lex Falcid. [dig. 35, 2, 1]. Liv. 1, 24, 5 sine -e mea populique Romani. S. C. Frontin. aq. 100 Lex Quinctia [Frontin. aq. 129] S. C. de aedif. [Corp. X 1401] 40 Vlp. dig. 48, 5, 26 [25] pr. *al.*). Cic. leg. 2, 60 coronam virtute partam . . . ei . . . sine -e esse lex impositam iubet (Plin. nat. 21, 7). Liv. 26, 12, 5 sine -e esset. Sen. contr. 1, 4 thema. 1, 4, 6 dum utrumque corpus interficiat, sine -e sit. 9, 1 thema (*cf.* Coll. Mos. 4, 2, 3 Vlp. dig. 48, 5, 26 pr.). *al. extra leges*: Cic. Tull. 53 caedem sine -e facere (*syn.* impune). Sall. Catil. 36, 2 sine -e liceret ab armis discedere. Hor. carm. 2, 19, 20 nodo coerces viperino Bistonidum sine -e crines (*ubi* Porph. 'sine -e' . . . sine noxa ac sine iniuria intellegendum. *falso ad II refert* Schol. *ad l.* 'sine -e': sine compositione, qui comi non poterant utpote viperini). carm. saec. 41 per ardentem sine -e (Schol. sine laesione) Troiam . . . munivit iter. Ov. am. 3, 3, 43 sine -e liceret femina . . . falleret. fast. 6, 173 piscis adhuc illi populo sine -e natabat. Liv. 24, 47, 8 ut sine -e Punicum emitteretur praesidium. 26, 17, 6 omnia sine -e Poeni deportarent. 31, 32, 4. 35, 51, 8 ut sine -e liceret abire. 38, 9, 9 auxiliares sine -e emitterent. Mart. 6, 2, 4 nasci quod sine -e iubes. Tac. ann. 6, 30 errorem eundem illi sine -e, aliis exitio habendum. Vlp. dig. 4, 6, 26, 2 quos more maiorum sine -e in ius vocare non licet (47, 10, 32 Macer dig. 48, 2, 8 pr.). *nota*: Ter. Mavr. 2040 miscentque trochaeos sine -e saepe plures *ionicis.*

in -em *illicere, incidere sim., postea plerumque fallendo, dolo malo*: Plavt. Mil. 1435 is me in hanc illexit -em (Truc. 298 et probrum. Ter. Andr. 911 *syn.* eorum animos lactas. *cf.* Lvcr. 5, 1005 nec poterat quemquam placidi pellacia ponti subdola pellicere in -em). Trin. 658 otio captus in -em incidi (Ter. Haut. 442 Cic. Verr. 4, 178 Att. 11, 16, 1). Rhet. Her. 4, 9, 13 per imprudentiam facillime deducuntur in -em: at ii, qui sciunt, quid aliis acciderit, . . . suis rationibus possunt providere (Planc. Cic. epist. 10, 23, 4). Cic. off. 3, 54 per errorem in maximam -em incurrere. Lvcr. 4, 1206 gaudia *Veneris* . . ., quae iacere in -em possent vinctosque tenere. Verg. Aen. 10, 72 quis deus in -em . . . nostra egit (Serv. *ad l.* periculum). *saepe apud* Ictos *in -em alicuius facere aliquid atque saepissime quidem de damno, quod dolo malo infertur* (*cf. Voigt l. l. p. 118 sqq.* Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357A *ἐφρανδεμ* [*i.* in -em?] *ἀπαίτησις· παραγραφή*): Afric. dig. 40, 4, 22 pecuniam in -em pupilli accipere. Gaivs inst. 1, 37 qui in -em creditorum vel in -em patroni manumittit (dig. 40, 9, 10 *al.* Scaev. dig. 16, 1, 28 pr. 42, 8, 23 Vlp. dig. 40, 5, 4, 19. *ibid.* consilium . . . fraudandorum creditorum. *al.* Cod. Iust. 6, 27, 1 [*a. 193*]. 7, 2, 5. 7, 11, 1 [*a. 223*]. 1, 17, 2, 7d [*a. 533*] *al.*). Gaivs inst. 3, 215 qui pecuniam in -em stipulatoris acceptam fecerit. dig. 3, 3, 34 si bona fide et non in -em eorum . . . gestum sit edictum. 4, 7, 1 pr. idque . . . in -em nostram fecerit (*cf.* Marcian. dig. 49, 1, 5, 3). Marcell. dig. 30, 123, 1 in -em legum (Papin. dig. 35, 1, 79, 4. Pavl. dig. 1, 3, 29 contra legem facit, qui id facit, quod lex prohibet, in -em vero, qui . . . sententiam eius circumvenit. *cf. infra l. 65 al.*). Vlp. dig. 49, 14, 26 fisci (Pavl. dig. 49, 14, 45, 3 *al.*). Pavl. sent. 5, 25, 5 qui rationes . . . sciens dolo malo in -em alicuius deleverit. Lex Visig. 4, 4, 2 in -e dominorum infantem exposuerint. Cod. Iust. 6, 19, 2 (*a. 294*) possessionem patri ad -em filii repudiare non licet (*cf.* Hil. coll. antiar. B VIII 2, 3, 2 p. 117, 18 ad -em hominum fefellistis).

-i est: *pro subi. est subst. vel pron.*: Lex repetund. (Corp. I² 583) 28 neive quid ei ob eam rem -i esto. Rhet. Her. 2, 16, 24 quae consulto facta non sint, an ea -ei (*Marx*, an ea -e *HP*¹, in eis -em *P*²*C*) esse non oportere. Cic. S. Rosc. 49 Verr. 3, 173. 4, 91 hae pecuniae . . . tibi -i ac damnationi esse deberent. Cluent. 91. Mur. 73 non . . . id erit eius vitrico -i aut crimini. dom. 123 num ille furor tribuni plebis . . . -i Metello fuit? Rab. Post. 19 Phil. 5, 24. 39 quibus certe pietas -i esse non debuit. or. frg. A VIII 14 Att. 5, 21, 12 epist. 1, 5a, 4. 7, 26, 2 ea *lex* mihi -i fuit. Lex Rubr. (Corp. I² 592) 2, 20 id ei -i poenaeve ne esto (Lex Tudert. [Corp. XI 4632] 8 id ei -i multae poenae ne esto. S. C. de aedif. [Corp. X 1401] 38 si *eqs.*). Ov. trist. 2, 463 non fuit hoc illi -i. Nvx 106 mihi . . . nec ventus -i solve geluve fuit. Liv. 3, 54, 5 ne cui -i esset secessio militum (*cf.* 5, 14, 14. 7, 41, 2. 3). 27, 17, 14 ut transitio sibi nec -i apud eum nec honori sit. 33, 20, 7 nihil . . . iis . . . noxiae futurum -ive. 39, 14, 9. 39, 19, 6 neu quid ei . . . ob id -i ignominiaeve esset. Sen. contr. 9, 4 (27), 9. Svet. Aug. 54 nec . . . contumacia -i cuiquam fuit. Vlp. dig. 38, 5, 1 pr. ne ea res ei -i sit. Marcian. dig. 30, 114, 14. Apvl. Plat. 2, 11 vitia . . . nocere alio pacto -ique esse. Itin. Alex. 25 ea res et -i Persis ⟨fuit⟩. Ivst. 21, 3, 5. Symm. epist. 1, 24 mihi -i non erit emendationis incuria. Ps. Ascon. div. in Caec. p. 191, 29 St. cur id -i (*i. crimini*) sit Ciceroni. Cod. Iust. 4, 54, 6. *enuntiatum* (*cf. et p. 1270, 16*): Cic. Phil. 8, 26 ne -i sit septemviris, quod *eqs.* (8, 33 epist. frg. V 1 Liv. 30, 19, 9. Fronto p. 102, 14 N. epistula quod non . . . affuerit, veniam . . . poscit, ne -i sit). Sen. benef. 1, 3, 10 nec illis *poetis* -i est, si aliud in censum detulerunt (*cf. l. 34* Lex de imp. Vesp. [Corp. VI 930] 37 Macr. sat. 1, 1, 5). Liv. 1, 47, 9 metu, ne non venisse -i esset. 3, 53, 4 concisse milites. Val. Max. 6, 1, 13 irae suae indulsisse. *locutiones similes*: Liv. 22, 10, 5 (*ex rogatione pontificis m.*) si quis rumpet occidetve insciens, ne -s esto. Cic. leg. 3, 11 ast quid turbassitur . . ., -s actoris esto. 3, 42. Cod. Iust. 5, 1, 2 (*a. 332*) nihil -is ei sit, quae nuptias . . . ludi non passa est. Cic. Balb. 63 potius ad summam laudem huic quam ad minimam -em . . . valere. de orat. 2, 199 id C. Norbano in nefario crimine atque in -e capitali esse ponendum. Macr. sat. 6, 1, 5 quis -i (*i. crimini*) Vergilio vortat.

-em facere *sim.*: Lex XII tab. ed. Bruns 8, 21 patronus si clienti -em fecerit, sacer esto. Tert. adv. Marc. 4, 16 p. 472, 18 alii facere, quod ab alio fieri mihi nolim, vim iniuriam contumeliam -em et eiusmodi mala (*paulo aliter*: idol. 1 *v. p. 1271, 26*). Cod. Iust. 7, 8, 5 (*a. 223*) creditoribus. Vvlg. Sirach 34, 27 qui -em facit (*ἀποστερῶν*) mercenario. Lex Visig. 7, 5, 5. *alicui rei*: Plavt. Mil. 164 ut ne legi -em faciant aleariae (Lex Tarent. [Corp. I² 590] 31 Liv. 7, 16, 9. 10, 13, 10 Call. dig. 49, 14, 3 pr. Vlp. dig. 1, 3, 30 -s . . . legi fit, ubi quod fieri noluit, fieri autem non vetuit, id fit *eqs.* [*spectat quodammodo ad II; cf. Voigt l. l. p. 120 sq. et v. supra l. 17*]. Pavl. dig. 35, 2, 71 pr. Tert. adv. Marc. 2, 7 p. 344, 13 legislator ipse -em legi suae faceret, non sinendo praescriptum eius impleri?). Cic. Att. 4, 12 senatus consulto. Val. Max. 6, 5 ext. 4 iustitiae. Tryph. dig. 38, 2, 50, 2 edicto *praetoris. al.* Vlp. dig. 2, 14, 7, 7 *decreto.* Consent. gramm. V 393, 26 facit -em sermoni per detractionem temporis. Phoebad. c. Arrian. 10 ne -em faciant divinae definitioni. Val. Cem. hom. 19, 4 cupiditati ad tempus -em fecisse. Greg. M. epist. 11, 4 p. 263, 6 rebus publicis. *alicuius rei*: Corp. XII 1911 -em eiusde⟨m⟩ fun[en]eris fecerunt. *c. praepos.*: Cic. Q. Rosc. 25 nihil hunc in societatem -is fecisse. Liv. 5, 12, 2 -isque contra legem Treboniam factae. Bened. reg. 57, 12 qui aliquam -em (*i. peculatum*) de rebus monasterii fecerint. *absol.*: Lex Vrson. (Corp. I² 592) 22 neque se -em per litteras facturum esse (*cf. p. 1276, 15*). Qvint. decl. 301 p. 189, 25 si quid feceram -is, apud magistrum agere debuisti. *cf. p. 1271, 13. 21. 1274, 25 al.* App. Clavd. carm. frg. 1 ne quid -is stuprique ferocia pariat. Plavt. Asin. 286 metuo, in commune

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ne quam -em frausus sit (*cf. infra l. 11*). Mil. 294 tuis nunc cruribus capitique -em capitalem hinc creas. Cic. Rab. perd. 26 -em capitalem admisit (Vlp. dig. 21, 1, 1, 1 capitalem -em admittere est tale aliquid delinquere, propter quod capite puniendus est. *cf. vol. I p. 753, 11 sq.*). Att. 7, 26, 2 id mihi -em tulit (Verg. Aen. 11, 708 ventosa ferat cui gloria -em [laudem *M cf.* Serv. *ad l.*]. Liv. 24, 38, 8 vitandae, non ferendae [*P*, ⟨in⟩ferendae *Sig.*] -is causa. *aliter p. 1274, 26 sqq. 1275, 2. cf.* Lex Visig. 8, 6, 1 duplum restituat illi, cuius -s illata est). Verg. Aen. 6, 609 -s innexa clienti (Clavd. carm. min. spur. 2, 36 fatis. *cf.* Manil. 2, 487 Lanigero qui *Taurus* -em nectit. 2, 500 *cf. p. 1274, 30*). Liv. 23, 14, 3 capitalem -em ausi (frausi *Scalig.*). 39, 14, 4 ne quid eae coniurationes ... -is occultae aut periculi importarent. **pati** *sim.*: Vlp. dig. 5, 1, 18, 1 ut impune -em patiatur. Tert. pudic. 14 p. 249, 23 quomodo *ecclesia* vereretur -em pati eius (*gen. obi.*), quem iam et ereptum amiserat et *eqs.* adv. Marc. 1, 15 p. 310, 24 manifestam iam -em Marcion patitur ab eis. Qverol. p. 40, 3 furta omnes facimus, -em tamen nemo patitur. *cf. p. 1275, 7.* Schol. Hor. carm. 1, 28, 31 -em, quae redundet in posteros, capiat.

II *accedit, quod iniuria* ***fallendo*** *fit, i. q. malum dolo adhibito illatum, actio dolosa, deceptio, fallacia,* ***dolus malus,*** *facinus fraudulentum, interdum laxiore sensu i. q. actio improba, scelesta, iniuria* (*v. Voigt l. l. p. 121 sqq.* Pavl. Fest. p. 116 lax etenim -s est [*cf. p. 1270, 17*]. Qvint. decl. 301 p. 187, 11 circumscriptionem esse inevitabilem -em. Isid. diff. 1, 143 dolus animo fit, insidiae loco sive telo, -s circa fidem mutuam [*cf.* Cassiod. in psalm. 77, 33 *p. 1266, 68*]. *aliter* Diff. ed. Beck p. 58, 33. Gloss. *δόλος. ἐνέδρα. ἀπάτη. περιγραφή.* inpostura. dolus. commentum): **A** ***generatim:*** *synon. et iuxta posita*: Cic. Quinct. 22 singulare genus -is et novam rationem insidiarum (Q. Rosc. 51. Cluent. 46 circumscriptionesque [*v. vol. III p. 1164, 19. 24. 26. 34. 40*]. Liv. 24, 3, 5 greges ... numquam insidiis ferarum, non -e violati hominum. 27, 16, 15 *al.* Sen. dial. 2, 9, 1 aliorum [*sc. insipientium*] omnium non consilia, sed -es et insidiae ... sunt. Stat. Theb. 3, 238 Qvint. decl. 355 p. 386, 15 *al.* Tert. spect. 2 p. 4, 2 *coni.* iniquitatium. Arnob. nat. 2, 43 *al.*). Cic. Q. Rosc. 20 *Fannius* ex -e, fallaciis (*cf. p. 176, 72 sqq. 202, 31. 37. 38*), mendaciis constare totus videtur (Cluent. 72). *ibid.* similem sui in -e et malitia (*cf. infra l. 55* Cluent. 70 nat. deor. 3, 78 Phaedr. 2, 4, 5). 26 -is ac furti mentionem facere (Ov. met. 13, 32 Sen. Ag. 207 dial. 4, 9, 4 Mart. 1, 87, 7 Novatian. trin. 24 p. 933[B] *v. p. 1271, 50* Hier. in Matth. *v. p. 1270, 82* Svlp. Sev. dial. 1, 5, 5 Nicet. symb. p. 39, 6). Cluent. 83 si istinc denique omnis -s et audacia est (*opp.* pudor, vita honesta). Flacc. 74 adductus est in iudicium ... de dolo malo et de -e (dom. 36 *v. p. 1274, 15.* Caes. civ. 2, 14, 1 tempus atque occasionem -is ac doli quaerunt. Ov. met. 1, 130 *v. infra l. 74* Liv. 1, 53, 4. 22, 23, 4. Sen. Tro. 613 nunc advoca astum ... nunc -es, dolos, nunc totum Vlixen; veritas numquam perit. Tac. hist. 4, 24. Scaev. dig. 32, 37, 3 dolo malo aut -e. Vlp. dig. 3, 2, 1 *al.* Evgraph. Ter. Andr. 840 Drac. laud. dei 2, 782 *al.*). Pis. 76 vestrae -es, vestrum scelus (Sest. 145. Liv. 39, 16, 2 quidquid ... libidine, quidquid -e, quidquid scelere peccatum est. Sen. Thy. 312 *al.*). de orat. 1, 194 vitia ... hominum atque -es damnis ... morte multantur. fin. 2, 46 vana, falsa, fallentia odimus, ut -em, periurium, malitiam, iniuriam (Ov. met. 14, 91 Liv. 26, 48, 11 Salv. gub. 7, 62). 4, 52 quia nulla sit in dolore nec -s nec improbitas nec malitia nec culpa (*v. vol. IV p. 1298, 77 sqq.*) nec turpitudo, non esse malum. off. 2, 33 ut nulla sit in iis -is iniuriaeque suspicio (Qvint. decl. 260 p. 62, 24 deterius huius -e atque iniuria factum. Tert. idol. 14 aut -e aut iniuria aut contumelia). 3, 75 *error* fons est -ium, maleficiorum, scelerum omnium. Prop. 4, 6, 9 ite procul -es, alio sint aëre noxae! (Stat. Theb. 10, 586 -es et periura luam regalis crimina noxae). Plin. nat. 24, 4 -es hominum et ingeniorum capturae. Fronto p. 215, 4 N. adversus diligentes ... -es et captiones et insidiae parantur. Apvl. apol. 83 patent artes tuae, Rufine, -es hiant, detectum mendacium est *eqs.* Tert. pudic. 19 *v. p. 1271, 15.* Amm. 21, 12, 1 civitatem ... sibi sociare vel -e vel diversis adulationum generibus.

opposita: Cic. de orat. 2, 35 -s hominum ad perniciem et integritas ad salutem vocatur. off. 1, 41 cum ... duobus modis, id est aut vi aut -e, fiat iniuria, -s quasi vulpeculae, vis leonis videtur; utrumque homine alienissimum, sed -s odio digna maiore (*cf.* Flacc. 89. Liv. 24, 37, 5 nulli occasioni -is Romanum patere, *vi rati [patuerat *P*] agendum. 24, 38, 7. 26, 48, 11 Tac. ann. 2, 39. *cf.* Arnob. nat. 4, 24 imperium violentia et -e tenuisse Iovem. *al.*). 1, 109 veritatis cultores, -is inimici. *al.* Ov. met. 1, 130 fugere pudor verumque fidesque. in quorum subiere locum -esque dolique. Liv. 5, 54, 1 si -e, si casu Veis incendium ortum sit (25, 3, 10 *cf.* Coll. Mos. 1, 9, 1). 9, 11, 8 semper aliquam -i speciem iuris imponitis. 27, 24, 8 claves ... -e amotas magis ratus quam neglegentia intercidisse (*cf.* Sen. dial. 10, 19, 1 *v. p. 1270, 83* Colvm. 1, 7, 6 Frontin. aq. 105 Marcian. dig. 30, 119 pr. *cf. p. 1271, 11. sim.* Frontin. aq. 87 quicquid aut -bus aquariorum intercapiebatur aut inertia pervertebatur [Tac. hist. 4, 19 Amm. 21, 1, 2]. Tac. ann. 3, 31 plurima per Italiam itinera -e mancipum et incuria magistratuum interrupta et inpervia). 38, 16, 4 Lysimachia -e capta Chersonesoque omni armis possessa (Tac. ann. 12, 45. *sim.* 2, 88 non -e neque occultis, sed palam et armatum populum R. hostes suos ulcisci. *cf.* Stat. silv. 5, 2, 39 quod tempus amicum -bus, exerto quaenam bona tempora bello). Sen. frg. 96 quidquid est, quo placet virtus, eo -s adumbratur (*cf. p. 1271, 37.* Tac. ann. 2, 17 virtus seu -s ... Inguiomero effugium dedit). Svet. Aug. 33, 2 quos -e ad signandum vel errore inductos constitisset (*cf. p. 1271, 6. 39*). Pavl. dig. 17, 2, 3, 3 fides bona contraria est -i et dolo (*cf. p. 1271, 31*).

vi passiva i. q. status decipiendi, fere i. q. error (Gloss. *ἀγνωμοσύνη*): Cic. Pis. 1 voltus ... hic in -em homines impulit, hic eos ... decepit, fefellit, induxit (Sen. contr. 1, 1, 10). de orat. 3, 226 viros in eam -em in re publica esse delapsos (*cf.* Liv. 27, 39, 10 in necopinatam -em lapsos esse). Att. 3, 15, 7 ego proditus, inductus, coniectus in -em. Lvcr. 2, 187 ne tibi dent in eo flammarum corpora -em. 4, 817 nos in -em induimus frustraminis ipsi. 6, 187 ne tibi sit -i, quod *eqs.* Liv. 10, 34, 6 *v. p. 1271, 39.* Pavl. Fest. p. 117 (*cf. p. 1269, 23*) lacit: inducit in -em (p. 207 pellexit: in -em induxit. Sen. epist. 48, 10 Porph. Hor. epist. 2, 2, 18 Paneg. 7 [6], 10, 2. *cf.* Sil. 5, 43 in -em ducebat iter). p. 204 pellicator, qui pellicit ad -em (Sil. 15, 70 quasnam iuvenem ... pellicis in -es). Sil. 7, 26 angebant anni -ique inaperta senectus. Qverol. p. 7, 2 bene perfidus alteri -em infert, damnum sibi.

interdum magis animus quam actio spectatur, i. q. mens fraudulenta, qualitas, copia fallendi (Gloss. nequitia, dolus): Cic. de orat. 1, 3 quantum mihi vel -s inimicorum vel causae amicorum ... tribuet otii. 1, 202 *orator* scelus -emque nocentis possit dicendo subicere odio civium. off. 3, 113 -s ... astringit, non dissolvit periurium. 3, 115 qui in castra revertissent eadem -e, ut iure iurando liberarentur. nat. deor. 3, 75 iidem etiam di -em dederunt, facinus ceteraque. Verg. ecl. 4, 31 suberunt priscae vestigia -is. Ov. epist. 2, 78 heredem patriae, perfide, -is agis. Liv. 21, 35, 4 errores, quos ... ducentium -s *faciebat.* 28, 42, 7 -s fidem in parvis sibi praestruit, ut, cum operae pretium sit, cum mercede magna fallat. Sen. benef. 3, 15, 3 o turpem humani generis [et] -is ac nequitiae publicae confessionem! Stat. Theb. 3, 616 timida cum -e sacerdos exeat. Ach. 1, 283 quis deus attonitae -es astumque parenti contulit? Plin. epist. 5, 13, 4 quia ... in hoc genus culpae non -e incidisset. paneg. 66, 3 quibus *principibus* tanta levitas, tanta -s *est.* Porph. Hor. carm. 1, 10, 7—8 illo furto, quod a⟨d⟩ avaritiae -em spectat. Comm. instr. 1, 30, 19 tollite corda -is (*i. animos fraudulentos*). Arnob. nat. 1, 53 p. 36, 13 nihil praestigiosum aut subdolum, nihil -is delituit in Christo. Hil. in Matth. 11, 2 peccatorum -e. Schol. Cic. Bob. p. 84, 1 St. in tanto consule aliquid potuisse -is existere.

metonymice: i. q. fraudulentus: Plavt. Poen. 365 -s populi. ... fraudulente. :: impure. Ter. Haut. 1033 gerro, iners, -s (Schol. *ad l.* fraudulentus), helluo, ganeo, damnosus. Sen. Herc. O. 933 -isque facinus esse, non nuptae, sciat. *i. q. res, qua quis -em admittit*: Symph. 268 (*significatur* '*mālum*') contentio magna dearum, -s iuvenis Phrygii (*Bücheler*, functi *libri*). *personate* (*cf. l. 32. p. 1269, 75*): Sen. Herc. O. 611 cum magnae patuere fores, intrant -es cautique doli. Phaedr. 982 -s sublimi regnat in aula. Sil. 6, 479 Carthago, -um domus. Tac. ann. 2, 17 *v. l. 5* Zacch. 1, 30 *v. p. 1271, 24.* Favst. Rei. grat. 1, 2 p. 14, 16 quidquid auro obryzo adulterinum -s iniquitatis admiscuit. *v. etiam Onomast. s. v.*

-em maxime parant hominibus homines, admodum raro res (cf. p. 1271, 26. 56 sqq. 1274, 63. 67), nec saepius homines struunt -em rebus (cf. p. 1271, 1. 53. 1272, 6 sqq.). de -e, quae fit animalibus (*cf. p. 1269, 31. 1275, 7*): Ov. met. 15, 102 cuncta sine insidiis nullamque timentia -em. Liv. 41, 23, 8 cum ferae bestiae cibum ad -em suam positum plerumque aspernentur. Gratt. 45 candor *lini* ... ostendit longe -em atque exterruit hostis (*i. feras*). 91 -s teget insidias habitu mentita ferino. Manil. 4, 287 aut uncos celare cibis, aut carcere -em. Sen. Phaedr. 503 feris struxisse -es. Anth. 471, 8 alitibus contexere -em. Romvl. fab. Aesop. 77, 10 ab hac vos eripite -e. *c. genet. explicationis*: Apvl. met. 6, 20 offulae sequentis -e caninis latratibus obseratis. *cf.* Clavd. Don. Aen. 7, 10 ne -em ullam oblatae occasionis amitteret.

B ***speciatim:*** **1** *de damno pecuniae, qua quis privatur dolo malo rebus ementitis* (Vlp. dig. 38, 5, 1, 15 -s ... in damno accipitur pecuniario. Gloss. *στέρησις. ἀποστέρησις. hinc accedit ad notionem furti, peculatus cf.* Pvblil. F 7 -s est accipere, quod non possis reddere. Tert. idol. 1 -is condicio ea est, opinor, si quis alienum rapiat aut alii debitum deneget, et utique erga hominem admissa -s maximi criminis nomen est [*Voigt l. l. p. 124 sq.*]): Cic. Phil. 12, 12 num -e poterit carere peculatus? off. 3, 71 nec ... in praediis solum ius civile ... malitiam -emque vindicat, sed etiam in mancipiorum venditione venditoris -s omnis excluditur. 3, 107 si praedonibus pactum pro capite pretium non attuleris, nulla -s sit. Hor. epist. 1, 16, 62 noctem peccatis et -bus obice nubem. carm. 4, 9, 37 vindex avarae -is et abstinens ... pecuniae. *al.* Liv. 25, 5, 1 hunc -s publicanorum, deinde -em audacia protegens exitum habuit (Vell. 2, 92, 2. *cf.* Hier. in Matth. 18, 15 p. 141 publicani exigunt vectigalia per negotiationes et -es ac furta). Fest. p. 237 ab eo (*sc. pecore*) initium eius -is (*sc. peculatus sive furti publici*) esse coepit. Sen. dial. 10, 19, 1 ut incorruptum et a -e advehentium et a neglegentia frumentum

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

transfundatur. COLVM. 3, 13, 11 *ciconia machina* quoque -em recipit *eqs.* PLIN. nat. 2, 207. 8, 135 magnum -s et ibi lucrum monopolio invenit. 12, 123 nec manifestior alibi -s, quippe milibus denarium sextarii, empti vendente fisco trecenis denariis, veneunt. 11, 36. 33, 163 -s (*sc. fit*) violā aridā decocta. 37, 83 *al.* FRONTIN. aq. 34 cum in erogatorio modulo minus invenitur, in acceptorio plus, apparet non errorem esse, sed -em. 75 -s aquariorum. *al.* IVV. 13, 24 ut cesset *dies* prodere furem, perfidiam, -es atque omni ex crimine lucrum quaesitum. 13, 201 -em iure tueri iurando. TAC. ann. 3, 36 quam -is sub iudice damnavisset. 6, 16 *al.* VLP. dig. 2, 14, 7, 10 inest ... dolo et -s. 9, 2, 23, 4 servus, qui magnas -es in meis rationibus commiserat. 26, 10, 7, 1 *neglegentia* prope -em accedit. MOD. dig. 48, 10, 32, 1 si venditor mensuras publice probatas ... corruperit dolove malo -em fecerit. *saepe apud* ICTOS. TERT. spect. 3 p. 4, 25 non adulterium, non -em admittes (*cf.* VVLG. exod. 20, 15 non furtum facies). pudic. 19 p. 265, 23 *peccata* quae veniam non capiant, homicidium, idololatria, -s, negatio *eqs.* (*cf.* adv. Marc. 4, 9 p. 442, 1). FIRM. math. 4, 14, 6 sine -is vitio. COD. Theod. 8, 1, 6 (*a. 362*) numerarii, qui publicas rationes civitatum versutis -bus lacerare didicerunt, subiaceant tortori nomine artis ac -is. AMM. 17, 9, 7 hoc ... -e potius quam tenacitate committi. VVLG. exod. 22, 9 ad perpetrandam -em (*ἀδίκημα*). sap. 10, 11 in -e (*πλεονεξία*) circumventium illum affuit. Marc. 10, 19 ne -em feceris (*μὴ ἀποστερήσῃς*). I Cor. 6, 7 quare non magis -em patimini (*ἀποστερεῖσθε*)? sed vos ... fraudatis. ZACCH. 1, 30 -es furtorum sorores. *passim praesertim in iuncturis*: -e, per -em *agere sim. aliquid, q. v.* *nota de -e, quae fit deo*: TERT. idol. 1 idololatria -em deo facit honores illi suos denegans et conferens aliis, ut -i etiam contumeliam coniungat. *sim.*: CIC. div. 1, 7 neglectis iis (*sc. divinationibus*) impia -e ... obligemur.

2 *in re amatoria fere i. q. perfidia*: PROP. 2, 20, 3 mea de -e deos, insana, fatigas. OV. epist. 10, 76 si modo vivit femina periuri -e sepulta viri. ars 1, 644 hac magis est una -e pudenda fides. 3, 32 paucaque *puellae* ... crimina -is habent. CLAVD. 18, 88 -e reperta cautior elusi fremitus vitare mariti. **3** *in re militari i. q. insidiae, strategema*: VERG. Aen. 11, 522 valles accommoda -i armorumque dolis (*cf.* STAT. Theb. 6, 614. 10, 192 nox ... accommoda -i. CLAVD. 8, 327). 11, 717 nec -s te incolumem fallaci perferet Auno (*syn.* artes). OV. fast. 2, 227 -e perit virtus. LIV. 9, 12, 7 -s deinde rem inclinavit, quod vocem audiri praeconis passi sunt *eqs.* 9, 14, 10 saltus invios ... esse, ubi errorem -s superbe vicisset. 10, 34, 6 militem detinet, ne quam occultam in -em incautus rueret. 21, 34, 1 non bello aperto, sed suis artibus, -e et insidiis, est prope circumventus. 24, 47, 2 ne quid ab tergo -is esset. SIL. 7, 134 inopinata detur circumdare -e. ... parat ... furta. 12, 52 acuebat -bus enses. 12, 737 -em insidiasque putant et Punica corda. HOMER. 527. 579 -is commentor (*cf.* *δολοφρονέων*) Vlixes. SVET. Otho 9, 2 novissimo *proelio* ... -e superatus est. VEG. mil. 3, 6 p. 75, 8 *miles* superventus impetu vel -e subsessae repente turbatur. 3, 22 p. 114, 1 cum receditur, talis -s fieri consuevit. *al.* **4** *apud* ECCL. *i. q. falsatio, scripturae vel doctrinae*: NOVATIAN. trin. 24 p. 933[B] scriptura sancta haereticorum et -es et furta facile convincit. EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 47 *v. infra l. 60.* HIL. syn. 46 -s ergo haec omnis in damnatione est ... ne id -is *proferendae* habeat occasionem. EPIST. episc. a. 363 (Hil. coll. antiar. B IV 2) 1, 1 -em, quam passa est *fides* ... recognoscens. RVFIN. hist. 5, 16, 11 -es haeresis ... convincens.

structurae: *accedit genet. eius, qui -em facit, personae decipientis passim inde a* CIC. *similia*: PHAEDR. app. 17, 4 nosset pectoris -em improbi. PLIN. nat. 16, 40 unde -s Seplasiae (34, 108). 37, 197 neque enim est ulla -s vitae lucrosior. QVINT. inst. 2, 16, 2 cuius *eloquentiae* -e damnentur interim boni. PS. APVL. Ascl. 16 malitiae -es dolos vitiaque vitare. EDICT. imp. Constant. de civit. Hispell. (Corp. XI 5265) 47 ne aedis ... cuiusquam contagios(a)e superstitionis -bus polluatur. PHOEBAD. c. Arrian. 1 zabolicae subtilitatis. ZACCH. 1, 29 diabolicae artis. *rerum, quae in -em deducunt homines*: VERG. Aen. 5, 851 caeli ... sereni (CLAVD. 8, 425). 9, 395 Euryalum ... -e (SERV. auct. *ad l.* difficultate. *cf.* SCHOL. Veron. *ad l.*) loci et noctis ... oppressum (OV. trist. 4, 2, 33. CVRT. 5, 5, 1 non hostium, sed locorum -e suspecta. 7, 7, 34 SIL. 7, 279. 12, 352 -e loci nota. TAC. ann. 12, 33. *cf.* LIV. 9, 31, 16 loca difficilia hosti quaesita ipsos tum sua -e impediebant. SIL. 4, 580 caeca ... -e paludis. FLOR. epit. 1, 16, 7 *gentem* montium -e grassantem). *rerum, quibus usi homines -em faciunt* (*cf. p. 1270, 64*): CIC. leg. agr. 1, 25 cum ... scelera consiliorum vestrorum -emque legis et insidias, quae ipsi populo Romano a popularibus tribunis plebis fiant, ostendero, pertimescam (2, 46 *v. p. 1276, 19*). OV. Ib. 432 temptabisque cibi fallere -e Iovem. LIV. 31, 36, 3 tutus a -e insidiarum in castra sese recepit (IVST. 1, 8, 9. 7, 5, 6). 38, 25, 7 consuli parum cauto adversus colloquii -em. SIL. 1, 323 insultat -e pharetrae (*sc. venenatae*). 7, 654 -e fugae (*i. fuga simulata. cf.* IVST. 24, 2, 2 concordiae -e. AVG. civ. 2, 17 p. 72, 23 D. spectaculi). 13, 726 -es pacis *oblatae.* 15, 602 non Hasdrubalem -es latuere recentum armorum. PLIN. epist. 8, 18, 4 frater in patris potestatem emancipatam filiam adoptionis -e revocaverat. CYPR. epist. 70, 2 in sacrilegum -e erroris incurrit. HIER. epist. 21, 11, 1 *daemones* diversorum -e vitiorum genus hominum suae subiciant servituti. PS. RVFIN. in Am. 8, 7 in -e mensurarum et ponderum per solam avaritiam deliquisse. SVLP. SEV. chron. 2, 44, 7 fefellit audientes -s (*i. ambiguitas*) professionis. COD. Iust. 5, 6, 7 -em administrationis. *gen. gerund.*: COD. Iust. 1, 22, 2 (*a. 294*) sive in iuris narratione mendacium reperiatur ... sive in tacendi -e. *eius, quod -em patitur:* *i. q. circumscriptio, deceptio hominum: v. p. 1268, 5 sqq. cf.* CLAVD. 28, 478 taciti nulla ... -e soporis (*i. hominum sopitorum*). *rerum*: CIC. off. 1, 40 iuris iurandi. PLIN. nat. 10, 140 inventumque deverticulum est in -em earum (*sc. legum. cf.* QVINT. decl. 264 p. 78, 3 -s legis Voconiae. *v. etiam p. 1268, 16*). *speciatim i. q. surreptio, furtum, peculatus:* *rerum*: TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 362, 19 -em illam et rapinam auri et argenti (2, 28 p. 375, 11. 5, 13 p. 620, 12). VLP. dig. 38, 5, 1, 27 magis enim -em rei non personae accipimus. COD. Iust. 5, 51, 6 pr. (*a. 290*) pretii -e. PS. AVR. VICT. epit. 11, 11 ob -em interceptae pecuniae. GREG. M. epist. 3, 7 p. 166, 14 pro -bus ecclesiasticarum rerum. *sim.*: PETR. CHRYS. serm. 80 p. 427[B] -em fidei, veritatis latrocinium nundinantur. *hominum surreptorum*: [ORIENT. comm. 1, 347 *v. p. 1267, 19.*] *hominum deceptorum*: CORP. IX 2029 mon(umentum) fecit sibi ... ab asse quaesitum lucro suo sine -e aliorum (*cf. vol. II p. 746, 44 sqq.*).

genet. vice fungitur pron. possess.: CIC. S. Rosc. 67 sua quemque -s et suus terror maxime vexat (Pis. 44. 46 *al.*). PROP. 2, 20, 3 OV. epist. 19, 21 *sqq. passim. cf. p. 1273, 51. nota*: SIL. 17, 559 vestra est haec altera nostra (*i. in nos*) -s ..., superi. *adiectivum:* *significans rem quae -em patitur*: GREG. M. epist. 11, 4 p. 263, 26 (*a. 600*) -es publicae (*i. rei publicae illatae*). *significans unde -s parata sit*: OV. epist. 2, 78 heredem patriae, perfide, -is agis (*cf.* APVL. apol. 75 ex -e paterna). met. 3, 534 magicae -es. LIV. 3, 15, 7 quod malum repentinum ... ab odio plebis an ab servili -e urbem invasisset. 5, 41, 6 ne qua -s hostilis vagos exciperet (9, 2, 9. 27, 16, 15). 8, 18, 4 foedus insequens annus ... humana -e fuit (22, 17, 6. 26, 27, 5. 39, 16, 7. 40, 37, 3). 8, 18, 6 muliebri -e civitatem premi (TAC. ann. 2, 71. 11, 3). 40, 5, 5 incauti a -e fraterna iuvenis. SEN. Phaedr. 828 instruitur omni -e feminea dolus. Tro. 627 -e materna abditum hostem (IVST. 16, 1, 3). HIL. coll. antiar. B I 4, 1 diabolica -e (*v. vol. V p. 940, 6 sqq.*). RVFIN. Orig. in cant. prol. p. 74[D] -e sophistica. CLAVD. rapt. Pros. 2, 5 -e Dionaea. AVG. civ. 15, 23 serpentina (*i. diaboli. sensu proprio*: FAVST. REI. grat. 1, 13 p. 46, 1). SVLP. SEV. dial. 1, 6, 2 haeretica. NICET. symb. p. 44, 9 daemoniacis -bus (*i. diaboli*). LIV. 8, 14, 4 crimenque rebellionis a publica -e in paucos auctores versum (21, 10, 6. 30, 25, 5 Hasdrubale ... sine publica -e auso facinus). 25, 15, 11 -is intestinae et hostium insidiarum ignarus (25, 24, 10 CVRT. 9, 6, 24 AMM. 29, 1, 4). 40, 5, 11 nequaquam tantum in externis auxiliis est praesidii, quantum periculi ⟨in⟩ -e domestica (FLOR. epit. 3, 22, 9). SEN. Phoen. 589 -is alienae dabo poenas, at ille praemium scelerum feret? TAC. hist. 3, 72 arserat ... Capitolium ... -e privata. IVST. 12, 16, 12 victus est non virtute hostili, sed insidiis suorum et -e civili. OV. epist. 7, 68 Phrygia Dido -e coacta mori. LIV. 22, 48, 1 proelium ... a Punica coeptum -e (26, 17, 15. 27, 33, 9. 30, 22, 6 FLOR. epit. 2, 6, 13. 36. 2, 17, 6 IORD. Rom. 198). LVCAN. 4, 736 ut Libycas metuat -es infectaque semper Punica bella dolis. *quis -em patiatur, praepositionibus exprimitur:* inter: LIV. 22, 1, 3 ipsorum inter se -e ... servatus. in *c. acc.*: LIV. 40, 20, 4 Persei -is in fratrem ministri. TAC. ann. 12, 55. in *c. abl.*: LIV. 42, 5, 4 ministrum quondam -is in fratre tollendo. VVLG. exod. 22, 9 ad perpetrandam -em tam in bove *eqs.* circa: *v. p. 1273, 62.*

iuncturae: *nominales:* ***accedunt epitheta*** (*cf. l. 24 sqq.*): abdita: APVL. met. 5, 14. astuta: POMER. 2, 3, 4. avara: HOR. carm. 4, 9, 37 *v. p. 1270, 78.* bona: AMBR. in psalm. 118 serm. 19, 32, 1. caeca: SIL. 4, 580. callida: SEN. Phaedr. 503 APVL. apol. 75 EPIST. syn. Sardic. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 4, 2 AMM. 26, 7, 5 VVLG. Esth. 16, 6 POMER. 2, 3, 2. callidula: ARNOB. nat. 2, 68 p. 103, 12. capitalis: CIC. de orat. 2, 199 LIV. 23, 14, 3 *cf. p. 1269, 2 sqq. et v. vol. III p. 344, 52 sqq.* cassa: LVCAN. 5, 130. clandestina: MANIL. 1, 897 *al.* commenticia: *v. vol. III p. 1863, 7 sq.* communis: LIV. 5, 11, 7. concessa: OV. ars 3, 491. detestanda: TAC. ann. 4, 69. diabolica: HIL. coll. antiar. B I 1, 4 *cf. l. 34.* dira: VAL. FL. 6, 591. dolosa: STAT. Theb. 10, 699. evidens: VAL. MAX. 9, 4, 1 VLP. dig. 1, 12, 1, 7 MARCIAN. dig. 26, 1, 9 pr. extrema: APVL. met. 10, 24. funesta: DRAC. laud. dei 3, 336. furtiva: ARNOB. nat. 4, 24. 5, 27 FIRM. err. 20, 1. impia: CIC. div. 1, 7 AMM. 15, 5, 4. ineffabilis: APVL. met. 8, 8. inevitabilis: QVINT. decl. 301 p. 187, 11 TAC. hist. 4, 24. inexpiabilis: CIC. Tusc. 1, 72. ingeniosa: PLIN. nat. 33, 125. inopinata (*cf. l. 79*): SIL. 7, 134. inrita: FLOR. epit. 1, 3, 7. insidiosa: ARNOB. nat. 5, 9. insperata: VAL. FL. 4, 293. intolerabilis: FRONTIN. aq. 114. latens: SIL. 9, 649 AMM. 16, 12, 59 DRAC. Orest. 162. lucrosa: PLIN. nat. 37, 197. magna: RHET. Her. 2, 19, 29 *al.* mala: PLAVT. Truc. 298 HOR. carm. 1, 3, 28 STAT. silv. 3, 1, 32. PLIN. epist. 7, 4, 6 (*versus*). APVL. met. 10, 27. malitiosa: SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 5 St. manifesta: PLIN. nat. 12, 123 TERT. adv. Marc. 1, 15 p. 310, 24. multiplex: FRONTIN. aq. 103 FIRM. err. 26, 4 OPTAT. 6, 8 p. 156, 20. necopinata: LIV. 27, 33, 10. nefanda: SIL. 14, 41 STAT. Theb. 2, 482 IVV. 13, 174 AMM. 28, 6, 28. nota: SEN. Med. 181 SIL. 12, 352 MART. 1, 87, 7. nova: PETRON. 89, 28 VAL. FL. 6, 531 CLAVD. 26, 282 CARM. c. pag. 45. obscura: TAC. hist. 4, 24. occulta: LIV. 3, 18, 6. 3, 25, 4. 10, 34, 6. 24, 38, 3 LVCAN. 10, 345 APVL. met. 10, 5 PALLAD. 2, 10, 3 VEG. mil.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3, 19 p. 104, 15 SVLP. SEV. chron. 2, 8, 8. omnis: CIC. S. Rosc. 117 Cluent. 101 *al.* perfida: ARNOB. nat. 5, 44. periculosa: AMM. 16, 8, 4. pia: OV. met. 9, 711. DRAC. Orest. 12 -e pia mendax. pudica: OV. Pont. 3, 1, 107. pulchra: STAT. Theb. 10, 192. sacrilega: IVV. 13, 71. scelerata: PLIN. nat. 34, 138. scelesta: LIV. 40, 56, 5. subdola: PHOEBAD. c. Arrian. 3. tacita: MANIL. 5, 412 LVCAN. 4, 465 SIL. 8, 176 STAT. Theb. 10, 721 MART. 5, 65, 5. temeraria: ARNOB. nat. 6, 20. temporaria: SOL. 29, 5. timida: STAT. Theb. 3, 616. turpis: PHAEDR. 1, 10, 1. varia: SVET. Tib. 54, 2 FIRM. err. 26, 4. versuta: COD. Theod. 8, 1, 6 (*a. 362*). vulgaris: SEN. Med. 693.

genetivus pendet ex substantivis: adminiculum: CLAVD. DON. Aen. 2, 15. ars: HIL. hymn. 3, 55 (= 3, 28 F.) multas artes priscae -is commovet. causa: OV. epist. 19, 22. commentor: HOMER. 527. 579. conscientia: CIC. Pis. 44 COLVM. 1, 8, 4 VLP. dig. 42, 8, 10, 4. consilium: PAPIN. dig. 46, 3, 96 pr. VLP. dig. 4, 7, 10, 1 MOD. dig. 21, 1, 62 pr. COD. Iust. 7, 8, 2 *al.* crimen: OV. ars 3, 32. cruciatus: CIC. leg. 1, 40 *homines* agitent ... furiae ... angore conscientiae -isque cruciatu. decipulum: APVL. met. 8, 5. 10, 24. delictum: CYPR. Demetr. 9. deverticulum: CIC. Q. Rosc. 51. fons: CIC. off. 3, 75. genitor: SIL. 13, 738. genus: CIC. Quinct. 22 LIV. 41, 8, 8 SVET. Vit. 14, 1 LACT. epit. 56, 5. 66, 1. indicium: AMM. 17, 13, 7. insidiae: FLOR. epit. 2, 6, 36 IORD. Rom. 198. laqueus: APVL. met. 10, 27. machinator: SEN. Tro. 750 o machinator -is et scelerum artifex. macula: TERT. bapt. 4. memoria: LACT. inst. 1, 10, 7 AVG. civ. 2, 17 p. 73, 7 D. mentio: CIC. Q. Rosc. 26 VLP. dig. 37, 15, 5. merces: PHAEDR. 1, 17, 9. minister: *v. p. 1272, 53 sq.* ministerium: HERMOG. dig. 49, 14, 46, 2. nefas: SALV. gub. 7, 62. occasio: CAES. civ. 2, 14, 1 LIV. 24, 37, 5 AVSON. 448, 3. ordo: TAC. ann. 4, 69. pedica: APVL. met. 5, 15. poena: CIC. Cael. 59. OV. epist. 12, 120 subeamus ... tu -is poenas, credulitatis ego. SEN. Phoen. 589. 643 IVV. 13, 174 PAVL. sent. 5, 4, 8. praemium: LIV. 40, 56, 5 SIL. 1, 484. 2, 500. stirps: AVSON. 419, 74. successus: LIV. 27, 16, 14. suspicio: CIC. off. 2, 23 LIV. 40, 37, 3 TAC. ann. 6, 21 SVET. Iul. 20, 5 PAPIN. dig. 50, 1, 17, 9 *al.* ultio: LIV. 23, 25, 4. venenum: SIL. 7, 260. 13, 536 HYMN. Ambros. I 7, 20. via: LIV. 35, 7, 2 SEN. Thy. 312. vindex: HOR. carm. 4, 9, 37 animus ... vindex avarae -is (*cf.* LIV. 25, 3, 13). vitium: FIRM. math. 4, 14, 6. *ex adiectivis*: conscius: IVLIAN. dig. 3, 5 (29), 30 VLP. dig. 48, 5, 1, 4 AMM. 25, 10, 7 SCHOL. Cic. Bob. p. 103, 34 St. inscius: STAT. silv. 3, 1, 32 -umque malarum inscia ... sedes. nescius: APVL. met. 10, 5. 6. ignarus: TAC. ann. 2, 46 ducem -is ignarum (*i. non providum*) perfidia deceperit. memor: HIER. epist. 3, 5, 1 antiquae -is memor. particeps: VLP. dig. 9, 2, 23, 4. 42, 8, 10, 3. securus: VAL. FL. 6, 680 incepti ... potens securaque -is. plenus: PLAVT. Rud. 651 -is sceleris parricidi periuri plenis⟨simus⟩. GELL. 14, 26 perfidiarum et -um. *de rebus*: Q. CIC. pet. 39 -is atque insidiarum et perfidiae plena sunt omnia (CIC. Mur. 26). *ex adverbio*: VERG. Aen. 7, 552 terrorum et -is abunde est.

verbales: -s *est subi.*: **est**: CIC. Flacc. 89 si vis erat, si -s. SEN. Herc. O. 721 hic ... -es esse praemonuit dolus. -s est *facere aliquid*: CIC. off. 3, 107 *v. p. 1270, 76.* PVBLIL. F 7 *v. p. 1270, 70.* OV. epist. 19, 34 altera haec -s est. *cum pronom. poss. vel genet. subi.*: CIC. Vatin. 28 tua -s ... tuum scelus illud est te id ... distulisse. off. 3, 55 ibi -s venditoris quae potest esse? VERG. Aen. 9, 426 mea -s omnis. SIL. 9, 129 haud tua, nate, -s ulla est. 9, 649 Parcarumque latens -s est? 17, 559 *v. p. 1272, 22.* FRONTIN. aq. 114 illa aquariorum intolerabilis -s est *eqs.* in *aliqua re*: CIC. fin. 4, 52 quia nulla sit in dolore nec -s nec improbitas. PROP. 3, 6, 38 iram, non -es esse in amore meo. OV. epist. 12, 91 pars est -is in illis (*sc. lacrimis*). LIV. 4, 44, 5 -em profecto in re esse. 42, 39, 6 nihil -is fore in colloquio. *cf.* CIC. Cluent. 83 si istinc ... omnis -s et audacia est. COMM. instr. 1, 26, 11 iniuriae lites ibi sunt ... -es. circa: FRONTIN. aq. 77 -bus et vitiis quae circa ea erant. inest: CIC. off. 3, 61 in eo ... potest ulla pars inesse -is? PLIN. nat. 13, 81 tantum inest -is. adest: SVLP. SEV. chron. 2, 43, 2 interius aderat -s parata. subest: LIV. 6, 15, 12 nisi aliqua -s subest. TAC. hist. 4, 16 subesse -em consilio. abest: CIC. off. 3, 75 ab hoc nulla -s aberit, nullum facinus. OV. ars 1, 642 -s absit. LIV. 21, 10, 6 ut publica -s absit. 25, 16, 15 -em et sermoni et rei abesse. 43, 10, 3 afore -em agendae rei. STAT. Theb. 6, 630 -s cursibus omnis abesto. TAC. ann. 2, 65 si -s abesset. deest: PAPYR. Berol. 611 (*saec. I p. Chr.*) II 7 nec defuturas ignoro -es monstrose agentibus multas, adversus quas excogitavimus ... remedia. absumit: LIV. 37, 25, 12 nisi eum ... -s Aetolorum absumpsisset. affert mortem: TERT. idol. 1 quodsi tam -s quam stuprum atque adulterium mortem afferunt. apparet: LIV. 9, 2, 9. 22, 17, 6 FRONTIN. aq. 72. dilucet: LIV. 8, 27, 11. eventum habet: VLP. dig. 42, 8, 10, 1. facit errores: LIV. 21, 35, 4 *v. p. 1270, 31.* fallit: SVLP. SEV. chron. 2, 44, 7. intervenit: PLIN. nat. 33, 127 MARCELL. dig. 4, 1, 7, 1 VLP. dig. 10, 3, 7, 13. latet: SIL. 15, 602 *v. p. 1271, 79.* nascitur: CIC. Cluent. 46. nocet: PROP. 3, 12, 27 non illi *Vlixi* longae tot nocuere morae ... et Circes -es. oritur: LIV. 25, 24, 10 TAC. ann. 6, 16. petit: OV. epist. 19, 23 -s mea quid petiit, nisi uti tibi iungerer? prodest: LIV. 30, 31, 4 etiam ut prosit vobis -s petitis. subit: OV. met. 1, 130. AVIEN. Arat. 340 -s et furor ... subit. tumescit: VERG. georg. 1, 465 -emque et operta tumescere bella.

obi.: *genet.*: damnare: TAC. ann. 3, 36 quam -is sub iudice damnavisset. insimulare: LIV. 34, 23, 7 insimulavit -is Romanos. egere: STAT. Theb. 2, 482 nec piger ingenio scelerum -isque nefandae rector eget. oblivisci: CVRT. 10, 1, 29 scortum ne in stupro quidem ... -is oblitum.

dat.: committere: LVCAN. 10, 345 caedem committere -i. eventum dare: LVCAN. 4, 730 -bus eventum dederat fortuna. locus est: SEN. Med. 564. locum legere: SEN. Tro. 482. parare: TAC. ann. 13, 40. quaerere: SEN. epist. 83, 11 ambiguitate verbi quaesiit locum -i. obicere: CLAVD. 3, 116 cunctis obiecti -bus anni. obstare: STAT. Ach. 1, 364. obviam ire: TAC. ann. 6, 16 occurrere: MOD. dig. 27, 1, 15, 17 *syn.* artificio. opponere curam: FRONTIN. aq. 103. renuntiare: NICET. symb. p. 39, 6. tempus petere: SEN. Med. 290.

acc.: *adhibere, componere sim.* (*cf. p. 1268, 59 sqq.*): adhibere: CIC. dom. 36 ne qua calumnia, ne qua -s, ne qui dolus adhibeatur. QVINT. inst. 2, 15, 30 iuri. SVET. Dom. 2, 3 testamento. Cal. 39, 2 cui instrumento distrahendo nihil non -is ac lenocinii adhibuit. VLP. dig. 14, 6, 7, 3. GELL. 1, 3, 4 legi. INST. Iust. 2, 10, 4. coepisse: STAT. Theb. 2, 119. comminisci: VLP. dig. 42, 6, 1, 5 AMM. 15, 5, 4. committere: *v. vol. III p. 1911, 42 sqq.* componere: *v. vol. III p. 2129, 17 sq.* concipere: CIC. Tusc. 1, 72. contexere: ANTH. 471, 8 *v. p. 1270, 63.* praetexere: CLAVD. 3, 99. exercere: AVR. VICT. Caes. 16, 6. excogitare: PLIN. nat. 33, 64 HERMOG. dig. 19, 1, 49 pr. incogitare: HOR. epist. 2, 1, 123 non -em socio puerove incogitat ullam pupillo. factitare: APVL. met. 10, 15 nullam se ... -em, nullam subreptionem factitasse. ferre: LIV. 3, 18, 6 edoceri ..., quae -s ab tribunis occulta in lege ferretur. *cf.* 3, 25, 4. *aliter p. 1275, 2.* inferre: LIV. 27, 28, 3 *v. infra l. 65. 74 et cf. p. 1269, 5.* loqui: VVLG. prov. 24, 2 -es (*πόνους*) labia eorum loquuntur. moliri: PHAEDR. 4, 9, 7 SIL. 8, 176 VVLG. prov. 1, 18. nectere (*cf. p. 1269, 11*): SIL. 6, 326. innectere: LVCAN. 4, 448. operari: VEG. mil. 4, 24 quae -s (*sc. cuniculos defodiendi*) duplicibus operatur insidiis. SVLP. SEV. dial. 1, 6, 2 si in libris neotericis ... -s haeretica fuisset operata. parare: SEN. Thy. 316. PETRON. 107, 8 vultum ... qui permutat, -em parat, non satisfactionem. STAT. Theb. 10, 241 et operta proelia. 11, 154 MART. 11, 7, 10 FRONTO p. 215, 4 N. *v. p. 1269, 62.* SVLP. SEV. chron. 2, 43, 2 MART. CAP. 9, 918. participare: VLP. dig. 42, 8, 10, 2. patrare: AVR. VICT. Caes. 33, 13. perpetrare: ARNOB. nat. 2, 43 VVLG. exod. 22, 9. petere: ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 56, 4. quaerere: CLAVD. DON. Aen. 5, 620 -s quaesita est ad fallendum. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 70, 9. struere: SEN. Phaedr. 503 *v. p. 1270, 63.* Herc. O. 718 IVST. 24, 3, 3. instruere: LIV. 23, 35, 14. 28, 19, 8. suscipere: CIC. Pis. 43. tendere: SIL. 8, 169 nec quae tibi -es tendantur, quae circumstent discrimina, cernis? *celare, occultare sim.*: adumbrare: SEN. frg. 96 *v. p. 1270, 4.* celare: IVST. 24, 3, 6 SIDON. epist. 3, 3, 8. dissimulare: ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 52, 7. occultare: PLIN. nat. 29, 53 HERMOG. dig. 19, 1, 49 pr. tegere: CLAVD. DON. Aen. 11, 510. velare: AVR. VICT. Caes. 33, 13.

omittere sim.: abicere: APVL. met. 4, 5. omittere: TAC. ann. 6, 44 non -s, non preces, nihil omissum. tollere: MART. 1, 87, 7 notas ... -es deprensaque furta iam tollas. CLAVD. 15, 284.

agnoscere, perspicere sim.: agnoscere: LIV. 26, 17, 15 MOD. dig. 26, 7, 32, 4. *aliter* (*i. confiteri*): TERT. adv. Marc. 2, 20 p. 363, 6. cognoscere: LIV. 26, 6, 12. 38, 45, 2 EPIST. synod. Paris. (Hil. coll. antiar. A 1) 1, 2 p. 43, 19. nosse: PHAEDR. app. 17, 4 MART. 2, 40, 2. *cf.* ignorare: VLP. dig. 42, 8, 1 pr. convincere: VLP. dig. 49, 14, 42, 1 NOVATIAN. trin. 24 p. 933[B] *v. p. 1271, 50.* RVFIN. hist. 5, 16, 11. deprehendere: SVET. Aug. 10, 3 SPART. Hadr. 17, 4. detegere: *v. vol. V p. 794, 3 sqq.* exagitare: CIC. Cluent. 101. intellegere: CVRT. 10, 9, 20 CLAVD. DON. Aen. 2, 15. invenire: GREG. M. epist. 11, 4 p. 263, 26. perspicere: CAES. Gall. 7, 40, 6. reperire: STAT. Theb. 6, 894. 10, 392 CLAVD. 18, 88 *v. p. 1271, 32.* sentire: OV. met. 3, 650 LIV. 27, 28, 6. *nota*: LVCAN. 4, 465 tacitas sentit sub gurgite -es *maris.* *cavere, suspicere, timere sim.*: cavere: LIV. 27, 28, 3 duo duces ... alter ad inferendam, alter ad cavendam -em. metuere: LVCAN. 4, 736. pallere: HOR. carm. 3, 27, 27 Europe ... scatentem beluis pontum mediasque -es palluit audax. suspectare: TAC. ann. 13, 39. suspicari: APVL. met. 10, 14 CLAVD. DON. Aen. 1, 365. suspicere: LIV. 23, 53, 4. 26, 17, 12 CVRT. 5, 5, 1 *v. p. 1271, 66.* 9, 7, 5 PLIN. nat. 9, 180. timere: OV. met. 7, 45. 15, 102 *v. p. 1270, 58.* LIV. 22, 28, 6. 24, 38, 7 SEN. Med. 291 Thy. 482. nat. 2, 39, 3 cum timemus ignem, -em a proximis, insidias a servis. PALLAD. 1, 36, 1. pertimescere: CIC. leg. agr. 1, 25 *v. p. 1271, 73.* vitare: LIV. 24, 38, 2. 8 vitandae non inferendae -is causa (*cf. l. 64*). PS. APVL. Ascl. 16. evitare: CVRT. 4, 13, 36. *reprimere, prohibere sim.*: coercere: MACER dig. 49, 16, 12, 2. excludere: CIC. off. 3, 71 *v. p. 1270, 74.* PAPIN. dig. 31, 77, 31. NOVELL. Iust. 112, 2 pr. (*gr. δόλους*). prohibere: FRONTIN. aq. 110. removere: CVLEX 73 otia invidia degentem et -e remota. SEN. Med. 330. repellere: OV. ars 3, 491. reprimere: TAC. ann. 6, 16. rescindere: SCAEV. dig. 42, 8, 22. resolvere: SIL. 7, 153 discinxit ratione dolos -esque resolvit. *multare, ulcisci sim.*: luere: STAT. Theb. 10, 586 *v. p. 1269, 61.* multare: CIC. de orat. 1, 194. ulcisci: LIV. 28, 19, 8 STAT. Theb. 3, 238 TAC. ann. 11, 9. vindicare: CIC. off. 3, 71 *v. p. 1270, 74.* LIV. 39, 16, 7. *accusare,*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

indicare, prodere sim.: accusare: LIV. 4, 12, 7. incusare: LIV. 40, 27, 9. ferre (*i. secum ferre, proferre*): VAL. FL. 8, 135. proferre: CIC. Mur. 14. deferre, indicare: LIV. 25, 3, 11. monere: VAL. FL. 6, 16. notare: STAT. Theb. 11, 483. nudare: CLAVD. 15, 272 ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 48, 4. prodere: IVV. 13, 24. protrahere: VELL. 2, 92, 2. revelare: APVL. met. 9, 26.

pati (*alia v. p. 1269, 13*): DRAC. laud. dei 1, 278 simplicitas ovium -es passura luporum. *sim.*: CIC. Sest. 145 pertuli crudelitatem inimicorum, scelus infidelium, -em invidorum.

abl.: abstinere: VLP. dig. 4, 9, 1, 1 cum ne nunc quidem abstineant huiusmodi -bus. MIN. FEL. 32, 3. carere: CIC. Phil. 12, 12 num -e poterit carere peculatus. SEN. epist. 90, 44 carens -e. AFRIC. dig. 40, 4, 22 VLP. dig. 17, 1, 29, 4. 42, 8, 10, 3. ANTH. 496 (*in tabula lusoria*). contaminare: LIV. 39, 18, 4 -bus aliis contaminati. deprehendere: SCHOL. Cic. Bob. p. 163, 5 St. innotescere: PHAEDR. 1, 10, 1 -e semel innotuit. involvi: TAC. ann. 16, 32 -bus involutos. liberare: LIV. 3, 19, 1. maculare: GERM. 121 maculatas -bus urbis. obligari: CIC. div. 1, 7 *v. p. 1271, 28.* *post adi.*: OV. met. 13, 32 -e simillimus illi. LIV. 8, 27, 10 caeci -e et ira. 25, 3, 9 parem -e avaritiaque. FLOR. epit. 3, 1, 2 -e praecipuus. *aliter*: SER. SAMM. 1053 ut tutus fias infestae -e novercae. *abl. qualit.*: MANIL. 2, 614 nec -bus ullis. *abl. instrument.*: PLAVT. Pseud. 705ª laetitias de tribus -e partas per malitiam et per dolum et fallaciam. RHET. Her. 2, 19, 29 multi leve compendium -e maxima commutarunt. CIC. off. 2, 10 consequi *aliquid* (*cf.* CVRT. 5, 10, 8 quod vi non poterant, -e assequi temptant). LIV. 32, 33, 16 -e habere eum Thebas. 38, 16, 4 Lysimachia -e capta (*cf. l. 59 et* TAC. ann. 2, 65 cum alter facilitate, alter -e cuncta inter se concederent acciperentque). SEN. Thy. 224 specimen antiquum imperi -e est adeptus. IVST. 1, 9, 13 regnum quod -e quaesierant. AMM. 26, 7, 5 gentes acquisitae. CIC. S. Rosc. 117 fefellit (OV. Ib. 432 *v. p. 1271, 74.* Pont. 3, 1, 107). VERG. Aen. 5, 851 deceptus (*v. vol. V p. 176, 21sqq.*). LIV. 3, 65, 3 se . . . -e captum (*v. vol. III p. 337, 5. 8. 13. 16. 19. 69 al. aliter l. 26*). 21, 34, 2 non bello aperto, sed suis artibus, -e et insidiis, est prope circumventus (28, 42, 8 SVET. Tib. 55 APVL. met. 10, 33 *al.*). QVINT. decl. 355 p. 386, 12. 14 circumscriberetur. CIC. off. 1, 41 cum . . . -e fiat iniuria (*cf.* LIV. 3, 24, 1. 5, 11, 3. 25, 3, 10 -e . . . non casu. 26, 27, 5. 27, 21, 2 CALL. dig. 49, 14, 2, 4). LIV. 1, 11, 9 -e visam agere (5, 11, 7. 32, 32, 16 STAT. Theb. 10, 699 FLOR. epit. 3, 10, 7 COD. Iust. 2, 12 [13], 10 [*a. 227*] RVFIN. hist. 6, 43, 6 *syn.* dolis). QVINT. inst. 5, 3 quod . . . possit accidere -e inimicorum (COLL. MOS. 1, 9, 1). TAC. hist. 4, 72 quae . . . -e hostium evenissent (*cf.* 4, 19). ann. 12, 45 confici. VERG. Aen. 4, 675 me -e petebas (OV. fast. 6, 511 LIV. 26, 48, 11. 40, 55, 3. VAL. FL. 5, 502 seu -e . . . seu . . . honore. CLAVD. rapt. Pros. 2, 5). LIV. 1, 53, 4 Gabios . . . -e ac dolo aggressus est (SEN. Ag. 207). VELL. 2, 107 -e eorum temptato exercitu (SEN. benef. 6, 27, 6). PHAEDR. 3, 10, 53 qui non peccant, impugnantur -bus. OV. epist. 20, 127 spem non corrumpere -e (PLIN. nat. 32, 27. 33, 128. 34, 108). hal. 32 hac eludit retia -e (*cf.* TAC. ann. 5, 5). met. 15, 498 occubuisse neci (*cf.* AMM. 27, 10, 4). Ib. 315 necatorum (SVET. Claud. 27, 1 SEDVL. carm. pasch. 2, 82). LIV. 8, 18, 9 suamet ipsae -e omnes interierunt (APVL. Plat. 2, 17). 33, 48, 11 -e Romanorum interfectum (AMPEL. 13, 4 VOPISC. Tac. 2, 4 IVST. 15, 2, 5 PS. AVR. VICT. epit. 35, 8). VELL. 2, 1, 3 interempto Viriatho -e magis quam virtute Servilii (VAL. FL. 6, 743 SVET. Tib. 62, 1 FIRM. err. 26, 4). SEN. Ag. 663 ut ipsi -e sua caderent (FLOR. epit. 2, 17, 6. *cf.* SEN. Tro. 867 concidet). SIL. 14, 41 concessit ad umbras. SVET. Cal. 2 obiit . . . -e Tiberi. Vit. 14, 1 occidit (CAPITOL. Ver. 9, 2 FIRM. err. 15, 2). VIR. ill. 7, 16 seu forte seu -e perierunt (PS. HIL. hymn. 2, 36 AMM. 29, 1, 4). *al.* LIV. 21, 1, 5 Sardiniam . . . -e . . . interceptam (FRONTIN. aq. 7 IVV. 13, 71 SVET. gramm. 3). SEN. Ag. 298 subripere (TAC. ann. 15, 55 ARNOB. nat. 6, 20). CVRT. 6, 2, 10 subtracta est. COLVM. 1, 7, 6 minuunt. 7, 4, 2 detrahitur. TAC. ann. 2, 39 raptum (ARNOB. nat. 5, 9). PLIN. epist. 7, 4, 6 frustratus. VLP. dig. 1, 12, 1, 7 alienasse (MARCIAN. dig. 26, 1, 9 pr.). PAVL. sent. 2, 16, 1 eversum. SOL. 29, 5 subductis aquis. IVST. 8, 3, 15 regno . . . spoliavit. LVCAN. 4, 742 -e sua cessere parum (SCHOL. *ad l.* per dolum sic recesserunt, ut fugere viderentur). QVINT. inst. 7, 1, 22 proba perdidisse, proba furto perdidisse, proba mea -e. PAPIN. dig. 6, 1, 63 si culpa, non -e quis possessionem amiserit (TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 290, 8). *talia saepissime.*

cum praepositionibus: c. genet.: PAVL. dig. 48, 20, 7, 2 si non -is causa est facta adoptio (LEX colleg. salut. Dian. et Antin. [Corp. XIV 2112] 1, 28 si quit in eis *rationibus* -is causa inventum fuerit. AMM. 30, 1, 17). *c. acc.*: ad: CIC. Cluent. 183 qui ad -em callidi sunt (*syn.* consiliis malitiae). NEP. Dion 8, 1 homo et callidus et ad -em acutus sine ulla religione ac fide. AMM. 17, 13, 1 ad hanc solam -em . . . concordes. CIC. Cluent. 70 ad omnem malitiam et -em variare mentem. nat. deor. 3, 75 donum . . . consilii ad -em hominibus non ad bonitatem impertitum. SIL. 7, 331 ad -em occultamque fugam . . . nocte utendum est. SVET. Galba 10, 5 *servos* ad -em praeparatos. TERT. adv. Marc. 4, 24 p. 501, 6 non ad -em sunt instincti. CLAVD. 21, 292 quod cautus ad omnes restiteris -es. adversus: LIV. 38, 25, 7 *v. p. 1271, 76.* PLIN. nat. 37, 198 luxuriam adversus -es muniri. TAC. ann. 15, 19 educandi adversus -em et arem. citra: AFRIC. dig. 40, 4, 22 bona fide et citra -em. VLP. dig. 19, 2, 9, 4 capras latrones citra tuam -em abegisse. in: CIC. inv. 2, 36 quae *causa* homines audaces in -em rapere soleat, castissimum quoque hominem ad peccandum potuisse impellere (har. resp. 39). S. Rosc. 58 haec te opinio falsa in istam -em impulit (Mil. 32. Deiot. 32 *syn.* corruptum esse. part. 113 Lael. 89. *cf.* PS. APVL. Ascl. 25 *nocentes angeli* ad omnia audaciae mala miseros . . . compellunt, in bella, in rapinas, in -es). nat. deor. 3, 78 si homines rationem . . . in -em malitiamque convertunt. LIV. 31, 11, 13 culpam omnem in -em Carthaginiensium avertentes. SEN. contr. 2, 6 (14), 2 *pecunia* humanum genus . . . in -es et scelera et mutuum odium instigat. AMM. 16, 8, 4 in periculosam -em illexit. *pendet ex adi.*: SIL. 2, 498 fecundum in -es hominum genus. AMM. 22, 16, 11 callida semper in -es. ob: HIER. epist. 134, 2, 3 pleraque . . . ob -em (-e *v. l.*) cuiusdam amisimus. per (*cf. abl. instr. p. 1275, 22 sqq.*): LEX Tarent. (Corp. I² 590) 3 neive per litteras publicas -emve (*fortasse scribendum* -em ⟨facito nei⟩ve) publicum peius facito. CIC. Quinct. 56 causa . . . per summam -em et malitiam ficta. Q. Rosc. 23 is per summam -em et malitiam et perfidiam HS IↃↃↃ appetiit? leg. agr. 2, 46 an is *honor* . . . per legis -em surripiatur? SALL. Iug. 3, 1 quibus per -em is *honor* fuit. LIV. 24, 37, 1 praesidiaque . . . prodita per -em opprimebantur. 33, 29, 3 in deserta per -em deversoria deducti. 34, 32, 4. 35, 7, 4 aeris alieni per hanc -em contracti. 36, 31, 10. MART. 6, 33, 11 tutam per -es mille. IVV. 14, 229 per -es patrimonia conduplicari. SVET. Tib. 3, 2 quem . . . per -em interemit (VOPISC. Aurelian. 41, 1 per -em unius hominis et per errorem bonorum interemptus est). vita Crispi p. 89 periit per -em Agrippinae. FLOR. epit. 2, 17, 17 per -em et insidias et domesticos percussores aggressus. IVS colleg. eborar. (Corp. VI 33885) 5 per -em curatorum . . . allectus. AFRIC. dig. 19, 2, 35 pr. de eo, qui . . . bona fide negotium contraxerit, non de eo, qui alienum praedium per -em locaverit. GAIVS dig. 50, 16, 233 pr. per -em et frustrationem alios vexarent litibus. SCAEV. dig. 40, 4, 59, 1 multa per -em amovisse. TRYPH. dig. 23, 2, 67 pr. in eum collocata bona. VLP. dig. 29, 4, 1, 11. 13. PAVL. dig. 17, 1, 22, 11 renuntiaverit. *al.* FIRM. err. 6, 5 facinus non per -em factum, sed per insaniam. AMM. 16, 10, 18 illexit. 31, 11, 3 quo per -em . . . capto. SCHOL. Cic. Bob. p. 119, 1. VEG. mil. 3, 22 p. 114, 2 supervenire per -em. VVLG. lev. 6, 5 quae per -em (*ἀδίκως*) voluit obtinere. COD. Iust. 1, 27, 2, 8 (*a. 534*) per -es. 4, 34, 11, 3 (*a. 529*) per dolum vel -em.

c. abl.: ab: CIC. rep. 3, 33 lex . . . quae vocet ad officium iubendo, vetando a -e deterreat. LIV. 27, 16, 15 cavendum a -e hostili et ab insidiis (43, 3, 6. *cf.* 40, 5, 5 incauti a -e). 39, 16, 1 a facinoribus manus, mentem a -bus abstinuissent. LIV. 3, 15, 7 quod malum . . . ab odio plebis an ab servili -e urbem invasisset. LIV. 27, 33, 9 quorum virtus satis tuta a -e Punica esset (31, 36, 3 *v. p. 1271, 74*). SEN. dial. 10, 19, 1 *v. p. 1270, 83.* CVRT. 9, 6, 24 me ab intestina -e . . . praestate securum. cum: OV. met. 15, 766 quantaque caput cum -e petatur. LIV. 25, 10, 2 seditio aliqua cum -e . . . mota. SIL. 7, 403 iras cum -e coquentem. AMBR. epist. 2, 13 ponderet unusquisque sermones suos non cum -e et dolo. de: CIC. Flacc. 74 *v. p. 1269, 43.* PROP. 2, 20, 3 *v. p. 1271, 29.* TAC. ann. 13, 26 actum in senatu de -bus libertorum. IVLIAN. dig. 3, 2, 1 de dolo malo et -e . . . damnatus. PAPIN. dig. 50, 17, 78 cum de -e disputatur. PANEG. 10 (4), 11, 4 non virtus tua de congressione, quam prudentia est de -e securior. GREG. M. epist. 13, 37 p. 400, 26 *summa* de -bus conductorum . . . collecta. ex: CIC. Q. Rosc. 20 *v. p. 1269, 36.* Cluent. 72 qui esset totus ex -e et mendacio factus. POMPON. dig. 34, 3, 8, 6 *obligatio* dolo vel ex -e eius . . . commissa. PAPIN. dig. 26, 9, 3 ex illius -e locupletior pupillus factus. VLP. dig. 42, 8, 10, 24 lucrum sensit ex -e. APVL. apol. 75 quid habere ex -e paterna. in: CIC. Q. Rosc. 20 *v. p. 1269, 38.* SVET. Tib. 35, 2 ne quod refugium in tali -e cuiquam esset. Claud. 14 in maiore -e convictos. VVLG. sap. 10, 11 in -e circumvenientium illum affuit. pro: GREG. M. epist. 3, 7 *v. p. 1272, 14.* sub: SCHOL. Cic. Bob. p. 89, 15 St. ut incestum sub hac -e committeret. DRAC. Orest. 338 extinctum sub -e ducem. super: AMM. 28, 6, 28 docto super . . . -e. sine (PORPH. Hor. carm. 2, 19, 19 sine -e . . . sine noxa ac sine iniuria intellegendum. CLAVD. DON. Aen. 4, 675 remotis . . . dolis. EVGRAPH. Ter. Phorm. 453 p. 511, 40 sedulo, hoc est sine -e et dolo. GLOSS. III 178, 57 sine -e *ἄδολος*): CAES. civ. 2, 22, 1 sese dedere sine -e constituunt. VERG. catal. 7 (9), 1 dicam (PHOEBAD. c. Arrian. 10 dicere sine subtilium -e verborum). PRIAP. 6, 4 totamque hanc (*sc. mentulam*) sine -e (*i. non mentior*) quantacumque est . . . ad costam tibi septimam recondam. PROP. 4, 7, 67 maritae. OV. met. 2, 558 commissa . . . tuentur. 15, 120 animal sine -e dolisque. LIV. 38, 40, 8 non sine Philippi . . . -e id factum (*cf.* QVINT. decl. 273 p. 120, 15). GRATT. 226 egressu *ferae e latibulo* sine -e (*i. sine errore, absque dubio*) reperto. SEN. epist. 74, 15 *animalia* sine nequitia, sine -bus degunt. COLVM. 10, 1, 19 ut cibus et potio sine -e a cellariis praebeatur. SIL. 1, 219 *Africa* nec fidens nudo sine -bus ensi. 14, 336 nec sine -e labos. STAT. silv. 2, 3, 16 Melioris aperti stant sine -e Lares. 3, 5, 10 sine -e palam thalamos . . . negasses. TAC. ann. 3, 14 sine -e (*i. non morte violenta*) Germanicum interisse. AVR. Fronto p. 49, 21 N. sine -e et inventis verbis. VLP. dig. 12, 6, 26, 12 hunc sine -e modico distraxisti. *al.* COMM. instr. 2, 23, 18 vivendo (CORP. IX 2969). QVEROL. p. 4, 5 thesaurum occultum sine -e ostenderet. VAL. CEM.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hom. 20, 7 numquam ... negotium sine -e agitur. DRAC. laud. dei 2, 429 sine -e fidelis. 3, 591. 639 sine -e reus. CORP. IX 1533 (*lacer.*).

deriv.: fraudare. *cf.* fraudulentus. fraudulosus. frausus sum. frustra.

comp.: fraudiger, sociofraudus. *v. Onomasticon.*

frausus sum *verb. defectivum* [*cf. c.* fraus. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 91 -us erit: fraudem commiserit. NON. p. 112, 16 (= GLOSS. V 641, 56) -us pro fraudatus. PLAVT. Asin. 286 metuo, in commune ne quam fraudem -us sit. *Rubenbauer.*

frax *v.* fraces.

fraxineus, -a, -um *a* fraxinus. VERG. georg. 2, 359 -asque aptare sudes. Aen. 6, 181 -aeque trabes. OV. epist. 11, 76 *v. p. 1278, 18.* met. 5, 9 -am quatiens ... hastam (12, 369 CORIPP. Ioh. 8, 612). COLVM. 6, 3, 6 *frons* ulmea, post -a, et ab hac populnea (11, 2, 83. 92). SCRIB. LARG. 173 spatha -a. CALP. ecl. 1, 39 claudere -a nolit praesepia crate. STAT. Theb. 5, 566 trabe -a. 7, 269 -as ... sarisas. 7, 716 iam -um demiserat hastae robur. SER. SAMM. 162 -a ... talea. 295 si -a semen de fronde revellis. 500 -um semen. EDICT. imp. Diocl. III/IV 12, 11 materiae -ae. PALLAD. 14, 60 pirus ... -as ... novo flectit honore manus *insita*. VEG. mulom. 2, 141, 5 additis frondibus -is. *v. etiam* farneus, farnus *et* 2. fraxinus.

1. fraxinus, -ī *f.* [*orig. inc. Th.*]. i *brevem esse docuisse videtur* PRISC. gramm. III 525, 18. ISID. orig. 17, 7, 39 -us vocari fertur quod magis in aspera loca montanaque fraga nascatur. hinc per derivationem -us sic ut a monte montanus. GLOSS. -us (*semel* -um): *μελία, μελέα τὸ δένδρον, μελαία,* (*anglosax.*) aesc, *κλήθρη.* III 300, 42 (= 407, 4) -um: *μελέϊνον. formae sunt secundi ordinis, nisi quod in parte codd.* HOR. carm. 3, 25, 16 *acc. plur. traditur* -us (*v. l. 57*). *de nominibus cultu usibus v. Olck, PW. VI 617 sqq.; Blümner, Technologie II 268 sq.* [*val.* frasin, *it.* frassino, *francog.* frêne, *hisp.* fresno. *M.-L.*]

I *arbor*: ENN. ann. 189 -us frangitur atque abies consternitur alta. VERG. ecl. 7, 65 -us in silvis pulcherrima, pinus in hortis. 7, 68 -us in silvis cedat tibi. georg. 2, 66 plantis et durae coryli nascuntur et ingens -us. Aen. 11, 136 ferro sonat alta bipenni -us. MAECEN. ap. Quint. inst. 9, 4, 28 inter ⟨se⟩ sacra movit aqua -os. HOR. carm. 3, 25, 16 Baccharumque valentium proceras manibus vertere -os (-us Φ). OV. met. 7, 677 hastile ... si -us esset, fulva colore foret; si cornus, nodus inesset. 10, 93 -us utilis hastis. VITR. 2, 9, 11 ulmus ... et -us maximum habent umoris minimumque aeris et ignis. COLVM. 5, 6, 4 vitem maxime populus videtur alere, deinde ulmus, post etiam -us ... (arb. 16, 1 -eus *SA*. PALLAD. 3, 10, 4). *ibid.* 5 -us, quia capris et ovibus gratissima est nec inutilis bubus, locis asperis et montosis ... recte seritur ... seminaria ulmorum vel -orum parentur. 6, 17, 4 est ... praesens remedium, si conteras -i tenera cacumina v librarum. 7, 3, 21 oves ... aluntur ... commodissime repositis ulmeis vel ex -o frondibus (PALLAD. 12, 13, 3). 11, 2, 13 ulmus et -us. 11, 2, 19 populos et salices et -os. arb. 16, 1 silvestres -i ... paulo latioribus ... foliis quam ceterae -i. 16, 2 populum vel -um. *ibid.* populus vel -us. PLIN. nat. 1 ind. 16, 24 -i genera IIII. 1 ind. 24, 30 medicinae ex ... -o v. 2, 240 viret ... fontem igneum contegens -us. 11, 77 bombyces et in Coo insula nasci tradunt, cupressi ... -i quercus florem ... decussum terrae halitu animante. 13, 117 arborem ostryn ... similem -o cortice et ramis. 15, 67 uvas in sc[r]obe ramentisve abiectis populi -i servare. 16, 62 materiae ... causa reliquas arbores natura genuit copiosissimamque -um. procera haec ac teres, pinnata et ipsa folio, multumque Homeri praeconio et Achillis hasta nobilitata. materies est ad plurima utilis *seq. longior tractatus; genera* Idaea, longa, brevis, bumelia, campestris, montana; *remedium contra serpentes* (in ignes potius quam in -um fugere serpentem). *ibid.* florere -um. 16, 69 in siccis natae praeferuntur aquaticis *aceres* sicut et -i. 16, 74 aquosis montibus gaudent acer -us ... descendunt et in plana cornus ... -us. 16, 83 cum quaedam primae germinent et inter novissimas nudentur ut ... -i. 16, 106 terebinthus messibus reddit semen et acer et -us. 16, 210 lentitia ... siccior ... -o. 16, 219 ulmus et -us lentae, sed facile pandantur. 16, 228 oboedientissima quocunque in opere -us, eademque hastis corylo melior, cornu levior, sorbo lentior, Gallica vero etiam ad currus flexili levitate. 16, 229 rotarum axibus, ad quos lentore -us ... legitur. 16, 230 vaginas ex ... -o utilissimas fieri. 17, 67 *stolonibus* plantantur ... -i. 17, 78 populos et -os, quia festinantius germinant, disponi ... maturius convenit. 17, 81 summa tellure gaudent ... -us olea. 17, 151 sunt caedua -us, laurus *al.* 17, 200 -um. [19, 100 cum -o *corruptum.*] 22, 95 -i folia nec postea (*post conditos serpentes*) nascentia nec ante decidentia. 24, 46 -us quam vim adversus serpentes haberet indicavimus. semen foliis eius inest, quo medentur iocineris laterum doloribus *seq. plura remedia.* 25, 71 gentianam ... folio -i. 29, 93 *cantharides* nascuntur ... in spongea, quae fit ... in -o. STAT. Theb. 4, 281 populos umbrosa creavit -us *saeculo Saturni.* 6, 103 cadit ... belli potura cruores -us. 9, 494 stabat ... -us ingentique vadum possederat umbra. PLIN. epist. 8, 8, 4 ripae -o multa ... vestiuntur. GELL. 19, 12, 7 videt ... vicinum ... -os ad summum prope verticem deputantem. SER. SAMM. 382 semen quod -us alta profudit *ad iecoris et lateris vitia.* PALLAD. 3, 10, 4 utatur ... -o. 3, 25, 7 pirus inseritur ... -o. 12, 13, 3 frondibus ... -i. 12, 15, 2 ulmus et -us si siccentur rigescunt, ante curvabiles catenis utiles habentur. 14, 129 -us ... confert sua membra sodali *moro.* AMM. 17, 1, 9 ilicibus incisis et -is. VEG. mulom. 4, 21, 4 *ad morsus serpentum* -i cacumina tenera conteras. MARCELL. med. 9, 15 -i tenerrima folia. 9, 16 -i recentem surculum. 9, 127 corticem de -o viridi contunde. 26, 28 semen -i (CHIRON 822) colliges. THEOD. PRISC. eup. faen. 74 -i folia. CORIPP. Iust. 4, 38 caesa bipenni -us. CORP. IX 2827, 29 ex eo palo e regione ad -um notatam palum fixum esse a Gallo. XII 103 (= CARM. epigr. 19) 1 Silvane sacra semicluse -o.

II *hasta*: ACC. carm. frg. 4 -us fixa (fissa *plerique codd.*) ferox infensa infinditur ossis (*i. ossibus*). OV. met. 5, 143 per utrumque gravis librata lacerto -us acta femur. 12, 122 nec -us errat. 12, 324 ferrataque collo -us ... adactast. SIL. 4, 341 cuspide fulgens -us. 5, 549 gravis ... costas -us irrupit. STAT. Theb. 8, 716 secat zephyros ... -us. CLAVD. 3, 218 non stridula -us iret. rapt. Pros. 2, 227 libratur in ictum -us. CORIPP. Ioh. 4, 760 tremuit confixa sub armo -us.

2. fraxinus, -a, -um. *adiectivum poeticum, modo recte tradatur* OV. epist. 11, 76 ut quatitur tepido -a virga Noto. *v. Bednara, Archiv 14 (1906) 593, 6.*

fraxāre vigiliam circuire PAVL. FEST. p. 91, *inde* GLOSS. V 569, 9 (= 22, 7. 69, 26) flaxare vigilias circumire. [*orig. inc. Th.*]

frea, -ae vel mundiana de parente suo relicta GLOSS. V 599, 34. *v. Ducange, gloss. med. aevi s. v.*

frediānus, -ī *m., ut videtur, a germ.* fredum '*aes collatum*'. COD. Theod. 16, 10, 20, 2 (*a. 415*) loca, quae -i, quae dendrophori, quae ... professiones gentiliciae tenuerunt epulis vel sumptibus deputata. *Vollmer.*

fredus, -ī *v.* fritus. **freganum** *v.* phryganum.

fremebundus, -a, -um *a* fremere. *i. q. fremens*: fremib-: ACC. trag. 392 (Cic. nat. deor. 2, 89 Prisc. gramm. III 424, 13) OV. met. 12, 128 STAT. Theb. 5, 244. 700 AMM. 22, 8, 24. 29, 2, 10. **1** *i. q. strepitum, tumultum edens*: **a** *de rebus*: ACC. trag. 392 (*v. supra l. 30*) tanta moles labitur -a ex alto ingenti sonitu et spiritu (*Prisc.*, strepitu *codd. Cic.*). AMM. 22, 8, 24 Fasis -is cursi⟨bu⟩s Colchos attingit. **b** *de congregatione animantium*: SIL. 3, 463 gregis (*sc. elephantorum*) illapsu -o territus ... Rhodanus. STAT. Theb. 5, 244 quinam strepitus, quae murmura noctis, cur -a quies. **2** *i. q. furibundus, indignabundus*: **a** *de hominibus* (*deo l. 41*): OV. met. 12, 128 *Achilles* praeceps curru -us (furibundus ς) ab alto desilit. STAT. Theb. 5, 700 ora virum -a (*cf.* SCHOL. *ad l.* furentis exercitus). ARNOB. nat. 6, 10 p. 22, 25 deus ... -us hiatibus torvis. AMM. 29, 2, 10 -us et minax. AVIT. BRAC. Lucian. epist. rec. A 5 p. 811 (= rec. B 5 p. 814) comminans et -us. **b** *de bestia, ex coniectura forte recta*: SIL. 10, 243 leo ... stat teli patiens media -us harena (*Gronov.*, trem- *codd.*). *Fr. Müller.*

frementum, -ī *n.* ITALA lev. 14, 54 (Lugd.) haec lex adversus omnem tactum leprae et -i (*θραύσματος*, VVLG. percussurae). *an i. q.* fermentum *ut sit* '*inflammatio*'*?*

fremidus, -a, -um [*cf. c.* fremor, fremere. *Th.*] OV. met. 5, 2 -a regalia turba atria complentur (*sic* $M^1N^1\beta^1$, fremitu r. turbae *recc.*).

fremisco, -ere *a* fremere. CLAVD. DON. Aen. 7, 451 p. 68, 2 qui rabioso furore -unt (frenis cunt *trad.*). *Vollmer.*

fremitus, -ūs *m. a* fremere. *de formis: dat. sing.* -ui: SERV. Aen. 7, 591. *plur.: nom.*: LVCR. 6, 270. 289 CVRT. 4, 4, 6 VAL. FL. 1, 159 (*?*). 2, 525. 6, 232 STAT. Theb. 10, 147 silv. 3, 2, 72 *al. acc.*: LVCR. 6, 199. 410 AETNA 274 VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 SEN. dial. 5, 35, 3 OCTAVIA 400 CVRT. 10, 5, 16 LVCAN. 7, 482 VAL. FL. 2, 82. 3, 237. 6, 232. 441 SIL. 17, 23 STAT. silv. 1, 2, 42. 1, 6, 51. 3, 2, 72 QVINT. inst. 10, 3, 30 PS. QVINT. decl. 6, 18 p. 127 TAC. Germ. 10 ann. 14, 32 *al. abl.*: ACC. trag. 550 CIC. nat. deor. 2, 14 IORD. Get. 212 (*p. 1279, 8*). *gen. plur. nusquam legitur. de etymologia* (*cf. p. 1285, 75*): PAVL. FEST. p. 90 -um dictum velut ferimentum. CHAR. gramm. I 155, 28 quaedam *vocabula* ficta sunt a sono vel vocibus, ut ... hinnitus, ululatus, -us, mugitus (DOSITH. gramm. VII 396, 12). NOT. Tir. 93, 81 *post* fremit. *de notione*: CASSIOD. in psalm. 2, 1 -us proprie ferarum est, qui iuste furentibus datus est, quando ratione postposita beluino furore succensi sunt. SERV. auct. Aen. 2, 338 perturbatio (*v. p. 1281, 27*). Aen. 11, 299 *et* georg. 1, 12 *v. p. 1280, 63. 64.* GLOSS. *φρύαγμα. βρυχηθμός. στοναχή.* fletus, tumultus. ululatus. *legitur inde ab* ENNIO *et* PLAVTO *per totam latinitatem, saepissime apud* LIV. (36^ies^). *ex poetis numeravi horum exempla*: LVCR. (*10*) VERG. (*8*) SEN. trag. (*5*) VAL. FL. (*11*) SIL. (*8*) STAT. (*9*), *ex prosariis*: CIC. (*19*) SEN. phil. (*13*) CVRT. (*16*) TAC. (*10*). *deest ex. gr. apud* TER. SALL. HOR. TIB. [*val.* freamăt, *it.* fremito, *francog. vet.* friente. *M.-L.*]

I *animantium*: **A *bestiarum*:** **1** *generatim*: SEN. dial. 3, 3, 8 -u discursuque vesano (*opp.* quies soporque). 5, 35, 3 hominum voces et -us animalium latratusque. PASS. Theclae rec. A 32 p. 86, 4 -us bestiarum et clamor populi (*cf. p. 1279, 67*). **2** *speciatim*: **a** *leonum sim.* (*tigrium infra l. 82, ursorum p. 1279, 1*): CATVLL. 63, 82 mugienti -u loca retonent. LVCR. 3, 297 leonum, pectora qui -u rumpunt ... gementes. SEN. Oed. 150 cessat irati -us leonis. Tro. 794. PLIN. nat. 8, 66 appropinquante -u (*sc. tigridis*). VAL. FL. 3, 237 -us irasque leonum. SIL. 17, 41. STAT. Theb. 6, 599 impasti -um ... leonis. 7, 673. 12, 356. IVV. 14, 247 magno. GELL. 5, 14, 9 terrificoque

[Fr. Müller]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-u et sonoro. APVL. met. 4,21 (*de homine in figura ursi*) obnixo mugitu et ferino -u. ITALA Iob 4, 10 (Aug. in Iob p. 513,14) -us leonis (σθένος, VVLG. rugitus). VVLG. prov. 19, 12. RVFIN. patr. 1, 2 *leonis* -u vel mugitu (Orig. in gen. 17, 5 p. 257^{C} -u vel rugitu). PS. RVFIN. in Am. 3, 4 p. 1067. in Ioel 3,16 ut ... deus rugitus quosdam videretur et -us edidisse (*cf.* HIER. *ad l.* p. 214 instar leonis rugiet). CLAVD. 24, 359 -us stagnis auditur. BOETH. herm. sec. 1, 2 p. 60, 25. IORD. Get. 212 nec desinet leo -etibus vicina terrere. **b** *vitulorum marinorum, taurorum, elephantorum*: PLIN. nat. 9, 41 *vituli marini* incondito -u nomine vocati respondent. SIL. 16, 266 taurus ... mugitu ... implevit tecta et -u suspiria rauco congeminans *eqs.* AMM. 25, 6, 2 *elephantorum* -um (ς, fraetum *V*, factorem *Guenther, Clark*) inaccessum terribilemque. **c** *equorum*: LVCR. 5, 1076 equus ... iuvencus ... -um patulis ubi (sub *codd.*) naribus edit ad arma. CAES. civ. 3, 38, 3 ex -u equorum illata suspicione (VERG. Aen. 11, 607 -usque ardescit equorum. LIV. 2, 64, 11 -us hinnitusque equorum. 31,33,8 -us procul hominum equorumque exauditos. VVLG. Ier. 8, 16. PASS. Mar. Iac. 12 p. 62, 3 exaudito equorum -u ac sono. *cf.* LIV. 40, 31, 5 -um equestrem [*Gronov.*, equestrium *codd.*]). TAC. Germ. 10 hinnitus ... ac -us observant. ann. 2, 12. **d** *canum* (*cf. Langen ad Val. Fl. 1, 159*): COLVM. 7,12,3 horribili -u suo fuget insidiantem. VAL. FL. 1, 159. *fort.* CLAVD. carm. min. app. 1, 2 *v. p. 1280, 77.* **e** *apium*: VERG. georg. 4, 216 *operum custodem* omnes *apes* circumstant -u denso stipantque frequentes. COLVM. 9, 8, 2.

B ***hominum*:** **1** *i. q. clamor inconditus (cf. etiam II D), vociferatio, plerumque multorum, sed et unius* (*infra l. 29*): PLAVT. Amph. 233 boat caelum -u virum (*sc. pugnantium*). ACC. trag. 550 eiulatu, questu, gemitu, -bus (*sc. Philoctetae*). praetext. 11 †Calleti (Caleti *Ribb.*) voce canora -u peragrant (*desideratur obi.*) minitabiliter (*v. O. Ribbeck, Röm. Trag. p. 598*). CIC. har. resp. 24 Matrem Magnam agros et nemora cum quodam ...-u peragrare (*antea* 9. 20. 23 *v. p. 1281, 21 sqq.*). fin. 5, 5*? v. p. 1280, 67.* CAES. Gall. 2, 24, 3 clamor -usque oriebatur (*accedit* clamor [*cf. l. 48. 53. 67. 71. 78*]: VERG. Aen. 9,53 clamore excipiunt socii -uque sequuntur horrisono. LIV. 10,42,2 clamorem ... mixtum pugnantium ac paventium -u. SEN. dial. 7, 1, 12 -um et clamorem dissonum in diversa vocantium). Gall. 4,14,3 quorum timor cum -u et concussu significaretur. 5,32,1 nocturno. LIV. 21, 20, 3 tantus cum -u risus ortus, *sc. in concilio* (21, 20, 5 sedato tandem -u). 31, 24, 7 -u hominum trepidantium, ut in tali tumultu, exaudito. 31,33,8 *v. supra l. 17.* SEN. contr. 9 praef. 5 inter -um consonantis turbae intendendus animus est. VAL. MAX. 8, 7 ext. 1 -us concitatarum contionum (QVINT. inst. 10, 3, 30). SEN. benef. 4, 21, 3 vocem exaudiri -us obstrepentium non sinit. dial. 5, 33, 2 -u iudiciorum basilicae resonent. 12,18,9 barbarorum inconditus et barbaris quoque humanioribus gravis -us (CVRT. 4,13,33 *bis* PS. QVINT. decl. 6, 18 PLIN. paneg. 56, 7. AMM. 26, 7, 17 terrifico -u, quem barbari dicunt barritum). epist. 56, 3 (*antea*: tot clamores tam varios, tam dissonos) istum -um non magis curo, quam fluctum aut deiectum aquae. 56, 13 quem una quaelibet vox pro -u accepta deicit. 87, 3. 94, 72 in medio urbium -u (PLIN. epist. 3, 5, 14 inter medios labores urbisque -um). Phaedr. 850 quis -us aures flebilis pepulit meas? CVRT. 4, 4, 6 clamore audito ... classem litori, a quo -us acciderant, admovit. 4, 12, 4 -um hominum hinnitumque equorum (4, 13, 2). 4, 12, 20. 5, 2, 7 tumultuantium -u exoriente (8, 13, 23). 5, 4, 29 -u ... in castra ... illato. 5, 13, 12. 8, 10, 9 canum latratus ... hominum -us. 8, 13, 23. 9, 7, 9. 10, 5, 16 -us vocesque auribus captabant. VAL. FL. 2, 307 rauco -u sedere *mulieres* parentum natorumque locis. 6, 232 -usque *virorum* semiferi (STAT. Theb. 5,557. 10,147. *cf.* 9, 25 magno ... agebat procursu -uque viros). FRONTIN. strat. 1, 8, 9 agi mulos cum -u et sono iussit. TAC. dial. 13 non me -us salutantium excitet. SVET. Cal. 26, 4. AMM. 16, 12, 34 -us indignatione mixtus ... unanimi conspiratione vociferantium. 20, 4, 14. 27, 2, 3. 29, 5, 38 -u minaci ruentes in pugnam. CLAVD. 1, 79 anhelo. 5, 460 infesto. SVLP. SEV. Mart. 21, 2 *diabolus* cum ingenti -u ... irrupit. 23, 6 -u terram insultantium commoveri ... monasterium. PASS. Theclae rec. C 32 p. 87, 4 -us populi et rugitus bestiarum et clamor ... dicentium (*item* p. 87, 18. *cf. p. 1278, 77*). **2** *i. q. acclamatio gaudentium, faventium, admirantium*: PACVV. trag. 312 thiasantem (thesiantem *codd.*) -u (*Iunius*, fremita *codd.*) concite (concidi *codd.*, concepi *Leo*) melum. CIC. Att. 2, 19, 3 magno cum -u et clamore (*sc. hominum in theatro*). VERG. Aen. 5, 148 plausu -uque virum ... consonat omne nemus (5, 338 plausuque ... -uque secundo [SERV. bene 'secundo' addidit, quia est et irascentum]. OV. trist. 4, 2, 53 sono plausuque simul -uque canente [*M*, canentum *vel* calentes *vulg.*] ... cernes ... resistere equos). Aen. 5, 152 turbam inter -umque (STAT. silv. 1, 6, 51 hos inter -us. SIL. 17, 23 h. i. -us ac laeto vota tumultu). TAC. Agr. 33 excepere orationem alacres ... -u cantuque et clamoribus dissonis. PANEG. 10 (4), 32, 8 quanto laetitiae -u (AMM. 15, 8, 10 vestrum ... favorem adesse -us indicat laetus. 23, 5, 25). CLAVD. carm. min. 25, 76 cum sibi ... sceptra daret miles ... despexit -us et praetulit otia regno. SIDON. carm. 7, 599 plausere dei -usque cucurrit concilio. DRAC. Romul. 6, 71 populosque movere in Fescenninos -us et gaudia mentis. VEN. FORT. vita Radeg. 36, 82 inter coraulas et citharas dum ... multo -u canitaretur. **3** *i. q. murmur, plerumque indignantium, varius assentientium* (*seq.* de *infra l. 7, interr. indir. l. 9, acc. c. inf. l. 11. 20*): CIC. Flacc. 23 -um egentium et motum ... temerarium Graeculae contionis. Scaur. 17 me ... Afrorum -u terrere. Att. 2, 13, 2 si ... veneris ... Formias ..., qui -us (infremitus *M*) hominum, quam irati animi! 2, 21, 1 sibilis volgi, sermonibus honestorum, -u Italiae. 4, 7, 3 Arpinatium -us est incredibilis de Laterio. epist. 7, 18, 3 ex *villa* ... audieram -um clientium meorum. LIV. 3, 7, 3 totis passim castris -u orto, quid in ... agro ... tempus tererent (4, 50, 2 cum -us *militum* aperte esset. 10, 35, 18 a primo Samnitium agmine ad novissimum -us perfertur exire, id quod timuerint, ad impediendum iter Romanos [24, 31, 2 -usque toto agmine erat haut dubie approbantium adventum]. 22, 43, 3 initio -us, deinde aperta vociferatio ... exposcentium stipendium). 4, 48, 15 -us ... universi senatus ortus (23, 22, 7 cum -us indignantium tota curia esset. 23, 31, 7 -us in curia ortus. 42, 3, 5). 6, 4, 5 -u fuit aspernantium imperium. 26, 22, 10 admirantium circa -u (33, 16, 8 primo murmur ac -us admirantium, silentium mox ... ortum est). 26, 35, 4 ad id edictum tantus -us hominum, tanta indignatio fuit, ut *eqs.* 27, 9, 2 -us ... inter Latinos sociosque in conciliis ortus ... se exhaustos esse. 30, 37, 8 insueta liberae civitatis species cum -um populi movisset. 32, 20, 7 haec adhortatio ... ne -um quidem aut murmur contionis tantae ... movit. 32, 25, 4 -us primo multitudinis ortus, deinde clamor. 33, 16, 4 gentis (*antea*: id omnes ... aegre passi). 35, 31, 13 -us variantis multitudinis fuit partim assensum partim indignationem (*sic codd. recc. pl.*, assensu ... indignatione *B*). 39, 26, 10. 40, 3, 5. 40, 46, 13. 42, 37, 8. 43, 27, 2 -us ... indignantium se frustra *eqs.* 45, 1, 3 murmur ... populi tota spectacula pervasit ... dein -us increvit; postremo clamor plaususque ... est exortus. CVRT. 6, 9, 6 -us undique indignantium querentiumque ... obstrepebat. 9, 3, 2 primo -us ... deinde gemitus ... paulatimque dolor. LVCAN. 10,11 -u volgi ... discordia sensit pectora. VAL. FL. 2, 82 -us insurgere opertos caelicolum. 8,386 precibus cuncti -uque fatigant Aesoniden. SIL. 11,70 concordi -u renuentum. PS. QVINT. decl. 3, 7 -um indignationis. TAC. hist. 1, 39 exterritus Piso -u crebrescentis seditionis. 1, 55 legiones nihil ultra -um et minas ausae. Germ. 11 si displicuit sententia, -u aspernantur *Germani* (hist. 3, 10 -u et clamore ceteros aspernantur). ann. 14, 32 externos ... -us in curia auditos. SVLP. SEV. Mart. 23, 6 -us ... discurrentium et murmur quoddam multarum vocum (SIDON. carm. 7, 7, 487 prorumpit ab omni murmur concilio -usque. CYPR. GALL. num. 530 non ... obliqui -us nec murmura desunt). DRAC. satisf. 224 numquid adultorum strepitus infantia simplex vindicat aut -us pigra senectus habet? ALC. AVIT. carm. 5, 103 -us gentis ... frenetur iniquae. VEN. FORT. vita Radeg. 17, 42. **4** *i. q. furor, ira, iracundia* (*interdum fere i. q. frendor*): SEN. Ag. 903 hinc trunco cruor exundat, illic ora cum -u iacent. VAL. FL. 2, 525 -us (*sc. factus est*) vanique insania coepti et tacitus pudor. 3, 638 ingenti Telamon iam fluctuat ira cum -u. SIL. 5, 446 vesanos palantum in terga ferenti cum -u vultus. STAT. silv. 1, 2, 42 Oenomai -us audire sequentis. IVV. 6, 261 aspice, quo -u monstratos perferat ictus. ARNOB. nat. 5, 20 ardescit furiis atque indignationibus ... nec -um continere tempestatemque irarum valens. VVLG. Hab. 3, 12 in -u conculcabis terram, in furore obstupefacies gentes. CLAVD. 3, 75 Megaera, quam penes insani -us. 18, 89 elusi -us mariti. AVG. civ. 22, 8 p. 573, 10 D. cum terribili -u *daemonis.* doctr. christ. 4, 7, 17 invectio ... quo -u illisa est. CYPR. GALL. iud. 625 -uque minantur horrisono. PETR. CHRYS. serm. 6 p. 202^{B} bellandi ... -um pastorali lenitate mitigare. DRAC. Romul. 5, 309 -usque dare ... ore cruento nobilis ira solet. PALLAD. hist. mon. II 10, 6 p. 361^{C} *daemonum* -us et calliditates. SACR. Leon. p. 28 -us impiorum. **5** *i. q. murmur in re magica*: VAL. FL. 6, 441 illius (*Medeae*) ad -us ... sidera fixa pavent.

II ***rerum corporalium*:** **A** *aquarum (imbris, maris, fluminum sim.): cf.* SERV. auct. Aen. 11, 299 antiqui aquae sonitus '-us' dicebant. Ennius (*ann. 497 v. p. 1284, 76*). georg. 1, 12 veteres murmura aquae -um dicebant. Ennius (*scaen. 385 v. l. 66*) et denuo (*ann. 497 v. supra l. 64*), Vergilius (*Aen. 11, 299 v. p. 1285, 4*): ENN. scaen. 385 ager oppletus imbrium -u. CIC. fin. 5, 5 (*ad I B 1? v. p. 1279, 33*) ad fluctum ... declamare solitum Demosthenem, ut -um assuesceret voce vincere. Tusc. 1, 10 Cocyti -us, travectio Acherontis. 5, 116 -um murmurantis maris. VERG. georg. 2, 160 fluctibus et -u assurgens Benace marino. HOR. carm. 3, 27, 23 aequoris nigri -um. VAL. FL. 1, 629 quanto -u se sustulit Aegon. SIL. 16, 314 fluctuat aequoreo -u ... mobile vulgus. PORPH. Hor. carm. 4, 14, 25 impetus et -us ... aquarum. IVST. 4, 1, 10 -um ferventis aestus ... gemitum in voraginem desidentis. AMM. 26, 10, 17 marini -us consurgunt. HIER. epist. 52, 3, 7 cum maris fluctus resonant et, ut ita dicam, de pelago veniens -us auditur. CLAVD. carm. min. app. 1, 2 Scyllaeos (*v. p. 1279, 22*). MART. CAP. 5, 430 *Demosthenes* procellis indignantis oceani -uque violentior. **B** *arborum, terrarum, montium sim.*: ENN. ann. 191 omne sonabat arbustum -u silvai frondosai. CIC. nat. deor. 2, 14 quae *causa* terreret animos fulminibus ... nivibus ... terrae motibus et saepe -bus (div. 1, 35 terrae saepe -us, ... mugitus ... motus. 2, 60 te nec terrae -us nec caeli discessus nec ... terrebunt). AETNA 274 cernere sacros Aetnaei montis -us animosque furentis. SEN. nat. 5,

[Fr. Müller]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

14,4 per haec loca ... *spiritum* viam cum -u vasto atque impetu quaerere. Oed. 227 gemina Parnasi ... arx trucem -um dedit. SOL. 5, 9 per quos (*crateres*) eructatus erumpit vapor, praemisso prius -u, qui *eqs.* ARNOB. nat. 7, 38 quid terrarum -us, quid motus, quos *eqs.* AMM. 17, 7, 14 fragores -usque terrenos. CLAVD. rapt. Pros. 1, 10 magnus ab imis auditur -us terris. OBSEQ. 46 -us ab inferno ad caelum ferri visus. 48 Pisauri terrae -us auditus. 59 -us inferni exauditi. CASSIOD. var. 4, 50, 4 ut excitatus quidam spiritus *Vesuvii* grandisono -u vicina terrificet. **C** *procellarum, tonitruum sim.*: PACVV. trag. 336 strepitus, -us, clamor tonitruum et rudentum sibilus. CIC. div. 1, 97 e caelo -us auditus. LVCR. 1, 276 perfurit acri cum -u saevitque minaci murmure ventus (pontus *codd.*). 5, 1193 per caelum volvi ... *videntur* ... venti, fulmina, grando et rapidi -us et murmura magna minarum. 6, 101 ubicumque magis denso sunt agmine nubes, tam magis hinc magno -us fit murmure saepe. 6, 199 -us per nubila mittunt *venti*. 6, 270 -us et fulgura fiunt. 6, 289 -usque moventur. 6, 410 -us et murmura concit *Iuppiter*. STAT. silv. 3, 2, 72 caeli -ūs. OBSEQ. 41 -us caelestis auditus. EVSTATH. Bas. hex. 6, 4 p. 925^{B} ventorum -us futuros (7, 5 p. 942^{B}. 9, 5 p. 963^{B}). **D** *armorum, castrorum, proeliorum et similium rerum ad bella et vitam militarem spectantium* (*v. etiam sub I A 1*): CIC. har. resp. 9 responsum haruspicum ... de -u (20 quod in agro Latiniensi auditus est strepitus cum -u. *ibid.* strepitus quidam reconditus et horribilis -us armorum. 23 quos ille -us nuntiet ludos esse pollutos? OBSEQ. 45 -us armorum ex inferno auditus). LVCR. 5, 1316 -u perterrita equorum pectora. VERG. Aen. 2, 338 quo -us vocat et sublatus ad aethera clamor (SERV. auct. *ad l.* -us perturbatio). PROP. 2, 16, 37 ducem, modo qui -u complevit inani Actia damnatis aequora militibus. OV. met. 12, 316 in tanto -u (*sc. pugnae*). LIV. 8, 38, 11 -us aequalis tenorque pugnae. 9, 45, 15 -um consuetum castrorum (30, 30, 8). OCTAVIA 400 tubae -us truces (COMM. apol. 901 -um dat tuba de caelo repente). CVRT. 4, 13, 38 -u duorum agminum. LVCAN. 7, 482 Pindus agit -us (*sc. proeliorum*). VAL. FL. 6, 89 aeratam ... agit ... nubem cum -u. SIL. 7, 413 trepidae -u ... aequoreae ... sorores (CLAVD. 18, 504 -um, quo palluit Hebrus). FRONTIN. strat. 1, 8, 9 agi mulos cum -u et sono iussit. 2, 5, 31 ne -u eorum (*equitum*) cogitata proderentur. TAC. hist. 3, 16 adventare hostes ... motum -umque late audiri. AMM. 27, 10, 13 per -us territos et equorum hinnitus et tubas. 31, 8, 2 proeliorum (HIER. in Ier. 1, 82, 2. VVLG. Ier. 49, 2 proelii). HEGES. 5, 16, 76 hinnitus equorum, curruum fragor, quadrigarum currentium -us. DRAC. laud. dei 3, 483 inter belligeros -us et tela cruenta (VEN. FORT. vita Hil. 5, 14 inter hostiles -us, inter haereticos gladios). ANON. de mach. bell. 17 liburna pro mole sui proque machinis in semet operantibus tanto virium -u pugnam capessit.

III ***tropice rerum incorporalium*:** VAL. MAX. 8, 15, 7 -u invidiae (*opp.* assensione favoris). SEN. epist. 94, 59 in tanto -u tumultuque falsorum. AMM. 21, 5, 3 contra rumorum -us stando immobilis. PS. RVFIN. in Os. 12, 1 inter comminationis -us. AVG. civ. 5, 14 p. 219, 14 D. tanto -u offensionis humanae.

fremo, -uī, -ere [*i. q. cambr.* brefu '*mugire, balare*', *theodisc.* breman '*fremere, rugire*'. *Th.*]. *de formis (cf. l. 66 sqq.)*: *part. praes. abl. sing.* -enti: STAT. Theb. 2, 509 silv. 4, 5, 49. *gen. plur.* -entium: SEN. dial. 2, 6, 3. -entum: VAL. FL. 1, 594. *de notione*: VARRO ling. 6, 67 -ere, gemere, *al.* ... ab similitudine vocis sonitus dicta. 7, 104 *v. p. 1282, 51.* NON. p. 447, 11 -ere et frendere hoc disparantur, quod est -ere magnum sonare (*Verg. georg. 2, 160*), frendere *eqs.* ISID. diff. 1, 226 -ere est furorem mentis usque ad vocis tumultum excitare, frendere vero proprie dentes comprimere et concutere. GLOSS. *βρυχῶμαι, ὠρυῶμαι, φρυάσσω.* -it perstrepit, rugit, saevit. furit. stridet, adclamat, sonat. -unt graviter sonant. strepitum faci⟨un⟩t. -bant clamabant. NOT. Tir. 93, 80 -it. *de usu: legitur per totam latinitatem inde ab* ENNIO, *frequentiore in usu est ap.* VERG. (37^{ies}) LIV. (41^{ies}) SEN. phil. *et* trag. (22^{ies}) VAL. FL. (22^{ies}) SIL. (*cum* HOM. 19^{ies}) STAT. (38^{ies}), *raro ap.* CIC. (Verr. 4, 132 de orat. 1, 195, *quater in epistulis ad Att.*), *non habent ex. gr.* PLAVT. CAES. SALL. TIB. *supinum nusquam legitur neque ulla verbi passiva forma. verbi activi formae perfecti inveniuntur non ante* SEN. trag. (-uit: Ag. 636 Oed. 457 LVCAN. 7, 46. 9, 320 SIL. 7, 425 MART. 8, 55, 5 TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 586, 10 *al.* -erunt: STAT. Theb. 6, 254 VVLG. psalm. 2, 1 thren. 2, 16 act. 4, 25 -uere: CLAVD. 5, 220. -isse: SIL. 4, 66. -isset: CLAVD. 24, 21). *stirpis praesentis leguntur fere 3. sing. plur. praes. impf. (ind. et coni.), inf. (saepe inf. hist.), part.; formae rariores*: -endi: ENN. ann. 586. -o: PS. QVINT. decl. 14, 3. -is: VAL. FL. 5, 673 STAT. Ach. 1, 907 Theb. 4, 615. 11, 292. -et: VERG. Aen. 1, 296 ITALA psalm. 36, 12 (Rufin. Orig. in psalm. 36 hom. 2, 7 Cassiod. in psalm. 36, 13; VVLG. stridebit). VVLG. psalm. 111, 10 Sirach 13, 4. -ent: LACT. inst. 7, 15, 10. *e coniect.*: VAL. FL. 6, 627. [*it.* fremere, *francog.* frémir, *port.* fremir. *M.-L.*] [*in codd. corruptum pro* prem-: VERG. georg. 3, 85 *M* OV. met. 14, 779 *MN* LVCAN. 9, 332 STAT. Theb. 5, 78 *BM* MACR. sat. 5, 17, 6.]

i. q. validum quidem, sed obscurum, asperum, confusum sonitum edere:

I *de* ***animantibus*:** **A** *de* ***bestiis,*** *interdum sensu saeviendi* (*acced.* ore: *p. 1282, 6 sqq.*, in *c. acc. p. 1282, 9; pendet neutr. adi.: infra l. 10. 11 [13]. 16. 19. 37; neutr. pron.: l. 43, inf.: l. 35*): **1** *de leonibus* (*v.* VARRO ling. 7, 104 *infra l. 52.* SVET. frg. p. 247 leonum est -ere ⟨vel⟩ rugire. POL. SILV. voc. anim. chron. I p. 548, 2 leo -it. *cf. Loewe, Gloss. nom. p. 248 sq.*): CATVLL. 63, 86 ferus (*sc. leo Cybeles*) ... vadit -it refringit virgulta pede vago. VERG. Aen. 9, 339 inpastus ... leo ... -it ore cruento (12, 8. SIL. 2, 685 hianti ore -ens. DRAC. satisf. 137. *trop. de sidere Leonis*: CLAVD. 22, 460 non toto -at ore Leo). SEN. dial. 3, 1, 6 Oed. 457. LVCAN. 10, 445 -it in parvis fera nobilis abdita claustris. PLIN. nat. 8, 48 *leo*, ubi saevit, in viros potius quam in feminas -it, *eqs.* SIL. 4, 378 dira -unt. 7, 425 *Proteus* -uit torvo mutatus membra leone. AMM. 22, 16, 16 immania -entem leonem. AVG. civ. 16, 41 p. 191, 30 D. CLAVD. rapt. Pros. 2, 243 saevique (sevumque *W*) -ant impune leones. DRAC. Romul. 8, 351 magna leonis ira -it. *de aliis bestiis e genere felineo*: VAL. FL. 2, 260 fixaeque -unt (*i. -ere videntur*) in limine tigres *aeneae.* STAT. Theb. 7, 584 *tigres Liberi* immane -entes. IVV. 8, 37 pardus, tigris, leo, si quid adhuc est, quod -at in terris violentius. ANTH. 762 (poet. min. V 61), 51 lynces urcando -unt. **2** *de canibus, lupis sim.*: LVCR. 5, 1064 irritata canum cum primum magna Molossum mollia ricta -unt (prem- *codd.*, trem- *Non. p. 221, 20*) duros nudantia dentes, ... rabie restricta minantur (*opp.* iam latrant). QVEROL. p. 31, 10 *cynocefali* hinc atque hinc multisono ... latratu -unt. CLAVD. 24, 300. VERG. Aen. 9, 59 lupus insidiatus ovili cum -it ad caulas (*tropice*: AMBR. in Luc. 7, 49 -unt *haeretici* circa caulas. 7, 82 AVG. c. Pelag. 1, 2, 7). OV. met. 5, 627 *agna* si qua lupos audit ... -entes. HOMER. 490 lupus ... pecudes cum vidit ... -it (prem- *codd.*) esuriens. AVG. serm. 178, 9 lupus est ... et -ens et tremens (*de consonantia cf. Archiv 1 [1884] 384*). **3** *de equis*: VERG. georg. 1, 12 cui (*Neptuno*) ... -entem (furentem *Serv. auct. Aen. 1, 1*) fudit equom magno tellus percussa tridenti. Aen. 7, 638 ille -entis (trem- $M^{1}FR$) ad iuga cogit equos. HOR. epod. 9, 17 carm. 4, 14, 23 OV. met. 3, 704 STAT. Theb. 3, 298. 6, 488. 9, 207 (*ea notione, quae est infra l. 55 sqq.*) alipedem ... fatorum ignarum domini solumque -entem, quod vacet *eqs.* (*cf.* SCHOL. *ad l.* poetis licet equis humanos sensus dare). Ach. 1, 281 dominique -it (gemit *M*) captivus inire imperia *equus.* AVSON. 413, 9 cornipes ... -ens. VVLG. Iob 39, 24 *equus* fervens et -ens sorbet terram. Nah. 3, 2. CLAVD. rapt. Pros. 1, 287 saevumque -bant *equi.* **4** *de beluis terrestribus et marinis* (*subi.* nares *infra l. 41*): VERG. Aen. 7, 787 *Chimaera* -ens et tristibus effera flammis. OV. met. 4, 719 terga ferae pressit dextroque -entis in armo ... ferrum ... abdidit *Perseus.* SEN. Phaedr. 1043 nares (*sc. tauri a Neptuno missi*) hiulcis haustibus patulae -unt. CLAVD. carm. min. app. 9, 2 (*de hippopotamo*) *belua* quae ... sub ore -it. *de apro*: APVL. met. 8, 4 aper ... exurgit ... impetu saevo -entis oris totus fulmineus. **5** *de avibus*: SEN. Phaedr. 508 aves querulae -unt. **6** *de cicadis, apibus*: CVLEX 153 argutis ... cuncta -unt ... cicadis. STAT. Theb. 10, 575 -it aspera nubes *apum.*

B *de* ***hominibus*** (*Bellona p. 1284, 28 [cf. de Mavorte p. 1285, 38], Typhoeo p. 1283, 15, Fama p. 1283, 70, diabolo p. 1283, 41. 45; subi.* corda *p. 1283, 19*, clamor *p. 1283,* [illegible], rumor *p. 1283, 68*, visus *p. 1283, 20*): **1** *absolute: primum legitur* ENN. ann. 586 (Varro ling. 7, 104 multa ab animalium vocibus tralata in homines, ... ut ... Ennii ... a leone) 'pausam facere (fecere *Rholand.*, facere ⟨ore⟩ *Vahlen*) -endi'. *cetera exempla secundum notionis varietates digessi*: **a** *praevalente sensu indignandi* (*accedunt* magno clamore *infra l. 61*, vario sermone *infra l. 63*, mixto murmure *l. 79*, indignatione *l. 76*, adversus *infra l. 66*, in clamorem *p. 1283, 41*, ob *infra l. 67*, pro *l. 68 sequitur oratio recta l. 72 sq.*): CIC. Verr. 3, 132 -bat tota provincia. Att. 4, 1, 7 consulares duce Favonio -unt, nos tacemus. 4, 15, 7 Pompeius -it, queritur. de orat. 1, 195 -ant omnes licet, dicam quod sentio. VERG. Aen. 6, 175 omnes magno circum clamore -bant (CLAVD. DON. *ad l.* quasi irascentes naturae). OV. met. 9, 419 vario superi sermone -bant et ... murmur erat. 15, 606 per confusa -entis (*edd.*, trem- *codd.*) verba ... vulgi (*cf.* 15, 604 qualia ... murmura pinetis fiunt aut qualia fluctus aequorei faciunt, si quis procul audiat illos, tale sonat populus). LIV. 3, 45, 4 adversus iniuriam decreti cum multi ... -rent. 4, 1, 4 Volscos Aequosque ob *eqs.* ... -ere. 4, 54, 7 patres ... non pro communicatis, sed pro amissis honoribus -ere (*item inf. hist.*: 7, 12, 14 nec in circulis modo -ere, sed *eqs.* 24, 26, 16 -ere multitudo. VAL. FL. 1, 213. SVLP. APOLL. perioch. Ter. Phorm. 9 pater et Chremes reversi -ere [SCHOL. Ter. p. 127, 9 *ad l.* indignabantur]). 9, 3, 1 querentes ... nox oppressit, cum pro ingenio quisque -rent (ς, -ret *M*), alius '...', alius '...'. 21, 41, 9 *Hamilcar* graves impositas victis Carthaginiensibus leges -ens maerensque accepit. 36, 7, 12 -ere Philippum et aegre pati leges servitutis sibi impositas. 45, 38, 13. SEN. contr. 2, 5, 4 -bat indignatione captae civitatis maritus. 9, 1, 4 videbatur mihi omnis maiorum meorum circa me turba -ere dicentium: 'ubi *eqs.*'. SEN. Ag. 636 -uit male subdolo parens Pyrrhus Vlixi. LVCAN. 7, 46 cum mixto murmure turba castrorum -uit. PETRON. 89, 24 -it captiva pubes intus (*in equo Troiano*), et dum murmurat *eqs.* VAL. FL. 1, 702 -it obice ponti clausa cohors. 6, 627. SIL. 8, 4 impatiensque morae -it. QVINT. decl. 352 p. 383, 6 TAC. hist. 1, 80. 3, 74 SVET. Claud. 10, 2. APVL. met. 4, 29 *Venus* impatiens indignationis capite quassanti -ens altius sic secum disserit. 4, 31 gemens ac -ens

[Fr. Müller]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

indignatione. LAMPR. Alex. 54,1 cum vehementius -rent ac ferro quoque minarentur *milites*. IVST. 12,5,4. CLAVD. 5,220. 18,148 tali consorte -bant regales famuli. DRAC. Romul. 6,98 turba -it. **b** *praevalente sensu furendi, furenter irascendi* (*acced.* animis, animo *infra l. 8 sq.*, vultu minaci *infra l. 16*, mente *infra l. 31*, spiritu *l. 25*, ore *infra l. 43*, pietate, virtute *infra l. 49*, dentibus *infra l. 53 sqq.*, circa *infra l. 14*, contra *infra l. 48*, in *c. acc. infra l. 12. 38. 41. 47. 50*): VERG. Aen. 9,700 ardentem oculis animisque -entem (12, 371. HOMER. 808 animo, *var. lect.* animis). OV. met. 1,244 stimulosque -enti adiciunt. 9,207 saepe illum (*Herculem*) gemitus edentem, saepe -entem (trem- *codd.*) . . . irascentemque videres. SEN. dial. 5, 20, 2 in hos...-bat. Herc. O. 1018 minax unde iste coetus? ...hinc et hinc (*cf. l. 22. p. 1282,22. 1285,8*) populi -unt. Phoen. 415 clamor hostilis -it. epist. 24,14 turbam carnificum circa te -entem. LVCAN. 5,100 Campana -ens ceu saxa vaporat conditus...aeterna mole Typhoeus. VAL. FL. 1,725. 5,519 vultu...minaci iamdudum -it. 5,673. 6,182 *hostes* ubi consertis iunxere -entia telis agmina. 7,471. 8,305. 372. 12,170. 682. 689. 15,587 -it amens corde sub imo ordo patrum. 15,783. STAT. Theb. 2,411 *Eteocli* tacito sub pectore ...ignea corda -unt. 2,509 *Sphinx* visu...-enti (trem- *BM*) collustrat campos. 2,723 te biiugo temone -entem . . . volucer rapit axis equarum. 3,606 turba ducum vulgique -entis . . . clamat. 9,673 hinc . . . hinc gravius -it . . . cohors. silv. 4,5,49 -enti . . . foro. PLIN. epist. 4, 11, 5 -bat . . . Domitianus aestuabatque. APVL. met. 8, 11. PS. QVINT. decl. 14,3 quod excandesco, quod -o. ITALA Ioh. 11, 33 (Gat.) Iesus . . . -uit spiritu et turbavit se ipsum (*ἐνεβριμήσατο τῷ πνεύματι*, VVLG. infremuit spiritu). Ioh. 11, 38 (Gat.) -ens in semetipsum (*ἐμβριμώμενος ἐν ἑαυτῷ*, VVLG. -ens in semetipso). act. 5, 33 (Lucif. non parc. 17 p. 246, 20 cod. g *al.*) audientes...haec -bant (*διεπρίοντο*, VVLG. dissecabantur). act. 7, 54 (cod. g *al.*) -bant in cordibus suis *vel* intra corda sua (*διεπρίοντο ταῖς καρδίαις*, VVLG. dissecabantur). CARM. ad senat. 19 mente -unt, lacerant corpus (*sc. Cybeles cultores*). LACT. mort. pers. 24,7 indignari ac -ere coepit. AMM. 16,8,7. 16,12,37. 20,7,5 Persarum populus acriter minans ac -ens dimicabat. 20,8,7. 31,7,8 plebs . . . immaniter -ens animisque concita. ANON. Vales. 14,85. VVLG. psalm. 2,1 (= act. 4,25) quare -erunt gentes (*ἐφρύαξαν*, tumultuatae sunt gentes ITALA Tert. resurr. 20). Sirach 13,4 dives iniuste egit et -et (*προσενεβριμήσατο*). Marc. 14,5 -bant in eam (*ἐνεβριμῶντο αὐτῇ*). Ioh. 11,38 *c. l. 18*. CLAVD. 20,386 tunc Aiax erat *Leo* . . ., lateque -bat. 28,254 AVG. civ. 18,54 p. 343 D. SVLP. SEV. dial. 1,9,2. SEDVL. op. pasch. 4,8 diabolus talem -uit in clamorem (*cf.* carm. pasch. 4,85 clamore protervo infremuit). DRAC. Orest. 345 Penthesilea -ens (*cf.* VERG. Aen. 1,491 P. furens). 549 irati . . . ore -unt famuli (713 ore -ens et fronte minax). SACR. Leon. 312 p. 19 -entis machinamenta diaboli. VAL. CEM. hom. 18,3 circumstantibus et -entibus undique cum toto mortis apparatu impietatis officiis (*cf. p. 1285,42*). DRAC. satisf. 208 qui fodit adversos hostes ..., vincit in arma -ens. GREG. TVR. Franc. 9,9 contra . . . reginam -entes. CORIPP. Ioh. 1,342 exarsit . . . succurrere terrae plus solita pietate -ens. 1,394 qua virtute -ens . . . perculit hostes. VEN. FORT. Mart. 1,71 Caesareas -uit Iulianus in iras. *fere i. q. intumescere*: EVSTATH. Bas. hex. 5,2 p. 911^{c} facie robustus, aetate primaevus, -ens viribus (*cf. Migne gr. 29, 97^{c} ὑπὸ τῆς κατὰ τὴν ἡλικίαν ἀκμῆς σφριγῶν*). *accedente abl.* dentibus *abit in notionem frendendi*: ITALA psalm. 36,12 (Psalt. Rom. *al.*) -et peccator super *iustum* dentibus suis (*βρύξει*, VVLG. stridebit). VVLG. thren. 2,16 HIER. vita Hilar. 22 SVLP. SEV. Mart. 17,6.

c *praevalente sensu inconditi sonitus edendi* (*acced.* ore *l. 59*, assensu vario *l. 63*, plausu *l. 72*, murmure incluso *l. 70*, laetitiā *l. 68*): VERG. Aen. 1,559 (= 5,385) cuncti simul ore -bant Dardanidae (*cf. Hom. Il. 1, 22 πάντες ἐπευφήμησαν Ἀχαιοί*. SERV. *ad l.* hoc est consentiebant. et bene 'ore', quia et armis possumus -ere. *item est assentientium*: Aen. 10,96 cunctique -bant caelicolae assensu vario, ceu flamina prima, cum deprensa -unt silvis et caeca volutant murmura). Aen. 4,146 mixtique altaria circum . . . Dryopesque -unt pictique Agathyrsi. 5,555 quos omnis euntes Trinacriae mirata -it Troiaeque iuventus (SERV. *coniungens* 'quos . . . -it' *interpretatur*: id est cum favore prosequitur). 7,389 euhoe Bacche -ens (*cf. infra l. 80*). 9,637 laetitiaque -unt. PHAEDR. 5,7,21 rumor de tibicine -it in theatro. SEN. Ag. 713 anhela corda (*Cassandrae*) murmure incluso -unt (*cf. p. 1284,31*). VAL. FL. 2,119 *Fama* -ens habitat sub nubibus imis. SIL. 16,336 conclamant plausuque -unt (PRISC. Anast. 221 bacchantes stimulis vini plausuque -entes). STAT. Theb. 6,254 non . . . Ephyraeo in litore tanta umquam . . . -erunt agmina. DRAC. Orest. 697 turba ministra . . . planctu gaudente -unt sine vocibus oris. PASS. Theclae rec. B 33 p. 90,8 et hoc (*sc. leaenam ad pedes Theclae provolutam*) videns omnis multitudo mulierum -erunt (ingemuit *A*, tulerunt ululatum *sim. C*).

2 *c. obiecto*: **a** *c. acc. subst.*: *α c. acc. ipsius rei sonantis vocibus -entium effectae*: PACVV. trag. 113 hymenaeum -unt aequales. COLVM. 10,223 vatem...Bacchea voce -entem Delie te, Paean (*cf. supra l. 67*). *β c. acc. rei, ad quam fremitus pertinet*: Ⓘ *praevalente notione indigne ferendi*: HEMINA hist. 22 si plebs nostra -ere imperia coepisset (SERV. auct. Aen. 1,56 quidam hoc loco -,unt' id est 'imperia recusant' intellegunt, ut apud Cassium in annalium secundo ' . .', id est recusare. *cf. p. 1285,68*). VAL. FL. 4,234 ore renidenti lustrans obit (*sc. Amycus gigas Castorem*) et -it ausum (*neutr. sing.; aliter Langen ad l.: 'sc. eum esse'; sed cf.* 5,524 nunc ausa viri, nunc, heu, sua prodita Grais regna -it). CORIPP. Ioh. 2,141 -ens dux...ruinas, quas illi Romana manus...ante dedit. Ⓘⓘ *praevalente notione furenter cupiendi, postulandi* (*acced.* animis ... ore *infra l. 10*): SERV. auct. Aen. 1,56 non numquam '-ere' 'velle' significat, ut (*Aen. 7, 460 v. infra l. 10*). ACC. trag. 288 Argivos -ere bellum et velle vi⟨m⟩ vulgum videt (STAT. Theb. 3,593 *Thebani* bella animis, bella ore -unt. CYPR. GALL. exod. 472). VERG. Aen. 7,460 (SERV. auct. *ad l. v. supra l. 7 sq.*) arma amens -it *Turnus*, arma toro tectisque requirit (11,453 arma manu trepidi poscunt, -it arma iuventus. STAT. Theb. 6,618 Arcades arma -unt, armis defendere regem...contendunt. SIDON. carm. 7,261 arma, arma -it). *γ c. acc. hominis, ad quem fremitus (praevalente notione furendi) pertinet* (*cf. etiam supra l. 2*): VAL. FL. 5,519 talibus orantem vultu gravis ilie minaci iamdudum -it et furiis ignescit opertis. STAT. Theb. 4,615 iacet ille . . . quem -is (prem- *BM*). **b** *c. acc. neutr. adi. vel pron.* (*acced.* ore *l. 21. 22*): VERG. Aen. 10,571 dira -entem (12,398 stabat acerba -ens [CVLEX 325 rursus acerba -unt. VAL. FL. 3,229]). 11,132 dixerat haec, omnesque eadem ore -bant (SIL. 16,644 seniorque manus paria ore -bat). LIV. 3,38,10 haec -unt plebes (3,62,2 ubi haec -ere militem in castris consul sensit. 9,5,11. 26,35,7. 34, 37,1. hoc . . . , quod *v. infra l. 62*). 25,28,6 inopiam quaeque ipsi inter se -ere occulti soliti erant conquesti. 33,48,11 id *v. infra l. 49*. SEN. Herc. O. 1679 dirum -ens (Oed. 961). LVCAN. 1,353 dubium non claro murmure volgus secum incerta -it. STAT. Theb. 3,618 laetum -it. 4,10 *Bellona* turmale -it. 10,883 diversa -bant. 11,292 quid saeva -is? 12,684 grande -ens. Ach. 1,907 quid triste -is? DRAC. Orest. 617 iuvenale -ens. ANTH. 452,6 exili murmure dulce -it. CORIPP. Ioh. 6,159 *vates* alta -ens (*cf. p. 1283,69*).

nota i. q. pronuntiare (*siquidem vera lectio est*): COMM. apol. 367 hoc (*sc. se filium altissimi esse*) et ipse (*sc. Christus*) -it (-it *codd., prob. Domb.*, premit *Roensch, Ludwig*), humilis in carne cum esset.

3 *pendet oratio obliqua*: **a** *acc. c. inf.*: CIC. Att. 2,7,3 Arrius consulatum sibi ereptum -it. 4,18,1 quem -unt omnes praevaricatum. LIV. 1,17,7 -ere . . . plebs multiplicatam servitutem *eqs.* 2,6,4 *Veientes* ignominias demendas belloque amissa repetenda minaciter -unt (*item acc. c. inf. gerund.*: LIV. 4,37,3. 7,18,6 *v. l. 46.* 7,37,9. 8,13,1. 27,26,9 TAC. Agr. 27 *infra l. 52.* hist. 2,28 *infra l. 54.* IVST. 13,5,5 palam). 2,23,2 *plebs* -bant se ... captos et oppressos esse. 2,44,8. 3,56,7 pro se quisque deos tandem esse et non neglegere humana -unt (*fere i. q. cum gaudio murmurare; item* 10,14,20). 4,18,1. 4,58,9. 6,6,18. 6,16,5. 7,6,10 *v. infra l. 64.* 7,18,5 plebes contra -it: quid se vivere, quid ... censeri, si *eqs.* (*seq. ibid.* 6 *imperium* patiendum esse potius *eqs.*). 8,39,10. 26,7,3 praetermissam occasionem. 26,18,6. 33,28,5 ab suo comitatu...-bant interfectum. 33,48,11 alii fugam conscisse, ... alii fraude Romanorum interfectum, idque magis vulgo -bant. 40,55,1 falsas esse *litteras* ... signumque adulterinum vulgo in regia -bant. PLIN. nat. 33,39 Bruti . . . epistulae . . . -entis fibulas tribunicias ex auro geri. VAL. FL. 4,234 *? v. supra l. 2 sq.* SIL. 10,387 STAT. Theb. 8,18. TAC. Agr. 27 ferox exercitus nihil virtuti suae invium ... inveniendumque ... Britanniae terminum ... -bant. hist. 2,28 maerere socii, -ere legiones: orbari se ...; omnes ... sequerentur; ... non abrumpendos ... artus. 2,44. 69. 4,24 -bant *milites* emissas ... cohortes ...; quin potius ... exsolverent. 4,35. ann. 11,28 non iam secretis colloquiis, sed aperte -ere ... dedecus...illatum, sed *eqs.* 13,13 Agrippina libertam aemulam (*sc. esse*) nurum ancillam...muliebriter -ere *eqs.* 13,26 SVET. Tib. 73,1. Claud. 9,1 indignante ac -ente Gaio patruum . . . ad se missum. Galba 16,2. **b** quod: LIV. 24,2,1 -entibus Bruttiis, quod Regium ... reliquissent *Poeni*. 28,18,11 hoc palam -ere *milites*, quod non ... Scipio in Africa bellum gereret. 42,25,8. **c** *coniunctivus hortativus*: LIV. 7,6,10 patres . . . -unt omnibus locis: irent, crearent consules *eqs.* potuisse patres *eqs.* num etiam...legem valuisse? TAC. hist. 2,28 *v. l. 54.* ann. 3,45 *v. l. 68.* **ne** (-ere *i. q. cum fremitu postulare*): LIV. 30,24,10 populus . . . -ere, ne tanta ... amitteretur praeda. TAC. hist. 2,6. ann. 3,45 -ente . . . gregario milite, ne . . . spatia noctium opperiretur: viderent modo adversos *eqs.* **d** *interrogatio indirecta*: STAT. Theb. 10,223 circa -it indignata iuventus, cur maneant castris *eqs. cf. l. 56.*

4 *pendet infinitivus*: STAT. Theb. 5,696 *alae equitum* vertere regna -unt raptumque auferre Lycurgum.

II *de rebus*: **A** *absolute*: **1** *fremitus movetur imbri, mari, vento, similibus rebus naturalibus (v. etiam p. 1285, 52 sq.): imbri, grandine*: ENN. ann. 497 ratibusque -bat imber Neptuni. IVV. 5,78 -ret saeva cum grandine vernus Iuppiter. *vento*: LVCR. 6,581 ventus . . . atque animae . . . vis . . . speluncas inter magnas -it (VERG. Aen. 1,56 *venti* indignantes magno cum murmure montis circum claustra -unt [*cf.* SERV. auct. *ad l. p. 1283, 83*]. 5,19 *v. p. 1285,70.* OV. trist. 1,2,25 -unt immani murmure venti. SEN. nat. 2,23,1. 2,27,1 VAL. FL. 1,594. 608). VERG. Aen. 10,98 flamina *v. p. 1283,63.* SEN. Phaedr. 936 -entes . . . Boreae minas. LVCAN. 9,320 densis -uit niger imbribus auster. *arboribus*

[Fr. Müller]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vento motis: VERG. Aen. 12,702 coruscis cum -it ilicibus ... Appenninus. AETNA 364 aquilone -unt silvae. *v. etiam l. 11* montes. *mari, undis*: VERG. Aen. 7,590 (*in comparatione vulgi tumultuantis cum mari turbato*) scopuli ... et spumea ... saxa -unt. 11,299 varius ... per ora cucurrit Ausonidum turbata fremor, ceu ... -unt ripae crepitantibus undis. SEN. suas. 1,11 -it Oceanus, quasi indignetur. STAT. silv. 2, 2, 50 haec (*sc. tecta*) pelagi clamore -unt. SEN. Thy. 112 fluctibus illinc propinquis Isthmos atque illinc -it. MELA 3, 77 Euphrates ... celer et -ens. LVCAN. 4,101 -entis ... aquas. 10, 321 cuncta -unt undis. PETRON. 89,40 sibilisque undae -unt (trem- *codd.* STAT. Theb. 4, 823 undae -unt. 12,654 tunc [*sc. hieme, cum ventosa sibilat Arctos*] montes [*cf. l. 2*] undaeque -unt. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 202. *cf. etiam supra l. 9*). VAL. FL. 2, 645 meque -ens tumido circumfluat ore Propontis. 4, 687 ima (*aquarum maris*) -unt. 6, 329 tumida -it Hister aqua. AVSON. Mos. 92 bis terna -unt scopulosis ostia pilis. HEGES. 5, 46 l. 21 -entis ... elementi (*sc. Oceani*). HIER. epist. 3, 4, 4 totam circa insulam -it insanum mare. RVT. NAM. 2, 16 -it aerio monte repulsa Thetis. *mugitu terrae*: SEN. Tro. 171 caeco terra mugitu -ens.

2 *fremitus movetur vocibus animantium*: **a** *hominum*: *α acced. abl.*: VERG. Aen. 4,668 lamentis gemituque et femineo ululatu tecta -unt. 8, 717 laetitia ludisque viae plausuque -bant. OV. met. 3, 528 festisque -unt ululatibus agri. SIL. 11, 72 vocumque -it (*Schrader*, trem- *codd.*) certamine templum. QVINT. inst. 12, 5, 6 cum ... omnia clamoribus -rent. CLAVD. rapt. Pros. 2, 333 nullo ... -entia luctu ... Tartara. *β non accedente abl.*: VERG. Aen. 8, 497 toto ... -unt condensae litore puppes signaque ferre iubent. OV. met. 6, 146 Lydia tota -it, Phrygiaeque per oppida ... rumor -it. 12, 47 tota (*domus Famae*) -it vocesque refert. STAT. Theb. 7, 140 litora vento incipiente -unt (SCHOL. *ad l.* vociferatione praeparantium navigium perstrepunt litora). silv. 4, 5, 49 foro *v. p. 1283, 23*. TERT. adv. Marc. 5, 5 p. 586, 10 (*exemplum locutionis metonymicae*) 'basilica -uit'. **b** *bestiarum* (*v. etiam p. 1282, 46 sq.*): SIL. 4, 66 -isse hinnitibus Alpes.

3 *de fremitu rerum militarium, belli, armorum sim.*: VERG. Aen. 4, 229 bello ... -entem Italiam (VOPISC. Car. 2, 3 -entem ... bellis civitatem). SEN. dial. 9, 5, 4 armis circa et catenis -entibus. Thy. 180 -ere ... totus tuis debebat armis orbis. LVCAN. 7, 128 trepido confusa tumultu castra -unt (DRAC. Romul. 8, 127). SIL. 5, 457 nec minor ... tumulis silvisque -bat ... Mavors. 10, 311 victrix toto -it (furit *Sang.*) Africa campo. STAT. Theb. 3, 569 iam bella tubaeque comminus, absentesque -unt sub pectore (*sc. Amphiarai vatis*) Thebae. 5, 691 illic alio certamine belli tecta -unt. PS. QVINT. decl. 9, 6 (*de spectaculo gladiatorio*) -bant ubique omnia apparatu mortis (*cf. p. 1283, 46*). LACT. inst. 2, 4, 36 -entibus ... bellis civilibus (7, 15, 10 CLAVD. 22, 149 PAVL. NOL. carm. app. 1, 27. *cf.* CLAVD. carm. min. 30, 208 -uit cum Thracia belli tempestas). *fere i. q. stridere*: VERG. Aen. 12, 922 murali concita numquam tormento sic saxa -unt (*sicut hasta volans*). HOMER. 289 longe ... -entem hastam. *de sonitu tubae*: CLAVD. 11, 35 inter -entes ... tubas.

4 *de fremitu rerum cum animantibus -entibus comparatarum*: *in personificatione*: VERG. Aen. 1, 296 Furor impius intus saeva sedens super arma ... -et horridus ore cruento. STAT. Theb. 3, 435 tristis comitatus eunti (*Neptuno*) circum lora -unt nimbique hiemesque ... nubilaque et ... tempestas. *de morte v. infra l. 72. metonymice* (*v. etiam p. 1282, 49 sq.*): PANEG. in Mess. 45 diversi -at inconstantia vulgi, non alius sedare queat (LVCAN. 9, 217 -it ... discordia vulgi [CLAVD. 22, 82 discordia ... cum -ret]. RVFIN. hist. 5, 1, 44 -ere in eum vulgi insanientis furor vehementius coepit). SEN. dial. 2, 6, 3 an ... homo magnos motus rerum circa se -entium securus aspiciat. epist. 56, 5 affectus -unt. MART. 8, 55, 5 terror. HIER. epist. 16, 2, 2 Arriana rabies. hom. Orig. in Ier. 2 p. 759 tumultus malitiae. ANTH. 941, 48 petulantia. PS. RVFIN. in Am. 9, 9/10 indignatio. SIDON. epist. 1, 2, 9 ubique litigiosus -it ambitus. *de praeceptis*: STAT. Theb. 3, 576 iam suprema Tonantis iussa -unt. CYPR. GALL. exod. 91 scriptaeque -ant ... leges. *de rebus fervidis*: CALP. ecl. 4, 168 iam -it (prem- *Heinsius*, fur- *Machly*) aestas (aestus *Ulitius*). VAL. FL. 7, 67 (*de tauris ignem spirantibus*) solitoque superbior ignis ore -it.

B *c. obiecto*: **1** *c. acc. subst.*: AETNA 3 quid -at imperium (*cf. p. 1283, 83 sqq.*). **2** *c. acc. neutr. adi. vel pron.*: VERG. Aen. 5, 19 mutati transversa -unt ... venti (GLOSS. IV 467, 18 transversa -unt: ex adverso flant. STAT. Theb. 1, 348). INSCR. christ. Rossi II p. 128, 9 (*de morte*) quid -is incassum, quid furibunda geris?

Fr. Müller.

fremor, -ōris *m.* [*a* fremere. *Th.*]. AGROEC. gramm. VII 125, 8 -r est murmur hominum, fremitus ferarum (*eadem* BEDA gramm. VII 272, 22 ALCVIN. gramm. VII 301, 26 ISID. diff. app. 144). *at cf.* APVL. *l. 81*. [*francog. vet.* fremour. *M.-L.*] TRAG. inc. 233 (Varro ling. 6, 67 fremere ... hinc) ... '-r óritur'. VERG. Aen. 11, 297 varius ... per ora cucurrit Ausonidum turbata -r. STAT. Theb. 5, 147 nec varius -r aut studia in contraria rapti dissensus. APVL. flor. 17 p. 80 leonum indignati -es ceteraeque id genus voces animalium. ARNOB. nat. 1, 52 -r ille verborum *in magis*. 5, 3 verbenarum suffitio et nominum terribilium -es *in re sacra paganorum*. *Vollmer.*

frēnārius *χαλινοποιός* GLOSS. III 309, 69. 70 faber -us. *a* frenum.

frēnātio, -ōnis *f. a* frenare. *i. q. actio frenandi, coercendi*: AVG. c. Iul. 5, 7, 25 libidinis expugnatione, oppressione, -e et ad nihil illicitum permissione.

frēnātor, -ōris *m. a* frenare. *is qui frenat: proprie*: STAT. Theb. 1, 27 ignipedum -r equorum (*Phoebus*). *tropice*: VAL. FL. 6, 162 ingentis -r Sarmata conti (*i. hastam amento velut freno dirigens*). *translate*: PLIN. paneg. 55, 9 contemptor ambitionis et infinitae potestatis domitor ac -r animus.

[non **frendem** *i.* nefrendem *v. sub* nefr-.]

frendeo *v.* frendo.

frendēsco, -ere *a* frendo. PS. FVLG. Rusp. serm. 11 p. 872^{C} *mulier* crudelitate -ens. NOT. Tir. 94, 34 -it. *incohativum sero conformatum, quippe cum a simplici verbo ductum sit: Sittl, Archiv 1 (1884) 491.*

? sueta (Suei a *coni. L. Müller*) **frendice** frunde et fritinni suaviter VARRO ling 7, 104 ('frendix avis' *? Goetz in schedis thesauri*; Suei ... 'frendi ec frunde *eqs.*' *Götz-Schöll p. 277*). *v. etiam p. 1340, 17 sqq.*

? **frendix** *v. supra l. 16.*

frendo, fres(s)um, -ere *et* **frendeo,** -uī, -ēre [*cf. esse videtur c. anglosax.* grindan '*conterere*', *lituan.* grendu '*tero*'. *Th.*]. *de formis: ancipites* frendens *et casus crebri inde a* CIC. VERG., frendebat SIL. *al.*, frendendo PLIN. nat. *al.*, *apud prosarios* frendere VARRO *al.*, frenderet GREG. TVR. Franc. 3, 31. *tertii ordinis metro comprobatae*: frendas: ACC. trag. 478, frendo: PACVV. trag. 11, frendĕre (PLAVT. frg. inc. 34*?*): PRVD. cath. 9, 52 PAVL. PETR. Mart. 2, 580, *traduntur praeterea* frendit: PLAVT. Truc. 601 STAT. Theb. 6, 768 PRVD. perist. 5, 393 ANTH. 762, 52, frendat: AVG. in psalm. 109, 13, frendet (-ent) *fut.*: ITALA psalm. 111, 10 VVLG. Is. 5, 29 CHIRON 528. *secundi ordinis* frendēre: PACVV. trag. 10 (*si quidem senarius est*; -o *trad.*), *praeterea* frendent *praes.*: AVG. civ. 20, 30, -es: AVG. c. mend. 1, 1, -et: ALC. AVIT. carm. 5, 160 *et passim in* GLOSS.; frendeant: PS. PRIMAS. in Gal. 5 p. 599^{C}. *perf.* frenduerunt: VVLG. psalm. 34, 16, frenduit: VEN. FORT. Mart. 3, 226. *nota: gen. plur.* frendentium: AMM. 19, 6, 8, -tum: ALC. AVIT. carm. 6, 592. *part.* fresus *traditur in codd.* CATO FEST. CELS. COLVM. PLIN. *al.*, fressus: EDICT. imp. Diocl. 1, 9. 10, frensus: GLOSS. *de significatu*: VARRO rust. 2, 4, 17 cum porci depulsi sunt a mamma ... amisso nomine lactantes dicuntur nefrendes, ab eo quod nondum fabam -ere possunt, id est frangere (SCAVR. gramm. VII 12, 4 significat 'nefrendes' porcos, qui sunt sine dentibus i. e. qui fabam -ere non possunt. PAVL. FEST. p. 91 -ere est frangere. unde et faba -sa. unde et dentibus dicimus -ere (*cf. et* defrensus *vol. V p. 373, 58*). p. 163 nefrendes arietes dicunt quod dentibus -ere non possint. alii dicunt n. infantes esse nondum -entes, i. e. frangentes. *similia apud* SERV. Aen. 8, 230. NON. p. 447 -ere alicubi cum gemitu vel iracundia miserum aut minax (*i.* '*misere et minaciter*', *cf. p. 1287, 67*) sonare, ⟨alicubi frangere⟩. ISID. orig. 4, 6, 3 frenesis ... quod dentibus infrendant; nam '-ere' est 'dentes concutere'. 17, 4, 4 faba -sa dicta eo quod ea⟨m⟩ homines -ant i. frangant et molendo comminuant. 20, 16, 1 faba -sa (-ssa *K*) quae molita est. diff. 1, 226 inter fremere et -ere: fremere est furorem mentis usque ad vocis tumultum excitare, -ere vero proprie dentes comprimere et concutere. unde et frena dicta ... hinc et frenetici dicti, eo quod dentes concutiant. GLOSS. *βριμοῦμαι*; *ἐρεγμός*: faba -nsa (*cf. p. 1287, 3*). *κύαμος*. -et: dentibus stridet. comminuant (*trans.!*). dentes comprimere vel concutere. fremens sive murmurans. frensa: fracta, divisa. faba pilata. *legitur inde a* PLAVTO, *part. perf. pass. crebrum apud* SCRIPT. rer. rust. *et* MED., *part. praes. apud poetas et rhetores.* [*it.* frendire; fresa: *prov.* freza. *M.-L.*] *locus dubius*: ORIBAS. syn. 4, 21 canapis semen, fava, -sa ... *non inflant* (*κύαμοι ἐφηθέντες καὶ φρυγέντες*: 'fresum' *fortasse i. q.* 'frixum' *coni. Hey*).

I *de actione terendi*: **A** *sine obiecto*: PLIN. nat. 34, 112 adulterant marmore trito ... aeruginem ...; cetera ... dente deprehenduntur stridentia in -endo. SER. SAMM. 33 caput ... porrigine ningit, copia farris uti -entibus edita saxis.

B *transitive*: PACVV. trag. 10 -ere noctes misera quas perpessa sum (*praecesserat forte* fruges). 11 fruges -o. ACC. trag. 478 saxo fruges -as (*sic Non.*, franges SERV. auct. Aen. 1, 179) torridas.

part. perf. pass.: **1** *adiectivi loco usurpatum* (*paene semper* faba -sa *extat*): CATO agr. 90 postea fabam -sam puram et far purum facito. CELS. 5, 18, 21 fabae -sae. COLVM. 6, 3, 5 semodius fabae -sae. 6, 9, 2 gramina concisa et his admixta faba -sa. 6, 10, 1. 6, 24, 5. 7, 4, 2 -sae cum suis valvulis fabae. 7, 10, 4. 8, 6, 1. PLIN. nat. 22, 140 faba ... solida fricta ... torminibus medetur. in cibo -sa et cum alio cocta contra ... tusses ... sumitur. 27, 40. MART. 4, 46, 6 farris semodius fabaeque -sae. PALLAD. 2, 9, 2 *opp.* integra. PELAGON. 13 fabae -sae heminam bene tritae adicies. VEG. mulom. 2, 129, 9. 2, 134, 1. 6. 4, 7, 1. ANON. med. ed. Piechotta 137 balbulia (*cf. cum* valvolae) de faba -sa. PLAC. med. 31, 11. ANTHIM. 65 faba ... integra ... melius congrua est quam illa faba -sa. EDICT. imp. Diocl. III/IV 1, 9 fab(a)e -ssae. 1, 10 fabae non -ssae. *de aliis graminibus*: COLVM. 2, 10, 35 cicera bubus ervi loco -sa datur. 6, 3, 4 -si et aqua macerati ervi quaternos sextarios. 11, 2, 99 cum cicerculae -sae semodio. **2** *substantivi neutrius loco usurpatum* (*cf. supra l. 59*): ITALA lev. 6, 21 (Aug. quaest. hept. 3, 15) in sartagine, in oleo fiet, consparsam offeret

[V. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

eam (*sc.* '*similaginem*'), fresa (ἑριτὰ *vel* ἐλιτὰ [*i. q.* '*Brezel*'*?*], *hebr. non on intellegitur*, volubilia Lugd., Vvlg. frigetur). Avg. *ad l.* dicit -sa, si tamen hoc recte interpretatum est ex illo quod graecus habet ἑριτὰ (*cf.* Gloss. *p. 1286, 53*), et pluraliter hoc posuit genere neutro, non enim ait '-sam' tamquam eandem similaginem quam dixerat consparsam. haec autem '-sa' sacrificium de fragmentis esse dicit. utrum ergo '-sa' dicat ipsa fragmenta (*i. q. e.* '*fragmentorum libamen*'), i. e. comminuta, an ipsa minutissima similaginis -a dixerit (*i. q. e.* '*farinam -sam*'), non est evidens. *singulariter: de vestimenti parte*: Schol. Hor. sat. 1, 2, 29 gl. instita: limbus quod et -sum potest accipi. *terendo efficitur, cf. Ducange s. v.* frezium; *Meyer-Lübke, Rom.-etym. Wb. s. v.* fresum, *cf. nostrum* '*Franse, Krause*'.

II *de actione dentibus vel etiam ore, malis inter se atterendis sonitum vel doloris vel furoris edendi:* Plavt. Truc. 601 hoc vide, dentibus -it, icit femur (*cf. locum parum perspicuum* frg. inc. 34 nec machaeram audes dentes -ere). Epit. Alex. 112 Alexander dentibus -ens cum se iam in extremo spiritu videret. Itala psalm. 111, 10 (Aug. in psalm. 111, 8 p. 1470) dentibus suis -et (τοὺς ὀδόντας αὐτοῦ βρύξει, codd. Corb. et Sangerm. dentibus fremebit, Vulg. dentibus fremet. Avg. *ad l.* quia illic erit ploratus et stridor dentium. *cf.* Prosp. in psalm. 110, 10 Avg. in psalm. 109, 13 p. 1456 *al.* civ. 17, 17 p. 241, 22 D. 20, 30 p. 485, 25). Chiron 528 *iumentum* caput commovebit, parvum erit et dentibus -e[n]t. Hier. epist. 1, 4 saevum dentibus -ens. Vvlg. psalm. 34, 16 -erunt super me dentibus suis (ἔβρυξαν ἐπ' ἐμὲ τοὺς ὀδόντας αὐτῶν. Salv. gub. 8, 18 irridebant ... maledicebant ... insufflabant in faciem ... -bant dentibus super caput eius). Pavl. Petric. Mart. 2, 580 coepit proditus hostis (*sc. spiritus malus*) ... -ere malis ... oris dentes nudare minaces (*cf.* 2, 552 dentibus infrendens). Apon. 9 p. 190 diabolus ... dentibus -ens. Ven. Fort. Mart. 3, 226 qui sanctum inspiciens quod adesset -uit ore (*cf.* Svlp. Sev. dial. 2, 5, 8 -ens cur fuisset admissus, nequaquam assurgere est dignatus). *speciatim: de vocibus avium quarundam et apri similem in modum prolatis* (*cf. it.* frendire): Ov. ars 1, 46 -ens ... aper (Svet. frg. 161 p. 248 aprorum -ere [*sc. est*]. Anth. 762, 52 -it agrestis aper). Svet. frg. 161 p. 252 merulorum -ere vel zinziare *est*. Pol. Silv. voc. anim. chron. I p. 548, 4 merulus -it. *de modo quodam barbaro loquendi*: Greg. M. moral. 27, 21 p. 411[A] lingua Britanniae quae nil aliud noverat quam barbarum -ere. *de vate ecstatico*: Verg. georg. 4, 452 ardentes oculos intorsit lumine glauco et graviter -ens sic fatis ora resolvit.

III *de actione vel hominum vel bestiarum sonitum indignationis, furoris, doloris sim. edendi. vox vel nuda vel appositis vocabulis velut* '*ira*' *sim. extat; transit interdum in notionem q. e.* '*furiose dicere*' *apposito acc. c. inf.* (*cf. l. 57*): Cic. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 22), 36 Nemeaeus leo -ens efflavit graviter extremum halitum. Ov. met. 8, 437 tumida -ens Mavortius ira ... dixit. Liv. 30, 20, 1 -ens gemensque et vix lacrimis temperans dicitur ... verba audisse. Sen. dial. 3, 19, 2 non -ens nec caput quassans nec quicquam ... faciens. Ivvenc. 4, 1 factio -ens (*sc. Pharisaei*). Amm. 24, 5, 6 imperator iratus et -ens. Vvlg. III reg. 24, 4 indignans et -ens super verbo quod ... locutus fuerat ... Naboth. *rhetorice de rebus incorporeis personatis*: Sen. Herc. f. 693 metus pavorque furvus et -ens dolor. Ser. Samm. 88 amissasque refert -ens amentia vires. Paneg. 10 (4), 31, 3 furor vinctus et cruenta crudelitas inani furore -bant. Ivvenc. 1, 466 insectatio -ens. Prvd. psych. 573 in medium -ens Operatio campum prosilit. Carm. de Iona 36 diversus furor (*sc. maris, tempestatis, dei*) in profugum -bat Ionam. *i. q. furiose dicere: saepe accedit acc. c. inf.*: Cvrt. 4, 16, 3 -ente Alexandro eripi sibi victoriam e manibus. Sil. 17, 116 se ... vix ... ereptum ex hoste ... -bat minitans. Prvd. perist. 5, 343 sic -it *tyrannus*. Alc. Avit. carm. 5, 24 invisam sibimet -ens *tyrannus* ... crescere turbam. Cvrt. 10, 2, 30 desiluit ... -ens de tribunali (*sc. Alexander contione habita*) et in medium ... agmen se immisit. Val. Fl. 6, 556 *barbarus* cassa -ens sublabitur ira. Sil. 1, 494 -ens luctatur (*vallum conscendens*). 2, 121 comitis -ens casu ... virgo. 5, 253 Lentulus ... -ens irā. 10, 22 stetit ante oculos -ens leo. 11, 90. 12, 236. *accedit obiectum quod vocatur* '*interius*' *adverbii loco* (*cf.* barbarum -ere *supra l. 38 et l. 23 sq.*): Stat. Theb. 6, 768 irrita -it. 10, 416 mente sub incerta torvum ac miserabile -ens. Amm. 19, 11, 13 exercitus ... sonorum et Martium -ens. *cf.* Avg. epist. 34, 3 nonne tibi videtur dixisse parricidaliter -ens. *liberius*: Stat. Theb. 10, 911 turba deum -ens ... tela ultricia poscit. Anth. 86, 7 pervenit ad matrem -ens *puer* defertque querellas. Ivvenc. 2, 463 -ens ... violentia saecli. 4, 550 -ens furiis (*Caiphas; cf.* 4, 561 exultans furiis). Amm. 15, 4, 9 strictis mucronibus discurrebant -endo minas tumidas intentantes. 16, 12, 36. 19, 5, 3 *milites* -bant ut bestiae. 19, 6, 8 -entium catervae Persarum in proelia ... accensae. 29, 6, 12. Vvlg. Is. 5, 29 rugiet ut catuli leonum et -et et tenebit praedam (βοήσει ὡς θηρίον. Hier. in Soph. 3 p. 718 principes sunt sicut leones rugientes ... quando viderimus principes ... in ... populos detonare et voce tyrannica ... conterere, ut ... leonem inter oviculas putes -ere). Prvd. cath. 9, 52 suetus ... sub catenis -ere. Avg. c. mend. 1, 1 p. 470, 1 dolore ... neglegentes catholicos mordes ..., zelo ... adversus ... haereticos -es. Sidon. carm. 2, 147 Hil. Macc. 114. Sedvl. carm. pasch. 2, 110 ceu leo -ens (op. pasch. 2, 10 p. 210, 2 leo saevissimus et cruentus). Greg. Tvr. Franc. 3, 31 p. 134, 21 cumque mater eius contra eum valde -ret. 4, 26 p. 162, 4. 9, 19 p. 373, 29. Ps. Primas. in Gal. 5 p. 599[C] cum adversum me -eant insaniā Iudaei.

composita: infrendo, -eo. defrensum.

frendor, -ōris *m.* [*a* frendere. *Th.*]. *de sonitu dentibus inter se atterendis edito*: Itala Matth. 8, 12 (Tert. adv. Marc. 4, 30 p. 526, 2) illic erit fletus et dentium -r (βρυγμός, Vvlg. stridor. Tert. adv. Marc. 1, 27 p. 328, 15 resurr. 35 p. 77, 16). *de bestiarum rugitu*: Veg. mulom. 2, 95 venas omnes habebit extensas, sudabit ..., tremorem -emque patietur, illidet se parietibus (Chiron 327). Pass. Theclae epit. 4 p. 153, 11 tumultus ... vocum fiebat et -r bestiarum ex clamore vulgi. *de furore vel minis furibundis*: Lvcif. Athan. 1, 27 p. 113, 17 tamquam -bus tuis *imperator* possis servorum dei vigorem superare. moriend. 2 p. 286, 13 -es colubri per te illatos non timentes. 9 p. 303, 6. 11 p. 309, 3 *al.* Ps. Fvlg. Rvsp. serm. 13 p. 874[C] immanis ... impetus furor vesanis -bus intumescit. Gloss. βόμβος (*inter sonorum significationes*). Not. Tir. 94, 33.

frenc- *v.* phrene-. **frēniculus** *v.* frenusculi.

frēniger, -a, -um *a* frenum *et* gerere. *i. q. frena gerens*: Stat. silv. 5, 1, 98 -ae signum dare ... alae (*cf. c.* frenatus equitatus, frenata ala *s. v.* freno *p. 1290, 12 sqq.*).

frēno, -āvī, -ātum, -āre [*a* frenum. *Th.*]. *nota* e *correptam* Comm. instr. 2, 6, 5 ut possit sesĕ frĕnare. *sensu proprio (i. freno domitus, ornatus) part. perf. pass.* frenatus (*an de* frenum, *non de verbo derivatum?*) *antiquius est* (*iam* Bell. Afr.) *quam ceterae formae verbi (primum* Ov. met. 10, 125 *l. 47), translato (i. q. regere) formae veluti* frenat frenare *leguntur iam apud* Cic., *part. perf. pass. primum apud* Stat. silv. 5, 2, 140 *p. 1290, 32; postea formae miscentur.* Gloss. χαλινῶ (*cf. p. 1289, 2*). -at regit, cohibet. coercet, corrigit. compescit. continet (*cf.* Serv. *p. 1289, 21*). Schol. Verg. Bern. georg. 4, 136 -ret astringeret (*v. infra l. 79*). Avg. c. Iul. 4, 2, 8 vide quemadmodum noluisti dicere ... '-andus', sed maluisti 'componendus'. sensisti enim, quod eum (*sc. calorem genitalem*) nemo -ret, nisi qui repugnaret. *legitur inde a* Cic. *non exhibent ex. gr.* Lvcr. Varro Catvll. Prop. Caes. Sall. Vitr. Fest. Sen. rhet. Vell. Val. Max. Colvm. Ascon. Lvcan. Pers. Petron. Plin. nat. Qvint. *al.*

I *de actione corporea:* **A** *i. q. bestiam freno, lupatis domare, ornare (loci ubi legitur part. perf. pass. v. p. 1290, 11 sqq.)*: Liv. 29, 34, 11 arma capere et -are equos (Cvrt. 3, 8, 26 Clavd. 3, 343. 28, 270). Stat. Ach. 1, 221 murice -at acuto delphinas *Thetis*. 1, 420 -at celeres Epiros alumnos. 1, 432 ferrum ..., quod -et equos. Prvd. psych. 191 madidis -arier ora lupatis. Clavd. 7, 3 paribus ... lupatis unanimi -antur equi. 10, 156 -at ... rosis delphina Palaemon. carm. min. 27, 86 auro -at equum. Drac. Romul. 10, 157 roseis -antur habenis *columbae. iocose*: Phaedr. app. 23, 5 *lacerta a serpente devorata* arripuit ... surculum et ... transversum tenens avidum sollerti rictum -vit mora. **B** *i. q. freno cohibere, regere*: Ov. met. 10, 125 eques in tergo residens huc ... et illuc mollia purpureis -bas ora capistris. trist. 3, 8, 3 Medeae vellem -are dracones (Manil. 5, 701 Val. Fl. 1, 68). Drac. Orest. 297 cornipedem ... levem -bat habenis. *absolute*: Anth. 227, 4 bracchia quae numquam recto moderamine -ant. *singulariter: i. q. vincire, coercere*: Verg. Aen. 1, 54 *Aeolus ventos* imperio premit ac vinclis et carcere -at.

II *transfertur ad alias res:* **A** *tropice*: Cic. rep. 2, 67 Indus ... unam coercet beluam ..., at vero ea ... pars animi ... non unam aut facilem ad subigendum -at et domat. Liv. 37, 15, 1 ubi demersis navibus -assent claustra maris. Plin. paneg. 66, 5 -atam ... tot malis linguam resolvimus. Cypr. ad Donat. 5 spiritus nullis finibus coercetur nec coercentibus claustris intra certa metarum spatia -atur. Svlpicia sat. 28 pacem longis -vit habenis. Amm. 30, 4, 4 *professio oratorum* retinaculis temporis praestituti -atur. 30, 9, 2 tamquam retinaculis petulantiam -arat aulae regalis. Pacian. sim. carn. p. 141, 26 *spiritus* ibi eum (*sc. Iesum*) tamen in patria voluntate -vit, postquam ad postulationem transferendi calicis relaxavit. Prvd. cath. 8, 3 *Christe*, mollibus qui nos moderans habenis leniter -as facilique saeptos lege coerces. c. Symm. 2, 585 impositis ... mundum -et habenis. Clavd. carm. min. 49, 14 curvis -ari ... hamis (*sc. torpedo*). *audacius: i. q. gubernare navem*: Manil. 4, 283 -are ratem. Sen. Med. 3 Sil. 14, 489. Ennod. epist. 1, 11 p. 1, 5 sermonum cymbam inter loquelae scopulos rector diligens -as (*cf.* dict. 24, 8 p. 500, 4 clavis dextera ... -atae puppis ... iura moderetur). Carm. de Sod. 6 *deus* -andis varium pluviis mandaverat arcum ... propria est quae fibula nimbis. *fere i. q. coartare*: Sidon. epist. 2, 13, 7 mucro filo equinae saltae ligatus ... acumine gulam (*sc. Damoclis*) -bat (*aliter supra l. 46 sq.*). *fere i. q. coercere*: Clavd. carm. min. 25, 89 quae saevis obiecta Getis, quae Saxona -at vel Scottum legio, quantae cinxere cohortes Oceanum (*cf. p. 1289, 21*).

B *translatione plena*: Cic. Mil. 77 eius furores nullis iudiciis -are poteramus. *accedit obiectum motionem indicans*: Verg. georg. 4, 136 cum ... hiems ... glacie cursus -ret aquarum (Cypr. Gall. Is. 101. Ambr. hex. 2, 3, 11 gelaverunt fluctus et firmamenti specie cursum suum insolito fine -arunt. [*cf.* Zeno 2, 57, 5 aquae dextra laevaque gelido stupore -atae.] Clavd. rapt. Pros. 2 pr. 17 venti -antur et undae. Marcell. chron. II p. 67, 1, 401, 2 maris Pontici superficies ita gelu -ata est [*Oros.:*

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ἐπάγη]. EVSTATH. Bas. hex. 4, 3 p. 904D arena ... violentiam maris -at [*Bas.* τῷ ... ψάμμῳ ἡ ... ἀφόρητος χαλινοῦται]. 8, 5 p. 951C maximum formidulosumque mare tempestivo tempore divina praeceptione -atum [*Bas.* κατέχεται]. ENNOD. epist. 1, 24, 2 p. 35, 21 -ata glacie flumina. CORIPP. Iust. 1, 128 marginibus ... colligat undas agricola ... praecipites -antur aquae, redit impetus omnis). PHAEDR. 4, 25, 7 cum -ret materia impetum. SIL. 8, 288 undantes ... -bat corde dolores. 9, 418 ni ... agmina -asset iam procurrentia ductor. 9, 472 *Iris*, quae nimios -at motus (GREG. M. moral. 18, 70). PASS. Mar. Iac. 4 p. 51, 3 gaudia cumulata (*velut redundantia*) -are. SER. SAMM. 299 -bisque gravem ... tussim. 537 -atur nimius cursus alvi. 800 verrucae ... desectae -are cruorem (*cf.* 797 infrenus manat de vulnere sanguis. ARNOB. nat. 1, 50 *v. infra l. 63*). IVVENC. 1, 520 iussa ... -ant (feriant *codd. recc.*) molimina mentis. AMM. 22, 10, 3 ut impetus ... aliorsum tendentes -rent. CLAVD. carm. min. 17, 33 redundantem -vit ... Aetnam. rapt. Pros. 2, 150 libertatem ... comarum iniecta ... -are corona. CYPR. GALL. lev. 154 turgida pectora -a. EVSTATH. Bas. hex. 3, 7 p. 897D nisi *aether* (*sc. ardens*) statutis ... finibus -retur (*Bas.* κατείχετο). DRAC. laud. dei 1, 708 -at rapidas in tempestate procellas. Romul. 7, 141 ut -et ventos. 8, 237 senectus praecipitem -at ... iuventam. VERG. Aen. 1, 523 iustitiā ... gentis -are superbas (SERV. -are continere. ut contra 'et Numidae infreni' [Aen. 4, 41]). LIV. 26, 29, 7 timore -ari. 30, 14, 7 *voluptates* temperantia ... -vit ac domuit. SEN. Ag. 203 regina, -a temet et siste impetus. CYPR. epist. 4, 2 aetas adhuc lubrica per omnia -ari a nobis et regi debeat (*idem* LACT. epit. 58, 7 p. 742, 20). RVFIN. Orig. in gen. 15, 3 p. 242B omnes voluptates corporis premere et -are (*cf.* GREG. M. moral. 20, 28 *voluptatem* premendo -ant). PRVD. c. Symm. 2, 631 mentis apex ... fibras ... -et et ... iecur ... coerceat. AVG. in psalm. 40, 5 p. 457 non possum tenere et portare (*actum est de aegroto qui lectum portabat*) et -are carnem meam. contin. 3, 6 p. 147, 3 continentia cum -at cohibetque libidines (civ. 20, 7 p. 441, 6 D. *cf.* MANIL. 4, 201 pudor ... cohibendo ... -at). civ. 1, 7 p. 12, 29 D. mentes ... terruit, ... -vit, ... temperavit. 9, 5 p. 415, 1 passiones ... moderandas atque -andas. MACR. somn. 1, 10, 4 desiderium -at, temperat et sequestrat. POMER. 3, 19, 1 p. 502B. 3, 20, 3 p. 504C. 3, 27 p. 509C. *opponuntur verba minoris momenti*: AVG. civ. 14, 26 p. 54, 20 D. disputatio magis -etur ... verecundia quam eloquentia ... adiuvetur. 15, 7 p. 71, 8 non adiuvatur relaxando, sed quiescendo -atur. MANIL. 4, 183 sunt quorum ... animos nec moenia -ent. 4, 777 *Libra* -at pendentem nutibus orbem. SEN. Herc. O. 277 questus comprime et flammas doma, -a dolorem (epist. 88, 3 quid ... metum demit, cupiditatem eximit, libidinem -at? TERT. patient. 15 p. 22, 22 *patientia* fidem munit, pacem gubernat, dilectionem adiuvat, ..., carnem regit, ..., linguam -at, manum continet, ... ARNOB. nat. 2, 30 est ... caecitatis -are ... appetitus, cohibere ... vitam, nihil indulgere naturae. EVSTATH. Bas. hex. 2, 5 p. 884C voluptatum -are cupidines [*Bas.* κρατῆσαι τῶν ἐπιθυμιῶν], temperare libidines, iracundiam cohibere). SEN. Med. 866 -are ... iras, ... amores (CLAVD. 1, 155. 17, 99). epist. 94, 44 reverentia -at animos ac vitia compescit. VAL. FL. 1, 22 Haemoniam ... Pelias *rex* -bat (STAT. silv. 3, 3, 52 hanc [*sc. Romam*] ducibus -are datum. 4, 1, 41 Babylona tributis -ari. 5, 3, 188 hi ... Asiae populos, hi Pontica -ant. *cf.* PRVD. perist. 10, 420 ductor quietum -et orbem legibus. CASSIOD. or. frg. p. 466, 10 provincias iustitiae serenitate tranquillat, -at superbas gentes imperio). SIL. 8, 501 *Angitiam* stridoribus (*i. arte magica*) amnes -antem. 10, 349 *Iuno* spes ... -are parat. STAT. silv. 3, 2, 105 Palaestinas ... -are cohortes (4, 4, 61. 5, 1, 95). *nota*: TERT. pudic. 16 quam (*sc. fornicationem*) si cui indulsit, tenebitur iam -andis (*dat. cf. Hoppe, Syntax 55*) continentiae coniugiis (*opp. antea*: huius boni [*sc. matrimonii*] fibulam relaxasse). CYPR. patient. 20 patientia ... linguam -at. epist. 48, 4 ad improborum contumaciam -andam. COMM. instr. 2, 6, 5 lex iniquo datur, ut possit sese -are. EDICT. imp. Diocl. I 6 si ea (*ntr. plur.*) ... aliqua continentiae ratio -ret. *nota seq.* ab: ARNOB. nat. 1, 50 ulcera ... intra unius verbi moram ... -vit a pastu (*velut i. q. refrenare. similia*: 6, 26 ab omnique se actu ... -ret. LACT. inst. 6, 13, 9 p. 533, 17 -are se ... ab omni opere iniusto. 15, 6 p. 537, 12 cupiditatem ab alieni appetitione -are. AVG. c. Iul. 4, 2, 7 pudicitia coniugalis ... concupiscentiam ... -at ab illicito, permittit ad licitum. LEO M. epist. 14, 4 p. 673 se a voluptate uxoria ... -asse. *cf.* CAES. AREL. epist. de hum. 7 linguam non -emus [refrenemus *plures codd.*]. *inverso modo* refrenare *i. q.* -are: AVG. civ. 2, 23 *v. l. 72*. infrenare i. q. -are: SEDVL. op. pasch. 1, 13 *coll.* carm. pasch. 1, 165. *nota*: AVG. civ. 2, 23 p. 85, 13 D. cupiditatibus ... praefuisse refrenandis [frenandis *nonn. codd.*]). ARNOB. nat. 5, 29 intra fines ... iustos cupidinem ... -are. LACT. inst. 5, 10, 9 p. 431, 11. 6, 16, 5 p. 540, 14. 6, 23, 13 p. 566, 17. AMM. 17, 1, 13 metu perfidiam -ante. 29, 1, 16 vitae terminis ausa immania -antibus. PS. RVFIN. in Am. 7, 12. 13 p. 1091C ne reverentiā ... indignatio -retur. PRVD. c. Symm. 2, 602 -urus rabiem deus. CLAVD. 22, 2 quanto -et ... amore (*sc. orbem.* rapt. Pros. 1, 209). AVG. epist. 153, 7 p. 402, 14 D. libidinum incitamenta -vero. adult. coniug. 2, 8, 7 illicitas concupiscentias viriliter -are. civ. 14, 8 p. 16, 1 D. proprietatibus locutio nostra -anda est. 19, 4 p. 375, 15. nupt. et concup. 1, 8, 9 p. 221, 9 homo ... *concupiscentiam* inordinatis atque indecoris motibus aestuantem -at et cohibet neque nisi propagini consulens relaxat atque adhibet. 2, 13, 27 p. 280, 12 deus ... regiam -vit audaciam. nat. et orig. anim. 2, 13, 18 p. 353, 15 temerarium cursum *cogitandi* ... provida deliberatione -are. SACR. Leon. p. 362 vitia -emus animorum. AVELL. p. 358, 2 tam vilem ... personam ... vel intellegere vel -are. SEDVL. carm. pasch. 1, 165 sol stetit ad Gabaon ... insolitus -are diem. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 1, 8 insanissimi furoris audaciam ... coelestium testimoniorum auctoritate -bo. NOVELL. Theod. 15, 2 si ... temeritas ... metu legum ... -retur. 22, 2, 2 licentiam provida dispositione -antes. PS. PRIMAS. in Rom. p. 461B. COD. Iust. 5, 27, 12, 3 vitium paternum -andum esse. CASSIOD. var. 2, 1, 3. 7, 10, 2. GREG. M. in euang. 17, 18 coniugio -are ... iniquitatem.

part. perf. **frēnātus**, -a, -um. **a** *proprie: equus* (*opp.* sine frenis, infrenus): *in re militari*: BELL. Afr. 19, 3 equites Germanos Gallosque ... equo ... uti -o condocefecerat. 48, 1 cum ... equitibus -is DCCC, Numidis sine frenis ... grandi numero. 59, 4 equitatum. 61, 2. HIRT. Gall. 8, 15, 3 equites -is equis ... disponit (LIV. 48, 33, 10). LIV. 21, 27, 9 *equos* instratos -osque (28, 14, 7). 21, 44, 1 veteranum peditem, ... equites -os infrenatosque. 21, 46, 5. CVRT. 4, 13, 11 -os equos stare ... iusserat. 7, 9, 10 equitum ... turmae quae -os habebant equos. TAC. Germ. 18 *munera* ... boves et -um equum et scutum. *dilatatur usus apud poetas*: VERG. Aen. 5, 554 *pueri* -is lucent in equis. HOR. epist. 1, 15, 13 equi -o est auris in ore. TIB. 1, 5, 46 vecta est -o ... pisce Thetis. OV. fast. 2, 41 vectam -is ... draconibus. 4, 497 -os curribus angues iungit. met. 7, 220 -a ... colla draconum permulsit. 11, 237 -o delphine sedens. MANIL. 5, 74 ora spumiferis -a lupis. SIL. 3, 412 perlabitur aequora ... -is Neptunus equis. 11, 264 qualis -a (*i. q. equis instructa*) acies ... pedestris copia quanta viris (STAT. silv. 4, 7, 47 signa -ae ... alae). 17, 648 egit ... -a tigride currus. STAT. Theb. 4, 810 -a (*i. e. frenis non detractis*) suis in curribus intrant (*sc. in aquam bibendi causa*) armenta. 12, 69 -os ... pater mactabat equos. CLAVD. carm. min. 25, 111 -is ... avibus per nubila vecti. **b** *translate*: STAT. Theb. 10, 245 his ... virtus iuvenum -a quievit. silv. 5, 2, 140 magno tellus -a parenti. PLIN. paneg. 66, 5 *v. p. 1288, 57*. ZENO 2, 57, 5. SYMM. epist. 4, 58 (59), 2 optio meritis non excitata cessavit -a. SERV. Aen. 8, 57 p. 208, 1 'recto flumini' edomito, -o et in tranquillitatem redacto. AVG. civ. 11, 33 p. 563, 8 D. *societatem angelicam* dei potestate -am. contin. 2, 3 ore clauso, quieta lingua, voce -a. RVT. NAM. 1, 501 praefectorum vicibus -a potestas. MARCELL. chron. II p. 67, 401, 2 EVSTATH. Bas. hex. 8, 5 p. 951C ENNOD. epist. 1, 24, 2 p. 35, 21 dict. 24, 8 p. 500, 4.

syn.: coercere, cohibere, domare, moderari, premere, regere, temperare, tenere. *opp.*: adiuvare.

frenantur: ad I: equi; aves, columbae, dracones, pisces, tigres. *ad II*: aqua, mare, navis, pluvius, venti; comae, sanguis; lingua, pectus; gentes, legiones, mundus. amor, cupido, furor, impetus, ira, iuventa, libido, perfidia, petulantia, potestas, spes, spiritus.

composita: effrenare (*inde a* SILIO), infrenare, refrenare, defrenatus, effrenatus (*inde ab* ACCIO), infrenatus, offrenatus.

frēnōsus, -a, -um *a* frenum, frenare (*fort. cf. c.* calcitrosus *et c.* infrenis *sic ut* damnosus *c.* indemnis *sim.*). *i. q. frenis summe coercendus*: PS. AVG. quaest. test. I 115, 37 p. 330, 1 Vind. animi est ducere corpus: si autem dimiserit eum (*cf.* p. 329, 14; *vol. IV p. 999, 18 sqq.*), ut eat quo vult, praecipitat eum sicut equus -us neclegentem sessorem.

frēnum, -ī; *plur.* -ī *et* -a, -ōrum [*fortasse cum adiectivo* fretus (*q. v.*) *ex eadem radice crevit; cf.* hab-enae. *alii conferunt cum* frendere, *v. Walde² s. v. Th.*]. [*val.* frîn, *it.* freno, *francog.* frein, *hisp.* freno. *M.-L.*] SERV. Aen. 8, 230 'frendere' ... Varro '-os' hinc putat ductos. ISID. diff. 1, 226 'frendere' *est* proprie dentes comprimere et concutere. unde '-a' dicta quod haec equi frendant, id est premant dentibus et mordeant (orig. 20, 16, 1 -a dicta quod equos fremere cogant, vel quod haec equi frendant, i. e. imprimant dentibus et obmordeant). GRAMM. suppl. 238, 9 -um dicitur retinaculum equi a refrenando i. e. retinendo. dicitur etiam a fero i. e. equo. antiqui enim 'ferum' dicebant equum eo quod IV pedibus feratur.

ĕ *correpta*: DRAC. laud. dei 2, 436 criminibus laxare -os sine fronte pudoris (*at recte* Romul. 7, 83 Orest. 414). *usurpatur inde ab* ACCIO VARRONE -i *saepissime* (*nominativus non ante* VAL. MAX.; -i *dualem veterem esse docet Schmidt, Pluralb. p. 6, inde Sommer, Lat. Laut- u. Formenlehre² p. 335*), -a *paulo rarius*; -um *inde a* CIC. *usurpatum apud posteros valde increbruit* (*ex. gr. paene semper apud* COMM.) *et solum in linguas romanicas transiit. de* -us *v. l. 81 sqq.*

testimonia: EXC. Bob. gramm. I 548, 26 hi -i χαλινοί; sed et -a et -um invenimus (CHAR. gramm. I 32, 20, 37, 4. DIOM. gramm. I 327, 27 suppl. 238, 6 BEDA gramm. VII 273, 17). CHAR. gramm. I 93, 5 singularitate carent ... -i. quamvis Vergilius dixerit 'ni -um accipere' (Aen. 12, 568. *cf.* SERV. *ad l.* -um singulari numero raro .... CHAR. gramm. I 98, 17 -a neutraliter frequenter. Verg. -os quoque ait ... sed et singulariter ⟨'hoc -um'⟩ ... quod tamen consuetudo repudiavit). DIOM. gramm. I 327, 13 inter masculinum et neutrum, ut clipeus ... -um (POMP. gramm. V 163, 27 DON. gramm. IV 375, 34). 551, 28 hoc -um, pluraliter hi -i. *similia*: IV 211, 24. PHOC. gramm. V 426, 28. *de* -us (*v. supra l. 78*): CONSENT. gramm. V 346, 1 incerti generis inter masculinum et neutrum ut vulgus specus -us (DON. gramm. IV 375, 34 inter masculinum et neutrum ut -um [-us *L*] clipeus vulgus specus). *contra* CAPER gramm. VII 110, 1 -i hi et haec

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a et hoc -um. nam hic ⟨-us⟩ non est. *habent masc. sing.* RVRIC. epist. 1,14 p. 367,9 equus, cui -us et stimulus sit sedentis arbitrium (2, 35 p. 421, 4 *figuraene gratia?*). ENNOD. opusc. 3,165 p. 373,26 -um nesciunt inimicitiae, quem tu ostendis. *nota*: GLOSS. V 377,20 oreae frenae (*sic*). *cf. gr. χαλινός, χαλινοί, χαλινά, χαλινόν (hoc Arcad. p. 122, 19). formae singulae non diversas notiones habent de tribus notionibus quae sunt 'Zaumzeug, Gebiß, Zügel' quarum secunda primae cognata est, tertia a duabus primis paulo differt, prima inde ab* ACCIO CIC. LVCR. VARRONE *trita, secunda et tertia inde a* VERG. *rarae sunt. videtur prima principalis esse.* FEST. p. 182 oreae -i quod ori inseruntur. PAVL. FEST. p. 8 aureax auriga. aureas enim dicebant (-batur *codd.*) -um quod ad aures equorum religabatur; orias quo ora coercebantur (p. 27). PORPH. Hor. carm. 1, 8, 7 lupata autem -a sunt aspera. ISID. orig. 20, 16, 2 lupati sunt -i asperrimi. GLOSS. *χαλινός, χαλινάριον, χαλινοί.* oreae. *legitur inde ab* ACCIO VARRONE CIC., *imprimis apud* SIL. STAT. VAL. FL. VERG. LVCAN. OV. SEN. trag.; *non legitur apud* PLAVT. TER., SCAEN. (*praeter* ACC.), CAES. CATONEM VITR. SEN. mai. COLVM. VELL. PERS. GELL.

I *sensu corporeo*: A *proprie*: 1 *i. q. nostrum 'Zaumzeug' non clare distinctis partibus*: ACC. trag. 416 perite in stabulo -os immittens feris (*de* immittere -a *vi 'laxandi' usurpato v. infra l. 52*). 686 *in loco corrupto*: †pari -a †tesauri equorum accommodant. VARRO rust. 2, 7, 12 cum stent cum matribus, ... ibi -os suspendendum, ut eculi consuescant et videre eorum faciem et ... audire crepitus (VERG. georg. 3, 184 primus equi labor est ... stabulo -os audire sonantis). CIC. carm. frg. 42 iniecto eculei -o repente tactu exagitantur novo (*ex Eur. frg. 818 χαλινὸν ἀρτίως δεδεγμένον*). *in enumerationibus rerum*: CIC. Mil. 64 scutorum gladiorum pilorum -orum etiam multitudo (*donorum*: VERG. Aen. 8,168 pharetram ... sagittas ... chlamydemque ... dedit ... -aque bina. VAL. FL. 5,513. SIL. 4,269. 6,135 IVV. 2,169. *in busto*: VERG. Aen. 11,195 coniciunt igni galeas ensesque ... -aque ... rotas. STAT. Theb. 6, 225 seu -a libet seu cingula flammis mergere). CIC. top. 36 equus equa (*cf. l. 78*) quae -os recipere solet (BOETH. in top. Cic. 4 p. 336 i. e. domita. HOR. epist. 1, 10, 36 equus ... -um ... recepit. OV. fast. 3, 455). LVCR. 5, 1298 moderarier hunc -is dextraque vigere (OV. met. 8, 795 accipe quos -is alte moderere dracones. SEN. Phaedr. 1295. SIL. 14,571 curvom ... piscem Nereis umenti moderatur ... -o). 5,1317 equorum pectora mulcere et -is convertere in hostes (LVCAN. 7, 531 equitum ... nubes in sua conversis praeceps ruit agmina -is. SIL. 17, 533 -a ... convertit ... equi. STAT. Theb. 2, 574 vertere ... -a). BELL. Afr. 19, 4 cum ... Numidarum sine -is VIII milibus (48, 1. 61, 2. LVCAN. 4, 682 gens quae nudo residens Massylia dorso ora levi flectit -orum nescia virga. SIL. 1, 215. 4, 314 NEMES. cyn. 268. *cf.* VERG. georg. 3, 115 -a ... Lapithae ... dedere. SIL. 16, 200 regnoque meo tum cognita primum cornipedum -a. PLIN. nat. 7, 202. *cf. Strabo 17, 828 οἱ Μαυρούσιοι ... σχοινοχαλίνοις [h. e. fune loco -i praeditis] χρώμενοι τοῖς ἵπποις ... ὥστ' ἀπὸ ῥαβδίου ὁλκίζεσθαι. cf. Daremberg-Saglio, Dict. des ant. s.* frenum *p. 1334*). VERG. Aen. 3, 542 sueti quadrupedes ... -a iugo concordia ferre (CLAVD. DON. *ad l.* -a concorditer ferre. SIL. 16, 380 *currus* putares aequata fronte et concordi currere -o). 11, 889 immissis pars ... -is arietat in portas (*velut laxatis, cf. Forbiger ad georg. 2, 364. de* immittere -a *alia vi v. supra l. 21*). georg. 3, 252 neque eos (*sc. equos*) iam -a virum ... retardant. HOR. sat. 1, 1, 91 asellum in campo ... parentem currere -is. epist. 1, 10, 38 *equus* ... non -um depulit ore. PANEG. in Mess. 91 quis equum celeremve arto compescere -o possit et effusas tardo permittere habenas (*item iuxta ponitur* habenae, *ita vero, ut -um universum significetur. aliter p. 1293, 16 sqq.*: VERG. Aen. 5, 818 spumantia ... addit -a feris ... *et* effundit habenas. OV. met. 15, 519 ducere vana -a manu spumis albentibus oblita luctor et retro tardas tendo resupinus habenas [*ad* ducere -a *cf.* SIL. 13, 834 stetit adductis super ora trementia -is Tullia]. STAT. silv. 1, 1, 54. *nota*: LVCAN. 7, 143 auget eques stimulos -orumque artat habenas. SIL. 4, 210 habenae ... lora ... -a). PROP. 4, 8, 22 per impuros -a movere locos (SEN. benef. 5, 25, 5 huc illuc -is leniter motis. LVCAN. 3, 269 Lacedaemonii moto gens aspera -o). 4, 10, 19 idem eques et -is, idem fuit aptus aratris. OV. met. 2, 121 *deae* quadrupedes ducunt adduntque sonantia -a (STAT. Theb. 9, 817 *heros* -a sonantia iactat. silv. 4, 4, 68 -a sonantia flectes). 2, 191 nec -a remittit nec retinere valet (6, 228 -is ... manu moriente remissis. VAL. FL. 5, 133). 5, 643 geminos dea ... angues curribus admovit -isque coercuit ora (QVINT. inst. 10, 3, 10 efferentes se equos -is coerceamus). 6, 231 -a dabat Sipylus (*i. q. laxabat.* 6, 234). fast. 2, 736 -is impediuntur equi. rem. 514 -is saepe repugnat equus (trist. 4, 6, 24. 5, 4, 16 more nec indomiti -a recusat equi. SIDON. epist. 9, 12, 2 equus -o rebellat). epist. 4, 22 -aque vix patitur de grege captus equus (PHAEDR. 4, 4, 9. SIL. 3, 387 sonipes ... asper -a pati. *cf.* 6, 231 *equus* -o ... teneri impatiens. MARCELL. dig. 49, 15, 2 equus ... aut equa -i patiens. PAVL. MED. bened. 5, 2 asinus -orum impatiens). epist. 4, 46 torquentem -is ora fugacis equi (*cf.* STAT. Theb. 6, 488 -a ipsosque *equos* retro ... heros torsisset. VAL. FL. 1, 455 *Neptunus* celsa ... contorquens -a luporum). epist. 18, 12 flectitis ... -o colla fugacis equi (SEN. Phaedr. 810 -is Castorea ... manu flectere Cyllaron. LAVS Pis. 50 ora ... -is ... flectere. *cf.* LVCAN. 1, 425 optima gens flexis in gyrum Sequana -is. STAT. silv. 4, 4, 68 *v. p. 1291, 69.* CORIPP. Ioh. 4, 42 -os deflexit equorum). Pont. 3, 9, 26 cupidi cursus -a retentat equi. LIV. 1, 14, 9 priusquam circumagerent -is equos. 1, 48, 6 inhibuit -os is qui iumenta agebat. 4, 33, 7 -os ut detrahant equis imperat et ipse ... effreno equo ... infertur (8, 30, 6. 35, 11, 8 equi sine -is. 40, 40, 7. VAL. MAX. 3, 2, 9 APVL. met. 1, 2. *cf. de Numidis* sine -is *p. 1291, 41. lege* LIV. 4, 33, 9 liberi[s] -is equi). VAL. MAX. 9, 11, 1 cum ... is qui iumenta agebat succussis -is constitisset. PHAEDR. 3, 6, 7 ora -is continet spumantibus (SEN. Phaedr. 1055). SEN. Ag. 940 paternis assidens -is comes *auriga Agamemnonis* (VAL. FL. 6, 696 residens ad -a). Med. 791 video Triviae currus agiles ... cum ... caelum -o propiore legit. *nota*: Phaedr. 1003 sonipedes ... subigit iugo et ora -is domita substrictis ligat (*cf.* stringere, restringere -a, constringere se -is *p. 1294, 71 sqq.*). 1068 inobsequentes protinus -is equi. 1076 ora nunc pressis trahit constricta -is (CORIPP. Ioh. 4, 651. *cf. etiam l. 81*). Thy. 554 leves -is sonuere turmae. 816 Eoos ... -os *Solis* (SIL. 4, 91. 10, 540 Phaethontia -a. CLAVD. 15, 214 Lethaeaque ... -a). dial. 4, 16, 2 patientiam laudaverim boum et equorum -os sequentium. epist. 41, 6 non faciunt meliorem equum aurei -i (*ad notionem cf.* 47, 16 stultus est qui equum empturus non ipsum inspicit, sed stratum ac -os. *ad* aurea -a *cf.* CVRT. 3, 13, 11. 8, 5, 4. VVLG. II Macc. 10, 29 [*gr. χρυσοχάλινος*]. *cf.* CLAVD. 8, 549. *de* -is argenteis *v. p. 1296, 35. de* sericis 22, 350). 88, 19 equum regere et cursum eius -o temperare (APVL. mund. 30. *cf. infra l. 77*). CALP. ecl. 6, 35 *cervus* scit -os et ferre iugum. VAL. FL. 1, 424 ora ... Thessalico ... contundere -o (3, 14). 2, 388 *haud secus* quam bellator equus ... -a ... dominumque velit (MART. 8, 21, 8 Xanthus et Aethon -a volunt). 3, 24 redeuntem ad -a leonem (*de* ire in -a *cf. infra l. 45*). 6, 377 labentis equi tendentem -a (STAT. Theb. 11, 452. *de equo ipso tendente* 6, 482 -osque et colla rigentia tendunt). SIL. 1, 261 correptis sternacem ... -is frangere equum (*de* corripere -a *v. p. 1293, 30*; *de* rapere -a *v. p. 1293, 9*). 2, 199 turbata ... -a pavore. SIL. 4, 144 suspendunt cuncti *equites* -is sublime reductos cornipedes (*i. equorum capita erigunt. cf.* STAT. Theb. 6, 502 *equus* erectus in armos stat. *aliter* 7, 432 *Hippomedon* gurgite de medio -is suspensus et armis ... clamat). SIL. 4, 438 *Bellona* -is ... operata regendis (STAT. Theb. 9, 249. 818). 10, 318 passim ... iacent ... ore cornipedum derepta fero spumantia -a. 12, 223 effusis urgens vestigia -is Poenorum (STAT. Theb. 9, 182 sive gradus seu -a effunderet). 12, 563 levis -is circum pavitantia fertur ... moenia Romae. 12, 681 equum Titan spumantia -a resolvat (CLAVD. rapt. Pros. 2, 318 -is ... solutis). 16, 359 docilis -i et melior parere. STAT. Theb. 1, 122 *Palaemona* genetrix ... delphine vagantem abripuit -is. 3, 411 -a ... deripiunt (*i. resolvunt*). 3, 425 -a ministrat equis Pavor. 4, 317 stetit adversisque impegit pectora -is *eques*. 5, 708 ad spumea Triton -a natans *Neptuni*. 10, 524 *equi* sponte in -a recedunt (*contrarium*: DRAC. Romul. 7, 83 *equus* plus eat in -os. *aliter*: ad -a redire *v. supra l. 27*). silv. 1, 2, 14 *Venus* ad -a citavit olores. IVV. 10, 45 niveos ad -a Quirites *triumphantem comitantes*. EPIT. Alex. 69 -os equorum ampliores. HYG. fab. 274 p. 149, 10 Pelethronius -os ... primus invenit. *nota*: ITALA Zach. 14, 20 (Hier. Zach. 14, 20 p. 934) erit quod super -um (*τὸ ἐπὶ τὸν χαλινόν*) equi est sanctum domino (*sic et* VVLG.; *interpretatio incerta*). CLAVD. 5, 175 spumis ignescere -a. COD. Theod. 8, 5, 47, 1 *tot* libris sella cum -is. VAL. CEM. hom. 19, 3 p. 750[B] equis ... -a laxantur (*v. p. 1294, 53*). SIDON. carm. 5, 182 vetuisses Castora -os nosse. epist. 3, 3, 5 *homines* sanguine ac spumis pinguia -a suscipiunt. RVRIC epist. 1, 14 p. 367, 9 equus, cui -us (*v. p. 1291, 2*) et stimulus sit sedentis arbitrium (2, 35 p. 421, 4). CARM. epigr. 1332, 4 quem domui quadrupedem -o. EDICT. imp. Diocl. III/IV 10, 5 -um equestre cum salibario instructum. 10, 6 -um mulare cum capistello. TAB. devot. Audollent 284, 31 nec -is audire possint equi (278, 19).

nota -a *velut animata pro equis*: STAT. Theb. 6, 348 uter effera presset -a magis. MART. 12, 14, 11 quid te -a iuvant temeraria. *cf.* SEN. Ag. 296 *Phoebum* nocte subita -a revocantem sua.

2 *i. q. nostrum 'Gebiß' (notio probatur vel contextu vel accedentibus* dente premere, mordere spumantia -a *vel alium in modum*): VERG. Aen. 4, 135 stat sonipes ac -a ferox spumantia mandit (SERV. spumantia: spumas moventia. *vox* spumans *nuda etiam ad* habenas *accedit. cf. p. 1291, 58. cf.* SIL. 5, 147 stat sonipes vexatque ferox umentia -a). Aen. 12, 372 spumantia -is ora ... dextra detorsit equorum (*de* detorquere, torquere -is *cf. p. 1291, 79 sqq.*). TIB. 1, 3, 42 non domito -os ore momordit equus (*similiter* LVCAN. 6, 398 Thessalicus sonipes ... primus chalybem -osque momordit spumavitque novis ... habenis [*cf.* SEDAT. ad Ruric. epist. 8 p. 450, 16 equum mandentem -os, terentem morsibus ferrum]. BVC. Eins. 2, 37 mordent -a tigres, subeunt iuga saeva leones. *cf.* SIL. 12, 255 spumantia saevo -a cruentantur morsu. *de proverbio* -um mordere *inde a* CIC. *extante cf. p. 1293, 56. cf.* ISID. diff. 1, 226 *p. 1290, 57*). HOR. carm. 1, 8, 7 Gallica ... lupatis temperet (*cf. supra l. 23*) ora -is (*potius ad I A 3 quadrant loci*: OV. am. 1, 2, 16 asper equus duris contunditur ora lupatis. -a minus sentit quisquis ad arma facit. MART. 1, 104, 5 mordent aurea quod lupata cervi, quod -is Libyci domantur ursi. CLAVD. carm. min. 47, 1). OV. met. 10, 704 dente premunt domito Cybeleia -a leones. ars 1, 20 -a ... dente teruntur equi (LVCAN. 4, 751 sonipes ... rigidos vexantia -os ora terens. STAT. Theb. 8, 393 sic -a terunt. *cf. l. 73*). *nota*: OV. ars 3, 556 neque vector equum qui nuper sensit habenas comparibus -is

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

artificemque reget (*cf. de duobus -orum generibus Xenoph. eq. 10, 6 sq. de re James Fillis, Dressur und Reitkunst [Berlin² 1896] p. 22. cf.* MANIL. 4, 232 libet . . . ardentes . . . equos ad mollia ducere -a. SEN. clem. 1, 24, 2 generosi ac nobiles equi facili -o reguntur). PLIN. nat. 8, 93 *crocodilis* hiantibus resupino capite ad morsum additā in os clavā, a dextra et laeva tenentes extrema eius utrimque ut -is in terram agunt (*cf. p. 1288, 37 sqq.*). 8, 158 *equum* indignatione accensum domitis -is ne regi possit . . . isse (*h. e. dente captis*: OP. imperf. in Matth. 9 p. 679 equus . . rapit -um. *de* domare -o *equum v. p. 1292, 12. 57*). VAL. FL. 6, 414 hinc biiuges, illinc artus tenduntur eriles quos (*eros*) radii, quos (*biiuges*) -a secant. *nota*: SIL. 7, 68 foderis . . . ilia planta . . . equi -isque momorderis ora. 7, 342 -is ora exagitata fovebat. STAT. Theb. 8, 542 *equus* saucius extremo . . . cum sanguine -os respuit. HIER. in Zach. 14, 20 p. 935 clavos dominicae crucis, e quibus . . . -os equo . . . fecerat. CLAVD. rapt. Pros. 2, 202 sanguine -a calent.

3 *i. q. habenae*: VERG. Aen. 11, 719 transit equum cursu -isque adversa prehensis congreditur (SIL. 4, 236). OV. trist. 1, 4, 14 rector cervicis . . . -a remittit equo (STAT. Theb. 7, 819 non arma manu, non -a remisit. 9, 871. *de* remittere -a *cf. p. 1291, 69*). am. 3, 4, 16 constitit, ut primum concessas sensit habenas -aque in effusa laxa iacere iuba. ars 1, 472 lenta pati -a docentur equi. met. 2, 316 *equi* abrupta . . . lora relinquunt: illic -a iacent. 4, 24 tu biiugum pictis insignia -is colla premis lyncum. 8, 37 felix iaculum quod tangeret ille quaeque manu premeret felicia -a vocabat (*de* premere -a *cf. etiam p. 1292, 81; de* premere -is *cf. p. 1295, 7*). 15, 520 ducere vana -a manu spumis albentibus oblita luctor. VAL. FL. 1, 680 utrimque fluentia Triton . . . -a tenet (STAT. Theb. 4, 234 -a tenent duplexque . . . missile. 7, 637 arma aut -a tenentem. silv. 1, 1, 6. AMM. 16, 12, 22 ex equo bellatorem . . . -a retinentem et scutum. CARM. c. pag. 105. *cf.* SIL. 4, 414 hinc laeva -os, hinc dextra corripit arma [*de* corripere -a *cf. p. 1292, 29 sq.*]). SIL. 8, 283 -a . . . fluitant (*antea*: effudit habenas). *nota*: STAT. Theb. 7, 633 Sidonium . . . sonipes . . . rumpentem -os (*i. nimio conamine coercentem*) . . . per agmina raptat. 7, 766 iam lubrica tabo -a. 11, 518 miscentur -a manusque telaque.

B *singularia*: **1** *apud rhet. et poet. transit in notionem fere vinculorum vel catenarum: i. q.* '*vincula*': PANEG. 12 (2), 29, 3 damnatorum -a. *i. q. catenae*: MART. CAP. 5, 518 (*cf.* 5, 514) vitandi etiam -i qui fiunt ex asperrimis litteris in unum concurrentibus (*cf.* QVINT. inst. 1, 1, 37 versus . . . asperrime coeuntibus inter se syllabis catenatos . . . *χαλινοί* Graeci vocant). *item potius quam translate acceperim*: MANIL. 1, 924 Discordia vincta catenis aeternos habeat -os in carcere clausa. STAT. Theb. 10, 880 tecti . . . prementis saxea -a labant (*cf. Aesch. Prom. 561*). *cf.* RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 56, 1 angor . . . linguae . . . vincula imponit ac -a (*δεσμὸν ἐπιτίθησι*). ENNOD. opusc. 3, 147 p. 369, 5 quamvis Martius mensis glaciales fluminibus -os imponeret (*cf. et s. v.* freno *II B p. 1288, 80 sqq.*). **2** *in praeputio: t. t. medic.*: CELS. 7, 25, 2 subter a summa ora (*sc. glandis*) cutis inciditur recta linea usque ad -um; . . . triangula forma cutis . . . excidenda est sic ut vertex eius ad -um . . . sit (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 548, 26 *λέγεται δὲ καὶ σειρὰ φύσεως* -i).

II *translate de rebus incorporeis*: **A** *tropice vel in locutionibus tropicis* (*sublucet comparatio*): LVCIL. 1042 anne ego te ⟨v⟩acuam atque animosam Tessalam (*sc. equam*) ut indomitam -is subigamque domemque? CIC. Phil. 13, 20 Brutus . . . Mutinam illi (*Antonio*) exultanti (*velut equo*) tamquam -os furoris iniecit. BRVT. Cic. epist. 11, 23, 2 si -um momorderis, peream, si te omnes . . . ferre poterint (CIC. epist. 11, 24, 1 SEN. dial. 9, 17, 11 SIDON. epist. 9, 6, 2. *cf. Otto, Sprichwörter p. 146. aliam vim de locis, quales sunt* LVCAN. 6, 398. MART. 1, 104, 4 [*cf. p. 1292, 79*], *derivatam habet* STAT. silv. 1, 2, 28 subiit leges et -a momordit ille solutus amor). VERG. Aen. 6, 100 ea -a furenti (*Sibyllae*) concutit et stimulos sub pectore vertit Apollo (LVCAN. 5, 176 nec verbere solo uteris *o Phoebe* et stimulos . . . in viscera mergis: accipit et -os nec tantum prodere vati quantum scire licet. PS. ATHAN. ad mon. 1 p. 72ᴬ abstinentia . . . facilius passibilitatis -os patitur, si non deliciarum calcaribus incitetur. AMBR. Ios. 10, 57 p. 109, 27 grandis amoris aculei . . . corda compungunt, nisi desiderii -a laxentur). PROP. 3, 19, 3 contempti rupistis -a pudoris (SEN. clem. 1, 4, 2 populus . . . sciet ferre -os, quos si quando abruperit vel . . . discussos reponi sibi passus non erit *eqs.* benef. 1, 10, 2 abrumpetque -os pudicitia. STAT. silv. 2, 6, 13 PS. RVFIN. in Am. 6, 13 p. 1087ᶜ). OV. fast. 6, 772 fugiunt -o non remorante dies. Pont. 2, 8, 24 iusta . . . vindictae supprime -a tuae. 4, 12, 24 cum regerem tenera -a novella manu *poeseos*. LIV. 34, 2, 13 date -os impotenti naturae *feminarum* et indomito animali (SEN. Ag. 114 da -a et omnem prona nequitiem incita). LIV. 39, 25, 13 Philippum ut equum tenacem non parentem -is asperioribus castigandum esse. SEN. benef. 1, 14, 2 reducam liberalitatem et -is artioribus reprimam. PLIN. epist. 9, 26, 7 laxandos esse eloquentiae -os nec angustissimo gyro ingeniorum impetus refringendos (PANEG. 11 [3], 5, 2 flagitiis administrantium non modo -a laxaret, sed etiam stimulator accederet. ENNOD. dict. 9, 2 p. 450, 23 stuppea in ventos . . . -a laxantur, . . . rudentum vinculis . . . maria vinciuntur). STAT. silv. 3, 5, 26 tua -a libens docilisque recepi et semel insertas non mutaturus habenas usque premo. TAC. ann. 5, 3 *Tiberius et Seianus* velut -is exsoluti proruperunt. FLOR. epit. 4, 12, 2 assuetae -is servitutis tumidae gentium inflataeque cervices ab imposito nuper iugo resiliebant. COMM. instr. 1, 26, 2 ruis in mortem dum vis sine -o vagari. AMBR. Abr. 2, 7, 43 p. 597, 19 revocavit omnem equitatum Sodomorum, hoc est habenas tenuit, -a rationis imposuit (RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 129ᴰ equi domini . . . quos puto . . . illas animas, quae -um disciplinae accipiunt et iugum suavitatis eius). VVLG. psalm. 31, 9 in camo ac -o maxillas eorum (*sc. gentium*) constringe (*gr. ἐν κημῷ καὶ χαλινῷ*. Is. 30, 28. 37, 29). AVG. conf. 10, 31, 47 p. 262, 9 -i gutturis temperata relaxatione et constrictione tenendi sunt. *singularia*: CVRT. 7, 10, 16 circa eam (*sc. urbem Marianam*) *oppida* . . . in editis collibus . . . velut -i domitarum gentium. GILD. Brit. 22 chron. III p. 37 comparati iumentis insipientibus strictis ut dicitur morsibus rationis -um offirmantes *ut regi iam non possint*. *de riparum coartatione*: ENNOD. carm. 2, 134, 1 riparum -os, naturae vincula surgens forte Padus . . . transierat. epist. 2, 13, 2 p. 53, 9 *narratio* magnorum more fluminum riparum -a contemnit. *cf.* opusc. 4, 18 p. 387, 15 ne evagetur longius *lacus*, obiectis ripis (*abl.*) resistunt -a telluris. *cf. s. I B p. 1293, 45.*

B *translatione plena: interdum genetivus additur aut obiectivus aut subiectivus*: VARRO Men. 177 nec irato mihi habenas dedi (*i. laxavi*) unquam neque cupiditati non imposui -a (PVBLIL. F 31 -os imponit [-us impone *cod.*] linguae conscientia. CVRT. 7, 8, 24. TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 360, 1 -os impositos illi gulae agnosce. COMM. instr. 2, 1, 12 LACT. inst. 6, 23, 37. POMER. 1, 12, 1 p. 428ᴬ immoderatis cupiditatibus parsimoniae -um imponit). *proverbialiter*: CIC. de orat. 3, 36 calcaribus in Ephoro, in Theopompo -is uti (Att. 6, 1, 12 Brut. 204 QVINT. inst. 2, 8, 11). rep. 2, 58 ne Lycurgi quidem disciplina tenuit illos in hominibus Graecis -os (OV. fast. 1, 532 hanc fas imperii -a tenere domum. trist. 2, 42. QVINT. decl. 260 p. 66, 10 intra concessos adulescentiae lusus . . . tenuerit cupiditatium -os. COMM. inst. 2, 12, 1 *miles*, -o teneris. DRAC. Orest. 414 regnorum -a tenere. *cf.* SEN. epist. 23, 4 voluptates tenere sub -o). VERG. Aen. 12, 568 urbem . . . regna . . . Latini, ni -um accipere et victi parere fatentur (LIV. 37, 36, 5 -is, . . . iugo accepto *de populo*. COMM. apol. 754. *cf.* SEN. Thy. 496 vix tempero animo, vix dolor -os capit). HOR. carm. 4, 15, 10 ordinem rectum evaganti -a licentiae iniecit (VAL. MAX. 2, 9, 5 -i sunt iniecti vobis, Quirites, nullo modo perpetiendi). sat. 2, 7, 74 vaga prosiliet -is natura remotis. epist. 1, 2, 63 hunc (*sc. animum*) -is, hunc tu compesce catena. OV. Pont. 2, 9, 33 Caesar ut imperii moderetur -a, precamur (IVV. 10, 128 pleni moderantem -a theatri. LACT. epit. 2, 3. *de* moderari -is *cf. p. 1291, 35*). 4, 2, 23 studiis . . . -a remisi (*aliter* PLIN. epist. 5, 21, 6 *dolori* [*syn.* indulgeo]. COMM. instr. 2, 28, 3. *cf.* STAT. Theb. 10, 703 -a animo permitte. LACT. inst. 6, 1, 7). 4, 13, 27 *Caesar* qui -a . . . ceperit imperii. MANIL. 3, 682 nec defuit auctor qui primae *parti* momenta daret -osque dierum. LVCAN. 2, 146 resoluta . . . legum -is ira ruit (CORIPP. Ioh. 3, 108 Mauris . . . iugum -osque resolvunt. PHAEDR. 1, 2, 3 -um . . . solvit pristinum licentia). VAL. MAX. 9, 2 pr. quem modum sibi ipsa *crudelitas* statuet, si ne sugillationis quidem -is fuerit revocata. SEN. Med. 592 *non* regi curat patiturve -os *ira*. Phaedr. 574 saepe obstinatis induit -os amor. Tro. 279 regi -is nequit et ira et . . . hostis (*cf.* PRVD. praef. 17 -os . . . reximus urbium). dial. 3, 7, 3 ratio . . . cui -a *affectuum* traduntur. 4, 21, 3 modo -is utamur, modo stimulis *in puero* (7, 25, 6 epist. 94, 23). LVCAN. 7, 124 -os . . . furentibus *populis* ira laxat (LACT. epit. 54, 7. HIER. epist. 3, 2, 3 tota credulitatis -a laxavi. BACHIAR. repar. laps. 5 peccandi -a laxemus. ALC. AVIT. carm. 2, 330 peccandi fervor . . . civica permittens laxatis crimina -is). SIL. 3, 226 ausa sibi Libye rerum deposcere -os et terris mutare iugum. 8, 503 cum fugeret Phrygios . . . -os *hospes*. 10, 480 *Roma* Libycos renuit -os. 12, 695 non ulla . . . feroci addes -a viro (*eodem sensu* dare -a: CLAVD. 24, 121 cauta iuventae -a dedit. *alio*: SIL. 1, 240 utque dati rerum -i. *alicubi est i. q.* '*laxare -a*'. *cf. p. 1291, 72*). *nota*: IVV. 8, 88 pone irae -a modumque (*similia*: TAC. dial. 38 haec Pompeius astrinxit imposuitque velut -os eloquentiae. COD. Theod. 9, 3, 2 [*a. 326*] iudicibus immodice saevientibus -i quidam ac temperies adhibita. APVL. Plat. 2, 5 appetitus e[s]t iracundias semper [in]domitas et in -is habet. CLAVD. rapt. Pros. 3, 180 suspiria tandem laxavit -osque dolor. CORIPP. Ioh. 3, 288 -os et iura . . . principis . . . pati). APVL. met. 6, 23 primae iuventutis caloratos impetus -o quodam coercendos existimavi (10, 33. *cf.* AVG. civ. 14, 19 p. 42, 8 D. partes irae atque libidinis . . . -is sapientiae cohibere. COD. Theod. 15, 2, 6 [*a. 395*]. VITA Nicet. 17 puerum -o daemonum coartatum). TERT. pudic. 2 p. 223, 23 haec (*sc. scriptura*) restringere -os disciplinae, illa laxare videatur (GREG. M. dial. 2, 23 p. 178ᴮ necdum . . . sanctimoniales feminae . . . linguam suam sub habitus sui -o restrinxerant. *cf.* RVFIN. hist. 6, 3, 9 artioribus se abstinentiae constringere -is. ARNOB. ad Greg. 19 iustitiae constringamus -a. BOETH. divis. p. 877ᴮ -a bonis artibus stringunt. *cf.* substringere -a *p. 1292, 12*). TERT. ieiun. 1 p. 274, 14 spiritalem disciplinam . . . gulae -os imbuentem. COMM. instr. 1, 7, 19 lex sine -o vivere quaerit (apol. 437). 2, 17, 4 in protoplasto vide -um procedere legis. apol. 220 -um disciplinae caelestis. VOPISC. Car. 18, 1 *imperator* liber a -is domesticae pietatis. IVVENC. 3, 425 *frater* si discutiet doctorum -a duorum (*i. abicere. idem p. 1293, 69; aliter* succutere -a *p. 1292, 8*; concutere -a *p. 1293, 60*). AMBR. exc. Sat. 1, 9 tamquam -os maerori inducit. Abr. 2, 6, 27 p. 583, 22 praeceptores . . . -os rationis admovent *gregi*. *nota*: HIER. in Hab. 2, 3

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 661 *potentes* aperient -os suos (*gr. διανοίξουσιν τοὺς χαλινοὺς αὐτῶν. duas explicationes proponit: aut*: 'relaxantes imperium quo prius dominabantur dent locum meliori equiti' *aut*: 'aperient os suum quod quasi camo condemnationis fuerat infrenatum'). VVLG. II reg. 8, 1 tulit David -um tributi. Iac. 3, 2 *perfectus vir* potest . . . -o circumducere totum corpus (*gr. χαλιναγωγῆσαι ὅλον τὸ σῶμα*). RVFIN. Orig. in iud. 6, 3 p. 976C vitiorum gentes sobrietatis tuae -is artioribus premas. AVG. pecc. mer. 2,22,36 p. 108,4 -a virtutis. EPIST. pontif. 322 (*a. 417*) Migne 20, 591A indulgentius -is eius (*sc. libertatis*) utitur (*inde* GENNAD. dogm. 25). SALV. gub. 4, 25 intra certum coniugum numerum -a libidinis continere. GREG. M. dial. 3, 14 p. 248D sponte sibi laetitiae -a laxabat (*versio Zach.*: *χαννότερον τὸν τῆς εὐφροσύνης χαλινὸν ἐπῆρε*). BOETH. in Porph. comm. pr. 1,10 p. 24,9 adhibito moderationis -o. ENNOD. epist. 1, 8, 1 p. 17, 13 oratio -is peritiae continetur. opusc. 3, 1 p. 331, 8 linguā divitibus narrandi -os imponat. GREG. TVR. vit. patr. 14, 1 p. 718, 9 luxuriam abstinentiae -o et parcitatis agone coercemus. ENNOD. opusc. 3, 165 p. 373, 26 lex est certantium, quem putas errorem; -um (*syn.* temperantiam) nesciunt inimicitiae, quem tu . . . ostendis.

iuncturae: **1** *de eo, qui freno regitur: proprie*: recipere (CIC. top. 36 HOR. epist. 1, 10, 36 OV. fast. 3, 455) sentire (OV. am. 1, 2, 16). mandere (VERG. Aen. 4, 135 SEDAT. ad Ruric. epist. 8 p. 450, 16), mordere (TIB. 1, 3, 42 LVCAN. 6, 398 BVC. Eins. 2, 37 ISID. diff. 1, 226), dente premere (OV. met. 10, 704 ISID. diff. 1, 226), dente terere (OV. ars 1, 20), terere (STAT. Theb. 8, 393), vexare (SIL. 5, 147), *cf.* vexantia -os ora (LVCAN. 4, 751). pati (OV. epist. 4, 22 ars 1, 472 PHAEDR. 4, 4, 9 SIL. 3, 387. patiens: MARCELL. dig. 49, 15, 2, 1), ferre (CALP. ecl. 6, 35). sequi (SEN. dial. 4,16, 2), parere -is (HOR. sat. 1,1,91), natare ad -a (STAT. Theb. 5, 708), velle -a (VAL. FL. 2, 388 MART. 8, 21, 8), redire ad -a (VAL. FL. 3, 24). recusare (OV. trist. 5, 4, 16), rebellare -is (SIDON. epist. 9, 12, 2), repugnare -is (OV. rem. 514 trist. 4, 6, 24), impatiens (SIL. 6, 231 PAVL. MED. bened. 5, 2), depellere (HOR. epist. 1, 10, 38), domare (PLIN. nat. 8, 158; *cf. paraphras.* SOL. 45, 13 sprevit lupatos). tendere (STAT. Theb. 6, 482), recedere in -a (STAT. Theb. 10, 524), ire in -a (DRAC. Romul. 783), rapere (OP. imperf. in Matth. 9 p. 679).

translate: capere (SEN. Thy. 496), accipere (VERG. Aen. 12, 568 LIV. 37, 36, 5 LVCAN. 5, 176 COMM. apol. 754 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 129D), recipere (STAT. silv. 3, 5, 26), pati (SEN. Med. 592 PS. ATHAN. ad mon. 1 p. 72A CORIPP. Ioh. 3, 288), ferre (SEN. clem. 1, 4, 2. *aliter v. l. 27. p. 1296, 7*). renuere (SIL. 10, 480), discutere (SEN. clem. 1, 4, 2 IVVENC. 3, 425), rumpere (PROP. 3, 19, 3 STAT. silv. 2, 6, 13 PS. RVFIN. in Am. 6, 13 p. 1087C), abrumpere (SEN. clem. 1, 4, 2 benef. 1, 10, 2).

2 *de eo, qui frenum regit: proprie*: addere (OV. met. 2, 121), inicere (CIC. carm. frg. 42), immittere (ACC. trag. 416. *aliter infra l. 74*), ligare -is (SEN. Phaedr. 1003), constringere -is (SEN. Phaedr. 1076), substringere -a (SEN. Phaedr. 1003), impedire -is (OV. fast. 2, 736). ministrare -a (STAT. Theb. 3, 425). detrahere (LIV. 4, 33, 7. 8, 30, 6. 40, 40, 7 VAL. MAX. 3, 2, 9 APVL. met. 1, 2), deripere (STAT. Theb. 3, 411), solvere (CLAVD. rapt. Pros. 2, 318), resolvere (SIL. 12, 681). suscipere (SIDON. epist. 3, 3, 5), tenere (VAL. FL. 1, 680 STAT. Theb. 4, 234. 7, 637 silv. 1, 1, 6). retinere (OV. met. 2, 191 AMM. 16, 12, 22), premere (OV. met. 8, 37 *aliter v. p. 1296, 19*). regere -is (OV. ars 3, 556), -a (SIL. 4, 438 STAT. Theb. 9, 249. 818), moderari -is (LVCR. 5, 1298), temperare -is (HOR. carm. 8, 7 SEN. epist. 88, 19 APVL. mund. 30), ducere ad -a (MANIL. 4, 232 ducere -a *v. infra l. 67*). movere (PROP. 4, 8, 22 SEN. benef. 5, 25, 5 LVCAN. 3, 269). circumagere -is (LIV. 1, 14, 9), vertere (STAT. Theb. 2, 574), convertere -is (LVCR. 5, 1317), -a (LVCAN. 7, 531 SIL. 17, 533), flectere -is (OV. epist. 18, 12 SEN. Phaedr. 810 LAVS Pis. 50), -a (LVCAN. 1, 425 STAT. silv. 4, 4, 68 CORIPP. Ioh. 4, 42), torquere -is (OV. epist. 4, 46), -a (STAT. Theb. 6, 488), contorquere -a (VAL. FL. 1, 455), detorquere -is (VERG. Aen. 12, 372), revocare (SEN. Ag. 296). domare -is (SEN. Phaedr. 1003 CARM. epigr. 1332, 4), compescere -o (PANEG. in Mess. 91), coercere -is (OV. met. 5, 643 QVINT. inst. 10, 3, 10), continere -is (PHAEDR. 3, 6, 7 SEN. Phaedr. 1055), contundere -o (VAL. FL. 1, 424). tendere (VAL. FL. 6, 377 STAT. Theb. 11, 452), ducere (OV. met. 15, 519 ducere ad -a: *v. supra l. 55*), adducere (SIL. 13, 834), inhibere (LIV. 1, 48, 6 OV. Pont. 3, 9, 26), premere -is (OV. met. 4, 24), -a (SEN. Phaedr. 1076 CORIPP. Ioh. 4, 651. *aliter i. q.* tangere: OV. met. 8, 37), succutere (VAL. MAX. 9, 11, 1), corripere (SIL. 4, 414). rumpere (STAT. Theb. 7, 633). suspendere -is (SIL. 4, 144). mordere -is (SIL. 7, 68). laxare (VAL. CEM. hom. 19, 3 p. 750B), dare (OV. met. 6, 231. 234), effundere (SIL. 12, 223 STAT. Theb. 9, 182), immittere (VERG. Aen. 11, 889), remittere -a equo (OV. trist. 1, 4, 14), *aliter* remittere (OV. met. 2, 191 STAT. Theb. 7, 819. 9, 871). assidere -is (SEN. Ag. 940), residere ad -a (VAL. FL. 696).

translate: dare (CLAVD. 24, 121. *aliter v. p. 1296, 24*), addere (SIL. 12, 694), induere (SEN. Phaedr. 574), imbuere (TERT. ieiun. 1 p. 275, 14), ponere (IVV. 8, 88), imponere (VARRO Men. 177 PVBLIL. F 31 CVRT. 7, 8, 24 TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 360, 1 COMM. instr. 2, 1, 12 LACT. inst. 6, 16, 7. 6, 23, 37 AMBR. Abr. 2, 7, 43 p. 597, 19 POMER. 1, 12, 1 p. 428A), reponere (SEN. clem. 1, 4, 2), inicere (HOR. carm. 4, 5, 10 VAL. MAX. 2, 9, 5), admovere (AMBR. Abr. 2, 6, 27 p. 583, 22), inducere (AMBR. exc. Sat. 1, 9), stringere (BOETH. divis. p. 877B. constringere *et* restringere *v. infra l. 16 sq.*), adhibere (CIC. Brut. 204 COD. Theod. 9, 3, 2 [*a. 326*] BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 24, 9), uti (CIC. de orat. 3, 36). solvere (PHAEDR. 1, 2, 3), exsolvere (TAC. ann. 5, 3), resolvere (LVCAN. 2, 146 CORIPP. Ioh. 3, 108), removere (HOR. sat. 2, 7, 74). capere (LACT. inst. 4, 13, 27). tenere (CIC. rep. 2, 58 OV. fast. 1, 532 QVINT. decl. 260 p. 66, 10 DRAC. Orest. 414. tenere -o *et* sub -o *v. l. 14 sq.*). *singulariter* ferre (VVLG. II reg. 8, 1. *aliter v. p. 1295, 40*). regere -a (OV. Pont. 4, 12, 24 PRVD. praef. 17), -is (SEN. Tro. 279), moderari (OV. Pont. 2, 9, 33 IVV. 10, 128 LACT. epit. 2, 3), circumducere -is (VVLG. Iac. 3, 2). domare -is (LVCIL. 1042), subigere -is (LVCIL. 1042), compescere -is (HOR. epist. 1, 2, 63), coercere -o (APVL. met. 6, 23 GREG. TVR. vit. patr. 14, 1 p. 718, 9), habere in -is (APVL. Plat. 2, 5), cohibere -is (AVG. civ. 14, 19 p. 42, 8 D. COD. Theod. 15, 2, 6 [*a. 395*]), coartare -o (VITA Nicet. 17), tenere -o (COMM. instr. 2, 12, 1), sub -o (SEN. epist. 23, 4), continere -a (SALV. gub. 4, 25), -is (ENNOD. epist. 1, 8, 1 p. 17, 13), constringere -a (ARNOB. ad Greg. 19), -is (RVFIN. hist. 6, 3, 9), in -is (VVLG. psalm. 31, 9), restringere -os (TERT. pudic. 2 p. 223, 23), sub -o (GREG. M. dial. 2, 23 p. 178B), concutere (VERG. Aen. 6, 100), premere -is (RVFIN. Orig. in iud. 6, 3 p. 976C), reprimere -is (SEN. benef. 1, 14, 2. supprimere: *v. infra l. 27*). revocare -is (VAL. MAX. 9, 2 pr.). laxare (LVCAN. 7, 124 PLIN. epist. 9, 26, 7 PANEG. 11, 5, 2 TERT. pudic. 2 p. 223, 23 LACT. epit. 54, 7 AMBR. Ioseph 10, 57 p. 109, 27 CLAVD. rapt. Pros. 3, 180 ENNOD. dict. 9, 2 p. 450, 23 GREG. M. dial. 3, 14 p. 248D), dare (LIV. 34, 2, 13 SEN. Ag. 114), permittere (STAT. Theb. 10, 703 LACT. inst. 6, 1, 7), remittere (PLIN. epist. 5, 21, 6 *syn.* indulgeo. COMM. instr. 2, 28, 3). *aliter* remittere (OV. Pont. 4, 2, 23). *sim.* supprimere (OV. Pont. 2, 8, 24).

adiectiva selecta: lupatus (HOR. carm. 1, 8, 7), asper (PORPH. Hor. carm. 1, 8, 7 ISID. orig. 20, 16, 2). humens (SIL. 5, 147), lubricus (STAT. Theb. 7, 766), spumans (VERG. Aen. 4, 135 *et p. 1291, 59*). spumeus (STAT. Theb. 5, 707). artus (PANEG. in Mess. 91). lentus (OV. ars 1, 472). mobilis (LAVS Pis. 50). mollis (MANIL. 4, 232). sonans (VERG. georg. 3, 184 OV. met. 1, 472 STAT. silv. 4, 4, 68), concors (VERG. Aen. 3, 542 SIL. 16, 380). *origo indicatur*: Thessalicus (VAL. FL. 1, 424). *materies significatur adiectivis*: argenteus (CARM. c. pag. 105), aureus (SEN. epist. 41, 6 CVRT. 3, 13, 11. 8, 5, 4 VVLG. II Macc. 10, 29; *cf.* CLAVD. 8, 549), sericus (CLAVD. 22, 350). *substantivis appositis*: ferrum (SEDAT. ad Ruric. epist. 8 p. 450, 16), chalybs (LVCAN. 6, 398).

synonyma et iuxta posita: lupata (OV. am. 1, 2, 16 MART. 1, 104, 5 CLAVD. carm. min. 47, 1 PORPH. Hor. carm. 1, 8, 7 ISID. orig. 20, 16, 2), lupi (VAL. FL. 1, 455). camus (VVLG. psalm. 31, 9). habenae (VARRO Men. 177 VERG. Aen. 5, 818 PANEG. in Mess. 91 OV. am. 3, 4, 16 *al.* STAT. silv. 1, 1, 55 SIL. 4, 210. -orum habenae LVCAN. 7, 143), lora (OV. met. 2, 316 SIL. 4, 210), retinacula *v. sub voce.* stimuli (VERG. Aen. 6, 100 SEN. dial. 4, 21, 3. 7, 25, 5 LVCAN. 5, 176 RVRIC. epist. 1, 14 p. 367, 9), calcar (CIC. Att. 6, 1, 12 de orat. 3, 36 Brut. 205 SEN. epist. 94, 23 PS. ATHAN. ad mon. 1 p. 72A), aculei (AMBR. Ioseph 10, 57 p. 109, 27). iugum (LIV. 37, 36, 5 SIL. 3, 226 FLOR. epit. 4, 12, 2 RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 129D), vincula (RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 56, 1 ENNOD. carm. 2, 134, 1), catenae (MANIL. 1, 924), modus (VAL. MAX. 9, 2 pr.), temperies (COD. Theod. 9, 3, 2), temperantia (ENNOD. opusc. 3, 165), iura (CORIPP. Ioh. 3, 288).

bestiae frenantur velut: equi (*passim*), asinus (PAVL. MED. bened. 5, 2), asellus (HOR. sat. 1, 1, 91), muli (EDICT. imp. Diocl. III/IV 10, 5), boves (SEN. dial. 4, 16, 2). *in fabulis*: angues (OV. met. 5, 643), dracones (OV. met. 8, 795), leones (OV. met. 10, 704 VAL. FL. 3, 24), tigres (BVC. Eins. 2, 37), ursi (MART. 1, 104, 5), lynces (OV. met. 4, 24), cervi (CALP. ecl. 6, 35 MART. 1, 104, 5), olores (STAT. silv. 1, 2, 14), columbae (*v. vol. III p. 1732, 53 sq.*), pisces (SIL. 14, 571), delphines (STAT. Theb. 1, 122), lupi (*i. beluae marinae*: VAL. FL. 1, 455).

frēnusculī, -ōrum *m.* [*deminutive a* freni (frenum). *Th.*]. ISID. orig. 4, 8, 18 -i ulcera circa rictum oris, similia iis quae fiunt iumentis asperitate frenorum. *inde* GLOSS. IV 81, 4 *cum lemmate* freniculus *et* LIB. gloss.

✖**frequēns**, -tis [*cf. esse videtur cum* farcire. *Th.*]. *producta prima syllaba*: VEREC. satisfact. 46 dum me verberibus -s male conscia punis. *abl. in* -ī *legitur in codd.* CIC. (-i senatu *sexies, liberius* orat. 88) LIVI VELL. CELSI *al., apud poetas non extat nisi in sede ultima versus* (VERG. georg. 2, 51 PROP. 3, 16, 25 LVCAN. 5, 764 *al.*); *traditur exitus in* -ĕ: SVET. Cal. 44, 2 -e senatu. Nero 20, 2 -e populo. SIDON. epist. 8, 6, 7 -e conventu, raro sedente. *comparat.* -ior *et superl.* -issimus *leguntur inde a* CIC. GLOSS. adsiduus. *συνεχής. ἀθρόοι. cf.* PAVL. FEST. p. 93 frequentarium -em. *legitur ubique, praeter* ENN. TIB., *semel apud* CLAVD.; *creberrime usurpant* LIV. CELS. QVINT. CIC. *praesertim de singulis hominibus verbo utitur (v. II C), raro posuerunt epici* (STAT. VAL. SIL.), *in universum magis diligunt prosaici.* [*loci corrupti vel dubii*: VARRO frg. Non. p. 156, 6 quae inpuritia est infrequens (-s *L. Müller*) polluta. CIC. de orat. 2, 320 in parvis atque infrequentibus (in fre- *J plerique*, fre- *E J pauci*) causis (*cf. Piderit ad l., contra Sorof ad l. v. infra III p. 1300, 76 sqq.*). LIV. 42, 25, 8 regem avaritiam . . . Romanis obicientem -em (frementemque *coni. M. Hertz*). VAL. MAX. 8, 15 ext. 1 opulentissimaque civitas tam -em (tam frequenter *dett.*, Metapontini *Madvig adv. 1, 146*, M. iam praesentem *Gertz*) venerati *Pythagoram.* LVCAN. 6, 274 cu-

[V. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mulumque furentem (-em *G; cf.* umor -s *al. infra l. 44. 47*) undarum. SIL. 8,105 tellurem hanc iuro, vota inter nostra frequenter (-i *Sang., corr.* s) auditam. QVINT. inst. 2, 12, 9 *oratores* . . . discursu . . . anhelitu . . . iactatione . . . -es (furentes *B, cf. p. 1299, 11 sqq.*). 8, 6, 47 habet usum . . . allegoriae -ior (-er *edd. vet., fortasse* -iorem). decl. 244 p. 3, 10 (*loc. mutil.*). 335 p. 320, 18 solet fieri, humanum est, sequens (frequens *coni.*), scio. FRONTO p. 237, 4 N. Corinthum ubi -s (sequens *Pal., v. p. 1300, 43 sqq.*) incolebat. PHYSIOGN. 84 hoc vultu qui -es (-er *edd. vett.*) sunt.]

I *de rerum singularium vel densitate vel partibus:* A *sensu strictiore: praevalet notio partium dense collocatarum; nonnumquam accedit abl.:*

1 *de rebus quae constant vel ex rebus dense positis* (*velut* pabulum, silva) *vel ex hominibus dense congregatis* (*i. dicht, velut* agmen, turba) *vel al.* (*cf. etiam IV A*): CATO agr. 3, 5 oletum bonum beneque -s (*sc. arboribus*). VARRO rust. 3, 16, 12 pabulum sit -s (*sc. herbis*) et aqua pura. OV. met. 8, 329 silva -s trabibus (LIV. 24, 3, 4 lucus . . . -i silva . . . saeptus. 32, 13, 3). LIV. 35, 1, 6 acie -i armatis adversus longum et impeditum turba pecorum agmen . . . concurrerat (*cf.* 27, 15, 18. 32, 12, 9 *et Weißenb. ad l.*). PHAEDR. app. 14, 9 turba concurrit -s (SEN. Oed. 777 PETRON. 140, 14 SVLP. SEV. dial. 2, 11, 6 FIRM. err. 26, 3 SEDVL. carm. pasch. 4, 110. *nota collocationem verborum* HIL. hymn. 3, 43 [= 3, 22 F.] inter turbas quae -es [-er *Dreves*] mergebantur). SEN. Tro. 1125 crescit theatri more concursus -s. COLVM. 3, 1, 5 fructum . . . et callosi et angusti -isque vinacei (*cf.* PALLAD. 3, 24, 8 fructus -ior surgat et fortior [*i. densior et maior*]. 3, 2, 24 materiae -is et uvae. *cf.* 3, 15, 1 largiora . . . intervalla, per quae -es prolixaeque materiae diffundantur. 3, 2, 23). 5, 6, 1 -s et dispositum arbustum . . . fructuosumque (*seq.* ne . . . rarescat). 9, 13, 9 -issimorum examinum favi (*opp.* pauciora. PALLAD. 7, 7, 7 globos apium -iores). CVRT. 10, 7, 1 armatorum . . . -s globus. *nota: t. t. rhetor.:* RHET. Her. 3, 13, 23 distributio est in contentione oratio -s (*sc. verbis*) cum raris et brevibus intervallis acri vociferatione (*i. gehäuft, velut 'wortdicht'; ἀθρόος vertit Münscher [Berl. Phil. Wochenschr. 39, 1919, p. 212 sqq.]; πυκνὸς vertit F. Marx [per litteras]; cf. vol. IV p. 544, 74. 545, 57. 65. 546, 4. 547, 1 s. v.* densus; *cf. s. v.* frequentia *p. 1306, 63,* frequentatio *p. 1304, 71 et* RHET. Her. 4, 19, 27). *cf.* CIC. Brut. 250 *p. 1301, 33.*

2 *de rebus, quarum propter densitatem vis augetur* (*hic illic subest notio iterationis*): a *de corporeis (paene semper de naturalibus) rebus:* VITR. 1, 6, 8 ex aperto caeli impetus ac flatus -s conclusus in angiportis. 10, 8, 5 motione . . . vectium . . . spiritus -s compressus . . . canalis influit. CELS. 1, 3, 20 cui . . . -s saliva vel nausea est. 3, 21, 12 qua *parte* per aliquot dies -s umor feratur. SEN. dial. 1, 4, 16 -s ventus (*al.* ventis -bus. PALLAD. 2, 15, 2 *p. 1299, 68*). nat. 5, 3, 2 nebula. epist. 55, 2 fluctus . . . -s et concitatus (PLIN. epist. 2, 17, 27). COLVM. 2, 10, 4 caelum -is umoris (PALLAD. 3, 25, 3. 12, 7, 15). APVL. met. 3, 1 quati fores . . . et -i clamore ianuae . . . perstrepi (*cf.* AVIEN. Arat. 1716 clangore). CET. FAV. 22 p. 305, 21 -i lumine cereorum . . . fumante. AVIEN. ora 234 ros -s. b *de incorporeis:* PLAVT. Cist. 6 mihi -em operam dedistis (*cf.* VARRO ling. 7, 99 valet 'assiduam'). NEP. Att. 19, 4 quae coniunctio familiaritatem eorum reddidit -iorem (*cf.* MIN. FEL. 2, 3 cum aviditatem desiderii -s assiduitatis usus implesset). VERG. georg. 2, 51 *arborum genera* cultu . . . -i in quascumque voles artes . . . sequentur. CELS. 8, 12, 4 ut sermo quoque -i motu oris per nervos laedat. SEN. dial. 5, 30, 2 beneficia in quibus -issima . . . iracundiae materia est (QVINT. inst. 5, 10, 31 iocorum . . . -s materia). QVINT. inst. 9, 3, 41 hanc -iorem repetitionem *πλοκὴν* vocant. 9, 4, 136 *iambi* sunt e duabus . . . syllabis eoque -iorem quasi pulsum habent. decl. 301 p. 188, 14 -i humanitate. APVL. met. 4, 26 officio -i. CENS. 11, 10 -s medicorum experientia. LAMPR. Alex. 14, 6 divinatio mentis -issima. FIRM. math. 4, 11, 3 -i pulsentur infamia. 5, 6, 1 -i periculorum continuatione (*cf.* COD. Iust. 11, 48, 20 pr. redituum -issima consequentia). err. 28, 11 comminatione. NON. p. 12, 12 diligentia. HIL. in Matth. 10, 23 p. 976[A] -s in prophetis auctoritas est (AVIEN. ora 186). CHIRON 163 p. 51, 11 -i et a cursione multa (*rectene trad. cf.* p. 74, 19). VVLG. eccles. 12, 12 meditatio (*πολλή*). Luc. 10, 40 Martha . . . satagebat circa -s ministerium (*περὶ πολλὴν διακονίαν*). PASS. Mar. Iac. 5 p. 53, 3.

B *sensu latiore; praevalet notio partium multarum:* 1 *de rebus q. d. collectivis et earum similibus: nota usum singularis iuxta pluralem:* CIC. ad Q. fr. 2, 11, 2 est senatus datus -s: -es contra Syriaci publicani. DECRET. centon. Ostr. (Corp. XI 5750, 3) coll(egium) centon(ariorum) cum . . . -es . . . adfuissent. *item* 5748, 3 *v. p. 1298, 18.*

a *absolute* (*abl. saepe subaudiendus est*): PLAVT. Mil. 594 -s senatus poterit nunc haberier (CIC. Verr. 4, 87. 5, 41 *et passim ap.* CIC. HIRT. SALL. LIV. SVET. SCRIPT. hist. Aug. *al.* -ior: CIC. Phil. 1, 32 ad Q. fr. 2, 1, 1 LIV. 3, 38, 13 *al.* tam -s: CIC. Phil. 10, 3. -issimus: CIC. leg. agr. 1, 26 *et passim. nota: i.* 'maior senatorum pars', *ex. gr.:* CIC. epist. 8, 13, 2 -s senatus in alia omnia iit [*i. legem reiecit*]. 10, 12, 3 -s eum senatus reliquit et in alia omnia discessit. HIRT. Gall. 8, 53, 1 *al.*). CIC. Cael. 47 mulier . . . -issima celebritate (*cf. vol. III p. 742, 3*) et clarissima luce laetetur. har. resp. 13 tam -s collegium (TERT. adv. Val. 1 p. 177, 2 -issimum plane collegium inter haereticos). *nota:* CIC. Manil. 1 mihi . . . -s conspectus vester Quirites multo iucundissimus est visus (*i. conspectus vestrum -ium. cf.* LIV. 38, 12, 5 laeti milites cum -i assensu consulem audiverunt. 42, 53, 1 satis -i assensu). CIC. Mur. 90 *municipium* in hac tota causa -s maestumque vidistis (Phil. 2, 106). Sest. 125 existimo nullum tempus esse -ioris populi quam illud gladiatorium (Phil. 1, 32. 14, 5 populus Romanus -s . . . salutem . . . depoposcit. Brut. 222 SALL. Iug. 73, 7 HOR. carm. 1, 35, 14. 2, 17, 25 LIV. 3, 63, 5. 6, 6, 1 ad -iorem iam p. mobilioremque ad cupiditatem agri. *et passim* SEN. Thy. 411 ASCON. Mil. p. 36, 28 St. TAC. hist. 3, 30 APVL. met. 2, 13 AVG. civ. 22, 8 p. 580, 4 D.). Planc. 21 plena virorum . . . , ut nulla *praefectura* tota Italia -ior dici possit. Tusc. 1, 37 -s . . . consessus theatri . . . movetur audiens . . . carmen (SVET. Aug. 44, 1). leg. 3, 40 gravitatem res habet quom -s ordo est (COD. Iust. 7, 71, 8, 3 ex -issimo ordine feneratorum. de emend. cod. 6. COD. Iust. 1, 17, 1, 10). div. 1, 59 *sen. cons.* -issimo theatro incredibili clamore . . . comprobatum. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5 non -is tironum legiones. BRVT. Cic. epist. 11, 10, 3 numerus . . . armatorum satis -s (APVL. met. 2, 19 -s . . . numerus epulonum. CORP. XI 5748, 3 cum . . . -(n)s numerus coll(egi) fabr(um) . . . convenissent. PALLAD. 3, 26, 5 AVIEN. carm. ad Nort. 6 HEGES. 1, 42, 5). *nota:* CATVLL. 63, 65 mihi ianuae -es, mihi limina tepida. BELL. Alex. 58, 4 -s legionibus conventus obviam prodit (NEP. Epam. 6, 4. LIV. 33, 35, 8 -s Gracciae . . . conventus. RVFIN. hist. 5, 1, 47 in ipso -issimo conventu [*τῆς ἐνθάδε πανηγύρεως ἀρχομένης συνεστάναι*]. AVG. epist. 173, 7 p. 645, 4 tam -i numerosoque conventu. SVLP. SEV. chron. 1, 50, 3. SIDON. epist. 8, 6, 7 -e [*sic*] conventu [*i. auditoribus*], raro sedente [*sc. iudice*]). SALL. Iug. 78, 5 inter illos (*Sidonios*) et -em Numidiam multi vastique loci erant (MELA 1, 21 *Africa* vasta est magis quam -s. *cf. p. 1299, 28* PLIN. nat. 5, 60 *p. 1299, 29*). HOR. carm. saec. 22 orbis . . . referat . . . ludos ter die claro totiensque . . . nocte -es (*sc. spectatoribus.* LIV. 33, 32, 1 Isthmiorum statum ludicrum aderat . . . semper quidem et alias -s, . . . concilium Asiae Gracciaeque is mercatus erat). PROP. 3, 16, 25 di faciant, mea ne terra locet ossa -i, qua facit assiduo tramite vulgus iter (*cf.* CVRT. 5, 4, 6 *p. 1299, 23*). OV. ars 1, 585 tuta -sque (*sc. viatoribus*) viast, per amici fallere nomen (PLIN. nat. 15, 81 multus pulvis . . . evenit . . . -i via apposita. TERT. adv. Marc. 2, 13 p. 352, 29 mali viam latam et multo -iorem. *cf. p. 1299, 26*). LIV. 1, 30, 5 Tullus . . . mercatu -i (*sc. hominibus*) negotiatores . . . comprehensos querebatur. 2, 23, 14 in senatum veniunt; -ique curia non . . . conveniebat (SVET. Iul. 22, 2). 2, 61, 9 plebs . . . exequias -s celebravit (29, 3, 12 SVET. Aug. 58, 1). 5, 5, 10 maior -iorque legatio. *al.* 37, 6, 6 -s . . . legatio Aetolorum (*al.* legationes -es *cf. p. 1301, 50*). 6, 10, 7 -i utriusque gentis concilio (25, 3, 14. 33, 13, 2 *al.*). 8, 7, 14 contionem advocari iussit. quae . . . -s convenit (22, 7, 7. 32, 38, 5 *al.* TAC. hist. 1, 18. 3, 36). 10, 2, 7 multitudo . . . ad -es (*sc. cultoribus*) agros . . . pervenit (34, 28, 10 -is et amoeni agri loca. *cf. p. 1299, 17 sq.*). 25, 9, 16 itinera quam maxume -ia occupari iubet (SEN. suas. 2, 2 feminis . . . -s hoc in mortem : . . iter est. LAMPR. Alex. 23, 8 -issimum). 25, 25, 5 -ia . . . loca (SEN. dial. 5, 6, 4 per -ia urbis loca. QVINT. inst. 5, 10, 37 *locus* -s an desertus. 7, 2, 44. 11, 3, 4 ut, quibus *auctoribus* nullus est in bibliothecis locus, sit etiam -issimus in theatris. LEX met. Vipasc. Bruns fontes[7] p. 113, 15 COD. Theod. 11, 8, 3, 1 *cf. p. 1299, 21*). LIV. 26, 22, 8 cum centuria -s succlamasset. 27, 11, 4 constabat . . . volturium . . . -i foro in tabernam devolasse (*cf. p. 1299, 23*). 30, 14, 3 -i praetorio. 33, 26, 9 -issima parte urbis (FRONTIN. strat. 3, 9, 2 munitam eoque minus -em oppidi partem). 34, 8, 6 se -i classe ad hostes iturum. 37, 35, 1 advocato -i consilio (37, 45, 7. 42, 62, 9 CVRT. SVET.). 38, 18, 11 celebre et -s emporium. 43, 19, 4 -s castellum (APVL. met. 8, 15. *nota:* SVLP. SEV. dial. 3, 8, 4 in . . . castello veteri, quod nunc -s habitatur a fratribus). 44, 43, 1 Perseus . . . -i agmine equitum . . . fugit. MON. Ancyr. 5, 37 colonias, quae . . . celeberrimae et -issimae fuerunt. PAVL. FEST. p. 75 diox genus piscis -s in Ponto. VELL. 2, 90, 4 provincias tam diffusas, tam -is, tam feras. SEN. epist. 70, 10 non . . . sane -bus exequiis. 76, 12 -s atrium (*opp.* deficiatur clientium turbā). CVRT. 8, 2, 14 pluribus ac -bus vicis (9, 8, 5. APVL. met. 3, 29 vicum -em et nundinis celebrem). 8, 13, 14 insulam quam -s hostis tenebat. 10, 7, 20 equitatus . . . -s sequebatur. COLVM. 9, 11, 4 -is alvi si quos habet favos . . . considerare (*opp.* paucitas apium). MELA 1, 23 natio -s multiplexque Gaetuli. 2, 103 Parabos *insula* in Phoenice . . . parva et . . . oppidum, -s tamen. STAT. Theb. 9, 385 -s . . . circa limina . . . ambitus. TAC. hist. 3, 86 coetus -es egerat. PLIN. epist. 2, 18, 2 -i auditorio (SVET. Claud. 41, 1 SVLP. SEV. dial. 3, 1, 5). 3, 7, 4 cubiculo semper . . . -i doctissimis sermonibus dies transigebat. 5, 6, 8 -s ibi et varia venatio (LAMPR. Alex. 37, 7). 6, 16, 10 -s amoenitas orae. 9, 39, 1 aedes . . . stato die -issima. SVET. Tib. 61, 6 -i quodam convivio (Iul. 31, 1). gramm. 9 cum iudicio -i testimonium diceret. VLP. dig. 9, 2, 11 pr. ubi transitus -s erat. APVL. met. 2, 3 *mulierem* -i stipatam famulitione (flor. 22 p. 102). 2, 9 -i subole spissus. 9, 30 -i prosequente comitatu. PANEG. 11 (3), 10, 1 urbes -es (*opp.* desolata moenia. AMM. 22, 14, 7 urbem -em . . . claram. 23, 2, 8 calonum -s multitudo (AVG. civ. 2, 4 p. 57, 22 D.). VVLG. Is. 22, 2 (*cf. p. 1299, 32*). ITIN. [Silv.] 9, 4 inter fundos -issimos.

notanda: 1 *neutr. plur. pro subst.:* MELA 3, 43 donec ad -iora quam adire audeant *tigres* . . . raptor evadat. HIL. in Matth. 25, 4

[W. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tutiora futura . . . deserta montium quam -ia (frequentata *v. l.*) Iudaeae. **2** *de hominibus celebribus*: MART. 5, 13, 3 toto legor orbe -s. 9, 97, 10 conviva -s *sum*. VLP. dig. 1, 16, 9, 4 minus -es . . . advocatos. ASCON. Pis. p. 20, 15 St. orator melior quam -ior habitus est. FRONTO p. 213, 16 N. deos (*sc. pulverem ac fumum*) infrequentes . . . a laudibus, verum in . . . cultu humano . . . -issimos. PS. AVR. VICT. epit. 12, 5 iurgiorum disceptator . . . -s. AVSON. 404, 25 -es atque claros . . . viros. **3** *notione temporali transeunte in localem*: CORP. XI 3303 diem, quo -ior quodannis sit (TAC. ann. 3, 9 die et ripa -i . . . incessere. SVET. Cal. 15, 1 medio ac -i die).

b *c. ablativo fere i. q. plenus* (*genet. pro abl. adest l. 44 sqq.; aliter p. 1300, 23. 68*): VERG. georg. 2, 185 -s herbis . . . campus (*cf.* SEN. epist. 41, 3 SOL. 45, 11 IORD. Get. 13). OV. ars 1, 147 pompa -s . . . ephebis. met. 4, 620 -s . . . infestaque terra colubris. 9, 106 verticibus . . . -s . . . amnis. 15, 715 niveis . . . -s Sinuessa columbis (MELA 3, 17 PROB. Verg. georg. 2, 438). epist. 14, 29 *viri* mero dubii, comitum clamore -es, *i. comitibus clamitantibus stipati*. 15, 54 locus . . . piceis ilicibusque -s (LIV. 36, 22, 10 PRVD. cath. 8, 45). LIV. 1, 9, 9 -em tectis urbem (24, 3, 2. 31, 23, 5 *opp.* infrequentissima urbis. 42, 15, 5 GELL. 18, 10, 1). 21, 34, 1 -em cultoribus . . . populum (*cf.* APVL. flor. 15 p. 50). 25, 24, 4 ad Epipolam, -em custodiis locum. 35, 5, 6 -s ordinibus legio (*cf.* AMM. 16, 12, 49 densior et ordinibus -s miles). 35, 11, 4 utra pars *saltūs* -ior vicis esset (*cf.* CVRT. 5, 4, 6). 41, 2, 3 forum turba inermi -s. VELL. 2, 95, 2 gentes . . . numero -es, feritate truces (*cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 48, 1 dial. 2, 4, 4). VAL. MAX. 9, 2 ext. 5 -s iuventute gymnasium. SEN. Herc. f. 837 via . . . -s magnā comitante turbā. 1233 -s pharetra telis. Tro. 822 -s rivis levibus Mothone. epist. 102, 21 -ius accolis (oculis *codd.*) laetiusve tectis solum. CVRT. 3, 1, 11 Phrygia pluribus quam urbibus vicis -s (*cf.* PLIN. nat. 5, 53. 60). 9, 1, 13 nemus . . . pavonum multitudine -s. COLVM. 3, 19, 2 gemmarum, quibus est *malleolus* -s in ipso capite. 8. 16, 4 ranis -s vivarium. LVCAN. 1, 511 urbem populis victisque -em gentibus (*cf.* 7, 404). PLIN. nat. 17, 3 censuram . . . -em iurgiis. VAL. FL. 2, 473 ostro scopulos auroque -es. MART. 9, 22, 10 culto sella cliente -s. IVV. 13, 246 rupem scopulosque -es exulibus magnis. TAC. hist. 1, 67 locus amoeno salubrium aquarum usu -s. dial. 6 plenam semper et -em domum . . . concursu . . . hominum. ann. 12, 35 *locus* atrox et propugnatoribus -s. SOL. 11, 26 Paros . . . Abdelo oppido -issima (*cf.* AVSON. 417, 94 nemus umbris . . . celebrique -s ecclesia vico). PANEG. 7 (6), 19, 1 firmissimus et turribus -s murus. SEDVL. op. pasch. 4, 22 p. 272, 12 palmis et frondibus -s turba.

notanda: de singulis hominibus (*cf. sub I B 1 a supra l. 2 sqq.; sub II p. 1300, 45 sqq.*): PLAVT. Mil. 662 *homo* bene (bona *trad.*) factis -s. TAC. ann. 4, 3 Eudemus . . . medicus . . . specie artis -s secretis.

c. gen.: COLVM. 3, 6, 2 potest . . . trunci vastitate id accidere -is (et frequentia *A*) palmitum. TAC. ann. 4, 65 *mons* talis silvae -s fecundusque erat.

2 *de rebus singulis pro genere positis (saepe apud poetas; praeterea usurpatur praesertim a rerum naturalium scriptoribus)*: CIC. orat. 196 iambus . . . -issimus est in iis quae . . . humili sermone dicuntur (de orat. 3, 182 iambum ac trochaeum -em segregat ab oratore Aristoteles. *cf.* orat. 88 ridiculo sic usurum oratorem, ut nec nimis -i . . . nec subobscaeno . . . nec . . . nec . . .). VARRO rust. 3, 16, 14 ibi thymum bonum -s est. OV. am. 2, 5, 21 conviva. ars 1, 50 -s quo sit discepuella loco. 1, 93 ut redit itque -s longum formica per agmen (*aliter* met. 2, 409). VELL. 2, 113, 1 -i . . . equite. CELS. 6, 4, 3 ante . . . quam -em pilum nasci apparuerit. CVRT. 6, 4, 22 -s arbor faciem quercūs habet. COLVM. 8, 16, 9 scarus . . . Graeciae . . . litoribus . . . -issimus exit (PLIN. nat. 9, 62. *cf.* 9, 180 ibi -s hic piscis). 9, 4, 2 surculus. PLIN. nat. 8, 120 chamaeleonem . . . -iorem Indiae. 11, 116 numquam hoc (*sc. ricinus*) in iumentis gignitur, in bubus -s, in canibus aliquando. 16, 153 *herba* -ior. 18, 154. 37, 70. SIL. 1, 328 castelloque urbem circumvallare -i. 8, 634 obseditque -s castrorum limina bubo. MART. 4, 29, 2 lectorem . . . -s lassat et implet opus (*opp.* rara). 5, 37, 13. 7, 45, 3 *illum* -i . . . littera pagina salutat. 7, 54, 6 cadit agna -s. 7, 97, 10 quam -s amator *libelli*. 8, 18, 9 amicus (*opp.* rarus. *cf.* 8, 14, 122). 8, 65, 9 elephanta -em. FRONTIN. strat. 4, 1, 1 *militibus* cum -s iniungeret iter. PLIN. epist. 2, 17, 15 hortum morus et ficus -s vestit. APVL. met. 2, 16 sequens et tertium . . . et -s alternat poculum. PALLAD. 2, 15, 2. 4, 10, 25 -s nodus. AVIEN. orb. terr. 1124 flore -i pinxit terra sinūs. CLAVD. 28, 250 iamque -s rarum decerpere transfuga robur coeperat. PASS. Mar. Iac. 13 p. 62, 14 osculum. *nota c. abl.*: PLIN. nat. 37, 106 nec fuit alia gemma apud antiquos usu -ior.

II *de rerum iteratione; etiam de hominibus iterum atque iterum alicubi versantibus*: **A** *cum nominibus actionem ipsam significantibus* (-s *saepius praedicative*): CIC. de orat. 1, 15 ut ad . . . doctrinam adiungeretur usus -s (SEN. dial. 1, 4, 12 corporis pars . . . quam -s usus agitavit. epist. 85, 15 COLVM. 1, 6, 20 VEG. mil. 4, 46 p. 165, 10. *aliter p. 1301, 8. cf.* PAVL. dig. 41, 3, 2 pr. *oratores* usurpationem -em usum vocant). LVCR. 6, 1160 singultusque -s noctem per saepe diemque. LIV. 10, 46, 4 spolia . . . nota -i publicorum ornatu locorum. 30, 9, 5 rara mentio est pacis, -ior legatorum . . . mittendorum (MELA 2, 13 QVINT. decl. 301 p. 190, 7 HIL. in Matth. 4, 23 p. 940[B]). VELL. 1, 17, 7 -s ac mobilis transitus. 2, 114, 3 admonitio -s, interdum et castigatio, vindicta tamen rarissima (QVINT. inst. 10, 3, 32). CELS. 1, 1, 4 concubitus . . . rarus corpus excitat, -s solvit. cum autem -s non numero sit, sed natura ⟨aestimandus⟩ . . . (*cf.* VINDIC. med. 1 p. 208, 17. 2 p. 209, 18 -i venere vexati. CAEL. AVR. chron. 1, 4, 63). 1, 3, 9 in ipso . . . itinere -s frictio. 1, 3, 26 purgationes . . . -es. 1, 8, 4 deiectio. 2, 7, 4 destillatio. 2, 7, 17 -s singultus et praeter consuetudinem continuus (2, 24, 2). 2, 7, 25 oculorum . . . -s motus (TERT. patient. 15 p. 23, 5 motus -s capitis. BOETH. mus. 1, 3 p. 189, 28). 3, 18, 17 adhibenda bis die frictio est. . . . -s etiam exercitatio (SEN. dial. 4, 5, 3 VEG. mil. 1, 16 p. 19, 16). 3, 21, 17 balneum rarum . . . -iorem . . . vomitum (3, 22, 14. 4, 17, 1 SVLP. SEV. dial. 1, 16, 2 *al.*). SEN. clem. 1, 8, 6 vindicta. dial. 3, 17, 6 morsus. 12, 10, 3 cogitatione (benef. 3, 2, 3 epist. 114, 27). benef. 2, 11, 1 -s meritorum commemoratio (QVINT. inst. 11, 1, 18). *nota*: 5, 3, 3 *beneficia* plura aliquis accepit, maiora, -iora. nat. 6, 3, 3 *lunae* obscuratio -ior. epist. 68, 7 stomachum . . . -i cibo (*aliter infra l. 35*) fulcit. 69, 1 -s migratio instabilis animi est. COLVM. 1, 7, 3 rem malam esse -em locationem fundi. 2, 1, 7 -i ac tempestiva et modica stercoratione (*de vi cf. infra l. 39, supra l. 2*). 2, 2, 13 extirpatio. 2, 9, 18 sarritionem. 4, 6, 1 pampinatione (11, 1, 21). 10 praef. 3 -s postulatio tua. PETRON. 139, 1 torum -i tractatione vexavi. PLIN. nat. 7, 167 totiens invocata morte, ut nullum -ius sit votum. 10, 100 ne cui -ior conversatio (*i. commoratio*) suspecta sit (APVL. met. 8, 2 sermonibus assiduis et conversatione -i). 26, 118 -i potu calidae *aquae*. STAT. silv. 5, 3, 138 inde -s pugnae (*nota gen.*) . . . vox tua (QVINT. decl. 351 p. 381, 2 voces -es). SIL. 14, 360 pulsu. MART. 3, 52, 2 nimium casus in urbe -s. QVINT. inst. 1, 11, 2 -s imitatio transit in mores. 4, 2, 79 plurimum conferet *expositioni* -s affirmatio. 5, 4, 1 in tormentis . . . qui est locus *probationis* -issimus. 9, 1, 24 -iorem eiusdem nominis repetitionem. 9, 3, 7 -s permutatio (*loquendi fig.*) est. 11, 3, 71 -s *capitis* . . . nutus (*cf.* 11, 3, 129 -s nutatio). 11, 3, 80 emunctio . . . -ior . . . reprehendatur. decl. 297 p. 175, 4 -s bellum est. 325 p. 281, 14 nullam rem -ior admiratio sequitur. *et passim.*

B *de rebus quae statum vel habitum significant actione effectum sim.*: CATVLL. 44, 13 me . . . -s tussis quassavit (CELS. 3, 22, 3. 4, 11, 2). CELS. 1 prooem. 53 -s adversa valetudo an rara (*sit; cf.* HIER. epist. 22, 8, 3). 1, 3, 15 implet . . . corpus . . . -ior quies. *ibid.* cibus . . . -ior. 1, 3, 28 -s balneum (3, 22, 7. 6, 6, 27 *al.; cf.* CAEL. AVR. chron. 3, 2, 38 lavacro rarissimo uti in iis . . . iugi autem ac -i in iis). 4, 22, 1 -s deiciendi cupiditas (4, 25, 1 -s desidendi cupiditas). SEN. dial. 4, 6, 3 nec magnam iram nec -em (*cf.* epist. 68, 14 longa ac -i rerum paenitentia). QVINT. inst. 6, 3, 87 *dissimulando* . . . -issimam dat occasionem ambiguitas. PLIN. epist. 6, 33, 9 necessitas computandi (9, 40, 2 agendi necessitas . . . -s hieme).

C *de hominibus iterum atque iterum alicubi versantibus* (*saepe i. q. 'assiduus'; v. Landgraf ad Cic. S. Rosc. 16, contra Stangl, Berl. phil. Wochenschr. 34 [1914] 1637*): Ter. Andr. 107 cum illis . . . una aderat -s. CIC. S. Rosc. 16 erat ille Romae -s atque in foro et in ore omnium cotidie versabatur (18. CAPITOL. Pius 3, 8 post proconsulatum . . . Romae -s vixit. *cf.* 2, 10 in agris -issime vixit). de orat. 1, 243 -s enim te audivi atque affui. orat. 15 quam -s fuerit Platonis auditor (FRONTO p. 180, 22 N.). 167 nos etiam in hoc genere -es. 202 in utroque *genere* -iores sunt et liberiores poetae. Cato 38 venio in senatum -s. off. 2, 46 quibuscum si -es sunt (epist. 13, 52 -s enim fuerat nobiscum. LIV. 3, 24, 5. 23, 15, 14. 39, 53, 11). Brut. 304 *iudicio* -s aderam. epist. 15, 20, 2 cur tu -ior in isto officio esse debeas quam nos. VERG. georg. 1, 99 *rusticus* exercet . . . -s tellurem atque imperat arvis. HOR. carm. 3, 1, 34 huc -s caementa demittit redemptor. OV. met. 2, 409 dum redit itque -s (*aliter* ars 1, 93 *p. 1299, 54*). SEN. Phaedr. 1077 terga nunc torto -s verbere coercet. *et saepe. nota ob synonyma sim.*: SEN. epist. 85, 3 -s nimiusve in hoc vitio. STAT. Theb. 7, 706 (*c. inf.*) hic . . . hominum casus lenire et demere fatis iura -s. TAC. hist. 4, 69 (*c. abl.*) -s contionibus. FRONTO p. 191, 12 N. Fabianum spectatum in iudiciis civilibus, -em in forum. p. 235, 20 potius duxi infrequens amicus esse quam -s assentator. DIOM. gramm. I 501, 26 *metra nominantur* ab iis qui -es in illis fuerunt, ut sunt Aristophania Archebulia. PAPIN. dig. 50, 5, 8, 4 *philosophi* se -es atque utiles . . . contendentibus praebent (VLP. dig. 1, 16, 9, 4). APVL. flor. 17 p. 78 *amicis* -bus delectari, cessantibus obirasci. TERT. ieiun. 17 p. 297, 4 (*c. gen.*) convivandi -ior, obsonandi pollucibilior. PORPH. Hor. carm. 1, 9, 5 -s est in hac figura Horatius. HIER. in Ezech. lib. 13 praef. p. 507/8 non . . . -em, sed iugem hospitem. SIDON. carm. 2, 8 res est . . . rara -s consul. CARM. epigr. 123, 1 -s viator saepe qui transis lege.

nota: t. t. rei milit. i. officiosus, sedulus, industrius: CIC. Verr. 5, 33 castra . . . in quibus cum -s fuisset tamen aere dirutus (*cf. vol. V p. 1268, 5*) est. AVSON. 350, 8 procedere mihi inter -es stipendium iubebis.

III *de rerum dispersione, disseminatione. huc pertinent vocabula, quae statum maxime significant, cum non ad singulos, sed ad multitudinem referuntur*: CIC. inv. 2, 166 gloria est -s de aliquo fama cum laude (LIV. 2, 32, 3 ea -ior fama est. *cf.* FLOR. epit. 3, 3, 20 rumor). orat. 134 ex omni genere -issimae tralationes (*i. metaphorae*) erunt (SEN. epist. 114, 10 pro cultu habetur audax translatio ac -s. QVINT. inst. 11, 1, 49 *cf.* 8, 6, 4). de orat. 2, 111 illud *genus* est -issimum in omni consuetudine vel sermonis vel scripti (CELS. 3, 1, 2 tertium . . . genus . . . in febribus . . . -issimum est. QVINT.

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

inst. 3,4,6 *passim*). Ov. fast. 6,528 estque -s Ino nomen in ore tuum (Fest. p. 257 Quintipor...nomen -s apud antiquos erat). Pont. 2,6,34 carmen in ore -s posteritatis eris. Liv. 25, 8, 9 consuetudinem egrediundi redeundique ... -iorem facere. Manil. 4,418 crimen ubique -s (Sen. dial. 3,6,2). Fest. p. 201 quod *verbum* nunc quoque cum praepositione elatum -s est (Pavl. Fest. p. 165 *al.* Qvint. inst. 1, 5, 39 cum apud alios sit ... -s. 9, 4, 73 'esse videatur' iam nimis -s octonarium incohat. *al.*). Pavl. Fest. p. 23 quorum verborum -s usus ...ex pecoribus pendet (p. 132 -s...antiquis...usus fuit mantelorum. Val. Max. 2, 5, 5 -ior apud eos pultis usus quam panis. Sen. dial. 9, 17, 6. 11, 4, 3. Plin. nat. 9, 122 in promiscuum ac -em usum venisse. 33, 17 Qvint. inst. 5, 14, 14. 8, 6, 14 modicus ... atque opportunus ... usus illustrat orationem ... -s obscurat. *passim.*). Fest. p. 71 qui mos antiquis nostris -s erat (Sen. suas. 7, 14 scholasticorum -issimo ... more. Qvint. inst. 11, 2, 11 Apvl. apol. 66). Vell. 2, 118, 2 -issimum initium esse calamitatis securitatem. Cels. 3, 25, 1 ignotus paene in Italia, -issimus in quibusdam regionibus is morbus est (3,27,1 -s ubique). *similia creberrima.*

IV *pluraliter i. q. multi*: **A** *praevalet notio densitatis*: Varro rust. 2, 5, 8 inferiorem partem *codae* -bus pilis subcrispam. 3, 9, 5 caudis magnis, -bus pinnis. 3, 16, 20 sanitatis signa, si sunt -es in examine. 3, 16, 36 si ex alvo minus -es evadunt *apes* ac subsidit aliqua pars. Verg. georg. 4, 216 *regem* circumstant ... fremitu denso stipantque -es. Colvm. 9, 8, 8 si commeant -es. Sall. Iug. 45, 2 ut cum signis -es incederent. Liv. 22, 31, 4 cum a -bus palantes ... circumvenirentur. 40, 33, 6 non uno agmine nec ad signa -es veniebant. 45, 38, 14 quid Romam -es sub signis veneritis (*v. s. IA 1 p. 1297, 18*). Colvm. 4, 17, 6 *vinea* quae in simplici canterio -bus palmitibus stipatur. Plin. nat. 16, 121 arbores ... quibus ... caudex unus et rami -es, ut ... viti. Val. Max. 1, 8, 2 myrto -bus ramis diffusae. *nota: t. t. rhetor.* (*i.* 'gehäuft'): Rhet. Her. 4, 19, 27 (*v. p. 1304, 71*) nisi sententiam et contrarium ... -bus efferat verbis. Cic. Brut. 250 et lectis utitur verbis et -bus. *cf.* Rhet. Her. 4, 44, 56 vehementer ornata ... expolitio quae constabit ex -bus exornationibus.

B *praevalet notio copiae* (*interdum i. q.* 'universi', *ex. gr. l. 57. 64; praecipue p. 1302, 23 sq.*): **1** *de hominibus* (*saepissime apud* Cic. *et* Liv., *post rarius*): Pacvv. trag. 187 edicam -es ut eant gratatum hospiti. Lvcil. 1042 ibat ... domum. sequimur multi atque -es. Cic. Quinct. 25 veniunt -es. Verr. 2, 172 *Siculi* Romam -issimi convenerant. 5, 154. Caecin. 21 -es armati obstiterunt (Sall. Catil. 18, 8 Liv. 1, 52, 6 *al.*). har. resp. 13 -iores pontifices de mea domo quam unquam de caeremoniis ... iudicasse. de orat. 3, 211 refert etiam qui audiant, senatus an populus an iudices, -es an pauci an singuli. epist. 1, 2, 1 de tribus legatis -es ierunt in alia omnia (*sc. senatores.* Phil. 1, 11 epist. 11, 6, 3. Liv. 31, 49, 1 triumphum ... -es ... decreverunt. 35, 7, 2 ad -iores *senatores* consultatio dilata est. *al. cf.* senatus -s *p. 1297, 76*). *sim. passim.* Caes. Gall. 4, 13, 4 Germani -es omnibus principibus ... adhibitis ... in castra venerunt. civ. 3, 36, 1 cum ad eum -es civitatium legationes convenire coepissent (Liv. 44, 46, 9 *al.* legatio -s *p. 1298, 42*). *al.* Bell. Afr. 3, 2 oppidani ... muros armatis complent, ante portam -es considunt. Bell. Alex. 68, 1 qui -es concurrissent. Verg. Aen. 1, 707 Tyrii per limina laeta -es convenere (*inde* Avson. 352, 18). 6, 486. 10, 505. Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 10 omnes ⟨libe⟩ros ... ante aed⟨em ... D⟩ianae bene -esque a⟨desse⟩. 21 pueros virginesque ... -es u⟨t adsint⟩. Ov. met. 6, 159 Ismenides, ite -es (*paene i. q. universae*). Liv. (*passim: ex. gr.*) 1, 50, 2 conveniunt -es prima luce. 6, 40, 12 si esset libera haec civitas, non tibi -es succlamassent. 9, 20, 2 ab -bus Samnitium populis (Tert. anim. 25 p. 342, 23 populi -iores apud orientalem ... temperaturam. *al.* populus -s *p. 1298, 6*). 37, 44, 6 laetiores et -iores ... nuntios. 34, 56, 9 *et saepius*: milites ... -es. 36, 23, 4 hoc primis diebus ... et -es et impigri fecerunt, ... deinde pauciores et segniores. 45, 7, 1 *ceteros* manere in praetorio -es (*paene i. q.* 'universos') iussit. Fest. p. 266. Cvrt. 7, 1, 5 edicit ut omnes in vestibulo praesto sint. quos ubi -es adesse cognovit. Corp. II 1276. Val. Fl. 1, 184 ducis imperiis Minyae monituque -es. Mart. 10, 62, 2 sic te -es audiant capillati. Qvint. decl. 261 p. 71, 5 -es tyranni sunt. Svet. Iul. 15 *optimates* -es obstinatosque ad resistendum concurrisse. 81, 4. Lact. inst. 4, 28, 8 famuli qui assidui et -es...fuerint. Mart. Cap. 3, 296 quod -issimi auctores non probant. **2** *de rebus vel corporeis (etiam bestiis) vel incorporeis* (*rarius usque ad* Liv.): Cic. Verr. 2, 129 quo maximarum rerum -issimae cotidie advocationes fiunt. epist. 10, 31, 1 nunc -ioribus latrociniis infestior factus est. ad Q. fr. 1, 2, 2 *sermones* quam -es essent et quam graves, ... cognovit. Varro rust. 2, 5, 10 *boves* albi in Italia non tam -es quam[quam] in Thracia. Bell. Afr. 83, 2 tela in elephantos -es iniciunt. Nep. Phoc. 1, 2 propter -es delatos honores potestatesque summas. Verg. georg. 3, 394. Aen. 10, 691 uni odiisque viro telisque -bus instant. Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 111 bono more et proinde celebrato -bus exemplis (Veg. mil. 1 p. 4, 7). Ov. fast. 4, 117 *dea* ubique potens templisque -bus aucta. Liv. 10, 11, 6 cum passim non solum villae, sed -es quoque vici ... fumarent (*aliter* vicus, urbs -s *hominibus p. 1298, 66. 70. 80*). 42, 28, 3 succlamationes -es erant. Sen. contr. 1, 3, 3 moles ... -bus exasperata saxis. Cels. 1, 3, 8 post varium cibum -esque dilutas potiones. 2, 2, 3 si -es oscitationes *sunt*. 2, 7, 2 -ia sternumenta sunt (4, 5, 1). 4, 31, 1 in manibus ... vitia -iora longioraque sunt. *al.* Sen. dial. 3, 4, 3 irae ... non minus pertinaces quam -es. 12, 7, 4 -es terrarum hiatus. nat. 6, 12, 1 -bus plagis. epist. 75, 12 affectus -es neglectique. 118, 1 exigis a me -iores epistulas (Pass. Paul. 1. *cf.* -bus litteris: Svet. Tib. 11, 4 Capitol. Alb. 10, 3). Cvrt. 10, 1, 14 insulam palmetis -bus consitam. Colvm. 4, 10, 2 -bus fossionibus omnibus mensibus ... ac pampinationibus adiuvanda (Pallad. 3, 18, 2). 4, 17, 7 -bus aquis (*cf.* Plin. nat. 18, 175 -es imbres. Pallad. 11, 14, 4) vitis labefactatur. 4, 24, 20 ubi spissa internodia -esque oculi sunt. 9, 13, 2 cur in regionibus Italiae ... raro -es durent apes (Pallad. 5, 7, 1). Petron. 116, 4 bellis -bus (Frontin. aq. 18 *al.*). Plin. nat. 2, 124 aquilones constantius perflant ... post cos ... austri -es. 2, 150 arcūs vocamus extra miraculum -es. 9, 63 *scari* -es inveniuntur Italiae litore (*cf.* 12. 82 serpentes. 32, 154 pernae. *cf.* piscis -s *sim. p. 1299, 58*). 20, 68 *lactucae* -iores in cibo (22, 154). 26, 17 vomitiones supra modum -es. Stat. Theb. 2, 741 feres de more -es primitias operum. Qvint. inst. 9, 2, 21 deliberamus, quod est -issimum. *ibid.* 72 ne si optimae quidem sint *figurae*, esse debent -es. nam densitate ipsa figurae aperiuntur (9, 3, 27 si neque supra modum multae *figurae* fuerint nec eiusdem generis aut iunctae aut -es, quia satietatem ut varietas earum ita raritas effugit). Frontin. strat. 2, 3, 9 -bus proeliis (Flor. epit. 1, 3, 3. Evtr. 3, 22, 2 -bus [*Paean.* ἀπάσαις] proeliis victus). Cael. Avr. chron. 1, 1, 5 vigiliae iuges aut -es (*v. supra l. 21*).

syn.: assiduus *p. 1298, 33.* *iungitur cum*: celeber, clarus, iugis, longus, magnus, multus, varius. *opp.*: modicus, paucus, rarus, vastus. *comp.*: infrequens (*p. 1300, 63*), perfrequens.

adv. ✕**frequenter**. *usurpant* (*cum comp. et superl.*): Cato (*semel*), Varro (*quater*), Rhet. Her. (*quater*), Cic. (26^{ies}), Ov. (5^{ies}), Liv. (10^{ies}), Fest. (*cum* Pavl. 15^{ies}), Sen. rhet., Vell., Val. Max., Cels., Sen. phil. (28^{ies}), Colvm. (35^{ies}), Scrib. Larg. (12^{ies}), Mela, Ascon., Petron. (10^{ies}), Plin. nat. (6^{ies}), *singulis locis* Sil. Stat. Mart., Qvint. inst. (143^{ies}, saepe 180^{ies}), decl. (20^{ies}), Frontin., Tac. (*semel in* dial., *at* saepe, saepius *ubique passim, non* saepissime), Plin. epist. *et* paneg. (24^{ies}), Svet., Dig., Apvl., Tert., Vvlg. *al.*; *crebrescit in sermone vulgari aetatis posterioris, rarescente usu vocabuli* saepe. *cf. Wölfflin, Cass. Fel. (Münch. Sitz.-Ber. 1880) p. 411; Löfstedt, Komm. z. Peregr. Aeth. p. 276. deest* (*sicut apud* Caes. Sall. Tac. hist. ann.) *apud* Amm. (saepe 130^{ies}, crebro 18^{ies}, aliquotiens 76^{ies}). *comp.* frequentius *inde a* Varrone, *sup.* frequentissime *inde a* Cic. magis -r: Colvm. 11, 3, 56 Ps. Apvl. Ascl. 36. *anceps*: Fest. p. 381 M. (494 L.) 'tutum' -r dicitur maxime. Gloss. plerumque (*cf. p. 1303, 82*), crebro. συνεχῶς, ἐνδελεχῶς. Vvlg. διὰ παντός (IV reg. 4, 9), πυκνότερον (-ius II Macc. 8, 8. -r act. 24, 26), πυκνά (Luc. 5, 33), ἑκάστοτε (II Petr. 1, 15), παρ' ἕκαστα (I Macc. 10, 13. 14), πολλάκις (I Macc. 14, 28 *al.*). Itala Sirach 34, 13 (Veron.; πλεονάκις, Vvlg. aliquotiens). *interdum* -ius *sensu debilitato, ex. gr.* Petron. 110, 4 abscondebam ... -ius vultum. 117, 11 positā -ius sarcinā.

A *de densitate vel de multitudine*: Cic. Verr. 4, 119 ea pars *urbis* habitatur...-issime (*ibid.* colitur ea pars...-issime. Liv. 1, 30, 1 *Caelius mons* quo -ius habitaretur. 2, 62, 4 vicorum quibus -r habitabatur. 9, 28, 5 et -r ibi. 27, 30, 3. 37, 22, 7). Cic. epist. 10, 12, 3 frequens eum senatus reliquit ... meaeque sententiae ... cum -r assentiretur senatus ... (Brvt. Cic. epist. 11, 13, 3 succlamatum est ... -r a militibus. Liv. 4, 61, 2 cum ... concilium ad fanum ... -r habitum esset). Cic. nat. deor. 2, 136 *pulmones* se contrahunt ... dilatantur, ut -r ducatur cibus animalis (*i. spiritus*). Ov. am. 2, 6, 2 exequias ite -r, aves (Liv. 22, 61, 14 obviam itum -r ab omnibus ordinibus). Scrib. Larg. 14 eodem modo rosa admixta, non tamen -r. *nota: dubito hucne an ad B 1 quadrent hi loci*: Pallad. 1, 35, 8 amurca per pavimentum -r aspersa. 2, 14, 2 fluminis harena ... -r spargatur in medias (*herbas*). 3, 25, 5 radicibus felle taurino -r infusis.

B *de iteratione*: **1** *generatim: de rebus vel actionibus iteratis* (*usque ad* Liv. *omnes fere qui extant locos enumeravi*): Cato agr. 77 *custodes* oleum -r capiant (*cf.* 64 bis in die. Plin. nat. 15, 22 saepius die). Varro ling. 7, 86 vocabulum ... quo -ius Sicilia ... usa. 9, 74 -ius res in binas dividi. ling. frg. Rufin. gramm. VI 555, 11 poni oportet ... -ius ... senarium. rust. 3, 17, 6. Rhet. Her. 4, 22, 23 his exornationibus -r collocatis. 4, 34, 46 translationes plures -r ponuntur. 4, 48, 61. Cic. inv. 2, 132 minus -r operam rei publicae det. part. 73 adhibenda ... -ius ... illa ornamenta. de orat. 3, 201 tralatis utamur -r interdumque factis, raro autem etiam pervetustis (orat. 221 non modo non -r, verum etiam raro. *v. p. 1303, 26*). orat. 136 *ornamentis* -issime Demosthenes utitur. Att. 1, 19, 5 hominem ... saepe iam de P. Clodio ... agere coepisse; huic -r interceditur. Ov. trist. 4, 7, 25 *mille* tamen causas scribendo vince -r. fast. 3, 287 non alias missi cecidere -ius ignes. am. 2, 6, 28 forsitan et fiant inde -r anus. Liv. 1, 11, 4 Romam inde -r migratum est. 34, 61, 13. 35, 35, 10. Liv. perioch. 96 magnus dux et adversus duos imperatores ... vel -ius victor.

iuxta ponitur saepe *vel* saepius: Cels. 1, 1, 1 modo ruri esse, modo in urbe saepiusque in agro ... quiescere interdum sed -ius se exercere. Sen. nat. 7, 27, 6 ignorat naturae potentiam, qui illi non putat aliquando licere nisi quod saepius fecit: cometas non -r ostendit

[*U. Leo*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

epist. 90, 23. COLVM. 4, 29, 11 *truncus* saepius pampinandus est ... -iusque detrahendae soboles. 7, 9, 14 SCRIB. LARG. 180 QVINT. inst. 2, 12, 4. decl. 362 p. 394, 14 saepe coisse ad lusum, -r una fuisse. TAC. dial. 39 saepe interrogat, ... -r ... indicit. PLIN. epist. 2, 5, 1 actionem et a te -r efflagitatam et a me saepe promissam. paneg. 76, 9. SPART. Hadr. 19, 8 in circo ... saepe ... leones interfecit, militares pyrrhichas ... -r exhibuit, gladiatores -r spectavit. CAPITOL. Alb. 13, 1 IVST. 9, 8, 16. HIL. in Matth. 17, 5 p. 1015^{B} (*cf.* VVLG. Matth. 17, 14 crebro). PHYSIOGN. 115. BENED. reg. 28 p. 35, 3 si quis frater -r correptus (*titulus*: saepius correpti). CORP. XI 5635 pater annonae caritates saepius sustinuit, epulum -r dedit. *opponitur* interdum, nonnumquam, numquam *sim.*: CELS. 1, 1, 1 *v. p. 1302, 81.* SEN. nat. 7, 27, 6 *v. p. 1302, 83.* COLVM. 2, 10, 8 tempestiva *satio* -ius, nonnumquam tamen sera melior est. 7, 6, 7 parit ... -r duos, nonnumquam trigeminos. 11, 2, 1 aut numquam decipietur aut certe non -r. QVINT. inst. 2, 17, 36 *v. infra l. 30.* 3, 8, 4 -r ... coniecturae locus est: nonnumquam tractatur aliqua finitio, aliquando ... possunt incidere tractatūs. 4, 2, 103 pleraque sunt -issime custodienda, immo numquam ... mutanda. 5, 10, 38 haec ... ad coniecturam -ius pertinent, sed interim ad ius quoque. 6, 2, 10. 6, 3, 1 animum -r avertit et aliquando etiam reficit. 11, 3, 114 manus sinistra numquam ... gestum ... facit: dextrae se -r accommodat. PLIN. epist. 6, 5, 5 -ius singulis, ambobus interdum propitium Caesarem. 9, 23, 2. SVET. Vesp. 12 mediocritatem ... neque dissimulavit umquam ac -r etiam prae se tulit. SPART. Sept. Sev. 19, 8 VEG. mil. 3, 6 p. 77, 2 BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 248, 15.

opp. raro: COLVM. 8, 17, 8 raro ... at contra -r. MELA 2, 16 raro usquam pomiferam arborem, vitem -ius tolerat. QVINT. inst. 10, 2, 3 similem raro natura praestat, -r imitatio. decl. 338 p. 331, 14. CELS. dig. 1, 3, 5 ea ... quae -r et facile quam quae perraro eveniunt. SOL. 2, 41.

opponitur semper *vel* non semper: QVINT. inst. 2, 17, 36 non semper autem ei, etiamsi -issime, tuenda veritas est, sed aliquando exigit ... utilitas *cqs.* 4, 3, 9 ut non semper est necessaria ... procursio, ita -r utilis. 7, 4, 31. 7, 5, 2. 10, 1, 106 ille acumine semper, hic -r et pondere. PELAGON. praef. p. 29, 2. HIER. epist. 58, 6, 2 semper in manu tua sacra sit lectio, -r orandum. AVG. civ. 10, 1 p. 402, 14 D. aut semper aut tam -r, ut paene semper. 21, 8 p. 506, 17 aut semper aut -r. SIDON. epist. 1, 7, 2 -r potius ... quam semper. BOETH. arithm. 2, 2 p. 80, 12 labore semper quidem maximo, -ius inferaci. *iuxta ponuntur vel opponuntur diversa adverbia* (magis *seorsum tractatur infra l. 63*): COLVM. 2, 15, 3 -r id potius quam immodice facere (PALLAD. 5, 4, 3 -r et modice. 10, 1, 3 nec prodest nimium stercorare uno tempore, sed -r et modice). QVINT. inst. 1, 8, 11 praecipue quidem apud Ciceronem, -r tamen apud Asinium. 9, 1, 11 in eosdem casus ... continuo quis aut certe nimium -r incurrit. PLIN. epist. 2, 20, 6 non minus scelerate quam -r. SVET. Dom. 21 convivabatur -r ac large. Aug. 87, 1 -ius et notabiliter. FRONTO p. 182, 3 N. nullum verbum prius neque -ius congarrit. CELS. dig. 1, 3, 5 *v. supra l. 29.* MIN. FEL. 3, 6 cuius testa et procurreret longius et -ius exiliret. 31, 4 dum Venerem promiscue spargitis, dum passim liberos seritis, dum etiam ... natos ... -r exponitis. SPART. Hadr. 17, 3 saturnalia ... -r misit, ... libenter accepit (RVRIC. epist. 2, 48 p. 428, 4 libenter accipere ..., -r impendere). SERM. (Corp. Vind. 21) 4, 25 p. 327, 1 peregrinos assidue excipere et pauperibus -r elemosynam dare. BOETH. mus. 1, 3 p. 190, 5 -ius ac spissius aerem ferit. CASSIOD. in psalm. 3 concl. p. 47^{A} a nobis enim -r ista non exigas quibus noviter multa dicenda sunt. *accedit* multi *vel* multa *et sim.*: QVINT. inst. 8, 2, 23 multis cum -r cogitationibus avocari. decl. 331 p. 301, 10 multa ... invenientur -r. PLIN. epist. 4, 11, 7 multa, sed hoc -issime clamitabat. VOPISC. Aurelian. 26, 1 male accepto -r exercitu multa perpessus est. EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II) 1, 1 multa quidem et -r ausi sunt Arriani. MACR. sat. 1, 17, 1 hoc ... mecum multum ac -r agitavi. CAEL. AVR. acut. 3, 18, 186 quod -r ac plurimam manderent ... herbam. *iuxta ponitur* maior *vel* magis: QVINT. inst. 1, 10, 36 ratio ... cadit -r in causas, ... sed habet maiorem quandam aliam ... cognationem. 11, 3, 108 et fit -ius et magis fallit. PLIN. epist. 5, 5, 3 *v. p. 1304, 20.* FRONTO p. 23, 2 N. quae magis necessaria, -ius sunt experiunda. *opp.* semel: IVST. 11, 12, 7 nam semel eam visam esse, cum matrem ... -r consolaretur. EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II) 2, 3 non semel neque iterum, sed -r. SCHOL. Cic. Bob. p. 92, 19 St. non semel de hac Aegypti hereditate, sed -issime praeiudicatum *esse*. HIER. in Agg. 1, 5—6 p. 746 non semel et bis, sed -r peccat. in Ezech. 7, 24 p. 275 non semel sed -r. RVFIN. hist. 5, 2, 2 semel et iterum ac -r (*οὐχ ἅπαξ οὐδὲ δὶς ἀλλὰ πολλάκις*). CAEL. AVR. acut. 2, 10, 64 non semel, sed -r. IORD. Get. 293 -r cum suis egrediens ... et hoc non semel nec iterum, sed -r. *notanda*: QVINT. inst. 7, 1, 12 non quid -issime, sed quid tum expediret intuitus. PLIN. epist. 9, 30, 1 laudas mihi et -ius praesens et nunc per epistulas Nonium. PALLAD. 4, 1, 3 ubi calor temporis coeperit ... circa vesperam ... debet -r umor affundi. 5, 3, 4 si ex eo semine -r seratur, modo in serpyllum modo in sisymbrium mutetur. 10, 1, 3 *v. supra l. 41.* *pleonasmus adesse videtur*: CENS. 10, 8 p. 18, 1 identidem -r expertus. -issime *vel* -ius *significat i. q.* plerumque (GLOSS. IV 344, 44): QVINT. inst. 4, 1, 55 -issime ... prooemium decebit ... modestia. 6, 5, 3 iudicium -issime certum est. SORAN. p. 10, 12 *sanguis* -ius expletis XXX diebus occurrit. p. 10, 19 -ius ... *purgatio* a XIV. anno initium capit.

2 *de hominibus aliquid saepe nec non studiose facientibus (quod saepe etiam intellegi licet sub 1)*: RHET. Her. 4, 56, 49 -r et assidue consequamur artis rationem. CIC. Caecin. 77 qui ... adesse nobis -r in hac causa solet. de orat. 2, 155 eos ... et a se et ab aliis -r auditos (Brut. 305 reliquos -r audiens acerrumo studio tenebar. *cf.* 156 audivi eum studiose et -r. fin. 1, 16. 5, 8 Tusc. 2, 9 nat. deor. 1, 59. AVG. civ. 2, 6 p. 60, 9 D. praecepta ... -r audiri. *aliter*: SEN. contr. 7 praef. 1 quamvis non audierim -r *Albucium*, cum per totum annum quinquiens sexiensve populo diceret). PAVL. FEST. p. 9 assiduus dicitur qui in ea re quam -r agit quasi consedisse videatur (VLP. dig. 47, 10, 15, 22 assectatur qui tacitus -r sequitur. assiduo [-a *edd.*] enim frequentia quasi praebet nonnullam infamiam. *v. B1 p. 1303, 55*). QVINT. inst. 5, 12, 22 initurus -r forensium certaminum pugnam. PLIN. epist. 1, 20, 12 -r egi, -r iudicavi, -r in consilio fui. CALP. decl. 5, 27 MACER dig. 49, 16, 12, 2 PORPH. Hor. epod. 8, 15. 16 IVL. SEV. rhet. 2 p. 356. *cf.* CARM. epigr. 1552 B 10 reportantes mella -r *apes*.

accedit verbum intensivum (cf. PAVL. FEST. p. 61 coctitare ... id est -r coquere): PLIN. epist. 5, 5, 3 tanto magis reliquos (*libros*) perficere cupiebat quanto -ius hi lectitabantur. GELL. 12, 11, 1 cum ad eum -r ventitaremus. *nota*: -r frequentare: PAVL. FEST. p. 131 nomen -r in cantibus ... frequentabant. SVLP. SEV. dial. 2, 12, 11 siquidem ... virum -r ... angeli frequentarint. *adv. quasi pro adiect.* frequens *positum videtur*: QVINT. decl. 249 p. 24, 16 cum -r bella sint. 261 p. 69, 23 in qua civitate -r tyranni erant. 338 p. 330, 5 -r iurgia erant inter privignum et novercam (*cf.* PALLAD. 12, 3 *vinea* fossā -ius incitetur, *quocum conferre iubet Schneider* COLVM. 4, 22, 3 frequentibus deinde fossuris terra permiscetur). *U. Leo.*

frequentābilis, -e *a* frequentare. HIL. in psalm. 131, 15 exsurge ... in eam requiem ..., quae introeuntibus -is est.

frequentāmentum, -ī *n. a* frequentare. *translate: i. q. deliciolae frequentes (t. t. mus., ut videtur)*: GELL. 1, 11, 12 si ... Graccho contionanti numeros et modos et -a quaedam varia tibicen incineret. 5, 1, 1 qui audiunt *philosophum*, ... si vocum eius festivitatibus, si modulis verborum, si quibusdam quasi fre⟨quen⟩tamentis orationis moventur ..., tum scias ... frustra esse neque ... philosophum loqui, sed tibicinem canere.

frequentārium: frequentem PAVL. FEST. p. 93.

frequentātio, -ōnis *f. a* frequentare. *actio frequens*: SERV. auct. georg. 4, 378 'adolescunt': ... hic vim habet -is (*i. verbum frequentativum*). *cf.* MACR. exc. gramm. V 626, 11 uno verbo -em administrationis ostendit (650, 4. 651, 26 *saepius*). PS. APVL. Ascl. 9 p. 44, 17 obsequiorum. AVG. bon. viduit. 21, 26 p. 337, 6 bonorum operum -o. nupt. et concup. 19, 10 p. 222, 17 si una *mulier* concumbat cum pluribus, ... non est ei hinc multiplicatio prolis, sed -o libidinis. CAEL. AVR. acut. 3, 11, 103 urinae reddendae ... -o. ENNOD. opusc. 6, 2 p. 401, 22 precum. CASSIOD. in psalm. 118, 48 operis. GREG. TVR. glor. conf. 17 viae a -e imbrium effusae. *accessio, conventio frequens, hic illic i. q. veneratio*: PANEG. 4 (9), 17, 3 quamvis ... intermissa fuerit eorum (*Maenianorum*) exercendi studii (*i. ob exerc. st.*) -o. HIL. in Matth. 2, 2 p. 924^{C} ad desertam Iudaeam venit, desertam dei -e, non populi, et vacuam sancti spiritus habitatione, non hominum. PS. APVL. Ascl. 3 -o ... influens per mundum ... omnium generum et omnium specierum. 17 *ὕλη* ... vel mundus omnium est receptaculum omniumque agitatio atque -o. 38 caelesti usu et -e (*praecedit* sacrificiis frequentibus). SYMM. epist. 6, 70 -em *aedium* soliditati conditor primus antetulit. PAVL. NOL. epist. 17, 2 innumeris -bus occupati (*seq.* coetus). AVG. serm. 218, 1 ut ... ipsa -e populorum fides nostra clarius illustretur. SACR. Leon. p. 394 *populum* sanctorum ... -bus interesse. PROSP. in psalm. 117, 27 *qui s. scripturae verba sic ipse transformavisse videtur*: constituite diem festum in -bus (*ἐν τοῖς πυκάζουσιν*, VVLG. in condensis) *et addit* non tepide nec segniter, sed in -e currendum est. CASSIOD. var. 8, 31, 5 copiosa marina possidet -e commercia. 8, 31, 7 -i humanae (*opp.* in desolationibus). IORD. Get. 42, 223 ubi Mincius commeantium -e transitur. GREG. TVR. glor. mart. 37 cum ad eius festa populorum -o confluxisset (PASS. Theclae rec. B a, 21 p. 54, 23 -o populi). *tropice*: GREG. M. moral. 4, 57 p. 667^{A} qui ... illicita appetunt ..., prostratam mentem pede miserae -is calcant (*i. malarum cogitationum crebro subeuntium*). *in rhetorica t. t. pro ἀθροισμός (cf. p. 1297, 32)*: *verborum*: RHET. Her. 4, 19, 27 continuatio est et densa et continua -o verborum cum absolutione sententiarum. *ibid.* -o necessaria est (*syn.* frequentibus ... verbis). *rerum*: RHET. Her. 4, 40, 52 -o est, cum res tota causa dispersae coguntur in unum locum. 4, 40, 53 illa -o, quae plurimum coniecturalibus causis opitulatur, cum suspiciones ... unum in locum coactae rem videntur perspicuam facere. CIC. part. 55 definitiones ... conglobatae et consequentium -o et contrariarum ... rerum. 122 -e argumentorum et coacervatione universa. *Vollmer.*

frequentātīvus, -a, -um [*a* frequentare. *Th.*]. **1** *non grammatice: i. q. iteratus*: PS. CYPR. singul. cler. 45 -um inter mulieres celebrare processum (*i. frequenter procedere*). **2** *paene semper t. t. gramm. (cf. Jeep, Geschichte von den Redeteilen p. 192 sq.)*: MACR. exc. gramm. V 626, 10 -a forma compendio (*i. brevitati*) latinitatis obse-

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quitur cum uno verbo frequentationem administrationis ostendit. GRAMM. suppl. 207, 35. 235, 5. DIOM. gramm. I 342, 30 iterativa sive -a. GLOSS. *συνεχής* (*v.* frequentia *p. 1307, 47*). -a *συνεχείας δηλωτική* (*sc. μορφή*). -um *συνεχές. πυκνόν.* *doctrina confusanea*: GRAMM. suppl. p. XXVII multi affirmant, quod ideo -a dicatur *forma*, quod paenultima praetunditur. PAVL. FEST. p. 83 'erugere' semel factum significat, quod eructare saepius. illud enim perfectae formae est, hoc -ae. CHAR. gramm. I 255, 23 quaedam verba . . . -a sive iterativa appellantur, quibus significatur id quod saepius futurum est. EXC. Bob. gramm. I 561, 20 *verba* saepius agendi quae et -a (*cf. ibid.* 563, 4). EXPLAN. in Don. gramm. IV 505, 22 si idem saepius faciat, -a forma dicitur. POMP. gramm. V 220, 11 *forma* -a est, ubi saepe nos aliquid facere ostendimus. ISID. orig. 1, 9, 3 -a . . . a saepius agendo. DON. Ter. Hec. 743 -o ('receptet') usus est, quod non raro, sed frequenter receptet. CLEDON. gramm. V 16, 28 -a est, quae nos ostendit frequenter aliquid facere. AVG. gramm. V 516, 12 sunt alia, quae -a dicuntur, quibus aliquid frequentius factum significatur. SERV. georg. 3, 274 -um fecit ab 'excipiendo', h. e. 'crebro excipiunt'. SACERD. gramm. VI 431, 11 -a species est, quae non semel, sed aliquotiens quid agi declarat. SERV. Aen. 10, 383 'receptat': ideo -o usus est, quia haerentem hastam . . . avellere facile non poterat. georg. 1, 336 sane perite ait 'receptet', ut ex -o verbo nobis ostenderet, Saturnum bis ad . . . signum reverti. SERV. Aen. 1, 483 bene forma usus est -a, per quam ostendit, quod per numerum (*ter*) dixerat. 4, 3 bene -o usus est verbo in frequenti amantis cogitatione. SERV. auct. 4, 346 ideo -o verbo (capessere) usus est, quia multas se dicit . . . sortes accepisse. SERV. georg. 4, 547 -um est pro principali; aut certe ideo 'facesit', quia plures hostias immolavit. CONSENT. gramm. V 376, 3 quodsi consuetudinem operis *significat*, -a *forma* dicitur. *mentis statum significant verba -a*: DON. Ter. Phorm. prol. 4 impudentiam ostendit per -um verbum (SCHOL. Ter. p. 69, 26). SERV. Aen. 7, 336 usus est -o (versare) ad vim augendam. *de re grammatica*: DIOM. gramm. I 401, 20 (*verba*) absoluta, incohativa, -a, meditativa (*iuncturae similes passim*). 345, 21 -a de nomine venientia. POMP. gramm. V 221, 14 (*male*) esse aliqua . . . -a non a verbis venientia, sed a nominibus, ut est 'graecissat' (*sim. saepe*). PRISC. gramm. II 429, 21 -a plerumque a supinis derivantur. 501, 4. 546, 8 (*similia passim*). PRISC. gramm. II 535, 11 -a esse non possunt ('*capesso*' *al.*), cum primae coniugationis non sunt (*passim. cf.* SERV. georg. 4, 547. gramm. IV 413, 10 *contra de 'facesso' eqs.* Aen. 4, 346 POMP. gramm. V 377, 14 CLEDON. gramm. V 61, 32 [*contra* 54, 20]). *de formatione*: PROB. inst. gramm. IV 158, 5. 181, 6 POMP. gramm. V 240, 8 EVTYCH. gramm. V 449, 4. 483, 4 SACERD. gramm. VI 442, 12.

adv. **frequentātīvē:** PAVL. FEST. p. 379 verberitare . . . Cato -e ab eo, quod est verbero, dixit. *U. Leo.*

frequentātor, -ōris *m. a* frequentare. *qui frequenter aliqua re utitur*: SERV. gramm. IV 457, 18 metra . . . nomen accipere . . . vel ab inventoribus, vel a -bus (ISID. orig. 1, 39, 5. 8). PS. APVL. Ascl. 29 sol . . . gubernator vitalium . . . eorumque -r et dispensator est. *imprimis de frequenti accessu conventu, de veneratione*: TERT. monog. 8 prandiorum et cenarum. PAVL. NOL. epist. 11, 13 Martini beatissimi. 38, 10 rarus . . . urbium -r. SIDON. epist. 1, 9, 5 Basilianis . . . -bus (*i. qui Basilii domum frequentant*). ALC. AVIT. hom. 23 p. 141, 10 -es suos *cultores Christi*. 24 p. 142, 21 -bus *basilicae*.

frequentātus, -ūs *m. a* frequentare. PS. RVFIN. in Os. 10, 7 p. 1012^{D} delubris, quorum -u consueverat *Samaria* me asperare. PS. HIER. epist. 5, 1 -u corporalis accessus aerumnas tuas illustrare. 6, 18 istam . . . animam morbo stultitiae vitiatam orationum tuarum -us sanet. *Vollmer.*

frequenter *adv. v.* frequens *p. 1302, 29.*

frequentia, -ae *f.* [*a* frequens. *Th.*]. *significat tam multitudinem hominum aut rerum quam actionem veniendi conveniendi multorum vel etiam singulorum. promiscue usurpantur notiones ex. gr.*: PALLAD. 5, 7, 4 *i. q. multitudo*, 5, 7, 6 *i. q. commeatus.* *actio significatur*: **1** *sine dubio*: **a** *i. q. praesentia*: CIC. dom. 55. Q. CIC. pet. 50 (*acced.* studia, voluntas, assiduitas). CAEL. AVR. acut. 1, 9, 59 (*acc.* multorum). 1, 9, 65. **b** *i. q. conventus*: PLIN. nat. 35, 134 *cf.* GLOSS. IV 344, 45. **c** *i. q. comitatus, obsequium*: LIV. 7, 30, 21 (*opp.* multitudo). 27, 50, 2 (*opp.* laetitia). 35, 43, 5 (*de paucis agitur*). PETRON. 97, 1 (*acc.* modicus). VLP. dig. 47, 10, 15, 23 (*de uno*). **d** *i. q. turba vel etiam genus vitae nec non turbulentia civium urbem colentium. cf.* DIFF. ed. Beck p. 58, 34 -a assiduitas urbis est; turbam faciunt loci angustiae. **e** *i. q. turba conferta*: CIC. Pis. 53 (*opp.* solitudo; PETRON. 34, 5. 95, 7 *acc.* concursus). **f** *i. q. commercium*: PALLAD. 5, 7, 6 locis, quibus apum -a est. *nota*: PS. CYPR. singul. cler. 1 p. 174, 10 (*de uno, v. p. 1307, 48*). **g** *i. q. studium*: PASS. Paul. 2 multa -a dilectum sibi iuvenem requirebat. **h** *i. q. iteratio*: PRISC. gramm. II 429, 20 verba, quae -am actus significant. **2** *paene sine dubio*: RHET. Her. 3, 19, 31 (*acc.* obambulatio). CIC. Verr. 3, 189. 4, 80. 133. 6, 143 Mur. 69 Cluent. 167. 195 (*acc.* studium). Arch. 3 Catil. 4, 15. Flacc. 41 (*de funere*). de orat. 1, 200 (*acc.* splendor). Att. 2, 14, 2. 12, 40, 3. 16, 5, 1 (*de ludis*). Q. CIC. pet. 3 (*acc.* assiduitas). HIRT. Gall. 8, 50, 3 (*acc.* officium). LIV. 28, 38, 7 (*de comitiis celebrandis*). SEN. epist. 95, 23 (*de auditorio; ita saepius*). PETRON. 111, 2 QVINT. inst. 1, 2, 1 FRONTIN. strat. 1, 5, 23 PLIN. epist. 2, 11, 10. 4, 16, 2 (*i. q. turba densa*). paneg. 49, 4 (*acc.* socialitas). APVL. met. 2, 19 VVLG. num. 16, 27. *notio q. e. multitudo sine dubio adest et permultis locis et ex. gr.*: LIV. 45, 36, 6 VAL. MAX. 2, 5, 2 (*acc.* complere). CAES. civ. 3, 19, 5 (*acc. synon.* multitudo), *item accedente genetivo pluralis qui aliquas res significat* (-a sepulcrorum, epistularum, bonorum, *al.*). *cf.* DIFF. gramm. VII 528, 28 angustus locus facit turbam, -am multitudo. GLOSS. IV 80, 52 multitudo aut assiduitas. *de usu: extat inde a* VARRONE. *non habet ex prosaicis* CELSVS; *ex poetis nemo habet praeter* OV. (*bis*) HOR. (*semel* sat.) PRVD. SEN. *solum in scriptis prosaicis.* *adamant* CIC. LIV.

VARRO Men. 150 video gallorum -am in templo. ling. 5, 107 *circulos* vocabant lixulas et similixulas . . . vocabulo Sabino. itaque (*i. q.* 'et ita'?) -a (*sc. vocabulorum aeque ab eo q. e.* lixulae *derivatorum*) Sabinis. RHET. Her. 3, 19, 31 commodius . . . in derelicta quam in celebri regione locos comparare, . . . quod -a et obambulatio hominum conturbat . . . imaginum notas, solitudo conservat (CIC. Pis. 53 nonne tibi erat solitudo pro -a. off. 3, 2 e coetu hominum -aque . . . se in solitudinem recipiebat. SEN. dial. 9, 17, 3 miscenda . . . ista . . .: solitudo et -a . . . odium turbae sanabit solitudo, taedium solitudinis turba. TAC. ann. 15, 50 HEGES. 5, 18, 1 HIER. in Ezech. lib. 7 praef. p. 239/40 AVG. gest. Pelag. 30, 55 p. 110, 13 EVGRAPH. Ter. Andr. 362). CIC. Quinct. 72 aderunt homines nobilissimi . . . ut eorum -am et consessum . . . perhorrescat. Verr. 1, 18 Hortensius . . . domum reducebatur cum maxima -a (*similiter* Pis. 31 si minus -a sua vestrum egressum . . . prosequebantur. Att. 1, 16, 5 eadem -a . . . convenit quacum . . . sum domum reductus. 4, 1, 5 et -a et plausus me usque ad Capitolium celebravit. Q. CIC. pet. 36 cotidiana in deducendo -a. LIV. 3, 26, 11 ea -a stipatus . . . deductus est. 6, 34, 7. 27, 50, 2. 35, 43, 5. 38, 50, 10. 44, 22, 17 VELL. 2, 59, 6 VAL. MAX. 5, 5, 3. 9, 15, 1 pari studio -ae salutatus est. PETRON. 65, 2. 97, 1 praeco cum servo publico aliaque sane modica -a. TAC. Agr. 40 notabilis celebritate et -a occurrentium introitus. PLIN. epist. 4, 9, 22 PANEG. 6 (7), 8, 7 RVFIN. hist. 10, 14 p. 979, 18 *al.*). CIC. Verr. 3, 189 tabulas in foro, summa hominum -a, exscribo (6, 17). 4, 80. 133 foro celeberrimo tanta -a. 6, 16 concursu magno -aque conventus. 6, 143 existimatio populi R. et -a. 6, 144. 150 Cluent. 167. 195 omnis Larinatis . . . venisse Romam, ut hunc studio -aque sua sublevarent (Catil. 1, 21 civium . . . -am videre et studia perspicere. 4, 15). leg. agr. 2, 13 tanta ex -a inveniri nemo potuit. 2, 55. Catil. 1, 16 quis . . . ex hac tanta -a. 4, 17 Mur. 69 Sull. 33. 61 ex hac -a colonorum. Arch. 1 tanto conventu hominum et -a. Flacc. 41 Dorylensis . . . cum efferretur magna -a consensuque vestro (*de funere, sim.* NEP. Att. 22, 4 sine ulla pompa funeris, comitantibus omnibus bonis, maximā populi -ā. GRAN. LIC. p. 43, 16. SVLP. SEV. Mart. 12, 5 exequiarum esse illam -am. HIER. epist. 39, 4, 4 in pompa funeris et exequiarum -a. CORP. VI 13782). CIC. dom. 55 me -a nudarent virorum bonorum. p. red. ad Quir. 10 -a atque auctoritate perfecit *senatus* (*sim.* Sest. 72 quae tum -a senatus, quae expectatio populi, qui concursus legatorum fuit. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 2 ne -am [*sc. senatus*] quidem efficere potuerant. SALL. Catil. 46, 6 senatum advocat magnāque -ā eius ordinis . . . introducit. LIV. 2, 1, 10. VAL. MAX. 7, 8, 4 habita utriusque ordinis maxima -a. PLIN. paneg. 23, 3 epist. 2, 11, 10 SVET. Nero 46, 2). CIC. p. red. ad sen. 28 tantam -am in campo . . . vidistis. Sest. 124 *spectaculum* omni -a hominum celebratur. har. resp. 1 -a equitum . . . praesentium. 12 maxima -a amplissimorum . . . civium astante. Planc. 21 solidam et robustam et assiduam -am praebuerunt. Mil. 1 non usitata -a stipati sumus. Marcell. 13 *virorum* -am et dignitatem hoc ipso in consessu videtis. Lig. 37. Deiot. 5 (*sim.* QVINT. inst. 1, 2, 1). Phil. 4, 1 -a vestrum incredibilis contioque tanta. de orat. 1, 102. 200 Q. Mucii ianua et vestibulum . . . maxima cotidie -a civium . . . celebratur. 2, 56 Thucydides . . . qui ita creber est rerum -a, ut verborum prope numerum sententiarum numero consequatur. part. 41 communium -a, ex quibus proprium quid sit eluceat. Tusc. 5, 65 magna -a sepulcrorum. fin. 3, 43 eorum . . . bonorum . . . -a. Lael. 87 ex hac hominum -a. div. 2, 81. off. 3, 16 ex . . . officiorum -a. Att. 2, 14, 2 basilicam habeo, non villam, -a Formianorum. 4, 16, 1 epistularum -a. *ibid.* haec epistularum -a non tam ubertate sua quam celeritate delectavit. 12, 40, 3 -am illam (*i. visitantes*) non facile ferrem. 16, 5, 1 commissione (*i. ludis*) Graecorum -am non fuisse (*sim.* LIV. 28, 45, 12 ludi . . . magna -a et favore spectantium celebrati. SVET. Aug. 97, 1 cum lustrum . . . magna populi -a conderet. FLOR. epit. 3, 18, 9 in ipsa . . . ludorum -a trucidatis . . . legatis [*v. Appian. civ. 1, 38*]. PASS. Theclae B a 21 p. 54, 11. *cf.* ARNOB. nat. 4, 20 *deos* nuptias celebrasse et festas habuisse -as). BRVT. et CASS. Cic. epist. 11, 2, 2 nos tutos fore in tanta -a militum. Q. CIC. pet. 3 cotidianam amicorum assiduitatem et -am (50 adulescentulorum -a, eorum, qui abs te defensi sunt, assiduitas. MART. CAP. 9, 981 assiduitas et -a). CAES. civ. 3, 19, 5 magna utrimque multitudo convenit . . . qua ex -a T. Labienus prodit (SEN. dial. 4, 8, 1 forum multitudine refertum et saepta concursu omnis -ae plena). HIRT. Gall. 8, 50, 3. BELL. Hisp. 32, 8 cum -a convenisset. SALL. Iug. 47, 2. OV. trist. 5, 7, 13 Sarmaticae maior Geticaeque -a gentis . . . itque reditque. fast. 3, 787 ut tironem celebrare -a posset. LIV. 1, 53, 6 liberorum . . . eum -ae taedere. 5, 2, 5

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

per -am iuvenum. 5, 11, 9 -a . . . urbana celebrare actiones. 6, 4, 6 Roma cum -a crescere, tum . . . exurgere aedificiis (*sim.* 8, 14, 7 [*colonis*] ascriptis speciem antiquae -ae Velitrae receperunt. 24, 3, 11 VITR. 2 pr. 3 VAL. MAX. 8, 1 damn. 4 SEN. epist. 91, 14. COLVM. 9, 7, 6 pro -a domicilii *apium*. SVET. Iul. 42, 1 HIER. epist. 58, 4, 2. adv. Iovin. 2, 9 p. 337 *philosophi* reliquerunt -as urbium). LIV. 7, 30, 21 (*cf.* VITR. 5 pr. 2 PALLAD. 5, 7, 6 ENNOD. opusc. 3, 171 p. 375, 16). 28, 38, 7 (*cf. p. 1306, 48*). 34, 1, 6. 45, 36, 6 VITR. 2, 8, 17. 9, 8, 3 pondus cum decurrendo . . . premeret caeli (*i. aeris*) crebritatem (*i. densitatem*), . . . -am (*i. vim*) caeli compressione solidatam extrudens in aerem *eqs.* PAVL. FEST. p. 41 conventus . . . cum aliquem in locum -a hominum . . . colligitur. p. 97 propter . . . -am lugentium. SEN. contr. 1, 3, 1 circumlatis in -am oculis (SEN. dial. 6, 12, 4). VELL. 2, 3, 2. 2, 81, 1 VAL. MAX. 2, 5, 2 SEN. epist. 95, 23 benef. 6, 34, 4. dial. 11, 6, 2 hanc -am cui vix urbis . . . tecta sufficiunt (*syn.* turba. *sim.* TERT. adv. Val. 3 p. 180, 2 VVLG. II par. 30, 25). 12, 6, 1. 12, 7, 4 CVRT. 10, 6, 2. COLVM. 1, 1, 8 Athenae . . . scriptorum -am pepererunt. 3, 2, 9. 9, 8, 1. *inde* PALLAD. 1, 38, 1. PETRON. 12, 1 -am rerum venalium. 34, 5. 90, 5. 95, 7. 111, 2 PLIN. nat. 8, 180. 27, 113 polygonaton a -ā geniculorum. 35, 134 pinxit . . . Athenis -am (*i. conventum*) quam vocavere syngenicon. QVINT. inst. 1, 2, 9 praeceptor -ā gaudet ac maiore se theatro dignum putat. 10, 7, 16 decl. 298 p. 176, 14 Ps. QVINT. decl. 18, 3 FRONTIN. strat. 1, 5, 23. aq. 18 propter -am incendiorum. TAC. dial. 11. hist. 1, 81 vitata comitum et servorum -a. PLIN. epist. 4, 16, 2. paneg. 49, 4 SVET. Vit. 11, 2. FRONTO p. 196, 21 maxima -a[m] sententiarum. PAVL. sent. 5, 3, 5 pro -a admissorum (*criminum*). GELL. 1, 6, 6 civitatem salvam esse sine matrimoniorum -a non posse. APVL. met. 2, 19 Romana -a (*opp.* quies villatica). 4, 19. 8, 1 flor. 9 p. 29. 16 p. 64. 18 p. 83 MIN. FEL. 33, 1 TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 290, 10. 4, 14 p. 459, 15 in tanta -a . . . vocum. spect. 30 p. 29, 18 ne lactucae suae -a commeantium allaederentur. anim. 30 p. 350, 9. apol. 20 mortium. ITALA Am. 5, 21 (Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 1) reieci caerimonias vestras et non odorabor in -is vestris (*ἐν ταῖς πανηγύρεσιν*, VVLG. coetuum). PORPH. Hor. epist. 2, 2, 77 SOL. 49, 7 PANEG. 4 (10), 3, 2. 4 (10), 5, 1. IVL. VAL. 3, 60 *locum* consaeptum . . . arborum -ā. IVST. 18, 5, 11. 24, 6, 6. OPTAT. 1, 19 p. 20, 22 civica. 2, 18 p. 53, 7 catholica. CHIRON 248 a -a cursionis. HIER. epist. 24, 5, 1 per orandi -am (*sim.* 52, 3, 3 orationis ad deum -a. ZACCH. 3, 6 p. 1158^{A}. 1159^{A} rogandi . . ., orandi -am celebrari). 43, 2, 1 -a salutandi qua ad alios pergimus. VVLG. num. 16, 27 cum uxoribus et liberis omnique -ā (ITALA Lugd. apparatus, LXX *ἀποσκευή*). 27, 22 II Esdr. 4, 2. Hebr. 12, 22 multorum milium angelorum -am (*πανηγύρει*). PRVD. perist. 10, 82 illitterata credidit -a. CAEL. AVR. acut. 1, 9, 59 multorum ingressum aut -am (*i. praesentiam*) prohibere. 1, 9, 65. chron. 1, 1, 43. SIDON. epist. 4, 10, 1 -am veteris officii servare. ENNOD. epist. 2, 9, 4 p. 49, 11 stili (*i. scribendi*) -a vel ubertate. NOVELL. Iust. 22, 30 secundum rationis -am (*i. abundantiam, ubertatem. κατὰ τὴν τοῦ λόγου συνέχειαν. cf.* GLOSS. II 445, 23 *συνέχεια* -a).

nota: de uno: **a** *i. q. comitatus*: VLP. dig. 47, 10, 15, 23 assectatur, qui tacitus frequenter sequitur: assiduo (-a? *Momms.*) enim -a . . . praebet . . . infamiam. **b** *i. q. commercium cum aliquo*: PS. CYPR. singul. cler. 1 p. 174, 10 nostrae litterae . . . quae per absentiam meam -am omnibus pensaverunt. **c** *iteratio*: PRISC. gramm. II 429, 20.

iuxta posita: substantiva interdum synonyma: auctoritas, assiduitas (Q. CIC. pet. 3 *cf.* MART. CAP. 9, 981), celebritas (TAC. Agr. 40), clamor (PLIN. epist. 4, 9, 22), celeritas (CIC. Att. 4, 16, 1), comitatus (TAC. dial. 1), coetus, conventus, concursus, consessus (CIC. Quinct. 72), contio, dignitas (CIC. Marcell. 13), existimatio, expectatio (CIC. Sest. 72), favor (LIV. 28, 45, 12), gaudium (PLIN. epist. 4, 9, 22), laetitia (LIV. 27, 50, 2), magnitudo -ae (APVL. flor. 18), multitudo (CAES. civ. 3, 19, 5 *al.*), numerus (CIC. de orat. 2, 56), officium (HIRT. Gall. 8, 50, 3), obambulatio (RHET. Her. 3, 19, 31), plausus (CIC. Att. 4, 1, 5), pompa funeris (NEP. Att. 2, 2, 4 *al.*), socialitas (PLIN. paneg. 49, 4), studium, splendor (CIC. de orat. 1, 200), turba (SEN. dial. 11, 6, 2 *al.*), ubertas (CIC. Att. 4, 16, 1), virtus, voluntas (Q. CIC. pet. 3). *adiectiva*: assiduus (*acced.* solidus robustus CIC. Planc. 21), densissimus (SOL. 49, 7), grandis (HIER. vir. ill. 65), ingens, magnus, maior, maximus (*passim*), modicus (PETRON. 97, 1), multi (*opp.* pauci MIN. FEL. 33, 1), minor (LIV. 27, 50, 2), omnis (CIC. Sest. 124 VELL. *al.*), summus, tantus, universus. *verba*: convenire, concurrere, complere (LIV. 45, 36, 6 VAL. MAX. 2, 5, 2), colligere (PAVL. FEST. p. 41 APVL. flor. 18), crescere (PALLAD. 5, 7, 4), celebrare (CIC. Sest. 124 OV. LIV.), incolere (HIL. in psalm. 118 aleph. 7), stipare (CIC. Mil. 1).

opposita: absentia (PS. CYPR. singul. cler. 1 p. 174, 10), inopia rerum (PALLAD. hist. mon. I 19), multitudo (LIV. 7, 30, 21 *al.*), quies (APVL. met. 2, 19), solitudo (RHET. Her. 3, 19, 31 *al.*).

numero plurali extat (*sermone rhet.*): TERT. apol. 20 ITALA Am. 5, 21 *et* Os. 2, 11 (Tert. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 1. 4) ARNOB. nat. 4, 20 (*acced.* nuptias) HEGES. 5, 18, 1 (*opp.* solitudines) HIER. adv. Iovin. 2, 9 p. 337.

U. Leo.

? **frequentidicus:** mathematicus, divinus GLOSS. IV 344, 46 *vide ne sit contaminata (cf. Loewe, glossae nom. p. 111) pro* fatidicus.

? **frequentito,** -āre [*a* frequentare. *Th.*]. GELL. 16, 4 (*lemma*) ut milites scripti . . . in loco certo -rent (*sic solus codex Q*, frequentarent *cett.*).

Vollmer.

frequento, -āvī, -ātum, -āre [*a* frequens. *Th.; cf. G. Cohen, Classical Philology 10 [1915] p. 217*]. *de formis*: -arunt: SVET. Iul. 84, 5. -arit: CAPITOL. Pius 9, 10. -asset: CIC. Catil. 4, 15. -asse: SVET. gramm. 7. *de significatione*: GLOSS. *πυκνάζω* -[ab]o (*cf. s. v.* frequens *I A 1*). -at mansitat (*cf. infra sub E*). DIFF. ed. Beck p. 44, 16 inter celebrare et -are: celebramus regionem, -amus frequentiam. *legitur inde a* PLAVTO, *non habent* TER. CATO LVCR. CAES. NEP. HOR. TIB. PROP. VITR. MANIL. VELL. VAL. MAX. CVRT. PERS. PETRON. VAL. FL., *bis habet* QVINT., *adamat* AVG.

A *de numero: i. q. facere, ut aliquae res vel numerum frequentem habeant vel frequentes adsint*: PLAVT. Cist. 8 pol isto . . . nos pretio facile est -are tibi utilisque habere (VARRO ling. 7, 99 'pol . . . -are' . . . apparet dicere: facile est curare, ut adsimus). CIC. dom. 89 quem tu . . . populum nisi tabernis clausis -are non poteras. Catil. 4, 15 *scribas* cum casu hic dies ad aerarium -asset. Brut. 325 genus *dictionis* . . . sententiis -atum. orat. 85 nec acervatim multa -ans una complexione devinciet. part. 59 -atis firmamentis orationis et breviter expositis. BELL. Afr. 20, 1 sagittariis . . . ductis in castra compluribus -are suas copias. LIV. 33, 38, 13 partim fuga sparsos . . . conquirere et contrahere, partim novos colonos . . . ascribere et omni modo -are. COLVM. 4, 15, 1 annicula *vitis* . . . protinus -anda est et praesidiarii malleoli propagandi sunt. 4, 33, 3 ubi -anda sunt *castaneta*. PLIN. nat. 5, 73 in diem . . . convenarum turba renascitur (*sc. gens*), large -antibus (*i. numerum augentibus*) quos . . . fortuna . . . agit (*potes etiam ad B referre*). 36, 185 -ata . . . pavimenta. TAC. ann. 3, 25 nec ideo coniugia et educationes liberum -antur. GELL. 2, 15, 3 ad prolem populi -andam. 16, 10, 13 civitatem (*sim.* PALLAD. 1, 24, 3 fetūs). APVL. met. 9, 25 solito sermone . . . et iterato rursum et -ato saepius. TERT. pudic. 6 p. 229, 14 nuptias . . . non tantum -⟨ta⟩tas, verum et semel plures. SER. SAMM. 594 *calculi* gemitum . . . dolore -ant (*i. iterant, geminant; cf.* IVVENC. 1, 759 OV. epist. 12, 143). SPART. Hel. 3, 3 laetitiam publicam. LAMPR. Alex. 37, 1 spectacula -vit (*i. edidit.* AVSON. 443, 2 funebres ludi in honorem Patrocli -antur). PAVL. NOL. carm. 23, 43 *virtutes* deus in . . . Felice -at (*i. gignit*). AVG. epist. 12 p. 29, 6 non minore a me diligentiā servantur litterae tuae quam -antur abs te. HIL. Aug. epist. 156 p. 449, 1 ecclesiam . . . in qua nunc -amus populos (quae . . . -atur a populis *T*).

B *de loco vel tempore (imprimis fere usque ad* APVL.*), i. q. facere, ut aliquae res plenae hominibus (rebus l. 72. p. 1309, 9), densae, celebres sim. sint. accedit saepe abl. instr.; subiectum interdum singularem numerum habet, imprimis apud posteriores inde ab* APVL. *cf. sub D*: CIC. off. 1, 139 si aliquando alio domino *domus* solita est -ari (epist. 5, 21, 1. CATVLL. 64, 32 domum conventu tota -at Thessalia. SALL. Catil. 14, 7. OV. met. 9, 323 nostrasque domos . . . -at. LIV. 33, 48, 9 SEN. epist. 21, 6 QVINT. inst. 12, 11, 5 PLIN. paneg. 62, 7 AMM. 28, 4, 12). CIC. off. 2, 15 urbes . . . sine hominum coetu non potuissent aedificari nec -ari (LIV. 5, 30, 2 urbem ab se captam -ari [*seq.* incoli, habitare]. 7, 30, 19 vobis Capua urbs -bitur. 26, 16, 8. 9. SEN. Phaedr. 482 urbem -a, civium coetum cole. COLVM. 11, 1, 23 non urbem, non ullas nundinas . . . -verit. PANEG. 4 (9), 18, 1 HIER. epist. 58, 4, 4). Arat. 271 partes tres . . . quas vis inferna -at. Att. 1, 19, 4 Italiae solitudinem -ari posse (*cf.* SVET. Aug. 46 Italiam . . . coloniarum numero . . . -vit). CATVLL. 64, 35 Pharsalum coeunt, Pharsalia tecta -ant (PLIN. paneg. 50, 4 tecta . . . laetari videntur, quod niteant, quod -entur). SALL. Iug. 17, 2 quae loca et nationes ob calorem . . ., item solitudines minus -ata sunt (48, 4 LIV. 21, 57, 10. SVET. Vesp. 2, 1 locum incunabulorum assidue -vit. EVGIPP. Sev. 40, 5). VERG. Aen. 6, 478 arva . . . quae bello clari secreta -ant (STAT. silv. 2, 2, 95 Graia probas, . . . Graia -as arva). OV. met. 10, 169 deus Eurotan immunitamque -at Sparten. fast. 4, 871 templa -ari (MART. 2, 14, 7 APVL. apol. 50 *al.*). LIV. 6, 5, 1 tribuni plebis . . . contiones suas -are legibus agrariis conabantur (TREB. trig. tyr. 27, 1). 24, 7, 10 coeptum -ari emporium. 34, 58, 5 deserta . . . revocatis cultoribus -verit. 36, 39, 8 ad triumphum -andum deductos esse milites. 39, 26, 3 portubus -atis aut desertis. SEN. contr. 3, 15 pr. pueri fere aut iuvenes scholas -ant (SVET. gramm. 7 scholam eius . . . viros -asse aiunt. CAPITOL. Aur. 3, 8 MACR. sat. 3, 12, 8). PHAEDR. 4, 24, 12 aras -as (*musca*): nempe abigeris quom venis. COLVM. 5, 6, 24 *agricolae* ima tabulata materiis -ant (*i. implent*). 8, 8, 1 *columbae* assignatas sedes -ant. 8, 16, 2 piscinas . . . -bant *piscibus*. 10, 213 semperque -et prole nova mundum. MELA 3, 107 hominum pars silvas -ant, . . . pars in urbibus agunt (PLIN. nat. 8, 110). PLIN. nat. 3, 151 Illyrici ora . . . insulis -atur. 5, 120 Zmyrnaeum conventum . . . pars Aeoliae . . . -at (21, 9 iuvenes . . . conventus sapientium -bant). 6, 166 iter totum terreno -atur (COD. Theod. 9, 14, 2 itinera -ata. HIL. in Matth. 6, 3). SIL. 8, 492 sacrum . . . Soracte -ant. MART. 10, 58, 11 qui nocte dieque -at limina (IVVENC. 4, 222 precibus). TAC. ann. 15, 33 cupidine adigebatur Nero . . . scaenas -andi (*sim.* APVL. met. 10, 23 publicam caveam. 6, 16 theatrum deorum). PLIN. epist. 4, 13, 9 natale solum amare, -are consuescant. 8, 12, 2 domum . . . recitantibus praebet, auditoria non apud se tantum . . . -at. SVET. Iul. 84, 5 Iudaei . . . noctibus continuis bustum -arunt. Aug. 72, 2 ex secessibus -vit maritima insulasque . . . aut . . . oppida (FRONTO p. 161, 9 N.). 91, 2 cum . . . aedem . . . assidue -ret (PANEG. 2 [10], 13, 4 aedes . . . numinum -ando [*civitas*]). 94, 11 *arbor* -retur . . . columbarum nidis. 98, 4. APVL.

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mund. 4 terra . . . -atur animantibus, . . . silvarum viriditate vestitur. 35 magistratus tribunalia, principia milites -bunt. met. 6,4 tenes vetusta delubra, . . . beatas sedes -as. 6,35 portus . . . magno -atur populo (RVT. NAM. 1, 531). TERT. adv. Hermog. 29 p. 156, 25 maria (materiam *codd.*) . . . beluis -vit, . . . terram . . . fecunditate donavit. TER. MAVR. 2208 *poetae* latioribus sonis pedes -ant. PANEG. 5 (8), 9, 3 -at nundinas meas pecore venali (*cf. p. 1308, 50*). 11 (3), 3, 2 hominum coetus. CAPITOL. Gord. 28, 3 noctibus . . . vigilias -bat (*i. visitabat*). 32, 6 viridiaria . . . lauro, myrto et buxo -ata. Pius 11, 7 -vit . . . amicorum convivia. TREB. Gall. 21, 6 popinas. VOPISC. quatt. tyr. 10, 4 pergulas. HIL. in psalm. 118 he 7 id quod τρίβος dicitur, trita et -ata discursibus semita intellegitur. QVEROL. p. 43, 10 viae . . . servantur, ripae -antur. AMM. 22, 7, 3 -at . . . curiam. 23, 6, 87 -ari sueta litora. AVG. util. cred. 16 p. 21, 1 multitudo . . . -at ecclesias (civ. 22, 8 POMER. 3, 10, 3 p. 489 B.). SVLP. SEV. dial. 1, 26, 2 si quis . . . glacialem -at oceanum (SIDON. epist. 4, 21, 5). COD. Iust. 6, 4, 3, 2 *rempublicam* ingenuis magis . . . quam libertis . . . -ari (6, 40, 2, 2).

in re rhetorica: CIC. de orat. 3, 201 quasi luminibus distinguenda et -anda omnis oratio sententiarum atque verborum (*locum affert* QVINT. inst. 9, 1, 26). *sim.*: CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 31 haec fore perpetuis signis clarisque -ans ipse deum genitor . . . canebat.

C *de animantibus: ad significationem localem et temporalem accedit vis frequentativa* (*de dis saepe i. q. colere cf. l. 29. 30. 47; cf.* AVG. civ. 10, 1 dicimur . . . colere . . . homines quos honorifica recordatione vel praesentia -amus): SALL. Iug. 73, 6 ut . . . -rent Marium et sua necessaria post illius honorem ducerent. VERG. priap. 1, 1 vere rosā, pomis autumno, aestate -or spicis (*loq. Priapus*). PRIAP. 75, 12 Henneae Cererem nurus -ant (SEN. Herc. f. 845). OV. met. 11, 81 *Bacchum* satyri bacchaeque -ant. fast. 3, 251 matrum me turba -at. SEN. epist. 79, 17 sermo . . . non sentientes (*i. mortuos*) colet ac -bit. SIL. 13, 783 *virum* multae . . . secuntur . . . animae et laeto clamore -ant. STAT. silv. 2, 7, 126 ipsum (*te*) . . . colit (*thiasis*) et -at ipsum. TAC. ann. 5, 10 *iuvenis* iam iuventutis concursu, iam publicis studiis -batur. 13, 18 ne coetu salutantium -retur. hist. 2, 16 digressis qui Pacarium -bant. PLIN. epist. 2, 9, 6 diligeris, coleris, -aris (SIDON. epist. 5, 5, 3 amaris, -aris, expeteris, oblectas). 4, 2, 4 convenitur ad eum mira celebritate. cuncti . . . quasi probent, quasi diligant, cursant -ant. 6, 6, 3 ad audiendos quos tunc ego -bam. paneg. 48, 2 te videat, . . . -et. SVET. Tib. 12, 2 vitans . . . praeternavigantium officia quibus -batur assidue *Tiberius*. VLP. *ex Labeone* dig. 47, 10, 15, 16 -andi cuiusque causa. *nota*: TERT. carn. 7 p. 440 mater . . . non demonstratur adhaesisse illi, cum *mulieres* aliae in commercio eius -entur (*i. dicantur cum eo fuisse*). PANEG. 11 (3), 19, 4 ceteri perditissimum quemque ex aulicis -bant. VOPISC. Aurelian. 1, 5 Thersitem, Sinonem . . . et nos bene scimus et posteri -bunt, . . . Aurelianum . . . nescient? 24, 3 Apollonium . . . ipsum pro numine -andum (*cf. sub D p. 1310, 48*). CAPITOL. Gord. 24, 3 qui cotidie ⟨te⟩ insidiosissime -bant. IVVENC. praef. 7 innumeros homines sublimia facta et virtutis honos in tempora longa -aut. 2, 691 nobis Moysi quem scripta -ant. EVTR. 8, 4. HIL. in psalm. 149, 2 angelorum -antium. PS. RVFIN. in Os. 2, 5. 6. 7 p. 974^{C} mulieris . . . flagitii sui -antis auctorem. SVLP. SEV. Mart. 7, 2 corpus (*sc. mortuum*) tristi maerentium fratrum -atur officio. 10, 3 dial. 1, 17, 4. 1, 20, 2. MACR. sat. 1, 7, 13 quem familiarius -are solitus erat. LEO M. epist. 155, 2 p. 1126^{C}. *nota: de re tamquam persona*: PALLAD. 3, 24, 11 *porrus* sarculo -andus et herbis liberandus.

D *sensu latiore i. 'frequentativo'; magis magisque apud posteriores, fere inde ab* APVL. *nota de uno, qui unam rem semel tractat*: TERT. idol. 10 p. 39, 29 PROB. Verg. ecl. 4, 58. RHET. Her. 3, 24, 40 tu primas . . . partes *rhetoricae* in animo -a et . . . exercitatione confirma. CIC. rep. 1, 5 *exempla* nata et -ata apud illos (APVL. Socr. 14 p. 150 PETR. CHRYS. serm. 2 p. 190^{A}). inv. 1, 40 publicum est quod civitas . . . -at, ut ludi, dies festus, bellum (STAT. silv. 2, 7, 1 Lucani proprium diem -et. TAC. ann. 14, 4 Quinquatruum festos dies [*cf.* TERT. idol. 10 p. 39, 29 Quinquatria]. SVET. Aug. 53, 3. VVLG. II Macc. 1, 9 -ate [ἄγητε] dies scenopegiae. HIER. in Gal. 5, 3 p. 480 AVG. serm. ed. Mai 85, 1. EPIST. pontif. 311 Migne 20, 556^{B} non solum ipsum *diem* . . . festivissimum esse . . . , verum etiam per . . . hebdomadas -andum esse). CIC. inv. 1, 61 quemadmodum illud . . . genus argumentandi . . . Socratici tractarunt, sic hoc . . . est ab Aristotele . . . -atum (orat. 94). de orat. 3, 155 verbi tralatio instituta est inopiae causa, -ata delectationis. OV. met. 3, 581 ede . . . moris . . . novi cur sacra -es (3, 691. 732. 4, 37. 10, 436 CLAVD. 8, 577). FEST. p. 202 vocabulum . . . -ari debebat (*sim.* CASSIOD. *ex Eutyche* gramm. VII 199, 6 voces . . . quae non erant . . . -atae. TERT. orat. 22 p. 194, 2). PAVL. FEST. p. 96 ut id nomen (*Gaia Caecilia*) ominis boni causa -ent nubentes (p. 131. APVL. met. 2, 3 cuius saepicule nomen . . . -atum . . . retines. TREB. trig. tyr. 1, 2 LAMPR. Heliog. 34, 6 p. 181. AVG. civ. 10, 1 p. 403, 19 D. nomen [*pietatis*] etiam in operibus misericordiae -atur. 11, 25 p. 496, 4. 19, 11 ALC. AVIT. carm. 1 prol. p. 202, 5 INST. Iust. 1, 5, 3. *de singulis verbis vel sonis sim.*: PAVL. FEST. p. 181 'ocius' . . . et . . . 'ocissime' -ata sunt. DIOM. gramm. I 427, 15 'ei' [*dipthongus*] cum apud veteres -retur, usu posteritatis explosa est. TERT. apol. 22 *daemonum nomen* vulgus

in usum maledicti -at. AVSON. 364, 1 'est' et 'non' cuncti monosyllaba nota -ant. FAVST. REI. spir. 2, 7 p. 147, 8 in Pentateuchi volumine -atur: 'locutus est . . .'). CELS. 7, 7, 8^{E} ea curatio quae . . . ab omnibus -atur. SEN. Tro. 1011 lenius luctus lacrimaeque mordent, turba quas fletu similis -at. 1130 Troes . . . suum -ant funus (*sim.* SVET. Tib. 32 illustrium exequias usque ad rogum -vit. CARM. epigr. 1001, 2 -atis funeris exequiis). dial. 6, 3, 2 *memoriam illius* nemo potest retinere et -are (TERT. test. anim. 4 p. 140, 4 memoriae post mortem -andae. uxor. 1, 8). epist. 38, 1 hoc inter nos epistularum commercium -emus (TERT. bapt. 5 p. 205, 27). PLIN. nat. 37, 145 *gemma* reginis -ata. STAT. Theb. 9, 608 virgo . . . cuius . . . signa militiamque . . . -o. silv. 1, 3, 108 docta -es otia. TAC. ann. 3, 48 mors Sulpicii . . . publicis exequiis -retur. 15, 35 eius munus *gladiatorium* -anti Neroni. PLIN. epist. 1, 9, 2 officio . . . interfui, sponsalia aut nuptias -vi. SVET. Aug. 31, 4 nocturnum spectaculum -are (CORP. XI 5265 [*fere a. 333*] editionum antedictarum spectacula -are). DIOM. gramm. I 489, 9 Epicharmum . . . primum hoc carmen (*i. genus poeticum*) -asse. POMPON. dig. 1, 2, 2, 45 Trebatii *libri* minus -antur. COD. Theod. 9, 21, 3 cudendae pecuniae studium -etur (CAPITOL. Aur. 6, 5). CALL. dig. 4, 6, 2 pr. hoc edictum . . . minus in usu -atur (*sim.* SPART. Carac. 9, 8 caracallae . . . in usu . . . plebis -atae). 11, 1, 1 *actiones* minus -antur et in desuetudinem abierunt. VLP. dig. 22, 1, 37 *usuras* quae in regione -antur (17, 1, 10, 3. 26, 7, 7, 10). frg. Vat. 222 cum munus emeritum prodest, multo magis cum -atur prodesse debet (145. *sim.* APVL. met. 11, 21 sedulum . . . -bam ministerium). APVL. met. 11, 9 tibicines . . . per . . . calamum . . . modulum -bant (*sim.* VVLG. Is. 23, 16 bene cane, -a canticum [πολλὰ ᾄσον]). 11, 28 mund. 31. MIN. FEL. 34, 10 meliorem humandi consuetudinem -amus (SCHOL. Cic. Bob. p. 101, 25 St.). TERT. idol. 1 p. 31, 6 cum . . . libidinis causa -entur *idololatriae*. 10 p. 40, 9. 41, 8. 14 p. 46, 26 adv. Marc. 1, 27 p. 329, 4 bapt. 19 TER. MAVR. 2490. ITALA Sirach 30, 1 (Cassiod. in psalm. 102, 13 p. 722^{D}) si diligis filium tuum, -a ei flagella (ἐνδελεχήσει, VVLG. assiduat. *Cassiod. ad l.*: frequenter eum corripit, frequenter flagellat. *ad dat. cf.* PAVL. NOL. carm. app. 4, 27 mens . . . Christo laudes in saecla -at. AVG. serm. 90, 1 deo per Christum laudes et gratias -are). PANEG. 11 (3), 9, 3 TREB. trig. tyr. 22, 11. 33, 5 GALLICAN. Avid. 5, 7 SPART. Hadr. 9, 7 CAPITOL. Pius 9, 10. Gord. 20, 6 *dicta* ab eius affinibus -antur. IVL. VAL. 2, 13 *Xerxes* urbes spolians suam barbariem -verit (*i. cognitam reddiderit*). LACT. mort. pers. 52, 4. PALLAD. 1, 15 prima trullis -etur inductio (*ex* VITR. 7, 3, 5 parietes quam asperrime trullissentur). AVR. VICT. Caes. 4, 11 *mulier* . . . nuptias cum altero -ret. 28, 2 *annus* sollemnibus -atus. AVIEN. orb. terr. 614 barbara . . . Gades (*sc. nomine*) hanc (*insulam*) lingua -at (*i. celebrat, vulgat*). AVSON. Mos. 225 agiles motus dextra laevaque -ant. PROB. Verg. ecl. 4, 58 iterationem a poeta -atam (*ab uno semel*). SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 11. 168, 7 St. AVG. civ. 1, 26 p. 41, 7 D. earum martyria . . . veneratione celeberrima -antur. 2, 20 p. 78, 24 convivia -entur. 2, 25 p. 91, 2. 4, 26 p. 179, 8 ex illis . . . ludis . . . numinum crimina -antur (6, 6 p. 256, 6). 10, 6 p. 412, 4. 21, 22 p. 527, 28 sicut ipsa cotidie -atur oratio. 22, 8 p. 577, 23. quaest. hept. 1, 84 non . . . -vit lapidem adorando vel ei sacrificando. persev. 5, 28 p. 1466 -ata vitia et severa iudicia (COD. Iust. 1, 3, 54 [56], 11). 14, 34 praedicationi, praeceptioni, exhortationi, correptioni, quae omnia -at scriptura divina. PAVL. MED. vita Ambr. 3 p. 28^{A} ut ingrediendi in os egrediendique vices -rent *apes*. MACR. sat. 1, 13, 18 Nonas celebri notitia -bat. CAEL. AVR. acut. 2, 19, 120 unctionem crurum . . . oleo -are. POMER. 2, 10, 3 *praecepta* in usum veniant, et neminem -ata conturbant. CASSIOD. in psalm. 23, 11 p. 175^{B} gloria . . . dicitur celebre praeconium et -ata laudatio. 118, 47 COD. Iust. 7, 7, 17 INST. Iust. 4, 4, 7. 4, 13, 11 exceptiones . . . in iudiciis -ari. NOVELL. Iust. 17 pr. 23, 1 ARATOR act. 1, 814. *nota de agris colendis*: LVCAN. 3, 422 non illum *lucum* cultu populi propiore -ant. COD. Theod. 5, 6, 3 damus omnibus copiam . . . agros proprios -andi. 10, 10, 19 patrimonia vestra tenete, colite, -ate.

E *intransitive et revera 'frequentative'*: GLOSS. -at mansitat (*cf. francogall.* fréquenter, *intr. i. 'abundanter suppeditare'; v. Schmalz, Glotta 5, 213*): 1 *absolute* (*cf. Rönsch, Semas. Beitr. 3, 42; Wölfflin, Cass. Fel. 417 sq.*): COD. Theod. 2, 18, 1 saepius requiratur et crebra interrogatione iudicis -etur (*cf.* COD. Iust. 3, 1, 9 utramque partem saepius interrogare). CAEL. AVR. acut. 2, 1, 8 (*fortasse graecismus ex Sorano desumptus*) *Soranus* pressuram . . . -are inquit in senibus. 2, 2, 12 autumno enim -are istam passionem putaverunt. 2, 10, 63. 64. 2, 13, 89 -at autem haec passio in masculis magis quam in feminis. 13, 90. 19, 192. chron. 2, 1, 1 hiemis tempore -at haec passio (CAEL. AVR. *semel transitive usurpat*: acut. 2, 19, 120). CASS. FEL. 71 p. 169. VEN. FORT. vita Marcell. 10, 42 ad consumendum eius cadaver coepit serpens . . . -are. vita Germ. 12, 41 PALLAD. hist. mon. 1, 6 p. 267^{D} (*item* p. 269^{B} molestiam -antium). 2 *accedunt praepositiones*: PROB. Verg. ecl. 6, 74 mare . . . per quod Scylla ad Neptunum -bat. MART. BRAC. corr. 18 p. 40 -ate ad deprecandum deum in ecclesiam vel per loca sanctorum. GREG. TVR. Mart. 1, 2 p. 588, 20 in qua (*cellula*) commoratus saepe cum angelis -erat. *infin.*: PAVL. NOL. carm. 10, 161 castis . . . animis agitare (*i. vivere*) -ant.

accedunt adverbia et locutiones adverbiales: *ad B* assidue: SVET. Vesp. 2, 1. *ad C* assidue: SVET. Tib. 12. celeberrime: PAVL. MED.

[U. Leo]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vita Ambr. 14. familiarius: MACR. sat. 1,7,13. insidiosissime: CAPITOL. Gord. 24,3. saepius: EPIST. pontif. 784 ALC. AVIT. epist. 42 p. 70,26. *ad D* cupidissime: CAPITOL. Aur. 6,5. frequenter: PAVL. FEST. p. 131. maxime: COD. Iust. 1, 3, 54 (56), 11. multis temporibus (*i. saepe*): PS. RVFIN. in Os. 1, 2—5 p. 964^{C}. saepe: EPIST. pontif. 892 Migne 66, 44^{A}. saepicule: APVL. met. 2, 3. ubique: PS. CYPR. Iud. incred. 5. veneratione celeberrima: AVG. civ. 1, 26 p. 41, 7 D.

opponuntur verba, participia: *ad A* semel plures: TERT. pudic. 6 *v. p. 1308,30*. *ad B* incognitus: PAVL. MED. vita Ambr. 14. nescire: VOPISC. Aurelian. 1, 5. *ad C* conscribere: ALC. AVIT. carm. 1 prol. p. 202, 5. explodi: DIOM. gramm. I 427, 15. in desuetudinem abire: CALL. dig. 11, 1, 1 INST. Iust. 1, 5, 3.

de casibus: accedit praeter acc. dat.: ITALA Sirach 30, 1 (Cassiod. in psalm. 102, 13 p. 722^{D}) *et v. p. 1310, 33*. *dat. cum part. perf. coniungitur*: PLIN. nat. 37, 145. *abl. instr., ex. gr.*: SALL. Iug. 48, 3. *abl. loci*: TER. MAVR. 2490. in *c. abl.*: in usu: CALL. dig. 4, 6, 2 pr. SPART. Carac. 9, 8. in iudicio: INST. Iust. 4, 4, 7.

composita: con-, perfrequento. *U. Leo.*

fresus *v.* frendo. **frestigiatus** *v.* praestig-.

fretāle, -is *n. genus quoddam sartaginis*: APIC. 7, 275 infunditur in -i piper *eqs.* *forma vulgaris est, male deducta, ut videtur, ad analogiam vocabuli* defrutum defritum defretum defrictum.

fretālis, -e [*a* fretum. *Th.*]. *i. q. ad fretum pertinens*: AMM. 28, 2, 1 Rhenum ... ad usque -em oceanum ... communiebat.

fretāmentum *v.* fritamentum. **fretensis** *v. Onomast.*

?**freto,** -āvī, (-āre) [*a* fretum. *cf.* transfretare. *Th.*]. *i. q. trans mare vehi*: ITALA Marc. 5, 21 (cod. i) cum -asset (*cf. ibid.* cod. e transfretasset; VVLG. transcendisset; LXX *διαπεράσαντος*) Iesus contra rursus, convenit turba multa circa mare.

frētor *v.* phretor.

[**fretōsus,** -a, -um *a* fretum. NOT. Tir. 93, 84^{a}]

frētr- *v.* phretr-.

✱**1. fretum,** -ī *n.* [*fortasse id quod corn.* stret '*flumen, latex*', *cf. c. theodisc.* stredan '*fervere*'; *v. Pedersen, Vergl. Gramm. d. kelt. Spr. 1, 82. Th.*]. *de originatione*: VARRO ling. 7, 22 dictum -um ab similitudine ferventis aquae, quod in -um saepe concurrat aestus atque effervescat. SVET. frg. 157 *v. infra l. 72* PORPH. Hor. carm. 1, 14, 19 *sq.* 2, 13, 14 -a a fervore dicta existimantur. SERV. Aen. 1, 557. 607 *v. p. 1313, 52*. *de declinatione*: GELL. 13, 21, 15 Ciceroni (*cf. l. 59*) mollius teretiusque visum ... -u scribere quam -o. ... erat enim crassius vetustiusque 'perangusto -o' dicere. ARNOB. nat. 1, 59 non item -us et -um *dicitis*? NON. p. 205, 23 -um neutri tantum generis esse volumus. ROMAN. Char. gramm. I 129, 6 -us, huius -ūs. EXC. Bob. gramm. I 553, 35 nomina, quae apud Romanos neutra, apud Graecos masculina ... -um *πορθμός*. PRISC. gramm. II 27, 4 'o' aliquot Italiae civitates ... non habebant, sed loco eius ponebant 'u' ... Lucretius (1, 720) ... -u ... pro -o. quae tamen a iunioribus repudiata sunt, quasi rustico more dicta. 170, 3 hic -us ... huius -us ... pro -um, -i. 264, 4. DVB. NOM. gramm. V 578, 23 -um generis neutri et pluraliter -a. *formae neutri generis: sing. inde a* PLAVTO (*v. p. 1312, 54*) VARRONE ling. 7, 22 CIC. Mur. 35 *passim, plur. inde a* LVCIL. 103 TRAG. inc. 182. *masc. generis*: -us: VARRO frg. Non. p. 205. 34 LVCR. 6, 364 LIV. 41, 23, 16 (*cod.*, -um *edd.*) IORD. Get. 157. 33, 167. -um: ENN. scaen. 382 (*versus etiam neutrum admittit*) NAEV. trag. 53. *quartae declinationis*: -ūs: LVCIL. 939 (*v. p. 1314, 36*) MESSALLA or. frg. Roman. Char. gramm. I 129, 7 GELL. 10, 26, 6 (*Gronov.*, -u *libri*). *abl. sing. in* -o *inde a* PACVV. trag. 420*?* (-um *F*, -o *Laet.*, -u *A. Spengel*) ACC. trag. 401 CIC. carm. frg. 32, 3 Verr. 2, 154 *passim, in* -u: CIC. frg. inc. K 3 Verr. 6, 169 (*teste Gellio l. 39*, -o *libri*) Sest. 18 (*P*^{1}, -o *al.*) LVCR. 1, 720 EPIST. imp. Aug. Roman. Char. gramm. I 129, 9 CORP. X 3813, 6 [SOL. 27, 7 *in parte codd.* LACT. mort. pers. 36, 2 *C*, -o *Baluzius collato* 45, 4 OROS. hist. 1, 2, 101 *PRB*, -o *DA*]. [*gen. plur.* -um *perperam statuit Georgii* CLAVD. DON. Aen. 5, 199 (*est nomin.*).] *legitur inde a* PLAVTO (*v. p. 1312, 54*) ENN. NAEV. PACVV. LVCIL. ACC. VARRONE CIC. *per totam latinitatem imprimis apud poetas*. *deest*: NEP. CELSO SCRIB. LARGO PERS. CALP. ecl. IVV. [*dub.*: VARRO ling. 7, 70 -um (*codd.*, tritum *Bücheler*) est Naevii. VAL. MAX. 2, 4, 5 propter vicum ... Fretum (*Sabellicus*, -um *libri*). PORPH. Hor. carm. 1, 9, 4 quod -um (*cod.*, fractum *Loewe*) velut vitrum acutum sit gelu.] [*catal.* freu. *M.-L.*]

I ***proprie***: **A** *strictiore sensu i. q. angustiae maris, mare angustum* (SVET. frg. 157 p. 242, 9 -um angustum quasi fervens mare, ut Siculum et Gaditanum. PORPH. Hor. carm. 2, 13, 14 *sq.* -a ... angusta maria concitata sunt. SCHOL. Stat. Theb. 7, 184 maria dicuntur, quae aestu rapido vicinas terras interfluunt. DIFF. Suet. p. 307, 9 -um est angusti maris fauces ... quod mare est, non est -um, quod -um, utique mare est. GLOSS. *πέραμα. πορθμός* [*cf. l. 45. p. 1312, 58. 72*]. mare angustum vel inundatio): **1** *generatim*: MELA 3, 21 Garunna ... ad postremum magni -i similis. 3, 31 *mare* it angustum et par -o. FLOR. epit. 3, 6, 11 per omnis aequoris portus sinus ... promunturia -a. APVL. mund. 6 mare ... coeuntibus terris veluti quibusdam -orum cervicibus premitur. PORPH. Hor. carm. 2, 13, 14 *sq.* Bosforum pro quolibet -o posuit. *praesertim aquis concitatis perturbatur* (*cf. l. 74 sq. p. 1312, 37. 49 al.*): CIC. Mur. 35 quod ... -um, quem Euripum tot motus ... habere putatis ...? nat. deor. 2, 19 aestus maritimi -orumque angustiae ortu aut obitu lunae commoveri (*cf.* div. 2, 34). *in imagine*: PS. CIC. in Sall. 6, 18 quidquid impudicorum, ... debitorum fuit in urbe, ... sicut in -is subsederant.

2 *speciatim*: **a** *-um Siculum* (*cf. Weiß, PW. VII 101 sq.; pluraliter v. l. 8. 27. 32. 47*): INSCR. mill. Popil. (Corp. I 2^{2} 638) 6 ad -um ad statuam milia *passuum tot*. LVCIL. 103 -a, Messanam, Regina videbis moenia. VARRO frg. Non. p. 205, 34 inter Italiam et Siciliam qui est -us, inter Regium et Messanam. CIC. Verr. 2, 154 cum ab Italia -o diiunctus esses. 3, 21 ei quadruplatores ad -um praesto fuisse. 6, 5 ne ratibus coniunctis -o fugitivi ad Messanam transire possent. 6, 50 ne in -o ... navigarent (*opp.* vel usque ad oceanum). 6, 146 non ... Charybdim tam infestam neque Scyllam nautis quam istum (*sc. Verrem*) in eodem -o fuisse. 6, 169 quae *pars Siciliae* ad -um spectaret. *ibid.* ut ... perangusto -o divisa servitutis ac libertatis iura cognosceret (*cf.* LVCR. 1, 720). or. frg. A XIV (= XIII M.) misere -um transire cuperet (SCHOL. Cic. Bob. p. 87, 27 St. de -o ... quod ait, illud significat, quo Sicilia ab Italia separatur). nat. deor. 3, 24 quid Chalcidico Euripo ... constantius, quid -o Siciliensi ...? (PORPH. Hor. epod. 9, 7 *sq.* sat. 1, 5, 1). Att. 2, 1, 5 venisse a -o. 16, 4, 4 Cassii classem ... non numero ultra -um. 16, 6, 1 -o an Syracusis. 16, 7, 6 in -o medio hanc epistolam legi. CAES. civ. 1, 29, 2 a -o naves essent expectandae. 2, 3, 1 -o Siciliae ... pervehitur (PLIN. nat. 19, 3 TAC. ann. 6, 14 ANNOT. Lucan. 2, 438 ISID. orig. 13, 18, 3). 3, 101, 1 cum ... *classi* praeesset P. Sulpicius praetor Vibone ad -um (ad -um *Forchhammerum secutus Meusel secl.*). VERG. Aen. 1, 557 -a Sicaniae (SIL. 2, 334). HOR. epod. 9, 7 actus cum -o Neptunius dux fugit. OV. met. 14, 6 liquerat et Zanclen ... navifragumque -um *eqs.* 15, 706 evincitque -um Siculique angusta Pelori. LIV. 1, 2, 5 Italiae longitudinem ab Alpibus ad -um Siculum (5, 28, 2 SEN. Herc. O. 235 Charybdis Sicula contorquens -a. Phaedr. 1011 Auster Sicula disturbat -a. MELA 2, 120 PLIN. nat. 3, 48. 73. 91. 6, 207 TAC. ann. 1, 53 SVET. frg. p. 242 FLOR. epit. 4, 8, 7 AMPEL. 46, 3 SOL. 5, 1. 6, 1. AVSON. 456, 2 -i Siculi famosa portenta. CORP. X 3813 vs. 6). 21, 49, 2 *naves* in -um avertit aestus. 21, 50, 7. 22, 31, 7. 24, 1, 11. 24, 2, 1. 26, 12, 2. 26, 29, 4. 29, 7, 2 cum primum aestu -um inclinatum est. 29, 17, 12 belua immanis (*sc. Scylla*), qualis -um quondam ... circumsedisse fabulae ferunt (*cf. l. 14. 31 al.* SEN. epist. 45, 2). 30, 28, 5 (*cf. l. 31*). 36, 42, 2. 42, 48, 9. VITR. 2, 10, 1 montis *Appennini* iugum ... pertingit circumitionibus contra -um. FEST. p. 270 *Rhegium* in -o e regione Siciliae est. VAL. MAX. 1, 1 ext. 4. 9, 8 ext. 1 -o appulsus. SEN. dial. 6, 17, 2 insulam ab Italia angusto interscissam -o. epist. 14, 8 cum peteres Siciliam, traiecisti -um. 79, 2 quicquid illo -i turbine abreptum est. MELA 2, 115 -o maris Siculi. PLIN. nat. 3, 86 XV in longitudinem -o, in latitudinem *eqs.* 3, 87 in eo -o est scopulus Scylla, item Charybdis. VAL. FL. 2, 29 Sicanium ... usque -um. SIL. 13, 93 ad -a ... Trinacria. 14, 194 incumbens Messena -o. SVET. Tib. 2, 1. FLOR. epit. 1, 26, 9 inter Alpes -umque (*cf. l. 31*). 2, 2, 1. 5 infame monstris aestuque violentum. 3, 20, 13. 4, 8, 3 VLP. dig. 50, 16, 99, 1. FIRM. math. 1 pr. 4 concurrentium in -o fluctuum turbulenta confusio. IVST. 4, 1, 9 VIR. ill. 37, 3. 79, 2. AMM. 14, 6, 4 *Roma* Alpes transcendit et -um. CLAVD. DON. Aen. 3, 415. OROS. hist. 1, 2, 100 -um Hadriaticum. *al.* *nescio an huc pertineat titulus fabulae* PLAVTI (*cf.* GELL. 3, 3, 7). *tropice*: CIC. Sest. 18 ne in Scyllaeo illo aeris alieni tamquam [in] -u ... adhaeresceret.

b *Gaditanum* (*plur. v. l. 63*): CIC. frg. inc. K 3 a Gaditano -u (PLIN. nat. 3, 3. 5. 74 Porthmos a Graecis *nuncupatur*, a nobis Gaditanum -um. 4, 93. 5, 9. 6, 206. 207 SVET. frg. 157 p. 242 FLOR. epit. 3, 6, 9. 4, 2, 29 AMPEL. 7, 2 PORPH. Hor. carm. 3, 3, 46 *sq.* SOL. 18, 1. 23, 13. 24, 11 OROS. hist. 1, 2, 10. 74. 94. 7, 43, 11 IORD. Get. 167 ISID. orig. 13, 15, 2). Vatin. 12 venerisne ad -um *ex Italia* per Mauretaniam? Tusc. 1, 45 qui Oceani -a illa viderunt, 'Europam Libyamque rapax ubi dividit unda'. BELL. Alex. 57, 1 *legio* ad -um alio itinere ducebatur. SALL. Iug. 17, 4 -um nostri maris et Oceani. 18, 9 -o divisi ab Hispania *populi*. LIV. 23, 5, 11 -o Oceani Herculisque columnis (AMPEL. 6, 7 IVST. 44, 1, 3. 9). 24, 49, 6. 28, 2, 16. 28, 17, 10. 28, 23, 7 *auxilia* trans -um ex Africa ora ... coegerat. 28, 30, 3. 6 (*bis*). 9 una natura -i aestusque totius certaminis potens. VELL. 1, 2, 4 *insula* a continenti divisa -o. SEN. Herc. O. 1240 *Herculis* fracta Calpe manibus emisit -um. MELA 1, 7 angustias introitumque venientis *maris* nos -um, Graeci porthmon appellant. 1, 8 a -o ad *Tanain* (AMPEL. 6, 2). 1, 16. 2, 96 oram -i. 2, 97. 3, 46. 107 Ampelusia in nostrum iam -um vergens promunturium. PLIN. nat. 3, 7 -um ex Atlantico mari. 4, 119. 5, 18. 9, 8. SIL. 1, 199 Herculeo dirimente -o. 14, 146 -um ..., quod ferit Herculeas ... columnas. TAC. hist. 2, 58 Hispaniae angusto -o diremptae. SVET. Vit. 13, 2 a Parthia usque -oque Hispanico. GELL. 10, 26, 6 SOL. 27, 4 AVIEN. orb. terr. 108. ora 54 a -o Tartesio. 335. MART. CAP. 6, 638 *Gadibus* se fauces -i interfluentis aperiunt.

c *Hellesponti et Bospori* (*plur. l. 82. p. 1313, 5. 7. 15*): HOR. epist. 1, 3, 4 -a vicinas inter currentia turris (PORPH. *ad l.* Hellesponti -um). OV. epist. 17 *et* 18 *saepe*. trist. 1, 10, 28 quodque ... Seston Abydena separat urbe -um. 3, 12, 41 ab ore -i longaeque Propontidos undis.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Liv. 38, 16, 5 exiguo divisam -o cernentibus Asiam. Manil. 4, 615 iuvenisque -um mersaeque puellae truditur invitum, faucesque Propontidos *eqs.* Mela 1, 10 ad Hellesponticum -um (Serv. georg. 3, 260). 1, 96 Hellesponti -o (Lvcan. 2, 675 *cf. p. 1312, 82*). Val. Fl. 3, 7 per angustae...-a...Helles. Avson. Mos. 288 Abydeni -a...ephebi. Plin. nat. 9, 50 -i *Bospori Thracii* angustiis. Val. Fl. 4, 421 *Io* ratem sua per -a provehat auris. Lact. mort. pers. 36, 1 ad -um Calcedonum (*cod.*, Chalcedonium *Brandt cum Baluz.*). 45, 4. 47, 4. Avr. Vict. Caes. 39, 30 Ponti -um. Ps. Avr. Vict. epit. 41, 20 a -o Propontidis. Avson. 345, 6 Threicium. Amm. 22, 9, 3. 23, 6, 7 Bospori. Clavd. 3, 173. 20, 472. *non discernuntur*: Amm. 21, 10, 4 ad usque -um et Propontidem (*cf. p. 1312, 84*). 27, 4, 7. 31, 8, 6 ad usque Rhodopen et -um. 31, 16, 7 iuxtaque -um, quod Pontum disterminat et Aegaeum. *nescio an huc alludatur*: Carm. c. pag. 12 (*de Iove*) per -a Parthenopes (*matris Europae*) taurus mugiret adulter?

d *-a Isthmica*: Ov. epist. 8, 69 qua duo porrectus longe -a distinet Isthmos. fast. 6, 495 -a bina repellit *Isthmos.* [Sen. Herc. f. 336 Phaedr. 1024 *vers. spur.*] Lvcan. 1, 102 geminum ... separat Isthmos ...-um. Stat. silv. 4, 3, 60 Inous -a miscuisset Isthmos. Avien. orb. terr. 692. Liv. 27, 29, 9 navibus per -um, quod Naupactum et Patras interfluit — Rhion incolae vocant — exercitu traiecto. 41, 23, 16. Mela 2, 52 Rhion...velut -o latus orae sequentis incidens. Ivst. 2, 12, 18 angustiasque Salaminii -i.

e *alia*: Liv. 28, 6, 10 -um ipsum Euripi non septiens die ... temporibus statis reciprocat (31, 22, 7. 31, 23, 12. 36, 9, 6 *cf.* Avson. 298, 21). 28, 7, 2. Val. Max. 1, 8, 10 Carystumque Chalcidico -o vicinam. Mela 2, 107 Flor. epit. 2, 8, 9. Liv. 32, 16, 7 Euboeam inde (*sc. ab Andro*) exiguo distantem -o (36, 20, 7 Plin. nat. 4, 68). 33, 17, 5 Leucadia ...-o, quod perfossum manu est, ab Acarnania divisa (*aliter* Sidon. carm. 2, 471 Leucadiis ...-is. *cf.* Mart. 4, 11, 6 Actiaci ... ira -i). 36, 43, 1 regio inter Cycladas -is alias maioribus alias minoribus divisas. 37, 13, 11 ad -um Cephallaniae *tuendum.* 44, 28, 8 inter Erythrarum promunturium Chiumque, qua artissimum -um est. Gratt. 174 -a si Morinum dubio refluentia ponto veneris (Tac. Agr. 40 in ipso -o Oceani. hist. 3, 2 Britanniam -o dirimi. Apvl. mund. 6 Hiberium. Sol. 22, 8 -o Gallico [*aliter infra l. 41*]. Paneg. 2 [10], 12, 1. Amm. 20, 9, 9 oceani. 27, 8, 6. 28, 3, 9). Cvrt. 4, 2, 1 a qua *continenti* urbem *Tyrum* angustum -um dirimit. 4, 2, 7 quattuor stadiorum -um. 4, 2, 16 exaestuare semper -um. Mela 2, 122 *Corsica et Sardinia* -oque divisae (Plin. nat. 3, 83 -um ipsum Taphros nominatur. Itin. Anton. Aug. p. 495 -um Gallicum [*aliter supra l. 36*]. Mart. Cap. 6, 645. Oros. hist. 1, 2, 101 *cf. Weiß, PW. VII 101*). 3, 38 mare Caspium ...-o primum terras quasi fluvius irrumpit. *ibid.* -i litoribus (3, 39 ad -um Derbices. Plin. nat. 6, 37. Apvl. mund. 6 Scythicum). Plin. nat. 3, 100 *ab Hydrunto* in Graeciam brevissimus transitus ... intercurrentis -i *eqs.* 4, 87 trans -um (*i. Bosporum Cimmerium; ibid.* glaciato -o. *cf.* Avson. 345, 6). 6, 110 iuxtaque eam *Cascandrum insulam* (*in sinu Persico*) -o interfluente Stoidis. Tac. ann. 4, 67 Capreas se in insulam abdidit, trium milium -o ab extremis Surrentini promunturii diiunctam (6, 1).

B ***latiore*** *sensu i. q. mare planum, aequor maxime turbidum* (Serv. Aen. 1, 607 proprie -um est mare naturaliter mobile ab undarum fervore nominatum. Gloss. πόντος. maria): **1** *generatim*: Acc. trag. 401 Triton fuscina evertens specus subter radices penitus undanti in -o (*sic edd. coll. variantibus codd. Cic. et Prisc.*). Varro frg. Non. p. 163, 24 cum Poenus in -um obviam venisset nostris. Cic. carm. frg. 32, 3 navem ut horrisono -o noctem paventes timidi adnectunt navitae. Catvll. 64, 14 emersere -i (*Schrader*, feri *codd.*) candenti e gurgite vultus ... Nereides. Verg. Aen. 2, 312 Sigea igni -a lata relucent (*cf.* Sen. Ag. 543 resplendet). 10, 210 Triton...caerula concha exterrens -a. Eleg. in Maecen. 1, 45 -a Niliacae texerunt lata carinae (*cf.* Sen. Ag. 221 classibusque horrens -um. Tro. 370 mille velis impleat classis -a. nat. 5, 18, 5 classes partem -i occupaturas. Octavia 42 ignota tantis classibus texit -a. Stat. Ach. 1, 790 omne -um longa velorum obtexitur umbra). Carm. de bell. Aeg. 51 immersisque -o clauserunt guttura fauces. Ov. epist. 7, 117 fratrique elapsa -oque. ars 2, 61 propiore -o iactabimus alas. met. 6, 512 admotumque -um remis tellusque repulsa est. 11, 209 inque -i formam terras complevit. Pont. 4, 9, 86 teneat glacies iugera multa -i. *al.* Manil. 1, 165 emersere -is montes orbisque per undas exiluit. 4, 602 laeva -i (*sc. maris medii*) caedunt Hispanas aequore (*GL*, aequora *M*) gentis. Germ. 311 *al.* Sen. Ag. 560 aestuat scopelis -um. Herc. f. 321 bisque discedens -um et bis recurrens. 535 calcavitque -i terga rigentia et ... mare. 931 nulla tempestas -um violenta turbet. Oed. 898 nomen eripuit -o *Icarus. saepe.* nat. 3, 28, 4 attollit vasto sinu -um agitque ante se. Octavia 706 emersam -o spumante...Thetin. Cvrt. 5, 4, 6 quaque defecit mons, aliud munimentum -um obiectum est. 8, 9, 19 purgamenta exaestuantis -i. 9, 4, 18 repletum immanium beluarum gregibus -um. 9, 9, 10 -i natura. 9, 9, 20 aquis in suum -um recurrentibus. Colvm. 8, 16, 9 ut litorum sic et -orum differentias nosse. 8, 16, 10 muraena ... quovis hospes -o. Lvcan. 1, 77 tellus ... excutietque -um. 2, 294 diductique -is alio sub sidere reges. 3, 47 absconditque -um classes. 3, 277 -um torrens ... Pontus (*locus fortasse depravatus*). 4, 450 summa -i. *al.* Plin. nat. 2, 179 ut e -o emergentibus ... sideribus. 3, 80 Planasia a specie dicta aequalis -o. Val. Fl. 1, 626. 669 tuque, -um divosque, pater, sortite biformes. 2, 13 *saepe.* Sil. 2, 591 spumantisque -i ... undis (9, 284 Tert. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 17 *al.*). 7, 572 *venti* distraxere -um. 14, 567 nota -is Cyane *navis. al.* Stat. Theb. 5, 367 diripiuntque -um *venti.* 11, 116 clamant amnes, -a, nubila, silvae (12, 276). silv. 2, 2, 9 trans gentile -um ... *me* detulit. 3, 5, 84 *sedes* imbelle -um torpentibus alluit undis. Ach. 1, 64 iura -i. 1, 96 excire -um. *al.* Mart. 5, 1, 4 plana suburbani qua cubat unda -i. *al.* Frontin. strat. 1, 4, 13 angustias -i liberavit (*ibid.* angustias maris). Tac. ann. 6, 33 pulsoque introrsus -o. Sol. 2, 21 *Italia* accessum insinuati -i recipit, sed linguis proiectis ... pelagus accipit. Chalc. comm. 62 quae ... stantes in litore videmus ultra -um. Avson. Mos. 108 in nostrum subvecta -um. Hier. epist. 60, 10, 2 Altino tantum -o distant *insulae.* Clavd. 7, 198 -i per caerula. 20, 79 -i fauces. 26, 1 claustra -i. rapt. Pros. 2, 107 apta -is abies. *al.* Drac. laud. dei 2, 163 ut post ima -i (*i. post mare tempestate turbatum*) ludant super aequora pisces. *in imag.*: Hor. carm. 2, 7, 16 te rursus in bellum resorbens unda -is tulit aestuosis. Ov. fast. 1, 466 dirigit in medio quis mea vela -o? Chalc. comm. 273 ingrediens procellosum de natura silvae -um. Avson. 195, 9 cursim more torrentis -i epos ligasti metricum. Ambr. Noe 15, 51 caro nostra diversis agitatur et -i modo fluctuat passionibus. *accedit nomen maris*: Pacvv. trag. 420 liqui in Aegaeo -o (*cf.* Phaedr. 4, 7, 19 Sen. Phoen. 313 Tro. 226 Drac. laud. dei 8, 219). Ov. met. 11, 258 Titan ... tenebat Hesperium ...-um. trist. 5, 2, 62 Scythicum ...-um (5, 10, 14. Mart. 7, 19, 4 nec Scythici tristior ira -i). Pont. 2, 2, 1 Euxini ...-i. fast. 3, 568 Libyci ... unda -i (Avson. 345, 6. *cf.* Sen. Thy. 292 Libycae Syrtis...-um). Sen. Med. 454 Pontici fauces -i (*cf. p. 1313, 2*). Phaedr. 661 Creticum. Tro. 13 tepidum rubenti Tigrin immiscet -o (*cf.* Arator act. 2, 85 in Rubro ...-o). Cvrt. 7, 3, 19 Caspium -um (*v. Onom. vol. II p. 230, 50 sq.*). Val. Fl. 4, 221 Bebrycium ...-um. Avien. orb. terr. 67 Eoum pelagus, -a dicunt Indica pandi. 969 Aegyptia. Avson. Mos. 276 Boeotia per -a. 409, 2 -o Hibero. Novell. Iust. 9 pr. (*a. 535*) ecclesias, quae usque ad Oceani -um positae sunt (*aliter p. 1312, 63. 65 sq. 1313, 35 al.*). *coniungitur cum aliis partibus mundi* (*cf. l. 6*): Lvcil. 939 serena caeli ... et salsi (salis *codd.*) -us (*alii versum assignant* Porc. Lic. carm. frg. 6). Germ. frg. 4, 121 caelumque -umque. Sen. Ag. 473 -um caelumque miscet *caligo* (*cf.* Val. Fl. 1, 587 polumque infelixque -um. Sil. 13, 587). Med. 57 Lvcan. 5, 413. 454. 584. Sil. 17, 259 volvens oculos caeloque -oque. Tert. anim. 2 p. 300, 22 Drac. laud. dei 2, 599. Verg. Aen. 5, 627 cum -a, cum terras omnis ... saxa sideraque emensae ferimur (Sil. 3, 560 terrasque -umque emensis). Tib. 1, 4, 22 Veneris periuria venti irrita per terras et -a summa ferunt. Ov. am. 3, 13, 33 pererratis ... terraque -oque. epist. 8, 118. met. 4, 788. 11, 435 tellus omnis et omne -um. fast. 1, 110 sederunt medio terra -umque solo. *al.* Manil. 5, 99 terraeque -umque. Lvcan. 1, 409 quod *litus* terra -umque vindicat alternis vicibus. Sil. 4, 816. 5, 70. 14, 688. Mart. Cap. 6, 643 continentis terrae limes interfluentis -i coercitione distinguitur. Val. Fl. 3, 94 quibus illa (*sc. nubes*) -is, quibus incidat arvis (Stat. Theb. 5, 14 *grues* umbra -is arvisque). 6, 220 tot ... montibus ... totidemque -is. Tac. ann. 1, 70 eadem -o litori campis facies. Mart. Cap. 6, 704 montes, fluvios, -a, compita currens. Ov. ars 2, 468 unaque erat facies sidera, terra, -um. met. 2, 298 si -a, si terrae pereunt, si regia caeli. 12, 39 inter terrasque -umque caelestesque plagas. Epiced. Drusi 361 caelo terraeque -oque (Manil. 2, 61. 120 [*versus spurius*]. Sen. Herc. O. 794 Stat. Theb. 3, 308). Sil. 7, 122 clipeo *Achilles* amplexus terramque polumque maternumque -um. 13, 527 quicquid terrae, quicquid -a et igneus aer nutrivit. Ov. fast. 5, 244 omnia ... medicamina terris et -a Tartareos excutiamque sinus. Sen. Herc. O. 743 ulterius...terris -o sideribus oceano inferis. 1477 emenso -a terrasque et umbras (*cf. l. 42*). Sil. 17, 37 terramque -umque sideraque et manis regnorum sorte gubernant. Anth. 793, 1 Iuppiter astra, -um Neptunus, Tartara Pluto regna ... tenent. Mart. Cap. 1, 37 caelum, -a Tartarumque. 1, 68.

2 *magis pertinet ad fluctus, undas, aquas maris* (Gloss. V 457, 51 ὕδατα. *cf.* IV 518, 4 inundatio. *accedit genet. maris sim. l. 78. p. 1315, 1 al.*): Trag. inc. 182 axena Ponti per -a Colchos denique delatus. Lvcr. 6, 427 columna in mare de caelo descendat, quam -a circum fervescunt. Verg. georg. 1, 327 fervetque -is spirantibus aequor. 1, 356 -a ponti incipiunt agitata tumescere. 1, 386 nunc caput obiectare -is. 3, 260 turbata procellis ... natat ...-a (*alludit ad -um Hellesponticum cf.* Sen. dial. 3, 21, 3). Aen. 5, 141 adductis spumant -a versa lacertis. Hor. carm. 1, 3, 16 tollere seu ponere volt -a *Notus* (*cf.* Porph. *ad l.* ad extollendos fluctus ... vel ad placandos. *sim.* Schol.). Paneg. in Mess. 194 ausim maris ire per undas, adversis hiberna licet tumeant -a ventis. Prec. terr. 9 dimittis et misces -a (Ov. met. 11, 491). Prop. 3, 4, 2 -a gemmiferi findere classe maris. 3, 7, 60 attulimus longas in -a vestra (*sc. deorum maris Aegaei*) manus. Ov. epist. 2, 124 quis -a ventus agat. 7, 169 -a...Afrum plangentia litus. 7, 179 -a mitescunt. 13, 123 ventique -umque (17, 53 Stat. Ach. 1, 389. 687. *cf.* Theb. 5, 377 -aque indignantur et austros. *al.*). *saepe.* Manil. 1, 708 -a canescunt sulcum ducente carina. 5, 192 horrendumque -is ... pontum (*cf. p. 1315, 24*). Sen. Oed. 451 caerula cum pratis mutat -a.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Phaedr. 1029 Oceani. Tro. 383 caeruleis Oceanus -is quidquid ... lavat. *al.* OCTAVIA 970 date vela -is. LVCAN. 4,427 -a servantur (*i. observantur*). PETRON. 89 v. 30 tumida consurgunt -a. *al.* VAL. FL. 1,601 imis -a tollere harenis (*cf. p. 1314,74*). 2,6 *al.* SIL. 3,50 imo -a contorquet Neptunia fundo. 4,296. 12,373 exercet scopulis late -a *Sardinia*. 14,514 fleverunt -a, fleverunt Cyclopia saxa. *al.* HOMER. 871 addideratque -is sua numina *Vulcanus in clipeo Achillis*. STAT. Theb. 5,410. 6,579 perlucent sidera ponto vibraturque -is caeli stellantis imago. Ach. 1,137 puerumque...secretis lustrare -is. *al.* MART. epigr. 24,4 par unda *naumachiae* -is (*cf.* 24,6 hic modo pontus erat). PLIN. paneg. 81,4 remisque transferre (*cf. adn. Guil. Baehr.*) obstantia -a. APVL. apol. 31 *dei marini* ab aestibus -orum ad aestus amorum transferentur. flor. 6 p. 20 oceanique -is. AVIEN. Arat. 41 per tumidi ferimur -a gurgitis. 1232 -a iam procul Oriona hauserunt pelago. 1727 qua pontus item -a per distenta quiescit. orb. terr. 555 -a ... Aegaei ... pelagi. 773 ponti (904). 1286 Oceani. *al.* AMBR. hex. 2, 3, 12 Rhodanus ... Tyrreni aequoris -a scindit. VVLG. Matth. 8, 18 ire trans -um (*εἰς τὸ πέραν*). Marc. 5, 1 trans -um maris (*εἰς τὸ πέραν τῆς θαλάσσης*). *al.* CLAVD. 26, 276 succurrere velis, exhaurire -um (*i. undam marinam*). DRAC. laud. dei 1, 150 fluctibus immensis pelagi -a glauca liquescunt. 3, 10 maris. *al.* *strictiore sensu i. q. aestus, accessus alternus maris et recessus*: CVRT. 6, 4, 19 *mare* recipit in se -um. COLVM. 8, 17, 4 si maior recentis -i vis incesserit. VAL. FL. 1, 580 stat rupes horrenda -is. SIL. 3, 60 Luna ... fertque refertque -um. *nota* -um *et* aestum (*cf. p. 1312, 2*): VAL. MAX. 6, 9 ext. 4 APVL. mund. 19 *v. vol. I p. 1121, 38 sqq.*

3 *in proverbiis et locutionibus similibus*: VERG. ecl. 1, 60 ante ...-a (SERV. *ad l.* maria) destituent nudos in litore pisces. OV. Pont. 4, 5, 42 prius ...-a velivolas non habitura rates. SEN. Herc. O. 1583 ante...-um dulci resonabit unda. OCTAVIA 222 iungentur ante saeva sideribus -a. NEMES. ecl. 1, 76 prius ...-o vivet leo. VERG. Aen. 1, 607 in -a dum fluvii current. LVCAN. 1, 89 dum terra -um terramque levabit aer (SCHOL. *ad l.* in aeternitatem). OV. am. 2, 10, 14 in -a collectas alta quid addis aquas? met. 4, 440 utque -um de tota flumina terra, sic omnes animas locus accipit ille (*cf.* 8, 835). trist. 4, 1, 56 quotque -um pisces ... habet. Pont. 2, 2, 128 timeo naufragus omne -um (trist. 5, 12, 50). SEN. epist. 19, 2 in -o viximus, moriamur in portu (PS. SEN. mon. 110 tutior est -o portus). LVCAN. 5, 491 in ventos impendo vota -umque. HOR. carm. 1, 33, 15 -is acrior Hadriae. OV. epist. 8, 9 surdior ille -o. 14, 711 saevior illa -o (OCTAVIA 129 pelagi). OV. epist. 10, 132 auctores saxa -umque tui. SIL. 1, 638 quem insana -a aut coetus genuere ferarum.

4 *de aliis aquis*: VERG. georg. 2, 164 Tyrrhenusque -is immittitur aestus Avernis. TIB. 1, 4, 46 levem remo per -a (*i. per quaslibet undas*) pelle ratem. OV. met. 6, 77 e vulnere saxi exsiluisse -um (ferum *pars codd.*). SEN. contr. exc. 5, 5 navigabilium piscinarum -a. SEN. Herc. f. 763 segne torpescit -um (*i. lacus Orci*). Thy. 73 alveo medius tuo, Phlegethon, relinquar igneo cinctus -o (*cf.* 1018). nat. 3, 29, 7 hiante pluribus locis saxo par (*Haase; traditur* per, *quod delendum censet Madvig*) -um saliet et maria inter se componet. MART. epigr. 28, 2 -a *naumachiae* navali sollicitare tuba. AVSON. Mos. 108. 179. 182 sua per -a (*Mosellae*) ludere Nymphas. CLAVD. 1, 228 urbes discretas subeunte -o *Tiberis*.

II *per comparationem*: **A** *comparatur vastitas*: ENN. scaen. 382 crassa pulvis oritur, omnem pervolat caeli -um (*vix huc spectat* MART. CAP. 2, 126 v. 13 *Mercurius* cum superna tranat -a, Tartarum recurrit).

B *comparatur fervor, perturbatio, concitatio*: LVCR. 4, 1030 quibus aetatis -a primitus insinuatur semen (*cf.* FLOR. epit. 1, 26, 9 talis ... populus R. -um illud adulescentiae, id est secundam imperii aetatem habuit). LVCR. 6, 364 -us ipse anni permiscet frigus ⟨et⟩ aestum, ... ut ... furibundus fluctuet aer (*cf.* 6, 374 propterea ⟨-a *add. Lachmann*⟩ sunt haec [*sc. ver et autumnus*] anni nominanda). SIL. 15, 375 enasset rapidi -a saeva pericli. GELL. 10, 3, 7 quod et quale invidiae atque acerbitatis -um effervescit? TERT. idol. 24 inter haec vada et -a idololatriae. AMBR. fid. 1, 6, 46 in illo impietatis suae -o miseros inter naufragia fidei ... fluctuantes. PRVD. cath. 5, 109 per -a saeculi (*cf.* HIL. in Matth. 14, 13. *sim.*: ARATOR ad Vigil. 10 perfida mundani desero vela -i).

iuncturae: **A** *epitheta*: aestuosum: HOR. carm. 2, 7, 16. albulum: MART. 12, 98, 4. altum: *v. vol. I p. 1781, 84 sq.* angustum: CIC. Verr. 6, 169 LVCR. 1, 20 LIV. 24, 49, 6 SEN. dial. 6, 17, 2 CVRT. 4, 2, 1 MELA 1, 96. 2, 107. 3, 38 PLIN. nat. 3, 76 TAC. hist. 2, 58 GELL. 10, 26, 6 CLAVD. DON. Aen. 3, 415 MART. CAP. 6, 645. apertum: LVCAN. 2, 661 VAL. FL. 7, 541. artum: LIV. 28, 7, 2. asperum: AVIEN. Arat. 664 aspera nautis tunc -a (*Heinsius*, sunt *codd.*). barbarum: AVIEN. orb. terr. 893. caecum: VERG. georg. 2, 503. caerulum: *v. vol. III p. 104, 58 sq.* concitum (*aliter p. 1316, 42*): AVIEN. orb. terr. 124. 904. curvum: VAL. FL. 1, 615. distentum: VERG. Aen. 3, 127 AVIEN. Arat. 1727. dubium: SEN. Thy. 292. exiguum: LIV. 28, 17, 10. 32, 16, 7. 38, 16, 5 *cf.* VELL. 1, 2, 4. favens: NAEV. trag. 53 *v. p. 377, 70.* feriatum: PRVD. perist. 6, 156. glaciale: CLAVD. 21, 176. glaucum: AVIEN. orb. terr. 535 DRAC. laud. dei 1, 150. hibernum: PANEG. in Mess. 194. horribile: IORD. Get. 157. horrisonum: CIC. carm. frg. 32, 3. humanius: TERT. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 1. ignotum: CLAVD. 8, 31. imbelle: STAT. silv. 3, 5, 84 *v. p. 1314, 8.* immane: VAL. FL. 1, 65. immensum: OV. Ib. 294. impotens: CATVLL. 4, 18. imum: OV. trist. 1, 4, 6 STAT. Theb. 7, 184. insanum: OV. epist. 17, 28 SIL. 1, 638 MART. 4, 63, 2. intactum: CLAVD. 26, 1. invium: STAT. Ach. 2, 80. languidum: STAT. Theb. 10, 143 MART. 8, 51, 16. latum: VERG. Aen. 2, 312 ELEG. in Maecen. 1, 45 OV. met. 11, 749. lene: OV. epist. 16, 236 STAT. Ach. 2, 46. longum: OV. am. 2, 11, 5 epist. 7, 46. 10, 146. 14, 103. 15, 22 met. 7, 67. 8, 142 fast. 3, 868. 5, 660 MELA 3, 38. lucidum: GERM. 597. magnum: MELA 3, 21. medium: VERG. Aen. 10, 147? *v. infra l. 56* OV. epist. 18, 50 ars 338 fast. 1, 466 LVCAN. 2, 190 VAL. FL. 4, 749 *al.* modicum: VLP. dig. 50, 16, 99, 1 molle: OV. met. 14, 558 STAT. silv. 3, 2, 3. navifragum: OV. met. 14, 6. parvum: OROS. hist. 1, 2, 101. pervium: OV. epist. 18, 209 Pont. 4, 10, 32 -a vel pediti pervia reddit hiems. VAL. FL. 1, 1. 719 *cf.* 4, 711. placidum: GERM. frg. 4, 121. procellosum: CVRT. 10, 7, 11. profundum: SEN. Phaedr. 1159. quietum: OV. met. 5, 6. rapidum: OV. epist. 7, 142 LIV. 28, 30, 6 FLOR. epit. 3, 20, 13. saevum (*cf. p. 1315, 40*): SEN. Thy. 361 Tro. 991 OCTAVIA 222 *v. p. 1315, 30.* 555. salsum: LVCIL. 939 AVIEN. ora 548. segne: SEN. Herc. f. 763 *v. p. 1315, 47.* spumans: SIL. 2, 591 CLAVD. 18, 266. stans: OV. met. 7, 201. summum: TIB. 1, 4, 22. suspectum: SEN. Ag. 464. tenue: FLOR. epit. 2, 8, 9 AVIEN. orb. terr. 692 ora 335. terribile: IVST. 4, 1, 9. torrens: IVST. 4, 1, 9 AVSON. 195, 9. tranquillum: CLAVD. carm. min. 30, 202. triste: OV. epist. 17, 143. 212. tumidum: SEN. Herc. f. 955 PETRON. 89 v. 30. turbidum: OV. epist. 17, 7 ventis. 17, 172 SIL. 12, 99 SOL. 22, 7 AVIEN. Arat. 656. 1762 ora 101. turgidum: AVIEN. orb. terr. 1152. tutum: OV. epist. 18, 162. vadosum: LIV. 33, 17, 5. vastum: OV. trist. 3, 10, 28 Pont. 3, 4, 58 SEN. Oed. 9 Phaedr. 85 CVRT. 10, 7, 11 AVIEN. Arat. 1156 orb. terr. 32.

B *verbales (praesertim ad navigationem pertinentes): acc.*: peragere: EPIST. Sapph. 65 remo. PETRON. 119 v. 3. capessere: VAL. FL. 1, 74. currere: VAL. FL. 4, 336 AVIEN. orb. terr. 383 MART. CAP. 6, 704 (per-: AVIEN. orb. terr. 744. dis-: MART. CAP. 1, 37). domare: SEN. Med. 2 VAL. FL. 8, 72 (per-: PHAEDR. 4, 7, 19). pererrare: OV. am. 3, 13, 33 *v. p. 1314, 44* epist. 14, 103 met. 7, 460. findere: PROP. 3, 4, 2 *v. p. 1314, 78* OV. epist. 15, 31. ingredi: FLOR. epit. 2, 2, 5 VICTORIN. POETOV. (Corp. Vind. 49) fabr. mund. 9 CHALC. comm. 273. trans-: AMM. 22, 9, 3. 23, 6, 7. traicere: SEN. epist. 14, 8 *v. p. 1312, 43* SVET. Tib. 2, 1 LACT. mort. pers. 45, 4. 47, 4 VIR. ill. 37, 3. adire: SEN. Herc. f. 321 AVIEN. ora 383. inire: OV. met. 14, 437. subire: SIL. 13, 884. transire: AMM. 20, 9, 9. intrare: LIV. 21, 50, 7. 28, 30, 6 SEN. Phaedr. 661 Thy. 292 VAL. FL. 1, 186. penetrare: OCTAVIA 555. legere: VERG. Aen. 3, 127 crebris legimus -a concita terris. transmeare: AMM. 27, 8, 6. tramittere: TAC. ann. 6, 1. metiri: OV. trist. 1, 5, 61 (e-: VERG. Aen. 5, 627 SEN. Herc. O. 1477 *v. p. 1314, 42. 61* SIL. 3, 560). movere: OV. am. 2, 11, 5; *aliter* STAT. Theb. 7, 813 (com-: VAL. FL. 5, 71 iam prora -um commoverat). transnare: SEN. Phoen. 313 dial. 3, 21, 3 MART. CAP. 2, 126. natare: VERG. georg. 3, 260 *v. p. 1314, 72* OV. epist. 17, 212. pati: VAL. FL. 5, 196. pellere: OCTAVIA 349 palmis. PETRON. 119 v. 3 TAC. ann. 6, 23 AVIEN. Arat. 1291 *al.* petere: VERG. Aen. 1, 557 AVIEN. Arat. 656. re-: AVIEN. Arat. 754. plaudere: SIL. 12, 99. praetervehi: LIV. 36, 20, 7. premere: OV. am. 1, 9, 13. pulsare: OCTAVIA 316 remis. quatere: STAT. Theb. 5, 410. radere: OV. met. 10, 654. eruere: OV. am. 3, 8, 43. rumpere: SEN. Med. 301 rate. transcendere: VAL. FL. 4, 221 AMM. 14, 6, 4. scindere: OV. met. 11, 463. trist. 5, 2, 62 (findere *pars codd.*). LVCAN. 6, 400 AMBR. hex. 2, 3, 12. secare: VERG. Aen. 10, 147 media Aeneas -a nocte secabat. OV. met. 7, 1 SEN. Tro. 71. 226. 919 AVIEN. ora 101 AVSON. 345, 6. transilire: AVSON. 157, 8. sollicitare: VERG. georg. 2, 503 MART. epigr. 28, 2. sulcare: DRAC. laud. dei 8, 219. superare: LIV. 42, 48, 9. tenere: OV. met. 11, 258 LACT. inst. 4, 15, 21. timere: OV. rem. 279. torquere: SIL. 14, 360 verberibus *remorum*. tremere: CLAVD. carm. min. 20, 7. turbare: SIL. 14, 497. vectari: VERG. catal. 13, 2. vestigare: CLAVD. 21, 177. vereri: OV. epist. 18, 84. 182. verrere: OV. am. 3, 8, 43. vertere: VERG. Aen. 5, 141 *v. p. 1314, 73.* VAL. FL. 4, 725 -a versa vadis. volare: OV. met. 11, 749.

abl.: cedere: EPIST. imp. Aug. Roman. Char. gramm. I 129, 7 AVIEN. Arat. 1116. certare: SIL. 4, 816 terraque -oque certare. excipi: STAT. Ach. 1, 382. ferre: VAL. FL. 4, 749 cum vos mediis contenta ferebant vela -is (de-: STAT. Ach. 2, 62). iactari: OV. met. 15, 772. mergere: LIV. 26, 29, 4 CLAVD. 18, 266 (im-: CARM. de bell. Aeg. 51. sub-: MANIL. 2, 93). nare: OV. met. 8, 104 (e-: VAL. FL. 5, 315). natare: SEN. Oed. 459 (ad-: CLAVD. rapt. Pros. 3, 444). traicere: LIV. 22, 31, 7. 24, 1, 11 *al.* transire: CIC. Verr. 6, 5 *v. p. 1312, 12.* evehi: LIV. 28, 30, 3 (per-: CAES. civ. 2, 3, 1 *v. p. 1312, 24.* praeter-: LIV. 36, 42, 2). uti: STAT. Ach. 1, 92 cognatis (*sc. Thetidis*) -is.

c. praepositionibus: in *c. acc.*: cogere: VAL. FL. 1, 65. convertere: AVIEN. orb. terr. 90. currere: VERG. Aen. 1, 607 *v. p. 1315, 32.* dis-: ISID. orig. 13, 17, 1. deducere carinas: OV. met. 6, 445. descendere: VAL. FL. 8, 219 in -a Hister descendit. iacere: HEGES. 3, 11, 2. proicere: OV. Ib. 294. iactare: SEN. Herc. O. 1364. labi: AVIEN. Arat. 1079. mittere: OV. epist. 17, 190 trist. 5, 2, 76 FLOR. epit. 4, 8, 3. occĭdere: GERM. 342. persequi: OV. met. 4, 552. prosilire: VAL. FL. 8, 22. provolvere: OV. met. 8, 587. quaerere vias: STAT. Theb. 9, 437 (*de fluvio*). rapere: VAL. FL. 1, 380. serpere: OV. met. 14, 599. subvehi:

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

AVSON. Mos. 108. trans: OV. epist. 10, 146 tendo trans -a longa manus. PLIN. nat. 4, 87 oppido trans -um sito. STAT. silv. 2, 2, 9 trans gentile -um... detulit. HIL. in Matth. 7, 8 ire trans -um (VVLG. Matth. 8, 18). VVLG. Matth. 8, 28 cum venisset trans -um (*εἰς τὸ πέραν.* 16, 5 *al.*). 14, 22 praecedere. *al.* per: currere: NAEV. trag. 53 dubii faventem per -um intro currimus. ducere: TIB. 1, 9, 9 -a per parentia ventis ducunt... sidera... rates. STAT. silv. 2, 7, 77. ADNOT. Lucan. 2, 438. facere viam: OV. epist. 15, 22 puppe. ferre: CATVLL. 4, 18 herum. OV. met. 7, 67 HIL. in Matth. 14, 13 AVIEN. Arat. 41 DRAC. laud. dei 3, 10 *cf.* TIB. 1, 4, 22 *p. 1314, 43* (de-: TRAG. inc. 182 *v. p. 1314, 68*). fugere: OV. epist. 7, 46 SIL. 12, 368. ire: MART. 2, 24, 4. labi: AVSON. Mos. 137. mittere: MART. 10, 36, 4. nare: OV. trist. 5, 9, 18. pandere iter: MART. 12, 98, 4. pellere ratem: TIB. 1, 4, 46 *v. p. 1315, 44.* petere: VAL. FL. 5, 471. sequi: VAL. FL. 8, 391. sublimis: GERM. 538. trahere: HOR. carm. 1, 15, 1 navibus... Helenen. OV. met. 8, 142. traicere: LIV. 27, 29, 9 *v. p. 1313, 20* CARM. epigr. 1265, 1. vehere (vehi): OV. epist. 17, 143 ars 3, 252 fast. 3, 868 SEN. Phaedr. 1029 MART. 8, 51, 16. ad-: AVSON. 297, 20. pro-: VAL. FL. 4, 421 *v. p. 1313, 6.* in *c. abl.*: fluctuare: AMBR. fid. 1, 6, 46. morari: LIV. 24, 1, 11. navigare: CIC. Verr. 6, 50 *v. p. 1312, 13.* subsidere: PS. CIC. in Sall. 6, 18. superare: VIR. ill. 79, 2. transire: VVLG. Zacch. 10, 11 transibit in maris -o (*ἐν θαλάσσῃ στενῇ*). terere tempora: OV. epist. 7, 142. vivere: SEN. epist. 19, 2 *v. p. 1315, 37.*

syn.: *ad I*: angustiae (*v. vol. II p. 60, 1*), claustra (CLAVD. 26, 1), fauces (*v. vol. VI p. 398, 71 sqq.*). *ad II*: aequor, aestus, mare, oceanus, pelagus, pontus, salum (AVIEN. Arat. 1156), unda (CARM. epigr. 1265).

deriv.: fretalis, fretensis, freto, fretosus.

2. fretum, -ī *n. v.* fritum *p. 1341, 49.*

1. fretus, -ī *m. et* **fretus,** -ūs *m. v.* fretum *p. 1311, 52. 55.*

2. frētus, -a, -um [*cf. esse videtur c. graec. θρήσασθαι* '*considere*' *et c. ind.* dhārāyati '*tenet, fert, fulcit*', dhármaḥ '*lex, institutum*', *fortasse c.* firmus, ferme. *Th.*]. CHAR. gramm. I 180, 9 quaedam *verba* praeteritum habent solum **ut** -us. neque enim praesens nec futurum admittit. *extat* -us sum (*i. confido, fiduciam habeo*; GLOSS. II 401, 47 *πέποιθα.* V 534, 2 fiduciam habeo. securus sum; *cf. Hofmann, de verb. dep. p. 6 adn.*): PLAVT. Cas. 346. 348 ENN. scaen. 87 TER. Andr. 336. 619 (*i. fiduciam habui?*). RHET. Her. 4, 54, 67 CIC. off. 1, 114 Q. CIC. pet. 25 PS. SALL. rep. 1, 7, 1 FRONTO p. 215, 20 N. COD. Iust. 7, 19, 1 (*a. 223*) *al.* -us eram: SALL. Iug. 20, 5 LIV. 9, 35, 3. *quasi pyrrhichium* -us *posuit in versu rhythmico* COMM. instr. 2, 20, 7. GLOSS. *θαρρῶν. πεποιθώς* (*cf. l. 36*). IV 443, 14 fidus. confidens. praesumptu⟨osu⟩s vel plenus, instructus. confisus, fiduciam habens. fiduciam gerens. ausus, impavidus aut confidens. V 294, 20 fiducialiter gerens. motus. sapiens, salvus. -i fidentes. *legitur inde a* NAEV. PLAVTO ENN. VARRONE RHET. Her. CIC. *maxime apud rerum scriptores. e poetis post scaenicos habent: locis singulis*: SEN. LVCAN. PERS. SIL. COMM. *binis*: LVCR. AVSON. *tribus*: PROP. *saepius*: VERG. Aen. (7^ies^) VAL. FL. STAT. Theb. (8^ies^). NOT. Tir. 93, 84. [*dub. vel coni.*: PLAVT. Rud. 208 nec cibo nec loco tecta (*cod.*, -a *Leo*) quo sim scio. ENN. ann. 549 **ni** metus ulla tenet virtutem, rite (*Vahlen*, rite virtute *cod.*, -i virtute *Mercerus*) quiescunt.]

i. q. fidens, confisus (fultus p. 1318, 74), interdum i. q. ausus: **I** *absolute*: PROP. 4, 10, 32 colloquiumque sua -us ab urbe dedit. NEPOTIAN. 1, 2, 3 p. 15, 28 videbatur... inire bellum -us. CORIPP. Ioh. 4, 114 sociis sic -us ait *eqs.*

II *pendet nomen*: **A** *casu ablativo* (*interdum dat. esse potest*): ARVS. gramm. VII 474, 28 -us hac re. **1** *fiduciam habent homines*: **a** *obi. est res*: NAEV. carm. frg. 12 pietati (-e *codd. all.*) deum (VERG. Aen. 11, 787). PLAVT. Amph. 212 virtute et viribus (Asin. 547 ulmorum. Pseud. 581. LVCR. 5, 966 manuum... pedumque. BELL. Hisp. 16, 3 LIV. 2, 65, 3. 7, 12, 4. 7, 32, 10 CVRT. 5, 8, 10 VAL. FL. 7, 439 TAC. hist. 4, 34 PANEG. 7[6], 12, 4 CLAVD. DON. Aen. 11, 385. viribus [vi]: ENN. ann. 97 [*l. 69*]. 533 LIV. 7, 14, 6. 8, 22, 7 [*v. p. 1318, 78*]. 9, 21, 4. VAL. MAX. 6, 1, 2 potestatis. 9, 11 ext. 1. 9, 12 ext. 9 COLVM. 6, 23, 3 AMM. 17, 13, 27. 20, 9, 5 CLAVD. 20, 580 SVLP. SEV. chron. 2, 15, 5. 2, 42, 6). PLAVT. Aul. 586 -us tua, Fides, fiducia (*cf. p. 699, 55 sq.*). Capt. 350 ingenio (TER. Haut. 24 RHET. Her. 3, 16, 29 CIC. de orat. 2, 103). Men. 767 dote. ENN. ann. 97 muro -us magis quamde manus vi. scaen. 87 quove nunc auxilio exili aut fuga (fugae *Bentley*) -a sim? TER. Andr. 336 consilio (CIC. Catil. 2, 28). Phorm. 273 malitia (OPTAT. 1, 19 p. 21, 4). 966 hoc -us... cum e medio excessit (CIC. orat. 170 VERG. Aen. 8, 143 his. LIV. 2, 45, 10. 37, 26, 5 AMM. 16, 9, 4. SVLP. SEV. chron. 2, 48, 6. *cf.* SALL. Iug. 85, 37 quîs nobilitas -a. NEP. Dat. 8, 3 COD. Iust. 4, 24, 29, 1 [*a. 530*] *al.* PERS. 4, 3 quo -us?). PACVV. trag. 155 quo praesidio -us, auxiliis quibus? (CAES. Gall. 6, 5, 7 loci. BELL. Hisp. 26, 4 LIV. 31, 23, 2 *cf.* AMM. 26, 8, 7). TVRPIL. com. 208 nobilitate, factione -us. LABER. mim. 95 siquidem mea colustra -us (fructus *Ribbeck*) fecisset. RHET. Her. 2, 5, 8 innocentia (CIC. S. Rosc. 73. FRONTO p. 173, 16 N. innocentia -us magis quam confidens. APVL. apol. 3). 4, 9, 13 spe (LIV. 9, 21, 4 alieni auxilii. FRONTO p. 169, 20 N. *seq. inf.*). 4, 9, 13 nullis copiis -us (CIC. Phil. 11, 2 BELL. Afr. 31, 5 NEP. Dion 5, 3 LIV. 25, 37, 9). 4, 9, 13 quae res erat, qua -i (CIC. Cato 72 LIV. 40, 47, 6). 4, 54, 67 populi frequentia (reverentia *M*). CIC. inv. 1, 8 scientia. Quinct. 70 gratia (Verr. 4, 61 Att. 5, 21, 12). S. Rosc. 10 fide sapientiaque vestra -us. 110 aliqua -us mora (*w*, fretumora *cett. codd.*, ficta mora *Gronov.*). Verr. 4, 61 equestri vetere illa auctoritate et gratia (*cf.* VITR. 9 praef. 18). Catil. 2, 28 prudentia (Cael. 19 epist. 12, 18, 1. 12, 19, 1). Flacc. 35 impudentia atque audacia. Sest. 57 imperio populi Romani. 79 sanctitate tribunatus. Cael. 75 humanitate (BALB. et OPP. Cic. epist. 9, 7^a^, 1). 77 familiaritate (Lig. 1). nat. deor. 1, 49 intellegentia vestra. off. 1, 114 qui (*sc. scaenici*) voce -i sunt, ..., qui gestu *eqs.* epist. 2, 10, 2 natura montium (LIV. 32, 21, 20 loci). 3, 7, 6 conscientia officii mei (CVRT. 7, 2, 12 APVL. Plat. 2, 20). 13, 66, 2 magnam spem habemus -i clementia collegae tui. *al.* Q. CIC. pet. 25 quamquam partis ac fundatis amicitiis -um ac munitum esse oportet (CAES. civ. 3, 59, 3 SALL. Iug. 20, 5). CAES. Gall. 3, 21, 1 victoriis. HIRT. Gall. 8, 39, 2 locorum opportunitate (*cf.* LIV. 6, 29, 1 loci fortuna). BELL. Afr. 79, 1 aquarum inopia. BELL. Hisp. 9, 1 illa -us opinione (28, 3). SALL. Catil. 56, 5 opibus coniurationis (FLOR. epit. 2, 8, 6 COMM. instr. 2, 20, 7). Iug. 13, 3 multitudine militum (LIV. 2, 47, 4. 9, 22, 2. 9, 35, 3. 21, 5, 12. 29, 33, 3. 34, 17, 2. 35, 3, 5). 15, 1 largitione magis quam causa -i. 18, 12 armis (LIV. 2, 30, 9. 6, 29, 2. 9, 31, 12. 28, 32, 9 STAT. Theb. 12, 757 FRONTO p. 206, 18 N. AMM. 17, 13, 27). hist. frg. 3, 6 loco (LIV. 2, 30, 9. 9, 31, 12. 38, 2, 13. 45, 43, 4 CVRT. 7, 11, 5 TAC. hist. 4, 66 *cf. l. 14. 33*). NEP. Milt. 5, 4 numero copiarum (VELL. 2, 20, 4 CLAVD. 20, 580). Cim. 2, 5 opulentia. VERG. Aen. 4, 245 *virga.* 5, 430 iuventa (SIL. 12, 347). 5, 792 procellis. 6, 120 Threicia -us cithara. 9, 676 -i animis (*Bentley*, armis *codd. cf. Hom. Il. 12, 135 χείρεσσι πεποιθότες.* LIV. 1, 2, 5 animis coalescentium... populorum. 6, 29, 2. 7, 14, 6. 9, 40, 4). RVT. LVP. 2, 2 legibus. LIV. 2, 25, 1 discordia Romana. 7, 32, 10 gloria belli (*cf.* VITR. 10, 2, 13). 8, 29, 12 ne vallo quidem ac fossis. 9, 40, 4 ferro. 10, 24, 4 factis potius quam dictis -os. 21, 49, 13 memoria circa ea ipsa loca gestarum rerum (VITR. 7 praef. 7). 29, 4, 6 *auxiliis* (42, 11, 4 CALP. decl. 26 p. 23, 26 SVLP. SEV. dial. 2, 5, 8 POMER. 3, 16, 3). 31, 27, 3 magnitudine ac moenibus situque urbis (31, 40, 2). *al.* VITR. 2 praef. 1 cogitationibus et sollertia -us. FEST. p. 372 iure libertatis. SEN. Oed. 286 pace. dial. 2, 6, 3 nec illis (*sc. duris*) cedens nec his (*sc. secundis*) -us (*cf.* AVSON. 290, 3). LAVS Pis. 135 misero quae (*sc. turba*) -a labore. VAL. FL. 3, 628 studiis iamdudum -a iuventus. 7, 165 veneno. STAT. Theb. 1, 299 exilio. 10, 475 cohors nocturno -a triumpho. 11, 261 solio. QVINT. inst. 4, 2, 15 meritis. TAC. ann. 6, 31 bellis. 14, 32 tutela templi. PLIN. paneg. 66, 5 tua dextera tuisque promissis -i et innixi. FLOR. epit. 2, 12, 9 religione. *al.* FRONTO p. 215, 20 ut quaeque mulier magis facie -a est. APVL. met. 11, 6 mea volentia -us. apol. 91 tua doctrina. *al.* FRG. Vat. 113 -us coniunctionis firmitate. COD. Iust. 7, 19, 1 (*a. 223*) statu generis -us es. PANEG. 5 (8), 6, 1 mari. 9 (12), 15, 4 suorum mentibus. AMM. 16, 12, 47 grandissimis illi corporibus -i. 17, 8, 2 subsidio. 21, 14, 5 quorum adminiculis -i (*cf. l. 74*). *al.* AVG. civ. 5, 21 -us securitate victoriae. 11, 1 regis nostri ubique opitulatione -us. *al.* HIST. Apoll. rec. A 12 tanta -us (rec. B ausus) audacia (*cf. l. 5*).

b *obi. est persona* (*bestia l. 62*): PLAVT. Cas. 346 dis sum -us (348. 349 SALL. Iug. 63, 1. 90, 1 STAT. Theb. 12, 757. SVLP. SEV. chron. 1, 22, 4 deo. 1, 27, 3 *al.* COD. Iust. 1, 17, 1, 2 [*a. 530*] *cf. l. 60*). TER. Andr. 619 quo -us sim. Eun. 1063 vobis -us :: scin quam -us? (CIC. Manil. 58 Planc. 103). VARRO ling. 9, 1 Chrysippo, homine acutissimo. CIC. Font. 18 iratis testibus -i (Cluent. 10). Phil. 13, 28 senatu. epist. 5, 7, 1 te uno. 6, 6, 6 duce Pompeio -i (LIV. 25, 37, 9 STAT. Theb. 2, 539 AVSON. 290, 10 CLAVD. 28, 450). SALL. Iug. 20, 5 amicitia populi Romani magis quam Numidis -us erat. 59, 3 *peditibus.* PROP. 1, 8^b^, 42 *Musis.* LIV. 4, 9, 4 tutoribus. 32, 21, 20 exercitu (AMM. 24, 7, 6 SVLP. SEV. chron. 2, 30, 2). LVCAN. 9, 131 hospitii -us superis (ADNOT. *ad l.* id est diis hospitalibus). VAL. FL. 1, 73 Iunone et Pallade. 1, 403 soceris. 1, 721 o domus, o -i nequiquam prole penates! 4, 101 numine (*i. Neptuno?*). 6, 35 Perses... quīs -us equis per bella virisque. STAT. Theb. 6, 741 Polluce magistro. AVR. VICT. Caes. 19, 1 praetorianis. AMM. 31, 3, 3 Hunnis. RVFIN. hist. 3, 26, 4 auctoribus. CLAVD. 15, 194 sociis. 26, 626 invicto... marito. *al.*

2 *fidunt res* (*praecipue civitas sim. vel animus sim.*): **a** *obi. est homo*: CIC. Cluent. 88 ut... veritas vocem contra invidiam his iudicibus -a miserit. Phil. 10, 18 potest stare res publica -a veteranis. PROP. 4, 6, 41 *patria* te vindice -a. **b** *obi. est res*: CIC. inv. 1, 3 ingenio -a malitia. PS. SALL. rep. 1, 7, 1 mihi animus, quibus rebus alii timent, maxume -us est. LIV. 26, 19, 10 quibus (*sc. rebus*) -a tunc civitas. APVL. flor. 9 p. 40 spes Carthaginis... uno solacio -a. LVCR. 6, 1058 pondere enim -ae partim stant *res.* RVFIN. Orig. in gen. 17, 7 p. 260^A^ quo adminiculo (*cf. l. 46*) -us (*i. fultus*) *palmes.*

B *casu dativo*: LIV. 4, 37, 6 tamquam constantissimae rei fortunae -us. 6, 13, 1 nulli rei praeterquam numero -a. 6, 31, 6 discordiae hostium. 8, 22, 7 civitas cum suis viribus, tum Samnitium infidae adversus Romanos societati -a sive pestilentiae. AMBROSIAST. ad Rom. 12, 8 gaudium...-um futurae spei testetur examen.

C *casu genetivo*: ADNOT. Lucan. 9, 131 dicimus... et '*illa re*' et '*illius rei*' -us. *apud scriptores non legitur.*

D *cum praep.* in: CLAVD. DON. Aen. 8, 143 in his... -us (*cf.* VERG. his fretus). IORD. Get. 141 -us in armis.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

III *sequitur infinitivus vel acc. c. inf.*: Liv. 10, 5, 5 satis -us esse etiam nunc tolerando certamini legatum. Cvrt. 7, 7, 31 -us excipi posse (*sc. hostem*). Stat. Theb. 4, 182 -us doctas anteire canendo Aonidas. 6, 23 pontum irrumpere -ae *biremes* longius. Carm. epigr. 279, 10 (*a. 357*) omnia -us cedere virtuti.

deriv.: 3. fretus.

syn. et iuxta posita: confidens (Apvl. Plat. 2, 20 Epist. pontif. 321 Aug. epist. 181, 7), fidens (Liv. 2, 65, 3 Amm. 16, 12, 47), ferox (Liv. 21, 5, 12), innixus (Plin. paneg. 66, 5), munitus (Q. Cic. pet. 25). *ad* -us sum: confido (Cic. epist. 12, 18, 1 Bell. Afr. 79, 1), spero (Plavt. Cas. 346). *opp.*: confidens (Fronto p. 173, 16 N.), timere (Ps. Sall. rep. 1, 7, 1), metuere (Liv. 6, 31, 6). *nota iuncturas ut: aliqua re -us aliquid* audeo (Rhet. Her. 4, 9, 13 Cic. Lig. 1 Cael. 44 *al.*), spero (Cic. epist. 12, 18, 1), *aliquid fore* confideo (Cic. epist. 12, 19, 1), *alicuius* spem habeo (Cic. epist. 13, 66, 2), spem tempto (Liv. 9, 31, 12).

3. frētus, -ūs *m.* [*ab* 2. fretus *ductum. Th.*]. Gloss. θάρσος. πεποίθησις. *i. q. fiducia*: Symm. epist. 2, 83 (82) sancti animi tui -u. *Rubenbauer.*

friābilis, -e *a* friare. *quod friari potest*: Plin. nat. 12, 75 ladanum ... terrenum ... -e. 17, 29 tofus naturae -is (fricab- *E, item* 31, 113). 27, 16 aloe ... -is. 28, 109 *crocodilea* optima quae ... -is. 31, 113 aphronitrum ... -e (Isid. orig. 16, 2, 8). 32, 27 *fibrorum testes* -es. 33, 101 *alabastrum femina* -is fissurisque, non globis debiscens. 34, 102 bothryitis ... -is. 34, 118 chalcitis ... -is (fric- *Ra*) nec lapidosa. 34, 173 *molybdaena* -is. 34, 177 *sandarea* -is. 35, 187 alumen ... -e. 36, 144 *haematitis* -is natura. 36, 149 *aetiten* -em. Cael. Avr. acut. 2, 37, 209 si -is fuerit caro assata *avium coctarum*. *liberius*: Cael. Avr. acut. 2, 32, 172 cum omnis corporis *cardiacorum* habitudo laxior atque dimissa et -is fuerit facta.

friātum *v.* frio. **fribolus, fribulāria** *v.* friv-.

[**fricābilis**] *v.* friabilis *l. 21. 25.*

fricāmentum, -ī *n. a* fricare. *genus remedii*: Theod. Prisc. eup. faen. 96 omnia linimenta vel -a. log. 25 unguentis vel -is acrioribus et calidis omnes eorum articulos ... infundi suadeo. 31 -is vel unguentis ... loca ... mitiganda sunt. 62 totius corporis -is siccis ... uti. 116 -a totius corporis. Cael. Avr. acut. 2, 6, 27 blando ... articulorum -o utendum est. 2, 40, 233 ferventium medicaminum -a. 3, 2, 40 nitri -o utendum. 5, 11, 135 -um adhibendum quod Graeci zegma vocant.

fricātio, -ōnis *f. a* fricare *cf.* frictio. *t. t. medicorum*: Cels. 3, 12, 6 auxilia sunt gestatio et -o. 3, 24, 5 utendum est exercitatione -e. 4, 5, 7 ambulatione et -e opus est (*tribus his locis in J legebatur* frictio *q. v.*). Colvm. 6, 12, 1 sanguis ... -e (frictione *Sang.*) assidua discutitur. Plin. nat 26, 13 -em corporis. 28, 53 vehemens ... -o spissat, lenis mollit, multa adimit corpus. Chiron 463 -bus deesse nolito. Philvm. med. 3 p. 70 sine unctione solae -es sunt adhibendae ... qualis est -o coxarum. Theod. Prisc. log. 29 perseverando ... -bus. 33 -e palaestrae ... corpus exerceo. *ibid.* durarum ... -em manuum. 34 -bus ... locorum inferiorum. 45 -o totius corporis. Diosc. 1, 16 -i adhibitus. 2, 105, 3 -e adhibita. 3, 45, 4 -em utiliter facit (σμώμενον). 5, 15 acoras ... -e tollit (σμήχει). Cael. Avr. acut. 2, 6, 29 articulorum blanda -e utentes. 2, 6, 30 levi cum -e (chron. 1, 1, 8). 2, 9, 50 corpus -bus calefaciemus. chron. 1, 3, 59 -o ... capitis. 2, 7, 108 ex pulvere nitreo lacero -o, quam Graeci ⟨s⟩mixin appellant. 3, 1, 6 adhibita ... articulorum blanda calidarum manuum -e. 3, 4, 64 adhibet ... -em (3, 7, 92). 3, 6, 89 pulveris nitri -o. 3, 7, 95 deambulationem adhibendam atque -em. 3, 8, 146 certo numero utitur -um. Oribas. syn. 5, 15 frecacio in solio. *non technice*: Evstath. Bas. hex. 1, 7 p. 875^{B} ex lapidibus ignis per -em (ἐν ταῖς παρατρίψεσιν) solet excuti.

fricātor, -ōris *m. a* fricare. *in medicina*: Cael. Avr. chron. 3, 7, 92 adhibita fricatione et ministris corpulentis et mollibus, quales esse -es 'salutaribus praeceptis' docuimus. *v. Marquardt-Mau, Privatl. d. Römer p. 162, 3.*

fricātūra, -ae *f. a* fricare. *t. t. in architectura* (*v. Blümner, Technologie III 337*): Vitr. 7, 1, 4 cum ... anguli *inter singulas tesseras* non fuerint omnes aequaliter pleni, non erit exacta ut oportet -a. *ibid.* super -am levigationibus et polituris cum fuerint perfecta *testacea spicata*. Cet. Fav. 19 p. 302 tunc erit perfecta -a. *ibid.* ad regulam -a extendatur. p. 303 testacea spicata ... -is et politionibus exerceantur.

fricāt(us), -ū *m. a* fricare. Plin. nat. 13, 99 *mensae citri* splendescunt ... manus siccae -u, a balineis maxime. 23, 124 *cinis fici* emendat dentium ... vitia crebro -u. 23, 126 *lac caprifici* suavitatem carnibus affert -u[r]. *Vollmer.*

frīcd- *v.* frigid-.

fricium, -ī *n. a* fricare. Plin. Val. 1, 36 albi bulbi cinis dentibus -um est (*cf.* Plin. med. 1, 13 dentifricium *q. v.*).

frico, -uī (-āvī), -ātum *et* -tum (-itum), -āre [*orig. inc., nisi cf. est c.* friare. *Th.*]. *de formis: de perfecto*: Char. gramm. I 243, 8 -o, -as, -ui τρίβω (Prisc. gramm. II 468, 26 Ps. Prisc. gramm. III 526, 27 Beda gramm. VII 273, 26 *discernitur a* frigo, frixi). *exhibent formas in* -ui: Scrib. Larg. 58 Plin. nat. 20, 41 Ampel. 8, 11 Drac. Romul. 2, 72. *in* -avi: Plac. med. 3, 7 [Diosc. 2, 84 *ubi* post quam ⟨con⟩fricaveris *legendum puto.*] Hist. Apoll. rec. A *et* B 13. *de supino* (*cf. p. 1331, 50*): Schol. Hor. Vind. ars 249 a -o -as dicitur -tum (*cf.* Prisc. gramm. II 472, 12. 570, 21). *nota distinctionem*: Diff. ed. Beck p. 59, 35 -tum a -ando dictum est; frixum a frigendo ut in sartagine. *exhibent supinum in* -atum: Vitr. 7, 1, 6. 7, 3, 6 Scrib. Larg. 104 Plin. nat. 8, 100 Ser. Samm. 73 Cet. Fav. 23 p. 305, 5 Diosc. 1, 52. 2, 92. 171. *in* -tum: Sen. nat. 1, 1, 5. 2, 22, 1 (*v. l. 72*) Ivv. 6, 578. *in* -itum: Diosc. 1, 77. 2, 17. 107. 137. 3, 165. *saepe scribitur* frig-, *unde interdum confunditur cum verbo* frigere; friat *pro* fricat *v. l. 17. p. 1340, 38.* Not. Tir. 93, 94 frecat. *de significatione* (*v. p. 1319, 81*): Gloss. τρίβω, τρίβεις. ψήχω. καταψήχω. -a τρῖψον. II 179, 47 scaveret: -ret. *legitur inde a* Plavto. [*val.* frecà, *it.* fregare, *francog.* froyer, *hisp.* fregar. *M.-L.*]

i. q. superficiem corporum terere, mulcere, scabere: 1 *corpora animantium* (*saepe additur abl. nota dat. l. 24. 26; praep.* ex *l. 41*): Plavt. Asin. 670 ni genua confricantur. :: ... -entur (*sc. supplicum more cf.* 678). Corp. IV suppl. 6635^{e}, 6 (= Carm. epigr. Engstr. 279, 5) friat ipsa Miconem Peró (*sensu tralaticio nempe eo q. e. 'recreat' dictum putat Bücheler, Rhein. Mus. 56 [1901] 156 sq. cf. Valmaggi, Boll. di filol. class. 8, 86*). Op. imperf. in Matth. 42 p. 867 mollibus manibus nodosam eius (*sc. tauri*) -at cervicem. *sensu obscaeno*: Petron. 92, 11 magis expedit inguina quam ingenia -are. Anth. 190, 8 lascivae nocte -antur anus. Schol. Iuv. 6, 238 manu sua penem -at sibi. Corp. X 4483, 4 cunnu(m) tibi -bo. *nota ambiguitatem* (*cf. l. 17 et l. 65*): Mart. 11, 29, 8 nil opus est digitis: sic mihi, Phylli, -a. *imprimis purgandi sive medendi causa i. q. defricare, abstergere sive perfricare, perunguere*: Plavt. Poen. 220 ambae numquam concessamus lavari aut -ari aut tergeri *cqs.* (*cf.* 231). Pseud. 1190 uncti hi sunt senes, -ari sese ex antiquo volunt (*tropice*). Acc. trag. 461 (*in versu corrupto*) -antem corpus (Scrib. Larg. 104. 133 sale ⟨et⟩ oleo. Oribas. syn. 1, 23). Carm. Gell. 15, 4, 3 mulos qui -bat. Verg. georg. 3, 256 -at arbore costas *sus* (*cf.* Lvcil. 333 contritis arbore costis. Ambr. hex. 6, 5, 32 *de elephantis*). Scrib. Larg. 10 caput ... siccum ad relaxationem cutis -are (Plin. nat. 22, 72). 58 medicamento ... dentes (Plin. nat. 22, 75. 121. 25, 166. 30, 27. 32, 82 Plin. epist. 8, 18, 9 Ser. Samm. 234 Diosc. 1, 77 Plin. Val. 1, 36). 61 *tonsillae* digito pressius -entur (71). 70 medicamentis ... fauces. 104 oleo perunctis et diutius presse -atis (*sim.* Plin. nat. 28, 53 *cf. l. 40. 55*). 156 *obi. omisso* (*cf.* Plin. nat. 20, 156). 180 pedes assidue -entur manibus siccis. 198 artus perunctos [ex]pressius -are. 249 impetiginem. 253 scabiei locus nitro ex aceto -atur. Plin. nat. 20, 41 alopecias ... tusis cepis. 20, 165 *vitiligines* trita *radice capparis.* 22, 36. 68 lichenas (23, 118). 28, 48. 60. 64. 172. 32, 110 lepore marino recenti podagram. Ivv. 6, 578 si prurit -tus ocelli angulus. Ser. Samm. 73 lutum prodest membris adhibere -atis. Pallad. 4, 12, 3 palatum salibus -a (*cf. l. 51*). Amm. 16, 10, 10 os aut nasum tergens vel -ans. Chiron 281 *iumento* cerebrum -as (*cf.* Veg. mulom. 2, 11, 2 confricabis). 326 perunge totum iumentum ... et sic -ato (*cf.* Veg. mulom. 2, 94 confricabis). 562 aceto et sale labia ... -bis (*cf.* Veg. mulom. 2, 39, 2 perfricantur). Pelagon. 120 stercore humano palatum (*cf. Hippiatr.* περίτριβε). Macr. sat. 2, 6, 4 (*in ludo verborum*) in sole gibbos soleo -are. Anon. med. ed. Piechotta 129 papulas. Plac. med. 3, 7 vulpis testiculo si saepe parotidas -veris. Theod. Prisc. eup. faen. 12 ex ea decoctione -entur (*sc. pediculosi*). log. 19 acopo ... latus ipsum est perunguendum [est] et -andum. 48 -ari vel exerceri debebunt *epileptici* (79. 82 in modum palaestrae. *al.*). Diosc. 2, 107 maculas ante nitro -itas (*Diosc. gr. 2, 123* προεκνιτρωθέντας). 2, 171 -ata loca perlaves. Cael. Avr. acut. 3, 8, 92 spondylos ... oleo. chron. 1, 1, 37 corporis partes ... unctione. 1, 4, 103 unctione olei -etur. 1, 4, 121 turbatos oculos manutigio ... -ando. Oribas. syn. 1, 1 Hist. Apoll. rec. A *et* B 13 docta manu ceroma -vit regem. *carnes sim.*: Plin. nat. 8, 100 per -atas carnes aconito. 28, 142 *adipem* aqua caelesti -bant. 29, 36 *oesypum* manu -ante ex aqua.

2 *res corporeas i. q. terere, saepius terendo limare, polire, purgare, tum illinere, applicare maxime medicamenta membris* (*additur saepe abl.*, circa *l. 77*, contra *l. 84*, in *l. 81*, inter *l. 72, nota p. 1321, 3*): Cato agr. 18, 7 pavito -atoque, uti pavimentum bonum siet (*cf.* Vitr. 7, 1, 4. 6. 7, 3, 6). Catvll. 23, 22 quod (*sc. cacatum*) tu si manibus teras -esque. Priap. 32, 14 lanternae videor (*sc. Priapus*) -are cornu (*cf. l. 24*). Sen. nat. 1, 1, 5 cum levius collisus et ut ita dicam -tus est *aer.* 2, 22, 1 cum duo ligna inter se diutius -ta (stricta *sive* trita *codd. plurr.*) sunt (Evstath. Bas. hex. 3, 7 p. 898^{B} *gr.* τριβόμενα). Colvm. 12, 19, 6 plumbea (*sc. vasa*) ... bene -ari. 12, 55, 2 salsuram -are (*i. terendo demere*). Plin. nat. 12, 120 *lacrima balsami* in -ando odorata. 23, 109 *spumam argenti* nitro -ant. 24, 101. 25, 171 vermiculus, qui circa dentes -atur. 27, 100. 35, 184. 36, 52 marmora *harena.* 36, 155 *pumices* teri faciles nec harenosi in -ando. Ampel. 8, 11 *lapidem* si ante tangas aut -veris. Cet. Fav. 23 p. 305, 5 *impensa* amplius -ata. Diosc. 1, 52 confectio cum manibus -ata fuerit (*Diosc. gr. 1, 47, 2* σμῆχον τὰς χεῖρας). 2, 17 si in caverna naturae fuerint -ita (*Diosc. gr. 2, 34* ἐντιθέμενοι). 2, 92. 137 *cepulla* cruda ... -ita (*Diosc. gr. 2, 151* παρατριβόμενος). 3, 165 cum -itum fuerit (*Diosc. gr. 3, 155* ἐν τῷ παρατριβῆναι). 5, 100 manibus contra

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mortarium -as (*Diosc. gr. 5, 78 τρῖβε*) *lepidam.* ANON. med. ed. Piechotta 74 si serpens percusserit, herbam s(upra) s(criptam) tritam ad⟨ve?⟩rsam -ato. ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 62, 5 si quid forte est asperum, -ando (*sc. lima*) facio lene. DRAC. Romul. 2, 72 ni Amor . . . -uisset (*i. acuisset*) cote sagittas.

deriv.: fricamentum, fricatio, fricator, fricatura, fricatus (-ūs), fricium, frictio, frictor, frictrix, frictura, frictus (-ūs).

comp.: af-, circum-, con-, de-, ef-, in-, per-, prae-, re-, suffrico *cf.* dentifricium.

frīcticulae, -ārum *f. a* frīgĕre *cf. Bickel, Rhein. Mus. 69 (1914) 420 sq.* *i. q. escae frictae, inde metonymice i. q. culinae*: HIER. adv. Iovin. 1, 40 ad balneas et -as (friticulas, fructiculas *l. v.*) et popinas se conferat. *cf.* frictulae.

frīcticus, -a, -um *a* frīgĕre. ORIBAS. syn. 4, 33 alfita desiccat id est -a (*i. tosta*).

[**frīctilis** APIC. 4, 124 *coni. Humelberg v.* fusilis.]

✱**frictio,** -ōnis *f. a* fricare. *sing. et plur. legitur inde a* CELSO. *t. t. medicorum i. q. ἀνάτριψις, τρῖψις: absolute*: CELS. 1, 3, 9 hunc reficit . . . frequens -o. 2, 9, 2 -e, gestatione omnique exercitatione corporis (*cf.* 3, 15, 5. 3, 21, 17. 3, 22, 13 *al.*). 2, 14, 1 de -e . . . multa Asclepiades tamquam inventor eius. 2, 14, 2 -e, si vehemens sit, durari corpus, si lenis molliri; si multa minui; si modica impleri (ORIBAS. syn. 1, 4). 2, 14, 4 inter unctionem . . . et -em multum interest. 3, 15, 5 adhibenda . . . -o est (3, 18, 14 *al.*). 3, 16, 2 oleo ad -es. 3, 17 -e uti (3, 18, 9 *al.* ORIBAS. syn. 1, 1). 3, 18, 22 prodest lenis, sed multa bis die -o. 3, 27, 3 unctionibus -busque (4, 12, 3. 7 *al.*). 4, 10, 2 -es validae. 4, 27, 2 -e maximeque in sole vel ad ignem. *saepe.* MARCELL. med. 13, 10 ossa combusta . . . -e frequenti dentes candidissimos praestant. SORAN. p. 66, 22. CAEL. AVR. acut. 3, 8, 93 plurimus -is usus. *additur gen. obi.*: *partium corporis fricatarum*: CELS. 4, 8, 4 -o multa praecipue inferiorum partium (4, 12, 5). 4, 27, 1^{C} praecipue . . . ventris et poplitum. 7, 12, 1^{E} capitis. SORAN. p. 53, 8 corporis (ORIBAS. syn. 1, 4). PLAC. med. 1, 2 dentis. *rerum illitarum*: ARNOB. nat. 7, 32 adiuncta aliqua cineris -e. *accedunt praepositiones*: CELS. 3, 27, 4 ut⟨i⟩ in iis partibus . . . -bus (*cf.* 4, 3, 2. 4, 14, 2. 4, 15, 4 ORIBAS. syn. 1, 4 add. 805). 3, 9, 1 -o . . . ex oleo et sale (*cf.* 3, **11**, 2 *al.*). 4, 9, 3 -o a pectore.

frictor, -ōris *m. a* fricare. NOT. Tir. 93, 97. *fem.* **frictrīx,** -īcis. *i. q. meretrix, τριβάς*: TERT. resurr. 16 p. 46, 8 calicem . . . -is (*trad.* fi-) vel archigalli . . . spiritu infectum. pall. 4 aspice lupas . . . ipsas quoque -es.

frīctōrium *v.* frixorium.

*?***frīctulae** GLOSS. III 256, 11 *αἱ τηγανῖται* (*in solis Einsidl. itaque suspecta*).

1. frictūra, -ae *f.* [*a* fricare. *Th.*]. *i. q. actio fricandi sensu obscaeno* (*cf. l. 39 et p. 1320, 22*): PS. APVL. met. 10, 21 priapo(m) frequenti -a⟨e⟩ porrixabam.

2. frīctūra *v.* frixura.

frictus, -ūs *m. a* fricare. [IVV. 6, 322 *in parte codd. male trad.*] MART. CAP. 8, 805 -uque palmulari madida detergit ora.

[**fridicas** AETNA 532 *corruptum.*]

frīdus, -a *v.* frigidus. **frīgd-** *v.* frigid-.

frīgēdo, -inis *f.* [*cf. c.* frigēre, frigescere. *Th.*]. NON. p. 206, 22 frigus generis neutri . . . feminini Varro (Men. 77) . . . atque ut igni fervido medullitus aquiloniam intus eruat (*Bücheler*, servat *codd.*) -em.

frīgēfacio, -ere *cf. c.* frigēre *et* facere. PRISC. gramm. III 276, 22 calefacio, -o. BOETH. categ. 3 p. 262^{A} dicimus . . . ignem calefacere et -ere, quod scilicet ad faciendum refertur. dicimus aquam calefieri et -fieri, quod nihilominus ad patiendi ducitur praedicamentum. p. 261^{D} calefacere . . . et -ere contraria sunt et calefieri et -fieri.

frīgēfacto, -are [*cf. c.* frigescere *et c.* calefactare. *Th.*]. PLAVT. Poen. 760 os nunc -as, quom rogas. Rud. 1326 os calet tibi, nunc id -as (frigide factas *codd.*).

frīgeo, -xī *et* -guī, -ēre [*i. q. gr. ῥιγεῖν, ῥιγῆναι* (*v. Collitz, Bezzenbergers Beitr. z. Kunde d. indog. Spr. 3, 322*); *cf. c.* frigescere, frigus, frigidus, *fortasse c. lituan.* strėgti '*obrigescere*' (*v. Bezzenberger-Fick, ibid. 6, 240*). *Th.*]. *de perfecto*: CHAR. gramm. I 244, 16 -eo, -es, -xi. DIOM. gramm. I 367, 10 EXC. Bob. gramm. I 564, 30 PHOC. gramm. V 432, 14 PRISC. gramm. II 462, 12. 463, 25 *cf. p. 1331, 44.* *at nota*: PRISC. gramm. II 574, 3 pleraque . . . neutrorum secundae coniugationis in 'ui' divisas desinentia praeterito deficiunt in supinis ut . . . -ui. *habent perf. in* -xi: LIV. ANDR. carm. frg. 17 IVL. VAL. 1, 4 HIER. in Tit. 2, 3 p. 771 Val. *in* -ui: ITALA iud. 4, 21 (Lugd.) AVG. in psalm. 49, 22. 65, 13 serm. 135, 8. 273, 4. 391, 2 epist. 140, 55 (EVGIPP. exc. Aug. p. 698, 18) DIOSC. 2, 57. 3, 3. 5, 95 (-verit *P*). 5, 129 fricuerit. *ceterum omnibus his locis vis quaedam incohativa inest, ut etiam ad* frigescere *referri possint.* *gen. plur. part. praes. in* -um *metro probatur*: STAT. Theb. 3, 127 CYPR. GALL. lev. 17; *in* -ium *traditur*: CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 17. *nota gerund.*: BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 451, 6 -endi *potestas.* *abiit in primam coniugationem*: THEOD. PRISC. log. 34 -antes (*si fides sit libris*). GLOSS. V 264, 24 alsit: -vit (*cf.* frig(i)dare). *de significatione*: NON. p. 110, 24 -et: frigidum est. GLOSS. *ψύγω ἐπὶ τοῦ ψυχραίνω. ψύχω.* torpet. frigidum ⟨est⟩. frigidi sunt, excelsi(*?*) sunt. IV 427, 2 ut die -⟨e⟩at ut per diem infrigidet. *legitur inde a* LIV. ANDR. TER. CIC., *nusquam saepe.*

A ***proprie*** *i. q. frigidum, gelidum esse*: **1** *de animantibus praesertim moribundis, mortuis*: VEN. FORT. vita Germ. 42, 118 qui iam -bat in funere. *sensu ambiguo*: TER. Phorm. 994 abi tange: si non totus -et (SCHOL. prae timore), me enica (*cf.* AVG. serm. 135, 8 *Petrus* ad ignem stabat, et -uit; ad ignem stetit, timore frigido congelavit). *paulo aliter*: CIC. epist. 7, 10, 2 metuo, ne -eas (*sc. frigore desidiave*) in hibernis: quam ob rem camino luculento utendum censeo. *addi potest*: TERT. apol. 6 ne vel hieme voluptas impudica -ret, primi Lacedaemonii odium paenulae ludis excogitaverunt. *de membris animantium aegrotantium sive mortuorum*: CELS. 2, 6, 7 cui febre non quiescente exterior pars -et, interior . . . calet (2, 14, 11 *cf.* 2, 8, 42. 3, 19, 6. 4, 18, 5). 2, 8, 14 coxa, si sine torpore est, si leviter -et. PERS. 3, 109 'nil calet hic'. summosque pedes attinge manusque. 'non -ent'. TERT. anim. 27 quare corpus exempta ea (*sc. anima*) -et? (*cf.* HIER. epist. 22, 30, 3 toto -ente [-iscente *pars codd.*] iam corpore). *i. q. densari, coagulari*: CVRT. 4, 6, 19 vulnus . . . -ente sanguine intumuit. *de hominibus amore carentibus*: SCHOL. Hor. carm. 3, 7, 7 velut abstinens -bat. *de torpore senescentium*: HIER. epist. 52, 2, 1 David . . . senectute -ente (-escente *vel* frigida *al.*) non poterat calefieri. *cum horrore metuentium* (*cf. l. 7*): LIV. ANDR. carm. frg. 17 igitur demum Vlixi cor -xit prae pavore (CORIPP. Ioh. 7, 57 -ent corda metu). **2** *de rebus tam liquidis quam solidis*: CELS. 2, 17, 10 ubi -ere coepit *ferramentum*, ad ignem refertur. SEN. nat. 4, 2, 26 quo tempore -ent interiora terrarum. ITIN. Alex. 21 *rivuli* sensim . . . -ent ad nivem gelidi, eximque . . . con⟨c⟩alescunt. NON. p. 7, 8 quaecumque friguntur vel -ent. AVG. civ. 21, 7 p. 501, 18 D. vena *fontis* -et diebus, noctibus fervet. DIOSC. 2, 57 facis, ut bulliat *fermentum* et post quod -uerit . . . reponas. 3, 3 cum -uerit (*μετὰ τὸ ψυγῆναι*). 5, 95. 129. BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 451, 6 cum aqua -endi habeat postestatem.

B *metaphorice et* ***translate*****:** **1** *i. q. torpere, languere, marcere, viribus et virtutibus carere, res agendas neglegere, non inflammari, non fervere* (*apud* ECCL. *maxime sensu spiritali*):

a *generatim*: *de hominibus*: RHET. Her. 4, 15, 21 in re frigidissima cales, in ferventissima -es. CIC. ad Q. fr. 3, 8, 3 hic quidem -et. CAEL. Cic. epist. 8, 6, 5 quod tibi supra scripsi Curionem valde -ere (*cf.* 8. 6, 3 tribunatus conglaciat), iam calet; nam ferventissime concerpitur. HIER. in Tit. 2, 3 *sq.* p. 771 Val. corporis -xere luxuria. AVG. in psalm. 49, 22 obtorpuerat quidam et -uerat (*i. destiterat*) a fervore orationis. 65, 13 unde (*sc. a deo*) recedentes -ueramus, accedentes rursum accendimur. epist. 140, 55 abundante iniquitate -uerant et . . . congelaverant (*cf.* serm. 273, 4 *sym.* gelaverunt). TAB. devot. Audollent 266, 20 uratur -a⟨t⟩ ⟨. . .⟩ ardeat Vettia . . . amoris et desideri me⟨i causa⟩. *i. q. animo relinqui*: ITALA iud. 4, 21 ipse scarizavit et -uit (VVLG. defecit. LXX *ἐξέψυξεν in parte codd. ἐσκοτώθη vulg.*) et mortuus est. *de rebus i. q. cessare, desinere, deesse*: TER. Eun. 517 ubi -et sermo (EVGRAPH. *ad l.* ubi oratio deficit). 732 (*proverbialiter*) sine Cerere et Libero -et Venus (*afferunt* CIC. nat. deor. 2, 60 MIN. FEL. 21, 2 HIER. epist. 54, 9, 5. *cf.* DON. *ad l.* translatum . . . hoc proverbium a picatione vasorum [*cf. p. 1331, 60*]. *sim.*: AMBR. Isaac 7, 60 -et *concupiscentia* in senibus . . . ardet in adolescentibus [AVG. civ. 14, 16 p. 39, 2 D. *opp.* ferveat]). VERG. Aen. 5, 396 gelidus tardante senecta sanguis hebet -entque effetae in corpore vires (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* AVG. serm. 391, 2 sanguis ac membra illicitae concupiscentiae -uerunt). LIV. 6, 23, 6 -ere ac torpere senis consilia. PANEG. 10 (4), 12, 1 cum spes omnis -ere debuerit. IVL. VAL. 1, 4 regibus . . . sicuti in alios vis est, ad deos tamen potentia -xerit. SYMM. or. 2, 30 nullae artes silent, nulla -et industria. epist. 2, 13, 3 -ent iamdiu apud homines criminosos vetera decreta, quorum vigor cum latoribus suis occidit. HIER. epist. 52, 3, 3 nec hoc dico, quod in iuvenibus . . . -at sapientia, quae in plerisque senibus aetate marcescit. MART. CAP. 3, 221 -ente vero. ALC. AVIT. epist. 4 p. 57, 29 quae (*sc. expensa*) penu adhuc -ente animis tuis calet. BOETH. cons. 4, 4, 131 defensorum opera . . . -ret.

b *speciatim de argumentis, orationibus molestis, levibus, languidis*: QVINT. inst. 4, 2, 59 -ere videntur ista plerisque. *de ipsis auctoribus*: GELL. 2, 23, 7 quantum stupere atque -ere . . . Caecilius visus est. SERV. auct. Aen. 3, 348 verba Heleno post Andromacham non dedit, ne -ret.

2 *i. q. displicere, neglegi, gratia et auctoritate carere, nil efficere* (*nonnulla ut* TER. Eun. 268 *etiam ad 1 spectant*): **a** *de hominibus*: TER. Eun. 268 nimirum homines -ent (SCHOL. Ter. p. 58, 12 id est cessant [*quod spectat ad l. 49*]. econtra . . . fervet opus, . . . secundum Servium [Aen. 1, 436]. p. 99, 28 -ent, sonant, tumultuantur ante ostium Thaidis, vel aliter -et amor eorum apud Thaidem). CIC. Brut. 187 discipulo sane -enti ad populum. Phil. 6, 14 iacent beneficia Nuculae, -et patronus Antonius. epist. 7, 18, 2 an hoc significas, nihil fieri, -ere te. 11, 14, 1 plane iam . . . -o. FRONTO p. 119, 5 N. (*in epistula male lacera*) invenit . . . me Tranquillus cum -ret. TERT. spect. 8 p. 10, 1 -bat daemonum concilium sine sua Matre Magna. PRVD. ham. 561 -et (*i. nil efficit*) *diabolus* . . . , humani generis ni per suffragia gliscat. **b** *de rebus i. q. sine successu esse*: CIC. Verr. 3, 60

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cum omnia consilia -rent. Att. 1, 14, 1 -bat *contio Pompei.* epist. 7, 11, 3 sin autem ista -bunt. APVL. apol. 46 cum hoc quoque mendacium -ere ac prope iam omnium vultu et murmure explosum videret.

part. praes. adi. **frīgēns,** -tis *i. q. frigidus, frigore contractus* (CLAVD. DON. Aen. 6, 219 -s . . . hoc est frigidum. GLOSS. II 481, 32 ψυχραινόμενος): **1** *proprie:* **a** *de animantibus* (*imprimis de mortuis sive moribundis*): VERG. Aen. 6, 219 corpusque lavant -is et ungunt. STAT. Theb. 3, 127 scrutantur galeas -um. 7, 361 refovet -is amicum pectus alumna (*i. Antigone*) senis. 11, 600 insternit totos -bus artus. CYPR. GALL. lev. 17 -umque dehinc tumulantur membra sepulchro. PRVD. apoth. 754 nomenque ciet -is amici. *de membris animantium:* CELS. 3, 19, 1 sudor . . . prorumpit, pedibus tantummodo et cruribus siccioribus atque -bus. STAT. silv. 2, 1, 146 -ia lumina torpent. MART. 10, 26, 5 spargere non licuit -ia fletibus ora. ARNOB. nat. 1, 52 in -ia olim membra sensus animasque reducere (PETR. CHRYS. serm. 34 p. 298^{C} morte). ZENO 1, 16, 6 -ia tepefacit crebris osculis labra. PAVL. NOL. carm. 27, 319 -es animans admoto fomite fibras. AVSON. 59, 1 ubera quid pulsas -ia matris ahenae, o vitule. CYPR. GALL. gen. 74 serpebat tacite spiris -bus anguis. **b** *de rebus:* MANIL. 1, 314 -es Arctos boreamque rigentem. COLVM. 3, 15, 5 per hiemem -em. CYPR. GALL. gen. 602 pedes geminos -i ut perluat undā. PALLAD. 11, 21 pampinos sicco algore -es. AVG. civ. 21, 7 p. 502, 17 D. de palea sic -e (*opp.* calente). *nota lusum verborum:* MART. BRAC. in bas. 8 Germania -s flagrat . . . spiritus igne. *per enallagen de metu:* CYPR. GALL. gen. 96. *neutr. plur. subst.* frigentia, -ium: CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 12 tactu calentia -iaque discernimus. **2** *translate: i. q. languidus, enervis:* SIL. 5, 570 -em in Marte senectam. THEOD. PRISC. log. 34 partes -antes (*v. p. 1321, 82*). *ibid.* membra (*cf.* ZACCH. 1, 18 per aetatem). SYMM. epist. 4, 21, 2 delictum curae erga te -is. CLAVD. MAM. anim. 1, 11 p. 51, 17 quam parvo negotio veritatis calor -ium verborum pruinas liquefaciat. *i. q. durus, humanitatis expers:* SVLP. SEV. epist. 2, 14 saeculo -e. *nota:* TERT. apol. 38 nobis ab omni gloriae . . . ardore -bus (*i. alienis*).

structurae: -et *alicui corpus sim.:* LIV. ANDR. carm. frg. 17 CELS. 2, 6, 7 IVL. VAL. 1, 4. -et *aliquis aliqua re:* PALLAD. 11, 22 HIER. in Tit. 2, 3 *sq.* p. 771 Val. PETR. CHRYS. serm. 34 p. 298^{C} CORIPP. Ioh. 7, 57. prae: LIV. ANDR. carm. frg. 17 SCHOL. Ter. Phorm. 994. per: ZACCH. 1, 18. in *aliqua re:* RHET. Her. 4, 15, 21. ab *aliqua re* (*i. abhorrere, desistere*): TERT. apol. 38 (*v. l. 33. cf.* AVG. in psalm. 49, 22 *p. 1322, 42*). ad *aliquem:* CIC. Brut. 187 IVL. VAL. 1, 4. erga: SYMM. epist. 4, 21, 2.

deriv.: frigedo. frigesco. *comp.:* frigefacto.

frīgero, -āre [*a* refrigerare *tractum esse videtur, cf.* frigus. *Th.*]. *interdum scribitur* frigor-. [*in parte codd. falso traditur* COLVM. arb. 3, 7.]

i. q. frigefacere, frigidum reddere: CATVLL. 61, 30 specus, nympha quos super irrigat -ans Aganippe. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 142 oleo rosaceo tumentia -are. 2, 37, 192 flabellis . . . aërem. 2, 37, 197 -antia *medicamenta* (*cf.* chron. 2, 14, 217. 3, 8, 150. 5, 2, 47). 3, 21, 208 -andos . . . cholericos. chron. 4, 1, 9 inquiunt esse -andam et siccandam corporis superficiem. 5, 7, 84 stramenta duriora atque -antia.

deriv.: de-, per-, refrigero.

frīgēsco, -ere [*cf. c.* frigēre. *Th.*]. *de perfecto v. quae p. 1321, 77 notavi.* GLOSS. ψυχρίζομαι. ψυχίζομαι. V 296, 35 -it torpuit, hoc est corpore (torpore?) obdormivit. *legitur inde a* CATONE VARRONE LVCR. CELSO. NOT. Tir. 69, 37.

A *proprie i. q. frigidum, gelidum fieri:* **1** *de animantibus* (*praesertim mortuis*): VARRO ling. 5, 70 qui denascitur, eum (*sc. ignem*) amittit ac -it. CLAVD. DON. Aen. 11, 829 paulatim -bat. HIER. tract. in psalm. 147 p. 305, 19 -ere . . . mortuorum est, calere viventium. AVG. in psalm. 125, 5 si . . . flumen transiret, -ret, aegrotaret. CAEL. AVR. acut. 2, 21, 118 -ere facit aegrotantes. *de partibus corporum:* CELS. 2, 7, 12 extremaeque partes -unt (4, 19, 1. 5, 26, 15. 7, 23, 1). 2, 8, 39 crus et coxa. 4, 2, 2 ut corpus -at, anima deficiat (LACT. opif. 17, 4 recedente *anima.* MARCELL. med. 20, 117 de imparatione. *nota:* CAEL. AVR. chron. 1, 4, 74 -entia corporis vaporari). TAC. ann. 15, 70 -ere pedes manusque (*cf.* SCHOL. Pers. 3, 109). LACT. inst. 7, 12, 22 paulatim -entibus membris (7, 12, 23). CAEL. AVR. acut. 3, 8, 76 -it . . . permanens sudor. *i. q. densari, spissari:* CVRT. 8, 10, 29 cruore siccato -ens vulnus. QVINT. inst. 11, 3, 78 sanguis ille, qui . . . effunditur in ruborem, cum metu refugit, . . . pallore -it (PS. AVR. VICT. epit. 15, 5). **2** *de rebus liquidis et solidis:* CATO agr. 95, 2 *potio cocta.* 156, 6 *brassica fervefacta.* LVCR. 6, 865 penitus -it terra coitque. CELS. 2, 18, 12 *aqua* calfit et -it (BOETH. herm. sec. 6, 13 p. 449, 4. 6). SEN. nat. 3, 9, 1 *spiritus* -it umbra gravi pressus. PS. APVL. Ascl. 36 caelum . . . -ens vel ignescens. HIL. hymn. 2, 19 candens -it stagnum *Pyriphlegethon.* AVG. civ. 11, 10 p. 475, 25 D. aer . . . -at (OP. imperf. in Matth. 49 p. 914 *opp.* tepescere). 21, 4 p. 493, 17 *calx* inde (*sc. aqua*) fervescit, unde ferventia cuncta -unt. THEOD. PRISC. eup. faen. 64 cum -ere (re- *b*) coeperit *amurca cocta.*

B *metaphorice et translate i. q. extingui, hebescere, obtorpescere, languescere, viribus defici* (*apud* ECCL. *maxime sensu spiritali i. q. a virtutibus recedere*): **1** *generatim:* **a** *de hominibus:* CAEL. Cic. epist. 8, 6, 4 si Parthi vos nihil calficiunt, nos [nihil] frigore -imus (rigescimus *Gulielmius*). VAL. FL. 3, 368 segnique iuvat -ere luctu. AVG. vera relig. 25, 47 ne . . . consuetudine *miraculorum* -ret genus humanum, quorum novitate flagravit. in Iob p. 595, 19 ex abundantia iniquorum -ent (*syn.* durescunt). p. 595, 25 -ere desperando (*cf.* anim. 3, 14, 21). p. 610, 7 facit -ere et durescere amisso calore caritatis. civ. 6, 1 p. 246, 2 D. in ea (*sc. iuventute*) tamquam senili torpore -rent. 14, 13 p. 32, 13 tenebresceret et -ret. serm. ed. Mai 14, 4 nemo -at: nemo vel tepescat. GREG. M. moral. 4, 67 tanto -at ab studio saeculi, quanto ardentior surgit in amorem dei. 5, 55 ne mens . . . torpeat, ne . . . ad desideria immunda -at, ne . . . languescat. 5, 80 in favillam -unt (*opp.* ignescit). 10, 32 ex tentatione. 12, 60 in terrenis . . . actibus -it animus. 16, 63 fervescit ad iustitiam, . . . -it ad culpam. 18, 16 -it *anima* a summis. 27, 43 ut . . . homo . . . ad nova efferveat atque ad consueta -at. past. 3, 34 dum noxio in tepore demoratur, agit, ut -at. *senio frigescere et languescere:* HIL. in psalm. 118 beth 2 -entes senectute annos. AVG. epist. 91, 1 senio -entibus membris fervere animum. PETR. CHRYS. serm. 89 p. 452^{B} in Zacharia et Elisabeth stupet sexus, -it caro. **b** *de actibus et affectibus i. q. cessare, non iam vigere:* PS. QVINT. decl. 1, 6 -unt impetus mentium. TERT. adv. Marc. 2, 18 p. 360, 3 *libidines* ventris castigatione -unt (*cf.* AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 13, 4 -at aestus libidinis . . . continentiae gelu . . . restrictus). ARNOB. nat. 7, 38 calor (*i. ira*) omnis numinum indignatioque -unt. HIL. in Matth. 25, 2 abundante nequitia caritas -et (*cf.* SVLP. SEV. epist. 2, 14 *caritas* cum etiam in sanctis viris . . . -at, in illo . . . perseveravit). SYMM. epist. 4, 70 (71), 1 ne ludificationibus res iniuncta -at (*i. neglegatur*). AVG. persev. 19, 50 oboedientiam . . . in nostro corde -ere. epist. 23, 8 -ere actionem ipsam dilatione non passus sum. 130, 18 ne, quod (*sc. desiderium*) tepescere coeperat, omnino -at et penitus extinguatur, nisi crebrius inflammetur. GREG. M. moral. 8, 32 desideriorum carnalium flamma -it. 22, 50 delectationis incendia -ant. *nota:* PERS. 1, 109 (*metonymice*) ne maiorum tibi forte limina -ant (SCHOL. *ad l.* ne . . . excludaris de domo amicorum). **2** *speciatim de argumentis, generibus dicendi languidis:* QVINT. inst. 6, 1, 29 non patiamur . . . -ere hoc opus et affectum, cum ad summum perduxerimus. 11, 3, 133 vis illa dicendi solvitur et -it affectus. AVG. doctr. christ. 4, 22, 51 *genera elocutionis* non sinuntur in eorum qui audiunt -ere vel tepescere sensibus. *de ipso auctore:* SERV. auct. Aen. 2, 274 ne doloris distinctione -at (*i. molestus fiat*).

structurae: aliqua re: CAEL. Cic. epist. 8, 6, 4 VAL. FL. 3, 368 *saepe.* ex: AVG. in Iob p. 595, 19 GREG. M. moral. 10, 32. de: MARCELL. med. 20, 117. ab *aliqua re* (*i. desistere, refugere*): GREG. M. moral. 4, 67. 18, 16. ad *aliquid:* GREG. M. moral. 5, 55. 16, 63. *aliter:* 27, 43. in *aliquid:* GREG. M. moral. 5, 80.

comp.: de-, in-, inter-, per-, refrigesco.

frīg(i)da, -ae *v.* frig(i)dus.

frīg(i)dārius, -a, -um, *cf. c.* frigidus. *forma* frigd- *metro postulatur* LVCIL. 317. *i. q. aquam frigidam continens sive inducens* (GLOSS. II 481, 36. III 165, 11 ψυχροφόρος): VITR. 5, 10, 1 aenea . . . tria . . . unum caldarium, alterum tepidarium, tertium -um *eqs.* PETRON. 73, 2 cisternae -ae. PALLAD. 1, 39, 3 fistula -a. *i. q. ad balneum frigidum pertinens:* PLIN. epist. 2, 17, 11 balnei cella -a. 5, 6, 25 cella -a (5, 6, 26 ALTERC. Hadr. et Epict.). PALLAD. 1, 17 tit. de . . . maltha -a (1, 40, 1 malthae calidariae vel -ae. 1, 40, 3 -ae *compositio*). *neutr. subst.* **frīg(i)dārium,** -ī. GLOSS. II 73, 42 ὑδροψύγιον. II 481, 17 fricarium ψυγεύς (III 324, 51). 580, 43 frigarium frigor. V 619, 35 frigdarium est piscium receptaculum. *i. q. locus frigidus reponendis et asservandis cibis:* LVCIL. 317 mercem in -a ferre. *i. q. balineum frigidum:* VITR. 5, 11, 2 proxime . . . elaeothesium -um *eqs.* VOPISC. Car. 17, 4 -is semper nivalibus. *inde nomen geographicum: v. Onomasticon. fem. subst.* **frigidaria,** -ae. *i. q. cella balnei frigida:* SIDON. epist. 2, 2, 5 hinc -a dilatatur, quae piscinas publicis operibus extructas . . . aemularetur.

frīgidātio, -ōnis *f. a* frigidare. PS. AVG. categ. 12 calidatio et -o, sic enim θερμότητα καὶ ψυχρότητα placet dicere. *comp.:* de-, infrigidatio.

[**frīgidefacto** *v. p. 1321, 64*]

frīg(i)desco, -uī, -ere [*cf. c.* frigidus *et c.* frigescere. *Th.*]. GLOSS. IV 443, 15 frigent -unt. 478, 14 algiscit -uit (frigidavit *a*). 14, 11 *al.* alsit: -uit.

frīgiditās, -ātis *f. a* frigidus. *i. q. perfrictio, frigus corporum animantium:* [VEG. mulom. 1, 17, 4 *morbi causae* ex calore aestatis vel ex perfrictionibus (*S, om. L,* -e *AF*) hiemis.] PHILAGR. med. 1 p. 82 acopa, quae siccitates et -es sanat. CAEL. AVR. chron. 1, 1, 4 *cephalaea* generatur saepius perfrictione aut -e aut e contrario solis exustione. *i. q. languor, torpor:* VINDIC. med. 24 viae *corporum senescentium* iam -e torpent (*Kroll,* frigida atque turpens *cod.*). EVSTATH. Bas. hex. 5, 4 p. 913^{B} prius . . . quam -s (ψῦξιν) ad intima eorum (*sc. sturnorum*) intestina perveniat. *i. q. frigus rerum corporalium:* EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876^{A} *terrae* nigrorem, -em (τὸ ψυχρόν). 4, 5 p. 908^{A} (ψυχρότητος). BOETH. categ. 3 p. 241^{A} affectiones . . . ut calor et -s.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frīgidiusculus, -a, -um [*a* frigidior *deminutive. Th.*]. GELL. 3, 10, 16 *Varro* alia quoque ... congerit -a (*i. leviora, languida*).

frīg(i)do, -āre [*a* frigidus. *Th.*]. *i. q. frigefacere*: CAEL. AVR. acut. 1, 17, 168 constringens simul ac -ans cerebri membranam (*cf.* chron. 2, 13, 158 epithematum constringentium atque -antium). 2, 39, 231 Asclepiades -ans atque calefaciens (*cf.* chron. 1, 4, 131). 3, 17, 155 ob -andum corpus. 3, 17, 162 plumbum ...-at. 3, 17, 162. salut. praec. 36 -ant *fricatores.* 38 *balneum* tepentes -at.

deriv.: frigidatio. *comp.*: infrigido.

frīg(i)dopoëta, -ae *m. iocose compositum* a frigidus *et* poeta. AVSON. 401, 6 (*in carmine bilingui*) erramus gelidoτροµεροὶ καὶ -ae (frigidoπηκτοί *coni. Wilamowitz*).

frīg(i)dor, -ōris *m.* [*a* frig(i)dus. *Th.*]. *forma* frigidor *non nisi* ORIBAS. syn. 5, 36. 46 *traditur, interdum scribitur* fricd-. GLOSS. III 207, 20 *ψυγµός.* IV 307, 22. 443, 46 frigus, algor. V 203, 3 fricdor frigus, frigidum. *i. q. perfrictio, frigus corporum aegrotantium* (*saepe febricitantium*): [VEG. mulom. 5, 30, 1 -em (*PL,* frendorem *edd. collato* CHIRON 327) patietur.] SORAN. p. 19, 23 -r ... et gravedo in renibus. *al.* THEOD. PRISC. log. 41 si ... de -e caput fuerit inquietatum. 84 sustinet ... causon, -em, singultus. *al.* ANTIDOT. Brux. 19 ad totius corporis -em. HIPPOCR. aer (Hermes 40, 254) 21 propter ... ventris mollitiem et -em (*ψυχρότητα*). DIOSC. 1, 20 -es matricis mitigat (*ibid.* frigora). 1, 30 -e corpora servat. 5, 64 nervorum pro⟨h⟩ibet -e(m) (*Diosc. gr. 5, 42 καταψύξεις*). CAEL. AVR. acut. exc. 1 p. 490 incipit febris ex ... valido -e. *passim.* ORIBAS. syn. 1, 19 add. p. 824 ad eos qui ex -e febriunt. 1, 20. 28 ubi -em excludere vel auferre volumus. 1, 32 qui ... cum -e febriunt. eup. 2, 1 A 8 *al. rerum naturalium*: PELAGON. 141 *evenit passio* interdum nimio -e, cum satis alserit aut loco frigido ... steterit *equus* (*cf. ibid.* frigore). SORAN. p. 80, 3 -e nimio aëris. PS. SORAN. quaest. med. 109 ex solis nimio ardore vel nimio -e. PS. PRISC. simpl. med. 112 dentium dolores, qui per -em eveniunt. ORIBAS. syn. 5, 36 in -e ... infrigidatus. 5, 46 -is causa (*ὑπὸ τῶν ψυχρῶν*) cito laeduntur (eup. 2, 1 A 3). PS. PRISC. simpl. med. 116 reum ponticum ... habet in se ... -em et calorem. ORIBAS. syn. 4, 32 uva canina fortem -em (*ψῦξιν*) stipticum habet. eup. 2, 1 R 2 *herba* habet in se aliquid terrestrem -em (*ψυχρόν*).

frīg(i)dōsus, -a, -um *a* frigidus. GLOSS. IV 307, 50 alsosus frigdosus. CAEL. AVR. acut. exc. 11 p. 706 iacere ... in lecto non -o.

frīgidulus, -a, -um [*a* frigidus *deminutive. Th.*]. **1** *de hominibus moribundis*: CIRIS 251 -am iniecta circumdat veste puellam. 348 super morientis alumnae -os ... ocellos. [374 -a sacra *traditur; alii alia coniecerunt.*] *metaphorice*: CATVLL. 64, 131 -os udo singultus ore cientem. **2** *de rebus naturalibus*: AVR. Fronto p. 31, 16 N. media nox tepida ... gallicinium -um.

frīg(i)dus, -a, -um [*cf. c.* frigēre, -escere, frigus *et c. gr.* ῥιγεδανός. *Th.*]. GRAMM. suppl. 68, 5. 74, 20 frigeo -us. PROB. app. gramm. IV 198, 3 -a non fricda. *formae breves et vulgares in codd. paucissimis locis extant, a poetis omnino alienae sunt.* CORP. IV 1291 *extat* fridam, *quae forma non nusquam etiam in libris legitur, v. Schuchardt, Vokalismus des Vulgärlateins II p. 440; cf. etiam* NOT. Tir. 128, 25. *scribitur* frigit-: PAPYR. Amherst II 26, 5. i *cum apice*: CORP. VI 6593, 2. *comp. et superl.* -ior, -issimus *legitur inde a* CATONE, *apud poetas inde a* LVCR. HOR. *nota circumlocutiones: addito adv.* magis (COLVM. 11, 2, 23), maxime (CIC. nat. deor. 2, 26), bene (CELS. 4, 22, 4 COLVM. 12, 30, 1 SIDON. epist. 2, 2, 10), vehementer (VITR. 9, 1, 16) *et cf.* praefrigidus. *de significatione*: PAVL. FEST. p. 256 querqueram -am cum tremore. p. 279 rigidum ... praeter modum -um. PRISC. gramm. II 9, 26 -um dicimus eum, qui non penitus expers est caloris, sed qui minimo hoc utitur. GLOSS. *ψυχρός. cf.* TERT. anim. 27 p. 345, 28 -um (*sc. ψυχή*) nomen est anima Graecorum. *legitur inde a* PLAVTO CATONE VARRONE *per totam latinitatem.* [*dub. vel corr.*: OV. fast. 1, 666. VITR. 8, 3, 5 ex durissimis ... -imisque (*in* rigidissimisque *correxit Krohn*) rebus. SEN. nat. 6, 13, 6 -a *coni. Gercke, v.* frigora. OCTAVIA 234.] [*it.* freddo, *francog.* froid, *hisp.* frio. *M.-L.*]

I ***proprie*** *i. q. algidus, ψυχρός*: **A** ***de animantibus*** *eorumque membris*: **1** *generatim*: **a** *de iis, quorum corpora -ioribus elementis mixta sunt* (*cf. p. 1331, 3. 10*): CELS. 1, 3, 13 alii calidi *sunt*, alii -iores. 1, 3, 14 -us *se* calefacere *debet.* SEN. dial. 4, 19, 1 cum elementa sint quattuor ... potestates *animalium et rerum* ... sunt fervida et -a (*cf. quae sequuntur*). PACIAN. sim. carn. p. 123, 25 *specialitas secundi hominis* sit vere neque calida neque -a *eqs.* RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 12, 5 poculum misceatur merae illius (*sc. dei*) naturae cum hac nostra aquatiore ... et -iore natura. *sim.*: PLIN. nat. 11, 133 *cerebrum* umidissimum omniumque viscerum -issimum. 11, 282 vomitiones ... -iora corpora faciunt. FIRM. math. 4, 19, 5 si Saturnus dominus geniturae fuerit, ... erunt ... -o ventri (*cf.* ORIBAS. syn. 5, 47 calidus est venter, si minus e contrario -us est). AVG. civ. 11, 34 p. 511, 8 D. humorem fluvidum et -um ac per hoc gravem in superiore ... humani corporis parte. *de bestiis*: VERG. ecl. 3, 93 -us ... latet anguis in herba (8, 71. *ubi* SERV. *falso interpretatur* -us nocens. *sim.* NON. p. 311, 8 -um venenatum. *sed cf. Theocr. 15, 58 ψυχρὸν ὄφιν*). SEN. Ag. 856 -us custos (*i. draco*). PLIN. nat. 8, 34 elephantis -issimum esse sanguinem; ob id ... draconibus expeti. APVL. apol. 30 piscis brutus et -us. RVFIN. Orig. princ. 2, 8, 3 quorum (*sc. serpentis et draconis*) quid -ius invenitur? *eiusmodi animantes timidiores* (*v. l. 83 sqq. et cf.* LVCR. 3, 290 SEN. dial. 4, 19, 2) *sive inertiores (cf. p. 1329, 55, unde nonnulla exempla huc quoque spectant) esse dicuntur*: SERV. georg. 2, 484 *physici* dicunt stultos esse homines -ioris sanguinis, prudentes calidi. SCHOL. Hor. ars 465 Empedocles ... dicebat tarda ingenia -o circa praecordia sanguine impediri. *inde explicandum*: LVCR. 3, 299 ventosa magis cervorum -a mens est et gelidas citius per viscera concitat auras. VERG. georg. 2, 484 sin, has ne possim naturae accedere partes, -us obstiterit circum praecordia sanguis. HOR. ars 465 Empedocles ardentem -us Aetnam insiluit (*sunt qui referant ad II A 2*). SEN. dial. 4, 20, 4 -is non est ab ira periculum, sed ignaviora vitia metuenda sunt. **b** *de iis, qui frigore aëris, temporum, regionum contrahuntur* (*nonnulla etiam ad 1 c spectant*): MAT. carm. frg. 12 sinuque amicam refice -am caldo. CATVLL. 68, 29 quivis ... -a deserto tepefactet membra cubili. OV. ars 2, 238 -us et nuda saepe iacebis humo. SEN. Herc. O. 40 ursae -um Scythicae genus. 158 Sarmata -us. IVV. 14, 300 -a (SCHOL. *ad l.* uda aut nuda) ... velantis inguina panni. APVL. met. 1, 14 inanimis, nudus et -us. PAVL. NOL. carm. 24, 251 fovente -os artus deo. SIDON. epist. 2, 2, 10 *cryptoporticus* efficit membrum bene ... -um. **c** *de amantibus desertis* (*cf. l. 14 sq. 77 sq. et* PORPH. SCHOL. Hor. carm. 3, 7, 7): OV. am. 3, 5, 42 -us in viduo destituere toro. epist. 1, 7 non ego deserto iacuissem -a lecto. 18, 69 tot viduas exegi -a noctes. LVCAN. 5, 806 viduo ... -a lecto. MAXIM. eleg. 1, 76 permansi viduo -us usque toro.

2 *speciatim*: **a** *de moribundis sive mortuis, ex quibus calor humanus effugit* (NON. p. 311, 10 -us mortuus): VERG. georg. 4, 506 Stygia nabat iam -a cumba. Aen. 9, 413 vomens calidum de pectore flumen -us (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). 11, 828. ELEG. in Maecen. 2, 2 -us et iamiam cum moriturus erat. CARM. epigr. 1030, 2 (*saec. I*) *viri* in ore animam -a deposui. OV. Pont. 2, 2, 47 iam prope depositus, certe iam -us, aeger. EPICED. Drusi 315 -us ille tibi corpusque refertur inane. VAL. FL. 6, 259 STAT. Theb. 9, 403. 898 -us et nuda iaceo tellure. 12, 29 -a digeritur strages. TAC. ann. 15, 64 Seneca ... -us iam artūs. VEN. FORT. vita Radeg. 37, 84 -a quo lavaretur, paratam esse iam calidam. CORIPP. Ioh. 4, 768 -us ille cadit. *de partibus corporum aegrotantium, mortuorum*: LVCR. 6, 1194 -a pellis duraque. VERG. georg. 4, 525 lingua (EPICED. Drusi 308). Aen. 11, 818 labuntur -a leto lumina (*i. oculi*). OV. epist. 11, 117 oscula (met. 11, 738 STAT. silv. 2, 1, 172 CORIPP. Iust. 3, 29). met. 14, 743 membra (EPICED. Drusi 96 APVL. met. 2, 30 CARM. epigr. 1114, 6). CELS. 2, 4, 4 -as extremas partes acuto morbo urgente (5, 26, 8). 2, 5, 2 ⟨corpus⟩ modo -um, modo calidum est (*cf.* QVINT. inst. 6 pr. 12 corpus -um, exsangue. TERT. resurr. 57 p. 116, 29). 2, 6, 1 -ae languidaeque aures. SCRIB. LARG. 41 ad ulcus ... -um (*opp.* tumorem calidum). PETRON. 20, 2 inguina mea mille iam mortibus -a. PLIN. nat. 2, 145 vulnera fulminatorum -iora sunt reliquo corpore. 23, 46 *vina* -is (*i. perfrictionem passis*) stomachis utilia (*cf.* ANTHIM. 61). TERT. resurr. 55 p. 114, 22 manus ... ad instar emortuae exsanguis est, exalbida, -a. VEG. mulom. 2, 97, 1 *cartilago narium* (CHIRON 331). *de sudore, spiritu, phlegmate aegrotantium sive morientium*: VERG. georg. 3, 501 sudor et ille quidem morituris -us (OV. met. 5, 632 CELS. 2, 4, 4. 2, 5, 2. 2, 6, 10. 5, 26, 8. 31. 7, 23 SEN. Tro. 487 SCRIB. LARG. 180. 182. 188. 198 PLIN. nat. 29, 90 APVL. met. 1, 13. 2, 30. 10, 10 CLAVD. DON. Aen. 3, 175). PROP. 2, 22, 12 -a de tota fronte cadebat aqua. OV. am. 3, 14, 38 perque meos artus -a gutta fluit. CELS. 2, 6, 6 -us spiritus (*cf.* PS. QVINT. decl. 19, 15 ora pallentia, -os anhelitus). FIRM. math. 5, 6, 2 quorum intestina -i humoris tormenta conficiant (*cf.* VEG. mulom. 1, 38, 2 a perfrictione erit humor ... -us [CHIRON 154]. PS. HIPPOCR. epist. 8 phleuma ... id est concretus humor et -us. THEOD. PRISC. log. 93 *al. cf. p. 1325, 78*). *inde quasi per enallagen de ipsa morte*: LVCR. 3, 930 -a ... vitai pausa. VERG. Aen. 4, 385 mors (VAL. FL. 5, 26). VAL. FL. 3, 178 -us orbes (*i. oculos*) ... somnus obit. *sim. de veneno, quod corpora refrigerat* (*cf. p. 1329, 35 inde prope accedit ad notionem noxius cf. p. 1325, 80. 1327, 42. 78*): PLIN. nat. 29, 74 *salamandra* poma inficit veneno et eos, qui ederint, necat -a vi. *de morbis, passionibus*: CATVLL. 44, 13 gravido -a et frequens tussis (*alludit ad frigus orationis*). HOR. sat. 2, 3, 290 quartana. SCRIB. LARG. 160 ad -am podagram, quae sine tumore et rubore consistit (PLIN. nat. 20, 18). LVCAN. 4, 289 -us artus alligat ... torpor (*cf.* FIRM. math. 1, 7, 20 sanguinis. *sim.* 3, 2, 8 faciet ... -os horrores corporis). PLIN. nat. 23, 157 febres (*v. p. 411, 37 sqq.*). 31, 122 ante accessiones -as. FIRM. math. 6, 39, 7 -as aegritudines cum corporis debilitate. PHILAGR. med. 1 p. 74 -ae distemperantiae splenis (*v. vol. V p. 1511, 78 sq.*). ORIBAS. eup. 2, 1 C 10 -am ibidem (*sc. in cerebro*) passionem incurrentibus. **b** *de senioribus* (*nonnulla spectant etiam ad 1 c sive ad II A 1 p. 1329, 73*): TIB. 1, 8, 30 ut foveat molli -a membra *cani amatoris* sinu. OV. epist. 3, 70 -a deserta nocte iacebis anus. IVV. 6, 325 iam -us aevo Laomedontiades. ANTH. 890, 4 at quoque delicias -a sentit anus. ARNOB. nat. 4, 26 p. 162, 23 Saturnus ... annorum vetustate iam -us. *inde de ipsa senectute*: TERT. castit. 12 *femina* -ioris aetatis. COMMENT. Lucan. 4, 563 iam -iore aevo pugnare non poterat. DRAC. laud. dei 2, 636 -a progeniem senibus natura negarat. **c** *de iis, qui ob metum frigescunt*: VERG. Aen. 10, 451 -us Arcadibus coit ... sanguis

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(SEN. Oed. 224 torpor insedit per artus, -us sanguis coit. *cf.* Tro. 624 torpetque vinctus -o sanguis gelu). OV. epist. 1, 22 -ius glacie pectus ... erat. 10, 32 -ior glacie semianimisque fui. 10, 49. 14, 38 -a facta. met. 7, 136 palluit et subito sine sanguine -a sedit. PETRON. 19, 3 -ior hieme Gallica factus. 132, 8 vs. 5 *mentula* metu -ior rigente bruma. VAL. FL. 7, 530. SIL. 1, 470 -a nautis corda tremunt (2, 339). 9, 49 nec -us aspicit hostem. IVV. 1, 166 cui -a mens est criminibus. *inde de ipso metu*: VARRO ling. 6, 45 -us timor. VERG. Aen. 3, 29 mihi -us horror membra quatit gelidusque coit formidine sanguis (OV. met. 9, 290 PLIN. nat. 20, 136 ANTH. 473, 3 *cf. p. 1326, 70*). SEN. Phaedr. 1053 -o exsanguis metu. PS. QVINT. decl. 9, 7 -us pavor. *addi potest*: STAT. Theb. 5, 32 redit ... -a cordi Eumenis. *cf. p. 1330, 37.*

B *de* ***rebus*** *praesertim naturalibus*: **1** *de aëre, ventis sim.*: VARRO rust. 1, 6, 5 aër (1, 13, 7. 1, 45, 3 CIC. nat. deor. 2, 26 [*v. p. 1325, 54*] OV. am. 1, 13, 7. SEN. nat. 2, 10, 1. 2 *opp.* temperatior. APVL. mund. 10 TERT. anim. 25 EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 930^{A}. *cf.* SEN. epist. 31, 5 nihil sine aëre -um). Men. 214 procella. 270 nubes aquali -o velo leves. VARRO AT. carm. frg. 6 aquilo (COLVM. 11, 2, 88 *cf.* PLIN. nat. 18, 335 VVLG. Sirach 43, 22). CIC. div. 2, 44 anhelitus terrae. LVCR. 3, 290 aura (PROP. 1, 16, 24 OV. am. 2, 16, 36 epist. 14, 40). 6, 310 venti ... vis (6, 319 *cf.* VITR. 1, 6, 1 COLVM. 6, 23, 1. 12, 52, 13 arb. 3, 4 PLIN. nat. 2, 126. 18, 338 PALLAD. 1, 37, 7 RVFIN. Orig. princ. 2, 8, 3 HIPPOCR. aer. [Hermes 40, 254] 24 [*gr.* ψυχρῶν]). VERG. georg. 4, 261 auster (PLIN. nat. 2, 127). OV. fast. 5, 161 Argestes. SEN. nat. 2, 19 nubibus. 4, 5, 2 spiritus (IVST. 24, 6, 9). COLVM. 1, 5, 4 nebulis. PLIN. nat. 17, 216 flatu -iore. STAT. silv. 5, 3, 13 (*metaphorice*) -a ... praeduxit nubila menti. AVIEN. Arat. 1711 aether.

2 *de temporibus*: SALL. hist. frg. 4, 35 -a nocte (*cf.* HOR. carm. 3, 7, 6 MANIL. 2, 421. PLIN. nat. 18, 276 *opp.* tepidas). VERG. ecl. 8, 14 noctis ... umbra. Aen. 2, 472 bruma (*cf. supra l. 5* et GLOSS. V 104, 18 -a bruma: gelida hiems. IV 443, 17 -a gelida). 6, 311 -us annus (*i. hiems. aliter*: SEN. epist. 114, 19 COLVM. 3, 20, 1 -us et pruinosus). VITR. 2, 1, 5 hiemes calidissimas, aestates -issimas (*cf.* PLIN. nat. 31, 51 STAT. silv. 3, 5, 83). CELS. 2, 1, 2 *tempestates*. 2, 1, 14 ver -um et siccum. 5, 26, 6 tempus ... neque fervens, neque -um (SEN. Thy. 127. COLVM. 7, 3, 25 anni. FIRM. math. 5, 3, 52 OPTAT. 7, 1 p. 162, 7 DIOSC. 1 praef. *opp.* calido). SEN. Herc. f. 950 hiemsque gelido -a spatio (*cf. l. 31.* PETRON. 19, 3 *v. l. 4. cf. p. 1330, 50.* PLIN. nat. 16, 59 AMM. 22, 15, 5 CLAVD. 26, 166). COLVM. 11, 2, 21 -us dies Aquilone (FLOR. epit. 2, 6, 12 -um et nivalem. GELL. 16, 3, 9 PALLAD. 3, 8). PLIN. nat. 18, 351 autumnum serenum ... et -um. *de sideribus, quae frigidis temporibus lucent*: VERG. georg. 1, 336 -e Saturni ... stella (*ubi* SERV. *falso interpretatur* id est nocens [*cf.* COMMENT. Lucan. 1, 651]. VITR. 6, 1, 11 *opp.* Martis ferventissimam. 9, 1, 16. SEN. nat. 7, 4, 2 [*in versione verborum Epigenis*]. LVCAN. 1, 651 PLIN. nat. 18, 209. AVG. gen. ad litt. 2, 5 p. 38, 27 *opp.* ardentior. p. 39, 3 *opp.* calida. *cf.* FIRM. math. 1, 2, 4 -o ortu ... Saturni). 3, 304 Aquarius (GERM. frg. 4, 159). 3, 336 vesper (VAL. FL. 4, 377). OV. epist. 2, 123 sive die laxatur humus, seu -a lucent sidera (*cf.* GERM. frg. 4, 43). MANIL. 1, 409 *Canicula* -a caeruleo contorquet lumina vultu. SEN. Thy. 872 -a duro Cynosura gelu. CALP. ecl. 5, 121 Noctifer. PLIN. nat. 2, 79 tinguitque appropinquantes *stellas* ... circulus -ior in pallorem, ardentior in ruborem. 18, 287 -um sidus Arcturi. IVV. 5, 23 serraca Bootae. ANTH. 426, 6 Arctos. NEMES. ecl. 2, 89 Hesperus. DRAC. laud. dei 1, 54 lunae -us orbis (*cf.* 2, 10).

3 *de locis, regionibus terrestribus et caelestibus*: CATO agr. 6, 2 ager (VARRO rust. 1, 24, 2 PLIN. nat. 18, 163). 34, 1 locus (VARRO rust. 6^{ies}, *ex. gr.* 1, 59, 1 in loco arido et -o. CIC. de orat. 3, 18 et opacus et -us [*cf.* PALLAD. 4, 11, 7. 6, 9, 1 *al.* PROB. Verg. georg. 4, 317]. CAEL. Cic. epist. 8, 15, 1 durissimis et -issimis. CAES. Gall. 4, 1, 10 AETNA 431 CELS. 1, 3, 28. 3, 22, 5. COLVM. 35^{ies}, *ex. gr.* 2, 7, 2 -is ocissime, tepidis celerius, calidis novissime seramus. 2, 8, 3 -is aut etiam opacis. 5, 6, 22 *opp.* praefervidis. 5, 8, 5 *opp.* aestuosis [PLIN. nat. 18, 33. 83 PALLAD. 3, 18, 4]. 11, 2, 93 *opp.* temperatis [PLIN. nat. 14, 26. 18, 33 PALLAD. 1, 6, 2 *al.*]. 11, 3, 25 *opp.* apricis [PALLAD. 4, 11, 7. 12, 9, 1]. PLIN. nat. 15, 59. 17, 135. 18, 174 *opp.* tepidioribus [PALLAD. 2, 13, 6 *al.*]. 18, 197. 19, 90. 106. 153. 28, 145. 29, 134 PALLAD. *plus quam 70^{ies}, ex. gr.* 1, 6, 15 -is, nivosis. 9, 3 *opp.* ardentibus. FILASTR. 121, 4. PROB. Verg. georg. 2, 469 nemorosa -a. SORAN. p. 36, 6 *opp.* temperate calido. *neutr. pl. pro subst.*: SEN. nat. 2, 17 spiritum per -a atque humida meantem. COLVM. 3, 9, 8 de -is in -a ... transferemus. PLIN. nat. 14, 23 in -is umidisque. 15, 5 in -issimis [*opp.* calidissimis]. 15, 104. 16, 71 amat -a, aprica. 16, 74. 156. 17, 22. 64. 139. 18, 131. 203. 19, 113. 21, 36. 27, 144 in -is et in aquiloniis. PORPH. Hor. carm. 1, 38, 4 *rosae* solent ... ex -ioribus afferri). CALV. carm. frg. 12 ora (*cf.* OV. epist. 17, 116 litora [trist. 4, 4, 55 Euxini ... Ponti]). VARRO Men. 271 ventique -o se ab axe eruperant (SEN. Med. 712 Herc. O. 1251 COLVM. 3, 1, 4). VERG. catal. 10, 12 Cremona. georg. 2, 469 tempe. 3, 324 rura (HOR. epist. 1, 15, 9). Aen. 7, 716 Nursia (*ubi* SERV. aut re vera aut certe venenosa, nocens). HOR. carm. 1, 1, 25 sub Iove (*i. caelo*) -o (*cf.* CELS. 2, 18, 11 *melius frumentum* quodque temperato caelo, quam quod ... nimiumque aut -o aut calido natum est. COLVM. 3, 1, 1, 6. 7. 10. 4, 10, 3 PLIN. nat. 2, 138. PLIN. epist. 5, 6, 4 caelum est hieme -um et gelidum. AVR. Fronto p. 31, 14 N. -ius aut tepidius aut horridius. PALLAD. 2, 13, 2 *opp.* tepidum. 12, 7, 13 *al.*). carm. 3, 4, 22 -um Praeneste seu Tibur supinum. TIB. 1, 7, 16 Taurus. PROP. 1, 18, 27 rupes. 1, 20, 13 saxa (4, 7, 66 SEN. Oed. 193 STAT. Theb. 10, 52 *al.*). 3, 22, 1 Cyzicus. 4, 10, 18 castra. OV. met. 15, 349 antra. fast. 4, 683 terra (COLVM. 3, 12, 1. 4 *opp.* calidior. PLIN. nat. 17, 33. 42). LIV. 45, 30, 7 -a ... duraque cultu et aspera plaga (PLIN. nat. 8, 80 PALLAD. 4, 7, 2). VITR. 1, 4, 1 regionesque caeli spectans *locus* neque aestuosas neque -as, sed temperatas (1, 4, 4 *opp.* calidas. CELS. 5, 27, 10 COLVM. 4, 17, 8. 7, 9, 2 -a et pruinosa. 8, 5, 1. 11, 2, 23 *opp.* ferventissima. 11, 2, 60. 74. 11, 3, 24. 27 MELA 2, 16 PLIN. nat. 17, 30 CET. FAV. 14 p. 299, 20 PALLAD. 3, 9, 9. 3, 23, 1. 3, 26, 2 *opp.* tepidis. *al.* PROB. Verg. georg. 1, 233 SCHOL. Hor. carm. 3, 19, 8. EVSTATH. Bas. hex. 6, 11 p. 935^{A} [κατεψυγμένη]). 8, 2, 5 a -issimis partibus (SEN. nat. 5, 10, 3 e -a [effrigida *l. v.*] caeli parte). SEN. Phaedr. 399 -i Ponti plagis. nat. 4, 2, 27 *specus* aestate -i sunt (*corr. Diels*, est at refrigidunt *libri*). COLVM. 1, 6, 10 caeli positio. 3, 2, 16 -um ac roscidum solum et caelum (PLIN. nat. 15, 20 *opp.* concalido. 17, 216. 27, 79 PALLAD. 3, 25, 13). 3, 9, 8 magis ... ex -o statu ... calidum sustinere, quam ex calido -um (3, 14, 1 caeli. 3, 21, 8. 4, 23, 2 PALLAD. 3, 9, 4 *al.*). CALP. ecl. 5, 54 -a nocturno tanguntur pascua rore (PALLAD. 4, 13, 4 pascua ... hieme aprica, -a et opaca provideamus aestate). PLIN. nat. 11, 95 in -is aut umbrosis nemoribus. 14, 24 situs (17, 78). *al.* IVV. 6, 3 spelunca. APVL. met. 9, 32. PORPH. Hor. carm. 1, 37, 20 *montem* nivalem merito appellavit, quia est -issimus. FIRM. math. 1, 10, 5 inter has duas -as et illam igneam *zonas* (*cf.* PROB. Verg. georg. 1, 246). PALLAD. 1, 7, 3 provinciis. *al.* *nota*: PROP. 4, 7, 6 lecti -a regna (*sc. a domina deserta cf. p. 1326, 20*). *sim.*: PAVL. NOL. carm. 18, 350 refricat totis iam -a membris signa pedum *pecorum absentium*). VAL. FL. 4, 214 -a raris dentibus aret humus *sanguine calido non imbuta* (*cf.* 2, 386 equus, longa quem -a pace terra iuvat. *spectat quodammodo ad p. 1329, 38*). *de aedificiis eorumque partibus*: CATO inc. libr. frg. 23 *aedificio* aestate -o, hieme formido. VARRO rust. 1, 12, 1 *villa. cf.* 1, 59, 2 quo -ius sit. VERG. georg. 4, 104 tecta. COPA 8 triclia umbrosis -a harundinibus. VITR. 5, 11, 2 lavatio. COLVM. 12, 2, 2 *horreum.* 12, 44, 3 siccissimo -issimoque tabulato (12, 47, 1. 5). MART. 12, 60, 12 marmora ... -iora gelu. PALLAD. 1, 18, 1 cellam vinariam. 11, 17, 3 in terrena et -a cella. *v. etiam Onomast.*

4 *de liquoribus: e terra nascentibus*: VARRO ling. 5, 25 aquae -ae et caldae (VITR. 8, 1, 2. 8, 2, 8. 9 *aqua percalefacta* fit -a. 8, 3, 5. SEN. nat. 3, 1, 2 *opp.* calentes. 3, 2, 2 *al.* PLIN. nat. 31, 4. 9. 40. 47. 50 PORPH. Hor. epist. 1, 15, 5. 8 ARNOB. nat. 2, 59 PALLAD. 9, 8, 3 SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 7. 9 CLAVD. DON Aen. 9, 1. VVLG. Ier. 18, 14 aquae erumpentes -ae. *inde nomen locorum* Aquae Frigidae *v. Onomast.*). VARRO Men. 50 lymphon ... lacus. frg. Char. gramm. I 61, 22 in mare aquam -am oriri (*cf.* COLVM. 8, 17, 3 quanto magis imo mari venit unda, tanto sit -ior. PLIN. nat. 31, 62 -o mari utuntur. AVIEN. orb. terr. 416 aequora). CIC. leg. 2, 6 flumen (VERG. ecl. 5, 25 HOR. epod. 13, 13). LVCR. 6, 849 fons (*v. p. 1027, 25 sq. cf.* CVRT. 4, 7, 22 *fontis aqua* tepida manat, ... -a eadem fluit, ... fervida exaestuat. *sim.* MELA 1, 39 PLIN. nat. 2, 228 AVG. civ. 21, 5). HOR. epist. 1, 16, 13 Hebrus. SVLPICIA Tib. 3, 14, 4 amnis (*cf.* CVRT. 3, 4, 9). OV. am. 2, 17, 32 Eurotas. Ib. 136 (*proverbialiter*) dum tepidus Ganges, -us Hister erit. *al.* SEN. Oed. 475 -o fluctu *Maeotis*. Tro. 8 Tanain. COLVM. 6, 22, 2 fluvialis aqua, quae fere -ior est. PLIN. nat. 2, 227 fluvius. APVL. mund. 4 fluminum -os lapsus. *al.* *de liquoribus caelestibus*: VARRO Men. 576 nimbos. VERG. georg. 1, 259 imber (3, 442 COLVM. 7, 5, 5). CELS. 5, 26, 34 aqua ... pluviali -a (*cf.* PLIN. nat. 33, 107 *caelestis. al.*). SVLP. SEV. dial. 1, 18, 5 rore. *de nive, glacie*: VERG. georg. 3, 298 glacies ne -a laedat molle pecus (LVCAN. 10, 205). SEN. nat. 4, 13, 11 aliquid ... illa (*sc. nive*) -ius (MACR. somn. 2, 15, 78. *cf. p. 1329, 25. 29. 75. 1330, 4*). *de puteis sim.*: LVCR. 6, 840 -ior porro in puteis aestate fit humor (6, 844). LAMPR. Alex. 30, 4 -am Claudiam. VVLG. Ier. 6, 7 -am fecit cisterna aquam suam. *de liquoribus in usu: aqua -a*: VARRO ling. 3, 5, 16 *opp.* calida. 3, 17, 8 frg. Non. p. 62, 10. CELS. *fere 70^{ies}* (*in quibus* -a aqua *fere 10^{ies}. opp.* calida: 1, 3, 4. 3, 6, 17. 4, 2, 8 *al.* tepida: 1, 4, 2. egelida: 5, 18, 11. 7, 7, 5. 8, 10, 7^{L}). COLVM. 6, 9, 1 *al.* SCRIB. LARG. *10^{ies}* (*opp.* calidae: 135. 137). PLIN. nat. *20^{ies}* (-a aqua *10^{ies} opp.* calida: 26, 35 *al.* tepida: 37, 16) MART. 8, 67, 7. 14, 196 tit. QVINT. decl. 350 p. 376, 11. 15. 16. TAC. ann. 13, 16 *opp.* praecalida. SVET. Aug. 77 Vit. 14, 1 Vesp. 24 -ae aquae. VLP. dig. 43, 20, 1, 13. ITALA Matth. 10, 42 (Cypr. testim. 3, 1 p. 111, 9 *item* VVLG. *cf. p. 1329, 6*). Marc. 9, 40 (Gat.). VOPISC. Aurelian. 45, 2 IVST. 12, 14, 9 PALLAD. 1, 40, 3. 12, 7, 80 *al.* SCHOL. Iuv. 5, 49 CHIRON 472 *al.* VVLG. prov. 25, 25. AVG. gen. ad litt. 1, 18 p. 27, 2 aquis vel -is vel calore congruo temperatis. PALLAD. hist. mon. I 42 p. 328^{C}. *sim.*: CET. FAV. 3 p. 291, 10 *aquae* -a gratia aestate, hiberno tepida suavitate. PLIN. nat. 36, 199 -us liquor. PALLAD. 1, 39, 3 tantum calidae ducat interius, quantum ... -i liquoris intulerit. *nota sollemniter dicta*: PLAVT. Cist. 35 palam blandiuntur, clam ... aquam -am subdole suffundunt. Curc. 511 quasi aquam ferventem -am esse, ita vos putatis leges. *inde fem. substantive* **frig(i)da,** -ae (*nota plur. p. 1329, 8*): EXC. Bob. gramm. I 553, 21 quae apud Romanos feminina, apud Graecos neutra (*supplevit gr.* τὸ ψυχρόν IDIOM. gen. gramm. IV 581, 48). GLOSS. τὸ ψυχρόν. III 287, 17 -am νηράν. CORP. IV 1291 da fridam pusillum. PLAVT. Most. 157 -ā ... lavi. VITR. 1, 4, 3 *ferrum* tinctum -a.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

CELS. 4, 12, 7 SEN. dial. 2, 13, 1. 4, 2, 1 benef. 2, 14, 2 nat. 4, 13, 7 epist. 53, 3. 67, 1. 83, 5 COLVM. 6, 15, 2 PETRON. 28, 1. PLIN. nat. 18, 98 sesamam in calida maceratam . . . -a mergi. 31, 60 -a dulci (*aliisque 20 locis*). MART. 14, 105 *opp.* calda. QVINT. inst. 5, 11, 31 PLIN. epist. 3, 5, 11. 6, 16, 5. 18 (aquam *add. M*). SVET. Claud. 40, 2 FRONTO p. 88, 3 N. TERT. anim. 25 p. 340, 22 ITALA Matth. 10, 42 (Afr. cod. k *cf. p. 1328, 70*). LAMPR. Alex. 37, 12 -a semper pura usus est. CAPITOL. Gord. 21, 2 -arum percupidus. SPART. Pesc. 10, 6 pane ac -a vescerentur. PALLAD. 3, 25, 10 in -a salsa manere. POTAM. tract. 1 p. 1415[B] SCHOL. Hor. epist. 1, 15, 7 CHIRON 427. 625. 658. 737 APIC. 4, 116. 184. 5, 196. 9, 420. *huc pertinent*: CELS. 1, 3, 36 -a lavatio. 3, 24, 5 natationibus. 4, 18 -is et humidis fomentis (SVET. Aug. 81, 1). 4, 23 perfusionibus (4, 28, 1 natationesque). PLIN. nat. 32, 138 spongea -a. VOPISC. Car. 17, 4 balneis. CHIRON 472 fovitionibus.

iocose (*cf. A 1 b*): PLAVT. Rud. 527 Neptune, es balineator -us.

5 *de cibis, medicamentis sim.*: PLAVT. Mil. 760 conger. Persa 106 pernam. 111 melius oppectuntur -a (*neutr. pro subst. sc. de piscibus*). Rud. 530 potionem (CELS. *11[ies], ex. gr.* 2, 24, 3 *opp.* ferventes. 4, 25, 2 *opp.* egelida. *cf.* PLIN. nat. 22, 113 potu. *al.*). CATO agr. 156, 7 iusculum. TITIN. com. 166 formaster. CIC. de orat. 2, 282 mulsum (*cf.* CELS. 4, 14, 3 *opp.* egelida. SCRIB. LARG. 136 PLIN. nat. 22, 110). CELS. 1, 3, 36 -i cibi vel qui refrigerent (*6[ies], cf.* QVINT. inst. 2, 4, 29 -i et repositi cibi). 1, 8, 3 vinum (3, 6, 17 *opp.* calidum. 3, 22, 13 *opp.* egelidum. *al.* PLIN. nat. 14, 57. MACR. sat. 7, 6, 3 vinum ... natura -um est. *cf.* MART. 14, 104, 2 -ior [*sc. nivibus*] colo non salit unda). 2, 12, 2[E] quod infunditur. 3, 7, 2[B] holus (CAPITOL. Maximin. 4, 2). 4, 2, 8 posca (4, 12, 9 VEG. mulom. 2, 74, 3 *al.*). SEN. nat. 4, 13, 10 nihil illis satis -um ... est. COLVM. 12, 26, 2 *mustum*. 12, 49, 2 muriam. PETRON. 66, 3 scriblita. PLIN. nat. 2, 132 *acetum* (*cf.* MACR. sat. 7, 6, 12). IVV. 5, 50 -ior Geticis petitur decocta pruinis. SVET. Cal. 37, 1 calidis -isque unguentis. *inde per enallagen*: APIC. 4, 125 tit. patina de asparagis -a. *cf.* 4, 128. 166. 169. *de arboribus, herbis sim. loca frigida amantibus*: PLIN. nat. 15, 69 ficorum omnium -issimae. 16, 138 -as ... arbores, pinum, abietem, piceam. 16, 209 *vitis* aquatica. *cf.* PS. APVL. herb. 102 coriandrum ... -ae virtutis est (*quippe refrigerans, cf.* ANTHIM. 56 ORIBAS. eup. 2, 1 A 2 Ψ 1 *cf. p. 1326, 64 et p. 1323, 50*).

6 *de rebus variis*: PLAVT. Cas. 910 non habuit gladium, nam esset -us (*aliter* LVCAN. 7, 502 -us inde stat gladius, calet omne nocens a Caesare ferrum. *sim.*: 5, 245 claususque et -us ensis [*ubi* COMMENT. in vagina conditus nec calens sanguine.] *cf. p. 1328, 27*). CIC. nat. deor. 3, 83 aureum amiculum (VAL. MAX. 1, 1 ext. 3). LVCR. 6, 315 vis *ferri* (*cf.* 6, 1011 MACR. sat. 7, 6, 2). SEN. nat. 7, 27, 4 *elementa* -a et calida. epist. 82, 14 massa. COLVM. 6, 34, 1 melius ignea lamina, quam -o ferramento. PETRON. 74, 12 urceolum. PLIN. nat. 34, 166 -iore natura *plumbi*. AVG. civ. 21, 4 *calx*. serm. ed. Mai 6, 2 lapis ... cum sit -us emittit ignem. EVG. TOLET. hex. 206 carbunculus. *de igne extincto eiusque reliquiis*: OV. epist. 18, 94 flammaque non fiat -us illa cinis (SVET. Tib. 74, 1 extinctus iam et diu -us. *cf. vol. III p. 1072, 13*). LVCAN. 6, 281 signa ruinae. VAL. FL. 2, 99 ara. 7, 586 clipeoque illiditur ignis -us (*i. clipeo illisus defervescere coepit.* DRAC. laud. dei 3, 173 tepuere calores, -us ignis erat, gelidis incendia flammis ... cecidisse). SIDON. carm. 5, 138 -a (*i. extincta*) flamma (*paulo aliter* CASSIOD. or. frg. p. 481, 19 lychnitae vomunt -as flammas. *cf. l. 46*).

II ***translate*: A *generatim*:** **1** *magis pertinet ad voluntatem et actionem i. q. languidus, iners, piger, enervis, immotus* (NON. p. 311, 13 -um segne, imbecillum. SERV. auct. Aen. 4, 407 -um tardum. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 4, 149 segnis est sine igni, id est -us): VERG. Aen. 11, 338 -a bello dextera. VAL. MAX. 3, 5, 3 enervem et -am iuventam egit. SEN. dial. 5, 7, 2 utrum quis fervidi sit ingenii an -i atque humilis: ... languido inertique tristitiam *repulsa exprimet*. ARNOB. nat. 6, 26 p. 236, 23 tam -a tamque inepta ... simulacra. FIRM. math. 5, 6, 2 languidos, -os et animo pariter et corpore. PHYSIOGN. 14 -um hominem et timidum. *ibid.* -um et sine viribus hominem. 119 asinus animal est iners, -um. *ibid.* homines tardi, -i. RVT. NAM. 1, 390 cor *Iudaeorum* -ius relligione sua. EVG. TOLET. carm. 82, 1 -us in bellis frustra praecingitur armis. CORIPP. Ioh. praef. 22 incalui gestis -us ingenio. *metonymice*: VERG. georg. 4, 104 -a tecta relinquont *apes* (*ubi* SERV. melle vacua, inoperosa). RVT. NAM. 1, 389 genti *Iudaeorum* ... -a sabbata cordi est. *sim.*: AETNA 377 -a monti desidia est. GELL. 15, 2, 8 vel -ae tristitiae vel torpentis verecundiae (MACR. sat. 2, 3, 9). FIRM. math. 6, 9, 4 -o torpore mentis (6, 9, 13. 6, 38, 7). *i. q. segnis ad amorem* (*cf. p. 1326, 76*): VERG. georg. 3, 97 -us in Venerem senior *equus*. OV. am. 2, 1, 5 me legat in sponsi facie non -a virgo. 2, 7, 9 in te quoque -us esse ... dicor. rem. 492 quamvis infelix media torreberis Aetna -ior glacie fac videare tuae. MART. 3, 34, 2 -a es ... Chione. FIRM. math. 6, 22, 12 ad Venerem. 6, 31, 46 ad coitum. HIER. in Matth. 19, 12 *eunuchi* -ioris naturae sunt (ORIG. in Matth. 15, 4 [*gr. ἐφγοί*]. *cf.* IVLIAN. epit. novell. 36, 2). *sim.*: STAT. Theb. 5, 71 -a iusti cura tori. PS. QVINT. decl. 2, 14 uxoriae caritatis ardorem flagrantius -is concipimus affectibus. CALP. decl. 37 p. 30, 20 amor ... in senectute -ior est. *i. q. enervis in dicendo et agendo de oratoribus sive scriptoribus, qui vi et impetu carent*: CIC. Brut. 178 Iuventius nimis ille quidem lentus in dicendo et paene -us, sed callidus et in capiendo adversario versutus. ad Q. fr. 3, 3, 3 accusatoribus -issimis utitur. CAEL. Cic. epist. 8, 9, 5 Calidius in defensione sua fuit disertissimus, in accusatione satis -us. OV. Pont. 3, 4, 54 pectora sint nobis nivibus glacieque ... -iora. TAC. dial. 39 -issimos quoque oratores ipsa certantis populi studia excitare et incendere potuerint. *sim.*: CIC. epist. 10, 16, 1 -as (*i. incertas*) sane et inconstantis recitasset litteras Lepidi. DON. Ter. Phorm. 104 illud ... -ius, hoc concitatius. SERV. auct. Aen. 11, 243 -us ... locus erat, si ... diceret. *quasi per enallagen de negotiis, quae non sunt digna, quibus homines operam dent i. q. levis, inanis, negligendus*: RHET. Her. 4, 15, 21 in re -issima cales, in ferventissima friges (PLIN. epist. 1, 9, 3. 9, 6, 3 *syn.* inani. GELL. 4, 1, 19 *coni.* parvis). LVCR. 4, 1060 successit -a cura (*i. quae luditur, non expletur cf.* HOR epist. 1, 3, 26 -a curarum fomenta [*ubi v.* SCHOL.]). OV. Pont. 4, 2, 45 Pierides, solacia -a. PLIN. epist. 1, 17, 4 omnia ista -a et inania videntur. 9, 2, 1 distringebar plerumque -is negotiis. 9, 15, 2 retracto ... actiunculas ..., quod post intercapedinem temporis et -um (*i. odiosum, molestum*) et acerbum est. TERT. cult. fem. 1, 9 gloriae fervor inter domesticos -ae. PAPYR. Amherst. II 26 -is spebus praestigiatus (frestigiatur *pap. cf. Babr. 16, 7 ψυχραῖς ἐλπίσιν*). *nota de colore*: PHYSIOGN. 88 color -us est medius inter nigrum et pallidum, quem Graeci *μελάγχλωρον* vocant.

2 *magis pertinet ad ingenium et cogitationem i. q. hebes, iudicii sani expers, insulsus, inficetus, illepidus, ineptus, stultus, fatuus* (*praecipue de oratoribus*): CIC. Verr. 2, 121 alii etiam -iores erant, sed quia stomachabantur, ridiculi videbantur esse. QVINT. inst. 12, 10, 12 in salibus aliquando -um. TERT. adv. Val. 8 p. 186, 6 -issimus (rig- *codd.*). CIC. Brut. 236 genus quoddam acuminis ... non numquam -um, interdum etiam facetum. SEN. dial. 4, 11, 1 quid ... est iracundia in supervacuum tumultuante -ius? ARNOB. nat. 5, 12 p. 185, 10 esse tu (*sc. Abdera*) fatua et stoliditatis -ae indicaris. *de dictis et argumentis*: CIC. Caecin. 61 cave in ista tam -a, tam ieiuna calumnia delitescas. de orat. 2, 256 ut *in ambiguo* ea, quae sint -iora, vitemus; est enim cavendum, ne arcessitum dictum putetur. 2, 260 haec aut -a sunt aut tum salsa, quom aliud est expectatum. orat 89 domo allata, quae plerumque sunt -a. HOR. sat. 2, 6, 50 -us a rostris manat per compita rumor (SCHOL. *ad l.* noxius aut magis vanus; *spectat etiam ad I A 2 c*). SEN. epist. 94, 38 nihil videtur mihi -ius, nihil ineptius quam lex cum prologo. STAT. silv. 2 praef. 19 -um erat ... ni statim traderem. PETRON. 109, 8 consumpta -issima urbanitate. 126, 8 post tam -um schema. QVINT. inst. 1, 7, 6. 4, 1, 77 -a et puerilis est in scholis affectatio (9, 3, 74 -a et inanis). 5, 10, 31. 6, 3, 53. 55. 8, 5, 30 sententias ... leves, -as, ineptas. 9, 3, 69. 10, 2, 17 quidquid illud -um et inane extulerunt. PS. QVINT. decl. 4, 11 referre ... -am praeteritorum memoriam. PLIN. epist. 5, 20, 4 periodos. SVET. Cal. 26, 1 leve ac -um sit his addere. Claud. 21, 5 -is et arcessitis iocis. GELL. praef. 16 admonitiones ... ad oblectandum fovendumque animum -ae. 5, 11, 4. 7, 15, 6 rationibus. 7, 21, 2 versus (*opp.* venustissimos). 13, 25, 20 repetitio ignava et -a. ARNOB. nat. 7, 44 p. 277, 18 ineptas et -as actiones CAEL. AVR. acut. 1, 5, 152 -o exemplo ... errasse. 3, 21, 207 defensione. ORIG. in Matth. 18, 82 ne aliquid -um quibusdam dicere videamur.

B *apud* ECCL. *sensu spiritali i. q. neglegens dei, impius, durus sim.*: TERT. fug. 3 frivola et -a fides. adv. Marc. 1, 1 p. 291, 19 Marcion ... hieme -ior. ITALA apoc. 3, 15. 16 (Priscill. tract. 1, 33 p. 27) *et* VVLG. aut calidus esses aut -us (*ψυχρός*), sed quoniam tepidus es *eqs.* (*cf.* VICTORIN. POETOV. in apoc. 3, 1 id est neque incredibiles [neque fideles *add. rec. Hier.*]. HIER. epist. 31, 3, 2 PELAG. in Rom. 12, 11 p. 702[B] AVG. civ. 13, 24). MAXIMIN. c. Ambr. 86 p. 33, 27 inter tuos calens, apud aemulos -us. VVLG. Ier. 6, 7 sicut -am fecit cisterna aquam suam, sic -am (*i. obstinatam, vigentem*) fecit malitiam suam (*cf.* GREG. M. in Ezech. 1, 2, 10 perfidia -a remansit). RVFIN. Orig. princ. 2, 8, 3 qui deciderunt a dilectione dei ... refrixisse in caritate eius ac -i effecti esse dicendi sunt *eqs.* Orig. in psalm. 38 hom. 1, 7 nihil tepidum in eis neque -um permanebat. AVG. nat. et grat. 68, 82 animos ad recte vivendum -os et pigros ... accendere (*cf.* serm. 234, 3). civ. 18, 50 p. 335, 1 D. ut -i timore non essent, igne caritatis ardebant. bon. viduit. 18, 22 voluntates pigras excitent, accendant -as. CORIPP. Iust. 2, 265 iam -us omnis alterius vitae solo fervebat amore. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 9. moral. 11, 16 crudelitatis eius (*sc. Pauli*) -ae cogitationes versae sunt in ardorem pietatis.

structurae ad I: accedit abl. causae p. 1326, 46. 78. 80. 1327, 5. 7 al.; acc. limit. p. 1326, 35. ad II: accedit abl. limit. p. 1329, 63. 67, dat.: p. 1329, 59; in *c. acc. (abl.): l. 3. p. 1329, 74. 75. 84*; ad *aliquid: l. 47. 65. p. 1329, 77. 78. nota iuncturam*: -um facere (efficere): *l. 59. 62.*

n. subst. **frīgidum,** -ī (*cf. p. 1327, 69. 1329, 17*): *i. q. -i cibi, medicamenta sim.*: CELS. 1, 3, 7 sudanti adhuc -um bibendum *non* esse (ANON. med. ed. Piechotta 75 infunde -um. *nota proverbium*: PETRON. 67, 10 caldum meiere et -um potare). 4, 15, 3 abstinendum utique est ab omnibus -is. PLIN. nat. 11, 283. AMBR. virg. 3, 5, 24 corpus aegrotum nunc calidioribus fovetur, nunc -ioribus temperatur (*cf.* VAL. CEM. hom. 20, 1 ORIBAS. syn. 6, 35). HIER. epist. 54, 9, 4 -a quaeque in esu ... sumere. *i. q. frigus aëris, elementorum sim.: sing.*: VARRO ling. 5, 59 humidum et -um terra. CELS 2, 7, 6 -o calidoque offen-

[*Rubenbauer*]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ditur. SEN. nat. 6,13,2 -um et calidum semper in contraria abeunt. 6,13,4 vis maior -i. dial. 4,19,2 -i mixtura timidos facit (*cf.* COLVM. 3,12,3 bona valetudo *corporum nostrorum* calidi et -i ... certo ... modo contineatur. APVL. Plat. 1,17 obaequalitas ista ... ferventis ac -i sanitatem largitur. ORIBAS. syn. 5,43). epist. 67,1 nec calidum nec -um pati. 92,21 -um ... aliquid et calidum novimus, inter utrumque tepidum est *eqs.* IREN. 1,17,1 FILASTR. 47,5. 123,4 MART. CAP. 4,368. *plur.*: CIC. rep. 3,13 calida et -a. nat. deor. 3,32 sentit *animal* ... et calida et -a. OV. met. 1,19 -a pugnabant calidis (*cf.* PS QVINT. decl. 10,17 *in corpore humano. sim.*: APVL. apol. 49. VAL. CEM. hom. 20,1 -a corporum ferventibus pasci). MANIL. 1,141 -a nec calidis desint. COLVM. 3,9,8 (*opp.* calida). APVL. mund. 21 aequalis ... diversitas ... ferventium, -orum. TERT. adv. Marc. 1,16 p. 311,10 tota operatio ... constat ... ex calidis et -is. CLAVD. MAM. anim. 1,18 p. 68,12 ORIBAS. syn. 6, 24. 35.

adv.: **ex frīgidō:** VITR. 10,15,2 lamnisque ferreis ex -o ductis. **frīgidum:** PLIN. nat. 18,319 oraculum occurrit -um picari pro nihilo ducentium. **frīgidē:** *comp.: l. 28; superl.: l. 31.*

1 *proprie*: CASS. FEL. 33 thoracem ... embrochabis in hieme calide, aestate -e. 2 *translate: i. q. lente, languide, inerter, sine vi et impetu*: CAEL. Cic. epist. 8,10,3 ita -e agunt, ut nolle existimentur. QVINT. inst. 11,3,133 si aliquando concitate itur, numquam non -e reditur. GELL. 19,3,1 turpius esse ... exigue atque -e laudari, quam insectantes et graviter vituperari. AVG. doctr. christ. 4,5,7 cum alii faciant obtuse, deformiter, -e, alii acute, ornate, vehementer. *i. q. sine effectu, nequiquam*: EVGRAPH. Ter. Eun. 268 -e agunt. *imprimis de argumentis, dictis, actionibus oratorum sim. i. q. insulse, infacete, stulte, inepte*: SEN. contr. 1,4,10 -ius dixit ... sententiam (QVINT. inst. 6,3,4 plura ... facete, *alia* ... -ius. GELL. 13,25,7 nimisque ... poetice). QVINT. inst. 6,1,39 alioqui vir facundus ... infantem suam -issime reportavit. GELL. 6 (7),3,43 Tiro in Catonem non nimis -e neque sane inaniter (*sc. dixit*). 13,25 (24),7 duobus verbis ... inepte et -e esse usus *Cicero*.

deriv.: frigidarius, frigiditas, frigido(r), frigidosus, frigidulus. *comp.*: per-, prae-, subfrigidus. frigidopoeta.

frigilla, -ae *v.* fringilla. **frigites, frigium** *v.* phryg-.

1. ˣfrīgo, -xī, -ctum *et* (*postea*) -xum, -ere [*idem esse videtur atque ind.* bhr̥jjáti '*frigit*', *gr.* φρύγειν; frictus = *umbr.* frehtu, *si recte vertitur* '*frictum*', *ind.* bhr̥ṣṭáḥ, *gr.* φρυκτός; *cf. Zeitschr. f. vergl. Sprachforsch. 30, 353. Th.*]. *de originatione*: PAVL. FEST. p. 91 -ere et -ctum a Graeco venit φρύγειν. ISID. orig. 20,2,23 -xum a sono dictum, quando in oleo ardet. *de formis: de perf. act.*: CHAR. gramm. I 245,11 -o, -is, -xi (DIOM. gramm. I 369,10). *nota distinctionem*: CHAR. gramm. I 247,24 frigeo, friges, frixi et -o, -is, -xi (*cf.* DOSITH. gramm. VII 435,5 -o φρύγω frigeo ψυχρός εἰμι. DIOM. gramm. I 371,28 MACR. exc. gramm. V 606,35 PHOC. gramm. V 437,27. 606,35). BEDA gramm. VII 273,27 *cf. p. 1319,82. extat perf. in* -xi *apud* HIER. epist. 54,10,3 VVLG. Ier. 29,22 RVFIN. Orig. in lev. 5,5 VITAE patr. 3,7 NOT. Tir. 69,38. *in* -cui: DIOSC. 1,79. *de supino*: FRG. Bob. gramm. VII 544,15 (*nisi ad* frico *pertinet*) -ctas dicimus, non -xas. *at* MACR. exc. gramm. V 606,35 -o ... unde -xum, frixorium. *nota distinctionem* (*aliter v. p. 1320, 4*): ISID. diff. app. 147 -xum a frigore, -ctum a frigendo. *cf. de loco quodam scripturae, cuius interpretatio est dubia* HESYCH. in lev. 2,16 p. 812ᴰ. *scriptores antiquiores exhibent formas sup. non nisi in* -ctum *inde a* PLAVTO CATONE VARRONE *passim. formae in* -xum *extant inde a* SER. SAMM. 509 (*cod. B, at* 598 -cto) ITIN. Anton. Plac. rec. A 34 VEG. mulom. 1,13,3 HIER. VVLG. PRVD. *passim. inter formas supini variant codd.* THEOD. PRISC. (*v. ind. p. 514*) CHIRON (*ex. gr.* 858 -ctus *et* -xus) APIC. (-ctus: 1,5.11 tit. *al.*; -xus: 7,329. 10,445 tit. APIC. exc. 61) CAEL. AVR. SIDON. epist. 8,14,5. *saepe scribitur* fric-, fring-. *de significatione* (*cf. l. 45 et* HESYCH. in lev. 2,16 p. 812ᶜ *p. 1332,49*): SCHOL. Hor. sat. 1,5,72 -it assat. GLOSS. φρύγω. τηγανίζω. III 160,38 frigeo *et* II 451,4 frego τηγανίζω. -e τηγάνισον. -xum τηγανητόν. afigen (*vel* afigaen *anglosax.*). -ctum τηγανιστόν. tiganiton. [*val.* frige, *it.* friggere, *francog.* frire, *hisp.* freir. *M.-L.*]

A *proprie*: 1 *compositiones (medicamentorum), cibos*: a *formae activae i. q. torrere, amburere, arefacere, siccare*: CATO agr. 106,1 sesquilibram salis -ito (VEG. mulom. 2,79,17 alumen scissum et sales -ito [*L cf.* CHIRON 461; fricato *cum cett. codd. edd.*]. CHIRON 747. 968). OV. medic. 70 corpora -e fabae (*syn.* torrere. *cf. p. 4, 54 sqq.*). PLIN. nat. 18,72 Graeci ... hordeum siccant ... ac -unt. PALLAD. 11,14,7 *herbas* simul -as (fricas *sive* frangas *codd.*). PELAGON. 20 seminis cucurbitae Alexandrinae acetabulum unum -is et tundis (VEG. mulom. 1,17,17 CHIRON 346). 113 *herbas* -es et cribrabis. 315 ervum. 460 cupressi frondes in furno -e. *al.* VEG. mulom. 2,6,6 lenticulam et hordeum pari mensura -es (CHIRON 251). CHIRON 441 lupinum -ito et contundito. RVFIN. Orig. in lev. 5,5 si quaedam in sartagine -xerint (*ibid.* coxerint. assaverint). DIOSC. 1,79 quam (*sc. resinam*) si -cueris fragilior invenitur (*opp.* cum refrigdaverit). APIC. 4,141 -es ova dua (*E*, dura *V*). 4,143 pisces. b *formae passivae (saepe sensu neutro): stirpis praes.*: NON. p. 7,9 quaecumque -untur. PALLAD. 2,17 vino resperguntur folia, ne -antur (*i. exsiccentur*), antequam decoquantur VVLG. lev. 6,21 *simila* in sartagine oleo conspersa -etur (ποιηθήσεται). I par. 9,31 eorum, quae in sartagine -bantur (τῆς ϑυσίας τοῦ τηγάνου). APIC. 1,11 *pisces* -untur et levantur. GREG. M. in Ezech. 1,12,29 in sartagine cibus -itur. ORIBAS. syn. 4,33 *ervi* si assantur aut -untur. *praesertim part. perf. pass. (saepe vice adi.) i. q. tostus, aridus, siccus, assus*: PLAVT. Bacch. 767 -ctum ... cicer (*v. vol. III p. 1048, 76 sqq.* GLOSS. V 416,27 -xi ciceris fabae siccatae in sole). Poen. 326 -ctas nuces. CATO agr. 156,3 cumini -cti (SER. SAMM. 598 THEOD. PRISC. log. 86 ORIBAS. syn. 2 add. p. 843). VARRO rust. 2,4,21 triticum -ctum (*opp.* crudum. *cf.* COLVM. 6,5,2 -cti ac moliti). CELS. 2,30,1 *frumenta* (*cf. ibid.* si *panis* ustus est). 4,8,3 allium -ctum deinde contritum. 5,18,27 sesami -cti. 6,6,5. 13. 6,7,1ᴳ. 6,15,1 salis -cti (6,15,2 COLVM. 7,5,9. 7,10,4 SER. SAMM. 509. PALLAD. 12,19 -ctos et adhuc calentes sales. 12,21 APIC. 1,5 THEOD PRISC. eup. faen. 74). 6,18,5. 6ᴬ lini semen. SCRIB. LARG. 69 git. 203 cerae pondo dua, resinae -ctae (*i. aridae, durae*) pondo dua ... liquefacta (*saepe* PLIN. med. 2,26 PELAGON. 318. VEG. mulom. 1,13,3 *saepe.* CHIRON 280. 591. GLOSS. III 538,31. 545,29 dicamen resina non -xa). PLIN. nat. 29,43 item (*sc. dantur*) ex oleo -cta terna *lutea ovorum.* 30,111 locustae -ctae. APVL. met. 7,15 hordeum meum -ctum et sub eadem mola ... quassatum (VEG. mulom. 2,6,10 *al.*). PLIN. med. 3,34 ostrea -cta. VEG. mulom. 2,109,6 amygdalae -xae (CHIRON 370). 2,110,3 sinapis Alexandrini -xi. CHIRON 201 cucurbitae Aegyptiae semen -ctum. AMBR. Cain et Ab. 2,6,20 si ... offeres sacrificium de primitivis ovibus, -xum in igne, -xum pingue. VVLG. II reg. 6,19 similam -xam oleo (λάγανον ἀπὸ τηγάνου; *cf.* I par. 16,3. *nota interpretationem spiritalem* SIDON. epist. 8,14,5). SORAN. p. 35,23 ova ... elixa vel -xa (DIOSC. 2,29 cum galla. APIC. 7,329). DIOSC. 5,6 *uva passa* (*Diosc. gr. 5,3* τηγανισθεῖσα). APIC. 2,49 isicia ... ita si -cta fuerint (*E*, fuerit *V*), ut callum vincant (*Schuch cogitat non recte de quodam subst.* fricta, -ae). 4,140 de apua -cta. APIC. exc. 61 pisces -xos (*cf.* 69 assos). CAEL. AVR. chron. 2,7,106 *al.* ANTHIM. 19 sumen porcinum et ipsud bonum est et -xum et elixum.

2 *corpora animantium*: HIER. psalt. sec. Hebr. 102,4 ossa mea quasi -xa contabuerunt (*cf. allegorice* CASSIOD. in psalm. 101,4). VVLG. Ier. 29,22 quos -xit (ἀπεπηγάνισε) rex Babylonis in igne (*cf.* HIER. epist. 54,10,3; *nota interpretationem spiritalem*: HIER. in Ier. 29,22 p. 361,19 epist. 65,2,1). PRVD. perist. 10,759 quotiens ... sartago -xum torruisset puberem. VITAE patr. 3,7 stetit in aestu quinque dies -xitque corpus suum. *technice de animantibus sideratione afflictis*: CHIRON 561 si quod iumentum -ctum fuerit maxillam unam, hoc est sideratum (*cf.* VEG. mulom. 2,39,3).

B *tropice (cf. l. 28) et translate: de hominibus*: PLAVT. Bacch. 767 (*iocose*) tam -ctum ego illum reddam (*i. calefaciam*) quam -ctum est cicer. GREG. M. in Ezech. 1,12,29 spiritalis zelus doctoris animam -it (*cf.* moral. 26,10 -it et excruciat). *de actione*: AVG. epist. 48,3 talis actio nec -itur (*i. fervet*) negotio nec frigida est otio. HESYCH. in lev. 2,16 p. 812ᶜ *theologiam* in igne spiritus -ere (fringere *trad.*) id est illius operationem ... nobis commodare.

deriv.: fricticulae, fricticus, frixo, frixorium, frixura.

comp.: con-, ef-, refrigo.

2. frigo, -ere [*si diversum est a* 3. frigo, *vox onomatopoetica esse potest, cf.* friguttire, fritinnire, fring(u)illa. *Th.*]. NON. p. 308,11 -ere est et friguttire cum sono sussilire. *affert* AFRAN. com. 247 neptis porro de lecto -it. *cf.* 3. (frigo) frigit.

3. (frigo) **frigit,** -ere [*orig. inc., nisi cf. est c. gr.* φρίσσειν, φρίξ. *Th.*]. NON. p. 7,8 -ere est ... sussilire cum sono vel erigi et excitari (exilire *var. lect.*), quod quaecumque friguntur vel frigent ... cum sono sussiliunt (*cf.* GLOSS. V 650,33). p. 308,6 -it correpta prima syllaba significat erigit. Accius Meleagro (trag. 461) '-it fricantem corpus †acuum occulte abstruso in flumine'. idem in eadem (trag. 443) '-it †aestas rubore ex oculis (occultis *trad.*) fulgens flammeo'. *alii alia temptaverunt, cf. Ribb.² coroll. LIX; Bücheler, Kl. Schr. I 189 sq.* [VARRO Men. 365 *ap.* Non. 7,16 erigi *em. Bücheler.*]

frīgor, -ōris *m.* [*cf. c.* frigus *et c.* calor. *Th.*]. PROB. cath. gramm. IV 14,23 *nomina terminata in* gor ... o in nominativo correpta, in genetivo producta: -r, -is. *non attuli nisi nom. et acc., ceteros casus ad* frigus *rettuli.* [*francog. vet.* freour, *hisp.* frior. *M.-L.*]

i. q. frigus praesertim febrientium: ISID. orig. 4,5,7 Graeci ... -em (rigorem *pars codd.*) φλεγμονήν appellant. GLOSS. III 169,10 ῥόος. AVG. serm. ed. Mai 40,1 magnum est, quod te invadit sudor, sed magnificentius est, quod te modo magnus invadit -r. PS. AVG. quaest. test. p. 321,4 *sol* reficit homines calore suo post -em. PS. THEOD. PRISC. simpl. med. 27 ad -em (*G*, frigorum *Rose*) typum. DIOSC. 3,88 tipicos -es excludit (*Diosc. gr. 3, 80, 5* ῥίγη). 5,39 -es antiquos ... compescit (*Diosc. gr. 5,18* ῥίγεσι χρονίοις). GREG. TVR. vit. patr. 20,3 -em accedentem aestumque restrinxit. PASS. Thom. 147,17—18 dolores et calores et -es pellebat. GLOSS. V 345,1 -r timor (*cf. p. 1334,17*).

frīgora, -ae *f. a* frigus, *cf. p. 1333,23.* GLOSS. V 104,10 frigus et frigura dicimus. *i. q. febris frigida*: DIOSC. 3,56 tutos homines a -a servat. 3,91. GREG. TVR. vit. patr. 8,10 si febricitans, si -as (-es *cod. 4*) habens ac diversis morbis laborans. glor. conf. 21 nec ultra ab hoc morbo -ae (-is *cod. 4*) vel confractionis ullius pertulit gravitatem. 24

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-as (-a *cod. 4*) passi. 84 a -is (*cod. 1*, -bus *cod. 2*, -e *cod. 4*) febricitanti. glor. mart. 104 a -a occupati. Mart. 3, 50 a -as (-bus *cod. 2*) sanato. 4, 21 a -is aegrotabat. VITA Caes. Arel. 2, 42 da mihi . . . propter -as (*cod. 3*, quartanas *cod. 2*).

frīgorificus, -a, -um [*a* frigus *et* facere, *cf.* calorificus. *Th.*]. GELL. 17, 8, 14 oleum quoque calorificum est... acetum autem omnium maxime -um est (= MACR. sat. 7, 12, 29).

†**frīgoriticus**, -a, -um *cf. c.* frigus, frigora. *i. q. ad febrim frigidam pertinens*: GREG. TVR. glor. conf. 15 typos -os. Mart. 4, 8 a febre -a convaluerunt. vit. patr. 13, 1 ab accessionibus -is. *masc. vice subst.* **frīgoriticus**, -ī: *i. q. febricitans*: GREG. TVR. glor. mart. 5 -is potum dare. vit. patr. 19, 4 -us... febre convaluit. *passim v. ind. p. 946.* VEN. FORT. vita Radeg. 20, 48 -eticus (-aticus MP^1) ... aut languidus.

frīgoro, -are *v.* frigero.

frīgorōsus, -a, -um *a* frigus. GLOSS. V 264, 33 alsiosus quod alget, id est -us. 344, 52 alsiossus, frigoriosus (*sic*). IV 14, 12 *al.* alsosus -us. *i. q. frigidus* (*de locis*): CET. FAV. 2 p. 289, 8 -is . . . regionibus (*opp.* aestuosis). SCHOL. Iuv. 3, 190 ('gelida Praeneste') aut ab aquarum abundantia dicit 'gelida'. . . aut -am.

†**frīgus**, -oris *n.* [*i. q. gr.* ῥῖγος, *cf. c.* frigēre, -escere. *Th.*]. *de genere*: NON. p. 206, 22 -s generis neutri. *temporibus posterioribus sing. masculine, plur. feminine ponitur* (*v.* frigor, frigora). *de significatione*: PAVL. FEST. p. 6 ut sit -s dolor quidam membrorum rigore collectus. NON. p. 310, 28 -is quae sit significatio, manifestum est. SERV. Aen. 5, 128 ἄνευ φρίκης sine -e (*cf.* PAVL. FEST. p. 2). GLOSS. ψῦχος. ῥῖγος. κρύος. κρυμὸς τὸ ψῦχος. V 203, 4 -is duo genera sunt: alterum quod fugimus hieme (*cf. p. 1336, 1 sqq*), alterum quod captamus (*cf. p. 1336, 25 sqq.*). *legitur inde a* PLAVTO ENN. LVCIL. CATONE, *pluraliter inde a* VARRONE CIC. *per totam latinitatem.* [*val.* frig, *sard.* frigus. *M.-L.*] [*loci dub. vel corr.*: TVRPIL. com. 102 *traditur* -s *vice* Phrygis. Ov. met. 1, 56 fulgora (*frg. Bern*, -a *codd. cett.*). fast. 1, 666. GERM. frg. 4, 90 -a *vice* sidera *coni. Maaß*. PLIN. nat. 11, 238 *lac* -e serescit (*coni. Barbar.*, umore fervescit *trad.*). QVINT. decl. 306 p. 204, 12 SIDON. epist. 1, 4, 2 *var. lect.* ferias *v. p. 504, 76.* *saepius confunditur c. v.* rigor.]

I ***proprie*** *i. q. status frigendi, algor, frigidum* (*opp.* calor, aestus): **A** ***generaliter de quolibet algore***: ENN. frg. var. 46 -i miscet calorem *natura* (*cf.* VARRO Men. 428. LACT. inst. 2, 9, 16 admixta umoris ac -is materia). CIC. inv. 1, 42 contrarium . . . -s calori. LVCR. 1, 300 nec calidos aestus tuimur nec -a quimus usurpare oculis. 2, 517 calor ac -s mediique tepores interutrasque (*sc. inter flammas et pruinas*) iacent. 2, 843 corpora... secreta teporis sunt ac -is omnino calidique vaporis (*cf.* 2, 858). Ov. met. 1, 51 mixta cum -e flamma (*cf.* CLAVD. 22, 8). SEN. dial. 4, 19, 2 pigrum est . . . contractumque -s. nat. 2, 10, 4 sterile -s est, calor gignit. 6, 13, 2 ibi calidum est, unde -s expulsum est. TERT. anim. 43 p. 370, 20 concoquere ... caloris, non -is operatio est. SERV. auct. georg. 1, 93 -is finis est caloris initium *eqs.* 1, 236 color *caeruleus* convenit -i. CLAVD. MAM. anim. 1, 6 p. 43, 13 BOETH. herm. pr. 2, 13 p. 200, 26 ignis non capit -s. NICET. psalm. p. 69, 8 sicut aestus a -e discretus est.

B ***speciatim***: **1** *corporum animantium*: **a** *animalium natura frigidiorum*: PLIN. nat. 16, 144 serpentium -i gratissima *hedera* (30, 85. *cf.* 10, 145 ova... serpentium ex -e lenta). CLAVD. carm. min. 49, 6 -s, quo cuncta rigent animata, medullis *torpedinis* miscuit *natura*. *sim.*: APVL. Plat. 1, 15 vertex cordis ... pulmonum excipitur ... -e. **b** *animantium caeli asperitate algentium*: Ov. fast. 2, 856 virque tuo (*sc. Procnes*) Tereus -e laetus erit. *metonymice*: MART. 2, 46, 8 tu spectas hiemem . . . et lateris (*i. comitis*) -a trita tui. *alia et similia v. p. 1336, 1 sqq.* **c** *seniorum, quorum calor iam marcuit* (*nonnulla spectant etiam ad II A*): CELS. 2, 1, 5 aetas media tutissima est, quae neque inventae calore neque senectutis -e infestatur (*cf.* ARNOB. nat. 3, 9 p. 117, 11). SEN. dial. 4, 19, 4 inclinatum calorem *aetatis siccioris* -s insequitur. epist. 67, 1 iam aetas mea contenta est suo -e. HIER. epist. 54, 9, 4 senibus qui pituita laborent et -e. PAVL. NOL. carm. 15, 219. **d** *animantium ex morbis praecipue febribus sive morte frigentium, inde saepe fere i. q. febris frigida* (*cf. supra l. 24 sq.*): LVCIL. 643 vestimentis -s atque horrorem exacturum. LVCR. 3, 401 gelidos artus in leti -e linquit (4, 924. *cf.* Ov. met. 2, 611 -s letale [NEMES. ecl. 1, 49 SEDVL. carm. pasch. 3, 36]). 6, 1191 a pedibus . . . succedere -s. VERG. Aen. 12, 951 solvuntur -e (SERV. morte) membra. LYDIA 23 calor infuso decedit -e mortis (AMBR. hex. 3, 12, 52 VICTRIC. 27). CELS. 3, 2, 2 si percurrit corpus -s aut calor. 3, 3, 3 aliae *febres* protinus a calore incipiunt, aliae a -e, aliae ab horrore. -s voco, ubi extremae partes membrorum inalgescunt. 3, 9, 2 si diu -s est et torpor et iactatio corporis. 3, 11, 1. 3, 12, 4. 5, 26, 19 -s et ex eo mors sequitur. SEN. dial. 1, 3, 12 gelatus est sanguis ac... paulatim -e inducto venarum vigor constitit. 5, 10, 3 fomentis contra -s rigoremque pugnatur. PLIN. nat. 20, 18 -s pellit e pedibus *rapus*. 20, 138 ante accessiones, quarum -s intolerabile est (*cf.* 23, 48 accessiones cum -e extremitatum fient). 20, 158 discutiunt -a. 21, 162 contra ea, quorum veneno tremores et -s accidunt. 32, 114 -a febrium. SIL. 2, 136 labuntur gelido torpentia -e membra. 5, 528 diffundente per artus -e se Stygio. STAT. Theb. 8, 734 animos extremo -e labi sensit. silv. 3, 3, 20 animaeque supremum -s amat. COMM. apol. 955 non febres accedunt in illis, non -a saeva. LACT. inst. 2, 9, 10 vita in calore est, mors in -e. FIRM. math. 2, 4, 5 dolores aegritudines -s febresque. 4, 15, 2 faciet *luna* circa ventrem -s assiduum, quos Graeci psychrocoelios vocant. 6, 9, 5 ut mixtum caloribus -s corpus . . . concutiat. 6, 9, 9 ex acerbo humorum -e. CLAVD. DON. Aen. 9, 413 ut -s (*sc. mortis*) . . . repente succederet. VVLG. deut. 28, 22 percutiat te dominus febri et -e (ῥίγει). VICTRIC. 5 defuncti mariti -s. DIOSC. 1, 19 -a mitigat. APIC. 1, 29. CAEL. AVR. chron. 4, 8, 107 articulorum. *al.* VEN. FORT. vita Radeg. 32, 74 qua hora -s speraret... fugata sunt -a. TAB. devot. Audollent 140, 9 patiatur febris -s. *sim.*: Ov. met. 2, 823 -sque per inguen *Aglauri in lapidem mutatae* labitur. **e** *animantium prae pavore horrentium, inde i. q. timor, metus* (NON. p. 311, 3 -s metus. SERV. Aen. 1, 92 et timor pro -e et -s pro timore ponitur. CLAVD. DON. Aen. 2, 210 metus ..., qui -e non caret. GLOSS. -e timore *cf. p. 1332, 79*): VERG. Aen. 1, 92 Aeneae solvuntur -e (SERV. *ad l.* timore; *fatue contradicit* CLAVD. DON.) membra. 12, 905 gelidus concrevit -e sanguis. Ov. epist. 9, 135 -sque perambulat artus. 12, 142 in toto pectore -s erat. 18, 192 nescio quid pavidum -e pectus habet. EPIST. Sapph. 112 astrictum gelido -e pectus erat. Ov. met. 9, 582 pavet obsessum glaciali -e corpus. 11, 416 cui protinus intima -s ossa receperunt. fast. 1, 98 gelidum subito -e pectus erat. 2, 754 pectora -s habet. EPICED. Drusi 153 extimui -sque per ossa cucurrit. VAL. FL. 3, 236 languescunt -e cursus. SIL. 6, 170 penetravit in artus horror et occulto riguerunt -e membra. STAT. silv. 3, 2, 51 timido iam -e pectus labitur. Theb. 6, 395 concurrit summos animosum -s in artus. *al.* *nota*: PETR. CHRYS. serm. 34 p. 296^{C} timoris -s extinguebat crudelitatis ardorem.

2 *rerum praecipue naturalium*: **a** *aëris, caeli, ventorum, regionum, temporum sim.*: *absolute* (NON. p. 311, 5 -s aëris natura): ENN. frg. var. 56 *Iupiter* ex imbre -s . . . fit. VARRO ling. 5, 113 quod tram⟨e⟩at -s id genus vestimenti (*cf.* LVCR. 6, 948 transire per aes). rust. 2, 2, 18 antequam calores aut -a se fregerunt (eregerunt *cod.*). Men. 171 pruina ne iacentem sub ⟨diu⟩ dealbet algu ⟨candi⟩canti -e. CIC. Arat. 58 de corpore -s anhelans . . . Capricornus (*cf.* MANIL. 4, 253). inv. 1, 40 accidit omnibus eodem fere tempore . . . calor, -s. Verr. 5, 87 nudus . . . in -e. Cato 34 nullo -e adduci, ut capite operto sit. *al.* Q. CIC. carm. frg. 11 Sagittipotens iaculatur -a terris. LVCR. 1, 355 permanat -s ad ossa (1, 494. 6, 952 -sque vaposque). 4, 260 fluit -s. 6, 364 fretus ipse anni permiscet -s ⟨et⟩ aestum (*cf.* 6, 371). 6, 594 venit in artus (*cf.* MART. 4, 19, 9 SER. SAMM. 111). *al.* VERG. georg. 1, 352 agentis -a ventos. 2, 256 exquirere -s *sŏli* difficilest. 2, 344 si non tanta quies iret -sque caloremque inter. 3, 356 semper spirantes -a cauri (*v. vol. III p. 658, 2. 70 sqq.*). HOR. carm. 4, 7, 9 -a mitescunt zephyris (*cf.* Ov. trist. 3, 12, 1). CARM. de mens. 3, 21 repetunt sua -a mensem. PROP. 4, 3, 48 in glaciem -e nectit aquas *Iuppiter*. Ov. met. 2, 224 nec prosunt Scythiae sua -a (*cf.* POMP. TROG. Iust. 38, 7, 4). 2, 763 domus . . . plenissima -is. fast. 2, 151 restant . . . -a. trist. 5, 2, 65 numquam sine -e caelum. *saepe*. LIV. 5, 48, 3 gens ...-i assueta. 21, 31, 8 infames -bus Alpes. MANIL. 2, 659 genitusque ad -a Piscis. GERM. frg. 3, 16 Aegoceros . . . -a durat. *al.* CELS. 4, 6, 5 tempore antelucano, quo praecipue -s intenditur. 4, 20, 4 cum -s subit. 7, 7, 4^{E} *autumnus* iam fractis aestibus, nondum ortis -bus. SEN. nat. 2, 11, 2 stellae . . . modo -a, modo imbres . . . movent. 7, 28, 1 aequinoctium in calorem -sque flectentis anni. epist. 107, 7 hiems -a adducit. COLVM. 1, 1, 5 intepescente pristino -e. 1, 4, 10 aer calore et -e temperatus. 5, 10, 4 minus -is penetret. 9, 7, 5 quam minimum -is admittant. 11, 2, 78 hiemat cum -e et gelicidiis. 12, 3, 6 pluviis . . . diebus vel cum -bus aut pruinis *eqs. al.* MELA 1, 11 unde -bus arcentur. PETRON. 42, 2 -i laecasin dico. PLIN. nat. 11, 147 callosis contra -a caloresque . . . tunicis. *al.* VAL. FL. 7, 230 nec nos . . . cluserit hoc uno semper sub -e mensis. QVINT. inst. 2, 16, 14 pleraque *animalia* contra -s ex suo corpore vestiuntur. AVR. Fronto p. 93, 5 N. tantum -is est in cubiculo meo. PANEG. 12 (2), 22, 2 non -e Bosphoranus . . . securus est. MAR. VICTORIN. ad Iust. 9 ex flatu venti -s, quod ligat amnes. HYG. astr. 1, 8 p. 28, 6. 15 *opp.* fervor. *ibid.* p. 28, 10 *opp.* calor. *passim.* *accedit genet. attr.*: VARRO rust. 1, 13, 7 orientis. VERG. ecl. 7, 51 Boreae (georg. 1, 93). 10, 47 Rheni (STAT. silv. 5, 1, 129). georg. 2, 321 prima vel autumni sub -a (*v. vol. II p. 1603, 73 sqq.*). TIB. 1, 2, 29 hibernae ... noctis (Ov. am. 1, 9, 15). 1, 4, 5 hibernae ... brumae (Ov. trist. 4, 7, 1 SEN. Phaedr. 966 COLVM. 10, 77. 11, 3, 13 MART. 5, 34, 5. 7, 65, 1 AVIEN. Arat. 1806). SEN. nat. 4, 13, 3 loci (PLIN. epist. 3, 14, 3). COLVM. 1, 4, 9 hiemis (6, 27, 11. 9, 6, 2. 11, 3, 56 *al.*). 4, 8, 3 regionis (PORPH. Hor. carm. 3, 24, 11). VAL. FL. 6, 505 instanti nimborum -e maestae . . . volucres. STAT. Theb. 10, 138 obscuri . . . caeli. MART. 1, 55, 5 quisquam picta colit Spartani -a saxi (*i. atrii*). FIRM. math. 1, 4, 6 *Saturni. al.* *adi.* (*per litteras digesta*): Anienum: STAT. silv. 4, 4, 17. Arctoum: SEN. Med. 683 OCTAVIA 234 LVCAN. 10, 250 PANEG. 12 (2), 4, 3. brumale: VERG. Aen. 6, 205. *cetera v. vol. II p. 2209, 73 sqq.* Dalmaticum: VATIN. Cic. epist. 5, 10^{a}, 1. externum: COLVM. 6, 22, 2. Gallicanum: SERV. ecl. 10, 47. grandineum: ALC. AVIT. carm 5, 190. hibernum: SEN. nat. 3, 10, 5 COLVM. 4, 32, 5 PLIN. nat. 17, 262 IVST. 2, 1, 7 PALLAD. 8, 4, 5.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hiemale: ARNOB. nat. 2,17 *p. 62,2.* 6,3 *p. 216,5* CLAVD. DON. Aen. 6,205. matutinum: HOR. sat. 2,6,45 LIV. 22,51,6 CELS. 1,2,3 CVRT. 7,5,5 CALP. ecl. 5,33 *al.* nocturnum: LIV. 40,22,7 CVRT 8,10,7 COLVM. 11,3,63 LVCAN. 9,844 *al.* Paelignum: HOR. carm. 3,19,8. Picenum: MART. 11, 52,11. pluviale: AVIEN. Arat. 1839 CLAVD. carm. min. 28,3. pluvium: VERG. georg. 3,279. Riphaeum: CLAVD. rapt. Pros. 3,322. roscidum: PLIN. nat. 18,282. Saturnium: PROB. Verg. georg. 1, 336 *sqq.* Scythicum: OV. Pont. 1,3,37 LVCAN. 1,18. 6,325. Stygium: SIL. 5,528. terrenum (*i. soli*): STAT. Theb. 2,404. Tiburtinum: MART. 4,57,10. vernum: OV. met. 14,763 GERM. frg. 4,49. vespertinum: CELS. 1, 2,3. *metonymice de ipsis locis frigidis*: OV. trist. 3,4^{b},51 ulterius nihil est nisi non habitabile -s. SEN. dial. 4,15,5 in -a septentrionemque vergentibus *populis*. MART. 4,64,14 colles et quodcunque iacet sub urbe -s. ARNOB. nat. 4,5 p. 145,14 si orientem solem respexero, cardo mihi -is et septentrio fit laevus. *de temporibus vel diebus frigidioribus ad significandum tempus anni*: MVMM. Atell. 4 a -e fecere summo...Saturnalia *Romani*. VARRO rust. 1,34,2 regionibus, ubi maturius -a fiunt. 2,7,14 si -s erit (CIC. ad Q. fr. 2,10,1 LIV. 21,58,1 CELS. 2,1,2 SEN. benef. 4,39,3 nat. 4,4,3. 6,13,3 COLVM. 8,14,7 *al.*). frg. Non. p. 83,15 hieme ac -bus (*cf.* CIC. Rab. Post 42 COLVM. 7,3,11. 14. *sim.*: SEN. dial. 7,22,3 in bruma ac -e. COLVM. 11,2,16 propter brumam vel -a). TIB. 1,8,39 non lapis hanc gemmaeque iuvant, quae -e sola dormiat. OV. rem. 405 -e soles, sole iuvant umbrae. COLVM. 2,11,1 si -a incesserint. 4,8,1 priusquam -a invadunt. 4,23,2 -bus...vere vel autumno; quin etiam per brumam. 4,24,2 ingruentibus -bus (4,29,4). 6,3,1 boves calore sub divo, -bus intra tectum manere oportet. PLIN. nat. 34,96 aes omne -e magno melius fundi. MART. 7,95,7 hoc me -e basiet nec uxor. PALLAD. 4,9,9 fructus, qui possint et inter -a non necari. 10,5 antequam -s incipiat. *inde fere i. q. hiems: sing.*: RHET. Her. 4, 48,61 hirundines aestivo tempore praesto sunt, -e pulsae recedunt. VERG. ecl. 2,22 lac mihi non aestate (*cf. vol. I p. 1089,55 sqq.*) novum, non -e defit (SERV. *ad l. confert Theocr. 11,36 τυρὸς δ' οὐ λείπει μ' οὔτ' ἐν θέρει οὔτ' ἐν ὀπώρᾳ, οὐ χειμῶνος ἄκρῳ*). 5,70 ante focum, si -s erit, si messis, in umbra. HOR. epist. 1,15,5 gelida cum perluor unda per medium -s (*cf.* SEN. Herc O. 454. CLAVD. 1,132 medio sub -e). SYMPH. 49 (*nix*) sole madens, aestate fluens, in -e siccus. ARNOB. nat. 2.20 *locus* non algidus in -e, non fervoris nimii in calore. CLAVD. DON. Aen. 6,310 cum -s ingruere coeperit. *plur.*: VERG ecl. 10,65 -bus mediis (*cf. Theocr. 7,111 χείματι μέσσῳ*. CLAVD. 26,319). georg 1,300 -bus parto agricolae plerumque fruuntur (SERV. *ad l.* hiemis tempore). OV. fast. 1,149 -bus qua re novus incipit annus, qui melius per ver incipiendus erat. trist. 4,1,58 vere ... aestu ... per autumnum ... -busque. COLVM. 4,29,3 *syn.* per brumam. 5,10,9 ficum -bus ne serito. 8,5,8. 10,129 *herba* -bus caules et veri cymata mittit. 10,412. 11,3,51 -bus ac tempestatibus ... dum aequinoctium vernum conflat. 11,2,52 -bus serenis diebus. 11,3,53 *al.*

b *aquarum, nivis sim.*: LVCR. 2,590 volventes -a fontes. 4,219 -s, ut a fluviis *fluit* (6,925). OV. epist. 17,89 profundi (*sc. maris*). 20,220 *argentum* tactum gelidae -e pallet aquae. PLIN. nat. 31,27 *aquam* nimio -e esse noxiam. 31,36 -is *indicium habetur* taenias in fonte gigni. 31,39. 41 clarissima aquarum ... -is salubritatisque palmā. STAT. Theb. 9,531 undarum. silv. 1,5,26 Marsasque nives et -a ducens Marcia. PALLAD. 1,4,1 aestatis incendia -e *aqua* moderetur. AVSON. Mos. 342 -a piscinarum. VVLG. prov. 25,13 -s nivis (31,21). CLAVD. carm. min. 26,66 lacunas, -a quis longae blanda dedere morae. SIDON. epist. 6,8,2 -bus fontium civicorum. carm. 19,2 ut solidet calidam -e lympha cutem. c *variarum rerum corporearum*: PLIN. nat. 37,189 in ignes etiam additae *chalaziae* manere suum -s. 37,199 experimenta *gemmarum sunt* ... -e. STAT. Theb. 11,544 ferri. *de cibis*: CELS. 2,33,4 sine -e ... reprimunt cocta mala (ANTHIM. 56). PLIN. nat. 19,155. 31,40 voluptas -is contingit *decoctae* (*cf.* MART. 14,116,2 quo tibi decoctae nobile s aquae). 32,61. *de venenis* (*cf. p. 1333,55*): CELS. 5,27,3 maxima pars venenorum -e interemit. SEN. Med. 736 *compositioni* gelida pigri -is glacies inest. PLIN. nat. 24,24 venenis, quae -e necent. 24,61 quae -s inferunt. QVINT. decl. 350 p. 378,14 sunt *venena* quae -e sanguinem gelent, sunt quae calore nimio vitalia exurant. SIDON. epist. 5,8,2 extinxerat coniugem Faustam calore balnei, filium Crispum -e veneni. d *de effectu -is: -s plantis nocet*: LVCIL. 666 pars *segetis* obrigescit -e. CATO agr. 48,2 VARRO ling. 5,61 rust. 1,2,5 *al.* CAES. Gall. 1,16,2 propter -a ... frumenta ... matura non erant. VERG. georg. 2,376 -a nec tantum ... aut ... aestas *nocent vitibus. al.* OV. fast. 3,237 detonsae -e frondes. NVX 103 spoliatam -e *arborem*. LIV. 40,45,1 arbores, quae obnoxiae -bus sunt. COLVM. 3,9,8 omne vitis genus ... naturaliter laetatur tepore potius quam e. *al.* PLIN. nat. 16,137 -s inimicum lauro. 17,12. 18,135. MART. 7,31,4 nec iam -bus pares olivas. 8,68,4 ne ... Bacchi munera -s edat. PALLAD. 1,6,12 tepor evocat, -s includit. *prodest*: VARRO rust. 1,6,4 quaedam ... firmiora propter -s. VERG. georg. 1,48 seges *optima* ... bis quae solem, bis -a (SERV. *ad l.* noctium) sensit. 2,113 aquilonem et -a taxi *amant* (*cf.* 2,256 PLIN. nat. 16,40). PLIN. nat. 17,10 tempestiva -a plurimum arborum firmitati conferunt (*cf.* 17,216. 18,130). 19,83 -e ... gaudet *raphanus* (*cf.* MART. 13,16,1). *animantibus -s molestum vel noxium est* (*cf.* GLOSS. V 203,4 *p. 1333,28*): VARRO rust. 2,4,13 porci ... fiunt exiles propter -a. VATIN. Cic. epist. 5,10^{a},1 -s ..., quod illinc me eiecit, etiam hic refrigeravit. 5,10^{b} me nives, -a, imbres detruserunt. Q. CIC. Cic. epist. 16,8,2 vix in ipsis tectis et oppidis -s infirma valetudine vitatur; ... *ψῦχος δὲ λεπτῷ χρωτὶ πολεμιώτατον* inquit Euripides. CARM. obtrect. Verg. (Suet. vita Verg. l. 179 Br.) habebis -e febrem. CAES. civ. 3,18,1 morbo ex -e ... implicitus. OV. met. 2,174 -e pigra. Ib. 318 sit -s mortis causa famesque tuae. LIV. 27,44,8 maiorem partem militum fame ac -e ... amisisset (*cf.* AMPEL. 32,2 LAMPR. Alex. 57,3). VITR. 1,6,3 *vitia* ex -bus concipiuntur. CELS. 1 prooem. 18 initium morbi calor attulerit an -s (*cf.* 52). 1,9,3 -s inimicum est seni *eqs.* 2,1,12 -s modo nervorum distentionem, modo rigorem infert. *saepe*. SEN. epist. 15,5 exercitationem non -s, non aestus impediet, ne senectus quidem. COLVM. 6,27,11 nec -i committantur *equae praegnantes* (*cf. vol. III p. 1905,56 sq.*). 6,30,3 iumenta morbos concipiunt...-e. 7,5,2 si invasit -e *pestis*. 9,7,5 -s ignaviam creat *apibus*. SCRIB. LARG. 220 ad ulcera ex -e ... facta (*cf.* PLIN. nat. 20,67. 32,34). PLIN. nat. 8,201 abortus -i obnoxius. 23,6 nervorum dolores -e ortos. 26,106 sanat ... -is vitia (*cf.* SER. SAMM. 1039 mala -is atque caloris). VAL. FL. 6,505 instanti nimborum -e maestae ... volucres. MART. 7,37,3 rorantem -e nasum. FRONTO p. 51,4 N. p. 208,13 manus -e irritae. VVLG. psalm 147,17 ante faciem -is (*ψύχους*) eius (*sc. dei mittentis*) quis sustinebit? (*cf.* PAVL. NOL. epist. 11,8). THEOD. PRISC. eup. faen. 19 -s ... molestiam auribus facit. CAEL. AVR. acut. 2,21,128 *al.* *gratum est aestuantibus* (*cf.* Anienum, Tiburtinum *sim. p. 1334,79 sqq.*): VERG. ecl. 1,52 -s captabis opacum (SERV. *ad l.* id est auras prosperas ... unum -s est hieme, alterum quo refrigeremur aestate. *cf.* GLOSS. V 203,4 *p. 1333,29 et v. vol. III p. 377,36 sq.*). 2,8 umbras et -a (*cf.* OV. met. 7,809 PLIN. epist. 5,6,33). HOR. carm. 3,13,10 tu (*sc. fons*) -s amabile fessis vomere tauris praebes (PORPH. *ad l.* eleganter pro umbra refrigeranti). PROP. 2,24,12 manibus durā -s habere pilā. OV. met. 5,390 -a dant rami (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2,105). 10,129 arborea -s ducebat ab umbra. SEN. contr. exc. 5,5 ut domus ... brumales aestus habeant, aestiva -a (*cf.* PLIN. epist. 2,17,17. 5,6,30. SIDON. epist. 2,2,7 habent ... mapalia mea civicum -s). CVRT. 7,5,5 matutino -e corpora levabantur (*cf.* CLAVD. DON. Aen. 7,495 aprico -e levabat aestuantis ardorem). VAL. FL. 1,448 -a quercūs. STAT. silv. 1,2,155 excludunt radios silvis demissa vetustis -a. 1,3,8 frangunt sic improba solem -a. MART. 3,82,10 aestuanti tenue ventilat -s. 5,79,6 -s ... synthesis una facit. 10,30,15 mota salubre purpura -s venit. PLIN. epist. 3,14,3 recreatus loci -e (*cf.* FLOR. Verg. p. 183,4). VLP. dig. 33,7,12,16 vela, quae -is causa vel umbrae in domo sunt. AVSON. 417,98 per aestus aspirent tenues -s subtile aquilones. VVLG. prov. 25,13 sicut -s nivis in die messis. CLAVD. carm. min. 25,1 Venus blando quaesitum -e somnum ... gremio successerat antri. *praecipue febricitantibus, aegris*: LVCR. 6,1171 vertere in utilitatem ... ventum et -a. CELS. 1,9,3 aliis *vitiis occurrit* -s, aliis calor. CAEL. AVR. acut. 1,9,68 -s diaphoresim ... temperat. 2,37,192.

coniunguntur alia mala, quibus animantes vexantur: aestus (*v. vol. I p. 1117,47 sqq.*), calor (*v. vol. III p. 180,2 sqq. cf. p. 144,73 sqq.*), sol (CATO agr. 48,2 CATVLL. 23,14 VERG. georg. 1,93 CELS. 1,2,3. 3,22,9. 3,23,3 *al.* SEN. Phaedr. 795 COLVM. 11,3,11 LVCAN. 9,376 PS. QVINT. decl. 3,3 *al.*), ignis (MANIL. 4,498 CELS. 4,2,3. 5,2^{a},15^{B} SER. SAMM. 1039 tit. *al.*), vapor (COLVM. 9,6,2 *al.*). venti (PLAVT. Merc. 860 CIC. S. Rosc. 131 LVCR. 6,1171 SEN. epist. 86,18 COLVM. 1,8,9 *al.*), aquilones (CIC. nat. deor. 2,26 COLVM. 4,16,3), grando (PLAVT. Merc. 860 OV. Pont. 1,7,11 PLIN. nat. 13,134), nives (VATIN. Cic. epist. 5,10^{b} VERG. ecl. 10,47 OV. am. 1,9,15 SEN. benef. 4,39,3 PLIN. nat. 13,134 HIER. epist. 43,3,2 *al.*), pruina (COLVM. 4.24,16. 11,3,13. 12,3,6 PLIN. nat. 18,128 AMM. 17,8,1), gelicidium (COLVM. 11,3,56), gelu (PLIN. nat. 17,233 *al.*), tempestates (CIC. S. Rosc. 131 Verr. 6,26 COLVM. 9,14,14. 11,3,51 PLIN. nat. 14,40 AMPEL. 32,2 PORPH. Hor. sat. 1,1,36 *al.*), imber (VARRO ling. 5,61 *al.* CIC. Verr. 5,87 Cato 34 VATIN. Cic. epist. 5,10^{b} CAES. Gall. 7,24,1 HOR. epist. 1,17,53 OV. am. 1,9,15 GERM. frg. 4,122 SEN. benef. 6,15,7 nat. 2, 11,2 epist. 123,7 COLVM. 11,1,21 PS FRONTIN. strat. 4,1,1 FRONTO p. 208,13 N. *al.*), illuvies (LVCIL. 600 LIV. 21,40,9), pluvia (VERG. georg. 1,352 GRATT. 420 COLVM. 1,8,9. 9,7,4 COMM. instr. 2,3,12 *al.*), humor (LIV. 5,48,3 COLVM. 3,2,29), nimbi (CLAVD. 26,328 *al.*), nebulae (EVSTATH. Bas. hex. 6,10), nubila (GERM. frg. 4,122).

fames (*v. p. 232,52 sqq 62 sq.*), esuritio (CATVLL. 23,14), inedia (TAC. Germ. 4), penuria cibi (COLVM. 8,5,23 *cf.* CVRT. 7,3,1), sitis (CIC. Catil. 2,9. 3,16 CELS. 1 prooem. 52 SEN. dial. 12,10,2 epist. 8,5 IVV. 14,318 TAC. Germ. 4 *al.*), inopia (LIV. 38,19,4 CVRT. 7,3,12), pauperies (HIER. epist. 39,2,6), nuditas (HIER. epist. 39,2,6 VVLG. II Cor. 11,27). lassitudo (PLAVT. Men. 975 SALL. Catil. 13,3 CELS. 3, 16,2. 3,23,3. 4,18,5 CVRT. 7,3,12 COLVM. 6,30,3), languor (HIER. epist. 39,2,6), fatigatio (CELS. 1 prooem. 52. 1,10,1), opus (VARRO rust. 1,13,1), labor (CAES. civ. 3,18,1 CELS. 1 pr. 70. 1,2,10 *al.*). ferrum (CIC. Pis. 40 LVCR. 6,708), bellum (OV. Pont. 1,7,11. 4,12,33), hostes (OV. trist. 2,195). pestilentia (CIC. Pis. 40), morbus (LAMPR. Alex. 57,3), cruditas (CELS. 4,21,1 *al.*).

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iuncturae selectae: A *verbales*: -s (-a): capere (*cf. p. 1333, 50. 1336, 27*): LVCR. 1, 534. *cf.* 5, 929 ex -e quod. ex-: OV. met. 11, 416 EVGRAPH. Ter. Andr. 483 *cf.* CIC. Rab. Post. 42 COLVM. 4, 16, 3. per-: SER. SAMM. 115. re-: VITR. 7, 4, 5. colligere: HOR. epist. 1, 11, 13. domare (*i. tolerare*): SIL. 15, 110. ducere (*v. p. 1336, 34*): STAT. Theb. 2, 404 terrenaque -a membris. pro- (*i. transigere*): TIB. 1, 4, 5. ferre: CIC. Catil. 3, 16 epist. 9, 24, 2 CATVLL. 28, 5 LVCR. 5, 1015 VERG. catal. 13, 3 LIV. 38, 19, 4 SPART. Hadr. 17, 9 CLAVD. 21, 125. per-: CIC. Catil. 2, 9 OV. am. 1, 9, 15 CVRT. 7, 3, 12. habere: OV. Pont. 2, 4, 27. 3, 1, 14. 4, 10, 40. 4, 12, 33 SEN. contr. exc. 5, 5 SEN. nat. 4, 13, 8 *cf.* 4, 12 PETRON. 41, 11 *al.* haurire: PAVL. NOL. carm. 15, 219. pati: CIC. Tusc. 5, 79 OV. am. 2, 19, 22 LIV. 5, 6, 4 *cf.* 10, 45, 11 QVINT. decl. 283 p. 148, 16 PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 1 CLAVD. 7, 44 *al.* per-: COLVM. 12 praef. 4 SERV. auct. georg. 1, 48 *cf.* CVRT. 7, 11, 8. -is patiens: COLVM. 7, 4, 1 PLIN. nat. 19, 76. -is impatiens: GRATT. 273 SEN. dial. 6, 11, 3 COLVM. 7, 3, 8 MELA 3, 17 PLIN. nat. 8, 28. 167. 18, 123 *al.* -is patientia: CIC. Catil. 1, 26 LIV. 21, 4, 6 AMM. 25, 4, 10 HIER. epist. 22, 28, 1. impatientia: PLIN. nat. 11, 77. sentire: CIC. nat. deor. 3, 34 *cf.* 2, 141 LVCR. 4, 20 VERG. georg. 1, 48 OV. epist. 17, 89 COLVM. 7, 4, 7 MART. 11, 52, 11 ARNOB. nat. 6, 3 p. 216, 5 GREG. M. moral. 16, 63. -is sensus: CELS 2, 8, 37 PORPH. Hor. carm. 1, 9, 4 ARNOB. nat. 2, 20. sustinere: COLVM. 3, 2, 20. 26. 3, 14, 3. 5, 8, 6. 8, 5, 19 SERV. ecl. 10, 47. tolerare: PLIN. nat. 17, 227. 19, 140 TAC. Germ. 4 SVET. Aug. 81, 2 PALLAD. 4, 11, 8. 4, 13, 5. -is tolerans: COLVM. 6, 22, 2. videre: VERG. ecl. 10, 47. curare: VERG. ecl. 7, 51 CLAVD. 26, 328. metuere: PLAVT. Merc. 860 VERG. catal. 1, 3 OV. am. 1, 15, 37 LIV. 40, 22, 7. odisse: OV. Pont. 4, 14, 13. queri: HOR. epist. 1, 17, 53 OV. Pont. 4, 14, 27. expavere: IVV. 6, 360. timere: *cf.* PLIN. nat. 18, 253 VVLG. prov. 31, 21. arcere: OV. trist. 3, 10, 19. 5, 7, 49 LIV. 21, 54, 8 SEN. epist. 8, 5 COLVM. 9, 7, 4 MELA 2, 16 PLIN. nat. 17, 71 PAVL. NOL. carm. 32, 50. cavere: OV. ars 2, 302 CELS. 1, 2, 3. 4, 6, 5. excludere: SEN. nat. 4, 2, 27 epist. 86, 18 PORPH. Hor. carm. 4, 7, 5 *sq.* HIER. epist. 60, 10, 2 *al.* defendere: *v. vol. V p. 294, 20 sqq.* exigere: LVCIL. 643 PLIN. nat. 16, 102. finire: PLIN. nat. 18, 253. frangere: *cf. p. 1334, 34.* in-: SEN. nat. 4, 4, 1. fugere: GLOSS. V 203, 4. ef-: SEN. epist. 63, 11. mitificare: APVL. mund. 23. mitigare: COLVM. 1, 1, 5 DIOSC. 1, 19. minuere: OV. trist. 3, 12, 1 PLIN. nat. 32, 114. mollire: SEN. Phaedr. 22 *cf.* TAC. Germ. 16. summovere: SEN. dial. 12, 10, 2 PORPH. Hor. sat. 1, 2, 111. mulcere: PALLAD. 1, 4, 1. pellere: CIC. nat. deor. 2, 151 *cf.* off. 2, 13 PLIN. nat. 20, 18 SER. SAMM. 111 CLAVD. 20, 459. de-: CIC. de orat. 3, 155. ex-: SEN. nat. 6, 13, 2. pro-: HOR. sat. 1, 2, 6. re-: PORPH. Hor. sat. 1, 1, 74/75. propulsare: CIC. fin. 4, 69. o(b)stare: COMM. instr. 2, 18, 15. discutere: PLIN. nat. 20, 158. solvere: STAT. Theb. 12, 518 iuvat...-a solvere Nilo (*de gruibus*). AMM. 17, 8, 1 solutis -bus (*i. glacie?*) et pruinis. dis-: HOR. carm. 1, 9, 5. vincere: SER. SAMM. 115. e-: SEN. nat. 5, 10, 2. vitare: VARRO ling. 8, 31 Q. CIC Cic. epist. 16, 8, 2 CAES. Gall. 6, 22, 3 CELS. 1 pr. 70. 1, 1, 7 *saepe.* e-: VARRO rust. 3, 9, 15 *cf.* SEN. epist. 94, 20 ARNOB. nat 2, 17. *cf.* -is remedium: CVRT. 8, 4, 11.

adversus, contra -s (-a): munire: PALLAD. 1, 20 AMBR. hex. 3, 12, 52. protegere: COLVM. 7, 2, 1. tueri: PLIN. nat. 20, 152. *cf. p. 1338, 39 sqq.*

-e (-bus): affici: CVRT. 7, 3, 1. *cf.* 8, 10, 7 -s...horrore corpora affecit. affligi: COLVM. 2, 10, 2. cruciari: LVCIL. 600. dis-: APVL. met. 9, 32. *cf.* LVCR. 5, 1426 -s ... nudos ... excruciabat. excipi: CELS. 2, 1, 2. hebetari: PLIN. nat. 17, 158. 191. incommodari: *cf.* ARNOB. nat. 3, 14 ne -s incommodet *deos.* infestari: CELS. 2, 1, 5 COLVM. 1, 6, 4. 4, 8, 1 PLIN. nat. 31, 60. *cf.* CELS. 5, 26, 6 vulnera ... -s infestat. MELA 1, 4. inhorrescere: SEN. nat. 6, 24, 4 PETRON. 17, 7. laborare: COLVM. 2, 10, 6. 4, 1, 7 *al.* PLIN. nat. 17, 233 PALLAD. 2, 10, 3 *al.* *cf.* VARRO rust. 2, 1, 22 laborant ... propter -a. 2, 2, 17 a -e. PLIN. nat. 32, 133. laedi: CIC. nat. deor. 2, 129 OV. trist. 5, 13, 6 CELS. 6, 6, 8. *cf.* VARRO rust. 2, 1, 23 ne -s laedat. VERG. ecl. 10, 48 SEN. epist. 123, 7. morderi: *cf.* HOR. sat. 2, 6, 45 parum cautos iam -a mordent. AVSON. 332, 10. 361, 1. moveri: *cf.* CELS. 1, 2, 3 ne modo -s, modo calor moveat. com-: VARRO rust. 3, 16, 17. nocere: CIC. S. Rosc. 131 Iuppiter ... -e hominibus nocuit. *cf.* VERG georg. 2, 376 -a...nocuere *vitibus.* TIB. 1, 2, 29 CELS. 4, 2, 7 COLVM. 6, 27, 11. 7, 6, 5. premi: LVCR. 6, 845 OV. ars 2, 317. Pont. 1, 7, 11 nos premat ...-e caelum. *cf.* IVST. 2, 1, 7 ut ... -a ... incolas eius premerent. op-: VARRO rust. 3, 16, 37. *cf.* PANEG. 3 (11), 9, 2 vi -um. quati: CIC. Arat. 68. concuti: *cf.* FIRM. math. 6, 9. 5 -s corpus ... concutiat. per-: OV. trist. 3, 8, 29 VVLG. deut. 28, 22. solvi: *v. p. 1334, 17.* tangi: OV. epist. 20, 220 met. 3, 729. at-: *cf.* GREG. M. moral. 12, 60 si ... vineam ... -s attigerit. temptari: HOR. sat. 1, 1, 80. vastari: PANEG. in Mess. 153. vexari: *cf.* SEN. Phaedr. 795 vexent hanc faciem -a parcius. violari: COLVM. 11, 3, 41. vulnerari: FIRM. math. 3, 4, 5 a -e ... vulneratos. cogi: VERG. georg. 4, 36 -e mella cogit hiems. coire: OV. Pont. 4, 9, 85. concrescere: *v. vol. IV p. 95, 31 sqq.* conglaciare: *ibid. p. 282, 71. 75.* consistere (*cf. p. 1333, 79*): *vol. IV p. 471, 60 sqq.* contrahi: *ibid. p. 758, 12. 36. 47. 759, 4.* crustari: AMM. 15, 10, 5. con-: AMM. 30, 6, 5. duplicari: VAL. MAX. 5, 1 ext. 1. durari: AETNA 497 OV. Pont. 4 9, 85 SIL. 3, 518 CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 125, 8 (*trop.*). durescere: CIC. nat. deor. 2, 26. gelari: COLVM. 9, 6, 2 QVINT. decl. 350 p. 378, 14 (*v. p. 1335, 67*) SCHOL. Stat. Theb. 9, 529. *cf.* SEN. nat. 3, 25, 12 *aquas* -s...gelat. PLIN. nat. 15, 21. con-: COLVM. 12. 52, 12. rigere (*cf. p. 1339, 49*): CIC. Tusc. 1, 69 LVCR. 3, 892 OV. Pont. 2, 7, 72 SEN. Med. 683 Oed. 546 epist. 42, 4 OCTAVIA 234 SIL. 6, 170 PLIN. epist. 5, 6, 30 IVST. 2, 1, 15. *cf.* 2, 1, 6 -is immanitate. CLAVD. carm. min. 49, 6. obrigescere: LVCIL. 666 COLVM. 4, 32, 5. solidari: VINDIC. med. 6 *cf.* SIDON. carm. 19, 2 *p. 1335, 58.* spissari: SEN. nat. 3, 25, 12. stringi: LIV. 22, 51, 6 PORPH. Hor. carm. 1, 4, 10. a-: *v. vol. II p. 961. 22 sqq.* con-: *v. vol. IV p. 542, 69 sqq.* per-: GRATT. 296. stupere: *cf.* PLIN. nat. 14, 133 *vinum* ad -s stupet. obstupefieri: VAL. MAX. 5, 1 ext. 1. torpere: COLVM. 10, 77. 11, 3, 63 SIL. 2, 136 SVET. Aug. 80 CLAVD. 1, 269. carm. min. 34, 3 -is arte. vinciri: OV. trist. 3, 10, 25 vincti ...-e rivi. coqui: VERG. catal. 2, 9. ex-: *cf.* COLVM. 11, 3, 13 sicut calor aestatis, ita vis -is excoquit terram. siccari: IVV. 11, 75 siccatum -e ... autumnum. torreri: VARRO Men. 161 -e torret ... vilicum *dominus.* uri (SERV. Aen. 1, 92 et de calore et de -e urere dicimus. *cf.* georg. 1, 93): IVST. 2, 2, 9. *cf.* OV. trist. 3, 2, 8 ustus ab ...-e Pontus. PLIN. nat. 22, 119 iis, quae -s usserit. CLAVD. carm. min. 30, 6. PAVL. NOL. carm. 15, 204 *v. l. 69.* ad-: *v. vol. I p. 898, 59 sqq.* amb-: PLIN. nat. 24, 45 TAC. ann. 13, 35. comb-: *cf.* SER. SAMM. 1039 tit. combusturis igne vel -e. ex-: PLIN. nat. 17, 16. 232. in-: COLVM. 4, 24, 2. 11, 3, 13. per-: SEN. nat. 4, 13, 7 PS. QVINT. decl. 3, 3. ustulari: *cf.* PRIAP. 61, 7 nec gemmas ... seri -is ustulavit aura. absumi: *cf.* LIV. 21, 56, 6 vis -is ... homines multos ..., absumpsit. PALLAD. 8, 4, 5. confici: CIC. Catil. 1, 26 off. 3, 29. inter-: *cf.* ARNOB. nat. 3, 23 p. 127, 20 gemmulas ... interficit ...-s. deficere: ANON. Vales. 9, 43. deleri: CIC. S. Rosc. 131 Iuppiter ...-e urbes delevit, fruges perdidit. extingui: PLIN. nat. 18, 209 ORIGO Const. 6, 31 SIDON. epist. 5, 8, 2 *v. p. 1335, 69.* interire: VARRO rust. 1, 2, 5 LVCR. 6, 708. *cf.* CIC. Pis. 40 exercitus nostri interitus ...-e. per-: PORPH. Hor. carm. 3, 10, 2—4 *cf.* CIC. S. Rosc. 131 *l. 29.* VARRO rust. 3, 16, 37 ne ... propter -s dispereant. mori: HOR. epist. 1, 17, 31 VLP. dig. 19. 5, 14, 1 HIER. epist. 55, 4, 2. *cf.* PHAEDR. 4, 24, 19 mori ...te cogunt -a. e-: COLVM. 11, 3, 41. necari: PLIN. nat. 24, 24 TERT. nat. 1, 15 p. 88, 15 PALLAD. 2, 9, 1 AVELL. p. 27, 18. e-: LIV. 21, 40, 9 ARNOB. nat. 1, 20.

a -e (-bus): defendere: *v. vol. V p. 299, 25.* munire: COLVM. 1, 8, 9. 9, 14, 14. protegere: PLIN. nat. 17, 112. tueri: COLVM. 5, 10, 22 et gelicidiis. tutari: PLIN. nat. 7, 2 ARNOB. nat. 3, 15. *cf.* CIC. nat. deor. 2, 120 quo sint a -bus ... tutiores. IVV. 11, 146. *cf. p. 1337, 51 sqq.*

abl. pendet ex adi.: algidus: PORPH. Hor. epist. 1, 18, 105. fessus: VARRO rust. 1, 13, 1 *cf.* CIC. Arat. 68. gelidus: OV. fast. 1, 98 LVCAN. 9, 844. horridus: MANIL. 1, 398. infestus: MELA 3, 44. irritus: FRONTO p. 208, 13 N. piger: OV. met. 2, 174. pinguis: IVV. 4, 44. rugosus: HOR. epist. 1, 18, 105. segnis: CLAVD. 24, 312. siccus: MART. 12, 32, 7. sterilis: MANIL. 4, 498. torridus: LIV. 21, 32, 7. *cf.* PLIN. nat. 17, 246 gemmarum. si -s retorridas hirtasque fecerit.

B *nominales*: aditus: PLIN. nat. 11, 16. appulsus: CIC. nat. deor. 2, 141. asperitas: OV. fast. 4, 88 TAC. Agr. 12 AMM. 27, 2, 8. aura (*v. supra l. 25*): SER. SAMM. 90. austeriora: RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 15, 1. effectus: PLIN. nat. 17, 31. enormitas: TERT. nat. 2, 5 p. 102, 21. gelu: RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 4, 1 MEROB. carm. 3, 2. glacies (*v. p. 1335, 66*): FIRM. math. 8, 32, 1. immanitas: IVST 2, 1, 6. iniuria: PLIN. nat. 13, 134. 18, 253. 20, 152 PALLAD. 1, 37, 7. maestitia: COLVM. 7, 3, 11. magnitudo: CIC. Verr. 6, 26. malum: SEN. nat. 6, 28, 2 SER. SAMM. 1039. minae: OV. fast. 4, 700. modus: CIC. nat. deor. 2, 49. nimietas: AMM. 19, 4, 2. pertinacia: SEN. nat. 3, 25, 12. rigor: TAC. Germ. 16. saevitia: COLVM. 7, 3, 14. segnitia: SEN. nat. 3, 10, 5. umbra: LVCR. 5, 641. varietas: CIC. nat. deor. 2, 101 -um et calorum. PS. APVL. Ascl. 30. vehementia: VITR. 1, 6, 1. violentia: COLVM. 4, 16, 3. 7, 2, 1 PORPH. Hor. carm. 3, 1, 30—32. vis: CIC Rab. Post. 42 Tusc. 1, 45 ⟨Tim. 17⟩ off. 2, 13 LIV. 10. 45, 11. 21, 54, 8. 21, 56, 6. 21, 58, 9 SEN. epist. 94, 20 CVRT. 5, 6, 13. 7, 3, 13. 7, 11, 8. 8, 4, 6 COLVM. 11, 3, 13 PLIN. nat. 17, 235 TAC. ann. 13, 35 APVL. Plat. 1, 16 SER. SAMM. 111. 253 PANEG. 3 (11), 9, 2 *al.* *nota*: PAVL. NOL. carm. 15, 204 uritur igne -is.

epitheta (*cf. p. 1334, 79 sqq.*): acerbum: HOR. epist. 1, 17, 53 FIRM. math. 6, 9, 9. acre: LVCR. 4, 261 CLAVD. DON. Aen. 9, 1 *cf.* LIV. 21, 54, 8. aeternum: SEN. Oed. 546 nat. 3, 9, 2 *cf.* 6, 28, 2 CLAVD. rapt. Pros. 1, 265. algidum: MART. CAP. 1, 17. altum: SEN. nat. 4, 4, 3. asperum: VARRO rust. 1, 34, 2. assiduum: OV. trist. 3, 2, 8 FIRM. math. 4, 15, 2. atrum: SER. SAMM. 253. concretum: *v. vol. IV p. 97, 15 sqq.* continuum: APVL. met. 9, 32 IVST. 2, 2, 9. contractum: *v. vol. IV p. 758, 65. 764, 65.* dirum: AVIEN. Arat. 663. durum: PLAVT. Men. 975 LVCR. 5, 818 VERG. catal. 2, 9. 13, 3 ecl. 10, 47 LVCAN. 9, 376 PAVL. NOL. carm. 27, 339. gelidum: CIC. Arat. 58 EPIST. Sapph. 112 OV. fast. 2, 754 PANEG. in Mess. 153 SIL. 2, 136 MART. 8, 68, 4 AMM. 30, 6, 5 *cf.* LVCR. 5, 641. prae-: COLVM. 4, 8, 3. glaciale: OV. met. 9, 582 APVL. mund. 23. grave: EVTR. 10, 18, 1. ignavum: OV. met. 2, 763. immane: AMM. 25, 4, 10. immoderatum: GREG. M. moral. 12, 60. immodicum: OV. Pont. 3, 1, 14 CLAVD. 22, 459. improbum: STAT. silv. 1, 3, 8.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ingens: PORPH. Hor. sat. 1, 1, 36. intolerabile: CIC. S. Rosc. 131 LIV. 21, 58, 1 SEN. epist. 90, 16 PLIN. nat. 20, 138. intolerandum: HIRT. Gall. 8, 4, 1 LIV. 22, 1, 1 *cf.* 21, 56, 6. invisum: NVX 127. longum: SEN. nat. 3, 25, 12 IVV. 4, 44. magnum: SEN. benef. 6, 8, 1 COLVM. 12, 52, 12 PLIN. nat. 2, 152 *al.* malum: OV. trist. 3, 10, 19. 5, 7, 49. manabile: LVCR. 1, 534. medium (*aliter v. p. 1335, 36*): SEN. nat. 4, 12. modicum: OV. trist. 5, 12, 6 CELS. 1, 3, 15. mundum: PETRON. 41, 11. nimium: VAL. MAX. 5, 1 ext. 1 CELS. 5, 26, 6. 31[A] COLVM. 3, 12, 1 PLIN. nat. 2, 129. 18, 69 *al.* nocens: ARNOB. nat. 1, 20. 3, 23 p. 127, 20. noxium: PLIN. nat. 17, 12. pallidum: STAT. silv. 5, 1, 129. penetrabile: VERG. georg. 1, 93 MART. 4, 19, 9. penetrale: LVCR. 1, 494. periculosum: PETRON. 17, 7. perpetuum: OV. Pont. 2, 7, 72. pertinax: SEN. nat. 4, 13, 8. pigrum: RHET. Her. 4, 32, 43 dicimus . . . -s pigrum, quia pigros efficit (*cf.* AVG. quaest. hept. 1, 58 nupt. et concup. 1, 23, 25) Q. CIC. carm. frg. 11 TIB. 1, 2, 29 SEN. Med. 736 dial. 4, 19, 2 MART. 4, 3, 4. praecipuum: OV. Pont. 4, 10, 40. praeposterum: SEN. epist. 23, 1. profundum: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 1. remissum: CAES. Gall. 5, 12, 6. rigidum: LVCR. 1, 355. saevum: COMM. apol. 955 CLAVD. 7, 44. salubre: MART. 10, 30, 15. sceleratum: VERG. georg. 2, 256. sterile (*cf. p. 1333, 46*): LVCAN. 4, 108. subitum: VARRO rust. 3, 16, 37 OV. fast 1, 98 CELS. 1, 5, 2 *al.* subtile: AVSON. 332, 10. 417, 98. summum: MVMM. Atell. 4. tardum: FIRM. math. 6, 22, 5. tempestivum: PLIN. nat. 17, 10. tenue: PLIN. nat. 18, 337 MART. 3, 82, 10. torpens: MART. CAP. 1, 18. tremulum: CIC. Arat. 68. triste: MART. 10, 5, 7. vehemens: SEN. nat. 4, 13, 7. umbrosum: SEN. nat. 6, 28, 2.

II *translate et metaphorice*: **A** *apud scriptores profanos*: **1** *i. q. languor, lassitudo, torpor, inertia, pigritia, segnitia*: CAEL. Cic epist. 8, 6, 4 si Parthi vos nihil calficiunt, nos [nihil] -e frigescimus (*nisi ad IB 1 e pertinet*). *de eunuchi impotentia humaniter calescendi*: CLAVD. 18, 53 in cerebrum secti traxerunt -a nervi. *nota ambiguitatem*: PETRON. 129, 7 quod si idem -s *atque in coitu* genua manusque temptaverit tuas. *scriptorum sive oratorum*: CATVLL. 44, 20 tussim ... Sestio ferat -s (*iocose ut* AVSON. 401, 10 duplicant -s ψυχρὰ carmina μητιόωντες). OV. Pont. 3, 4, 36 ducis facies . . . excuteret -s sensibus omne meis (*cf. opp.* 3, 4, 31 sumpsissem . . . vigorem). QVINT. inst. 2, 12, 6 illud quaestionum et argumentorum apud corrupta iudicia -s evitant. **2** *i. q. deminutio gratiae, displicentia, taedium, inimicitia*: HOR. sat. 2, 1, 62 maiorum nequis amicus -e te feriat (*falso interpretantur* PORPH. id est horrore mortis. SCHOL. morte). SEN. epist. 122, 11 amicitiā Tiberi notus et -e. QVINT. inst. 5, 7, 31 qui rogatur . . . ne intellegere se neget, quod interrogantis non leve -s est. 6, 1, 37 imperitia et rusticitas et rigor et deformitas afferunt interim -s. PLIN. epist. 4, 9, 11 ne reliqua actio mea et -s, ut deposita, et taedium, ut resumpta, pateretur. 6, 15, 4 Paullo aliena deliratio aliquantum -is attulit. *accedit genet. attr.*: OV. Pont. 3, 9, 25 animum lento curarum -e laedit.

B *apud* ECCL.: **1** *in malam partem: i. q. deminutio ardoris religiosi inde fere i. q. malignitas, impietas*: HIL. in Matth. 25, 7 in peccatum -e (*cf.* HIL. gen. 167 -e peccati torpentia corda rigescunt. BACHIAR. repar. laps. 7 p. 1043[B] qui peccati -e mortuus est, consolationis tepore revocetur ad vitam. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 11). HIER. epist. 98, 24, 1 -s . . . odiorum dilectionis calore commutent. CYPR. GALL. gen. 1123 livoris -e. SALON. in prov. p. 980[A] mundi adversitatem, quae per -s designatur. PETR. CHRYS. serm. 102 p. 485[D] esse . . . in -e pagano Christianum calorem. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 125, 8 infidelitatis -e in quandam glaciem durata gentilitas euangelicae veritatis calori cederet. GREG. M. moral. 2, 2 malitiae -s. 3, 45. 4, 42 -s insensibilitatis pristinae igne sancti amoris accendit. 12, 60. 16, 63 culpae -s *eqs.* 16, 81 iniquitas -i comparatur. *al.* FERRAND. epist. 7, 18 fervore caritatis . . . iniquitatis -s excludas. **2** *in bonam partem i. q. abstinentia, duritia*: HIER. epist. 54, 7, 3 ardentes diaboli sagittae ieiuniorum et vigiliarum -e restinguendae sunt. in Is. 64, 8—12 p. 766 expulso pudicitiae -e libidinis in templo dei flamma grassabitur.

deriv.: frigusculum. *cf.* frigeo, frigesco, frigero. frigidus. frigorosus. frigor(a). *comp.*: frigorificus.

frīgusculum, ī- *n. a* frigus *deminutive.* TERT. anim. 25 p. 342, 26 animi . . . de rigoribus scitiores provenirent, si animae de -is evenirent. *Rubenbauer.*

?frigutoror est insanio GLOSS. V 619, 37 *contaminata videtur cum* friguttio.

friguttio, -īre *vel* **fringul(t)io,** -īre [*vox onomatopoetica, cf.* fritinnire, singultire. *Th.*]. VARRO ling. 7, 104 Maccius in Casina (*v. p. 1341, 2*) a fringuilla: 'quid fringuttis' *eqs.* PAVL. FEST. p. 90 fringilla avis dicta, quod frigore cantet et vigeat; unde et -ire. SVET. frg. p. 252 graculorum fringulire (*sic fere PGH*, fringultire *A*, fringulare *V*, fringilliunt *BDE*). NON. p. 7 'frĭgĕre' est et 'friguttire' et 'fritinnire' sussilire cum sono vel erigi et excitari, quod quaecunque friguntur vel frigent nimio calore vel frigore, cum sono susum sussiliunt. Plautus Casina [267] *eqs. cf.* 308. FVLG. serm. ant. 19 p. 117 '-ire' dicitur subtiliter adgarrire unde et Plautus in Casina ait 'Quidnam -is' et Ennius in Telestide comedia sic ait 'haec anus admodum -it, nimirum sauciavit se flore Liberi'. GLOSS. V 501, 49 (= 522, 11) -ire: subtiliter gannire (agge- 522, 11; adgarr- 569, 20). *duo verba fuisse videntur, alterum de hominibus assimilatum ad* balbuttire. **1** *de hominibus*: PLAVT. Cas. 267 quid -is (fring- *Varro*)? quid istuc tam cupide cupis? FRONTO p. 146 N. loqui te quam eloqui malle, murmurare potius et -ire quam clangere. APVL. apol. 34 quod qui eloquentiae patrocinium vulgo profiteatur, etiam honesta dictu sordide blateret ac saepe in rebus nequaquam difficilibus fringultiat vel omnino obmutescat. 98 fratrem Pontiani, diserti iuvenis, vix singulas syllabas fringultientem. IVL. VICT. rhet. 26 p. 447, 25 fere videas, qui sicci ac sobrii nihil sunt, eos madidos -ire. SIDON. epist. 7, 9, 3 presbyterorum . . . paucis angulatim fringultientibus. CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 137, 3 inter . . . ructandum quasdam suggillatiunculas fringultientem ab alio . . . parasitico more laudari. **2** *de avibus*: APVL. flor. 82 merulae in remotis tesquis fringultiunt. SIDON. epist. 9, 2, 2 lusciniarum querelis improborum passerum fringultientes susurros *non* iure sociaveris. CARM. de philom. anth. 762, 28 et crocitat corvus, fringulit et graculus.

?frindo, -ere. VARRO ling. 7, 104 (*de iis quae ab animalium vocibus in homines tralata sunt*) [su] et a frendice (*?*): 'frunde (*sic F*) et fritinni suaviter'. *cf. Loewe, gloss. nom. p. 248, 12* merulus frindit, *nisi* fritinnit *legendum.* *v. et supra p. 1286, 15 sqq.*

fringilla, -ae *f. vel* **-us,** -ī *m. avium genus* [*a cantu nomen accepisse videtur, cf.* fringulire friguttire frisio, *gr.* φρυγίλος. *Th.*]. *scriptio* -gui- (*l. 28 et 32*) *nec praevalet nec satis commendatur.* VARRO ling. 7, 104 Maccius in Casina (*v. l. 2*) a fringuilla: 'quid fringuttis'. PAVL. FEST. p. 90 fringilla avis dicta, quod frigore cantet et vigeat, unde et friguttire. POL. SILV. chron. I p. 543, 17 *inter volucres* fringuellus. GLOSS. fringillus (frinc- *vel* fritigillus *trad.*) σπίνος ὁ στρουθός; *etiam* fringuillus *vel* -uellus *vel* -uillo σπίννος. V 360, 43 fringella: finc (*anglos.*). [*it.* fringuello. *M.-L.*]. MART. 9, 54, 7 nunc sturnos inopes fringillorumque (-arumq. *B*[4]) querelas audit et arguto passere vernat ager. AVIEN. Arat. 1761 si matutino fringuilla (pingui illa *cod.*) resultat ab ore . . ., mox tempestates . . . cientur.

fringuilla *v.* fringilla. **fringul(t)io,** -īre *v.* friguttio.

frio, -ātum, -āre [*orig. inc., cf. c.* frivolus, frivusculum, *fortasse c.* fricare. *sunt qui ultra conferant aut cambr.* briwo 'comminuere, friare, delere', *theodisc.* brīo *anglos.* brīw 'puls', *aut gr.* χρίειν, *ind.* ghárṣati 'fricat'; *v. Walde, Lat. etymol. Wörterb. s. v. Th.*]. *passim male scriptum* fric-, *versa vice* friat *pro* fricat CORP. IV 6635, 5. *plerumque passive sensu neutro* (*non bene* GLOSS. -atum: perfractum) *i. q. in partes minimas se diiungere, dissolvere*: VARRO rust. 1, 9, 7 terra . . ., quae cum fodiatur, facile -etur, naturā quae non sit cineracea neve vehementer densa. LVCR. 1, 888 glebis terrarum saepe -atis herbarum genera et fruges frondesque videri dispertita in⟨ter⟩ terram latitare minute. VITR. 2, 7, 2 saxa *tofacea* . . . in locis . . . apertis et patentibus gelicidiis et pruina congesta -antur et dissolvuntur. CELS. 6, 6, 3 gummi . . . hoc maxime praestare ut, ubi collyria facta inaruerunt, glutinata sint nec -entur. PLIN. nat. 12, 35 bdellium . . . esse . . . debet . . . odoratum et, cum -etur, pingue. 12, 49 -ato . . . amomo. 12, 65 tus . . . ne dentem recipiat potiusque in micas -[c]etur. 12, 92 *cinnamum* ne sit scabrum atque ut inter sese tritum tarde -etur. 36, 166 tofus . . . exestur halitu maris, -atur vento, everberatur imbri. 37, 60 *adamantem* cum feliciter contigit rumpere, in tam parvas -atur (fruatur *vel* feriantur *codd.*) crustas, ut cerni vix possint. *active fere i. q. conterere*: PLIN. nat. 12, 50 cardamomum . . . acutis angulis contumax -anti. 13, 47 *palma* in ipsa . . . Aethiopia -atur . . . (tanta est siccitas) et farinae modo spissatur in panem. 34, 121 *misy optimi* notae sunt -ati aureae scintillae et cum teratur harenosa natura sine terra. 36, 150 *aetites* tam mollis ut etiam digitis -etur. 36, 155 *pumices* nec harenosi in fri[c]ando. CAPITOL. Maximin. 6, 9 *tam validus erat ut* lapides toficios -ret. DIOSC. 1, 6 cardamomum . . . lapides de vessica -at (θρύπτει). Ps. DIOSC. herb. fem. 40 splenios . . . cauculos in vessica -at (*sic P*, fricat L^1L^2). 48 lapatium . . . cauculos vessicarum -at. 69 sion . . . lapides -at (defriat L^1). APIC. 2, 38 pulpa . . . in mortario et in liquamine diligenter fri[g]atur. 5, 185 pulpae . . . -atae. *reflexive*: PLIN. nat. 34, 117 chalcitis -at se statim, mollis naturā, ut videatur lanugo concreta. DIOSC. 4, 157 *balanus myrepsicus* citus se fri[c]ans (εὐλέπιστος). 5, 125 *pyriten* revocans igni quamdiu se -et (ἕως ἂν ψαθυρώτατος γένηται ὁμαλῶς).

?frisigo radicis MISC. Tir. p. 66, 27. *v.* brisconis.

frisio, -ōnis *avis* [*a cantu nomen accipere potuit. Th.*]. PLIN. VAL. 5, 42 lac vaccinum atque caprinum, -em, columbam, porrum crudum. [*it.* frosone. *M.-L.*]

fristio, -īre *an* **fristatio,** -īre *a germ.* fristan 'hinhalten'. LEX Sal. 1, 1 rubr. de mitio (*i. responso*) fristito (*sic in contextu,* fristatito *in tabula rubricorum*). *v. Brunner, Festgabe für Beseler 3 sqq.*

frit *indecl.* [*orig. inc. Th.*]. PLAVT. Most 595 non dat, non debet. :: non debet? :: ne -t (nec erit *trad.*) quidem. VARRO rust. 1, 48, 2 illud . . . summa in spica iam matura, quod est minus quam granum, vocatur '-t'.

fritāmentum vox merulae GLOSS. II 580, 42; *cf.* V 23, 2 (= 70, 21). 105, 2 freta m(o)eta: crumata [vel] modulosa. [*vox onomatopoetica. Th.*] *translate de deliciis rhetoricis*: GELL. 5, 1, 1 si vocum eius festivitatibus, si modulis verborum, si quibusdam quasi -is (fret- *trad.*) orationis moventur. *v. Heraeus, Arch. f. l. Lex. 14, 62; qui item*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

legi iubet 1, 11, 12 si, ut planipedi saltanti, ita Graccho contionanti numeros et modos et -a (trequentamenta *trad.*) quaedam varia tibicen incineret.

fritilla *v.* fitilla.

fritillus, -ī *m.* [*orig. inc, nisi a sono talorum cadentium nomen accepit, cf.* fritinnire *sim. Th.*]. *vasculum, ex quo tali effundebantur in alea*: PORPH. Hor. sat. 2, 7, 17 fimum: quod nos -um dicimus, in quo coniectae tesserae agitataeque mittuntur. SCHOL. Hor. serm. 2, 7, 17 fimum: pyrgum, alii -um dicunt. SCHOL. Iuv. 14, 5 -o: pyxide cornea, qui φιμός dicitur graece. fritinnire aves dicuntur id est strepere aut sonare. apud antiquos nam in cornu mittebant tesseras moventesque fundebant. aut -um pyrgum dicit. GLOSS. II 73,44 -um: πυξίς. V 457, 52 pyrgum tabulae. V 653, 16 fretillum: fimum, purgo [vel ... id est sistrum *add. man.* 2, *cf. Papiae glossam* -um: sistrum vel tuba, quo vocatur ad ludum] *v. Daremberg-Saglio II 2 p. 1341, 2 cum imaginibus, Marquardt-Mau, Privatl. p. 848.* SEN. apocol. 12, 3 (vers.) qui concusso magna parastis lucra -o. 14, 4 Aeacus iubet illum alea ludere pertuso -o. 15, 1 (vers.) nam quotiens missurus erat resonante -o, utraque subducto fugiebat tessera fundo. MART. 4, 14, 8 dum blanda vagus alea December incertis sonat hinc et hinc -is. 5, 84, 3 puer ... blando male proditus -o. 11, 6, 2 unctis falciferi senis (*Saturni*) diebus, regnator quibus imperat -us. 13, 1, 7 haec mihi charta nuces, haec est mihi charta -us. 14, 1, 3 nec timet aedilem moto spectare -o. IVV. 14, 6 si damnosa senem iuvat alea, ludit et heres bullatus parvoque eadem movet arma -o. SIDON. epist. 2, 9, 4 crepitantium -orum tesserarumque strepitus. carm. 23, 491 promens ... talos crepitantibus -is. *translate de imo palato*: VEN. FORT. Mart. 4, 41 (*de puella muta sanata*) insueta canit camerati concha palati dente relisa cavo producens verba -o. *contaminata videtur* GLOSS. V 599, 20 -um: stillicidium stercoris in sterquilinium, *nisi et haec significatio iocose a sono ducta est.*

fritinnio, -īre [*vox onomatopoetica, cf.* friguttire, fritamentum *sim. et* tinnire titinnire. *Th.*]. SVET. frg. p. 254 cicadarum -ire (frint- *V*, fret- *alii codd.*). *cf.* p. 253 hirundinum ⟨fintinnire vel⟩ minurrire. NON. p. 7 *v. s. v.* friguttio *p. 1339, 78.* SCHOL. Iuv. 14, 5 *v. supra l. 10.* GLOSS. III 46, 47 -ens: βομβήσας. IV 518, 57 -unt (aves): cantant (fret- V 629, 5; frec- *Loewe, Gloss. nom. 249*). INC. (*an* Suetius?) ap. Varr. ling. 7, 104 *v. supra p. 1340, 17.* VARRO Men. 565 et pullos peperit -entis (fritiniensis *trad.*). CALP. ecl. 5, 65 prius ... quam levibus nidis somnos captare volucris cogitet et tremulo queribunda -iat (tremebunda fruniat *vel* tinniat *trad.*) ore. CARM. de philom. anth. 761, 35 et rauca cicada -it. CASSIOD. var. 1, 45, 6 aeneus anguis insibilat, aves simulatae (*i. arte factae*) -unt. *translate*: ANTH. 441, 5 dulci Marcus *puerulus* qui nunc sermone -it. CASSIOD. in psalm. 83, 4 in his ... altaribus quasi in domum gratissimam -it (gratulatur *pars codd.*) fidelis anima.

fritus *vel* **fredus** *m. vox germanica: multa quae solvitur potestati publicae*: GREG. TVR. Mart. 4, 26 compositionem fisco debitam, quam illi fretum vocant. LEX Sal. 13, 6 -us exinde MMD dinarios ... est. 24, 5 -us ... nullatenus exquiratur. 35, 7 inter fredo et faido (capit. 4, 12, 1). 50, 3 -o ... recolligat. *ibid.* -us ... non fuit solutus. 53, 2 -us grafioni solvatur. 53, 4. 53 add. 2. 53, 6. *in scriptione codd. admodum variant*: fritus, fredus, fridus, fredum, *acc. in* -o *saepius. cf.* NOT. Tir. 93, 83 fraedus.

frīvolāria, -ae *f. comoedia Plauti deperdita*: VARRO ling. 7, 58 PAVL. FEST. p. 169 FEST. p. 301. 306. 313 GRAMM. *passim.*

frīvolus, -a, -um [*cf. esse videtur c.* friare, frivusculum. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 90 -a sunt proprie vasa fictilia quassa. unde dicta verba -a, quae minus sunt fide subnixa. ISID. orig. 9, 7, 26 -um est, cum eo animo separantur, ut rursus ad se invicem revertantur. nam -um est velut quassae mentis et effluxae nec stabilis. proprie autem -a vocantur fictilia vasa inutilia. *cf.* GLOSS. IV 76, 52 *al.* vasa fictilia (atque inutilia *vel* diminuta). *scriptionem, quae est cum* -vo-, *commendat* MARTYR. gramm. VII 185, 2; -bo- *passim in codd. legitur, ut iam in palimpsesto* FRONTO p. 107, 25 N.; *cf. et cod. Salmas.* ANTH. 288, 4 tribulis *pro* -is; *item passim legitur* -vu-. *legitur inde ab* RHET. Her. (*p. 1342, 14*), *crebrum apud* ECCL.

I *i. q. vilis* (GLOSS. εὐτελής, despectus, vilis, fragilis, frugalis): SVET. Cal. 39, 2 qui nescio quid -i ducentis milibus traderet. APVL. met. 1, 25 tam magnis pretiis pisces -os indicatis. 2, 5 surculis et lapillis et id genus -is inhalatis. apol. 35 haec ... -a. TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 520, 3 de eiusmodi -is cogitari, de quibus nec corvi nec lilia laborent. ITIN. Alex. 34 gignentium -a aridaque. ARNOB. nat. 5, 45 res ...-as. AMBROSIAST. in I Cor. 3, 12 genera ...-a (*opp.* pretiosus). SIDON. epist. 7, 2, 6 *puellae* nunc quaedam -a, nunc ludo apta virgineo scruta donabat. *inde n. plur. i. q. res quae insunt in domo, supellex* (GLOSS. σκευάρια εὐτελῆ πάνν): SEN. contr. 2, 1, 2 ego illos in -a invitavi nostra: qui illis meam promisi domum, suam eripiam? SEN. dial. 9, 1, 9 nec inter illa -a mea tam altus incedo (*opp.* splendor luxuriae). IVV. 3, 198 iam poscit aquam, iam -a transfert Vcalegon *in incendio.* 5, 59 Romanorum omnia regum -a. VLP. dig. 13, 7, 11, 5 ad universam pensionem insulae -a mea tenebuntur. DON. Ter. Eun. 1024 cum obrodunt -a *sorices.*

II *translate*: **1** *de rebus corporeis i. q. inanis, fragilis, caducus, mutabilis* (GLOSS. fragile, debilem, invalidum seu inanem, parvum; caducam): SEN. dial. 6, 12, 2 qui catulos avesque et -a animorum oblectamenta nutriunt (*opp.* liberos nutrientibus). TERT. adv. Marc. 1, 15 p. 309, 16 *substantia* -is creatoris (*i. huic mundo fragili*) praecellens. nat. 1, 4 -a humanae manus opera. resurr. 4 p. 30, 8 carnis ... -ae, infirmae, criminosae. 5 p. 31, 12 futile et -um istud corpusculum. 8 p. 36, 25 huic substantiae -ae ac sordidae. LACT. inst. 2, 3, 7 vulgus ... pompis inanibus gaudet, ... oblectatur -is. AMBROSIAST. in I Cor. 3, 10 superaedificia ... obliqua ... et -a.

2 *de rebus incorporeis: quod facile perit, non constat, non fidem habet, inanis vanus futtilis (neutr. quasi subst. saepe inde a* SEN. *l. 24; cf.* GLOSS. levis, mendax, fictus; dubium, vanum vel vacuum; incassum vel frustrum (*sic*), imaginariam; ignominiosa a⟨c⟩theatralia vel res nullius momenti; inanibus, invalidis): RHET. Her. 4, 11, 16 -us hic ... et illiberalis est sermo: non enim est adeptus id, quod habet attenuata figura, puris et electis verbis compositam orationem. FEST. p. 218 'porrigam' ... ducto verbo a 'porro regam' aut, si id -um videtur, cum *eqs.* SEN. contr. 10 praef. 4 *Labienus* non admittebat populum, et quia nondum haec consuetudo erat inducta et quia putabat turpe ac -ae iactationis (QVINT. inst. 1, 6, 20 abolita ... retinere insolentiae cuiusdam est et -ae in parvis iactantiae). PHAEDR. 3, 6, 8 aufer -am insolentiam. 5, 7, 1 ubi vanus animus aura captus -a arripuit insolentem sibi fiduciam. SEN. benef. 2, 2, 4 ineptum et -um hoc Hecaton ponit exemplum Arcesilai. dial. 5, 30, 1 -is turbamur et inanibus. 7, 4, 4 cum minutis et -is et non perseverantibus corpusculi motibus. epist. 4, 4 non vides quam ex -is causis contemnatur *vita*? 31, 7 labor -us et supervacuus e[s]t quem humiles causae evocaverunt, non est malus? PLIN. nat. 7, 43 aestimantem, quam sit -a animalium superbissimi (*i. hominis*) origo, cum plerisque abortus causa odor a lucernarum fiat extinctu. 11, 102 tam -a ratione morientes *locustae.* 11, 274 -a, ut reor, et vulgo tamen narrata. 16, 251 tanta gentium in rebus -is plerumque religio est. 21, 13 id ... -um est. 22, 15 irrisui sumus ista commentantes ⟨at⟩que -i operis arguimur. 25, 22 curam hanc nostram -am ... existimaturis. 28, 184 -um videatur, non tamen omittendum. 28, 260 -o quidem ioco, cui tamen aliqua debeat subesse causa in tanta persuasione. 34, 21 praeclara res, ni -is coepisset initiis. QVINT. inst. 7, 2, 34 levibus aut -is aut manifesto falsis reum incessere. 10, 7, 21 perversa ambitio ut ..., quod est in primis -um ac scaenicum, verbum petant quo incipiant. SVET. Nero 41, 2 -o auspicio. FRONTO p. 73, 25 N. quanto opere te diligam non minus de gravibus et seriis experimentis, quam plerisque etiam -is sentio. quae ... sint haec -a, indicabo. p. 74, 18 tertium de meis -is addam. p. 74, 35 ut -is finem faciam et convertar ad serium. p. 107, 25 paronomasia ... non absurda nec -a, sed proba et eleganti. GELL. 2, 7, 9 argutiola ... haec *sententia* ... -a et inanis est. 3, 11 tit. quam -is argumentis (*v. l. 63*). 16, 12, 1 non pauca ... dicit curiose et sagaciter conquisita, neque non tamen quaedam futilia et -a. 18, 7, 3 glossaria ... colligitis et lexidia, res taetras et inanes et -as tamquam mulierum voces praeficarum. APVL. apol. 3 si quid ex -is praeteriero. *ibid.* inepta ... et oppido -a velle defendere. 25 -a et inter se repugnantia simul promere. 67 -am accusationem. Socr. p. 104 (p. 1, 5 Th.) ne in -is displiceam, qui in gravioribus placui. TERT. test. anim. 5 testimonia ... cuiquam -a et ridi⟨cula⟩ videri. fug. 3 plane -a et frigida fides. uxor. 1, 1 non ... tam -a, tam spurca deus suis pollicetur. patient. 8 p. 13, 7 ut patientia maioribus temptationibus praeparata in -is excidat. CAPITOL. Alb. 5, 10 Helium Cordum legat, qui -a super ... omnibus cuncta persequitur. VOPISC. Aurelian. 3, 1 ne multa et -a prooemiis ... intexam. 10, 1 -a haec fortassis cuipiam et nimis levia esse videantur, sed curiositas nihil recusat. 15, 3 quare posuerim rem quasi -am. quatt. tyr. 11, 4 -a quaeque conectere. PORF. OPT. carm. 21, 1 cecini ... -a. his ... iungam ludicra. NON. p. 177 sublestum est leve, -um. IVL. SEV. rhet. 9 argumentum (*opp.* validum. *v. l. 46*). ZENO tract. 1, 9, 1 crimen. 1, 10, 1 -o ac turpi lucro. 2, 40 quid ... -um (*syn.* crimina). LVCIF. moriend. 1 p. 285, 30 calcata -a auctoritate tua. FILASTR. 113, 1 *dierum* nomina vanissima et -a. AVSON. 335 p. 197, 13 P. misi ... ad te haec -a gerris Siculis vaniora. 349, 2 qui nimium trux -a condemnas. 350 p. 206, 2 hoc ... -um et nullius pretii opusculum (*centonem nuptialem*). 393, 67 congestas, mysteria -a, nugas. QVEROL. p. 13, 4 debacchationes et ioca -a non quaero. COD. Theod. 2, 4, 4 (*a. 385*) quidquid elicitum erit, -um iudicetur. SYMM. epist. 4, 30, 2 -is meis (*i. scriptis; item* VEN. FORT. carm. praef. 6 *cf.* PRVD. c. Symm. *l. 83*). SCHOL. Iuv. 4, 87 de rebus -is et usualibus loquentes. PS. AMBR. serm. Sess. 2, 1 fidem pravi doctores -is ac futilibus verbis infuscant. AMBROSIAST. Rom. 14, 15 ex re -a (14, 16 MAR. MERC. Cyr. incarn. 26 SALV. gub. 7, 35). HIER. tract. in psalm. 90 p. 116, 18 -um est quod vulgo dicitur (adv. Iovin. 2, 29). 119 p. 231, 17 propter rem levem, -am rixam *facere.* in Is. 21, 11 -a persuasione. epist. 143, 2 verba (AVG. epist. 202, 2). adv. Rufin. 1, 23 valde -us est *locus.* in Ezech. 12, 40 p. 475 V. haec non -a videantur lectori. EPIPHAN. Hier. epist. 51, 5, 2 expositionem. RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 9 tam ... vana, tam -a quam est araneae textrina fuerunt omnia quae gerebant. PRVD. psych. 231 vacuae credentur -a famae. c. Symm. 1, 645 mea -a novi (*v.* SYMM. *l. 71*). perist. 3, 80 -a utraque et utraque nihil. MAR. MERC. Cyr. apol.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 250 -as ineptasque fabulas. ZACCH. 2, 12 p. 1129^{C} *in Christo* -am speciem pro homine demonstratam. SALV. gub. 1, 25 tam stulta sunt et tam -a. 6, 12 -a atque irridenda (8, 2). 8, 2 -as laudes. eccl. 2, 36 tam falsum est hoc quam -um. 4, 37 haec tu...-a esse iudicas et quasi somnia ac deliramenta contemnis. CLAVD. MAM. anim. p. 175, 11 hisce -is. NOVELL. Maior. 6, 10 *(a. 458)* huius callidi -ique commenti ... nullum esse iubemus effectum. LVX. anth. 288, 4 paginam nugis refertam -isque (tribulisque *cod.*) sensibus. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 230, 6 -am rationem. in Porph. dial. 1 p. 19^{D} nimis...-a atque absurda quaestio. ENNOD. dict. 22 p. 495, 18 -a et inanis constitutio. ANNIAN. Chrysost. hom. 4, 10 quasi pueriles ...-osque conatus. DIG. de conc dig. pr. 2 *(a. 533)* tam -o quam ridiculo cognomine. GENNAD. vir. ill. 36 scripsit ...-a. MART. BRAC. corr. 12 per res -as et vanas. GREG. M. in Ezech. 1, 12, 31 -ae remissionis. VEN. FORT. Mart. praef. I 3 -as occupationes. SYMPH. anth. 286, 10 -a multa locuta est *cohors* (*syn.* sermonis inepti, nugas). GRAMM. suppl. 258, 6 *hoc* -um est.

acc. abl.: PLIN. nat. 7, 186 -um dictu.

de ipso homine eiusque animo (*cf. iam supra* iactatio *p. 1342, 20*; insolentia *p. 1342, 21; neutr.* est -um QVINT. *p. 1342, 39*): SVET. Claud. 15, 1 modo circumspectus et sagax, interdum inconsultus ac praeceps, nonnumquam -us amentique similis. GELL. 15, 30, 1 qui... ad litterarum disciplinas serius adeunt, si forte idem sunt garruli natura et subarguti, oppido quam fiunt in litterarum ostentatione inepti et -i.

adv. **frīvolē**: *i. q. inaniter, leviter*: HIER. in Mich. 7, 8 p. 523 Vall. aliqui -e mentiuntur. EPIST. pontif. Thiel Symm. 2 *(a. 499)* cum ... effectum non possint impetrata -e possidere. GREG. M. moral. 6, 28 saepe et hoc *dei* dispositioni apte militat, quod ei per humanum studium -e resultat.

synonyma ad II: futilis, inanis, illiberalis, turpis, ineptus, supervacuus, levis, falsus, scaenicus (QVINT. *p. 1342, 39*), absurdus, frigidus (TERT. *p. 1342, 54*), sublestus, vanissimus; nullius pretii, usualis (SCHOL. Iuv. *p. 1342, 73*); nihil (PRVD. *p. 1342, 84*), stultus; irridendus, ridiculus; puerilis (ANNIAN. *supra l. 11*); nugae. amens, ineptus. *oppositа ad I*: pretiosus. *ad II*: gravis, serius (FRONTO *p. 1342, 41*), probus, gravior, maior, validus (IVL. SEV. *p. 1342, 63*). circumspectus ac sagax.

frīvusculum, -ī *n. a* *frivus, -oris (*cf.* friare, frivolus) *deminutive. t. t. apud* ICTOS *i. q. leve inter coniuges discidium, iurgium* (*cf.* ISID. orig. 9, 7, 26 *p. 1341, 59*): VLP. dig. 24, 1, 32, 12 si divortium non intercesserit, sed -um, profecto valebit donatio, si -um (frib- *trad. bis*) quievit. *pro* -um *in eadem sententia legitur* iurgium PAPIN. dig. 23, 3, 31. 23, 4, 27.

frixago *v.* trixago.

frīxo, -āre [*a* frigĕre. *Th.*]. GLOSS. II 255, 14 *τηγανίζω* frigo CAEL. AVR. acut. 1, 11, 77 vapore...nimio tamquam -antes densamus *partes capitis.*

as(s)ator **frīxor** GLOSS. II 568, 34. [*a* frigĕre. *Th.*]. *subst. masc.: qui frixat.*

frīxōrius, -a, -um *a* frixor. GLOSS. III 255, 15 *τηγάνη* patella -a. *inde subst. fem.*: VEN. FORT. carm. 6, 8, 14 *coquus* cui sua sordentem pinxerunt arma colorem frixŭriae cocumae scafa patella tripes. ORIBAS. syn. 7, 7 stafidagria in -a siccas et teris. [*renet.* fersora. *M.-L.*] *neutr. subst.* **frīxōrium,** -ī: MACR. exc. gramm. V 606, 36 'frigo frixi' a tertia, unde 'frixum', '-um' id est calefactorium. GRAMM. suppl. 178, 19 a 'frixu' non dicimus 'frixuria' sed 'frixoria'. ITALA psalm. 101, 4 et ossa mea sicut -um confrixa sunt (-o psalt. Mediol., in -o psalt. Veron. Rom. *al.* Verec. in cant. 4, 14; -um psalt. Carnut. *al., etiam* Rufin. Orig. in lev. 2, 4 Arnob. in psalm. 101 p. 470^{C}; *ὡσεὶ φρύγιον συνεφρύγησαν*, VVLG. sicut cremium aruerunt; *cf.* GLOSS. II 473, 31 frictorium *φρυγιών*) *ubi* ARNOB. *l. l. addit* id est fasciculum sarmenti aridum. AVG. in psalm. 101 serm. 1, 4 omnes qui scandala patiuntur, -um ipsorum sunt. PLIN. VAL. med. 2, 7 mittes in -o sapae sextarium.

frīxūra, -ae *f.* [*a* frigĕre, *cf.* frixor, frixorium. *Th.*]. *proprie*: ANTHIM. 14 frixum...laridum...non praesumendum, quia satis nocet ..., illa -a (frictura *GAP*) penitus non expedit. [*val.* friptură, *it.* frittura, *francog.* friture, *hisp.* fritura. *M.-L.*] *translate*: HIER. in Am. 3 ad 7, 7 p. 328 Vall. in *sartagine* (in Ezech. 4, 3) populi obsidione vallati -a significatur. *inde* GREG. M. in Ezech. 1, 12, 29 quid per sartaginem ferream, nisi spiritalis zeli fortis -a signatur (moral. 28, 10. past. 2, 10 p. 47^{B} -a mentis). 1, 12, 30 per zelum custodiae cordis -am patitur. *ibid.* -a cordis ... spiritali zelo agitur. *Vollmer.*

frīxus *v.* frigo.

frondārius, -a, -um. *ab* 1. frons. *i. q. ad frondem pertinens*: PLIN. nat. 18, 314 frondis praeparandae tempus hoc est. unus frondator quattuor -as fiscinas complere in die iustum habet.

frondātio, -nis *f.* [*cf. c.* frondator. *Th.*]. *i. q. frondis redundantis resectio*: COLVM. 5, 6. 16 atque in -e cavendum, ne ... prolixiores pollices fiant.

frondātor, -is *m.* [*ab* 1. frons, *cf.* frondatur. *Th.*]. *de notione*: PHILARG. Verg. ecl. 1, 56 (*inde codd. Serv. ad l. et* SCHOL. Bern., *quae ante* '-r' *habent* vel nomen avis, *cf. p. 1344, 5*) '-r' id est rusticus [vel (vel animal *schol. Bern.*) quod de floribus nascitur]: nam tria genera sunt -um: -r (*1*) qui arbores amputat, et (*2*) ⟨qui *add. schol. Bern.*⟩ frondibus manipulos facit, hiemis tempore animalibus ad pastum offerendos, et (*3*) qui manibus vitium folia avellit, quo ardor solis uvam maturiorem reddat (rec. II -r id est pastor, qui de frondibus domum sibi facit, vel avis, quae in frondibus murmurat). GLOSS. *κλαδευτής*: -r, putator. -r: colligens vel precidens frondes. *φυλλοκόπος. i. q. frondium vel ramorum amputator*: **1** (*supra 1*): CATVLL. 64, 41 non falx attenuat -um arboris umbram. VERG. ecl. 1, 56 canet -r ad auras. OV. met. 14, 649 falce data -r erat vitisque putator *Vertumnus.* **2** (*supra 2*): PLIN. nat. 18, 314 *v. sub* frondarius.

frondātur (fund- IV 79, 62) purgatur, pomatur, fusicatur (purig-? *Goetz*) GLOSS. [*ab* 1. frons, *cf.* frondator. *Th.*]

frondeo, -uī (-itum *l. 18*, -iturus *l. 19*), -ēre [*cf. c.* frondescere, 1. frons. *Th.*]. GRAMM. suppl. 14, 18 frons, -dis (*ex quo nascitur verbum*) -eo -es. PRISC. gramm. II 483, 6 alia vero omnia in '-deo' desinentia per '-ui' divisas proferunt praeteritum, ut...'-eo -ui'... quorum supina mutatione '-eo' in '-i-' et assumptione '-tum' debent fieri, ut...'-itum'.... LVXOR. anth. praef. p. XXVIII (= CARM. poet. min. IV 441, 547, 11) nec -itura pinus, nec floritura ficus. GLOSS. comat: -et (IV 495, 12 comat: ornat -iat). *legitur apud* CATONEM ACC. VARRONEM LVCR. VERG. HOR. OV. COLVM. PLIN. nat. *et poetas posterioris aetatis. deest* PLAVTO TER. CIC. CATVLLO TIB. PROP. LIV. TAC. SEN. *aliis.*

1 *i. q. frondem habere, virere*: **a** *de arboribus, herbis sim.* (*accedunt adverbia l. 39. 42. 46. 48*): CATO agr. 33 ubi vinea -ere coeperit, pampinato (COLVM. 5, 10, 10 [= arb. 21, 2] cum -ere coeperint arbores. VARRO rust. 1, 30 quae superiore tempore fieri oportuerit [*sc. in seminariis*] et non sunt absoluta, antequam gemmas agant ac florescere incipiant, fieri, quod, si, quae folia ⟨a⟩mittere [*Victor.*, mittere *codd.*] solent, ante -ere inceperunt, statim ad serendum idonea non sunt [PLIN. nat. 17, 254 -ere incipiunt ficus. *cf.* 17, 256]). LVCR. 5, 214 cum iam per terras -ent atque omnia florent. 6, 972 (*de oleastro*) qua nil est homini quod ⟨a⟩marius -eat esca (*Lachm.*, fronde ac exstet *vel* exscet *codd.*). VERG. ecl. 3, 57 nunc -ent silvae (*cf.* OV. am. 2, 6, 49 colle sub Elysio nigra nemus ilice -et. AVSON. 157, 42 lucum nostro viridis qui -et in agro). georg. 2, 15 nemorum ... Iovi quae maxima -et aesculus. COLVM. 3, 2, 23 frequentibus materiis -ent *preciae* (*cf. p. 1345, 13*). 4, 10, 2 omnibus mensibus dum -ent semina *taleae.* 5, 9, 10 laetius ...-et *truncus.* 5, 10, 12 melius atque celerius -bit *nux.* SER. SAMM. 333 si -et passa (*A, i. passis ramis*, parva *B*) *sabucus.* PALLAD. 3, 24, 14 -ere prope semper possunt *colocasii bulbi.* 4, 9, 17 *serpillum* laetius -bit, si iuxta piscinam vel lacum ... conseratur. VVLG. Sirach 39, 19 (*trop.*) date odorem et -ete in gratiam (*om. graec.*). CLAVD. 1, 219 crinalis harundo...vivida -et aequaevum complexa caput *Tiberini.* AVG. doctr. christ. 2, 16, 24 *olei* arborem...-ere perenniter. *per incuriam pro* florere *positum*: PORPH. Hor. epod. 16, 44 'et imputata [fronde] floret usque vinea' bene 'usque', quasi 'semper'. aut numquid pro 'valde' positum, quasi 'valde -et' ac per hoc 'fertilis est'? **b** *de locis arbustis consitis ideoque viridantibus*: ACC. trag. 243 ubi sanctus Cithaeron -et viridantibus fetis. HOR. epist. 1, 16, 11 dicas adductum propius -ere Tarentum. LVCAN. 10, 305 Meroe ...quamvis arbore multa -eat, aestatem nulla sibi mitigat umbra. CLAVD. rapt. Pros. 1, 161 *Aetnae* pars cetera -et arboribus. MART. CAP. 2, 119 vertex Aonidum virens corollis cui (*sc. Philologiae*) -et. *de flumine speculi instar vinearum imaginem reiciente*: AVSON. Mos. 190 -ere videntur fluminei latices.

2 *i. q. frondem emittere* (*cf.* frondescere): **a** *de arboribus, herbis sim., item de rebus ligneis subito frondem agentibus*: COLVM. 11, 2, 19 populos et salices et fraxinos, priusquam -eant, plantasque ulmorum nunc ponere utile est. PLIN. nat. 17, 205 mergus absciditur repetiturque altius in terram, ne ex reciso -eat. PALLAD. 3, 24, 1 cotidie, donec -ea⟨n⟩t *particulae rubi virgae,* fossione et rigatione nutriri. VVLG. Ezech. 17, 24 -ere feci lignum aridum. Hebr. 9, 4 virga Aaron, quae -erat (*ἡ βλαστήσασα*). CLAVD. rapt. Pros. 3, 73 steriles mediis -ere penatibus ornos *videt in somnis.* SERV. Aen. 3, 46 Romulus captato augurio hastam de Aventino monte in Palatinum iecit: quae fixa -uit et arborem fecit. HIL. in Matth. 26, 2 cuius *ficus* cum ramus tener fuerit atque -erit, tum prope esse aestas intelligitur. GREG. TVR. Franc. 9, 17 cum iam vel arbores vel vineae -issent, nix decidua cuncta operuit. **b** *de hominibus in arborum formas mutatis*: OV. met. 8, 714 -ere Philemona Baucis, Baucida conspexit senior -ere Philemon. **c** *de locis arboribus consitis*: AMBR. hex. 3, 11, 47 vertices repente montium -erunt.

part. praes. pro adi. **frondēns,** -entis (*nonnullis in exemplis vis verbalis praevalet, quae tamen huc referre malui*). GLOSS. *ἀνθῶν. φυλλώδης.* -entibus *χλοεροῖς, φυλλώδεσιν. abl.* -i *metro probatur*: TRAG. inc. 221 (*v. infra p. 1345, 25*) VERG. Aen. 7, 135 PRIAP. 68, 26 COLVM. 10, 73 CALP. ecl. 2, 29 STAT. Theb. 4, 217. 8, 79. -e: VERG. Aen. 7, 67 OV. met. 8, 756 CYPR. GALL. gen. 67. *traditur* -i *etiam*: VERG. Aen. 5, 129 (*cf.* SERV. auct. *ad l.* -i pro -e, dativum pro ablativo). OPT. PORF. carm. 27, 1. -e: HIER. epist. 9, 3. *gen. plur. in* -ium *traditur* VVLG. Ier. 17, 2, *in* -um *nusquam.*

i. q. frondem habens, viridis; accedit nonnullis locis prope ad significationem q. e. fronde abundans (velut p. 1345, 6. 10. 19.

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

infra l. 20. 31. 37. cf. frondeus, frondosus). **1** *de arboribus, herbis sim.*: VERG. georg. 2, 119 bacas semper -is acanthi (SERV. *ad l.* arbor in Aegypto, semper -s, ut oliva, laurus. *item* BREV. EXPOS. *ad l.* ISID. orig. 17, 9, 20). georg. 3, 300 -ia capris arbuta sufficere. Aen. 3, 25 ramis tegerem ut -bus aras (7, 67 examen *apium* subitum ramo -e *lauri* pependit. *cf.* 7, 135 -i tempora ramo implicat. PRIAP. 68, 26 CYPR. GALL. gen. 67 IVL. VAL. 2, 25 HIER. epist. 9, 3. *cf.* AVIEN. Arat. 1180 -ia late bracchia lucorum). Aen. 5, 129 viridem Aeneas -i ex ilice metam constituit. OV. met. 8, 295 semper -is (florentis *NS*) olivae (STAT. Theb. 3, 217 -i crinitur cassis oliva. DRAC. Romul. 8, 254 ramos -is olivae. *cf.* 8, 756 iam tanget *quercus* -e cacumine terram. OPT. PORF. carm. 27, 1 praecelsae quercus -i in vertice). COLVM. 3, 1, 5 *vitem* multa ... materia -em (*cf. p. 1344, 37*). 3, 8, 4 compluribus locis urbis iam casiam -em conspicimus. 9, 9, 7 -is arbusculae. 10, 111 teneris -s lactucula (*R*, -ens [-es *A*] et lactula *SA*) fibris. CALP. ecl. 2, 29 -i circumdat tempora taeda. PLIN. nat. 17, 170 in riguis vel -s vitis *seritur*. CYPR. GALL. gen. 1219 viridi -em palmite vitem. exod. 573 -es inter palmas. SOL. 17, 1 gaudent -bus arbustorum *Arimphaei*. VVLG. Ier. 17, 2 lignorum ... -ium (*cf. p. 1347, 24*) in montibus excelsis. CLAVD. 14, 19 -s hedera stringitur aesculus (*cf. p. 1347, 18*). INSCR. christ. Rossi II p. 247, 10 *de foliis, ut videtur, ficulneae*: umbrosis prope stabat ficulnea ramis -es defus& ////s, quas ... Adam *eqs.* (*fortasse* diffusa comas. *cf. vol. V p. 1112, 78*). *additur vocabulo significationis ambiguae, ut intellegatur de arborum fronde agi*: TRAG. inc. 221 (VARRO ling. 7, 24) infulatas hostias non lana, sed velatas -i[s] coma[s] (*cf.* frondicomus). **2** *de rebus, quae ipsae constant arborum ramis vel truncis*: VERG. georg. 4, 24 *apes examinantes* obvia ... hospitiis teneat -bus arbos. Aen. 4, 399 -isque ferunt remos (*i. quibus frondes nondum erant destrictae, item* VAL. FL. 8, 287 intorquent truncis -⟨ent⟩ibus undam). STAT. silv. 5, 3, 36 -ia vatum praemia. CLAVD. 24, 325 rudibus fagis texuntur et ornis -es caveae *i. naves*. **3** *de rebus ramis ornatis*: OV. met. 4, 7 -es ... thyrsos. VAL. FL. 3, 456 -bus intulit aris ... dapes. CLAVD. carm. min. 29, 28 festa -ia myrto limina cinguntur. **4** *de locis arboribus herbisve consitis*: **a** *i. q. virens arboribus, arbustis*: STAT. Theb. 8, 79 -enti iungere Pelion Ossae (*cf. p. 1347, 30*). 9, 639 in mediis -em Maenalon astris. silv. 1, 3, 6 Nemeae -is alumnus (*cf. p. 1347, 34*). SIL. 12, 159 -ia laeto palmite ... Nysaea cacumina Gauri. CLAVD. 5, 37 -is ... Dalmatiae. *incertum, huc an ad* b *pertineat*: CLAVD. 28, 194 -bus umida ripis colla levant *Amnes*. *audacius*: SIL. 12, 354 virgulta tegitur valle et -bus umbris. **b** *i. q. virens gramine*: LVCAN. 6, 83 -em ... campum. VAL. FL. 5, 61 vivo -s e (*Heins.*, frondes et *codd.*) caespite tellus aggeritur. **5** *de metallis i. q. frondis instar nascens*: VERG. Aen. 6, 208 (*de ramo aureo*) talis erat species auri -is opaca ilice. SOL. 24, 6 ultra frutices aureos et metalla -ia.

frondēsco, -ere [*cf. c.* frondere, 1. frons. *Th.*]. GLOSS. -it φυλλάζει. virescit. *de orthographia*: frund- GLOSS. V 203, 12. -isc-: ENNOD. carm. 2, 15, 9 (*B*, -esc- *rell.*). NOT. Tir. 104, 87 (*K*, -esc- *rell.*). **1** *i. q. frondem emittere, virescere*: **a** *de arboribus, herbis sim., item de rebus ligneis subito frondem agentibus*: TRAG. inc. 133 (Cic. Tusc. 1, 69) arbores -ere (CIC. Tusc. 5, 37 itaque et arbores et vites et ea, quae sunt humiliora..., verno tempore tepefacta -unt. ARNOB. nat. 1, 2. EVSTATH. Bas. hex. 6, 8 p. 930[A] *veris* beneficio frutices arboresque -unt [πᾶσι ... φυτοῖς τῆς βλαστήσεως ἀρχηγοῦ]. GREG. TVR. vit. patr. 10, 3 arbores aridas in rediviva viriditate [-ivam -tatem *cod. 4*] -ere). LVCR. 1, 1092 nec ... arboribus summos -ere ramos posse. VERG. Aen. 6, 144 primo *ramo* avolso ... simili -it virga metallo (*cf.* MACR. sat. 6, 6, 8 *ad l.* quam bene usus est '-it metallo'. SERV. *ad l.* honeste locutus est dicens: habet frondes sui metalli). OV. met. 15, 561 subito vidit -ere Romulus hastam (*cf. p. 1351, 44 sq.*). COLVM. 4, 24, 20 paucis -et pampinis palmes. STAT. Theb. 7, 552 excusso -et lancea ferro. MIN. FEL. 34, 11 post senium arbusta -unt (LACT. inst. 3, 17, 20 si nulla providentia est, cur ... arbusta -unt?). ITALA num. 17, 5 (Lugd.) homo quemcumque elegero, virga eius -et (ἐκβλαστήσει, VVLG. germinabit). HIL. in Matth. 26, 2 qui (*sc. ramus ficus*) cum tenerescere coeperit atque -ere, tunc proxima esse aestas ... sentietur. -ere autem quadam peccatorum exsultantium viriditate noscetur. AMBR. epist. 37, 42 semiputata *vinea* -it. CLAVD. 10, 95 nec sicco -unt vimina costo. AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 105 (*trop.*) si frutex diaboli ... cum incrementis naturalibus adolescit, -it et ... ingravescit. DRAC. laud. dei 1, 168 semper vestita comis -it oliva. 2, 224 -unt silvae. **b** *de re in arboris formam mutata*: OV. met. 4, 395 in ... hederae faciem pendens -ere vestis *coepit*. **2** *i. q. frondem habere, virere: proprie*: NEMES. ecl. 2, 87 (*trop.*) nos quoque te propter ... cantabimur urbi, si modo ... inter pinus corylum -ere fas est. ENNOD. carm. 2, 15, 9 celsa tenebroso -unt arbuta luxu. *translate i. q. abundare, luxuriare*: HIER. epist. 36, 14, 2 non quae (*sc. oratio*) verborum compositione -at (*cf.* 36, 14, 1 Quintiliani flosculis).

part. praes. pro adi. **frondēscēns,** -entis. *i. q. viridis, fronde abundans*: AVG. c. Adim. 23 (*trop.*) mulier tua sicut vinea -s (*cf.* VVLG. psalm. 127, 3 sicut vinea abundans; ὡς ἄμπελος εὐθηνοῦσα). CASSIAN. conl. 14, 10, 2 (*trop.*) virga Aaron, id est ... Christi salutare vexillum, immortalis memoriae semper viriditate -s.

frondeus, -a, -um. *ab* 1. frons. *de notione*: SERV. Aen. 1, 191 (*cf.* ISID. diff. 1, 223) -a pro frondosa posuit. plerumque enim dum varietati declinationis student poetae, mutant proprietatem; nam -um est totum (factum *add. Isid.*) de frondibus, ut torus, frondosus vero est lucus (locus *pars codd. et Serv. et Isid.*); licet enim abundet frondibus, non tamen est de frondibus totus. *cf.* Aen. 2, 218 georg. 2, 5 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 496. **1** *i. q. frondem habens, praevalet interdum significatio q. e. fronde abundans (velut l. 18. 25 sqq.; cf.* frondens, frondosus): **a** *de arboribus et silvis*: VERG. georg. 4, 61 -a semper tecta petunt *apes* (*sc. arbores; cf.* CYPR. ad Donat. 1 viteam porticum -a tecta fecerunt. MAR. VICTOR aleth. 3, 279 -a tecta petunt *volucres*. CYPR. GALL. exod. 334 quidquid madidum suco per -a tecta reppererant *locustae*. MEROB. carm. 3, 4 CORIPP. Ioh. 2, 9. *item recte supplesse videtur Héron de Villefosse*: CARM. epigr. ed. Engström 369, 6 de fonte bovant cui [*sc. Silvano*] frond⟨ea tecta⟩. Aen. 1, 191 nemora inter -a (SERV. *ad l. v. p. 1345, 84*). STAT. Theb. 7, 799 iam -a nutant culmina. AVG. serm. ed. Mai 72, 2 -as porticus viridesque parietes (*sc. paradisi*). SEDVL. carm. pasch. 1, 131 (*de rubo ardente*) -a blanditae lambebant robora flammae. 4, 46 -a ficus (*cf.* op. pasch. 4, 5 ficus ... frondium velamentis umbrosa. *spectat ad Matth. 21, 19*). EVG. TOLET. carm. 33, 10 silva. **b** *de rebus e ramis frondentibus factis*: OV. fast. 3, 528 sunt quibus e ramis -a facta casa est (PAVL. FEST. p. 377, 6 umbrae vocabantur Neptunalibus casae -ae pro tabernaculis). HIL. in psalm. 14, 3 p. 86, 3 tabernaculum .. per Moysen -um (*cf. ibid.* p. 85, 12 tabernacula ... ex frondibus texta). **c** *de locis arboribus consitis*: STAT. Theb. 2, 500 *colles* incurvis claudunt iuga -a silvis (AVSON. 298, 10 iuga -a subsunt *Burdigalae*). 9, 643 Parnasi -a ... colla (*v. p. 1345, 36*). **d** *de re in arboribus nascente*: CLAVD. 1, 180 Seres -a lanigerae carpentes vellera silvae (*v. p. 1351, 40*). **2** *i. q. de fronde, foliis constans*: PLIN. nat. 16, 11 Romulus -ā (*sc. corona*) coronavit Hostum Hostilium ... P. Decium ... -ā donavit exercitus ab eo servatus. ENNOD. carm. 1, 6, 38 -a serta. CASSIOD. in psalm. 130 praef. iumentis suis -a pabula ramorum desecationibus subministrat *agricola*. **3** *ex arbore ortus, ligneus*: MART. 14, 22, 1 lentiscum melius (*dentiscalpio*): sed si tibi -a cuspis defuerit, dentes pinna levare potest. **4** *neutr. plur. subst. (cf. p. 1348, 59) i. q. serta, corona*: SISEBVT. anth. 483, 9 quibus indicas, ut crinem -a Phoebi succingant, hederaeve (*B*, hederave *rell.*) comas angustius umbrent (*agnoscere abl. fem. e more poetarum inferiorum correpta ultima positum, substantivi ad exemplum vocis q. e. laurea formati, non convenit cum carminis ratione metrica ceteroqui satis diligenti*).

frondico, -āre *ab* 1. frons. EVTYCH. gramm. V 462, 8 in co ... desinentia: ... communico, -o. *sensu dubio, fortasse i. q. frondem emittere, frondescere; cf.* fruticare, radicare.

*?***frondicola,** -ae *v. l. 51. si recte traditum est, ab* 1. frons *et* colere.

*?***frondicomāns** *v. l. 52.*

frondicomus, -a, -um. *ab* 1. frons *et* coma; *cf. c. gr.* φυλλόκομος (*cf. Norden ad Aen. 6, 141*). *i. q. frondem habens, fronde abundans: de arboribus*: SYMPH. 196 (*de serra*) -am subolem (*sic codd. praeter* -colas suboles *cod. Salm.*) morsu depascor acuto. CARM. epigr. 1327, 6 (*Cirtae*) -a ('*potest* frondicoma⟨ns⟩' *Bücheler*) ... pinus. *de locis arboribus consitis*: PRVD. cath. 3, 102 per amoena vireta ... -is habitare locis.

frondifer, -a, -um. *ab* 1. frons *et* ferre. fru(n)d- *v. l. 58.* ***i. q. frondem habens, fronde abundans:*** **a** *de arboribus*: LVCR. 1, 18 -as ... domos avium. 1, 256 silvas. 2, 359 nemus (SEN. Oed. 276 nemora). **b** *de locis arboribus consitis*: NAEV. trag. 22 -os locos (frudi- *Nonii L*[1], frondifluos *cod. Pal.*). ITALA Ezech. 17, 5 (Weing.) campum -um ([εἰς τὸ πεδίον φυτόν; *aliter* VVLG.]. HIER. hom. Orig. in Ezech. 11 p. 978 campo -o; *at* p. 983 campum frondosum). SIDON. carm. 9, 48 -ae cacumen Alpis.

frondifluus, -a, -um. *ab* 1. frons *et* fluere. *i. q. efficiens, ut frondes fluant, cadant, de eo anni tempore, quo folia decidunt de arboribus*: BOETH. cons. 1 carm. 5, 14 tu -ae frigore brumae stringis lucem breviore mora. *v. etiam l. 59.*

frondisonus, -a, -um. *ab* 1. frons *et* sonare. *i. q. fronde sonans, strepitum edens*: EVG. TOLET. carm. 34, 1 -as ... ulmos.

frondo, -āre *v.* frondatur.

frondōsitās, -ātis *f. ab* frondosus. *graecam vocem* ἐπιφυλλίς *latine sic transtulit* HIER. in Soph. 3, 1 sqq. p. 721 quod exposuimus iuxta Hebraicum (Soph. 3, 7): 'verumtamen diluculo surgentes corruperunt omnes cogitationes suas', pro quo in Septuaginta scribitur: 'praeparare, consurge diluculo, dissipata est omnis -s eorum'.

frondōsus, -a, -um, *ab* 1. frons. *de formis*: fronduos-: HIER. psalt. sec. Hebr. 118, 27 *codd.* (frondos- *edd.*). AVG. bapt. c. Don. (*Rev. Bénéd. 1912 p. 158, 47; v. p. 1347, 48 sqq.*) *codd. PC* (frondos- *cod. F*). *gen. sing.* -ai: ENN. ann. 191 (*p. 1347, 3*). *comp.* -ior: SIL. 13, 596. *de notione*: PAVL. FEST. p. 67 dumosa -a. *de differentia, quae est inter* frondeus *et* -us: SERV. Aen. 1, 191 (ISID. diff. 1, 223). 2, 218. georg. 2, 5 *v. l. 5.* GLOSS. -a ramosa. NOT. Tir. 104, 86. *legitur inde ab* ENNIO *apud* VARRONEM CATVLL. VERG. OV. LIV. COLVM. TAC. *al., non habent* PLAVT. TER. CATO LVCR. HOR. TIB. PROP. *al.* [*val.* frunzos, *it. hisp.* frondoso. *M.-L.*]

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

i. q. frondem habens, praevalet plerumque significatio q. e. fronde abundans (*cf.* frondens, frondeus): **a** *de arboribus, vitibus sim.:* ENN. ann. 191 silvai -ai (GRATT. 141 -as . . . silvas. *cf.* PS. RVFIN. in Ioel 2, 21—23 -am faciem silvis redire). VARIVS trag. 8 vitem (PALLAD. 3, 9, 2. VVLG. Os. 10, 1 [*trop.*] vitis -a Israel [*interpretatur* HIER. *ad l.* (in Os. 2, 10 p. 105) *et in malam et in bonam partem. cf.* PS. RVFIN. *ad l.* diffusis . . . laeta palmitibus]. PHILARG. Verg. ecl. 2, 70 [*v. infra l. 10*] -a vitis id est de qua siquis biberit, furit. *cf.* rec. II). VERG. ecl. 2, 70 semiputata tibi -ā vitis in ulmo est ([*falso* PHILARG. *ad l.* -a *coniungit cum voce* vitis, *legit enim* semiputata tibi et -a *eqs.; recte* SERV. geminam arguit neglegentiam, et quod semiputata vitis est, et quod -a ulmus; nam utrumque obest]. COLVM. 10, 13 -as . . . ulmos). georg. 4, 543 corpora . . . boum -o desere luco. LIV. 10, 41, 6 calones -os ramos per terram trahebant (OV. met. 8, 410 abscisa [esculea *N* ς] -us ab arbore ramus). COLVM. 5, 7, 1 arborem humilem nec -am (VVLG. III reg. 14, 23 HIER. epist. 14, 4, 1 RVFIN. Orig. in exod. 9, 4). SIL. 5, 484 -i . . . roboris umbra *aesculi* (CORIPP. Iust. 3, 174 -o robore silva). 13, 596 taxus, Cocyti rigua -ior unda. TAC. ann. 15, 5 exorta vi locustarum aberat (*v. adn. crit.*), quidquid herbidum aut -um. APVL. met. 4, 2 -i nemoris convallem umbrosam (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 113 nemorum -o margine cinctus lacus). SER. SAMM. 591 radix -ae (*edd.*, -ae radix *A B*) . . . cupressi. IVVENC. 3, 72 -a . . . secretae vallis in umbra. VVLG. deut. 12, 2 lignum (Ier. 2, 20. 3, 6. 13 Is. 57, 5 II par. 28, 4 IV reg. 16, 4). Ezech. 6, 13 quercum. CASSIOD. var. 11, 14, 3 vineae (*pl.*). CORIPP. Ioh. 1, 535 -o vertice robur. Iust. 2, 322 coniferae -a cacumina silvae. *de hominibus in arborum formas mutatis:* CLAVD. 7, 125 -ae . . . sorores (*sc. Phaethontis*). **b** *de locis arboribus consitis:* CATVLL. 64, 96 Idalium -um. VARRO rust. 2, 5, 11 montes (VERG. Aen. 7, 387 CYPR. GALL. gen. 479). VERG. georg. 1, 282 Olympum (CLAVD. 9, 21). Aen. 5, 252 Ida (VAL. FL. 2, 414). 8, 351 -o vertice collem. CORN. SEV. carm. frg. 10 pinea -i coma . . . Apennini. OV. rem. 202 -is retia tende iugis (SIL. 10, 530 PAVL. NOL. carm. app. 3, 23). VAL. FL. 3, 545 -a per avia (NEMES. cyn. 97). MART. epigr. 27, 3 Nemee -a. STAT. silv. 4, 5, 55 -a supra Hernica (*sc. iuga sim.*). Theb. 4, 158 -a . . . ab Octa. SIL. 3, 415 Pyrenaei -a cacumina montis (AVIEN. orb. terr. 1089 Libanus -a cacumina turget). 7, 468 -is rupibus. 9, 607 scopuli. 14, 265 campis. 15, 472 -i collis latebras (CYPR. GALL. gen. 411 -is collibus). 17, 640 -um . . . apicem subigens ad sidera mater . . . Pyrene. APVL. met. 8, 4 tumulum. PROB. Verg. georg. 4, 317 'tempe' . . . sunt loca frigida opaca -a. CLAVD. 17, 291 Maenala. 24, 285 -a . . . ab Alpe. **c** *de eo tempore, quo frondent arbores:* VERG. georg. 3, 295 dum mox -a reducitur aestas (SERV. *ad l.* donec vernum tempus adveniat. nam ver et aestas . . . unum fuerunt). **d** *de rebus, quae vel ex arboribus decisae sunt vel constant e ramis frondentibus:* APVL. met. 3, 27 fustem (*cf.* 7, 15 baculo). 9, 32 -o casulae contentus umbraculo. CYPR. GALL. gen. 1066 parva . . . -o posuit mappalia tecto.

e *i. q. ramum frondentem tenens, ramo frondenti ornatus:* AVG. bapt. c. Don. (Rev. Bénéd. 1912 p. 158, 47) = PS. FVLG. RVSP. serm. 45 (*trop.*) labia columbae tenentis ramum tamquam duo sunt testamenta -uosa (*v. p. 1346, 76*) tenentia chrismatis Christi mysterium.

neutr. plur. subst.: i. q. arbores, virgulta: VVLG. Ezech. 31, 14 nec ponent *ligna* sublimitatem suam inter nemorosa atque -a (*om. gr.*). *i. q. rami fronde ornati:* HIER. psalt. sec. Hebr. 118, 27 (*v. p. 1346, 76*) frequentate sollemnitatem in -uosis (VVLG. psalm. 117, 27 in condensis).

fronducula quae ex frondibus amputantur GLOSS. V 634, 47. *ab* 1. frons.

fronduosus, *ab* 1. frons *v. p. 1346, 75.*

fronduus, -a, -um *ab* 1. frons. *i. q. frondem habens, fronde abundans:* ISID. Goth. 1 a chron. II p. 267 *Spania* montibus -a (*B*, frondea $X^1 Y$, frondosa X^2).

1. frōns, frondis *f.* [*orig. inc.; cf. esse c. theodisc.* grusni *anglosax.* grēne 'uiridis' *putat Sommer, Krit. Erläuterungen zur lat. Laut- u. Formenlehre 61. Th.*]. *de etymologia: inepte a* ferendo *derivat* ISID. orig. 17, 6, 13 -es, quod ferant virgulta vel umbras. *de terminatione:* GRAMM. suppl. 14, 18 primitivorum . . . nominum, ex quibus verba nascuntur, terminationes fere hae sunt: . . . ons, ut -s, -dis. *de genere:* PRISC. gramm. II 168, 5 in duas desinentia consonantes . . . si sint monosyllaba, feminina sunt: -s. GRAMM. suppl. 123, 3 in 'ons' . . . femininum, ut haec -s, frontis et alio sensu -s, -dis. *legitur masculinum:* VEG. mulom. 4, 6, 2 *A ed. pr., v. p. 1349, 83.* GREG. TVR. Franc. 9, 5 in aliis arboribus -es (-is *B 2*) novi. glor. conf. 23 p. 763, 2 iucundorum (-arum *codd. 3. 4*) -ium amoenitate. *ibid.* p. 763, 14 novos -es emisit *laurus. de quantitate:* o *ante* ns *producta teste Probo:* PRISC. gramm. II 319, 22. GRAMM. VII 230, 17 sunt item syllabae, quae utroque modo, et natura videlicet et positione, longae sunt, ut . . . -s (*cf. Groeber, Archiv 2 [1885] 428*). *de formis: nom. sing.: deest secundum* CHAR. gramm. I 36, 9 (*cf.* 551, 23) sunt quaedam, quae singulariter non in omnibus casibus cadunt, . . . velut -em et -e. PHOC. gramm. V 428, 23 sunt alia, quae a genitivo casu singulari declinationis sumunt exordium et in utroque numero recte declinantur, ut . . . frondis. *sed legitur nomin.:* ENN. ann. 261 (*v. p. 1350, 71*). VARRO Men. 390 (*v. p. 1348, 79*). rust. 1, 24, 3 (*v. p. 1348, 27*). 2, 5, 11 (*v. p. 1348, 32*). frg. antiq. Rom. (*v. p. 1348, 21*). CAES. civ. 3, 58, 5? (*v. p. 1349, 72*). VERG. georg. 2, 372 (*v. infra l. 25*). PAVL. FEST. p. 248? (*v. l. 75*). QVINT. inst. 12, 6, 2 frons. SER. SAMM. 6^ies (*v. l. 33*). PALLAD. 10, 18 frons. ANTH. 332, 8 (*v. l. 36*). GRAMM. *p. 1347, 66 al.*). *distinguuntur* frons, -tis *et* frons, -dis: CAPER gramm. VII 110, 2 frons et frontes hominum, frons et frondes arborum (*sic codd.*, frus et frundes *eqs. excerpta Montep.*). PROB. cath. gramm. IV 6, 15. 27, 11 PRISC. gramm. II 281, 13. III 477, 36 *sqq.* 503, 18. 515, 9 SERV. georg. 2, 372. *incertum, utrum significetur:* TER. MAVR. 976 frons (*sicut* glans) *exemplum vocis monosyllabae duas consonantes et duas liquidas comprehendentis.* fru(n)s: CHAR. gramm. I 130, 29 frus, haec frus, quia sic ab Ennio est declinatum annalium libro VII (*261*) 'russescunt frundes', non frondes. AVSON. 349, 19 (*de Ennio*) de -e loquens cur dicit (*ann. 577, v. l. 78*) 'populea fruns' (*C G l*, frus *T*, frūs *V*). CAPER gramm. VII 110, 2 *exc. Montep. v. l. 55. cf. etiam l. 16 et l. 52. p. 1349, 73. acc.* frundem *v. infra l. 48. nom. pl.* frundes *v. l. 49 sqq.* fros: CHAR. gramm. I 130, 30 'fros sine n littera, ne faciat', inquit Plinius, 'frontis', quasi non dicatur nisi frons *τὸ μέτωπον*, quod se probare dicit, quoniam antea cum u non recipiebat n, sed nec cum ⟨u⟩ vertet in o: Varro rerum rusticarum libro I (*24, 3*) 'ulmos et populos, unde est fros' (frons *codd. Varr.*), idem antiquitatum Romanarum libro XV 'fros faenum messis'. *huc fortasse referendum:* NON. p. 114, 1 (*cf.* p. 486, 7) fros (*sic* GLOSS. V 641, 66 *ex Nonio*; frons *codd. Nonii utroque loco*) pro fronde (*sic codd.*, frons pro frondis *Quicherat*; frons pro frondes *Stowasser*). Vergilius georgicorum lib. II (*372*) 'praecipue cum fros (*Lipsius*, frons *codd. Nonii utroque loco et codd. Verg.*, fronds *Serv.* (*v. infra l. 44*) tenera inprudensque laborum' (p. 114, 3:) Varro de re rustica lib. I (*24, 3*) 'quod Cato ait, circum fundum ulmos et populos unde fros (*sic* CHAR. gramm. I 130, 34; frons *codd. Nonii et Varr.*) ovibus et bubus sit' (p. 486, 9:) Varro Parmenone (*Men. 390*) 'caeditur lotos ⟨alta⟩, alta fros (frons *codd.*) decidit Palladis, platanus ramis'. *legitur* fros: VARRO rust. 2, 5, 11 A^1 (frōs A^2; *praeter hunc locum et* 1, 24, 3 [*v. supra l. 20*] *nom. in libris* de re rust. *non legitur*). SER. SAMM. 47 *b s.* 148 $b^1 f^1$ (*at* frons *omnes* 685. 817. *nom.* frondis *v. infra l. 35*). frondis: SER. SAMM. 185 Delphica frondis addatur. 567 prodest . . . cum Baccho Persica -is. ANTH. 332, 8 *hortus*, cui numquam minus est amoena -is. GLOSS. II 473, 58 (*sed cf.* PRISC. gramm. III 478, 1). III 469, 27 *cf. etiam infra l. 45. ex coniectura incerta:* NON. p. 114, 1 (486, 7) *v. supra l. 22. satis dubitanter huc rettulerim, quod traditur* NOT. Tir. 104, 85 frondus (*K*^{1} *A Ge Gn*; frondis *H ex corr., V; nisi forte plur. potius significatur, quia traditur* frondes *E F G K*^{s} [frondex *C, cf.* 104, 83 frutex; *similis causa eiusdem corruptelae* GERM. 338 *A P*]). fronds ('*fictus analogiae causa nominativus' Ribbeck, Proleg. crit. ad Verg. p. 190*): SERV. georg. 2, 372 ('frons tenera') fronds (*A*, frondis *P H*, frons *V M*) est vera lectio (et antiqua *add. V*): Lucretius (*1, 18*) 'frondiferasque domos avium'. hodie vero et a fronde et a fronte unus est nominativus 'frons', sicut etiam 'lens' et a lente et a lende. *acc. sing.:* frundem: VARRO rust. 1, 15, 1. *nom. plur.:* frundes (ENN. ann. 261 *v. supra l. 12*): VEL. gramm. VII 49, 16 antiqui . . . confusas o et u litteras habuere . . . unde in multis . . . nominibus variae sunt scripturae, ut 'fontes, funtes', 'frondes, frundes'. PRISC. gramm. II 27, 1 multa . . . vetustissimi . . . in principalibus mutabant syllabis . . . 'funtes' pro 'fontes', 'frundes' pro 'frondes'. . . . quae tamen a iunioribus repudiata sunt quasi rustico more dicta. CAPER gramm. VII 110, 2 *exc. Montep. v. l. 14. gen. plur.* -ium: SEN. dial. 5, 20, 3 epist. 104, 11 COLVM. 9, 14, 14 *al.* -um: CLAVD. DON. Aen. 6, 283 (*cod.*, -ium *edd.*). *acc. plur.* -īs: VERG. georg. 2, 335 *ap. Non. p. 299, 28* (-es *M P R, item 15*^ies). OV. am. 2, 19, 31 PLIN. nat. 17, 54. *acc. plur.: nota neutralem terminationem* frondia (*cf. p. 1346, 35 sqq.*): ITALA Marc. 11, 8 (cod. k) alii . . . -ia concidebant de arboribus (*cf. Roensch, Rh. Mus. 34, 638 et W. Meyer, Die Schicksale des lat. Neutr. im Roman. p. 101*). *de notione:* CAPER gramm. VII 110, 2 -s et -es arborum (*cf.* GLOSS. Plac. V 70, 23). PROB. cath. gramm. IV 6, 15 -s, quod est folium (PRISC. gramm. III 515, 9. *cf.* II 281, 13). GLOSS. *φύλλον.* -is: *θαλλός. φυλλάς*: -is (PRISC. gramm. III 478, 1. 503, 18). -es *κλῶνες. θάμνος*: -es. *βρύα, φυλλάδας*: -is. -s spinae *v. l. 75. confunduntur in codd. nonnumquam* frond- *et* front-: *v. p. 1349, 40. 55. 1350, 35. 40. 1352, 53.* frond- *et* font-: *v. p. 1351, 4. 56. legitur et sing. et plur. inde ab* ENNIO (*plur. in sermone pedestri inde a* CIC., *cf. Maas, poet. Plural, Archiv 12 [1902] 517 adn.; E. Bednara, de sermone dactylico lat. quaest., Archiv 14 [1906] 552*). *habent* CATO VARRO CATVLL. LVCR. CIC. CAES.? (*v. p. 1349, 70*) VERG. TIB. PROP. HOR. LIV. OV. *al., deest* PLAVTO TER. SALL. TAC. *al.* [*it.* fronda, *port.* fronde. *M.-L.*] *dubia:* PAVL. FEST. p. 248 pantices frus ventris. GLOSS. -s spinae *vel* -is spinae bracus (*v. Thes. gloss. s. v.*).

I ***singularis:*** **1** *collective i. q. folia* ('*Laub*'): **a** *arborum, herbarum sim., item rerum subito frondescentium:* ENN. ann. 577 populea fruns (*v. l. 13*). VARRO Men. 390 alta -s (*v. supra l. 30*) decidit Palladis (OV. met. 11, 108 non alta -e virentem virgam). 443 (*interpretationis non satis certae*) cape hanc caducam Liberi mollem dapem de -e[m] Bromi⟨a⟩ autumnitatis (*F*^{3}, autumnitalis *L B*^{4}, autumnitas *C*^{4} *D*^{4}) uvidam. ling. 7, 65 rust. 1, 13, 4. 1, 33, 1 -em caedi (*cf. p. 1349, 66*). 1, 45, 2 tegere . . . -e aut stramentis. LVCR. 1, 118 perenni -e (*i. lauro,*

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cf. infra l. 11sq. et l. 47) coronam. 1,405 canes ut montivagae persaepe ferai naribus inveniunt intectas -e quietes. CVLEX 390 viridi sub -e latentem conformare locum capit. VERG. georg. 2,13 glauca canentia -e salicta. 2,323 -i nemorum. 2,372 dum -s tenera (*v. p. 1348,25*). 2,401 omne levandum -e nemus. Aen. 6,206 quale solet ... viscum -e virere nova (PALLAD. 3,33 germen novae -is). 12,207 ut sceptrum hoc ... nunquam -e levi fundet virgulta nec umbras (*Il. 1,234 τὸ μὲν οὔποτε φύλλα καὶ ὄζους φύσει. cf.* PRIAP. 25,2 hoc sceptrum ... nulla iam poterit virere -e. *v. p. 1351,44*). OV. am. 3,5,8 *v. p. 1351,11.* epist. 10,8 tectae -e queruntur aves (ars 1,58 *quot* -e teguntur aves). ars 3,250 sine -e frutex. met. 1,44 -e tegi silvas. 1,347. 565 perpetuos (*cf. p. 1348,84*) semper gere -is honores (MART. 9,61,21 perpetuos sperare ... -is honores. LACT. Phoen. 10 lucus perpetuae -is honore vireus. *cf.* SYMPH. 161 laetus honor -is [frondi *A*] *murrae*). met. 7,840 -e levem ... strepitum faciente caduca (*sc. quae cecidit de arboribus humique iacet, cf.* CALP. ecl. 5,116 stipulis et [*V*, stipule cum *NG*] -e caduca sterne solum. *aliter* OV. trist. 3,1,45 ut ... viret semper laurus nec -e caduca carpitur [*sc. quae cadat*] *cf. p. 1350,77*). fast. 2,26 *ramus* casta sacerdotum tempora -e tegit. Pont. 1,2,25 adde loci faciem nec -e nec arbore laeti (trist. 3,10,75 aspiceres nudos sine -e, sine arbore campos). *al.* MANIL. 3,656 -em virescit in omnem *nemus.* 5,239 disponet *vineas* iugis, imitatus -e (*sic recte codd.*, fronte *Breiter, Wagen.*) choreas. VITR. 2,9,1 vere ... omnes arbores ... suae proprietatis virtutem efferunt in -em. 2,9,2 autumnali tempore ... flaccescente -e. CVRT. 5,4,25 continenti -e tectae arbores. 6,5,15 *trunci* ubi multa -e vestiti sunt (8,11,8 rami -e vestiti. 9,5,4. COLVM. 3,10,11 *pampinos* -e sola vestivit *natura.* PALLAD. 6,4,1 AVG. civ. 22,1 p. 552,30 D.). SEN. epist. 90,10 spissatis ramalibus ac -e congesta. 124,11 *arboris ac sati bonum* non est in prima -e (VAL. FL. 6,714 iam ... videt *oleae sator* primam tenero de vertice -em). nat. 3,20,4. Herc. f. 689 opaca -e nigrantes comae. 913 te ramus oleae -e gentili tegat. COLVM. 2,14,6 quamlibet -em colligere. 4,10,3 fructum cum -e stirpes deponunt. 5,6,36 cum se multa -e cooperit *vitis. al.* LVCAN. 3,410 non ullis -em praebentibus auris arboribus. 3,443 -e carentes *arbores.* PLIN. nat. 2,237 -em ... densi supra se nemoris non adurens ... crater. 8,101 *chamaeleon concolor* -i. *nota* 9,146 carnosae -is *urticis marinis* natura. *ibid.* -em suam spargit (*urtica*). 18,136 depastum ... in -e *lupinum* (*sc. dum frondet. cf.* 25,68 *legitur* sucus e -e. *v. et p. 1351,29*). 24,66 rami *genistae*, similiter -i in aceto macerati (-e *codd.*, -es *Mayh.; de constructione cf.* 11,86). *al.* SIL. 5,505 -e (fronte *Col.*) super tremuli vix tota cacuminis haerens iactatur ... volucris. STAT. Theb. 4,420 silva ... aeternum intonsae -is. MART. 5,4,3 merum ... -e, non aqua miscet *Myrtale.* 9,61,14 sub hac latuit ... -e Dryas. QVINT. inst. 12,6,2 (*trop.*) ut neque praepropere destringatur immatura -s. SVET. Aug. 94,11 duram et asperam -em (*sc. palmae*). Tib. 69 quod fulmine afflari negetur id genus -is (*sc. lauri*). GELL. 5,6,12 *corona civica* fit e -e quernea (*cf.* PAVL. FEST. p. 30 *civica corona* -em habens perennem). SER. SAMM. 47 -s lentisci. 148 -s salicis cum flore suo contrita medetur. 185 (*v. p. 1348, 35*). *al.* NEMES. ecl. 1,64 tibi -is odorae munera dat lauros carpens ... Apollo. PALLAD. 5,4,3 *poma* sua -e involuta. *al.* AVIEN. orb. terr. 940 -e caret *caespes.* ANTH. 332,8 (*v. p. 1348, 3. 36*). CLAVD. 2,6 coeperat erecta surgere -e nemus. rapt. Pros. 3,346 curvata ... -e (*i. onere curvatis ramis.* fronte *nonn. codd.*). carm. min. 2,18 -is amatae linque nemus. DRAC. laud. dei 1,260 -bus insidens vento cum -e movetur (*sc. ales*). *de hominibus in arborum formas mutatis* (*cf. p. 1351,65*): OV. met. 1,550 in -em crines ... crescunt. 9,355 -e manum implevit: -es caput omne tenebant. CLAVD. 28,170 *mutatas* -e sorores (*sc. Heliades*). *-e utuntur homines et pecora cubilibus et cibo* (*cf. p. 1351,68*): CATO agr. 5,7 stramenta si deerunt, -em iligneam legito, eam substernito ovibus bubusque (37,2 herbam ... substernito ovibus bubusque, -em putidam [*cf.* PLIN. nat. 17,55]. 54,2. VARRO rust. 2,5,14 vaccis praegnatibus substerni ... -em. *al.*). agr. 5,8 -em populneam, ulmeam, querneam caedito (*cf. p. 1348,83*) per tempus. eam condito non peraridam, pabulum ovibus. 6,3 *al.* VARRO rust. 1,15,1 -em iucundissimam ministrat ovibus ac bubus *ulmus. al.* frg. Non. p. 11,12 quod -e lecticae struebantur (*L. Müller*, frontem lecticae struebant *codd.*), ex ea herba torta torum appellatum. LVCR. 5,987 instrata cubilia -e. CAES. civ. 3,58,5 postquam non modo hordeum pabulumque omnibus locis herbaeque desectae, sed etiam -s ex arboribus deficiebat (-s *Cellar.*, frus *Bücheler*, fructus *codd.; cf. supra* ut foliis ex arboribus strictis ... equos alerent). VERG. ecl. 1,80 requiescere noctem -e super viridi (VAL. FL. 1,137 viridi ... torus de -e. *cf.* PLIN. nat. 12,9 large ipsa *platano* toros praebente -is). 10,30 nec -e capellae *saturantur* (COLVM. 6,3,6 autumno satientur -e). georg. 2,435. PROP. 1,20,22 manus heroum ... mollia composita litora -e tegit (*cf. Apoll. Rhod. 1, 1183 φυλλάδα λειμώνων φέρον*). OV. epist. 5,87 faginea quod tecum -e iacebam. 14,96 -e levas nimiam ... famem. fast. 4,398 nunc epulae tenera -e cacumen erant. 4,754 data est aegrae fiscina (*RV*, fascina *M*) -is ovi. PHAEDR. 2,8,11 -em bubulcus affert (*ibid.* 22 -is parum est). COLVM. 5,6,3 -em ... iucundiorem bubus praebet *ulmus. ibid.* generis alterius -em dare. 6,9,1 *bubus febrientibus* tenerrimam quamque -em ... obici (VEG. mulom. 4,6,2 tenerrimam quamque -em [-um quemque -em *A ed. pr.*, quamlibet tenerrimam -em *P*]). *al.* PLIN. nat. 8,127 specūs ... molli ... -e constratos (12,1 *arborum silvarumque* -e mollior specus). 10,199. 18,127 *al.* PELAGON. 294 pro cibo dato -em ficulneam. **b** *meton. de silva*: HOR. carm. 4,4,58 ilex ... nigrae feraci -is in Algido.

2 *i. q. serta, coronae* (*i. q. una corona l. 10. 12. 15. 16 al.; complures coronae l. 7. 8 al.* VARRO ling. 7,24 'hostias' ... quod ad sepulcrum ferunt -em ac flores, ... 'velatas frondenti coma'): VERG. Aen. 2,249 delubra deum ... festā velamus -e (4,459 templum ... festā -e revinctum. VAL. FL. 2,189 delubra ... festā -e tegunt). Aen. 4,148 molli ... fluentem -e premit crinem *Apollo.* 4,506 locum ... -e coronat funerea *Dido.* 5,134 populea velatur -e iuventus (SEN. Ag. 583 nunc omne laeta -e veletur caput). 7,751 sacerdos -e super galeam et felici comptus oliva (*cf.* SERV. *ad l.* comptus -bus festae olivae). 8,274 cingite -e comas (*sc. populea, cf. v. 276/7*). VITR. 2 praef. 1 caput ... coronavit populea -e. HOR. epist. 1,18,64 alterutrum velox Victoria -e coronet. 2,1,110 pueri patresque severi -e (*sc. coronis hederaciis*) comas vincti cenant et carmina dictant. carm. 4, 2,36 merita decorus -e *Caesar triumphator* (*cf. Heinze*[6]). OV. ars 1, 108 qualibet hirsutas -e tegente comas (*sc. ad defendendum nimium solem*). met. 3,542 galea ... tegi, non -e decebat. 9,99 capitis ... -e saligna ... celatur damnum. 11,27 -e virentes ... thyrsos. 15,591 pacali cornua -e velat (-e *pars codd.*, lauro *al., edd.*). fast. 4,656 bis sua faginea tempora -e tegit. EPICED. Drusi 334 -e triumphali ... tempora vinctus. SEN. Oed. 552 vates ... -em (frontem ς) quatit. CVRT. 8,10,15 ut *milites* ... redimiti ... -e vagarentur. PLIN. nat. 16, 249 nec ulla sacra sine earum (*sc. arborum in quibus viscum gignitur*) -e conficiunt *Druidae.* VAL. FL. 5,11 auguris alba -e ⟨caput *vel* comas⟩ vittisque ligant. 6,295 populeus cui (*sc. sacerdoti*) -is honor. MART. 4,54,2 meritas prima cingere -e comas. 9,3,8 Tarpeiae -is honore (*sc. corona quernea certaminis Capitolini. cf.* 11,9,1 clarus -e Iovis). STAT. Theb. 1,555 comitum famulumque evincta pudicā -e manus (SCHOL. id est lauro ... propter Daphnen, quae virgo permansit). 3,467 vates sanctam canentis olivae -e comam ... ornati. 3,567 abiecta ... inhonorus -e sacerdos. 7,170 nectere -e comas (Ach. 1,9 -e secunda necte comas). 12,227 vittata -e (*Pω*, fronte *al.*) notavit *Cybele ducem chori.* silv. 1,2,231 -e virent postes. 1,5,14 procax vittis hederisque, soluta -e (-te ς) verecunda (*Bähr.*, verecundo *cod.*) Clio. Ach. 1,289 -e ligare comas. SIL. 4,659 glauca -e revinctum ... caput. 4,726 crines circumdata -e populea. CLAVD. 28,647 sextas Getica praevelans -e (-te *nonn. codd.*) secures ... Honorius.

3 *i. q. rami frondosi* (*de uno ramo l. 52. 53. 54 al.; de compluribus ramis l. 43. 45 al.*): CATVLL. 64,293 vestibulum ut molli velatum -e vireret. VERG. Aen. 5,661 -em ac virgulta ... coniciunt (*sc. ad ignem concipiendum*). 11,66 exstructos ... toros obtentu -is inumbrant (SERV. *ad l.* veluti cameram quandam capulo ramorum extensione fecerunt). HOR. carm. 3,4,12 -e nova puerum palumbes texere. TIB. 2,1,40 exiguam viridi -e operire domum. VITR. 2,1,2 de -e facere tecta (2,1,3 vitando ... imbres et aestus tegebant *parietes* harundinibus et -e). 2,1,4 quas *metas* -e et luto tegentes efficiunt ... testudinata turrium tecta. 8,1,4 summa fossura operiatur harundinibus aut -e. LIV. 35,27,3 casas ex harundinibus textas -e. OV. fast. 6,156 arbutea postes ter in ordine tangit -e, ter arbutea limina -e notat *Crane* (*sc. ad arcendas striges*). SEN. Ag. 937 laeva victricem tenens -em (*sc. palmam*). dial. 1,4,14 imbrem culmo aut -e defendunt *Germani.* epist. 90,41 vili receptaculo tuti sub -e vivebant. LVCAN. 3,306 hostem ... orant Cecropiae praelata -e Minervae (ADNOT. *ad l.* id est olivae ramo. *cf.* CLAVD. 20,591 pro -e Minervae has, Stilicho, tendo lacrimas. carm. min. 22,41). PLIN. nat. 10,97 *avium est, nidum* -e protegere densa. 17,7 Frondicio *cognomen* militi illi, qui praeclara facinora Volturnum transnatans -e imposita (*sc. ad defendenda hostium tela*) ... edidit. VAL. FL. 5,361 vittas -emque imbellis olivae. SIL. 6,330 foveam parco tectam velamine -is. STAT. Ach. 1,213 timens *volucris*, qua -e domum suspendat inanem. NEMES. ecl. 4,63 me ... ter -e sacra ... lustravit (*sc. ramo laureo*). PALLAD. 1,22 porticus furcis, asseribus et -e formari. CLAVD. carm. min. 27,43 tumulum texens pretiosa -e Sabaeum componit.

nota annominationem: TERT. spect. 7 et rivulus tenuis ex suo fonte et surculus modicus ex sua -e qualitatem originis continet.

4 *i. q. folium* ('*Blatt*'; *cf. p. 1348,64sqq.*): RVT. NAM. 2,19 Italiam ... quernae similem procedere -i.

II ***pluralis*:** **A** *i. q. folia*: **1** *collective* ('*Laub*'): ENN. ann. 261 russescunt frundes (*v. p. 1348,12*). LVCR. 1,889 glebis terrarum ... friatis ... fruges -esque videri. 6,136 dant sonitum -es. DIRAE 13 ipsae non silvae -es *parturiant* (*cf.* 18 desint et silvis -es). VERG. ecl. 9,61 densas agricolae stringunt -es (Aen. 7,565 densis ... -bus atrum [*cf. p. 1351,14*] ... latus nemoris. 11,525). georg. 1,368 saepe ... -es volitare caducas (*sc. quae cadunt; cf.* OV. ars 3,162 capilli ut borea -es excutiente cadunt. SEN. Oed. 600 non tot caducas educat -es Eryx; *aliter* OV. met. 9,651 -es ... tuo premis ore caducas [*sc. quae ceciderunt de arboribus humique iacent*]; *cf. p. 1349, 18*). georg. 2,55 altae -es ... opacant (2,305 -es ... elapsus in altas [-os M^1, -us *P*] *ignis.* Aen. 4,444 altae consternunt terram ... -es [SERV. *ad l.* alte iugiter diu. SERV. auct.: aut ex alto cadentes; '*hoch aufgehäuft*' *Ladewig*]. OV. met. 10,91 -bus aesculus altis). georg. 2,82 miratur ...

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

novas -es *arbor* (*sc. insitivas; aliter* Ov. fast. 3, 138 -es sunt in honore novae. Greg. Tvr. glor. conf. 23 *v. p. 1347, 73 sq.* Franc. 9, 5 *v. ibid.*). georg. 2, 335 pampinus ... -es explicat omnes. *al.* Hor. epod. 2, 27 -es ... lymphis obstrepunt manantibus (-es *Markland*, fontes *codd., cf. Keller, Epilegg. p. 361*). carm. 1, 25, 19 laeta ... pubes ... aridas -es hiemis sodali dedicet Euro (ς, hebro *codd. et schol.*). 3, 18, 14 spargit agrestes *Fauno* silva -es. Carm. de mens. 3, 21 -bus amissis repetunt sua frigora mensem (*sc. Novembrem*). Prop. 3, 13, 31 portare suis vestitas -bus uvas. 4, 9, 29 populus et largis (*Bährens*, longis *codd., cf. Enk, comm. crit.*) ornabat -bus aedem. Ov. am. 3, 5, 7 sub arboreis vitabam -bus aestum: -e sub arborea, sed tamen aestus erat (*v. vol. II p. 428, 75; adde* Carm. de aegr. Perd. 63, 16). epist. 11, 67 -bus (*G V*, frugibus *P*) infantem ramisque albentis olivae ... celat anus. 12, 67 nemus ... -bus ilicis atrum (*cf. p. 1350, 76*). 15, 152 rami positis lugere videntur -bus. ars 3, 694 impulsae zephyris ... -es *tremunt*. 3, 704 ut serae ... pallescunt -es (met. 8, 759 pariter pallescere -es). met. 2, 212. 3, 667 pampineis velatam -bus hastam. 7, 279 vetus stipes ... -es induit. 13, 324 sine -bus Ide stabit (Ib. 197 -es ut siquis ab Ida ... carpat). Pont. 1, 5, 22 -es Alpibus addat Atho (*i. -es addant nemora nemoribus*). *al.* Nvx 46 -bus intactis cetera turba viret. 175 saepe meas vento -es tremuisse putastis. Germ. 338 sata ... quibus affectae (*i. aegrotae; sic Burmann*, adstete *O*, adsuetas *al.*) -es. Mela 3, 62 ut mella -bus defluant (*cf.* Plin. nat. 11, 31 *sucus ab apibus* e -e ac pabulis potus [*sc. mel*]. 11, 32 sorbetur *mel* optimum et minime -e infectum e quercus ... foliis. 16, 31 rores melleos ... insidere -bus). Sen. Thy. 155 gravidis (gravibus *E*) -bus incubat *arbor*. epist. 12, 2. 104, 11 nat. 3, 25, 9 dial. 5, 20, 3. Colvm. 1, 2, 1 quo prudentius naturam soli sive in -bus et herbis, sive iam maturis frugibus contempletur (*sc. dum -ent arbores; cf. p. 1349, 37*). 2, 1, 5 multorum annorum -bus et herbis ... velut saginata *terra*. 2, 1, 6 nemora -bus suis desierunt alere matrem. 4, 11, 2 vitem supervacuis -bus luxuriantem (5, 5, 19). 4, 27, 1 vineae ... ubi se -bus vestierint (*v. p. 1349, 25 sq.*). 10, 101 *viola* quae -es (*SA*, -ens *R, Lundstr.*) purpurat auro (p^1c^1, purpuratabo *sim. cett.*) *al.* Lvcan. 6, 682 infando saturatas carmine -es (Comment. diu incantatas). *al.* Lavs Pis. 146 inversis ... -bus explicat annum *natura*. Calp. ecl. 2, 16 tremulis -bus. 2, 41 arte ... induit arbos ignotas -es. 2, 95 resonant. 5, 98 falce ... vivas ... recidere -es (*cf.* 5, 109 constringere -es). Plin. nat. 2, 163 -ium ... lanugini impositae *guttae* (*cf.* 7, 25 *Astomorum* gentem ... vestiri -ium lanugine). 2, 221 -es quoque *sentire lunae* incrementum. 5, 14. 6, 54 perfusam aqua depectentes -ium canitiem *Seres* (Sol. 50, 2 aquarum aspergine inundatis -bus vellera arborum ... depectunt. *cf.* Verg. georg. 2, 121 vellera ... ut foliis depectant ... Seres). 10, 81 densante se -ium germine. *al.* Val. Fl. 3, 706 hastam, quae neque iam -es virides nec proferet umbras (*cf.* Sil. 16, 588 subitae -es *hastae*. Clavd. 10, 188 subitis animantur -bus hastae. *v. p. 1345, 60. 1349, 9*). 4, 340. 6, 153 *al.* Sil. 3, 286. 5, 487. 512 Stat. Theb. 3, 475. 4, 177. 202. 6, 158. 7, 626 silv. 2, 3, 45. 51 Phoebi. 4, 5, 9 nunc cuncta veris -bus annuis crinitur arbos. Mart. 11, 52, 8. Qvint. inst. 2, 4, 11 qui -bus teneris non putant adhibendam esse falcem. Plin. epist. 5, 6, 32 imae *platani* alienis -bus virent (Pallad. 14, 39 alienis -bus arbos comitur. Optat. 6, 8 p. 156, 22). Fronto p. 207 N. Gell. 2, 26, 12 quod mirari quosdam video, -es olearum a Vergilio 'flavae' dicuntur (*cf.* Verg. Aen. 5, 309 flava ... oliva). 19, 12, 7. Ser. Samm. 677 myrti -es commandere. Nemes. ecl. 3, 38 Lyaei. Pallad. 1, 36, 2 *al.* Avson. 157, 22 divinum ... vatem sub -bus (fontibus *V, corr. Lugd.*) ulmi ... simulacra locasse soporum (*cf.* Verg. Aen. 6, 284 foliisque sub omnibus haerent). 391, 14 pubentes salicum deverbero -es. Vvlg. lev. 23, 40 Ezech. 17, 4. 8. 23. 19, 10 *al.* Optat. 5, 7 p. 136, 6 incrementa -ium provocare. Clavd. 20, 452. 24, 313. 26, 413. Evstath. Bas. hex. 5, 6 frutices foliis vestiebantur et -bus virgulta (*θάμνοι εὐθὺς ἦσαν ἀμφίκομοι καὶ δασεῖς*). Sidon. epist. 2, 2, 15 Pelagon. 460. Ps. Rvfin. in Ioel 1, 8 -ium honore deposito robora nuda consistunt. Drac. laud. dei 1, 187. 197. 200. Apon. 4 p. 81 hiemis tempore absque -bus et floribus ... vineae. Greg. Tvr. *v. l. 2.* *de hominibus in arborum formas mutatis* (*cf. p. 1349, 58*): Prop. 3, 19, 16 arboris in -es condita Myrrha novae. Ov. met. 2, 351. 9, 355. Nemes. cyn. 29 ivit in arboreas -es *Myrrha*. *-bus utuntur homines et pecora cubilibus et cibo* (*cf. p. 1349, 61*): Lvcr. 2, 596 -es et pabula laeta montivago generi possit praebere ferarum *tellus* (*cf.* 2, 875 vertunt se fluvii [in *del. Lambin.*] -es et pabula laeta in pecudes). 5, 971 circum se foliis ac -bus involventes. 5, 1417 cubilia -bus aucta. Verg. georg. 3, 131 -es ... negant *armentis agricolae*. 3, 175 pubi indomitae *equorum* non ... vescas salicum -es ... tantum, sed frumenta ... carpes. 3, 231 instrato ... cubili -bus hirsutis. 3, 528 -bus et victu pascuntur simplicis herbae *pecora*. 4, 46 raras superinice -es *cubilibus*. Hor. epist. 1, 14, 28 bovem ... strictis -bus exples. Prop. 2, 33, 11 quotiens quernis laesisti -bus ora *Io* (Ov. met. 1, 632 -bus arboreis ... pascitur *Io*). Ov. ars 1, 299 *Pasiphae* novas -es ... tauro fertur ... subsecuisse. 2, 475 cubilia -es *erant*. met. 2, 288 pecori -es ... ministro (*sc. Tellus*). 14, 216 glande famem pellens et mixta -bus herba. fast. 4, 767 Colvm. 1, 6, 9. 6, 8, 1. Lvcan. 4, 316 tunc herbas -esque terunt *milites* (*cf. l. 75. 81*). 9, 841 neque congestae struxere cubilia -es. Calp. ecl. 2, 45 carpere -es condiscant *greges*. Ivv. 6, 6 torum cum sterneret uxor -bus. Tert. anim. 32 agrestes amaritudines -ium ... ruminabit *anima* (Clavd. 28, 239 -es ... depastus amaras). Clavd. 26, 166 *hieme* nudatum -bus Haemum. Fab. Romul. ed. Thiele 69, 10 cum ... foenum et -es bubulci bobus deferrent (*rec. gallic.*, stabulo reponerent *rec. vetus*). *cf. p. 1349, 80.*

2 *i. q. singula folia* ('*Blätter*'): Verg. Aen. 3, 449 teneras turbavit ianua -es (*sc. folia Sibyllae; cf.* 3, 444/5 Sibylla ... foliisque notas et nomina mandat). Ov. met. 11, 615 quot ... silva gerit -es. fast. 1, 153 formatis operitur -bus arbor. Stat. Theb. 2, 709 quercus ..., quam plurimus ambit -bus incurvis ... cortex.

3 *i. q. serta, coronae* (*de una corona v. l. 14. 18; de compluribus coronis v. l. 14. 17 al.*): Ov. epist. 7, 102 oppositae (appositae *pars codd. recc., Riese*) -es ... tegunt *statuam Sychaei* (*huc potius referre malui quam ad 5, sed cf. infra l. 49*). met. 6, 163 Thebaides iussis sua tempora -bus ornant. 6, 599 vultus hederarum -bus abdit *Procne*. fast. 1, 203 -bus ornabant ... Capitolia. 1, 711 -bus Actiacis comptos redimita capillos. 4, 737 -bus et fixis decorentur ovilia ramis. Val. Fl. 3, 436 glaucas ... comis praetexere -es imperat *Delius sacerdos*. 4, 23 puer (*sc. Hylas*) ... -bus in croceis. Mart. 7, 74, 5 maternae ... sacris ornentur -bus Idus. Stat. Theb. 10, 254 *vates* ponit adoratas, Phoebea insignia, -es. silv. 2, 2, 8 ad Ambracias conversa gymnade -es (*sc. ad ludos Actiacos*). 5, 1, 135 tempus nunc ponere -es, Phoebe, tuas. 5, 3, 144 nusquam avia -es abstulit ... Victoria. 5, 3, 225 patrias ego vertice -es ... tuli. Tert. pudic. 10 sermo caro factus, ... quae non lasciviae -bus, sed sanctimoniae floribus praecingeretur.

4 *i. q. rami frondosi*: Verg. Aen. 6, 215 ingentem struxere pyram, cui -bus atris intexunt latera (Stat. Theb. 4, 467 nec rapidas cunctatur -bus atris subiectare faces). Hor. carm. 1, 18, 12 nec variis obsita -bus (*sc. mysteria Bacchi*) sub divum rapiam. Colvm. 5, 5, 14 si parum pampinosa vitis est, advectis -bus ... fructus muniatur. 9, 7, 4 luto Punico -bus illimatis adumbrari *alvearia apium*. 9, 14, 14 vasa ... congestu culmorum et -ium supertegemus. Plin. nat. 31, 46 lucernā ... ardente concamarata -bus. Val. Fl. 4, 336 (*syn.* rami). Stat. Theb. 4, 603 vitta ... ligatis -bus instantes abigit *umbras Tiresias*. silv. 5, 1, 92 omnia nam laetas pila attollentia -es (*sc. nuntiorum exitum pugnarum referentium*). Sil. 7, 332 arentis nectere -es cornibus *armentorum*. Frontin. strat. 1, 5, 11 -bus quas fossis superiecerat. Itala Marc. 11, 8 (cod. k) alii autem -ia (*στιβάδας*, Vvlg. -es) concidebant de arboribus. Ivst. 43, 4, 6 plures ... -bus ... supertectos induci vehiculos iubet. Vvlg. II Esdr. 8, 15 afferte -es olivae, et -es ligni pulcherrimi, -es myrti et ... -es ligni nemorosi, ut fiant tabernacula (*gr. φύλλα*). Sedvl. op. pasch. 4, 22 cui (*sc. Christo*) palmis ac -bus (floribus *H*) frequens ... turba plenae festivitatis occurrit. *de ramo et corona laureis vatis*: Stat. Theb. 8, 284 oblatas -es submissus adorat. 9, 654 arma cultoris (*sc. Amphiarai*) -esque sacras ad inania vidi Tartara.

5 *i. q. arbores, virgulta sim.*: Cic. Cael. 42 via ... interclusa ... -bus et virgultis. Verg. Aen. 8, 32 Tiberinus ... populeas inter senior se attollere -es visus (10, 190). Ov. ars 1, 105 quas tulerant nemorosa Palatia, -es simpliciter positae. 3, 731 oppositas agitato corpore -es movit *Procris*. met. 3, 393 pudibunda ... -bus ora protegit *Echo*. 14, 37 prius ... in aequore -es ... nascentur. fast. 2, 293 pro domibus -es norant *Arcades*. Gratt. 149 pomiferis advertitur annus -bus (*Ald.*, frontibus *A*). Cvrt. 5, 4, 4 omnia contegi -bus. 5, 4, 8 ipsi *colles* quoque -bus laeti. Mela 2, 16 nec frigora obiectu -ium cultores arcuere *vitibus*. 3, 88 folia ... proximis decisa -bus. Colvm. 9, 8, 10 in frutice vel in editiore silvae -e considet *examen apium* (9, 12, 2 Pallad. 7, 7, 9). Lvcan. 9, 358 Hesperidum pauper spoliatis -bus hortus. 9, 523. 944 rarae nemorum se attollere (*G*, se tollere *cett.*) -es. Petron. 119, 38 desertis aspirant -bus aurae. Val. Fl. 3, 402 stant tacitae -es. Mart. 13, 37, 1 *mala citrea* Corcyraei ... de -bus (frontibus *nonn. codd.*) horti. Stat. silv. 1, 1, 10 *equo Troiano* caesis decrevit -bus Ide. 1, 3, 19 fallax responsat imago -bus. 3, 1, 70 -bus et patula defendimus arbore soles. Ach. 1, 748 videat donec *venator* sub -bus hostem (*sc. bestiam*). Apvl. met. 2, 4 inter medias -es ... Actaeon. 4, 6 mons horridus silvestribusque -bus umbrosus. 6, 12. Vvlg. Ezech. 19, 11 exaltata est statura *vineae* inter -es (*cf.* 31, 3 inter condensas -es elevatum est cacumen eius). Clavd. 10, 65 vivunt in Venerem -es. Cypr. Gall. exod. 1076 inde levigatis (*i.* lēvi- *prosodia neglecta*) intexit -bus arcam *Moyses*. Evstath. Bas. hex. 5, 9 p. 920^{A} ripae fluminum diversis -ium generibus replebantur (*μυρίοις γένεσιν φυτῶν*).

B *pluralis vocabuli collective adhibiti*: Colvm. 6, 3, 5 laurea et ilignea -es. Plin. nat. 17, 55 -īs ilignea⟨m⟩ quernea⟨m⟩ (*e Catone, agr. 37, 2* -em il. qu.). Stat. silv. 2, 3, 51 ut Iovis, ut Phoebi -es.

2. frōns, frontis *f.* [*orig. inc. Th.*]. *de etymologia: inepte a* foratu *derivat* Varro frg. Lact. opif. 8, 6 oculorum orbes concavis foraminibus conclusit *deus*, a quo foratu -em nominatam Varro existimat (*cf.* Vindic. gyn. p. 457^{P} oculi incavati et infossati, a quo foratu -s dicitur. Isid. orig. 11, 1, 35 -s ab oculorum foraminibus nominata est. diff. 2, 53). *de genere*: Pavl. Fest. p. 60 diverso genere dicebant ... hic -s. p. 90 -em antiqui masculino genere dixere (Fest. p. 150 hunc -em ... antiqui dixerunt. Pavl. Fest. p. 151). Fest. p. 286 'recto -e' ... Cato in dissertatione consulatus. antiquae id consuetudinis fuit. p. 343. Gell. 15, 9, 4 nos ... qui '-em' improbe indocteque

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

non virili genere dicimus, cum et ... analogia ... et veterum auctoritates non 'hanc', sed 'hunc -em' debere dici suadeant (*seq. Cato orig. 99. 100*). NON. p. 204, 26 -em feminino genere Vergilius (*Aen. 7, 417*), masculino Titinius (*com. 112*), Pacuvius (*trag. 382*), Cato (*mil. frg. 10*), Caecilius (*com. 79*), Plautus (*Ploc. frg. 1*). PRISC. gramm. II 169, 12 (*auctore Capro e Probi de dubiis generibus*) vetustissimi ... hic et haec ...-s frontis. *fem. praescribitur*: PRISC. gramm. II 319, 22 (DVB. NOM. gramm. V 579 -s generis feminini, ut Vergilius [*Aen. 1, 166, v. p. 1363, 63*]. *al.*). *legitur masculinum*: PLAVT. Mil. 201 *v. p. 1356, 20* Ploc. frg. 1 *v. l. 48* CAECIL. com. 79 *v. p. 1356, 23* CATO mil. frg. 10 *v. p. 1360, 40* orig. 99 *v. p. 1360, 48* 100 *v. p. 1360, 41* or. frg. 1, 25 *v. p. 1360, 41* PACVV. trag. 382 *v. p. 1356, 26* TITIN. com. 112 SALL. hist. frg. 3, 6? *v. p. 1363, 60* VITR. 10, 11, 7 *v. p. 1362, 63* VAL. MAX. 2, 10, 3 *v. p. 1362, 81* CELS. 7, 33, 2 *J v. p. 1363, 29* SEN. epist. 45, 8 *L v. p. 1354, 42* PLIN. nat. 3, 89 *v. p. 1363, 89* SERM. Corp. Vind. 21 p. 246, 2 *v. 1358, 66* GREG. TVR. Mart. 2, 32 p. 621, 2 *v. p. 1355, 74* PASS. Theclae A 22 p. 58, 1 *v. p. 1355, 76* CORP. II 4085 (*saec. II?*) *v. p. 1361, 66*. *de quantitate*: o *ante* ns *producta teste Probo*: PRISC. gramm. II 319, 22. GRAMM. VII 230, 17 sunt item syllabae quae utroque modo, et natura videlicet et positione, longae sunt, ut ... -s (*cf. Groeber, Archiv 2 [1885] 428*). *de formis: nom. sing.: distinguuntur differentiae causa* frons, frontis *et* frons, frondis: CAPER gramm. VII 110, 2 *al. v. p. 1348, 5*. *de* TER. MAVR. 976 *v. p. 1348, 8*. fros: CELS. 2, 7, 8 *F v. p. 1354, 28* TROG. frg. Plin. nat. 11, 275 *M v. p. 1356, 71*. GLOSS. V 361, 13 *v. l. 33*. *acc. sing.*: frute: TAB. devot. Minturn. (Corp. X 8249) 7. fronte: TAB. devot. Audollent 135 A 6. *abl. sing.*: frondei: CORP. VI 37157. frunt(e): CORP. VI 35736. X 4936. frute: PLIN. nat. 8, 29 F^1E^1. frote: CORP. I^2 1374. VI 2888. frot(e): CORP. VI 36508. XI 932. p. 1264 ad n. 1530. fronti (*vi locativi; an dat.?*): SIL. 6, 428 *v. p. 1357, 34*. *gen. plur.* -ium: HOR. carm. 1, 1, 29 VITR. 2, 8, 7 TERT. adv. Marc. 3, 22 VITA Cypr. 7 PANEG. 12 (2), 37, 2. *acc. plur.* -īs: OV. fast. 1, 135 *R*. *notatur* (*v. p. 1365, 17 sqq.*): front., fron., fro., fr., f. *de notione*: CHAR. gramm. I 130, 31 -s τὸ μέτωπον (PRISC. gramm. III 477, 37). GLOSS. μέτωπον. V 361, 13 fros (*Amplon.*, frons *Epin.*) hleor (*anglosax. i. facies*). [*dubia aut corrupta*: STAT. Theb. 6, 259 gramineae -es (frondes *B M*). ENNOD. epist. 6, 38, 2 utrumque -s bona concessit (-s *codd. praeter* T^1, fors T^1 *recte, ut videtur*). *ceterum sescenties confunduntur in codicibus formae vocum* -s, frontis *et* frons, frondis, *v. p. 1348, 67 sqq. 1353, 35. 64. 1354, 34.*] *occurrit per totam latinitatem, sed apud* LIV. *non nisi in re militari* (*cf. Hildebrand, Beitr. z. Sprachgebrauch d. Livius 1865, p. 4*). [*val.* frunte, *it.* fronte, *francog.* front, *hisp.* frente. *M.-L.*]

I *animantium*: A ***hominum*** (*deorum: v. l. 61. p. 1354, 14. 17 sq. al.; monstrorum: v. l. 60 sq. 65 sq. 68. p. 1354, 13 sq. sim.*):

1 *i. q. superior pars oris*: **a** *sensu strictiore* (*ita quidem, ut notio hic illic ad eam, quae est sub b, transeat, velut l. 46. 50*): PLAVT. Aul. 599 (*trop.*) eri ille imperium ediscat, ut quod -s velit, oculi sciant. Men. 829 viridis exoritur colos ex temporibus atque -e. Ploc. frg. 1 coloratum (*Non. p. 149*, coloratilem *idem p. 204*) -em habet. CATO agr. 4 (*proverb.*) -s occipitio prior est (*cf.* PLIN. nat. 18, 31 -em ... domini plus prodesse quam occipitium non mentiuntur. *Otto, Sprichw. p. 147*). TITIN. com. 112 quasi hermaphroditus fimbriatum -em gestas (ITIN. Alex. 6 *v. supra p. 765, 56*). LVCIL. 289. NOVIVS Atell. 42 signare ... -em (*sc. servi*) calida forcipe. CIC. p. red. in sen. 16 -s calamistri notata vestigiis. Pis. 14 altero ad -em sublato, altero ad mentum depresso supercilio. or. frg. A VI 4 (= Brut. 278) nulla perturbatio animi, nulla corporis, -s non percussa, non femur (QVINT. inst. 11, 3, 123 'non -s' ... 'percussa, non femur'; quamquam, si licet, de -e dissentio. DRAC. Orest. 879. *cf.* CIC. Att. 1, 1, 1 ut -em ferias, *sc. admiratione motus*). fin. 5, 35. nat. deor. 2, 143 sudorem a capite et -e defluentem. CATVLL. 64, 194 anguino redimita capillo -s *Eumenidum* (TIB. 1, 7, 45 -s *Osiridis* redimita corymbis. OV. fast. 3, 269 -em redimita coronis femina. 4, 661. 6, 321. FLOR. epit. 3, 19, 10 regium in morem -e redimita *Athenio pastor*. MART. 8, 70, 5 Pieriam tenui -em [frondem C^4] redimire corona). LVCR. 6, 1195 -s *aegri* tenta tumebat. VERG. ecl. 6, 22 -em *Sileni* moris ... pingit *Aegle*. 6, 51 quamvis ... saepe in lēvi quaesisset cornua -e *de Proetidibus, quae sibi vaccae esse videntur*. 7, 27 baccare -em cingite. Aen. 7, 417 -em rugis arat *Allecto* (HOR. epod. 8, 4 cum ... rugis vetus -em senectus exaret. *cf.* HIER. epist. 10, 2, 3 non contractam rugis faciem arata -s asperat. 14, 3, 2. 52, 1, 2). Aen. 9, 747 mediam ferro ... -em dividit *Turnus* (12, 307 securi adversi -em mediam ... disicit. OV. met. 13, 743 lumen ... quod unum -e geris media [13, 851. PLIN. nat. 7, 10 Arimaspi ... uno oculo in -e media insignes. AVG. civ. 16, 8 unum habere oculum in -e media]. MANIL. 1, 321 *stella Coronae* in media radiat quae maxima -e. COLVM. 6, 7, 4 STAT. Theb. 6, 782 VAL. FL. 1, 571 SIL. 2, 190. 4, 238 PHYSIOGN. 73. *cf.* 14 supra medium -is [mediam -em *x*]. AMM. 31, 7, 14 per medium -is). 10, 348 -e ferit terram *Dryops* (*cf. Hom. Od. 22, 86 χθόνα τύψε μετώπῳ*). MORET. 10 summissa -e. HOR. sat. 1, 5, 59 cornu ... exacto -s. 1, 5, 61 cicatrix saetosam laevi -em turpaverat oris (*cf.* PORPH. *ad l.* attende elocutionem 'laevi oris -em' pro 'laevam partem oris in -e'). carm. 1, 1, 29 doctarum hederae praemia -ium. 1, 7, 7 decerptam -i praeponere olivam. 1, 33, 5 insignem tenui -e (*cf.* PORPH. *ad l.* 'tenui -e' pro angusta et pusilla posuit; -s autem minor pulchriorem facit

mulierem et ideo insignem tenui -e accipe, hoc est hac re insignem). epist. 1, 7, 26 nigros angusta -e capillos. PROP. 1, 3, 21 modo solvebam nostra de -e corollas. 2, 1, 7 vidi ad -em sparsos errare capillos. 2, 18^b, 36 ornata -e sedere. 2, 22, 9 vagi crines puris in -bus errant. 2, 22, 12 frigida de tota -e cadebat aqua. 3, 11, 15 postquam nudavit cassida -em *Penthesileae*. 4, 2, 25 torto -em mihi comprime faeno. 4, 2, 46 *flos* impositus -i. VITR. 3, 1, 2 uti os capitis a mento ad -em summam ... esset decimae partis *corporis humani. ibid.* ab ea fine *superciliorum* ad imas radices capilli -s efficitur. PAVL. FEST. p. 17 antiae muliebres capilli demissi in -em. p. 43 Cilo ... cui -s est eminentior. OV. am. 1, 7, 49 raptis a -e capillis (*cf.* met. 2, 476 adversa prensis a -e capillis). 1, 8, 45 quae -is rugas in vertice portant. 2, 2, 24 imposita gremio stertere -e potes. 3, 4, 19 centum -e oculos ... gerebat *Argus*. epist. 4, 159 radiis -em vallatus acutis *Sol*. ars 1, 223 praecinctus harundine -em *Euphrates*. 3, 139 summa nodum sibi -e relinqui. met. 1, 267 -e *Noti* sedent nebulae. 2, 276 opposuit ... manum -i *Tellus*. 3, 666 racemiferis -em circumdatus uvis *Bacchus*. 5, 38 -e ... Rhoeti ... cuspis adhaesit. 9, 2 truncae ... causa ... -is (9, 86 cornu ... trunca ... a -e revellit. STAT. Theb. 4, 107 truncam attollere -em. SIL. 9, 400. *cf.* 4, 539 truncata -e). 12, 315 qua naris -i committitur ... imae (HOMER. 451 qua naris -i coniungitur imae. *cf. Hom. Il. 13, 615 μέτωπον ἑνὸς ὑπὲρ πνμάτης*). *al.* fast. 5, 341 nulla coronata peraguntur seria -e (*cf.* SEN. apocol. 4 -em ... coronans *Lachesis*). trist. 3, 7, 34 ruga ... in antiqua -e senilis erit. PRIAP. 36, 5 -e crinitos Arcadas vides Faunos. MANIL. 5, 146 illis (*sc. aspirantibus Pleiadibus natis*) cura ... -is ... decorae semper erit. 5, 516 auro quaesita est gratia -is. CELS. 2, 2, 3 si circa -em intentae venae moventur. 2, 6, 1 cutis circa -em dura. 2, 7, 8 si -s (*VJ*, fros *F, prob. Marx*) prurit. *ibid. dolor ingens* circa ... -em. *al.* PHAEDR. 5, 8, 2 comosa -e *Tempus* (*Καιρός*). CVRT. 5, 6, 18 funda vinciunt -em *Mardi*. SCRIB. LARG. 4 -em ... oblinere. 5 -s et tempora illinuntur. *al.* SEN. Ag. 936 insigne -is *corona*. Herc. f. 471 mitra ferocem barbara -em premens. 828 turba -bus laurum gerens. Herc. O. 1641 populea silva -is (frondis *A E*) Herculeae decus. Oed. 415 hederā ... mollem bacifera religare -em. Phaedr. 803 te -s hirta decet. 1182 lacerae ... -is accipe abscisam comam. Phoen. 471 vinculo -em exue. Thy. 346 non -is nota regiae. 599 qui donat diadema -i. dial. 2, 18, 1 tanta oculorum sub -e anili latentium torvitas. 5, 3, 6 inscriptiones -is (*cf.* PETRON. 103, 2 -es notans inscriptione sollerti. 106, 1 utinam ... hac se inscriptione -is maculassent). 10, 12, 3 desinens *coma* ... in -em compellitur. epist. 45, 8 qui interrogatur an cornua habeat, non est tam stultus, ut -em suam (suum *L*) temptet. COLVM. 10, 125 *herba* deletura ... -i data signa fugarum. PERS. 2, 32 -em *pueri* expiat *matertera*. LVCAN. 2, 358 turrita ... premens -em matrona corona. 2, 375 intonsos rigidam in -em descendere canos. 4, 619 caput fixa cum -e tenetur. 8, 680 generosā -e decora caesaries *Pompeio*. 9, 634 surgunt adversa subrectae -e *Medusae* colubrae. 10, 132 refugos ... a -e capillos. PETRON. 15, 4 tuberosissimae -is. 23, 5 per -em sudantis. 47, 1 detersa -e unguento (*cf.* QVINT. inst. 6, 3, 60 -em ... sudario tergeret. SVET. Nero 24, 1 sudorem ... -is ... detergeret. *cf. l. 82*). 65, 7 unguento per -em in oculos fluente. 95, 5 solvit ... clamantis -em. 102, 15 -es cicatricibus scindere. 105, 11 stigmata ... captivorum -bus impressa. 107, 6 servitia ... in -bus cernitis. 108, 1 superciliorum ... aequalis cum -e calvities. 126, 15 -s minima (*cf. p. 1353, 84*) et quae radices capillorum retro flexerat. PLIN. nat. 6, 195 *Nigrae*, quorum rex unum oculum in -e habeat. 7, 53 honorem eximiae -is. *al.* VAL. FL. 1, 7 si laurea digna -e viret. 1, 385 vittata ... -em cassis *ferit* (*i. tegit*). 3, 189 subitus ... -is apex. 4, 167 fulminea -em dextra ... fudit *Amycus*. 4, 331 siderea de -e. 6, 532 -em cum cornibus auxit *Armes*. MART. 2, 29, 9 numerosa linunt stellantem splenia -em. 3, 21, 1 famulus ... -e notata (-us *pars codd.*). 3, 93, 4 rugosiorem ... stola -em. 4, 6, 2 -is tenerae. 4, 42, 9 -s brevis. 5, 12, 1 (*de athleta*) -e perticata. 9, 72, 1 Liber Amyclaea -em vittate corona. 9, 90, 6 -em sutilibus ruber coronis *Flaccus*. 11, 84, 14 in vetuli pyctae ... -e. 12, 82, 12 -is ... umorem colliget ... tuae *Menogenes*. PAPYR. Oxyrh. VII 1022, 22 i(conismus) -is parte dextr(a). STAT. Theb. 1, 600 ferrugineam -em *monstri inferni* discriminat anguis. 2, 121 ramos ac vellera -i deripuit *Laius*. 4, 512 ne ... nubem ... hanc -is opacae spernite (*sc. caecitatem, sed cf. p. 1356, 30*). 6, 860 -em ... lacessit *Agylleus*. 8, 88 obscura ... -i vitta manet. 8, 470 stat -e superstes lancea. 10, 256 adoratas, Phoebea insignia (*sc. vatis*), frondes ... honorem -is (silv. 1, 2, 113 celsae ... -is honores. 2, 1, 26 -is honore soluto. 5, 5, 29 -i vittatus honos. *cf.* SIL. 4, 755 non -is parcit honori *Hannibal* [*sc. oculo*]. AVSON. Mos. 471 ubi fonte supremo exeris auratum taurinae -is honorem). *al.* silv. 3, 4, 86 niveam praecerpere -em (*cf.* SIL. 7, 446 alius nivea comebat -e capillos *Veneris*). Ach. 1, 771 nisi -i crinale reponeret aurum *Deidamia*. 1, 855 -e relicta surrexere comae. SIL. 1, 403 -em ... intonsam umbrante capillo saeptus. 3, 42 -em ... minor ... *Achelous cornu spoliatus*. 3, 105 cornigeram attollens ... -em *Milichus*. 4, 142 oblatae stetit inter tempora -is *hasta*. 4, 726 madidae -is crinis circumdata fronde. *al.* QVINT. inst. 2, 12, 10 -em caedere. 11, 3, 78 -i imperant *supercilia*. 11, 3, 148 sudario -em siccari (*cf. l. 50*). 11, 3, 160 capillos a -e ... retro agere. TAC. Germ. 31 revelant -em *Chatti*. PLIN. epist. 3, 6, 2 lata -s *statuae senis* (*cf.* SVET. Cal. 50, 1 -e lata et torva *Caligula*. CAPITOL.

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Alb. 12,13,1 -e lata *Clodius Albinus. cf. p. 1359,41sqq.*). Ivv. 2,85 qui longa ... redimicula sumunt -bus. 6,583 -em ... praebebit vati *femina superstitiosa.* 12,117 -bus ancillarum imponet vittas. 13,216 densissima ruga cogitur in -em. 15,50 multae...in -e coronae. Svet. Dom. 16,2 exulceratam in -e verrucam. Fronto p. 136,15 N. cur os potius salutantes ori admovemus quam ... -es -bus. Apvl. flor. 7 p. 26 gratia relicinae -is. 15 p. 51 crinibus ⟨a⟩ -e parili separatu per malas re mulsis. apol. 43 -e et occipitio conquassatus. met. 1,7 dextra saeviente -em replaudens. 9,12 -es (*acc.*) litterati (*sc. servi*). 11,3 super -em plana rotunditas *verticis Lunae deae.* Itala Ezech. 9,4 (Tert. adv. Marc. 3,22 Hier. epist. 21,24,3 *cf.* Vvlg. *l. 47*) da signum tau in -bus virorum (*cf.* Tert. *l. l.* ipsa est enim littera Graecorum tau, nostra autem t, species crucis, quam portendebat futuram in -bus nostris. *ibid.* signaculum -ium. Vita Cypr. 7 confessores -ium notatarum secunda inscriptione signatos. Bachiar. repar. laps. 18 -is patibulum, ubi signum salutis ... accepimus. *ibid.* pro patibulo -is. Prvd. cath. 9,84 vexillum notatis quod refulget -bus. Firm. err. 21,6 insignia consecratae -is. Priscill. tract. 6,110 signati -bus. Hier. epist. 64,21,3 signum iuxta Ezechiel gementibus figebatur in -e). Itala apoc. 14,9 (Firm. err. 28,13 Priscill. tract. 1,7 Aug. civ. 20,7 *cf.* Vvlg. *l. 48sqq.*) si quis adorat bestiam...accepit notam in -e sua. Tert. nat. 1,14 dii ... alites plan⟨t⟩a, -e et tergo. Comm. instr. 2,8,5 cincinnos -e reflexos. 2,19,11 comulas ...-e depinctas. Ser. Samm. 18 seu visco lintea nexo induces fronti. 21 cocleis -em tractare minutis. 138 varias ... unguere -es. 632. 988. Nemes. ecl. 3,18 qui gravidis hederata -e corymbis vitea serta plicas. Ivst. 15,3,13 Lysimachum ... Alexander hastae cuspide ... in -e vulneravit. Arnob. nat. 2,41 idcirco animas misit *deus*, ut ... imminuerent -es limbis. Lact. opif. 7,10 -s ... vallata per circuitum (*sc. crinibus*). Vopisc. quatt. tyr. 4,1 -e vulnerata *Firmus*. Firm. math. 8,7,2 nitidi polita -e. Avson. 15,4 quas *notas* neglexit dextera, -s patitur. 16,1 -e subisti supplicium *Pergame*. 72,6 auctoris...-em ... petit *lapis*. 341,3 invicta et ventis et solibus est hominum -s. Mos. 236 -is ad oram ... extendere crines. Hil. c. Const. 11 in ecclesiasticis -bus scriptos metallicae damnationis titulo⟨s⟩ (titulo *Migne*) recenseri. Hier. epist. 14,6,3 crux antemnae figatur in -bus. 18[A], 1,3 lepra perfusus in -e Zacharias (*cf.* Vvlg. II par. 26,19 orta est lepra in -e eius. *ibid.* 26,20 sacerdotes viderunt lepram in -e eius). Pavla Hier. epist. 46,12,1 scripta in eius *mulieris* -e blasphemia. Hier. epist. 64,3,1 nomen dei portat in -e *pontifex*. 64,13 tertiam partem *capitis* a -e inopertam relinquit *tiara*. 64,17 ut in -e vitta hyacinthina constringatur. 64,18 auri lamina, quae in -e pontificis est (64,21 lamina aurea rutilat in -e. Vvlg. exod. 28,38 lamina ... in -e eius. *ibid.* lamina imminens -i pontificis. lev. 8,9). lev. 13,41 si a -e *viri* ceciderint pili. I reg. 17,49 percussit *David* Philisthaeum in -e; et infixus est lapis in -e eius. Is. 3,21 gemmas in -e pendentes. Ezech. 9,4 signa tau super -es virorum gementium. apoc. 7,3 quoadusque signemus servos dei nostri in -bus eorum (*cf.* 9,4 qui non habent signum dei in -bus suis. 13,16. 14,1. 14,9 *al.*). Itin. [Silv.] 37,3 de -e ... tangentes crucem. Chiron 142 adaperire palatum ... de -e. Veg. mulom. 3,2,1 a cirro -is ad nares habet pedem. Physiogn. *passim, v. ind.* Misc. Tir. p. 64,5 Anon. Vales. 14,87. Clavd. 1,222 -s hispida *Tiberini*. 17,118 -em limbo velata pudicam (*Iustitia*). 18,120 has in -e notas ... addidit ... Luxuriae Fortuna suae. rapt. Pros. 2,135 te -e retusa Delius ... luget. 2,359 impexam ... velavit harundine -em *Charon*. Avg. civ. 14,24 p. 51,5 D. sunt qui totam caesariem ... deponunt ad -em. Serv. ecl. 6,3 -s Genio *consecrata*. Prvd. psych. 360 inscripta oleo -is (fronti *g*) signacula. Pavl. Nol. carm. 25,128 *Herodias* -e micans gemmis. Mart. Cap. 1,75. 2,132 una *Gratiarum* deosculata Philologiae -em. Merob. poet. 41 cristatam ... docet foliis mansuescere -em *Bellona*. Nicet. symb. rec. C frg. 3 p. 54,12 *comae* ante ...-em penitus abscondentes. *ibid.* ut nec signo Christi locus liber relinquatur in -e. *ibid.* ut -s tamquam vallis inter duos subsidat colles. psalm. 13 p. 81,20 praesignata -e. Cael. Avr. acut. 1,11,76. 3,7,74 chron. 1,4,66. 2,11,134. Sidon. epist. 1,2,2 a planitie -is in verticem caesaries refuga. 8,3,3 qui (*sc. carminum modi*) doctis ...personis non tam fonte quam -e sudantur (*nota assonantiam*). Rvst. Help. benef. 90 tenebrosae -is. Drac. laud. dei 3,699 scaena capillorum fundens a -e coronam. Orest. 243 referens caelo ... Iuppiter astriferam stellata -e coronam. Romul. 2,87 -s nudata decet diviso fulgida crine. 10,513 accipe, virgo, libens auratam in -e coronam. Boeth. arithm. 1,19 p. 41,3 ut Cyclopeae -is dedecus fuit. Cassiod. in psalm. 17,45 quia in -e gentium crucis habuerunt vexilla radiare. Greg. Tvr. Mart. 2,32 p. 621,2 perunctum ab hoc liquore -em et tempora. Damig. lapid. 14 *lapis sapphirus* motus -is *sanat*. Pass. Theclae A 22 p. 58,1 Thecla ... signum crucis faciens in -e suo (*A*, sua *C*). Greg. M. epist. 4,9 episcopi baptizandos infantes signare in -bus bis chrismate non praesumant *ibid.* tangere ... in -e (*cf.* 4,26 in -bus baptizandos chrismate tangere). Tab. devot. Minturn. (Corp. X 8249) 7 *v. p. 1353, 25* Tab. devot. Audollent 135 A 6 *v. p. 1353, 26.* 135 B 4 -es (*Fox, Americ. Journ. of Phil. 33,1 [1912] Suppl. p. 21,20*) do tibi -em. *al.*

b *sensu latiore i. q. sedes animi, vultus:* *α mentis, cogitationum, affectuum* (*accedunt persaepe adiectiva, opponuntur verba, quibus significatur interior hominis pars, ut* cor *v. l. 24sq.*, mores *v. l. 25. 45*, mens *v. l. 29. 33. 48. p. 1357,49*, voltus *v. l. 28. 47. 49. 51. 56*, sensus *v. l. 51*, animus *v. l. 56. 71. p. 1357,19. 39sq. 46*, pectus *v. l. 65*): Naev. com. 49[b] caperrata -e (Varro ling. 7,107 caperrata -e a caprae -e. Non. p. 8,25 caperrare...a caprorum -bus crispis. Gloss. -em caperatam aut tristem aut superciliosam ac minacem. *cf.* Plavt. Epid. 609 caperrat -s severitudine. Men. 134 caperratam tuam -em ... omittis. Avson. 335 p. 198,39 P. caperrata -e. 360 p. 218,11 P. -em caperare). Enn. scaen. 12 amicitiam atque inimicitiam in -em promptam gero. Plavt. Amph. 52 contraxistis -em, quia tragoediam dixi futuram hanc (Cic. Cluent. 72 hic ille contrahit -em. Sen. contr. 10 praef. 9. Sen. dial. 4,2,5. 5,33,4 Plin. epist. 3,6,7. paneg. 73,5 *fortasse recte suppl. Gierig. cf.* Plavt. Rud. 318 contracta -e. Cic. Sest. 19 tanta contractio -is. Hor. sat. 2,2,125 contractae seria -is. Avson. 322,15. Tert. patient. 15 -s pura, nulla maeroris aut irae rugositate contracta. *cf.* Varro rust. 1,2,26 in -e contrahere rugas. Sen. benef. 6,7,1 vultus tuus ... colligit rugas et trahit -em). Asin. 401 *Scaurea* tristi -e (Tib. 2,3,33 tristi -e Cupido. Sen. Phaedr. 453. dial. 3,1,3 Plin. paneg. 41,3 *al.*). Cas. 281 porrectiore -e ... loqui (*opp.* tristem. *cf.* Ter. Ad. 839 exporge -em. Titin. com. 172). Mil. 201 severo -e curans cogitans (Ov. trist. 2,241 -is non esse severae scripta. Manil. 5,106. 457 Mart. 11,2,2 Sil. 11,73 Ser. Samm. 430 Avson. Mos. 384. *cf.* Phaedr. 4,7,4 severitatem -is dum placo tuae). Caecil. com. 79 -e hilaro, corde tristi (Val. Max. 4,4 praef. -s hilaris. 6,2,7 Sen. dial. 6,1,2. *cf.* Hier. epist. 60,10,6 gravitatem morum hilaritate -is temperabat). Pacvv. trag. 382 irritato (*Scal.*, innato *codd.*) -e. Cic. Catil. 1,32 sit ... inscriptum in -e unius cuiusque, quid de re publica sentiat. Flacc. 87 -s omnium familiaris. Pis. 1 -s, voltus denique totus, qui sermo quidem tacitus mentis est, hic in fraudem homines impulit. 20 ut ... -is tuae nubeculam pertimescerem (Sil. 8,611 nec nubem -is amabat *Brutus. cf.* Mart. 2,11,1 -e ... nubila. *Soph. Antig. 528 νεφέλην ὀφρύων. al.*). Planc. 16 tabella, quae -es aperit hominum, mentes tegit (*cf.* Avson. 407,4 *comitatus* qui -es hominum aperit, mentes tegit). Rab. Post. 35 si verum ...⟨se⟩verissima -e dixerunt. Tusc. 3,31 nec vero ea -s erat, quae M. Crassi ...quem semel ait in omni vita risisse Lucilius, sed tranquilla et serena (Calp. ecl. 5,46 -e serena blandius arrisit *ver*. Homer. 879 Mart. 7,12,1 Stat. silv. 2,6,66 Sil. 2,414. 3,298 Apvl. met. 9,27 Nemes. ecl. 1,57 Phoc. carm. de Verg. 47. Paneg. 10 [4],1,2 in serenis -bus. Avson. 1,3 come serenatam ...-em. *cf.* Stat. Theb. 5,424 iam -e sereni Argonautae. Lact. ira 7,9 cum ... -em serenant *animalia*. Verg. Aen. 4,477 spem -e serenat *Dido* [Nemes. ecl. 4,17 quid ...spem -e serenas]. Sil. 11,367 tristia -e serenant *Pacuvius pater filiusque*). fin. 2,77 ut vestitum, sic sententiam habeas aliam domesticam, aliam forensem, ut in -e ostentatio sit, intus veritas occultetur. fat. 10 hominum mores naturasque ex ...-e pernoscere. Lael. 65 -e occultare sententiam. off. 1,90 *praeclarus* idem semper vultus eademque -s. Att. 4,15,7 Pompeius fremit ... utrum -e an mente, dubitatur. 5,10,3 etsi haec ... fero equidem -e ... et vultu bellissime. 14,13,1 ex ... -e ... meum erga te amorem perspicere potuisses. epist. 1,9,17 non solum -e atque vultu ...sed etiam sensu ...tabellaque docuerunt. 9,10,2 adeo mihi excussam severitatem veterem putas, ut ne in foro quidem reliquiae pristinae -is appareant? ad Q. fr. 1,1,15 -s, oculi, vultus persaepe mentiuntur (Q. Cic. pet. 42 *petitor*, cuius -s et vultus ... ad eorum, quoscumque convenerit, sensum et voluntatem commutandus et accommodandus est. 44 vultu ac -e, quae est animi ianua). Q. Cic. pet. 46 homines -e et oratione magis quam ipso beneficio reque capiuntur. Verg. Aen. 3,636 lumen ...quod torva solum sub -e latebat (Ov. am. 3,1,12 -e comae torva *Tragoediae*. Sen. Herc. f. 723 -s torva. Val. Fl. 3,50 torvae coma sibila -is [*sc. Panis*]. Stat. Theb. 1,186 torva sub -e. Sil. 3,76. 5,439 hirta ...torvae -is caesaries. Mart. 4,14,11 nec torva lege -e. *cf. p. 1357, 11. 45. 1360, 2. 27sq.*). 6,862 -s *Marcelli* laeta parum (Clavd. 26,375. *cf.* Aen. 11,238 laeta -e *Latinus*. Ov. met. 5,570 Lvcan. 9,1187 Hier. adv. Rufin. 3,17 Ennod. carm. 1,4,124. *cf.* Tac. Agr. 39 -e laetus pectore anxius *Domitianus*). Hor. epod. 13,5 obducta solvatur -e senectus (Ivv. 9,2 tristis ... -e obducta *Naevolus*. Avson. 178,7. *cf.* Physiogn. 36 praestat iuxta huiusmodi oculos -em obduci. *v. etiam p. 1357,72*). sat. 2,8,84 redis mutatae -is. carm. 3,29,16 cenae ... sollicitam explicuere -em. Prop. 1,10,23 si quid petiit ingrata -e negaris. Trog. frg. Plin. nat. 11,275 -s (fros *M*), ubi est magna, segnem animum subesse significat; quibus parva, mobilem, quibus rotunda, iracundum (*Arist. hist. anim. 1,8 μέτωπον ...οἷς μὲν μέγα, βραδύτεροι, οἷς δὲ μικρόν, εὐκίνητοι, ...οἷς δὲ περιφερές, θυμικοί*). Ov. am. 1,11,17 aspicias ...-em ...legentis. epist. 20,165 proicit ipse suas deducta (de ducta *Withof, sed v. supra p. 278, 39sqq.*) -e coronas *Hymenaeus*. ars 1,240 ruga ... -is abit. 1,463 nec sis in -e disertus. Manil. 2,640 tectae ... lues sub -e vagantur. 4,151 habitat ...puer sub -e Cupido. Carm. epigr. 1109,22 (*aet. Flav.*) nec te terribilem -e timebo, Charon. Val. Max. 3,8,6 ubi principum civitatis perturbari -s solebat (*cf.* Sen. Phaedr. 432 nutrix turbidam -em gerens). 6,2,4 hominum licentiae ludibrio esse quieta -e tulit *auctoritas Cn. Pompei*. Sen. contr. 1,2,7 nomen tuum pependit in -e. 1,2,8 iam ipsa -e crudeles. Sen. Herc. f. 579 qui -e nimis crimina tetrica quaerunt. Herc. O. 1746 tam placida -s est *viro*. Med. 751 -e non

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

una minax *Hecate*. benef. 1, 1, 5 quis non, cum aliquid a se peti suspicatus est, -em adduxit (*cf.* Lavs Pis. 140 nec enim facundia semper adducta cum -e placet. Qvint. inst. 10, 3, 13 quae causa esset -is tam adductae? Capitol. Ver. 10, 6 -e in supercilia adductiore). 2, 13, 2 iucunda sunt, quae humana -e, certe leni placidaque tribuuntur. 4, 31, 4 cum Pollionis attractiorem vidisset -em. dial. 2, 17, 1 -is illi firmitas constitit (*cf.* 9, 6, 2 quorundam parum idonea est verecundia rebus civilibus, quae firmam [*volg.*, primam *A*] -em desiderant). 9, 15, 5 -em suam fingere (nat. 1 praef. 6 non est tibi -s ficta. Qvint. decl. 268 p. 95, 4 praeter fictam -em. *cf.* inst. 12, 3, 12 -e conficta). 11, 8, 4 remissa -e (Mart. 4, 14, 11 nec torva lege -e, sed remissa. Sil. 13, 733 cui *Hamilcari* -s nec morte remissa irarum servat rabiem. *cf.* Sen. epist. 23, 3 ceterae hilaritates . . . -em remittunt. Plin. epist. 2, 5, 5 ut in plerisque -em remittas). epist. 63, 3 istam -em ad risum quaelibet fortuita res transferet. 106, 6 an -em astringant (Mart. 11, 39, 13 numeras nostros astricta -e trientes). 113, 26 haec tractamus -e rugosa (Physiogn. 97 tristis homo ita intellegitur . . . -s rugosa. *cf.* 99 qui amarus est . . . -em habebit rugosam). amic. p. 27 inexplorata -e, per quam produntur animi. Lvcan. 9, 1063 acquirit . . . fidem *Caesar* simulati -e doloris. Petron. 132, 15 constricta . . . -e Catones. Calp. ecl. 4, 21 ludere conantem vetuisti -e paterna. Plin. nat. 11, 108 -s et aliis, sed homini tantum tristitiae hilaritatis clementiae severitatis index. Val. Fl. 1, 38 -e timendus *Pelias*. 4, 232 -e trucem *Pollucem*. Mart. 1, 4, 6 illa -e . . . carmina nostra legas. 1, 24, 4 nolito -i credere. 7, 26, 5 si te receptum -e videris tota (*i. plana, serena*). 10, 64, 2 non tetrica nostros excipe -e iocos. 13, 2, 10 matutina si mihi -e venis. 14, 183, 2 -em . . . solvere. Stat. Theb. 9, 705 -is servat honorem ira decens *Parthenopaei*. 12, 89 -is . . . superbae vincula (Clavd. 24, 218 cives nec -e superba despicit *Stilicho*. *cf.* Plin. paneg. 48, 4 superbia in -e). silv. 2, 1, 43 castigatae collecta modestia -is. 2, 2, 148 non -em vertere minae. 3, 4, 17 placida . . . -e Iuppiter. 3, 5, 11 unde alia (*Ald.*, alta *codd.*) mihi -e et nubila vultus? 5, 1, 64 -s triste rigens. 5, 2, 73 -s tranquilla. Sil. 5, 673 -e minae durant. 6, 369 pacatus -em *Regulus*. 6, 428 -i . . . sedebat terribilis decor atque animi venerabile pondus. 11, 286 -is reddita laetitia *Hannibali*. 11, 338 cum -s propior. 12, 228 nulla nituit plus -e decoris. 13, 782 luce refulget praecipua -s sacra viro (*sc. Homero*). 14, 187 -e imperterritus *Marcellus*. Qvint. inst. 1, 11, 10 -s *rhetorum* pluribus generibus peccat. 9, 1, 21 si -s oculi manus multum ad motum animorum valent. 9, 3, 101 si quis . . . -is . . . inconstantia trepidare non desinat. 12, 5, 5 -is auctoritas. Ps. Qvint. decl. 5, 19 cui dolori . . . -em castigantis iniungis. 15, 4 videtis hunc accusatoria -e terribilem. 17, 2 querelarum -e mutata. 18, 1 modestiae -e cur in peracta crudelitate substitit reus. Ivv. 14, 56 unde tibi -em libertatemque parentis? Svet. Cal. 50, 1 -e . . . torva (*v. p. 1356, 58 sqq.*). Apvl. apol. 40 in primori -e animum gestare. met. 3, 11 -em tuam serena venustate laetabit. 3, 13 vultuosam -em rugis insurgentibus asseverabat (8, 6 -em asseverat *Thrasyllus*). 10, 3 senili tristitie striatam gerens -em *adulescens*. Tert. scorp. 9 mentis statum in -e consistere, priorem esse pudoris quam corporis plagam. Comm. apol. 425 subdola -e. Paneg. 5 (8), 19, 3 in ipso . . . tuo vultu videbant omnium signa virtutum: in -e gravitatis. 7 (6), 4, 4 eadem in -e gravitas. 10 (4), 31, 4 horrendae -is minas mors ipsa non vicerat. Lampr. Alex. 29, 5 -e semper pari *Alexander*. Capitol. Gord. 20, 6, 1 -e verendus *Gordianus*. Max. Balb. 1, 2 timorem . . . -e ostenderent. 12, 8 maeror, qui apparebat in -bus singulorum. Firm. math. 8, 6, 4 sunt enim *sub Haedo sidere nati* . . . obstinata -e. *ibid.* aliud ex -e pollicentur. Avien. orb. terr. 1119 aetheria fulgentem -e Lyaeum. Ps. Avr. Vict. epit. 21, 4 uti . . . truci -e . . . incedens fidem vultus simillimi *Alexandri Magni* persuaderet sibi *Caracalla*. Ps. Hil. libell. 19 quam turbata -e, quam inverecunda respiciunt. Hier. epist. 22, 37, 3 tu ieiunas et irasceris, ille comedit et -e (*s*, forte *codd.*) blanditur. 27, 2, 1 rugare -em (41, 1, 3. 50, 2, 2. *cf.* 125, 18 -e rugata. in psalm. 2. Evg. Tolet. carm. praef. 3. Amm. 30, 4, 19 corrugatis hinc inde -bus). 49, 13, 1 insequenti *dispositioni* aperta -s et . . . ingenuitas necessaria est. 61, 1, 3 sectam suam libera plerique -e defendunt. adv. Rufin. 1, 30 quoniam haereseos crimen tota -is libertate respuimus. 2, 22 apertissimum mendacium libera veritatis -e confutat *episcopus*. Physiogn. 11. 17. 36. 38. 45. 50. 85. 96 (*accedunt adiectiva*: 16 lata. 17 alta, augusta [*cf.* 105], aspera [*cf.* 90. 105], continua, curva, diffusa, humilis, laxa [*cf.* 22 relaxata. 38 laxior], obducta [*cf. p. 1356, 66 sqq.*], oblonga, obstricta, plana, quadrata, rotunda [*cf.* 93. 108], spatiosa, tensa [*cf.* 40]. 37 mollis. 83 compressior. 90 levis. 97 rugosa [*cf.* 99 *v. l. 18*]). Paneg. 12 (2), 37, 2 ita intimos mentis affectus proditor vultus enuntiat, ut in speculo f⟨r⟩ontium imago extet animorum. Clavd. 8, 519 torva voluptas -is. 10, 316 -e quis aequali? 17, 245 -s (mens *II*[1]) privata manet. 26, 518 grandaevum flammata -e loquentem. 28, 158 maesta -e queri. Avg. civ. 2, 1 p. 54, 1 D. quotiens obnixa -e statuerint non cogitare quid dicant. Drac. Romul. 5, 240 subducta -e. Ennod. epist. 3, 10, 4 -s mea . . . libera esse non potest. 5, 7 nec *sapio* . . . fucata -e blandiri. *cf.* 6, 1. opusc. 3, 19 sub specie -is rigidae. Ferrand. epist. 7, 6 ut ingenua -e dicere valeat.

signum imprimis pudoris atque impudentiae, audaciae: Calv. or. frg. Quint. inst. 9, 2, 25 perfrica -em (Sen. nat. 4 praef. 9 *adulatio* quo magis -em suam perfricuit, cecidit alienam, hoc citius expugnat. epist. 40, 13 Mart. 11, 27, 7 Paneg. 8 [5], 9, 3. *cf.* Petron. 132, 13 perfricata . . . -e). Cic. Pis. 12 nequitiam -is involutam integumentis. Hor. carm. 2, 5, 16 proterva -e petet Lalage maritum. epist. 1, 9, 11 -is ad urbanae descendi praemia. Val. Max. 8, 2, 2 -e inverecundā (Qvint. inst. 2, 4, 16 inverecunda -s. Ps. Hil. libell. 19 *v. p. 1357, 60*). Sen. benef. 4, 38, 2 litteras istas oculis inscribendas durissima -e circumfer (Facvnd. defens. 6, 5 -is durissimae. Ivv. 8, 189 populi -s durior. Vvlg. Ezech. 3, 8 dedi . . . -em tuam duriorem -bus eorum [*cf.* Hier. *ad l. v. l. 43*]. Hier. adv. Pelag. 2, 10 ut durae -is impudentia conteratur. *cf.* Tert. virg. vel. 2 quia delicti durior -s est, ab ipso et in ipso delicto impudentiam docta. 14 sic -s duratur, sic pudor teritur. Sen. benef. 7, 28, 3 non est, quod -e⟨m⟩ eius indures. Favstin. trin. 2, 1 p. 49[D] isti nimis -em praeferunt impudentia et impietatibus obduratam. Hier. adv. Rufin. 3, 4 adeone obdurasti -em. 3, 11. 42 ut ex -is duritia fidem lectori facerem [Rvfin. apol. adv. Hier. 1, 41 tantum valet -is duritia. Vincent. Ler. 21, 26 p. 31 tanta inveteratae -is duritia]). epist. 11, 3 quibus . . . tenera -s (Maxim. eleg. 3, 23 postquam teneram rupit verecundia -em. *cf.* Ennod. epist. 1, 1, 2 timere te scriptionem quasi -e tener insinuas). Petron. 39, 5 -em expudoratam *habet, qui nascitur arietis signo*. Mart. 6, 39, 12 cinaeda -e, candido vultu. 8, 59, 2 cuius lippa sub attrita -e lacuna patet (Ivv. 13, 242 quando recepit eiectum semel attrita de -e ruborem? Hier. epist. 52, 5, 4 attrita -s. 52, 8, 1. Vvlg. Ezech. 3, 7 *et* Hier. in Ezech. 1, 3, 7 sq. p. 29. 30. Avg. serm. cod. Guelf. 4096 ed. Morin 18, 63 haereticorum -es unitatis demonstratione et praedicatione contrivit *Cyprianus*). Qvint. inst. 6, 4, 11 non est res . . . mollis supra modum -is (decl. 260 p. 67, 5 si paulo mollior -s. Don. Ter. Eun. 806 mollis -is dicuntur, qui sunt reverentes. *cf.* Plin. epist. 6, 29, 6 mollitia -is, ne in publico diceret, impediebatur *Isocrates*). Plin. paneg. 35, 3 neque . . . exanguem . . . et ferream -em nequiquam convulnerandam praebeant punctis (Hier. adv. Rufin. 3, 19 comprobabo ferream te -em possidere fallaciae. Mar. Merc. subnot. 8, 24 -e ferrea). Papin. dig. 22, 5, 13 integrae -is homo. Lact. inst. 5, 9, 8 auferantur . . . qui peccantium -em . . . feriunt et verberant (*cf. p. 1359, 16 sq.*). Favstin. trin. 2, 1 p. 49[D] impudens eorum -s (Ps. Avg. serm. 289, 4 -e impudentissima. Maxent. resp. adv. Horm. 34 p. 54, 14. Cassiod. var. 3, 52, 9 impudenti -e litigare. *cf.* Favstin. trin. 2, 9 p. 57[B] tuae -is impudentia. Hier. adv. Rufin. 1, 10 impudentiam -is oppresserint testimonia plurimorum. *cf. l. 48 sqq.*). Hier. epist. 22, 29, 3 rubore -is attrito. Pavla Hier. epist. 46, 2, 3 de hac urbe . . . diabolicae percussa -is audacia (Hier. adv. Rufin. 3, 23 nisi epistulae fregerint tuae -is audaciam). in Ezech. 3, 8/9 p. 30 dedi tibi . . . -em, quae nullo pudore superetur. *ibid.* -em -e concutere. Vvlg. Ier 3, 3 -s mulieris meretricis facta est tibi (*sc. Israel*), noluisti erubescere. Is. 48, 4 -s tua aerea (*domus Iacob*). Amm. 30, 4, 13 per prostitutas -es . . . aditus sibi patefaciunt *advocati*. Clavd. 22, 328 solitus -em circumfluit ignis. Ps. Rvfin. in Os. 2, 3 -em . . . impudentia exutam pudore convestiat (Favstin. trin. 2, 11 p. 59[C] -s impudentiae tuae Avg. c. Cresc. 2, 28, 35 suscipiat qui voluerit huius impudentiae -em. un. eccl. 5, 10 aperta veritas . . . omnem -em impudentiae [*Petschenig*, -entis *codd.*] elidat. *cf. l. 36 sqq.*). Oros. hist. 5, 7, 1 infamia . . . pudorem Romanae -is oneraret. Drac. laud. dei 2, 436 criminibus laxare frenos sine -e pudoris. Ennod. epist. 1, 12 p. 22, 4 prodiga -s pudoris (1, 25. 2, 28. 4, 11. 6, 3). 3, 10, 4 p. 78, 18 -s mea . . . libera esse non potest. Cassiod. var. 3, 45, 2 populum improba -e duratum. *accedit ad ipsas significationes q. s. pudor aut impudentia*: Cic. Pis. 1 hominum querella -is tuae. 68 adulescens . . . distracta (*V*, dis irata ω) -e. prov. cons. 8 quas *libidines* -e et supercilio, non pudore et temperantia contegebat. Pers. 5, 104 perisse -em de rebus (*cf.* Schol. *ad l.* nullum esse pudorem. templum enim pudoris est -s. Avg. c. Cresc. 3, 20, 24 c. Iul. 5, 6, 24). Ivv. 11, 205 salva -e. Vlp. dig. 26, 7, 38, 2 qua -e poterit hoc desiderari (Brev. fid. adv. Arrian. p. 657[C] nescio qua -e minor esse dicatur. Hier. epist. 57, 3, 1 Avg. civ. 1, 27. 2, 13. 3, 30 *al.* pecc. orig. 13, 24 gest. Pelag. 23, 47 Ps. Avg. serm. 264, 5. Serm. Corp. Vind. 21 p. 246, 2 nescio quo fronte sub ora irascentem reprehendit. Caes. Arel. reg. mon. 13 Facvnd. defens. 10, 7 Pass. Petr. Paul. long. 17. Gloss. II 411, 46 *πολῷ προσώπῳ* qua persona qua -e). Cypr. epist. 59, 16 potest illis -s esse ad nos accedendi. Comm. instr. 2, 35, 9 quia divitiae faciunt aut pecuniae -em. Arnob. nat. 1, 61 si non . . . prius te formares ad non credendi -em. Avg. civ. 6, 9 si est ulla -s in hominibus (*cf.* 7, 24). 7, 4 *v. p. 1366, 27 sqq.* epist. 105, 7 apud deum -em non habebit. gest. Pelag. 5, 15 -e sacrilegae impietatis negat *Pelagius dei veri esse scripturam veteris testamenti*. c. Iul. 1, 3, 9 hunc virum . . aude, si quid tibi -is est, criminari. 4, 3, 27 plane possumus dicere haereticorum -em non esse -em, si non membrum . . . significare intellegamur -is nomine, sed pudorem. c. Pelag. 4, 3, 27 eadem -e dicetur, quia corpus paganorum corpus non sit. c. Iul. op. imperf. 1, 98 taceres, si -em haberes. Epist. pontif. 341 Migne 20, 674[B] non miror Proculum in consueta -e durare. Ennod. dict. 11, 1 cum de attritu favoris publici -s refugit. 18, 5 prodigus -is (epist. 9, 4). epist. 1, 2, 3 hunc ego . . . -e debilis excitavi. 3, 24, 3 sine -is meae dispendio. 5, 3, 4 causae . . . quam iniunxistis iacturam -is exhibeo. 7, 27, 1 facilius sarciri posse -is damna quam fidei. opusc. 2, 76 o -em dic-

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tionis immundae. 2,119 diu in vobis iurgiis exercitata -s. *β ingenii, indolis*: MANIL. 3,115 expensa sua solventem iurgia -e *iudicem*. 4,81 alterius -s est scribendis legibus apta (*sed cf. Housm. ad l.*).

2 *metonym. i. q. anterior capitis pars, os, facies*: VARRO Men. 156 antiqua lege ad -em superficies (*Bücheler*, superficias *codd.*) accedebat (*de persona*). MANIL. 4,565 fortuna . . . invidet in facie saevitque asperrima -i. SEN. dial. 5,38,2 cum agenti causam *Catoni* in -em mediam ... inspuisset *Lentulus*. nat. 7,32,3 (*trop.*) sub persona cum diu trita -s est. PLIN. nat. 28,60 si tussim concitet saliva, in -em ab alio afflari (*sc. prodest*). VAL. FL. 4,241 haut tibi pulchrae manserit . . . -is decus. SIL. 4,354 nutantes cassidе cristae hostilem . . . pulsant . . . -em. MIN. FEL. 23,5 Ianus duas -es gestat (*cf.* LACT. inst. 1,13,7 cum duplici -e Ianus). CLAVD. 3,327 -em . . . secari ludus *Hunnis*. 14,9 non quisquam . . . spoliat favos, si -i caveat. *huc fortasse referenda*: QVINT. decl. 247 p. 11,28 (*trop.*) id ex cotidianis et in -em incurrentibus approbari potest. 260 p. 63,29 (*trop.*) pulsant -em meam caeduntque.

3 *fere i. q. externus habitus, species corporis ac vestitus, cultus*: CIC. p. red. in sen. 16 tune ausus es . . . ista -e, non vita . . . cum A. Gabinio consociare consilia pestis meae? *ibid.* ut . . . -is . . . integimento . . . diutius uti non liceret. VAL. MAX. 2,10,8 minime blanda -s *viri*. 7,2 ext. 12 in secessu quam in -e (*fere i. q. extrinsecus*) beatior. SEN. contr. 2,7,4 prodite mihi -e in omne lenocinium composita. SEN. dial. 7,13,3 -s eius (*sc. sectae Epicuri*) ipsa dat locum fabulae. epist. 5,2 intus omnia dissimilia sint, -s populo nostra conveniat. PERS. 5,116 -e politus astutam vapido servas in pectore volpem. IVV. 2,8 -is nulla fides. SIL. 6,304 decoris . . . et -is egenum corpus. AVG. c. Iul. op. imperf. 4,73 o -em linguatam mentemque caecatam. CYPR. GALL. exod. 66 servare ... eximiae praestantem -is honorem. DRAC. Romul. 2,90 miscetur ... puer nymphis sub -e puellae.

4 *i. q. superior pars corporis*: VERG. Aen. 10,211 -s *Tritonis* hominem praefert (*cf.* SERV. *ad l.* modo -em primam partem hominis intellegere debemus, nam hoc dicit: a capite usque ad ima latera hominis monstrabatur effigies). AVSON. 336,41 triformis Sphinx . . . -e puella.

5 *fere i. q. caput*: PETRON. 52,9 erectis supra -em manibus. CLAVD. 8,616 tristis condicio *servi* pulsata -e recedit (*sc. alapa accepta*).

B ***bestiarum*** (*atque hominum in bestiarum formas mutatorum sim.*): **1** *i. q. superior pars oris*: **a** *sensu strictiore*: VARRO ling. 7,107 caprae (NON. p. 8 caprorum) *v. p. 1356,4sq.* rust. 1,20,1 *boves* lata -e (COLVM. 6,1,3. 7,3,3 PLIN. nat. 8,221 PALLAD. 4,11,2. 5. 8,4,2 *al.* PHYSIOGN. 120. *cf.* VARRO rust. 2,5,7 latis -bus. COLVM. 6,21,1 -bus latissimis). 2,2,4 si arietes sint -e lana vestiti bene. LVCR. 5,1034 cornua nata prius vitulo quam -bus extent. 5,1325 terram minitanti -e (*Lachm.*, mente *codd.*) ruebant *tauri*. CAES. Gall. 6,26,1 bos cervi figura, cuius a media -e unum cornu existit. VERG. georg. 4,299 vitulus bima curvans iam cornua -e. Aen. 4,515 nascentis equi de -e revolsus . . . amor (*cf.* OV. ars 2,100 APVL. apol. 30. *infra l. 76. 80*). 5,567 -em . . . ostentans . . . albam *equus*. 6,244 -i *iuvenci* invergit vina sacerdos. 9,624 aurata -e iuvencum (*sc. auratis cornibus. cf.* VAL. FL. 3,431 lectas aurata -e bidentes. STAT. Theb. 5,510 auratae crudelis gloria -i). 12,716 conversis inimica in proelia tauri -bus incurrunt. CIRIS 497 patulae -is *Ciridis* species concrescere. HOR. carm. 3,13,4 -s *haedi* turgida cornibus. 4,2,57 -e curvatos imitatus ignis . . . lunae *vitulus* (STAT. Theb. 6,267 nondum lunatis -e iuvencis. CLAVD. rapt. Pros. 1,129 nec nova lunatae curvavit germina -is *vitula*. *cf.* OV. met. 9,688 inerant lunaria -i *Isidis* cornua). PAVL. FEST. p. 48 capronae equorum iubae in -em devexae. OV. am. 3,13,19 vituli nondum metuenda -e minaces. met. 3,21 tollens speciosam cornibus altis ad caelum -em (*Iuppiter in taurum conversus*). 3,221 nigram medio -em distinctus ab albo Harpalos *canis*. 10,114 bulla super -em *cervi* movebatur. *al.* fast. 1,720 perfusa (*R*, percussa *VM*; *cf.* CORIPP. Ioh. 6 [5],152 in adversa percussus -e bipenni taurus) victima -e cadat. 4,102 -em dilectae laedere parcit ovis *aries*. 5,606 Iuppiter et falsa cornua -e gerit. trist. 5,9,30 ipsa -e lacessit equus. hal. 3 vitulus ... qui nondum gerit in tenera iam cornua -e (GRATT. 489 tenera ... extrudens cornua -e haedus. COLVM. 6,2,4 ne tenerae -es [tenera -e *codd.*] *iuvencorum* sub cornua laedantur). 12 non audet *scarus* radiis obnixa occurrere -e (*cf.* PLIN. nat. 32,11 scarum inclusum nassis non -e erumpere). GRATT. 269 hirtae -bus aures *catulis*. SEN. Herc. O. 1232 feram radiante clarum -e gestantem caput (*sc. cervam*). Oed. 753 cum vivacis cornua cervi -em ramis texere novis (*sc. Actaeonis*). Phaedr. 1037 erexit altam -e viridanti iubam *taurus*. Tro. 539 -e arduus *taurus*. COLVM. 7,3,5 adversam *tabulam* -i cornibus religant. LVCAN. 6,456 turgentia suco -is amaturae subducunt pignora fetae. CALP. ecl. 6,39 niveo -s irretita capistro. BVC. Eins. 1,7 caper ille nota -em qui pingitur alba (*Hagen*, notam ... albam *codd.*). PLIN. nat. 8,29 *elephanti*. 8,76 cornu . . . media -e *monocerotis* eminente. 8,165 equis amoris innasci veneficium hippomanes appellatum in -e. 9,16 ora ballaenae habent in -bus. 9,19 *fistulae* ballaenis a -e. 11,51 in -e macula ... candicans. 28,101 -is corium *hyaenae* fascinationibus resistere. 28,121 pellis *crocodili* e sinistra parte -is in agnina (in agmina *codd., sed cf.* 32,139) adalligata (30,140 ardiolae rostrum in pelle asinina -i adalligatum. 32,139). *al.* VAL. FL. 1,777 taxi -s hirta comis (*sc. tauri. cf.* SIL. 5,314 torva sub hirta lumina miratur -e *tauri leo*). MART. 3,58,11 vitulus ... inermi -e prurit in pugnam. 4,35,1 -bus adversis molles concurrere dammas (*cf.* 4,74,3 in mortem parvis concurrere -bus ardent dammae). 6,38,8 vitulus molli proelia -e cupit. 14,52,1 gestavit modo -e me iuvencus (*sc. guttum corneum*). STAT. Theb. 2,288 draconum lucentes a -e iubas. 4,400 (*trop.*) ardua collatis obnixi cornua miscent -bus *tauri*. 4,573 -s *Actaeonis* aspera cornu. 7,672 nondum bellantem -e iuvencum. 8,532 qualis saetigeram Lucana cuspide -em strictus aper. 9,423 falsa ... improba -e cornua *Iovis*. SIL. 4,614 laceram . . . attollit -em *elephans*. 7,314 sarmenti . . . levis -i religare maniplos (*sc. taurorum*). TAC. Germ. 5 ne armentis quidem gloria -is. IVV. 6,616 cui totam tremuli -em Caesonia pulli infudit (*sc. hippomanem*). 12,6 -em . . . coruscat *hostia* (ACT. lud. saec. Sept. Sev. 9,6 pilum de fron⟨te⟩ hos⟨tiae⟩ secavit). APVL. met. 1,2 equi sudorem -e (-em *F, cf. Hauler, Wien. Stud. 39 [1917], 184*) curiose exfrico. 6,12 -e saxea *oves*. 6,28 -em . . . crispatam *asini* decoriter discriminabo. NEMES. cyn. 245 ardua -s *canibus*. SPART. Geta 3,5 agnus, . . . qui vellus in -e purpureum haberet. AVSON. 334,101 -em lubricus *salmo piscis*. CLAVD. 5,361 ferrata -e minantur *equi*. 24,289 -s discolor *cervorum Dianae* auro germinat. PRVD. perist. 10,1024 nec non et auro -s coruscat hostiae. PRISC. periheg. 92 (*cf. p. 1364, 18*) arietis hanc rupem simulantem vertice -em. CORIPP. Ioh. 6,83 *Maurae* celsis inscripta ut -e camelis . . . sedeant. VIRG. gramm. epist. 3 p. 134,23 Terrentius . . . tauri ceu -e corniata.

b *sensu latiore: i. q. sedes animi*: ELEG. in Maecen. 1,116 quorum (*cervorum*) in torva cornua -e rigent (SEN. Phaedr. 303 -e nunc torva petulans iuvencus. PETRON. 126,18 a torva submittere cornua -e. PLIN. nat. 8,181 PRVD. perist. 10,1021). OV. met. 2,857 nullae in -e minae (*Iovi in taurum converso*). SEN. Oed. 920 fulvam minaci -e concutiens iubam *leo*. STAT. silv. 2,5,15 totas duxere in lumina -es (*leones pudore inducti*).

2 *i. q. anterior capitis pars, os*: PHAEDR. 1,21,9 calcibus -em *leonis* extudit *asinus*.

II ***rerum***: **A** *sensibus subiectarum*: **1** *arte atque consilio factarum*: **a** *in re militari plerumque significatur terra marique ea pars, quae hostibus opposita est*: **α** *aciei atque agminis: i. q. primus ordo* (*cf.* VEG. mil. 3,14 -s dicitur, quae adversum hostem spectat. GLOSS. IV 443,21 -s prima -s exercitus prima principia): CATO mil. frg. 10 una depugnatio est -e longo (VEG. mil. 3,20 -e longa). or. frg. 1,25 recto -e ceteros sequi si norit (orig. 100. LIV. 5,38,3 ubi Galli cum acie legionum recta -e concucurrissent. CVRT. 4,13,16. 30 SEN. dial. 7,4,1 LVCAN. 10,438. *cf.* QVINT. inst. 2,13,3 quotiens dirigat -em *imperator*, cornua ... promoveat. 5,13,11 [*trop.*] derecta -e pugnandum est. *inde translatum, ut videtur*: CVRT. 4,3,8 recta -e direxit *aggerem Alexander*. PLIN. nat. 10,63 liburnicarum more rostrato impetu feruntur *anseres atque olores*, facilius ita findentes aera quam si recta -e impellerent). orig. 99 aequo -e (*cf.* LIV. 5,38,4 nec tamen aequari -es poterant [*sc. ut eadem longitudine essent*]. *aliter* PANEG. in Mess. 102 rectus ut aequatis decurrat -bus ordo [*de acie quadrata*]. *cf.* LIV. 10,19,16 -e inaequali concursum est [*sc. cuius singulae partes non tenent rectam lineam, sunt curvatae*]. 22,47,8 qui cuneus ut pulsus aequavit -em primum, dein cedendo etiam sinum in medio dedit. 36,44,1 aequa -e ad pugnam procedebat *Polyxenidas*. HIER. c. Lucif. 7 [*trop.*] cum aequa -e adversarii potuerim impetum submovere. LIV. 37,39,9 aequata -e. SIL. 16,355. 388. ITIN. Alex. 8 aequali -e). BELL. Afr. 27,1 *funditorum acies* quae contra eorum *elephantorum* -em adversam lapillos minutos mitteret (OV. trist. 1,2,30 [*trop.*] notus adversa proelia -e gerit. LVCAN. 7,321 PLIN. nat. 9,5 SIL. 5,94. 10,216 TAC. hist. 2,25 IVVENC. 2,620. LVCR. 6,117 [*trop.*] concurrere -bus adversis . . . nubes; *opp.* de latere ire. HOR. sat. 1,1,103 [*trop.*] LIV. 22,47,1 LVCAN. 7,465 *v. etiam supra l. 3*). 59,2 collocarat *Scipio* in -e suas et Iubae legiones (BELL. Alex. 14,3 in -e collocant XII naves. *cf.* SALL. Catil. 59,4 cohortis veteranas . . . in -e . . . locat. LIV. 21,46,5). BELL. Alex. 37,4 in -e . . . simplici derecta acie cornua trinis firmabantur subsidiis. 39,2 angustissimum intervallum -is reliquit Domitius *legionibus*. SALL. Catil. 59,2 octo cohortes in -e constituit (CVRT. 3,9,7 Alexander phalangem ... in -e constituit. *cf.* LIV. 28,33,12 quattuor cohortis in -e statuit. TAC. ann. 3,45 in -e statuerat ferratos). hist. frg. 2,103 ille festinat subsidiis principes augere et densare f⟨r⟩ontem. LIV. 4,39,4 diversi Volsci hinc . . . legiones sustinere, altera -e instare . . . equitibus. 22,4,7 ante in -em . . . pugnari coeptum est, quam satis instrueretur acies. 22,47,5 conisi obliqua (*Lips.*, consili aequa *P*) -e . . . impulere hostium cuneum *Romani*. 26,39,13 -bus velut pedestris acies urgebant. 33,8,14 dimidium de -e demptum. *al.* CVRT. 4,13,29 (*syn.* facies 28) -s laevi cornus haec erat. 4,13,31 ultimos ordines avertit a -e. 4,13,32 ut qui ultimi stabant . . . in -em circumagi possent. 8,14,15 urgebitis -em. STAT. Theb. 7,392 quas in -e manus ... sistat. 12,754 diversa bellorum in -e. SIL. 4,404 pugnae . . . lacessere -em. 7,694 tardatos turbata -e Latinos. 9,516 mediam in -em *Romanorum* veniens *Volturnus ventus*. FRONTIN. strat. 2,2,12 pro -e eius (*sc. aciei*) decurrere. TAC. Agr. 35 ne in -em simul et latera suorum pugnaretur. 37 transvectae ... a -e pugnantium alae. hist. 2,14 classis ... pugnae

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

parata conversa et minaci -e praetenderetur. 2, 89 quattuor legionum aquilae per -em *agminis*. 4, 20 -em tergaque ac latus tuti. 5,15 omissa . . . -e latera ac terga circumvenientes. 5, 16 Cerialis equite et auxiliaribus cohortibus -em explet. ann. 1, 51 hostes . . . latera et -em *agminis* assultantes. 2,16 noster exercitus sic incessit: auxiliares Galli Germanique in -e. 3,46 -em . . . pedites invasere. 6,35 equestris proelii more -is et tergi vices. 12, 16 -em et terga *agminis* Aorsi . . . tutabantur. Ivst. 1, 6, 11 non minus fortes post terga inventuros quam a -bus viros. Lact. mort. pers. 44, 6 acies pari -e concurrit (Cypr. Gall. Ios. 332 nusquam -e pari concurrent comminus hostes). Paneg. 10 (4), 28, 3 -s impulsa titubaverit. *ibid.* 5 non quo -s imbecilla tractu invalido duceretur. Vvlg. Ios. 8, 10 ascendit Iosua cum senioribus in -e exercitus. iud. 3, 27 descenderunt . . . ipso in -e gradiente (*sc. Aod*). Veg. mil. 3, 19 serra dicitur, quae . . . ante -em opponitur hostibus. 3, 26 qui multitudine et virtute praecedit, quadrata dimicet -e (*sc. acie quadrata*). Paneg. 12 (2), 36, 1 ubi impulsa acies -sque laxata. Amm. 16, 12, 37 pedes -em artissimis conserens parmis. 17,13,9 desinente in angustum -e. 25,1,17 Romani pedites confertas hostium -es . . . protruserunt. 29,5,47 barbarorum viginti paene milia in ipsis locata sunt -bus. Cypr. Gall. Ios. 250 diversam . . . manum tergo -ique minantem. *accedit adiectivum* prima, *ut significatio verbi prope accedat ad eam, q. c.* acies (*opponitur* secunda acies Liv. 10,14,17): Liv. 6,13,3 impulsa -s prima. 8,8,6. 10,14,17. 27,14,5. 30,35,6 Sen. clem. 1,4,1 Phoen. 399 dial. 9,4,5 (*trop.*) Lvcan. 7, 521 Frontin. strat. 2, 3, 16 Vvlg. III reg. 20, 17 Amm. 16, 12, 34. *significatur certus aciei ordo, i. q. acies derecta* (*cf.* Gell. 10, 9, 1 vocabula sunt militaria, quibus instructa certo modo acies appellari solet: -s): Liv. 37, 13, 8 instructa in -em navium acie (*sc. ut uno ordine naves starent*). 27, 23, 7 in -em derectas habebant naves (*cf.* 27, 23, 10 in -em derigere). 27, 29,5 suo quamque ordine in -em instruxisset. Paneg. 9 (12), 9, 1 explicari . . . in -em ordines. *huc fortasse referendum*: Tac. ann. 13, 40 ut, si hostis intravisset, -e simul et sinu exciperetur. *i. q. cornu* (*cf. Reitzenstein, Bemerk. zu den kl. Schr. des Tacitus, Nachr. v. d. Ges. d. Wiss. zu Gött. 1914 p. 266 adn. 1*): Liv. 27,48,8 ea -s, quam Hispani tenebant (27,48,5 laevo in cornu . . . Gallos opponit). Lvcan. 7, 220 *Domitio* dextri -s tradita Martis. Tac. hist. 2, 24 dextra -e prima legio incessit. Clavd. 5, 174 Armeniis -s laeva datur. *singulariter*: Tac. Agr. 33 transisse aestuaria pulchrum ac decorum in -em (*sc. militibus hostem aggredientibus, opp.* fugientibus). *β aedificiorum ac machinarum militarium: v. l. 54 sqq. 78. p. 1362, 7. 11 sq. al.* *γ variarum rerum*: Hirt. Gall. 8, 9, 3 pontibus traiectis . . . quorum -es viminea loricula munirentur (*sc. plutei hostibus oppositi; aliter* Nepotian. 21, 1 Horatius Cocles in pontis -e hosti obstitit [*sc. in capite pontis*]). Liv. 44, 37, 3 prima -s valli (*cf.* Tac. hist. 3, 10 adversa -s valli). Lvcan. 4, 423 nec gerit expositum telis in -e patenti remigium. Stat. Theb. 10,40 -em aversaque terga partiti . . . vallum undique cingunt *Meges et Lycus*. Sil. 1, 327 collem turrita cingere -e (*sc. aggere, cui in parte hostibus obversa turres imponuntur*).

b *aedificiorum eorumque partium, castrorum, navium, instrumentorum, machinarum sim.* (*cf.* Gloss. IV 443,20 -bus pro rostris navium): *i. q. pars anterior, principalis*: Catvll. 37, 10 -em tabernae scorpionibus scribam (*cf.* Nvx 139 prima de -e tabernae. Manil. 4, 185 laceros artus suspendant -e tabernae). Caes. civ. 3, 37, 1 copias ante -em castrorum struit (Bell. Afr. 56, 1 ballistis . . . ante -em castrorum contra oppidum collocatis. Liv. 26, 42, 6 -s *castrorum* natura tuta erat. 44, 36, 6 metarentur -em castrorum). Verg. georg. 3, 24 scaena ut versis discedat -bus (*de singulis -is partibus. cf.* Vitr. 5, 6, 1 ibi finiatur scaenae -s. 5, 6, 8 *machinae* mutent . . . speciem ornationis in -es. 5, 7, 1 in qua *linea* constituitur -s scenae. 7 pr. 11 quae in directis planisque -bus sint figurata. 7, 5, 2 scaenarum -es. Corp. X 7124 -em scaenae). Aen. 5, 158 iunctis . . . feruntur -bus *naves*. Cvlex 411 -e *tumuli* locatur elogium (Lygd. 2, 28 haec in celebri carmina -e *tumuli* notet). Epiced. Drusi 288 nec sua prae templi nomina -e leget *Drusus* (Vvlg. II par. 3, 4 ante -em *templi* quae tendebatur *porticus*. Corp. II 4085 exedram cum -e templi . . . vetustate corrupto. V 2864,10 M. Iunius Sabinus . . . -em templi . . . ornavit). Vitr. 1, 2, 2 orthographia . . . est erecta -is imago. *ibid.* scaenographia est -is et laterum abscedentium adumbratio. 3, 2, 2 in antis erit aedis, cum habebit in -e antas parietum (3, 2, 5 peripteros . . . erit, quae habebit in -e et postico senas columnas. 3, 2, 6. 3, 3, 6. *cf.* 3, 3, 7 *al.*). 3, 4, 3 quot intercolumnia sunt in -e. 3, 4, 4 gradus in -e constituendi sunt. 3, 5, 11 intersectio quae graece *μετόπη* dicitur, sic est dividenda uti denticulus altitudinis suae dimidiam partem habeat in -e, cavum autem intersectionis huius -is e tribus duas partes. 3, 5, 12 -s coronae. 4, 7, 5 in -bus *mutulorum* antepagmenta figantur. 9, 8, 8 ab centro *horologii* dispositae in -e *horae* (9, 8, 11 post -em horologii). 10, 10, 3 anguli quattuor *ballistarum*, qui sunt circa, in lateribus et -bus laminis ferreis . . . configantur. 10, 15, 1 -es . . . *testudinum* fiunt quemadmodum anguli trigonorum, uti . . . non planis -bus excipiant plagas. *al.* Liv. 5, 1, 9 aliis -s *munimentorum* in Etruriam spectans auxiliis . . . obstruebatur. Vell. 1, 11, 3 *statuae equestres*, quae -em aedium spectant. Val. Max. 2, 10, 3 lecti illius -em Macedonicis triumphis fuisse adornatum. Nepotian. 21, 1 *v. l. 43*. Sen. contr. 2, 1, 12 tenui -e parietem tegit *lapis*. Sen. epist. 33, 3 (*trop.*) quae in -e *librariae* suspensa sunt. 55, 6 -em villae tantum novi. Colvm. 1, 5, 4 ut aedificii -s aversa sit ab infestis eius regionis ventis. 1, 5, 7 ut -s eius (*sc. villae*) ad orientem aequinoctialem directa sit (*cf.* 8, 3, 1 perpetua -s *gallinariae* orienti sit obversa. 8, 3, 2 in ea . . . -e exiguus detur . . . aditus mediae *cellae*. 9, 7, 2 alvearia . . . tergo et -bus circumstructa). Lvcan. 3, 488 tecta -e (fronde *V*) *vineae* latentes. Stat. Theb. 10,755 -em cassidis horrent *Thebani* (*cf. Il. 16,70 κόρυθος . . . μέτωπον et schol.*). Mart. 1, 70, 11 a laeva clari tibi -e Penates (*de viae latere*). Frontin. aq. 22 secundum -em Saeptorum. Tac. Germ. 44 forma navium eo differt, quod utrimque prora paratam semper appulsui -em agit. ann. 1, 50 castra in limite locat *Romanus*, -em ac tergum vallo . . . munitus. 15, 43 *porticus*, quae -em insularum protegerent. Val. Fl. 1, 618 conversa . . . -em puppis. Ivv. 5, 44 in vaginae -e. 11, 96 parvis -s aerea lectis. Pallad. 1, 8, 3 totus fabricae tractus unius lateris longitudine, in quo -s erit, meridianam partem respiciat. 7, 2, 3 ab . . . -e carpenti brevior est altitudo tabularum. 12, 15, 1 tegulae . . . in -e atque extremitate tectorum. Avson. 159, 12 -bus . . . scriptis . . . monumenta. 237, 4 -em . . . *sepulcri* mole onerant statuae. Vvlg. exod. 26, 9 ut sextum sagum in -e tecti duplices. Ezech. 40, 9 mensus est . . . -em eius (*sc. vestibuli portae*) duobus cubitis. Veg. mil. 4, 14 appellatur aries . . . quod habet durissimam -em (*cf.* Amm. 20, 11, 15 prominentem eius *arietis* ferream -em). Amm. 14, 6, 17 iuxta vehiculi -em omne textrinum incedit. 19, 5, 1 turres . . . fabricabantur -bus ferratis excelsae. 28, 4, 12 columnarum constructiones alta -e suspensas. Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 40 (*trop.*) lapis . . . qui novae domus -em decoret. Cassiod. var. 4, 51, 6 -s . . . theatri scaena dicitur. Carm. epigr. 865, 10 -bus . . . pictis Aelia villa. Corp. VI 30903 (a)nte fr(ontem) aedicu⟨lam fecit⟩. Inscr. christ. Rossi II p. 150, 20 prima . . . in -e renidet *aedium gratia loci*. *murorum et parietum significantur exteriores partes: una pars*: Caes. Gall. 7, 23, 2 intervalla murorum grandibus in -e saxis efferciuntur. Liv. 25, 23, 12 quid in -e *muri* paterent singuli *lapides*. Stat. Ach. 1, 779 vidistis celsa murorum in -e carinas. *utraque pars*: Vitr. 1, 5, 3 utraeque muri -es. 2, 8, 4 ansis ferreis et plumbo -es *parietum* vinctae sint. 2, 8, 7 quorum *parietum* -es poliuntur (Plin. nat. 36, 171 tantummodo -bus politis reliqua fortuita collocant). *ibid.* -bus serviunt *rustici*. *ibid.* duae -ium *crustae*. Amm. 24, 4, 22 murorum invaduntur utrimque -es. *de aedium earumque partium parte anteriore et posteriore*: Vitr. 3, 5, 5 recedendum est ab extremo abaco in interiorem partem -bus volutarum. 4, 1, 7 cymatiis et encarpis pro crinibus dispositis -es *columnarum* ornaverunt. 4, 8, 4 omnia quae solent esse in -bus ad latera sunt translata. Ov. fast. 1, 135 omnis habet geminas . . . ianua -is. Colvm. 9, 7, 2 ut liberae -es utrimque sint. Stat. Theb. 4, 460 -es (ω, frondes *PN*) *ararum* atque omne cupressus intexit plorata latus. Vvlg. Ezech. 40, 10 mensura una -ium ex utraque parte. 40, 14 fecit -es per sexaginta cubitos (*cf.* Hier. *ad l. hebr.* elim, *gr. κρίωμα*. Greg. M. in Ezech. 2, 4, 8 omne enim, quod nunc in aperto ostenditur, -s est). *al.* Avg. quaest. hept. 2, 177, 5 oblongam habeat quadraturam *tabernaculum*, lateribus longioribus, brevioribus -bus. *de favis*: Ps. Qvint. decl. 13, 18 gemina -s ceris imponitur. *de aedificiorum quattuor lateribus vel uno ex his*: Caes. civ. 1, 80, 2 una -e contra hostem castra muniunt. Vitr. 3, 5, 13 membra omnia . . . supra capitula columnarum . . . inclinanda sunt in -es . . . ideo, quod, cum steterimus contra -es *eqs.* *ibid.* cum autem in -e inclinata fuerint. 4, 1, 11 iustas habebunt -es *columnarum* quoquo versus latitudines. -es sinuentur introrsus ab extremis angulis abaci suae -is latitudinis nona. 6, 8, 6 in -bus anterides . . . struantur. 7 praef. 13 singulis -bus *Mausolei* singuli artifices sumpserunt certatim partes ad ornandum. *de lateribus tegularum inter se coniunctis*: Vitr. 7, 1, 7 tegulae . . . habentes singulis coagmentorum -bus excelsos canaliculos. *de circi conspicua sede*: Epist. imp. Aug. Suet. Claud. 4, 3 expositus . . . in -e prima spectaculorum *Claudius*. *de parte ballistae t. t., ut videtur*: Vitr. 10, 11, 7 quod . . . est ad axona, quod appellatur -s transversarius.

c *epistularum, carminum sim.*: *α i. q. species, pars exterior*: Phaedr. 4, 2, 6 decipit -s prima multos. Arnob. nat. 5, 32 quod scriptum est atque in prima est positum verborum -e (*cf.* 7, 41 quod in prima positum -e perstringere aures possit). Rvfin. Orig. princ. 4, 7 non statim in prima -e litterae sensus . . . videtur occurrere. Avg. c. Iul. op. imperf. 2, 135 in ipsa -e verborum magna barbaries est. c. Secundin. 3 veridica -s epistulae tuae. Ennod. epist. 2, 19, 2 dum epistulae vestrae -em alienis fuscatam praestigiis sollicitus trutinator aspicerem. Cassiod. in psalm. 117, 1 intueamur hunc psalmum speciosa -e relucentem. *β i. q. initium*: Tert. pudic. 5 moechiam . . . in prima -e sanctissimae legis . . . signatam. anim. 13 faciem operis -emque materiae de anima unusquisque proscripsit (*philosophorum et medicorum*). Hier. epist. 29, 2, 1 in -e epistulae tuae (*cf.* Ennod. epist. 2, 24 in -e epistulae locandum fuit). Ps. Rvfin. in Os. 1, 1 in -e operis. Prosp. c. coll. 14, 2 quibus *catholicis* de praemissae professionis -e securis facile sequentia irreperent, si prima placuissent. Ennod. opusc. 2, 49 quis in hac allegationis ipsius -e nesciret. Cassiod. in psalm. 15 praef. inscriptiones titulorum, qui psalmorum -bus affiguntur. *v. etiam p. 1365, 39 sqq.*

d *librorum*: *α i. q. margines superior atque inferior volumi-*

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

num (*cf. Birt, Buchrolle in der Kunst p. 236. 238sq.; Antikes Buchwesen p. 67. 365; Marquardt-Mau, Privatleben der Römer p. 816 adn. 4. 5. 6*): LYGD. 1, 13 inter geminas pingantur cornua -es. OV. Pont. 4, 13, 7 ut titulum chartae de -e revellas. trist. 1, 1, 8 candida nec nigra cornua -e geras. 1, 1, 11 nec fragili geminae poliantur pumice -es. 1, 1, 110 sua detecta nomina -e geret. SEN. dial. 9, 9, 6 cui voluminum suorum -es maxime placent titulique. MART. 1, 56, 10 pumicata -e *liber*. 3, 2, 8 -is gemino decens honore *liber*. 4, 10, 1 dum novus est nec adhuc rasa mihi -e libellus. TERT. adv. Marc. 4, 2 non agnoscendum ... opus quod non erigat -em. *β i. q. initium*: OV. trist. 1, 7, 33 sex versus in prima -e libelli si praeponendos esse putabis. SVLP. SEV. Mart. 1, 6 titulum -is *libelli* erado.

e *rotarum sim.: i. q. circuitus, margo extremus*: VITR. 10, 4, 2 circa -em *rotae* figuntur tabulae (*cf.* 10, 5, 1 circa earum *rotarum* -es affiguntur pinnae. 10, 9, 5 rotae ... extantes habentes circa -es affixas pinnas aquam tangentes). 10, 4, 2 in -bus tympani (*cf.* 10, 9, 2 tympanum ... habens extra -em suae rotundationis extantem denticulum unum. *ibid.* in cuius *tympani* -e denticuli perficiantur).

f *fossarum vel scrobium: i. q. latera, margines*: COLVM. 3, 13, 2 malleolos ... adversis scrobium -bus curvatos erigunt. 3, 15, 2 contrariis -bus fossarum. 4, 4, 1 ad -em eius (*sc. sulci*) ab imo usque recta materies erigatur ... velut ad perpendiculum -es eius dirigantur.

g *ferramenti: i. q. acumen*: COLVM. 9, 15, 4 prima -e planum et acutissimum *ferramentum*. 9, 15, 9 ut adversa -e impressi desecentur *favi*.

2 *naturalium*: **a** *quorumvis corporum, metallorum, item ossium ac vulnerum: i. q. superficies, pars exterior*: LVCR. 1, 879 illud apparere unum cuius sint plurima ... prima ... in -e locata (4, 71. 97. 204 prima -e parata). CELS. 7, 33, 2 tum -s ossis ... levanda (*F V*, levandus *J*) est. SEN. Phaedr. 281 non habet latam data plaga (*Cupidinis*) -em. ALC. AVIT. carm. 6, 300 accipitis nitidum pura quod -e metallum (*cf. Gölzer, Le Latin de S. Avit p. 570*). *mortis*: LVCAN. 9, 740 ipsa ... leti -s caret invidia.

b *siderum*: *α i. q. pars capitis*: GERM. 175 Taurus cornua -e gerens. 178 -e micant Hyades. MANIL. 1, 265 *Taurum* summisso vultu Geminos et -e vocantem. VITR. 9, 4, 4 laevo pede calcans mediam -em Scorpionis *Ophiuchus*. OV. fast. 6, 197 Hyadas, Taurinae cornua -is. 6, 712 tertia lux veniet, qua tu, Dodoni Thyone, stabis Agenorei -e videnda bovis. PLIN. nat. 2, 110 in -e *Tauri* Suculas. FIRM. math. 6, 31, 88 si Luna ... fuerit inventa ... in -e Scorpionis ... caecos efficiet. 8, 4, 2 VIII et IX et X *partes* in -e *Tauri*. 8, 4, 8 Scorpii partes ... tres sequentes in -e. AVIEN. Arat. 423 saetosam pecoris (*sc. Tauri*) perquirere -em esto memor (*cf.* 430 hau tibi signis perquirenda aliis pecoris *Tauri* -s aequore surget). 433 mediam creber pecori -em asperat ignis. SERV. georg. 1, 138 Hyades signum est in -e Tauri. *β i. q. pars anterior*: CIC. Arat. 93 quadruplicis stellas in -e *Delphini* locatas. MANIL. 1, 303 nec paribus positae sunt -bus *Arcti* (*cf. Arat. 28sq.* κεφαλὰς μὲν ἐπ' ἰξύας αἰὲν ἔχουσιν. MANIL. 1, 451 aversas -bus Arctos. 1, 502 Arctos et Orion adversis -bus ibant). 5, 595 versa⟨m⟩ ... a gurgite -em erigit *Medusa*. COLVM. 11, 2, 78 septimo Kal. Nov. Nepae -s exoritur. *Lunae*: STAT. Theb. 1, 576 bis quinos plena cum -e (luce *Gronov.*) resumeret orbes Cynthia. *γ i. q. species externa, obtutu comprehensibilis*: MANIL. 4, 309 penitus ... deus (*fere i. q. astri vel mundi vis divina*), non -e notandus. 4, 908 nec sola -e deorum (*i. siderum*) contentus.

c *de partibus montium, scopulorum, terrarum, urbium sim.*: *α pars spectantibus, ut videtur, adversa*: CAES. Gall. 2, 8, 3 *collis* ex utraque parte lateris deiectus habebat et in -em (*sic* α, frontem β, in fronte ς, *prob. Meusel*) leniter fastigatus paulatim ad planitiem redibat. SALL. hist. frg. 3, 6 (*palimps. Aur.*) tumulum late⟨ribus⟩ ... et tergo editis, ...-e (*lectio incertissima, potius* monte) ... angusto ('frons *i. e. pars Romanis in litore proficiscentibus adversa*' *Mrbr.*). VERG. Aen. 1, 166 -e sub adversa (*sc. sinum intrantibus*) ... antrum *erat*. TAC. Germ. 42 ea (*sc. Marcomani, Varisti, Quadi*) Germaniae velut -s est, quatenus Danuvio peragitur (*sc. adversus Italiam?*). *β i. q. pars orae aut urbis apertum mare spectans (cf. Klotz, Quaest. Plin. geogr. p. 107), pars anterior qua prorumpunt montes vel terrae (v. l. 69. 70. 72. 76sqq. al.); item finis terrae adversus aliam terram*: OV. met. 4, 527 -em ... in apertum porrigit aequor *scopulus*. MELA 1, 9 *Asia* ingenti ac perpetua -e versa ad orientem (1, 10 post se ingenti -e ad Hellesponticum fretum extendit). 1, 14 Arabia angusta -e sequentia litora attingit. 1, 16 *ora Europae* se in altum magnis -bus evehit. 1, 19 Hispania in occidentem ... diversis -bus vergit (*cf.* 1, 89 *Teos et Clazomenae* diversis -bus diversa maria prospectant. 2, 16 *Thracia* a Pontici lateris -e usque in Illyrios penitus immissa. 2, 85 *Pyrenaeus* in terras -e conversus Hispaniam irrumpit. 2, 87 *Lusitania* oceano ... obiecta est, sed latere ad septentriones, -e ad occasum. 3, 23 ad septentriones -s litorum respicit (*cf.* PLIN. nat. 6, 53 ad orientem conversa litorum -e). PLIN. nat. 2, 242 promunturium Artabrum, quo longissime -s procurrat Hispaniae (*i. pars occidentalis. cf.* 4, 113 illo finitur Hispaniae latus, et a circuitu eius incipit -s. 4, 115 promunturium Sacrum e media prope Hispaniae -e prosilit). 3, 89 a qua (*RE*², quo *rell.*) -e Siciliae flumen Hyrminum. 3, 95 a Locris Italiae -s incipit (*inde* MART. CAP. 6, 649).

4, 49 cuius (*Sigei*) in -e obliqua Cynossema. *ibid.* in extrema Cherronesi -e. 6, 29 tota montium -e gentes Silvorum fera⟨e⟩. 6, 41 Armeniae Maiori a -is parte, quae vergit in Commagenen, Cephenia ... copulatur. *ibid.* reliqua ... -e, qua (quae *A*) tendit ad Caspium mare, Atrapatene. 6, 199 circumagente se terrarum -e in occasum. SIL. 12, 37 -em *Neapolis* clauserat aequor. 14, 76 qua diversi lateris -s tertia terrae (*Siciliae*) vergit in Italiam. SOL. 38, 10 mons Taurus ... occidenti obversus -e profusa. AVIEN. orb. terr. 684 qua -s tenta salo Patareidis eminet arcis. ora 705 pro -e *Massiliae* litus praeiacet. AMM. 27, 4, 12 prima ex -e ... Thracia speciali nomine appellatur. OROS. hist. 1, 2, 13 Asia ad mediam -em orientis habet ... ostia Gangis. RVT. NAM. 1, 568 conum pyramidis coeuntia flumina ducunt: intratur modico -s patefacta solo. *γ de montibus animantium formas imitantibus*: CVLEX 16 Parnasia rupes ... patula praepandit cornua -e. SIL. 1, 205 -em *Atlantis montis* ... pinea silva premit. AVIEN. orb. terr. (*ex Dionys. orb. descr. 90. 153 Κριοῦ ... μέτωπον*) 135 cautes *arietis similis* ... minax petit obvia -e (230 tenta late premit aequora -e *cautes similis arietis ori*. PRISC. periheg. 92 *v. p. 1360, 22*). 364 trina loco -s est (*sc. Aegypto; cf. Dionys. v. 242 πλευρά*). *δ i. q. latus montis*: PLIN. nat. 12, 26 in -e Caucasi solibus opposita. ITIN. Eucher. p. 127, 6 ab ea -e montis Sion, quae orientalem plagam spectat. *ε de regionibus caeli*: MART. CAP. 7, 734 quattuor ... -es ... caeli ... esse non dubium est.

interpretationis haud satis certae (*ad α?*): PLIN. nat. 3, 148 mons Claudius, cuius in -e Scordisci, in tergo Taurisci.

d *fundorum, praediorum sim., item formarum mathematicarum*: VITR. 3, 3, 7 -s loci, quae in aede constituta fuerit, ... dividatur in partes XI S. 5, 1, 8 hemicyclii in -e est intervallum pedes XLVI. PLIN. nat. 17, 202 intervallum iustum arborum ... quadrageni pedes in terga -emque. QVINT. inst. 1, 10, 43 si *pedes* quini deni per latera, quini in -e sint. PROC. dig. 41, 1, 56 praef. insula est enata in flumine contra -em agri mei. *ibid.* processit contra -es et superioris vicini et inferioris. *al.* *interpretationis incertae*: MART. CAP. 2, 105 solidorum -es (*fortasse i. q. latera plana solidorum*) incunctanter absolvit *numerus tertius*.

e *arborum*: CLAVD. rapt. Pros. 3, 374 -bus (*SAB*¹, frondibus *F'WDB*²) aequis astant *cupressus* (*v. adn. Birtii*). 3, 393 arsuras adversa -e cupressus faucibus (*sc. Aetnae*) iniecit *Ceres*.

B *a sensibus sevocatarum*: **1** *i. q. species, habitus*: SEN. Oed. 7 fallax bonum (*sc. regnum*), quantum malorum -e quam blanda tegis. benef. 5, 20, 2 multa beneficia tristem -em et asperam habent. dial. 12, 5, 6 inania ... intra nihil habentia -i suae simile. STAT. silv. 1, 3, 92 virtus ... serena -e gravis. PS. QVINT. decl. 17, 7 reliqua supplicia ... rationis -e protegitis. 17, 13 hoc cum -em confessionis accipit. TERT. monog. 12 omnem communis disciplinae formam sua -e (*fere i. q. planam et perspicuam*) proponi. ZACCH. 2, 16 ad primam relationis tuae -em. CLAVD. 22, 131 nec te iucunda -e fefellit luxuries. AVG. epist. 126, 2 quae -s esset existimationis. **2** *i. q. pars principalis (v. infra l. 50. 52), anterior* (*v. infra l. 51. 56*): PANEG. 4 (9), 10, 3 opus ... in ipsa civitatis -e positum. MAR. VICTORIN. rhet. 1, 3 p. 167 quoniam audacia (*vox*) duplicem -em habet (*sc. ancipitis est significationis*). SYMM. epist. 5, 19 (18) semper te in priore affectionum mearum -e constituo. CLAVD. 18, 422 a -e recedant imperii *eunuchi*. BOETH. syll. categ. introd. p. 792ᴬ descriptio ... eas, quae converso ordine subiectum cum negatione proponunt contraria -e constituat (*cf.* diff. top. 3 p. 1200 quia contraria primis sibimet -bus opponuntur).

3 *fere i. q. pars capitis, sed trop.*: MART. CAP. 4, 327 licet ... Stoica circumeant ludantque sophismata sensus perdita neque unquam cornua -e ferant (*cf. vol. IV p. 966, 11sqq.*). ENNOD. epist. 2, 13, 1 p. 53, 4 si ... pura elocutionum -e congredimur: diademata simplex colloquii cultus abiurat. 2, 17, 1 p. 58, 24 simplicitas infucata -e secretum mentis enuntiat. 4, 34, 3 p. 122, 5 facessat a nostro ... -s picta proposito.

4 *i. q. initium*: ENNOD. epist. 8, 15, 2 p. 210, 18 quae mihi in prima notitiae -e collata sunt (VIRG. gramm. epist. 3 p. 135, 17 in primis ... dictionum -bus). PROSP. carm. de ingrat. 123 -e placent, quae fine latent.

abl. **fronte** *vi adverbii usurpatur*: **1** *pro loci adverbio. i. q.* ἔμπροσθεν, ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν: LVCR. 4, 298 rectam si -e figuram servet *persona cretea*. SALL. hist. frg. 2, 29 prima *insidia*, quae -e (*Masv.*, fonte forte *F*, forte *cett.*) venientes exciperet. TAC. ann. 15, 38 dum in tergum respectant, lateribus aut -e circumveniebantur. **2** *i. q. specie*: TER. MAVR. 63 -e exile negotium ... putas.

***iuncturae*: a fronte:** *vi adverbii loci i. q.* ἔμπροσθεν, ἐκ τοῦ ἔμπροσθεν (*opp.* a tergo, a lateribus, post *sim.*): **1** *in re militari*: CIC. Phil. 3, 32 a tergo, -e, lateribus tenebitur *Antonius*, si in Galliam venerit. CAES. Gall. 2, 23, 4. 2, 25, 1 civ. 1, 25, 9. 1, 41, 4 LIV. 4, 33, 10. 6, 33, 12. 10, 36, 14 *al.* CVRT. 3, 8, 27. 3, 11, 6. 4, 15, 21. 7, 7, 33. 7, 9, 3 TAC. hist. 5, 18 PANEG. 9 (12), 16, 3. 12 (2), 38, 3 *trop.* VOPISC. Aurelian. 18, 3 VEG. mil. 3, 6. 8. 14. 22. 4, 2 AMM. 24, 1, 2 ZACCH. 1, 18. IVST. 1, 6, 11 a -bus. **2** *in geographicis*: PLIN. nat. 4, 3 a -e iunguntur Medi. SIL. 15, 227 TAC. Germ. 34 hist. 4, 12 AMM. 23, 6, 13.

3 *de animantibus*: IVV. 6, 503 Andromachen a -e videbis, post minor est. PALLAD. 4, 12, 2 a -e accedens *bubulcus* admulceat boves.

4 *aedificiorum sim.*: PLIN. epist. 2, 17, 5 a lateribus, a -e quasi tria

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

maria prospectat *triclinium*. 5,6,28 ITALA exod. 37,5 (Monac.) RVFIN. Orig. in gen. 2, 5 p. 172A MART. CAP. 1,75. 2,144 ALC. AVIT. carm. 4, 544. *loco praepositionis* ante *ponitur, cum genetivo coniungitur*: LVCR. 6, 1024 a -e est anelli rarior aer (*opp.* post: 6, 1026).

in fronte: *vice adverbii*: **1** *i. q.* ἔμπροσθεν: VELL. 2, 109, 3 cum Germaniam ad laevam et in -e ... haberet *Maroboduus*. TAC. ann. 14, 34 nihil hostium nisi in -e. **2** *pro praepositione* ante, coram *positum* (*accedit genetivus*): VVLG. Ezech. 40, 18 pavimentum in -e portarum. OPTAT. 1, 21 p. 24, 5 in -e seducti populi. *saepissime occurrit formula* in fronte *in sepulcralibus titulis, prope accedens ad significationem latitudinis: opp.* in agrum: HOR. sat. 1, 8, 12 mille pedes in -e, trecentos cippus in agrum hic dabat (*cf.* PORPH. *ad l.* solet ... privatis monimentis inscribi, quot pedes in -e, quot in agris habeant). PETRON. 71, 6 ut sint in -e pedes centum, in agrum pedes ducenti. *leguntur etiam formulae*: in -e ... in agro, in -em ... in agrum, in agro l(ongum) ... in -e l(atum), *plerumque vero abbreviationes adhibentur. exempla v. vol. I p. 1302, 27 sqq. quibus addas*: CORP. I² 1225. 1226. 1231. 1236. 1237. 1248. 1258. 1261. 1262. 1264. 1275. 1277. 1292. 1294. 1298. 1299. 1301. 1308. 1314. 1315. 1316. 1318. 1319. 1321. 1323. 1324. 1329. 1330. 1331. 1333. 1343. 1348. 1350. 1351. 1355. 1356. 1360. 1361. 1371. 1372. 1374. 1376. 1380. 1387. 1392. 1394. 1395. 1397. 1399. 1402. 1403. 1409. 1411. 1414. 1415. 1420. 1421. 1425. 1546. 1637. 1704. 1705. 1706. 1741. 1811. 1867. 1870. 1884. 1887. 1913. 2109. 2123. 2135. 2138. 2168. 2210. VI 2888. 13074. 13226. 20718. 28044. 34701. 35736. 36508. 37157. X 4936. 6115. XI 932. 1530 (*cf.* add. p. 1264). XII 1477. XIV 4011. *cf.* XIV 3733 in longitudine -is sepulchri. *al.*

prima fronte *adverbii vice* (*cf.* prima facie *p. 55, 13*): **1** *de hominibus: i. q. prima specie*: OV. ars 3, 553 nec prima -e rapaces este. FLAVIAN. Leo M. epist. 22b, 2 isti prima -e videntur esse de numero nostro. FAVST. REI. grat. 1, 1 p. 7, 13 CASSIAN. conl. 9, 6, 3 CASSIOD. hist. 3, 7 p. 952 var. 7, 8. **2** *de rebus: i. q. prima specie*: QVINT. inst. 7, 1, 56 dura prima -e quaestio. PS. QVINT. decl. 8, 1. 15, 1 CELS. dig. 22, 3, 12 TER. MAVR. 384 TREB. trig. tyr. 4, 2 HIER. in Is. 59, 5/6 p. 705 adv. Pelag. 1, 14 epist. 46, 5, 1 PHOEBAD. c. Arrian. 3 MACR. somn. 1, 1, 1 BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 464, 16 FACVND. defens. 11, 7 p. 818A. *accedit genetivus*: PS. AVG. serm. 87, 1 sicut ... granum sinapis prima -e speciei sui est parvum. *i. q. initio*: VEG. mulom. 1, 56, 1 obscuras difficilesque curas prima -e (*'i. prima parte libri' Lommatzsch p. VIII. cf. p. 1363, 10 sqq.*) digessimus. HIER. epist. 18A, 6, 3 prima statim -e. BOETH. herm. sec. 6, 14 p. 471, 4 CASSIOD. art. 7 p. 1218D inst. div. 15 p. 1130D. *i. q. statim*: ENNOD. epist. 5, 26 p. 146, 9 opusc. 2, 82 p. 313, 3 COD. Iust. 4, 34, 11, 2 (*a. 529*).

a prima -e: *i. q. initio*: CASSIAN. c. Nest. 1, 6, 2 a prima statim -e.

in prima -e: *i. q. initio*: CASSIOD. inst. div. 28 p. 1141C quos in prima -e profunditas lectionis exterruit.

frontālis, -e *ab* 2. frons. NOT. Tir. 78, 50 -is. [*val.* fruntar, *it.* frontale, *francog.* frontal, *hisp.* frontal. *M.-L.*] *vi substantivi, sed sensu incerto, adhibetur de anteriore, ut videtur, aedificii parte*: CORP. III 7960 proporticum et culinam et -em ex suo fecerunt. *neutr. plur. subst.* **-ia,** -ium: *i. q. frontis equorum et elephantorum ornamentum, ἄμπυξ, ἀμπυκτήρ* (*cf.* GLOSS. κεφαλόδεσμος -e, capitale. προμετωπίδιον -e. *Daremberg-Saglio III 541*): LIV. 37, 40, 4 *elephantis* addebant speciem -ia (fronte alia *B*) et cristae et tergo impositae turres. PLIN. nat. 37, 194 *cochlides* tantae magnitudinis factas, ut equis regum in oriente -ia ac pro phaleris pensilia facerent. *item ad neutr. plur. potius quam ad masc. aut fem. refertur dat. plur.* -bus *de anteriore machinae parte*: AMM. 23, 4, 12 conseruntur eius (*machinae, quae helepolis vocatur*) -bus trisulcae cuspides.

frontātī, -ōrum *m. sc. lapides* [*ab* 2. frons. *Th.*] *i. q. lapides in muris sive parietibus binis frontibus medio relicto spatio extructis (ratione scilicet, quae ἔμπλεκτον vocatur) utramque frontem conectentes, gr. διάτονοι* (*cf. Puchstein, PW. V 2525*): VITR. 2, 8, 7 Graeci ... e suis -is perpetuam et unam crassitudinem parietum consolidant. *ibid.* interponunt singulos crassitudine perpetua utraque parte -os, quos διατόνους appellant, qui maxime religando confirmant parietum soliditatem.

frontesia. GLOSS. Plac. V 22, 22 -ia ostenta (= 70, 14, *ubi* fortensa *codd. libri gloss.*). [*a Tuscis tractum esse suspicatur Bücheler, Rhein. Mus. 39 (1884) 408 sqq., collata inscriptione bilingui Corp. I² 2127, ubi vocabula etrusca* netśvis trutnvt frontac *vertuntur 'haruspex, fulguriator'. Th.*]

? [GLOSS. IV 182, 24 tempora vicina **frontiaria** loca (*Vat. 3321*, vicina fronti et auribus loca *ac, recte, ut videtur*).]

[**πτερύσσεται frontinet** GLOSS. II 425, 34 (fritinnit *vel sim. proposuit W. Heraeus, Sprache d. Petron. u. d. Gl. p. 14 adn. 4 conferens* NON. p. 7 fritinnire est sussilire cum sono).]

frontispicium, -ī *n. ab* 2. frons *et* specere. **1** *mensae speciosae quaedam pars, quae graece vocatur κνμάτιον* (*quod in fronte conspicitur?*): PS. RVFIN. Ios. antiq. 12, 2 p. 334, 10 ed. Bas. a. 1524 coronam *mensae* ... in palmam (palmum *scrib.*) conferunt, -ia vero versatilia sculpturam habentia *eqs.* (*cf. Ios. antiq. 12, 64 τὴν ... στεφάνην παλαιστιαίαν εἰργάσαντο, τὰ δὲ κνμάτια στρεπτά. cf. Wendland ap. Kautsch, Die Apokryph. u. Pseudepigr. d. Alt. Test. II p. 10 adn. d*). *ibid.* p. 334, 12 triangulis ... existentibus -is. *ibid.* p. 334, 27 -orum vel coronae positio (*Ios. antiq. 12, 69 τὴν τῶν ἄλλων κνμάτων θέσιν καὶ τὴν τῆς στεφάνης*). **2** *frons aedificii*: PS. PROSP. prom. 3, 38, 44 titulus aeneis grandioribusque litteris in -o templi conscriptus. **3** *locus circumspectus* (*cf. p. 1362, 61 sqq.*): MARCELL. chron. II p. 101, 518, 3 ingens huius -um civitatis in editiori loco constructa ... turris Herculea ... suspicitur Nisibin ... ad orientem, Amidam huius ad aquilonem respiciens.

fronto, -ōnis *m.* [*ab* 2. frons. *Th.*]. GLOSS. μετωπίας. *frontis formatione insolita notabilis*: CIC. nat. deor. 1, 80 ecquos deos ... -es? ARNOB. nat. 3, 14 esse ... quosdam *deos* ... -es. *cf. Onomast.*

frontōsus, -a, -um *ab* 2. frons. -uosus: GLOSS. V 296, 42. 323, 44. *comp.: l. 21. 23. 30. i. q. audax, superbus, impudens* (*cf.* GLOSS. ἄχρωμος. audax. IV 147, 26 procax: audax vel -us aut importunus. V 323, 44 procax: superbus audax frontuosus): AVG. c. Parm. 2, 15, 33 irruerent ... isti -i. in psalm. 68 serm. 1, 12 sit in te irreverentia (*ad* psalm. 68, 8 propter te sustinui exprobrationem, operuit irreverentia faciem meam), -us esto, quando audis opprobrium de Christo; prorsus esto -us. 103 serm. 3, 9 vis nos ita esse -os? 140, 8 illa impudica (*Magdalena*), quondam -a ad fornicationem, -ior ad salutem (*cf.* PS. AVG. serm. 258, 3 quae prius -a fuerat ad perditionem, postea -ior facta est ad salutem, *sc. meretrix*). c. Iul. op. imperf. 2, 208 calumniose, -e, verbose (*vocat.*). EVG. TOLET. carm. app. 16, 5 *homo boni zeli* arguat et reprobos -a voce superbos (*ad* reprobos ... superbos, *non ad* arguat *ref. vid.* -a voce). *nota iocum in significatione*: AVG. civ. 7, 4 p. 280, 2 D. *Ianum* nunc ... bifrontem, nunc etiam quadrifrontem ... facientes. an forte voluerunt, ut, quoniam plurimi dii ... erubescenda perpetrando amiserant frontem, quanto iste innocentior esset, tanto -ior appareret? *cf. Onomast.* (*nota* CASSIOD. var. 5, 34, 1 Frontosum sui nominis testem).

frontuōsus *v.* frontosus. *Robbert.*

frūcta, -ae *v. sub* fructus *p. 1374, 44.* **fructēsco** *v.* frut-

fructētum *v.* frutectum. **fructico** *v.* frutico.

frūcticulus, -ī *m. demin. a* fructus. *non legitur nisi* SERM. Caspari Anecd. p. 220, 9 decimas vestras ante omnia ex omnibus -is vestris ad ecclesiam clericis et pauperibus exhibete.

✖frūctifer, -a, -um. *a* fructus *et* ferre. *nom.* fructiferus *male datur tantum* GLOSS. II 341, 6. *de etymologia et flexu tritissima*: GRAMM. suppl. 100, 13. 101, 5. GLOSS. καρποφόρος, κατάκαρπος. -us, -a. *legitur primum apud* SEN. (epist. 98, 2), *deinde apud* PLIN. nat. (*bis*) PAVL. sent. (5, 20, 3) TERT. (adv. Val. 16 p. 196, 1) PS. APVL. (Ascl. 27) VVLG. (*8ies*), *unde saepe apud* ECCL. [*in codd. dett. pro* frugifer *legitur*: LIV. 28, 3, 3 COLVM. 4, 21, 3. 11, 2, 46 PALLAD. 3, 29, 3 (*ubi* fructif- *cod. antiquiss.*).]

id quod fructum fert: **I** *proprie* (*accedit* in *c. abl.* EXPOS. mundi 31 *v. p. 1367, 9*): **A** *de rebus:* **1** *de arboribus sim.* (*arbustis v. l. 83*): PLIN. nat. 12, 112 *balsami arbor* intra tertium annum -a. 13, 40 -arum *palmarum* aliis brevius lignum in pomo, aliis longius. PAVL. sent. 5, 20, 3 si ... seges vel vina vel olivae vel -ae arbores concrementur (*syn.* frugifer). EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 p. 879C arborum -arum vel infructiferarum (*gr. καρπίμων τε καὶ ἀκάρπων*). ISID. diff. 1, 44 arbor ... sine fructu, arbos vero -a (*syn.* fructuosus, *opp.* infructuosus). PAPYR. Marini 89 vineis, olivetis, arboribus pomiferis, -is et infructiferis (93). *cf.* AVG. in Iob 1, 30 p. 574, 5 stirpes ... sunt non iam ipsi fructus, sed unde surgunt partes -ae vel arborum vel herbarum; si tamen -um genus est, quia et non -i generis stirpes dicuntur. *tropice*: PS. AMBR. serm. 32, 3 -ae arbores ecclesiae dei. HERM. Pal. sim. 2, 3 vitis haec -a est, ulmus autem sterile lignum est (AMBR. hex. 3, 12, 52 RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 90, 2 p. 67, 15). AMBR. hex. 3, 13, 55 plerique secundum domesticam et -am ficum agrestem ficulneam feruntur inserere (*syn.* fecundus, ferax. EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 918A *syn.* fecundus. *gr. καρποφόρῳ συκῇ*). ITALA gen. 1, 11 (Ambr. hex. 1, 4, 13 Aug. gen. ad litt. 2, 12 p. 50, 17. 3, 18 p. 83, 13) lignum -um (*κάρπιμον*, VVLG. pomiferum). exod. 10, 5 (Monac.) comedent omne lignum -um (*an* -um, ⟨fructum⟩*?*) dans vobis super terram (*ξύλον τὸ φυόμενον ὑμῖν ἐπὶ τῆς γῆς*, VVLG. ligna, quae germinant in agris). deut. 20, 20 (Lugd.: *καρπόβρωτον*, VVLG. ligna ... pomifera). Ier. 17, 8 (Hier. in Ier. 3, 73, 1. Aug. c. Faust. 13, 8) lignum ... -um super aquas (*Aug.*: eritque lignum -um secus aquam; *εὐθηνοῦν*, VVLG. *nude* lignum). Ier. 31, 12 (Hier. in Ier. 6, 17, 1. 7) erit quasi lignum -um (*om.* VVLG.). LACT. epit. 22 (27), 2 -i ligni. VVLG. IV reg. 3, 19 universum lignum -um succidetis (3, 25 *plur., item* psalm. 148, 9 MAR. VICTORIN. verb. script. 4 PS. HIL. libell. 5 [*syn.* fecundus]. AMBR. hex. 1, 4, 12 parad. 1, 3 AVG. civ. 13, 21 p. 585, 16 D. p. 586, 11. DIFF. ed. Beck p. 39, 99 arbor dicitur omne lignum, arbusta tantum -a. *al.*). *et saepius apud* ECCL. VVLG psalm. 51, 10 oliva -a (Ier. 11, 16 uberem, pulchram, -am. *inde* HIER. in Ier. 2, 108, 3. 109, 2 AVG. in psalm. 51, 16. EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916C [*gr. κατάκαρπος, syn.* fertilis, fructuosus]. *al.*). PAVL. NOL. carm. 21, 311 *puer* -um attollit pinus ut alta caput. epist. 26, 1 -um pii germinis ramum. AVG. grat. Christ. 18, 19 p. 140, 14 radicem -am atque fecundam. VICT. VIT. 1, 3 nec arbustis -is omnino parcebant. SCHOL. Hor. carm. 3, 1, 30 dum de -o (*an* -a*?*) loqueretur. CORP. III 8686 Soli deo

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sex. Cornel(ius) . . . stellam et -er. ex vis(o) lib(ens) pos(uit) (*'fortasse arbor -a intellegenda'. Hirschfeld*). **2** *de terra sim.*: VVLG. IV reg. 18, 32 donec veniam . . . in terram -am (psalm. 106, 34 RVFIN. Orig. in gen. 1, 2 AVG. serm. ed. Mai 158, 5 CHRON. Alex. chron. I p. 94, 22 OP. imperf. in Matth. 7 p. 675 [*trop.*]. *cf.* ISID. diff. 1, 552 tellus -a). AVG. quaest. hept. 5, 56 p. 418, 5 'ex monte Pharan' id est ex monte -o (ORIG. in I reg. 5 p. 1000[A] *bis*. *cf.* VEREC. in cant. 9, 19 Ephrem -r nuncupatur. apostolicus ergo . . . populus est, qui fidei germine -r factus). EXPOS. mundi 31 p. 111 civitates gloriosae et -ae in frumento, vino et oleo et omnibus bonis (*cf.* 48 p. 117 regio frugifera frumento). **3** *de variis rebus*: VVLG. act. 14, 16 dans pluvias et tempora -a. AVG. quaest. hept. 2, 89 p. 152, 9 naturae usquequaque -ae. *hic addam*: TERT. adv. Val. 16 p. 196, 1 contemplatur eum -umque suggestum (*gr.* IREN. 1, 4, 5 *σὺν ὅλῃ τῇ καρποφορίᾳ αὐτοῦ*. *cf. sub* fructificatio *l. 66 sq.*).

B *de animalibus*: PS. APVL. Ascl. 27 *Iuppiter Plutonius* nutritor est animantium mortalium et -arum. OP. imperf. in Matth. 54 p. 943 agni . . . non sunt omnino -i propter aetatem; fructum enim adhuc non habent lactis et lanae (*opp.* infructuosus). *ibid.* caprae . . . -ae sunt.

II *translate, de variis rebus incorporeis, spectat ad commodum, utilitatem rerum* (*i. q. commodus, utilis*): SEN. epist. 98, 2 omnia, quae fortuna intuetur, ita -a ac iucunda fiunt, si *eqs.* (*cf.* PS. AVG. quaest. test. I 118, 1 p. 355, 8 deus . . . beneficium suum gratum vult esse et -um). CASSIOD. inst. div. 32 p. 1147[C] linguae vestrae non caduco, sed -o nimis instruantur eloquio. MAXIM. eleg. 5, 122 o vere nostrum (faustum *Bährens*, pretium *vulgo*) -umque bonum!

syn.: fecundus (AMBR. hex. 3, 13, 55 AVG. grat. Christ. 18, 19 p. 140, 14 EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 918[A]), ferax (AMBR. hex. 3, 13, 55), fertilis (EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916[C]), fructuosus (EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916[C] ISID. diff. 1, 44), frugifer (PAVL. sent. 5, 20, 3).

opp.: caducus (*v. l. 25*), infructifer (PAPYR. Marini 89. 93 EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 p. 879[C]), infructuosus (OP. imperf. in Matth. 54 p. 943 ISID. diff. 1, 44), sterilis (HERM. Pal. sim. 2, 3).

comp.: infructifer.

frūctiferātio *v.* fructificatio *l. 59*.

frūctifero, -āre. *cf. c.* fructifer. GLOSS. -at, germinat (IV 597, 8). [*dubia: pars codd. habet* -are CALP. ecl. 4, 91 TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 14; *quos locos v. sub* frutico.]

i. q. fructum ferre: ITALA Col. 1, 6 (cod. g, *cf. p. 1368, 68 sq.*) *verbum veritatis euangelii*, quod pervenit ad vos, . . . est fructificans vel -ans et crescens (*καρποφορούμενον*, VVLG. fructificat et crescit). CLEM. ad Cor. 20 terra -ans secundum voluntatem illius (*cf. Wölfflin, Arch. 9 [1896] 86; qui opinatur* -ans *mendose scriptum esse pro* fructifera).

fructiferus *v. sub* fructifer *p. 1366, 38 sq.*

frūctificātio, -ōnis *f. a* fructificare. *usurpatur maxime singulariter; pluraliter v. l. 51. 53.*

i. q. actio fructificandi, fructus ferendi (*modo gen. addito, modo omisso*): **1** *proprie, de arboribus sim., terra, semine sim.* (*de Aeonibus v. l. 54. 56*): TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 557, 20 -es (-em *M*) arbuscularum signum aestivo tempori praestant antecedendo illud. p. 557, 25 si conflictationes signa sunt regni, sicut -es aestatis. IREN. 1, 4, 4 volo . . . aliquid et ego conferre -i eorum (*sc. Aeonum*. 1, 11, 1 spiritum . . . sanctum a veritate dicit emissum, in examinationem et -em Aeonum [*cf. etiam sub* fructificare *p. 1369, 42*]). 4, 4, 1 *sarmenta* iam non sunt utilia ad -em (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916[A] [*trop.*] singulos . . . nostrum . . . sarmenta nuncupavit provocans nos ad -em [*edd.*, fructiferationem *codd. apud Mignium*] copiosam [*εἰς πολυκαρπίαν*]). RVFIN. Orig. in Ios. 21, 2 Ephrem . . . interpretatur -o (AVG. in psalm. 59, 9 *ubi sequitur* cecidit . . . in terram Christus in passione et secuta est -o in resurrectione. ORIG. in I reg. 5 p. 1000[A]). IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 4, 116 (*de coniugum commixtione*) seminum . . . -e defensa. EVSTATH. Bas. hex. 5, 2 p. 911[B] tellus arida sterilisque repente parturiens et ad fetum -is impulsa (*πρὸς καρπογονίαν*). *hic addi liceat* IREN. 1, 4, 5 *Achamoth* cum vidisset eum (*Soterem*) cum universa -e sua (*fere i. q. fertilitas*; *σὺν ὅλῃ τῇ καρποφορίᾳ. cf. etiam sub* fructifer *l. 13 sq.*). *nota fere i. q. fructus*: IVLIAN. Aug. c. Iul. op. imperf. 5, 21 ut doceremus naturam quoque atque coniugia de -is suae qualitate censenda (*antec.* ex fructibus . . . suis arbor dignoscitur).

2 *translate et metonymice*: AVG. catech. rud. 14, 21 gaudeamus . . . nobis occasionem dari, ubi motus animi nostri sine -e (*i. q. fructus, utilitas*) non transeat. virg. 45, 46 (*de fructu centeno, sexageno, triceno* [*cf.* Luc. 8, 8], *in quibus sunt vita virginalis, vidualis, coniugalis*) nihilne putamus -is accedere virginibus dei, cum hoc faciunt (*i. omnia sua vendere et dare pauperibus*)? aut sine ullo fructu esse virgines dei, etiamsi hoc non faciunt? (46, 46 tres . . . -is . . . differentias. HESYCH. in lev. 27, 1—8 p. 1163[A] tres . . . -es de bona terra Christus proposuit, per centenarium virginitatis . . ., per sexagenarium continentiae, per tricenarium casti coniugii vitam designans. *cf.* MART. BRAC. sent. patr. 5 vadens in mercatum numquam volui de pretio operis mei plus iuvari et fratrem meum gravari, hanc habens spem, quia lucrum fratris mei opus -is est). OP. imperf. in Matth. 7 p. 675 ubi non est tempestas . . . nisi forte ad . . . patientiae -em. VEREC. in cant. 2, 40 culturam et -em virtutum. MVTIAN. Chrysost. hom. 20, 1 p. 361 *Paulus* adhortatur ad caritatem et -em bonorum operum (GREG. M. moral. 10, 16 *deus* subvertit terram, quia -em boni operis . . . intercidit. *cf.* 17, 35 per terram . . . ecclesiae -o designari). GREG. M. moral. 6, 20 *deus* sterilitatem perditi hominis . . . ad -em format. 18, 50 *praedicatores dei* praedicationis suae semina ad solam -em gentium transtulerunt.

syn.: fecunditas, fertilitas (AVG. virg. 45, 46). *opp.*: sterilitas (GREG. M. moral. 6, 20).

frūctifico, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* fructus *et c.* facere. *Th.*]. *de notione*: GLOSS. *καρποφορῶ*. *de usu: exceptis locis infra (l. 16 sqq.) notatis vox legitur inde a* TERT. *apud* ECCL., *saepe transitive, saepius intransitive. deponentialiter, nisi illa forma librarii errore tradita est, semel invenitur (v. p. 1369, 20), passive v. p. 1369, 37. 40. 41. 67. pars codd. habet* -are: COLVM. 2, 10, 28. 2, 11, 2. 11, 2, 60 PLIN. nat. 12, 113. 13, 29. 19, 122. 166. 21, 60. CALP. ecl. 4, 91 (-at *vel* fructiferat *trad.*. iam fruticat *Schenkl*), TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 14 adv. Val. 7 p. 185, 20 PALLAD. 5, 1, 3. 9, 2 AMBR. Noe 19, 68 SVLP. SEV. epist. 3, 18 CASSIAN. conl. 5, 10, 3 inst. 4, 43. 7, 2. 23; *quos locos omnes v. sub* frutico. *ibidem invenies* TERT. resurr. 22 p. 56, 6 pudic. 16 p. 254, 4, *quibus locis* fructific- *ed. pr.*, frutic- *Pamelius praebet; sub hoc autem verbo enotavi* TERT. adv. Hermog. 22 p. 150, 11. 29 p. 157, 16 (frutic- *Pamelius*). resurr. 42 p. 88, 1 (frutic- *Iunius*).

I *intransitive, i. q. fructum facere, germinare*: **A** *proprie, de semine, arboribus, terra sim.* (*de foliis et de vinea i. q. germinare, fruticare v. l. 45 sq.; accedit* ex *v. l. 28. 35. p. 1369, 6. 39*): COLVM. 2, 9, 6 *triticum* ubi ex uno semine pluribus culmis -vit (*S^1R pars*, fructiuicauit A^1, fructicauit *R pars, inde* fruticavit *edd. ante Lundström*), etiam ex rara segete densam facit. ITALA Matth. 13, 23 (cod. *δ*) *semen* -at (*καρποφορεῖ*, VVLG. fructum affert. Marc. 4, 5 [cod. e] *semina* -erunt cito [*ἐξανέτειλεν*, VVLG. exortum est]. Luc. 8, 6 [cod. e] cum -asset, aruit [*φυέν*, VVLG. natum]. 8, 8 [cod. e] -vit et fecit fructum centuplum [*φυέν*, VVLG. ortum]. RVFIN. Greg. Naz. orat. 9, 2, 4 ex ea *gleba*. AVG. epist. 161, 1 seminum . . . primitus putrescentium, postea -antium. AMBROSIAST. in Rom. 9, 30. *tropice*: FVLG. RVSP. epist. 17, 31, 67 p. 493[B] semen divini sermonis. PASS. Paul. 3 semen aeternae vitae . . . centuplicata satione [segete *v. l.*] -et. *cf.* ITALA Marc. 4, 27 [cod. e] seminatio -at [*βλαστᾷ*, VVLG. germinet]). AMBR. hex. 3, 6, 26 (*de ligno fructifero*) quemadmodum vel generandi vel -andi in reliquum usus adolesceret (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 5, 1 p. 909[C] *terra* creandi -andique sibi perhibens . . . facultatem [*γεννᾶν καὶ καρποφορεῖν*]. FVLG. RVSP. serm. 1, 4 p. 722[C] [*arbores sumus; deus agricola*] ipse -andi gratiam ministrat). VVLG. Ezech. 17, 6 facta est . . . vinea et -vit in palmites. Sirach 14, 18 folium -ans in arbore viridi (IREN. 4, 4, 2 folia, quae -are non possunt). HIER. tract. in psalm. 103 p. 163, 4 arbores . . . folia proferre, flores mittere, -are (VITAE patr. 5, 7, 36 arbor. *cf.* VITA Caes. Arel. 1, 4 arbusculae quaedam . . . -are nonnumquam solent antequam crescere). hom. Orig. in Ezech. 5 p. 931 V. *ligna* (p. 932). AVG. div. daem. 6, 10 -uram vitem. SVLP. SEV. dial. 1, 13, 3 virere atque -are horti . . . holera. OP. imperf. in Matth. 49 p. 920 ficus . . . usque ad hiemem -are non cessat. ALC. AVIT. hom. 27 p. 149, 14 rura -ent. GREG. TVR. vita patr. 6, 3 germen . . . coeperat -are (*cf. p. 1369, 37*).

B *translate et metonymice*: **1** *de rebus, maxime incorporeis* (*de nube v. l. 78, de ferro p. 1369, 1*): TERT. resurr. 42 p. 88, 1 non tantum ossa durare verum et dentes perennare, quae ut semina retinentur -uri (*sic codd. Montep. et Patern.*, fructicaturi *cod. Flor. VI 10*, fruticaturi *cum Iunio Kroymann*) corporis in resurrectione. 52 p. 108, 9 (*comparatur caro cum grano frumenti*) eandem *carnem* -uram, quae sit seminata. IREN. 1, 8, 5 *vita* cum ipso (*deo*) est . . . et per ipsum -at. 4, 4, 1 de medio ablata est, quae . . . -erat bene (*gr. neutr. plur.*). VVLG. Sirach 11, 24 in hora veloci processus illius -at. IV Esdr. 3, 33 labor -vit (PAVL. NOL. epist. 50, 14. AVG. c. Cresc. 4, 59, 70 labores apostolorum per universum mundum -antes et crescentes. VEN. FORT. carm. 4, 11, 7. INSCR. christ. Rossi II p. 294, 4, 7 *cf. etiam p. 1369, 72*). Col. 1, 6 *verbum dei* et -at et crescit sicut in vobis (*item de verbo dei*: ITALA Col. 1, 6 [Hesych. Aug. epist. 198, 6 cod. g] in omni mundo est -ans [vel fructiferans *add.* cod. g] et crescens. AMBR. hex. 3, 10, 45 in terris. AVG. gen. c. Manich. 2, 20, 30 in homine. c. Cresc. 3, 64, 71 in ceteras *gentes* euangelium crescendo -are. 4, 58, 70 praedicatur, quod in toto mundo -et et crescat. epist. 149, 9 *praedicatio dei* -at toto orbe terrarum. serm. ed. Mai 101, 1 -at et crescit in universo mundo). AVG. civ. 18, 52 p. 339, 27 D. ecclesiam per totum mundum -antem et crescentem (*item dicitur de ecclesia et adiungitur* crescere: fid. invis. 3, 8 c. Cresc. 2, 38, 48. 3, 72, 84 epist. 36, 4. 108, 2 c. Gaud. 1, 20, 22. *cf.* c. Cresc. 4, 54, 64 in ceteras gentes se -ando diffudit *ecclesia*. un. eccl. 11, 29 *cf. etiam p. 1369, 40. 59*). AVG. epist. 199, 45 in nube magna -ante et crescente. AVELL. p. 333, 6 in vobis . . . gratia -et (*cf.* PASS. Thom. p. 138, 3 benedictio mea super vos -et). p. 525, 19 fidei vestrae firmitas vobis de aliorum salute -et (*cf.* VEN. FORT. carm. 6, 2, 6 -ante fide). ALC. AVIT. hom. 20 p. 133, 24 -at locus martyrum, quo floruit cultus idolorum (*cf.* VEN. FORT. carm. app. 34, 8 operum -ante loco). ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 11 (*de bracchiis vinearum putan-*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dis) luxuriam infecundam ferro -ante compescens (*cf. infra l. 69*). CASSIOD. in psalm. 12 praef. voluntas germinat et operatio sancta -at. VEN. FORT. vita Albin. 9, 25 quibus ex studiis caelestes in eo -vere virtutes (vita Marcell. 5, 16 cuius occultae diutius velut vitis palmites coeperunt -are). ORIG. in Matth. 17, 31 *verbum novae legis* accipit illam (*animam*) sibi uxorem et ex ea -at. **2** *de hominibus* (*spectat maxime ad bona opera*): ITALA Ioh. 15, 16 (Lucif. Athan. 2, 27) posui vos, ut eatis et -etis ([καρπὸν φέρητε, VVLG. fructum afferatis]. VVLG. Sirach 39, 17 quasi rosa . . . -ate. IV Esdr. 11, 42 destruxisti habitationes eorum qui -bant. Marc. 4, 20 qui super terram bonam seminati sunt, . . . verbum . . . suscipiunt et -ant, unum triginta *eqs.* IREN. 4, 4, 1 apportatis ab ea [*Hierosolyma*] his, qui -are possunt. HIER. psalt. sec. Hebr. 92, 15 -bunt in senectute: pingues et frondentes erunt [VVLG. multiplicabuntur]. RVFIN. Orig. in Rom. 1, 13 in Christo . . . sunt quidam palmites fructuosi, velut in vite vera -antes. AVG. conf. 13, 25, 38 *fratres* tali fruge -erunt. VITAE patr. 5, 7, 36 monachus . . . potest -are. GREG. M. moral. 31, 7 -antibus aliis ipsi nequaquam semina verbi recipiunt. ORIG. in Matth. 16, 17 -antes fideles). VVLG. Rom. 7, 4 ut -emus d e o (ITALA Rom. 7, 4 (Hesych. in lev. 16, 3—4 p. 988^{C}] ut -emur deo [καρποφορήσομεν *cf. adn. p. 1368, 14 sq.*]. HIER. in Gal. 2, 19 p. 414 V. adv. Iovin. 1, 37. VEREC. in cant. 6, 29 [*ibid.* deferunt diabolo fructum]. 9, 19 EPIST. pontif. 375 [*a. 430*] Migne 50, 489^{B}. *cf.* PAVL. NOL. epist. 23, 41 domino. AVG. op. imperf. 2, 40 diabolo). VVLG. Rom. 7, 5 ut -rent morti (HIER. adv. Iovin. 1, 37). Col. 1, 10 in omni bono opere -antes (VEREC. in cant. 2, 18 bonis operibus. GREG. M. moral. 10, 15 in bono opere fixae spei ubertate. *cf.* AMBROSIAST. in I Cor. 1, 11 in fide dei). AVG. serm. ed. Mai 44, 1 floruit . . . dominus, cum resurrexisset, -at, cum ascendit in caelum (*cf.* ARATOR act. 1, 367 colligat ista manus te [*i. Christo*] -ante maniplos). MVTIAN. Chrysost. hom. 14, 3 testamentum illud, secundum quod nemo in illo -at.

II *transitive, i. q. proferre, edere*: **A** *proprie*: **1** *eduntur herbae sim.*: ITALA gen. 1, 11 (Tert. adv. Hermog. 22 p. 150, 11. 29 p. 157, 16) -et . . . terra herbam foeni (fruticet *cum Pamelio Kroymann;* βλαστησάτω, VVLG. germinet [*syn.* producere]. *cf.* VVLG. Marc. 4, 28 ultro . . . terra -at primum herbam, deinde spicam, deinde plenum frumentum in spica). FVLG. myth. 2, 5 p. 44, 23 H. in -andis . . . germinibus dupla aeri quam igni materia suppetit (*cf. l. 55. p. 1368, 53 sq.*). **2** *eduntur animantia sim.*: IREN. 1, 11, 1 ex hac . . . quaternatione -ari Logon et Zoen, Anthropon et Ecclesiam (*cf.* 4, 4, 1 ex ipsa *Hierosolyma* . . . secundum carnem Christus -atus est et apostoli). *huc spectat*: IREN. 1, 11, 1 per quem (*spiritum sanctum*) Aeones -rent folia (*gr.* τὰ φυτά!) veritatis (*cf. etiam p. 1367, 54*).

B *translate et metonymice*: TERT. adv. Marc. 2, 4 p. 337, 25 aspice . . ., qualia sermo (*sc. dei*) -verit. castit. 10 spiritalia -emus. IREN. 1, 1, 1 -bis ea, quae . . . a nobis dicta sunt (*cf.* AMBROSIAST. in Gal. 5, 22 lex . . . haec, quae supra memoravi, -at. SEDVL. carm. pasch. 3, 10 Christus, . . . ferax qui vitis erat . . . omnia -ans [*cf. l. 70*]. op. pasch. 2, 17 p. 222, 12 pietas . . . illa [*Iesu*] . . . sibi conferri pronuntiat, quicquid suis famulis ipsa -at. IVNIL. praef. curarum . . . spinae, ne quid agro dominico -emus, impediunt. GREG. M. in Ezech. 1, 10, 7 pauca). 1, 1, 3 mysteria, quae ipsi -ant. 1, 18, 1 qui maxima mendacia . . . -erit. AMBR. hex. 3, 12, 49 laetitiam . . . -es (*syn.* generare). VVLG. Sirach 24, 23 ego quasi vitis -vi suavitatem odoris. RVFIN. Orig. in gen. 1, 4 ita debemus et -are fructum et semina habere in nobis . . ., . . . bonorum operum . . . semina (Greg. Naz. orat. 8, 20, 3 p. 260, 20 *fructum* perpetuum, quem -vit primo in Christo. *cf. l. 33 sqq*.). AMBROSIAST. in Rom. 10, 8 inserta sunt velut semina, quae . . . -ant testimonium creatoris. AVG. in psalm. 1, 3 tunc *Christus* . . . -vit ecclesias (ecclesia *pars codd.; syn.* constituere). HESYCH. in lev. 2, 50—55 p. 1136^{C} *annus iubilaeus* omnia habens, quae nobis -ent remissionem. ARNOB. in psalm. 20 *deus* eos -at in resurrectionis fructu, quos seminatos accepit in obitu. ANNIAN. Chrysost. hom. 5, 5 fenerare, unde possis non mortem -are, sed vitam. RVSTIC. c. aceph. p. 1214^{C} nullam namque de bonitate eius in vita futura -at utilitatem.

nota: fere i. q. fecundum, fructuosum reddere: FVLG. myth. 1, 21 p. 32, 10 *Medusa* fuerat locuples regnoque colendo -andoque ampliaverat (*cf.* ENNOD. dict. 8, 10 p. 488, 22 novellum caespitem fotu, quo cuncta -are soles, attolle. *huc fortasse etiam spectat* 1, 8 *v. supra l. 1 et* SEDVL. carm. pasch. 3, 10 *v. l. 48*). PAVL. NOL. epist. 10, 3 p. 60, 1 repetas ab eo culturae tuae fructum, cum illi, qui sata irrigantium nutrit et colentium labores -at (-are facit *v. l., fort. recte; cf. p. 1368, 65*), id . . . obtuleris. ORIENT. carm. app. 3, 128 (*explanatio nominum domini*) unde aratrum (*sc. nominatur deus*)? subigat quod pectora -etque.

syn.: constituere (AVG. in psalm. 1, 3), deferre fructum (VEREC. in cant. 6, 29), generare (AMBR. hex. 3, 12, 49; *aliter* 3, 6, 26), producere (ITALA gen. 1, 11 [Tert. adv. Hermog. 22 p. 150, 11. 29 p. 157, 16]). *iuxta posita*: crescere (*v. p. 1368, 65. 67 sqq.*). *opp.*: florere (*v. p. 1368, 83. 1369, 27*), flores mittere *et* folia proferre (HIL. in psalm. 103 p. 163, 4), seminare (TERT. resurr. 52 p. 108, 9 ARNOB. in psalm. 20).

frūctīvus, -a, -um. *i. q. fructifer*: AVELL. p. 128, 13 nec in dominicae vitis -am valet redire propaginem, quod igni deputatum constat aeterno.

[**frūctōria:** GLOSS. IV 519, 62 -a, transitoria *v. sub* functoria.]

✖**frūctuārius,** -a, -um [*a* fructus. *Th.*]. GLOSS. -a praecha (*an* porca? *cf. l. 12*), quae fructus attulit. *legitur primum apud* CAEL. Cic. epist. 8, 9, 4; *deinde apud* VARRONEM (*semel*) COLVM. (*11ies*) PLIN. nat. (*semel*) SOL. (*ter*) PALLAD. (*semel*) AMM. (*bis*), *persaepe apud* ICTOS, *ubi maxime pro substantivo usurpatur* (*nota: locis, qui de* -o servo [*v. infra l. 35 sqq.*] *agunt, exceptis omnes locos respexi*). [*dubium*: COLVM. 4, 24, 17 *materiam vitis* vel in bracchium vel in -um (fructum *SA*) remittamus, *ubi* in fructum submittamus *legendum opinatur Schneider.*]

1 *i. q. fructum ferens*: *de bestiis*: VARRO rust. 2, 4, 17 (*de scrofa*) parere dicunt oportere porcos, quot mammas habeat; si minus pariat, -am idoneam non esse; si plures pariat, esse portentum. *de plantis earumque partibus*: COLVM. 3, 18, 4 ea pars *vitis* . . . tres gemmas . . . optinet et reliqui duo vel tres -i oculi penitus in terram deprimuntur. 4, 24, 7 sarmenta . . . novella et -a submittito (arb. 8, 1. 10, 2. *cf.* PALLAD. 3, 12, 5 decisis . . . male natis omnibus et veteribus novellos et -os serva). 4, 24, 20 ne procerioribus -iis (*sc. palmitibus*) oneretur. 5, 5, 16 -iis flagellis. 5, 6, 29 palmitum duo genera sunt: alterum . . ., quod, quia primo anno . . . frondem sine fructu affert, pampinarium vocant. alterum . . ., quod, quia protinus, -um appellant (*sim.* PLIN. nat. 17, 181). 5, 9, 15 ne -ii rami . . . amputentur.

2 *i. q. ad fructum pertinens: de aedificiis*: COLVM. 1, 6, 1 modus (*aedificii*) . . . membrorumque numerus . . . dividatur in tres partes, urbanam, rusticam, -am. 1, 6, 9 pars . . . -a dividitur in cellam olearium, torcularium, cellam vinariam, defrutariam, foenilia palearia-que et apothecas et horrea. *de satione, proventu, fetu* (*spectat ad rem frumentariam*): SOL. 5, 14 Ceres . . . magistra sationis -ae (fructariae *v. l.*). 21, 1 *Galliae* praepinguibus glebis accommodatae proventibus -iis (32, 15 AMM. 22, 8, 32). AMM. 23, 6, 48 *Carmania* -iis arboreisque fetibus culta.

3 *i. q. ad usum fructum pertinens*: **a** *de iis rebus vel servis, in quibus aliquis usum fructum habet*: CAEL. Cic. epist. 8, 9, 4 agros, quos -os habent civitates, vult . . . immunes esse. NERAT. dig. 45, 3, 22 servum -um ex re domini inutiliter -o stipulari (IVLIAN. dig. 2, 14, 55 [29, 2, 45, 3. 41, 1, 37, 5 VLP. dig. 7, 1, 12, 5. 7, 1, 22. 7, 1, 25 pr. 1. 4 *al.*]. 41, 1, 37, 2 [*opp.* communis, *ut etiam* 45, 3, 1, 5 PAVL. dig. 45, 3, 27. MOD. dig. 41, 1, 54, 3^{a} *servos* nostros . . . et . . . communes aut -os (*seq.* communes aut usuarii)]. POMPON. dig. 15, 1, 5 -us vel usuarius [*cf. l. 39*]. PAPIN. dig. 45, 1, 118 pr. -o servo vel alieno). VLP. dig. 7, 6, 1 pr. fundo -o (7, 6, 5, 1. PAVL. sent. 3, 6, 22 accessio ab alluvione ad -um fundum, quia fructus fundi non est, non pertinet [*ubi fortasse rectius* [fundum] *uncis secludendum est et* -us *pro subst. interpretandum*]). **b** *de iis hominibus, qui usum fructum in aliqua re habent* (*cf.* fructuarius *pro subst.*): SCAEV. dig. 33, 2, 32, 7 utrumne ad heredem filii -ii an vero ad heredem Seiae testatricis pertineant *reliqua colonorum*. HERMOG. dig. 40, 9, 27, 1 sicuti non prodest, si -us pupillus manumissioni similiter (*i. citra tutoris auctoritatem*) consentiat. **c** *de stipulatione, iudicio, quae ad ius utendi fruendi spectant*: GAIVS inst. 4, 166 si adversario suo -a stipulatione caverit (4, 169 PAVL. dig. 45, 1, 4, 2). 4, 169 iudicium . . ., quod appellatur -um, quo nomine actor iudicatum solvi satis accipit.

masc. pro subst. ✖**frūctuārius,** -ī̆. *maxime usurpatur singulariter; raro accedit genetivus* (*cf. l. 67. p. 1371, 5. 37*):

is qui usum fructum rei vel hominis habet: ALF. dig. 33, 2, 12 *heres villam* invito -o demolire non potest (*syn.* usufructuarius, *item*: NERAT. dig. 7, 1, 61 MARCELL. dig. 33, 2, 15, 1 TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1 VLP. dig. 7, 1, 7 pr. 7, 1, 12 pr. 7, 1, 13 pr. *et* 8. 7, 1, 17, 1. 7, 1, 64. PAVL. dig. 7, 1, 59, 1 quidquid in fundo nascitur vel quidquid inde percipitur, ad -um pertinet. 7, 1, 60, 1 sent. 3, 6, 22. 27$^{a.b.c.}$ 32. 5, 6, 8^{b}). NERAT. dig. 45, 3, 22 servum fructuarium ex re domini inutiliter -o stipulari, domino ex re -ii utiliter stipulari (*item opp.* dominus: IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 2 POMPON. dig. 7, 1, 69. 9, 4, 18 VENVL. dig. 43, 24, 12. GAIVS dig. 9, 4, 30 *v. l. 72.* 39, 2, 19, 2 pr. 43, 16, 10. 45, 3, 28 pr. SCAEV. dig. 8, 6, 20 [*v. p. 1371, 25*]. PAPIN. dig. 7, 1, 57 pr. 31, 76, 2. 45, 1, 118 pr. 45, 3, 18, 3 TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1. VLP. dig. 7, 1, 12, 5 fundi. 7, 1, 25, 5. 6. 7, 1, 27, 1. 7, 6, 5, 1. 15, 1, 13. 15, 1, 19, 2. 19, 2, 9, 1. 39, 2, 9, 5. 42, 5, 8 pr. 43, 19, 3, 5. 47, 2, 43, 12. 47, 2, 46, 1. 47, 10, 15, 37. 48. 48, 5, 28 [27], 3 PAVL. dig. 8, 5, 9 pr. 9, 4, 26, 6. 39, 2, 10. 43, 24, 16, 1. 45, 3, 31. 46, 3, 98, 7. 46, 4, 11 pr.). IVLIAN. dig. 2, 14, 55 si debitor sit -us. *ibid.* ⟨si⟩ creditor esset -us (*cf.* GAIVS dig. 9, 4, 30 sive domini [*cf. l. 65*] sint sive aliquid in ea re ius habeant, qualis est creditor et -us. 39, 2, 19 pr. qualis est creditor et -us et superficiarius [VLP. dig. 39, 2, 13, 8 superficiarium et -um]). IVLIAN. dig. 15, 1, 37, 3 non est iniquum, ut ex universo eius peculio, sive apud -um sive apud proprietarium erit, rem consequatur (*item opp.* proprietarius: 41, 1, 37, 2. 45, 3, 1, 5 GAIVS dig. 39, 2, 20. 40, 12, 9 pr. 41, 1, 43, 2. 43, 16, 10 VLP. dig. 7, 1, 12, 4. 5. 7, 1, 13, 8. 7, 1, 17, 1. 7, 1, 22. 7, 1, 25, 2. 7, 1, 70, 1. 2. 4. 7, 9, 1, 7. 7, 9, 12. 11, 7, 2, 7. 15, 1, 13. 36, 3, 1, 17. 47, 2, 46, 1. 6. 47, 10, 15, 37 frg. Vat. 70, 2 PAVL. dig. 39, 2, 10. 39, 2, 18, 2. 39, 2, 22 pr. 46, 3, 98, 7 sent. 5, 7, 3). *ibid.* dari itaque debebit actio ei adversus dominum proprietatis, deducto eo, quod servus peculii nomine apud -um habet (*item opp.* dominus proprietatis: 41, 1, 37, 5 POMPON. dig.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

23, 3, 66. 39, 3, 2. 45, 3, 39 GAIVS dig. 39, 2, 20 TRYPH. dig. 41, 1, 63, 3. VLP. dig. 7, 1, 13 pr. sicuti debet -us uti frui, ita et proprietatis dominus securus esse debet de proprietate. 7, 1, 15, 6. 7. 7, 1, 17, 1. 7, 1, 25, 1. 6. 7, 6, 5 pr. *et* 6. 11, 7, 2, 1. 40, 4, 6. PAVL. dig. 10, 1, 4, 9 vel -um et dominum proprietatis vicini fundi [*inde* GROM. p. 278, 2. 279, 8]. 39, 2, 5, 2 *al. cf.* VENVL. dig. 7, 9, 4 si -us proprietatem assecutus fuerit, desinit . . . usus fructus ad eum pertinere. VLP. dig. 40, 1, 4, 12 qui, cum -us esset, proprietatem redemit). IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 cum ad -um pertineant fructus a quolibet sati, quanto magis hoc in bonae fidei possessoribus recipiendum est . . .? (*opp.* possessor: GAIVS dig. 22, 1, 28 pr. PAPIN. dig. 39, 5, 27 VLP. dig. 7, 1, 25, 6. 7, 6, 5 pr. 15, 1, 32 pr. si plures sint -ii vel bonae fidei possessores. PAVL. dig. 7, 1, 60, 1. 7, 4, 13. 8, 5, 6. 45, 3, 31 pr.). IVLIAN. dig 41, 3, 35 ut -us poterit (potuerit *Schulting*) uti frui (*sc. servo*). POMPON. dig. 7, 1, 47 quod si heres hoc non fecisset et ob id -us frui non potuisset, heres etiam -ii eo nomine habebit actionem, quanti -ii interfuisset *eqs.* 7, 1, 65 cum -us debeat quod suo . . . facto deterius factum sit reficere, non est absolvendus. AFRIC. dig. 7, 2, 9 si duo -ii et unus fundi legatarius sit (*item opp.* legatarius: GAIVS dig. 33, 1, 8 PAPIN. dig. 33, 2, 2 VLP. dig. 10, 4, 9, 4. 33, 2, 4. 36, 3, 1, 17. *cf.* 7, 1, 13, 3 duos -os. 7, 1, 25, 6 duos -os proponas [*plur. etiam* 7, 2, 1 pr. 7, 2, 6 pr. 15, 1, 15. 15, 1, 32 pr. 43, 17, 4 frg. Vat. 75, 1 PAVL. dig. 33, 2, 36, 1]. *adde* PAVL. dig. 39, 2, 18, 2 *aedes* quas vicinas -o [-iis *Cuiacius*] habeat). VENVL. dig. 43, 24, 12 quamquam . . . colonus et -us . . . in hoc interdictum admittantur (*cf.* SCAEV. dig. 8, 6, 20 ad visitandum dominum venit vel colonus vel -us. VLP. dig. 43, 26, 6, 2 et -us . . . et inquilinus sunt in praedio et tamen non possident). GAIVS dig. 22, 1, 19 pr. ex quo perdiderit -us usum fructum. 41, 3, 36, 1 fetus pecudum ad -um pertinet (TRYPH. dig. 41, 1, 63, 3 VLP. dig. 7, 1, 9, 4. 6. 7, 1, 23, 1 *al. v. etiam supra l. 9. p. 1370, 60*). FLORENT. dig. 7, 1, 42 pr. id percipiet -us, quod usuario supererit (*opp.* usuarius: VLP. dig. 7, 1, 13, 3. 9, 2, 11, 10. PAVL. sent. 3, 6, 25 si alteri usus, alteri fructus legatus sit, -us in usu concurrit, quod in fructu usuarius facere non potest). VLP. dig. 7, 1, 12, 4 ex re -ii (7, 1, 21 *al. v. etiam p. 1370, 63*). *ibid.* nomine -ii. 15, 4, 1, 8 iussu -ii. 40, 2, 2 minor . . . annis viginti. PAVL. dig. 7, 1, 48 pr. absente -o. 46, 3, 63 si debitor sit servi -us. *nota*: CORP. VI 10275 (*collegia funeraticia*) ab ostio introitus partem dexteriorem porticum subsolarium aediclam et ollaria -orum, *ubi de collegio funeraticio negotiatorum frumentariorum dictum videtur.*

syn.: usufructuarius (*v. p. 1370, 57 sqq.*). *opp.*: dominus (*v. p. 1370, 63 sqq.*), dominus proprietatis (*v. p. 1370, 83 sqq.*), legatarius (*v. l. 19*), possessor (*v. l. 10 sqq.*), proprietarius (*v. p. 1370, 77 sqq.*), usuarius (*v. l. 31 sqq.*).

fem. pro subst. **frūctuāria,** -ae. *ea quae usum fructum habet*: SCAEV. dig. 7, 1, 58 pr. defuncta -a mense Decembri iam omnibus fructibus . . . mense Octobri per colonos sublatis quaesitum est, utrum pensio heredi -ae solvi deberet, quamvis -a ante kalendas Martias . . . decesserit, an dividi debeat inter heredem -ae et rem publicam. *ibid.* -ae . . . heredem . . . integram pensionem percepturam. TRYPH. dig. 23, 3, 78 pr. -ae morte finitus usus fructus.

frūctum, -i *v. sub* fructus *p. 1374, 45 sq.*

frūctuo(r), -āre [*a* fructus, *cf.* fructuosus. *Th.*]. *i. q. fructificare, edere, proferre, parĕre*: DIDASC. apost. 1, 4 qui aeternum regnum -antur et per fidem regni eius virtutem acceperunt. 32, 4 ex eo, quod a⟨v⟩are accipiunt et prout deberent, -are sibi aut dare episcopo ad susceptionem peregrinorum . . . ad . . . usuras commodant.

frūctuōse *v. sub* fructuosus.

frūctuōsitās, -ātis *f. a* fructuosus. *i. q. fertilitas, fecunditas*: FILASTR. 132, 2 ut iam desinente scelere bonorum operum -em sequerentur (132, 6 si . . . digna bonorum operum iam eum -s sequeretur). 132, 3 ut paenitentium bona iam -s hortamento dei monstraretur hominibus.

frūctuōsus, -a, -um [*a* fructus. *Th.*]. *de notione*: GLOSS. -us, πολύκαρπος, καρπώδης. -a εὔκαρπος, fecunda, fertilis, uberta. *distinguitur a* fertilis: ISID. diff. 1, 222 fertilis ager est, -um, quod cuique compendium est. *cf.* DIFF. ed. Beck p. 57, 17 (*cf. etiam p. 1372, 8*). *de usu: vox primum legitur apud* CIC. (27^ies), *saepe praeterea apud* VARRONEM COLVM. TERT. AVG. *singulis locis invenitur apud* CAES. PRIAPEA VELL. VAL. MAX. MART. QVINT. TAC., *binis* SEN. phil. PLIN. mai., *ternis* APVL., *quaternis* PLIN. min. *et apud* ICTOS. *inde* (*excepto* AVG.) *rarescit* (NOT. Tir. 66, 57), *omnino deest* VVLG. *compar.* -ior, *superl.* -issimus *inde a* CIC. *et* VARR. *haud raro leguntur.* magis -us: VARRO rust. 3, 16, 33. [*dub.*: COLVM. 4, 3, 4 *ubi codd. optt.* fructui.]

I *proprie, i. q. fructum ferens, fertilis, sive spectat ad proventum sive ad quaestum, lucrum, quae capiuntur ex rebus vel animalibus*:

A *de rebus maxime corporeis*: **1** *de praediis, fundis, agris, terra sim.*: CIC. S. Rosc. 43 tot praedia, tam pulchra, tam -a (fin. 2, 85. SEN. epist. 42, 7 amoenum aliquod -umve. PLIN. epist. 4, 6, 3 certa et -a). Q. Rosc. 34 fundum -issimum (leg. agr. 3, 14 fundos . . . optimos -issimosque. VARRO rust. 1, 1, 2 fundum . . . bene colendo -um . . . facere. 1, 13, 6 -ior. 1, 16, 3 *si oppida in vicinia sunt*, -ior fit fundus, quam si longe sint importanda, *quae opus sunt in fundum.*

1, 16, 6 fundum -iorem faciunt vecturae. SCAEV. dig. 23, 3, 85 minus -us [*seq.* uberiore reditu]. VLP. dig. 24, 3, 7, 13 si vir *lapicidinis marmoreis* . . . fundum -iorem fecerit. *huc spectat*: CIC. Att. 14, 11, 2 ruina rem [*i. fundum Cluvianum*] non fecit deteriorem, haud scio an etiam -iorem). CIC. Verr. 3, 6 habent . . . -am . . . provinciam. 4, 226 Siciliam, -issimam atque opportunissimam provinciam (*cf.* PORPH. Hor. epist. 2, 2, 177 'Calabris' -is). leg. agr. 1, 5 agrum optimum et -issimum (Tusc. 2, 13 ager quamvis fertilis sine cultura -us esse non potest. VARRO rust. 1, 4, 2 nec non ea quae faciunt cultura honestiorem agrum, pleraque non solum -iorem [-iora *v. l.*] eadem faciunt, . . . sed etiam vendibiliorem. *ibid.* -us turpis [*supra* utilitati]. 1, 16, 4 -iorem reddat. APVL. apol. 93 -issimos. SOL. 21, 2 ager Noricus frigidus et parcius -us. *cf.* COLVM. 1, 4, 3 [*de agro*] industrii patris familiae est, quicquid aut emerit aut acceperit, facere -um atque utile. PLIN. epist. 6, 3, 2 *munusculum meum* [*i. agellum*] . . . quam -issimum.). CIC. leg. agr. 2, 87 -issimis insulis (APVL. flor. 15 p. 50 ruratio omnis in sarculo et surculo, quorum proventu magis -a insula est quam frugifera). Phil. 2, 101 quoniam . . . hae quondam arationes . . . -ae ferebantur (Tusc. 5, 86 quaestuosa mercatura, -a aratio dicitur, non si altera semper omni damno, altera omni tempestatis calamitate semper vacat, sed si . . . exstat in utraque felicitas. VARRO rust. 1, 32, 1 arationes . . . eo -iores fiunt, quo caldiore terra aratur). CAES. Gall. 1, 30, 3 quem *locum* ex omni Gallia opportunissimum ac -issimum iudicassent. VARRO rust. 1, 2, 4 quae *loca* salubriora, illa -iora (*cf.* 1, 16, 2 quae vicinitatis invectos habent idoneos, . . . propter ea -a *sunt*). COLVM. 4, 17, 7 vinea . . . parum -a (SCHOL. Verg. Veron. georg. 2, 289 -ior). 5, 6, 1 arbustum . . . -um (PALLAD. 4, 10, 4 laeta et -a). IVST. 18, 5, 15 caput bubulum inventum est, quod auspicium -ae quidem, sed laboriosae perpetuoque servae urbis fuit (*cf. p. 1373, 5*). AVG. civ. 13, 18 p. 579, 15 D. in terra . . . nemorosa atque -a. CASSIOD. in psalm. 131, 6 (*trop.*) facti sunt . . . ex sterilibus -i *campi* (*i. corda gentilium*).

2 *de arboribus, herbis sim.*: VARRO rust. 1, 9, 6 segetes -as ac restibilis. 1, 15 nulla *arbor* potior *ulmo* serenda, quod maxime -a (COLVM. 5, 10, 5 *plur.* [arb. 19, 2 PALLAD. 3, 26, 3. AVG. civ. 11, 28 p. 501, 22 D. feracius . . . uberiusque -ae. *al.*]. arb. 20, 2 -ior. AMBR. Noe 15, 55. *cf.* TERT. adv. Marc. 2, 11 p. 350, 17 foenum et herbae et arborum -a). VARRO rust. 1, 23, 4 nec minus ea discriminanda in conserendo quae sunt -a, propter voluptatem, ut quae pomaria ac floralia appellantur, item illa quae *eqs.* PRIAP. 61, 2 *quereris*, quod quondam bene -a malus autumnis sterilis duobus astem. COLVM. 3, 10, 17 e -a parte vitis. 4, 22, 8 -is . . . surculis. 4, 24, 18 palmes . . . imbecillis ac minus -us (5, 5, 13 *plur.*). 4, 29, 13 -issimam . . . vitem. 11, 2, 87 *oleae* parum -ae. ITALA gen. 1, 11 *et* 12 (Tert. adv. Hermog. 22 p. 150, 13. 157, 18 Aug. gen. ad litt. imperf. 11 p. 483, 23) lignum -um faciens fructum ([κάρπιμον, VVLG. pomiferum *et* faciens fructum]. TERT. adv. Hermog. 29 p. 158, 2 AMBR. parad. 3, 13 hex. 3, 11, 47 AVG. gen. ad litt. 5, 4 p. 143, 22. 12, 28 p. 423, 7 inter ligna nemorosa et -a. gen. c. Manich. 1, 13, 19 *plur. huc spectat*: EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916^C vivacitatem illius arboris, opulentiam -am [*gr.* τὸ πολύκαρπον αὐτοῦ (*sc.* φυτοῦ)]). HIL. myst. 1, 14 p. 14, 18 *columba* cum olivae . . . -is foliis revertitur (*cf.* VVLG. gen. 8, 11 virentibus, LXX: εἶχε φύλλον ἐλαίας κάρφος; *Hil. putavisse videtur ad* καρπός *pertinere significationem vocis* κάρφος). AMBR. parad. 13, 66 ficus . . . -a. hex. 3, 12, 51 propagantur ea, quae bonus agricola iudicaverit -a. AVG. c. Gaud. 2, 8, 9 p. 265, 11 (*trop.*) sarmentum in Christi radice -um. gen. ad litt. 8, 1 p. 231, 13 locum . . . -is nemoribus opacatum. CAEL. AVR. chron. 2, 14, 207 viridem strobilum sumentes, -um. CASSIOD. in psalm. 79, 13 de -o germine. *adde*: ITALA act. 14, 17 (cod. h) dans [vobis] pluviam de caelo et tempora -a adimplens [cibo et] iucunditate corda vestra (καρποφόρους, VVLG. fructifera).

3 *de variis rebus* (*maxime spectat ad lucrum, quaestum*): CIC. Quinct. 12 erat ei pecuaria res ampla et rustica sane bene culta et -a (*cf.* VARRO rust. 2, 1, 26 faciunt . . . rem pecuariam -iorem). Verr. 3, 6 commodum non mediocre rei publicae est, tantum civium numerum tam prope a domo tam bonis -isque rebus detineri (*antec.* fructuosam . . . provinciam; arare, pascere, negotiari. *cf.* Att. 15, 15, 3 quod . . . ex istis -is rebus receptum est [*ubi de pensionibus possessionum agitur*]). VARRO rust. 1, 2, 23 tabernae devorsoriae, quae tamen, quamvis sint -ae, nihilo magis sunt agri culturae partes. 1, 65 *vina* Falerna, quae quanto pluris annos condita habuerunt, tanto . . . sunt -iora. COLVM. arb. 8, 4 haec positio vinearum . . . valentissima et -issima est. PLIN. nat. 29, 2 cum sit -ior nulla *ars quam medicina.* MART. 4, 46, 18 Saturnalia -iora *muneribus* annis non habuit decem Sabellus. VLP. reg. 6, 16 *impensae* utiles sunt, quibus non factis quidem deterior dos non fuerit, factis autem -ior effecta est. 6, 17 *impensae* voluptuosae sunt, quibus neque omissis deterior dos fieret neque factis fruct⟨uos⟩ior effecta est. APVL. met. 9, 9 praedam de rapinis uberrimam -amque. AMM. 22, 4, 9 annuum stipendium grave absque -is petitionibus multis. 28, 2, 10 *latrociniorum rabies* fundens . . ., quidquid inciderit -um (*Wagner*, fructus sub *trad.*). AVG. virg. 9, 9 -ius erit hoc negotium, si magno pecuniario pretio virginitas amittatur. POMER. 3, 28, 1 *qui* otiosum studium -ae utilitati regendae multitudinis anteponunt.

B *de animalibus* (*acced. abl v. p. 1373, 2*): VARRO rust. 1, 20, 4 fa-

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cilius asellus quam vacca alitur, sed -ior haec. 2,8,2 uterque eorum (*muli et hinni*) ad usum utilis, partu -⟨os⟩us neuter. 3,16,33 ut in aratis qui faciunt restibiles segetes, plus tollunt frumenti ex intervallis, sic in alvis, si non quotannis eximas . . ., et magis his assiduas habeas apes et magis -as. AMBR. Cain et Ab. 2, 2, 8 asina laboriosum animal . . ., ovis -um (*cf. l. 21. 26. p. 1372, 28*).

II *translate, i. q. utilitatem, commodum ferens, utilis* (*persaepe acced. dat. commodi velut l. 21. 31*; ad *v. l. 30 sq.*):

A *de rebus maxime incorporeis*: CIC. leg. 1, 42 *leges perrumpet is*, qui sibi eam rem -am putabit fore (*cf.* parad. 52 soli enim *virtute praediti* possident res et -as et sempiternas). fin. 1, 72 an ille . . . vivendi artem tantam tamque operosam et perinde -am relinqueret? Lael. 79 plerique neque in rebus humanis quicquam bonum norunt, nisi quod -um sit. off. 1, 70 facilior . . . vita est otiosorum, -ior autem hominum generi . . . eorum, qui *eqs.* (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 111, 31 St. *multitudini* vita Clodi nimium -a . . . fuerat). off. 2, 64 est . . . non modo liberale paulum non numquam de suo iure decedere, sed interdum -um. 3, 5 cum tota philosophia . . . frugifera et -a . . . sit, tum nullus feracior in ea locus est nec uberior quam de officiis. de orat. 2, 344 virtutes . . . generi hominum -ae (2, 346 virtus . . . viri, quae est -a aliis, ipsi aut laboriosa aut periculosa aut certe gratuita). epist. 7, 18, 1 ut iste tuus a me discessus quam -issimus tibi sit. PS. CIC. exil. 4 beneficia . . . iis esse -a. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 2 -issimam esse professionem bonae voluntatis. VELL. 2, 3, 4 nec quisquam sibi putat turpe, quod alii fuit -um (*cf.* PLIN. epist. 7, 9, 6 laboriosum istud . . ., sed difficultate ipsa -um, recalescere ex integro [*cf. etiam l. 5. 21. p. 1372, 28*]). VAL. MAX. 8, 7 ext. 7 Archimedis . . . -am industriam fuisse. PLIN. nat. 3, 123 *regioni Transpadanae* maria (marina *Mayhoff*) cuncta -o alveo importat *Padus*. TAC. dial. 5 non aliud *studium* . . . ad utilitatem -ius (*item accedit* ad: AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 21, 5 sciebat hoc sibi ad gloriam -um. LEO M. epist. 144 nihil . . . ad aeternam beatitudinem -ius, quam *eqs.*). PLIN. epist. 10, 41, 2 opus omnibus -um (TERT. resurr. 34 p. 75, 21 opera carnis atque animae . . . nobis. FILASTR. 89, 8 in operibus -is. AVG. epist. 157, 10 misericordiae -is operibus. *cf.* CASSIOD. in psalm. 125, 8 ferunt in aream domini -issimas actiones). CLEM. ad Cor. 56 erit illis -a et perfecta apud deum . . . memoria. PANEG. 10 (4), 37, 5 iam felix dextera -a subscriptione laetatur. AMM. 23, 6, 60 loca solum (*Clark*, solos *trad.*) pecori -a (*aliter cf. p. 1372, 23*). 31, 10, 18 victoriam oportunam et -am (NOVELL. Theod. 16, 1 pr. victoriae videbuntur oboedientibus -ae [*syn.* prodesse]). AMBR. parad. 7, 37 divitias . . . -as. hex. 6, 9, 71 lien . . . cum iecore habet viciniam -am. HEGES. 1, 39, 1 causa utilis et -a (*cf.* SIDON. epist. 2, 14, 2 parum . . . -ae . . . causae morarum). PELAG. in Rom. 3 p. 661^{C} -a . . . redemptio nostra. RVFIN. hist. 10, 6 p. 968, 4 si eorum -am et attentam paenitentiam viderit (AVG. civ. 1, 19 p. 32, 26 D. 21, 24 p. 530, 26. 533, 18 adult. coniug. 2, 16, 16 fid. et op. 12. *cf.* CASSIOD. in psalm. praef. p. 11^{B} compellit ad lacrimas -as). Basil. hom. 2, 4 quicquid spectat ad -um eventum (Basil. reg. praef. -um doctrinae eventum). PS. RVFIN. in Os. 4, 16 vel impunita crimina vel desideria -a. AVG. civ. 6, 1 p. 246, 22 D. *ut deorum quorundam cultum* propter vitam aeternam credat esse -um. serm. ed. Mai 21, 1 sit -us auditus (*sc. vester*). epist. 73, 4 -o labore (CASSIOD. in psalm. 125 praef.). 118, 1 quanto . . . melius quantoque -ius (*sc. est*), si . . . tempus atque otium impenditur. POMER. 2, 16, 1 omnes . . . -a vacatione potiantur spiritualiter et quiete (2, 16, 4). 3, 8, 3 -ae satisfactionis medicamento sanari. 3, 13 *caritas* -a in poenitentibus, laeta in proficientibus *eqs.* CASSIOD. in psalm. 15 concl. *disciplina*, quae discipulos occupat sensibus -is. NICET. p. 56, 18 sacras vigilias . . . spiritali opere -as, . . . hymnis . . . fecundas.

B *de animantibus* (*hominibus*): QVINT. inst. 1, 6, 29 Caelius se esse hominem frugi vult probare, non quia abstinens sit . . ., sed quia utilis multis, id est -us, unde sit ducta frugalitas. *spectat ad fructum, fecunditatem bonorum operum*: TERT. apol. 23, 19 nollent . . . vos tam -os, tam officiosos sibi amittere. CYPR. eleem. 8 qui . . . operarios et -os fideles appellat, infructuosis vero et sterilibus fidem derogat (*antec.* arbores infructuosas id est steriles homines excidi). AVG. in psalm. 145, 11 colis deum, ut sis -us.

nota fere i. q. abundans, affluens: ITALA Iob 21, 9 (Gild. Brit. 59 chron. III p. 58, 21) domus eorum -ae sunt (*εὐθηνοῦσι*, VVLG. securae). SVLP. SEV. dial. 1, 15, 6 *fratres* cum admodum -a laboris sui mercede redierunt (*cf.* EVG. TOLET. hex. praef. pros. 15 fiat . . . mihi misero repensio -a laboris).

neutr. plur. pro subst. **frūctuōsa,** -ōrum (*cf. p. 1372, 36*). *i. q. frugifera*: HIL. in Matth. 2, 4 ventilabri opus est ab infructuosis -a discernere (*cf.* 28, 1 ab infructuosis -a discerneret *filius dei*). AVG. c. Gaud. 2, 8, 9 p. 265, 15 'sarmentum, quod in me dat fructum, purgat illud pater meus, ut maiorem fructum afferat', ostendens etiam in ipsis -is agricolam, qui est in caelis, aliquid invenire, quod purget.

adv. **frūctuōsē**. *compar. v. l. 82. 84 sqq.; superl. v. p. 1374, 3. legitur inde a* PAVL. NOL. **1** *i. q. cum fructu, proventu, ubertim*: PAVL. NOL. epist. 24, 10 ad fructum putabimur disciplina purgante nos euangelicae falcis acie, ut castigata luxurie palmitis nostri -ius pullulemus. **2** *i. q. cum fructu, utilitate*: AVG. conf. 11, 22, 28 cui -ius confitebor imperitiam meam (*item compar.*: AVG. epist. 41, 1 hoc . . . nec intellegi grandius nec agi -ius potest. SIDON. epist. 8, 6, 12 -ius . . . nemora circumvenis. PRIMAS. in apoc. p. 848^{A} -ius . . . pugnatur. *superl.*: LEO M. epist. 28, 6 -issime fides vera defenditur). c. Parm. 2, 6, 11 -e tolerare pro pace Christi, quae perniciose tolerant pro parte Donati (2, 9, 19 bapt. 3, 14, 19 -e et non perniciose). nat. et orig. 3, 2, 2 p. 361, 12 non . . . Vincentium victorem scimus esse, sed victum; et utinam -e, sicut te vinci volumus veritate! serm. 359, 7 multi eorum -e victi sunt. in psalm. 103 serm. 3, 12 beati, qui ista -e audiunt (*cf.* CASSIAN. conl. 23, 21, 3 ut haec intellegere et -e tenere possimus). PS. AVG. serm. 256, 1 *poenitentiam* -e et fideliter egit (*cf.* FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 22 -e poenitentia geritur). LEO M. epist. 164, 4 quod ut -e pro inimicis suis charitas faciat Christiana (*cf.* ISID. orig. 6, 19, 41 quae . . . -e penes ecclesiam fiunt). serm. 5, 1 -e in nobis renovantur vota. 42, 2 non . . . -e corpori esca subtrahitur, nisi *eqs.* ALC. AVIT. c. Arrian. 28 p. 11, 24 nihilominus -e miserenti deo . . . supplicari. CAES. AREL. suggest. p. 301 qui in ecclesia -e clamare (*i. praedicare*) non volumus.

syn. et iuxta posita: attentus (RVFIN. hist. 10, 6 p. 968, 4), bonus (CIC. Verr. 3, 6 leg. agr. 3, 14 AVG. epist. 118, 1), fecundus (NICET. p. 56, 18), frugifer (CIC. off. 3, 5), laetus (POMER. 3, 13), opportunus (CIC. Verr. 4, 226 CAES. Gall. 1, 30, 3 AMM. 31, 10, 18), perfectus (CLEM. ad Cor. 56), restibilis (VARRO rust. 1, 9, 6), uber (APVL. met. 9, 9), utilis (VARRO rust. 1, 4, 2. 2, 8, 2 QVINT. inst. 1, 6, 29 HEGES. 1, 39, 1). *cf. syn.* prodesse (NOVELL. Theod. 16, 1).

opp.: deterior (CIC. Att. 14, 11, 2 VLP. reg. 6, 16), infructuosus (CYPR. eleem. 8 HIL. in math. 2, 4), laboriosus (CIC. de orat. 2, 346 PLIN. epist. 7, 9, 6 IVST. 18, 5, 15 *al.*), perniciose (*v. l. 4 sq.*), sterilis (PRIAP. 61, 2 CYPR. eleem. 8 CASSIOD. in psalm. 136, 1). *distinguitur a* fertilis (CIC. Tusc. 2, 13 *v. etiam p. 1371, 66*), frugifer (APVL. flor. 15 p. 50).

accedunt adverbia: bene (PRIAP. 61, 2), feracius *et* uberius (AVG. civ. 11, 28 p. 501, 22 D.), magis (VARRO rust. 1, 16, 33), maxime (VARRO rust. 1, 15), minus (COLVM. 4, 24, 18 SCAEV. dig. 25, 3, 85), nimium (SCHOL. CIC. Bob. p. 111, 31 St.), parcius (SOL. 21, 2), parum (COLVM. 4, 17, 7. 11, 2, 87 SIDON. epist. 2, 14, 2).

deriv.: fructuositas. infructuosus. *v. etiam Onomasticon.*

frūctus, -ūs *m.* [*a* frui. *Th.*]. *de etymologia*: VARRO ling. 5, 37 quod segetes ferunt, fruges, a fruendo -us. 5, 104 -us a ferundo (fruendo *Turnebus fort. recte*) res eae, quas fundus et ea[e] quae in fundo ferunt, ut fruamur. CASSIOD. in psalm. 1, 4 a fruendo. *de orthogr.*: LAVD. Turiae (Corp. VI 1527 II 58 = Dessau 8393 II 68) -ús (*nom. plur.*). *de flexu*: PS. ASPER gramm. suppl. 44, 12 *enumeratur inter nomina quartae declinationis* (*cf.* GRAMM. suppl. 61, 17 adn. 147, 3, *ubi declinatur*). *de formis*: PAVL. FEST. p. 92 frux, frugis dixerunt antiqui. fructam et -um. *legitur generis feminini*: INSCR. christ. Rossi I 677, 5 (= CARM. epigr. 708) *v. p. 1386, 72. generis neutr.* fructum (*?*): ITALA IV Esdr. 8, 10 (Ps. Ambr. de anima p. 228, 35; *cf. quae adn. Caspari*) *v. p. 1389, 13.* ACT. Petr. 15 o exterminium veritatis et corruptio omnis, semen pessimum, o infructuosum -um naturae! *invenitur gen. sing.* fructi: CATO agr. 4 TER. Ad. 870 TVRPIL. com. 12. 87 (*inde* ROMAN. Char. gramm. I 130, 10 GRAMM. suppl. 128, 7 NON. p. 491, 5 SCHOL. Ter. p. 64, 31) AVSON. 303, 10 p. 176 P. CLAVD. MAM. epist. 1 p. 199, 16. *gen. sing.* fructuis: VARRO rust. 1, 2, 19 *V B* (-us *A m*). Men. 295 (*bis; altero in loco codd. plerique* structuis, *altero fons codd. Paris. 7666 Lugd. Bamb.* fructuus). - 530 ROMAN. Char. gramm. I 130, 12 NON. p. 491, 5. 492, 11 PAPIN. dig. 7, 2, 11 *F*. *dat. sing.* fructei: CORP. I^{2} 589, 18 (*forma in aere oblitterata, servata tamen per apographum s. XVI*). *abl. sing.* fructo: ITALA Matth. 12, 33 (cod. d). *nom. plur.* fructi: SORT. Sangall. 2, 9. 4, 11. 5, 12 GLOSS. III 149, 54. *gen. plur.* fructum (*v. ubique adn. crit.*): VARRO rust. 1, 13, 6. 2, 1, 28 CIC. nat. deor. 3, 86 VITR. 6 praef. 4 *G*^{1}. 6, 6, 1 *G*. 10, 1, 4 FEST. p. 245 (*?*) COLVM. 12, 18, 4 ITALA deut. 26, 2 (Lugd.) PALLAD. 3, 8 CHIRON 139 p. 43, 26 HEGES. 3, 6, 4 SACR. Leon. p. 415. *acc. plur.* fructos: VARRO rust. 1, 1, 5. 1, 2, 5. 1, 44, 3. 2, 5, 7 ITALA num. 15, 13 (Ashburn.) Matth. 7, 18 (*vel* Luc. 6, 43 Rufin. Adamant. 1, 28 p. 57, 14. 15. 59, 12 *bis*) 21, 43 (cod. d) Luc. 3, 8 (cod. l). 6, 43 (codd. d e l). 6, 44 (cod. e) a -os suos. 12, 17 (codd. d l). 12, 18 (cod. d) apoc. 6, 13 (Primas.) RVFIN. Adamant. 1, 28 p. 61, 8. 9 LEX Visig. Eur. 321 rec. 4, 2, 13. 8, 3, 13 (*bis*) VISIO Pauli 22 p. 23, 1. PROB. gramm. app. IV 203, 3 inter Fructus et fructuus hoc interest, quod Fructus vocabula hominum accipimus, hoc est nomina propria significamus, fructuus vero appellativa nomina esse pronuntiamus. *de notione*: HIER. epist. 34, 5, 2 (*ad* Hil. in psalm. 127, 4. 5 *cf. p. 1385, 35*) Latini de Graeci verbi ambiguitate decepti *καρπούς* '-us' magis quam 'manus' interpretati sunt, cum *καρπός* 'manus' quoque dicantur, quod in Hebraeo ponitur 'chaffach'. GLOSS. -us *καρπός* (II 339, 11 haec -us). -um *καρπός*, *καρπόν*. -us *καρποί*. -um maturum *καρπὸν ὥριμον*. -um immaturum *καρπὸν ἄωρον*. -us verni agnusperma (*ubi* verbenae *Schmidt*). DIFF. ed. Beck p. 58, 32 fruges sunt segetum, quod ad grana pertinet, -us generaliter tamquam et arborum (*cf. p. 1384, 21 sqq.*). *de usu: vox legitur primum* LEG. XII tab. 8^{a} (*v. p. 1381, 75*). 12, 3. *deinde apud* ENN. (*bis*) PLAVT. (5^{ies}) CAECIL. (com. 202) CATONEM (10^{ies}) TER. (5^{ies}) TVRPIL. (*bis*) LVCIL. (*ter*) ACC. (*semel*) RHET. Her. (*bis*). *inde saepe invenitur apud* CIC. VARRONEM VITR. COLVM. PLIN. nat., *apud* ICTOS *et* ECCL., *etiam apud* OV. LIV. PAVL. FEST. VAL. MAX. SEN. trag. et phil. QVINT. TAC. (NOT.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Tir. 66, 56.) [*prov.* fruch, *it.* frutto, *francog.* fruit, *hisp. vet.* frucho. *M.-L.*]

[*corrupta vel dubia*: PACVV. trag. 373 LABER. mim. 95 CAES. Gall. 1, 28, 3 (frugibus *codd. opt.*) civ. 3, 58, 5 (-us *trad.*, fruns *Bücheler*, frons *Cellarius*). COLVM. 4, 24, 17 *v. p. 1370, 8.*]

I ***de actione fruendi*** (*plerumque singul., plur. v. l. 47. 58 et fortasse* TERT. cult. fem. 1, 8 *v. l. 48*):

A *spectat ad* ***usum fructum*** *maxime rerum* (servorum, ancillarum *v. infra l. 13. 38. 70. p. 1376, 23. 24. 30. 45. 69. 70*, bestiarum *v. p. 1385, 51. 1389, 81; acced. gen. subi. v. infra l. 18, de notione cf. infra l. 41 sqq.*): PLAVT. Cas. 839 meast haec. :: scio, sed meus -us est prior (*cf.* CVRIVS Cic. epist. 7, 29, 1 sum ... *χρήσει μὲν* tuus, *κτήσει δὲ* Attici nostri; ergo -us est tuus, mancipium illius [*cf. infra l. 68*]. VAL. MAX. 4, 8, 4 si ... amoenissimam partem terrarum orbis in beneficio quam in -u suo reponere maluisset *populus Romanus*. PAPIN. dig. 11, 7, 3 fundum, cuius -us alienus est [*cf. etiam p. 1376, 66*]. *adde:* CIC. nat. deor. 2, 154 quae ... in eo [*mundo*] sunt, ea parata ad -um hominum [*gen. subi. cf. p. 1377, 60. 1395, 17*] et inventa sunt). PHAEDR. 4, 5, 16 nemo expedit, quo pacto [si] non (ni *Havet*) possideant, quod fuerit datum, -umve capiant. IAVOL. dig. 22, 1, 49 -us rei est vel pignori dare licere (50, 17, 72, *utrumque exemplum ab Heimbach, Die Lehre von der Frucht, Leipzig 1843, p. 4 adn. 1 sic interpretatum a Seckel, Heumanns Handlex. d. Quellen d. röm. Rechts, Jena 1907, p. 223 col. 1 ad II A 2 [de lucro] refertur; idem valet in* IVLIAN. dig. 22, 1, 26 venationem -um fundi negavit esse, nisi -us fundi ex venatione constet). AFRIC. dig. 8, 3, 33, 1 servitutis -us constitui. VENVL. dig. 41, 2, 52 pr. neque impediri possessionem, si alius fruatur, neque alterius -um amputari, si alter possideat (*item opp.* possessio: ARNOB. nat. 1, 29 p. 20, 3 quis eius [*mundi*] vobis attribuit -um possessionemque retinere? *cf. p. 1376, 82*). GAIVS inst. 4, 166 -us licitando. *ibid.* haec ... licendi contentio -us licitatio vocatur (*item* -us licitatio 4, 167—170 *saepius*). SCAEV. dig. 33, 2, 27 id quod -us nomine percepisset, repeti posse (*antec.* usus -us). MARCELL. dig. 24, 3, 57 si, cum haberet mulier -um, viro, cuius erat proprietas fundi, usum -um cessit (*item opp.* proprietas PAPIN. dig. 7, 1, 33 pr. 33, 2, 25 *cf. etiam p. 1376, 80*). *ibid.* si fundi sui -um mulier cessit. PAPIN. dig. 7, 2, 11 cum singulis ... eiusdem rei -us legatur (7, 4, 2, 2. 33, 2, 24 pr. bonorum [33, 2, 26, 2]. VLP. frg. Vat. 71[B] ⟨servi⟩). PAPIN. dig. 7, 4, 2 pr. propria ... tempora ... -us integri. 7, 4, 2, 2 singulorum annorum -us vacabit. 31, 79 praediorum suis quoque libertis -um reliquit. 45, 3, 18, 3 finito -u. VLP. dig. 7, 1, 9 pr. si fundi usus -us sit legatus, quidquid in fundo nascitur, quidquid inde percipi potest, ipsius -us est, sic tamen ut boni viri arbitratu fruatur. 7, 1, 9, 7 instrumenti ...-um habere debet *fructuarius*: vendendi tamen facultatem non habet. 45, 1, 38, 12 si quis uti frui licere sibi heredique suo stipulatus sit, videamus, an heres ex stipulatu agere possit. putem posse, licet diversi sint -us. TERT. cult. fem. 1, 8 si materiae ex deo sunt, non statim et huiusmodi -us illarum in hominibus. resurr. 9 p. 37, 25 incolatui, -ui, dominatui totius suae operationis praeposuit *deus hominem*. ITALA I Tim. 6, 17 (Ps. Hil. libell. 9) *deus* praestat nobis abundanter omnia ad -um boni operis (*εἰς ἀπόλαυσιν*, VVLG. ad fruendum. *aliter v. p. 1389, 15. 1392, 81 sq.*). AVG. quaest. Simpl. 2, 1, 1 *afficit spiritus* alios per -um mentis ad intelligentiam (*bis; opp.* alios per informationem spiritus). COD. Theod. 8, 5, 39 (*a. 382*) reliquos ... a -u furtivae impetrationis arcemus. 9, 42, 17 (*a. 401*) careat -u liberalitatis augustae (10, 10, 23 [*a. 401*]. *cf.* 10, 10, 26 [*a. 415*] carere se -u impetrati [13, 5, 12 (*a. 369*)]). COD. Iust. 11, 63 (62), 1 pr. (*a. 319*) irriguas fontium aquas usurpare conantur, quarum -us solis emphyteuticariis debentur (*seq.* aquarum ius potestatesque).

-us *cum* **usu** *coniungitur saepe ita, ut distinguantur* (*v. l. 80 sqq.*): PLAVT. Merc. 832 usus, -us, victus, cultus iam mihi harunc aedium interemptust, interfectust, alienatust (*cf.* CIC. rep. 1, 27 quod earum rerum videatur ... levis -us, exiguus usus, incertus dominatus. leg. 1, 25 pecudes ... partim esse ad usum hominum, partim ad -um, partim ad vescendum procreatas. TERT. resurr. 7 p. 36, 8 quem ... naturae usum, quem mundi -um *eqs.*). CIC. Caecin. 11 usum et -um omnium bonorum suorum Caesenniae legat (19 fundi. epist. 7, 30, 2 cuius [*Attici*] quoniam proprium te esse scribis mancipio et nexo, meum usu et -u *eqs.* [*cf. supra l. 13*]. CORP. X 1783, 5 usus et -us potestasque aedifici. SCAEV. dig. 33, 5, 21 mancipiorum. TERT. cult. fem. 2, 3 pulchritudinis. GLOSS. III 52, 60/61 usus et -us *χρήσεως καὶ καρποῦ*. *cf.* usus -us *p. 1376, 9 sqq.; nota* usum et usum -um *p. 1376, 47.* usus -us an -us *p. 1376, 3*). CORP. I[2] 589, 18 us⟨ei -eique⟩ sunt (SEN. dial. 6, 10, 2 usus -usque noster est, cuius *eqs.* 12, 10, 6 usum -umque eius [*sc. fratris boni*], quamvis brevior voto tuo fuerit. epist. 14, 17 *auri* tibi ... gratior. 73, 9 *bonorum individuorum.* 98, 11 rem nobis eripit casus, usum [usus *optt.*] -umque apud nos relinquit, quem nos ... perdidimus. *cf. etiam* usus ac -us *p. 1393, 5*). I[2] 604, 8 ⟨us⟩us -usve. IVLIAN. dig. 45, 1, 58 si quis -um, deinde usum (*sc. fundi*) stipulatus fuerit. POMPON. dig. 7, 8, 16, 2 cuius (*servi*) usum dumtaxat, non etiam -um habemus (*sim. distinguntur* 7, 8, 22 pr. AFRIC. dig. 7, 8, 17 FLORENT. dig. 7, 1, 42 pr. VLP. dig. 7, 8, 12, 2. 7, 9, 5, 1. 43, 17, 4 PAVL. sent. 3, 6, 24. 25). GAIVS dig. 7, 8, 1, 1 nudus usus, id est sine -u (VLP. dig. 7, 9, 5, 1 usus sine -u legatus. 46, 4, 13, 3 [-us sine usu *Cuiacius coll. 7, 9, 5*]. PAVL. dig. 7, 8, 18. *cf.* VLP. dig. 7, 9, 5, 2 -us sine usu). PAPIN. dig. 6, 1, 64 quae usui, non -ui sunt. VLP. dig. 7, 8, 14, 1 usus -us an -us legetur nihil interest, nam -ui et usus inest, usui -us deest: et -us quidem sine usu esse non potest, usus sine -u est (AVG. civ. 11, 25 p. 496, 21 D. usus a -u diiudicandus est. nec ignoro, quod proprie -us fruentis, usus utentis sit. *addam:* GREG. M. in Ezech. 1, 5, 2 non ad -um voluptatis (*cf. p. 1377, 25*) transitoria, sed ad usum necessitatis quaerere.

usus -us (PAVL. dig. 7, 1, 1 usus -us est ius alienis rebus utendi fruendi salva rerum substantia. *cf. etiam l. 3. 53.* GLOSS. *νομή, χρῆσις, καρπία. ἐπικαρπία. καρπίας χρῆσις. in codd. interdum* usufr- *nom. acc.*: DIG. *cod. F* [*non* 7, 1, 29 ed. mai. vol. I p. 224, 40; *v. praef. p. LXXXI*]: 7, 1, 9, 4. 7, 1, 28. 54 [*v. ed. stereot.*]; *F*[a]: 7, 1, 19, 1. *cod. P*: 7, 1, 3 pr. [*'et sic saepius' Mo.*]. DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVI[b], 31. CXLVII[b], 36 NOVELL. Iust. 117, 1 *b* GLOSS. II 308, 32. 339, 2. 489, 65. III 466, 77 *al.; gen.*: LEX Burg. Rom. 22, 5. 8. *graecis litteris vel sola graeca terminatione: nom. acc.* usufructoς, *-ov, gen. -ov*: PAPYR. Cairo catal. II 67151, 72 [*a. 570*]. THEOPHIL. inst. Iust. 2, 1, 9. 37. 38. 2, 2, 1. 3. 2, 4 *passim. al.* NOVELL. Iust. 7 pr. 7, 4. 18, 3. 117, 1 GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357[A]. BASILICA [*et* BAS. schol.]. *notatur* V. F: GRAMM. IV 237, 17. 284[b]. 300[a]): CIC. Caecin. 94 Caesenniam possedisse (*sc. fundum*) propter usum -um negas. top. 3, 15 quarum (*aedium*) usus -us legatus est (*ibid. servi.* 3, 17 mulier, cui vir bonorum suorum usum -um legavit. 4, 21 uxori ancillarum. LABEO dig. 33, 2, 31 fundi uxor[e]i. PROC. apud POMPON. dig. 7, 1, 19 pr. ei ... aedificiorum usum -um do [*v. infra l. 53*], lego. IAVOL. dig. 7, 1, 53 insulae. 7, 1, 54. NERAT. dig. 7, 1, 61 in constituendo vel legando usu -u. IVLIAN. dig. 7, 1, 34 pr. 1. 2. 7, 1, 35 pr. 1. 7, 1, 67. 7, 4, 17. *passim in* DIGG., *maxime in libro VII capp. 1—6. cf. etiam p. 1375, 66 sqq.*). CIC. top. 4, 21 mulier usum -um (*sc. ancillarum*) non amittet (IAVOL. dig. 7, 1, 54. 7, 4, 24 pr. PAPIN. dig. 7, 1, 5 et ... constitui et ... amitti eademque ratione ... minui. VLP. dig. 7, 1, 12, 4 [*ter*]. 7, 1, 25, 1. 2 [*ibidem* mox restitutus]. 7, 2, 10 *al. cf.* MARCELL. dig. 7, 1, 71 restitui usum -um). QVINT. inst. 5, 11, 32 eum, cui domus usus -us relictus sit (PAPIN. dig. 7, 4, 2 pr. 7, 5, 8 pecuniae. VLP. dig. 2, 15, 8, 23 modicus alimentorum. 7, 1, 9, 4 agri. 7, 1, 13 pr. 7, 1, 68 pr. 7, 2, 1 pr. 41, 1, 33 pr. PAVL. dig. 7, 1, 60, 1 MARCIAN. dig. 7, 1, 41 pr. statuae et imaginis. 7, 1, 41, 1 *al.*). IAVOL. dig. 7, 1, 53 totius soli usum -um retinet (VLP. dig. 7, 1, 12, 2 *sqq. saepius.* MARCIAN. dig. 7, 1, 38 *al.*). IAVOL. dig. 7, 1, 54 detracto usu -u (IVLIAN. dig. 7, 4, 17. 7, 6, 4 AFRIC. dig. 7, 1, 36, 1 [*bis*] MOD. dig. 33, 2, 19 [*bis*]). IAVOL. dig. 7, 1, 54 interiit usus -us (POMPON. dig. 7, 1, 47. 7, 4, 18 ad te transire nec interire. PAVL. dig. 7, 1, 26 *al. cf.* POMPON. dig. 7, 4, 14 interitum usus -us. *adde:* IVLIAN. dig. 7, 4, 7 usus -us perit [MARCELL. dig. 7, 1, 71]). IAVOL. dig. 7, 1, 54 ad legatarium is usus -us pertineat (GAIVS dig. 7, 1, 45 *servi.* VLP. dig. 7, 1, 9, 1 *apium.* 7, 1, 9, 4 alluvionis. *al.*). *ibid.* usum -um exceptum esse (POMPON. dig. 7, 1, 32 usum et usum -um [*cf. p. 1375, 71. 73*]. AFRIC. dig. 7, 1, 36, 1 *al.*). IAVOL. dig. 7, 4, 24 pr. cum usum -um horti haberem (IVLIAN. dig. 7, 1, 34 pr. [*opp.* proprietas, *ut etiam* 33, 2, 10]. MACER dig. 2, 8, 15, 1 [*opp.* possessorem non esse]. *al.* [*cf. etiam l. 57. 65. 72. 80*]). IAVOL. dig. 7, 4, 24 pr. ius ... usus -us. CELS. dig. 7, 1, 2 est ...usus -us ius in corpore, quo sublato et ipsum tolli necesse est. IVLIAN. dig. 7, 1, 34 pr. Titiis usum -um ... do (AFRIC. dig. 7, 1, 37 *al. v. praeterea supra l. 25. cf.* PAVL. dig. 7, 1, 50 *praestare*). IVLIAN. dig. 7, 1, 34, 2 usus -us ... aedium ... peti non potest (*ibid.* areae. AFRIC. dig. 7, 1, 37. GAIVS dig. 22, 1, 19 pr. aut nudam proprietatem. PAVL. dig. 2, 14, 27, 8 *fundi.* 7, 1, 60, 1 *al.*). IVLIAN. dig. 7, 5, 6 pr. decem milium. 7, 6, 3 usum -um traditum (VLP. dig. 6, 2, 11, 1 *al.*). 7, 6, 4 apud heredem usus -us remaneat (*cf.* GAIVS dig. 7, 1, 6 pr. maneat). IVLIAN. dig. 21, 2, 43 evincitur (PAVL. dig. 21, 2, 15 *al.*). POMPON. dig. 7, 1, 65 usum -um derelinquere (VLP. dig. 7, 1, 64 *bis. cf.* PAVL. dig. 7, 1, 63 cedere. *al.*). AFRIC. dig. 7, 1, 36, 1 constitueretur (21, 2, 46 pr. GAIVS dig. 7, 1, 3 pr. 6 pr. *v. etiam supra l. 31 et infra l. 75*). AFRIC. dig. 7, 1, 36, 2 aestimetur (*ibid.* aestimatio usus -us). 21, 2, 46 pr. non ad me, sed ad proprietatem usum -um redire (*cf. infra l. 73*). *ibid.* usus -us alienus (GAIVS dig. 22, 1, 19 pr. TRYPH. dig. 41, 1, 63, 3 in quo *servo* [PAVL. dig. 9, 4, 19, 1]. HERMOG. dig. 35, 2, 38, 2 cuius *servi. al. cf.* PAPIN. dig. 41, 2, 49 cuius *servi* usus -us meus est [VLP. dig. 7, 1, 12, 3 *al.*]). GAIVS dig. 7, 1, 3, 1 constitit (*an* consistit? *Mommsen*) usus -us non tantum in fundo et aedibus, sed etiam in servis et iumentis ceterisque rebus. 7, 1, 3, 2 abscedente usu -u (7, 1, 56). *ibid.* extingui usum -um et ⟨ad⟩ proprietatem reverti (VLP. dig. 7, 4, 10 pr. 1—8 *saepius.* 7, 4, 15 MARCIAN. dig. 20, 6, 8, 1 *al.*). GAIVS dig. 7, 1, 3, 3 quibus ... modis usus -us et constitit (*an* constituitur? *Mommsen*) et finitur, isdem modis etiam nudus usus solet et constitui et finiri (SCAEV. dig. 33, 1, 19 pr. PAPIN. dig. 7, 5, 8 TRYPH. dig. 23, 3, 78 pr. VLP. dig. 7, 1, 9, 6 *al.* [*v. etiam p. 1375, 41*]. *cf.* TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1 coepit). GAIVS dig. 7, 1, 6 pr. proprietas deducto usu -u legari potest (7, 1, 6, 2 *al.*). 7, 1, 6, 1 si iudex alii proprietatem adiudicaverit, alii usum -um (*opp.* proprietas: *v. l. 49. 57. 65. 72. p. 1375, 34. cf.* VLP. dig. 43, 17, 4 si alter usum -um, alter possessionem sibi defendat [*opp.* possessio; *v. etiam l. 50. p. 1375, 27 sqq.*]). GAIVS dig. 7, 1, 6, 2 acquiritur. 7, 7, 3 in hominis usu -u operae sunt et ob operas mercedes. VLP.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dig. 7, 1, 9, 4 augetur (minui *v. p. 1376, 31*). 7, 1, 17, 2 noxae deditio iure peremit usum -um (7, 4, 1, 3). *ibid.* usus -us persecutio. 7, 3, 1 pr. quamquam usus -us ex fruendo consistat, id est facto aliquo, qui fruitur et utitur, tamen semel cedit in dies. 7, 4, 1, 2 salvus sit. PAVL. dig. 7, 1, 60 pr. si ... interciderit. 7, 1, 60, 1 differtur (off- *Flor.*). MOD. dig. 33, 2, 19 inter eos communicabitur. AVG. gen. ad litt. 3, 18 p. 83, 15 BENED. reg. 59, 14 COD. INST. NOVELL. lust. *passim*. CASSIOD. var. LEX Burg. Visig. GREG. M. epist. (*v. indices*).

B *spectat ad* ***delectationem, fruitionem*** (*plur. v. l. 13. 20. 25. 28. 40. 44. 49. 50. 51; interdum notio transit ad eam, quae est sub II B [p. 1391, 64], maxime ubi* -us *plur. legitur, et vice versa*).

1 *rerum*: **a** *addito genetivo rei, qua aliquis fruitur* (*gen. subi. v. infra l. 60*): ENN. scaen. 281 -us (fluctus *vulgo*) verborum aures aucupant. CIC. Catil. 2, 8 aliis -um libidinum ... pollicebatur (COLVM. 11, 1, 4 nec praemium iucundius quam -um libidinis nec supplicium gravius quam frustationem cupiditatis. *cf.* SEN. benef. 4, 17, 3 nequitiam ..., cuius -us concupiscitur, ipsa vero odio pudorique est. EVGRAPH. Ter. Phorm. 159 ad -um cupiditatis non pervenissem). CIC. Mur. 40 ordini cum splendore -us quoque iucunditatis restitutus est (MVTIAN. Chrysost. hom. 1, 4 uberes). 77 nec plebi ... eripiendi -us isti sunt ludorum, gladiatorum, conviviorum (*cf.* HIL. ad Const. 1, 6 p. 185, 7 *nudata virginum corpora* publico exposita ad -um spectaculi et quaestionis aptantur). Lael. 87 quis esset tam ferreus, qui eam vitam ferre posset cuique non auferret -um voluptatum omnium solitudo (*cf.* RVT. LVP. 2, 16 ex acerbitate laboris iucundos voluptatis -us sibi parabat. *v. etiam p. 1376, 7*). Att. 2, 4, 7 magni aestimo unius aestatis -um palaestrae Palatinae. 4, 1, 2 praetermissos -us suavitatis praeteriti temporis omnis exegero. epist. 2, 1, 2 carui -u iucundissimae consuetudinis (*cf.* AMBR. obit. Valent. 38 in vestrae [*i. sororum*] -u praesentiae omne ponebat solatium *Valentinianus*). CIC. epist. 5, 2, 3 mei consilii maiorem in dies singulos -um voluptatemque capio. LVCR. 2, 971 non sunt ex ullis principiorum corporibus, quorum motus novitate laborent aut aliquem -um capiant dulcedinis almae (5, 1410 maiorem). RVT. LVP. 2, 1 odio est tibi (*i. fortunae*) beatae vitae perpetuus et constans -us (*aliter v. p. 1391, 67*). LIV. 25, 33, 4 reditus domum -usque videndi suos (SEN. dial. 11, 15, 3 ultimum certe -um biduo diutius videndi filium tulisses). SEN. dial. 8, 5, 3 *natura* perditura -um sui. 12, 10, 2 stultus, qui nullum -um esse putat bonorum nisi praesentium (*cf.* epist. 99, 5 anguste -us rerum determinat, qui tantum praesentibus laetus est). GELL. 14, 1, 36 futurum gaudii -um spes ... praefloravit (TERT. adv. Val. 12 p. 191, 15 magno cum. *cf.* ACT. lud. saec. Sept. 2, 19 laetitiae publicae -us a⟨d un⟩iversos ⟨cives⟩ perveniat [FIRM. math. 5, 3, 55 *plur.* (*ibid.* divitiarum; *v. p. 1393, 52*). VAL. CEM. hom. 9, 1 abundantissimos]. AVSON. 174, 13 p. 39 P. longior hic etiam laetorum -us habetur, anticipasse diu, quae modo participas). APVL. met. 2, 15 partem ... vesperae eiusque gratissimum -um amitterem. TERT. resurr. 26 p. 62, 19 caro sanctorum, ad quam pertinet regni divini -us. spect. 2 p. 2, 17 aliquid de eiusmodi gaudiis et de -bus saeculi ... amittere (*cf.* adv. Marc. 4, 15 p. 465, 21 ex ... saecularibus -bus [*v. appar. crit.*]). PANEG. 3 (11), 6, 7 duplices vobis divinae potentiae -us pietas vestra largitur: et suo uterque fruitur et consortis imperio. ARNOB. nat. 2, 64 p. 99, 21 *Christi* solae sunt hae partes, ut sub tui iuris arbitrio -um suae benignitatis exponat. HIL. trin. 11, 43 aeternitas non ad poenae perseverantiam manens, sed ad perpetuae gloriae (*aliter v. p. 1395, 7*) -um iucunditatemque non desinens. SYMM. epist. 10, 10, 3 mihi summus est -us felicitatis, ut coram vestrum numen advenerer (*aliter v. p. 1395, 16*). AVG. civ. 19, 14 p. 379, 17 D. usus rerum temporalium refertur ad -um pacis terrenae (p. 379, 18 pacis aeternae. *aliter v. p. 1385, 16. 1394, 32*). *accedit gen. subi.* (*cf. p. 1375, 18. 1395, 17*): CIC. leg. agr. 2, 5 beneficium ... ad animi mei -um atque laetitiam ... esse permagnum. epist. 15, 14, 23 unus ... animi -us, qui in te videndo est, percipi litteris non potest. PLIN. epist. 5, 21, 5 quantum legit, quantum scripsit! quae nunc omnia cum ipso sine -u posteritatis (*aliter v. p. 1386, 53. 1395, 4*) abierunt.

b *non addito genetivo* (*accedit* ex *v. l. 68 sqq.*): CIC. Verr. 6, 66 ecquando ... isto -u quisquam caruit, ut videre piratam captum non liceret? Sull. 90 cuius ex miseriis ... videndo -um caperes maiorem quam audiendo (*item accedit* ex: Marcell. 19 gaude tuo isto ... bono et fruere ... gloria, ex quo quidem maximus est -us sapienti. epist. 5, 13, 1 illum -um ex eis litteris vel maximum cepi, quod *eqs.* 10, 5, 1 ex quibus *litteris* cepi -um duplicem mihique in comparatione difficilem ad iudicandum, *eqs.* [*seq.* laetitia]. NEP. Eum. 11, 2 -um oculis ex eius casu capere. FIRM. math. 5, 2, 8 quibus -us omnis ex virorum affectibus confertur). Phil. 6, 2 satis magnum c[o]eperam -um, cum ... a me conservatam esse rem publicam conclamastis. Brut. 13 capio magnum -um, si quidem quod volui tanta in re consecutus sum. Lael. 22 qui esset tantus -us in prosperis rebus, nisi *eqs.* (*antec.* opportunitates; quid dulcius). LVCR. 3, 914 *ubi* tenent ... pocula saepe homines ..., ex animo *dicunt*: brevis hic est -us (fluctus *codd., em. Nicc.*; brevis *v. etiam p. 1378, 14*) homullis. Ov. ars 3, 398 -us abest, facies cum bona teste caret. trist. 4, 2, 68 mihi fingendo tantum longeque remotis auribus hic -us percipiendus erit. Pont. 4, 10, 68 hunc -um (*i. versus componere*) praesens attulit hora mihi (*seq.* afuimus ... dolore. *cf.* HEGES. 1, 44, 7 perierunt ... ad dolorem patri, ad -um Antipatro). SEN. benef. 2, 22, 1 id danti manifestum sit, ut -um praesentem capiat (*seq.* laetitia). epist. 35, 2 percipio iam -um, cum mihi fingo *eqs.* (*seq.* laetus esse volo). CVRT. 9, 2, 11 militem labore defetigatum proximum quemque -um finito tandem periculo expetere. FRONTO p. 50, 24 N. ille -us in tuo collo atque osculo situs est (*cf.* p. 136, 12 eloquentiae magistros ... -um cap⟨ere ...⟩ in vocis aditu locatum [*i. osculum*]). p. 188, 21 multiplicis tu -us abstulisti: non enim audisti tantum, sed et vidisti agentem *oratorem* (*seq.* nec sola eloquentia, sed etiam vultu eius et gestu laetatus es). AVSON. 147, 5 p. 194 P. sit tuus hic -us *nosse, quaecumque per historiam Romanam dispersa sunt.* *nota*: DRAC. laud. dei 2, 445 sponte parans -um (*i. fruendi copiam*) vinum de fontibus iret.

2 *animantium* (*cf. etiam p. 1375, 13. 68. 74*; dei *v. l. 19*): EPICED. Drusi 121 (*in allocutione*) nate, brevis -us (brevis *v. etiam p. 1375, 74. 1377, 78. cf.* AVSON. 176, 11 p. 40 P. eheu quem, Maxime, -um, *sc. te perculit vis fati*). SEN. Herc. f. 1257 absentis, pater, -um tui tactumque et aspectum peto. CVRT. 10, 7, 4 *Alexander* tam bonorum civium militumque -u et praesentia fraudatus esset. TERT. adv. Marc. 2, 3 p. 336, 21 quid ... tam bonum quam notitia et -us dei? PORPH. Hor. carm. 2, 12, 23 num tu, *Maecenas*, velis accipere Parthicas ... divitias, ut Licymniae (*i. uxoris Maecenatis*) -um amittas.

II ***de rebus, quibus aliquis fruitur:*** **A** ***proprie,*** *i. q. reditus, proventus*:

1 *spectat ad* ***res ipsas,*** *quae proveniunt ex arboribus, bestiis, locis variisque rebus*: **a** -us ***arborum*** *aliarumque rerum, quae gignuntur e terra*:

a sensu strictiore, sive de universo proventu arboris sim., maxime cum accedunt adi. largus, magnus, uber, exiguus, mediocris *sim., sive de pomo ipso, maxime cum opponuntur* cortex, flos, folium, frons, materia, radix, ramus *sim.* (*neutr. pron. v. infra l. 66*): CATO agr. 102 olea si -um non fert (93 feret. VARRO rust. 3, 10, 5 *pabulum* aliquem fera[n]t -um. VERG. georg. 2, 500 *v. infra l. 57* COLVM. 3, 10, 4. 5. 15. 4, 17, 5 *al.* PLIN. nat. 13, 26. 16, 108 *passim. aliter v. p. 1380, 64*). CIC. Verr. 5, 114 Cerere violata omnis cultus -usque Cereris in iis locis interisse (*cf.* VARRO rust. 1, 1, 5 Cererem et Liberum, quod horum -us ... necessari ad victum *eqs.* SEN. Oed. 49 denegat -um Ceres. PORPH. Hor. sat. 2, 2, 123 ut perseveraret in -bus *Ceres.* AVSON. 401, 40 p. 234 P. erit et -us *Δημήτερος ἀγλαοκάρπου. cf. p. 1379, 1*). nat. deor. 2, 156 quid de vitibus olivetisque dicam, quarum uberrumi laetissimique -us nihil ... ad bestias pertinent? (COLVM. 5, 10, 3 laetiores uberioresque -us percipies [arb. 19, 1]. *cf.* 3, 7, 1 uberes [4, 28, 1 *sing.*, *item* 5, 6, 24. 5, 10, 11 arb. 6, 1. 12, 2. 21, 2 PLIN. nat. 17, 192 *passim*]. 5, 10, 6 bonos [*cf. p. 1380, 1*] et uberes [*item* arb. 20, 1]). CIC. Lael. 68 in herbis non fallacibus -us appareat. Cato 53 *vite* quid potest esse ... -u laetius (*cf.* PLIN. nat. 24, 6 nihil ... -u ... dulcius *ramentis fabae Graecae*). LVCR. 1, 165 nec -us idem arboribus constare solerent (*cf.* PLIN. nat. 1, 12, 24 quibus modis constent arborum -us). VARRO rust. 1, 2, 19 *oleam*, quam laeserit *caprinum genus*, fieri ... sterilem: eius enim salivam esse -uis venenum. 1, 13, 7 -us in ea (*cella*) vinarius (*cf.* vineaticus *p. 1387, 51*). 1, 23, 3 quaedam ... serenda sunt non tam propter praesentem -um quam in annum prospicientem (COLVM. 3, 3, 6 *vitis* -um ... plerique quam uberrime praesentem consectantur). rust. 1, 55, 3 ita percussa olea secum defert de ramulo plantam, quo facto -um amittunt posteri anni (PLIN. nat. 13, 121. 16, 109 primos -us. 17, 84 *al. cf.* nat. 1, 16, 46 perdant -um [16, 109 *al.*]. *ad* anni -us *cf. p. 1379, 72*). VERG. georg. 2, 500 quos rami -us, quos ... rura (*cf. p. 1387, 50*) ... tulere, ... carpsit (COLVM. 3, 21, 6 *vindemiator* -um carpere censuerit. *cf.* PS. TERT. haer. 2 p. 217, 8 decerpsit ... de -u arboris). NVX 92 *arbor* plenos -us annumerare potest. 132 saxa novos -us (*sc. nucis*) ... petunt (PLIN. nat. 13, 53 antecedentem -um novus occupat. 16, 107. AVIEN. Arat. 1786 *plur. aliter v. p. 1382, 48*). LIV. 10, 24, 5 quam arborem consevisset, sub ea legere alium -um indignum esse (COLVM. 3, 21, 5. 4, 17, 8 *al. cf.* 5, 10, 10 -um deligas [arb. 21, 1]. PLIN. nat. 24, 56 salicis -us ... colligatur [*cf. p. 1383, 56*]). LABEO dig. 18, 1, 80 pr. quae singulis annis seri solent, ita ut -us eorum tollatur. VITR. 2, 9, 2 maturitate -uum (SEN. nat. 5, 18, 3 ad maturitatem *adducere*. COLVM. 3, 6, 3 praecoquis aut serae maturitatis -um. 3, 21, 5 *v. p. 1379, 47*. 3, 21, 11 -um eiusdem maturitatis. 4, 24, 3. 5, 5, 14 maturitatem -us capere possit. 11, 2, 56 ad maturitatem perveniat. arb. 2, 1 *vites* magnum et incorruptum -um ad maturitatem perduxerunt [3, 2. 8, 5]. PLIN. nat. 16, 7 ad maturitatem venturum. 16, 109. 24, 56 *al. cf.* COLVM. 3, 2, 12 maturo -u [*item sing.* 3, 20, 5. 4, 17, 2. 11, 3, 47. 11, 3, 51 praematurum -um cucumeris. 12, 52, 2 *al.*]. 4, 27, 6 -us ... maturescere queat [*item sing.* PLIN. nat. 13, 54 *v. p. 1380, 11*. 15, 98. 16, 104. 107. 26, 66 *al.*]. MELA 2, 16 nec eius *vitis* quidem -us maturat ac mitigat *Thracia* [PLIN. nat. 17, 262 -um non maturent prius inarescentem *vites*]. PLIN. nat. 27, 144 ematurescant). VITR. 6, 6, 3 ad olearios -us. 8, 3, 12 radices arborum ... ederent -us (COLVM. 3, 14, 3. 3, 18, 3 *sing.* [*item* 5, 5, 17 arb. 21, 1 PLIN. nat. 17, 210]. PLIN. nat. 16, 188. 17, 233 *al.*). VITR. 8, 3, 12 *terrenus umor* profundat proprium loci et generis sui -us saporem (*cf.* COLVM. 5, 10, 12 iucundioris saporis -um [11, 3, 48 arb. 22, 1]. PLIN. nat. 15, 35 reliqui arborum -us vix specie figurave, non modo saporibus sucisque *eqs. al.*). VITR. 8, 3, 28

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

animalium natura, si frumenti -u privata fuerit, arbustivo aut carne ... utendo poterit tueri vitam (ITALA psalm. 106, 37 [Moz.^{2}] fecerunt -um frumenti [*γεννήματος*, VVLG. nativitatis, Moz.^{1} germinis]. VVLG. psalm. 4,8 a -u frumenti, vini, olei sui multiplicati sunt. *cf.* VVLG. Marc. 4, 29 *frumentum* cum produxerit -us [*ὅταν ... παραδοῖ ὁ καρπός*]. *v. praeterea p. 1389, 19. cf. etiam* -us Cereris *p. 1378, 35*). CELS. 2, 18, 6 ex -bus surculorum. PHAEDR. 3, 17, 7 (*Minervae interroganti, qua de causa di arbores sumerent steriles, Iuppiter respondit*) honorem -u ne videamur vendere. SEN. benef. 2, 11, 4 sata perducuntur ad segetem; nihil in -um pervenit, quod *eqs.* nat. 3, 28, 1 -um ... decutiet (COLVM. 5, 6, 12. 5, 10, 10 arb. 21, 1). 5, 18, 3 arborum -us, quos *eqs.* (PLIN. nat. 15, 5 reliqui. QVINT. inst. 8, 5, 56 [*opp.* sata] *al. cf.* GREG. TVR. vit. patr. 10, 3 pereat ... arbustae -us. *v. etiam p. 1378, 48. 59*). SEN. epist. 86, 14 (*loc. dub. interpr.*) arboretum (*Lipsius*, arborum *codd.*) trimum aut quadrimum ⟨non *add. Madvig*⟩ fastidiendi -us. CVRT. 7, 4, 26 multa arbor et vitis largos mitesque -us alit (COLVM. 3, 2, 9. 4, 17, 4 *opp.* exiguos. *al. cf.* PLIN. nat. 16, 60 -um largiuntur *arbores*). COLVM. 2, 9, 11 ubi mediocris est -us (*seq.* amplior messis). 2, 10, 9 malle se (*agricolas*) maturae fabalia quam -um trimestris (*cf.* PLIN. nat. 18, 120 quam trimestrem -um). 2, 10, 24 post eorum (*napi raparumque*) -um sic tractatum. 2, 11, 7 *fabam* multiplicare -um. 2, 14, 2 *hominis urina vitibus adhibita* -us exuberat (*syn.* proventus. 3, 21, 4 *al.* [*v. etiam l. 25*]. *cf.* 3, 17, 3 pampinus ... -u exuberat [5, 7, 4 *al.*]). COLVM. 2, 14, 9 ea res ... faeni -um adiuvat (*cf.* SVLP. SEV. dial. 2, 10, 4 foeni ... -us exuberat). 3, 1, 3 *vitem* ceteris stirpibus ... praeponimus ... -us dulcedine (*cf.* 5, 10, 15 acidum aut minus dulcem -um. *ibid.* vinosum ..., dulcem et apyrenum [arb. 23, 1]. PLIN. nat. 13, 26 *palmarum in Hispania* -um ... immitem, dulcem in Africa, sed statim evanescentem. 13, 53 dulcem sapore. PALLAD. 10, 14, 2 dulciores. VVLG. cant. 2, 3 -us eius *mali* dulcis gutturi meo. BARNAB. 7, 8 *plur. adde*: PLIN. nat. 12, 23 praedulcis sapore). COLVM. 3, 1, 5 umido loco ... mandari -um teneri et amplioris acini. 3, 2, 18 *vitis* praecoquis -us (3, 21, 5). 3, 2, 20 visullae vacuae -u (*cf.* 3, 6, 2 *vitis* nepotum [nunc totum *trad.*] -u gravida [3, 11, 5]. 3, 10, 2 -u vidua. 3, 10, 14 -u careat [4, 11, 3. 4, 22, 9. 12, 9, 1 PLIN. nat. 16, 109 *al.*]. PETRON. 137, 10 *nuces* plenas integro -u [PALLAD. 12, 12, 1 *vitis* -u plena. *ibid.* sarmenta -bus plena]. PLIN. nat. 16, 119 *morus* -u minime laborans. 16, 121 *nux Abellana* melior et copiosior -u. 16, 139 -u supervacua. 17, 176 -u tardum. QVINT. inst. 8, 3, 8 graves -u vites). COLVM. 3, 3, 9 infantia vinearum cessat a -u (PETR. CHRYS. serm. 106 p. 497^{B} ut *ficus* [*trop. i. synagoge*] redeat ad -um, quae tanto et pretioso ubere decessit de -u). 3, 10, 3 *vitis* in -um cogitur. 3, 10, 15 si -um non tulissent *malleoli* (*antec.* inhabiles frugibus. *cf.* HIER. epist. 52, 11, 3 palmarum -us exprimuntur in liquorem coctisque frugibus aqua pinguior colatur. *cf. etiam p. 1381, 21 sqq.*). COLVM. 3, 10, 17 *palmites* futuram fecunditatem iam dato (*Sang.*, toto *cett. codd.*) -u promittunt. 3, 21, 3 -bus opimis. 3, 21, 5 ⟨serum⟩ -um (*cf. p. 1381, 47*). *ibid.* maturitatem serotini. 3, 21, 9 vetus (vietus *Heinsius*) atque tempestivus -us praecipitat vindemiam (*cf. p. 1383, 47*). 4, 2, 1 -us claudicat. 4, 15, 1 sublato -u. *ibid.* capiendus est. 4, 16, 3 quo facilius et iugum et -um sustineat *palus* (*cf.* 4, 16, 4 pandentur onere -uum *iuga*. 4, 18, 2 per quam *laxitatem* vel -us vel statumina portentur). 4, 17, 2 obnoxium (PLIN. nat. 16, 50 noxio). 4, 17, 8 percoquitur (11, 2, 61 *plur.* arb. 4, 1 *al. cf.* 5, 5, 10 halitu flammeo uratur. arb. 4, 2 -um concoquit [PLIN. nat. 15, 98]. PLIN. nat. 12, 23 solibus coctus. GELL. 2, 26, 9 -us palmae arboris ... soli incocti). COLVM. 4, 19, 2 putrescit (5, 5, 14. 11, 2, 61 *plur.* PALLAD. 10, 18 tit.). 4, 20, 2 palmites prius quam -us mitescant (PALLAD. 12, 7, 11 -um pineum translatione mitescere). 4, 21, 1 *bracchia* in -um submitti (4, 29, 17. 5, 5, 16 *al.*). 4, 21, 11 exiguum (arb. 3, 2. 8, 5 *cf. supra l. 17*). 4, 23, 3 plus -us afferant (5, 6, 36 plurimum -us. *cf.* arb. 17, 3 parum -us [PLIN. nat. 17, 263 *al.*]. *adde*: COLVM. 5, 6, 26 palmes plurimum -um affert [PALLAD. 1, 6, 4 *et* 3, 25, 1 *plur.*]. PALLAD. 2, 9, 2 multum [4, 10, 3]). COLVM. 4, 24, 6 *litura* -um viridem conservat. 4, 24, 12 nonnulli -us avidius eliciunt (*seq.* uvae). 4, 24, 13 ex quibus (*palmis*) proximi -us sperantur. 4, 27, 5 maiore -u vitis se induat (4, 27, 6. 5, 7, 4 [PLIN. nat. 22, 69]. arb. 2, 1 magnum. PALLAD. 2, 9, 2 maximum [3, 13, 1]). COLVM. 4, 28, 1 florentem -um movere ..., pubescentem ... et adulescentem ... religare. 4, 29, 17 pampinos ad -um relinquere. 5, 5, 10 priorem (PLIN. nat. 13, 60. 121 [*opp.* alterum]. 15, 98. 16, 109 primos. 18, 244 lentisci primum. *cf.* PLIN. nat. 16, 114 sequens eius -us). COLVM. 5, 6, 26 *palmitibus* proximi anni -us pependit (VARRO rust. 1, 55, 3 *v. p. 1378, 53* PALLAD. 3, 13, 2. *cf.* COLVM. 12, 52, 3 [*de olea colligenda*] uniuscuiusque diei -us molis et prelo statim subiciatur. PLIN. nat. 17, 8 -u annuo. AMM. 14, 6, 10 cultorum feracium ... multiplicantes annuos -us. *cf. praeterea p. 1378, 55. 1383, 29. 1387, 12. 1389, 47*). COLVM. 5, 9, 6 solent ... -um oleae negare. 11, 2, 56 ne -us decĭdat (PLIN. nat. 7, 64 *plur., item* 17, 253. 261. *cf.* PLIN. nat. 17, 228 defluit). 11, 3, 16 si vernum et aestivum -um voles habere, *eqs.* (11, 3, 47 vernum -um expectamus. *cf. etiam p. 1383, 48*). 12, 18, 2 ne vindemiator manu destringat uvas et non minima -us portio ... in terram dilabatur. 12, 18, 4 locus ... partem -uum (-um *SA*) intercipiendi. 12, 20, 1 -us, qui perceptus est, vitiatur. 12, 52, 14 -us necessitas. arb. 2, 1 -um provenire (PLIN. nat. 17, 172). arb. 16, 4 -us ... vis. 16, 2 -um ... meliorem dabunt *vites* (*cf.* VVLG. Matth. 3, 10 arbor, quae non facit -um bonum [*gr. καρπόν, item sing.* 7, 19 Luc. 3, 9 *al.*]. 7, 17 arbor bona -us bonos facit, mala autem arbor malos -us facit. *item* 12, 33 *sing.* Luc. 6, 43 *et passim apud* ECCL. *v. etiam p. 1378, 43. adde*: PLIN. nat. 16, 117 deteriorem. TERT. adv. Hermog. 13, 14 [*trop.*] natura ... materiae, amborum ferax -uum [*i. boni et mali*]). PLIN. nat. 1, 13, 9 genera -uum earum *palmarum*. 1, 13, 37 arboribus subnascantur (-atur *v. l.*) -us (13, 60 subnascente crastino -u. 15, 98 floret ... subnascens). 12, 23 rarus ... nec fabae magnitudinem excedens (*cf.* 12, 100 -us magnitudinis ... nucis). 13, 33 rotundior. 13, 48 *palmae* Thebaidis -us ... in cados conditur. 13, 54 alteri -us rubet lentis magnitudine, alteri pallidus ... maturescit (*cf. p. 1378, 74*), non grandior faba, odore iucundus, tactu resinosus (*cf.* PALLAD. 14, 61 grandi). 13, 58 -us quaternos fundit *ficus*. 13, 111 *paliurus* -u ... rubens (*cf.* 16, 105 candidum, postremo sanguineum). 15, 12 alternare -us (16, 183). 16, 108 -u detracto. 16, 123 a suavitate -us (*cf.* FRONTO p. 154, 14 N. suavissimum -um). 17, 17 quae -us suos diutius continent. 17, 184 praegravet -us. 18, 53 satorum -us aut spicis continetur, ut tritici ..., aut includitur siliquis, ut leguminum ..., aut vasculis, ut sesamae. 18, 122 -us ... amarus et odore (*cf.* ITALA apoc. 6, 13 [Primas.] *ficus* mittit acerbos -os suos [*τοὺς ὀλύνθους αὐτῆς*, VVLG. grossos suos]. VVLG. sap. 4, 5 -us illorum [*i. ramorum; gr. ὁ καρπὸς αὐτῶν*] inutiles et acerbi ad manducandum et ad nihil apti). PLIN. nat. 19, 61 (*in hortis nascentium*) aliorum -us in terra est, aliorum et extra, aliorum non nisi extra. 21, 91 -um spinosum. 23, 151 difficilem concoctioni et stomacho inutilem. 24, 20 cedrides, hoc est -us (frutices *codd. em. Barbarus*) cedri. 24, 69 lignosum. *ibid.* asperum gustu. ITALA Hab. 3, 17 (Cypr. Demetr. 20) ficus non affert -um (*καρποφορήσει*, VVLG. florebit). Ioh. 15, 2 (Hil. in psalm. 51, 16) ampliorem (*καρπὸν πλείονα*, VVLG. -um plus afferat). PALLAD. 3, 8 numero -uum ... et formae. 3, 24, 8 -us frequentior surgat et fortior. 4, 7, 4 arescit. 4, 10, 3 pinguem (*cf. l. 59*). 4, 10, 30 -us suos ... proiciat *arbor* (*cf.* FRONTIN. grom. p. 10, 17 Th. -um iactaverunt *arbores*). 4, 10, 36 varios -us una fica exhibeat (*antec.* ut plantas faciant). 11, 14, 6 -um, quem duae nuces pineae produxerint, torrefactum et linteo ligatum. 12, 7, 17 *castaneas* si novembri mense ponamus, facilem se praesentia -us ipsius praestat (facilem saepe praestant -um *v. l.*). VVLG. gen. 1, 11 lignum ... faciens -um (1, 12. *cf.* HIL. in psalm. 1, 15 ubicumque ... de -bus arborum aliquid divinus sermo significat, facere potius eas -um quam dare memorat). 3, 2 de -u lignorum ... vescimur (3, 6 tulit de -u illius *ligni* et comedit. Ezech. 7, 30 multiplicabo -um ligni. II Esdr. 10, 35 primitiva universi -us omnis ligni. *cf.* apoc. 22, 2 lignum vitae afferens -us duodecim, per menses singulos reddens -um suum. ITALA apoc. 22, 2 [Hil. in psalm. 1, 17] arborem vitae, quae faciet -um duodecies). VVLG. IV reg. 19, 29 comedite -um earum *vinearum* (*item* vinearum: cant. 8, 12 [*item sing.* Is. 37, 30 Marc. 12, 2 Luc. 20, 10 *al.*]. Is. 65, 21 *plur.* [Matth. 21, 34]. *cf.* Zach. 8, 12 vinea dabit -um suum [Matth. 21, 41 -um]. AVG. civ. 16, 1 p. 121, 21 D. vinum -us est vineae). VVLG. Dan. 4, 9 nimius (4, 18 *gr. ὁ καρπὸς αὐτοῦ πολύς*). Matth. 12, 33 ex -u arbor agnoscitur (Luc. 6, 44 de -u suo cognoscitur. ITALA Matth. 12, 33 Luc. 6, 44 [Aug. nupt. et concup. 2, 41 p. 294, 17. 2, 43 p. 296, 25] ex -bus suis agnoscitur [cognoscitur *v. l.*]). Matth. 13, 8 *semina* ceciderunt in terram bonam et dabunt -um, aliud centesimum, aliud sexagesimum *eqs.* (HIER. adv. Iovin. 1, 3 epist. 22, 15, 2. 49, 3, 1 *et saepius apud* ECCL. *cf.* VVLG.). Luc. 8, 8 fecit -um centuplum. MACR. sat. 7, 6, 13 frigidiores. BARNAB. 7, 8 rubus, cuius ... -us (*βλαστούς*) ... manducare *assuevimus*. ORIG. in Matth. 17, 8 (*de vite*) -uum rudimenta. *ibid.* -us ... nigrescunt. 18, 32 (*in comparatione hominum cum olivis*) offerant -um abundantem et pinguiorem (*cf. l. 31*) prioribus ... olivis. 18, 53 *fici* -us etiam languentes, non autem pigritantes orare medicantur.

opponuntur vel coniunguntur: pomum: PRIAP. 42, 4 tu sacrati contentus imagine pomi, fac veros -us ille (*Aristagoras*), Priape, ferat (*i. capiat; aliter v. p. 1378, 31*). NVX 163 raperent mea poma procellae vel possem -us excutere ipsa meos. PLIN. nat. 13, 60 *sing.* (*item* 15, 98. 16, 112). 17, 17 *plur.* VVLG. lev. 19, 25 comeditis -us, congregantes poma, quae proferunt. *cf.* PALLAD. 14, 156 *amygdalus castaneum coegit* mirari -us levia poma sui (VVLG. deut. 33, 14 de pomis caeli ..., de pomis -uum solis ac lunae ..., de pomis collium). SCHOL. Hor. carm. 3, 1, 30 *arbor* florum ubertatem non perferat ad -um pomorum. VVLG. cant. 4, 13 cum pomorum -bus. 5, 1 comedat -um pomorum suorum. I Macc. 11, 34 -us terrae (*v. p. 1387, 64*) et pomorum. fetus: SEN. epist. 34, 1 si agricolam arbor ad -um perducta delectat, si pastor ex fetu gregis *eqs.* (PANEG. 2 [10] 11, 3 binos gregum fetus, duplices arborum -us). COLVM. 3, 10, 4 *semina* tulisse -um (*ibid.* fetu vacua). 3, 10, 8 -um attulerit (*ibid.* sine fetu processit). 3, 10, 12 -u vidua (*ibid.* fetu gravida). *item syn.* fetus: COLVM. 3, 10, 14. 4, 24, 11. 4, 27, 5 PLIN. nat. 16, 114 PALLAD. 3, 9, 6. 12, 9, 1. 14, 61 AVIEN. Arat. 1786. *cf.* NOVATIAN. cib. Iud. 2 arborum ... fetus et -us. frons: VITR. 2, 9, 1 arbores suae proprietatis vim efferunt in frondem anniversariosque -us. 2, 9, 2. COLVM. 3, 10, 11 natura pampinos alios -u donavit, alios fronde sola vestivit. 4, 10, 3 -um cum fronde ... deponunt. 4, 21, 2. 4, 27, 5 *sing.* 5, 5, 19 *sing.* 5, 6, 29 frondem sine -u affert (arb. 17, 1). 5, 9, 15 nec -um nec ...

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frondem olea induet. PALLAD. 12, 9, 1 *sing.* VVLG. Ezech. 17, 8 faciat frondes et portet -um. 17, 9 -us eius et frondes eius creverunt. *al. cf.* COLVM. 5, 10, 12 iucundioris saporis -um ... praebebit et ... celerius frondebit *nux Graeca.* folium: COLVM. 3, 1, 7 *vites* foliis duris ... sunt, quo melius protegant -um. 3, 2, 22 cuius *folii* amplitudine -us suos ... tuetur. *item opp.* folium: COLVM. 3, 20, 5. 4, 28, 1. 5, 5, 14 PLIN. nat. 1, 16, 49. 1, 23, 54—83. 12, 23. 24. 35. 100. 13, 33. 84. 104. 107. 121. 123. 141. 16, 65. 146. 17, 84. 18, 122. 22, 69 (*ibid. etiam opp.* lignum) PALLAD. 4, 10, 30. 12, 9, 1. VVLG. Ezech. 47, 12 non defluet folium ex eo *ligno* et non deficiet -us eius. *ibid.* -um eius in cibum et folia eius ad medicinam. Dan. 4, 9. 11 praecidite ramos eius, excutite folia eius et dispergite -us eius. psalm. 1, 3 Sirach 6, 3 Matth. 21, 9 apoc. 22, 2. *cf.* STAT. silv. 5, 2, 70 silva comas tollit -umque expirat in umbras. materia: COLVM. 3, 2, 3 *vitis* et in -u valet et in materia. 3, 2, 11 materiam -umque ... duplicem ... egerit *vitis.* 3, 2, 12. 3, 6, 1. 4, 17, 4. 4, 21, 2. 4, 23, 3. 4, 24, 1. 5, 5, 12. arb. 1, 1 *illud surculorum genus* materiae magis aptum, hoc idoneum -bus. de *eqs.* (fructibund(e) *trad. corr. Lundstroem*). 4, 1. PLIN. nat. 16, 77 meliora ...-u, materie crispiora. 17, 178. 180. 192. PALLAD. 1, 6, 4 -uum spes, successura materies. 3, 13, 1. 3 *al.* flos: COLVM. 3, 6, 3 ne vitis ...ancipitem floris habeat eventum, ... ne aut praecoquis aut serae maturitatis -um afferat. PLIN. nat. 1, 16, 46 perdant -um aut florem. 1, 23, 54—83. 16, 65. 95. 109. 22, 24. 69. VVLG. cant. 7, 12 si floruit vinea, si flores -us parturiunt. *tropice*: QVINT. inst. 6 prooem. 9 non ... flosculos ..., sed iam decimum aetatis ingressus annum certos ac deformatos -us ostenderat. VVLG. Sirach 39, 17 obaudite me, divini -us et quasi rosa (*seq.* florete flores). RVFIN. hist. 8, 13, 6 Caesariensis ecclesiae flos ... et -us doni caelestis Pamfilus. AVG. civ. 7, 25 p. 306, 26 D. flos decidit ante -um. p. 306, 30 nec illo flore amisso quisquam -us, sed potius sterilitas consecuta est. semen: COLVM. 3, 10, 5 semina (*i. surculos*) ..., quae ... tulisse -um animadvertemus. 3, 10, 8 non aliud semen ... frugiferum esse ..., nisi quod in parte genitali -um attulerit. 11, 3, 50 de collo cucurbitae sumptum semen erit serendum, quo prolixior et tenuior -us eius nascatur (ITALA gen. 1, 29 [Tert. ieiun. 4 p. 278, 11] *lignum* habet in semet ipso -um seminis sementivi [*καρπὸν σπέρματος σπορίμου*, VVLG. sementem generis sui]. PRISCILL. tract. 6, 93 p. 71, 5 -us terrenorum seminum poscit). PLIN. nat. 16, 65 *ubi semen, flos, fructus, folia, cortex, lignum.* 16, 108 -um ... nullum ferunt, hoc est ne semen quidem, tamarix *eqs.* 17, 59 *malis, piris* pro semine nucleus, non ...-us. 17, 178 semina mavult quam -um gigni *vitis. cf.* TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 452, 13 -us separatur a semine, cum sit -us ex semine. 4, 23 p. 498, 7 qui semen odit, -um quoque exsecretur necesse est. ACT. Petr. 15 (*trop. in allocutione*) semen pessimum, o infructuosum -um naturae! sarmenta (flagella, arbores): COLVM. 4, 17, 5 stabilior est vinea et oneri sarmentorum et -ui ferendo (PALLAD. 1, 6, 4 *plur.*). 5, 6, 35 et -um et nova flagella ... procreat *materia.* PALLAD. 1, 6, 9 oleae grandes arbores ..., -us minores et aquatos ac seros (*cf. p. 1379, 47*) magisque amurcae proximos. 3, 25, 1 validas arbores et -us plurimos (*cf. p. 1379, 62*). cortex: COLVM. 5, 11, 1 *surculus* si non est ... cortice dissimilis; si vero etiam similem -um affert, *eqs.* arb. 26, 1. 27, 1 PLIN. nat. 1, 23, 54—83 (*v. l. 54*). 16, 65. 22, 69 *al.* PALLAD. 2, 15, 16 corticis teneritudinem ... vel -uum densitatem. *al.* radix: PLIN. nat. 1, 23, 54—83 *ex palmarum* generum flore, foliis, -u, ramis, cortice, suco, ligno, radice, cinere. 17, 263 olearum, si parum promiserunt -us, ... radices ... frigori opponunt. 27, 144. TERT. adv. Prax. 8 p. 239, 8 tertia a radice *est* -us ex frutice. VVLG. Ezech. 17, 9. *tropice*: HIER. epist. 22, 19, 3 virgo nascitur caro de nuptiis in -u reddens, quod in radice perdiderat. 53, 10, 2 eorum -us in terra capere, quorum radices in caelo fixae sunt. VVLG. IV reg. 19, 30 quodcumque reliquum fuerit de domo Iuda, mittet radicem deorsum et faciet -um sursum (*cf.* Is. 37, 31 Ier. 12, 2 Am. 2, 9 Os. 9, 16).

nota fere i. q. utilitas, commodum (*cf. II B*): VARRO rust. 1, 55, 7 ex olea -us duplex, oleum ... et amurca. PLIN. nat. 12, 41 Arabia flagitat quandam generum (*sc. plantarum*) distinctionem, quoniam -us iis constat (constant *B*) radice frutice cortice suco lacrima ligno surculo flore folio pomo. 15, 112 *pomorum* aliorum intus corpus et foris lignum, ut nucum; aliis foris corpus, intus lignum, ut Persicis et prunis, vitiumque cinctum -u, cum -us alibi muniatur. 16, 42 resina ⟨in⟩ e⟨a⟩ (*abiete*) vitium, unde -us piceae.

β sensu paulo latiore de omnibus fructibus, quibus homines vescuntur, maxime de frumentis, uvis, vino (infra l. 82. p. 1382, 3. 4. 82. 1383, 39. 1387, 54), oleisve, hic illic interpretari possis de arbore, herba ipsa, velut infra l. 82 sqq. (*maxime plural.; singul. v. l. 84. p. 1382, 1. 2. 8 sqq. et saepius*): LEX XII tab. 8ᵃ (Sen. nat. 4, 7, 2) ne quis alienos -us excantassit (*sed* PLIN. nat. 28, 18 fruges. *cf.* AVG. civ. 8, 19 p. 349, 5 D. -us alieni). PLAVT. Pseud. 782 (*cum ironia de vapulaturo*) cras mihi potandus (*cf. infra p. 1386, 78*) -us est fullonius. ENN. ann. 160 nobis unde forent -us vitaeque propagmen. LVCIL. 561 (*de formica sedula*) sic tu illos -us quaeras, adversa hieme ... quis uti possis. LEX agr. (Corp. I² 585ᴱ) 45 quodque in eo agro loco vinei olei fiet ... e⟩os -us *eqs.* (COLVM. 3, 8, 5 *Italia* paene totius orbis fruges ... ferre didicerit. quo minus addubitemus de eo -u [*i. vite*], qui vel indigena peculiarisque et vernaculus est huius soli. IAVOL. dig. 33, 2, 42 eum -um tollere. AVG. civ. 18, 12 p. 270, 19 D. eius -us [*i. olei*] inventricem. *cf.* PLIN. nat. 18, 127 a vino atque messe tertius hic Transpadanis -us [*i. rapus*]. VLP. dig. 14, 6, 7, 3 his distractis -bus [*i. frumento, vino, oleo*]. PALLAD. 13, 4, 1 dulcedo huic -ui [*i. hypomelidi*]). CIC. Verr. 4, 32 cum tuos omnis -us publicano tradidisses (4, 69 segetes -usque omnes ... Apronio tradere. 4, 114 cum ... multis ... non modo granum nullum, sed ne paleae quidem ex omni -u atque ex annuo labore relinquerentur. 4, 198 non modo -um omnem amitteret, sed etiam omne instrumentum [*cf. l. 27*] vendere cogebatur [*antec.* frumentum]. *cf.* VARRO rust. 1, 37, 4 omnis fere -us quinto ... gradu pervenit ad perfectum. IVLIAN. dig. 22, 1, 25 pr. omnis -us non iure seminis, sed iure soli percipitur. GAIVS dig. 50, 16, 236, 1 'glandis' appellatione omnis -us continetur *eqs.* SCAEV. dig. 7, 1, 58 pr. *plur.* VLP. dig. 19, 2, 15, 2 *sing.* 43, 28, 1, 1 *plur.* QVEROL. p. 29, 5 *plur.* [*antec.* messes] *al. cf. etiam infra p. 1383, 37. 47. 1384, 37*). CIC. Verr. 4, 40 tu partes eas, quas te senatus ... voluit, an -us integros ... vendidisti? (5, 11 praeter -us suos nihil. Flacc. 91 -us isti Trallianorum ... venierant. VLP. dig. 36, 4, 5, 22 *plur.* 47, 11, 6 pr. *plur.* [*syn.* proventus]. *al. cf. l. 30*). CIC. Verr. 4, 115 quibus nihil non modo de -u, sed ne de bonis quidem suis reliqui fecit (*antec.* frumentum). 4, 119 bonum in arationibus -busque suis habuisse custodem ac vilicum (PLIN. epist. 9, 37, 3 custodes -bus ponam. *cf.* COLVM. 12, 10, 6 -um ... custodiat *vilica.* TERT. spect. 8 p. 9, 23 Tutilinas a tutela -uum). Verr. 4, 198 ex quo -u nummos ... inveniret. *ibid.* -us diripiebantur aratorum (FRONTO p. 16, 2 N. -us diripere). 4, 201 hoc arator assequi per triennium certe -u suo non potuit: vendiderit instrumentum necesse est (*cf. l. 10; antec.* frumentum). 4, 227 annona porro pretium nisi in calamitate -uum non habet; si autem ubertas in percipiendis -bus fuit, consequitur vilitas in vendendis, ut aut male vendendum intellegas, si bene processit, aut male perceptos -us, si recte licet vendere (*item plur.* off. 1, 59 VLP. dig. 6, 1, 15, 1. 7, 1, 12, 5. 19, 1, 17, 1 *al.*). Verr. 4, 227 quantum ... est quod aut liberum possit habere ille arator ... in potestate suorum -uum aut in ipsis -bus solutum. 6, 46 -us deportandos (*item plur.* COLVM. 1, 2, 3 AFRIC. dig. 47, 2, 62 [61], 8). Font. 20 (*de crimine vinario*) vectigal ... impositum -bus nostris. Manil. 14 Asia ... tam opima est ac fertilis, ut et ubertate agrorum et varietate -uum et magnitudine pastionis ... omnibus terris antecellat (*cf.* BOETH. mus. 1, 2 p. 188, 11 temporum varietatem ... et -uum). leg. agr. 2, 88 comportandis condendisque (*cf. l. 45. 55*) -bus (VARRO ling. 5, 139 comportatur). 2, 89 effusis ac dissipatis -bus vestris. 2, 95 bonitate agrorum et -uum magnitudine (*cf.* QVINT. inst. 5, 10, 48 magnos ... -us [SIDON. epist. 3, 6, 3 *plur.*]. *adde*: VLP. dig. 19, 2, 15, 5 -uum exiguitate). Brut. 16 nec ... ex novis, ut agricolae solent, -bus est, unde tibi reddam, quod accepi, ... neque ex conditis (*cf. l. 40. 55*), quia iacent in tenebris (*cf.* SEIVS carm. frg. 1, 7 *Macedones* hoc genus arboris [*i. moretum*] in ... finibus Grais disseruere, novos -us mortalibus dantes. *cf. etiam p. 1378, 60*). nat. deor. 2, 131 proferre ... multos fertiles agros alios aliorum -uum (PLIN. nat. 17, 230 adurunt et flatus ... eas [*vites*] ..., sed et alios -us. 18, 265 rapiendi convehendique -us alios atque alios tempus. *cf.* TAC. Germ. 45 frumenta ceterosque -us [reliqui *v. p. 1384, 25*, aliqui *v. p. 1384, 30*] ... laborant). nat. deor. 2, 156 neque ... serendi neque colendi nec tempestive demetendi percipiendique (*cf. supra l. 29*) -us neque condendi ac reponendi ulla pecudum scientia est (Cato 24 non serendis, non percipiendis, non condendis -bus. 70 ver ..., ostendit -us futuros, reliqua autem tempora demetendis -bus percipiendisque accommodata sunt. VARRO ling. 5, 134 *instrumenta* serendi aut colendi -us causa facta. rust. 1, 62 nemo -us condit *eqs.* COLVM. 1, 5, 6 inconditos conditosque -us corrumpit *umor* [3, 2, 1 inconditum -um ... velut pomum vendere]. VLP. dig. 27, 9, 6, 9 conditis [*cf. etiam supra l. 40. 45*]. 33, 7, 12, 30 repositos [PAVL. dig. 33, 7, 19, 1]). CIC. epist. 13, 56, 2 Heracleotae ... aut pecuniam solvant aut -bus suis satisfaciant. LVCR. 5, 1368 -us ... feros mansuescere terra⟨m⟩ ... indulgendo blandeque colendo (VERG. georg. 2, 36 mollite colendo [*ad* colere *v. l. 53. 59 et sub* colere *vol. III p. 1674, 35—42*]). VARRO ling. 5, 35 -us convehebant (rust. 1, 2, 14 et evehuntur. *cf.* LIV. 21, 63, 4 vectandos. PLIN. epist. 10, 41, 2 devehuntur). ling. 9, 27 cuiusmodi -uum genera reddidit *terra* (*cf.* VLP. dig. 9, 2, 27, 5 collectionem huiusmodi -uum, *i. olivarum, uvarum*). rust. 1 capp. p. 6, 1 G. (116, 16 K) de -bus maturis capiendis (1, 49, 1. MANIL. 2, 426 -bus [fluctibus *v. l.*] hoc *tempus* implet maturis, floribus illud [*opp.* flos *v. p. 1381, 20 sqq.*]. CVRT. 9, 2, 26 VENVL. dig. 42, 8, 25, 6 [*ibid.* immaturi]. GAIVS dig. 33, 8, 1 *al. cf.* VITR. 10, 1, 4 non habuissemus ... luces nec -um (*gen. pl.*) maturitates [-um maturitatis *trad. fort. recte, cf. p. 1378, 67. 68*]. PORPH. Hor. carm. 3, 1, 29 *fundus* non perferens ad maturitatem -us, quos ostenderat. *cf. praeterea p. 1378, 67 sqq*). VARRO rust. 1, 6, 4 societas maior cum campestri -u quam cum montano. 1, 11, 1 (*alii villam minorem, alii maiorem fecerunt*) cum utrumque sit contra rem familiarem et -um. *ibid.* minora cum sunt *tecta*, ... -us solent disperire (COLVM. 1, 4, 7 minora cum sunt *tecta*, ... dilabitur -us). rust. 1, 13, 1 -us (*an addendum* ⟨umidus⟩*?*), ut est vinum et oleum, ...: aridus, ut est faba et faenum (*plur.*: PAVL. dig. 49, 14, 50. AVG. epist. 111, 1 [*ibid.* umidos]. COD. Theod. 12, 6, 15

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[*a. 369*] Cod. Iust. 3, 34, 14, 1 Novell. Iust. 34, 1). Varro rust. 1, 13, 6 ad -um (*gen. plur.*) rationem (Vitr. 6, 6, 3 -uum). 1, 16, 1 -us nostros exportare (Vlp. dig. 33, 7, 12, 1 *plur.*). 1, 27, 1 *solis cursus annalis* ad -us est divisus in quattuor partes. 1, 56 -us in villam referas. Sall. hist. frg. 3, 46 grave pretium -bus esse⟨t⟩. epist. Pomp. 9 *Gallia* malis -bus ipsa vix agitat (*cf.* Pavl. dig. 35, 2, 63, 2 *oleum* nec continuis sterilitatibus tantidem, quanti secundis -bus *aestimatur*. Sort. Sangall. 2, 9 -i miserrimi sunt. 4, 11 rari nascuntur. 5, 12 boni sunt. Sidon. carm. 22, 170 amplis angustant -bus aedes. *adde*: Pavl. dig. 21, 2, 15, 1 bonitate -uum). Nep. Cim. 4, 1 in eis (*praediis hortisque*) custodem posuerit -us servandi gratia (Vitr. 6, 5, 2 ad -us servandos. Vlp. dig. 36, 4, 5, 22 cogere -us et coactos servare. *v. etiam l. 51. cf.* Scaev. dig. 33, 2, 32, 5 cogendis et conservandis. Vlp. dig. 33, 7, 12, 1 conservandi -us causa, veluti granaria, quia in his -us custodiuntur, urceos capsellas, in quibus -us componuntur. Pavl. sent. 3, 6, 36 conservandorum). Aetna 11 *cum nemo* venturis ... malas prohiberet -bus (malis ... fluctibus *codd., corr.* ς) herbas (Pallad. 7 tit. 9. *cf.* Nvx 10 sertis ornare . .-u proveniente deos [Tert. orat. 6 p. 185, 14 provenientibus -bus ampliationem horreorum ... cogitavit. Ps. Avr. Vict. epit. 41, 24 -uum proventu]. Sen. benef. 7, 5, 2 -us ... nascantur [Pompon. dig. 20, 2, 7 pr. Gaivs dig. 2, 203 *al. v. etiam l. 8 et 60. p. 1384, 7*]. Colvm. 1, 6, 15 humus editos a se -us recipit. Ivlian. dig. 22, 1, 25, 1 oriuntur. Papin. dig. 36, 2, 25, 1 postea partus edatur, -us perveniant. Corp. XIV 2852, 7 *mercator frumentarii*, qui largae Cereris messes -usq(ue) renatos digerit in pretium. *adde*: Comm. instr. 2, 14, 2 [*trop.*] de semine lolii qui stant in ecclesia mixti expletis temporibus messis separa⟨n⟩tur a -u). Prop. 4, 2, 11 qui vertentis -um praecerpimus anni, Vertumni ... credidit esse sacrum (Porph. Hor. carm. 3, 24, 14 unius anni -um percipiant. Paneg. 11 [3], 22, 2 -us annorum multiplices messuerunt [Svlp. Sev. chron. 1, 8, 9 septimi anni non metendos]. Firm. err. 13, 1 p. 32, 7 septem annorum collectis et servatis -bus. Vvlg. lev. 25, 21 faciet -us trium annorum [25, 22 fruges. *cf. etiam p. 1379, 72. 1387, 12. 1389, 47*]. *cf.* Tert. resurr. 12 p. 41, 8 hiemes et aestates, verna et autumna cum suis viribus, moribus, -bus. Boeth. mus. 1, 2 p. 188, 25 tempora ... suos afferunt -us). Liv. 22, 15, 2 consita omnibus magis amoenis quam necessariis -bus. Manil. 5, 245 nec parce vina recepta hauriet e mustis (*Vollmer*, e murris *Rossberg*, et miseris *Wageningen*, emiseris *trad.*) et -bus (frugibus *v. l.*) ipse fruetur (*Scaliger*, fovetur *codd.*). Vitr. 1, 2, 9 *domibus* quibus ex possessionibus rusticis influunt -us. 1, 5, 1 *regiones* -bus ad alendam civitatem copiosae. 6, 6, 1 ad modum agri copiasque -uum (Paneg. 10 [4], 38, 4 -uum copia). 8, 3, 12 haec ... dissimilibus saporibus a terrae proprietate perficiuntur, uti etiam in -bus videtur. 9, 1, 2 -us e terra surgentes in altitudinem. Cvrt. 8, 5, 15 nullum esse eundem et diuturnum et praecoquem -um (Plin. nat. 1, 16, 51 praecoques -us, serotini. 18, 283 omnes hibernos -us et praecoces. *cf.* Plin. nat. 18, 253 aestivos. *v. etiam p. 1379, 79*). Colvm. 7, 12, 1 *canis* et villam et -us familiamque et pecora custodit (*cf.* Mart. 1, 85, 6 servos ... perdidit omnes et pecus et -us. Papin. dig. 36, 2, 25, 1. Paneg. 12 [2], 4, 4 omnia vel -bus plena vel gregibus). 11, 2, 81 post coactos -us (Pavl. sent. 3, 6, 36 Marcell. dig. 36, 1, 46 [44], 1 *v. etiam supra l. 12. cf.* Pompon. dig. 19, 5, 16, 1 ut sererem in fundo tuo et -us tollerem [*v. etiam p. 1382, 1*]. Vlp. dig. 36, 4, 5, 22 -us redigere [*cf.* Scaev. dig. 7, 1, 58, 1 ex redactu -uum, holeris et porrinae]. Firm. err. 3, 4 p. 9, 12 colligendis [*v. praeterea supra l. 32. p. 1378, 65*; collectio *v. p. 1382, 69*]). Colvm. 12, 15, 1 utraque res praedictum -um [*i. ficum*] corrumpit. 12, 52, 3 horreum, quo importentur. Plin. nat. 11, 18 -bus nullis nocetur (*opp.* flores. Vlp. frg. Vat. 89 *ager* tam sterilis ..., ut nullus -us nascatur. Pallad. 1, 35, 12 nullum -um noceri. 11, 12, 2 locum ... nullis -bus utilem. *cf. etiam p. 1384, 17*). nat. 16, 243 *viscum* praeter -us agnoscitur, non in novissimis mirabile. 17, 1 depugnante cum his (*feris bestiis*) homine circa caducos -us, circa pendentes vero et cum alitibus (*item plur.* Afric. dig. 47, 2, 62 [61], 8 Gaivs dig. 6, 1, 44. 20, 1, 15 pr. Papin. frg. Vat. 15. Vlp. dig. 7, 1, 12, 5 si fur decerpserit vel desecaverit. 7, 1, 27 pr. *cf.* 7, 1, 27 pr. stantes [24, 3, 7, 15 Pavl. dig. 47, 2, 26, 1]. *adde*: Ivlian. dig. 22, 1, 25, 1 a solo separati sunt [Vlp. dig. 7, 1, 12, 1 terrā separentur]. Afric. dig. 47, 2, 62 [61], 8 solo cohaereant [Pavl. sent. 3, 6, 46. *cf.* Venvl. dig. 42, 8, 25, 4 terrae. 42, 8, 25, 6 fundo]). Plin. nat. 18, 189 nisi multiplici partu exinaniatur ubertas, pereant luxuria singuli ⟨f⟩ructus (*antec.* olea, ficus, punica, vitis, frumentum, legumina). 18, 280 vergiliae ... attinent ad -us (18, 287). 18, 284 tria ... tempora -bus metuebant, propter quod instituerunt ... dies ... festos, Robigalia, Floralia, Vinalia. Gaivs dig. 19, 2, 25, 6 si ... laesi fuerint -us (Pavl. dig. 8, 3, 7 *al. cf.* Vlp. dig. 6, 1, 15, 1 corrumpantur [Mod. dig. 3, 3, 63 *al. v. etiam supra l. 59*]). Ps. Apvl. Ascl. 27 *mundus est* praestitor omnium, quae mortalibus videntur bona, id est alternationis partuum temporalium, -uum nativitatis (partuum, temp- *interpunx. codd., corr. Thomas. cf.* Vvlg. sap. 16, 26 non nativitatis -us pascunt homines [*οὐχ αἱ γενέσεις τῶν καρπῶν τρέφουσιν ἄνθρωπον*]. *aliter v. p. 1386, 50*). Tert. nat. 2, 16 p. 128, 17 quidam -us et necessaria victui demonstraverunt. Papyr. Amherst II 26 II 31 erat ... tempus sectilis et pulcheri -us (*ἦν ... ληίων ὥρη καὶ καλλείκαρπος. cf.* Vvlg. Matth. 21, 34 cum ... tempus -uum appropinquasset). Hil. myst. 1, 14, 3 p. 14, 24 cum -u ... ad Noe columba revolavit. Priscill. tract. 1, 28 p. 24, 1 primitivorum -uum vel expiari vel consecrari ... gustatus. 6, 106 p. 78, 17 decimae -uum petuntur (*cf.* Ps. Avr. Vict. orig. 6, 6 decimam -uum. Vvlg. gen. 41, 34 quintam partem -uum. deut. 14, 22 decimam partem separabis de cunctis -bus tuis, qui nascuntur in terra. Cypr. Gall. gen. 496 decimos -us Abram⟨i⟩ ex munere sumpsit Melchisedech [lev. 306]). Chiron 139 p. 43, 26 asperitudo -um (*gen. plur.*). Vvlg. Ier. 12, 13 confundemini a -bus vestris. psalm. 77, 46 dedit aerugini -us eorum (*i. filiorum Ephrem*). II Tim. 2, 6 agricolam oportet primum de -bus percipere. Avg. civ. 7, 20 p. 299, 8 D. non solum liquoribus -uum, quorum ... primatum vinum tenet, verum etiam seminibus animalium praefecerunt *Liberum*. 12, 26 p. 552, 26 -uum quorumque creatorem. Cod. Theod. 7, 20, 11 (*a. 365 vel 368*) de solida -uum indemnitate (*ibid.* proventus, messes). 13, 1, 12 (*a. 384*) -us domesticos suis possessionibus innatos. Cod. Iust. 3, 34, 14, 1 (*a. 531*) -uum inutilitatem. Novell. Iust. 34 pr. paucam mensuram -uum. *huc addendum videtur*: Itala Os. 5, 7 (Wirc.) comedet eos erisybe et -us (iluctus *trad.*) eorum (*τοὺς κλήρους αὐτῶν*, Vvlg. cum partibus suis).

distinguitur et coniungitur frux, fruges (*cf. p. 1374, 77*): Cic. nat. deor. 2, 37 omnia aliorum causa esse generata, ut eas fruges atque -us, quos terra gignit, animantium causa. 3, 86 ubertatem frugum et -uum (*ex* -um *codd. corr.*). off. 2, 12 neque agricultura neque frugum -uumque reliquorum perceptio et conservatio. Fest. p. 245 ⟨cum frugum ⟨fruc⟩tumque causa mola pu⟨ra offerebatur in sacrifi⟩cio. Mela 3, 58 *Talye* omni fruge ac -bus abundans. Vlp. dig. 39, 3, 1, 7 frugum -uumque recipiendorum causa. Filastr. 95, 3 fruges et -us terra exhibet. Prob. Verg. georg. 2, 380/4 *animalia* quae frugibus nocent vel aliquos laeserant -us. Macr. sat. 1, 10, 19 tam frugum quam -uum repertores. 1, 10, 20 per quod *opus* -us frugesque nascuntur. 1, 10, 22 et frugibus et -bus iam coactis *vesci*. *syn.* frux: Varro ling. 5, 37 quod segetes ferunt, fruges, a fruendo fructus. rust. 1, 62 nemo -us condit, nisi *eqs.* (*at* rust. capp. p. 6, 18 G. de promendis frugibus). Apvl. flor. 11 p. 42 nullus in tesquis suis -us est nec ullam illic aliam frugem vident. Ps. Apvl. Ascl. 36 *terra* cum parturit fruges et cum eadem partus nutricat suos, -uum omnium (*cf. p. 1382, 14*) reddit varias qualitates et quantitates. Firm. err. 3, 4 p. 9, 12 *plur.* 13, 1 p. 32, 6 *plur.* 17, 3 p. 41, 15 *Ceres* ⟨a⟩ gerendis -bus (*syn.* fruges. *cf.* Cic. nat. deor. 2, 67 a gerendis frugibus). Priscill. tract. 3, 59 p. 46, 27 zezania de frugibus tollere quam spem boni -us propter zezania perdidisse (*ibid.* cum zezaniis frux periret). Vvlg. lev. 25, 19 *v. p. 1387, 84.* 25, 21 *v. p. 1383, 33.* Drac. Romul. 3, 1 *plur.* Greg. M. moral. 4 praef. 4 p. 636 (*trop.*) primitivos -us (*ibid.* fruges). *ibid.* -us exarescente terra non oritur (*ibid.* fruges). *syn.* frux, *ubi dicitur de proventu arboris* (*de arbore ipsa* Colvm. 3, 8, 5): Colvm. 3, 1, 7. 3, 8, 5 (*v. p. 1381, 82*). 3, 10, 15 (*et* Hier. epist. 52, 11, 3 *v. p. 1379, 44*). 3, 17, 2 Pallad. 12, 9.

γ metonymice i. q. oblatio, sacrificium (*κάρπωμα*): Itala num. 15, 5 (Ashburn.) facies ... -us (*Roensch, Sem. Beitr. 1, 34*, factus *trad.*) odorem suavitatis domino (*κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας τῷ κυρίῳ*, Vvlg. *aliter*). 15, 10 in vino in libationem dimidium in (*τοῦ ἴν*), -um odorem (*κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας*, Vvlg. in oblationem suavissimi odoris). 15, 14 faciet -um in odorem, -um suavitatis (*κάρπωμα ὀσμὴν εὐωδίας*, Vvlg. sacrificia). 15, 25 attulerunt munus suum -um domino pro delictis suis (*τὸ δῶρον αὐτῶν κάρπωμα κυρίῳ*, Vvlg. offerentes incensum domino). 18, 9 hoc sit vobis a sacrosanctis -bus (*ἀπὸ τῶν ἡγιασμένων ἁγίων τῶν καρπωμάτων*, Vvlg. de his quae sanctificantur et oblata sunt). 18, 17 adipem offeres et inpones -um in odorem (*κάρπωμα*, Vvlg. *aliter*). Lib. iubil. 16, 20 erat offerens ... -um domino, vitulos duos et arietes duos. 21, 6 si occidas hostiam -uum pacis. 21, 8 offers ... panem -uum domino. 22, 4 immolavit Isaac hostiam -uum. 32, 5 obtulit ... haec olocaustomata in altarium -uum.

δ tropice apud Eccl. *de operibus carnis, fidei sim. et de bonis hominum operibus*: -us *carnis, membrorum, oris sim.*: Tert. resurr. 49 p. 103, 18 apostolus carnem et sanguinem de -bus ipsorum manducandi et bibendi sugillavit (*cf.* Hil. myst. 1, 6, 4 p. 8, 15 omnis -us carnis in vitiis est. Avg. civ. 15, 7 p. 70, 7 D. in cuius carnis -bus. Orig. in I reg. 18 plurimos carnis -us). Tert. resurr. 60 p. 120, 22 de officiis ... membrorum argumentantur, aut et ipsa dicentes permanere debere in suis operibus et -bus, *eqs.* Hil. myst. 1, 6, 4 p. 8, 18 interni ... -us et ipsius conscientiae nostrae sacrificia delectant. Vvlg. prov. 12, 14 de -u oris sui unusquisque replebitur bonis et iuxta opera manuum suarum retribuetur ei (13, 2 *sing.* 18, 20 de -u oris viri replebitur venter eius et genimina labiorum ipsius saturabunt eum). prov. 18, 21 qui diligunt eam *linguam*, comedent -us eius. 31, 16 de -u manuum suarum plantavit vineam (31, 31). Sirach 37, 25 -us sensus illius (*sc. sapientis*) laudabilis (*gr. καρποί.* 37, 16 fideles). Is. 10, 12 visitabo super -um magnifici cordis regis Assur et super gloriam oculorum eius. 57, 19 creavi -um labiorum, pacem (Hebr. 13, 15 offeramus hostiam laudis ... deo, id est -um [*καρπόν*] labiorum confitentium nomen eius). Gal. 5, 22 -us (*gr. καρπός*) autem Spiritus est: caritas, gaudium, pax *eqs.* (*opp.*

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 19 opera carnis. HIL. myst. 1, 14, 3 p. 14, 26 sancti spiritus -um. HESYCH. in lev. 13, 47—59 p. 948B [*trop.*] ad -um spiritus. *cf.* CAES. AREL. suggest. p. 303 spiritales -us). VVLG. Eph. 5, 9 -us ... lucis est in omni bonitate. SACR. Leon. p. 415 pro nostrorum -bus animorum. *addam*: TERT. adv. Marc. 3, 24 p. 419, 15 allegorica interpretatio ... in ecclesiam et habitum et -um eius spiritaliter competat. -us *misericordiae, fidei, paenitentiae sim.*: HIL. myst. 1, 14, 2 p. 14, 22 -um misericordiae dei ... sancto spiritu reportante (RVFIN. hist. mon. 18 misericordiae eorum -us et largitates. PETR. CHRYS. serm. 54 p. 349B *sing.* VAL. CEM. hom. 6, 8 *plur.* 19, 4 *plur.* EVGIPP. Sev. 1, 2 ieiuniis ac misericordiae -bus. *cf.* HIER. epist. 52, 5, 5 -um ... elemosynae). HIL. myst. 1, 37, 2 p. 211, 11 cum ... -um fidei ... rettulissent (in psalm. 51, 16 *plur.* PRISCILL. tract. 5, 90 p. 67, 24 arans in spe fidei suae -us colligens. *cf.* HIL. in Matth. 13, 2 *fides* suscepta novis -bus ditat, repudiata ... opes detrahit). AMBR. poenit. 2, 11, 104 -us caritatis, patientiae ac pacis (*aliter v. p. 1377, 59*) afferre. VVLG. Am. 6, 13 convertistis ...-um iustitiae in amaritudinem (Iac. 3, 18 Phil. 1, 11. Hebr. 12, 11 pacatissimum. PS. HIL. libell. 9. AVG. civ. 13, 7 p. 564, 27 D. uberior. *al.*). Matth. 3, 8 facite ...-um dignum paenitentiae (Luc. 3, 8 *plur.* ITALA Luc. 3, 8 [Aug. serm. ed. Mai 178] agite -us dignos paenitentiae [*syn.* genimina]. TERT. pudic. 3 p. 224, 27. 5 p. 227, 3. 10 p. 239, 25 merebitur. p. 240, 27. 28. 30 adv. Hermog. 12 p. 139, 18 SIRIC. epist. 3 p. 1183A EVGIPP. Sev. 3, 2 *al.*). RVFIN. hist. 5, 18, 5 nomine tantum confessionis inflatus est, verae autem confessionis -bus caret (*ὁ μὴ βαστάσας τῆς ὁμολογίας τὸ σημεῖον*). AVG. gen. ad litt. 8, 10 p. 246, 7 ut ... oboedientiae -um, non spinas inoboedientiae redderet. PETR. CHRYS. serm. 4 p. 194B in segete cupiditatis -um zeli colligit et livoris. 19 p. 251B doli -um. 73 p. 408 odore agri continuis confessionum -bus et ubertate redolemus. APRING. in apoc. 22, 2 *apostoli* praedicationis -um ... proferentes. -us (*i. opera*) *hominum*: VVLG. Matth. 7, 16 a -bus eorum cognoscetis eos *prophetas falsos* (7, 20 ex -bus. *cf.* RVFIN. hist. 5, 18, 8 ex -bus ... agnosci ... prophetam). Ioh. 4, 36 qui metit, mercedem accipit et congregat -um in vitam aeternam. Iac. 3, 17 *sapientia* plena misericordia et -bus bonis. ITALA psalm. 127, 2 (Hil. in psalm. 127, 4 Lucif. moriend. 15 Hier. epist. 34, 5, 1) labores -uum tuorum manducabis (*τῶν καρπῶν*, VVLG. manuum tuarum. *fuse de hoc loco* HIL. in psalm. 127, 5. 6. HIER. epist. 34, 5, 1 *Hilari interpretationem falsam demonstrat*). HIL. in psalm. 51, 16 hi emundantur in -us aeternos ex se afferendos. myst. 1, 24, 2 p. 20, 15 'ager plenus' perfectio -uum est. *ibid.* p. 20, 17 *saeculum* aeternum et perfectis -bus plenum. BARNAB. 11, 11 descendimus in aquam (*sc. baptismatis*) pleni peccatis ac sordibus et ascendimus -bus pleni (*καρποφοροῦντες*). ITALA Rom. 7, 5 (Aug. c. Faust. 11, 8) ut -um ferrent morti (*εἰς τὸ καρποφορῆσαι τῷ θανάτῳ*, VVLG. fructificarent morti). OP. imperf. in Matth. 19 p. 738 -us ... hominis est confessio fidei eius et opera conversationis ipsius (*antec.* 'ex -bus eorum cognoscetis eos'). *cf.* HIER. epist. 7, 4, 1 soror mea sancti Iuliani in Christo -us est: ille plantavit *eqs. huc spectare videtur*: CORP. XII 1798, 5 (= CARM. epigr. 1743) *Placidia* viduitatis -bus rifert⟨a⟩.

b -us ***bestiarum*** (*aliter v. p. 1389, 81 sqq. cf. etiam p. 1388, 32 sqq.*): *α spectat ad lanam, lac aliasque res, quas bestiae proferunt*: PLAVT. Bacch. 1135 (*in convicio de senibus tamquam ovibus*) omnis -us iam illis decidit. CATO agr. capit. 159 de -bus ovium vendundis. 150, 1 -um ovium hac lege venire oportet (*seq.* caseus, lac). *ibid.* agnus ..., in -um (*sc. accedet*): et Kal. Iun. emptor -u decedat. 150, 2 oves, quae non pepererint, binae pro singulis in -u cedent. CIC. nat. deor. 2, 158 *oves* neque ullum -um edere ex se sine cultu hominum et curatione potuissent. VARRO rust. 1, 2, 21 pecus in agro esse potest et -us in eo agro ferre (*fere i. q. utilitas cf. II B*). 1, 20, 5 (*de quadripedibus*) ea quae per se -um reddere possint, cum idem operis faciant. 2, 1, 28 extraordinariae -um (*gen. pl.*) species duae ..., quarum una est tonsura; ... altera ..., de lacte et caseo, *eqs.* (2, 11, 1 de extraordinario pecudum -u ..., de lacte in eo et tonsura). 2, 11, 11 -um ut ovis e lana ad vestimentum, sic capra e pilis ministrat ad usum nauticum *eqs.* 3, 3, 6 earum (*gallinarum*) -us erat (erant *v. l.*) ova et pulli (*cf.* COLVM. 8, 5, 24 mos ... eligendi quamque optimam et deteriorem vendendi servetur etiam in hoc genere [*i. gallinis*], ne per autumni tempus omnibus annis, cum -us earum cessat, numerus quoque minuatur). rust. 3, 16, 35 ne ⟨in⟩firmiores *apes* a valentioribus opprimantur: eo enim minuitur -us. MANIL. 4, 128 *aries* in vulgumque (iugulumque *v. l., cf. Housm. ad l.*) dabit -us et ... vellera diversos ex se parientia quaestus. PHAEDR. 3, 13, 15 apibus -um (*i. favos*) restituo suum. COLVM. 9, 13, 13 (*causa interitus est, quod apes magis mellificio quam fetibus student*) itaque nonnulli, quibus minor est harum rerum scientia, mag⟨n⟩is -bus delectantur ignorantes exitium apibus imminere. 12 praef. 3 et fruges ceteraque alimenta terrestria indigebant tecto et ovium ceterarumque pecudum fetus atque -us clauso custodiendi erant (*cf. p. 1380, 73 sqq.*). 12, 3, 8 pastoribus in stabulis -um cogentibus (*i. 'lac emulgentibus vaccarum ovium caprarum' Schneider*). 12, 13, 1 ultimo tempore cum iam exiguum lactis est, non tam expedit operas morari ad forum -bus deferendis: et sane saepe deportati per aestum acore vitiantur. VLP. dig. 24, 3, 7, 9 -us toto tempore quo curantur, non quo percipiuntur, rationem accipere debemus (*antec.* lana, partus). PROB. Verg. georg. 3, 1 lactem ..., qui -us ex pecore tollitur.

β spectat ad partum, fetum: VARRO rust. 2, 1, 13 in bubulo pecore minoris emitur annicula[m] et supra decem annorum, quod a bima aut trima -um ferre incipit neque longius post decimum annum procedit (*seq.* prima aetas omnis pecoris et extrema sterilis. *cf.* 2, 2, 2 si neque vetulae sunt neque merae agnae, quod alterae [iam] nondum, alterae iam non possunt dare -um. 2, 3, 1 ut eam *capram* paret, quae iam ferre possit -um, et de iis eam potius, quae diutius; novella enim quam vetus utilior. 2, 6, 2 [*de asinis*] ut mares feminasque bona aetate sumat, utrique ut quam diutissime -um ferre possi⟨n⟩t: firmos, ... corpore amplo, seminio bono *eqs. adde*: 2, 1, 14 magni ... interest, cuius modi [*i. cuius formae*] quaeque [*pecus*] sit, ad -um). 2, 5, 7 ut sint eae pecudes aetate potius ad -os ferendos integrae, quam iam expartae. 2, 5, 17 reiculae (*matres*) reiciundae, quod locum occupant earum, quae ferre possunt -us. OV. fast. 4, 672 fecundior annus provenit et -um terra (*cf. p. 1387, 80*) pecusque ferunt. VVLG. deut. 28, 4 benedictus -us ventris tui (*cf. infra l. 40*) et -us terrae tuae (*cf. p. 1387, 64*) -usque iumentorum tuorum, greges armentorum tuorum et caulae ovium tuarum (28, 11. 51 ac fruges terrae tuae. 30, 9 in subole uteri tui et in -u iumentorum tuorum). AVG. serm. ed. Mai 135, 1 Abel ... de -bus ovium munera obtulit. *ibid.* non solum de -bus ovium munera obtulit Abel, sed pinguamina ovium (*antec.* et de primo partu ovium suarum et pinguaminibus illarum).

huc addam: -us *de partu hominum* (*cf.* ISID. orig. 9, 6, 5 fratres dicti eo, quod sint ex eodem -u, id est ex eodem semine nati. 9, 6, 6 fratres ex eodem -u, germani ex eadem genetrice manantes): *addito genetivo*: -us *conubii, nuptiarum sim.*: TERT. adv Marc. 4, 23 p. 498, 12 *deus* ipsum quoque -um conubii benedicendum promisit (*antec.* infantes, parvulos. *cf.* HIER. vita Hilar. 13 nullos coniugii -us). 4, 34 p. 534, 17 adversus -um nuptiarum (HIER. epist. 54, 6, 3 *plur.*). AMBR. vid. 6, 33 -us fecunditatis amiserat. AVG. bon. coniug. 1, 1 conexio societatis in filiis, qui unus honestus -us est non coniunctionis maris et feminae, sed concubitus. civ. 16, 25 p. 165, 18 D. ab uxore causa prolis ancilla marito traditur a marito causa prolis accipitur; ab utroque non culpae luxus, sed naturae -us exquiritur. DRAC. satisf. 164 sceleris -us (*i. filius spurius; aliter v. p. 1393, 12*) sceptra paterna tenet (*cf. ibid.* de coniuge natus). -us *ventris, uteri sim.; matris, viri, inimicorum, Mariae*: VVLG. gen. 30, 2 privavit te -u ventris tui (deut. 7, 13. 28, 4. 18 psalm. 126, 3. 131, 11 Mich. 6, 7 Luc. 1, 42 TERT. adv. Marc. 3, 20 p. 411, 13. 14. 16. 17 non etiam viri. *passim apud* ECCL. *cf.* DRAC. laud. dei 2, 652 -us honestatis [*i. partus legitimus*] datus est de ventre pudoris). VVLG. deut. 28, 11 abundare te ... -u uteri tui (28, 53. ENNOD. epist. 3, 15, 2 p. 82, 23 quicquid in mundana luce gignitur, -us uteri requirit et seminis. 4, 4, 2 p. 100, 10). psalm. 20, 11 -us eorum (*inimicorum*) de terra perdes et semen eorum a filiis hominum (sap. 16, 22 -us inimicorum exterminabit ignis). 106, 37 fecerunt -um nativitatis (*ἐπολησαν καρπὸν γεννήματος, i. liberos; aliter v. p. 1383, 81*). act. 2, 30 de -u lumbi eius (*cf.* TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 546, 20 ex radice Iesse et ex -u lumborum David). SACR. Leon. p. 323 beatae Mariae -um. *gen. definitivus* (*cf. p. 1389, 17. 1394, 80*): AVG. civ. 15, 3 p. 62, 17 D. naturae ... -us posteritatis (*aliter v. p. 1377, 65. 1395, 4*) non debebatur. PS. PRIMAS. in Rom. p. 436B -um subolis, quem aetas (*sc. Sarae*) non obtinuerat, fides ... promeruit. *omisso genetivo* (*pronom. poss. v. l. 58 sq.*): SEN. rem. fort. 13, 1 (*trop.*) 'amisi liberos' ... quid, si infelicem voces arborem, quod stante ipsa cadant poma? et hic (*i. filius*) tuus -us est (*cf.* VVLG. thren. 2, 20 comedent mulieres -um suum, parvulos. AVG. civ. 16, 2 p. 122, 28 D. in filio suo ..., tamquam in -u suo, id est in opere suo). APVL. met. 5, 18 te (*Psychen*) cum primum praegnatione⟨m⟩ tuam plenus maturaverit uterus, opimiore -u praeditam. TERT. adv. Val. 7 p. 185, 12 haec soboles ... facit -um: hominem et ecclesiam procreat. 10 p. 189, 13 spiritalem ... substantiam illam ... ideoque -um infirmum (*sc. Aeonis*) et feminam pronuntiatam. 12 p. 191, 20 *Aeones* -um ... perfectum compingunt, Iesum. *fort.* 38 p. 211, 14 a -bus (*sc. Aeonum? loc. corrupt., v. appar. crit.*). CLAVD. 18, 331 nascitur ad -um (*i. fetum ferendum*) mulier prolemque futuram. BACHIAR. repar. laps. 21 talem -um ex hoc matrimonio procreare, qualis provenit de Bethsabee. VEN. FORT. vita Germ. 42, 17 *mulierem* plenam gemitu, vacuatam de -u. CORP. X 1534 (= CARM. epigr. 1390, 8) ex -u mater noscitur in subole. INSCR. christ. Rossi I p. 677, 5 (= CARM. epigr. 708) nec (haec *in lapide*) mi demisisti (*coniux*) pignera, -us, quas (*sic*) desiderabas mecum.

c -us ***fundorum, agrorum,*** *praediorum aliorumque locorum; lacus v. p. 1387, 60; terrae v. p. 1387, 64 sqq.* (VARRO rust. 1, 23, 1 -um ... esse fundi eum, qui ex eo satus nascitur): PLAVT. Pseud. 1304 potesse te, scelus, Massici montis uberrumos quattuor -us ebibere (*cf. p. 1381, 78*) in hora una (*i. vindemiae proventus quattuor annorum. cf.* VVLG. Ezech. 36, 8 montes Israel, ramos vestros germinetis, -um vestrum afferatis populo meo). CATO agr. 1, 5 ad villam cum venies, videto, vasa torcula et dolia multane sint: ubi non erunt, scito pro ratione (*sc. instrumentorum*) -um esse. 4 fundus melior erit, minus peccabitur, -i plus capies (*cf.* CIC. Verr. 4, 119 res, quibus fundi -us

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et cultura continetur [*item sing.*: ALF. dig. 40, 7, 14 pr. LABEO dig. 6, 1, 78 *al.*]. VARRO rust. 1, 16, 5 refert... ad fundi -us *eqs.* [*item plur.*: IAVOL. dig. 33, 2, 41 annuos (VLP. dig. 7, 1, 20). SCAEV. dig. 33, 7, 27, 2 coacti. PAVL. dig. 8, 3, 6 exportarentur. *al.*]. NERAT. dig. 18, 3, 5 *fundo vendito* de -bus, quos interim emptor percepisset, hoc agi. GAIVS dig. 1, 8, 1, 1 -us, qui ex fundo percipiuntur, corporales sunt. VLP. dig. 5, 3, 20, 2 fundum et -us in hereditatis petitionem venire. PAVL. dig. 24, 3, 8 pr. *fundo in dotem dato* lapicidarum commodum ad maritum pertinere constat, quia palam sit eo animo dedisse mulierem fundum, ut iste -us ad maritum pertineat [*aliter v. p. 1390, 29 sqq.*]). CATO agr. 5, 6 si ita non caveris, quo impuleris, trienni -um (*sc. agri*) amittes (*cf.* CIC. Verr. 4, 117 multo ... pluris -us annui Siciliae venire potuerunt [IAVOL. dig. 33, 2, 41 VLP. dig. 7, 1, 20 *v. l. 3*]. 4, 125 [*de Sicilia*] sementi prohibita aut messe amissa -us annuus interibat. AFRIC. dig. 19, 2, 35, 1 [*de fundo*] consulto -um insequentis anni corrupisti. VLP. dig. 10, 3, 23 *socius* pecus immisit [*sc. fundo*] et effecit, ut futuri anni -us ... corrumperentur. 25, 1, 3, 1 ad perpetuam utilitatem agri... an vero ad praesentis anni -um. *cf. etiam p. 1379, 72 sq. 1383, 29. 1389, 47*). CIC. Verr. 4, 114 *concedes*, ut cum decumo -us arationis perceptus sit, neminem minus tribus decumis dedisse (4, 118 unde Apronio ad illos -us arationum hoc corollarium nummorum adderetur). Verr. 4, 137 teneo ... in mediis vectigalibus populi Romani, in ipsis -bus provinciae Siciliae furem *eqs.* 4, 178 in tuis horreis omne frumentum Siciliae ... atque omnis -us agri decumani fuisse (*item* -us agri: LIV. 34, 9, 9 agrorum exigere -us [*item plur.*: 39, 24, 2 -bus agrorum portoriisque maritimis. 45, 13, 16. VITR. 2 praef. 3 in moenia affluentibus. PAVL. FEST. p. 23 coactis. COLVM. 1 praef. 20 di -us (cultus *codd. recc.* cultum -us *unus e codd. recc.*) agrorum progeniem suam docuerant. TERT. resurr. 26 p. 63, 3. VVLG. deut. 32, 12 comederet. lev. 25, 3 colliges. AVG. civ. 22, 22 p. 606, 15 D. *seq.* frumenta. bon. coniug. 14, 16 *al.*]. LIV. 2, 23, 5 propter populationes agri non modo -u caruerit, sed *eqs.* [PAVL. FEST. p. 154 Pomona levissimo -ui agrorum praesidet, pomis. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 163 ut ille ... pro toto *agro* dedit (*sc. nummos*), ita tu pro eius partibus, id es⟨t⟩ -u]. *cf.* VARRO ling. 5, 96 ex agro ... -us capiebant. FRONTO p. 215, 13 N. ager ... uberes -us ferret [VVLG. Luc. 12, 16]. PANEG. 11 [3], 22, 1 multiplices -us uni agro dedit *deus*? 11 [3], 22, 3 *ager* assiduitate -uum in maciem decoquatur. PALLAD. 1, 5, 6 qui minimum laborem petit, -um maximum reddit [*opp.* labor *v. p. 1397, 15*]. *aliter v. p. 1390, 22*). CIC. Att. 12, 31, 2 -um ... neutrius *horti* ... novi (*cf.* COLVM. 10 praef. 3 cultus hortorum, quorum iam -us magis in usu est. *item plur.*: LABEO dig. 32, 30, 1 VVLG. Ier. 29, 5. 28 *al.*). VARRO rust. 1, 7, 2 de formae cultura hoc dico, quae specie fiant venustiora, sequi ut maiore quoque -u sint, ut qui habent arbusta, *eqs.* (*cf.* COLVM. 2, 17, 4 nisi -us arbusti id facere prohiberet. 5, 6, 37 arbustum commendabile -u et decore. LIV. 2, 5, 3 seges farris... fuisse matura. quem campi -um quia religiosum erat consumere *eqs.* FEST. p. 376 venditiones olim dicebantur censorum locationes, quod velut -us locorum publicorum venibant (FRONTIN. strat. 2, 11, 7 *plur.* PANEG. 12 [2], 14, 4 locorum et temporum -bus). VAL. MAX. 7, 1, 2 ruris -bus (*cf. p. 1378, 57*). COLVM. 7, 3, 11 ut messem vindemia, -um deinde vineaticum fetura pecoris excipiat (vinarius *v. p. 1378, 50*). PLIN. nat. 18, 41 in parvo ... agello largiores multo -us perciperet. IVLIAN. dig. 21, 2, 43 praediorum frumenta et vinum -um recte dicimus (36, 1, 28 [27], 11 -us praediorum vel ipsa praedia [*plur.*: AFRIC. dig. 41, 1, 40 consumptos. PAPIN. dig. 33, 2, 25 *syn.* reditus. VLP. dig. 24, 1, 17 pr. *al.*]. VLP. dig. 42, 5, 8, 1 *sing. al.* [*aliter v. p. 1389, 36 sqq.*]). VLP. dig. 7, 1, 9, 6 seminarii ... -um (-us *et* seminarios ... -us. *v. l.*) ... ad fructuarium pertinere, ita tamen, ut et vendere ei et seminare liceat. TRACT. in Luc. 5 pr. *palus Genesareth* periculosa navigio, piscibus copiosa, naufragio perfida, multitudine -uum fida. PS. ASCON. Verr. 2, 1 p. 248, 22 St. bona in ipsis possessionibus, fortunae in -bus earum *sunt*. VVLG. Sirach 24, 42 inebriabo prati mei -um. MARCELL. chron. II p. 86, 456, 28 lucustarum agmina -um Phrygiae vastaverunt. -us *terrae sim.* (*adi.* terrestris, terrenus *v. p. 1388, 7*): CIC. Cato 5 in arborum bacis terraeque -bus (*item plur. et addito gen.*: VARRO rust. 1, 2, 5 terrae -os omnis interire [VVLG. lev. 23, 39 omnes]. COLVM. 8, 16, 6 percipere [*seq.* ex mari reditum constituat]. PS. APVL. Ascl. 25 corrumpentur. ITALA deut. 26, 2 [Lugd.] de initiis -u⟨m⟩ [*gen. plur.*] terrae tuae [ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν καρπῶν, VVLG. de ... tuis frugibus primitias]. VVLG. gen. 4, 3. 43, 11 optimis. num. 13, 21. 27 deut. 1, 25. 28, 33. I Macc. 11, 34 *v. p. 1380, 72*. Iob 31, 39. PRAEDEST. 1, 28 p. 597[A] et ovium. PAVL. PETRIC. Mart. 3, 108 aeris et nemoris -us terraeque marisque). CIC. Cato 51 me... non -us modo, sed etiam ipsius terrae vis ac natura delectat (*item sing. et addito gen.*: IVV. 7, 103. VVLG. deut. 7, 13 benedicet ... -ui terrae tuae, frumento tuo atque vindemiae, oleo, et armentis. 28, 4. 18. Is. 4, 2 sublimis. Ier. 2, 7. Mal. 3, 11 Iac. pretiosum. psalm. 104, 35). VARRO rust. 1, 1, 5 qui omnis -us agriculturae continent, Iovem ac Tellurem. 1, 3 terra maximos ... reddat -us (*item plur.*: OV. fast. 4, 672 *v. p. 1386, 17*. GERM. 117 -us ... dabat ... sponte sua tellus [VVLG. gen. 4, 12 non dabit tibi -us suos (I Macc. 14, 8). psalm. 66, 7 terra dabit -um suum (84, 13 Iac. 8, 18)]. QVINT. inst. 5, 11, 24 *terra* neglecta sentes ac dumos, culta -us creat. VVLG. lev. 25, 19 gignat humus vobis -us [*seq.* fruges]).

OV. Pont. 1, 4, 14 -bus assiduis lassa senescit humus. 3, 8, 16 terra ... de -u, quam sit amara, docet. COLVM. 2, 1, 4 ne lassitudo quidem soli minuit agricolae -um. 2, 1, 7 maiorem ... -um percipere, si ... stercoratione terra refoveatur. PLIN. nat. 17, 33 (*de terra rubrica et argilla*) quamquam non quod operi, hoc et -ui adversum. TERT. adv. Marc. 1, 28 p. 330, 12 terram ... -um non relaturam. *al. adde*: VARRO rust. 2 praef. 5 stercoratio ad -us terrestres aptissima (COLVM. 6 praef. 2 *plur. aliter v. p. 1390, 49*). VITR. 8 praef. 3 terrenus -us escarum praestans copiis supervacuis desiderationes alit (AVG. doctr. christ. 3, 5, 9 *plur.*).

d *t. t. iurisconsultorum de* ***proventu rerum*** (*hominum, servorum sim. v. l. 16. 27 sqq.*; -us *ex pecunia v. sub 2 p. 1390, 3; aliquot loci fortasse spectant ad b* [-us *bestiarum*] *et c* [-us *fundorum sim.*]): CIC. fin. 1, 12 an partus ancillae (*cf. l. 27*) sitne in -u habendus, disseretur inter principes civitatis (VLP. dig. 24, 3, 7, 14 *cretifodinae*. 36, 1, 23 [22], 3 *partuum partus. al.*). S. C. Trebell. [dig. 36, 1, 1, 2) in ... fideicommissariis hereditatibus, si qua de his bonis iudicia penderent, ex his eos subire, in quos ius -usque transferretur. LABEO dig. 6, 1, 78 nihil eius fundi -uum nomine te dare (VENVL. dig. 43, 24, 12 GAIVS dig. 39, 5, 11 PAVL. dig. 6, 1, 27, 1 *al. v. etiam l. 62. 74. cf.* VLP. dig. 5, 3, 2 mercedes ... loco sunt -uum. 22, 1, 34 usurae vicem -uum optinent). IAVOL. dig. 33, 2, 42 in -u id esse intellegitur, quod ad usum hominis introductum est (*ibid. oleam immaturam lectam* in -u non esse. POMPON. dig. 50, 16, 121 usura pecuniae ... in -u non est, quia non ex ipso corpore, sed ex alia causa est, id est nova obligatione. GAIVS dig. 7, 4, 30. 22, 1, 28, 1 partus ... ancillae [*cf. l. 16*] in -u non est, itaque ad dominum proprietatis pertinet: absurdum enim videbatur hominem in -u esse, cum omnes -us rerum natura hominum gratia comparaverit. VLP. dig. 7, 1, 68 pr. neque in -u hominis homo esse potest. 24, 3, 7, 13 nec in -u est marmor, nisi tale sit, ut lapis renascatur. PAVL. dig. 7, 1, 48. 41, 1, 48, 2. 41, 3, 4, 19 *al.*). IVLIAN. dig. 21, 2, 43 vitulum -um esse vaccae (GAIVS dig. 22, 1, 28 pr. in pecudum -u etiam fetus est sicut lac et pilus et lana (*cf. etiam p. 1385, 51 sqq. 1391, 31*). IVLIAN. dig. 22, 1, 25 pr. qui scit fundum sibi cum alio communem esse, -us, quos ex eo perceperit invito ... socio, non maiore ex parte suos facit, quam *eqs.* (*ibid.* 1. 2 POMPON. dig. 22, 1, 45 AFRIC. dig. 41, 1, 40 VLP. dig. 13, 7, 22, 2 PAVL. dig. 5, 3, 40, 1. 41, 1, 48 pr. 1 *al.*). POMPON. dig. 7, 1, 69 (*de pecore*) sicut substituta statim domini fiunt, ita priora quoque ex natura -us desinunt eius esse. 15, 2, 3 ut peculio, -bus vel pecorum fetu ancillarumque partubus (*item distinguntur* partus: POMPON. dig. 18, 1, 8 pr. *plur., ut etiam* MAECIAN. dig. 35, 2, 30 pr. PAPIN. dig. 22, 1, 2. VLP. dig. 3, 5, 3, 6 partus ⟨et fetus⟩ et -us. 4, 2, 12 pr. partus ancillarum et fetus pecorum et -us restitui et omnem causam [16, 3, 1, 24 et -us in hanc actionem venire et omnem causam et partum]. 5, 3, 20, 3. 36, 4, 5, 8. 44, 2, 7, 3. PAVL. dig. 12, 4, 12 -us ... donatarum rerum et partus. 12, 6, 65, 5. 41, 3, 4, 5. 41, 10, 2 partum ... emptae ancillae pro nostro possidemus, similiter -us rei emptae. *singulariter*: VLP. dig. 18, 2, 4, 1 *cf. etiam infra l. 73*). POMPON. dig. 16, 1, 32, 1 si mulier rem ... recipere velit, -us etiam liberos recipit. 23, 2, 32 si ex lapicidinis fundi dotalis lapidem vel arbores, quae -us non essent, ... vendiderit *eqs.* (VLP. dig. 5, 3, 27 pr. *cf.* VLP. dig. 24, 3, 7, 12 *arbores*, si hae -us intelleguntur). POMPON. dig. 23, 3, 66 locet hunc usum -um (*sc. fundi*) mulieri maritus, ut ipsum quidem ius remaneat penes maritum, perceptio vero -uum ad mulierem pertineat. 24, 3, 67 -us ex eo *peculio* percepti quomodo cuiuslibet rei dotalis ad maritum pertinebunt (*cf.* VLP. dig. 23, 3, 7 pr. dotis -um ad maritum pertinere; ... cum enim ipse onera matrimonii subeat, aequum est eum etiam -us percipere. *item* dotis: *ibid.* 1. 2. 23, 3, 10, 4. 23, 4, 11 ab oneribus matrimonii *separare*. PAVL. dig. 23, 4, 28 onera matrimonii -us [*dotis*] relevaturi sunt. *al.*). AFRIC. dig. 46, 6, 10 (*de re pupilli*) si ... tutor ... moram fecerit, certum est et -uum nomine (*v. l. 19. 74*) et usurarum medii temporis tam fideiiussores eius quam ipsum teneri (*item distinguuntur* usurae: GAIVS dig. 35, 2, 73, 4 ex -bus vel usuris. inst. 2, 280 fideicommissorum. PAPIN. dig. 22, 1, 3, 2 -us hereditatis et pecuniae usura. 36, 1, 60 [58], 5 -us et usurae ..., item mercedes [*cf. l. 72*] praediorum. VLP. dig. 5, 3, 20, 12 utrum ipsius rei et -uum an pretii et usurarum. 24, 1, 17 -us ... et usuras licitam habere donationem. 36, 3, 1, 13 ex -bus vel usuris. 40, 5, 24, 14. PAVL. dig. 12, 1, 40 sicut est in -bus, idem et in usuris. 46, 1, 59 rationem -uum et usurarum. sent. 3, 8, 4 legatorum -us et usurae. COD. Iust. 4, 32, 26 pr. *al.*). GAIVS dig. 17, 2, 34 sive -us mercedesve unus perciperet (*item distinguuntur* mercedes [*cf. l. 66*] *et* pensiones: 39, 5, 11 neque partus nomine neque -uum neque pensionum neque mercedum. VLP. dig. 22, 1, 36 praediorum urbanorum pensiones pro -bus accipiuntur. 24, 37, 11 de pensionibus... praediorum urbanorum idem est quod in -bus rusticorum. 30, 39, 1 quod in -bus dicitur, hoc et in pensionibus urbanorum aedificiorum dicendum est. COD. Iust. 3, 31, 12, 1 pecuniam cum usuris ..., agrum cum -bus..., domum cum pensionibus. 5, 13, 1, 7[b] -bus ... immobilium rerum ... similique modo pensionibus. *al.*). GAIVS dig. 22, 1, 19 pr. neque ... nudae proprietatis ... -us ullus intellegi potest, neque usus -us rursus -us eleganter computabitur. *ibid.* si vestimenta ... petita sint, in -u haec numeranda esse, quod locata ea re mercedis nomine capi potuerit (22, 1, 19 iter

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

... et actus si petitus sit, vix est, ut -us ulli possint aestimari, nisi si quis commodum in -bus numeraret, quod *eqs.* VLP. dig. 47, 2, 48, 6 *sing. al.*). PAPIN. dig. 34, 9, 18 pr. (*de tacito fideicommisso*) pretia -uum (*ter*). VLP. dig. 5, 3, 20, 12 non pretia rerum, sed ipsae res veniunt in petitionem hereditatis et -us earum. 7, 1, 7 pr. usu -u legato omnis -us rei ad fructuarium pertinet. 13, 7, 22, 2 a praedone ...-us et vindicari extantes possunt et consumpti condici (*sim.* COD. Iust. 4, 9, 3. 9, 32, 4, 2 *ibid.* absumpti). 24, 3, 7, 12 *arbores caeduas* in -u cedere. *ibid. arbores tempestatis vi caesas* nec in -um cedere non magis quam si thensaurus fuerit inventus: in -um enim non computabitur. *huc addam*: VVLG. IV Esdr. 8, 10 imperasti ... ex ipsis membris, hoc est mamillis, praebere lac -ui mamillarum, ut nutriatur id, quod plasmatum est (*cf.* ITALA IV Esdr. 8, 10 [Ps. Ambr. de anima p. 228, 35] ut ... praebeatur lac, -um mamillarum, ut nutriatur *eqs.*). psalm. 103, 13 de -u operum tuorum ... satiabitur terra (*aliter v. p. 1375, 55. 1392, 81*).

accedit gen. defin. (*cf. etiam p. 1386, 52. 1394, 80*): FAST. Praen. Apr. 13 (Corp. I² p. 236) omnium annorum vini -um (*cf.* VVLG. psalm. 4, 8 a -u frumenti, vini et olei sui multiplicati sunt [*ἀπὸ καρποῦ σίτου καὶ οἴνου καὶ ἐλαίου*]. *cf. etiam p. 1379, 1 sqq.*). COLVM. 7, 3, 10 quotidie minuitur -us lanae. 7, 3, 13 iis submotis -us lactis ex matribus non minor percipitur (*cf.* PROB. Verg. georg. praef. p. 326, 1 *pastores* contenti tamquam mercede -u casei vel lactis). 9, 8, 5 minor -us mellis respondet (*cf.* 9, 15, 13 [*de melle*] dum musteus -us defervescat). 9, 16, 1 cerae -us quamvis aeris exigui non tamen omittendus est.

2 *spectat ad* ***lucrum, quaestum ex bestiis, locis variisque rebus captum*** (*t. t. iurisconsultorum i. q.* ‘*reditus purus*’ *[definitionem v. p. 1390, 73]; modo accedit gen., modo* ex, *modo absolute usurpatur*): LEX XII tab. 12, 3 (Fest. p. 376) -us duplione damnum decidito. CAECIL. com. 203 tu illum -u (furto *Bücheler*) fallas (*cf.* COD. Iust. 6, 25, 7 [6] pr. liberos ... omni paene -u paterno defraudari). TER. Phorm. 680 opportune adeo argentum nunc mecum attuli, -um, quem Lemni uxoris reddunt praedia (*cf.* CIC. Catil. 2, 18 quodsi maturius facere voluissent neque ... certare cum usuris -bus praediorum, ... locupletioribus his ... uteremur [Att. 11, 2, 2 in quos ... sumptus abeunt -us praediorum. PAPIN. dig. 8, 3, 4 praedii -us maxime in pecore consistat. 35, 2, 15, 6 *plur. al.*]. GAIVS dig. 4, 4, 27, 1 praedia cum -bus restituere. SCAEV. dig. 33, 2, 17 perceptos [*sc. ex praediis*] -us restituendos [*syn.* reditus]. PAPIN. dig. 24, 3, 42, 1 -us ex praediis ... perceptos et mulieris oneribus ... absumptos. *aliter v. p. 1387, 53 sq.*). TER. Phorm. 1013 haecine erat, quae nostros minuit -us, vilitas (*cf.* CIC. ad Q. fr. 1, 1, 34 imperium cum retineri sine vectigalibus nullo modo possit, ... parte aliqua suorum -uum pacem sibi sempiternam redimat. parad. 45 qui exercitum alere posset suis -bus). CIC. Manil. 15 neque ex portu neque ex decumanis neque ex scriptura vectigal conservari potest: qua re saepe totius anni -us ... uno belli terrore amittitur (PAVL. dig. 24, 3, 8, 1 [*de fundo*] quod in sementem erogatur, si non responderint messes, ex vindemia deducetur, quia totius anni unus -us est [*aliter v. p. 1379, 72. 1383, 29. 1387, 12*]). CIC. leg. agr. 2, 80 an obliti estis ..., amissis ceteris vectigalibus quantos agri Campani -bus exercitus alueritis? 2, 81 agri Campani vectigal cum eiusmodi est, ut ... praesidiis oppidorum tegatur, tum nec bellis infestum nec -bus varium nec caelo ac loco calamitosum esse solet (LIV. 28, 39, 12 vectigal ex agro eorum [*Saguntinorum*] capimus, quod nobis non -u iucundius est quam ultione. SVET. Cal. 16, 3 adiecit et omnem -um vectigaliorum et reditum medii temporis. *cf.* CORP. III 781, 23 cum Illyrici -um [*i. vectigal portorii Dalmatiae Pannoniae Moesiaeque*] per ambitionem deminui non oporteat). leg. agr. 2, 83 Asia multos annos vobis -um non tulit, Hispaniarum vectigal temporibus Sertorianis nullum fuit. dom. 60 cum omnium locupletium fortunas, omnium provinciarum -us ... devorasses (epist. 2, 12, 2 omnis -us provinciae non confero. TAC. ann. 2, 42 -bus eius *provinciae* levari posse centesimae vectigal. *cf.* HOR. epist. 1, 12, 1 -bus Agrippae Siculis, quos colligis, Icci, si recte frueris *eqs.*). Att. 12, 2, 2 si quaeris, quid putem, ego -um (*sc. negotii*) puto. 16, 1, 5 quare plus permutasti quam ad -um insularum. parad. 49 illi (*sumptuoso*) ... non modo ad sumptum ille est -us (*sc. ex praediis perceptus*), sed etiam ad faenus exiguus. nat. deor. 1, 122 prata et arva et pecudum greges diliguntur isto modo, quod -us ex eis capiuntur ([*antec.* utilitates]. *item* -us capere ex pecude, grege, bestia *sim.*: off. 2, 14 tempestivos. VARRO rust. 2, 1, 11 maximi [LIV. 24, 3, 6 magni]. 2, 1, 12 *plur.* 3, 4, 1 ex pavonibus ... maiores quam e gallinis [*seq.* lucrum]. *cf.* CIC. off. 2, 14 qui ... ex bestiis -us aut quae commoditates ... percipi possent. VARRO ling. 5, 96 ex qua *pecude* -us maior. rust. 3, 2, 11 utrum propter oves an propter aves -us capias. *ibid.* anne dulcior est -us ... ex bubulo pecore ... quam ex apibus [COLVM. 6 praef. 1 ille -um e terra speret, hic ex pecore]. *adde*: VARRO rust. 3, 8, 3 [*aestate, ubi plurimi pulli ad farturam meliores gignuntur*] eorum [*turturum*] -us id temporis maxime consistit. COLVM. 6 praef. 5 quin mediocrem neglegentiam domini -us pecoris exsuperet. 8, 13, 3 *genus anserum nutriendum est*, non quia magni sit -us, sed quia minimi oneris [*aliter v. p. 1385, 51 sqq.*]). CIC. de orat. 1, 249 res rusticas vel -us causa vel delectationis invisere (*item opp.* delectatio: VARRO Men. 295 utrum -uis [-uus *var. lect.*] an delectationis causa. rust. 1, 4, 1 utilitas quaerit -um, voluptas delectationem. 3, 3, 1. 3, 4, 2. 3, 6, 1 *al.* [*v. p. 1395, 39*]. *cf.* PALLAD. 1, 1, 2 ratione voluptatis et -us). CIC. off. 1, 25 cuius (*pecuniae*) -bus exercitum alere non posset (*cf. p. 1389, 45.* CAES. Gall. 6, 19, 2 huius omnis pecuniae ... -us ... servantur; uter eorum [*i. mariti et uxoris*] vita superavit, ad eum pars utriusque cum -bus [-u *v. l.*] superiorum temporum pervenit. CORP. XIV 2795 at quos ex reditu eius pecuniae -um semper desideret pervenire. TERT. adv. Marc. 4, 17 p. 473, 19 ut -um fenoris eradicaret. *aliter v. p. 1393, 46*). CATVLL. 114, 4 -us sumptibus exuperat *sive saltus Firmianus sive Mentula* (*item opp.* sumptus: CIC. *p. 1389, 37. 68.* VARRO rust. 1, 8, 1 [*de vinea*] sumptu -um devorare. 1, 22, 2 [*de rebus ad fundum colendum necessariis*] sumptu -um non extenuabunt. PAPIN. dig. 6, 1, 48 sumptus in praedium ... facti ... servantur, si -uum ante litem contestatam perceptorum summam excedant. 20, 1, 1, 4 [*de praedio*] maiores sumptus quam -us fuissent. 24, 3, 42, 1 *plur., item* VLP. dig. 5, 3, 37. 10, 3, 4, 3. 10, 3, 6 pr. 17, 1, 10, 9. 42, 8, 10, 20 PAVL. dig. 6, 1, 31 COD. Theod. 12, 3, 2, 1 *al.*). VARRO Men. 5, 30 -uis causā (ling. 5, 34 -us causa, *item* rust. 3, 1, 9. 3, 4, 2 *v. l. 1. p. 1389, 83.* 3, 5, 1. 3, 7, 2 *al.*). rust. 1, 2, 23 ex iis (*figlinis*) capiendi -us (CORP. XII 2461 ob donum figlinarum, quem ... vicanis ... donavit ad epulum pa⟨rand?⟩um cum suo -u). rust. 1, 4, 3 utilissimus ... is ager, qui salubrior est quam alii, quod ibi -us certus. contra ... in pestilenti calamitas ... colonum ad -us pervenire non patitur. etenim ubi ratio cum orco habetur, ibi non modo -us est incertus, sed etiam colentium vita (*seq.* alea domini vitae ac rei familiaris [*sim.* COLVM. 1, 3, 2]. *cf.* FIRM. math. 6, 32, 10 faciet ... cultorem agrorum et cui ex his -bus maxima praesidia patrimonii conferantur. *aliter v. p. 1387, 24 sqq.*). rust. 1, 16, 4 quorum (*fabrorum*) non numquam unius artificis mo⟨r⟩s tollit fundi -um (IAVOL. dig. 23, 5, 18, 1 -us [*sc. fundi dotalis*] ... ad virum pertinere ait Labeo. puto potius pro portione -us virum habiturum, reliquos mulieri restiturum. IVLIAN. dig. 23, 3, 47 ex -bus fundi [AFRIC. dig. 44, 1, 18 *al.*]. *cf.* VARRO rust. 3, 2, 13 ex una villa maiores -us capere, quam alii faciunt ex toto fundo [*item* ex fundo: COLVM. 4, 3, 6 magnos. POMPON. dig. 18, 1, 6, 1 *plur.* 35, 1, 1, 3 *plur.* VLP. dig. 17, 1, 10, 2 *plur. al.*]. PAVL. dig. 4, 4, 24, 2 fundum cum -bus reddere. *aliter v. p. 1386, 84 sqq. adde*: SCAEV. dig. 19, 2, 61 pr. *colonus* vineas instituit et propter earum -um denis amplius aureis annuis ager locari coeperat). rust. 1, 69, 1 diutius servata non modo usuram adiciunt, sed etiam -um duplicant. 2 praef. 5 -us tolli possunt non mediocres ex *eqs.* 2, 1, 24 quot greges et quantos sit pasturus, ne aut saltus desint aut supersint et ideo -us dispereant. 3, 1, 10 quo ornatior ea (*villa*) esse posset -u. 3, 2, 20 villa, in qua propter pastiones -us capiuntur magni (*cf.* 3, 1, 9 *liber tertius* de villaticis -bus. *cf. etiam l. 33*). 3, 6, 3 *ternos pullos* quinquagenis denariis vendit, ut nulla avis hunc assequatur -um (*fere i. q. pretium*). TIB. 1, 1, 41 non ego divitias patrum -usque requiro, quos tulit ... messis avo. LIV. 5, 20, 8 sentire praedae -um. 8, 28, 3 florem aetatis eius -um adventicium crediti ratus. 21, 7, 3 in tantas ... creverunt opes seu maritimis seu terrestribus -bus (*aliter v. p. 1388, 7*). 45, 40, 2 partim ex -u metallorum partim ex vectigalibus aliis. COLVM. 6 praef. 4 interroganti, quid faciendo satis uberes -us percepturus esset, affirmavit *Cato*, si mediocriter pasceret (*antea*: celeriter locupletari). PLIN. nat. 29, 17 solam hanc artium Graecarum (*i. medicinam*) nondum exercet Romana gravitas, in tanto -u paucissimi Quiritium attigere (*antec.* quaestus). TAC. ann. 4, 6 frumenta et pecuniae vectigales, cetera publicorum -uum societatibus equitum ... agitabantur (*cf.* 13, 50 -us, quibus res publica sustineretur, deminuerentur [*antec.* cuncta vectigalia]). ann. 11, 20 recluserat specus quaerendis venis argenti; unde tenuis -us nec in longum fuit, at legionibus cum damno labor. LAVD. [Turiae] Dessau 8393 II 3 familia, nummis, -bus ⟨deceptis a⟩dversariorum custodibus apsentiam meam locupletasti. ALF. dig. 38, 1, 26, 1 quantum ex illorum operis -us, non quantum ex incommodo dando illis ... commodi patronus consecuturus esset. LABEO dig. 6, 1, 79 si hominem a me petieris et is post litem contestatam mortuus sit, -us, quoad is vixerit, aestimari oportet (*ibid.* -us eius temporis aestimari. PAPIN. dig. 6, 1, 62 pr. *plur., item* VLP. dig. 10, 4, 9, 6 PAVL. dig. 6, 1, 31. 33 *al. cf.* VLP. dig. 6, 1, 17, 1 -uum rationem [PAVL. dig. 6, 1, 33. 6, 1, 35 pr. *al.*]. COD. Iust. 4, 50, 5 [*a. 290*] habita ...-uum taxatione. 5, 10, 1, 1 [*a. 392*] omnia ... cum competentibus -bus ad liquidum deducta ratione restituet). IAVOL. dig. 35, 1, 40, 1 quod non deductis -bus impensarum ratio haberi debeat (*item opp.* impensae: IVLIAN. dig. 10, 2, 51 pr. *plur.* GAIVS dig. 7, 7, 4 [*quae antecedunt, v. p. 1391, 30*] ut in ceteris rebus -us deductis necessariis impensis intellegitur, ita et in operis servorum [VLP. dig. 24, 3, 7 pr. -us eos esse constat, qui deducta impensa superierunt. PAVL. dig. 5, 3, 36, 5 -us intelleguntur deductis impensis, quae quaerendorum cogendorum conservandorumque eorum gratia fiunt] VLP. dig. 10, 3, 4, 3 *plur.* [*ibid. etiam opp.* sumptus], *item plur.* 24, 3, 7 pr 25, 1, 3, 1 PAVL. dig. 12, 6, 65, 6. 17, 2, 38, 1. 22, 1, 38, 14. *cf.* VLP. dig. 22, 1, 46 quod in -us redigendos impensum est, non ambigitur ipsos -us deminuere). CELS. dig. 36, 1, 33 (32) ex his verbis ... id est ‘pecuniam’, existimo etiam -us, quos ex hereditate percepit, restituere eum debere (*cf.* IVLIAN. dig. 36, 1, 28 [27], 1 ex rebus hereditariis percepti [PAVL. sent. 5, 9, 1 duplos -us praestare rerum here-

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ditariarum]. 36, 1, 28 [27], 16 partem hereditatis cum -bus restituere [PAPIN. dig. 5, 2, 16, 1 hereditatem cum -bus restitui]. AFRIC. dig. 5, 3, 36 *hereditate petita* eos -us, quos possessor percepit, omnimodo restituendos. SCAEV. dig. 5, 3, 58 -us ... ex ea possedit, sed erogationem in honorem filii ... fecit ex ea *pater*. PAPIN. dig. 35, 2, 15, 3 -us hereditatis post mortem avi percepti pari pecunia debito tutelae compensabuntur. *al.*). IVLIAN. dig. 36, 1, 28 (27), 16 ex incremento et -bus eius summae (*cf.* AFRIC. dig. 35, 2, 88, 3 conferre ... ei -us quinquaginta [*sc. milium sestertium*] medii temporis [*antec.* ex reditu eius summae]. IVVENC. 4. 235 ille ... cui unius credita cura talenti, telluri infodiens servat sine -bus aera. *cf. etiam p. 1390, 4 sqq.*). IVLIAN. dig. 36, 1, 28 (27), 16 quadrante bonorum eius⟨que⟩ quadrantis -bus. *ibid.* si adiectis -bus quantitatem partis dimidiae hereditatis ... non minuet. *ibid.* si vero -us quantitatem partis dimidiae exuberant, quadranti tuo et -bus eius accedet. *ibid.* quadrantem ⟨et -us eius, praeterea, si eius, quod quadrantem⟩ excedit, -us in tantum excreverit, ut *eqs.* (*cf.* PAPIN. dig. 35, 2, 15, 6 quartam et quartae -us habeat [VLP. dig. 36, 1, 23 (22), 2 PAVL. dig. 35, 2, 18, 1. 35, 2, 24, 1]. PAVL. dig. 4, 2, 21, 2 non quanti fundus, sed quanti possessio est, eius quadruplum vel simplum cum -bus consequetur). POMPON. dig. 7, 1, 32 ex saltibus ... pastione -us perciperetur (PAVL. dig. 33, 7, 9 *plur.*). 31, 43, 2 si in diem fideicommissum relictum sit, ... interesse, cuius causa tempus dilatum sit, utrumne heredis, quo casu heredem -um retinere debere, an legatarii ...; tunc enim -us praestandos et antecedentis temporis (PAVL. dig. 32, 26 is qui fideicommissum debet, post moram non tantum -us, sed etiam omne damnum, quo affectus est fideicommissarius, praestare cogitur. *item opp.* damnum: MARCIAN. dig. 36, 1, 34 (33) ut usque ad summam quadringentorum damni et -us computentur [dampna et, damnorum *v. l.*; *an* damna et -us compensentur *Mommsen*]). GAIVS dig. 7, 7, 4 -us hominis in operis constitit et retro in -u hominis operae sunt (*quae sequuntur, v. p. 1390, 73; cf. etiam p. 1388, 22*). PAPIN. dig. 5, 3, 51, 1 -uum ante hereditatem petitam perceptorum usurae non praestantur (34, 9, 18 pr. bonorum ... -us dumtaxat deberi, non etiam usuras eorum. PAVL. dig. 22, 1, 15 neque eorum -uum, qui ... restituendi sunt, usuras praestare oportere, neque eorum, qui prius percepti quasi malae fidei possessori condicuntur). VLP. dig. 3, 5, 7 (8), 1 (*de negotiis gestis*) si ampliores quam oportuit -us fuero consecutus, debeo hoc ipsum tibi ... praestare. 8, 5, 4, 2 qui -us esse servitutis possunt. 8, 5, 6, 6 veniunt et -us in hac actione (*sc. confessoria*), id est commodum, quod haberet, si onera aedium eius vicinus sustineret. 24, 3, 7, 1 -us dividi (PAVL. dig. 22, 1, 38, 4). VLP. dig. 42, 5, 8, 2 de ... ceterarum ... rerum -bus idem erit dicendum, ut ... locentur, puta mercedes servorum vel iumentorum (*cf.* COD. Theod. 4, 8, 6, 5 [*a. 323*] ex earum rerum quaestu ac -bus [*seq.* ex earum rerum emolumentis]). PAVL. dig. 6, 1, 31 cum de -bus servi petiti quaeritur. *ibid.* -us ... qui ex artificio eius percipi potuerunt. 39, 4, 11, 5 maximos -us ex redemptione vectigalium consequuntur (*cf. p. 1389, 53 sqq.*). PANEG. 11 (3), 14, 2 stipendiis provinciarum et patrimonii sui -bus (CAPITOL. Pius 7, 9 patrimonium privatum in filiam contulit, sed -us rei publicae donavit. *cf. supra l. 8. p. 1390, 4*). VVLG. lev. 25, 27 computabuntur -us ex eo tempore, quo vendidit, et quod reliquum est, reddet emptori sicque recipiet possessionem suam. prov. 10, 16 opus iusti ad vitam, -us autem impii ad peccatum (15, 6 in -bus impii conturbatio). 16, 8 melius est parum cum iustitia, quam multi -us cum iniquitate. Rom. 15, 28 (*collatione in pauperes*) hoc ... cum consummavero et assignavero eis -um hunc (*gr.* σφραγισάμενος αὐτοῖς τὸν καρπὸν τοῦτον). COD. Theod. 4, 18, 1 (*a. 369*) simplorum -uum praestationem. *ibid.* duplos -us (4, 19, 1 pr. [*a. 380*]. 9, 42, 19 [*a. 405*]. *cf. p. 1390, 84*). CONC. Rom. a. 502 p. 451, 3 cum -bus ... alienata reposcere. LEX Visig. Eur. 321 -os ... omnes (*sc. facultatis*) ... percipiat et una cum filiis communibus consumat *pater* (4, 2, 13). GREG. M. epist. 5, 12 ut, cuius -us ecclesiae percipit, operam studeat sollerter impendere.

B ***translate,*** *i. q.* ***consecutio,*** *commodum, utilitas* (*partim aperta, partim occulta imagine; cf. adnotationem p. 1377, 10*):

1 *additur genetivus rei, ex qua percipitur fructus* (*gen. defin. v. p. 1394, 80 sqq. gen. subi. v. p. 1395, 17 sqq.*): -us *vitae plur.*: LVCIL. 433 quibus -bus me decolavi victūs. CIC. Mur. 48 incommodo morbi etiam ceteri vitae -us relinquendi. LVCR. 3, 1007 nec ... explemur vitai -bus umquam. LAVD. [Turiae] (Corp. VI 1527 II 58 [= Dessau 8393 II 68]) -ús vítae tuae nón dérunt ⟨m⟩ihi. VAL. MAX. 7, 8, 9 homo vitae -bus ... cariturus. FRONTO p. 41, 19 N. -us vitae meae omnis in te ... constitui. *tropice*: SEVERIN. doctr. p. 129 pleni ... -bus vitae. GREG. M. moral. 10, 15 -us vitae, quos in fine retribuit *deus*. *huc spectat*: VVLG. prov. 1, 31 comedent ... -us viae suae. *sing.* (*cf. etiam p. 1377, 23*): CIC. Catil. 3, 28 mihi ... quid est, quod iam ad vitae -um possit acquiri? Marcell. 3 -um omnis ante actae vitae hodierno die maximum cepit (*cf.* Phil. 2, 33). div. 2, 24 omnem -um vitae superioris perdidissent. PROP. 2, 15, 49 tu modo, dum lucet, -um ne desere vitae (*cf.* CARM. poet. min. V 108, 53 miseri, quos vitae -us ademtus deseruit. 108, 69 quem -us vivendi, vita reliquit). CVRT. 6, 9, 2 is primus (spiritus *codd.*), immo unus vitae meae -us est *seq. inf.* TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 329, 3 *libidinem*, summum ... -um vitae omnibus, qui deum non timent. LAMPR. Heliog. 5, 5 eum -um vitae praecipuum exstimans, si *eqs.* PRISCILL. tract. 1, 40 p. 33, 11 -us vitae est probari ab eis, qui *eqs. tropice*: ITALA Os. 10, 12 (Hier. epist. 64, 20, 5) seminate ... in iustitia et metite -um vitae (VVLG. in ore misericordiae). PRISCILL. tract. 7, 117 p. 85, 12 virentis intellectus palmites proferatis maturos et permanentes honestae vitae -us.

-us *industriae, laboris, studiorum, virtutum variarum (vitiorum v. p. 1393, 9 sqq.), factorum sim.*: RHET. Her. 2, 31, 50 industriae -us ex tua conscientia capiemus (CIC. Verr. 1, 32 *v. l. 11* epist. 4, 6, 2 omnis me et industriae -us et fortunae perdidisse. SALL. Catil. 35, 3 -u laboris industriaeque ... privatus. PLIN. epist. 8, 6, 6 *sing.* FRONTO p. 177, 23 N. *sing.*). CIC. Verr. 1, 32 mei laboris industriae diligentiaeque -um capiam (*item sing.*: 2, 2 me laboris ..., vos virtutis ... laturos. Pis. 63 -um laborum ..., praemia periculorum ... contemnere. div. 2, 5. ad Brut. 1, 3, 2 [= 9, 10, 2] multarumque vigiliarum -um cepi maximum [CVRT. 9, 6, 26 maximus laborum atque operum ... erit -us, si *eqs.* PLIN. epist. 9, 23, 5 magnum]. CIC. epist. 7, 1, 14 expecto. 10, 10, 2 honestissimum [VVLG. sap. 3, 15 gloriosus]. SALL. Catil. 35, 3. LIV. 25, 31, 7 periculorumque. SEN. Herc. f. 655 optimo. 1253 nullus ex te. nat. 5, 18, 7 ac metus. QVINT. inst. 2, 7, 5. 6 pr. 2. SIDON. epist. 2, 10, 1 copiosissimum ... adipiscimur. *al. plur.*: CIC. Cael. 80 nervorum ac laborum ... -us uberes diuturnosque capietis. prov. cons. 35 ad suorum laborum -us pervenire. OV. epist. 12, 174. SEN. dial. 6, 12, 2 provenerunt ... magni -us laborum ex ipsa educatione. *cf.* VAL. MAX. 8, 11 pr. labor ... -u suo non carebit. *accedit* ex *v. p. 1396, 28*). CIC. Verr. 2, 20 vestra dignitas mihi -um diligentiae referret (1, 32 *v. l. 11*. Brut. 222 ceperat. epist. 5, 20, 4 me et liberalitatis -u privas et diligentiae et ... prudentiae. RVT. LVP. 1, 4 *sing.*). Manil. 59 cepit magnum suae virtutis -um ac dignitatis (Pis. 59 honestissimus. Lael. 70 ingenii et virtutis omnisque praestantiae ... maximus capitur. BELL. Alex. 32, 3 dignum. SEN. dial. 7, 23, 3 *sing.* QVINT. decl. 315 p. 240, 19 *sing.* SVET. Cal. 4 uberrimum tulit [PANEG. 10 (4), 33, 1 uberes]. APVL. Plat. 2, 10 exoptatissimus). Sull. 1 modestiae -um aliquem percipere (*cf.* CAES. civ. 1, 74, 7 magnum ... lenitatis ... ferebat. CVRT. 4, 10, 23 mansuetudinis et continentiae ferat -um. IVST. 4, 2, 4 moderationis haud mediocrem -um tulit. SALV. eccl. 4, 30 magnos abstinentiae -us capis). CIC. Arch. 1 earum rerum (*i. ingenii, dicendi exercitationis, rationis*) ... Licinius -um a me repetere ... debet. Sest. 68 cui (*Pisoni*) -um pietatis suae neque ex me neque a populo Romano ferre licuit (epist. 14, 1, 3 satis magnum ... percepisse [PANEG. 10 (4), 14, 6 magnus]. 15, 9, 1 et animi in rem publicam et clarissimi ... consulatus ... -um cepisse. NEP. Att. 5, 1 *sing.* SIL. 10, 138 *plur.*). CIC. Phil. 1, 30 qui recte factorum -us esset (SEN. clem. 1, 1, 1 verus [*syn. pretium*]. MEROB. pros. frg. 2 A 14 summus [*syn.* pretium]. *cf.* CIC. Phil. 2, 114 in ipsa conscientia pulcherrimi facti -us erat [*accedit* ex *v. p. 1396, 39*]. PLANC. Cic. epist. 10, 8, 7 -us meritorum ... magnus est paratus. HIL. c. Const. 10 gestorum -u vestimentorum species arguitur. AMM. 27, 2, 6 -um rei bene gestae). CIC. leg. 3, 25 non diuturnum beneficii mei patria -um tulisset (SEN. benef. 1, 1, 12 non -um beneficiorum sequi, sed ipsa. 5, 1, 4. COD. Theod. 6, 24, 5 [*a. 392*] amittant. 10, 12, 2 pr. [*a. 368?*] careat ... -u et commoditate beneficii. 13, 5, 16, 2 [*a. 380*] beneficii privilegiis -uque fraudemini). CIC. Tusc. 5, 72 adiunge -um amicitiarum, in quo doctis positum est ... consilium omnis vitae consentiens (Lael. 31 amicitiam non spe mercedis adducti, sed quod omnis eius -us in ipso amore inest, expetendam putamus. *item sing.*: epist. 3, 12, 2 VELL. 2, 116, 4. VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 -u [*sc. amici*] torseram *invidiam quorundam*. IVV. 5, 14 [*antec.* mercedem ... officiorum]. TAC. ann. 15, 62 bonarum artium famam, ⟨fruc⟩tum [*Halm*, tam *cod.*; pretium *add. post* amicitiae *Nipperdey*] constantis amicitiae laturos. *accedit* ex *v. p. 1396, 26*. *cf.* OPTAT. 7, 1 p. 161, 11 amicitia meritum suum et -um exigere debebat). CIC. Brut. 23 dicendi ... me non tam -us et gloria, quam studium ipsum exercitatioque delectat. orat. 56 eloquentiae ... -um tulerunt. epist. 6, 10, 4 magnum -um studiorum optimorum capis (SCRIB. LARG. praef. p. 6, 3 maturiorem percipere studii huius ... -um ac voluptatem [*accedit* ex *v. p. 1396, 36*]. QVINT. inst. 8 pr. 26 amissus est. 10, 3, 2 petitus. 10, 7, 1 maximus [*seq.* velut praemium ... laboris]. 12, 6, 3 viridem et adhuc dulcem. 12, 11, 4 minores. HIER. epist. 52, 3, 4 dulcissimos). CIC. epist. 9, 6, 4 -us doctrinae percipis eos, qui maximi sunt (*cf.* PLIN. nat. 2, 118 mores hominum senuere, non -us [*sc. doctrinae; antec.* praemia]). frg. inc. J 18 (*trop.*) litterarum radices amaras, -us dulces (*alios similes locos v. Otto, Sprichw. p. 195*). Q. CIC. pet. 43 hic -us est assiduitatis. SEN. contr. 2, 7 (15), 9 unus pudicitiae -us est pudicam credi. S. C. de sumpt. lud. (Corp. II 6278) 12 -us tantae vestrae providentiae emerget (VVLG. prov. 3, 14 [*trop.*] purissimi -us eius *prudentiae*. 8, 19 melior ... -us meus [*i. sapientiae*] auro [Sirach 1, 20 *plur.* 6, 19 bonos. 11, 3 initium dulcioris habent]. Ps. RVFIN. in Os. 13, 9—11 consulentiae tuae -us appareat. PAVL. MED. bened. 9, 1 *doctrina* quasi ... rivus ad proferendos intellegentiae -us inebriare soleret *corda*. CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 122, 10 scientiae -um capessat laborisque mercedem ... percipiat. *v. etiam supra l. 27*). SEN. Thy. 906 -us hic operis mei est (benef. 2, 31, 2 capit [4, 25, 1 percipere. epist. 76, 28. CVRT. 9, 6, 26 *v. supra l. 15*. VVLG. Phil. 1, 32 *antec.* mori lucrum est. *al.*]. PANEG. 3 [11], 4, 3 *plur.* [HIL. c. Const. 11]. *aliter v. p. 1375, 51. 1389, 15. cf.* VVLG. Is. 3, 10

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-um adinventionum suarum comedet homo [*cf.* Ier. 17,10. 32,19]. Ier. 6,19 adducam mala super... populum, -um cogitationum eius [Mich. 7, 13]). APVL. flor. 9 p. 38 bonitatis tuae diligunt plerique -um, ego studium. TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 13 non exhibens mihi mercedem praecepti, patientiae dico -um. anim. 54 p. 387, 17 eruditionis usus ac -us. COD. Iust. 6, 37, 25, 1 (*a. 531*) ut non accipiat -um suae calliditatis. NICET. symb. 12 p. 51, 15 hic est -us totius fidei et bonae conversationis.

-us *vitiorum* (*cf. IB*): OV. rem. 782 invidiae -us maximus ille fuit. VAL. MAX. 9, 6 praef. cuius *perfidiae* . . . vires sunt mentiri ac fallere, -us in aliquo admisso scelere consistit, tum certus, cum *eqs.* SEN. Med. 563 -us est scelerum tibi nullum scelus putare (DRAC. Orest. 179 sceleris reperdere -um. *aliter v. p. 1386, 38*). Tro. 422 malorum maximum -um. dial. 2, 17, 4 -us contumeliae in sensu et indignatione patientis est. epist. 94, 69 *vitia*, quorum monstrari et conspici -us est. 97, 12 *omnes* -u illorum (*peccatorum*) utuntur, ipsa subducunt (*cf.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 1 p. 869^{A} -um peccati [ἁμαρτίας ἀπόλαυσιν] capere temporalem [*opp.* afflictari]). OPTAT. 6, 7 p. 155, 16 perdidisti malitiae -um. 7, 1 p. 167, 26 -um malignitatis. GREG. M. moral. 11, 59 *homo* post culpam venit in poenam, ex poena autem ad amorem redit, quia quis fuerit culpae -us invenit. *tropice*: TERT. adv. Marc. 1, 26 p. 327, 10 et ultio -us est irae et ira debitum offensae. *nota i. q. praemium*: DRAC. Orest. 764 criminibus nec -us eat (*i. obtingat*) morientis amoris (*i. amasii*).

-us *amoris* (*cf. IB, plur. v. l. 27*): CIC. Pis. 31 cepi . . . -um immortalem vestri in me et amoris et iudicii. CATVLL. 55, 19 si linguam clauso tenes in ore, -us proicies amoris omnes. LVCR. 4, 1073 nec Veneris -u caret is, qui vitat amorem, sed potius quae sunt sine poena commoda sumit (FRONTO p. 51, 23 N. me carere omni -u amoris tui malim, quam te ne minimum quidem incommodi voluptatis meae gratia subire. *cf.* PROP. 3, 20, 30 semper amet, -u semper amoris egens). OV. rem. 103 (*trop.*) Veneris decerpere -um (*cod. R*, flores *vulg.*; *seq.* radix, arbor). LVCAN. 5, 794 extremus . . . perit tam longi -us amoris. 7, 32 extremum tanti (extremi tantum *v. l.*) -um raperetis amoris. APVL. met. 2, 17 lubricis . . . gestibus mobilem spinam quatiens pendulae veneris -u me satiavit (*cf.* 3, 22 magno et singulari me affectionis tuae -u perfrui. 5, 13 germani complexus indulge -um et . . . Psychae animam gaudio recrea). PORPH. Hor. carm. 1, 13, 15 in quinque partes amoris -us esse partitus dicitur, visu, alloquio, tactu, osculo, concubitu. AVSON. 97, 2 p. 348 P. si cuperes alium, posses, Narcisse, potiri. nunc tibi amoris adest copia, -us abest. DRAC. Orest. 143 pereat. *huc spectat* (*omisso genetivo*): TER. Eun. 450 (*de amore*) metuit semper, quem ipsa nunc capit -um, nequando iratus tu alio conferas.

-us *variarum rerum*: CIC. Quinct. 12 ut *S. Naevius* in tua pecunia condisceret, qui pecuniae -us esset (off. 2, 64 posse . . . liberalitate uti . . . est pecuniae -us maximus. SVET. Nero 30, 1 divitiarum et pecuniae -um non alium putabat quam profusionem. *accedit* ex *v. p. 1396, 42; aliter v. p. 1390, 3. cf.* CIC. off. 2, 56 talium . . . sumptuum facultatem -um divitiarum putat; mihi autem ille liberalitatis -us . . . maior videtur et certior. parad. 47 divitiarum -us est in copia. FIRM. math. 5, 3, 55 divitiarum -us [*plur., bis. ibid.* felicitatis . . . commoda. *aliter v. p. 1377, 44*]. *accedit* ex *v. p. 1396, 29. huc addam*: NEP. Att. 6, 4 honore fuerit contentus, rei familiaris despexerit -um). CIC. Verr. 4, 48 *ut* -u illo commodoque rei frumentariae populum Romanum privares. 5, 80 praecerpo -um officii tui (Mur. 71 eripere hunc inferiori generi hominum. fin. 2, 72 sit ipsum officium. epist. 2, 6, 3 quaerere. 5, 19, 1 magnum cepi . . . et iudicii tui. OV. met. 2, 285 [*Tellus ad Iovem*] hosne mihi -us [*ambigue dictum, cf. notionem propriam sub II A*], hunc fertilitatis honorem officiique refers. PLIN. paneg. 86, 6 maximo . . . fruitur. *accedit* ex *v. p. 1396, 26*, ab *v. p. 1396, 46*). Verr. 6, 33 damna . . ., quae ab isto (*Verre*) aetatis -u dissoluta et compensata sunt (Q. Rosc. 44 illis exactae aetatis . . . -um, quem meruerunt, retribuam. SEN. epist. 78, 27 perceptus longissim⟨a⟩e. *cf.* CIC. Cato 71 -us . . . senectutis est . . . ante partorum bonorum memoria et copia [SEN. epist. 104, 4 maximus]). Verr. 6, 77 *hostium ducibus* per triumphum ductis pulcherrimum spectaculum -umque victoriae populus . . . percipere possit (CAES. Gall. 7, 27, 2 *sing.* LIV. 36, 24, 7 *sing.* 36, 40, 14 maximos. CVRT. 4, 14, 16 causa . . . victoriae et -us. ITIN. Alex. 4 *sing.* AVG. civ. 3, 14 p. 115, 19 D. *sing. cf.* CAES. Gall. 7, 86, 3 dimicationum -um. AMM. 17, 13, 13 incitante . . . -u . . . vincendi). CIC. Verr. 6, 125 Segestanorum . . . cognatio quos tandem -us huiusce necessitudinis . . . tulit. leg. agr. 2, 22 ceteri -us omnium rerum, qui in spe legis huius positi sunt, . . . retinentur (de orat. 2, 335 qui utilitatem defendet, enumerabit commoda pacis, opum . . . [utilitates] ceterarum rerum, quarum -um utilitate metimur, itemque incommoda contrariorum. PLANC. Cic. epist. 10, 7, 2 *ut*, quarum rerum spe ad laudem me vocasti, harum -u . . . facias alacriorem. POLLIO Cic. epist. 10, 32, 5 satis magnum . . . tulisse me. LIV. 26, 20, 2 -um secundarum rerum sentire. SEN. contr. exc. 3, 6 eius rei tibi iniuriam imputari, cuius -um percepisti [*cf. ibid.* eius debet esse damnum, cuius praemium est]. VAL. MAX. 4, 7, 7 uberrimos. 6, 9, 5 certum cupitae rei. SEN. benef. 3, 17, 3 rei . . . iucundissimae -um non percipit [*cf.* SVET. Aug. 28, 2]. 4, 14, 3 rem, cuius extra ipsam -us est. 7, 1, 6 cuius

rei hic unus . . . -us est, invenisse. TAC. ann. 14, 56 valida aetas rebusque et -bus rerum sufficiens. *cf.* FRONTO p. 102, 22 N. omnibus rebus potior est certus praesens -us, quam futuri spes incerta). CIC. Sull. 77 quod ad tempus existimationis partae -us reservabitur . . . ? (Cluent. 39 non honorem . . ., non ullum existimationis bonae -um cogitarat. *accedit* ex *v. p. 1396, 24*). Sull. 88 puero . . . honoris integros -us non sit traditurus (AVSON. 408, 1 p. 243 P. primus . . . fuit hic tibi -us honoris Augustae faustum munus habere manus. *cf.* VVLG. Sirach 24, 23 flores mei -us [*fere i. q. opus*] honoris et honestatis [καρπὸς δόξης καὶ πλούτου]). dom. 17 -um mei reditus populo Romano tribuunt *di* (143 -um reditus et gratulationis. *cf.* Phil. 1, 38 cepi -um . . . reversionis meae). dom. 99 utriusque temporis -um tuli maximum, superioris, quod *eqs.* . . ., posterioris, quod *eqs.* Phil. 14, 5 spei -um rei convenit et evento reservari (TERT. resurr. 22 p. 55, 27 excitans animos ad proximum iam spei -um [*ambigue dictum cum lusu in notione propria, cf. sequentia*]. PANEG. 10 [4], 36, 1 Roma . . . haurit). de orat. 1, 2 nobis . . . -us otii datus est (2, 22 est non contentio animi, sed relaxatio. epist. 7, 1, 1 tibi constiterit. *accedit* ex *v. p. 1396, 23*). 2, 247 *risus est* tenuissimus ingenii -us (VAL. MAX. 5, 1 ext. 4 debitum -um [strictum *codd. opt.*]. RVFIN. Orig. princ. 1 praef. 3 p. 9, 10 ostenderent. *cf.* INSCR. christ. Rossi II p. 129 n. 12, 9 indolis est -us). de orat. 2, 355 qui sit . . . oratori memoriae -us, quanta utilitas, quanta vis. 3, 7 *Crassus* tamdiu privatis magis officiis . . . floruit, quam -u amplitudinis aut rei publicae dignitate. Att. 2, 16, 2 non modo praemiorum, sed ne sermonum quidem . . . -um ullum aut gratiam rettulerunt (*cf.* PANEG. 4 [9], 12, 1 magnos . . . -us praemiorum [*seq.* lucrum]). CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 1 -um . . . magnum humanitatis tuae capiebam ex silentio mearum litterarum. RVT. LVP. 1, 13 neque . . temere diligens studium virtutis -us fortunae fallit (PS. QVINT. decl. 9, 16 *sing. v. etiam p. 1392, 9; accedit* ex *v. p. 1396, 40*). LIV. 27, 21, 3 habere -um imperii prorogati. 33, 11, 6 ut dura atque aspera belli Aetoli exhauserint, pacis gratiam et -um Romanus in se vertat (34, 7, 1 et tranquillitatis publicae. TERT. pudic. 3 p. 225, 11 nec amittit, sed praeparat -um [*sc. pacis; seq.* emolumentum]. *aliter v. p. 1377, 59. 1385, 16*). VAL. MAX. 2, 10, 2 quid hoc -u maiestatis excelsius. 8, 7 ext. 9 admirationis eius *libri* . . . -um . . . percepit. SEN. Phaedr 872 si causa leti dicitur, -us perit (*cf.* epist. 117, 24 hic mortis est -us, optare desinere). benef. 2, 33, 2 alius est -us artis, alius artificii: artis est fecisse, quod voluit, artificii fecisse cum -u ([cum -u *spectat ad 2 p. 1395, 24 sq.*]. *cf. ibid.* triplex illi [*artifici*] -us est operis sui: unus conscientiae . . ., alter famae, tertius utilitatis [conscientiae, famae, utilitatis *gen. defin. velut infra l. 80 sqq.*]. epist. 9, 7 *qui ab opere perfecto removit manum*, iam -u artis suae fruitur; ipsa fruebatur arte, cum pingeret). benef. 6, 23, 4 maior . . . actus sui (*deorum*) -us, quam servare mortalia. dial. 6, 12, 2 liberos nutrientibus . . . -us educationis ipsa educatio erat (*cf. ibid.* filium ipsum quod habuisti, quod amasti, -us est [*sc. educationis*]). LVCAN. 4, 693 hoc bellum sceptri -um . . . esse retenti. 7, 727 vera fides quaesiti . . . favoris . . ac -us. SIL. 1, 148 -us regni feritas est. TAC. dial. 12 inter praecipuos carminum -us. ann. 11, 7 nihil . . . expeti, nisi cuius -us ante proviserit. PLIN. epist. 1, 8, 14 quanto maiore animo honestatis -us in conscientia quam in fama reponatur. 5, 1, 11 tuli -um non conscientiae modo, verum etiam famae. paneg. 68, 1 capis . . . salutis tuae gloriosissimum -um ex consensu deorum. VLP. dig. 50, 10, 2 pr. munificentiae . . . -um. APVL. met. 4, 32 nullum decoris sui -um percipit *Psyche*. 11, 15 senties -um tuae libertatis (*notione ad I declinante*: COD. Theod. 4, 7, 1 [*a. 321*] clericis . . . concedimus, ut, cum suis famulis tribuunt libertatem, . . . plenum -um libertatis concessisse dicantur. *sim.* COD. Iust. 1, 13, 2 [*a. 321*]). TERT. resurr. 56 p. 115, 25 emolumento et -u resurrectionis (FIRM. err. 24, 2 p. 60, 15). adv. Marc. 3, 8 p. 389, 24 Christiani nominis et pondus et -us. 4, 39 p. 556, 11 de . . . adventu filii hominis et -u eius. PRISCILL. tract. 6, 96 p. 72, 16 castificatio corporis -u divinae excolitur voluntatis (*cf.* 10, 130 p. 95, 24 pretio . . . voluntatis). HIER. epist. 63, 1 -um aliquem . . . euangelicae lectionis (*cf.* DAMAS. Hier. epist. 35, 1, 1 lectionis -us sit iste, si scribas). RVFIN. hist. mon. 19 p. 442^{C} *vota* cum -u petitionis implentur (*cf.* COD. Theod. 9, 21, 10 [*a. 393*] non solum -um propriae petitionis amittat, verum etiam poenam . . . excipiat). AVG. civ. 9, 15 p. 387, 16 D. ipse est -us meditationis eius, ut *eqs.* ROMVL. fab. Aesop. 47 -us huius fabulae est, quod . . . timidi . . . imponunt fortibus minas. COD. Theod. 12, 1, 173, 3 (*a. 410*) -u provisionis simillimae potiantur. 13, 6, 7, 1 (*a. 375*) domos . . ., quarum cultu decus urbium potius quam -us acquiritur. SACR. Leon. p. 397 perfice nobis, domine, -um gratulationis hodiernae. PETR. CHRYS. serm. 5 p. 198^{B} philosophia quaerendae divinitatis indixit laborem, veritatis inveniendae -um contulit nullum (*opp.* labor *cf. p. 1397, 15*). 15 p. 334^{C} (*trop.*) qui stipendia terrena centenarium coeli mutavit in -um. EVGRAPH. Ter. Haut. 325 -um et potiundi utilitatem cum periculo sustinere. COD. Iust. 7, 72, 2 praeoptabis . . . convenientem desiderii tui -um.

gen. definit. (-us *constat in laude, gloria sim. ipsa, cf. etiam l. 41. p. 1386, 53. 1389, 17*): CIC. Verr. 1, 33 -um istum laudis, qui ex perpetua oratione percipi potuit, in alia tempora reservemus (1, 54 huius iudicii et laudis -um et offensionis periculum. Sest. 87 non quo . . . ego hunc laudis -um praesenti libenter impertiam. QVINT. inst. 10, 7, 17

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adeo ad pretium omnia spectant, ut eloquentia quoque, quamquam plurimum habeat in se voluptatis, maxime tamen praesenti -u laudis opinionisque ducatur). Cic. Rab. perd. 29 neque quisquam nostrum in rei publicae periculis ... versatur, quin spe posteritatis (*i. gloriae apud posteros*) -uque ducatur (*cf.* Sest. 143 praesentis -us neglegamus, posteritatis gloriae serviamus. *aliter v. p. 1377, 65. 1386, 53*). Arch. 23 si quis minorem gloriae -um putat ex Graecis versibus percipi quam ex Latinis, ... errat (Liv. 8, 30, 9 ne suae [*i. magistri equitum*] gloriae -um dictator caperet. 27, 45, 5 gloriae ... ex re bene gesta -um omnem ipsos laturos. 33, 33, 3 ex ta⟨m⟩ insigni gloriae -u. *accedit* ex *v. p. 1396, 34. aliter v. p. 1377, 56*). Cic. Cato 62 honeste acta superior aetas -us capit auctoritatis extremos. Ov. trist. 5, 14, 13 perpetui -um ... nominis. Liv. 4, 20, 3 celebritatis eius diei -um prope solus tulerat *Cossus*. 45, 35, 9 ne speraret -um gratiae, ubi non meruisset (*cf.* Tert. resurr. 15 p. 45, 15 aut poenae aut gratiae). Avg. civ. 3, 24 p. 131, 24 D. *di* nullo -u felicitatis huius coluntur (*aliter cf. p. 1377, 57*).

gen. subi. (*cf. p. 1377, 60*): Cic. leg. agr. 2, 17 ad populi -um aliquem et commodum (*ad iuxta positum* commodum *v. infra l. 54*). 2, 22 *v. p. 1393, 73*. Val. Max. 4, 8, 3 nec sine parvo (largo *Heraeus*) ipsius -u. Tert. nat. 1, 7 p. 69, 6 par -us est et delatoris ... et auditoris. patient. 8 p. 14, 9 idcirco quis te laedit, ut doleas, quia -us laedentis in dolore laesi est. Paneg. 4 (9), 21, 4 maximus ac paene solus -us est recta cupientium, ut *eqs.*

2 *genetivo non addito* (*cf. etiam p. 1394, 3. 20. 47*): Ter. Phorm. 332 quia non rete accipitri tennitur neque miluo, qui male faciunt nobis, illis, qui nihil faciunt, tennitur; quia enim in illis -us est, in illis opera luditur (*cf.* Schol. Ter. p. 132, 2 -us, suavitas vescendi). Tvrpil. com. 12 satis -i reddunt. Acc. trag. 70 postremo amplexa -um, quem di dant, cape! Rhet. Her. 1, 1, 1 non ... in se parum -us habet copia dicendi. Cic. inv. 2, 167 -us ad amicitiam adiungimus, ut eorum quoque causa petenda videatur. S. Rosc. 88 ita vixerit, ut quaestum nosset nullum, -um autem eum solum, quem labore peperisset (*cf.* Amm. 19, 12, 1 *notarius* ex [*v. p. 1396, 21*] eculeo vel carnifice quaestum -umque captabat. *v. etiam p. 1397, 1*). Cluent. 111 hominibus novis non satis magnos in hac civitate esse -us. Manil. 2 si quid in dicendo consequi possum, eis ostendam ..., qui ei quoque rei -um suo iudicio tribuendum esse duxerunt. Arch. 12 ad communem ... -um. 16 si non hic tantus -us ostenderetur et si ex his studiis delectatio (*cf. p. 1389, 83*) sola peteretur *eqs.* (Plin. epist. 2, 10, 8 hoc -u tanto, tam parato. *cf.* Qvint. inst. 12, 10, 79 [*de studiis*] inde -us illaborati offerunt sese). Flacc. 106 bonae rationi ... nullum a vobis -um esse propositum. Cael. 54 quae mihi ... -um aliquem ferre potuissent (orat. 227 *sententia* -um oratori ferat [*antec.* utilitas]. Tusc. 2, 2 pauca *ex philosophia* ... prosunt et ferunt -us, si non tantos *eqs.* 2, 13 animi non omnes culti -um ferunt. *ibid.* ea *philosophia* ... serit, quae ... -us uberrimos ferant [epist. 9, 3, 2 uberiores]. epist. 1, 9, 2 contentio mihi magnum etiam foris -um tulisset. Lent. Cic. epist. 12, 14, 7 *sing.* Planc. Cic. epist. 10, 15 *sing.* Varro ling. 7, 2 fecundius poemata ferrent -um. Paneg. 10 [4], 2, 5 continuatos. *cf.* Cic. Cato 9 *artes et virtutes* cultae ... mirificos efferunt -us. Vitr. 9 praef. 2 praecepta Democriti ... recentes et floridos edunt -us. Qvint. inst. 12, 11, 29 magnos ... eloquentia parit -us). Cic. Lig. 8 laudem adulescentis propinqui etiam ad meum aliquem -um redundare (nat. deor. 1, 122 ad -um nostrum referemus, non ad illius commoda [*cf. supra l. 18*]. Avien. Arat. 1833 nostri ... cupidine -us poscimus alterius dispendia). Phil. 14, 3 hunc ei (*D. Bruto*) -um eripere ..., ne memoriae ... prodatur. leg. 1, 48 is ... officium, non -um sequatur. Att. 1, 5, 1 quanto -u sim privatus et forensi et domestico (1, 18, 1 *illae amicitiae* sunt in quodam splendore forensi, -um domesticum non habent. *cf.* epist. 1, 9, 2 *supra l. 46*). ad Brut. 2, 5 (7), 5 (= 9, 5, 5) video te lenitate delectari et eum putare -um esse maximum. epist. 10, 25, 3 maiorem ... -um ponere in perpetuitate laudis quam in celeritate praeturae. Pvblil. A 29 amare iuveni -us est, crimen seni. Lvcr. 5, 1422 inter eos (*homines pugnantes*) distractam (*pellem*) ... disperiisse neque in -um convertere quisse. Cvlex 9 dabunt ... securos mihi tempora -us (*cf.* Avg. serm. ed. Mai 75, 2 *Christus* -um ... maximum dedit paternae virtuti, ut *eqs.*). Ov. Pont. 2, 3, 16 detrahe menti spem -us avidae, *nemo virtutem colet* (*cf. ibid.* pretium, praemia). 4, 7, 17 sit licet hic titulus plenus (*Ehwald*, plenis *codd.*) tibi -bus (*distinxit Ehwald*), ingens ipsa ... virtus ... maior erit. Val. Max. 8, 7 ext. 1 *Graeca industria* quem meretur -um, Latina lingua recipiat. Sen. epist. 94, 44 quis ... oboedientem ... praeceptis -us exspectet (*cf.* Ivv. 8, 6 quis -us generis tabula iactare capaci Corvinum? [Calp. decl. 22 p. 20, 12 quis ... -us est impetrare nuptias hominis inviti? Cassiod. var. 7, 2, 3 qui -us est ... per confines ire provincias et ibi invenire ... laudem]. Avg. civ. 5, 17 tit. p. 221, 26 D. quo -u Romani bella gesserint. 19, 10 tit. p. 370, 4 quis -us sanctis de superata huius vitae temptatione pariatur. Avell. 2, 59 p. 22, 54 ad quos ... -us poenas ... ferre maluerunt *martyres*?). Lvcan. 2, 190 quid perdere -um iuvit? Petron. 116, 6 non frugalitas sanctiquemores ad -um perveniunt (Avg. fid. et op. 16, 30 correptionem ad -um pervenisse). Tert. resurr. 16 p. 47, 15 *carni* -um repromittit. Avien. Arat. 1383 innumeros habet ... industria -us. Vvlg. Iob 22, 21 per haec habebis -us opimos. psalm. 57, 2 utique est -us iusto. Ps. Avg. quaest. test. 108, 4 p. 254, 16 (*trop.*) ut ab ipso (*Abraham*) fides in deum iterum coepta germinaret in -um. Corp. XIII 11214 (= Carm. epigr. Engström 365) digno quas (*sedes caelestes*) recipis (*coniunx*) electa -u.

capere, ferre *sim.* ex *aliquo* (*cf. infra l. 25*): Tvrpil. com. 86 haec si impetro abs te, ... satis -i cepero ex te. Cic. Caecin. 12 ex quo *adulescente* maximum -um ipsa *mulier* capiebat; sed hunc -um mature fortuna ademit. Planc. 92 (*cum lusu in notione propria; loquitur res publica*) -us ex sese non ... laetos et uberes, sed magna acerbitate permixtos tulissem. Lael. 79 amicos tamquam pecudes eos ... diligunt, ex quibus sperant se maxumum -um esse capturos. off. 2, 63 cum ex ipso (*i. viro bono*) -us est, tum ex ceteris. epist. 1, 9, 2 qui tibi ex me -us debentur, eos uberiores et praesentiores (praestantiores ς) capere potuisses. 13, 64, 1 magnum ex ipso capies. Cvrt. 6, 10, 32 hos ex me -us perciperes. 9, 6, 18 diuturnum -um ex me, forsitan perpetuum, percipere. *huc spectat*: Liv. 35, 42, 14 modicum -um ex ingenio tali (*i. Hannibale*) neque gravem neque inutilem fore. *accedit* **a**: Sen. benef. 5, 5, 2 paucos usque ad verum -um a liberis percipiendum perduxit aetas, ceteri filios onere senserunt (*opp.* onus, *cf. p. 1391, 40*). in (*cf. l. 49. 50*): Vvlg. Rom. 1, 13 venire ... ad vos ..., ut aliquem -um habeam ... in (*ἐν*) vobis (*cf.* Avg. civ. 14, 9 p. 22, 3 D. *al.*).

capere, ferre *sim.* ex *aliqua re* (*v. etiam p. 1395, 33*): Cic. har. resp. 2 cepi ... -um maximum ... ex consurrectione omnium vestrum et ex comitatu publicanorum (rep. 1, 7 maiores ex otio. Att. 1, 4, 2 maiorem ... ex existimatione populi ..., quam ex ipsius ... gratia. epist. 1, 9, 20 maximum ... ex liberalitate mea meque. 10, 5, 1. 13, 50, 2 ex mea amicitia et ex tuo in me officio maximum ... summamque voluptatem. 13, 65, 2 ex sociorum gratia ... maximum. Phaedr. 4, 20, 8 -um ... hoc ex labore [*seq.* praemium]. Vvlg. eccl. 5, 9 -um ... ex eis *divitiis*. *cf.* Ov. Pont. 4, 2, 31 hinc [*i. e scribendo*] -us adeo non cepimus ullos [*adde*: Qvint. inst. 12, 9, 4 unde (*i. e tardiore laude*) etiam cupidissimis opinionis plus -us venit]). Cic. Tusc. 1, 119 *levatio cupiditatum* omni ⟨e⟩ philosophia (omnis philosophiae *V corr.*) est -us uberrimus (ad Brut. 1, 3, 2 [= 9, 9, 2] si modo est aliquis -us ex solida veraque gloria. Vitr. 6 praef. 4 e quibus *animi possessionibus* haec est -uum summa. Qvint. inst. 2, 18, 4 maximus ... ex ... studiis -us ac pura voluptas litterarum). Tusc. 2, 2 quanti ex universa philosophia percipi possunt (Liv. 45, 25, 9 -us ex benignitate et fortuna eorum percipiendi. Cvrt. 7, 1, 26 magnos ex ea *amicitia*). Ov. epist. 16, 25 e facto -um tulit ille petitum (Vell. 2, 64, 2 ex qua *fortuna* -um tulerat. *cf.* Sen. dial. 12, 2, 3 nullum maiorem ex ea *pecunia* -um, quam contemptum eius petit. epist. 102, 4 ex eo ... aliquis -us percipi[t] aut peti possit. Qvint. inst. 1, 12, 18 -um ... non ex stipe advocationum, sed ex animo suo et contemplatione ac scientia petet perpetuum illum nec fortunae subiectum). Cod. Theod. 10, 10, 24 (*a. 405*) nullum ex hoc posse -um acquiri (*seq.* poena). *hic addam*: Cic. epist. 13, 22, 2 eum quem soles -um a bonorum virorum officiis exspectare *eqs.* Itala Rom. 6, 21 (Tert. resurr. 47 p. 96, 15) quem ... -um habebatis super his *eqs.* (*ἐφ' οἷς*, Vvlg. in illis). Amm. 30, 8, 9 *nullus egens* de civili luctu -um contrectare pateretur sibi concessum. Vvlg. sap. 3, 13 habebit -um in resurrectione animarum (Rom. 6, 21 *v. l. 49*. Phil. 4, 17 abundantem in ratione). Rom. 6, 22 habetis -um vestrum in sanctificationem.

-ui esse: Cic. Manil. 16 putatisne vos illis rebus frui posse, nisi eos, qui vobis -ui sunt, conservaritis. epist. 10, 5, 2 nihil est, quod tibi maiori -ui gloriaeque esse possit (*cf.* Svet. gramm. 24 magis ... opprobrio legentibus quam gloriae et -ui esse). Varro rust. 3, 3, 1 *opp.* delectatio (*v. p. 1389, 84*). Corp. XIII 1597 (= Carm. epigr. Engström 35) -ui meis haec (*uxor*) fuit ⟨negotiis⟩. Liv. 5, 4, 6 gaudet ... -ui sibi rem publicam esse. 34, 36, 3 fuerat ... ei magno -ui mare. Colvm. 4, 3, 4 genus ruris, nisi ... scite exerceatur, -ui (fructuosum *v. l.*) esse non posse. Cels. coll. Mos. 12, 7, 10 apes ... -ui mihi sint. Vlp. dig. 5, 3, 20, 12 *res* onerabant magis hereditatem, quam -ui erant. Arnob. nat. 2, 59 p. 95, 21 *far, hordeum, faba* -ui vobis sunt et ciborum mediis in generibus constituta.

sine -u: Cic. fin. 2, 79 ne sine -u alligatus sis (*opp.* incommodum, *syn.* utilitas). Varro ling. 7, 57 Ferentarium a ferendo, id est inane ac sine -u. rust. 3, 17, 2 *piscinarum genus* apud plebem et ⟨non⟩ sine -u. Sen. dial. 10, 20, 5 vita est sine -u, sine voluptate, sine ullo profectu animi. Tac. ann. 4, 29 studium sine -u fuisse. Paneg. 8 (5), 6, 2 *cultores* piget laborare sine -u (*cf.* Firm. math. 7, 26, 11 sine -u artis suae tractantes officia laborabunt. Vvlg. sap. 3, 11 labores sine -u et inutiliter opera eorum. 15, 4 labor sine -u). Firm. math. 7, 16, 5 ante ... siquis sortitus fuerit, aut repudio matrimonium solvit aut sine -u aliqua morte dividitur. Ivst. praef. 3 omissis, quae sine -u erant. Amm. 20, 8, 7 aetatem sine -u conterens miles. Vvlg. II Petr. 1, 8 non vacuos nec sine -u vos constituent. I Cor. 14, 14 mens ... mea sine -u est. *addam*: Avg. civ. 1, 10 p. 20, 6 D. illa bona, quae sine ullo utili -u dominos sui amore torquebant (*antec.* utiliora ... tormenta).

praecipua iuxta posita: emolumentum: Cic. Verr. 4, 227 rationem arandi spe magis et iucunditate, quam -u atque emolumento teneri. leg. 1, 49 *amicus* abiciendus est desperatis emolumentis et -bus. fin. 2, 83 si -bus et emolumentis et utilitatibus (*cf. p. 1397, 3*) amicitiam colemus. part. 90 huic generi *hominum* laus, honos, gloria ...,

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

illi quaestus (*cf. p. 1395, 34*) emolumentum -usque proponitur. 92 -us emolumenta ... proferantur *apud indoctos*. AMM. 31, 14, 5 emolumenta -usque conquirens. utilitas: CIC. inv. 2, 157 est aliud ... propter -um atque utilitatem petendum *velut pecunia* (*antec.* emolumentum, dignitas). leg. agr. 2, 22 populi utilitatem et -um quaerere. leg. 1, 41 non ipso honesto movemur, ... sed utilitate aliqua et -u. fin. 2, 83 *v. p. 1396, 83.* 3, 37 quam ... utilitatem aut quem -um petentes. *v. etiam l. 26. p. 1395, 43. 1396, 66.* praemium: CIC. fin. 2, 45 *honestum* tale est, ut detracta omni utilitate sine ullis praemiis -busve per se ipsum possit ... laudari. *cf.* OV. epist. 19, 68 invidiam patiar; passo sua praemia dentur! cur suus a tanto crimine -us abest? CVRT. 9, 6, 10 ubi paria sunt periculum ac praemium, et secundis rebus amplior est -us et adversis solacium maius. *cf. etiam p. 1395, 70. 1396, 38. alia coniuncta v. p. 1399, 19.*

opposita: labor (*cf. p. 1387, 39. 1394, 75*): TER. Ad. 870 hoc -i pro labore ab eis fero, odium; ille alter sine labore patria potitur commoda. CIC. Verr. 6, 36 aedilibus ob earum rerum laborem ...-us illos datos. SALL. or. Macri 18 absit periculum (*cf. l. 29*) et labos, quibus nulla pars -us est. HOR. sat. 1, 2, 79 unde laboris plus haurire mali est, quam ex re decerpere -us. OV. trist. 4, 461 -u non respondente labori. Pont. 1, 5, 25 -us adest, iustissima causa laborum. PLIN. epist. 4, 16, 2 magno cum labore, maiore cum -u. AVSON. 303, 10 p. 176 P. labor molestus iste, -i est optimi. *cf.* LVCIL. 620 hunc laborem sumas, laudem qui tibi ac -um ferat. CIC. Manil. 2 meus labor ...-um est amplissimum consecutus. TAC. ann. 11, 20 (*p. 1390, 58*). dignitas: CIC. inv. 2, 157 *v. supra l. 3.* 2, 166 multa quae nos cum dignitate, tum quoque -u suo ducunt (*syn.* utilitas). de orat. 3, 112 virtus suamne propter dignitatem an propter -um aliquem expetatur. periculum: LIV. 4, 35, 8 ut ... tribunus plebis ruat caecus in certamina, periculo ingenti, -u nullo. *cf. l. 18.*

adiectiva selecta: ad IA: alienus (*v. p. 1376, 66. praeterea* PAPIN. dig. 11, 7, 3), brevis (SEN. dial. 12, 10, 6), diversus (VLP. dig. 45, 1, 38, 12), gratus (SEN. epist. 14, 17), integer (PAPIN. dig. 7, 4, 2 pr.), levis (CIC. rep. 1, 27), modicus (VLP. dig. 2, 15, 8, 23), prior (PLAVT. Cas. 839). *ad IB*: abundantissimus (VAL. CEM. hom. 9, 1), brevis (LVCR. 3, 914 EPICED. Drusi 121), constans (RVT. LVP. 2, 1), duplex (CIC. epist. 10, 5, 1 PANEG. 3 [11], 6, 7), fullonius (PLAVT. Pseud. 782), gratus (APVL. met. 2, 15), iucundus (RVT. LVP. 2, 16), longus (AVSON. 174, 13 p. 39 P.), magnus (CIC. Sull. 90 Marcell. 19 Phil. 6, 2 Brut. 13 epist. 5, 13, 1 *al.*), multiplex (FRONTO p. 188, 21 N.), perpetuus (RVT. LVP. 2, 1), praesens (SEN. benef. 2, 22, 1), saecularis (TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 465, 21), summus (SYMM. epist. 10, 10, 3), tantus (CIC. Lael. 22 *al.*), ultimus (SEN. dial. 11, 15, 3). *ad II*: abundans (ORIG. in Matth. 18, 32), acerbus (ITALA apoc. 6, 13 [Primas.] VVLG. sap. 4, 5), acidus (COLVM. 5, 10, 15 arb. 23, 1), aestivus (COLVM. 11, 3, 16 PLIN. nat. 18, 253), alienus (*v. p. 1381, 76*), aliquantulus (SVLP. SEV. vita Mart. 1, 2), amarus (PLIN. nat. 18, 122 *al.*), amoenus (LIV. 22, 15, 2), amplus (CIC. Manil. 2 CVRT. 9, 6, 10 *al.*), anniversarius (VITR. 2, 9, 1), annotinus (PLIN. nat. 16, 107), annuus (CIC. Verr. 4, 117. 125 *saepius v. p. 1379, 75. 76*), apyrenus (COLVM. 5, 10, 15 arb. 23, 1), aquatus (PALLAD. 1, 6, 9), aridus (*v. p. 1382, 83*), asper (PLIN. nat. 24, 69), assiduus (OV. Pont. 1, 4, 14), beatus (QVINT. decl. 298 p. 179, 20), bonus (*v. p. 1379, 84. 1380, 1sqq.*), caducus (PLIN. nat. 17, 1), campestris (VARRO rust. 1, 6, 4), candidus (PLIN. nat. 16, 105. 146), certus (VAL. MAX. 9, 6 pr. *al.*), communis (CIC. Arch. 12), continuatus (PANEG. 10 [4], 2, 4), deterior (PLIN. nat. 16, 117), dignus (BELL. Alex. 32, 3 PLIN. nat. 12, 23), diuturnus (CIC. Cael. 80 CVRT. 8, 5, 15. 9, 6, 18 *al.*), domesticus (CIC. Att. 1, 5, 1. 1, 18, 1 *al.*), dulcis (*v. p. 1379, 27 sqq.*), duplex (VARRO rust. 1, 55, 7 *al.*), exiguus (CIC. parad. 49 COLVM. 4, 17, 4. 4, 21, 11. 4, 24, 11. 21 *al.*), exilis (AVSON. 198, 6 p. 57 P.), exoptatissimus (APVL. Plat. 2, 10), extremus (CIC. Cato 62 LVCAN. 5, 794. 7, 32), ferus (*v. p. 1382, 64*), florens (COLVM. 4, 28, 1), floridus (VITR. 9 praef. 2), fortis (PALLAD. 3, 24, 8), forensis (CIC. Att. 1, 5, 1), frequens (PALLAD. 3, 24, 8), gloriosus (PLIN. paneg. 68, 1), grandis (PLIN. nat. 13, 54 PALLAD. 14, 61), gravis (LIV. 35, 42, 14), hibernus (PLIN. nat. 18, 283), honestus (CIC. Pis. 57 epist. 13, 10, 2 *al.*), humidus (AVG. epist. 111, 1), incorruptus (COLVM. arb. 2, 1), infirmus (TERT. adv. Val. 10 p. 189, 13), infructuosus (ACT. Petr. 15), immaturus (*v. p. 1382, 73*), immitis (PLIN. nat. 13, 26), immortalis (CIC. Pis. 31), integer (CIC. Verr. 4, 40 Sull. 88 *al.*), inutilis (LIV. 35, 42, 14), iucundus (PLIN. nat. 13, 54), laetus (CIC. Planc. 92 nat. deor. 2, 156 *al.*), largus (CVRT. 7, 4, 26 COLVM. 3, 2, 8 *al.*), levis (PAVL. FEST. p. 154), lignosus (PLIN. nat. 24, 69), magnus maior maximus (*inde a* CIC. Caec. 12 Cluent. 111 Manil. 59 *persaepe*), malus (SALL. epist. Pomp. 9 *al.*), maritimus (LIV. 21, 7, 3), maturus (*v. p. 1378, 73sqq. 1382, 71sqq.*), mediocris (VARRO rust. 2 praef. 5 COLVM. 2, 9, 11), minor (COLVM. 7, 3, 13. 9, 8, 5 *al.*), mirificus (CIC. Cato 9), mitis (CVRT. 7, 4, 26), modicus (LIV. 35, 42, 14), montanus (VARRO rust. 1, 6, 4), musteus (COLVM. 9, 15, 13), necessarius (LIV. 22, 15, 2), novus (*v. p. 1378, 60. 1382, 44sq.*), olearius (VITR. 6, 6, 2), opimus (COLVM. 3, 21, 3 APVL. met. 5, 18), optimus (SEN. Herc. f. 655 *al.*), pallidus (PLIN. nat. 13, 54), perfectus (TERT. adv. Val. 12 p. 191, 20 *al.*), perpetuus (CVRT. 9, 6, 18), pineus (PALLAD. 12, 7, 11), pinguis (PALLAD. 4, 10, 30 *al.*), plenus (OV. Pont. 4, 7, 17 NVX 92 *al.*), praecipuus (TAC. dial. 12), praecox (*v. p. 1379, 33. 1383, 46*), praesens (CIC. epist. 1, 9, 2 *al.*), primus (SEN. benef. 2, 33, 3 *al.*), prior (*v. p. 1379, 69*), prolixus (COLVM. 11, 350), publicus (TAC. ann. 4, 6), recens (VITR. 9 praef. 2), resinosus (PLIN. nat. 13, 54), rotundus (PLIN. nat. 13, 33), rusticus (VITR. 6, 5, 2), sanguineus (PLIN. nat. 16, 105), secundus (SEN. benef. 2, 33, 3), serotinus serus (*v. p. 1379, 46. 1381, 47. 1383, 47*), singularis (APVL. met. 3, 22), spinosus (PLIN. nat. 21, 91), spiritalis (CAES. AREL. suggest. p. 303), suavis (FRONTO p. 154, 14 N.), summus (TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 329, 3), tempestivus (CIC. off. 2, 14 COLVM. 3, 21, 10), temporalis (EVSTATH. Bas. hex. 1, 1 p. 869A), tenuis (CIC. de orat. 2, 247 COLVM. 11, 3, 50 TAC. ann. 11, 20), terrenus terrestris (*v. p. 1388, 7 sqq.*), trimestris (PLIN. nat. 18, 120), uber (PLAVT. Pseud. 1304 CIC. Cael. 80 Planc. 92 Tusc. 1, 119. 2, 13 *passim*), utilis (AVG. civ. 1, 10 p. 20, 6 D.), vernus (COLVM. 11, 3, 16. 47), verus (PRIAP. 42, 4 SEN. benef. 5, 5, 2 clem. 1, 1, 1), vetus (COLVM. 3, 21, 10), villaticus (VARRO rust. 3, 1, 9), vinarius (VARRO rust. 1, 13, 7), vineaticus (COLVM. 7, 3, 11), vinosus (COLVM. 5, 10, 15 arb. 23, 1), viridis (COLVM. 4, 24, 6 QVINT. inst. 12, 6, 3).

verba selecta: ad I: -us *est obiectum*: acquirere (GAIVS dig. 7, 1, 6, 2), alienare (PLAVT. Merc. 832), amittere (CIC. top. 4, 21 IAVOL. dig. 7, 1, 54. 7, 4, 24 pr. *passim*), augere (VLP dig. 7, 1, 9, 4), constituere (*v. p. 1376, 62*), dare (*v. p. 1376, 25*), deducere (GAIVS dig. 7, 1, 6 pr. 2 *al.*), derelinquere (POMPON. dig. 7, 1, 65 VLP. dig. 7, 1, 64), detrahere (IAVOL. dig. 7, 1, 54 *al.*), evincere (IVLIAN. dig. 21, 2, 43 PAVL. dig. 21, 2, 15 *al.*), excipere (IAVOL. dig. 7, 1, 9, 1 POMPON. dig. 7, 1, 32 *al.*), extinguere (*v. p. 1376, 72*), finire (*v. p. 1376, 75*), habere (*v. p. 1376, 49*), interficere *et* interimere (PLAVT. Merc. 832), legare (CIC. Caecin. 11 *v. etiam p. 1375, 36. 1376, 23sqq.*), minuere (PAPIN. dig. 7, 1, 5), perdere (SEN. epist. 98, 11 *al.*), perimere (VLP. dig. 7, 1, 17, 2. 7, 4, 1, 3), petere (*v. p. 1376, 55*), potare (PLAVT. Pseud. 782), praestare (PAVL. dig. 7, 1, 50 *al.*), relinquere (*v. p. 1376, 34*), restituere (MARCELL. dig. 7, 1, 71 VLP. dig. 7, 1, 25, 2 *al.*), retinere (IAVOL. dig. 7, 1, 53 VLP. dig. 7, 1, 12, 2 *al.*), stipulari (IVLIAN. dig. 45, 1, 58 *al.*), tollere (CELS. dig. 7, 1, 2). -us *est subiectum*: incipere (TRYPH. dig. 7, 1, 62, 1), interire *et* perire (*v. p. 1376, 41sqq.*), manere (GAIVS dig. 7, 1, 6 pr.), remanere (IVLIAN. dig. 7, 6, 4).

ad II: -us *est obiectum*: afferre (COLVM. 3, 6, 5. 3, 7, 2 *et passim*), agere (ITALA Luc. 3, 8 [Aug. serm. ed. Mai 178]), alere (CVRT. 7, 4, 26), alternare (PLIN. nat. 15, 12. 16, 183), amittere (CATO agr. 5, 6 CIC. Verr. 4, 32. 198 *et passim*), apprehendere (VAL. MAX. 6, 9, 5 ext.), capere (CATO agr. 4, 1 TVRPIL. com. 86 ACC. trag. 70 TER. Eun. 450 RHET. Her. 2, 31, 50 CIC. Verr. 1, 32 *et passim*), carpere (VERG. georg. 2, 500 COLVM. 3, 21, 6), cogere (PAVL. FEST. p. 23 COLVM. 2, 21, 3. 11, 2, 81 *al.*), colere (*v. p. 1382, 65*), colligere (HOR. epist. 1, 12, 1 PLIN. nat. 24, 56 *al.*), computare (GAIVS dig. 5, 3, 41, 1 VLP. dig. 8, 5, 4, 2 *al.* VVLG. lev. 25, 27), concoquere (COLVM. arb. 4, 2), condere (CIC. leg. agr. 2, 88 nat. deor. 2, 125. 156 VARRO rust. 1, 17, 2. 1, 62 *passim*), comportare (CIC. leg. agr. 2, 88 VARRO ling. 5, 139), conservare (COLVM. 4, 24, 6 SCAEV. dig. 33, 2, 32, 5 *al.*), convehere (VARRO ling. 5, 35 rust. 1, 2, 14), corrumpere (COLVM 1, 5, 6. 12, 15, 1 *al.*), creare (QVINT. inst. 5, 11, 24 FRONTO p. 154, 14 N.), dare (ACC. trag. 70 CIC. Verr. 6, 36 VARRO rust. 2, 2, 2 *passim*), decerpere (OV. rem. 103 QVINT. inst. 12, 10, 79 *al.*), decīdere (AVG. civ. 7, 25 p. 306, 26 D.), decutere (COLVM. 5, 6, 12), deligere (COLVM. 5, 10, 10 arb. 21, 1), demetere (CIC. nat. deor. 2, 156 Cato 70), denegare (SEN. Oed. 49), deponere (COLVM. 4, 10, 3), deportare (CIC. Verr. 6, 46 *al. v. p. 1382, 35*), desecare (VLP. dig. 7, 1, 12, 5), devorare (CIC. dom. 60), dissipare (CIC. leg. agr. 2, 89), duplicare (VARRO rust. 1, 69, 1 *al.*), ebibere (PLAVT. Pseud. 1304), edere (CIC. nat. deor. 2, 158 COLVM. 1, 6, 15. 3, 14, 3. 3, 18, 3. 5, 5, 17 *al.*), educere (COLVM. 4, 17, 5. 5, 10, 10 arb. 21, 1), effundere (CIC. leg. agr. 2, 89), eripere (CIC. Mur. 71. 77 Phil. 14, 3), evehere (VARRO rust. 1, 2, 14), excutere (NVX 164 SEN. nat. 3, 28, 1), exigere (LIV. 34, 9, 9), expirare (STAT. silv. 5, 2, 70), exportare (VARRO rust. 1, 16, 1), facere (VARRO rust. 3, 2, 13 VVLG. gen. 1, 11. 12 *et saepius*), ferre (CATO capp. 102 *et passim*), gignere (CIC. nat. deor. 2, 37 PLIN. nat. 16, 95. 117. 17, 178), legere (*v. p. 1378, 63*), mansuescere (LVCR. 5, 1368), maturare (MELA 2, 16 PLIN. nat. 17, 262), merere (CIC. Q. Rosc. 44 VAL. MAX. 8, 7 ext. 1), minuere (TER. Phorm. 1013 COLVM. 2, 1, 4. 7, 3, 10), mitigare (MELA 2, 16), mollire (VERG. georg. 2, 36), multiplicare (COLVM. 2, 11, 7. 5, 8, 2), negare (COLVM. 5, 9, 16), parĕre (QVINT. inst. 12, 11, 29), percipere (CIC. Verr. 4, 114 *v. p. 1382, 54sqq.*), percoquere (SEN. benef. 7, 31, 3 COLVM. 4, 17, 8. 11, 2, 61 arb. 4, 1), perdere (CIC. epist. 4, 6, 2 PLIN. nat. 16, 109), praebere (COLVM. 3, 21, 11. 4, 24, 11. 5, 10, 12 *al.*), praecerpere (CIC. Verr. 5, 80 PROP. 4, 2, 11), procreare (COLVM. 5, 6, 35), producere (TERT. adv. Marc. 2, 24 p. 368, 6), proferre (TERT. adv. Marc. 1, 2 p. 292, 19. 4, 17 p. 476, 8. 4, 39 p. 557, 17 PRISCILL. tract. 7, 17 p. 85, 12), proicere (PALLAD. 4, 10, 30), promittere (PLIN. nat. 17, 262), rapere (LVCAN. 7, 32 PLIN. nat. 18, 265), reddere (TVRPIL. com. 12 TER. Phorm. 680 COLVM. 2, 2, 6 *al.*), reponere (CIC. nat. deor. 2, 156), serere (CIC. nat. deor. 2, 156 VARRO ling. 5, 134 *al.*), servare (VITR. 6, 5, 2), tollere (VARRO rust. 2 praef. 5 COLVM. 4, 15, 1. 11, 2, 81 *al.*). -us *est subiectum*: adulescere (COLVM. 4, 28, 1), apparere (CIC. Lael. 68 PS. RVFIN. in Os. 13, 9—11), arescere (PALLAD. 4, 7, 4), ascendere (VVLG. Marc. 4, 8), claudicare (COLVM. 4, 2, 1), constare (LVCR. 1, 165 PLIN. nat. 1, 12, 24), crescere (VVLG. Ezech. 17, 9 Marc. 4, 8), decĭdere (PLAVT. Bacch. 1135 COLVM. 11, 2, 56 PLIN. nat.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

7, 64 *al.*), deficere (VVLG. Ezech. 47, 12), dilabi (COLVM. 1, 4, 7 *al.*), disperire (VARRO rust. 1, 11, 1), ematurescere (PLIN. nat. 27, 144), evanescere (PLIN. nat. 13, 26), excrescere (IVLIAN. dig. 36, 1, 28 [27], 16), exuberare (COLVM. 2, 14, 2. 3, 21, 4 *al.*), florere (COLVM. 4, 28, 1 PLIN. nat. 15, 98 *al.*), inarescere (PLIN. nat. 17, 262), interire (CIC. Verr. 4, 125. 5, 114 VARRO rust. 1, 2, 5), languere (ORIG. in Matth. 18, 53), maturescere (*v. p. 1378, 74*), mitescere (COLVM. 4, 20, 2 PALLAD. 12, 7, 11), nasci (VARRO rust. 1, 23, 1 SEN. benef. 7, 5, 2 COLVM. 11, 3, 50 *al.*), nigrescere (ORIG. in Matth. 17, 8), oriri (IVLIAN. dig. 22, 1, 25, 1 *al.*), pendere (*v. p. 1383, 64, praeterea* COLVM. 5, 6, 26 PLIN. nat. 16, 107), perire (LVCAN. 5, 794 PLIN. nat. 18, 189), permanere (PRISCILL. tract. 7, 117 p. 85, 12), pervenire (PAPIN. dig. 36, 2, 25, 1), pigritare (ORIG. in Matth. 18, 53), praegravare (PLIN. nat. 17, 184), provenire (NVX 10 SEN. dial. 6, 12, 2 COLVM. arb. 2, 1 *al.*), pubescere (COLVM. 4, 28, 1), putrescere (COLVM. 4, 19, 2. 5, 5, 14 *al.*), renasci (CORP. XIV 2852, 7), rubere (PLIN. nat. 13, 54), senescere (PLIN. nat. 2, 118), stare (*v. p. 1383, 67*), subnasci (PLIN. nat. 1, 13, 37. 13, 60 *al.*), surgere (VITR. 9, 1, 2 PALLAD. 3, 24, 8), venire (AETNA 11).

synonyma et iuxta posita: ad I A: usus (*v. p. 1375, 60 sqq. 1376, 9 sqq. cf. etiam infra l. 52*). *ad I B*: gaudium (TERT. spect. 2 p. 2, 17), iucunditas (HIL. trin. 11, 43), laetitia (CIC. leg. agr. 2, 5 epist. 10, 5, 1 SEN. benef. 2, 22, 1), opportunitas (CIC. Lael. 22), voluptas (CIC. epist. 5, 2, 3. 13, 50, 2 SEN. dial. 10, 20, 5. 12, 10, 2 SCRIB. LARG. praef. p. 6, 3 QVINT. inst. 2, 18, 4; *aliquot exempla spectant ad II B; cf. etiam infra l. 64*). *ad II A 1 (de proventu arborum, bestiarum, agrorum)*: fetus (*v. p. 1380, 73 sqq., praeterea* COLVM. 12 praef. 6), frux (*v. p. 1384, 32 sqq., cf. etiam infra l. 56*), genimen (VVLG. prov. 18, 20 ITALA Luc. 3, 8 [Aug. serm. ed. Mai 178]), messis (COLVM. 2, 9, 11 QVEROL. p. 29, 5 COD. Theod. 7, 20, 11), opus (VVLG. prov. 12, 14 Gal. 5, 19/22), pomum (*v. p. 1380, 62 sqq.*), proventus (COLVM. 2, 14, 2 VLP. dig. 47, 11, 6 pr. COD. Theod. 7, 20, 11), reditus (PAPIN. dig. 33, 2, 25 *cf. etiam l. 33*). *ad II A 2 (de lucro; cf. l. 36. 47 sq.)*: lucrum (VARRO rust. 3, 4, 1 *cf. infra l. 33*), reditus (SVET. Cal. 16, 3 SCAEV. dig. 33, 2, 17 *al. cf. etiam l. 31*), vectigal (CIC. Manil. 15 leg. agr. 2, 80. 83 ad Q. fr. 1, 1, 34 LIV. 45, 40, 2 TAC. ann. 13, 50). *ad II B*: commoditas (CIC. off. 2, 14 [*spectat ad II A 2*] COD. Theod. 10, 12, 2 pr.), commodum (CIC. Verr. 4, 48 leg. agr. 2, 17 de orat. 2, 335 nat. deor. 1, 122 LVCR. 4, 1073), emolumentum (*v. p. 1396, 80 sq., praeterea* LIV. 4, 35, 8 *al.*), gloria (*v. p. 1396, 57 et* CIC. Brut. 23), gratia (CIC. Att. 2, 16, 2 LIV. 33, 11, 16), laus (LVCIL. 620), lucrum (PANEG. 4 [9], 12, 1 VVLG. Phil. 1, 32 *cf. etiam l. 33*), merces (CIC. Lael. 31 IVV. 5, 14 TERT. adv. Marc. 4, 16 p. 470, 13 CLAVD. MAM. anim. 2, 7 p. 122, 10), meritum (OPTAT. 7, 1 p. 161, 11), pondus (TERT. adv. Marc. 3, 8 p. 389, 24), praemium (*v. p. 1397, 8, praeterea* CIC. Pis. 63 SEN. contr. exc. 3, 6 *al.*), pretium (OV. Pont. 2, 3, 16 SEN. clem. 1, 1, 1 MEROB. pros. frg. 2 A 14), quaestus (CIC. part. 90 AMM. 19, 12 COD. Theod. 4, 8, 6, 5; *distinguitur* CIC. S. Rosc. 88 *v. p. 1395, 31; ad II A 2 syn.* quaestus: PLIN. nat. 29, 17 *cf. etiam* MANIL. 4, 128), utilitas (*v. p. 1397, 3, praeterea* CIC. inv. 2, 167 de orat. 2, 335. 355 orat. 227 off. 2, 14 fin. 2, 79 Lael. 31 SEN. benef. 6, 24, 3 *al.*).

opposita: ad I A: possessio (*v. p. 1376, 82*), proprietas (*v. p. 1376, 79 sq.*), usus (*v. p. 1375, 60 cf. supra l. 19*). *ad I B*: dolor (OV. Pont. 4, 10, 68 HEGES. 1, 44, 7), frustratio (COLVM. 11, 1, 4). *ad II A 1 (de proventu arborum, bestiarum, agrorum)*: cortex, flagellum, flos, folium, frons, lignum, materia, radix, sarmentum, semen (*quae omnia v. p. 1380, 62 sqq.*), frux (*v. p. 1384, 21 sqq.; cf. etiam supra l. 27*), sterilitas (PAVL. dig. 35, 2, 63, 2 AVG. civ. 7, 25 p. 306, 30. 15, 3 p. 62, 17 D.). *ad t. t.* ICTorum *de proventu rerum*: mercedes (*v. p. 1388, 72 sqq.*), partus (*v. p. 1388, 40*), pensiones (*v. p. 1388, 72 sqq.*), usurae (*v. p. 1388, 64. 1391, 33*). *ad II A 2 (de lucro)*: damnum (LEX XII tab. 12, 3 [Fest. p. 376] PAVL. dig. 32, 26 MARCIAN. dig. 36, 1, 34 [33]), delectatio (*v. p. 1389, 83 sqq.*), impensae (*v. p. 1390, 71 sq.*), onus (SEN. benef. 5, 5, 2 [*spectat ad II B*] COLVM. 8, 13, 3 PAPIN. dig. 24, 3, 42, 1 VLP. dig. 8, 5, 6, 6 *al.*), sumptus (*v. p. 1390, 10 sq.*), voluptas (PALLAD. 1, 1, 2 *cf. supra l. 22*). *ad II B*: causa (SEN. Phaedr. 872 CVRT. 4, 14, 16), crimen (PVBLIL. A 29), decus (COD. Theod. 13, 6, 7; *iuxta ponitur* COLVM. 5, 6, 37), dignitas (CIC. inv. 2, 157. 167 de orat. 3, 112), dispendium (AVIEN. Arat. 1833), honestum (CIC. leg. 1, 41), incommodum (CIC. Mur. 47 fin. 2, 79 de orat. 2, 335 FRONTO p. 51, 23 N.), labor (*v. p. 1387, 39. 1397, 15*), opera (TER. Phorm. 332), periculum (CIC. Verr. 1, 54 LIV. 4, 35, 8), poena (COD. Theod. 9, 21, 10).

demin.: fructiculus. *deriv.*: fructetum, fructifer, -fico, fructivus, fructuarius, fructuo(r), fructuosus. *Bacherler.*

frūdes, frūdo *v.* fraus, fraudo.

1. frūgālis, -e [*tractum ab adverbio* frugaliter *et comparativo* frugalior, *quae ducta sunt a* frux, fruges. *Th.*]. *positivus rarissimus, apud antiquiores loco eius in usu est* frugi *v.* PETRON. *p. 1400, 28 et nota* QVINT. inst. 1, 6, 17 '-lis'... sit apud illos (*analogiae sectatores*), non 'frugi': nam quo alio modo fiet 'frugalitas'?

positivus (GLOSS. -is: χρηστός, χρήσιμος, parcus, temperatae vitae homo, temperativus homo. *nota* V 360, 52 largus. 415, 33 *al.* -i: larga vel la⟨u⟩ta *et cf.* frugalitas *p. 1403, 11*): QVINT decl. 261 p. 70, 12 in hac partitione . . . si quis -is vixerit, si quis luxuriosus vixerit (-ius *et* luxuriosius *Gronovius, quia sequitur* p. 70, 19 aliqui frugaliter vivent). CORP. VIII 20382 Iulia Rosula, mater filiorum meorum, semper -is et bona. NOT. Tir. 40, 30ª -is. ROMVL. fab. Aesop. 15 epil. -em vitam.

comparativus et superlativus (GLOSS. -ior: χρησιμώτερος, parcior, avarior; -issimus: moderatus temperatus parcissimus): **1** *de hominibus i. q. parcus, modestus, post etiam generalius i. q. probus, honestus*: PLAVT. Trin. 610 tantone in re perdita quam in re salva Lesbonicus factus est -ior? TER. Haut. 681 dedo patri me nunciam, ut -ior sim quam volt (SCHOL. parcior et magis abstinens). CIC. Verr. 2, 71 homo . . . ordinis sui -issimus. 2, 135 homini -issimo (4, 8). 2, 137 -issimus homo et castissimus. 3, 110 homo -issimus atque integerrimus. 4, 86 a Tissensibus . . . aratoribus laboriosissimis -issimisque hominibus. 4, 182 quom . . . mecum duos -issimos homines scribas haberem (*praeca* sanctissimos homines atque innocentissimos). Flacc. 71 Apollonidenses . . . homines sunt tota ex Asia -issimi, sanctissimi, a Graecorum luxuria et levitate remotissimi, patres familias suo contenti, aratores, rusticani. de orat. 2, 287 quom optimus colonus, quom parcissumus modestissimus -issimus esset. Att. 1, 16, 3 -issimum quemque (*opp.* homines nequissumos). SEN. contr. 2, 1, 29 quisquis -issimus fuerit. contr. exc. 6, 2 filiam honestiorem . . ., servum -iorem (7, 6, 20). *ibid.* servum -issimum. 7, 6, 6 comparatus cru⟨i⟩ariis -ior est. 10, 2, 13 semper volui videri -ior... laboriosior. VAL. MAX. 9, 1, 6 diversa saecula . . ., -issimum alterum, alterum nequissimum. SEN. epist. 95, 41 deciens (docens *trad.*) . . . sestertio aditiales cenae -issimis viris constiterunt. 97, 9 longe . . . -ior haec iuventus est quam illa. COLVM. 1, 9, 1 magistros operibus oportet praeponere sedulos ac -issimos. 11, 1, 19 ut fortissimum quemque et -issimum largitionibus prosequatur. PETRON. 76, 4 puerum basiavi -issimum, non propter formam, sed quia frugi est. PLIN. paneg. 51, 2 cum successeris -issimo principi. IVV. 5, 6 ventre nihil novi -ius (*i. modestius, subiectius*). AMM. 23, 6, 68 Seres . . . ipsi praeter alios -issimi. CORP. III 286 viro -issimo. V 4754, 7 coiugi -issimae. VI 8763 Epicarpo lib. -issimo. VIII 15237 uxori -issimae. 23908 filius -issimus adque diligentissimus. 23951 uxoris castissimae obsequentissimae -issimae. IX 4788 . . . iae Cn. l. Myrt⟨alae . . . f⟩rugalissumae. XI 641 mulieri -issimae. **2** *de rebus i. q. modestus, simplex*: VARRO rust. 3, 2, 3 non haec . . . villa, quam aedificaverunt maiores nostri, -ior ac melior est quam tua illa perpolita in Reatino? AVSON. 419, 66 in vino cuius senis mensa -ior? SEN. contr. 2, 6, 13 nihil totā vitā -ius feci.

adv. **frūgāliter.** *comp.*: QVINT. decl. 260 *l. 55*, 318 *l. 60* LACT. *l. 63.*

i. q. parce, modeste, etiam generalius i. q. probe, honeste, recte (GLOSS. χρησίμως): PLAVT. Epid. 565 ille eam rem adeo sobrie et -r accuravit ut⟨ut⟩ ad alias res est impense improbus. Persa 449 si quam rem accures sobrie aut -r. CIC. dom. 111 omnia signa . . . *ex templis* . . . honoris populi R. causa sane -r domum suam deportavit. fin. 2, 25 quod bene, id recte -r honeste; ille porro [male] prave nequiter turpiter cenabat, non igitur ⟨bene⟩. *ibid.* semovenda . . . est voluptas, non solum ut recta sequamini, sed etiam ut loqui deceat -r. HOR. sat. 1, 4, 107 quom me *pater* hortaretur, parce -r atque viverem uti contentus eo quod mi ipse parasset. SEN. contr. 2, 6, 2 obicit luxuriam . . .: adulescens -r vixi, quamdiu patrem habui. SEN. epist. 20, 3 numquid cenes -r, aedifices luxuriose. 122, 16 valde . . .-r vivebat, nihil consumebat nisi noctem. QVINT. decl. 260 p. 69, 16 ipse -ius vivo. *ibid.* p. 69, 20 et liberalius et -ius vivo. 261 p. 70, 19 aliqui negotiabuntur, aliqui acquirent, aliqui -r vivent. 302 p. 192, 4 quam -r acquisivit, quam parce, quam laboriose. 309 p. 218, 18 honeste semper vixi, -r vixi (CORP. VI 37641 vixit -r, suis probata). 316 p. 244, 10 iuvenis -r vixi, patrimonium auxi. 318 p. 252, 2 uter vestrum -ius vixerit, uter vestrum modestior fuerit. 332 p. 309, 4 paupertate consuevi, -r vivere scio. PLIN. epist. 10, 31, 3 iam senes et . . .-r modesteque viventes. LACT. ira 20, 1 fugitivi et abdicati libere vivunt et qui sub disciplina patris aut domini sunt, strictius -iusque. AVG. in psalm. 146, 2 modeste et -r et temperanter manducando et bibendo. *liberius: per iocum*: PLAVT. Persa 453 si malus aut nequam est, male res vertunt quas agit; sin autem frugi est, eveniunt -r. VLP. dig. 27, 2, 3, 3 non cumulus patrimonii, sed quod exhibitioni -r sufficit. *technice de dicendo* (*aliter* CIC. *l. 50*): FRONTO p. 127, 6 N. summum eloquentiae genus est de sublimibus magnifice, de tenuioribus -r dicere (*fere i. q.* ταπεινῶς).

2. frūgālis, -e *a* fruges. APVL. mund. 29 p. 166, 8 -is maturitas (*i. frugum;* καρπῶν πεπάνσεις *Arist.*). *v. etiam* SEDVL. op. pasch. 2, 14 *p. 1404, 21.*

1. frūgālitās, -tis *f.* [*cf. c.* frugaliter, frugalis. *Th.*]. *de originatione*: CIC. Tusc. 3, 18 -s . . . a fruge, qua nihil melius e terra. QVINT. inst. 1, 6, 17 (*v. s. v.* frugalis *p. 1399, 78*). 1, 6, 29 M. Caelius se esse hominem 'frugi' vult probare, non quia abstinens sit... sed quia utilis multis, id est 'fructuosus', unde sit ducta '-s' (*cf.* AVG. beat. vit. *p. 1402, 48*). *pluralis non extat. collectivo usu* (*i. q. frugales*): PHAEDR. *p. 1401, 47. non legitur in versibus nisi* PETRON. 5 *p. 1401, 73.*

1 *i. q. abstinentia, temperantia, modestia* (*v. definitiones* CIC. *p. 1401, 16 sqq.* PVBLIL. *p. 1401, 34* LACT. *p. 1402, 30; differentia inter* -em *et* avaritiam: AVSON. *p. 1402, 37* SCHOL. Iuv. *p. 1402, 39* AVG. *p. 1402, 47; cf. et Marquardt-Mau, Privatl. p. 89*): GLOSS.

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

χρησιμότης εὐταξία; utilitas; temperantia, mediocritas; abstinentia parcitas parsimonia; penuria (*cf.* CASSIAN. *p. 1402, 55*): CIC. Verr. 2, 101 homo . . . -is existimatione praeclara (*ironicos*) . . . qui . . . cum meretricibus lenonibusque vixisset. 3, 7 hominum . . . ea patientia virtus -sque est, ut proxime ad nostram disciplinam illam veterem . . . videantur accedere. 4, 7 odistis hominum novorum industriam, despicitis eorum -em, pudorem contemnitis. 6, 20 nihil de hominis -e virtute diligentia dicam. Flacc. 5 (Schol. Cic. Bob. frg. 10) M. Pisone, qui cognomen -is (*i. Frugi*) nisi accepisset, ipse peperisset (*cf.* SCHOL. Cic. Bob. p. 96, 27 St.). Sest. 21 quia subhorridum atque incultum videbant et quod erat eo nomine, ut ingenerata familiae -s videretur. Planc. 62 sin autem emimus quem vilicum imponeremus . . . nihil in eo nisi -em laborem vigilantiam esse curamus (*praec.* frugi hominem). Deiot. 26 in illo sunt regiae virtutes . . . sed praecipue singularis et admiranda -s . . . . frugi hominem dici . . . privata est *laus*. . . . ego tamen -em, id est modestiam et temperantiam, virtutem maximam iudico. Tusc. 3, 16 Graeci . . . eam . . . virtutem *σωφροσύνην* vocant, quam soleo equidem tum temperantiam, tum moderationem appellare, non nunquam etiam modestiam; sed haud scio an recte ea virtus -s appellari possit, quod angustius apud Graecos valet, qui frugi homines *χρησίμους* appellant, id est tantum modo utiles; at illud est latius; omnis enim abstinentia, omnis innocentia . . . reliquas etiam virtutes -s continet. 3, 17 tris virtutes, fortitudinem iustitiam prudentiam, -s complexa est . . . reliqua igitur et quarta virtus sit ipsa -s. eius enim videtur esse proprium motus animi appetentis regere et sedare semperque adversantem libidini moderatam in omni re servare constantiam; quoi contrarium vitium nequitia dicitur (*cf.* AVG. beat. vit. 2, 8. 4, 30 *seq. p. 1402, 48 sqq.*). 3, 36 moderatio, a me . . . paulo ante appellata -s, quae te turpiter et nequiter facere nihil patietur. 4, 36 qualis ille sit, quem tum moderatum, alias modestum temperantem, alias constantem continentemque dicimus: non nunquam haec eadem vocabula ad -is nomen tanquam ad caput referre volumus. VARRO rust. 3, 3, 6 -s antiqua (*opp.* luxuria posterior). PVBLIL. F 28 -s miseria est rumoris boni. SEN. contr. 2, 1, 4 quae apud nos -s est, apud illos humilitas est. 2, 1, 25 quae -em, quae pietatem expugnassent. 2, 6, 8 se ad -em redisse. 2, 6, 10 praematura . . . severitas non est -s, sed tristitia. 2, 6, 13 placet vobis -s mea, quod patrimonium servavi, quod acquisivi. VAL. MAX. 2, 5, 6 bonaeque valetudinis eorum quasi quaedam mater erat -s (*cf.* QVINT. *infra l. 80*), inimica luxuriosis epulis et aliena nimiae vini abundantiae et ab immoderato veneris usu aversa. 4, 3, 5 M'. . . . Curius, exactissima norma Romanae -is. 4, 3, 7 -is eius exemplum . . . sequi. 4, 3, 11 grata -is consuetudo. 6, 9, 3 converso animo, usus duce -is religione, quantum prius luxuriae fuerat exemplum, tantum postea modestiae et sanctitatis specimen evasit. CELS. 1 prooem. 53 quod is vitae genus secutus sit . . . cum luxu, an cum -e. PHAEDR. app. epil. 2 *mea carmina* nequitia pariter laudat et -s (*i. homines frugi*). SEN. clem. 1, 23, 2 a communi -e desciscentibus (*syn.* innocentia). benef. 4, 8, 3 iustitia, probitas, prudentia, fortitudo, -s unius animi bona sunt. 6, 24, 1 audacem iuventam -i pudori moribus bonis . . . applicant *parentes*. dial. 6, 2, 3 -is continentiaeque. 9, 1, 9 circumfudit me ex longo -is situ venientem multo splendore luxuria. 9, 9, 1 cum . . . possit ipsa paupertas in divitias se advocata -e convertere. 9, 9, 2 -em colere. 10, 18, 4 -is exactae homines et laboriosae operae. 12, 3, 5 innocentia ad omnem legem exacta, . . . antiqua -s. nat. 4 praef. 10 -em laudare. epist. 5, 3 -is indicium. 5, 5 -em exigit philosophia, non poenam, potest autem esse non incompta -s. 17, 5 non potest studium salutare fieri sine -is cura; -s autem paupertas voluntaria est. 49, 12 de pietate disputa, de -e. 51, 2 -em professo (56, 10). 58, 32 potest -s producere senectutem. 71, 23 luxurioso -s poena est. 73, 15 itur ad astra . . . secundum -em, secundum temperantiam. 87, 5 nondum audeo -em palam ferre. 88, 30 simplicitatem . . . moderationem . . . -em ac parsimoniam. 94, 69 non est per se magistra innocentiae solitudo nec -em docent rura. 95, 32 non erat animus ad -em magna vi reducendus. 101, 3 homo summae -is, non minus patrimonii quam corporis diligens. 108, 21 si vera sunt ista, abstinuisse animalibus innocentia est, si falsa, -s est. 114, 17 vir rarae -is. 115, 3 -s et continentia et tolerantia et liberalitas. 123, 10 aetati non semper voluptates recepturae interim . . . ingerere -em. COLVM. 1, 9, 3 minus in hoc officio (*vineae*) quam in ceteris agricolatio -em requirit. 10 praef. 1 cum parcior apud priscos esset -s. 11, 1, 19 ipse *dominus* in conspectu *servorum* similiter epuletur sitque -is exemplum. PETRON. 5 v. 3 artis severae siquis ambit effectus . . . prius mores -is lege poliat exacta. 75, 10 ad hanc me fortunam -s mea perduxit. 84, 5 vellem tam innocens esset -is meae hostis. 115, 16 cibus avidum strangulavit, abstinentem -s. 116, 6 -s sanctique mores. PLIN. nat. 1, 33, 50 -is antiquae in argento exempla. QVINT. inst. 3, 7, 24 -s apud Sybaritas forsitan odio foret, veteribus Romanis summum luxuria crimen. 5, 10, 73 -s bonum, luxuria . . . malum. 10, 3, 26 bona valetudo quaeque eam maxime praestat -s (*cf.* VAL. MAX. *supra l. 39*). 11, 3, 19 firmitas corporis, ne ad spadonum et mulierum et aegrorum exilitatem vox nostra tenuetur, quod ambulatio, unctio, veneris abstinentia, facilis ciborum digestio, id est -s, praestat. 12, 1, 8 ad perferendos studiorum labores necessaria -s. 12, 2, 30 continentiam, -em . . . docebunt Fabricii Curii. decl. 245 p. 5, 24 an non hoc est quod te fecerit frugi? didicisti tibi pecuniam ⟨-e⟩ et labore servandam. p. 6, 2 alias . . . condiciones -i tuae ponit amicus paternus. 261 p. 70, 26 -em . . . imminuet (*opp.* luxuriae). 298 p. 176, 21 rus paternum . . . -i . . . suffecturum. 301 p. 187, 18 nostra -s. 306 p. 206, 10 consuevit -i. 330 p. 297, 9 ista -s. 332 p. 301, 1 quidquid servavi, quidquid longae -i[s] (fragil- *A*) superfuit. PS. QVINT. decl. 3, 13 -is simulationem. 9, 5 siquid in subsidia vitae seposuerat parca -s. 14, 3 quae certissima est in voluptate -s, una fui semper eademque *meretrice* contentus. PLIN. epist. 1, 14, 4 Italia, quae multum adhuc verecundiae, -is atque etiam rusticitatis antiquae retinet. 1, 22, 4 imaginem quandam priscae -is. 2, 4, 3 quod cessat ex reditu, -e suppletur. 2, 6, 6 ne tibi . . . luxuria specie -is imponat. 4, 19, 2 summa -s (CALP. decl. 5 p. 6, 6). 5, 19, 9 necessitates valetudinis -e restringat. 6, 8, 5 nullus illi nisi ex -e reditus. paneg. 3, 4 *opp.* luxuriam. 41, 1 -s principis. 44, 8 ubi . . . -is luxuriae merces datur. 49, 5 tempus epularum tuarum cum -s contrahat. 88, 6 olim -e Pisones . . . monstrabantur. FRONTO p. 135, 9 N. parsimonia et officiis et -e onera quaestoria . . . perfunctus est. p. 226, 12 pudicitia, -e, innocentia, pietate, sanctimonia. GAIVS dig. 21, 1, 18 pr. ex -e sua peculium acquirentem. APVL. met. 7, 4 *nummos*, ut aiebat, pro sua -e communi conferebat arcae. MIN. FEL. 36, 3 animus . . ., ut luxu solvitur, ita -e firmatur. TERT. spect. 7 viderit (*cf. Hartel, Patr. Stud. 1, 15*), ambitio sive -s eius (*sc. pompae*) sit, deum offendit qualiscumque pompa circi. PORPH. Hor. epod. 2, 59 iucunde expressit rusticorum -em. PANEG. 12 (2), 13, 4 laboris patientiae -is exemplis. LACT. inst. 3, 22, 6 tulit . . . Plato ante omnia -em, quae utique nulla est, ubi proprii nihil habetur. 6, 3, 6 haec de duabus viis disputatio ad -em ac luxuriam spectat. 6, 3, 8 doctorem -is (*opp.* desidiae, inertiae, luxuriae). 6, 17, 17 est -s abstinentia quidem voluptatum, sed eo vitium, quia ex habendi amore descendit. IVST. 3, 2, 10 laborem militiae assiduae -is consuetudine faciliorem fore. 9, 8, 20 -i pater, luxuriae filius magis deditus erat. 20, 4, 5 populum . . . in luxuriam lapsum . . . ad usum -is revocavit. HIL. in psalm. 1, 6 continentiae -isque virtutibus. PS. HIL. libell. 10 dives liberalitate, . . . pauper iustus efficitur -e, si inferioribus et non habentibus erogarit (*cf.* CORP. *infra l. 77*). TRACT. in Luc. 1, 1 -s et temperantia. AVSON. 419, 36 -em sine sordibus. AMM. 16, 11, 1 longa militiae -e compertus. 30, 4, 6 vita moribus -eque spectati. SCHOL. Iuv. 14, 109 multi . . . avaros tamquam frugi laudant, sperantes quod -e faciente patrimonia sua custodiunt, et non sentiunt eos causa avaritiae facere; -s quippe avaritiam contemnit et mediocritatem amat. VEG. mil. 4, 7 p. 133, 11 -em inter copias servare. ANON. de mach. bell. 2 -s incorrupta. HIER. epist. 39, 3, 5 cibum tibi denegas non ieiuniorum studio, sed doloris. non amo -em istam (fragil- *pars codd.*). 54, 5, 2 *bis*. PS. RVFIN. in Ioel 1, 5 luxuriosis non solum inopia, sed etiam -s ipsa tormentum est. AVG. c. Iul. op. imperf. 6, 14 avaritiae, quae tegmine -is operitur. epist. 211, 9 p. 362, 8 ad aliarum *monacharum* -em pervenire. beat. vit. 2, 8 *nequitiae* vitio quae contraria virtus est, -s nominatur. ut . . . haec a fruge, id est a fructu, propter quandam animorum fecunditatem, ita illa a sterilitate, hoc est a nihilo, nequitia nominatur (4, 30). 4, 31 *item de* nequitia *et* -e (*affert* CIC. Deiot. 26), *addit* propter vulgarem loquendi consuetudinem, qua -s quasi parsimonia dici solet . . . quid senserit, illustravit. SVLP. SEV. Mart. 2, 7 -em . . . qua ita usus est, ut . . . non miles, sed monachus putaretur. CASSIAN. inst. 5, 9 tantum . . . debet unusquisque sibi -is indicere quantum corporeae obluctationis pugna deposcit (*syn.* ieiunium, inedia). SALV. eccl. 4, 30 -e (*syn.* abstinentia, ieiunium; *cf.* 4, 31 me ab omnium deliciorum fruge suspendi). 4, 33 crapula est illorum -s mea. SIDON. epist. 3, 13, 3 viri . . . -s. ALC. AVIT. epist. 86 p. 96, 5 qui ad regalis mensae abundantiam non permittor et in ecclesiasticae -e (frugual- *cod. L, saec. X*) non saturor. EVGRAPH. Ter. Haut. 681 -em i. parcitatem. CORP. VIII 9520 coniugi, cum qua . . . -s honesta, fides cum religione exacta est. 24986 incomparabilis femina, castitatis et -is et pudicitiae . . . exemplum. 27505 qui in prima etate maiorum -i responderet. 27587 partam nimia -e substantiam in diem mortis servavit incolumem sibi. INSCR. Revue archéol. 20 (1912) p. 455, 146 (*Thuggae*) genio concordiae, castitatis, indu⟨striae⟩, -is.

2 *translate*: **a** *de dicendo*: QVINT. inst. 12, 10, 21 falli . . . qui solos esse Atticos credunt tenues et lucidos et significantes, sed quadam eloquentiae -e contentos ac semper manum intra pallium continentes. MACR. sat. 5, 1, 5 sobrius amat quandam dicendi -em. **b** *i. q. modestus animus*: TERT. nat. 2, 4 adhuc . . . -s et in caelis agebatur (*opp.* ambitio). **c** *per iocum i. q. animus parcus*: ARNOB. nat. 5, 10 p. 183, 1 -is magnae viri *qui nolebant semen Iovis periisse frustra*. **d** *i. q. patrimonium modicum, -e paratum*: CORP. III 1805 thermas . . . de -e sua ⟨. . . aedifi⟩cavit. 8825 posuit de sua sibi -e b. m. p. VI 10246 cum monimento, qu(o)t de -e meam fabricavi a solo mi et coniugi meo. VIII 18800 *heredes* quibus suam -em testamento suo legavit. *cf.* frugilitas.

iuncturae selectae: -em colere: SEN. dial., profiteri: SEN. epist., imminuere: QVINT. decl. sibi indicere: CASSIAN. *cf.* -is simulatio: PS. QVINT. decl., -is doctorem: LACT. -i consuescere: QVINT. decl. (-is consuetudo: IVST.). -e uti: SVLP. SEV. ad -em redire:

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. contr., reduci: SEN. epist., revocare: IVST., pervenire: AVG. a -e desciscere: SEN. clem.

synonyma: modestia, temperantia, moderatio, abstinentia, innocentia, miseria (PVBLIL.), humilitas (SEN. contr.), severitas, sanitas, continentia, paupertas voluntaria (SEN. epist.), parsimonia, mores sancti, rusticitas, mediocritas, parcitas. ieiunium, inedia. *opposita*: nequitia, luxuria, luxus, crapula, abundantia. sordes: AVSON. *p. 1402, 37*, avaritia (*cf. p. 1400, 83*): SCHOL. Iuv. *p. 1402, 39*, AVG. *p. 1402, 47*. ambitio: TERT. *p. 1402, 24*.

2. frūgālitās, -tis *f. a* frugulis, frux. *i. q. annona frugum*: GLOSS. II 561, 12 (= 73, 48) -s εὐκαρπία (εὐταρχία *cod.* 73, 48) *et* IV 239, 49 -s: ubertas. APVL. met. 9, 35 tota -e spoliatum *agricolam*.

frūgāmenta a frugibus appellata PAVL. FEST. p. 91.

frūge, frūgēs *v.* frux.

frūgēsco, -ere [*a* frux. *Th.*]. *fruges proferre: proprie*: PRVD. c. Symm. 2, 914 hinc . . . steriles -ere rarius (parcius *pars codd.*) agros et tristem saevire famem. *translate*: TERT. resurr. 22 p. 56, 7 redemptio nostra ... etsi in agnitione sacramenti fruticat, sed (fructicasset *trad.*) in domini repraesentatione florescit atque -it. adv. Val. 17 p. 196, 14 Achamoth . . . iam proficit et in opera maiora -it.

frūgeus, -a, -um *a* frux. CARM. epigr. 1559, 1 (= CORP. VI 13528 *ex schedis*) Bassa ... hoc alto sinu -ae matris quiescit *i. Terrae frugiferae* ('*noli Phrygiam deam cogitare*' *Bücheler*).

frūgī *v.* frux. *Vollmer.*

frūgifer, -a, -um *a* frux *et* ferre. *de formis: compar. et superl. desunt: dat.* -ai *v. l. 46. abbrev.*: frug.: CORP. VIII 8826. 20318(*?*) INSCR. numm. Cohen III² p. 406 n. 12. frugif.: CORP. XI 3197 INSCR. numm. Cohen III² p 406 n. 13. p. 421 n. 65. 66 (IV² p. 143, 20 frugis; *v. p. 1404, 52*). f. (*?*): CORP. XII 4337. frufer (*sic*): INSCR. numm. Cohen III² p. 406 n. 14. *de flexu*: MART. CAP. 3, 325 unde venit, ut 'aliger, -r, accipiter' habeant omnes casus. *de notione*: HIER. in Mich. 2, 5 p. 490 potest Ephrata in lingua nostra sonare καρποφόρον, uberem atque -am. quaest. hebr. in gen. p. 55, 9 *Ephrata* in -am *vertitur*. GLOSS. καρποφόρος, fructifer, florifer. regio -a fertilis χώρα καρποφόρος εὔφορος. *de usu: vox legitur primum apud* ENN. (*semel*); *singulis locis etiam habent* TRAG. inc. 164 VERS. metr. 4 (Bass. gramm. VI 264, 1) NVX MANIL. GERM. VAL. MAX. CVRT. STAT. (MART. *v. infra l. 46*) SVET. FRONTO MIN. FEL.; *praeterea invenitur apud* CIC. (*ter*) OV. (*bis*) LIV. (*9ies*) SEN. trag. (*bis*) phil. (*bis*) COLVM. (*11ies*) LVCAN. (*quater*) PLIN. nat. (*10ies*) SIL. (*bis*) QVINT. (*bis*) TAC. (*ter*), *apud* ICTOS (*ter*) APVL. (*quater*); *inde rarescit.* [*dubia*: ARNOB. nat. 6, 10 p. 222, 1 frugiferio (*trad.*, frugi serio *Sab.*, Frugiferi *Salm.*), *in priore parte lateris videtur* Phryg-.]

I *proprie* *i. q. fruges vel fructus ferens, fertilis*: **1** *de terra, agro sim.* (*accedit dat. v. l. 47, abl. v. l. 59sq.*): ENN. ann. 489 terrai -ai ([*inde* MART. 11, 90, 5]. LIV. 25, 12, 6. 27, 5, 5 desertam recoli . . . terram, -am ipsis cultoribus [VAL. MAX. 8, 13 ext. 1 vastam et desertam . . . perpetuo culturae studio -am reliquit]. 45, 30, 4 fertilem ac. SEN. Phoen. 603 *plur.* [LVCAN. 9, 687 PLIN. nat. 18, 282 CORP. XI 3752 (*Lorii*)]). TRAG. inc. 164 qua pontus Helles . . . -a et efferta (*Lachmann*, ferta *codd.*, fertilia *Heerdegen*, uberta *Baehrens*) arva Asiae tenet (LVCAN. 3, 65 -is est insula nobilis arvis). CIC. Tusc. 2, 13 ut agri non omnes -i sunt, qui coluntur, . . . sic animi non omnes culti fructum ferunt (*seq.* ager quamvis fertilis sine cultura fructuosus esse non potest. *cf.* LIV. 28, 3, 3 ager -r [fructifer *unus cod. rec.*]. LVCAN. 1, 136 *sing.*). nat. deor. 2, 161 spatia -a atque immensa camporum (*cf.* LACT. inst. 7, 3, 8 -os campos). LIV. 5, 24, 2 nulla felix arbor, nihil -um in agro relictum. 26, 40, 16 non incolarum modo alimentis -a insula *Sicilia*, sed *eqs.* (APVL. flor. 15 p. 50 ruratio omnis in sarculo et surculo, quorum proventu magis fructuosa insula *Samos* est quam -a. EXPOS. mundi 48 p. 117, 5 regio -a frumento [*cf.* 31 p. 111 fructiferae in frumento]). MANIL. 1, 313 -um . . . orbem. LVCAN. 5, 378 -r ... Garganus. PLIN. nat. 15, 8 Africae -o solo. SIL. 12, 533 -is ... glebis. AVSON. Mos. 371 *amnis* per sola pinguia labens stringit -as . . . ripas. HIER. in Ezech. 14, 47 p. 592 tumulos sabuli, steriles prius et infertiles, faciunt esse -os. *accedit* in *c. acc.*: EXPOS. mundi 47 p. 117, 2 regio . . . lata et -a in omnia bona, vina varia, oleum.

2 *de arboribus sim.*: NVX 19 nos quoque -ae . . . coepimus in patulas luxuriare comas (*opp.* sterilis). LIV. 6, 31, 8 arbore -a (SEN. dial. 11, 9, 1 aut laetarum. COLVM. 2, 14, 3 *plur.* 11, 2, 46 [fructiferae *A R*]. PLIN. nat. 1, 14, 3 [fructiferae *pars codd.*]. 1, 15, 1. 18, 101 TAC. Germ. 5. 10 VLP. dig. 7, 1, 13, 4 PAVL. dig. 43, 24, 16, 1. sent. 5, 20, 6 *syn.* fructiferae. APVL. apol. 22. PALLAD. 4, 8, 2 *opp.* sterilis. *huc spectant*: PLIN. nat. 12, 14 *peregrinae sunt* omnes [*sc. arbores*], quarum Graeca nomina aut aliena, sed quae ex his incolarum numero esse coepere, dicentur inter -as [*cf.* 16, 72 inter has atque -as. 17, 7. QVINT. inst. 8, 3, 9 *opp.* sterilis]). SEN. benef. 4, 5, 2 tot arbusta non uno modo -a, tot herbae salutares (MIN. FEL. 5, 13). CVRT. 5, 1, 33 ut stipites earum *arborum* . . . in L pedum altitudinem emineant -aeque (*Halm*, -ae aeque *codd.*) sint. COLVM. 3, 10, 8 non aliud semen . . . -um esse ducimus, nisi quod in parte genitali fructum attulerit (*seq.* nec ullam generandi vim possidet. *syn.* fecundus, ferax, fertilis; *opp.* sterilis). 3, 10, 9 -arum stirpium. 3, 10, 14 palmitem . . . -a parte enatum (*syn.* fructuosus). 3, 10, 20 *palmes* -o loco natus (*syn.* genitalis, *opp.* durus, sterilis). 3, 10, 22 surculi -i (*opp.* sterilis). *ibid.* nisi . . . crediderunt eum (*sc. palmitem*) translatum et abscissum a sua stirpe, destitutumque materno alimento, -um (-o *SA*, frugi fieri *opinatur Schneider propter opp.* 'nequam'), qui in (*Vollmer*, quin *codd.*) ipsa matre nequam fuisset (4, 27, 4 nec orbos tantum detrahere palmites, verum etiam -os. *cf.* SIL. 7, 161 -is ... ramis [FRONTO p. 195, 8 N. fecundi et -i, bacis pomisque onusti]. PALLAD. 3, 9, 8 pampinarius, qui de duro nascitur, . . . pro -o [pro fuge *v. l.*] non est ponendus [*syn.* fecundus, ferax, fertilis; *opp.* sterilis]. 3, 29, 3 sarmentum -um [fructiferum *v. l.*]). COLVM. 4, 21, 3 -ae materiae. PLIN. nat. 13, 37 *palma* -a (*opp.* sterilis). SVET. Galba 4, 2 -am quercum. PALLAD. 11, 14, 7 pini -i gummen.

3 *de aliis rebus, quae fruges fructusque ferunt* (*fere i. q. fructus vel fruges procreans vel frugum plenus*): OV. met. 5, 656 dona ... Cereris, latos quae sparsa per agros -as messes alimentaque mitia reddant. TAC. hist. 5, 7 terram ipsam, specie torridam, vim -am perdidisse (*cf.* ARNOB. nat. 1, 30 p. 20, 15 quis seminum -as potestates rationum proprietate distinxerit). AVIEN. Arat 1807 cum brumae in frigora cedit -r autumnus. CYPR. GALL. deut. 162 nimbos -os hiulca sorbet *terra*. SEDVL. carm. pasch. 2, 182 -is . . . aristis (*cf.* op. pasch. 2, 14 p. 915, 14 segetem frugali victu praegnantem). ENNOD. dict. 1, 8 p. 425, 9 ante maturitatis tempus vultum -um *vinearum* cultura componit.

nota, de navibus i. q. frugibus onustus, frugum plenus: PRVD. c. Symm. 2, 941 numne Leontini sulcator solvere campi cesset -as (frugigeras *unus cod.*) Lilybaeo ex littore cumbas. CLAVD. 15, 58 -as . . . rates.

4 *de dis et deabus*: VERS. metr. 4 (Bass. gramm. VI 264, 1) -ae sacra deae (*i. Proserpinae*) quae colitis mystica iunctaeque Iovi nefasto (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 138 -ae . . . deae). OV. Pont. 2, 1, 15 nos quoque -um sentimus, inutilis herba, numen (*cf.* SEN. Phoen. 219 hoc solum, -a quo surgit Ceres. premo?). COLVM. 10, 108 -o ... Priapo. STAT. Theb. 1, 719 Osirin -um. APVL. mund. 37 plures eum (*Saturnum*) -um vocant (*cf.* CORP. VIII 2666 [= INSCR. Dessau 4449; *Lambaese*] -o Saturno. 8711 [*Bir Haddada*] ⟨Saturno*?*⟩ ... -⟨o⟩. XII 4337 [*Narbone*] S(aturno) A(ugusto) F(rugifero) [*? cf. Wissowa, PW. VII 122, 9 sqq.*]. *v. in Onom.*: CORP. VIII 17165 [= INSCR. Dessau 4469; *Thubursici*] sacerd(os) -⟨i⟩ *et* 20592 [= INSCR. Dessau 4475; *Tassadam*] Saturnina, nutrix -i [*i. Saturni vel Plutonis; cf. etiam adnot.*]). RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 5, 3 p. 115, 4 honorant -um Nilum. CORP. VI 351 (= INSCR. Dessau 4354) Isidi -ae (fructiferae *legerat Gruterus*). VIII 4581 (= INSCR. Dessau 4451; *Dianae*) deo frugum patrio (Saturno *legerat Renier*) -o Augusto (8826 [= INSCR. Dessau 4452; *Sertei*] deo sanc(to) frug(ifero) Aug(usto) sac(rum). 20318 [*Ain-Rua*] deo frug⟨i-fero Augusto⟩. INSCR. Dessau 4450 [*Ain Ghechil*] -o Augusto. 4473 [*Musti*] Nutrici, -o Augusto). VIII 12362 (= 840 = INSCR. Dessau 4453; *Thuburbone maiore*) Plutoni Aug(usto) -o deo sacrum. 15520 (= 26467; *Thuggae*) f⟨r⟩ugiferi Liberi patr⟨is⟩ (*i. Plutonis; cf.* 26470). 20711 (*Tigzirt*) dei invicti et -i. XI 3197 (= INSCR. Dessau 3336; *Nepete*) Cereri frugif(erae) sacr(um) (INSCR. numm. Cohen III² p. 406 n. 12 [*imp. Pescennio Nigro*]. 13. 14 frufer [*sic*]. IV² p. 143 n. 20 [*aet. Caracallae*] frugis [*i.* frugif(erae); *cf. Onomast. II p. 342, 18*]. *hic addam*: APVL. met. 6, 2 per ego te [*Cererem*] -am tuam dexteram istam deprecor). XII 336 (= INSCR. Dessau 3017; *rep. in Gallia Narb.*) Iovi -o. INSCR. numm. Cohen III² p. 318 n. 674 (*imp. Commodo*) Saeculo -o (p. 66 n. 637—638. p. 421 n. 65—66. VI p. 52 n. 333—334 [*imp. Postumo*]). *cognomen coloniae, oppidi* (*cf. etiam Onomast.*): CORP. VI 1687 (= INSCR. Dessau 6111) coloniae Concordiae Vlpiae Traianae Augustae -ae Hadrumetinae (*bis*). VIII 1406 (= INSCR. Dessau 6795; *Thignicae*) m⟨uni⟩cipium . . . Herculeum -um.

II *translate et metonymice* *i. q. ferax, utilis*: CIC. off. 3, 5 cum tota philosophia . . . -a et fructuosa, nec ulla pars eius inculta ac deserta sit, tum nullus feracior in ea locus est nec uberior quam de officiis. LIV. 1 praef. 10 hoc illud est praecipue in cognitione rerum salubre ac -um, omnis te exempli documenta . . . intueri (*cf.* ARNOB. nat. 1, 38 p. 25, 10 quod -um primo atque humano generi salutare). 39, 25, 9 Thebas Pthias unum maritimum emporium fuisse quondam Thessalis, quaestuosum et -um. PLIN. nat. 29, 54 -a eorum concordia (*v. appar.*).

neutr. plur. pro subst. (*de frugibus*): QVINT. decl. 253 p. 36, 26 si ardere villas, si -a succidi, si *eqs.*

syn. et iuxta posita: fecundus (COLVM. 3, 10, 8 FRONTO p. 195, 8 N. PALLAD. 3, 9, 8), ferax (CIC. off. 3, 5 COLVM. 3, 10, 8 PALLAD. 3, 9, 8), fertilis (CIC. Tusc. 2, 13 LIV. 45, 30, 4 COLVM. 3, 10, 8 PALLAD. 3, 9, 8), fructifer (PAVL. sent. 5, 20, 6 EXPOS. mundi 48 p. 117, 5), fructuosus (CIC. off. 3, 5 Tusc. 2, 13 COLVM. 3, 10, 14 *cf. etiam* APVL. flor. 15 p. 50), genitalis (COLVM. 3, 10, 20), quaestuosus (LIV. 39, 25, 9), saluber (LIV. 1 praef. 10), salutaris (ARNOB. nat. 1, 38 p. 25, 10). *opp.*: desertus (LIV. 27, 5, 5 VAL. MAX. 8, 13 ext. 1), durus (COLVM. 3, 10, 20), infertilis (HIER. in Ezech. 14, 47 p. 592), nequam (COLVM. 3, 10, 22), orbus (COLVM. 4, 27, 4), sterilis (NVX 19 COLVM. 3, 10, 8. 20. 22 PLIN. nat. 13, 37 QVINT. inst. 8, 3, 9 PALLAD. 3, 9, 8. 4, 8, 2 HIER. in Ezech. 14, 47 p. 592), vastus (VAL. MAX. 8, 13 ext. 1).

deriv.: frugifero, -feratio.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frūgiferātio, -ōnis *f.* [*a* frugifer. *Th.*]. GLOSS. II 556, 35 *κάρπωμα.* 580, 50 fertilitas.

frūgiferēns, -tis [*cf. c.* frugifer *et c.* ferens. *Th.*]. *gen. plur.* frugiferentum *v. l. 6.* *i. q. frugifer*: LVCR. 1, 3 quae mare navigerum, quae terras -is concelebras. IVVENC. 2, 549 genitor, cui gloria servit fulgentis caeli et terrarum -um.

frūgilegus, -a, -um *a* frux *et* legere. *i. q. fruges colligens*: OV. met. 7, 624 hic nos -as (frugiferas ς) aspeximus . . . grande onus exiguo formicas ore gerentes.

?frūgilitās (*si recte traditur*, -īl-, *v. Leumann, Die latein. Adj. auf lis p. 14*). GLOSS. IV 80, 9 hereditas sive substantia. *cf.* frugalitas *p. 1402, 76 sqq.*

frūgiparēns, (-tis) [*cf. c.* frugiparus *et c.* parens. *Th.*]. *i. q. frugifer*: VEN. FORT. carm. app. 34, 12 (*trop.*) auctorisque ... successor dignus haberis, heredisque sui -sque manes.

frūgiparus, -a, -um *a* frux *et* parĕre. *i. q. fruges ferens*: LVCR. 6, 1 primae -os (*AB*, frugiferos ς) fetus mortalibus aegris dididerunt . . . Athenae. AVIEN. Arat. 1054 singula -os (frugiferos *v. l.*) attollunt tempora vultus.

frūgiperdia, -ae *adi. gen. fem.* [*a* fruges perdere; *cf. gr. ἰτέαι ὠλεσίκαρποι* (*Hom. Od. 10, 510*). *Th.*]. *i. q. fructum amittens*: PLIN. nat. 16, 110 (*ex Theophr. hist. pl. 3, 1, 3*) salix amittit semen, antequam omnino maturitatem sentiat, ob id dicta Homero -a (frugiperda *edd. vett.*).

frūgis, -is *v. sub* frux (*et* frugi).

frūgitās NOT. Tir. 40, 30[b]. *cf.* frugalitas.

frūgius *v. sub* frugi (frux). **?frugmentum,** -i *v. sub* frumentum.

frūgus, -a *v. sub* frugi (frux). *Bacherler.*

fruiscor *v.* fruniscor.

fruitio, -ōnis *f. a* frui. *plural. v. l. 37.* GLOSS. II 238, 23 *ἀπόλαυσις.* IV 79, 60 adeptio. IREN. 4, 37, 6 -o boni. 5, 27, 2 -o . . . bonorum. HIER. in Philem. 20 p. 615[B] -em dici, qua nos nostri inter nos praesentia delectamur. *ibid.* alia esse -o, qua quis absque domino perfruatur. AVG. serm. 255, 6 dei -o. OP. imperf. in Matth. 1 p. 625 -is regni . . . fraudatus. 16 p. 724 noli superflue . . . laborare, ne labor quidem fiat tuus, -o autem alterius. THEOD. MOPS. *ter, v. ind. Swete.* RVSTIC. c. aceph. p. 1251[B] saeculi -es (*opp.* manna). p. 1251[C] cogita -em regni caelorum. GREG. M. in I reg. 2, 4, 18 per -em.

1. frūmen, -inis *n.* [*cf. esse c. gr. φάρυξ* (*-υγξ*) *censet Fick, Bezzenbergers Beitr. zur Kunde d. idg. Spr. 1, 62. Th.*]. DON. Ter. Phorm. 332 'fructus' cibus, quia -n (fl- *C*, fratrum *R*) dicitur tractus gulae, qua cibus in alvum demittitur. Ter. Eun. 816 frui . . . est vesci, a -e, quae est summa pars gulae (ISID. orig. 17, 3, 2 = 20, 2, 27 GLOSS. V 203, 15). Ter. Ad. 950 fruatur . . . est alatur, quia -n dicitur summa gula, per quam cibum lingua demittit in ventrem. SERV. Aen. 1, 178 frugum . . . nomen tractum est a -e, id est eminente (sub mento *add. BMC*[3]) gutturis parte (ISID. diff. 1, 247). georg. 1, 74 cod. Reg. frumentum a -e, id est gulae prominens pars. CASSIOD. in psalm. 4, 7 frumentum . . . a -e (GLOSS. V 361, 46), id est a summa parte gulae, antiqui enim caput gulae -n vocabant. GLOSS. V 609, 10 ructa vel -n in homine, rumen in bestia pars gutturis gurgulioni proxima.

2. frūmen, -inis *n.* [*a* frui *ductum esse videtur, cf.* frumentum. *Th.*]. ARNOB. nat. 7, 24 fitilla . . . -n . . . sunt pultium nomina, sed genere et qualitate diversa. *Vollmer.*

frūmentāceus, -a, -um *adi. a* frumentum. *utroque loco legitur variatio* frumentacius. [*dub.* HIER. epist. 37, 4, *ubi* frumentaceis *v. l. codd. dett.*] *i. q. triticeus*: VEG. mulom. 2, 57, 1 fomentabis farina -a (frumenticia *v. l.*). HIER. epist. 49, 14, 7 in euangelio maior turba hordeaceis panibus, minor -is pascitur.

frūmentālis, -e *adi. a* frumentum. *i. q. ad frumentum pertinens, triticeus*: CASSIOD. in psalm. 34, 21 sequitur 'in populo gravi' utique fructuoso, qui non in levibus paleis, sed in -bus granis noscitur constitutus. 36, 27 sed 'semen' dicit operam, quae ab homine . . . velut -e 'semen' aspergitur.

frūmentārius, -a, -um *adi. a* frumentum.

abbrev.: f.: CORP. VI 8475. XIV 2045. fr.: CORP. III 3466. 4462. 4787. 4861. 5592. 7420. V 3362 (*cf. etiam* 3364). VI 428. 634. 1063 (*bis*). 3332. 3346. 3351. 6869. 32870[a]. 32872. 36853. 37260. X 1771 (= 6339). 6657. XI 1322, 8. 10. XIV 3570 INSCR. Dessau 9279. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 134, 5 *φρ.* fru.: CORP. III 3020. 7041. 7042. XIII 8725. frum.: CORP. II 4150. 4154. 4170. III 1474. 2063 (*bis*). 3578. 4830. 12402. 14191. VI 230, 4. 5. 423. 3326. 3339. 8474. 32871 (= 3915). 32873, 3. 9 (= X 6575). 32873[a]. 33727. IX 4071, 4. XI 172, 11. 4579, 4. 5215. XIV 364. 4140 INSCR. Dessau 9093, 12 INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 347. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 29, 2 *φρουμ.* frumm.: CORP. XIV 7. frumen.: CORP. XIII 7836 INSCR. Dessau 9080 (*cf. infra p. 1406, 2*). frument.: CORP. II 6088. VI 975 reg. XIII. 1636. 8476. 31036. XI 4651. XIV 154, 10. 363, 8. 4139. frumentar.: MENOL. Colot. Aug. (Corp. I[2] p. 281) CORP. II 484. VI 8477. 30947. *de formis: nom. sing. masc.* frumentaris: CORP. III 6108 (*item* INSCR. graec. Rom. Cagnat III 80 *φρουμεντάρις*), *gen. sing.* frumentari: CORP. III 1980. VI 544, *nom. plur.* frumentari: CORP. VI 1110. 1620, *dat. plur.* frumentaris: CORP. VI 3329. *nota φρουμαρία*: PAPYR. Oxyrrh. I 43 col. II 11 *πρεπ⟨όσ⟩ιτο(ν) ἀκολούθ(ως) Ῥωμαικῇ αὐτοῦ φρουμαρίᾳ* (*i. ἀποχῇ φρουμενταρία.* 13. 15). 19 *ἀκολούθ(ως) φρουμαρία αὐτοῦ Ῥωμαικῇ* (25. 28). INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1300 *φρυμεν(ταρίον).* *de notione*: GLOSS. -us *σιτοπώλης, σιτηγός*, frumento habundans. -a *σιτική.* -a uva corvina (III 590, 40, *item* 611, 59. 624, 5. 630, 30 uva corvina id est anarita: -a). -a anarita. formentaria, anareta (III 607, 43). *de usu: singulis locis vox legitur apud* PLAVT. LVCIL. RHET. Her. SALL. PAVL. FEST. VELL. FRONTIN. FLOR. AMPEL. GRAN. LIC. APVL. TERT., *binis apud* VITR. FRONTONEM, *ternis apud* HIRT. Gall. LIV.; *praeterea invenitur apud* CATONEM (7[ies]) VARRONEM (5[ies]) COLVM. (6[ies]) PLIN. nat. (*quater*), *saepe apud* CIC. CAES., *in* DIGG., *in lapidibus apudque* SCRIPT. hist. Aug., *inde rarescit* (NOT. Tir. 68, 5). [*dub.* CORP. VIII 2626 a, 10 ex d(ispensatore) f(isci) *Renierius omnino perperam*, ex d(uplario) f(rumentario) *Wilmannsius olim.*]

i. q. ad frumentum pertinens (*ad triticum pertinens v. l. 30*):

A *de* **rebus:** **1** *de campo, agro sim.* (*messis, annona v. l. 25 sqq.*): CATO agr. 1, 7 campus -us (*inde* VARRO rust. 1, 7, 9 VITR. 2 praef. 4 *plur.* SOL. 22, 8 *plur.*). 6, 1 eum agrum -um esse oportet (61, 1. 137 VARRO rust. 1, 11, 2. 1, 23, 7 COLVM. 1, 2, 4 *plur.* 1, 7, 6. 2, 2, 17 id est pinguis. 2, 14, 7. 5, 8, 7 PLIN. nat. 27, 32 PALLAD. 3, 10, 5. 3, 18, 5. AMM. 23, 6, 29 et vinarius). CIC. dom. 11 frumentum provinciae -ae . . . non habebant (25 Att. 9, 9, 2 CAES. civ. 3, 73, 3). CAES. Gall. 1, 10, 2 locis patentibus maximeque -is (*i. frumenti plenis*). VARRO rust. 1, 23, 5 segetes -as (TERT. anim. 16 p. 323, 6 *sing.*). COLVM. 5, 9, 7 pingui et -o solo (PLIN. nat. 18, 34). *hic addam*: MENOL. Colot. Aug. (Corp. I[2] p. 281) messes frumentar(iae), item triticar(iae) (Vall. Aug. [*ibidem*]). CORP. II 4468 (*Isonae Hispaniae*) annona -a empta (*cf. vol. II p. 112, 47*). IX 4071, 4 (*Pereti*) ⟨cur(atori)⟩ ann(onae) frum(entariae). *nota*: CORP. VI 975 reg. XIII vico frument(ario). REG. urb. IX p. 13, 8 continet . . . Minucias duas, veterem et -am (CVRIOS. urb. reg. IX p. 12, 7 Minuciam veterem et -am). *nota i. q. ad triticum pertinens*: APVL. met. 6, 1 videt spicas -as in acervo et alias flexiles in corona et spicas hordei videt. HIER. tract. in Marc. 8, 1—9 p. 342, 9 panes . . . -i (*syn.* frumenticius, *opp.* hordeaceus). **2** *de doliis sim., tesseris*: CATO agr. 10, 4 dolia olearia C, . . . amurcaria X, vinaria X, -a XX (11, 2. VARRO rust. 1, 22, 4 acinaria viginti, -a viginti). CAES. civ. 3, 96, 4 navem . . . -am (CAPITOL. Gord. 29, 2 *plur., item* AMM. 24, 1, 11). FRONTIN. strat. 3, 2, 8 saccis -is palea refertis. SCAEV. dig. 41, 1, 60 horreum -um. VLP. dig. 33, 7, 12, 10 machinam -am. HERMOG. dig. 50, 4, 1, 2 arcae -ae (COD. Theod. 12, 11, 2 [*a. 386*]. 14, 16, 1 [*a. 409*]). PORPH. Hor. epist. 1, 7, 30 cumera vasi -i genus. CORP. VIII 6339 (*Vzeli agri Cirtensis*) Genio areae -ae Aug. sac. (*cf. Ruggiero, Diz. epigr. sub* area *p. 352*). tesserae *-ae* (*v. Rostowzew, PW. VII 177 sq.*): SVET. Nero 11, 2 tesserae -ae (VLP. dig. 5, 1, 52, 1 PAVL. dig. 31, 49, 1 *sing.* 31, 87 pr. *sing.* [*bis*]. *cf.* MON. Ancyr. 3, 42 fru⟨mentarias et n⟩umma⟨ria⟩s t⟨esseras *suppl. J. Schmidt; gr. σειτικὰς καὶ ἀργυρικὰς συντάξεις*⟩).

3 *de variis rebus incorporeis*: CATO agr. 2, 5 rationes putare argentariam, -am, . . . vinariam, oleariam (VITR. 2 pr. 2 VLP. dig. 50, 8, 2, 2). RHET. Her. 1, 12, 1 legem -am . . . laturus (CIC. Verr. 3, 32. 4, 163 ex lege Terentia et Cassia -a [Brut. 222 legem Semproniam -am. Att. 2, 19, 3 Porciae legi, etiam -ae]. Sest. 103 Tusc. 3, 48 SALL. or. Macri 19. TAC. ann. 4, 32 agrarias -asque. FLOR. epit. 3, 13, 1 agrariis, -is, iudiciariis. GRAN. LIC. 36 p. 34, 4. PRISC. gramm. II 75, 10 '-a' est lex de frumento. VIR. ill. 65, 3 agrarias et -as. SCHOL. Cic. Bob. p. 132, 28. 135, 8 St.). CIC. Verr. 4, 10 tractare causam . . . -am (4, 11). 4, 49 pecuniam -o nomine ereptam (*cf.* PAPIN. dig. 16, 2, 17 -ae pecuniae debitor [VLP. dig. 50, 8, 2, 3 *bis.* 4 *bis.* 5. CORP. XI 4579, 4 (*Carsulis*) cur(atori) pec(uniae) frum(entariae)]). Verr. 4, 85 etiamne haec . . . civitas . . . in hoc quoque -o genere praedae tibi et quaestui fuit? *ibid.* ab hac (*civitate*) . . . haec -a lucra . . . exigebantur? 4, 155 si quid redundarit de vestro -o quaestu. Manil. 34 haec tria -a subsidia rei publicae, Siciliam, Africam, Sardiniam. har. resp. 43 quaestorem a sua -a procuratione senatus amovit. Scaur. 21 -um crimen (22). off. 2, 72 C. Gracchi -a magna largitio (AMPEL. 27, 2). CAPITOL. Aur. 7, 8 pueros et puellas . . . -ae perceptioni ascribi. LAMPR. Heliog. 27, 7 canon -us (COD. Theod. 14, 15 tit.). VOPISC. Prob. 9, 3 vectigal -um. ARNOB. nat. 1, 3 p. 6, 7 penuria frugum et angustiae -ae. PS. AVR. VICT. epit. 15, 9 ob inopiae -ae suspicionem. COD. Theod. 6, 4, 1 (*a. 320*) condemnationis -ae. 13, 5, 32 (*a. 409*) onus -ii commeatus. 14, 16, 1 (*a. 409*) comparatione. 14, 16, 3 (*a. 434*) coemptione. *ibid.* -ii tituli fomitem. COD. Iust. 11, 62 (61), 2 (*a. 321?*) patrimonialis fundi pensationem aurariam seu -am. fiscus -us *v. p. 827, 38—42.*

4 res frumentaria: CIC. Verr. 1, 37 tibi . . . rem -am commisit. 4, 11 utilitatem . . . Siciliae . . . consistere in re -a. 4, 43 commoda rei -ae (4, 48 fructu illo commodoque rei -ae). 4, 47 caput . . . rei -ae. 4, 109 principes rei -ae. 4, 127 interierit. 4, 128 in tota re -a (4, 226 cognita tota re -a). 4, 137 furem . . . avertentem rem -am omnem. 4, 146 istum in re -a . . . esse praedatum. 4, 225 per quaestores rem -am esse administratam. 6, 135 rem -am esse suppeditatam (Att. 8, 1, 2 TAC. ann. 15, 16). Manil. 44 ex . . . inopia et caritate rei -ae (dom. 6 metum atque inopiam rei -ae. 12 summam. ad Q. fr. 1, 1, 5 stipendii aut rei -ae. CAES. Gall. 3, 24, 3. 5, 24, 6 [*v. appar.*]. civ. 2, 22, 1. VELL. 2, 94, 3 annonae ac rei -ae. *cf.* SVET. Iul. 34, 2 penuria). dom. 14 rei -ae praefuissem (Scaur. 39. CAES. Gall. 7, 3, 1 ⟨causa

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

add. β⟩. *cf.* PAVL. FEST. p. 48 curatores..., rei -ae...praepositi. TAC. ann. 11, 31 rei -ae praefectus). dom. 25 extra ordinem rei -ae praeficiendus. 26 ex ore ... Clodii rem -am esse ereptam. Sest. 39 tralatam. Att. 4, 1, 7 potestas rei -ae. 9, 9, 4 de re -a recte intellegis. 15, 12, 1 aspernabatur. ad Q. fr. 2, 5, 1 pecunia data in rem -am. epist. 6, 18, 2 rei -ae causā (CAES. Gall. 1, 39, 1 commeatusque. 7, 34, 1. 7, 90, 7 civ. 1, 16, 1. 3, 42, 3. 3, 79, 3. HIRT. Gall. 8, 4, 3 explicandae). CAES. Gall. 1, 23, 1 rei -ae prospiciendum. 1, 23, 3 re -a intercludi (civ. 1, 72, 1. *cf.* Gall. 7, 55, 9 excludere). 1, 37, 5 re -a ... comparata (2, 2, 6 provisa *v. l.* 4, 7, 1. *cf.* civ. 3, 84, 1 praeparata [comparata *v. l.*]). 1, 39, 6 se ... rem -am, ut satis commode supportari posset, timere dicebant (*cf.* civ. 3, 74, 3 rei -ae timebat). 1, 40, 1 in rei -ae simulationem (*v. appar.*). 2, 10, 4 deficere coepit. *ibid.* copiis rei -ae (TAC. ann. 6, 13 copiam). 3, 20, 2 re -a provisa (5, 8, 1 [*v. appar.*]. 6, 10, 2. *cf.* civ. 3, 34, 2 de re -a ut providerent. TAC. ann. 15, 8 nullo rei -ae provisu). Gall. 5, 28, 5 re -a ... premi. 7, 10, 1 ne ab re -a ... laboraret (civ. 3, 9, 5). 7, 11, 1 quo expeditiore re -a uteretur (*cf.* civ. 3, 16, 1 ad ... rem -am expediendam, qua angusta utebatur [*v. appar. cf. l. 23*]). 7, 17, 2 de re -a Boios ... adhortari. 7, 17, 3 difficultate rei -ae (VEG. mil. 3, 1 p. 66, 12. *cf.* PANEG. 12 [2], 32, 5 difficilior). civ. 1, 73, 1 rei -ae ... spem. 2, 17, 3 de angustiis ... rei -ae (3, 38, 1. 3, 41, 4 TAC. ann. 15, 36 COD. Theod. 5, 6, 3 [*a. 409*]. *cf.* CAES. civ. 3, 43, 2 angusta re -a utebatur [*v. etiam l. 18*]). civ. 3, 85, 2 commodiore re -a uteretur (*v. appar.*). HIRT. Gall. 8, 34, 3 re -a sublevare eos. TAC. ann. 14, 51 rem -am sine quaestu tractabat. FRONTO p. 193, 20 N. legationis de re -a (*v. appar.*). CORP. VIII 11332 (*Sufetulae*) circa -ae rei largam moderationem. *v. etiam p. 1408, 9.*

B *de* ***hominibus*** (*bestiis v. l. 44*): CIC. Verr. 4, 76 de tritici ... numero tanto, quis potest dubitare, quin ad istum praedonem -um ... pervenerit? PLIN. nat. 8, 175 -i negotiatores (PAVL. dig. 50, 5, 9, 1 CORP. VI 9668 *sing.* [*item* XIII 1972 (*Lugduni*). 7836 (*Aquis*). 8725 (*Noviomagi*)]. *cf.* VI 9683 negotiatrici -ae). PAVL. dig. 27, 1, 26 mensores -os (CORP. XI 172, 11 [*Ostiae*] corpus mesor(um) frum(entariorum) Ost(iensium) [*item* corpus mensorum -orum Ostiensium XIV 289, 9. 309, 4. 364. 438 INSCR. Notiz. degli scavi 1912 p. 347 *cf.* CORP. XIV 363, 8. 4139]. XIV 154, 10 [*Ostiae*] corpus mesorum frument(ariorum) adiutorum et acceptorum Ost(iensium) [4140 corpus mensor. frum. adiutorum Ostiensium]. XIV 303, 4 ⟨patrono⟩ corporum mensorum -orum et urinatorum. 409, 12 item [*patrono*] mensor(um) frumentariór(um) Cereris Aug(ustae)). CORP. VI 1620 mercatores -i et olearii (XIV 161, 5 [*Ostiae*] corpus mercatorum -orum [303, 7 (*Ostiae*)]. 4142, 5 [*Ostiae*] mercatori -o [*item sing.* 4234 (*Tibure*)]). *nota is qui frumentum accipit* (*cf. infra l. 70*): FRONTO p. 210, 12 N. congiariis -am ... plebem ... placari. *de bestiis*: PLIN. nat. 11, 94 duo alia genera ... earum (*cicadarum*): surcullariam, ... -am, quam alii avenariam vocant *eqs.*

speciatim t. t. titulus magistratus cuiusdam (*spectat ad notionem, quae est infra sub* frumentarius *III 2 et 3, v. p. 1408, l. 3*): centurio -us: *v. vol. III p. 839, 80—840, 2. 840, 10. 12, ubi pro* CORP. X 5215 *legas* XI 5215. *illis adde*: CORP. III 2063, 5 (*de notione v. p. 1408, 17*). VI 3326. 30947. 31036. 32870[a] (*cf. etiam* 37259). XI 1322, 8 (*de notione v. p. 1408, 28*). INSCR. Dessau 9074 (*Arelate*) centurioni -o, canaliculario, ostiario. 9080 (*Romae*). *graece*: C. I. G. 2802 *v. vol. III p. 840, 1.* INSCR. Revue archéol. 4 sér. 9 (1907) p. 355 *εκατονταρχον φρουμενταριον.* miles -us: CORP. II 4170 (*Tarracone*) mil. frum. leg. VII Gem. (*item* miles -us legionis alicuius: CORP. III 1474 [*Sarmizegetusae*]. 4830 [*Viruni Norici*]. 6108 miles frumentaris leg. X. V 3362 [*Veronae*]. VI 3339. 3346. 36853. X 1771 [= 6339, *Puteolis*]. XIV 3570 [*Tibure*; mil. er. *in lapide*]. INSCR. Dessau 9473 [*Delphis, aet. Hadr.*] *φρουμενταρίῳ λεγιώνης πρώτης Ἰταλικῆς στρατιώτῃ ἐπὶ τῶν ἔργων ὄντι*). CORP. III 14191 (*Appiae Phrygiae; de notione v. p. 1408, 17*) mili(t)e(m f)rum. (*Hülsen*, mili generum *in lapide; item* miles -us: VI 3358. 37260 VIII 1322 [*Tuccabore Africae*] ex⟨erci⟩tatori mil⟨i⟩tum frumentarior(um). X 6095 [*Formiis*]).

masc. pro subst. **frūmentārius,** -ī. GLOSS. *v. p. 1406, 3.*

I *i. q. negotiator frumentarius*: PLAVT. Pseud. 188 amica es -is, quibus cunctis montes maxumi frumenti acervi sunt domi. LVCIL. 322 (*loc. dub. interpret.*) -us est, modium hic secum atque rutellum una affert (*'is qui frumentum accipit', interpretatur Cichorius, Untersuchungen zu Lucilius, 1908 p. 292—296 coll.* FRONTONE p. 210, 12 N. [*v. supra l. 43*]; *etiam 'mensor frumentarius' intellegi potest*). CIC. off. 3, 57 non ... videtur ... -us ille Rhodios celare ... debuisse (*cf.* 50 si ... vir bonus ... Rhodum magnum frumenti numerum advexit). 3, 67. LIV. 4, 12, 9 criminando ... et obiciendo irae populi -os. 4, 15, 6 Sp. Maelium, ... -um divitem. 38, 35, 5 pecunia, qua -os ob annonam compressam damnarunt *aediles curules. hic addam*: ITALA Abd. 18 (Hier. in Abd. 18 p. 378) et non erit -us domui Esau (sarid [*i. reliquus*] *hebr., πυροφόρος gr.*, VVLG. et non erunt reliquiae domus Esau). HIER. in Abd. 18 p. 380 -um ... secundum tropologiam desinere esse dicimus in haereticis, quando nullus fuerit, qui apud eos granum tritici ... et panem de caelis habere se iactet. sunt qui non *πυροφόρον*, id est '-um', sed *πυρφόρον*, hoc est 'qui gestare possit igniculum', a Septuaginta translatum putent. *ibid.* -um cessaturum apud haereticos (*cf. etiam p. 1408, 20*).

II *i. q. frumentator* (*cf. III*): HIRT. Gall. 8, 35, 4 cum cohortibus armatis ... in -os *Gallorum* ... impetum facit.

III *speciatim titulus magistratus cuiusdam, de cuius officiis videas Fiebiger, PW. VII 122—125; Vaglieri in Ruggiero, Diz. epigr. III 221—224; Cagnat in Daremberg-Saglio, Dict. des antiquités gr. et rom. II 1348; Marquardt-Mommsen, Röm. Staatsverwalt. II² 491 sqq.*

1 *turmae, quae frumentum comportant, frumentatores* (*cf. II*): CORP. VI 3340 -us ⟨in⟩ legionem II Itali⟨cam ad⟩ frum⟨e⟩ntarias ⟨res curandas⟩. LYD. mens. 1, 30 *ἐπείθετο αὐτῷ* (*i. μαγίστρῳ*) *τάξις τις πεντήκοντα ... ἀνδρῶν, οἳ φρουμεντάριοι καὶ κουρίωσοι προσηγορεύοντο, οἷον σιτῶναι καὶ περίεργοι.* mag. 3, 7 *σιτῶναι, οὓς Βίκτωρ ὁ ἱστορικὸς ... φρουμενταρίους οἶδε τὸ πρὶν ὀνομασθῆναι, ὅτι τῆς τοῦ παλατίου εὐθηνίας ἐφρόντιζον. huc videtur spectare*: PAPYR. Genav. 1 (*saec. I p. Chr.*), II D 7 exit cum frum⟨entariis ...⟩ (II A 2 exit ad frumentum [5. 7. C 6. D 2]).

2 *ii, qui nuntios, litteras afferunt, veredarii* (*cf.* CASS. DIO 78, 14, 1 *γραμματοφόρος.* 78, 15, 1 *et* 78, 39, 3 *ἀγγελιαφόρος*): CAPITOL. Max. Balb. 10, 3 ad omnes provincias missis -is. HIER. in Abd. 18 p. 379 LXX transtulerunt *πυροφόρον*, quem nos in '-um' vertimus, iuxta antiqui sermonis eloquium: eos enim quos nunc 'agentes in rebus' (*cf. l. 28*) vel 'veredarios' appellant, veteres '-os' nominabant (*cf. p. 1407, 81*). CORP. III 2063 (*Salonis*) frumen⟨t⟩arius leg(ionis) III ... qui cucurrit ⟨f⟩rum(entarius) ann(os) XL et centurio (*cf. p. 1407, 50*) frum(entarius) factus. 3524 (*Aquinci*) curante Aur. Pertinace -o. *ad hanc notionem accedunt* miles -us: CORP. III 14191. VI 3358. VIII 1322 (*v. p. 1407, 63*). centurio -us: III 2063. VIII 2825 (*v. p. 1407, 49*).

3 *ii, qui sunt in speculis, fere i. q. speculatores, agentes in rebus* (*cf. etiam supra l. 21*): CYPR. epist. 81 -os (*cod. Monac.*, commentarios *rell.*) esse missos, qui me Vticam perducerent. SPART. Hadr. 11, 4 per -os occulta omnia exploraret. CAPITOL. Opil. 12, 4 id ... per quendam -um ille didicisset. TREB. Claud. 17, 1 cum nuntiatum esset per -os Claudium irasci. LAMPR. Comm. 4, 5 Saoterum ... per -os occiderunt. AVR. VICT. Caes. 39, 44 remoto pestilenti -orum genere, quorum nunc agentes rerum simillimi sunt. CORP. III 433 (*Ephesi*) Cornelio Florentin(o) -o leg(ionis) X Geminae Elpinius Festianus -us leg(ionis) I Adiutricis agens curam carceris. VI 3365 ⟨Valerius His⟩panus -us. XI 1322 (*Lunae; a. 200 p. Chr.*) M. Firmidius Spectatus fr. leg. II Ital. INSCR. graec. Rom. Cagnat III 80 (= Dessau 9476; *Heracleae*) *φρουμεντάρι⟨ο⟩ς Αὐγούστου χώρας Λουγδούνου.* LYD. mag. 2, 10 *τὸν πρῶτον ... τῶν φρουμενταρίων* (3, 40). 2, 26 *τὸ πλῆθος ἐμβριθὲς τῶν πάλαι φρουμενταρίων, νῦν δὲ μαγιστριανῶν.* EVSEB. hist. 6, 40 p. 596, 11 *Σαβῖνος αὐτῆς ὥρας φρουμεντάριον ἐπεμψεν εἰς ἀναζήτησίν μου.* *ad hanc notionem accedit* centurio -us: CORP. XI 1322, 8 (*v. p. 1407, 52*).

sive ad III 2 sive ad III 3 haec spectant: CORP. II 4154 (*Tarracone*) translato frum(entario) in leg(ionem) VII. II 6088 (*Tarracone*) L. Val(erio) Reburr⟨o⟩ frument(ario) leg. VII Gem. (*item* -us legionis alicuius: III 433, 3. 5 [*Ephesi*]. 3466 [*Alt-Ofen*]. 3578 [*Alt-Ofen*]. 4462 [*Pestini*]. 5579 [= INSCR. Bavar. ed. Vollmer 24]. 6084 [*Ephesi*]. V 941 [*Aquileiae*]. 6869 [*in monte Poenino*]. VI 3332. 3351. 32871 [= 3915]. 32872, 5 [= 3916 *hodie in lapide non iam extat*]. 32873, 3. 9 [= X 6575]. 32873a. INSCR. Dessau 9093, 12 [*Carnuti*]. 9279 [*Emeritae*]. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 29, 2 *φρουμ(εντάριος) λεγ(ιῶνος) β'*. Fouilles de Delphes III 205 [*aet. Anton.*] *φρου⟨μεν⟩τάριον λεγιῶνο⟨ς ...⟩*). CORP. III 3020 (*Munjavae Dalmatiae*) ex fru(mentario) (*cf.* INSCR. graec. Rom. Cagnat III 1300 [*ex Arabia*] *ἀπὸ φρυμεν(ταρίου)*). III 5592 (= INSCR. Bavar. ed. Vollmer 37) M. Lol(lii) Prisci fr(umentarii). 7042 (*Augustopoli Phrygiae*) fru. 12402 (*ex Moesia inferiore*) Vlp(ius) Marcellus frum. VI 3329 frumentaris (*dat. plur.*). XI 4651 (*Tuder*) Q. Caecilio Q. f. Attico, trib. mil., praef. frument(ariorum?). XIV 7 (*Ostiae*) frumm. (*i.* frumentarii). 125, 5 (*Ostiae*) statio n(umeri) fr⟨u⟩mentariorum. INSCR. graec. Rom. Cagnat I 134, 5 (= INSCR. Dessau 8837; *Romae*) *Ἰουλιανὸς φρ(ουμεντάριος).*

sing. fem. pro subst. **frūmentāria,** -ae. GLOSS. *v. p. 1406, 3.*

de actione Cic. Verr. 4, quae inscribitur 'de frumento': PRISC. gramm. II 339, 5 idem (*Cicero*) in -a *eqs.* PROB. inst. gramm. IV 60, 8 cum dicat Cicero in -a. AVSON. 414, 2 p. 273 P. non ad Tullii -am, sed Curculionem Plauti.

frūmentātio, -ōnis *f. a* frumentari. GLOSS. *ἐπισιτισμός. σιτηρέσιον.* computatum frumentum ad viaticum. -e esca. [*dub.*: CAES Gall. 7, 75, 1.]

1 *t. t. rei militaris, de actione frumentandi*: CAES. Gall. 6, 39, 1 confecta -e milites nostri clamorem exaudiunt. 7, 16, 3 omnes nostras pabulationes -esque observabat. 7, 64, 2 -bus pabulationibusque Romanos prohibere. HIRT. Gall. 8, 7, 8 pabulatione ... et -e et reliquo commeatu ... prohibere Romanos. LIV. 31, 36, 5 quia ex tam propinquis stativis parum tuta -o erat. 31, 36, 6 tutiorem -em habiturus (32, 13, 14). SVET. Galba 20, 2 miles a -e rediens. **2** *de distributo frumento* (*σιτηρέσιον, σιτομετρία; de re v. Rostowzew, PW. VII 172 sqq.; Preisigke, Fachw. d. öff. Leb. Aeg. p. 156*): MON. Ancyr. 3, 5 consul undecimum duodecim frúmentátiónes frúmento privatim coempto emensus sum. SVET. Aug. 40, 2 ne plebs -um causa ... ab negotiis avocaretur. 42, 3 impetum se cepisse ... -es publicas ... abolendi. MACER dig. 49, 16, 12, 2 *officium tribunorum est* -bus commilitonum interesse.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

TERT. nat. 2, 8 p. 110, 5 Pharao universae Aegypto et frumentandae et exinde curandae eum (*Ioseph*) praefecit. hunc Serapidem ex suggestu, quo caput eius ornatum, vocaverunt; cuius suggestus modialis figura -i⟨s eius⟩ memoriam obsignat. *nota fere i. q. cibus, panis*: PSALT. Rom. 77, 25 p. 262[A] -em misit eis in abundantia (VVLG. cibaria).

frūmentātor, -ōris *m. a* frumentari. *is qui frumentum apportat* (*excepta l. 8 de militibus, qui frumentatum egrediuntur*): LIV. 2, 34, 4 periculum...ab impetu hominum ipsis -bus fuit. 8, 35, 11 -es cum circumventi ex insidiis caesi loco iniquo essent. 22, 23, 10 necunde impetus ⟨in⟩ -es fieret. 22, 24, 2 ut impetus aut in -es palatos (31, 38, 6) aut in castra relicta cum levi praesidio fieret. 22, 24, 5 ad -es . . . tutandos. 22, 24, 8 *equitatus* emissus in -es late caedem fugamque hostium . . . fecit. 25, 14, 11 cum -bus Campanis. 25, 14, 14 cum paucis. 31, 2, 8 *plur.* 31, 36, 8. 9 ad consectandos vagos -es. 42, 65, 12. 42, 66, 2. TAC. hist. 4, 35 missos Novaesium. *ibid.* onustis perculsisque.

frūmentīcius, -a, -um *a* frumentum. *i. q. frumentaceus*: HIER. tract. in Marc. 8, 1—9 p. 342, 15 quattuor milia, qui septem panibus pascuntur -iis (*cf.* p. 342, 9 frumentariis). p. 342, 33 panes -os. GLOSS. V 187, 11 culmus, acus -a.

frūmentifer, -a, -um *a* frumentum *et* ferre. *i. q. frugifer*: EXPOS. mundi 54 Calabria, quae -a cum sit, habundat in omnibus bonis (Calabria -a in omnibus bonis *rec. interp.*).

frūmentor, -ātus sum, -ārī [*a* frumentum. *Th.*]. PRISC. gramm. II 433, 20 a frumento -or, -aris. GLOSS. -or *σιτηγῶ*.

1 *intransitive, t. t. in re militari, i. q. frumentum apportare*: POMP. Cic. Att. 8, 12[c], 1 ut -atum eas. CAES. Gall. 4, 9, 3 praedandi -andique causa (4, 16, 2. *cf.* 4, 12, 1 -andi causa [LIV. 42, 12, 8]. BELL. Afr. 61, 5 -andi gratia [65, 3. 68, 1]. *v. etiam l. 36*). 4, 32, 1 legione ex consuetudine una -atum missa (6, 36, 2 quinque cohortes -atum in proximas segetes mittit. SALL. Iug. 56, 3 Marium . . . -atum . . . missum. LIV. 22, 23, 10. 31, 33, 6. 32, 15, 5. 34, 26, 8). 7, 73, 1 erat eodem tempore et materiari et -ari et tantas munitiones fieri necesse. 7, 75, 1 ne tanta multitudine confusa . . . nec . . . discernere suos nec -andi rationem (frumenti rationem *et* frumentationem *v. l.*) habere possent. civ. 1, 48, 7 pabulandi aut -andi causa (LIV. frg. 22. HIRT. Gall. 8, 10, 1 cum pabulatum -atumque longius esset proficiscendum. BELL. Alex. 61, 6). BELL. Afr. 9, 1 proficiscitur . . . -atum (11, 3. 67, 2. LIV. 25, 13, 10 *v. etiam l. 37. cf.* LIV. 7, 37, 10 -atum . . . duci. 22, 24, 4 tertiam partem militum -atum . . . dimisit. 22, 32, 2 -atum exeunti Hannibali. 26, 39, 20 ad quattuor milia hominum -atum egressa [FRONTIN. strat. 3, 2, 9 iumenta -atum egressa]. APVL. mund. 35 alius . . . -atum venit). BELL. Afr. 68, 3 legiones . . . longius in agris -ari (LIV. 31, 36, 7 cum in propinquo agro -rentur Romani. 42, 54, 9 -ari passim exercitum iubet in subiecto hostium agro). 73, 3 dabat operam, ut legiones non in uno loco contineret, sed per causam -andi huc atque illuc rapsaret. LIV. 31, 39, 3 -ando dies aliquot consumpsit. 33, 6, 8 spe -andi.

2 *transitive, i. q. frumento instruere*: TERT. nat. 2, 8 p. 110, 3 itaque Pharao universae Aegypto et -andae et exinde curandae eum (*Ioseph*) praefecit.

deriv.: frumentatio, frumentator.

✖**frūmentum,** -ī *n.* [*a* frui, *cf.* 2. frumen. *Th.*]. *de etym.*: VARRO ling. 5, 104 hinc (*sc. a fruendo*) declinatae fruges et -um, sed ea e terra; etiam -um quod ⟨ad⟩ exta ollicoqua solet addi ex mola, id est ex sale et farre molito. CASSIOD. in psalm. 4, 7 -um . . . dictum est a frumine, id est a summa parte gulae; antiqui enim caput gulae frumen vocabant. ISID. diff. 1, 247 -i . . . nomen tractum est a frumine, id est eminente gutturis parte (*cf.* GLOSS. V 361, 46). *de formis*: LIB. de praen. 5 olim . . . dicebatur frugmentum, nunc -um ecfertur. CORP. X 1562 fruminto. MON. Ancyr. 3, 11 frúmento (3, 20 frúmentum. 3, 41 frú⟨mento⟩. CORP. VI 9424 frúm [IX 3306]). *de abbrev.* (*v. etiam l. 62*): frum.: CORP. III 254. 6813. 6818. VI 1356. 1364. 1456. 1474. 1557. 3845. 8771. 8925. 10225. 30856. 33991. X 1491. 3872. 5182. XI 3367. XIV 2941. 4005 INSCR. Dessau 8981. frúm. *v. l. 62.* frument.: CORP. II 1197. III 1458 -⟨t⟩. V 4335. VI 220. 1544. 8853. XIV 2833. fru.: CORP. VI 1480 INSCR. Rostowzew, tess. plumb. (1903) n. 341. 348. 349. fr.: CORP. VI 10222. IX 4119. XIII 6763. 9486 ⟨fr⟩. INSCR. Rostowzew, *l. l.*, n. 347. f.: CORP. VI 85. 220. 1406. 1502. IX 4519 INSCR. Dessau 9078 (*ter*). *generis neutri vox dicitur*: DVB. NOM. gramm. V 579, 7 GRAMM. suppl. 43, 27. *de numero*: CHAR. gramm. I 34, 23 quae mensura constant, arida dumtaxat, quae numerari non possunt, semper singularia sunt, velut triticum, ⟨-um⟩; quamvis et -a dicamus (93, 8 *caret* pluralitate. DIOM. gramm. I 328, 19 nec . . . pluraliter declinantur, ut triticum et -um, quamvis -a . . . et hordea legimus. PHOC. gramm. V 427, 22 *singulariter declinantur arida et liquida* ex his multa veteres . . . pluraliter extulerunt, ut haec -a. *cf.* PRISC. gramm. II 175, 17. 176, 8 GRAMM. suppl. 43, 29. 47, 26. 85, 3. 5 EXC. Bob. gramm. I 550, 27 GLOSS. II 426, 40. 432, 17). *de notione*: PAVL. dig. 50, 16, 77 -um . . . id esse, quod arista se teneat, recte Gallum definisse: lupinum vero et faba⟨m⟩ fruges potius dici, quia non arista, sed siliqua continentur, quae Servius . . . in -o contineri putat (*cf.* SERV. Aen. 1, 178 errant qui discernunt -a a frugibus. nam . . . etiam -a fruges vocari. ISID. diff. 1, 247 -a sunt arida et sicca, fruges vero liquidae). SERV. georg. 1, 74 legumen dicitur, quod manu legatur nec sectionem requirat; -a vero sunt omnia, quae ex se emittunt aristas (*cf.* GLOSS. V 361, 31). GLOSS. -um *σῖτος, καρπός, πυρὸς ὁ σῖτος, σιτηρέσιον, πυρός, πυρόν*, fruges. -um publicum, *σιτηρέσιον*. *notionem singularem, sc. i. q. 'commodum', agnoscere sibi visus est Heraeus, Herm. 48 (1913) 455 in titulo* CARM. epigr. Engstr. 269; *sed v. p. 1413, 31 sq.* *de usu: vox legitur inde a* PLAVTO (6[ies]) CATONE LVCIL. (*ter*) SISENNA hist. RHET. Her. (*bis*) *per totam latinitatem* (*cf.* NOT. Tir. 68, 4), *saepe apud* CIC. CAES. HIRT. BELL. Afr. BELL. Alex. VARRONEM SALL. VERG. HOR. LIV. PAVL. FEST. SEN. CVRT. COLVM. PLIN. nat. TAC.; *quaternis locis invenitur apud* VITR. VAL. MAX. CELS., *trinis apud* MELAM IVV. PLIN. min., *binis* LVCR. ASCON. MART. (PS.) QVINT., *singulis apud* NEP. MORET. OV. MANIL. VELL.; *deest* CATVLLO TIB. PROP. GRATT. PHAEDRO LVCANO PERS. PETR. VAL. FL. SIL. STAT. CALP. [*it.* frumento, *francog.* frument. *M.-L.*] [*dub.*: PLIN. nat. 1, 2, 58. *ex coni. legitur* PLIN. nat. 15, 67 *v. p. 1415, 74.*]

I ***generatim,*** *de omnibus frugibus, quae arista continentur*: **A *singulariter*:** PLAVT. Poen. 1020 ut -um metat (VARRO rust. 1, 50, 1 messis . . . dicitur in iis quae metimus, maxime in -o. HOR. sat. 2 3, 87 -i quantum metit Africa. *al. cf.* CAES. Gall. 4, 32, 4 demesso -o [LIV. 42, 64, 2. COLVM. 2, 9, 15 *hordeum* festinantius quam ullum aliud -um demetendum erit]. HOR. epist. 1, 6, 21 ne plus -i . . . emetat agris. *cf. etiam p. 1418, 34*). PLAVT. Pseud. 189 frumentariis, quibus cunctis montes maxumi -i acervi sunt domi (MORET. 16 pauper. HOR. sat. 2, 3, 11 LIV. 2, 5, 3 CVRT. 4, 10, 13 PLIN. nat. 13, 99 GAIVS dig. 47, 9, 9 PAVL. dig. 47, 2, 21 pr. *cf.* SEN. nat. 2, 2, 3 *corpora composita* constant . . . acervatione, ut puta . . . -um). Pseud. 190 sit delatum huc mihi -um, hunc annum quod satis . . . sit. 191 ut -o afluam (*cf.* CVRT. 9, 6, 3 *regionem* -o et pecoribus abundantem. VVLG. psalm. 64, 14 valles abundabunt -o. *adde*: BELL. Afr. 20, 4 regionem . . . exinanisse -o). Trin. 529 -i . . . messis maximast (*cf. supra l. 19.* VARRO rust. 1, 50, 1 -i tria genera sunt messionis *eqs.*). Truc. 252 ut de -o anseres, clamore apsterret abigit *nos.* LVCIL. 278 ut -um vannere lumbis (330 crissabit . . . , ut si -um clunibus vannat). 555 milia ducentum (*sic trad. prob. Marx*, tu centum *vel* dum centum *alii*) -i tollis (formenti tolles *Non. p. 544, 11*) medimnum (*cf.* LIV. 32, 40, 9 dono dedit . . . decem milia medimnum -i. 38, 14, 14 adiecta decem milia medimnum -i. *adde*: CIC. Verr. 4, 36 ne quis -um de area tolleret. 4, 54 non -um remotum atque celatum tollit *Apronius.* VARRO rust. 3, 16, 33 plus tollunt -i. LIV. 40, 22, 12 -o inde sublato [PLIN. nat. 18, 191 *v. p. 1416, 3*]). CATO agr. capp. 101 p. 7 K. -o ne curculio noceat (92 *v. etiam p. 1418, 36*). 2, 1 quid factum vini, -i aliarumque rerum omnium. 2, 3 (*opera per imbrem facienda*) villam purgari, -um transferri. 2, 7 vinum, -um, quod supersit, vendat (CIC. Verr. 4, 171. 173 pluris. 4, 179 duobus pretiis. 4, 189 aut -um vendidisset aut servare [*cf. p. 1414, 49*] vellet aut in eum locum . . . portare [*cf. infra l. 80*] nollet. 4, 192 quanti. 6, 52. off. 3, 50 quam plurimo. SALL. Iug. 44, 5. SEN. benef. 4, 14, 3 *passim. v. etiam p. 1419, 46. cf.* NERAT. dig. 15, 3, 18 venditori -i [*v. etiam p. 1411, 63*]. VVLG. gen. 47, 14 venditione -i). CATO agr. 92 eo (*luto*) -um refrigeratum (*cf. p. 1418, 59*) condito (CIC. nat. deor. 2, 57 *non* formicarum causa -um condunt. BELL. Afr. 65, 1. VVLG. gen. 41, 35 *al. v. etiam p. 1418, 44*). CATO agr. 119 aream, ubi -um teratur (VARRO ling. 5, 21. HOR. sat. 1, 1, 45 milia -i tua triverit area centum. LIV. 42, 64, 3 quo purius. COLVM. 2, 20, 4. PAVL. dig. 7, 4, 13 *v. etiam p. 1418, 26*). agr. 138 arvehant ligna fabalia, -um, quod non daturus sit (CIC. Verr. 4, 172 ex eisdem agris eiusdem anni -um ex decumis Romam mancipes advexissent. VARRO rust. 2 praef. 3 LIV. 2, 51, 1, 4, 12, 9 multum -i. 23, 49, 6. 29, 1, 14. 29, 36, 1 commeatusque. *al.* PLIN. nat. 18, 66 TAC. hist. 4, 35 VIR. ill. 19, 2 *passim. cf.* CAES. Gall. 1, 16, 3 subvexerat [LIV. 2, 11, 2 quid . . . -i. 26, 20, 11. TAC. ann. 15, 43 (*v. appar.*) *cf. etiam p. 1415, 22*]. 5, 47, 2 devexerat [LIV. 25, 13, 5]. 7, 72, 4 pabulum -umque . . . convectum [civ. 1, 34, 5 (evexerant *v. l.*). 1, 48, 5. 1, 49, 1 LIV. 4, 61, 7. 10, 11, 9. 22, 40, 8. 23, 27, 2 commeatusque alios. 23, 46, 9. 24, 39, 11 et commeatibus. 24, 41, 4 *al.* COLVM. 1 praef. 20 *passim. v. etiam p. 1418, 54*]. LIV. 9, 13, 9 in castra ab Arpis . . . -um veheret [31, 33, 4 CVRT. 10, 8, 11]. *adde*: LIV. 44, 8, 1 -um, cuius tarda sub. vectio erat. TAC. ann. 13, 51 -i subvectio [VEG. mil. 3, 8 p. 85, 14]). CATO or. frg. 1, 14 eo praesidia . . . -umque ⟨mitterentur⟩ (CIC. Verr. 4, 49 te amplius -i abstulisse quam populo Romano misisse. 4, 471 quantum -i Romam esset mittendum, tantum de suo quaestu ac de sua copia -i mittere. 4, 172 Romam [4, 176. 179. 202]. 5, 150 populo Romano. dom. 11 [*bis*]. Att. 15, 9, 1 in Sicilia -um emendum et ad urbem mittendum curarent. CAES. Gall. 5, 20, 4 obsides . . . -umque [-aque *v. l.*]. civ. 2, 18, 1 BELL. Afr. 8, 1 Alex. 1, 1 LIV. 23, 12, 4. 25, 20, 3. 25, 22, 5. 25, 31, 14. 28, 46, 14. 45, 13, 3 quantum -i. VVLG. Ioel 2, 19 *passim v. etiam p. 1419, 54*). CATO or. frg. 1, 21 ad socios . . . dispertieram . . . -um (*cf.* LIV. 4, 16, 2 plebi divisit [23, 19, 9 inter omnes. 38, 37, 9. 44, 8, 1. SVET. Aug. 37 populo]). SISENNA hist. 16 -o adeso, quod ex areis (arvis *L. Müller*) in oppidum portatum est (CIC. Verr. 4, 189 *v. supra l. 46.* 4, 191. Att. 14, 3, 1 ad Antonium -um omne portari. CAES. Gall. 1, 5, 3 secum. LIV. 30, 3, 2 vestimenta -umque. 36, 2, 13 id. 36, 3, 1 *al.* GAIVS inst. 1, 32[c] *v. etiam p. 1418, 43. cf.* LIV. 7, 37, 11 quantum umeris . . . geri posset -i, secum attulisset. COD. Theod. 13, 8, 1 [*a. 395*] portitores -i ad suscipiendum onus ali-

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qua necessitate conpellere). SISENNA hist. 58 delinquere -um. SENT. Minuc. (Corp. I² 584) 27 -i partem vicensumam, vini partem sextam ... dare debento. RHET. Her. 2, 28, 45 populum -um accipere (CIC. Verr. 2, 100 plus -i. 4, 174 probato et accepto. 4, 190. 192 Tusc. 3, 48. LIV. 8, 2, 4 trium mensum. 23, 21, 5 sex mensum. 25, 13, 6. 38, 41, 8 triduum. *al.* MON. Ancyr. 3, 20 publicum [SEN. benef. 4, 28, 2 CORP. VI 220 f(rumentum) p(ublicum) a(ccipit) *16ies*. 943. 10226. 10227 INSCR. Dessau 9078 f. p. a.]. SVET. Iul. 41, 3 e publico. CORP. VI 10224b. 10225. 33991 VLP. dig. 19, 2, 19, 3 VVLG. II Esdr. 5, 2 *saepius. v. etiam p. 1415, 41. 1416, 15. cf.* SALL. Iug. 29, 4 acceptio -i). CIC. div. in Caec. 30 cum -um sibi in cellam imperavisset *Verres* (Verr. 2, 70. 95 -o imperando. *ibid.* civitatibus -um ... imperaret. 4, 57. 105. 163. 189. 190. 209. 214. 225 *bis*. 227. 5, 76. 6, 53. 55 *bis*. 56 *bis*. Pis. 90 Phil. 10, 26 CAES. Gall. 5, 20, 4 civ. 3, 32, 2 SALL. Iug. 29, 4. LIV. 2, 54, 1 stipendioque [23, 41, 6]. 9, 43, 21 trium mensum -o imperato et annuo stipendio. 29, 1, 14. 29, 3, 5 stipendium ... et -um. 43, 6, 3 -i ... centum milia. VOPISC. Prob. 14, 3). CIC. div. in Caec. 30 cum esset tritici modius HS II, pro -o in modios singulos duodenos sestertios exegisse *Verrem* (*cf.* 33 mancipes a civitatibus pro -o pecuniam exegerunt). 32 emptum est ex senatus consulto -um ab Siculis praetore Verre (Verr. 4, 12 de empto ... -o [*opp.* decumanum, *item* 4, 172. 188]. 4, 163 [*ter*]. 4, 165 ad emendum -um [4, 173. 191]. 4, 171. 172. 173 [*bis*]. 4, 176. 192. 193. 195. 196. 198. 202. 227 publice [6, 55]. 4, 228. 6, 52 [*bis*]. 6, 53. 55 Att. 15, 9, 1 VAL. MAX. 3, 7, 3 *passim. v. etiam p. 1419, 42. cf.* CIC. Verr. 4, 163 -i emptionem [FLOR. epit. 3, 13, 6]). CIC. div. in Caec. 32 pro quo -o pecunia omnis soluta non est (Verr. 4, 182 pro -o pecuniam ... solverem. LIV. 44, 16, 4. *cf.* CIC. Verr. 4, 165 pro -o nihil solvit [4, 169]. 4, 174 pecuniam ... pro -o dari [4, 189 pro -o, quanti -um esset, dare. 4, 191 nummos pro -o darent]. 4, 180 omne esse pro -o, quod oportuerit, solutum. *ibid.* omnisne pecunia, quae pro -o debita est, dissoluta est? LIV. 2, 41, 8 pro Siculo -o pecuniam acceptam. 38, 38, 14 pro -o, quod aestimatione fit [aestimatum est *Weissenborn*], talenta CXXVII *dato* [*antec.* triticum]. 44, 16, 2 pro eo -o pecunia Romae ... curaretur [*antec.* triticum, hordeum]. 45, 13, 14 pecuniam ei pro -o misisset. SCHOL. Cic. Bob. p. 132, 26 St. ut populus pro -o, quod sibi publice daretur, in singulos modios senos aeris et trientes pretii nomine exsolveret. NOVELL. Iust. 33 [*a. 535*] qui ... terrulas infelicium agrestium sibi acquirunt pro pauco -o omnem illorum substantiam retinentes). CIC. Verr. 2, 11 quod ... de capite quantum commodum fuerit -i decumani detraxerit (4, 12 primum ... de decumano, deinde de empto dicemus -o, postremo de aestimato [*opp.* emptum *etiam* 4, 172. 188]. 4, 48 ut aliquos summa -i decumani vinceret. 4, 163 emundi ... genera ... unum decumanum [*Zumpt*, decumarum *codd.*, decumarum ⟨alterarum⟩ *mavult Clark*], alterum quod praeterea civitatibus aequaliter esset distributum. *ibid.* illius decumani tantum, ... huius imperati *eqs. ibid.* pretium ... constitutum decumano in modios singulos HS III, imperato HS III s.). CIC. Verr. 2, 36 dedi stipendio, -o ... HS mille sescenta triginta quinque milia (6, 62 pro stipendio -oque acceperat. CAES. civ. 3, 53, 6 cohortem ... duplici stipendio, -o, veste, cibariis ... donavit. *iuxta positum est* stipendium *passim, velut* SALL. epist. Pomp. 3. 9 or. Cottae 6 LIV. 2, 54, 1. 8, 2, 4. 9, 43, 6. 10, 5, 12. 23, 21, 2. 4 *al.* PLIN. nat. 33, 137 TAC. hist. 3, 8. 4, 26 SVET. Iul. 68, 1). CIC. Verr. 2, 95 -o ... aestimando (4, 12 *v. l. 41.* 4, 172 tanti ... est -um Siciliense ex lege aestimatum. 4, 188 de aestimato. *ibid.* id ... -um senatus ita aestimasset, quaternis HS tritici modium, binis hordei. *ibid.* -um aestimasse. 4, 194 quanti. 4, 222. 6, 83 ternis denariis. Pis. 86 qui modus tibi fuit -i aestimandi, qui honorarii? LIV. 4, 16, 2 -um Maelianum assibus in modios aestimatum. *cf.* CIC. Verr. 4, 213 an me ad M. Antoni aestimationem -i revocaturus -es [4, 216 *arator* in caritate de aestimatione -i questus est? 4, 222 LIV. 38, 38, 14. 43, 2, 12 Ps. ASCON. p. 203, 26 St. COD. Theod. 14, 26, 1 (*a. 412*). *al.*]. Pis. 86 unus tu dominus [*cf. p. 1416, 10*], unus aestimator, unus venditor [*cf. p. 1410, 48*] ... -i omnis fuisti). CIC. Verr. 3, 5 quando illa (*provincia*) -um, quod deberet, non ad diem dedit? (4, 56 ut -i daret, non quantum deberet, sed quantum cogeretur. 4, 83 aut pecuniam. 4, 193. 197. 200 in cellam [4, 226]. 4, 215 gratis [4, 228 ASCON. Pis. p. 15, 29 St. SVLP. SEV. chron. 1, 12, 3]. 6, 53. 56. leg. agr. 2, 83 mutuum. Font. 26 CAES. civ. 1, 87, 1 BELL. Afr. 76, 1. LEX Iul. munic. [Corp. I² 593] 15 populo. *ibid.* 16. 18. 19. VARRO rust. 3, 10, 5. SALL. Iug. 44, 5 publice. 46, 5. hist. frg. 2, 87 -um et alios commeatus. S. C. Frontin. aq. 100 plebei. LIV. 23, 12, 14. 23, 21, 2 neque stipendium. 25, 13, 10. 37, 59, 6 *al.* VELL. 2, 6, 3 IAVOL. dig. 33, 6, 7 pr. MACER dig. 48, 11, 7, 2. APVL. met. 9, 33 -i et oliveti aliquid. VIR. ill. 19, 2 AMM. 28, 1, 17. VVLG. I Esdr. 6, 9 -um, sal, vinum et oleum. Os. 2, 8 -um et vinum et oleum. CORP. X 5056 [*Atinae*] -u⟨m⟩. *passim. v. etiam p. 1410, 55. 1416, 37. 1418, 52. addam*: PLIN. nat. 18, 15 Marcius ... primum -um populo in modios assibus datavit. CAPITOL. Aur. 11, 3 -um ... donavit. LAMPR. Alex. 32, 3 muneratus est ... agris, bubus, equis, -o. *cura -i dandi gr.*: CASS. DIO 54, 1 *ἡ τοῦ σίτου διανομή*. 54, 17 *ἡ τοῦ σίτου διάδοσις*). CIC. Verr. 3, 5 -o ... suppeditando (4, 43 satis -i. 4, 172 Balb. 40). 3, 176 te ... magnum numerum -i ... Syracusis exportavisse (4, 39 magnus ... -i numerus ablatus [4, 106 tantus]. 4, 73 imperato. *ibid.* cogitur [4, 100 CAES. civ. 2, 18, 1]. 4, 79. 117 mittebatur. 4, 163 innumerabilem -i numerum .. aversum a re publica esse ereptumque aratoribus. 4, 173. 201 Font. 8. 13. Planc. 64 -i in summa caritate maximum numerum miseram. off. 3, 50. CAES. Gall. 7, 38, 9 commeatusque. HIRT. Gall. 8, 34, 3 BELL. Afr. 8, 3. 9, 2 *al.* LIV. 21, 48, 9. 28, 45, 18 *passim*). CIC. Verr. 4, 20 neque in amovendo neque in exportando (asportando *cod. Lag.*) -o (Flacc. 17. *cf.* CAES. civ. 3, 42, 5 -o ... importato [HIRT. Gall. 8, 34, 1. 8, 35, 3. VARRO rust. 1, 16, 2 aut vinum. LIV. 23, 19, 7 *saepius*]). VERR. 4, 31 nihil sibi -i ab Apronio relictum (4, 56 -i ... tantum relictum est, quantum Aproni libido tulit. CAES. Gall. 5, 47, 2 omne. civ. 1, 78, 3 paulum -i. LIV. 30, 38, 5. *cf.* CAES. Gall. 7, 55, 8 reliquum [civ. 1, 48, 5 reliqui si quid fuerat. LIV. 37, 45, 15 reddi ... quod -i reliquum]. LIV. 22, 40, 9 ut vix decem dierum ... -um superesset). Verr. 4, 36 imbri -um corrumpi (CAES. Gall. 7, 55, 8 flumine atque incendio. TAC. ann. 15, 18 Nero -um plebis vetustate corruptum in Tiberim iecit. *v. etiam p. 1418, 21. cf.* SEN. dial. 10, 19, 1 incorruptum). Verr. 4, 40 non decumas -i, sed dimidias venire partes (4, 123 vendidi. LIV. 26, 2, 12 exigeret. 37, 2, 12 imperatae [37, 50, 9]. VVLG. deut. 12, 17 decimam -i et vini [14, 23. II Esdr. 13, 5. 12]. *cf.* II Esdr. 5, 11 centesimam pecuniae, -i). CIC. Verr. 4, 45 litterae ... hoc, quantum est ex Sicilia -i hornotini, exaraverunt (4, 57 quantum exararant. 4, 86 quantum ... -i exaraverant. 6, 99 tantum ... -i exarabant). 4, 54 -i eius omnis, quod in areis esset (*cf.* TAC. hist. 4, 52 decem ... dierum -um in horreis fuerit). 4, 73 ut probetur -um (*antec.* triticum. 4, 171. 172. 174. 175 potestatem probandi. 4, 180 -um Centuripinorum et Agrigentinorum. MACER dig. 49, 16, 12, 2). *ibid.* an poterat ... quivis, exercitui si metiendum esset, improbare Siculum -um, quod illi ex area ... admetiri (metiri *cod. Lag.*) licebat (4, 171 [*bis*]. 4, 172 Siculorum. *ibid.* civitatum Siciliae ... omne. *ibid.* Halaesinum, Thermitanum, Herbitense, multarum praeterea civitatum. *ibid.* emptum. 4, 173 [*ter*]. 4, 174. 175 [*bis*]. 4, 180). CIC. Verr. 4, 76 Agyrinense -um (*antec.* triticum. *cf. supra l. 28.* Siculum *l. 26. 63 et p. 1411, 31. 1413, 10.* COD. Theod. 14, 16 tit. de -o urbis Constantinopol(itanae). 14, 25 tit. de -o Carthaginiensi. 14, 26 tit. de -o Alexandrino). CIC. Verr. 4, 79 quo illi -o ... ab decumanorum iniuriis cives suos non redemerunt. 4, 84 ad illam ... causam -i ac decumarum revertar. 4, 87 cum eius apparitores -um a civitatibus exigant (6, 52 Pis. 90. VEG. mil. 3, 3 p. 69, 12 ut pabula -um ceteraeque annonariae species .. exigantur. TAC. Agr. 19 -i et tributorum exactionem. COD. Theod. 11, 16, 12 [*a. 380*] -i ... exactio. *cf.* CIC. dom. 14 me -um flagitabat [CAES. Gall. 1, 16, 1]. Tusc. 3, 48 cum ea lege -um petat [LIV. 25, 13, 7]. epist. 2, 17, 7 cum amplius -i postularemus. SALL. or. Cottae 8 poscunt. LIV. 36, 3, 1 ad rogandum -um). CIC. Verr. 4, 89 ut ... plus -i servo Venerio quam populo Romano tribui pateretur. 4, 97 -um omne decumanos auferre (4, 49 *v. p. 1410, 69.* 4, 100 omni -o ablato). 4, 105 ab eis ... tantum -i exprimi, quantum *eqs.* 4, 115 a quibus omne -um eripuit (4, 179 ab aratoribus). 4, 117 ternas quinquagesimas -i addere. 4, 164 pecuniam ... datam ad -um. 4, 169 *pecuniam* ob -um decretam. 4, 171 omnis -i copia decumarum nomine penes istum esset redacta (dom. 16 petebatur. CAES. Gall. 1, 3, 1 suppeteret. 1, 28, 3. 7, 32, 1 et reliqui commeatus. civ. 1, 52, 4 [*opp.* pecus]. 1, 78, 1. HIRT. Gall. 8, 3, 2 pabuli -ique. 8, 17, 1 ac pabuli. 8, 35, 1. 8, 40, 1 BELL. Afr. 36, 2. 43 HOR. epist. 1, 15, 14. LIV. 22, 3, 3 ac pecoris. 22, 43, 2. 25, 13, 3. 35, 44, 7 *al.* TAC. ann. 2, 60 copias -i. *passim v. etiam p. 1419, 67. cf.* VAL. MAX. 7, 4, 3 -i abundantiam [VVLG. gen. 27, 28 et vini]. AMM. 25, 1, 4 satietate quaesita -i. ITALA gen. 27, 28 [Lugd., Aug. civ. 16, 37 p. 184, 12 D.] multitudinem -i et vini [VVLG. abundantiam; AVG. civ. 16, 37 p. 184, 23 D.]). CIC. Verr. 4, 171 -i granum (VARRO ling. 5, 105 VVLG. Ioh. 12, 24). *ibid.* pretium ei -o constituere (*cf.* 4, 192 unum pretium -o esse solet. TAC. ann. 2, 87 statuit -o pretium. 15, 18 cuius [*frumenti*] pretio [15, 39 pretium ... -i minutum. GAIVS dig. 13, 4, 3 pretia ... vini olei -i]. TAC. ann. 15, 72 addidit ... sine pretio -um. VLP. dig. 13, 5, 1, 5 -um eiusdem pretii. *cf. etiam p. 1420, 19*). CIC. Verr. 4, 172 ex Sicilia Siculum -um apportari. *ibid.* agri -um eiusmodi ... ferrent (VARRO frg. Macr. sat. 3, 16, 12 fert ager Campanus -um, Falernus vinum. LAMPR. Heliog. 1, 2 terra et venena ferat et -um). Verr. 4, 175 -um coemisse (LIV. 2, 34, 3. 4. 4, 13, 1. 25, 15, 4 *al.* MON. Ancyr. 3, 11 privatim. QVINT. inst. 11, 1, 80 VLP. dig. 14, 3, 5, 2. APVL. met. 9, 10 *saepius v. etiam p. 1419, 45*). Verr. 4, 178 in tua potestate atque in tuis horreis omne -um Siciliae ... fuisse (*cf.* LIV. 24, 21, 12 horreum -umque in senatus potestate esse). 4, 179 -um ..., si tu id non omne clausum et compressum possidebas (*cf.* dom. 11 custodiis suis clausum continebant. 14 compressum aliquod -um tenerem. Att. 15, 21, 8 -um compresserant). *ibid.* in eo -o primus tibi quaestus erat ipsum -um, ... alter, quod -um improbissime ... partum non semel sed bis, neque uno sed duobus pretiis unum et idem -um vendidisti, semel civitatibus HS XXV in medimnum, iterum populo Romano, a quo HS XXI in medimna pro eodem illo -o abstulisti (4, 180 saepe viros bonos ... pecuniam pro -o abstulisse). 4, 188 -um in cellam ... sumere (*ibid.* in cellam quod sumi oporteret. 5, 150 -um ab eis sumpseritne C. Verres? CAES. Gall. 1, 16, 6 ex agris. LIV. 43, 18, 5 -o complurium dierum sumpto. VVLG. Os. 2, 9 sumam -um meum tempore suo et vinum *eqs.*). Verr. 4, 189 cum -um deberetur, pecuniam posceret (*antec.* triticum. 3, 5 *v. p. 1411, 64.* 4, 56 *v. p. 1411, 65.* 6, 52. CAES. Gall. 1, 17, 2 -um ..., quod [praestare]

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

debeant. 6, 33, 4 Liv. 37, 45, 15 Cels. dig. 17, 1, 50, 1 Gaivs inst. 4, 66 *saepius. cf.* Pavl. dig. 12, 6, 65, 6 in -o indebito soluto). *ibid.* quanti -um esset (4, 191. 196. *cf.* 4, 194 tanti fuit). Verr. 4, 192 ut ad aquam tibi . . . -um Hennenses admetiantur (*pal. Vat.*, metiantur *codd. rell.* 4, 73 *v. p. 1412, 27.* Liv. 35, 49, 10. Cvrt. 8, 12, 6 gratuitum. Svet. Aug. 41, 2 nullo pretio. *cf.* Caes. Gall. 1, 16, 5 quo die -um militibus metiri oporteret [1, 23, 1. 7, 71, 8 parce et paulatim. *cf. p. 1412, 26*]). *ibid.* eodem die . . . deportabunt (epist. 13, 75, 2 quo deportet -um. Caes. civ. 1, 60, 3 in castra. Liv. 37, 50, 10 ad eosdem . . ., ad quos Siculum). *ibid.* ubi est carissimum (*cf.* 4, 217 propter caritatem -i [Planc. 64 *v. p. 1412, 2*]). Verr. 4, 195 -um, quoniam vilius erat (Colvm. 8, 4, 1 vilissimum). 4, 196 mihi -um non opus est (Sall. Iug. 55, 4 -o aut pabulo opus erat). 4, 202 cur in uno (isto *pal. Vat.*) genere solo -i ista aestimatio constituatur (6, 52 hoc genus -i. Cels. 2, 18, 10 elota . . . genera -i. Plin. nat. 1, 18, 54 *v. p. 1414, 62.* 18, 49 -i ipsius totidem genera per tempora satu divisa: hiberna, quae circa vergiliarum occasum sata terra per hiemem nutriuntur, ut triticum, hordeum, aestiva, quae aestate . . . seruntur, ut milium, panicum, sesama, horminum, irio. 18, 81. 198 farris aut seminis, quod -i genus ita appellamus). Cic. Verr. 4, 202 sibi habeat -um *Sicilia* (*antec.* triticum; Caes. Gall. 7, 71, 4 dierum XXX [*v. appar.*]. 7, 72, 4. civ. 2, 20, 8 quid -i. Varro rust. 1, 63 sub terra qui habent -um in iis, quos vocant sirus. Liv. 34, 9, 12 in areis. 44, 20, 4. Ivv. 5, 118 tibi habe -um . . ., o Libye. *saepius. v. etiam p. 1417, 74*). *ibid.* in eo -o, quod ad populum Romanum pertinet. 4, 203 istam rem in publico -o Sicilia non ferret; hanc rem in meo -o tulit (Flacc. 45 custos . . . in -o publico est positus. dom. 25 Sex. Clodio . . . omne -um privatum et publicum . . . tradidisti. Liv. 4, 61, 7. Fest. p. 290 ad custodiam -i publici. Sen. dial. 10, 8, 3. 6 Ascon. Corn. p. 49, 2 St. Corp. VI 220 ii qui frument(o) publ(ico) incisi sunt [10222. Inscr. Dessau 9078 inc. f. p. (*bis*).]. 2584. 10220. 10221. Inscr. Dessau 9275 [= Carm. epigr. Engstr. 269 *ex Moesia. cf. Rostowzew, PW. VII 180; Diehl, D. L. Z. 1913, 2146*]. *cf. etiam p. 1410, 4. 1411, 6 sqq. 1420, 17*). Cic. Verr. 4, 211 Q. Catulus -o usus est (Caes. Gall. 1, 16, 3 civ. 3, 42, 5 Bell. Afr. 20, 4 importaticio. 21, 1 Liv. 36, 4, 9. Vlp. dig. 7, 8, 12, 1 neque foliis neque oleo neque -o neque frugibus). Verr. 4, 215 -i ratio (Pis. 90 Hirt. Gall. 8, 34, 1 Sen. dial. 10, 8, 3 Plin. nat. 17, 214. 18, 301 *v. p. 1414, 49*). 5, 20 quod de summa -i detractum est (*cf.* 4, 48 *v. p. 1411, 42*). 6, 60 sumptum omnem in classem -o . . . dare (*cf.* 2, 36 *v. p. 1411, 47*). 6, 99 milites palmarum stirpibus, piratae Siculo -o alebantur (*antec.* fruges. Sall. epist. Pomp. 9 exercitum stipendio -oque aluit. Varro rust. 2, 46 pecus alitur . . . faba et hordeo et cetero -o. Liv. 4, 10, 1. 43, 6, 3 agrestes peregrino -o. Pavl. Fest. p. 100 anser herba pastus, qui gracilior est quam -o altus. *cf.* Varro rust. 3, 6, 3 pascuntur omne genus obiecto -o, maxime hordeo). Cic. Verr. 6, 123 *ex agris* maxima vis -i . . . plebi Romanae . . . quaeritur (Caes. civ. 3, 5, 1 maximam . . . comparaverat. Sall. Iug. 92, 7 virorum atque armorum satis magna vis et -i [satis et magna vis -i *Iordan*] et fons aquae. Liv. 2, 34, 7. 23, 12, 4 absumi. 24, 36, 10. 29, 36, 1. 30, 26, 6. 31, 4, 6. 31, 50, 1. 36, 20, 8. 37, 27, 2 Cvrt. 9, 8, 29 Tac. hist. 5, 12). Verr. 6, 137 milites . . . frugibus -oque caruerunt (Fronto p. 225, 22 N. -o . . . et solidis frugibus requietus ager. *v. etiam p. 1409, 80 sqq. cf.* Caes. Gall. 7, 17, 3 -o . . . caruerint et pecore . . . famem sustentarint). dom. 11 novum (Vvlg. IV reg. 4, 42 deferens viginti panes hordeaceos et -um novum in pera sua). Pis. 14 -o Catilinam esse . . . iuvandum (Phil. 13, 34 Brutum . . . -o iuvero. Caes. Gall. 1, 26, 6. 2, 3, 3 civ. 1, 60, 3. Liv. 22, 52, 7 -o, veste, viatico. 42, 29, 8. 45, 23, 1 Tac. ann. 4, 13). rep. 3, 15 Galli turpe esse ducunt -um manu quaerere (*cf.* Vlp. dig. 39, 3, 1, 3 -i . . . quaerendi causa). nat. deor. 2, 130 vim seminum . . . -i similium. div. 1, 69 ex horreis direptum effusumque -um vias omnes . . . constraverat (*cf.* Vlp. dig. 9, 2, 27, 20 si quis milium vel -um effuderit in flumen). off. 3, 50 naves . . . -o onustas (Caes. civ. 3, 23, 2 *navem* -o onustam. Liv. 25, 31, 12 onerariis -o onustis [25, 31, 14 praedaque. 28, 46, 14 commeatuque]. 42, 66, 6 vehiculis . . . -o onustis. Tac. hist. 4, 52 *naves.* ann. 15, 12 vis camelorum -o onusta. *cf.* hist. 4, 27 navem . . . -o gravem. Svlp. Sev. chron. 1, 12, 4 eos oneratos -o). Att. 4, 1, 6 -i inopiam (Caes. Gall. 3, 6, 4 commeatusque. 3, 7, 3. 3, 9, 5. 6, 29, 1. 7, 59, 1 civ. 1, 52, 2. 1, 84, 1 Bell. Afr. 67, 1 Sall. Iug. 90, 1. 91, 1 hist. frg. 2, 95. Liv. 2, 12, 1 -i cum summa caritate inopia. 2, 51, 7. 5, 40, 5 *al.* Cvrt. 7, 4, 22. Tac. hist. 4, 26 stipendii -ique [*seq.* fruges]. Svet. Dom. 7, 2 Svlp. Sev. chron. 1, 12, 1. *cf.* Sall. Catil. 58, 6 -i . . . egestas [Tac. hist. 3, 8 stipendii -ique]. Liv. 4, 25, 6 penuria -i [23, 17, 12. Mon. Ancyr. 1, 33 ⟨. . . -i p⟩enuria. Hier. epist. 54, 16, 2 *seq.* triticum]). Att. 5, 18, 2 copioso . . . -o. *ibid.* -um ex agris in loca tuta comportatur (Caes. Gall. 1, 16, 4 conferri, comportari, adesse. 3, 2, 1 eo. 5, 26, 5 in hiberna. civ. 1, 18, 4. 1, 49, 1 [*seq.* pabulum]. 2, 37, 4. 3, 42, 2 commeatumque. 3, 42, 5 Bell. Afr. 20, 4. 36, 4. 75, 2. Varro rust. 2, 6, 5 oleum aut vinum itemque -um. Sall. Iug. 47, 2 Liv. 24, 20, 15 frg. 22 *v. etiam p. 1418, 7*). Att. 14, 3, 1 structores . . . ad -um profecti (*cf.* Papyr. Genav. 1 II A 2 [*saec. I p. Chr.*] exit ad -um Neapoli [A 5. 7. C 6. D 2]). 15, 10, 1 -um imponere (Liv. 29, 25, 8). 15, 11, 1 ut uteretur Asiatica curatione -i (15, 11, 2. *cf.* Sen. dial. 10, 18, 6 -i . . . cura [Colvm. 2, 20, 6 Ascon. Corn. p. 49, 2 St.]). Lvcr. 2, 371 quodvis -um non tamen omne quique suo genere inter se simile esse (*cf.* Colvm. 8, 11, 14 ex quolibet -o cocta pulticula). Caes. Gall. 1, 5, 3 -um omne . . . comburunt (*cf.* Bell. Afr. 43 -o . . . incenso). 1, 16, 1 -um quod essent . . . polliciti (Bell. Afr. 6, 7 polliceri -um. Liv. 36, 4, 1. 42, 53, 3 Plin. nat. 33, 137 Dict. 2, 18). 1, 17, 2 ne -um conferant (1, 16, 4 *v. p. 1413, 75.* 4, 31, 2 ex agris . . . in castra. 7, 55, 2. civ. 1, 36, 3 -i quod inventum est, in publicum conferunt. Liv. 5, 39, 10 armisque et -o collato. 28, 45, 15. 40, 17, 2 *saepius. cf.* Liv. 23, 32, 9 collatione -i. *adde*: Liv. 4, 12, 10 cogendo -um [*v. etiam p. 1418, 68*] 34, 6, 13 -um . . . conducturos. Itala Matth. 13, 30 [cod. k] -um (*σῖτον*, Vvlg. triticum) . . . colligite in horreum meum [Vvlg. deut. 11, 14 et vinum et oleum. *v. etiam p. 1416, 8. 1419, 73*]). Caes. Gall. 1, 48, 2 -o commeatuque, qui ex Sequanis . . . supportaretur, Caesarem intercluderet (civ. 1, 61, 2 pabuloque. *cf.* Gall. 4, 30, 2 -o commeatuque nostros prohibere [civ. 1, 17, 1. 1, 68, 3. 3, 47, 3]). 1, 40, 11 -um Sequanos . . . summinstrare (Bell. Afr. 33, 1. Vitr. 10, 5, 2 infundibulum subministrat molis -um). 3, 3, 1 de -o reliquoque commeatu satis provisum esset (*cf.* 4, 29, 4 -um . . . in hiemem provisum [4, 33, 3 exercitui. civ. 1, 49, 1 multum. Liv. 4, 25, 6. 6, 6, 15. Tac. hist. 3, 5 nec pecuniam aut -um providerant]). Gall. 3, 7, 3 praefectos . . . in . . . civitates -i causa dimisit (civ. 1, 54, 5 -i causa processerant. Liv. 4, 25, 4. Colvm. 2, 17, 3 *saepius. cf.* Sall. hist. frg. 2, 93 -i gra⟨tia⟩). 3, 23, 7 -um commeatumque sibi supportari (civ. 1, 48, 4. 3, 43, 2 commeatumque. 3, 44, 1. 3, 112, 6 auxiliaque. Hirt. Gall. 8, 35, 1). 4, 1, 8 neque multum -o, sed maximam partem lacte atque pecore vivunt. 4, 30, 1 -um . . . deesse (Sall. epist. Mithr. 14 Liv. 23, 48, 4. *cf.* Caes. civ. 2, 37, 6 non -um, cuius erant plenissimi agri, deficere poterat). 5, 24, 1 -um . . . angustius provenerat (Liv. 27, 8, 19 tantum ea cura -i provenit, ut *eqs.*). 7, 20, 10 si quid -i aut pecoris in agris reperire possent (Cvrt. 4, 10, 13 plurimum -i repertum est). 7, 56, 5 -um . . . in agris et pecoris copiam nactus. 7, 71, 6 -um omne ad se referri iubet (Liv. 31, 45, 13 -um . . . ad naves rettulere). 7, 77, 1 consumpto omni -o (civ. 1, 48, 5. Bell. Alex. 61, 6 necessarium. Pavl. dig. 9, 2, 30, 2 alienum. 12, 6, 65, 6 *v. etiam p. 1418, 18*). civ. 1, 78, 1 ab Ilerda -um . . . efferre. 2, 18, 6 -o navibusque comparatis (Liv. 2, 9, 6 Plin. epist. 10, 26 [27] Test. Ones. [Corp. III 6998] 7 Vlp. dig. 15, 3, 3, 1. 50, 4, 3, 12 cura -i comparandi. Pavl. dig. 50, 21 pr. Hermog. dig. 50, 4, 1, 2 cura . . . -i comparandi. Cod. Theod. 14, 16, 1 [*a. 409*]. *v. etiam p. 1419, 51. cf.* Liv. 5, 1, 3 ut . . . -um navesque praepararentur [10, 11, 9. 42, 12, 8 Veg. mil. 3, 26 p. 122, 13 *v. etiam p. 1419, 52*]. 34, 9, 12 -um parare [Tac. hist. 4, 58 et commeatus. Gaivs dig. 3, 5, 21 (22) Capitol. Max. Balb. 10, 1 Vvlg. Iudith 2, 9 Svlp. Sev. chron. 1, 22, 2] *v. etiam p. 1417, 33. adde*: Vlp. dig. 50, 8, 2, 3 ad -i comparationem. Corp. VIII 12066 ⟨ob⟩ [*Mommsen*, ⟨ad⟩ *Cagnat*] ⟨com⟩parationem -i. Inscr. Arch. de Miss. 1889 p. 109 ⟨ad comparationem⟩ frum⟨enti⟩). Caes. civ. 2, 18, 6 naves -umque omne ibi contineret. 3, 42, 4 vecturas -i. *ibid.* ex . . . omnibus castellis quod esset -i conquiri iussit (3, 42, 5 conquisitum). 3, 42, 5 id erat perexiguum. 3, 49, 5 commeatus omni genere praeter -um abundabat. Bell. Afr. 36, 2 quo facilius et -um et copiae . . . conserventur (*cf.* Plin. nat. 1, 18, 72 de -o servando. 18, 301 ratio -i servandi. *v. etiam p. 1410, 45. 1418, 74*). Bell. Alex. 9, 3 legio cum -o, armis, telis, tormentis imposita (*cf.* Liv. 26, 47, 9 *naves* cum suis oneribus, -o, armis, aere. 27, 3, 9 *socii* eodem in praesidium cum -o missi. 44, 28, 2 naves Macedoniam cum -o petentes. Cvrt. 5, 5, 24 armenta cum pecoribus ac -o data). Varro ling. 5, 138 ventilabrum, quod ventilatur in aere (area *Scioppius*) -um (*v. etiam p. 1418, 65*). rust. 1 capit. p. 6, 19 G. (= p. 117, 9 K.) quem ad modum -um promendum sit (1, 63 tuendi causa promendum id -um, quod curculiones exesse incipiunt). 1, 7, 2 et minus multum et minus bonum faciebant vinum et -um (Plin. nat. 18, 67 optumum -um esse, quod in subactum congium aquae capiat). 1, 7, 5 *locus* alius est ad vitem appositus, alius ad -um (1, 23, 1). 1, 29, 2 satum -um operiunt in porcis (1, 42 pabulum et -um seritur. 1, 48, 2 Colvm. 2, 9, 2. Plin. nat. 1, 18, 54 quantum ex quoque genere -i in iugerum serendum. 2, 211. 17, 55 [*ex* Catone agr. 30, *ubi* sementim facturus eris]. 18, 69. 163. 188. 191 Gran. Lic. 23 p. 12, 4 Ivlian. dig. 22, 1, 25, 1 Gaivs inst. 2, 75 *v. etiam p. 1416, 2. 1418, 11. cf.* Ivst. 2, 6, 12 -i satio. Epist. Paul. et Cor. 2 rec. B -i aut ceterorum seminum . . . sationem [rec. A: tritici]. *adde*: Avg. serm. ed. Mai 25, 1 -um . . . seminari). Varro rust. 1, 29, 3 seges -um porricit (*cf.* Fest. p. 238). 1, 32, 1 -um . . . XV diebus esse in vaginis, XV florere, XV exarescere, cum sit maturum (*v. etiam p. 1417, 77. cf.* Plin. nat. 24, 158 florente . . . -o. *cf. p. 1418, 5. 22. 1420, 2*). 1, 48, 1 in segetibus . . . -um quo culmus extulit, spica[m] (*cf.* Pavl. Fest. p. 91 quod in -o spica facere dicitur). 1, 52, 2 *ut* palea evannatur foras extra aream ac -um, quod est ponderosum, purum veniat ad corbem (*cf.* Plin. nat. 18, 54 nullum ponderosius -um est *panico* aut quod coquendo magis crescat). 1, 57, 1 ex argilla mixta acere e -o et amurca. 2 praef. 4 nascatur -um in segete et pabulum in novali (Plin. nat. 2, 211 -um . . . nascitur. *v. etiam p. 1417, 71*). Sall. Iug. 54, 6 -um et alia . . . praebita (Liv. 5, 43, 5. 9, 41, 5 exercitui. 21, 50, 10 vestimentaque . . . legionibus. 23, 48, 12 vestimenta ⟨ac⟩ -um. *al.* Val. Max. 7, 6, 1 Cvrt. 8, 12, 15 quantum -i. Colvm. 8, 4, 1. Svet. Iul. 26, 3 sine modo mensuraque. *saepius. cf.* Liv. 30, 37, 5 -um stipendiumque auxiliis . . . praestarent [Plin. nat. 18, 16. Gran. Lic. 25 p. 27, 7 -um ⟨vestem⟩ stipendium. Scaev. dig. 18, 1, 81, 1 Marcian. dig. 50, 1, 8 vilius. *al.*]. *adde*: Scaev. dig. 18, 1, 81, 1 praestationem

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-i. Avr. Vict. Caes. 41,19 olei -ique adventiciae praebitiones). Sall. Iug. 75, 3 iumenta sarcinis levari...nisi -o dierum decem. Nep. Att. 2, 6 universos -o donavit, ut singulis modii tritici darentur (Caes. civ. 3, 53, 6 *v. p. 1411, 49.* Liv. 7, 37, 2 duplici -o ... donati. *cf.* Corp. I² 709 [= VI 37045] *donavit* frumen⟨t⟩um duplex). Alf. dig. 19, 2, 31 in navem Saufei cum complures -um confuderant, Saufeius uni ex his -um reddiderat de communi (Vlp. dig. 6, 1, 5 pr. -um duorum... confusum est. *v. etiam p. 1419, 14*). Verg. georg. 1, 134 sulcis -i quaereret herbam. Hor. epist. 1, 7, 30 in cumeram -i. Liv. 2, 34, 5 ex Tuscis -um Tiberi venit. 2, 35, 1 peregrinum -um ... ab ore rapi (4, 10, 1. 5, 43, 4. 24, 1, 2 *v. etiam p. 1418, 55*). 4, 13, 2 largitiones -i. 4, 22, 3 -um ... sufficiebat (*cf.* 5, 26, 9 -um copiaeque... suppeterent. 23, 5, 15 pecuniae affatim est -ique). 4, 52, 5 ad -um mercandum. 5, 43, 4 -um incendiis urbis absumpserant (*cf.* 26, 20, 9 quantum -i classis absumebat). 9, 13, 10 abiecto -o. 22, 37, 12 -um traditum consulibus (Cic. dom. 25 *v. p. 1413, 27.* Liv. 23, 41, 7. 37, 37, 5). Liv. 9, 43, 8 pacti sunt bimestri stipendio -oque et singulis in militem tunicis (10, 37, 5 vestimentis militum -oque pacti. *cf.* 10, 5, 12 pacto annuo stipendio et duum mensum -o). 23, 21, 4 eadem ... de stipendio -oque ... scripta (*cf.* 26, 2, 4 rescribi de -o et vestimentis. 36, 4, 9 de -o responsum). 26, 39, 3 -i spes. 27, 3, 1 locavit... omnem (*sc. agrum*) -o. 28, 4, 7 magni commeatus -i Romam subvecti (*cf. p. 1410, 60*). 31, 33, 4 -um, quod ex hibernis extulerat, integrum vehens. 35, 49, 10 regem... mendicantem... -um. 42, 52, 12 -um ... in decem annos seposuisse. Labeo dig. 19, 2, 60, 5 condicere ⟨tibi⟩ -um. Mon. Ancyr. 3, 41 i⟨nl⟩ato(?) frú⟨mento⟩ (Colvm. 1, 16, 14 -um infertur *tectorio*. Corp. VIII 9250 [*Algerii*] quod -um intulerit. Cod. Theod. 11, 14, 1 [*a. 364*] urbis horreis infertur. *v. etiam l. 50. p. 1418, 61sq.*). Vitr. 8, 3, 28 animalium natura si -i fructu privata fuerit arbustive (*cf.* Itala psalm. 106, 37 [Moz.²] fecerunt fructum -i [germinis Moz.¹, nativitatis Vvlg., *γεννήματος* LXX]. Vvlg. psalm. 4, 8 a fructu -i, vini et olei sui multiplicati sunt). Pavl Fest. p. 9 paleae... quaedam de -o acus dicuntur. p. 10 paleae -i sive panici (*cf.* Avg. civ. 17, 7 p. 221, 15 D. quasi -um illarum palearum). p. 187 et -um et panis non sine paleis acerosus dicitur. Fest. p. 372 vegrande significare ... parvom minutum, ut cum dicimus vegrande -um. Val. Max. 7, 6, 6 tanta ... commeatus penuria ..., uti VI milibus denariis singula vasa olei -ique modiis totidem mancipia permutarentur (Svet. Iul. 38, 1 -i denos modios ... divisit. Gaivs inst. 1, 32ᶜ. 34 Scaev. dig. 2, 61, 1. 18, 1, 81, 1 Ivst. 6, 2, 2. Cod. Theod. 14, 15, 1 [*a. 364*] ducenta milia modiorum -i integri et intemerati. Corp. XII 3179 accepit -i m̄. L. *cf. etiam p. 1411, 3. 1416, 15*). Cels. 2, 18, 2 opus pistorium valentissimum esse, quod ex -o adipe melle caseo constat. 2, 18, 9 -um quoque (quodque *Targa*) valentius est collinum quam campestre (*cf.* Pallad. 1, 6, 12 -um collis quidem grano robustius, sed mensurae minus refundet). 2, 18, 11 *potio* ex -o facta (*cf.* Plin. nat. 18, 68 -o in potum resoluto. Flor. epit. 2, 18, 12 indigenam ex -o potionem). *ibid.* firmior ... ex -o potio est, quo firmius est ipsum -um. Sen. dial. 10, 18, 4 ut tibi multa milia -i bene committerentur (Ps. Avr. Vict. epit. 1, 6 ex Aegypto annua ducenties centena milia -i inferebantur. *cf. l. 26. p. 1418, 61*). 10, 19, 1 -um transfundatur in horrea, ne... vitietur et concalescat (*v. etiam p. 1418, 58*). epist. 124, 11 -um aestas et debita maturitas coxit. Cvrt. 7, 4, 26 quae mitiora sunt, -o conseruntur, cetera armentorum pabulo cedunt (*cf.* Colvm. 2, 17, 4 locum rapis vel napo vel... faba conseremus, ...-o). 10, 8, 11 -um retinuisse (*cf.* Tac. hist. 2, 32 non -um usquam exercitui, nec exercitum sine copiis retineri posse). Colvm. 2, 9, 3 omne ...-um ... campo patente laetatur (*cf. p. 1419, 70*). 2, 11, 1 -i radices (Plin. nat. 18, 184 Pallad. 10, 2 *v. etiam p. 1418, 80*). 2, 11, 8 cum pullulare desiit -um, putrescit, si adobrutum est. 2, 11, 10 omne...-um et hordeum... spicam a tertio ad quartum nodum emittit et cum totam edidit, octo diebus deflorescit ac deinde grandescit (*cf. p. 1417, 64*) diebus XL, quibus post florem ad maturitatem venit (*cf. p. 1417, 81sqq.*). 5, 7, 3 arboribus rumpotinis, si -o non inservitur (si -um non inseritur *edd. pars*), ... *tot* pedum spatia interveniunt (*seq.* si segetibus indulgetur). 7, 1, 3 molarum et conficiendi (*i. comminuendi, molendi*) -i paene solemnis est huius pecoris (*i. aselli*) labor (*cf.* Plin. nat. 18, 303 confecto ['*an* conlecto *Mayhoff?*'] -o. Apvl. met. 9, 30 cum iam esset confectum omne -um, quod inter manus opifices tractaverant. *v. etiam p. 1419, 31*). Colvm. 7, 2, 2 nationibus -i expertibus. 10 praef. 1 aqua -oque... victum tolerantibus. Mela 3, 17 *terra* -i... ac pabuli ferax (*cf.* Apvl. flor. 15 p. 50 ager -o piger. Vopisc. Prob. 15, 6 -o barbarico plena sunt horrea. Amm. 24, 2, 3 civitas -o et salibus ... plena). Plin. nat. 1, 18, 10—29 naturae per genera -i (de farre, tritico, hordeo *eqs.*). 15, 33 pavimenta horreorum -i. 15, 67 sunt qui suspendi *uvas* ... in granariis iubeant, quoniam optime siccet -i (*Mayhoff*, sic experimenti *codd.*) pulvis. 16, 176 *salici Cato* (*agr. 1, 6*) *attribuit locum* priorem... quam olivetis quamque -o aut pratis. 18, 59 florent... non... singuli scapi (*sc. fabae*) tamdiu... nec tota seges, sicut -i, pariter. 18, 62 populum Romanum farre tantum e -o ... usum *esse*. 18, 69 nullum hoc -o (*i. Thracio tritico*) laetius, unicalamum praeterea nec usquam capax. 18, 70 nulli -o plus esse ponderis *quam bimestri tritico Aeno*. 18, 79 hordeum ex omni -o minime calamitosum. 18, 117 *faba* -o... miscetur (*cf.* Vlp. dig. 9, 2, 27, 20 si quis -o harenam ... immiscuerit). 18, 126 *de rapis* a -o protinus ... dicendis. 18, 149 primum omnium -i vitium avena est, et hordeum in eam degenerat sic, ut ipsa -i sit instar. 18, 170 excellentius ... -um. 18, 188 sub vite seritur -um, mox legumen, deinde olus (18, 191 -o sublato legumen ... seratur. Vlp. dig. 33, 9, 3, 8 sive -um sive quid leguminis in cella penuaria habuit. 33, 9, 3, 11 omnia -i vel leguminum semina. *v. etiam p. 1417, 60. 1419, 3*). Plin. nat. 18, 223 a sementibus -i. 18, 259 prata restitui ... vel rapis vel milio, mox ... -o. 18, 301 *calx* -o inimicissima. 18, 303 si parum tostum atque robustum collectum sit aut calidum conditum. 19, 79 *e raphanis* quaestus plus quam e -o. 32, 35 cum polline -i. Ivv. 7, 175 *summula*, qua vilis tessera venit -i (*tesserae frumentariae*: Inscr. Rostowzew, tess. plumb. [1903] n. 341 m(odius) fru(menti). n. 347 fr. n. 348 fru [n. 349]). 14, 293 -i dominus (Cic. Pis. 86 *v. p. 1411, 62*). Tac. Agr. 31 ager atque annus in -um ... conteruntur. Germ. 25 -i modum aut pecoris aut vestis (Vlp. dig. 19, 2, 19, 3 -i certum modum certo pretio acciperet. Cod. Theod. 11, 16, 1 [*a. 319?*] -i plurimum modum). Svet. Aug. 70, 2 omne -um deos comedisse. Nero 10, 1 constituit ... praetorianis cohortibus -um menstruum gratuitum (*cf.* Papin. dig. 34, 1, 9, 1 menstruum -um atque vinum acceptavit). Avr. Fronto p. 29, 19 N. videtur mihi agricola strenuus... latum fundum in sola segete -i (-um *man. prima*) et vitibus occupasse. Gran. Lic. 23 p. 12, 4 -u⟨m⟩que ... submovit. Pompon. dig. 1, 2, 2, 32 Gaius Iulius Caesar duos praetores et duos aediles, qui -o praeessent et ⟨dicerentur⟩ a Cerere cereales, constituit. Gaivs dig. 7, 5, 7 vini olei -i usus fructus. 41, 1, 7, 7 quin alienis spicis excussum -um eius sit (*cf. p. 1419, 15*). inst. 2, 79 si ex uvis ⟨aut olivis aut spicis⟩ meis vinum aut oleum aut -um feceris, quaeritur utrum meum sit id vinum aut oleum aut -um. 2, 196 res, quae pondere numero mensura constant..., veluti vinum oleum -um (3, 90. *cf.* Vlp. dig. 11, 6, 5, 2 in aedificii mensura ... vel in -i vel in vini. Pavl. dig. 50, 5, 10, 1 corpus mensurarum -i. *cf. etiam p. 1409, 72*). 3, 124 si vinum vel -um ... stipulemur. Pavl. dig. 33, 7, 18, 9 de -o reposito (sent. 3, 6, 35 -um ... ad sementem repositum). 47, 2, 21, 5 sextarium -i. 49, 5, 7 pr. ne -um in usum militum... contrahatur. sent. 2, 5, 3 -um ... compensare vel deducere. frg. Vat. 235 -um agentib⟨us⟩. Tert. adv. Marc. 4, 31 p. 529, 8 terrenas promissiones vini et olei et -i. Itala Os. 2, 22 (Hil. myst. 2, 1, 2 p. 30, 19) terra exaudiet -um et vinum et oleum (*σῖτον*, Vvlg. triticum). Agg. 1, 11 (Cypr. Demetr. 6) inducam gladium... super -um et super vinum et super oleum (*τὸν σῖτον*, Vvlg. triticum). Matth. 13, 25 (cod. k) *inimicus* seminavit zizania inter -um (*σίτου*, Vvlg. in medio tritici). 13, 29 (cod. k) eradicetis simul et -um cum eis (*zizaniis*). Paneg. 11 (3), 14, 5 tantum perisse -i (*cf. p. 1419, 59*). Firm. err. 7, 6 p. 22, 2 dispensato ...-o colligendarum frugum tradiderat disciplinam. Ps. Avr. Vict. epit. 1, 29 tridui -o in horreis... viso. Pallad. 12, 7, 10 -i more semen asperges. Amm. 14, 4, 6 -i usum et vini... ignorantes. Chiron 967 furfure de -o loticio. Veg. mil. 3, 3 p. 70, 15 -i ... et aceti vel vini nec non etiam salis omni tempore necessitas declinanda. Hier. epist. 18 A, 2, 4 pro -o paleas... sectamur (*cf.* Vvlg. Iob 31, 40 pro -o oriatur mihi tribulus). 57, 11, 3 quis... pro -o et vino et oleo possit vel legere vel intellegere *χεῦμα*, *ὁπωρισμόν*, *στιλπνότητα*, quod nos possumus dicere 'fusionem' 'pomationemque' et 'splenditiam'. adv. Iovin. 1, 3 aut arboris et segetis contumelia est, si radici et foliis, culmo et aristis poma praeferantur et fructus? ut poma ex arbore, -um ex stipula, ita virginitas e nuptiis. Vvlg. gen. 27, 37 -o et vino stabilivi eum. 44, 1 imple saccos eorum -o. num. 18, 12 omnem medullam olei et vini ac -i. deut. 7, 13 benedicet fructui terrae tuae, -o tuo. 18, 4 primitias -i, vini et olei (II par. 31, 5 II Esdr. 10, 39). 33, 28 in terra -i et vini (Is. 36, 17). II par. 32, 28 apothecas...-i, vini et olei. I Esdr. 7, 22 ad -i coros centum. II Esdr. 5, 10 commodavimus plurimis pecuniam et -um. Iudith 11, 12 in -o ... haec cogitaverunt impendere. Iob 37, 11 -um desiderat nubes. psalm. 80, 17 ex adipe -i (147, 14. Itala deut. 32, 14 [Rufin. Orig. in num. 16, 9] cum adipe renium, -i [*μετὰ στέατος νεφρῶν πυροῦ*, Vvlg. tritici]). Ier. 31, 12 confluent ad bona domini super -o. Ezech. 27, 17 institores tui in -o primo. 36, 29 vocabo -um et multiplicabo illud. Ioel 2, 24 implebuntur areae -o. Am. 8, 5 aperiemus -um. 8, 6 quisquilias -i. Zach. 9, 17 quid pulchrum eius nisi -um electorum. Marc. 4, 28 terra fructificat ... plenum -um in spica. act. 7, 12 esse -um in Aegypto. Rvfin. hist. 3, 36, 12 -um ... ego sum dei, bestiarum dentibus molor et subigor, ut panis mundus efficiar (*gr. σῖτος*). Greg. Naz. orat. 1, 100 p. 74, 18 herbam -i requirere. 8, 17, 1 p. 255, 22 repletae sunt convalles -o. Avg. civ. 7, 20 p. 298, 25 D. attinet ad -um, quod Ceres invenit. Mart. Cap. 2, 158 -um Isis in Aegypto, Triptolemus apud Atticos docuere. Cod. Theod. 1, 15, 14 (*a. 395*) -i deceptio. 11, 14, 1 (*a. 364*) ut non prius ad -um tendatur expensio, quam *eqs.* 13, 5, 37 (*a. 412*) -i curam ... dirigendi. 14, 16, 2 (*a. 416*) -o, quod pro annona tribuitur, ad usus alios deputato (*cf.* Cod. Iust. 11, 24, 1 *ubi pluraliter*). 14, 25, 1 (*a. 315?*) corpora aeneo -o obnoxia (*ibid.* ab aenei -i inquietudine. *ibid.* aenei -i pensationi. *cf. vol. I p. 1445, 66*). Corp. IV 1858 (*graphio inscripta*) C frumentu m. H .... Tit. libr. Roman. Char. gramm. I 224, 14 Cato pro Hispanis de -o. *tropice*: Pavl. Med. bened. 10, 2 -o verbi dei pascit.

magistratus rei frumentariae: praefectus -i dandi: S. C. Frontin. aq. 100 praefecti -o dando. Corp. IX 3306 (*Superaequi, aet. Aug.*) praef. frúm. dand. III 1458 (*Sarmizegetusae Daciae, aet. Hadr.*) praef. ⟨fr⟩umen⟨t⟩. da⟨n⟩di. III 6813 (*Antiochiae Pisidiae*) praef.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frum. dandi. VI 1356 (*a. 179 p. Chr.*) praef. frum. dandi. VIII 5354 (*Calamae Numidiae*) praef. frum. dandi. VI 1406 praef. f. d. 1455 (*aet. Aurel.*) prae⟨f. f. d.⟩. 1456 praef. frum. dand. 1474, 4 ⟨praef. frum. d⟩andi. 1502 praef. f. d. 1557 (*aet. Caracallae*) pr⟨a⟩ef. frum. ⟨dandi⟩. 1561 ⟨praef. -i⟩ dandi. 1562 prae⟨f. frum. dandi⟩. 3845 ⟨praef. frum. d⟩andi. X 3872 (*Capuae*) ⟨praef. f⟩rum. dand. III 254 (*Ancyrae*) praefecto frum. dandi. XI 3367 (*Tarquiniis, imp. Alex. Sev.*) praefecto frum. dandi. XIII 6763 (*Mogontiaci, a. 242 p. Chr.*) praef. fr. dan⟨d. pl⟩eb(i) Ro⟨m(anae)⟩. V 4335 (*Brixiae*) ⟨prae⟩f. frument. dand. IX 3666 (*Pescinae*) ⟨praef. fru⟩menti dandi. 4119 (*Aequiculi*) praef. fr. d. INSCR. Revue archéol. 4 sér. XII (1908) p. 463 (*ex Africa*) praefectus -i dandi. *graece*: CORP. inscr. Graec. III 629 ⟨*ἔπαρχ*⟩*ος τοῦ σιτηρεσ*⟨*ίου τοῦ δια*⟩*διδομένου*. INSCR. graec. Rom. Cagnat III 667 (= INSCR. Dessau 8835) *ἔπαρχος σειτομετρίου δήμου Ῥωμαίων*. INSCR. Dessau 8834b ⟨*ἐπὶ τοῦ*⟩ *σει*⟨*τ*⟩*ομετρίου τοῦ Ῥωμαίων ταχθέν*⟨*τα*⟩. Le Bas III 2814 *ἔπαρχος σίτου δόσεως δήμου Ῥωμαίων. additur* ex s(enatus) c(onsulto): CORP. X 5182 (*Casini, aet. Tib.*) praef. frum. dandi ex s. c. XIV 3598 (*Tibure*) prae⟨f.⟩ -i dandi ex s. c. VI 1364 (*aet. Tib.*) praef. frum. ex s. c. (*cf.* III 6072 [*Ephesi, aet. Hadr.*] praef. -i ex s. c.). VI 30856 (= 3673 *aet. Tib.*) ⟨prae⟩f. frum. da⟨nd.⟩ ex s. c. III 6818 (*Antiochiae Pisidiae, a. 90 p. Chr.*) prae. frum. dand. ex s. c. X 7344 (*Thermis Himereis, aet. Traian.*) praefecto frum. dand. ex s. c. 8291 (*Antii*) praef. ⟨-i⟩ dandi e⟨x s. c.⟩. XI 1183 (*Veleiae, aet. Carac.*) praef. fr⟨u⟩menti dandi ex s. c. VI 1544 pr⟨a⟩ef. frument. dandi ex s. c. XII 3164 (*Nemausi*) praef. -i dandi ex s. c. VI 1442 ⟨praef. -i dandi⟩ ex s. c. 1466 praef. -i dandi ex s. c. XIV 2941 (*Praeneste, aet. Carac.*) ⟨pr⟩aef. frum. dandi ex ⟨s. c.⟩. XIV 4005 (*Fisculeae*) praef. ⟨frum. dandi⟩ ex s. c. INSCR. Dessau 8981 (*Thamugade*) praef. frum. d. e s. c. 9486 (*Cuicul Numidiae*) ⟨praef. fr.⟩ dandi ex s. c. *graece*: INSCR. graec. Rom. Cagnat I 431 *ἔπαρχος σίτου δόσεως δόγματι συγκλήτου Ῥωμαίων*. curator: S. C. Frontin. aq. 101 viarum curatores[que] -ique. CORP. VI 1480 cur(ator) fru(menti). VIII 5351 (*Calamae Numidiae*) curatori -i comparandi in annona⟨m⟩ urbis (X 1491 [*Neapoli*] cur(atori) II frum(enti) compar(andi)). IX 4519 (*ex agro Amiternino*) c(urator) f(rumenti) p(ublici?). XIV 2264 (= VI 1460 (*ex agro Albano*) -i curator ex s. c. *nota*: CORP. X 4559 (*Trebulae, periit*) curatori -o. *graece*: CASS. DIO 54, 1 *ἐπιμελητὴς τοῦ σίτου* (55, 31). dispensator: CORP. VI 8853 disp(ensatori) frument(i) mancip(alis) (*item* II 1197 [*Hispali*]). III 333 (= 13649a *Cii Bithyniae*) dispen(sator) ⟨ad⟩ -um (*οἰ*⟨*κονό*⟩*μος ἐπὶ τοῦ σείτου*). X 1562 (*Puteolis, aet. Hadr. Ant.*) disp(ensator) a fruminto Puteolis et Ostis. XIII 4323 (*Mediomatrici*) dispen⟨s(ator)⟩ a -o (*item* XIV 2833 [*ex agro Praenestino*]). promagister: CORP. III 14195, 4 (*Ephesi, a. 104 p. Chr.*) promag(ister) -i mancipalis (14195, 5. 6. 7. 8. 9. *gr. ἀρχώνης σείτου δήμου Ῥωμαίων*). a frumento: CORP. VI 8771 q(ui) f(uit) a frum(ento) cub(icul ariorum) (8872 a -o cubiculariorum. 8518 a -o cub.). VI 8924 a -o ministratorum (8925 a frum. ministrat. 8926 a -o ⟨minis⟩tratorum). VI 8850 (*offic. ex familia Augusti*) Nitori Domitiaes Aug. actori a -o (8851 P. Aelius . . . a -o. 8852 a -o). VI 9423 Abascant⟨o⟩ qui fuit Q(uinti) ⟨N(ostri)⟩ a frument⟨o⟩. 9424 Palláns Q. N. a frúm(ento). 9425 Athictus L. N. a -o. *obscurum est* CORP. VI 7406 a -is (*nota plural., spectat ad B*). mensor (*v. etiam p. 1419, 75*): CORP. VI 85 mesoribus mach(inariis) f(rumenti) p(ublici) (33883 mesores machinari -i publici). V 963 (*Aquileiae*) mensor -i. XIII 7007 (*Mogontiaci*) mensor -i numer(is).

B ***pluraliter*** (*v. etiam supra l. 52. p. 1416, 74; de granis frumenti* VERG. Aen. 4, 406 *v. p. 1418, 41* FIRM. err. 3, 4 p. 9, 7 *v. p. 1419, 63*): CATO agr. 37, 5 -a face bis (facebis *trad.*, bis face *edd. vett.*, fac uti *mavult Keil*) sarias runcesque avenamque destringas (COLVM. 2, 11, 1. PALLAD. 2, 9 tit. de sariendis -is et leguminibus. 4, 8 tit. 4, 8, 2. *cf.* COLVM. 11, 2, 26 sarritura [sartura *v. l.*] . . . -orum. PALLAD. 2, 9, 1 sarculanda -a). 141, 2 utique tu fruges, -a, vineta . . . grandire beneque evenire siris (*cf.* COLVM. 2, 20, 2 ut potius in area et in acervo quam in agro grandescant -a. PLIN. nat. 18, 308 crescente . . . luna -a grandescunt. *v. etiam p. 1415, 61*). 155, 2 per segetem in -is aut in segete aut in fossis sicubi aqua constat. or. frg. 65, 1 in segetibus, in herbis bona -a esse (*v. etiam p. 1414, 57. cf.* LABEO dig. 18, 1, 78, 3 -a, quae in herbis erant, . . . vendidisses. LIV. 25, 15, 18 quae iam in herbis [*Gronovius*, hibernis *codd.*] erant). RHET. Her. 4, 50, 63 quaerit in agris -a cuiusmodi sint. CIC. Verr. 4, 147 ut -a nata sunt (PANEG. 11 [3], 23, 1 GREG. M. epist. 1, 42 p. 62, 3 *v. etiam p. 1414, 76. cf.* COLVM. 2, 2, 16 gigni . . . laeta -a. 6 praef. 3 gignantur. 11, 2, 9 cum enata -a quattuor fibrarum esse coeperunt). *ibid.* aratoris . . . interest . . . se -a habere (*v. etiam p. 1413, 23*). 6, 29 in areis -a sunt. orat. 81 laetas esse segetes, luxuriosa -a. POLLIO Cic. epist. 10, 33, 5 -a aut in agris aut in villis sunt. LVCR. 1, 174 vere rosam, -a calore, vites autumno fundi suadente. CAES. Gall. 1, 16, 2 -a in agris matura non erant (1, 40, 11 esse in agris -a matura. civ. 3, 81, 3 prope iam matura erant ⟨-a⟩. SALL. hist. frg. 3, 98^{D}, 16 mat⟨ura in agri⟩s erant autu⟨mni frume *suppl. ex testim.* PORPH. Hor. epist. 2, 1, 40⟩nta. COLVM. 11, 2, 74. *v. etiam p. 1414, 70. cf.* CAES. Gall. 6, 29, 4 cum maturescere -a inciperent [civ. 3, 49, 1. PAVL. FEST. p. 65 corda -a, quae sero maturescunt, ut faenum cordum. PLIN. nat. 18, 152 *v. p. 1418, 24.* SERV. ecl. 9, 48 uvae et -a. AVG. civ. 4, 8 p. 156, 5 D.]. civ. 1, 48, 5 neque -a in acervis [*e dubia coniectura Fr. Hofmann*, hibernis *trad.*] erant neque multum a maturitate aberant [3, 49, 6 maturitate -orum]. PLIN. nat. 18, 60 -a cum defloruere, crassescunt maturanturque . . . diebus XL [*cf.* PALLAD. 6, 1, 1 -a et hordeum et quae sunt seminis singularis, octo diebus florebunt et deinde per dies quadraginta grandescent . . . usque ad maturitatis eventum. *v. etiam p. 1415, 62*]). Gall. 3, 9, 8 -a ex agris in oppida comportant (*v. etiam p. 1413, 74*). 4, 19, 1 aedificiis . . . incensis -isque succisis (succensis *v. l.* 4, 38, 3 -is succisis, aedificiis incensis. *cf.* VARRO ling. 5, 38 -a secta *v. l. 26.* COLVM. 2, 20, 2 si tempestive decisa sint, postea capere incrementum). Gall. 5, 14, 2 -a non serunt, sed lacte et carne vivunt (civ. 3, 58, 3 quae fuerant . . . sata. VERG. georg. 3, 176 -a manu carpes sata [PAVL. dig. 18, 1, 40, 3 -a manu sata]. COLVM. 2, 9, 8 *v. infra l. 81.* 11, 2, 74 MELA 3, 47 PLIN. nat. 18, 49 GAIVS dig. 41, 1, 7, 13 IVST. 2, 6, 6 PALLAD. 13, 1 tit. 13, 1 AVG. civ. 4, 8 p. 155, 21 D. gen. ad litt. 10, 13 p. 312, 11 *v. etiam p. 1414, 60. cf.* COLVM. 2, 9, 3 ingruente hieme -a iacimus. AVG. c. Petil. 5, 25, 73 p. 319, 29 quae vere -a erant praedestinata atque seminata). Gall. 6, 43, 3 -a non solum consumebantur, sed etiam anni tempore atque imbribus procubuerant (civ. 3, 47, 5 consumptis omnibus . . . -is. 3, 58, 3 *v. etiam p. 1414, 31*). 7, 64, 3 sua ipsi -a corrumpant (VARRO rust. 1, 1, 6 neque robigo -a atque arbores corrumpit neque non tempestive florent. LABEO dig. 18, 1, 78, 3 ea -a nives. LIV. 25, 15, 8. 33, 6, 8 corrumperet hosti -a. *v. etiam p. 1412, 13. cf.* PLIN. nat. 18, 152 maturescentia -a imbre laeduntur et hordeum magis. COD. Theod. 15, 1, 12 [*a. 364*] umore vitiantur). VARRO ling. 5, 38 ubi -a secta, ut terantur, arescunt, area (*v. etiam p. 1410, 52. cf.* COLVM. 1, 6, 23 -a deteruntur [2, 20, 5 detrita -a sic sunt aggeranda, ut omni flatu possint excerni]. 1, 6, 24 quo collata semitrita -a protegantur [PALLAD. 1, 36, 2 vel munda vel semitrita]. APVL. met. 7, 15 *mulier* vicinorum etiam -a mercennariis discursibus meis conterebat. *adde*: MANIL. 5, 281 subdere fracturo silici [*sic Bentley, de codd. v. appar.*] -a. PALLAD. 1, 41 aquariis molis . . . -a frangantur). rust. 1, 37, 2 quae metas, ut -a et caeduas silvas (*cf.* LIV. 31, 2, 8 ad demetenda -a. COLVM. 9, 14, 5 -a et favi demetuntur. *v. etiam p. 1410, 20*). FAST. Praen. Apr. 25 (Corp. I^2 p. 236) ne robigo -is noceat (VITR. 6, 6, 4 -is nocere. FEST. p. 218. *cf. etiam p. 1410, 41*). VERG. georg. 1, 150 mox et -is labor additus (*sc. est*). 1, 189 si superant fetus (*sc. nucis*), pariter -a sequentur. 1, 315 -a in viridi stipula lactentia turgent (*cf.* AVG. civ. 4, 8 p. 156, 4 D. -is . . . lactescentibus). 2, 205 *terra* optuma -is (*cf.* 2, 228 *terra* altera -is . . . favet, altera Baccho [*syn.* Ceres]. COLVM. 2, 2, 20 terram . . . -is habilem). Aen. 4, 406 *formicae* grandia trudunt obnixae -a umeris (*cf. adnot. p. 1417, 56. 57*) HOR. epist. 1, 16, 72 portet -a penusque (VVLG. gen. 42, 26 portantes -a in asinis suis. *v. etiam p. 1410, 79*). 2, 1, 140 condita post -a (COLVM. 1, 6, 10. PLIN. nat. 18, 306 cum spica sua conduntur. 18, 322 PALLAD. 1, 19, 2. PALLAD. hist. mon. I 1, 54 plurima in possessionibus suis -a condentes [*syn.* fructus. *gr. σιτοβολῶνας*]. COD. Theod. 11, 14, 1 [*a. 364*] *non prius* quam vetera condita fuerint erogata. 15, 1, 12 [*a. 364*]. *v. etiam p. 1410, 50. 1416, 8*). 2, 2, 161 segetes . . . tibi mox -a daturas (PALLAD. 1, 5, 2 quod -is dandis utile signum sit. *cf.* COLVM. 9, 1, 7 manu datis sustineantur -is. GREG. M. epist. 13, 37 p. 400, 22 coloni ecclesiae -a dare. *v. etiam p. 1410, 55. 1411, 66. 1416, 37*). OV. fast. 4, 915 quae tu -a notasti. LIV. 2, 34, 10 rapiant -a ex agris (*v. etiam p. 1415, 10*). 23, 32, 14 ut -a omnes ex agris . . . in urbes . . . conveherent (*v. etiam p. 1410, 62*). 40, 41, 5 -a . . . deusta (*cf.* AMM. 25, 1, 10 herbis -isque crematis). VITR. 5, 9, 8 -a . . . expeditius congeruntur (COLVM. 1, 6, 9 *res* siccae . . . congerantur tabulatis, ut -a, faenum, frondes, paleae). 6, 6, 4 -a non poterunt cito concalescere (*cf. p. 1415, 51*), sed afflatu refrigerata diu servantur (COLVM. 2, 20, 6 sin protinus usui destinantur, nihil attinet repoliri, satisque est in umbra refrigerari et ita granario inferri. PALLAD. 1, 19, 2 nihil . . . commodius erit diu custodiendis -is quam si ex areis in alterum vicinum locum transfusa refrigerentur . . . atque horreis inferantur. 1, 36, 2 in quem *locum* -a transfusa refrigerentur et horreis inferantur *cf. etiam p. 1415, 25. 50. 1420, 10*). PAVL. FEST. p. 77 velabra, quibus -a ventilantur (PLIN. nat. 18, 322 *v. p. 1419, 9* PALLAD. 1, 19, 3. *v. etiam p. 1414, 54. cf.* COLVM. 2, 20, 5 ubi paleis immixta sunt -a, vento separentur). FEST. p. 202 olivetam . . ., quom olea cogebatur, ut messem cum -a (*v. etiam p. 1414, 8*). p. 250 (253) paveri -a . . ., quae de vagina non bene exibant (*cf.* PLIN. nat. 18, 13 priusquam -a vaginis exeant). p. 289 ⟨flava fru⟩menta rava appe⟨llari⟩. CELS. 2, 18, 2 omnia legumina quaeque ex -is panificia sunt. SEN. rem. fort. 10, 4 secuntur . . . -a formicae. COLVM. 1, 6, 12 sedem -is optimam (*cf.* 2, 4, 8). 1, 6, 15 defossa -a servare (AVG. civ. 4, 8 p. 155, 24 D. tuto. GREG. M. epist. 5, 36 p. 319, 15 multa. *v. etiam p. 1410, 45. 1414, 49*). 2, 2, 15 -orum fertilis agri (*cf.* 2, 10, 7 -is utiliorem agrum [PALLAD. 12, 1, 2]. MELA 2, 125 -is . . . fecunda *regio*. SCHOL. Hor. carm. 1, 31, 3 fertilis in -is). COLVM. 2, 2, 21 -is . . . sat erit, si . . . bona suberit . . . humus. 2, 2, 25 arboribus viduum solum -is seminatur. 2, 6, 1 prima et utilissima sunt hominibus -a triticum et semen adoreum. 2, 8, 3 radices -orum (*v. etiam p. 1415, 57*). 2, 9, 8 cetera robusta -a . . . ante hiemem seri debent (*antec.* siligo et hordeum Galaticum et halicastrum). 2, 9, 11 -a degenerant (*trop.*: HIER. epist. 1, 15, 2 obruta sulcis -a in lolium avenasque degenerant. 64, 7, 2 ne in mala terra nobilium seminum

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-a degenerent). COLVM. 2, 9, 14 proximus est his -is usus hordei (*antec.* siligo, triticum). 2, 9, 17 inter -a etiam panicum ac milium ponenda sunt quamvis iam leguminibus ea contribuerim (2, 10, 1 quoniam de -is ... praecepimus, de leguminibus ... disseramus. 2, 20, 6 leguminum ... non alia cura est quam reliquorum -orum. PLIN. nat. 18, 48 duo prima earum [*frugum*] genera: -a, ut triticum, hordeum, et legumina, ut faba, cicer. 18, 51 -a multis radicantur fibris sine ramis [*seq.* legumina]. 18, 58. 60 fortiora contra hiemes -a, legumina in cibo. 18, 152. 308. 322 ventilari ... -a ac legumina. VLP. dig. 33, 1, 14, 3 ad -a ceteraque legumina. PAVL. dig. 50, 16, 77 PALLAD. 2, 9 tit. *v. p. 1417, 60. cf. etiam p. 1416, 2*). COLVM. 2, 11, 1 gelu -a enecentur (*cf.* PLIN. nat. 31, 52 salsi *imbres* necarent ... -a [PALLAD. 10, 3, 2]). *ibid.* satius autem esse ea tempestive runcari et purgari (APVL. met. 9, 23 alveo ligneo, quo -a confusa [*v. p. 1415, 6*] purgari consueverant. VVLG. iud. 6, 11 excuteret atque purgaret -a in torculari. AVG. civ. 1, 8 p. 13, 29 D. sub eadem tribula stipulae comminuuntur -a purgantur. *cf.* 4, 8 p. 156, 5 cum runcantur, id est a terra auferuntur). COLVM. 2, 15, 1 -is arva praeparare. 2, 19, 1 ea res a populatione murum ... -a defendit (*antec.* fruges. *cf.* PALLAD. 7, 1). 2, 19, 2 idonea -is area (*cf.* 12, 2, 2 horreum -is idoneum). 2, 20, 6 pura ... -a, si in annos reconduntur, reteri debent (RVFIN. hist. mon. 18 recondidisse -a. AVG. civ. 4, 8 p. 155, 24 D. -is ... collectis atque reconditis .. deam Tutilinam praeposuerunt. 22, 22 p. 606, 16 collectis et reconditis). COLVM. 2, 20, 6 quanto sunt expolitiora, minus a curculionibus exeduntur (*cf. p. 1414, 56*). 2, 21, 5 lignorum et -orum advehendorum causa (*v. etiam p. 1410, 65. 1415, 23; cf.* AMM. 14, 2, 19 -a ... vehebant). 3, 3, 4 -a maiore quidem parte Italiae quando cum quarto responderint, vix meminisse possimus. 3, 8, 4 Mysiam Libyamque largis ... abundare -i⟨s⟩ (*antec.* fruges, *seq.* segetes). 5, 6, 11 si ... -is consulemus. 8, 9, 2 tritico vel aliis -is. 12, 52, 18 in area -a crescere. PLIN. nat. 7, 191 invenit Ceres -a; eadem molere et conficere (*v. etiam p. 1415, 65*). 11, 95 -is arescentibus (VARRO ling. 5, 38 *v. p. 1418, 26*). 17, 15 -a pinguescunt. 18, 52 -a hieme in herba sunt, verno tempore fastigantur in stipulam, quae sunt hiberni generis (*syn.* sata). 18, 56 -a quaedam in tertio genu spicam incipiunt concipere. 18, 58 -is folium harundinaceum. 18, 71 primum ex omnibus -is seritur hordeum. 18, 91 *siligo* minus quam cetera -a in stipula periclitatur. 18, 96 aestiva -a diximus sesamam, milium, panicum. 18, 101 cetera aestiva -a riguis magis etiam quam imbribus gaudent, milium et panicum aquis minime (*cf. etiam* 18, 49 *p. 1413, 15*). 18, 152 -a erodens. 18, 166 in arboribus ... tum nata produntur -a (*seq.* fruges). PS. QVINT. decl. 12 arg. misit ad -a legatum. TAC. Agr. 19 emere ultro -a ac luere pretio (HIL. myst. 1, 23 p. 20, 1 -a emit [VVLG. gen. 42, 3. 19 ferte -a, quae emistis, in domos vestras. *v. etiam p. 1411, 20*]. *cf.* PANEG. 11 [3], 14, 2 undique -is coemptis [*v. etiam p. 1412, 66*]. VVLG. gen. 42, 6 -a ... vendebantur [*v. etiam p. 1410, 44*]. LIB. pontif. p. 163, 4 ⟨venundari⟩ -a ⟨per solidum⟩ unum). TAC. Germ. 45 -a ceterosque fructus patientius quam pro solita Germanorum inertia laborabant. ann. 4, 6 -a et pecuniae vectigales ... societatibus equitum Romanorum agitabantur. TRAIAN. Plin. epist. 10, 28 (27) comparationem -orum (*cf.* GREG. M. epist. 1, 70 p. 90, 3 nova -a ... compara [*v. etiam p. 1414, 33*]. 9, 115 p. 120, 22 -a ... praeparari [*v. etiam p. 1414, 37*]). PLIN. paneg. 31, 3 recepit -a, quae miserat (PAVL. dig. 18, 1, 40, 3 receperat. *cf.* SIDON. epist. 6, 12, 5 gratuita -a misisti [*v. etiam p. 1410, 68 sq.*]). INSCR. Revue archéol. 1907, 4 sér. X p. 475 partes agrorum, quae tam oleis au⟨t⟩ vineis quam -is aptae sunt. IVLIAN. dig. 21, 2, 43 praediorum -a et vinum fructus recte dicimus. PANEG. 11 (3), 8, 4 -a spargentem. 11 (3), 14, 6 non perisse, quae ad hanc urbem -a venissent (*cf.* GREG. M. epist. 1, 42 p. 62, 4 -a ..., quae naufragio pereunt, ... reputari. *v. etiam p. 1416, 41*). LAMPR. Comm. 17, 7 si forte Alexandrina -a cessassent. Alex. 21, 9 cum -a Heliogabalus evertisset. CAPITOL. Alb. 12, 7 -a rei publicae detuli. ARNOB. nat. 2, 74 p. 108, 16 post messes arefactos atque extincta -a. FIRM. err. 3, 4 p. 9, 7 quando sulcis -a committeret (*seq.* colligat segetes, terat fruges). 13, 2 p. 32, 11 modius, quo esurientibus -a diviserat. math. 3, 9, 5 annonae aut -orum aut locorum quorundam praepositos. 8, 29, 13 multas -orum copias (*cf. etiam p. 1412, 48. cf.* AMM. 19, 10, 1 inopiae -orum). IVST. 44, 4, 11 -a ... sulco quaerere. PALLAD. 1, 6, 11 ad -a (*opp.* ad arbusta vel vites). 1, 6, 14 nomina -orum. 1, 6, 15 -a omnia ... laetantur patenti campo (*cf. p. 1415, 57*). 1, 7, 2 in seminibus -orum. 1, 19, 2 coriandri folia -is miscent. 1, 19, 3 herba conyza ... substrata -is addit aetati. 1, 36, 2 in eorum (*i. frumentorum*) durabilitate. 3, 25, 9 inter paleas aut -a. AMM. 16, 11, 14 alia -a ... colligit caute (MACR. sat. 7, 16, 29 -a de areis non nisi luna deficiente colligere, ut sicca permaneant. COD. Theod. 11, 14, 1 [*a. 364*] mensor, qui vel -a modio metiatur vel iustis aestimationibus colligat, quanta habeantur in condito. *cf.* VVLG. Iudith 4, 4 congregaverunt -a [RVFIN. hist. mon. 18 GREG. M. epist. 1, 70 p. 90, 9. 10]. *v. etiam p. 1414, 9. 1416, 8*). AMM. 18, 7, 4 *ignis* -a omnia ... contorruit. 19, 10, 4 -is horrea referserunt. SERV. georg. 1, 74 quod ait supra 'farra', -a accipimus, species est enim pro genere. VEG. mil. 3, 3 p. 69, 4 de commeatu pabulo -isque (pabuli -ique *unus cod.*). 4, 7 p. 133, 1 ut adminiculo carnis -a sufficiant. VVLG. gen. 42, 35 cum -a effunderent. prov. 11, 26 qui abscondit -a. AVG. civ. 3, 17 p. 123, 17 D. -is germinantibus (gen. ad litt. 10, 13 p. 312, 11. ad cath. 25, 73 p. 319, 29 alta radice). 4, 8 p. 156, 4 florentibus -is (*v. etiam p. 1414, 70. 1418, 5. 22*). 4, 11 p. 160, 24 Ceres in -is *sit.* 18, 13 p. 273, 9 *Triptolemus* terris -a ... contulerit. 22, 22 p. 606, 18 proventum optimum -orum. serm. ed. Mai 25, 1 (*trop.*) fideles suos ... -a esse dicit. c. Parm. 2, 4, 9 p. 55, 5 (*trop.*) dilectio -orum. un. eccl. 5, 25, 73 (*trop.*) et quasi visa sunt per aliquam partem agri -a dominica defecisse; nullo modo autem defecerant (*cf.* GREG. M. epist. 5, 36 p. 319, 15 cur -a defuerint). SVLP. SEV. chron. 1, 11, 8 abundantibus per ... Aegyptum -is. COD. Theod. 12, 6, 16 (*a. 375*) -a, quae horreis inferuntur (*cf. p. 1418, 61 sqq.*), pro illationis modo ilico apocharum cautionibus annotentur. non autem oportet in horreis fiscalibus nisi fiscalia -a constitui (CASSIOD. var. 2, 20, 1 *naves* -is fiscalibus oneratas). 15, 3, 3, 1 (*a. 397*) urbani ... usus -a, si ... fortuna ... in Africae coegerit residere litoribus, attingere nullus audeat. VINCENT. LER. 20, 25 p. 30 -orum gravitas et levitas palearum. POMER. 3, 10, 2 in area -is sua gravitate manentibus leves ex ea ventus paleas raptat. CASSIOD. var. 1, 35, 2 -a publica (*cf. p. 1413, 25*). GREG. M. epist. 1, 2 p. 3, 14 de -is ..., quia ... transmissa sunt (1, 42 p. 62, 5 *transmittere*). 1, 42 p. 62, 1 in -orum pretiis (*cf. p. 1412, 58*). p. 62, 10 -a ... accipi.

II ***speciatim,*** *de eis frugibus, ex quibus panis effectus est, maxime de tritico* (*plerumque singulariter; pluraliter, ubi dicitur de tritico et de adore, v. l. 27. 28; hic fortasse etiam nonnulli loci sub I notati, ubi* triticum *antecedit vel sequitur, numerari possunt*): PLIN. nat. 18, 58 folium quaedam a radice ⟨e⟩mittunt, quaedam a cacumine, ⟨ut⟩ -um et hordeum. 18, 60 in Aegypto ... hordeum sexto a satu mense, -a septumo metuntur, in Hellade VII hordeum, in Peloponneso octavo, et -a etiamnum tardius. 18, 61 tunicae -o plures. hordeum maxime nudum et arinca, set praecipue avena. calamus altior -o quam hordeo, arista mordacior hordeo. 18, 65 (*dicitur de tritici generibus*) Sophocles ... in fabula Triptolemo -um Italicum ante cuncta laudaverit, ad verbum tralata sententia: et fortunatam Italiam -o serere candido. quae laus peculiaris hodieque Italico est (*antec.* triticum Italicum). *ibid.* posteros Graecorum nullam mentionem huius fecisse -i. 18, 93 apud Graecos est et zea traduntque eam ⟨ac⟩ tiphen, cum sint degeneres, redire ad -um, si pistae serantur. 18, 151 venti ... nocent -o et hordeo: in flore aut protinus cum defloruere vel maturescere incipientibus. 18, 152 imber in herba utilis a partu, florentibus autem -o et hordeo nocet. 18, 192 non stercorato *solo* -um potius quam hordeum serito. MART. 12, 72, 5 -um, milium ... solebas vendere pragmaticus, nunc emis agricola. 32, 12 tit. -um (*cf.* 13, 11 tit. hordeum). TAC. Germ. 23 potui humor ex hordeo aut -o. APVL. met. 6, 10 accepto -o et hordeo et milio et papavere et cicere et lente et faba. TERT. resurr. 52 p. 107, 13 numquam ... -o seminato et in terra dissoluto ordeum erupit. ITALA iud. 15, 1 (Lugd.) in diebus messis -i (*πυρῶν*, VVLG. triticeae messis). I Cor. 15, 37 (Tert. resurr. 52 p. 107, 18) nudum granum, si forte -i vel alicuius eiusmodi (*σίτου*, VVLG. tritici). EDICT. imp. Diocl. III 1, 1 pretia ... -i, hordei *eqs.* TREB. Claud. 14, 3 annuos -i modios tria milia, hordei sex milia, laridi duo milia *eqs.* CAPITOL. Gord. 28, 2 in aceto, -o et larido atque hordeo et paleis. AMM. 26, 8, 2 est sabaia ex ordeo vel -o in liquorem conversis paupertinus potus. VEG. mil. 1, 13 p. 17, 7 pro -o hordeum cogerentur accipere. HIER. epist. 49, 14, 7 subiecimus virginitatem -um, nuptias hordeum ... nuncupantes: utique et -um et hordeum creatura dei est. 49, 14, 9 tantam nos inter virginitatem et nuptias fecisse distantiam, quanta inter -um et hordeum est. 49, 14, 13 minorem distantiam inter -um esse et hordeum. adv. Iovin. 1, 7 num idcirco -um non habebit puritatem suam, si fimo hordeum praeferatur? VVLG. deut. 8, 8 *deus introducet te in* terram -i, hordei ac vinearum. II reg. 17, 28 obtulerunt ei ... -um et hordeum. Ier. 41, 8 habemus thesauros in agro, -i et hordei (ITALA [cod. Wirc.] -um et hordeum. *πυροὶ καὶ κριθαί*). Ezech. 45, 13 sextam partem ephi de coro -i et sextam partem de coro hordei. Ioel 1, 11 ululaverunt vinitores super -o et hordeo (*antec.* triticum). RVFIN. Orig. in gen. 12, 5 *Isaac* hordeum seminavit et non -um (*seq.* triticum). COD. Theod. 12, 6, 21, 1 (*a. 386*) -i quinquagensimas, hordei quadragensimas. *ibid.* -i et hordei quadragensimas.

nota de nucleis ficorum: PLIN. nat. 15, 82 ficis mollis omnibus tactus, maturis -a intus, sucus maturescentibus lactis, percoctis mellis. 17, 256 caprificorum laudantur maxime nigrae et in petrosis, quoniam -a plurima habeant.

adiectiva selecta (*sing. et plur.*): aeneum (*v. p. 1416, 77*), aestiva (PLIN. nat. 18, 96), arida (ISID. diff. 1, 247), bonum (VARRO rust. 1, 7, 2 PLIN. nat. 18, 67 *superl.*), calidum (PLIN. nat. 18, 303), campestre (CELS. 2, 18, 9), candidum (PLIN. nat. 18, 65), capax (PLIN. nat. 18, 69), carum (CIC. Verr. 4, 192 *superl.*), collinum (CELS. 2, 18, 9), copiosum (CIC. Att. 5, 18, 2), corda (PAVL. FEST. p. 65), decumanum (*v. p. 1411, 40 sqq.*), dominica (AVG. c. Petil. 5, 25, 73), duplex (CAES. civ. 3, 53, 6 LIV. 7, 37, 2 CORP. I² 709), excellens (PLIN. nat. 18, 176), expolitiora (COLVM. 2, 20, 6), firmum (CELS. 2, 18, 11 *comp.*), fiscalia (COD. Theod. 12, 6, 16 [*a. 375*] CASSIOD. var. 2, 20, 1), flava (PAVL. FEST. p. 289), grandia (VERG. Aen. 4, 406), gratuitum (CVRT. 8, 12, 6 SVET. Nero 10, 11), honorarium (CIC. Pis. 86), hornotinum (CIC. Verr. 4, 45), importaticium (BELL. Afr. 20, 4), incorruptum (SEN. dial. 10, 19, 1), intemeratum (COD.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Theod. 14,15,1 [*a. 364*]), integrum (Liv. 31,33,4 Cod. Theod. 14,15,1 [*a. 364*]), laeta (Colvm. 2, 2, 16 Plin. nat. 18, 69 *sing.*), larga (Colvm. 3, 8, 4), luxuriosa (Cic. orat. 81), matura (*v. p. 1417, 78 sqq.*; maturum Varro rust. 1, 32, 1), menstruum (*v. p. 1416, 17*), minutum (Fest. p. 372), multum (Caes. civ. 1, 49, 1 Varro rust. 1, 7, 2 Greg. M. epist. 5, 36 p. 319, 15 *plur.*), munda (Pallad. 1, 36, 2), mutuum (Cic. leg. agr. 2, 83), necessarium (Bell. Alex. 61, 6), novum (Cic. dom. 11 Vvlg. IV reg. 4, 42 Greg. M. epist. 1, 70 p. 90, 3 *plur.*), parvum (Fest. p. 372), paucum (Novell. Iust. 33 [*a. 535*]), peregrinum (Liv. 2, 35, 1. 43, 6, 3), perexiguum (Caes. civ. 3, 42, 5), plenum (Vvlg. Marc. 4, 28), plurima (Plin. nat. 17, 256 Pallad. hist. mon. 1, 54), ponderosum (Varro rust. 1, 52, 2 Plin. nat. 18, 54), privatum (Cic. dom. 25), publicum (*v. p. 1413, 25 sqq.*, *plur. v. p. 1420, 17*), pulchrum (Vvlg. Zach. 9, 17), purum (Varro rust. 1, 52, 2 Colvm. 2, 20, 6 *plur.*), rava (Pavl. Fest. p. 289), reliquum (*v. p. 1412, 10*), robusta (Colvm. 2, 9, 8 Plin. nat. 18, 303 *sing.*), sicca (Macr. sat. 7, 16, 29 Isid. diff. 1, 247), utilissima (Colvm. 2, 6, 1), valentissimum (Cels. 2, 18, 2. 9), vegrande (Fest. p. 372), vetera (Cod. Theod. 11, 14, 1 [*a. 364*]), vile (Cic. Verr. 4, 195 Colvm. 8, 4, 1).

accedunt ***verba*****:** **a** -um *est obiectum*: abscondere (Vvlg. prov. 11, 26), absumere (Liv. 5, 43, 4. 26, 20, 9), acceptare (Papin. dig. 34, 1, 9, 1), accipere (*v. p. 1411, 3. 1415, 41. 1416, 15*), adedere (Sisenna hist. frg. 16), admetiri (Cic. Verr. 4, 73. 192 Liv. 35, 49, 10 *al.*), adruere (Colvm. 2, 11, 8), advehere (Cato agr. 138 Cic. Verr. 4, 172 *passim*), aestimare (*v. p. 1411, 53 sqq.*), afferre (Liv. 7, 37, 11), auferre (Cic. Verr. 4, 49. 79. 97. 100 Avg. civ. 4, 8 p. 156, 6 D.), amovere (Cic. Verr. 4, 20), aperire (Vvlg. Am. 8, 5), apportare (Cic. Verr. 4, 172), celare (Cic. Verr. 4, 54), claudere (Cic. Verr. 4, 179 dom. 11), coemere (Cic. Verr. 4, 175 Liv. 2, 34, 3. 4 *al.*), cogere (Liv. 4, 12, 10 Fest. p. 202), colligere (Plin. nat. 18, 303 Amm. 16, 11, 14 *al.*), comedere (Svet. Aug. 70, 2), comparare (Caes. civ. 2, 18, 6 Liv. 2, 9, 6 *al.*), comportare (Cic. Att. 5, 18, 2 Caes. Gall. 1, 16, 4 *al.*), comprimere (Cic. Verr. 4, 179 dom. 14 Att. 15, 21, 8), condere (*v. p. 1410, 50 sqq. 1418, 44 sqq.*), conducere (Liv. 34, 6, 13), conferre (Caes. Gall. 1, 16, 4. 1, 17, 2 *al.* Liv. 5, 39, 10 *al.*), conficere (Colvm. 7, 1, 3 Plin. nat. 7, 191. 18, 303 Apvl. met. 9, 30), confundere (Alf. dig. 19, 2, 31 Vlp. dig. 6, 1, 5 pr. Apvl. met. 9, 23), congerere (Vitr. 5, 9, 8 Colvm. 1, 6, 9), congregare (Vvlg. Iudith 4, 4 Rvfin. hist. mon. 18 *al.*), conquirere (Caes. civ. 3, 42, 4. 5), conservare (Bell. Afr. 36, 2), consumere (Caes. Gall. 7, 77, 1 civ. 1, 48, 5 *al.*), consternere (Cic. div. 1, 69), conterere (Apvl. met. 7, 15), contorrere (Amm. 18, 7, 4), convehere (Caes. Gall. 7, 72, 4 civ. 1, 34, 5 *al.*), coquere (Sen. epist. 124, 11), corrumpere (Cic. Verr. 4, 31 Caes. Gall. 7, 55, 8 *al.*), custodire (Pallad. 1, 19, 2), dare (*v. p. 1411, 65 sqq. 1416, 37. 1418, 52*), datare (Plin. nat. 18, 15), debere (Cic. Verr. 3, 5. 4, 56. 189. 6, 52 Caes. Gall. 1, 17, 2 *saepius*), decidere (Colvm. 2, 20, 2), deferre (Plavt. Pseud. 190 Capitol. Alb. 12, 7 Vvlg. IV reg. 4, 42), defodere (Colvm. 1, 6, 15), delinquere (Sisenna hist. frg. 58), demetere (Caes. Gall. 4, 32, 4 Liv. 31, 2, 8. 42, 64, 2 Colvm. 2, 9, 15. 9, 14, 5), deportare (Cic. Verr. 4, 192 epist. 13, 75, 2 *al.*), deterere (Colvm. 2, 20, 5), devehere (Caes. Gall. 5, 47, 2 Liv. 25, 13, 5), diripere (Cic. div. 1, 69), dispertire (Cato or. frg. 1, 21), distribuere (Cic. Verr. 4, 163), dividere (Liv. 4, 16, 2. 23, 19, 9 *al.*), donare (Capitol. Aur. 11, 3), effundere (Cic. div. 1, 69 Vlp. dig. 9, 2, 27, 20 Vvlg. gen. 42, 35), emere (*v. p. 1411, 20 sqq. 1419, 42*), emetere (Hor. epist. 1, 6, 21), enecare (Colvm. 2, 11, 1), eradicare (Itala Matth. 13, 29 [cod. k]), eripere (Cic. Verr. 4, 115. 179), erodere (Plin. nat. 18, 152), evertere (Lampr. Alex. 21, 9), excutere (Gaivs dig. 41, 1, 7, 7 Vvlg. iud. 6, 11), exedere (Varro rust. 1, 63 Colvm. 2, 20, 6), exigere (Cic. Verr. 4, 87. 6, 52 Pis. 90 *al.*), exportare (Cic. Verr. 4, 20 Flacc. 17), extinguere (Arnob. nat. 2, 74 p. 108, 16), facere (Varro rust. 1, 7, 2 Gaivs inst. 2, 79), ferre (Cic. Verr. 4, 172 Varro frg. Macr. sat. 3, 16, 12 Lampr. Heliog. 1, 2), flagitare (Cic. dom. 14 Caes. Gall. 1, 16, 1), frangere (Manil. 5, 281 Pallad. 1, 41), fructificare (Vvlg. Marc. 4, 28), fundere (Lvcr. 1, 174), gignere (Colvm. 2, 2, 16. 6 praef. 3), habere (*v. p. 1413, 20 sqq.*), imperare (*v. p. 1411, 11 sqq.*), imponere (Cic. Att. 15, 10, 1 Liv. 29, 25, 8), importare (Caes. civ. 3, 42, 5 Hirt. Gall. 8, 34, 1. 8, 35, 3 Varro rust. 1, 16, 2 Liv. 23, 19, 7 *al.*), improbare (*v. p. 1412, 26 sqq.*), inferre (Mon. Ancyr. 3, 41 Colvm. 1, 16, 4. 2, 20, 6 *al.*), laborare (Tac. Germ. 45), laedere (Plin. nat. 18, 152), luere (Tac. Agr. 19), maturare (Plin. nat. 18, 63), mercari (Liv. 4, 52, 5), metere (Plavt. Poen. 1020 Varro rust. 1, 37, 2. 1, 50, 1 Hor. sat. 2, 3, 87 Plin. nat. 18, 60), metiri (Cic. Verr. 4, 73 Caes. Gall. 1, 16, 5 *al.*), mittere (*v. p. 1410, 68. 1419, 54*), molere (Rvfin. hist. 3, 36, 12), necare (Plin. nat. 31, 52 Pallad. 10, 3, 2), parare (Liv. 34, 9, 12 Tac. hist. 4, 58 *al.*), petere (Cic. Tusc. 3, 48 *al.*), porricere (Varro rust. 1, 29, 3 Fest. p. 238), portare (Sisenna hist. frg. 16 Cic. Verr. 4, 189. 191 Att. 14, 3, 1 *al.*), poscere (Sall. or. Cottae 6), postulare (Cic. epist. 2, 17, 7), praebere (Sall. Iug. 54, 6 Liv. 5, 43, 5 *al.*), praeparare (Bell. Alex. 51 Liv. 10, 11, 9), praestare (Liv. 30, 37, 5 Plin. nat. 18, 16 *al.*), probare (Cic. Verr. 4, 73. 171. 172. 174. 175. 180 Macer dig. 49, 16, 12, 2), prodere (Plin. nat. 18, 166), providere (Caes. Gall. 4, 29, 4. 4, 44, 3 *al.*), purgare (*v. p. 1419, 13 sqq.*), quaerere (Cic. rep. 3, 15 Vlp. dig. 39, 3, 1, 3 *al.*), rapere (Liv. 2, 34, 10. 2, 35, 1. 40, 10, 1 *al.*), recipere (Plin. paneg. 31, 3 Pavl. dig. 18, 1, 40, 3), recondere (Colvm. 2, 20, 6 Rvfin. hist. mon. 18 *al.*), reddere (Alf. dig. 19, 2, 31), refrigerare (Cato agr. 92 Vitr. 6, 6, 4 Colvm. 2, 20, 6 Pallad. 1, 19, 2. 1, 36, 2), relinquere (Cic. Verr. 4, 31. 56 Caes. Gall. 5, 47, 2 *al.*), removere (Cic. Verr. 4, 56), repolire (Colvm. 2, 20, 6), reponere (Pavl. dig. 33, 7, 18, 9 sent. 3, 6, 35), reterere (Colvm. 2, 20, 6), rogare (Liv. 36, 3, 1), runcare (Colvm. 2, 11, 1 Avg. civ. 4, 8 p. 156, 5 D.), sarculare (Pallad. 2, 9, 1), sarire (Cato agr. 37, 5 Colvm. 2, 11, 1 Plin. nat. 18, 184 Pallad. 2, 9 tit. 4, 8 tit. 4, 8, 2), secare (Varro ling. 5, 38), seminare (Avg. c. Petil. 25, 73 p. 319, 29 serm. ed. Mai 25, 1), serere (Caes. Gall. 5, 14, 2 civ. 3, 58, 3 Varro rust. 1, 29, 2. 1, 42. 1, 48, 2 *passim*), servare (Cic. Verr. 4, 189 Vitr. 6, 6, 4 Colvm. 1, 6, 15 Plin. nat. 1, 18, 72. 18, 31 *al.*), spargere (Paneg. 11 [3], 8, 4), subministrare (Vitr. 10, 5, 2), submovere (Gran. Lic. 23 p. 12, 4), subvehere (Caes. Gall. 1, 16, 3 Liv. 2, 11, 2 *al.*), succidere (Caes. civ. 4, 19, 1. 4, 38, 3), sumere (*v. p. 1412, 79 sqq.*), suppeditare (Cic. Verr. 3, 5. 4, 43. 172 Balb. 40), supportare (Caes. Gall. 3, 23, 7 civ. 1, 48, 4 *al.*), terere (*v. p. 1410, 52 sqq. 1418, 26*), tollere (Lvcil. 555 Cic. Verr. 4, 36. 54 Varro rust. 3, 16, 33 *al.*), torrere (Plin. nat. 18, 303), tradere (Cic. dom. 25), transferre (Cato agr. 2, 3), transfundere (Sen. dial. 10, 19, 1 Pallad. 1, 19, 2. 1, 36, 2), tribuere (Cic. Verr. 4, 89), vannere (Lvcil. 278. 330), vehere (Liv. 9, 13, 9. 31, 33, 4 Cvrt. 10, 8, 11), vendere (*v. p. 1410, 44 sqq. 1419, 46*), ventilare (Varro ling. 5, 138 Pavl. Fest. p. 77 Plin. nat. 18, 322 Pallad. 1, 19, 3), vitiare (Sen. dial. 10, 19, 1 Cod. Theod. 15, 1, 12 [*a. 364*]).

b -um *est subiectum*: abundare (Sylp. Sev. chron. 1, 11, 8), arescere (Varro ling. 5, 38 Plin. nat. 11, 95), concalescere (Vitr. 6, 6, 4 Sen. dial. 10, 19, 1), concipere (spicam Plin. nat. 18, 56), crassescere (Plin. nat. 18, 60), crescere (Colvm. 12, 52, 18 Plin. nat. 18, 54), deficere (Caes. civ. 2, 37, 6 Avg. c. Petil. 5, 25, 73), deflorere (Colvm. 2, 11, 10 Plin. nat. 18, 60. 151), degenerare (Colvm. 2, 9, 11 Hier. epist. 1, 15, 2 64, 7, 2), edere (spicam Colvm. 2, 11, 10), emittere (spicam Colvm. 2, 11, 10), enasci (Colvm. 11, 2, 9), exarescere (Varro rust. 1, 32, 1), exire (a, de vagina Fest. p. 250 [253] Plin. nat. 18, 13), evenire (Cato agr. 141, 2), florere (Varro rust. 1, 1, 6. 1, 32, 1 Plin. nat. 18, 152. 24, 158 *al.*), germinare (Avg. civ. 3, 17 p. 123, 17 D. gen. ad litt. 10, 13 p. 312, 11 ad cathol. 25, 73 p. 319, 29), grandescere (Colvm. 2, 11, 10 2, 20, 2 Plin. nat. 18, 308 Pallad. 6, 1, 1), grandire (Cato agr. 141, 2), lactere (Verg. georg. 1, 315), lactescere (Avg. civ. 4, 8 p. 156, 3 D.), laetari (Colvm. 2, 9, 3 Pallad. 1, 16, 4), maturescere (Caes. Gall. 6, 29, 4 civ. 3, 49, 1 *al.*), nasci (Cic. Verr. 4, 147 Varro rust. 2 praef. 4 Plin. nat. 2, 211 *al.*), periclitari (Plin. nat. 18, 91), perire (Paneg. 11 [3], 8, 4. 11 [3], 14, 5 *al.*), pinguescere (Plin. nat. 17, 15), procumbere (Caes. Gall. 6, 43, 3), provenire (Caes. Gall. 5, 24, 1 Liv. 27, 8, 19), pullulare (Colvm. 2, 11, 8), putrescere (Colvm. 2, 11, 8), sufficere (Liv 4, 22, 3 Veg. mil. 4, 7 p. 133, 1), suppetere (Liv. 5, 26, 9).

deriv.: frumentaceus, frumentalis, frumentarius, frumenticius, frumentari. *compos.*: frumentifer. *Bacherler.*

[**frumo,** -ere [*vox ficticia. Th.*]. Isid. orig. 17, 3, 2 frumenta . . . vel fruges a frumendo (*sic cod. K, saec. VIII*, fruendo *cod. D*, frumento *cod. T, item saec. VIII*), hoc est a vescendo, dictae; nam frumen dicitur summa pars gulae.]

frundifer, frundōsus *v.* frond-.

? **frunga** frequens Gloss. II 581, 6 *obscura; corrupta videtur.*

frūnīsco *a* fruniscor *male deductum.* Thren. Seilae (James, Texts and Stud. II 3 p. 182) 13 nec fronivit animam meam oleum unctionis (*retortum ex* a. mea frunita est oleo; *'probably an assimilation to an original ηὔφρανεν' James*).

frūnīscor, frunītus sum, -ī [*cf. c.* frui. *Th.*]. Gell. 17, 2, 6 *v. l. 71.* Non. p. 113 -i pro frui (Gloss. V 641, 60): Lucilius (*v. l. 67*) Caelius ⟨Antipater hist.⟩ lib. I (*frg. excidit*) ⟨Q. Metellus *v. l. 77*⟩ Novius Parco (*v. l. 78*). Gloss. -or: vescor. IV 345, 14 -itur: fruitur, intercipit. 345, 15 fruor: nanciscor, -or. V 312, 50 nanciscitur: potitur, -itur. 634, 44 -itus: fructus; non est latinum (*v.* Gell. *l. 71*). *scriptum* fron-: Corp. V suppl. 369 *p. 1423, 12. v. l. 55* frunisco.

i. q. fruor (*seq. acc. vel abl. v. l. 77 sqq. vel dat. v. p. 1423, 8 vel casus nullus*): Plavt. Rud. 1012 hinc tu nisi malum -i nil potes. Lvcil. 554 aeque -or ego ac tu. Pavl. Fest. p. 92 '-or' et '-itum' dixit Cato; nosque cum adhuc dicimus 'infrunitum' certum est antiquos dixisse '-itum'. Gell. 17, 2, 5 *sqq.* Claudius Quadrigarius (hist. frg. 23) 'domus' inquit 'suas quemque ire iubet et sua omnia -i'. ⟨-i⟩ rarius quidem fuit in aetate M. Tulli ac deinceps infra rarissimum, dubitatumque est ab imperitis antiquitatis an Latinum foret. non modo autem Latinum, sed iucundius amoeniusque etiam verbum est '-or' quam 'fruor' et ut 'fatiscor' a 'fateor', ita '-or' factum est a 'fruor'. Q. Metellus Numidicus, qui caste pureque lingua usus Latina videtur, in epistula, quam exul ad Domitios misit, ita scripsit '. . . summa gloria -or'. Novius in Atellania, quae Parcus inscripta est, hoc verbo ita utitur (Atell. 77): 'quod magno opere quaesiverunt, id -i non queunt. qui non parsit apud se ⟨. . .⟩ -itus est. Petron. 43, 6 tamen verum quod -itus est quam diu vixit. 44, 16 ita meos -ar, ut ego puto omnia illa a diibus fieri. 75, 3 sic peculium tuum -aris. Corp. IV 2413ᵃ ⟨f⟩runis⟨ci⟩ *in sententia non plena.* [2953 fruniscarus *est* Phrynis. Carus.] Itala Tob. 3, 9 (cod. Reg.) unum ex illis *viris* non es -ita (ἑνὸς αὐτῶν οὐκ ὠνομάσθης, *om.* Vvlg.)

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

IV Esdr. 7, 96 (cod. Ambian.) -entes (frui nescientes *cod.*). COMM. instr. 2, 16, 24 dum vita -i putas, improvidus erras. apol. 303 haec speranda nobis spes est sempiterno -i. CORP. VI 11928 libertatem suam -ita est annos II. 15160 qui etate sua non sunt -iti. VIII 9519,8 quod nondum -itus XVI annos deperit. 19606 ut dulcis flos, filius breviter -itus anima. XII 2039 qui se non est -itus nec quod illi destinatum erat. III 10257 fratri pientissimo iuventutique eius parum sibi fru⟨nitae⟩. 13529 ut non licuit nobis iugiter supernam -i caritatem. V 8986[a] quae nec tantum divitias -ita conplevit lucem aeternam. CARM. epigr. 1839 ⟨d⟩um luce est ista -itus. INSCR. Rossi, Roma sott. III tab. 22, 8 ⟨v⟩ita -ita. CORP. V suppl. 369, 6 par⟨entes filio con⟩tribuerunt ⟨parvo tempore⟩ froniti. V 7453, 12 (= CARM. epigr. 1578) qui te talem carui ecce modo -itus sexdecim annis castitate et amore tui. VI 35769, 11 quia non licuit -i nostrum. 15652/3 quem (*i.* quam) non liquit nos -i. CORP. VI 31965 deum videre cupiens vidit nec -itus obiit. 30103 (= CARM. epigr. 190) dum essent, -iti sunt (*sc. vita*).

deriv.: infrunitus.

fruor, frūctus (*de prosodia v. l. 37*) *postea* fruitus sum, -ī [*cf. c. osc.* fruktatiuf '*fruitio, fructus*', *got.* brūkjan '*uti, frui*', brūks '*utilis*' *et c.* frunisci, frux. *Th.*]. *formae: nota imp. 3 sing.* fruimino: SENT. Minuc. (Corp. I² 584) 32. *de perf.*: PRISC. gramm. II 506,1 fruor...'fructum' facit sicut struo 'structum'; Cicero in Hortensio ...'perfructus', Vlpianus...ad Sabinum futurum 'fruiturum' dixit. *male* SCHOL. Hor. ars 60 ante dicebatur 'fruitus est', modo 'fructus est'. *non bene* PHOC. gramm. V 438, 16 *praesenti* -or *attribuit perf.* potitus sum. *legimus formas probas* fructus sum *sim.*: SCAVR. hist. 2 fructos (esse). SENT. Minuc. (Corp. I² 584) 36 fructi sunt cruntque. 42. LEX Anton. Term. (Corp. I² 589) 1, 31 usei fructeive sunt (*cf.* 1, 18. 25). LEX Vrson. (Corp. I² 594) 82 fructus erit. LEX Hirtia (Corp. I² 604) fructus ⟨erit⟩. LVCR. 3, 940. CORP. I² 1732 (= CARM. epigr. 960) sum ... fructa. VELL. 2, 104, 3 (*sic cod.*, fruitus *ed. princ.*). SEN. epist. 93, 9 (*A*, fruiti *corr. in* fructi *B*). LEX Vrson. (Corp. II 5439) 2, 3, 38 § 82 fructus erit. ITALA Rom. 15, 24 (cod. d) fructus (fruitus VVLG.) fuero. PORPH. Hor. carm. 4, 7, 19 fructus fueris. CORP. XI 987 fructi sunt. HEGES. 1, 1, 10 GLOSS. IV 239, 53 *cf.* 80, 6. V 203, 9 fructa sit pro fru⟨i⟩ta sit, adepta.

u *in* fructus *longam esse veri simile est nec tamen ostendi potest. ex analogia fictas formas* fruitus sum *sim.* (SEN. epist. 93, 9 *v. l. 32*): SVLP. SEV. epist. 2, 14. PAPIN. dig. 6, 1, 62 fruit[ur]us sit. VLP. dig. 7, 4, 29 pr. 19, 2, 9, 1. AFRIC. dig. 19, 2, 33 fruitus fuerim. HIER. in Is. 56, 10 p. 663 fruiti fuerant. in Ier. 22, 12 (4, 38, 7) in Ezech. 4, 14, 12 p. 138 adv. Rufin. 3, 22 hom. Orig. in Luc. 10 p. 273. 22 p. 315 *bis.* epist. 49, 21, 4. 127, 5. VVLG. Rom. 15, 24 -itus fuero. CAPER gramm. VII 94, 22 OP. imperf. in Matth. 7 p. 675. CORP. V suppl. Ital. 854, 6 fruvita est. VIII 5370 (= CARM. epigr. 112, 4) fruītus (*mala mensura*). 5798 fruvita. 7156, 2. 6. X 4728, 8. *part. fut.* (GLOSS. IV 79, 30 *et alibi*: fructurus: fruiturus): fruiturus (*vel inf. fut.*) *legitur*: CIC. Tusc. 3, 38 *ubi potest librariis deberi*; APVL. apol. 72 VLP. dig. 7, 9, 12. 10, 3, 7, 10. 19, 2, 9, 1 [PANEG. 7(6), 7, 2 futurus *trad.*] SERV. Aen. 9, 362 HIER. in Is. 17 *ad* 60, 1 p. 717 in eccles. 2 p. 404 COD. Iust. 2, 7, 27 (*a. 524*). *pro inf. fut. legitur* frui: COMM. apol. 790. *male*: PHOC. gramm. V 439, 2 sunt quae in participiis deficiunt ut '-or medeor', *nam part. praes.* -ens *legitur inde a* CIC. ac. 2, 131 fin. 4, 15, *de* -iturus *et* fructus *v. supra l. 25, de* -endus *p. 1424, 3. pro passivo est* fructui esse: CIC. Manil. 16 *p. 1425, 8. passive dictum videtur* -i VLP. dig. 43, 19, 3, 12 *v. p. 1425, 64; certius* GREG. TVR. vit. patr. 12 prol. res ipsa ... tenetur et -itur. *de iunctura: ablativum praecipiunt*: DIOM. gramm. I 316, 20 PRISC. gramm. III 333, 22. CAPER gramm. VII 94, 22 'fruitus sum illa re': veteres dixerunt 'fruitus vix illam rem'; *plenius cum exemplis* ARVS. gramm. VII 474, 1. *cf.* GRAMM. suppl. 60, 25 '-or agro' et 'agris', non 'agrum' et 'agros'. VIRG. gramm. epist. 5 p. 162, 13 reprobandi qui dicunt '-untur ab eo' sive 'eum' sive 'eius'. *nota abl. duplicem*: CARM. epigr. 960, 5 coniuge sum Cadmo fructa. HIER. epist. 3, 3, 2 nunc uno et toto mihi lumine Euagrio nostro -or. 3, 4, 2 quo velut fratre...-batur. AVG. civ. 15, 22 p. 106, 26. *quod nos videmus, acc. non in usu est nisi*: CATO agr. 149, 1 *p. 1424, 53* pabulum. or. frg. *p. 1424, 77* suom. TER. Haut. 401 ingenium. LVCR. 3, 940 quae (*p. 1425, 80*). 4, 1078 quid (*p. 1424, 26*). APVL. apol. 72 prospectum maris. met. 8, 12 nuptias (*saepius ap.* APVL. *abl.*). TERT. patient. 1 p. 1, 16 quod -i non datur. adv. Marc. 2, 7 p. 343, 25 cui quid ...-i praestat *quis.* virg. vel. 17 dimidiam -i lucem (*saepius ap.* TERT. *abl.*). ITALA Rom. 15, 24 (cod. d) vos. HERM. Pal. mand. 5, 1, 2 magnum gaudium. PORPH. Hor. carm. 4, 7, 19 quod. PS. CYPR. laud. mart. 28 salutem ... aeternam. COMM. instr. 1, 26, 34 delicias. 2, 7, 10 quod. LVCIF. Athan. 1, 20 felicitatem perpetuam. non conv. 7 quae. PS. DAMAS. epigr. 102, 5 hunc ... ignem. SYMM. epist. 1, 7, 1 bona. or. 1, 18 *bis.* epist. 2, 22, 1. 7, 23 (*et saepius, item c. abl.*) AVG. serm. ed. Mai 15, 4. DRAC. Orest. 232 commune nefas. ANTH. 83, 49 tenebras. VEREC. in cant. 2, 7 quam. 9, 9 quod. GREG. TVR. Franc. 1, 47 p. 54, 28 quam. NOVELL. Iust. 80, 1, 1 competentia. VEN. FORT. carm. 4, 11, 18 vultum. 5, 6, 6 thesauros. GREG. M. epist. 9, 217 (*a. 599*) bona. ACT. Petr. 37 crucis mysterium. PASS. coron. 2 amicitiam. CORP. II 3475. 6109 patria et populum. V 3415, 8 dona. suppl. 854, 6 curriculum vite VI 26121 aetatem suam. 30103 tempus bonum. VIII 5798. 7156, 2. 6. 21461. XI 987. XII 944, 16. 3619. XIII 10018, 91. XV 7050. *cum acc. dupl.*: CORP. VIII 5798 ut reliqua tempora -atur bona. *part.* -endus *passivo sensu passim inde a* CIC. leg. agr. 2, 33 Mil. 63 *al.* *c. gen.* SCAVR. hist. 2 *infra l. 77* (*modo sententia sit plena*). *seq.* de: PS. QVINT. decl. 7, 10 de pereuntibus magis -itur saevitia *nisi* depereuntibus *unum est verbum.* CORP. VI 19055, 9 de luce. *de sensu*: SERV. Aen. 7, 90 fruitur: pascitur, quod de rebus tantum bonis dicimus. 9, 362 nequiquam: non -urus. AVG. civ. 11, 25 p. 496, 22 D. nec ignoro quod proprie fructus -entis, usus utentis sit atque hoc interesse videatur, quod ea re -i dicimur, quae nos non ad aliud referenda per se ipsa delectat, uti vero ea re, quam propter aliud quaerimus (unde temporalibus magis utendum est quam -endum, ut -i mereamur aeternis; non sicut perversi, qui -i volunt nummo, uti autem deo ...). verum tamen eo loquendi modo, quem plus obtinuit consuetudo, et fructibus utimur et usibus -imur (*similia* 15, 7 p. 69, 3 *cf. et* doctr. christ. 1, 4, 4. 1, 33, 37; *inde etiam non bene* ISID. diff. 1, 225): GLOSS. IV 239, 53 fructus: usus, consecutus. II 238, 22 fruo (*sic*): ἀπολανώ. III 128, 13 fruor: ἀπολανώ. II 73, 50 -itur ὀνίσκεται. IV 345, 15 *al.* nanciscor fruniscor; desiderato utitur; lucratur, possidet; adipiscitur. *exempla antiqua attuli omnia cum Ovidianis et Livianis, postea selecta.*

I ***proprie:*** **A** *de amore, libidine*: PLAVT. Asin. 918 ut sinat sese alternas cum illo noctes hac -i. TER. Haut. 345 quod boni...datur, -are dum licet. Phorm. 165 ut mihi liceat tam diu quod amo -i. CIC. Tusc. 4, 68 Veneriis voluptatibus. 4, 73 voluptate amatoria. Cato 47 satiatis ... iucundius est carere quam -i. 48 *bis.* LVCR. 4, 1078 quid primum oculis manibusque -antur *amantes.* 4, 1095 ex hominis ... facie pulcroque colore nil datur in corpus praeter simulacra -endum. 4, 1105 quom membris collatis flore -untur aetatis. HOR. carm. 1, 5, 9 qui nunc te -itur credulus. TIB. 1, 5, 17 -itur nunc alter amore. LYGD. 3, 32 cara coniuge. PROP. 1, 10, 28 effecto saepe -are bono *amore.* 2, 1, 47 si datur uno posse -i; -ar o solus amore meo. 2, 9, 24 isto ...viro. OV. am. 3, 7, 6 inguinis effeti parte iuvante -i. 2, 9, 46 saepe -ar domina, saepe repulsus eam. epist. 2, 79 illa ... -itur meliore marito. 19, 72 irata *puella.* 19, 118 servetur facies ista -enda mihi. ars 3, 800 locus ille ..., quo pariter debent femina virque -i. met. 9, 724 Iphis amat qua posse -i desperat. fast. 3, 554 thalamis ... Elissae ... -or. 5, 528 coniugio ... sola -ēre meo. PRIAP. 50, 5 quae *puella* si contigerit -enda nobis. LIV. 21, 3, 4 florem aetatis ... Hasdrubal ... ipse patri Hannibalis -endum praebuit. 26, 50, 5 si -i liceret ludo aetatis. PHAEDR. 4, 15, 14 ita nunc libido pravo -itur gaudio. SEN. Phaedr. 1187 toro. LVCAN. frg. catacth. *Alcmena* dum -retur Olympi rector. PETRON. 11, 1 votis ... felicibus. 131, 11 osculis. APVL. met. 8, 12 Chariten non tenebis, nuptias non -eris. LAMPR. Heliog. 5, 3 condicionibus *bene vasatorum.* AVSON. 13, 8 da: -ar. VVLG. gen. 38, 16 ut -aris concubitu meo (εἰσέλθῃς πρός με). prov. 7, 18 -amur cupitis amplexibus (ἀπολαύσωμεν φιλίας). CLAVD. 18, 366 *Eutropius* quod libet ingenio ... tradit ... -endum. AVG. civ. 2, 20 p. 78, 22 D. *scortis.* 12, 6 p. 520, 26 ad illicite -endum *corpore.* DRAC. Orest. 454 dum ... illiciti sese -rentur amores. CORP. XV 7050 (*in fundo paterae*) anima dulcis, -amur nos, sine bile zezes.

B *de cibo, nutrimentis* (*cf.* DON. Ter. Ad. 950 *s. v.* frumen), *necessariis ad vitam rebus*: CATO agr. 149 pabulum -i occipito ex Kal. Sept. CIC. leg. 2, 16 quae gignuntur nobis ad -endum. fin. 2, 34 -i primis a natura datis. 2, 35 principiis naturalibus. 3, 61 pluribus naturalibus. 4, 15 omnibus aut maximis rebus iis, quae secundum naturam sint, -entem vivere (5, 20 -endi rebus iis. ac. 2, 131 *bis.* Tusc. 5, 84. 101 quae ne vivos quidem diutius habebat quam -batur. 5, 118 voluptate potandi). nat. deor. 2, 157 bestiae furtim ... -untur *frumento*, domini palam et libere. epist. 7, 16, 3 Stoici dicunt, omnes esse divites, qui caelo (SEN. Oed. 854 *p. 1426, 6* epist. 47, 10 *al.*) et terra -i possint. VARRO ling. 5, 104 fructus ... res eae quas fundus et ea[e] quae in fundo ferunt, ut -amur. rust. 1, 2, 23 quod [n]ex satione terra sit natum ad -endum. OV. fast. 3, 761 melle pater -itur. VAL. MAX. 9, 1, 1 quo recentiore usu conchyliorum -retur. PHAEDR. app. 20, 6 esca. 1, 22, 6 reliquiis. SEN. Phoen. 221 ullo ... almae parentis munere. epist. 63, 6 amicos incolumes cogitare melle ac placenta -i est. 90, 38 *aureo saeculo* in commune rerum natura -bantur. SIL. 13, 497 aetherea -rer cum luce. IVV. 5, 153 tu scabie -eris māli (*i. malo scabioso*). PORPH. Hor. carm. 1, 11, 8 *pomis.* AVSON. 392, 18 vescente te -imur magis *ferculis mensae.* ZACCH. 3, 4 poculis ciboque non -itur. VEREC. in cant. 9, 9 hordeaceo *panis genere*, quod commune -imur cum iumentis.

C *possessione pecunia divitiis commodis externis*: TER. Ad. 950 *agellum* huic demus qui (*abl.*) -atur. TRAG. inc. 52 (*loq. Aiax*) me est aequom -i fraternis armis. CATO orat. ap. Gell. 13, 24, 1 suom quoique per me uti atque -i licet. SCAVR. hist. 2 vectigalium se minus fructos. SENT. Minuc. (Corp. I² 584) 24 eum agrum castelanos Langenses Veiturios posidere -ique videtur oportere. 30. 32 is eum agrum nei habeto nive fruimino. 36 quod ante K. Ian. primas Langenses fructi sunt eruntque, vectigal invitei dare nei debento. 40 agrum ... nequis sicet nive pascat nive -atur. 42 dum ne ampliorem modum pratorum habeant quam proxuma aestate habuerunt fructique sunt. LEX agr. (Corp. I² 585) 11 *agro* oetantur -antur habeant po⟨ssi-

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

deantque⟩. 25 quei quomque id publicum -endum redemptum conductumve habebit. 31 ager -endus datus. *ibid.* -entur. 32 ⟨agrum locum con⟩ductum habere -i possidere defendere. 40 frui⟨v⟩e. *ibid.* -etur. 52 -atur. 81 habereve -ive. 82. 83. 85 vectigalibusve publiceis -endeis locandeis vendundeis (86. 87 [*ter*]. 88). 92. CIC. S. Rosc. 44 certis fundis . . . -i. Caecin. 11 usum et fructum . . . bonorum suorum Caesenniae legat, ut -retur una cum filio. 12 -etur . . . bonis. Manil. 16 putatisne vos illis rebus -i posse, nisi eos qui vobis fructui sunt, conservaritis? leg. agr. 2, 33 vestris vectigalibus non -endis sed alienandis (2, 62 vectigalibus . . . se -i. har. resp. 60 VITR. 7, 7, 1. 9 praef. 1). 2, 50 agros Bithyniae regios, quibus nunc publicani -untur. 2, 78 *agrum* teneant et -antur. 2, 85 parva -i parte *campi divisi.* Rab. perd. 37 ut domo sua -atur. Balb. 49 -antur opibus suis. Mil. 63 vobis haec -enda relinqueret, quae ipse servasset. Lig. 31 qui tua liberalitate -antur. Phil. 11, 39 *praemiis.* 13, 16 suis amplissimis fortunis. Cato 57 ad quem (*agrum bene cultum*) -endum . . . invitat atque allectat senectus (60 hac fortuna). nat. deor. 2, 152 plurimis . . . maritimis rebus -imur atque utimur. off. 2, 83 tu me invito -are meo? Att. 9, 13, 6 cuperem ⟨e⟩me⟨re⟩ *fundum*, si ullam spem -endi viderem. epist. 9, 17, 2 -or *Tusculano.* frg. ap. Quint. inst. 6, 3, 68 interim usura -ar (*per iocum*). LEX Anton. de Term. (Corp. I² 589) 1, 31 quod . . . habuerunt possederunt usei fructeique sunt (*cf.* 1, 19. 25). 1, 24 ⟨utantur fr⟩uantur. 1, 35 ieis ea omnia habere possidere uutei frueique liceto. LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 73 ex lege locationis, quam censor . . . publiceis vectigalibus ultrove tributeis -endeis tuendeisve . . . dixerit. 74 qui ea -enda tuendave conducta habebunt, ut utei fruei liceat. 75 loceis utantur -antur. 76 utei fruei licebit. LEX Hirtia (Corp. I² 604) 6 ⟨f⟩ruatur ⟨. . . us⟩us fructusve ⟨erit . . .⟩. LEX Vrson. (Corp. I² 594) 82 quique iis rebus fructus erit. CORP. XI 4488 quod eis . . . agrum usibus -endum reliquerit. SALL. or. Macri 6 more pecorum vos *vos* . . . singulis habendos -endosque praebetis. NEP. Cim. 4, 1 eis rebus. VERG. georg. 1, 300 parto agricolae . . . -untur. Aen. 3, 352 Teucri socia . . . urbe -untur. HOR. carm. 1, 31, 17 paratis. epist. 1, 4, 6 di tibi divitias dederunt artemque -endi. 1, 12, 2 fructibus Agrippae Siculis, quos colligis, Icci, si recte -eris. 2, 2, 198 raptim *tuis.* OV. epist. 16, 221 Iliacis opibus cultuque beato. LIV. 2, 34, 10 -antur [utantur] annona. 2, 39, 11 praeda belli per otium. 27, 3, 2 tecta urbis -enda militibus. 27, 11, 8 censores ut agrum Campanum -endum locarent (32, 7, 3. 42, 19, 1). 29, 19, 12 molliter cohortem . . . Syracusarum amoenitate -i. 37, 15, 3 illos, tutissimo portu, opulentissima urbe -entes. 40, 56, 2 ne super impunitatem etiam praemio sceleris -retur. SEN. epist. 123, 10 patrimonio. LEX met. Vipasc. 19 balinei -endi *conductio.* 37 tonstrini *conductio.* conductor -i debeto ita, ne. TAB. cer. Dac. 7 (Corp. III p. 940) int. 10 uti -i habere possidere (p. 959, 8). MART. 9, 42, 2 Apollo . . . sic semper senibus -are cygnis. FRONTIN. aq. 88 securi . . . ex beneficiis -untur *aqua ducta.* PLIN. epist. 4, 10, 4 legato. PAPIN. dig. 1, 22, 6 publico salario. PAVL. dig. 6, 3, 1, 1 fundum -endum conduxerunt. VLP. dig. 7, 1, 9 pr. si fundi usus fructus sit legatus, quidquid in fundo nascitur, quidquid inde percipi potest, ipsius fructus est, sic tamen ut boni viri arbitratu -atur. 7, 1, 12, 2 usufructuarius vel ipse -i ea re vel alii -endam concedere vel locare vel vendere potest. *ibid.* utatur quis et -atur? IVLIAN. dig. 7, 1, 34 pr. ut alternis annis utantur -antur. GAIVS dig. 7, 1, 39 qui pretio -itur, non minus habere intellegitur quam qui principali re utitur -itur. VLP. dig. 7, 3, 1 pr. quamquam usufructus ex -endo consistat id est facto aliquo eius qui -itur et utitur. PROC. dig. 8, 6, 16 libertate . . . huius partis servitutis -itur. VLP. dig. 23, 4, 4 -etur iste usuris. IAVOL. dig. 19, 5, 10 pecunia quae -endi causa data est. SCAEV. dig. 33, 2, 34, 1 -retur reditu eius *fundi.* VLP. dig. 36, 4, 5, 23 utenti et -enti legatario. 37, 5, 16 plena . . . voluntate. 39, 4, 1, 1 publicani . . . sunt qui publico -untur. 43, 8, 2, 38 habere eum dicimus qui utitur et iure possessionis -itur. DIG. 43, 9 tit. de loco publico -endo. VLP. dig. 43, 16, 3, 13 si prohibeatur uti -i usu fructu fundi. 43, 19, 3, 12 corrupto . . . itinere minus commode -i (*v. p. 1423, 56*; iri *Mommsen*) aut agi potest. PAVL. dig. 47, 10, 14 de iure -endo. VLP. dig. 50, 1, 27, 1 municipii commodis . . . -itur. FRG. Vat. 90 non possidet legatum, sed potius -itur. CORP. XII 594 ut . . . permanerent . . . quibus -rémur. APVL. apol. 13 plurimis rebus possessu careo, usu -or. MIN. FEL. 12, 5 nonne Romani . . . -untur orbe toto? HIER. epist. 48, 3, 3 ecclesiarum bybliothecis. VVLG. eccles. 5, 18 -atur parte sua (λαβεῖν). sap. 2, 6 amur bonis (ἀπολαύσωμεν). I Tim. 6, 17 qui praestat nobis omnia abunde ad -endum (εἰς ἀπόλαυσιν). CLAVD. 22, 13 *Clementia* dea pro templis . . . te -itur posuitque suas hoc pectore sedes.

D *vita, aetate sim., somno, otio, occasione, opere:* CIC. S. Rosc. 131 commoda, quibus utimur, lucemque qua -imur. Cluent. 170 vita -i. Catil. 4, 7 -i vita et hoc communi spiritu. rep. 6, 13 beati aevo sempiterno -untur. nat. deor. 2, 62 aeternitate. off. 3, 3 otio (epist. 5, 21, 5 SALL. or. Macri 13 SEN. epist. 73, 1 *al.*). LVCR. 2, 647 divom natura necessest immortali aevo . . . -atur. 3, 559 corporis atque animi vivata potestas inter se coniuncta valent vitaque -untur. 3, 940 sin ea quae fructus cunque es periere. SALL. Catil. 1, 3 vita ipsa, qua -imur, brevis est. 2, 9 vivere atque -i anima. VERG. Aen. 4, 619 regno aut optata luce. OV. epist. 6, 96 somno (met. 2, 779 Pont. 2, 2, 64 SEN. dial. 1, 5, 3 Mart. 12, 18, 13). 15, 310 cogimur ipsius commoditate -i. met. 1, 487 perpetua virginitate (MIN. FEL. 31, 5). 1, 585 vita (trist. 5, 9, 14 accepto munere [*i. vita*]. SEN. epist. 61, 2 SIL. 9, 125 *passim*). trist. 3, 4, 34 fato candidiore. fast. 5, 207 vere -or semper. VAL. MAX. 8, 7 ext. 5 animo tantummodo vita -batur, corpore vero *eqs.* 9, 13, 2 miserrimae lucis usu diutius. SEN. Oed. 854 non potuit ille luce, non caelo -i. Phaedr. 446 aetate -ere: mobili cursu fugit. OCTAVIA 105 luce non grata. 717 placida . . . quiete. STAT. Theb. 8, 377 Mors -itur caelo. 10, 241 pulcra . . . meorum seditione -or. 10, 444 effiant animas letoque -untur. MART. 3, 58, 32 opere -itur eunuchus. 5, 20, 2 securis . . . diebus. 7, 47, 10 -eris posteritate tua (*per iocum dictum*). TAC. ann. 14, 22 tuta et inturbida iuventa. PLIN. epist. 2, 2, 3 ad villam partim studiis partim desidia -or. 4, 15, 3 fecunditate uxoris large -i voluit. 7, 9, 1 secessu. AVR. Fronto p. 82, 7 N. mera salubritate et verna temperie. FRONTO p. 224, 5 N. ferias in secessu maritimo -endas (SYMM. epist. 1, 8, 1). PORPH. Hor. carm. 1, 11, 8 carpe diem: die -ere. NEMES. buc. 1, 40 si animae . . . mundo . . . -untur. HIER. epist. 39, 8, 1 dum vitae huius -imur commeatu. CORP. II 59 (= CARM. epigr. 1553) 7 qua mi non licuit, -are vita. V suppl. 854, 6 ⟨q⟩ue curiculum vite humane dignitatis fruvita est plus minus annos triginta quinque. VI 19055, 9 digna quidem -i perpetua de luce benigna. 19683 (= CARM. epigr. 1582) 11 -are tunc (= dunc) vita data est. 26121 quem non licuit plus aetatem suam -i. 30103 (= CARM. epigr. 190) -amur tempus bonum. VIII 7156, 2 lucem clara fruitus. 21461 aeterno saeculo -itur perpetuam securitatem. X 4728, 7 qui hospitio lucis fruitus est. XI 987 *ille et illa* dum licuit suaviter fructi sunt annos LV. 6080 quem -i non licuit annis per ultima fata. CARM. epigr. 373, 1 vivite felices quibus est data vita fruend⟨a⟩. 980, 4 nec iuvenem passa est ulteriora -i *fortuna.*

E *bonis animi: gaudio, voluptate, commodo, sapientia, rebus pulcris:* TER. Hec. 842 gaudio hoc falso -i. Haut. 149 ulla me voluptate hic -i. Eun. 372 tu illis -are commodis, quibus tu illum dicebas modo. CIC. Sull. 26 tranquillo animo et quieto -i. p. red. ad Quir. 2 laetitiae voluptate (*opp.* caruissem). 4 omnibus rebus (*syn.* delectari). prov. 16 -atur hoc solacio. Pis. 99 -ar . . . tua et indignitate et timiditate. rep. 3, 24 voluptatibus. Marcell. 19 gaude tuo isto . . . bono et -ere cum fortuna et gloria tum etiam natura et moribus tuis. Phil. 10, 1 maximo gaudio (LIV. 44, 44, 1) et gratulatione. 14, 1 laetitia (OV. Pont. 2, 1, 12). fin. 1, 3 non paranda nobis solum *sapientia*, sed -enda etiam est. 1, 40 aliquem magnis, multis, perpetuis -entem et animo et corpore voluptatibus. 1, 48 ita -i . . . voluptatibus, ut nulli propter eas consequantur dolores (2, 41. 88 summo bono -itur id est voluptate. 2, 106 Tusc. 3, 38 *bis.* nat. deor. 1, 84. 112. off. 1, 106 tenendum esse . . . voluptatis -endae modum. OV. epist. 12, 22 LIV. 2, 32, 9. SEN. epist. 39, 6 serviunt voluptatibus, non -untur). fin. 1, 60 praesentibus *bonis* non -untur (1, 67). 1, 62 praesentibus (*neutr.*). 2, 13 animi . . . opinantis se magno bono -i. 4, 15 ex eo genere vitae, quod virtute -itur. 5, 57 ingenii et mentis acie -untur. Tusc. 1, 45 *pulcritudine rerum caelestium* (*cf.* SEN. dial. 11, 20, 2. 12, 9, 3. 8 aperto et libero caelo. epist. 93, 9 omnium rerum cognitione. STAT. Theb. 3, 498 immensi . . . caligine mundi. *al.*). 1, 93 magna, quibus -i coeperat. 3, 34 considerandis rebus humanis proprio philosophiae -atur officio. 3, 40 continuo . . . summo bono. 4, 17 *commodis.* 5, 67 *mentis sagacis* bono -endum est. 5, 102 signis . . . tabulis . . . melius tenues homines -untur (*syn.* delectari). nat. deor. 1, 9 *levatione animi* melius -i. 1, 103 utatur . . . suis bonis . . . ⟨et⟩ -atur. fat. 3 utro *studio* -i malis, optio sit tua (de orat. 3, 43 *studiis.* epist. 5, 13, 5). Lael. 15 recordatione nostrae amicitiae sic -or, ut. 45 securitatem, qua -i non possit animus, si. 57 *commodis.* Att. 4, 18, 5 si . . . -i tuis commodis cogitas. epist. 6, 12, 1 usura falsi gaudii. LVCR. 2, 18 *natura* mente -atur iucundo sensu. CAES. Gall. 3, 22, 2 omnibus in vita commodis. HOR. epist. 1, 1, 71 cur non ut porticibus sic iudiciis -ar isdem. OV. am. 3, 14, 30 liceat stulta credulitate -i. trist. 3, 7, 47 ingenio . . . ipse meo comitorque -orque. LIV. 22, 14, 4 rem -endam oculis. PAVL. FEST. p. 304 oculos, per quos luce -imur. SEN. Oed. 1012 quis -i tenebris (*i. caecitate*) vetat? dial. 9, 2, 13 iuvat iam et humano sanguine -i *in spectaculis.* 12, 10, 3 nimis angustat gaudia sua qui iis tantummodo quae habet ac videt -i se putat et habuisse eadem pro nihilo ducit. epist. 4, 1 quo diutius -i emendato animo et composito possis. -eris quidem etiam dum emendas. 9, 7 iam fructu artis suae -itur: ipsa -batur arte cum pingeret. 76, 28 vir fortis . . . periculo suo -itur. VAL. FL. 6, 485 muros turba tenet -iturque virum caelestibus armis *spectando.* SIL. 12, 566 -itur . . . timore paventum *Hannibal ante Romam.* STAT. Theb. 7, 704 -itur dextra atque anima flagrante superbit. 12, 45 amant miseri lamenta malisque -untur. MART. 5, 1, 10 tumidus Galla crudelitate *mea* -ar. PS. QVINT. decl. 7, 10 vulneribus illis non -entur oculi (*syn.* satiari; *cf.* CALP. decl. 4 p. 4, 19). IVV. 11, 173 ille -atur vocibus obscaenis omnique libidinis arte. TAC. ann. 14, 16 ut contraria asseverantium discordia -retur. FLOR. epit. 2, 7, 15 nec aliter illa consulari sententia quam modulatissimo aliquo . . . fidium cantu -bantur. ORAT. imp. Hadr. de Matid. (Corp. XIV 3579) 30 gaudere fortuna mea maluit quam -i. AVSON. 17, 9 volens ludo -i (Mos. 233). 24, 4 tam pulcro funere. 157, 30 caruisse -endis. 201, 2 spem magis quam rem -endam praebuisti avunculo (322, 37). Mos. 343 vivis . . . aquis. HIER. epist 23, 3, 1 aeterna beatitudine. 24, 3, 1 unius cellulae clausa

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

angustiis latitudine paradisi -batur. CLAVD. 3,235 crudelibus... suppliciis -itur (28,112). 7,76 campi . . . cruenta tempestate. 17,224 qui -itur poena, ferus est. AVG. civ. 8,8 p. 333,9 D. non . . . beatum esse hominem -entem corpore vel -entem animo, sed -entem deo (*cf. quae seq.*; -i deo *passim ap.* AVG. *et* ECCL.). 14,11 p. 29,13 per exteriores sensus. POMER. 3,16,2 illecebras, quibus olim perdite -batur. CORP. VIII 5798 uno consilio semper fruvita mecum. 7156,6 risus luxuria semper fruitus cun caris amicis. VI 5767 (= Carm. epigr. 1101,2) hic tumulus Fructi sacer est, quem laedere noli, hospes: sic votis ipse -are tuis.

F *honore, libertate, pace, urbe, rure sim.*: CIC. Cluent. 146 huius dignitatis, qua -imur in re publica. Flacc. 71 -i libertate sua. dom. 79 Volaterrani . . . -untur nobiscum simul hac civitate. prov. 12 si qui -i publico non potuit per hostem (*ibid.*). 30 tam eximia fortuna. Mil. 93 bona re publica (*opp.* carebo). Marcell. 19 gloria (*v. l. 32. 36*). Phil. 7,19 pace (*bis*). 13,7 victrice re publica. off. 2,41 iustitiae -endae causa. Brut. 331 te tua -i virtute cupimus. Att. 4, 6,1 communi f⟨r⟩ueris nomi⟨n⟩e. 4,19,1 iustitio et omnium rerum licentia. epist. 1,9,25 tuam summam amplitudinem, dignitatem, libertatem, qua te scio libentissime -i solere. 4,9,4 si re publica non possis -i, stultum est nolle privata. 6,2,2 dignitate tua -i tibi et fortunis licebit. 6,21,2 aliquo rei p. statu. ad Brut. 1,16,4 beneficiis atque honoribus ut participes -i. TREBON. Cic. epist. 12,16,3 otiosa libertate. SALL. epist. Mithr. 1 perpetua pace. NEP. Epam. 5,4 diutina *pace* (LIV. 4,9,2. 31,6,4 VAL. FL. 4,535. 5,380 *al.*). OV. trist. 3,12,26 non interdicta cui licet Vrbe -i. 4,8,28 hominum visu rursus et Vrbe -i (Pont. 1,1,22). 5,5,19 nataque sua patriaque. Pont. 1,8,40 rure (MART. 3,20,17). 2,5,18 quae minus Augusta pace -atur humus. 3,7,30 terra prosperiore (*opp.* carere). 3,9,3 terra . . . propiore. 4,9,70 iudiciis . . . talibus Augusti. LIV. 1,52,3 secunda . . . fortuna p. R. ut participes Latini -antur. 3,22,8 parte victoriae. 5,6,1 parta victoria. 5,30,2 monumento gloriae suae. 6,37, 11 magna ipsis (*plebeis*) -enda, maiora liberis relinquenda. 42,42,5 non posse Graeciam in libertate esse et vestro munere -i. ORAT. imp. Claud. (Corp. XIII 1668) 2,13 liberi -antur . . . primo sacerdotiorum gradu. PHAEDR. 3,7,26 -ere quae laudas, canis! 4,16,4 gloria vana. LVCAN. 5,115 vates templi . . . -untur iustitio. MART. 12,6,2 licet tuto nunc Helicone -i. 12,9,2 placido -itur pax peregrina (*i. peregrini pacati*) iugo. QVINT. inst. 2,18,4 tum pura voluptas litterarum, cum ab actu . . . recesserunt et contemplatione sui -untur. 11,3,11 illi persuasione sua -antur (TAC. dial. 26). IVV. 1,49 Marius bibit et -itur dis iratis (*i. exilio*). TAC. dial. 12 secedit animus in loca pura atque innocentia -iturque sedibus sacris. ann. 1,80 ne plures -rentur *magistratibus*. 11,23 vocabulo civitatis. FRG. Vat. 131 a muneribus civilibus, cum ipse quoque bonis publicis -atur, non vacat. 195 iisdem commodis. 224 vacatione. AVSON. 95,1 necis ambitione. 183,14 nati...loco. HIER. adv. Rufin. 3,22 communione pontificis. CORP. XII 944 (= CARM. epigr. 712) 16 sanctorum socius -itur cum laude coronam. 3619 hoc monimentum..., ut aeque *mihi* -i liceat. 2098 (= CARM. epigr. 767,3) palma⟨que f⟩ru⟨at⟩ur in astris.

G *variis bonis* (*cf. p. 1426,61*): CIC. Tusc. 5,38 volucres caelo -i libero. nat. deor. 2,152 nos campis, nos montibus -imur. CALP. buc. 4,38 per te . . . -imur silvis Amaryllidos. PLIN. epist. 5,18,1 -eris mari, fontibus, viridibus, agro, villa amoenissima. AVSON. 320,32 alternis rure vel urbe -or.

H *hominibus amicis honestis, colloquio convivio coetu*: TER. Haut. 401 hoccin me miserum non licere meo modo ingenium -i. CIC. Manil. 59 res publica ...-i debet summi viri vita atque virtute. p. red. ad Quir. 3 quom -bar *fratre* (*opp.* carebam). Planc. 13 me ... quam socios tua -i virtute malebam. Phil. 98 tua misericordia. Cato 12 quoius sermone . . . cupide -bar. Lael. 32 ut . . . usu eius, quem diligere coeperunt, -antur. Brut. 5 *Hortensio* iam -i nobis non licet. orat. 34 in *Gallia* -eris ipse te. Att. 2,1,4 nec nos te -imur et tu nobis cares. 12,26,2 eius humanitate. epist. 1,9,21 eius . . . gratia . . . et opibus . . . sic -or ut meis. 7,1,5 nec nos lepore tuo nec te ... meo -i. 7,30,2 id . . . quoiusque est proprium quo quisque -itur et utitur (*antecedit* usu et fructu). 14,3,3 tali genero. ad Q. fr. 2,8,2 hic etiam isto -i. 2,14,2 suavitatis . . . nostrae -endae causa. NEP. Att. 20,2 Attico. CARM. epigr. 960 (= CORP. I² 1732), 5 coniuge sum Cadmo fructa Scrateio. 54 (= CORP. I² 1837), 3 matrem non licitum ess⟨e uni⟩ca gnata -i. VERG. Aen. 7,90 deorum colloquio. 8,468 licito tandem sermone (CARM. de bell. Aeg. 54 inter se). OV. met. 8,486 an felix Oeneus nato victore -etur, Thestius orbus erit? 15,448 *Caesar*, quo cum tellus erit usa, -entur aetheriae sedes. trist. 3,6,13 salvo...sodali. 5,5,19 nata. Pont. 1,4,54 sperato nunquam colloquio. 2,2,94 ducis ore. 3,5,16 tam facundo . . . ore. 3,5,50 saepe loquor tecum, saepe loquente -or. 4,4,44 nec poterunt istis lumina nostra -i. SEN. Herc. f. 623 an vana -or deceptus umbra? Med. 848 ultimo amplexu ut -ar. Thy. 1024 -ere, osculare, divide amplexus tribus! dial. 6,10,4 rapite ex liberis voluptates, -endos vos invicem liberis date! 6,12,4 filio. 11,15,1 conplexu fili...careo, non conspectu eius, non sermone possum -i. 12,10,1 pietate eius uti -ique. epist. 63,8 amicis. 70,9 ut -endum amicis extremum Socratem daret. VAL. FL. 4,38 visu (7,121). STAT. Theb. 12,388 cara vicibus cervice -untur MART. 1,86,5 sodale. 5,5,2 ingenio -eris qui propiore dei *Caesaris*. 7,5,6 terretur vultu *Caesaris* barbarus et -itur. 7,87,2 si -itur tristi Canius Aethiope. TAC. hist. 2,47 -etur Vitellius fratre coniuge liberis. SVET. Tib. 50,1 commercio hominum. FRONTO p. 95,12 N. vestro conspectu et affatu vestrisque tam iucundis litteris. AVR. Fronto p. 230, 14 N. epistulam tuam, qua confestim -ar. APVL. flor. 9 p. 38 praedicabili testimonio tuo ad omnem nostram camenam -i. ITALA Rom 15,24 (Clarom.) si vos (vobis VVLG.) . . . fructus (fruitus VVLG.) fuero (ὑμῶν ἐμπλησθῶ). PANEG. 2 (10),14,5 praesentia tua -imur. 10 (4), 36,4 se . . . -endum omnibus praebet. AVSON. 404,18 indole optata. VVLG. deut. 28,41 filios generabis et filias et non -eris illis (*καὶ οὐκ ἔσονται*). Philem. 1,20 frater, ego te -ar in domino (*ἐγώ σου ὀναίμην*). DRAC. Romul. 8,115 cara Paridis cervice -untur (*i. amplexantur*). CORP. VIII 5370 (= CARM. epigr. 112) post tantos sumptus non fruitus nemine funeravit natos.

J *absolute*: ACC. trag. 296 sapimus animo, -imur anima. CIC. Tusc. 4,66 laetitia in -endo. VARRO ling. 5,37 a -endo fructus. PS. SEN. mon. 110 melius est non concupiscere quam -i. TAC. hist. 3,83. 4,70 PAPIN. dig. 6,1,62,1 VLP. dig. 7,3,1 pr. PAPIN. dig. 7,4, 2 pr. ius -endi (7,4,2,1 VLP. dig. 7,4,3,3 *al.* GAIVS inst. 2,14 utendi -endi. 4,3 utendi aut utendi -endi). VLP. dig. 7,7,5,6 -endi licentiam. 7,8,2 pr. *et passim in* DIGG. PANEG. 9 (12),14,6 -imini, ... dissipate, prodigite! CARM. epigr. 68 (= CORP. I² 1217),11 quoniam me fortuna iniqua non sivit -i. *nota inscriptiones poculorum*: CORP. XIII 10018,89 -i. 90 -i me. 219 uti -i. *aliter* 91 vitam -i. 10024,70 (*in gemma*) -ere me! 142 (*in gemma*) -or.

II ***translate***: **A** *-untur res non animatae*: CIC. orat. 37 constructio et numerus liberiore quadam -itur licentia. LVCR. 3,200 parvissima corpora...mobilitate -untur. 6,856 quom superum lumen tanto fervore -atur. OV. met. 15,301 vis fera ventorum ... luctata ... liberiore -i caelo. fast. 3,457 *Pegasus sidus* nunc -itur caelo. SEN. Herc. O. 1585 ante descendet glacialis ursae sidus et ponto vetito -etur. PLIN. nat. 13,25 ut odore prodigo -atur ex utraque parte corpus. 17,18 magis fruuntur aquis sata non statim auferente eas sole. 17,22 ut diutius *vites* eo (*rore*) -antur. STAT. Ach. 2,46 dum lene fretum zephyroque -untur carbasa. MART. 7,93,8 perpetuo liceat sic tibi ponte -i, *o Narnia*! 7,99,4 carmina . . . nostra . . . solent sacra Caesaris aure -i. 8 praef. 5 *libellus* occasione pietatis frequentius -itur. 8,30,3 aspicis, ut teneat flammas poenaque -atur fortis . . . manus. 10,7,3 Rhene, . . . sic semper liquidis -aris undis. 14,149 (*in amictorium*) ut possint niveo pectore lina -i. PLIN. epist. 2,17,15 hac . . . facie cenatio . . . -itur (PALLAD. 1,8,2 ut laeto -atur aspectu *praetorium*). APVL. mund. 33 *astris* ordine licet perpetuo -i. TERT. nat. 1,16 incesta vestra . . . luce omni . . . et tota caeli conscientia -untur. LACT. inst. 1,20,40 ut *Terminus* . . . libero caelo -retur: quo ne ipsi quidem -bantur, qui lapidem -i putaverunt. PALLAD. 14,72 puniceo posse decore -i *mespila creditur*. 14,80 mālus...partu gaudet nobiliore -i. AVSON. 292,8 moenia..., Gallia quis -itur. 332,19 genialis hiems parta sibi dote -atur. TYCON. 4 p. 52,1 *ecclesia* spiritali -itur vita. AMM. 27,3,3 urbs otio copiisque abundantius solito -batur. CLAVD. 8,2 annus . . . nota -itur . . . aula (*i. consule Caesare*). ANTH. 83,49 nox ... -itur ... tenebras. PALLAD. hist. mon. 1,54 p. 337ᴬ quorum . . . conversatio tantum spe bona -itur.

B *i. q. iuvari, augeri aliqua re*: OV. epist. 6,75 votis *meis* Medea -etur, *non ego*. SEN. Herc. f. 34 *Hercules* superat et crescit malis iraque nostra -itur (*loq. Iuno*). PLIN. nat. 18,31 aliena insania. SIL. 5,228 Martis . . . favore.

synonyma: delectari: CIC. *p. 1426, 34. 54.* gaudere: CIC. *p. 1426,35* MART. 7,87,1. uti: CATO *p. 1424,77* SENT. Minuc. *p. 1424, 84* CIC. *p. 1425, 18. 75. 1426, 55 passim. cf.* SEN. dial. 7,10,3 tu voluptate -eris, ego utor. FLOR. epit. 2,6,21 cum victoria posset uti, -i maluit. VLP. dig. 7,8,2 pr. cui usus relictus est, uti potest, -i non potest. PAVL. dig. 7,8,19 -i quidem pro parte possumus, uti pro parte non possumus. tenere: CIC. leg. agr. 2,78 *p. 1425, 12 al.* habere: *p. 1424, 58. 80. 83 al.* possidere: *p. 1424, 79 al.* fructum percipere: VLP. dig. 10,3,23. voluptatem rapere ex: SEN. dial. *p. 1427, 80.* satiari: PS. QVINT. decl. 7,10 *p. 1426, 76.* potiri: APVL. Plat. 2,4. usu percipere: DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 2 p. 351ᶜ.

opposita: carere *passim* (*etiam* SEN. epist. 55,7 PLIN. epist. 6, 1,1. 8,5,2 PAPIN. dig. 18,7,5 APVL. apol. 13 *p. 1425, 68 al.*). repelli: OV. *p. 1424, 34.* orbum esse: OV. *p. 1427, 73.* alienare: CIC. leg agr. 2,33 *p. 1425, 9. cf.* amissio: AVG. civ. 21,26 p. 541,7 D. possidere: FRG. Vat. 90 *p. 1425, 66.* gaudere: ORAT. imp. Hadr. *v. p. 1426, 81.*

derivata: defruor, perfruor, fruniscor, fructus, fruitio. *Vollmer*

frūs *v.* frons.

frustātim *adv.* [*a* frustum. *Th.*]. *in libris nonnumquam scribitur* frustratim (*cf. p. 1440, 65, Archiv 7 [1892] 500*). NOT. Tir. 104,1. NON. p. 112,3 -m et frustilatim: 'per frusta' ut minutatim. SCHOL. Prud. psych. 720 particulatim. GLOSS. -m frustilatim. [PASS. Thom. p. 138,10 *lectio varia.*] POMPON. Atell. 178 †et te obiectes -m passerinum prandium? PLIN. nat. 20,99 coquitur pluribus modis: in olla . . . vel -m in patinis. SVET. frg. 149 p. 227,7 (= ISID. nat. 35,1) glacies ipsa partim fragore ventorum comminuta in fragmina par-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tim solis vapore soluta -m ad terras delabitur. APVL. met. 2, 7 pulpam -m consectam. 9, 37 *canes* adulescentem -m discerpunt. 9, 40 comminabatur, si surrexisset, sese concisurum cum machaera sua -m (*cf.* APIC. 4, 167). PRVD. psych. 720 carpitur ... bestia ... -m sibi quisque rapit quod spargat in auras. AVG. conf. 2, 1, 1 (*tropice*) colligens me a dispersione, in qua -m discissus sum. 7, 1, 2 ita -m ... partes tuas praesentes faceres, *deus*. VICT. VIT. 1, 39 -m sibi comedens linguam. GREG. TVR. glor. mart. 41 partem *trabis* ... -m decerpens (*cf.* VITA Desiderii 8, 21 corpus).

frustellum *v.* frustillum.

frustil(l)ātim *adv.* [*a* frustillum. *Th.*]. NON. p. 112, 3 GLOSS. *v. p. 1428, 79 sq.* PLAVT. Curc. 576 iam ego te faciam ut hic formicae -m differant (*affertur* GLOSS. Plaut. gramm. III 58, 6). POMPON. Atell. 166 non -m nec minutatim dari.

frustillum (frustellum), -ī *n.* [*a* frustulum, frustum *deminutive. Th.*]. GLOSS. τεμάχιον. III 563, 62 -us nudellus. NOT. Tir. 104, 2. ARNOB. nat. 2, 58 -a haec ignea (*de stellis*). 7, 25 *dii* -a haec (ac *Ursinus*) parvula pro suavibus mateolis sumunt, non quibus famem sedent *eqs.* ITIN. [Silv.] 14, 2 aliquotiens et de argento et aeramento modica -a ibi invenit. MARCELL. med. 20, 26 edulia quoque prosunt haec: ... cocleae bullientis -a, ungellae *eqs.*

deriv.: frustillatim.

frusto *a* frustum. GLOSS. IV 345, 18 frust[r]atus con[s]cisus (*vel* conscis⟨s⟩us). [FLOR. epit. 2, 2, 32 cum Punicae praedae omnibus promuntoriis -rentur (frustrarentur *L et N, secl. Halm*) fluitarent. ANON. Vales. 14, 82 qui vero non habuissent, unde dare, -ati (*B*, frustrati, *i. privati, sc. vestimentis? nudati? P*) per publicum sub voce praeconia ducerentur.] *v.* frustro.

comp.: defrusto.

✕**frustrā** (-ū-*?*) *adv.* [*cf. esse c.* fraus, frausus sum *censent plerique, c.* frustum *Pedersen, Vergl. Gramm. der kelt. Spr. 1, 55. Th.*]. *de originatione*: VIRG. gramm. suppl. 199, 26 '-a' ... utrum ex originali nomine, an ex imperativo verbi communis ⟨veniat *add. Maius*⟩, incertum habetur. *nota lusum de etymologia* (*cf. l. 48*): LIV. 2, 31, 9 neque frustrabor ultra cives meos neque ipse -a dictator ero. TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 449, 28 Iohannis ordinem -a frustratus. *de mensura*: VLT. SYLL. gramm. IV 247, 18 -a adverbium constat spondio. *at trochaice metiundum* (*cf. Wedding, Bezzenb. Beitr. 27 [1902] 33*): PLAVT. Capt. 854 Men. 692 Persa 140 Rud. 969. 1255. Truc. 754 (*in senarii vel septenarii ultimo pede*). Merc. 528 (*ante diaeresin iamb. septen.*); *inde ab saec. IV*: AVSON. 263, 3 (*?, at per spondeum* 71, 8. 257, 7) [*cf.* AVIEN. *l. 56*] PRVD. perist. 1, 13 AVIAN. fab. 32, 3 (*?*) MART. CAP. 1, 92. *spondeus inde a* CIC. Arat. 32. *in libris nonnumquam scribitur* frusta. *de significatione*: PAVL. FEST. p. 165 nequiquam significare idem quod -a plurimis auctorum exemplis manifestum est. GLOSS. εἰκῇ. μάτην. sine causa (*cf.* SCHOL. Iuv. 3, 210) inaniter. sine ratione. in vanum. haud -a: non sine causa. *nota lusum verborum*: ENN. sat. 60 qui lepide postulat alterum frustrari, quem frustratur -a eum dicit -a esse. nam qui (si *Usener*) sese frustrari quem -a sentit, qui frustratur, is -ast, si non ille est -a (*v. Vahleni adn. ad locum nondum e toto sanatum*). NOT. Tir. 56, 23. [*dub. vel corr.*: PLAVT. Men. 559 egone hic me patiar -a (*deest in cod. P*; ⟨esse⟩ *suppl. censet Camerarius, versum excidisse Leo*) in matrimonio. LAMPR. Alex. 28, 7 quod quodam tempore -a (*R, defendit Petschenig*, frusta *BP*, festo *vulgo*) ... lacessitus erat). AVIEN. Arat. 1521 lux it dum fusa (*Grotius*, -ă *cod.*)]

neque -a *neque* nequiquam *extat apud* CATONEM LVCIL. VITR.

quotiens utraque vox a reliquis scriptoribus usurpetur, ex hac tabula apparet (*cf. E. Wölfflin, Archiv 2 [1885] 6 sqq.*):

	frustra	nequiquam		frustra	nequiquam
PLAVT.	21	24	TIB.	8	—
ENN.	4	1	(LYGD.)	—	1
TER.	11	1	PRIAP.	2	1
VARRO	2	3	PROP.	7	2
RHET. Her.	1	—	OV. am.	14	1
CIC. poet.	2	1	met.	43	13
orat.	11	2	fast. trist.	20	1
phil.	30	1	LIV.	52	112
epist.	21	2	GRATT.	2	1
CATVLL.	8	6	MANIL.	2	—
PVBLIL.	5	—	PAVL. FEST.	1	—
LVCR.	9	13	SEN. contr. suas.	7	—
CAES.	13	2	GERM.	1	—
HIRT. Gall.	2	1	VAL. MAX.	13	5
BELL. Alex.	2	—	CELS.	11	—
SALL.	24	5	PHAEDR.	4	2
NEP.	2	—	SEN. trag.	16	—
VERG.	29	40	pedestr.	20	—
HOR. carm.	6	3	CVRT.	12	4
serm.	8	2	COLVM.	2	2

	frustra	nequiquam		frustra	nequiquam
SCRIB. LARG.	1	—	SVET.	12	—
LVCAN.	18	3	FLOR. epit.	5	—
PERS.	2	3	FRONTO	12	—
PETRON.	1	—	ICTI	*plus quam* 70^{ies}	—
PLIN. nat.	10	—	GELL.	4	—
VAL. FL.	10	14	APVL.	30	4
SIL.	22	23	TERT.	*plus quam* 30^{ies}	—
HOMER.	—	1	SCRIPT. hist.		
STAT.	25	18	Aug.	11	—
MART.	12	—	FIRM. math.	*saepe*	—
QVINT. inst.	20	1	AVIEN.	3	2
decl.	4	—	AVSON.	7	—
IVV.	—	1	AMM.	18	1
TAC.	42	1	VVLG.	48	—
PLIN. epist.	7	—	AVG. civ.	48	—
paneg.	5	2			

I *quasi praedicative*: A -a esse: 1 *de personis i. q. decipi, falli, errare* (GLOSS. V 534, 3 -a est: decipit *ad* TER. Andr. 374, *ubi* frustrata est *legitur*): PLAVT. Amph. 974 iam hi ambo ... -a sunt duo, qui me Amphitruonem rentur esse (*cf.* Pseud. 378 sine argento -a es qui me tui misereri postulas. 683 -a ut simus, quom quid cupienter dari petimus nobis). Bacch. 840 Most. 567 ENN. sat. 60 *v. p. 1429, 48*. SALL. Iug. 85, 6 uti neque vos capiamini et illi -a sint. FRONTO p. 183, 9 N. qui eam curaverant, -a fuerunt. GELL. 5, 1, 1 scias et qui dicit et qui audiunt, -a esse. TERT. adv. Val. 9 p. 187, 15 ut vero impossibilia contendens Sophia -a erat (*Iunius*, frustrarat *codd.*; *i. q. quae contendit, assecuta non est*). VVLG. Os. 12, 11 -a (ψευδεῖς) erant in Galgal bobus immolantes. *c. genetivo*: APVL. apol. 19 erras, Aemiliane, et longe huius animi -a es, si *eqs.* SYMM. epist. 1, 94 ne incepti -a sim. 4, 65 ne huius opinionis -a sim. *nota formulam* ne -a sis: *seq. futur.*: PLAVT. Capt. 854 Men. 692 Mil. 1422 Persa 140 Rud. 1255 Truc. 754. *praes.*: PLAVT. Merc. 528. *perf.*: PLAVT. Rud. 969. *paulo aliter sc. i. q. supervacaneum esse*: AVR. VICT. Caes. 37, 3 receptis omnibus pacatisque dixisse proditur brevi milites -a fore (*cf.* VOPISC. Prob. 20, 3 necessarios non futuros) *sim.*: FRONTO p. 203, 1 N. eorum ... uberrima ingenia -a fuissent, nisi magnificis se rebus scribendis occupassent.

2 *de rebus i. q. vanum, irritum, inutile esse*: SALL. Catil. 20, 2 nequiquam opportuna res cecidisset: spes magna, dominatio in manibus -a fuissent (or. Macri 8 TERT. anim. 50 p. 382, 3 IVST. 16, 2, 3 OROS. hist. 3, 23, 55). Iug. 7, 6 quippe cuius neque consilium neque inceptum ullum -a erat (61, 1. 93, 1 LIV. 2, 25, 2. 24, 30, 11). 71, 5 postquam id -a fuit (*cf.* 73, 7 ea res [IVST. 39, 2, 4 DICT. 4, 4] CELS. 8, 20, 4 SVLP. SEV. chron. 2, 49, 3). 112, 2 pacem conventam -a fuisse. CELS. 3, 2, 4 in quibus *aegris curatio* assidue -a fuit. SEN. dial. 6, 21, 6 -a vota ac studia sunt. SIL. 6, 256 nec -a ... fuisset impetus. TAC. Agr. 13 ni ... conatus -a fuissent. VLP. dig. 2, 8, 2, 1 -a erit datio. 21, 2, 31 si quis est in hac causa, impossibile est quod promittitur; si non, -a est. 28, 5, 4, 2 *syn.* inutilem. 33, 4, 1, 8 quidquid ... additur..., -a est. 48, 18, 1, 27 nec -a fuit tam prudens consilium. TERT. pall. 2 orba regio et -a ager (est *add. codd. dett.*). DICT. 2, 15 cuius neque consilium umquam neque virtus -a fuit. AMBR. hex. 1, 9, 33 -a ... esset *mundus*, si non videretur. BOETH. herm. sec. 3, 9 p. 220, 11 omne quod natura est, non -a est (*ibid.* sine causa est. *v. totum locum*). p. 223, 2 *al.* *additur dat.*: TAC. hist. 1, 75 utrisque -a fuit. TREB. trig. tyr. 12, 7 imperium prudenti non -a est. *sim.*: -a *i. in vanum, incassum cadere, cedere*: MANIL. 3, 108 saepe cadentia -a officia (TAC. hist. 2, 11 prima consiliorum -a ceciderant). SEN. dial. 3, 6, 2 si ... non proficit ...; si -a molliora cesserunt. *seq. infinitivus*: PVBLIL. R 14 remedium -a (*Gruter*, fraus *cod.*) est contra fulmen quaerere. SIL. 5, 417 implorasse ... haud -a fuit. TERT. scorp. 9 p. 165, 19. ITALA psalm. 126, 2 (Cas.) -a ... surgere (LXX εἰς μάτην, VVLG. vanum est). IVL. VICT. rhet. 3, 7 p. 380. *seq. enuntiatum condic.*: VLP. dig. 36, 2, 3 -a est, si ante quis diem eius cedere dixerit. AVG. quaest. hept. 4, 33 p. 342, 24 *cf.* BOETH. mus. 1, 34 p. 224, 5. *nota*: APVL. Plat. 2, 23 nec -a (*i. sine causa*) est, quod *eqs. cf.* VVLG. II Esdr. 2, 2 non est hoc -a, sed *eqs.* (οὐκ ἔστι τοῦτο εἰ μή)

B -a **habere** *sim.*: 1 *de personis i. q. circumvenire, eludere, fallere*: PLAVT. Men. 694 nisi feres argentum, -a me ductare non potes. TAC. ann. 13, 37 Corbulo quaesito diu proelio -a habitus (14, 11 *corr. Muret.*). ARGVM. Plaut. Amph. 2, 5 is advenientis servum ac dominum -a habet. AMM. 18, 6, 6. 24, 4, 7. 31, 12, 9 legati ... -a habiti discesserunt. *subi. res*: SYMM. epist. 1, 23, 1 ea me opinio -a habuit. DICT. 1, 11 quod non -a eos habuit. 2, 37. *additur abl.*: IVL. VAL. 2, 27 Persas ... -a habitos spe transgressus.

2 *de rebus i. q. neglegere, contemnere* (*aliter p. 1432, 19*): TAC. ann. 13, 51 aliaque *edicta* ... quae brevi servata, dein -a habita sunt. HIL. in Matth. 18, 7 -a habitis his obiurgationibus.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II ***adverbialiter***: A *cum* ***verbis***: 1 *falluntur homines (res personatae) spe*: -a *i. q. sine effectu, eventu, incassum, in vanum: inde fere i. q. sine emolumento, utilitate* (TERT. scorp. 9 p. 164,9 non -a, id est non sine emolumento): *operam navare, laborare sim.*: TER. Haut. 693 -a operam opinor [hanc] sumo. Phorm. 209 conterimus operam -a (*cf.* AMM. 27, 12, 12). CIC. Tusc. 1, 103 operam ... -a consumpsi (*cf.* LIV. 10, 18, 14 insumptam). 2, 57 cum ... *gemitus* nihil imminuat doloris, cur -a turpes esse volumus? CIC. Mil. 94 o -a ... mihi suscepti labores! (ac. 1, 5. Tim. 37 [*Plat. Tim. p. 40D μάταιος ἂν εἴη πόνος*]. Att. 10, 4, 1 CAES. civ. 3, 77, 3. LACT. inst. 5, 17, 16 -a et inaniter). Tusc. 2, 31 nihil proficientem et -a laborantem (rep. 4, 3 LVCR. 4, 1099. 5, 1430 et ⟨in⟩ curis consumit inanibus aevom. 6, 396 *subi.* divi. HOR. ars 241 OV. met. 3, 565 Pont. 1, 3, 89 PLIN. nat. 16, 144 QVINT. inst. 4, 2, 35. 6, 3, 35. 10, 1, 2. AVR. Fronto p. 29, 6 N. [*v. totum locum*]. TERT. adv. Hermog. 11 p. 138, 9 *al.* IVL. VAL. 3, 5 HIL. in psalm. 125, 2 VVLG. Iob 9, 29. 39, 16. Is. 65, 23 [*εἰς κενόν*]. AVG. civ. 10, 28. 12, 8 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 25 p. 75, 27). LENT. Cic. epist. 12, 14, 5 laboris, periculi, detrimenti, quae ego ne -a subierim (RVT. LVP. 2, 16). CATVLL. 116, 5 -a sumptum esse laborem (CAES. Gall. 3, 14, 1). VERG. georg. 3, 97 -aque laborem ingratum trahit. GRATT. 279 -a longus properat labor ... si *eqs.* (*cf.* 189 -a nimius properat favor). LVCAN. 3, 495 -aque labore exhausto (PLIN. epist. 5, 5, 7). VVLG. eccles. 2, 11 ad labores, in quibus -a sudaveram. *agere, facere sim.*: CIC. Lig. 14 quod ... non -a fecimus (SALL. Iug. 31, 5 *opp.* ob rem. NEP. Hann. 2, 2 VAL. MAX. 8, 2, 3 AMM. 21, 12, 17. *cf.* CIC. Vatin. 16 *togam* -a confeceras). epist. 3, 10, 8 mecum egisti (TERT. pudic. 3 [7ies]). SALL. Catil. 28, 3 tantum facinus -a susceperant. SEN. dial. 10, 11, 1 quam -a paraverint *aliquid*. *tempus consumere sim.*: CIC. Q. Rosc. 41 -a tempus contero (AMM. 14, 6, 13 aetatem. *cf.* SALL. hist. frg. 3, 16 triennio -a trito [LIV. 22, 20, 8 urbe ... nequiquam ... oppugnata ubi in spem irritam -a teri tempus animadversum est. 24, 36, 9. 25, 22, 15. 28, 6, 12. 28, 31, 2. TAC. hist. 4, 34 diebus. AMM. 30, 5, 17]). CIC. div. 2, 141 -a ... consumptae tot noctes (CAES. civ. 1, 33, 4 CLAVD. 3, 140 *cf.* LIV. 22, 49, 9. 24, 20, 14 diebus aliquot -a ibi absumptis). *conari, temptare sim.*: CAES. Gall. 7, 50, 6 -a ... meae vitae subvenire conamini (*v. vol. IV p. 347, 53. 348, 49 sqq. cf.* LIV. 3, 5, 6 saepe -a conatibus captis [9, 4, 1]. VAL. FL. 4, 40 languentisque movet -a conamina dextrae). CAES. civ. 1, 26, 6 rem -a temptatam (SALL. hist. frg. 3, 25 AETNA 510 OV. met. 2, 172. 619. 9, 168. 11, 77. 12, 457. 15, 501 LIV. 2, 8, 7. 10, 6, 4. 27, 39, 14 coloniam [*cf.* 35, 46, 2. 37, 17, 2. 45, 11, 1]. VAL. MAX. 1, 7 ext. 5. 4, 3 ext. 3 statuam. SEN. dial. 2, 4, 2. 7, 16, 2 nat. 3, 27, 6 COLVM. 11, 3, 62 LVCAN. 4, 618 colla. 5, 719 temptati littora Lissi [SCHOL. portus ..., quem obtinere non potuerunt]. TAC. ann. 1, 56. 2, 81. 4, 22. 12, 45 -a vel cum damno temptatis munitionibus. FLOR. epit. 3, 3, 12 PORPH. Hor. sat. 1, 10, 46. LAMPR. Comm. 3, 1 filium ... ad impudicitiam. TREB. trig. tyr. 11, 3 AVR. VICT. Caes. 10, 4 PS. AVR. VICT. epit. 10, 10 EVTR. 9, 22, 2 AVSON. 465, 4 AMM. 14, 9, 5 CLAVD. 15, 392. *cf.* OV. met. 14, 382 retemptatis precibus ... -a). SALL. Iug. 3, 3 -a ... niti (OV. fast. 2, 614 PHAEDR. 3 epil. 17 SIL. 17, 85 SVET. Iul. 20, 4 AVG. civ. 7, 28 p. 312, 1 D. *cf.* TAC. ann. 13, 12 obnitente). HOR. sat. 1, 10, 46 experto -a (ars 440 FLOR. epit. 3, 20, 13 GAIVS dig. 6, 1, 36 pr. *cf.* VERG. Aen. 4, 415 ne quid inexpertum -a [SERV. ex iudicio poetae est] moritura relinquat [*versum mutuatus est* AVSON. 71, 8]). epist. 1, 7, 31 ire foras ... tendebat (LIV. 7, 22, 2. 24, 35, 9. 30, 4, 9). OV. met. 15, 300 luctataque -a liberiore frui caelo (SIL. 7, 359). CVRT. 5, 3, 22 nihil -a ausus (LVCAN. 9, 325). *dicere, verba facere sim.*: PLAVT. Merc. 658 dixi. :: -a dixti (Rud. 1135 SVLP. SEV. chron. 1, 32, 6). TER. Haut. 261 monuisse (*cf.* OV. met. 13, 775 -a vera monentem. SVET. Nero 4). CIC. Cael. 27 -a litigantem. rep. 1, 12 *disputatio* ne -a haberetur. BELL. Alex. 7, 2 multa oratio -a absumeretur. NEP. Att. 21, 6 dehortando (AVSON. 423, 5). CIRIS 271 -a circumvehor omnia verbis. PRIAP. 61, 1 -a quereris. LYDIA 30 mugire dolorem. TIB. 1, 5, 67 canimus. OV. met. 12, 230 memoraverit (*in versu spurio*). 12, 307 -a bellum dissuaserat. LIV. 22, 25, 16 orationibus -a habitis (28, 40, 3). 30, 31, 10 verba iactata (*cf.* STAT. Theb. 7, 668 iactanti talia -a). CVRT. 5, 8, 6 tacerem potius, quam -a verba consumerem. LVCAN. 8, 589 haec ubi -a effudit (*cf.* STAT. Theb. 5, 276). VAL. FL. 3, 155 ultima -a verba ciens. STAT. Theb. 12, 755 extrema minantem (*cf.* SVET. Otho 3, 2. APVL. met. 9, 36 comminari. *aliter v. p. 1434, 31*). silv. 1, 4, 96 carmina ... sonuistis. VLP. dig. 8, 5, 6 pr. -a intendes. APVL. met. 9, 10 adblaterantis. AMM. 22, 12, 4 circumlatrabant. VVLG. Iob 35, 16 Iob -a (*ματαίως*) aperit os suum. AVG. civ. 10, 29 p. 448, 19 D. *ire, venire sim.*: PLAVT. Aul. 178 praesagibat mi animus -a me ire, quom exibam domo (*affert* CIC. div. 1, 65). Bacch. 359 excucurrisse (*cf.* SEN. contr. 1, 4, 3 tam -a ad filium quam ad gladium cucurrit. MART. 10, 100, 6 HIER. epist. 9, 3. 32, 1, 3). Capt. 491 obambulabant. Curc. 337 me illo -a advenisse. TER. Haut. 725 saepe obsecrans me ut veniam -a [ut] veniet (CIC. de orat. 2, 364 Tusc. 2, 61 Att. 13, 47, 1 epist. 4, 1, 1 VERG. Aen. 5, 346 OV. met. 14, 456. 457 [*pars codd. l. v.*]. VAL. FL. 7, 221 MART. 10, 72, 1 TERT. adv. Marc. 4, 8 p. 409, 8. VVLG. eccles. 6, 4 [*ἐν ματαιότητι*]). CIC. Att. 13, 45, 1 properasset. PROP. 2, 22, 3 nulla meis -a lustrantur compita plantis. OV. am. 3, 2, 19 quid -a refugis? (met. 6, 295 fugiens. PHAEDR. 1, 2, 25 fugitant). ars 3, 427 saepe canes -a nemorosis montibus errant. LIV. 7, 18, 9 -a in campum descensum. VAL. FL. 5, 669 -aque tot aequora vectae. STAT. Theb. 9, 172 huc illuc -a ruit avius. GRAN. LIC. p. 30, 6 Romam -a profectus. *quasi per quandam enallagen*: SALL. Iug. 25, 11 multa tamen oratione consumpta legati -a (*i. nil assecuti*) discessere (*cf.* ORIGO Const. 5, 17 *legatis* -a remissis). *tela al. mittere, iacere sim.*: CIC. Att. 5, 5, 2 ne dem -a *litteras* (5, 11, 1). 8, 1, 8 scribere (epist. 5, 8, 5. 5, 17, 5). 5, 8, 5 -a ad me detulisse. 12, 42, 1 *mittere*. SVET. Iul. 58, 2 cum ad accersendas *copias* -a saepe misisset (*cf.* AVR. Fronto p. 68, 15 N. *al.*). CIC. div. 2, 44 Iuppiter ... tam multa -a fulmina emitteret (LIV. 30, 18, 11 *pilum*. CELS. 3, 21, 15). CAES. Gall. 3, 4, 2 neque ullum -a telum ... mittere (civ. 1, 45, 6 AMM. 19, 2, 13). VERG. Aen. 10, 332 torserit *telum* (SIL. 9, 103 contorquet ... iaculum). SEN. epist. 7, 3 numquam -a manum mittunt (*cf.* STAT. Theb. 6, 696 -aque manum dimisit inanem). CVRT. 7, 9, 7 haud -a excussa sunt tela. TAC. ann. 11, 38 *ferrum* -a iugulo ... admovens. AMM. 31, 15, 12 *lapis* licet humo -a illisus est visus. VVLG. prov. 1, 17 -a (SALON. in prov. p. 969C id est in vanum) ... iacitur rete ante oculos pennatorum. *huc spectat*: IVL. VAL. 2, 25 ictus propter galeae fortitudinem -a habitus (*aliter p. 1430, 82*). CAES. Gall. 3, 25, 1 cum tela ... non -a acciderent (*cf.* SEN. dial. 6, 16, 5 cadere). *pugnare, certare sim.*: SALL. Iug. 101, 6 exclamat nostros -a pugnare (OV. fast. 3, 589 LIV. 24, 2, 4. *cf.* OV. met. 7, 11 repugnas [VELL. 2, 66, 1 CVRT. 7, 5, 24]. SVET. Galba 3, 1 oppugnatum [CVRT. 8, 11, 2 obsessam. CAPITOL. Maximin. 22, 1 *cf. p. 1433, 81*]). VERG. ecl. 7, 69 victum -a contendere Thyrsim. PROP. 3, 1, 13 certatis (LIV. 4, 7, 8 [*cf.* 4, 7, 9 certamen sine effectu]. APVL. Socr. prol. p. 109). OCTAVIA 806 bella movetis. LVCAN. 9, 1076 -a civilibus armis miscuimus gentes, si *eqs.* PAPIN. dig. 12, 6, 57, 1 si -a cum procuratore lis fuerit instituta (*sim. saepius apud* ICTOS. *cf. Hellmann, Terminol. Untersuch. über die rechtl. Unwirksamkeit im röm. Recht p. 164 sqq.*). IVST. 2, 8, 1 arma movisse. *quaerere, petere, rogare, postulare sim.*: CIC. har. resp. 60 requiretis (SVET. Nero 6, 4). PVBLIL. N 42 necessitas quod celat, -a quaeritur (CVLEX 245 otia. OV. met. 5, 556 trist. 3, 1, 67 fast. 1, 313. 4, 903 SEN. contr. 1 praef. 5. CELS. 7 praef. 2 sanitatem. SEN. dial. 12, 9, 3 rationem. SIL. 3, 309 vestigia. 6, 11 QVINT. inst. 2, 10, 5 TAC. hist. 1, 64 ann. 3, 67. VVLG. Is. 45, 19 [*μάταιον*]). LVCR. 6, 382 -a indicia ... perquirere. CIC. de orat. 2, 144 auxilium ... implorari (VAL. MAX. 2, 7, 8. *cf.* SALL. Catil. 52, 4 iudicia. LIV. 23, 43, 2 opem. VAL. MAX. 6, 6, 4 potius decepta fides quam -a implorata. VLP. dig. 36, 4, 1, 4 edictum. *cf.* QVINT. decl. 343 p. 353, 27 alioqui, nisi hoc obtinemus, -a plorabimus apud iudices). fin. 1, 60 -a se ... studuisse ... nullas enim consequuntur voluptates (HIER. epist. 57, 12, 2). div. 1, 46 appetivisse *solem* manibus (SEN. Phaedr. 180 sana consilia). PVBLIL. F 20 -a, cum ad senectam ventum est, repetas adulescentiam. SALL. Catil. 34, 1 auxilium petiverit (Iug. 14, 6. VAL. MAX. 6, 6, 1 fides civitatis nostrae -a petita. 7, 5, 3 consulatum. CVRT. 4, 11, 1 pace. STAT. Ach. 1, 80 mergere classem. PAPIN. dig. 31, 78 pr. fideicommissum. *al.* GREG. TVR. Mart. 2, 25 limina. *animantia*: OV. met. 9, 39. Ib. 371 velocem ... puellam. SEN. clem. 1, 9, 4 epist. 82, 24. SIL. 13, 649 umbraque ter -a per inane petita fefellit). AVG. civ. 3, 18 p. 126, 10 D. -a deorum praesidiis expetitis. CIC. epist. 9, 16, 2 me consecutum esse. CATVLL. 64, 260 orgia, quae -a cupiunt audire profani (PRIAP. 3, 3 PROP. 1, 7, 19 MART. 10, 17, 2. 12, 61, 4 PORPH. Hor. carm. 2, 14, 13. *cf.* FRONTO p. 143, 14 N. concupiscat). VERG. Aen. 11, 581 illam -a ... optavere nurum (OV. met. 12, 192 [*in parte codd.*]. trist. 3, 8, 11 PLIN. paneg. 30, 3). PVBLIL. F 5 -a rogatur, qui misereri non potest (OV. epist. 20, 61 SEN. suas. 6, 5. 13. LVCAN. 4, 387 [*ubi* SCHOL. quia non impetraverunt, ideo -a]. 4, 735 CLAVD. 18, 102. *cf.* TAC. ann. 4, 45 -a se interrogari). SALL. Iug. 110, 5 nihil -a voles (VERG. Aen. 9, 535 LYGD. 4, 14. OV. met. 10, 72 orantem -aque iterum transire volentem. Pont. 1, 2, 36 SEN. dial. 9, 2, 7 TERT. scorp. 3 p. 150, 29). VERG. Aen. 5, 221 -aque vocantem auxilia (SERV. *ad l.* quis enim ei subvenisset? OV. ars 1, 123 matrem. SIL. 6, 680 SVET. Tib. 4, 2 CLAVD. 19, 73. SIDON. epist. 8, 6, 11 apros -a in venabula vocas). PROP. 2, 13, 57 -a mutos revocabis, Cynthia, Manes (*cf.* PLIN. nat. 18, 44). LIV. 8, 33, 21 deosque ... haud -a advocatos. OV. met. 11, 562 patremque invocat heu! -a (SEN. contr. 1, 3, 5. SEN. Phaedr. 1219 mortem. OCTAVIA 137. 138). *cf.* OV. met. 6, 525 -a clamato saepe parente (11, 665). SIL. 5, 472 -a ... comites suprema voce ciebat. SVLP. SEV. chron. 1, 43, 7 -a consumptis invocationibus. OV. met. 2, 676 opemque tuam -a ... poscebat (fast. 4, 722 non poscor -a. LIV. 28, 42, 18 auxilia. PERS. 3, 63 elleborum). LIV. 42, 21, 7 postulatoque -a triumpho (FRONTO p. 188, 2 N. p. 196, 9 MOD. dig. 26, 7, 32, 5). OV. trist. 1, 2, 35 -aque precanti ore (LIV. 38, 48, 7 SEN. Herc. f. 519 STAT. Theb. 9, 863). LVCAN. 9, 51 -a precibus Cornelia nautas privignique fugam tenuit (SCHOL. *ad l.* -a, quoniam non evenit *eqs.*). PRVD. perist. 1, 13 nemo puras hic rogando -a congessit preces. TAC. ann. 6, 24 extrema vitae alimenta -a orantem (15, 25 FRONTO p. 237, 12 N. TERT. scorp. 15 p. 178, 20. *cf.* nat. 2, 17 p. 133, 5 -a adorantur). PAPIN. dig. 42, 6, 2 separatio -a desiderabitur (PAVL. sent. 3, 5, 17). *al.* *varia*: TER. Eun. 285 ne tu istas *fores* faxo calcibus saepe insultabis -a (*cf.* SEN. dial. 9, 17, 10 sive Platoni [*Phaedr. 245A*] *credimus* '-a poeticas fores compos sui pepulit'). Ad. 208 -a egomet mecum has rationes puto. CAEL. or.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frg. Quint. inst. 4, 2, 124 excitare Antonium conabantur . . . -a a cervicibus tollebant (*cf.* Ov. met. 14, 741 -aque levatum). Cic. Verr. 3, 56 sese HS $\overline{\text{LXXX}}$ nummum -a dedisse (*aliter* Qvint. decl. 260 p. 64, 6 -a tibi [*quippe eo non fruituro*] aequa fortuna tantum patrimonium dedit. Hermog. dig. 26, 3, 7 pr. naturali filio . . . tutor -a datur a patre. *saepius apud* Ictos). Cato 84 non -a me natum existumem (Sen. epist. 121, 24 cum eo nasci illa *animalia*, sine quo -a nascerentur). ad Q. fr. 1, 3, 7 pecuniam . . . -a dissiparim. Att. 13, 13, 1 illa . . . -a descripta sunt. *al.* Catvll. 62, 13 non -a meditantur (Svet. Nero 35, 2 Fronto p. 149, 22 N.). 64, 103 non ingrata tamen -a munuscula divis promittens . . . suscepit vota *Ariadne*. 68, 75 domum inceptam -a. Caes. civ. 3, 20, 4 -a ingressus turpem causam. Sall. Iug. 92, 8 vineae -a agebantur. or. Phil. 19 rem publicam -a curant. Verg. ecl. 3, 99 -a pressabimus ubera palmis. georg. 1, 257 nec -a signorum obitus speculamur. 1, 513 -a retinacula tendens (*cf.* Ov. am. 2, 9^{b}, 29 frena retentantem). 3, 544 -a defensa latebris vipera. Aen. 1, 392 ni -a augurium vani docuere parentes (*cf.* Stat. Theb. 3, 104). 2, 405 ad caelum tendens ardentia lumina -a (Ov. met. 5, 175. trist 3, 3, 49 bracchia. Stat. Theb. 8, 146 manus). 2, 793 ter -a comprensa manus effugit imago (= 6, 701. Cels. 7, 12, 1^{C} cum dentem . . . -a comprehendat *medicus*. *cf.* Ov. ars 2, 605 -a captatis *a Tantalo* . . . pomis. Ib. 193 *sim.* met. 3, 432 Apvl. apol. 57). 9, 387 -a absentem respexit amicum (Ov. trist. 3, 10, 62. *cf.* Ciris 469 -a respectat Athenas. Stat. Theb. 9, 895 prospectat). 10, 485 rapit . . . -a de vulnere telum. *al.* Aetna 488 nulla tenet -a moles *undas igneas* (*cf.* Ov. trist. 5, 9, 28 canem . . . copula dura. fast. 6, 741 equi . . . retenti. Sen. Herc. O. 922). Hor. epod. 17, 72 vincla gutturi nectes tuo. carm. 2, 14, 13. 15. Tib. 1, 8, 13 -a iam vestes, -a mutantur amictus (*cf.* 1, 8, 9 quid . . . prodest . . . mutare?). Prop. 2, 14, 21 pulsabunt (Lvcan. 5, 615 aequore montes. Val. Fl. 3, 92 Sil. 12, 39). Ov. met. 4, 333 -a resonant aera auxiliaria. 12, 320 -a nulla arma moventem. 13, 595 tulit arma. trist. 1, 3, 30 Capitolia . . . nostro -a iuncta fuere lari. *al.* Liv. 3, 16, 5 -a tumultuatos esse. 8, 6, 5 te . . . sacravimus. *al.* Val. Max. 3 ext. 3, 5 tortorum manus -a fatigavit. Cels. 1 pr. 71 qui secundis aliquando -a curatus est. 7, 7, 8^{E} -a sectus aliquis sit (8, 4, 7). *al.* Phaedr. 1, 26, 10 lagonae collum -a lamberet. Cvrt. 3, 8, 30 -a exequebantur *imperia*. Scrib. Larg. 40 cum multis -a usus essem medicamentis. Lvcan. 2, 76 -aque hosti concessa potestas sanguinis invisi. 7, 730 perituraque -a agmina. *al.* Sil. 2, 143 percussaque pectora -a. Stat. Theb. 3, 673 -a prohibentibus . . . obicibus (Avson. 456, 3). Qvint. inst. 2, 17, 32 haec . . . -a excogitata. *al.* Tac. ann. 2, 34 propinquis Pisonem -a coercentibus. *al.* Plin. epist. 3, 9, 34 pressi tamen -a: accidit enim res contraria. paneg. 49, 3 -a se terrore succinxerit, qui saeptus caritate non fuerit. Vlp. dig. 5, 2, 26 ne -a servum perdat. *saepe*. Apvl. met. 9, 6 dolium . . . vacuum -a locum detinet tantum et . . . nihil praestat amplius. *al.* Comm. apol. 436 *idola* -a pro vita coluntur. Anth. 425, 1 opponis -a . . . Rhenum, Euphrates prodest nil tibi. Spart. Carac. 1, 2 de cuius maioribus -a putamus iterandum. *al.* Vvlg. lev. 26, 16 -a (*διὰ κενῆς*) seretis sementem, quae . . . devorabitur. psalm. 126, 1 -a (*εἰς μάτην*) vigilat, qui custodit eam. Ier. 2, 30 -a (*μάτην*) percussi filios vestros. Ion. 2, 9 qui custodiunt vanitates -a (*μάταια καὶ ψευδῆ*). *passim*. *notanda: i. q. sine damno?*: Qvint. decl. 250 p. 25, 21 fecit iniuriam aliquis ei, fecit -a ignominioso. *i. q. sine compendio laboris, gratis* (Clavd. Don. Aen. 5, 390 -a hoc est sine laboris merito): Vvlg. Ier. 22, 13 amicum suum opprimet -a (*δωρεάν*) et mercedem eius non reddet ei. *in sententiis condicionalibus* (*cf. p. 1432, 28. 1434, 11*): Cic. div. 1, 116 ferrum -a natura divina genuisset, nisi *eqs.* off. 1, 78 -a se triumphum tertium deportaturum fuisse, nisi *eqs.* Pvblil. N 51 nisi per te sapias, -a sapientem audias. Hor. sat. 2, 2, 54 -a vitium vitaveris illud, si *eqs.* Tib. 1, 6, 34 tua si bona nescis servare, -a clavis inest foribus. Ov. epist. 20, 142 met. 13, 346. Vell. 2, 111, 2 omnia haec -a praeparassemus, nisi *eqs.* Plin. nat. 8, 135 si non sint illi aculei, -a vellerum mollitia . . . data. Qvint. inst. 2, 9, 3 -a sparseris semina, nisi *eqs.* Tac. hist. 1, 13 *al.*

-a *sperantur, timentur, expectantur sim. quae non eveniunt* (*accedit propius ad significationem 'iniuria, sine causa, falso' cf. A 2*): Ter. Hec. 438 ne me -a illi[c] expectet (Caes. Gall. 5, 23, 5 civ. 3, 38, 4 Ov. met. 8, 292. 293. 14, 417 Gell. 14, 1, 36). Varro frg. Schol. Verg. Veron. Aen. 10, 78 spes cum conciliata non -a esset. Rhet. Her. 4, 37, 49 falsa spe -a iam detinemini. Sall. Iug. 84, 3 sed ea res -a sperata (epist. Mithr. 2 Ov. epist. 11, 121 Tac. ann. 1, 53. 15, 59 Plin. paneg. 45, 5 Vopisc. Aurelian. 21, 7). Liv. 34, 22, 4 ⟨ne⟩ -a vos hanc spem de me conceperitis. *sim.*: Cic. Arat. 114 *Canis* haud patitur . . . -a suspensos animos arbusta . . . tenere. Avson. 257, 7 -a . . . confisus (Svlp. Sev. chron. 1, 50, 5). Schol. Cic. Bob. p. 163, 22 St. -a in illis . . . habuisse fiduciam. *conferas*: Plavt. Mil. 1021 hic astabo tantisper cum hac forma et factis [sit] -a (*sim.* Cic. Att. 15, 19, 1 stetisse . . . te -a scribis. Tib. 1, 5, 71 non -a quidam iam nunc in limine perstat. Liv. 37, 13, 6). Ter. Hec. 800 -a ubi totum desedi diem (Tib. 3, 10, 18 -a credula turba sedet. Stat. Theb. 6, 546. *cf.* Liv. 27, 39, 11 -a obsidet magis quam oppugnat. *aliter p. 1432, 21*). Cic. Att. 16, 12 -a me istic esse (Ov. met. 7, 218 nec -a . . . currus adest. Stat. Theb. 9, 727). Octavia 960 quid iam -a miseranda moror? Mart. 11, 73, 3 iacui. Verg. georg. 1, 459 -a terrebere nimbis (Ov. epist. 18, 119. *cf.* Verg. georg. 4, 353 gemitu non -a exterrita. Tac. ann. 6, 29 -a conterrita uxore. Apvl. met. 6, 19 mortuos, quibus iam nil mali potest facere *canis*, -a territando). Ov. am. 3, 3, 23 aut sine re nomen deus est -aque timetur (Val. Max. 2, 6, 1 Sen. Thy. 447 Colvm. 4, 11, 1 Stat. Theb. 6, 687 Tac. hist. 3, 38 Vlp. dig. 4, 2, 7 pr. 45, 2, 3 pr. Gell. 14, 1, 36 Vvlg. Iob 1, 9 [*δωρεάν*]). Mart. 12, 61, 4 metuis. Frg. Vat. 285 -a vereris. *gaudium, dolor -a concipitur, cum res expectata non evenit*: Ter. Haut. 847 -a sum igitur gavisus miser (Brvt. Cic. ad Brut. 1, 4, 3 ne -a oppressum esse Antonium gavisi simus. Ov. met. 12, 126. Liv. 28, 46, 12 ne -a Hasdrubale cum exercitu deleto . . . forent laetati, si *eqs.*). Ov. rem. 779 nec -a flebat. *sim. falsam spem movere alicui*: Ter. Haut. 292 ne me in laetitiam -a conicias. Cic. Deiot. 38 me . . . bene sperare non -a esse iussum. *cf.* Stat. Theb. 3, 25 linquere amicos purior Olenii -a (*i. fraudulenter*) gradus impulit astri. Vvlg. Iob 21, 34 quomodo igitur consolamini me -a (*κενά*)? *affectibus aliis commoveri*: Ter. Andr. 308 id loqui, quo magis libido -a incendatur tua. Varro rust. 2, 7, 8 equi -a cupiditate impulsi. Cic. Tusc. 3, 32 -a suscipi miseriam voluntariam. 3, 66 nil profici et -a *dolorem* esse susceptum (*cf.* 3, 82 aegritudinem). 3, 77 -a confici maerore, cum intellegas nil posse profici. Lvcr. 6, 33 volvere curarum . . . fluctus. Verg. Aen. 12, 826 inceptum -a submitte furorem (*fortasse ambigue, ut etiam significatio II A 2 perluceat*). Ov. am. 3, 14, 39 tunc amo, tunc odi -a, quod amare necesse est (*versus spurius*). met. 3, 500 -a dilecte puer. Ib. 419 -a tibi semper ametur. Liv. 8, 27, 11 nihil ultra, quam ut paeniteret -a, restabat. Phaedr. 3 prol. 60 gemas. Sen. Oed. 970 saevitque -a. Val. Fl. 1, 706 infremuit. Stat. Theb. 8, 456 miseratur. 9, 902 -a me dedignante. Tert anim. 34 p. 358, 27 interitum -a flevit (*cf.* Carm. epigr. 917, 12 [*Romae; saec. I*] desine iam -a . . . fletu te miseram totos exagitare dies). Vvlg. psalm. 38, 7 -a (*μάτην*) conturbatur. *promittere, praedicere, minari sim. -a ea, quae rata non fient*: Cic. Q. Rosc. 37 me hoc -a pollicitum esse. Ov. epist. 15, 15 nec te -a promiserit (Mart. 10, 26, 3. Hermog. dig. 46, 1, 65 -a promittunt, quia factum alienum inutiliter promittitur. Clavd. 5, 322. *cf.* Paneg. 2 [10], 11, 2 si non -a . . . repromittunt). Caes. civ. 3, 87, 7 quod de re tanta et a tam perito imperatore nihil -a confirmari videbatur (*cf.* Cvrt. 5, 4, 4 -a eum in Persidem . . . exercitum ducere affirmat). Ov. met. 15, 827 -aque erit illa minata servitura suo Capitolia nostra Canopo. Liv. 30, 28, 2 Q. Fabium haud -a canere (*i. praedicere*) solitum (Flor. epit. 3, 1, 18). Val. Fl. 5, 596 non -a magna superbo dicta volant. Sil. 1, 416 -a reditum sortes tibi saepe locutas (Vvlg. Ezech. 6, 10. Zach. 10, 2 [*ψευδῆ*]). Svlpicia sat. 33 -a uxori (Veneri *coni. Burmann*) mendaxque . . . dixisse probatur (Lact. epit. 41, 7 nec -a haec dicta sunt).

nota abundantiam (*cf. p. 1432, 15*): Lvcr. 2, 1060 temere incassum -aque coacta tandem cō⟨u⟩erunt (*v. vol. III p. 522, 29. cf. p. 521, 38 et* Sil. 2, 471 cassoque labore e sicco -a presserunt robore sucos). Apvl. met. 8, 16 nequicquam -a timorem illum satis inanem perfuncti (*cf. p. 1435, 33*). Itala Iob 20, 18 (Aug. in Iob p. 551, 17) in vanum et -a laboravit (*εἰς κενὰ καὶ μάταια*, Vvlg. *aliter*). Arnob. nat. 7, 26 p. 260, 20 -a illud *thus* inaniterque praestari (7, 27 p. 260, 30 Lact. inst. 5, 17, 16 Avg. util. cred. 6, 13 c. Cresc. 4, 1, 1 *al.*). Vvlg. Is. 30, 7 Aegyptus enim -a et vane auxiliabitur. *addas*: Lvcr. 4, 569 pars vocum . . . praeterlata perit -a diffusa per auras. Ov. trist. 1, 2, 13 verba miser -a non proficientia perdo. Sen. Thy. 721 non est preces perire -a passus. Cvrt. 9, 10, 16 cumque -a surdas aures fatigarent. *elliptice* (*cf. p. 1432, 4*): Catvll. 21, 7 omnia experiris. -a: nam *eqs.* Hirt. Gall. 8, 3, 4 hospitiis confisi . . . confugerant. -a: nam *eqs.* 8, 5, 3. Bell. Alex. 29, 5 sed id -a: namque *eqs.* Hor. sat. 2, 7, 115 teque ipsum vitas . . .; -a: nam *eqs.* carm. 3, 7, 21. 3, 13, 6 Cels. 7, 7, 6^{A} Mart. 10, 35, 1^{a} Flor. epit. 4, 11, 9 Capitol. Alb. 14, 4 Lact. epit. 32 (37), 3 *al.* Plin. nat. 30, 10 ut . . . infitientur; sed -a: hunc enim *eqs.* Plin. epist. 6, 25, 1 veniet; vereor, ne -a: suspicor enim *eqs.* 10, 39, 1. Prop. 3, 12, 37 nec -a, quia *eqs.* Porph. Hor. carm. 1, 3, 21—23 prospexerat . . . sed hoc -a, cum *eqs.* Macr. sat. 1, 13, 11 sed -a, quippe *eqs.* Sil. 16, 424 misitque citatos verbere quadrupedes, nec -a: aequare videtur. Plin. nat. 9, 90 illae se contrahunt, sed -a, discuneatae. 16, 144 Harpalum omni modo laborasse, ut sereret eam in Medis; -a. 17, 160 tenerrima ingeritur terra, sed in gracili solo -a. Plin. epist. 2, 5, 9 fortasse non -a, si modo *eqs.* (*cf.* paneg. 47, 4). Fronto p. 128, 4 N. -a sed (*loco lacunoso*). Itin. Alex. 34 sed enim -a id quidem. Spart. Sept. Sev. 21, 10 idque -a (*sequitur lacuna*).

2 *falluntur homines opinione, iudicio: -a i. q. temere, inaniter, iniuria, sine causa* (Hier. in Am. 3, 6 p. 321 Vall. -a . . . id est *ἀλόγως*. *cf. p 1433, 66*): Cic. Tusc. 1, 21 nihil esse omnino animum, et hoc esse nomen totum inane, -aque animalia et animantis appellari *eqs.* (Fronto p. 124, 9 N.). Hor. sat. 2, 3, 7 culpantur -a (Porph. quia non mereantur) calami immeritusque laborat . . . paries. Prop. 2, 12, 5 non -a ventosas addidit alas *Amori picto*. Qvint. inst. 6 pr. 13 -a mala omnia ad crimen fortunae relegamus. 7, 9, 14 -a praecipitur (Avg. civ. 1, 20). 10, 1, 56. 57 Horatius -a Tyrtaeum Homero subiungit? 12, 2, 5 affirmat (*cf.* Tac. ann. 6, 6 firmare). Tac. hist. 2, 90 abnuenti . . . nomen Augusti expressere, ut assumeret, tam -a quam recusaverat (*alii ad II 1 tra-*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

hendum putant). ann. 1, 30 nec -a adversus impios hebescere sidera. 3, 58 -a vulgatum dictitans non licere *eqs.* 11, 7 haud -a dicta princeps ratus (APVL. met. 6, 9 inepta ego -a filium dicam. impares enim nuptiae ... ac per hoc spurius iste nascetur. Socr. 20 p. 165 quae *vox* si *humana* foret, -a quaepiam, quin potius ... cuiuspiam vox diceretur. TERT. nat. 1, 5 *al.* PANEG. 7 [6], 17, 3). PAVL. sent. 4, 5, 1 -a liberis exhereditatis. APVL. met. 3, 4 non meo merito, sed ... fortuito tantam criminis invidiam -a sustinere. Plat. 2, 22 nec -a hic talis amator est turpium voluptatum. apol. 45 tu -a postulasti ...; ego non de nihilo postulo. 48 -a ... anquiritur. *al.* VOPISC. Aurelian. 36, 5 Aurelianum neque -a minari solere neque, si minaretur, ignoscere. LACT. inst. 1, 3, 24 non -a falluntur (5, 14, 1). 3, 11, 15 nec -a his praesentibus bonis reluctatur *virtus*, nisi quod *eqs.* IVST. 13, 1, 10 nec amici Alexandri -a regnum spectabant. OPTAT. 4, 1 p. 102, 2 -a calumniam factam. 7, 1 p. 163, 20 -a accusare. *al.* AMM. 15, 5, 18 Vrsicini, -a gravi iniuria lacessiti. 28, 6, 20 Tripolitanos -a queri. 28, 6, 30. 30, 4, 15 litigare -a quoslibet innocentes. HIER. epist. 21, 3, 3 -a argumentatus est (21, 22, 2). VVLG. exod. 20, 7 qui assumpserit nomen domini dei -a (*ἐπὶ ματαίῳ. cf. ibid.* in vanum. deut. 5, 11 [*ibid.* super re vana]). Ios. 7, 3 quare omnis populus -a vexabitur contra hostes paucissimos? Iob 2, 3 ut affligerem eum -a (*διὰ κενῆς*). 34, 12 deus non condemnabit -a (*ἄτοπα*). prov. 1, 11 abscondamus tendiculas contra insontem -a (*ἀδίκως*). 3, 30 (*μάτην*). 26, 2 maledictum -a prolatum (*ἀρὰ ματαία*). Col. 2, 18 -a (*εἰκῇ*) inflatus sensu carnis suae. AVG. un. eccl. 2, 3 se -a separaverunt ab unitate. civ. 8, 18 -a ... eis Apuleius ... hunc detulit honorem. 15, 23 p. 111, 24 D. non -a non sunt *scripta* in eo canone scripturarum. 20, 15 p. 442, 2 nec -a fortasse non satis fuit, ut diceret *eqs. al.* MART. CAP. 4, 409 VICT. VIT. 2, 96 *al.* *praesertim credere, opinari sim.*: OV. am. 2, 7, 13 temere insimulas credendoque omnia -a ... vetas (OCTAVIA 540 QVINT. inst. 1, 10, 15 GELL. 12, 1, 14. TERT. nat. 2, 3 p. 98, 23 -a vobis credi proposuit Varro. AMM. 26, 2, 4. VVLG. Iob 15, 31 non credet -a errore deceptus. I Cor. 15, 2 [*εἰκῇ*]). *nota ambiguitatem significationis*: CATVLL. 77, 1 Rufe mihi -a (*i. sine causa, iniuria*) ac nequiquam credite amice — -a (*i. sine eventu*)? immo magno cum pretio atque malo. SEN. contr. 10, 1, 10 propter quas *causas* possem decipi et de te aliquid -a suspicari (*cf.* SVET. Nero 35, 5 suspectum se -a). PLIN. nat. 2, 221 haut -a spiritūs sidus lunam existimari (COD. Iust. 5, 11, 1 [*a. 231*]). TAC. ann. 16, 14 non -a ratus (APVL. mund. 38 arbitrabitur). SVET. Otho 9, 3 ut multi, nec -a, opinantur. FIRM. err. 2 p. 5, 22 putas (COD. Iust. 8, 19, 1 [*a. 209*]). *sim.*: LIV. 42, 42, 9 aut -a clementiae gravitatisque vestrae fama volgata ... est, si *eqs.* CELS. 8, 4, 2 ne ... opinionem fracti ossis -a faciat. *magis spectatur consilium, propositum i. q. inconsulto, sine fine*: CIC. fin. 2, 36 -a iudices solent addere *eqs.* nat. deor. 1, 92 ea *membra* -a habebit deus (ARNOB. nat. 3, 9 p. 117, 19). div. 2, 125 nec -a ac sine causa quid facere dignum deo est ... aut -a somniorum significatione utitur. CAES. civ. 3, 92, 3 neque -a antiquitus institutum est, ut signa undique concinerent. MANIL. 2, 235 nec quicquam rationis eget -ave creatum (AVG. civ. 12, 28 p. 556, 4 D. quid ... quamvis eius causa lateat, -a gignitur?). SIL. 7, 22 raptim mutata Latinis imperia haud -a. TAC. ann. 3, 33 haud ... -a placitum. 13, 27 non -a maiores ... libertatem in communi posuisse. APVL. Plat. 1, 15 lienem ... iocineri non -a esse finitimum, ut eius redundantiam ... relevet. FRONTO p. 139, 9 N. ne -a neve temere verborum strues acerventur. VLP. dig. 12, 2, 3 pr. non -a adicitur *eqs.* ARNOB. nat. 3, 9 quod sit -a atque inaniter fabricatum (*cf.* 5, 39 -a atque inaniter [*ed. Vrsin.*] fieri nec habere ... causas). IVST. 2, 10, 15 nec -a missas *epistulas.* *nota abundantiam* (*cf. l. 56*): CIC. Arat. 32 -a temere (*Arat. 260 μάλ' αὖτως*) a vulgo ratione sine ulla septem *stellas* dicier. OCTAVIA 245 tela cur -a iacis invicta totiens temere regali manu? in tam nocentem dextra cur cessat tua? IREN. 2, 14, 8 -a autem et prout evenit (*gr. εἰκῇ δὲ καὶ ὡς ἔτυχε*) credi volunt. OCTAVIA 275 utinam *fama* falso credita perdat -a totiens iactata fidem. CLAVD. 26, 381 hinc animo -a tumuistis inani. *elliptice* (*cf. l. 34. 40*): PAVL. FEST. p. 152 'magnificius' idem ipse *Cato* pro magnificentius dixit, et non -a: nam positivus eius magnifice est. QVINT. inst. 9, 3, 60 hanc quidam aposiopesin putant; -a: nam *eqs.* SOL. 15, 31. MACR. sat. 5, 18, 4 neque id -a. nam causa quoque eius rei ... relata est. *cf.* LACT. inst. 2, 1, 17. SEN. contr. 9, 5 (28), 12 timuisse se de puero. ⟨nec⟩ -a, inquit: duos occiderat noverca. PLIN. nat. 18, 29 in agro quaestuosissimam iudicat vitem; non -a, quoniam *eqs.*; proxime hortos irriguos, nec id falso. SOL. 27, 35 raro in adversum contuentur, nec -a, cum *eqs.* PANEG. 12 (2), 22, 1. VICT. VIT. 3, 55 nulla prorsus gutta de caelo profluxit: nec -a, sed vero et iusto iudicio dei.

B *cum nominibus*: 1 *sine effectu*: CIC. Phil. 2, 89 o mea -a semper verissima auguria rerum futurarum! VERG. Aen. 2, 348 fortissima -a pectora (5, 389 *ubi* SERV. *et* CLAVD. DON. -a *ad* tolli *trahunt*). HOR. sat. 2, 2, 98 -a mortis cupidum, cum derit ... laquei pretium. carm. 1, 24, 11 tu -a pius heu non ita creditum poscis Quintilium deos (OV. met. 5, 152). OV. met. 5, 91 expertem -a belli et neutra arma secutum. SEN. epist. 114, 24 gaudent, ut solet populus largitione nocitura -a plenus. STAT. Theb. 9, 205 modo -a armiger. MART. 5, 25, 11 o -a locuples! PANEG. 5 (8), 6, 2 mare -a reciprocum. CLAVD. 26, 179 -a rapidum ... Aliacmona. SVLP. SEV. chron. 2, 51, 1 -a callidus. DRAC. laud. dei 2, 628 -aque maritus. CORP. XIII 1986 iuvenis ... omnium numinum -a cultoris, qui hac aetate obit.

2 *sine causa, temere*: VERG. Aen. 11, 715 vane Ligus -aque animis elate superbis. APVL. Plat. 2, 22 nec -a hic talis amator est turpium voluptatum. VVLG. prov. 24, 28 ne sis testis -a (*ψευδὴς μάρτυς*) contra proximum tuum.

syn. et iuxta posita (cf. Ed. Wölfflin, Archiv 2 [1892] 5sqq.): *ad I A 1*: errare (APVL. apol. 19). *ad II A 1* (*cf. p. 1434, 45*): casso (GREG. TVR. Mart. 2, 25), incassum, sine causa (OPTAT. 2, 25 p. 63, 5 HIER. epist. 50, 1, 3 *al.*), inaniter, inutiliter (HERMOG. dig. 46, 1, 65), nequiquam (LIV. 22, 20, 8 HIER. epist. 50, 1, 3). *ad II A 2*: sine causa (CIC. div. 2, 125 *al.*), sine ulla ratione, inaniter, falso (PLIN. nat. 18, 29), de nihilo (APVL. apol. 45), temere (PLANC. Cic. epist. 10, 9, 1 *al.*). *opp.*: *ad II A 1*: cum damno (TAC. ann. 12, 45), ob rem (SALL. Iug. 31, 5), prospere (*cf.* SALL. Iug. 93, 1). *ad II A 2*: merito (APVL. met. 3, 4), recte (ARNOB. nat. 7, 27 p. 260, 30).

deriv.: frustro(r).

frustrābilis, -e [*a* frustrari. *Th.*]. *i. q. vanus, irritus*: ARNOB. nat. 2, 22 capiatne res fidem an sit leviter credita et -i expectatio⟨ne⟩ praesumpta. 6, 22 resque alias agere libidinis vacuae imaginatione -es (frustab- *trad.*).

frustrāmen, -inis *n.* [*a* frustrari. *Th.*]. *i. q. error, falsitas*: LVCR. 4, 817 nos in fraudem induimus -is ipsi.

[**frustrārium**: in vanum GLOSS. V 548, 4.]

frustrātim *v.* frustatim.

frustrātio, -ōnis *f. a* frustrari. GLOSS. *ματαιότης. ματαιολογία ὑπέρθεσις.* vanitas. *legitur inde a* PLAVTO CIC. LIV., *plur. apud* PLAVT. TAC. APVL. IVST.

i. q. actus frustrandi: *accedit interdum genet. subi. vel explic.*: 1 *de personis (rebus) fallentibus i. q. actus decipiendi, fraus, deceptio, circumventio, mendacium*: PLAVT. Amph. 875 in horum familiam -em hodie iniciam maxumam. Most. 1151 optumas -es dederis in comoediis. LIV. 27, 47, 6 tantae rei -e Hannibalem elusum (*praeit* castra ... errorem faciebant). AFRIC. dig. 10, 3, 9 si sine dolo malo et -e id faciat. GAIVS dig. 50, 16, 233 pr. calumniatores appellati sunt, quia per fraudem et -em alios vexarent litibus. LACT. mort. pers. 48, 7 postposita omni -e (*Euseb. hist. 10, 5, 9 ἀμελείας*) atque ambiguitate. DON. Ter. Ad. praef. 3, 4 secundam -em per Syrum factam. CASSIAN. conl. 21, 34, 3 *ne* -em legalium praeceptorum credatis esse licentiam vitiorum. *strictiore sensu i. q. sustentatio, dilatio, procrastinatio maxime per fraudem facta* (*praesertim in rebus iudiciariis*): LIV. 3, 24, 1 clamant fraude fieri, quod foris teneatur exercitus; -em eam legis tollendae esse. 25, 25, 3 cum ... dilatus per -em esset (IVST. 9, 6, 8 variis -bus). 38, 25, 7 -o Gallorum eo spectabat, primum ut tererent tempus ... deinde quod ... insidiabantur. TAC. hist. 1, 73 variis -bus ... periculo exempta est. AFRIC. dig. 17, 1, 37 neutri eorum -o sua prodesse debet. PAPIN. dig. 22, 1, 3, 4 non oportere -em impunitam esse. VLP. dig. 36, 4, 5, 20 -o non debet ... nocere. MARCIAN. dig. 35, 2, 89, 1 qui -is causa beneficium legis Falcidiae imploravit. APVL. apol. 68 variis -bus nuptias eludit. ARNOB. nat. 2, 14 p. 59, 12 *animae* ad nihilum redactae interitionis perpetuae -e vanescunt. COD. Theod. 11, 36, 3 (*a. 320/6*) ne ... interpositis a praeiudicio appellationibus vel moratoriis quibusdam -bus interiectis litigia protrahantur. 12, 1, 33 (*a. 342*) omni privilegiorum vel originis vel cuiuslibet excusationis alterius -e submota (*i. intercessione cf.* 12, 1, 38 [*a. 346*]). *de personis deceptis i. q. error*: QVINT. inst. 2, 20, 3 grana ciceris ex spatio distante missa in acum continuo et sine -e inserebat. TERT. anim. 17 p. 324, 27 nulla sensuum -o causa carebit.

2 *de rebus ad irritum deductis fere i. q. spes vana, labor incassus, eventus malus*: VARRO rust. 1, 5, 6 sine successu ac bono eventu -o est, non cultura (*cf.* PS. RVFIN. in Os. 2, 12 cum culturae sedulitatem iugis fuerit consecuta -o). PLANC. Cic. epist. 10, 23, 5 quo magis me petiverunt, tanto maiorem eis -o dolorem attulit. COLVM. 11, 1, 14 animus nec praemium iucundius quam fructum libidinis, nec supplicium gravius quam -em cupiditatis existimat. PLIN. nat. 28, 5 egregia ... -e, si non prosit. TERT. patient. 8 p. 14, 14 adversarii ... -e oblectatus (*syn.* amissione fructus sui). anim. 1 p. 299, 17 necessaria praesumptione ad iniuriae -em. PS. RVFIN. in Os. 2, 8 votorum ... -e perterrita *mulier* (*cf.* 4, 16 *al.*). AVG. c. Iul. op. imperf. 2, 167 neque enim confutabit spem nostram aeternorum -o commodorum. CLAVD. MAM. anim. p. 187, 20 sine hoste pugnare cassa contentio et virium -o *est.*

frustrātor, -ōris *m. a* frustrari. *is qui frustratur, decipit, praecipue in rebus iudiciariis fallendi causa moras nectit* (GLOSS. inlusor, deceptor. *ὑπερθετικός*): PAPIN. dig. 3, 5, 30 (31), 2 litem ... a reo desertam -is amicus ultro egit *eqs.* TRYPH. dig. 43, 16, 19 plus quam -r debitor constitutus es. SYMM. epist. 31, 3 quaeso ... ut ... evagari ulterius -em tot iudicum non sinatis.

frustrātōrius *a* frustrari. *i. q. vanus, fallax*: TERT. anim. 47 somnia etsi interdum vera et gratiosa ... quanto magis vana et -a. ARNOB. nat. 7, 12 fortasse aliquid dicant magnum nec quod auribus debeat -is (*i. incuriosis*), levibus et contemnentibus sumi. *speciatim in re iudiciaria i. q. frustrationes, moras per fraudem efficiens, moratorius*: MOD. dig. 22, 1, 41 pr. -am morandi causa appellationem interpositam. COD. Theod. 11, 36, 1 (*a. 314*) moratorias dilationes

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-asque non tam appellationes quam ludificationes admitti non convenit. COD. Iust. 7, 61, 1, 2 (*a. 319*) sine aliqua -a dilatione (GREG. M. epist. 6, 11). COD. Theod. 11, 36, 4 (*a. 339*) -a provocatio minime admittatur (11, 36, 9 [*a. 353*]). GREG. M. epist. 6, 34 -a excusatione postposita.

adv. **frustrātōriē**. LEO M. epist. 28, 2 -e (*i. falso; gr.* *ματαίως*) loquens.

frustrātus (-ūs), -uī *a* frustrari. *i. q. deceptio, illusio, ludibrium*: PLAVT. Men. 695 frustra me ductare non potes. aliam posthac invenito quam habeas -i (SYMM. epist. 2, 72 [71] id si ita est neque me opinio -i habet). NON. p. 6, 21 a calvis mimicis, qui sint omnibus -i.

frustrātus, -a, -um *v. p. 1440, 36 sqq.*

✖**frustro**, -āvī, -ātum, -āre *et* (*prius*) **frustror**, -ātus sum, -ārī [*a* frustra *ductum esse videtur. Th.*]. *de formis*: DIOM. gramm. I 400, 16 plura . . . verba quae vulgo passivo more declinamus apud veteres diversa reperiuntur enuntiata declinatione. -o, quod vulgo -or recte dicimus, id est decipio. PRISC. gramm. II 379, 10 multa *verba* antiqui tam activa quam passiva significatione protulisse inveniuntur... -or. GRAMM. suppl. 182, 16 apud doctissimos magistros Augustinum, Hieronymum et alios reperitur activum -o, -as. *legitur* -or, -atus sum *vi mediali apud*: PLAVT. ENN. TER. CIC. CATVLL. LVCR. BELL. Alex. SALL. NEP. VERG. HOR. TIB. OV. LIV. VAL. MAX. SEN. dial. CVRT. COLVM. MELAM PLIN. nat. VAL. FL. SIL. FRONTIN. TAC. PLIN. epist. SVET. ICTOS APVL. TERT. *necnon raro apud posteriores. vi passiva in stirpe praesentis*: LABER. mim. 143. SALL. Iug. 58, 3 (*pass. pro reflex.*). MANIL. 2, 486 (*v. p. 1438, 23*). SIL. 8, 300 PS. APVL. Ascl. 24 ARNOB. nat. 1, 46. 7, 19 DON. Ter. Phorm. 332 AVR. VICT. Caes. 33, 26 SCHOL. Cic. Bob. p. 90, 25 St. HEGES. HIER. RVFIN. AVG. *al. gerundiv.*: LIV. 22, 16, 6 ICTI TERT. *al. in stirpe perfecti*: SISENNA hist. 102 (*v. p. 1439, 29*). GRATT. 320 VELL. CELS. 2, 6, 17 (*v. p. 1439, 35*) COLVM. 4, 25, 3 LVCAN. 5, 225 VAL. FL. 5, 274 SIL. STAT. FRONTIN. FLOR. APVL. TERT. *et saepe apud posteriores. part. perf. pass. v. p. 1440, 36. inf. fut. pass.*: AVR. VICT. Caes. 28, 6. *inf.* -arier: PLAVT. Curc. 331. -o *formis activi* (NON. p. 473, 15 -o pro -or): [PLAVT. Bacch. 548 *coni. edd.*] POMPON. Atell. 79 CAES. or. frg. Diom. gramm. I 400 [LIV. 7, 38, 9 *codd. mell.*] ITALA Iudith 9, 11 (Lucif. non parc. 10 p. 231, 8) TERT. nat. 2, 17 p. 132, 10 EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 17, 1 HIER. epist. 1, 8, 2 VVLG. Sirach 23, 13 AVG. util. cred. 3, 9 doctr. christ. 3, 8, 12 CAEL. AVR. acut. 3, 4, 29 FVLG. RVSP. ad Thras. 1, 7 CASSIOD. in psalm. 131, 11 IORD. Get. 63 GREG. TVR. Franc. 5, 3. *in libris nonnusquam scribitur* frusto. *de significatione* (*cf. l. 18*): GLOSS. *ματαιῶ*. -atur eluditur aut eludit. seducit, decepit. decipitur. -etur fallat, decipiat. -are circumvenire, decipere. -atus est fefelsit, elusit, inlusit. -atus deceptus, exinanitus. DON. Ter. Phorm. 332 illuditur id est -atur. *cf.* PAVL. FEST. p. 27 illicere et oblectare id est -antem inducere. [*dub.*: NEP. Chab. 1, 2 *Chabrias* Agesilaum . . . ⟨eo -atus est, quod *add. Fleckeisen*⟩ . . . loco vetuit cedere. OV. rem. 699 Dulichio †furiali (*codd.* -ari *Ehwaldt cf. p. 1439, 80*; furari *Housman*; furialis *vulgo*) more sagittas. EXVP. 7 milites -ati omnibus (*Burnouf*, frustrationis *cod.*, -ati donis *Bursian*, -ati omni spe *Kunze*). AVG. epist. 209, 3 nos . . . ille . . . resistendo -vit (*codd. plur.*, destituit *U in ras.*).]

I ***absolute:*** *frustratur aliquis, i. q. morari, per fraudem moras nectere, tergiversari maxime in rebus iudiciariis* (GAIVS dig. 50, 16, 233 'si calvitur': et moretur et -etur): PLAVT. Curc. 331 noluit -ier. ACC. trag. 66 †tanta ut -ando lactans vanans protrahas. CIC. Att. 12, 18, 3 Cocceius vide ne -etur. BELL. Alex. 71, 1 Pharnaces . . . lentius agere, decedendi diem postulare longiorem, pactiones interponere, in summa -ari coepit. GAIVS dig. 4, 6, 25 qui non -andi gratia id faceret, sed quod multitudine rerum distringeretur (PAPIN. dig. 40, 5, 22, 2). VLP. dig. 38, 17, 2, 27 nisi forte cum -retur (*cf.* 38, 17, 2, 24 cunctaretur). PAVL. dig. 4, 6, 24 qui conventi -antur et qualibet tergiversatione ... efficiunt, ne cum ipsis agi possit. PANEG. 12 (2), 38, 4 ne poenam -ando differret. CAPITOL. Max. Balb. 14, 4 primum -atus est. *accedit infinit.*: MACER dig. 49, 5, 4 causam agere -atur. COMM. apol. 505 quod ipsum si cupiunt facere -antes (*i. mentiti?*) in ore, ipsi se subsannent. VVLG. Sirach 23, 13 si -verit (*πλημμελήσῃ i. deliquerit?*) *vir multum iurans*, delictum illius super ipsum erit; si dissimulaverit *eqs.* *frustratur aliquid, i. q. fallere spem alicuius, non succedere, non prodesse*: SEN. dial. 5, 1, 5 *ira* sive successit, superba, sive -atur, insana. PLIN. nat. 31, 38 -ante diligentia. CYPR. eleem. 22 voluptatum -antium vanitate. PRVD. apoth. 640 -antia dona dederunt.

II ***aliquem:*** 1 *i. q. fallere, circumscribere, decipere aliquem*: **a** *subi. homines*: PLAVT. Amph. 830 nescio quis praestigiator hanc -atur mulierem. Asin. 727 hominīs Salus -atur et Fortuna. ENN. sat. 59 *v. p. 1429, 48*. LABER. mim. 143 -amur irridemur. CAES. or. frg. Diom. gramm. I 400 non -bo vos, milites. TIB. 2, 5, 15 Romanos numquam -ata Sibylla. OV. rem. 767 nisi dux operis vatem -atur Apollo. LIV. 1, 47, 5 quid -aris civitatem? 2, 31, 9 neque -bor ultra cives meos neque ipse frustra dictator ero. 6, 30, 4 qui eos hostis Latinus pro milite Romano -atus erat. 22, 16, 6 ludibrium ... ad -andum hostem commentus. 22, 41, 9. 38, 14, 11 ludificatio ... cum per legatos -reris nos. VELL. 2, 87, 1 -atis custodibus (*aliter p. 1439, 7*). SIL. 17, 545 -atum *Hannibalem* duxit in arva diversa *simulacrum Scipionis*. TERT. adv. Marc. 5, 3 p. 575, 14 -andi erant falsi fratres. CYPR. GALL. gen. 957 Iacobus . . . -atus virgine pacta (*cf.* VVLG. gen. 29, 25 imposuisti mihi). ITALA Ier. 2, 5 (Lucif. non conv. 8 p. 16, 7) abierunt post supervacua et -ati sunt (*ἐματαιώθησαν*, VVLG. vani facti sunt). psalm. 131, 11 (Cypr. testim. 2, 11) iuravit dominus ipsi David veritatem et non -bitur eum (*cod. A*, reprobavit eam *codd. mell.*; VVLG. eam. LXX *ἀθετήσει αὐτήν*). CYPR. epist. 55, 28 o -andae fraternitatis irrisio! IREN. 3, 23, 4 *deum. al. pro obi. sunt partes corporis vel animus*: POMPON. Atell. 79 miseret me eorum, qui sine frustis ventrem -arunt suum. LVCR. 4, 972 cetera sic studia atque artes plerumque videntur in somnis animos hominum -ata tenere (*cf.* GERM. frg. 4, 162 si cura sagacem non -at⟨a⟩ animum certo me limite ducit). OV. hal. 22 *oculos* -ata *sepia* sequentis (*cf.* APVL. met. 2, 22. *sim.*: VELL. 2, 43, 2 -atum esse visum suum [HIL. trin. 3, 5]. APVL. Socr. 11 p. 145 *daemonia* tenuia usque adeo, ut radios omnis nostri tuoris ... subtilitate -entur). *accedit abl.*: LIV. 2, 15, 5 nec Tarquinios spe auxilii, quod nullum in me est, -bor (23, 13, 5. CVRT. 4, 11, 22 *obi. supplendo*. AVR. VICT. Caes. 40, 30 SCHOL. Cic. Bob. p. 90, 25 St.). 9, 23, 11 non -bor ego vos castra hic relinquendo. 27, 44, 9 quem *Neronem* ... conscribendis fallacibus condicionibus pacis -atus *Hasdrubal* elusisset (*cf.* SIL. 15, 791). MANIL. 2, 486 *Aries* -atur amando Taurum (*i. fraudulenter amat. cf.* 2, 487 Lanigero qui fraudem nectit; *alii* -atur *passive explicant i. decipitur*). CVRT. 3, 8, 11 etiam valitudinis simulatione -ari suos milites. VAL. FL. 7, 162 istum, quo me -atur, amorem. AMM. 24, 2, 4 sunt temptamento -ati. *additur acc. relationis*: VAL. FL. 5, 274 primaque ... -atus proelia. *fallere sese ipsum: reflexive*: PLAVT. Bacch. 548 [atque] ei se cum -antur, -ari alios stolidi existumant (*cf.* CIC. ac. 2, 65. RVT. LVP. 1, 4 cum ceterorum opinionem fallere conaris, tu tete -aris). TER. Eun. 14 ne -etur ipse se (SCHOL. Ter. p. 95, 11 ne decipiat semet ipsum, ne fraudetur). NEP. Hann. 2, 6 cum quidem bellum parabis, te ipsum -beris, si non me in eo principem posueris. HOR. sat. 2, 3, 32 o bone, ne te -ēre! VAL. MAX. 1, 7 ext. 5 -atus est enim se ipse nepotis felicitatem ... impedire conando. PLIN. nat. 18, 253 quisquis aestivos fructus ante illas severit, ipse -bitur sese. TAC. ann. 15, 4 raris sagittis ... semet -atur (*sc. se quid effecturum ratus*). *passive* (*pro reflex.*): SALL. Iug. 58, 3 pauci in pluribus minus -ari (*i. tela frustra mittere*. HEGES. 4, 2. *cf.* COLVM. 4, 25, 3 si -atus est ... pluribus ictibus stirpem vulnerat. STAT. Theb. 6, 726 casu -ate [-ante *P*] sinistro [*nisi ad p. 1439, 18 referre malis*]). SIL. 8, 300 si ... credis ..., -aris, Paulle. Ausonium *eqs.* (*Luc. Müller*, -aris, P., Ausoniam *vulgo*). *aliter i. q. frustra conari, experiri*: AMM. 31, 4, 6 conquievisse -atos *numerando*. *additur abl.*: CASSIOD. Ios. c. Ap. 1, 217 veritate ... antiquarum causarum -ati sunt (1, 218 *al.*). *acced. praepositiones*: TERT. resurr. 24 p. 59, 25 -ati circa veritatem. adv. Marc. 3, 8 p. 389, 8 credam ei de interiore substantia, qui sit de exteriore -atus? (*cf. l. 12*).

b *subi. res*: TER. Andr. 374 saepe iam me spes haec -atast (*cf.* GLOSS. V 534, 3 *p. 1430, 23*. LENT. Cic. epist. 12, 14, 1 SALL. Iug. 101, 3 LIV. 26, 39, 23. 33, 5, 2 *obi. supplendo*. APVL. met. 1, 5 VVLG. Iob 40, 28 CARM. epigr. 1170, 13. *incertum an reflexive*: VELL. 2, 21, 2 -atus spe continuandi consulatus. AVSON. 267, 1 AMM. 22, 6, 4. 28, 6, 7. PAVL. PELL. 489 PRISC. Anast. 92). TER. Ad. 621 satis diu dedisti verba [nobis]: sat[is] adhuc tua nos -atast fides (SCHOL. decepit). CATVLL. 64, 115 ne labyrintheis e flexibus egredientem tecti -retur inobservabilis error. LVCR. 4, 571 pars *vocum* ... -atur imagine verbi (*obi. supplendo*). VERG. Aen. 6, 493 inceptus clamor -atur hiantīs *umbras* (SERV. *ad l.* decipit clamare cupientes. GLOSS. IV 443, 24 destituet). LIV. 2, 31, 7 quae *praeparata* non modo plebem, sed ipsum etiam dictatorem -rentur. 2, 40, 4 nisi me -antur ... oculi. 36, 25, 6 nec eum opinio est -ata (*cf. p. 1439, 29*). 41, 2, 4 lux ... -ata Romanos. LVCAN. 5, 225 nec te vicinia leti territat, ambiguis -atum sortibus. SIL. 2, 460 -ataque (*sc. se*) litora ponunt. 3, 519 qua ... lubrica -atur canenti semita clivo (*sc. ingredientes*). 4, 576 haurit subsidens fugientum corpora tellus infidaque soli -ata voragine sorbet. ITALA Ier. 23, 16 (Cypr. unit. eccl. 11) visiones cordis eorum -antur eos (*ματαιοῦσιν*, VVLG. decipiunt vos).

2 *fallaciis, fraudibus detinere, demorari, differre, occupare aliquem: in re militari*: LIV. 27, 42, 11 Numidae ... -atique aliquamdiu hostis (*cf.* 31, 38, 10). FRONTIN. strat. 2, 3, 3 -ato robore exercitus. 2, 5, 34 pugnaque eum -retur. 3, 11, 5 ignibus factis Lacedaemonios, quasi maneret, -atus. VIR. ill. 42, 6. *bestias in certamine gladiatorio*: TERT. apol. 16 quidam -andis bestiis mercennarius noxius. *latiore sensu i. q. pulsare, fugare aliquem*: IORD. Get. 312. 313 unde pari tenore -atus fugatusque. Rom. 356 piratico Marte concertans -atus est. *nescio an inde explicandum*: SCHOL. Stat. Theb. 7, 256 Orionem ipsius Dianae sagittis fuisse -atum (*nisi mavis coni. Klotzii* prostratum). *in rebus iudiciariis* (*cf. p. 1437, 55*): AFRIC. dig. 3, 3, 78 qui actorem -ando efficiat, ne ad exitum controversia deducatur. APVL. flor. 18 p. 88 callide nectendis moris -ari magistrum. *varia*: PLAVT. Most. 589 multos me hoc pacto iam dies -amini. IVST. 8, 3, 9 variis dilationibus -ati. 23, 2, 2 *legatos*. AVR. VICT. Caes. 40, 2 ad -andos insequentes. AMM. 23, 5, 6 alimentorum augmen-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

tum exhibere pollicitus casu impediente -atus (*i. prohibitus*) est. *detinere, prohibere aliquem ab aliqua re*: HYD. chron. II p. 31, 200 Maiorianus ita a sua ordinatione -atus ad Italiam revertitur. GREG. TVR. glor. conf. 102 nec ullus -etur ab exequiis meis. Mart. 2, 60 me non -ari a voto. 3 praef. p. 632, 16. *c. nudo abl.*: CASSIOD. var. 10, 28, 4 -etur ausibus suis.

3 *i. q. fallendo evadere, effugere, latere*: LIV. 2, 13, 6 Cloelia virgo . . . -ata custodes. TAC. hist. 2, 51 Verginius per aversam domus partem furtim digressus irrumpentes -atus est. ann. 3, 42 incertis latebris victores -atus. 4, 45 per derupta et avia sequentis -atus est. neque diu fefellit (*cf.* APVL. met. 7, 2 quo velocius -atis insecutoribus procul ac procul abderet sese). *adde*: FRONTIN. strat. 1, 5, 14 angustias noctu eruptione facta cum -atus esset Decius. SOL. 1, 8 *Cacus* -atus vincula.

4 *i. q. spernere, respuere, reicere aliquem*: IREN. 4, 6, 1 quum et -entur verbum eius *dei*. 4, 8, 1 -antes et blasphemantes deum. IORD. Get. 63 legationem.

5 *i. q. fraudare, privare fraude (interdum vi) aliquem (cf. p. 1438, 41. 1440, 49)*: *qua quis re orbetur, exprimitur abl.*: PORPH. Hor. sat. 2, 3, 69 pecunia[m] a faeneratore accepta[m] . . . consignatores -bitur. AVR. VICT. Caes. 26, 6 *praemiis* -atos se milites angebantur (*cf.* 33, 26). COMMENT. Lucan. 6, 363 -atus est coniunctione eius. RVFIN. hist. mon. 7 p. 414^{C} omni auxilio -ati (*i. destituti, diffisi*). FVLG. RVSP. ad Tras. 1, 3 inquisitio veritatis . . . desiderato non -atur effectu. *praep.* a b: GREG. TVR. Franc. 1, 48 deus . . . noluit urbem Toronicam a proprio -ari patrono.

III ***aliquid***: **1** *i. q. ad irritum deducere, in vanum redigere, cassare, maxime actiones vel affectus hominum (subi. res l. 31. 32 al.)*: SISENNA hist. 102 opinione (*i. spe*) -ata. CATVLL. 66, 16 parentum -antur falsis gaudia lacrimulis. VERG. Aen. 12, 95 o numquam -ata voeatūs, hasta, meos! LIV. 7, 38, 9 militarem impetum (VAL. MAX. 3, 8, 2 -ari et eludere [AMM. 24, 4, 15]). 8, 38, 4 *ignes* conspectum hostium -rentur (*cf.* APVL. met. 10, 4). 37, 7, 2 si dare vere pacem, non tantum ostendere, -antes spem miserorum, vellent (CELS. 2, 6, 17 siquidem etiam spes interdum -atur et moritur aliquis, de quo medicus securus primo fuit [*an ad II 1 b trahendum? antecedit*: cum . . . interdum fallat *medicina*. si quid . . . decipit]. COLVM. 11, 1, 30 turbatus operis ordo spem totius anni -atur. PLIN. nat. 10, 103 spemque -ans *perdix*. PLIN. epist. 8, 18, 3. SVET. Aug. 75 spem mercantium vel -ari vel explere. SYMM. or. 4, 6. *cf.* PLIN. epist. 2, 10, 2 longa expectatio est, quam -ari adhuc et differre non debes. APVL. apol. 25 ENNOD. epist. 2, 18, 2 p. 59, 16). VAL. MAX. 7, 6 ext. 3 obsidionem Cn. Pompei -antes. CVRT. 6, 5, 16 arborum rami . . . lento vimine -bantur ictus (SCHOL. Stat Theb. 2, 540 HIER. epist. 1, 8, 2 *cf. p. 1438, 40*). COLVM. 1 praef. 22 ne . . . laboremque -etur (1, 4, 5 quoniam nec laborem nec sumptum -atur effectus. *cf.* 12, 1, 5 ne diurna cessando -entur opera. FVLG. RVSP. rem. pecc. 2, 8). 1, 1, 2 cum imprudenter facta opera -antur impensas. 6, 36, 3 saepe iudicium probantis -atur experimentum. MELA 3, 43 rabiem appropinquantium astu -urus. TAC. hist. 1, 58 saevitiam militum . . . saepius approbat, raro simulatione vinculorum -atur. ann. 1, 26 nomine Augusti desideria legionum -ari. APVL. met. 7, 26 nequaquam promissum suum -atus (*i. promisso non destitit. cf.* FVLG. RVSP. epist. 1, 5, 11 ad -andae licentiam promissionis CASSIOD. in psalm. 131, 11 -are est . . . in irritum promissa deducere. *sim.*: GREG. TVR. Franc. 5, 3 non -vi iuramentum meum). PS. APVL. Ascl 24 omnis eorum sancta veneratio in irritum casura -bitur. TERT. nat. 2, 7 p. 108, 1 libidinis -atae dolore. scorp. 14 in occasione -andi martyrii. adv. Marc. 1, 26 p. 327, 8 quando offensa comes sit -atae voluntatis (p. 327, 11). apol. 5, 7 *leges* Troianus ex parte -atus est (SYMM. epist. 10, 31, 2 *syn* elusit. COD. Theod. 12, 6, 2, 1 [*a. 325*]. *cf.* 12, 1, 110 [*a. 385*] quae iussa sunt). IREN. 1, 28, 1 -antes (*gr.* ἀθετοῦντες) antiquam plasmationem. CYPR. epist. 6, 1, 2 morte -ata de camino ignis incolumes exierunt *tres pueri*. ARNOB. nat. 1, 46 actiones. AVR. VICT. Caes. 17, 8 *veneni* vis -ata per cibum. PS. AVR. VICT. epit. 34, 3 responsa. ORIGO Const. 5, 15 chron. I p. 8, 30 *al.* RVFIN. hist. 2, 23, 1 -atas insidias vident (ἐλπίδος . . . ἀποπεσόντες). AVG. anim. 2, 10, 13 ut eius (*sc. dei*) aut praedestinatio -retur aut praescientia falleretur. civ. 21, 3 p. 491, 5 D. -ata cupiditas. *al.* CAEL. AVR. chron. 2, 9, 118 -antur (*i. hebetantur*) . . . illatae qualitates. ENNOD. epist. 4, 21, 2 p. 114, 1 ne petitionem meam negatus -etur effectus. *dub. interpretationis*: RVFIN. hist. 9, 8, 8 ut nonnumquam . . . aliquis . . . dum manum conatur extendere . . . in medio conatus invalidi ictu (ictus *P*) -ante concideret. *aliquid alicui*: AVG. civ. 10, 9 p. 416, 23 D. -atos sibi esse successus. *res corporeas*: MELA 2, 108 *Euripos* adeo immodice fluens, ut ventos etiam ac plena ventis navigia -etur. ITALA Iudith 9, 11 (Lucif. non parc. 10 p. 231, 8) cogitaverunt -are (βεβηλῶσαι, VVLG. violare) sancta tua (*cf.* GREG. TVR. Iul. 19 ad adiutorium -ati sacramenti). HEGES. 2, 15, 6 in confertos missa telorum vis haut facile -ari (*sim.*: HIER. c. Lucif. 13 ante . . . quam *sagitta* obice clypei -etur. *cf. p. 1437, 49 et 1438, 40*). CAEL. AVR. acut. 2, 37, 213 lucernae flamma marcescens olei multa infusione -atur (*i. extinguitur*). ENNOD. opusc. 1, 28 p. 269, 8 muris . . . nullo ariete -andis.

2 *i. q. per fraudem demorari, differre, procrastinare, tardare, protrahere aliquid*: TAC. ann. 16, 8 appellato principe instantem damnationem -ati. VLP. dig. 4, 6, 26, 6 si . . . tempus -atus est (CLAVD. 22, 141 non tempora somnus agendi -atur. *cf.* TERT. apol. 46, 8 Thales . . . commeatus deliberandi saepe -atus). 5, 1, 3 -andae actionis causa latitare. PANEG. 7 (6), 12, 2 natio perfugiis silvarum et paludium bellum solita -ari. *nescio an huc pertineat*: SALL. or. Macri 19 ignaviam (*Orelli,* ignam *cod.*) cuiusque tenuissima[s] spes -atur (*i. protrahit*).

3 *i. q. scriptis, argumentis refutare, refellere, debilitare, negare, infirmare aliquid* (GLOSS. -antes: adnullantes vel evacuantes. non -bitur: non reprobabitur): TERT. adv. Marc. 4, 11 p. 449, 28 *Marcio* Iohannis ordinem frustra -atus. IREN. 3, 11, 9 ut donum spiritus -entur. AVG. util. cred. 3, 9 dum -are legem conantur. civ. 12, 21 p. 546, 19 D. his autem circuitibus evacuatis atque -atis. c. Cresc. 3, 1, 1 ut etiam illa . . . soluta atque -ata sint (*cf. ibid.* refellenda). c. Iul. op. imperf. 6, 26 hanc iram dei ut tu exinanires et -res. *al.* SECVNDIN. epist p. 895, 3 quantum -atur vincentis potentia, cum adversarius nullius virtutis esse praedicatur! POSSID. vita Aug. 16 -ata vanitate et errore ipsius sectae (*cf.* PRIMAS. in apoc. p. 932^{D} ut . . . Asianorum . . . -retur insania). 17 illius asserta nulla veritate . . . suffulta docuit et -vit. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 29 quod supra damnantes -vimus.

4 *i. q. simulare*: TERT. adv. Marc. 5, 20 p. 648, 16 -ato potius eam *virtutem colluctationis* quam experto *Christo*. CYPR. epist. 73, 6 gratiam fidei adumbrata simulatione -atur. *nescio an addendum sit*: TERT. nat. 2, 17 p. 132, 10 nondum . . . aut simulacris aut templis res vestras divina -bant (*i. imitabantur?*).

5 *i. q. corrumpere, falsare*: IREN. 3, 11, 9 qui -antur (*gr.* ἀθετοῦντες) speciem euangelii. 4, 12, 1 per praevaricationem -ati sunt legem dei. HIL. in psalm. 14, 10 falsitas utilis est, cum . . . testimonium pro periclitante -amur (*i. falsum testimonium dicimus*). EPIST. syn. Sardic. or. (Hil. coll. antiar. A IV 1) 17, 1 ne cuncta confunderent atque traditionem ecclesiae ne quidem in modica parte -rent.

syn. et iuxta posita: differre, protrahere (*v. p. 1437, 57*), decipere, eludere (*v. p 1438, 22. 1439, 60*), fallere.

deriv.: frustrabilis, frustramen, frustratio, frustrator, frustratorius, frustratus (-ūs). *comp.*: confrustro.

part. perf. pass. **frustrātus,** -a, -um *pro adi.* GLOSS. IV 79, 56 -us labor infructuosus. **1** *de rebus: i. q. vanus, irritus, cassus, inutilis*: MANIL. 1, 879 arator ad iuga (*i. labores*) maerentis cogit -a iuvencos. COLVM. 9, 13, 5 si per se ista *medicamina* -a sunt. SIL. 2, 247 -o proditus ictu (FLOR. epit. 1, 10, 4. *sim.*: LVCAN. 3, 581 quodcumque cadit -o pondere ferrum [*v. ann. edd.*]. STAT. Theb. 8, 703 pars *telorum* -a cadunt. silv. 1, 2, 62 manuque levi numquam -a sagitta). 15, 624 exiguum involvunt -is gressibus orbem. STAT. Theb. 6, 878 coeptis non evaluere potiri -ae brevitate manus (*cf.* 8, 526 nec -a [*sc. est*] manus mortemque invenerat hasta). PAVL. PETRIC. Mart. 2, 241 conamina. 3, 408 -a . . . molimina . . . perdens. *i. q. falsus, simulatus, imaginarius*: HIL. in psalm. 137, 9 -o falsoque corpore dominum in carne visum esse.

2 *de hominibus i. q. orbus, expers* (*cf. p. 1439, 18*): AVR. VICT. Caes. 15, 6 maribus -us. *nota structuram* (*cf. p. 1264, 32*): GRATT 320 o quantum et quotiens decoris -a *es, Graecia*, paterni! GELL. 5, 10, 16 captionis versute excogitatae -us fuit (PLAVT. Epid. 239 nec sermonis fallebar *ad l. memorat Gronov.*).

frustrum *v.* frustum.

frustulentus, -a, -um [*a* frustum. *Th.*]. PLAVT. Curc. 313 si *aqua* -a (*i. frustis esculentis mixta*) est, da, obsecro hercle, obsorbeam

frustulum, -ī *n. a* frustum *deminutive*. APVL. met. 1, 19 ut prae metu mihi . . . -um panis, quod primum sumpseram, quamvis admodum modicum mediis faucibus inhaereret. *cf.* frustillum [*it. mer.* frustolo. *M.-L.*]

frustum, -ī *n.* [*cf. esse videtur c. hibern.* brūïd '*contundit, conterit*', *anglosax.* brȳsan '*confringere*'; *v. Persson, Zs. f. vergl. Sprachforsch. 33, 291 sq.; sed proponunt alii alia, v. Walde, Lat. Etymol. Wörterb*^{2} *s. v. Th.*]. ISID. orig. 20, 2, 27 -um . . . a frumine. *cf. p. 1441, 56. vulgare et apud posteriores (saepe etiam in libris)* frustrum, *quod probavit* PROB. app. gramm. IV 199, 3 (*cf. Archiv 7 [1892] 500; 8 [1893] 480; 11 [1900] 326) praesertim plur.* frustra; *inde explicatur error* SCHOL. Iuv. 3, 210 -a rogantem: aut sine causa aut panem petentem. *interdum confunditur cum v.* crustum *q. v.* (*at cf. l. 82*). frustra, -ae *f.* GREG. TVR. Mart. 4, 21 -ae. Iul. 27 -as. NOT. Tir. 103, 100. *de significatione*: GLOSS. τέμαχος. τόμος, κόπαιον. particula modica vel frustella. in[s]cisura de qualibet re. CASSIOD. in psalm. 147, 6 -a . . . partes dicimus corporis alicuius. [*francog. vet.* frost. *M.-L.*]

i. q. pars, particula, fragmentum, portiuncula: rerum corporearum (corporum animalium p. 1441, 12 al.): additur genet part.: CATO or. frg. 40, 2 -o panis conduci potest, vel uti taceat vel uti loquatur (SEN. dial. 7, 25, 1 epist. 18, 10. 72, 8 aut carnis. IVV 14, 128 APVL. met. 6, 11 AMM. 25, 9, 3. 31, 6, 5. PSALT. Rom. 147, 17 [ψωμούς, VVLG. buccellas]. APIC. 4, 117 GREG. TVR. Mart. 4, 21). HOR. sat. 2, 6, 86 semesaque lardi -a dedit. OV. trist. 3, 10, 24 nec hausta meri, sed data -a bibunt. PAVL. FEST. p. 65 contignum -um carnis (GLOSS. V 501, 54 -um carnis: crustum carnis, pars carnis). NEPOTIAN 1, 19 cum -is tunicae (*cf.* VAL. MAX. 1, 1, 18 inter fragmenta eius *vestis*). SEN. benef. 4, 6, 2 cuius *materiae* tu parvula -a miraris. COLVM

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 43 casei aridi ovilli . . . -a ampla facito. PETRON. 35, 3 bubulae -um. 66, 5 ursinae. 66, 7 cordae. PLIN. nat. 18, 98 lateris crudi. MART. 11, 27, 3 duo -a rogat cybii. IVV. 5, 68 mucida -a farinae. 11, 142 -um capreae subducere (SCHOL. capreae carnis particulam). SVET. Aug. 77 cucumeris. Nero 49, 1 marmoris (COD. Theod. 15, 1, 19 [*a. 376*]). APVL. met. 9, 32 lutum nimis frigidum gelusque praeacuta -a. SER. SAMM. 652 molae. AVR. VICT. Caes. 16, 7 vulvae -um. AMM. 15, 12, 2 -is (*G*, frustra *V*, crusta *Petsch.*) squalere pannorum (*G*, pannosis *Her.*). HIER. in Is. 40, 12—17 p. 488 minutissima . . . -a pulveris. VVLG. Ezech. 24, 4 congere -a (*τὰ διχοτομήματα*) eius *holocaustae* in eam *ollam*! AVG. in psalm. 140, 10 -um . . . et portiuncula naturae. APIC. 3, 63 nucum. 4, 135 suminis. GILD. Brit. 24 chron. III p. 39, 21 cadaverum -a. SIDON. epist. 2, 2, 12 nebularum. *per iocum de homine*: PLAVT. Persa 848 loquere tu etiam, -um pueri. *genet. vice* de: CATO agr. 158, 1 addito de perna -um p(ondo) S quam minime pingue. MARCELL. med. 27, 37 de coagulo haedino -um. *genet. vice adi.*: CIC. Phil. 2, 63 is -is esculentis vinum redolentibus . . . tribunal implevit. MORET. 103 lactea -a repuguant *colori viridi*. *cuius sit pars e conexu verborum elucet*: CIC. div. 1, 27 offa obiecta cadere -um ex pulli ore, cum pascitur. SEN. epist. 47, 6 -a excutit *avibus*. COLVM. 12, 55, 2 *suem* exossato . . compositisque . . . tergoribus aut -is. PETRON. 59, 7 *vitulum* concidit ac . . . -a collegit. PLIN. nat. 20, 97 arida -a *scillarum*. 25, 158 digitalibus -is *acori*. MIN. FEL. 17, 3 mundi totius ornatum . . . -is quibusdam temere cohaerentibus conglobatum (*cf.* LACT. ira 10, 26 hominem de -is temere concurrentibus fieri). ARNOB. nat. 6, 15 -is hostias et fragminibus *simulacrorum* caedere. PALLAD. 4, 10, 21 -um de eius radice praecisum. CHIRON 659 contra venas interiores scalpello (*Oder*, scalpelli *cod.*) -um (*Oder*, frictum *cod.*) tolles quaternari magnitudine. 683 abscidito medium -um. 705 ubi . . . -um (*Oder*, furuscum *cod.*) vitiatum de loco eduxeris. *nota iuncturam* in (per) -a (-is) *secare, concidere sim.* (GLOSS. in partes minutas): VERG. Aen. 1, 212 pars in -a secant *tergora* (IVV. 15, 79 et particulas. CARM. de pond. 108. VVLG. exod. 29, 17 [*κατὰ μέλη*]. PAVL. NOL. carm. 20, 200). SEN. Thy. 1060 artus . . . in parva carpsi -a (*cf.* PANEG. 12 [2], 44, 1 illum . . . non discerpi in -a. VVLG. iud. 14, 6 *v. vol. V p. 1309, 36 sq.*). dial. 9, 11, 11 illum *Seianum* . . . populus in -a divisit (*cf. infra l. 67*). 10, 12, 5 quanta arte scindantur aves in -a non enormia (*cf.* HIER. in Nah. 3, 1 p. 563 *μελοκοπίας πλήρης* id est sectionibus carnium et -is per membra conscissis *plena*). COLVM. 12, 55, 4 caro in libraria -a conciditur (SCRIB. LARG. 207. 255 Ps. GARG. MART. p. 210. LACT. mort. pers. 7, 4 *provincias*. VVLG. lev. 1, 6 [*cf.* GREG. M. moral. 1, 54 *ad l.*]. 8, 20. 9, 13. iud. 19, 29 in duodecim partes ac -a. 20, 6 I reg. 11, 7. 15, 33 AVG. bapt. 5, 25, 36 VEREC. in cant. 4, 13 GREG. TVR. Franc. 5, 5. 8, 41. 10, 25. CORIPP. Ioh. 3, 166 -is conciditur altis omne pecus. *cf.* VVLG. III reg. 18, 23 in -a caedentes [COD. Theod. 8, 5, 47, 1 (*a. 385*)]. SIDON. carm. 5, 210 Ligerimque [*i. aquam gelu concretam cf. supra l. 6*] bipenni excisum per -a bibit. GREG. TVR. Franc. 7, 46 in -is decisus). SCRIB. LARG. 156 cerae Ponticae in -a redactae (= MARCELL. med. 25, 2). HIER. epist. 61, 4, 3 praecidendam linguam ac per partes et -a lacerandam. VVLG. deut. 9, 21 vitulum . . . in -a comminuens (*v. vol. III p. 1891, 57 sqq. cf.* GREG. TVR. Franc. 6, 2 minuitur. Mart. 2, 32 *ampulla* percussa atque in -is decidit comminuta). II par. 34, 7 cum . . . sculptilia contrivisset in -a. GREG. TVR. Franc. 8, 40 effractum in -a.

speciatim i. q. pars, particula escarum, praecipue carnium (GLOSS. II 481, 43 *ψωμός*. IV 345, 16 frustella panis. ISID. orig. 20, 2, 27 -um vocatum quod capiatur): POMPON. Atell. 79 miseret me eorum, qui sine -is ventrem frustrarunt suum. VERG. Aen. 3, 632 saniem eructans et -a cruento per somnum commixta mero (*cf.* OV. met. 14, 212 dapes et -a mero glomerata vomentem). HOR. epist. 1, 1, 78 sunt qui -is (crustis *edd.*) et pomis viduas venentur avaras. PHAEDR. 3, 7, 22 affertur ultro panis; . . . dat ossa dominus; -a iactant familia et . . . pulmentarium. IVV. 3, 210 nudum et -a petentem (SCHOL. aut sine causa [*v. p. 1440, 68*] aut panem petentem) nemo cibo, nemo hospitio tectoque iuvabit. ITALA psalm. 147, 7 (Cas.) proiciens cristallum suum sicut -a (VVLG. 17 buccellas. *ψωμούς*). *rerum incorporearum*: SEN. epist. 89, 2 philosophiam in partes, non in -a dividam. QVINT. inst. 4, 5, 25 et auctoritati plurimum detrahunt minuta illa nec iam membra *orationis*, sed -a (*cf.* 8, 5, 27). SIDON. epist. 1, 11, 3 cumque -a diversa *carminis* . . . per iocum effunderent. CASSIOD. inst. div. 2 p. 1112^{D} quaedam -a disertissimorum virorum . . . contexui.

i. q. pars ecclesiae christianae, schisma, secta: AVG. c. Parm. 1, 4, 9 sicut iam multa -a de isto grandi -o per totam Africam facta sunt. in psalm. 36 serm. 2, 20 praecidens de -o -um (epist. 93, 24).

deriv.: frustatim, frustillum, frusto, frustulentus, frustulum.

Rubenbauer.

frutectōsus, -a, -um *a* frutectum. *in codd. hic illic scriptum est* frutet-.

i. q. frutectis, virgultis abundans: **1** *de locis*: COLVM. 2, 2, 11 nemorosi -ique (*codd. opt.*, fructect- *vel* fructet- *vel* frutetoseque *vel* fructuosique *codd. recc.*) tractus. PLIN. nat. 18, 134 *lupinum* tellurem adeo amat, ut quamvis -o (frutecto *v. l.*) solo coiectum inter folia vepresque ad terram tamen radice perveniat. 19, 34 siccis haec (*tubera*) fere et sabulosis locis -isque nascuntur. **2** *de herbis*: PLIN. nat. 13, 128 -i (fruticosi *vulg. ante Silligium*) est generis et saripha (16, 179 -i generis sunt inter aquaticas et rubi atque sabuci). 16, 153 *smilax* spinosis -a ramis. 16, 247 altitudo eius (*visci*) non excedit cubitalem, semper -i ac viridis.

frutectum, -ī *n.* [*a* frutex, *cf.* fruticetum. *Th.*]. *de orthographia: omnes codd. habent* frutect-: PAVL. FEST., PLIN. nat., GELL., APVL., PALLAD. 4, 11, 7. 6, 7, 3, SOL., AMM., SERV., AMBR., HIER. in Ier. 11, 16, 1. 3 p. 146, 7. 16 nom. hebr. p. 40, 4, PRVD. perist. 5, 409, AVG., MARCELL. med., EVCHER., RVRIC., ISID., GLOSS., NOT. Tir. tab. 104, 84 *sing. omnes codd. habent* frutet-: COLVM. 6, 22, 2 (fructibus *S*), 9, 14, 11, AVSON., HIER. (*exceptis locis supra notatis*), VVLG., PRVD. psych. 443, PETR. CHRYS., VITAE patr. 3, 22, GREG. M. dial. 2, 1 p. 132^{A}. 2, 2 p. 132^{B} PALLAD. hist. mon. 2, 10 p. 361^{C}. *nutant codd. inter* frutect- *et* frutet-: COLVM. (frutect- *codd. opt.*) 2, 1, 6. 2, 2, 8. 3, 11, 3. 7, 6, 1. 6. 8, 15, 4 PALLAD. 6, 3, 1 PRVD. c. Symm. 2, 873 (-tet- *codd. plur.*), GREG. M. dial. 3, 16 p. 260^{B}. *praeterea inveniuntur variationes* fructet- (COLVM. 2, 1, 6. 2, 8, 8. 7, 6, 6 HIER. nom. hebr. p. 40, 4 SERV. ecl. 1, 39 APON. 10 p. 196) *et* fructect- (PALLAD. 6, 3, 1 AVG. gen. ad litt. 5, 7 p. 150, 11). *de notione*: HIER. nom. hebr. p. 40, 4 subochai, condensum sive -um. ISID. orig. 17, 6, 4 frutex brevis est appellatus, quod terram fronde tegat; cuius plurale nomen -a. GLOSS. -um, arborum contextum, arbor vel (= arborum?) contectum, contextum. -a, ramorum densitas, *θάμνοι. v. etiam l. 74. 75. de usu: vox, quae maxime pluraliter usurpatur, legitur saepius apud* COLVM. (8^{ies}), PLIN. nat. (8^{ies}), AMM. (7^{ies}). *singulis locis invenitur apud* PAVL. FEST., GELL., APVL, *inde ab* APVL. *rarescit.* [*corr. vel dub.*: PLIN. nat. 18, 164.]

i. q. virgultum: **1** *pluraliter*: PAVL. FEST. p. 369 vespices -a densa dicta (*cf. infra l. 68*). COLVM. 2, 1, 6 -is et arboribus delapsa folia (3, 11, 3 -is aut arboribus. PALLAD. 6, 7, 3 tenerae arborum summitates et -a mollia et herbae viridis coma. AMM. 18, 6, 14 nec arbores nec -a nec quicquam praeter herbas humiles. *cf.* COLVM. 7, 6, 1 arbusculis -isque. GREG. M. moral. 3, 16 p. 260^{B} arbusta ingentia . . . quasi -a esse). COLVM. 2, 2, 8 *locus* felictis aliisve -is impeditus (PALLAD. 6, 3, 1 ager -is vestitus aut felice). 6, 22, 2 nemoribus herbidis et -is (fructibus *S*) et carectis. 7, 6, 6 gemmantibus. 9, 14, 11 ex floribus tamaricis et silvestribus -is. PLIN. nat. 18, 47 -a igni . . . tolluntur. 21, 23 *convulvulus* nascens per -a (21, 168 nascitur in -is). 23, 27 in -is et harundinetis . . . nascitur *quaedam herba* (AMM. 18, 7, 5 inter harundineta Mesopotamiae fluminum et -a). 30, 37 *cocleae*, quae -is adhaerent. 30, 101 e spinosis -is (HIER. in Soph. 3 p. 723). GELL. 19, 12, 9 -a atque virgulta . . . pomis frugibusque gignendis felicia. APVL. met. 4, 1 -is (protectus *codd.*, *em. Elmenhorst, delendum esse opinatur Helm*) absconditus (*cf.* AMM. 26, 9, 9 e -is, ubi latuit, extractus. SERV. Aen. 6, 445 ad silvas profecta est et in -is latuit. VITAE patr. 3, 22 *Isaac* abscondit se in . . . agro inter -a). PALLAD. 4, 11, 7 *armenta* melius -is . . . saturentur. SERV. ecl. 1, 39 arbusta: -a. AVSON. 361, 13 p. 410 P. pruinosis. AMM. 19, 9, 5 per saltuosos tramites et -a. 24, 1, 13 -a squalida vallesque. 30, 1, 13 *tramitem* squalentem -is et sentibus. 31, 11, 4 opertus aggeribus et -is. VVLG. Is. 7, 19 *requiescent* in cavernis petrarum et in omnibus -is (*cf.* AVG. gen. ad litt. 5, 7 p. 150, 11 primordia seminum, sive unde omnis caro sive unde omnia -a gignuntur). PRVD. psych. 443 per acuta -a ire. c. Symm. 2, 873 tenebrosis tecta -is semita. perist. 5, 409 ex -is proximis. AVG. gen. ad litt. 6, 1 p. 170, 24 vel -a vel animalia (6, 10 p. 183, 6 sive -a sive animantia [civ. 1, 20 p. 35, 7 D.]). EVCHER. form. 7 p. 44, 1 de quorum (*montium*) -is myrtinis egrediuntur quadrigae. RVRIC. epist. 1, 11 p. 364, 16 graminum, germinum, -orum peregrinae . . . suavitates. GREG. M. dial. 2, 1 p. 132^{A} quem dum vestitum pellibus inter -a cerneret. *tropice*: AMBR. parad. 3, 14^{D} diversarum -a (frugum *vel* fructuum tecta *v. l.*) virtutum. PETR. CHRYS. serm. 61 p. 369^{C} incredulitatis -a in vobis radicitus amputate (*ibid.* credulitatis plantaria. APON. 10 p. 196 *Christus quasi granum tritici* resurgendo -a porrexit). *accedit gen., quo indicatur herba*: COLVM. 8, 15, 4 in silvulis tamaricum aut scirporum -is. VVLG. Ier. 11, 16 combusta sunt -a eius *olivae* (HIER. in Ier. 11, 16, 3 p. 146, 16 rami sive -a [fructa *v. l.*] eius *i. bracchia, e quibus fructus pendet*). GREG. M. dial. 2, 2 p. 132^{B} urticarum et veprium iuxta densa (*cf. l. 29*) succrescere -a conspiciens.

2 *singulariter* (*v. etiam l. 10. 20. 22*): PLIN. nat. 25, 17 radicem silvestris rosae . . . blanditam sibi (*i. matri*) aspectu pridie in -o. SOL. 30, 25 -o virens. 30, 30 Aethiopes legunt cinnamum: id -um situ brevi nascitur, ramo humili . . ., numquam ultra duos ulnas altitudinis. MARCELL. med. 25, 11 *cytisus* herba est vel -um (*cf.* GLOSS. cytisum, -um). *ibid.* -um ipsum semper virens aestate atque hieme colligitur. EVCHER. instr. 2 p. 147, 3 capparis in Salamone, -i genus in oriente simile lentisco. PALLAD. hist. mon. 2, 10 p. 361^{C} in proximo -i silvae (*gr. πλησίον βλαστῶν φρυγάνων Butler, The Lausiac history of Palladius p. 51, 5*). *cf. etiam* fruticetum.

frutēsco, -ere [*cf.* fruticescere. *Th.*]. *i. q. frutices emittere*: AMBR. virg. 9, 52 nostrae ligna silvae -ant (*cf. K. Sittl, Archiv 1 [1884], 489, qui volebat* fructescant). epist. 70, 6 ne residentia eius (*peccati*) -ant semina atque in novos iterum germinent partus.

frutētōsus, -a, -um *v. sub* frutectosus.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

frutētum, -ī *v. sub* frutectum.

***frutex,** -icis *m. et f.* [*cf. c. hibern.* broth '*arista*', bruth '*pili*', *theodisc.* broz '*germen*' briezen '*germinare*', *anglosax.* brēotan '*rumpere*'. *Th.*].

de etym.: Isid. orig. 17, 6, 4 -x brevis est appellatus, quod terram 'fronde tegat'. *de formis: pars codd. praebet* fruct-: Varro rust. 2, 1, 16 (*omnes codd.*). 2, 3, 7 Cvlex 56 Colvm. 3, 1, 2. 7, 6, 1. 8, 14, 8. 8, 15, 5. 11, 3, 35. 36. 40. 63 arb. 1, 2. 3 Plin. nat. 25, 144 dub. serm. Char. gramm. I 124, 30 Ivvenc. 1, 646 Pallad. 1, 37, 1. 2. 5, 7, 5 Diosc. 3, 76. 99. *de genere*: Prisc. gramm. II 169, 12 hic et haec...-x. Mart. Cap. 3, 246 *inter nomina gen. masc. enumerat. feminine usurpatur apud* Hier. in Os. 3, 13 p. 154 (*pars codd.*) Diosc. 3, 25. 35. 40. 44. 87 *passim*. Mart. Cap. 3, 225. *de flexu*: Plin. dub. serm. Char. gramm. I 124, 30 *gen. plur. in* -um (Verg. georg. 2, 21 Cvlex 56 Ov. met. 4, 339 *al.*). Mart. Cap. 3, 308 'x' littera genetivo in 'c' convertitur. *de notione*: Gloss. -x θάμνος, φρύγανον -x -es θάμνος. -es ramos. -e ramus. *cf. etiam l. 62. 63. 65 sqq.* *de usu: singulis locis invenitur apud* Plavt. (Most. 13), Lvcr. (5, 956), Verg. (georg. 2, 21), Cvlicem, Priapea, Nvcem, Phaedr., Sen. trag. et phil., Petron., Calp., Homer., Mart., Svet., *ternis apud* Varronem, Pavl. Fest. (*semel e coni.*). *bis legitur apud* Scrib. Larg., *saepius apud* Ov. (*10ies*), Colvm. (*26ies*), Apvl. (*quater*), Tert. (*9ies*), Hier., Avg., *passim apud* Plin. nat., Diosc.; *inde a* Tert. *rarescit* (Not. Tir. 104, 83).

[*dubia*: Plin. nat. 25, 68 frutican *vel* -um *codd.*, fruticosum *Mayhoff*; 27, 123 frutice *codd.*, radice *Mayhoff*.]

I *proprie*:

A *de genere plantarum, quae altitudinem arborum non adaequant, herbarum excedunt* (*plur. hic illic fere i. q. frutecta velut l. 31. 34. 54. 74 sq. sing. eodem sensu interpretari possis infra l. 70 sqq.*): **1** *generatim*: Lvcr. 5, 956 nemora atque cavos montis silvasque colebant et -es inter condebant ... membra (Verg. georg. 2, 21 genus omne silvarum -umque viret nemorumque sacrorum. Colvm. 9, 8, 10 *apis* vel in -e vel in editiore silvae fronde considet [*cf.* Pallad. 5, 7, 5]. Macr. sat. 5, 2, 1 inter silvas et -es. *cf.* Ov. met. 4, 439 -um ... silva. trist. 5, 1, 31 quot -es ... silvae *habent. tropice*: Hier. adv. Rufin. 3, 39 de ... librorum silva unum -em ac surculum proferre). Varro rust. 2, 1, 16 pascas... capras in montuosis potius locis [quam] -bus quam in herbidis campis (*cf.* Colvm. 8, 14, 8 -bus aut solidioribus herbis obluctatur *anser*. Plin. nat. 8, 78 necat -es non contactos modo, verum etiam afflatos, exurit herbas. 14, 112 e -um genere ... cupressus laurus *eqs.* [*antec.* ex herbis. 16, 178 nec in -um nec in veprium cauliumve neque in herbarum ... genere. 35, 159 in frugum, vini, pomorum, herbarum et -um ... generibus]. 18, 293 *plur.* [28, 1 remedia. Arnob. nat. 2, 59 p. 95, 17 quid herbarum aut -um. Pallad. 1, 37, 3 *conserere*. Iord. Get. 70 naturas]. 22, 95 tot herbas, tot arbores -esque [Pallad. 1, 37, 1 vel in herbis vel in -bus vel in arboribus. 1, 37, 2 herbas nutriat origanum, thymum ..., in -bus ... sint rosae, lilia, violae flavae, rosmarinus hederae, in arboribus zizyfus *eqs.* Clavd. Mam. anim. 1, 21 p. 72, 2 epil. p. 193, 6]. 24, 5 herba vel -x. *cf. etiam p. 1444, 71 sqq.*). Varro rust. 2, 3, 7 *caprae* de agrestibus -bus pascuntur atque in locis cultis virgulta carpunt (*cf. l. 62. p. 1444, 32*). Men. 322 lucus opacus teneris -bus aptus. Ov. epist. 10, 25 apparent -es in vertice rari. ars 1, 47 aucupibus noti -es. 3, 67 hos ego, qui canent, -es violaria vidi. 3, 250 turpis ... sine fronde -x. met. 1, 122 densi -es (Homer. 709. *v. etiam p. 1444, 76*). 9, 381 nec carpat ab arbore flores et -es omnes corpus putet esse dearum (Sen. nat. 2, 28, 2 in arbores [arboris *v. l.*], ramos, -es. Colvm. arb. 1, 2 arborum et...-um cultum. Plin. nat. 1, 13, 48. 8, 124 colorem omnium arborum -um florum locorumque. 18, 1 ut fruges gignantur, arbores -esque vivant. Evstath. Bas. hex. 5, 6 p. 915^{A} densabantur arbores ... nec non -es foliis vestiebantur et frondibus virgulta [δένδρα ... θάμνοι]. 6, 8 p. 930^{A} -es arboresque frondescunt [πᾶσι μὲν φυτοῖς ..., δένδρων δὲ ...]. *cf. etiam l. 46 sqq. p. 1444, 71. singul.*: Colvm. 3, 1, 2 ex surculo vel arbor procedit, ut oleae [olea *v. l.*], vel -x, ut palmae [palma *v. l.*] campestris, vel tertium quiddam, quod nec arborem nec -em proprie dixerimus, ut est vitis [arb. 1, 2]. 3, 13, 16 omnis -x atque arbor erui et summoveri debet. Plin. nat. 12, 39. 15, 14. 16, 1. 121. 37, 24. *cf.* Plin. nat. 13, 36 arbor *palmae* strata in solo umido tota radicatur, sed in -es, non in arborem. Tert. anim. 19 p. 331, 5 *arbor contenta* parvitate, quam ex primordio providentissimi -is [e]edidicit. *adde*: Avg. gen. ad litt. 5, 4 p. 145, 2 -um atque lignorum. civ. 11, 27 p. 499, 22 D. arbusta omnesque -es [Macr. sat. 7, 5, 9]). fast. 6, 117 -es haec (*nympha*) nacta resistit. Priap. 15, 5 inter -es (Calp. ecl. 6, 84 Sidon. epist. 2, 2, 14). Pavl. Fest. p. 38 ager, in quo -es existunt. p. 45 caespes est terra in modum lateris caesa cum herba, sive -x recisus et truncus. Phaedr. 1, 11, 4 venari asello comite cum vellet leo, contexit illum -e (*cf.* Plin. nat. 10, 2 colla -e occultaverint *struthocameli*. Itala gen. 49, 9 [Cypr. testim. 1, 21 p. 55, 1] de -e, fili mi, ascendisti [ἐκ βλαστοῦ, Vvlg. ad praedam]. Avg. civ. 16, 32 p. 177, 9 D. *aries* cornibus in -e tenebatur). Colvm. 9, 4, 2 regio fecunda ... -is exigui, maxime thymi (*cf.* Clavd. carm. min. 22, 39 -es parvi [*opp.* ingentes quercus]). Petron. 134, 12 Idaeos -es in gurgite sistam (*cf. tropice* Opt. Porf. carm. 17, 20 Aonii -es, pietas iuvat ubere glaeba). Plin. nat. 1, 9, 68 quae tertiam naturam habent animalium et -um (9, 146. 10, 76 genera frugum -umve ... et animalium. *cf.* Avg. civ. 22, 24 p. 616, 3 D. in -bus et pecoribus. Evstath. Bas. hex. 8, 2 p. 947^{A} pisces -esque [θάμνους] Clavd. Mam. anim. 1, 21 p. 74, 16 -is vitam [*ibid.* hominis animam]). 1, 19, 21 praeter fruges et -es (18, 148 de cytiso ... diximus inter -es. et nunc frugum ... natura peragenda est. *v. etiam supra l. 3. p. 1443, 43. 60*). 1, 21, 27 qui -es flore coronent. 1, 22, 30 -x sine radice (*cf.* 9, 7 radices -um). 8, 38 inopia -um. 8, 127 ramorum -umque congerie aedificant *specus*. 10, 100 perdices spina et -e ... muniunt receptaculum (*cf.* 21, 14 rosa nascitur spina verius quam -e). 12, 33 -x pestilens. 12, 48 ⟨ex⟩ Indica vite labrusca, ...-e tortuoso (*Mayhoff*, metuoso *vel* mutuoso *codd. mell.*, myrtuoso *vel* montuoso *codd. dett.*). 12, 73 *animal* odoratorum ...-um appetentius (*cf. infra l. 79*). 12, 110 in quocumque -e (*cf.* 13, 123 nulli -um levitas maior *quam ferulae*. 13, 138 alius. 16, 4 omni ... abacto -e [*v. etiam p. 1443, 57. 59. 67. 73*]). 13, 28 prima *palmarum genera* -em (-e *codd.*) non excedentia sterilem hunc, aliubi et ipsum fertilem brevisque rami orbe foliosum. 13, 47 *Aethiopia palma* gignitur ... in -e. *ibid.* semper ...-i pomum est. 13, 68 nondum palustria attingimus nec -es amnium (*cf.* 16, 156 inter ea, quae frigidis gaudent, et aquaticos -es). 13, 137 aliud genus -um bryon vocatur (13, 138. 16, 80 Avg. gen. ad litt. 5, 3 p. 141, 9. *v. etiam l. 2. p. 1443, 32. 41 sq.*). 14, 115 *non*, ut biberentur, genuisse eam (*naturam*) -es. 16, 167 *harundo* iuxta terram -is modo se spargens. 16, 221 -em ... varium tigrium maculis, ponderosum et ... vitri modo fragilem. 19, 163 inter peregrinos -es (19, 175. 20, 165). 19, 173 inter externos -es. 20, 114 ne inter nefastos -x damnetur (*v. l. 65*). 21, 52 de quibus (*milacibus, hederis corymbisque*) in -um loco ... diximus. 32, 22 forma ... -is. 32, 122 inter harundines -esque. Apvl. met. 8, 20 *fovea* -bus imis suppatet. 8, 21 -es horridos. Ivvenc. 1, 646 pratorum -umque virentia laeta. Pallad. 1, 37, 3 -es atque virgulta (Pallad. hist. mon. I 6 p. 272^{B}. *v. etiam p. 1443, 52. 63. trop.* Avg. nupt. et conc. 2, 10 p. 262, 20 haeresim Pelagianam tamquam venenosa virgulta -bus catholicis inserere). Itin. [Silv.] 3, 6 *mons ita petrinus*, ut nec -em habeat. Amm. 30, 8, 5 visum prope ⟨fru⟩ticem (*ed. Gelenii*, radicem *cod. Vat. 2969 ed. Accursii*, tricem *cod. Fuld.*) iussit abscidi. Veg. mil. 2, 23 p. 58, 4 scopas, hoc est -um vel straminum fasces. Avg. civ. 22, 22 p. 605, 32 D. a tot venenis -um, aquarum, aurarum. Sidon. epist. 2, 2, 18 plebeius et tumultuarius -x frequenterque lemborum ... ponderibus inflexus.

2 *de nominatis quibusdam eius generis plantis* (*cf. etiam l. 12. p. 1443, 48. 65. accedit gen. appos. v. l. 48 sqq.*): Colvm. 2, 11, 4 totus -x (*i. lupinus*) emoritur. 7, 6, 1 ilignei querneique -es qui in altitudinem non prosiluerunt (*cf.* 8, 15, 5 buxeis vel myrteis. Plin. nat. 3, 76 -e pineo. 16, 74 sanguinei -es [176]. *adde*: Mart. Cap. 3, 225 Niloticae -is). 9, 5, 6 *conseri debent* casiae atque pini et rosmarinus: quin etiam cunilae et thymi -es, item violarum (*cf.* 9, 13, 2 tithymali floret -x. Plin. nat. 2, 146 lauri -em. 13, 114 nascuntur -es epicactis, quem ... embolinen vocant, ...; et in quo nascitur granum Cnidium. 13, 127 cappari, firmioris ligni -x. 13, 133 angustioris trifoli -x. 16, 135 cinnami. 19, 68 -em rubi quam vastissimum. Sidon. epist. 7, 6, 8 aditus hispidorum veprium -bus obstructos). Plin. nat. 12, 41 radix costi, gustu fervens, odore eximia, -e alias inutili. 12, 42 *nardus* -x est ... crassa radice. 12, 56 allato -e (*i. turifera arbore*). 12, 89 ipse -x (*i. cinnamum*) duum cubitorum altitudine amplissimus palmique minimus, ... surculosus, arido similis, cum viret, non odoratus, folio origani, siccitate gaudens, sterilior imbre, caeduae naturae (*cf.* 12, 97 amplitudo -i [*i. casiae*] trium cubitorum, colos triplex: ... candidus, dein rufescit ..., ultra nigricans. 12, 113 dimicatum pro -e [*i. balsamo*] est. 13, 132 tenero -e [*i. cytiso*]. 15, 132 hic -x [*i. laurus daphnides*] est ramosus, crassiore ... folio [13, 134. 16, 154. 24, 73. 93. 94. *cf.* 16, 179 ille (*i. sabucus*). 19, 166 iisdem -bus (*i. lepidiis*). 24, 95 -e eo (*i. alysso*)]. 19, 15 -e madefacto [*i. genista*]. 20, 114 ne inter nefastos -x [*i. apium*] damnetur [*v. l. 27*]. 22, 63 -i topiario. 22, 86 -x [*i. scolymum*] est numquam cubitali altior tristisque foliorum aculeis, radice nigra. 24, 31 -x [*i. pityusa*] est similis piceae, flore parvo. 24, 98 -x [*i. apocynon*] est folio hederae. 33, 76 -x [*i. ulex*] est ... asper). Plin. nat. 12, 95 -x et casia est (*cf.* 13, 130 et cytisus. 13, 135 alga herbarum maris vocabulum intellegitur, hic [*phycos*] autem -x est [14, 101 ex loto arbore (*cf. p. 1443, 56*), -e, herba. 21, 177 *trychnos* -x est surculosus verius quam herba. 24, 91 *rhus* herba est silvestris ... et -x coriarius appellatur. *cf. p. 1443, 39 sqq.*]. 15, 131 est ... chamaedaphne silvestris -x et Alexandrina *laurus*. 21, 59 *helenium* est -x humi se spargens. 22, 73 *asphodelum* -em esse densum, candidum [*opp.* olus]. Diosc. 3, 25 *masculum genus* -x est sarmentosa [3, 54. 105. 106 *saepius*]. 3, 35 *lelisfacu* -x est oblonga. 3, 87 longa. 3, 120 alba et tenera. *ibid.* odorata. 3, 167 alta ..., viscida et eustomaca et odorata). 13, 114 -em ... thymelaean *vocant* (13, 142 -em ... vocari Isidis crinem. 16, 73 -x, qui vocatur cotinus, ... colore insignis. 19, 14 gignit -em, quem ... gossypion vocant. 24, 64 ericen ... vocant -em non multum a vitice differentem. 24, 112 -x humilior, ... spinosus ..., quem diaxylon vocant. optimus, qui minime ferulaceus, rubens. *cf.* 24, 81 cisthon appellant

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-em maiorem thymo. *v. l. 19. p. 1444, 48*). 13, 115 tragion -em ... Creta gignit (*cf.* 15, 24 ex chamelaea, -e saxoso. 16, 32 *coccus est* scabies -is [-es *codd., em. Gelenius*], parvae aquifoliae ilicis. 17, 95 pseudocypirus -x. HIER. in Agg. 2, 19 p. 770 rhamnum, spinosum -em).

B *de parte plantae aut de caulibus herbarum, de culmo frumenti aut de ramulis arborum minorumque plantarum* (*accedit gen. v. l. 13 sqq.; de stirpe arboris v. l. 70*): CVLEX 56 haec *capella* teneras -um sentis rimatur. OV. met. 8, 719 'vale ... o coniunx' dixere simul (*Philemon et Baucis*), simul abdita texit ora -x (*sc. quercus et tiliae*). NVX 47 habent -es aliquando proxima nostri fragmina. FEST. p. 263 ruscum ... amplius paullo herba, et exilius virgultis -busque (fructibusque *trad., em. Ursinus; cf. infra l. 38*). SEN. Med. 729 haec *coma* passa ferrum est, dum parat Phoebus diem, illius alta nocte succisus -x (*cf.* COLVM. 2, 11, 8 ut latius se -x culmi [humi *codd. recc.*] diffundat. 2, 14, 5 -x ... lupini succisus optimi stercoris vim praebet. 9, 4, 4 -es amelli, caules acanthini, scapus asphodeli, gladiolus narcissi. 9, 13, 8 amelli radix, cuius est -x luteus, purpureus flos. 11, 3, 38 eiusdem [*i. rutae*] -x ... permanet innoxius, nisi si mulier ... contigerit eum, et ob hoc exaruerit. 11, 3, 40 thymi -em contundi. 11, 3, 54 praedicti seminis -es, qui fere per totum agrum vagantur, nisi ... prohibiti sint [*trop.*: TERT. scorp. 9 p. 163, 2 apostolici seminis -es]. 11, 3, 63 -es holerum. SCRIB. LARG. 163 huius [*i. trifoli acuti*] -x duorum pedum ... aut etiam amplior conspicitur. 192 rutae -bus quinque. PLIN. nat. 22, 54 cuius [*anthemidis*] et foliorum et -is amplitudo maiuscula est. 27, 116 *polygoni* quartum genus silvestre appellatur paene arboris -e [-x *v. l.*], radice lignosa. DIOSC. 3, 99 et ⟨in⟩ radices [radice *v. l.*] arborum et in -es [fructice *v. l.*] arborum). COLVM. 6, 23, 2 (*de herba*) ea res et teneriora pabula recreat, et sentibus ustis -em (frutione *v. l.*) surrecturum in altitudinem compescit. 11, 3, 35 *inula* vastos facit -es et radicibus ... serpit (*cf.* PLIN. nat. 12, 41 fructus iis *plantarum generibus* constat radice, -e, cortice, suco, lacrima, ligno, surculo, flore, folio, pomo. 22, 51 *onochilon est herba* parvo -e, flore purpureo, asperis foliis et ramis, radice ... sanguinea. 24, 99 sucus et -is et radicis [*sc. rosmarini*]. 26, 96 *satyrion* internodiis et ramosiore -e [*antea* caulis], radice fascini. HIER. in Os. 2, 10 p. 108 *gramen* est ... genus herbae ..., quae ...-em sursum et radicem mittit deorsum, rursusque ipsi -es et virgulta alterius herbae seminaria sunt. *v. etiam supra l. 11. cf.* PLIN. nat. 23, 125 [*de fico*] spodi vicem exhibet -um a radice exeuntium cinis. TERT. adv. Prax. 8 p. 238, 19 protulit ... deus sermonem ..., sicut radix -em et fons fluvium et sol radium. p 238, 22 filium dicere et radicis -em et fontis fluvium *eqs.* p. 238, 25. 239, 1. 8 tertius a radice fructus ex -e). 11, 3, 36 *atrum holus* si non totum radicitus tollas, sed alternos -es in semen submittas, aevo manet. 11, 3, 40 *aqua* cum sucum eius *thymi* perceperit, depositis -bus infunditur, donec eos recte confirmet. PLIN. nat. 12, 50 simile his (*amomo et amomidi*) et nomine et -e cardamomum, semine oblongo (20, 117 oreoselinum, ⟨palmum⟩ al⟨t⟩o -e recto, semine cumino simili. 26, 85 *hypericon* oleraceo -e, tenui, cubitali, rubente, folio rutae, odore acri, semine ... nigro. 27, 113 a multitudine seminis aut densitate -is *appellari polygonum*. DIOSC. 3, 76 [*de ippomaratu*] feniculu agreste, sed maior est ipsa et semine et -e. *cf.* PLIN. nat. 18, 199 [*de tritico et siligine*] pinguia arva ex uno semine -em numerosum fundunt densamque segetem ex raro semine emittunt [*antec.* culmus]. TERT. adv. Prax. 22 p. 269, 3 exivit ... a patre ut radius ex sole, ut rivus ex fonte, ut -x ex semine [*cf. l. 40 sqq.*]). 15, 98 *unedo*, quod solum pomum simul ⟨e⟩ -e terraeque gignitur. 23, 71 sucus -is recentis accensi (*sc. olearum*) destillans (*antec.* cauliculus). 25, 132 polythrix distat a callitriche, quod iuncos albos habet et folia plura maioraque, -e quoque maior est (*cf.* 25, 144 *anagallis mas et femina* non altiores palmo, -e tenero, foliis pusillis. TERT. anim. 19 p. 330, 18 mox illis *arboribus* et -es inoculantur et folia formantur et germina inflantur et flosculi inornantur et suci condiuntur. DIOSC. 3, 131 *coniza* maior folia habens graui⟨s⟩ odoris et in -e maior. *cf. etiam l. 24. 31 sqq. 49*). MART. 3, 47, 7 illic videres -e nobili caules. ANNIAN. carm. frg. 3, 3 nisi sint *vitis et ulmus* paribus -bus, umbra necat teneras Amineas (*antec.* flagella). SALV. gub. 3, 13 (*trop.*) persequitur dominus quasi fibras praecepti istius et omnes penitus -es ac ramusculos secat. *nota de stirpe arboris*: SVET. Vesp. 5, 2 quercus antiqua ... singulos repente ramos a -e (an -es *Lipsius*, a radice *Bentley*) dedit. *de virga, qua equites quidam ad equos verberandos utuntur*: APVL. flor. 21 p. 101 -em, quem verberando equo gestant, eam virgam in laevam manum transferunt.

II *translate et metonymice* (*cf. etiam l. 69. p. 1443, 36. 1444, 33*): HIL. in psalm. 67, 28 qui de Iuda -e expectatio gentium futurus erat. HIER. in Is. 11, 1—2 p. 155 virgam de radice Iesse sanctam Mariam Virginem intelligamus, quae nullum habuit sibi -em cohaerentem (*cf.* in Os. 3, 13 p. 154 desertum ... Mariae uterum ..., quod absque semine humano nullo [nulla *v. l.*] -e pullulaverit). VVLG. Sirach 3, 30 -x ... peccati radicabitur in illis. VITA Desid. 15 vasa irae fomesque vitiorum ac -x damnationis. *in convicio*: PLAVT. Most. 13 nec verisimile loquere nec verum, -x. APVL. apol. 66 nec huic -i credam non modo odium peccatorum, sed saltem intellectum inesse.

syn.: *ad I B*: cauliculus (PLIN. nat. 23, 71), culmus (PLIN. nat. 18, 199), flagellum (ANNIAN. carm. frg. 3, 3), virga (APVL. flor. 101).

opp.: *ad I A*: animal (*v. p. 1444, 2*), arbor (*sim. v. p. 1443, 56 sqq.*), fruges (*v. p. 1444, 7*), herba (*v. p. 1443, 39. 1444, 71*), olus (PLIN. nat. 22, 73), silva (*v. p. 1443, 31 sqq.*), spina (*v. p. 1444, 10*). *ad I B*: folium (*v. p. 1445, 60 sqq.*), radix (lignum, sucus *al. v. p. 1440, 30 sqq.*), semen (*v. p. 1445, 47 sqq.*).

iuxta posita (*ad I et II*): harundines (*v. p. 1444, 29*), ramus (PLIN. nat. 8, 127), ramusculus (*v. p. 1445, 69*), surculus (HIER. adv. Rufin. 3, 39), virgulta (*v. p. 1443, 52. 62. 1444, 32 sqq. 1445, 11. 38*).

adiectiva selecta: agrestis (VARRO rust. 2, 3, 7), alba (DIOSC. 3, 120), altus (PLIN. nat. 22, 86, alta DIOSC. 3, 167), amplus (SCRIB. LARG. 163 PLIN. nat. 12, 89), aquaticus (PLIN. nat. 16, 156), aridus (PLIN. nat. 13, 130. 131), asper (PLIN. nat. 33, 76), buxeus (COLVM. 8, 15, 5), candidus (PLIN. nat. 22, 73), coriarius (PLIN. nat. 24, 91), cubitalis (PLIN. nat. 26, 85), densus (OV. met. 1, 22 PLIN. nat. 22, 73 HOMER. 709 *al.*), exiguus (COLVM. 9, 4, 2) externus (PLIN. nat. 19, 173), fertilis (PLIN. nat. 13, 28), ferulaceus (PLIN. nat. 24, 112), foliosus (PLIN. nat. 13, 28), fragilis (PLIN. nat. 16, 221), horridus (APVL. met. 8, 21), humilis (PLIN. nat. 24, 112), iligneus (COLVM. 7, 6, 1), innoxius (COLVM. 11, 3, 38), inutilis (PLIN. nat. 12, 41), longa (DIOSC. 3, 87), luteus (COLVM. 9, 13, 8), maior (PLIN. nat. 24, 81), minimus (PLIN. nat. 12, 89), myrteus (COLVM. 8, 15, 5), numerosus (PLIN. nat. 18, 199), odoratus (PLIN. nat. 12, 73. 89, odorata DIOSC. 3, 120. 167), oleraceus (PLIN. nat. 26, 85), optimus (PLIN. nat. 24, 112), parvus (PLIN. nat. 22, 51 CLAVD. carm. min. 22, 39), peregrinus (*v. p. 1444, 26*), pestilens (PLIN. nat. 12, 33), pineus (PLIN. nat. 3, 76), plebeius (SIDON. epist. 2, 2, 18), ponderosus (PLIN. nat. 16, 221), querneus (COLVM. 7, 6, 1), ramosus (PLIN. nat. 15, 132. 26, 96), rarus (OV. epist. 10, 25), recens (PLIN. nat. 23, 71), rectus (PLIN. nat. 20, 117), sanguineus (PLIN. nat. 16, 74. 176), sarmentosa (DIOSC. 3, 25), saxosus (PLIN. nat. 15, 24), silvestris (PLIN. nat. 15, 131), spinosus (PLIN. nat. 24, 112 HIER. in Agg. 2, 19 p. 770), sterilis (PLIN. nat. 12, 89. 13, 28), surculosus (PLIN. nat. 12, 89. 21, 177), tener (VARRO Men. 322 PLIN. nat. 25, 144 *al.*), tenuis (PLIN. nat. 26, 85), topiarius (PLIN. nat. 22, 63), tortuosus (*v. p. 1444, 12*), truncus (PAVL. FEST. p. 38), tumultuarius (SIDON. epist. 2, 2, 18), varius (PLIN. nat. 16, 221), vastus (COLVM. 11, 3, 35 PLIN. nat. 19, 68), viridis (PLIN. nat. 13, 131).

deriv.: frutectum, frutesco, fruticesco, fruticetum, frutico, fruticosus.

fruticātio, -ōnis *f. a* frutico. *i. q. actio fruticandi*: PLIN. nat. 17, 7 ita (*i. stolones*) appellatur in ipsis arboribus -o inutilis, unde et pampinatio inventa primo Stoloni dedit nomen.

fruticēsco, -ere [*a* frutex. *Th.*]. *i. q. frutices emittere, germinare*: PLIN. nat. 17, 257 alternam vero *tonsuram quaerunt* myrtus, punicae, oleae, quia celeriter -unt.

fruticētum, -ī *n.* [*a* frutex, *cf.* frutectum. *Th.*]. *i. q. frutectum, virgultum*: HOR. carm. 3, 12, 12 arto latitantem -o excipere aprum. SVET. Nero 48, 3 dimissis equis inter -a (fructiceta *et* fructecta *v. l.*) ac vepres per harundineti semitam aegre ... evasit. AMM. 14, 2, 6 lapsantibus plantis -a (frutecta *ed. Gel. Bas.*) prensando vel dumos. *cf. etiam* frutectum.

frutico, -āvī, -āre *vel* **fruticor** [*a* frutex. *Th.*]. PRISC. gramm. II 433, 11 a frutice -or. *de orthogr.: pars codd. plerumque deteriorum praebet* fructic-: CIC. Att. 15, 4, 2 (frutic- *Non. p. 479, 17*, fructic- *cod. Med.*) COLVM. 11, 2, 60 PLIN. nat. 13, 29. 19, 122 ITALA Matth. 13, 5 (cod. k, fructic- k^2 *vel eadem manus*) CARM. de resurr. 135 (fructic- *codd. antiquiss.*) PALLAD. 9, 2 AMBR. Noe 19, 68 SVLP. SEV. epist. 3, 18 (*corr. un. cod.*). *omnes codd. habent* fructic- ROMVL. fab. Aesop. 24, 5, *ubi Thiele* c *ante* t *seclusit. non raro confunditur cum* fructificare (*v. p. 1368, 16 sqq.*). frutig-: DIOSC. 3, 40. *formam in* -or *locis, ubi participium legitur, omissis non inveni nisi* CIC. Att. 15, 4, 2 (*inde* NON. p. 479, 17) *et* PRISC. gramm. II 433, 11. *vox primum legitur apud* CIC. (*semel*), *deinde apud* COLVM. (5^{ies}), CALP. (*bis; altero in loco ex coni.*), PLIN. nat. (19^{ies}), SIL. (*semel*), IVV. (*semel*). *inde a* TERT. *rarescit. sub* fructifico *enotavi* COLVM. 2, 9, 6 (*v. p. 1368, 28*) ITALA gen. 1, 11 (Tert. adv. Hermog. 22 p. 150, 11. 29 p. 157, 16 *v. p. 1369, 33*). [*corrupta*: PLIN. nat. 25, 68 *ubi* fruticosum *coni. Mayhoff.*] *i. q. frutices emittere, fruticosum fieri, germinare*:

A *proprie*: **1** *de plantis plantarumque partibus* (*accedit* in *c. acc. v. p. 1447, 24*, ex *v. l. 76. 78. p. 1447, 44*, de *v. p. 1447, 30*, ab *v. p. 1447, 17*): CIC. Att. 15, 4, 2 excisa ... est arbor, non evolsa. itaque quam -etur (*teste Nonio p. 479, 17*, fructic- *M*), vides (*cf.* CARM. de resurr. 135 nudata foliis suo tempore -at [fructic- *codd. antiquiss.*] arbor adque iterum pomi curvat e germine ramos). COLVM. 2, 10, 28 ubi *herba Medica* coeperit -are (*S*, fructific- *A R. cf.* PALLAD. 5, 1, 3). 2, 11, 2 ut -are (*S*, fructific- *A R*) possint *segetes*. 4, 31, 3 ut *salix* e trunco -et et in bracchia ... disponatur (*cf.* PLIN. nat. 27. 119 peplis ... ex una radice ...-at). 11, 2, 60 *lupini modii tres*, cum -verint (*S A*, fructic- *vel* fructific- *R*), ... bonum stercus vineis praebent (*cf.* PALLAD. 9, 2 lupini modios sparges ...; quod ubi -arit [fructic- *et* fructific- *v. l.*], evertitur). 12, 10, 1 *unio* est, quae non -vit nec habuit soboles adhaerentes. CALP. ecl. 4, 91 laurus ⟨iam⟩ -at (fructific- *vel* fructifer- *trad.*) vicinaque nascitur arbos. PLIN. nat. 12, 57 (*de turifera arbore*) matrem ... teretem enodi -are trunco.

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12, 113 *balsami arbor* tondetur . . . -ans (fructific- *v. l.*). 13, 29 foliorum aculeo -ante (fructic- *et* fructific- *v. l.*) circa totas (*palmas*) pectinatim (*cf.* 16, 130 *laurus* recisa . . . laetius -at. 17, 151 hoc pedamentum . . . caesum [laesum *codd.*] . . . maxime -at. 19, 92 *inula* spatiose -at. 24, 178 folia eius [*graminis*] . . . in Parnaso . . . hederacia specie densius quam usquam -ant [-anti *v. l., an* -antia? *Mayhoff*]. 27, 122 neuras large -at). 17, 70 semina (*i. sarmenta*) . . . -antia supputare (*cf. de grano frumenti* ITALA Matth. 13, 5 [cod. k] *semina* continuo -verunt [k¹, fructic- *corr.* k² *vel eadem manus; ἐξανέτειλεν*, VVLG. exorta sunt]. ROMVL. fab. Aesop. 24, 5 quando -vit [supradictum semen]). 17, 204 quod supra terram est e matre, radi iubetur, ne -et. 19, 122 -ant (fructic- *et* fructific- *v. l.*) alia et non capita⟨ta⟩. 19, 140 *Aricinum genus brassicae* sub omnibus paene foliis -at cauliculis peculiaribus. 19, 166 *lepidium* cum -vit (fructific- *v. l.*), . . . praeciditur. 21, 60 *habrotonum et Adonium* rutae vice -ant (frutific- *et* fructific- *v. l.*). 24, 153 pseudo⟨b⟩union . . . -ans palmi altitudine. 27, 120 periclymenon -at. 27, 136 rami (*sc. telephionis*) a radice septeni octonique -ant. DIOSC. 3, 40 ab eo, quod posita frutex plurimum ambulet frutigando (fructific- *P falso*), dicta est herpillu (*gr. ἀπὸ τοῦ ἕρπειν τε καὶ . . . ῥιζοβολεῖν*). RVT. NAM. 1, 460 lauros conspicuas ramis et -ante coma. SIDON. epist. 1, 5, 4 virgulta . . . super amnicos margines . . . -verant. carm. 15, 29 ramosis palmas -are lacertis. GREG. M. moral. 24, 30 -antes spinae (*sc. cardui*). *acced.* in *c. acc.*: GARG. MART. pom. 2, 1 siquidem eo tempore (*i autumno*) cum pomis caducis ossa delapsa in novas plantas . . . videamus . . . sua sponte -are (*cf. infra l. 32 sq.*). *tropice*: TERT. resurr. 22 p. 56, 6 *caro comparatur caro cum arbore*) etsi in agnitione sacramenti -at (fructific- *codd.*), sed in domini repraesentatione florescit atque frugescit. pudic. 16 p. 254, 4 silvam libidinum caedat et eradicet et excaudicet, ne quidquam de recidivo -are (*Pamelius*, fructific- *ed. pr.*) permittat. adv. Prax. 1 p. 228, 14 -verant (fructific- *et* fructifer- *v. l.*) avenae Praxeanae. adv. Val. 8 p. 185, 20 secunda tetras, sermo et vita, homo et ecclesia, quod in patris gloriam -asset (*PM*, fructific- *cod. Flor.*) huic numero, (*sic dist. Kroymann, ante* huic *vett. i. in hunc numerum*) gestientes *eqs.* (*cf.* SVLP. SEV. epist. 3, 18 in domini servitutem stirpes tantae -verunt). AMBR. Noe 19, 68 semina misericordiae -asse (fructic- *et* fructific- *v. l.*). CASSIAN. conl. 5, 10, 3 illis (*vitiis*) evulsis haec (*vitia*) vehementius -ant (frutific- *et* fructific- *v. l.*) et . . . vivacius pullulant atque succrescunt. inst. 4, 43 virtutes -ant (frutific- *et* fructific- *v. l.*) atque succrescunt. 7, 23 quam noxie fomes iste . . . ad eius interitum . . . -et (fructific- *v. l.*) et omnigenis pullulet ramunculis vitiorum. SIDON. carm. 23, 275 Phasis, qui iactos super arva Colcha dentes expavit, -ante cum duello spicis spicula mixta fluctuarent. ALC. AVIT. hom. 24 p. 142, 25 -at ex fecunda ru⟨di⟩menti radice multiplex templum. **2** *de locis*: SIL. 9, 205 rura . . . centum Cereri -antia culmis.

B *translate: de cornibus cervi*: CALP. ecl. 6, 37 aspicis, ut -at (-et *v. l.*) late caput utque sub ipsis cornibus e tereti pendent redimicula collo? *de pilis*: IVV. 9, 15 -ante pilo neglecta et squalida crura. SIDON. epist. 1, 2, 2 pilis infra narium antra -antibus. GREG. M. moral. 5, 59 *plur.* (*inde, ut videtur*, ISID. in num. 12, 12).

nota transitive, i. q. proferre (*nisi mavis recipere codd. recc. variationem* fructificare [*cf. sub* fructifico *II*]): CASSIAN. inst. 7, 2 'malorum' . . . 'omnium' efficitur 'radix', multiplices -ans (fructific- *v. l.*) fomites vitiorum (ITALA gen. 1, 11 [Tert. adv. Hermog. 22 p. 150, 11. 29 p. 157, 16] *ubi* fructificet *codd.* fruticet *Pamelius v. sub* fructifico *p. 1369, 33*).

opp. florescere, frugescere (*v. supra l. 29*). *accedunt adv.*: densius, laetius, large, maxime, pectinatim, spatiose (*quae omnia v. l. 3 sqq.*), late (*v. l. 49*), noxie (*v. l. 40*), vehementius (*v. l. 37*). *cf.* frutigo.

fruticōsus, -a, -um *a* frutex. *compar.* -ior (*v. l. 78 sqq.*) *saepius, superl.* -issimus (*v. l. 83*) *semel legitur. vox invenitur apud* OV. (*bis*) PLIN. nat. (*41ies, semel [25, 68] ex coni.*), *inde rarescit.*

1 *i. q. frutici similis, de plantis plantarumque partibus*: OV. met. 6, 344 -a legebant vimina *agrestes*. PLIN. nat. 1, 25, 99 capnos -a (25, 156 *cf.* 15, 27 *acorus*. 16, 72 *ulmum* campestrem, quae -a [*opp.* montuosam, quae sit amplior]. 20, 20 rapum . . . -um. 22, 19 *erynge*. 22, 24 *glycyrrhiza*. 22, 158 *erysimon*. 25, 68 *libadion* -um [fructican *vel* fruticum *codd, em. Mayhoff*]. 25, 72 herba [25, 73. 89 *ubi* fructicosa *et* fruticoso (*seq.* folio) *v. l.* 27, 54. 55. 142 DIOSC. 3, 123. 125]. 25, 113 *therionarca*. 25, 161 *aizoum* -um a radice. 26, 111 onear. 27, 30 anagyros). 12, 20 *genus hebeni* alterum -um (*opp.* arboreum. *cf.* 12, 114 *genus balsami* -um [fructicosum *et* fructificosum *v. l.*]. 15, 17 *pomi vice sunt* in -o genere cum caule capparis. 16, 121 *arbores* -i generis. 16, 139 *cupressus* paene -i generis. *v. etiam l. 79*). 13, 54 brevis arbor haec atque -a (15, 98). 13, 111 *paliurus* -ior (20, 131 rami -iores *rutae*. 20, 262 *genus cardui* unum -ius a terra . . ., alterum unicaule crassius [25, 35 *alterci genus* vulgare -ius]. 21, 113 *iuncus* -ior. 24, 124 rhamnos -ior et [frutex is et floret *v. l.*] ramos spargens. 27, 29 *anonis* -ior hirsutiorque *faeno*. *cf.* 16, 165 *calamus* -issimus). 16, 79 *rhododendron* caulibus -um (25, 82 bupthalmus . . . -a caulibus. 27, 121 *pelecinon* -am cauliculis). 19, 80 *silvestri raphano sunt folia* copiosa . . . ac -a. 19, 121 eorum . . . radix . . . -a est.

2 *i. q. fruticibus vestitus, abundans, de locis*: OV. epist. 2, 121 maesta . . . scopulos -aque litora (vimina *Bentley*, culmina *Burmann*) calco. PLIN. nat. 6, 87 mare . . . colore perviridi, praeterea -um (fruticosum *et* fructuosum *v. l.*) arboribus, iubas earum gubernaculis deterentibus (*inde* SCL. 53, 21).

opp: amplus (*v. p. 1447, 69*), arboreus (*v. p. 1447, 74*).

frutilla *var. lect. editionis Stephani* GLOSS. II 334, 3 *ἴυγξ* fritilla (*addendum supra p. 1341, 4; fort. conferendum c.* fritinnire).

frutus (GLOSS. V 501, 53 adiutus) *v. sub* fultus, fulcio.

***frūx**, -gis *f.* [*cf. c.* frui, frunisci. *Th.*]. *de etym.*: VARRO ling. 5, 10 fructus a ferendo (fruendo *Groth, sed v. infra l. 42*), res eae quas fundus et ea[e] quae in fundo ferunt, ut fruamur. hinc declinatae -es et frumentum. PRISC. gramm. II 278, 12 -x . . . -gis facit genetivum, quia *ἀπὸ τοῦ 'φρύγω'* Graeco verbo nascitur. SERV. Aen. 1, 178 -um . . . nomen tractum est a frumine, id est eminente gutturis parte. *de formis: nom. sing.* frugis: VARRO ling. 9, 76 frugi rectus est natura -x, at secundum consuetudinem dicimus ut haec avis, haec ovis, sic haec -is. PRISC. gramm. III 145, 10 '-x' vel '-is'. EXC. Bob. gramm. I 553, 2 VEN. FORT. carm. 6, 2, 43 (-es *v. l.*; *cf. l. 23*) *v. etiam infra l. 58. nom. sing.* fruges: PS. QVINT. decl. 13, 15 PRISC. gramm. II 189, 10. 204, 20 CHAR. gramm. I 40, 2 GRAMM. suppl. 89, 27. 109, 29. 30 SACR. Leon. p. 416 VEN. FORT. carm. 1, 20, 18 (-is *v. l.*; *cf. l. 20*) *v. etiam l 39. 59. de dat.* frugi *et* frugē *et* frugei *v. infra p. 1456, 65 sqq. gen. plur.* frugium: ACT. ARV. a. 145 (Corp. VI 32379, 38). *abbrev.*: frug: ACT. ARV. a. 218 A 7. B 17 (Corp. VI 2104). *de genere: generis fem. testantur* CHAR. gramm. I 33, 10 DIOM. gramm. I 327, 35 CAPER gramm. VII 101, 1 PHOC. gramm. V 428, 27 EXC. Bob. gramm. I 549, 7 GRAMM. suppl. 109, 29 DVB. NOM. gramm. V 578, 19. *v. etiam l. 19. 41. 59. etiam gen. masc. voci tribuit*: GRAMM. suppl. 119, 29 hic et haec -x. *de flexu* (*cf. etiam supra l. 17 sqq.*): VARRO ling. 9, 75 negant habere rectos (*sc. casus*) ut in hoc -is, -i, -em. PAVL. FEST. p. 92 -x -gis dixerunt antiqui (*cf.* PRISC. gramm. II 278, 12 GRAMM. suppl. 109, 29). CHAR. gramm. I 36, 10 singulariter non in omnibus casibus cadunt, . . . velut . . . -em et -e potest (*cf.* EXC. Bob. gramm. I 549, 7). 93, 18 nominativum . . . singularem vocativumque non habeant, ut . . . -es. PRISC. gramm. II 189, 9 tres obliqui inveniuntur '-is, -i, -e'. vetustissimi tamen et '-x' et '-es' nominativum protulerunt (*cf.* GRAMM. suppl. 89, 27). PHOC. gramm. V 428, 27 ablativum tantum habent in singulari numero, ut ab hac -e. *de notione*: VARRO ling. 5, 37 quod segetes ferunt, -es, a fruendo fructus. PAVL. dig. 50, 16, 77 '-em' pro reditu appellari; non solum frumentis aut leguminibus, verum et ex vino, silvis caeduis, cretifodinis . . . capitur. Iulianus scribit: -es omnes esse, quibus homo vescatur, falsum esse: non enim carnem aut aves ferasve aut poma -es dici. 'frumentum' autem id esse, quod arista se teneat, recte Gallum definisse: lupinum vero et faba⟨m⟩ -es potius dici, quia non arista, sed siliqua continentur, quae Servius . . . in frumento contineri putat. SERV. Aen. 1, 178 -es generaliter omnes -es dicuntur et errant, qui discernunt frumenta a -bus. nam Cicero (*v. p. 1449, 17*) ait 'olei et -um minutarum', cum de leguminibus diceret, ut ostenderet etiam frumenta -es vocari. ISID. diff. 1, 247 frumenta sunt arida et sicca, -es vero liquidae. DIFF. ed. Beck p. 58, 32 -es sunt segetum, quod ad grana pertinet; fructus generaliter, tamquam et arborum. CHAR. gramm. I 40, 2 -es *καρπός* (*cf. l. 22*). DIOM. gramm. IV 576, 70 -es pluraliter *καρπός*. EXC. Bob. gramm. I 549, 7 hae -es *καρποὶ οἱ χαμόθεν, οὐχ οἱ κρεμάμενοι* (*cf. l. 59*). 553, 2 -is *καρπός*. GLOSS. -x *καρπός*. -es pluraliter *καρπός*. haec -es (et hanc -em et ab hac -e dicimus) *καρποὶ οἱ χαμαδόν*. -es frumentum. frumenta. Ceres. -is *καρπός*. *v. etiam p. 1454, 56 sqq. de usu: vox inde ab* ENNIO, PLAVTO, CATONE *per totam latinitatem legitur* (*cf. etiam sub* frugi). NOT. Tir. 40, 30. 66, 58. [*engad.* früa. *M.-L.*]

[*corrupta vel dubia*: LEX XII tab. 8ª (Plin. nat. 28, 18 -es; *at* SEN. nat. 4, 7, 3 fructus *v. p. 1381, 75*). CATO agr. 146, 1 (iri pri *trad.*, -is *coni. Hauler*), AFRAN. com. 288 (fugis *trad.*), OV. epist. 11, 67 (frondibus *GV*, -bus *P*), MANIL. 5, 245 (fructibus *G*, -bus *rell.*; *v. sub* fructus *p. 1383, 37*), INSCR. numm. Cohen IV² p. 143 n. 20 (*Caracallae aet.*) Cereri frugis (*cf. Onomast. II p. 342, 18, ubi probabiliter* frugif⟨erae⟩ *explanatur*).]

I ***proprie***: **A** ***generatim*** *de fructibus, qui in agris nascuntur, de frumentis et de leguminibus*: **1** *pluraliter*: CATO agr. 27 deinde alias -es serito (*antea* sementim facito ocinum, viciam, faenum graecum, fabam, ervum, pabulum. PLIN. nat. 17, 31 *hordeum* cum aliis -bus metant. AVG. serm. ed. Mai 34, 2). agr. 37, 2 quae segetem stercorent -es. lupinum, faba, vicia (*inde* PLIN. nat. 37, 56). 54, 2 ⟨de⟩ vicia vel de lupino, item de ceteris -bus (CIC. Cato 52 ex ceterarum -um aut stirpium . . . seminibus. *cf. etiam p. 1453, 75*). 134, 1 hasce -es condas, far, triticum, hordeum, fabam, semen rapicium (CVRT. 7, 4, 24. COLVM. 1 praef. 19 vastatas. 1, 3, 3. 1, 6, 15 *al.*). 141, 2 tu (*Mars*) -es, frumenta (*cf. p. 1449, 27*), vineta virgultaque grandire beneque evenire siris (*cf.* PACVV. trag. 142 nec grandiri -um fetum posse nec mitescere. PAVL. FEST. p. 337 -es grandescere). PACVV. trag. 11 -es (-e *v. l.*) frendo solidas saxi robore (sola sacsic probore

[Bachrler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

trad.; Acc. trag. 478 saxo -es frendas [franges *Serv. Aen. 1,179*] torridas? *cf.* Lvcr. 1,881 robore ... saxi franguntur. Verg. georg. 1, 267 torrete igni -us, ... frangite saxo. Aen. 1,178. Sen. epist. 99,22 duritia dentium frangit. Lact. inst. 1, 18, 19. Serv. Aen. 1, 179 siccari ... -es et frangi). Pacvv. trag. 291 oneratus (honoratus *codd.*) -um et floris Liberi (*cf.* Sall. Iug. 90, 1 *ager* -um vacuus. hist. frg II 83 laetus. *v. infra l. 54.* Hor. carm. saec. 29 fertilis -um ... tellus [Plin. nat. 5, 33 -bus. 17, 31. 46 *al.*]. epist. 2, 1, 137 locupletem -bus annum. Plin. nat. 37, 203 f⟨er⟩acem -um [*v. supra p. 488, 82 sqq.*]. Tac. ann. 12, 20 solum -um egenum. Apvl. flor. 6 p. 19 -um pauperes. Clavd. 15, 509 dives ager -um). Acc. trag. 49 †locronum late viridia et -um ubera. 234ᵇ probae etsi in segetem sunt deteriorem datae -es, tamen ipsae suapte natura enitent. Trag. inc. 136 segetes largiri -es (*cf.* Verg. ecl. 9, 78 segetes gauderent -bus. Paneg. in Mess. 162 nec -es segetes praebent nec pabula [*cf. p. 1450, 46*] terrae). Cic. S. Rosc. 131 -es perdidit (Plin. nat. 17, 30). Verr. 4, 18 vini et olei decumas et -um minutarum (*ad l. v. p. 1448, 51.* Amm. 23, 6, 41 minutis -bus dives et palmite. *cf.* Plin. nat. 35, 158 -um, vini, pomorum, herbarum et fruticum. 37, 202 -es, vinum, oleum. 37, 203 -um, olei, vini. Lact. inst. 1, 18, 18 vinum et -es. *sim. saepe*). Verr. 5, 106 -es in ea terra (*Sicilia*) primum repertas esse (Lact. inst. 2, 4, 28. *cf* Min. Fel. 21, 2 -um repertores [Macr. sat. 1, 10, 19]). Verr. 5, 108 ad quos Ceres ... dicitur -es ... attulisse. *ibid.* -es invenisse *Cererem* (6, 99 *bis.* 6, 188 et in orbem distributis [*cf. infra l. 31*]. orat. 31 Tusc. 1, 62 Plin. epist. 8, 24, 2 *al. cf.* Arnob. nat. 3, 34 p. 134, 14, -um ... inventrix. Avg. civ. 7, 20 p. 299, 4 D. inventionem -um. *cf. etiam infra l. 46*). Verr 6, 137 -bus frumentoque caruerunt *milites* (*cf. l. 41. p. 1448, 81.* Fronto p. 225, 22 N. frumento ... et solidis -bus requietus ager. Vlp. dig. 7, 8, 12, 1 neque foliis neque oleo neque frumento neque -bus usurum *adde*: Hor carm. 3, 24, 13 iugera liberas -es et Cererem ferunt). Cic. Flacc. 62 ortae atque in omnis terras distributae (*cf. l. 24*). dom. 17 ubertas agrorum, -um copia (*v. vol. IV p. 898, 39, adde* Firm. err. 7, 6 p. 22, 4 *al. cf.* Cic. p. red. in sen. 34 -um ubertas [p. red. ad Quir. 18 -um ubertate, copia, vilitate. nat. deor. 3, 86 *v. infra l. 84* Colvm. 2, 2, 24 Plin. nat. 17, 44 *al.*]. Amm. 23, 6, 15 bacarum vulgariumque abundantiam -um [Vvlg. gen. 41, 48]. 23, 6, 65 satietate -um. Vvlg. lev. 25, 37 -um superabundantiam. Val. Cem. hom. 8, 3 -um massam). dom. 17 -um inopia (har. resp. 31 Liv. 4, 20, 9. 4, 52, 4. 6, 21 *passim. cf.* Fast. Praen. a. u. c. 760 [Corp. I² p. 236] sterilitatem -um [Vell. 1, 1, 4 *al.*]. Tac. ann. 12, 43 -um egestas. Arnob. nat. 1, 3 p. 6, 8 penuria ...-um et angustiae frumentariae [*cf. supra l. 27*]). p. red. ad Quir. 4 qui agri, quae -es *eqs.* de orat. 3, 167 Cererem pro -bus, Liberum appellare pro vino (nat. deor. 2, 60 -es Cererem appellamus, vinum autem Liberum. 3, 41 Lvcr. 2, 656. 5, 14 *al.* [*v. etiam p. 1452, 28*]. *cf.* Cic. nat. deor. 2, 67 a gerendis -bus Ceres [*cf.* Varro ling. 5, 64]. Qvint. inst. 3, 7, 8 inventa, ut ... in ... Cerere -um, Libero vini). Brut 16 *ager* uberiores efferre -es solet (orat. 48 *v. infra l. 49.* Hor. carm. 4, 15, 5 tua, Caesar, aetas -es et agris rettulit uberes. *saepius*). orat. 48 segetes ... uberes non solum -es, verum etiam herbas effundunt inimicissimas -bus (*item opp.* herbae: nat. deor. 2, 98 *terra* vestita floribus, herbis, arboribus, -bus. Lvcr. 1, 889 herbarum genera et -es frondesque. 5, 921 herbarum genera ac -es arbustaque ... creari. Verg. georg. 1, 69 officiant laetis ne -bus herbae. Ov. fast. 2, 293. Pavl. Fest. p. 331 herbae -bus inimicae. Colvm. 1, 2, 1 naturam soli sive in frondibus et herbis sive iam maturis -bus contempletur *pater familias.* 2, 11, 6. 8, 13, 3 Plin. nat. 17, 250. 18, 185. 186 *al. v. etiam supra l. 18. p. 1452, 42 sqq. cf.* Act. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 30 purgamenta dari et -es accipi. Cod. Iust. 3, 34, 14, 1 [*a. 531*] ut paleae ... secerni a -bus possent. Sen. epist. 73, 16 *humus* creat purgamenta pro -bus). Cic. rep. 2, 26 cultus agrorum perceptioque -um (off. 2, 12 *v. infra l. 84*). 3, 15 *terra* oleam -esve ferret (leg. 2, 67 terra -es ferre ... possit. Varro ling. 5, 85 arva. Ov. met. 1, 19 tellus inarata. Plin. nat. 17, 40. 203 ferri [*Mayhoff*, seri *codd.*]. *al. cf.* Cic. div. 1, 116 dedisset [*v. l. 72* Ov. am. 3, 8, 39. met. 5, 342 Ceres. Manil. 4, 113 natura. *al.*]). rep. 4, 1 autumno terra se ad concipiendas -es patefecerit, hieme ad †concipiendas (conficiendas *Patricius, v. praeterea appar.*) relaxarit. leg. 1, 25 quae -bus atque bacis terrae fetu profunduntur (*item opp.* bacae: leg. 2, 19 certas ... -es certasque bacas sacerdotes ... libanto. Tusc. 5, 37 aut flores aut -es fundat aut bacas. div. 1, 116 *natura* nec -es terrae [*de gen. cf. p. 1453, 3*] bacasve arborum ... generi humano dedisset, nisi earum cultus et conditiones tradidisset. Amm. 23, 6, 15 *v. supra l. 36 al.*). leg. 2, 63 *terra* -bus obserebatur. *ibid.* solum ...-bus expiatum. fin. 4, 37 quod facit (*natura*) in -bus, ut, cum ad spicam perduxerit ab herba, ... pro nihilo habeat herbam. Tusc. 1, 68 maturitatem -um (Sen. benef. 4, 23, 1. *cf.* Pavl. Fest. p. 45 -es flavescentes ad maturitatem perducerentur. Cvrt. 6, 3, 7 -es ... maturitatem ... expectant. *adde*: Plin. nat. 17, 11 maturescunt. Lact. inst. 2, 5, 21 maturandis [Firm. err. 2, 6 p. 6, 12 Prob. Verg. georg. 1, 5—7]. *adi.* maturus *v. l. 56. p. 1450, 48*). nat. deor. 1, 4 et -es et reliqua, quae terra pariat, ... a dis ... tribui (*cf.* Plin. nat. 33, 2 *terra* tribuit ... -es). 2, 37 eas -es atque fructus, quos terra gignit (*item distinguntur* fructus: Cic. nat. deor. 3, 86 ubertatem -um et fructu⟨u⟩m. off. 2, 12 -um fructuumque reliquorum perceptio et conservatio. *v. praeterea sub* fructus *p. 1384, 21 sqq. 1384, 32 sqq.*). nat. deor. 2, 66 *Proserpinam* -um semen esse (Plin. nat. 15, 33 semina [Flor. epit. 2, 11, 4]. *al. cf.* Firm. err. 17, 3 p. 41, 12 -um substantiam ... Proserpinam dicere). nat. deor. 2, 152 nos -es serimus, nos arbores (*item opp.* arbores: Varro rust. 1, 44, 4 arbores ac -es. Sall. Iug. 17, 5 ager -um fertilis, bonus pecori, arbore infecundus. Verg. ecl. 3, 80 *v. infra l. 48.* Sen. nat. 2. 6, 6 producit -es et segetem ... ac ... erigit arbores. Colvm. 1, 8, 20 num ... vitis, num arbor, num -es absint [*seq* pecus]. Plin. nat. 5, 33. 6, 79. 11, 5. 16, 112. 17, 14. 25. 18, 337 vites putandi -esque curandi, arbores serendi, poma inserendi, oleas tractandi ius. 31, 3 fruticesque. Tac. hist. 2, 70 *passim. v. etiam p. 1452, 30. cf.* Lvcr. 2, 189 -es arbustaque crescunt [2, 594. 699 humanum genus et. 2, 994 et genus humanum. 5, 921 *v. p. 1449, 53* Tac. ann. 16, 13 *al.*]. 2, 1157 vinetaque ... creavit [Plin. nat. 17, 49]). nat. deor. 2, 156 terra ... feta -bus et vario leguminum genere (*item opp.* legumina: Plin. nat. 18, 48 duo prima earum genera: frumenta ... et legumina. Pavl. sent. 3, 6, 78 -bus legatis tam legumina quam hordeum et triticum continentur). carm. frg. 41, 6 *vita* metenda, ut -es (Plin. nat. 18, 56 absolvi ... et ... meti). Catvll. 34, 20 agricolae bonis tecta -bus exples, *dea* (*cf.* Apvl. apol. 56 optumas). Lvcr. 1, 252 nitidae surgunt -es ramique virescunt arboribus (2, 189. 594. 994. 1157). 1, 744 aera solem ignem terras animalia -is (*item distinguntur* animalia *sim.*: Manil. 4, 904 edomuit terram ad -es, animalia cepit. *cf.* Lvcr. 1, 808 crescere ... -es arbusta animantis [1, 821. 2, 1016] 5, 80 ad -es augendas atque animantis. Verg. georg. 4, 327 -um et pecudum [*M, Non. p. 460* pecorum *PR*] custodia [Liv. 38, 17, 10 in -bus pecudibusque. *al.*]. Hor. carm. saec. 29 fertilis -um pecorisque tellus spicea donet Cererem corona [Pavl. Fest. p. 86 fetus pecorum -umque. Tac. hist. 4, 50 raptu. Amm. 17, 1, 7. 31, 12, 8 *al.*] Liv. 5, 34, 2 *Gallia* -um hominumque fertilis. Tac. Germ. 15 armentorum vel -um [Amm. 24, 7, 2]. Cypr. Gall gen. 1457 *opp.* greges. *v. etiam l. 6*). Lvcr. 2, 170 -es ... creare (2, 613 *v. praeterea l. 7. p. 1452, 56. cf.* Plin. nat. 14, 149 parere. 18, 5 genuit [31, 3 Tac. ann. 16, 2 *al.*]. Ps. Apvl. Ascl. 36 *terra* parturit -es. Lact. inst. 1, 18, 19 generasse [2, 5, 21 Oribas. syn. 6, 24] et protulisse). Lvcr. 3, 694 lapis ... †subitis (subiit si *Bernays*) e -bus asper. 4, 1093 laticum -umque cupido. 6, 1126 pestilitas ... aut in aquas cadit aut -es persidit in ipsas. Caes. Gall. 1, 28, 2 omnibus -bus (fructibus *v. l.*) amissis (Plin. nat. 18, 55 *milium* omnium -um fertilissimum. 18, 79. 148 Plin. epist. 5, 6, 12 Hier. epist. 64, 2, 4 Vvlg. exod. 23, 16 *al.*). Varro ling. 6, 66 *a legendo* legumina in -bus (*ex* frumentis *corr. F*) variis (Manil. 2, 88 *caelum* varias -es redditque rapitque. *cf.* Manil. 1, 86 diversis exercita -bus arva). Men. 251 hunc Ceres cibi ministra -bus suis porcet. rust. 1 capp. p. 6, 18 G. (= p. 117, 8 K.) de promendis -bus tuendi causa. Sall. hist. frg. II 83 -um pabulique laetus ager (*item opp.* pabulum: Plin. nat. 17, 43. 44. 46 Amm. 24, 8, 2. 25, 1, 10. 25, 2, 1 *cf. p. 1449, 15*). Verg. ecl. 3, 77 faciam vitula pro -bus. 3, 80 triste lupus stabulis, maturis -bus imbres, arboribus venti (Colvm. 1, 2, 1 *v. p. 1449, 56* Tac. hist. 2, 87 *al. cf.* Apvl. met. 9, 35 immaturas). ecl. 10, 76 nocent ... -bus (*cf.* Colvm. 2, 2, 24 -bus obsint. Clavd. 17, 18 glaeba faveret -bus). georg. 1, 22 novas alitis ... -es (1, 345. Pavl. Fest. p. 223 *gustare.* Plin. nat. 18, 8 degustabant. Gell. 4, 6, 8 captas. *al. cf.* Vvlg. lev. 25, 22 veteres. *v. etiam p. 1453, 23*). georg. 1, 27 auctorem -um (*cf.* 2, 173 parens -um [Flor. epit. 3, 5, 10 Apvl. met. 11, 2 *al.*]. Ov. am. 3, 10, 35 diva potens -um [Sen. Herc. f. 300]. met. 5, 490 -um genetrix. 6, 118 mater [fast. 1, 671]. Ampel. 15, 2 Triptolemo -um praefecto). georg. 1, 298 medio tostas aestu terit area -es (Ov. fast. 6, 470 Cereris [*v. p. 1453, 3*] -es ... saxo. Sen. nat. 1, 2, 3. Firm. err. 3, 4 p. 9, 9 tostas. Vvlg. deut. 25, 4. *cf.* Ov. trist. 4, 6, 19 -bus area trita est. Apvl. met. 9, 35 obterendo. Grom. p. 370, 3 triturantibus -bus, *ubi* triturandis *legendum videtur*). georg. 2, 143 gravidae -es (2, 424). 3, 535 unguibus infodiunt -es *boves.* Aen. 2, 133 mihi sacra parari et salsae -es (12, 173 Arnob. nat. 3, 24 p. 128, 10. 6, 1 p. 214, 10. 7, 20 p. 254, 2). Aen. 6, 420 soporatam ... medicatis -bus offam obicit. Hor. carm. 4, 6, 39 Noctilucam prosperam -um (*cf.* ars 67 cursum mutavit iniquum -bus amnis. Liv. 4, 12, 7 adversus annus -bus. Pavl. Fest. p. 45 sidus -bus inimicum. Colvm. 1 praef. 1 noxiam -bus intemperiem. *v. etiam supra l. 50. p. 1449, 55*). epist. 1, 2, 27 -es consumere (Colvm. 1, 6, 15. Tac. hist. 4, 26 minus -um. Porph. Hor. epist. 1, 2, 27 p. 320, 2 et cibos. *al. cf.* Vvlg. lev. 25, 22 comeditis [Ezech. 25, 4 *al.*]). 1, 12, 28 -es Italiae pleno defundit Copia cornu. Tib. 1, 5, 21 -um ... custos (*cf. supra l. 27*). 1, 8, 19 -es traducit ab agris (*cf.* Liv. 5, 54, 4 *flumine* devehantur [Plin. epist. 5, 6, 12]. Pavl. Fest. p. 121 ex Libya allatae). Tib. 2, 1, 1 -es lustramus et agros. 2, 3, 67 o valeant -es, ne sint modo rure puellae! Act. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 11 -um primitias (Ov. met. 8, 274. 10, 433 Liv. 26, 11, 9 Plin. nat. 4, 91 Vvlg. exod. 23, 19 *al. cf.* num. 18, 13 universa -um initia. *adde*: Lvcan. 6, 426 primis ...-bus [Vvlg. lev. 2, 14]). Ov. am. 3, 8, 39 *terra dabat* sine vomere -es pomaque (*item opp.* poma: Pont. 4, 2, 10 quis Baccho vina, ... Triptolemo -es, poma det Alcinoo? met. 15, 76 sunt -es, sunt ... poma ... tumidaeque ... uvae, sunt herbae. Germ. frg. 4, 3 commissas Cereri -es spectabis in herbis pomaque. Plin. nat. 37, 202 -um pomorumque saporem. Veg. mil. 4, 7 p. 133, 5 vel. Hier. epist. 64, 2, 4 Vvlg. lev. 27, 30 *al.*).

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ov. am. 3, 8, 54 eruimus terra ... pro -bus aurum. 3, 10, 39 locus nemorum canebat -bus Idae (*seq.* farra). met. 2, 288 quod pecori frondes, ... -es generi humano (*opp.* frons *cf. supra p. 1449, 53. 56*). 5, 475 -um munere (15, 122 Vvlg. lev. 2, 14). met. 15, 134 coluit -es (*cf.* Cvrt. 8, 9, 12 alendis [Plin. nat. 17, 43. 44. 250 *al. v. praeterea supra p. 1450, 52. infra p. 1452, 52*]. Colvm. 2, 1, 5 edendis educandisque -bus). fast. 1, 670 (*Ceres et Terra*) haec praebet causam -bus, illa locum. 1, 677 -bus immensis avidos satiate colonos (*cf.* Manil. 5, 275 receptis -bus innumeris. Firm. math. 8, 11, 3 multas [Amm. 14, 8, 1]). 2, 526 *Fornax* -es temperet. 2, 538 sparsae -es parcaque mica salis. 2, 651 ter -es ... immisit in ignes. 4, 821 iaciuntur in ima (*sc. fossa*). 6, 379 desunt -es. Ib. 107 *terra* -es ... denegat (*cf.* Clavd. 15, 18 negatis -bus [21, 278]. Avg. serm. ed. Mai 34, 2 regio ... recusaverit). Ib. 572 aut, ut Anaxarchus, pila minuaris in alta ictaque pro solitis -bus ossa sonent (*cf.* Tac. ann. 16, 2 non solitas tantum -es ... gigni, sed nova ubertate provenire terram). Liv. 2, 11, 5 -bus corruptis (Colvm. 12, 3, 5 *al. cf.* Plin. nat. 18, 256 laedi [Rvfin. hist. mon. 16 p. 437^{D}]). Liv. 5, 12, 5 incendiis ... villarum ac -um. 5, 33, 2 dulcedine -um maximeque vini. 6, 31, 8 satis in spem -um relictis (Plin. nat. 28, 28 Edict. imp. Diocl. 1, 22 futurarum). 7, 6, 5 -es ... congestas (Hil. in psalm. 131, 11 *al.*). 22, 9, 3 omnis generis -um (38, 15, 9 Mela 3, 105 genera. Plin. nat. 1, 18, 9. 10, 76 *al. v. etiam p. 1453, 72*). Liv. 23, 30, 30 -um alimentis. 42, 10, 8 pestem -um (Plin. nat. 22, 160 *plur. cf.* 1, 18, 44 morbi -um [18, 148. 153]. 18, 154 -um vinearumque malum). Liv. 42, 10, 8 colligendas (Tert. adv. Prax. 1 p. 228, 25 omnes adulterae -es. Lact. inst. 1, 18, 19 *al.*). 45, 10, 3 -um proprietates. Fast. Praen. a. u. c. 760 (Corp. I^{2} p. 235) -es flores animaliaque ac maria et terrae aperiuntur (*item opp.* flores: Plin. nat. 18, 1 -um hortorumque ac florum. 18, 286 -es et omnia, quae florebunt. 22, 119 medicinas e floribus coronamentisque et hortensiis quaeque mandantur herbae persecuti, quonam modo -um omittimus? Apvl. flor. 11 p. 42 suis -bus indigent, aliena furatum eunt et vicinorum flores decerpunt. *cf. etiam infra l. 39. p. 1449, 51. 70*). Manil. 1, 403 eventus -um varios (Pavl. Fest. p. 220. *cf.* Colvm. 2, 2, 19 proventu -um [Cens. 18, 7 p. 38, 7]). 4, 824 fecunda suis subsistunt -bus arva. 5, 286 dispositis habitatur (habeatur *v. l.*) spica per artem -bus. Pavl. Fest. p. 124 acervi -um (Vvlg. exod. 22, 6. Ezech. 3, 15 acervum. *v. etiam p. 1453, 31. cf.* Stat. Theb. 8, 301 flores et cumulos -um. Avg. civ. 6, 9 p. 263, 31 D. neque -es coacervantur sine scopis). *ibid.* mensa -busque iurato significat per mensam et -es. Fest. p. 181 occaecando -es satas (Colvm. 2, 4, 2 *ager* satis -bus occandus. 8, 13, 3 Mela 3, 81 Plin. nat. 18, 179 *al. cf.* Pavl. Fest. p 340 seruntur [Tac. ann. 14, 38 *v. etiam p. 1448, 73. 1450, 5*]. Firm. err. 2, 6 p. 6, 12 seminantur). Pavl. Fest. p. 220 bos -bus pariendis aptus (*cf.* Cvrt. 7, 8, 18 -es ... boum labore quaesitas). p. 226 pruina dicta, quod -es ac virgulta perurat (*cf.* Plin. nat. 1, 19, 23 praeter -es et frutices [10, 76. 18, 148]. Pallad. 1, 6, 2 omnium surculorum vel -um). Vell. 2, 25, 1 cura -um (Plin. nat. 25, 16 Tert. nat. 2, 8 p. 110, 6. *cf.* Plin. nat. 9, 129 -um ... ratio). Sen. benef. 2, 29, 5 tantum ... -um *accepimus*. nat. 5, 18, 3 -es percipi (percoqui *Gercke*) non possent, nisi flatu supervacua et mixta servandis ventilarentur (*cf.* Colvm. 1, 6, 16 si exesae -es in horreo ventilentur et quasi refrigerentur. Pallad. hist. mon. I 19 p. 298^{A} cribratarum excrementa -um [*gr. διὰ τὰ σινιάσματα, διὰ τὰ ἀποκαθαρίσματα τῶν λαχάνων*]). Colvm. 1, 6, 15 repositae. 2, 1, 2 nullae -es provenirent (Scrib. Larg. 163. *cf.* Avien. orb. terr 1147 nec amicas -bus ullis *glaebas*). 2, 1, 4 exiguarum -um causa terrae vetustas (*cf.* Paneg. 8 [5], 7, 4 parvarum ... evectio). 2, 6, 2 varietas -um. 2, 18, 3 coguntur (Macr. sat 1, 10, 22). 12 praef. 3 -es ceteraque alimenta terrestria indigebant tecto. Mela 3, 91 grana ... -um passim nascentium (Plin. nat. 31, 14 Sol. 24, 8 *al. cf.* Firm. err. 3, 3 p. 8, 20 renatis). Petron. 120, 99 (vers.) tellus extulit in lucem nutritas sanguine -es. Plin. nat. 1, 18, 1 naturae ... -um (18, 1. 48. 148 *al.*). 1, 22, 57 medicinae ex -bus, siligine I, tritico II, palea II, farre I, furfuribus I, arinca, athera II (*cf. supra l. 30*). 3, 40 -um vitiumque et olearum fertilitas (*iuxta pos.* vitis *etiam* 17, 203. 18, 275. 21, 20 *al.*). 7, 64 sterilescunt. 7, 65 gustatas (*cf. p. 1450, 52*). 10, 75 -es eorum (*incolarum*) locustis vastantibus (*cf. p. 1448, 80*). 17, 14 *nives animam terrae agunt* in vires -um et radices (*cf.* 18, 185 -um radices). 17, 46 dum -es (*Mayhoff*, in -e est *codd.*), nullum aliud gramen emittit. 18, 41 -es alienas perliceret veneficiis (Rvfin. hist mon. 16 p. 437^{D}). 18, 96 irionem medicaminibus adnumerandum potius quam -bus. 18, 109 alicae ratio..., quae palma -um indubitata Italiae contingit. 18, 241 sarire hibernas -es maximeque far. 19, 2 dici neque inter -es neque inter hortensia potest linum (*cf. supra l. 30*). 19, 6 flatus cavendos -um causa victusque. 19, 53 medulla earum (*sc. frugum*). 22, 131 panicum Diocles ... mel -um appellavit. 23, 1 pasci ... nunc ex se (*i. Pomona*) posse sine -bus homines (*syn.* cerealia, *opp.* pendentia). 23, 37 lactis potus ossa alit, -um nervos. Stat. Theb. 4, 462 -um libamine puro (*cf.* Act. Arv. a. 87 II 46 -es libatas [a 218 B 17]. a. 183 III 11 inlibatas). Qvint. inst. 12, 1, 7 *inter haec litteris aut arti locus est* non hercule magis quam -bus in terra sentibus ac rubis occupata. Tac. Germ. 16 receptaculum -bus (*cf.* Amm. 31, 6, 6 conditoria -um). hist. 5, 4 raptarum -um argumentum, panis Iudaicus. 5, 6 -es nostrum ad morem praeterque eas balsamum et palmae. ann. 2, 59 pretia -um. Apvl. carm. apol. 6 misi ... nitelas oris ex Arabicis -bus (*cf.* Clavd. 18, 403 Australem Arctois pensasset -bus annum). apol. 47 -um illecebras. mund 31 cultus agrorum ususque -um. Tert. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 24 reciprocarum -um. Sol. 23, 12 eversionem -um. Nemes. cyn 176 dari de -bus escam (*syn.* Cerealia dona). 294 puras secernere -es. Arnob. nat. 1, 2 p. 4, 26 sapor -bus esculentis et vitis liquoribus mutatus est. 3, 33 p. 123, 28 *Proserpina significat* attollentia se germina et -um subcrescentium motiones. Lact. inst. 1, 20, 7 florescerent. Firm. math. 8, 11, 3 qui novis seminibus ... novitatem -bus pariat. err. 2, 6 p. 6, 6 recondunt. 2, 6 p 6, 12 divisae a terrae consortio separantur. Ivst. 36, 2, 9 servari. Amm. 19, 1, 11 -um adultarum 22, 9, 15 sectarum ... indicium -um. 22, 12, 3 luxuriantes ubertate nimia -es. Prob. Verg. georg. 1, 30 -um tempestatumque arbiter. Vvlg. exod. 23, 10 congregabis (23, 16 *al.*). lev. 25, 15 supputationem -um. 25, 16 tempus ... -um. deut. 16, 13 quando collegeris de area et torculari -es tuas. 23, 19 non fenerabis fratri tuo ad usuram pecuniam nec -es. 26, 12 decimam cunctarum -um tuarum. iud. 15, 5 comportatae iam -es et adhuc stantes in stipula concrematae sunt. Cypr. Gall. gen. 1462 quintarum pensio -um. Rvfin. hist. 3, 6, 3 in panes confectas -es. Clavd. carm. min. 20, 11 -bus alternis ... computat annum. 30, 64 toto ... ex orbe leguntur. Avg. civ. 7, 24 p. 304, 31 D. Proserpinam, quod ex ea proserpant -es. Cod. Theod. 7, 20, 3 (*a. 320*) -um promiscuarum modios. Lib. pontif. p. 38, 5 -es super altare tantum fabe et ube benedici.

2 *singulariter*: Lex XII tab. 8, 8 (Plin. nat. 18, 12) -em ... aratro quaesitam ... noctu pavisse ac secuisse puberi XII tabulis capital erat. Rhet. Her. 4, 32, 43 si quis pro Libero vinum, pro Cerere -em appellet (*cf. p. 1449, 43 sqq.*). Cic. S. Rosc. 75 non omnem -em neque arborem in omni agro reperire possis (Ov. met. 8, 789 sterilis sine -e, sine arbore tellus. Plin. nat. 12, 4 arbores ... blandioribus -e sucis hominem mitigavere [*plur. cf. p. 1450, 5 sqq.*]. *cf.* Plin. nat. 10, 199 ursi et -e, fronde, vindemia, pomis vivunt. Evg. Tolet. carm. 38, 8 -i nocuas frondique locustas). Tusc. 3, 18 frugalitas ... a -e, qua nihil melius e terra (Avg. beat. vit. 2, 8 a -e, id est fructu). Cato 51 ex quibus *vaginis viriditas* cum emersit, fundit -em (-es *Non. p. 225, 31*) spici ordine structam (-as *Non.*; *cf.* Avson. 344, 4 p. 162 P. spicea -x). Hor. epist. 1, 18, 109 provisae -is in annum copia (Porph. *ad l.* copiam -is victusqu[a]e). carm. 3, 23, 4 placaris ... borna -e Lares avidaque porca. Prop. 4, 2, 14 coma lactenti spicea -e tumet. Ov. met. 11, 120 *mensas* tostae -is egentes (*cf. p. 1450, 57. 59*). 15, 393 non -e neque herbis ... vivit (Plin. nat. 10, 199 herba alitur lepus; sed et -e solipedes. 10, 200 *cf. p. 1449, 50 sqq.*). Pavl. Fest. p. 219 antequam novam -em praeciderent (Symm. epist. 6, 14, 1 utinam tanto gaudio non obstreperet defectus annonae, quem nulla producit novae -is accessio [*syn.* frumentum]. *cf. p. 1450, 52*). Sen. Med. 705 -is infaustae mala. Phaedr. 499 -e ... sacra. nat. 3, 27, 4 segetum sine -e surgentium. 5, 18, 3 segetem excitaret et latentem -em (epist. 121, 15 *herba* in segetem -emque ventura. *cf.* Fronto p. 105, 25 N. -em tunc in segete florentem, nunc messem perfectam et horreo conditam. Clavd. 18, 495 -em latura seges). Cvrt. 7, 4, 27 regio non hominem, non -em alit (*cf.* Macr. somn. 2, 5, 11 torpor ... glacialis nec animali nec -i vitam ministrat. Sidon. carm. 5, 580 bove, -e, colono). Mela 3, 58 *Talge* omni -e ac fructibus abundans (*cf.* Lact. epit. 15, 5 ut ex omni -e panem facerent. 67, 4 omnem -em terra sine labore hominum procreabat. *v. etiam p. 1450, 33*). 3, 75 sine veste ac -e, sine pecore ac sedibus piscium. Plin. nat. 2, 157 aquis ferro ligno igni lapide -e. 4, 97 Fabaria ... dicta a -is multitudine sponte provenientis. 5, 24 cum centesima -e agricolis faenus reddente terra (*cf.* 17, 41 centena quinquagena -e fertilem campum. Hier. epist. 22, 19, 2 meum semen centena -e fecundum est). 10, 130 *aves* graviores ... -e vescuntur, altivolae carne tantum (*cf.* 22, 119 -e vescantur). 11, 109 *formicae* semina adrosa condunt, ne rursus in -em exeant. 14, 149 est ... occidentis populis sua ebrietas -e madidā. *ibid.* Aegyptus ... e -e sibi potus ... excogitavit. 15, 41 *pruna* hordearia appellata a comitatu -is eius. 18, 7 deos -e colere et mola salsa supplicare. 18, 100 Aethiopes non aliam -em quam mili hordeique (*nota gen. def. cf. p. 1453, 5*) novere (Apvl. flor. 11 p. 42 nullus in tesquis suis fructus est nec ullam ... aliam -em vident. *cf.* Veg. mil. 3, 3 p. 69, 22 in pecore vel quacumque -e vinoque). 18, 334 ne arato, -em ne serito, semen ne iacito. Ps. Qvint. decl. 13, 15 prima ... hostiae causa pecudi fuit laesa -es (*cf.* Sacr. Leon. p. 416 [*trop.*] si ... tribuli spinaeque [perseverantiam *trad., em. Feltoe*] deficiunt et -es pura succedat. Ven. Fort. carm. 1, 20, 18 si desit agris -es [-is *v. l.*]). Priscill. tract. 3, 59 p. 47, 1 cum zezaniis -x periret (*syn.* fructus). Avson. 414, 2 p. 273 P. -is aliquantum nostrae advehi. Symm. epist. 7, 38, 2 -is Libycae ... adventum. Pavl. Nol. epist. 44, 8 p. 309, 19 *terra* germinet tibi -em fertilem, plenam adipe frumenti, magno cum fenore centesimum tibi fructum ... seminis afferentem. Mart. Cap. 2, 158 comminuendae -is farrisque fragmenta. Victorin. Christ. 33 tum -e comesta (*i. pane*) congeriem superesse iubet. Alc. Avit. hom. 7 p. 116, 38 (*trop.*) agricola est, qui ... paenitentiae luctu et compunctionis affectu terram, id est substantiam suam, spinis purgat, praeceptis edomat, lacrimis rigat, humilitate fecundat, semine ditat, -e multiplicat. Verec. in

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

cant. 3, 9 (*trop.*) ex tritico hordeoque novi . . . testamenti conquirit sibi copiosissimam -em, unde panem suis sensibus condet.

ad 1 et 2, accedit genetivus (Cic. div. 1, 116 -es terrae, *v. supra p. 1449, 71.* Ov. fast. 6, 470 -es Cereris, *v. p. 1450, 58 [item* Germ. frg. 1, 3 *v. p. 1450, 82; cf. etiam l. 17]; gen. defin. v. p. 1452, 67*): *pluraliter*: Colvm. 3, 8, 5 Italiam, quae paene totius orbis -es . . . ferre dicerit quo minus addubitemus de eo fructu (*i. croco*). Vvlg. exod. 23, 10 congregabis -es eius terrae (23, 19. 34, 26 deut. 28, 42 rubigo consumet. 28, 51 devoret. 33, 16. Is. 30, 23 panis -um terrae. Ier. 7, 20 Ios. 5, 11 Sirach 45, 25. II Esdr. 9, 39 multiplicantur). 34, 22 in primitiis -um messis tuae tritici. Is. 23, 3 messis fluminis -es eius. Ier. 2, 3 primitiae -um eius (*Israel*). Ios. 5, 12 comederunt de -bus praesentis anni. Cod. Theod. 11, 1, 37 (*a. 436*) quae [*summa*] eiusdem quinquennii perpensis -bus colligitur. *cf. etiam infra l. 62. singulariter*: Sen. Phoen. 341 -em . . . flamma metite natalis soli (*cf.* Ven. Fort. carm. 6, 2, 43 per quem tranquille terrarum -is [-es *v. l.*] abundat). Arnob. nat. 5, 17 p. 189, 2 ab Cereris fruge. *v. etiam p. 1452, 67.*

B ***speciatim,*** *de fructibus arborum vel de parte plantae, quae vocatur 'fructus' aut 'frux' (cf. infra l. 47 sqq ; et plur. et singul. [v. l. 24 sqq.], accedit gen. v. infra l. 56)*: Cic. Arat. frg. 8, 3 lentiscus triplici solita grandescere fetu ter -es fundens tria tempora monstrat arandi. Dirae 12 nec . . . semina parturiant segetes, non pascua colles, non arbusta novas -es, non pampinus uvas. Hor. epist. 1, 16, 10 si quercus et ilex multa -e pecus . . . iuvet (*cf.* Sen. dial. 4, 10, 6 quid . . ., si mirari velit non in silvestribus dumis poma pendere? quid, si miretur spineta sentesque non utili aliqua -e compleri? Pallad. 4, 8, 2 *oleae* sine -e luxuriant. 12 tit. 9 *vites* sine -e luxuriant [*syn.* fructus] Tert. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 10 *Adam* de interdicta -e sumens). Hor. carm. 4, 7, 11 pomifer autumnus -es effuderit. Tib. 1, 1, 9 ipse seram . . . vites . . . et . . . grandia poma . . . ; nec spes destituat, sed -um semper acervos (*i. pomorum, fort. et frumenti coll. v. 15*) praebeat et pleno pinguia musta lacu (*cf. etiam p. 1451, 37*). Colvm. 2, 10, 32 si . . . semen voles ex ea (*farragine*) percipere, . . . pecora depellenda et ab omni noxa defendenda est, ut sit idonea -bus (3, 17, 1 idoneam -bus superiorem partem materiae. *cf.* 3, 1, 2 *arbores* aptae sunt -bus. 3, 10, 15 *surculos vitis* inhabiles -bus). 3, 1, 7 *vites* praecoques, quarum maturitas -um praecurrit hiemem (*syn.* fructus). 3, 2, 5 *vitem* feracissimam . . . serere . . ., ut multiplicatione -um reditus augeatur. 3, 11, 1 sequitur . . . eligendi malleoli curam pastinationis officium: si tamen ante de qualitate soli constiterit. nam eam quoque plurimum et bonitate et largitate -um conferre. 9, 1, 5 ut graminibus ita -bus roburneis opus est. 10, 39 aliena stirpe gravata mitis adoptatis curvetur -bus arbos (Nemes. ecl. 1, 67 omni . . . ex arbore -es *dant Fauni*). Plin. nat. 22, 4 stans et in sicco carpit (*sc. herbas tinguentes*) quo -e⟨m⟩ (*Silligius*, -e⟨s⟩ *Harduinus*) modo. Tert. resurr. 22 p. 55, 28 parabola subtexitur tenerescentium arborum in caulem, floris et dehinc -is antecursorem (Lact. inst. 7, 16, 6 *seges, arbor, vitis* cum in flore spem maximam dederint, in -e decipient. Itin. Alex. 33 silphium gigni, quo facile app⟨lic⟩ari oves ⟨odore⟩ floris eius et esu [*Volkmann*, usu *trad.*] -is et usu radicium delectatus. *cf.* Hier. adv. Iovin. 1, 12 si praecidisset radicem, quomodo -es quaereret? epist. 49, 7, 2 si radicem nuptias, virginitatem -es [fructus *v. l.*] diximus). Pallad. 14, 18 laetum duplici -e saporis ali. Hier. epist. 52, 11, 3 palmarum fructus exprimuntur in liquorem coctisque -bus aqua pinguior colatur. *accedit genetivus (cf. etiam l. 54)*: Colvm. 7, 9, 3 *porci* stipula pascantur ceterisque leguminum caducis -bus. Cvrt. 8, 10, 14 pomorum . . . varii . . . suci sunt sua sponte fortuitorum germinum (*Heinse*, segeminum *PB m. pr.*, seu ge(r)minum *rell. codd., an* seminum?) -es humo nutriente (*cf.* Arnob. nat. 3, 32 p. 133, 12 *terram*, quod salutarium seminum -em gerat, Cererem esse. Vvlg. deut. 24, 20 si -es collegeris olivarum). Pallad. 3, 25, 20 ut saepe sequentis anni -e gauderent *plantae cydoneorum. hic addam*: Colvm. 10, 353 *ne* novas segetes animalia carpant, profuit interdum medicantem semina pingui Palladia sine -e salis conspargere amurca (*i. amurca insulsa*). *nota de bitumine*: Carm. de Sod. 146 solum illic propria mentitur -e (metitur de -e *L. Müller*) bitumen.

C ***in universum,*** *de fructibus omnis generis, et arborum et agrorum (singul. v. p. 1454, 1)*: Verg. georg. 2, 239 *tellus* -bus infelix (ea nec mansuescit arando nec Baccho genus aut pomis sua nomina servat). Manil. 4, 733 adde genus proprium simili sub semine -um (*seq.* Ceres, siliquae Bacchus, cinnamum. *cf.* Colvm. 3, 8, 4 ad genera -um redeo [*seq.* frumenta, crocus, Arabiae odores, turea arbor]. *v. etiam p. 1451, 21*). Apvl. Plat. 1, 11 terrenum *genus* esse arborum ceterarumque -um, quae humi fixae vitam trahunt, terrestria vero, quae alit ac sustinet tellus (*cf.* Pallad. 3, 26, 3 praebenda sunt pabula glandis, castaneae vel -um vilia excrementa ceterarum. *v. etiam p. 1448, 78*). Min. Fel. 17, 7 cum ordo temporum ac -um stabili varietate distinguitur, nonne auctorem suum . . . testatur ver cum suis floribus et aestas cum suis messibus et autumni maturitas . . . et hiberna olivitas? Arnob. nat. 6, 25 p. 236, 12 Fortuna cum cornu pomis ficis aut -bus autumnalibus pleno. Firm. err. 13, 1 p. 32, 1 arescentibus -bus (*cf.* Act. Arv. a. 218 A 7 arid(as) et virid(es). Cod. Theod. 2, 33, 1 [*a. 325*] humidas vel arentes). Chalc. comm. 23 *semina* comprehenduntur ad -is arboreae cerealisve proventum. Vvlg. deut. 16, 13 quando collegeris de area et torculari -es tuas.

II ***translate et metonymice:*** **A** *spectat ad fructum, eventum variarum rerum, maxime incorporearum (plerumque imagine aperta)*: **1** *loci, ubi additur genetivus (sing. et plur.)*: Cic. Cael. 76 *studia* in adulescentia vero tamquam in herbis significant, quae virtutis maturitas et quantae -es industriae sint futurae. Aetna 275 implendus sibi quisque bonis est artibus: illae sunt animi -es, haec rerum est optima merces, scire, quid *eqs.* Liv. 2, 1, 6 quas *res* . . . moderatio imperii . . . eo . . . perduxit, ut bonam -em libertatis . . . ferre possent. Flor. epit. 1 praef. 4 ut quasi ad quandam iuventae -em (quendam . . . florem *v. l.*) pervenerit *populus Romanus.* Fronto p. 102, 24 N. -em ipsam maturae virtutis . . . diligam (*opp.* germen, herba, flos. Lact. inst. 6, 15, 8 -es virtutis oriuntur. epit. 55, 5 seminatae per verbum dei -es virtutis oriantur. Ps. Prosp. carm. de prov. 277 *sing.*). Tert. pudic. 16 p. 254, 5 a iusta -e naturae, a matrimonii dico pomo, animas ieiunare. apol. 21, 16 multatos se sapientia et intellegentia et oculorum et aurium -e. 40, 15 ab omni vitae -e dilati (Cod. Iust. 2, 11 [12], 19 [*a. 284*] ut ad melioris vitae -em se reformet. *cf.* Salv. eccl. 4, 31 me ab omni deliciarum -e suspendi). resurr. 25 p. 61, 14 *cum scripturae* totam christianae spei -em in exo[r]dio saeculi collocent. Hil. in psalm. 118 beth 9 p. 375, 18 propheta doctrinarum -e perfectus. Pacian. sim. carn. p. 123, 8 *Adam* secundum . . . a veteribus hominibus meriti -e (*sic Morin*, fug(a)e *trad.*) discretum. Avson. 174, 4 p. 39 P. aevi -e tui destituis viduam. 174, 9 p. 39 quare nato, qui (quid *Baehrens*, quur *Heinsius*) -e et flore nepotum ereptus nobis, Maxime, non frueris? 196, 37 p. 55 rhetoricam floris adulti -e carentem. Hier. epist. 22, 20, 1 laboris sui -e laetabitur *arator.* Vvlg. Os. 10, 13 comedistis -em mendacii. II Cor. 9, 10 augebit incrementa -um iustitiae vestrae. Avg. epist. 144, 2 de -e temperantiae disputando . . . ebriosum . . . convertit. Petr. Chrys. serm. 115 p. 517^{B} *lex* ad -em mortis . . . caespitem humanae carnis . . . perducit. Sedvl. epist. 1 p. 4, 10 alios exhortationibus veritatis ad -em bonae messis invitans. Verec. in cant. 2, 40 nunc spinas vitiorum, nunc -em bonorum germinat morum. Greg. M. moral. 10, 26 evulsis iniquitatis sentibus actionem nostram ad -em retributionis excolere.

2 *ceteri loci*: Hor. ars 341 centuriae seniorum agitant expertia -is, celsi praetereunt austera poemata Ramnes. Manil. 4, 428 quodque per has geritur partes, sine -e creatur (*cf.* Ven. Fort. carm. 3, 10, 21 quae prius in praeceps veluti sine -e rigabant, ad victum plebis nunc famulantur aquae). Pers 5, 64 cultor . . . iuvenum purgatas inseris aures -e Cleanthea (*i. philosophia Stoica*). Qvint. inst. 1, 3, 3 illud ingeniorum velut praecox genus non temere umquam pervenit ad -em (Tac. dial. 9 *laus poetae* velut in herba vel flore praece⟨r⟩pta ad nullam certam et solidam pervenit -em). 6, 2, 3 cetera . . . tenuis quoque . . . ingenii vena . . . generare atque ad -em aliquam perducere queat. Avson. 390, 24 p. 256 P. maturam -em flore manente ferens *aetas.* Capreol. epist. 2, 1 p. 850^{A} dignos evangelicae -is operarios. *nota de re parta, patrimonio*: Cod. Theod. 2, 17, 1 (*a. 321*) adulescentes, qui . . . paternam -em vel maiorum patrimonia urbana vel rustica . . . gubernare cupiunt (*item* Cod. Iust. 2, 44 [55], 2).

B *spectat ad* ***frugalitatem,*** *probitatem, utilitatem (maxime cum adi.* 'bona' *et singul.; plural. v. infra l. 73; eodem sensu dativ.* 'frugi' *adiectivi more adhibetur [v. p. 1455, 21 sqq.])*: Enn. ann. 431 si luci, si nox, si mox, si iam data sit -x (*i. usus*). Plavt. Poen. 892 erus si tuos volt facere -em, meum erum perdet (Gloss. V 22, 31 -em fecisti, probe fecisti, unde quidam frugi. = 70, 24 -em fecisti pro bene fecisti, unde quidam frugi. *cf.* Symm. epist. 1, 7, 2 si bis tanto plures, quam scribis, affuerint, -em bonam feceris). Apvl. met. 6, 10 iam ergo et ipsa[m] -em tuam (*fere i. q. facultatem*) periclitabor. Mart. Cap. 3, 220 -e vera omne fictum dimovent et disciplinas annotabunt sobrias *libelli.*

locutiones: ad frugem: Plavt. Bacch. 1085 viso ecquid eum ad virtutem aut ad -em opera sua compulerit. Trin. 118 quin ad -em corrigis *adulescentem corruptum*? 271 ad -em applicare animum. Fronto p. 129, 1 N. milites . . . ad -em adque industriam converteres. ad bonam frugem: Cic. Cael. 28 se ad bonam -em, ut dicitur, recepisse (*cf. Otto, Sprichw. p. 147*). Fest. p. 371 quae *res* . . . concitato animo ad bonam -em ten⟨dunt⟩. Gell. 13, 28 (27), 2 multa alia ad bonam -em ducentia. Lampr. Heliog. 15, 1 si . . . impuros homines . . . a se dimoveret atque ad bonam -em rediret. Lact. inst. 6, 3, 7 evadat ad bonam -em *unusquisque.* Cassian. conl. 13, 1 ad bonam -em enitatur. Epist. pontif. 330 Migne 20, 657^{A} (*a. 417*). *cf.* Apvl. met. 7, 4 ut manus hebetatas . . . tandem referret ad -em meliorem. *pluraliter*: Nigid. Schol. Germ. Bas. p. 86, 8 quibus artibus ceteros homines ad bonas -es utilitatemque perducebat.

a bona fruge: Amm. 25, 4, 16 emendari se cum deviaret a -e bona permittens. bonae frugi (Mar. Victorin gramm. VI 9, 13 genetivum casum aliter quam nos veteres extulerunt: nemini enim et nulli dixerunt. item tad bonae fruges quoque, nos bonae -i [*v. appar.*]. Char. gramm. 1 105, 1 'bonae -i' sine 's' veteres dixerunt. sed nunc quidam 'bonae -is' cum 's' pronuntiant, cum antiqui ad frugalitatem, non ad -em hanc elationem referre sint soliti): Plavt. Asin. 602 qui sese parere apparent huius legibus, profecto numquam bonae

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-i (-e *v. l.*) sient, dies noctesque potent. Capt. 956 bonus vir numquam, neque -i bonae. 957 spem ponas me bonae -i fore. Cas. 327 tu -i bonae es. Trin. 320 quam probus sit et -i bonae. 321 nec probus est nec -i bonae. Curc. 521 fac sis bonae -i sies. Poen. 845 quasi ipse sit -i bonae. 1226 -i bonae es. Pseud. 337 numquam eris -i bonae. 468 ero -i bonae (*opp.* nequam). Truc. 34 temptat, benignusne an bonae -i sies. 41 est benignus potius quam -i bonae. Cic. Att. 4, 8^{b}, 3 acutus et permodestus et bonae -i. Vlp. dig. 9, 2, 23, 5 bonae -i servum (11, 3, 1, 4. 11, 3, 9, 1). 19, 1, 13, 3 bonae -i et fidum. Apvl. met. 4, 5 *statui* asinum me bonae -i dominis exhibere. 4, 8 ⟨v⟩os bonae -i latrones (*cf.* 5, 29 haec et natalibus nostris bonaeque tuae -i congruentia). bonae frugis (*cf. p. 1454, 78 sqq.*): Gell. 6 (7), 11, 2 *veteres dixerunt* 'nequam' hominem nihili rei neque -is bonae (*cf.* Symm. epist. 4, 73 viros bonae -is). Tert. adv. Marc. 4, 1 p. 423, 27 saevos ... animos convertunt in sensus probos et bonae -is operarios. Treb. trig. tyr. 18, 5 si quid in te bonae -is est. Clavd. Mam. epist. 2 p. 203, 6 nemo ... omnium fuit, qui quidquam bonae -is ferret, cui non par merito honos siet. *hic addi licet*: Gell. 1, 2, 6 iuvenes ... neque -is neque operae probae. Symm. epist. 4, 22 -is optimae iuvenis. 4, 46 spectatae -is viros.

nota vice adiectivi positum: Enn. ann. 314 dictum factumque facit -x (*i. vir strenuus*). *cf.* Prisc. gramm. II 278, 16 pro 'frugi homo' '-x' ponit, quod est adiectivum. *ibid.* id est 'frugi homo'. Gramm. suppl. 119, 29 pro 'frugi' Ennius '-x homo' posuit.

syn. et iuxta posita: ad IA: cerealia (Plin. nat. 23, 1 *cf.* Nemes. cyn. 176 cerealia dona), frumentum (*syn. v. p. 1452, 46 cf. etiam infra l. 34*). *ad IB: syn.* fructus (Colvm. 3, 1, 7 Pallad. 12 tit. 9 Hier. epist. 52, 11, 3 *cf. etiam adnot. p. 1450, 1*). *ad IIA*: pomum (Tert. pudic. 16 p. 254, 5). *ad IIB*: industria (Fronto p. 129, 1 N.), utilitas (Nigid. Schol. Germ. Bas. p. 86, 8), virtus (Plavt. Bacch. 1085).

opp.: animal (animans, armentum, pecus *sim. v. p. 1450, 23 sqq.*), arbor (arbustum, vinetum *sim. v. p. 1450, 5. 1452, 30 sqq.*), baca (*v. p. 1449, 68*), caro (Plin. nat. 10, 13), flos (*v. p. 1451, 27. 1453, 47 sqq.*), frons (*v. p. 1451, 2 sqq.*), fructus (*v. p. 1449, 82 sqq.*), frumentum (*v. p. 1449, 27*), frutex (Plin. nat. 1, 19, 23. 10, 76 *al.*), germen (Fronto p. 102, 21 N.), herba (*v. p. 1449, 50 sqq.*), hortensia (Plin. nat. 19, 2), legumina (*v. p. 1450, 16*), oleum (*v. p. 1449, 16. 19*), pabulum (*v. p. 1450, 46*), palea (Cod. Iust. 3, 34, 14, 1), pendentia (Plin. nat. 23, 1), poma (*v. p. 1450, 79*), purgamentum (Act. lud. saec. Aug. [Corp. VI 32323] 30 Sen. epist. 73, 16), radix (Itin. Alex. 33 Hier. adv. Iovin. 1, 12), sentis (Greg. M. moral. 10, 26), spina (Sacr. Leon. p. 416 Verec. in cant. 2, 40), stirps (Cic. Cato 52), surculum (Pallad. 1, 6, 2), tribulus (Sacr. Leon. p. 416), vinum (*v. p. 1449, 18. 43*), virgultum (Pavl. Fest. p. 26).

adiectiva selecta: ad IA: plural.: adulterae (Tert. adv. Prax. 1 p. 228, 25), aridae (*v. p. 1453, 83*), bonae (Catvll. 34, 20), certae (Cic. leg. 2, 19), esculentae (Arnob. nat. 1, 2 p. 4, 26), exiguae (Colvm. 2, 1, 4), gravidae (Verg. georg. 2, 143. 424), hibernae (Plin. nat. 18, 241), humidae (Cod. Theod. 2, 33, 1 [*a. 325*]), immaturae (Apvl. met. 9, 35), immensae (Ov. fast. 1, 677), innumerae (Manil. 5, 275), laetae (Verg. georg. 1, 69), liberae (Hor. carm. 3, 24, 13), maturae (*v. p. 1450, 48*), minutae (*v. p. 1449, 17*), multae (Firm. err. 8, 11, 3 Amm. 14, 8, 1), nitidae (*v. p. 1450, 21*), novae (*v. p. 1450, 52. 1452, 44*), parvae (Paneg. 8[5], 7, 4), primae (Lvcan. 6, 426 Vvlg. lev. 2, 14), probae (Acc. trag. 243^{b}), purae (Nemes. cyn. 294), reciprocae (Tert. adv. Marc. 1, 13 p. 307, 24), salsae (*v. p. 1450, 63*), solidae (Fronto p. 225, 22 N.), solitae (Ov. lb. 572 Tac. ann. 16, 2), torridae (Acc. trag. 478), uberes (*v. p. 1449, 47*), veteres (Vvlg. lev. 25, 22), virides (Act. Arv. a. 218 A 7), vulgares (Amm. 23, 6, 15). *singul.*: cerealis (Chalc. comm. 23), copiosissima (Verec. in cant. 3, 9), fertilis (Pavl. Nol. epist. 34, 8 p. 309, 19), horna (Hor. carm. 3, 23, 4), madida (Plin. nat. 14, 149), nova (Pavl. Fest. p. 219), pura (Sacr. Leon. p. 416), spicea (Avson. 344, 4 p. 162 P.). *ad IB* (*sing. et plur.*): arborea (Chalc. comm. 23), autumnales (Arnob. nat. 6, 25 p. 236, 12), caducae (Colvm. 7, 9, 2), mulsa (Hor. epist. 1, 16, 10), novae (Dirae 12), roburneae (Colvm. 9, 1, 5), utilis (Sen. dial. 4, 10, 6). *ad II*: bona (*v. p. 1454, 10. 59. 67 sqq.*), certa (Tac. dial. 9), iusta (Tert. pudic. 16 p. 254, 5), matura (Avson. 390, 24 p. 256 P.), paterna (*v. p. 1454, 50*), solida (Tac. dial. 9), vera (Mart. Cap. 3, 220).

accedunt verba: a -x *est obiectum*: absolvere (Plin. nat. 18, 56), alere (Verg. georg. 1, 22 Cvrt. 7, 4, 27 8, 9, 13 *al.*), amittere (Caes. Gall. 1, 28, 3), capere (Gell. 4, 6, 8), cogere (Colvm. 2, 18, 3 *al.*), colere (Ov. met. 15, 134), colligere (Liv. 42, 10, 8 Tert. adv. Prax. 1 p. 228, 25 *al.*), comportare (Vvlg. iud. 15, 5), concipere (Cic. rep. 4, 1), condere (Cato agr. 134, 1 Cvrt. 7, 4, 24 Colvm. 1 praef. 19 *al.*), congerere (Liv. 7, 6, 5 Hil. in psalm. 131, 1 Sidon. epist. 1, 6, 4), congregare (Vvlg. exod. 23, 10. 16), consumere (Hor. epist. 1, 2, 27 Tac. hist. 4, 26 *al.*), corrumpere (Liv. 22, 11, 5 Colvm. 12, 3, 5), creare (Lvcr. 2, 170. 613. 1157. 5, 921), curare (Plin. nat. 18, 337), dare (Ov. am. 3, 8, 39 met. 5, 342 Pont. 4, 2, 10 Manil. 4, 113 *al.*), defundere (Hor. epist. 1, 12, 28), degustare (Plin. nat. 18, 8), edere (Colvm. 2, 1, 5), educare (Colvm. 2, 1, 5), efferre (Cic. Brut. 16), effundere (Cic. orat. 48 Hor. carm. 4, 7, 11), emittere (Plin. nat. 17, 46), excitare (Sen. nat. 5, 18, 3), ferre (Cic. rep. 3, 15 leg. 2, 67 Varro ling. 5, 85 Hor. carm. 3, 24, 13), frangere (*v. p. 1449, 2 sqq.*), frendere (*v. p. 1448, 84 sqq.*), fundere (Cic. Arat. frg. 8, 3 Tusc. 5, 37 Cato 51), generare (Cic. nat. deor. 2, 37 Lact. inst. 1, 18, 19 *al.*), gerere (Cic. nat. deor. 2, 67 Varro ling. 5, 64), germinare (Pavl. Nol. epist. 34, 8 p. 309, 19), gignere (Plin. nat. 18, 5. 31, 3 Vvlg. num. 18, 13), gustare (Pavl. Fest. p. 223 Plin. nat. 7, 65), invenire (*v. p. 1449, 23 sqq.*), laedere (Plin. nat. 18, 286 Ps. Qvint. decl. 13, 15 *al.*), largiri (Trag. inc. 136), maturare (Lact. inst. 2, 5, 21 Firm. err. 2, 6 p. 6, 12 Prob. Verg. georg. 1, 5—7), medicare (Verg. Aen. 6, 420), metere (Cic. carm. frg. 41, 6 Sen. Phoen. 341 Plin. nat. 18, 56), nutrire (Cvrt. 8, 10, 14 Petron. 120, 99 Plin. nat. 18, 186), obterere (Apvl. met. 9, 35), occaecare (Pavl. Fest. p. 181), parere (Lvcr. 2, 994 Pavl. Fest. p. 220 Plin. nat. 14, 149), parturire (Dirae 12 Ps. Apvl. Ascl. 36), pascere (Lex XII tab. 8, 8 [Plin. nat. 18, 12]), percipere (Sen. nat. 15, 18, 3, *ubi* percoqui *coni. Gercke*), perdere (Cic. S. Rosc. 131 Plin. nat. 17, 30), perurere (Pavl. Fest. p. 226), praebere (Paneg. in Mess. 162), praecidere (Pavl. Fest. p. 219), procreare (Lact. epit. 67, 4), producere (Sen. nat. 2, 6, 6), proferre (Lact. inst. 1, 18, 19), promere (Varro rust. 1 capp. p. 6, 18 G.), quaerere (Lex XII tab. 8, 8 [Plin. nat. 18, 12] Cvrt. 7, 8, 18), rapere (Manil. 2, 88 Tac. hist. 5, 4), recipere (Verg. Aen. 1, 178 Manil. 5, 275), recondere (Firm. err. 2, 6 p. 6, 6), reddere (Manil. 2, 88), refrigerare (Colvm. 1, 6, 16), reperire (*v. p. 1449, 21*), reponere (Colvm. 1, 6, 15), sarire (Plin. nat. 18, 241), secare (Lex XII tab. 8, 8 [Plin. nat. 18, 12] Amm. 22, 9, 15), seminare (Firm. err. 2, 6 p. 6, 12), serere (Cato agr. 27 Cic. nat. deor. 2, 152 Pavl. Fest. p. 181. 340 *al.*), servare (Ivst. 36, 2, 9), siccare (Serv. Aen. 1, 179), temperare (Ov. fast. 2, 526), terere (*v. p. 1450, 58 sqq.*), torrere (Verg. georg. 1, 267. 298 Aen. 1, 178 Ov. met. 11, 120 Firm. err. 3, 4 p. 9, 9), triturare (*v. p. 1450, 61*), tundere (Verg. georg. 3, 133), vastare (Colvm. 1 praef. 19 Plin. nat. 10, 75 *al.*), ventilare (Colvm. 1, 6, 16). b -x *est subiectum*: arescere (Firm. err. 13, 1 p. 32, 1), crescere (Lvcr. 1, 808. 2, 189), evenire (Cato agr. 141, 2), flavescere (Pavl. Fest. p. 45), florere (Fronto p. 105, 25 N.), florescere (Lact. inst. 1, 20, 7), grandescere (Pavl. Fest. p. 337), grandire (Cato agr. 141, 2, grandiri Pacvv. trag. 142), luxuriare (Amm. 22, 12, 3), maturescere (Plin. nat. 17, 11), mitescere (Tac. Agr. 12), nasci (Mela 3, 91 Plin. nat. 31, 14 *al.*), oriri (Cic. Flacc. 62 Lact. inst. 6, 15, 8 epit. 55, 5), pergrandescere (Acc. trag. 440), proserpere (Avg. civ. 7, 24 p. 304, 31 D.), provenire (Colvm. 2, 1, 2 Plin. nat. 4, 97 *al.*), sterilescere (Plin. nat. 7, 64), surgere (Lvcr. 1, 252).

deriv.: frugifer, frugiferens, frugilegus, frugiparens, frugiparus, frugiperdia, frugitas.

v. Onomasticon.

✖**frūgī.** [*dativus substantivi* 'frux'. *Th.*] *de etym.*: Varro ling. 9, 76 -i rectus est natura frux (*cf. p. 1448, 32*). Mar. Victorin. gramm. VI 9, 13 (*cf. Usener, Kl. Schr. 1, 359*) quod (ad *codd.*) 'bonae frugis' proprie (quoque *codd.*), nos 'bonae frugi', quamvis nullum nomen singulare Latinum per omnia genera numerosque omnes et per casus 'i' littera terminetur, tamen omissa parte eius solum '-i' scribimus. Prisc. gramm. II 121, 10 quidam ... -i dativum ... dicunt (*cf.* III 145, 8. 204, 20. 224, 12 Gramm. suppl. 109, 30). *de orthogr.*: Corp. I^{2} 1408 (= VI 28422) frúgi. XI 5835 frugí. *legitur* frug: Carm. epigr. 1563, 4 (*aet. Caes.*). Corp. IV 943 (*ubi Acta 27. Febr. 1852* fruc *legerunt; hodie non iam extat*). XI 6216. XII 5128 *ubi supplementum* frug⟨i⟩ *non penitus certum videtur*. *de prosodia*: Mart. Cap. 3, 279 'i' *casus* terminatus longus est, ut -i. *de flexu: vocem flecti non posse testantur*: Char. gramm. I 35, 21. 93, 28. 154, 17 Diom. gramm. I 308, 18. 309, 9 Exc. Bob. gramm. I 551, 10 Cledon. gramm. V 45, 31 Prisc. gramm. II 121, 10. 564, 3. III 224, 12 Gramm. suppl. 88, 28. 124, 2. 244, 5. 9 Mart. Cap. 3, 291. *de genere*: Char. gramm. I 35, 21 communia trium generum sunt ... nequam -i *eqs.* (*cf.* 62, 29 Cledon. gramm. V 42, 2 Prisc. gramm. II 204, 12 Gramm. suppl. 109, 28 Mart. Cap. 3, 236). *de comparatione*: Exc. Bob. gramm. I 533, 31 -i frugior frugalissimus. *cf.* Varro ling. 8, 77 ut dicimus doctus, docta, doctissimus, doctissima, sic diceremus frugalissimus, frugalissima, frugus et fruga (*v. etiam l. 83*). *de formis*: fruge: Corp. I^{2} 1349 (*v. p. 1458, 10*) Marcell. med. 27, 70 (*cod. Laud.*) Gloss. IV 80, 1. *v. etiam p. 1458, 4.* frugei: Corp. I^{2} 1684 (*v. p. 1458, 11*). frugus: Varro ling. 8, 77 (*v. l. 64*) Gloss. V 360, 32 (= Hessels Lat. Anglo Saxon gloss., 1890, F 324). fruga: Varro ling. 8, 77 (*v. l. 64*) Gloss. V 422, 28. 431, 19 (= Gloss. cod. Voss. q. Lat. 69 ed. Hessels 35, 301). frui: Gloss. V 296, 27. frugius: Gloss. V 542, 28. frugis: Gloss. cod. Voss. q. Lat. 69 ed. Hessels 12, 32. *de notione et usu*: Cic. Tusc. 3, 16 *Graeci* -i homines χρησιμους appellant, id est tantum modo utilis; at illud est latius (*cf.* 3, 17). Qvint. inst. 1, 6, 17 'frugalis' ... sit apud illos (*oratores*), non -i. Lact. inst. 6, 6, 10 recte opibus uti, hoc est -i esse. Serv. georg. 1, 4 *apibus* 'parcis', servatricibus, -i (frugum *v. l.*), quae mella custodiunt. Don. Ter. Ad. 958 '-i homo', utilis ut fruges (Schol. Ter. p. 120, 27 utilis vel parci. Gloss. parcus homo). Schol. Ter. p. 105, 30 -i, utilis, parcus. p. 109, 26 -i es, ironicos, utilis es; id est parcus, quasi non, sed procax et glutto, et est ironia. p. 162, 4 utilis, sapiens. Gloss. -i χρήσιμος, εὔχρηστος, temperatus, magnanimis vel continens substantia, bene continens substantia, modeste, temperate, moderate, parci an avari. fruge, modeste. frugus (*v. l. 64*), uncysting vel healful, heamul. fruga (*v. l. 64*), modestia. frugius (*v. l. 70*), parco homo modicus. frui, mo-

[Bacherler]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

destia. frugis parcus. *de usu: legitur inde a* PLAVTO. [*dubia vel corrupta*: CORP. III 10257, *ubi* fru⟨gi⟩ *Kubitschek*, fru⟨nitae⟩ *Mommsen supplet. cf. etiam p. 1456, 52*].

i. q. frugalis, continens (pertinet ad cibi abstinentiam infra l. 29), probus: **1** *de animantibus, maxime de hominibus* (*de deis v. infra l. 74. p. 1458, 2, de bestia v. infra l. 83; accedit gen. v. infra l. 31, abl. v. infra l. 84*): PLAVT. Amph. 959 ita servom par videtur -i sese instituere (Aul. 587 servi facinus -i. Cas. 255 *Casina* detur nuptum nostro vilico, servo -i. 268 -i servo detur potius quam servo improbo. CIC. Cluent. 47 -i atque integer. Phil. 8, 32 et diligentes. de orat. 2, 248 laudare -i servum ... et, si est nequam, iocari [*opp.* nequam: SEN. contr. 7, 6 (21), 14. 15 *cf. etiam infra l. 21. 45. 68*]. SEN. contr. 7, 6 [21], 10 QVINT. decl. 388 p. 428, 23. PLIN. epist. 1, 21, 2 ut -i sint. HIER. adv. Rufin. 1, 24 negotiatores parcissimos et -i servos. *al. cf.* HOR. sat. 2, 7, 3 mancipium ... -i [PLIN. epist. 3, 19, 7 *plur.* APVL. met. 8, 24 bonum et -i]). PLAVT. Asin. 175 *lena* quae -i esse volt (498 quamquam ego sum sordidatus, -i tamen sum. Aul. 718 *fures* sedent quasi sint -i. Bacch. 370 esse ut -i possiet. 654 nullus -i esse potest homo nisi qui et bene facere et male tenet. 665 si -i est. Capt. 269 Cist. 240 Epid. 493 Mil. 1360. Most. 134 -i ... et probus fui. Persa 454 si malus aut nequamst, male res vortunt quas agit, sin autem -ist, eveniunt frugaliter. Poen. 721. 963 si -i esse vis [Trin. 1182]. 1098 -i⟨st⟩, si id facit. Trin. 441 postulet -i esse: nugas postulet. TER. Haut. 597 -i es [Eun. 608. 816]. CIC. Tusc. 3, 18 qui sit -i ... vel, si mavis, moderatus ac temperans. VARRO rust. 1, 17, 4 PVBLIL. A 51 HOR. sat. 2, 7, 81 epist. 1, 16, 29 sum bonus et -i. SEN. contr. 2, 6 [14], 1. 6 VAL. MAX. 2, 9, 5 SEN. epist. 51, 3 PETRON. 140, 5 tam. MARCELL. med. 27, 70 qui potionem accepturus est, ante diem -i [-e *cod. Laud.*] sit et non cenet. *al.*). PLAVT. Asin. 856 meum virum -i (fui *Pylades*, fueram *Leo*) rata siccum, -i, continentem (*cf.* FRONTO p. 165, 4 N. multarum rerum -i vir et fortis et innocens. AVSON. 398, 12 p. 227 P. -i ... viro). 861 illum antehac hominem semper sum -i ratus (Bacch. 658 vorsipellem -i convenit esse hominem. Capt. 294 hic fecit, hominem -i ut facere oportuit. Cas. 283 probum ⟨te⟩ et -i hominem iam pridem esse arbitror. Epid. 693 -i es tu homo. Trin. 1018 cum -i hominibus. TER. Haut. 580 hominis -i et temperantis functu's officium. Ad. 959 -i homo's [DON. *ad l.* utilis, ut fruges]. 982 -i homost. NOVIVS Atell. 61 LABER. mim. 18. CIC. Verr. 4, 67 et satis fortes et plane -i ac sobrii [FRONTO p. 87, 4 N. homo -i et sobrius et acer et diligens]. 5, 39 -i ac diligens [ALF. dig. 18, 6, 12 (11) *plur.*]. Font. 40 -i hominem, ... -i inquam et ... moderatum. Deiot. 26 -i hominem dici non multum habet laudis in rege. Tusc. 3, 16 *v. p. 1456, 72.* 4, 36 Att. 7, 4, 1 epist. 5, 6, 1. 5, 13, 70 et modestum [ad Brut. 1, 6, 2]. ad Brut. 1, 8, 2 PVBLIL. H 26 COLVM. 1, 9, 5 [*opp.* nequam. *cf. etiam l. 11 sqq.*]. PETRON. 75, 4 puerum basiavi frugalissimum, non propter formam, sed quia -i est. APVL. met. 4, 9 et solitarii homines. AMM. 27, 3, 5 severus et -i. *al. in allocutione*: AVG. c. acad. 3, 15, 34 salve, -i homo). PLAVT. Cas. 562 quom aspicias tristem, -i censeas. Curc. 502 nec vobiscum quisquam in foro -i consistere audet (*cf.* SEN. rem. fort. 15, 2 *amicum* quaere aliquem -i. LAMPR. Heliog. 28, 6 nisi quem -i quasi perditum repperisset. 31, 3 ne quis ei -i contingeret). Men. 579 sin dives malust, is cliens -i habetur. Merc. 521 bonam ... te (*mulierem*) et -i arbitror (PAVL. FEST. p. 84 forctes, -i et bonus sive validus). Persa 839 nec satis liber sibi videtur, nec satis -i nec sat honestus. CIC. Phil. 2, 69 -i factus est. Att. 13, 29, 1 *Thalnam* modestum et -i (*cf. supra l. 44*). HOR. sat. 1, 3, 49 parcius hic vivit: -i dicatur; ineptus et iactantior hic paullo est (IVV. 14, 111 tamquam -i laudetur avarus, tamquam parcus homo [AVSON. 205, 9 p. 63 P. probe et pudice, parce, -i. *cf* PRVD. psych. 554 *Avaritia* fit virtus specie vultuque et veste severa, quam memorant -i, parce cui vivere cordi est], *cf.* SEN. contr. 3, 3 quidam habuit filios, -i et luxuriosum [*item opp.* luxuriosus: QVINT. decl. 245 p. 5, 23 CALP. ecl. 30 p. 26, 19 LACT. inst. 6, 7, 5 HIER. in Matth. 21, 21/22. GLOSS. V 203, 11 -i e⟨t⟩ fortes. *cf. etiam p. 1458, 39*]. SEN. epist. 120, 22 modo -i tibi videbimur et graves, modo prodigi et vani [*item opp.* prodigus: TERT. pudic. 9 p. 238, 7]). HOR. sat. 2, 5, 77 *Penelope* tam -i tamque pudica (*cf.* FRONTO p. 42, 1 N. vir -i et pudicus [*opp.* nequam et improbus]). ars 207 *populus* parvus et -i castusque verecundusque coibat (*cf.* FLOR. Verg. p. 186, 1 populum vides ... probum, -i, quietum). PHAEDR. 4, 5, 5 *filiam* alteram lanificam et -i, rusticam, devotam vino tertiam et turpissimam. SEN. epist. 120, 19 *illis est* parum -i et contentus vilibus Tubero. MART. 6, 21, 8 *Mars* nulla me (*Venerem*) paelice laesit, tam -i Iuno vellet habere Iovem. QVINT. decl. 309 p. 216, 8 me, antea -i et innocentem. IVV. 4, 23 miser et -i ... Apicius. PLIN. paneg. 88, 2 si probi et -i existimentur *liberti* (*cf.* FRONTO p. 176, 1 N. -i probus philostorgus. AVSON. 178, 3 p. 41 P. nobilis haec, -i, proba. *v. etiam supra l. 21. 35. 60. 70. p. 1458, 9. 12*). PAPIN. dig. 31, 77, 30 ut a parentibus -i fieri solet (AMM. 14, 6, 5 *Roma* velut -i parens. *cf.* SIDON. epist. 7, 2, 3 pater ... granditer -i et liberis parum liberalis quique per ... parsimoniam ... filio plus prodesse quam placere maluerit). VLP. dig. 26, 7, 3, 3 tutor bonae vitae vel -i videbatur. APVL. met. 10, 34 *bestia* non adeo vel prudentia sollers vel artificio docta vel abstinentia -i posset provenire, ut *eqs.* VOPISC. Tac. 14, 4 effusionem ... frater -i reprehendit. ARNOB. nat. 3, 19 p. 124, 21 quis ... deum dixerit fortem constantem -i sapientem? (*seq.* humana sunt haec bona). AMM. 16, 7, 8 fuerunt ... apud veteres *spadones* pauci fideles et -i, set (*sic ed. Accursii*, -es et *cod.*, frugiferi *al. edd. vett.*) ob quaedam vitia maculosi. 25, 3, 20 alumnus rei publicae -i. ROMVL. fab. Aesop. 15, 14 ego -i vivo in agro.

in titulis sepulcralibus: CORP. I² 1259 (= VI 37806) Brutius ... heic cubat -i castu amabili ominibus (*cf.* X 4327 [*Capuae*] Salviae ... -i castae probae. XI 6216 [*Sena Gallica*] -(i) cast(a) hic cubat *v. etiam* VIII 23668, 5). I² 1349 (= VI 23297) uxsor -e bona pudica ave (1684 [= X 388 *in agro inter Atinam et Volceios*] Sadria S(puri) f(ilia) bona proba -ei salve. *cf.* VIII 1129 avia piissima pudica religiosa laboriosa -i efficaxs *eqs.* X 4014 [*Capuae*] Anthus ... vixsit annos XV -i pudens. XII 4917 Iulia ... ingenua -i pudens hic est sepulta). 1406 (= VI 28355) *ossa* feminae sanctissim(ae) -i piae (II 2169 lasçiva pia -i annum agens XVII. 5526 [*saec. I p. Chr.*] grata pia -i. XI 3163, 5 [= CARM. epigr. 1151, 5; *in agro Falisco*] formonsus -i doctus pius. XII 4937 uxor pia -i hic est sepulta. *v. etiam l. 12*). 1408 (= VI 28422) homo -i et tú optuma fémina salve (CARM. epigr. 53, 3 pudentis hominis -i. CORP. XI 5835 homo -í Ianuarius). 1882 (= IX 4298; *Amiterni*) Rutila Fulcinia P. f. -i. CARM. epigr. 1563, 4 (*aet. Caes.*) uxsor -i (CORP. II 2215 uxor. XII 4745). CORP. IV 943 iuvenem -(i). V 7446, 3 vixsi f⟨r⟩ugi (*cf.* INSCR. christ. Rossi II p. 88, 36, 2 [= CARM. epigr. 754] viximus heu nimium -i). XI 5087 (*Mevaniae*) Caesia Sex. l. Chreste -i. 7004 (= CARM. epigr. Engström 188; *Sarzanae*) Octavius Romulus -i puer. XII 455 (*Narbone*) ampullarius -i hic sepultus est. 4467 iucunda -i. 4492 mercator. 4747 Cornelia. 4762 ⟨P⟩hilemoni -i. 4814 ⟨Fa?⟩usto ⟨f⟩rugi. 4863 hospitae. 4896 Iulia C. f. Condicio -i. 4949 Licino -i ⟨c⟩on⟨i(ugi)⟩ *vel* ⟨patr⟩on⟨o⟩. 5286 -i ⟨patr?⟩ono.

nota, substantivi more usurpatur (*de hominibus*): MART. 12, 62, 14 utque sit his pretium meritis et gratia maior, et pater et -i sic tua sacra colit. CORP. IV 4278 fures faras (*i. foras*), -i intro.

2 *de rebus*: CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 4 cuius cum -i severaque est vita. MART. 13, 31, 1 si sine carne voles ientacula sumere -i (*nisi* -i *mavis referre ad subi. cf.* IVV. 3, 167 magno hospitium miserabile ... et -i cenula magno. PLIN. epist. 3, 1, 9 apponitur cena non minus nitida quam -i in argento puro. RVFIN. hist. 2, 16, 2 -i eorum sobriaque convivia). QVINT. inst. 5, 10, 27 victus luxuriosus an -i an sordidus quaeritur. PLIN. epist. 2, 17, 4 atrium -i nec tamen sordidum. VLP. dig. 2, 15, 8, 11 utrum -i vitae hi sint. APVL. apol. 18 paupertas olim philosophiae vernacula est, -i, sobria, parvo potens *eqs.* TERT. nat. 2, 17 p. 132, 10 -i religio et paupertina supersti⟨tio⟩ (apol. 25, 13 -i [-e *et* -es *v. l.*] religio et pauperes ritus). cult. fem. 2, 9 faciem -i (fingi *v. l.*) et expeditam ... simplicitatem ... exhibere. IVL. VAL. 1, 9 ea, quae ... destinatis, non ... ad -i custodiam retineri, enim labi omnia cum facilitate donandi. SIDON. epist. 4, 24, 3 humanitas ipsa sic benigna quod -i, nec ita carnibus abundans ut leguminibus. CASSIOD. in psalm. 128, 7 in malorum quippe actibus neutrum -i aliquid potuit inveniri. COD. Iust. 6, 58, 15, 1 a (*a. 534*) si quid ex praetoria iurisdictione -i inventum est.

iuxta posita: acer (FRONTO p. 87, 4 N.), bonus (PLAVT. Merc. 521 HOR. epist. 1, 16, 29 PAVL. FEST. p. 84 APVL. met. 8, 24 *v. etiam supra l. 10*), castus (HOR. ars 207 *v. etiam supra l. 8*), contentus (SEN. epist. 120, 19), continens (PLAVT. Asin. 856), diligens (CIC. Verr. 5, 39 Phil. 8, 32 FRONTO p. 87, 4 N. ALF. dig. 18, 6, 12 [11]), fortis (CIC. Verr. 4, 67 PAVL. FEST. p. 84 FRONTO p. 165, 4 N.), gravis (SEN. epist. 120, 22), innocens (QVINT. decl. 309 p. 216, 8 FRONTO p. 165, 4 N.), integer (CIC. Cluent. 47), moderatus (CIC. Font. 40 Tusc. 3, 18), modestus (CIC. Att. 13, 29, 1 epist. 13, 70 ad Brut. 1, 6, 2), parcus (IVV. 14, 11 AVSON. 205, 9 p. 63 P. HIER. adv. Rufin. 1, 24 *cf.* HOR. sat. 1, 3, 49 PRVD. psych. 554), parvus (HOR. ars 207), pauper (TERT. apol. 25, 1), paupertinus (TERT. nat. 2, 17 p. 132, 10), pius (*v. l. 15 sqq.*), probus (PLAVT. Cas. 283 Most. 134 PLIN. paneg. 88, 2 FRONTO p. 176, 1 N. AVSON. 173, 3 p. 41 P. 205, 9 p. 63 FLOR. Verg. p. 186, 1), pudicus (HOR. sat. 2, 5, 77 FRONTO p. 42, 1 N. AVSON. 205, 9 p. 63 P. *v. etiam supra l. 10*), severus (AMM. 27, 3, 5), sobrius (CIC. Verr. 4, 67 FRONTO p. 87, 4 N. APVL. apol. 18 RVFIN. hist. 2, 16, 2), solitarius (APVL. met. 4, 9), temperans (TER. Haut. 580 CIC. Tusc. 3, 18).

opposita: avarus (*p. 1457, 59*), glutto (SCHOL. Ter. p. 109, 26), improbus (PLAVT. Cas. 268 FRONTO p. 42, 1 N.), luxuriosus (*v. p. 1457, 62*), malus (PLAVT. Persa 454 Men. 579 *cf.* CASSIOD. in psalm. 128, 7), nequam (*v. p. 1457, 11*), procax (SCHOL. Ter. p. 109, 26), prodigus (SEN. epist. 120, 22), sordidatus (PLAVT. Asin. 498), sordidus (QVINT. inst. 5, 10, 27 PLIN. epist. 2, 17, 4).

accedunt adverbia: granditer (SIDON. epist. 7, 3, 2), nimium (INSCR. christ. Rossi II p. 88, 36, 2 [= CARM. epigr. 754]), parum (SEN. epist. 120, 19).

v. etiam Onomasticon. *Bacherler.*

frygio *v.* phry-.

1. fu [*cf. c. φῦ, φεῦ. Th.*]. *interiectio*: [*dub.*: PLAVT. Cas. 727 mane vero, quamquam fastidis. :: fu, fu (ey, ey *i.* fy, fy *P*, ⟨ede⟩pol *A*, fi fi *Pareus*, fuׅae [*q. v.*] *Goetz, Loewe*), fetet tuos mihi sermo. Most. 38 quam confidenter loquitur. [fue]. :: at te Iuppiter dique

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnes perdant, ⟨fu *huc transponi iubet Ritschelius*, fufae *Goetz, Loewe*⟩, oboluisti alium. Pseud. 1294 *coni. Ritschel. cf. Richter, Studem. Stud. I 530 sqq.*] NOT. Tir. 17, 3. *cf.* fufae, phy.

2. fū *i. φοῦ v.* phū.

1. fuam *v.* sum. **2.** GLOSS. V 361, 35 **fuas:** facias. IV 412, 1 fuat: faciat. V 629, 10 fuet: faciet. *cf. Loewe, Prodrom. p. 363; Sommer, Hdb d. lat. Laut- u Forml.² p 540.* [*cum* facere, credere (creduam) *simm. ex eadem radice crevisse videtur. Th.*]

fūca *v. p. 1461, 25.* **fūcātē** *v. p. 1461, 1.*

fūcātio, -ōnis *f. a* fucare. *i. q. actio fucandi, tinctura* (GLOSS. *βαφή*): SCHOL. Hor. carm. 3, 28, 10 viridis comas ...: herbis similes aquae -e. EVOD. fid. 38 exornans eam *ancillam* ... lenociniis et -bus. COD. Theod. 10, 20, 18 (*a. 436*) libras blattae sericae clandestina -e ... coloratas. DIOSC. 1, 61 tumores stericos et -es (*Diosc. gr. 1, 56, 3 μύσεσιν*) vulvae c⟨on⟩pescit *irinum*. *metaphorice*: ENNOD. epist. 2, 4, 4 p. 43, 18 alicui blanda verborum -e deludere. GREG. M. moral. 18, 74 eorum dicta quasi pulchra apparent specie et -e (fusc- *v. l.*) tincturae. 18, 87 ut tincturam veracium virtutum ab illa philosophorum -e distingueret.

fūcātus, -a, -um *v. sub* 1. fuco. **fucila** *v. p. 1522, 40.*

fūcilis, (-e) *a* 1. fucus. PAVL. FEST. p. 92 -is falsa; dicta autem quasi fucata GLOSS. V 21, 36. 68, 12 -i (fac- *trad.*) fallacia a fuco dicta. *an ex* PLAVTO (frg. inc. *Leo vol. II p. 552 ex.*)?

augures ... eandem *avem* **fucillantem** appellant FEST. p. 371. *vox obscura.*

fūcinus, -a, -um [*ab* 1. fucus. *Th.*]. *i. q. fucatus, tinctus*: QVINT inst. 12, 10, 76 si ... adhibeas ... -is (-us *G*) *lanis* sulpura, iam illum, quo fefellera⟨n⟩t, exua⟨n⟩t mentitum colorem *eqs.* (*cf. p. 1460, 42*). VLP. dig. 32, 70, 13 purpurae ... appellatione ... coccum non continebitur, -um et ianthinum continebitur. **Fucinus** *v. Onomast.*

1. fūco, -āvī, -ātum, -āre [*ab* 1. fucus. *Th.*]. GLOSS. *φυκῶ. βάπτω. βάπτεται.* tinctus. depicta. coloratum. *part. perf. pass. legitur inde a* CIC. *formae stirpis praes. inde a* VERG. *prima syllaba corripitur* CARM. epigr. 770, 2. [*in libris interdum confunditur cum voce* fusco, *ex. gr.*: OV. trist. 2, 487 (*infra l. 63*). STAT. Ach. 1, 307 Massagetae veluti cum pocula -ant (*Heinsius*, fuscant *M*) sanguine. *al. et c. voce* fugo, *ex. gr.*: CIC Planc. 29 (*infra l. 66*). ANTH. 101, 6 ne ... -etur (*i. erubescat: Salmasius*; fugetur *vel* fuscetur *codd.*) visis casta marita viris AVSON. 322, 32 (*p. 1460, 11*). CLAVD. 22, 350 spumis -antem (fug- V¹, fuc- ς, *prob. Koch*; fum- *cett., prob. Birt*) Serica frena ... equum. INSCR. christ. Rossi II 83, 26 (= CARM. epigr 787), 12 nullis arte dolis sceda -ata (fug- *trad.*) malignis. *al.*]

1 *proprie (et tropice): i. q. colorare, tingere*: **a** *faciem, capillos, corpora hominum*: CIC. orat. 79 -ati ... medicamenta candoris et ruboris (*tropice; cf.* SEN. dial. 7, 7, 3 Voluptatem ... pallidam aut -atam et medicamentis pollinctam. CLAVD. 22, 136 Luxuries ... -ata genas. GREG. M. moral 18, 74. *paulo aliter*: CARM. epigr. 770, 2 ⟨i⟩nsontem nulla peccati sorde -atum). HOR epod. 12, 11 colorque stercore -atus crocodili (PORPH. *ad l.* faciem -are). LVCAN. 10, 137 formam -ata nocentem ... Cleopatra. QVINT. inst. 8 praef. 19 *corpora* volsa atque -ata (*v. p. 1462, 22*). CYPR. hab. virg. 14 oculos circumducto nigrore -are. LAMPR. Comm. 17, 3 fuit ... capillo semper -ato (*cf.* HIER. vir. ill. 40 crinem). AVSON. 17, 4 caput fuligine -vit atra candidum. AMM. 31, 2, 14 humiles ... minutis atque raris, nobiles vero latius -atis ... notis. RVFIN. hist. 5, 18, 11 vultus ... ruboribus aliquando -atur (*βάπτεται*). AVG. epist. 245, 1 pigmentis. **b** *vestimenta sim.*: VERG. georg. 2, 465 neque Assyrio -atur lana veneno. 4, 335 vellera ... hyali saturo -ata colore (SERV. auct. *ad l.* meracius: tincta. *cf.* SIL. 16, 176 Gaetulis ... aënis. CLAVD. rapt. Pros. 2, 96 COD. Iust. 11, 9 [8], 3 ISID. Goth. 1 b chron. II p. 267, 18). SIL. 8, 436 colus ... Sidone ... murice. AVSON. 419, 83 praetextam meam purpurae tuae (*i. a te datae*) luce -atam. CLAVD. 21, 157 picta ... -ataque ... tentoria. SIDON. carm. 15, 128 stamina. *huc spectat*: OV. trist. 2, 487 -andi cura coloris. AMM. 14, 9, 7 ministris -andae purpurae (COD. Iust. 4, 40, 1). SIDON. epist. 9, 13, 5 vers. 17 blattas, ... quas ... Meliboea -at unda. **c** *alia*: CIC. Planc. 29 (*tropice*) haec sunt indicia ... solida et expressa, haec signa probitatis non -ata forensi specie, sed domesticis inusta notis veritatis. GRATT. 86 Libyco -antur sandyce pinnae (*cf.* NEMES. cyn. 309). TAC. ann. 2, 14 -atae colore tabulae. AVSON. 324 Zoili -ata est pictura. AMBR. in psalm. 38, 24 (*tropice*) imago non ceris picturae -ata radiantis. RVFIN. hist. 9, 11, 2 cum ... tabulaeque eius pictae ... iuberentur ... atris -atae (*καταμελανούμεναι*) coloribus oblitterari. PAVL. NOL. carm. 27, 511 picturas -atis agmine longo porticibus videas. SIDON. carm. 5, 51 scopulos ... fulgur -at. epist. 2, 2, 7 *v. vol. IV p. 30, 64.*

2 *translate*: **a** *i. q. invenire, fingere, commentiri, simulare: aliquid*: CIC. Pis frg. 16 Cl. (= 10 Kl.) simulata ista, ficta, -ata sunt. SYMM. epist 10, 23, 15 haec ... nulla arte -ari. PETR. CHRYS. serm. 109 p. 502ᴮ obsequium ..., quod ... non simulatione -atur. ENNOD. epist. 5, 18, 3 p. 140, 17 non sunt -ata, quae defleo. *i. q. arte fallaci efficere, componere*: RVFIN. hist. 9, 11, 6 arte Theotecni fatentur cuncta -ata (*ἀπάτην ... μεμαχανημένην*). *aliquem*: PS. QVINT. decl. 10, 2 non desiderio fictus aut -atus habitu ... conspicitur. NOVATIAN. trin. 10 p. 902ᴬ ex fabulis anilibus ficto Christo atque -ato. **b** *i. q. vitiare, corrumpere, falsare*: MIN. FEL. 16, 6 ratio ... non -atur pompa facundiae et gratiae. LACT. inst. 2, 10, 13 veritas -ata mendacio est (*cf.* HIER. in Gal. 1, 20 p. 397). RVFIN. hist. 4, 7, 13 ecclesiae splendor nulla temporum varietate -atus. AVG. civ. 2, 14 p. 69, 14 D. -ari corrumpique figmentis animos civium. GILD. Brit. 67 chron. III p. 63, 14 a ... diabolo -ata ... sacerdotia. PETR. CHRYS. serm. 96 p. 470ᶜ legem ... humanis et mendacibus -vit inventis. ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 18, 24 tali, qui nulla calliditate -etur, sermone. **c** *i. q. (lenocinio) ornare, excolere, extruere: homines*: AVSON. 212, 17 exili nostrae -atus honore cathedrae. PETR. CHRYS. serm. 27 p. 277ᴬ puellis toto lenocinio -atis. *res*: AVSON. 322, 32 vani -atur scaena timoris. SYMM. epist. 1, 14, 4 piscium examina ... pigmentis istius carminis (*sc. Mosellae*) supra naturae dona -asti. AVG. c. epist. fund. 11 isto velamine quoslibet errores -ari (conf. 3, 4, 8). conf. 3, 6, 11 quinque elementa. VINCENT. LER. 21, 26 tenebrae luminis appellatione -entur. 25, 35 *pagina* testamenti sententiis -ata et colorata. *praecipue orationes i. q. nimis ornare, polire, limare*: CIC. Mur. 26 isdem ineptiis -ata sunt illa omnia. LVCR. 1, 644 lepido quae sunt -ata sonore. GELL. 6, 14, 11 genus *dicendi* ... cum -atur atque praelinitur (*opp.* ornatur). LACT. inst. 3, 25, 14 in rebus ... eloquentium virorum exquisito sermone -atis. AVSON. 404, 7 pariterque -as (*i. emendas*), quaeque gustu ignava sunt et quae sapore tristia. 415, 4 nomen ..., quod sermo -at Dorius. AVG. serm. ed. Mai 119, 1 non ... arte composita nec eloquentia ... -ata. SERV. MINOR p. 732ᶜ pulchritudo virtutis ... abundantiori eloquio circumdata atque -ata. GREG. M. moral. 18, 74 sapientiam ... eloquii tinctione -are.

syn.: ad 1: coloro (*supra l. 16* AVG. conf. 3, 4, 8), pingo (*p. 1459, 62*), pollingo (*v. p. 1459, 46*). *ad 2*: fingo (*v. p. 1459, 77. 83 sq.*), simulo (*v. l. 37. p. 1459, 77*).

comp.: in-, of-, perfuco [DIOM. gramm. I 379, 2 fuco inficio].

deriv.: fucatio.

part. perf. pass. pro a d i. **fūcātus,** -a, -um. *comp. v. l. 77.*

1 *i. q. falsus, simulatus, adulterinus, dolosus* (PAVL. FEST. p. 92 *p. 1459, 23.* SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 83 corruptae merces -ae vocantur. GLOSS. dolosus. coloratum. mendaciis subornata): CIC. Brut. 36 in qua *aetate* naturalis inesset, non -us nitor. Lael. 95 secerni ... omnia -a et simulata a sinceris atque veris *possunt*. epist. 10, 12, 5 brevia, -a (*HD*, fugatia *sive* -cia *rell.*), caduca existima! PHAEDR. 5 prol. 8 -ae plus vetustati favet invidia ... quam bonis praesentibus. SEN. frg. 97 quo minus -is capiatur officiis. PLIN. nat. 20, 203 sincerum *opium* ... in -o. 33, 121. 34, 79 puerum subdolae ac -ae vernilitatis. 35, 198 -us *color* deprehenditur ... sulpure, veros autem ... colores. PLIN. paneg. 66, 5 nihilque exhortationibus tuis -um, nihil subdolum. PANEG. 11 (3), 21, 3 a -is adulantium venenis. ARNOB nat. 6, 21 p. 232, 10 *Iovis simulacrum* ex aere bratteolis -um. FIRM math. 8, 6, 4 hoc -o mentiuntur affectu. AMBR Iob 2, 3, 8 sermo -us (*i. blandus. opp.* durior. *aliter infra l. 77*). PELAG. in Phil. 1 p. 842ᴮ sinceris materia est ... nulla extrinsecus corruptione -a. RVFIN. Orig. in Ios. 5, 2 nihil sit in corde -um. Adamant. 3, 1 aes aliamque huiuscemodi -am (fugatam *trad.*) materiem. COD. Theod. 16, 5, 13 (*a. 384*) qui se -i (fug- *trad.*) nominis asserunt sacerdotes. 16, 5, 37 (*a. 400*) Donatistarum desperatio (*fort.* desperantium) -a perfidia. CASSIAN. conl. 1, 22, 1 materia ... auri veri -ive. 16, 20, 1 sub colore -ae patientiae. HYD. chron. II p. 30, 186 pace -a. SIDON. epist. 7, 5, 1 omnia occurrunt levia, varia, -a (*opp.* simplex). RVRIC. epist. 2, 16 p. 399, 30 sincera, non -a dilectione ... nec falsa adulatione. POMER. 3, 3, 2 p. 479ᴬ non impediat varietas -a (fug- *v. l.*) constantiam. ENNOD. epist. 5, 5, 1 p. 128, 4 -a fronte blandiri (6, 1, 1 p. 148, 7). dict. 24, 6 p. 499, 19 coniugalis iura sacramenti -is studiis non iuvari. carm. 1, 2, 24 artibus. VEN. FORT. carm. 1, 16, 21 -a res haec contigit. GREG. M. moral. 18, 74 philosophiae. VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 16 verbis. ORIG. in I reg. 10 p. 1008ᴬ verae sapientiae viribus falsae ac -ae sapientiae nebulam obturbavero. *transfertur ad homines*: VINCENT. LER. 25, 37 tunc simplices a subdolis, tunc infucati a -is ... tunc veri apostoli a falsis apostolis discernebantur. **2** *i. q. nimis exquisitus, ornatus, conspicuus, compositus*: TAC. dial. 26, 2 melius est orationem (*Andresen*, oratorem *codd.*) vel hirta toga induere, quam -is et meretriciis vestibus insignire (ITALA lev. 19, 19 [Monac.] vestimentum ... -um [*κίβδηλον*, VVLG. *deest*]. *cf.* deut. 22, 11). APVL. met. 10, 18 ephippiis (Socr. 23 p. 173). LACT. inst. 3, 1, 3 veritas ... ornamentis additis -a corrumpitur. PS. HIL. libell. 11 incessum *viri* esse simplicem, non iactatum aut -um ... *feminam* non -a forma procedere. *praecipue de oratione, genere dicendi, i. q. nimis politus, limatus, artificiosus, tumidus* (GLOSS. coloratum; *v. l. 66. 69*): SEN. epist. 115, 2 si circumtonsa est et -a et manu facta *oratio* (VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 21) FRONTO p. 22, 2 N. ne cum multo ac magno dedecore -a sint. GELL. 13, 27 (26), 3 versus Homeri simplicior et sincerior, Vergilii ... -ior. ZENO 1, 3, 1 sermo (CLAVD. 28, 593. NOVELL. Mart. 1, 5 *coni.* phalerata verba). AVG. epist. 132 sincera ... et solida res est nec -is eloquiis ambit ad animum. POMER. 1, 24 -ae compositionis. PHOC. carm. de Verg. 9 dictis. ENNOD. epist. 1, 1, 2 p. 1, 10 -is verborum imaginibus (dict. 9, 14 p. 454, 6). 1, 10, 2 p. 20, 6 paginam -is colorare blanditiis. GREG. M. moral. 18, 74 eloquentiae ornamenta. VITA Cael. Arel. 1, 2 nihil -um, nihil mundana arte compositum.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

adv. **fūcātē:** AVSON. 321 si qua tibi in his versiculis videbuntur . . . -ius (*i. exquisitius*) conciunata quam verius.

syn.: falsus (*p. 1460, 55. 61. 64*), simulatus (*p. 1460, 37*), subdolus (*p. 1460, 41. 43. 63*). *opp.*: durus (*p. 1460, 46*), infucatus (*p. 1460, 63*), naturalis (*p. 1460, 36*), simplex (*p. 1460, 54. 63. 71. 76*), sincerus (*p 1460, 37. 40. 47. 55. 77. 78*), verus (*p. 1460, 37. 42. 52. 61. 64*).

comp.: infucatus.

2. fūco, -ōnis *m. a* 1. fucus. GLOSS. II 73, 57 *ἐργόμωχος*. CORP. I² 2401, 3 (*in tessera eburnea*) fuuco, *i. qui fucum facit. cf. Bücheler, Rhein. Mus. 52 (1897), 393.*

fūcōsus, -a, -um *a* 1. fucus. *superl. l. 18 et 22.* SCHOL. Cic. Bob. p. 154, 18 St. verbum et hoc notabile: inter alia quae sunt aput veteres rariora referendum est. *de rebus i. q. fallax, fraudulentus, periculosus*: PORC. LIC. carm. frg. 4, 1 dum lasciviam nobilium et laudes -as petit. CIC. Rab. Post. 40 fallaces *merces* . . . et -ae. Att. 1, 18, 1 ambitiosae nostrae -aeque amicitiae. VAL. MAX. 2, 6, 7 mendacem et -am superstitionem submovendam esse. GRAMM. VI 274, 6 *versificatio* exilis et -a. AMBR. epist. 29, 19 saeculi -issimas vanitates. *de hominibus i. q. incertus, dolosus, mendax, perfidus*: Q. CIC. pet. 35 ex -is firmi suffragatores evadunt. CIC. Planc. 22 vicinitas . . . non assueta mendaciis, non -a (fucata *pars codd.*), non fallax. PRIAP. 50, 2 -issima (fic- *codd. plerique*) me puella ludit.

1. fūcus, -ī *m.* [*φῦκος* (*hebr.* פּוּךְ). *Th.*]. ISID. orig. 17, 9, 98 -us . . . dicta *herba*, quia mentitur alienum colorem. fuca *legitur* GLOSS. III 539, 16 (*v. infra l. 33*). *legitur inde a* PLAVTO. *plur.*: HOR. sat. 1, 2, 83 SEN. epist. 26, 5 PANEG. 10 (4), 12, 4 *al.* [*in libris saepe confunditur c. v.* sucus, *ex. gr.*: LVCR. 2, 683 *sq.* PROP. 2, 18ᵇ, 31 OV. met. 6, 222 trist. 1, 1, 5 LVCAN. 10, 123 CLAVD. 3, 207 PAVL. NOL. carm. 17, 23. CORIPP. Ioh. 6, 372 faucibus . . . impressant flores, -isque (*T, prob. Partsch*; succisque *legit Mazz, prob. Petschenig*) ardentia tingunt ora. *dubia*: PLIN. nat. 21, 170 *v. p. 1462, 19* CHIRON 534 *v. vol. V p. 791, 60.*]

A *proprie*: **1** *sensu strictiore*: GLOSS. *φῦκος* id est fuca. ficus *φοῖνιξ*. PLIN. nat. 1, 26, 66 phycos, quod -us marinus. genus herbae (*Stadler, PW. VII 193 sqq.*). AVIEN. ora 123 plurimum . . . inter gurgites extare -um. 408 exuperat . . . gurgitem -us (fusus *libri*) frequens. DIOSC. 4, 61 W. *RV ἀστράγαλος· . . . οἱ δὲ φίκουμι τέτραι.* 4, 95 St. de ficu maritima (*cf.* 4, 99 W. *φῦκος θαλάσσιον*). *v. totum locum.* *de usu*: VERG. georg. 4, 39 *apes* certatim tenvia cerā spiramenta linunt -oque et floribus oras explent (SERV. *ad l.* pro cera posuit, quam ex his colligunt rebus. SERV. auct. *ad l.* aliter: -us est genus cerae [GLOSS. V 552, 13], qua pro glutine abutuntur: Graeci *πρόπολιν* vocant. alii sic: '-o' pro medicamento posuit: Plautus in Poenulo [*infra l. 64*] . . . sed vide, ne de galbano dicat *eqs.*). *in medicina* (GLOSS. V 552, 13 genus medicamenti. *cf. supra l. 43*): PLIN. nat. 26, 102 liberat eo malo (*sc. podagra*) phycos thalassion, id est -us marinus, lactucae similis *eqs.* 26, 128 sanari dicuntur nomae et collectiones omnes -o maris, priusquam inarescat. CHIRON 891 -um Afrum . . . ad ossilagines. DIOSC. 4, 95. *ad coloranda vestimenta* (SERV. georg. 4, 39 genus est herbae, unde tinguitur vestis. SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 83 ISID. orig. 17, 9, 98 *Blümner, Technologie I² 225 sqq. 253*): HOR. carm. 3, 5, 28 neque amissos colores lana refert medicata -o (*cf. p. 1462, 15*). epist. 1, 10, 27 Sidonio contendere callidus ostro nescit Aquinatem potantia vellera -um (PORPH. -o Aquinate tinctam). PLIN. nat. 9, 127 conchyliis . . . virus grave in -o. 9, 134 bucinum . . . -um remittit. 22, 3 infici vestes scimus admirabili -o. 26, 103 conchyliis substernitur (*inde explicandum puto, nisi ad p. 1462, 11 trahere mavis*: MATT. carm. frg. 13 tapetes ebrii -o, quos concha purpura imbuens venenavit). QVINT. inst. 12, 10, 75 lana tincta -o citra purpuras placet. MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 8 species pertinentes ad vectigal: . . . -us. CAPITOL. Ver. 6, 4 sagis -o tinctis. *ad coloranda ora, faciem* (DIOSC. 4, 95 mulieres altero utuntur pro ficu. GLOSS. V 294, 43 feus color quod in faciem mittitur): PLAVT. Most. 275 vetulae, edentulae, quae vitia corporis -o occulunt. TIB. 1, 8, 11 -o splendente genas ornare. TERT. cult. fem. 1, 2 medicamenta ex -o, quibus genae (lanae *codd.*) colorantur. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 123 quae . . . -is colorem mentiatur. ARNOB. nat. 2, 41 p. 81, 22. 4, 16 p. 154, 2 te -is atque artibus excolis meretriciis. DON. Ter. Eun. 177 sincerum: purum sine -o. HIER. epist. 38, 3, 2 -is ora oculosque depingunt. VVLG. sap. 13, 14 rubicundum faciens -o (*φύκει*) colorem *simulacri.* *capillos*: PROP. 2, 18ᵇ, 31 si caeruleo quaedam sua tempora -o finxerit. SER. SAMM. 45 nigrum crinem -o simulare doloso. MART. CAP. 6, 696 Indi comarum -o decorantur.

2 *latiore sensu: i. q. color* (*interdum facticius v. l. 81. 83.* SCHOL. Prud. cath. 2, 59 -us color est niger; sed pro omni colore ponitur. GLOSS. II 74, 1 *χρῶμα*. V 419, 7. 427. 43 colorem. pigmento. 629, 7 tinctura): LVCR. 2, 683 nidor enim penetrat, qua -us non it in artus, -us item sorsum, ⟨sorsum⟩ sapor insinuatur sensibus. 2, 745 corpora . . . nullo circumlita -o (*cf.* 2, 743 nullo coniuncta colore). 4, 84 lintea de summo cum corpore -um mittunt. SEN. Phaedr. 1045 longum rubente spargitur -o latus. PLIN. nat. 31, 91 fucus *adulteratus floris salis* aquā deprehenditur diluente facticium colorem. QVINT. inst. 2, 15, 25 mangonum, qui colorem -o . . . mentiantur. PANEG. 10 (4), 12, 4 *imago Caesaris non* commendatione cerae ac pigmentorum -is renitet (*cf.* AVSON. 330, 1 AMBR. in psalm. 118 serm. 15, 36 hex. 6, 8, 47). ARNOB. nat. 7, 19 p. 253, 11 color furvus . . . et tristibus suffectus e -is. AVSON. 325, 92 *rosa* traxit rutilum magis ignea -um. Mos. 112 caeruleus perducit tergora -us. 309 magico . . . noctua perlita -o. Symm. epist. 2 aërius bratteae -us. AMBR. hex. 5, 11, 33. RVFIN. Orig. in gen. 13, 4 p. 235ᴬ *syn.* color. PRVD. perist. 9, 10 -is colorum picta imago (RVRIC. epist. 2, 15 p. 394, 24 BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 8 GREG. TVR. stell. 19 Franc. 2, 17). 11, 124 multicolor -us. c. Symm. 2, 44 coloratis . . . -is. CYPR. GALL. gen. 1127 vario vestis circumflua -o. VEN. FORT. carm. 3, 7, 35 PS. VEN. FORT. vita Med. 4, 11. *praesertim purpurae* (*cf. p. 1461, 58*): CATVLL. 64, 49 tincta tegit roseo conchyli purpura -o (*cf.* SER. SAMM. 798). LVCAN. 10, 123 Tyrio . . . -o cocta *strata* (*cf.* CLAVD. 3, 207). VAL. FL. 1, 427 Taenario pariter tremit ignea -o purpura. AVIEN. Arat. 346 Assyriumque bibunt nova vellera -um (*cf. p. 1461, 53*). PAVL. NOL. carm. 17, 23 Canusino medicata . . . vellera -o. SIDON. carm. 13, 26 Sidonio . . . -o. *inde error irrepsit*: GLOSS. IV 240, 1 -us: vermiculus. 520, 45 vermiculus unde vermi tinctum. *sim.* 78, 43. V 203, 18. 457, 62. *hyacinthi*: OV. trist. 1, 1, 5 *librum* purpureo velent vaccinia -o. PLIN nat. 21, 170 *hyacinthi* -o (*Gronov.*, loco *codd.*, ⟨cocci⟩ loco *Mayhoff*) hysginum tingunt.

B *translate*: *imagine aliquatenus servata*: HOR. sat. 1, 2, 83 mercem sine -is gestat *meretrix* (PORPH. *ad l.* nullo lenocinio tecta ac fucata corpora). SEN. dial. 11, 5, 6 inania et specioso ac deceptorio -o circumlita (*cf. l. 60. 80*). AMBR. in psalm. 118 serm. 4, 4 terra . . . meretriciis quibusdam nos illecebris capit et quasi vultus quosdam corporalium delectationum -is illinit, ut lateat in his veritas. RVFIN. Orig. in psalm. 38 hom. 2, 2 omnem -um pessimae . . . picturae et omne figmentum venenati coloris. AVG. bon. viduit. 19, 23. MACR sat. 6, 2, 1 versus . . . quaedam . . . immutando verba tamquam -o alio tinctos. PETR. CHRYS. serm. 95 p. 468ᴬ in civitate . . . depicta doli -is. ARNOB. ad Greg 4 genas . . . malae conscientiae -o commaculant. *i. q. macula, labes, contagio*: LACT. inst. 7, 20, 9 *impiae animae* ineluibilem quendam -um trahant labemque terrenam. PACIAN. sim. carn. p. 115, 20 natura . . . -o labis non tinguitur alienae. AMBR. epist. 27, 8 ut quis . . . -o insipientiae coloretur. RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 108ᶜ atro malitiae -o infectus. PRVD. cath. 2, 59 multa -is illita, quae luce purgentur tua. AVG. epist. 20, 1 iniqui temporis. COD. Theod. 11, 36, 14 (*a. 361*) iniquitatis. CASSIAN. conl. 14 tit. 13 memoriae. INSCR. christ. Leblant 646, 10 -is et maculis mens inimica fuit. *i. q. dolus, fraus* (SCHOL Hor. sat. 1, 2, 83 pro dolis et fraudibus. *affert* Ter. Eun. 589. GLOSS. fugus: *ἀπάτη*. mendacium, circumventio. IV 345, 20 [focus: craticula] vel circumventio. fugo: inpostura, vitium, furto. II 74, 1 *ἀπολογίαν*. 74, 2 *πλάνην ἢ ἀπάτην*. V 534, 38 dolum, stropiam [*i. stropham? cf l. 53*], mendacium. *cf.* 360, 2 fiscos. fraus. 527, 4. 581, 20 thegnam [*i. technicam*]: -um dolum, fraudem. perperam): [PLAVT. Capt. 521 nec sycophantiis nec -is ullum mantellum obviam est. *versum post alios delevit Langen.*] TER. Eun. 589 -um factum mulieri (Q. CIC. pet. 35 -um, ut dicitur, facere. SYMM. epist. 9, 115 [105], 1 *fort. proverbialiter. cf. Otto, Sprichw. p. 148*). CIC. Att. 1, 1, 1 sine -o ac fallaciis (*cf. supra l. 22.* FRONTO p. 25, 18 N. et sine ambagibus. EPIST. pontif. 330 [Zosim.] Migne 20, 655ᴬ GREG. TVR. Franc. 1 praef.). OV. fast. 1, 303 perfusaque gloria -o (*cf.* SIL 6, 614). SEN. epist. 26, 5 remotis strophis ac -is. CARM. poet. min. V 108, 84 turpis in averso pectore -us inest. LACT. inst. 2, 18, 3 quidquid . . . simulatur, veritatem -o et imitatione mentitur. MAR. VICTORIN. in Eph. 1, 4 p. 1240ᴬ intellectus . . . fallax et multiplici -o decipiens integram intelligentiam. AVSON. 417, 63 livor . . . opportuna tuis (*sc. Nemesis*) inimicat pectora -is. SYMM. epist. 4, 38 -o gratiae infectum testimonium (*cf.* ENNOD. epist. 7, 29, 3 p. 195, 21). 5, 85 (83) me -us hic decipit. 9, 87 (82) verbis lenocinantibus et -o oblitis et ad gratiam comparatis. AMM. 26, 10, 10 Catonianae . . . sententiae -o perliti . . . iudices. AMBR exc. Sat. 1, 37 blanditiarum (*cf.* RVFIN. hist. 6, 36, 3 adulationis [GILD. Brit. 43 chron. III p. 52, 5]. AVG. epist. 55, 28 illecebrarum). in psalm. 118 serm. 13, 27, 2 -um simulationis abicias. hex. 5, 8, 21 ut quem vi obtinere non potest, circumscribat dolo et -o quodam artis obducat. AMBROSIAST. in II Cor. 6, 8 ut superducat -um veritati. RVFIN. hist. 4, 7, 14 adulterino maledicorum -o. 11, 25 adulterii. Adamant. 5, 28 (= VIGIL. THAPS. c. Arrian. 3, 12) mendacium et omnis -us (*φαντασία*) adulterini dogmatis. PRVD. perist. 10, 655 -i imperitus. CLAVD. 22, 32 nullo livescere -o. CYPR. GALL. exod. 614 *messis* nescia fraudis . . . nulloque . . . -o. NOVELL. Valent. 30, 1 pr. (*a. 451*) -um pati. PS. PROSP. carm. de prov. 593 cum quodam -o . . . veri. PETR. CHRYS. serm. 7 p. 205ᴮ hypocrisis . . . virtutum -us. SVLP. SEV. epist. app. 2, 10 ENNOD. epist. 6, 3, 4 p. 150, 16. 7, 4, 1 p. 174, 19 dissimulationis. VEN. FORT. vita Hil. 8, 27 composito -o. VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 20 mendaciorum. DIONYS. EXIG. Greg. Nyss. creat. 21 seductionis -o (*Greg. Nyss. 20 διά τινος ἀπάτης*). *in rhetorica i. q. tumor, ornatus eloquentiae*: CIC. de orat. 2, 188 sententiae . . . sine pigmentis -oque puerili. 3, 100 in oratoris aut in poetae cincinnis ac -o offenditur (*cf.* NON. p. 450, 22). 3, 199 figuris insidere . . . venustatis non -o illitus, sed sanguine diffusus debet color (*v. vol. III p. 1720, 48 sqq. et cf.* SEN. dial. 9, 1, 3 quae ad placendum -o quodam subornant[ur] . . . donec paulatim colorem diuturnitas ducat). GELL. 12, 4, 3 suavitas . . . a -o omni remota. FRONTO p. 215, 19 N. de Favorini nostri pigmentis -i . . . ap-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

pingere⟨mus⟩. ARNOB. nat. 1,50 p. 34,7 sine ullis -is atque adminiculis (*cf.* AVG. epist. 137, 18. MAR. MERC. Nest. serm. praef. absque lenocinio -oque verborum et scholaribus nugis). 1, 58 numquam ... veritas sectata est -um. LACT. inst. 5,1,18. 6,21,6 carere -o ... ea, quae divina sunt. RVFIN. hist. 7, 24, 8 eloquentiae (Orig. princ. 4,7 in psalm. 36 hom. 3, 6). Clement. 1, 7 dicendi. MIRAC. Steph. 1 prol. mendaciorum -um. SVLP. SEV. dial. 1, 27, 2 nihil cum -o aut cothurno loquentem. PAVL. MED. vita Ambr. 1 verborum (IORD. Rom. 7). ENNOD. epist. 1, 15, 2 p. 26, 20 facundia et -o Romuleae calliditatis. 7, 6, 1 p. 176, 4 urbanae -o disputationis. AVSON. 335 p. 198, 29 P. -o tuae emendationis adiecto.

syn.: *ad I*: color. *ad II*: ambages, cincinnus, fallacia, imitatio, insidiae, mendacium, pigmentum, stropha (SEN. epist. 26,5 *cf. p. 1462, 44*).

opp.: nidor, sapor. color (QVINT. inst. 2, 15, 25).

deriv.: fucilis, fucinus, 1. *et* 2. fuco, fucosus.

2. fūcus, -i *m.* [*fortasse cf. c. hibern.* bech '*apis*', *cambr.* bygegyr, begegr '*fucus*', *slavon.* bĭčelŭ, bŭčelŭ, *theodisc.* bīa, bini, *anglosax.* bēo '*apis*'; *v. Johansson, Indogerm. Forsch. 3, 225 sq.; Meillet, Mémoires de la Soc. de Linguistique 14, 476. Th.*]. ISID. orig. 12, 8, 3 dictus ... quod alienos labores edat, quasi fagus (*a* φαγεῖν).

nomen insectorum: GLOSS. κηφήν (*cf.* PLIN. nat. 11, 48 -i sirenes aut cephenes *vocantur*). fex. vespa vel illa, quae apem similat. genus animalis. V 294, 43 genus apis ignavi. III 436, 14 fuga: σφήξ. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 37. VARRO rust. 3, 16, 19 fur qui vocabitur, ab aliis -us (*cf.* PLIN. nat. 11, 57), est ater et lato ventre. PLIN. nat. 11, 26 maiores apibus (PALLAD. 7, 7, 1. SERV. Aen. 1, 435 -us ... est secundum Aemilium Macrum maior ape, crabrone minor [ISID. orig. 12, 8, 3]). 11, 27. 1, 11, 11. SERV. auct. georg. 4, 168 -us est similis apibus *eqs.* (GLOSS. IV 433, 37. V 552, 13). PLAVT. Lip. frg. 1 nil moror mihi -um in ălv⟨e⟩o, apibus qui peredit cibum. VARRO rust. 3, 16, 8 *apes* insectantes ab se eiciunt -os, quod hi neque adiuvant et mel consumunt. VERG. georg. 4, 168 ignavom -os genus a praesepibus arcent (Aen. 1, 435 *cf.* CORIPP. Ioh. 1, 434). 4, 244 immunisque (SERV. *ad l.* a labore scilicet) sedens aliena ad pabula -us. PHAEDR. 3, 13, 2. 12. 17. COLVM. 9, 15, 1 -os ab apibus expelli *eqs.* PLIN. nat. 11, 26. 28. 46 -orum proventus. 11, 57 ab apibus -os interfici. 11, 60 *apes aculeo amisso* -os postea esse. 11, 74 et his (*sc. crabronibus*) sui -i. 17, 255 *centrinae* -is apium similes ignaviā. CHALC. comm. 216 capite secto vivant. SERV. georg. 4, 286 de mulio -os ... creari.

fudibulum *v.* fundibulum.

fufae *interiectio.* ROMAN. Char. gramm. I 239, 6 -ae, ut cum putoris aliquid perhorrescimus, quae vox numquid Aegyptium pathos ducat? nam, ut Hermes ἐν τῷ κρυφίῳ λόγῳ scribit, ὑὸς ἐλέχθη σαπρὰ σπορά ... numquid ergo posterior aetas f litteram addidit et pro 'y' 'u' loquens 'fu' loqui coepit, cum antea sola 'y' littera vituperatio videretur? GLOSS. IV 240, 2 -ae: interiectio mali odoris. [PLAVT. Asin. 894 *et* Most. 39 *coni. Loewe, cf. Asin. praef. p. XXVI et v. p. 1458, 81 sqq.*]

✖**fuga**, -ae *f.* [*i. q. gr.* φυγή, *cf. c.* fugere. *Th.*]. PRISC. gramm. II 11, 21 in ... dictionibus, quas a Graecis sumpsimus, hoc est ... -a (19, 10. 36, 19). GRAMM. suppl. 73, 36 fugio -a. *genet. sing. in* -ai (*cf. p. 1466, 37*): LVCR. 1, 1047. 4, 713. *affert inter singularia tantum* EXC. Bob. gramm. I 551, 1. *sing. collectivus (de complurium actionibus) passim usurpatur. plur. extat apud* CIC. Verr. 4, 144 dom. 67 Pis. 28 Mil. 69 off. 2, 29 Att. 8, 14, 1 VERG. Aen. 5, 593 HOR. epist. 2, 1, 121 CARM. de mens. 2, 24 PROP. 2, 8, 31 (*loco dubio*), *passim apud poetas; in sermone pedestri aevi posterioris legitur apud* SEN. contr. 1, 6, 12 TAC. Agr. 45 ann. 14, 64 hist. 5, 8. 24 (*semper de exilio*) GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. VLP. dig. 50, 17, 23 *al. poetice de -a (iterata) singulorum*: HOR. carm 4, 8, 15 (*in parte codd. v. p. 1464, 49*) OV. fast. 2, 286 (*loco dubio*) GRATT. 390 *al. apud poetas; perraro in sermone pedestri, ut apud* ARNOB. nat. 1, 36 p. 23, 18 RVFIN. hist. 10, 20 p. 986, 11. *legitur inde a* PLAVTO. [*locis corruptis*: CIC. Att. 8, 15, 1. 9, 10, 6 epist. 5, 12, 5 HIRT. Gall. 8, 16, 3 SALL. Catil. 57, 4. SEN. suas. 2, 5 ⟨de -a *add. Müller*⟩. 2, 11 sociorum ⟨-a *add. Kiessling*⟩. AMM. 25, 3, 14. *dub.*: PLAVT. Cas. 955 in -am *coni. Camerarius.* SALL. hist. frg. 2, 87 D 16 in -am *cod.*, in iuga *Mommsen.* EPIST. Sapph. 218 digna fugi (*Guelf.*, -a *cett.*). MANIL. 4, 38 *v. p. 1464, 57.* SEN. nat. 2, 59, 5 temptant pugnam (*Gronov.*, -am *codd.*). LVCAN. 7, 16 *v. p. 1473, 60.* STAT. Ach. 2, 150 latae caligo -ae (viae *l. v.*). FLOR. epit. 3, 5, 18 -a *delevit Perizonius.*] [*val.* fuga, *it.* foga. *M.-L.*]

I ***proprie*** *de separatione* ***locali*****:** **A** *sensu* ***artiore*** *i. q. discessus (interdum facultas abeundi cf. p. 1468, 55. 1469, 47. 1470, 51), regressus sim., qui fit malis sive urgentibus sive imminentibus*: **1** *de fugiendi ipso actu (interdum statu i. de absentia)*: **a** *hominum* (GLOSS. φυγή. δρασμός): **α** *causa -ae non indicata*: CIC. div. 2, 120 *omine* significari repentinam aliquam -am. OV. epist. 14, 103 quae tibi (*appellatur Io*) causa -ae? (*cf.* rem. 281 met. 5, 573. 11, 281 mentiturque -ae causam). MANIL. 5, 648 hinc -a nascentum, dolus insidiaeque creantur. SEN. dial. 4, 3, 5 numquam dubium est, quin timor -am habeat, ira impetum. VAL. FL. 7, 219 quae te ... egit hinc -a? SERV. Aen. 10, 121 -a miserrimum et ultimum praesidium est.

β inimicis sive malevolis instantibus: CIC. Verr. 4, 80 de calamitate aratorum et de -a (4, 144. 5, 114). Att. 14, 8, 1 reginae (*sc. Cleopatrae ex Roma*) -a mihi non molesta est. OV. met. 1, 530 auctaque forma -a est. 14, 187 -a vos a certa morte reduxit. *al.* LIV. 24, 31, 11 ne -a quidem eorum (*sc. praetorum*) seditio compressa est. MANIL. 5, 467 *Medeae ex Corintho* (*cf. p. 1465, 6 et p. 1466, 23*). PETRON. 26, 7 -a magis placebat quam quies. *al.* *praecipue incolarum in bellis sive domesticis sive externis metu hostium*: VARRO ling. 6, 18 aliquot huius d⟨i⟩ei vestigia -ae in sacris apparent. CIC. Catil. 4, 12 -am virginum atque puerorum. de orat. 2, 197 vim, -am, lapidationem *optimatium.* Att. 8, 14, 1 post has -as et formidines. epist. 4, 13, 2 *familiarissimos* -a distraxit. *al.* SALL. Iug. 40, 4 inter laetitiam plebis et suorum (*i. optimatium*) -am (*alii referunt ad ζ*). hist. frg. 1, 112 -a cultorum (*cf. l. sq.*). OV. fast. 2, 685 regis (*sc. Tarquinii*) -a (5, 728). *al.* LIV. 2, 50, 4 agrestium -a (2, 63, 2. 3, 38, 4 per urbem. 5, 37, 5. 28, 36, 6 SEN. contr. 1, 6, 12. *cf.* QVINT. decl. 253 p. 36, 26 rusticorum). LIV. 24, 39, 5. 6 urbis captae modo -aque et caedes omnia tenet. SEN. suas. 6, 17 taedium ... eum (*sc. Ciceronem*) et -ae et vitae cepit. VELL. 2, 75, 3 quo facilius occultaretur -a. LVCAN. 1, 491 quo quemque -ae tulit impetus. SIL. 11, 228 non illum -a *occuluit. al.* *huc pertinere videtur*: HIER. in Ezech. lib. 7 praef. p. 239—240 occidentalium -a et sanctorum locorum constipatio. *technice de recessu militum in acie terga dantium*: PLAVT. Pseud. 589 (*meton.*) metum et -am perduellibus meis me ... natum. VARRO Men. 61 -a hostium graece vocatur τροπή (*cf.* CIC. S. Rosc. 151 CAES. Gall. 3, 14, 1 LIV. 10, 34, 7 *al.*). CIC. Verr. 6, 90 ut quisque in -a postremus, ita in periculo princeps (*cf. l. 71*). 6, 101. 122 de Cleomenis -a. Pis. 28 cotidie tela, lapides, -a. de orat. 2, 199 in increpandam Caepionis -am. 2, 294 pugnae similem -am. fin. 2, 97 cum esset proposita aut -a turpis aut gloriosa mors. div. 2, 68 conscensionem in naves cum -a. Phil. 14, 32 in -a foeda mors est, in victoria gloriosa. epist. 11, 14, 2 -a Antoni (ad Brut. 1, 2, 2 BRVT. Cic. epist. 11, 10, 3). *al.* LVCR. 5, 1336 *tauros* effervescere ... volneribus, clamore, -a, terrore, tumultu. CAES. Gall. 1, 18, 10 eorum -a ... equitatum perterritum (*cf.* civ. 2, 39, 6 BELL. Alex. 18, 3 BELL. Hisp. 9, 3 *v. p. 1466, 72*). 1, 40, 8 si quos ... -a Gallorum commoveret. 1, 51, 2 ne qua spes in -a relinqueretur (*cf.* 2, 11, 5 cum ... in -a sibi praesidium ponerent. BELL. Alex. 29, 5 in -a spem salutis collocarent. SALL. Catil. 58, 16 in -a salutem sperare. Iug. 54, 8 spes omnis in -a sita erat. 55, 1 habere [74, 1 *opp.* in armis. LIV. 10, 28, 12]. LIV. 35, 38, 1 nihil usquam spei nisi in -a ponebant. *al.*). CAES. Gall. 2, 12, 1 priusquam se hostes ex terrore ac -a reciperent (4, 27, 1 *aliter v. p. 1472, 5*). civ. 2, 42, 5 totius exercitus. 3, 69, 4 omniaque erant tumultus, timoris, -ae plena. *saepe.* HIRT. Gall. 8, 16, 1 consilium ... -ae causa initum. SALL. Iug. 39, 5 *milites* praeter -am ... lascivia corruperat. 75, 1. 101, 8 hist frg. 2, 87 B 3. VERG. Aen. 10, 669 quae me -a quemve reducit. 10, 756 neque his -a nota neque illis. 12, 733 ni -a subsidio subeat. *saepe.* HOR carm. 4, 8, 15 celeres -ae (celeris -a *al.*) ... Hannibalis. TIB. 2, 5, 74 lucos praecinuisse -am. PROP. 2, 8, 31 viderat ille (*sc. Achilles*) -as, fractos (tractos *codd.*) in litore Achaeos. OV. met. 5, 169 contentusque -a est. 12, 535 partem -a noxque removit. 13, 69 trepidoque -am exprobravit amico. 13, 115 -a, qua sola cunctos, timidissime, vincis. LIV. 2, 11, 10 ad -am saeptis omnibus viis. 5, 11, 6 -am Sergi Verginius, Sergius proditionem increpans Verginii. 5, 11, 14 -a trepidum. 5, 28, 10 nocturnam -am (9, 24, 13. 9, 28, 3 *al.*). 36, 19, 9 reliquiis pugnaeque et -ae collectis. MANIL. 4, 38 Varronemque -a (*Bentley*, pugum *sive* pigrum *codd.*) magnum. 4, 560 ante -am. SEN. contr. exc. 4, 4 in proelio inertem, in -a audacem. *al.* VAL. MAX. 9, 3, 5 *victoriam* -ae postponendam. SEN. dial. 1, 2, 11 instruxit discedentium -am. OCTAVIA 520 puppibus -ae paratis. CVRT. 3, 11, 13 omnes -a abstulerat. 4, 16, 6 nec quicquam -ae, nisi quod nondum terga verterant, deerat. 5, 9, 12 persecuti -am ipsius. LVCAN. 4, 163 raptumque -a convertite bellum. 4, 744 -am credens. 5, 788 si nil tibi victa relinquent tutius arma -a. VAL. FL. 6, 521 magnisque -am clamoribus augent. SIL. 14, 133 ut cuique salutem promisit -a. 17, 147 notusque -arum ... Hasdrubal. STAT. Theb. 7, 402 properatur in hostem more -ae. IVV. 2, 144 lustravitque -a mediam gladiator harenam. TAC. ann. 13, 39 hostem ... ignaviam -a confitentem. hist. 2, 12 quibus ... neque in victoria decus esset neque in -a flagitium. 3, 16 acerrimus quisque sequentium -ae ultimus erat (*cf. l. 28*). *passim.* *notabiliora:* *alluditur -a simulata Parthorum Armeniorumque*: VERG. georg. 3, 30 fidentemque -ā Parthum. HOR. carm. 2, 13, 17 miles ... -am Parthi *timet*. PROP. 3, 9, 54 Parthorum astutae tela remissa -ae (*spectat quodammodo etiam ad 2 c cf. p. 1467, 3*). OV. ars 1, 216 ne possint tuti qua prius esse -a *Parthi* (rem. 224). SEN. Thy. 384 Parthus cum simulat -as. LVCAN. 8, 371 Parthus ... nulli superabilis hosti est libertate -ae. VAL. FL. 6, 698 -a conversas spargit mentita sagittas (*cf. 2 c*). STAT. Theb. 6, 597. silv. 5, 2, 40 quae suspecta fides aut quae -a vera ferocis Armenii. FLOR. epit. 4, 10, 3. OPT. PORF. carm. 14, 13 perfida tela -arum Parthus deposuit. CLAVD. 7, 202 Parthumque coactum non ficta trepidare -a. *in ludis equestribus*: VERG. Aen. 5, 586 nunc terga -a nudant, nunc spicula vertunt. CLAVD. 8, 540 quis molles sinuare -as ... acrior, aut subitos melior flexisse

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

recursus. 28,623 certaque vagandi textas lege -as inconfusosque recursus. *cf. p. 1464, 68 in ludis gladiatoriis.* *in rixis amantium aemulorum*: PROP. 3, 3, 48 nocturnaeque canes ebria signa -ae.

γ maleficorum iudicii sive supplicii evitandi causa: PLAVT. Capt. 522 *v. p. 1468, 56*. CIC. Verr. 3, 44 post illius (*sc Heraclii*) -am. Cluent. 25 post -am sceleris et conscientiae testem. Manil. 22 *Medeam* in -a fratris sui membra ... dissipavisse (PHAEDR. 4, 7, 15 SEN. Med. 170. 277. 1002 *al.* LVCAN. 10, 465 VAL. FL. 8, 5. 135 *cf. p. 1464, 7*). LIV. 24, 5, 6 aut morte voluntaria aut -a praeverterent metum suppliciorum. 39, 17, 2 ne quis quid -ae causa vendidisse neve emisse vellet. CVRT. 5, 13, 18 ut vestigia -ae spargerent. 7, 1, 13. 7, 2, 2. APVL. met. 4, 11 torremur ad -am. *al.* *nota*: CIC. Verr. 4, 155 qua impudentia putatis eum in dominatione fuisse, qui in -a (*acerbe cum quadam superlatione de decessione ex provincia*) tam improbus sit.

δ fere i. q. desertio, discessus cum quadam officii quamvis molesti violatione (nonnulla spectant ad B 1): *deseruntur amici, sodales*: CIC. Mil. 69 quantae in periculis -ae proximorum. OV. trist. 1, 9, 20 cautaque communi terga dedere -ae *amici* (Pont. 3, 2, 8). PETRON. 80, 4. PAVL. sent. 3, 5, 8 dominum per -am deseruerunt. AVSON. 471, 36. HIER. epist. 57, 7, 5 dominum praedicantem apostolis -am. *mariti, amantes* (*fere i. q. divortium, repudium; cf. p. 1468, 16*): VERG. Aen. 4, 328 ante -am *Aeneae* (SERV. *Dido* -am dicit, quam ille nominat profectionem [*cf. p. 1467, 16*]). 4, 338 *al.* HOR. epist. 1, 7, 28 -am Cinarae maerere. SEN. Ag. 123 quid timida loqueris furta et exilium et -as? APVL. met. 1, 12 -am instruit. FIRM. math. 6, 30, 10 interveniente mulieris -a dissolvitur matrimonium. *deseritur imperator a militibus*: CVRT. 10, 2, 29 triumphabo ... de -a vestra. LVCAN. 5, 323. 336 vestrae ... damnum ... -ae. *de transitione ad hostes*: LIV. 40, 23, 2 -am ad Romanos ... meditabatur. LVCAN. 9, 226 mente -ae. 9, 283 ignavum scelus est tantum -a. SIL. 9, 83 -a nuda viri. AMM. 18, 5, 2 -am ad Persas ... conabatur. *deseritur munus administrandum*: CIC. Verr. 2, 37 ista tua -a (*cf.* 34 sortem provinciamque deseruit). 3, 18 istius in quaestura -am. COD. Theod. 12, 1, 119 (*a. 388*) publicis illudere functionibus per suam -am. *ibid.* -ae et indevotionis vita. *de defectione a deo* (*iam vergente ad usum tralaticium*): COMM. instr. 1, 7, 18 lex sine lege -a vestra, quod vult esse, valebit (*Brewer, Kommodian von Gaza p. 338, Dombartium secutus interpretatur i. q. 'amentia' collato* VIGIL. TRID. ad Ioh. 10 *Alexandria* plena Isidis amentia, Serapis -a, *quod forsitan ad 2 b spectat*).

ε de effugio captivorum eorumque qui custodia tenentur: ENN. scaen. 87 quove nunc auxilio exili aut -a (-ae *Bentl.*) freta sim? CAES. Gall. 1, 27, 4 -am suam (*i. dediticiorum*) aut occultari aut omnino ignorari posse. SEN. contr. exc. 5, 7 in quibus nihil laudari potest praeter -am. VAL. MAX. 6, 7, 3. SEN. epist. 24, 4 promitterent -am *Socrati*. MELA 2, 112 Daedali operibus et -a. TAC. ann. 2, 67. MACER dig. 49, 16, 13, 5 eius -am, qui cum sub custodia esset ... discesserit, in numero desertorum non computandam. AMM. 30, 1, 11. *praesertim de -a servorum, libertorum* (*saepe iuxta ponuntur furta cf. l. 52 sq.*): PLAVT. Capt. 208 -am fingitis (*i. meditamini*). Epid. 615 quin tu mi adornas ad -am viaticum. VARRO Men. 514 cum tempus revocat, ea praecox est -a. CIC. off. 3, 71 scire debuit de sanitate, de -a, de furtis *servi*. Att. 7, 2, 8 -am *Chrysippi liberti*. VERG. georg. 1, 286 nona -ae melior, contraria furtis. HOR. epist. 2, 1, 121 detrimenta, -as servorum, incendia ridet (*cf.* MART. 6, 33, 3 GAIVS dig. 13, 6, 18 pr. VLP. dig. 50, 17, 23). 2, 2, 16 excepta nihil te si -a laedit. ALF. dig. 40, 7, 14, 1 annum in -a fecerat. *ibid.* si tempus -ae (*i. per quod fugitivus aberat*) reversus servisset. LIV. 41, 23, 3 -a servorum. PHAEDR. app. 18, 19 *servus* est a -a deterritus. SEN. dial. 5, 5, 4 iracundus dominus quot in -am servos egit! epist. 4, 4 ne reduceretur e -a. 107, 1. COLVM. 10, 125 fronti data signa -arum (*cf. p. 1496, 48*). QVINT. decl. 340 p. 343, 5 qui a dominis -a abessent, esse in libertate. POMPON. dig. 6, 2, 15 cum in -a sit servus (MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 4. VLP. dig. 9, 4, 21, 3 si in -a sit *servus* vel peregre, non videbitur esse in potestate. 48, 15, 2 pr. aliud est ... abesse, aliud in -a esse. *al. cf.* HERMOG. dig. 41, 2, 50, 1 in -a agentem). 17, 2, 60, 1 servis venalibus ad -am erumpentibus. MOD. dig. 48, 17, 5, 3 ne per hoc -a eius instruatur. VLP. dig. 12, 4, 5, 3 vilior servus factus est propter -am. (PAVL. dig. 33, 8, 9, 2). 21, 1, 17, 9 *servus* ad -am gradum ... promovit. 48, 15, 2, 3 domini ... qui -am servorum (*fere i. q. fugitivos*) suorum vendiderunt. PAVL. dig. 21, 1, 43, 1 non solum consilii, sed et facti -ae nomen est (*cf.* TRYPH. dig. 50, 16, 225). *al. apud* ICTOS. COD. Iust. 9, 20, 2 (*a. 213*) servum ... *Aeliano* suadente -ae datum. SORT. Sangall. 32, 2 facile evades in -a.

ζ i. q. exilium, discessus ex patria et privatio soli patrii (MARCIAN. dig. 48, 22, 5 pr. exilium triplex est: aut certorum locorum interdictio, aut lata -a, ... aut ... relegatio in insulam): *technice*: CIC. carm. frg. 39, 3 exili maestam -am (*Eur. frg. 392, 3 φυγὰς ... πάτρας*). Catil. 1, 20 vitam ... -ae solitudinique mandare. 1, 22. 2, 14 ad -am atque in exilium (*cf.* de orat. 3, 9 SALL. Iug. 14, 23 LIV. 5, 53, 5 SEN. Ag. 123 *v. supra l. 24* Med. 948 TAC. Agr. 45 FLOR. epit. 3, 21, 10 FIRM. err. 6, 7 p. 17, 21 math. 1, 7, 5. 6, 35, 7 HIER. epist. 60, 15, 4 RVFIN. hist. 10, 20 p. 986, 11). CIC. Sest. 141 Aristidi -a. Pis. 33 mihi quaevis -a quam ulla provincia esset optatior. rep. 1, 6 -a Metelli. div. 1, 59 in illa -a nobis gloriosa, patriae calamitosa. off. 2, 20 civium expulsiones, calamitates, -ae. SALL. Iug. 3, 2 cum praesertim omnes rerum mutationes caedem, -am aliaque hostilia portendant. 14, 9 semperne in sanguine, ferro, -a vorsabitur? 14, 20 -am simulare, cui licuerit in regno manere. 42, 4 nobilitas ... multos mortales ferro aut -a extinxit. NEP. Att. 2, 2 *Marii* -am pecuniā sublevavit. OV. met. 10, 233 siquid medium est mortisque -aeque (*cf.* 10, 232 exilio). trist. 1, 1, 56 ingenio sic -a parta meo. 1, 3, 50 ultima sed iussae nox erat illa -ae (*cf.* 2, 132. 4, 10, 90). 1, 5, 42 hanc merui simplicitate -am. 1, 7, 14 infelix domini quod -a rupit opus. 3, 1, 74 patimur nati (*sc. libri*), quam tulit ipse (*sc. poeta*), -am. 3, 8, 42 mutato levior sit -a nostra loco. 3, 14, 9 est -a dicta mihi, non est -a dicta libellis. 5, 12, 46 vos (*sc. Musae*) estis nostrae maxima causa -ae (Pont. 4, 13, 42). Pont. 1, 3, 70 *Themistocles* Argolica primam sensit in urbe -am. 1, 4, 34 nostram cuncti destituere -am. *al.* LIV. 1, 54, 9 patuit quibusdam volentibus -a, aut in exilium acti sunt. VAL. MAX. 4, 7, 3 -ae eius comes. 6, 1, 11 se ipse ... -a prius, deinde etiam morte punivit. SEN. Med. 192 quae culpa multatur -a? 420 tempus immitis -ae. 492 munus ... est -a. 539 -am levare. *al.* STAT. Theb. 2, 409 patiensque -ae mereare reverti. TAC. ann. 3, 24 adulteros earum morte aut -a punivit. 14, 64 -as et caedes iussit princeps. hist. 5, 8. 24. MEN. dig. 49, 16, 4, 4 ad tempus relegatus ... expleto spatio -ae (*cf.* COD. Iust. 10, 61 [59], 2). FIRM. math. 4, 14, 8 alii vertuntur in -am, alii in exilium dantur. AVIEN. orb. terr. 1219 Medea ... inque -am ... convertitur exul. AMM. 19, 12, 9 lata -a damnatus est. SVLP. SEV. chron. 1, 38, 7 trium mensium -a. *liberiore usu*: PLAVT. Merc. 25 (*in parte spuria*) amori accedunt ... error, terror et -a. 652 quis modus tibi exilio ... qui finis -ae. ARGVM. Plaut. Merc. 1, 7 Charinum ex -a retrahit sodalis.

η de -a, quae fit metu rerum: SEN. contr. exc. 3 praef. 10 secundum principium statim -a (*sc. audientium*) fit (*metu molestiae*), ad epilogum omnes revertimur (*aliter* SVET. vita Lucani p. 51 magna consessorum -a). LVCAN. 2, 625 huc -a nautarum (*metu elementorum; cf.* PLIN. epist. 6, 16, 12).

b *animalium*: VARRO rust. 3, 16, 12 hic ... sonus harum (*sc. apium*) -ae existimatur esse †procerum (*cf.* VERG. georg. 4, 85 COLVM. 9, 8, 4 *al.* LVCAN. 9, 289 Ps. QVINT. decl. 13, 9 PALLAD. 5, 7, 3. 7, 7, 5). Men 385 viscum (*cf. l. 61*) -ai (*Mercier*, -arum *Scal.*, -ae *vel* -am *codd.*) *leporis*. CIC. nat. deor. 2, 129 aliae *bestiae* -a se ... tutantur. LVCR. 4, 713 meminere -ai *leones* (PLIN. nat. 8, 50). 4, 995 cervorum simulacra -a⟨e⟩ quasi dedita. 5, 863 tutatast ... -a cervos (*cf.* 3, 742. VERG. Aen. 4, 72 *cerva* -a [SERV. *non recte* cursu] silvas saltusque peragrat. 4, 155 agmina cervi pulverulenta -a glomerant. SEN. Herc. f. 1129 tutosque -a figere cervos. PLIN. nat. 8, 113 VAL. FL. 3, 547 SIL. 13, 134. 16, 563 STAT. Theb. 5, 168. 6, 600). VERG. georg. 3, 422 *serpens* -ā timidum caput abdidit alte (VAL. MAX. 1, 6, 8 *opp.* allapsus). Aen. 3, 243 *aves* -ā sub sidera lapsae (*affert* NON. p. 307, 28, *ubi interpretatur* -a volatum significat. *cf.* AVIEN. Arat. 1826 -a ... est avium in terram). 10, 591 nulla tuos currus -a segnis equorum prodidit (*cf.* 12, 484 alipedumque -am cursu temptavit equorum). 12, 251 volucres convertunt clamore -am. OV. hal. 19 sepia tarda -ae. LIV. 26, 6, 10 iumentorum. GRATT. 390 moliturque -as et sedem spernit *vermiculus*. VAL. MAX. 1, 6, 12 ab ipsis altaribus hostiarum -a (TAC. ann. 15, 7. *cf.* FLOR. epit. 4, 2, 44 victimarum). SEN. clem. 1, 12, 5 *ferae* temptabunt -am per ipsa, quae fugerant. 4, 16, 1 columbam -a *adiuvat* (SIL. 4, 112 MART. 8, 32, 4). nat. 2, 59, 5 ignavissima animalia, quae natura ad -am genuit. epist. 13, 8 pulvis motus -a pecorum (*fere ea notione, quae est B 2 b; aliter* COLVM. 9, 1, 4, *v. p. 1470, 63*). 121, 20 aequalis est illis a pernicioso -a. COLVM. 8, 17, 6 *cancellis* impediatur -a piscium. 9, 1, 9 -am moliuntur *animalia*. PLIN. nat. 8, 40 -a sibi auxiliari *bonasum*. 8, 134 -a subtractus *irenaceus*. *al.* STAT. Theb. 7, 589 cornipedum. MART. epigr. 11, 2 implicitam visco perdidit ille (*sc. ursus*) -am. CLAVD. 15, 441 arma ovium (oneri *codd. recc., cf. Birtii adn.*), -a praesidio *est victis*. *de cane dominum deserente*: VAL. FL. 7, 126 ante -am.

c *rerum* (*v. p. 1469, 74. 1470, 12. 57*): CIC. Tusc. 4, 15 metus recessum quendam animi et -am *efficiat*. HIER. epist. 60, 10, 3 quae -a (*i. aversio*) oculorum omnium.

2 *metonymice*: **a** *de affectibus, quibus fugientes commoventur i. q. pavor, formido, timor (p. 1473, 5), trepidatio, studium voluntas fugiendi*: CARM. devot. Macr. sat. 3, 9, 10 Carthaginem exercitumque ... -a, formidine, terrore compleatis (*cf. vol. III p. 2093, 81*). BELL. Hisp. 9, 3 -a perterriti multi sunt interfecti, complures capti. LIV. 1, 28, 5 hostibus ... terror ac -a iniceretur. 5, 38, 2 pavor -aque occupaverat animos. 10, 28, 16 prae se agere sese formidinem ac -am. *saepe*. STAT. Theb. 2, 569 -a tremefactum ... agmen. PANEG. 1 (3), 8, 4 terrorem bellicum, trepidationes, -as, formidines obserentem. AVSON. 432, 2 exercitu -a aut formidine perculso. **b** *i. q. locus, quo fugitur, refugium*: OV. epist. 6, 158 toto quaerat in orbe -am. Pont. 1, 2, 130 propior patriae sit -a nostra. SEN. Herc. f. 1012 quam -am aut latebram petis? (*cf. p. 1469, 13*). Thy. 629 feris Hister -am praebens Alanis. nat. 6, 1, 6 ubi timor -am (*an facultatem fugiendi?*) perdidit. *cf.* MART. 4, 4, 11 quod vulpis -a, viperae cubile *olet*. **c** *i. q. fugientes: de multitudine*: LIV. 3, 69, 2 agrestium -a spoliatique ... urbem ira implevere. 8, 19, 9 in turba -ae extremae. 34, 15, 3 ubi

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

omnia -a completa vidit *al.* CVRT. 5, 1, 3 (*p. 1470, 36*). LVCAN. 2, 152 busta repleta -a. PETRON. 45, 12 plane -ae merae. PANEG. 12 (2), 32, 3 -am circumfusus ambires. *expressius* (*cf. p. 1464, 75*): LVCAN. 5, 328 anne -am Magni ... sequuntur Hesperiae gentes, nobis victoria turbam non dabit? VAL. FL. 6, 698 *v. p. 1464, 79.* *de singulis*: SEN. Herc. O. 516 consequar telo -am (*i. Nessum fugientem*). CVRT. 3, 11, 11 insignibus ... imperii, ne -am (*sc. Darium*) proderent.

d *sensu activo fere i. q. causa fugae* (*cf. a*): ORIENT. carm. app. 3, 32 *deus est* -a daemonis. e *personate*: VERG. Aen. 9, 719 immisitque Fugam Teucris atrumque Timorem (*cf. Hom. Il. 9, 2 φύζα, φόβου κρυόεντος ἑταίρη*). VAL. FL. 6, 181. STAT. Theb. 10, 559 caecis -a circumfusa tenebris.

B *sensu laxiore de qualibet motione*: **1** *magis spectatur actus abeundi, discedendi vel etiam migrandi: i. q. discessus (nullo coactus timore), profectio, peregrinatio* (NON. p. 307, 28 *v. p. 1466, 46.* p 307, 31 -a ... dicitur navigatio. SERV. georg. 1, 286 -am de profectione et cursu legimus): **a** *animantium*: VERG. Aen. 3, 160 longumque -ae ne linque laborem (*ubi* SERV. profectionis. *cf.* 5, 769). 4, 430 expectet *Aeneas* facilemque -am ventosque ferentis (*cf. p. 1465, 22. sim. l. 32*). 5, 658 ingentemque -ā secuit sub nubibus arcum *Iris avolando* (*cf.* 9, 15, *ubi* SERV. auct. pro veloci reditu). 9, 657 pharetramque *Apollinis* -a (SERV. abscessu) sensere sonantem. CARM. de mens. 2, 24 Floralisque -as lilia fusa docent. PROP. 1, 20, 28 *Borcades* instabant ... oscula ... alterna ferre supina -a. 4, 9, 54 cede agedum et tuta limina linque -a. SEN. epist. 28, 2 quare te -a ista non adiuvet? (*cf. ibid.* peregrinationes). 69, 1 ut animum possis continere, primum corporis tui -am siste (*cf. ibid.* frequens migratio instabilis animi est). LVCAN. 5, 679 tacita sua castra -a comitesque fefellit *Caesar*. VAL. FL. 2, 415 illustremque -am *Ganymedis* (*i. raptum*). STAT. Theb. 2, 335 quos ... motus quamve -am moliris? 5, 471 -am Minyae (*sc. cogitant*). Ach. 1, 236 cana parumper spumant signa -ae (*Thetidis cum Achille*). APVL. met. 5, 24 te vero tantum -a mea (*sc. Cupidinis*) punivero (*pertinet etiam ad A 1 a δ*).

b *rerum*: *α corporearum*: LVCR. 1, 983 effugiumque *teli* -ae prolatet copia semper (*cf.* SEN. Herc. O. 1658 certam dare -am [*i. directionem*] sagittis. *cf. p. 1468, 5*). 1, 1047 principiis rerum spatium tempusque -ai largiri. VERG. Aen. 12, 367 qua venti incubuere, -am dant nubila caelo (*cf.* LVCAN. 4, 70 nimbos rapuere -a *nubes*). VAL. FL. 4, 644 ferre -am maria ante ratem, maria ... diffugere ... vident (*cf.* ZACCH. 2, 10 p. 1025[B] inaudita pelagi -a). STAT. Theb. 9, 23 hiscere campos conquesti terraeque -am (SCHOL. id est hiatum terrae). 10, 733 supremique -am revocare cruoris (SCHOL. sanguinis fluxum ... restringere). PACIAN. sim. carn. p. 144, 18 plana ... -a (*i. defectio; aliter infra l. 84*) solis (*cf.* AVG. serm. ed. Mai 29 siderum). *de ventis sim. inclusis* (*spectat quodammodo ad A*): SEN. nat. 2, 17 *spiritus aëris* ignem -a accendit. 2, 40, 1 *fulmini* per angustissimum -a est. 2, 54, 2 *aer* -am quaerit et cum sono evadit (*cf.* 6, 12, 2. 6, 30, 4. *cf. infra l. 80*). *exquisitius*: TER. MAVR. 35 certat vincere ponderis (*sc. corporis*) in praeceps facilem -am (*i. inclinationem*). *β incorporearum*: OV. met. 15, 664 somnique -am lux alma secuta est. SEN. Thy. 1042 clusum nefas ... quaerit -am. epist. 57, 8 animo ... per omne corpus -a est (STAT. Theb. 5, 595 animae per membra). STAT. silv. 4, 4, 12 -a veris aquosi. MART. 8, 56, 10 paupertatemque ... celeri iussit abire -a. MACR. sat. 1, 17, 14 temperatus solis calor morborum omnium -a est. *nota*: CIC. orat. 153 Axilla Ala factus *est* -a (*i. omissione*) litterae vastioris.

2 *magis spectatur actus properandi i. q. velocitas, festinatio, discursus, motus citatus* (PORPH. Hor. carm. 2, 1, 19 in sermone hodieque -am pro velocitate dicimus, cum de equis loquimur. NON. p. 307, 25 -a significat citos cursus. SERV. georg. 1, 286 *v. supra l. 16.* GLOSS. IV 79, 54 cursu): **a** *hominum* (*deorum*): VERG. Aen. 1, 317 Harpalyce volucremque -ā praevertitur Hebrum. OV. fast. 2, 286 deus velox discurrere gaudet ... et subitas concipit ipse -as (feras *pars codd.*). SEN. Oed. 723 deseruit -as *Cadmus*. VAL. FL. 3, 584 tali se concitat ardens in iuga senta -a. SIL. 3, 308 gens ... cui cesserit incitus amnis, tanta -a est. STAT. Theb. 6, 510 hunc ... Thessalus axis et heros Lemnius obliqua ... transabiere -a. 6, 592 brevemque -am necopino fine reponunt. **b** *animalium* (*cf. p. 1466, 57*): VERG. georg. 3, 142 acri carpere prata -a (*de armentis*). OV. met. 7, 321 lascivitque -a *agnus*. SEN. Phoen. 21 tauri ferocis sanguis (*sc. Dirces*) ostentat -as. *praecipue equorum* (*cf. l. 59*): STAT. Theb. 6, 401 pereunt vestigia mille ante -am *equorum e carceribus*. 6, 558. IVV. 8, 61 equi clara -a ante alios. NEMES. cyn. 268 verbera sunt *equis* praecepta -ae, sunt verbera freni (AVSON. 419, 65). 289 ire viarum longa volunt latumque -a consumere campum. IVST. 5, 11, 9 *Artaxerxem* cum equi -a periculo subtraxisset. VICT. VIT. 1, 38 in angusto -ae (*sc. equorum*).

c *rerum*: *α corporearum*: *ventorum, aëris sim.* (NON. p. 308, 4 -a: vehemens flatus): VERG. georg. 3, 201 *Aquilo* volat simul arva -ā simul aequora verrens. Aen. 1, 137 maturate -am! (*sc. venti*). SEN. nat. 6, 18, 6 omnis in -a ventus est. VAL. FL. 7, 570 ruperunt vincula venti dantque -am (*cf. supra l. 47*). *rerum liquidarum*: SEN. Herc. O. 1038 oblitusque sequi -am amisit liquor impetum. VAL. FL. 4, 656 unda laborantes praeceps rotat ac -a ponti obvia. *siderum, caeli sim.*: SEN dial. 1, 1, 2 circa se properantis caeli -am. nat. 7, 23, 3 stella transcurrens ... in -a est. LVCAN. 9, 543 -a signorum. 10, 199 sideribus, quae sola -am moderantur Olympi. *varia*: VERG. Aen. 5, 218 sic ipsa -a secat ultima Pristis *navis* aequora. LVCAN. 3, 706 ratium tenuere -am. 9, 346 pars ratium ... tuta -a (SCHOL. navigatione). STAT. Theb. 9, 125 *hasta* sagittis aequa -ā (*cf. p. 1467, 36*). AVSON. 146, 19 praepetis dextrae -a tu me loquentem praevenis. *β incorporearum: de cursu, fugacitate temporum*: HOR. carm. 3, 30, 5 annorum series et -a temporum (SEN. dial. 10, 9, 3 epist. 49, 2 COLVM. 11, 1, 29). PETRON. 119, 22 -a nobilis aevi circumscripta mora (ANTH. 931, 97 longi -a mobilis aevi se ... hac semper mobilitate fugit). AVSON. 213, 11 qualiscumque tuae fuerit -a famaque vitae. *fortunae*: STAT. Theb. 2, 312 respiciens ... -amque fortunae. *varia*: OV. trist. 4, 2, 60 in caelum celeri pervenit illa (*sc. mens*) -a. BOETH. arithm. 1 praef. p. 4, 21 an rerum subtilium -as exercitatae mentis velocitas comprehendat.

II *translate (cf. p. 1465, 35) i. q. evitatio, reformidatio, taedium, studium atque facultas devitandi, cavendi, arcendi mala: c. genet. obi.*: CIC. Mur. 9 -a laboris desidiam ... coarguit (orat. 229. fin. 1, 33 laborum et dolorum -a. FRONTO p. 63, 7 N. PANEG. 6[7], 9, 2). rep. 1, 2 -a turpi⟨tu⟩dinis. ac. 1, 23 -a desidiae voluptatumque contemptio. Phil. 8, 29 -a mortis omni est morte peior (Att. 15, 20, 2 non ad -am, sed ad spem mortis melioris. LIV. 38, 40, 15 non -a vulnerum aut mortis). 10, 20 si immortalitas consequeretur praesentis periculi -am (off. 1, 83. VERG. Aen. 8, 251 neque ... -a iam ... ulla pericli). off. 1, 80 ne id bellandi magis -a quam utilitatis ratione faciamus. VERG. Aen. 9, 536 frustraque malorum velle -am HOR. epod. 16, 66 quorum (*sc. saeculorum ferreorum*) piis secunda ... datur -a (*aliter* TIT. libr. Ambr. de -a saeculi). sat. 2, 6, 95 neque ulla est aut magno aut parvo leti -a (OCTAVIA 323 quaerit leti sibi quisque -am). epist. 1, 6, 29 quaere -am morbi. 1, 18, 24 quem paupertatis pudor et -a *tenet*. ars 31 in vitium ducit culpae -a. LIV. 3, 67, 2 vel exilio vel morte, si alia -a honoris (*sc. consulatus*) non esset, vitassem. SEN. dial. 6, 1, 2 illam unam patere servitutis -am. epist. 22, 10 de earum rerum loquuntur -a (*sc. se ab iis rebus recedere velle*), quibus carere non possunt. QVINT. inst. 1, 3, 16 ipsius lucis -am et taedium. 9, 3, 10 virtus est -a vitiorum. FRONTO p. 144, 8 N. praepropera placendi -a (*opp.* gloriae cupido). ARNOB. nat. 3, 33 satietatis -a. COD. Theod. 12, 1, 137 (*a. 393*) nec rescripta ... ad munerum -am prodesse. MACR. somn. 1, 8, 8 quadam humanorum -a. *accedit praep.* ab: SEN. epist. 94, 74 -a a rebus adhuc stantibus quaeritur. *absolute t. t. philos.*: SEN. epist. 124, 3 *sensibus* tradidistis appetitionis et -ae arbitrium (*i. rerum appetendarum et evitandarum*).

iuncturae (*praesertim ad A 1 aβ pertinentes*): -a *est nom.*: -a coepit: LIV. 22, 6, 5. crescit: SALL. Iug. 55, 7 quo -a atque formido latius cresceret. fit: CIC. Caecin. 43. CAES. Gall. 7, 88, 5 ex castris. civ. 2, 3, 2 principum. SALL. Iug. 58, 4 ad se vorsum. OV. fast. 2, 496. LIV. 1, 48, 4 comitum. 5, 37, 5 *al.* SEN. contr. 3 praef. 10 *v. p. 1466, 30.* IVST. 5, 9, 3 ex urbe. VVLG. I Macc. 5, 60 facta est -a magna in populo. Matth. 24, 20 *al.* **est:** *i. fugitur*: LIV. 7, 33, 13 -a ab nulladum parte erat. *cf.* 7, 37, 16 tantumque -ae ac formidinis fuit. 9, 32, 9 nullo umquam proelio -ae minus ... fuisset. 21, 46, 9 iaculatorum. 22, 48, 5 cum alibi terror ac -a ... esset. *al.* SEN. clem. 1, 25, 5 civitatis. MART. 3, 44, 2 FLOR. epit. 2, 8, 17 *al.* *omissa copula*: LVCAN. 2, 625 *v. p. 1466, 32.* SIL. 14, 557 STAT. Theb. 7, 589 TAC. ann. 4, 59. 4, 70. FLOR. epit. 3, 10, 15 in silvas. *al.* *i. q. facultas evadendi*: PLAVT. Capt. 522 neque deprecatio perfidiis meis nec male factis -a est. VERG. Aen. 8, 251 HOR. sat. 2, 6, 95. PROP. 2, 30, 1 nulla est -a: tu licet usque ad Tanain fugias. OV. met. 6, 518 nulla -a est capto *lepori*. SEN. epist. 57, 8 *v. p. 1467, 51.* VVLG. Am. 9, 1 non erit -a eis. *omissa copula*: LVCAN. 10, 539 VAL. FL. 4, 217. 707 STAT. Theb. 9, 491 PLIN. epist. 6, 16, 8. *cf.* LIV. 33, 19, 4 quibus -a in expedito fuit. manat: LIV. 27, 14, 8 latiusque -a manasset (*cf. l. 44*). nascitur: PLAVT. Pseud. 589 *v. p. 1464, 25.* oritur: LIV. 27, 13, 11. 44, 41, 3. patet: LVCAN. 4, 485. FLOR. epit. 4, 2, 34 patebat victo -a. perit: VVLG. psalm 141, 5 periit -a (*φυγή*) a me. Ier. 25, 35 Am. 2, 14.

genet.: *pendet ex verbis*: PLAVT. Asin. 555 vi ... -ae potiti. LVCR. 4, 713 meminere (LIV. 10, 29, 2 nec pugnae meminisse nec -ae. *cf* 2, 59, 8 nemo ullius nisi -ae memor). SIL. 10, 264 puduitque -ae. *pendet ex nominibus*: CIC. Att. 9, 2[a], 3 nec tam ut belli, quam ut -ae socii simus (TAC. hist. 3, 59. *cf.* CIC. Att. 9, 15, 3 non tam ad belli quam ad -ae societatem. SVET. Nero 47, 1). OV. epist. 7, 158 perque -ae comites (*v vol. III p. 1772, 75 sqq. 1773, 21 sq. cf.* QVINT. decl. 269 p. 98, 19 ex ipso -ae comitatu). LIV. 28, 16, 6 -ae auctor (40, 58, 6 APVL. met. 1, 12). 44, 42, 1 princeps -ae. 45, 6, 4 consciis -ae. APVL. met. 6, 31 -ae sequestro ministroque. FLOR. epit. 4, 11, 8 dux -ae. PLAVT. Merc. 652 qui finis -ae? (*cf.* HIRT. Gall. 8, 13. LIV. 6, 13, 6 -ae sequendique. 35, 26, 9 *al.*). CAES. Gall. 1, 18, 10 initium eius -ae factum a Dumnorige (civ. 3, 69, 2 *al.* LIV. 5, 38, 2. 26, 3, 5 VAL. MAX. 5, 7, 3). VERG. Aen. 11, 547 -ae medio. LIV. 42, 60, 8 -ae ... principium (TAC. ann. 6, 44). CIC. Caecin. 44 -ae tutam viam (LIV. 10, 5, 11). Sest. 76 noctis et -ae praesidio (APVL. met. 7, 2 PANEG. 5[8], 15, 3 AMM. 16, 12, 38 VVLG. Iudith 15, 1 DRAC. laud. dei 3, 202). CIC. ad Brut. 1, 5, 2 -ae portus erat in tuis castris (*cf.* OV. Pont. 2, 8, 68

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vos eritis nostrae portus et ara -ae). CATVLL. 64, 186 nulla -ae ratio, nulla spes (CAES. Gall. 1, 25, 1. 7, 28, 2 SALL. Catil. 57, 5 VERG. Aen. 9, 129. 10, 121 PLIN. nat. 8, 21 CLAVD. 20, 277). LVCR. 1, 983 -ae ... copia. 1, 1047 spatium tempusque -ai (*cf.* LIV. 25, 31, 1 LVCAN. 2, 688 VAL. FL. 4, 154 PANEG. 7 [6], 12, 2). CAES. Gall. 1, 32, 5 -ae facultas. LIV. 8, 19, 10 receptaculum -ae (23, 41, 5. *cf.* 30, 35, 7 liberum receptum -ae). 30, 36, 8 exitu...-ae intercluso. 38, 2, 14 iter -ae (39, 51, 5). 40, 40, 8 locum -ae (CVRT. 8, 14, 24). VAL. MAX. 6, 8, 5 cubile. SEN. epist. 107, 1 occasionem -ae (CVRT. 7, 4, 4 VLP. dig. 21, 1, 17, 4). LVCAN. 6, 150 quaerentis ... tuta -ae. SIL. 12, 353 compendia. SVET. Iul. 60 auxilio -ae erepto. Cal. 51, 3 subsidia -ae (LAVD. [Turiae] Bruns fontes⁷ 126 II 1 RVFIN. hist. 2, 14, 4). CLAVD. 20, 314 -ae...lumine clauso. NOVELL. Iust. 34 pr. (*a. 535*) -ae latebras. CIC. Att. 9, 10, 2 illius -ae ... deformitas. CAES. Gall. 2, 27, 2 ut turpitudinem -ae virtute delerent. CVRT. 4, 15, 30 dedecus. CAES. Gall. 6, 31, 5 laborem belli aut -ae (OV. met. 1, 544. 5, 618). HOR. carm. 2, 13, 28 dura -ae mala. STAT. Theb. 1, 320 dispendia. TERT. patient. 13 p. 21, 1 incommoda. CAES. civ. 1, 19, 2 consilium (1, 20, 2. 3, 102, 3 BELL. Alex. 8, 3 LIV. 1, 14, 8. 1, 27, 11. 45, 6, 2 CVRT. 5, 8, 10 FLOR. epit. 2, 18, 14 VLP. dig. 21, 1, 17, 6 *al.*). BELL. Hisp. 18, 6 signum -ae (FRONTO p. 207, 4 N. tubas quasi -ae signum canentes audirent). LVCAN. 9, 226 mente -ae. SIL. 5, 641 si tanta libido est vobis rabiesque -ae. 15, 611 consulta. LIV. 34, 14, 4 simulatione -ae (TAC. ann. 13, 40). AVR. VICT. Caes. 40, 2 -ae commento. *nota*: OV. hal. 19 sepia tarda -ae (VAL. FL. 3, 547).

dat.: SALL. Iug. 50, 6 opportunior -ae locus (*cf. p. 1471, 2 sq.*). VERG. georg. 1, 286 nona (*sc. hora*) -ae melior. VERG. Aen. 10, 377 dest iam terra -ae. LIV. 22, 6, 6 ubi locus -ae deest (32, 12, 5). *sim.*: 4, 33, 10 cum ... neque ... iter -ae esset (*cf.* CVRT. 4, 14, 11 locus). OV. ars 2, 36 nec patet unda -ae (*cf.* LIV. 10, 35, 19 via. 25, 19, 17 iter. 27, 18, 20 locus. 30, 12, 10 exitus). CVRT. 4, 16, 7 dato -ae (pugnae *codd., prob. Hedicke*) spatio. VERG. Aen. 11, 351 -ae (*l. v.* -a) fidens (*cf.* SIL. 7, 668 nec pugnae fisus ... nec deinde -ae *et p. 1464, 73*). LIV. 2, 26, 3 vix -ae quod satis esset virium habuere (*cf.* 2, 30, 13). *aliquem (se, terga sim.) -ae dare, committere sim.* (*cf. p. 1471, 18*): se committere: VELL. 2, 72, 3 APVL. met. 7, 24. concitare: VAL. MAX. 3, 2, 10 concitatam -ae (-a *Guyet*) Punicam ⟨classem⟩. se dare: CIC. Att. 7, 23, 2. *sim.* PROP. 4, 2, 54 hostes ... terga dedisse -ae (*v. vol. V p. 1668, 78 sq.*). dari (*i. se dare*): COD. Iust. 9, 20, 2 (*v. p. 1465, 72*). OV. ars 2, 72 corpora. rem. 266 lintea. PETRON. 123, 237 vela. dedere: LVCR. 4, 955 *v. p. 1466, 39.* se tradere: MARCIAN. dig. 39, 4, 16, 4. se mandare: SISENNA hist. 34 CAES. Gall. 1, 12, 3. 2, 24, 2. 5, 18, 5. 7, 67, 6 HIRT. Gall. 8, 29, 2. *cf.* CIC. Catil. 1, 20 *v. p. 1465, 78.* OV. met. 11, 334 membra. APVL. met. 1, 15 an ...-ae mandes praesidium. HIST. Apoll. 8 rec. A *et* B. se commendare: BELL. Afr. 34, 2. praebere: OV. met. 10, 706 terga. praestare: IVV. 15, 75 terga -ae (-a *codd. dett.*).

acc. (per ellipsim v. p. 1467, 30): -am (saepe i. q. facultatem fugiendi) meditari, componere, parare: adornare: TER. Eun. 673. cogitare: CIC. Phil. 14, 10. Att. 9, 10, 2 *cf. vol. III p. 1472, 62 sqq.* componere: SALL. hist. frg. 1, 42. consciscere: LIV. 5, 53, 5. 10, 34, 13. 33, 48, 11 TAC. hist. 3, 9. fingere (*i. meditari, aliter v. p. 1470, 22*): PLAVT. Capt. 208 LVCIL. 795. instruere: APVL. met. 1, 12. meditari: CIC. Catil. 1, 22 LIV. 40, 23, 2 COLVM. 9, 8, 4 LVCAN. 5, 323. PLIN. nat. 8, 113 *de cervis.* SVET. Tib. 65, 2 Tit. 9, 3 FRONTO p. 149, 22 N. IVST. 38, 9, 4 in regnum. parare: TER. Phorm. 191 CIC. Att. 7, 26, 1. 8, 1, 2 CAES. Gall. 7, 61, 4 VERG. Aen. 1, 360 OV. met. 3, 47 LIV. 45, 5, 10 FLOR. epit. 3, 20, 13 SVLP. SEV. chron. 1, 30, 5. ap-: BELL. Alex. 7, 1 SVET. Cal. 51, 3. com-: CAES. Gall. 4, 18, 4. prae-: FLOR. epit. 4, 11, 9 in Oceanum. petere: CAES. Gall. 2, 24, 1 VERG. Aen. 12, 263 OV. ars 1, 552. LIV. 9, 23, 15 per diversa. 28, 6, 6 SEN. Herc. f. 1012 Phoen. 634 Herc. O. 807. 1408 LVCAN. 4, 749 PS. AVR. VICT. epit. 4, 1, 5 ANON. Vales. 7, 36 CLAVD. 5. 132. re-: SEN. Thy. 412. quaerere: CIC. Phil. 5, 42 Att. 7, 17, 1. 8, 3, 4 *cf.* 8, 3, 5. 9, 10, 2 nihil praeter -am. HIRT. Gall. 8, 19, 6 PROP. 2, 16, 40 OV. epist. 6, 158. SEN. Thy. 1042 *v. p. 1467, 51.* nat. 2, 54, 2 *v. p. 1467, 47.* 6, 12, 2. 6, 30, 4 epist. 94, 74 PETRON. 102, 4 VAL. FL. 2, 284. 5, 355. reperire: VERG. georg. 4, 443 ubi nulla -am reperit fallacia. spectare: CIC. Att. 8, 7, 1 LIV. 8, 19, 7. circum-: LIV. 22, 29, 3 TAC. hist. 3, 73. *cf.* circumspicere: TAC. ann. 14, 35 IVST. 2, 12, 26. prospectare: CIC. Verr. 6, 44. *capere, moliri, maturare sim.*: agere: SEN. Herc. O. 1020 STAT. Theb. 9, 228. agitare: SALL. hist. 1, 102 in Oceani longinqua. VERG. Aen. 2, 640 FLOR. epit. 4, 2, 51. *cf.* LIV. 22, 43, 4 de -a. aggredi: RVFIN. hist. 2, 14, 4. adhibere: CIC. de orat. 2, 294 quandam speciem atque pompam et pugnae similem -am. capere: CAES. Gall. 7, 26, 3. BELL. Alex. 16, 7 ad oppidum. OV. fast. 3, 867. LIV. 21, 50, 5 *de navibus.* CYPR. GALL. gen. 478. occupare (*aliter v. p. 1470, 72*): VELL. 2, 85, 3. capessere: LIV. 11^ies, *ex. gr.* 22, 6, 7 nando. 24, 40, 16 navibus. CVRT. 3, 13, 9. 7, 9, 13. FRONTIN. strat. 2, 4, 7 (*ibid.* pugnam). APVL. met. 3, 5. 6, 26 PANEG. 5 (8), 17, 1 IVL. VAL. 2, 28 LACT. mort. pers. 27, 4 IVST. 2, 5, 5. 6, 3, 11 AMM. 18, 8, 4. carpere: SIL. 10, 62. celerare: VERG. Aen. 1, 357. 3, 666. 9, 376 in silvas. ac-: STAT. Theb. 5, 278. coepisse (incipere): OV. am. 3, 13, 20 LIV. 9, 40, 13. 9, 43, 16 *al.* coeptare: TAC. hist. 3, 73. dare (*aliter v. p. 1470, 53*): VERG. Aen. 12, 367 *v. p. 1467, 37.* VAL. FL. 7, 570 *v. p. 1467, 80.* exequi: CIC. Phil. 2, 54. facere (*aliter v. p. 1470, 40. 61*): TER. Eun. 787 SALL. Iug. 53, 3 LIV. 8, 9, 12 MEN. dig. 49, 16, 13, 5 PS. AVR. VICT. orig. 15, 3 HIL. op. hist. frg. 2, 4 DARES 33 (*bis*) DICT. 4, 3. 9. festinare: VERG. Aen. 4, 575. fugere: DIOM. gramm. I 446, 15 (*in exemplis denominationis*). inire: VAL. MAX. 3, 2, 19. VVLG. gen. 16, 6 (LXX ἀπέδρα). maturare: SALL. hist. frg. 1, 80 VERG. Aen. 1, 137. TAC. ann. 6, 46 in ... contermina Scythiae. SCHOL. Cic. Bob. p. 142, 12 St. moliri: VERG. Aen. 2, 108 OV. am. 3, 6, 69. GRATT. 390 *v. p. 1466, 51.* COLVM. 9, 1, 9 *v. p. 1466, 59.* STAT. Theb. 2, 335 *v. p. 1467, 30.* movere: LIV. 9, 39, 7 nihil ab ulla parte movetur -ae. praecipitare: STAT. Theb. 5, 168. properare: VAL. FL. 4, 573 MEROB. poet. 183. rapere: VAL. FL. 5, 271. arripere: PS. AVR. VICT. epit. 41, 2. e-: VERG. Aen. 2, 619. sumere: CYPR. GALL. Ios. 336. temptare: SALL. hist. frg. 3, 84 OV. met. 11, 77 SEN. clem. 1, 12, 5. LVCAN. 3, 554 *de navibus.* VAL. FL. 2, 224 TAC. ann. 2, 67 VIR. ill. 68, 4. tendere: VERG. Aen. 9, 778 CLAVD. 28, 320. in-: LIV. 7, 37, 15 an longiorem intenderent -am. CVRT. 3, 11, 19. 4, 1, 2 eodem. 5, 12, 17. 10, 7, 19 ad Euphratem. LVCAN. 4, 262 ad moenia. tenere (*aliter v. infra l. 78*): VERG. Aen. 3, 283. texere: VERG. Aen. 5, 593 CLAVD. 28, 623. vertere: LIV. 7, 15, 6 ad montes ... vertunt -am. *tolerare sim.*: ferre: VAL. FL. 4, 644 *v. p. 1467, 39.* 7, 297. 8, 5. TAC. hist. 5, 16 superesse qui -am animis, qui vulnera tergo ferant. pati: VAL. FL. 8, 167 CLAVD. 26, 525. *cf.* RVFIN. hist. 10, 20 *de exilio.* tolerare: TAC. ann. 12, 51. *simulare sim.*: fingere (*aliter v. p. 1469, 50*): CAPITOL. Aur. 14, 5. CLAVD. 7, 202 non ficta trepidare -a. mentiri: VAL. FL. 6, 698 *v. p. 1464, 78.* simulare: SALL. Iug. 14, 20 LIV. 1, 14, 7. 6, 24, 4. 42, 47, 5 SEN. Thy. 384 CVRT. 3, 13, 5 QVINT. inst. 2, 13, 4 TAC. ann. 2, 11 FLOR. epit. 1, 3, 4. 4, 10, 3 VIR. ill. 4, 7 AMM. 31, 15, 8. HIER. epist. 49, 13, 5 (*metaphorice*). VVLG. iud. 20, 32. 41 CLAVD. 20, 432. *nota* simulata -a ... vera -a: LIV. 6, 24, 4. 11 FLOR. epit. 3, 1, 10. *occultare sim.*: abscondere: VERG. Aen. 4, 388 TAC. hist. 3, 68. dissimulare: VAL. MAX. 6, 8, 7. occultare: CAES. Gall. 1, 27, 4 VELL. 2, 75, 3. *suadere sim.*: hortari (*cf. p. 1471, 1*): TRAG. inc. 63. mandare: PAVL. dig. 9, 4, 24 pr. suadere: SIL. 16, 112 STAT. Theb. 11, 52 TAC. hist. 4, 57 PAVL. sent. 1, 13^A, 5. HIL. in Matth. 10, 14 ex una ... in duas urbes. AVSON. 417, 36 CLAVD. 26, 525. per-: VLP. dig. 47, 2, 36 pr. *-am alicuius efficere sim.*: *i. q. aliquem fugare*: creare: MANIL. 5, 648 *v. p. 1463, 82.* compellere: CVRT. 5, 1, 3 eodem ... militum -am (*v. p. 1467, 1*) fortuna compulerat. dare (*cf. l. 53 et p. 1469, 82*): LIV. 21, 32, 8 *montani* ingentem -am stragemque dedissent (*cf.* FLOR. epit. 1, 18, 8). SEN. Herc. O. 1658 *v. p. 1467, 35.* edere: SEN. Phoen. 561 totos -am edis per agros. efficere: CIC. Tusc. 4, 15 *v. p. 1466, 66.* facere (PRISC. gramm. III 276, 14 '-am facit' q. e. 'fugat'): CIC. dom. 67 quas *iste* -as fecerit. ARRVNT. hist. 1 -am fecere nostris. LIV. 1, 56, 4 anguis ... elapsus cum terrorem -amque in regia fecisset. 10, 44, 4 -am infestam Samnitibus ... fecit. 21, 5, 16 ex ripa. 21, 52, 10. 21, 55, 7 late. 22, 24, 8 hostium. *al.* incutere: VVLG. II Macc. 12, 37 -am Gorgiae militibus incussit. inicere: LIV. 1, 28, 5 ut ... hostibus ... terror ac -a iniceretur. porrigere: AVSON. 438, 3 Troianis ... late -a et latius formido porrigitur. praebere (*cf. l. 62*): LIV. 26, 10, 7 ea res tantum tumultum ac -am praebuit. stimulare: PLIN. nat. 9, 32 ne id ipsum -am hostium stimulet. vertere: LIV. 5, 51, 10 in hostes ... verterunt terrorem -amque. *cf.* 28, 44, 15. *-am (i. facultatem effugiendi) praebere, donare*: aperire: CLAVD. 26, 97 inclusis aperire -am. concedere: SIL. 10, 518. dare (*aliter p. 1469, 82*): VERG. Aen. 7, 24 Neptunus ventis implevit vela secundis atque -am dedit. HOR. epod. 16, 66 *v. p. 1468, 27.* LIV. 5, 29, 4 nocte proditione oppidum captum liberam per aversa urbis -am dederat. HYG. fab. 119 p. 103, 10 Oresti -a data est. DRAC. laud. dei 3, 450 sibi dat cum morte -as *Saguntum. cf.* donare: SIL. 15, 721. expedire: POMP. TROG. Iust. 38, 7, 3 aegre inde -am sibi expedisse. explicare: LIV. 1, 30, 10 nec pugna deinde illis constare nec -a explicari ... potuit. PHAEDR. 4, 7, 15 illic per artus fratris explicuit -am *Medea.* facere: LIV. 27, 42, 5 propinquitas castrorum breviorem -am perculsis fecit. praebere: SEN. Thy. 629 *v. p. 1466, 80.* COLVM. 9, 1, 4 ne spatiorum laxitas ... pecudi praebeat -am. promittere: SEN. epist. 24, 4 *v. p. 1465, 44.* *impedire, inhibere sim.*: auferre: FLOR. epit. 3, 10, 3. claudere: OV. met. 6, 572 LIV. 27, 18, 9. excludere: LIV. 5, 28, 10. inter-: CIC. Att. 7, 20, 1 CAES. Gall. 7, 11, 8 multitudini. LIV. 25, 39, 3. compescere: CLAVD. 26, 315. deprehendere: ALC. AVIT. carm. 4, 478 letoque -am deprendit (*i. tenuit, impedivit*) inanem *unda.* eripere (*aliter l. 10*): SIL. 1, 331. impedire: SALL. Iug. 99, 3 LIV. 1, 37, 2. 5, 38, 7 *al.* VAL. MAX. 1, 6, 8. COLVM. 8, 17, 6 *v. p. 1466, 58.* TAC. hist. 3, 17. prae-: LIV. 9, 44, 12 PANEG. 12 (2), 40, 2. inhibere: OV. met. 1, 511 CVRT. 5, 13, 19. cohibere: SIL. 15, 742. occupare (*aliter v. p. 1469, 75*): FLOR. epit. 3, 11, 9. praecidere: PANEG. 10 (4), 28, 3 nisi...hostem in gradu suo praecisa -a teneat. reprimere: CIC. Att. 7, 26, 1 CAES. Gall. 3, 14, 1. sup-: OV. met. 11, 777. sistere: LIV. 1, 12, 5. 10, 29, 1. 30, 12, 1. SEN. epist. 69, 1 *v. p. 1467, 26.* CVRT. 4, 16, 2. 8, 3, 2. 8, 14, 37 VAL. FL. 8, 144 STAT. Theb. 9, 874 TAC. ann. 12, 39 FLOR. epit. 1, 1, 13. tenere (*aliter v. supra l. 16*): OV. met. 1, 600 SEN. Herc. O. 518 LVCAN. 3, 706. 9, 52 CLAVD. 19, 70. *desperare sim.*: damnare (*i. dimittere*): LVCAN. 4, 270. deserere: SEN. Oed. 722. desperare: CAES. Gall. 4, 15, 2. destituere: OV. am. 3, 13, 20. dimittere: VERG. Aen. 11, 706 dimitte -am (*sc. cogitationem -ae equo celeri fidens.* SERV. *explicat*: equi celeritatem, *ut spectet ad p. 1467, 70*). SIL. 7, 108. perdere: MART. epigr. 11, 2 *v. p. 1466, 61.*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

post praepositiones: ad -am: Cic. Att. 7, 20, 2 ad -am hortatur (*cf.* Sen. suas. 6, 11 adhortatus est). Liv. 4, 10, 4 loco iniquiore ad -am (Cvrt. 4, 14, 15 ne illis quidem ad -am locus est. *cf. p. 1469, 25*). 22, 28, 14 neque ad -am spes cuiquam superesset (*cf.* Cvrt. 5, 3, 11 ad -am animus fuit). Sen. epist. 13, 11 incendium ad -am patuit (*cf.* Cvrt. 3, 11, 12 qua cuique ad -am patebat via). Amm. 16, 21, 51 ad solam deinceps strenui -am (*cf.* Veg. mil. 3, 22 parati). in -am (*nota ellipsin*: Flor. epit. 4, 2, 67) agere: Sen. dial. 5, 5, 4 *v. p. 1465, 58*. Ivst. 16, 2, 3. cogere: Hil. in Matth. 10, 18 Dict. 4, 12 Amm. 15, 4, 11. 27, 5, 6. compellere: Cvrt. 9, 4, 5 Ivst. 4, 4, 9 Amm. 27, 1, 4. 30, 1, 7 Vvlg. exod. 32, 18 Svlp. Sev. chron. 1, 5, 5. *cf.* Avson. 428, 2 turpi -a ad munimenta compulsi (441, 2). concitare: Liv. 22, 17, 6 se. Cvrt. 8, 14, 34 beluam. se conferre: Cic. Caecin. 22. (se) conicere: *v. vol. IV p. 308, 71. 309, 59.* consternari: Liv. 10, 43, 13. 38, 46, 4. *cf.* Tac. hist. 3, 79 -a consternantur. dare *aliquem i. fugare*: Caes. Gall. 4, 26, 5 *hostes*. 5, 51, 5 Bell. Afr. 78, 8. Vvlg. num. 21, 29 filios. *cf.* Epiced. Drusi 18 barbara terga. se dare *i. fugere*: Cic. Verr. 5, 95 Amm. 17, 6, 2 *cf. vol. V p. 1668, 76* (terga -ā dare). tradere: Acc. trag. 629 navem in -am transdunt. declinare: Cvrt. 9, 2, 20. disicere: Tac. Agr. 37 Amm. 24, 4, 4. dissipare: Liv. 8, 39, 8. 10, 14, 21 33, 10, 5. 36, 16, 10. ferre: Liv. 5, 45, 3. auferre: Amm. 29, 5, 41. fundere: Veg. mil. 1, 26. *cf.* Liv. 4, 43, 2 -a funduntur. effundere: Liv. 6, 24, 11. 27, 1, 12 *al.* Cvrt. 4, 15, 29. 4, 16, 20. 8, 2, 38. semet: Amm. 17, 12, 4. impellere: Cic. Rab. perd. 22 cum ignaviae ratio te in -am atque in latebras impelleret. inclinare: Liv. 7, 33, 15. 34, 28, 11 *al.* ire: Vvlg. Iudith 15, 4. labi: Greg. Tvr. Franc. 2, 30. 7, 31. di-: Amm. 19, 1, 8. mittere: Dares 19. movere: Liv. 7, 33, 16. nutare: Flor. epit. 3, 10, 4. se penetrare: Plavt. Amph. 250. se proripere: Amm. 31, 5, 9. se prorumpere: Gell. 15, 22, 6. ruere: Liv. 26, 40, 12 Amm. 29, 5, 26. se spargere: Liv. 33, 15, 15. vertere: Bell. Afr. 17, 1 Liv. 5, 32, 3. 27, 14, 9 *al.* Cvrt. 4, 15, 32 currum. Tac. Agr. 37 hist. 2, 26. 4, 37 Plin. epist. 6, 16, 18 Paneg. 9 (12), 6, 4 Ivst. 2, 3, 13 *al. cf.* Verg. georg. 3, 120 -ā versos... hostes (4, 85 terga. *cf. l. 19*). Aen. 9, 797 agmina. Petron. 80, 9, 4 ora. a-: Liv. 1, 37, 3. 22, 19, 11 classem. 25, 15, 13 *al.* Cvrt. 3, 11, 8. 5, 4, 28. 5, 13, 14. *cf.* Sil. 16, 69 agmina concors avertit -a. con-: *v. vol. IV p. 864, 28 sqq.* per -am: *v. infra l. 76.*

ablat. (*cf. l. 19. 34. p. 1464, 73. 76 al.*): Cic. Att. 9, 12, 3 Pompeium... -ā prohibet (Bell. Alex. 8, 6 Sall. Iug. 67, 1 Tac. ann. 1, 39 Paneg. 5 [8], 6, 2). epist. 15, 4, 8 interclusi -a. Caes. Gall. 4, 12, 2 non prius -a desisterent, quam *cqs.* Cic. Tusc. 4, 66 ut salutem adipisceretur -ā. Caes. Gall. 3, 15, 2 -a salutem petere (3, 26, 5. 4, 14, 2 civ. 2, 32, 8. 2, 42, 3 3, 97, 5 Nep. Hann. 11, 4). Bell. Afr. 50, 4 vix -ā sibi peperit salutem. 85, 1 salutem sibi pararent. Ov. met. 14, 236 vixque -ā quaesita salus mihi (Val. Max. 1, 5, 6 Apvl. met. 4, 20. *cf.* Mvtian. Chrysost. hom. 26, 3 p. 400 -a salutem acquisivit). Sil. 7, 505 salutem invenisse -a. Qvint. decl. 265 p. 84, 24 salutem suam tueri -a. Bell. Hisp. 38, 6 -a sibi praesidium capiunt. Phaedr. app. 14, 20 petere praesidium -a (*cf.* Plin. nat. 8, 113 repetentes. Schol. Cic. Bob. p. 103, 35 St. auxilium -a petierit). Caes. Gall. 5, 20, 1 -a mortem vitaverat (*cf.* Nep. Dat. 2, 5 -a periculum evitaverat. Apvl. met. 9, 1 lanienam imminentem -a vitare). Sall. Iug. 106, 3 -a... vitae parceret. Cvrt. 5, 13, 15 se hosti -a eriperet (7, 7, 36. Apvl. met. 5, 21 se -a proripiunt. 8, 21. 9, 23). Apvl. met. 4, 3 -a me liberavi. Caes. Gall. 1, 11, 5 -ā se... recipiunt (Bell. Afr. 29, 3. 66, 4 Liv. 3, 23, 5 *aliter v. p. 1472, 5*). civ. 3, 93, 5 -a montes altissimos peterent (*cf.* Verg. Aen. 12, 742 Liv. 2, 59, 2. 4, 47, 3 *al.* Vell. 2, 79, 5. 2, 119, 4 Cvrt. 5, 13, 2 Plin. nat. 8, 57. Sil. 13, 134 Tac. hist. 5, 18 Flor. epit. 3, 8, 6. Liv. 1, 14, 10 oppidum repetebant. 9, 31, 15 *al.* Amm. 19, 2, 7). Sall. Iug. 38, 7 -a... collem occupaverunt. Verg. Aen. 2, 176 temptanda -ā... aequora. 4, 281 abire -a (Mart. 8, 32, 4. 8, 56, 10 *v. p. 1467, 53*). 9, 554 -ā muros tenet (*cf.* Lvcan. 3, 756 navalia paucae *naves*). 10, 623 tolle -a Turnum. 11, 815 contentusque -a mediis se immiscuit armis. Liv. 2, 63, 6 -aque in urbem... acti. 6, 13, 4 per agros spargi (21, 56, 5 *al.* Sen. Tro. 472 *cf.* Val. Fl. 4, 315 Bebrycas... spargit -ā). 6, 24, 4 cesserunt. 9, 43, 20 montes -a capiunt. *al.* Gratt. 378 latumque -a superabitis amnem. Vell. 2, 63, 1 -a transgressus Alpes. Val. Max. 9, 12 ext. 10 comitibus -a periculum (-li *coni. Gertz*) egressis. Cvrt. 3, 5, 8 ad Hellespontum -a penetrarent. Sil. 2, 162 palantesque -a. Stat. silv. 2, 3, 13 -a... Caelica tesca... subit. Ivv. 2, 144 lustravitque -a mediam gladiator harenam. Svet. Aug. 13, 1 -a evaserat (Apvl. met. 10, 4 *al.*). Flor. epit. 3, 23, 7 -ā... Sardiniam recessit. Apvl. met. 4, 20 retrogradi -a domo facesso. Amm. 17, 8, 5 -a repedantes. Avg. civ. 3, 29 -a Marius elapsus. Svlp. Sev. chron. 1, 25, 7 dilapsi (Greg. Tvr. Franc. 5, 3 *al.*). *cf.* Amm. 18, 6, 12 lapso per -am domino. Greg. Tvr. Franc. 3, 15. 4, 42 *al.* (*v. Bonnet p. 254*). Sall. or. Lep. 17 vastam urbem -a (hist. frg. 1, 23. Liv. 2, 50, 4 -a vasti relicti agri). hist. frg. 1, 112 -a cultorum deserta (Liv. 4, 46, 6. 7, 8, 6. 22, 41, 8. 23, 29, 14 Vell. 2, 61, 4 Cvrt. 8, 11, 22 Tac. Agr. 22 hist. 1, 41 *al.*). Bell. Alex. 19, 2 *pontem* -a reliquerant (Lvcan. 3, 159 *cf. l. 78*). Liv. 21, 33, 10 liberata itinera -a montanorum. Cvrt. 8, 10, 19 Acadira... destituta incolentium -a. Lvcan. 2, 462 gens... -a... nudata Libonis (4, 714 nudataque foeda terga -a). 4, 701 munia valli desolata -a. *post praepositiones*: ab: Liv. 1, 27, 10 ab effusa -a flumen... arcebat. 5, 18, 10 miles retentus a -a est (10, 41, 2). 10, 35, 7 pudore a -a contineri (22, 29, 4). 10, 36, 11 si constitisset a -a Romana acies. 10, 41, 4 quos timor moraretur a -a (25, 11, 5). 41, 18, 11 suos quidem a -a revocavit. ex -a *venire, colligi, se recipere (aliter v. p. 1464, 43) sim.*: Cic. Verr. 2, 48 Latonam ex longo errore et -a... confugisse Delum. Font. 14 ex belli caede et -a... consistere. div. 1, 68 ex... -a venisse. ad Brut. 1, 5, 2. Caes. Gall. 2, 12, 4 *saepe*. Hirt. Gall. 8, 20, 2. 8, 30, 1 *al.* Bell. Afr. 31, 9. 88, 1 Bell. Alex. 3, 3. 29, 5. 42, 3. 4. 47, 2 Bell. Hisp. 42, 6 Sall. Catil. 47, 4 Iug. 54, 4 hist. frg. 3, 96 A 11 Nep. Ages. 4, 6 Hann. 6, 4 Liv. 5, 49, 6. 6, 22, 2. 8, 10, 9. 8, 24, 10. 22, 55, 4 *al.* Vell. 2, 70, 4 Cvrt. 4, 14, 2 *passim*. de -a: Liv. 27, 19, 1. in -a *est aliquis*: Cic. Att. 7, 23, 3. 7, 24. 9, 13, 1 Bell. Hisp. 25, 9 Nep. Them. 4, 3 *al.* in -a *est praesidium*: Svlp. Sev. epist. 1, 13 (*cf. p 1464, 38 sqq.*). Cic. Att. 5, 20, 3 in -a... vulnus accepit. Caes. Gall. 1, 53, 4 periit (Liv. 41, 4, 8 *al.*). 1, 53, 5 vinctus. 5, 21, 6 comprehensi atque interfecti. civ. 2, 35, 3 intereunt (3, 71, 2). Hirt. Gall. 8, 19, 7 conficiuntur. *al.* Sall. Catil. 61, 7 captus. Nep. Hann. 6, 4 insidiati sunt ei. Liv. 3, 8, 10 cecidisse in acie ac -a (27, 12, 16 *al.*). 6, 24, 11 in -a caesi (*cf.* 25, 11, 6. 25, 34, 14 *al*). Sen. dial. 6, 10, 4 miseri nescitis in -a vivere (Amm. 14, 4, 4).

structurae: *accedit genet. subi. inde a* Cic.; *eius vice extat pron. possess. inde a* Cic. *passim. adi.*: Vell. 2, 76, 2 muliebris -ae comitem. Sen. Med. 1002 perque communes -as. Val. Fl. 8, 118 Phrixeae monumenta -ae. Stat. Theb. 10, 425 per... Inoamque -am. *additur locus unde sive quo fit discessus: praepositionibus*: ex: Cic. Att. 7, 17, 1 -a ex Italia. 8, 1, 2. Liv. 6, 31, 3 ex agris. 26, 2, 15. 41, 10, 6 Vell. 2, 78, 3 *al.* a: Cic. Att. 7, 21, 1 ab urbe. Liv. 25, 6, 7. 36, 32, 1 Vell. 2, 73, 2 *al.* in: Cic. Phil. 13, 20 non iter, sed cursus et -a in Galliam. Liv. 22, 43, 4 Qvint. decl. 253 p. 36, 26 Flor. epit. 3, 10, 15 *al. cf.* Tit. libr. Tert. de -a in persecutione. per: Sall. or. Cottae 6 Sertori per montes -a. Liv. 3, 38, 4 *al.* Petron. 123, 218 per terras. Val. Fl. 4, 217 per auras. 4, 707 *al.* ad: Liv. 5, 53, 5. 22, 50, 3 *al.* trans: Flor. epit. 3, 10, 8. inter: Sidon. epist. 5, 7, 2 inter arma -as, inter vina victorias. *adiectivis*: Cic. div. 2, 68 ex Pharsalia -a (Phil. 2, 39). ad Brut. 1, 5, 2 ex Mutinensi -a. Prop. 2, 1, 38 Siculae classica bella -ae. Liv. 23, 25, 7 qui eorum ex -a Cannensi essent. Manil. 5, 467 aëriamque -am. Plin. nat. 7, 148 in navali -a. Rvfin. hist. 2, 14, 4 transmarinam -am (*πορείαν*). *genetivis*: Caes. civ. 2, 32, 13 Italiae -am. Bell. Alex. 42, 3 ex -a Pharsalici proelii. Hor. epod. 16, 66 *v. p. 1468, 27. cf.* Hier. in Ezech. *p. 1464, 23.* *adverbio*: Liv. 8, 19, 7 -am retro.

accedunt epitheta: acerba: Cic. de orat. 3, 8. celer: *v. vol. III p. 752, 17 sqq.* prae-: Plin. nat. 8, 86. cita: Ov. met. 1, 543. clandestina: Hirt. Gall. 8, 33, 1 Val. Max. 6, 7, 3. deformis: Val. Max. 5, 8, 4. desperata: Cic. Phil. 5, 30. dispersa: Liv. 31, 42, 9. dissipata: Liv. 28, 20, 8. 29, 33, 6. 38, 27, 8. diversa: Liv. 42, 8, 1 Tac. hist. 2, 17 Flor. epit. 4, 2, 60. dura: Sil. 16, 118. effusa: Liv. 1, 27, 10. 3, 5, 10. 4, 47, 3 *al.* Cvrt. 4, 15, 4. expedita: Liv. 8, 26, 4. facilis. Bell. Alex. 31, 5 Verg. Aen. 4, 430 Liv. 35, 30, 7. 38, 25, 15. dif-: Liv. 25, 34, 13. 31, 39, 15. feminea: Ov. fast. 6, 522. festinata: Apvl. met. 4, 4. flagitiosa: Cic. Att. 8, 1, 3. foeda: Cic. Phil. 3, 24 Sall. Iug. 38, 7. 43, 1 Liv. 1, 12, 5. 8, 26, 4. 22, 31, 4. 26, 41, 19. 30, 6, 6 Lvcan. 4, 714 Val. Fl. 6, 723 Tac. hist. 3, 79. 4, 18 Flor. epit. 1, 1, 13 Fronto p. 204, 13 N. Avson. 441, 1 Amm. 15, 4, 11. furtiva: Lvcan. 2, 688. ignobilis: Flor. epit. 3, 3, 18. ignominiosa: Liv. 3, 23, 5. imbellis: Nemes. cyn. 74. improvida: Liv. 10, 28, 10. iners: Clavd. 3, 268. infesta: Liv. 10, 44, 4. lassa: Stat. Theb. 9, 228. misera: Cic. Phil. 3, 24 Att. 9, 10, 4 *cf.* Ov. Pont. 1, 2, 72. 2, 2, 68. miserabilis: Cic. Phil. 14, 10 Flor. epit. 4, 8, 9. nuda: Vell. 2, 61, 4 Sil. 9, 83. occulta: Sil. 7, 331. pavida: Sil. 13, 134. pernix: Apvl. met. 7, 24. praeceps: Liv. 30, 5, 10. 33, 18, 18. 40, 58, 6 Vell. 2, 85, 6 Sen. epist. 49, 2 Lvcan. 3, 756 Amm. 17, 8, 5. 19, 2, 7 Cypr. Gall. gen. 479. praerapida: Sil. 16, 563. pudenda: Trag. inc. 63. retrogradis: Apvl. met. 4, 20. servilis: Flor. epit. 3, 21, 8. tacita: Lvcan. 5, 679. tarda: Ov. met. 13, 115 trist. 1, 2, 84. torva: Stat. Theb. 7, 589. trepida: Liv. 4, 19, 8. 7, 8, 6. 22, 42, 2. 26, 39, 22. 26, 41, 16 *al.* Sen. Phaedr. 729 Tac. ann. 13, 36. trepidans: Lvcan. 3, 159 Sidon. carm. 5, 422. turpis: Cic. fin. 2, 97 Phil. 3, 24. 8, 29 Att. 7, 21, 1. 8, 3, 3 Caes. civ. 2, 31, 1. 4. Bell. Afr. 66, 1 Sall. Iug. 106, 3 Liv. 2, 59, 2. 4, 43, 1. 4, 46, 6 *al.* Vell. 2, 61, 4. 2, 78, 3 Octavia 620 Petron. 80, 9, 4 Tac. ann. 2, 17 hist. 3, 9 Paneg. 10 (4), 30, 1 Avson. 428, 2 Clavd. 26, 296 Svlp. Sev. chron. 1, 25, 7. vaga: Stat. Theb. 11, 21. vehemens: Hirt. Gall. 8, 48, 3. velox: Sen. Med. 190 Apvl. met. 8, 21. volucris: Sil. 17, 588 Ps. Avr. Vict. epit. 41, 5.

syn.: Cic. Brut. 308 discessu aut -a (*v. vol. V p. 1311, 65 sqq. 1312, 4. 33. cf.* Tac. ann. 6, 44 -ae specie discessum). Caes. Gall. 2, 11, 1 consimilis -ae profectio (5, 74, 4. 6, 7, 8. 7, 43, 5 Liv. 2, 38, 5). civ. 3, 13, 2 -ae simile iter (*cf.* Liv. 25, 14, 14. 27, 48, 2 *al.*). Vir. ill. 59, 3 abscessum... in modum -ae. *saepe iuxta ponuntur vocabula notione quadam affinia*: exilium (Enn. scaen. 87 *cf. p. 1465, 79*), error (Plavt. Merc. 25 Cic. Verr. 2, 48), occultatio (Cic. nat. deor. 2, 127), latebrae (Sen. Herc. f. 1012 Herc. O. 1408 Tac. Agr. 16), vastitas (Tac. ann. 4, 70 Plin. paneg. 48, 2). *ad IA 1β*: cruor (Cic. inv. 1, 48), caedes (*v. vol. III p. 55, 27*), clades (Cic. Phil. 2, 54 *al.*),

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mors (Cic. Phil. 14, 10 fin. 2, 97 *al.*), vulnera (Lvcr. 5, 1336), adversum proelium (Caes. Gall. 1, 40, 8 *cf.* Liv. 6, 25, 4), sanguis (Sall. Iug. 14, 9), acies (Liv. 3, 8, 10), certamen (Liv. 6, 24, 11), strages (Liv. 21, 32, 8. 26, 4, 8 *al.*). terror (Plavt. Merc. 25 Lvcr. 5, 1336 Caes. Gall. 2, 12, 1 *al.*), metus (Plavt. Pseud. 589), timor (Cic. Manil. 23 Caes. civ. 2, 34, 6 *al.*), timiditas (Cic. Mil. 69), formido (Cic. Att. 8, 14, 1 Sall. Iug. 55, 7 Liv. 7, 37, 16 *al.*), desperatio (Caes. civ. 2, 31, 4), pavor (Liv. 5, 38, 2 *al.*), trepidatio (Liv. 7, 11, 10. 21, 7, 10 Flor. epit. 2, 8, 17).

opp. (*ad I A 1 β*): victoria (Cic. Phil. 14, 32 Caes. civ. 3, 96, 4 Liv. 4, 37, 11 *al.*), pugna (Ov. met. 10, 706 Liv. 1, 14, 8 *al.*), defensio (Caes. civ. 3, 95, 3), virtus (Caes. Gall. 2, 27, 2), arma (Sall. Iug. 74, 1), tela (Ov. met. 3, 47).

deriv.: fugella, fugo. *cf.* fugax, fugio, fugium.

fugācitās, -ātis *f. a* fugax. Gloss. II 473, 39 *φυγή*. V 192, 18 effugium, fuga. *cf.* II 581, 5 fugitas fuga -s (*sequitur* frunga frequens *unde novam glossam elicere conatus est Heraeus* -s fuga frequens).

fugātor, -ōris *m. a* fugare. Gloss. expulsor [artificii subtilitas]. *personarum*: Nepotian. 7, 10 Marcellus . . . -r Hannibalis ⟨a *add. Gertz*⟩ Nolae moenibus. Greg. Tvr. vit. patr. 3, 1 *Abraham* -r daemonum. *abs.*: Ps. Fvlg. Rvsp. serm. 59 fugiat -r, timeat persecutor. *rerum*: Carm. adv. Marc. 5, 227 mortisque -r. *de rebus*: Decl. in Catil. 59 *diem* eversorem superbissimi ordinis, -em aerumnarum nostrarum. *fem.* **fugātrīx,** -īcis: Tert. scorp. 12 dilectionem perfectam . . . -em timoris et animatricem confessionis.

fugāx, -ācis [*cf. c.* fugere, fuga. *Th.*]. *legitur inde a* Plavto, *praesertim apud poetas; comp. (adv., v. p. 1475, 16) et superl. inde a* Liv. [*dub.*: Cic. epist. 10, 12, 5 *v. p. 1460, 38.* Ov. epist. 18, 12 sequacis (-is *all.*) equi (*cf. p. 1474, 67*).]

I ***proprie:*** **A** ***strictiore*** *sensu i. q. pronus ad fugiendum, inde i. q. ignavus, timidus, pavidus*: **1** *de hominibus*: **a** *generatim*: Phaedr. 5, 2, 15 qui re secunda fortis est, dubia -x. Plin. nat. 35, 69 *Parrhasius ostendebat demon Atheniensium* varium: . . . excelsum humilem, ferocem -emque. Physiogn. 24 *oculi* albidi timidum et -em vehementer hominem nuntiant. Drac. Romul. 5, 91 quando -x praesumptus erit vel debilis audax? **b** *praesertim in proeliis*: *α significantius de qualitate immanente animi eorum, qui terga vertere solent, facile aciem deserunt i. q. imbellis*: Verg. Aen. 10, 696 Palmumque -em (*ubi* Serv. Aen. 10, 697 velocem modo. auct.: vel fugientem). Liv. 5, 28, 8 fusos esse ab ignavissimo ac -issimo hoste. 30, 28, 3 Hasdrubale, -issimo duce. Sen. suas. 2, 7 *loco corrupto.* Vell. 2, 85, 5 milites optimi imperatoris, imperatorem -issimi militis functum officio. Lvcan. 2, 558 non esse ad bella -es (Schol. non . . . nos proeliasse fugituros, *ut ad II referri oporteat*). Tac. Agr. 2, 34 hi ceterorum Britannorum -issimi. ann. 2, 15. 45 -em Marobodum . . . proeliorum expertem. Arnob. nat. 7, 50 p. 283, 22 Hannibalem . . . lapis -em ac timidum . . . fecit. *de ipsis pedibus*: Ps. Sall. in Tull. 5 lingua vana, . . . pedes -es (rep. 2, 9, 2). Verg. Aen. 11, 390 ventosa in lingua pedibusque -bus. *nota de Parthis sim., qui simulata fuga hostes decipere solent*: Ov. rem. 155 -x Parthus (Anth. 425, 2 *aliter infra l. 80*). Epiced. Drusi 389 Armeniusque -x. Sen. apocol. 12, 12 Medi terga -is. Lvcan. 4, 746 Numidaeque -es (Comment. quasi -es). *per enallagen*: Prop. 3, 4, 17 tela -is equi. Stat. silv. 1, 4, 78 arcuque horrenda -i Armenia. *sim.*: Lvcan. 8, 380 pugna levis bellumque -x *Parthorum* (*cf.* Annot. *ad l.* pugnant, ut fugere iudicentur). *β usu liberiore de statu eorum qui in fuga sunt i. q. fugiens* (Serv. Aen. 11, 713 -x fugiens; nam nomen est pro participio *eqs.*): Verg. Aen. 11, 713 conversisque -x aufertur habenis. 12, 52 *Venus* nube -em *Aeneam* feminea tegat. Lvcan. 7, 16 quaecumque -x (fuga *l. v.*) Sertorius impulit arma. Sil. 12, 677 ventis hiemique -es terga damus? Ivst. 37, 3, 2 Scythae Philippum . . . -em fecerant. Clavd. 21, 355 repetunt deserta -es Autololes. Sidon. carm. 2, 284 te sparsa -i expetiit ductore manus. *quasi per enallagen*: Prop. 4, 6, 63 *Cleopatra* cymba male nixa -i. *cf.* Coripp. Ioh. 7, 304 castra move, retroque -es finge vias. **c** *de eis qui extra pugnam metu periculorum, calamitatum loco cedunt*: Hor. sat. 2, 7, 115 sequiturque -em *cura.* Petron. 124, 251 Pax . . . relicto orbe -x Ditis petit . . . regnum. *de re personata*: Sidon. carm. 24, 49 nimbosumque iugum -x caveto, *libelle.* *de puellis captationem virorum effugientibus*: Hor. carm. 2, 5, 17 Pholoe -x (Porph. quae viros fugeret. *cf.* Schol.). Ov. am. 3, 2, 29 Atalantes crura -is. met. 1, 541 tergoque -is *Daphnes* imminet *Apollo.* 13, 807 volucrique -ior aura. Nemes. ecl. 4, 4 immitis Meroe rapidisque -ior Euris. *huc quodammodo spectat*: Plin. epist. 7, 4, 6 v. 12 Tironis nosse -es blanditias. *de eis qui metu poenarum discedunt*: Ambr. Cain et Ab. 2, 4, 14 Moyses . . . -x factus est de terra Aegypti. Pass. Petr. Paul. brev. 1 ne me -em aestimes. *i. q. exul, patria pulsus*: Avien. ora 139 -x gens *Ligurum.* Drac. laud. dei 3, 512 Dido -x extincti coniugis ultrix. Iord. Get. 48 lingua Scythica -es quod est Parthi dicuntur. *i. q. remotus, absconditus*: Avg. epist. 118, 12 conventicula *schismaticorum* partim -a partim etiam audaciter prompta. **d** *de eis, qui munera, officia molesta derelinquere solent: de servis i. q. fugitivus*: Ov. fast. 3, 271 regna tenent fortes manibus pedibusque -es. Cypr. Gall. deut. 108 -em ne reddat ero quicumque tenebit (*cf.* Vvlg. deut. 23, 15 servum . . . qui ad te confugerit). Cod. Theod. 2, 1, 8 pr. (*a. 395*) de -i servo. Ennod. epist. 3, 16, 2 p. 84, 11 propter -es suos venientem. 3, 19 p. 86, 6 -em puerum. *pro convicio usurpatur*: Plavt. Persa 421 edax, furax, -x. *de militibus signa deserentibus i. q. desertor*: Tac. hist. 2, 44 clamore seditiosorum et -ium circumstrepitur. Cod. Theod. 7, 18, 6 pr. (*a. 382*) militaturis potius quam -bus instruere necessaria supplementa. Sedvl. carm. pasch. 5, 335 miles . . . deserta statione -x. *de magistratibus munus deserentibus*: Cod. Theod. 12, 1, 119 (*a. 388*) in locum -ium (*cf. ibid.* qui sponte patriam reliquerunt). *huc referendum videtur*: Greg. Tvr. Franc. 6, 31 -esque suos retinet. *de eis qui coniugem deserunt*: Drac. Romul. 8, 653 Ledaea -x . . . propago (*sc. Helena*). *cf.* 10, 346 mente -i infaustum quodcumque cupis *Iason. cf. infra l. 36.*

2 *de animalibus*: **a** *de bestiis ipsa natura timidioribus*: Verg. georg. 3, 539 cervi (*v. vol. III p. 954, 43 sqq. adde* Carm. epigr. 238, 2). Aen. 9, 588 feras (Plin. paneg. 81, 2 certare cum -bus feris cursu, cum audacibus robore. Qverol. p. 22, 9 vel -es feras vel pugnaces bestias. *cf.* Ov. met. 10, 543 fortisque -bus [*sc. feris*] esto!). 10, 723 -em . . . capream (Serv. *ad l.* velocem. *cf.* Ov. met. 1, 442 Hier. epist. 9, 3). Hor. carm. 4, 6, 33 -is Lyncas et cervos. Sen. nat. 4, 2, 15 -x animal *est crocodilus* audaci, audacissimum timido (Plin. nat. 8, 92 terribilis haec contra -es belua est, -x contra sequentes). Plin. nat. 10, 143 fecundiores essent -es earum (*sc. avium*) quam fortes. Mart. 10, 65, 13 dorcas rigido -x leoni *dispar.* Arnob. nat. 6, 3 p. 217, 3 -bus pavidis atque exiguis muribus. Physiogn. 124 coluber . . . cum timuerit, -x (*ed. Moliniana*; fugit *sive* fingit *codd.*). *nota c. gen.*: Hil. in Matth. 2, 2 locustae -es hominum et . . . evolantes. *per comparationem*: Val. Max. 1, 6 ext. 1 ⟨ut⟩ . . . -x animal (*sc. Xerxes*) . . . regnum suum repetere est coactus. **b** *de bestiis quamvis fortibus per dolores sim. in fugam versis*: Sen. Herc. O. 798 impressa -x taurus bipenni (*cf.* Avian. fab. 13, 7 longeque -x de valle). Amm. 19, 8, 7 *de equo exterrito rectorem cursu infrenato secum trahente.*

B ***sensu latiore:*** **1** *magis respicitur actio discedendi, abeundi*: **a** *de hominibus*: Ambr. fug. saec. 2, 7 -es -bus commendavit aeternae legis sanctio (*i. q. eos qui familiam sponte dereliquerunt*). Drac. Romul. 10, 248 nauta -x (*i. inconstans*), pirata nefande *Iason.* **b** *de bestiis*: Mart. 1, 48, 2 *per rictus leonis* praeda -x (*i. non manens*) itque reditque lepus. *liberiore usu i. q. profugus, digrediens*: Clavd. 28, 260 revocare -es (*i. examina facientes*) . . . apes. Arator act. 2, 778 lacerabitur ore *lupi* a pastore -x *agnus.* *sim.*: Stat. Theb. 5, 13 *grues* clangore -i . . . volant. **c** *de rebus*: *α i. q. celeriter discedens, diffluens*: Ov. am. 2, 2, 43 poma -ia captat Tantalus (*cf.* Sen. Ag. 20 aquas -es . . . appetit. Thy. 2 cibos [Ps. Qvint. decl. 12, 28]. 154 Phineis avibus praeda -ior). met. 3, 432 quid frustra simulacra -ia captas, *Narcisse*? Sen. nat. 6, 6, 2 spiritu tam tenui -ique. 7, 22, 1 in re (*sc. aëre*) -i et mutabili. Clavd. 26, 48 nubes. *nota liberiore usu*: Ov. epist. 13, 21 nec te nec vela -ia vidi. *β i. q. per breve tempus durans, caducus, fragilis, inconstans: de rebus corporeis*: Sen. Phaedr. 773 res est forma -x. dial. 7, 8, 2 corporis dotes et apta naturae . . . tamquam in diem data et -ia. epist. 58, 23 rem -issimam, corpus. Plin. nat. 15, 40 non aliud *pomum* -ius (*aliter l. 42*). *de temporibus*: Hor. carm. 2, 14, 1 -es . . . labuntur anni (Schol. *ad l.* celeres. *cf.* Sen. Herc. O. 69 annum -em tradit Astraeae leo). Sen. epist. 1, 3 rei unius (*sc. temporis*) -is ac lubricae. Phoc. carm. de Verg. 2 -es temporum cursus. Drac. laud. dei 1, 632 *rosis* est vita -x et par cum flore senectus. *de voluptatibus sim.*: Sen. epist. 18, 10 voluptas . . . non illa levis et -x . . ., sed stabilis et certa. 74, 18 -issimis bonis. Hier. in Am. 3, 6 p. 313 nihil . . . -ius saeculo rebusque saeculi. Avg. civ. 4, 1 terrena gaudia consectantes rebusque -bus inhiantes.

2 *magis respicitur actio festinandi, properandi i. q. celer, citus, velox*: **a** *de equis* (Serv. georg. 1, 286 velocem equum -em vocamus. Gloss. V 105, 5 -em velocem. *cf. p. 1473, 39*): Hor. carm. 2, 1, 19 iam fulgor armorum -is terret equos (*cf.* Porph. *ad l.* -is pro velocibus accipe. Schol. aut veloces aut splendorem pavescentes armorum, *ut ad A 1 b β pertineat*). Ov. epist. 4, 46 ora -is (*P*^{1} sequacis *vulg. cf. p. 1473, 28*). met. 4, 785 pennisque -em Pegason. *pars pro toto*: Mart. 12, 50, 5 -x hippodromon ungula plaudit. **b** *de rebus* (*cf. p. 1473, 47. 73*): Hor. carm. 2, 3, 12 lympha -x (Schol. *ad l.* cita, celer). Sen. Herc. f. 377 vicibus alternis -x Euripus undā stabit Euboicā piger. Lvcan. 2, 588 Tethynque -em (Schol. id est mare rapidum). Sen. Herc. O. 469 cantu -x stet deprehensum fulmen. Flor. epit. 3, 6, 4 leves et -es myoparonas. *nota*: Manil. 4, 252 addis et in vestes studium mercemque -em (*i. venditionem facilem*).

II ***translate*** *i. q. abstinens, abhorrens, expers: c. genet.*: Ov. trist. 3, 2, 9 quique -x rerum (*sc. molestarum*) securaque in otia natus . . . eram. 4, 10, 38 sollicitaeque -x ambitionis eram. Sen. benef. 4, 32, 4 illum quondam gloriae sequentis -issimum (Ennod. epist. 2, 19, 14 p. 63, 7). nat. 3 pr. 13 animus . . . nec avidus periculi nec -x. Hil. in psalm. 125, 5 avarus . . . honestatis immemor est, amicitiarum inobservans, humanitatis -x. Symm. epist. 1, 31, 3 iactantiae -x. Salv. epist. 9, 17 etiam levium mendaciorum -x atque . . . peccare metuens. Ennod. dict. 1, 20 p. 428, 24 te quasi iam diu desidem et laboris -em.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

c. ab: Avg. c. Faust. 11, 2 o vocem a veritate -em, in amentia pertinacem! *cf. p. 1473, 44.*

structurae: *accedit abl. instr. sive limitationis v. p. 1473, 84. 1474, 67. 70. gen. obi. p. 1474, 26. 76 sqq.* ab *l. 1 et p. 1474, 40.* de *p. 1474, 31.* ad *p. 1473, 43.* contra *p. 1474, 22.* *nota* -em facere *p. 1473, 47. 61.*

syn. et iuxta posita: *ad IA*: ignavus: *v. p. 1473, 40.* pavidus: *v. p. 1474, 25.* timidus: *v. p. 1474, 21 al.* *ad IB 1*: lubricus: *v. p. 1474, 55.* mutabilis: *v. p. 1474, 46.* *ad IB 2*: levis: *v. p. 1474, 73.*

opp.: *ad IA*: audax: *v. p. 1473, 36. 1474, 17 al.* ferox: *v. p. 1473, 34.* fortis: *v. p. 1473, 32. 83. 1474, 18. 23.* pugnax: *v. p. 1474, 17.* rigidus: *v. p. 1474, 24.* terribilis: *v. p. 1474, 22.* *ad IB 1*: certus, stabilis: *v. p. 1474, 58.* *ad IB 2*: piger: *v. p. 1474, 71.* *ad II*: avidus: *v. p. 1474, 80.*

deriv.: fugacitas. *comp.*: *cf.* luci-fugax.

adv.: *comp.* **fugācius:** Liv. 28, 8, 3 utrum a se audacius an -s ab hostibus geratur bellum.

fugella (**fugēla**), -ae *f. a* fuga *deminutive.* *de orthographia cf. Lachmann ad Lucr. 3, 1015.* Gloss. *Prisciani codicis Regii*: exigua fuga. Cato or. frg. 12, 1 p. 45, 6 ab optimis artibus fugit maxima fugella (*sic Prisciani R*; flagella vel plagella *cett. codd.*) perpetuissimo curriculo. Apvl. apol. 98 magna fugela in ganeum fugit. *cf.* confugela.

fugibilis, -e *a* fugere. Boeth. top. Arist. 3, 1 p. 935^{A} quod per se est causa mali, -ius (*i. magis vitandum*) est eo *eqs.* 3, 2 p. 936^{C} si abiectio vel contrarium -ius est, ipsum eligibilius. *cf.* ineffugibilis.

[**fuginat** Gloss. V 203, 20. 614, 28 *corrupt., v.* fascinat.]

fugiēns, -entis *v p. 1477, 17. 1491, 58.*

✱**fugio,** fūgī, -itūrus, -ere [*cf. c. gr. φεύγειν, lituan.* būgti '*terreri, expavescere*' *et c.* fuga, *fortasse c. ind.* bhujáti '*flectit*', *got.* biugan '*flectere*', *anglosax.* būgan '*flecti, fugere*', *hibern* bougid '*frangit*'. *Th.*]. Prisc. gramm. II 39, 17 -o pro *φεύγω.* *de formis:* *formae quartae q. d. declinationis* (*quas reicit* Prob. inst. gramm. IV 182, 28. 185, 20 -ere et non -ire. *cf.* Avg. epist. 3, 5 utrum -iri an -i . . . sit modus infinitus, ignoro. *v. l. 69*): *in stirpe praes.*: -ire: Itala II Macc. 8, 24 (Ambros.) Luc. 21, 36 (Faust. Rei. grat. 1, 3 p. 17, 4). Comm. instr. 2, 26, 3 (*at* -ere 2, 27, 3). Firm. err. 28, 9. Sort. Sangall. 33, 1. 4 (*aliis locis* -ere). Fvlg. myth. 1, 21 (*in parte codd.*). Hier. tract. in psalm. 7 p. 19, 7. epist. 5, 8 (*in parte codd. et alibi* -ere). Didasc. apost. 8, 20. Romvl. fab. Aesop. ed. Thiele 75, 22 (*rec. W*). Cassiod. compl. in act. 27, 13 p. 1404^{A} Iord. Get. 227. Greg. Tvr. Franc. 1, 25 *al.* (*v. Bonnet, le latin de Gr. d. T. p. 427*). Ps. Ven. Fort. vita Remed. 3, 10 Caes. Arel. epist. de hum. 1. 4 Gloss. IV 433, 32. 514, 38 *al.* -iret: Itala I reg. 23, 6 (Hier. epist. 29, 3, 2) Fvlg. myth. 3, 3. Virg. cont. p. 88, 1 (*l. v.* -eret). Hier. epist. 60, 10, 7 (*in parte codd. et alibi* [*at v. l. 39*] -eret). Romvl. fab. Aesop. ed. Thiele 28, 6 (*rec. W*). Lib. pontif. p. 153, 12 Iord. Rom. 325 Lex Visig. 9, 1, 4. 5. 8. *imper.*: -i: Sort. Sangall. 31, 2 Greg. Tvr. Franc. 3, 23 (*B*). -īte *metro probatur*: Comm. instr. 2, 18, 21. *fut.* fuges *traditur* Sort. Sangall. 31, 3. *part.* fugens: Ps. Ven. Fort. vita Remed. 5, 15 Pass. Theclae 23 p. 63, 8 (C b). *perfecti formam* fūgi (*sic iam* Liv. Andr.) *solam testatur* Prisc. gramm. II 22, 5 vocales . . . in . . . perfectis . . . modo manent eaedem. producuntur . . . foveo fovi, -o, -i. *cf.* 461, 15. 477, 14. III 527, 28 Vlt. Syll. gramm. IV 261, 10. *in sermone volgari extant formae in* -īvi(t): Sort. Sangall. 35, 2 (*at* 36, 6 -erit). Corp. XV 7176 (*in lapide extat* eugibi). Inscr. Dessau 9455. *in* -ii(t): Itala I reg. 19, 10. 20, 1 (Veron.). 22, 20 (Hier. epist. 29, 2, 4). Vvlg. gen. 39, 12 (*cod. Amiat.*). Ioh. 6, 15 *et* act. 7, 29 (*in* cod. Fuld.). Exc. barb. chron. I p. 280, 106. -ierunt: Itala Matth. 26, 56 *et* Marc. 5, 14 (cod. l) Epist. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 7 Schol. Germ. Bas. p. 71, 9 (*A P*) Nepotian. 7, 7 Romvl. fab. Aesop. ed. Thiele 27, 14 Verec. in cant. 3, 5 Greg. Tvr. glor. conf. 12. -ierit: Itala Ios. 20, 6 (Tolet.) Porph. Hor. epist. 2, 2, 17 (*at* -erit: carm. 1, 22, 1). *de part. perf. pass.*: Avg. epist. 3, 5 -itum cupitum . . . sint utrum paenultima longa . . . pronuntianda, . . . nescio. *alias non legi eam formam.* *part. fut.* (u *brevem testatur* Vlt. Syll. gramm. IV 261, 10) *legitur inde ab* Ov. *pass. personaliter inde a* Rhet. Her. *impersonaliter*: -itur: Lvcan. 1, 507 Stat. Ach. 2, 140. -endum est: Hor. sat. 1, 2, 132 Sen. nat. 4 praef. 20 *al.* *inf. pass. perraro legitur (cf. l. 34).* *notatur* f(ugi): Inscr. Dessau 9454. *de significatione:* *genus est timidius citiusque abeundi:* *opponuntur verba* cedendi, (retro)eundi, vitandi: Cic. ad Brut. 1, 15, 5 cedebas, quoniam Stoici nostri negant -ere sapientis. Avg. quaest. hept. 1, 82 codices non habent 'vade', sed '-e', hoc est *ἀπόδραθι. cf.* Sen. epist. 24, 25 *p. 1482, 36.* 82, 12 quae dementia est -ere, cum retro ire non possis. 104, 10 non . . . vitat, sed -it. *saepe accedunt adiectiva vel part. perf. pass., quae metum, necessitatem, taedium exprimunt, similiter adverbialia ut* (cum) metu, turpiter, foede *sim.* *alias pendet a verbo item vim exprimente ut* cogere, compellere, iubere *sim.* *de propriis significationibus*: Fest. p. 210 'pedem struit' in xii significat -it (p. 313). Sen. epist. 108, 25 -ere, quod currendi genus concitatissimum est. Vlp. dig. 21, 1, 17, 10 *v. p. 1481, 42.* Gloss. *φεύγω. δραπετεύω.* IV 433, 32 celerare fugam maturius -ire. Isid. diff. 1, 231 *discrimen* inter -iunt et diffugiunt: -iunt pariter, diffugiunt divisi. *non numquam coniungitur* retro -ere: Verg. Aen. 11, 405. 628 Hor. carm. 2, 11, 5 Liv. 28, 36, 13 Sen. Tro. 503 Thy. 776 Val. Fl. 4, 401 Sil. 2, 466 Stat. Theb. 6, 512. *perraro non de actu discedendi, sed de statu distandi agitur, praecipue (ut res fert) de rebus immobilibus (cf. II C et D); de personis: l. 59. p. 1477, 22. 74. 1487, 8 al.* *simpl. verbo non raro inest notio comp. effugiendi, evadendi (praecipue in temporibus praeteritis), ex. gr. l. 35. p. 1477, 7. 1478, 26. 64 al. sed v. etiam l. 28. 53. p. 1478, 66. 1479, 81. 1489, 24.* *singulari usu* -ere *legitur vice* fugare: Itala Matth. 23, 34 (cod. e) ex eis interficietis . . . et a civitate in civitatem -ctis (*διώξετε*, Vvlg. persequemini). *invicem ponitur* fugare *pro* -ere *p. 1498, 37* (*cf. gr. φυγαδεύειν, cui notio fugiendi et fugandi inest*). [*dub. vel corrupt.*: Plavt. Trin. 260 *v. p. 1497, 66.* Novivs Atell. 2 *v. p. 1497, 68.* Lvcr. 2, 926 quod (quo *Munroe*) -imus ante (*fort. pertinet ad p. 1491, 28*). 3, 1033 animam . . . fudit (*Marullus*; -it *codd.*). 3, 1068 *v. p. 1497, 69.* Caes. civ. 3, 69, 4 *alii alia coni.* Ov. ars 3, 637 *v. p. 1501, 45.* Pont. 3, 23 -iantque *coni. Korn.* Sen. Tro. 505 *v. p. 1501, 84.* Colvm. 12, 52, 8 memoriam meam refugiunt (*A*, -iunt *S*). Vopisc. Prob. 24, 1 Romanam rem -erunt (ref- *pars codd.*). Comm. apol. 1008 ignea tempestas -it (*M*, furit *coni. Pitra*).] [*val.* fugì, *it.* fuggire, *francog.* fuir, *hisp.* huir. *M.-L.*]

I *intransitive:* **A *proprie de remotione locali:*** **1 *strictiore sensu i. q. malis hominibus vel rebus praesentibus sive instantibus propter metum, taedium, vim sim. retro ire, abire, decedere, pedem referre, amoveri:*** **a *de personis sim.:*** **α *generatim:*** Plavt. Curc. 281 -ite omnes, abite et de via decedite, ne quem . . . offendam. Aul. 730 mi incertumst, abeam an maneam, an adeam an -iam. Most. 424 capite obvoluto ut -iat cum summo metu. 513. 523. 524. 527 -e (fui *codd.*). Pacvv. trag 108 -imus, qui arte hac vescimur. Titin. com. 14 semitatim -i atque effugi patrem. Rhet. Her. 1, 11, 19 exire *e nave* et -ere (*sim. de nautis* Cic. Arat. 195. Ov. met. 6, 232 praescius imbris . . . rector. *al.*). Cic. S. Rosc. 95 cum ceteri socii -rent ac se occultarent. Cael. 67 -entem consecuti (*cf. vol. IV p. 405, 1 sq.*). Att. 2, 18, 3 non lubet -ere, aveo pugnare. epist. 9, 2, 3 metuit et ea re -it. *talia passim. notabiliora quaedam ex. gr. affero:* Aetna 464 pavidum -ere et . . . concedere (*cf.* Ov. met. 9, 580). 622 ignis . . . consequitur -isse (*i. evasisse*) ratos. Ov. epist. 14, 78 tu -is, ipsa moror. 14, 105 eadem sequerisque -isque (*sc. a consuetudine hominum; cf.* Sen. nat. 4 praef. 20 -endum *a consuetudine hominum* . . . et in se recedendum est. epist. 28, 2 tecum -is. 68, 6). 20, 158 ter mihi iam veniens . . . Hymenaeus . . . -it et . . . terga dedit. met. 1, 232 territus . . . -it. 14, 238 -entibus instat. Sen. Med. 273 -ere cur solam iubes? (*ibid.* profugere). 448 -imus — hoc non est novum, mutare sedes. Oed. 1053 -o, exeo. Phoen. 433 attonita cursu -it *Iocaste bellum fraternum prohibitura.* Thy. 893 tenere -entes deos *taedio cenae Thyesteae* (1070 *ubi* diffugistis *traditur*). Herc. O. 1024 -it attonita. dial. 8, 7, 4 ne damnetur, -it (*cf.* Lvcan. 6, 327 Lampr. Alex. 19, 1 ne fieret *praefectus*, -erat. *cf. l. 75. p. 1477, 32 al.*). 6, 1, 6 -entes non sequitur incendium. Cvrt. 10, 8, 3 ut vix mentis compotes -rent. Petron. 90, 2 subsecutus -entem. Stat. Theb. 8, 138 verte gradum, -e. 11, 441 -it omnia linquens castra. Tac. hist. 1, 81 manere ac deprehendi an -ere et dispergi periculosius foret. Apvl. met. 6, 14 discede . . . et -e (*cf.* Hier. epist. 17, 3, 2). Vvlg. I reg. 19, 17 dimisisti inimicum meum ut -ret (*i. servaretur. διεσώθη*). 19, 18 -ens salvatus est. psalm. 54, 8 elongavi -ens. Is. 10, 20 qui -erint (*οἱ σωθέντες*) de domo Iacob. Ier. 50, 28 vox -entium et eorum, qui evaserunt. Avg. civ. 7, 4 -entem . . . excepit. *de partibus corporum* (*per synecdochen*): Ov. met. 9, 127 -entia terga sagittā traicit. *per superlationem de discessu ex provincia:* Lvcan. 2, 570 Rheni gelidis quod -it ab undis *Caesar.* *nota de statu absentium i. q. non venire, non adire* (*cf. p. 1486, 43*): Epist. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 7 merito . . . non ausi sunt venire, merito -ierunt. *formulae comoediae* (*abeuntium vel abire iubentium*): Plavt. Bacch. 760 -imus (-iamus *codd.*). Asin. 380 quin tuom officium facis ac -is? (Capt. 592). Cas. 955 hac dabo protinam ⟨me⟩ et -iam. Men. 851. Poen. 427 (*alluditur ad fugam servorum*). Ter. Hec. 706 -is? Haut. 1000 ego -o. Plavt. Aul. 405 -iam intro. Ter. Ad. 538 -e modo intro (Don. *ad l.* non dixit 'i' vel 'abi' . . . sed '-e': tanta celeritate opus est). Ter. Andr. 337 -in hinc? (Don. *ad l.* comminantis est et abigentis a se). *de eis, qui captantibus, insidiantibus sese subtrahunt* (*cf. p. 1481, 11*): Hor. carm. 3, 18, 1 Faune, Nympharum -entum amator (Porph. *ad l.* per lasciviam). Verg. ecl. 3, 64 me Galatea petit . . . et -it ad salices. Ov. ars 1, 545 dum sequitur Bacchas *Silenus*, Bacchae -iuntque petuntque. met. 1, 502 -it ocior aurā *Daphne.* 1, 515. 2, 576 -o densumque relinquo litus. 13, 907 putat -entem posse morari. fast. 1, 436 *saepe.* Nemes. ecl. 3, 57 Satyri -entes iungere Nymphas. Avson. 12, 8 ne tenear, -ens *Occasio* (*cf. p. 1484, 82. 1492, 20*). *ferarum escae diffidentium modo:* Ov. am. 1, 8, 70 parcius exigito pretium, dum retia tendis, ne -iant. *praecipue de numinibus et speciebus ex oculis hominum dilabentibus:* Verg. georg. 4, 500 *Proteus* ceu fumus in auras . . . -it diversa (*cf.* Aen. 5, 740). Aen. 1, 406 -entem *Venerem* (Serv. *ad l.* celeriter abscedentem). 9, 17 *Irim.* Ov. met. 2, 786 haud plura locuta *Minerva* . . . -it. 2, 787 deam . . . -entem . . . cernens. fast. 5, 477 ut secum -iens somnos abduxit imago. Stat. Theb. 4, 614 quo miserande -is? 9, 174 Eumenis ex oculis . . . -it. Vvlg. Dan. 2, 1 somnium eius -it ab eo (*ἐγένετο ἀπ' αὐτοῦ*). Coripp. Ioh. 1, 255 se-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quitur -entem *imaginem* et prendere certat. *de eis, qui facinore perpetrato poenae vitandae causa discedunt*: PLAVT. Mil. 861 -iam hercle aliquo. Trin. 291 rape, trahe, -e, late (*cf.* Pseud. 139. MART. 5, 25, 2 sta, -e, curre, late). Curc. 60 ubi savium oppegit, -it. Epid. 664 non -o. CIC. div. 1, 57 illum perterritum -isse. Phil. 1, 37 ii qui ante ⟨con⟩sequi populi consensum solebant, -iunt. HOR. sat. 1, 2, 42. LIV. 24, 5, 14 consciorum . . . nemo latuit aut -it (*i. evasit*). 39, 17, 3 ne quis reciperet, celaret . . . -entes. 42, 43, 9 Chalcidem -erunt *damnati*. SEN. contr. exc. 3, 8 dum licet, -iamus. SEN. Phaedr. 736 -it insanae similis procellae. PETRON. 125, 4 rursus -endum erit. ALF. dig. 9, 2, 52, 1 -entem *furem* retinebat. PAPIN. coll. Mos. 4, 9, 1 -it filia *quae stuprum fecerat*. VVLG. exod. 21, 13 locum in quem -ere debeat *homicida* (num. 35, 6 deut. 19, 4. 11 Ios. 20, 9 *al.*). prov. 28, 1 -it impius nemine persequente. 28, 17 si usque ad lacum -erit (*φυγὰς ἔσται*), nemo sustinet. AVG. civ. 16, 43 p. 194, 5^{D} exinde -ens. *al.* *addere possis*: LVCAN. 9, 684 aliger *Perseus* in caelum sic rapta Gorgone -it.

inde part. praes. fugiens, -is *vice subst. i. q. reus, accusatus* (*gr.* *φεύγων*): COD. Iust. 7, 39, 9 pr. (*a. 529*) propter potentiam forte -ium. 3, 1, 13, 2 (*a. 530*) *syn.* reus. 2, 55, 5, 1 (*a. 531*) *opp.* agenti. 2, 58, 2 pr. (*a. 531*) *opp.* actorem. 6, 61, 8, 1 a (*a. 531*) *al.* *de eis, qui sponte vel coacti patria cedunt i. q. in exilium proficisci* (*interdum [l. 25. 38 sq.] i. q. exulare*): CIC. rep. 2, 34 cum Corinthiorum tyrannum Cypselum ferre non potuisset, -isse. NEP. Att. 4, 4 *Ciceroni* ex patria -enti. VERG. Aen. 11, 541 infantem -iens . . . sustulit exilio comitem. HOR. sat. 1, 6, 13 Tarquinius regno pulsus -it (*i. exulat. cf.* OV. fast. 2, 851 cum prole -it. PAVL. FEST. p. 279 e Roma. EVTR. 1, 8, 3). OV. met. 9, 447 sponte -is. trist. 1, 5, 66 a patria -o (-i *edd.*) victus et exul ego. 2, 417 nec qui composuit nuper Sybaritica, -it. 3, 11, 59. 4, 10, 63 cum -rem, quaedam placitura cremavi. Pont. 1, 3, 71 pulsus Aristides patria Lacedaemona -it. 1, 9, 42. 4, 5, 33. SEN. contr. 2, 2, 11 discedam e civitate, -iam, exulabo. 7, 6, 5 quod (*sc. edictum*) ne feremus, -imus. 7, 6, 6 ne has videret nuptias, -it. 7, 6, 7. 12 in exilium -imus (7, 6, 15 IVV. 10, 160). contr. exc. 6, 4 -it *proscriptus*, ne occideretur (*cf.* suas. 6, 17 *Cicero proscriptus* in Tusculanum. PLIN. nat. 37, 81). SEN. Ag. 910 *sq.* benef. 6, 25, 2 amicae suae optant exilium, ut desertam -entemque comitentur. CVRT. 6, 4, 13 multa exilia patere -enti. SIL. 12, 367. QVINT. inst. 6, 1, 19 -endum *erit* de civitate. FLOR. epit. 4, 6, 4 exitus . . . toto terrarum orbe -entium (*i exulantium*). APVL. met. 7, 6 -entis (*i. exulis*) comes. Plat. 1, 4 -entem Dionem . . . patriae suae reddidit. FIRM. err. 6, 7. AMM. 31, 2, 10 *Nomades* sine sedibus fixis . . . semper -entium similes. *de secessione plebis*: OV. fast. 3, 664. *de eis qui e custodia, carcere sim. subterfugiunt* (*cf. de servis p. 1481, 27*): PLAVT. Mil. 126 ait *mulier* sese Athenas -ere cupere ex hac domu. Capt. 117. 209 nos -iamus? quo -iamus? LIV. 29, 22, 10 effringendi carceris -endique haberet occasionem. SEN. contr. 1, 2, 1 ex . . . lupanari. contr. exc. 5, 7 *captivi* -iunt, ut leges relinquant. SEN. epist. 42, 5 -it (*i. evasit*). PLIN. epist. 10, 74, 1. VLP. dig. 4, 3, 7, 7 si compeditum servum meum, ut -ret, solveris. 48, 19, 7 *damnatus in opus publicum* (*syn.* refugit). MACER dig. 49, 16, 13, 5 qui carcere effracto -erit *miles*. MOD. dig. 48, 3, 14, 2 cum custodia (*i. homo captivus*) cum altero custode simul -isset. VVLG. exod. 14, 5 quod -isset populus *e dominatione Aegyptiorum*. act. 16, 27 aestimans -isse (*πεφευγέναι*) vinctos. *cf.* HOR. carm. 3, 27, 41 imago vana, quae porta -iens eburna somnium ducit. *huc addere possis de libellis quasi invito auctore e scrinio in publicum prodeuntibus*: HOR. epist. 1, 20, 5 -e quo descendere gestis! 1, 20, 13 aut -es Vticam aut . . . mitteris Ilerdam. MART. 1, 3, 12 i, -e; sed poteras tutior esse domi. 3, 2, 6 Faustini -is in sinum? *de diabolo, daemonibus per adiurationem ex corpore fugatis*: LACT. inst. 4, 27, 1 *daemones* adiurati per Christum de corporibus . . . -iant (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 17, 7). FIRM. math. 3, 4, 27 quorum adventu spiritus -iant. VVLG. Iac. 4, 7 resiste . . . diabolo et -et a vobis. PALLAD. hist. mon. I 30 p. 316^{A} ut daemones . . . -rent ab ingenti eius abstinentia.

iuncturae selectae: *additur unde:* *adv.*: PLAVT. Amph. 451 hinc (Epid. 515 VERG. ecl. 3, 93 Aen. 4, 565 *al.*). CIC. har. resp. 42 illim. SALL. Iug. 61, 4 inde (VAL. MAX. 2, 10, 6 *al.*). CVRT. 7, 2, 6 unde (PLIN. epist. 6, 16, 10 properat illuc, unde alii -unt). *al.* *praep.*: ab *aliquo loco* (*cf. supra l. 27 et p. 1476, 58*): PLAVT. Most. 390 non modo ne intro eat, verum etiam ut -iat longe ab aedibus. 460 -e, obsecro, atque abscede ab aedibus Persa 436 a (*P, omisit A*) foro. SEN. epist. 74, 7 a theatro. STAT. Theb. 4, 441 -it incepto tremibundus ab arvo agricola. 5, 70 protinus a Lemno teneri -istis Amores. MART. 4, 30, 2 Baiano procul a lacu . . . -e, ne nocens recedas. APVL. apol. 66 -ere (*i. procul abesse*) semper a domo ista. VVLG. prov. 4, 15 -e ab ea (*sc. via*) nec transeas per illam. CLAVD. rapt. Pros. 3, 356 ab umbra (*i. silva*). *cf.* VVLG. I Macc. 2, 28 a malis. Matth. 3, 7 a ventura ira. 23, 33 a iudicio gehennae. ab *aliquo* (PRISC. gramm. III 301, 18 -o illum et ab illo. *omnia exempla huc rettuli, quamvis nonnulla magis ad usum translatum attineant*): CIC. Cluent. 189 non ut a viro improbo discessisset, sed ut a crudelissimo hoste -isset (*cf.* OV. epist. 8, 110). SEN. benef. 3, 23, 4 ab illa (*sc. domina*). VLP. dig. 21, 1, 17, 3 *syn.* aufugere, profugere. COMM. instr. 1, 30, 8 -iant longius mediocres a vobis (*cf. l. 62*). HIER. epist. 29, 3, 7. DOCTR. apost. 3, 1 -e (*φεῦγε*) ab homine malo. VVLG. Iob 30, 10 longe -iunt (*μακρὰν ἀποστάντες*) a me. I Macc. 13, 16 ut non dimissus -iat (*ἀποστατήσῃ*) a nobis. *adde*: PLAVT. Aul. 660 -in hinc ab oculis? ITALA psalm. 138, 7 (Filastr. 109, 7) *et* VVLG. quo -iam a spiritu tuo. ITIN. [Silv.] 4, 2 a facie Achab regis. VVLG. gen. 16, 8. Iudith 10, 12 -i (*ἀποδιδράσκω*) a facie eorum. Am. 5, 19 leonis. *saepe.* *nota*: Iob 19, 29 -ite (*εὐλαβήθητε*) a facie gladii (Is. 21, 15. 31, 8). *cf.* psalm. 30, 17 terroris. 59, 6 arcus. Ier. 48, 44 pavoris. Zach. 14, 5 terrae motus. *sim.*: VVLG. psalm. 103, 7 ab increpatione tua -ent: a voce tonitrui tui formidabunt. Is. 24, 18 qui -erit a voce formidinis (*φεύγων τὸν φόβον*).

ante: VVLG. II par. 10, 2 -erat . . . illuc ante Salomonem. PS. MATTH. euang. 31, 3 -o ante eum. PASS. Theclae 30 Cac p. 83, 5 ante eam (Cb p. 83, 11 ab ea). ex (*v. p. 1477, 23. 26. 46*): TER. Hec. 182 e conspectu. CIC. Verr. 3, 157 sibi . . . ex Sicilia decedendum atque adeo -endum esse. Cael. 65 -it aliquis e manibus. Phil. 3, 2 ex urbe. CAES. civ. 1, 30, 5 ex provincia. [3, 29, 1 *v. l. 22.*] SEN. Herc. f. 1009 Megara furenti similis e latebris -it. PETRON. 78, 8 tam plane quam ex incendio -imus. QVINT. inst. 6, 1, 48 ex subselliis ut territus. de: QVINT. inst. 6, 1, 19 de civitate. GRAN. LIC. p. 23 de conclavi. VOPISC. quatt. tyr. 9, 2 de Alexandrina civitate. VVLG. exod. 2, 15 de conspectu. I reg. 20, 1 de Naioth. Iob 27, 22 de manu eius -ens -et (*φυγῇ φεύξεται*). Ier. 51, 6 de medio Babylonis. *al.* *abl. separ.* (*cf. p. 1477, 53*): CIC. Verr. 5, 30 domo. CAES. civ. 3, 29, 1 oppido (⟨ex⟩ *add. Nipperdey*). OV. trist. 3, 8, 4 arce. SIL. 8, 55 tepido -it Anna rogo. 12, 544 cunctae -erunt gurgite Nymphae. SVET. Nero 31, 4 Tyro. ARGVM. Plaut. Merc. 2, 13 patria. FVLG. aet. mund. p. 135, 10 *Noe* promeruit pereunti mundo -ere (*i. evadere*). *additur quo:* *adv.* (*cf. p. 1477, 44*): PLAVT. Aul. 415 quo -is nunc? Cas. 875 neque quo -iam neque ubi lateam . . . scio. 970 Most. 513 CIC. Att. 12, 37, 4 PROP. 2, 30, 1 OV. rem. 580. SEN. epist. 19, 4 quocumque. CVRT. 7, 2, 6 IVV. 15, 173 *al.* PLAVT. Most. 461 huc (Truc. 880 huc ad me). HOR. sat. 2, 3, 5. TIB. 1, 3, 70 huc illuc. longe, longius: PLAVT. Most. 390 VARRO Men. 244 HOR. sat. 1, 4, 34 SEN. dial. 1, 3, 7 QVINT. decl. 388 p. 437, 19 HIER. epist. 5, 3 *al.* ultra: SEN. Phaedr. 1080. procul (*v. infra l. 82*): PLIN. nat. 10, 194. 11, 61 *al.* VVLG. Is. 17, 13. foras: *v. p. 1036, 1 sq.* *accedit accus. direct.* (*cf. p. 1477, 30. 43. 56. nota p. 1476, 79*): PLAVT. Epid. 452 domum (Men. 850 CAECIL. com. frg. 2 PETRON. 62, 12 Gai nostri domum). CIC. Att. 16, 8, 2 Arpinum. PORPH. Hor. carm. 1, 37, 23 Aegypti regiones. AVG. civ. 16, 13 Mesopotamiam (*cf. infra l. 45*).

praep.: in (*v. p. 1477, 32. 34*): PLAVT. Rud. 454 in fanum. Trig. frg. 1 in medium. CIC. epist. 7, 26, 1 -i in Tusculanum *aegrotans* (*cf.* CATVLL. 44, 14 in tuum sinum. SEN. epist. 104, 1 in Nomentanum meum). CATVLL. 63, 89 in nemora. OV. met. 2, 254 Nilus in extremum -it perterritus orbem. SEN. nat. 3, 27, 11 in ea excelsissima. 7, 31, 3 in obscaenam ludi partem. PETRON. 95, 3 ne . . . daretis, -ere nocte in publicum voluistis. ITALA gen. 28, 2 (Aug. civ. 16, 38) -e in Mesopotamiam in domum Bathuel. VVLG. I reg. 22, 1 in speluncam. *saepe.* *nota* in *c. abl.*: ITALA Marc. 13, 14 (Afr. ed. Soden) -iant in montibus (*εἰς τὰ ὄρη*..., VVLG. in montes). ad *locum* (*cf. p. 1476, 71. 1477, 14*): CIC. Mil. 41 ad Tiberim. TIB. 2, 6, 33 ad tumulum. PROP. 2, 30, 2 usque ad Tanain. SEN. dial. 8, 8, 1 ad Atheniensium *rem publicam* . . . Aristoteles, ne damnetur, -it? SIL. 5, 626 ad litora. 7, 689 ad imos . . . thalamos *Pluton. al.* ad *aliquem*: PLAVT. Truc. 880 huc ad me. CAES. Gall. 7, 40, 3 ad hostes. VELL. 2, 77, 2 ad eum. SIL. 2, 565 -e, si terras adimit victoria Poeni, ad manes . . . meos. STAT. Theb. 7, 181 -iam (*Liber*) captivus ad Indos? VVLG. I reg. 23, 6 ad David. Iudith 14, 3 necesse erit, ut -iant (*συνδραμοῦνται*) ad principem suum. *al.* NEP. Dion 9, 2 navem . . . qua -ret ad salutem. *singularia*: TER. Phorm. 768 ita -ias ne praeter casam, quod aiunt (*cf.* DON. EVGR. *ad l. Otto, Sprichw. p. 76*). SEN. Herc. O. 744 ultra labores, mater, Alcidae -e. IVV. 2, 1 *v. l. 75.* extra: *v. l. 74.* SEN. epist. 90, 43 inter picturas (PETRON. 98, 3 inter turbam). ITALA I reg. 22, 20 (Hier. epist. 29, 2, 4) -iit post David (*ἔφυγεν ὀπίσω Δαυίδ*, VVLG. -it ad D.).

additur, ubi sive qua via: VERG. Aen. 11, 563 super amnem infelix -it (*i. evasit*) in iaculo stridente Camilla. OV. met. 7, 351 STAT. Theb. 4, 567. PETRON. 7, 4 per medium lupanar. STAT. Theb. 4, 567 per avia Lethes. 7, 609 per hostes. APVL. met. 8, 24 *fortunam* per tot regiones iam -ens effugere . . . non potui. VVLG. IV reg. 9, 27 per viam. *al.* PLAVT. Aul. 407 date viam, qua -ere liceat. PETRON. 57, 3 nesciat qua -iat. COMM. instr. 2, 2, 14 quacumque -it. PANEG. 5 (8), 15, 6 *al.* LIV. 39, 51, 7 postico . . . -ere conatus. FLOR. epit. 4, 6, 4 *v. p. 1477, 38.* *additur unde et quo* (*v. p 1477, 43 al.*): PLAVT. Men. 1017 agite, abite, -ite hinc in malam crucem (Poen. 789). CIC. Tusc. 5, 109 -it Tarquinios Corintho. OV. Pont. 1, 3, 38 huc . . . ex . . . urbe. VAL. MAX. 9, 7, 4 ab ipsis altaribus -ere extra forum coactum. IVV. 2, 1 ultra Sauromatas -ere hinc. APVL. apol 98 ab iis (*sc. magistris*) . . . in ganeum. EVTR. 5, 8, 2 ab Arimino ad Siciliam. VVLG. II Macc. 5, 8 de civitate in civitatem. *al.* *indicatur quibus auxiliis* (*cf. l. 64*): PLAVT. Asin. 157 remigio veloque . . . festina et -e (*proverbialiter cf. p. 1489, 51. 1490, 83*). VERG. Aen. 3, 268 -imus (fruimur *P*) spumantibus undis. HOR. epod. 3, 14 *Medea* serpente -it alite. LVCAN. 3, 283 equo (VAL. FL. 1, 147. MART. 8, 26, 2 in . . . equo; *cf. p. 1480, 83*). PLIN. nat. 11, 111 camelis. VAL. FL. 2, 300 ille procul trunca -it anxius alno. 8, 426 rate. SIL. 1, 575 -iunt tumido per spumea caerula velo *legati auxilium petituri*. CLAVD. carm. min. 30, 167 curru.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

β speciatim: Ⓘ *in bellis, pugnis, certaminibus, quibuslibet rixis:* ***absolute*** (*de pugnantibus et incolis metu hostium fines deserentibus*): PLAVT. Trin. 1034 scuta iacĕre (*cf. l. 17*) -ereque hostis more. Amph. 199 cum pugnabant maxume, ego tum -bam maxume (*cf.* LIV. 43, 10, 6 MANIL. 2, 474 SEN. suas. 5, 2 *al.*). TITIN. com. 182 qui -ere pulsi hinc spolia colligunt. VARRO ling. 6, 18 quod ... tumultu repente -erit populus. RHET. Her. 1, 15, 25 cum ... obsideretur neque -ere (ef- *cum cod. d Kayser*) ... posset. 4, 55, 67 multitudo ... -ere coepit. CIC. Verr. 6, 111 neque metu perterritus -it. Caecin. 43 vi pulsos dicimus exercitus esse eos, qui metu ...-erunt. 44 -isse perterritos *advocatos*. 46 *opp.* contenderint. Catil. 3, 8 -entis exciperet (FLOR. epit. 1, 13, 11). de orat. 2, 294 (*tropice*). Deiot. 13 ad -entem, non ad insequentem (*cf.* Rab. perd. 21. or. frg. A XII 1 insequar -entem [*trop.*]. CAES. civ. 1, 45, 2 temere insecuti longius -entes. CVRT. 5, 13, 1. HOMER. 940 [*cf. Hom. Il. 22, 199 φεύγοντα διώκειν*]. MIN. FEL. 33, 3 dum -iunt, insequentes). CIC. Tusc. 2, 54 ut ignavus miles...-iat abiecto scuto. div. 1, 24 imperator nuper -it amisso exercitu (*cf.* BELL. Alex. 56, 1). 1, 68 off. 1, 84 Phil. 7, 17 Att. 7, 11, 4. ad Brut. 1, 18, 2 victores exercitus -entem hostem persequi noluerunt (*cf.* CAES. Gall. 5, 10, 1 BELL. Hisp. 40, 5 NEP. Dat. 6, 7 LIV. 6, 2. 13. 10, 43, 13 *al.* SEN. contr. exc. 3, 6 CVRT. 4, 16, 29 HOMER. 752 SVET. Iul. 35, 1 VVLG. iud. 8, 4 *al.*). *al.* BRVT. Cic. epist. 11, 13, 2 itinera fecit multo maiora -ens quam ego sequens (*cf.* SALL. Iug. 101, 11 ELEG. in Maecen. 1, 47 LIV. 2, 59, 8. 2, 65, 6. 44, 28, 13 *al.* CVRT 3, 8, 24. 4, 16, 3. 7, 8, 23 *al.* AMM. 16, 11, 14. 18, 6, 12 VEG. mil. 2, 17). CAES. Gall. 1, 53, 1 hostes terga verterunt neque prius -ere destiterunt quam *eqs.* (*cf.* 7, 88, 3 LIV. 25, 15, 14. 33, 36, 12 TAC. ann. 15, 16 VVLG. Ios. 8, 5 Ier. 49, 8 I Macc. 11, 15). 5, 9, 8 -entes ... prosequi (civ. 2, 41, 1). 6, 8, 6 *opp.* ad se ire. 7, 67, 5 *syn.* se fugae mandant. civ. 2, 41, 4 *syn.* loco cedere. 3, 69, 4 *opp.* consistere. 3, 79, 4 pulsum -ere Caesarem *saepe*. HIRT. Gall. 8, 27, 5 -entes perterritosque ... aggressi. BELL. Afr. 39, 4 ⟨su⟩is -entibus suppetias ire (*cf.* 66, 2). BELL. Hisp. 9, 3 armis exuti -erunt. SALL. Iug. 38, 5 *opp.* manere. 58, 2 alii -ere, alii arma capere (99, 2). 94, 4 mulieres et pueri, qui visum processerant. VERG. Aen. 1, 467. 11, 806 -it ante omnis exterritus Arruns. 11, 868 sq. *al.* HOR. epod. 9, 9 dux -it ustis navibus. epist. 2, 1, 190 *in ludo circensi*. OV. ars 1, 211 qui -is, ut vincas, ... Parthe (*cf.* SIL. 10, 12 TAC. ann. 6, 35 CLAVD. carm. min. 9, 21. *sim.* PORPH. Hor. carm. 1, 35, 9 *de Scythis*. PANEG. 12 [2], 22, 3 *de Albanis*). met 13, 81 *opp.* standi (*cf.* CVRT. 9, 2, 21 VVLG. Ier. 46, 26 MEROB. pros. 2 B 22). LIV. 2, 46, 5 -entes vos in castra redituros. 4, 59, 6 caedes pariter -entium ac resistentium (*cf.* 31, 23, 7 CVRT. 4, 15. 31. 5, 13, 18 *al.* TAC ann. 1, 61. FLOR. epit. 4, 2, 81 *syn.* gradum retro dedit. APVL. met. 4, 20 PANEG. 12 [2], 41, 2 AMM. 17, 13, 10). 5, 38, 2 eaque res ... una salus -entibus fuit. 6, 7, 6 vos vincetis, illi -ent. 22, 49, 4 mori mallent quam -ere (*cf.* PORPH. Hor. carm. 1, 12, 37). 27, 13, 4 -entibus ... institistis (35, 1, 9 CVRT. 3, 11, 13. 16 HOMER. 401 AMM. 24, 2, 8). 27, 49, 3 -entes revocavit (41, 2, 8 SEN. suas. 2, 4). 35, 29, 6 *syn.* terga dedit (*cf.* 40, 48, 3. 42, 54, 5 *al.*). 38, 15, 2 metu incolae -erunt. 40, 27, 12 pecorum modo -entes ... consectati. SEN. contr. exc. 5, 1 victi -unt. suas. 2, 1 *al.* VAL. MAX. 1, 6, 9 Hannibalis ...-ere coacti (*cf.* CVRT. 3, 11, 17 TREB. trig. tyr. 15, 3). SEN. dial. 9, 4, 2 (*tropice*) non statim aversus inermisque -iat. epist. 32, 3 equitem ...-entium premere vestigia. CVRT. 3, 8, 7 eum qui recedat, -ere credi. 4, 15, 32 haerebat in tergis -entium victor. 4, 16, 3 imminens -entium tergis (HOMER. 809). 4, 16, 30 foede -iendum ... fuit. 6, 1, 11 acies ... pedem ... referre coepit et (ut *codd.*) urgente hoste apertius -ere (-eret *codd.*). 9, 5, 19 plures -entes quam congredi ausos ceciderunt. LVCAN. 2, 708 exigua est -ens (*i. evadens, non captus*) victoria Magnus. 4, 152 *opp.* ruens in proelia. 4, 166 excipiant recto -entes pectore ferrum. 6, 298 hostibus occurrit -ens. PETRON. 123, 221 quantum quisque timet, tantum -it. LAVS Pis 182 obliquis -entem cursibus urges (AMM. 16, 12, 55). *al.* SIL. 5, 33 pugnam -entum more petebant. 15, 630 Poenum -entem sistere. *saepe.* STAT. Theb. 6, 795 adversus -it (*in pugilatu*). QVINT. decl. 335 p. 320, 25 *syn.* recessimus. TAC. ann. 2, 14 *syn* abire. Agr. 33 -entibus *periculosissima* (*opp quae decora* in frontem). hist. 2, 26 *opp.* occursantes. 5, 21 -entes retentat. SVET. Iul. 62 obsistens -entibus. CORP. IV 2351 Polucarpus -it *in ludo gladiatorio*. FLOR. epit. 2, 6, 46 *syn.* cessit. APVL. met. 9, 36 nec -entibus saltem compercunt *canes*. VLP. dig. 43, 16, 1, 29 qui metu turbae perterritus -erit, ⟨vi⟩ videri deiectum. TERT. fug. 10 (*proverbialiter*) qui -bat, rursus proeliabitur. ITALA Ios. 10, 33 (Lugd.) ut non remaneret ex illis salvus vel -iens (*σεσωσμένον καὶ διαπεφευγότα*). PANEG. 10 (4), 25, 2 excusati -unt, qui tibi cedunt. LAMPR. Alex. 57, 2 ne vinceretur, -isse. IVST. 1, 6, 15 quos -bant, -ere compellunt (VVLG. II Macc. 8, 24). AMM. 18, 6, 10 *mater* dum imminentium hostium terrore percita -ret. 19, 8, 4 cum omnis defendendi vel -endi spes esset abscisa. SCHOL. Hor. carm. 1, 15, 18 quem (*sc. Aiacem*) -entum nullus evaderet. VVLG. I reg. 31, 7 reliquerunt civitates suas et -erunt. II reg. 4, 4 ut -ret (*ἀναχωρεῖν*). Iob 1, 17 ego -i (*ἐσώθην*) solus (*cf.* Is. 10, 20). II Macc. 11, 12 turpiter -ens evasit. *al.* ***metonymice de rebus***: CIC. Verr. 6, 88 evolarat iam e conspectu fere -ens quadriremis. LENT. Cic. epist. 12, 15, 5 classem -entem persecuti sumus (LIV. 28, 36, 13 retro ad Oceanum. 35, 26, 9). CAES. civ. 2, 22, 4 navigium ... -ere perseveravit. VERG. Aen. 11, 654 *Camilla* siquando ... recessit, spicula converso -entia (fulg- *R*) dirigit arcu (*quasi per enallagen. cf.* SERV. *ad l.* pro ipsa -ens). LIV. 28, 30, 9 -entem navem ... sequentem. MANIL. 3, 634 Germania (*i. Germani*) ... -it. SIL. 2, 250 terga increpitans -entia. SCHOL. Hor. epod. 9, 20 latent *puppes* ad -endum. VVLG. iud. 4, 16 currus. FLOR. epit. 1, 13, 11 virgines ... -entia sacra (*i. ex templo hostium metu remota*) comitantur. ***iunctura: additur unde:*** ***adv.***: CIC. Caecin. 80 unde. 84 Att. 8, 16, 2. LIV. 22, 49, 12 undique. 25, 6, 13 unde. CVRT. 4, 14, 7 PLIN. nat. 7, 106 *al.* ***praepp.***: ab *loco*: CIC. Verr. 5, 72 ab Aenea -ente a Troia. epist. 11, 12, 2 non ille mihi -isse a Mutina videtur, sed locum belli gerendi mutasse (VAL. MAX. 4, 7, 6). LIV. 5, 19, 4 a Veiis. LVCAN. 9, 271 ab Emathiis primos -isse Philippis. SIL. 12, 602 a portis -it Capuae *Poenus*. FLOR. epit. 2, 8, 10 ab insula. *al.* *cf.* LVCAN. 8, 203 ab ... procella. (*i. clade*). ab *aliquo*: SIL. 12, 290 vidi ... Italo -ere a ductore paventis. VVLG. I Macc. 4, 5 a nobis. 9, 10 ab eis. *cf.* ITALA Ios. 7, 4 (Lugd.) -erunt a facie virorum. VVLG. deut. 28, 7 per septem *vias* a facie tua (*opp.* venient). I reg. 17, 24 *al. sim.*: I reg 31, 1 -erunt viri Israël ante faciem Philisthiim. 4, 17 coram Philisthiim (IV reg. 3, 24 coram eis). de: SEN. contr. 2, 6, 4 de proelio (VVLG. II reg. 19, 3). VVLG. I reg. 4, 16 de acie. II reg. 1, 3 de castris Israel -i (*i. evasi*, LXX *διασέσωσμαι*). *al.* ex: CIC. S. Rosc. 151 si qui ex acie -erint (LIV. 10, 38, 10. 22, 59, 10 *al.* SVET. Otho 10, 1). Caecin. 49 ex eo loco. Tusc. 1, 86 non ex Italia -isset (*cf.* ad Brut. 1, 2, 1). div. 2, 79 e proelio (epist. 10, 14, 1 *i. evadere*. BELL. Afr. 87, 1. 91, 1 BELL. Hisp. 32, 4 PAVL. FEST. p. 119 VAL. MAX. 5, 8, 5 TERT. nat. 2, 9 p. 112, 22). CAES. Gall. 7, 38, 3 ex ipsa caede (7, 38, 5 ex media caede). civ. 1, 59, 3 ex medio itinere. 3, 70, 1 ex castris (BELL. Alex. 31, 6). BELL. Afr. 95, 2 ex primo agmine. LIV. 6, 6, 4 -entium ex agro Pomptino agmen. 22, 19, 9 -entium magis e terra quam in pugnam euntium *classiariorum* modo. SEN. contr. exc. 3, 6 tyrannum ex arce -entem. CVRT. 9, 2, 15 ex Asia. 9, 4, 21 paterentur se ex India redire, non -ere. *al.* ***abl. separat.***: CAES. Gall. 7, 58, 6 Metiosedo. civ. 1, 15, 5 Camerino. SIL 17, 538 dat terga et campo -ens volat ales imago *Scipionis*. 17, 644 Hannibalis campis -entis. IORD. Rom. 325 una nave Carthagine. ***additur quo:*** ***adv.***: VERG. Aen. 10, 360 quo. 10, 648 LIV. 10, 28, 12. 23, 40, 5 *al.* CVRT. 4, 5, 8 quocumque ille -ere potuisset, ipsum sequi posse. LVCAN. 5, 759 SIL. 8, 666. 17, 542 *al.* ***accus. derectionis***: LIV. 5, 38, 5 Veios ... Romam. TAC. hist. 2, 23 Cremonam. VIR. ill. 38, 2 Carthaginem. ORIGO Const. 3, 6 4, 9 Ravennam. ANON. Vales. 11, 50. 53. 54. ***praepp.***: in: CIC. Catil. 11 -erat in arcem (fuerat in arce *codd. mell.* LIV. 36, 24, 6). Att. 12, 37, 4 in Hispaniam. CAES. Gall. 2, 24, 4 in omnes partes (LIV. 42, 7, 8). 7, 66, 3 -ere in provinciam Romanos Galliaque excedere. BELL. Afr. 40, 2 rectā in castra -ere (40, 4. 85, 4 LIV. 39, 31, 11 HOMER. 758 IVST. 22, 8, 8). PROP. 3, 11, 51 in ... flumina Nili. LIV. 5, 38, 5 in hostium urbem. 10, 2, 13 -entesque in altum *nautas*. 26, 6, 11 in ... montes (CVRT. 6, 11, 20). ASCON. Corn. p. 49, 5 in scalas. FLOR. epit. 2, 12, 9 in maria. VIR ill. 84, 4 in Asiam. VVLG. iud. 20, 47 -ere (*ἔφυγον i. evasere*) in solitudinem. *al.* ***nota***: LVCAN. 1, 504 in bellum -itur. ad *locum*: ELEG. in Maecen. 1, 48 ad Nili ... caput. LIV. 7, 8, 4 ad castra (IVST. 31, 8, 6). 25, 15, 14 ad urbem. 41, 7, 9 ad mare. *al.* AMM. 16, 7, 10 ad regna Colchorum. VVLG. iud. 7, 23 usque ad Bethsetta. Is. 13, 14 singuli ad terram suam -ent (*διώξεται*). *al.* ad *aliquem*: LIV. 5, 38, 5 ad coniuges ac liberos. 21, 46, 6 ad secundam aciem. 22, 33, 3 ad eum. SIL. 5, 448 ad agmina. COMM. apol. 981 ad reges. VVLG. Is. 30, 16 ad equos -emus (*ἐφ' ἵππων φευξόμεθα*). AVG. civ. 3, 13 p. 112, 10 D. -entes intra domus suas. ***additur ubi sive qua viā:*** ***praepp.***: VERG. Aen. 10, 56 per ignes. LIV. 10, 30, 3 per Paelignum agrum. 25, 24, 5 per murum. *al.* VAL. MAX. 4, 6 ext 2 per efferatas gentes. CVRT. 4, 1, 1 per loca. LVCAN. 8, 258 Cilicum per litora ... puppe -it (*cf.* SIL. 16, 181). HOMER. 769 per (*Vollmer*, in *codd.*) castra. FLOR. epit. 4, 2, 20 per ... mare ... navi. 4, 2, 51 per Thessalica Tempe equo. VVLG. deut. 28, 7 (*v. l. 17*). 28, 25 per septem *vias* -ias. Ios. 7, 5 ceciderunt per prona -entes. HOMER 937 -it sua moenia circum *Hector* (STAT. silv. 2, 6, 32). ***abl.***: CIC. div. 1, 123 qui alia via -erant. VERG. Aen. 2, 528 per tela, per hostis porticibus longis -it (*cf.* VAL. FL. 1, 729 *p. 1485, 70*). BELL. Afr. 85, 3 copiis prostratis passimque toto campo -entibus. LIV. 5, 38, 5 recto itinere. 26, 46, 8 duobus itineribus. LVCAN. 2, 468 qua silvae, qua saxa (*sc. sunt*), -it. 9, 880 Caesarque sequatur, qua -imus. SIL. 4, 407 qua (quo *l. v.*) -itis? VEG. mil. 3, 21. ***adv.***: LIV. 22, 48, 5 passim (26, 39, 18 *al.* TAC. hist. 2, 44 SVLP. SEV. chron. 1, 25, 7). CAES. Gall. 4, 14, 5 multitudo puerorum mulierumque ... passim -ere coepit. ***additur unde et quo:*** EVTR. 7, 7 ex qua *pugna* -it in Aegyptum. ***indicatur comitatus fugae:*** CIC. Verr. 6, 104 secum -ere ... iussit. 6, 122 div. 1, 123 Phil. 14, 27 epist. 11, 12, 1 *al.* BELL. Afr. 63, 2 cum universa classe conversis navibus Hadrumetum versus. LIV. 23, 41, 4. 25, 6, 13. 45, 1, 9 regem cum paucis -isse (*i. evasisse*). *al.* ***additur, quibus auxiliis*** (*cf. l. 35. 61. 63. p 1478, 78 sqq*): VERG. Aen. 10, 398 biiugis -entem Rhoetea praeter. FLOR. epit. 4, 2, 68 Scipio nave -bat. VOPISC. Aurelian. 28, 3 Zenobia cum -ret camelis VVLG. iud. 4, 15 ut Sisara de curru desiliens pedibus -ret. III reg. 20, 20 -it ... rex Syriae in equo. I Macc. 15, 37 -it navi in Orthosiada.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Ⓘ *discessus fit cum aliqua officii violatione: de personis amatis amantem deserentibus*: CATVLL. 8, 10 nec quae -it, sectare (*cf. l. 13 sqq.*). 64, 58 iuvenis (*sc. Theseus*) -ens (64, 183). NEMES. ecl. 4, 30 tu tamen una -is, miserum tu prodis amantem. AVSON. 427 -ente *marito* peris, *Dido*. *additur unde*: CATVLL. 37, 11 puella ... quae meo sinu -it. TIB. 1, 8, 62 spernit amantem et -it ex ipso saeva puella toro. OV. epist. 13, 4 a me. *quo*: OV epist. 7, 41 quo -is, *Aenea*? (*cf.* 10, 35 met. 8, 108. 110). *nota*: APVL. met. 4, 27 me pedibus -entem alienis (*i. ab aliis abreptam*). IVV. 9, 74 -entem (*i. de matrimonio discessuram*) saepe puellam amplexu rapui. *sensu etiam translato i. q cupienti se denegare, amori deesse (cf. p. 1476, 69 et p. 1487, 4 sqq.)*: CATVLL 69, 10 admirari desine, cur -iunt *puellae*. SEN. Phaedr. 241 per ipsa maria si -et, sequar. *huc spectat*: HOR. sat. 1, 2, 108 amor ... transvolat in medio posita et -entia captat. OV. am. 2, 19, 36 quod sequitur -o; quod -it ipse sequor (*cf.* MART 5, 83, 1 insequeris, -o; -is, insequor). *de amicis* (*cf. p. 1485, 1 sqq.*): HOR. sat. 1, 9, 73 -it improbus. SEN. epist. 9, 9 inde amici -unt, ubi probantur. VVLG. Matth 14, 50 *de discipulis*. *de cognatis*: SEN. contr 1, 7, 15 *filium* -isse, ne aleret *patrem*. VAL. FL. 8, 159 ipsa (*sc. Medea*) -it. *de debitore*: VLP. dig. 42, 8, 10, 16. *de militibus exercitum, ducem deserentibus*: LENT. Cic. epist. 12, 15, 7 milites ... ex Syria -entes. VAL. MAX. 2, 7, 11 qui ... ad hostes -erant (transfugerant *Par.*). LVCAN. 5, 321 hic -e, si belli finis placet, ense relicto. 9, 220 -entem classe secutus. TAC. hist. 4, 18 ut proditis in ipsa acie Romanis ... -ret ala. MACER dig. 49, 16, 13, 5 *v. p. 1477, 49*. OPTAT. 1, 14 p. 16, 9 non -erit, sed dimissus sit *miles*. DAMAS. epigr. 8, 5 conversi -unt *milites*. *cf.* VVLG. Ier. 37, 13 non -o ad Chaldaeos. *praecipue de servis* (*additur abl. separ. l. 30.* ab *l. 35. 40. 44.* **ex** *l. 34.* de *l. 49. accus. derect. l. 36. nota dat. incommodi l. 36*): PLAVT. Cas. 951 improbos famulos imiter ac domo -iam. Capt. 972. Men. 83. 92 numquam edepol -et, tametsi capital fecerit. VARRO Men. 514 quod si non mittet, -es. HOR. sat. 1, 1, 78 ne te compilent -entes *servi*. 1, 5, 68. epist. 1, 16, 46 nec furtum feci nec -i (*cf.* VLP. dig 11, 3, 1, 4 -urus vel furtum facturus). LIV. 41, 23, 2 servitiis ex Achaia -entibus. 41, 24, 16 ne servis nostris aliquo -ere liceat. MON. Ancyr. 5, 1 a dominis suis. SEN. contr. 10, 5, 4 Athenas. SEN. dial. 9, 8, 7 Diogeni (Diogenen *A*) servus unicus -it (*cf. ibid.* -it mihi servus, immo liber abiit. CAPITOL. Opil. 12, 10 dominis). PETRON. 101, 10 (*proverbialiter*) ultro dominum ad -entes accersere. FRONTO p. 26, 8 N. mihi centena, ut -iam, curro. ARGVM. Plaut. Capt. 2 AFRIC. dig. 30, 108 pr. CALL. dig. 48, 15, 6, 2 a domino (TRYPH. dig. 50, 16, 225). MEN. dig. 49, 16, 4, 14 servum -entem persecutus est. VLP. dig. 21, 1, 17, 10 libertatis cuiusdam speciem esse -isse, hoc est potestate dominica in praesenti liberatum esse. PAVL. dig. 6, 1, 21 a bonae fidei possessore (COD Iust. 6, 2, 21, 1 [*a. 530*]). 18, 7, 9 a secundo emptore. *al.* CORP. IV 5214 officiosus -it. SORT. Sangall. 35, 2 non potest latere qui -ivit. 35, 6 -ere tibi non expedit (*cf.* 36, 11 discedere). *al.* VVLG. III reg. 2, 39 ut -rent (*ἀπέδρασαν*) ... ad Achis. Iudith 16, 14 sicut pueros -entes (*παῖδας αὐτομολούντων*). AVG. civ. 4, 5 p. 151, 16 D. gladiatores ... de ludo. *ibid.* -erunt, evaserunt. *al.* *nota in collaribus servorum fugitivorum vel in promissionibus, quas domini fugitivorum proponere solent*: FORTVN. rhet. 1, 18 INSCR. Dessau 8726 *sqq.* 9454 t(ene) m(e) q(uia) f(ugi). 9455. CORP. XV 7172 *sqq.*

b *de* ***bestiis*** *praecipue in venatione vel ex carceribus currendo, volando, rependo* (*additur* ab, de, ex, ad, in, per, sub, *accus. derect., abl. viae [l. 70. 74]; nota accus. spatii peragrati [l. 69]*): PLAVT. Capt. 117 semel -undi si data est occasio *avibus*. TER. Phorm. 7 cervam -ere et sectari canes. VARRO rust. 3, 16, 21 *apes* hieme difficulter consuescunt quo[d] translatae manere, itaque -unt plerumque (*de examine apium cf. infra l. 84 sqq.*). ling. 5, 144 *sus alba* e navi Aeneae cum -isset Lavinium. CIC. progn. frg. 4, 1 fulix ... -ens (*Arat. 914 ὅταν ... ἔρχηται*) e gurgite ponti (*cf. Schol. Arat. p. 509, 30 Maass φεύγει*). Arat. 121 *Lepus* (*sidus*) -it ictus horrificos metuens *Canis*. LVCR. 3, 752 accipiter -ens veniente columba. 4, 1007 volucres (LVCAN. 6, 627 STAT. Theb. 5, 349). VERG. georg. 1, 330 -ere ferae *fulmine perterritae*. 1, 406 -ens *Scylla* (409 CIRIS 538. 541). 3, 94 -ens *Saturnus in equum conversus*. 3, 543 -unt in flumina phocae (SERV. quasi timentes marinam pestilentiam). Aen. 5, 276 *serpens* longos -ens (*de conatu*) dat corpore tortus. 12, 256 *aquila* in nubila. 12, 753 *cervus* mille -it refugitque vias. HOR. carm. 3, 12, 10 per apertum -entis agitato grege cervos. epist. 2, 2, 75 hac rabiosa -it canis, hac lutulenta ruit sus. OV. am. 2, 9, 9 venator sequitur -entia, capta relinquit. met. 2, 492 *de Callistone in ursam mutata*. 3, 228 *opp.* secutus. 7, 783 in spatium. 7, 790 *opp.* captare. hal. 4 dammae -unt, pugnant virtute leones. 65 cervus (*syn.* dat terga). 98 thynni. fast. 4, 707 qua -it *vulpes*. LIV. 8, 39, 2 -entium consternatorumque (*in pugna*) equorum (*cf.* 27, 14, 10 -entium elephantorum). VAL. MAX. 1, 6, 7 pulli cavea emissi in proximam silvam -erunt. PHAEDR. 1, 11, 6 -entes *feras* exciperet *asinus*. 1, 11, 15. 1, 12, 8 conterritus per campum -ere coepit *cervus*. 1, 15, 6. 1, 16, 6 de conspectu. SEN. Phaedr. 1050 -it attonitum pecus passim per agros. dial. 3, 11, 2 -entis *feras* persequitur *venator* (*opp.* venientis). nat. 4, 2, 15 *crocodilos* insecuntur -entesque ... trahunt. COLVM. 7, 12, 9 raptorem ferum (*i. lupum*) consequi -entem ... debeat *pecuarius canis*. 8, 8, 5 propter quos (*sc. fetus*) ne longius quidem evagari aut -ere conantur *columbae*. 9, 12, 2 -ens iuventus *apium* (PLIN. nat. 11, 54. 21, 149 *al.* PS. QVINT. decl. 13, 3. PALLAD. 7, 7, 5 -ere aut emigrare. *al.*). LVCAN. 6, 627 lupi. 7, 165 -it ab ara taurus. PERS. 5, 160 cum -it *canis*. PETRON. 62, 7 *miles in lupum conversus* in silvas -it. 136, 6, 2 Stymphalidas ... ad caelum -isse. PLIN. nat. 8, 46 si -endum *leonibus*. 9, 20 -entem in vada ima persecuti piscem. 16, 64 in ignes potius quam in fraxinum -ere serpentem. *al.* SIL. 4, 309 -ere ferae, -ere volucres. 7, 772 *lupus* (STAT. Theb. 12, 368 *al.*). 8, 442 plumis *pici* ... -entis. STAT. Theb. 8, 97 -iat ne tristis in antrum Cerberus. silv. 2, 5, 11 *leo* victus -ente fera. MART. 9, 88, 4 de cavea -iat ne male pastus aper. SVET. frg. p. 257 canis Aegyptius lambit et -it (*Roth.*, sugit *cod.*). POMPON. dig. 21, 1, 64, 2 errare et -ere iumentum posse. VLP. dig. 9, 1, 1, 10 si ursus -it. VLP. coll. Mos. 12, 7, 10 *columbae*, si manum refugiunt, domi tamen -unt. VVLG. Is. 16, 2 sicut avis -ens (*πετεινοῦ ἀνιπταμένου*) et pulli de nido avolantes. Bar. 6, 67 possunt -ere sub tectum *ferae*. Ioh. 10, 5 alienum *pastorem oves* ... non sequuntur, sed -unt ab eo. CLAVD. 24, 321 volucri ... cursu. PAPYR. Amherst II 26 (*saec. III/IV*). II 28 bulpecula(m) ... sinuit -ere (*Babr. 11, 4 ἀφῆκε φεύγειν*). *nota*: APVL. met. 6, 30 pedes tui (*sc. asini*) -ere possunt, ambulare nesciunt. *tropice*: HOR. carm. 3, 2, 24 virtus ... spernit humum -ente penna (*quasi avis*).

c *de rebus (metonymice) v. p 1479, 81 sqq. cf. l. 41.*

2 ***laxiore sensu et in imagine*** *i q eadem qua metu perterriti -ere solent* ***celeritate abire, discedere, currere***: **a** *de* ***animantibus***: *α proprie*: VERG. georg. 3, 426 Gelonus cum -it in Rhodopen (SERV. *ad l.* vel re vera -it vel pergit celeriter. SERV. auct. -it non hostem, sed quia vivit sic ut mutet locos). HOR. sat. 2, 7, 35 -isque (SCHOL. expressit velocitatem hominis festinantis ad cenam). VAL. FL. 2, 430 subsequitur -entis (*i. navigantes*) semita clavi. SIL. 16, 415 Pelorus ... surgere nitentem -ens (*i. curru praetervolans*) Atlanta reliquit (*cf. de equo* 16, 334 rapidoque per aëra curru ... -it). STAT. Ach. 2, 140 *scandere* quo -itur per plana gradu. MART. 4, 61, 10 cum subito abires, dum -is, loquebaris. *de serpente*: LVCAN. 9, 824 se ... emisit ... perque caput Pauli -it. *β in imag. i. q. ex mundo decedere, mori* (*cf. p. 1494, 17*): OV. am. 3, 9, 49 -entis pressit ocellos mater. SEN. dial. 6, 25, 1 nihilque in terris relinquens sui -it et totus excessit. epist. 24, 25 sapiens non -ere debet e vita, sed exire (AVG. civ. 19, 4 p. 360, 24. 19, 6 p. 364, 33 D.). LVCAN. 9, 105 potui ... non -ere in mortem. STAT. silv. 3, 3, 186 ad manes, ingrate, -is. 5, 1, 180 nec crucia -entem coniugis umbram. VVLG. Iob 14, 2 *homo* conteritur et -it (*ἀπέδρα*) quasi umbra.

b *de* ***rebus*** (*interdum strictiore sensu quodammodo servato, cum de eis rebus agitur, quas retinere velis [ut l. 75]: additur* ab, ex, de, *abl. separ.*, ad, in, per, *accus. derect. nota dat. incommodi sim. p. 1483, 46. 71. 1484, 17*): *α de rebus corporeis: i. q. loco moveri, locum non tenere: de sideribus i. q. occidere*: CIC. Arat. 337 rursus -entia signa (MANIL. 1, 471 -unt sine nomine signa). 435 Orion -ens. 436. 475 cedit Equus -ens. HOR. epist. 1, 16, 7 discedens curru -ente *sol*. OV. am. 1, 5, 5 -ente ... Phoebo (SEN. Thy. 776 retro. *cf.* Phaedr. 679 in tenebras -e, *Titan*! *adde*: SIL. 10, 538 -ensque polo Titania ... orbita [*i. Phoebi currus*]. met. 10, 448 -it aurea caelo luna. fast. 2, 493 sol -it (LVCAN. 1, 543 per ortus. COMM. apol. 1003). EPICED. Drusi 405 sidera ... caelo (SEN. Thy. 995). MANIL. 2, 794 aetheris ora, unde -it mundus (*sc. stellarum*) praecepsque in tartara tendit. GERM. 644 Scorpios exoriens, quum clarus -erit (*Grotius*, fulserit *codd.*) Amnis *sidus*. 659 *Orion*. SEN. apocol. 4, 1, 25 discutiens -entia Lucifer astra (STAT. Theb. 3, 685 ad oceanum). Herc. f. 136 Phoebique -it reditura soror (LVCAN. 9, 941 Phoebe ... surgens -ensque). Thy. 791 noctis ... decus. PLIN. nat. 2, 80 *stellae*. STAT. Theb. 10, 328 Bootes. FIRM. math. 3, 3, 12 recedens ab eo (*sc. Iove*) Luna et quodammodo -ens. *i. q. oriri*: AVIEN. Arat. 1234 oceano -entem *stellam*. *de ventis, nubibus sim.* (*cf. p. 1483, 14. 23*): VERG. Aen. 5, 821 -unt vasto (-untque ex M^2) aethere nimbi. HOR. carm. 1, 12, 30 concidunt venti -untque nubes (*cf.* PANEG. 6 [7], 12, 8 posuere venti, -ere nubes, fluctus resederunt). OV. met. 5, 286 desierant imbres ... -bant nubila caelo. SEN. nat. 2, 88, 1 -endi impetum capit *spiritus* (6, 14, 3 per rimam *spiritus inclusus*). CALP. ecl. 5, 53 -entibus ... euris. *paulo aliter*: MANIL. 4, 591 ab axe ruit Boreas, -it Eurus ab ortu. *cf.* SEN. dial. 11, 6, 7 caelestium *rerum* natura semper in motu est, -it et velocissimo cursu agitur. *de aquis manantibus* (*opp.* stare): VERG. georg. 4, 19 -ens per gramina rivus (SEN. Phaedr. 514). SEN. nat. 1, 2, 7 omnem figuram -ens aqua disturbat. 6, 17, 2 *unda* cum ipsis, quae obiacebant, -it. COLVM. 10, 284 arguto -entes gramine fontes. CARM. poet. min. V 103, 6 non certo lympha liquore -it. *expressius*: HOR. sat. 1, 1, 68 Tantalus a labris sitiens -entia captat flumina (*cf. p. 1483, 27*). MANIL. 4, 417 eque artis -entia (*i. exundantia*, fulgentia *pars codd.*) flumina ripis. *de recessu certo maris*: VERG. Aen. 11, 628 retro ... -it *pontus* (*opp.* ad terram ruit). SEN. suas. 1, 2 litora modo saeviente fluctu inquieta, modo -ente deserta. SEN. Tro. 384 Oceanus ... bis veniens et -ens. SIL. 15, 238 fluctus rapido -bat in aequora lapsu. *cf.* VVLG. psalm. 113, 3 mare vidit et -it (*ἔφυγε*); Iordanis conversus est retrorsum. *de ignibus*: RVFIN. hist. mon. 9 p. 427^{A} flamma ... huc illuc dispergi ac -ere penitus a me coepit. SVLP. SEV. dial. 1, 18, 5 -it incendium. PS. VEN. FORT. vita Remed. 5, 15 per ... portam ... -ens discesseit

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ignis. *cf.* SEN. nat. 7,20,2 sive emicuit aliquid et -it. *de solo, terris sim.*: LVCAN. 9,471 imaque tellus stat, quia summa -it (*i. vento aufertur; cf.* PALLAD. 11,11,1 ne radices eorum terra -ente nudentur). STAT. Theb. 1,364 saxa iugis -entia ruptis. 8,142 -ere (*i. dirumpi*) ecce videtur . . . ager. 9,473 stant terra -ente (*sc. aquis inundata*) gradus. *usu liberiore i. q. e conspectu auferri*: LVCR. 4,389 -ere ad puppim colles campique videntur *navigantibus*. VERG. Aen. 5,629 Italiam sequimur -entem. 6,61 Italiae -entes prendimus oras. MANIL. 3,329 -et pars altera terrae, altera reddetur. SEN. Ag. 445 terras procul . . . -entes notat *nauta*. Tro. 1046 -etque litus. LVCAN. 9,38 Creta -it. *nota*: PROP. 4,6,15 est Phoebi -ens (*i. retro iacens*) Athamana ad litora portus. SIL. 15,175 -untque (*i. se porrigunt*) in nubila silvae Pyrenes. *de navigiis* (*cf. p. 1479,81*): VERG. Aen. 5,243 illa (*sc. navis*) noto citius volucrique sagitta ad terram -it (*cf.* 10,247 per undas). OV. met. 11,468 insequitur -entem lumine (*i. oculis*) pinum (*cf. l. 17*). SEN. Oed. 466 sequitur curvus -entia carbasa delphin (STAT. Theb. 4,29 -entia carbasa visu dulce sequi). LVCAN. 8,662 rapitur trepida -ente carina (VAL. FL. 3,724 omnis adhuc vocat Alciden -ente carina). VAL. FL. 4,673 illa (*sc. ratis*) volans . . . per concita saxa . . . -it (7,260 ratem primo -entem [*M T*, figientem *V*, sidentem *dubitanter Sudhaus*] litore. STAT. silv. 3,2,78 per undas). 8,139 -it immissis nam puppis habenis. SIL. 13,242 *Liburna* ventis -it ocior. *de eis rebus, quae captantibus se subtrahunt*: OV. epist. 17,181 -entia prendere poma *Tantali* (*huc alludere videtur* ars 3,576 quae -unt celeri carpite poma manu). SEN. Ag. 854 *arbor* -itque in auras leviore ramo. Thy. 987 admotus ipsis Bacchus a labris -it (*cf. p. 1482,75*). apocol. 14,4 -entes semper tesseras quaerere. 15 vs. 2 utraque subducto -bat tessera fundo. LVCAN. 6,223 secum -entem (*i. detortam*) circumit hastam *ursa*. *sim*: PLIN. nat. 17,138 ne curvatura -iat (*sc. a ramo, cui alligatur*). *de partibus corporis: de eis partibus, quae omnino ex corpore secernuntur*: LVCR. 3,230 *anima* -ens nil ponderis aufert (VERG. georg. 4,526. OV. met. 10,188 animam -entem sustinet herbis [*cf.* SEN. contr. 2,4,3 retinuit]. 12,425 EPICED. Drusi 97 LVCAN. 5,279 SIL. 1,122. 5,642 per auras. QVINT. decl. 338 p. 336,24. CARM. epigr. 98,3 corpore). SEN. Herc. O. 1341 spiritus -ens meo legatur ore (STAT. Theb. 11,55 -it in vacuas iam spiritus auras. QVINT. inst. 6 pr. 12. *paulo aliter*: MANIL. 5,588 quam -it in auras spiritus [*sc. prae metu alte anhelantis*]. AVSON. 170,8 spiritus afflatis quod -it e calamis). LVCR. 2,715 multaque caecis corporibus -unt e corpore percita plagis. OV. met. 1,739 -unt (*i. decidunt*) e corpore saetae. SIL. 6,282 nebulam -entis ab ore veneni. *de eis partibus, quae suo loco in alium amoventur*: OV. am. 3,5,46 mihi sanguis ab ore -it (met. 14,755 e corpore | fast. 3,332]). SIL. 2,466 iam lumina retro exesis -ere genis. STAT. Theb. 6,612 *crinis* occursu zephyri retro -it (*i. fluitat*). CHIRON 146 anus introrsus -it. *nota dat. commodi* (*aliter Löfstedt, comm. in peregr. Aetheriae p. 141*) 681 statim -et (*i. remittetur*) sibi (*i. iumento*) *veretrum submissum*. *de eis rebus (praecipue telis) quae e manibus dimittuntur* (*cf. p. 1480,1*): LEX XII tab. ed. Bruns 8,24 si telum manu -it (*i. cadit*) magis quam iecit (*cf.* CIC. de orat. 3,158 top. 64. *sim.*: VVLG. deut. 19,5 in succisione lignorum securis -erit manu. *aliter l. 57*). CIRIS 149 lapsa e manibus -it pila (MANIL. 5,165 LAVS Pis. 187). SEN. Herc. f. 994 medio spiculum collo -it (*i. decidit*) vulnere relicto. VERG. Aen. 5,512 *sagitta* in nubila -it (*cf. supra l. 14*). 10,339 protinus hasta -it (SIL. 4,290 per ora . . . lini. STAT. Theb. 4,8 liquido quae stridula caelo -it. *aliter l. 29*). SEN. Herc. O. 821 inferius tamen et tela -unt. LVCAN. 3,468 perque ossa -it *lancea*. STAT. Theb. 6,710 -it horrendo per inania saltu . . . discus. 6,939 per quas modo -erat auras, venit harundo retro (VAL. FL. 3,136. PRVD. psych. 323 nervo pulsa. CORIPP. Ioh. 4,976 per tempora). 9,770 nullum sine numine -it missile. *de variis rebus corporeis suo loco remotis*: VARRO rust. 1,16,6 arbores . . . -iant (*i. detorqueantur*), ut introrsum in fundum se reclinent (*cf.* VITR. 2,9,7 *lignum quercus* -ens ab umore resistit et torquetur. PLIN. nat. 19,42 si coleretur, in deserta -entem *plantam*). LVCR. 6,1043 ferri natura . . . -ere atque sequi consueta. 6,1047 -ere ab saxo (*de minimis partibus magnetis*). AETNA 304 *corpora* elisa in vacuum -unt. SEN. Thy. 111 nudus stetit -ente (*i. decidente*) pomo ramus (*cf.* LVCAN. 10,165 numquam -ente [*i. foliis privata*] rosa). epist. 108,27 quod -it, occupandum est. AVG. civ. 22,20 p. 601,9 D. deum posse revocare, quod -it. MAR. VICTOR aleth 1,193 praesto omnia semper habenti *deo*, quae nobis -unt. *nota*: HIER. epist. 53,1,3 *Plato* litteras quasi toto -entes (*fere i. q. remotas; per* quasi . . . -entes *sollertia persequendi illustratur*) orbe persequitur (*cf. p. 1484,3*). *sensu fere translato i. q. in minimas partes dissolvi, deficere, esse desinere, perire, finem habere*: CIC. off. 3,91 qui vinum -ens vendat sciens (*cf.* NON. p. 112,12 -ere dictum est deterius fieri. GLOSS. V 641,55 -ens deterius). LVCR. 1,308 quo pacto -erit aestu *umor aquae* (*i. exsiccetur; cf.* OV. fast. 6,730 e pratis uda pruina -it. MANIL. 1,161 ad summum tenui -ente liquore). OV. Pont. 3,1,69 venis -entibus aeger (*cf.* LVCAN. 9,768 plagae *serpentis* proxima circum -it rapta cutis. CLAVD. 15,22 -ere genae). SEN. epist. 12,4 gratissima sunt poma, cum -unt. 24,26 in orbem nexa sunt omnia, -unt ac sequuntur (*cf. p. 1484,20*). LVCAN. 4,223 non chalybum gentes penitus -ente (*i. occulto*) metallo eruerent. STAT. Theb. 10, 928 -ere in nubila cristae *flagrantes* (*cf.* COMM. instr. 1,18,7 deficit numen [*i. simulacrum aureum*] vel -it aut transit in ignem). STAT. silv. 1 praef. 28 vindicat a situ litteras iam paene -entes (*cf. p. 1483,72*). ITALA Am. 6,6 (Tert. adv. Marc. 4,15 p. 467,7 Hier. epist. 57,11,1) perseverantia (stantia *Hier.*) deputaverunt *organa* et non tamquam -entia (ἑστηκότα καὶ οὐχ ὡς φεύγοντα, VVLG. *deest; cf.* HIER. *l. c* declamatio Tulliana). apoc. 20,1 (Aug. civ. 20,14 p. 439,12 D.) *et* VVLG cuius a facie -it (ἔφυγεν) caelum et terra. VVLG. apoc. 16,20 omnis insula -it et montes non sunt inventi. PAVL. NOL. epist. 39,4 sal evanuit et facie peccatorum nostrorum spiritalia condimenta -erunt. *β de rebus incorporeis: de temporibus*: CATVLL. 68,43 -ens saeclis obliviscentibus aetas (HOR. carm. 1,11,7 dum loquimur [*cf. l. 23*]. SEN. Phaedr. 446 *aetas* mobili cursu -it). LVCR. 5,887 membra . . . -enti languida vita (*expresse sim.* VERG. Aen. 11,831. 12,952 sub umbras [STAT. Theb. 10,317]. LVCAN. 2,25. *latius*: ANTHOL. 471,12 vitae -entis tempora). VERG. georg. 3,67 optuma quaeque dies . . . prima -it (SEN. dial. 10,9,4 mortalibus. *cf. vol. V p. 1045,21 sqq. adde*: VVLG. Iob 9,25 [LXX ἀπέδρασαν]). 3,284 -it interea, -it irreparabile tempus (OV. met. 15,183 tempora sic -unt . . . *et* sequuntur [*cf. p. 1483,83*]. SEN. nat. 6,32,10). HOR. epod. 17,21 -it iuventas (carm. 2,11,5 -it retro [*ubi* PORPH. decedit]). sat. 2,6,40 septimus . . . iam -erit annus, ex quo *eqs.* carm. 3,29,48 hora (OV. am. 1,11,15 dum loquor [*cf. l. 12*]. PERS. 5,153 SIL. 15,64). OV. ars 3,186 cum . . . -it (cedit *v. l.*) hiems. fast. 5,186 alter *mensis* te -ens, cum venit, alter habet. SEN. Herc. O. 1579 pomaque autumno -ente cedent. SIL. 4,88 noctis -entibus umbris. STAT. Theb. 6,27 Nox et . . . Somnus. AVSON. 417,100 ver. *de luce, caligine sim.*: OV. trist. 1,9,12 cum latet hic (*sc. sol*) . . ., illa (*sc. umbra*) -it (*i. desinit; aliter* STAT. silv. 1,3,19 eadem -it [*i. movetur*] umbra *arborum* per undas). MANIL. 1,127 -it in infernas caligo pulsa tenebras. SEN. suas. 1,15 vs. 16 -it ipse dies (*i. lux; cf.* SIL. 12,655). SEN. Ag. 729 -it lux. SIL. 7,724 (*tropice*) Stygiae tandem -ere tenebrae (*sim.* DRAD. laud. dei 2,661). *de calore*: LVCR. 1,1091 calor a medio -ens (SEN. nat. 6,13,4 -ens et omni modo cupiens excedere). *de dictis, sententiis i. q. proferri*: LIV. ANDR. carm. frg. 3 quid verbi ex tuo ore supera -it? (*cf. Hom. Od. 1,64* ποτόν σε ἔπος φύγεν ἕρκος ὀδόντων). PROP. 1,5,17 quaecumque voles -ent tibi verba querenti. LVCAN. 5,223 pectore *vatis* verum -it. STAT. Theb. 7,236 longe -it ordine velox tessera (*i. signum belli*). COD. Theod. 9,1,5 (*a. 326*) professio criminis uno sermone ex ore -ens. *significanter*: SEN. epist. 40,4 non traditur, quod -it (*i. cito dicitur*). *i. q. deficere, deesse*: AVG. doctr. christ. 4,3,4 ne -iant ex animo, quae dicenda sunt. *cf.* quaest. hept. 1 prooem. quaestiones stilo alligare, ne de memoria -rent. *de affectibus, statu corporis sive animi*: VERG. Aen. 12,422 omnis de corpore -it . . . dolor (SEN. Thy. 1003. QVINT. inst. 11,1,53 quo -erit interim dolor ille? VVLG. Is. 35,10. 51,11 [ἀπέδρα]). HOR. carm. 4,13,17 quo -it Venus, heu, quove color (OV. epist. 11,27 -erat ore color [HOMER. 326]. met. 10,458 et color et sanguis. *cf. l. 62*). CIRIS 448 iam fessae tandem -unt de corpore vires (OV. met. 7,859 parvae -unt cum sanguine vires). HOR. epist. 2,2,206 cetera iam simul isto cum vitio -ere? PROP. 1,11,12 quantus in exiguo tempore -it amor! (OV. epist. 3,42 a nobis. rem. 260. SEN. Herc. O. 449 *sq.* amorne clari -it Alcidae tibi? :: non -it . . . remanet. SIL. 2,627). OV. epist. 9,135 mens -it admonitu (*cf.* Pont. 4,12,48 miseros prudentia prima relinquit et sensus . . . consiliumque -it. STAT. Theb. 12,317 -ere animus visusque sonusque. VVLG. Iudith 15,1 -it mens et consilium ab eis). 14,75 -it omnis inertia somni (*cf.* VAL. FL. 6,8 e castris -it sopor. STAT. Theb. 6,27. silv. 1,6,91 -it pigra Quies. VVLG. gen. 31,40 -batque [ἀφίστατο] somnus ab oculis meis). 18,89 quoque illa audacia -it? ars 1,238 cura -it multo diluiturque mero. 1,607 -e rustice longe hinc Pudor! (2,556 met. 1,129. trist. 2,30 ab ore. IVV. 11,55 ex urbe). 2,450 miserae voxque colorque -it. 3,79 nostra . . . bona. met. 7,290 pulsa -it macies. Pont. 1,6,8 artibus ingenuis . . . pectora mollescunt asperitasque -it. EPIST. Sapph. 109 -unt tua gaudia. GERM. 412 metus. SEN. Phaedr. 1173 quo tuus -it decor oculique, nostrum sidus. Thy. 921 *sq.* -iat maeror -iatque pavor, -iat . . . egestas. frg. 93 -entem memoriam reducamus. LVCAN. 4,284 paulatim -it (cadit *codd. dett.*) ira. VAL. FL. 3,180 vitaque -it decus omne soluta. STAT. silv. 1,2,166 -entibus utere donis. ANTH. 415,66 Spes semper constat nec -it atque redit. AVG. civ. 15,16 p. 93,17 D. quodammodo revocare -entem *propinquitatem*. *de morbis, malis*: HOR. carm. 2,2,15 nisi causa morbi -erit venis. LVCAN. 9,931 pestis (*i. morbus veneno infectus*) . . . excantata -it. PLIN. nat. 28,155 venenataque omnia . . . -ere. SER. SAMM. 227 hinc (*i. eo medicamine*) oscedo -it, linguae quoque vulnera cedunt. ZACCH. 1,13 p. 1080^{C} nec medicamine -it lepra, sed verbo. VVLG. prov. 6,11 egestas longe -et (ἀνομολήσει) a te (*cf. l. 66*). apoc. 9,6 -et (φεύγει) mors ab eis. *nota*: CHIRON 196 morbus interius magis -it (*i. inducitur*). *de fortuna, bonis*: OV. trist. 5,14,30 cum -it illa (*sc. Fortuna; cf.* APVL. met. 7,2). Pont. 1,5,84 famaque cum domino -it ab urbe suo. SEN. benef. 6,33,2 mobilia esse, quae dedit casus, et maiore cursu -ere quam veniunt. 7,15,2 -entes occasiones secutus est (*cf. p. 1476,75*) epist. 27,2 *voluptates* -unt.

B ***translate*** *(et metaphorice) de voluntate, consilio* (*cf.* fuga *II*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et p. 1483,74): **1** *de animantibus*: **a** *absolute: de neglegendo amico, deo i. q. curam dimittere*: Ov. trist. 5,6,8 ne -e neve tua sit minor arte fides. FIRM. err. 8,5 p. 25,14 -entes ad se revocet *Christus*, dubitantes confirmet. *nescio an huc pertineat*: VVLG. Ezech. 29,16 docentes iniquitatem, ut -iant (LXX *deest*) et sequantur eos (sive 'reducant eos in memoriam iniquitatis, ut sequantur illos' HIER. in Ezech. *ad l.*). **b** *additur unde: i. q. declinare, deflectere, discedere ab officio, iusto, proposito*: CATO or. frg. 12,1 a benefactis ...-it maxima fugella. CIC. epist. 16, 12, 4 cum a suis condicionibus ipse -erit (*syn.* stare noluerit). IVV. 6, 253 quae (*sc. mulier*) -it a sexu. COD. Iust. 9, 51, 13, 2[b] (*a. 321*) ab administratione. CIC. Att. 12, 21, 5 eo vocas, unde ... -bam. *i. q. abstinere ab iniuria*: VVLG. I Cor. 10, 14 -ite (φεύγετε) ab idolorum cultura! BARNAB. ed. Heer. 4, 1 -iamus (φεύγωμεν) ... ab omni opere iniquitatis. *se avertere, cavere, formidare a periculo, malo*: CIC. nat. deor. 3, 33 omne animal appetit quaedam et -it a quibusdam. SEN. epist. 82,18 ab re suspecta et periculosa. *i. q. mala evitare*: CIC. leg. agr. 3,6 quam procul a suspicione -it. TERT. adv. Marc. 5,2 p. 573,10 ut hinc -ias. *nota dat.*: VEN. FORT. carm. 9,2,30 morti ... nemo -it. *in quavis actione evitare indecora*: CIC. off. 1,128 ab omni, quod abhorret ab oculorum auriumque approbatione, -iamus. **c** *additur quo i. q. refugere*: PETRON. 132, 8 vs. 9 ad verba, magis quae poterant nocere, -i. TAC. ann. 6, 14 Parthorum ad misericordiam -ret. AVG. civ. 18, 18 p. 277, 27 D. de huius saeculi civitate ... in deum vivum proficiendo -iamus.

2 *de rebus* (*metaphorice*): CIC. de orat. 3,184 liberior est oratio et ... vere soluta, non ut -iat (*sc. quasi servus fugax*) tamen aut erret, sed ut sine vinculis sibi ipsa moderetur. PLIN. nat. 28, 87 ut festinet oratio ab homine -ere (*i. digredi*). CIC. Tim. 22 naturam ... coniunxit -entem et eius copulationis alienam (*δύσμικτον οὖσαν conferri potest p. 1493,83*).

II ***transitive*** (PRISC. gramm. III 276, 5 *verba*, quae cum nullum significent actum, sed magis sui passionem demonstrent, tamen, quia activam habent vocem, accusativo coniunguntur, ut ...-o. *cf.* 283, 5. 301, 18 *v. p. 1477,77*):

A ***aliquis -it aliquem:*** **1** ***proprie*** *de separatione locali* (*additur* per *l. 43. 47. 65*, ad *p. 1486,4. 8*, in *l. 79, abl. viae l. 53. 70. nota duplicem accus. p. 1486,75. 84. sim. p. 1486,23. 45*): **a** *personas*: *a separatio fit discedendo, abeundo (praesertim ab eis, qui mala, insidias parant, praecipue in certaminibus) metu vel taedio* (*disceditur a bestiis l. 50. 55. 57. 76*): AFRAN. com. 109 huc venit -ens tenebrionem. CIC. de orat. 2, 294 ut non -endi hostis, sed capiendi loci causa cessisse videar (*cf.* VERG. Aen. 11, 559 per auras ... hostem -it. HOR. sat. 1, 3, 10 Ov. met. 8, 368 LIV. 31, 38, 4 SEN. dial. 2, 6, 7 LVCAN. 5, 43 MART. 2, 80, 1 VLP. dig. 21, 17, 3). Att. 9, 1, 4 Caesarem (SEN. dial. 6, 20, 6). 9, 5, 1. CARM. Fest. p. 285 quid me -is, Galle? VERG. ecl. 3, 53 nec quemquam -o. georg. 4, 457 dum te -ret per flumina praeceps. Aen. 1, 341 germanum -ens *Didc.* 4, 447 Orestes ... matrem. 5, 742 quem -is? (*cf.* 6, 466 SEN. Phoen. 415). 10, 402. CVLEX 111 Nyctelium ... Agaue. HOR. epod. 12, 25 quam tu -is, ut pavet acrīs agna lupos. sat. 2, 5, 25 (*metaphorice*) insidiatorem -erit (*i. evaserit*). 2, 8, 93 quem (*sc. dominum cenae*) nos sic -imus ulti, ut *eqs.* ELEG. in Maecen. 1, 24 aurea virgo, quae bene praecinctos postmodo pulsa -it. Ov. ars 2, 40 qua (*sc. via*) -iam dominum (*sc. Daedalus; cf.* met. 15, 60). met. 1, 515 *Apollinem Daphne* (*cf.* 1, 526 *syn.* reliquit). 6, 337 Iunonem *Leto*. 14, 63 quos (*sc. canes*) -it, attrahit *Scylla*. fast. 2, 461 Typhona Dione (MANIL. 4, 801). LIV. 7, 24, 5 dum stantes vos -iant. MANIL. 5, 703 nec -et ... ursas. FEST. p. 214 qui alios -iat. SEN. contr. 9, 4, 7 non minus fratrem -it quam tyrannum. 9, 6, 2 gladiator, quem armatus -erat, nudus insequitur. suas. 1, 4 Alexandrum. VELL. 2, 19, 2 *Marius* -ens consectantis Sullae equites. SEN. Herc. f. 91 Styga et manes feros -isse (*i. evasisse*) credis? Ag. 4 -o Thyestes inferos, superos fugo. Med. 782 Harpyia dum Zeten -it. Phoen. 211 natos -is, *Oedipus*, matremque? nat. 4 praef. 22 cum Pompeius alienum exercitum -ret, Lepidus suum. CVRT. 5, 8, 11 quousque ... per fines imperii mei -iam ... regem. MELA 1, 47. 88 victores. LVCAN. 1, 583 agricolae Marium (*sc. Marii imaginem*) fracto -ere sepulchro. 2, 575 non te -unt, me cuncta sequuntur. 6, 249 solum *Scaevam* ... totae cohortes. PETRON. 101, 6 hi sunt ... quos -imus. LAVS Pis. 198 ille petentem dum -it, ipse rapit (*in ludo calculorum*). PLIN. nat. 2, 169 *al.* VAL. FL. 1, 729 porticibus coniunx ... Lycurgum *furentem*. STAT. Theb. 8, 663 illum -untque (feriuntque *P*) tremuntque. 8, 764 -it aversata iacentem. 9, 775 -it instantes. silv. 2, 3, 8 Nympharum tenerae -bant Pana catervae (*cf.* MART. 9, 61, 13). QVINT. decl. 269 p. 100, 10 tyrannum (SERV. georg. 1, 286 *al.*). TERT. ieiun. 6 p. 281, 13 minantem Iezabel. TREB. trig. tyr. 2, 1 patrem. FIRM. err. 12, 8 p. 30, 23 Lycurgum Liber. IVST. 37, 2, 8 feras cursu aut -ere aut persequi. AVSON. 404, 14 Lucas boves ... -it iuventas Romula. Mos. 177 Panope ... Faunos. HIER. epist. 14, 11, 2 hominem deus (*i. Iesus*) -it in Aegyptum. VVLG. gen. 35, 1 quando -bas Esau fratrem tuum (ἀποδιδράσκων). Ios. 7, 12. 10, 11. iud. 11, 3 quos ... -ens atque devitans. *al.* *de servis e potestate dominorum discedentibus*: PLAVT. Epid. 681 num te -i? VLP. coll. Mos. 14, 3, 5 servo persuaserit, ut dominum -iat (VVLG. I reg. 25, 10 [ἀναχωροῦντες]). *tropice*: PLAVT. Stich. 312 vellem hae fores erum -issent..., ut haberent ma⟨lum mag⟩num. *cf. infra l. 77.* *praevalet notio deserendi: -unt cognati*: VARRO Men. 244 longe -it, qui suos -it (*item* PETRON. 43, 5). CIC. nat. deor. 3, 67 Medea patrem patriamque -ens (Ov. trist. 3, 9, 9). SEN. contr. 1, 8, 1 -it me (*sc. patrem*) filius et quidem ad hostem. CLAVD. carm. min. 30, 136 cum patrem nati -rent. *amatores* (*cf. p. 1487,4*): VERG. Aen. 4, 314 mene -is? PROP. 1, 17, 1 potui -isse puellam. Ov. epist. 2, 47 me -urus. 7, 46 me per freta. EPIST. Sapph. 217 Sapphon. 218 cur ego digna -i (*cf. p. 1463,70*). SIL. 6, 506 cur usque ad Poenos miseram -is? FIRM. math. 6, 37, 5 suas -iant semper uxores. *nota*: LVCAN. 5, 805 Pompeiumque -it *marita a Pompeio ipso dimissa*. *milites imperatorem*: CVRT. 10, 2, 27 -entibus me pateant limites (*cf.* 28 transfugis). *socii, amici*: SIL. 11, 177 quos -itis socios quosve additis? CLAVD. 3, 107 Pirithoum -ret Theseus. *cf.* VVLG. Sirach 29, 21 repromissorem -it peccator. *nota se -ere* (*cf. p. 1493, 55. 62*): Ov. met. 4, 461 volvitur Ixion et se sequiturque -itque (*sc. pars eius corporis eo veniens, unde altera modo discessit*). *magis ad usum translatum vergit* (*cf. p. 1487, 9*): HOR. carm. 2, 16, 20 patriae quis exul se quoque -it? (PORPH. *ad l.* quis a se quoque aut vitio avaritiae potuit -ere?). SEN. Phoen. 216 me -o, -o conscium scelerum omnium pectus. *β non adeundo, vitando vel non admittendo, arcendo homines molestos*: PLAVT. Merc. 669 illum persequar, qui me (*sc. uxorem*) -it. TRAG. inc. 212 cur -it (*sive* -is) fratrem. CIC. Cluent. 41 ut aliquam immanem ... bestiam. Yatin. 39 *syn.* vitant. Pis. 45 qui vos non oculis -iat. Tusc. 2, 64 non quo *populus* -endus sit (*cf. ibid.* si vacet populo). 4, 27 hospitem esse -endum. Att. 3, 7, 1 odi ... celebritatem, -o homines (SEN. epist. 55, 5). epist. 4, 7, 4 te fore in eius ipsius, quem -res, potestate. HOR. sat. 1, 3, 86 acerbus odisti et -is (*sc. amicum*), ut Rusonem debitor aeris. carm. 1, 7, 22 patrem. 1, 15, 31 quem (*sc. hostem*) tu cervus uti ... lupum ... -es (*opp.* furit te reperire). 1, 28, 20 nullum saeva caput Proserpina -it (PORPH. nullum P. timet ac per hoc neminem exceptum habet). epist. 1, 18, 69 percontatorem -ito. ars 455 timent -untque poetam qui sapiunt. Ov. epist. 14, 27 -it ille (*sc. Hymenaeus*) vocantīs. SEN. contr. 2, 1, 24 quem -it. contr. exc. 3, 2 parricidam non accuso, sed -o (*sc. abdicando*). VAL. MAX. 4, 7 ext. 2 quo secessu quosdam -eris. SEN. benef. 7, 15, 1 quos (*sc. piratas*) nemo non -bat, ego quaererem. epist. 10, 1 -e multitudinem ... non habeo, cum quo te communicatum velim. PETRON. 109, 10 ridentes -is et times puellas. STAT. Ach. 1, 584 quodque -it comites *Achilles*. MART. 11, 84, 2 tonsorem *inertem*. QVINT. inst. 1, 2, 2 turbam hominum. IVV. 3, 59 quos praecipue -iam. ARNOB. nat. 5, 13 p. 182, 2 non illum fetor vitabilem reddidit -endumque caprinus. EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 1) 3 quos incursant ... absentes, praesentes ... -unt. HIER. epist. 22, 16, 2 *syn.* declinare. 22, 28, 1. 52, 5, 3 negotiatorem clericum ... quasi quandam pestem. 58, 6, 2 adulatores quasi hostes. VVLG. deut. 7, 20 donec ... disperdat qui te -erint (οἱ κεκρυμμένοι ἀπὸ σοῦ). I par. 12, 1 cum adhuc -ret Saul filium (συνεχομένου ἀπὸ προσώπου). GREG. M. in Ezech. 1, 11, 6 scio quia ab infirmioribus -or.

b *de bestiis* (*discedunt ab hominibus l. 53. 56 al.*): LVCR. 5, 868 -ere feras *bestiae domesticae*. VERG. ecl. 8, 52 ovis ultro -iat lupus. DIRAE 5 delphini -ent pisces, aquilae ... columbas. HOR. carm. 1, 22, 12 me ... lupus ... -it inermem. Ov. ars 1, 117 *sq.* ut -unt aquilas ... columbae, utque -it visos agna novella lupos (met. 1, 506. fast. 2, 86 -ens restitit agna lupum. *cf. p. 1485, 50*). met. 3, 229 famulos (*i. canes*) -it ipse (*i. Actaeon in cervum mutatus*) suos. 4, 602 nec -unt hominem *dracones*. 5, 605 accipitrem ... columbae (*opp.* urgere). 11, 771 cerva lupum (LIV. 10, 27, 8 *cf.* HOR. carm. 1, 15, 31 *l. 29*). Pont. 2, 7, 12 canem ... agna. 2, 2, 40 cerva canes. GRATT. 171 -it adversos idem quos reperit hostes Vmber *canis*. GERM. 341 Leporem *sidus* sequitur Canis et -it ille. PHAEDR. 1, 31, 3 columbae ... miluum. 4, 6, 3 victi mures mustelarum exercitum. app. 26, 1 venatorem ... lepus. 30, 5 cur me (*sc. lupum*) -isti, *avis*? SEN. Oed. 904 accipitris minas -it ... avis. Herc. O. 1602 Herculem ... canis inferorum ... trepidus. epist. 121, 19 quare anserem gallina non -iat, at ... accipitrem. PLIN. nat. 24, 22 *serpentes* -unt et perunctos galbano (24, 148. 149. 28, 90. *cf.* 23, 155 perunctos eo [*sc. suco lauri*] -unt venenata omnia [29, 68]). 28, 93 cum -iant *hyaenae* venantem. *al.* STAT. Theb. 1, 625 *anguem* impastae aves. 6, 429 *equus effrenatus* aurigam -it. MART. epigr. 23, 5 hunc leo cum -ret. 30, 1 damma Molossos *canes*. APVL. met. 7, 24 *Lucius in asinum conversus* ursam. *al.*

2 ***translate*** *de aversione gratiae, obsequii sim. i. q. aversari, repudiare, horrere, neglegere hominem invisum*: PLAVT. Vid. frg. 6 haud -o sequestrum (*i. non repudio, non recuso s.*). CIC. S. Rosc. 85 hunc quaesitorem ac iudicem -bant (*i. reiciebant*) atque horrebant (*cf.* Planc. 43). Att. 15, 4, 3 quoniam interfecto domino liberi non sumus, non fuerit dominus ille -endus (*cf. p. 1485, 83*). ad Brut. 1, 16, 7 non dominum -isse, sed amiciorem dominum quaesisse videberis. facet. dict. 17 quem -iam (*sc. in partibus rei publicae*) habeo, quem sequar non habeo (Att. 8, 7, 2 SEN. frg. 106). VERG. Aen. 11, 109 qui nos -iatis amicos. Ov. epist. 4, 128 quem (*sc. Hippolytum Theseus*) -it (-at *Bentley*) et ... abdicat. rem. 759 Callimachum -ito (*i. noli legere*). LIV. 9, 1, 7 neminem neque populum neque privatum -o (*i. nemini cedo*). 10, 15, 12 -isse eum (*sc. Fabium*) Ap. Claudium collegam

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*sc. abdicando consulatum*). LVCAN. 8, 487 cole felices, miseros -e! IVV. 2,64 -erunt trepidi vera ac manifesta canentem Stoicidae. COMM. instr. 1,24,7 tu deum excelsum -is. 2,10,8 terribilem gentem -iant. *praecipue de amatoribus*: VERG. ecl. 2, 60 quem -is, ah, demens? (CALP. ecl. 3, 61 *opp.* sequeris. NEMES. ecl. 4, 16). HOR. carm. 3, 7, 18 Magnessam Hippolyten dum -it abstinens. OV. met. 13, 860 si -res omnes. 14, 672 dum -ias averserisque petentes. SEN. Phaedr. 566 detestor omnes, horreo, -o, execror. *nota*: COD. Iust 4, 1, 12, 4 (*a. 529*) nec absentes nos -unt (*i. latent. cf. p. 1492, 26*). *reflexive* (*cf. p. 1486, 17*): CIC. rep. 3, 33 cui *legi* qui non parebit, ipse se -et (*i. suae naturae obtrectabit*) ac naturam hominis aspernatus ... luet ... poenas. fin. 5, 35 -ere plane se ipse et ... naturam odisse videatur.

B *-it aliquis aliquid*: **1** ***res corporeas*** (*imprimis de remotione locali i. q. destituere deserere, derelinquere, non adire*): **a** *locum sim.*: *α discedendo, abeundo*: CIC. rep. 2, 34 patriam (OV. met. 9, 633 SEN. Phoen. 210 IVV. 11, 52 FIRM. math. 1, 7, 12 IVST. 12, 2, 14 *al.*). off. 1, 158 solitudinem -ret et socium studii quaereret. ad Brut. 1, 10, 4 in eam me urbem ire, quam tu -res (SEN. epist. 104, 1). LVCR. 5, 984 saxea tecta. VERG. georg. 4, 317 Peneia Tempe. Aen. 2, 156 arae ensesque nefandi, quos -i (*cf. l. 39*). 3, 44 -e crudelis terras, -e litus avarum! 6, 14 Daedalus ... -ens Minoia regna (*cf.* CARM. epigr. 995, 17 [*aevi Tiberi*]). CIRIS 113 Carpathium *mare*. CARM. Suet. Aug. 70 vs. 6 -it et auratos Iuppiter ipse thronos. HOR. sat. 1, 6, 126 -o campum lusumque trigonem. PROP. 3, 12, 31 thalamum ... puellae. OV. am. 2, 11, 7 notumque torum sociosque Penates. 3, 13, 32 patrias ... opes. epist. 4, 60 curva ... -it (*i. evasit*) tecta (*i. labyrinthum*) *Thesei*. 7, 13 facta *moenia* -is, facienda petis (met. 14, 82). 11, 102 -e *Hymenaee* turbato tecta nefanda pede! met. 7, 574 penates quisque suos (VAL. MAX. 5, 3 ext. 3 OCTAVIA 508. VAL. FL. 2, 474 donec Laomedonteos -ret Fortuna penates. *cf. l. 26*). 7, 744 limina. 15, 60 Samon. trist. 1, 1, 83 Capharea -it (*i. evasit; cf. p. 1493, 41*). Pont. 1, 6, 29 cum -rent sceleratas numina terras (*cf.* OCTAVIA 423). fast. 3, 641 tectum (SIL. 2, 593). MANIL. 4, 543 *Erigone* labentia *saecula*. GERM. 351 coëuntia saxa ... -it (*i. evasit*) Iason. 562 Deucalion ... undas (*cf.* OCTAVIA 357). SEN. Ag. 120 *Medea* Phasiaca -ens regna Thessalicā trabe. Phaedr. 1151 Stygias paludes. Herc. O. 1052 quercum -ens suam ad vatem properat Dryas. 1598 astra Iuno. LVCAN. 7, 821 quid -is hanc cladem (*i. acervum cadaverum*), quid olentes deseris agros? VAL. FL. 1, 280 Phrixus ... aras. 1, 490 venator cum lustra -it. 2, 249 urbem. 4, 401 *Io* petit invia retro ceu Styga dilectum -ens caput (*sc. patrii amnis*). 8, 7 quosque -it complexa toros. SIL. 1, 22 regnum ... Dido. 1, 74 Tyron. 3, 333 patrias ... oras. 10, 189 -rent ceu Punica castra. 14, 202 -entibus aequora. 17, 435 tellus ..., quam per maria ... Tyrio -retis remige. STAT. Theb. 4, 285 Parthenium -itur nemus. 4, 312 silvas. 7, 140 -itur ... portus. silv. 3, 2, 70 gentilesque undique terras -imus exigua clausi trabe. MART. 3, 45, 2 *mensam*. 10, 30, 2 oppidum Martis. PLIN. paneg. 34, 5 abirent, -rent vastatas delationibus terras. DAMAS. epigr. 10, 10 cum -ret mundum (*aliter* AMBR. fug. saec. 1, 4 -iat hunc mundum, terras relinquat [*cf.* 2, 5 saeculum]. ALC. AVIT. hom. 25 p. 146, 17). *de bestiis*: VERG. Aen. 2, 223 saucius aram taurus (*cf.* SIL. 16, 264 altaria). 11, 492 abruptis -it praesepia vinclis ... equus. OV. trist. 4, 6, 23 veteres -unt iuga saepe iuvenci. MANIL. 5, 76 laxato -erunt cardine claustra *equi*. SEN. Ag. 943 equi ... cursu -ite praecipiti loca. Oed. 604 gelidi Strymonis -ens minas ... ales. Herc. O. 1059 serpens latebras -it. PLIN. nat. 18, 362 gaviae maria aut stagna -entes (*cf.* AVIEN. Arat. 1762 volucres ... freta turbida [*Arat. 1024 ἐκ πελάγους φεύγοντα*]). 24, 73 serpentes et hunc fruticem -unt. *β non adeundo*: PLAVT. Trin. 260 -it forum (*cf.* SEN. dial. 5, 9, 3. epist. 28, 6 conspectum quoque et viciniam fori procul -iam). CIC. Sest. 50 portus terrasque. Att. 1, 18, 8 quamquam sunt haec -enda, quo te voco, tamen ... eo ... pervenire velis. 12, 27, 3 urbem. 14, 16, 1 loca ceteroqui valde expetenda, interpellantium autem multitudine paene -enda. POLLIO Cic. epist. 10, 31, 2 (*metaphorice*) ea castra -i (*cf. l. 77*). CALV. carm. frg. 2 durum rus -it et laboriosum. VERG. ecl. 1, 4 nos patriam -imus (SERV. *ad l.* plus est quam si diceret 'relinquimus'. HOR. carm. 1, 7, 22). georg. 3, 385 pabula laeta *pastor gregem alio ducens*. Aen. 3, 413 dextrum -e litus et undas (*opp.* laeva petantur). CARM. epigr. 965, 9 (*saec. I in.*) una domus (*sc. Hades*) cunctis nec -enda viris. HOR. carm. 3, 3, 16 Acheronta. epist. 2, 2, 77 scriptorum chorus omnis amat nemus et -it urbes. OV. ars 1, 77 nec -e ... templa (*syn.* nec tibi vitetur ... porticus, nec te praetereat). rem. 725 -ito loca conscia vestri concubitus. met. 14, 247 -e litora Circes. 15, 704 *syn.* linquit. trist. 1, 2, 31 quid -iatve petatve *nauta*. 4, 4, 84. 5, 12, 50 fretum. LIV. 21, 63, 7 Capitolium. 25, 12, 5 amnem ... Cannam. MANIL. 4, 815 sic erit et sedes -enda petendaque cuique. SEN. contr. 10, 5, 1 aedem Minervae tamquam castra Macedonum -unt (*cf. l. 64*). SEN. dial. 8, 8, 2 hanc *civitatem* -et. LVCAN. 5, 588 -e proxima velis litora. 7, 862 coloni umbrarum campos. 8, 247 Gnidon inde -it (*i. praeternavigat*) claramque relinquit ... Rhodon. PLIN. nat. 5, 78 litora Esseni -unt (*i. non incolunt*) usque qua nocent. SIL. 7, 480 Sasonis harenas *Naiades*. MART. 10, 2, 7 -es ingratae flumina Lethes (*i. oblivionem*). QVINT. inst. 1, 2, 16 *scholas* (*opp.* eligere, *syn.* vitare). CALP. decl. 4 p. 5, 19 -it, odit, avertitur et limen patris execratur. TERT. spect. 27 sedilia hostium Christi. NEMES. ecl. 4, 9 fagos placitos -unt promissaque fallunt antra. AVSON. 236, 1 cede procul myrtumque istam -e. *de bestiis*: VERG. ecl. 9, 30 tua Cyrneas -iant examina (*sc. apium*) taxos. georg. 3, 417 caelum *vipera*. PLIN. nat. 8, 226 solum ipsum -unt ... talpae. STAT. Theb. 2, 522 diraeque etiam -ere volucres prodigiale nemus. *tropice*: PLAVT. Mil. 886 multos ... regionem -ere consili priusquam repertam haberent. CIC. Caecin. 84 sin hunc locum -is et reformidas. PROP. 2, 23, 1 cui fuit indocti -enda haec semita vulgi. OV. Pont. 1, 4, 38 nec ... quas -rem, docuit, quas sequererque vias. *translate*: PALLAD. 1, 5, 6 ager *spissus* ... -endus (*i. non colendus*) est. *cf.* 1, 6, 5.

b *partes corporum animantium* (*cf. p. 1487, 41*): CIC. Pis. 20 neque ... supercilium tuum -i. PROP. 1, 8^{b}, 38 non tamen illa meos -it avara sinus. 2, 32, 18 non urbem, demens, lumina nostra -is. MANIL. 1, 359 -endaque Gorgonis ora (*cf.* LVCAN. 8, 506 -it ora senatus. MART. 1, 22, 1 lepus ora leonis). SEN. Herc. f. 1173 cur meos Theseus -it paterque vultus (*cf. l. 22*). Herc. O. 963 diras manus (*cf.* VVLG. I reg. 27, 1). PLIN. nat. 7, 117 tuum (*sc. Ciceronis*) Catilina -it ingenium. MART. 1, 51, 2 dentes *leonis* ... lupus (*cf. tropice*: ANTH. 412, 3 nemo tuos -et ... dentes). AVIEN. Arat. 337 oculos -ens ... linquebat coetus hominum *dea* (HIER. epist. 22, 25, 6). *i. q. horrere, reformidare, repudiare*: SEN. Herc. O. 199 -it vultus Philomela suos. MART. 7, 30, 5 nec recutitorum -is inguina Iudaeorum. APVL. met. 8, 8 -e mei percussoris cruentam dexteram. TERT. anim. 19 p. 331, 21 -ens extranea ubera *infans*.

c *res nocentes, fastidiosas, praecipue arma sim.*: CIC. S. Rosc. 27 *v. p. 1490, 28*. Pis. 20 collegae tui cymbala. VERG. Aen. 2, 156 *v. p. 1487, 20*. 8, 320 arma Iovis -ens *Saturnus* (*cf.* VELL. 2, 75, 3 LVCAN. 8, 506. 9, 848. SIL. 9, 558 quo ... -erat arma. AVSON. 118, 7 VVLG. Iob 20, 24 CARM. c. pag. 14). PROP. 2, 22, 30 num -ere minus Thessala tela Phryges (VAL. FL. 3, 530 cum -rent iam tela ferae. *cf.* FLOR. epit. 4, 10, 7 AMM. 17, 13, 15). OV. am. 3, 11, 3 asserui iam me -isse (*i. evasisse*) catenas (*cf.* STAT. silv. 3, 2, 120 HIER. epist. 58, 6, 1 convivia veluti quasdam catenas). epist. 3, 56 mecum -ias (*i. deseras*) ... opes. met. 15, 806 Diomedeos Aeneas -erat enses. trist. 1, 1, 113 libros (*cf. p. 1486, 82*). 3, 2, 25 cur ego tot gladios -i (*i. evasi*) ...? (*cf.* VVLG. lev. 26, 36 III reg. 19, 17 *al.*). SEN. Oed. 12 parentis sceptra. clem. 1, 12, 5. epist. 55, 5 res et homines. PLIN. nat. 11, 139 solenes -unt admota ferramenta. SIL. 8, 503 Phrygios ... frenos. 16, 562 cuius numquam -isse (*i. evadere*) hastilia cervi ... potuere. HOMER. 569 terribilemque -it (*Hom. Il. 6, 469 ταρβήσας*) galeam cristasque *Astyanax*. MART. 2, 47, 1 (*trop.*) retia moechae. *al.* *nota: aspectum, odorem, saporem rerum -ere*: LVCR. 6, 780 nec ... tactu vitanda neque autem aspectu -enda saporeque tristi[ti]a quae sint. MELA 2, 126 serpentibus ... aspectum eius pulveris ... -entibus. PLIN. nat. 10, 194 sui cadaveris agnitionem -entes *pisces*. *ibid. pisces* sentinae ... navium odorem procul -unt. CAEL. AVR. acut. 2, 10, 71 putorem. *i. q. horrere, recusare, reformidare*: OV. rem. 796 cibos ... quos -ias quosque sequare (CELS. 1, 1, 2). met. 14, 287 data pocula. 15, 323 vina (MART. 3, 77, 8 resinata bibis vina, Falerna -is. *cf.* HIER. epist. 52, 11, 3 quidquid inebriat ... -e ut vinum). SEN. Thy. 67 *dapes*. PLIN. nat. 20, 119 capras id (*sc. ocimum*) aspernari, hominibus quoque -endum. OV. fast. 2, 303 velamina Faunus (*cf.* IVV. 3, 81 conchylia). LIV. 6, 27, 6 -ere (*i. metuere*) senatum testes tabulas publicas censūs cuiusque. PLIN. nat. 34, 148 aerosum *ferrum* rotarumque usibus et clavis maxime -endum (*i. minime adhibendum*). OPTAT. 1, 7 p. 9, 15 cuius (*sc. peccatoris*) sacrificium repudiat deus vel cuius oleum -endum sit. AVG. civ. 10, 29 p. 450, 22 D. omne corpus -endum esse. 12, 27 *al. cf.* 14, 5 p. 12, 1 carnem carnaliter -it. *nota lusum verborum*: VEN. FORT. carm. 5, 6, 10 (*de componendo carmine artificiose figurato*) figis nec -is litteram (*i. nec te subtrahere potes carminis rationi ad certum litterarum numerum alligatae*).

d *res naturales*: CIC. Sest. 73 (*trop.*) me ... spe tranquillitatis praesentis fluctus tempestatemque -isse (*cf.* VELL. 2, 72, 5). Att. 8, 19, 1 qui lucem omnino -rem (*cf.* VERG. Aen. 11, 660. OV. met. 2, 594 avis ... conspectum lucemque -it. CARM. epigr. 995, 17 [*aevi Tiberi*]. SEN. Phaedr. 591 Herc. O. 923. PLIN. nat. 8, 168 lucem -it et tenebras quaerit. 11, 99. *sim. l. 78*). VERG. georg. 1, 375 surgentem *imbrem* vallibus imis ... grues (*cf.* IVST. 7, 1, 7). Aen. 4, 389 auras aegra -it. 10, 266 grues ... notos. OV. rem. 185 supposito s -unt examina *apium* fumos. met. 13, 718 irrita subiectis -ere (*i. evasere*) incendia pennis. GERM. 269 *hiems* portu -enda peritis. CELS. 3, 23, 2 solem, balneum, ignem. SEN. Oed. 339 taurus ... vultum solis et radios. PLIN. nat. 7, 15 *serpentes* ictus salivae ut ferventis aquae contactu -ere (ictas saliva ... contactu -ere *al.*). 20, 183 serpentes ... nidorem *rutae*. SIL. 13, 16 imbres ... et nimbos ... et tonitrus -o. APVL. met. 7, 19 *asinus* -ens acerbissimos incursus spinarum. SOL. 4, 3 solifuga dicta, quod diem -iat. *acced. quo*: MELA 1, 99 ubi in alveum eius (*fluminis*) aestus solemque -erunt *serpentes*. *i. q. vereri, cavere*: VERG. georg. 1, 277 quintam -e *lunam* (*cf. Hesiod. 802 πέμπτας δ' ἐξαλέασθαι*). MANIL. 4, 482 quartam ne selige partem Centauri; -e et octavam.

2 ***res incorporeas*** (*praecipue translate; cf.* GLOSS. IV 514, 38 evitare: cavere, -ire *et v. p. 1493, 70 sqq.*): *imprimis extant part. praes.*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-ens *et gerund.* -endus, -a, -um, *quae saepe vice adi. adhibentur (cf. l. 37. p. 1491, 12, vice subst. ex. gr. l. 38. p. 1490, 76)*: **a** *damna, mala, pericula, incommoda cavere, horrere, metuere, reformidare, avertere (nonnulla etiam ad p. 1490, 60 sqq. referri possunt)*: TER. Andr. 935 hinc bellum -ens ... proficiscitur (CIC. off. 1, 86 *bella civilia* -et atque oderit. Att. 9, 10, 3 epist. 2, 16, 1. 3 SEN. Tro. 211 LVCAN. 9, 261 QVINT. decl. 371 p. 407, 25 *al.*). ACC. trag. 193 mortem (CIC. Sest. 47 leg. 1, 31 fin. 5, 31 Phil. 10, 20 off. 3, 26. MAT. Cic. epist. 11, 28, 4 *opp.* oppetendam. PHAEDR. 3, 9, 3 SEN. Phaedr. 849 [*i. avertere*]. epist. 49, 10 effice, ut ego mortem non -iam, vita me non effugiat. 98, 16 tam turpe putat mortem -ere, quam ad mortem confugere. AVG. civ. 19, 4. 14. *cf.* PHAEDR. 2, 8, 2 cervus ... ut venatorum -ret .. necem). RHET. Her. 1, 1, 1 laborem (4, 2, 3 CIC. Cael. 47 de orat. 1, 150. Brut. 247 cogitandi laborem. fin. 2, 118. 5, 57 nat. deor. 1, 22 Phil. 10, 20 PVBLIL. J 42. VERG. Aen. 3, 459 *opp.* feras [6, 892]. PROP. 1, 1, 9 SEN. epist. 22, 7 PLIN. epist. 2, 14, 14 SCHOL. Cic. Bob. p. 88, 28 St. AVG. civ. 22, 22 p. 605, 11 D.). 4, 7, 10 incommoditatem (*cf.* CIC. inv. 2, 20 quid incommodi [*opp. sequi*]. 2, 27). 4, 17, 24 impetus fortunae (*cf.* MANIL. 4, 22 nemo ... poterit ... fortunam ... prendere votis aut -ere instantem. SEN. dial. 11, 17, 3). 4, 38, 50 quemadmodum ratione in vivendo -itur invidia, sic in dicendo consilio vitatur odium (LIV. 5, 20, 9 *al.*). 4, 42, 54 vitae discrimen (CIC. Phil. 13, 6 *al.*). 4, 43, 55 periculum (4, 44, 57 *opp.* subeundum. CIC. Rab. perd. 37 Mil. 68. Phil. 7, 16 *periculum* minus ... quam turpitudo. BELL. Alex. 31, 4 SEN. contr. 2, 7, 1. SEN. epist. 5, 9 ferae pericula, quae vident, -unt; cum effugere, securae sunt. PLIN. epist. 8, 21, 4 satietatis periculum. TERT. ieiun. 7 p. 281, 28 ut periculum proelii simul -erit [fuderit *cod.*]. FVLG. myth. 3, 3 *al.*). CIC. inv. 2, 61 iudicium ac poenam (PVBLIL. F 9 SALL. Iug. 61, 4. HOR. sat. 1, 4, 100 quo pacto iudicium illud -erit [*i. evaserit*]. LIV. 8, 33, 8. 10, 46, 16 legatione ... populi iudicium. LVCIF. Athan. 2, 22. STAT. Theb. 9, 665 poenas [COD. Theod. 7, 13, 8 (*a. 380*)]). Verr. 6, 40 infamiam (part. 91 epist. 1, 1, 2). leg. agr. 3, 1 certamen contentionemque (*cf.* Att. 2, 22, 3 Ov. trist. 4, 1, 71 LIV. 37, 13, 11 *al.* COMM. instr. 2, 26, 3 *syn.* vitare). Sest. 47 alterum -endum non esse ... alterum etiam optandum. de orat. 2, 67 de rebus ... expetendis aut -endis (*cf.* 3, 116. fin. 2, 38 *cetera* nec expetenda nec -enda, sed eligenda modo aut reicienda sint. 4, 22. 5, 28 quae appetenda -ere et quae -enda appetere. part. 91 top. 84. 89 Tusc. 4, 26 *al.* HOR. sat. 1, 2, 75. 1, 3, 114 *al.* SEN. Phaedr. 699 -enda petimus. dial. 11, 10, 10 quod alii voto petunt, veneno -it. epist. 48, 5 a -endis petenda secernere. 66, 6. 82, 6. 89, 12. 94, 12. 104, 16. 118, 5 petuntque mox -enda aut etiam fastidienda. *al.* QVINT. inst. 3, 6, 56 AVG. civ. 2, 7. 14, 6 *al.*). CIC. rep. 5, 6 expetunt laudem ... ignominiam -unt ac dedecus. fin. 1, 30 voluptas expetenda, -endus dolor (1, 31. 32 part. 50 Tusc. 2, 62. 5, 95 off. 3, 26 SEN. amic. frg. 9, 2 AVG. civ. 19, 14 *al. cf.* PLIN. nat. 31, 46). 4, 46 quid sequi, quid -ere debeant (*cf.* Tusc. 4, 12 leg. 1, 39. LVCR. 4, 510 vitare ... quae sint ... -enda, sequi contraria quae sint. HOR. epist. 1, 1, 72 cur ... nec sequar aut -iam, quae diligit ipse [*sc. populus*] vel odit [SCHOL. id est paupertatem]. APVL. Plat. 2, 3 CAPITOL. Gord. 21, 4 ARNOB. nat. 7, 7 p. 242, 14 PAVL. NOL. carm. 32, 8). 4, 72 contraria ... non -ere, sed quasi secernere. Tusc. 3, 25 *aegritudo* velis, ut ita dicam, remigioque -enda. Att. 8, 12, 2 perfidiae suspicionem -ens (15, 5, 2 HIER. epist. 60, 10, 7). 10, 3[a], 1 reprehensionem. 12, 18, 1 recordationes. *saepe.* PVBLIL. N 6 nescias quid optes aut quid -ias: ita ludit dies. Q 67 quod -ere credas saepe solet occurrere. HOR. epist. 1, 1, 46 per mare pauperiem -ens (*cf.* LVCAN. 1, 166). 1, 9, 10 maioris -ens opprobria culpae. *al.* TIB. 3, 19, 22 nec -iam notae servitium dominae (*cf.* COLVM. 1 praef 10 LVCAN. 4, 577 manu). Ov. ars 346 taedia nulla -e! rem. 136 otia. met. 1, 474 -it altera nomen amantis (*cf.* SEN. Phaedr. 230). 6, 29 *al.* LIV. 41, 2, 5 quid -issent (*proprie; cf.* SEN. suas. 2, 6). SEN. contr. 7, 6 (24), 9 qui omnia tuleramus, hoc -imus. VAL. MAX. 4, 1, 2 nec adversa ... -entem nec secunda ... apprehendentem. SEN. Thy. 426 aerumnas. benef. 1, 3, 1 memoriam suam -ens. epist. 14, 9 quae quis -it, damnat. 58, 36 morbum morte non -iam. 104, 20 tecum sunt, quae -is. *al.* OCTAVIA 918 luctus. COLVM. 4, 24, 7 eam culpam maxime vinitor -ito. LVCAN. 2, 253 ferro -enda fames (HIER. epist. 39, 5, 3). 7, 689 proelia dira (SIL. 9, 175). PLIN. nat. 36, 107 Quiritibus taedium -entibus. SIL. 6, 375 nec tam -isse cavendo adversa egregium, quam perdomuisse ferendo. 13, 170 -ens minitantia fata. TAC. ann. 6, 48 -ere simul acta et instantia. PLIN. epist. 3, 9, 5 pudorem damnationis morte -isse. TRYPH. dig. 11, 4, 5 ad -endam inquisitionem. APVL. met. 6, 29 captivitatem. TERT. adv. Marc. 5, 7 p. 597, 21 haereses. PANEG. 7 (6), 14, 5 sortem. ARNOB. nat. 1, 65 p. 46, 19 ut interitum -rent et immortalitatem consequerentur (AVG. civ. 11, 27 p. 499, 20 D.). AVSON. 393, 41 -e nota crimina silvarum. HIER. epist. 58, 4, 4 quod alibi ex parte -bas, hic totum sustinere cogaris. VVLG. Tob. 1, 21 -ens a Iudaea plagam. Esth. 16, 4 sententiam (*i. iudicium*). Luc. 21, 36. AVG. civ. 1, 26 p. 42, 11 D. molestias. 20, 2 *opp.* quaerere. *al.* ZACCH. 8, 9 *opp.* adeunda. *saepe.* *vitam molestam -ere i. finire (aut morte aut mutatione condicionum vivendi)*: CIC. Scaur. 5 ut -ere vitam vetent. parad. 19 neque porro -enda est vita, quae laudanda est *eqs.* fin. 1, 41 vita doloribus referta maxime -enda. 3, 61 nec diuturnitas magis ei vitam -endam facit. 5, 29. TAC. ann. 6, 26 si ... nullis moriendi rationibus vitam -ret. AVG. civ. 1, 22 p. 36, 24 D. vitam aerumnosam magis potest ferre quam -ere. *paulo aliter*: SEN. epist. 44, 7 illam (*sc. vitam beatam*) dum petunt, -unt (*i. non consectantur*). *cf.* 92, 20. FIRM. err. 3, 3 p. 9, 1 vitam semper -ias, mortem requiras.

aspectum, consuetudinem, amicitiam sim. hominum molestorum (et discessu et aversione animi): CIC. Cluent. 193 contagionem aspectus (*cf.* Ov. trist. 5, 4, 33 contagia cladis. SEN. Phaedr. 734 QVINT. decl. 299 p. 182, 4 TERT. adv. Marc. 2, 19 p. 361, 7). leg. agr. 2, 6 conspectum vestrum (2, 56 dom. 146 off. 3, 3 CAES. Gall. 7, 30, 1 SALL. Iug. 86, 5. PLIN. nat. 30, 84 *de canibus*). Sest. 111 omnes aditum, sermonem, congressum tuum -unt (Lael. 87 -erit atque oderit. epist. 3, 6, 3 *cf.* MAXIMIN. c. Ambr. 86). Lael. 45 -endas esse nimias amicitias (Q. CIC. pet. 27 *syn.* contemnenda. ANTH. 408, 1). CAES. civ. 1, 19, 2 concilia conventusque hominum (*cf.* DIDASC. apost. 8, 20 conventionem). VERG. Aen. 7, 202 hospitium. CIRIS 301 Minois amores. TIB. 1, 9, 74 senis amplexus culta puella -it (MART. 4, 22, 3 *cf. l. 21*). LYGD. 6, 59 si -it nostrae convivia mensae. PROP. 1, 9, 30 assiduas a -e (aufuge *codd.*) blanditias. Ov. epist. 2, 81 mea despecti -unt conubia Thraces (met. 11, 226 [vitat *codd. dett.*]. 14, 69). rem. 587 nec -e colloquium (LIV. 9, 6, 9 colloquia et coetus hominum. PS. QVINT. decl. 17, 11 evitant sermonem meum, colloquia -unt). met. 10, 565 -e coniugis usum. 14, 668 concubitus. LVCAN. 3, 745 quod amplexus, ... quod oscula -i. PLIN. nat. 6, 54 coetum reliquorum mortalium -unt (*cf. l. 19*). 8, 12 victusque vocem -it victoris. 9, 37 feminas coitum -ere. 10, 109 ut visum vocemque eius (*sc. tinnunculi*) -iant *accipitres* (*cf.* 28, 31). QVINT. decl. 381 p. 426, 4 alienam conscientiam -ere. ARNOB. nat. 7, 39 p. 272, 21 -ret et formidaret accessum. HIER. epist. 54, 13, 1 iuvenum -e consortia (VVLG. Tob. 1, 5). *saevitiam, insidias sim. inimicorum*: CIC. S. Rosc. 27 latronum tela et minas (*cf. p. 1488, 31*). Verr. 6, 90 praedonum impetum (*cf. p. 1491, 40*). p. red. in sen. 38 vim caedemque. Sest. 45 dimicationem caedemque. LVCR. 5, 1072 *catuli* -unt summisso corpore plagas. SALL. hist. frg. 2, 7 quo ... Minonis iram atque opes -erat. HOR. sat. 1, 3, 58 insidias (SEN. contr. exc. 5, 2 *i. evasi.* CORP. IX 952). Ov. met. 9, 347 -ens obscaena Priapi. LIV. 3, 58, 1 cuius vitia -erat. PAVL. FEST. p. 31 vim *basilisci* (*cf. l. 30* CALP. decl. 3 p. 3, 26). SEN. contr. 7, 6 (24), 5 edictum tyranni. VAL. MAX. 7, 4, 2 parentis saevitiam et verbera. PLIN. nat. 35, 16 -entem a Corintho tyranni iniurias. SIL. 14, 224 agrestem violenti pectoris iram. PANEG. 7 (6), 8, 4 ardorem ... exercitus. 12 (2), 41, 4 *servi* motus eriles usque ad praecipitia -erunt. IVST. 13, 5, 9 crudelitatem Alexandri -erat. AVSON. 118, 7 furias ... fratris. HIER. epist. 36, 16, 6 fratris dolos. *cf.* PACVV. trag. 419 hinc saevitiam Salaciae -imus. VAL. FL. 4, 694 -it (*i. evasit*) ipse novissimus ictus (*sc. saxorum*) Tiphys. *additur quo*: SEN. epist. 104, 1 in Nomentanum meum -i, quid putas? ... febrem.

b *iustum, par, aequum, debitum i. q. omittere, neglegere, non curare*: RHET. Her. 2, 4, 6 eum (*sc. adversarium*) -isse (eff- *b d*) alias rationes commodiores (*cf.* CIC. Planc. 46). 4, 20, 28 amorem petere, pudorem -ere. 4, 36, 48 quare non omnes istam rem (*i. vestram defensionem*) -ere ac vitare debeant? CIC. Lig. 4 qui omne tale negotium -ret (α, cuperet effugere *all. codd.*). epist. 13, 29, 4. Lael. 47 quodsi curam -imus, virtus -enda est. Att. 11, 4, 1 omne munus (Ov. met. 13, 296 munera belli. COD. Theod. 13, 6, 1 [*a. 326*]). CATVLL. 63, 80 imperia. NEP. Att. 15, 3 rei publicae procurationem (*cf.* AVG. civ. 18, 41 p. 318, 16 D. *opp.* administrandam). HOR. epist. 1, 8, 11 quae nocuere sequar, -iam quae profore credam. LIV. 3, 68, 7 sequetur vos necessitas militandi, quam -itis. 21, 63, 7 votorum nuncupationem. COD. Theod. 7, 13, 5 (*a. 368*) sacramenta militiae. *i. q. deserere*: Ov. trist. 3, 5, 5 cunctique metu -ere ruinam *amici* (ANTH. 408, 5 fragorem). AVG. civ. 10, 29 p. 450, 23 D. fidem Christianam.

c *iniustum, iniquum, turpe, scelestum i. q. vitare, reformidare*: PLAVT. Mil. 622 facinora, quae istaec aetas -ere facta magis quam sectari solet. Asin. 213 quod nolebam ... -batis. TER. Ad. 417 hoc facito ... hoc -ito (*cf.* CIC. off. 1, 101. GLOSS. V 534, 12 vetato [*i. vitato?*]). RHET. Her. 2, 23, 35 amor -endus non est. 2, 24, 38 (*in versibus a rhetore fictis*) erravi, post cognovi et -o cognitum. CIC. Verr. 4, 4 omnia ..., quae vindicaris in altero, tibi ipsi vehementer -enda sunt. fin. 1, 48 intemperantiam ... esse -endam temperantiamque expetendam. 1, 53 improbitatem. 3, 39 stultitiam ... et timiditatem et iniustitiam et intemperantiam (*cf.* top. 47 si stultitiam -imus, sapientiam sequamur). off. 1, 26 superbiam ... fastidium arrogantiamque. 1, 68 et haec *voluptas* vitanda et pecuniae -enda cupiditas. 1, 114 nec tam est (tamen *codd.*) enitendum, ut bona ... sequamur, quam ut vitia -iamus (*cf.* HOR. sat. 1, 4, 106 epist. 1, 1, 41. QVINT. inst. 9, 3, 10 virtus est vitium -ere. PAVL. NOL. epist. 39, 6). 2, 51 nec tamen ut hoc -endum est, item est habendum religioni *eqs.* 3, 33 *al.* PVBLIL. B 4 -enda aspicere in alieno malo. SEN. benef. 4, 15, 1 iniuriam facere per se vitanda ac -enda res est (*cf.* 4, 18, 1). epist. 52, 8 qui docent, quid vitandum sit, nec umquam in eo quod -endum dixerunt deprehenduntur. 75, 9 quae -erant (*praecedit* vitia posuerunt). 94, 8 cum virtutem unicum bonum hominis adamaverit, turpitudinem solum malum -erit. *al.* COLVM. 11, 1, 24 venandi ... studium (*syn.* vitandum). SIL. 15, 40 ni -is hos ritus. STAT. silv. 4, 7, 33 orbitas omni -enda nisu. QVINT. inst. 12, 2, 24 -ere omnem disciplinam navigatione quam velocissima iubet *Epicurus*. PLIN. epist. 2, 6, 6 quid debeas -ere.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

paneg. 44, 8 turpe honestumque ... expetant -iantve. FRONTO p. 143, 22 N. placeo mihi ideoque eloquentiam -o. TERT. pudic. 16 *fornicationem* (VVLG. I Cor. 6, 18). adv. Marc. 5, 10 p. 608, 25 carnis opera. COMM. instr. 2, 16 tit. saecularia. *al.* CAPITOL. Pert. 4, 4 Pertinax interficiendi Commodi conscientiam ... non -it. AMM. 25, 9, 8 periurii -endi. HIER. epist. 22, 32, 5 avaritiam. VVLG. exod. 23, 7 mendacium -es (*ἀποστήσῃ*). prov. 13, 19 mala. *al.* HESYCH. in lev. 18, 19—23 p. 1015^{D} *syn.* aversandum. *saepe.* *praesertim vitia elocutionis in genere dicendi et scribendi*: RHET. Her. 4, 10, 15 ea *figura orationis* -enda. 4, 12, 18 crebras vocalium concursiones ... eiusdem verbi assiduitatem ... longam verborum continuationem. CIC. inv. 1, 73 complexionem. de orat. 1, 221 omnia ... mala ac molesta et -enda. 2, 244 scurrilis dicacitas (*syn.* vitanda). 2, 340 quae sequi solerem, quae -ere. Brut. 288 novam ... orationem (*opp.* persequendam). orat. 84 illa ... huic ... -enda sunt. 151 vocalium concursio, quam ... ut vitiosam -it Demosthenes. 164 *opp.* sequamur. 191 paeana sequitur aut dactylum, -it autem spondeum et trochaeum *Ephorus* (QVINT. inst. 9, 4, 87). 194 ut versum -imus in oratione, sic hi sunt evitandi continuati pedes. 231 vitia (*cf.* QVINT. inst. 2, 15, 16). opt. gen. 6 alius *orator* gravitatem sequens subtilitatem -iat. fin. 4, 24 non -iam ista popularia. 4, 79 *Stoicorum* tristitiam atque asperitatem. ac. 2, 138 invidiosum nomen voluptatis -ere. CAES. anal. frg. Gell. 1, 10, 4 tamquam scopulum, sic -ias ... insolens verbum (*cf.* MAR. VICTORIN. adv. Arium 4, 4). QVINT. inst. 8, 5, 32 -unt ac reformidant omnem hanc in dicendo voluptatem. 11, 3, 88 quod est genus ... in actione -endum. 11, 3, 128 longissime -enda mollis actio. PLIN. epist. 1, 2, 4 Marci nostri *ληκύθους*. HIER. epist. 48, 4, 3 si habet eloquii venustatem, dissimulare eam debet et -ere. *i. q. silentio praetermittere, non afferre* (*levia sive fastidiosa*): LVCAN. 7, 552 hanc -e, mens, partem belli tenebrisque relinque. PLIN. nat. 14, 7 Vergilium ... hortorum dotes -isse (*cf. p. 1476, 13 et p. 1494, 7*).

d *bona, commoda, utilia i. q. aspernari, spernere, recusare*: SORT. Praenest. 16 quod -is, quod iactas, tibei quod datur: spernere nolei. CIC. fin. 1, 32 nemo ... voluptatem ... aspernatur aut odit aut -it (1, 48 Tusc. 5, 95 QVINT. inst. 5, 10, 83. 8, 5, 32 *v. supra l. 24.* APVL. Plat. 2, 12 *syn.* vitari). off. 3, 101 quis est, qui utilia -iat? PVBLIL. D 22 dulce etiam -ias, fieri quod amarum potest. LIV. 38, 17, 18 vobis ... cavenda ac -enda ... amoenitas est Asiae. GRATT. 114 blandimenta vagae -es novitatis. SEN. Phaedr. 518 regios luxus procul est impetus -isse. dial. 1, 4, 9 -ite delicias, -ite enervatam felicitatem. epist. 5, 5 *res* usitatas. HIER. epist. 52, 9, 1 ornatus et sordes pari modo -endae (*ibid.* vita). CARM. epigr. 312, 7 bona vitae praesentis -ens meruit sperare futuram.

e *prava, falsa i. q. improbare, impugnare, damnare, reicere*: TER. Andr. 766 recte ego semper -i has nuptias. CIC. Verr. 4, 210 non -o ne hos quidem mores. fin. 4, 78 cum ea volunt retinere ... cum id -unt. nat. deor. 1, 71 individuorum corporum concretionem -it (*i. negat*) *Epicurus*. PVBLIL. Q 27 qui pote consilium -ere, capere idem potest. OV. am. 3, 11^{b}, 37 nequitiam -o; -entem forma reducit. SEN. Phoen. 23 scelus -ens suum. SIL. 16, 148 perfidiam -o et periuram ab origine gentem. QVINT. inst. 1, 17, 15 disciplinas omnes -it *Epicurus* (*cf. p. 1490, 83*). FIRM. err. 5, 2 p. 12, 17 o barbaricae legis -enda commenta! SORAN. p. 75 -entes ... ea quae antiqui exponebant.

iuncturae: **1** *additur qua ratione, quibus auxiliis aliquid -iatur v. p. 1489, 51. 64. 83. 1490, 83 al.* **2** *accedit alter accusativus tamquam praedicativer* LIV. 6, 27, 6 *v. p. 1488, 54* SEN. epist. 94, 8 *v. p. 1490, 80 cf.* CIC. orat. 151 *l. 15* TERT. adv. Marc. 5, 7 *p. 1489, 72.* **3** *participio praes.* fugiens, -entis, *quod adi. vice usurpatur, accedit genet.*: CAES. civ. 1, 69, 3 -s laboris (SIL. 12, 299 pigra in Martem -sque laborum ... iuventus). LACT. inst. 3, 8, 13 omne animal doloris est -s. 6, 10, 18 natura hominum solitudinis -s et communionis ac societatis appetens. *inde fluxisse videtur structura*: FIRM math. 1, 2, 8 habes dilectum bonarum rerum ac malarum -endi cupiditatem. **4** *add. infin.*: CIC. Mur. 11 an ... huic donis militaribus triumphum decorare -endum fuit ...? de orat. 3, 153 neque ... illud -erim dicere (GELL. 3, 14, 11). Att. 10, 8, 5 turpiter facere ... -iamus (*cf.* off. 3, 26. PROSP. epigr. 13, 4 si quae curavit scire, -it facere). LVCR. 1, 1052 illud ... -e credere (ARNOB. nat. 6, 17 p. 229, 19 *syn.* recusare). VERG. Aen. 9, 198 mene ... socium ... adiungere ... -is? HOR. carm. 1, 9, 13 -e quaerere (PERS. 6, 65 AMBR. Abr. 1, 9, 81). 2, 4, 22 -e suspicari. epist. 2, 2, 150 -res ... curarier. TIB. 1, 4, 9 o -e te ... credere turbae! PROP. 2, 9, 52 mortem ego non -iam morte subire tua. STAT. Theb. 9, 139 -e tangere manes. CYPR. GALL. lev. 183 orsa ... audire -e. PAVL. NOL. epist. 21, 6 ut prope cotidianus esse nobis conviva non -erit. AVG. epist. 105, 4, 13 cum peccatoribus loqui. SIDON. epist. 4, 5, 2. FVLG. RVSP. c. Arrian. 7 p. 63 tali nomine censeri -iant. CASSIOD. hist. 4, 24 p. 969^{D}. 5, 31 p. 1008^{A}.

nota inf. perf.: OV. epist. 9, 75 non -is ... calathis imposuisse manum. SCHOL. Lucan. 2, 558 nos proeliasse (proelia *edd.*) -uros. *de rebus personatis*: MAXIM. eleg. 3, 64 pietas talia velle -it (*cf.* 3, 92 ipsum *studium* t. v. f.). MAR. VICTOR aleth. 2, 51 quamvis mens melior per totum libera ferri -erit. **5** *accedit enuntiatum fin.*: CIC. de orat. 1, 207 quod ... -ere soleo, ne tibi ... succedam. off. 1, 83 -endum illud etiam, ne offeramus nos periculis sine causa. 1, 129.

C -it *aliquid aliquem*: **1** *proprie de remotione locali*: LVCR. 1, 6 te, dea, te -unt venti ... adventumque tuum. OV. epist. 20, 83 quid me -is, insula? (*cf.* LVCAN. 6, 277 illos terra -it dominos, his rura ... accedunt). Ib. 167 te -ent, quae carpunt omnia, flammae *rogales* (*cf.* MANIL. 4, 24 an ... -issent ignes Aeneam?). SEN. Herc. O. 891 Titana -ens — :: ipse me Titan -it (SIDON. carm. 9, 115 convivam). 943 me vagus -iat latex (*syn.* deludat; *cf.* STAT. Theb. 4, 57 -it ipse natantes amnis). PLIN. nat. 18, 133 ne metentes -iat *lupinus* exiliendo. *cf.* AVG. civ. 22, 20 p. 600, 25 D. quo modo aliquid vel latet omnia scientem vel irrevocabiliter -it omnia moventem.

2 *metaphorice de defectione virium, fuga temporum, rerum exoptatarum*: PLAVT. Bacch. 36 ubi me -et (ef- *CD*) memoria, ibi tu ... subvenias (*cf.* LIV. 9, 44, 3 memoriane -erit in annalibus digerendis *scriptores*. FRONTO p. 99, 14 N. *cf. infra l. 60*). Amph. 386 -it te ratio (RHET. Her. 2, 16, 24. CATVLL. 10, 29 istud quod modo dixeram ..., -it me ratio. *cf. l. 47*). CATVLL. 63, 42 Somnus excitam (-um *codd.*) Attin -ens citus abiit. VERG. ecl. 9, 54 vox ... Moerim iam -it ipsa. georg. 2, 265 siquos haut ulla viros vigilantia -it. SEN. Tro. 954 prima mors miseros -it (1174 cupientem -is, *mors*. Herc. O. 122. 1200). benef. 7, 14, 6 ne qua se -ret occasio (PLIN. nat. 35, 104 parcentemque picturae -it occasio victoriae). epist. 49, 9 mors me sequitur, -it vita (LVCAN. 7, 616 non plura locutum vita -it). LVCAN. 5, 316 bellum te civile -it. SIL. 11, 385 nec Venerem ... -it exoptabile tempus ... premendi. STAT. silv. 5, 2, 159 nos fortior aetas iam -it. 5, 3, 232 quod me ... -it speratus honos.

3 *translate i. q. aliquid fallit, latet, praeterit*: **a** *aliquem*: *α subi. est pronom. (neutr. adi.)*: TER. Haut. 316 si paululum modo quid te -erit (EVGRAPH. *ad l.* fefellerit. *cf.* PLIN. epist. 7, 17, 1 si quid me -it ... admonear). CIC. inv. 1, 5 quod ... non -it Catonem. Verr. 1, 44 neque hoc Q. Catulum ... -it (5, 27 de orat. 3, 141 NEP. Dion 2, 1). 6, 105 illud, quod istum -erat (Caecin. 86 Sest. 118. rep. 2, 24 vidit ... id, quod -it ... Lycurgum. orat. 73. ac. 2, 20 multa, quae nos -iunt in cantu. nat. deor. 1, 69 Att. 4, 16, 2 epist. 5, 12, 8. PLIN. epist. 7, 9, 2 quae legentem fefellissent, transferentem -ere non possunt. PANEG. 9 [12], 3, 3 AVG. civ. 5, 13 p. 217, 18 D.). rep. 1, 25 id ... ne nostrum quidem Ennium -it (*cf.* SVLP. RVF. Cic. epist. 4, 5, 1). epist. 10, 3, 3 nihil te -ere potuit (BRVT. Cic. epist. 11, 13, 1). ad Q. fr. 3, 5 (6), 4 quod te minime -it, opus est ad poëma ... alacritate. OV. met. 12, 183 quamvis ... multaque me -iant ..., plura tamen memini. QVINT. inst. 6, 1, 3 num quid nos -erit. AVG. civ. 10, 32 p. 459, 31 D. ista eos non -erint. *accedit infin.*: CIC. de orat. 1, 253 non -isset hoc Graecos ...: oratorem ipsum erudire. *acc. c. inf.*: CIC. fin. 4, 63 id -erat superiores homines ... miseriores esse. CAES. civ. 1, 71, 1. VLP. dig. 44, 3, 1 illud neminem -it experiundi potestatem non habere eum.. *cf.* CIC. Att. 9, 7, 5 si quid te horum -it ... posse.

β subi. est subst. (*cf. p. 1487, 9*): RHET. Her. 2, 25, 40 me tum haec ratio -it (CIC. rep. 2, 59 TERT. anim. 57 p. 391, 20 ARNOB. nat. 2, 60 p. 96, 7 *cf. supra l. 16*). CIC. Caecin. 37 alia si quae forte *actio* est quae nos -erit, dic quae sit. rep. 2, 2 quem res nulla -ret. orat. 197 -it eos et praetervolat numerus. Tusc. 1, 22 nisi quae me forte -unt, haec sunt ... sententiae. epist. 4, 1, 1 nec ... clarissimorum virorum ... exempla ... neque doctissimorum ... praecepta te -unt. OV. ars 1, 135 nec te nobilium -iat certamen equorum (*i. memento certamini interesse*). MANIL. 4, 396 non perfossis -et te montibus aurum. QVINT. inst. 2, 5, 17 neminem haec utilitas -it. 7, 1, 40 non ... nisi imprudentem -erint *occultiores quaestiones* (*sc. earum solutio*). 9, 2, 107 alia *schemata*. decl. 321 p. 259, 1 non me -it nomen, quo utitur. PLIN. epist. 9, 26, 6 quem tandem alterutram in partem potest -ere *locus Homericus?* GELL. 13, 29, 6 ne nos forte -ret lateretque ... consideratio. AMM. 29, 1, 24 nos penitissima gestorum memoria (*i. scientia*) -it. *γ impersonaliter*: CIC. Att. 3, 23, 4 ut Ninnium aut ceteros -erit, investiges. epist. 13, 10, 1 qui, ut te non -it, ... coniunctionem voluit esse. 15, 16, 1 ne te -iat, ... *εἴδωλα* hic spectra nominat. CATVLL. 12, 4 hoc salsum esse putas? -it te (*i. erras*). QVINT. inst. 4, 5, 4 'paene exciderat mihi' et '-erat me'. 10, 1, 12 'non ignoro' et 'non me -it' et 'non me praeterit' (*circuitus verborum usitati*). *seq. infin.*: CIC. Att. 5, 12, 3 cui rei -erat me rescribere. 7, 18, 3. 13, 24, 1 quomodo ... -it me tibi dicere (ne ... dicerem *coni. O. E. Schmidt*). 13, 51, 1. epist. 12, 19, 2 non te -et uti consilio M. Bibuli. ad Q. fr. 2, 10, 4 de Caesare -erat me ad te scribere. *acc. c. inf.*: CIC. Mur. 18 neque ... quemquam vestrum -it ... non eundem esse ordinem. Pis. 46 de orat. 1, 9 epist. 11, 27, 8 LIV. 22, 31, 9. QVINT. inst. 11, 1, 8 nec me -it plerumque haec esse coniuncta. decl. 311 p. 223, 13 FRONTIN. aq. 122. *seq.* quod: OPTAT. 4, 6 p. 110, 9 neminem -it, quod ... homo ... non possit. *enunt. interrog.*: RHET. Her. 4, 39, 51 neminem vestrum -it ..., quae miseriae consequi soleant. CIC. Att. 3, 23, 2 quae cavenda fuerint ..., te non -it. 12, 42, 2 alterum quam sit difficile. epist. 13, 55, 2. 13, 67, 1 -ad Brut. 1, 12, 2 BRVT. Cic. epist. 11, 10, 2. OV. fast. 5, 446 dicta sit unde dies ..., me -it. SEN. Phaedr. 136. SIL. 5, 92 an te ... -it, ... quantum ... possit Fortuna? QVINT. inst. 11, 2, 48. *seq.* quin: CAEL. Cic. epist. 8, 14, 3 illud te non arbitror -ere, quin homines ... debeant ... honestiorem sequi partem.

b *alicuius scientiam, visus sim.*: CIC. Manil. 28 quae *res* huius viri scientiam -ere possit. Tusc. 1, 50 ut *animi tenuitas* -iat aciem.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nat. deor. 1,27 aperta simplexque mens...-ere intellegentiae nostrae vim et notionem videtur (*cf.* AVG. epist. 118, 4, 26). OV. fast. 2, 80 *Delphis sidus* -et visus ... tuos (MANIL. 1, 453 -entia [*corr. Bentley*, fulg- *codd.*] visus ... sidera. 1, 677 nec visus aciemque -it *orbis* [*cf.* GERM. 530]. 2, 371. 3, 363. 4, 870 natura ... mortalisque -it visus et pectora nostra). PHAEDR. 4, 5, 48 quod multorum -it imprudentiam, unius hominis repperit sollertia. QVINT. inst. 4, 5, 3 multiplex *partitio* -et memoriam iudicis (GELL. 1, 18, 6 ea res -eritne tunc Varronis memoriam). *nota*: COD. Iust. 6, 61, 8, 1 (*a. 531*) in omnibus rebus, quae -unt quidem domini acquisitionem. *impersonaliter*: PLIN. epist. 7, 33, 3 demonstro ... quamquam diligentiam tuam -ere non possit.

D ***aliquid -it aliquid:*** **1** ***proprie et in imagine i. q. aliquid deserit, destituit, deficit aliquid, recedit, amovetur, declinatur ab aliqua re:*** *de sideribus occidentibus, evanescentibus*: VERG. georg. 4, 234 *Taygete* sidus -ens ... Piscis. HOR. carm. 2, 9, 12 nec ... Vespero surgente ... nec rapidum -ente solem. OV. am. 1, 13, 28 ne -rent vultus sidera mota tuos (*sc. Aurorae*). met. 4, 488 solque locum -it. MANIL. 1, 427 vicinas -entia sidera moles *montium*. 4, 836 -eruntque novas ardentia sidera flammas. GERM. 283 laeva -it instantem sibi (*i. sideri*) Pegason ala. frg. 4, 9 cum Pliada (-de *codd.*) -it atque adiit Geminos *Iuppiter stella*. LVCAN. 1, 232 ignes solis ... -bant astra. STAT. Theb. 7, 793 *Dioscuri* -erunt carbasa fratres (*i. navem reliquerunt, tueri desierunt*). MART. 3, 45, 1 Phoebus mensas cenamque Thyestae. DRAC. laud. dei 2, 9 *Lucifer* fugat astra poli, -urus lucis habenas. *adde*: STAT. Theb. 2, 184 non -ret diras lux intercisa Mycenas. *cf.* ENN. ann. 557 interea -it albus iubar Hyperionis cursum (currum *L. Müller*). ANTH. 417, 4 Pyramidas, medio quas -it umbra die. *de stellis ex oceano orientibus*: GERM. 631 -it oceanum *sidus* (*cf.* 705 pontum). *de nubibus sim.*: LVCR. 1, 6 *v. p. 1492, 2.* OV. trist. 5, 5, 32 consilio -unt aethera *Ponti nebulae*. VEN. FORT. vita Mart. 1, 292 -bant flamina flammas. *de igne*: MANIL. 1, 862 arida ... semina ..., quae ... ignis sequiturque -itque. *de solo, terris* (*sensu durativo i. q. distare*): MANIL. 4, 625 ingentique sinu -entes (fulg- *v. l.*) aequora terras. LVCAN. 9, 415 unde (*sc. a Gadibus*) Europa -it Libyen. *de aquis*: VERG. Aen. 11, 405 Hadriacas retro -it Aufidus undas. MANIL. 5, 580 longo -bant agmine fluctus impellentis onus monstri. VAL. FL. 1, 454 Chalcidicas -ens Euripus harenas. SIL. 15, 713 ut Borean pontus -it. STAT. Theb. 9, 93 -it ipse rigentem *rupem* pontus. silv. 5, 562 -entia ripas flumina. *cf.* Theb. 4, 689 Nemeen ... ex alto -iat (*i. deficiat*) liquor. *de navigiis*: OV. rem. 735 Argolides cuperent -isse (*i. evasisse*) Capherea puppes. VAL. FL. 2, 405 portus -ret ratis. 5, 101 -it (*i. praetervehitur*) omne Crobiali latus *ratis*. *de plantis*: PLIN. nat. 16, 41 ceu maria -erit *abies*. 17, 239 averti et recedere saporemque inimicum -ere *vitem* (*cf.* 20, 92 *sim. elocutione exquisita* 17, 208). 19, 139 si terram -entes cauliculos sequare terra. *de variis rebus corporeis*: MANIL. 5, 556 defluxere sinus umeris -itque lacertos vestis. LVCAN. 6, 532 -ere cadavera (*sc. furata*) lectum. VAL. FL. 4, 491 pallentia primae ora senis (*edere cupientis*) -ere manus. TAC. hist. 5, 6 *bitumen* -it cruorem vestemque infectam sanguine. VVLG. Ruth 2, 2 spicas, quae -erint manus metentium. *nota*: STAT. silv. 5, 3, 7 -ere meos Parnasia crines vellera (*i. vittae*). *de temporibus* (*cf. l. 56*): MANIL. 2, 73 noxque alterna diem -ret rursumque fugaret. LAVS Pis. 150 ver -it aestates. MART. 10, 51, 2 alternum Castora -it hiems. CARM. poet. min. V 108, 98 se ... semper ... -it *aetas*. *de calore*(*?*): LVCR. 5, 810 aestus (*Lachm.*, aestas *codd.*, aetas *Marullus probabiliter*) infantum -ens umorem (*sc. uteri*) aurasque petessens. *de bonis, quae petentes fallunt, deludunt, deficiunt, destituunt*: PLAVT. Stich. 751 -it hoc libertas caput. VERG. Aen. 11, 436 non adeo has exosa manus Victoria -it. HOR. carm. 4, 7, 19 cuncta manus avidas -ent heredis (SCHOL. peritura heredibus). OV. Ib. 124 optatam -iat vita coacta necem (*cf.* MANIL. 4, 70 veniunt validorum in corpora mortes seque ipsae rursus -unt errantque). SEN. Ag. 81 iura pudorque et coniugii fides -unt aulas. Herc. O. 227 -iat vultus (*i. ne prodatur vultu*) fortuna prior. PETRON. 128, 6 -erunt elusam gaudia mentem. LVCAN. 7, 432 -ens civile nefas redituraque numquam libertas. STAT. Theb. 5, 539 -it ilicet artus somnus. *nota*: STAT. silv. 2, 3, 76 situm -ura tacentem (*i. non passura*) ... gloria. *de malis*: OV. met. 11, 624 quem (*sc. Somnum*) cura -it.

2 ***translate*** *(cf. l. 58. p. 1492, 82sqq.)* ***i. q. vitare, reformidare, horrere, cavere, avertere*** *(**praecipue de animo, affectibus, actionibus** sim., cf. B 2)*: CIC. Pis. 57 animi lucem splendoremque -entis de orat. 3, 99 ea, quae leviter sensum voluptate moveant, facillime -iant satietatem (*cf.* HIER. epist. 22, 17, 2 refectio satietatem -ens). orat. 227 numerus *oratorius* ... -ens illum *numerum poeticum* eique omnium dissimillimus. part. 79 dedecus -ens laudemque maxime consequens verecundia. fin. 1, 11 quid sequatur natura ... quid -iat ut extremum malorum. 1, 30 quo aut petat aut -iat aliquid *natura*. Tusc. 2, 4 philosophia paucis contenta iudicibus, multitudinem consulto ipsa -ens. off. 1, 130 *munditia* ... -iat ... neglegentiam. Phil. 2, 64 id auderet, quod omnium -isset et reformidasset audacia. OV. met. 15, 195 melior natura quod illic aetheris est terraeque procul contagia -it. PLIN. nat. 21, 64 cyclaminum ... aestates hiemesque -it. 31, 98 salis natura ... inimica ignibus -ens eos. PLIN. epist. 1, 12, 9 increverat valetudo (*i. morbus*), quam temperantia mitigare temptavit, perseverantem constantia -it (*i. non respexit*). TERT. resurr. 21 p. 54, 17 ut aeternae dispositiones eius (*sc. dei*) ... lucem (*i. perspicuitatem*) sui -erint. ARNOB. nat. 2, 29 p. 72, 8 *homo* indolis infamia semper atque ignominiosa -entis. HIER. epist. 31, 2, 1 ut scripturarum cardinem iocularis sermo non -iat. AVG. civ. 14, 7 p. 15, 17 D. amor ... -ens, quod ei adversatur, timor est. PETR. CHRYS. serm. 82 p. 432 ne festinus sermo -iat (*i. praetereat*) aut transvolet quaestiones. NICET. psalm. p. 73, 2 natura humana aspera quaeque ... -it.

E ***omisso obi., sed facile ex eis quae praecedunt supplendo***: TER. Haut. 166 non convenit, qui illum ad laborem (*i. miseriam*) hinc pepulerim, nunc me ipsum -ere. CIC. fin. 5, 18 officium aut -endi (*sc. res repellendas*) aut sequendi (*sc. res appetendas*). off. 1, 102 appetitus tamquam exultantes sive cupiendo sive -endo. Tusc. 1, 56 si nihil haberet animus hominis nisi ut appeteret aut -ret. Att. 10, 12[a], 2 trahimur, nec -endum, si quid violentius. LIV. 8, 24, 3 ut ferme -endo in media fata ruitur. SEN. contr. exc. 8, 4 eum mori voluisse, quem -entem quoque Fortuna persequitur (*nisi ad p. 1482, 34 pertineat*). SEN. benef. 5, 1, 4 ut gloria -entes magis sequitur (*cf.* HIER. epist. 22, 27, 4). epist. 104, 11 non enim vitat, sed -it. magis autem periculis patemus aversi. ARNOB. nat. 2, 64 p. 99, 26 tibi aspernanti -entique longissime infundenda ... est ... gratia. OV. hal. 89 varie quidam (*sc. pisces*, quaedam *coni. Birt*) -untque petuntque. QVINT. inst. 10, 4, 1 invenienda, quae -erant (*i. latuerant*).

syn. et iuxta posita: *ad I*: abire (*v. p. 1476, 24. 1481, 37*), cedere (*v. p. 1479, 30. 1482, 47*), abs- (*v. p. 1477, 69*), con- (*v. p. 1476, 34*), de- (*v. p. 1476, 24 al.*), dis- (*v. p. 1482, 47. 84*), ex- (SEN. dial. 6, 25, 1 STAT. Theb. 11, 695), re- (SEN. epist. 22, 5 IVV. 6, 20 *al.*), dare terga (*v. p. 1479, 49. 1481, 74*), dispergi (*v. p. 1482, 82*), exire (*v. p. 1482, 37*), mutare sedes (*v. p. 1482, 26*), retro dare gradum (*v. p. 1479, 44*). *ad II*: aspernari (*v. p. 1487, 10 cf. p. 1491, 33*), aversari (*v. p. 1485, 72. 1487, 7*), detestari (*v. p. 1487, 7*), horrere (*v. p. 1486, 75*), pavere (*v. p. 1485, 50*), reformidare (*v. p. 1488, 8 al. cf. p. 1490, 26*), relinquere (*v. p. 1487, 50*), tremere (*v. p. 1485, 71*), (de)vitare (*v. p. 1485, 80 al.*). *ad II C 3*: fallit (*v. p. 1492, 34*), latet (*v. p. 1492, 59*), praetervolat (*v. p. 1492, 50*).

opp.: *ad I*: adire (*v. p. 1476, 25. 1479, 29*), consistere (*v. p. 1479, 30*), manere (*v. p. 1476, 25 al.*), re- (*v. p. 1484, 53*), morari (*v. p. 1476, 35*), redire (*v. p. 1480, 32*), resistere (*v. p. 1479, 42*), sequi (*v. p. 1481, 72 cf. p. 1479, 13 al.*), stare (*v. p. 1479, 40. 1485, 10. 57*), con- (*v. p. 1484, 70*), venire (*v. p. 1480, 17. 1484, 81*). *ad II*: adire (*v. p. 1489, 79*), amare (*v. p. 1487, 70*), (ap)petere (*v. p. 1487, 27 al.*), ex- (*v. p. 1487, 63 al.*), attrahere (*v. p. 1485, 56*), (ap)prehendere (*v. p. 1489, 18. 61*), quaerere (*v. p. 1486, 37*), sectari (*v. p. 1490, 61*), sequi (*v. p. 1485, 67 saepe*), in-, persequi (*v. p. 1485, 59 al.*).

deriv.: fugibilis, fugitivus, fugito, fugitor. *cf.* fuga, fugax.

comp.: au-, con-, de-, dif-, ef-, inter-, per-, prae-, praeter-, pro-, re-, subter-, suf-, super-, transfugio. *cf.* aqui-, con-, de-, (h)eri-, lari-, luci-, lucri-, per-, pro-, re-, soli-, transfuga. luci-, [lucti-], nubifugus.

fugitāns, -antis *v. p. 1498, 16 sqq.*

? **fugitās** fuga, fugacitas (*v. p. 1473, 16*) GLOSS. II 581, 5.

fugitātio [*a* fugitare. *Th.*] φ[ϱ]υγάδευσις GLOSS. II 473, 37.

fugitīvārius, -ī *m. a* fugitivus. NOT. Tir. 26, 83. GLOSS. II 280, 51 *δραπετικός*. V 297, 9 assidue (*sc. qui fugit. cf.* fugitivus *infra l. 67*). **1** *is qui servos fugitivos investigat et reducit*: FLOR. epit. 3, 19, 7 qui per -os abstrahi debuissent. VLP. dig. 19, 5, 18 non ... pecuniam ego et -us deposuimus (*cf. ibid.* si fugitivum meum reduxisset). PAVL. sent. 1, 6[a], 1 servus a -o comparatus. *metaphorice* (*per iocum*): VARRO rust. 3, 14, 1 aquā ... finiendae *cochleae*, ne -us sit parandus (*sc. cochleis, si quae effugerint*). **2** *is qui servos fugitivos suscipit et occultat*: COD. Theod. 10, 12, 1, 1 (*a. 368/373*) poena quae de occultatoribus et -is data est.

fugitīvōsus, -a, -um *a* fugitivus. GLOSS. II 473, 38 *φυγάς*. 470, 40 *φευκτ⟨ικ⟩ός*.

✖**fugitīvus,** -a, -um [*a* fugere. *Th.*]. *scribitur* fugiteivos: INSCR. mill. Popil. (Corp. I[2] 638) 10. fugitibus: SORT. Sangall. 34, 1. 35, 1. 38, 6 CORP. XV 7181 (*in lapide*). *notatur* f*? v. p. 1495, 3.* GLOSS. *δραπέτης. φυγάς*. IV 78, 52 qui fugit. 520, 58 interdum qui fugit. V 297, 8 interdum (*sc. qui fugit*). *legitur inde a* PLAVTO, TER., LVCILIO, CIC. *haud saepe apud poetas posteriores.* NOT. Tir. 26, 32. *superl. vice extat* multum -us *p. 1495, 62. cf.* nimis -us *p. 1495, 78.* [*dub. vel corrupt.*: VAL. MAX. 2, 7, 9 -orum (*om. Par.*) multitudine. MARCELL. med. 36, 5 cucumeris agrestis quem -um dicunt ('*i. erraticum*' *Heraeus*, futivum *codd.*; *cf. et Niedermann praef. p. VII*). *dubiae interpretationis*: AVG. serm. ed. Mai 72, 1 -a conceptio (*expectatur tale quale* facticia *vel* fucata; *agitur de insitione arborum*).] [*francog. vet.* fuitif. *M.-L.*]

I ***adi.:*** **A** ***proprie*** *i. q. profugus, discedens, interdum i. q. absens:* **1** *de personis:* **a** *de servis* (*cf. Marquardt-Mau, Privatleben d. Röm. p. 184*): PLAVT. Men. 80 qui -is servis indunt compedes. VATIN. Cic. epist. 5, 9, 2 tuus servus anagnostes -us. SALL. Catil. 56, 5 causam civium cum servis -is communicavisse. LIV. 38, 38, 7 servos seu -os (captivos *B*) seu bello captos ... reddito. TRYPH. dig. 11, 4, 5 VLP. dig. 1, 14, 3. 6, 2, 9, 5. 19, 5, 15 servos -os alicubi celari. *al.* LACT. inst. 4, 4, 5 similes ... servis -is. IVST. 2, 5, 5.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Oros. comm. 1 p. 152, 17 *tropice.* Cod. Iust. 11, 48, 23 pr. (*a. 531/4*) secundum exemplum servi -i. Corp. I 668 (= IX 6086, XLVI) s(ervi) p(eriistis) f(ugitivi) (*sic explicat Minicius; falsam esse iudicat Mommsen cf. p. 1496, 10*). Bell. Hisp. 34, 4 homines -i. Plin. nat. 28, 13 mancipia -a. Ivv. 13, 111 -us scurra Catulli. Fronto p. 26, 7 N. cursorem -om. Afric. dig. 47, 2, 61 (60) ancilla -a. Hier. epist. 53, 9, 3 pro -o famulo (Val. Cem. epist. p. 758[A]). Avg. civ. 5, 22 p. 234, 2 D. bellum . . . -orum gladiatorum. Corp. IV 4257 vicinos -os. **b** *de eis, qui clam domo, patria, sedibus suis discedunt*: Sen. Med. 115 si qua peregrino nubit -a marito. Apvl. met. 5, 31 Psychen illam -am volaticam mihi requirite. 6, 8 a fuga retrahere . . . -am regis filiam. Hier. epist. 60, 2, 3 ille . . . -us propheta *Ionas*, qui reliquit domum suam. Drac laud. dei 2, 169 -a manus *Iudaeorum ex Aegypto profectorum* (*cf. p. 1496, 81*). *de uxore maritum deserente*: Ov. epist. 5, 91 Tyndaris infestis -a reposcitur armis. *per enallagen*: Mart. 7, 64, 6 quid facit infelix et -a quies? Firm. math. 5, 5, 2 ad semota et longinqua loca -o errore ducuntur (6, 15, 9). *sim.*: Avg. civ. 3, 14 p. 115, 23 D. *Lavinii* Aeneas regnum peregrinum ac -um constituerat. Pass. Rogat. 2 absentia -a (*i. fugā effecta*). **c** *de eis, qui captantes, minantes effugiunt*: Mart. 11, 43, 7 torquebat Phoebum Daphne -a *cf.* Maxim. eleg. 1, 67 latebras -a petebat *puella*. *inde c. dat. i. q. absconditus, invisibilis*: Arator act. 1, 477 *Christi* imago . . . stat (*i. constat, agnoscitur*) donis, -a oculis. *praecipue in proeliis fere i. q. ignavus*: Vopisc. Prob. 8, 3 -o militi potius quam forti hic equus convenit. Coripp. Ioh. 1, 560 acies -a (*opp.* firma). *post sceleus perpetratum*: Apvl. met. 8, 16 -i ductores illi nostri. **d** *i. q. se subtrahens* (*sc. iudicio*): Cod. Iust. 3, 1, 13, 2[c] (*a. 530*) actor . . . -us.

2 *de bestiis* (*c. gen.: l. 32*): Plavt. Pseud. 319 alligem -am canem. Varro rust. 3, 16, 21 *apes* si e bono loco transtuleris . . . , -ae fiunt. Test. porcelli p. 268, 5 -e porcelle. Plin. nat. 18, 142 cracca in tantum columbis grata, ut pastas ea negent -as illius loci fieri. Ivv. 4, 50 -um dicere piscem . . . elapsum veterem ad dominum debere reverti. Tert. pudic. 9 p. 238, 29 ovem per aspera . . . -am . . . in gregem referet. Sedat. ad Ruric. epist. 8 p. 450, 5 equum . . . -um, cum dimittitur, immobilem, cum sedetur.

3 *de rebus*: **a** *loco suo motis*: Ter. Haut. 678 retraham . . . ad me ego illud hodie -om (*i. quod fraude abiit*) argentum tamen. Plin. nat. 36, 99 lapis -us appellatus (*cf. ibid.* saepe profugum vinxere plumbo). Apvl. Socr. 22 p. 172 *dominus* Tantali vice . . . non quidem fluentem (*fort.* fontem *Thomas*; fluentem *def. Helm, Berl. phil. Wochschr. 1909 p. 842*, -um *pro subst. accipiens*) illum -um captat. Tert. anim. 44 animae (*sc. somniantis*) sine morte -ae. Marcell. med. 36, 5 *v. p. 1494, 73.* *de occasu siderum*: Arator act. 1, 7 -a relinquunt astra polum. *cf.* Sedvl. op. pasch. 5, 19 p. 290, 17 -um lumen abscessit. *de igni*: Sidon. epist. 7, 1, 4 -is flexibus sinuaretur. *de aquis furto interceptis*: Gloss. V 22, 33 -ae aquae quae fluunt ex rivo publico neque deprehenduntur. unde -a (futiva *P*) dicta sunt, quae furtim quis ac non suo iure uteretur. *laxiore sensu i. q. vagus, errans, mobilis*: Avg. serm. ed. Mai 1, 1 luxuriatur unda *paradisi* . . . erroneis lapsibus -a (*cf.* 72, 1). *sim. de rebus incorporeis*: Bachiar. repar. laps. 18 oculorum velox ac -us aspectus. *cf.* Ps. Ambr. serm. 59[b], 2 spectaculum . . . pavidis pectoribus et -is (*sc. praemetu*) obtutibus explorabant. **b** *metaphorice de rebus post exiguum spatium temporis deficientibus, desinentibus*: Varro ling. 5, 5 illa *verba* . . . -a (*i. non iam usitata*) secuta sedulitas *doctorum* . . . retrahere nequit. Sedvl. carm. pasch. 3, 271 (= op. pasch. 3, 23 p. 249, 16) -a (*i. sedata, intermissa*) fames. *inde i. q. celeriter desinens, caducus, brevis, inanis, fragilis: de rebus corporeis*: Cassiod. in psalm. 102, 15 *fenum* quamvis pulcherrimum videatur esse, cum pubet, multum -um cernitur esse, dum corruit. *incorporeis*: Mart. 1, 15, 8 gaudia non remanent, sed -a volant (7, 47, 11. Pomer. 1, 25, 2 mundi. 2, 13, 3). 12, 96, 4 ministris, in quibus et brevis est et -a Venus. Paneg. 12 (2), 19, 3 -a successuum repentinorum voluptas. Avg. serm. ed. Mai 139, 2 praetereuntibus et -is rebus *velut voluptatibus*. Val. Cem. hom. 19, 3 desideria carnis -a. Rvric. epist. 2, 13 p. 391, 20 dulcedo -a pertransit (*cf.* Favst. Rei. serm. 27 p. 332, 25 voluptatum -a dulcedo). Ennod. opusc. 3, 62 p. 346, 19 -ae potestatis insignia. epist. 6, 19, 1 p. 160, 7 quotiens variis necessitatibus obsequentem -a libertas ad nova instituta transducit. Cassiod. in psalm. 29, 1 -a inanisque laetitia. Greg. M. moral. 20, 65 -ae felicitatis. *de ipsis temporibus*: Avson. 361, 35 -a aetate (Drac. satisf. 256 velut acris avis sic -a volat *aetas*. Cassiod. in psalm. 89, 6 -is herbarum aetatibus). Greg. Tvr. vit. patr. 13 pr. vitae istius -ae (Ven. Fort. vita Marcell. 10, 41. Pass. Thom. p. 148, 10 vita . . . ita -a, ut cum putatur teneri, labefacta diffugiat). Ven. Fort. carm. 7, 4, 27 vita nimis -o tempore transit. 7, 12, 1 -is fallimur horis. Carm. epigr. 1385 (*a. 565*) lux -a suae complevit tempor⟨a vitae⟩.

B ***translate:*** *c. gen.* (*cf. p. 1491, 58*): Ennod. dict. 1, 5 p. 424, 13 -a gloriae . . . mens. a d: Ven. Fort. vita Pat. 9, 26 ad requirendos monachos tam bene ad Christum -os.

II ***subst.*** (*vel praedicative*): **A** fugitīvus, -ī *masc. et* fugitīva, -ae *fem.*: **1** *proprie*: **a** *de servis* (*additur genet. possessoris: l. 24. 51. 77 al., pron. poss.: l. 47.* ab: *l. 13*): *definitiones*: Vlp. dig. 21, 1, 17 Pavl. dig. 21, 1, 43. *discernitur ab* emansore: Satvrn. dig. 48, 19, 16, 5. *ab* errone: Tryph. dig. 50, 16, 225. Plavt. Capt. prol. 17 -os ille . . . domo . . . profugiens. 210 -os imitari. Cas. 397 tute es -os. Poen. 832 ibi . . . videas . . . libertinum furem an -om velis (*cf.* Ivv. 8, 174). Trin. 1027 non -ost hic homo, commeminit domi. Tit. Plaut. com. -i (Varro ling. 7, 63). Inscr. mill. Popil. (Corp. I[2] 638) 10 praetor in Sicilia -os Italicorum conquaeisivei. Corp. I[2] 861 -i peristis (*cf. adn.*). Cic. Verr. 3, 27 si centum cohortes -orum fuissent. 3, 99 inter -orum ac praedonum . . . tela. 4, 63. 66 -orum insolentia. 4, 125 magnae -orum copiae. 5, 94 manum -orum. 5, 112 servi, -i, barbari. *ibid.* neque tam -i illi ab dominis *erant*, quam tu ab iure et ab legibus. 6, 5 bello -orum (6, 7. 14. 18 *al.* leg. agr. 2, 83 *cf.* or. frg. A IX 11 ex quibus *pastoribus* ait se . . . -orum bellum excitaturum. Val. Max. 4, 3, 10. 6, 9, 8 Gell. 5, 6, 23 Consvl. Constant. chron. I p. 217, 719 *al.*). 6, 161 a ducibus -orum. *al.* Catil. 2, 19 -o alicui aut gladiatori (*cf.* Sull. 15). Mur. 61 nos . . . qui sapientes non sumus, -os *esse* (*opp.* sapientes . . . reges). Flacc. 98 cum -is fortiter bellum gesserat (Val. Max. 2, 7, 3. 9 Ampel. 41 Schol. Cic. Bob. p. 108, 3 St. *al.*). Phil. 11, 16 habet *Dolabella* -os. parad. 27 -orum ac latronum . . . multitudo. Tusc. 5, 63 vivebat *Dionysius* cum -is, cum facinerosis. ad Q. fr. 1, 2, 14. epist. 15, 4, 10 cum . . . -os reciperent. *al.* Caes. Gall. 1, 23, 2 ea res per -os L. Aemilii . . . hostibus nuntiatur. civ. 3, 19, 2 *legatos mittere* -is ab saltu Pyrenaeo praedonibusque licuisset. 3, 110, 4 -is omnibus nostris certus erat Alexandriae receptus. Bell. Alex. 24, 2 contra convenarum ac -orum manum. Bell. Hisp. 7, 4 reliqui ex -is auxiliares consistebant. Sall. hist. frg. 3, 96 D. ad castra -orum. 3, 98. Hor. sat. 2, 5, 16 quamvis periurus erit, . . . -us. epist. 1, 10, 10 utque sacerdotis -us liba recuso. Liv. 30, 16, 10 captivos et perfugas et -os restituant. 30, 16, 15. 30, 37, 3. 30, 43, 11. 13 de perfugis gravius . . . quam de -is consultum. 31, 19, 2. 38, 11, 4. frg. 22 transfugas liberos vivos ad se adduci iussit: -os . . . interficerent. Fest. p. 343 a . . . celeritate -os vocent cervos. Sen. contr. 2, 1, 7 post evestigata illa -orum arma. 7, 6 (24), 23 -um, erronem non esse (*cf. ibid.* erronem . . . -um non esse, adicio noxa furtisque solutum. Tab. cer. Dac. 6 [Corp. III p. 937] int. 7. 7 [p. 940] int. *et* ext. 7. Pompon. dig. 21, 1, 64, 2 errare et fugere iumentum posse, nec tamen erronem aut -um esse agi posse. 30, 56 pr. -um eum non esse praestari. Vlp. dig. 19, 1, 11, 7. 21, 2, 32 pr. *al.* Pavl. dig. 19, 4, 2 pr. Gell. 4, 2, 1). Vell. 2, 30, 5 -i . . . profugientes duce Spartaco. 2, 73, 3 servitia -osque in numerum exercitus sui recipiens. Val. Max. 2, 7, 9. 9, 12 ext. 1. Sen. epist. 114, 6 in mimo -i divitis (*Lipsius*, -es *cod.*). Cvrt. 6, 3, 17 pauci nobis -i et domini sui interfectores supersunt. Ascon. Mil. p. 34, 25 St. *servum* pro -o prehensum. Petron. 39, 9 -i et compediti. 95, 1 ebrii estis an -i, an utrumque? (96, 5). 97, 10 se . . . -um suum dixit quaerere. 103, 4 notum -orum epigramma (*cf.* Qvint. inst. 7, 4, 14 si quis -o stigmata scripserit. Vlp. dig. 11, 4, 1, 8[a] *et p. 1465, 60*). 107, 4 paenitentia -os reduxit. frg. 12 manubiae penes -um repertae. Plin. nat. 15, 125 de -is . . . laureā coronatus. 28, 49. Mart. 3, 91, 3 domini -us Achillas. 11, 54, 6 non miror furem, qui -us eras. Tac. hist. 2, 72 a domino noscebatur condicione -us. Svet. Aug. 3, 1 -os, residuam Spartaci et Catilinae manum . . . delevit. 7, 1. Dig. 11, 4 tit. de -is (Pavl. sent. 1, 6[A]). Alf. dig. 40, 7, 14, 1. Pompon. dig. 18, 1, 13 si . . . vendas . . . -um. Gaivs dig. 6, 1, 36, 1 -um . . . non custodit. 41, 2, 15 quare videamur -um possidere. Papin. dig. 21, 1, 55. Call. dig. 11, 4, 2 simplices -i domino reddendi sunt. 48, 15, 6, 1 Men. dig. 49, 16, 4, 14. Vlp. dig. 1, 15, 4 -os conquirere. 9, 2, 13, 1. 11, 4, 1. 46, 3, 34, 5 -us qui pro libero se gerebat. *al.* Pavl. dig. 11, 4, 4 -os deprehensos. 15, 1, 48 pr. neque in -o neque in subrepto. *al.* Marcian. dig. 47, 2, 63 pr. Argvm. Plaut. Capt. 8. Epist. praef. praet. ad Saepin. (Corp. IX 2438) 17 pastores . . . -os esse. Gell. 11, 18, 14. Paneg. 12 (2), 23, 2 tenentibus arma -is. Liv. perioch. 51 transfugas ac -os bestiis obiecit. Obseq. 43 a -is et desertoribus. 45 Exvp. 4 Amm. 14, 11, 33 Clavd. Don. Aen. 11, 825. Svlp. Sev. dial. 1, 12, 4 irascerer discessione -i *liberti*. Salv. gub. 4, 13 ex servis fures ac -i sunt. Evgipp. epist. 9 si -um *me* putas, para tibi pretium, quod pro me possis, cum fuero requisitus, offerre. Pallad. hist. mon. II 16 p. 373[B] -e forsitan domini tui (*cf.* I 9 p. 281[B] *Butl. p. 65 φυγοχόρι*) Corp. XV 7175 Minervinus -us. *al.* Tab. Peut. 5, 3 Fano -i. *fem. de ancillis*: Ivlian. dig. 30, 84, 10. Vlp. dig. 11, 4, 1, 5 ex -a natum. Tab. cer. Dac. 6 (Corp. III p. 937) ext. 7 -am erronem non esse (*cf. l. 36*). *in comparationibus de eis qui patronos, dominos subterfugiunt, deserunt*: Lvcil. 854 cum manicis catulo collarique, ut -um, deportem *amatorem*. Hor. sat. 2, 7, 8 teque ipsum vitas -us et erro. Val. Max. 2, 7, 12 hos (*sc. transfugas*) . . . tamquam patriae -os crucibus affixit. Petron. 105, 10 ad unicum -i (*i. amatoris profugi*) argumentum (105, 11). Plin. epist. 9, 28, 4 futurum te -um rei familiaris statimque ad nos advolaturum, qui iam tibi compedes nectimus. Paneg. 12 (2), 43, 3 nudantur crura -o. Vvlg. sap. 19, 3 *Iudaeos* tamquam -os (*φυγάδας*) persequebantur *Aegyptii*. Avg. civ. 3, 11 p. 109, 16 D. *deis* tamquam -is custodes adhiberet. in Iob p. 530, 1 tamquam -os dicit homines a iustitia discedentes. serm. ed. Mai 36, 2 solvite, -i, vincula tarditatis, redite ad

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dominum (*de discipulis Christi*). SALV. gub. 4, 18 ille -us est sui domini et tu tui. *metaphorice de animo*: LVTAT. epigr. 1, 3 ne illunc -um mitteret. *instar convicii de hominibus nequissimis, improbis, pessimis: de ipsis servis*: TER. Eun. 669. *de lenonibus*: PLAVT. Pseud. 365 TER. Phorm. 931. *cf.* CIC. Deiot. 3. 17. 21. 28 *de accusatore iniquo.*

b *de eis qui (sponte aut vi coacti) domo, patria, sedibus suis cedunt i. q. profugus, exul, extorris*: SEN. contr. 9, 5 (28), 1 -e, reductus es, *fili*? MELA 1, 83 a -is ... condita ... Phygela (PLIN. nat. 5, 114). PLIN. nat. 5, 103 oppida Daedala, Crya -orum. FLOR. epit. 3, 1, 12 urbibus exutum regem et iam finium suorum regnique -um. TERT. nat. 2, 13 p. 124, 1 de -o palam factum *Iovem*. PANEG. 12 (2), 25, 1 implebas -is nobilibus solitudines. 12 (2), 31, 1 se orbis extorrem patriaeque -um. ARNOB. nat. 1, 64 qui -os, qui exules ... praedicant. 4, 14 *Mercurius* -us atque exul. 4, 28 *deum* tamquam -um et exulem in summotis delituisse secretis. LIV. perioch. 123 collectis proscriptis ac -is. FIRM. err. 12, 8 p. 31, 2 Saturnus ... -us absconditur. math. 1, 7, 12 per Locros ... -us erravit. 1, 7, 37. 3, 7, 14 facit thisicos, -os, exules, damnatos. 3, 11, 3 *al.* OPTAT. 3, 11 p. 97, 17 Sodomorum -os Loth et uxorem. AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 14 reus sanguinis -us est patriae. VVLG. num. 35, 6 sex oppida erunt in -orum (*φυγαδευτηρίων*) auxilia separata (*cf.* 35, 11. 13 Ios. 20, 2). iud. 12, 4 -us est Galaad de Ephraim. I Macc. 1, 56 in absconditis -orum locis (*ἐν παντὶ φυγαδευτηρίῳ*). RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 14, 3 patria ac domo -os (*φυγόπατριν*). SVLP. SEV. dial. 1, 22, 4 *de monacho e monasterio elapso*. SIDON. epist. 7, 17, 2 vs. 10 spiritibusque malis fers, -e, fugam (*cf.* vs. 7 elapsus regi). PASS. Theclae C 19 p. 47, 25 quasi -a.

2 *translate (cf. p. 1496, 14. 83 sqq.)*: LACT. inst. 4, 4, 5 adversus -os suae maiestatis ac nominis. VVLG. sap. 17, 2 -i perpetuae providentiae (*φυγάδες τῆς ... προνοίας*).

B *neutr. plur.* **fugitīva**, -ōrum. *i. q. deficientia, desinentia*: MAR. VICTOR aleth. 1, 42 munusque creatum succiduis vicibus semper -a reformans. CASSIOD. in psalm. 89, 5 illa -a et transitoria vitae hominum comparantur. GREG. M. moral. 1, 43 ima et -a quaerentium (*syn.* temporalia ac defectiva).

structurae: unde quis discesserit, indicatur: genetivo: PLIN. nat. 18, 142 *v. p. 1495, 32.* FLOR. epit. 3, 1, 12 *v. l. 11.* PANEG. 12 (2), 31, 1 *v. l. 13.* OPTAT. 3, 11 *v. l. 19.* AMBR. Cain et Ab. 2, 4, 14 *v. supra l. 20. cf.* PLIN. epist. 9, 28, 4 *p. 1496, 78.* VVLG. sap. 17, 2 *supra l. 30.* ENNOD. dict. 1, 5 *p. 1495, 81. abl. separ.*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 5, 14, 3 *supra l. 24. nota dat.*: ARATOR act. 1, 477 *p. 1495, 22.* **a b** (*cf.* ARVS. gramm. VII 475, 8): CIC. Verr. 5, 112 *p. 1496, 13.* **d e**: VVLG. iud. 12, 4 *supra l. 23. quo*: **p e r**: TERT. pudic. 9 *v. p. 1495, 34.* **a d**: VEN. FORT. vita Pat. 9, 26 *v. p. 1495, 82.*

deriv.: fugitivarius. fugitivosus.

fugito, -āvī, -āre [*a* fugere. *Th.*]. GRAMM. suppl. 7, 21 fugio, fugis, -o. GLOSS. φ[ϱ]*υγαδεύω*. frequenter fugit. fugire. vitant. NOT. Tir. 26, 30. [*dub.*: LVCR. 3, 1068 *v. l. 69.*]

I ***intransitive:*** **A** *de animantibus*: TER. Eun. 847 miserrimus fui -ando, ne quis me cognosceret. CYPR. GALL. exod. 422 populum -are magis, quem miserat (*i. abire iusserat*) ipse. AMM. 15, 9, 5 paucos post excidium Troiae -antes Graecos. HEGES. 2, 9, 1 l. 83 una navi -ans *Xerxes*. RVFIN. hist. 3, 23, 16 insequitur -antem. 9, 10, 4 turbis se calonum -antium permiscens. CHRON. Gall. chron. I p. 646, 9 eundem -antem Luguduni interfecit. *additur quo*: HEGES. 2, 5, 3 -ans in Hispaniam. *de avibus*: PLIN. nat. 18, 363 -antes in nidos suos (*cod. Dalec.*, nidis suis *cett.*). *additur unde et quo*: RVFIN. hist. mon. 16 p. 436[B] de loco ad locum -ans.

B *de rebus (metaphorice)*: RVFIN. Orig. in Rom. 10, 2 etiam -ans *pax* consectanda est et modis omnibus revocanda.

II ***transitive:*** **A** *proprie de separatione locali (sive discedendo sive non adeundo)*: **1** *aliquem (interdum ad usum translatum vergit)*: PLAVT. Asin. 485 erum nos[met] -are censes? Poen. 508 amicos -vi senes. Trin. 260 fugit forum, -at (*Spengel*, fugat *P*, fugit *A*?) suos cognatos. TER. Phorm. 835 ut -et patrem. Ad. 872 illum amant, me -ant. NOVIVS Atell. 2 quia ... repuerascis, -as (*Flor. pr. m.*, fugit has *cett. codd.*) personas. LVCR. 3, 1068 (*metaph.*) se quisque ... -at (*Madvig*, fugit at *codd.*), quem ... effugere haut potis est. 4, 1176 quom famulae longe -ant furtimque cachinnant. MART. 7, 15, 2 quis puer ... absistit ... undis et -at (*Gronov.*, fugit *codd.*) dominam Naida? AMM. 29, 1, 39 *p. 1498, 8. de daemonibus*: MIN. FEL. 27, 7 Christianos de proximo -ant. LACT. inst. 5, 21, 4 -ant iustos et pavent. **2** *aliquid*: **a** *oculos, conspectum alicuius*: PLAVT. Capt. 541 meos te dicam -are oculos (545). TER. Haut. 434 tuom conspectum -at. **b** *locum*: PLAVT. Capt. 156 (*tropice*) -ant omnes hanc provinciam (158). AVSON. 394, 4 -as nostram ... domum. *nota de sidere*: GERM. 380 borean -at (fugiat *codd.*) *Piscis*, totus directus in austros.

B *translate i. q. cavere, vitare, reformidare, cavendo aut prohibere (de damnis) aut abstinere (de vitiis, actionibus)*: **1** *aliquid*: **a** *subi. sunt homines*: CIC. S. Rosc. 78 quaestionem -ant. LVCR. 4, 1063 -are decet simulacra et pabula amoris absterrere sibi. CIRIS 351 *diem* alternis -ant (*πεφρίκασιν Call. Hec. frg. 52*) op[s]tantque puellae (Hesperium vitant, optant ardescere ⟨Eoum⟩). GERM. 309 navita portu infestam noctem -at (*cf. Arat. 302 πεποιθὼς οὐκέτι νυκτί*). VAL. MAX. 6, 8, 1 *cruciatus*. TAC. dial. 22 *orator* -et foedam et insulsam scurrilitatem. FRONTO p. 150, 2 N. eloquentiam desperantes -ant. p. 151, 13 Crassus lucem -vit (-bat *man. sec. in marg. et Schaefer*). APVL. Plat. 2, 10 mala quaedam sui causa -anda sunt. AMM. 18, 7, 8 -antes inopiam pabuli. 29, 1, 39 vitam ut dominam -ans rabidam. **b** *subi. sunt bestiae*: LVCR. 6, 753 *cornices* -ant non iras Palladis acris. 6, 973 ⟨a⟩maracinum -at sus et timet omne unguentum. PHAEDR. 1, 2, 26 frustra necem -ant *ranae*. **2** *pro obi. est infin.*: TER. Hec. 776 fecisse id quod aliae meretrices facere -ant. LVCR. 1, 658 -ant in rebus inane relinquere purum. 4, 299 splendida ... oculi -ant vitantque tueri. 6, 1238 quicumque suos -bant visere ad aegros.

part. praes. pro adi. **fugitāns**, -antis (*cf.* CHAR. gramm. I 99, 29 DIOM. gramm. I 311, 28 PRISC. gramm. III 160, 2. 279, 19): *i. q. abstinens, abhorrens, expers: accedit genet. obi.*: **a** *rerum* (ARVS. gramm. VII 475, 6): TER. Phorm. 623 erus liberalis est et -s litium (*v.* SCHOL. *ad l. cf.* SYMM. epist. 4, 68 [69], 1 AMBR. exc. Sat. 2, 99 off. 2, 21, 106). AMBR. in psalm. 118 serm. 4, 15, 2 curarum -s. 10, 8, 2 laboris (HEGES. 2, 5, 3. 3, 6, 2 [*Ios. 3, 41 τὸν ἥκιστα ... φιλόπονον*]). fug. saec. 2, 6 Levitae -es sunt mundi huius. 2, 7 -s corporis, -s passionum. *de rebus*: AMBR. Noe 17, 62 -s omnis culpa est aequitatis. 19, 67 non -em virtutem arbitreris profectus futuri. off. 1, 43, 210 *verecundia* proteruiae -s. 3, 22, 133 sicut ... adulationis -s amicitia debet esse, ita etiam aliena insolentiae. **b** *personarum*: AMBR. fug. saec. 2, 7 -s ... suorum.

fugitor, -ōris *m. a* fugere. PLAVT. Trin. 723 credo ad summos bellatores acrem -em fore.

fugium, -ī *n.* [*a compositis* re-fugium, regi-fugium *sim. tractum. Th.*]. SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 384 haec lana, hoc lanitium ut fuga -ium.

✖**fugo**, -āvī, -ātum, āre [*a* fuga. *Th.*]. *de notione*: GLOSS. IV 345, 21 -amur persequimur (*pass.?*). *passivo interdum sensus medialis inest sc. fugiendi, discedendi cf. p. 1499, 1. 15. 1500, 22. 1501, 5. singulari usu etiam act.* -are *legitur vice* fugere: ITALA Tob. 6, 8 (Regin. Suec.) si fuerit in eum incursio daemonis ..., -bit ab eo. Matth. 8, 33 (cod. k) qui pascebant -arunt (*ἔφυγον*, VVLG. fugerunt) et abierunt. FAST. Vind. I chron. I p. 308, 616 -vit Nepos imp. ad Dalmatias. CORP. X 520, 8 -antes ... cives ... relevare. *invicem ponitur* fugere *pro* -are *p. 1476, 8. legitur inde a* PLAVTO, VARRONE, CIC. *praecipue apud rerum scriptores, haud ita crebro apud poetas.* [*it. vet.* fugare. *M.-L.*] [*dub. vel corrupt.*: CIC. Att. 1, 16, 3 *v. infra l. 61.* CAES. Gall. 1, 13, 5 adortus esset (*codd.*, adortus vicisset *vel* -isset *coni. Ciacc.*). NEP. Arist. 2, 2 *loco suspecto.* LYDIA 40 *coni. Ribbeck.* OV. Ib. 173 in loca ... vocabere (*G*, -bere *codd. cett.*). LVCAN. 9, 857 Cereris cultore negato (-ato *V*). PLIN. nat. 30, 148 sorices fugere (*Mayh.*, -ari *edd. cett.*, -are *codd.*). STAT. Theb. 12, 558 quos vetat (-at *P in marg.*) igne Creon. HIER. epist. 18[B], 3 (19), 2 iniquitas ... effugata (-ata *v. l.*).]

I ***proprie i. q. loco movere, propellere, auferre, abigere, avertere:*** **A** ***homines i. q. facere, ut aliquis loco cedat (subi. nonnumquam et res [causative] ex. gr. l. 65. 68. 77. saepe additur abl. instr.)***: **1** ***generatim (nonnulla etiam ad usum translatum vergunt notione avertendi, prohibendi)***: **a** ***aliquem (non addito unde aut quo)***: PLAVT. Cist. 216 me Amor ... ludificat, -at, agit. CIC. Caecin. 31 is qui armis proterritus, -atus, pulsus est, non videtur esse deiectus? (*cf.* 50. 64. 75. 83 VLP. dig. 43, 16, 1, 29). 33 homines inermos ... armis ... reppulerit, -arit, averterit (76). har. resp. 6 qui lapidibus ... alios -ret. Phil. 6, 3 -ata contione. Att. 1, 16, 3 pauci *iudices* ..., quos reiectione -are (*sc. ex consessu iudicum*; ef*codd. plerr., fort. recte*) ille *Clodius* non potuerat. HOR. sat. 1, 2, 21 *patrem Menedemum* miserum gnato vixisse -ato. epist. 2, 1, 182 etiam audacem -at hoc terretque poetam, quod *eqs.* ars 474 indoctum doctumque -at recitator acerbus. OV. ars 2, 153 lite -ent nuptaeque viros nuptasque mariti. 3, 132 per quas nos petitis, saepe -atis, opes. 3, 300 allicit ignotos ille (*sc. incessus*) -atque viros. met. 10, 569 turbam violenta procorum condicione -at *Atalante* (*cf.* STAT. silv. 3, 5, 8 tu mille procos intacta -res). fast. 4, 751 si ... nostrisve -atae sunt oculis nymphae. LIV. 37, 6, 7 quo *responso* -ati ab senatu erant *legati*. VITR. 2, 1, 1 flamma ... sunt -ati. SEN. Herc. f. 1241 populos ut omnes impio aspectu -em (*cf.* clem. 1, 26, 3 aspectu suo terrere ac -are). COLVM. 7, 12, 3 *canis villaticus* fremitu suo -et insidiantem. LVCAN. 7, 824 tabentes populi ... campos ... tenent victore -ato (*sc. faetore*). PLIN. nat. 8, 104 incolas a muribus -atos (8, 222. 10, 186). VAL. FL. 2, 81 nec te, *Vulcane*, furiis et crimine matrum terra -at. STAT. Theb. 8, 361 penitus cessere -atae Nereides. MART. 3, 44, 15 ad cenam venio: -as sedentem. PS. QVINT. decl. 3, 7 -andi corruptoris. SVET. Vesp. 5, 4 -atis ministris ... *bos* procidit. APVL. met. 9, 25 contubernalis epularum taedio -atus. TERT. adv. Prax. 1 p. 228, 13 paracletum -vit *Praxeas*. LACT. inst. 4, 27, 2 **d a e m o n e s** verbo -bat (4, 27, 11. 14 adiurato -atoque. LACT. mort. pers. 10, 2 HIL. in Matth. 17, 8. HYMN. Ambros. I 10, 6 *syn.* aufer, expelle. VVLG. Tob. 6, 19

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-bitur [φεύξεται] daemonium. RVFIN. hist. 2, 13, 3 [ἐδιώχθησαν] hist. mon. 31 p. 459[B] AVG. civ. 22. 8 p. 573, 26 D. SVLP. SEV. chron. 2, 28, 5 orationibus. epist. 3, 8 PALLAD. hist. mon. I 10 p. 287[A] PASS. Thom. p. 143, 23. 148, 23. *cf. infra l. 14. 26*). VEG. mulom. 3, 12, 4 suffimentum ... daemones abigit, umbras -at. HIER. epist. 6, 2, 1 meis sceleribus -atus abscessit. CLAVD. 28, 327 dira -antibus herbis numina. *nota metonymiam*: PROP. 4, 8, 1 disce, quid Esquilias hac nocte -arit aquosas. OV. Pont. 2, 3, 24 quae (*sc. fortuna*) simul intonuit, proxima quaeque -at. **b** *additur unde*: ex: PLAVT. Poen. 323 Venerem ipsam e fano -ent. PROP. 2, 33, 19 e nostra te, saeva *Io*, -bimus urbe. LIV. 32, 27, 4 -atique ex insula faeneratores. SEN. dial. 11, 7, 8 ex qua *insula* quid eos -verit. ASCON. Mil. p. 37, 30 St. flamma ... -ati sunt e contione. PORPH. Hor. epist. 2, 1, 182 -atur ex scaena *poeta*. SVLP. SEV. dial. 1, 20, 6 ex ... corporibus daemones. CAEL. AVR. acut. 3, 11, 105 hydrophobum ex domo -atum (*i. fugientem?*). PAILLAD. hist. mon. I 5 p 266[B] ex ... cella (*syn.* pellam. *Butl. p. 41 ἐλάσας*). de: HIER. epist. 42, 1, 3 se ipsum (*sc. diabolum*) de obsessis -are corporibus (*cf.* SVLP. SEV. dial. 1, 20, 2 GREG. M. in euang. 34, 11). AVG. civ. 18, 52 p. 339, 1 D. -ati atque dispersi de Hierosolymis. ab *loco*: CIC. har. resp. 9 ab altaribus religiosissimis SEN. contr. 7 praef. 6 haec illum sollicitudo -vit a foro. SEN. epist. 81, 2 faeneratorem non -at a foro ⟨de⟩coctor. PORPH. Hor. epod. 5, 97 *sq. insanos* a domibus. ab *hominibus*: SEN. epist. 5, 3 alioquin quos emendari volumus, -amus a nobis et avertimus. STAT. Theb. 9, 578 extorrem nemorum Dryadumque a plebe -atam. PORPH. Hor. sat. 1, 2, 20 *sq.* filium a se ... -verit. OPTAT. 3, 2 p. 69, 6 daemon a Sara puella -atus est (*cf.* SVLP. SEV. dial. 3, 8, 3. 3, 15, 5 PASS. Petr. Paul. long. 20). PASS. Theclae B 30 p. 82, 17. *nota reflex.* (*cf. supra l. 17*): PLAVT. Trin. 261 -at ipsus se ab suo contutu. *accedit abl. separ.*: OV. met. 14, 517 *nymphas* illa ... regione -atas. STAT. Theb. 2, 675 campis longe custode -ato. Ach. 1, 154 semet campis fluviisque -ari. *adv.*: TERT. adv. Marc. 4, 26 p. 510, 10 pulsabo ..., unde sum -atus (*R*[3], functus *MR*[1]). **c** *additur quo*: SEN. Thy. 69 ad stagna ... -as (*sc. me*). OPTAT. 4, 6 p. 110, 13 spiritus immundus depellitur et in loca deserta -atur. SVLP. SEV. dial. 1, 7, 2 dispersi fratres ac per diversas oras monachi sunt -ati.

2 *speciatim*: **a** *in re militari* (*additur abl. instr.* [*imprimis* proelio *sim.*] *praepp.* ex, ab, de, in, ad [*tam de directione quam de statu*], apud, *abl. separ., acc. direction. subi. sunt res l. 69. 78, bestiae p. 1500, 15*): PLAVT. Amph. 136 legiones hostium ut -verit (TAB. triumph. Acil. Glabr. frg. 1 *syn.* fundit, prosternit. GALBA Cic. epist. 10, 30, 3 LIV. 4, 19, 6 AVR. Fronto p. 10, 21 N.). Pseud. 1270 hostibus -atis (TITIN. com. 154 VARRO rust. 2, 4, 2 BELL. Afr. 86, 1. LIV. 3, 8, 5 primo proelio. 3, 30, 8 ex Algido ..., a Corbione. 7, 17, 9 ex agro Romano. 10, 2, 2 proelio uno. 41, 18, 1 ad ⟨S⟩cultennam flumen victos -atosque. *al.* CVRT. 5, 5, 1. 8, 1, 25 QVINT. decl. 306 p. 201, 4. 352 p. 382, 18 FLOR. epit. 3, 20, 12 PANEG. 9 [12], 10, 3. CAPITOL. Gord. 26, 4 delevit, -vit, expulit. ARNOB. nat. 7, 50 *al.*). VARRO Men. 213 exercitum (ling. 6, 32 frg. NON. p. 498, 23 CIC. Caecin. 41 [effugatos *Ee*]. NEP. Hann. 4, 4 uno proelio. LIV. 1, 10, 4. 7, 37, 4 *al.*). frg. Non. p. 398, 1 multis occisis -atur. CIC. Verr. 5, 96 eicitur -aturque Tlepolemus. Phil. 8, 6 -ati equites (BELL. Afr. 6, 3 in oppidum. SALL. Iug. 101, 10 LIV. 3, 70, 6. 37, 42, 8). off. 3, 112 Latini ad Veserim fusi et -ati. BRVT. Cic. ad Brut. 1, 6, 3 a ... Deiotaro Dolabellam caesum -atumque esse (*cf.* LIV. 9, 36, 13. 26, 1, 9. 30, 20, 3 *al.* CORP. VIII 2615 *a. 260 p. Chr.*). CAEL. Cic. Att. 10, 9[a] (= epist. 8, 16), 2 ad eos -atos accedere, quos resistentis sequi nolueris. GALBA Cic. epist. 10, 30, 4 copias ... delevit -vit (BELL. Afr. 31, 5 NEP. Cim. 2, 2 Iph. 2, 3. Timol. 2, 4 apud Crinissum flumen). CAES. Gall. 7, 68, 1 -ato omni equitatu. HIRT. Gall. 8, 36, 2 -ato duce altero. BELL. Afr. 28, 2 *syn.* pulsus. 93, 3 suosque interfectos aut -atos. BELL. Hisp. 31, 8 fusi -atique (SALL. Iug. 21. 2. 52, 4 *al. cf. infra l. 68. 76 sqq. al.*). SALL. Iug. 74, 3 milites ... pulsi -atique. NEP. Paus. 1, 2. Con. 4, 4 hos ... magno proelio -at. Hann. 4, 1 *Scipionem* -atum dimittit. 5, 3 Minucium ... in proelio -vit. *al.* CORP. I 1[2] p. 195 (*in elogio C. Marii*) Cimbros -vit. PROP. 3, 3, 11 Hannibalemque Lares Romana sede -antes. OV. fast. 6, 721. LIV. 3, 8, 9 pauciores multitudinem (*cf.* VVLG. II Macc. 2, 22). 9, 22, 6 inde se fundi -arique (9, 25, 6 *al.*). 7, 36, 13 perfertur ... clamor -atque ex suis quemque praesidiis. 9, 37, 10 -atosque persequitur. 10, 37, 13 in Apulia[m] fusum -atumque. 22, 45, 3 turbam ... clamore. 23, 37, 5 stationes hostium fudit -vitque in castra. 23, 45, 1 -atis ... a Cumis. 25, 37, 12 victis ac -atis. 29, 31, 7 primo certamine Maesulios fundit -atque. 33, 6, 6 in quo *proelio* ... -ati ... sunt. 36, 31, 3 post -atum ex Graecia Antiochum. *saepe.* VITR. 2, 8, 12 ad montes -ati. SEN. suas. 5, 1. VELL. 1, 9, 4 Persam ingenti proelio apud urbem ... fusum -atumque. 2, 70, 1 *cornu.* 2, 112, 5 -a⟨ta⟩ (fusa *Voss.*) regiorum equestris acies, -atae alae. *al.* SEN. Ag. 547 non me -vit bellici terror dei. Tro. 1073 versos ... Danaos -ret Hector. dial. 1, 3, 5 *al.* CVRT. 3, 4, 15. 8, 2, 22 dispersos -vit. LVCAN. 7, 696 teque inde -ato. 7, 731 castra -atos ne revocent. 8, 206 acieque -ato. SIL. 1, 625 Gallisque ex arce -atis. TAC. ann. 15, 5. PLIN. paneg. 11, 4 *syn.* pulsi. SVET. Vesp. 4, 5 *al.* FLOR. epit. 1, 1, 10. 1, 18, 25 in Graeciam suam trans mare ... -ato. 2, 11, 5 duobus ... proeliis fusi -atique. 4, 2, 22 pulso -atoque Pompeio. *al.* APVL. met. 3, 5 gladiolo ... armatus -are atque proterrere eos (*sc. latrones*) aggressus sum. MIN. FEL. 23, 3 Martem vinxit, vulneravit, -vit *Homerus* (*i. fugari finxit*). ITALA psalm. 88, 24 (Aug. civ. 17, 9 p. 227, 2 D.) eos, qui oderunt eum, -bo (τροπώσομαι, VVLG. in fugam convertam). PANEG. 7 (6), 14, 6 ab urbe pulsum, ab Italia -atum. LAMPR. Alex. 56, 7 regem ... fusum -vimus. CAPITOL. Alb. 9, 3. Opil. 15, 1 *saepe.* IVST. 12, 9, 8 tot milia ceciderit ac -verit. *al.* VIR. ill. 78, 7 Pharnacem ... famā nominis -vit. EVTR. 2, 13, 4 Pyrrhus Tarentum -atus. 3, 15, 5 victum -at. AMM. 16, 12, 70 barbaros -visse praecipites. 23, 5, 17 apud Resainan superato -atoque rege Persarum (*cf.* 26, 8, 15). 29, 6, 16 cuneos sterneret aut -ret. *al.* PHILOCAL. fast. Iul. 3 (Corp. I[2] p. 268). VEG. mil. 3, 14 p. 98, 5 adversarios ... repellere vel -are. *al.* ITALA (Monac.) *et* VVLG. exod. 17, 13 -vitque (ἐτρέψατο) Iosue Amalec ... in ore gladii (in caede gladio *Monac.*). 23, 28 crabrones ... qui -bunt (ἐκβαλεῖς) Hevaeum. VVLG. deut. 32, 30 quomodo ... duo -ent (μεταχινήσουσι, ITALA Lugd. transmovebunt) decem milia? II reg. 2, 17 -atusque est (ἔπταισε). I par. 8, 13 (ἐξεδίωξαν). II Esdr. 13, 28 quem -vi (ἐξέβρασα) a me. I Macc. 5, 60 -ati sunt (ἐτροπώθη) ... usque in fines Iudaeae. 6, 6 -atus est (ἀνετράπη) a facie Iudaeorum. II Macc. 9, 4 qui se -verant (τῶν πεφυγαδευκότων αὐτόν). 13, 19 -batur (ἐτροποῦτο), impingebat, minorabatur. *al.* IORD. Get. 263 Germani eius eo occiso -antur (*i. fugiunt?*) iuxta litus maris. *tropice*: FILASTR. 45, 7 devictus atque -atus (*i. refutatus*) a beato Iohanne *Marcion.* *de classe, navibus sim.*: TAB. triumph. Aemil. 5 classis ... victa fusa contusa -ataque est (SALL. Iug. 79, 4 classes saepe fusae [LIV. 28, 4, 6] -ataeque. NEP. Timoth. 2, 1. VELL. 2, 42, 2 partem ... -vit, partem mersit [*cf.* FLOR. epit. 2, 2, 9]). LIV. 27, 29, 8 *tot* navibus captis, -atis aliis (SVET. Aug. 16, 2). STAT. Theb. 8, 128 currus ... formidatus ... nullique -atus. VVLG. I Macc. 6, 5 -ata sunt (τετρόπωνται) castra. *addi potest*: PROP. 3, 17, 22 Indica Nysaeis arma -ata choris (*cf.* LVCAN. 6, 316 arma secuturum soceri, quacumque -asset). OV. met. 13, 8 *flammas* hac a classe -vi (*cf.* MANIL. 5, 300 Hectoris ille faces arcu teloque -vit). **b** *i. q. aliquem patria pellere, relegare, in exilium mittere* (*additur* ex, ab, in *c. acc., abl. separ. subi. res infra l. 41 sq. 49*): LVCR. 3, 48 extorres ... patria longeque -ati conspectu ex hominum. HYG. Gell. 10, 16, 4 qui ab Harpalo ... ex terra Phocide -ati sunt. OV. met. 5, 238 fratre per arma -ato. Pont. 1, 3, 79 Tydeus Calydone -atus. 3, 5, 21 nisi me mea Musa -asset. 4, 14, 59. trist. 1, 2, 93 quid quem -at ille (*sc. Caesar*), tenetis, *venti?* (2, 193. 5, 8, 37). fast. 1, 477. 481 nec te tua culpa -vit, sed deus. SEN. Oed. 796 ipsa me pietas -at. LVCAN. 5, 33 curia solos illa videt patres, plena quos urbe -vit. VAL. FL. 5, 233 patria tellure -atum. SIL. 7, 433 patria num sede -atae Atlantem ... habitabimus. STAT. Theb. 2, 190 exulibus ... patriaque -atis. 9, 52 exul ego aeternumque -atus. 12, 262 extorrem regnis belloque -atum. 12, 507 patriaque a (e *BM*) sede -ati. TERT. scorp. 8 p. 161, 2 David exagitatur, Helias -atur. CANDID. epist. 1 ut -et nos de civitate (*cf.* HIL. in Matth. 24, 9 c. Aux. 4). AVSON. 213, 3 crimine adulterii quem saucia fama -vit. AMM. 25, 9, 5 matrona exul -anda laribus. HIER. chron. a. Abr. 2083 filosofum in exilium -at. *adde*: COD. Theod. 16, 5, 13 (*a. 384*) qui se -ati nominis (*sc. haereticorum*) asserunt sacerdotes. **c** *aliquem possessione, dominatione privare*: TIB. 2, 5, 9 Saturno rege -ato (CARM. c. pag. 16). SORT. Sangall. 47, 10. 48, 11 -ari non potes de domo, in qua moraris. VVLG. prov. 19, 26 qui ... -at (ἀποδυόμενος) matrem. AVG. civ. 5, 26 p. 239, 10 D. puerum imperii sui partibus, unde -atus fuerat, ... restituit. **d** (*in imag.*) *e vita, mundo aliquem tollere occidendo*: SEN. Phaedr. 867 quin ... te quidquid e vita -at, expromis? CASSIOD. var. 3, 47, 4 mundo, de quo alterum crudeliter -vit exitio. *nota de Nerone terris remoto, sed postea redituro* (*cf. Brewer, Kommodian v. Gaza p. 272*): COMM. apol. 869 Nero -atus.

B *animalia* (*accedit abl. instr., separ., praepp.* trans [*l. 66*], super [*l. 79*], ante [*p. 1501, 5*], ex, ab; *subi. est res l. 66. 71. 75 al.*): VARRO rust. 3, 16, 18 quod *alter rex apium* -et (*i. fugam faciat, sc. partis alvi alteri regi obtemperantis*) aut cum multitudine -etur. VERG. Aen. 6, 312 aves ubi frigidus annus trans pontum -at et terris immittit apricis. OV. met. 7, 4 virgineas volucres miseri senis ore -arant (*cf.* VAL. FL. 4, 462). LIV. 3, 29, 9 lupos ... a canibus -atos. PHAEDR. 1, 3, 9 -antque rostris *pavones graculum.* SEN. dial. 4, 25, 3 musca parum curiose -ata. COLVM. 9, 15, 1 fucos ab apibus expelli ac -ari. LVCAN. 9, 914 verbisque -antibus angues. PLIN. nat. 3, 78 Ebusi terra serpentes -at. 8, 78 *basiliscus* sibilo omnes -at serpentes. 8, 93 crocodili ... olfactu ... hominum ... -antur. 9, 26 *delphinus* iniuria -atus. 10, 6 *aquilae* fetus suos ... -ant (10, 31 longius). 11, 279 *odor* -at alios. 12, 126 *galbanum* -at nidore serpentes (24, 22). 24, 148 *potio* aspidas -at aut inebriat. 25, 101 plistolochia ... -at e domibus serpentes. 27, 80 *obi. supplendo.* 32, 10 ut asilos ab iis (*sc. camelis*) -ent odore. *saepe, praesertim de serpentibus.* STAT. Theb. 12, 48 igne feras planctuque -ant. 12, 515 super alta grues Aquilone -atae. GAIVS inst. 3, 202 oves aut boves tuas -vit, ut alius eas exciperet ... panno rubro -vit armentum (*cf.* VLP. dig. 47, 2, 50, 4). VLP. dig. 9, 2, 49 pr. si quis fumo facto apes alienas -verit (*cf.* NICET. psalm. 9 p. 66, 12). TERT. anim. 30 p. 350, 5 feras pecora -erunt (*locum ferarum obtinentes*). PALLAD. 1, 35, 8. 11.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

12. 1, 37, 4. PLAC. med. 1, 3 serpentes a te -veris (*cf. ibid.* ef- 1, 22). SIDON. epist. 9, 13, 5 vs. 32 simulacra (*sc. in tapete ficta*) bestiarum fugiens -ansque Parthus (*in venatione*). *pass. pro medio*: VVLG. Sirach 23, 30 quasi pullus equinus -bitur. VEN. FORT. vita Hil. 10, 39 ante quem (*sc. Hilarium*) . . . venena (*i. serpentes*) -ata sunt.

C *res* (*cf. p. 1500, 30 sqq. additur abl. instr., separ.* [*l. 23. 38*]): *nubes, auras sim. i. q. dissipare* (*pass. i. q. dilabi*): Q. CIC. carm. frg. 1, 7 Virgo -at orta vaporem. VERG. Aen. 1, 143 collectasque -at nubes (SERV. *ad l.* id est resolvit. *cf.* OV. met. 1, 263 quaecumque -ant inductas flamina nubes. PANEG. 11 [3], 28, 5 *dei* nutu . . . turbines abigi, nubes -ari. PS. AVR. VICT. orig. 14, 3 apertis -atisque nubibus. VVLG. Iob 37, 21). AETNA 291 premit una *aura* -atque torrentes auras. VITR. 2, 7, 2 vi vaporis ex is *lapidibus* aëre -ato. VVLG. sap. 2, 3 nebula . . . quae -ata est a radiis solis. *sidera i. q. κατάγειν* (*pass. fere i. q. occidere*): VERG. Aen. 3, 521 iamque rubescebat stellis Aurora -atis (5, 42 stellas . . . dies. OV. fast. 4, 390 HOMER. 635). CIRIS 535 scorpios alternis clarum -at Oriona (GERM. 645). HOR. carm. 3, 21, 24 dum rediens -at astra Phoebus (STAT. Theb. 8, 274 DRAC. laud. dei 2, 9). PREC. terr. 10 -asque solem, *Tellus* (CALP. ecl. 5, 120). PROP. 3, 22, 30 nec tremis Ausonias, Phoebe -ate, dapes (*cf.* SEN. Ag. 4 fugio Thyestes inferos, superos -o). OCTAVIA 2 caelo sidera fulgens Aurora -at (LACT. Phoen. 36). PLIN. nat. 2, 101 *geminarum* adventu -ari . . . Helenam (*cf.* STAT. silv. 3, 2, 12). *sim. diem, noctem*: VERG. Aen. 10, 257 ruebat . . . dies noctemque -arat (PREC. terr. 6 OV. epist. 17, 111. *cf.* met. 8, 1 noctisque -ante tempora Lucifero. SEN. Herc. f. 1059 MELA 1, 95 LVCAN. 5, 455 HOMER. 118. APVL. met. 11, 7 cum noctis atrae -ato nubilo sol exurgit. *metaphorice*: NICET. appell. p. 2, 17). CVLEX 44 tenebras Aurora -arat (OV. met. 2, 144 SEN. nat. 1, 15, 2 SIL. 3, 199 FIRM. err. 17, 1 p. 40, 11 DAMAS. epigr. 19, 1. *metaphorice*: HOR. carm. 4, 4, 39 pulcher -atis ille dies Latio tenebris. *cf.* ZACCH. 1, 26 p. 1095[A] divinitas obscuritatem -bit). OV. epist. 15, 205 clara -antem lumina *Atrea*. met. 15, 665 sidereos aurora -verat ignes. MANIL. 2, 73 *non* nox alterna diem fugeret rursumque -ret (SEN. Herc. f. 941 quis diem retro -at agitque in ortus?). 4, 308 quae tibi non oculis, alta sed mente -anda est caligo. LVCAN. 6, 713 modo luce -ata (VAL. FL. 2, 50. DRAC. laud. dei 2, 540 lux . . . orbe -ata. GREG. M. moral. 2, 36 -atur, *syn.* discedit). *aquas, maria sim.*: OV. ars 3, 126 mole -antur aquae (*cf.* SEN. Thy. 460 mare iacta -amus mole). MANIL. 3, 274 per . . . *Nili* ora -antia pontum. SEN. Herc. O. 82 illinc -bo maria. DRAC. laud. dei 1, 704 visa dei facies et marmora glauca -ret gurgitis aequorei. ARATOR act. 2, 96 virga *Moysis* -vit terga maris. *sim.*: SEN. dial. 5, 4, 1 subducto retrorsus sanguine -atoque (epist. 106, 5). *partes corporum animantium*: OV. ars 3, 637 cum -et (-at *pars codd.*, fugit *vulgo*) a templis oculos Bona Diva virorum. SEN. Herc. f. 247 nec . . . manus *Herculis* stabuli -vit turpis Augei labor. *nota*: SEN. Herc. f. 640 flebilem ex oculis -a (*i. averte*) . . . vultum. *huc pertinet*: STAT. Theb. 12, 152 procul usque -ati accessus hominum. CORP. VIII 12285 ⟨Ven⟩eris vertex intuentium -ret aspectum. *singularia*: LVCAN. 8, 602 Thessaliaque procul tam noxia tela -asses, *Fortuna* (*i. prohibuisses, ne pugnae Thessalicae interessent. aliter* SIL. 2, 91 tela sonante -at [*i. dimittit*] nervo . . . *et* dirigit). PLIN. nat. 24, 1 olus, quo vitis -atur (*i. deflectitur*). SIL. 13, 512 nec ante Iuppiter absistet cura, quam cuncta -arit (*i. transtulerit*) in Libyam bella. CAEL. AVR. acut. 3, 5, 50 pulsus densus et quadam persecutione -atus (*i. citatus*). CASS. FEL. 77 p. 188 sic . . . matrix poterit . . . a superioribus ad inferiora -ari (*i. demitti*) et . . . revocari.

admodum raro adverbia adduntur: procul (LVCAN. 8, 602 STAT. Theb. 12, 152), longe (PLIN. nat. 10, 14. 31 VVLG. Is. 49, 19). *nota* retro (SEN. Herc. f. 941 Thy. 460).

II ***translate:*** **A** ***aliquem*** *i. q. deterrere, prohibere, avertere* (*accedit abl. instr., ab [l. 71. 73]; subi. persona [l. 70] cf. p. 1500, 22*): VATIN. Cic. epist. 5, 10[a], 2 defenditur a Q. Volusio, . . . si forte ea res poterit adversarios -are (*sc. a causa dicenda*). SEN. benef. 1, 1, 13 ista res -are nos et pigriores ad rem pulcherrimam (*sc. beneficia praestare*) facere non debet. epist. 123, 13 duo esse genera rerum, quae nos aut invitent aut -ent . . . -at labor, mors, dolor. COLVM. 12, 20, 6 ea res emptorem -at. LVCAN. 8, 93 cunctosque -vi a causa meliore deos. QVINT. inst. 2, 2, 7 id quidem multos a proposito studendi -at, quod *eqs.* TERT. adv. Marc. 4, 28 p. 519, 8 hoc dicto -atum Moysen. LACT. inst. 5, 22, 19 -antur a deorum cultibus plurimi odio crudelitatis: qui enim talia sacrificia non horreant?

B ***aliquid*** *i. q. tollere, delere, reprimere, discutere* (*pass. saepe i. q. desinere, evanescere. subi. est saepe res*): **1** *absolute* (*saepe accedit abl. instr.*): PROP. 3, 21, 5 quacumque -ari possit *amor* (OV. rem. 358 ex omnist parte -andus amor. met. 1, 469 -at hoc *telum*, facit illud amorem. 1, 471. PS. QVINT. decl. 14, 10 amor . . . -atus, eiectus est). OV. met. 7, 605 mortisque timorem morte -ant. fast. 1, 249 nondum iustitiam (*cf. p. 1502, 28*) facinus mortale -arat. VAL. MAX. 1, 7, 7 -ato somno (PLIN. nat. 14, 117 *opp.* conciliari. 32, 116). SEN. Med. 859 pallor -at ruborem. 943 ira pietatem -at iramque pietas. Tro. 505 spiritus magnos -a (*Rutgers*; fuge *libri*) animosque veteres. benef. 1, 10, 3 *vitia* pellunt invicem -anturque. 2, 14, 1 *impetus animi* consilium -at. 7, 9, 3 *voluptas periculo* -ari debet. dial. 4, 2, 2 ira praeceptis -atur. epist. 7, 1 aliquid ex iis, quae -vi, redit. LVCAN. 3, 370 contagia belli dira -ant. PLIN. nat. 22, 149 -ari vitium. STAT. Theb. 12, 8 aegra quietem pax -at. QVINT. decl. 321 p. 265, 3 *medicamentum*, quo venena -rentur, quo transmitterentur. PS. QVINT. decl. 14, 9 -atis morbis causisque languoris. TERT. resurr. 58 p. 118, 18 corruptela . . . per incorruptelam -ata quemadmodum mors per immortalitatem. ANTH. 415, 3 *spem* nulla potest fortuna -are. OPTAT. 2, 5 p. 40, 5 revocarent, quam -verant pacem (2, 5 p. 41, 20). 5, 8 p. 138, 4 -ata morte reviviscere (CLAVD. carm. min. 32, 17 mortem . . . morte *Christi*). 7, 4 p. 175, 13 asperitate -ata. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 250 dolores -et *Apollo* (*cf.* SVLP. SEV. Mart. 6, 6). HIER. epist. 18[B], 3 (19), 2 -etur iniquitas. VVLG. prov. 22, 15 virga disciplinae -bit eam (*sc. stultitiam*). RVFIN. hist. 7, 1 prosperitatem suam . . . et pacem (*ἐδίωξεν*). 7, 10, 4 vitam. MEROB. poet. 90 ⟨maioru⟩m mores et pectora prisca -bo. SVLP. SEV. Mart. 19, 1 statim -ata febris est (MVTIAN. Chrysost. hom. 3, 6 febrem -are [*ἀπελάσαι*] vel morbos pellere [*cf.* 3, 5 effugandi]). THEOD. PRISC. eup. faen. 29 unctionibus . . . choeradas. MART. CAP. 1, 19 versum . . . ex quo pestem -ari posse. CAEL. AVR. acut. 3, 5, 50 corporis -bitur torpor. SEDVL. carm. pasch. 2, 155 (*cf.* op. pasch. 2, 12 p. 212, 14) delicta -ans salvator nostra gerendo tersit. DRAC. laud. dei 1, 67 viola est mentita rosam pallore -ato (*cf.* Orest. 127). Romul. 1, 13 -atas Africanae reddis urbi litteras. APON. 12 p. 247 -ato faetore. GREG. M. dial. 2, 27 cutis illius varietatem -vit (*ἐφυγάδευσεν*). *al.* *nota accedente inf.*: VEN. FORT. carm. 10, 7, 54 graves casus hinc -et ire retro. **2** *additur unde*: de: CATVLL. 64, 398 iustitiamque omnes cupida de mente -arunt. 68, 25 tota de mente -vi haec studia. OV. met. 9, 502 nostro vetitus de corde -bitur ardor. ex: LIV. 3, 19, 5 cum Caesone . . . virtutem, constantiam, omnia . . . decora pulsa ex urbe Romana et -ata esse. SER. SAMM. 151 omne malum propere maculoso ex ore -bis. ab: SIL. 11, 596 fama -etur ab urbe perfidiae. APVL. met. 7, 28 -ata est a me pernicies. SVLP. SEV. Mart. 18, 5 *fimbriae* ab aegrotantibus morbos -verunt. *abl. separ.*: OV. medic. 78 medicamina . . . ore -ant maculas. LVCAN. 2, 242 omnibus expulsae terris olimque -atae virtutis. DRAC. laud. dei 1, 484 cognita simplicitas, sed mox est corde -ata. *nota dat.*: TIB. 1, 1, 4 cui somnos classica . . . -ent.

syn. ad I: abigere, avertere, dirigere (*v. p. 1501, 53*), dispergere, de-, ex-, re-, pellere, proterrere, retrorsus subducere (*v. p. 1501, 44*). *ad I A 1 a saepe iunguntur*: caedere, delere, fundere (*q. v.*), interficere, prosternere, superare, vincere. *opp. ad I*: allicere. petere. *ad II*: invitare, conciliare.

deriv.: fugator.

comp.: au-, de-, dif-, ef-, refugo.

[**fulcescit** NOT. Tir. 72, 10[a] (*ante* fulget; fulgescit *dubitans Heraeus*).]

fulcīmen, -inis *n.* [*cf. c.* fulcimentum. *Th.*] *i. q. adminiculum*: OV. fast. 6, 269 terra pilae similis, nullo -e nixa, aëre subiecto tam grave pendet onus (*cf. l. 64*). EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876[C] quo -e resistente (*τίνι . . . ἀντερείδοντι*) fundus . . . continetur. 3, 7 p. 897[B] *firmamentum* non duram . . . naturam, quae -e aliquo sustentatur et pondere.

fulcīmento, (-āvī, -ātum) -āre *a* fulcimentum. *i. adminiculo*: GILD. Brit. 71 chron. III p. 66, 9 columnis, quae intelleguntur in voluptatibus . . ., quibus domus . . . nequitiae quodammodo pangitur ac -atur (fulmentatur *A*).

fulcīmentum, -ī *n.* [*a* fulcire, *cf.* fulmentum. *Th.*]. GLOSS. -um *ἔμβολον. ὑπέρεισμα. ὑπόρθωμα. ὑπόστρωμα.* -a subpositoria. NOT. Tir. 72, 10. [*dub. vel coni : v. p. 1531, 14.* MANIL. 5, 133 Tonanti fundamenta (*codd.*, -a *Postgate*) dedit.] *i. q. adminiculum, fulcrum*: **1** *proprie*: SVET. frg. 127 p. 203, 6 (= ISID. nat. 12, 4) *sphaera* ita stabilis, ut . . . nullo -o subvecta sustentetur (*cf. l. 50*). APVL. met. 1, 16 pede altero -um, quo sustinebar, repello. VLP. dig. 33, 7, 12, 19 -a . . . huic rei necessaria. **2** *in imagine*: TERT. resurr. 61 p. 122, 27 sublata . . . morte *non* victus -a ad praesidia vitae *erunt*. AVG. serm. 37, 25 ista -a sunt infirmitatis, non ornamenta potestatis. serm. ed. Mai 30, 2 Christus post . . . passionis suae pondera unum resurrectionis suae supposuit -um. MACR. sat. 7, 9, 6 corpus . . . desertum iam -is suis labitur in ruinam. LEO M. epist 106, 5 p. 1167 Vall. *conscriptioni* caducae dudumque collapsae . . . subicere -a (*στηρίγματα*, fomenta *pars codd.*) voluisti. EVSTATH. Bas. hex. 1, 5 p. 875[B] tamquam munimentum et -um (*χρῆπίς καὶ βάθρον*) quoddam ad fidei firmitatem. BOETH. syll. hyp. 1 p. 844[C] quasi -um dubiae propositionis . . . probatio esse videtur.

fulcina *v.* fulica.

✖**fulcio**, -sī, -tum, (-īvī, -ītum *v. l. 84. p. 1503, 6*) -īre. [*orig. inc., cf. c.* fulcrum, fulmenta. *Th.*] *de formis*: CHAR. gramm. I 247, 8. 25 -o, -is, -si. PRISC. gramm. II 502, 12. 539, 1 -o, -si quod et Probo placet, quamvis alii (*cf.* PHOC. gramm. V 435, 9 *ubi* -o, -xi *F*, faltio, falxi *P*) differentiae causa '-xi' posuerunt. *perf. act. in* -xi (*cf. p. 1503, 16*): CARM. epigr. 323 (= CORP. X 4540 *fort. saec. recentioris; cf. p. 1505, 45*). *in* -civi: CORP. VI 1703 (*saec. V in.*) GREG. TVR. Franc.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

5, 45. *cf. l. 20.* *etiam formae in* -si *exeuntes raro inveniuntur, ante* ICTOS *his locis*: CIC. p. red. in sen. 18 (-sistis PE^1, -cistis $GE^2\varepsilon$) Rab. Post. 43 OV. epist. 9, 18 SEN. dial. 6, 15, 2 PLIN. nat. 36, 89 (*nisi corrigendum*) DON. vita Verg. p. 6 l. 87 Br. *paulo saepius apud* ICTOS. *perf. pass.*: PRISC. gramm. II 542, 22 -ltum. *legitur inde a* PLAVTO *passim.* fulcitum: FVLG. aet. mund. p. 164, 28 CAEL. AVR. chron. 2, 1, 46 CASSIOD. var. 11 pr. 8 hist. 6, 28 p. 1048^B VIGIL. THAPS. c. Eutych. 5, 6 GLOSS. IV 240, 9 (*v. l. 11*). GLOSS. -o, -si *στηρίζω. ὑπορθῶ. ὀχυρῶ.* -cit *ὑπορθοῖ.* substituit, firmat. subportat. munit, firmat. -at adiuvet auxiliet. *cf.* falcire -ire. sublevare. -serit *ὀχυρώσῃ.* -itur sublevatur. -iri *ἀνορθωθῆναι.* -enda munienda. -citus sublevatus. -ltus *ὀχυρωμένος.* auxiliatus. sustentatus. frutus adiutus. -lta sustentata. [IV 80, 27 -ltum rubeum vel mundissimum, *quod ad* fulvum *pertinere videtur; Nettleship coni.* -ltum munitissimum.] *legitur inde a* PLAVTO LVCIL. CIC., *deest* TER. CATVLLO CAES. TIB. NOT. Tir. 72, 1 -cit. 72, 5 -sit (fulxit L^1). [*dubia*: CIC. Att. 13, 40, 1 ut -ltum (futilum *coni. O. E. Schmidt*) est. LVCAN. 10, 122 fulget gemma toris (-it g. toros *V*). PAVL. NOL. epist. 49, 12 faciuntur *O*, -untur *v*, farciuntur *Hartel.* ENNOD. epist. 2, 6, 4 p. 45, 13. HIST. Apoll. rec. A 27 inter ... feminas †seclusit (*Ziehen*, se -ivit *P*, -sit rec. B. *fortasse pertinet ad l. 84*).] [*it.* folcire. *M.-L.*]

I ***proprie*:** · **A** ***res*:** **1** *i. q. adminiculo supposito aliquid nixum reddere, impedire, ne quid cadat*: CIC. Cato 52 vitis ... nisi -lta est, fertur ad terram. VERG. Aen. 4, 247 Atlantis ..., caelum qui vertice -cit (*cf.* OV. epist. 9, 18 sidera. SIL. 1, 203 CLAVD. carm. min. 53, 23 CARM. epigr. 254, 9 [= CORP. VIII 4635]. *sim.*: AVIEN. Arat. 1266 persistit pectore celso Cornipedis species et caelum vertice -cit. orb. terr. 110. 251. 431). VITR. 10, 3, 3 lingula -lta in areae solo. SEN. Oed. 537 *cupressus* -lta pendet aliena trabe (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 3, 352). nat. 6, 1, 11 (*tropice*) *loca* ruina sua -lta sunt. 7, 14, 3 quod imminens corpus excipiat ac -at. PLIN. nat. 11, 23 ruentes ceras (*cf.* AMBR. hex. 5, 21, 69 p. 191, 18 EVSTATH. Bas. hex. 8, 4 p. 950^A [*ἔρεισμα γενέσθαι*]). STAT. silv. 1, 2, 9 *Elegea* alternum fu⟨l⟩tura pedem. MART. 2, 43, 10 -itur testā fagina mensa mihi. IVV. 3, 193 urbem ... tenui tibicine -ltam. PLIN. epist. 6, 20, 8 vehicula ... lapidibus. OPTAT. 6, 8 p. 156, 20 arborem nullis radicibus -ltam (AVIAN. fab. apol. 16). CLAVD. 17, 77 pondera terrae ... caeli -ire rotatu (*cf.* MACR. somn. 1, 22, 7). *praecipue aedificia sim.* (*saepe apud* ICTOS): PROP. 3, 2, 9 non Taenareis domus est mihi -lta columnis (LABEO dig. 19, 2, 60 pr. SEN. benef. 5, 19, 1 quo minus ruat. LVCAN. 5, 516 PAVL. sent. 2, 9, 1 *al.* TERT. anim. 38 VVLG. Iob 8, 15 [*ἐπιλαβομένου*]). SEN. epist. 90, 10 furcae utrimque suspensae -bant casam (*cf.* MART. 12, 72, 2). PLIN. nat. 36, 89 (*fort. corrigendum*). IVV. 7, 182 -lta columnis ... cenatio. POMPON. dig. 13, 7, 8 pr. insulam (VLP. dig. 3, 5, 5, 13 *saepe*). VLP. dig. 32, 55 pr. materia ... ad aedificandum -endum ... necessaria. *al.* LEX met. Vipasc. frg. 2, 30 putei omnes diligenter -lti destinatique sunto. VVLG. II par. 24, 12 ut quod cadere coeperat, -retur (*ἐπισκευάσαι*). Esth. 1, 6. CLAVD. 26, 223 auro laquearia (*nisi pertinet ad p. 1505, 38*). PAVL. NOL. carm. 27, 393 quae ... prius pilis stetit, haec modo -lta columnis. 28, 201. CORP. VI 1703 cellam tepidariam. GREG. TVR. Franc. 5, 45. *significanter*: MACR. sat. 1, 16, 11 trabem tecti fractam. MAXIM. eleg. 1, 171 instantem ... ruinam (*cf. p. 1504, 24. 48*). **2** *i. q. rebus super res positis aliquid altius erigere, extruere*: PLAVT. Stich. 94 mihi satis sic -ltumst (*sc. subsellium non addito pulvino. cf.* SIL. 13, 814 e stramine -ltum ... torum). LVCAN. 5, 316 aggere -lti (-lto *G*, -ltus *Gryph.*) caespitis (*cf.* AMM. 21, 12, 13 vallumque ... caespitibus -ltum). *nota fere i. q. conculcare*: PROP. 1, 8, 7 pedibus teneris positas -ire ⟨p⟩ruinas (*cf. Rothstein ad l.*). **3** *aliquid re apposita corroborare, stabilire, affigere*: VERG. Aen. 8, 227 -ltosque emuniit obice postis. OV. am. 1, 6, 28 roboribus duris ianua -lta riget (ars 2, 244 oppositā ianua -lta serā. *cf. p. 1504, 84*). MORET. 100 laevā vestem setosa sub inguina -cit. CELS. 7, 19, 5 lin[i]amenta super non -enda, sed leviter tantum ponenda sunt (*cf. supra l. 55 sq.*). STAT. Theb. 3, 326 stant -lti pulvere crines. CLAVD. 28, 167 -ltaque sub gremio ... urna. VEN. FORT. carm. 10, 6, 125 idola. *stellas sim. caelo affixas*: CIC. Arat. 1 *Arietem* subter possis cognoscere -ltum (*cf. Arat. 229 ἐστήρικται*). 239 orbes stelligeri ... caeli sub tegmine -lti (*cf.* MANIL. 1, 455). 307 orbes ... culmine transverso retinentes sidera -lta. 340 spatium ... signifero ex orbi sex signorum ordine -ltum. MANIL. 3, 357 sub vertice caeli, quem gelidus ... -cit ... axis. VITR 9, 4, 4. **4** *singularia*: QVEROL. p. 38, 6 ampullam truncam ... de⟨p⟩s⟨t⟩is -ltam (*i. sustentatam*) cerulis. MACR. sat. 7, 4, 14 quid crassam materiam per faucium angusta -ret (*cf. l. 84*).

B ***animantia*:** PLAVT. Cas. 883 colloco, -o *puellam* (*sc. ad nuptias perpetrandas*). Stich. 94 *v. supra l. 54.* AMM. 30, 5, 19 dexteram ..., quae eum insilientem iumento -serat consuete (*Zangemeister*, pulserat consuetu *V*). VVLG. eccles. 4, 10 si unus ceciderit, ab altero -etur (*ὃ εἷς ἐγερεῖ*). cant. 2, 5 -ite (*στηρίσατε*) me floribus (RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 161^D sponsa ... -iri in meliis se poscit). CLAVD. carm. min. 17, 5 -ltos cervice parentes (*i. portatos. cf.* CARM. poet. min. V 65, 13 cornipedum ... -lti gestamine). CAEL. AVR. chron. 2, 1, 46 -iti ex utroque alarum latere ministrorum officio. AVG. serm. ed. Mai 59, 1 serpens ... per foramen angustum -ire (-iri *cod.*) se dicitur (*i. coartando inducere cf. p. 1503, 20. 73*). *sim. de partibus corporum animantium*: SALL. hist. frg. 3, 96 ⟨palis ere⟩xerant -lta ... ca⟨davera⟩ (AMM. 18, 8, 12). VERG. Aen. 11, 39 caput ... -ltum Pallantis (OV. Ib. 235 SEN. Thy. 910). VITR. 8, 1, 1 in terra mento collocato et -lto. VAL. CEM. hom. 14, 5 latus. *pass. pro depon. i. q. niti; imprimis perf. i. q. nixus, inde i. q. sedens, cubans*: LVCIL. 138 pulvino -ltus. VERG. ecl. 6, 53 latus niveum molli -ltus hyacintho (SERV. auct. *ad l.* apud veteres unusquisque eo super quod iacebat '-ltus' dicebatur. *affert etiam* VERG. Aen. 7, 94 effultus). OV. fast. 6, 332 positum caespite -lta caput (*cf.* STAT. silv. 5, 3, 16). PERS. 5, 146 tibi torta cannabe -lto. PETRON. 78, 5 cervicalibus. SIL. 6, 79 lapsantis -ltum truncata cuspide gressus (*cf.* 6, 70 innitens hastae). 11, 401 -ltum iacuisse cubili. STAT. Theb. 6, 862 pendent *luctantes* per mutua -lti brachia. IVV. 3, 82 toro. PERVIG. Ven. 7 throno. CLAVD. 1, 114 arbore -ltus acclines umeros. 10, 152. 24, 199 solio ... eburno (28, 588). 26, 355 -ltus cervicem clipeo. rapt. Pros. 1, 79. *nota*: PROP. 3, 7, 50 et -ltum (effultum *Itali*) pluma versicolore (*i. pulvino*) caput. AVIEN. Arat. 19 -ltus sese geminum latus *Iuppiter*. *huc addas*: HOR. sat. 1, 3, 48 scaurum pravis -ltum male talis. *cf.* 1, 2, 88 facies *equorum* ... decora molli -lta pede est. ARNOB. nat. 3, 13 p. 120, 19 caput *deorum* ... ossea substructione -iri. SIDON. epist. 1, 2, 3 crura suris -lta turgentibus.

II ***in imagine et translate*:** **A** ***imagine aliquatenus servata*:** **1** ***res*:** CIC. p. red. in sen. 18 horum consulum ruinas vos consules vestra virtute -sistis (OV. Pont. 2, 3, 60. CLAVD. 8, 460 *significanter*. AVG. adult. coniug. 2, 12, 12 propter ruinam incontinentiae -endam. PAVL. PELL. 580 *cf. l. 48*). har. resp. 60 vix haec (*sc. rei publicae status*) si undique -amus iam labefacta, ... nixa in omnium nostrum umeris cohaerebunt. Phil. 2, 51 labentem et prope cadentem rem publicam. ac. 2, 75 porticum Stoicorum. SEN. Tro. 127 umerisque tuis stetit illa (*sc. patria*) ... -lta. benef. 6, 31, 9 -ire ac firmare labentia. QVINT. decl. 360 p. 392, 14 ruentis patrimonii rationem -ire. PLIN. epist. 4, 21, 3 domumque pluribus adminiculis paulo ante fundatam desolatus -cit ac sustinet. DON. vita Verg. p. 6 l. 87 Br. alia levissimis versibus veluti -sit, quos ... pro tibicinibus interponi aiebat *eqs.* GELL. 7, 1, 3 adverso -lta nisu *bona et mala tamquam luctantia.* 7, 2, 8 artium bonarum adminiculis -lta *ingenia.* APVL. Socr. 16 p. 156. CLAVD. 26, 572 molemque labantis imperii -ite umeris. ZACCH. 2, 3 p. 1111^B humanis astructa sermonibus divinis insuper -antur exemplis. PS. PRIMAS. in Gal. p. 602^B *allegoria* nullis veritatis -lta radicibus (*cf. infra l. 47*). **2** ***animantia*:** CIC. Rab. Post. 43 labentem excepit [corruere non sivit *del. Schuetz*], -sit et sustinuit re *eqs.* Tusc. 3, 61 -endi sunt, qui ruunt nec cohaerere possunt *dolore.* LVCAN. 5, 251 staretque super titubantia -ltus. PANEG. 7 (6), 3, 4 aliud est niti per ardua et iuga montium petere ⟨e⟩ plano, aliud ipsa ortus sui sublimitate -ltum verticem tenere fortunae. PAVL. NOL. epist. 18, 7 p. 134, 14 mollius -ente Christo *eqs.* ENNOD. epist. 2, 19, 17 p. 64, 5 cum tu fidei radice -ltus valida niteris. *cf.* OV. trist. 1, 6, 5 te mea supposita veluti trabe -lta ruina est (5, 13, 8 umeris ... tuis. LVCAN. 8, 528 *cf. p. 1506, 1*).

B ***imagine quasi penitus detersa*:** **1** *i. q. firmare, stabilire, confirmare, corroborare, adiuvare* (*cf.* GLOSS. IV 240, 5. 11. V 501, 53; *nonnulla ad 2 trahi possunt*): **a** *res* (*passive saepe i. q. niti, contineri aliqua re*): CIC. Balb. 35 *Gaditanorum causa* gravissimis ... rebus est -lta. epist. 12, 5, 1 magnis subsidiis -lta res p. est (LIV. 7, 12, 8 res Romana. CAPITOL. Maximin. 20, 3). off. 3, 88 *imperium* gloria debet -ltum esse et benivolentia sociorum (*cf.* FVLG. aet. mund. p. 164, 28). PROP. 4, 11, 32 domus est titulis utraque -lta suis (*cf.* LAVS Pis. 8 avitis -lta triumphis atria). SIL. 11, 235 ruentem ... Romam. AMM. 22, 9, 2. 28, 1, 4 *Miletus* nullis auctorum adminiculis -lta. HEGES. 1, 21, 3 partes Aristoboli (*cf. Ioseph. 1, 180 ἐπισυνιστάντα*). HIER. epist. 16, 2, 2 praesidiis -lta mundi Arriana rabies. VVLG. Ezech. 30, 6 -entes Aegyptum (*τὰ ἀντιστηρίγματα*). *alia*: LIV. 40, 12, 7 criminationem ... composito argumento (*cf.* SOL. 18, 2). VAL. MAX. 2, 8, 1 lex ... legis alterius adiutorio. SEN. benef. 7, 27, 3 concordiam, qua imbecillitas nostra -itur (*cf.* epist. 30, 2). TERT. adv. Hermog. 19 p. 146, 20 ⟨prae⟩sumptiones. adv. Marc. 4, 15 p. 464, 22 LACT. inst. 7, 2, 11. COD. Theod. 5, 2, 1 (*a. 319* [*352*]) voluntas postrema legibus -lta. AVIEN. Arat. 1878 ora 78. 186 fides ... quam frequens auctoritas sat -at (suffulciat *cod. cf.* PROB. Verg. ecl. 6, 31 p. 332, 23). SYMM. epist. 1, 5, 2 ut spes agri ... -atur. AMM. 16, 1, 3. 28, 1, 36 colligaret nullis indiciis -lta, sed nocitura insontibus. PELAG. in Rom. 3 p. 658^a carnalis circumcisionis praerogativa nullis operibus -lta. CLAVD. 22, 86. AVG. doctr. christ. 1, 15, 14. EPIST. pontif. Thiel Gelas. 22 querelam veritate -iri (*cf.* GREG. M. moral. 16, 30). ENNOD. dict. 3, 5 p. 434, 19 pueritiae ambitum, quem licentia -cit. 5, 4 p. 438, 17 munia mea. epist. 2, 28, 2 p. 70, 10. 3, 15, 1 p. 82, 14 amor -ltus necessitudine. 7, 1, 3 p. 173, 3. COD. Iust. 7, 17, 2 pr. (*a. 531*) quaestionem ... compendioso remedio. INST. Iust. 3, 24, 3 GREG. M. moral. 18, 10 *al.* *nota*: SCHOL. Cic. Clun. p. 279, 29 St. non tantum a quibus -retur belli necessitas ... misit. *partes corporis, mentem*: OV. trist. 5, 12, 11 in valido pectus mihi robore -ltum. SEN. dial. 7, 20, 3 animo -ens corpus. epist. 98, 4 *carmine* animum tuum magis -as. FVLG. Virg. cont. p. 83, 5. EVSTATH. Bas. hex. 6, 10 p. 933^C nullis constantiae *anima* -lta repagulis (*cf. p. 1503, 61*). GREG. M. moral. 16, 25 *al.*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

b *animantia* (*pass. nonnusquam i. q. confidere*): CIC. rep. 2,15 *Romulus* quasi senatu -ltus et munitus. Att. 5, 21, 14 Thermum, ut rogas, creberrimis litteris -o. LIV. 3, 6, 6 Romanis -lti viribus. 3, 60, 9 acies (9, 32, 9 SIL. 9, 416 CYPR. GALL. gen. 476. *cf.* AMM. 15, 8, 13. 24, 6, 11 pulsos . . . subsidiis). 42, 12, 8 societatibus atque amicitiis. VAL. MAX. 9, 15 ext. 2 gentium credula suffragatione. SEN. Phaedr. 214 divites regnoque -lti. epist. 33,7 turpe est ...-ire s e notissimis ... vocibus et memoria stare: sibi iam innitatur (*cf.* FRONTO p. 151, 3 N.). PERS. 1, 78 (*Pacuvii fortasse verba*) Antiopa aerumnis cor luctificabile -lta (*cf. infra l. 32*). PLIN. epist. 9, 13, 11 amicitiis. FLOR. epit. 2, 18, 16. TERT. anim. 34 artis suae viribus. resurr. 35 p. 77, 6 eidem nos spei -ens. adv. Marc. 4, 25 p. 506, 4. PANEG. 7 (6), 15, 5 multiiugo -ltus imperio. VOPISC. Aurelian. 16, 1 praeiudiciis. FIRM. math. 1, 10, 15 vestro (*sc. deorum*) praesidio -lti (*cf.* SYMM. epist. 1, 70 iudiciorum praesidio. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 54, 3 SACR. Leon. p. 330). IVST. 43, 4, 4 *canem* adultis catulis -ltam. AMM. 14, 11, 6. 15, 11, 4 AMBR. hex. 1, 2, 6 p. 5, 9. 3, 9, 41 p. 87, 4 *taurus* diverso munere -cit agricolas. *al.* HIER. in Eph. 3 praef. orationum . . . -ltus auxilio. Is. 20, 6 sqq. p. 215 exercitu. adv. Pelag. 1, 2 *dei* adminiculo. epist. 7, 4, 2. 15, 5, 2 COD. Iust. 10, 22, 1, 1 (*a. 410*). PAVL. NOL. carm. 24, 883 cornibus et alis arduae -ltus crucis. epist. 13, 7 cilicio, cinere, ieiunio -ltus preces ad deum miserat. AVG. civ. 18, 40 p. 316 D. epist. 155, 16 divino -lti adiutorio. CYPR. GALL. exod. 38 Hebraeas nullo . . . solamine -ltas. SACR. Leon. p. 352 nec eos -cit aut munit, q u i a *eqs.* HYD. chron. II p. 32, 210 invidorum consilio -ltus. POMER. 3, 17, 2 p. 501[A]. EVGRAPH. Ter. Andr. 71 ope auxilioque. ENNOD. dict. 8, 3 p. 446, 22. 22, 6 p. 495, 6 opusc. 2, 49 p. 303, 4. 2, 82 p. 313, 9 exemplorum auctoritate. *al.* CASSIOD. var. 8, 1, 4 protectione. *al.* ARATOR act. 2, 1031 turba . . . rhetore -lta suo. GREG. M. moral. 18, 27 patrociniis. *al.* *i. q. defendere, tutari*: EVSTATH. Bas. hex. 5, 6 p. 916[A] vallos . . ., quibus -remur, erexit. CORP. X 1126 excubiis.

2 *i. q. instruere, exornare, augere aliquid sive aliquem aliqua re* (*perf. pass. i. q. praeditus, onustus, insignis aliqua re*): **a** *res*: TERT. orat. 1 brevitas *orationis dominicae* . . . magnae ac beatae interpretationis substantia -lta est. resurr. 7 p. 36, 10 per quam (*sc. carnem*) *anima* omni instrumento sensuum -atur, visu *eqs.* PORPH. Hor. sat. 1, 10, 20 *sq.* orationem Latinam verbis Graecis -ire. AVIEN. orb. terr. 378 templa . . . Iovis . . . nixa columnis . . . auro -lta gravi (*cf. p. 1503, 48*). AMM. 16, 12, 11 terrae aestu flagrantes nullis aquarum subsidiis -ltae. HEGES. 2, 1, 2 *Iudaea* liberis -lta populis. 4, 16, 2 *urbs* naturali -lta . . . munimine. VVLG. IV Esdr. 2, 12 *introitus* mali et periculorum pleni et labore magnopere -lti. CLAVD. carm. min. 25, 59 legum culmine -ltae ... domus. VEN. FORT. carm. 1, 6, 7. 2, 8, 20 locus ille . . . nullius templi -ltus honore fuit. *al.* CARM. epigr. 323 (CORP. X 4540 *fort. saec. rec.*) pinxit et ut decuit diverso -xit honore (*cf. Weyman, Glotta 3 [1911] 194 sq.*). INSCR. christ. Rossi II p. 152, 31 tectum . . . praeclar⟨o⟩ lumine -ltum. *nescio, an huc pertineat*: CYPR. GALL. num. 154 ceriforum discreta . . . lumina -cit. **b** *animantia*: APVL. apol. 23 te crebrae mortes propinquorum immeritis hereditatibus -serunt. AMM. 23, 6, 83 nec stipendiis . . . nec donis. COD. Iust. 11, 26 (25), 1 (*a. 382*) eorum . . . colonatu perpetuo -atur. 9, 49, 10, 2 (= Theod. 9, 42, 24, 1 *a. 426*) fortunis. HEGES. 1, 38, 4 ornatu . . . regio (*Ios. 1, 451 χρώμενος*). NEMES. auc. 20 -ltus equi niveis . . . exuviis. PRVD. perist. 10, 1015 cinctu Gabino sericam -ltus togam. VEN. FORT. Mart. 2, 318 diademate. ANTH. 185, 1 igniculus . . . olivo. AMBR. hex. 5, 14, 46 p. 176, 2 *aves* pedum munere. 5, 22, 74 p. 194, 15. PAVL. NOL. carm. 19, 325 *Ambrosius* -ltus munere tali. POMER. 3, 10, 2 p. 488[B] nullis -ltos virtutibus. CASSIOD. hist. 6, 28 p. 1048[B] GREG. M. moral. praef. 6 *al.* INSCR. christ. Rossi II p. 52, 2. COD. Theod. 11, 24, 1 (*a. 360*) variis honoribus (EPIST. impp. de Asia [Bruns, fontes[7] p. 273] II 14). AMBR. hex. 6, 6, 37 p. 228, 20. AMBROSIAST. ad Gal. 1, 13 dignitate doctoris. HIER. hom. Orig. in Ier. 9 p. 829 (*εἰλήφασι τὴν προκοπήν*). COD. Iust. 1, 3, 19 pr. (*a. 420*) PRVD. c. Symm. 1, 562. PAVL. NOL. carm. 22, 64 *Christi* munere. EVAGR. alterc. p. 48, 14 beneficiis. GREG. M. moral. 3, 10 past. 3, 32 p. 115[C] *al.* HIER. in Phil. 1 sqq. p. 751 ex utroque latere -ltae comitatu. RVFIN. Clement. 2, 19 CLAVD. 8, 204. PAVL. PELL. 437 pompa . . . turbis -lta clientum. RVFIN. Clement. 9, 23 mulieres . . . ministeriis quoque ancillarum -ltae.

3 *i. q. sustentare, sustinere, servare*: **a** *genus sim.*: PROP. 4, 11, 69 serie -ite genus. SEN. contr. 2, 1, 7 non tibi per multos ⟨-lta *add. ex* contr. exc. 2, 1⟩ liberos domus est (SEN. dial. 6, 15, 2 exhaustā Caesarum turbā adoptione desertam domum -sit. *cf. et p. 1504, 32*). MACR. somn. 2, 10, 8 litterarum usus, quo solo memoriae -itur aeternitas. STAT. Theb. 1, 394 gemino natarum pignore -ltus. **b** *vitam, salutem sim. cibis, alimentis; accedit ad significationem a l e n d i, nutriendi, farciendi*: CIC. nat. deor. 2, 25 partes mundi ... calore -ltae sustinentur. LVCR. 2, 1147 omnia debet ... cibus ...-ire, ... omnia sustentare. 3, 125 corpora ...-ire s a l u t e m (ARNOB nat. 1, 29 p. 20, 1 AVG. doctr. christ. 1, 25, 26). SEN. epist. 68, 7 alius vomitu levat stomachum, alius frequenti cibo (*cf. p. 1506, 7*) -cit. 95, 22 vino -ire venas cadentes. TERT. anim. 6 animam corporalibus quoque ali, denique ... cibo ...-iri. ARNOB. nat. 4, 33 p. 168, 3. 7, 3 p. 239, 17 AMBR. hex. 2, 1, 3 p. 42, 8. 4, 1, 2 p. 112, 10. PAVL. NOL. carm. 23, 178 *globulus oculi* veluti radix oculum . . . -cit. AVG. anim. 2, 4, 8 alimenta corporea non nisi propter -endas r u i n a s corruptibilis corporis sui animam quaerere (*v. totum locum*). civ. 6, 1 p. 244, 19 D. ad . . . adminiculandam atque -endam *vitam* (ALC. AVIT. carm. 2, 19 ENNOD. epist. 8, 30, 1 p. 219, 17). in psalm. 50, 19. CAEL. AVR. acut. 3, 3, 14 viribus -endis. GREG. M. moral. 19, 23. *huc addas*: CASSIOD. var. 11, 1, 8 horrea . . . assidua . . . adiectione. COLVM. 6, 24, 4 nisi cibis -lta est *forda* (*cf. p. 1505, 82*). ARNOB. nat. 2, 21 p. 65, 13 cum coeperit solidioribus cibis infans debere -iri. 7, 17 p. 251, 4 *syn.* ali. AVG. epist. 149, 30. CAEL. AVR. acut. 3, 4, 45 -endos ... vel nutriendos sola aqua. *liberius*: ARNOB. nat. 7, 11 p. 246, 1 patrimoniis ab ingentibus evolutos mercennario se⟨s⟩e labore -ire. AMBR. obit. Valent. 43 *Valentinianum* nostrae vitae temporibus -ire cuperemus, ut de nostris annis viveret.

structurae notabiliores: *c. abl. inde a* LVCIL. 138 *passim, item* hinc, inde *sim.* *c. acc. graeco*: VERG. ecl. 6, 53 OV. fast. 6, 332 PERS. 1, 78 SIL. 6, 79 STAT. silv. 5, 3, 16 PRVD. perist. 10, 1015 CLAVD. 1, 114. 26, 355. *dat.* (*ad exemplar gr. ἐρείδειν?*): TERT. resurr. 35 p. 77, 6 FVLG. Virg. cont. p. 83, 5. *c. praep. passive c.* ab: SCHOL. Cic. Ambros. p. 272, 29 St. ad: GREG. M. in euang. 32, 6 p. 1237[B]. de: TERT. adv. Marc. 4, 15 p. 464, 24. ex: CAEL. AVR. chron. 2, 1, 46. in *c. abl.*: OV. trist. 5, 12, 11 VITR. 10, 3, 3 RVFIN. Orig. in cant. 3 p. 161[D].

fulciuntur: cadentia, casura (CIC. Phil. 2, 51 OV. Pont. 2, 3, 60 SEN. Oed. 537 VVLG. II par. 24, 12 *al.*), concussa (OV. Pont. 2, 3, 60), fracta (MACR. sat. 1, 16, 11), imminentia (SEN. nat. 7, 14, 3), labefacta (CIC. har. resp. 60), labentia (CIC. Rab. Post. 43 Phil. 2, 51 SEN. benef. 6, 31, 9 *al. cf.* SIL. 6, 79), (cor)ruitura (CIC. Tusc. 3, 61 SEN. benef. 5, 19, 1 PLIN. nat. 11, 23 VLP. dig. 15, 3, 3, 8 *al.*).

syn. et iuxta posita: *ad I et II*: adminiculare (AVG. civ. 6, 1), continere (MACR. somn. 1, 22, 7), destinare (LEX met. Vipasc. frg. 2, 30), excipere (CIC. Rab. Post. 43 SEN. nat. 7, 14, 3), firmare (SEN. benef. 6, 31, 9), reficere (POMPON. dig. 13, 7, 8 pr.), roborare (HIER. epist. 7, 4, 2), sublevare (VVLG. eccl. 4, 10), substruere (TERT. anim. 38), sustentare (LVCR. 2, 1147 HIER. epist. 7, 4, 2), sustinere (CIC. Rab. Post. 43 nat. deor. 2, 25 SEN. epist. 30, 2 PLIN. epist. 4, 21, 3), tibicinare (TERT. anim. 38). *ad II 1*: adiuvare (POMER. 3, 17, 2 p. 501[A]), munire (CIC. rep. 2, 51 SACR. Leon. p. 352). *ad II 2*: alere (TERT. anim. 6 ARNOB. nat. 7, 17), nutrire (CAEL. AVR. acut. 3, 4, 45), pascere (PAVL. NOL. carm. 23, 179), reficere (AVG. epist. 149, 30 in psalm. 50, 19). *ad pass.*: (in)niti (CIC. har. resp. 60 SEN. nat. 7, 14, 2 SIL. 6, 70. 79), stare (PAVL. NOL. carm. 27, 393). *opp.*: destruere (VVLG. Ezech. 30, 6), (pro)sternere (AVIAN. fab. apol. 16 VEN. FORT. carm. 10, 6, 125).

deriv.: fulcesco, fulcimen, ful(ci)mentum, fulcrum, fulmenta, fulsio, fulto, fultor, fultura. *comp.*: circum-, con-, ef-, in-, of-, prae-, per-, suffulcio. fulcipedia.

fulcipedia, -ae *f. a* fulcire *et* pes. PETRON. 75, 6 ita tibi videtur, -a (*i. arrogans. v. Bücheler, Rhein. Mus. 39 [1884] 425*).

?fulcrālia: lecti ornamenta GLOSS. Scal. V 600, 9. [fulcra: ⟨cubi⟩lia *coni. Götz coll. IV 521, 3.*]

fulcrum, -ī *n.* [*a* fulcire. *Th.*]. GRAMM. suppl. 74, 3 fulcio -um. *inter vocabula neutrius generis affert* PS. ASPER gramm. suppl. 41, 29. *in libris scribitur saepe* fulchrum, *in lapide*: CARM. epigr. 712, 22. VLP. dig. 32, 52, 9 fulctra. GLOSS. II 467, 53 *al. cf.* NOT. Tir. 72, 7 *ubi codd. plerique* fultrum, *K*[1] *et Ko recte* fultum. -um NOT. Tir. 72, 8. [*dub.*: GLOSS. V 501, 60 furcla mulierum ubera vel meri vasa.]

1 ***proprie:*** **a** *strictiore sensu*: SERV. Aen. 6, 604 -a, quibus fulcimur i. e. sustinemur. SCHOL. Prud. hom. 786 -a sunt sustentacula vel lecti vel aliarum rerum, quae et s t i p h a d i a n a nominamus. ISID. orig. 19, 26, 3 -a sunt ornamenta lectorum dicta, quod in iis fulcimur id est sustinemur vel quod toros fulciant sive caput, quae r e c l i n a t o r i a vulgus appellat. GLOSS. fulctrum anacliter (*ἀνάκλιτον i. ἀνάκλιντρον?; ἀναχλιτήριον? Plasbg.*). -um *ἀναχλιθρον* (*ἀνάκλιντρον Bouch.*). sustentatum (sustentaculum *Housman*). -a lecti ornamenta (*cf.* fulcralia). ornamenta lectorum (tectorum *codd.*) sive fulcimenta. furcla ornamenta lectorum (pectorum *sive* peccatorum *cod.*) vel fulcimenta. *cf. Mau, Gött. gel. Nachr. 1896 p. 76—80. Blümner, Die röm. Privataltertümer p. 114.*

i. q. reclinatorium, adminiculum lecti, tori, triclinii sim.: LVCIL. 160 subicit huic (*sc. spondae*) -um (*Salmas.*, fuldum *codd.*), fulmentas quattuor addit *faber*. VARRO ling. 8, 32 *lectum* cum -o aut sine eo. VERG. Aen. 6, 604 lucent genialibus altis a u r e a -a toris (*cf. p. 1507, 4. 19. 20 et* MART. 8, 33, 6 brattea, de -o quam reor esse tuo). PROP. 2, 13, 21 nec mihi tunc (*sc. mortuo*) -o sternatur lectus eburno. 4, 8, 68 ad plutei -a (*Beroald.*, fusca *codd.*) sinistra latens. OV. Pont. 3, 3, 14 Amor ...-a tenens laeva tristis acerna manu. PLIN. nat. 34, 9 tricliniorum pedibus -isque ibi (*sc. in Delo*) prima aeris nobilitas. STAT. silv. 1, 2, 54 -a torosque deae tenerum premit agmen Amorum. IVV. 6, 22 sacri genium contemnere -i (*nisi trahas ad p. 1507, 9 sqq. at cf. C. W. Anderson, Classical Review 3 [1889] p. 322 sqq.*). 11, 95 testudo . . . clarum Troiugenis factura et nobile -um (11, 96 frons aerea). SVET. Claud. 32 more veteri ad -a lectorum sedentes vescerentur. VLP. dig. 32, 52, 9 ut lectum legatum contineat et -a. PAVL. dig. 41, 1, 26 pr. si quid additum erit, toto cedit, ut ... lecto -um. FAB.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PICT. frg. Gell. 10,15,14 aput eius lecti -um. HYG. fab. 274 p. 149,7 antiqui autem nostri in lectis triclin⟨i⟩aribus in -is (*Mic. al.*, pulchris *F*) capita asellorum (asc- *F*) vite alligata habuerunt. EVG. TOLET. carm. 69,2 regius hic lectus ... vertice tantundem (*sc. auro*) vibrantia -a gerebat. SIDON. epist. 3,3,5 sellarum equestrium madefacta sudoribus -a resupinant. *i. q. cervical* (*cf. p. 1506,61.* GLOSS. II 580,61 -um [fuerum *cod.*] cervicale): AMM. 28,1,47 -o plumeo vultu contracto incubuit. GREG. TVR. glor. conf. 39 scriptumque ex atramento sub paterni capitis -um colloca. *pars pro toto i. q. lectus, triclinium sim.* (SCHOL. Prud. app. p. 98. c. Symm. 2,300 -a lecta. *cf.* GLOSS. IV 78,55 -a cubilia, lecti): PROP. 4,7,3 Cynthia namque meo visa est incumbere -o. PRVD. c. Symm. 1,256 iam gravidae -um geniale paratur. 1,275 medio recubantem cum Iove -o. 2,300. ZACCH. 3,3 sine -is humo corpuscula decubant. CYPR. GALL. gen. 1106 *in sanctis sedibus* astrigero recubans per saecula -o. num. 49 si serus adulter polluerit casti quondam cubilia -i. MART. CAP. 7,726 nec iugalis ... tardabo -a lecti. 9,888 vs. 12 -is redimicula nectere sueta Flora. 9,902 virgo deusque sacro sociabunt foedera lecto: -is parate cinnama. PAVL. PETRIC. Mart. 3,77 membris super aurea -a locatis. 3,91 in excelsis splendescit purpura -is. CORIPP. Iust. 3,216 aurea -a parare, regales mensas epulis onerare. ARATOR act. 1,578 ne -a beata deserat abstractus, quisquis deformis ad illam *mensam* ... venit. MART. BRAC. refect. 1 non hic auratis ornantur prandia -is. EVG. TOLET. carm. 25,22 aulica -a nocent. *inde metonymice fere i. q. coniugium*: PRVD. ham. 786 Ruth ... -a Booz meruit.

b *latiore sensu i. q. quodvis adminiculum* (GLOSS. II 467,53 fulctrum *ὑποστήριγμα*): AMBR. in psalm. 118 serm. 3,42 *iudices* quia tribunalium -o sublimes erant, dominum non videbant. hex. 5,16,55 *aves* sublevantes senem -o alarum suarum. HEGES. 5,20,1 materies, quae -a (*Web.*, fulchram *Cas.*, fulturam *vulgo*) cuniculo dabat. VVLG. III reg 10,12 fecitque rex de lignis thyinis -a domus domini (*ὑποστηρίγματα*). CYPR. GALL. exod. 1089 quae noctilucis subduntur -a lucernis. ENNOD. carm. 2,79,5 conscendit -a cathedrae. CARM. epigr. 712,22 (*saec. IV ex.*) praestruxit solida e crustato marmore -a.

2 *in imag. et* ***translate****: i. q. adminiculum, adiutorium, auxilium* (HIER. in Ezech. 11,13 p. 108 Azur vero -um sive adiutorium *significat*): *de rebus*: HEGES. 2,9,1 l. 99 orientis spolia non ad -um dominationis quaesita. GILD. Brit. 26 chron. III p. 41,10 quibus nostra infirmitas ... quasi columnis quibusdam ac -is saluberrimis sustentatur. AMBR. Iob 3,9,25 quasi -o quodam caelestium praeceptorum subnixi foventur. paenit. 1,3,10 graviora peccata maioribus sustentanda -is. *de personis*: CARM. epigr. Engström 360 (= CORP. XIII 128) 21 (*christ.*) *coniunx* individui semper comes addita -i.

fulctrum *v.* fulcrum. **fulctūra** *v.* fultura.

fulful *v.* furfur.

✖**fulgeo**, -sī, -ēre *et* (*prius*) **fulgo**, -sī, -ĕre [*cf. c. gr. φλέγειν, theodisc.* blecchen *'apparere', anglosax.* blæcern *'candelabrum', et c.* fulgur, fulmen, *fortasse c.* flagrare (*q. v.*). *Th.*]. *de formis*: PRISC. gramm. II 445,3 quamvis eandem significationem servent, diversae tamen sunt coniugationis in usu, ut ... 'fulgeo -es' et 'fulgo -is'. *cf.* II 479,3. SERV. Aen. 4,409 secundae coniugationis verba perdito 'e' quod habent ante 'o' in tertiam migrant ut ... 'fulgeo, fulgo'. 6,826 EVTYCH. gramm. V 486,23. *systolen putat*: PHOC. gramm. V 438,4 sunt alia, quae in omni declinatione secundae sunt coniugationis et in infinito quasi tertiae correptae proferuntur: 'fulgeo' infinitum 'fulgĕre' facit. *cf.* VLT. SYLL gramm. IV 241,29 nam sine dubio huius verbi secunda est coniugatio, quae debet produci. *differentia significationis, quam statuit* SEN. nat. 2,56,2 etiamnunc illo verbo utebantur antiqui, quo nos producta una syllaba utimur: dicimus enim ut splendēre sic -ēre, at illis ad significandam hanc e nubibus subitae lucis eruptionem mos erat correpta media syllaba uti, ut dicerent -ĕre, *scriptoribus non comprobatur, nisi forte* LVCRETIO. *formae coniugationis tertiae* (*cf.* NON. p. 506): *metro probantur hae*: fulgĕre: PACVV. trag. 229 ACC. trag. 251 LVCIL. 409 LVCR. 5,1095. 6,165 (*at* -ēre 6,213). VERG. Aen. 6,826 VAL. FL. 8,284. PAVL. NOL. carm. 15,176 (-ēre 14,31). PRISC. periheg. 528 CORIPP. Iust. 3,257; effulgĕre: VERG. Aen. 8,677 CLAVD. 28,546; *praeterea traduntur in versibus* fulgit: LVCIL. 291 POMPON. Atell. 74 LVCR. 6,160. 174. 214. 218 (*at* -et 2,27. 5,768 *alio sensu*), praefulgunt: ANTH. 132,1 [CATVLL. 66,94 fulgĕret *est a* fulguro; HOR. carm. 4,11,5 fulges *futuri forma vix sit*]. *in oratione pedestri hi extant loci dubii*: LIV. 34,3,9 -amus (*B*, -eamus *Zingerle*). FIRM. err. 18,6 -is (*P Ziegler*, -es *edd. vett. cf.* 28,4 -bit). ENNOD. epist. 2,6,4 p. 45,13 -it (*B V*, fulit *L*). VEN. FORT. vita Radeg. 20,47 -sit (-git M^1). *formae secundae coniugationis non extant ante* CIC. Arat. 96. 175 CATVLL. 66,61 VARRONEM Men. 170 ling. 5,70. LVCR. (*cf. l. 65*) 2,27. 5,768. 6,213 (*quos Lucretii locos Lachm. iniuria, ut puto, immutavit*), *inde passim*. *gerund.*: VVLG. Ezech. 21,15 ad -endum. *perf.*: CHAR. gramm. I 244,13 perfectum tempus in '-si' syllabam terminatur. 247,25 'fulcio, fulcis, fulsi' et '-eo, -es, -si'. *legitur inde a* CIC. *et* LVCR. *passim*. *supinum quod affert* PRISC. gramm. II 487,3 '-si -sum' *apud scriptores non legitur*. *de significatu*: PAVL. FEST. p. 92 -ere prisci pro ferire dicebant (*cf.* ISID. orig. 13,9,1 -ere enim ferire est atque percutere. GLOSS. V 22,15. 569,26 *al. errqr explicandus est e significatione fulminandi l. 72 sqq.*). AVG. in Iob p. 598,19 aliud est ... quod -et suo lumine, aliud quod refulget illustratum. DIFF. gramm. VII 522,25 -et naturā ut ignis sol, splendet ⟨arte⟩ ut aurum (*cf.* DIFF. ed. Beck p. 59,39). GLOSS. -et *λάμπει*: -sit emicuit, enituit, claruit. -sere coruscare. *inter verba neutralia affert* PS. ASPER gramm. suppl. 50,22. NOT. Tir. 72,11 -et. *legitur inde ab* ENN. PACVV. LVCIL., *adamatur* MANILIO (*48ies*) SEN. poet. (*28ies*) pedestr. (*30ies*) SIL. (*59ies*) *et magis magisque scriptoribus christianis; deest* NAEV. PLAVTO CATONI TER. CAES. HIRT. SALL. VERG. ecl. georg. CELSO PERS. PLIN. iun. [*dub. vel corrupt.*: LVCR. 5,570 calor solis lumenque ... loca mulcent (*Lachm.*, tingunt *Lamb.*, -ent *codd.*). CINNA carm. frg 4 *v.* confulgeo. GERM. 87 stella ... lucet (*o*, -et *Z*). 644 quum clarus fugerit (*Grot.*, -serit *codd.*) Amnis. SEN. Herc. f. 767 concavae †squalent (*E*, lucent *a*, -ent *Leo*) genae. PLIN. nat. 18,354 *v. p. 1514,22.* STAT. silv. 1,2,231 *v.* effulg-. DRAC. laud. dei 1,102 †ni -et (indulget *Arev.*) praeclare minas (*fort. scribendum* minans *Vollm.*). INSCR. christ. Leblant II 509,3 (= CORP. XII 942 CARM. epigr. 667) qui teneris primum ministrum -sit in annis *utrum ad* fulcio *II B 1b an ad* fulgeo *B 1* (*sic Bücheler* ministrum *pro* minister *positum monens*) *pertineat, non diiudicem.*]

A ***proprie*** *i. q. splendere, lucere, nitere*: **1** *de splendore rerum caelestium sim.*: **a** *siderum*: POMPON. Atell. 74 quasi cum in caelo -it propter lunam Lucifer (OV. met. 2,722 MANIL. 1,177 AVSON. 144,1). CIC. Arat. 96 quae -ent luces ex ore corusco *Delphini* (*cf.* 175 lumina). 137 *al.* CATVLL. 8,3 (*trop.*) -sere quondam candidi tibi soles (8,8 [*cf. l. 52*]. LVCR. 6,525 ubi sol radiis tempestate⟨m⟩ inte⟨r⟩ opacam ... -sit. OV. Pont. 2,1,27. SEN. nat. 1,17,2 non rubentis, sed candida luce -entis. CYPR. GALL. gen. 306 septima solis lumina. PANEG. 5 (8),2,2. VVLG. Iob 31,26 [*ἐπιφαύσκοντα*]. *al.* SCHOL. Germ. p. 194,15 Varro ait, si *sol* concavus ... e medio -at. *cf.* MANIL. 3,184. 257. 494 quo Phoebus in astro -erit. *al.* SEN. Herc. O. 43 SIL. 10,540 ubi -erunt primis Phaethontia frena ignibus). CATVLL. 66,9 e Bereniceo vertice caesariem (*cf.* 66,61). LVCR. 5,708 luna ... pleno bene lumine -sit (5,768. HOR. epod. 15,1 caelo ... sereno. OV. epist. 17,71 met. 7,180 LIV. 44,37,7 PLIN. nat. 18,347 AMM. 14,2,2. 20,4,22 *cf. p. 1509,35 et* MANIL. 4,844 quo -et Delia, lumen). VERG. catal. 9,28 supero -ens Cassiopea polo. Aen. 7,26 aethere ab alto Aurora in roseis -bat lutea bigis (AVSON. 428,1 *transfert Hom. Il. 8,1 ἐχίδνατο*. AMM. 19,1,2. *cf.* OV. epist. 3,57 cum crastina -erit Eos. fast. 4,374 Pallantias). HOR. carm. 2,16,3 neque certa -ent sidera nautis (MANIL. 2,728 *al.* GERM. 17 PLIN. nat. 2,45 HOMER 111 MART. epigr. 26,5. *cf.* CLAVD. 5,3 auctior adiecto -bat sidere mundus). OV. met. 2,509 *Callisto*. fast. 1,654 Lyra. *al.* MANIL. 1,216 Canopum. 1,263 Aries. *saepe*. GERM. 39. 97 -et Spica (*cf. Arat. 97 Στάχυν αἰγλήεντα*). 474 *partes orbis lactei* (*cf.* FAV. EVL. p. 19,5). *sim. saepe*. SEN. Phaedr. 664 OCTAVIA 207. 390. LVCAN. 1,665 latus Orionis. 6,393 gelido ... sidere -ens *Chiron*. PETRON. 126,15 stellis extra lunam -entibus (PLIN. nat. 2,95. 18,313 SVET. Iul. 88 stella crinita. EVTR. 10,8,3 *al.*). AVIEN. Arat. 197 *al.* HYG. astr. 4,2 p. 100,6 SCHOL Germ. p. 62,9. 162,20. 163,13. AVG. civ. 4,11 p. 162,23 D. *deis* de superna sede -entibus (*cf.* 10,11). 13,16 p. 576,11. **b** *diei, noctis, luminis, signorum caelestium*: OV. am. 1,8,10 puro -et in orbe dies (*cf. l. 26.* PS. QVINT. decl. 13,4. ANTH. 488 [= CARM. poet. min. V 58,6] 1 prima dies *hebdomadis* Phoebi sacrato nomine -et. SERM. Migne 13 p. 649^{C} mysteria, quibus -et *dies palmarum*. SEDVL. carm. pasch. 2,42 PASS. Mar. Iac. 7 p. 56,4 [*omnibus fere his locis significatio expressa subest, ut sit fausto omine fulgere*]. *in imag.*: SALON. in prov. p. 980^{B} vitae illius dies aeterni solis claritate -bit). SEN. Herc. f. 208 nulla lux umquam mihi secura -sit. SIL. 5,88 cum -erit hora. OBSEQ. 44 in Gallia in castris lux nocte -sit. SEN. nat. 1,3,2 varios edi colores ..., quales -ere in arcu solent. 1,5,2 arcus *solis* (*cf.* COLVM. 10, 292 nec tam sidereo -et Thaumantias arcu, quam ... collucent ... horti). 7,1,1 ubi novum aliquod e caelo miraculum -sit. 7,5,3 grande insolitumque caelo lumen. CALP. ecl. 1,78 ut puro nox iam vicesima caelo -eat (AMM. 31,13,11). AVG. civ. 10,17 p. 429,18 D. nubes ... quae sicut ignis nocte -bat. ZACCH. 3,8 p. 1162^{B} caelo signa -isse.

c *caeli sim.*: AETNA 332 quamvis caeruleo siccus Iove -eat aether (*cf.* VERG. Aen. 4,167 *infra l. 79.* OV. ars 3,56). MANIL. 2,867 adverso quae -et sidere sedes (*cf.* AVIEN. orb. terr. 1120 undique -sit caelicolum sedes). SEN. benef. 4,6,2 tectum vero aliter nocte, aliter interdiu -ens. PLIN. nat. 14,55 ea caeli temperies -sit. **d** *praecipue fulguris* (GLOSS. -o *ἀστράπτω*. -et *ἀστράπτει*. -ent *ἀστράπτουσιν*. *cf. p. 1507,83.* SEN. nat. 2,56,2 *de differentia formarum v. p. 1507,58*): ***α*** *personaliter*: CIC. Vatin. 20 Iove -ente cum populo agi nefas esse (nat. deor. 2,65 augures nostri cum dicunt 'Iove -ente tonante': dicunt enim 'caelo -ente [GELL. 12,5,11] et tonante'. ARNOB. nat. 4,21 *Iuppiter* tonans, -ens et fulminans et nubila terribilia conducens). LVCR. 6,174 tremulo tempestas impete -it. 6,203 donec divolsa -erunt nube corusci *venti*. 6,213 flammae -ere colores. VERG. Aen. 4,167 -sere ignes et conscius aether conubiis. SEN. epist. 57,8 *fulmen* cum latissime percussit ac -sit. VAL. FL. 1,622 cum picei -sere poli VVLG. Luc. 17,24 fulgur coruscans de sub caelo in ea, quae sub caelo sunt, -et. ***β*** *impersonaliter*: CIC. div. 2,149 si -erit, si tonuerit, si tactum aliquid erit de caelo. LVCR. 6,160 -it item, nubes ignis cum

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

semina multa excussere suo concursu (*cf.* 6,214. 218). 6,164 tonitrum fit uti post auribus accipiamus, -ere quam cernant oculi. SEN. nat. 2,19 MELA 1,97. PLIN. nat. 18,354 cum aestate vehementius tonuit quam -sit. *in imagine*: CIC. orat. 29 *Pericles* ab Aristophane (*Ach. 530 ἤστραπτ' ἐβρόντα*) poeta -ere, tonare...dictus (*cf. p. 1521,69. 1527,67*). e *deorum (dei Christiani) sim.*: CATVLL. 68,134 Cupido -bat crocina candidus in tunica. LYGD 6,8 -erit (pulserit *a*) hic niveis Delius alitibus. OV. met. 9,784 imitataque lunam cornua *Isidis* -erunt. VAL. FL. 6,480 -sit ab invita *Iunone* lumen. *de Caesaribus*: VAL. MAX. 2,1,10 ne singula imperii nostri lumina simul percurrendo sim longior, inde, inquam, caeli clarissima pars, divi -erunt Caesares.
f *de regionibus quo dei veniunt*: CATVLL. 64,387 pater divum templo in -ente revisens. VAL. FL. 5,92 -sere undae. HYMN. Ambros. I 4,25 praesepe *Christi*. g *apud Christianos sensu spirituali* (AVG. civ. 11,19 p. 487,14 D. societas angelorum est illustratione veritatis intellegibiliter -ens. *cf. infra l. 44sqq.*): ITALA (Hier. epist. 53,3,6 Aug. civ. 20,23 p. 466,3 D. *al.*) *et* VVLG. Dan. 12,3 docti . . . -bunt quasi splendor firmamenti (*λάμψουσιν*). ITALA II Cor. 4,6 (Tycon. 5 p. 57,22) deus . . . -sit in cordibus nostris (*ἔλαμψεν*, VVLG. illuxit). HIL. in Matth. 4,13 -ere apostolos monet lumine (*cf.* VVLG. Matth. 5,16 luceat [*λαμψάτω*] lux vestra). VVLG. sap. 3,7 -bunt (*ἀναλάμψουσιν*) iusti (*cf.* Matth. 13,43 iusti -bunt [*ἐκλάμψουσιν*] sicut sol. PELAG. in Rom. 2 p. 654^{C} *saepe*). PS. RVFIN. in Os. 2,14 sq. p 978^{C} ut...divini stemmatis insignibus -remus. PAVL. NOL. carm. 15,228 corpus, quod comminus ore -erat et sermone dei. PASS. Mar. Iac. 3 p. 50,11 in quibus *sermonibus* iam Christus micante gratia de proxima passione -bat.
2 *de splendore rerum terrestrium*: a *ignis, flammae sim.*: VARRO ling. 5,70 quod ignis propter splendorem -et (SEN. dial. 6,23,4 ignis quo clarior -sit citius extinguitur. LVCAN. 9,73). PETRON. 111,6 lumen inter monumenta clarius -ens. VAL. FL. 4,660 flamma expresso bis -sit in imbri. 8,284 tot -ere taedas. *huc spectat*: SEN. Ag. 427 signum recursus regia ut -sit rate. *similiter de rebus (animantibus) ignis vi splendescentibus*: ACC. trag. 250 tripudiantem in circulis ludo ⟨. . .⟩ atque taedis -ere. LVCIL. 291 -it uti caldum e furnacibus ferrum (*de luna fieri comparationem putat Marx*). LVCR. 1,900 donec *arborum cacumina* flammai -erunt flore coorto. 5,1095 multa videmus enim caelestibus illita flammis -ere. AETNA 503 *moles* candenti robore -et. LIV. 22,1,8 litora crebris ignibus -isse (*cf.* CVRT. 4,13,11 castra). LVCAN. 3,420 non ardentis -ere incendia silvae. PLIN. nat. 12,76. VAL. FL. 3,466 -sere repente et nemora et scopuli (*imitatur Hom. Il. 16,299 ἕκ τ' ἔφανεν πᾶσαι σκοπιαί*). 7,566 Aeetia tellus -sit. SIL. 3,43 -et sacratis ignibus Oete. 16,120 rutilante coruscum vertice -sit apex. PRISC. periheg. 568 ante ortus solis . . . *Idam* -ere sole. *apud Christianos maxime sensu spirituali* (*cf. supra l. 14*): ITALA Is. 9,2 (Hier. epist. 21,10,2) qui habitatis in regione umbrae mortis, lux -bit (*λάμψει*, VVLG. orta est. *cf.* Matth. 4,16 *ἀνέτειλεν*) super vos. COMM. apol. 12 statim mihi lampada -sit. HIL. hymn. 1,41 (65) lumen -sit a lumine. PS. HIL. dedic. eccl. p. 882^{D} corda iustorum quasi altare incensi aureum splendida -ent per munditiam sanctitatis. SERM. Arrian. frg. I 7 luce⟨m *add. Mai*⟩ in tenebris. VVLG. Tob. 13,13 *Ierusalem*, luce splendida -bis. II Cor. 4,4 non -eat (*αὐγάσαι*) illis (*sc. infidelibus*) illuminatio euangelii. AVG. virg. 26,26 lumina meritorum. EVSTATH. Bas. hex. 9,6 p. 964^{A} velut per quasdam cavernas deitatis luce -ente (*διαλάμποντος*). b *metallorum, lapidum, eboris sim. rerumque his materiis instructarum*: PLIN. nat. 8,137 gemmas carbunculis similes et igneo colore -entes (*cf.* 9,117. 37,100 *al.*). 33,58 *argentum* longius -et. LACT. inst. 2,6,3 ubicumque illa non -erint. *aedificiorum sim.*: LVCR. 2,27 domus argento -et auroque renidet. CIC. parad. 13 marmoreis tectis ebore et auro -entibus (SEN. contr. 2,1,11. SEN. nat. 1 praef. 7 lacunaria ebore -entia. Thy. 646 dial. 11,10,7 APVL. mund. 26 PS. HIL. dedic. eccl. p. 881^{A}. *cf. p. 1508,70 in translatione*). OV. ars 3,119 quae nunc sub Phoebo ducibusque Palatia -ent. SEN. contr. 1,6,4 auro puro -ens praelucet Capitolium. SEN. Thy. 457 nec -et altis splendidum tectis ebur. Herc. O. 783 annosa -ent templa Cenaei Iovis. epist 90,25 marmora, . . . quibus domus -ent. 114,9 parietes . . . marmoribus (HIER. epist. 58,7,1 gemmis). PLIN. nat. 33,81 Menelai regiam auro, electro, argento, ebore -ere. SIL. 6,630 moenia Romae. 13,556 *porta* auro -ens (PAVLA Hier epist. 46,6,5 margaritis). 14,649 captivis -entia culmina rostris. STAT. silv. 2,4,11 domus *psittaci* rutila testudine -ens. PANEG. 10(4),35,4 auri luce -entia. EVOD. Aug. epist. 158,3.
signorum, simulacrorum sim.: VERG. Aen. 10,171 aurato -bat Apolline puppis (*cf.* LVCAN. 3,511 -ens tutela [VAL. FL. 1,301]). OV. met. 13,700 antiquo signis -entibus aere. OCTAVIA 795 claro marmore effigies...aut aere -ens. CVRT. 3,3,8 imago solis crystallo inclusa -bat. PLIN. nat. 12,3 auro -entia atque ebore simulacra. VAL. FL. 6,71 *cerva* saetis -ens et cornibus aureis. MART 1,70,6 plurima quasummi -et imago ducis. 6,13,4 placido -et vivus in ore liquor (decor *pars codd.*). 9,23,3 domini -entes marmore vultus. ITALA Bar. 6,23 (cod. Legion., Firm. err. 28,4) aurum . . . non -bit (*στίλψωσιν*, VVLG. -bunt). AVSON. 336,42 trina in Tarpeio -ent consortia templo. *variarum rerum*: VARRO Men. 121 coronam ex auro et gemmis -entem. VERG. Aen. 12,942 notis -erunt cingula bullis (AVSON. 325,49). OV. met 6,567 velamina . . . auro -entia lato (*cf.* CVRT. 9,7,15 purpura auroque). 10,112 cornua *cervi* -bant auro. MANIL. 5,518 pedibus niveis -erunt aurea vincla. VAL. MAX. 6,9,5 nomenque eius *Q. Catuli* in Capitolino fastigio -ret. SEN. Med. 573 auro textili monile -ens (*cf.* SIL 7,638). dial. 11,11,3 aureis -entem vasis supellectilem. LVCAN. 10,122 -et gemma toris. PETRON. 135,8 Indum . . . ebur. PLIN. nat. 2,164 si quid quod -eat religetur in mali cacumine. SIL. 7,85 in auro pressa . . . varia -bit gemma corona. 11,278 pondera caelati -ent antiquitus auri. 14,661 argento -entia pocula. MART. 12,66,5 gemmantes prima -ent testudine lecti. IVV. 7,140 nisi -erit anulus ingens. APVL. met. 11,16 puppis intorta chenisco bracteis aureis vestita -bat (*cf. p. 1509,73*). AMM. 16,10,6 aureo . . . carpento, -enti claritudine lapidum, quo micante *eqs.* *praesertim armorum sim.* (*huc spectat* GLOSS. IV 295,58 vibrat, -et, crispat, dirigit): LVCIL. 409 -ere torques sat magni. VARRO Men. 170 scuta caelata Hibero⟨n⟩ argento gravi crebra -ent (*cf.* SIL. 2,438). CIC. Tusc. 2,59 -entis gladios hostium videbant Decii (LIV. 1,25,4. VVLG. Ezech. 21,15 limati ad -endum [*στίλβωσιν*]. *cf.* 21,28). VERG. Aen. 7,526 aeraque -ent sole lacessita. PROP. 4,10,21 picta neque inducto -bat parma pyropo. OV. met. 1,470 *telum* cuspide -et acuta (*cf.* SIL. 4,340. 9,583). LIV. 28,14,10 signa legionum (TAC. hist. 3,18 *cf.* SEN. Phoen. 398 LVCAN. 1,244. 2,576 SIL. 12,11 TAC. Agr. 26). SEN. Thy. 555 ensis. CVRT. 5,4,31 undique . . . Macedonum armis -entibus (SIL. 11,486. 514. 15,753 LACT. inst. 6,6,20). LVCAN. 6,129 e campis Latiae -sere volucres. SIL. 7,444 gorytos et aureus arcus. 9,107 notis -sit lux tristis ab armis. HOMER. 228 -ens auro cassis. 312 galeam (PANEG. 10 [4],29,5). IVV. 11,109 argenti quod erat, solis -bat in armis. TAC. hist. 3,82 -entia per colles vexilla (4,62). ann. 15,29 -entibus aquilis signisque et simulacris deum in modum templi.
c *colorum rerumve variis coloribus splendentium* (*fortasse huc trahatur* MART. 6,13,4 *p. 1509,78*): LVCR. 5,785 florida -erunt viridanti prata colore. PRIAP. 51,13 amygdalumve flore purpurae -ens. OV. am. 2,5,37 quale rosae -ent. trist. 2,522 prisca virorum artificis -ent corpora picta manu. PLIN. nat. 14,15 hic purpureo lucent colore *uvae*, illic -ent roseo nitentque viridi. 21,62 nyctalopa, quoniam e longinquo noctibus -eat. SIL. 7,486 multaque Hasdrubalis -bit strage Metaurus (*cf.* 1,126 lacus flagrantis sanguine, *nisi ad B 2 trahere mavis*). ANTH. 440,10 ante . . . -bit rutilis India nigra crocis, quam *eqs.* *in imag.*: HIER. epist. 58,9,1 totum, quod legimus in divinis libris, nitet quidem et -et in cortice, sed dulcius in medulla est. ENNOD. carm. 2,77,3 roscida...cui -sit murice lingua. *praesertim vestimentorum purpura, croco sim. tinctorum*: PANEG. in Mess. 121 -entem Tyrio subtegmine vestem. PROP. 4,3,51 Poenis †te (*N*, tibi *dett.*, tua *Leo*, si *Heins.*) purpura -eat ostris (*cf.* OV. epist. 5,65 fast. 1,81). LIV. 22,46,6 linteis ... candore miro -entibus. SIL. 4,268 Sidonio -entem ardore tapeta (*cf.* 10,570). 13,285 -entibus ostro regnis. MART. 9,49,5 nitidā -bat splendida lanā *toga*. QVINT. inst. 11,1,31 vestibus quoque non purpura coccoque -entibus. AMM. 23,6,84 indumentis . . . lumine colorum -entibus vario. EVGRAPH. Ter. Eun. 683 p. 119,34 multis coloribus texta -erunt vestimenta.
d *inde de animantibus sive vestimentis sive armis splendidis indutis* (*v. p. 1509,6*): CIC. Catil. 2,5 qui nitent unguentis, qui -ent purpura (MIN. FEL. 37,10 *opp.* mente sordescere [*sim.* PS. AMBR. serm. 2,6]. FIRM. err. 18,6 OP. imperf. in Matth. 37 p. 837). PROP. 2,1,5 Cois -entem. OV. trist. 4,2,27 qui Sidonio -et sublimis in ostro (*cf.* SEN. Herc. f. 467 SIL. 3,238. 6,443). LIV. 10,39,12 candore tunicarum -entem aciem. 34,3,9 ut auro et purpura -eamus (45,40,6 CVRT. 3,10,10. *cf.* FLOR. epit. 2,8,16 elephantis . . . auro purpura argento et suo ebore -entibus. HIER. epist. 3,6,1 VVLG. Esth. 15,9 VAL. CEM. hom. 4,5 ut ipse -eas tuo auro, ipse tuo niteas argento). SEN. Herc. O. 788 veste tum -ens tua. SIL. 4,534 insigni -sit velamine consul. 15,31 *Virtus* celsa humeros niveae -bat stamine pallae. 15,205 Sarrano murice -ens. MART. 10,76,9 (*nota lusum verborum*) pullo Maevius alget in cucullo, cocco mulio -et Incitatus. IVV. 10,212 aurata . . . lacerna. AMM. 20,4,22 augusto habitu. VVLG. Esth. 8,15 Mardochaeus...-bat vestibus regiis (*ἐστολισμένος*). 15,5 regio -ret habitu (*γενηθεῖσα ἐπιφανής*). CLAVD. carm. min. 46,7 pacis ornamenta . . . quibus ille . . . reges inter -ret Achivos. *al.* *addo*: VERG. Aen. 8,684 *Agrippae* tempora navali -ent rostrata corona (*cf.* 12,163 tempora...radii -entia cingunt. CORIPP. Iust. 3,257). HOR carm. 4,11,5 quā *hedera* crinīs religata -es (*v.* PORPH. *ad l.*). VERG. Aen. 5,562 pueri . . . agmine partito -ent. 6,826 paribus quas -ere cernis in armis... animae (11,769. 854 [laetantem animis *v. l.*]. SEN. Ag. 618 Phoen. 544 CVRT. 3,2,12 SIL. 7,97 HOMER. 283 TAC. hist. 2,89 AMM. 31,10,9 VEG. mil. 2,12 p 46,6). 8,593 -entis aere catervas (*cf.* florentis 7,804. 11,433). 10,868 aere caput -ens. 11,490. OV. trist. 2,178 inque coronatis -eat altus equis. LIV. 9,40,1 ut acies sua -ret novis armorum insignibus (TAC. ann. 1,24). CVRT. 3,3,26 non auro...sed ferro atque aere -entibus. 8,5,4 militares auro et ebore -ere. VAL. FL. 7,495 longe -entem vellere. SIL. 1,496 propior vicino lumine -sit. 2,79 -entem tegmine laevam. 5,239 paribus -ent capita ardua cristis. 8,395 telis. 12,233. 15,255 phaleris hic pectora -et. STAT. Theb. 1,526 ipse superbis -bat stratis. 3,709 saevoque genas -bitis auro. IVST. 11,13,11 aciem auro et argento -entem. VEG. mil. 1,20 p. 23,9 legiones . . . catafractis galeisque -bant. CLAVD. 13,1. 18,240 pharetrā -ens. *transfertur ad regiones*: VELL. 2,107,1 *ripa* armatā hostium

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

iuventute -ret. HOR. carm. 1,7,19 -entia signis castra. LIV. 33,10,2 omnia circa iuga signis atque armis -ere. SIL. 3,391 (*nisi pertinet ad B 2*) -et praecipuis Parnasia Castulo (*i. milites inde orti*) signis. TAC. hist. 2,22 -entes armis virisque campi. **e** *de partibus corporum animantium (de ebore sim. v. sub* c): PACVV. trag. 229 linguae (*serpentis, ut videtur*) bisulcis actu crispo -ere. ACC. trag. 443 rubore ex oculis -ens flammeo (*cf.* PLIN. nat. 11,151 felium in tenebris -ent radiantque oculi. SIL. 9,444). TIB. 1,8,31 iuvenis, cui levia -ent ora. OV. hal. 124 -entes soleae candore. SEN. Tro. 1138 -ent genae. Herc. O. 386 nostra . . . forma . . . deperdit aliquid semper et -et minus. epist. 115,3 faciem ... quam ex magnifico placidoque -entem (*cf.* HIER. epist. 51,7,4 Moyses, cuius -sit facies valde et radiabat veluti fulgor aut sol [ORIG. in Matth. 12,37 λάμπει]). PLIN. nat. 9,76 maculae *murenarum*. VVLG. Iob 9,30 si lotus fuero . . et -erint velut mundissimae manus meae (ἀποκαθάρωμαι χερσὶ καθαραῖς). CLAVD. 26,459 sideris instar emicuit Stilichonis apex et cognita -sit canities. *cf.* AMBR. obit. Valent. 6 genae, in quibus solet nitere verecundia, pulchritudo -ere. AVG. civ. 22,19 p. 599,27 D. *de ipsis personis decore (interdum gloria vel clementia) nitentibus*: LAEV. carm. frg 18 -ens decore et gratia. OV. medic. 68 -bit speculo levior (*cf. l. 8*) illa suo. SEN. Med. 218 decore regali potens -si. Phaedr. 651 quis tum ille -sit! Herc. O. 236 -sit Iole qualis innubis dies ... micat. 393 per ipsas -et aerumnas decor. dial. 1,6,5 non -etis extrinsecus. MART. 5,6,10 cum -et *Caesar* placido suoque vultu. FIRM. math. 1,2,2 venustos et honesto gratiae splendore -entes (*cf.* 3,12,3 *al.*). PS. AMBR. laps. virg. 2,6 splendebas ut argentum, -bas ut aurum (2,7). EVGIPP. Sever. 39,2 aequali vultus hilaritate -bat.

B ***translate*** (*in imagine v. l. 34. 73sq. al.*): **1** *de* ***animantibus*** *i. q. excellere, eminere, praestare, florere: accedit abl.*: HOR. carm. 3,16,31 -entem imperio fertilis Africae (*cf.* 3,16,24 splendidior). LIV. 26,22,13 Claudium -entem tum Sicilia domita. SIL. 13,605 quam vellent numquam sceptris -isse superbis. TAC. hist. 4,42 sacerdotio -ens. PORPH. Hor. epist. 2,1,13. VOPISC. Prob. 2,3 Pompeium tribus -entem triumphis. FIRM. math. 4,12,2 gloriae splendore. DIG. de conc. dig. 2,2 eos et cognomine mutato -ere. PS. DAMAS. epigr. 99,7 -et honore (*cf. Weyman, Woch. f. klass. Phil. 12 [1895] 794; Glotta 3 [1911] 194*). SEN. Med. 209 quondam nobili -si patre. SIL. 17,12 multa -bat imagine avorum. IVV. 8,42 quae sanguine -et Iuli. CARM. epigr. 1384 (= CORP. XII 2179 [*a. 562*]), 3 gemeno natarum pignore -sit. TAC. hist. 4,39 Crassum egregiis moribus et fraterna imagine -entem. VOPISC. Prob. 5,7 cum et virtutibus -eas et moribus polleas. FIRM. math. 3,4,31 honestate -entes. *al.* EPIST. pontif. 255 Migne 13,1138^{C} conscientiae integritate -entes. ENNOD. epist. 4,35,1 p. 122,15 *al.* FIRM. math. 3,2,18 mathematicos vera semper interpretatione -entes. 5,2,13 *al.* RVFIN. gramm. VI 560,8 -erat hac arte. PAVL. MED. bened. 6,2 licet antichristus multis miraculorum -eat insignibus. VEN. FORT. vita Radeg. 20,47 diverso . . . miraculo. GREG. M. moral. 28,21 iste verbo sapientiae polleat . . . ille sermone scientiae -eat nec tamen in verbo sapientiae convalescat. *talia saepe.* in *c. abl.*: LEO M. epist. 69,1 in catholicae veritatis praedicatione -erunt. *abs.*: VAL. MAX. 4,6 ext. 3 in illo ... navigio ... par fratrum -erat. SEN. dial. 10,3,1 omnia . . . quae umquam ingenia -erunt. MAR. MERC. subnot. praef. 12. *c. dupl. nom.*: SEN. Phaedr. 1112 qui . . . certus heres siderum -sit. CHRON. Alex. chron. I p. 116,235 Atlas . . . amabilis astrologus -bat. INSCR. christ. Rossi II p. 24,27 (= CARM. epigr. 312 [*a. 422/32*]) cum . . . in toto -ret episcopus orbe.

2 *de* ***rebus*** *i. q. conspici, notari, excellere, florere*: **a** *sensu elationis adhuc extante* (*v. l. 2. p. 1510,35*): CIC. Att. 8,8,2 -isse mihi videbatur τὸ καλὸν ad oculos eius. NEP. Eum. 1,4 -bat enim iam in adulescentulo indoles virtutis (HOR. carm. 3,2,18 virtus ... intaminata -et honoribus. SEN. epist. 92,18 *cf.* PLIN. nat. 7,100 AMBR. Noe 11,36 AMBROSIAST. in I Cor. 4,1. *cf.* AMBR. hex. 1,10,37 quo *die iudicii* -bit innocentia et mens noxia cruciabitur). SEN. contr. 2,1,17 abolita saeculis nomina per successores novos -ent (OCTAVIA 936 LAVS Pis. 4). VAL. MAX. 3,4,1 senectus ... decorata in altissimo maiestatis fastigio -sit. 4,7,7 *amicitiam* honore abundantissimisque opibus -entem. 5,6,2 magna postea decora in foro Romano -erunt. SEN. dial. 6,10,1 quod circa nos (7,20,3) ex adventicio -et, liberi, honores *eqs.* 10,4,4 bona per omnis terras -entia. epist. 91,4. 110,14. LVCAN. 3,106 non consule sacrae -erunt sedes. SIL. 14,52 Ephyraeis -et alumnis *Syracusarum urbs.* PANEG. 10(4),35,1 beneficia principis, quae . . . -erunt ita infinita numero *eqs.* HIER. epist. 134,1,1 libellis tuis . . . eruditissimis et omni eloquentiae splendore -entibus (*cf.* ENNOD. epist. 3,26,1 p. 90,23 gemina ergo luce -entia scripta). CLAVD. 21,40 fortunae maioris honos (PAVL. NOL. carm. 15,176 RVST. HELP. hist. testam. 67). SIDON. epist. 4,11,6 v. 5 bibliotheca quo magistro . . . -sit. FAVST. REI. serm. 27 p. 333,28 fama volitabat et . . . longe lateque -bat. POMER. 2,2,1 in quibus (*sc. doctoribus*) amplius -et ecclesia (*cf.* CASSIOD. inst. div. 18 p. 1134^{D} quibus velut stellis micantibus). ENNOD. carm. 1,9,165 cum . . . -erit . . . palmes. epist. 2,6,4 p. 45,13 si indigenis . . . -et latinitas. CASSIOD. in psalm. 73,2 -ens plane terra miraculis, dominica visitatione venerabilis. CARM. epigr. 1381,13 cuius . . . mundo sapientia -sit. 707 (= INSCR. christ. Rossi I p. 1047 [*a. 534*]), 6 ut tua plus gemino -ret vita labore. *al.*

b *sensu elationis quasi penitus deterso i. q. apparere, conspici*: OCTAVIA 684 gravis en oculis undique nostris iam Poppaeae -et imago. AVSON. 35,1 una quidem, geminis -et set dissita punctis littera (*cf.* MARTYR. gramm. VII 198,11, *ubi* CASSIOD. gramm. VII 198,17 *habet* apparente). HIER. interpr. Iob praef. 22 ubicumque praecedentes virgulas videritis ... porro ubi stellae imago -erit ·X·. MARTYR. gramm. VII 166,5 syllabas . . . sive capite -entes sive medio vallatas seu finem observantes (*cf.* VII 167,1 praefulgens). PRISC periheg. 508 iuxta quam *Syrten* Menix insula -et. INST. Iust. 4,8,24 constitutio . . ., quae in nostro codice -et. *de rebus incorporeis i. q. extare, vigere, cognosci*: MART. CAP. 1,24 ut coeptis sacra -erit voluntas. 5,451 prima *species* relativa, altera comparativa qualitas -et. ZACCH. 2,7 p. 1118^{C} resurrectionem dominicam . . divinis testimoniis elucere et ista omnia spiritualibus -ere documentis. SACR. Leon. p. 329 -et ... vox illa *eqs.* ALC. AVIT. carm. 2,272 culpa rebellis -sit. CASSIOD. inst. div. 23 p. 1138^{B} quidquid possunt legentes per diversos quaerere, in illius scientia cognoscebatur posse -ere. GREG. M. in Ezech. 1,12,6 ut in suo populo rursus praedicatio inhabitet, quae modo velut in campo ita diversis gentibus -et.

structurae notabiliores: *seq. abl. instrum. inde a temporibus antiquissimis passim notandae iuncturae ut* fulgere ardore (SIL. 4,268), candore (OV. hal. 124 LIV. 10,39,12 *al.*), nitore (LVCR. 5,768 PLIN. nat. 18,347. 37,147 AMM. 31,10,9 *al.*), splendore (PORPH. Hor. epist. 2,1,13 FIRM. math. 1,2,2 *saepe*). *abl. loc.*: VERG. catal. 9,28 HOR. epod. 15,1 OV. fast. 1,654 *al.* *dupl. nom.*: *v. p. 1511,53 et* SEN. Phaedr. 651 *p. 1511,21.* *acc. graec.*: VERG. Aen. 10,868 SIL. 15,31. 255 STAT. Theb. 3,709. *dat.*: CATVLL. 8,3.8 VERG. Aen. 4,167 HOR. carm. 2,16,3 *al.* *praep.*: ab (*causative*): ITALA gen. 49,12 (Aug. c. Faust. 12,42). in *c. abl.*: POMPON. Atell. 74 NEP. Eum. 1,4 *al.* ex: CIC. Arat. 96 MANIL. 2,407 *al.* inter: LVCR. 6,525 HOR. epod. 15,1 OV. am. 2,5,37 *al.* *translate*: LAVS Pis. 4 CLAVD. carm. min. 46,7 *al.* per: MANIL. 4,859 SEN. Herc. O. 393 *al.*

syn. et iuxta posita: candere, coruscare (VVLG. Luc. 17,24), col- (COLVM. 10,292), e- (ZACCH. 2,7), re- (SEN. Herc. O. 238), lucere (SEN. epist. 115,3 *al.*), e- (CLAVD. 26,459), micare (SEN. Herc. O. 238 COLVM. 10,292 AMM. 16,10,6 *al.*), nitere (CIC. Catil. 2,5 CVRT. 3,2,12 SIL. 15,255 *saepe*), radiare (PLIN. nat. 11,151 HIER. epist. 51,7,4), renidere (LVCR. 2,27 PORPH. Hor. carm. 2,18,2), rutilare (CARM. poet. min. V 58,6,1), splendere (TAC. hist. 2,89 *al.*).

opp.: refulgere *v. p. 1508,2*, sordere (PS. AMBR. serm. 2,6), sordescere (MIN. FEL. 37,10).

comp.: af-, circum-, con-, ef-, in-, of-, prae-, re-, suf-, superfulgeo.

deriv.: fulgesco, fulgidus, fulgor, fulgur.

part. praes. pro adi. ✖**fulgēns,** -tis. *compar. legitur* SEN. epist. 115,4 PLIN. nat. 10,43. 22,4 SIL. 11,154 SOL. 52,64 CLAVD. 1,240 AVG. civ. 7,15 p. 293,8 D. MART. CAP. 1,16 INSCR. christ. Rossi II p. 63, 6,2. *superl.* VELL. 2,39,1. 2,64,3. 2,71,1 VAL. MAX. 1,1,10. 3,5,1 COLVM. 6 praef. 7 AVG. doctr. christ. 1,7,7 civ. 7,15 p. 293,1 D. spir. et litt. 36,65 mor. Manich. 2,16,41. *abl.* -i *metro probatur*: CATVLL. 64,44 VERG. Aen. 9,611. 10,413 CIRIS 160 TIB. 1,2,36 MANIL. 1,349 GERM. 433 SIL. 2,666. 5,452; *traditur praeterea* VELL. 2,106,1 APVL. met. 8,13. 10,30 LACT. inst. 2,9,3 RVFIN. hist. 2,10,4 AMM. 16,10,6. -e *metro probatur*: CATVLL. 64,387 HOR. sat. 1,6,23 carm. saec. 61 SIL. 12,347, *legitur praeterea* APVL. met. 11,11 AMM. 14,2,2, *in lapide extat* INSCR. Jahreshefte des österr. arch. Inst. IX (1906) Beiblatt p. 55 INSCR. christ. Rossi II p. 148,6,3. *gen. plur. in* -ium *metro constat* ACC. trag. 319, *legitur praeterea* APVL. met. 4,2 AMM. 20,7,2. 25,1,14. 30,3,5, *in* -um *nusquam.* GLOSS. λάμπων.

[*dub.*: VERG. Aen. 11,202 -bus (*R*, ardentibus *al.*). 11,654 -ia (*R*, fugientia *al.*)].

A ***proprie*** *i. q. lucidus, splendidus, rutilus*: **1** *de rebus caelestibus*: **a** *de sideribus*: ENN. ann. 29 stellis -bus (159 Q. CIC. carm. frg. 1,18 LVCR. 6,357. *cf.* MANIL. 1,349 sidere [1,652 COLVM. 6 praef. 7 AVG. civ. 7,15 p. 293,1 D.] 3,351 astris *al.* LACT. inst. 2,5,1). CIC. Arat 84 Sagitta. 183 Nepae. 219 Cretera. *al.* MANIL. 1,275 Arctos (1,566). 1,399 solis . . . orbem (*cf.* 1,583 GERM. 43). 3,200 horoscopus. *al.* GERM. 433 *al.* OCTAVIA 1 Aurora. SVET. Cal. 22,4 lunam (*cf.* LACT. inst. 2,9,3). APVL. mund. 29. SCHOL. Germ. p. 228 colorem (*Luciferi*). AVG. doctr. christ. 1,7,7 quod in caelo -issimum vident. civ. 7,15 p. 293,8 D. *al.* *per comparationem*: CLAVD. 1,240 nova Ledaeis suboles -ior astris. **b** *de caelo, diei lumine sim.*: LVCR. 5,491 caeli . . . -ia templa (MANIL. 1,448. 5,726). 6,387 -ia . . . caelestia templa. HOR. carm. 2,12,8 domus Saturni veteris. OV. met. 2,17 caeli -is imago (MANIL. 3,101). STAT. silv. 5,3,20 plagas. PLIN. nat. 37,181 radios *solis* (AVG mor. Manich. 2,16,41 cum solis istius radius . . . praestantia -issimi coloris emineat). SOL. 52,64 ut *gemmae* . . . -iorem trahant lucem. AVG. spir. et litt. 36,65 in -issima luce. **c** *de deorum (dei Christiani) splendore caelesti*: CYPR. GALL. iud. 502 dei -is honorem. PAVL. NOL. carm. 14,126 domini -is. *inde de rebus deis attributis*: CIRIS 160 pharetra. HOR. carm. saec. 61 arcu *Phoebi.* sat. 1,6,23 curru *Gloriae.* MART. CAP. 8,811 cubitalem -emque mensuram *Astronomiae.* *apud Christianos maxime sensu spirituali* (*ut propius accedat ad significantiam tralati-*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ciam): CARM. adv. Marc. 2,33 -is gratia verbi (*cf.* AVG. nupt. et concup. 2,2,3 verba tam recta et tanta luce -ia). IVVENC. 3,735 -is regni sedes (*cf.* VVLG. Matth. 21,43 regnum dei). FILASTR. 139,3 merita (POMER. 1,2.1. *cf.* INSCR. christ. Rossi II p. 63.6,2). 156,1 munera.

2 *de rebus terrestribus*: **a** *de igni*: TIB 1,2,36 face. **b** *de metallis, lapidibus, ebore sim.*: RHET. Her. 4,47,60 gemmis (PLIN. nat. 37,6 VAL. FL. 5,513 ANTH. 444,3 LACT. inst. 2,6,6. *cf.* VVLG. prov. 25,12 margaritum -s [πολυτελές]). CATVLL. 64,44 -i splendent auro atque argento. APVL. met. 11,11 auro. AVSON. Mos. 235 metallo (*cf.* MAR. VICTOR aleth. 1,281. INSCR. christ. Rossi II p. 148, 6,3 Jahreshefte des österr. arch. Inst. IX 1906 Beiblatt p. 55 ⟨pu⟩ro -e m⟨etallo⟩). VVLG. I Esdr. 8.27 aeris -is (στίλβοντος). MART. CAP. 1,16 una *urna* ex ferro ... alia ex argenti -iore materie. *de rebus ex metallo lapideve factis*: LABER. mim. 77 -is splendorem pecuniae (*hinc* IVVENC. 3,499 rerum possessio -s). LVCR. 5,32 aureaque Hesperidum servans -ia mala (LVCAN. 9,367 poma). LYGD. 4,37 -s testudine et auro ... lyra. OV. met. 14,114 auro -em ramum. VAL. MAX. 1,1,10 agreste illud et sordidius plaustrum ... cuiuslibet -issimi triumphalis currus ... gloriam vel antecesserit (*subauditur notio metaphorica*). VAL. FL. 8,101 dona. CYPR. GALL. gen. 1407 pocula (*cf.* VVLG. gen. 44,2 scyphum ... argenteum). CARM. epigr. 610,12 tumulum titu⟨li q⟩uem littera -s declarat niveo lapidis distincta metallo. HOR. carm. 3,3,43 stet Capitolium -s. 3,28,14 Cycladas et Paphum (*sc. marmore nitentes*). TIB. 2,1,15 aras (*nisi trahas ad a. igne illuminatas*). SEN. dial. 9,1,8 tecta. SIL. 3,667 lucos ... Iovis et -ia templa (12,85 MART. 8,65,1). INSCR. Dessau 1275 (= CORP. VI 1727) statuam sub auro -em (1284 [= CORP VI 1725] 837 [= CORP. VI 1200]). ANTH. 831,1 (*in imag.*) limina. INSCR. christ. Rossi II p. 78,2,5 Simonis aspectus -s praecluditur una *porta*. *praesertim de armis* (*cf. p. 1512,81*): ACC. trag. 319 -ium arm[or]um ardorem (VERG. Aen. 2,749. 6,217. 490 *al.* OV. Pont. 4,7,31 trist. 3,1,33 LIV. 44,33,9 VAL. MAX. 6,8,6 CVRT 4,4,11. 9,8,5 SIL. 15,551 HOMER. 252. 297. QVINT. inst 8,3,2 [*in imag.*] nec fortibus modo, sed etiam -bus armis proeliatur). CIC. Tusc. 5,62 gladium (APVL. met. 8,13). VERG. Aen. 8,92 scuta. 10,413 ensi (10,474 HOMER. 604). 10,588 clipei (OV. met. 8,27 STAT. Theb. 10,152). 12,358 mucronem (SIL. 2,666). CVLEX 83 spoliis. SIL. 1,460 cristae. 1,476 galeae (APVL. met. 10,30). 5,287 bipennem. 5,452 cuspide. *al.* **c** *de coloribus*: LVCR. 2,500 purpura (OV. Pont. 3,8,7. *in comparatione*: PLIN. nat. 37,80 amethysti -s purpura). VERG. Aen. 9,611 murice. APVL met. 4,2 rosarum. VVLG. Luc. 24,4 in veste -i (ἀστραπτούσῃ. *cf.* RVFIN. hist. 2,10,4). VITR. 7,3,9 *speculum* -es in aspectu certasque considerantibus imagines reddit. **d** *transfertur ad homines armis vel vestimentis splendidis indutos*: VELL. 2,106,1 -i armatoque militum nostrorum agmine. SIL. 11,154 consul -ior ostro. CARM. poet. min. V 64,19 -es (*fere i. q. candidi*) bini, fuscato tegmine terni (*cf. ibid.* 3 nitentes. 17. 21 splendentes. 16 candiduli). CLAVD. 24,198 trabeis. *huc addas*: SIL. 13,67 castraque Tydides posuit -ia ripā. **e** *de partibus corporum animantium*: CATVLL. 68,71 plantam. HOR. carm. 2,12,15 Licymniae .. lucidum -is oculos (ITALA gen. 49,12 [Lugd., Aug. c. Faust. 12,42] -es [fulvi *Aug. in mg. et* civ. 16,41 *al.*, χαροποιοί, VVLG. pulchriores] oculi eius a vino. *cf.* VITR. 7,5,8 *colores* -es oculorum reddunt visus). SEN. epist. 115,4 faciem altiorem -ioremque. STAT. silv. 3,4.30 ex umeris ... -bus. *de ipsis animantibus* (*cf. p. 1512,71*): SIL. 8,91 sideream ⟨-is *Itali*⟩ Iuli effigiem. 16,465 -es pueri. AMM. 25,1,14 elephantorum (*sive ebore sive ornatu sive cute glabra*).

B ***translate***: **1** *de animantibus i. q. egregius, nobilis*: VELL. 2,71,1 -issimus iuvenis. ANTH. 837,5 -is robora Pyrrhi. **2** *de rebus* (*v. l. 23. p. 1512,82*): VELL. 2,39,1 -issimum C. Caesaris opus. 2,64,3 -issimo et caelesti ore. VAL. MAX. 3,5,1 cognomina. SIL. 12,347 cuius fretus -e inventa. PS. QVINT. decl. 3,18 virtutes.

neutr. plur. subst. n. **fulgentia** (-ium). MART. CAP. 1,17 alia *urna* ... quae fuerat ex argenti materia, praeferebat serena -ia. PS. PROSP. prom. 1,1,3 in principio fecit deus ...: in caelo -ia, gradientia in terris *eqs.*

adv. comp. **fulgentius**: PLIN. nat. 10,43 sic -s radiant *gemmae*. 22,4 -s instrui poterat luxuria, certe innocentius. *cf. Onomasticon.*

fulgerātor, -ōris *m. et* **fulgero** *v.* fulgur-.

fulgēsco, -ere [*a* fulgere. *Th.*]. AVG. gramm. V 513,3 *affert inter verba neutralia carentia passivo*. NOT. Tir. 72,14 -it (*l. 77. cf. p. 1502,47*).

1 *proprie i. q. splendere, radiare, nitere: de sideribus*: FIRM. math. 1,10,14 tuque, Luna, quae ... augusta radiatione -is (*cf. l. 84*). *de fulgure*: NOT. Tir. 72,14. *de gemmis*: MAR. VICTOR aleth. 1,283 viridi radiat -ens luce smaragdus (*cf. l. 82*).. **2** *in imag. et translate*: ORAT. imp. Marcian. act. conc. Calch. a. 451 (Mansi 7, 130[A]) religio nostra ... suae virtutis luce -at. ARNOB. in psalm. 107 p. 491[B] ut mihi auxilium tuum -ens tenebras a me meorum excluserit peccatorum. ENNOD. carm. 56,1 mundior excocti -at luce metalli *minister dei*. GREG. M. in euang. 1,3 maeroris nostri nubila transeunt et vitae dies aeterni solis claritate -unt. moral. 29,2 ecclesia ... dum peccatorum tenebras deserit, iustitiae luce -it. 29,42 quando mens nostra ... -et. 30,45 ut ... etiam cordis munditia -ant.

fulgetrum, -ī *n. et* **fulgetra,** -ae *f.* [*a* fulgur *ductum esse videtur. Th.*]. NON. p. 430 fulgur ... unde et -ae dicuntur. *de formis: neutrum traditur* SEN. nat. 2,56,1 PLIN. nat. 2,142. 35,96 GLOSS., *fem.* PLIN. nat. 2,112. 18,354. 28,26 NON. p. 430 SERV. Aen. 8,392 (auct.). 425. 431. 524. 525 ISID. orig. 13,8,2. e *brevem esse ex analogia docet Bücheler, Archiv 1 (1884) p. 111 sq. cf. Thulin, ibid. 14 (1906) p. 379. de significatu* (*v. Thulin l. c. p. 380*): SEN. nat. 2, 56,1 haec (*sc. fulgurationi similia*) antiqui -a dicebant *eqs.* ISID. orig. 13,8,2 lux ... quae apparet ante tonitruum -a appellatur. GLOSS. -⟨r⟩um fulgur. *cf.* SERV. Aen. 8,425 dictus est Steropes a -a, ἀπὸ τῆς στεροπῆς. 8,524 fulgor id est -a. *distinguitur a fulgure, fulmine*: VARRO Men. 412 cognitio enim trium, -i (*sive* -ae *Salm.*, fulget et *codd.*) tonitrui fulguris, a fulmine orta. PLIN. nat. 2,112 si erumpat ardens *vapor, edi* fulmina; si longiore tractu nitatur, -as. 35,96 pinxit *Apelles* ... tonitrua, -a fulguraque; Bronten, Astrapen et Ceraunobolian appellant. *distinctio non fit, vel ad ipsius fulguris splendorem pertinet*: PLIN. nat. 1,2,43. 2,113 scintillantibus -is. 2,142 -um prius cerni quam tonitrum audiri, cum simul fiant (*cf.* SERV. Aen. 8,431 ISID orig. 13,8,2). 18,354 cum sereno caelo -ae (fulget, pluviae *cum E edd. vett.*) erunt et tonitrua, hiemabit. 28,25 -as poppysmis adorare. SERV. Aen. 8,525 ut -as dicat priores, cum sint ante tonitrua. auct. 8,392.

fulgidulus, -a, -um [*a* fulgidus *deminutive. Th.*]. TER. MAVR. 225 instar tituli -a notabo milto. ANTH. 355,1 aeris -i (*Burmann*, fulgidi *cod.*) nitens metallo.

fulgidus, -a, -um [*cf. c.* fulgere, fulgor. *Th.*]. *compar. extat*: AVG. serm. dub. 384,1 [VEN. FORT. carm. app. 1,352]. NOT. Tir. 72,13 -um. [*in libris confunditur c. voc.* lucidus: CLAVD. 5,351 rapt. Pros. 1,116.]

1 *proprie i. q. splendidus* (GLOSS. IV 240,16), *rutilus, lucidus*: **a** *de rebus caelestibus*: Q CIC carm. frg. 15 ciet rota -a Solis ... curriculum (*cf.* LAMPR. Alex. 13,5 sol ... -o ambitu coronatus. FIRM. math. 1,4,10 VEG. mil. 4,41 PRVD. cath. 1,9. *in imag.*: FAVST. REI. serm. 2 p. 230,2 sol [*i. Christus*] ... totius mundi caliginem -a coruscatione respersit). HIL. gen. 68 -us ore vesper. SOL. 37,20 sideris (*cf.* PLIN. nat. 37,181 fulgentis). IVL. VAL. 3,56 stellae cuinsdam -um globum. ARNOB. nat. 2,58 p. 94,18 obtunsi haec *sidera* luminis, acutioris illa et -ae (*Sab.*, effulgidae *P*) claritatis. FIRM. math. 1,4,9 -i splendoris *Lunae*. AVG. civ. 7,17 p. 296,5 D. caelum sideribus -um. SCHOL. Germ. Strozz. p. 109,5 Canis -a stella resplendet. MART. CAP. 6,583 signa. 8,808 Canopos. CYPR. GALL. exod. 1062 nubs -a. MART. CAP. 2,120 aethram -am. *sensu spirituali i. q. divinus, caelestis*: ALC. AVIT. carm. 5,216 orbis. EVG. TOLET. carm. 25,4 sic pateat summi -a porta poli. INSCR. christ. Leblant II 512 (= CARM. epigr. 712),1 -a regna petens. *cf.* ALC. AVIT. epist. 25 p. 56,30 obscuritatem solis occidui participato nobiscum -i ortus lumine contigistis. *de deis (deo Christiano) cum splendore apparentibus*: MART. CAP. 6,575 quae *diva* optatis -a dignaris annuere (*vix acc. plur.*). DRAC. Romul. 4,6 -us ortu ⟨desilis⟩ ad terras, *Iuppiter*. CYPR. GALL. exod. 1067 mirificas inter flammas dum -us infit *deus* (*cf.* VVLG. exod. 24,17 quasi ignis ardens). HYMN. Ambros. 60,38 in Christi carne -a. PAVL. NOL. epist. 49,3 p. 392,28 dominus ... comā -us. PASS. Thom. p. 153,12 puer -o aspectu. *cf.* CASSIAN. c. Nest. 2,4,3 verbo eam (*sc. gratiam caelestem*) -ae apparitionis expressit. *sim.*: VEN. FORT. vita Mart. 2,352 neque -a forma *diaboli* fefellit (*nota allitterationem*). **b** *de rebus terrestribus: de igni*: AVG. civ. 21,7 de igni -o. *cf.* 21,4 p. 492,21 D. ex pruna -a. *de lapidibus, metallis sim. rebusque inde productis*: HIER. epist. 18[B],2 (18),4 genus lapidis -i atque lucentis. AVG. serm. ed. Mai 75,2 velut gemmas -as (EVCHERIA 60,6). PRVD. perist. 2,55 -ae montes monetae. ANTH. 335,3 venabula. SIDON. carm. 9,299 statuam. *cf* CLAVD. 7,11 strictis ... -a telis ... castra. MART. CAP. 1,14 *amnis* auratus ac -us et flammis coruscantibus rutilans. *de vestimentis*: IVVENC. 4,722 -a lino texta. CLAVD. 14,26 vestes Tyrio sanguine -as. MART. CAP. 2,114 vestem peplumque lactis instar -um. *de oculis*: CHALC. comm. 238 per -am lucidamque pupulae stolam. *de candore corporis humani*: DRAC. Romul. 2,87 frons nudata decet diviso -a crine.

2 *translate i. q. insignis, nobilis* (*cf.* GLOSS. V 264,41 almum: sanctum, -um, insignem): **a** *de rebus*: FIRM. math 4,19,22 *poetarum* -o gratiae splendore nobilitantur. CARM. epigr. 223,3 (= INSCR. christ. Hisp. 132) cuius origo -a ⟨br⟩ebe refulsit inclita. **b** *de personis*: ALC. AVIT. carm. 4,646 mediator ... munere ... -us omni. GREG. TVR. vit. patr. 4 prol. mentis nobilis generositate -um. 4,1 virtutum dote -us.

n. plur. subst. **fulgida** (-ōrum) (*cf. supra l. 50*). *proprie*: LVCR. 3,363 -a praesertim cum cernere saepe nequimus. *speciatim i. fulgura*: HIST. Apoll. rec. A 11 morantur nubila, grando, nives, zephyri, freta, -a, nimbi.

syn.: lucens (HIER. epist. 18[B],2[18],4), lucidus (CHALC. comm. 238 *cf. supra l. 68*). *opp.*: igneus, pallidus (VEG. mil. 4,41), roseus (HIL. gen. 67), taeterrimus (AVG. civ. 21,4 p. 492,21 D.). *comp.*: perfulgidus.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

?fulgitrat (fulc-) fulmine perimit (preemit *vel* premit *codd.*) GLOSS. IV 240, 15 (fulgurat *Warren*).

fulgitrua (-uum) *n.* [*cf. c.* fulgur, fulgetrum *et c.* tonitrua. *Th.*]. HYG. fab. 183 Bronte, quae nos tonitrua appellamus, Sterope, quae -a. *cf. Thulin, Archiv 14 (1906) p. 379.*

fulgo *v.* fulgeo.

✱**fulgor,** -ōris *m.* [*a* fulgere *Th.*]. *de originatione*: VARRO ling. 5, 70 ab eo quod ignis propter splendorem fulget, -r. NON. p. 430 fulgur . . . unde . . . -r. *de formis: plur. legitur inde a* CIC. (*non nisi pro*: fulgura) VERG HOR. SEN. nat. LVCAN. 7, 157 AVIEN. Arat. 871 (*cf.* 1430), *quibus locis mediam syllabam correptam existimare possis, ego s. v.* fulgur *II p. 1520, 24 sqq. inserui.* GLOSS. σέλας. ἀστραπή. αἴγλη, λαμπρότης. λαμπηδών. ἔκλαμψις. coruscatio. -es λαμπηδόνες. NOT. Tir. 72, 12 -r. [*dub.*: SEN. nat. 2, 1, 2 ⟨terrae motus, -es *suppl. Haas. alii* fulgura.⟩ HIER. epist 52, 3, 3 quasi ignis . . . suffocetur et suum non possit explicare -em (fervorem *H*)]

A ***proprie*** *i. q. splendor, nitor*: SEN. nat. 1, 6, 3 quare color ille subito desinat, cum omnes -es [et] paulatim discutiantur. MART. CAP. 2, 169 instar speculi praenitentis adiaculati -is radios revibrare. OROS. comm. 3 p 157, 5 *sidera* non elementarios esse -es, sed rationales potestates. CLAVD. MAM. anim. 2, 4 p. 113, 11 si immensae lucis splendor aliquo nobis -e subrutilat. EVSTATH Bas. hex. 1, 7 ex luce -em (λαμπηδόνος). 6, 2 p. 922^{D} sol iste visibilis illo principali -e (φωτί) flammatus elucet. *speciatim*: **1** ***rerum caelestium:*** **a** *siderum*: RHET. Her. 4, 33, 44 tantus erat in armis splendor, ut solis -r [obscurius *vel* obscurior *codd., del. Marx*] videretur (*cf.* LVCR 5, 284. 291. FEST. p. 149 quod *luna* . . . solis, non suo -e luceat. SEN. Herc. f. 670 nat. 1, 1, 11 *cf.* 5, 16, 4 CVRT. 4, 14, 24 MELA 3, 57 PLIN. nat 2, [45]. 58. 11, 142. 37, 165 TAC. Agr. 12 Germ. 45 SVET. Aug 79, 2 LACT. inst. 2, 9, 12 IVST. 18, 3, 12 AVIEN. Arat. 1582 *al* HYG. astr. 4, 13 *bis* MART. CAP. 2. 185 *Solis*. CLAVD. MAM. anim. 2, 12 p. 149, 14 solaris -r et calor. *in comparatione*: CVRT. 7, 8, 12 ubi tanti numinis -r conderetur. PANEG. 10 [4], 5, 4 nec intuentem iniquus -r *Caesaris* retundit). CIC. Arat. frg. 9, 2 tempora *Draconis* sunt duplici -e notata. 12^{b} hic illa eximio posita est -e Corona. 32^{b} *Equi*. rep. 6, 17 ille -r, qui dicitur Iovis (*cf.* MART. CAP. 2, 169). MANIL. 1, 757 -e . . . collato. PAVL. FEST. p. 72 *lunae* (PLIN. nat. 9, 96. 37, 132 TAC. ann. 1, 28 APVL. Socr. 1 p. 117 ITALA Marc. 13, 24 [Afr. ed. Soden. φέγγος, VVLG. splendorem] ARNOB. nat. 2, 61 PELAG. in II Cor. 3 p. 779^{D} MART CAP. 1, 77 EVSTATH. Bas. hex. 2, 1 *al.*). GERM. 281 multa . . . medii -is erunt *in Cygno*. SEN. nat 7, 26, 2 *cometarum* (7, 27, 6. IVST. 37, 2, 3 -e sui solis nitorem vicerat). epist. 93, 5 sideris (102, 28 CVRT. 4, 10, 3 PLIN. nat. 2. 29. 37, 134 STAT. Theb. 12, 310 AMM. 25, 1, 1 MART. CAP. 2, 208 APRING. in apoc. 21, 10—11. *in comparatione*: VAL MAX. 1 praef *cf.* 3. 8, 7 *luminum*). PLIN. nat. 18, 352 stellarum. APVL. Socr. 2 p. 121 miris -bus variata caelamina (*i. sidera*). FIRM. math 1, 4, 7 ignitis -um ardoribus *Martis* AVIEN. Arat. 153. 154 HYG. astr. 3, 7 p. 84, 8 EVSTATH. Bas. hex. 2, 7 p. 888^{A} (αὐγήν) *saepe.* **b** *variarum rerum caelo sive naturali sive mirabili modo splendentium*: CIC. div. 2, 44 et -es (*i. fulgetra; distinguitur a fulmine*) et tonitrua existere. SEN. nat. 1, 1, 11. 1, 2, 1 -r, qui sidera circumvenit. 1, 3, 3. 1, 15, 1 -es, . . . quos Graeci σέλα appellant (*cf. q. s.*). epist. 94, 56 sine ullo ictu sonituque -es caeli patescentis (CVRT. 4, 12, 14 SIL. 12, 653. ALC. AVIT. carm. 3, 43 *die novissimo. cf.* HIER. epist. 14, 10, 2 aetheris). CVRT. 3, 3, 3 castra Alexandri magno ignis -e collucere. PLIN. nat. 2, 101 nocturnis militum vigiliis inhaerere pilis pro vallo -em. APVL. mund. 16 fallunt imaginem irides . . ., vere videntur cometae, -es et similia. LACT. inst. 2, 7, 19 oculos omnium repente obiectus -r extinxit. RVFIN. hist. 3, 8, 2 MART. CAP. 8, 810. 814. 9, 922. EVSTATH Bas. hex. 2, 7 p. 887^{A} acutamque penetrationem proprii -is *aëris* (τῆς αὐγῆς). ALC. AVIT. carm 2. 263 repentinus -r circumstetit ora. **c** *luminis diei*: SEN. contr. 9 praef. 5 ex umbroso et obscuro prodeuntes loco clarae lucis -r obcaecat (CVRT. 7, 11. 21 PLIN nat. 37, 83 AMBR. hex. 1, 9, 33 *al.*). CELS. 7, 7, 14^{A} p. 280. 11 si . . . suffusio . . . a latere sensum aliquem -is relinquit. LACT. inst. 6, 2, 4. AMM. 14, 1, 9 dierum (HIER. in Ezech. lib. 7 praef. ad solis dieique -em. OBSEQ. 62 CASSIOD. in psalm. 101, 7). HYG. astr. 2, 5 luminis. VVLG. Iob 11, 17 meridianus -r. AVG. gen. ad litt. imperf. 6 p. 477, 23 sine discrimine -is (*i. lucis*) atque umbrae. MART. CAP. 6, 592 primi luminis -r ut emerserit. **d** *praecipue fulguris, fulminis (cf. p. 1518, 11 sqq.)*: ACC. trag. 652 praefervido -e ardor iniectus. LVCR. 6, 170 -em quoque cernimus ante quam tonitrum accipimus (*cf.* SEN. nat. 2, 12, 6). 6, 217 semina quae faciunt -em. VERG. Aen. 8, 431 -es nunc terrificos . . . miscebant operi. SEN. nat 2, 20, 2 ignis . . . perdetque -em. ITALA Hab. 3, 11 (Tert adv. Marc. 4, 3) *v. vol. IV p. 1073, 29 sqq.* PS. AVR. VICT. orig. 14, 2 tonitrubus etiam consecutis flammarumque -bus. MART. CAP. 9, 896 manubias ac trisulcae lucis . . . -em. *nota*: QVINT. inst. 8, 3, 5 si vis eorum (*sc. fulminum*) tantum, non etiam ipse -r timeretur. ALC. AVIT. carm. 5, 183 ferit omnia -r fulmen agens. *inde i. q. fulgur (in libris passim confunduntur casus obliqui huius vocis et vocabuli* fulgur; *v. q. notavi p. 1517, 76 sqq.*): IDIOM. gen. gramm. IV 574, 38 -r ἀστραπή. GLOSS. ἀστραπή. II 415, 31 ful⟨gor *suppl. ed. Steph.*⟩: πρηστήρ. *cf.* SERV. auct. Verg. Aen. 8, 524 -i id est fulgetra. et tria genera -is esse dicuntur *eqs.* (*cf.* SEN. nat. 2, 39, 1). *in ominibus* (*apud poetas*): CIC. carm. frg. 25 prospera Iuppiter his dextris -bus edit. VERG. Aen. 8, 524 improviso vibratus ab aethere -r. OV. met. 7, 619 notam -e dedit tonitruque secundo. HYG. astr. 2, 5 p. 40, 18 tonitrum et -em (tonitru et fulgure *R*) caeli. MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 3 p. 400 -em emittebat (*Chrysost.* κεραυνοὺς ἠφίει). **e** *deorum (dei christiani) cum maiestate apparentium*: VVLG. II reg 22, 13 prae -e (φέγγους) in conspectu eius (psalm. 17, 13 [τηλαυγήσεως]. PS. PHOEBAD. fid. 8 p 47^{C} maiestatis eius praeeunte -e). HIER. epist. 22, 30, 3 tantum erat ex circumstantium claritate -is. SVLP. SEV. Mart. 24, 4 quo facilius claritate assumpti -is illuderet *diabolus*. APRING. in apoc. 1, 14 propter sincerum sancti -em spiritus. COD. Iust. 1, 17, 2, 1 (*a. 533*) *opus* caelesti -e et summae trinitatis favore confectum. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 14 *divinitatis*. 1, 2, 17 iudicis. *cf.* PASS. Theclae A 34 p. 94, 6 videntes ignem -is coruscantem. MART. CAP. 8, 809 -es praevides et vultus deorum? DRAC. Romul. 2, 105 nocturnae -e deae. *inde explicandum*: AVG. conf. 4, 2, 3 nisi -es corporeos cogitare non noveram. *cf. p. 1515, 33 sqq.*

2 *rerum* ***terrestrium:*** **a** *ignis*: CIC. Verr. 5, 71 *candelabri* -e collucere atque illustrari Iovis . . . templum. LVCR. 5, 612 ignem . . ., nullo qui sit -e notatus (*cf* PLIN. nat. 18, 252 -r igni similis. AVG. civ. 21, 7 p. 502, 18. 19 D.). MORET. 13 concepto . . . -e. HOR. ars 143 (*in imag.*) non fumum ex -e, sed ex fumo dare lucem. PLIN. epist. 6, 16, 13 *incendiorum Vesuvii*. APVL. apol. 25 *stipulae*. VVLG. Luc. 11, 36 sicut lucerna -is (ἀστραπῇ). PALLAD hist. mon. I 13 p. 290^{D} lampadum. *tropice*: LACT. ira 2, 1 caligantibus . . . veritatis -e luminibus (*cf.* ORIG. in Matth. 18, 47). GAVDENT. serm. 3 p. 862^{A} -r claritatis dominicae. RVFIN. hist. 2, 14, 4 veri luminis -e perculsus (ὑπὸ θείας . . . μαρμαρυγῆς. *cf.* Orig. in gen. 15, 2). PS. RVFIN. in Am. 8, 11 coruscantis euangelii. AVG. bapt. 5, 17, 23 christianae caritatis. PETR. CHRYS. serm. 120 p. 529^{A} saeculi noctem pleno meritorum -e depellit. COMPVT. Carth. 1, 1 divinae miserationis -r. **b** ***metallorum, lapidum sim.***: CATVLL. 64, 100 saepe magis -e (fulvore *Ritschl et Bährens fort. recte*) expalluit auri (*cf.* LVCR. 2, 51 SEN. epist. 48, 11 *cf.* 94, 58 CVRT. 9, 1, 12 PLIN. nat. 10, 3. 21, 50 VAL. FL. 5, 243. TAC. Agr. 32 atque argenti. MIN. FEL. 23, 9 HIL. in psalm. 140, 14 CLAVD. 24, 66 SACR Leon. p. 422. GREG. TVR. Franc. 9, 9 gemmarum pretiositatibus vel auri -e obtecta. GREG. M. in Ezech. 1, 2, 14). LVCR. 6, 316 calidi -is *ferri icti*. CVLEX 65 lapidum (SEN. dial. 6, 18, 6 gemmarumque. AMM. 21, 1, 4). PLIN. nat. 33, 22 gemmas addendo exquisiti -is (37, 76. 81 *saepe*. ARNOB. nat. 6, 3 AVG. serm. ed. Mai 75, 2. *huc respicit*: CLAVD. 8, 587 -r Hiberus). 33, 131 *argenti*. 37, 47 *sucini*. RVFIN. hist. 2, 10, 4 metalli. APRING. in apoc. 4, 3 iaspis viridi et acutissimo -e radiatur. *per compar.*: LACT. epit. 61 (66), 10 non auri nec eboris nitor, sed fidei et castitatis -r. *rerum ex metallis sim. factarum*: HOR. sat. 2, 2, 5 stupet insanis acies -bus *mensarum* (PORPH. *ad l.* argenti). CALP. ecl. 7, 36 *amphitheatri* (*cf.* STAT. Theb. 7, 46 *domus Martis*. silv. 3, 1, 10 haec aula recens -rque *templi* inopinus agresti Alcidae). PLIN. nat. 7, 64 speculorum (*cf.* QVINT. inst. 11, 3, 68). SIL. 6, 358 rostri. STAT. Theb. 8, 674 capitisque superbi insignem -e (*sc. diadematis*). ARNOB. nat. 6, 16 *deorum statuarum* (6, 24. RVFIN. Adamant. 3, 13 artis ac metalli). SCHOL. Germ. Bas. p 62, 7 tali -e fuit *corona ex auro gemmisque facta*. **c** *armorum* (*cf.* SCHOL. Verg. Veron. Aen. 1, 1 *arma* ⟨in⟩ parte orationis ponuntur pro -e. *affert* VERG. Aen. 3, 517): LVCR. 2, 325 -r ibi ad caelum se tollit (2, 332). HOR. carm. 2. 1, 19 armorum (LIV. 22, 28, 8 CVRT. 4, 13, 2. QVINT. inst. 10, 1, 30 qui terreat. TAC. Agr. 33 ann. 1, 68). SEN. epist. 48, 11 gladii (LACT. inst. 5, 6, 7). SIL. 2, 395 clipeum saevo -e micantem. 10, 102 galeae (FRONTIN. strat. 2, 3, 14). AMM. 28, 5, 3 signorum aquilarumque (29, 5, 15). **c** *colorum*: VERG. Aen. 11, 70 *florum*. OV. met. 4, 398 purpura -em pictis accommodat uvis (SEN. nat. 1, 5, 12). PLIN. nat. 35, 45 minii. PS. AVG. serm. 120, 6 rosae. MART. CAP. 6, 696 Indi . . . *comas* alii caeruleis, alii crocinis -bus tincti. *in compar.*: RVFIN Orig. in cant. 3 p. 150^{C} in convallibus vel pro claritate pudicitiae vel pro -e sapientiae efficitur lilium. *vestimentorum*: OV. met. 11, 617 vestis -e reluxit sacra domus (PS. HIL. epist. ad fil. 3). SVET. Cal. 35, 1 purpureae abollae. VOPISC. Aurel 29, 1. AMM. 15, 8, 15 imperatorii muricis -e flagrantem (*cf.* 27, 6, 11 iamque -e conspicuum). 16, 5, 5 stragulis sericis ambiguo -e nitentibus. HIER epist. 64, 15, 3. **d** *partium corporum animantium*: VERG. georg. 4, 98 aliae *apes* -e coruscant ardentes auro. Aen. 5, 88 *angui* maculosus . . . auro squamam incendebat -r (*cf.* CVLEX 170 CVRT. 9, 1, 12 LVCAN. 9, 728). OV. ars 2, 721 oculos tremulo -e micantes (PANEG 7 [6], 17, 1. 9 [12], 19, 6). SEN. apocol. 4 flagrat nitidus -e remisso vultus *Caesaris*. Phaedr. 770 -r teneris qui radiat genis (CLAVD. rapt. Pros. 3, 436 *syn.* decor). SIL. 16, 471 corporis. APVL. flor. 12 p. 43 cervicula *psittaci* . . . velut aurea torqui pari (aureae torquis rari *E. Rohde*) -is circumactu cingitur. AMM. 30, 9, 6 capilli -r. DRAC. laud. dei 1, 249 hyacinthus adest . . . -r *pennarum*. GREG. M. moral. 5. 28 in lepra . . . pars cutis in -em (*i. inflammationem*) ducitur.

B ***translate*** *i. q.* ***celebritas, nobilitas, gloria, honor, laus:***

1 ***animantium:*** HOR. epist. 2, 1, 13 urit enim -e suo, qui *eqs.*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(PORPH. *ad l.* splendore, quo fulget). VELL. 2, 4, 6 quae *vita* nullius ... praeterquam avito -e vinceretur. 2, 99, 2. SEN. benef. 4, 22, 2 admiratione luminis ac -is sui. dial. 12, 12, 3 *Caesaris*. CVRT. 3, 3, 5 -em Alexandro portendere. VIRG. gramm. epist. 3 p. 133, 17 cuius in latino sermone -r ingenii tantus erat (EPIST. pontif. 387 [Coelestin.] Migne 50, 547^{B} mentis -e ... perspicuam). VOPISC. Aurelian. 3, 2 ut dent posteritati de locorum splendore -em. COD. Iust. 5, 4, 28, 2 (*a. 531*) uxor sentiat eius (*sc. mariti*) -em. CARM. epigr. 1189, 9.

2 ***rerum:*** **a** *generatim*: OV. trist. 5, 12, 39 nominis et famae quondam -e trahebar (LIV. 21, 43, 12 dempto hoc uno -e nominis Romani. *cf.* SEN. Tro. 272). VELL. 1, 5, 1 magnitudine operis et -e carminum. 2, 50, 4 ipsius adventus vigore ac -e occupatus. VAL. MAX. 5, 3, 5 *fortunae* (7, 1, 2. 8, 1 damn. 2 SEN. nat. 3 praef. 13 PS. QVINT. decl. 9, 7). 5, 5, 2 honoris (TAC. ann. 4, 39). 6, 2, 3 gloriae (AVG. quaest. hept. 7, 49 p. 489, 30). 6, 9 ext. 5 vitae (SEN. epist. 21, 1. *cf.* 21, 2 extrinsecus veniente). SEN. Herc. O. 617 aulae (OCTAVIA 34. *cf.* SEN. Thy. 415 clarus hic regni nitor -e non est quod oculos falso auferat). SEN. epist. 94, 74 odio est -r. 120, 5 species conspicui alicuius facti -rque (*cf.* PLIN. nat. 7, 95 rerum). QVINT. inst. 10, 1, 72 *Menander* omnibus eiusdem operis auctoribus . . . -e quodam suae claritatis tenebras obduxit. 10, 1, 92 ceterarum -e virtutum (AMBR. hex. 3, 11, 48) laus ista praestringitur. decl. 343 p. 356, 20 divitiarum. PS. QVINT. decl. 2, 10 circumdes licet hanc debilitatem -e, divitiis. TAC. ann. 14, 54 traditis, quorum -e praestringor. FLOR. Verg. p. 184, 9 lux et -r felicis imperi. PANEG. 2 (10), 3, 2 haec obsequiorum stipatio et -r. AMM. 14, 6, 3 in mundanum -em surgeret ... Roma. AMBR. hex. 3, 13, 56. AVG. serm. ed. Mai 56, 1 variati decoris -e. EPIST. pontif. 369 (Coelestin.) Migne 50, 431^{A} boni -r operis. SIDON. epist. 1, 11, 6 obscuritati dedit . . . -em. COD. Iust. 7, 24, 1 pr. (*a. 531/4*) cognationis. GREG. M. moral. 29, 42 miraculorum. *metonymice i. q. lumen, decus*: CASSIOD. compl. in apoc. 1, 19 dicens eas (*sc. stellas*) septem ecclesiarum esse -es (*cf.* VVLG. apoc. 1, 20 angeli [ἄγγελοι]). **b** *speciatim in oratione, eloquentia*: LAVS Pis. 94 solido -e micantia verba. QVINT. inst. 10, 5, 16 deteratur -r *eloquentiae* (HIER. in Ion. 3, 6 sq. p. 420 deposito -e eloquentiae et ornamentis ac decore verborum. *cf. ibid.* disertitudinis suae -e). CASSIOD. inst. div. 15 p. 1128^{B} ut -e suo niteat *locutio*. ISID. orig. 2, 17, 2 in causis . . . maioribus . . . plus magnificentiae et -is est exhibendum (*opp.* leni ac pedestri more loquendum).

epitheta selecta: acutus: APRING. in apoc. 4, 3. ambiguus: AMM. 16, 5, 5. ardens: SEN. nat. 8, 27, 6. calidus: LVCR. 6, 316. candidus: PLIN. nat. 37, 94. clarus: LACT. inst. 2, 9, 12. conspicuus: VAL. MAX. 6 ext. 9, 5. dubius: SEN. Herc. f. 670. durus: STAT. Theb. 7, 46. excaecatus: PLIN. nat. 33, 131. eximius: CIC. Arat. frg. 12^{b} VAL. MAX. 1 praef. *al.* exquisitus: PLIN. nat. 33, 22. falsus: SEN. epist. 94, 58 *cf.* PLIN. nat. 37, 114. immensus: MAR. VICTORIN. ad Iust. 2. argus: APVL. apol. 25. magnus (tantus *sim.*): RHET. Her. 4, 33, 44 VAL. MAX. 8, 1 damn. 2 *al.* micans: CIC. Arat. frg. 32^{b}. mirus: APVL. Socr. 2 p. 121. mollis: PLIN. nat. 37, 47. nitidus: CVLEX 170. plenus: PLIN. nat. 37, 132. praefervidus: ACC. trag. 652. purus: AMM. 20, 11, 28 HIER. epist. 14, 10, 2. remissus: SEN. apocol. 4. retorridus: PLIN. nat. 37, 94. saevus: SIL. 2, 395. solidus: LAVS Pis. 94. splendidus: RVFIN. Adamant. 3, 13. tepidus: PLIN. nat. 9, 97. tremulus: OV. ars 2, 721. vanus: SEN. Tro. 272.

syn. et iuxta posita: ad A: ardor (SEN. nat. 1, 15, 1), candor (MIN. FEL. 23, 9), claritas (PLIN. epist. 6, 16, 13 ***al.***), claritudo (TAC. ann. 1, 28), lumen (CIC. Arat. frg. 9 *al.*), nitor (CVLEX 65 SEN. Herc. f. 670 *al.*), splendor (RHET. Her. 4, 33, 44 LVCR. 2, 52 *al.*). *ad B*: claritas (RVFIN. hist. mon. 1), decus (*v. vol. V p. 247, 41 sq., adde*: HIER. in Ion. 3, 6 CLAVD. rapt. Pros. 3, 436), lumen (SEN. benef. 4, 22, 2 *al.*), lux (FLOR. Verg. p. 184, 9), magnificentia (ISID. orig. 2, 17, 2), magnitudo (VELL. 1, 5, 1), nitor (SEN. Thy. 415), species (SEN. epist. 120, 5), splendor (AMBR. hex. 3, 11, 48), vigor (VELL. 2, 50, 4).

opp.: dedecus (COD. Iust. 7, 24, 1 pr.), obscuritas (SIDON. epist. 1, 11, 6), situs ac rubigo (QVINT. inst. 10, 1, 30), tenebrae (MAR. VICTORIN. ad Iust. 2), umbra (AVG. gen. ad litt. imperf. 6 p. 477, 23).

fulgoreus, fulgorio, fulgoro *v.* fulgur-.

[*?* **fulgoriāculum** *v. p. 1521, 20.*]

fulgoriātor *v.* fulgurator.

✖**fulgur** *et* **fulgus,** -uris *n.* [*cf. c. theodisc.* blic '*fulgur*' *et c.* fulgere, fulmen. *Th.*]. *de originatione*: PAVL. FEST. p. 84 furvum ... hinc dicta furnus ... -us. p. 92 fulgere ... unde -us dictum est. NON. p. 28 -a dicuntur coruscationes: a fulgore. *de formis: nom. sing. in* -us: PAVL. FEST. p. 84. 92 GLOSS. IV 80, 26. CORP. X 1603 (*Puteol.*). *notatur*: fulg(ur): FAST. ann. Iul. Paul. Oct. 7 (Corp. I^{2} p. 242), ful(gur): CORP. IX 1047. *in libris cum brevis* -u- *syllabae mediae saepe littera* o *permutetur (cf. Schuchardt, Vokalismus II 158), difficile est apud scriptores casus obliquos vocum* fulgor, -ōris *et* fulgur, -uris (-ŏris) *dinoscere. ego sub voce* fulgor *locos huius notionis non citavi, nisi qui ratione metrica (vel grammatica) certo agnosci possunt (p. 1515, 81 sqq.). exempla quibus sive in omnibus libris sive in parte codicum lectio* fulgoris *sim. servatur, contulit Neue-Wagener I*^{3} *p. 271 (de* CIC. div. 2, 44 *v. p. 1515, 51), quae multis aliis (velut* HOR. carm. 2, 10, 12 *B* PAVL. FEST. p. 12 COLVM. 10, 346 *A* LVCAN. 1, 530. 5, 630. 7, 157 *v. p. 1515, 10.* PLIN. nat. 15, 77 SVET. frg. p. 223 *sq.) augere possis. formas per* -o- *confirmat* AVG. gramm. V 499, 24 -r -ora (-r -uris *poscere videtur* GRAMM. suppl. 42, 28). *etiam in casibus rectis sing. scribitur nonnumquam* fulgor (ITALA deut. 32, 41 [Lugd.] Luc. 10, 18 [cod. e *et pars codd. Vulg.*] HIER. epist. 51, 7, 4 [*DB*] PASS. Andr. long. 14 GLOSS. *v. p. 1515, 84*). *inde in errorem est ductus* GRAMM. suppl. 114, 33 fulgor autem et in masculino et in neutro invenitur *eqs. affert* VVLG. Iob 38, 35 (*v. p. 1520, 8*). *in nonn. codd. extant formae* fulgeris *sim. (praeter locos apud Neue-Wagener allatos cf.* GERM. frg. 4, 77 COLVM. 4, 24, 9 PLIN. nat. 9, 58. 35, 96 *al.*).

de differentia inter -r *et* fulmen (*et* fulgor): SEN. nat. 2, 57, 3 -r, quod tantum splendet, et fulmen, quod mittitur ... fulmen est -r intentum *eqs.* NON. p. 430 fulmen telum ipsum, quod iacitur; ... -r ignis qui coruscat fulmine. ISID. diff. 1, 245 -r est splendor micantis nubis, fulmen autem mucro est fervidus ventorum violentia e nubibus ad terras emissus. tria sunt ...: fulgor, qui tangit; -r, quod incendit et urit; fulmen, quod findit. et ideo cum trinis radiis finguntur (orig. 13, 9, 2). 1, 252 fulmen, quod ferit; fulgor est, quod apparet; -r quod conditur, si cadat de caelo. DIFF. ed. Beck p. 59, 38 fulmen est tonitrus ... et iam iaculum; fulgor splendor; -r vero reliquiae fulminis, quae visum oculorum praestringunt; ita fulmen proprie ferit, fulgor apparet, -r concutit. *v. Thulin, Archiv 14 (1906) p. 369 sqq. et cf. quae de discrimine vocum ἀστραπή, κεραυνός, πρηστῆρ disserit Plut. plac. phil. 3, 3. de significatu*: NON. p. 28 *v. p. 1517, 73.* VEREC. in cant. 9, 16 Barac dicitur coruscatio, quae alio nomine -r appellatur. GLOSS. *ἀστραπή.* -a pluraliter: *ἀστραπή.* [IV 345, 26 fulgus (fulvus*?* fulgidus*?*): rufus rubeus.] *legitur inde ab* ANNAL. max.; *neque* fulgur (fulgor) *neque* fulmen *habent*: PLAVT. (*at v. p. 1521, 30*). CATO (*cf. p. 1520, 80*) TER. PACVV. LVCIL. (*cf. p. 1521, 31*) AFRAN. NOVIVS CATVLL. (*cf. p. 1521, 83*) CAES. NEP. VELL. SCRIB. LARG. MELA PERS. FRONTIN. *quotiens a reliquis scriptoribus sint usurpata* (fulgor *hoc sensu non adhibetur nisi singulis locis apud* CIC. poet. VERG. OV. *v. p. 1516, 2 sqq.*, coruscatio *inde ab* ITALA), *colligas ex hac tabula:*

	fulgur	fulmen
ENN.	—	1
NAEV.	(*cf. p. 1521, 27*)	1
ACC.	—	1
VARRO	—	9
CIC. poet.	—	4
pedestr.	14	—
PVBLIL.	—	2
LVCR.	8	41
SALL.	—	1
VERG.	1	23
HOR.	1	5
TIB.	—	2
PRIAP.	—	2
PROP.	—	5
OV.	—	66
EPICED. Drusi	—	3
LIV.	1	23
[OBSEQ.	1	37]
MANIL.	1	16
VITR.	1	1
FEST.	21	10
SEN. contr.	—	3
GERM.	1	4
VAL. MAX.	1	7
CELS.	—	1
PHAEDR.	—	1
SEN. trag.	1	46
phil.	11	120
CVRT.	1	2
COLVM.	2	2
LVCAN.	4 (3 *v. p. 1517, 84*)	19
PETRON.	2	3
LAVS Pis.	—	2
CALP.	—	1
PLIN. nat.	17	53
VAL. FL.	2	13
SIL.	—	41
HOMER.	1	—
STAT.	8	57
MART.	—	4
QVINT.	—	21
IVV.	3	5
TAC.	4	4
PLIN. epist.	2	2
SVET.	14	9
APVL.	1	7
AVIEN.	2	2
AVSON.	3	6
VVLG. (coruscatio *gr.* ἀστραπή)	26 (*in versione graeci* ἀστραπή)	3 (*gr.* κεραυνός)

[*ad* -ur, -uris: *it.* folgore; *ad* -ur, -eris: *val.* fulgere. *francog.* foudre. *M.-L.*]

I ***strictiore sensu i. q. flamma, ignis caelo coruscans:***

A ***proprie:*** **1** *technice in re sacra de fulguribus praecipue in ominibus Iovis sim. editis*: LEX Cic. leg. 2, 21 *augures* caelique -a regionibus ratis temperanto ... idemque -a atque obstita pianto (*cf.* ANNAL. MAX. frg. Gell. 4, 5, 2 statua ... de caelo tacta est. ob id -r piaculis luendum aruspices ex Etruria acciti. PLIN. nat. 1, 15, 17 de ...-um piatione). VARRO Men. 412 cognitio enim trium, fulgetri tonitrui -is, a fulmine orta. CIC. div. 1, 12 monstra aut -a interpretantium (*cf.* PLIN. nat. 2, 141 TAC. ann. 14, 22). 1, 16 de -um vi dubitare (*paulo aliter* TAC. ann. 15, 47). 1, 35 gentem *Etruriae* in -bus errare. 1, 109 quae enim extis, quae -bus, quae portentis, quae astris praesentiuntur (*cf.* 1, 118 praecurrerent). 1, 127 divinatio ... -um. 2, 26 qui ex -bus ostentisque praedicerent. 2, 42 (*ter*). 2, 43. 49. SEN. nat. 2, 39, 1 genera -um (fulminum *Bε*) tria esse ait Caecina (*cf.* FEST. p. 129 SERV. Aen. 8, 524). 2, 49, 1 nomina -um, quae a Caecina ponuntur *eqs.* VERG. georg. 1, 488 caelo ceciderunt ... sereno -a (SERV. *ad l.* missa sunt fulmina. SVET. frg. p. 223 *sim.* LVCAN. 1, 530 CAPITOL. Pius 3, 5). OV. met. 14, 817 omnipotens ... tonitruque et -e terruit orbem. PAVL. FEST. p. 12 attestata dicebantur -a ... significationem priorum at-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

testantia. p. 129 quamquam nullum sine igne -r sit. p. 210 pestiferum. p. 214 (4^{ies}). p. 229 provorsum -r. *ibid.* diurna Iovis, nocturna Summani -a habentur. p. 245 (*bis*). 289 (*ter*). 352, 6 (*loco lacunoso cf.* p. 253, 18. 278, 28). VAL. MAX. 1, 1, 1 ostentorum ac -um denuntiationes. SEN. nat. 2, 32, 2 -um persequendorum scientia. 2, 33 deos, quos bono -e (fulmine *E*) rogare oportet, malo deprecari. 2, 48, 1. 2 quae inspicienda sint in -e. LVCAN. 6, 428 quis -a caeli servet. PETRON. 122, 122 -e rupta corusco intremuit nubes. PLIN. nat. 2, 24 -um monitus. 2, 144 -a enuntiare. 17, 124 religio -um. STAT. Theb. 7, 406 mala -a lucent. 8, 178 mentemque sinistri -is. TAC. ann. 13, 41 -busque discretum est. SVET. Galba 4, 2 -r procuranti. Dom. 15, 2 -a facta nuntiataque sunt. 16, 1 consultus de -e. TERT. anim. 44 hominem seu moneri seu terreri a deo velut -e rapido. COD. Theod. 16, 10, 1 pr. (*a. 320/1*) siquid de palatio nostro . . . degustatum -e esse constiterit *eqs.* AMM. 21, 1, 11 multa significant . . . tonitrua . . . et -a et fulmina. 23, 5, 12 SCHOL. Cic. Bob. p. 138, 27 St. MACR. sat. 1, 16, 8 natalium -umque susceptiones. *huc pertinet*: CORP. V 5670, 2 I. O. M. Co. ex premissa -is potestate. *inscriptiones in fulguribus conditis* (*cf. Wissowa, Rel. u. Kult* ² *p. 122; Cesane apud Ruggiero, Diz. epigr. p. 334*): fulgur dium *sive* divom *v. vol. IV p. 1642, 30 sqq.* fulgur conditum (*cf. p. 1518, 19 et 1526, 70*) *v. vol. III p. 152, 39 sqq. adde*: CORP. VI 36774. XII 4219 ⟨-a co⟩ndita (*nota plur.*). [XIV 245 *suppl. Mommsen.*] VI 30879 -r Summani. Fulgur *cognomen Iovis* (*cf Usener, Rhein. Mus. 60 [1905], 1 sqq.*): VITR. 1, 2, 5 *Iovi* -i et Caelo et Soli et Lunae. FEST. p. 229 SERV. auct Aen. 10, 423. FAST. ann. Iul. ARV. Oct. 7 (Corp. I² p. 214) Iovi Fulguri (Paul. Oct. 7 [Corp. I² p. 242] *notatur* fulg) lunoni Curriti in campo. CORP. XI 4172 (*Interamnae, periit*) Iovi Fulmini, -i, Tonanti. XII 1807. *nescio an huc trahendum*: CORP. XI 1024 (*Brixelli*) sacrum publicum -is (*cf.* III 8653 [= CARM. epigr. 616, 2] temp⟨l⟩u⟨m⟩ ⟨Fulg⟩ *sive* ⟨Sulp⟩uris *Bücheler* ⟨Tell⟩uris *metro neglecto Bormann*). *cf. p. 1521, 4.*

2 *generatim*: **a** *utrum magis ad splendorem an ad percussionem pertineat, nihil refert*: LVCR. 6, 270 passim fremitus et -a fiunt. GERM. frg. 4, 77 imbres et -a. SEN. nat. 2, 1, 3 de tonitribus -busque (PLIN. nat. 2, 131. 35, 96 tonitrua fulgetra -aque. VAL. FL. 1, 692 TAC. hist. 1, 18 SVET. Aug. 90. Cal. 51, 1 ad . . . -a conivere. frg. p. 223 tonitruum sonitus tardius penetrat aures quam oculos splendor -is . . . -a et tonitrua simul exprimuntur. *ibid.* fulmina. *v. totum locum* [SERV. auct. Aen. 8, 392 ISID. orig. 13, 8, 2]. ITALA apoc. 4, 5 [Apring. in l.] *et* VVLG. de throno procedunt -a (ἀστραπαί) et voces et tonitrua. *sim.* 8, 5. 11, 19. 16, 18 [Primas.] VOPISC. Car. 8, 5 coruscationum . . . ac tonitruum in modum -um igniti sideris continuata vibratio. LACT. inst. 7, 6, 4. AMM. 20, 11, 25 perterrebant. VVLG. exod. 9, 23 discurrentia -a [πῦρ] 19, 16 [ἀστραπαί]. GREG. TVR Mart. 1, 10). LVCAN. 3, 410 excussaque nubibus atris -a. PLIN. nat. 1, 2, 52 genera -um (2, 137 fulminum). 1, 2, 55 catholica -um. 9, 58 -e sopitur. 15, 57 tot -a uno ictu fieri. 28, 77 contra -a. STAT. Theb. 8, 417 imitantur -a glandes. IVV. 13, 223 ad omnia -a pallent. 14, 292 occurrunt nubes et -a. SVET. Nero 48, 2 tremore terrae et -e adverso pavefactus. ITALA Luc. 10, 18 (cod. e *al.*) *et* VVLG. videbam satanam quasi -r (ἀστραπήν) descendentem de caelo (*nota*: ACT. Archel. 36 p. 51, 9 tamquam -r ignis). NEMES. cyn. 307 ceu -a caeli terrificant. EPIT. Alex. 24 vis ventorum . . . cum caeli strepitu creberrimisque cum -bus exorta est. HIL. in psalm. 134, 12 non pluviae -a afferunt, neque rursum -a pluvias deferunt. AMM. 23, 6, 86 metu -um. VVLG. psalm. 134, 7 -a (ἀστραπάς) in pluviam fecit (Ier. 10, 13. 51, 16. *de sensu spiritali cf.* HIL. in psalm. 134, 6 *v. p. 1520, 14.* HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 629ᴮ *al.*). Dan. 3, 73 benedicite, -a et nubes, domino. MART. CAP. 1, 7 *al.*

b *magis spectatur splendor fulgurum*: LVCR. 6, 182 semina, quae faciunt nictantia -a flammae. OV. met. 1, 56 cum fulminibus facientes -a (*frg. Bern.*, frigora *cett. codd. interp.*) ventos (*cf.* 3, 300 MANIL 1, 863 CVRT. 8, 4, 3 PLIN. nat. 2, 216. 35, 177 APVL. flor. 2 p. 8 MIN. FEL. 5, 9. 23, 6. 32, 6 ISID. nat. 37, 4 *et l. 64*). LIV. 40, 58, 4 cum . . . tonitribusque et -bus praestringentibus aciem oculorum, sed fulmina etiam . . . micabant. SEN. nat. 1, 15, 3 haec -a (*Schultess*, fulgores *codd.*) dicuntur. LVCAN. 4, 78 (*in versu spur.*). 5, 630. STAT. Theb. 1, 354 tremescunt -a. 10, 374 -e claro astra patent. 10, 924. PLIN. epist. 2, 17, 22 -um lumen. 6, 20, 9. ITALA Hab. 3, 11 (Tert. adv. Marc. 4, 3) *v. vol. IV p. 1073, 29 sqq.* AVIEN. Arat. 1430 illisio -is ignes excludit rutili (*cf. p. 1526, 83 sqq.* HIER. hom. Orig. in Ier. 5 p. 629ᴮ. tract. in psalm. 96 p. 143, 4 *sqq.* -a ex nubium collisione generentur. DRAC. laud. dei 3, 15 ISID. nat. 30, 1). AVSON. 364, 19. HIER. epist. 51, 7, 4 *Moysis* fulsit facies valde et radiabat veluti -r (fulgor *v. l.*) aut sol (VVLG. Dan. 10, 6 species -is [ἀστραπῆς] *al*). VVLG. psalm. 96, 4 illuxerunt -a (ἀστραπαί) eius orbi terrae. Bar. 6, 60 -r cum apparuerit (*opp.* 6, 62 ignis . . . missus desuper). Matth. 24, 27 -r exit ab oriente et paret usque in occidentem (*de sensu spiritali cf.* OP. imperf. in Matth. 49 p. 917 ORIG. in Matth. 18, 46). INSCR. christ. Rossi II p. 129, 12, 3 (*a. 685*) -is in speciem mentis splendore coruscas. **c** *magis ad ictum attinet* (GREG. M. moral. 15, 32 -is . . . nomine splendor exprimitur cum percussione *eqs. cf.* in Ezech. 1, 5, 14. GLOSS. tactus fulgore percussus: tria enim sunt: tactus, afflatus, attonitus): LVCR. 6, 391 icti flammas ut -is halent. HOR. carm. 2, 10, 12 feriuntque summos -a montis. COLVM. 4, 24, 9 velut icta -e (PLIN. nat. 28, 45). 10, 346 utque Iovis magni prohiberet -a. PLIN. nat. 1, 7, 48 -r mirabile (7, 152 tactam fulmine). STAT. Theb. 4, 675 ipse (*sc. Bacchus*) micantia sensi -a. SVET. Aug. 29, 3 cum . . . lecticam eius -r praestrinxisset. 90 transcursu -is. SOL. 23, 9 adversum vim -um. IVST. 44, 3, 6 -e terra proscissa est. PALLAD. 3, 12, 6 vitis, tamquam si -e tangatur, arescit. OBSEQ. 14 -e vervecum de grege pars exanimata. VVLG. deut. 32, 41 si acuero ut -r (ἀστραπήν) gladium meum (*cf.* Zach. 9, 14). II reg. 22, 15 misit . . . -r et consumpsit eos (*cf.* Iob 38, 35 [κεραυνούς]. sap. 5, 22 MIRAC. Steph. 2, 4, 1 *al*). psalm. 17, 15 -a multiplicavit. CLAVD. 28, 345 liquefactaque -e cuspis. MART. CAP. 6, 600 in *terram* . . . cadunt . . . -a. SIDON. carm. 5, 50 scopulos iaculabile -r fucat. PASS. Thom. p. 144, 21 se putarent ictu -is interisse.

B ***in imag.*** *(comparatur splendor et vis fulgurum) et* ***translate*** (HIL. in psalm. 134, 16 -r est virtutis caelestis agnitio. EVCHER. form. 2 p. 9, 18 -a: virtutes vel verba Iesu Christi. *cf.* VEREC. in cant. 9, 16 APRING. in apoc. 4, 5): HIL. in psalm. 134, 16 -e . . . scientiae coruscantes. HIER. in Is. 66, 2 sq. p. 801 post -r euangelii vetus religio cesset in nube. RVFIN. Basil. reg. 2 si -a, si coruscum adhibeat vel comparet sermo. AVG. c. Parm. 1, 2, 3 si contra caelestia -a mendacii terreni fumus aliquid praevalet. PROSP. in psalm 143, 5—7 (= PS. AVG. serm. 119, 2) innotescit mundo coruscatio euangelii et -a miraculorum illustrant corda credentium. ENNOD. carm. 2, 150, 10 vincentes -a *doctrinae* visu (*antec.* flammarum . . . bella).

II ***latiore sensu de rebus variis in modum fulgurum splendescentibus***: LVCR. 1, 725 flammai *Aetnae* -a (*cf.* OV. fast. 1, 574). 2, 164 solis pervolgant -a caelum (*cf.* 4, 190. SEN. Med. 826 *Phaethontea*. PETRON. 122, 182 *Phoebi*. AVSON. 151, 12 coruscantis . . . lucis. 369; 29). 5, 296 claraeque coruscis -bus pingues . . . taedae. LVCAN. 7, 157 oculos ingesto -e clausit *aether* (*cf.* AVIEN. Arat. 871). VAL. FL. 8, 61 *draco* suis haec vibrat -a cristis. HOMER. 599 concretaque -a (fulmina *M N*) et ignes iactantur. STAT. Theb. 5, 10 armorum transmittunt -a silvae (*cf.* CLAVD. 7, 32 galeae nec triste timentem -r. rapt. Pros. 2, 147 cristae pacato -e vernant). CYPR. GALL. exod. 1051 rutilantem -e gemmam. deut. 271 *gladii*. VVLG. Ezech. 1, 13 de igne -r (ἀστραπή) egrediens.

iuncturae selectae: *epitheta* (*cf. Thulin l. l. p. 385 sqq.*): attestatum: PAVL FEST. p. 12. bonum: SEN. nat. 2, 33. clarum: LVCAN. 5, 631 STAT. Theb. 10, 374. consiliarium: SEN. nat. 2, 39, 1 SERV. auct. Aen. 8, 524. coruscum: LVCR. 5, 296 PETRON. 122, 122. dium: *v. vol. V p. 1642, 30 sqq.* fallax: SEN. nat. 2, 49, 1. ignitum: MIRAC. Steph. 2, 4, 1. malum: SEN. nat. 2, 33 STAT. Theb. 7, 406. micans: STAT. Theb. 4, 675. monitorium: SEN. nat. 2, 39, 2. 2, 49, 1. nictans: LVCR. 6, 182. nocturnum: FEST. p. 229. *cf.* GLOSS. II 348, 11 -r submanum: κεραυνοβόλιον ἀπὸ πρωΐ ἢ νυκτερινόν. peremptale: FEST. p. 214. 245. pestiferum: FEST. p. 210. 245 SEN. nat. 2, 49, 1. postularium: FEST. p. 245. rapidum: OV. fast. 1, 574 TERT. anim. 44. renovativum: FEST. p. 289. rutilum: AVIEN. Arat. 871. 1430. sinistrum: STAT. Theb. 8, 178. trisulcum: FEST. p. 352, 6. ***verbales***: cadit: VERG. georg. 1, 488 VVLG. Luc. 10, 18 MART. CAP. 6, 600. coruscat: *v. vol. IV p. 1074, 65.* fit: LVCR. 6, 270 FEST. p. 289 PLIN. nat. 15, 57 *al.* fulget: VVLG. Luc. 17, 24. (il)lucet: STAT. Theb. 7, 406 VVLG. psalm. 96, 4. (e)micat: CVRT. 8, 4, 3 LVCAN. 1, 530 LACT. inst. 7, 6, 4 VVLG. exod. 9, 23 *al.* rutilat: MIN. FEL. 5, 9. splendet: SEN. nat. 2, 57, 2. tremescit: STAT. Theb. 1, 354.

syn.: coruscatio (*q. v.*), coruscum (RVFIN. Basil. reg. 2), fulmen (*cf. p. 1518, 11 et p. 1527, 36*), manubiae (FEST. p. 129. 214).

deriv: fulguralis, 1. fulgurator, fulgur(i)o *cf.* fulguratura.

fulgurālis, -e *a* fulgur. *i. q. ad fulgura tractanda pertinens*: CIC. div. 1, 72 Etruscorum . . . et haruspicini et -es et rituales libri (AMM. 23, 5, 13). *epitheton Iovis*: CORP. III 1086 (*a. 224 p. Chr.*) I. O. M. divo ful⟨gu⟩rali ⟨s⟩acrum.

fulgurātio, -ōnis *f. a* fulgurare. *i. q. actus fulgurandi, fulgur* (GLOSS. ἀστραπή): SEN. nat. 2, 12, 6 vis expressi spiritus ignis est, qui -is nomen habet (*cf. Aristot. meteor. II 9 p. 369ᵇ, 6* ἀστραπήν). 1, 1, 6 nubes collisae mediocriter -es efficiunt, maiore impetu impulsae fulmina (*sim.* 2, 19). 2, 11, 3. 2, 12, 1 -o ostendit ignem, fulminatio emittit *eqs.* (*sim.* 2, 16. 18. 2, 21, 3. 4. 7, 4, 3). 2, 12, 2 et -es et fulminationes aut igneas esse aut ignea specie (2, 21, 1). 2, 55, 4 Clidemos ait -em [et] speciem inanem esse, non ignem. 2, 56, 1 Heraclitus existimat -em esse . . . ignium conatum . . . haec antiqui fulgetra dicebant.

fulgurat *v.* fulguro.

1. fulgurātor, -ōris *m.* *et* **fulguriātor**, -ōris *m.* [*a* fulgur. *Th.*]. *de formis: in libris identidem extat* fulgorator. fulguriator: CORP. I² 2127. NON. p. 63 -es. ut extispices et aruspices, ita hi fulgurum inspectores. SERV. Aen. 3, 359 ars *divinandi* in aruspicibus, fulguritis sive -bus, auguribus. GLOSS. -es: rustici (Etrusci *Arevalus*) aruspices. *i. q. fulgurum interpres*: CORP. I² 2127 ⟨L. Ca⟩fatius L. f. Ste(llatina) haruspe⟨x⟩ fulguriator (*cf. etrusc. Thulin., Die etruskische Disciplin 1 [1906], 55*). CATO or. frg. 20, 2 haruspicem, -em siquis adducat. CIC. div. 2, 109 haruspices et -es et interpretes ostentorum *eqs.* APVL. Socr. 7 p. 135 hariolorum praesagia, Tuscorum piacula, -um bidentalia.

2. fulgurātor, -ōris *m.* [*a* fulgurare. *Th.*]. *scribitur* fulger-:

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

v. l. 7 sq. [*dub.*: CORP. III 1596 (*a. 237 p. Chr.*) I. O. M. V. VL. COR. (fulgor(atori)? *Mommsen*). *inscriptiones, quibus notatur littera* f *sim., ex. gr.*: CORP. III 1677 I. o. f. m. 6342. 3953 I. o. m. fulm. fu. 3954. 821 Iovi fulg. 1680 I. o. m. ful. VIII 2626, *utrum huc an ad* fulgur (*p. 1519, 23*) *sim. trahendae sint, non diiudicem.*] GLOSS. ἀστραπεύς. APVL. mund. 37 *Saturnus* -r et tonitrualis et fulminator... dicitur. CORP. VI 377 (= Dessau 3051) aram Iovi fulgeratoris (*sic*). INSCR. numm. Cohen VI² p. 141 n. 122 (Claudius II.) Iovi fulgerat(ori) *sic passim in moneta aevi Diocletiani.*

fulgurātūra, -ae *f.* [*cf. c.* 1. fulgurator. *Th.*]. *i. ars ad fulgura pertinens*: SERV. auct. Aen. 1, 42 ut testantur Etrusci libri de -a (*cf. l. 39*).

fulgurātus, -a, -um *v.* fulguro *l. 77 sqq.*

fulgureus, -a, -um *a* fulgur, *semper scriptum* fulgoreus. *i. q. ad fulgur pertinens*: VIRG. gramm. epit. 15 p. 91, 11 *ventus* non tam spiramen, quam -am flammam habet. MART. CAP. 5, 427 velut -ae nubis fragore colliso. *i. q. fulgidus, lucidus*: CASSIOD. in psalm. 117 concl. p. 834ᴰ hunc psalmum non incassum velut quibusdam -is coloribus esse contextum.

[**fulguriāculum,** -ī *n.* GLOSS. fulmen: fulgoriaculum (*v. Loewe, gloss. nom. p. 165*).]

fulguriātor *v.* fulgurator.

fulgurio, -īvī, -ītum, -īre [*a* fulgur. *Th.*]. VARRO ling. 5, 70 ab eo, quod ignis ... fulget, fulgor et fulmen et -⟨itum⟩, quod fulmine ictum contrariis diis. *scribitur saepe* fulgor-. NON. p. 110, 19 -vit, fulgorem fecit vel fulmine afflavit. GLOSS. -vit fulminavit. NAEV. trag. 12 suo sonitu claro -vit Iuppiter. *part. perf. pass. adi. vice* **fulgurītus,** -a, -um: PAVL. FEST. p. 92 -um, id quod est fulmine ictum (*cf. l. 24*), qui locus statim fieri putabatur religiosus *eqs.* NON. p. 430 -um fulgure tactum vel exustum. PLAVT. Trin. 539 -ae sunt alternae arbores (LVCIL. 644 PAVL. FEST. p. 295). VARRO ling. 5, 150 eum locum (*sc. lacum Curtium*) esse -um et ex s. c. septum esse. PAVL. FEST. p. 248 pura vestimenta... id est non obsita, non -a, non funesta (SERV. auct. Aen. 12, 169 *ubi* fulgorata *F*). SEN. dial. 5, 23, 6 nemo quasi -um *Timagenem* refugit. *neutr. subst. vice* **fulgurītum,** -ī. ARNOB. nat. 5, 1 Iovem ... 'expiabis' dixe 'capite -a' *eqs.* 5, 3. 4 cur humano capite procuratio debuerit suscipi -i. *masc.* **fulgurītus,** -ī. SERV. Aen. 3, 359 *v. p. 1520, 76.* *fem.* **fulgurīta,** -ae. SERV. Aen. 6, 72 libri ... Begoes nymphae, quae artem scripserat -arum (fulguratorum *coni. Schmeisser*) apud Tuscos (*cf. l. 11*). *v. Onomast.*

fulguro (-āvī), -ātum, -āre [*a* fulgur, *cf.* fulgurire. *Th.*]. *de formis: in libris extat saepe* fulgor-. fulger-: CATVLL. 66, 94 GLOSS. II 248, 48. III 82, 61. *var. lect.*: PACIAN. paraen. 10 p. 120, 2 CLAVD. 22, 274 NOT. Tir. 72, 15. *legitur inde a* CIC. [*val.* fulgurá, *it.* folgorare. *M.-L.*]

A ***strictiore sensu:*** *de fulgure* (*sive generatim, sive de splendore fulgurum; de ictu fulminis l. 57 sqq. 75*): **1** *impersonaliter* (GLOSS. -at ἀστράπτει, κεραυνοῖ. splendet, coruscat. explendit. NOT. Tir. 72, 15): SEN. nat. 2, 18 aliquando non -at et tonat. 2, 26, 8 nocte tranquilla -at. 2, 57, 1 -at, cum repentinum late lumen emicuit. PLIN. nat. 2, 144 noctu magis quam interdiu sine tonitribus -at. 9, 108 si -et ... si vero etiam tonuerit. 18, 354 cum ... fulgetrae erunt ... cum ex omnibus quattuor partibus caeli -bit ... cum ... nocte serena -bit. *nota*: SEN. nat. 2, 23, 1 minore enim vi ad -andum opus est, quam ad fulminandum. 7, 4, 2 MIN. FEL. 32, 4 cum tonat, -at, fulminat, cum serenat. *de fulminibus*: PLIN. nat. 2, 136 iuxta hieme et aestate -at. GREG. M. moral. 15, 32 aliud est splendere (splendidare *v. l.*) atque aliud -are *eqs.* **2** *personaliter* (GLOSS ἀστράπτω): CIC. div. 2, 42 in nostris commentariis scriptum habemus: 'Iove tonante -ante comitia populi habere nefas' (GLOSS. III 82, 61 Iovis -ans Ζεὺς ἀστράπτων). AETNA 608 cum saevo Iove -at aether. ITALA Luc. 17, 24 (codd. bq) sicut fulgur -ans (ἀστράπτουσα, VVLG. *et* ITALA cod. f coruscans) de caelo. VVLG. Iob 36, 30 si voluerit ... *deus* -are lumine suo desuper (*sim.* DRAC. Romul. 4, 42 Minerva . patrius cui casside -at ardor. *cf. versum sq.*). *in imagine: de vi eloquentiae*: PLIN. nat. praef. 5 -at ... vis eloquentiae, tribunicia[e] potesta[ti]s facundiae. QVINT. inst. 2, 16, 19 non loqui et orare, sed, quod Pericli contigit, -are (fulgere *pars codd.*) ac tonare (PLIN. epist. 1, 20, 19 *cf. p. 1509, 5. 1527, 67*). *de potestate*: VEN. FORT. carm. 3, 7, 4 ore tonat Paulus, -at arce Petrus. GREG. M. moral. 15, 32 qui ... in potestate positus aliis nocet, non incongrue -ans dicitur, quia *eqs.* *nota usum transitivum: i. fulmen iacere*: VVLG. psalm. 143, 6 -a coruscationem (ἄστραψον ἀστραπήν). GREG. TVR. Franc. 8, 17 nubes ceu coruscum valide -antes. *aliter i. fulmine tangere* (*in imag.*): GREG. M. in Ezech. 1, 5, 14 mentes persequentium -ant. *inde part. perf. pass. vice adi.* **fulgurātus,** -a, -um (*cf. l. 34. 40*): GLOSS. fulmine percussus. fulgore percussus. *neutr. plur. vice subst.* fulgurāta, -orum. SEN. nat. 2, 21, 2 quid, quod omnibus -is odor sulphuris est (1, 15, 3 *suppl. Gercke*). PLIN. nat. 15, 57 quando -a piari non queunt facile.

B ***latiore sensu:*** *i. q. in modum fulgurum vibrando splendere: de sideribus*: CATVLL. 66, 94 proximus hydrochoi -et Oarion. STAT. Theb. 4, 777 Icarii quamvis iuba -et astri. PACON. carm. frg. 1 Eo⟨o⟩ oceano Hyperion -at Euro. *de metallis, lapidibus sim.*: SIL. 1, 467 iacit ... lumen apex ac late -at umbo. STAT. Theb. 4, 191 domus iam -at auro (APVL. flor. 3 p. 15 ALC. AVIT. carm. 6, 36. *cf.* APVL. met. 2, 19 argentum alibi clarum et aurum -ans). APVL. met. 5, 1 sic porticus, sic ipsae balneae -ant. 11, 13 coronam, quae rosis amoenis intexta -bat. PACIAN. paraen. 10 p. 120, 2 quid ferruginei pulveris in supercilio -et. VVLG. Iob 20, 25 -ans in amaritudine sua. Nah. 3, 3 micantis gladii et -antis (ἐξαστραπτόντων ὅπλων) hastae (Hab. 3, 11 *cf.* GREG. TVR. Mart. 1, 10). PRVD. perist. 11, 184 aedicula argento -at ex solido. CLAVD. 22, 274 Eridanus clipei *Romae deae* iam -at umbrā. MART. CAP. 1, 67 cerauniorum. vibrans -ansque lumen. *de flammis*: STAT. Theb. 1, 113 haec *manus* igne rogali -at. CYPR. GALL. deut. 237 lucent sidera -antque montes. *de corporum partibus*: SIL. 6, 220 terribilis gemino de lumine -at ignis (*cf.* 12, 724). STAT. Theb. 5, 440 simili coma -at astro (*cf.* APVL. met. 2, 9 cum capillis color ... contra solis aciem vegetus -at. 5, 22). MART. CAP. 1, 67 sertum capitis -antis. *de personis*: HIER. nom. hebr. 31, 22 *interpretatur* Barac -ans (ISID. orig. 7, 6, 52). MART. CAP. 9, 896 decens illa sidereis -ansque luminibus. *tropice*: HIER. in Matth. 14, 17 p. 104 coruscationem euangelii -antis. GREG. M. moral. 15, 32 quasi ... -are (*inf. in modum substantivi*) iniqui est in huius vitae honore clarescere.

syn.: corusco, rutilo (PACIAN. paraen. 10 p. 120, 2).

deriv.: fulguratio, 2. fulgurator. *comp.*: (de-), dif-, ef-, per-, praefulguro.

fulgus *v.* fulgur.

fulica, -ae *et* **fulix,** -icis *f.* [*cf. esse videtur c. theodisc.* pelihha *gr.* φαλαρίς φαληρίς '*fulica*', *cf. gr.* φαλιός. *Th.*]. *forma* fulix *extat* CIC. progn. fr. 4 AVIEN. Arat. 1676 GLOSS. V 360, 38. *formae varie deperditae in* GLOSS. *v. l. 40 sqq.* *de* ī *constat* ex AFRAN. VERG. OV. *al.*; i *extrita est in versu* FVR. ANT. carm. frg. 4. [*corruptum*: PLAC. med. 2, 15 renes leporis et -ae eius bestiae. *error ex interpretatione vocis* λαγώς *profluxisse videtur cf.* ISID. orig. 12, 7, 53 *infra l. 36.*] *legitur inde ab* AFRAN. FVR. ANT. [*it.* folaga. *M.-L.*]

nomen avis marinae: CHAR. gramm. I 57, 20 -a λάρος. ISID. orig. 12, 7, 53 -a ('*fort.* fulaga' *Lindsay, qui* fuliga *in textu scripsit*; -ica *codd.*) dicta quod caro eius leporinam sapiat, λαγώς enim lepus dicitur; unde et apud Graecos λαγώς vocatur. GLOSS. -a λάρος ἢ φαλαρίς (φαλαριός *d, Vulc.*) -a ἐρωδιός. αἰθυια. πελεκανός, θαλλάσσιον ὄρνεον. fulcina ἐρωδιός. fucila τροχίλος. -a avis maris, λάρος graece. genus aviculae nigrae quam Graeci erodius vocant: quidam per h eam scribunt. genus avis stagnensis habens nidum in petris in medio aquae. fulcra gravis (genus avis *Her.*). -x ganot vel dopaenid (*Sievers* '*Engl. Stud.*' *VIII 154*). funicae genus avium.

FVR. ANT. carm. frg. 4 sicut ful[i]ca levis volitat super aequora classis. OV. met. 8, 625 celebres mergis -isque palustribus undae. PLIN. nat. 10, 127 *aves Diomediae* -arum similes (SOL. 2, 45 ISID. orig. 12, 7, 28). 11, 122 *cristam* per medium caput a rostro residentem et -arum generi dedit *natura*. SERV. Aen. 4, 254 si mergum diceret (vel ... -am *add.* auct.). AMBR. hex. 5, 18, 61 avis ..., cui -a nomen est, quae graece dicitur φήνη, susceptum illum sive abdicatum sive non agnitum aquilae pullum cum sua prole conectit (*cf. quae* PLIN. nat. 10, 13 *dicit de ossifragis*). HEGES. 5, 36, 2 velut accipiter -am ... deiecit. PSALT. Rom. 103, 17 -ae (τοῦ ἐρωδιοῦ, VVLG. herodii) domus dux est eorum (*cf.* AVG. *ad l.* non possumus accipere ad litteram. PROSP. *ad l.* -ae, quae marina est avis *eqs.*). HIER. adv. Iovin. 2, 5 *inter aves comestibiles.* PAVL. NOL. carm. 11, 36 si confers -as cygnis. CASSIOD. in psalm. 103, 17 -a mansueta avis et nigra est, anate quidem parvior *eqs.* 103, 18 -ae aquarum se habitatione defendunt. ISID. orig. 12, 7, 53 est ... avis stagnensis *eqs.* (*inde* GLOSS. *supra l. 42*). *praenuntia tempestatis*: CIC. progn. frg. 4 cana -x (*Camerarius*; fluxit *codd.*; *Arat. 913* ἐρωδιός) itidem fugiens e gurgite ponti nuntiat horribilis clamans instare procellas *eqs.* VERG. georg. 1, 363 (*affert* SEN. nat. 7, 28, 1) male temperat unda carinis ... cumque marinae in sicco ludunt -ae (SERV. *ad l.* marinae -ae ad discretionem fluvialium). PLIN. nat. 18, 362 -ae matutino clangore *praesagiunt* ... ventum. AVIEN. Arat. 1676 cum parva -x trepido petit arva volatu. ISID. orig. 12, 7, 53. *huc spectat*: AFRAN. com. 264 a, -a, paene per⟨did⟩isti: di te mactassint malo.

fuliculus, -ī *m. a* fulix. GLOSS. III 435, 54 -us (folluncolus *cod.*) λάρος. SCHOL. Verg. Bern. georg. 1, 363 fulicae, quas vulgo '-os' dicunt.

fūlīginō, -ātum, -āre [*a* fuligo. *Th.*]. HIER. epist. 54, 7, 1 orbes (*sc. oculorum mulieris*) stibio -atos (*i. fucatos*). *cf. p. 1523, 59.*

fūlīgineus, -a, -um *a* fuligo. *i. colori fuliginis similis*: PETRON. 108, 2 liquefactum per totum os atramentum omnia scilicet lineamenta -a nube confudit. ARNOB. nat. 7, 50 lapidem ... -i coloris atque atri.

fūlīginōsus, -a, -um *a* fuligo. *i. fuligine aspersus*: QVEROL. p. 21, 18 cohors *furum* -a, vulcanosa, atra. PRVD. perist. 10, 261 -i ture placantur Lares. *metonymice*: SIDON. epist. 2, 14, 2 in otio -o (*i. domestico*) sive tunicata quiete.

✖**fūlīgo,** -inis *f.* [*cf. c. lituan.* dūlis, dūlys '*fumigium*', *ind.* dhūliḥ, dhūlī '*pulvis*' *et c.* fumus, suffire. *Th.*]. *de originatione*: PAVL. FEST. p. 84 furvum nigrum vel atrum. hinc dicta furnus ... -o, fulgus, fu-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

mus. *cf.* PORPH. *et* SCHOL. Hor. epist. 1, 11, 13. PS. PRISC. gramm. III 522, 34 praeposita ... qualibet consonante paenultimam productam servant ... -o caligo *eqs.* GLOSS. *ἀσβόλη, αἰθάλη. ἀσβόλη καὶ ἄσβολος.* quae anglice dicitur 'sot'. sugia in tecto. folliginem id est in tecto. *ἡ λιγνύς*: -o (fungus *cod.*) lucernae (*cf. l. 48*). *legitur inde a* PLAVTO CIC. [*val* funingine, *it.* filiggine, *hisp.* hollin. *M.-L.*]

1 *proprie i. q. reliquiae rerum combustarum leviores, interdum i. q. favilla* (*cf. infra l. 31*): **a** *generatim*: PLAVT. Poen. 1195 si tibi illi non os oblitumst -e. CIC. Phil. 2, 91 quasi -e abstersa. VERG. ecl 7, 50 assidua postes -e nigri. LYDIA 71 Vulcanus opus faciebat et illi tristi turpabat[que] mala⟨m ac⟩ -e barbam. VITR. 7, 3, 4 in ... exedris, ubi minime fumus est nec -o potest nocere. 7, 4, 4 ea *opera* et ab ignis fumo et ab luminum crebris -bus corrumpuntur (*cf.* CET. FAV. 25 p. 305, 23). 7, 10, 2 emittere per nares intra laconicum -em (CET. FAV. 27 p. 307, 20). FEST. p. 129 *fulgura* aut adurant, aut -e deforment, aut accendant (*cf.* SEN. nat. 2, 21, 2). SEN. contr. 1, 2, 21 redolet adhuc -em fornicis. SEN. epist. 94, 58 quanta -e *manus opificum* oblinantur. 95, 47 ne homines quidem delectantur -e. COLVM. 1, 6, 18 fumo et -e sapor olei corrumpitur (12, 52, 13). PETRON. 22, 1 ancilla totam faciem eius -e longa (larga *Jungermann*) perfricuit. PLIN. nat. 16, 45 haec genera *arborum* accensa -e immodica carbonem repente expuunt. 34, 130 *spodos Cypria* tectis adhaerescit a -e distans candore. QVINT. inst. 11, 3, 23 -o lucubrationum (*sc. lucernis accensis perfecta*) bibenda. IVV. 5, 35 titulumque senectus delevit multa veteris -e testae (*cf.* HIER. in Ioel 2, 1 sqq. p. 186 quae *olla* igne combusta nigredinem et -em foedi monstret aspectus). 7, 227 cum totus decolor esset Flaccus et haereret nigro -o Maroni (*de libris eorum*). 10, 130 pater ardentis massae -e lippus. APVL. met. 4, 33 taedae lumen atrae -is cinere marcescit. apol. 58 parietes -e deformatos. *ibid. iterum.* 60 -is maculam. SOL. 35, 8 -em intrinsecus (*sc. in pomo*) favillaciam. ARNOB. nat. 7, 20 -em infundite cum favillis. CARM. de Sod. 131 piceas -e glebas. 147 bitumen, exusti -o maris. HIER. epist 60, 12, 2 sollicitus, ... si parietes absque -e. 107, 1, 4 -e et aranearum telis omnia Romae templa cooperta sunt. PRVD. perist 5, 198 -o ... sulphuris bitumen et mixtum pice. 10, 1117 *fasces* -o fuscat, pulvis obducit situ. c. Symm. 2, 979 glacies aquilonis inurit ambustumque caput culmi -e tingit. AVG. civ. 21, 8 p. 506, 33 D. *terra Sodomorum* prodigiosa -e horrori est. SIDON. epist. 2, 2, 11 triclinium ... ignis animatus pulla -e infecit. GREG. TVR. Franc. 8, 5 super cathedram puram sola -e tectam. PASS. Barth. 19 p. 146, 6 Aegyptium nigriorem -e (*ἀσβολῆ*). **b** *de usu: in arte medica*: CELS. 5, 3 turis et -o et cortex (5, 7. 5, 18, 6. 8 *saepissime*) 6, 17 ad umbilicos ... prominentes ...: cicutae et -is singulorum p ℈ I. 6, 18, 11 paulum squamae, -is, calcis. COLVM. 6, 13, 2 sucus marrubii cum -e (PELAGON. 199 VEG. mulom. 4, 11, 2). 6, 16, 2 ad ultimum ...-o infricatur (6, 32, 3 PELAGON. 170 VEG. mulom. 4, 19). PLIN. nat. 28, 163 cum fungis lucernarum ac -e, quae est in rostris earum (*cf.* MARCELL. med. 8, 39. 179 *lucernae* fumo sive -e vel ligny). 28, 168 medulla bubula ... trita cum -e pilis ... occurrit *eqs.* 32, 131. SER. SAMM 1106 cumque nigra iunges -e mella. PELAGON. 457 -is de coquina. VEG. mulom. 2, 55, 6 -em siccam (MARCELL. med. 31, 15). 2, 62, 2 aerei ...vasis. MARCELL. med. 8, 62 absinthium vetus et -em conteres diligenter. *al.* • *in agricultura*: COLVM. 11, 3, 60 -o, quae supra focos tectis inhaeret (*v. totum locum*). 11, 3, 61 -e et praedicto pulvere utimur. PALLAD. 1, 35, 2 contra culices et limaces ... ex cameris -em spargimus. *ad colorandum*: PLIN. nat. 35, 41 fit enim *atramentum* e -e pluribus modis ...adulteratur fornacium balinearumque -e, quo ad volumina scribenda utuntur. *imprimis ad fucanda vel producenda supercilia oculorum i. q. stibium* (*cf p. 1522, 72*): IVV. 2, 93 supercilium madida -e tinctum obliqua producit acu. 6, 365[21] oculos -e pascit ... adulter. TERT. cult fem. 2, 5 oculos -e porrigunt. ARNOB. nat. 2, 41 ut ...-e oculos obumbrarent. *caput*: AVSON. 17, 3 caput -e fucavit atra candidum.

2 *in imag.*: GELL. 1, 2, 7 atraque verborum et argutiarum -e ob oculos audientium iacta (atro *et* iacto *codd.*). AVG. bapt. 1, 19, 29 illum naevum ... contegunt: hanc autem -em ... vultus impacatus ostendat.

deriv.: fuligino, fuligineus, fuliginosus.

?fūlīna, -ae *f.* [*si vera vox est, mira sonorum similitudine conectitur c.* culina; *cf Stolz, Wiener Stud. 22, 313. Th.*]. GLOSS. Scal. V 599, 16 (Osb. p. 211, 241) -a: culina (*Roensch. coll. phil. 202 putat esse* = fuligina; fucina *Arev.*).

?fūlīnāris, -e *cf.* fulinarius. GLOSS. Scal. V 599, 17 -e: coquinare.

?fūlīnārius (-a, -um) *a* fulina. GLOSS. -us: coquus coquester. *v. Thes gloss.*

fulix, -icis *f. v.* fulica.

1. fullo (-āvī), -ātum, (-āre) *cf.* 2. fullo. GLOSS. *ἀγνάμμένον* (*ἐγναμμένον Boucherie*): -atum (foll- *cod.*). *ἄγναφον*: non -atum. *cf. Gröber, Archiv 2 (1885), 428. 6 (1889), 389; Petersson, Glotta 4 (1912), 295.*

2. fullo, -ōnis *m.* [*orig. inc. Th.*]. *inter communia afferunt*: CHAR. gramm. I 63, 11 SERV. Aen. 6, 574. 12, 519. *notatur*: ful(lo): CORP. VI 6994. *cf.* 4445. IV 3476. V 82 add. fu(llo): CORP. IV 4104. FEST. p. 166 naccae appellantur vulgo -es *eqs.* [*it.* follone, *francog.* foulon. *M.-L.*]

1 *qui texta perficit vel lavat* (*de re: v. Blümner, Technologie 1² p. 170 sqq.; Ruggiero, Diz. epigr. III 1 p. 316 sqq.; Daremberg-Saglio s.* Fullonica): GLOSS. *γναφεύς. κναφεύς.* decorator [lavandarius]. FVLLONES *titulus est com. Atell.* TITINII (*? v. p. 1525, 18*) POMPONII (*eiusdem* decuma -is) NOVII (*eiusdem* -es feriati; *cf. quoque p. 1525, 8*) *mim.* LABERII. *enumeratur inter alios eius generis opifices*: PLAVT. Aul. 508 stat -o, phrygio, aurifex, lanarius (*cf.* ARNOB. nat. 2, 38. FIRM. math. 3, 8, 7 artes aut sordidae aut squalidae ..., quales sunt ...-es *eqs.* 3, 10, 8 HIER. epist. 53, 6, 2 reg. Pachom. praef. 6). PLAVT. Aul. 515 petunt -es, sarcinatores petunt (*vers. spur.* GAIVS dig. 4, 9, 5, 1 inst. 3, 143. 162. 205. 206 VLP. dig. 14, 3, 5, 6. 14, 4, 1, 1 PAVL. sent. 2, 31, 29. PALLAD. hist. mon. I 19 p. 297[D] [*Butl. 32 p. 94 κναφεῖς*]. p. 298[B]. *cf.* ISID. reg. monach. 20, 1). VARRO rust. 1, 16, 4 medicos, -es, fabros (*cf.* VLP. dig. 33, 7, 12, 6). MART. 3, 59, 2 *opp.* cerdo, copo. 12, 59, 6 hinc instat tibi textor, inde -o. LAMPR. Alex. 41, 3. 42, 2 ARNOB. nat. 3, 15 *ibid.* tonsores (FIRM. math. 8, 20, 8). HIER. adv. Rufin. 3, 26 vel coriarius. POMPON. Atell. 13 ad molam -is (-e *libri*). PLIN. nat. 35, 143 officinam -is quinquatrus celebrantem (*cf.* 35, 175). AMBR. in Luc. 7, 14 ad villam -is. ORIBAS. syn. 4, 14 balnea aut -um (*πλυνόντων*) lavaturas. TITIN. com. 26 ni nos texamus, nil siet, -es, vobis quaesti. 27 nec noctu nec diu licet -bus quiescant. POMPON. Atell. 27 Dossenno et -bus. NOVIVS Atell. 95 -em compressi quinquatrubus (*cf. l. 20*). VARRO ling. 6, 43 vestimentum apud -em cum cogitur. LABEO dig. 19, 2, 60, 2 vestimenta tua -o perdidit *eqs.* (*sim.*: IAVOL. dig. 47, 2, 91 [90] pr. VLP. dig. 12, 7, 2. 14, 3, 5, 9. 19. 2, 13, 6. 19, 2, 25, 8. 19, 2, 31. 47, 2, 12 pr. PAVL. dig. 9, 1, 2 pr. 47, 2, 83 [82] pr.). SEN. nat. 1, 3, 2 si quando volueris observare -em: cum os aqua implevit et vestimenta tendiculis diducta leviter aspergit. PETRON. 42, 2 baliscus enim -o est. PLIN. nat. 19, 13. 28, 66 virilis *urina* podagris medetur argumento -um *eqs.* (*cf.* 28, 91 MART. 6, 93, 1). 34, 11. 35, 197 cum lex Metilia extet -bus dicta. MART. 14, 51, 2 non tam saepe teret lintea -o tibi. FRONTIN. aq. 91 Marciam ...-bus ... servientem. IAVOL. dig. 34, 5, 28 (29) APVL. met. 9, 24. 26. ITALA (Ambr. in Luc. 7, 14 Hier. tract. in Marc. p. 350, 4) *et* VVLG. Marc. 9, 2 vestimenta candida nimis, qualia -o (*γναφεύς*) ... facere non potest HERM. Pal. sim. 9, 32, 3 CYPR. epist. 17, 3. SER SAMM. 836 carduus ...-bus aptus. OPTAT. app. 1 p. 189, 6 Victor -o. HIER. tract. in Marc. p 350, 7 -um hoc opus est, ut *eqs.* praef. Vulg. catal Iac. -is fuste, quo uda vestimenta extorqueri solent (RVFIN. hist. 2, 23, 18 [*γναφέων*]. *cf.* 2, 1, 5. 2, 23, 3 vecte). epist. 117, 9, 2 macula, quae nullo nitro ... nulla -um herba elui potest (in Ier. 2, 22 p. 28, 17 *versio graeci πόαν, hebr.* borith. *sim.* in Mal. 3 p. 972 VVLG. Mal. 3, 2 AVG. c. Iul. 6, 21, 67 CASSIOD. in psalm. 98, 8. *hinc explicatur lusus verborum* MACR. sat. 2, 2, 9). VVLG. IV reg. 18, 17 in via Agri -is (Is. 7, 3. 36, 2 *γναφέως*). PLIN. VAL. 2, 28 Nax⟨i⟩um -um teres diligenter et dabis. GREG. M. dial. 3, 8.

in proverb.: VARRO Men 539 eum peius formidant quam -o ululam (*cf. Otto, Sprichw. s.* ulula. *aliter Zottoli, Boll. di filol. class. 16 [1910], 185*). *cf.* CORP. IV 4118 Cresce(n)s -bus et ululae suae sal(utem). INSCR. Pomp. Class. Journ. 10, 147 -es ululam e ... (*?, lege* que) cano, non arma virumque. CORP. IV 4112 Cresce(n)s -bus. ullula(m)que canont. ARNOB. nat. 6, 9 quod in vulgaribus proverbiis dicitur: fabrum ca⟨e⟩dere, cum ferias -em. CORP. I² 1342 Nicephor(us) -o. VI 3970 b. 4336. 4445. 6287 sqq. 6994. 7281 a. 9429. 31893 d. IV 3476 -es rogant. 3478. 3529. 4100 sqq. II 5812, 20. 23. IV 998. 2966. V 2539. VIII 3889. XI 5066. 6078. XIII 6264 Minerve Vitalinius Secundinus -o d. d. I² 2108 Minervae do(num) -es magistri quinquen(nales) curavere. *cf.* IX 5450, 7 mag(istro) et q(uaestori) sodal(icii) -um. 5450, 10. CORP. VI 9428 collegii huius loci fullo(nes). V 82 add. VIII 23399 corpus -um. *cf.* collegium fontanorum, lotorum. INTERLOC. praef. vig. (Corp. VI 266 = Bruns fontes[7] 188 p. 406) 22 -es in pen⟨sione⟩m iu⟨r⟩e conveniri (*v. Zeitschr. f. Rechtswiss. 15 [1850], 248 sqq. 328 sqq.*). CORP. X 813. XIII 3202 opus piscinae ... us[s]ibus fullonu⟨m Mediol⟩anensium d. EDICT. imp. Diocl. 22, 1 *περὶ φουλλώνων.* INSCR. ephem. epigr. 7 (1892) p. 62 n. 198 (*christ.*).

2 *nomen scarabaeorum generis*: PLIN. nat. 30 100.

v. Onomasticon.

deriv.: fullonicus, fullonius.

fullōnia, -ae *f. v.* fullonius.

fullōnica, -ae *f. et* -orum *n. v.* fullonicus.

fullōnicātōria irius (*ἠρύγγιον?*) GLOSS. *a* 2. fullo. *cf.* amilia: cardo **fullōnicius** (folinicius, fulnicus *var. lect.*) GLOSS. *cf. l. 38.*

fullōnico, -āvī, -ātum, -āre *a* fullonicus (*Funck, Archiv 8 [1893] p. 376*) *vel potius a* fullonica. GLOSS. follonicas *πλύνεις.* -at *πλύνει.* -ant *πλύνουσιν.* -a *πλῦνον.* -ate *πλύνατε.* -avi *ἔπλυνα.* -asti *ἔπλυνες.* -ata sunt *ἐπλύνθησαν.* *in imagine*: ORIG. in Matth. 12, 39 dogmata falsa -are ingeniis suis (*κοσμεῖσθαι ... ὑπὸ τῆς, ἵν' οὕτως ὀνομάσω, γναφικῆς αὐτῶν*).

comp.: infullonicatus.

fullōnicus, -a, -um *a* 2. fullo. *i. q. ad fullonem pertinens*: CATO agr. 10, 5 pilam ... -am. VITR. 6 praef. 7 artem ... uti sutrinam, -am (LACT. inst. 1, 18, 21). *subst. f.* **fullōnica,** -ae.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sc. officina: CORP. I² 1539 in turrim mai⟨orem⟩ fulonica⟨s superiores?⟩ et inferio⟨res⟩. LABER. mim. 147 coicior in -am. FRONTIN. aq. 94 *aqua* non in alium usum quam in balnearum aut -arum dabatur *eqs.* VLP. dig. 39, 3, 3 pr. -as circa fontem instituisse. INSCR. Röm. Quartalschrift 22 (1908) p. 162 lectori de -es (*sc. ecclesiae*) *v. adnot.* TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) p. 426 ob -am *sive* -as *apochae* (*v. adn. ad nr.* CXLI 29 p. 386). *n.* **fullōnicum,** -ī. *titulus com. Atell.* NOVII Fullonico (filonico *codd.*). VLP. dig. 7, 1, 13, 8 meritoria . . . quae vulgo deversoria vel -a appellant.

fullōnius, -a, -um *a.* fullo. *i. q. ad fullones pertinens*: PLAVT. Pseud. 782 cras mihi potandus fructus est -us. CATO agr. 14, 2 paullulam pilam . . . -am (*VAR*, -cam *edd. vett.*). SEN. epist. 15, 4 saltus . . . -us (-icius *p*). PLIN. nat. 7, 196 -am artem (NON. p. 34, 1 ORIG. in Matth. 12, 39 [*γναφική*] CORP. XIII 8345 *cf.* 8372). 16, 244 in spina -a. 17, 46 creta -a. 24, 111 aënae -ae (27, 92). 28, 174 urina . . . -a. LEX met. Vipasc. (Corp. II 5181) 43 tabernarum -arum. *v. Onomasticon.* *subst f.* **fullōnia,** -ae. GLOSS. *γνάφισσα.* [*dub.*: TITIN. Atell. tit. (Ribbeck, Com. frg.³ p. 160 *sqq.*) *cf. p. 1524, 6.*]

sc. ars: PLAVT. Asin. 907 si non didicisti -am (*Dousa*, -icam *libri*). *v. Onomasticon.* *n.* **fullōnium,** -ī. GLOSS. *γναφεῖον. κναφεῖον.* opus fullonum. *i. q. taberna fullonum*: AMM. 14, 11, 31 Andriscum in -o natum (22, 11, 4 *Lindenbrog*).

[*?* **fullusculum,** -i. DIOSC. C 361ʳ *φουλλουσκλουν.* N 148 *φουλουσκλου* (*φουμ- Wellmann; ibid. vocatur λανατα. Diosc. IV 102 φλόμμος*).]

✖**fulmen,** -inis *n.* [*cf. c.* fulgere, fulgur. *Th.*]. VARRO ling. 5, 70 *v. p. 1521, 23.* PAVL. FEST. p. 92 -n dictum a fulvore (*Bugge*; fulgore *recc. edd.*, fluore *codd.*) flammae. *de differentia inter* fulgur, fulgor *et* -n *v. p. 1518, 11.* *de significationibus: Scaligeri temptamen, qui* MANIL. 2, 892 fulmina (*legendum* culmina) *interpretabatur esse 'fulmenta', variis doctis probatum (cf. Wageningen, Mnemosyne 45 [1917], 135; A Nelson, Eranos 12 [1912], 201, qui etiam* CIC. Balb. 34 [*v. p. 1528, 8*] *eo rettulit, quem secutus Wageningen, Mnem. 45 [1917], 135 etiam* OV. am 1, 6, 16. 2, 1, 20 [*v. p. 1528, 23. 44*] *huic notioni attribuit, v et Berlage, Mnem. 48 [1920], 248) redarguere conati sumus in Philol. vol. 76 [1920], 351 sqq.* GLOSS. *κεραυνός. κεραυνὸς ὁ σκηπτός.* flamma. IV 80, 26 fulgur vel iacula. fulgoriaculum (*v. p. 1521, 20*). V 203, 24 [fulcimentum] editum iaculi. DIFF. ed. Beck p. 59, 38 -n est tonitrus . . . et iam iaculum. *legitur inde ab* ENN. *quotiens quisque hoc vocabulo usus sit, v. s.* fulgur. *deest praeter scriptores allatos* GREG. TVR. (*cf. Bonnet p. 207*). NOT. Tir. 72, 19 (fulgur *deest*). [*dub. vel corr.: in libris saepe confunditur cum voce* flumen (*q. v.*), *ex. gr.*: CIC. rep. 1, 7 me gravissimis tempestatibus ac paene -bus obvium ferre (*cf.* EPICED. Drusi 322 *et p. 1526, 18. 1527, 51*). PVBLIL. R 14 LVCR. 1, 1003. 5, 675. 1192 TIB. 1, 9, 36 VITR. 4, 3, 6 GLOSS. IV 520, 13 *al. et cum voce* culmen, *ex. gr.*: LVCR. 6, 296 MANIL. 2, 892 GERM. frg. 4, 128 STAT. silv. 2, 7, 60 AMM. 24, 6, 14.]

I ***proprie:*** A *apud veterrimos et poetas est telum, quod a Iove aliisve deis iacitur* (NON. p. 430, 17 -n telum ipsum, quod iacitur. *cf. l. 37 sqq. inde* -um tela [*l. 60*]: OV. Pont. 3, 6, 17 APVL. mund. 3 ARNOB. nat. 4, 24 p. 161, 4. *sim.*: GERM. frg. 4, 106 flagrantis teli. SEN. Oed. 502 Phaedr. 1134): CIC. nat. deor. 1, 101 dant *dis* . . . fuscinam, -n. div. 2, 43 Iovi -n fabricatos esse Cyclopas in Aetna (*v. Onomast. vol. II p. 782, 51*). HOR. carm 4, 4, 1 ministrum -is alitem (*sc. aquilam. cf.* OV. met. 10, 158. 12, 560 MANIL. 1, 344. 5, 489. 501 PLIN. nat. 10, 15 SIL. 10, 109. 12, 58. STAT. Theb. 3, 506 -is ardens vector [9, 858]. CLAVD. 6, 13 -is heres). PRIAP. 20, 1 -a sub Iove sunt. OV. fast. 1, 202 inque Iovis dextra fictile -n erat. 3, 439 -a . . . sumpta Iovi. PAVL. FEST. p. 92 *Iovi* telum -is . . . erat. SEN. Phaedr. 189 opifex . . . -is (*cf.* VAL. FL. 2, 97. 335 STAT. Theb. 2, 279 Ach. 1, 490). PLIN. nat. 36, 28 de Cupidine -n tenente. MACR. sat. 5, 3, 16 impossibilia iudicenter . . . Iovi -n . . . subtrahere. *attribuitur hominibus*: LVCAN. 7, 458 -bus manes radiisque ornabit. PLIN. nat. 35, 92 Alexandrum Magnum -n tenentem. SVET. Aug. 94, 6 cum -e et sceptro exuviisque Iovis. Cal. 52 -n tenens aut fuscinam. *fingitur ab artificibus*: LIV. 22, 1, 17 Iovi primum donum -n aureum . . . fieret. AMM. 23, 4, 12 trisulcae cuspides . . . qualia nobis pictores ostendunt -a. AVG. civ. 5, 26 p. 239, 29 D. VITR. 4, 3, 6 -a (flumina *GH*) scalpantur *in spatiis*. VAL. FL. 6, 56 -is . . . scutis diffuderis alas, *miles Romane*. STAT. Theb. 7, 256. OBSEQ. 66 legionum aquilae . . . quae -a tenebant visae dimittere. *imagines extant nonnumquam in titulis, saepius in glandibus plumbeis (cf. Ephemeris epigraphica VI [1885] praef. p. XII). variis deis assignatur*: SERV. auct. Aen. 1, 42 cum Varro divinarum quinto quattuor diis -a assignet *eqs.* (*cf.* 8, 429). SEN. nat. 2, 42, 1 quibus mittendis maior turba numinum interfuit. PLIN. nat. 2, 138 novem deos emittere -a *eqs. cf.* SEN. clem. 1, 7, 2 di . . . delicta potentium non statim -bus persequuntur. AVG. civ. 3, 20 p. 130, 27 D.

Iovis *aliorumque deorum*: LEX reg. Fest. p. 178 si hominem -n Iovis (*Scaliger*, -bus *cod.*) occisit *eqs.* ENN. ann. 542 qui -e claro omnia per sonitus arcet. NAEV. trag. 10 quae quondam -e icit Iuppiter. ACC. trag. 35 in pectore -n incohatum flammam ostentabat Iovis. CIC. carm. frg. 33 (Tusc. 2, 21), 31 iace . . . in me vim coruscam -is (*Soph. Trach. 1088 βέλος . . . κεραννοῦ*). VERG. catal. 9, 34 Semele . . . immitti expertae -e . . . Iovem. Aen. 4, 25 pater omnipotens adigat me -e ad umbras. 5, 691. 7, 773 -e Phoebigenam (*i. Aesculapium*) Stygias detrusit ad undas. 10, 566. 12, 200 *Iuppiter* foedera -e sancit (*cf.* SERV. *ad l.*). HOR. carm. 3, 4, 44 ut . . . Titanas . . . -e sustulerit (*cf.* MANIL. 2, 877. 3, 6 SEN. Ag. 340 VAL. FL. 1, 199 STAT Theb. 2, 600 *al.* CLAVD. rapt. Pros. 1, 47. 3, 343). 3, 4, 74 PROP. 2, 16, 50. 52 2, 22, 27 nec . . . languens ad -a venit. 3, 17, 21 Aetnaeo -e partus (*i. Bacchi. cf.* OV. fast. 3, 715 SEN. Herc. f. 457. Med. 84 proles -is Oed. 503 STAT. Theb. 2, 72. 9, 425. 10, 889 *Bacchi* cunabula flammae, -n. CARM. epigr. 1519 [= CORP. VIII 2632], 4 Leiber . . . Iovis e -e natus). OV. am. 2, 1, 15 in manibus nimbos et cum Iove -n habebam. met. 2, 279 quid, o, tua -a cessant. *al.* EPICED. Drusi 213 -e pollens . . . regia magna Iovis (*cf.* SEN. Ag. 401). MANIL. 1, 368 crescens ad -a vimque tonandi (*cf.* 5, 134). 1, 918 Isiaco certarunt -a sistro. 3, 15. 4, 28 pecudumque magistri in Capitolino sanxissent -a monte? SEN. Med. 167 Medea superest: hic . . . vides . . . ignes et deos et -a. 537. Thy. 290 minanti -n occurret Iovi Herc. O. 1143 *Hercules* pro -e tuisque (*sc. Iovis*) facibus natus. 1278 unde nunc -n mihi? 1301. *saepe.* OCTAVIA 554 -is dominus. 809. LVCAN. 3, 319 mortale genus per -a tantum sciret . . . regnare tonantem. 5, 621. PLIN. nat. 1, 2, 18 quare -a Iovi assignentur. SIL. 1, 537 pater intonuit geminato -e. 12, 611 nubes et grandinis iras -aque et tonitrus et nimbos conciet. 12, 671. 675 tot iactis -e telis. *al* STAT Theb. 10, 800 -is auctor. 11, 205. 12, 562 -is . . . iaculator (ARNOB. nat. 4, 22). silv. 3, 1, 186 aetherii iuravit -a patris (*cf.* IVV. 13, 78). 3, 2, 72. 5, 3, 202 captivaque -a (*i Iovem captum. cf.* CLAVD carm. min. 29, 52). *al.* MART. 9, 20, 10 -n et aegis TERT. apol. 14 COMM instr. 1, 6 tit. ARNOB. nat. 5, 23 p. 194, 18 *al.* LACT. epit. 2, 7 SCHOL. Verg. Veron. Aen. 10, 566 *ποιητικῶς* 'ignem Iovis' dixerit -n. SCHOL Hor. carm 1, 12, 19. 59 CLAVD 22, 29. rapt. Pros. 1, 105 post -a fessum. carm. min 53, 32 AVG. civ. 4, 23 p. 175, 31 D. *al.* CORIPP Ioh. 1, 338. 4, 280. *cognomen Iovis* (*cf. p. 1519, 23 et 1531, 41*): CORP. III 10872 ⟨I. O. M. ful⟩mini ⟨et Iu⟩noni. *nota*: PRVD. perist. 10, 277 ut -n aeris ceu Tonantis horreant *pagani.* -n *iaciunt alii dei*: SEN. Ag. 528 -e irati Iovis armata Pallas. 535. 546 VAL FL. 1, 372 SIL. 14, 479. SERV. Aen. 11, 259 manubiae Minervales id est -a. DRAC. Romul. 4, 43. *Hercules in caelum relatus*: SEN. Herc. O. 1994. 1996. PLIN. nat. 2, 139 Martis. SIL. 14, 589 Titan . . . accendit -is igni. STAT. Theb. 1, 258 mea (*sc. Iunonis*) -a (10, 69 MART. CAP. 1, 67). AVG. civ. 4, 23 p. 175, 30 D. nocturna -a *Summani.* MART CAP 5, 427 *Rhetoricae. christiane*: TERT. adv. Marc. 1, 24 p. 324, 23 -bus . . . aliisque plagis creatoris (VVLG. Iob 41, 14 [*κεραννούς*]) VVLG. II Macc. 10, 30 *equitum caelestium. homines deorum imitatores*: VERG. Aen. 6, 590 *Salmoneus* non imitabile -n aere et cornipedum pulsu simularet equorum (MANIL. 5, 94 CLAVD. 5, 515). OV. met. 14, 618 Remulus . . . imitator -is (*cf.* PS. AVR. VICT. orig. 18, 3).

saepe mittitur in prodigiis (*cf. Ruggiero, Diz. epigr. p. 323 sqq. ex veteribus scriptoribus latius de ea re agunt*: CIC. div. 2, 42 *sqq.* SEN. nat. 2, 32 *sqq.* PLIN. nat. 2, 138 *sqq* [1, 2, 54]): VARRO Men. 558 non metuam -n, non haruspicem tristem. CIC. Catil. 3, 18. Phil 2, 99 tribunus pl. sinistrum -n nuntiabat (*cf.* 5, 15 cur lex . . . inter -a et tonitrua ferretur. div. 2, 43. 74). VERG. Aen. 10, 177 praesagi -is ignes. OV. fast. 3, 289 piabile -n est (*cf.* 3, 311. 334 SEN. nat. 2, 42, 1 *sq.* OBSEQ. 44 SIDON. carm. 9, 192). LIV. 1, 20, 7 prodigia -bus aliove quo visu missa. 40, 45, 3 -bnsque complura loca deformavit. *saepe.* SEN. nat. 2, 33 ars. 2, 34, 3 auctoritas. 2, 37, 1 procuranda . . -a (*cf.* ARNOB. nat. 5, 1 p. 173, 14). 2, 40, 1 non sunt -um genera, sed significationum (*cf.* PLIN. nat. 2, 139. SERV. auct. Aen. 1, 42 duodecim genera -um. 8, 429. 524). 2, 50, 1. LVCAN. 1, 534 tacitum sine nubibus . . . -n. SIL. 15, 144 *al.* TAC. hist. 1, 3 prodigia et -um monitus et futurorum praesagia. ann. 14, 12 SVET. Aug. 29, 3. 95. 97, 2 *al.* APVL. Socr. 6 p. 134. PANEG. 9 (12), 13, 2 mundi creator et dominus eodem -e suo nunc tristes, nunc laetos nuntios mittit. CAPITOL. Maximin. 30, 2 *al.* AMM. 21, 1, 11. SERV. auct. Aen. 2, 693 ex ipsa sinistra *parte* significatiora esse -a *eqs.* MART. CAP 2, 151. *talia saepe. reliquiae fulminum conduntur* (SCHOL Hor. ars 471 reliquias -is pontifices . . . sepeliebant. SCHOL. Pers. 2, 26 -a transfigurata in lapides infra terram abscondebant *eqs.*): LVCAN. 1, 606 Arruns dispersos -is ignes . . . condit (SCHOL. *ad l.* f(ulmen) s(acrum) c(onditum). SCHOL. Hor. ars 471 Iuv. 6, 587. *cf.* SEN. nat. 2, 59, 10 si cum -e conderis). LVCAN. 8, 864 inclusum Tusco venerantur caespite -n (SCHOL. a Tuscis). QVINT. decl. 274 p. 124, 2 *locus* -i datus est. *in superstitione* (*cf. p. 1531, 82*): VARRO rust. 1, 40, 5 uno ictu tot -a (PLIN. nat. 15, 57 fulgura) fieri *eqs* PLIN. nat. 2, 146. 15, 134. 135 *al.* VAL. FL. 7, 362 SVET. Tib. 69 DAMIG. lapid. 12. *in arte magica*: SEN. Herc. O. 455. 470. LVCAN. 6, 520 Thessala . . . nocturnaque -a captat. VAL. FL. 8, 73 domui. CLAVD. 3, 158.

B *sensu physico* ***ignis*** *qui e nubibus ad terram decidit* (LVCR. 6, 160—423 SEN. nat. lib. 2 PLIN. nat 2, 135 *sqq.* [1, 2, 51—56] ISID. nat. 30): *de origine*: VARRO Men. 412 cognitio enim trium, fulgetri tonitrui fulguris, a -e orta. CIC. div. 2, 44 si . . . nubium conflictu ardor expressus se emiserit, id esse -n (*cf.* LVCR. 6, 246 *sqq.* MANIL. 1, 853 SEN. dial. 1, 1, 3 nat. 1, 1, 6. 2, 16 *sqq.* 2, 32, 2. 7, 20, 1

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

LVCAN. 1, 151 PLIN. nat. 2, 104 SIL. 1, 254 SVET. frg. p. 223,4 APVL. mund. 15 SERV. Aen. 1, 42. 8, 392 *al.* SCHOL. Verg. Veron. georg. 1, 332 Aen. 2, 649 ISID. orig. 13, 9, 2 nat. 30, 3. 37, 4). LVCR. 1, 762 tempestate coacta -a diffugere. 6, 363 *sqq.* causae ... -is. OV. met. 1, 56 cum -bus facientes fulgura ventos. 15, 69 quid -is esset origo (PLIN. nat. 2, 239). MANIL. 1, 104 eripuitque Iovi -n *ratio*. 1, 134 flammae ... -a fingunt. SEN. nat 2, 30, 1 *sq* quorundam quoque corporum concursu ... -a excuti posse. 2, 54, 1 pars sicca et fumida: haec -bus alimentum est. LVCAN. 10, 206 habet ventos incertaque -a Mavors. PLIN. nat. 2, 82 decidui ad terras *ignes siderum* -um nomen habeant. 2, 102. 112. APVL. mund. 3. 8. COMM. instr. 2, 2, 13 in -e (-a *Rigault*) cogunt (coeunt *Rigault*) venti. SERV. Aen. 7, 142 alii -n nubem ardentem dicunt, ... alii -n dicunt aëris scissione ardentem rimam. MYTHOGR. 1, 1 *Prometheus* deprehendit rationem -um. *distinguitur ab ignibus aliis caelestibus*: SEN. nat. 1, 1, 6. 14 *al.* *a fulgure*: SEN. nat. 1, 15, 3 (*cf. p. 1518, 11*) *fulguratione* (*v. p. 1520, 65*) *fulgetris* (*v. p. 1514, 14*) *prestere*: PLIN. nat. 2, 133. *typhone*: APVL. mund. 15. *de generibus*: SEN. nat. 2, 40, 1 quod terebrat, quod discutit, quod urit *eqs. sim.*: PLIN. nat. 2, 136 SERV. Aen. 1, 43. 230. 2, 649. 8, 429 COMMENT. Lucan. 1, 151. *de qualitatibus et operibus*: LVCR. 1, 489 transit . . -n caeli per saepta domorum clamor ut ac voces (6, 228 SEN. nat. 2, 31, 1 *al.*). 1, 1003 spatiumque profundi, quod neque clara suo percurrere -a cursu perpetuo possint (*cf.* LVCAN. 2, 269 STAT. Theb. 1, 26 SVET. frg. p. 225, 5 APVL. flor. 2 p. 8 SCHOL. Lucan. 2, 271 *al.*). 2, 384 caelestem -is ignem suptilem magis *quam noster* (*cf.* ISID. orig. 13, 9, 2). 5, 675 -a (*Marull.*, flumina *codd.*) ... nix imbres nubila venti (*cf.* 5, 1192 CARM. frg Isid. orig. 1, 36, 5 OV. met. 14, 471 STAT. Theb. 12, 655 IVV. 7, 163 *al. saepe*). 5, 745 auster -e pollens. 5, 1092. 6, 220 ⟨quali⟩ natura praedita constent -a. 6, 298 igneus ille vertex, quem patrio vocitamus nomine -n. 6, 379 naturam ... -is. VERG. Aen. 12, 922 nec -e tanti dissultant crepitus. TIB. 1, 9, 36 puras -is esse vias. SEN. nat 2, 31, 1 -is . . opera. 2, 31, 2. 2, 53, 1. 2. epist. 57, 8 -i . . . per exiguum foramen est reditus *al.* SCHOL. Verg. Veron. ecl. 8, 82 bitumen ex -e dicitur procreari. DAMIG. lapid. 12 *de ceraunio lapide* (*cf.* SIDON. carm. 5, 50 -is ... lapidem).

nota, quibus locis magis splendor spectetur: SEN. contr. exc. 8, 6 tantum -bus dies redditus. CVRT 8, 4, 4. STAT. Theb. 5, 395 patuere in -e (lumine *M*) nautae. *proverbialiter* (*cf. Otto, Sprichw. p. 148; Weyman, Archiv 13, 1914, p. 383*): LVCR. 5, 1125 e summo, quasi -n, deicit ictos invidia (*cf.* 5, 1131). OV. rem. 370 summa petunt ... -a. SEN. Ag. 96 feriunt celsos -a colles. *cf.* Phaedr. 1132 SVET. frg. p. 224, 10 DRAC. satisf. 277 laud. dei 2, 498 Romul. 5, 312 BOETH. cons. 1, 3 carm. 9.

C *hominum adversus fulmina habitus*: PVBLIL. R 14 remedium frustra est contra -n (*Bentley*, flumen *cod.*) quaerere. LVCR. 1, 68 quem . . . nec -a nec minitanti murmure compressit caelum. OV. met. 15, 811 neque -is iram . . . metuunt. trist. 1, 9, 21. Pont. 3, 2, 9 cum feriant unum, non unum -a terrent (*cf.* SIL. 17, 474 FRONTO p. 122, 12 N. *cf. p. 1530, 73*) SEN. dial. 6, 18, 3 miraberis. nat. 2, 59, 13 nemo umquam timuit -n, nisi quod effugit. 5, 18, 10. 6, 2, 4. 6, 32, 9 *metus* dilatat terrarum motus et -a. SIL. 17, 324 -a contra . . . cum starem. STAT. Theb. 8, 504 -a contra . . ruere. 11, 91 magnas ridebam -is iras. QVINT inst. 8, 3, 5 *al.* AMM 17, 10, 2 ut in Tageticis libris legitur ⟨vel⟩ Vego[n]icis -e mox tangendos adeo hebetari, ut nec tonitruum nec maiores . . . possint audire fragores.

II ***per comparationem et translate:*** **A** *comparatur velocitas*: VERG Aen. 11, 616 excussus Aconteus -is in morem ... praecipitat. OV. am. 3, 4, 14 *de equo*. SIL. 15, 713 ut flamma corusci -is. STAT. Theb. 7, 582. VERG. Aen. 5, 319 -is ocior alis. 9, 703 phalarica venit -is acta modo (SERV. *ad l.* amat tela cum impetu venientia -bus comparare. *cf.* SIL. 1, 356). SIL. 15, 569 *Nero* -e . . et Achaemenio velocior arcu. AVSON. 413, 5 *Iambe* flammis . . . -is vibratior. STAT. Theb. 9, 218 *equus* hoc (*i tanto*) -e (*i. celeritate*; SCHOL. tantae velocitatis nimietate) raptum abstulit.

B *comparatur vis et impetus*: **1** *animantium* (*rerum personatarum*): **a** *in eloquentia*: QVINT. inst. 5, 12, 5 universa vero nocent, etiamsi non ut -e, tamen ut grandine. 12, 10, 65 hanc *vim et celeritatem eloquentiae Periclis* -bus Aristophanes comparat (*sim.* 12, 10, 24 *cf. p. 1509, 5. 1521, 68*) EPITAPH. Lucan. anth. 668, 5 -is in morem, quae sint miranda, citentur. FIRM. math. 6, 30, 22 in modum -um dictorum eius sententiae proferantur. CIC. orat. 21 nec acumine posteriorum nec -e (*libri*, flumine *Non.*) utens superiorum *oratorum*. 234 *Demosthenis* -a (Att. 15, 1^{b}, 2). COLVM. 1 praef. 30 Ciceronis. CIC. epist. 9, 21, 1 verborum meorum, ut scribis, '-a' (PAVL. PETRIC. Mart. 2, 81 *v. p. 1528, 20*). SIL. 8, 410 linguae. QVINT. inst. 8, 6, 7 eloquentiae. PRVD. c. Symm. 1, 649 dicendi. PETRON. 75, 1. 101, 1 intremui post hoc -n attonitus. LAVS Pis. 58 densaque vibrata iaculari -a lingua. HIER. epist. 49, 13, 5 *opp.* verba simplicia.

b *in proelio: animalium*: OV. met. 1, 305 nec vires -is apro . . . prosunt (8, 289 -n ab ore venit [*cf.* CLAVD. carm. min. app. 2, 122 *de tauro*]. 8, 355. 10, 550. STAT. Theb 2, 470 aduncae -e malae. RVT. NAM. 1, 626). STAT. silv. 5, 1, 133 Caesarei . . . equi. *hominum*: LVCAN. 1, 151 (*in compar.*). QVINT. inst. 8, 6, 71 Herculis impetum . . . -i dicit similem. FLOR. epit. 4, 2, 63 Caesar aggressus . . . -is more. APVL. flor. 2 p. 9. AMM. 14, 3, 2 -is modo cuncta vastarat. 17, 8, 4. 31, 12, 17 equitatus . . . ut -n prope montes celsos excussus. IORD. Get. 102 in modum -is ruit. SIL. 16, 143 tua contra -a (*i. impetus*). 17, 303 aliud -n dextrae. STAT. silv. 2, 7, 67. 4, 7, 50 Caesaris -n (ANTH. 419, 2). PRVD. psych. 584 horruit invictae Virtutis -n ... Avaritia. PROSP. epigr. in obtrect. Aug. 1, 12 oris apostolici -e. CORIPP. Iust. 3, 341. *inde metonymice de ipsis viris fortibus*: CIC. Balb. 34 cum duo -a nostri imperii ... Scipiones extincti (*cf. p. 1530, 55*) occidissent (LVCR. 3, 1034 Scipiadas, belli -n. *v. Munro ad l.* VERG. Aen. 6, 842. SIL. 7, 106 gentis. DRAC. Romul. 5, 208 bellorum). VAL. MAX. 3, 5, 1 tenebras e quo -e nasci. LVCAN. 10, 34 terrarum fatale malum -nque, quod omnis percuteret pariter populos *Alexander*. SIL. 8, 222 rapido belli rape -a cursu. 15, 664 -n subitum Carthaginis, Hannibal. AMM 24, 6, 14 Medicorum in Graecia (egregia *Heracus*) -a (*Lindenbrog*, culmina *V*) illa bellorum. DRAC. Romul. 8, 48 duo -a belli (8, 365 CORIPP. Ioh. 6, 535). 8, 157 saevum . . . -n, Achilles. *addi potest de telorum impetu*: AMM. 23, 4, 8 arietis ... velut reciproci -is impetu. VEG. mil. 4, 22 maiora saxa -is more contorquet *onager*. 4, 29. SER. SAMM. 825 gladii. CARM. epigr. 288, 2 (*saec. V*) armorum -a ⟨co⟩ndit. *sim.*: PRVD. apoth. 403 nec -a verbi (*gladii instar vibrati*) ferre potest.

c *hominum grave vel noxium aliquid intendentium fere i. q. potestas delendi:* PVBLIL. F 19 -n est, ubi cum potestate habitat iracundia (*cf.* OV. met. 13, 858 -e saevior ira). OV. am. 1, 6, 16 tu, *ianitor*, me quo possis perdere -n habes (*cf* 2, 1, 20 clausa tuo *Iovis* maius ianua -n habet. *v. infra l. 44 sqq.*). ars 3, 490 *perfidus servus* Aetnaei -is instar habet (*nempe epistulam amatoriam*). VAL. MAX. 8, 5, 3 testimonii -n. *praecipue de imperatorum, potentium ira et odio*: OV. trist. 1, 1, 72 venit in hoc illa (*sc. Augusti*) -n ab arce caput. 2, 179 -nque tuum, fera tela, reconde. 4, 5, 6 (*imagine magis servata*) -e percussae . . . rati. 5, 2, 53 minimamque tuo de -e partem deme. 5, 3, 31 Pont. 1, 2, 128. 1, 7, 46. LIV. 6, 39, 7 dictatorium -n in se intentatum. VAL. MAX. 7, 7, 4 ad inferos usque caelesti -e afflata es. STAT. Theb. 12, 200 -a regni. silv. 3, 3, 158 MART. 6, 83, 3 PLIN. paneg. 90, 5. epist. 3, 11, 3 tot circa me iactis -bus quasi ambustus. PANEG. 5 (8), 13, 1 maiestatis tuae -n (5 [8], 15, 6). 12 (2), 22, 1 virtutis. *sim. de poenarum gravitate*: STAT. silv. 5, 2, 102 castum vibraret Iulia *lex* -n. QVINT. decl. 259 p. 59, 6 *abdicationis*. PS. QVINT. decl. 9, 2 ultimo -e castigari. 9, 10 patriae potestatis -e. IVV. 8, 92 quam -e iusto ... ruerint damnante senatu. FERRAND. epist. 3, 1 anathematis.

d *singularia*: AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 137 rationis. SIDON. epist. 5, 8, 2 ferventis -n ingenii. DIOSC. 3, 92 cum percussa fuerit radix uno -e (*i. ictu hastae. graece* 3, 82, 1 *ἐξαχοντιζόμενος*).

2 *rerum adversarum: fere i. q. calamitatis ictus* (*cf.* OV. am. 2, 1, 20 *supra l. 24*): CIC. Tusc. 2, 66 -a fortunae contemnamus licebit. Att. 4, 6, 2 ecce quartae *epistulae* -n! SALL. or. Phil. 12 tanta mala, quasi -n, optare. EPICED. Drusi 11 exiguo percussa es -is ictu. LIV. 45, 41, 1 ⟨quae⟩ duo -a domum meam . . . perculerint. LVCAN. 5, 770 -bus . . . tantaeque ruinae . . . praestare caput. SIL. 16, 625 belli (*cf.* FLOR. epit. 2, 6, 9 belli vis atque tempestas destinatumque Romanis iam diu -n. AMM. 31, 3, 8 peregrini -bus Martis). STAT. Theb. 10, 618 -is ictum . . . accipit. silv. 2, 1, 30 -e in ipso. 2, 1, 225 quibus instet -n ab astris. 5, 5, 50. QVINT. inst. 6 pr. 10 tanti -is metus (*cf. antea* 3 ictu simili). PS. QVINT. decl. 6, 2 -n hoc gladiumque. FLOR. epit. 2, 6, 13 Thrasymennus lacus tertium -n Hannibalis. AVSON. 168, 3 nec contrectabile -n, coniugis ereptae mors. AMM. 15, 5, 18 fati. MAR. VICTOR aleth. 3, 313 leti. DRAC. Romul. 9, 61 campi. *huc spectat*: VAL. MAX. 1, 7 ext. 6 Dionysium . . . fortuna . . . velut -n aliquod otio ac tranquillitati *Syracusarum* iniecit.

C *comparatur splendor fulminum*: VERG. Aen. 9, 730 clipeoque micantia -a mittit (*cf.* SIL. 4, 431. 11, 340 STAT. Theb. 3, 223). AETNA 362 saxa . . . flammas ac -a rumpunt (PETRON. 122, 136 Aetna . . . in aethera -a mittit). SIL. 12, 700 parat *Hannibal* accensis imitari -a flammis. PS. AVR. VICT. epit. 1, 20 -n oculorum tuorum ferre non possum (= SERV. Aen. 8, 680. *cf.* SVET. Aug. 79, 2). *sensu spiritali*: ISID. nat. 30, 5 in -bus . . . sanctorum accipiuntur miracula . . . micantia.

iuncturae selectae: **a** *nominales (cf. Thulin, l. l. p. 385 sqq.): epitheta*: adversum: SEN. nat. 2, 50, 2 VAL. MAX. 1, 6, 12 OBSEQ. 65. Aetnaeum: *v. vol. I p. 1162, 40.* alatum: SERV. Aen. 5, 319. arduum: PETRON. frg. 27, 2. atrum: SIL. 4, 431 STAT. silv. 1, 4, 64. benignum: STAT. Theb. 11, 221. caducum: HOR. carm. 3, 4, 44. caeleste: VAL. MAX. 7, 7, 4. clarum: *v. vol. III p. 1271, 74 sqq.* consiliarium: *v. vol. IV p. 438, 39 sqq.* coruscum: *v. vol. IV p. 1076, 54. 69 sqq.* crebrum: *v. vol. IV p. 1119, 7 sqq.* crispisulcans: TRAG. inc. 36. densum: LAVS Pis. 58. diale: APVL. met 8, 8. dirum: *v. vol. V p. 1272, 20 sq.* divinum: *v. vol. V p. 1620, 77.* diurnum: PLIN. nat. 2, 138 AVG. civ. 4, 23 p. 175, 31 D. extremum (*i. perniciosum*): STAT. Theb. 2, 279. fatidicum: PLIN. nat. 2, 113. 139. ferum: OV. met. 2, 61 STAT. Theb. 9, 858. flagrans: VARRO AT. carm. frg. 9 SIL. 10. 361. hiulcum: STAT. Theb. 1, 26. horrendum: AETNA 39. horridum: SIL. 9, 478. horrificum: VAL. FL. 2, 97. igneum: TRAG. inc. 36 SEN. nat. 2, 40, 3. improbum: SEN. Med. 84. inevitabile: OV. met 3. 301. infestum: VERG. Aen. 5, 691. inimicum: HOR. carm. 1, 12, 60. inopi-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

num: CORIPP. Iust. 3, 341. insanum: STAT. Theb. 12, 655. iracundum: HOR. carm. 1, 3, 40. iratum: CLAVD. 10, 126. iustum: SEN. dial. 12, 13, 4 IVV. 8, 92. in-: STAT. Theb. 12, 562. laetum: SEN. nat. 2, 42, 1. 2, 50, 2. levius (*cf.* SEN. Herc. O. 848 nat. 2, 44, 2): OV. met. 3, 305. lusorium: SEN. nat. 2, 44, 2. maturum: LVCR. 6, 282. 296. micans: VERG. Aen. 9, 730 OV. met. 11, 523. nocturnum: LVCAN. 6, 520 PLIN. nat. 2, 138 AVG. civ. 4, 23 p. 175, 30 D. obliquum: SEN. Thy. 359 dial. 6, 18, 3. penetrabile: OV. met. 13, 857. perniciosum: SEN. nat. 2, 42, 1 *sq.* praesagum: VERG. Aen. 10, 177 SEN. nat. 5, 18, 10 VAL. FL. 3, 354 SERV. auct. Aen. 8, 429. 10, 177. prosperum: PLIN. nat. 2, 142. rapidum: STAT. silv. 4, 7, 50 *cf.* SIL. 14, 589. rarum: OV. Pont. 1, 2, 128 PLIN. nat. 2, 135 *cf.* SEN. Phaedr. 1132. repentinum: FIRM. math. 8, 6, 11. rutilum: VAL. FL. 7, 647. saevum: OV. trist. 1, 9, 21 [2, 144]. 3, 4, 6. *cf.* met. 13, 858 SEN. Ag. 802 VAL. FL. 6, 169 DRAC. Romul. 8, 157. secundum: SEN. nat. 2, 34, 1. sinistrum: CIC. Phil. 2, 99 div. 2, 43. 74. subitum: SEN. epist. 74, 4 SIL. 15, 664 STAT. Theb. 10, 618. temerarium: OV. Pont. 3, 6, 29. terribile: CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 23. trisulcum: VARRO Men. 54 SEN. Herc. O. 1994 Phaedr. 189 AVIEN. Arat. 220 AVSON. 336, 9 SERV. auct. Aen. 8, 429 (*v. totum locum*). *cf.* FEST. p. 302 -n quoque, qua eius vestigium, similiter (*sc. atque sulcus*) appellatur. trifidum: SCHOL Verg. Veron. 1, 133. vagum: OV. met. 1, 596 STAT. Theb. 6, 53. validum: LVCR. 6, 228. vehemens: VAL. MAX. 8, 5, 3. victrix: OV. met. 10, 151. violentum: MANIL. 5, 342.

gen. attrib.: ardor: CIC. frg. 3 (de consul.) 41. flamma: SIL. 4, 431. 15, 713 MIN. FEL. 23, 6 AVSON. 413, 5. ignis: LVCR. 2. 384 VERG. Aen. 10, 177 OV. epist. 3, 64 Pont. 1, 7, 46 NVX 162 LVCAN. 1, 606 SIL. 14, 589 STAT. Theb. 8, 76 MIN. FEL. 35, 3 AVSON. 325, 18. vapor: VARRO Men. 272 *cf.* LVCR. 6, 220. mobilitas: LVCR. 6, 323. alae: *v. vol. I p. 1468, 36 sqq. adde*: CLAVD. rapt. Pros. 2, 229. radii (*cf.* VERG. Aen. 8, 429): PLIN. nat. 37, 189 VAL. FL. 6, 56 STAT. Theb. 10, 674. aura: STAT. Theb. 5, 587 moti . . . -is. venti: VERG. Aen. 2, 649. casus: PLIN. nat. 2, 135. flatus: SCHOL. Cic. Gron. D. p. 281, 5 St. afflatus: OBSEQ. 41. 50. iactus: CIC. Catil. 3, 18 div. 2, 42 GERM. frg. 4, 132 SEN. dial. 1, 1, 3 PLIN. nat. 2, 104 TAC. hist. 5, 7 ARNOB. nat. 5, 2 p. 175, 20 SERV. Aen. 1, 42 DAMIG. lapid. 12. iaculum: MART. CAP. 2, 151. ictus: CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 45 off. 3, 94 LVCR 3, 488. 5, 400. 6, 323. 386. 406 OV. Pont. 3, 1, 51 EPICED. Drusi 11 LIV. 41, 9, 5. 42, 20, 6 CELS. 3, 26 SEN. nat. 2, 34, 3. 2, 39, 1 epist. 74, 4 PLIN. nat. 2, 142 SIL. 14, 314 STAT. Theb. 10, 618 silv. 3, 3, 158 IVV. 12, 17 TAC. ann. 15, 22 SVET. Aug. 97, 2 frg. p. 223, 12. 225, 5 IVLIAN. dig. 14, 2, 6 ACT. Arv. a. 224, 4 LACT. epit. 8, 2 PS. AVR. VICT. epit. 38, 3 OBSEQ. 43 AVSON. 2, 9 AMM. 17, 13, 3 CLAVD. rapt. Pros. 3, 61 AVG. gest. Pelag. 30, 55 ISID. nat. 30, 5. impetus: SEN. nat. 2, 20, 3 AMM. 23, 4, 8. impulsus: ISID. nat. 37, 4. motus: LVCAN. 1, 587. plaga: LVCR. 5, 1220. tactus: AVR. VICT. Caes. 38, 3. vis: CIC. carm. frg. 33, 31 div. 2, 45 LVCR. 6, 146 OV. met. 1, 305 (*in comp.*) SEN. nat. 2, 52, 1 *sqq.* QVINT. inst. 8, 3, 5 EVTR. 9, 18, 1 AVIEN. Arat. 6 VVLG. sap. 19, 12. *alio sensu*: SEN. nat. 2, 34, 1.

b *verbales*: -n *est subi.*: apparet: SEN. nat. 2, 58, 1. 7, 23, 3. cadit: *v. vol. III p. 19, 13 sqq.* decidit: SVET. Galba 8, 2 SPART. Hadr. 14, 3 ARNOB. nat. 5, 2 p. 175, 15. *cf.* LVCR. 6, 350 corpora -is ipsa corporibus rerum inciderunt. concedit: CIC. div. 2, 45 PLIN. nat. 2, 143. 144. abscedit: FLOR. epit. 4, 2, 63. cessat: OV. met. 2, 279 CORIPP. Ioh. 4, 280. desilit: PROP. 2, 16, 50. exilit: SEN. Herc. O. 849. editur: PLIN. nat. 2, 112. ferit: *v. p. 514, 2 sqq.* fertur: CIC. orat. 234 LVCR. 6, 83 SEN. nat. 2, 13, 3. de-: SEN. nat. 2, 57, 4 SCHOL. Lucan. 2, 271. per-: SEN. nat. 2, 21, 3. fit: VARRO rust. 1, 40, 5 LVCR. 5, 676. 6, 376. 416 SEN. nat. 1, 1, 6 PLIN. nat. 2, 139 SVET. frg. p. 223, 8 ISID. nat. 30, 3. fulget: SEN. epist. 57, 8. gignitur: LVCR. 6, 246. micat (*cf. supra l. 5*): LIV. 40, 58, 5 SEN. Ag. 495. e-: SEN. contr. 7, 1 (16), 4 (contr. exc. 7, 1) SEN. Herc. O. 1299 nat. 2, 26, 4. 3, 27, 10 LVCAN. 1, 151 SIL. 17, 252. prae-: MIN. FEL. 5, 9. percurrit: LVCR. 1, 1003. 6, 324. revertitur: SEN. nat. 2, 57, 4 LVCAN. 1, 151. ruit: HIER. chron. a. Abr. 2204 IORD. Get. 102. stat: SEN. Herc. O. 455. 470 CLAVD. 3, 158. tonat: SEN. Herc. O. 801 epist. 107, 3. venit: CIC. div. 2, 42. 45 OV. epist. 4, 158 met. 8, 289 trist. 1, 1, 72. 3, 4, 6 PLIN. nat. 2, 143 STAT. silv. 3, 3, 158 FLOR. epit. 4, 2, 63 SCHOL. Lucan. 1, 155. 2, 271 *al.* vibrat: CIC. orat. 234 (MANIL. 1, 134). volat: LVCR. 2, 213.

-n *est obi.*: fabricari: *v. p. 19, 14 sq. 21, 32.* facere: SEN. nat. 2, 12, 4. 2, 19. *cf.* OV. met. 1, 56 VAL. FL. 2, 337. ef-: SEN. nat. 1, 1, 6. fingere: MANIL. 1, 184. 5, 94. *habere sim.*: ferre: OV. met. 10, 158. 12, 560 SIL. 12, 58. re-: MANIL. 5, 489 *cf.* 5, 501. gerere: SEN. Herc. O. 324 LAVS Pis. 154 VAL. FL. 4, 521 MIN. FEL. 22, 6. gestare: MANIL. 1, 344 SIL. 10, 109. 15, 405 MART. 5, 55, 2. habere: CIC. div. 2, 44 PRIAP. 9, 3 OV. am. 1, 6, 16. 2, 1, 20 met. 1, 197. 10, 550 (*trop.*) *al.* SIL. 12, 667 STAT. Theb. 7, 162 DRAC. laud. dei 2, 498. tenere: PRIAP. 9, 3 OV. fast. 3, 438 LVCAN. 7, 448 PLIN. nat. 35, 92. 36, 28 SVET. Cal. 52. sus-: MART. CAP. 1, 67. *iacere sim.*: agere: *v. vol. I p. 1373, 61 sqq. adde*: ALC. AVIT. carm. 5, 183 *cf.* VERG. Aen. 9, 703. ad-: STAT. Theb. 10, 927. con- (in-) ciere: SIL. 1, 356. 12, 611. elidere: SEN. dial. 1, 1, 3. exprimere: LVCAN. 1, 151. extundere: SEN. nat. 7, 4, 3. iacere: CIC. div. 2, 44. 45 LVCR. 6, 400 AETNA 64 OV. Pont. 1, 2, 128 LIV. 28, 27, 16 VAL. MAX. 1, 6, 12 PLIN. paneg. 90, 5 epist. 3, 11, 3 PANEG. 3 (11), 3, 5 SERV. Aen. 8, 427 VVLG. II Macc. 10, 30 MACR. sat. 5, 3, 16 *cf.* CIC. carm. frg. 33, 31. de-: VERG. Aen. 8, 427 [SEN. nat. 2, 24, 1 *suppl. Gercke*]. in-: CIC. top. 61 VAL. MAX. 1, 7 ext. 6. 8, 5, 3. iactare: OV. met. 2, 308 COMM. apol. 1007 CLAVD. 26, 510. iaculari: OV. met. 2, 61 fast. 5, 41 GERM. frg. 3, 4 LAVS Pis. 58 PLIN. nat. 2, 82. 138 SIL. 14, 479 APVL. Socr. 6 p. 134. intentare: LIV. 6, 39, 7 *cf.* PANEG. 5 (8), 13, 1. librare: OV. met. 2, 311 SEN. Ag. 536 SIL. 12, 624. mittere: VARRO Men. 54 LVCR. 2, 1101. 5, 1244. 6, 248. 407 VERG. Aen. 9, 730 (*trop.*) HOR. carm. 1, 12, 60 TIB. 1, 2, 8 PROP. 2, 34[b], 54 OV. am. 2, 1, 16 rem. 370 epist. 3, 64. 7, 72 met. 1, 155. 596. 2, 311 trist. 2, 33 fast. 3, 369 (fulgura *codd dett.*). 4, 50. 834. 5, 302 NVX 162 MANIL. 5, 489 SEN. Herc. O. 455. 1996 nat. 2, 41, 1 *sqq* PETRON. 122, 137 MART 6, 83, 3 SERV. auct. Aen. 1, 42 VVLG. Iob 41, 14 CLAVD. 3, 135. e-: CIC. div. 2, 44 SEN. Herc. O. 801 Phaedr. 673 nat. 1, 1, 6. 2, 32, 2 (*bis*) PLIN. nat. 2, 138 NEMES. cyn. 36 SERV. Aen. 8, 392 SCHOL. Lucan. 1, 533 ISID. orig. 13, 9, 2. moliri: VERG. georg. 1, 329. com-: LVCR. 6, 255. movere: STAT. Theb. 5, 587. praecipitare: VOPISC. Tac. 15, 3. quatere: SEN. Herc. O. 542. quassare: PHAEDR. 4, 20, 23. excutere: SEN. Ag. 536 Herc. f. 2 Herc. O. 326 nat. 2, 24, 1. 2, 30, 1. 2, 42, 1 STAT. Theb. 10, 69 AMM. 30, 5, 16 [31, 12, 17] SCHOL. Verg. Veron. Aen. 2, 649. *cf.* VERG. Aen. 11, 616. in-: SIL. 12, 624. rumpere: AETNA 362. spargere: OV. met. 1, 253. 10, 151 *cf.* SIL. 4, 431. torquere: VERG. Aen. 4, 208 OV. epist. 4, 158 Pont. 3, 6, 27 SEN. Ag. 802 VAL. FL. 1, 372. 2, 23 SIL. 5, 72. 7, 372. 10, 361 STAT. Theb. 1, 258. 7, 202 CYPR. GALL. gen. 661 RVFIN. hist. 3, 6, 16 CLAVD. 8, 202. 17, 111. con-: SIL. 6, 606. vibrare: OV. met. 2, 308 SEN. Phaedr. 156 LVCAN. 9, 513 LAVS Pis. 58 STAT. silv. 5, 2, 102 QVINT. decl. 274 p. 122, 24 CLAVD. 24, 167 DRAC. laud. dei 2, 497 Romul. 4, 43. *deponere sim.*: abicere: SEN. Herc. O. 551. auferre: SEN. Herc. O. 88. ponere: HOR. carm. 1, 3, 40 OV. met. 2, 391 COLVM. 10, 204 CALP. ecl. 4, 94. de-: SEN. Herc. O. 796. re-: STAT. Theb. 7, 202. recondere: OV. trist. 2, 179. revocare: MART. 6, 83, 3. *metuere sim.*: horrere: SEN. nat. 5, 18, 10 *cf.* STAT. silv. 3, 3, 158. metuere: VARRO Men. 558 *cf.* OV. met. 15, 811. timere: SEN. nat. 2, 59, 1. 13. *cf.* CIC. div. 2, 42. contemnere: CIC. Tusc. 2, 66 IVV. 3, 145. spernere: OV. met. 13, 857. *sentire sim.*: ex-, re-, suscipere: SEN. Herc. O. 1384 STAT. Theb. 11, 1 *cf.* 10, 620 PANEG. 5 (8), 15, 6. 12 (2), 22, 1 LACT. epit. 2, 7. ferre: PS. AVR. VICT. epit. 1, 20 PRVD. apoth. 403. per-: SIL. 11, 340. pati: STAT. Theb. 12, 200 *cf.* SEN. Phaedr. 1132. perpeti: OV. met. 14, 471. sentire: MANIL. 5, 94 SEN. Herc. O. 2 PS. QVINT. decl. 6, 2 *cf.* SVET. frg. p. 225, 5 CLAVD. 3, 61. efflare: CLAVD. 28, 188. expirare: STAT. Theb. 11, 2. cogere, impetrare: PLIN. nat. 2, 140. elicere: SCHOL. Verg. Veron. georg. 6, 42. optare: SALL. or. Phil. 12. petere: SEN. Herc. O. 1301. extorquere: CAPITOL. Aur. 24, 4.

abl. instr.: absumere: *v. vol. I p. 219, 42.* ac-, incendere: LVCR. 6, 317 PLIN. nat. 2, 145. 35, 51. 60. afflare: *v. vol. I p. 1240, 47 sqq.* arcere: ENN. ann. 542. co-: PS. QVINT. decl. 9, 10. conflagrare: OBSEQ. 24 VIR. ill. 4, 4 HIER. chron. a. Abr. 1339. *cf. vol. IV p. 234, 7. 15. 17. 20. 30.* conterere: VINCENT. LER. 21, 26. cremare: SEN. Herc. O. 851. con-: PLIN. nat. 2, 139 AVG. civ. 2, 15 *cf.* LIV. 41, 9, 5. delere: IVST. 2, 12, 10. exanimare: LIV. 33, 26, 7. 37, 3, 2 *cf.* 42, 20, 6 PLIN. nat. 10, 15 TAC. ann. 14, 12 OBSEQ. 12. 28 (*bis*). 31. 56. extinguere (*cf. p. 1528, 8*): TERT. nat. 1, 10 LACT. inst. 1, 19, 3 VEG. mil. 4, 21 p. 142, 13. haurire: TERT. nat. 2, 14. icere: NAEV. trag. 10 VARRO ling. 5, 70 frg. Non. p. 334, 29 *al. v.* icere. de-: VARRO AT. frg. 9 VERG. Aen. 6, 581 VOPISC. Tac. 15, 1 OBSEQ. 25. 29. dis-: VERG. georg. 1, 283. interire: AVSON. 456, 3 *cf.* PS. AVR. VICT. epit. 38, 3. per-: OV. Ib. 341 SEN. nat. 2, 59, 11 *cf.* EVTR. 9, 18, 1 AVSON. 2, 9. interimere: VOPISC. Car. 8, 2 *cf.* LACT. epit. 8, 2. moliri: SIL. 5, 386. mori: SEN. Med. 661. occidere: SEN. benef. 2, 20, 2. percellere: CIC. carm. frg. 3 (de consul.) 23 AMM. 22, 11, 7 *cf.* 17, 13, 3. perdere: SEN. Herc. O. 847. petere (*q. v.*): NVX 162 *al.* quatere: OCTAVIA 229 PLIN. nat. 2, 142 VAL. FL. 6, 169. decutere: *v. vol. V p. 249, 49. 51 sq.* dis-: *v. vol. V p. 1372, 62 sqq.* ex-: OV. met. 1, 155. per-: CIC. nat. deor. 3, 57. 84 OV. trist. 4, 5, 6. 5, 3, 31 PLIN. nat. 2, 113. 142. 28, 47 SIL. 10, 166. 16, 625 QVINT. decl. 274 p. 121, 14. 124, 3 APVL. met. 8, 8 PORPH. Hor. ars 471 SCHOL. Pers. 2, 26 PS. AMBR. laps. virg. 3, 10 LIB. pontif. p. 128, 9. 137, 10 MAR. VICTOR aleth. 3, 313 FERRAND. epist. 3, 1. ruere: IVV. 8, 93. cor-: APVL. met. 8, 8. saevire: STAT. Theb. 1, 216 ARNOB. nat. 5, 23 p. 194, 18. tangere (*q. v.*): OV. trist. 2, 144 *al.* [at-: FEST. p. 333 *suppl. Müller*]. terrere: CIC. nat. deor. 2, 14 VERG. Aen. 1, 230 SEN. dial. 3, 20, 8 *al.* tollere: HOR. carm. 3, 4, 44. vincere: SEN. Ag. 340 Herc. O. 1159. uti: CIC. orat. 21 SEN. nat. 2, 44, 2 MART. 6, 83, 6 *cf.* OV. Pont. 1, 7, 46.

deriv.: fulminalis, fulminaris, fulmineus, fulmino.

fulmentum, -ī *n. et* **fulmenta**, -ae *f. a* fulcire. NOT. Tir. 72, 9 -um (*inter* fulcrum *et* fulcimentum). NON. p. 206, 26 -um neutro, ut est in proverbio veteri, quo VARRO utitur saepius (*Men. 586*). feminino LUCILIUS (*160. 777*), PLAUTUS (*Trin. 720*). *feminino genere non legitur nisi acc. plur., praeter Nonii exempla apud* CATONEM (*p. 1531, 6*); *utro referas parum constat de abl. plur. p. 1531, 9 sqq. 13. 22. 24.* *i. q. adminiculum, fultura, substructio,*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qua aliquid innitatur (GLOSS. -um adminiculum, fulcimentum. fullomenta subpositoria. *cf.* II 308, 53 *ἐπικόπανον* fulmen[men]tum): **1** *de corporeis*: PLAVT. Trin. 720 -as iubeam suppingi (supponi NON. p. 206) soccis? non sisti potest. LVCIL. 160 subicit huic (*spondae*) fulcrum, fulmentas quattuor addit *faber*. 777 -as (*versu corrupto*). CATO agr. 14, 1 *in villa aedificanda faber faciat* pilas ex lapide angulari, tigna ... asseres, -as. VARRO Men 586 (*proverb.*) -a lectum scandunt ('*i. quod subesse debet, praeesse vult*'. *Turneb.*). CORP. VI 10237, 5 (*a. 16 p. Chr.*) abacum cum basi, labrum cum -is marmor(eis) ... posuerunt. *cf.* 5532 ⟨labrum cum ful⟩menteis. VITR. 5, 1, 8 ex -is dispositae pilae. CELS. 2, 15, 4 uni pedi *lecti* subiciendum -um est, atque ita lectus huc et illuc manu impellendus. SOL. 20, 7 fera (*sc. quae dormitura se arbori applicare solet*) dum assuetis -is (*S*, fulcimentis *HA*) innititur. AMM. 23, 4, 5 (*in descriptione onagri*) ligneus stilus ... cui ligno -um ('*Widerlager*' *Schramm, Nachr. d. Gött. Ges. d. W. 1918, 269*) prosternitur ingens, cilicium paleis confertum minutis. APIC. 2, 38 *lolliginem* sublatis crinibus in -o ('*vel est quaedam tabula seu tabella, Hackbrett, ... vel mensa quaedam culinaria pedibus fulta vel caudex pedibus fultus*' *Schuch. cf. supra l. 2*) tundes, sicuti assolet. CASSIAN. conl. 1, 23, 4 *embrimia* subiecta cervicibus dormientium praebent capiti non nimie durum, sed tractabile aptumque -um. SIDON. epist. 2, 10, 4 vs. 17 porticus ... -is Aquitanicis superba. ALC. AVIT. hom. 24 p. 142, 30 (*in descriptione basilicae*) intercurrentibus ... -is. PHOC. carm. de Verg. 51 terra ... herbida supposuit puero -a virescens. **2** *metonymice de re incorporea*: VARRO ling. 8, 10 illo 'et' ... colligare possumus ... omnia nomina atque adeo etiam omnia verba, cum -um (*L. Speng., C. O. Müller*; fulmen tunc *F*) ex una syllaba illud 'et' maneat unum (*sc. verba aut nomina qualiacumque coaptata continendi eorumque conglutinationem efficiendi munus est particulae* et *utique immutabili*).

fulminālis, -e *a* fulmen. ANON. de mach. bell. 18 -is ballista. *ibid.* -is (*sc. ballista*) ... nuncupata appellatione sua virium testatur effectum. GLOSS. III 82, 62 *Ζεὺς κεραύνιος*: Iovis -is.

fulmināris, -e *a* fulmen. CORP. V 2474 IovI sacr(um) -I.

fulminātio, -ōnis *f. a* fulmino. *i. q. actus fulminandi*: SEN. nat. 2, 12, 1 fulguratio ostendit ignem, -o emittit; illa, ut ita dicam, comminatio est et conatio sine ictu, ista iaculatio cum ictu. 2, 12, 2 et fulgurationes et -es aut igneas esse aut ignea specie.

fulminātor, -ōris *m. a* fulmino. *cognomen Iovis*: GLOSS. *κεραύνιος* -r. APVL. mund. 37 *v. p. 1521, 6*. ARNOB. nat. 6, 23 ubinam -r tempore illo fuit? *parum certum est vocabulum in inscriptionibus* (*non nisi in lapidibus mutilis, ut quomodo supplenda sint fragmenta, certo diiudicari nequeat, cf. l. 34 et p. 1526, 33*): CORP. III 12763 I. O. M. fulmina⟨tori?⟩. 12778 add. p. 2256. 14966 (*trad* fulmi).

1. fulminātus, -a, -um *a* fulmen. *i. q. fulminis similis, fulminis instar, insignis, illustris*: STAT. silv. 2, 7, 94 post ortus obitusque -os *Alexandri (cf. Vollm. ad l.)*. *e fulminis vi et impetu explicandum videtur cognomen legionis duodecimae* -ae (*cf. p. 1532, 31*), *de qua cf. Cagnat apud Daremb.-Saglio, Dict. des ant. s. v.* legio *p. 1086 sq.; Vaglieri apud Ruggiero, Diz. epigr. III 334 sqq.*: *incert.*: NOT. dign. or. 38, 14 praefectus legionis duodecimae -ae (*edd.*, fulmine *CV*, fulminae *PM*), Melitena. *in titulis perscriptum*: CORP. VIII 26580 (*Thuggae; ineunte saeculo primo p. Chr.*) tribuno mil(itum) legionis XII -ae. *item* IX 2456. II 1180. VIII 7079 in Kappadocia. XI 376. XII 1861 INSCR. Dessau 9501. CORP. III 30 (*a. 65*) primipilaris leg(ionis) XII -ae. XI 3364 leg(ato) leg(ionis) XII -ae. *item* VIII 14291. VI 3644 veterano. II 4158. III 2029. *c. apice*: CORP. X 7351 ⟨trib uno⟩ mil(itum) le⟩g. XII ⟨ful⟩minátae. *notatur* ful.: CORP. III 507 (*Patris*) vete(rano) leg(ionis) XII ful(minatae). X 3895. *cf.* III 353 militi 266. 6191. VIII 3001. INSCR. Dessau 2748 trib(uno). *item* CORP. III 6758 leg(ionis) XII ful(minatae) c(ertae) c(onstantis). II 2075 (*in lapide mutilo*). III 14387[h] primipilo. 6745 vexillatio. *item* INSCR. Dessau 9117. fulm.: CORP. III 504 vet(erano). *item*: III 7261 (*Patris*). CORP. III 6809 (*Antiochiae, saec. I in.*) p(rimi)p(ilo). V 20. III 2917 INSCR. Dessau 9200 CORP. V 534 *sq.* III 10305. CORP. II 1726 trib(unus). 2213 (*Baetic., saec. I ex.*). VIII 1175. CORP. IX 7 specul(ator). XII 685 sign(ifer). III 3926. 6186 TAB. legion. (Corp. VI 3492) 2, 8. fulmi : CORP. III 509 vete(ranus). 414 signifer. f.: CORP. III 6800 veteranus.

2. fulminātus, -a, -um *v.* fulmino.

fulmineus, -a, -um *a* fulmen. [*dub.*: PETRON. 89, 39 -um iubar (*sc. oculorum anguium*) incendit aequor (*vitium metricum*; anguineum *Bücheler*).]

A ***proprie:*** *i. q. ad fulmen pertinens* (*persaepe pro genet. attr.* fulminis *ponitur*): HOR. carm. 3, 16, 11 perrumpere amat *aurum* saxa potentius ictu -o (OV. met. 14, 618 -o periit, imitator fulminis, ictu). LVCR. 2, 382 -us multo penetralior ignis quam noster (OV. Pont. 2, 2, 118 CLAVD. 26, 231. *plur.*: OV. met. 11, 523 STAT. silv. 5, 1, 68 CLAVD. 18, 12 DRAC laud. dei 1, 710). VAL. FL. 4, 671 -am iaculata facem *Pallas*. STAT Theb. 3, 184 regia Cadmi -um in cinerem ... consedit (7, 326). PAVL. NOL. carm. 26, 129 -os ... tonitrus. DAMIG. lapid. 7 portans ... eum (*sc. lapidem corallium*) numquam capietur ... a -a umbra (vibra *Ring., sed fort. conferenda, quae infra sunt*: ab ... umbris daemoniorum ... et fulminum ictibus) immissa. EVG. TOLET. carm. 38, 7 -um murmur cum grandine vibrat. AVSON. 417, 19 p. 277 P. -um Phaethonta (*sc. fulmine tactum*). *de Iove fulminatore*: DRAC. Romul. 8, 560 -us vector. Orest. 31 -o ... Tonanti. *de Baccho fulmine nato*: STAT. Theb. 10, 424 -i ... cunabula Bacchi (*cf.* AVSON. 325, 16 -os ... partus).

B *per* ***comparationem:*** **1** *comparationi subest vis et emicans impetus fulminum*: **a** *de rebus: de ense, telis*: VERG. Aen. 4, 580 ensem (9, 440 LVCAN. 6, 239 VAL. FL. 6, 230 STAT. Theb. 10, 272 CORIPP. Ioh. 8, 593). CORIPP. Ioh. 2, 155 mucro (6, 657). 4, 926 pilo. 4, 1086 telis. *in locut. metaph.*: PS. AVG. serm. 205, 2 dum ... portat Saulus funereum contra milites Christi gladium, -um de caelo accipit telum (*i. fulgorem caelestem*). VICTORIN. Christ. 113 cuspide (*de radio solis*). *de aliis corporeis*: OV. ars 2, 374 aper ... -o ... cum rotat ore canes (fast. 2, 232. *sim.*: PHAEDR. 1, 21, 5 dentibus [STAT. Theb. 6, 868 MART. 11, 69, 9]. OV. met. 11, 368 *lupus* sparsus sanguine rictus -os [ς, -us *optt., prob. Magnus, Ehwald*]. *eodem pertinere videtur*: VAL. FL. 2, 501 ordine ... trisulco -us quatit ora *draconis* fragor). VAL. FL. 4, 167 dextra (SIL. 3, 319). SIL. 6, 248 lacerto. STAT. Theb. 6, 750 manus. *propter fulminis vim nocivam oppositam salubritati imbris*: VICT. VIT. 3, 48 alios ... imbre igneo atque -o (*i. rebaptizatione*) respergentes. *de rebus incorporeis*: SIL. 11, 99 ira. 12, 461 -o ... cursu *tigridis* (14, 447 proxima cursu -o populatus ... ardor. CLAVD. 28, 469. *sim.* 21, 200 -um [flumineum *pars codd.*] ... iter). CLAVD. DON. Aen. 10, 590 -o ictu *hastae* fuerat petitus. CLAVD. 1, 73 viribus. SIDON. carm. 1, 6 Mars ... laudavitque sono fulmina -o. **b** *de animantibus: in proelio*: VERG. Aen. 9, 809 -us Mnestheus. SIL. 9, 393 iuvenis. 17, 548 -us (flamineus *codd.*) ductor. STAT. Theb. 2, 571 Dorylas. 4, 94 Tydeus. PANEG. 10 (4), 7, 4 miles. CLAVD. 26, 138 Poenum. CORIPP. Iust. 3, 226. *de legione q. d. fulminata* (*cf. p. 1531, 49*): RVFIN. hist. 5, 5, 4 legionem ... vocitatam ... -am (*κεραυνοβόλον. incert.*: NOT. dign. or. 38, 14 *v. p. 1531, 52*). *in disputando sim.*: HIER. c. Ioh. 39 Isidoro illi -o ausus est respondere. adv. Rufin. 3, 31 tu flammeus, immo -us, qui in loquendo fulminas. ENNOD. opusc. 1, 92 p. 286, 9 in ira ... -us. *de bestiis*: SEN. Ag. 830 leo. SIL. 1, 421 aper (APVL. met. 8, 4 impetu saevo frementis oris totus -us. DRAC. Romul. 2, 96 CARM. poet. min. V 77, 78. *cf.* STAT. Theb. 11, 530 sues [Ach. 2, 124 AVSON. 345, 3]. AVSON. 393, 32 hosti). CLAVD. 17, 303 pardi. **2** *comparationi subest splendor fulgurum*: TIBERIAN. carm. 4, 18 -is ... membris *dei sub specie sideris*. CLAVD. 7, 194 -a ... in casside. MART. CAP. 5, 426 arma ... -a quadam coruscatione renidebant. MAR. VICTOR aleth. 1, 282 -o rutilans carbunculus igne coruscat. SEDVL. carm. pasch. 1, 184 caeli. *in imag.*: AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 137 non est -a ratio vestra, sed fumea. **3** *comparationi subest ardor*: VAL. FL. 7, 583 -is se flatibus infert *taurus ignivomus* (CLAVD. 3, 289 iuvenco). PAVL. NOL. carm. 27, 235 -a ... forcipe sumptum carbonem. MAR. VICTOR aleth. 3, 769 nimbus. SVET. frg. 151 p. 230 (= ISID. nat. 37, 3) *ventus* calidus atque -us (*nisi trahas ad A*).

fulmino, -āvī, -ātum, -are [*a* fulmen. *Th.*]. *formae perf. act. leguntur*: OBSEQ. 14 HEGES. 1, 44, 8. NOT. Tir. 72, 21 -at (*cf. p. 1508, 6* fulgurat *deest*). *Thulin, Archiv 14 (1906) 383 sq.*

A ***intransitive:*** **1** *impersonaliter* (*v. p. 1521, 55*): VERG. georg. 1, 370 Boreae de parte trucis cum -at et cum ... tonat. OBSEQ. 14 crebro -vit. PAVL. FEST. p. 64 caelestia auguria vocant, cum -at aut tonat. **2** *personaliter*: PRISC. gramm. II 450, 9 'tonat' et '-at' ... proprie quidem ad tertiam dicuntur personam, possunt tamen etiam in prima inveniri persona et secunda per poetarum *προσωποποιΐας* ... vel per responsa dei et per apostrophas ... et sunt quasi propria verborum, quae ad solum Iovem pertinent. *cf.* SERV. Aen. 1, 255 (GLOSS. -o *κεραυνῶ*). **a** *proprie*: HOR carm. 3, 3, 6 -antis magna manus Iovis (SEN. Herc. f. 725 *cf.* 458 O. 558. 1804 PLIN. nat. 2, 21. GLOSS. III 8, 31 *sq.* Iovis -ans *Ζεὺς κεραύνιος*. PORPH. Hor. carm. 1, 12, 53 tonitruare atque -are. COMM. instr. 1, 6, 1 *opp.* tonat. ARNOB. nat. 4, 21. CORP. XI 3773 sacr(um) Iovi tonanti -anti). SEN. nat. 6, 32, 4 -antis caeli (APVL. mund. 22). **b** *in imag.* (*comparatur vis, ardor, celeritas fulminum*): PROP. 4, 8, 54 -at illa oculis (*cf.* OV. am. 1, 8, 16). OV. am. 2, 2, 64 non stricto -at ense manus. *praesertim in proeliis*: VERG. georg. 4, 561 Caesar dum magnus ad altum -at Euphraten bello. Aen. 12, 654 -at Aeneas armis. EPICED. Drusi 374 Fortuna ... totumque per orbem -at. PLIN. nat 30, 6 genti *Thessalae* ... solo Marte -anti (*Mayh.*, -ati *vel* -ante *codd.*). *sim. de ipsis bellis*: IVST. 29, 3, 1 tonantem ac -antem ab occasu procellam. OROS. hist. 5, 24, 11 Iugurthinum bellum nondum ... perdetonuerat, iam Cimbricum a circio -bat. *de vi eloquentiae i. q. increpare*: TERT. pudic. 14 illam (*sc. virgam*) adhuc coruscantem, hanc (*sc. sententiam*) statim -antem *eqs.* HIER. adv. Rufin. 3, 31 in loquendo -as. RVFIN. Orig. in Ios. 7, 1 *Paulus* in quattuordecim epistularum suarum -ans tubis. *acced.* adversus, contra, in *alqm.*: SEN. nat. 2, 44, 2 quibus adversus peccata hominum -andum est. HIER. adv. Rufin. 1, 16 Demosthenes et Aeschines contra se invicem -ant. RVSTIC. c. aceph. p. 1169[A] divinam ... sententiam ... in multos ... -antem.

B ***transitive:*** *i. q. fulmine tangere, percutere*: **1** *persona*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(res) -at: **a** *proprie*: SEN. Herc. O. 7 quidquid fuit tibi (*sc. Iovi*) -andum. HEGES. 1, 44, 8 l. 193 me ... caelum quod non -vit. CLAVD. carm. min. 22, 40 caelestis flamma ... -at ornos. AVG. civ. 5, 26 p. 239, 31 D. se ab eis (*sc. fulminibus*) -ari velle. ALC. AVIT. carm. 5, 579 contra naturam genitor dum -at undas. **b** *tropice*: PANEG. 4 (9), 21, 2 te ... perculsa Maurorum agmina -antem. CLAVD. 10, 311 quanta vi -et hostem LAVRENT. paen. p. 98[A] peccatum ... eleemosyna -at (*i. delet*) et extinguit. *latiore sensu*: AETNA 344 torrens ... spiritus ... -at (*i. fulminum instar emittit*) ignes.

2 *quis (quid) -et, expresse non dicitur*: **a** *proprie*: SEN. dial. 5, 6, 1 inferiora -antur (*cf.* MART. BRAC. ira 3). QVINT. decl. 274 p. 120, 26 tyrannus in foro -atus est. MIN. FEL. 22, 7 Aesculapius -atur (CYPR. idol. 2 LACT. inst. 1, 10, 1 *cf.* 1, 19, 4 FIRM. err. 12, 8 ACT. Achat. 2 p. 117, 2). SERV. Aen. 2, 16 -ata abies. 2, 649 Anchises. ecl. 1, 17 haec *quercus* ... tacta, id est afflata et leviter -ata. georg. 1, 332. SERV. auct. Aen. 1, 394 nec aquila nec laurus dicitur -ari. SCHOL. Pers. 2, 24. 26 non iaces -atus in lucis bidentalium. PAVLA Hier. epist. 46, 11, 2 quae (*rupes Tarpeia*) de caelo saepius -ata. AVG. serm. 175, 7 *Paulus* ad salutem -atus. civ. 18, 6 homini ... -ato cuidam. POL. SILV. chron. I p. 522, 54. CASSIOD. hist. 6, 35 -andus ille *Iulianus*. 7, 33 p. 1093[D]. LAVRENT. eleem. p. 115[C] turris ferrea -ata dispergitur. *part. perf. pass. vice subst.* fulminātus, -ī (GLOSS. κεραννωθείς): PLIN. nat. 2, 145 vulnera -orum. **b** *tropice*: PETRON. 80, 7 -atus hac pronuntiatione. AVG. in psalm. 90 serm. 1, 11 qui modo tonare volunt, postea -antur. c. Iulian. op. imperf. 4, 118 frustra fingis impetus -antis, cum spires fumum potius -ati.

deriv.: fulminatio. fulminator.

comp.: diffulmino.

fultio, -ōnis *f.* *a* fulcire. DIFF. gramm. VII 529, 3 -o, dum fit; fultura, cum facta est.

[*?* **fultāre** pulchrare vel adorare (fucare *et* adornare *Hild.*) GLOSS. V 296, 44.]

fultor, -ōris *m.* [*a* fulcire. *Th.*]. VEN. FORT. carm. 2, 11, 19 ecclesiae -r (*i. adiutor*), laus regum. *f.* **fultrīx,** -īcis: EVTYCH. gramm. V 455, 30. GRAMM. suppl. 75, 12 fultor, -x.

fultūra, -ae *f.* [*a* fulcire. *Th.*]. DIFF. gramm. VII 529, 3 *v. l. 30.* *i. q. adminiculum, fundamentum, pila* (*cf.* HIER. nom. hebr. p. 46, 19 Mechonoth -ae quas bases vel hypothemata, i. e. suppositiones, possumus dicere. EVCHER. instr. 2 p. 148, 10): VITR. 6, 8, 3 sine molitione -arum. 10, 1, 2 *scansoria ratio* plexis colligationibus et erismatorum -is continentur. 10, 16, 11 aquae vis immissa supplantavit -as *specūs*. COLVM. 1, 5, 9 cum ex depressiore loco fuerint orsa fundamenta, ... pro -a et substructione fungentur (*cf.* PLIN. epist. 10, 39, 2). PLIN. nat. 36, 100 ut eximantur trabes sine -is ac reponantur. LEX met. Vipasc. frg. 2, 31 pilas aut -as firmamenti causa relictas attingere aut ... quid facere quominus eae pilae -aeve firmae ... sint, ne liceto. AMBR. hex. 3, 8, 34 quaedam ... -a culmorum. HEGES. 5, 20, 1 -is tabularum materia aeque subiecta (*cf. Ioseph. 5, 469* σταυροῖς). AVG. c. epist. fund. 23 p. 221, 14 necesse est, ut *Manichaei* ... in scissuras ... aut -as turpissimas incidant. *i. q. actus fulciendi*: SEN. benef. 6, 15, 7 levi pretio -a *domūs* conducitur. nat. 3, 27, 6 frustra titubantium -a temptatur. VLP. dig. 8, 5, 8 pr. sicut autem refectio parietis ad vicinum pertinet, ita -a aedificiorum ... non debet pertinere. *in imag. et translate: i. q. auxilium, adiutorium* (*cf.* HIER. nom. hebr. p. 49, 1 Samech firmamentum. quidam erectionem vel adiutorium sive -am putant): HOR. sat. 2, 3, 154 ni cibus atque ingens accedit stomacho -a ruenti. PLIN. epist. 1, 9, 4 corpori vaco, cuius -is animus sustinetur. *Rubenbauer.*

fulvaster, -stra, -strum [*a* fulvus. *Th.*]. PS. APVL. herb. 109 *carduus silvaticus* habet ... thyrsum ... -um, ... radice ... aliquando ... -a.

herba **Fulviāna** PLIN. nat. 26, 88 *v. Onomasticon.*

fulvidus, -a, -um [*a* fulvus. *Th.*]. GLOSS. -a: rubea. ITALA Is. 63, 1 (Hier. sit. et nom. p. 102, 20 *et* in Abd. 1, 1 p. 366 Vall.) qui venit ... -a veste (*vel* vestimenta) de Bosor (ἐρύθημα ἱματίων, tinctis vestibus VVLG.). CASSIOD. var. 9, 3, 1 metallum -um *i. aurum.*

? **fulvor,** -ōris *m.* [*a* fulvus. *Th.*] *nomen fidei admodum dubiae.* TIBERIAN. anth. 719[b], 27 *ad aurum*: inter liventes pereat tibi -r (*sic Harl. saec. XV*, fulgor *cod. Paris saec. IX*) arenas. PS. AMBR. de XLII mans. (Migne 17, 25[B]) 15 *affert verba* Isaiae 63, 1 (*v. s.* fulvidus *l. 64 sq.*) *sic*: unde -r vestium de Bosra. *praeterea e coniectura restituebant* CATVLL. 64, 100 -e (fulgore *trad.*) expalluit auri (*sed v. Vahlen, Sitz.-Ber. Berl. Ak. 1905, 769 = Ges. phil. Schr. II 731*) *et* PAVL. FEST. p. 93 fulmen dictum a -e (fluore *trad.*) flammae. *V.*

fulvus, -a, -um [*dubiae originis. sunt qui conferant c.* fulgere *(v. Curtius, Grundzüge d. griech. Etymol.[5] 188), alii c. lituan.* dulsvas *'ravus', 'fuliginosus' (v. Niedermann, Indogerm. Forsch. 15, 121) aut cum* fel. *Th.*]. *compar.*: -ior CAEL. AVR. acut. 2, 27, 144 (*v. p. 1535, 13*). *de notione* PLIN. nat. 37, 169 xuthos. ita appellant Graeci e -o candicantes *lapides*. GELL. 2, 26, 8 *v. p. 887, 64.* 2, 26, 11 -us ... videtur de rufo atque viridi mixtus in aliis plus viridis, in aliis plus rufi habere. PORPH. Hor. carm. 4, 2, 59 -um id est rufum. SERV. Aen. 4, 261 'iaspide -a' pro 'viridi'. AGROEC. gramm. VII 125, 10 -um *dicimus* ⟨cum *add. Keil*⟩ nigro rubeum. GLOSS. II 74, 16 -us ξανθός. *de usu: inde ab* ENN. *apud poetas praecipue (non habent* PLAVT. TER CATVLL. PHAEDR. PERS. IVV.), *sermoni pedestri inserunt* SEN. nat. PLIN. nat. *et pauci posteriorum.* [*loci dubii et corrupti*: LVCR. 6, 461 *montis cacumina* fument ... -ae (furvae *edd.*) nubis caligine crassa. SEN. Herc. O. 1964 puppis umbras -a (furva *edd.*) transvexit. CALP. ecl. 2, 48 -is (vulsis *Burmann*) radicibus. SIL. 7, 683 nigra viro membra et -i (furvi *edd.*) ... cornipedes. CLAVD. 3, 91 Euripi -is incertius undis Rufinus (*sic* ε*B*, flavis *Aφ*, refluis *Isengr. mg.*).] [*port.* fulo. *M.-L.*]

I ***de rebus***: **A** *pulvis, harena, cinis sim.*: ENN. ann. 315 pulvis -a volat (PACVV. trag. 244 [GELL. 2, 26, 13] lymphis flavis -um [favum, flavum *al.*] ut pulverem abluam). CALV. carm. frg. 15 cum iam -a cinis fuero. VERG. georg. 3, 110 -ae nimbus harenae tollitur (Aen. 5, 374. 6, 643. 12, 276. 741 OV. met. 2, 865. 9, 36. 10, 716. 11, 355. 499. Pont. 4, 4, 11 cum -a ... spatiarer harena. trist. 4, 6, 31 MANIL. 5, 526 SIL. 4, 241. *cf.* 16, 325 -us harenosa surgens tellure ... globus).

B *sidera, ignis sim. et res ab his illustratae*: **1** *res igne, sideribus illustratae*: **a** *aër, nubes*: ENN. ann. 454 aëre -a. VERG. Aen. 12, 792 Iunonem ... -a pugnas de nube tuentem (OV. met. 3, 273 -a ... recondita nube *Iuno*). DIRAE 38 mixtam -a caligine nubem (STAT. Theb. 9, 727 caligine -a saepta *Diana*). CYPR. GALL. exod. 469 -a dehinc posterga columna sistitur (*cf.* VVLG. exod. 14, 19 columna nubis. 14, 20 nubes ... illuminans noctem). **b** *alia*: MANIL. 2, 912 *pars mundi* -um ... nitet. VAL. FL. 7, 158 -o ... Olympo. NON. p. 164, 10 ravum: -um *mare*. CLAVD. rapt. Pros. 3, 443 fretis (*facibus Cereris ictis*). ORIENT. carm. app. 4, 31 infernae sedis flamma, -a Tartara. **2** *ignis, lux sim.*: VERG. Aen. 7, 76 *Lavinia* fumida lumine -o. MANIL. 2, 942 Phoebus ... -o paulatim accenditur igne (*opp.* viridis). SEN. nat. 1, 14, 2 colores *ignium*. GELL. 17, 10, 13 (= MACR. sat. 5, 17, 12) flammarum a et tortuosa volumina. PRVD. cath. 9, 76 deus ... luce -a montis antra illuminat (CYPR. GALL. gen. 11 tertia lux [*i. dies*]). **3** *sidera*: TIB. 2, 1, 88 sidera -a. OV. fast. 5, 732 grata Iovi -ae rostra videbis avis (*i. Aquilae*; AVIEN. Arat. 1009 Aquila; *cf. p. 1535, 15*). GERM. 149 Leonem (*cf. p. 1535, 22*). PACON. carm. frg. 4 Cynthia (*i. luna*). AVIEN. Arat. 744 *stellae* -o rutilant (*i. fulvo colore; cf. p. 1535, 43 sq.*). CLAVD. 1, 25 -a Leonis ira. **4** *iris sim.*: SEN. Oed. 319 *ut in iri* caerulea -is mixta oberravit notis. nat. 1, 10 *coronae, arcui, virgae* color multiplex, ex caeruleo -oque varius. AMM. 20, 11, 27 *iris species* secunda flaviscens vel -a. 20, 11, 28 sequens *pars iris* -a, id est paulo excitatior quam lutea. *hinc* STAT. Theb. 10, 125 nimborum -a creatrix *Iris.*

C *metalla sim.*: **1** *aurum*: **a** *proprie*: *α aurum ipsum*: VERG. Aen. 7, 279 *equi* -um mandunt sub dentibus aurum. 10, 134. 11, 776 TIB. 1, 1, 1 OV. met. 10, 648. 11, 103. 14, 345. 395 Pont. 3, 8, 3 trist. 1, 5, 25. 1, 7, 7 SEN. Med. 820 OCTAVIA 772 PETRON. 119 vs. 5. PLIN. nat. 34, 8 auri -a natura. HOMER. 858 STAT. Theb. 4, 171 silv. 3, 3, 202 Ach. 1, 162 (*v. p. 1535, 47 sq.*) SIL. 14, 656. 15, 25 VVLG. III reg. 10, 18 ANTH. 21, 40. 110. 470, 3 CARM. de pond. 125. 135 VAL. CEM. hom. 17, 4 p. 745[B] DRAC. Romul. 10, 259 MAXIM. eleg. 1, 19 CORIPP. Anast. 30 Iust. 1, 282. 2, 394. 4, 370. *accedunt loci, ubi* metallum *pro auro positum*: SEN. Ag. 857 LACT. Phoen. 131. 141 CLAVD. 5, 134. 10, 57 SIDON. epist. 2, 10, 4 v. 10 carm. 11, 98. 22, 147 CORIPP. Iust. 3, 100. 4, 147. *cf.* ANTH. 21, 196 -a metallorum rabies. *β res aureae vel auratae, ut saepe* -us *i. q. aureus vel auratus*: OV. am. 2, 11, 4 *Argo* conspicuam -o vellere vexit ovem (epist. 6, 14). ars 3, 335 -is insignia villis vellera. met. 10, 648 *in Veneris luco Cyprio* arbor ... -a comam (*cf.* LVCAN. 9, 361 *in Hesperidum silva* -o germine rami [*syn.* rutilo ... metallo]. SIL. 4, 637 -os ... ramos. CLAVD. rapt. Pros. 2, 293 pomis [*in Elysio*]). met. 11, 124 lammina -a dapes *Midae* admoto dente premebat. STAT. Theb. 1, 144 laquearia -a metallo (PRVD. c. Symm. 2, 838). 6, 723 *pellis tigridis* -o ... nitebat margine. 11, 398 -a metallo parma micet. silv. 1, 2, 127 -o ... Tagum decurrere limo (*cf.* RVT. NAM. 1, 356 glarea ... Tagi). SIL. 4, 154 torque (*cf.* 8, 467 monili). 4, 269 frenis. 5, 78 casside (7, 637 [*syn.* auratus]. CLAVD. rapt. Pros. 2, 21. *sed cf.* OV. met. 12, 89 *v. p. 1535, 39*). SIL. 7, 80 subtegmine (*cf.* SIDON. carm. 22, 198 stamine. 15, 201 fila). 9, 450 crista (SIDON. carm. 7, 265 conus). TIBERIAN. carm. 2, 8 veneno (*de auro Danaën comprimente. cf.* CARM. de aegr. Perd. 45 *Iuppiter* Danaën -o compressit amore). CLAVD. 3, 167 *Midas* -am ... revinctos in glaciem vidit latices. 22, 229 veste. carm. min. 31, 8 Hyperborei pondera -a soli. PRVD. ham. 633 munere. SEDVL. carm. pasch. 1, 284 (= op. pasch. 1, 27 p. 192, 13) tholis. SIDON. epist. 4, 20, 3 *clipeorum* lux in orbibus nivea, -a in umbonibus. carm. 5, 460 carinas *Cleopatrae*. 5, 589 Capitolia. 24, 73 -o ex palmite vineam metalli. ENNOD. carm. 2, 47, 2 flamina. ISID. Goth. 1[b] chron. II p. 267, 17 *Spania* aurifluis -a torrentibus. ANTH. 783, 3 diademate. **b** *translate*: SIDON. carm. 7, 602 -a ... saecula *Augusti* (22, 178 *v. p. 1535, 10*). **2** *gemmae sim.*: VERG. Aen. 4, 261 stellatus iaspide -a ensis erat (STAT. Theb. 7, 659. *cf.* LVCAN. 10, 122 iaspide -a supellex). PLIN. nat. 37, 33 sucinum (37, 34. 47). 37, 176 oica (*gemma quaedam*) ... e (*an* ⟨color⟩e? *Mayhoff in schedis*) nigro et -o viridique et candido placet. SIDON. carm. 11, 20 chrysolithi ... ardor. **3** *aes*: OV. epist. 3, 31 -os operoso ex aere lebetas. met. 1, 115 -o ... aere. LVCAN. 9, 669 clipeum

[Klee †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...-o ... aere nitentem. **4** *argentum*: CYPR. GALL. num. 132 vasa ... argento insignia -o.

D *varia et singularia*: OV. met. 7, 678 fraxinus ...-a colore foret (*cf.* PLIN. nat. 16, 186 -a cornus). 10, 191 lilia ...-is horrentia linguis. 15, 399 murra (*cf.* PLIN. nat. 14, 123 Colophonia *resina*). PLIN. nat. 13, 62 pomo *cuci* ... colos -us. 14, 80 colores vinis quattuor: albus, -us, sanguineus, niger. 15, 31 color oleo (*pissino*) -us. 20, 36 *sili* grano ...-o est. 21, 83 *cera Pontica* quam maxime -a (21, 84). 24, 11 *viscum* extra -um, intus porraceum. EVSTATH. Bas. hex. 5, 5 p. 914[A] triticum (*opp.* atrum. SIDON. carm. 22, 178 -a fruge data iam saecula -a perirent). CAEL. AVR. chron. 3, 8, 133 *liquor hydropicis detractus*. acut. 2, 27, 144 sputa *peripneumonicorum* ... in comparatione pleuriticorum -iora.

II *de animalibus*: **A** *aves*: CIC. carm. frg. 18, 2 nuntia -a Iovis (*i. aquila*. *cf.* VERG. Aen. 11, 751 aquila. 12, 247 Iovis ales. OV. met. 8, 146 -is haliae⟨ë⟩tus [in] alis. STAT. Theb. 1, 548 Phrygius -is venator [*i. Ganymedes*] tollitur alis *aquilae*. 3, 531 septem ordine -o armigeras summi Iovis ... intueor. SIL. 12, 56 ales -a Iovis. CLAVD. 15, 467 Tonantis armiger). OV. met. 5, 546 -is ... alis *bubo*. 12, 525 -is ... avem pennis. *adde*: OV. met. 6, 707 *Boreas* Orithyian ...-is amplectitur alis.

B *quadrupedes*: **1** *leo*: LVCR. 5, 901 corpora -a leonum. VERG. georg. 4, 408 -ā cervice leaena (DRAC. Orest. 796. *cf.* SIL. 16, 237 -a ... colla iubasque). Aen. 2, 722 -i ... leonis (4, 159 OV. epist. 10, 85 met. 1, 304. 10, 551 fast. 2, 339 STAT. Theb. 1, 397 SIL. 2, 193. 7, 288 CLAVD. carm. min. 42, 1 DRAC. laud. dei 2, 265). Aen. 8, 552 -a leonis pellis (*cf.* SEN. Herc. O. 411 -a [*sic Heinsius*, viva *codd.*] ... spolia ... ferae. CLAVD. 21, 259 his -a leones velamenta dabant). LYGD. 6, 15 leaenas (CLAVD. rapt. Pros. 3, 98. *cf.* 7, 77 -ae matris). OV. met. 10, 698 iubae (SEN. Herc. O. 1933 Oed. 920). VAL. FL. 3, 567 monstri. DRAC. laud. dei 2, 488 terga leonis colla caputque ... sanguine -a rubescant. *adde*: DRAC. Romul. 5, 311 rabies *leonum*.
2 *alia*: VERG. georg. 3, 383 pecudum -is ... saetis (*cf.* HOR. carm. 4, 2, 60 *vitulus* -us. PLIN. nat. 8, 74 tauros silvestres ... colore -os. 22, 9 *boves*). Aen. 1, 275 lupae -o ... tegmine (*cf.* 7, 688 -os ... lupi de pelle galeros. OV. met. 11, 771 -um ... lupum). HOR. epod. 6, 5 Lacon *canis* (*cf.* GRATT. 203 pictam macula vertraham delige -a [*sic vel* flava *Johnson*, falsa *trad.*]). carm. 4, 4, 14 caprea pascuis intenta -ae matris ab ubere. OV. ars 2, 373 aper. met. 12, 89 equinis -a iubis cassis. hal. 64 -o tergore dammae. GRATT. 339 tergore -o (*obscurum cuius bestiae*). PLIN. nat. 8, 73 *eale* colore nigra vel -a. 8, 191 Canusium -i *velleris habet oves* (29, 127 -ae *ovis*). CLAVD. carm. min. 18, 17 -is pellibus hirtae *mulae*. *neutr. sing. pro subst. i. q. fulvus color* (*cf. p. 1534, 57*): SOL. 17, 5 *tigres* -o nitent; hoc -um *eqs.*

C *de hominum capillis*: VERG. Aen. 10, 561 Camertem (SERV. auct. *ad l.*: *ξανθόν*). 11, 642 caesaries *Herminii*. PROP. 2, 2, 5 coma *Cynthiae* (OV. Pont. 3, 2, 74 *Orestis et Pyladis*. *cf.* STAT. Ach. 1, 162 -o ... nitet coma *Achillis* gratior auro). OV. met. 12, 273 Charaxi tempora ... -o protecta capillo. CORIPP. Ioh. 4, 534 crines *Marcentii*. *oculis*: ITALA gen. 49, 12 (Aug. civ. 16, 41 p. 191, 21. 192, 15 D.) -i oculi eius (*Iudae*) a vino (*χαροποιοί*, Lugd: fulgentes). *cute*: ANTH. 220, 5 -us poples erat *iuvenis*, nitidus pes.

D *reptilia, pisces*: OV. hal. 107 synodontes. PLIN. nat. 8, 141 *lacerti* colore -i aut punicei aut caerulei. STAT. Theb. 12, 16 draconem. CLAVD. rapt. Pros. 1, 201 serpentibus. *huc addiderim*: CLAVD. 8, 163 aegida.

oppos.: albus: PLIN. nat. 14, 80. ater: EVSTATH. Bas. hex. 5, 5 p. 914[A]. caeruleus: SEN. Oed. 319 nat. 1, 10 PLIN. nat. 8, 141 NON. p. 164, 10. candidus: PLIN. nat. 37, 33. niger: PLIN. nat. 8, 73. 191. 14, 80. 16, 186. 20, 36. niveus: SIDON. epist. 4, 20, 3. porraceus: PLIN. nat. 24, 11. pullus: PLIN. nat. 8, 191. puniceus: PLIN. nat. 8, 141. rutilus: PLIN. nat. 8, 191. sanguineus: PLIN. nat. 14, 80. viridis: MANIL. 2, 942.

deriv.: fulvidus, fulvor. *Klee f.*

? **fuma** terra GLOSS. (*'ad* humus *vocem spectare videtur' Loewe, Prodr. 426*, rura *Schlutter, Arch. 10 [1898] 192*, funda retia *Warren, alii alia*).

fūmābundus, -a, -um [*a* fumare. *Th.*]. ITALA gen. 15, 17 (Aug. civ. 16, 24 p. 161, 15 D.) ecce fornax -a (*κλίβανος καπνιζόμενος*, fumigabunda ITALA *v. p. 1537, 12*, VVLG. clibanus fumans).

fūmāria, -ae *f. herba a* fumare. DIOSC. Vind. C 157[r]. N 46 *φουμαρια· καπνὸς ἢ κορυδάλλιον* (*Diosc. 4, 108 καπνός*). *cf.* capnos.

fūmāriolum, -ī *n. a* fumārium *deminutive*. *i. locus, per quem fumus exit*: TERT. paenit. 12 cum -a quaedam eius (*sc. gehennae*) tales flammarum ictus suscitent, ut proximae urbes ... iam nullae extent. PACIAN. paraen. 11 p. 125, 3 cuius *gehennae* -a quaedam maximos montes subterraneis ignibus decoquunt. [*it.* fumaiuolo. *M.-L.*]

fūmārium, -ī *n. a* fumare. GLOSS. *καπνοδοχεῖον. καπνοδόχη. καπνοδόχος. κάπνη. καπνία. i. q. locus, per quem fumus e focis exit* (*cf. Daremberg-Saglio s. v.*): COLVM. 1, 6, 19 -um quoque, quo materia, si non sit iam pridem caesa, festinato siccetur, in parte rusticae villae fieri possit iunctum rusticis balneis. VVLG. Os. 13, 3 erunt ... sicut fumus de -o (*cf.* HIER. *ad l.* p. 145 Vall. quaerimus ... quare LXX pro -o, quod Theodotio transtulit *καπνοδόχην*, locustas interpretati sint. apud Hebraeos locusta et -um iisdem scribitur litteris ... quod [ארבה] si legatur arbe, locusta dicitur; si orobba, -um; pro quo Aquila *καταῤῥάκτην*, Symmachus foramen interpretati sunt). MARCELL. med. 23, 78 *corticem caprifici* -o (PS. THEOD. PRISC. add. p. 323, 27 fumo) suspendet. *in usu*: MART. 10, 36, 1 improbą Massiliae quidquid -a cogunt, accipit aetatem quisquis ab igne cadus. PORPH. Hor. carm. 3, 8, 10 quam *amphoram* ... in -o posuerit. *nescio an huc spectet* CORP: IV 3575 fumar⟨...⟩. *in comparatione*: CAEL. AVR. chron. 1, 1, 33 per arteriam atque stomachum, quae sunt corporis veluti maiora -a. [*val.* fumar, *prov.* fumier, *port.* fumeiro. *M.-L.*]

deminut. fumariolum.

fūmātio, -ōnis *f.* [*cf. c.* fumator. *Th.*]. *i. q. actus fumandi*: CAEL. AVR. chron. 1, 4, 136 odoribus taetris adhibitis et -bus. 5, 10, 119 aliqui ... in iis *aegris* ...-es adhibuerunt.

fūmātor, -ōris *m.* [*a* fumus. *Th.*]. GLOSS. II 581, 7 incensi peritus.

fūmātus, -a, -um *v.* fumo. **fument-** *v.* foment-.

fūmēsco, -ere [*a* fumus. *Th.*]. ISID. orig. 17, 8, 2 tus igni impositum ardescit, resina -it.

fūmeus, -a, -um *a* fumus. GLOSS. -a fumosa. *i. q. fumosus, plenus fumi rerum calentium vel combustarum*: VERG. Aen. 6, 593 non ... faces nec -a taedis lumina. VAL. FL. 4, 596 vastoque exundat hiatu -us (*i. nebulosus?*) *Acheron*. HIER. epist. 14, 10, 2 -us harum urbium carcer. PRVD. c. Symm. 1 praef. 25 *vipera* intepuit fomite -o. AVG. civ. 21, 7 p. 502, 31 D. de pomis terrae Sodomorum forinsecus quasi maturis, intrinsecus -is. 22, 11 p. 587, 23 ille ... ignis est tranquillus, purus ... iste autem turbidus, -us (*cf.* CASSIOD. anim. 3 p. 1288[A] cuncta caelestia flammeo referunt vigore constare, non isto -o ... sed ex tranquillo). MACR. sat. 7, 10, 3 quicquid superflui aut -i flatus circa cerebrum fuerit. *de vinis fumatis*: MART. 13, 123, 2 -a Massiliae ponere vina potes. *translate i. q. vanus, ventosus*: AVG. c. Iul. op. imperf. 1, 137 non est fulminea ratio vestra, sed -a. serm. 301, 4, 3 istas cogitationes terrenas, pulvereas, -as, vaporeas. POMER. 3, 10, 1 *vanitas* repugnantibus -a. EVG. TOLET. carm. 9, 5 -a caenosi liquerunt gaudia mundi.

fūmico *v.* fumigo *p. 1537, 35*.

GLOSS. Verg. ed. Hagen A 676 p. 473 atram nubem, globos **fumidicos.**

fūmidus, -a, -um [*cf. c.* fumare, fumus. *Th.*]. GLOSS. igneus. -a fumosa. [*val.* fumur, *foroiul.* fumul. *M.-L.*] [*dub.*: ACC. trag. 495 terras ferro ⟨dif⟩fidas (*Bücheler*, -as *Ribbeck*). LAVS Pis. 17 humida (-a *i. tosta Scal. cf. l. 48. an* vilia*?*) ... hordea.]

1 *i. q. fumosus, plenus fumi, maxime de rebus calentibus, ardentibus (de animantibus cf. l. 47); accedit ablat. l. 47. 55*: LVCR. 6, 644 caeli ... templa (*cf.* SEN. nat. 1, 15, 5 caeli ardor ... crassi -ique ignis). VERG. Aen. 7, 76 *Lavinia visa* -a lumine fulvo involvi. 7, 465 aquai ... amnis (MACR. sat. 5, 11, 25. *cf.* PROP. 3, 18, 2 -a [*Scal.*, humida *codd.*] Baiarum stagna tepentis aquae). Aen. 9, 74 taeda. OV. met. 4, 405 tecta. 12, 259 altaria (*cf.* trist. 3, 13, 15 ara. ZENO 2, 18, 1 inter -os ignes *arae*). SEN. nat. 2, 54, 1 e terra ... pars humida efflatur, pars sicca et -a (*cf.* PLIN. nat. 2, 111 -am exhalari caliginem). 7, 13, 3 aliis *cometis* flamma *est* et haec non sincera nec tenuis sed multum circa se volvens -i ardoris (*cf.* PLIN. nat. 2, 90 -ae lucis *Pithei stellae*). PLIN. nat. 2, 112 -um verticem volvi (*cf.* AVSON. 302, 38 -os aestu globos). 5, 55 *Nilum* vapore anhelantem, -is cautibus, ubi conditur. STAT. Theb. 4, 523 -us ... Phlegethon. LACT. inst. 6, 2, 6 aliud ... *deus* a nobis exigit lumen et quidem non -um, sed ... liquidum atque clarum, mentis scilicet (*cf.* AVSON. 325, 22 -a testae lumina). CLAVD. rapt. Pros. 2, 162 -a ... orbita *currus Plutonis*. MART. CAP. 1, 11 velut -ae caligationis ... aura. 2, 124 -a quid turicremis aura paret favillis. SIDON. carm. 13, 9 collaque flammigenae ...-a furis *Caci*. CAEL. AVR. salut. praec. 26 ex ... ructationibus -is vel acidis. *metaphorice*: LVCR. 3, 304 irai fax ... -a. **2** *i. q. fumum redolens*: PLIN. nat. 14, 127 vitia *resinae* ... acor aut -um virus. **3** *i. q. fumi colore praeditus*: PLIN. nat. 37, 101 -aeque chrysolitho similes *gemmas*. 37, 114 -ae topazi. 14, 151 iaspidis -ae. *neutr. pro subst.*: fumidum, -ī. SEN. nat. 2, 57, 3 calidi -ique natura. SOL. 39, 1 mons *Chimaera* ...-um exhalat.

fūmifer, -a, -um *a* fumus *et* ferre. *i. q. fumum excitans*: VERG. Aen. 9, 520 ignis (*cf.* STAT. Theb. 8, 466 lampada. AVG. serm. ed. Mai 56, 2 inter -as flammas. CLAVD. DON. Aen. 9, 520 p. 257, 29 arborem pini -um). LVCAN. 7, 193 Aponus terris ubi -r exit (ADNOT. *ad l.* aquas enim calidas habet. *cf.* CLAVD. carm. min. 26, 36 -ae ... aquae. ENNOD. epist. 5, 8, 6 vs. 5 [fumiger *V*]). SIL. 13, 570 -um volvit Styx inter sulphura limum. *i. q. plenus fumi*: VERG. Aen. 8, 255 glomeratque ... *Cacus* -am noctem (SERV. auct. *ad l.* non est noctis epitheton, sed quam Cacus fumum evomens faciebat. *cf.* MACR. sat. 5, 14, 8. CLAVD. DON. Aen. 8, 260 p. 152, 12 -as fauces). HOMER. 599 spumantque per ora *suum* vicissim -ae nubes. CASSIOD. var. 9, 6, 5 globi -i. *in comparatione*: CASSIOD. in psalm. 67, 3 *fumo* peccatores merito comparantur, quoniam ex flamma nequitiae suae producunt -as actiones *eqs. cf.* 101, 4.

fūmifico, -āre [*cf. c.* fumificus. *Th.*]. *i. q. fumum facio,*

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

suffio: PLAVT. Mil. 412 eique (*sc. Dianae*) ut Arabico -em odore amoene.

fūmificus, -a, -um [*a* fumus *et* facere, *cf. καπνοποιός. Th.*]. *i. q. fumum emittens: de igne sim.*: PRVD. perist. 3, 118 facibus ... -is. c. Symm. 2, 1010 lucernas. RVT. NAM. 1, 252 sulphure. BOETH. cons. 1 carm. 4, 8 ignes. *de animantibus fumum excitantibus*: PLAVT. frg. inc. 1 (Varro ling. 7, 38) Epeum *cocum* -um. OV. met. 7, 114 -isque locum mugitibus impleverunt *boves*. *i. q. fumosus*: SIDON. epist. 8, 11, 3 vs. 44 propter -as gemam culinas. *cf.* fumifico.

fūmigābundus, -a, -um. *cf.* fumigare, fumabundus. *i. q. fumeus, fumosus*: ITALA gen. 15, 17 (Ambr. Abr. 2, 9, 67) ecce fornax -a (*κλίβανος καπνιζόμενος*, fumabunda ITALA Aug. *v. p. 1535, 70*, VVLG. clibanus fumans). VVLG. sap. 10, 7 *impiis* in testimonium nequitiae -a (*καπνιζομένη*) constat deserta terra.

fūmigātio, -ōnis *f. a* fumigare. *apud medicos i. q. actus fumigandi, suffitus vel suffimen*: [MARCELL. med. 33, 43 *v. p. 1093, 4.*] CHIRON 193 fumigare omnes *boves* hac -e. PLIN. VAL. 3, 7 -e facta. DIOSC. 3, 112 sicca -o adhibita (*cf. Diosc. gr. 3, 122 ὑποθυμιώμενα ... ξηρὰ εἰς ὑποκαπνισμόν*). CAEL. AVR. chron. 1, 4, 122 inutiles ... sunt incensiones sive -es. 2, 4, 179 adhibent ... -em dentibus *eqs.* *metaphorice*: EPIST. pontif. Thiel Gelas. tract. 3, 34 quando concavitates cerebri ex -e tristitiae completae fuerint, *lacrimas fundit homo.*

fūmigātus, -a, -um *v.* fumigo. **fūmiger** *v. p. 1536, 75.*

✱**fūmigium**, -ī *n.* [*a* fumigare. *Th.*]. *apud medicos i. q. fumigatio, suffitus, suffimentum*: THEOD. PRISC. eup. faen. 34 ex sulphure vivo -um ... prodest. log. 44 -a eodem modo iuvare. 104 picis brittiae ... -a. gyn. 8 -is bene olentibus ... naturam provocabo. 15 -a vaporatis partibus supponi. phys. 5 *al.* DIOSC. 3, 131 frutex ... -o adhibitus (*cf. Diosc. gr. 3, 121 θυμιώμενος*). 4, 54 virtus est ei (*sc. agerato*) in -o adhibita.

fūmigo, -āvī, -ātum, -āre [*cf. c.* fumus *et c.* agere. *Th.*]. *perf. act.*: AVG. conf. 8, 2, 4. -ari *deponens? v. l. 60.* *de formatione v. Thurneysen, Ind. Forsch. 31 (1912/3) p. 278.* *scribitur* fumic- *l. 67 sq.* [*val.* fumegà, *hisp.* humear, *it.* fumicare, *francog. sept.* fõkyé. *M.-L.*]

1 *intransitive i. q. fumare, fumum emittere*: ITIN. [Silv.] 3, 2 die, qua mons -bat (*cf. p. 1538, 80.* VVLG. psalm. 103, 32 tangit montes et -ant [*καπνίζονται*; *cf. explicationem spiritalem* PROSP. *ad l. sim.* FVLG. RVSP. epist. 6, 3, 3 ut confessione -ent peccatorum]. 143, 5 [*cf. l. 60*]. HIER. tract. in psalm. I 143 p. 281, 8 non dixit 'inflammabuntur', sed '-bunt' *eqs.* PROSP. *ad l.* -bunt et accensi cordis vaporem ... emittent). FAVST. REI. serm. 25 p. 326, 14 (= PS. AVG. serm. 142, 6) lucerna, quae sine oleo accenditur, -are potest, lumen habere non potest. *part. praes. adi.* fūmigāns, -tis: *i. q. fumosus, fumidus*: GELL. 19, 1, 3 caelum atrum et -es globi (*sim. in imag.* AMBR. Abr. 2, 9, 67 globo quodam -is nubiculae). ITALA gen. 15, 17 (Verec. in cant. 2, 22) clibanus -s (*cf.* HESYCH. in lev. 2, 4 p. 807[B] *et v. p. 1540, 7*). VVLG. Is. 7, 4 cor tuum ne formidet a duabus caudis titionum -ium (*καπνιζομένων*) istorum. *strictiore sensu i. q. paene extinctus*: ITALA Matth. 12, 20 (Tert. patient. 3 p. 3, 18 Hier. in Matth. 12, 20 p. 78 *al.*) *et* VVLG. linum -s (*τυφόμενον. cf. in imag.*: PAVL. NOL. epist. 5, 7 p. 29, 26 ut non -e lino ... sed puro ... lumine luceamus). AMBR. Hel. 6, 16 Sina (*cf. l. 38*).

2 *transitive: i. q. fumo exponere, fumo replere, suffire aliquid* (SERV. georg. 4, 241 'suffire thymo' -are. GLOSS. *καπνίζω.* nebula turbo): *res, praecipue loca*: VARRO rust. 3, 16, 17 *alvos* (COLVM. 9, 14, 7 *cf.* 9, 13, 8). COLVM. 8, 5, 20 gallinaria. APVL. flor. 1 p. 6 caespes libamine -atus. ITALA psalm. 143, 5 (Hil. in psalm. 143, 9) tange montes et -buntur (*an depon.? paulo post* fumabunt; *cf. l. 38 sqq.*). DAMIG. lapid. 9 melle non -ato. APIC. 1, 6 (7) vas ... -a lauro et cupresso. CAEL. AVR. acut. 2, 38, 218 lanas ... sulfure. *per enallagen*: IAVOL. dig. 47, 10, 44 si inferiorum dominus aedium superioris vicini -andi causa fumum faceret. *maxime in medicina*: COLVM. 8, 5, 16 pulegii surculis -entur *pulli.* PELAGON. 151 testes ipsius equi. 205 foliisque laureis nares. CHIRON 190. 193. 686 totum ventrem -cato (*sic*). THEOD. PRISC. eup. faen. 34 alphitis *oculi.* 46 dentes. ORIBAS. syn. 5, 1 p. 49 ex ipsa aqua calida pedis fumicentur (-tentur *cod.*, fumentur *v. l., gr. καταιονίζειν*). *in cultu*: TERT. apol. 42 deis -andis. *i. q. adolendo efficere, ut aliquid fumum emittat*: ITALA Tob. 6, 8 (Monac. *al.*) cor et iecur *piscis* -atur (*καπνίσαι*, VVLG. *aliter*) coram viro vel muliere. GARG. MART. med. 42 folia ... siccata et -ata carbonibus serpentes fugant (*cf. p. 1539, 10*). CASS. FEL. 70 fel -atum. VVLG. II par. 2, 4 ad adolendum incensum ... et -anda aromata (*θυμιᾶν*). *obi. omisso*: PS. AVG. serm. 279, 4 ille bene novit -are. *i. q. fumo denigrare*: APVL. apol. 58 noctu potissimum parietes -atos (*cf. supra*: atros redderet). *part. perf. pass. pro adi.* fūmigātus, -a, -um (GLOSS. III 254, 66 *καπνιστά*): *i. q. niger*: ARNOB. nat. 7, 20 quae illorum *deorum* inferre sacrificiis moris est, sint nigra et -a.

deriv.: fumigabundus, fumigatio, fumigium. *comp.*: ef-, suffumigo.

fūmo, -āvī, -ātum, -āre [*a* fumus. *Th.*]. -ât *contractum pro* -avit *affert* PRISC. gramm. II 34, 24. 130, 2. *eodem modo explicant grammatici* VERG. Aen. 3, 3 (*v. p. 1538, 13*), *sed cf.* SERV. *ad l. et v. Neue-Wagener III[3] 493. legitur inde a* PLAVTO *per totam latinitatem, ceteris saepius apud* SIL. STAT. [*val.* fumà, *it.* fumare, *francog.* fumer. *M.-L.*] [*dub. vel corr.*: MACER carm. frg. 8 terra -at (*codd., metro cogente alii aliud coniecerunt*), qua taeter labitur anguis (*cf. p. 1539, 68*). LVCAN. 6, 536 nigroque volantia (-antia *V U*) fumo. CLAVD. 22, 350 *v. p. 1459, 40.*]

A ***intransitive:*** *i. q. fumum emittere, vaporare* (GLOSS. *καπνίζω. τύφομαι*). *saepe accedit abl. instr., ex. gr. l. 16. 19. 23. 42. 63. 67 sqq.*, de: *v. l. 40. 64*, in: *l. 61.*

1 *de rebus (de animantibus infra l. 27. 28) quae accenduntur, comburuntur, calefiunt*: PLAVT. Persa 104 edes: nam iam intus ventris -ant focula. CAES. Gall. 7, 24, 2 -are aggerem, quem cuniculo hostes succenderant. VERG. Aen. 3, 3 humo -at Neptunia Troia. OV. met. 2, 209 ambustaque nubila -ant. 2, 242 mediis Tanais -vit in undis. 2, 295 polus. 5, 57 stipite, qui media positus -bat in ara. 10, 273 turaque -bant. 14, 534 -bant igne (*codd. optt.*, transtra *multi*, ligna *Heinsius*) carinae. 14, 796 flammifera ... aspergine postes. Ib. 160 -bunt semper ad ora faces (*cf.* CLAVD. 28, 325). LIV. 3, 68, 2 -are incensa passim tecta. 10, 11, 6 vici incendiis (22, 14, 1 villae. *cf. infra l. 74*). SEN. Phaedr. 561 urbes. Phoen. 548 igne flagrantes trabes -are. Tro. 17 domus. Thy. 465 nec -ant manu succensa multa stagna (*cf.* STAT. silv. 1, 3, 43 *et* 2, 2, 17 balnea. AVSON. Mos. 337). LVCAN. 7, 160 aetherio ... sulphure (*i. fulmine*) ferrum. PLIN. nat. 35, 46 *Indicum.* SIL. 1, 355 cetera ... circumlita sulphure -ant. 4, 62 Saguntum. 5, 74 lacus. 10, 166 quercus cum -at percussa Iovi. 10, 586 arces. 12, 431 Petilia. STAT. Theb. 12, 60 plebeio -are Menoecea busto. MART. 14, 221, 2 in longa cuspide -et aper. IVV. 1, 156 qua *taeda* stantes ardent, qui fixo pectore -ant. 3, 199 tabulata. 14, 171 pultibus ollae. APVL. met. 3, 18 capilli. GELL. 17, 10, 18 non ... -are ... solent ..., quae sunt candentia. CLAVD. 1, 109 moenia. 5, 190 non mare -asset geminum flagrante Corintho. 18, 243 incendia -ant. AVG. civ. 1, 8 p. 13, 28 D. palea. *metaphorice* (*strictiore sensu i. fumum, non iam flammas evaporare*): SIL. 1, 654 si ... non obruta iam nunc semina -rent belli (*praeit*: nascentem extinguite flammam).

2 *de rebus aliis modis fervidis: praesertim de terra, aqua, aëre, regionibus calentibus*: CIC. nat. deor. 2, 25 recenti fossione terram -are calentem. LVCR. 5, 464 tellus. 6, 748 acri sulpure montis oppleti calidis ubi -ant fontibus aucti. AETNA 437 *lapis* raro -at. OV. ars 1, 256 quae de calido sulpure -at, aquam *Baiarum.* SIL. 14, 590 -bat crassus nebulis caliginis aër. STAT. Theb. 4, 707 -ant desertae gurgite *Nili* valles. MART. 1, 12, 2 sulphureis Albula -at aquis. GELL. 17, 10, 11 interdius -are Aetnam, noctu flammigare. MACR. sat. 7, 8, 10 aquas quae vel de altis puteis vel de fontibus hauriuntur -are hieme, aestate frigescere. *alia*: SIL. 8, 282 -at male concitus axis. MACR. sat. 7, 4, 28 *alimenta accepta* imminente igne naturae (*i. calore iecoris*) -ant. 7, 5, 22 acescere vel nonnumquam -are in stomacho cibum *digerendo.* *metonymice i. q. ardere, flagrare*: SEN. Med. 838 ossaque -ent *veneno perfusa.* *translate*: VVLG. deut. 29, 20 tunc quam maxime furor eius (*sc. dei*) -et (*ἐκκαυθήσεται*, exardescet ITALA Lugd.).

3 *de animantibus eorumque partibus calidis* (*cf. supra l. 49*): LVCAN. 4, 754 -ant sudoribus artus *equi* (*cf.* STAT. silv. 1, 1, 21). VAL. FL. 4, 285 crebro praecordia pulsu. SIL. 1, 178 ossa liquefactis -arunt fervida membris (*sc. torta*). 1, 419 ruinae *corporum caesorum.* VERG. Aen. 8, 106 tepidusque cruor -bat ad aras (*cf.* PRVD. perist. 2, 70 sanguinem). VAL. FL. 2, 233 vulnera. SIL. 1, 531 creber ... sicco -at ab ore vapor. NEMES. cyn. 248 -ant umentes calida de nare vapores. *transfertur ad res (animantes) fumum sanguinis redhalantes*: STAT. Theb. 10, 300 -at humus *cruore caesorum.* 10, 743 *Capaneus* in sanguine -at (SCHOL. *male* anhelat). 11, 81 stagna. Ach. 1, 432 *ferrum* sanguine. QVINT. decl. 291 p. 162, 5 manum videre, quae -are mihi adhuc filii mei sanguine videtur. CLAVD. 7, 100 Frigidus amnis mutatis -vit aquis. PRVD. psych. 808 -arat calido regum de sanguine dextra.

4 *de locis fumo rerum calentium repletis*: LVCR. 6, 460 montis ... cacumina ... nubis caligine crassae. 6, 752 altaria donis (VERG. ecl. 1, 43 OV. epist. 1, 25 fast. 2, 193 SIL. 8, 432. 12, 332 AVIEN. Arat. 207. *cf.* HOR. carm. 3, 18, 8 ara ... odore [LIV. 8, 33, 21 sacrificiis. SIL. 7, 89 rarae -ant felicibus arae. OPTAT. 3, 8 p. 90, 19 nidoribus]). VERG. ecl. 1, 82 summa procul villarum culmina -ant (SERV. *ad l.* id est ad vesperum ad cenam praeparandam). Aen. 2, 698 loca sulpure *cometae* (*cf.* SIL. 10, 362 campi). OV. met. 12, 215 ignibus atria -ant. CVRT. 4, 9, 14 regio ... incendio (*cf. supra l. 19*). VAL. FL. 2, 333 nigris -ant saxa iugis. SIL. 7, 457 Paphos centum mihi -et in aris. STAT. Theb. 1, 264 votis ... Coptos. 12, 578 Tanain -asse sepulcris. silv. 3, 1, 56 Aricinum Triviae nemus. 3, 1, 140 iam fortibus ardens -at harena (*de anhelitu pugnantium, an metonymice de pulvere collecto? cf. p. 1540, 10*) sacris (*i. certaminibus*). ITALA (Monac.) *et* VVLG. exod. 19, 18 mons Sinai -bat (*ἐκαπνίζετο*). COD. Theod. 16, 10, 12, 2 (*a. 392*) loca, quae turis constiterit vapore -asse. ORIENT. comm. 2, 184 uno -vit Gallia tota rogo. SIDON. epist. 2, 9, 3 edulibus nostris culina -ret. *metaphorice*: CIC. Sest. 24 quod ita domus ipsa -bat, ut multa eius †sermonis indicia redolerent.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

B *transitive:* *i. q. vaporem sim. emittere*: STAT. Theb. 8, 400 obnixa acies pariter suspiria -ant (firmant *v. l.* SCHOL. *ad l.* ex ardore utique vicinorum sibimet repugnantium). CAEL. AVR. chron. 3, 2, 43 *ovi* altera caverna calamo inseratur, altera vaporem -et acceptum. *i. q. fumo aspergere, replere* (*cf. p. 1459, 40*): APIC. 2, 60 circellum facies rotundum. -as (*nisi* fum⟨ig⟩as *scribas*). *i. q. fumigare* (*si recte trad., cf. et p. 1537, 69*): GARG. MART. pom. exc. 26 ed. Mai class. auct. 3 p. 426 ossa *palmarum Thebaicarum*... carbonibus -ata (*cf.* pom. exc. Rose anecdot. II p. 149, 98 carbonibus fumigatum).

part. perf. pass. pro adi. **fūmātus**, -a, -um. GLOSS. -a καπνιστά. fumo plena. VIRG. gramm. epit. 1 p. 6, 14 -on *ignis dicitur* de fumo. *i. q. fumi colorem habens*: NON. p. 548, 21 color quasi -o stilicidio implutus (*cf. p. 1540, 40*).

part. praes. pro adi. ✕**fūmāns**, -tis: *huc eos quoque locos congessi, quibus functio verbalis praevalet, ex. gr. l. 22. 27. 32.* *i. q. fumosus, fumidus*:

1 *de rebus (animantibus l. 36. 43. 58) quae accenduntur, comburuntur, calefiunt*: CIC. Verr. 6, 95 navis. MAECEN. carm. frg. 8 -s calido cum farre catinus. VERG. georg. 2, 194 exta. Aen. 7, 457 taedas (SIL. 13, 690. PANEG. 12 [2], 42, 3 infernis ignibus). 10, 45 per eversae ... -ia Troiae excidia (SERV. auct. *ad l.* quae fumaverunt. non enim fumant iam). 12, 569 culmina *urbis*. AETNA 577 gemina ex uno -ia sacra vapore. HOR. sat. 2, 7, 102 libo -e (OV. fast. 3, 671. GRATT. 488 viridi ... feretro). OV. met. 2, 324 ora *Phaethontis*. 2, 325 corpora. 13, 421 tecta (TAC. Agr. 38, 9 *aliter p. 1540, 8*). 14, 792 -e bitumine. Ib. 186 -es (*per prolepsin*) incoquet igne genas. fast. 4, 740 sulphure. CARM. epigr. 1016, 1 (*Romae, saec. I in.*) cineres. LIV. 9, 18, 7 Thebarum ruinas. 31, 24, 3 semirutae ac -is sociae urbis. SEN. nat. 4, 13, 10 ardentes boletos et ... paene -es. LVCAN. 6, 538 -is iuvenum cineres ardentiaque ossa. VAL. FL. 3, 129 -i nube (*sc. taedae*) coruscus. SIL. 1, 210 flammiferum condunt -i (*per prolepsin*) gurgite currum. 1, 320 lampada. 1, 474 faces. 2, 284 -e Sagunto (3, 16). 4, 694 undis (DRAC. Romul. 2, 33). 14, 477 transtris. STAT. Theb. 8, 77 clipeo *fulmine percusso*. 10, 933 pectoraque invisis obicit -ia muris (SCHOL. ut eos corporis sui igni succenderet). 12, 414 Phaethonta. silv. 2, 6, 61 -e ruina. 5, 1, 226 busta. MART. 1, 41, 9 tomacla. SVET. Vit. 13, 3 obsonia. COMM. apol. 925 -e Roma. NEMES. cyn. 37 Padum *Phaethonte*. CET. FAV. 25 p. 305, 22 lucernarum -e *lumine*. AVSON. 393, 21 -esque olidum, paganica lumina, taedas. *metaphorice*: CIC. har. resp. 45 ut vos isdem ignibus circumsaepti me (*domum subindicat*) primum ... pro vobis ... -em videretis. *flagrant igni inferorum* (*cf. l. 21*): SIL. 12, 149 *Inarime* turbine nigro -em premit Iapetum flammasque rebelli ore eiectantem (12, 529. *cf.* 8, 540 ardentem). CLAVD. rapt. Pros. 3, 350 Enceladi -ia ... opima (*sc. fulmine percussa*). *huc spectat*: STAT. Theb. 8, 148 -emque locum ... reliquit *Amphiaraus terrae hiatu mersus*. *apud Christianos*: POMER. 3, 12, 3 barathri -is ... caligine. *per enallagen*: STAT. Theb. 5, 87 antra dei -is (*i. Vulcani*). DRAC. Romul. 10, 392 sulphure puro cum taedis -s ... sacerdos. *strictiore sensu i. q. fumum, non iam flammas emittens, gliscens*: LIV. 42, 63, 9 per distracta -ia virgulta. VAL. MAX. 2, 4, 5 inque solo magis -e quam ullas ignis habente reliquias. ITALA Matth. 12, 20 (Aug. civ. 20, 30 p. 484, 20 D.) linum (*cf. p. 1537, 53*). AVG. civ. 20, 30 p. 485, 7 D. lino -i amisso lumine comparati sunt *Iudaei*. BACHIAR. repar. laps. 21 -em adhuc de incendio titionem cito vorax flamma comprehendit. *metaphorice*: CIC. Cael. 70 lex sedata illa flamma consulatus mei -is reliquias coniurationis extinxit. PS. QVINT. decl. 12, 15 vulneratum iugulasti, titubantem stravisti, -em incendisti. *cf.* AVG. civ. 11, 33 p. 508, 28 D. unam *angelicam societatem* dei sancto amore flagrantem, alteram propriae celsitudinis immundo amore -em. PETR. CHRYS. serm. 116 p. 518[B] ardore, sanguinibus -es occasiones incendere.

2 *de rebus aliis modis calentibus: praesertim de terra, aëre sim.*: LVCR. 6, 523 terra (OV. met. 14, 87 calenti sulphure). VERG. Aen. 3, 573 *Aetna* prorumpit ad aethera nubem turbine -em piceo et candente favilla (*huc spectare videtur*: GLOSS. V 203, 27 -em: ad ⟨fumi⟩ similitudinem surgentem. *cf.* STAT. Theb. 11, 8 -em ... Aetnam). 8, 417 insula ... -bus ardua saxis. DIRAE 76 praecipitent altis -es montibus imbres. LVCAN. 9, 711 tractique via -e chelydri (*cf. p. 1538, 3*). SIL. 12, 374 Cancro -bus Austris. CLAVD. carm. min. 26, 19 pascua. rapt. Pros. 1, 23 aequora *Phlegethontis*. *alia*: SIL. 2, 81 -em rapidis quatiebat cursibus axem. 16, 661 currus *Phoebi*. STAT. Theb. 10, 549 rotae. SER. SAMM. 731 *calcem aceto solutam*.

3 *de animantibus eorumque partibus*: VERG. georg. 2, 542 equom -ia (*V M*, spumantia *P R*) solvere colla (Aen. 12, 338 equos ... sudore. SIL. 16, 383. MIN. FEL. 7, 3 spumantibus equis atque -bus). 3, 515 duro -s sub vomere taurus. SEN. Thy. 819 -es sudore iubas. SIL. 1, 361 pugnantum ... -ia membra. STAT. Theb. 6, 462 -emque (funalemque *B M*) Thoen *equum*. Ach. 1, 179 genas. MART. 6, 64, 28 nasum vivi ... ursi. TERT. anim. 25 de uteri forrace -em *substantiam carnis*. ORIENT. comm. 2, 67 vultu (*Martene*, vultus *cod.*) -e (*cod.*, spumante *Havet*). *i. q. flammas vomens*: LVCAN. 9, 722 oraque distendens avidus -ia prester (*cf.* SIL. 6, 219). VAL. FL. 7, 291 viso -es hospite tauri. SIL. 4, 205 cruor. PETR. CHRYS. serm. 174 p. 654[B] adhuc -e sanguine. SIL. 5, 603 torquet -em ex ore vaporem. *de rebus fumum sanguinis redhalantibus*: VAL. FL. 1, 816 nigro -ia pocula tabo. 7, 644 armis (*sc. sanguine*). SIL. 8, 669 ructatque cadavera -s Aufidus. STAT. Theb. 2, 702 -em hunc aspice late ense meo campum. CLAVD. 10, 310 Strymona.

4 *de locis fumo repletis*: CIC. carm. frg. 22 (div. 2, 63), 8 -bus aris (CATVLL. 64, 393 TERT. idol. 11). SEN. epist. 104, 6 culinarum -ium. VVLG. gen. 15, 17 clibanus -s (καπνιζόμενος). exod. 20, 18 montem. DRAC. Romul. 8, 208 tecta (*aliter p. 1539, 26*). *sim.*: SIL. 9, 602 -ia lucent terga elephantorum *turribus accensis*. *transfertur ad loca pulvere collecto quasi fumo repleta*: VERG. Aen. 11, 908 -is pulvere campos (SERV. [auct.] *ad l.* veluti -es caligine pulveris: ita enim nebulam excitat pulvis ut fumus).

deriv.: fumabundus, fumatio, fumator. *cf.* fumidus.

comp.: ef-, suf-, transfumo.

fūmōsus, -a, -um *a* fumus. GLOSS. καπνώδης. *in codd. permutatur nonnusquam cum voce* famosus *v. p. 256, 74 sq. et infra l. 26.* [*val.* fumos, *it.* fumoso, *francog.* fumeux. *M.-L.*]

1 ***proprie:*** *i. q. fumum emittens*: CATO agr. 38, 4 flamma minus -a exibit. 130 *ligna*. PETRON. 97, 1 facemque -am magis quam lucidam. CLAVD. DON. Aen. 3, 575 -i incendii. *de aqua calefacta*: QVEROL. p. 38, 3 calidam -am non volt. CLAVD. DON. Aen. 7, 465 p. 69, 28 unda ... -is tumoribus fertur. *de locis, quibus fit ignis*: OV. epist. 20, 94 focis (fast. 4, 638 NVX 178). am. 2, 13, 23 aris. *transfertur ad tempora, quibus multi ignes accenduntur*: OV. trist. 2, 491 -o mense Decembri (MART. 5, 30, 5). PERS. 1, 72 -a Palilia faeno *quod accenditur* (*v.* SCHOL. *ad l.*). *sim.*: APVL. met. 9, 12 -is (famosis *codd. dett.*) tenebris vaporosae caliginis. *i. q. fumo repletus, aspersus, tinctus*: VERG. georg. 2, 242 -is ... tectis (PS. QVINT. decl. 13, 4). PETRON. 135, 4 parieti. 135, 8 vs. 11 tigillo. SIL. 7, 175 postes. AVSON. 157, 21 popinis (Mos. 124). CIC. Pis. 1 commendatione -arum imaginum (SEN. epist. 44, 5 BOETH. cons. 1, 1, 16). IVV. 8, 8 -os equitum ... magistros. RVFIN. hist. 11, 23 p. 1028, 18 genium. PRVD. cath. 12, 197 -a avorum numina. ham. 404 lapides (*i. simulacra*) -os. CLAVD. 7, 196 Lipare -a. *de cibis i. q. fumo siccatus, duratus*: HOR. sat. 2, 2, 117 -ae cum pede pernae. PERS. 6, 70 sinciput. MART. 13, 32 tit. caseus. *de vinis i. q. fumo inveteratus*: TIB. 2, 1, 27 Falernos. *cf.* OV. fast. 5, 518 -o condita vina cado. MART. 12, 82, 11 lagonae. *i. q. fumi colorem vel odorem habens*: PAVL. FEST. p. 111 insuasum appellabant colorem similem luteo, qui fiebat ex -o stillicidio (FEST. p. 302; *cf. p. 1539, 13*). PLIN. nat. 18, 318 *defrutum* adustum et -um fieri putant. THEOD. PRISC. log. 95 odor -us quidam, quem aliqui carbunculum appellant (CAEL. AVR. chron. 1, 6, 182 ORIBAS. syn. 6, 6 [καπνῶδες]). CAEL. AVR. acut. 2, 14, 93 *sputa* faeculenta vel -a et odore gravia. 3, 20, 194 ructationes -ae. chron. 3, 2, 16 vel in bromosam vel -am transeuntium qualitatem *ciborum acceptorum*. 4, 3, 62 curiosa confectio neque nidorosa vel -a. 4, 3, 63 -um ... medicamen. ORIBAS. syn. 5, 47 *venter* -us (*i. fumi odore repletus*) et insuavis.

neutr. pro subst. **fūmōsum**, -ī. *i. q. fumi naturam habens*: SEN. nat. 2, 54, 1 quicquid in aëra sicci -ique pervenit. *pro adv.*: CAEL. AVR. acut. exc. 10 p. 694 quod expuunt ... -um (*cf. l. 42 sqq.*).

2 ***metaphorice et translate:*** *i. q. vanus, inanis*: AVG. c. Parm. 2, 8, 15 superbiam. PROSP. epist. 2, 5 amaritudinem ... -ae ... vanitatis (FACVND. fid. p. 871[D] oculos eorum -a sua vanitas ... occaecavit). *i. q. vana credens*: VIGIL. TRID. ad Simplic. 3 p. 551[C] -a gentilitas contra vaporem fidei ... incaluit. *i. q. vaniloquus*: HIER. adv. Rufin. 3, 31 nos -os arguis (*opp.* flammeus, fulmineus).

✕**fūmus**, -ī *m.* [*i. q. ind.* dhūmáḥ *slavon.* dymŭ '*fumus*', *cf. c. theodisc.* toum '*vapor*', *gr.* θυμιᾶν *et c.* suffire, fuligo. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 84 furvum ... hinc dicta ... -us. *genus masc. testantur* CHAR. gramm. I 32, 1 PHOC. gramm. V 427, 25 *al. extat neutrum*: FVLG. myth. 2, 3 (*nisi potius est accus.*) PASS. Matth. 15. *de numeris*: GELL. 19, 8, 13 cum caelum semper ἑνικῶς dicatur ... -us non semper. GLOSS. II 338, 41 singulariter tantum declinabitur. *plur. habent e poetis*: LVCR. 6, 104 VERG. georg. 2, 217. 4, 230 OV. 9[to] SEN. Thy. 772 SIL. 7, 355. 17, 95 MART. *quater* SER. SAMM. 355; *e scriptoribus*: CAES. Gall. 5, 48, 10 QVINT. decl. 329 p. 296, 15. OPTAT. 6, 3 p. 146, 18 -is, nidoribus. *metaphorice*: LAMPR. Alex. 23, 8. 36, 2. 67, 2 *al.* (*v. p. 1544, 2 sqq.*). *nota*: VERG. georg. 2, 217 nebulam -osque. SIL. 13, 652 -oque ... et nebulis. ARNOB. nat. 6, 16 nidoribus atque -o. 7, 3 nidorem consectatur et -os (-us *P*). VEG. mil. 3, 5 p. 74, 18 flammis ... -o. *de significatione*: HIER. quaest. hebr. in gen. 19, 28 p. 30, 1 *v. p. 378, 19 sq.* hom. Orig. in Is. 1, 4 p. 1105 -us ... vapor ignis est. CASSIOD. in psalm. 67, 3 -us est ... ex flamma ista corruptibili surgens tenebrosa conglobatio, quae, quantum plus extollitur, tantum per inane tenuatur. GLOSS. καπνός (*cf.* PLIN. nat. 25, 174). sine -o: ἄκαπνος. *legitur inde a* PLAVTO TER. CATONE CIC. *per totam latinitatem*. [*val.* fum, *it.* fumo, *francog.* fum, *hisp.* humo. *M.-L.*]

I ***proprie*** *i. q. vapor, interdum fere i. q. fuligo* (*p. 1541, 4. 11. discernitur p. 1543, 32*): **A** ***generatim:*** **1** *ignis, incendiorum, taedarum sim.*: CAES. Gall. 5, 48, 10 -i incendiorum procul videbantur. HIRT. Gall. 8, 16, 2 VERG. Aen. 2, 609. 9, 237 (SERV. *ad l.* signum est sopitorum ignium, quotiens maior -us erigitur). HOR.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

carm. 4, 11, 12 *flammarum*. Ov. met. 2, 232 involvitur undique -o *Phaethon*. 10, 6 fax ... stridula -o. Ib. 239 -is *taedarum* contactus. Liv. 2, 63, 2 Volscos adesse -o ex incendiis . . . cognitum est. 22, 14, 8. 34, 39, 11. Vitr. 7, 4, 4 ab ignis -o. 7, 8, 2 is qui ex his ab ignis vapore -us suscitatur cum resedit in solum furni, invenitur esse argentum vivum. Sen. Thy. 772 piceos ignis in -os abit. Cvrt. 4, 9, 15. 6, 6, 30 -us . . . absconderat caelum. Lvcan. 3, 505 *al.* Sil. 2, 631. 4, 307 vertex *ignis* . . . contorquet nubila -o. 7, 355 vincens -os . . . vertex. *al.* Qvint. decl. 329 p. 296, 15. Fronto p. 7, 7 N. ignis cum sumptu atque -o accenditur. Apvl. apol. 57 taedae. Ivst. 24, 1, 6 Amm. 17, 1, 5 *al.* Marcell. med. 8, 179 *lucernae* -o sive fuligine. *passim*. *in imag.*: Petr. Chrys. serm. 89 p. 452^{A} quis -i nescius cupiditatum transit incendia? *animantium ignivomorum*: Verg. Aen. 8, 252 *Cacus* faucibus ingentem -um . . . evomit (Ov. fast. 1, 577 mixtosque vomit cum sanguine -os. Fvlg. myth. 2, 3 p. 42, 5 *sqq.*). Vvlg. sap. 11, 19. apoc. 9, 17 de ore eorum *equorum* procedit ignis et -us. *dei imprimis irati*: Vvlg. II reg. 22, 9 ascendit -us de naribus eius *dei* et ignis (Iob 41, 11). psalm. 17, 9 ascendit -us in ira eius (*sc. dei. cf. explicationem allegoricam* Evcher. form. 1 p. 9, 3). Is. 6, 4 domus repleta est -o (*interpretatio spiritalis*: Hier. epist. 18^{A}, 8, 2. 18^{A}, 9, 1. 18^{A}, 10, 3). apoc. 15, 8 impletum est templum -o a maiestate dei. *ignis subterranei*: Lvcr. 6, 691 *ventus* volvit caligine -um *Aetnae*. Verg. Aen. 3, 582 caelum subtexere -o. Sen. epist. 79, 2. Plin. nat. 2, 199. 3, 94 e cuius (*Strongyles flammae*) -o, quinam flaturi sint venti, . . . praedicere incolae traduntur (Mart. Cap. 6, 648). Sil. 14, 57. Svet. Cal. 51, 1 Aetnaei verticis -o. Ivst. 4, 1, 4 *Siciliae*. Clavd. rapt. Pros. 1, 169 -o . . . lambit . . . flamma *Aetnae* pruinas. Macr. sat. 5, 17, 12. *cf.* Sen. nat. 2, 26, 4 *ignis submarini*. *terrae calentis*: Verg. georg. 2, 217 *terra* exhalat nebulam -osque. *cf.* Val. Fl. 8, 452 *l. 65 et p. 1542, 56.*

2 *variarum rerum, quae comburuntur, calefiunt*: Lvcr. 1, 871 in lignis si flamma latet -usque cinisque (1, 891). 4, 56 robora ceu -um mittunt ignesque vaporem. Verg. Aen. 5, 682. Ov. met. 11, 248 deos . . . -o turis adorat (*cf.* 15, 734 odorant aëra -is. trist. 5, 5, 29 Pass. Andr. long. 6. *sim.* Sen. benef. 4, 25, 1 extorum. Plin. nat. 13, 2 in sacris -o convolutum nidorem verius quam odorem noverant. Lact. inst. 5, 19, 30 Avg. civ. 10, 19 p. 433, 8 D.). 13, 601 *rogi*. 15, 351 ardescunt sulphura -is (*vulgo*, flammis *v. l. cf. p. 1542, 69. 1543, 42*). Liv. 6, 2, 11 vapore etiam ac -o crepituque viridis materiae flagrantis. 38, 7, 13 *plumae*. Lvcan. 6, 535. 8, 731 ut ferat e membris eoos -us odores. 9, 77 Pompeiumque ferens vanescit...-us. Plin. nat. 12, 78 *cedri*. 15, 34 ligna . . . nullo -i taedio ardere. Sil. 2, 659 erigit atro nigrantem -o rogus . . . nubem. Vlp. dig. 32, 55, 7 ligna cocta ne -um faciant. Vvlg. Ios. 8, 20 -um urbis (8, 21 iud. 20, 38 *a*^{l}). *nota iuncturas* (*cf. infra l. 55*): Hor. epist. 1, 15, 39 (*in imag.*) omne verterat in -um et cinerem. Avr. Fronto p. 34, 9 N. ne . . . *scripta* in -um (furnum *Eckstein*) dimitterem. Vvlg. Nah. 2, 13 succendam usque ad -um quadrigas tuas. Avg. civ. 21, 5 p. 496, 11 D. *poma Sodomorum* in -um ac favillam...vanescere. *metonymice i. q. lignum*: Ivv. 1, 120 hinc est . . . panis -usque domi (Gloss. cod. Pith.: -us lignum ad focum faciendum). *vini, ciborum per digestionem calefactorum*: Macr. sat. 7, 5, 14 potus . . . cerebrum . . . ferit -i calentis aspergine. 7, 7, 17 contra -um vini. Anthim. praef. p. 7, 14 *ex cibis non bene coctis* -us in capite ascendit *eqs.*
aliter: Pallad. hist. mon. I 6 p. 269^{C} universa quae devoraverat in aerem quendam -umque (*Butl. p. 47 εἰς ἀτμόν*) convertere *daemonem*.

3 *locorum, quibus multi fiunt ignes*: Caes. Gall. 2, 7, 4 castra, ut ⟨ex *add.* β⟩ -o atque ignibus significabatur, *tot passus* . . . patebant. Nep. Eum. 9, 1 ex -o castrorum. Verg. Aen. 3, 206 terra . . . visa . . . volvere -um (Gloss. IV 470, 34 agere nebulam velut -um. *cf. Hom. α 58. ϰ 99.* *huc spectat*: Ov. Pont. 1, 3, 34 -um de patriis posse videre focis. Avr. Fronto p. 78, 17 N. vel -um inquit patriae G⟨r⟩aius poeta. Apvl. apol. 57). Sen. Ag. 459 Iliacus atra -us apparet nota. Tro. 1053. *fortasse addas* (*sed cf. p. 1542, 52 sqq.*): Val. Fl. 8, 452 Tempe ⟨. . .⟩ lucentia -o (*vel ante vel post* T. *deest vocabulum; suppleverunt* sacro, nigro, fusco, viridi, tenui *al.*). Hor. carm. 3, 29, 12 mirari beatae -um et opes strepitumque Romae. sat. 1, 5, 80 villa . . . lacrimoso non sine -o (*cf. p. 1542, 83*). Prop. 4, 4, 27 subit primo Capitolia nubila -o (*i. vespere*). Vitr. 7, 3, 4 in aestivis et exhedris, ubi minime -us est nec fuligo potest nocere. *ibid.* album opus . . . etiam *ex* alienis aedificiis concipit -um. Cvrt. 7, 3, 15 ut aedificia nulla alia res quam -us ostenderet. 8, 4, 9 ex tuguriis. Colvm. 8, 3, 2. Plin. nat. 12, 81 oppidorum vicorumque. *al.* *ararum*: Lvcr. 3, 430. 432 exhalare vapore⟨m⟩ altaria ferreque -um. Ov. epist. 13, 112 nulla caret -o Thessalis ara meo. fast. 1, 343. Stat. Theb. 4, 412 supra volitante altaria -o. Clavd. carm. min. 27, 96.
huc attinet: Ov. Ib. 35 nova fraterno veniet concordia -o. *cf.* Sen. Oed. 325 Hyg. fab. 68 p. 75 Avg. civ. 3, 12 p. 110, 13 D. *locorum, quibus cibi coquuntur*: Cic. Pis. 13 stetimus in illo ganearum tuarum nidore atque -o. Sen. epist. 64, 1 intervenerant quidam amici, propter quos maior -us fieret, non hic, qui erumpere ex lautorum culinis et terrere vigiles solet *eqs.* Ivv. 3, 249 quanto celebretur sportula -o. Apvl. met. 1, 21 in cuius hospitio nec -i nec nidoris nebulam vererer. 2, 24. apol. 57 est . . . Crassus . . . helluo et omnis -i non imperitus. Tert. apol. 39 ad -um cenae Serapiacae sparteoli excitabuntur. Vvlg. gen. 19, 28 quasi fornacis -um (*ἀτμίς*, Itala Lugd. vapor). exod. 19, 18 (*ϰαπνός*). apoc. 9, 2 *al.* *nota lusum verborum*: Clavd. 20, 348 (*ambigue contra Hosium, qui cocus fuerat*) admoto qui temperet omnia -o (*dilucente sensu metaphorico i. vana adulatione*).

4 *in proverbiis et locutionibus similibus*: Plavt. Curc. 53 flamma -o est proxima. Cic. part. 34 certumque declaret ut -us ignem. Sen. nat. 2, 34, 3 ad indicandum ignem idem valet flamma quod -us. Amm. 14, 11, 12 ire tendebat de -o . . . ad flammam (*cf.* 28, 1, 26). Rvfin. Clement. 3, 16 impossibile est -um non consurgere, ubi ignis est. Calid. or. frg. Fest. p. 309 nonne vobis i⟨udices⟩ . . . et -us (funus *Lindsay*) prosequ⟨i⟩ . . . . Sen. dial. 6, 23, 4 ignis . . . -oque demersus ex sordido lucet. epist. 103, 2 praenuntiat -us incendium. Qvint. inst. 8, 5, 29 scintillis inter -um emicantibus. Serv. auct. Aen. 5, 682 ignem solet -us praeire. Vvlg. Sirach 22, 30 ante ignem camini vapor et -us (*ἀτμὶς ϰαὶ ϰαπνός*) ignis inaltatur. Avg. agon. 16, 18. Primas. in apoc. p. 906^{D} -us . . . futuris dat flammis indicium. *in imag.*: Hor. ars 143 non -um ex fulgore, sed ex -o dare lucem (*cf.* Schol. *ad l.*). Plavt. Aul. 301 divom atque hominum clamat continuo fidem, de suo tigillo -us si qua exit foras. Curc. 54 -o comburi nil potest, flamma potest. Fronto p. 214, 2 N. nec -um manu prehendere nec solem . . . queas.

5 *personate*: Fronto p. 213, 19 N. habendusne sit -us in numero deorum *eqs.*

B *speciatim de* -i *proprietatibus et vi* (Symph. 34):
1 *in auras dilabitur*: Lvcr. 2, 457 diffugere ut -um nebulas flammasque. 3, 436 nebula ac -us quoniam discedit in auras. 4, 90 omnis odor -us vapor atque aliae res . . . diffusae ⟨e⟩ rebus abundant. *cf.* 6, 104. Hil. in psalm. 67, 3 -us cum emerserit, . . . paulatim ita deficit aboleturque, ne extet. *ibid.* -o . . . dilapso. Avg. serm. ed. Mai 126, 7 evanescit et -us in altum surgendo. Cassiod. in psalm. 101, 4. *inde comparantur* -o *animae*: Lvcr. 3, 428 *animam* minoribus esse principiis factam, quam . . . nebula aut -us *eqs.* 3, 456 dissolvi . . . omnem animai naturam ceu -us. 3, 583. Sen. Tro. 392 ut calidis -us ab ignibus vanescit, . . . sic . . . spiritus effluet. Sil. 13, 653 -oque . . . et nebulis similes animas. *umbrae, daemones*: Verg. georg. 4, 499 ceu -us in auras commixtus tenues fugit *Eurydice* (Aen. 5, 740. *cf. Hom. Ψ 100 ἠύτε ϰαπνός*). Svlp. Sev. Mart. 24, 8 *diabolus* statim ut -us evanuit. Pass. Matth. 15 ille daemon . . . factus est tamquam . . . -um. Petr. 12 velut -us evanescerent.
hominum vitae, dicta et facta (*maxime apud* Eccl.): Hier. epist. 38, 2, 3 verba omni inaniora -o (*cf.* Avg. c. Petil. 2, 8, 18 omnis iste verborum ingentium -us repente dilabitur). Vvlg. psalm. 36, 20 deficientes, quemadmodum -us deficient (67, 3. *cf.* 101, 4 sap. 5, 15. Is. 65, 5 isti -us erunt in furore meo. Os. 13, 3). sap. 2, 2 -us flatus est in naribus nostris. Avg. civ. 5, 17 p. 222, 31 D. honor humanus . . . nullius est ponderis -us. epist. 56, 2 huius -i vel vaporis temporalis, quae vita humana dicitur. serm. ed. Mai 69 evolantes -os potentiae saecularis. Salon. in eccles. p. 994^{C} Pass. Andr. long. 7.
sim.: Vvlg. Is. 51, 6 caeli sicut -us liquescent (*aliter* Hil. in psalm. 122, 2 *caelum* tamquam -us solidatus). *vapores terrestres, nebulae, pulveres sim.*: Ov. met. 1, 571 Peneus . . . agitantia -os nubila conducit. Manil. 1, 824 rara vagantur principia aurarum volucrique simillima -o. Sen. Phoen. 395 -oque similes . . . nebulas (*cf.* Fronto p. 213, 21 N. Petr. Chrys. serm. 74 p. 410^{A} nebulae -us). nat. 2, 12, 4 terrenus vapor . . . -o similis (*cf.* Apvl. mund. 8 *add. Vulc.*). Plin. epist. 6, 20, 18 caligo tenuata quasi in -um nebulamve discessit. Amm. 24, 8, 5 -us vel vis quaedam turbinata pulveris apparebat. Coripp. Ioh. 1, 446 aëra sublatae convolvit -us harenae.

2 *molestus vel noxius est animantibus*: a *hominibus*: Cic. Verr. 2, 45 hominem . . . -o excruciatum semivivum reliquit (*cf.* Schol. Gron. A p. 344, 16 St. Macr. sat. 4, 4, 17). ad Q. fr. 1, 2, 6 -o (furno *Urs.*) ut combureretur. Ov. Ib. 239 flebat, ut est infans -is contactus amaris. Liv. 10, 1, 6 -o ac vapore ad duo milia armatorum . . . absumpta. Val. Max. 9, 6 ext. 2 Nucerinos . . . vapore et -o balnearum strangulando. Cels. 8, 4, 20 *vitandus* -us et quidquid excitat sternumentum (8, 9, 1^{C}). Flor. epit. 3, 4, 2 foedare mortem tam igni quam -o. Apvl. met. 9, 27 sulpuris te letali -o necabo (Gallican. Avid. 4, 3 alios -o, cruciatu, timore etiam necaret. Amm. 24, 4, 30. Vvlg. iud. 9, 49 -o et igne). Lampr. Alex. 36, 2 *v. p. 1544, 24.* Vvlg. apoc. 9, 18 occisa est tertia pars hominum de igne et de -o et sulphure. Macr. sat. 6, 7, 9 vexatum esse -o. *gehennae*: Itala (Firm. err. 28, 13) *et* Vvlg. apoc. 14, 11 -us tormentorum (de t. Itala) eorum ascendet. *in imag.*: Greg. Tvr. vit. patr. 15 prol. quos non valuit maiorum criminum gladius trucidare, levis vanitatis -us addictos facile pessumdaret. *praesertim oculis hominum, quippe lacrimas excitans* (Serv. Aen. 7, 76 in -o est causa lacrimarum. *cf.* 7, 678 Vvlg. prov. 10, 20): Plin. nat. 25, 156 *capnos herba* facit . . . oculis delacrimationem . . . ceu -us. Fvlg. myth. 2, 3 p. 42, 13 quod acerbum sit videntibus ut -um oculis. *inde explicandum*: Moret. 108 immeritoque furens dicit convicia -o. Avson. 393, 7 quem . . . tinguit piceo lacrimosa colonica -o (*cf. p. 1541, 68*). *in ioco* (*cf.* Plavt. Most. 891 *p. 1544, 5*): Plavt. Asin. 619 num -us est

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

haec mulier, quam amplexare? :: quidum? :: quia oculi sunt tibi lacrumantis. *oculis visum demens*: Liv. 4, 33, 8 pulvis . . . mixtus . . . -o lucem ex oculis . . . aufert (*cf. infra l. 9*). Sen. Oed. 325 Ivst. 24, 1, 6 Amm. 20, 11, 19 *al.* *in imag.* (Evcher. form. 1 p. 9, 5 -us oculis noxius, id est vanitas): Fronto p. 7, 11 N. amicitiae istae officiis calentes -um interdum et lacrimas habent. Ambr. Abr. 2, 4, 16 -o quodam iniquitatis oculi eius caligant (*cf.* Petr. Chrys. serm. 48 p. 334^{C}. 116 p. 634^{C}). Hier. adv. Rufin. 3, 30 hi sunt -i, hae caliginis, quibus ex oculis hominum conaris lumen auferre. Rvfin. Clement. 1, 16 caligine ignorantiae et vitiorum -o. Avg. serm. cod. Guelf. 4096 ed. Morin 32, 1 p. 142, 13 -us elationis ire coeperat in oculis eorum. c. Parm. 1, 2, 3 mendacii terreni. pecc. mer. 1, 7, 7 tantae luci -us contentionis offunditur (*cf.* Ferrand. epist. 3, 7). Hesych. in lev. 19 praef. p. 1019^{B} a saeculari -o oculum animae liberamus. Leo M. serm. 27, 1 mundanae sapientiae.

b *apibus*: Varro rust. 3, 16, 31 -o leni circumdato cogunt eas *apes* intrare. Verg. georg. 4, 230 -osque manu (sinu *P*) praetende sequacis. Aen. 12, 588 apes -o . . . implevit. 12, 592. Ov. rem. 185 suppositos fugiunt examina -os. Liv. 4, 33, 4 -one victi . . . velut examen apium. Colvm. 9, 8, 10 -o elicitur. 9, 15, 5 (*bis*). 6. 10. Plin. nat. 11, 45 apes abigi -o. 11, 58 dimicatio *apium* . . . -o tota discutitur. Vlp. dig. 9, 2, 49 pr. si quis -o facto apes alienas fugaverit vel etiam necaverit. Pallad. 5, 7, 5 Amm. 18, 3, 1 Nicet. vigil. 9. *salutaris apibus*: Colvm. 9, 14, 1 -us factus incenso bubulo fimo . . . maxime est apibus aptus. Pallad. 4, 15, 4.

c *serpentibus*: Lvcan. 9, 920 -oque gravem serpentibus . . . habrotonum. Calp. ecl. 5, 90 cervino lustrare mapalia -o. obfuit ille malis odor anguibus. Plin. nat. 20, 158 -um ex ea *nepeta* nidoremque fugiunt. 25, 119.

d *de aliis bestiis*: Plin. nat. 22, 157 -us crematorum *lupinorum* culices necat (*cf.* 23, 114. 27, 52). 24, 116 taxi arboris -us necat mures.

3 *foedat animantia*: Ter. Ad. 846 favillae plena, -i ac pollinis coquendo sit. Ivv. 6, 131 -oque lucernae foeda. Optat. 6, 3 p. 146, 18 pollui homines possunt -is, nidoribus. Vvlg. Bar. 6, 20 nigrae fiunt facies eorum a -o. *res*: Hor. carm. 3, 6, 4 foeda nigro simul lacra -o (*cf.* Arnob. nat. 6, 16 p. 228, 19). Ov. fast. 5, 505 tecta . . . deformia -o (*cf.* Mart. 2, 90, 7). Plin. nat. 37, 118 *capnias* velut -o infecta. Sil. 6, 134 sordentia -o . . . frena. Apvl. apol. 58 -i tantam vim fuisse, ut parietes atros redderet. Lact. ira 24, 14 templum, quod non -o, non pulvere . . . sordidatur. Ps. Rvfin. in Ioel 2, 4 *sq.* ollae, quam -us infecerit. *colore albo inficit*: Apvl. met. 9, 24 *viminea cavea* lacinias circumdatas . . . candido -o sulpuris inalbabat.

4 *in usu domestico*: Cato agr. 162, 3 suspendito in -o (Plin. nat. 21, 26. 22, 71. 25, 174. 26, 121. 30, 31. 135. *cf.* Pallad. 12, 6 -o. Chiron 512 supra -um). *sim.*: Verg. georg. 1, 175 suspensa focis explorat robora *aratri* -us (*cf.* Serv. *ad l.*). *cf.* Gratt. 56 *arma* reponito -o. Hor. sat. 2, 4, 72 Albanam -o duraveris (Plin. nat. 6, 195) uvam. Colvm. 7, 8, 7 *caseus* culmi -o coloratus (*cf.* Plin. nat. 11, 241 in recenti *caseo* maxime augente gratiam -o. Mart. 13, 32, 1 Velabrensem. Vlp. dig. 8, 5, 8, 5). 7, 9, 8 glans . . . -o tabulatis recondenda est (*cf.* 2, 10, 3 in tabulatum, quo -us pervenit, optime reponis. 12, 47, 5. 12, 55, 3). Plin. nat. 18, 136 condi in -o. 19, 73 -o siccantur (19, 173. 28, 231 Cael. Avr. chron. 1, 4, 119. 4, 3, 70). 28, 193 arefactus in -o. 28, 212 si prius -o maceretur. 30, 138 in -o poni (Pallad. 4, 9, 16 *al.*). *inveterantur* -o *vina*: Hor. carm. 3, 8, 11 amphorae -um bibere institutae consule Tullo (Porph. *ad l.* -um . . . pro favilla -i dixit). Colvm. 1, 6, 20 *vina* -o quodam genere praecoquem maturitatem trahunt. 12, 12, 2. 12, 41. Plin. nat. 14, 16 *uvis* gratiam, qui et vinis, -us affert. 14, 68 tinguentes -o. 23, 40 vinum [situinum] -o inveteratum *eqs.* Stat. silv. 4, 8, 39 Albanoque cadum sordentem . . . -o. Mart. 3, 82, 23 cocta -is musta Massilitanis. *metonymice i. q. vina fumigata*: Mart. 14, 118, 1 Massiliae -os miscere nivalibus undis.

5 *in re militari*: Caes. civ. 3, 65, 3 significatione per castella -o facta, ut erat superioris temporis consuetudo. Liv. 4, 27, 12 -o . . . datum signum (32, 11, 8). 21, 27, 7 -o significant (32, 12, 1). Cvrt. 5, 2, 7 observa⟨ba⟩tur ignis noctu, -us interdiu (*cf.* Veg. mil. 3, 5 p. 74, 18).

6 *in re agraria*: Colvm. arb. 13 -us nebulam et rubiginem *vinearum* removebit. Plin. nat. 17, 264 suffire vineas. 18, 293. 294 ut per totam vineam -us dispergatur.

7 *in re medica*: Cels. 5, 27, 5^{B} vulnus suffumigant *scorpionis combusti -o.* Colvm. 6, 18, 2 ubi *cimex* superpositus igni -um emisit. 8, 3, 1 -us, qui est huic generi praecipue salutaris. Plin. nat. 10, 157 medicina . . . cubitus in -o. 24, 102 pituitas -o eius herbae sanari. 24, 103 *selaginis*. 26, 30 -us per harundinem haustus (28, 230) et devoratus. Marcell. med. 10, 37 -um eius naribus ducito. 10, 77 naribus admotus.

8 *in superstitione*: Sen. Oed. 313 an latera circa serpit *ignis* incertus viae et fluctuante turbidus -o labat? (Hil. dedic. eccl. p. 882^{C} vapor -i ascendens operiret oraculum). Itala Ioel 2, 30 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 7) *et* Vvlg. dabo prodigia . . . ignem et -i vaporem. *in lustratione*: Ov. fast. 4, 739 caerulei fiant puro de sulphure -i. *cf.* Pallad. 1, 35, 11 nocentes spiritus innocentia -i gra-

veolentis exagitat. Vvlg. Tob. 6, 8 -us eius *cordis piscis* extricat omne genus daemoniorum.

B *metaphorice (cf. p. 1541, 19 sq. 1542, 5. 76. 1543, 4 sqq.) et translate: i. q. res vilis, vana, praesertim dicta vana, inania*: Plavt. Most. 891 (*in lusu verborum, cf. p. 1542, 84*) oculi dolent. :: cur? :: quia -us molestust. Pers. 5, 20 pagina turgescat dare pondus idonea -o (Schol. *ad l.* allegorice quidem -us). Hier. adv. Rufin. 3, 28 -os meos increpas. *ibid.* qui . . . -os meos ventilas, non intelligis videre nos caligines tuas et turbines. 3, 31 -os meos . . . irrides, eo quod simulem me scire, quod nesciam. Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 7 tamquam -os et nebulas lectoribus spargit. Avg. bapt. 5, 1, 1 calumniarum suarum -os iactantes. Sidon. epist. 1, 11, 2 me sinistrae rumor ac -us opinionis afflavit. Alc. Avit. epist. 26 p. 57, 17 ne vel famae -us narem Galliae . . . aspergat. *i. q. terror vanus?*: Pallad. hist. mon. I 33 p. 319^{C} quod sinus suos posset -o quodam atque terrore ex pecunia eius implere (*Butl. p. 135 προσεδόκησεν αὐτὴν καπνίζειν*). *nota iuncturam* vendere -um, -os: *sensu proprio allusione etiam servato*: Apvl. apol. 60 Aemiliano, homini rustico, -um vendidit. Vespa 61 *pistori* ne credas aliquid, quia fingere novit, qui semper multis dicit se vendere -um. *sensu proprio plane deterso i. q. venditare vana circa Caesarem dicta, promissa*: Mart. 4, 5, 7 vendere nec vanos circum Palatia -os. Lampr. Alex. 23, 8 qui de eo -os (*P*^{1}, -us *BP*^{2}, -um *vulgo*) vendiderat. 36, 2 -is venditis ingentia praemia percepisset. *ibid.* (*in lusu verborum cf. p. 1542, 71*) -o punitur, qui vendidit -um. 67, 2 facultatem -orum vendendorum de se. Heliog. 10. 3 omnia Heliogabali dicta et facta venderet -is. 15, 1 omnia eius vendebant vel veritate vel -is. Capitol. Pius 11, 1 numquam de eo cum libertis per -um aliquid vendiderunt.

iuncturae selectae: **a** *verbales*: -us *est subi.* (discedit, evanescit *sim. v. p. 1542, 27 sqq.*): apparet: Val. Max. 2, 4, 5 Sen. Ag. 459 *al.* ascendit: Vvlg. gen. 19, 28 *al. cf.* Hil. dedic. eccl. p. 882^{C}. conscendit: Vvlg. Ios. 8, 20. abscedit: Leo M. serm. 27, 1. procedit: Vvlg. Iob 41, 11 apoc. 9, 17. 18. suscitatur: Vitr. 7, 8, 2. afflat: Pallad. 7, 3, 2. fit: Lvcr. 3, 428 Ov. fast. 4, 739 Sen. epist. 64, 1 Colvm. 9, 14, 1. 9, 15, 5. 10 Plin. nat. 10, 157 Vlp. dig. 9, 2, 49 pr. Lampr. Alex. 36, 2 Vvlg. Bar. 6, 20. generatur: Cassiod. in psalm. 101, 4. inaltatur: Vvlg. Sirach 22, 30. it: Verg. Aen. 12, 592 Avg. *v. p. 1543, 11.* amb-: Sen. Oed. 325. ex-: Plavt. Aul. 301 Sen. Thy. 773 Plin. nat. 2, 199. se levat: Sen. Thy. 773. emanat: Colvm. 9, 15, 5. emergit: Apvl. apol. 57. cooritur: Ov. trist. 5, 5, 29. ex-: Colvm. 1, 6, 20 Apvl. apol. 57. erigitur: Verg. Aen. 9, 237. erumpit: Sen. epist. 64, 1. sedet: Sen. Oed. 325. residit: Vitr. 7, 8, 2. serpit in caelum: Sen. Tro. 1053. undat: Verg. Aen. 2, 609 (*cf.* Serv. auct. *ad l.*). Sen. Tro. 20. *cf.* Verg. Aen. 8, 258 qua plurimus undam -us agit. ab-: Lvcr. 4, 91. venit: Liv. 22, 14, 8 Vvlg. Is. 14, 31. per-: Colvm. 2, 10, 3 *al.* evolvitur: Cvrt. 7, 11, 8. 8, 4, 9 *cf.* Vvlg. Is. 9, 18. se involvit: Avson. 419, 74.

acc. obi. emittere sim.: agitare: Ov. met. 1, 571. de se creare: Macr. sat. 7, 4, 28. dare: Hor. ars 143 Ov. fast. 1, 343. *cf.* Vvlg. Ioel 2, 30. exhalare: Verg. georg. 2, 217. facere (*cf. supra l. 34*): Vlp. dig. 8, 5, 8, 6. 32, 55, 7. ferre: Lvcr. 3, 432 Sen. nat. 2, 26, 4. diffundere: Qvint. decl. 329 p. 296, 15. mittere: Lvcr. 4, 56. ad-: Colvm. 12, 52, 18. e-: Colvm. 6, 18, 2 Plin. nat. 35, 41 Pallad. 7, 7, 2. im-: Colvm. 9, 14, 1 Vlp. dig. 8, 5, 8, 5. propellere: Sil. 17, 95. rotare: Hor. carm. 4, 11, 12. ructare: Pallad. 9, 8, 7. eructare: Ivst. 4, 1, 4. *cf.* Fvlg. myth. 2, 3 p. 42, 5. spargere: Rvfin. *supra l. 10.* dis-: Plin. nat. 18, 294. volvere (*cf. supra l. 46*): Lvcr. 6, 691 Verg. Aen. 3, 206. vomere: Verg. Aen. 5, 682 Ov. fast. 1, 577 Sil. 14, 57 Avg. agon. 16, 18. e-: Verg. Aen. 8, 252. exundare: Sil. 2, 631. *accipere sim.*: accipere: Colvm. 12, 12, 2. con-: Vitr. 7, 3, 4. ex-: Plin. nat. 14, 136. bibere: Hor. carm. 3, 8, 11 Mart. 13, 32, 1. *cf.* ducere, haurire *p. 1543, 76.*

b *nominales*: *α* -i *gen. subi.*: afflatus: Cael. Avr. acut. 1, 9, 67. amaritudo: Plin. nat. 23, 40. amnis: Macr. sat. 5, 17, 12 (*in versione Pind. Pyth. 1, 42 ῥόον καπνοῦ*). aspergo: Macr. sat. 7, 5, 14. aura: Apvl. apol. 57. columna: Vvlg. iud. 20, 40. nebula: Apvl. met. 1, 21 (*at* Petr. Chrys. serm. 74 p. 410^{A} nebulae -us). nidor: Priap. 70, 6 Pallad. 1, 20. nubes: Amm. 20, 11, 19. odor: Vvlg. sap. 11, 19. superbia: Vvlg. Is. 9, 18. vapor: Itala Ioel 2, 30 (Tert. adv. Marc. 4, 39 p. 555, 7) *et* Vvlg. (*καπνοῦ ἀτμίδα*) Hil. dedic. eccl. p. 882^{C}. virgula: Vvlg. cant. 3, 6. vis: Liv. 38, 7, 13 Sen. nat. 2, 34, 3 Apvl. apol. 58. volumina: Ov. met. 13, 601 Lvcan. 3, 505 Amm. 17, 1, 5.

β adiectiva: spectant ad colorem: ater: Verg. Aen. 9, 237 Val. Fl. 4, 676. caeruleus: Ov. fast. 4, 739. candidus: Apvl. met. 9, 24. niger: Hor. carm. 3, 6, 4 Ov. met. 13, 601 fast. 5, 505 Lvcan. 3, 505. 6, 535 Sil. 2, 659 Mart. 2, 90, 7 Apvl. apol. 58 Schol. Hor. carm. 4, 11, 12. piceus: Sen. Thy. 772 Avson. 393, 7. sordidus: Hor. carm. 4, 11, 12 (Schol. id est niger). sulphureus: Sil. 14, 57.

ad densitatem: assiduus: Pallad. 7, 3, 2. crassus: Hil. in psalm. 67, 3. creber: Plin. nat. 11, 45. densus: Sen. Oed. 325 Sil. 2, 631 Schol. Cic. Gron. A p. 344, 16 St. exiguus: Ov. met. 15, 351. globosus: Hil. in psalm. 67, 3. grandis: Avg. civ. 3, 12 p. 110, 13 D. gravis: Sen. Thy. 773 nebulā. Vlp. dig. 8, 5, 8, 6. ingens: Verg. Aen.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

8, 252 CVRT. 6, 6, 30. lenis: VARRO rust. 3, 16, 31. levis: GREG. TVR. vit. patr. 15 prol. magnus: SEN. epist. 64, 1 SERV. Aen. 9, 237. modicus: COLVM. 12, 55, 3. nimius: PLIN. nat. 11, 45. pinguis: LVCAN. 8, 730 SIL. 4, 307. plurimus: VERG. Aen. 8, 258. segnis: SEN. epist. 79, 2. solidatus: HIL. in psalm. 122, 2. spissus: SEN. Oed. 325 AMM. 24, 4, 30. tenuis: LVCR. 6, 104 OV. met. 1, 571. *ad varias qualitates*: amarus: VERG. Aen. 12, 588 OV. Ib. 239. calens: MACR. sat. 7, 5, 14. calidus: OV. met. 2, 232. caligineus: GRATT. 56. diuturnus: APVL. apol. 58. fidelis: CLAVD. rapt. Pros. 1, 169. fluctuans: SEN. Oed. 313. graveolens: PALLAD. 1, 35, 11. lacrimosus: HOR. sat. 1, 5, 80 OV. met. 10, 6. molestus: PLAVT. Most. 891. nocturnus: APVL. apol. 58. tardus: VERG. Aen. 5, 682. vanus: MART. 4, 5, 7 (*v. p. 1544, 21*). volans: LVCR. 6, 104. e-: AVG. serm. ed. Mai 69. volitans: STAT. Theb. 4, 412. volucris: VERG. georg. 2, 217 MANIL. 1, 824 SIL. 13, 652.

iuxta posita: cinis: LVCR. 1, 871. 891 HOR. epist. 1, 15, 39 PALLAD. 1, 27, 1 PASS. Matth. 15. favilla: TER. Ad. 846 AVG. civ. 21, 5 p. 496, 11 D. flamma: *v. p. 866, 23 sqq.* fuligo: VITR. 7, 3, 4. 7, 4, 4 COLVM. 1, 6, 18. 12, 52, 13 MARCELL. med. 8, 179. ignis: CAES. Gall. 2, 7, 4 FLOR. epit. 3, 4, 2 PALLAD. 4, 10, 33 AMM. 18, 6, 9 VVLG. iud. 9, 49 *al.* nebula (*nota p. 1544, 67*): LVCR. 3, 428. 436. 6, 104 VERG. georg. 2, 217 Aen. 8, 258 SEN. Phoen. 395 *v. p. 1542, 55* Thy. 773 Tro. 1053 SIL. 13, 653. 14, 313 PLIN. epist. 6, 20, 18 *al.* nidor (*nota p. 1544, 68*): CIC. Pis. 13 COLVM. 6, 18, 2 PLIN. nat. 12, 81. 13, 2 *v. p. 1541, 36*. 20, 158 APVL. met. 1, 21 *cf. p. 1540, 70*. odor: LVCR. 4, 90 VERG. Aen. 12, 592 SEN. benef. 4, 25, 1 CALP. ecl. 5, 90. pollen: TER. Ad. 846. pulvis: VERG. Aen. 2, 609 LIV. 4, 33, 8 CELS. 8, 9, 1 FLOR. epit. 1, 18, 24 FRONTO p. 211, 7 N. *al.* LACT. ira 24, 4 PALLAD. 1, 27, 1 AMM. 24, 8, 5 MACR. sat. 6, 7, 9. vapor (*nota p. 1544, 70*): LVCR. 3, 432. 4, 56. 90 LIV. 6, 2, 11. 10, 1, 6 VITR. 7, 8, 2 VAL. MAX. 9, 6 ext. 2. APVL. Plat. 1, 14 *loco mutilo*. IVST. 4, 1, 4 VVLG. Sirach 22, 30 (*ἁτμὶς καὶ καπνός*) AVG. epist. 56, 2. ventus: MACR. sat. 6, 7, 9 VAL. CEM. hom. 6, 7.

deriv.: fumarium, fumesco. fumeus. fumo. fumosus. *cf.* fumidus. *comp.*: fumifer. fumigo. *Rubenbauer.*

fūnālis, -e [*a* funis. *Th.*] *adi.* *equus παρήορος, qui non est iugarius, tenetur fune*: STAT. Theb. 6, 462 -emque (fumantemque *P*) Thoen. SVET. Tib. 6, 4 currum Augusti comitatus est *Tiberius* sinisteriore -i equo, cum Marcellus . . . dexteriore veheretur. HYG. fab. 183 p. 36, 2 *equi Solis* -es sunt mares, feminae iugariae. *perperam in parte edd.*: AMM. 28, 4, 30 (*trad.* nominabilis aequis). *incerta coniectura est* AMM. 15, 4, 4 *Rhenus* mediam *paludem Brigantinam* velut -i (fin- *cod.*) intersecat libramento. PRVD. psych. 293 dextera -i (fund- *multi codd.*) torsit stridore *fundae* lapillum *in Goliath.* PRVD. perist. 5, 469 -e textum conserit *i. saccum.* psych. 866 -is machina *ad elevanda saxa.* SERV. auct. Aen. 11, 143 funera . . . alii a -bus candelis, sebo vel cera circumdatis dicta *tradunt.* ISID. orig. 20, 10, 5 -ia candelabra *v. infra l. 64.*

subst. masc. **fūnālis**, -is: VAL. MAX. 3, 6, 4 C. . . . Duillius . . . ad -em cereum praeeunte tibicine et fidicine a cena domum reverti solitus est, *nisi* -e *legendum est; v. infra l. 80 sqq.* *neutr. subst.* **fūnāle**, -is: *de re v. Mau, PW. VII 290; Lafaye in Daremberg-Saglio II p. 1360; Blümner, Röm. Privataltert. p. 134, 7*: SERV. Aen. 1, 727 -ia sunt, quae intra ceram sunt, dicta a funibus, quos ante usum papyri cera circumdatos habuere maiores: unde et funera dicuntur, quod funes incensos mortuis praeferebant. *addunt Danielina*: alii -ia appellarunt quod in cicendula (in fune ut cicendela *Barth*) lucet, quos Graeci *πυρσοὺς* vocant: Varro de vita p. R. 'facibus aut candela simplici aut ex eo funiculo facto earum vestigia quod ubi ea figebant appellarunt -ia' (*haec corrupta necdum certo emendata*). *cf.* 11, 143 moris fuit ut noctis tempore efferrentur ad -ia unde etiam funus dictum est. *ex priore Servi loco sua sumpsit* ISID. orig. 20, 10, 5 *qui addit* -ia autem Graeci 'scolaces' (*an debuit σκόλοπες?*) dicunt, quod sint scoliae hoc est †mortis (hoc est intorti *recte* GLOSS. V 147, 33. 610, 67). hos Romani funes et -ia nominabant. -ia candelabra apud veteres extantes stimulos habuerunt obuncos, quibus funiculi cera vel huiuscemodi alimento luminis obliti figebantur. idem itaque et stimuli praeacuti -ia dicebantur. 19, 4, 1 *v. s. v.* funis *p. 1594, 31.* CLAVD. DON. Aen. 1, 727 -ia . . . debemus accipere faces ex funibus praeceratas. DON. Ter. Andr. 108 funus . . . a -bus. 115 funus . . . a -bus dictum est id est uncis et aculeis candelabrorum, quibus delibuti funes et [ingenium] cerei fomites infiguntur. SCHOL. Hor. carm. 3, 26, 7 -ia funes, quibus luminaria suspendi consueverant. vel -ia sunt proprie funes cereorum qui succendebantur in nuptiis. -ia dicuntur cerei quia ex funibus cera oblitis fiunt cerei qui succendi solent in nuptiis. GLOSS. II 74, 19 -e: *λαμπάδιον*. 295, 36 -ium (*nota improbum sing.*): *ἐλλύχνιον*. V 502, 2 (*cf.* 458, 12) -ia: stuppea candelabra. 203, 30 lignalia. 203, 31 in modum -ium candelae intortae. 203, 32 candelae in modum funium intortae. 619, 44 cerei. 634, 54 candelae vel uncini ad cereos. **I** *proprie*: CIC. Cato 44 C. Duellium . . . redeuntem a cena senem saepe videbam puer: delectabatur, credo (*sic trad.*, crebro *P*, cereo *Manutius*), -i et tibicine, quae sibi nullo exemplo privatus sumpserat. *cf.* ELOG. Duelli Corp. I 1² p. 193 n. XI (= VI 31611) huic per⟨mis⟩sum est ut ⟨ab e⟩pulis do⟨mum cum tibici⟩ne e⟨t f⟩unali rediret. VAL. MAX. 3, 6, 4 *v. p. 1545, 48.* LIV. perioch. 17 ut revertenti a cena tibicine canente -e (furi- *trad.*) praeferretur. SIL. 6, 667 cui, nocturnus honos, -ia clara sacerque post epulas tibicen adest. FLOR. epit. 2, 2, 10 praelucere -ia et praecinere sibi tibias iussit. VIR. ill. 38, 4 ut praelucente -i et praecinente tibicine a cena publice (-a *A C*) rediret. LEX Vrson. Corp. I² 594, 62 IIvir(is) aedilibusque . . . togas praetextas, -ia, cereos habere ius potestasque esto. VERG. Aen. 1, 727 dependent lychni laquearibus aureis incensi et noctem flammis -ia vincunt. HOR. carm. 3, 26, 7 hic ponite lucida -ia et vectes et arcus. OV. met. 12, 247 primus ab aede lampadibus (iam pedibus *M N*) densum rapuit -e coruscis. PANEG. 12 (2), 37, 4 accensis . . . -bus auctum diem. CLAVD. 10, 206 -bus ordine ductis plurima venturae suspendite lumina nocti. PAVL. NOL. carm. 23, 144 in vitreis exile vadis -e coruscat. 27, 557 tenebras -bus arcent. CAEL. AVR. acut. 1, 15, 118 nocturni luminis ac -ium flamma sub aetheria luce constituta visi potioris oppressione languescit. **II** *translate*: FVLG. Virg. cont. p. 103, 7 tuae . . . luculentae sapientiae -ia caligare.

fūnambulus, -ī *m.* [*a* funis *et* ambulare *ductum ad exemplum vocabuli gr. σχοινοβάτης. Th.*]. *v. Samuelsson, Glotta 6, 1915, 264 sq.* *scriptio* funiamb- *in codd. Carolinae aetatis* ARNOB. nat. 2, 38 AVG. epist. 9, 3. 120, 5 div. daem. 4, 8. GLOSS. III 240, 13 *potestque inducta esse ab ipso* AVG., *qui* in psalm. 39, 9 *dixit* attende Petrum nostrum non -um, sed, ut ita dicam, mariambulum. *at* funeamb- *legitur in codice Salmasiano et recc.* SYMPH. 286, 300 tit., *item in codd. humanistarum* FIRM. math. 8, 17, 4. *usu quasi adiectivo* SVET. *l. 41. de historia vocis non recte* PORPH. Hor. sat. 1, 10, 28 Pedius Publicola et Messala adeo curasse dicuntur ne Graeca Latinis immiscerent ut Messala primus '-us' dixerit ne *σχοινοβάτην* diceret (*similia* SCHOL. Hor. *ad l.*), *nisi vera* PORPH. *docuit et turbas fecere librarii.* SCHOL. Iuv. 3, 77 schoenobates: -us (*item* GLOSS. II 450, 17. 337, 39. III 240, 13. V 515, 3). 14, 266 -us. CASSIAN. conl. 23, 9, 1 schoenobatis, quos vulgo -os vocant. SCHOL. Ter. Hec. 4. GLOSS. II 432, 31 *σκαλοβάτης*. II 337, 39 *καλοβάτης* (74, 18). III 240, 13 *νευροβάτης*. *de arte et instrumentis optime enarrat Lafaye, Daremberg-Saglio II 1361 sqq. cf. et Blümner, Privataltert. p. 615; descripserunt res breviter vel fuse* HOR. epist. 2, 1, 210 MANIL. 5, 653 *sqq.* SEN. dial. 2, 12, 4 QVINT. inst. 2, 13, 16 IVV. 14, 266 *sqq.* CLAVD. DON. Aen. 5, 65 PRVD. ham. 367 AVG. in psalm. 39, 9 CASSIAN. conl. 23, 9, 1 ANTH. 112. 281 SYMPH. 286, 300 *sqq.*

I *proprie*: TER. Hec. prol. 4 populus studio stupidus in -o animum occuparat. 34 -i eodem accessit expectatio. MESSALA *v. supra l. 28.* SVET. Galba 6, 1 novum spectaculi genus, elephantos -os, edidit. CAPITOL. Aur. 12, 12 -is post puerum lapsum culcitas subici iussit. ARNOB. nat. 2, 38 desultores, g⟨r⟩allatores, -os, praestigiatores. AVG. epist. 9, 3 exercitationes agendis organis musicis seu in -o. 120, 5 in theatris homines -um mirantur . . . in illo stupetur difficultas. div. daem. 4, 8 quam multa -i ceterique theatrici artifices . . . miranda fecerunt. quant. anim. 18, 32 -um spectant (*ibid. bis* in fune ambulare). SCHOL. Iuv. 14, 272 -us ex hac arte victum sibi comparat. ANTH. 112 de -o (281). SYMPH. 286, 300 -us. FIRM. math. 8, 17, 4 -i, olibatae (*?*), neurobatae. **II** *translate*: TERT. pudic. 10 p. 240, 1 age tu, -e pudicitiae et castitatis . . ., qui tenuissimum fil[i]um disciplina⟨e⟩ eiusmodi veri avia pendente[m] vestigio ingrederis. *cf. et quae sequuntur.*

cf. et funerepus.

fūnārius, -a, -um *a* funis. ISID. orig. 18, 35, 2 *equos*, quos Graeci *σειραφόρους*, Latini -os vocant a genere vinculi. TAB. devot. Audollent 272 a 8 -us no(v)us cum Dario. *per iocum*: AVR. VICT. epit. 45, 2 Gratianus . . . -us appellatus est eo quod venalicium funem portanti quinque milites nequirent extorquere. AMM. 30, 7, 2.

? **functa** *κτέρεα* GLOSS. III 449, 46. functe *ισειρια* (= *κτέρεα*) 481, 44. funesta *καίρια Bücheler*, funale *κηρία Heraeus.*

fūnctio, -ōnis *f. a* fungi. **I** *generaliter: i. q. actio, passim c. gen. obi.*: CIC. Tusc. 2, 35 labor est -o quaedam vel animi vel corporis gravioris operis et muneris. FEST. p. 289 renovativum fulgur vocatur, cum ex aliquo fulgure -o fieri coepit, si factum est simile fulgur, quod idem significet. ARNOB. nat. 3, 9 in sui muneris -em comparatas esse has partes *genitales.* 7, 36 *huiusmodi motus* sunt ferocium generum . . . -es. COD. Iust. 11, 8, 9 (*a. 385*) naviculam -i muricis et legendis conchyliis deputatam. NOVELL. Valent. 36 pr. occidui corporis (*i. rei publicae*) -em . . . restituit. AMBR. exc. Sat. 1, 6 in isto . . . corpore *mortuo* . . . praestantior vitae meae -o. hex. 1, 10, 38 ad muneris . . . et operis -em. AVG. op. monach. 25, 33 opera in monasterio etiamsi a corporali -e liberiora. MACR. sat. 1, 24, 24 servari sibi antelogii -em. CASSIAN. inst. 2, 12, 3 orationum . . . -es . . . finitae. 3, 4, 1 matutinam canonicam -em. 5, 8 spiritales ac necessarias -es explere. FAVST. REI. epist. 6 p. 197, 3 diurnas et nocturnas exigas -es *orandi.* VEREC. in cant. 2, 9 haereticas . . . -es. ORIG. in Matth. 17, 2 p. 1479 principes . . . sancti, qui bene -em suam consummaverunt (*τὰ τῆς λειτουργίας διετέλεσαν*). *nota*: PAVL. dig. 12, 1, 2, 1 *res quae* in genere suo -em recipiunt per solutionem (*liberius* PAPIN. dig. 30, 51 permutationem recipiunt) *i. quae genere valent, non singulis exemplaribus.* PAVL. consult. 4, 3 (= sent. 1, 1, 6) -o dotis pacto mutari non potest. COD. Iust. 11, 48, 9 (*a. 383*) immunitates . . . in -em pristinam redeant. *v.* fungor *p. 1589, 26.*

[Vollmer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

II *specialiter*:

1 *officii publici, muneris, magistratus* (GLOSS. -e: ministerio): CIC. Verr. 4,15 muneris illius -o. FRG. Vat. 248 (*a. 330*) qui sacris evoluti a -e obsequii recesserunt. COD. Theod. 13, 3, 3 (*a. 333*) ab omni -e et ab omnibus muneribus publicis vacare (13, 3, 16). 12, 1, 134 (*a. 393*) debitis ... -bus subrogandos (*ibid.* suscipiendis -bus. *ibid.* munus ... navicullariae -is). 12, 1, 137 -bus ... obnoxios (*syn.* munera). 12, 1, 140 qui -es publicas implere non possit (148 debitas *sacerdotum; syn.* munera). 8, 4, 23 ad propriam -em reduci (*syn.* 22 status sui ... obsequiis). 8, 4, 24. 12, 1, 76 ad subeundam publicorum munerum -em. 12, 1, 74, 5 nullis per provincias -bus obligatis. *ibid.* pr. curiae -bus. *ibid.* 1 -bus patriae. 12, 1, 29. EPIST. imp. Valent. Bruns fontes[7] 97[B], 11 cunctas primitus civitatis suae restituant -es (*τὰς λιτουργίας ... ἀποπληροῦν*). AVG. c. Cresc. 1, 1, 1 nulla -e clericatui adstrictus. SVLP. SEV. epist. app. 5 iniungatis ... patriae -es. MAXIMIN. c. Ambr. 116 ipsa aetas tam annosam eiusmodi testabatur -em *episcopatus*. HEGES. 4, 6, 5 ut ad imperitum tanti sacerdotii -o deduceretur. EPIST. pontif. 286 Migne 20, 478[A] curiales vel quibuslibet publicis -bus occupatos. MAX. TAVR. hom. 102 p. 489[B] -em hanc sacerdotalem. 105 p. 495[B] -o sacerdotalis ministerii -o quaedam est spiritalis mercimonii (*lusus verborum cf. p. 1548, 4 sqq.*). CASSIOD. var. 5, 39, 8 -bus publicis. ITALA (Mutian. Chrysost. hom. 16, 2) Hebr. 9, 21 vasa -is (*λειτουργίας*, VVLG. ministerii *divini*). CONC. Paris. a. 556 Mon. Germ. leg. III 1 p. 145, 13 de his sanctis -bus.

2 *actio solvendi nummos, impensas, inde i. q. collatio, liberalitas, impensae*: CAPITOL. Pius 8, 4 ut et magistratus adiuvaret et senatores ad -es suas. SYMM. epist. 7, 4 ludorum ... et muneris splendidissimae imminent -es, quibus ... impletis .... 7, 8 post magnificam ludorum consularium -em. HIER. vita Hilar. 20 *editionem ludorum* -em esse publicam. *i. q. publica collatio, pensio, tributum vectigal* (GLOSS. *συντέλεια, λειτουργία, τέλεσμα, εἰσφορά*): CORP. VIII 18909 (*saec. III*) proc(urator) Augg. nn. ad fu⟨nctionem fru⟩menti et res populi per tr⟨actum⟩ utriusque Numidiae (*v. Hirschfeld, Kaiserl. Verwaltungsbeamte[2] p. 142*). FRG. Vat. 288 (*a. 280*) ⟨functionum pen⟩siones. COD. Iust. 4, 49, 9 (*a. 293*) gravamen -is (*syn.* capitatio). 4, 49, 13 (*a. 294*) -um gravamen. COD. Theod. 10, 3, 7 in aliis ... -bus ... in pensione. 11, 1, 36 -es ... agnoscere. 11, 12, 3 vectigalium non parva -o est, quae debet ab omnibus ... aequa ratione dependi. 11, 28, 4 iugatione, quam munere annonariae -is absolvimus (*syn.* pensio). 11, 28, 12 praeter censuales -es Campania ... nonam partem praeteriti assis publicarum toleret -um. 11, 28, 14 modum debitae -is. *passim in capite* 13, 1 de lustrali collatione (*synonyma*: praestatio, pensitatio, collatio, oblatio, depensio, pensio, solutio) *ut* 13, 1, 11 ad -em aurariam devocari. 13, 1, 13 -e auraria non teneantur. 13, 1, 18 succumbant aurariae -i. 13, 1, 19. 17 alienae -is distributione. 13, 1, 20 -es, quas conferentium frequentia extenuata debilitat, ad stabilitatem revocandae sunt. 13, 1, 21 se -e ... subtrahendum. COD. Iust. 1, 45, 2 pro publicis -bus, quae flagitantur. 3, 1, 13, 1. 3, 12, 6, 6 compulsio ... annonariae -is. 3, 23, 2 -super ... publicis -bus et debitis. 3, 25, 1. 4, 30, 14, 1. 4, 66, 2 pr. publicarum -um apochas. 7, 39, 6 pr. 10, 22, 3 ad illationem -is tributariae. 10, 22, 5. 10, 36, 1, 2. 11, 3, 2, 1 ad -em navicullariam (*syn.* onus). 11, 48, 20 pr. publicarum -um praestatione. 11, 48, 20, 3 tributarias -es. 11, 48, 20, 3. 3[a]. 4. 5. 11, 48, 23, 5 -es sive terrenas sive animales. 11, 59, 15 praedia, quae navalem sustinent -em (*syn.* dispendia). 12, 2, 2 glebam vel follem sive septem solidorum -em sive quamlibet eiusmodi collationem ... aboleri. NOVELL. Valent. 13 (18) pr. argentariae -is. NOVELL. Iust. 75 publicas ... insulae -es (*seq.* tam exactio quam illatio earum). app. 1 pr. 7. 9. 10. 18 (*syn.* tributa) *et passim apud* ICTOS. AVR. VICT. Caes. 39, 31 cum omnis *Italia* eadem -e moderateque ageret (*syn.* pensionibus). SYMM. epist. 10, 28, 5 quis annuas -es aut indicta persolverit. ANON. de mach. bell. 5 totius tributariae -is laborat illatio. HEGES. 1, 19, 4 quo -o regionum non vacillaret. 2, 9, 1 -um munera. CASSIOD. Ios. antiq. 17, 2, 2, 27 immunis ab omnibus -bus (*ἀδεία τοῦ ἐπὶ πᾶσιν ἀτελοῦς*). *ibid.* modicas ... illis -es imposuit (*ὀλίγα ... αὐτοὺς ἐπράξατο*). 17, 2, 2, 28. 17, 8, 4, 204. 17, 11, 4, 319. 18, 4, 6, 108. 19, 1, 5, 28 (*graece φόροι vel εἰσφορά*). PS. AVG. serm. 82 ne ... publicam decipiant -em. SIDON. epist. 7, 9, 21 regum tributarias -es. ENNOD. epist. 1, 6, 5 p. 14, 22 ut -i publicae peraequatoris ... vota transcendens numerus non deesset. CASSIOD. var. 1, 26, 3 illius *dominii* subiaceat -i. 2, 17 nullum debere persolvere fiscalis calculi -em (12, 28, 6 dimidiam relaxare fiscalis calculi -em). 2, 24, 4 -em ... sustinere (*syn.* onera). 2, 24, 5 alienae -is pondere ... oppressum. 2, 25, 2 suas non implere ... -es. 2, 25, 3 gravatum ... in aliena calculi -e. 2, 26, 5. 3, 32, 1 *syn.* fiscalia tributa. 3, 40, 2 agnoscite tributariam -em (4, 36, 1 relinquere. 4, 50, 1. 5, 14, 1. 9, 11, 1. 12, 22, 1). 4, 14, 1 exsolvere debitas -es (12, 2, 5. 12, 8, 2 inferre. 12, 28, 10 reliquit *i. remisit.* 9, 21, 7 differendam). 5, 14, 1 -o publica (5, 39, 5 inferri. 5, 39, 13 revocare ... ad ... modum). 9, 10, 3 supra consuetudinariam -em. 11, 7, 3 suam compleat -em. GREG. TVR. Franc. 5, 26 exsolvere publicam -em. 5, 28 -es infligebantur. 9, 30 populis tributariam -em infligere. *nota prosopopoeiam*: CASSIOD. var. 7, 45, 1 ut universas tibi voraverit facultates hiatus ille vastissimus -is. *ipsa actio solvendi*: NOVELL. Valent. 13 (18), 5 (*a. 445*) Mauri ... v milia solidorum ... consueto tempore annua -e dependant (*syn.* pensio). DONATIO Tiburt. a. 471, 36 fiscalium -em. *cf.* GLOSS. exsolutio tributorum.

hoc symbolice vel spiritualiter: CASSIAN. conl. 5, 21, 3 interminabilem quandam solutionem iugi -e dependere atque inexplebile indictionibus eius inferre vectigal. 21, 29, 2 liberi sunt a decimarum legalium -e. inst. 3, 2 -es, quae canonica impulsione redduntur. MAX. TAVR. hom. 105 p. 495[B] *v. p. 1547, 20.* ALC. AVIT. hom. 6 p. 111, 6 dummodo psalmorum officia lacrimarum -bus annuis persolverentur. ENNOD. dict. 13, 7 p. 466, 11 hanc tributariam -em (21, 34 p. 492, 21).

3 *i. q. defunctio, mors*: ARNOB. nat. 2, 27 ad mortem ducens via et inevitabilem rebus afferens -em ⟨necessitas⟩. 2, 57 *animas* superesse mortalium ⟨corporum⟩ -i (pu- *trad.*). 2, 62 post hominis -em. INSCR. bull. de l'acad. des inscr. 1919 p. 249 ab ortu vitae in -is diem.

fūnctōrius, -a, -um *a* functor, fungi. VIRG. gramm. epit. p. 54, 8 in -o ... carmine *i. in epitaphio.* GLOSS. IV 519, 62 fructoria: transitoria. V 203, 37 functuria: transitoria (296, 30 frunctoria. 43 frinctoria). *cf.* defunctorie, perfunctorie *et* -um. *Vollmer.*

✖funda, -ae *f.* [*e gr. σφενδόνη deformatum esse videtur, quasi ductum sit a* fundere, *cf.* fundibulum. *Th.*]. fundia: GLOSS. V 297, 30. *forma graeca: p. 1549, 40 sqq. de etymol.* (*cf. p. 1549, 27*): ISID. orig. 18, 10, 1 -a dicta eo quod ex ea fundantur lapides id est emittantur. GLOSS. -a *σφενδόνη*. fundibalum. [*it.* fronda, *francog.* fronde. *M.-L.*]

I *i. q. genus armaturae, quo lapides vel glandes iaciuntur, σφενδόνη* (*cf. Daremberg-Saglio II 1363; Blümner, Röm. Privataltert. p. 524*): **1** *significatur in universum genus armaturae vel solum ea pars, qua mittuntur missilia*: PLAVT. Poen. 478 viscum legioni dedi -asque. 479. 481. TER. Eun. 786 -am tibi nunc nimis vellem dari (*cf.* DON. *ad l.* -a pugnant, qui comminus non possunt. *ibid.* non dixit 'hastam' aut 'lanceam', sed [sagittam] '-am', qua nimirum longe iactatur). VARRO frg. Non. p. 520 *accensos milites* quidam vocabant ferentarios, quia pugnabant -is et lapidibus, his armis quae ferrentur, non quae tenerentur (*cf.* PAVL. FEST. p. 14. 85. 369). CIC. carm. frg. 13 (Quint. inst. 8, 6, 73) fundum Vetto vocat, quem possit mittere -a; ni tamen exciderit, qua cava -a patet. CAES. Gall. 5, 43, 1 ferventes fusili⟨s⟩ ex argilla glandes -is (*om. β*) ... in casas ... iacere coeperunt. BELL. Afr. 83, 2 bestiae stridore -arum ... perterritae sese convertere. VERG. georg. 1, 309 figere dammas stuppea torquentem Balearis verbera -ae (*cf.* SERV. *ad l.* Hispanicae ab insulis Balearibus, ubi inventa est funda [auct.: -is nemo figit, sed intra insidias cogit *eqs.*]. LVCAN. 1, 229 it torto Balearis verbere -ae ocior *Caesar*. STAT. Theb. 10, 857 CLAVD. 7, 50 SIDON. carm. 23, 345. *cf.* LIV. 38, 29, 6 Baliarica. OV. met. 2, 728. 4, 710. PLIN. nat. 3, 77 Baliares -a bellicosas. SIL. 3, 365 -a bella gerens Baliaris. VEG. mil. 1, 16). Aen. 9, 586 stridentem -am ... Mezentius ... ter adducta circum caput egit habena (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.* quanto enim contorta fuerit -a frequentius, tanto ictus profectus ex ipsa fortius currit *eqs.*). Aen. 11, 579 -am tereti circum caput egit habena. PROP. 4, 3, 65 plumbea cum tortae sparguntur pondera -ae (VAL. FL. 3, 96 tortae pondera -ae. STAT. Theb. 7, 338 torta zephyros incidere -a. CLAVD. DON. Aen. 9, 585 p. 263, 22 -*a* dum torquetur, ut impetum colligat). LIV. 1, 43, 7 -as lapidesque missiles. 28, 37, 6 -is ut nunc plurimum, ita tum solo eo telo utebantur. 35, 27, 5 expeditos milites ... cum -is et iaculis et alio levi genere armaturae. 36, 18, 5 qui ex loco superiore -is, velut nimbum, glandes et sagittas simul ac iacula ingerebant. 37, 41, 4 umor arcus -asque et iaculorum amenta emollierat. 38, 20, 1 modicorum, qui -a mitti possent, lapidum. 38, 29, 4 a pueris ii more quodam gentis saxis globosis ... -a mare apertum incessentes exercebantur. OV. met. 4, 518 bis terque per auras more rotat -ae *Learchum Athamas.* 14, 825 sic lata plumbea -a missa solet medio glans intabescere caelo. fast. 3, 584 quantum novies mittere -a potest. CVRT. 4, 14, 5 -ā saxa librare. 5, 3, 19 -is ... excussi lapides et sagittae undique ingerebantur. 5, 6, 19 -a vinciunt frontem *Mardi*. SEN. nat. 2, 57, 2 sic liquescit excussa glans -a. epist. 74, 5 aves ... inanis -ae sonus territat. LVCAN. 9, 826 quae -a rotat. PLIN. nat. 7, 201 Syrophoenicas ballistam et -am *tradunt invenisse.* 37, 111 -is e longinquo incessunt *gemmas.* VAL. FL. 6, 193 obscura spargentem vulnera -a. STAT. Theb. 4, 66 teretes pars vertere (-ice *P*) -as adsueti. 8, 416 stridentia -ā saxa pluunt. SIL. 8, 522 alto adsuetae volucrem caelo demittere -ae. FLOR. epit. 3, 8, 5 tribus quisque -is proeliantur. ORAT. imp. Hadr. ad exerc. (Corp. VIII 18042) addidistis ut et lapides -is mitteretis. ITALA (Tert. adv. Marc. 4, 39) *et* VVLG. Zacch. 9, 15 lapidabunt (subicient VVLG.) lapidibus -ae. PANEG. 9 (12), 5, 6 nec subitum (solum *cod.*) -is eminus telisque missilibus[que], sed hastis gladiis. HIER. epist. 18[A], 1, 3 *Goliath* -ae lapide ictus interiit (*cf.* SVLP. SEV. chron. 1, 34, 5 misso -ā lapide). in Ier. 2, 90, 3 *σφενδονίσω* ...: 'instar -ae cum omni impetu abiciam'. *ib. iterum.* VVLG. iud. 20, 16 I reg. 17, 40. 49. 50. 25, 29 impetu et circulo -ae. I par. 12, 2 utraque manu -is saxa iacientes. II par. 26, 14. Iob 41, 19 lapides -ae (Zach. 9, 15). Sirach 47, 5. VEG. mil. 1, 16 lapides ... vel manibus vel -is iaciendos. *ibid.* lapides de -a ... destinati. *ibid.* -am portare nullus est labor. 2, 15 funditores, qui ad -as vel fustibalos lapides iaciebant. 2, 23 usus *libralium saxorum* non desiderat -am.

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ibid. adsuescendum est etiam, ut semel tantum -a circa caput rotetur, cum ex ea emittitur saxum. *al.* AMM. 31, 6, 3 rotatis per -as lapidibus. 31,7,14 glande -is excussa. CLAVD. DON. Aen. 9,585 p. 263,28 species plumbi . . . emissa sinu -ae. HYG. fab. 273 p. 147, 23 *ludis Peliae* Cephalus Deionis filius -a *vicit.* *significatur pars fustibali et scorpionis*: VEG. mil. 3, 14 cui *fustibalo* per medium ligatur -a de corio. AMM. 19, 7, 7 per scorpionum ferreas -as rotundi lapides acti. 23, 4, 5 pendet stuppea vel ferrea -a. 23, 4, 6 lapide rotundo -ae imposito. 24, 4, 28 reverberato lapide, quem artifex titubanter aptaverat -ae. **2** *i. q. missile, quod funda mittitur* (*nonnulla possis referre ad 1*): CAES. Gall. 4, 25, 1 *a navibus* -is sagittis tormentis hostes propelli (*cf.* 7, 81, 2 -is sagittis lapidibus nostros de vallo proturbare. civ. 1, 26, 1 eminus -is sagittis reliquisque telis pugnabatur. LIV. 38, 46, 4 -is sagittisque [CVRT. 7, 6, 2. 8, 2, 22 SEN. epist. 82, 24 FLOR. epit. 2, 11, 5]). Gall. 5, 35, 8 in adversum os -a vulneratur. BELL. Alex. 20, 2 navigia hostium lapidibus ac -is a mole repellebant. PANEG. in Mess. 97 signata citā loca tangere -ā. LIV. 22, 49, 2 Paulus, . . . -a graviter ictus. CVRT. 3, 2, 16 equites . . . -is . . . et hastis igne duratis repellentur. SIL. 9, 337 saxis -aque alius iaculoque *ciet pugnam.* 10, 151 quem -a procul per inane voluta sopierat. EPIT. Alex. 14 *Besum* suspensum more Persarum -is necavit *Alexander.* AMM. 20, 11, 12 lapidum crebritas atque -arum. 20, 11, 17 -is telisque igniferis *incessebantur Persae.*

II *res fundae similes*: **1** *i. q. genus retis infundibuli formam habentis et glandibus plumbeis gravati* (*cf. Blümner, Röm. Privataltert. p. 531.* GLOSS. -a retia linea. V 209, 12 *al.* iaculum: genus retis piscatorii, qui et -a appellatur): *de etym.: a* fundere *derivat* SERV. georg. 1, 141 *v. l. 30. a* fundus: ISID. orig. 19, 5, 2 -a genus est piscatoriae retis, dicta ab eo quod in fundum mittatur. VERG. georg. 1, 141 alius latum -a iam verberat amnem (*cf.* SERV. *ad l.* genus retis, dictum a fundendo, id est retiaculum qui dicitur *βόλος*). AVSON. 393, 56 et iacula et -as. **2** *t. t., circulus auri vel alterius metalli, quo gemma includitur* (*Blümner, Röm. Privataltert. p. 260 adn. 4*): PLIN. nat. 37, 116 praestantiores *gemmae* -a cluduntur (*cf.* 37, 126 hae -a includuntur perspicuae). **3** *i. q. pera, sacculus, in quo pecunia et alia geruntur* (*Graecis litteris et terminatione v. l. 40*): PAPYR. Hamburg. I 10, 34 *καὶ φούνδανα* (*cf.* 10, 38). MACR. sat. 2, 4, 31 demissa in -am pauperem manu paucos denarios protulit. INSCR. Revue archéol. 9 (1907) p. 354 n. 29 *ἐάν τις ἔχων χαλκὸν μὴ παραδείξῃ ἤτε ἐν φούνδῃ ἤτε ἐν καμπίστρῳ αὐτὸν αἰτιάσεται.* **4** *i. q. fascia ventralis: de formis: plerumque graecis litteris scriptum. φεῦνδα v. l. 44.* EXC. Bob. gramm. I 554, 33 ventrale *φοῦνδα.* GLOSS. II 206, 3 ventrales (-e *g*) *κοιλιόδεσμος φοῦνδα.* III 21, 36 *φοῦνδα* ventrales. 92, 70 -a ventrales. 323, 31 *φεῦνδα* ventralis. II 548, 65 ventrale. *φοῦνδα.*

fundābilis, -e [*a* fundare, fundus. *Th.*]. *i. q. firmus, fundatus, stabilis*: MAX. TAVR. serm. 29 p. 907[B] fide -is *Stephanus.*

***?* fundālis,** -e *v.* funalis *p. 1545, 43* PRVD. psych. 293.

fundāmen, -inis *n.* [*cf. c.* fundamentum. *Th.*]. *cf.* DIOM. gramm. I 407, 18 a -e funditus. GLOSS. basis: -n. -n: fundamentum. *legitur apud* VERG. OV. MANIL. -a *et* -e, *tum denuo invenitur inde ab* ARNOBIO. [*dubia*: COMM. apol. 265 lapis immissus ipse est in -a (fundamenta *cod.*) Sion. 1027 terra tremens laxat fu⟨ndamina tota⟩.]

I *proprie de rebus corporeis*: **A** *de rebus exstructis, aedificatis*: **1** *favorum: i. q. πρόπολις*: VERG. georg. 4, 161 prima favis ponunt -a *apes* (*cf.* SERV. *ad l.* id est propolin collocant, duriorem ceram *eqs.* AMBR. hex. 5, 21, 69 de floribus, de herbis dulcibus -a castrorum prima ponuntur. SALV. gub. 4, 9, 43 apes, cum -a [*BTtv*, fundamenta *A*] favis ponunt). *cf.* VEN. FORT. vita Pat. 10, 32 spelunca . . . tantum coepit nobilis floris odore fraglare, ut velut de patris -e matrisque alveario . . . monachorum plurima funderentur examina. **2** *aedificiorum, murorum sim.: i. q. ima atque eadem firmissima pars*: OV. fast. 4, 835 iaciunt -a *muri* cives (PRVD. psych. 825 *trop.* metatura novum iacto -e templum *Concordia.* CORP. VIII 12285 porticu iactis fundaminibu(s) renovata). HIL. in psalm. 128, 10 *trop. aedificia* harenoso aedificata -e . . . efficiunt ingentem ruinam. IVVENC. 1, 716 viro solidis -a saxis ponenti. 1, 720 haerent immotae . . . -a petrae. ARNOB. nat. 6, 7 ex -um *Capitolii* sedibus caput hominis evolutum. AVSON. 300, 19 constructa moles saxeo -e *theatri.* VINC. VICT. ap. AVG. anim. 2, 4, 8 *habitationem* tecto tremere aut nutare pariete aut labare -e. AVG. civ. 18, 26 p. 290, 21 D. prima coepta -a *templi.* CYPR. GALL. Ios. 168 pignore multandus primo -a propter. ALC. AVIT. hom. 21 p. 137, 15 (*trop.*) firmissimo aliarum aedium -e cacumina nostra tutiora sunt. FVLG. aet. mund. p. 138, 16 turrem . . . famoso ambitu -e destinatam. p. 139, 18. 168, 3. INSCR. christ. Rossi II p. 151, 26, 4 hanc aulam domini formans -e claro. **3** *turbinis ima pars*: EVSTATH. Bas. hex. 5, 10 p. 920[C] sicut turbo pineus, acuto . . . -e semel defixus semet ipse circumfert (*πήξαντες τὸ κέντρον*).

B *de rebus naturalibus*: **1** *de caelo terra eiusque partibus*: OV. met. 5, 361 ambibat Siculae . . . -a terrae *Pluto.* MANIL. 1, 728 an . . . in cuneos alti cogat -a caeli. CLAVD. 26, 347 mons . . . tepidis -a subruit astris pendenti male fida solo. rapt. Pros. 2, 164 effossi subter -a campi transilit *miles muros.* AVG. civ. 22, 11 p. 587, 8 D. ut . . . haec (*sc. terra*) . . . imi velut -is mundi locum obtineat. serm. ed. Mai 28, 4 molis suae nutante -e fluctuabunda commotione iactatur *terra.* EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876[B] sive . . . aerem dixeris eius (*terrae*) subesse -i (*πλάτει*). **2** *de pedibus*: EVSTATH. Bas. hex. 9, 5 p. 962[C] -a gressuum *elephantorum i. pedes* (*τὰ κάτω*). **3** *de radicibus arborum*: EVSTATH. Bas. hex. 5, 7 p. 917[A] *radices* velut -a (*θεμελίους*) quaedam natura subiecit.

II ***translate,*** *de rebus incorporeis*: **1** OV. met. 14, 808 -e magno res Romana valet. 15, 433 *Dardania Roma* mole sub ingenti rerum -a ponit. EDICT. imp. Constant. Hil. coll. antiar. A VIII p. 94, 1 salus omnium . . . populorum hoc -e roboretur. ZACCH. 3, 1 verae salutis certa -a. OROS. hist. 2, 17, 14 haec prima -a recuperatae libertatis instaurant. CASSIAN. conl. 16, 6, 1 prima . . . verae amicitiae . . . -a. AVELL. p. 100, 23 tam caduco ac nullo -e criminationis. p. 622, 17 -a principatus. FVLG. aet. mund. 156, 2 cuncta bonorum operum . . . didicit exstirpare -a *inoboedientia.* **2** AVG. c. Iul. op. imp. 6, 35 ex hoc . . . quasi -e tota ratiocinationis tuae structura consurgit. CASSIAN. conl. 9, 3, 2 iacienda primum profundae humilitatis (inst. 12, 32, 1 GREG. M. moral. 34, 51) inconcussa -a. 10, 8, 3 non dubito quaedam institutionis inesse -a. SACR. Leon. p. 331 in veritatis tuae -e. **3** *apud* ECCL. *de ecclesia i. q. basis, 'Grundlage'*: ARNOB. nat. 3, 1 veritatis propriae -bus nititur *religio Christiana.* HIL. syn. 2 o firmam fidelis petrae -e domum! trin. 5, 35 hinc euangelicae domus sunt ponenda -a. AMBR. (in psalm. 118 serm. 19, 44 nos . . . opus nostrum aedificemus supra fundamentum testimoniorum caelestium, . . . ut aeterno maneat nixum -e) epist. 2, 1 inconcusso adversum impetus saevientis sali perseverat -e *ecclesia.* HIER. in Gal. 4, 1—2 p. 446 in apostolorum -e constiterunt *patriarchae.* 4, 15—16 p. 461 nequaquam iacta -a. LEO M. epist. 103 p. 992 *Petrus* Ecclesiae -n et petra fidei nuncupatur (*cf.* CORP. XI 260, 12 -n Petrus, Petrus fundator et aula⟨e⟩). GREG. TVR. vit. patr. 3 prol. ISID. in exod. 56, 10 et bases, id est prophetae, suo -e structuram gestantes Ecclesiae.

fundāmentālis, -e. *ad fundamentum pertinens*: HIER. in Iob 38 p. 747[B] ipse *lapis* (*sc. Christus*) est . . . non solum -is, sed et angularis (AVG. serm. 337, 4 lapis ille -is). *adv.* **fundāmentāliter:** *i. q. funditus, prorsus*: SIDON. epist. 3, 8, 2 natione . . . Romanas vires . . . -r eruente.

***fundāmentum,** -ī *n.* [*ab* 1. fundare. *Th.*]. *de etymologia*: ISID. orig. 15, 8, 1 -um dictum quod fundus sit domui (*cf.* 19, 10, 2 -um dictum, quod fundus sit aedificii. *cf.* VARRO ling. 5, 37 *p. 1552, 27.* GREG. M. moral. 26, 68). *de formis: legitur abl. in* -ibus: INSCR. christ. Rossi suppl. 1704 (*a. 394*) p. 101 locum a -ibus marmore . . . adornavit. *de notione*: GLOSS. *θεμέλιος. θεμέλιον.* -a *θεμέλιοι. θεμέλια.* V 611, 49 sugrudia: -a. *legitur inde a* PLAVTO *apud scriptores totius fere latinitatis. nota pluralem persaepe inde a* CATONE *usurpatum pro singulari.*

I *proprie de rebus corporeis:* **A** *de rebus aedificatis, exstructis*: **1** *aedificiorum, murorum sim., item totarum urbium vel terrarum: i. q. ima atque firmissima pars, qua cetera nituntur, κρηπίς, κρηπιδῶν, κρηπίδωμα* (*cf. Blümner, Technol. 3, 133; Röm. Privataltert. p. 9*): PLAVT. Most. 148 (*trop.*) non videor mihi sarcire posse aedes meas, quin . . . cum -o perierint. CATO agr. 14, 4 -a *villae* supra terram pede. 14, 15 sesquipedalem parietem -a faciat (18, 3 -a bona facito alta p. v. 18, 5. 6. 7. LEX vici Furf. Corp. I[2] 756, 4 utei extrema ⟨f⟩unda⟨menta sunt⟩ *templi* [*corrupta em. Mommsen*]. CORP. I[2] 1522 ce(n)s(ores) -a murosque ab solo faciunda coeravere . . . in terram -um est pedes altum XXXIII. 1523. 1524. 1525. 2271 pilas III et ⟨. . . a⟩ -t(o) ex caement(is) faciunda coeravere. *formula* a -o *vel* -is: *v. l. 79. p. 1551, 44 sq.* VITR. 1, 5, 1 LIV. 1, 53, 5). RHET. Her. 4, 15, 22 *Fregellarum* nunc vix -orum reliquiae maneant. 4, 50, 63 insanire et in isdem -is aedificare. Q. CIC. epist. 16, 27 tabernarum Cossutianarum -a. CAES. civ. 2, 11, 3 milites vectibus infima saxa turris hostium, quibus -a continebantur, convellunt (COLVM. 1, 4, 10 torrens). VARRO ling. 5, 41 cum -a foderentur aedis Iovis. VERG. Aen. 1, 428 alta theatri -a locant alii (4, 266 PLIN. nat. 36, 95 MARCELL. chron. II p. 100, 518, 3. *cf.* col-: TERT. resurr. 42 p. 87, 24). 2, 611 Neptunus muros magnoque emota tridenti -a quatit (RVFIN. Greg. Naz. orat. 4, 3, 4 p. 145, 12). VITR. 1, 3, 2 cum fuerit -orum ad solidum depressio. 1, 5, 6 -um muri deprimendum est intra alveum fossae. 1, 5, 7 cum . . . -a ita distantia inter se fuerint constituta, tunc inter ea alia transversa, coniuncta exteriori et interiori -o, . . . collocentur. 2, 7, 5 a tempestatibus tacta laesa *saxa* . . . in -a coiciantur. 2, 9, 10 in palustribus locis infra -a aedificiorum palationibus crebre fixa *alnus* . . . permanet. *al.* LIV. 1, 12, 4 in Palatio prima urbi -a ieci (CVRT. 5, 1, 29 SEN. dial. 12, 7, 5 epist. 89, 21. 122, 8 COLVM. 1, 5, 10 TAC. hist. 3, 72 SVET. Cal. 22, 4 *passim*). 1, 38, 7 aream ad aedem in Capitolio Iovis . . . occupat -is. 1, 55, 5 aperientibus -a templi. 1, 55, 7 *opp.* culmen. 1, 55, 8. 24, 34, 14 saxum, cui imposita muri -a sunt. 42, 15, 5 semitam paulum extantem a -o. frg. 22 oppidi turris . . . subrutis -is dehiscere ingentibus rimis. VAL. MAX. 2, 4, 5 qui -orum constituendorum gratia terram ad solidum foderent. CVRT. 4, 3, 10 totum opus *aggeris* quod stipitibus fuerat innixum, -o lapso sequebatur. 5, 1, 31 XXX pedes in terram t⟨ur⟩rium -a demissa sunt (*cf.* SEN. epist. 52, 5 in mollem et fluvidam humum missa. SI-

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

DON. epist. 2, 11, 1 *p. 1552, 61 et* LACT. mort. pers. 2, 4 *p. 1554, 32*). 7, 5, 33 ut deicerent, -a murorum ab imo moliuntur. SEN. benef. 3, 29, 5 innituntur -is suis templa. 7, 31, 5 -a tepente adhuc area ponimus (SIL. 13, 321 VLP. dig. 43, 24, 11, 5 PALLAD. 1, 8, 2 VVLG. I Esdr. 5, 16. 6, 3. *cf.* AVG. civ. 20, 1 p. 405, 16 D.). SEN. nat. 2, 9, 2 sparsio ... ex -is mediae harenae crescens. 3, 27, 6 in imum usque receptis aquis -a desidunt. epist. 91, 10 in Achaia clarissimarum urbium iam -a consumpt . COLVM. 1, 5, 9 cum ex depressiore loco fuerint orsa -a. 1, 6, 5 ut nec -a parietum corrumpantur (TAC. hist. 1, 86). PLIN. nat. 28, 15 in Tarpeio fodientes delubro -a. 35, 159 coctilibus laterculis -isque. 36, 73 in terram ... acta -a *obelisci*. STAT. silv. 3, 1, 120 immergere ... -a solo. SIL. 1, 447 -a deum (*sc. urbis a deo Hercule conditae*) ... cernis. 15, 418 primum orsi Carthaginis altae -a. QVINT. inst. 1 praef. 4 (*trop.*) operum fastigia spectantur, latent -a. TAC. hist. 4, 53 iniectae -is *Capitolii* argenti ... stipes. ann. 4, 55 vivoque in saxo -a templi *esse*. 4, 62 -a *amphitheatri* per solidum subdidit. 13, 31. APVL. met. 1, 10 cum tota domo, id est parietibus et ipso solo et omni -o. 2, 12 qui -a moenium perpetuet. ITALA (Tert. adv. Marc. 5, 6 p. 591, 10 Firm. err. 20, 21) *et* VVLG. Is. 28, 16 immitto (inicio Tert.) in (*om.* Tert., in -is VVLG.) -a Sion lapidem pretiosum (in -o fundatum *add.* VVLG.). IVST. 18, 5, 15. 28, 2, 10 PANEG. 4 (9), 18, 4. CARM. epigr. 893, 4 (*ca. a. 354*) moenibus ipse *Constantius* locum dixit duxitque recenti -a solo. PALLAD. 1, 8, 2 *ter*. 1, 39, 5. 12, 15, 2 si umidus locus, ad accipienda -a palandus est. CORP. III 10596 (*a. 365/7*) muros cum tur⟨r⟩ibus ... a rudimentis -orum consurgere imperarunt. AMBR. hex. 1, 4, 12 in aedificanda domo initium -um est. PAVL. MED. bened. 2, 3 per cuniculos -a murorum destruere (VVLG. Ezech. 30, 4 *Aegypti*). VVLG. lev. 5, 9 ad -um eius *altaris*. 8, 15. III reg. 5, 17 templi. 7, 9 psalm. 136, 7. prov. 10, 25 iustus ... quasi -um sempiternum. Sirach 3, 11 maledictio ... matris eradicat -a. Ier. 51, 26 non tollent de te lapidem in angulum et lapidem in -a. thren. 4, 11 devoravit -a eius *Sion dominus*. Hab. 3, 13 denudasti -um eius *domus impii* usque ad collum. Luc. 6, 49 aedificanti domum suam super terram sine -o. act. 16, 26 ut moverentur -a carceris (SERV. Aen. 2, 610 ipsi *Neptuno* ... -a *murorum* sunt consecrata, cuius et moventur arbitrio). Rom. 15, 20 ne super alienum -um aedificarem. VEG. mil. 2, 11 muris ... intra -a perfossis. 4, 15 ad subruenda murorum ... -a. AMM. 20, 6, 3 ad -a parietum ... subvertenda. 24, 4, 21 ima penetrasse -orum *cuniculis*. 28, 2, 6 fodere ... -a *munimenti*. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 73 p. 57, 5 domus, cuius -a non usque ad soliditatem petrae deducta sunt. 7, 18, 6 p. 229, 13 Hierosolymorum ad -a usque destructio. SVLP. SEV. Mart. 14, 6 dum profanam aedem usque ad -a dirueret. SIDON. epist. 1, 5, 3 a -is *pontium* ad usque aggerem. ALC. AVIT. hom. 18 p. 126, 24 sine -o. CORP. VIII 23849 (*saec. IV*) a -is coeptum *aedificium* ex⟨truxit⟩. 24047 aram cum ⟨fu⟩ndamentis. 24106[a]. X 3750 diaeta ... cum suis parietibus et -is huic monumento cedet. XIV 2542 sub fund⟨amentis⟩.

2 *favorum*: PLIN. nat. 11, 16 prima -a commosin vocant periti *eqs.* PS. QVINT. decl. 13, 18 primum tenacibus vinculis -a suspendunt *apes* (*cf. p. 1549, 56*).

B *de rebus naturalibus*: **1** *de primordiis rerum*: LVCR. 1, 573 funditus omnis principio -i natura carebit. 2, 863 immortalia si volumus subiungere rebus -a. CHALC. comm. 292 nec ullam ... qualitatem propriam fore censet -i rerum omnium silvae *Zeno*. **2** *de corpore animantium eiusque partibus: i. q. pars firmissima, principalis, quae cetera continet*: LVCR. 3, 586 penitus quia mota loco sunt -a (*cf. Epicuri frg. 61 Us.* ἐξ ἕδρας τὰ σώματα μεθιστάναι). MANIL. 5, 133 *Amalthea* Tonanti -a dedit *nutriendo*. TERT. anim. 15 p. 321, 5 nec circa cerebri -um *cubare principale illud* (*cf. Aet. plac. p. 391 Diels:* βάσις). *aliter* SOL. 52, 43 quodam quasi -o (praesidio *SAP*[2]) utitur *psittacus rostro* extraordinariae firmitatis. **3** *de terra, caelo, mari, montibus sim.* (*modo praevalet ea significatio, quae est 'ima pars', modo ea, qua est 'firmissima pars'*): AETNA 172 hinc saevo quassat hiatu -a soli *venti rabies* (PROB. Verg. georg. 2, 478 ventis inclusis exitum quaerentibus terrae -a quassantur). 201 volvuntur ab imo -a *Aetnae*. MANIL. 3, 507 stent -a (*i.* ὑπόγειον) sub imo (*v. Housman ad l.*). 3, 597 [pr]imaque tricenos bis -a per annos censentur. SEN. nat. 3, 27, 9 magnarum promontoria regionum, quae -is lab[or]antibus a continenti recesserunt. 6, 1, 10 quis enim illis promittit melioribus -is hoc aut illud solum stare? 6, 14, 4 in ipsam ... cavernam -o spoliata considit *terra*. COLVM. 2, 4, 6. VAL. FL. 2, 31 trux ille *Typhoeus* eiectat adesi -a iugi *Aetnae*. ITALA Is. 14, 15 (Cypr. epist. 59, 3) tu vero ad inferos descendes in -a terrae (θεμέλια. psalm. 139, 9 [Clem. ad Cor. 28] si ibo in -a terrae. COMM. instr. 2, 29, 18 FIRM. err. 27, 3 VVLG. Iob 38, 4 psalm. 81, 5 prov. 8, 29 Mich. 6, 2). SOL. 53, 5 mare depressum adeo, ut nullae ... ancorae ad profundi illius -a potuerint pervenire. FIRM. math. 5 praef. 3 terrae soliditatem immoto -orum robore (labore *O*) roborasti *o deus*. err. 24, 2 terra ... -orum suorum stabilitate concussa. HIL. in psalm. 64, 10 maris (GAVDENT. serm. 21 p. 913) -a turbantur. AMBR. hex. 1, 4, 12. ITALA (Lugd. *al.*) *et* VVLG. deut. 32, 22 montium -a (VVLG. II reg. 22, 8 psalm. 17, 8). VVLG. Iob 36, 16 salvabit te de ore angusto et non habente -um subter se (*cf.* GREG. M. moral. 26, 68). Is. 14, 19 descenderunt ad -a laci. DRAC. laud. dei 1, 155 *aridam materiem* portant ceu -a liquores. **4** *de toto mundo eiusque partibus i. q. firmissimum quoddam, quo res nituntur, fulciuntur*: SEN. nat. 1, 1, 10 sine -o et sede certa sunt *stellae*. 6, 1, 5 si hoc, quod -um quidam orbis esse dixerunt (*sc. terra*), discedit ac titubat (VVLG. II reg. 22, 16. *cf.* psalm. 17, 16). frg. 16 *deus* cum prima -a molis pulcherrimae (*sc. mundi*) iaceret (CHALC. transl. 31 ignem terramque corporis mundani -a iecit deus). CHALC. comm. 123. FAV. EVL. p. 14, 27 terra ... velut -i vice defixa libratur. CLAVD. 5, 526 Chaos, qua noctis ... -a latent. EVSTATH. Bas. hex. 1, 8 p. 876[B] si quidem ipsius etiam aquae -a (ἕδρα) quaerenda sunt. **5** *de arboribus et herbis*: **a** *de radicibus arborum*: COLVM. 3, 10, 11 *vitis* primum radices velut quaedam -a iecit. 4, 1, 5 altiore -o stabilienda sit *vitis*. 4, 2, 2 ut quaeque vitis suis radicibus tamquam propriis -is innitatur. 4, 3, 5. 4, 24, 4. **b** *de spica i. q. fultura*: TERT. resurr. 52 p. 108, 2 granum ... sine -o spicae. **c** *de semine i. q. origo*: CHALC. comm. 23 ut ... illis, quae lege naturae procreantur, -a sunt semina. **6** *i. q. fundus, praedium*: FIRM. math. 2, 19, 5 hic locus ostendit nobis parentes, patrimonium, substantiam, -a mobilia (*cf. p. 1553, 24*). 2, 20, 13 domicilium, -a. 3, 10, 2 -orum multorum ... dominos. 4, 3, 1. 4, 12, 5 multorum -orum dominia (5, 3, 12. 55. 5, 4, 11). 6, 33, 6 de domorum aut -orum proprietatibus.

II *translate de* ***rebus incorporeis*** (*propria significatio hic illic sublucet*): **A** *spectat ad hominem*: **1** *de vita privata et publica eiusque condicionibus: i. q. firmissima pars, fultura,* βάσις, θεμέλιον: PLAVT. Most. 121 *parentes* -um substruunt liberorum (*comparatur vita hominis cum domo*). VARRO ling 5, 37 ager, quod videbatur pecudum ac pecuniae esse -um, fundus dictus. rust. 2, 1, 11 nam omnis pecuniae pecus -um. PS. VARRO sent. 25 precarium habet -um, qui ex alienis pendet. LVCR. 5, 1121 ut -o stabili fortuna maneret. CIC. Cluent. 146 *lex* -um libertatis (Balb. 31 haec sunt enim -a firmissima nostrae libertatis, sui quemque iuris et retinendi et dimittendi esse dominum. AMM. 14, 6, 5). leg. agr. 2, 29 ita ... ab his initiis (Sest. 5 SEN. epist. 124, 6) -isque nascuntur *xviri*, ut *eqs.* 2, 80 -um vectigalium *agrum*. Catil. 4, 13 ad evertenda rei publicae -a (Phil. 5, 30 ieci sententia mea ... -a rei publicae [6, 1 epist. 12, 25, 2]. PANEG. 6 [7], 2, 4 leges ... dicuntur -a rei publicae). Sull. 30 his -is ... adulescentiae iactis (*v. l. 79. p. 1550, 75*. Marcell. 25 tantum abes a perfectione maximorum operum, ut -a nondum ... ieceris. Phil. 1, 1 nat. deor. 3, 5 epist. 10, 29 IVST. 9, 8, 21. 15, 4, 20). Sest. 98 huius ... otiosae dignitatis haec -a sunt. Pis. 9 his -is positis consulatus tui (SEN. epist. 13, 16 vitae). leg. 1, 43 natura propensi sumus ad diligendos homines, quod -um iuris est. Cato 62 senectutem ..., quae -is adulescentiae constituta sit. off. 2, 71 -um ... est perpetuae commendationis et famae iustitia. ad Q. fr. 1, 1, 18 sint haec -a dignitatis tuae. MANIL. 2, 823 -a tenet rerum *proximus caeli locus* (*v. Housman ad l.*). 3, 98 -a domus *i. opes*. VAL. MAX. 1, 6, 4 quae victoria futurae eius amplissimae potentiae gradus et -um extitit. SEN. epist. 87, 41 paupertatem, -um et causam imperii *Romani*. PLIN. nat. 15, 78 sidentia imperii -a ... Curtius ... expleverat. GELL. 12, 5, 7 -um ... conservandae hominum perpetuitatis. APVL. met. 1, 2 originis maternae nostrae -a a Plutarcho ... prodita gloria⟨m⟩ nobis faciunt. Plat. 2, 26 originis *civitatis* principia et -a disponit *Plato*. TERT. nat. 1, 7 p. 68, 14 habet ... grande -um de vitio ingenii humani *fama*. IVST. 7, 1, 12 primus *Caranus* ... crescenti ... regno valida incrementorum -a constituit. PANEG. 10 (4), 10, 2 *concordiam* esse -um ac radicem otii. HIER. epist. 49, 7, 2 si -um matrimonium et aedificium vel culmen perpetuam castitatem *diximus*. VVLG. Is. 58, 12 -a generationis et generationis suscitabis. VEG. mil. 1, 7 vires regni et Romani nominis -um. VAL. CEM. hom. 6, 1 amicitiarum -a destruere. *cf.* SIDON. epist. 2, 11, 1 missa -a certantis amicitiae. *nota imprimis in re iudiciaria: i. q. ea pars, quibus cetera innituntur*: CIC. Cluent. 30 hoc uti initio ac -o defensionis, Oppianicum, hominem sceleratissimum et nocentissimum, esse damnatum (Cael. 5 videor mihi iecisse -a defensionis meae, quae firmissima sunt, si nituntur iudicio suorum. Mur. 14. 58 quod est -um [firmamentum *codd. dett.*] ac robur totius accusationis. Scaur. 21 PLIN. epist. 4, 9, 4). Flacc. 4 cui causae -a iaciantur ... non videtis (Phil. 4, 1 actionum. *cf. l. 38. p. 1550, 75*). Cael. 30 nullum est ... -um horum criminum, nulla sedes. QVINT. decl. 343 p. 354, 10 hactenus causa -a cepi[sse]t. 355 p. 387, 13 depositas, quae nullis -is niterentur, actiones. APVL. apol. 68 ipsum fontem et -um iudicii huiusce diligentissime cognoscatis. *apud iuris peritos i. q. gravissimum*: GAIVS inst. 2, 229 velut caput et -um intellegitur totius testamenti heredis institutio. *i. q. origo*: COD. Iust. 8, 53, 34, 4 (*a. 529*) an ex totius stipulationis -o et fonte eius ... unam esse eam dotationem putandam. *de genitura*: CENS. 11, 4 nec immerito senarius -um gignendi est. 11, 5 lacteum illud conceptionis -um. *ibid.* initium formati hominis et velut alterum maturescendi -um. FIRM. math. 3, 1, 18 quia ex hoc loco totius geniturae -a colligimus. *i. q. initium, fundatio*: SEN. contr. 2, 1, 17 a -is urbis.

2 *de ingenio et mente humana i. q. id, quo cetera innituntur, 'Grundlage'*: SEN. contr. 1 praef. 21 in illo *Latrone* cum omnes oratoriae virtutes essent, hoc -um superstructis tot et tantis molibus

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

obruebatur. SEN. dial. 3, 20, 2 in ruinam prona sunt, quae sine -is crevere. 6, 2, 3 (*anteced. imag.*) nulli cessura ponderi -a. 8, 5, 5 acies nostra ...-a vero (*dat.*) iacit. epist. 10, 3 habent hae voces -um. 23, 1 *bonae mentis* -um quod sit quaeris. *ibid.* -um hoc esse dixi: culmen est. 23, 5 quodcumque invecticium (invent- *codd.*) gaudium est, -o caret. 52, 6 (*anteced. imag.*) quaedam ingenia ... in -is suis occupata. PS. APVL. Ascl. 16 -um est ... disciplinae in summa bonitate consistens. TERT. pudic. 18 p. 260, 27 hoc ... -um opinionis vestrae usquequaque pulsandum est. FIRM. math. 6, 11, 3 integra mentis et consiliorum -a. CHALC. comm. 160 tunc demum ... firmis erit -is locata Platonis sententia. VVLG. Tob. 4, 2 ea *verba* in corde tuo quasi -um construe. COD. Iust. 1, 17, 2, 11 (*a. 533*) totius eruditionis prima -a atque elementa ponere. GREG. TVR. vit. patr. 17 prol. credulitatis. GREG. M. moral. 5, 85 -um mentis lividae profundius suffoditur. *spectat imprimis ad virtutes ac vitia: i. q. origo, fons, ex quo cetera nascuntur, ἀρχή*: CIC. Planc. 29 pietas -um est omnium virtutum (PANEG. 4 [9], 8, 2 litteras. AVG. serm. ed. Mai 161, 4 *sicut* albedo -um colorum, sic et fides virtutum). rep. 4, 4 ita sunt alte repetita quasi -a quaedam verecundiae. fin. 2, 72 *virtutum* -a vos in voluptate tamquam in aqua (*v. vol. I p. 362, 14*) ponitis. off. 1, 23 -um ... est iustitiae fides. 1, 31 (1, 42 POMER. 3, 21). ad Brut. 1, 17, 2 *novi* mali auctor ... -um et radices habituri altiores. SEN. contr. exc. 2, 7 muliebrium vitiorum -um avaritia est. SEN. dial. 7, 15, 4 non das virtuti -um grave, immobile. QVINT. inst. 12, 6, 2 -a iaciuntur impudentiae (TERT. pudic. 20 paenitentiae. PASS. Petr. 4 castimoniae. HIER. epist. 130, 11, 1 sanctae conversationis). TERT. pudic. 1 p. 219, 4 pudicitia ... -um sanctitatis. 17 p. 258, 17 -a *moechiae* ab apostolo effossa (effusa *cod.*). RVFIN. hist. 2, 17, 16 continentiam ... velut -um (*θεμέλιον*) quoddam primo in anima collocant *eqs.* MART. BRAC. superb. 1 vana gloria, ex cuius -o ruinosa illa superbiae celsitudo producitur.

B *spectat ad artes et litteras, librorum compositionem*: **1** *generatim: i. q. initium, principium, βάσις*: CIC. leg. 1, 26 intellegentias †enudavit *natura* quasi -a quaedam scientiae (FIRM. math. 6, 32, 1 BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 22 p. 66, 22). nat. deor. 1, 44 quod ... -um huius quaestionis est, id praeclare iactum videtis (SEN. dial. 12, 17, 4 disciplinarum omnium. LACT. inst. 4, 5, 10. 7, 1, 1 FIRM. math. 1, 7, 1. 5 praef. 1 DON. Ter. Andr. 28 HIER. in Ezech. 5, 16 p. 175 lib. 7, 24 p. 279). div. 2, 2 cum ... -um esset philosophiae positum in finibus bonorum et malorum (SEN. nat. 3 praef. 1 magnarum rerum. SEDVL. op. pasch. 1, 1 p. 177, 14). MANIL. 3, 207 -a ruunt artis *astrologicae*. SEN. epist. 31, 1. 88, 27 non est ... ars sui iuris, cui precarium -um est. GELL. 14, 1, 20 si *astrologia* ... -o aliquo veritatis nixa est. CHALC. comm. 355. HIER. tract. in psalm. I p. 222, 29 quasi -um est et *ὑποστήριγμα* ascendentibus ad maiora. in Is. 6 praef. p. 233 ut super -a historiae ... spirituale extruerem aedificium (in Ion. prol. p. 389/90). epist. 58, 9, 2. 64, 19, 1 (*in interpret. allegor.*) quaedam futurae domus stravimus -a. RVFIN. Orig. princ. 1 praef. 10 velut elementis ac -is huiusmodi uti (*cf.* apol. Orig. 58). hist. mon. 1 p. 391[A]. AVG. serm. ed. Mai 7, 2 subtracto -o in aere velle aedificare. CASSIOD. gramm. VII 213, 11 origo et -um liberalium litterarum *ars grammatica*.

2 *speciatim*: **a** *in grammatica et rhetorica: i. q. initium, principium*: VARRO ling. 9, 63 analogiae -um esse obliviscuntur naturam et usum (10, 72 omnis analogiae -um similitudo quaedam). 10, 3 *similitudo et dissimilitudo* est -um omnium declinationum ac continet rationem verborum. 10, 51 analogia -a habet aut a voluntate hominum aut a natura verborum aut re utraque. 10, 60. CIC. inv. 2, 19 hic locus *causae* sicut aliquod -um est huius constitutionis (*cf. p. 1552, 62 sqq.*). de orat. 2, 63 haec ... -a (*sc. historiae scribendae*) nota sunt omnibus. ipsa autem exaedificatio posita est *eqs.* 3, 151 hoc quasi solum quoddam atque -um est: verborum usus et copia bonorum. sed quid ipse aedificet orator (*cf.* Brut. 258 solum ... et quasi -um oratoris vides, locutionem emendatam et Latinam). orat. 70. part. 31 narratio est ... quaedam quasi sedes et -um constituendae fidei. opt. gen. 5 earum omnium rerum ut aedificiorum memoria est quasi -um. COLVM. 3, 3, 1 velut quoddam -um iacere disputationi futurae. QVINT. inst. 12, 8, 1 orationis. *add.*: TERT. orat. 10 p. 187, 13 praemissa legitima et ordinaria oratione quasi -o. *de verbi stirpe, quae vocatur*: VLT. SYLL. gramm. IV 239, 35 primae verborum syllabae in -o, non in declinationis flexibilitate consistunt. **b** *in philosophia (v. etiam p. 1552, 53): i. q. initium, origo, βάσις*: LVCR. 4, 506 -a, quibus nixatur vita salusque *sensus*. CIC. fin. 4, 42 rerum illarum pulchrarum ... -a subducere *sensus*. ac. 2, 37 paulo ante iacta sunt -a, *sc. quaestionis* (*cf.* CHALC. comm. 217 dogmatis). ac. 2, 40 rationis. 2, 95 dialecticae. SEN. epist. 58, 6 *οὐσία*, res necessaria, natura continens -um omnium. TERT. anim. 18 p. 329, 26 videtur intellectus duce uti sensu et auctore et principali -o. CHALC. comm. 23 ut ... illis, quae lege naturae procreantur, -a sunt semina (*v. p. 1552, 17*), ita eorum, quae deus instituit, -a sunt causae. 290. 291 essentiam ... operis esse -um. 292 rerum omnium silvae. transl. 46[D] licet ... corporea sint -a omnium sensuum. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 2 p. 6, 7 accidens ... sine aliquo substantiae -o esse non potest (*cf.* 1, 6 p. 16, 1). 2, 28 p. 128, 5 accidentis. *huc fortasse referendum*: CIC. off. 3, 101 pervertunt homines ea, quae sunt -a naturae, cum utilitatem ab honestate seiungunt. **c** *in mathematicis, item in harmonia: α usurpatur in imagine*: CHALC. comm. 32 geometrica vicem obtinet -orum, cetera (*arithmetica et harmonica*) vero substructionis. *β i. q. primus numerus*: FAV. EVL. p. 7, 11 ut monas in primo versu, sic in secundo decas obtinet -um. BOETH. arithm. 1, 10 p. 23, 20. 2, 15 p. 99, 8 *coniunct.* radices (2, 16 p. 99, 22). *in harmonia, de sonis, quibus nititur cantus*: CHALC. comm. 44 hi ... soni prima sunt -a cantus (*cf.* FAV. EVL. p. 15, 9).

C *spectat ad actiones*: COLVM. 3, 5, 4 quasi -um est *vineta faciendi* probatissimum genus stirpis deponere. FRONTIN. aq. 2 neque ... ullum omnis actus certius -um, *quam nosse quod susceperis*. *c. gerund.* (*cf. p. 1552, 51*): CIC. epist. 1, 9, 12 -a iacta ... confirmandi senatus. VARRO ling. 5, 95 standi -um pes.

D *apud scriptores ecclesiasticos: de fide, ecclesia, Christo sim.: id, quo omnia innituntur, firmissimum* (*sublucet permultis locis propria significatio*): ITALA Eph. 2, 20 (Tert. adv. Marc. 5, 17 p. 637, 22) domestici dei superaedificati super -um apostolorum (*item* VVLG.; *cf.* TERT. adv. Marc. 4, 39 p. 553, 27. 28 PACIAN. epist. 3, 26). TERT. anim. 26 p. 343, 23 de tuo ... -o fidem aedifica. adv. Marc. 3, 2 p. 378, 24 paraturam desiderabat *Christus* ... substructam -is dispositionis et praedicationis. 3, 8 p. 389, 25 *mortem Christi* -um euangelii ... et salutis nostrae et praedicationis suae. 5, 6 p. 591, 8 positurus unicum -um, quod est Christus (*cf.* p. 591, 15. 18. VVLG. I Cor. 3, 11 *sq.* -um enim aliud nemo potest ponere praeter id, quod positum est, quod est Iesus Christus. AVG. civ. 15, 19 p. 98, 18 D. 21, 21 p. 526, 14. *ibid.* p. 526, 16. 21, 26 p. 539, 20 *al.* gest. Pelag. 3, 9 PASS. Andr. brev. 2). adv. Marc. 5, 17 p. 637, 25 ne et super veterum prophetarum -um (-a *al.*) aedificatio nostra constaret in Christo. COMM. instr. 1, 25, 10 *vetus testamentum* -um posterae legis. LACT. inst. 4, 21, 2 discipuli ... per provincias dispersi -a ecclesiae ubique posuerunt (*cf.* LACT. mort. pers. 2, 4. HIL. in Matth. 16, 7 o -um! trin. 6, 37 RVFIN. hist. 2, 18, 9 [*θεμελίους*]. 3, 37, 1. 5, 8, 2 AVG. serm. ed. Mai 52, 1 SACR. Leon. p. 331 OP. imperf. in Matth. 7 p. 676). FIRM. err. 20, 6 lapis ... hic sanctus, id est Christus ... fidei -a sustentat. 21, 4. HIL. dedic. eccl. p. 880[D] *trop.* haec -a sapientis architecti. myst. 1, 10, 4 p. 11, 30 Vind. Petrus, super quem ecclesiam tamquam vivo -o aedificabat *dominus*. p. 12, 10 fidei (AMBR. epist. 15, 12 AVG. civ. 21, 21 tit.). *et passim*. *nota versionem ex hebr.*: VVLG. II par. 23, 5 portam, quae appellatur Fundamenti (יְסוֹד, LXX *τῇ μέσῃ*). *de principiis Manichaeorum*: AVG. c. epist. fund. 5 p. 197, 7 librum, quem Fundamenti epistulam dicitis, ubi totum paene, quod creditis, continetur (*cf.* nat. bon. 42 p. 877, 17. 46 p. 884, 26).

E *spectat ad universitatem rerum: i. q. βάσις, qua cetera continentur*: TERT. adv. Val. 9 p. 187, 21 *Horos* est -um universitatis. ARNOB. nat. 1, 31 *deus* -um cunctorum quaecumque sunt. HIER. in Eph. 1, 4 p. 548 Paulus, ... *καταβολήν*, id est initium -i ad *deum* rettulit.

adverbialiter **a fundamento**: *i. q. ab ima parte, a primordiis*: PLAVT. Rud. 539 a -o mi usque movisti mare. *cum verbis extruendi, aedificandi*: CORP. I[2] 2271 pilas II et ⟨... a⟩ -(o) caement(icia) faci(unda) coeravere. III 7450 (*a. 258*) portam praetoriam cum turre a -o ... fabricavit. VIII 21 a -o erexit *monumentum*. X 846 aedem Isidis terrae motu conlapsam a -o ... restituit. *adv.* cum -o: *i. q. prorsus*: PLAVT. Most. 148 *v. p. 1550, 51*. **a fundamentis** (a -a *l. 74*). **1** *cum verbis delendi, destruendi*: **a** *de aedificiis, urbibus sim.*: NEP. Hann. 7, 7 domum a -is disiecerunt (Timol. 3, 3). LIV. 26, 13, 16 Albam ... a -is proruerunt. 42, 63, 11 urbs diruta a -is (42, 67, 9). PALLAD. hist. mon. I 23 p. 304[D] a -is parietem deiecit. CORP. VIII 14436 (*a. 326/33*) ⟨cu⟩riam a -is conla(psam). *nota*: VAL. MAX. 6, 3, 1 c penates ab imis -is eruti sunt. **b** *de montibus*: VVLG. Iudith 16, 18 montes a -is movebuntur. CARM. adv. Marc. 5, 175 a -is montes agitantur in orbem. **c** *de hominibus*: VVLG. sap. 4, 19 commovebit illos *impios* a -is (*θεμελίων*) *deus*. **2** *cum verbis aedificandi, extruendi*: CORP. XIII 3653 fanum et simulacrum a -is ... restituerunt (VII 715. VIII 12314. 20836). SVET. Iul. 46 villam in Nemorensi a -is incohatam ... totam diruisse Caesarem. CORP. III 14149 (*a. 292/305*) perfici. VIII 20834 (*a. 167?*) murum a fu⟨ndamentis⟩ ... exstruxerunt (IX 5649. X 6811). X 13734 Tropeensium civitas ... a -is ... constructa est (PS. AVR. VICT. epit. 11, 3 CORP. XIV 1937). INSCR. christ. Rossi suppl. 1704 (*a. 394*) p. 101 *v. p. 1550, 42*. CORP. III 6730 a -i⟨s⟩ fabrica⟨vi⟩t. VI 34090 Ti. Claudius Aprilis ... macerias a -is cum aediculis et ollaris ... circumclusit. VIII 9010 (*a. 328*) centenarium a -a (*sic*) ... fecit (X 7954 lacum a -is pecunia sua fecit). XIII 3255 thermas ... a -is coeptas ac peractas. *nota*: III 10596 (*a. 365/7*) a rudimentis -orum. **3** *verbum non extat*: CORP. II 3427 ⟨tur⟩ris XI, portam ⟨...; ... a fundame⟩nteis .... XIII 4134 ⟨a fund⟩amentis ⟨sua⟩ impensa. 8236.

iuncturae notabiliores: 1 -um (-a) *obi. verborum*: **a** *aedificandi extruendi sim.*: agere: PLIN. nat. 36, 73. collocare: TERT. resurr. 42 p. 87, 24 RVFIN. hist. 2, 17, 16. 3, 37, 3 PASS. Thom. p. 134, 22. constituere: VITR. 1, 5, 7 VAL. MAX. 2, 4, 5 TERT. adv. Marc. 3, 8 p. 389, 25 IVST. 7, 1, 12 PRISCILL. tract. 7, 112 AVG. quaest. hept. 2, 11. construere: VVLG. Tob. 4, 2. deducere: RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 73

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 57,5. demittere: CVRT. 4,3,10. ducere: CARM. epigr. 893,4 *saec. IV* (ducere ab alqa re *transl.* SEN. epist. 124,6). facere: *v. p. 1550,53 sqq.* iacere: *v. p. 1550,75 sq. 1552,38 sqq. 68 sq. 1553,24. 35. 74 sq. 1554,13. cf. etiam* CIC. Cael. 5 Phil. 5,30. 6,1 epist. 1,9,12 SEN. dial. 8,5,5 *al.* iactare: FIRM. math. 5 praef. 1 OPTAT. 5,1 p. 119,8. locare: *v. p. 1550,65 sq. cf.* CHALC. comm. 160. mittere: SEN. epist. 52,5 LACT. mort. pers. 2,4 SIDON. epist. 2,11,1. ponere: *v. p. 1551,3 sqq. 1554,23 sqq. 31. cf. etiam* CIC. Pis. 9 TERT. adv. Marc. 5,6 p. 591,8 LACT. inst. 4,21,2 *al.* sternere: HIER. epist. 64,19,1. substruere: PLAVT. Most. 121. **b** *delendi, destruendi*: concutere: VVLG. II reg. 22,8 AVG. serm. ed. Mai 97,2 NICET. vigil. 7 p. 63,15. convellere: COLVM. 1,4,10. corrumpere: COLVM. 1,6,5 TAC. hist. 1,86. destruere: PAVL. MED. bened. 2,3 VVLG. Ezech. 30,4 VAL. CEM. hom. 6,1. eradicare: VVLG. Sirach 3,11 (*cf.* funditus *p. 1558,16*). evellere: GREG. TVR. vit. patr. 17 prol. evertere: CIC. Catil. 4,13 AVG. epist. 178,2. labefactare: CIC. off. 2,78. movere: LVCR. 3,586 VVLG. psalm. 81,5 act. 16,26 SERV. Aen. 2,610. obruere: SEN. contr. 1 praef. 21. quassare: AETNA 172 PROB. Verg. georg. 2,478. quatere: VERG. Aen. 2,611 RVFIN. Greg. Naz. orat. 4,3,4 p. 145,12. subruere: VEG. mil. 4,15. subvertere: AMM. 20,6,3 AVG. nupt. et concup. 3,9. volvere: AETNA 201.

2 *coniuncta*: caput: GAIVS inst. 2,229. causa: SEN. epist. 87,41. crepido: RVFIN. Adamant. 1,1. elementum: RVFIN. Orig. princ. 1 praef. 10 apol. Orig. 1 p. 552[A] COD. Iust. 1,17,2,11 *a. 533*. fons: APVL. apol. 68 COD. Iust. 8,53,34,4 *a. 529. cf.* CIC. Cluent. 146. gradus: VAL. MAX. 1,6,4. initium: CIC. Cluent. 30 leg. agr. 2,29 Sest. 5 SEN. epist. 124,6 CHALC. comm. 217. *cf.* CENS. 11,5. origo: CASSIOD. gramm. VII 213,11. principium: APVL. met. 2, 26. radix: CIC. ad Brut. 1,17,2 PANEG. 10 (4),10,2 FIRM. err. 20,6 BOETH. arithm. 2,15 p. 99,8. 2,16 p. 99,22. sedes: CIC. Cael. 30 part. 31 SEN. nat. 1,1,10. solum: CIC. de orat. 3,151 Brut. 258.

fundānus, -a, -um *adi.* **1** *a* fundus (*II B*) *derivatum esse censuerunt Savigny, Mommsen, al.; cf. Marquardt, Staatsverw. I² p. 52 not. 3; Mommsen, Ges. Schr. 1, 302; Nissen, Rhein. Mus. 45 (1890) 105; Dessau 6085 not. 132; Schulten ap. Ruggiero, Diz: epigr. p. 348; a* Fundi *O. Gradenwitz, S.-B. d. Heidelb. Ak. d. W., phil.-hist. Kl. 1916, 14. Abhdl., p. 30 sqq.* **a** *de municipii genere*: LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 159 qui lege pl(ebei)ve sc(ito) permissus est fuit, utei leges in municipio -o municipibusve eius municipi daret. **b** *de municipibus*: LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 161 *id* municipieis (*i. municipes*) -os item teneto. 163 ea . . . quo . . . minus municipis -os tenea(n)t. **2** *a* fundus (*II A*): GLOSS. -us rusticus qui fundos (fundum) colit. -us (-as *trad. erasa* -s) qui pensiones colit. *coni. Goetz* GLOSS. V 548,10, *ubi* fundus possessionis administratur *traditur*. Fundanus *v. Onomast.*

fundātio, -ōnis *f. a* fundare. **1** *i. q. fundamentum*: VITR. 3,4,1 -es eorum operum fodiantur. 5,3,3 aedium sacrarum. 5,12,6 theatrorum et muri. 6,8,1 -es *hypogeorum concamerationumque* . . . fieri debent crassiores. ITALA Hab. 2,9 (Lucif. Athan. 1,36 p. 130,3) qui fundat -em (πλεονεκτῶν πλεονεξίαν) malam domui suae. **2** *i. q. actio fundandi, creandi, creatio: maris, urbium, aedificiorum sim.*: ITALA prov. 8,25 (Chalc. comm. 276) ante . . . profundi -em. FVLG. aet. mund. p. 138,14 Babyloniae. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2,18 Carchedonis. hist. 4,9 p. 960[D] Constantius decimo anno eam *ecclesiam* a tempore -is expleverat. *tropice*: HIL. trin. 12,36 anterior . . . creatione -o *sapientiae* (*cf. ibid.* ante saecula fundari. 12,37). **3** *i. q. firmitas, status rei fundatae, stabilitae*: ORIG. in Matth. 18,111 -em quandam et firmitatem regalem significat sessio *Christi ad dexteram patris*. EVSTATH. Bas. hex. 1,5 stabilitas et -o *naturae gignentium* (*gr.* ἱδρυμένον καὶ στάσιμον).

1. fundātor, -ōris *m.* [*a* fundare. *Th.*] GLOSS. θεμελιώτης. *legitur apud* VERG. APVL. *et posteriores. i. q. qui instituit, condit, incipit rem, iacit fundamentum*: **1** *urbium, aedificiorum*: VERG. Aen. 7,678 nec Praenestinae -r defuit urbis. CORP. III 12351 (*a. 249 p. Chr.*) -i sacr(ae) urbis. CLAVD. 26,600 quantum Gradivus . . . suae dederit, -r originis, urbi. EPIST. pontif. Thiel Gelas. 35 nihil . . . -r ex hac basilica sibi noverit vindicandum. LEO M. serm. 48,1 p. 298[B] (*trop.*) *templo dei* fundamentum est ipse -r (*deest in nonn. codd.*). CASSIOD. var. 4,51,1 -r egregius fabricarum. GREG. M. epist. 6,43 -bus *basilicae sancti Stephani*. **2** *institutionum, legum, rei publicae sim.*: APVL. Plat. 1,1 *Solon* legum Atticarum -r fuit. 2,24 -bus rerum publicarum. CORP. VIII 21613 (*a. 198*) ⟨Getae⟩ . . . -is imperi Romani. III 5810 (= INSCR. Bavar. ed. Vollmer 121 *a. 290*) -i pacis aeternae Diocletiano (INSCR. numm. Cohen IV² p. 25 nr. 202 *sqq.* -r pacis. CORP. XI 6632). X 7284 (*a. 314*) -i publi⟨cae se⟩curitati(s). VI 1139 Constantino Maximo . . . -i quietis (*cf.* EPHEM. epigr. IX 137). HIER. vita Hilar. 14 -r et eruditor huius conversationis, *sc. vitae monachorum*. GENNAD. vir. ill. 7 Pachomius . . . -r Aegypti coenobiorum. GAVDENT. serm. 20 med. *Petrus et Paulus* ecclesiae -es (CLAVD. MAM. anim. 1,2 p. 25,20 -es ecclesiae atque eruditores. POMER. 2,2,1). PS. AVG. serm. 203,1 Christiani nominis -es. ZACCH. 2,12 -r salutis *Christus*. GREG. M. epist. 8,30 -um *monasterii*. **3** *mundi, summae rerum*: ARNOB. nat. 2,2 -r et conditor rerum *deus*. LACT. inst. 2,1,5 -r ipsius terrae *deus* (PETR. CHRYS. serm. 69 p. 397[C]). PRVD. cath. 11,27 -r ipse et artifex *rerum status*. ORIG. in Matth. 18,76 totius mundi. **4** *opinionum sim., item artium*: LVCIF. non conv. 9 p. 19,29 per te, Arrii blasphemiae -em. Athan. 1,31 p. 119,21 Arrianae haeresis -r. 2,16 p. 176,8 idololatriae Arrianae. CASSIAN. conl. 18,4,1 auctorum ac -orum eius *artis*. 18,4,3 harum trium professionum . . . -es.

syn. conditor, auctor.

fem. **fundātrīx**, -īcis. CORP. X 4514 (*a. 569*) -x sancti loci huius *Iustina abbatissa*.

2. fundātor, -ōris *m.* [*a* funda, *cf.* funditor. *Th.*]. GLOSS. σφενδονήτης. *nota*: SCHOL. Bern. Verg. georg. 1,141 funda genus retis fundendo dicti, unde -es dicuntur, quia lapidem stuppeis vinculis iaciunt.

fundātrīx *v. supra l. 8.*

fundibalārius (**-bulārius**), -ī *m. a* fundibalus (fundibulum). -bal-: VVLG. IV reg. 3,25 *Amiat.* Iudith 6,8 *Amiat. Sangerm. 15* I Macc. 9,11 *Amiat.; v. etiam Thielmann, Archiv 3 (1886) p. 541.* -bul-: VVLG. *locis modo allatis*. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3,10 p. 719,42 ed. Bas. a. 1524. *ibid.* p. 721,23. 4,1 p. 736,5. *i. q.* σφενδονήτης: VVLG. IV reg. 3,25 a -iis. Iudith 6,8 -ii *nom. pl.* I Macc. 9,11 -ii et sagittarii. PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3,10 p. 719,42 sagittarios . . . -os quoque (*Ios. 3,7, 256*). *ibid.* p. 721,23 -orum (*Ios. 285*). 4,1 p. 736,5 -orum (*Ios. 4,1, 14*).

fundibalātor *v.* fundibul-.

fundibalo, -āre [*a* fundibalus, -um. *Th.*]. *i. q. fundas, fundibalum iacere*: ITALA I reg. 25,29 (Legion. marg.) anima inimicorum tuorum -bit in medio fundibalo, *ubi gr.* τὴν ψυχὴν (ἡ ψυχή *al.*) . . . σφενδονήσεις, VVLG. anima rotabitur quasi in impetu et circulo fundae.

fundibalus, -ī *m.* (-um *n.: l. 33. 34. 41*). [*fortasse mutatum pro* fustibalus (*q. v.*) *ad exemplum vocabuli* funda. *v. M. Leumann, Glotta 11 (1921), 188 sqq. Th.*] ISID. orig. 14,6,44 unde (*a* βάλλειν) et . . . -um (-ulum *vel* -olum *v. l.*). 18,10,2 inde et -us (-ulus *v. l.*), quasi fundens et emittens. NOT. Tir. 37,84 -um *neutri generis* (-ulum *v. l.*). GLOSS. -us quasi funda emittens. -i λιθοβόλοι. **1** *i. q. machina, qua missilia iactantur*: ITALA iud. 20,16 (Lugd.) -is iactantes lapides (σφενδονῆται ἐν λίθοις, VVLG. fundis). Iudith 9,9 (cod. Regius 6546, Sang. 4, Sang. 15, Pechian., Lucif. non parc. 10 p. 231,4) speraverunt . . . in . . . -is (fundebălis *Lucif. cod. Vat., gr.* σφενδόνῃ, VVLG. lanceis). ITALA I Macc. 6,51 (Sangerm. 15, Amiat., Complut. 1, Lugd. 356) statuit illic ballistas . . . et -a (fundibula VVLG.). ITALA prov. 26,8 (Ambr. epist. 37,40) qui deligat lapidem in -o (σφενδόνῃ, *aliter* VVLG.). VEG. mil. 3,14 funditores cum -is (δ, fustibalis *cett.*). *translate*: PS. AVG. serm. cod. Guelf. ed. Morin app. 9 p. 213,460 in -o carnis collocatus. **2** *i. q. telum missum*: HEGES. 5,44,1 l. 63 -o ictus (*AC*, fundibulo *vulg.; cf. Ios. 6,5,309* λίθος ἐκ τοῦ πετροβόλου σχασθεὶς . . . πλήξας αὐτόν).

fundibulāris, -is *m. a* fundibulum. *i. q. fundibalarius*: PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3,9 p. 718,3 ed. Bas. a. 1524 sagittarii aut -es (*Ios. 3,7,219* σφενδονῆται).

fundibulātor (-bal- *l. 54*), -ōris *m.* [*cf.* fundibulum. *Th.*]. VEG. mil. 3,14 p. 98,19 in quinta acie ponebantur . . . -es funditores. -es (fustibalitores *A*[2]) sunt qui fustibalis lapides iaciunt. ITALA I Macc. 9,11 (Complut. 1, Lugd. 356) -balatores et sagittarii (fundibularii VVLG.). PS. RVFIN. Ios. bell. Iud. 3,7 p. 714,22 ed. Bas. a. 1524 sagittarios et -es (*Ios. 3,7,151* σφενδονήτας). *ibid.* p. 715,20 (*Ios. 168*) iaculatores itemque -es.

fundibulum, -ī *n.* [*pro* fundibalus *mutatum esse videtur ad exemplum vocabuli* infundibulum. *Th.*] GLOSS. σφενδόνη. funda, retia, linea. traiectorium. **1** *i. q. machina, quae mittit tela, funda*: ITALA Iudith 9,9 (Lucif. non parc. 10 p. 231,4) *cod. Vat. suprascr., v. supra l. 39.* prov. 26,8 (Ambr. epist. 37,40) qui deligat lapidem in -o (σφενδόνῃ, VVLG. *aliter*). I reg. 17,49 (cod. Legion. marg.) misit lapidem in -um . . . . *ibid.* qui praecedat lapidem -i huius. VVLG. I Macc. 6,51 statuit illic . . . -a (*cf. l. 40 sq.*). RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 66,12 *David* in -o (-balo *O V*) pugnans. PS. FVLG. RVSP. serm. 74 p. 945[C] iste torquet manum rotantem -um. **2** *i. q.* infundibulum (*unde ductum esse videtur*): GLOSS. II 530,13 -um χώνη. [*prov.* fonilh, *hisp.* fonil. *M.-L.*]

[*comp.*: infundibulum.]

fundiculum, -ī *n. v.* funiculum.

[**funditātus** *editum* AVG. doctr. christ. 2,41,62 (Migne 34,64) in caritate radicati et -i (*Eph. 3,17*). *corrigendum in* fundati (*cf. p. 1562,38*).]

fundito, (-āvī), -ātum, -āre. [*duobus ex fontibus fluxisse videtur, partim ex substantivo* funda, *partim e verbo* fundere; *cf. Stowasser, Dunkle Wörter 22 sq. Th.*] **a** *tela*: PLAVT. Poen. 482 eo illos (*globos visci in fundas inditos*) volantis iussi -arier. AMM. 24,4,16 ballistae creberrima spicula -antes. **b** *verba abunde proferre*: PLAVT. Amph. 1033 verba -as (Poen. 273 tanta verba -at). Asin. 902 ne illa ecastor faenerato -at (*v. p. 1566,47*). **c** *ignem, flammas*: FLOR. epit. 4,12,16 *Cornidius* flammam velut ardenti capite -bat. **d** *hominis potentiam, auctoritatem: i. q. dilatare, extendere*: AMM. 28,1,8 principium . . . unde latius se -bat.

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1. funditor, -ōris *m.* [*a* funda. *cf.* funditare. *Th.*]. *de prosodia*: MAR. VICTOR gramm. VI 208, 20 *epitriti exemplum dat* -es (AVDAX gramm. VII 336, 5). LYD. mag. i, 46 p. 48, 18 φουνδίτορες (-αι- *cod.*) σφενδονῆται. NON. p. 553 -es sunt qui fundis magis dimicant. VEG. mil. 2, 15 -es, qui ad fundas vel fustibalos lapides iaciebant. 3, 14 p. 99, 1 -es sunt qui fundis dirigunt saxa. GLOSS. σφενδονιστής. -es: σφενδονῆται. -orum funda pugnantium.

i. q. qui funda vel fustibalo (v. l. 5. 20) telum mittit, plerumque plur. i. q. copiae levis armaturae (*cf. Daremberg-Saglio s. v.* funda *passim; Liebenam, PW. VII 294 sqq.*): QVADRIG. hist. 85 a pinnis hostis defendebant facillime -e. CAES. Gall. 2, 24, 4 cum ... calones, equites, -es, Numidas diversos ... fugere vidissent. civ. 3, 46, 2 idoneis locis -es instruxit. BELL. Afr. 27, 1 duas instruxit acies, unam -um contra elephantos. NEP. Dat. 8, 2 tria milia -um. LIV. 37, 41, 11 expediti -es. 38, 29, 3 centum -es ab Aegio et Patris et Dymis acciti. 42, 65, 10. VAL. MAX. 2, 7, 9 turmas ... equitum ... in -um alas transcripsit (*cf.* 2, 7, 15). CVRT. 3, 9, 11 -um ... aspectu territi *barbari*. VEG. mil. 1, 16 in omnibus ... veterum proeliis -es militasse nullus ignorat. 3, 14 p. 98, 20 in quinta acie ponebantur ... -es. 3, 24 p. 118, 1 -es cum fustibalis et fundis. 4, 21. AMM. 31, 15, 13 -is amento excusso. PROB. Verg. georg. 1, 309 Baleares insulae ... ubi optimi -es. NOT. dign. or. 7, 16 -es. 7, 52 *legiones* pseudocomitatenses: ...-es. GLOSS. V 585, 1 hippotoxoti -es sunt *eqs.* *accedunt: alia militum genera*: ballistarii: VEG. mil. 2, 2 p. 36, 9. ferentarii: VEG. mil. 1, 20 p. 23, 20. 2, 2 p. 36, 9. equites: CAES. Gall. 2, 19, 4. 2, 24, 4 civ. 3, 4, 3 BELL. Afr. 77, 3 VEG. mil. 2, 17. hippotoxoti: BELL. Afr. 19, 6. iaculatores: LIV. 36, 18, 3. 37, 41, 9. 42, 58, 10. 42, 59, 1 CVRT. 3, 9, 5. libritores: TAC. ann. 2, 20. 13, 39. sagittarii: QVADRIG. hist. 85 sagittarius cum -e. SISENNA hist. 19 CAES. Gall. 2, 7, 1. 2, 10, 1. 2, 19, 4 civ. 1, 27, 5. 1, 83, 2. 3, 4, 3. 3, 44, 6. 3, 45, 3. 3, 88, 5. 3, 93, 7. 3, 94, 4 HIRT. Gall. 8, 40, 5 BELL. Afr. 19, 6. 34, 4. 78, 3. 81, 1. 83, 2 BELL. Alex. 30, 6 SALL. Iug. 46, 7. 49, 6. 94, 3. 100, 2 LIV. 22, 37, 8. 12. 24, 34, 5. 27, 38, 12. 36, 18, 3. 38, 21, 2 CVRT. 3, 9, 1. 9. 5, 8, 4. 8, 12, 2 VEG. mil. 2, 2 p. 36, 9. 2, 17 *bis*. 2, 23 AMM. 19, 5, 1. 24, 4, 16. velites: LIV. 24, 34, 5 FRONTO p. 207, 1 N. *adi. originem indicantia*: CAES. Gall. 2, 7, 1 Baleares (LIV. 21, 21, 12. 27, 2, 6. 38, 29, 5 SALL. Iug. 105, 2). LIV. 37, 40, 9 Cyrtii. LIV. 37, 41, 9 Cretenses ...-es (38, 21, 2).

? **2. funditor** possessor GLOSS. V 548, 7 (*'an* fundator*?'* *Goetz*).

funditus *adv.* [*a* fundus. *Th.*]. PRISC. gramm. III 78, 2 -s (-is *R*) a fundo (AVG. gramm. V 517, 14). *de* ϒ *cf.* PRISC. gramm. III 528, 30. *inter alia adverbia in* -itus: PAVL. FEST. p. 179 'oculitus' quoque dicitur, ut '-s penitus'. ROMAN. Char. gramm. I 219, 26 EXPLAN. in Don. gramm. IV 560, 3. *de notione*: GLOSS. ἐκ βάθρων. θεμελιόθεν. ἄρδην ὅ ἐστιν ἀπὸ θεμελίων. a fundamento. a fundamentis. ad stirpem radicitus. IV 520, 19 -s penitus [occisus]. ab imo de[ti]osu⟨m⟩ vel -s. GLOSS. Verg. ed. Hagen A 29 p. 453 a cardine: -s. E 148 p. 515 evertere: -s delere. *legitur apud* PLAVT. ENN. TER. RHET. Her. CIC. CATVLL. LVCR. VERG. PHAEDR. SEN. CVRT. COLVM. STAT. TAC. *et scriptores posterioris aetatis, deest apud* CATONEM LVCIL. VARRONEM CAES. SALL. TIB. PROP. OV. MANIL. *al.*

I *i. q.* ***a fundamentis, prorsus, omnino, radicitus, plerumque sensu translato***: **A** *coniungitur cum* ***verbis***: **1** *delendi, conturbandi, pellendi, vincendi, intereundi*: **a** *spectat ad hominem aliaque animalia*: *α de singulis hominibus*: PLAVT. Bacch. 560 perdidisti me sodalem -s (Most. 684. *cf.* TER. Andr. 244 quod si fit, pereo -s [CIC. Att. 3, 27 ad Q. fr. 1, 1, 32 APVL. met. 4, 25 AMM. 29, 5, 46]). ACC. trag. 22 cuiatis stirpem -s fligi studet. CIC. S. Rosc. 115 T. Roscius ... hunc -s evertit bonis. Verr. 3, 52 qui se istius opera -s extinctos esse arbitrentur (har. resp. 3 -s ... oppressum extinctumque). 4, 47 proximus *annus* ... -s everterat *aratores* (4, 48. 77 CAEL. Cic. Att. 10, 9 a, 5). leg. agr. 2, 84 quod genus hominum ... ab hoc plebicola tribuno plebis -s eicitur. har. resp. 6 ad illam pestem (*Clodium*) comprimendam, extinguendam, -s delendam (BELL. Afr. 52, 4 -s ad internecionem. BELL. Alex. 27, 6. LACT. inst. 7, 12, 16 perimit ac delet. Ps. RVFIN. in Am. 5, 1—2). Tusc. 1, 27 neque excessu vitae sic deleri hominem, ut -s interiret. VERG. Aen. 11, 413 -s occidimus. LIV. 35, 13, 8 -s sublatum iri *Antiochum*. LACT. inst. 5, 9, 7 testes extirpare -s ... et tollere. CLAVD. 28, 283 non -s armis concideram.

β de toto mortalium genere, gentibus, civitatibus sim., item de tota hominum vita privata ac publica: RHET. Her. 4, 28, 38 rem p. radicitus evertisti, civitatem -s deiecisti. 4, 39, 51 rem publicam -s labefactans *reus absolutus*. CIC. inv. 1, 55 Epaminondas ... Lacedaemonios -s vicit (IVST. 25, 3, 8). Quinct. 53 hominis propinqui fortunas -s evertere (epist. 5, 21, 4. *cf.* div. in Caec. 7 -s eversae provinciae. Verr. 5, 76 dom. 35 Phil. 2, 52 fin. 2, 80 ac. 2, 31 Tusc. 3, 4 Lael. 23 LIV. 36, 34, 4. 40, 8, 9 VELL. 2, 115, 4 VAL. MAX. 7, 2 ext. 1 CVRT. 8, 8, 10. SEN. dial. 11, 17, 3 adustum atque eversum. Ag. 912 TAC. ann. 14, 20 FIRM. math. 3, 3, 19 EPIST. syn. Sardic. or. Hil. coll. antiar. A IV p. 64, 27 AMM. 29, 1, 19. *cf.* TAC. ann. 3, 36 abolitas leges et -s versas). CIC. leg. agr. 2, 24 libertatem vestram hac lege -s tolli (Sest. 42 Vatin. 35 Phil. 1, 3. 4. 32 Lael. 48 SEN. dial. 3, 19, 2 FLOR. epit. 3, 11, 3. *cf. p. 1558, 23*). p. red. ad Quir. 17 rem publicam -s interituram fuisse (Phil. 3, 5 epist. 6, 2, 2 LACT. opif. 2, 5. VIR. ill. 34, 2 periit. *cf. supra p. 1557, 57 et infra l. 56*). Phil. 2, 52 deleri et everti rem publicam -s (13, 23 ut senatum [VAL. MAX. 3, 8, 1] -s deleas. off. 1, 57 Att. 9, 19, 2. FLOR. epit. 1, 12, 4 direpti -s deletique. ARNOB. nat. 1, 5 LACT. inst. 6, 18, 28 PANEG. 10 [4], 17, 1 ANON. Vales. 10, 48 RVFIN. hist. 4, 2, 5). CIC. div. 1, 121 quo ostento regnum patris et domum -s concidisse. Att. 6, 1, 5 civitatem ... -s perdidissem. ad Q. fr. 1, 2, 15 rem publicam -s amisimus (TAC. ann. 3, 6 nobiles familias). HIRT. Cic. Att. 15, 6, 3 quae -s ... rapinis incendiis caedibus pervertuntur. SEN. clem. 1, 1, 2 quas nationes -s excidi. TAC. ann. 3, 54 haec *cura* omissa -s rem publicam trahet (CARM. epigr. 1057, 10 -s ut traherent ... ⟨fata l⟩arem. *aliter infra l. 68*). PANEG. 2 (10), 8, 2 ita demum hostes -s posse subverti. 6 (7), 10, 2 ibi paene -s corruit *res publica*. LACT. inst. 7, 16, 5 eruentur (evertuntur *H*) -s civitates. CLAVD. 3, 233 excindere cives -s. AVG. civ. 17, 18 p. 244, 8 D. Iudaeos ... de sedibus suis ... -s eradicatos. 18, 46 p. 328, 25 (*cf. p. 1555, 14*). VINCENT. LER. 4, 6 universum ... Romanum imperium -s concussum et emotum est. GLOSS. V 662, 1 -s eversis bonis *spectant fortasse ad* 661, 32/33 dissupatis (disputatis *cod.*) bonis.

γ spectat ad mentem, ingenium, sententias, opiniones, litteras sim., item ad virtutes et vitia: PLAVT. Trin. 165 illius sapientiam et meam fidelitatem ... paene ... -s pessum dedit. CIC. Quinct. 70 cuius ... rei memoriam omnem tolli -s ac deleri arbitror oportere (dom. 114 orat. 209 Tusc. 3, 75 nat. deor. 1, 115. 118 div. 1, 5. 8. 2, 148 fat. 11 off. 3, 28 APVL. apol. 101 LACT. inst. 2, 17, 4. 3, 15, 3). Tusc. 1, 42 illam vero -s eiciamus individuorum corporum ... concursionem fortuitam (5, 93). Att. 11, 7, 3 bonorum iudic⟨i⟩um non -s perdidisse (epist. 1, 9, 10 stomachum). PLIN. epist. 2, 14, 12 nunc ... prope -s extinctum et eversum est *artificium dicendi* (LACT. inst. 1, 17, 4 religiones. 5, 13, 6 EPIST. syn. Sardic. or. Hil. coll. antiar. A IV p. 52, 25 SCHOL. Cic. Bob. p. 152, 17 St.). FRONTO p. 59, 14 N. si unum illud vitium -s extirpandum eruendumque curaveris (*cf.* APVL. apol. 93 LACT. inst. 3, 22, 1). APVL. met. 3, 8 ut tam dirae factionis -s formido perematur. LACT. ira 8, 6 Epicurus religionem (*cf. supra l. 30*) -s delet. MAR. VICTORIN. adv. Arrium 4, 25 mors si sola composita solvit, -s interit (EVSTATH. Bas. hex. 2, 4 p. 844[A] παντελῶς). AVG. civ. 5, 14 p. 218, 23 D. quae *immunditia* in hac vita etsi non -s eradicatur ex corde (POMER. 3, 3, 2). *de rebus christianis*: TERT. adv. Marc. 1, 22 p. 318, 19 quomodo -s evertetur antichristus. 4, 3 p. 428, 14 at si tam -s deletum est *euangelium*. LACT. mort. pers. 46, 2 Christianorum nomen extingueret -sque deleret. FIRM. err. 20, 5 pestiferum hoc malum -s amputetur (*sc. idololatria*). 20, 7 -s prostratus diabolus. *δ de corpore humano* (*sensu proprio*): PHAEDR. 2, 2, 9 -s canos puella ... evellerat *capillos*. SEN. Oed. 966 radice ab ima -s vulsos simul evolvit orbes *Oedipus*. APVL. met. 11, 10 capillum derasi -s. CLAVD. 20, 16 ad vivum penetrant flammae, quo -s umor defluat.

b *spectat ad res* (*sensu proprio*): *α de rebus extructis, aedificatis*: CIC. Verr. 5, 79 id *monumentum* -s delevit ac sustulit *Verres* (BELL. Afr. 22, 2. CIC. leg. agr. 2, 87 *Carthaginem* ... -s ... sustulerunt *maiores nostri*. off. 1, 35. 2, 76 LIV. 32, 33, 16. 45, 24, 9 VELL. 1, 12, 5 SEN. dial. 3, 19, 2). dom. 62 cum ipsa villa ... -s everteretur (BELL. Afr. 26, 3 Africam provinciam. LIV. 32, 33, 16 VAL. MAX. 7, 3 ext. 9 SIL. 17, 375 CORP. III 324 [*act. Diocl.*] AMM. 17, 7, 3. 23, 5, 20). CVLEX 336 flamma Doris Ericthonias prostravit -s arces. CIRIS 53 excisa ... -s urbe. HOR. carm. 1, 16, 20 cur perirent -s *urbes*. VELL. 1, 13, 1 L. Mummius Corinthum ... -s eruit (SEN. Tro. 663 busta. *cf. supra l. 14. 32*). SVET. Vesp. 9, 1 prope -s destructum *templum*. PAPIN. dig. 41, 3, 45 pr. aedificio -s diruto. APVL. met. 1, 11 evolsis -s cardinibus *ianuarum*. VVLG. Ios. 6, 5 muri -s corruent civitatis (MARCELL. chron. II p. 100, 518, 1 metropolis). iud. 7, 13 terrae -s coaequavit *tabernaculum*. CASSIOD. in psalm. 124, 1 Ierusalem a diversis gentibus -s fuisse subversam. *β de rebus naturalibus: de summa rerum*: LVCR. 1, 755 -s utqui debeat ad nilum iam rerum summa (6, 607) reverti. *de aquis, saxis, terra sim.*: LVCR. 5, 1435 (*in imagine*) *id* belli magnos commovit -s aestus. SEN. suas. 1, 4 convulsi -s maris (PANEG. 9 [12], 9, 5 saxa). SEN. nat. 6, 1, 4 si ab imo metus nascitur et -s (*sc. ab ima terra*) trahitur. VAL. FL. 4, 195 spumantem -s amnem. STAT. Theb. 1, 360 stagno ... refusa est -s *Lerna* (ARNOB. nat. 1, 53). TERT. adv. Marc. 4, 20 p. 484, 6 -s proscissum *mare*. *de seminibus, primordiis rerum*: CIC. div. 2, 94 seminum vim ... -s tolli. *de vineis*: COLVM. 4, 22, 8 altera *vinea* -s extirpanda et reserenda.

2 *transfertur ad alia verba, quae deminutionem vel repudium sim. notant*: ENN. ann. 128 (*ambiguum, cf. Vahlen ad l.*) simul effugit speres ita -s nostras. CIC. orat. 25 quod *genus dicendi* ... Athenienses ... -s repudiaverunt (*cf.* 216 ne spondius quidem ... -s est repudiandus). nat. deor. 1, 89 *dialectica* -s gens vestra non novit. Ps. RVFIN. in Os. 5, 6—7 ab eis -s videretur ablatus *deus*. CASSIOD. inst. div. 16 p. 1132[B] quod vitae genus ... gentilitas -s ignorabat. CARM. epigr. 709, 8 (*saec. VI*) facinus -s parcens. GREG. M. in Ezech. 1, 1, 18 delinquentem populum a se -s non repellit *dominus*. moral. pr. 8 desperare eum de semet ipso -s. ISID. sent. 3, 17, 1 sancti viri -s saeculo renuntiantes.

3 *efficiendi, construendi sim.*: CIC. rep. 3 frg. 5 nisi si quis

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Athonem pro monumento vult -s efficere. CARM. epigr. 1805,1 (*saec. V*) -s hanc (*portam?*) statuit Marcianus. *v. etiam p. 1562, 1.*

4 *liberius apud poetas et posteriores i. q. prorsus*: ENN. ann. 620 Lares tectum nostrum qui -s curant. PORPH. Hor. carm. 1, 21, 3—4 -s et 'penitus' dilectam pro familiariter dilectam intellege. ISID. sent. 3, 23, 11 cupiunt -s suam mutabilitatem corrigere. *sensu proprio*: LVCR. 6, 884 de terra . . . -s ipsa ignis corpora per totum consurgere fontem. PANEG. 8 (5), 1, 1 si Flavia Aeduorum . . . commovere se -s atque huc venire potuisset.

B *coniungitur cum adiectivis* (*nonnulla possis referre potius ad A*): **a** *accedit saepe ad* omnis, totus *sim.* (*ubi in sententia adest verbum delendi, haud raro artius* -s *cohaeret cum adiectivo*): LVCR. 1,478 perspicere ut possis res gestas -s omnis. 1,572 -s omnis principio fundamenti natura carebit. 1,620 -s omnis summa sit infinita. 1,668 occidet ad nilum ... -s ardor omnis. 1,673 ne tibi res redeant ad nilum -s omnes (2, 756. 864. *cf.* 1,791 redigantur [2, 752]). 1, 854 ubi ex aequo res -s omnis tam mortalis erit. 1, 956 utrum finitum -s omne constet. 5, 1450 delicias ... vitae ... -s omnis ... usus . . . docuit. CIC. Quinct. 70 *v. p. 1558, 22.* dom. 114 *v. p. 1558, 23 sq.* ac. 2, 31 totam vitam evertunt -s. VERG. Aen. 6, 736 nec -s omnes corporeae excedunt pestes. 12, 594 quae *fortuna* totam luctu concussit -s urbem. SEN. nat. 3, 29, 5 cum partes *terrae* interire debuerint abolerive -s totae. Tro. 685 -s cuncta eruam. STAT. Theb. 3, 14 Thespiadae totos raperent mihi -s Argos. FLOR. epit. 4, 1, 2 totam . . . rem publicam -s tollere. FRONTO p. 228, 22 N. ne . . . motus venti cuncta -s percellerent. LACT. inst. 1, 17, 4 FIRM. math. 3, 3, 19 MART. CAP. 5, 427. **b** *ad alia*: CIC. de orat. 3, 195 nec earum rerum quemquam -s natura esse voluit expertem. PANEG. 10 (4), 16, 2 mens tua . . . pura omnis, -s sincera. BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 1 p. 86, 22 rationale disgregavit omnino speciem *hominis et beluae* et -s alteram fecit. CASSIOD. in psalm. praef. 13 aliena. **c** *additur* ab imo (*cf. l. 37 sq.*): LVCR. 3, 38 metus . . . -s humanam qui vitam turbat ab imo. SEN. Oed. 966 *v. p. 1558, 44.*

II *i. q. in fundamentis*: **a** *de hominibus i. q. in intima parte, penitus*: CATVLL. 64, 93 cuncto concepit corpore flammam -s atque imis exarsit tota medullis *Ariadna.* **b** *i. q. in infima parte: de mundo*: LVCR. 1, 993 quia nil est -s imum, quo quasi confluere et sedes ubi ponere possi⟨n⟩t. 5, 497 quasi limus in imum confluxit gravis et subsedit -s ut faex. *de muris*: SPART. Hadr. 12, 6 stipitibus magnis in modum muralis saepis -s iactis.

III *i. q. in imam partem, in fundamentum, desuper*: GREG. M. moral. 5, 19 *ne* cor -s a summis cadat.

1. fundo, -āvī, -ātum, -āre [*a* fundus. *Th.*]. *de etymol.*: EVTYCH. gramm. V 473, 23 a nomine quod est fundus . . . derivatur. *perfecti formae contractae*: -asti: STAT. silv. 4, 7, 30 VVLG. psalm. 8, 4. 88, 12. 103, 5. 8 Hab. 1, 12. -arunt: SIL. 13, 534 ARNOB. nat. 7, 49. -arit: LVCR. 5, 68. 417 SIL. 1, 44. -arat: SIL. 2, 65. -aro: OCTAVIA 532. -asset: PHAEDR. 3, 9, 2. -asse: VERG. Aen. 7, 410 STAT. Theb. 12, 498. *contra* fundaverant: CVRT. 10, 10, 6, -verat: SIL. 9, 74 PLIN. paneg. 70, 1. -verint: FRONTIN. grom. p. 42, 14 *alia.* *nota*: fondabet *i. q.* fundavit: CORP. XII 936 (*a. 530*). *part. perf. pass.* funditus: ITALA Hebr. 12, 23 (cod. d) *v. p. 1563, 13.* [*de forma* fundatid *v. sub* 2. fundo *p. 1563, 27 sqq.*] *pass. saepe a* PLAVTO; *vi mediali, ut videtur, v.* ACT. Petr. *p. 1562, 53.* EVTYCH. gramm. V 473, 23 id est fundamenta pono. GLOSS. -o θεμελιῶ. -at sternit munit aedificat. -bat statuebat. -are fundamenta ponere. -atur extruitur. *distinguuntur formae verborum* -andi *et* fundendi: PRISC. gramm. II 403, 8. 443, 13 EVTYCH. gramm. V 473, 20. 486, 13 PHOC. gramm. V 437, 22. *legitur inde a* PLAVTO, *deest apud* ENN. CATONEM TER. CATVLL. CAES. VARRONEM SALL. TIB. PROP. *al.*. [*it.* fondare, *francog.* fonder. *M.-L.*] [*corruptum*: OV. hal. 108 -ata *pro* functa.]

I *i. q. fundamentum iacere, fundamento instruere, imam eandemque firmissimam partem aedificare, instituere, constituere, condere, creare*:

A *propr. de rebus*: **1** *corporeis*: **a** *de rebus aedificatis*: *α de navibus, aedificiis sim.* (*posteriore aetate fere i. q. aedificare*): PLAVT. Mil. 917 facile esse navem facere, ubi -ata, constitutast. 918 nunc haec carina satis probe -ata, bene statutast. VERG. Aen. 5, 760 Erycino in vertice sedes -atur Veneri Idaliae. OV. Pont. 4, 3, 5 *trop.* mea puppis erat validā -ata carinā. PHAEDR. 3, 9, 2 cum parvas aedes sibi -asset Socrates. VOPISC. Aurelian. 25, 6 templa (SPART. Carac. 11, 7. 35, 3 HEGES. 1, 35, 6 VVLG. I Esdr. 3, 6. 10. 11. 12 Is. 44, 28 Ier. 30, 18. *cf.* Sirach 50, 2 templi . . . altitudo). VOPISC. Aurelian. 45, 2 forum nominis sui. LAMPR. Alex. 24, 5 thermas. CARM. epigr. 669, 10 (*a. 382*) -vit . . . locum coniunx. AVSON. Mos. 322 haec *villa* procurrentis -ata crepidine ripae. VVLG. III reg. 6, 37 anno quarto -ata est domus Domini (II par. 8, 16 Zach. 4, 9. *cf.* Matth. 7, 28 -ata . . . erat super petram. Luc. 6, 48 PAVL. PELL. 593 INSCR. christ. Rossi II 114, 80 *trop.* -bo super te *Petrum* . . . domum). cant. 5, 15 crura illius columnae marmoreae quae -atae sunt super bases aureas. Ezech. 41, 8 -ata latera ad mensuram calami. AMM. 28, 2, 2 munimentum quod ipse a primis -arat auspiciis. 28, 3, 2 civitates et castra ad quietem temporis longi -ata. PAVL. NOL. carm. 28, 209 coeunt *tecta* olim -ata novellis. CASSIAN. inst. praef. 8 a sanctis . . . patribus -ata monasteria. DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVI[b] 5 *ecclesiae Cornutanensis* a me ipso . . . constitutae atque -atae. EVGIPP. Sev. 15, 1 castellum in planum -atum. 19, 1 *cellulam* paucis monachis -verat *Severinus.* CORP. V 5418 (*a. 556*) hunc castrum -bit (*perf.*) *Marcellianus.* XI 4342 †Mallius Tigrinus . . . domum aeternalem vivus -vit. XII 936 (*a. 530*) qui fondabet hanc basilica(m). CARM. epigr. Engstr. 96, 2 (Corp. VIII 23673) sedilia . . . Florenti -ata labore[s] (106, 2). *nota*: OV. epist. 15, 111 -ura citas flectuntur robora naves (*sc. quae fundamento erunt navibus*). ITALA Hab. 2, 9 (Lucif. Athan. 1, 36 p. 130, 3) qui -at fundationem (πλεονεκτῶν πλεονεξίαν) malam domui suae. VVLG. Is. 28, 16 (*trop.*) in fundamento -atum *lapidem mittam.* *β de urbibus sim.*: VERG. Aen. 4, 260 Aenean -antem arces. 7, 410 urbem *Ardeam* Acrisioneis . . . -asse colonis. 8, 478 saxo . . . -ata vetusto urbis Agyllinae sedes. LIV. 40, 57, 5 sed⟨es⟩ -are Bastarnis. LVCAN. 4, 12 super hunc *collem* -ata vetusta surgit Ilerda manu. 7, 437 laevo -ata volatu . . . moenia *Romae* (SIL. 2, 507). STAT. Theb. 12, 498 Herculeos sedem -asse nepotes. SIL. 3, 368 Teucro -ata vetusto *Carthagena* (15, 192). 6, 632 inter desertos -ata Palatia dumos. 9, 74 claram muris -verat urbem *Solimus* (13, 51. 534. 14, 51 ITALA Ios. 6, 26 [Lugd., Aug. quaest. hept. 6, 19]. IVL. VAL. 2, 14 VEG. mil. 4, 1 CLAVD. 15, 520 INSCR. christ. Rossi II 24, 27). PANEG. 10 (4), 6, 6 constituta . . . et in perpetuum Roma -ata est. VVLG. III reg. 16, 34 in Abiram primitivo suo -vit eam *Iericho.* psalm. 47, 3 *trop.* -atur exultatione universae terrae mons Sion (*cf.* 86, 5 Is. 14, 32. 54, 11. 14 ITIN. Theod. 7). Is. 13, 20. Os. 9, 13 Tyrus erat -ata in pulchritudine. VEG. mil. 4 praef. p. 128, 13 -are novas civitates. SCHOL. Verg. Veron Aen. 7, 681 *Caecutus* ⟨urbem Praene⟩ste -vit. MART. CAP. 6, 627 Poeni -vere Carthaginem. GREG. TVR. Franc. 10, 31. *γ in re militari*: VEG. mil. 2, 6 p. 40, 12 his decem cohortibus legio plena -atur.

b *de rebus natura (a deo) creatis*: *α de mundo, terra sim.*: LVCR. 5, 68 quibus ille modis congressus materiai -arit terram caelum mare sidera solem (5, 417). SEN. nat. 7, 30, 3 qui totum hoc -vit (firmavit *δ*, formavit *T*). IVL. VAL. 1, 31 vs. -ata . . . sit tellus hisce legibus (LACT. inst. 1, 11, 52 terram. 2, 8, 62. 2, 9, 2 HIL. trin. 3, 7 VVLG. psalm. 77, 69. 92, 1. 101, 26. 118, 90 *al.* AVG. civ. 7, 30 p. 313, 14 D. qui terram -at atque fecundat). VVLG. exod. 9, 18 a die qua -ata est *Aegyptus* (ἔκτισται, ITALA [Monac.] creata est). psalm. 8, 4 lunam et stellas quae tu -asti (IV Esdr. 16, 57). 88, 12 orbem terrae et plenitudinem eius. 103, 8. PSALT. Rom. 94, 5 aridam -verunt (ἔπλασαν, VVLG. formaverunt) manus eius. AVG. serm. ed. Mai 1, 1 cum deus . . . huius mundi fabricam totam uno artifice -ret (*cf.* 72, 1 refunderet) verbo. MACR. sat. 1, 8, 8 cum . . . elementa universa . . . ex illis seminibus -rentur. PASS. Thom. p. 136, 7 ipse fecit caelum et terram et -vit maria. *nota*: PALLAD. 11, 12, 1 sub ea *planta* pinguis terra -atur (*firmatur; est fundamento*). *β de corpore humano*: ARNOB. nat. 2, 16 ex ossibus illis *animantibus* -ata sunt corpora . . . et nobis comparili ratione ex ossibus -ata sunt corpora.

2 *de rebus incorporeis*: **a** *de re publica, regnis, institutis sim. hominum condicionibus*: CIC. rep. 5, 1 neque viri . . . neque mores . . . aut -are aut tam diu tenere potuissent . . . rem publicam (VOPISC. Carac. 2, 2 *Romulus* -vit constituit roboravitque rem publicam). SIL. 1, 44 sceptraque -arit victor *Aeneas* Lavinia Teucris. PLIN. paneg. 8, 1 qua *adoptione* non servitus nostra, sed libertas . . . -batur. 70, 1 civita⟨ti⟩s amplissima⟨e⟩ reditus egregia constitutione -verat. APVL. apol. 18 paupertas . . . imperium a primordio -vit. IREN. 3, 1, 1 cum Petrus et Paulus . . . -rent ecclesiam (θεμελιούντων. 3, 3, 3. 4 LVCIF. Athan. 1, 30 p. 119, 13 HIER. vir. ill. praef. *et* 9 hom. in eu. Matth. ed. Morin. p. 374, 6 RVFIN. hist. 3, 4, 3 [*gr.* ἱδρυθείσας]. 3, 23, 4 τεθεμελιωμένη. 5, 6, 1. 6, 25, 8 οἰκοδομεῖται. Orig. in Rom. 10, 12 epist. Clement. 1 AVG. epist. ad cath. 12, 31. 17, 45 EPIST. pontif. Thiel Gelas. 42, 1 PETR. CHRYS. serm. 154 p. 608 GREG. M. moral. 9, 16). IVST. 3, 4, 17 possessio Tarentina Partheniis in aeternum -ata. 43, 5, 8 securitate -ata (AMM. 14, 11, 23. 17, 13, 28). EDICT. imp. Diocl. I 4 in aeternum -atam quietem. SPART. Sept. Sev. 22, 4 in aeternum pace -ata (AMM. 16, 10, 21. 25, 7, 5 INSCR. numm. Cohen V p. 104 n. 101. p. 105 n. 113). VVLG. psalm. 47, 9 deus -vit eam *civitatem* in aeternum. 86, 5. PACIAN. epist. 3, 11 p. 68 ut unitatem -ret ex uno *Petro Christus.* AMM. 17, 9, 1 utilitatem -are provinciarum. HESYCH. in lev. 26, 27—45 p. 1153[B] qui vitae *Iudaeorum* illic -vit exordia. *de matrimonio*: SIL. 2, 65 is *Nasamon* -arat thalamos Tritonide nympha. **b** *de artibus, litteris, opinionibus, sententiis, affectu sim.*: CIC. fin. 4, 1 tam . . . diligenter . . . non modo -atam, verum etiam extructam disciplinam non est facile perdiscere (APVL. Plat. 2, 6 *disciplina* quam dux rerum ratio -verit). POMPON. dig. 1, 2, 2, 39 qui -verunt ius civile. 1, 2, 2, 44 qui *libri* omnem partem operis -rent. ITALA prov. 8, 23 (Tert. adv. Hermog. 18 p. 145, 22 Cypr. testim. 2, 1) ante saecula -vit me *Sapientiam* (ἐθεμελίωσε, VVLG. ordinata sum). LACT. inst. 4, 21, 2 quo posset novae adnuntiationis ratio -ari et confirmari. LVCIF. Athan. 1, 36 p. 130, 8 ut toto in regno tuo posset -ari haeresis tua (*opp.* destrui). VVLG. psalm. 118, 152 in aeternum -asti ea *testimonia.* SOL. 1, 47 ex qua disciplina . . . temporum -ata ratio est. SPART. Sept. Sev. 17, 1 Palaestinis plurima iura. PELAG. in I Cor. 3 p. 725[B] fidem quam ego -vi. PACIAN. epist. 1, 6 p. 21 superaedificamus quod apostolorum

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

doctrina -vit. AMM. 26,1,14 rationem bissexti Roma -vit. ZACCH. 2,9 ut . . . dei primum credulitas -retur. SIDON. epist. 5, 3, 4 cuius *amoris* studuimus -are principium. BOETH. in Porph. comm. pr. 1, 10 p. 23, 19 si ea nobis a primordio -ret Porphyrius.

B *de hominibus: de educatione mentis*: LACT. inst. 6, 21, 4 homines . . . ab aliquo imperito doctore . . . -ati *i. elementis litterarum instituti.*

C *apud* ECCL. *de Christo i. q. creare, gignere*: CANDID. epist. 1 antequam genitus esset aut creatus vel definitus aut -atus *Christus.* 2 *syn.* conditum. HIL. trin. 4,13 filius . . . sine tempore editus a patre et ante saecula creatus et -atus (FVLG. RVSP. c. Arrian. 3). MAXIMIN. c. Ambr. 43 unigenitum deum creavit et genuit, fecit et -vit. PHOEBAD. c. Arrian. 8. 15 SERM. Arrian. frg. I 17 p. 623[B] filium. *de creatione corporis hominum*: BACCH. fid. 4 carnem, quae nobis in Adam -ata est.

II *i. q. in fundamento ponere, constituere aliquid, stabilire, firmare, passiva forma hic illic fere i. q. niti* (*multa ex his possunt etiam revocari ad I*):

A *de rebus*: **1** *incorporeis*: **a** *de mente, opinionibus, sententiis, doctrinis, praeceptis sim.*: LVCR. 1,423 *communi sensui* prima fides -ata valebit (LIV. 2, 7, 10 adeone est -ata leviter fides. INSCR. christ. Rossi II p. 127, 7 v. 9 pura fides hominis votis -ata benignis). CIC. Flacc. 26 nihil veritate -atum *reperietur*. Q. CIC. pet. 25 partis ac -atis amicitiis. MANIL. 2,762 *priora* nisi constiterint primis -ata elementis. MIN. FEL. 16, 2 ut propositionis incerto certior responsionis nostrae intentio -retur. COD. Iust. 2, 1, 8 (*a. 225*) originem petitionis ex instrumentis eius qui convenitur -ari. LACT. inst. 3, 5, 5 non recte -vit suam *disciplinam.* 5, 1, 9 solidis radicibus (*cf.* OPTAT. *p. 1562, 13*) -ata et fixa sententia. PS. LACT. opif. interpol. 19, 8 § 3 nisi . . . *virtus* se ad salutem suam dimicandi tenore -verit. ITALA Am. 9, 6 (Hier. *in l.* p. 349 *sq.*) (re)promissionem (*ἐπαγγελίαν*, VVLG. fasciculum) suam super terram -vit. HIER. epist. 18[B], 4 (20), 3 quando supra petram -ata est *anima* (CLAVD. 8, 235 *animam* alta capitis -vit in arce *Prometheus*). AVG. epist. 44, 3 p. 111, 27 in apostolicis auctoritatibus . . . fuisse -atas *litteras.* c. Parm. 1, 4, 6 totum orbem terrarum in Christi unitate -atum. COD. Theod. 9, 7, 7 (= COD. Iust. 9, 9, 32 *a. 392*) accusatione -ata, hoc est cum, quo iure quove tempore actio fuerit intromissa, constiterit. POMER. 3, 14, 4 -ata animi tranquillitate. VEN. FORT. virt. Hil. 4,11 spem suae salutis in sancti intercessione -antes. **b** *de republica, civitatibus, opibus publicis et privatis sim.*: CIC. Catil. 4,19 quantis laboribus -atum imperium (Balb. 31. MIN. FEL. 25 dedit auxit -vit). parad. 10 hanc rem publicam tam praeclare -atam nobis reliquerunt (APVL. Plat. 2, 24 ratione. NOVELL. Maior. 6,1 armis et religione). VERG. Aen. 6,811 primam qui legibus urbem -bit (*Numa, quasi denuo condet.* SEN. apocol. 10 legibus urbem -vi. QVINT. inst. 1 praef. 10 -are legibus urbes. *cf.* PLIN. paneg. 34, 2 ne -ata legibus civitas eversa legibus videretur. POMPON. dig. 1, 2, 2, 4. APVL. Plat. 2, 25 institutis ac moribus. *cf. p. 1562, 32*). LIV. 3, 56, 1 -ata . . . et potestate tribunicia et plebis libertate. 3, 60, 1 plebis statu (SEN. benef. 3, 3, 2 -atum ab illo statum nostrum. AMM. 25, 8, 11). 45, 19, 10 regnum . . . nullis vetustis -atum opibus. OV. met. 14, 583 bene -atis opibus crescentis Iuli (CVRT. 10, 10, 6. CORP. V 1874, 17 rei p.). SEN. epist. 90, 6 Solon qui Athenas aequo iure -vit. Herc. f. 346 nostras . . . vires Megara. dial. 6, 22, 1 cuius res tam bene positae -ataeque ⟨sint⟩. TAC. hist. 2,76 Claudi vel Neronis -atam longo imperio domum. FRONTO p. 201, 15 N. *coloniam* iuniorum praesidiis esse -atam. APVL. Plat. 1,12 -atis . . . legibus. IVL. VAL. 2,8 cum . . . omne factum -ari stabilirique videatur utilitate consilii. ARNOB. nat. 7, 49 multae . . . res . . . ineluctabili firmitate gentis *Romanae* nomen maiestatemque -arunt. EPIST. pontif. 232 (Damas.) Migne 13 p. 347 sanctitatem *episcoporum* apostolorum instructione -atam. HIER. epist. 41, 2 Petrus, super quem dominus -vit ecclesiam (65, 15, 3. EVSTATH. Bas. hex. 4, 7 p. 910[A] firmiter in pacis statione -ata *ecclesia. paulo aliter v. p. 1560, 57*). hom. in Matth. ed. Morin p. 374, 6 in apostolis -ata est ecclesia. AMM. 15, 5, 25 multitudine trepide coepta -ante. MACR. sat. 1, 18, 19 huius versus auctoritas -atur oraculo. APRING. in apoc. 5, 2 quae secreta . . . ordinatione -vit *deus*. ACT. Petr. 2 p. 47, 30 verbum domini bene -ari. *nota*: S. C. de sumpt. lud. glad. (Corp. II 6278) 12 altius -ari remedia quae etiam malis consulunt.

2 *corporeis*: **a** *de corpore humano et eius partibus*: LVCR. 4, 828 fastigia . . . surarum ac feminum pedibus -ata. 5, 928 maioribus et solidis magis ossibus intus -atum *genus humanum*. MIN. FEL. 17, 10 alias *animantes* . . . -atas ungulis. VVLG. cant. 5, 15 *v. p. 1559, 80*. **b** *de summa rerum terra mundo sim.*: LVCR. 5, 161 gentibus humanis -atum perpetuo aevo *opus divom*. SEN. nat. 5, 14, 1 non tota solido contextu terra in imum usque -atur (*sc. est sine foraminibus firma*). MIN. FEL. 5, 7 licet terram suo -verit pondere (EVSTATH. Bas. hex. 4, 1 p. 903[A] terram . . . pondere in semetipsam constare -atam *ἑδραζομένην*). ITALA (Tert. adv. Hermog. 29 p. 157, 6) *et* VVLG. psalm. 23, 2 *deus* super maria -vit *orbem terrarum* (PSALT. Rom. 135, 6 super aquas [HERM. Pal. vis. 1, 3, 4 *θεμελιώσας*. FILASTR. 95, 2. 96, 2]. *cf.* VVLG. psalm. 103, 5 super stabilitatem). ANTH. 786[a], 3 optima quae vivo -ata est insula saxo. **c** *de navibus, aedificiis sim.*: VERG. Aen. 6, 4 dente tenaci ancora -bat navis (*cf.* GLOSS. IV 443, 29 funditus tenebat. CLAVD. 17, 113 puppim). VITR. 7, 3, 7 liaculorum subactionibus -ata soliditate (7, 3, 9 -ata harenationis et marmoris soliditate *tectoria*). SVET. Claud. 20, 3 *molem* quo stabilius -ret. HIL. trin. 4, 30 scalam -atam in terra (*cf.* ITALA gen. 28, 12 [Lugd.] confirmata, VVLG. stantem). EVSTATH. Bas. hex. 7, 6 p. 944[A] velut quibusdam -atae radicibus *naves* (*καταρριζωθεῖσαν*). **d** *de pecunia: i. q. tuto collocare*: HOR. epist. 1, 15, 46 nitidis -ata pecunia villis. **e** *in re militari*: FRONTIN. strat. 2, 3, 4 ut media acies fortissimis -retur. AMM. 16, 12, 20 antepilanis . . . velut insolubili muro -atis. **f** *apud gromaticos: i. q. certos fines agrorum constituere*: FRONTIN. grom. p. 42, 12 (= p. 32, 9 Thul.) nisi ita -verint (fid- *cod.*) agros *agricolae*. HYG. lim. grom. p. 206, 5 (= p. 169, 6 Thul.) singula terminis -ari. **g** *de arboribus sim.*: OPTAT. 2, 9 p. 45, 6 arbor -ata . . . radicibus (6, 8 p. 156, 13). PALLAD. 3, 10, 3 vitem altius -are (fundere *Qi*) radices. 3, 11 vitis . . . velut arbuscula . . . brevi crure -ata. EVSTATH. Bas. hex. 5, 3 p. 912[B] -atum . . . firmiter *semen* (*ῥιζοῦσθαι*). *hic addam*: VVLG. Is. 30, 32 erit transitus virgae -atus (LXX *aliter. cf.* HIER. in Is. 31, 30 sqq. p. 420 quasi -atam et alta radice defixam in poenis eius faciet permanere). **h** *in geometria*: BOETH. arithm. 2, 22 p. 106, 6 super quam *basim* ipsa figura -ata est.

B *de hominibus* (*saepius sublucente vi propria*): **1** *de familia, gente, prole*: OCTAVIA 532 digna . . . nostram subole -aro domum. STAT. silv. 4, 7, 30 alma prole -asti vacuos penates. PLIN. epist. 4, 21, 3 unus ex tribus liberis domum . . . pluribus adminiculis paulo ante -atam desolatus fulcit ac sustinet. APVL. met. 7, 6 *femina* decimo partus stipendio viri familiam -verat. *de tota gente i. q. collocare*: VVLG. Ezech. 37, 26 -bo eos *Iudam et Israel* (וְנְתַתִּים, *deest in gr. cf.* HIER. *in l.* p. 440 stabilierit). IORD. Get. 134 necdum bene loco -atis. **2** *de corpore hominis*: AMM. 20, 5, 5 vos *milites* vigore ususque diuturnitate -ati. **3** *de animo, mente* (*imprimis apud* ECCL. *de fide sim.; saepe c. abl. vel* in *c. abl.*; super: *infra l. 38*): APVL. Plat. 2, 24 omnes -ati legibus obsecuntur. CYPR. epist. 27, 1 bene minus dominica lectione -atus. IVVENC. 2, 324 fides multos . . . -verat alta. HIL. c. Const. 23 intra Nicaeam scripta a patribus fide -atus manensque. in psalm. 124, 4 p. 600, 18 ecclesia spirituum in domino -atorum *eqs.* AMBR. in psalm. 118 serm. 11, 18, 1 virtutum stabilitate -atus propheta. 11, 20, 1 qui . . . -atus in lege est. virg. 14, 87 -ati super apostolos. VVLG. Eph. 3, 17 in caritate radicati et -ati (*cf.* HIER. *in l.* p. 603 AVG. doctr. christ. 2, 42, 63 epist. 140, 63 serm. ed. Mai 26, 1). hom. Orig. in Ezech. 2 p. 901 robusta radice -ati. AMM. 30, 7, 7 moderatoris auctoritate -ati. AVG. bapt. 3, 18, 23 p. 215, 20 euangelica lege ac dominica ordinatione -atis. 3, 19, 27 plebs carnalis, quae in caritate dei -ata non est. SVLP. SEV. dial. 1, 24, 3 inexpugnabili adversus omnia virtute -atus. CASSIAN. conl. 14, 6 in . . . professione -ati. 22, 6, 7 in qua nobis castimoniae puritate -atis. inst. 4, 41, 3 tali . . . institutione -atus. 5, 4, 1 alter patientiae gravitate -atur. PETR. CHRYS. serm. 90 p. 452[C] sanctorum trepidatione -ari. LEO M. serm. 3, 4 in ipsa apostolicae petrae arce -atos. MAX. epist. p. 2. POMER. 2 praef. 2 patientiae virtute -ati (3, 14, 4). APRING. in apoc. 22, 5 in tanta -ati plenitudine. FACVND. defens. 10, 5 p. 785[B] vir magna ratione et gravitate -atus. OP. imperf. in Matth. 10 p. 685 apostoli et sacerdotes, qui -ati sunt in Christo. PASS. Petr. 2 p. 3, 10 apostolico sermone -atae *mulieres*. ACT. Petr. 7 p. 53,17 apostolum -ari (*vi mediali, ut videtur*) in Christum. 14 p. 61,11 Marcellus . . . cottidie -batur (-ebatur *trad.*) per signa *Petri*. 16 p. 62, 30 *eos* in nomine meo fundavis (*i.* -bis). *nota de rege: i. q. instituere*: AVG. civ. 16, 24 p. 162, 17 D. *David* primus in regno gentis Israeliticae Domini est voluntate -atus (17, 4 p. 203, 4). *huc referendum*: VVLG. Hab. 1, 12 fortem ut corriperes -asti eum (*ἔπλασας*).

part. perf. pass. pro adi. cum comp. et superlat. **fundātus**, -a, -um. *comp. inde a* VITR. *superl. inde a* CIC. *i. q. stabilis, certus, immobilis, fixus*: **I** *de rebus*: **A** *incorporeis*: **1** *de opibus publicis et privatis, re publica, divitiis, potentia*: CIC. dom. 96 deflevi . . . subitas -issimae familiae ruinas. Rab. Post. 1 quod fortunas suas -as . . . potestati regiae libidinique commiserit. Att. 1, 16, 6 *status rei publicae* fixus et -us videbatur. SEN. clem. 1, 3, 3 illius . . . magnitudo stabilis -aque. ARNOB. nat. 3, 26 -issima delere imperia. AVG. epist. 118, 32 auctoritatem stabilissimam -issimae ecclesiae. **2** *de mente, animo, virtute, imprimis apud* ECCL. *de fide christiana*: SEN. dial. 2, 6, 4 bene -um animum (*cf.* 7, 4, 4). 4, 21, 7 bene -ae mentes (AMM. 20, 4, 15. 21, 12, 7. 29, 5, 46). epist. 35, 4 non vagatur, quod fixum atque -um est. DIVI fr. Vlp. dig. 37, 14, 17 pr. veterem et bene -am peritiam. IVVENC. 4, 787 nec tamen in cunctis pariter -a manebat pectoribus virtus. FIRM. math. 6, 26, 5 -o ac stabilito amoris iudicio. AMM. 14, 9, 6 -o pectore mansit immobilis. 27, 6, 13 affectione -a. AVG. epist. 157, 22 ecclesiae -issimam fidem (nat. et orig. anim. 2, 12, 17 c. Iul. 1, 2, 4 nupt. et concup. 18, 33 p. 286, 22 c. Iul. op. imperf. 5, 64 CAPREOL. epist. 2, 1 p. 849[D] LEO M. epist. 164, 3). 164, 14 fides . . . -issima auctoritate firmata (FACVND. defens. 1, 6 p. 556[B] a -issima patrum auctoritate discedunt). 166, 24 ecclesiae -issimum morem. nupt. et concup. 18, 33 p. 287, 6 veritatem. epist. ad cath. 18, 46 p. 291, 24 *sanctitatem* christianam -issimam. civ. 16, 10 p. 140, 6 D. latissimum ac -issimum regnum. c. Faust. 11, 2 p. 315, 23 -issimis sedibus apostolorum. mus. 6, 14, 46 quasi -os nu-

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

meros. POMER. 3, 3, 2 iram patientia -a coerceat. ORIG. in Matth. 12, 32 *trop. v. l. 6.* SIRIC. epist. 6, 3 p. 1165[A] dispositio ... confirmata suo merito -issima permaneret. **B** *corporeis*: **1** *de domo sim. i. q. fundamento praeditus*: VITR. 2, 1, 7 domos -as (RVFIN. Orig. in num. 17, 4 domus res est -a ac stabilis). 7, 3, 5 -ior erit ex harenato derectura. ORIG. in Matth. 12, 32 *trop.* -as (*ἐρηρεισμένας*) habentes apud Christum animae bases. *nota*: COLVM. 1, 5, 10 summa pars clivi -a *i. quae fundamentum suscepit.* **2** *de verrucis sim.*: CASS. FEL. 7 p. 14 longo tempore -i solidantur *ionthi.* p. 20 verrucae dicuntur acrochordones quae sunt -ae et immobiles. **II** *de hominibus*: **A** *spectat ad corpus humanum, i. q. firmus, robustus*: AMBR. Abr. 2, 3, 8 -ior et excelsior factus *vir.* **B** *spectat ad mentem, animum, virtutem, fidem* (*cf. p. 1562, 69*): ITALA Hebr. 12, 23 (cod. d) ad ... spiritum iustorum funditorum (*sic; gr. τετελειωμένων* cod. d, *τετελειωμένων* cett., VVLG. perfectorum). HIL. in psalm. 124, 4 p. 600, 18 *v. p. 1562, 35.* VVLG. Col. 1, 23 permanetis in fide -i et stabiles. AMM. 25, 3, 18 steti -us. 31, 3, 2 manere -us et stabilis diu conatus est.

adv. **fundātē**. *i. q. firmissime*: VIGIL. THAPS. c. Eutych. 4, 22 *apostolus* in eum (*Christum*) -issime crediderat.

comp., deriv.: suffundo, fundabilis, fundamen, fundamentum, fundatio, fundator.

2. ×fundo, fūdī, fūsum, -ere. [*fortasse cf. c. got.* giutan '*fundere*', *gr. κοχυδεῖν vel c.* futis (*q. v.*), fu(t)tilis, exfuti. *Th.*]. *de formis: de perfecti formatione* (*u producta*): CHAR. gramm. I 246, 5 DIOM. gramm. I 370, 4 MART. CAP. 3, 319. *de supino*: PRISC. gramm. II 519, 21 fusum. MAR. VICTOR. gramm. VI 8, 6 *docet* fussus (*sic passim codd.*). *leguntur: perf.* fuderunt CATVLL. 64, 321 CIC. carm. frg. 3, 74 *et passim*, fudere LIV. 2, 5, 3. 22, 21, 4 CVRT. 8, 10, 8 *al.* funderunt *trad.* CIRIS 504. fundisset: GREG. TVR. Andr. 18. *ad* fundare *pro* -ere *pertinet* fundatid *vi imperativi*: LEX luci Lucer. Corp. I[2] 401 (*v. Sommer, Lat. Laut- u. Formenl.[2] p. 520; Brugmann, Grundr.[2] II 3 p. 552*). fundier *inf. pass.*: ANTH. 649, 18. *de significatione*: AVG. c. Faust. 19, 22 p. 521, 2 graece -it *χεῖ* dicitur. SERV. Aen. 9, 714 -ere ... est *ἐκχέειν*. PRISC. gramm. II 403, 8 -o *ἐκχέω*. GLOSS. *χέω. ἐκχέω. χύννω.* -sus *κεχυμένος. χυθείς. distinguuntur* -ere *et* fundare: GRAMM. I 256, 15 *al.* *in tmesi* circum fundere *et* circa fundere *v. vol. III p. 1147, 41. 1079, 68 et* LVCR. 1, 39 VERG. Aen. 6, 709. 12, 433 STAT. Theb. 4, 17. 340 SERV. Aen. 10, 118. *legitur primum*: LEX luci Lucer. Corp. I[2] 401 (*p. 1565, 75*); *in litteris inde a* PLAVTO (*semel, p. 1566, 47; item* TER. *p. 1566, 49*), ENN. (*bis, p. 1566, 7. 1570, 25*). [*it.* fondere, *francog.* fondre. *M.-L.*]

I *i. q. χέειν, ἐκχέειν, effundere, emittere* (NON. p. 312 -ere est liquorem defundere): **A** *res liquidas sim.* (*nota*: -ere *i. q. fundendo formare, efficere: infra l. 49. 62. p. 1565, 50 sqq.*): **1** *quae e vasis effunduntur* (*vel in vasa infunduntur*): **a** *liquores varios*: CATO agr. 80 *materiam liquidam praeparatam ad encytum faciendum* in unguen caldum -ito. VARRO ling. 5, 106 circuli *dicti*, quod mixta farina et caseo et aqua circuitum aequabiliter -bant (*i. fundendo formabant*). 5, 118 trua[e], qu⟨a⟩ e culina in lavatrinam aquam -unt. 5, 124 ut minutatim -rent *vinum.* frg. Gell. 3, 14, 2 si ex sextario hemina -sa est, non dimidiatum sextarium -sum dicendum est. CIC. Arat. 274 gelidum rivum -entis Aquari (VITR. 9, 5, 3 GERM. 285. 391. 486 frg. 3, 18. 4, 104. 107 MANIL. 2, 232. 248. 464. 492. 505. 525). CIC. div. 1, 46 e patera ... sanguinem ... -ere. Tim. 42 (*de materia, e qua mundus creatur*) superi⟨ori⟩s ... permixtionis reliquias -ens aequabat *opifex mundi* (*Plato p. 41[D] κατεχεῖτο*). CAES. Gall. 7, 24, 4 picem (AMM. 20, 11, 15). BELL. Alex. 6, 1 *aquam* locis superioribus -ere in partem Caesaris. VERG. ecl. 5, 71 vina ... -am calathis. Aen. 7, 792 caelata ... amnem -ens pater Inachus urna (12, 417 -sum labris splendentibus amnem). HOR. carm. 2, 7, 22 -e capacibus unguenta de conchis. ars 352 (*trop.*) maculis, quas ... incuria fudit (*i. fundendo effecit*). TIB. 1, 10, 48 -ret ut nato testa paterna merum. LYGD. 6, 6 prona -e Falerna manu. PROP. 3, 17, 38 crater ... auro ... -ens ... merum (*nota rem pro pers., cf. infra l. 71*). 4, 6, 73. OV. met. 2, 626 ingratos in pectora *mortui* fudit odores. 3, 172 -unt ... capacibus urnis *laticem nymphae.* am. 3, 2, 34 (*proverb.*) in mare -is aquas (trist. 5, 6, 44). fast. 2, 146 liquidas mixto nectare -ndit aquas *Ganymedes.* PHAEDR. 1, 14, 7 SEN. Med. 699. epist. 86, 6 aquam argentea epitonia -erunt. PLIN. nat. 15, 22. 20, 45 in nares. 34, 123. MART. 3, 55, 2 fluere excusso cinnama -sa vitro. 4, 66, 8 vina ... fudit non peregrina cadus. 8, 33, 10 leviter -so rumpitur icta mero *phiala* (STAT. Theb. 7, 575). TAC. ann. 13, 57 unda ... super ardentem arborum struem -sa. IVV. 7, 169 -sa venena (CARM. c. pag. 51. *cf. p. 1565, 37*). VVLG. gen. 28, 18 -ens (*ἐπέχεεν*, ITALA [Lugd.] *compos.* in- *ut alibi* per-, super-) oleum desuper *Iacob* (exod. 29, 7 lev. 2, 1. 6. 15 *al.*). lev. 11, 34 III reg. 18, 34. IV reg. 3, 11 aquam super manus. GREG. M. in euang. 23, 2 aquam ... in eius manibus. CORP. VIII 23399, 28 Liberum fundente(m) vinu(m). *nota structuram*: PLIN. med. 1, 25 ovum crudum in vaso -itur. *imprimis usurpatur in sacrificiis de vino, sanguine, oleo sim.* (*cf.* SERV. Aen. 6, 244 -ere est supina manu libare): *i. q. σπένδειν*: *vinum*: VERG. Aen. 4, 455. 5, 98. 238. 776. 6, 225. HOR. carm. 1, 31, 3 novom liquorem. PROP. 3, 17, 38 OV. met. 9, 160. 11, 247 trist. 5, 5, 12 fast. 6, 630 in ... focum (STAT. Theb. 1, 694 focis). PAVL. FEST. p. 51. SEN. Oed. 566 Bacchum (LVCAN. 1, 609). SIL. 13, 434 -unt mella super Bacchique et lactis honorem (*v. l. 5*). PERS. 2, 3 (CENS. 5, 4). MART. 11, 36, 6 immortale Falernum. STAT. Theb. 7, 92 VVLG. eccles. 2, 8. CARM. epigr. 500, 13 fudimus insonti lacrimas, nunc vina. 1448, 4. *cf. etiam l. 9 sqq.* *mel, lac*: SIL. 13, 434 *v. l. 1.* *sanguinem*: VVLG. exod. 24, 6 partem reliquam *sanguinis.* 29, 12. 16 lev. 1, 5. 11 *al.* BACHIAR. fid. 4 p. 1030[B]. *libamen, liba*: ITALA Is. 57, 6 (Firm. err. 28, 12 Cypr. Fort. 3) -istis libamina (VVLG. effudisti libamen). VVLG. num. 4, 7 (15, 5). 28, 10. 14. **b** *pro liquoribus obi. vasa*: VERG. Aen. 4, 61 pateram ... Dido ... -ndit (STAT. Theb. 1, 552 undante mero). 5, 78 duo ... mero libans carchesia Baccho -ndit humi. VAL. FL. 5, 616 quisque suis ... vota deis et pocula -ndit (*v. p. 1567, 9*). MART. 9, 93, 4 sex iubeo cyathos -ere. ITIN. Anton. Plac. rec. A 11 p. 167, 10 -ent illos colathos in fluvium. CLAVD. carm. min. 50, 12 dolia -sa. DECRET. decur. Pis. de L. Caesare (Corp. XI 1420) 22 superque eas *hostias* singulae urnae lactis mellis olei -antur. *similiter*: FACVND. defens. 10, 7 p. 793[A] semel intinctum calamum scribendo -ere. **c** *i. q. perfundere, tinguere*: TIB. 1, 7, 50 multo tempora -e mero. LYGD. 2, 20 niveo -ere lacte *ossa.* MART. 3, 82, 26 Cosmianis ... -sus ampullis *conviva.* CARM. de Sod. 18 caestus ... cruore -ere Bebrycum. LAMPR. Heliog. 23, 1 fertur ... pallia de oenanthio -isse.

2 *umores corporis*: **a** *sanguinem*: *α proprium* (*saepe fere i. q.* mori): ACC. praet. 3 ⟨l⟩ue patr⟨i⟩um hostili -sum (-so *codd.*) sanguen sanguine. SALL. epist. Pomp. 2 totiens ob rem publicam -so sanguine. VERG. Aen. 2, 532 vitam cum sanguine (OV. met. 2, 610 HOMER. 515 PS. QVINT. decl. 9, 21). 4, 621 *v. p. 1566, 78.* 12, 690 CVLEX 323 HOR. epod. 7, 4 OV. met. 8, 417 LIV. 7, 30, 15. CELS. 2, 7, 18 ora venarum (*cf.* 5, 20, 5. 5, 26, 21[C]. 5, 28, 14 *bis.* 6, 18, 9. 7, 19, 3. 7, 22, 4. 7, 30, 3[A]). 2, 8, 16. 2, 10, 18 CVRT. 8, 8, 11. SEN. Phaedr. 552 cruor ... -sus (Tro. 1162 LVCAN. 7, 536. 566 HOMER. 266. 853 SIL. 3, 237 STAT. Theb. 9, 676 SER. SAMM. 1099). Herc. f. 1021 benef. 3, 19, 2. 6, 30, 5 epist. 57, 5 LVCAN. 2, 158. 6, 310 PLIN. nat. 11, 223 HOMER. 411 SIL. 3, 361 STAT. Theb. 7, 595. 9, 676 ARNOB. nat. 1, 6. 2, 40 HIL. in Matth. 31, 7 SER. SAMM. 132 AMBR. Iac. 2, 13 PS. AMBR. laps. virg. 5, 19 PAVL. MED. bened. 2, 5 HIER. in Is. 13, 15 p. 173 *passim.* *β alienum* (*saepe fere i. q.* necare): OV. trist. 2, 75 -so taurorum sanguine centum. CVRT. 3, 11, 5. 4, 4, 16 SEN. Med. 135. 930 prolis meae -am cruorem (LVCAN. 4, 392. 5, 267. 10, 423 HOMER. 356 SIL. 15, 581. 16, 689). clem. 1, 11, 2 benef. 5, 15, 4 dial. 10, 4, 5. 10, 13, 7 LVCAN. 2, 439. 4, 278. 6, 250. 7, 234 PETRON. 97, 9 STAT. Theb. 2, 87 QVINT. decl. 315 p. 241, 18 CALP. decl. 26 APVL. met. 8, 12 MIN. FEL. 25, 3. 30, 1 TERT. scorp. 13 PS. TERT. haer. 1 p. 215, 9 *et passim.* **b** *lacrimas, sim.*: CATVLL. 66, 17 quas *lacrimulas* intra limina -unt. CARM. epigr. 59, 13 desinite luctu, questu lacrumas -ere (VERG. Aen. 3, 348 TIB. 2, 5, 77 LYGD. 2, 25 PROP. 2, 8, 2 OV. met. 8, 541. 13, 490 epist. 11, 125 ars 1, 285 [*cf. p. 1565, 30*] SEN. contr. exc. 8, 69 SEN. Ag. 396 Herc. f. 1179 dial. 6, 1, 2. 9, 15, 6. 11, 2, 1 PLIN. nat. 8, 157 *et saepissime*). OV. met. 11, 672 fletus (SEN. Thy. 966 Tro. 131 apocol. 12, 2 LVCAN. 4, 183 STAT. Theb. 12, 582). SEN. Oed. 954 liquorem. *huc referendum*: PS. QVINT. decl. 16, 8 oculos in media orbitate -isti *lacrimando.* *nota*: AMBR. apol. Dav. I 11, 56 -sus in lacrimas (-mis *P′ D′ T′*). HIER. epist. 38, 1 -sus in lacrimas (-is *B*). *Ezechias.* **c** *varios corporis umores, qui emittuntur ex ore, ventre sim.*: LVCR. 4, 1028 totius umorem saccatum corporis -unt. CELS. 6, 7, 4[B] si *caro super ulcera increta* mali odoris saniem -ndit. PLIN. nat. 8, 85 uno ore -ndi venenum (11, 87 AMBR. hex. 5, 7, 19. 5, 21, 69). 10, 181 sues ... spumam ore -ere (PROB. Verg. georg. 2, 152). 11, 164 virus -ndit in morsus *vipera.* 11, 192 -ndit *iecur* in venas *sanguinem.* 24, 171 herba, iuxta quam canes urinam -unt. SER. SAMM. 75 fimus quod bucula fudit. 647 si puniceos -et vessica liquores. CAEL. AVR. acut. 2, 5, 24 ut ... stercora sive urinae -antur. 2, 14, 93 aliqua *sputa* ruptis vasculis -untur. chron. 4, 8, 120 animalia (*sc. lumbrici*) ... dimissa -entur. PALLAD. hist. mon. II 10 p. 363[D] ut ex omnibus membris aquam -ret *puer.* *semina animalium*: PS. APVL. Ascl. 21 ut utraque in utramque -at natura progeniem. ARNOB. nat. 5, 5 voluptatem in lapidem fudit *Iuppiter.* ITALA (Lugd.) *et* VVLG. gen. 38, 9 semen -bat (*ἐξέχεεν*, fodit Lugd.) in terram. FAV. EVL. p. 9, 24 semen -sum et fomite matris exceptum. FVLG. RVSP. praedest. 3, 31 animata semina ... quae nocturna illusione -untur. *nota*: CELS. prooem. 63 p. 27, 23 compresserit aliquem morbus, an -erit (*i. an ventrem ei solverit*), quilibet etiam imperitissimus videt.

3 *umores, quos natura gignit, effundit*: **a** *imbrem, umorem aeris*: TIB. 1, 1, 47 gelidas hibernus aquas cum -erit auster (OV. Pont. 2, 1, 26 cum ... -erit assiduas nubilus auster aquas. GERM. frg. 4, 47 si ... victus ... aer ... ventos aut -et aquas. MART. 14, 112, 2 DRAC. laud. dei 2, 418). VITR. 6, 1, 3 roscidus aer in corpora -ens umorem. GERM. frg. 4, 39 modicos imbres ... ab aethere -et *Mars* (LVCAN. 1, 653 Aquarius. PANEG. 2 [10], 12, 6). SEN. nat. 3, 3 quicquid fudit pluvia. SIL. 15, 364 sanguineos fudit cum Iuppiter aethere rores. CYPR. GALL. exod. 124 deum mitem tutelam (*i. velut imbrem*) -ere caelo. ALC. AVIT. carm. 3, 327 grandineos ... -erunt nubila nimbos. PASS. Theclae C c 22 p. 59, 19 nubes plena aqua ... tantam fudit grandinem (C d p. 59, 25). *impersonaliter*: EVSTATH. Bas. hex. 9, 2 p. 957[D] si pluvias largiores ... -erit (*ὗσῃ*). **b** *flumina,*

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fontes sim. (*item metallorum venas liquefactas l. 9, aliter l. 39 sqq.*): *α de orientibus*: LVCR. 5, 812 sucum venis . . . -ere *terram* (*ἀνισίσης Diog. Laert. 2, 17*). LIV. 44, 33, 3 scaturiges . . . multam . . . -ere aquam. OV. met. 15, 282 quas contingere nolis -ndit Anigrus aquas. am. 2, 16, 24 Charybdis -ndit et effusas ore receptat aquas. PAVL. FEST. p. 84 fons a -endo. SEN. nat. 3, 26, 6 fons, qui . . . foeda quaedam turbidus ex intimo -at. 3, 27, 1 an flumina tellus largius -at. 6, 7, 3 nisi ex reposito multoque -ret *flumina tellus*. epist. 90, 12 cum . . . tellus in summo venas iacentes liquefacta⟨s⟩ -isset. PLIN. nat. 2, 171 oceanus . . . omnes ceteras -ens recipiensque aquas. 4, 40 Odrysarum gens -ndit Hebrum. 6, 25 utrumque *amnem* -ndit ipsa *Armenia. ibid. montes* -unt Absarrum. S. C. Frontin. aq. 104 uti salientes publici . . . aquam . . . -rent. TAC. hist. 5, 6 *Libanus mons* amnem Iordanen alit -nditque. AVIEN. Arat. 496 cornu (*ungula Pegasi*) . . . camenalem fudit procul Hippocrenen (*cf.* AVSON. 413, 9). VVLG. Iob 29, 6 petra -bat mihi rivos olei. CLAVD. carm. min. 27, 106 quo tempore pontus -erit elatas scopulis stagnantibus undas. PRISC. periheg. 1045 scopuli -unt Acesinem. AVG. civ. 10, 8 p. 414, 23 D. virga percussam petram tantae multitudini abundantia fluenta -isse. IORD. Get. 32. 53. PASS. coron. 5 leones -entes aquam. *β de exeuntibus* (*in mare sim.*): VAL. FL. 8, 186 *Histrum* -ere non uno tantum . . . flumina cornu. AVSON. Mos. 433 communes . . . vias diversa per ostia -et *Rhenus*. *nota usum intrans.*: IVL. HON. cosmogr. A 7 -unt in flumen magnum *amnes*. A 12 -ndit in mare mortuum *Iordanes*. *cf. p. 1570, 58. 1572, 40 sqq.* *sing.*: COLVM. 2, 16, 4 ne statim praecipitem -at *aquam campus*. *γ maria fudit deus*: SEN. suas. 3, 1 non in aliam condicionem deus fudit aequora. CARM. de Iona 68 *deus* aequora fudit. *δ audaci translatione: aquas in textura veluti fundunt texentes*: VAL. FL. 1, 430 Eurotan molli bis -erat auro *Leda* (*v. Langen ad l.*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 255 ostro -ndit aquas *Proserpina*.

c *quae ex arboribus emittuntur*: OV. ars 1, 285 illius (*Myrrhae*) lacrimis, quas arbore -ndit odora, unguimur. COLVM. 4, 24, 7 plagae . . . commodius aquam -unt. PLIN. nat. 14, 122 in oriente optimam tenuissimamque *picem* terebinthi -unt. 16, 40 plurimum -ndit *resinae piceae*. 21, 95 sanguineum sucum *atractylis*. 22, 50. 24, 33. 47. 25, 117. 37, 31 *populos* lacrimis electrum . . . -ere. SER. SAMM. 162 fraxinea in flammis -ndit quem talea sucum. **d** *umores ex aliis rebus natos*: PLIN. nat. 2, 93 *cometas* venena -ere (*cf. p. 1563, 74*). 16, 53 sequens liquor *taedae* crassior iam picem -ndit. 36, 200 accipit harenas *ignis* ex quibus . . . medicamenta -ndit. **e** *metalla sim.*: *i. q. liquefacta emittere, liquefacere*: AETNA 406 -etur . . . lapis molaris. 516 posse exusto (post exustam *codd.*) cretam quoque robore -i. VITR. 2, 7, 4 ad aes -endum (SEN. nat. 2, 52, 2 PLIN. nat. 33, 94. 34, 96 *al.*). 8, 6, 11 cum -endo plumbum flatur. SEN. nat. 2, 52, 2 ferrum et aes -ndit *fulmen* (PLIN. nat. 33, 94 pineis optume lignis aes ferrumque -itur). LVCAN. 6, 404 fudit . . . argentum flammis. PLIN. nat. 2, 223 aliis siderum elementa cogentibus, aliis vero . . . -entibus. 34, 148 vitro -endo perinde utilis *lapis magnes. al.* ITALA Mal. 3, 2 (Aug. civ. 20, 25 p. 471, 21. 472, 16. 25 D.) -et *filios Levi* sicut aurum et argentum (*χεεῖ*, VVLG. colabit). VVLG. Iob 37, 10 rursum latissimae -untur (*οἰαχίζει*) aquae. *de rebus e metallis factis i. q. ex aere conflato formare* (GLOSS. -sum solidatum): BELL. Afr. 20, 3 glandes -ere. HOR. sat. 2, 3, 22 quid -sum durius esset. PROP. 4, 2, 63 *Vertumnum* -ere. VITR. 8, 6, 4 fistulae ne minus longae pedum denum -antur. SEN. epist. 65, 5 numquam . . . facta esset *statua* nisi fuisset id (*sc. aes*) ex quo -retur (IVST. 24, 7, 10 statuas cum quadrigis . . . solido auro -sas. CORP. III 214 ⟨statua⟩m ex aere -sam. VVLG. II par. 28, 2 HIST. Apoll. rec. A 47). PLIN. nat. 22, 44 cuius *vernulae* effigies ex aere -sa est. 34, 5 exolevit -endi aeris pretiosi ratio (34, 46. 35, 153 IVST. 36, 4, 4). 34, 81 Silanion Apollodorum fudit. 34, 83. 94 QVINT. inst. 2, 1, 12. 7 prooem. 2. MIN. FEL. 23, 13 -itur, fabricatur, sculpitur: nondum deus est. COMM. apol. 750 deos . . . aeramine -sos (instr. 1, 20, 6). LACT. epit. 20, 14 posteri . . . ex aere -erunt. FIRM. err. 28, 3 p. 74, 10 artifex . . . simulacrum aut sculpsit aut fudit. HIL. trin. 7, 37 exaequari possunt vel picta vel sculpta vel -sa nativis? LVCIF. non parc. 1 p. 210, 1 vitulo, quem illis -erat. ignis. AMBR. hex. 6, 9, 57. VVLG. exod. 26, 19 bases argenteas (36, 34. 36. 38. 38, 30). 26, 29 anulos aureos (38, 5). 36, 13 circulos aureos (37, 13). III reg. 7, 46 fudit ea *vasa* rex in argillosa terra (II par. 4, 17). Iob 37, 18 *caeli* solidissimi quasi aere -si. AVG. serm. ed. Mai 158, 1 si quis artifex . . . formas, quas -urus est, primo de cera componit. epist. 91, 5 tot locis . . . -itur . . . Iuppiter. *incertae interpretationis*: BAVDON. vita Radeg. 2, 4 p. 381, 6 felte -sum ex auro et gemmis . . . factum.

B ***res non liquidas*:** **1** ***res corporeas*:** **a** *res aridas, quae partibus minutis constant, frumento, pulvere, nummis sim* (*de cinere v. p. 1571, 22*): LEX luci Lucer. (Corp. I² 401) 2 stircus ne⟨qu⟩is fundatid (*v. p. 1563, 28*). VARRO rust. 2, 4, 20 hordeum -sum in longitudine. MORET. 16 -sus erat terra frumenti pauper acervus. LIV. 2, 5, 3 desectam cum stramento segetem . . . ēre in Tiberim. 23, 19, 12 nuces . . . -sae ab Romanis castris *in amnem*. OV. ars 3, 361 reticulo . . . pilae leves -antur aperto. VAL. MAX. 7, 2 ext. 16 Magone . . . anulos aureos -ente (SIL. 11, 533 -itur ante ora admirantum praefulgens anulus auro, *sc. anuli aurei caesorum*). PLIN. nat. 33, 67 *harenae genus* singulis diebus . . . quinquagenas libras (*sc. auri*) -ens. SVET. Cal. 42 *stipes* plenis . . . manibus ac sinu omnis generis turba -bat. PRAEDEST. 1, 46 p. 601ᶜ Manichaeum . . . quasi manna -entem (*cf.* AVG. c. Faust. 19, 22 p. 521, 2). HIER. in Ier. 2, 12 p. 82, 7 ut -antur per circuitum aggeres (*cf.* VVLG. Ier. 6, 6 -ite circa Ierusalem aggerem). PETR. CHRYS. serm. 27 p. 278ᴬ dum *lapis molaris* farinam -ndit. *cf.* PALLAD. hist. mon. I 2 p. 256ᴰ quingentos solidos in sinum illius -ens.

b *lucem, ignem sim. i. q. magna copia vel continuo flumine emittere* (NON. p. 312 -ere est emittere): ENN. ann. 600 -unt . . . elatis naribus lucem *equi Solis*. VERG. georg. 2, 432 lumina -unt *ignes*. Aen. 2, 683 visus . . . -ere lumen apex. SEN. Herc. f. 1057 per terras . . . -is radios *Titan*. Med. 792 face tristem pallida lucem -e per auras. benef. 4, 23, 2 quotiens per noctem ignes suos fudit *mundus*. PLIN. nat. 37, 94 lucem . . . non -entes *carbunculos*. 37, 96 feminas *carbunculos* fulgorem universum -ere extra se. 37, 122 -it . . . aspectum leniter blandum neque in oculos . . . vibrantem *amethystus*. VAL. FL. 1, 572 lumen . . . innoxia -ndit *fax*. 7, 180 sacras solita est ubi -ere taedas Colchis. MART. 8, 65, 4 -purpureum -ens Caesar ab ore iubar. STAT. Theb. 1, 381 emicuit lucem devexa in moenia -ens Larisaeus apex. SIL. 7, 373 an caecis rupta cavernis -erit . . . flammas . . . tellus? 9, 449 Aetnaea . . . -entem loricam *Martis* incendia. 11, 339 illa viri, quae vertice -ndit, fulmina? FLOR. epit. 3, 19, 5 flammam inter verba -bat *Eunus*. LACT. Phoen. 4 qua sol verno -ndit ab axe diem. AVSON. 369, 34 septeno cum lumina fudit ab astro *Sol*. AMBR. hex. 4, 2, 5 *deus soli* donavit -endi luminis potestatem. DRAC. laud. dei 2, 151 cum linguas -ret ignis spiritus, alme, tuus. GREG. M. moral. 10, 53 *trop.* tenebrosis nostris mentibus lucem per lignum fudit *redemptor*. 16, 28 *trop.* ut . . . iustitiae lumen -ant pii.

c *spiritum, aerem, ventum sim.*: LVCR. 3, 700 cum corpore -sa peribit *anima*. 3, 1033 animam moribundo corpore fudit (fugit *codd.* SEN. nat. 6, 16, 3 *anima*, quam per diem ac noctem ab omnibus partibus sui -ndit *terra*. ANTH. 649, 18 cognatorum animas . . . -ier. AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 18 PANEG. 12 [2], 28, 5). VERG. Aen. 2, 532 vitam cum sanguine fudit (*v. p. 1564, 25*. SIL. 15, 236 truncato instabiles -bant corpore vitam). GERM. frg. 4, 47 si . . . victus . . . aer . . . ventos aut -et aquas. SEN. dial. 1, 4, 10 *trop.* multum inter falsum ac verum mediae caliginis -ndit *intemperantia felicitatis*. PLIN. nat. 2, 102 omne quod inani simile vitalem hunc spiritum -ndit (2, 103 tellus . . . ut inani caelo spiritum -ndit. PANEG. 12 [2], 36, 2 MARCELL. chron. II p. 431, 1). PANEG. 3 (11), 3, 5 auras placido sinu -ndit *Iuppiter*. CLAVD. 7, 96 cui -ndit ab antris Aeolus armatas hiemes. GILD. Brit. 73 chron. III p. 67, 25 extremum halitum fudit. CARM. epigr. 887, 2 mirandum, an⟨i⟩mos -ere ⟨vacc⟩a potest. *nota i. q. infundere*: RVRIC. epist. 2, 46 p. 429, 3 animam nostram ille solus . . . ex corpore potest educere, qui fudit in corpore.

d *sonos quoslibet et animalium et instrumentorum* (*cf.* NON. p. 312 -ere est dicere. *exempla a* NON. *afferuntur*: VERG. Aen. 3, 344 *v. l. 76*; PLAVT. Asin. 902, *ubi codd. Plautini* funditat, *v. p. 1556, 81*): PLAVT. Pseud. 943 mera iam mendacia -es. CATO or. frg. 40, 4 ridicularia -ere (*cf.* 5 iocos dicit). TER. Ad. 769 verba -is hic sāpientia (*cf.* DON. *ad l.* utrum 'sine ulla cessatione proferes' an 'perdes' *v. p. 1569, 34*. CIC. fin. 4, 10 OV. met. 7, 248. 12, 469. 14, 429 MANIL. 3, 112 SEN. Oed. 572 SIL. 13, 706 AVG. quaest. hept. 2, 147 epist. 26, 3 [*opp.* effundere, *cf. p. 1567, 6*] GREG. M. moral. 16, 25). CATVLL. 64, 125 perhibent *Ariadnen* clarisonas imo -isse ex pectore voces (CIC. Arat. frg. 4, 3 modicas tremulo -ens e gutture voces *fulix*. 5, 2 Tusc. 2, 56. 3, 42 nat. deor. 2, 149 [profunditur *B*¹*?*]. VERG. Aen. 11, 482 VAL. FL. 5, 16 PAVL. NOL. carm. 23, 31 CARM. c. pag. 18 EVSTATH. Bas. hex. 4, 7 p. 910ᴬ [*ἐκπέμπεται*] DRAC. laud. dei 1, 244). CATVLL. 64, 321 talia divino -erunt carmine fata (LVCR. 5, 110 -ere fata). LVCR. 1, 40 suavis ex ore loquellas -e (AVSON. 357, 14). 1, 413 largos haustus e fontibus magnis lingua meo suavis diti de pectore -et. 4, 585 querellas, tibia quas -ndit (5, 1385 HOMER. 1016). 4, 589 fistula silvestrem ne cesset -ere musam. CIC. carm. frg. 3 (de consul.), 29 multa . . . vates oracla furenti pectore -bant (nat. deor. 1, 66 haec ego nunc physicorum oracla -o. div. 1, 34. 115 AMBR. Iac. 2, 9, 42 parad. 14, 69 obit. Valent. 31). carm. frg. 3, 74 -erunt claras fecundi pectoris artes. 32 (Tusc. 2, 24), 14 clangorem -ndit vastum *aquila Iovis*. de orat. 3, 175 ille rudis *orator* incondite -ndit quantum potest. 3, 194 versus hexametros aliosque variis modis . . . -ere ex tempore. ac. 2, 74 sonum -ere (Tusc. 5, 73 inanis sonos -ere. SIL. 4, 173). 2, 119 flumen orationis aureum -ens Aristoteles (AMM. 27, 4, 8). Tusc. 1, 106 cum tam bonos septenarios -at ad tibiam. nat. deor. 1, 42 poetarum vocibus -sa. div. 2, 27 naturale *genus divinandi* . . . concitatione mentis edi et quasi -i videbatur. 2, 70 *sortes* quae vaticinatione -untur, quae oracla verius dicimus. 2, 110 Sibyllae versus observamus, quos illa furens -isse dicitur (SPART. Pesc. 8, 1). VERG. Aen. 3, 344 talia -bat lacrimans *Andromacha* (VAL. FL. 4, 707 SIL. 12, 292 PROSP. carm. de ingrat. 858). 4, 621 hanc vocem extremam cum sanguine -o (VAL. FL. 1, 504 SIL. 4, 526). 5, 284 ni . . . Cloanthus -isset . . . preces (6, 55 pectore ab imo. HOR. epod. 17, 53 *v. p. 1569, 35* HOMER. 552 STAT. Theb. 10, 516 TAC. ann. 14, 30 *passim*). 8, 584 haec genitor . . . dicta . . . -bat (AVG. civ. 17, 4 p. 204, 10 D.). CVLEX 120 -entes gaudia *nymphae* (*i. cantus laetos, cf.* PAVL. NOL. carm. 27, 143 licet . . . pia gaudia -ant). HOR. epist. 2, 1, 146 versibus alternis opprobria rustica fudit.

(Robert)

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2, 2, 121 puro ... simillimus amni -et opes *poeta.* Liv. 7, 2, 5 iocularia -entes versibus. Ov. met. 13, 306 convicia (Sen. Med. 113). Sen. Herc. O. 1080 cum ... Orpheus carmina -ret (Lvcan. 1, 449 Val. Fl. 8, 69 Stat. silv. 5, 5, 34 Sil. 10, 230. 13, 539). Octavia 923 maestum -ere murmur (Prvd. perist. 1, 17). Sen. epist. 100, 2 Fabianus mihi non effundere (*cf. p. 1566, 52*) videtur orationem, sed -ere (*de leni orationis flumine*). Lvcan. 9, 631 stridula -erunt vibratis sibila linguis. 9, 989 vota ... turicremos non irrita fudit in ignes (Val. Fl. 5, 616 quisque suis tum vota deis et pocula -ndit. *v. p. 1564, 12.* Prvd. c. Symm. 1, 210 Pavl. Nol. carm. 18, 354 Prisc. Anast. 192). Petron. 91, 8 haec cum inter gemitus lacrimasque -issem. Val. Fl. 3, 697 non ... gemitus et inanis desinit iras -ere *Telamon.* 7, 610 Martius ... ter vomere -sus ab ipso clangor. Homer. 848 crudeles -ndit questus *Achilles.* 1016. Stat. Theb. 5, 275 supplex quae *dicta* plurima fudi. Sil. 1, 685 ritu vatis -bat ab alto pectore ... Fabius surgentia bella. 6, 408 -sis ululatibus aegra labitur *Marcia* (13, 313). 12, 597 -itur immixtus gemitu precibusque per altos ad caelum muros plangor (clangor *codd.*). 16, 437 lacrimae simul et questus ad sidera -si. Qvint. inst. 9, 4, 114 poema ... impetu (*Halm*, spiritu *Kroll*, peritu *codd.*) quodam initio -sum. *ibid.* ut ex tempore etiam similia -amus. Tac. ann. 6, 42 probra in Artabanum -bant. Gell. 9, 15, 9 verborum ... volumina vocumque turbas -ere. Porph. Hor. epist. 1, 18, 38 vinum et ira tormenta sunt, quibus multi eti⟨a⟩m inviti secreta -erunt. Lvcif. non parc. 11 p. 231, 27 -sam contra religionis hostes obsecrationem. Ps. Ambr. laps. virg. 10, 44 hanc lamentationem -e (Evgipp. Sev. 12, 6). Hier. in Zach. 1, 1 p. 779 post duos menses ... fudit vaticinium *Zacharia* (Mart. Cap. 1, 9). Rvfin. Orig. in exod. 11, 4 populus dei ... orationem -ens ad deum (epist. Clement. 14 in cant. 1 p. 84[B] *saepe*). Avg. in psalm. 99, 3 iubilationem. civ. 17, 4 p. 203, 8 D. gratulationem ... domino. Pavl. Nol. carm. 13, 4 grates. 15, 55 apostolicis -ens sua flumina linguis ... euangelii sonus. Prosp. in psalm. 118, 80 -sa precatione (Cassiod. var. 5, 29, 1). Mart. Cap. 9, 910 *melodia* in honorem cuiusdam ignis arcani ... -batur. Drac. Orest. 322 dulce venenum auribus attonitis. 568 flumine pectoreo dedit ubera lactea labris dulcia nectareum -entia mella saporem. Cassiod. inst. div. 23 p. 1138[A] quod os eius inoffensa velocitate -bat. Greg. M. in Ezech. 1, 5, 16 quod in publico operantes atque loquentes -unt, in secreto suo de fonte amoris hauriunt. 1, 11, 26 praedicationis. Inscr. christ. Leblant I 3, 8 -isti dulcem ... ore salem. *nota: i. q.* infundere: Dionys. Exig. Greg. Nyss. creat. 10 quae -untur (*εἰσχεόμενα*) auditu *in animum.*

e *imagines rerum Epicuri*: Lvcr. 4, 53 imago cuiuscumque cluet de corpore -sa vagari. Cic. nat. deor. 1, 29 *natura* imagines -at ac mittat (Min. Fel. 19, 8).

f *animalia et herbas sim.*: **α** *magnam copiam hominum, i. q. emittere*: Verg. Aen. 2, 329 arduus armatos ... -ndit equus (*cf.* Serv. auct. Homerus *ἱππόθεν ἐκχύμενοι*: et ad velocitatem et ad multitudinem). Lvcan. 2, 51 -at ... Suebos ... Albis (*syn.* non alliget). 7, 507 fudit ... levis armatura maniplos (*syn.* diduxit). Val. Fl. 3, 499 citis Gradivus habenis -ndit equos. Stat. Theb. 8, 355 Hypsea Proetides et celsum -ēre Dryanta Electrae *portae.* Sil. 15, 369 caeca -ente latebra armatos ... globos. Clavd. 5, 23 abrupto gentes ... obice fudit *Rufinus.* **β** *i. q. (largiter) procreare, parere, gignere* (Gloss. V 297, 32 fudit: peperit): Varro ling. 5, 37 fundus ..., quod -ndit quotquot annis multa. Lvcr. 1, 351 fetus in tempore -unt *arbusta.* 5, 823 anima⟨l⟩ prope certo tempore fudit *terra* (5, 917). Cic. Pis. frg. 5 *mater* te beluam ..., non hominem fudit. fin. 2, 111 *bestiis* ipsa terra -ndit ex sese pastus varios. Tusc. 5, 37 flores aut fruges ... aut bacas. Cato 51 e quibus *vaginis* cum emersit *viriditas*, -ndit frugem spici ordine structam. nat. deor. 2, 127 *bacae* ex quaque stirpe -untur. 2, 129 *ova* fetum -unt. 2, 156 quae cum maxuma largitate -ndit *terra.* Verg. ecl. 4, 20 mixta ... ridenti colocasia -et acantho (*cf.* Serv. auct. dicendo '-et' abundantiam floris ostendit). 4, 23 ipsa tibi blandos -ent cunabula flores (9, 41 Petron. 127, 9). georg. 1, 13 cui prima frementem fudit equom magno tellus percussa tridenti. 2, 460 -ndit humo ... victum ... tellus. Aen. 8, 139 Mercurius ..., quem candida Maia ... fudit (*cf.* Serv. *ad l.* -it autem non incuriose dictum est ..., sed celeritatem parientis ostendit. Arnob. nat. 1, 36. 2, 16. 3, 32). 12, 207 sceptrum hoc ... numquam ... -et virgulta nec umbras (*Hom. Il. 1, 235 φύσει*). Ciris 504 lenta ... perpetuas -erunt bracchia pennas. Sen. benef. 7, 3, 3 *res*, quas natura beatissime -ndit. Colvm. 3, 2, 12 crebram quoque materiam -ndit *Aminea vitis* (*cf.* 4, 20, 5. 4, 22, 4. 5, 6, 31 Plin. nat. 17, 192). 3, 9, 3 sescenas urnas priscis cultoribus singula vinearum iugera -isse. 4, 6, 5 confestim alterum *nepotem* -ndit *vitis* (4, 22, 4). 4, 22, 3 pampinum -ere. Petron. 134, 12 vers. 3 -ndit opes *florida tellus.* Plin. nat. 2, 155 quae sponte -ndit *terra. ibid. terra* medicas -ndit herbas. 8, 108 quae *Africa* asinorum silvestrium multitudinem -ndit. 10, 44 colores -ere incipit in trimatu *pavo.* 13, 58 fructus quaternos -ndit *Cypria ficus.* 14, 86 etesiaca *vitis* quo plus tulit, hoc laudabilius -ndit. 15, 8 *pars Italiae* Licinianum -ndit oleum. 18, 51 radicem crassior pars grani -it. 18, 94 campi -unt *triticum. al.* Stat. Theb. 10, 805 mala pignora fudi. Ivv. 5, 142 Mycale pariat licet et pueros tres in gremium patris -at semel. Tert. adv. Val. 8 p. 185, 23 Sermo et Vita decuriam Aeonum simul -unt. Pavl. sent. 4, 9, 2 non ... ter peperisse, sed semel partum -isse videtur. Ser. Samm. 556 caules ... rubus quos -ndit acuta. Anth. 198, 62 me ... fudit Thetis ... sub auras. Arnob. nat. 2, 16 ex alvis -imur atque emittimur matrum. 5, 12. 21 ex partu virginis tauri specie -sa Iovialis monumenta pellaciae. Ivvenc. 1, 105 -ere partum ... in luminis oras (Hil. in Matth. 25, 6 partus sine totius corporis vexatione non -itur). Pallad. 12, 4, 1 -endi ubertate *olivae.* Pelag. in Rom. 9 p. 688[A] ex utero suo. Clavd. 22, 11 in lucem saecula fudit *Chaos.* carm. min. 32, 2 vox ... sensusque dei *Christus*, quem fudit ab alta mente pater. 53, 126 si te gratissima fudit in nostros Latona sinus. Serv. Aen. 9, 712 *mons* terrae motu de ea *insula* -sus. Prvd. ham. 193 locupletem -ere partum *naturam soli.* cath. 3, 51 -ndit opes ager ingenuas. Evstath. Bas. hex. 5, 6 p. 915[B] radices -unt. 5, 7 p. 917[A] de stirpibus suis oculos plures -entia *ligna.* Max. epist. p. 1 *trop.* boni odoris virentem palmitem -ens. Drac. laud. dei 1, 620. 2, 692. 3, 147 Alc. Avit. carm. 2, 285 Ennod. carm. 1, 6, 25 *al.* opusc. 6 p. 407, 23. Arator act. 1, 173 -sus genetricis ab alvo *deus.* Greg. M. in euang. 10, 4. Ven. Fort. vita Pat. 10, 32 *trop.* ut ... monachorum plurima -rentur examina. *nota*: Zeno 2, 8, 2 infans -sus *i. modo natus.*

g *crines, habenas, vestes: i. q. demittere, solvere*: Verg. Aen. 10, 137 -sos cervix cui lactea crinis accipit (Lvcan. 8, 739 Stat. Theb. 10, 110). 10, 837 -sus propexam in pectore barbam. Tib. 1, 7, 46 -sa ... ad teneros lutea palla pedes. 2, 5, 66 iactavit -sas ... comas (*cetera v. vol. III p. 1750, 84 sqq., ubi addas* Sil. 16, 519). 3, 8, 9 -sis decet esse capillis (Ov. met. 9, 90 ars 3, 236). Val. Fl. 6, 391 *trop.* omnes fluvium si -at habenas *Iuppiter* (Sil. 13, 172. *cf.* 4, 137 -sus habenas *Catus*). 8, 123 totos pellem ... -ndit in artus. Mart. 1, 31, 6 -sae ... iubae. Stat. Theb. 6, 194 tergo ... et pectore -sam caesariem. silv. 3, 4, 55 Tyrios sic -ndit amictus. Svet. Aug. 73 togis neque restrictis neque -sis. Tert. pall. 4 stolam -ere (*i. stola fusiore uti*). Hier. tract. in psalm. 132 p. 249, 6 non est laxa tunica, non -itur. Clavd. rapt. Pros. 1, 49 Parcae ... -ēre severam canitiem *more supplicum.* 2, 34 vestis Gortynia ... poplite -sa tenus. *de filo ex fuso currente*: Anth. 198, 25 lanas -ere fuso.

h *tela: i. q. magna copia emittere, iactare* (*cf.* Clavd. Dom. Aen. 9, 510 plus est 'effundere' *tela* quam mittere et ille -ndit cui magna est copia nec mittendi metuit finem); *de una sagitta vel hasta v. infra l. 44. 46*: Verg. Aen. 11, 610 -unt simul undique tela (*Hom. Il. 12, 159 βέλεα ῥέον.* Lvcan. 3, 670 Val. Fl. 3, 243 Stat. Theb. 6, 927 Sil. 5, 655. 11, 413. 14, 334 Flor. epit. 3, 11, 8 Amm. 19, 5, 6. 24, 2, 13). Prop. 4, 10, 42 -ere gesa. Stat. Ach. 1, 436 glandes (Sil. 1, 314). Sil. 1, 326 spicula (2, 109. 11, 394. 13, 211. 17, 132). 5, 214 -itur ... pilorum in Poenos nimbus (9, 580. 12, 176). 7, 647 volucrem post terga sagittam -ndit (13, 204 Amm. 30, 1, 7). 9, 11 Macae -ēre volucrem telorum nubem. 12, 260 hastam (17, 302). 14, 520 nec iaculo aut longe certatur harundine -sa (Amm. 16, 12, 46). *hic addas*: Avson. 191, 28 *bolos* -unt excisi per cava buxa gradus.

2 *res incorporeas*: **a** *i. q. emittere, proferre, procreare*: Cic. Tusc. 1, 64 poetam grave plenumque carmen sine caelesti aliquo mentis instinctu ... -ere. Sen. dial. 9, 4, 7 virtus utilitatem ... -ndit. Qvint. inst. 10, 3, 2 profectus non a summo petitus studiorum fructus ... -ndit uberius. Avson. 396, 1 quae adulescens temere ... -eram. Cypr. Gall. exod. 124 mitem tutelam -ere (inf- *trad.*) caelo. Boeth. arithm. 2, 44 p. 148, 6 ex aequalitate diximus omnes inaequalitatis species -i. **b** *i. q. effundere, diffundere*: Stat. Theb. 5, 199 Somnus ... -ndit gravia otia cornu. Sil. 6, 97 sopor ... -ndit per membra quietem. **c** *i. q. expellere*: Avg. serm. ed. Mai 16, 4 confessio -ndit immunditiam. *ibid.* nisi ... per confessionem -deris interiorem iniquitatem.

II *i. q. diffundere*: **A** *i. q. dissipare*: **1** *res corporeas*: **a** *in re militari i. q. dissipare, spargere, vincere, fugare* (Non. p. 312 -ere est fugare. Avg. civ. 4, 29 p. 182, 18 D. exercitus -sus est, hoc est versus in fugam. Gloss. -sis fugatis): Acc. trag. 125 illorum copias -am in campo (Cic. Rab. perd. 29 *al.*; *v. vol. IV p. 908, 36 sqq. ubi addas*: Evtr. 10, 4, 3 Cod. Theod. 5, 6, 3 *a. 409 passim*). Cic. Phil. 14, 1 hostium exercitum caesum -sumque (Liv. 1, 10, 4. Elog. Appi Claudi Corp. I[2] p. 192 Tuscorum exercitum fudit. Elog. Mari Corp. I[2] p. 195 Cimbros fudit [Plin. nat. 17, 2]. Pavl. Fest. p. 7 Val. Max. 5, 4, 1 Flor. epit. 1, 13, 8. 2, 6, 10 Tert. orat. 29 Ivst. 1, 7, 5). Cic. rep. 2, 36 Sabinos ... equitatu fudit. fin. 2, 97 hostes (Phil. 14, 27 epist. 10, 14, 1 Sall. Iug. 101, 10 epist. Pomp. 1 Liv. 1, 11, 2 Ov. fast. 5, 578 *saepe*). Caes. civ. 2, 22, 1 Massilienses ... crebris eruptionibus -si. Sall. Iug. 88, 3. 94, 6 eo acrius Romani instare, -ere. 106, 3 epist. Mithr. 13. Nep. Arist. 2, 1 Mardonius -sus. Verg. Aen. 2, 421 si quos ... per umbram fudimus insidiis (Serv. 'fugavimus' ...; alibi 'interemimus' significat). 11, 366 sat funera -si vidimus. Tib. 1, 7, 3 Aquitanas posset qui -ere gentes. Eleg. in Maecen. 1, 87. Ov. met. 6, 425 *agmina. similia saepissime. inde translatum*: Liv. 3, 11, 8 *v. p. 1569, 5.* Sall. Iug. 65, 5 nobilitate -sa per legem Mamiliam (*quasi victa*). Tac. hist. 3, 82 plebs invectis equitibus -sa. Ps. Avr. Vict. epit. 42, 14 -si omnes optimates. *accedunt alia verba*: caedere: Cic. Phil. 14, 1 Liv. 2, 47, 9. 6, 2, 12 (*opp.*: 9, 39, 4). 10, 21, 5. 31, 48, 11. 35, 1, 8. 45, 1, 9 Mela 1, 98 Corp. VIII 20287 Paneg. 9 (12), 6, 5 Heges. 4, 32. occidere: Cic. Phil.

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

14, 27. capere: Liv. 21, 50, 11 Tac. Germ. 37 ann. 4, 32. fugare (*cf. Wölfflin, Sitz.-Ber. d. Münch. Akad. 1881 p. 17. 60*): Tab. triumph. Acil. Glabr. frg. 1, 4. 3 Varro rust. 2, 4, 2 Cic. off. 3, 112 Bell. Hisp. 31, 8 Sall. Iug. 21, 2. 52, 4. 58, 3. 79, 4. 99, 3 Liv. 1, 10, 4. 2, 6, 11. 2, 31, 1 *passim. transl.*: Liv. 3, 11, 8 hoc duce ... -sa ac fugata plebes est. opprimere: Vopisc. Aurelian. 41, 9 Vir. ill. 76, 5. pellere: Liv. 29, 28, 8. sternere, prosternere: Tab. triumph. Acil. Glabr. frg. 3 Cic. Phil. 14, 27 Liv. 23, 42, 12. 39, 31, 10 Tac. hist. 3, 13. vincere: Tab. triumph. Acil. Glabr. frg. 1, 4 Sen. dial. 5, 16, 4 Tac. hist. 4, 17.

b *bona, opes sim.*: *α notione ad I B inclinante i. q. largiri, abunde donare, hic illic absolute* (*cf.* Non. p. 312 -ere est dare): Vitr. 8 praef. 3 sine quibus mortalium vita non potest esse tuta, fudit (eff- *SH*) ad manum parata per omnem mundum *deus*. Manil. 4, 737 alias aliis -entem collibus uvas *Bacchum*. Sen. benef. 4, 3, 2 munera ... sine intermissione diebus ac noctibus -unt *di* (Sedvl. carm. pasch. 2, 95 nascenti -erunt munera regi). 6, 43, 1 nesciunt quanto ... maius ac difficilius sit capere quam -ere. Carm. adv. Marc. 2, 238. Pavl. Nol. epist. 32, 3 vers. 9 p. 278, 9 -sis (sparsis Salv. gub. 7, 14) redimens sua crimina nummis. Canon. Migne 56, 828B dando pecunias opesque -endo (Drac. laud. dei 2, 772 Arator act. 1, 803 Ven. Fort. carm. 4, 21, 8. 4, 27, 15 Carm. epigr. 1378, 3). Ven. Fort. carm. 4, 16, 17 sic venerabilibus templis, sic fudit egenis. Inscr. christ. Rossi II 93, 62 -ere pauperibus quicquid concesserat annus. *β i. q. expendendo perdere, abicere, dissipare*: Cic. Phil. 3, 31 -ndit apothecas Antonius. Sen. benef. 7, 10, 6 per quae divitias suas disposuit ac fudit. Ivv. 12, 37 -ite quae mea sunt. Apvl. Plat. 2, 4 immoderatius -endo patrimonia. Ser. Samm. 520 frustra ... immensa nomismata -es. Paneg. 11 (3), 18, 6 molestius esse pecuniam quam preces -ere. Amm. 28, 2, 10 latrociniorum rabies -ens indubitanter quidquid inciderat fructuosum. Pavl. Nol. carm. 21, 514 pecunia ... -sa ... damno est. 21, 515 sua -ere.

2 *res incorporeas*: **a** *i. q. spargere, perdere*: Ter. Ad. 769 verba (*v.* Don. *supra p. 1566, 50.* Clavd. Mam. anim. 2, 7 p. 123, 8). Hor. epod. 17, 53 quid obseratis auribus -is preces? Verg. Aen. 7, 421 tot incassum -sos patiere labores (Ambr. hex. 6, 3, 13 Pavl. Nol. carm. 19, 499). Greg. M. moral. 8, 83 foras ab eius *dei* conspectu iam -sa sunt *opera*. *inde i. q. declinando irritum facere, repellere*: Clavd. Don. Aen. 5, 437 ictus -bat (*LR*, vitabat *ed.*) crebro venientis *Entellus* (*cf.* 7, 421 -itur enim, quicquid uno impulsu contemtum traditur terrae. 5, 442 *coniunct.* evitaret. 5, 456 declinando -bat [10, 415]). **b** *fere i. q. dividere*: Boeth. in Porph. comm. pr. 1, 13 p. 37, 28 una significatio generis esset et ea quae in species -itur et ea quae in cognatione dividitur. sec. 2, 4 p. 93, 8 quas *differentias* in suas species -ndit *genus*.

B *i. q.* ***extendere***: **1** *res sensibus subiectas*: **a** *res non liquidas*: *α ignem, lucem, aëra, umbram, odorem sim.* (*cf. quae sunt sub I B 1 b c*): Lvcr. 2, 115 cum solis lumina cumque inserti -unt radii per opaca domorum *lucem*. Manil. 1, 846 ignis ... lampadas ... fissas ramosos -ndit in ignes. Cvrt. 4, 3, 3 navis ... igne concepto latius -ere incendium coepit (5, 7, 5). 8, 10, 8 conceptum ... ignem late -ēre *sepulcra cedro facta*. Sen. Oed. 155 non silva ... -ndit opacis montibus umbras (Avson. 346, 3). nat. 1, 15, 1 cum late -sus sit ignis. 5, 6 sol causa est venti -ens rigentem aëra. Plin. nat. 2, 134 *prester* late -itur flatu. 11, 126 lumen inclusum latius -unt *cornua urorum in lamnas secta*. 21, 92 urtica etiam odorem -ndit (Heges. 4, 17 paradisi suaves -unt odores). Sil. 16, 39 vesper ... umbram (Arator act. 1, 466). *nota i. q. perfundere*: Pavl. Nol. carm. 6, 85 fragrantem ... sacro procul aëra -ndit odore *angelus*. *β arbores, herbas*: Moret. 71 late -entes bracchia betae. Sil. 13, 595 vasta comas nemorosaque bracchia -ndit taxus. *γ membra* (*cf. p. 1570, 15*): Gratt. 503 ardua -et in auras crura *equus*. Plin. nat. 11, 123 aliorum *animalium arma* fudit in palmas *natura* (*antea* sparsit). Stat. Ach. 1, 369 quantum *Achilles specie virginis* umeros ac pectora -at. **b** *res liquidas*: Avson. Mos. 146 exclusum -ndit mare *ballaena* (*sc. facit, ut inundet mare*). **2** *res a sensibus revocatas*: Sen. epist. 114, 9 luxuriam late felicitas fudit. Qvint. inst. 10, 5, 11 -ere quae natura contracta sunt *in arte oratoria*. 11, 2, 14 Cicero hanc famam latius fudit.

III *i. q.* ***prosternere*** (Gloss. prosternat, occidat. fudit stravit, prostravit. -sis prostratis, occisis): **A** *animalia* (*plerumque i. q. necare*): Cic. Verr. 6, 28 ut ... plerique ut -si sine mente ac sine ullo sensu iacerent. Verg. Aen. 1, 193 ingentia ... corpora *cervorum* -at humo *Aeneas* ([Gloss. deicit]. 9, 315 somno vinoque per herbam corpora -sa. 9, 719 Pandarus ut -so germanum corpore cernit. 11, 102 corpora per campos ferro quae -sa iacebant [*cf.* Serv. *ad l.* -sa modo interempta, alias fugata; sed discernuntur epithetis, ut si dicas 'ferro -sus' vel 'metu -sus']. 11, 665 Lvcan. 7, 652 Homer. 528 Sil. 4, 663. 5, 428. 12, 471. 15, 767 Paneg. 5 [8], 16, 3). 9, 589 fortem ... manu -isse Numanum. Prop. 4, 10, 8 Acronta ... victor ⟨i⟩n eversum cuspide -is equum. Ov. met. 5, 141 matre satos una diverso vulnere fudit *Abantiades*. 12, 292 puero ... -so. 13, 86 hunc ego ... fudi. 13, 256 cum multo sanguine fudi Coeranon. epist. 3, 49 -sum tellure cruenta. Ib. 393 Aonio luctator ab hospite -sus. Nepotian. 7, 7 eo proelio -sa (Val. Max. 1, 6, 6 caesa) sunt mil. xv (Paris 2, 8, 1 Lampr. Alex. 56, 5 Amm. 29, 1, 25). Sen. Herc. f. 45 pro telis gerit ... quae fudit. 895 dextra -sus adverso Lycus terram cecidit ore. Herc. O. 29 quodcumque tellus genuit ... mea ... -sum est dextera. 61 quanta fudi monstra. 1516 Lvcan. 9, 664 Val. Fl. 1, 446. 4, 746. 6, 582 arma (*sc. viros armatos*). Homer. 434. 443 *al.* Mart. epigr. 15, 2 aper (Rvt. Nam. 1, 625 Drac. Romul. 2, 99 Carm. epigr. 238, 1). 5, 65, 4 Stat. Theb. 4, 675. 5, 229. 7, 725 *al.* Sil. 2, 113. 2, 689. 4, 233. 390 *al.* Tac. hist. 4, 33 ann. 12, 13 Anth. 46, 1. 2 Sol. 1, 106 Ps. Avr. Vict. epit. 34, 2 Dict. 4, 12 (*PV*, interficiunt *B, om. G*) Heges. 1, 17, 2. 1, 21, 1. 4, 22, 2 (*gr. ἀναιρεῖ. cf.* 5, 53, 1). 5, 53, 2 Pavl. Med. vita Ambr. 30 Amm. 24, 2, 14. 24, 4, 5. 29, 5, 14 Clavd. carm. min. app. 2, 83 Prvd. c. Symm. 1, 380 Sedvl. carm. pasch. 5, 55 Oros. hist. 4, 20, 31. 5, 20, 9 Petr. Chrys. serm. 3 p. 193B Drac. laud. dei 3, 386 Orest. 508. 604 Coripp. Ioh. 1, 185. *membra (cf. p. 1569, 61), i. q. discumbere*: Stat. Theb. 2, 91 -erat ... alto membra toro *Eteocles*. Clavd. 2, 2 membra ... iugo. carm. min. 25, 3 per gramina -erat artus *Venus*. *equitem* (*i. q. effundere*): Paneg. 10 (4), 24, 4 *equi* ... equitem ... -bant. **B** *res: i. q. diruere, elidere*: Sen. Herc. f. 1185 quis fudit domum? Val. Fl. 4, 167 disiecta ... fudit lumina. Clavd. carm. min. app. 2, 107 *aper* -bat dentibus ornos. *i. q. disicere*: Ivv. 3, 258 *vehiculum lapsum* eversum fudit super agmina montem.

med. **fundī** *reflexive*. **I** *i. q.* ***effundi***, *emitti, effluere*: **A** *de rebus non liquidis*: **1** *de animalibus, item de curribus*: **a** *i. q. magna copia exire, celeriter excurrere, ruere*: Enn. ann. 484 e carcere -si currus. Stat. Theb. 2, 494 densi ... altis -untur ... portis. 11, 439 ad proelia -sos ... cornipedes. Sil. 5, 208 rupto ceu turbine -sa agmina. 12, 464 obvius huic sparso Centenius agmine raptim -itur. Flor. epit. 4, 2, 48 cum ... -sus (fisus sui *B*) a cornu erupisset equitatus. Clavd. rapt. Pros. 2, 124 credas examina -i. Pavl. Nol. carm. 15, 275 -sus in amplexum. Victric. 2 omnis aetas in sanctorum -itur famulatum. Greg. M. moral. 9, 47 *pii* ad incarnationis eius mysterium repente -untur. *nota*: Greg. M. dial. 4, 1 p. 317C *Adam* peccando extra semet ipsum -sus (*ἐξω ἑαυτοῦ ἐξενεχθείς*). **b** *in partum* (*cf. p. 1572, 34*): Ambr. Cain et Ab. 1, 10, 46 ut uterque *sexus* corporeos -atur in partus (*cf.* hex. 5, 1, 2 aqua iussos -batur in partus). **2** *de luce, igni, calore*: Verg. Aen. 10, 271 cristis ... a vertice flamma -itur (Liv. 25, 39, 16). Vitr. 9, 1, 13 radii per omnem mundum -si. Manil. 5, 217 per sidera fervor -itur. Sen. epist. 65, 19 unde lux tanta -atur. Pavl. Nol. carm. 31, 430 *trop.* tu *Christe* fons, ... quo lux ... -itur in populos (Sedvl. carm. pasch. 2, 153 in ... tenebras. *cf. infra l. 61*). **3** *de vento, anima, spiritu*: Lvcr. 3, 700 cum corpore -sa peribit *anima*. Sil. 6, 176 e gurgite -sa tempestas. Clavd. Mam. anim. 2, 10 p. 140, 6 *spiritus* in mollem -i aërem dicitur. **B** *de rebus liquidis, intestinis sim. i. q. effluere*: Varro ling. 5, 123 fons unde -itur e terra aqua viva. Verg. Aen. 11, 646 ater ... cruor (Ov. met. 10, 210 Liv. 8, 7, 21 Sen. Tro. 1162 Sil. 3, 237). Ov. met. 1, 269 densi -untur ab aethere nimbi. Liv. 6, 8, 7 ingentibus procellis -sus imber (6, 32, 6 Cvrt. 8, 14, 4 Sil. 3, 474 Tac. hist. 3, 69. 5, 18 Avien. orb. terr. 1277 *al.*). 38, 21, 9 plus sanguinis ex multa carne -batur (Cels. 6, 18, 9 Tac. hist. 4, 11 Ser. Samm. 627 Alc. Avit. carm. 5, 136). Sen. nat. 4, 2, 7 scopuli, ... ex quibus magna vis *aquae* -itur. Plin. nat. 4, 38 in septem lacus ... -i *Strymona*. Lvcan. 7, 620 -sa solo vitalia. Homer. 481 -so super arma cerebro. Sil. 3, 361 cornipedis -sā ... venā. Ps. Qvint. decl. 13, 3 -sus ex proximo fonte rivus. Lampr. Comm. 10, 5 ut ... intestina -rentur. Ambr. hex. 2, 4, 16 nix -itur. Amm. 14, 8, 10 Orontes ... -itur ⟨in⟩ Parthenium mare (15, 11, 3 *Matrona et Sequana* -untur in mare. 22, 8, 14. 23, 3, 7 Belias fluvius -itur in Euphraten. *cf. p. 1565, 23*). Avg. civ. 22, 8 p. 573, 18 D. oculus eius in maxillam -sus. Mart. Cap. 2, 184 fons quidam lucis aetheriae ... in totius mundi lumina -batur. Drac. laud. dei 2, 575 viscera -sa iacent *Iudae*. **C** *de rebus incorporeis*: Comm. apol. 1024 ira ... -itur omnis. Pavl. Nol. carm. 17, 289 caritas Christi bene -sa caelo. Merob. Christ. 4 verbi ... in semina -sum *Christum*.

II *i. q.* ***diffundi***, *extendi, dilatari, spargi*: **A** *de rebus corporeis, animalibus*: **1** *de rebus non liquidis*: **a** *de sideribus*: Cic. Arat. 99 pars inferior Delphini -sa (*cf. Arat. 320 κέχυται*) videtur inter Solis iter. 156 *stellae* inter Pistricem -sae (*σὶλίσσονται*) sparsaeque videntur atque Gubernaclum (164). 419 vis *Nepai* late -sa volat. Manil. 1, 305 has inter -sus ... Anguis. Avien. Arat. 246 *Scorpios* plurimus ... -itur. 802 -sa ..., quae geminos astringunt vincula Pisces. 1134 iam mundo -itur Hydra longior. **b** *de aere, vento, spiritu, igne sim., item de odore*: Cic. nat. deor. 2, 28 calidum illud atque igneum ... in omni -sum esse natura. 2, 65 (= carm. frg. 43) sublime -sum ... aethera. 2, 101 *aer* -sus et extenuatus sublime fertur (Plin. nat. 2, 33 Hier. epist. 64, 18, 3 Drac. laud. dei 2, 34). Vitr. 9, 1, 13 radii per omnem mundum -si. Liv. 10, 43, 11 flamma late -sa (34, 39, 11 Sen. dial. 12, 8, 6 nat. 1, 15, 1). Sen. Oed. 311 summam in auras -sus explicuit comam *ignis* (nat. 5, 14, 4. 7, 11, 2). nat. 5, 12, 2 quia non -sus ... venit *spiritus* (Qvint. decl. 314 p. 235, 27). Plin. nat. 37, 83 fulgor ... lucis in digitos -itur (Val. Fl. 5, 242 falso -sus ab auro ... fulgor). Heges. 3, 6, 3 suaviores solito -untur odores (Clavd. 10, 239 comarum). **c** *de locis, terris*: Verg. Aen. 6, 440 partem -si ...

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

in omnem ... campi. MANIL. 4, 782 -sas ... per aequora terras. SEN. dial. 6, 18, 4 camporum ... -sa planities. PLIN. nat. 4, 110 Pyrenaei iuga, ab exortu aequinoctiali -sa in occasum brumalem. 5, 70 Iudaea longe lateque -itur (MART. CAP. 6, 679). CYPR. epist. 48, 3 quoniam latius -sa est nostra provincia (AVSON. 297, 2). AVIEN. ora 610 Setii iugum radice -sa in ... Taurum pertinet. 623 Cimenice regio ...-sa multo caespite. **d** *de arboribus, herbis sim.*: LVCR. 1, 175 vites autumno -i suadente. CIC. Cato 52 ne *vitis* ... in omnes partes nimia -atur. PRIAP. 51, 18 cucumeres ... humi -sos. PLIN. nat. 18, 130 in latitudinem -i *rapa*. PALLAD. 12, 4, 2 ut ... rami fluentes per latera prona -antur. **e** *de corpore eiusque partibus, item de rubore oris*: CIC. nat. deor. 1, 75 nec ille -sus ... rubor sanguis est (DRAC. Romul. 8, 106 -sus in ora rubor). CELS. 6, 6, 37 pupilla -itur et dilatatur. PLIN. nat. 11, 179 *stomachi carnosa inanitas* ad latitudinem ac longitudinem lagonae modo -sa. STAT. Theb. 1, 566 Castaliis dum fontibus ore trisulco -sus hiat *Python*. 2, 231 -sae super ora pudorem. LACT. opif. 10, 24 in diversum maturius -itur *pollex* (*cf. Stangl, Rh. Mus. 70, 241*). MART. CAP. 5, 543 manus in contentionibus -sa porrectius. **f** *de aedificiis, item de trabibus*: SEN. benef. 3, 29, 5 trabes ... latissime -sas. PAVL. NOL. epist. 13, 13 p. 94, 25 *basilica* praetento ... -sa vestibulo. BOETH. in top. Cic. 2 p. 309, 33 tecta latius -i. *sim. de linea*: MART. CAP. 7, 732 licet *monadis* linea ... sine latitudinis significatione -atur. **g** *de cinere sparso*: LVCAN. 9, 1092 cineres ... in littore -sos colligite. SIL. 17, 594 pelago et terris -sa est Vulcania pestis. **h** *de armamentis*: SVET. Aug. 17, 3 -sis (*i. dispersis*) armamentis *navigii*.

2 *de rebus liquidis sim.*: **a** *de umoribus corporis*: CIC. nat. deor. 2, 18 *umor* est -sus in corpore. LVCAN. 9, 743 umorem circum vitalia -sum. PLIN. nat. 7, 78 aquae subter cutem -sae. SIL. 13, 273 -so per membra Lyaeo. ARATOR act. 1, 572 -sae per membra dapes. **b** *de maribus, fluminibus sim.* (*inest interdum vis inundandi*): MANIL. 4, 648 patulis ... -itur arvis *aequor* (HIER. epist. 14, 6, 3). CVRT. 9, 2, 17 quo latius -sum est *flumen*. MELA 1, 27 iam mare latius -itur (APVL. mund. 6). SEN. dial. 5, 21, 1 Gynden late -sum amnem. nat. 6, 24, 3 supra quae -sa sunt *maria*. LVCAN. 1, 410 cum -itur ingens Oceanus (4, 134). PLIN. nat. 6, 1 pontus Euxínus in⟨ter⟩ Europam Asiamque -itur. AMPEL. 7, 2 *mare Atlanticum* latissime simul et longissime -sum. TIBERIAN. carm. 1, 1 amnis ... valle -sus frigida. AMM. 15, 4, 2 ut ⟨per⟩ cataractas -itur Nilus. 18, 7, 9 Euphraten late -sis gurgitibus evagari. AMBR. hex. 3, 3, 14 terras, quae ante -so per universum flumine stagnabantur. CLAVD. 24, 236 potuere lacus et flumina -i. carm. min. 26, 29 lacus ingenti -sus spatio. AVG. serm. ed. Mai 72, 1 *in paradiso* fluminum pigra velocitas ... delicatis nemorum -itur spatiis. PRISC. periheg. 505 aequoris ... Siculi quod vastis -itur undis. PALLAD. hist. mon. I 9 p. 283^{D} lacum ad speciem maris -sum. **c** *de colore*: PLIN. nat. 35, 198 fucatus *color* (*sc. vestis ablutae cretā Sardā, dein sulpure suffitae*) ... -itur sulpure.

3 *de animalibus*: CIC. Sest. 91 ut ... homines ... -si per agros ... vagarentur. VERG. Aen. 2, 252 -si per moenia Teucri (SERV. auct. '-si': dispersi per sua quisque). LIV. 5, 37, 5 longe ac late -so agmine. PETRON. 131, 8 vers. *Aedon atque Procne* circum gramina -sae. LVCAN. 9, 30 per littora -sas *partes Pompei*. VAL. FL. 3, 147 pergunt rupta testudine -si, qua *eqs*. STAT. Theb. 5, 186 domibus -si et nemorum per opaca sacrorum. SIL. 2, 689 late -sa iacent pecudes custosque Molossus. 9, 487 -sos ... per aequor ipse ... restituit pugnae *Gradivus*. PRISC. periheg. 299 hos equites supra celeres -untur Agaui (*ἐκτέταται*). *translate*: TAC. ann. 13, 27 late -sum id corpus *libertinorum*. AVSON. 470, 9 hinc late -sa est cognatio. GREG. M. moral. 5, 20 in exterioribus voluptatibus -si.

B *de rebus incorporeis*: CIC. de orat. 2, 64 genus orationis -sum atque tractum et cum lenitate quadam aequabiliter profluens (AQVILA rhet. 18 p. 27, 20). 2, 218 *genus facetiarum* aequabiliter in omni sermone -sum (2, 310 sicuti sanguis in corpore, sic illae *res* in perpetuis orationibus -sae esse debebunt. 3, 96. orat. 106 aequabiliter in omnia genera -sae orationis. *cf.* 126). orat. 210 in amplificanda re -itur numerose et volubiliter oratio. part. 16 unum genus est eloquendi sua sponte -sum. fin. 3, 48 utrumque eorum (*sc. virtutum et vitiorum*) -i quodammodo et quasi dilatari putant *Stoici*. 5, 92 ex eo, quod ... latissime ... -itur, tota res appellatur. Tusc. 1, 21 vim *sentiendi agendi* ... in omnibus corporibus vivis aequabiliter esse -sam. 5, 72 *disserendi ratio* per omnes partes sapientiae manat et -itur. nat. deor. 2, 115 quae *natura* per omnem mundum ... -itur. 2, 141 tactus ... toto corpore ... -sus est. div. 2, 148 superstitio -sa per gentis. off. 1, 98 illud ... decorum quam late -sum sit. LIV. 29, 35, 4 late -so terrore belli. SEN. epist. 74, 28 modo latius virtus -itur. 102, 12 gloriam ... latius -sam intellego (CLAVD. 1, 32). 116, 2 ab hoc latius -itur *vitium*. STAT. Theb. 2, 201 -so rumore per urbem. SIL. 2, 516 -sa medullis *Fides*. 13, 618 -sa sensim per pectora ... flamma *amoris*. TAC. dial. 28 quae mala ... per Italiam -sa iam in provincias manant. QVINT. inst. 3, 9, 2 dispositio ... per omnes materias totumque earum corpus aequaliter -sa. AMM. 21, 9, 3 fama per Illyrios -batur. CLAVD. carm. min. 17, 12 per ... metallum (*sc. statuarum*) -sus ... tremor. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 3 p. 293, 12 non in tantum haec praedicatio (*sc. differentiae, i. τοῦ εἴδους*) -itur, quantum ... generis.

III *i. q.* ***labi, cadere, discumbere*** (*saepe part. perf. med. i. q. discumbens, iacens, cf. Langen ad Val. Fl. 1, 252*. GLOSS. -si iacentes, discumbentes. -sa iacentia): VERG. georg. 2, 527 -sus ... per herbam *agricola* (Aen. 1, 214. *cf.* SERV. -si polysemus sermo est. significat enim et discumbentes, ut hoc loco, et fugatos et occisos. *cf.* 5, 102 [SERV. auct. *ad l.* -si i. e. strati]. 9, 162. 315. OV. met. 3, 438 -sus in herba. HOMER. 731). Aen. 5, 837 -si per dura sedilia nautae. 6, 423 -sus humi *Cerberus* (OV. met. 8, 530 SEN. Herc. f. 1082 VAL. FL. 1, 710 STAT. Theb. 1, 407 silv. 2, 1, 70 MART. 8, 75, 4 TAC. ann. 11, 37 AMM. 16, 12, 65 PAVL. NOL. carm. 18, 251). OV. met. 12, 319 -sus in Ossaeae villosis pellibus ursae. ars 3, 782 in obliquo -sa sit ipsa toro (Pont. 3, 3, 8 -sa ... erant toto languida membra toro). fast. 2, 739 -sis per colla coronis (CARM. de mens. 2, 24 lilia -sa). SEN. Ag. 444 -sus ... transtris miles (SIL. 3, 57). Phaedr. 1085 praeceps in ora -sus. LVCAN. 9, 882 nuda -sus harena *dux*. VAL. FL. 1, 252 molli iuvenes -untur in alga. 1, 295 quibus ordine -sis. MART. 9, 34, 3 *Iuppiter* inter mensas largo iam nectare -sus (*cf. p. 1569, 70 sqq.*). STAT. Theb. 8, 488 -untur (find- *v. l.*) utroque tempora *pueri occisi*. 10, 50 ad patrias -sae Pelopeides aras. SIL. 7, 31 -sus ... ruentis vulnere equi *Cilnius*. 7, 303 socios ... in caespite -sos. *et passim*.

IV *i. q.* ***circumfundi, amplecti***: PROP. 2, 16, 24 candida ... bracchia -sa (*fem.*) viro. STAT. Ach. 1, 930 cara cervice mariti -sa. SIL. 6, 572 sollicite laeti -untur.

se fundere. **I** *i. q. se effundere, se emittere*: **A** *de rebus*: **1** *non liquidis*: **a** *de luce, vento*: LVCR. 4, 375 semper ... nova se radiorum lumina -unt. SIL. 1, 590 ubi se terris glaciali -ndit ab Arcto *Boreas*. **b** *de oratione sim.*: QVINT. inst. 11, 3, 84 ipsa quodam modo se cum gestu -ndit oratio. HIER. epist. 22, 22, 3 tanto se fudit (effudit *al.*) eloquio *Ambrosius*. hom. Orig. in Ezech. 3 p. 906 cum ... in luxuriosam orationem dicentis se sermo -erit. GREG. M. moral. 11, 49 totos ... se in verbis proximorum -unt *hypocritae*. **c** *de partu animalium atque herbarum* (*cf. p. 1570, 35 et infra l. 56 sqq.*): AMBR. hex. 3, 8, 34 novos se fudit in partus. Iac. 2, 4, 19 vitis adnectitur platano, ut eius laeta consortio in partus sese uberes -at. Noe 14, 48 terrarum pariter atque animantium fetura se -ndit. PETR. CHRYS. serm. 164 p. 631^{A} dum parvulus in gremio se -ndit et resolvit humano. **2** *de liquoribus, fluminibus sim.*: MANIL. 4, 606 hac ubi se primum porta mare fudit. PLIN. nat. 3, 6 modo in stagna se -ens *Anas amnis*. 5, 71 in lacum se -ndit *Iordanes*. 6, 130 in lacus Chaldaicos se -ndit *Tigris*. 11, 193 cum se -ndit in animum *virus*. COSMOGR. 1, 7 -unt se in flumen magnum *flumina*. 1, 9 -ndit se mari Oceano. *cf. p. 1565, 23*. HEGES. 5, 41 v. 33 petra solvitur ac sese -ndit in potus. **3** *de rebus incorporeis*: CIC. fin. 5, 66 iustitia ut ipsa se -et in ceteras virtutes. CLAVD. 24, 187 publica ... numquam tanto se gratia fudit assensu. **B** *de animalibus*: VERG. Aen. 12, 122 plenis agmina se -unt portis. VAL. FL. 1, 610 -unt se carcere laeti Thraces equi. 2, 661 utinam ... se ratibus -at manus. SIL. 6, 648 Palladios se -ndit in agros *Hannibal*. MACR. sat. 6, 4, 3 glomeratim ingredientes in sedilia se -unt.

II *i. q. se diffundere, spargere, extendere*: **A** *de rebus*: **1** *in arte oratoria*: CIC. orat. 125 tum se (*in orationem*) latius -et orator. QVINT. inst. 12, 2, 23 neque se tanta in eo (*Cicerone*) unquam fu⟨d⟩isset ubertas *orationis*. **2** *de aere*: CIC. nat. deor. 2, 117 aer ... in omnes partes se ipse -ndit. **3** *de arboribus, vitibus sim.*: COLVM. 4, 12, 2 in transversa potius se -at *pampinus*. PLIN. nat. 17, 105 ut minor altitudo *surculorum* in latitudinem se -at (17, 142). QVINT. inst. 8, 3, 10 in orbem se formosius -et *olea*. PS. QVINT. decl. 13, 12. **4** *de terris* (*cf.* NON. p. 246 attollere significat ... -ere): AVIEN. ora 461 se litoris -unt harenae. 607 se -unt litora. CLAVD. 10, 56 in campum se -it apex *montis*. **4** *de rebus atramento, colore effectis*: PLIN. nat. 13, 81 littera -ente se (*in scribendo*). 37, 89 si zona alba *sardonychis* -at se. **B** *de hominibus*: LIV. 27, 41, 10 incompositos toto ... campo se -isse (effudisse Σ). OROS. hist. 7, 33, 11 per Thraciam sese ... -erunt. CYPR. GALL. Ios. 70 cum per captam legio se -erit urbem. PETR. CHRYS. serm. 103 p. 489^{C} quando se -it turba lamentabilis captivorum. **C** *de rebus incorporeis*: PETR. CHRYS. serm. 103 p. 489^{C} quando se pauperum fames vasta ... -ndit. DRAC. Romul. 6, 23 per sensus te -e meos, *o Venus*!

III *i. q. fluere, ruere, se iacere, se dedere: de rebus corporeis et incorporeis*: VERG. Aen. 3, 152 qua se plena per insertas -bat luna fenestras. DRAC. Romul. 2, 4 -erat Idalius gremio se forte parentis pinniger. GREG. M. moral. 2, 11 quanto se in eius (*spiritus*) desiderium plenius -ndit *anima*. 9, 50 *aquila* sese ... a sublimibus repente deorsum -ndit. 10, 31 *pii* sese iterum ad operationem -unt.

IV *i. q. se transfundere*: PETR. CHRYS. serm. 14 p. 232^{B} quomodo aut in se transfuderit pauperem, aut se in pauperem -erit *deus*. serm. 60 p. 367^{A} dei filius ... nostram se fudit in carnem.

part. perf. pass. pro adi. **fūsus** (*comp.* CELS. 1, 3, 33 LVCAN. 4, 670 QVINT. inst. 9, 4, 130 GELL. 2, 6, 5. 2, 26, 7. 13, 29, 3 FRONTIN. strat. 1, 1, 6 AVIEN. ora 379 AMM. 25, 4, 7; *cf.* magis -us QVINT. *p. 1573, 10*):

I *de rebus incorporeis*: **A** *in arte oratoria* (*cf. p. 1571, 61 sqq.*): *de copia, ubertate i. q. largus, amplus, fluens, κεχυμένος*

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*v. Ernesti, Lex. techn. graec. rhet. s. v.*): Cic. leg. 1,62 -a latius perpetua oratione (*opp.* subtili disputatione. *cf.* orat. 187 dilatata et -a [*A*, diffusa *L*] oratio. Tac. dial. 31). Brut. 119 vagum illud orationis et -qm... genus. Qvint. inst. 2,4,7 materiam... ultra quam oporteat -am. 2,13,5 constricta an latius -a narratio. 2,13,17 late -um opus est *ars dicendi*. 3,4,4 rem tam late -am. 3,6,83 latius ... -a ratio (Cassiod. inst div. 6 p. 1118^{C} res -as latissime). 6,5,11 quia latius -us est locus (11,1,5). 9,4,128 poscit⟨ur⟩ tum austera *periodos*, si accuses, tum -a, si laudes. 9,4,130 -iores ... numeros. 9,4,138 -i ac fluentes *oratores*. 10,1,73 -us Herodotus. 10,1,77 Aeschines ... magis -us. 11,3,15 qualitas *vocis* ... contracta et -a. 11,3,50. 64. Ivl. Sev. rhet. 3 p. 356,14 *Asiani* vagi ac -i. Amm. 25,4,17 linguae -ioris (*sc. continuo loquentis*). Ivvenc. 4,609 -a ambitione. **B** *de significatione verbi* (*i. q. prolixus, amplus*): Gell. 2,6,5 'iactare' multo -ius largiusque est quam 'iacere' (*cf.* Macr. sat. 6,7,8). 13,29,3 amplius prolixius -ius. *hic addam*: Gell. 2,26,7 lingua Graeca ... prolixior -iorque ... quam nostra. **C** *de cognitione rerum i. q. vagus, incertus*: Gell. 14,1,5 (*v. p. 1575,43*) coniectari pauca quaedam ... -a et vaga et arbitraria.

II *de rebus corporeis*: **A** *i. q. largus, extensus, vastus, amplus*: Liv. 38,21,9 -a ... corpora *Gallorum*. Cels. 4,1,9 *intestinum* late -um. Sen. nat. 5,12,2 spiritus. 7,11,2 ignis *cometarum* (*cf.* dial. 12,8,6 *stellarum*). Lvcan. 4,670 non -ior ulli terra fuit domino. Plin. nat. 8,216 cauda late -a *simiae*. 12,78 cupresso -ae similem *arborem*. Frontin. strat. 1,1,6 -iores ripas. Avien. ora 379 cumba ... -ior (*syn.* planiore fundo). 610 *v. p. 1571,6*. **B** *i. q. fluens: de alvo*: Cels. 1,3,14 alvum firmare is *debet*, cui -a (*opp.* astricta. 1,3,33 melior est ... in iuvene -ior alvus. 2,7,16 sine modo -a alvus). 2,1,22 ventris -i mala. *de nive*: Sen. nat. 4,3,5 nix (*opp.* grando solida). **C** *incertae interpretationis*: Inscr. Dessau 9018 (*Thugga, imp. Gallieno*) f(isci) a(dvocato) at -a per Numidiam (*Dessau intellegit praedia Caesaris sparsa per Numidiam*).

adv. **fūsē** (*comp.* Cic. *l. 36* Qvint. *l. 38. 42* Amm. *l. 43 sqq.*): **I** *de copia, ubertate: i. q. ample, large* (*accedit verbum dicendi, tractandi sim.*): Cic. leg. 1,36 quae -e olim disputabantur ac libere (*opp.* articulatim distincta. nat. deor. 2,20 haec cum uberius disputantur et -ius). fin. 3,26 -e et copiose ... rhetorice et augeri et ornari. Tusc. 4,57 multa ... dici quamvis -e lateque possunt. orat. 113 -e lateque dicendi *facultas*. Qvint. inst. 4,2,128 ut ... -ius et ornatius res posset exponi. Ps. Apvl. herb. praef. -ius ... rem tractare. **II** *de spatio: i. q. liberius, solutius, longius*: Cic. rep. 5,1 tam -e lateque imperantem rem publicam. Qvint. inst. 11,3,97 colligitur in nos et -ius paulo in diversum resolvitur *manus*. Amm. 15,3,5 per quietem, ... ubi -ius natura vagatur (16,11,3 Alamanni vagantes -ius. 17,5,10. 27,5,5. 29,1,10 feritas. 31,10,21. *cf.* 24,3,10 undas evagari -ius). 16,12,15 Romanis per transrhenana spatia -ius volitantibus. 21,3,1 manus praedatorias -ius discurrentes. 21,16,18 *discidia* progressa -ius. 22,8,2 Aegaeum *mare* paulatim -ius adulescens. 26,1,12 nondum extentis -ius regnis. 31,8,9 barbari ... per spatiorum amplitudines -ius incitati. **III** *i. q. sine ordine, confusim, permixte*: Cic. leg. 3,44 descriptus ... populus censu, ordinibus, aetatibus plus adhibet ad suffragium consilii quam -e in tribus convocatus. *Robbert.*

comp.: af-, circum-, con-, de-, dif-, ef-, in-, inter-, of-, per-, prae-, pro-, re-, subter-, suf-, super-, supra-, transfundere.

deriv.: fundito, fusilis, fusim, fusio, fusor, fusorius.

fundula, -ae *f. a* fundus *ductum videtur* (*a* funda *sec. Walde*). *de viae genere ex una parte sola aperto* (*cf.* fundulus *1*): Varro ling. 5,145 in oppido vici a via ..., fundul[l]ae a fundo, quod exitum non habe⟨n⟩t ac pervium non est, angiportum .... *de altero fort. significatu cf. l. 64 sqq.*

fundulus *vel* **-um,** -ī *subst.* [*a* fundus, *deminutive. Th.*]. **1** *i. q.* '*Blinddarm*': Varro ling. 5,111 *inter intestina* fundolum a fundo, quod ⟨non⟩ ut reliqua ⟨ex utraque⟩ parte[s], sed ex una parte sola apertum; ab hoc Graecos puto *τυφλὸν ἔντερον* appellasse. **2** (*incertum, huc pertineat an ad* fundula) *in hydraula i. q.* '*Kolben*': Vitr. 10,8,1 -is ambulatilibus ex torno subtiliter subactis. *V.*

***fundus,** -ī *m.* [*cf. c. hibern.* bond (*vel* bonn) '*planta pedis*', *ind.* budhnáh *theodisc.* bodam *anglosax.* botm '*solum, fundus*', *gr.* *πόνδαξ, πυθμήν*; *cf. Joh. Schmidt, Kritik der Sonantentheorie 104. 114; Kluge, Etymol. Wörterbuch d. deutschen Spr.*^{9} *s. v.* Boden, Bühne. *Th.*] *de etymologia*: Cic. carm. frg. 13,1 -um Vetto vocat, quem possit mittere funda. Varro ling. 5,37 ager quod videbatur pecudum ac pecuniae esse fundamentum, -us dictus, aut quod fundit quotquot annis multa (*cf.* Evtych. gramm. V 473,21 Schol. Ter. p. 96,31. 114,32). Pavl. Fest. p. 89 -us dicitur ager, quod planus sit ad similitudinem -i vasorum. Isid. orig. 15,13,4 (= Grom. p. 369,6) -us dictus, quod in eo fundatur vel stabiliatur patrimonium. Serv. georg. 2,468 -us dicitur ab eo quod sit rerum omnium fundamentum. Diff. ed. Beck p. 34,54 -us appellatus est ab eo, quod fundatus sit, id est a fundamentis aedificatus. Schol. Ter. Bemb. Heaut. 68 ⟨fun⟩dus dicta villa ⟨ab⟩ eo quod in ea ⟨sit⟩ ac nitatur res ⟨f⟩amiliaris. *de orthographia*: fond-: Oribas. syn. 9,73 *altero loco*. Papyr. Marini 117,11 *φόνδι*. 121,55. *de notis*: f.: Corp. IV 5528. IX 888. XIV 2772. IX 3674/75. fund.: Corp. IX 1455. XI 1147 *passim*. XI p. 466 n. 1 *passim*. *v. etiam Lindsay, Notae latinae p. 426. de formis: abl. sing.* -u: Pavl. dig. 8,3,3,5 *F*^{1} Anon. med. 175 *v. infra l. 50.* -ere: Greg. Tvr. Mart. 1,2 p. 588,32. 2,16 p. 614,5 Franc. 6,37 p. 278,6 *A*^{1}. *fort.* Mart. 72 p. 536,15; *v. Bonnet, Le latin de Grég. de Tours p. 373. acc. plur.* -us: Pavl. dig. 10,1,4,8 *F*^{1}. *neutr. genus* (*cf. abl.* -ere *l. 2*): Consent. gramm. V 345,19 *neutr. sibi invenire videtur in v.* Lvcil. 139 vertitur oenophori -us. *neutr. fortasse accipiendum*: Inscr. christ. Rossi I 1122 (*a. 578*) -i Eucarpiani quod est constitutum (*cf. et p. 1580,35*). *saepius in* Gloss.: II 526,22. III 78,49. V 296,47. *legitur inde a* Plavto *apud* Ter. Catonem Varronem Cic. Sall. Nep. Verg. Hor. Liv. *al., deest* Catvllo Lvcr. Caes. Vell. Melae Tac. *al.* [*val.* fund, *it.* fondo, *francog.* fond, *hisp.* hondo. *M.-L.*]

I ***generatim i. q. ima pars rerum*** (*cf.* fundamentum. Gloss. *πυθμήν*): **A** *corporearum* (*in explicatione, cf. p. 1580,58*: Cic. Balb. 20 si ea lex, quam nos haberemus, eadem in populo aliquo tamquam in -o resedisset, ut tum lege eadem is populus teneretur *eqs.*): **1** *constructarum*: **a** *vasorum, instrumentorum sim.*: Cato agr. 52,1 per -um *calicis* ... ramum ... traicito (Vvlg. Is. 51,17 *trop.* usque ad -um calicis soporis bibisti. 51,22). 98,1 unguito -um arcae *amurca* (Vitr. 10,8,2 inter labra pnigeos et ar⟨c⟩ae -um). 162,1 in -o dolii aut seriae (Liv. 38,7,11 dolium a -o pertusum. Colvm. 12,18,6). Lvcil. 139 vertitur (*cf. infra l. 40*) oenophori -us (Pelagon. 468 -um oenophori vitrei in pulverem redige). Varro rust. 1,8,4 in tubulos fictiles cum -o pertuso[s]. 1,59,3 demiseris in ollam sine -o (Colvm. 12,8,1 *ollam* iuxta -um terebrato. Plin. nat. 15,60 in ollis -o effracto). Cic. Cluent. 179 *Strato* armarii -um exsecuit. Hor. carm. 3,11,27 inane lymphae dolium -o pereuntis imo. Vitr. 10,7,2 foramina, quae sunt in -is *modiolorum* (10,8,5 *bis*). 10,10,4 canalis -i longitudo foraminum xvi. Pavl. Fest. p. 89 ad similitudinem -i vasorum (Colvm. 9,14,9 in -um eius *vasis* lumen aliquod demittatur. 12,4,5. 12,18,5. 12,19,4 *al.* Mart. Cap. 7,765 Avg. civ. 22,19 p. 597,21 D. Cael. Avr. chron. 4,3,58). Scrib. Larg. 271 -um caccabi perforare (Cael. Avr. chron. 5,1,17). Sen. apocol. 15,1 vs. 2 utraque subducto fugiebat tessera -o *fritilli*. nat. 1,6,5 cum in ipso -o *poculi* anulus iaceat. Colvm. 12,13,2 sal in -is fideliarum substernitur. 12,56,2 ut usque ad -um *cistae* ... intra cistam deprimi possit *tabula*. Pers. 2,51 donec ... -o suspiret nummus in imo. Plin. nat. 18,302 perflari undique *granaria lignea* malunt atque etiam ⟨a⟩ -o. Ivv. 3,108 si trulla inverso (*cf. supra l. 22*) crepitum dedit aurea -o. Pavl. dig. 6,1,23,2 si quis ... scypho ansam vel -um *adiecerit* (Damig. lapid. 18 *lapis odontolycius* positus subtus -o scyphi). Apvl. met. 11,11 urnula ... -o quam rotundo. Lact. opif. 15,2 *spiritus* cicutae concavo repercussus ac revolutus a -o. Pallad. 3,10,6 in [pro]fundi media parte pertunditur *corbicula*. 3,10,7 sub -o corbis. 5,7,7 in -o *vasis aenei*. 5,9,10. Hyg. astr. 3,39 ad -um *Crateris sideris stellae II* (Schol. Germ. Bas. p. 101,15 in -o; *gr. παρὰ τῷ πυθμένι*). Schol. Germ. Bas. p. 84,16 in -o *Lyrae sideris stella I* (*ἐπὶ τοῦ πυθμένος*). p. 91,14 duas *stellas* in -o sagittae (*ἐπὶ τοῦ χηλώματος*). Anon. med. ed. Piechotta 175 puleium in -u (*v. supra l. 2*) de arca sparges. Apic. 5,194 ut tegas -um angularis. Avian. fab. 27,2 *urna* quae minimam -o continuisset aquam. Mart. Cap. 6,597 stili in medio -o *scaphii* siti. Sidon. epist. 1,5,6 foraminato -i glutino. 9,13,6 in imo scrinii -o. *fere i. q. calix*: Mart. 8,6,9 hi duo longaevo censentur Nestore -i. *per imaginem*: Cic. Tusc. 1,61 qui ... -us aut quae talis animi figura intellegi potest (*sc.* quo tamquam in aliquod vas ea, quae meminimus, infundantur). *nota proverbialiter* (*Otto, Sprichw. p. 149*): Cic. off. 2,55 largitionem -um non habere. Sen. epist. 1,5 sera parsimonia in -o est *quasi in ima arcae parte* (*syn.* in imo; *cf. l. 38*). **b** *navium*: Stat. Theb. 5,382 aequora -o *ratis* egerere (*i. sentinam exhaurire*). Avien. ora 378 ut planiore texerent -o rates. **c** *de cerarum fistulis*: Evstath. Bas. hex. 8,4 p. 950^{B} ne -us (*οἱ πυθμένες*) ... laboraret, si iuncturarum vacuus foret auxilio.

2 *naturalium*: **a** *de terra, montibus, toto mundo sim.*: Verg. Aen. 3,577 -o ... exaestuat imo *Aetna* (6,581 -o volvuntur in imo *Titania pubes*. Sen. Herc. f. 86. 522 Thy. 262 Val. Fl. 3,224 Ivst. 4,1,15 Avg. gen. ad litt. 6,12 p. 186,6). Liv. 37,27,7 collis ... in acutum cacumen a -o satis lato fastigatus. Manil. 1,196 cum pendeat ipse mundus et in nullo ponat vestigia -o. Sen. Herc. f. 831 mundi penetrare -um. nat. 5,15,4 -um telluris intimae *ubi est aurum* (6,20,3 -us ipse vitiatur. Evstath. Bas. hex. 3,6 p. 896^{C} [*τῷ βάθει τῆς γῆς*]). 7,32,4 *trop.* vix ad -um veniretur (*opp.* summa terra. *cf.* Stat. Theb. 3,436 terrarum. Apvl. mund. 12 de -o vel hiatibus terrae). Avg. gen. ad litt. 6,12 p. 186,6 de hoc imo quasi -o mundi. Evstath. Bas. hex. 1,8 p. 876^{C} quo fulcimine resistente -us ultimus continetur (*gr. πυθμήν*). Clavd. Mam. anim. 1,7 p. 45,16 quasdam faeculentias e supremis suis deorsum velut in -um digerit *aether*. *nota*: Prvd. psych. 93 in ... tenebrosum noctis detrudere (*imperat.*) -um. **b** *de mari, lacubus, fluminibus sim.* (*cf.* Pavl. Fest. p. 228 profundum quod longe habet -um [altum est ac -um ⟨longe habet⟩ Fest.]. *hic illic accedit ad eam significationem q. e.* '*profundum, altum mare*'): Sall. hist. frg. 4,28 ubi se laniata naufragia -o emergunt. Verg. Aen. 2,419 imo Nereus ciet aequora -o (Gloss. -o: ima pars maris. Verg. Aen. 5,178. 7,530 Val. Fl. 8,366

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sil. 3, 50. 4, 245. 8, 629 Evstath. Bas. hex. 7, 4 p. 741^{C}. 8, 7 p. 951^{B}). Cvrt. 4, 2, 19 iamque a -o maris in altitudinem modicam opus creverat (Val. Fl. 2, 630 ceu -o prolata maris *terra*. Itala psalm. 64, 8 [Hil. in psalm. 64, 8. 10 Psalt. Rom.] Vvlg. Iudith 5, 12 Pavl. Nol. carm. 24, 289). Sen. nat. 3, 19, 4 esse quaedam stagna sine -o. Lvcan. 1, 548 atra Charybdis sanguineum -o torsit mare. 2, 668 in -um ... stagnantis Averni. Plin. nat. 3, 122 Bodincum vocari *Padum*, quod significet -o carentem. Val. Fl. 1, 642 caeruleum -o caput extulit *Neptunus*. Stat. Theb. 1, 57 umbrifero Styx livida -o. 4, 25 scisso redit ancora -o. 9, 271 manet -o *Tages*. 9, 468 electa ... -o saxa. silv. 1, 5, 52 *amnis* in summum -o patet omnis ab imo (*v. appar.*). Sil. 2, 308 contorta e -o revomentem transtra Charybdin (Paneg. 12 [2], 26, 4 contortas -o rates). 3, 465 torsit harenoso minitantia murmura -o. 3, 476 immersit -o laceris deformia *corpora* membris. 4, 83 vadoso ... -o *Ticini*. 9, 284 -o ... emota *unda freti*. 10, 213 -o ... volutus Hadriaca iacuit ... harena. 14, 255 e -o iaculantem ad sidera puppis *Charybdim*. 17, 238 aequora -o eruit *Neptunus*. Ennod. carm. 1, 7, 38 valet ... aequora verrere -o Aeolus. Ivv. 4, 141 Rutupino ... edita -o ostrea. Sol. 30, 11 ut folia lapsa ad -um demittat *lacus*. Lact. inst. 3, 28, 13 *trop.* in puteo quodam sic alto, ut -us nullus sit, veritatem iacere demersam (*cf.* Cic. ac. 1, 44 in profundo ... esse demersam). Clavd. carm. min. 26, 37 liquidi vallem ... -i. Coripp. Ioh. 1, 360. Greg. Tvr. Mart. 1, 2 p. 588, 32 de fundere (*sic*) fluvi duodecim lapidibus ablatis.

c *de fructibus, item de radicibus herbarum* (*gr.* πυθμήν): Pallad. 4, 9, 16 quae in -o *cucurbitae fuerant semina*. Diosc. 1, 129 -um habens latiorem *mespila* (πυθμένα). 4, 100 circa -um radicis. Evstath. Bas. hex. 5, 2 p. 911^{A} in -o creduntur virtutem seminis obtinere *herbae*. *item plur.* (*gr.* πυθμένες, *hebr.* שֹׁרְרִים): Itala gen. 40, 10 (Hier. quaest. hebr. in gen. p. 59, 24 Eucher. instr. 1 p. 75, 18) in vite tres -i (Vvlg. propagines. Cypr. Gall. gen. 1221 pampineos inter flexus tris affore -os. *cf.* Hier. *l. l.* tria flagella et tres ramos sive propagines hebraeo sermone significat, quae ab illis vocantur sariagim). *nota*: Gell. 17, 8, 2 cenae -us et firmamentum (fundamentum *OII*) omne erat aula una lentis Aegyptiae.

d *de corporis partibus sim.*: Vindic. med. 25 matricis (Soran. p. 8, 11 ubi ... rotunditas concluditur ..., -us appellatur. p. 18, 13. 24, 19 Oribas. syn. 9, 73 *bis*). Cael. Avr. chron. 5, 3, 58 vesicae. 5, 10, 108. 109. acut. 1, 8, 53 aliqui ... cerebrum pati dixerunt, alii eius -um sive basin. Misc. Tir. p. 62, 8 ad rina alba (*i. nasi albedinem*): si quid -us habuerit quasi facem (faec- *Plasbg.*) et mixta sanguine, morte significat. Dionys. Exig. Greg. Nyss. creat. 31 p. 403^{C} ad -um atque summitatem arteriae (*gr.* πρὸς τὸν πυθμένα τῆς ἀρτηρίας).

B *incorporearum* (*cf. p. 1574, 57 sqq.*): Gell. 14, 1, 5 coniectari pauca quaedam ... παχυμερέστερον nullo scientiae -o concepto, sed fusa et vaga et arbitraria. Mvtian. Chrysost. hom. 24, 1 si ad -um iniquitatis veniamus (κακίας ... τὸν πυθμένα). *abl.* fundo *quasi adv. i. q. a fundamentis, funditus, prorsus* (*cf. p. 1576, 70*): Verg. Aen. 10, 88 fluxas Phrygiae res vertere -o.

II ***speciatim***: A *i. q.* ***pars agri publici a re publica civibus ad colendum assignata et certis finibus circumscripta*** *(cf. Mommsen, Ges. Schriften 5, 123 sqq.; Schulten, PW. VII 296 sqq.); significatur et agri solum cum aedificiis et omnibus, quae ad culturam pertinent (1), et solum ipsum (2). definitio*: Florent. dig. 50, 16, 211 -i appellatione omne aedificium et omnis ager continetur. *ibid.* idem ... ager cum aedificio -us dicitur. Vlp. dig. 50, 16, 60 pr. 'locus' est non -us, sed portio aliqua -i: '-us' autem integrum aliquid est. *ibid.* 115 -us est omne, quidquid solo tenetur. Isid. orig. 15, 13, 4 -us ... et urbanum aedificium et rusticum intelligendum est. Gloss. -us χωρίον. ἀγρός. κτῆμα. fortuna. possessio. -i χωρία. χώρα. ἀγροί. praedia, campi. agri vel campi vel possessiones. -um possessio vel praedia vel maior villa. *de partitione*: Vlp. dig. 30, 34, 15 et pars -i -us recte appellatur. *de* -o *et* praedio (*v. Mommsen l. l.*): Cic. leg. agr. 3, 14 quoad ... ex multis praediis unam -i regionem formamque perfecerit. 1 *spectat ad totam possessionem*: Lex XII tab. 6, 3 (Cic. top. 23 Caecin. 54) usus auctoritas -i biennium est. Plavt. Asin. 874 *trop., v. p. 1579, 12*. Curc. 36 *trop.* dum ne per -um saeptum facias semitam. Epid. 226 -is (*sc. vestibus -orum pretio emptis*) exornatae multae incedant *feminae*. Persa 566 evortes ... homines ... -is. Pseud. 228 nisi ... ex -is tuorum amicorum omne huc penus affertur. Caec. frg. 4 quanto eius fundust. Cato agr. 3, 1 ne villa -um quaerat ⟨neve -us villam⟩ (*cf.* Plin. nat. 18, 32 *et* Colvm. 1, 4, 8). 7, 1 in eodem -o suom quidquid conseri oportet. 8, 2 qui eum -um solum habebit. *al.* Ter. Haut. 68 quin te in -o conspicer fodere aut arare. 732 proxumam esse *villam* huic -o ad dextram. Eun. 79 nostri -i calamitas *meretrix*. Titin. com. 144 -i stabunt sentibus (Lvcil. 1301 stat sentibus -us. *cf. Marx ad v. 213*). Lvcil. 532 -i delectat virtus te. L. Crass. or. frg. Cic. de orat. 2, 224 ubi sunt hi -i ..., quos tibi pater ... reliquit. Varro ling. 5, 104 res ... quas -us et eae quae in -o ferunt. rust. 1 capp. p. 3, 18 de saeptis quae -i tutandi causa fiunt. p. 3, 20 de eis quae extra -um commoda fiunt. p. 4, 2 si prata sunt in -o. 1, 1, 6 ab his *Cerere et Libero* cibus et potio venit e -o. *al.* Rhet. Her. 4, 29, 40 ut me vi de meo -o deieceris (Cic. Quinct. 81 Caecin. 82. 87 *bis* Tryph. dig. 43, 16, 19 *al.*). Cic. inv. 1, 52 utrum ... -um habere malis? S. Rosc. 20 -os decem et tris reliquit. Q. Rosc. 36 cur de -o decedit? Tull. 16 *centuriam Populianam* ad -um eius convenire. *ibid.* -um proscripsit. Verr. 4, 119 si qui vilicus ex eo -o, qui sestertia dena meritasset, ... domino XX milia nummum pro X miserit. Caecin. 11 ut in eo -o ⟨dos⟩ collocaretur. *al.* Hor. carm. 3, 1, 30 -us ... mendax (*cf.* Porph. quia plerumque cultoris sui spem fallit. Petron. 117, 9 loquatur ... -os mendaces). epist. 1, 16, 1 -us meus ... arvo pascat erum. 1, 17, 47 -us nec vendibilis nec pascere firmus. Vitr. 7, 7, 4 cuius in -o id genus cretae primum est inventum (Plin. nat. 35, 37 terra ... in Theodoti -o inventa). Liv. 6, 14, 10 -um in Veienti ... subiecit praeconi. 40, 51, 7 per -um suum duci non est passus *aquam* (Pavl. Fest. p. 70). Fest. p. 233 *opp.* possessio. Gall. Fest. p. 302 *pars arata* -i qui est in agro culto. Cinc. Fest. p. 376 vindiciae ... ex -o sumptae. Val. Max. 4, 4, 8 unus in agro Veiente -us minus multos cultores desiderans quam dominos habebat. 7, 3 ext. 8 eius -um immunem ab *iniuria* reliquit *Hannibal*. Sen. contr. exc. 6, 2 tit. exul pater -o prohibitus. 8, 6. Sen. epist. 89, 20 sit -us, quod aliquando imperium vocabatur. Colvm. 1, 3, 9 si -us praevaleat. 1, 4, 2. 7. 1, 7, 3. 6. 1, 9, 9 *al.* Carm. epigr. 1164, 9 (*saec. I p. Chr.*) *parentes* pro vinetis -is ... hoc solum proli, hoc peperere solum. Petron. 37, 8 Trimalchio -os habet, qua milvi volant. 77, 3 si contigerit -os Apuliae iungere. 117, 8 trecenties sestertium -is nominibusque depositum. Plin. nat. 16, 15 ut glandem in alienum -um procidentem liceret colligere. 18, 31 -um (agrum Cato agr. 3, 1) in adulescentia conserendum *dixit Cato*. 18, 40 quod praestare ... -us posset. Mart. 3, 62, 5 aurea ... -i pretio carruca paratur. Qvint. inst. 9, 2, 13 an -um occupaveris. Frontin. grom. p. 13, 20 Th. duo -i iuncti iugerum definiunt. Grom. p. 313, 3 contra duas paginas -orum. p. 331, 19 fines grandes habens -i s(upra) s(cripti) (p. 332, 6 *al.*). Gaivs dig. 1, 8, 1, 1 *passim*. Vlp. dig. 4, 3, 34 saxum ex -o tuo eicere. Pavl. dig. 4, 4, 24, 4 -um cum fructibus reddere. Scaev. dig. 4, 4, 47, 1 pro parte, qua eorum -us fuit. Vlp. dig. 6, 1, 19 -i nomine (Scaev. dig. 18, 6, 11 Alf. dig. 6, 1, 57 Cels. dig. 8, 6, 6, 1 Labeo dig. 18, 4, 25 *al.*). Ivlian. dig. 6, 1, 34 si per alluvionem pars -o accesserit (Vlp. dig. 6, 2, 11, 7). Gaivs dig. 6, 1, 44 fructus pendentes pars -i videntur. Vlp. dig. 7, 1, 9, 1 si apes in eo -o sint. *al. in* Digg. *sescenties*. Vlp. reg. 19, 1 rustica *praedia*, qualis est -us. Pavl. sent. 1, 9, 7 -um recipere. 2, 14, 7 *al.* Frg. Vat. 37 (*cf.* Cod. Theod. 10, 17, 1) quaecumque ... in -is atque mancipiis ... licitanda sunt. Vlp. frg. Vat. 44 fructus ex -o per vindicationem pure relicto. *al.* Gaivs inst. 2, 13 corporales *res* ... quae tangi possunt, velut -us (2, 14. 4, 48). 2, 14 fructus quae ex -o percipiuntur. 2, 203 *al.* Apvl. apol. 20 divitiae ... in -is et in faenore. Tert. anim. 30 solitudines famosas ... -i amoenissimi oblitteraverunt. Porph. Hor. carm. 1, 17 praef. invitat eam (*Tyndariden*) in -um suum. 1, 31, 9 possideant pretiosos -os. epod. 1, 31/32 donatum sibi in Sabinis -um a Maecenate. Cypr. testim. 3, 30 cum esset -us in tua potestate (*cf.* Vvlg. act. 5, 3 agri). Spart. Sept. Sev. 4, 5 unum -um in vicinia. Ivvenc. 3, 550 -um ... vineta coronant. Pallad. 4, 10, 16 quod ego ... in -is meis comperi. Amm. 25, 4, 15 vectigalia civitatibus restituta cum -is. Carm. c. pag. 85 -os curaret Aforum. Clavd. 15, 158 exigui specie -i. Avg. civ. 19, 21 p. 390, 19 D. qui -um aufert eius a quo emptus est (un. eccl. 20, 55 p. 304, 4 quos tamquam obsides in -is ... habemus). Rvt. Nam. 1, 29 laceris post saeva incendia -is. Cod. Theod. 5, 13, 4 de -⟨is ad ei⟩us dominium pertinentibus. 5, 15, 14 (*a. 364*) susceptos ... semel -os. 6, 2, 24 (*a. 417*) ⟨etiamsi antiquitus ho⟩c onus -um manebat. 6, 3, 2 (*a. 396*) de senatorum -is fis⟨calia⟩ postulentur. *al.* Cod. Iust. 3, 33, 14 pr. (*a. 530*) *et passim*.

in titulis notabilia: Corp. I^{2} 1319 haec est domus aeterna, hic est -us, heis sunt horti, hoc est monumentum nostrum. 2123 titulum superiorem, qui est in fine -i Fangoniani. Formvla Baet. (Corp. II 5042) 1 -um Baianum, qui est in agro qui Veneriensis vocatur, pago Albensi ... accepit ab L. Baianio ... adfines ⟨f⟩undo dixit ... L. Titium et C. Seium et populum. Epist. procos. ad Amphiss. (Corp. III 568) 13 -us, qui aquam publicam occupavit, publicus non fit. Corp. IV 5528 ex f(undo) Sittiano imo, quem coluit Antonius Martialis. VI 9276 Iaso colonus -o Mariano. 11493 -um Larcianum muro cinctum. IX 3651 familia de -o Favilleniano. Edict. imp. Aug. de aq. Venafr. (Corp. X 4842) 16 qui locus ager in -o qui *illius* ⟨est⟩.

2 *significatur tantummodo solum*: Cato agr. 137 bene curet -um *vineae partiarius*. Stat. Theb. 3, 248 manu Thebas correptaque moenia -o excutiam (*cf. p. 1575, 48*). silv. 2, 3, 58 eluctata sub auras libratur -o *arbor*. Sil. 6, 196 penitus ... revulsam *arborem* evertit -o. Apvl. apol. 30 *magorum* instrumenta ... *non* -o revellenda (*sc. herbae*), sed profundo extrahenda (*sc. piscium exta*).

iuncturae ad IIA1: a *accedunt substantiva*: *α iuxta posita*: aedes: Plavt. Men. 1158 Truc. 174. 177. 186. 214 Cic. top. 27. 100 Sab. frg. Gell. 11, 18, 13 Pompon. dig. 7, 1, 3, 2. 7, 8, 16, 1. 18, 1, 66 Gaivs dig. 7, 1, 3, 1. 19, 2, 25 inst. 2, 42. 4, 17. 149. 150. 166^{a} Vlp. dig. 19, 1, 15. 29, 2, 20, 1 *al.* aedificium: Gaivs inst. 2, 76 (fructum *trad.*) Vlp. dig. 43, 16, 1, 3. ager: Cato agr. 141, 1. 2. 3. domus: Corp. I^{2} 1319 Hor. sat. 2, 5, 108 epist. 1, 2, 47 Pavl. dig. 19, 2, 24, 2 Frg. Vat. 249, 7 Ivst. 9, 24, 3 Porph. Hor. carm. 3, 1, 47/48 Cod. Theod. 9, 21, 2, 4 *bis* (*a. 321*). 9, 21, 4 pr. (*a. 329* = Cod. Iust. 9, 24, 1, 4). 16, 6, 2, 1 (*a. 377*). horti: Corp. I^{2} 1319. insula: Cic. fin.

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,83 MART. 4, 37, 4. lar: HOR. sat 1,2,56 *cf.* carm. 1,12,44 (PORPH. *ad l.* apto lare et conveniens e⟨t⟩ gratus -us intellegendus) epist. 2, 2, 51. locus: COD. Theod. 5,14,35 (*a. 395*). 10, 3, 2 (*a. 372*). 15, 1, 33 (*a. 395*). praedium: COD. Theod. 14, 3, 19 (*a. 396*). 14, 4, 5 (*a. 389*) PS.AVR.VICT.epit.48,17. terra: CATO agr.141,1.2.3. vicus: COD.Iust. 11,48,23,1 (*a. 531/4*). villa: CIC. leg. 2, 27 VLP. dig. 19, 1, 17 pr.

β -i *personae*: actor: COD. Theod. 9, 21, 2, 4 (*a. 321* = COD. Iust. 9, 24, 1, 5). 7, 18, 2 (*a. 379*) CORP. XIII 2533. affines: CORP. VI 8401. IX 1455 *ter*. auctor: CIC. Caecin. 27 SENT. Helvidi Prisci (Corp. IX 2827) 15. colonus: CORP. VIII 11735. IX 888. 3674/75. conductor: PAVL. dig. 19, 2, 54, 1 (*cf.* 49, 14, 45, 13) COD. Theod. 5, 12 tit. (*suppl. ex* COD. Iust. 11, 62). 16, 5, 21 (*a. 392*) GREG. M. epist. 311, 10 CORP. VIII 25902. cultor: LAMPR. Heliog. 20, 1. domina: TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2. dominus: VARRO rust. 2 praef. 5 CIC. Verr. 3, 55 SEN. contr. exc. 5, 1 GAIVS inst. 4, 147 VLP. dig. 7, 1, 12, 5. 7, 2, 3, 1. 7, 6, 5, 1. 8, 5, 2, 1 *al.* PAVL. dig. 7, 4, 13 sent. 2, 8, 2. 2, 18, 4 APVL. met. 9, 35 COD. Theod. 9, 21, 2, 4 (*a. 321* = COD. Iust. 9, 24, 1, 5). 11, 3, 3 (*a. 363* = COD. Iust. 4, 47, 3). 11, 20, 6 pr. (*a. 430* = NOVELL. Theod. 2, 26, 1, 1) CORP. IX 2827. X 444 INSCR. Notiz. degli scavi 1908 p. 357. *cf.* CARM. epigr. 1254, 4. emptor: CIC. Caecin. 27 off. 3,62 HOR. sat. 2, 5, 108 IAVOL. dig. 18, 2, 19. 41, 4, 4 pr. IVLIAN. dig. 3, 3, 75 VLP. dig. 7, 4, 29, 1. 12, 6, 26, 7. fructuarius: AFRIC. dig. 7, 2, 9 VLP. dig. 7, 1, 12, 5 PAVL. dig. 10, 1, 4, 6. legatarius: AFRIC. dig. 7, 2, 9. locator: CIC. Verr. 3, 55 AFRIC. dig. 19, 2, 35 pr. VLP. dig. 28, 5, 9, 13 PAVL. dig. 19, 2, 54, 1. originarii (*dub. coni. Mommsen pro* origini cohercentes) COD. Theod. 4, 12, 3. plebs: CORP. VIII 23022. possessor: IVLIAN. dig. 3, 3, 75. 6, 1, 52 *et* 55 POMPON. dig. 6, 1, 53 VLP. dig. 3, 3, 40, 2 PAVL. dig. 11, 1, 20, 1 MACER dig. 2, 8, 15, 6 COD. Theod. 5, 15, 20 (*a. 366* = COD. Iust. 11, 65, 4). 10, 3, 4 (*a. 383* = COD. Iust. 11, 59, 6) CORP. XI 3003, 12. praefectus: NOT. dign. occ. 2, 42. proauctor: SENT. Helvidi Prisci (Corp. IX 2827) 17. procurator: COD. Theod. 16, 5, 36, 1 (*a. 399*). rationalis: NOT. dign. occ. 12, 16. usufructuarius: PAVL. dig. 7, 1, 60 pr. *et* 1. venditor: IVLIAN. dig. 3, 3, 75 POMPON. dig. 18, 3, 2 VLP. dig. 11, 7, 10 PAVL. dig. 18, 1, 40, 3. 18, 4, 21. 19, 1, 42. vilicus: CORP. VIII 25902. *γ* -i *accessio, instrumentum, qualitates, transactiones sim.*: accessio: VLP. dig. 7, 4, 8 *et* 10 pr. alienatio: PAVL. dig. 23, 3, 56, 3. avitum (patritum): TAB. cer. Pomp. (Corp. IV suppl.) 138, 8. 19. 139, 5. canon: COD. Theod. 11, 7, 19 (*a. 412*). census: COD. Theod. 11, 22, 1 (*a. 346*). collatio: COD. Theod. 11, 19 tit. (= COD. Iust. 11, 65). collustrium: CORP. V 5005, 9 (*a. 201*). conductio: IVLIAN. dig. 19, 2, 18 cultura: PAVL. dig. 19, 2, 24, 2. dominium: TRYPH. dig. 23, 3, 78, 2 VLP. dig. 39, 3, 6, 4. 43, 20, 1, 25 COD. Theod. 11, 1, 14 (*a. 366* = COD. Iust. 11, 48, 4 pr.). emptio: CIC. Caecin. 207 IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 1 SCAEV. dig. 32, 41 pr. PAPIN. dig. 18, 1, 58 PAVL. dig. 18, 1, 34 pr. evictio: POMPON. dig. 21, 2, 22, 1. fructus (*sing. et plur. cf. et infra l. 74sqq.*): VARRO rust. 1,16,4. 6. 1,23,1 CIC.Verr. 3,119 LABEO dig. 6, 1, 78 IVLIAN. dig. 22, 1, 26. 23, 3, 47 PAPIN. dig. 24, 1, 52, 1 *al.* VLP. dig. 7, 1, 20 PAVL. dig. 23, 4, 28 sent. 2, 22, 1. 3, 6, 22. 8, 3, 6 AVELL. p. 17, 25 INSCR. Röm. Mitteil. 1904 p. 148 Dessau 8376, 15. instrumentum (-a): SCIP. min. or. frg. Gell. 7, 11 VARRO rust. 1, 22, 4 COLVM. 1, 8, 20 POMPON. dig. 7, 8, 16 pr. SCAEV. dig. 19, 1, 48 VLP. dig. 7, 1, 15, 6. 33, 7, 12, 11 *et* 15 *al.* PAVL. dig. 32, 92 sent. 3, 6, 34. 42. 8, 6, 41. iter privat(um): CORP. IX 5086. ius: IAVOL. dig. 8, 1, 20 COD. Theod. 11, 36, 25 (*a. 378* = COD. Iust. 7, 65, 5, 2). 5, 14, 36 (*a. 396/405*). limes: CORP. VIII 7148. locatio: VARRO rust. 2, 3, 7 COLVM. 1, 7, 3 SCAEV. dig. 33, 2, 38 VLP. dig. 3, 16 COD. Theod. 10, 3 tit. mentio: VLP. dig. 28, 5, 9, 13. obligatio: COD. Theod. 5, 15, 14 (*a. 364*). pensio: PAVL. dig. 32, 27, 2. petitio: MACER dig. 2, 8, 5, 4. portio: PAPIN. dig. 7, 1, 33, 1 VLP. dig. 21, 2, 1. possessio: IVLIAN. dig. 41, 2, 38, 1 SCAEV. dig. 39, 5, 35, 1 VLP. dig. 4, 6, 23, 2. 41, 2, 34 pr. PAVL. dig. 4, 2, 21, 2. 41, 3, 4, 22 *al.* sent. 3, 6, 30 MACER dig. 2, 8, 15, 3. pretium: VARRO rust. 1, 4, 2 IAVOL. dig. 35, 2, 61 CELS. dig. 6, 1, 38 IVLIAN. dig. 30, 84, 2 PAPIN. dig. 31, 66, 4. 31, 67, 5 PAVL. frg. Vat. 94. proprietas: IAVOL. dig. 7, 1, 54 IVLIAN. dig. 7, 2, 4 AFRIC. dig. 7, 2, 9 TRYPH. dig. 23, 3, 78 pr. *al.* PAVL. dig. 7, 1, 60, 1. qualitas: COD. Theod. 2, 10, 4. reditus: COD. Theod. 3, 30, 6, 1 *bis* (*a. 396?*). 15, 1, 32 (*a. 395* = COD. Iust. 8, 11, 11). ruta caesa: VARRO ling. 9, 104. *cf.* POMPON. dig. 18, 1, 66, 2. solum: VARRO rust. 1 capit. 7. 1, 6, 1. 1, 7, 4 *et* 5. stipulatio: PAPIN. dig. 23, 3, 69, 4. unciae: GREG. M. epist. app. p. 438, 9 CORP. VI 8401. XI 466, 1. usus: POMPON. dig. 7, 8, 16 pr. VLP. dig. 7, 8, 10, 4 PAVL. dig. 7, 8, 15, 1. usus (et) auctoritas: LEX XII tab. 6, 3 *p. 1575, 64.* usus (et) fructus: CIC. Caecin. 19 IAVOL. dig. 7, 1, 54 IVLIAN. dig. 7, 1, 34, 1. 7, 2, 4. 7, 4, 17 *al.* POMPON. dig. 7, 6, 2 VLP. dig. 4, 6, 23, 2. 7, 1, 9, 7. 7, 1, 13, 4 *al.* PAVL. frg. Vat. 45 FRG. Vat. 77. vectigal: PAVL. dig. 7, 1, 59, 2 sent. 3, 6, 27. venditio: LABEO dig. 18, 1, 80 pr. VLP. dig. 23, 5, 2. 43, 24, 11, 9 PAVL. dig. 18, 1, 34 pr. villa: CORP. XI 4127. vindicatio: PAVL. dig. 6, 1, 7. *δ* -us *c. gen.*: *possessoris* (*v. etiam p. 1580, 9 sqq. 16 sqq.*): VLP. dig. 3, 5, 7 (8), 1 civitatis. 30,71,5 municipum. COD. Theod. 5, 14, 35 (*a. 395*) rei p. SENT. Helvidi Prisci (Corp. IX 2827) 16 Histoniensium. *significatur condicio iuris*: HYG. lim. p. 160, 12 Th. privati iuris. INSCR. christ. Rossi I 1122 (*a. 578*) iuris publici. EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes⁷ p. 270) I 2 iuris re⟨i privatae⟩. COD. Theod. 5, 13 tit. (*suppl. ex* COD. Iust. 11, 66) rei privatae (10, 5, 1. 11, 19 tit.). 5, 14, 31 (*a. 389?*) iuris patrimonii (5, 15, 19 patrimonialis). 5, 15, 19 enfyteutici (10, 3 tit.). 5, 16, 29 (*a. 399*) iuris rei p. (10, 3 tit. 15, 1, 32 *a. 395* COD. Iust. 8, 11, 11 *a. 395*). 15, 14, 10 (*a. 395*) perpetui iuris. GREG. M. epist. 2, 38 iuris alieni. *ε accedit subst. c. praep.*: -us cum casa (-is): TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 2, 24. 3, 28. 33. 59. cum casa et parietinis: 5, 33. cum circeis: *ibid.* 2, 12. cum parietinis: 2, 69. 3, 1. 9. cum saltibus XXV: 2, 47. *v. indic. Corp. IX p. 129.*

b *accedunt adiectiva et part.*: aestimatus: IAVOL. dig. 23, 4, 32, 1 AFRIC. dig. 23, 5, 11 PAVL. dig. 23, 4, 12, 3. 4 MARCIAN. dig. 23, 3, 52. alienus: PLAVT. Asin. 874 (*v. infra p. 1579, 12*) PLIN. nat. 16, 15 LABEO dig. 6, 1, 78 CELS. dig. 6, 1, 38 POMPON. dig. 8, 3, 15 GAIVS inst. 2, 51 *al.* PAVL. dig. 6, 1, 35, 1 sent. 2, 17, 8 COD. Theod. 9, 10, 2 (*a. 317*). amplior: VARRO rust. 1, 18, 3. antiquus: TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 3, 13. avitus: CIC. leg. agr. 3, 8 HOR. carm. 1, 12, 44 QVINT. decl. 298 p. 179, 19. campulus: GREG. M. epist. 9, 71. communis: CIC. epist. 9, 25, 3 CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 7 LABEO dig. 33, 2, 31 PROC. dig. 8, 6, 16 IAVOL. dig. 17, 1, 36, 1 IVLIAN. dig. 8, 3, 27 AFRIC. dig. 8, 3, 32 SEN. contr. 7, 4 (19), 4 *al.* concessus: HYG. lim. grom. p. 160, 6. 14. 20 Th. (*cf.* fig. 124). confinis: VARRO rust. 1, 16, 1. cultus: HOR. sat. 2, 5, 13. QVINT. inst. 8, 3, 8 cultior. desertus: NOVELL. Theod. 2, 26, 1, 1. 5, 14, 33, 8. 11, 20, 6, 19. deterior: IAVOL. dig. 23, 5, 18 pr. CELS. dig. 6, 1, 38 POMPON. dig. 7, 1, 10 GAIVS dig. 19, 2, 25, 3 *al.* PAVL. sent. 2, 18, 2 NOVELL. Theod. 5, 14, 33, 8. domesticus: VARRO rust. 2, 4, 3. dotalis: DIG. 23, 5 tit. ALF. dig. 23, 5, 8 IAVOL. dig. 23, 5, 18 pr. 35, 1, 40, 4 IVLIAN. dig. 24, 3, 31, 4 POMPON. dig. 23, 3, 32 *al.* PAVL. sent. 2, 22, 1 COD. Theod. 14, 3, 7, 1 (*a. 364*) COD. Iust. 5, 23 tit. 5, 13, 1, 15 b *et* c (*a. 530*). electus: COD. Theod. 11, 3, 1 (*a. 319*). emphyteuticarius: COD. Theod. 2, 25, 1. 11, 16, 9 (*a. 359*) COD. Iust. 11, 62, 12, 1 (*a. 434*). emphyteuticus: COD. Theod. 5, 12 tit. 5, 15, 16 (*a. 364*). 5, 15, 17. 20 (*suppl. ex* COD. Iust. 11, 65, 4 pr.). 21. 11, 7, 19 (*a. 412*). 11, 16, 9 (*a. 359*) *al.* NOVELL. Valent. 18, 1. *cf.* AVG. c. Petil. 2, 184 p. 114, 21. exceptus: HYG. lim. grom. p. 160, 5. 11 Th. (*cf.* fig. 123) LIC. RVF. dig. 28, 5, 75. fertilis: COD. Theod. 13, 11, 9 (= COD. Iust. 11, 59, 10 *a. 398*). fructuarius: VLP. dig. 7, 6, 1 pr. 7, 6, 5, 1 PAVL. sent. 3, 6, 22. fructuosior: VARRO rust. 1, 13, 6. 1, 16, 3. 6 VLP. dig. 24, 3, 7, 13. fructuosissimus: CIC. Q. Rosc. 34 leg. agr. 3, 14. furtivus: GAIVS inst. 2, 51. hereditarius: LABEO dig. 18, 4, 25 IAVOL. dig. 10, 3, 18 SCAEV. dig. 11, 7, 46, 1 *al.* PAVL. sent. 4, 8, 23. immunis: COD. Theod. 11, 16, 2 (*a. 323*) GLOSS. III 452, 9. *v. etiam p. 1576, 15.* imus: NVX 62 IVLIAN. dig. 8, 3, 31 *al.* CORP. IV 5528. inaestimatus: TRYPH. dig. 23, 3, 75 COD. Iust. 5, 13, 1, 15 c (*a. 530*). inemptus: PAVL. dig. 4, 4, 38 POMPON. dig. 18, 1, 6. 18, 3, 2 SCAEV. dig. 18, 3, 6. infecundus: COD. Theod. 13, 11, 9 (= COD. Iust. 11, 59, 10). inferior: PAVL. dig. 8, 3, 29. 31, 86, 1. infructuosus: RESCR. imp. Anton. Paul. dig. 27, 9, 13 pr. instructus: LABEO dig. 33, 7, 5 PAPIN. dig. 33, 7, 3 pr. VLP. dig. 33, 7, 12, 28 *al.* PAVL. sent. 8, 6, 51. latus: VARRO rust. 1, 16, 4 VERG. georg. 2, 468 SIL. FLACC. grom. p. 121, 12 Th. 125, 22 VERVS Fronto p. 29 N. PORPH. Hor. epist. 2, 2, 178 COD. Theod. 13, 11, 6, 1 (*a. 396*). *cf. Pauly-Wissowa VII 298.* legatarius: GAIVS dig. 7, 1, 3 pr. liber: POMPON. dig. 12, 6, 22, 1 VLP. dig. 41, 1, 20, 1. limitotrophi (*cf. Grosse, Römische Militärgeschichte p. 65*): COD. Iust. 11, 60 tit. COD. Theod. 5, 12, 2 (*a. 415*). litigiosus: GAIVS inst. 4, 117ᵃ. maior, minor: VARRO rust. 1, 18, 3 TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 3, 21. maritimus: CIC. Verr. 6, 46 QVINT. decl. 388 p. 433, 15. medianus: TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 3, 21. medius: IAVOL. dig. 8, 6, 15 IVLIAN. dig. 8, 31, 3 PAVL. dig. 39, 3, 17, 4. melior: CATO agr. 4, 1 CIC. inv. 1, 52. minor: *v. l. 56.* olearius: FEST. p. 242. opimus: COD. Theod. 11, 3, 1 (*a. 319*). 13, 11, 9 (= COD. Iust. 11, 59, 10 *a. 398*) EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes⁷ p. 270) I 21. optimus maximusque: VENVL. dig. 21, 2, 75 *bis* PAVL. dig. 33, 7, 22 pr. FORMVLA Baet. (Corp. II 5042) 2. III 456 *suppl.* optimus: CIC. leg. agr. 3, 14. ornatissimus: CIC. Quinct. 98. paternus: CIC. Flacc. 51 leg. agr. 3, 8 Tull. 14 MART. 9, 2, 7 QVINT. inst. 4, 2, 131 decl. 298 p. 179, 19 CORP. IX 1455, 3, 25. patrimonialis: NOT. dign. occ. 2, 42 COD. Theod. 2, 25, 1. 5, 12 tit. 5, 12, 2 (*a. 415*). 5, 12, 3 (*a. 434*) *al.* perpetuarius: COD. Theod. 7, 13, 14. pestilens: VARRO rust. 1, 4, 4 PAVL. dig. 27, 9, 13 pr. pigneratus: POMPON. dig. 13, 7, 6, 1 VLP. dig. 2, 14, 52, 1 PAVL. dig. 13, 7, 18, 2. pigneraticius: POMPON. dig. 46, 3, 26. pretiosus: PORPH. Hor. carm. 1, 31, 9/10. principalis: GROM. p. 335, 26. privatus: POMPON. dig. 41, 1, 30, 3 COD. Theod. 11, 7, 19 (*a. 412*). proprius: IVLIAN. dig. 8, 3, 27 AFRIC. dig. 19, 2, 35, 1. 21, 2, 46, 1 VLP. dig. 7, 1, 9 *al.* CAPITOL. Pius 7, 10. provincialis: COD. Iust. 5, 13, 1, 15 a (*a. 530*). publicus: POMPON. dig. 41, 1, 30, 3 EPIST. proc. ad Amphiss. (Corp. III 568) 15 COD. Theod. 10, 19, 15, 1 (*a. 424*). pupillaris: VLP. dig. 27, 9, 3, 2. quaestuosus, uber: COD. Theod. 13, 11, 9 (*a. 389* = COD. Iust. 11, 59, 10). religiosus, sacer: PAVL. dig. 45, 1, 91, 1. saltuensis: COD. Theod. 5, 12 tit. 5, 14, 31, 1. senatorius: COD. Theod. 6, 3, 4 (*a. 397*). servus: VLP. dig. 41, 1, 20, 1. stipendiarius: VLP. frg. Vat. 61 COD. Theod. 8, 12, 2 (*a. 316?*). suburbanus: CATO agr. capp. 9. 7, 1. 8, 2 CIC. ad Q. fr. 3, 1, 9. summus: IVLIAN. dig. 8, 3, 31

[Robbert]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

passim. superior: PAVL. dig. 8, 3, 29. 31, 86, 1. tributarius: FRG. Vat. 61. 285. uber: *v. p. 1578, 79.* vectigalis: IVLIAN. dig. 8, 1, 16 SCAEV. dig. 20, 1, 31 pr. PAPIN. dig. 21, 2, 66 pr. *al.* venalis: CIC. Att. 13, 8 VLP. dig. 17, 2, 52 pr. vendibilis: HOR. epist. 1, 17, 47. vicinus: VLP. dig. 8, 3, 5, 1. 8, 5, 2, 1 PAVL. dig. 8, 3, 23, 1. 20, 1, 12. *cf.* -us vicini: CELS. dig. 8, 6, 6, 1. vinarius: VARRO rust. 1, 22, 4.

c *verba:* **α** -us *est obiectum:* Ⓘ *accus.:* accipere: CIC. Q. Rosc. 35 VLP. dig. 43, 17, 3, 10. mancipio accipere: CIC. leg. agr. 3, 9. pignori accipere: IVLIAN. dig. 8, 1, 16 VLP. dig. 43, 25, 1, 5 *al.* adiudicare: POMPON. dig. 10, 2, 47 pr. TRYPH. dig. 23, 3, 78, 4 *bis. al.* adscribere: VLP. dig. 30, 14 pr. alienare: IVLIAN. dig. 10, 1, 9 AFRIC. dig. 23, 5, 11 *al.* arare: PLAVT. Asin. 874 f. alienum arat (*v. Otto, Sprichw. p. 149*). circumire: CATO agr. 2, 1. colere *v. vol. III p. 1673, 36, praeterea:* VARRO rust. 1, 23, 1. 2, 4, 3 IAVOL. dig. 19, 2, 51 IVLIAN. dig. 19, 2, 32 *bis* POMPON. dig. 18, 1, 6, 1 VLP. dig. 8, 3, 3 pr. 10, 3, 6, 2. 39, 3, 1, 4. 43, 17, 3, 4 PAVL. dig. 18, 1, 40, 5 CORP. IV 5528. IX 3674. cultus, cultior *v. p. 1578, 22 sq.* collocare: ALF. dig. 18, 2, 11 pr. VLP. dig. 18, 2, 11 pr. comparare: IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 2 COD. Theod. 5, 12, 3 (*a. 434* = COD. Iust. 11, 62, 12). 11, 3 tit. 11, 3, 1 (*a. 319* = COD. Iust. 4, 47, 2) *bis.* 11, 9, 2 (*a. 337* = COD. Iust. 4, 46, 3). 12, 1, 72 (*a. 370*). 12, 3, 2 pr. (*a. 423*). concedere precario: VLP. dig. 43, 19, 1, 11. condicere: VLP. dig. 12, 6, 26, 7. 13, 3, 2. conducere: *v. vol. IV p. 160, 40, praeterea* POMPON. dig. 19, 2, 52 *bis* AFRIC. dig. 19, 2, 35, 1 *bis* MARCELL. dig. 41, 2, 19 pr. VLP. dig. 6, 1, 77 *al.* PAVL. sent. 2, 18, 4. curare: CATO agr. 137. dare legare *in formulis:* IVLIAN. dig. 30, 81, 5 SCAEV. dig. 33, 7, 20, 1 VLP. dig. 30, 34, 15. 34, 4, 3 pr. reg. 24, 19 *bis. cf.* POMPON. dig. 34, 4, 2 pr. 'neque do neque lego'. doti dare: PROC. dig. 46, 3, 82 IAVOL. dig. 35, 1, 40, 4 PAVL. dig. 21, 2, 73 MOD. dig. 23, 3, 62. in dotem dare: IVLIAN. dig. 23, 5, 7, 1 POMPON. dig. 21, 2, 22, 1. 23, 3, 6, 1 SCAEV. dig. 23, 3, 85 *al.* mancipio dare: CIC. Att. 13, 50, 2 GAIVS inst. 4, 131ª. pignori dare: VLP. dig. 6, 1, 39, 1. 7, 6, 5, 5 *saepe.* precario dare: VLP. dig. 43, 19, 1, 11 *passim.* detrimentare: NOVELL. Iust. app. 1 pr. distrahere: SCAEV. dig. 23, 3, 85 VLP. dig. 2, 15, 8, 15. 5, 3, 20, 2. 21, 1, 49 MOD. dig. 10, 2, 30 HERMOG. dig. 18, 1, 75 PAVL. sent. 2, 17, 4 COD. Theod. 13, 6, 6 (*a. 372*). dividere: LABEO dig. 32, 30, 4. 33, 2, 31 CELS. dig. 8, 6, 6, 1 VLP. dig. 10, 2, 22, 2. 10, 3, 7, 1. 22, 1, 38, 14 PAVL. dig. 8, 3, 23, 3 IVST. 3, 3, 3. donare: IVLIAN. dig. 39, 6, 14. 41, 4, 7, 2 POMPON. dig. 39, 5, 9, 1 GAIVS dig. 35, 1, 17 pr. *al.* PORPH. Hor. epod. 1, 31/32 COD. Theod. 5, 15, 17 (*a. 364*) *al.* elocare: CIC. Verr. 4, 55. emancipare: TRAIAN. Plin. epist. 10, 4, 3. emere: VARRO rust. 1, 1, 2. 3, 3, 8. 3, 13, 1 CIC. Tull. 16 *bis* Caecin. 15. 16 *bis.* 19 leg. agr. 2, 82 Phil. 2, 103 de orat. 3, 138 off. 2, 84 CIC. fil. Cic. epist. 16, 21, 7 *et passim.* evincere: NERAT. dig. 21, 2, 48 CELS. dig. 6, 1, 38 POMPON dig. 6, 1, 53. 18, 1, 66 pr. ALF. dig. 6, 1, 57 *al.* PAVL. frg. Vat. 94. exercere: COD. Theod. 5, 14, 30 (*a. 386* = COD. Iust. 11, 59, 7). expetere: *v. l. 63.* fatigare oneribus: COD. Theod. 11, 16, 1 (*a. 319* = COD. Iust. 11, 65, 2) *al.* indicare: CIC. off. 3, 62. instruere: ALF. dig. 50, 16, 203 COD. Theod. 5, 14, 30 (*a. 386*). legare: PETRON. 71, 2 IVLIAN. dig. 7, 5, 6 pr. 7, 6, 4. 19, 2, 32 SCAEV. dig. 8, 5, 20 pr. *al.* PAVL. sent. 3, 6, 34. 43 *al.* FRG. Vat. 82 CORP. III 656 *v. etiam l. 25 sqq.* liberare: CELS. dig. 8, 6, 6, 1. 1 a IVLIAN. dig. 18, 1, 41. locare: CIC. Caecin. 17 ALF. dig. 15, 3, 16 IAVOL. dig. 19, 2, 51 pr. POMPON. dig. 19, 2, 3 VLP. dig. 3, 5, 16 *al.* PAVL. sent. 5, 12, 23. *cf. l. 40.* lustrare: PAVL. FEST. p. 210. mancipare: GAIVS inst. 4, 131ª. mercari: CIC. Flacc. 46 COLVM. 1 praef. 12 IVLIAN. dig. 30, 92 pr. CALL. dig. 21, 2, 72 AMM. 18, 5, 3. metiri: PAVL. dig. 18, 1, 40 pr. *ter.* obire: CIC. de orat. 1, 249. obligare: PLAVT. Truc. 214 IVLIAN. dig. 18, 1, 41 SCAEV. dig. 16, 1, 28, 1. 19, 1, 52 pr. *al.* CORP. II 1415. III 39. IX 419. XI 1147 *al.* obtinere: CIC. Verr. 3, 30. occupare: QVINT. inst. 9, 2, 13. petere: CIC. Mil. 74 ALF. dig. 6, 1, 57 IVLIAN. dig. 10, 4, 8 *saepe* DIG. GAIVS inst. 4, 83 *bis* VLP. frg. Vind. 4 COD. Theod. 11, 20, 5 pr. (*a. 424*). *cf.* ex-: 5, 14, 32 (*a. 393*). pignerare: VLP. dig. 27, 9, 5, 3 *cf. p. 1578, 71.* pignori dare: *v. l. 31 sqq.* possidere: CIC. Quinct. 85 S. Rosc. 99 Caecin. 17. 19. 94. 95 leg. agr. 3, 14 Att. 14, 6, 1 FEST. p. 233 PROC. dig. 2, 14, 36 *passim.* praestare: VLP. dig. 40, 5, 24, 20 MARCIAN. dig. 30, 114, 4. publicare: AFRIC. dig. 19, 2, 33 PAVL. dig. 8, 3, 23, 2. reddere: PAVL. dig. 4, 4, 24, 4. redimere: PETRON. 76 CELS. dig. 8, 6, 6, 1ᵇ. refundere: COD. Theod. 5, 14, 32, 1. restituere: CIC. Verr. 3, 31 *bis.* ALF. dig. 6, 1, 57 IVLIAN. dig. 4, 4, 41 AFRIC. dig. 23, 3, 50 pr. *al.* solvere: IVLIAN. dig. 41, 4, 7, 2. 45, 1, 56, 7 PAPIN. dig. 31, 66, 4. 46, 2, 28 VLP. dig. 12, 6, 26, 4 PAVL. dig. 12, 1, 31 pr. 22, 1, 38, 2. stipulari: AFRIC. dig. 7, 1, 36, 1. suscipere: COD. Theod. 10, 10, 13. tradere: IVLIAN. dig. 12, 4, 7, 1 POMPON. dig. 7, 1, 32. 12, 6, 22, 1 *al.* PAVL. sent. 2, 17, 14 COD. Theod. 5, 14, 32 (*a. 393*). 5, 15, 21 COD. Iust. 8, 53, 35, 1 (*a. 530*). *v. etiam l. 78.* vendere (*cf. p. 1580, 3*): PLAVT. Capt. 181. 182 CIC. Caecin. 11 top. 100 VAL. MAX. 4, 8, 1 POMPON. dig. 8, 6, 19 *passim.* vendere et tradere: IAVOL. dig. 7, 1, 54 POMPON. dig 16, 1, 32, 2. 21, 3, 2 *al. v. etiam l. 73 sqq.* vindicare: PROC. dig. 2, 14, 36 IVLIAN. dig. 30, 81 *ter* POMPON. dig. 16, 1, 32, 2 *al.* Ⓘⓘ *dat.:* -o acquirere servitutem: IAVOL. dig. 8, 1, 12 VLP. dig. 7, 1, 15, 7. imponere servitutem: LABEO dig. 8, 1, 19 VLP. dig. 4, 3, 7, 3 *al.* *abl.:* -o frui: CIC. S. Rosc. 44 POMPON. dig. 33, 1, 2 PAVL. dig. 6, 3, 1, 1. 19, 2, 24, 4. uti frui: POMPON. dig. 8, 1, 15 pr. VLP. dig. 43, 16, 3, 14. uti: CIC. epist. 14, 7, 3.

β -us *est subiectum:* ministrat: VARRO rust. 2, 4, 16. servit: CELS. dig. 8, 1, 9. 8, 6, 1 *et* 1ª IAVOL. dig. 10, 3, 18 IVLIAN. dig. 8, 3, 27 *al.* venit (*cf. p. 1579, 76*): CIC. S. Rosc. 133 Caecin. 19 Phil. 2, 103 VAL. MAX. 4, 4, 9 GAIVS inst. 3, 141 *al.*

d *accedunt nomina propria:* **α** *nomen possessoris: casu secundo:* CATO agr. 144, 2 L. Manli (145, 2). VARRO rust. 1, 18, 6 Sasernae. CIC. Caecin. 104 A. Caecinae. Mil. 53 Clodi. SCAEV. dig. 33, 7, 20 pr. Seiae. CORP. XI 1947 C. Terenti Iunioris. XV 142 Siliani. *saepe. adiectivo:* CIC. Caecin. 82 Fulciniano. ad Q. fr. 3, 1, 3 Fufidianum. Att. 14, 10, 2 Sextiliano. SCAEV. dig. 19, 1, 48 Sempronianus. FORMVLA Baet. (Corp. II 5042) 1 Baianum. **β** *nomen primi possessoris, cui assignatus est -us et a quo accepit nomen, forma adiectivi derivati potissimum a nomine gentili, rarius a cognomine (cf. Mommsen l. c. p. 124 adn. 2; Schulten l. c. p. 296; nec tamen ubique constat, utrum proximus an primus significetur possessor, v. l. 9 sqq.):* ***in*** -anus: CIC. Att. 13, 50, 2 Brinnianus. PORPH. Hor. sat. 1, 6, 59 Satureiani nomine -i. HIER. chron. a. Abr. 1878 a *L. Accio* et -us Accianus iuxta Pisaurum dicitur, quia illuc inter colonos fuerat ex urbe deductus. CORP. I² 2123 Fangoniani. III 656 Psychiano. XI 3003 Antonian(um) maiorem et Antonianum minor(em). *et sic passim. multo rarius in* -icus, -acus (*v. Schulten, l. c. p. 296, 60*): GREG. M. epist. 1, 9 Fulloniacus. SENT. Helv. Prisci (Corp. IX 2827) 15 Herianici. CORP. XIII 2533 actor -i Annuatiaci. *cf. etiam* IX p. 129 ind. X 407 p. 43. XI p. 466, 1. *coniunguntur complures fundi (cf. Mommsen l. c. p. 126 sq.):* CORP. VI 29784 in -o Decimiano Thalamiano iunctis. TAB. aliment. Baeb. (Corp. IX 1455) 2, 30 Amarantiani Suriani Anniani. *al. supplenda est vox -i:* CORP. II 4587 in Helviano. III 6423 Valianus. XIV 3676 Domitiano ... Sosian(o). *posteriore aetate -is propria nomina indita sunt, partim ab antiquis nominibus, partim aliena specie:* AMM. 15, 2, 7 a Macelli -o. 29, 5, 25 -um nomine Gaionatis. 29, 5, 31 Mazucanum. EPIST. impp. de Asia (Bruns fontes⁷ p. 270 *a. 370*) I 11 cum eo -o, quem Leucem nomine nostra iam liberalitate detentat. AVG. civ. 22, 8 p. 572, 10 D. Zubedi appellatur. *ibid.* p. 576, 7 Audurus nomen est -i. DONATIO Tiburt. a. 471 p. CXLVI b 5 largior ... -um Paternum Maranus (*sic*), -um Mons Paternus, -um Casa Martis, -um Vegetes, quod est casa Proiectici, et -um Batilianum. GREG. M. epist. 2, 38 Monostheo. Villa nova. 8, 5 Faborianum. Lumbricata. 9, 164 in -o Comas. 9, 58 Visiano. 11, 4 Gerdinnae. CORP. VIII 25902 Villae Magnae. Varianae sive Mappalia Siga. 25966 Tigibelle. INSCR. Röm. Mitteil. 1904 p. 146 (*saec. IV*) -um q(ui) a(ppellatur) 'duas casas'. **γ** *accedit adi. significans nomen terrae, cuius agri publici -us pars fuit:* SCIP. min. or. frg. Gell. 6, 11, 9 Sabini (CIC. Mur. 26 PORPH. Hor. carm. 1, 17, 14/16). CATO agr. 146, 1 in -o Venafro. L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 224 Privernatem (CIC. Cluent. 141). VARRO rust. 3, 3, 8 -um Tusculanum (PAVL. dig. 7, 1, 50 *al.*). CIC. Verr. 3, 31 Capenatem. Cluent. 141 Tiburtem. leg. agr. 3, 8 Hirpinus. *ibid.* Arpinas (epist. 14, 7, 3). HOR. epod. 4, 13 Falerni. *passim. supplendum est* -us: L. CRASS. or. frg. Cic. de orat. 2, 224 in Privernati. *ibid.* in Albano. in Tiburti.

B *de hominibus:* **1** *is qui rem auctoritate sua ratam facit, auctor:* PLAVT. Trin. 1123 ut quae cum eius filio egi, ei rei (*cf. infra l. 67*) -us pater sit potior. GELL. 19, 8, 12 haec dixi, non ut huius sententiae legisque -us subscriptorque fierem. *speciatim de populo:* CIC. Balb. 19 accusator ... negat ex foederato populo quemquam potuisse, nisi is populus -us factus esset, in hanc civitatem venire (20 quid ... potuit dici imperitius quam foederatos populos fieri -os oportere? nam id non magis est proprium foederatorum quam omnium liberorum [*in sqq. leguntur ea, quae p. 1574, 15 sqq. exscripta sunt*]. 21 qui -i populi facti non essent. *ibid.* ut -i populi beneficio nostro, non suo iure fiant. 22 utrum -i facti sint an non. *ibid.* de nostra ... republica ... de salute -os populos fieri noluerunt. 42. 48. 52. 54. 55. GELL. 16, 13, 6 municipes ... cives Romani ex municipiis, legibus suis et suo iure utentes ... neque ulla populi Romani lege astricti, nisi in quam populus eorum -us factus est. *cf. Madvig, Verf. u. Verw. d. röm. St. II p. 8 adn.; Mommsen, Staatsr. III p. 693 adn. 4. 796 adn. 3).* Balb. 27 illud ... de populis -is. PAVL FEST. p. 89 -us quoque dicitur populus esse rei (*cf. supra l. 51*), quam (quem *codd.*) alienat, hoc est auctor. *cf. Kaden, Quaest. ad Cic. Balb. spect. diss. Giss. 1912 p. 42. Schulten apud Ruggiero s. v.* fundus fieri.

2 *de amatore acceptissimo:* PLAVT. Truc. 727 solus summam ⟨nunc⟩ habet hic apud nos, nunc is est -us nobis.

comp., deriv.: latifundium, profundus, fundanus, funditus, 1. fundo, fundulus, fundula (*?*). *Robbert.*

***?*fūnebrāticus** locus GLOSS. V 297, 13. 629, 8. *cf.* 634, 50 funeraticius locus. *fortasse contaminata ex* funebris.

fūnebris, -e [*a* funus. *Th.*]. *de synonymis:* ISID. diff. 1, 235 -e luctuosum; funereum quod ex funere constat; funestum vero quod funere inquinatum est. itaque funestus famulus dicitur, qui aliquo funere pollutus est quominus sacra peragere potest (DIFF. ed. Beck p. 59, 41). GLOSS. flebilis, lamentabilis; funeri deputatus; -e: funeris instrumentum, mortuo necessarium; luctuosum.

1 *quod ad funus pertinet:* CIC. Vatin. 30 ita ... illud epulum est -e, ut munus sit funeris (SEN. epist. 12, 8 epulis). de orat. 2, 341 laudationes ... scribuntur ad -em contionem (QVINT. inst. 11, 3, 153).

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

leg. 2, 59 lamentationis (ENNOD. opusc. 3 p. 340, 26). *ibid.* vestimenti (PLIN. nat. 19, 19 tunicae. VLP. dig. 7, 1, 15, 5 vestis). leg. 2, 60 cetera item -ia, quibus luctus augetur. CAES. Gall. 6, 19, 4 iustis fune⟨b⟩ribus confectis (LIV. 1, 20, 7 iusta . . . -ia). HOR. epod. 5, 18 cupressus. LIV. 8, 40, 4 vitiatam memoriam -bus laudibus reor (SEN. suas. 6, 21 laudatio. SEN. epist. 102, 15 nemo dicit laudem -em, sed laudationem. QVINT. inst. 3, 7, 2. 11, 3, 153 PLIN. epist. 8, 12, 5 GELL. 13, 20, 17 CAPITOL. Pert. 15, 1). 23, 30, 15 ludos (28, 21, 10. 31, 50, 4. 39, 46, 2. DIDASC. Ter. Hec. *et* Ad., *ubi tamen* funeralibus *cod. Bemb.*; VELL. 1, 8, 2 CVRT. 10, 5, 5 PLIN. nat. 7, 205 TERT. spect. 6, 11 DON. Ter. com. 8, 2 p. 28, 15 W. PS. AVSON. 443, 2 DARES 20. 25. 34 PROB. Verg. georg. 3, 267 HYG. fab. 63. 74. 91. 140. 273 p. 146, 17 *et* 148, 8 AVG. civ. 8, 26 p. 364, 5 D.). FEST. p. 294, 18 ⟨silicernium dicitur cena fu⟩nebris. PAVL. FEST. p. 93 -es tibiae dicuntur cum quibus in funere canitur. p. 369 -i pompa (TAC. hist. 3, 67 APVL. met. 10, 6). SEN. contr. exc. 6, 6 mutatus . . . genialis lectus in -em (VAL. MAX. 2, 10, 3. 4, 1, 12. 4, 4, 1 PETRON. 114, 12). VAL. MAX. 2, 4, 7 -i memoria, *i. ludis.* 5, 7 ext. 1 totius domus -is magis quam regius erat voltus. SEN. Phaedr. 1105 -is famuli manus. 1215 rogos. Phoen. 112 strue[m]. dial. 6, 4, 1 ut ipso -i die oculos matris exsiccem. PETRON. 78, 6 consonuere cornicines -i strepitu. PLIN. nat. 16, 40 picea . . . feralis arbor et -i. indicio ad fores posita. 16, 139 *cupressus* Diti sacra et ideo -i signo ad domos posita (SERV. Aen. 2, 714 cupressum, -em arborem). 33, 53 munere patris -i, *i. ludis* (36, 116. 120 CAPITOL. Aur. 8, 2). QVINT. inst. 8, 2, 8 carmen -e proprie 'naenia' (*cf. l. 28*). TAC. ann. 13, 17 proviso ante -i paratu. APVL. met. 2, 20 choragii fune⟨b⟩ris. flor. p. 66 comoediam eius prius ad -em facem quam ad nuptialem venisse. PANEG. 12 (2), 37, 3 -es naenias (SIDON. epist. 2, 8, 2) et carmen exequiale. AVSON. 172, 2 querela. 385, 33 proelia. SCHOL. Cic. Bob. p. 137, 25 honorem. HYG. fab. 91 in athlo -i. VVLG. deut. 26, 14 nec expendi ex his quidquam in re -i (*τῷ τεθνηκότι*). PS. RVFIN. in Am. 5, 16 -es cantilenae. PAVL. NOL. epist. 31, 5 p. 273, 16 -bus . . . ut Lazarus . . . vinculis expeditus. ZACCH. 1, 24 exequiis -bus caruerunt. SIDON. epist. 3, 12, 1 rastris *quae sepulcrum violant.* PRISC. gramm. III 275, 18 -ia verba . . . ut 'lugeo te, ploro, lacrimo, plango, queror te'. GLOSS. II 434, 60 arca -is *σορός* (517, 33 *λάρναξ*. 567, 36 arca fune⟨b⟩ris: sarcofagum, cest [*anglos.*]). *nota*: VITA Alc. Avit. 3 p. 179, 22 ut ipse rex ita vim febrium incurreret ut potius -is (*i. funeri obnoxius*) quam vitalis esse crederetur.

2 *quod funera parat, minatur, perniciosus, exitiosus* (*add. dat.* PLIN. nat. 26, 8 *l. 46*). HOR. epist. 1, 19, 48 truces inimicitias et -e bellum. OV. am. 1, 12, 7 difficiles, -ia ligna, tabellae. epist. 11, 19 infestum, -ia munera, ferrum. trist. 4, 4, 85 sacra. LIV. 10, 28, 17 diris. VELL. 2, 66, 3 auctoramento. PLIN. nat. 10, 34 bubo, -is et maxime abominatus publicis praecipue auspiciis. 11, 209 *vulva* -is, quotiens versa spiritum inclusit. 26, 8 *elephantiasis* cum in reges incidisset, populis -e *malum.* TAC. hist. 3, 38 maestam et -em noctem. PANEG. 12 (2), 43, 4 ne oculos istos omnibus salutares homo fune⟨b⟩ris impiaret. AMM. 21, 16, 21 quae . . . Ioviano imperium . . . umbratile ut ministro rerum -ium portendebant. 29, 2, 6 Heliodorus iam -es aculeos ex⟨er⟩tabat. ADNOT. Lucan. 7, 408 isti . . . dies -es (7, 410).

neutr. plur. **fūnebria** *pro subst.* (*cf.* CIC. leg. 2, 60 *supra l. 2* CAES. *et* LIV. *l. 3. 4*): PLIN. nat. 7, 177 ut iis -bus quae comparasset efferretur. LAMPR. Comm. 16, 6 quod -bus *fieri* solebat. AVSON. 387, 4 Archemori Nemeaea colunt -ia Thebae. SCHOL. Hor. epist. 1, 7, 6 -ia praestanda. *aliter*: AMM. 30, 5, 16 bubo occentans fu⟨ne⟩bria.

adv. **fūnebriter.** PS. AVG. quaest. test. 102, 1 p. 199, 17 per Moysen data lex . . . in illum, qui sabbatis exiit ligna colligere, -r vindicavit *i. capitis damnavit.*

[**fūnera,** -ae *f.*] *male interpretes veteres deduxerunt ex falsa lectione* VERG. Aen. 9, 484 nec te tua funera (*pro* -re) mater produxi: *cf.* SERV. id est 'funerea', nam apud maiores 'funeras' dicebant eas ad quas funus pertinet, ut sororem matrem . . . 'funeras' autem dicebant quasi 'funereas' ad quas pertinet funus. *add.* SERV. auct.: vel derivavit veteres secutus ut 'funeram' pro 'funesta' diceret ut homo 'scelerus' sicuti 'scelestus' vel 'scelerosus' dicebatur.

fūnerālis, -e *a* funus. DIDASC. Ter. Hec. *et* Ad. ludis -bus (*sic cod. Bemb.*, funebribus *rec. Call. et Don.*). *translate*: AVG. serm. ed. Mai 72, 2 *de serpente diabolo* o muneratio deceptrix et praemium -e! (1, 2 funestale).

fūnerārius, -a, -um *a* funus. *quod ad funus pertinet*: SCAEV. dig. 11, 7, 46, 2 utilem actionem in heredem dandam placuit et privilegium -um. VLP. dig. 11, 7, 14, 6 haec actio, quae -a dicitur, ex bono et aequo oritur: continet autem funeris causa tantum impensam, non etiam ceterorum sumptuum. 11 -a actione uti. *ibid.* dandam actionem -am. 12 Labeo ait, quotiens quis aliam actionem habet de funeris impensa consequenda, -ā eum agere non posse (15. 16). *ibid.* -ā non acturum. 13 ex causa competere tibi -am. *ibid.* habiturum me -am actionem (11, 7, 31, 1). *ibid.* mihi -am competere (42, 5, 17 pr. PAVL. dig. 11, 7, 21 in patrem . . . competit -a actio). 15 qui mandatu alterius funeravit, non habet -am actionem. *ibid.* utilem -am dandam (PAVL. dig. 11, 7, 32 pr. *et* 1). 11, 7, 16 dat praetor -am actionem. 11, 7, 20 pr. an -ā maritus teneatur (11, 7, 27, 2). *ibid.* inutilem ei -am fore. 11, 7, 20, 1 maritus . . . convenietur -ā (11, 7, 27, 1). 42, 5, 17 pr. privilegium habet -a *actio. ibid.* -a actione cogi. *ibid.* qua actione hic sumptus repetatur, -ā an . . . aliā. *cf.* funeraticius *infra l. 16.*

subst. m. **fūnerārius,** -ī. GLOSS. *ἐπιμελητὴς κηδείας,* cadavera curans. V 645, 77 polectores (*i.* pollinctores) -ii. FIRM. math. 3, 5, 23 lapidarios . . . aut pollinctores aut -os aut quibus sepulcrorum cura aut custodia mandetur. 3, 9, 3 aut pollinctores et -os aut custodes mortuorum cadaverum aut sepulcrorum . . . ianitores. 8, 29, 5 pollinctores et -ii, quibus sepulturae officia credantur.

subst. n. **fūnerārium,** -ī *quod funeris causa erogatur*: CORP. V 1495 ⟨*monumentum* . . . ex su⟩perfluo -i faciend(um) curaver(unt). *cf.* funeraticium.

fūnerāticius, -a, -um [*a* funerare. *Th.*]. *de mensura syllabae* -tic- *ex testibus non constat. quod ad funus spectat*: POMPON. dig. 11, 7, 30 pr. quod pater in funus ⟨fi⟩liae inpendit aut alio agente secum -ā (*sc.* actione) praestitit. *cf.* funerarius. GLOSS. V 634, 50 -us (funebraticus 297, 13. 629, 8) locus. *neutr. subst.* **fūnerāticium,** -ī *quod in funus erogatur*: LEX coll. Lanuv. Corp. XIV 2112 I 31 -um eius . . ., deductis commodis et exequiario, e lege collegi dari. LEX coll. Aescul. Corp. VI 10234, 7 ut inferat arkae n(ostrae) partem dimidiam -ci. TAB. cer. Corp. III p. 925 int. 13 (= ext. 19) neque -ci(i)s sufficerent. int. 17 (= ext. 23) conferre -a sive munera. CORP. VI 9626 (= Dessau 7267), 4 quitquit ex corpore mensorum machinariorum -ci nomine sequetur reliqum penes r. p. s. s. remanere volo. 14 fisco stationis annonae duplum -um dare debebitis. XII 736 fabri tignuari cor⟨p⟩orati Arelat(enses) e -o eius. 4159 mater de -o faceundum curavit (*syn.* 732 ex funere eius. X 10322 quot ex funere eius superfuit). CHRON. a. 354 chron. min. I p. 146, 21 Nerva . . . -um plebi urbanae instituit ☧ LXII S.

fūnerātio, -ōnis *f. a* funerare. *actio funerandi*: SERV. Aen. 6, 177 cum nondum facta sit -o, quae praecedit sepulcrum. CLAVD. DON. Aen. 9, 214 p. 215, 29 qui *me* . . . -is causa pretio redimas. MART. CAP. 6, 696 *Indi* -es (fun- *cod. Bern.*, fan- *cod. Bamb.*, faen- *vulgo*) neglegunt.

κηδευτὴς νεκροῦ **fūnerātor** GLOSS. II 348, 59. V 93, 22 pollinctores . . . -es dicuntur (135, 9). SCHOL. Hor. gloss. sat. 1, 8, 9 conservus: -r (*in aliquot codd.*). *a* funerare.

1. fūnerātus *v.* funero.

2. fūnerātus (-ūs) *m.* GLOSS. IV 345, 33 -us funus perfectum [vel sepultus]. *a* funerare.

fūnerēpus *v.* funirepus.

fūnereus, -a, -um *a* funus. *de synonymis* ISID. diff. 1, 235 *v. s. v.* funebris *p. 1580, 76. vox poetarum, accepta ex prosariis* PS. QVINT., ZENONI, AMMIANO, HEGES. *al.*

1 *quod ad funus pertinet, de funere sumitur, in funere fit*: VERG. Aen. 4, 507 locum . . . fronde coronat -a. 11, 143 de more vetusto -as rapuere faces (MART. 8, 43, 2. NEMES. cyn. 25 taedis). OV. epist. 12, 140 carmina . . . -a flebiliora tuba. fast. 3, 214 veste. SEN. Herc. O. 1497 planctus. Med. 802 tibi -o de more iacens passos cingit vitta capillos. LVCAN. 2, 367 obsita -a celatur purpura lana. 6, 525 -as aris imponere flammas gaudet *maga.* VAL. FL. 3, 311 -as ad litora volvite silvas et socios lustrate rogos. 3, 336 -ae . . . manus. SIL. 10, 535 pyras. 10, 562 superaddita dona, -um decus. AVSON. 159, 5 querelis (175, 9. 185, 1). 176, 18 modulatu. 187, 7 carmine (CARM epigr. 1405, 1). SERV. Aen. 9, 484 *v. s.* funera *p. 1581, 62.* CLAVD. DON. Aen. 5, 53 p. 432, 13 pompas. 6, 222 p. 539, 1 obsequium. 11, 190 p. 434, 29 sacrorum. PS. AMBR. paenit. 14 p. 987^{D} vestitu. HEGES. 5, 44, 1 tamquam lugubre atque -um canticum. PRVD. cath. 3, 202 sarcophago. apoth. 755 horror *i. sepulcrum.* AVG. serm. ed. Mai 29 (*de morte Christi*) -um luctum (DRAC. laud. dei 3, 379 IORD. Get. 49, 258). PETR. CHRYS. serm. 83 p. 434^{A} sepulcris. 103 p. 487^{B} vinculis. EVG. TOLET. carm. 25, 5 fletum. IORD. Get. 49, 256 cantu. CORIPP. Iust. 3, 39 ceras. EVGIPP. Sev. 14, 1 voces. CARM. epigr. 1178, 37 palla. 1265, 4 rate *Charontis. nota in imagine de obitu stellarum*: ZENO 1, 16, 8 stellae . . . a tergo longo flammarum . . . tractu -ae facis sollemnitate in occasus suos quasi quibusdam deducuntur exequiis.

2 *quod funera parat, minitatur, funestum* (*neutr. quasi subst.* AMM. *l. 79*). GLOSS. mortifer: VERG. Aen. 7, 337 tu, *o Allecto,* potes . . . verbera tectis -asque inferre faces. OV. met. 8, 512 torrem. 10, 453 ter omen -us bubo letali carmine fecit. Ib. 224 bubo . . . -o . . . graves edidit ore sonos. OCTAVIA 824 -a Roma. LVCAN. 6, 557 mensae *magae.* VAL. FL. 7, 468 galeam . . . -a tenuit Discordia dextra. HOMER. 925 acies. STAT. Theb. 3, 185 laude. 4, 307 dapes *Thyestis.* PS. QVINT. decl. 15, 10 amor . . . telis -is (CORIPP. Ioh. 7, 284) facibusque armatus. APVL. met. 4, 33 (*carmen*) puellam ornatam mundo -i thalami. ZENO 1, 8, 3 *Thecla* de illo feralis caveae . . . -o ambitu excedit *salva.* [2, 18, 1 rogum *lectio non certa.*] AMM. [25, 8, 13 funeream *trad.*] 26, 10, 12 delationes. 29, 5, 46 latronem. 31, 7, 16 Romanos -a multa perpessos. CLAVD. DON. Aen. 7, 346 p. 56, 26 angues. 7, 370 p. 55, 18 dies. PS. AMBR. serm. 59^{B}, 2 spectaculum. PS. RVFIN. in Os. 2, 3 servitute. 4, 17 profanitate. 13, 12 processu. CLAVD. 15, 466 tyrannis. rapt. Pros. 2, 358 leti. AVG. civ. 3, 16 p. 121, 10 D. annum illum -um atque tartareum, qui consules quinque habuit. 3, 18 p. 126, 32 rabida bella et cruentas animositates

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-asque...victorias. 3,25 tumultus. serm. ed. Mai 93,1 noctis. Ps. Avg. serm. 205,2 gladium. Pavl. Petric. Mart. 5, 293 ignis. 5, 299 paratu. Drac. laud. dei 1,462 dente *serpentis*. 1,482 cibos. Rom. 10,224 ferrum. 10,309 bubo . . . -a sub nocte canit. Orest. 189 casibus. 255 amictu. Evch. anth. 390,27 vulture. Diff. ed. Beck p. 40,107 atrum abominandi coloris est, quod dicitur -um. *nota*: Carm. epigr. †911 (= Ps. Damas. epigr. 78), 4 medio pelagi *turba* votum . . . fecit, reddere -a (*i. in funesta calamitate vota?*) dona nefanda Iovi (*nisi recte prop. Rossi* -o . . . Iovi; *v. Ihm, Damas. epigr. p. 82 ad l.*). *neutr. sing. pro subst.*: Clavd. Don. Aen. 12, 860 p. 631, 26 huius ominis solent esse bubo vel noctua, quae non nisi -um luctuosumque significant.

3 *quod funeris i. cadaveris est, mortuo corpori simile est vel convenit*: Ps. Qvint. decl. 10,16 quando domum tuam *filius* -us et squalidus . . . terruit? Amm. 17,7,5 aer iam sudus retexit -as strages. Pavl. Nol. carm. 26, 316 saniem *cadaveris*. Salv. gub. 6, 84 foetor -us mortuorum. Sedvl. op. pasch. 3,8 p. 238,10 vix adhuc hominem, iam cadaver. cuius vita motu corporis carens -am praeludebat imaginem. Ven. Fort. vita Germ. 11, 37 pallorem. Passio Desid. (script. rer. Merov. III p. 636, 4) 17 claustra . . . inferni . . . -i.

fūnĕro, -āvī, -ātum, -āre [*a* funus. *Th.*]. *forma deponentis* -atus est Capitol. Pert. 14,9 *infra l. 52*. *sensu neutro* Ven. Fort. vita Germ. 42, 117 *infra l. 64*. *male correpta prima* fūnĕrávit *in primo iambo* Carm. epigr. 112,5 *infra l. 61*.

funere sepultura ornare (*absolute* Tert. *l. 51*). Gloss. κηδεύω, ἐνταφιάζω; -at: condit. -atus: sepultus. Pavl. Fest. p. 368 vespillones . . . qui -andis corporibus officium gerunt. Inscr. Dessau 9390 (*saec. I*) hunc decuriones Volceiani inpensa publica -andum . . . censuerunt. Sen. contr. exc. 8,4 eos qui vivi uruntur, poena -at. Val. Max. 1,6,6 corpus ad -andum . . . quaesitum. 4,4,2 nisi a populo collatis . . . sextantibus -atus esset (*cf.* Liv. 2,33,11 extulit; perioch. 2 elatus est). 4,6,3 *uxore* -ata . . . et in rogum imposita inter officium unguendi et osculandi stricto ferro incubuit. Sen. dial. 11,2,5 filium . . . -veras. 11,12,5 aere collato -atus est. Plin. nat. 11, 63 *apes* defunctas progerunt -antiumque more comitantur exequias. 33, 135 -ari se iussit HS |X|. Homer. 1005 defleti corpus amici -at Aeacides. Svet. Tib. 51,2 corrupto . . . et tabido corpore -atam. Cal. 15,1 Tiberio . . . -ato . . . amplissime. Claud. 45 -atus est sollemni principum pompa. Nero 50 -atus est impensa ducentorum milium, stragulis albis. Otho 11,2 celeriter . . . -atus. Dom. 17,3 cadaver eius . . . Phyllis nutrix in suburbano suo . . . -vit. Pompon. dig. 11,7,14,1 ex invectis illatis eum -andum. Gaivs dig. 11,7,29,1 qui filiam familias -vit. Scaev. dig. 34,2,40,2 -ari me arbitrio viri mei volo. Vlp. dig. 11,7,12,3 *bis*. 11,7,14,1 *ter*. 4. 6. 7 *ter*. 8. 10. 11. 13 *quater*. 14. 15 *quater*. 16. 11,7,16 de dotibus -ari. 11,7,20 pr. *bis*. 11,7,20,2. 11,7,22. 42,5,17 *ter*. Pavl. sent. 5,26,3 -ari sepelirive. dig. 15,3,19 *tempore* quo -bitur. Macer dig. 47,12,8 aliquis -etur sepeliaturve. Lex colleg. Lanuv. Corp. XIV 2112 (*a. 136*) I 30 is qui eum -verit. II 2 si quis intestatus decesserit, in arbitrio quinq(uennalis) et populi -bitur. Apvl. met. 10,5. Tert. anim. 51 nec ignibus -andum aiunt. resurr. 13 *phoenix* semetipsum libenter -ans (Ps. Ambr. trin. 35). Capitol. Pert. 14,9 Iulianus . . . corpus eius quanto potuit honore -atus est. Obseq 22. Non. p. 54 siticines qui apud -atos vel vita functos et sepultos hoc est iam sitos canere soliti erant (apud sitos . . . hoc est vita functos et sepultos Gell. 20, 2, 3). Avr. Vict. Caes. 21,6 Dares 22. 23. 32. Ps. Ambr. paenit. 6 mortem suam lacrimis -ant. Hymn. Ambros. II 60B, 12 victor triumphat et suo mortem sepulcro -at. Ps. Rvfin. in Am. 6,8 Prvd. cath. 9,44 Sidon. epist. 3,3,8. 4,11,7. 7,17,2 Greg. Tvr. Franc. 9,2 Ven. Fort. vita Germ. 42, 117. Corp. VIII 5870 (= 17497 = Carm. epigr. 112) 5 fūnĕrávit natos. 12652 cuius corpus digne événit ut a filio eius honeste -retur.

i. q. occidere necare: Hor. carm. 3,8,7 prope -atus arboris ictu. *sensu neutro i. q. mori*: Ven. Fort. vita Germ. 42, 117 aut filium restitue aut pariter cum ipso -uram me obtine *dicit mater*.

translate: Petron. 129,1 -ata (*i. hebetata*) est illa pars (*mentula*) corporis, qua quondam Achilles eram. Evg. Tolet. carm. 14,84 huius ut vitae mala -rem, *i. quasi in funere plangerem*.

deriv.: funeraticius, funeratio, funerator, funeratus.

fūnĕrōsus, -a, -um *a* funus. Lemma Mart. 8,43 (cod. Berol. lat. fol. 612 saec. XII) de Fabia et Chrestilla -is *qui coniuges efferebant*

[**fūnĕrus**] *v.* funera.

fūnestālis, -e *a* funestus. Avg. serm. ed. Mai 1,2 o muneratio deceptrix et praemium -e! (72,2 funerale).

fūnesto, -āvī, -ātum, -āre [*a* funestus. *Th.*].

1 *funeri morti committere exponere*: Catvll. 64,201 quali solam Theseus me mente reliquit, tali mente, deae, -et seque suosque. Don. Ter. Ad. 587 de iis quae libantur inferis quisquis comederit..., -atur (*nisi est i. q.* polluitur). Salv. eccl. 3,66 ut iam -ato te tua habeat et non iam exportato atque tumulato. **2** *cadavere vel omnino re turpi dedecorare, polluere* (Gloss. -are: polluere, cruentare; -vere: smiton [*anglos.*]; -or: inquinor): Cic. Font. 31 qui . . . humanis hostiis . . . aras ac templa -ant. Rab. perd. 11 -ari contionem contagione carnificis. Mil. 90 templum sanctitatis (*i. curiam*) . . . inflammari exscindi -ari. fin. 2,94 saxum illud Lemnium clamore Philoctetes -are. Sen. dial. 12,16,4 *Fortunae* saevitia totiens ipsa -vit pulvinaria. Stat. Theb. 4,510 mixtos caelique Erebique sub unum -are deos *actione magica*. Ivv. 8,18 *homo scelerosus* frangenda miseram -at imagine gentem *suam*. Calp. decl. 26 p. 24,9 magis religio polluitur -ato quam mortuo sacerdote. Ampel. 42,4 caedibus totam urbem -vit. Pavl. sent. 21,2 corpus in civitatem inferri non licet, ne -entur sacra civitatis. Tert. resurr. 12 p. 40,25 *die occaso* -atur mundi honor. Sol. 15,13 Essedones . . . nefandis -antur inter se cibis. Chalc. comm. 197 luctifica -atur dape mensa (*versum ex Empedoclis frg. 137 κακὴν ἀλεγύνατο δαῖτα*). Lvcif. moriend. 1 p. 284,17 sacrilegio -atae . . . menti tuae (4 p. 291,33). Don. Ter. Ad. 587 (*v. p. 1583, 79*)? Serv. Aen. 6,8 *Aeneas* -atus fuerat morte Palinuri, non quod eum viderat, sed quod funus agnoverat (*syn.* polluere, impiare). 6,216 per eam (*cupressum*) -ata ostenditur domus (*opp.* laeta). 11,2 -retur quis (*syn.* polluere funere). 11,4. Serv. auct. 11,143 p. 493,16 ne funere immaturae subolis domus -retur. p. 493,23 familia -ata sit. Clavd. Don. Aen. 1,350 p. 75,23 *deos* humana caede -are (2,365 p. 197,28). 3,40 p. 267,13 manus tuas pias et religiosas. Rvfin. hist. 4,7,11 infanticidii dapibus -ari. 11,28 p. 1034,7 piaculo -ari. Avg. c. Petil. 2,47,110. c. Cresc. 3,49,54 cum tot rupes . . . ex . . . illo magisterio . . . -entur. serm. ed. Mai 188,2 noli oculos meos innocuo sanguine -are. cur. mort. 7,9 p. 636,10. Theod. Prisc. eup. faen. 96 qui (*umor corruptus*) omne corpus visu horrido -arit. Cod. Theod. 3,12,3 (*a. 396*) si quis incestis . . . sese nuptiis -arit (Cod. Iust. 5,5,6 pr.). Oros. hist. 4,13,3 civitatem . . . sacrificiis . . . -vere pontifices. Ps. Ambr. paenit. 15 aras . . . simulacris daemonum -vit. Sidon. epist. 3,13,8 *ille hircosus* nares circumsedentum ventilata duplicis Ampsancti peste -at. Drac. laud. dei 2,575 *Iudae suspensi* cor crudele patescit -atque diem de corpore tabe madenti. Romul. 5,120 -are triumphos *necando cives*. 5,137 hostia victorem -at languida. 5,142 sacra peregrinus -at. 9,90 aspectusque tuos -ent ossa. 9,95 viva peremptis -as elementa viris. **3** Gloss. II 401,7 πενθῶ lugeo, -o. IV 27,6 bustantes: -antes sepelientes (V 173,11) *quae vereor ne male excogitata sint*.

✖fūnestus, -a, -um [*a* funus. *Th.*]. *comp.* Cic. Quinct. 95 Att. 9,5,2. 9,10,3 Sen. dial. 5,5,6 Plin. nat. 2,199 Sil. 8,257 Flor. epit. 1,13,2 Paneg. 12 (2),46,3 Avr. Vict. Caes. 8,1 Amm. 24,4,25 Heges. 5,18,3 Avg. civ. 2,2 Cod. Theod. 16,10,19,3. *superl.* Capitol. Opil. 14,1 Lampr. Alex. 34,4 Evtr. 5,9,2. 7,12,1 Amm. 18,6,17 Gloss. V 361,14. *de differentia inter* -us, funebris, funereus *v. s. v.* funebris *p. 1580,76 sqq.* *neutr. quasi subst.*: Stat. Theb. 11,503 *p. 1585,13* Tac. ann. 6,24 *p. 1585,72* Capitol. Opil. 14,1 *p. 1585,78* Amm. 20,7,15 *p. 1586,7*. *prava mensura* fūnesti Corp. III 9610 (= Carm. epigr. 750), 5.

I *qui vel quod ad funus pertinet, luctum denotat, luctum prae se fert, caede pollutum est* (Gloss. πένθιμος lugubris. -a: funere polluta id est mortuo coinquinata): Acc. trag. 86 mulier -a veste, tonsu lugubri (Catvll. 64, 234. Sen. Oed. 551 amictu). Cic. leg. 2,55 quae finis -ae familiae (Varro ling. 5,23 quoad inhumatus sit, familia -a manet et dicitur. Liv. 2,8,7. 2,47,10. 26,18,11 Gaivs dig. 45,3,28,4 Gell. 4,6,8). Catvll. 64,246 -a domus . . . tecta paternā morte. Prop. 2,20,5 nocturnā volucris -a querellā . . . obstrepit *philomela*. 3,6,30 cinctaque -o lanea vitta toro (viro *trad.*). Epiced. Drusi 474 quo sospite vestram, Livia, -am dedecet esse domum (Sen. dial. 7,28,1 Apvl. met. 2,24 Ivst. 32,2,10 regiam). Ov. met. 4,432 taxo (Stat. silv. 5,3,8). 10,216 littera (ai). 11,584 utque manus -as arceat aris. fast. 6,493 -os ut erat lacerata capillos. Liv. 8,11,7 -a duo consulum praetoria, alterum parricidio fili, alterum consulis . . . caede. Fest. p. 161 sua morte extincta omnia -a sunt. p. 343 -um locum. Pavl. Fest. p. 177 niger lapis in Comitio locum -um significat. p. 248 pura vestimenta . . . non fulgurita, non -a, non maculam habentia (Serv. Aen. 12,169). Val. Max. 6,9,13 corpus . . . -i⟨s⟩ carnificis manibus laceratum. Sen. Thy. 691 ipse -a prece letale carmen . . . canit. Octavia 664 victima. Lvcan. 7,825 -a ad pabula belli . . . venere lupi. 9,178 igni. Sil. 2,297 sacra. Stat. Theb. 5,495 moenia. 5,745 Thebe. 11,574 Tartara. Tac. ann. 6,27 tot luctibus -a civitate. Plin. paneg. 53 principum. Apvl. met. 8,22 arbori. Comm. instr. 2,33,3 exanim⟨at⟩um corpus ornari -um. Arnob. nat. 1,41 p. 27,22 busticetis. Firm. err. 1,4 inferias. 1,5 -us regis tui sanguis. 22,4 lugubri ac -o . . . exitio. Qverol. p. 55,2 reliquias. Amm. 28,6,15 plangoribus. 29,1,38 spectaculum. Avian. fab. 23,3 -a in sede sepulcri. Drac. Orest. 366 urbem *Mycenas*. 485 tecta. 803 dies *parricidii*. Corp. III 9610 tumuli (*carmen*). Carm. epigr. 1831 (= Corp. VIII 18823) han⟨c⟩ tibi -⟨t⟩am (*sc. memoriam*) solidum (*i. solido*) de marm⟨o⟩re fecit.

II *qui vel quod mortem minitatur, affert* (Gloss. qui funere gaudet et alterius morte. crudelis. mortifer. scelestus): Cic. Arat. 414 Pistrix . . . horribilis epulas -a requirens. Arat. frg. 20,2 -um . . . fabricarier ensem. carm. frg. 22,5 qui non -is liquerunt lumina fatis. Verr. 6,123 securem. Lvcr. 6,1139 haec ratio . . . morborum . . . -os reddidit agros. Cvlex 82 -a . . . certamina classis. Hor. epist. 1,8,10

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

veterno. Ov. am. 2, 11, 6 o utinam ... Argo -as pressa bibisset aquas! met. 2, 88 muneris. 3, 49 veneni (Ser. Samm. 130). 7, 575 sua quoique domus -a videtur. 11, 373 morsu. fast. 1, 521 arma. Sen. contr. 1, 1, 6 acies (Lvcan. 3, 312. 7, 27. 335 Marte. Val. Fl. 3, 320 proelia. Homer. 485. 521). Phaedr. 3, 10, 50 scelere. Sen. Med. 134 sanguinem. Oed. 55 pestis. Phaedr. 1141 noverca. 1275 caede (Tro. 1004). Phoen. 635 clade (Thy. 189). Thy. 779 lancinat natos pater artusque mandit ore -o suos. Octavia 161 Erinys saeva -o pede intravit aulam. 601 reddita e⟨s⟩t ...-a merces puppis. Sen. dial. 4, 33, 5 manum (Octavia 958). Lvcan. 8, 618 mucrone latus -us Achilles perfodit. Petron. 120 vers. 70 aestu. Val. Fl. 6, 431 consilia. Stat. Theb. 5, 281 stat -a Venus. 6, 182 -a *Hypsipyle*. 8, 121 supplicia. 11, 315 sortis. 11, 500 hastae. 11, 503 -a precatur *Polynices* (*cf.* Tac. ann. 6, 24 *infra l. 72*). 12, 343 -us *Eteocles*. Ach. 1, 31 -a (*sing.*) minatur *classis*. Tac. ann. 1, 65 tenebras. Apvl. met. 8, 31 nodum. Paneg. 12 (2), 42, 3 sanguinem. Arnob. nat. 7, 47 p. 282, 5 cursus vitae ...-os. Firm. err. 7, 9 calamitatis. 7, 10 anguis. math. 3, 4, 20 -ae calamitatis infortunia (Ivst. 16, 5, 4). Optat. 1, 13 p. 15, 16 mortem (Val. Cem. hom. 18, 3). Amm. 14, 9, 3 die -is interrogationibus praestituto (30, 8, 3). 14, 11, 33 carnifices (28, 1, 26). Clavd. 3, 150 herbarum. 18, 164 aera. Zacch. 3, 8 inediae -os exitus. Sacr. Leon. p. 477 Herodes. Drac. laud. dei 3, 336 fraude. Romul. 10, 11 pectore *Medea*. 10, 555 ignes.

III *quod infortunium indicat, affert, minitatur* (*dat. passim adiectus*; in *c. acc.* Verg. *l. 55.* Gloss. perniciosum): Acc. trag. 232 (*loq. Thyestes*) quem ore -o alloquar? Mat. carm. frg. 2 ominis (Cic. Cluent. 14 Prop. 2, 28, 38 Qvint. inst. 4, 2, 121 Tac. hist. 2, 91). Cic. Arat. 146 Eridanum ...-um (*πολυκλαύτου*)...amnem. carm. frg. 32, 10 die (Sest. 27 o diem ...-um senatui! 53. Att. 9, 5, 2 -iorem diem esse...Alliensis pugnae quam urbis captae. Octavia 18 lux ...-a mihi. Lvcan. 7, 427 Sil. 11, 572 Paneg. 12 [2], 46, 3). Quinct. 95 -um est a forti atque honesto viro iugulari, -ius ab eo cuius vox in praeconio quaestu prostitit. Verr. 6, 92 o casum illum multis innocentibus calamitosum atque -um! leg. agr. 2, 56 auctione. Catil. 1, 24 aquilam illam argenteam quam tibi ... confido perniciosam ac -am futuram. 3, 22 templis ...-os ac nefarios ignes inferre. Sull. 19 illae infestae ac -ae faces (dom. 13 Amm. 24, 7, 4). Flacc. 103 nox ... fausta huic urbi ..., -a nobis (Cael. 60 Sen. Ag. 612). dom. 2 illum pestiferum et -um tribunatum. 5 -a rei publicae pestis (Cod. Theod. 9, 28, 2 [*a. 415*]). 10 tua illis -a latrocinia. p. red. in sen. 34 *id* mihi turpe ..., rei p. -um fore. Sest. 59 anni (Avg. civ. 3, 16). 81 a -o latrone. Vatin. 31 te ...-um. har. resp. 3 imperio cruento ...ac -o. 18 Italici belli -a illa principia. 43 illa rei publicae ... -a quaestura. Pis. 21 -um illud animal. 92 tropaea ... caesarum legionum ...-a indicia. Marcell. 13 fato ...misero -oque. Phil. 2, 93 pecuniae (Ivv. 1, 113). or. frg. A VII 41 M. spectaculum...re et tempore salubre ..., genere ⟨et⟩ exemplo miserum ac -um (Firm. err. 7, 3). nat. deor. 3, 68 -as epulas fratri comparans *Atreus*. Tusc. 3, 83 aegritudinis nomen ...grave taetrum -um. Att. 9, 10, 3 quid eorum victoria crudelius, quid -ius? Planc. Cic. epist. 10, 8, 3 -am orbi terrarum victoriam (Nep. Epam. 10, 3 omnem civilem victoriam -am putabat. Svet. Cal. 23, 1 Cypr. Gall. iud. 448). Bell. Hisp. 17, 2 quoius -ae laudes. Ps. Sall. in Tull. 2 domum ...tuam vi et rapinis -am tibi ac tuis comparasti. Verg. Aen. 7, 322 -aeque iterum ...in Pergama taedae. Dirae 85 -i praemia belli (Liv. 35, 32, 14 Sen. dial. 5, 5, 6 Lvcan. 7, 117 Plin. nat. 2, 199. Evtr. 5, 9, 2 bella -issima *ὀλεθριώτατοι*). Prop. 2, 7, 12 tuba. Ov. trist. 3, 6, 28 mali (Sil. 6, 80). Liv. 3, 3, 7 populationem. 4, 9, 10 nuptias. 4, 20, 9 annalis veluti -i. 22, 49, 8 ne -am hanc pugnam morte consulis feceris (40, 9, 10 proelium). 45, 24, 11 legationem. Sen. contr. 9, 4, 10 -as tyranni imagines. Vell. 2, 117, 1 -ae ex Germania epistulae ⟨nuntium attulere⟩ caesi Vari. Val. Max. 1, 6, 7 infelici pugna, turpi foedere, deditione -a. 3, 8, 4 Saturnini ...-i conatus. Sen. Med. 676 penetrale. Oed. 648 gradu. Tro. 861 hymen -us, illaetabilis. Octavia 877 o -us multis populi dirusque favor! Sen. dial. 4, 9, 3 dominationes. Lvcan. 1, 40 Munda. 6, 6 -am mundo ...horam (casum *al.*). 7, 167 sacris. 7, 610 -a scelerum mercede. 8, 418 rege. 9, 1064 -a ...regis dona. 10, 98 arma. Sil. 8, 257 Graio -ior aequore Campus. Homer. 234 Paris, patriae -a ruina. 253 Paris, exitium Troiae -aque flamma. Stat. Theb. 1, 79 hisne etiam -us ego? 3, 72 movisti, -ĕ, aciem. 3, 699 numine. 4, 526 operum. 10, 797 -a *Iocaste*. Tac. ann. 6, 24 -a Tiberio ...imprecabatur (*cf.* Stat. Theb. 11, 503 *supra l. 13*. Clavd. Don. Aen. 2, 277 p. 185, 16 -a portendere). Flor. epit. 1, 13, 2 tempus. Apvl. met. 4, 20 miserum -umque spectamen. 4, 27 somno. 5, 12 vocibus (Hil. c. Const. 13 Cod. Theod. 9, 6, 3 [*a. 397*]). 7, 18 aculeis. 7, 20 ardor. 7, 24 ursa. 8, 14 -um mearum nuptiarum praedonem. 9, 13 exemplum. Tert. scorp. 7 religionem. Paneg. 10 (4), 11, 2 urbis -am ...lacerationem. Capitol. Opil. 14, 1 milites ...multa eius meminerant -issima et aliquando turpissima. Lampr. Alex. 34, 4 consuetudinem ...-issimam. Vopisc. Aurelian. 37, 7 artium. Lact. inst. 5, 9, 11 sacrificia. Firm. err. 1, 1 p. 4, 12 -a calamitatis ... certamina. 1, 3 -ae ac miserandae necis. 6, 4 -a calamitate cladis. 6, 6 relationibus. 7, 4 consilium. 16, 4 error. 20, 1 collapsio. 20, 7 contagio (Ambr. hex. 1, 8, 30). 22, 2 persuasione. Avr. Vict. Caes. 8, 1 potestas ...-ior ...foret. Cod. Theod. 9, 16, 7 (*a. 364*) sacrificia. 15, 14, 9 (*a. 395*) -orum consulum nomina *aboleri*. 16, 5, 19 (*a. 389*) conciliabulis. 16, 10, 19, 3 (*a. 408*) -ioribus locis exercere convivia. Evtr. 7, 12, 1 *Caligula* sceleratissimus ac -issimus. Prisc. Ill. tract. 3, 74 interpretationem. Amm. 15, 3, 9 delator. 17, 13, 28 -as provinciarum clades. 18, 6, 17 materia -issima. 19, 2, 3 -us nobis ... adulescens. 19, 12, 7 furoris. 20, 7, 15 inter tam -a. 22, 8, 19 impetus. 24, 4, 12 sonitus. 24, 4, 25 vitam morte -iorem. 26, 10, 3 principatus. 31, 10, 1 turbines. 31, 12, 7 -a principis destinatio. Clavd. Don. Aen. 6, 305 quam -um, parentes funeribus interesse liberorum. Maximin. c. Ambr. 119 -am tibi sententiam. Heges. 5, 18, 3 -iorem sibi humanitatem Caesaris ... videri. Clavd. 5, 90 -o turbine rerum. [5, 320?] 20, 474 -ior ...nuntius. 26, 171 vestigia. 28, 274 regio -a Getis. rapt. Pros. 2, 277 curis. Avg. c. Cresc. 3, 18, 22 -o opere perditionis (epist. 108, 6). civ. 2, 2 -ioribus ... cupiditatibus. 3, 29 quid Roma -ius taetrius amariusque vidit. Svlp. Sev. epist. 3, 16 -ĕ *o diabole*! (dial. 2, 9, 3 Zacch. 3, 7 p. 1159^{C}). Ps. Avg. quaest. test. 114, 11 obscaena diligere -um est. Cypr. Gall. exod. 446 leges. Zacch. 2, 11 persuasiones. 2, 13 fraudibus. Drac. laud. dei 2, 516 commercia ...-a duobus (*venditori et emptori*).

synonyma: calamitosus: Cic. Verr. 6, 92 Svet. Cal. 23, 1. perniciosus: Cic. Catil. 1, 24. pestifer: Cic. dom. 2. miser: Cic. Marcell. 13 or. frg. A VII 41 Apvl. met. 4, 20. miserandus: Firm. err. 1, 3. taeter: Cic. Tusc. 3, 83 Avg. civ. 3, 29. illaetabilis: Sen. Tro. 861. dirus: Lvcan. 3, 312 Octavia 877. exitialis: Sil. 8, 257. lugubris: Firm. err. 22, 4. amarus: Avg. civ. 3, 29. *opposita*: faustus: Cic. Flacc. 103. salubris: Cic. or. frg. A VII 41. purus: Pavl. Fest. p. 248.

fūnētum, -ī *n.* [*a* funis. *Th.*]. Plin. nat. 17, 174 *in vinea* cum breviores palmites sarmento iunguntur inter se funium modo, ex hoc arcus -a dicuntur.

fungālis *a* fungus *bestia ignota*. Polem. Silv. laterc. (Chron. min. I) p. 543, 12 *inter nomina ... spirantium atque quadrupedum* cuniculus lepus. furo. -is. noctua. nerdis.

fungidus, -a, -um *a* fungus. Gloss. II 434, 58 *σομφὸς ὁ χαῦνος καὶ παχύς*: -us fungosus. Oribas. syn. 4, 13, 8 ficus non similiter aliis pomis nutrit, sed -as carnes facit (*σομφώδη ποιεῖ τὴν σάρκα*). [*it. merid.* fúngetu. *M.-L.*]

fungīnus, -a, -um [*a* fungus. *Th.*]. Plavt. Trin. 851 pól hiquidem -o generest: capite se totum tegit.

✖**fungor,** fūnctus sum, -ī [*fortasse idem quod ind.* bhunákti bhunktḗ *'fruitur, vescitur', quamvis dubitet Osthoff, Indogerm. Forsch. V 293 sqq. Th.*]. *de formis: activum non legi nisi* Chronogr. a. 334 chron. min. I p. 90, 21 sacerdotium funxerunt. Romvl. fab. Aesop. 53 p. 170, 28 fungis rusticana officia. Vita Vedasti (Script. rer. Merov. III) 9 p. 413, 2 fungebat officio. Corp. XII 1381 (*medii aevi, ut videtur*) fatum suum funxit. XI 330 (*post saec. VI*) levitis funge(b)at onorem. Carm. inscr. christ. Rossi II 245, 4 v. 9 fungit. Corp. XII 1590 funguntur *explendum*; [Lvcil. 686 fungo *male cod. L*]. *scriptum* fuctus: Corp. V 53 (*schedae*). XI 3939. funtus: VI 31850 (VIII 11174*?*). XIV 2170 *et hic illic in codd. cum apice* fúnctus: Corp. XII 3176. 3236. 3275. XIII 1686. 1697. 1798. 2870 *cf. et* defúnctus *vol. V p. 377, 5 ubi addas* VI 25531. XIII 2266 *in titulis bonis saec. I et II. notatur* -ctus *littera* F: Corp. V 2043. X 7981. VI 1822 m(unere) f(uncto) *ter*. XIV 2637 h(onore) f(uncto). *de significatione*: Agroec. gramm. VII 118, 23 -i agere est, defungi [deficere vel *add. cod. Montepess.*] peragere (Isid. diff. app. 124). *de structura*: Diom. gramm. I 316, 19 '-or officio', '-or munere'; sed veteres '-or hanc rem' dixerunt. *cf.* Char. gramm. I 296, 12. Idiom. cas. gramm. IV 572, 3 -or officium et officio: *λειτουργῶ τῇ τάξει* (Mart. Cap. 3, 324). Arvs. gramm. VII 474, 6 '-ctus illa re' Ter. Ad. ⟨603⟩ ... '-ctus illam rem' idem eadem ⟨464⟩ .... Asper gramm. suppl. 60, 27 '-or officio' et 'officiis', non 'officium' et 'officia'. *prisci iungunt c. acc., abl. legitur primum* [Ter. Ad. 603 *vix recte trad.*] Rhet. Her. 4, 34, 46; *inde acc. rarus aetate aurea* (*nisi pronominum gen. neutr.* Cic. Verr. 4, 199; *praeterea* Lvcr. 3, 734 mala multa. 3, 801 *et* 4, 947 *v. p. 1589, 3.* 5, 358 neque ...hilum. Nep. Dat. 1, 2 militare munus. Fest. p. 142 munus), *increbrescit saeculis christianis, ut tamen ablativus semper iuxta in usu fuerit*: Val. Max. 2, 7, 4 munera. Tac. ann. 3, 2 suprema ... munia (-era *trad.*). 4, 38 officia. Svet. Aug. 35, 3 senatoria munera. 36 quaesturam. Fronto p. 194, 3 N. munia -ctus. Digg. diem *v. p. 1590, 13 sq.* Apvl. apol. 19 paupertatem *p. 1589, 75.* met. 5, 13*?* *p. 1588, 23.* 6, 12 *p. 1588, 23.* Tert. ieiun. 7 ieiunium *p. 1589, 77.* 13 ista sollemnia. adv. Prax. 27 passiones suas *p. 1589, 33.* adv. Marc. 2, 7 *p. 1588, 76.* 4, 18 officium. pall. 4 virum *p. 1590, 63.* apol. 9 munus *p. 1589, 36.* carn. 20 nihil *p. 1589, 37.* Ter. Mavr. 2975 istud *p. 1590, 40.* Itala Eph. 6, 20 legationem *p. 1588, 29* (Ps. Cypr. abus. 10 Ps. Orig. tract. 20 p. 207, 6). II Cor. 5, 20 (cod. r). Cypr. epist. 3, 3 potestatem. 58, 3 exitum mortis. Non. p. 51 (*s. v.* lictor) officium. Chronogr. a. 334, 21 *supra l. 43* sacerdotium. Avson. 70, 3 *p. 1589, 61.* 183, 16. 191, 37. 205, 19 *p. 1590, 34* Symm. epist. 1, 18, 1. 1, 46, 2. 1, 48. 1, 64. 3, 1. 3, 17, 2. 3, 43, 3. 3, 50. 5, 18. 9, 38. 9, 86, 1 (*saepius abl.; acc. nusquam in* orat. *et* relat.; *acc. additur abl. instr.* epist. 9, 86, 1). Schol. Cic. Bob.

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Sest. p. 141, 21 in ea legatione, quam . . . -ctus est. Sull. p. 82, 21 consulatum. AMBR. Abr. 2, 8, 51 labores *p. 1588, 33* (*add. abl. instr.*). PAVL. NOL. carm. 15, 228 *p. 1589, 68.* 21, 147 *p. 1588, 41.* 26, 16 *p. 1590, 7.* 31, 15 *p. 1590, 35.* AVG. epist. 570, 34 legationem. RVST. HELP. hist. testam. 73 vitam. GREG. TVR. Franc. 8, 31 officium (vit. patr. 6, 7 *al.*). Iul. 15 convivium laetitia et exultatione. CONST. veteran. 95 (Corp. III p. 2004) militiam. CARM. epigr. 19, 6 rem. CORP. XI 330 (*post saec. VI*) onorem; *exempla crebra in quibus legitur* vitam, diem *v. p. 1590, 1 sqq. 12 sqq. nota seq.* de: PAVL. PELL. 236 *p. 1589, 70*, in *c. acc.* ENNOD. carm. 1, 9, 101 *p. 1589, 44*, in *c. abl.* CONST. veteran. 83 *p. 1588, 64*, pro *infra l. 19 sqq. gerundivum ut* ad suom munus -endum, muneris -endi gratia *inde a* CIC. rep. 1, 27 Tusc. 3, 15 Att. 1, 1, 2 HIRT. Gall. 8, 12, 3 *passim; active* CALL. dig. 50, 1, 37, 2 mulieres . . . non ibi muneribus fungendas *esse*, unde mariti earum sunt, sciendum est, sed (*cf.* 50, 1, 38, 3 non cogi . . . -i). *part. perf.* -ctus *passive* TERT. praescr. 29 tot ministeria perperam -cta (adv. Marc. 4, 9 *p. 1589, 34?*). AVSON. 175, 7 -cto . . . aevo. *usus absolutus*: LVCR. 1, 441. 443 *p. 1588, 82 sqq.* 3, 168 *p. 1589, 1.* COLVM. 1, 5, 9 pro *p. 1589, 6.* POMP. gramm. V 108, 5 pro *p. 1590, 52.* PAVL. dig. 6, 1, 43 *p. 1589, 17* VLP. reg. 6, 11 *p. 1589, 18* POMPON. dig. 1, 2, 2, 31 pro *p. 1588, 19* PAVL. dig. 35, 2, 63 pr. *p. 1589, 25* COD. Iust. 8, 17, 12, 2 pr. *p. 1590, 66* TERT. anim. 9 *p. 1588, 24.* 19 *p. 1589, 29* resurr. 14 *p. 1589, 31* adv. Marc. 4, 9 *p. 1589, 34* TER. MAVR. 622 *p. 1590, 53* AVSON. 419, 53 *p. 1588, 31* COD. Theod. 6, 4, 10, 1 (*a. 356*) *p. 1591, 4* CONST. veteran. 83 in *p. 1588, 64. exempla ascribam usque ad* LIV. *omnia, post selecta.*

I ***generaliter***: GLOSS. ago gero perago exsequor adimpleo administro: *λειτουργῶ*; *διατελοῦσιν*, *συντελοῦσιν*, *ἤννεν. cf.* SERV. Aen. 6, 83 dicimus '-ctos officio' qui officia debita complerunt, unde et 'honoribus -ctos'. GLOSS. paret obsequitur profitetur, obsequium facit, deservit. II 74, 3 -atur officiis *κέχρηται ὀφφικίοις. additur abl. instr.* CIC. epist. 3, 8, 3 suo sumptu -ctus esset officio. TERT. anim. 19 *p. 1589, 29.* CORP. XIV 4250 *p. 1588, 52 al.* OV. Pont. 4, 9, 11 per scriptum. TERT. anim. 9 per quos (*p. 1588, 24*). resurr. 14 *p. 1589, 31* coron. 8 *p. 1590, 64.* PAPIN. dig. 50, 7, 8 per filium.

1 PLAVT. Amph. 827 qui . . . tuam rem curet teque absente hic munus -atur tuom (Asin. 813 apud amicam munus adulescentuli -are. Cas. 949 qui . . . munus velit -ier pro me. Men. 223 parasitus octo hominum munus facile -itur. Trin. 1 ut munus -aris tuom. 354 AFRAN. com. 390 LVCIL. 8. 202 VARRO ling. 5, 180. CIC. Verr. 4, 199 quid aratorem ipsum arationis nomine muneris in rem publicam -i ac sustinere velitis. rep. 1, 12 aliquo rei publicae munere. 1, 27. 3, 48. 5, 3 leg. 1, 10 ac. 2, 6 fin. 1, 6. 5, 36 Tusc. 1, 109. 3, 15. 34. 41 nat. 2, 140 div. 1, 71. 2, 107 off. 2, 13. 57. 70. Lael. 22 corporis. Brut. 63. 137 Att. 1, 1, 2 CAES. Gall. 7, 25, 3. NEP. Paus. 3, 6 servorum. Dat. 1, 2 militare munus. VERG. Aen. 6, 885 -ar inani munere. CIRIS 444. HOR. epist. 1, 9, 5 propioris . . . amici. OV. ars 2, 158 -itur in vobis munere legis Amor. rem. 795 medicinae -ar ut omni munere. met. 10, 273 Pont. 4, 9, 11. 12 LIV. 4, 59, 11. 27, 34, 6 *passim, saepe in* DIGG.). PLAVT. Nerv. frg. 2 unde ego -ar mea munia? (FRONTO p. 177, 13 N. ad munia militiae -enda. p. 194, 3 munia -ctus). TER. Haut. 66 tute illorum officia -ere. 580 hominis frugi et temperantis -ctus es officium (Phorm. 281 Ad. 464. 603 tuo⟨m⟩ officio⟨m⟩. PACVV. trag. 129 volgi. TITIN. com. 48 TVRPIL. com. 67 LVCIL. 686. RHET. Her. 4, 34, 46 quom canes -untur officiis luporum. CIC. Catil. 4, 19 ut mea vox . . . officio -cta consulari videretur. Cael. 21 prov. cons. 37 Deiot. 9 fin. 3, 58. 5, 69 *bis.* Tusc. 3, 76 div. 2, 78 off. 2, 43. 3, 31. 80 Att. 3, 20, 1 epist. 3, 8, 3. 5, 16, 6. 6, 19, 1 ad Brut. 1, 9, 1 *bis.* 1, 15, 2 HIRT. Gall. 8, 7, 2. 8, 12, 3. HOR. sat. 2, 6, 109 verniliter ipsis -itur officiis. OV. epist. 16, 144 *v. p. 1589, 5.* met. 2, 480 *v. p. 1589, 5.* trist. 5, 12, 19 LIV. 1, 9, 15. 1, 35, 4. 2, 36, 8. 4, 40, 6 *et passim; etiam de canibus* COLVM. 7, 12, 7; *nota*: SERV. Aen. 11, 143 supremo in eo qui decessit officio -imur). CIC. off. 2, 57 L. Crassus . . . magnificentissima aedilitate -ctus est. BELL. Afr. 33, 2 C. Messium, aedilicia -ctum potestate. NEP. Them. 7, 3 legati -cti summis honoribus (LIV. 4, 57, 12. 10, 18, 7 SEN. contr. 9, 2, 5 VELL. 2, 89, 4 *al.*). Con. 3, 4 potius barbarorum quam illius more -ar. HOR. carm. 4, 15, 29 virtute -ctos . . . duces. ars 224 spectator -ctus . . . sacris. 304 -ar vice cotis. PROP. 4, 11, 75 -ere maternis vicibus, pater (LIV. 1, 41, 6 per speciem alienae -endae vicis. SEN. clem. 1, 1, 1 speculi vice. 1, 1, 2 deorum vice. epist. 33, 9 actuari. COLVM. 2, 10, 7 *p. 1589, 7* LVCAN. 3, 260 *p. 1589, 9.* PLIN. nat. 9, 186 musculus *piscis ballaenae* oculorum . . . vice -itur. *passim*). OV. epist. 14, 19 caede . . . -i . . . mariti. met. 8, 548 Theseus sociati parte laboris -ctus. 8, 821 -ctaque mandato *Fames* (TAC. ann. 13, 21 mandatis). LIV. 3, 57, 10 ministerio (8, 40, 3 VELL. 2, 116, 3 SEN. epist. 77, 14. PLIN. nat. 8, 15 *de elephantis.* 8, 67 iumentorum ⟨m⟩inisteriis dorso -untur *cameli.* FRONTIN. aq. 101 publico. *al.; nota additum dativum* [*ut p. 1588, 27 cf. p. 1589, 37*] TERT. idol. 18 quibus sordido ministerio -ctus est). 24, 21, 3 militiae (-ata *P*) -endae. 26, 21, 16 segni -bantur militia (TAC. ann. 2, 36 *al. cf.* CONST. veteran. *p. 1588, 62 sqq.*). 44, 24, 10 legationibus (*passim, saepe in* DIGG.). VELL. 2, 15, 3 praetura (*hoc passim ap.* PLIN. nat. TAC. *al.*). 2, 95, 2 multis . . . oppugnationibus nec non derecta . . . acie feliciter -cti. 2, 104, 3 tribunatu. 2, 131, 2 -cto longissima statione mortali. VAL. MAX. 2, 8, 2 se . . . omnibus imperatoriis partibus -ctum (PHAEDR. app. 17, 3 obstetricis partibus. SEN. epist. 18, 3 arbitri. 28, 10 accusatoris. PLIN. epist. 5, 7, 5 te . . . meis ac tuis partibus -i. SCAEV. dig. 37, 10, 14 petitoris. *saepe in* DIGG. suis partibus). 2, 9, 4 duobus consulatibus et dictatura speciosissime. SEN. dial. 9, 3, 5 *miles* statione (TERT. ieiun. 10 *bis*) minus periculosa, non otiosa . . . -itur. epist. 93, 4 omnibus vitae humanae stipendiis -ctum. 95, 27 dentium opera coquom -i. 95, 47 salutationibus matutinis. CVRT. 7, 2, 24 mutua . . . gratulatione. ACT. Arv. a. 87, 1, 23 qui vice Iuli Silani magistri -batur. QVINT. inst. 6 prooem. 5 omni virtute . . . -cta *coniunx.* decl. 297 p. 173, 19 ducis opera -atur (p. 174, 11. VLP. dig. 4, 9, 1, 5 opera mediastini. PAPIN. dig. 3, 2, 20 mandatoris. 49, 14, 38, 1). TAC. hist. 4, 68, 12 ea cura. ann. 14, 21 cum eo sumptu res p. -atur. hist. 2, 55 missa legatio quae gaudio *profitendo* -retur. PLIN. epist. 2, 11, 19 iniuncta advocatione diligenter et fortiter. SVET. Aug. 45, 1 qui suam vicem praesidendo -rentur. Claud. 25, 1 militiae genus . . . quo absentes et titulo tenus -rentur. POMPON. dig. 1, 2, 2, 31 quinqueviri . . . qui possint pro magistratibus -i. PROC. dig. 1, 18, 12 magistratuum vice et officio -i. PAPIN. dig. 10, 2, 33 divisionis arbitrio. VLP. dig. 30, 34 pr. coniuncti unius personae potestate -untur. APVL. met. 5, 13 obsequio (-a *trad.*). 6, 12 non obsequium . . . -ura. TERT. ieiun. 13 ista sollemnia . . . -imur. anim. 9 homo interior . . . habens . . . oculos et aures suas, . . . habens et ceteros artus, per (*sic*) quos et in cogitatibus utitur et in somniis -itur. adv. Val. 14 hac misericordia. adv. Marc. 1, 22 naturalibus suis -i. 1, 23 alii deo gratiarum actionibus -itur. 2, 17 tyranno paenitentia -cto. 3, 12 ulla re bellica. ITALA Fuld. Harl. Eph. 6, 20 legationem (-ne VVLG.) -or (*πρεσβεύω*). CYPR. epist. 3, 3 -eris contra eum potestatem honoris tui. AVSON. 419, 53 ut largitionum ministri ex more -antur. SYMM. epist. 1, 18, 1 debitum meum. 1, 46, 2 indicium. SCHOL. Cic. Bob. Mil. p. 116, 4 Lepidus cum interregno -retur. AMBR. Abr. 2, 8, 51 masculorum boum labores aratro et iugo -itur *vitula.* HEGES. 4, 8 post Ananum qui secundo loco -batur *sacerdos.* VVLG. exod. 28, 1 ut sacerdotio -antur mihi (4, 41. 29, 44 *et passim; ἱερατεύειν μοι*). 39, 24 pontifex quando ministerio -batur. Ruth 4, 16 et nutricis et gerulae -batur officio (*ἐγενήθη αὐτῷ εἰς τιθηνόν*). Sirach 50, 15 consummatione -ens in ara. II Macc. 4, 11 de amicitia et societate -ctus est legatione (*ποιησαμένου τὴν πρεσβείαν*; *item* II Cor. 5, 20 *πρεσβεύομεν.* Eph. 6, 20 *πρεσβεύω*). PAVL. NOL. carm. 21, 147 confessionis ante -ctus proelia. CYPR. GALL. exod. 916 geminos . . . iuvencos enormi non dicat pondere -ctos, *i. superasse.* NICET. vigil. 7 p. 64, 11 -ctum se vigiliis multis. CORP. VI 1721 comiti domestico . . . omnibusque Palatinis dignitatibus -cto. 1822 scrib(ae) q(uaestorio) VI pr(imo) m(unere) f(uncto), scrib. aedil. pleb. m. f., scrib. aedil. pleb. Cerial. m. f. VIII 9406 sacrisque Lupercalibus -cto. 11174 *illi* fun(c)to etiam partibus ducenari ex sacro praecepto in eadem regione (11175). 23219 -cto advocatione fisci Hispaniarum. IX 2085 omnibus officiis in caliga -cto. XI 6161 populo prandium muner(e) -ctus dedit. XII 1590 qui ministerio arenario fungunt(ur). XIV 2637 Augustálium h(onore) f(uncto). 4250 equestribus militiis -cto equo publico. CARM. epigr. 19, 6 (= CORP. XII 103) dum ius guberno remq. -or Caesarum.

in titulis sepulcralibus crebra talia: CORP. III 10911 omnibus honoribus -ctus. 11903. V 53 off. omnibus fuctus (*sic schedae*). 335 omnib. honorib. municipal. -cto. 2043 omnibus honoribus m. f. (*cf.* 4417 perfuncto). 2381. 4333. 6771. 7153. 7651 ter(tium) ho(nore) -ctus. VI 31850 omnis ⟨hono⟩ris funtus. XI 3939. 4660 probe. XII 20 mag(istratibus) et sacerdotio -ctus. 137. 3176 omnibus honorib. in coloniá sua fúncto (3236). 3275. XIII 1686. 1697. 1798. 2870. 5011. 5091 quaestura . . . in Asia functu⟨s est⟩. 5098. 5661. XIV 2170 *saepe* (*v. Dessau, Inscr. sel. ind. p. 689 sq.*). *in* CONST. veteran. *formula*: 12 *a. 76* (Corp. III p. 853) quibus fortiter et pie militia -ctis (75 *a. 161*). 81 *a. 208* qui pie et fortiter militia -cti sunt. 83 *a. 216* in militia. 88. 89. 92. 95 militiam. 96.

2 *i. q. praebere, solvere, praestare* (*cf.* GLOSS. V 600, 16 -itur: solvit. IV 240, 32): VELL. 2, 15, 2 duplici numero se (*i. Italicos*) militum equitumque -i. VLP. dig. 46, 5, 7 neque pignoribus quis neque pecuniae . . . depositione in vicem satisdationis -itur. 37, 7, 3 si filia fuerit heres instituta, collatione dotis non -etur (*ibid.* collationis munere . . . -i). PAPIN. dig. 31, 77, 1 fidei commissum . . . munere Falcidiae -etur. PAVL. dig. 50, 1, 22, 7 patrimonii intributionibus -i, *i. solvere.* PAPIR. dig. 50, 1, 38, 1 fisci muneribus -i (50, 1, 38, 3. *cf.* 50, 1, 37, 2 VLP. dig. 50, 2, 1). VLP. dig. 43, 17, 1, 3 (*p. 1589, 73, syn.* 5, 1, 62 onera petitoris sustinere). TERT. idol. 16 nec consilio nec sumptu aliave opera . . . -ar. adv. Marc. 2, 7 creatore et gravitatem et patientiam et fidem in suis institutionibus -cto. IVST. 2, 4, 25 -ctus imperio. 9, 2, 12 si voto -i vellet (21, 3, 3 voto publico). CORP. X 5919 quod is in honoribus enixe atque inpens(is)sime in omnibus (*an* iniunctionibus? *Mommsen*) patriae suae largiter -ctus sit.

3 *subiectum est res* (*transeo leniter translata ut* SEN. benef. 7, 14, 3 prudentia . . . et fortitudo muneribus suis -cta est): LVCR. 1, 441 per se quodcunque erit aut faciet quid, aut aliis -i debebit agentibus ipsum aut . . .: at facere et -i sine corpore nulla potest res.

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

3,168 pariter -i cum corpore et una consentire animum nobis. 3,734 *v. infra l. 52.* 3, 801 mortale aeterno iungere et una consentire putare et -i mutua posse desipere est (4,947 motu mutua -i *partem animae*). 5, 358 *v. infra l. 53.* Ov. epist. 8,109 pro somno lacrimis oculi -untur obortis. 16, 144 -itur officio littera nostra novo. met. 2, 480 manus . . . officio . . . pedum -i. Colvm. 1, 5, 9 fundamenta . . . pro fultura et substructione -entur. 2, 10, 7 in agris *fabam* . . . vice stercoris -i. 4, 25, 1 harum *falcis* partium quaeque suis muneribus -itur. Lvcan. 3, 260 sparsus in agros fertilis Euphrates Phariae vice -itur undae. Plin. nat. 13, 167 Nilus ibi coloni vice -ens. Qvint. inst. 1, 4, 10 aliquae *vocales* officio consonantium -untur. 3, 6, 8 levissima quaeque *quaestio* primo loco -itur. 3, 8, 67 contiones . . . suadendi . . . -untur officio *in historiis.* 4, 1, 75 in . . . probationibus multa -untur prooemii vice. 4, 3, 11. 11, 2, 43. Flor. epit. 1, 23, 2 quod *artubus* omnibus opere -entibus solus venter immunis ageret. Fronto p. 173, 9 N. istae commendantium litterae laudationis munere -i visae sunt. Pavl. dig. 6, 1, 43 nondum -cto monumento *quod in usum nondum venit.* Vlp. reg. 6,11 dos quae semel -cta est, amplius -i non potest nisi aliud matrimonium sit. Scaev. dig. 26,7, 58, 1 totum sortis vice -itur vel -i debet. Vlp. dig. 38, 2, 3, 18 donationes vice legatorum -untur. Pompon. dig. 41, 1, 30, 3 flumina . . . censitorum vice -untur. Florent. dig. 30, 116, 3 hereditas personae defuncti . . . vice -itur (41, 3, 15 pr. 46, 1, 22). 35, 1, 34 demonstratio . . . vice nominis -itur (Pavl. dig. 12, 1, 6 pr. *ubi etiam* quatenus mutua vice -antur *res*). Papin. dig. 31, 77, 1 *v. p. 1588, 71.* Pavl. dig. 35, 2, 63 pr. pretia rerum non ex affectu nec utilitate singulorum, sed communiter -untur, *i. valent, aestimantur* (*cf.* functio *p. 1546, 80 sqq. et infra l. 47* Vita Caes.). Cod. Iust. 6,44,3 *v. infra l. 74.* Tert. orat. 3 hoc benedictionis vice -itur. anim. 19 habitum, quo natura -atur. 27 animam et carnem simul -i, animam concupiscentia, carnem opera, animam instinctu, carnem actu. resurr. 14 vita *in iudicio* ... per tot substantias dispungenda, per quot et -cta est. 36 eius ... substantiae restitutio ..., quae proprie et morte et nuptiis -itur, id est carnis. adv. Prax. 27 ut *in Christo* ... caro passiones suas -cta sit. adv. Marc. 4, 9 Christum . . . verbo solo et hoc semel -cto (-ctum *Latinius; vix passive intellegendum*) curationem statim repraesentasse. apol. 9 militia patris nostri, quae id ipsum munus *crucifigendi* illi proconsuli -cta est. carn. 20 nihil operata vulva, nihil -cta, nihil passa. Sol. 5, 19 cetera . . . metalla -untur cautium ministerio. Avson. 168, 2 -cta piis . . . naenia nostra modis. Symm. epist. 3, 50 vicem sermonis tui veterum scripta -untur. 5, 18 vicem nostram bonorum amicorum cura -atur. Episc. Gall. Leo M. epist. 65, 1 suggestionem nostram, quae iustitiae partibus -itur. Boeth. in Porph. comm. pr. 2, 3 p. 142, 18 ut . . . logica partis vice simul instrumentique -atur officio. Ennod. carm. 1, 9, 101 in obsequium potuit tunc -ier aether. *nota*: Vita Caesarii (script. rer. Merov. III) 37 p. 471, 11 disci pensa (*i. pondus*) ad sexaginta libras circiter -batur (iung- *codd.*) *i. valebat, aestimabatur v. supra* Pavl. dig. *supra l. 25.*

4 *i. q. fruor, patior cf.* Gloss. IV 520,6 -urus: fruiturus. *fortasse huc pertinet* II 74, 20 -ctus: *τυχών* (*additur abl. instr.* Plavt. *l. 51* Lvcr. *l. 53*): Plavt. Most. 47 me aliato -i fortunas meas. Cic. Brut. 243 omni iam fortuna prospere -ctus. Lvcr. 3, 734 mala multa animus contage -itur eius, *i. corporis.* 5, 358 quod manet intactum neque ab ictu -itur hilum. Bell. Alex. 69, 1 *legionem* multis laboribus periculisque -ctam. Hor. carm. 2, 9, 13 ter aevo -ctus *Nestor.* 2, 18, 38 levare -ctum pauperem laboribus. Ov. met. 4, 435 umbrae . . . recentes descendunt illac simulacraque -cta sepulcris (10, 14 fast. 2, 565). 4, 765 epulis -cti (fast. 2, 327). 11, 559 pars magna virorum . . . fato -cta suo est (Val. Max. 1, 8 ext. 5. 2, 10, 3. 5, 1, 1[D]. 6, 1, 11 Qvint. inst. 3, 7, 10 Tac. ann. 11, 2. 14, 12 Svet. Cal. 6, 2. Avson. 70, 3 Marcus iam fata novissima -ctus. Corp. XII 1381 [*medii aevi, ut videtur*] fatum suum funxit). met. 11, 583 pro -cto morte (Vell. 2, 48, 6 fatali . . . morte -cti sunt. Tert. pudic. 18 Christi . . . pro peccatis nostris morte -cti. anim. 35 animae . . . morte -ctae. 55 Christus . . . forma humanae mortis -ctus. resurr. 36 *supra l. 32.* 58. Cypr. epist. 58, 3 exitum mortis. Lampr. Heliog. 1, 3 exitu naturali. Arnob. nat. 1, 41 morte. Lact. inst. 7, 10, 11. Pavl. Nol. carm. 31, 191 Christus . . . morte mea -ctus. *al. cf.* 15, 228 mortalia -ctus iura. 21, 171 lege -cti carnea. Avg. epist. 348, 27 condicione mortali. Pavl. Pell. 236 patris de funere -cti; *cf.* 241 defuncti). Ov. fast. 2, 791 -ctus erat dapibus. 4, 332 corpora -cta cibo. Mod. dig. 48, 19, 22 pr. si . . . non minus x annis poenae suae -cti fuerint *in metallum damnati.* Vlp. dig. 43, 17, 1, 3 ille possessoris commodo (5, 1, 62) . . ., ille petitoris onere -etur. Cod. Iust. 6, 44, 3 (*a. 223*) eo iure, quo dos -itur. Apvl. apol. 19 *paupertatem* non simulata⟨m⟩ sed vere -imur. Tert. bapt. 20 xl diebus ieiuniis -ctum (resurr. 61). ieiun. 7 ieiunium triduo -cta⟨m⟩ *Niniven.* anim. 25 si alimonia inedia crementa decrementa . . . tractatio est animae, his qui -itur vivet. denique desinet vivere qui desinit -i. 51 feminam . . . forma et aetate integra -ctam. Ivst. 7, 4, 8 -ctus . . . tot periculis. Hil. trin. 1, 33 *Christus* universis carnis nostrae passionibus -ctus. Avson. 160, 3 placidae -ctus . . . honore senectae. Symm. epist. 1, 48 ut . . . adversa -amur. Ambr. exc. Sat. 1, 77 *soror* eius -cta solacio, *i. fruita.* Drac. satisf. 6 nescius alterni nec vice -ctus agis *o deus.*

crebrum vita -i *i. q. mori* (Serv. Aen. 11, 143 qui mortui sunt, 'vita -cti' dicuntur): Pavl. dig. 33, 2, 26 cum . . . heres vita -ctus sit. Marcian. dig. 34, 5, 18, 1 Papin. dig. 48, 5, 12, 12. 49, 17, 14 pr. si captus apud hostes vita -atur. Gell. 13, 20, 13 Spart. Pesc. 11, 5 Sept. Sev. 24, 2 Capitol. Alb. 2, 5 Vopisc. Prob. 3, 2 Lact. inst. 2, 1, 1 Dict. 1, 1. Vvlg. II Macc. 4, 11 miserabili obitu vita -ctus est (*κατέστρεψε τὸν βίον*). Pavl. Nol. carm. 26, 16 corporis aevum -ctus. Svlp. Sev. chron. 1, 41, 6. 1, 47, 4 Sidon. epist. 2, 4, 2. Rvst. Help. hist. testam. 73 vitam. Corp. III 2267. 5567 (*a. 182*) per luem. XI 1057 vitam. XII 118. 2258 parentibus . . . simul vita -ctis ac sepultis. Carm. epigr. 110, 4. 1788, 5 (= Corp. VIII 18792) pesti vita -ctus est. Inscr. Dessau 9093 vitam. *eodem sensu* diem (*rarius* die) -i: Papin. dig. 1, 22, 4 diem -cto legato Caesaris. 26, 7, 39, 10. 36, 2, 26, 2. 39, 6, 42 pr. Vlp. dig. 49, 17, 9 pater . . . et ipse diem -ctus. Ivst. 19, 1, 1 die (diem *FLT*). Schol. Bob. Cic. Sest. p. 126, 22 supremum vitae diem -ctus -est. Rvfin. hist. 3, 35 diem. Pavl. Nol. carm. 21, 140 -cti diem mortalis aevi. Avg. c. Faust. 22, 29 diem -atur extremum (epist. 389, 15 supremum). Svlp. Sev. chron. 1, 7, 7. 36, 1. 46, 4. 47, 1. 49, 5. 53, 1. 2, 6, 1. 26, 3 Consvl. Constant. chron. min. I p. 231 n. 306. 310. 311. 316 Sidon. epist. 5, 21. 7, 17, 1. Isid. vir. ill. 2 die ultimo. Corp. III 9917 *illi* diem -cto an⟨norum *tot*⟩. VI 19270[d], 6 diem suum. X 2933 die Saturni nata, diem Saturni diem -ctam (*sic*). XIII 6317 diem ⟨functo⟩ exp(editione) Ger(manica). *cf.* Prvd. c. Symm. 1, 157 -ctis . . . iam munere lucis.

etiam absolute i. q. defungi, mori: [Cons. Liv. 393 foetus *trad.*] Pavl. Nol. carm. 16, 229 -ctus erat longum perfunctus episcopus aevum. Pavl. Pell. 171 est cito -ctus. Cypr. Gall. deut. 282 -ctus . . . occubuit *Moyses.* Greg. Tvr. virt. Mart. 2, 39 -uro. 2, 43 -retur. Maxim. eleg. 2, 19 -i. Corp. III 4346 simul hic nata et genetrix -ctaeque sitaeque. X 7981 *ille* et mater eius uno die f(uncti) s(iti) s(unt). Carm. epigr. 476, 4. 1768, 1 ⟨Par⟩carum crimina (*pro* -ne) -ctus. *de part.* -ctus *v. infra l. 71 sqq.*

aliter fere i. q. vivere, degere: Avson. 183, 16 vixisti . . . duodeviginti -ctus Olympiadas. 191, 37 bis sex quinquennia -ctus. 205, 19 decies novenas -ctus annorum vices. Pavl. Nol. carm. 31, 15 obisse brevi -ctum mortalia saeclo. Corp. XIV 3330 tem⟨pus vi⟩t(a)e su(a)e -cti. Carm. epigr. 702, 10 bis septem lustris octavo -ctus et anno.

5 *i. q. uti*: Ter. Mavr. 124 vocalibus ut non nisi quinque -remur. 1091 -imur ordine nullo. 1310 noster usus . . . *vocalibus* utitur longis, sed isdem brevibus aeque -itur. 2975 semelque et istud -ctus est *Horatius.* Pentad. anth. 234, 3. 4 vindice -cta (facta *bis codd.*) manu *Procne.* Schol. Germ. Sang. p. 200, 5 Diana . . . Trivia, eo quod tribus -atur figuris. Cassiod. inst. div. 28 p. 1138[A] tanta Latinitatis . . . peritia -batur. Facvnd. defens. 12, 3 p. 845[A] si non inaniter -untur nomine Christiano. *nota*: Lex collegi Lanuvini Corp. XIV 2112 I 25 exequiae autem pedibus -entur.

II ***speciatim:*** **1** *technice*: **a** *in re grammatica*: Plin. Char. gramm. I 122, 17 *haec* nomina . . . dativo et ablativo pari iure -untur, *i. pariter formant.* Char. gramm. I 254, 2 verba quae -untur incusativo casu, *i. regunt.* 254, 4. Prob. app. gramm. IV 204, 6 communis vel deponentis verbi potestate -antur, *i. vim habent.* Pomp. gramm. V 108, 5 x littera pro duabus -itur consonantibus. Ter. Mavr. 622 *'i' post vocalem* loco duorum consonantum -itur. Avson. 348, 21 gammae vice -cta prius c. Symm. epist. 3, 17, 2 litteras . . . natura . . . peperit . . . linguae, ut operam -rentur signa verborum. **b** *apud philosophos*: Boeth. arithm. 1, 2 cum . . . omnium status numerorum colligatione -atur. 1, 21 quae contraria sibi denominatione -untur. 1, 24 species interminabili progressione -untur. in Porph. comm. pr. 3, 5 subalterna . . . genera utraque habitudine -untur.

2 *singularia audacter posita: cum abl. vel acc. hominis*: Ov. hal. 108 ex se concipiens channe, gemino sibi -cta parente, *i. utriusque parentis officio.* Tert. pall. 4 *Achilles* virum alicui *puellae* clanculo -ctus. coron. 8 in Christo . . . non alias . . . homine -cto quam per communia ista instrumenta exhibitionis humanae. *iunctum dat.: et abl. instr.*: Cod. Iust. 8, 17, 12, 2 pr. (*a. 531*) et corpore et substantia et omni vita sua marito -itur *mulier i. servit.* Tert. nat. 2, 10 Larentina . . . iactitat se somniis Herculi[s] -ctam, *i. concubuisse cum H.* Tert. ieiun. 10 nonam *horam,* cui . . . plurimum -imur, *i. ieiunando satisfacimus.*

part. pro adi. vel subst. fūnctus, -a. **1** *i. q. mortuus* (*cf. supra l. 1 sqq.*): Sen. Med. 999 iusta . . . -is. Oed. 240 -i . . . regis. 579 -is. Thy. 14. 749. Stat. Theb. 2, 15 -is . . . et iam lumine cassis. 3, 143 -um vulgus. 4, 483 per crimina -is. 4, 511 aegras -orum carpere fibras. 8, 11 coetibus assumptum -is. 12, 137 -a ducum . . . corpora. 12, 437 -as . . . iras, *i. defuncti.* silv. 2, 1, 209 omnia -a aut moritura vides. Itin. Alex. 2 si quis -is est sensus. Ivl. Val. 3, 45 *bis.* Arnob. nat. 3, 41 p. 139, 10 -orum animas mortuorum. 6, 6 p. 218, 10 Avson. 161, 8 (*opp.* vivus, *item* 325, 36). 176, 7. 197, 3. 204, 3 (*opp.* genitus). 243, 2. 250, 5 (*at in prosa* 318 defunctorum) [Prvd. cath. 5, 135 umbrarum *recte codd. plurr.*] Pavl. Nol. carm. 18, 77. 162. 19, 52 -os (*opp.* ante obitum). 21, 634 in Christo -os. 22, 144 reduces animas in corpora -a remittit (Merob. Christ. 20). 31, 191. 33, 77. epist. 13, 8 vivente filio flevit, -o gratulatus est *David.* Sedvl. carm. pasch. 3, 164

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

PAVL. PELL. 185. 493 CYPR. GALL. num. 481 Ios. 492. 573 VEN. FORT. carm. 4, 26, 29 EVG. TOLET. carm. 8, 47. 11, 11. 19, 1. 89, 7 *opp.* vivens. CARM. epigr. 1043, 5 -a iaces hic, set vivis vivesque. 1368, 4 (*a. 521*) -us, *i. mortuos acc.* 1368, 18. **2** *i. q. emeritus*: COD. Theod. 6, 4, 10, 1 (*a. 356*) quicumque ... impetraverit pretio, -orum coetibus aggregari.

neutr. **fūnctum**, -ī *i. q. negotium, actus*: ANTH. 21, 267 -is ... nefandis.

synonyma: munia implere: TAC. ann. 8, 53. aedilitatem gerere: CALL. dig. 27, 1, 17, 4. 50, 4, 14, 6. magistratum adgnoscere: PAPIR. dig. 50, 1, 38, 6 (VLP. dig. 50, 4, 3, 6).

derivata: defungor, perfungor, transfungor. functio.

fungōsus, -a, -um *a* fungus. *comp. v. l. 19. materia qualis fungus, non solidus, cavernosus*: COLVM. 4, 29, 6 surculum teretem solidique corporis, nec -ae medullae (PLIN. nat. 13, 122. 16, 165). 11, 3, 47 raphani radix ... si super terram emerserit, dura et -a fiet (PLIN. nat. 19, 83). PLIN. nat. 16, 24 crassissimus cortex atque caudex et plerumque cavus -usque. 16, 26 -am carnem fieri aesculo robore subere. 16, 105 cornus ... ligno ... -a. 16, 157 *papyris* nostratibus -ior subest natura (17, 152), cartilagine bibula, quae cavo corpore intus, superne tenui, inarescit ligno. 16, 179 *scirpi* -i generis. 23, 48 *vinum dandum est* minime linguâ -â. 26, 60 *scamonium* -um tenuissimis fistulis. 35, 187 *aluminis genus* -um atque omni umore dilui facile. PALLAD. 9, 5, 2 *palea ingesta* -ae sunt *radices*.

[**fungulus**, -ī *m.*] *vox fide vacat, nam traditur* APIC. 3, 107 sfondili [vel fundili] (*in indice capitulorum* fundili sive spondili). 5, 190 lenticulam ex fondiles [sive fondilis]. *utrubique inclusa sunt glossae vel correctiones librarii.*

fungus, -ī *m.* [*a gr. σφόγγος σπόγγος tractum esse videtur; cf. Walde, Lat. etymol. Wörterb.*[2] *s. v. Th.*]. *de etymologia*: ISID. orig. 17, 10, 18 -i quod aridi ignem acceptum concipiant, φῶς enim ignis est ... alii dicunt -os vocatos quod sint ex eorum genere quidam interemptorii, unde et defuncti. GLOSS. *μυκητής*; tuffera; micha (*i. μύκης?*); omnis boletus. -i: *μύκητες*; muci. suamm *anglos. de usu inter cibaria v. Daremberg-Saglio I 2 p. 1142. 1156*[B]. *legitur inde a* PLAVTO. [*it.* fungo, *hisp.* hongo. *M.-L.*]

1 *herba in silvis et pratis edita*: CIC. epist. 7, 26, 2 -os helvellas, herbas omnes ita condiunt ut nihil possit esse suavius. HOR. sat. 2, 4, 20 pratensibus optima -is natura est, aliis male creditur. OV. met. 7, 393 corpora ... pluvialibus edita -is. fast. 4, 697 aut virides malvas aut -os colligit albos. CELS. 5, 27, 12[C] si -os inutiles quis assumpsit *seq. remedium*. SCRIB. LARG. 198 -is venenatis cum quis laborat. PLIN. nat. 1 ind. 22, 47 de -is. 16, 33 agaricum ... est ... -us candidus odoratus (25, 103). 19, 38 sunt et in -orum genere Graecis dicti pezicae, qui sine radice aut pediculo nascuntur. 20, 25 raphani ... salutares ... contra -orum aut hyoscyami venena. 20, 47 *porrum* estur ... contra -orum venena (20, 86. 94. 132. 236. 21, 126. 184. 22, 31. 108. 23, 43. 64. 115 adversantur boletis atque -is. 23, 116. 159. 162. 25, 131. 29, 103 contra venena -orum boletorumque. 31, 119. 32, 44. 37, 50). 22, 96 -orum lentior *boletis* natura et numerosa genera, sed origo non nisi ex pituita arborum. tutissimi qui rubent callo, minus diluto arbore quam boleti; mox candidi, velut apice flaminis insignibus pediculis; tertium genus suilli, venenis accommodatissimi. familias nuper interemēre et tota convivia ... (97) quae voluptas tam (tanta *codd.*) ancipitis cibi? quidam discrevere arborum generibus ... omnium colos lividus *seq. plura de suillis*. 22, 99 noxii erunt -i qui in coquendo duriores fient, innocentiores qui nitro addito coquentur, utique si percoquantur. ... (100) imbribus proveniunt omnia haec. 26, 135 -us ... etiam efficacius *sanguinem claudit* qui secundum radicem eius (*sideritis*) nascitur. MART. 3, 60, 3 sunt tibi boleti, -os ego sumo suillos. IVV. 5, 146 vilibus ancipites -i ponentur amicis, boletus domino. SVET. Dom. 14, 1 -is abstinentem. PELAGON. 443 adde et caninum -um. AVG. in psalm. 51, 7 -us malus *potest hominem occidere*. PLAC. med. 2, 18 abstinere se debent ab omni acrimonia, a -is. APIC. 7, 313 -i farnei. CAEL. AVR. acut. 3, 17, 139 venenum potum ... aut -i comesti. ORIBAS. syn. 1, 19 qui de -is moriuntur. 4, 2, 4 -i (*μύκητες*).

translate vel proverbialiter: PLAVT. Bacch. 283 adeon me fuisse -um ut qui illi crederem? 820 terrai odium ambulat, iam nil sapit nec sentit, tantist quantist -us putidus. 1088 stulti, stolidi, fatui, -i, bardi, blenni, buccones. Stich. 773 satis esse nobis non magis potis est quam -o imber. CIC. epist. 9, 10, 2 oblitusne es ... -orum illorum quos apud Niciam, *seq. corrupta*. 9, 15, 5 ad -os me tuos conferam. IREN. 1, 29, 1 *gnostici* velut a terra -i manifestati sunt (*cf.* EPIPHAN. haer. 31 Migne gr. 41, 473[B] *ὡς μύκητες*). LACT. inst. 7, 4, 3 putant ... homines in omnibus terris et agris tamquam -os esse generatos (epit. 9, 2). IORD. Get. 5, 30 Scythia ... in modum -i primum tenuis, post haec latissima.

2 *marinus*: PLIN. nat. 13, 139 in mari ... Rubro silvas virere, lauru maxime et oliva ferentibus bacas et, cum pluat, -os, qui sole tacti mutantur in pumicem. 32, 99 tethea ... -orum verius generis quam piscium.

3 *in arboribus*: PLIN. nat. 16, 85 *populus Libyca* -is ... enascentibus laudatissima. 17, 223 olea ... clavum etiam patitur sive -um placet dici vel patellam. haec est solis exustio. 19, 63 -orum ... callum in ligni arborumque natura diximus et alio genere tuberum paulo ante. THEOD. PRISC. eup. faen. 5 -os arboris nucis (*βοτρύδια*). CAEL. AVR. chron. 5, 1, 20 alii ligneos -os ... patientibus apponunt locis quos summitate accensos sinunt concremari. *inde materia qua utuntur ad accendendum ignem*: PLIN. nat. 16, 208 -i vel foliorum facillimo conceptu. 36, 138 *scintilla* excepta sulpure aut -is aridis vel foliis ... praebet ignem.

4 *tumores varii: in lucernae ellychnio*: VERG. georg. 1, 392 scintillare oleum et putris concrescere -os *prognosticon*. PLIN. nat. 18, 357 *nuntii* pluviae ... in lucernis -i, si flexuose volitet flamma. 28, 163 cum -is lucernarum. AVIEN. Arat. 1719 si nocturnis ardentibus ... testis concrescunt -i. SERV. georg. 1, 392 favilla, quae cum fumo solet egredi, prohibita aeris crassitate in lucernis residet et quasdam velut -orum imitatur imagines. MARCELL. med. 6, 6 cum -is, qui in lychno lucernae concrescunt. 18, 31 lucernae ... -um contere. 33, 68 de lucerna quae sponte extinguitur -os adhuc viventes. DRAC. laud. dei 1, 532 testis ardente lucerna scintillare oleum -is crescentibus igne. *in papyro*: PLIN. nat. 13, 81 -o papyri. *in corpore animantium: ulcera similia*: CELS. 6, 18, 11 -o ... simile ulcus *in ano* ... nasci solet. TERT. spect. 33 cicatrices caestuum et callos pugnorum et aurium -os a deo cum plasmaretur accepit *pyctes*. VEG. mulom. 3, 28, 7 stypticum, quod facit ad ... -os exsiccandos.

fūniambulus *v.* funambulus. *Vollmer †.*

funicae genus avium GLOSS. IV 520, 34 *v. supra p. 1522, 44.*

fūnicula, -ae *f. a* funis *deminutive. de genere cf.* funis *f. p. 1594, 36.* ROMAN. Char. gramm. I 125, 22 canis ... funis turris, canicula ... turricula -a. NOT. Tir. 110, 25. 26 funis. -a. *i. q. funiculus, funis*: DIDASC. apost. 60, 24 aliena ... peccata ut (et *codd.*) -am longam (*cf.* funis *p. 1597, 12*) et ut legis vinculum iugum et lorum ... ipse tibi induces.

fūniculum, -ī *n.* [*cf.* funiculus. *Th.*]. *a* funis *deminutive. genus neutr. pro masc. ex voce graeca σχοινισμα mutuatum esse A. Stieren ad* IREN. 3, 12, 9 *monet.* GLOSS. cubitum, mensura. territorium. ITALA deut. 32, 9 (Lugd., Iren. 3, 12, 9 Hil. in psalm. 126, 16 p. 623, 26. 143, 6 [*utroque loco* -us *v. l.*] *al. codd., v. Sabatier I p. 386; Rönsch, Coll. phil. p. 295*) -um (VVLG. -us, *v. p. 1594, 2*) hereditatis (HIL. in psalm 2, 31. 56, 8. 67, 9. HIER. epist. 52, 5, 2 *cod. H*).

fūniculus, -ī *m.* [*a* funis *deminutive. Th.*]. -colus: *v. p. 1593, 11. de genere cf.* -a *fem.*, -um *neutr. et* QVINT. inst. 1, 6, 6 funem masculinum esse -us ostendit (ISID. orig. 1, 28, 3). *de sensu atque usu: raro* -us *in locum vocis* funis *successit. auctores Christiani per versionem vocis gr. σχοινίον, σχοίνισμα varias usurpationes mutuati sunt, quas interdum ad* funis *transtulerunt. vocem sermonis plebei esse et auctores et forma deminutiva probant. deest poetis praeter* TER. MAVR. 20. *ex prosaicis habent* CATO (*quater*) VARRO (*ter*) CIC. (*semel dub.*) COLVM. (*5ies*) PLIN. nat. (*6ies*) QVINT. (*semel*) GELL. APVL. (*5ies, qui semel* funis *cum despectu usurpat; v. p. 1596, 42*). *vox frequentior apud Christianos inde ab* ITALA *et* VVLG. (*49ies, at* funis *26ies*).

1 *proprie: i. q. funis parvus, linea, lorum*: CATO agr. 63 funem ... extentum pedes LV ... LX, ... in plostrum ... -um p. XV, in aratrum ... -um p. VIII (135, 5. *cf. p. 1593, 38*). CIC. inv. 2, 154 (*verba* et ... moderaretur *secl. Friedrich*) ut ... gubernator ... in scapham confugeret et inde -o, qui a puppi religatus scapham adnexam trahebat, navi ... moderaretur (*cf.* funis *p. 1598, 19. aliter in re navali*: FEST. p. 343 ficto vocabulo [*sc.* sparteis serilibus *cohibentibus compagem alvei*] *Pacuvius* usus ... pro -is, qui sparto conseruntur. VVLG. Is. 33, 23 laxati [disrupti HIER. in Is. *ad l.*] sunt -i tui et non praevalebunt [*seq.* mālus]. HIER. reg. Pachom. 118 nemo ... a terra solvet -um *navis*, ... ne lembum quidem). VARRO ling. 5, 119 *ex candelabris* -i ardentes figebantur (ISID. orig. 20, 10, 5 candelabra ... stimulos habuerunt ... quibus -i cera ... obliti figebantur. *cf.* VARRO frg. Serv. auct. Aen. 1, 727 facibus aut candela simplici †aut ex eo -o facto *eqs., quod varii varie emendaverunt*). rust. 1, 8, 6 *uva* discat pendere in palma aut -o aut vinctu. FEST. p. 165 napuras nectito id est -os facito (p. 169 -i ex stramenta [illegible]), quibus sues adnectantur (ITALA gen. 49, 11 [Hier. quaest. hebr. in gen. p. 68, 13] alligans ... -o [*δεσμεύων*] pullum asinae. HIER. reg Pachom. 110 asinum praecedens -o ducet ad manum). COLVM. 6, 28 *alterum* testiculum admissarii lineo -o ... obligemus (7, 10, 3 *in subus aegrotis* fissas taleas ferularum lineo -o religant). 11, 3, 5 siccati ... -i reponuntur in tabulato (*anteced.* nauticis ... funibus; *seq.* praedicti ... funes; *v. p. 1596, 31. ibid.* 6 semina spinarum, quae inhaerent toris -orum). 12, 18, 3 *ad vindemiam* -i ... fiscellis aptandi sunt. PLIN. nat. 12, 75 tractis -is herbam *ledam* ... convolvi. 17, 166 *in vineis* iugum fit pertica aut harundine aut crine -ove. 20, 69 *betae* radix ... suspensa -o (22, 46 *chamaeleontis* radicem ... -is pendentem). 21, 2 sive ... multiplices *flores* inter se nectantur, sive privatis generum (privati generis *al.*) -is (privorum generum fasciculi *Gronov.*) in orbem, in oblicum, in ambitum quaedam coronae per coronas currunt. GELL. 5, 3, 3 caudices ligni plurimos -o brevi circumdatos portabat (*seq. syn.* vinculo) APVL. met. 1, 16 (*anteced.* restim, *seq.* laqueum *et* funis) tigillo ... iniecta atque obdita parte -i et altera ... in nodum coacta *sc. ad suspendium* (8, 31 arreptoque -o mortem sibi

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

nexu laquei comparabat. AMM. 29,5,54 repertumque -um ... de clavo suspendit, ubi collo inserto *eqs.*). 6, 30 anum cum suo sibi -o devinctam (*antea* laqueum). 7, 19 *asinum* satis onustum probeque -is constrictum. 8, 22 laqueum sibi nectit infantulumque ... eodem -o nectit seque ... praecipitat. TER. MAVR. 20 nervis ... iunctis, ceu Parthus solet ... lēvem nectere lineam, tales ... ligat, dum sit -i modus aptus qui puteo foret (*seq.* filo tenui, angusto tenaculo). ITALA iud. 16, 11 (Aug. loc. hept. 7, 62 p. 629, 5) si ligaverint me in -is (*καλωδίοις*, VVLG. funibus) novis (VICT. VIT. 3, 37 ligate eum pedibus et manibus -is suis; *seq. syn.* funis. GREG. TVR. Franc. 5, 25 funicolus, in quo alii culpabiles legati ... in quo et hic hodie legandus). ITALA Is. 54, 2 (Ambr. hex. 3, 1, 5) longiores fac (Aug. epist. 93, 29 porrige longius. civ. 18, 29 p. 296, 4 D. prolonga. VVLG. longos fac) -os (*σχοινίσματα*; *sc. tentorii, cf.* funis *p. 1599, 32*) tuos (VVLG. exod. 35, 18 paxillos tabernaculi et atrii cum -is suis. 39, 40 -os *tentorii* ... et paxillos. num. 4, 26 quae ad altare pertinent: -os *eqs.* Is. 33, 20 omnes -i *tabernaculi Ierusalem* ... non rumpentur. *cf.* Ier. 10, 20 -i mei dirupti sunt). HIER. reg. Pachom. 5 (*cf.* funis *p. 1595, 22*) -os in mattarum stramina manu celeri praeparabit (7 torquentem -um [123] vel orantem. 12 iuncos ad texendos -os). VVLG. deut. 22, 12 -os (*στρεπτά*) in fimbriis facies per quattuor angulos pallii tui. Ios. 2, 12 -us iste coccineus, et ligaveris eum in fenestra (21 appendit eum). III reg. 7, 41 *bis: in templo* -os capitellorum (*τὰ στρεπτὰ τῶν ξύλων*). *ibid.* 42. 20, 31 ponamus ... saccos in lumbis nostris et -os in capitibus nostris (20, 32). II par. 4, 2 -us (III reg. 7, 23 resticula) triginta cubitorum ambiebat gyrum *maris fusilis* (Ier. 52, 21 -us duodecim cubitorum circuibat *columnam*). Is. 3, 24 erit ... pro zona -us (*cf.* funis *p. 1597, 30.* HIER. in Is. 5, 18 p. 81 pro cingulo veritatis filiae Sion cinguntur -o). Ier. 38, 11 submisit *pannos* ... in lacum per -os. Ioh. 2, 15 cum fecisset quasi flagellum de -is *gr. φραγέλλιον ἐκ σχοινίων* (HIER. in Matth. 21, 12 p. 163). GREG. TVR. glor. conf. 37 *flamma* quasi -us ... ascendit. VEN. FORT. vita Leob. 26, 85 crux ... -o, unde ceciderat ... nemine sublevante sese innexuit. *tropice*: ITALA Iob 18, 10 (Hier. interpr. Iob, Aug. in Iob p. 547, 5) absconditus est in terra (super terram AVG.) -us eius (*σχοινίον*, VVLG. pedica). VVLG. eccles. 12, 6 antequam rumpatur -us argenteus (*cf.* HIER. in eccles. *ad l.*). Is. 5, 18 trahitis iniquitatem in -is vanitatis et quasi vinculum plaustri (*cf. p. 1592, 51*) peccatum (HIER. *ad l.* p. 81 qui longo -o peccata protraxerint. *cf.* funicula *p. 1593, 30 et* funis *p. 1597, 9 sq.*). Os. 11, 4 in -is Adam traham eos, in vinculis caritatis (*cf.* HIER. *ad l.*). PELAG. in Tit. 3 p. 900^{B} -is peccatorum unusquisque constringitur (*cf.* funis *p. 1597, 3*). HIER. tract. in psalm. I p. 242, 15 -us peccatorum longior fit. *ibid.* 19. 21. 24 de pluribus peccatis quasi de pluribus filis -us fit, et ligat, et non cito rumpitur. *proverbialiter* (*cf. Otto, Sprichw. p. 122 adn.*): VVLG. eccles. 4, 12 -us triplex difficile rumpitur (*cf.* HIER. in eccles. *ad l.* FILASTR. 153, 4. 6 EPIST. pontif. 230 [*a. 362*] Migne 13, 18^{D} SALON. in eccles. p. 1002^{D}. p. 1003^{A}; *etiam p. 1594, 8*).

speciatim de -o mensurae (*raro* funis, *v. p. 1597, 20*): ITALA Iob 38, 5 (Hier. interpr. Iob, Aug. in Iob p. 602, 10) induxit super eam (*sc. terram*) -um (VVLG. tetendit ... lineam, *gr. ἐπαγαγὼν σπαρτίον*). *item* ITALA Ier. 31, 39 (Hier. in Ier. *ad l.* 6, 29 p. 409, 19, *cf.* p. 411, 18) norma — sive iuxta Symmachum -us — mensurae (*ἡ διαμέτρησις*). ITALA Mich. 2, 4 (Weing.) pars populi mei mensurata est in -o (*κατεμετρήθη ἐν σχοινίῳ*). VVLG. IV reg. 21, 13 extendam super Ierusalem -um Samariae (*τὸ μέτρον Σαμαρείας*). thren. 2, 8 tetendit -um suum *gr. μέτρον* (HIER. in Zach. 1, 16 p. 788 perpendiculum sive -um secundum mensuras ... esse tendendum [*ad* ITALA Zach. 1, 16 perpendiculum caementariorum extendetur]. *ibid.* quid sit ... -us *eqs.*). psalm. 77, 54 sorte divisit eis terram in -o divisionis *gr. ἐν σχοινίῳ κληροδοσίας* (Mich. 2, 5 [*sim.* ITALA Weing.] mittens -um sortis *gr. βάλλων σχοινίον ἐν κλήρῳ*). Ezech. 40, 3 -us lineus (GREG. M. in Ezech. 2, 1, 10 *ad l.* -us lineus subtilior est quam si -i fiant aliunde) in manu eius *viri* (Zach. 2, 1 -us mensorum *gr. σχοινίον γεωμετρικόν* [FILASTR. 153, 1 de -o agrimensorio. 153, 2]. HIER. *ad l.* in Zach. 2, 1 p. 792 -us geometrae. p. 793 habens -um in manu. in Ezech. 4, 1 p. 37 habuerit -um geometricum [40, 17 p. 477 -um caementariorum] ad Ierusalem metiendam [RVFIN. Orig. in num. 18, 3]). Ezech. 47, 3. Am. 7, 17 humus tua -o (*ἐν σχοινίῳ*) metietur. VVLG. II reg. 8, 2 *David* mensus est eos (*sc. filios Moab*) -o (*ἐν σχοινίοις*), coaequans terrae; mensus est autem duos -os (*δύο σχοινίσματα*), unum ad occidendum, unum ad vivificandum. Zach. 11, 7 assumpsi mihi duo virgas, unam vocavi decorem, et alteram ... -um (*σχοίνισμα*), et pavi gregem (*cf.* HIER. in Zach. *ad l.* alteram vocavit -os; quando enim dividebat ... gentes, ... statuit terminos gentium). 14 praecidi virgam ... '-us', ut dissolverem germanitatem inter Iudam et Israel. *nota*: VVLG. psalm. 138, 3 semitam meam et -um meum (*τὴν σχοῖνόν μου*) investigasti. *cf.* HIER. in Ioel 3, 18 p. 215 pro torrente spinarum (שטים) Septuaginta transtulerunt torrentem -orum id est *σχοίνων*, quod aut -os significat aut iuxta Aegyptios (*cf. Herod. 2, 6*) mensuram certi itineris psalmista dicente 'semitam *eqs.*'. in Nilo enim flumine, sive in rivis eius, solent naves funibus trahere, certa habentes spatia, quae appellant -os, ut labori defessorum recentia trahentium colla succedant ... *ideo* -os transtulerunt.

2 translate: i. q. sors, hereditas -o dimensa (*cf.* -us divisionis *p. 1593, 60*): VVLG. deut. 32, 9 Iacob -us (*σχοίνισμα*; *cf.* -um *p. 1592, 37*) hereditatis eius (HIL. in psalm. 58, 11 AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 40 [*cf. ibid.* funes ... quibus utuntur, qui terminos metiuntur agrorum] HIER. in Ier. 12, 7 p. 155 Vind. epist. 52, 5, 2 [-um *var. lect.*] APON. 5 p. 100. *cf.* VVLG. I par. 16, 18 tibi dabo terram Chanaan -um hereditatis vestrae [psalm. 104, 11]. FILASTR. 153, 2 -us hereditarius triplici [*cf. p. 1593, 46*] virtute conexus. VICT. VIT. 1, 13 exercitui ... *provinciam* -o hereditatis divisit. CASSIOD. in psalm. 15, 7 -os dixit, quia hereditatis ... latitudinem ... memoravit). Ios. 17, 5 dedit ... eis ... possessionem et ceciderunt -i (*cf.* funis *p. 1597, 25*) Manasse decem (17, 14 possessionem sortis et -i unius. Esth. 13, 17 propitius esto sorti et -o tuo). 19, 9 hereditas ... in possessione et -o filiorum Iuda. 19, 29 de -o Achziba. Ezech. 47, 13 Ioseph duplicem -um habet (HIER. quaest. hebr. in gen. p. 65, 34 -os habebunt proprios. p. 67, 27 proprium -um ... consecutus). Soph. 2, 5 qui habitatis -um maris (*τὸ σχοίνισμα τῆς θαλάσσης*. 2, 6). 2, 7 -us eius qui remanserit. HIER. sit. et nom. p. 104, 9 aliarum tribuum sortes in ... *Iudae* -o nuncupantur. AVG. bapt. 1, 15, 23 ad Ismaelis -um pertinebunt. *cf.* PS. RVFIN. in Os. 11, 4 quasi -us eius id est sortitio.

? 3 t. t. i. q. palmes quidam sive draco vitis: PLIN. nat. 17, 182 veterem ... palmitem in longum ... emitti, quod alii dracones, alii -os (D^{2}, iuniculos *rell. codd., recte, ut videtur*) vocant. *Leumann.*

fūnirepus, -I *m.* [*a* funis *et* repere. *cf.* funambulus. *Th.*]. *quod cod. F saec. XI exhibet* funere plus *et* funerepus, *non sufficit ut e in compage probam putemus.* APVL. flor. p. 18 si -us *est in theatro*, timueris. p. 83 -us periclitatur. *Vollmer.*

fūnis, -is *m., raro f.* [*orig. inc. Th.*]. *de originatione*: CASSIOD. in psalm. 15, 7 -es a funeribus ... quod ... ante cadavera incendebantur. ISID. orig. 19, 4, 1 de -bus: -es dicti, quod antea in usum luminis fuerint circumdati cera, unde et funalia (*cf. p. 1599, 57*). *de genere*: QVINT. inst. 1, 6, 5 si quaeratur, -is masculinum sit an femininum; *ibid.* 6 -em masculinum esse 'funiculus' ostendit (ISID. orig. 1, 28, 2. 3). PHOC. gramm. V 418, 5 hic -is. DVB. NOM. gramm. V 578, 28 GRAMM. suppl. 117, 16. *fem.* (*cf.* funicula): *apud grammaticos*: ROMAN. Char. gramm. I 125, 21 -is ... funicula *v. p. 1592, 27.* PRISC. gramm. II 160, 16 multa ... confudisse genera inveniuntur vetustissimi, quos non sequimur, ut haec ... -is. *apud scriptores*: CATO agr. cap. LXXII tit. -em quam longam esse oporteat (*in contextu ubique masc.*). LVCR. 2, 1154 (*cf. Hom. Il. 8, 19 σειρὴν χρυσείην*) haud ... mortalia saecla superne aurea de caelo demisit -is in arva (*cf.* GELL. 13, 21, 21 Lucretius ... auribus inserviens -em feminino genere appellavit [NON. p. 205, 21] ... 'aurea *eqs.*', cum dicere usitatius manente numero posset 'aureus e caelo *eqs.*'. *cf. tamen et genus ambiguum vocis simillimae* finis). SCHOL. Iuv. 12, 5 -em, qua *eqs.* PASS. Saturnin. 5 -e disrupta (*anteced.* -is *masc.*). GREG. TVR. glor. mart. 14 attractā ad se -e[m]. *v. p. 1597, 71. de formis: nom. sg.* -es: GREG. TVR. Iul. 27 GLOSS. II 450, 16. 20. III 29, 21. *voc. sg.*: ROMAN. Char. gramm. I 137, 21 'o Mysis' Terentius, ut o ... -is. *acc. sg. nonnisi* -em *et abl.* -e (*hic probatus metro* VERG. Aen. 5, 488 HOR. sat. 2, 7, 20 PROP. 3, 7, 20. 48. 4, 7, 17. 4, 11, 51 OV. am. 2, 11, 23 met. 3, 628 fast. 4, 297 LVCAN. 2, 621. 4, 454. 5, 514. 524. 8, 61. 791 STAT. silv. 3, 2, 54 MART. 5, 22, 8) *praeter* CATONEM agr. 22, 1 -i. *contra* FRG. Bob. gramm. V 560, 35 -is ab hoc -i horum -ium, accusativo tamen per -em, non ... per -im elato. attamen ... et ab hoc -e ... dicimus. *gen. pl.* -ium (*nusquam in versu*); -um *ex* IVVENCO (2, 260) *affertur* DVB. NOM. gramm. V 593, 12 urceus est nullus nec sunt tibi vincula -um (-is *libri Iuvenci*). *acc. pl.* -es *passim inde a* CATONE. -is *non traditur nisi* CATO agr. 26 SISENNA hist. 84 VERG. Aen. 4, 575 (-es *F*). 8, 708 (-es *MR*). *cf. p. 1599, 63.* -eis *improbat* ROMAN. Char. gramm. I 129, 25 -es, licet grammatici velint ... accusativum pluralem in eis exire, ut huius -is horum -ium hos -eis; ... errant ... qui putant, ea ... -eis posse dicere, quod negat Plinius. *de sensu*: HIER. in Mich. 2, 6 p. 502 *σχοῖνοι* id est -es. GLOSS. *κάλος ἢ σχοῖνος, σχοῖνος, σχοινίον*, -es *σχοινία*. II 123, 22 linea -is *γραμμὴ σειρά*. 591, 22 (32. 35) resticularius (restio. restor) -ium factor. ISID. orig. 20, 10, 5 hos (*sc. scolaces*) Romani -es et funalia nominabant (*inde* GLOSS. V 147, 33. 610, 67). *inde a* CATONE. *non habent* PLAVT. TER. SALL. NEP. TIB. SEN. rhet., *semel* SISENNA CIC. CATVLL. LVCR. BELL. Alex. Hisp. MANIL. PERS. VAL. FL. STAT. MART. SVET. APVL., *bis* LVCIL. PLIN. epist. FLOR., *ter* VARRO LIV. CVRT. SIL. IVV. TAC.; *frequentant* CATO (*15 ies*) CAES. (*6 ies*) VERG. (*11 ies*) HOR. (*7 ies*) PROP. (*7 ies*) OV. (*10 ies*) VITR. (*30 ies*) SEN. min. (*6 ies*) COLVM. (*6 ies*) LVCAN. (*8 ies*) PETRON. (*quater*) PLIN. nat. (*16 ies*) QVINT. (*quater*) VVLG. (*26 ies*). [*val.* funie, *it.* fune, *francog. vet.* fun. *M.-L.*]

I *i. q. restis longa et crassa*: **A** *de fabricatione: funes ex variis materiis nectuntur, torquentur sim.* (*cf. Blümner, Technol. 1² p. 293—306*): CATO agr. 2, 3 -es sarciri, novos fieri (*cf. p. 1594, 2. 10. 20*). 135, 3 -em ... si quis faciet (*cf. l. 68 et p. 1595, 8*). 135, 4 -em exordiri *eqs.*; *ibid.* -is *loreus* cum tortus erit *ex ter novenis loris* (*uberius p. 1598, 83; cf.* HOR. epist. 1, 10, 48 *p. 1595, 78.* PROP. 4, 3, 21 -em qui torqueat. VITR. 1, 1, 8 *p. 1595, 4.* PALLAD. hist. mon. 1, 12 *p. 1595, 23. sim.* OV. met. 3, 679 intortos ...

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-es. LAMPR. Heliog. 33, 3 *infra l. 35*). VARRO rust. 1, 22, 1 quae fiunt de cannabi, lino, iunco, palmo, scirpo ut -es restes tegetes (1, 23, 6 cannabim linum iuncum spartum, unde nectas [*cf. infra l. 28. 34*] . . . lineas restis -es). VITR. 1, 1, 8 e nervo (*cf. p. 1599, 33*) torti -es. 10, 11, 2 *ad ballistas* capillo maxime muliebri vel nervo -es (FRONTIN. strat. 1, 7, 3 *Carthaginienses* instructuri classem, quia sparto deficiebantur, crinibus tonsarum mulierum ad -es efficiendos [*cf. infra l. 16*] usi sunt. CAPITOL. Maximin. 33, 1 ut *Aquileienses* -es de capillis muliebribus facerent, cum deessent nervi). PAVL. FEST. p. 99 gricenea -is crassus. p. 357 restes, ex quibus -es fiunt. SEN. nat. 2, 2, 3 composita . . . constant aut nexu aut acervatione ut puta -is, frumentum. COLVM. 2, 2, 10 sarmentis conexus velut -is informabitur (PLIN. nat. 17, 174 cum breviores palmites sarmento iunguntur inter se -ium modo, ex hoc arcus funeta dicuntur). 6, 2, 3 cannabinisque -bus *v. l. 79 et p. 1598, 79.* 10 praef. 4 (*proverbialiter*) ut, quod aiunt Graeci, ex incomprehensibili parvitate arenae -is effici (*cf. l. 7*) non possit (*cf. Otto, Sprichw. p. 160 s. v.* harena *5*). 12, 52, 8 -es cannabini spartei (PALLAD. 1, 34, 5 *v. p. 1596, 32*). PLIN. nat. 13, 30 *palmae* folia . . . ad -es vitiliumque nexus . . . finduntur (16, 89 in oriente -es validos e foliis palmae fieri . . . eosque in umore utiliores esse. PALLAD. hist. mon. 1, 1 [*de occupatione monachorum; cf.* funiculus *p. 1593, 19*] intexebat [1, 10. *ibid.* detexuit] -em quendam ex arbore dactylorum. 1, 12 torquentem de palmis -es). 13, 72 e libro *papyri texunt* vela . . . etiam stragula ac -es (13, 73 usus est . . . *papyraceis ex Syria* -bus rex Antigonus in navalibus rebus, nondum sparto communicato. 13, 76 extremum *papyri* . . . scirpo simile ac ne -bus quidem nisi in umore utile). 16, 4 *Chauci* ulva et palustri iunco -es nectunt ad praetexenda piscibus retia. 19, 28 in sicco praeferunt e cannabi -es (19, 173 utilissima -bus cannabis). 19, 31 iunco Graecos ad -es usos esse nomini (*sc.* σχοῖνος) credamus . . . postea palmarum foliis philuraque . . . inde translatum a Poenis sparti usum (*cf.* PORPH. Hor. epod. 4, 3 *infra l. 70.* PALLAD. 1, 34, 5 -es . . . sparteos). SVET. Nero 30, 3 piscatus est rete aurato et purpura coccoque -bus nexis (EVTR. 7, 14, 1 retibus aureis . . . quae blattinis -bus extrahebat. LAMPR. Heliog. 33, 3 paraverat . . . -es blatta et serico et cocco intortos, quibus . . . laqueo vitam finiret. PANEG. 12 (2), 33, 2 auratis -bus *v. p. 1598, 7.* VVLG. Esth. 1, 6 -bus byssinis atque purpureis *v. p. 1597, 38*). EDICT. imp. Diocl. III/IV 11, 3 pilorum ad -em confectorum. HIL. in psalm. 118 heth 14 modo -is ex plurimis minimis crescentis in multum. MAXIMIN. c. Ambr. 137 in nodum -ium. VEG. mil. 4, 37 colore Veneto . . . vela tinguntur et -es. AMM. 19, 8, 8 oblongos . . . pannulos, unde explicato (*cf. p. 1596, 31*) -e ingenti.

B ***de usu*:** **1** ***usus varii*:** CATO agr. 63 -em loreum in plostrum p. LX *extentum esse oportet* (135, 5). SISENNA hist. 84 -is expediunt, claustra . . . periclitantur. CIC. Verr. 5, 95 *signum Herculis* rapere ad se -bus. LVCR. 2, 1154 *v. p. 1594, 43.* BELL. Alex. 2, 5 *turres* subiectis . . . rotis -bus iumentisque . . . movebant (*similia* [*de navibus remulco tractis v. p. 1598, 55*]: VERG. Aen. 2, 239 -emque *equi Troiani* manu contingere gaudent [SEN. Ag. 639 sacros . . . tangere -es]. VITR. 10, 2, 14 circa fusos -em involvit et bubus iunctis -em ducebat. MART. 5, 22, 8 trahi multo marmora -e [ECCL. *tropice*: longo -e trahere peccata *v. p. 1597, 10, etiam p. 1596, 55*]. TAC. hist. 4, 53 vittas, quîs ligatus lapis innexique -es erant [*seq.* saxum ingens trahere]. AMM. 15, 10, 4 vehicula vastis -bus illigata pone cohibente . . . nisu valido . . . tutius devolvuntur *per iugum praeclive.* 23, 4, 13 molem [*sc. tormentum* ἑλέπολιν] rotis et -bus regens. SVLP. SEV. dial. 2, 3, 3 iumenta . . . -bus implicatis: MARCELL. chron. II p. 94, 493, 1 statuae regis reginaeque -bus ligatae atque per urbem tractae). BELL. Hisp. 18, 8 ut eam turrem . . . inscenderet. ita -e crure de ligno †cum propius accessisset *eqs.* (*cogites* -e crure deligato *coll.* PLIN. nat. 9, 152 -em . . . religatum ab umeris eius trahunt. VVLG. Ier. 38, 12 pone . . . pannos . . . sub cubito . . . et super [*sc. eos*] -es [*antea* funiculos]. *sim.*: CVRT. 7, 11, 13 *ad arduum verticem ascendendum* validos . . . -es parabant. 7, 11, 15 adiectis -ium laqueis evasere). VERG. Aen. 2, 262 demissum lapsi per -em (*ad* demissum: HOR. ars 461 demittere -em. PROP. 4, 7, 17 *v. p. 1596, 14.* BACHIAR. repar. laps. 6. *ad* lapsi: PETRON. 102, 1 *v. p. 1598, 20.* SIL. 14, 449 ope aequorei -is delapsus in undas). HOR. epod. 4, 3 Hibericis (PORPH. *ad l.* quia in Hiberia id est Hispania plurimum spartum nascitur) peruste -bus latus (PETRON. 105, 4 aggrediuntur nos . . . nautae cum -bus [*anteced.* placuit . . . plagas imponi]. AMM. 22, 11, 9 iniectis per crura -bus simul exanimati [*i. interfecti*] sunt. PS. HOR. sat. 1, 10, 5* qui multum puerum [est] loris et -bus ussit [udis *codd.*] exhortatus). HOR. sat. 2, 7, 20 (*in imagine de vitulo sumpta*) tanto . . . prior ille, qui iam contento, iam laxo -e laborat (epist. 1, 10, 48 imperat aut servit collecta pecunia cuique tortum digna sequi potius quam ducere -em [*aliter* SCHOL. *ad l., v. p. 1596, 59*]. COLVM. 6, 2, 3 cannabinisque -bus cornua iuvencorum ligato. *trop.* PERS. 5, 118 quae dederam supra, relego -emque reduco. IVV. 12, 5 procul extensum petulans quatit hostia -em [SCHOL. *ad l.* iuvencus qui -em, qua ligatus est, rumpit]. TERT. pudic. 2 *v. p. 1596, 50.* GREG. TVR. Iul. 31 tauros, qui . . . alligati -bus ducebantur, talem . . . impetum dare, ut putaris . . . disrumpere -es). HOR. epist. 2, 1, 210 ille per extentum -em mihi posse videtur ire poeta . . . qui *eqs.* (*de funambuli -e quasi proverbialiter de re perdifficili*: MANIL. 5, 653 per extentos ponet vestigia -es [MVTIAN. Chrysost. hom. 16 p. 345 super -em extensum ambulare; *gr. διὰ σχοίνου τεταμένης βαδίζειν*]. SEN. dial. 4, 12, 4 didicerunt tenuissimis et adversis -bus currere. 4, 12, 5 per intentos -es ire. QVINT. inst. 2, 13, 16 patiatur . . . illam per -es ingredientium tarditatem. PLIN. epist. 9, 26, 3 qui per -em in summa nituntur. IVV. 14, 266 rectum descendere -em. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1 (2), 34 per districtos in excelso -es incedere. PAVL. NOL. epist. 40, 11 quasi in -e suspenso ancipites ambulamus. *cf. de elephantis*: SEN. epist. 85, 41 elephantum . . . ambulare per -em. PLIN. nat. 8, 5 *elephanti* et per -es incessēre. 8, 6 et adversis . . . -bus subire, sed maxime regredi, utique pronis). PROP. 4, 7, 17 fenestra . . . per quam demisso . . . -e pependi (PLIN. nat. 33, 75 qui caedit *rupes*, -bus pendet [37, 27 -e pendentes. HYG. astr. 2, 4 *v. infra l. 41*]. GREG. TVR. Franc. 4, 28 lignus . . . qui -e suspensus . . . dirupto -e . . . corruit. glor. mart. 103 dependens -e lychnus. *ibid.* laxato -e. *ibid.* -is cum uncinulis . . . submissior dependeret [Iul. 27]. *ibid.* unus de uncinulis -is. *ibid.* hominem . . . de -e pendere. *cf.* OV. met. 3, 628 haesissem . . . in -e retentus). LIV. 34, 25, 12 -bus per murum demissi (VVLG. Ios. 2, 15 demisit . . . eos per -em de fenestra [AMM. 24, 2, 21]. Ier. 38, 6 submiserunt Ieremiam -bus in lacum. VEG. mil. 4, 18 depositi . . . -bus. 4, 23 culcitas -bus chalant [calant *s.* calcant *codd.*]. *cf. opp.* VVLG. Ier. 38, 13 extraxerunt Ieremiam -bus [VEG. mil. 4, 10 aquarum . . . haustus -bus extrahendi]. AMM. 28, 6, 14 ad pinnas muri -e sublatus). OV. ars 1, 764 *piscatores* cava contento retia -e trahunt (*cf. p. 1595, 35, etiam 28.* SIDON. epist. 2, 2, 12 tractus -ium librentur hamati). met. 8, 775 labefacta . . . ictibus . . . adductaque -bus arbor corruit. COLVM. 11, 3, 5 *ad seminanda praesepia farina ruborum seminibus permixta* illinitur vel nauticis veteribus -bus vel . . . aliis restibus; *seq.* funiculi. *ibid.* 6 -es . . . explicantur et . . . per . . . sulcum porrecti obruuntur (PALLAD. 1, 34, 5 -es . . . sparteos veteres. *ibid.* intra -es semina recepta. *ibid.* 6. 3, 24, 1 congesto in -bus spinarum semine). LVCAN. 4, 454 *ratis* haesit et ad cautes adducto (*cf.* 3, 700 *p. 1598, 28*) -e secuta est (*de eadem re*: FLOR. epit. 4, 2, 32 rates . . . actis sub mari -bus captae). 5, 524 ab alto aggere iam tepidae sublato -e (fuste *var. lect.*) favillae scintillam tenuem commotos pavit in ignes. PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 6 *Philippi peditum calones* qui molas et -es ferrent. TAC. hist. 5, 22 tabernaculorum -bus *v. p. 1599, 32.* HYG. astr. 2, 4 p. 37, 7 tabula interposita pendentes -bus, *sc. in sacrificio ad satisfaciendum Erigonae per suspendium defunctae* (APVL. met. 1, 16 putris . . . et vetus -is [*i. laqueus ad suspendium*] dirumpitur; *syn.* funiculi *p. 1592, 83*, restis. LAMPR. Heliog. 33, 3 *v. p. 1595, 35.* PALLAD. 1, 24, 2 columbae non pereunt . . . si per omnes fenestras aliquid de strangulati hominis loro aut vinculo aut -e suspendas [*ad constr. cf.* PROP. 4, 7, 17 *l. 14*]. GREG. TVR. glor. mart. 28 *ad strangulationem* -em trabi transmissam, laqueum coepit innectere). TERT. adv. Iud. 1 (*proverbialiter*) alternis vicibus contentioso -e . . . diem . . . traxerunt (adv. Marc. 4, 4 -is . . . ducendus est contentionis. pudic. 2 eiusmodi -em contentiosum alterno ductu in diversa distendere, ut haec restringere frenos . . . , illa laxare videatur [*per contaminationem duarum imaginum, cf.* HOR. sat. 2, 7, 20 *p. 1595, 76*]. resurr. 34 contentioso -e deducere, hac an illac *eqs.* HIER. epist. 62, 2, 3 contentiosum inter se . . . -em trahunt [virg. Mar. 14]. in Is. 2, 20 p. 45 ne longum [*sumptum de* fune *ad onera vehenda* longo; *v. p. 1595, 52*] -em traham [VIGIL. THAPS. c. Arrian. 2, 34 longum disputationis -em trahere] . . . *nam* veritatem debemus sequi, non contentionem. adv. Pelag. 2, 4 contendere . . . et in diversum absque mensura -em trahere. SCHOL. Hor. epist. 1, 10, 48 ut saepe ad -em contentio est). virg. vel. 14 -em longum delictorum *et* ITALA Is. 5, 18 ligant peccata tamquam -em longum *v. p. 1597, 12.* VLP. dig. 13, 6, 5, 7 machinae ('*Baugerüst*') culpa . . . vel -ium perticarumque vetustate (AMM. 17, 4, 15 *ad obeliscum erigendum trabibus* innectuntur vasti -es et longi, ad speciem multiplicium liciorum, caelum densitate nimia subtexentes). IVVENC. 2, 260 *ad aquam hauriendam*: vincula -is (*v. p. 1594, 59. cf.* VEG. mil. 4, 10 *supra l. 25.* AMM. 19, 8, 8 *cento* ⟨per⟩ -em coniectus aquasque hauriens. VITAE patr. 3, 28 secum tollere -em . . . de quo hauriret aquam). HIL. trin. 10, 13 colligantium -ium . . . vincula (*innovatum ut versio mutuata vocis σχοινίον*; *similiter* funiculus *p. 1593, 8*; in psalm. 118 heth 14 -ium laqueos [nun 2]. AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 40 -bus circumdederunt me peccatores. VVLG. iud. 15, 13 ligaverunt . . . *Samsonem* novis -bus *gr. καλωδίοις* [16, 7 nerviceis -bus necdum siccis et adhuc humentibus. 16, 11 novis -bus qui nunquam fuerunt in opere. Iob 40, 20 -e ligabis linguam *Leviathanis*]. 16, 8 attulerunt . . . septem -es. II reg. 17, 13 circumdabit . . . civitati illi -es. psalm. 139, 6 absconderunt superbi laqueum mihi et -es extenderunt in laqueum. AMM. 14, 7, 16 Domitianum . . . -bus constrinxerunt. PAVL. NOL. epist. 23, 20 *Samson* -es . . . et novas restes quasi mollia fila solvebat. VICT. VIT. 3, 37 -es extendit continuatos in laqueum; *antea syn.* funiculis. CASSIOD. in psalm. 118, 61 -es . . . sunt implicita et tortuosa ligamina, quibus se delinquentes semper astringunt. MVTIAN. Chrysost. hom. 25 p. 393 abscindamus . . . -es quibus ligati sumus et implicamenta). HIL. in psalm. 118 heth 14 (*sensu aperte tralato*) vitiorum

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

-bus implicat *nos* diabolus (AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 40. VVLG. psalm. 118, 61 -es peccatorum circumplexi sunt me [AVG. in psalm. 118 serm. 16, 5 *ad l. cf.* VVLG. prov. 5, 22 -bus peccatorum suorum constringitur *impius.* HIER. in Is. 42, 5 p. 509]. *sim.* AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 40 solve -es erroris tui. VVLG. II reg. 22, 6 -es inferni circumdederunt me. Iob 36, 8 si fuerint in catenis et vinciantur -bus paupertatis. Ps. RVFIN. in Am. 3, 12 grabato Damasci, cuius quasi -bus febribusque tenebantur. CASSIOD. in psalm. 15, 7 -es ... tristitiae nexuosae. *commixta ex* -es peccatorum *et* longo -e trahere [*v. p. 1596, 55*] *sim.*: TERT. virg. vel. 14 -em longum delictorum sibi attrahunt. ITALA Is. 5, 18 [Hil. in psalm. 118 heth 14] vae qui ligant peccata tamquam -em longum [*gr. οἱ ἑπισπώμενοι τὰς ἁμαρτίας ὡς σχοινίῳ μακρῷ*]. HIL. in psalm. 118 heth 14 AMBR. hex. 6, 8, 53. in psalm. 118 serm. 8, 40 -es quibus trahuntur peccata, ut -e longo. HIER. in Is. 5, 18 p. 81. AVG. adv. Don. 19, 25 per seriem protensus peccatorum -is. *ibid.* -em tam longum ..., ecclesiae implicare. GILD. Brit. 1 chron. III p. 27, 5 scelerum -em per tot *annos* ... protractum. *cf. etiam* funicula *p. 1592, 30 et* funiculus *p. 1593, 39*). AMBR. in psalm. 118 serm. 8, 40 -es illi, quibus utuntur, qui terminos metiuntur agrorum (*raro pro* funiculus, *v. p. 1593, 49 sqq.*). *ibid.* tenduntur ergo illi -es quoad possessio uniuscuiusque diffunditur (CASSIOD. in psalm. 15, 7 prisco more -bus terrarum dividebatur hereditas. *ibid.* ut -bus distribueret hereditatem terrae. 77, 59 terram tenso -e dividebant) ... boni ergo illi -es (VVLG. psalm. 15, 6 -es ceciderunt [*cf.* funiculus *p. 1594, 11*] mihi in praeclaris ... hereditas mea praeclara est. EVCHER. form. 7 p. 46, 16 -es: sors vel hereditas. *cf.* Ps. RVFIN. interpr. Ios. ant. 6, 5, 3 ed. Bas. p. 153, 35 decem -ium [finium *ed. Bas.*] ... faciens iter [*gr. σχοίνων δέκα ἀνύσας ὁδόν*]. *sec. W. Meyer-Lübke, Roman. Etymol. Wb. s. v. hic usus duravisse videtur*). VVLG. Iob 12, 18 praecingit -e renes *regum* (Bar. 6, 42 mulieres ... circumdatae -bus *expectantes amatorem.* 6, 43 neque -is eius diruptus sit *h. e. devirginata sit.* BENED. reg. 22 cincti cingulis aut -bus. *cf.* funiculus *p. 1593, 28*). prov. 7, 16 intexui -bus (*h. e. χειρίαις*) lectulum meum (GREG. TVR. glor. conf. 84 lectulum -bus subtilibus innexum; *seq.* abscissis de -e illo particulis ... sanitatis adesse beneficium contuebant). Ezech. 27, 24 gazarum ... quae obvolutae et astrictae erant -bus. Esth. 1, 6 pendebant ... tentoria ... sustentata -bus byssinis atque purpureis, qui eburneis circulis inserti erant et columnis ... fulciebantur. AMM. 29, 7, 2 Gratianus ... cognominatus est ... funarius ... quod ... venalem circumferens -em quinque militibus eum rapere ... conatis nequaquam cessit (Ps. AVR. VICT. epit. 45, 2 venalicium -em portanti ... extorquere). GREG. TVR. Mart. 1, 28 ad -em illum, de quo signum commovetur, advenit; ex quo -e decisam ... particulam *eqs.* CORP. VI 10235, 9 *in titulo sepulcrali*: excipit(ur) itus actus ... item aquae aeram(enta) -em pistrini furni *eqs.*

2 ***in re navali:*** **a** *generatim -es navium armamenta*: LVCIL. 1114 armamenta ... malum vela ... -is (*v. p. 1598, 31*) ... anquina (CAES. Gall. 4, 29, 3 cum essent *naves* -bus ancoris [5, 10, 2] reliquisque armamentis ad navigandum inutiles. HOR. carm. 1, 14, 6 malus ... saucius ... antemnaeque gemant ... ac sine -bus ... carinae *eqs.* [*at v. p. 1598, 10*]. PETRON. 114, 13 arbor ... gubernacula ... -is aut remus [PLIN. epist. 9, 26, 4 cum stridunt -es, curvatur arbor, gubernacula gemunt. PETR. CHRYS. serm. 8 p. 208[B] *comparans vitam fratrum cum navigio*: in crucis arbore ... mentis vela tendamus, virtutum -bus, sapientiae remis, gubernaculis disciplinae navigii ... muniamus incessum]. CALL. dig. 47, 9, 6 -es ... *navis* praeciduntur aut vela conscinduntur aut ancorae involantur de mare. VEG. mil. 4, 37 *p. 1595, 42* OPTAT. 4, 3 p. 105, 7). OV. met. 3, 628 *v. p. 1596, 20.* LIV. 30, 10, 5 *naves onerarias* malis antemnisque de nave in navem traiectis ac validis -bus velut uno inter se vinculo illigatis comprendit (*sim.* VEG. mil. 2, 25 scafas ... cum longissimis -bus et interdum etiam ferreis catenis secum legio portat. 3, 7 constructus pons et -bus, qui propterea habendi sunt, vinctus. ANON. de mach. bell. 16 p. 19, 12 fixis in utraque ripa ... palis et -bus validis in medio quidem sub ipsis utribus ..., in marginibus desuper extensis). COLVM. 11, 3, 5 (*p. 1596, 31*) nauticis ... -bus (FEST. p. 224 *v. p. 1598, 41.* p. 330 spira ... -is nauticus in orbem convolutus [SERV. auct. Aen. 4, 418 (puppibus ... nautae imposuere coronas) -ium coronas ... qui solent quotiens navigatur in modum coronarum componi. ISID. orig. 19, 4, 2 spirae -es quas in tempestatibus utuntur]). SIL. 14, 449 aequorei -is *v. p. 1595, 69.* PETRON. 105, 4 *v. p. 1595, 72.* PLIN. nat. 17, 73 (*v. p. 1595, 25*) -bus ... in navalibus rebus. FRONTIN. strat. 1, 7, 3 *p. 1595, 7.* ISID. orig. 19, 4, 4 restes -esque *v. p. 1598, 17.*

b *distinctim -es*: *α mali antemnarumque*: CAES. Gall. 3, 14, 6 -es qui antemnas ad malos destinabant, comprehensi adductique *falcibus* ... praerumpebantur. *seq.* 7 quibus abscisis antemnae ... concidebant (VEG. mil. 4, 46 falx ... chalatorias [sub⟨audiendum⟩ -es] quibus antemna suspenditur ... praecidit). VERG. Aen. 5, 488 traiecto in -e columbam ... malo suspendit ab alto (SERV. *ad l.* traiecto: extento, unde transenna dicitur extentus -is). SERV. auct. Aen. 5, 77 carchesia ... summitas mali, per quam -es traiciunt. ISID. orig. 19, 4, 7 anquina (*cf. p. 1598, 32*) -is quo ad malum antemna constringitur. *aliter*: 6 *opisphora* -es quae cornibus antemnae dextra sinistraque tenduntur retro verso. *β velorum, i. q. rudentes*: VERG. Aen. 8, 708 ventis ... vela dare et laxos ... immittere -is. PROP. 3, 7, 48 duro teneras laedere -e manus. OV. met. 3, 679 ad intortos dare bracchia -es. FLOR. epit. 3, 7, 3 captiva ... corpora religantes velis ac -bus suspendere ac sic velificantes *eqs.* PANEG. 12 (2), 33, 2 purpurea cum auratis -bus vela *Cleopatrae.* ISID. orig. 19, 4, 3 propes -is quo pes veli alligatur. *γ gubernaculi*: VEG. mil. 4, 46 *per bipinnes* incidunt -es, quibus adversariorum ligata sunt gubernacula. *δ alvei navis*: HOR. carm. 1, 14, 6 sine -bus vix durare carinae possint imperiosius aequor (*i. q. ὑποζώματα sec. Kiessling-Heinze ad l.; cf. tamen p. 1597, 51*). VITR. 10, 15, 6 a capite ad imam calcem tigni *arietis machinae* contenti fuerant -es [I]III crassitudine digitorum VIII ita religati, quemadmodum navis a puppi ad proram (ISID. orig. 19, 4, 4 tormentum -is in navibus longus, qui a prora ad puppim extenditur, quo magis constringantur ... restes -esque) continenter (-entur *codd.*) eique -es praecinctura transversa erant ligati. ISID. orig. 19, 4, 7 mitra -is qua navis media vincitur. *ε scaphae a nave tractae* (*cf.* funiculus *p. 1592, 54*): PETRON. 102, 1 per -em lapsi descendimus in scapham. 102, 4 *a gubernaculorum* regione descendit -is, qui scapham (scaphae *codd.*) tenet. VVLG. act. 27, 32 absciderunt milites -es scaphae (*τὰ σχοινία τῆς σκάφης*). *cf.* ISID. orig. 19, 4, 5 scaphon -is in prora (*sic*) positus. *vix huc trahas* PAVL. FEST. p. 224, *v. infra l. 57.* *ζ ancorae* (*cf. etiam s. η*): CAES. Gall. 3, 13, 5 ancorae pro -bus ferreis catenis vinctae (*cf. etiam* 4, 29, 3 *et* 5, 10, 2 ancorae -esque, *supra p. 1597, 49*). civ. 2, 9, 4 storias ... ex -bus ancorariis ... fecerunt. LVCAN. 3, 700 adductum ... non senserat ancora -em. TAC. hist. 2, 34 *in ponte navali* ancorarum -es (VLP. dig. 9, 2, 29, 3 *v. l. 33*) non extenti fluitabant. *η paxilli in litore positi sim. sive etiam ancorae*: LVCIL. 389 tosillas (consellas *codd.*) ... validis in -bus aptas. 1114 -is enim praecisus cito atque anquina (anchora *codd.*) soluta (LABEO Vlp. dig. 9, 2, 29, 3 cum ... navis impulsa esset in -es anchorarum alterius, et nautae -es praecidissent. *ibid.* praecisis -bus. CALL. dig. 47, 9, 6 *v. p. 1597, 57.* VLP. dig. 9, 2, 29, 5 si -em quis, quo religata navis erat, praeciderit. HIER. epist. 53, 11, 2 haerentis in salo naviculae -em magis praecide quam solve. *cf.* VERG. Aen. 3, 667 incidere -em. 4, 575 -is). CATVLL. 64, 174 in Creta religasset navita -em (OV. met. 14, 445 *v. infra l. 50.* fast. 4, 331 in stipite. SEN. Med. 612 barbarā ... orā. LVCAN. 7, 860 ab Emathio ... litore. 8, 791 ne bustum religato -e moveret. PAVL. FEST. p. 224 prym⟨n⟩esius palus ad quem -is nauticus religatur, quem alii tosillam dicunt. GAIVS dig. 1, 8, 5 ex arboribus ... *in ripa* natis. *cf.* LVCAN. 8, 61 -e ligato litoribus. *aliter* SIL. 17, 17 *v. infra l. 62*). VERG. georg. 1, 457 a terra ... convellere -em (CLAVD. 15, 488 vellite -em). Aen. 3, 266 litore -em deripere. 3, 639 ab litore -em rumpite (10, 658. VLP. dig. 9, 2, 29, 2 *intrans.* -e rupto. CORIPP. Ioh. 1, 361 dirupto -e). 5, 773 solvi ... -em (*sine abl. loci*: OV. am. 2, 11, 23 STAT. silv. 3, 2, 54 IVV. 14, 292 HIER. epist. 53, 11, 2 *v. supra l. 36. c. abl.*: PROP. 1, 8, 11 Tyrrhenā ... arenā. OV. met. 14, 445 solvitur herboso religatus ab aggere -is. fast. 4, 833 a stipite. trist. 3, 9, 13 aggere. HIER. epist. 64, 22, 2 e litore). PROP. 3, 7, 20 ad saxa ligata ... detrito vincula -e cadunt. LVCAN. 2, 621 ut tremulo starent contentae -e carinae. 5, 514 rupibus exesis haerentem -e carinam. VAL. FL. 1, 314 prora -em legit Argus ab alta.

ϑ i. q. remulcum: CAES. civ. 3, 40, 1 submersam ... navem remulco multisque contendens -bus adduxit (PAVL. FEST. p. 224 promulco agi dicitur navis, cum scapha [scaphae *edd.*] ducitur -e. ISID. orig. 19, 4, 8 rĕmulcum -is, quo deligata navis trahitur vice rēmi). PROP. 1, 14, 4 tam tardas -bus ire rates *in Tiberi.* 4, 11, 51 tardam movisti -e Cybellen (*de Claudia; item* OV. fast. 4, 297 -e viri contento bracchia lassant; 325 *Claudia* exiguo -em conamine traxit. SIL. 17, 17 femineae ... manus ... traherent ... religatis -bus alnum; 41 *Claudia* capit -em). HIER. in Ioel 3, 18 p. 215 in Nilo ... sive in rivis eius solent naves -bus trahere. *ι sub mari tensi ad naves captandas v. p. 1596, 35.*

3 ***in machinis, torculis, trocleis, ballistis***: **a** -is torculus: *in torculis (cf. Blümner, Technol. 1² p. 346) sunt tria imprimis genera -ium: unum* -is torculus *ad detrahendum prelum validissimus, itaque* loreus, *religatus hinc in prelo, illinc in sucula, mira longitudine pedum* LV, *nisi per trocleas identidem subducebatur et demittebatur; alterum* medipontus loreus, *de cuius usu non constat; tertium, quod cum Vitruvii ductariis troclearum -bus convenit,* subductarius *minus validus* sparteus *ad levandum per trocleas prelum.* CATO agr. 3, 5 trapetos ... -es loreos privos ... medipontos privos loreos; trochileas graecanicas binis -bus sparteis ducunt. 12 prela ... V ... suculas V, -es loreos V, subductarios V, melipontos V, troclias X (68 -es torculos melipontos subductarios. *cf.* 26 vasa torcula ... -is. 146, 3 vasa torcula, -es, scalas. COLVM. 12, 52, 8 scalae ... fisci, -es cannabini spartei *eqs.* VLP. dig. 19, 2, 19, 2 prelum et trapetum instructa -bus). 3, 63 -em torculum ... extentum pedes LV (135, 4 *continuatur*: maximis vasis, minoribus p. LI *sec. ea quae antecedunt.* 135, 3 -em torculum si quis faciet *eqs.* 135, 4 -em exordiri ... longum p. LXXII. toros III habeat, lora in toros ... VIIII ... cum tortus erit, longus p. IL ... ubi extentus erit ... p. LI). PLIN. nat. 18, 317 anti-

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

qui -bus vittisque loreis ea (*prela*) detrahebant. **b** *in miliario* (*v. Blümner l. l. p. 343 adn. 1*): CATO agr. 22, 1 -i circumligato miliarium. **c** -is (sub-)ductarius *in trochleis* (*v. Blümner, Technol. 3*[1] *p. 111—129*): CATO agr. 3, 5 binis -bus sparteis (*v. p. 1598, 75. de re cf.* VITR. 10, 2, 6). 3, 12 *-es* subductarios (3, 68). *trop.* HOR. carm. 3, 10, 10 pone superbiam, ne currente retro -is eat rota. VITR. 10, 2, 1 traicitur (4. 6. 7. 8 *bis*. 9 *bis*) ductarius (4. 6. 8 tres) -is ... demittitur et traducitur (9) ... refertur (4. 7. 8 *bis*. 9. *cf.* 7 feruntur) ... descendit (4. 9. *cf.* 4 redeat. 9 redeunt) ... religatur (4. 8. *cf.* 7 colligantur). *ibid.* altera pars -is (6 utraeque). 2 -is caput (6 *bis*). *ibid.* -is ⟨se⟩ involvendo (7. *ibid.* involutus) ... extenditur (6 cum erit extensus) et ita sublevat onera (7). 4 circa ... orbiculum -is indatur. *ibid.* trocleae et ductarii -es ... expediuntur (10 temperatis -bus et trocleis subductiones ... efficiuntur. FEST. p. 301 *suculam* versant⟨es ... ductario⟩ -e vol⟨v⟩unt. VEG. mil. 4, 19 -bus trocleisque ... turricula ... producitur. SIDON. epist. 3, 17, 8 erecto trocleatim -e). 7 traiecti *-es* ... feruntur ... et in axe ut haereant colligantur. 9 -es traduntur hominibus ad ducendum. *sim.* in *cataracta*: LIV. 27, 28, 10 *cataractam* -bus subducunt. 27, 28, 11 remisso -e, quo suspensa erat (VEG. mil. 4, 4 anulis ferreis ac -bus pendet). VEG. mil. 4, 21 quemadmodum in cithara chordae sunt, ita in trabe *sambucae* ... -es sunt, qui pontem ... trochleis laxant (PAVL. FEST. p. 324 ut in organo chordae, sic in ... *sambuca* intenduntur -es). *in onagro*: AMM. 23, 4, 6 repagula, quibus incorporati sunt -es. **d** *in erigenda machina* (*Blümner l. l. p. 116*): VITR. 10, 2, 4 -is perducatur *eqs.* **e** *in ergata* (*Blümner p. 118*): VITR. 10, 2, 7 -is circumactus tympanum. **f** *ad religandam trocleam*: VITR. 10, 2, 8 -bus ... religatur. **g** *antarii* -es, *opp. retinacula* (*Blümner p. 112. 115*): VITR. 10, 2, 1 *tigna* -bus in capitibus collocatis et circa dispositis (4) erecta retinentur. 10, 2, 3 antarii -es ante laxi collocentur; *seq.* retinacula. *ibid.* pali ... quo -es alligentur. *cf.* -es *in tabernaculis*: TAC. hist. 5, 22. OBSEQ. 72 -em praetendentem. VVLG. num. 3, 26. 37. 4, 32. **h** *in tormentis* -es *nervini* (*cf. Marquardt, Röm. Staatsverw. 2*[2] *p. 520—525*): VITR. 1, 1, 8 *per foramina in capitulis ballistarum al.* tenduntur ... e nervo torti -es (10, 11, 2 capillo vel nervo -es. *cf.* CAPITOL. Maximin. 33, 1 *v. p. 1595, 8.* VEG. mil. 4, 9 *tormenta* -bus nervinis intenta. 4, 22 tenditur), qui non praecluduntur nec praeligantur, nisi sonitus ... aequales fecerint. AMM. 23, 4, 4 inter *axes onagri* -es colligantur robusti compagem ne dissiliat continentes; *seq. syn.* restium. **i** *-es tenentes arietem*: VITR. 10, 15, 4 axiculi duo, e quibus -es alligati retinebant arietem. *ibid.* 6 ex quibus autem -bus pendebat, *sc. aries.* **k** *ad tignum arietis*: VITR. 10, 15, 6 *v. p. 1598, 13.* **l** CVRT. 4, 3, 24 ad implicanda navigia ... asseres -bus illigaverant, ut cum tormento asseres de *muro* promovissent, subito laxatis -bus inicerent. *sim.* VEG. mil. 4, 23 dentatum -bus illigant ferrum. **m** VEG. mil. 4, 21 per -es attracto depressoque *uno capite trabis transversae tollennonis.*

notabilia ex proverbiis sim.: iam contento, iam laxo -e *p. 1595, 76.* per extentum -em ... ire *p. 1596, 1 sqq.* ne currente retro -is eat rota *supra l. 6. ex arena* -is *non efficitur p. 1595, 16.* -is contentiosus *p. 1596, 49.* -es peccatorum *p. 1597, 1.* -is *in specimine virium p. 1597, 41. in superstitione p. 1596, 41. 45. 1597, 35. 44.* -is *signum castitatis p. 1597, 32.*

II *i. q. funale, funalis cereus* (*cf. p. 1594, 30 sqq.*): VARRO frg. Serv. Aen. 6, 224 facem de -e, ut Varro dicit, unde et funus *eqs.* SERV. Aen. 1, 727 funalia ... dicta a -bus, quos ... cera circumdatos habuere maiores (ISID. orig. 20, 10, 5; *cf. p. 1594, 32*): unde et funera dicuntur, quod -es incensos mortuis praeferebant. SCHOL. Ter. p. 81, 11 unus ... a -bus, qui cera illiti ... incendebantur.

III *i. q. funalis equus*: AVSON. 252, 10 laevus Arion (*i. nomen equi*) -is eat. *fortasse item vel certe de eadem re intellegendum est fragmentum* CORP. VI 37834, 46 *Teres agitator* intra -is I vici⟨t⟩.

IV *i. q. certum spatium itineris v. p. 1597, 28.*

adi.: adversus SEN. dial. PLIN. nat., aequoreus SIL., ancorarius CAES., antarius VITR., auratus PANEG. 12 (2), aureus LVCR., blattinus EVTR., bonus AMBR., byssinus VVLG., cannabinus COLVM. *bis*, contentiosus TERT. *ter* HIER. *bis*, crassus PAVL. FEST., ductarius VITR. *quater*, durus PROP., Hibericus HOR., humens VVLG., laxus VERG. HOR. VITR., longus CATO CATO cap. tit. TERT. ITALA HIL. AMBR. *bis* AMM. AVG. VIGIL. THAPS., longissimus HIER. VEG., loreus CATO *quater*, medipontus CATO *ter*, multus MART., nauticus FEST. *bis* COLVM., nerviceus VVLG., nervinus VEG. *bis*, novus CATO VVLG. *bis*, privus CATO, pronus PLIN. nat., purpureus VVLG., putris APVL., rectus IVV., sacer SEN. trag., necdum siccus VVLG., sparteus CATO COLVM. PALLAD., subductarius CATO *ter*, subtilis GREG. TVR., tenuissimus SEN. dial., torculus CATO *quater*, tremulus LVCAN., validus LVCIL. LIV. CVRT. PLIN. nat. ANON. de mach. bell., vastus AMM., venalicius PS. AVR. VICT., venalis AMM., vetus COLVM. APVL. PALLAD. *verba notabilia* (*omissis quae sub I A allata sunt*): abscindo: CAES. VVLG. MVTIAN., adduco: CAES. LVCAN. *bis*, ago: FLOR., alligo: VITR. *bis*, attraho: TERT. GREG. TVR., circumago: VITR., circumdo cerā: SERV. ISID.; *c. dat. pers.*: VVLG., colligo, -are: VITR. AMM., colloco: VITR. *bis*, compono: SERV., constringo: ISID., contendo: HOR. VITR. OV., continuo: VICT. VIT., convello: VERG., convolvo: FEST., demitto: VERG. HOR. PROP. VITR. BACHIAR., deripio: VERG., descendo: IVV., dirumpo: APVL. VVLG. CORIPP. GREG. TVR. *ter* PASS. Saturnin., dispono: VITR. *bis*, distendo: TERT., distringo: RVFIN., duco: HOR. VITR. TERT., erigo: SIDON., expedio: SISENNA VITR., extendo: CATO HOR. VITR. *bis* MANIL. TAC. IVV. VVLG. SERV. VICT. VIT. MVTIAN. ANON. de mach. bell., fero: VITR., fulcio: VVLG., immitto: VERG., implico: AVG. SVLP. SEV., incendo: CASSIOD. ISID. SCHOL. Ter., incido: VERG. *bis* TAC. VEG., incorporo: AMM., indo: VITR., inicio: AMM., innecto: TAC. AMM., insero, -ui: VVLG., intendo: PAVL. FEST. SEN. dial., involvo: VITR. *quater*, laxo: CVRT. GREG. TVR., lego: VAL. FL., ligo: VITR. LVCAN. ITALA, perduco: VITR., porrigo: COLVM., praecido: LVCIL. LABEO *bis* CALL. VLP. HIER. VEG., praecludo: VITR., praeligo: VITR., praerumpo: CAES., prono: VVLG. ISID., protendo: AVG., protraho: GILD., reduco: PERS., refero: VITR. *6*[*ies*], religo: CATVLL. VITR. *quater* OV. *bis* PAVL. FEST. SEN. trag. LVCAN. *bis* PLIN. nat. SIL. GAIVS, rumpo: VERG. *bis* VLP. SCHOL. Iuv., sequor: HOR., solvo: VERG. PROP. OV. *ter* STAT. IVV. AMBR. HIER. *bis* PAVL. NOL., suspendo: PAVL. NOL., tempero: VITR., tendo: VITR. AMBR. CASSIOD. ISID., traduco: VITR. *bis*, traho: OV. PLIN. nat. TERT. *bis* VIGIL. THAPS., traicio: VERG. VITR. *8*[*ies*] SERV., transmitto: GREG. TVR., vello: CLAVD.

deriv.: funalis, funarius, funetum, funicula, -um, -us.

comp.: funambulus, funirepus, funitortor, semifunium.

funitortor GLOSS. III 309, 31 *σκοινοπλόκος*. *a* funis *et* tortor *sive* torquere. *Leumann.*

fūns *v.* fons.

***fūnus**, -eris *n.* [*orig. inc. cf. esse c. got.* gaunōn '*θρηνεῖν*' *putat Froehde, Bezzenb. Beitr. z. K. d. idg. Spr. 21, 325 sq. Th.*]. · *de originatione*: VARRO Serv. Aen. 6, 224 facem: de fune, ut Varro dicit: unde et -s dictum est (*similia* 1, 727). SERV. Aen. 11, 143 -a ... alii a funalibus candelis ... alii a fungendo, quod eo supremo in eo qui decessit officio fungimur, vel quod hi qui mortui sunt 'vita functi' dicuntur. DON. Ter. Andr. 108 -s est pompa exequiarum, dictum a funalibus (115). SCHOL. Ter. Andr. 127. *alia v. s. v.* funalis. PAVL. FEST. p. 84 furvum: nigrum vel atrum. hinc dicta furnus furiae -s fuligo fulgus fumus. *de scriptione*: MAR. VICTORIN. gramm. VI 12, 2 ex libris antiquis foederum ... *legi* pro 'funus' 'fo⟨i⟩nus'. *in* INSCR. *passim apicata* u *ut* CORP. XI 1600. XII 1129 fúnus. IX 1783 fúnere. *de sensu*: SERV. Aen. 3, 62 -s: modo sepulcrum, ... nam proprie -s est incensum cadaver. 2, 539 -ere: cadavere, ab eo quod praecedit id quod sequitur. -s enim est iam ardens cadaver, quod dum portatur, 'exequias' dicimus, crematum iam 'reliquias', conditum iam 'sepulcrum'. quidam -e pro caede accipiunt. 3, 22 apparatus mortuorum -s dici solet (*opp.* rogus pyra bustum ustrina sepulcrum monumentum). *rustice gen. masc.*: LIB. pontif. p. 163, 7 -s ... eiectus est. *pluralis poeticus inde ab* ENNIO *v. Maas, Archiv 12 (1902) 535; Bednara, Archiv 14 (1906) 557. notatur in* INSCR. *littera* F: CORP. VI 6275 f(unus) f(ecit). IX 28. 57. 58 f(unus) l(ocum) p(ublice). XI 3382 f(unere) p(ublico). XIV 415. FASTI Ostienses Berl. phil. Woch. 1920, 304, 20' f(unere) p(ublico) e(latus) e(st). *al. locos ascripsi vetustos cum Livianis omnes, post selectos.*

I GLOSS. *κηδεία, ἐκφορά, ἐκκομιδὴ νεκροῦ, πένθος*; elatio defuncti, deductio mortui. luctuosa. *de rebus ad -s pertinentibus v. Marquardt-Mau, Privatl. p. 343. 350 sq.; Cuq, Daremberg-Saglio II 2, 1386—1408; Ruggiero, Diz. epigr. s. v. p. 348—352; Blümner, Röm. Privataltert. p. 488 sqq.* LEX XII tab. 10, 4 mulieres genas ne radunto, neve lessum -is ergo habento. 10, 5 homini mortuo ne ossa legito, quo post -s faciat. PLAVT. Amph. 190 quod multa Thebano poplo acerba obiecit -a. Asin. 595 acerbum -s filiae faciet. ENN. frg. var. 17 nemo me dacrumis decoret nec -a fletu faxit. TER. Andr. 108 curabat una -s. 115 egomet ... eius causa in -s prodeo. 127 -s interim procedit: sequimur. Phorm. 99 neque cognatus ... aderat qui adiutaret -s. CATO or. frg. 8, 1 (Gell. 13, 25, 12) decem -a facis, decem capita libera interficis. ACC. trag. 175 ⟨te⟩ propter tot tantasque habemus vastitates -um. LVCIL. 808 mercede quae conductae flent alieno in -e (HOR. ars 431). 691 nullo honore, ⟨lu⟩dis, fletu ⟨nullo⟩, nullo -e. NOVIVS Atell. tit. -s. VAL. ANT. hist. frg. 62 -e locato ad forum descendidit. CIC. inv. 1, 41 quod ... privatim aliquoi solet accidere ut nuptiae, sacrificium, -s, convivium, somnus. Quinct. 50 huic acerbissimum vivo videntique -s ducitur, si -s id habendum est, quo non amici conveniunt ad exequias cohonestandas, sed bonorum emptores ut carnifices. S. Rosc. 23 qui nondum ... paterno -i iusta solvisset. 33 in -e C. Marii ut Q. Scaevola volneraretur. Verr. 6, 120 non palam vivorum -a locabantur? 6, 134 mercedem -is ac sepulturae constitui. Cluent. 28 de integro -s iam sepulto filio fecit. *ibid.* non nuptialibus donis, sed filiorum -bus esse delinitam *Sassiam*. 188 illa ... in familiae luctum atque in privignorum -s nupsit. 201 mater exequias illius -is prosecuta. Vatin. 30 ut *epulum* munus sit -is. Rab. perd. 8 familiaris -is excusatio. 37 ne se legitimo -e ... privetis. Vatin. 31 quis ... in -e familiari cenavit cum toga pulla? Mil. 86 ut sine imaginibus, sine cantu atque ludis, sine exequiis, sine lamentis, sine laudationibus,

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

sine -e ... amburetur abiectus. Phil. 2, 91 -i tyranni (*Caesaris*), si illud -s fuit, sceleratissime. praefuisti. 3, 30 qui ... caedis et incendiorum causam quaesierit ex -e *Caesaris*. 9, 16 in virorum fortium -bus. 9, 17 aediles curules edictum quod de -bus habeant, Ser. Sulpici ... -i remittere. de orat. 2, 283 quom -s quoddam duceretur. rep. 2, 68 hominum acerbis -bus. 6, 2 concursu levissimae multitudinis et aere congesto -s desubito esset ornatum. leg. 2, 60 ut uni plura ⟨-a⟩ fierent. 2, 61 -s ut indicatur, si quid ludorum, dominusque -is utatur accenso atque lictoribus. 2, 64 sumptuosa fieri -a et lamentabilia. 2, 66 Pittacus omnino accedere quemquam vetat in -s aliorum. 2, 67 *Plato* iusta -um reicit ad interpretes religionum. 2, 68 *a Platone* -um sumptus praefinitur ex censibus a minis quinque usque ad minam. Tusc. 1, 117 ille sapiens (*Solon*): 'ut celebrent -a cum gemitu'. 2, 55 fletus, quem XII tabulae in -bus adhiberi vetuerunt. Lael. 11 maerore -is. Att. 14, 10, 1 si -e elatus esset (14, 14, 3). 15, 1^{b}, 1 *Pilia* venerat ... in -s, quoi -i ego quoque operam dedi. epist. 4, 12, 3 -s ei satis amplum faciendum curavi. CAEL. Cic. epist. 8, 11, 4 ludorum explosiones et -um et ineptiarum ceterarum *in commentario rerum urbanarum*. CIC. ad Q. fr. 3, 8, 5 Serrani ... filii -s perluctuosum. VARRO Men. 258 -e familiari commoto avito ac patrito more precabamur. 303 -s exequiati. ling. 5, 160 ex aedibus efferri indictivo -e. 6, 61 indixit -s. 7, 42 in -bus indictivis ... dicitur 'ollus leto datus est' (FEST. p. 254). rust. 1, 69, 2 rogat ... ut ei in -s postridie prodeamus. ... 'quid? in -s? quod -s?' CATVLL. 64, 349 illius ... virtutes ... saepe fatebuntur gnatorum in -e matres. 64, 401 optavit genitor primaevi -a nati. LVCR. 2, 576 miscetur -e vagor. 2, 580 ploratus, mortis comites et -is atri. 3, 72 crudeles gaudent in tristi -e fratris. 3, 712 neque natali privata videtur esse die natura animae nec -is expers. 6, 1225 incomitata rapi certabant -a vasta. CAES. Gall. 6, 19, 4 -a sunt pro cultu Gallorum magnifica et sumptuosa. [*ibid. lege* iustis fune⟨b⟩ribus.] BELL. Hisp. 31, 9 NEP. Eum. 4, 4. 13, 4 ii militari honestoque -e, comitante toto exercitu, humaverunt. reg. 2, 3 neque ... cuiusquam ex sua stirpe -s vidit. Att. 17, 4 quom hoc ipsum vere gloriantem audierim in -e matris suae. 22, 4 sine ulla pompa -is comitantibus omnibus bonis. LEX Vrson. (Corp. I^{2} 594) 95, 22 qui ... non aderit ob eam rem quot ei morbus sonticus ... sacrificium -s familiare feriaeve denicales erunt (34). CVLEX 414 -is officium vitae pro munere reddit *pastor culici*. VERG. georg. 4, 256 corpora ... exportant tectis et tristia -a ducunt *apes*. Aen. 3, 62 instauramus Polydoro -s. 6, 874 quae, Tiberine, videbis -a. 7, 599 -e felici spolior. 9, 486 nec te tua -e (-a *trad.*) mater produxi. AETNA 19 impositam ... tristi natorum -e matrem (mentem *trad.*). HOR. epod. 8, 11 -s ... imagines ducant triumphales tuom. sat. 1, 4, 126 avidos vicinum -s ut aegros exanimat. 1, 6, 43 concurrant ... foro tria -a. 2, 5, 106 -s egregie factum laudet vicinia. carm. 1, 35, 4 superbos vertere -bus triumphos. 2, 18, 18 tu secanda marmora locas sub ipsum -s. 2, 20, 21 absint inani -e naeniae. 3, 15, 4 maturo propior ... -i. epist. 2, 2, 74 tristia robustis luctantur -a plaustris. TIB. 1, 1, 65 de -e ... lumina ... sicca referre domum. PROP. 1, 17, 21 illa meo caros donasset -e crines. 1, 19, 3 ne forte tuo careat mihi -s amore (*seq.* exequiis). 2, 1, 56 ex hac ducentur -a nostra domo. 2, 11, 4 extremi -is atra dies. 2, 13, 18 serves -is acta mei. 2, 13, 24 adsint plebei parvae -is exequiae. 2, 13, 34 extincti -is (*i. rogi. cf.* lignis *l. 57*) ... locum. 2, 27, 1 incertam ... -is horam (OV. trist. 5, 10, 12). 3, 11, 37 issent Phlegraeo melius tibi -a campo. 3, 13, 15 felix Eois lex -is una maritis. 3, 15, 46 lignis -is ustus (*cf. l. 54*). 4, 7, 27 quis nostro curvom te -e vidit? ACT. lud. saec. Aug. (Corp. VI 32323) 88 aenatores in -e canere ⟨solitos⟩. OV. am. 2, 6, 9. 41. 2, 10, 37. 3, 9, 13 epist. 14, 32. ars 3, 20 proque virost uxor -e lata viri. 3, 431 -e saepe viri vir quaeritur. rem. 127 quis matrem nisi mentis inops in -e nati flere vetet? met. 6, 282 (*loq. Niobe*) per -a septem efferor. 6, 430 faces de -e raptas. 6, 565. 7, 607 corpora ... nullis de more feruntur -bus, neque enim capiebant -a portae. 11, 540. 13, 518. 523 -bus dotabere, regia virgo. 13, 696 pulcris ... per urbem -bus ferri. 14, 746 -a ducebat mediam lacrimosa per urbem. 14, 751. 15, 628 -bus fessi. trist. 1, 3, 22 formaque non taciti -is intus erat (*i. lugebant*). femina virque meo ... -e maerent. 1, 3, 89 egredior, sive illud erat sine -e ferri. 1, 7, 38 (3, 14, 20). 3, 3, 45 sine -bus ..., sine honore sepulcri. 3, 5, 40 Darei ... -is exequiae. 3, 13, 21 -is ara (Ib. 104) ... ferali cincta cupressu. 5, 1, 14 efficio, tacitum ne mihi -s eat. 5, 1, 48. 5, 12, 7 exigis ut Priamus natorum -e ludat? Ib. 163. Pont. 1, 7, 29 lacrimas, supremum in -e munus. 1, 9, 47 -a non potui comitare. 1, 9, 51 ille tibi exequias et magni -s honoris fecit. fast. 1, 35 per totidem menses a -e coniugis uxor sustinet in vidua tristia signa domo. 2, 556. 6, 660 cantabat maestis tibia -bus. 6, 663 pompam qui -is irent. CONS. Liv. 27. 59. 70. 141 fasces in -e vidi ... eversos. 173. 187 dique latent templis neque iniqua ad -a voltus praebent. 202 -is exequiis assumus omnis eques. 236. 460. LIV. 2, 7, 4 collegae -s quanto potuit apparatu fecit. 2, 16, 7 ut -i sumptus deesset (2, 33, 11). 2, 47, 11. 2, 54, 4. 3, 18, 11. 3, 43, 7 ni decemviri -s militare ei publica impensa facere maturassent. 8, 7, 22 quantum militaribus studiis -s ullum concelebrari potest. 8, 10, 10. 8, 22, 2 populo visceratio data a M. Flavio in -e matris. 10, 29, 20 Fabius collegae -s omni

honore laudibusque meritis celebrat. 22, 7, 5. 24, 4, 8. 25, 17, 4. 7. 25, 26, 9 cotidiana. 26, 41, 8 ut aliud super aliud cumularetur familiae nostrae -s. 27, 40, 7. 28, 25, 1 nuntios non mortis modo, sed etiam -is. 30, 15, 7 si non in -e meo nupsissem. 30, 44, 11 nunc ... tamquam in publico -e comploratis. 30, 45, 4 Syphax ... publico -e est elatus. 31, 34, 2. 38, 53, 8. 38, 55, 2 in -e ... ante lectum iisse. *ibid.* mulsum prosecutis -s dedisse. 38, 56, 1. 39, 46, 2. 39, 52, 9 Scipio ... voluntarium non sibimet ipse solum, sed etiam -i suo exilium indixit. 40, 9, 13. 40, 19, 3 ut Libitina -bus (tunc *codd.*) vix sufficeret (41, 21, 6). 41, 16, 4. 45, 41, 1. 9. 11. MANIL. 1, 885 pestis ... extulit ... per -a pacis Athenas. 1, 888 -a deerant mortibus. 4, 91 rapit ex tecto (exceptos *trad.*) -s Fortuna superbo[s] (5, 548 virginis et vivae rapitur sine -e -s. *cf.* -a ... nec -a *p. 1605, 39 sq.*). 4, 225 caput in mortem vendunt et (*in*) -s harenae. PAVL. FEST. p. 65 culina vocatur locus, in quo epulae in -e comburuntur. p. 93 funebres tibiae dicuntur, cum quibus in -e canitur. p. 106 indictivum -s, ad quod per praeconem evocabantur. p. 163 naenia est carmen, quod in -e laudandi gratia cantatur ad tibiam. p. 236 praetexta pulla nulli alii licebat uti quam ei qui -s faciebat. p. 334 simpludiarea -a sunt, quibus adhibentur dumtaxat ludii corbitoresque. quidam ea dixerunt esse quibus neutrum genus interesset ludorum. nam indictiva sunt, quibus adhibentur non ludii modo, sed etiam desultores, quae sunt amplissima. SEN. Oed. 132 premitur ... iuncto -e -s. Phoen. 94 -s extendis meum longasque vivi ducis exequias patris. Tro. 139 post elatos Hecubae partus ... postrema, pater, -a cludis. benef. 6, 38, 1 qui necessaria -bus venditabat. dial. 6, 15, 3 velamento quod pontificis oculos a -e arceret. 6, 17, 7 nullum non acerbum -s est quod parens sequitur. 10, 20, 5 istorum -a, tamquam minimum vixerint, ad faces et cereos ducenda sunt (*cf.* epist. 122, 10). 11, 12, 7 cum defuerit ... Menenio -s. MELA 2, 18 -a festa sunt *apud Thraces*. LVCAN. 2, 21 -e primo attonitae tacuere domus *seq. plura*. 3, 291 dignas -e Magni exequias. 6, 103 miseros ultra tentoria cives spargere -s erat. PLIN. nat. 10, 122 -sque aliti innumeris celebratum exequiis. MART. 11, 54, 1 olentem -a myrram. LVV. 4, 109 amomo, quantum vix redolent duo -a. SVET. Aug. 100, 2 -s triumphali porta ducendum. 101, 4 mandata de -e suo (Iul. 87, 1). Nero 39, 1 triginta -um milia in rationem Libitinae venerunt. Dom. 15, 3 ut, repentina tempestate deiecto -e (*i. rogo*), semustum cadaver discerperent canes. VLP. dig. 10, 2, 49 sumptum ... fecit in -s. 11, 7, 1 propter -s aliquid impendit. 11, 7, 14, 3 -is causa ... impensum. *ibid.* -is causa ... sumptus factus (*ex* EDICTO praet.; *passim*). 11, 7, 12, 6 ad -s sumptum decernere. 11, 7, 16 in -s conferre (*al.*). 15, 3, 7, 3 si ... ad -s erogaverit (SCAEV. dig. 11, 7, 46, 2 in -s). PAVL. dig. 15, 3, 19 -s ... filii aes alienum patris est. VLP. dig. 47, 10, 1, 6 -i testatoris vel cadaveri fit iniuria. POMPON. dig. 47, 12, 5 ut ad sepulcra itus (item eius *trad.*) aditus ambitus -i⟨s⟩ faciendi sit. PORPH. Hor. carm. 2, 20, 21 naeniae ... cantus sunt -um. CAPITOL. Aur. 7, 10 Hadriani ... sepulcro corpus patris intulerunt magnifico exequiarum officio. mox iustitio secuto publice quoque funeris expeditus est ordo. SERV. Aen. 5, 138 maioris aetatis -a ad tubam solere proferri. 11, 93 omnia contraria in -e faciebant: scuta etiam invertentes *eqs.* 11, 143 de filiis, qui in potestate patris sint, non putari ius esse -s vocari fierique. GLOSS. V 22, 27 (= 71, 3 = 105, 23) -s et ferias: proverbium est de morte dictum (morediat *vel* morte dicit *trad.*), quoniam -e publico feriae ⟨in⟩dicuntur.

ex INSCR. *excerpsi haec*: CORP. II 3114 Claudiani cont(ulerunt) ad -s ~~HS~~ CC. V 4100 (= Dessau 2795) in -s et memoria erog(ati) X XXX (VIII 22944 ad -s eius erogati X C). VI 6229 (= Dessau 7449) sodales ei -s fecerant hom(ines) CXXX X CCXXV. 6275 (= Dessau 8418) f(unus) f(ecit) Faustus. 34075 Vibia ... locum et impensam -is d(e) s(uo) d(edit) (XIV 914 l(ocus) d(atus) -i C. Domiti Primi a tribus Messi(i)s). VIII 3079 cum sibi in -s et monimentum ~~HS~~ II mil(ia) erogari cavisset. LEX colleg. Lanuv. (Corp. XIV 2112) I 12 (*ex S. C. p. R.*) qui stipem menstruam conferre volen⟨t in fun⟩era, in it collegium coeant. I 23 eius ratio -is non habebitur (II 6). I 27 qui -is eius curam agant. II 4 ei -s imag⟨ina⟩rium fiet. TEST. Galli (Corp. XIII 5708) II 17 mando ... curam -is mei ⟨et⟩ exequiarum ... nepoti meo. CORP. XII 942 hunc ... mater et frater sine -e quaerunt. *de funere publico* (*cf. infra p. 1604, 35 sqq. et Vollmer, Fleckeis. Jahrb. Suppl. 19 p. 345—361*): FASTI Cupr. Corp. I^{2} 1 p. 63 h (= IX 5291) -e p⟨ublico⟩. CORP. XIV 321 hunc dec(uriones) -e publ(ico) efferendum censuer(unt). 312. 353. 375. 413 *additur* h(onore) u(sus) -is impensam remisit. 415. 3019 INSCR. Dessau 9494 (*Ostiae*) CORP. X 1784. 4761. XI 1600 huic publice d(ecurionum) d(ecreto) -s locusque sepulturae datus. 1946 -e publico est elatus. IX 46 -s locum publice. INSCR. Dessau 9389. *talia passim, in provinciis* CORP. III 3055. 3137. 13820. VIII 9294. 12587. 13376. XIII 1129. 1645. 5110. CORP. V 4487 -e publico honoratae. XII 4399 huic ordo Narbonensis publice -s et omnes vectigales decrevit. X 1208 acervissimam mortem h⟨onoribus et -e publ⟩ico prosequend⟨a⟩m esse. 3309 ut e for⟨o de tribunali -e per duov⟩iros ... ⟨locato pro⟩batoque ferat⟨ur⟩ (*cf.* IX 1783). CORP. X 680 huic decuriones locum sepulturae et in funere ~~HS~~ *tot* decr(everunt). 1024. II 1065 huic ordo ... laudation(em) impensam -is locum sepulturae et statuam de-

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

crevit (*haec formula creberrima in Hispania, v. Corp. II p. 1163, alibi* III 7366).

i. q. pecunia funeraticia: CORP. XII 732 ex -e eius ... posuerunt. 1911 fraudem eiusde⟨m . . .⟩ funeneris (*sic*) fec⟨erunt⟩. *aliter* CORP. XII 286 ex pecuni⟨a quae e⟩ -e supe⟨rfuit⟩. VI 10322 quot ex -e eius superfuit.

ambigue positum, et de ἐκφορᾷ et de sepulcro: CARM. epigr. 1380 (*a. 587*) fletibus ecce tuis renovasti -s opertum.

iuncturae notabiles: *c. accusativo*: -s facere: LEX XII tab. 10, 5 PLAVT. Asin. 595 Men. 492 ENN. var. 17 CATO or. frg. 8, 1 CIC. Cluent. 28 leg. 2, 60 epist. 4, 12, 3 BELL. Hisp. 31, 9 HOR. sat. 2, 5, 106 OV. Pont. 1, 9, 51 LIV. 2, 7, 4 *passim*. parare: LIV. 40, 9, 13 PLIN. epist. 3, 16, 4. instaurare: VERG. Aen. 3, 62. instituere: FEST. p. 250. reddere: PLIN. nat. 10, 4 *de phoenice*. congerere: SEN. Med. 998. donare *alicui*: SIL. 10, 558. condere: CAPITOL. Aur. 18, 3. curare: TER. Andr. 108 AVG. civ. 1, 13 p. 24, 25 D. SVLP. SEV. chron. 1, 12, 7. 2, 25, 2. *cf.* GLOSS. -s curat: defunctum sepelit aut planctum celebrat. procurare: SVLP. APOLL. perioch. Ter. Andr. 7. adiutare: TER. Phorm. 99. ornare: CIC. rep. 6, 2 SVET. Aug. 100, 2. adornare: APVL. apol. 18. cohonestare: TAC. ann. 3, 76. exhibere: SPART. Sept. Sev. 19, 4. decernere: FRONTO p. 38, 9 N. pendere: CARM. epigr. 376 (= CORP. X 5495), 3. ducere: CIC. Quinct. 50 de orat. 2, 283 VERG. georg. 4, 256 HOR. epod. 8, 11 PROP. 2, 1, 56 CONS. Liv. 28. 173 OV. met. 14, 746 LIV. 2, 47, 11 *passim*. deducere: PLIN. nat. 10, 123 APVL. met. 8, 6. producere: LVCAN. 2, 298 APVL. met. 4, 34. rapere: LVCR. 6, 1225 MANIL. 4, 91. 5, 548. maturare: TAC. hist. 2, 49. agere (*translate*): COMM. instr. 2, 32, 17. celebrare: CIC. Tusc. 1, 117 vers. LIV. 8, 10, 10. 10, 29, 20. 25, 17, 7 VAL. MAX. 8, 15, 1 CVRT. 8, 2, 40 *al.* concelebrare: LIV. 8, 7, 22. exequiari: VARRO Men. 303; exequi: LEX ap. Gell. 10, 15, 25 DVB. NOM. gramm. V 579, 1. prosequi: LIV. 38, 55, 2 CORP. I² 1924 (= CARM. epigr. 69), 4 PAVL. FEST. p. 3 SEN. dial. 9, 12, 4 nat. 3, 18, 6 *al.* sequi: SEN. dial. 6, 17, 7. 6, 20, 5. comitare (-ari): OV. Pont. 1, 9, 47 PLIN. nat. 35, 6 HOMER. 1036. frequentare: SEN. Tro. 1130 CORP. X 3309. pompam -is ire: OV. fast. 6, 663. deserere: SEN. epist. 70, 10. turbare: TAC. ann. 1, 8. diruere: GRAN. LIC. p. 22, 10. diripere distrahere: MARCIAN. dig. 48, 6, 6 pr., eripere turbare: PAVL. sent. 5, 26, 3. ex foro mittere: SVET. Tib. 37, 3. locare: VAL. ANT. hist. frg. 62 CIC. Verr. 6, 120 VAL. MAX. 5, 2, 10 SEN. dial. 9, 11, 10 epist. 99, 22 *al.* elocare: PLIN. nat. 21, 10. mandare: STAT. Theb. 7, 463 VLP. dig. 11, 7, 14, 13. 15. decernere: TAC. ann. 13, 2 INSCR. indicere: CIC. dom. 42 *bis*. prov. cons. 45 leg. 2, 61 VARRO ling. 6, 61 SVET. Iul. 84, 1. perdit *aliquis* -s *suum*: PLIN. nat. 7, 146.

in -s prodire: TER. Andr. 115 VARRO rust. 1, 69, 2. accedere: CIC. leg. 2, 66. venire: CIC. Att. 15, 1ᵇ, 1 VAL. dig. 32, 10. MAECIAN. dig. 35, 1, 91 ad exequias -is. VLP. reg. 22, 4. 24, 18 ad -s. GAIVS inst. 2, 238 ad. fui . . . in -s (*cf. Compernass, Glotta 5 [1914] 217*): PETRON. 42, 2. rogare: PETRON. 72, 1.

nominativus: -s procedit: TER. Andr. 127. it: PROP. 3, 11, 37 OV. trist. 5, 1, 44 STAT. Theb. 7, 698 silv. 5, 3, 71. transit: SEN. dial. 12, 11, 1. praeterit: SVET. Tib. 57, 2. est: CIC. ad Q. fr. 3, 8, 5. deest *alicui*: SEN. dial. 11, 12, 7. occurrit: IVV. 15, 138. ardet: STAT. silv. 2, 1, 158.

dativus: -i praeesse: CIC. Phil. 2, 90. adesse: CVRT. 6, 6, 19. interesse: TAC. ann. 16, 21 SEN. contr. 9, 1, 6. operam dare: CIC. Att. 15, 1ᵇ, 1. insistere: PLIN. nat. 7, 177. conferre corpus: SEN. Phaedr. 1114. obsequium dare: HIER. epist. 23, 1, 2. occurrere: PLIN. nat. 26, 15. erogare *pecuniam*: GRAN. LIC. p. 7, 7 INSCR.

ablativus: -e efferre: CIC. dom. 42 Att. 14, 10, 1. 14, 14, 3 VARRO ling. 5, 160 NEP. Eum. 4, 4 LIV. 3, 18, 11. 28, 28, 12. 30, 45, 4. 41, 16, 4 FASTI Ostienses Berl. phil. Woch. 1920, 304, 20 *passim* (per -a OV. met. 6, 282 MANIL. 1, 885). ferre: OV. ars 3, 20 met. 7, 607. 13, 696 EVTR. 8, 20. producere: VERG. Aen. 9, 486. humare: NEP. Eum. 13, 4. honorare: STAT. silv. 2, 1, 70 SVET. Vit. 3. cremare: SVET. Tib. 75, 3.

genetivo iunguntur substantiva: -is exequiae: CIC. Cluent. 201 PROP. 2, 13, 24 CONS. Liv. 202. 460 OV. trist. 3, 5, 40 MAECIAN. dig. 35, 1, 91. obsequium: SVLP. SEV. epist. 3, 18. officium: CVLEX 414 CONS. Liv. 70 VVLG. gen. 23, 3. honos: LIV. 31, 34, 2 VAL. MAX. 9, 12, 1 LVCAN. 9, 62 *al.* iusta: CIC. leg. 2, 67 PLIN. nat. 10, 4. pompa: NEP. Att. 22, 4 OV. fast. 6, 663 LIV. 2, 54, 4 VAL. MAX. 5, 2, 3 *al.* apparatus: CVRT. 3, 12, 14. 8, 2, 40. sollemnia: TAC. ann. 3, 2. 12, 69. 15, 64. suprema: ARNOB. nat. 6, 6 p. 219, 1. acta: PROP. 2, 13, 18. arca: LVCAN. 8, 736. cena: PERS. 6, 33. ara: OV. trist. 3, 13, 21 Ib. 104. fercula: PLIN. nat. 10, 28. ordo: LVCAN. 8, 780 CAPITOL. Aur. 7, 10 FIRM. err. 7, 1. choragium: APVL. met. 2, 20. dies: VAL. MAX. 2, 6, 7 TAC. ann. 1, 8. 13, 3 CAPITOL. Aur. 18, 2 FIRM. err. 6, 3 *al.* arbitria (*cf. vol. II p. 410, 61 sqq.*): CIC. dom. 98 Pis. 21 p. red. in sen. 18 AVSON. 319, 60 SCHOL. Cic. Bob. p. red. in sen. p. 109, 24 St. sumptus dicit illos, qui ad exhibitionem -is impenduntur per eos qui expediendae sepulturae curam sustinent. arbiter: TERT. spect. 10. dominus: CIC. leg. 2, 61. locator: PLIN. nat. 7, 176. indictio: FEST. p. 254. titulus: QVEROL. p. 45, 25. sumptus: CIC. leg. 2, 68 LIV. 2, 16, 7. 2, 33, 11. DIG. 11, 7 tit. de sumptibus -um. *et passim in* DIGG. impensa: PHAEDR. 4, 20, 25 PLIN. nat. 21, 10 VLP. dig. 5, 2, 8, 9 *et passim in* DIGG. INSCR. cura: SVET. Tib. 51, 2 VLP. dig. 11, 7, 14, 2 TEST. Galli Corp. XIII 5708 II 17 LEX colleg. Lanuv. Corp. XIV 2112 I 27. curatio: AVG. civ. 1, 12 p. 22, 24 D. exhibitio: SCHOL. Cic. Bob. p. 109, 24 St. congressus: PLIN. nat. 12, 54. petitio: LEX colleg. Alb. (*a. 167*) Corp. III 924 II 21. susceptio: MACR. sat. 1, 16, 8.

adiectiva: -s acerbum: PLAVT. Amph. 190 Asin. 595 CIC. Quinct. 50 dom. 42 rep. 2, 68 VERG. Aen. 6, 429. 11, 28 SEN. dial. 1, 5, 8. 6, 17, 7 (*p. 1602, 27*) *passim* (*cf.* SERV. Aen. 3, 64). triste: LVCR. 3, 72 VERG. georg. 4, 256 HOR. epist. 2, 2, 74 *al.* lamentabile: CIC. leg. 2, 64. perluctuosum: CIC. ad Q. fr. 3, 8, 5. atrum: LVCR. 2, 580. lacrimosum: OV. met. 14, 746. miserum: CIC. dom. 42. miserabile: OV. met. 14, 751 FLOR. epit. 3, 18, 12. maestum: OV. fast. 6, 660. iniquum: CONS. Liv. 187. immaturum: SEN. rem. fort. 13, 2 STAT. silv. 3, 3, 136 QVINT. inst. 6 prooem. 3 AVSON. 182, 10. familiare: CIC. Rab. perd. 8 Vatin. 37 VARRO Men. 258 VLP. dig. 2, 4, 2 LEX Vrson. 95 *bis* CINC. ap. Gell. 16, 3, 4. cognatum: LVCAN. 6, 564 STAT. silv. 2, 4, 23. domesticum: SEN. nat. 3, 18, 6 VLP. dig. 2, 11, 4, 2. gentilicium: PLIN. nat. 35, 6. sumptuosum: CIC. leg. 2, 64. amplum: CIC. epist. 4, 12, 3 NEP. Eum. 4, 4 LIV. 3, 18, 11 FEST. p. 334 *al.* magnificum: CAES. Gall. 6, 19, 4 LIV. 41, 16, 4 CVRT. 4, 8, 9 *al.* apparatissimum: SVET. Nero 9, 1. regium: LIV. 24, 4, 8 SVET. Nero 30, 2 CAPITOL. Aur. 18, 2 Opil. 5, 3. imperatorium: SPART. Hel. 6, 6. tyrannicum: PANEG. 10 (4), 32, 3. honestum: NEP. Eum. 13, 4. felix: VERG. Aen. 7, 599. pulcrum: OV. met. 13, 696. magni honoris: OV. Pont. 1, 9, 51. honoratum: Ps. QVINT. decl. 6, 21 p. 130, 11. praeclarum: PERS. 2, 10. eximium: MELA 3, 37. accuratius: SPART. Get 7, 1. lautum: QVEROL. p. 18, 8. superstitiosum: SVLP. SEV. Mart. 12, 1. incomitatum: LVCR. 6, 1225. tacitum: OV. trist. 1, 3, 22. 5, 1, 14 SEN. dial. 9, 1, 13. modicum: TAC. ann. 5, 1. vulgare: CAPITOL. Aur. 13, 6. inhonestum: GELL. 15, 10, 2. iustum: CIC. prov. 45 AVSON. 159, 1. 18. 168, 1. legitimum: CIC. Rab. perd. 37 VAL. MAX. 5, 1 ext. 6. tralaticium: SVET. Nero 33, 3. publicum (*cf.* CIC. Phil. 9, 16 LIV. 3, 43, 7 *Vollmer, Fleckeis. Jahrb. Suppl. 19 [1892] p. 321—364*) LIV. 30, 44, 11. 30, 45, 4 VAL. MAX. 5, 1, 1ᵇ. 1ᶜ SEN. dial. 9, 11, 10 TAC. ann. 3, 5. 6, 11 FASTI Ostienses Berl. phil. Woch. 1920, 304, 20 PLIN. epist. 2, 1, 1. 3 SVET. Tib. 75, 3 Vit. 3 frg. p. 37, 7. 89, 12. 356, 2 FRONTO p. 38, 9 N. PORPH. Hor. serm. 1, 3, 130 CAPITOL. Aur. 7, 10. 13, 6 SPART. Carac. 2, 1 SCHOL. Iuv. 4, 81 EVTR. 8, 20 DICT. 2, 15 GLOSS. V 22, 27 = 71, 3 = 105, 23 INSCR. (*v. p. 1602, 70 sqq.*). censorium (*cf. Vollmer l. l. p. 343*): TAC. hist. 4, 47 ann. 4, 15. 6, 27. 13, 2 SPART. Sept. Sev. 7, 8 CAPITOL. Pert. 15, 1. *cf.* INSCR. Dessau 984 (*a. 69*). militare (*cf. Vollmer l. l. p. 324 adn. 5*): NEP. Eum. 13, 4 LIV. 3, 43, 7. plebeium: PROP. 2, 13, 24 LVCAN. 8, 736. indictivum (*cf. Vollmer l. l. p. 331*): VARRO ling. 5, 160. 7, 42 PAVL. FEST. p. 106 (*p. 1602, 16*). p. 334 (*p. 1602, 21*). simpludiare: FEST. p. 334 (*p. 1602, 19*). imaginarium: LEX colleg. Lanuv. (Corp. XIV 2112) II 4 CAPITOL. Pert. 15, 1 (GLOSS. -s imaginarium: tumulus sine cadavere, i. e. inane sepulcrum). inane: HOR. carm. 2, 20, 21.

II *i. q.* ***mors obitus caedes*** (GLOSS. mors, mortes): Ps. LIV. ANDR. carm. frg. 26 inferus an superus tibi fert deus -a Vlixes (*libere versum ex Od. 10, 64 τίς τοι κακὸς ἔχρας δαίμων*;). LVCR. 6, 1199 vitarat -a leti. 1234 -a respectans animam amittebat ibidem. 1237 id . . . cumulabat -e -s. VERG. ecl. 5, 20 extinctum crudeli -e Daphnin. georg. 3, 246 -a volgo . . . multa informes ursi stragemque dedere. 3, 263 moritura super crudeli -e virgo. Aen. 2, 284 post multa tuorum -a. 2, 361 quis cladem illius noctis, quis -a fando explicet. 4, 308 moritura . . . crudeli -e Dido. 4, 500 novis praetexere -a sacris. 4, 618 videat (CARM. epigr. 494, 3. 971, 5 *al.*) . . . indigna suorum -a. 6, 429 *infantes* abstulit atra dies et -e mersit acerbo (11, 28. *cf.* CORP. III 14190, 1. 14908. V 2013, 6 qui vixit annos v . . . acervo -e lapsus). 6, 458 -is heu tibi causa fui. 7, 42 actos . . . animis in -a reges. 7, 542 *Allecto* primae commisit -a pugnae. 8, 571 ferro saeva dedisset -a (11, 646. 12, 383 SIL. 4, 216 *al.*). 9, 524 quas . . . ferro strages, quae -a Turnus ediderit (10, 601 LIV. 9, 22, 5). 10, 755 iam . . . aequabat luctus et mutua Mavors -a (SIL. 5, 258). 11, 3 turbataque -e mens est. 11, 53 nati -s crudele videbis. 11, 57 nec sospite dirum optabis nato -s pater. 11, 169 non alio digner te -e. 11, 366 sat -a fusi vidimus. 11, 422 sunt illis sua -a. 12, 629 mittamus -a Teucris. HOR. carm. 1, 15, 10 quanta moves -a Dardanae genti. 1, 28, 19 mixta senum ac iuvenum densentur -a. 4, 14, 49 non paventis -a Galliae (PORPH. mortem non timebant). PROP. 1, 22, 4 Perusina . . . sepulcra, Italiae duris -a temporibus. 2, 4, 23 subito mirantur -s amici. 2, 31, 14 -a Tantalidos *Niobes*. 2, 34ᵇ, 38 ad Archemori -a. 2, 34ᵇ, 90 Calvi, cum caneret miserae -a Quintiliae. 3, 16, 21 si certa meos sequerentur -a casus. 3, 17, 10. 24 Pentheos. 4, 1, 97 duo -a matris avarae. OV. epist. 7, 63 vive precor, sic te melius quam -e perdam. 7, 136 -is auctor eris (rem. 22 met. 10, 199 OCTAVIA 342 *al.*). 10, 100 rem. 573. met. 3, 137 suprema . . . -a debet *homo*. 6, 285. 7, 565 finemque vident in -e morbi. 8, 484 in scelus addendum scelus est, in -a -s. 15, 646 deum, qui praesens -a gentis finiat Ausoniae. 4, 4, 76. Ib. 16 vivi -a flere viri. 583. Pont. 1, 2, 31 felicem

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

Nioben, quamvis tot -a vidit. 1, 2, 113 si superest aliquis post -a sensus (CARM. epigr. 428, 14 si sapiunt aliquid post -a manes). 2, 3, 3 quid enim status hic a -e differt? fast. 3, 858. 5, 883 Crassorum -a. 6, 582 post Tulli -a. LIV. 1, 46, 9 prope continuatis -bus. 2, 47, 9 victoria egregia..., tristis tamen duobus tam claris -bus. 3, 32, 2 urbs assiduis exhausta -bus. 4, 52, 4 plurimorum morbis, perpaucis -bus. 7, 1, 8. 28, 41, 3. SEN. Med. 48 vagum -s per artus. 132 -s ingestum patri. Tro. 376 animam tradere -i. dial. 5, 15, 3 -bus suis adridendum est. 6, 12, 4 ut nostrorum -um levamentum esset etiam divina conclidere. 6, 14, 2 geminum -s. 6, 16, 3 *Cornelia* duodecim ... partus totidem -bus recognovit. LVCAN. 1, 104. 2, 84 ulcisci deletae -a gentis (STAT. Theb. 5, 674 -is ultor. 10, 195). 2, 111 cui -a vulgi fiere vacet? 8, 433 post -a nostra (*talia saepe apud poetas*). 10, 373 rumpamus -e taedas. PETRON. 89 vers. 48. 121 vers. 112 VAL. FL. 3, 29. 617. 681. 5, 39. 6, 242 ruunt in -a (6, 741 *al.*). 6, 317. 409. 428 certatim Minyae sparsique Cytaei -a miscebant (6, 631 HOMER. 425). 7, 643 hausit ... sua -a tellus. SIL. 2, 184 taedaeque ad funera versae (13, 547). 15, 733 quot -a Poenis donarunt (*i. remiserunt*) pravi suffragia tristia campi. HOMER. 2 ira *Pelidae* tristia ... iniecit -a Grais. 430 cuius post -a (518 STAT. Theb. 10, 349). 637 memorans hesternae -a caedis. 838 Danai sua -a (vulnera *pars codd.*) maerent (978. 1002). STAT. Theb. 1, 227 -a Cadmi. 3, 163 mortem ... numerosaque -a. 11, 759 pro -e pulcro dedecorem amplexi vitam. FLOR. epit. 3, 21, 17 tot senatus -a. 3, 21, 21. APVL. met. 8, 30 accingunt se meo -i. LACT. inst. 3, 17, 8 immaturis -bus extingui. IVVENC. 2, 521 leti post -a. FIRM. err. 1, 1 p. 4, 11 tragica -a. LVCIF. reg. apost. 7 p. 51, 22 -a tua *caedes a te commissae* (*item* 12 p. 65, 4 Athan. 1, 2 p. 68, 27. 1, 36 p. 129, 18 *syn.* facinora. 2, 13 p. 170, 23). PAVL. NOL. epist. 31, 5 -s excussum et corpus erectum est *Christi resurgentis*. SEDVL. op. pasch. 3, 4 p. 234, 12 sors ambigua inter -s et vitam. DRAC. laud. dei 2, 564 post -a carnis. 3, 339 unus erat vitae natorum et -is auctor. CORP. XI 6926 -i desubito raptus occumbis in agro. XIII 8482 innocens -e raptus (8484 captus). 8489. VIII 9642 -i redditus *i. mortuus.* *personatum*: DRAC. Romul. 10, 571 Mors Funera Livor.

III *i. q. cadaver, corpus mortuum* (GLOSS. cadaver defuncti hominis): VARRO rust. 1, 4, 5 quom ... omnes domus repletae essent aegrotis ac -bus. CATVLL. 64, 83 ipse suom Theseus pro caris corpus Athenis proicere optavit potius quam talia Cretam -a Cecropiae nec -a portarentur (*cf. p. 1602, 13*). VERG. Aen. 2, 539 patrios foedasti -e voltus. 6, 150 iacet exanimum tibi corpus amici ... totamque incestat -e classem. 6, 510 omnia Deiphobo solvisti et -is umbris. 9, 489 quae nunc artus avolsaque membra et -s lacerum tellus habet? PROP. 1, 17, 8 haecine parva meum -s harena teget? 4, 11, 3 cum semel infernas intrarunt -a leges. OV. epist. 13, 138 quae (*Troades*) si lacrimosa suorum -a conspiciunt. SEN. Oed. 74 ne ... fiam ... regni -s extremum mei. Thy. 891 implebo patrem -e suorum. Tro. 767 summum ... Troiae -s *Hector*. 808 quidquid e misero viri -e relictum -est. LVCAN. 6, 531 perversâ -a pompâ rettulit a tumulis, fugere cadavera lectum. 7, 820 inhumato -e. SIL. 2, 647. 682. 9, 94 HOMER. 1038. STAT. Theb. 1, 37 tumulisque carentia regum -a. 1, 77. 2, 461. 571. 3, 134. 361 -a portant. 4, 233 coronato ... -e. 4, 571. 576. 7, 214. 9, 97. 365. 429. 10, 7. 355. 741. 12, 159. 212. 288. 315. 383 silv. 2, 1, 22 Ach. 1, 88. MART. 10, 71, 6 arserunt uno -a bina rogo. QVINT. decl. 306 p. 200, 24 vivum -s gremio tuli. Ps. QVINT. decl. 12, 9 -a horreis condimus. TAC. ann. 15, 71 TERT. anim. 33 CYPR. laps. 30 PANEG. 12 (2), 34, 2. Ps. ALEX. c. Dind. coll. p. 175, 1 in urnis -a combusta recondimus. OPTAT. 6, 7 p. 155, 14 quid insultas -i? QVEROL. p. 23, 14 ego in somnis -s videbam. p. 23, 15 -s ... ferebamus. SERV. Aen. 6, 8 quod -s agnoverat id est doluerat (*cf.* 11, 2). SEDVL. op. pasch. 4, 21 post impletam -is sepulturam. ALC. AVIT. hom. 7 p. 117, 22 quatriduano -i. DRAC. Romul. 9, 118 non congruit aether -bus nec -s amat sub sole iacere. CORP. XI 1086 T. Flavi Epicteti -i acerbissimo, qui vixit ann. III. CARM. epigr. 403 (= CORP. VI 9437), 7 nunc -s acerbum et cinis in tumulis iacet. 1297, 5 (= CORP. XIV 2737) duo -a corpore in uno *de mortua puerpera*.

IV *translate i. q. exitium finis damnum ruina: per iocum*: PLAVT. Men. 492 fecisti -s ... prandio. *aliter* CIC. Quinct. 50 *v. p. 1600, 72.* dom. 42 quom tua rogatione -e elatam rem publicam esse dicerent, tamen id -s, etsi miserum atque acerbum fuisset, iure indictum esse dicebant ... -s te indixisse rei publicae. p. red. in sen. 18 nondum palam factum erat occidisse rem publicam, quom tibi arbitria -is solvebantur (dom. 98 Pis. 21). Sest. 88 tot iam in -bus rei p. (TAC. hist. 4, 42 *al.*). 109 furiae concitatae tamquam ad -s rei publicae convolant. prov. cons. 32 *C. Marius* magnis populi R. luctibus -busque subvenit. 45 casum illum meum -s esse rei publicae, sed -s iustum et indictum ... discessum meum -s dici rei publicae. har. resp. 24 ludi ... paene ad caedem et ad -s civitatis conversi sunt. Pis. 11 continentes his -bus dies. de orat. 3, 12 esse te -um patriae spectatorem. LVCR. 5, 326 -a Troiae (HOR. carm. 1, 8, 15. PROP. 2, 6, 16 Troiana). VERG. Aen. 1, 232 tot -a passis *Troibus*. HOR. carm. 1, 37, 8 dum Capitolio regina ... ruinas, -s (PORPH. pro exitio) et imperio parabat. OV. trist. 1, 3, 23 (*p. 1601, 67 sq.*). Pont. 1, 9, 17 flentem mea -a. LIV. 26, 51, 13 domesticorum -um memoriam. 28, 28, 12 meo unius -e elata p. R. esset res publica? VAL. MAX. 1, 8 ext. 2 (*in imagine*) singularem doctrinam hominis (*lapide in capite percussi*) pleno invidiae -e efferendo. 5, 2, 1 Marcium ... -s ac tenebras Romano imperio minantem. LVCAN. 4, 232 pro dira pudoris -a! 6, 595 tanti -is heres *Sex. Pompeius.* 7, 617 in -e mundi. PETRON. 120 vers. 95 nostris da -a regnis. SIL. 11, 235 revocare a -e Romam. STAT. Theb. 1, 77. 4, 614 *Oedipus* iacet ... in -e longo (11, 696). MART. 8, 30, 6 nobile dextrae *combustae* -s. PANEG. 12 (2), 11, 4 Illyrici (*syn.* excidium). ARNOB. nat. 1, 8 p. 9, 20 *syn.* subversio clades ruinae interitus. FIRM. math. 3, 4, 25 calamitatum -a. OPTAT. 2, 24 p. 61, 8 -a dignitatis. 2, 25 p. 63, 17 honorum -a. AMBR. Tob. 10, 37 deflentes pecuniae suae -a. HIER. epist. 58, 1, 4 quanti hodie diu vivendo portant -a sua (POMER. 2, 15, 2) et quasi sepulcra dealbata pleni sunt ossibus mortuorum. RVT. NAM. 1, 518 perditus hic vivo -e civis erat *exul.* DRAC. Orest. 917 post tot -a mentis, *i. furores.* MAXIM. eleg. 5, 83 dilecti persensit -a membri, *i. penis.*

audaciora: CIC. prov. 2 Gabinium et Pisonem, duo rei publicae portenta ac paene -a. APVL. met. 4, 13 generosa illa damnatorum capitum -a, *i. ferae bestiae* (*quasi sepulcra*).

derivata: funebris, funeralis, funerarius, funereus, funero, -atio, funeraticius, funestus, funesto. *Vollmer †.*

(**fuo**) *v.* sum.

fūr, -is *m.* [*i. q. gr. φώρ, a* ferre. *Th.*]. *de originatione*: VARRO frg. Non. p. 50, 9 (Gell. 1, 18, 4) -em ex eo dictum, quod furvum atrum appellaverint et -es per obscuras noctes ... facilius furentur (*cf. p. 1645, 12.* SERV. georg. 3, 407 *qui addit*: aut certe a graeco venit; nam -r *φὼρ* vocatur. Aen. 2, 18. 9, 348 ISID. diff. 1, 340 orig. 5, 26, 19 GLOSS. V 552, 17). PRISC. gramm. II 11, 21 in ... dictionibus, quas a Graecis sumpsimus, hoc est ... '-r' *eqs.* PAVL. dig. 47, 2, 1 pr. *Graeci φῶρας* appellant -es. GELL. 1, 18, 4 *sqq.* *de genere: inter communia afferunt*: PROB. cath. gramm. IV 14, 16 CHAR. gramm. I 86, 16 EXC. Bob. gramm. I 544, 7 PHOC. gramm. V 412, 8. 416, 21 PRISC. gramm. II 155, 3 *al.* *inter nomina masculina expresse affert* MART. CAP. 3, 244. -r *est femin.*: SCHOL. Hor. Vind. ars 145 *cf. infra l. 68. p. 1608, 79.* *de declinatione: tritissima proferunt*: CHAR. gramm. I 42, 6. 86, 16 PRISC. gramm. II 237, 22. PAVL. FEST. p. 92 -um genetivus pluralis a -e. *sim.*: PLIN. dub. serm. Char. gramm. I 137, 7. *legitur inde a* PLAVT. Aul. 552 TER. Eun. 776 CIC. div. 2, 68 CATVLL. 33, 1 *passim.* *dat. sing.*: LVCIL. 367 -ique addes 'e', cum dare -⟨e⟩i iusseris (*cf. Sommer, Hermes 44 [1909], 76*). *scribitur* for: PLAVT. Poen. 1384 (*B*) SEN. benef. 4, 28, 5 (*O*). *de prosodia*: SERV. gramm. IV 452, 11 *syllaba* 'ur' *nominativi* monosyllaba *producitur* ut -r. PRISC. gramm. II 27, 23. 325, 16 fūr, fūris. FIN. METR. gramm. VI 233, 2 GRAMM. suppl. 14, 12 MART. CAP. 3, 279. *de significatione*: CIC. Tull. 50 -em, hoc est praedonem et latronem. PAVL. FEST. p. 204 Graeci ... -es philetas dicunt. CHAR. gramm. I 42, 6 -r *κλέπτης*. GELL. 16, 7, 3 *Laberius* -em manuarium appellat. PAVL. sent. 2, 31, 1 -r est, qui dolo malo rem alienam contrectat. *cf.* TRYPH. dig. 50, 16, 225. OP. imperf. in Matth. 15 p. 719 omnes -es dicuntur, qui per iniquitatem festinant aliena facere sua. BOETH. top. Arist. 5, 5 p. 985[A]. DAMIG. lapid. 30 intimi (*i. ἰταμοί? Dübner*) id est -es. ISID. diff. 1, 340 qui alienum involat, -r est; qui furatur et occidit, latro est. DIFF. ed. Beck p. 59, 36 -em semel furatum dicimus, furacem quod assidue hoc agit. GLOSS. *κλέπτης. cf. p. 1612, 45.* *legitur inde a* PLAVTO TER. CATONE VARRONE CIC. *passim.* [*val.* fur, *it.* furo, *francog. vet.* fur. *M.-L.*] NOT. Tir. 48, 69. [*dub. vel corrupt.*: LVCIL. 155 *v. p. 1613, 49.* VERG. Aen. 8, 205 furiis *codd.*, -is *Serv.* PLIN. nat. 11, 45 et -em *codd.*, faetorem *Mayhoff.*]

A *strictiore sensu*: *i. q. is qui clam aliena aufert*: 1 *de hominibus*: a *nudo positum*: PLAVT. Aul. 83 hic apud nos nihil est aliud quaesti -bus. 97 -es venisse atque abstulisse dicito (Capt. 1018 MART. 5, 42, 1 QVINT. inst. 7, 4, 44 ALF. dig. 47, 2, 58 *al.*). 552. 717 -es esse hic. 768 -r mihi es (Poen. 184. 785. 1238 quia annos multos filias meas celavistis clam me [*cf. p. 1607, 37*]. 1384 Rud. 881). 769. 775 -em excipies. Bacch. 656 harpaget -bus. Poen. 709 -em captas. 1237 -es estis ambae. Rud. 385 -r facile, qui observat, videt: custos, qui -r sit, nescit. 956. 1022 *sq.* 1026 nec -r nec socius sies (1023 VLP. dig. 12, 5, 4, 4 VVLG. Is. 1, 23). Trin. 1024 ita me di ament, graphicum -em. TER. Eun. 23 -em, non poetam fabulam dedisse. LVCIL. 553 ergo -r dominum (*sc. capito*)? VARRO ling. 5, 128 arcebantur -es. rust. 1, 13, 2 -em modo non metuunt (1, 22, 6 *cf. p. 1607, 24 sq. 29*). CORP. I[2] 1680 sei -em dabit. CIC. S. Rosc. 56 canes aluntur in Capitolio ut significent, si -es venerint. at -es internoscere non possunt *eqs.* (*cf. l. 83. p. 1607, 20*). Verr. 3, 57. 4, 137 teneo ... -em manifesto avertentem rem frumentariam omnem. 4, 161. fin. 5, 74 -es earum rerum, quas ceperunt, signa commutant (*cf.* SEN. contr. 10, 5, 20). div. 2, 68. epist. 9, 21, 3 -r magnus. CATVLL. 62, 34 nocte latent -es (*cf. l. 83 sqq.*). VERG. catal. 2, 5 hortulumque pauperis tuor malaque -is arceo (*sc. Priapus*) manu (*cf. p. 1607, 3. 10*). ecl. 3, 16 *opp.* domini (SERV. *ad l. v. p. 1608, 65*). georg. 3, 407 numquam custodibus illis (*sc. canibus*) nocturnum stabulis -em ... horrebis (PHAEDR. 1, 28, 3 PHOC. carm. de Verg. 79 ARNOB. nat. 6, 24 DRAC. laud. dei

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

2,309 *cf. l. 73. p. 1608,10*). 4,110 custos -um ... tutela Priapi (*cf.* PROB. *ad l.*). HOR. sat. 1,1,77 formidare malos -es (PALLAD. 1, 28, 1). 1, 8, 3 -um aviumque maxima formido (*sc. Priapus*); nam -es dextra coercet. 1, 8, 17. 39 -rque Voranus. 2, 7, 72. epist. 1, 6, 46 prosunt -bus. 1, 16, 36 si clamet -em. TIB. 1, 1, 33 -esque lupique (*cf.* PANEG. in Mess. 187 et domino satis et nimium -ique lupoque). PRIAP. 24, 3 -r habeas poenam. 26, 10 solebam (*sc. Priapus*) -es caedere. 44, 3 deprensos ... -es (*v. vol. V p. 605, 63 sq.*). 51, 26 improbissimi -es. 55, 2 surripuere. 72, 2 -bus minare. *saepe.* PROP. 4, 9, 13. 14. OV. am. 3, 4, 25 ipsaque -em cura vocat. ars 3, 448. met. 14, 640 quique deus -es vel falce vel inguine terret. fast. 5, 104 -bus apte, *Herma* (*cf.* AVSON. 347, 4). 5, 141 exagitant et Lar et turba Diania -es. PAVL. FEST. p. 117 Laverniones -es antiqui dicebant, quod sub tutela deae Lavernae essent (*cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 16, 60 ARNOB. nat. 3, 26). SEN. contr. 10, 6, 1 id solum sustuli, quod -r reliquisset. *al.* PHAEDR. 3, 7, 10 a -bus tuearis et noctu domum. app. 15, 11 armillam tollit -r argenteam. *al.* SEN. benef. 4, 28, 5 ius et -i dicitur. epist. 68, 4 -em signata sollicitant (MART. 12, 74, 5). COLVM. 1, 7, 6 et ipsi diripiunt et ab aliis -bus non custodiunt. 7, 3, 26 ne -r aut bestia ... pastorem decipiat. 7, 12, 1 *canis* bestiam vel -em praedicat. 9, 6, 4 stabula vel igni vel -bus obnoxia. *al.* PERS. 1, 85 -r es. PETRON. 22, 4 -es prodidit. 138, 3 'prende -em' clamant. CALP. ecl. 3, 74 -em medio suspendit ovili. PLIN. nat. 35, 4 -is ... laqueo (*vel* laqueum; *de casu parum constat*). MART. 1, 53, 12 -r es. 3, 58, 47 -em Priapo non timente. 6, 72, 1 -r notae nimium rapacitatis. 10, 94, 4 nec -em plumbea mala timent. 11, 54, 6 non miror -em, qui fugitivus eras. QVINT. inst. 6, 3, 53 Tullium, cum -r esset, Tollium *dictum.* decl. 361 p. 393, 14 -em damnavit. *al.* IVV. 2, 26 si -r displiceat Verri. 3, 47 me nemo ministro -r erit. 6, 17 cum -em nemo timeret caulibus et pomis. 13, 23 quae tam festa dies, ut cesset prodere -em (*cf. l. 22*). CELS. dig. 47, 2, 68, 4 actionem cum domino -em habiturum. SATVRN. dig. 48, 19, 16, 5 *sqq.* tempus discernit ... -em diurnum (*v. vol. V p. 1641, 17 sqq.*) a nocturno ... quantitas ... -em ab abigeo. MARCELL. dig. 46, 3, 72, 3 -r condictione liberatur, si dominus oblatum sibi accipere noluit. GAIVS inst. 2, 79 condici ... -bus *res* ... possunt. IVLIAN. dig. 19, 1, 24, 1 servum tuum imprudens a -e emi (PAVL. dig. 12, 1, 31, 1). VLP. dig. 11, 4, 1 pr. is qui fugitivum celavit, -r est. 12, 2, 13, 2 condicticia ... solus -r tenetur. 13, 1, 10 pr. sive manifestus -r sive nec manifestus (47, 2, 3 pr. -r est manifestus, ... qui deprehenditur cum furto *eqs.* PAVL. dig. 47, 2, 21 pr. sent. 2, 31, 2 *al.*). 19, 1, 13, 1 qui -em vendidit aut fugitivum. 47, 2, 36, 3 invicem -es sint. PAVL. dig. 12, 6, 36 si nescisset alienam *magidem* apud se deponi, non esse -em. 47, 2, 21, 7 qui furti faciendi causa conclave intravit, nondum -r est, quamvis furandi causa intravit. *saepissime apud* ICTOS. TERT. adv. Marc. 5, 4 p. 581, 10 ut -bus solet aliquid excidere de praeda in indicium. ITALA (Tert. spect. 15) *et* VVLG. psalm. 49, 18 si -em (*κλέπτην*) ... videbas, concurrebas cum eo. ITALA (Tert. resurr. 24 p. 60, 5) *et* VVLG. I Thess. 5, 2 dies domini quasi -r nocte ita adveniet (*cf. l. 51*). COMM. instr. 1, 13, 4. LACT. inst. 6, 12, 35 non -em praedonemque timeas. FIRM. math. 6, 31, 64 malos -es efficient. *al.* VVLG. Iob 24, 14 per noctem ... erit quasi -r (*κλέπτης*). prov. 29, 24 qui cum -e participat, odit animam suam. Matth. 6, 19 ubi -es effodiunt et furantur. 24, 43 si sciret ..., qua hora -r venturus esset (Luc. 12, 39. *cf. interpretationem spiritalem* TERT. adv. Marc. 4, 19). *passim.* *nota graphio parietibus inscripta qualia*: CORP. IV 1949 Oppi emboliari, -r, furuncule. 3089. 3150. IV suppl. 3990 Philadelpus -r est. 4278 -es faras (*sic*), frugi intro! 4764. 4776. 4993. 5110. 6253 -r cave malu(m). 6701. III 11291[a]. *in tesseris lusoriis*: CORP. IX 6089, 4. X 8070, 12. *in ponderibus*: CORP. X 8067, 6. *ioci de nominibus*: MART. 6, 17, 4 si Furius ante dictus esses, -r ista ratione dicereris. AVSON. 115, 4 *nomen Furippi* conveniet quavis, -r furiose, tibi. *nominatur inter alios homines scelestos*: CATO agr. 1, 1 *v.* fenerator *p. 474, 31 sqq.* RHET. Her. 2, 26, 41 nihilo magis quadruplatoris quam -is, quam sicarii aut proditoris attulit definitionem. 4, 51, 65 amatoris, luxuriosi, -is, quadruplatoris. CIC. inv. 1, 11 si qui sacrum ex privato subripuerit, utrum -r an sacrilegus sit iudicandus (2, 55. Verr. 6, 4 sit -r, sit sacrilegus *eqs.* dom. 112 VLP. dig. 1, 18, 12 pr. PAVL. dig. 48, 13, 11, 1. *cf. l. 76. nota*: QVINT. inst. 9, 4, 23). Verr. 2, 9 non ... -em, sed ereptorem ... adduximus. 4, 4 -em aliquem aut rapacem accusaris. dom. 48 -em ac sicarium (Pis. 38. off. 3, 73 de sicariis, veneficis, testamentariis, -bus, peculatoribus). HOR. sat. 1, 4, 3 describi, quod malus ac -r *eqs.* PRIAP. 59, 2 si -r veneris, impudicus exis. LIV. 3, 58, 2 inter -es nocturnos ac latrones (38, 59, 10. *cf.* CVRT. 4, 13, 8 latrunculorum et -um. VVLG. Os. 7, 1 *v. p. 1608, 81*). SEN. benef. 1, 10, 4 -es, adulteri, raptores, sacrilegi, proditores. 3, 1, 3 multa sunt genera ingratorum ut -um, ut homicidarum. 4, 28, 2 tam -r quam periurus et adulter. 7, 17, 2. rem. fort. 14, 2 'in latrones incidi'. alius in accusatores, alius in -es, alius in fraudatores. IVV. 8, 174 permixtum nautis et -bus ac fugitivis (*v. l. 26. 41. p. 1608, 67. 73*) inter carnifices et fabros sandapilarum. TRYPH. dig. 50, 16, 225 -em adulterum aleatorem. VLP. dig. 5, 3, 13 pr. -r et raptor petitione hereditatis tenentur (10, 4, 3, 11. PAVL. sent. 5, 3, 5 balnearum). PAVL. dig. 1, 15, 3, 1 de incendiariis, effractoribus (*cf. p. 1608, 4*), -bus, raptoribus, receptatoribus. *al.* ITALA (Tert. scorp. 12) *et* VVLG. I Petr. 4, 15 nequis vestrum patiatur ut homicida aut -r aut maleficus. ARNOB. nat. 5, 31 exoletos ... versipelles ... -es. FIRM. math. 3, 7, 12 malignos, malitiosos, ... -es *eqs.* 3, 11, 13 -es aut effractores (4, 7, 3. 4, 14, 7. 10 *al.*). 8, 29, 13 fraudulenti, -es, crudeles, homicidae. HIER. epist. 57, 3, 3 latrones et -es ac piratae. VVLG. I Cor. 6, 10 neque -es neque avari neque ebriosi ... neque rapaces regnum dei possidebunt. PHYSIOGN. 28. 51. 59.

de poenis -bus illatis: CIC. Tull. 47 legem mihi de XII tabulis recitavit, quae permittit, ut -em noctu liceat occidere et luci, si se telo defendat (*cf.* 50 Mil. 9. SEN. contr. exc. 10, 6 nocturnum -em occidi. QVINT. inst. 5, 10, 88. 5, 14, 17 GAIVS dig. 9, 2, 4, 1. 47, 2, 55, 2 VLP. dig. 4, 2, 7. *cf.* 48, 8, 9 PAVL. sent. 5, 23, 9 COLL. MOS. 7, 3, 2 GELL. 11, 18, 7. *similia l. 20. 23. 27 sqq.*). CATO agr. praef. 1 in legibus posiverunt -em dupli condemnari (GAIVS inst. 4, 4 PAVL. sent. 5, 18, 3. *cf.* QVINT. inst. 7, 6, 2 -r quadruplum solvat. PS. AVG. quaest. test. I 83, 5 *sim. apud Iudaeos*: VVLG. exod. 22, 7 *sqq.* SVLP. SEV. chron. 1, 18, 6). SEN. contr. 10, 6 thema: -r contione prohibeatur. LEX met. Vipasc. frg. 2, 27 venae -em ... procurator caedito. GELL. 11, 18, 3 *sqq.* -em cuiusmodicumque furti supplicio capitis puniendum esse ... censuit *Draco* ... *Solon* in -es ... dupli poena vindicandum existimavit. 11, 18, 8 ex ceteris ... manifestis -bus liberos verberari addicique iusserunt *XII tabulae* ei, cui furtum factum esset (*cf.* 20, 1, 7). ITALA deut. 24, 7 (Lugd.) morietur -r (*κλέπτης, om.* VVLG.) ille (AVG. quaest. hept. 5, 39 id est qui furatus est hominem). LAMPR. Alex. 15, 4 -es iudicare iussit in civitatibus ullis numquam videri et, si essent visi, deportari. 18, 2 capitali supplicio subderetur (*cf.* 28, 5). VVLG. exod. 22, 2 si effringens -r domum sive suffodiens fuerit inventus, ... percussor non erit reus sanguinis (*cf.* AVG. quaest. hept. 2, 84 SVLP. SEV. chron. 1, 18, 6). *al.*

b *accedit genet. rei sublatae*: PLAVT. Poen. 184 dupli tibi auri et hominis -r leno siet (1384). CATO or. frg. 70, 1 -es privatorum furtorum (GELL. 11, 18, 3 *v. l. 19*) ..., -es publici. SALL. Catil. 52, 12 in -bus aerari (*cf.* HIER. quaest. hebr. in gen. p. 1, 7). MART. 1, 66, 1 meorum -r avare librorum. 12, 29, 1 Hermogenes tantus mapparum ... -r est, quantus nummorum vix ... Massa fuit. SVET. gramm. 15 *Lenaeus* Sallustium ... priscorum Catonis[que] verborum ineruditissimum -em *appellans* (*aliter* AVG. c. Petil. 3, 17, 20 -em me ... verborum suorum, quod duo subtraxerim). TRYPH. dig. 26, 7, 55, 1 eiusdem rei. VLP. dig. 12, 5, 4, 4 -em rerum mearum. 43, 16, 1, 35 hominis. 47, 2, 14, 4. PAVL. dig. 47, 2, 21, 5 oneris. *al.* TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 522, 3 neminem rei suae -em esse. PRVD. perist. 10, 194 gregis.

c *vice genet. extat adi.*: PLAVT. Aul. 395 -es thesaurarios. CATVLL. 33, 1 o -um optime balneariorum! (*v. vol. II p. 1703, 28. 45 sqq.*). VOPISC. Aurelian. 39, 5 -es provinciales. *cf.* PLAVT. Rud. 310 -es maritimi *piscatores.* *sim. ponitur pronom. possess.*: PLAVT. Capt. 1018 hic -r est tuos, qui parvom hinc te abstulit. Truc. 110 referimus gratiam -bus nostris. LACT. inst. 3, 6, 15 *scientia* apparet ... ac -em suum prodit. DRAC. laud. dei 1, 377 -r opifex vult esse suus (*i. ipse se compilat, cum viro demit costam ad feminam creandam*).

2 *de bestiis*: PLAVT. Aul. 469 capio fustem, obtrunco gallum, -em manufestarium. PLIN. nat. 10, 115 caprimulgi ... -es nocturni.

speciatim i. q. fucus: VARRO rust. 3, 16, 19 -r qui vocabitur, ab aliis fucus, est ater et lato ventre. PLIN. nat. 11, 57 propriumque iis (*sc. fucis*) genus esse aliquos existimare, sicut -bus ..., ita appellatis, quia furtim devorent mella. *v. etiam* furmellaris.

3 *de diabolo*: TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 521, 20 HIL. in Matth. 26, 6 in psalm. 120, 15 OPTAT. 4, 6 p. 110, 4. 17 *al.*

B *latiore sensu*: **1** *is qui rem alienam attrectat*: PLAVT. Amph. frg. 15 (9) manifestum hunc optorto collo teneo -em (*cod.*, furti *Goetz-Loewe*) flagiti. *cf. p. 1648, 63.* CIC. de orat. 2, 220 *Catulus* a Philippo interrogatus, quid latraret, '-em se videre' respondit (*i. subversorem maiestatis senatus; cf.* QVINT. inst. 6, 3, 81). EVCHER. form. 9 p. 58, 5 -es: haeretici vel pseudoprophetae. *cf.* TVRRIB. epist. 3 fidei.

2 *per convicium de servis* (NON. p. 310, 17 -es etiam servi sunt dicti. SERV. ecl. 3, 16 pro servo -em posuit; furta enim specialiter servorum sunt [*cf.* SALV. gub. 4, 13 ex servis -es ac fugitivi sunt. 4, 14]): PLAVT. Asin. 421 cui ... -i. 681 -is huius. Aul. 322 cocum ego, non -em rogo. 326 tun, trium litterarum homo, me vituperas? -r. :: etiam -r, trifurcifer. 633 non -r, sed trifur. :: quid tibi surripui? Cas. 720 vide -r, ut sentis sub signis ducas *eqs.* Pseud. 365 *inter maledicta lenoni ingesta.* Stich. 766 sic -i datur. LVCIL. 775 agite, -es, mendaci, argutamini. PLAVT. Poen. 832 equitem peditem, libertinum, -em an fugitivom velis. TER. Eun. 776 ubi centuriost Sanga et manipulus -um.

usurpatur vice adiectivi: de personis: LAMPR. Alex. 17, 1 -em iudicem (TREB. Claud. 2, 7. AMM. 31, 14, 2 -bus et in peculatu deprehensis iudicibus). AVG. serm. ed. Mai 53, 1 quasi subtilis -r effractor. *de rebus*: ORIG. in Matth. 16, 23 pleni sunt -bus (*ληστῶν*) cogitationibus.

syn. et iuxta posita (*cf. p. 1607, 62 sqq.*): divisor (CIC. Verr. 4, 161), latro (ARNOB. nat. 6, 20 *al.* OPTAT. 3, 10 p. 95, 14 FILASTR. 142, 9. AMM. 28, 4, 21 differt quantum inter -es et latrones. VVLG. Ioh. 10, 1 [*κλέπτης ... καὶ ληστής*] *al.*), praedo (PLAVT. Pseud. 895 MARCELL. dig. 13, 6, 16 VLP. dig. 16, 3, 1, 39 *al.* LACT. inst. 6, 12, 35 QVEROL.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

p. 20, 14. 21, 14), raptor (VLP. dig. 5, 3, 13 pr.), sector (LVCIL. 423). *nota*: PLAVT. Aul. 326 trium litterarum homo (*p. 1608, 68*).

opp.: dominus (LVCIL. 553 VERG. ecl. 3, 16 PANEG. in Mess. 187 *v. p. 1607, 6* SEN. contr. exc. 10, 6 POMPON. dig. 41, 3, 32 pr. VLP. dig. 13, 1, 10, 3 *al. apud* ICTOS). potestas (SIDON. epist. 1, 8, 2). frugi (*v. p. 1607, 57*).

deriv.: furinus. 2. furor. furunculus. *cf.* furtim. *comp.*: trifur.

furābula GLOSS. V 599, 19 *v. p. 1613, 23.*

fūrācitās, -tis *f. a* furax. *i. cupiditas furandi*: PLIN. nat. 10, 77 *monedulae* -s argenti aurique praecipue mira est. SVET. Vit. 12 ob nimiam contumaciam et -em (*L*; ferocitatem *codd. cett. et edd. vett.*) *liberti* gravatus.

fūrāciter *v. sub* furax. **furālis,** -e *v.* furialis.

fūrāns, fūrānter *v. sub* 2. furor.

fūrātor, -ōris *m. a* furari. *is qui furatur, demit*: TERT. apol. 46, 18 -r eius (*sc. veritatis*) et custos.

fūrātrīnus, -a, -um [*a* furari. *Th.*]. *i. q. ad fures pertinens*: FVLG. myth. 1, 18 Mercurium dicunt... internuntium -umque deum. *fem. subst.* **fūrātrīna,** -ae. NON. p. 63, 23 moletrina ... ut -a aut foetutina. *i. q. actio, ars furandi, furtum*: APVL. met. 6, 13 -a facili flaventis auri mollitie congestum gremium Veneri reportat. 10, 14 pulcherrime mihi -ae procedebat artificium. IVL. VAL. 2, 26 pocula hoc -ae genere avertisti? *latiore sensu i. q. adulterium*: APVL. met. 8, 3 -ae coniugalis incommodaret rudimentum.

fūrātus *v. sub* furari.

fūrāx, -ācis *adi.* [*a* furari. *Th.*]. PRISC. gramm. II 118, 22 fur -x. GRAMM. suppl. 16, 33 furo -x. *comparat.: l. 38. 46. superl.: l. 35 sq. 40. 42. 45. 47. abl.* -i: *l. 36. 48. 49. gen. plur. non legitur. de differentia inter* furem *et* -em: DIFF. ed. Beck p. 59, 36 *v. p. 1606, 54.* GLOSS. IV 43, 26 colacem: fallacem vel -em. NOT. Tir. 89, 54.

i. q. solitus furari, furto inserviens: 1 *de personis*: PLAVT. Persa 421 perenniserve, lurco, edax, -x, fugax. Poen. 1386 leno, rapacem te esse semper credidi, verum etiam -em qui norunt magis. VARRO Men. 376 -issimus ac nequissimus civis. CIC. Pis. frg. 4 hominis -issimi filium. de orat. 2, 248 in -i (*sic teste Wilkins*) servo. 2, 268 homo ... avarus et -x. off. 3, 91 mendacem esse, aleatorem, -em, ebriosum. MART. 8, 59, 3 nihil est -ius illo. GELL. 4, 8, 2 -x homo et avaritia acri erat. PORPH. Hor. sat. 1, 8, 39 libertus ... -issimus. LAMPR. Alex. 66, 2 amicos ... non malitiosos, non -es, ⟨non⟩ factiosos. POTAM. epist. ad Athan. p. 1418^{A} redde, quod involaveras, -issime temptator. PS. AVR. VICT. orig. 6, 2 Cacus ... nequitiae versutus et praeter cetera -issimus. FILASTR. 122, 2 a paganis -bus (*res in biblis sacris enarratas sui facientibus*). HYG. fab. 201 p. 127, 16 ut -issimus esset nec deprehenderetur in furto. HIER. in Is. 2, 8 p. 36 furem ... condemnat iudex -ior. *sim. de partibus corporum personarum*: CIC. Pis. 74 -issimis manibus detractam ... lauream (MART. 8, 40, 4). ALC. AVIT. hom. 18 p. 129, 11 ab alvo -i. *de affectibus*: CLAVD. MAM. anim. 2, 9 p. 136, 25 absque -i meditatione. EVG. TOLET. carm. 69, 4 audacia -x. 2 *de bestiis*: EVSTATH. Bas. hex. 7, 3 p. 939^{C} fraudulenti -isque polypodis (*cf. gr. τὸ τοῦ πολύποδος ... ἐπίκλοπον*). ALC. AVIT. epist. 9 p. 44, 2 -x bestia. 3 *de re*: TERT. pall. 4 unde ... tam rapax ab ala resina, tam -x a mento volsella?

adv. **fūrāciter.** ROMAN. Char. gramm. I 199, 18 furax -r facere debet. DIFF. gramm. VII 522, 18 furtim, cum incipit, -r quasi artificiose a consuetudine involandi, furtive, iam quod ablatum. *i. q. furum modo*: CIC. Vatin. 12 cum ... omnium domus ... -issime scrutarere. *deriv.*: furacitas. *cf.* furiax.

1. furca, -ae *f.* [*orig. inc., nisi ex ea radice crevit, de qua s. v.* fretus *tractavimus, nisive* furcula *ex* *fulcula *factum est conferendumque c.* fulcire. *vocabula theotisca* barg, barge, *quae horreum quoddam apertis lateribus significant, et* 2. bargus *supra vol. II p. 1753 fortasse conferenda esse censet Kluge, Altdeutsches Sprachgut im Mittellatein (1915) p. 3. Th.*] *de originatione cf. p. 1610, 54.* NOT. Tir. 94, 2. [*val.* furca, *it.* forca, *francog.* fourche, *hisp.* horca. *M.-L.*] *abiit etiam in linguam graecam (Harmenopul. manuale legum 6, 8, 2; Leont. Neap. vita Sym. 50 [Migne gr. 93, 1732^{C}] cf. p. 1610, 77. scribitur litteris graecis p. 1610, 11. 12. 13.*

i. q. instrumentum quoddam biceps (*inde* bicornis *l. 83. p. 1610, 1. 15.* gemina *l. 77.* GLOSS. *δίκρανος. τύρχη.* vaergrod *anglos. cf. Daremberg-Saglio s. v.*): A *proprie*: COLVM. 5, 6, 35 focaneus *palmes* ... inter duo bracchia velut in -a de medio nascitur. AVSON. 348, 27 -a tricornigera specie paene ultima sum Ψ (*de figura litterae*). *in usu*: 1 *ad suffigendum aliquid et levandum, detrudendum*: CAES. civ. 2, 11, 2 *cupae* longuriis -isque ab opere removentur. LIV. 28, 3, 7 alii -is ad id ipsum factis detrudebantur, in alios lupi superne ferrei iniecti. GRATT. 111 stricta verutis dentibus et gemina subiere hastilia -a (*i. duplicibus κνώδουσιν. Vollmer*). COLVM. 2, 10, 13 baculis -isve *fasciculos* contundant. PLIN. nat. 9, 31 retia -is ... sublevant. TAC. ann. 3, 46 trudibus aut -is inertem molem *ferratorum* prosternere. AVR. Fronto p. 36, 1 *sqq.* N. pastor -am intorquet; -a in equitem ... cadit; ... *pastor* -am perdidit. CORIPP. Ioh. 4, 617 tribulos per castra locat -asque bicornes. *in proverbio*: HOR. epist. 1, 10, 24 naturam expelles -a, tamen usque recurret. *praesertim instrumentum coquorum*: OV. met. 8, 647 -a levat ille bicorni sordida terga suis. PETRON. 95, 8 -a de carnario rapta. 135, 4 pannum de carnario detulit -a. 136, 1 sinciput in carnarium -a reponit. 2 *ad portandum aliquid* (*cf. F. Stolle, Der röm. Legionär u. sein Gepäck p. 32 sqq.*): FEST. p. 149 milites *Mari* in -a ... varicosius onera sua portare assueverant (*cf.* PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 7). *nescio an huc pertineat*: PLAVT. Cas. 438 ego remittam ad te virum cum -a in urbem tamquam carbonarium. 3 *ad suffulciendum*: *temonem* (*cf. Marquardt-Mau, Privatleben d. Röm. p. 185*): PLVTARCH. aet. Rom. 70 p. 280^{F} *τὸ δὲ ξύλον ἡμεῖς μὲν στήριγγα, Ῥωμαῖοι δὲ φοῦρκαν ὀνομάζουσι.* Cor. 24 ὃ ... *οἱ Ἕλληνες ὑποστάτην καὶ στήριγμα, τοῦτο Ῥωμαῖοι φοῦρκαν ὀνομάζουσιν.* EDICT. imp. Diocl. 15, 9 *φοῦρκα τορονευτή* (*rubr. περὶ ξύλων τῶν* (*ε*)*ἰς ὀχήματα*). *arbores, vites sim.*: VERG. georg. 1, 264 exacuunt alii vallos -asque bicornis. 2, 359 aptare sudes -asque valentis. NVX 14 ni subdita ramo longa laboranti -a tulisset opem. PLIN. nat. 14, 32 -as subdere *vitibus*. HIER. in Ion. 4, 6 p. 426 absque -is vel adminiculis, quibus *plantae* innituntur. *alia*: CATO agr. 48, 2 -as circum *terram* offigito, eo perticas intendito (*cf.* COLVM. 12, 39, 1 -as vel palos ... figere et perticis iugare. PLIN. nat. 17, 71 -is crates imponi). OV. met. 8, 700 -as *casae* subiere columnae. LIV. 1, 35, 9 -is duodenos ab terra spectacula alta sustinentibus pedes. VITR. 2, 1, 3 -is erectis et virgulis interpositis luto parietes texerunt. SEN. epist. 90, 10 -ae utrimque suspensae (-sam *Lips.*) fulciebant casam. PALLAD. 1, 22 *cortis* porticus -is, asseribus et fronde formari. SERV. ecl. 2, 29 figere cervos: aut -as, quae figuntur ad casae sustentationem *eqs.* CORP. VI 260 -as statuit. XIV 3857 hypanpelus huic cedat in rigore maceriae et -arum. 4 *instrumentum cruciatus (primitus, ut videtur, -a temonis), quod collis praecipue servorum, interdum etiam ingenuorum imponebatur* (SCHOL. Hor. sat. 2, 7, 66 apud veteres servi in gravi peccato -ae subiciebantur. EVGRAPH. Ter. Andr. 618 p. 201, 4 -am ex materia qualibet factam ligatam collo sustinent. GLOSS. V 297, 18 genus ligni bicipitis. *cf. Hitzig, PW. VII 305 sqq.; Blümner, Die röm. Privataltertümer p. 293; Marx, Sitz.-Ber. d. sächs. Ges. d. Wiss. 63 [1911] p. 75 sqq.*): PLAVT. Cas. 389 ut quidem tu hodie canem et -am feras (Cist. 248 CIC. div. 1, 55. SCHOL. Ter. p. 88, 11 furcifer ... est ... -am poenarum ferens). Men. 943 caesum virgis sub -a (suffurca *B*) scio (*cf.* LIV. 1, 26, 10 eum sub -a vinctum inter verbera ... videre. 2, 36, 1 perioch. 55 VAL. MAX. 1, 7, 4 LACT. inst. 2, 7, 20. *cf.* PLAVT. Persa 855 fateor, manus vobis do. :: et post dabis sub -is. *cf. p. 1611, 7*). SVET. Nero 49, 1 nudi hominis cervicem inseri -ae, corpus virgis ad necem caedi (EVTR. 7, 15. *cf.* PS. AVR. VICT. epit. 5, 7 collo in -am coniecto). PRVD. perist. 10, 851 retortis bracchiis -a eminus ... actus ingerebatur rogo. *in imag.*: HOR. sat. 2, 7, 66 ibis sub -am (SCHOL. in servitutem) prudens. *paulo aliter i. q. boia* (*q. v.*): ITALA Ezech. 27, 34 (Aug. serm. 47, 26) cum confregero -as (AVG. *l. l.* -as quibus premitur collum eorum) iugi eorum (LXX *deest*, VVLG. catenas). HIER. in Ier. 27, 3/4 p. 1031 ut catenas sive -as ligneas, quae hebraice ... appellantur mutoth (מוטות), imponat collo suo. *hinc genus quoddam iugi*: VARRO rust. 1, 20, 2 novellos ... iuvencos, si eorum colla in -as destitutas incluserit. *genus patibuli* (SCHOL. Ter. p. 88, 11 -arum patibulo dignus. ISID. orig. 5, 27, 34 patibulum ... vulgo -a dicitur quasi 'ferens caput'. GLOSS. V 204, 2 supplicii genus, in quo homines appensi cito exanimantur. *fortasse huc pertinet*: II 580, 55 duplex fustis): PLIN. nat. 29, 57 canes ... vivi in -a sabucea armo fixi. CALL. dig. 48, 19, 28 pr. summum supplicium esse videtur ad -am damnatio. 48, 19, 28, 15 latrones ... -a figendos (*inde eclog. Leonis 17, 50, Basilic. 60, 51, 26 φουρκίζονται*). VLP. dig. 48, 13, 7 *sacrilegos* in -a suspendisse. 48, 19, 9, 11 decuriones ... non possunt ... -ae subici (*cf. l. 31*). PAVL. dig. 48, 19, 38, 1 (= sent. 5, 21^{A}, 2) transfugae ... -ae suspenduntur (*inde Basilic. 60, 51, 34 φουρκίζονται*). 48, 19, 38, 2 in -am (*at* sent. 5, 22, 1 in crucem *cf. Grupe, Zeitschr. d. Savignystift. rom. Abt. 16 [1895] p. 309*) tolluntur. MOD. dig. 49, 16, 3, 10 qui ad hostem confugit ..., in -am damnabitur. GREG. TVR. glor. conf. 99 misit abba usque ad -am (*syn.* patibulum). LEX Sal. 41 add. 1 si quis hominem de bargo vel de -a (*has tres voces om. H*) abattere presumpserit (*sim.* capit. 1, 2. 3 de -a tollere. 2, 10, 1. 2 *in parte codd.*).

B *per comparationem et translate*: PS. AVG. quaest. test. 56, 1 p. 101, 11 euangelistae a David singulorum fratrum generationum ordines prosecuti quasi -am fecerunt. *i. q. cancrorum bracchia, forcipes*: APVL. apol. 35 cancrorum -as. *i. q. pars corporis humani in duo femora discedentis*: SCHOL. Hor. sat. 1, 2, 92 deforme est in feminis -am habere latere maiorem. *de* -is (*i. fascibus*) Caudinis *v. Onomast. II p. 283, 62 sqq.*

deriv.: furcilla. furcosus. furcula. *φουρκίζω* (*Malalas p. 487, 24 cf. p. 431, 12; ecloga Leonis 17, 50; Basilic. 60, 51, 26. 34; Leont. Neap. vita Sym. 50* [*Migne gr. 93, 1732$^{B.C}$*]). *φουρκισμός* (*vita Euthym. 21, 5*).

comp.: bifurcus. furcifer. trifurcium. trifurcus.

v. Onomast. sub Furca.

2. furca *v.* furta *p. 1641, 49.* **furceps** *v.* forceps.

furcifer, -fera, (-ferum) *a* 1. furca *et* ferre. GLOSS. V 297, 19

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

quod fert furcas. *cf.* PLVT. aet. Rom. 70 p. 280F *διὸ καὶ φουρκίφερ ὁ τοῦτο (sc. furcam) περιενεγκὼν καλεῖται.* Cor. 24. PLIN. dub. serm. Char. gramm. I 120, 4 *inter nomina in* fer. NOT. Tir. 94, 3.

is qui furcam fert; convicii loco de servis (DON. Ter. Andr. 618 -i dicebantur, qui ob leve delictum cogebantur a dominis ignominiae magis quam supplicii causa circa vicinias furcam in collo ferre subligatis ad eam manibus et praedicare peccatum suum [ISID. orig. 10, 109]. SCHOL. Ter. p. 88, 11 -r ... est furcarum patibulo dignus vel furcam poenarum ferens. GLOSS. II 277, 43 *δικρανοφόρος.* 74, 31 *σταυροκόμιστος. οἱ πταίοντες ἀντὶ τιμωρίας δίκρανον ἐν τοῖς τραχήλοις ἔχοντες περιεβώμιζον διὰ τῆς πόλεως περιαγόμενοι. σταυροφόρος. σταυρώσιμος.* furcam portans. cruci dignus): PLAVT. Most. 1172 viden ut astat -r? CIC. Deiot. 26 -r quo progreditur? SEN. contr. 7, 6 (21), 15 an ... -r auderet cum domina concumbere ...? APVL. met. 10, 4 -r venenum ... comparat. 10, 9 -r iste. *in allocutione* (SCHOL. Ter. p. 109, 16 furcae supplicio digne. GLOSS. IV 79, 19. V 458, 16 in furca damnande. *cf. l. 28*): PLAVT. Amph. 285. 539 Capt. 563. 577 Cas. 139 Mil. 545 Most. 69 TER. Andr. 618 Eun. 989 HOR. sat. 2, 7, 22 SEN. contr. 7, 6 (21), 4. 9 contr. exc. 3, 9 HIER. vita Malchi 9. *de hominibus infimae condicionis vel ingenii perditissimi* (GLOSS. V 361, 38 forcifer: permalus): PLAVT. Pseud. 194 audin, -r (*sc. leno*) quae loquitur. Rud. 717 ut cum -o fabuler. TER. Eun. 862 debeam, credo, isti quicquam -o, ..., praesertim cum se servom fateatur tuom. PLIN. epist. 7, 29, 3 ille -r (*de homine libertino*). GILD. Brit. 26 chron. III p. 40, 18 novissimaeque de -is (*sc. Saxonibus*) non minimae stragis. 34 chron. III p. 46, 11 -orum referto mendaciis. *nota*: GILD. Brit. 32 chron. III p. 44, 7 -am germanam eius. *in allocutionibus* (*cf. supra l. 15 sqq.*): PLAVT. Asin. 485 (*ad mercatorem*). 677 (*ad lenonem. cf.* Poen. 784 Pseud. 361) Rud. 996 (*ad piscatorem*) TER. Eun. 798 (*ad militem*) APVL. met. 10, 16 (*ad scurrulam*) QVEROL. p. 51, 10 (*ad parasitum*). *ad hominem sceleris accusatum*: CIC. Vatin. 15 Pis. 14 PRVD. perist. 2, 317 GREG. TVR. dorm. 3 CORIPP. Ioh. 7, 501. *de partibus corporis humani*: PETRON. 132, 8 vs. 8 -ae (*sc. mentulae*) mortifero timore lusus. GILD. Brit. 19 chron. III p. 35, 12 -os ... vultus.

comp.: trifurcifer.

furcilla, -ae *f.* [*a* furcula, 1. furca *deminutive. Th.*]. SERV. georg. 2, 389 cillere est movere, unde et -ae dictae sunt, quibus frumenta cillentur (PRISC. gramm. III 474, 7 *add. cod. L, ubi scribitur* forcillae. MYTHOGR. 2, 61 ISID. orig. 20, 14, 11). [*val.* furceá, *it.* forcella, *francog.* forcelle. *M.-L.*] *i. q. instrumentum quoddam biceps* (GLOSS. *δίκρανον. δίχαλον*): VITR. 10, 7, 1 fistulas -ae [sunt] figura similiter cohaerentes. *ad suffigendum et levandum seu detrudendum*: VARRO rust. 1, 49, 1 herba ... debet ... -is versari. *proverbialiter*: CIC. Att. 16, 2, 4 quoniam -a extrudimur, Brundisium cogito. CATVLL. 105, 2 Musae -is praecipitem eiciunt. *ad portandum aliquid*: PAVL. FEST. p. 24 aerumnulas Plautus refert -as, quibus religatas sarcinas viatores gerebant. *ad suffulciendum aliquid* (GLOSS. II 338, 44 *καπρίολος τὸ ἔρεισμα τῆς στέγης*): VARRO rust. 1, 8, 6 sub eam (*sc. vitem*) ... subiciuntur circiter bipedales e surculis -ae. *ibid.* -as reducit hibernatum in tecta. *i. q. genus patibuli?*: PAVL. FEST. p. 88 furcilles sive -a, quibus homines suspendebantur (*verba mutilata aut corrupta, cf. Ritschl ad* PLAVT. Pseud. 631). *dubia explicatione*: GLOSS. II 259, 26 *βούλιμος ὁ μέγας λιμός* (*cf. Heim, incant. mag. p. 363, 30* -am antilimum). 580, 56 homo vorax.

deriv.: furcillo.

furcillātus *v.* furcillo. **furcilles***? v. l. 52.*

furcillo, (-āvī), -ātum, -āre [*a* furcilla. *Th.*]. *i. q. quasi furcilla (q. v.) figere elevandi, detrectandi causa*: PLAVT. Pseud. 631 tu inventu's vero, meam qui -es (forcilles *P*) fidem (*cf. Hauler, Wiener Stud. 5 [1883] 164 sq.; Bücheler, Vmbrica p. 125; Funck, Archiv 4 [1887] 80 sq.*). *part. perf. pass. vice adi.* furcillatus, -a, -um: VARRO ling. 5, 117 singula ... extrema bacilla -a (*i. in furcae modum divisa*) habent figuram litterae V.

comp.: affurcillo.

furcōsus, -a, -um *a* 1. furca. PS. APVL. herb. 8 thyrsis bipalmis, -is. 79 thyrso cubitali, -o. *cf.* furculosus.

furcula, -ae *f.* [*a* 1. furca *deminutive. Th.*]. PRISC. gramm. II 103, 2 furca -a (GRAMM. suppl. 70, 26). *forma vulgaris* forc-.

i. q. furca, furcilla (GLOSS. *δίκρανον. δίκρανος*): PAVL. FEST. p. 97 adiectis perticis -as habentibus. *ad suffigendum et levandum*: PAVL. FEST. p. 124 mergae -ae, quibus acervi frugum fiunt. PORPH. Hor. epod. 2, 33 amites hodieque appellantur -ae, quibus retia in venatione vel in aucupio suspenduntur. *ad suffulciendum*: LIV. 38, 7, 9 suspenso -is (*Bφ*; fulturis *Gelen. ex M?*) ab hostibus muro. EVGIPP. Sev. 15, 1 *ecclesia* stipitibus sustentabatur et -is. *translate*: -ae Caudinae *v. Onomast. II p. 283, 50 sqq., ubi addas*: VIR. ill. 30, 3 -ae Caudinae *et corrigas*: OROS. hist. 3, 15, 2. *cf.* LIV. 9, 14, 10 non haec -as nec Caudium nec saltus invios esse.

furculōsus, -a, -um *a* furcula. PS. APVL. herb. 57, 2 ramis hyssopi -am *plantam*. *cf.* furcosus.

furēns, furenter *v. sub* furo.

furfur, -is *m. f.* [*orig. inc. Th.*]. *de genere*: CHAR. gramm. I 32, 19 masculina semper pluralia ... -es (DIOM. gramm. I 327, 26. EXC. Bob. gramm. I 548, 24 -es *πίτυρα*. BEDA gramm. VII 273, 17 *cf.* PHOC. gramm. V 428, 6). *femin.*: CELS. 2, 33, 2. 5, 27, 9 CHIRON 774 MARCELL. med. 1, 21 ORIBAS. syn. 2 add. p. 841. 846. furfurae, -arum: GLOSS. III 544, 28. 598, 34. 599, 31. *de numero* (*v. l. 1 sqq.*): CHAR. gramm. I 93, 5 singularitate carent ... -es. PHOC. gramm. V 428, 6 praeter haec alia sunt, quae in singulari numero non declinantur, generis quidem masculini: hi antes ... -es. IDIOM. gen. gramm. IV 578, 68 -es pluraliter *πίτυρα*. GLOSS. II 408, 28 singulare non habet. *at* PRISC. gramm. III 444, 25 tertiae declinationis: hic -r, huius -is *πίτυρον*. *sing. invenitur inde a* COLVM. 2, 9, 18 PLIN. nat. 18, 87. 19, 44 *al.* GELL. 11, 7, 5 *passim*. *nota* -i: PLAC. med. 16, 7. *gen. plur.* -um: CELS. 5, 22, 9. 6, 10, 4 (*bis*) PLIN. nat. 11, 78. 18, 87. 89. 90 ORIBAS. syn. 1, 19. *interdum scribitur*: forfores. GLOSS. -es pluraliter *πίτυρα*. III 572, 67 pytiria (*i. πίτυρα?*). V 360, 49 (*anglosax.*) sivida. *legitur inde a* PLAVTO VARRONE CELSO *praecipue apud scriptores rerum rusticarum et medicos, e quibus non habere* THEOD. PRISC. CAEL. AVR. CASS. FEL. *observavit Helmreich, Archiv 1 (1884) 324 sqq.* NOT. Tir. 68, 25. [*it.* forfore, *francog. vet.* fourfre. *M.-L.*]

1 *i. q. cortex, pars exterior frumentorum* (GELL. 11, 7, 5 'apludam' veteres rusticos frumenti -em dixisse. NON. p. 69, 24): PLIN. nat. 18, 304 *triticum* -e crasso vestitur. PS. VICT. VIT. pass. 4 *genus frumenti* manente -is cortice loricatum. *leguminum*: PLIN. nat. 18, 98 lentem ... cum -bus leviter pisi (22, 145 per cribrum effuso -e).

2 *i. q. cantabrum, reicula, excrementum frumentorum molitorum sive pinsitorum*: **a** *generatim*: VARRO rust. 3, 9, 12 *ova* condunt in -es aut acus (*an trahendum ad 1? cf.* COLVM. 8, 6, 1 *bis.* PLIN. nat. 10, 167). CELS. 2, 4, 8 *in urina* tamquam ex -bus factas nubeculas (*cf.* PLIN. nat. 28, 68 ORIBAS. syn. 6, 4. HIPPOCR. progn. 12 *urinae*, quae ⟨fur⟩furis simile sedimen habent). PAVL. FEST. p. 46 canicae (*q. v.*) -es de farre. PLIN. nat. 19, 44 admixto -e. CORP. IV 4000 -e(s) a(sses) VI. ZENO 2, 44, 1 omni -e abiecto. HIER. in Mich. 2, 7 p. 512 non inveniens panem ... quisquilias et -es requisivi. PETR. CHRYS. serm. 27 p. 278 *lapis molaris* a polline -em dum secernit. SIDON. epist. 2, 2, 7 sparsum mihi saxa -em mentiuntur *propter candorem.* VICT. VIT. 1, 20 discussa spurcitia -is. ORIBAS. syn. 1, 19 -um ... decoctio nutriunt ... corpus. 4, 8 ex -bus panes factus vel de spelta (4, 13. 28 *cf. l. 50. 71*). *in imagine*: PS. ORIG. tract. 2 p. 20, 25 peccatorum -es excussi, ut credentium ... vota velut simila purgarentur. GREG. M. epist. 10, 16 (*a. 600*) ad comparationem siliginis illius nostrum -em non quaeratis. *pecudibus pabulum praebetur* (GLOSS. cod. Vatic. 5141 -r crusca vel simila [*Loewe gloss. nom. p. 148*; remula *cod.*], unde versus: fur simplex latro, fur duplex fit cibus apro): PLAVT. Capt. 807 alunt -bus (*Luchs*, -e *cod.*) sues. 810 ex ipsis dominis meis pugnis exculcabo -es. VARRO rust. 2, 2, 19 *ovibus* -es obiciuntur modice. 2, 7, 11 farinam hordeaciam molitam cum -bus. 2, 7, 12 dandum hordeum et -es. 3, 14, 3 aspergant -es non multos. PHAEDR. 4, 18, 4 -bus sibi (*i. canibus*) conspersum quod panem darent. COLVM. 6, 30, 1 immistis hordeo -bus. 7, 3, 19 *agni* pascendi sunt ... -bus (SER. SAMM. 530 PALLAD. 12, 13, 2). 8, 4, 1 -es modice a farina excreti; qui si nihil habent farris, non sunt idonei. PLIN. nat. 11, 78 *bombycas* -um esca nutriri. APVL. met. 7, 15 *asino* -es apponebat incretos ac sordidos. PALLAD. 1, 30, 4 -is quattuor *partes* aqua calida temperant. PELAGON. 442 -bus sane solis et paleis sustentabitur. VEG. mulom. 1, 22, 11 mollibus cibariis utantur et -e. 2, 6, 10 cum paleis et -e. CHIRON 250. 269. EVG. TOLET. carm. 89, 1 (*in proverbio*) esca fies canibus, fueris si -e mixtus. *adhibetur in medicina*: CELS. 2, 33, 2 -es in salsa aqua vel aceto ... decoctae (*cf.* 4, 7, 3 CHIRON 636 MARCELL. med. 14, 28 SORAN. p. 101, 2). 4, 16, 4 corticem eius *capparis* cum -bus ... contritum imponere (*cf.* 5, 27, 5B. 9 PELAGON. 255 VEG. mulom. 1, 38, 9 CHIRON 159. 636 MARCELL. med. 1, 21 ORIBAS. syn. 2 add. p. 846). 5, 22, 9 cremor vel ptisanae vel -um (6, 10, 4 *bis*). PLIN. nat. 28, 188 mixtis calidis -bus (SER. SAMM. 37 -busve novis durum miscebis acetum. *cf.* 68 VEG. mulom. 2, 112, 6 PLAC. med. 16, 7). SER. SAMM. 263 additur excussus nivea similagine -r. 464 -r ... fuerit cum fervidus unda. PLIN. med. 1, 2 -es ex aceto. PELAGON. 237 -bus calidis ungulam foveto. CHIRON 218 saciliones ex -e calido. 238 MARCELL. med. 4, 3. 27, 23. 95. 104 cum polenta e -bus facta. ORIBAS. syn. 2 add. p. 841 clystere in febribus de -bus. 8, 32. **b** *additur nomen frumenti: conficitur ex tritico* (GLOSS. III 581, 3 cantabrae sunt -es tritici. *cf.* 544, 28): VARRO rust. 2, 5, 17 semestribus vitulis obiciunt -es triticios (PELAGON. 363 CHIRON 411. 774 ORIBAS. syn. 2 add. p. 841). PLIN. nat. 18, 70 *triticum Thracium* -bus carere. 18, 89. 90. 102 e tritici ipsius -bus minutis et optimis. 22, 120 farina tritici ... -es. VEG. mulom. 1, 15, 3. PELAGON. 363 -bus de tritico. *siligine*: SCRIB. LARG. 66 aqua mulsa crebrius -bus siligineis decocta. PLIN. nat. 17, 87 *e modio siliginis redire* -is sextarios IV *eqs.* MARCELL. med. 10, 17 aquam, in qua -es siliginis deferbuerint. *frumentis aliis*: VARRO rust. 2, 6, 4 *asini* commode pascuntur farre et -bus hordeaceis (COLVM. 12, 44, 3 -es hordeaceos adiciunt ... tum generis eiusdem -es infundunt. PLIN. nat. 18, 74 cum polline ac -bus suis). COLVM. 2, 9, 19

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

panicum pinsitum et evolutum -e. ANON. med. ed. Piechotta 127 frumenti -e⟨s⟩ cum aceto ⟨c⟩ommaceret.

3 *i. q.* πιτυρίασις (GLOSS. III 598, 34 cantabriem -as): PLIN. nat. 20, 101 *scilla* discutit . . . -es capitis (20, 224. *cf.* 24, 187 porrigines capitis -esque. GARG. MART. med. 10 MARCELL. med. 4, 16. 33). 21, 127 *lilii radices* medentur . . . -es in facie (22, 64. 24, 58. 185. *cf.* 23, 144). 22, 125 corporis (35, 190). 23, 55 *acetum* medetur . . . lepris, -bus. 23, 64. 71 sanat lichenas, -es. 23, 85 ulcera manantia et -es . . . expurgat. 23, 87 -es, rhagadas. 23, 128. 154. 161. 24, 31 cutis (26, 2 foedo cutis -e. 26, 48). 24, 86. 28, 163. 186. PELAGON. 204 -em ex auribus reddit *equus*. PLAC. med. 16, 6 ad -es et scabiem in capite. ORIBAS. syn. 8, 32.

syn. et iuxta posita: acus, canicae, cantabrum, palea. *opp.*: cibarium, far, flos, pollen, simila.

deriv.: furfuraceus, furfurarius, furfureus, furfuriculae, furfurio, furfurosus.

furfurāceus, -a, -um *a* furfur. *i. q. ex furfuribus confectus*: GLOSS. Plac. V 7, 39 (= 44, 4) acerata offula: -o pane. *i. q. furfuribus similis* (*an quasi furfuraculo confectus?*): FVLG. myth. 2, 16 p. 58, 3 (= SCHOL. Germ. Strozz. p. 201, 3) crementis lunae abscisa ligna -is tinearum terebraminibus fistulescunt.

furfurāculum, -i *n.* [*deformatum esse videtur pro* perforaculum. *Th.*]. GLOSS. -um tenebra (*i. terebra*) tenebrae. *cf.* V 599, 19 furabula tenebrae. 202, 11 forfuraculum tenebrae. II 579, 53 fervoraculum (*i. perforaculum?*) ferculum, feretrum (*i. teretrum*). III 204, 24 τέρετρον. II 453, 27 perforaculum. *i. q. terebra*: ARNOB. nat. 6, 14 *simulacra* serris, -is (*Salmas.*; furfur * aculeis *P*), asciis secta dolata.

furfurārius, -a, -um *a* furfur. CORP. VI 222 ex pecunia -a . . . fecit (*collectam ex venditis furfuribus frumenti publici esse docet Henzenius*).

furfureus, -a, -um *a* furfur. *i. q. ex furfuribus confectus*: GELL. 11, 7, 3 -um panem esitare.

furfuriculae, -ārum *f.* [*a* furfur *deminutive. Th.*]. forforicl-: ORIBAS. *l. 39.* -a *vel sing. vel neutr. pl.*: ORIBAS. *l. 39 sq.* *i. q. furfures minuti*: MARCELL. med. 5, 17 praeterea addes -as in linteo ligatas ad hoc, ut amaritudinem herbae deleniant et sic -ae ipsae in saccello combulliant. *i. q.* πιτυρίασις: ORIBAS. syn. 8, 26 (32) tit. p. 244 ad forforicla capiti (*syn.* forfores). *ibid.* ut consumi ipsa fŏrĭcla possit medicaminibus. *ibid.* aliud ad forforiclas.

furfurio, -ōnis *m. a* furfur. *nomen avis*: ISID. orig. 12, 7, 72 -o vocatus, quod prius farre in farinam redacto pasceretur.

furfurōsus, -a, -um *a* furfur. *i. q. furfurum similitudinem habens*: PLIN. nat. 12, 125 colos *styracis* in quacumque natione praefertur rufus et pinguiter lentus, deterior -us et cano situ obductus.

furia (**Furia**), -ae *f.* [*cf. c.* furere *Th.*]. PAVL. FEST. p. 84 furvum . . . hinc dicta . . . -ae. ISID. orig. 8, 11, 95 -ae appellantur, quod stimulis suis mentem feriant. *legitur inde ab* ENN. VARRONE CIC. [*dub. vel corrupt.*: LVCIL. 155 quam gladium in stomacho suria (*cod.*, -ae *Bentl.*, -a *Marx*, furi *Tischer*, sura *Barth*) ac pulmonibu' sisto. CIC. Phil. 14, 15 ad illam curiam (furiam *alii*) -is (*Madvig*, viribus *vel* iuris *vel* viris *codd.*) . . . infelicem. STAT. Theb. 12, 194 aegrescit -is (*P*, curis *B M*). VAL. FL. 2, 294 *v. p. 1648, 73.* 8, 390 *v. p. 1645, 26.* PANEG. 9 (12), 16, 5 -is (*W*², omnis *M*, ominibus *Acidalius*, somniis *Aem. Baehrens*) terribilibus agitatus. ANTH. 21, 205 *loco mutilo.*] [*it.* foia. *M.-L.*] *cf. Onomasticon.*

I ***personate*** (*nonnulla hic allata aequo iure ad II referri possunt et vice versa*): **A** ***proprie: plerumque i. q. Eumenides, deae ultrices et vindices*** (*cf. Waser, PW. VII 308 sqq; Roscher, Myth. Lex. I 1559 sqq.; Daremberg-Saglio s. v.*): CIC. nat. deor. 3, 46 ***Eumenides*** si deae sunt, quarum et Athenis fanum est et apud nos, ut ego interpretor, lucus Furinae, -ae deae sunt, speculatrices, credo, et vindices facinorum et sceleris. AMM. 22, 8, 33 a contrario . . . Graeci dicimus . . . -as Eumenidas (*cf.* SCHOL. Verg. Bern. app. p. 986 HIER. epist. 40, 2, 3. GLOSS. -ae *Εὐμενίδες*). PROB. Verg. ecl. 2, 48 Erinyas id est -as (HIER. in Is. 34, 8 sqq. p. 445 lamia, quam quidam Hebraeorum ἐριννήν id est -am suspicantur. GLOSS. II 314, 19 -ae *Ἐρινύες*). SERV. Aen. 4, 609 -as vocat, sed usurpative modo Diras (*q. v.*) dixit, nam Dirae in caelo ⟨sunt⟩ . . .-ae in terris, Eumenides apud inferos; unde et tres esse dicuntur. sed haec nomina confundunt poetae (*sim.*: 3, 209 p. 380, 4 apud inferos -ae dicuntur et canes, apud superos Dirae et aves . . . in medio vero Harpyiae. COMMENT. Lucan. 6, 733 MYTHOGR. 1, 27. 2, 13). *sic* ***harpyiae -ae vocantur***: VERG. Aen. 3, 252 (*vide* SERV. *ad l. et cf. ad* 3, 209 p. 379, 22 *harpyiae* -ae esse dicuntur: unde etiam epulas perhibentur abripere, quod est -arum . . . unde et avari finguntur -as pati, quia abstinent partis). *de* ***origine***: SERV. Aen. 7, 327 -ae Acherontis et Noctis filiae sunt. auct. Aen. 3, 212 cum -arum mater secundum Hesiodum Terra, secundum Aeschylum Nox sit (*cf. p. 1615, 22*). *de -arum* ***numero***: SERV. auct. ecl. 8, 75 omnia ternario numero continentur, ut Parcae -ae (*cf. supra l. 70*). FVLG. myth. 1, 7 p. 20, 20 *Plutoni* tres -as deservire dicunt . . . Allecto . . . Tisiphone . . . Megaera (HYG. fab. geneal. p. 10, 5 MYTHOGR. 1, 109. 2, 12 GLOSS. V 105, 13), *at*: SERV. auct. Aen. 4, 469 plures -ae putantur. CLAVD. DON. Aen. 6, 572 -a . . . vocans . . . sororum innumerabilem modum. *apud scriptores praeter locos p. 1613, 80 allatos tres -ae non commemorantur nisi* VARRO Men. 117 *v. l. 53* ANTH. 504 LACT. inst. 6, 19, 4 *v. p. 1615, 34* CLAVD. MAM. epist. p. 204, 28. *passim inde a* VARRONE Men. 146 *depinguntur* -arum vulgus, agmen, coetus *sim.* *nota sing. collectivum (nisi sit cogitandum de dea ultrice) infra l. 38. 50. 76.* *appellatur* -a: Allecto (SERV. Aen. 1, 695 SCHOL. Stat. Theb. 7, 477 CLAVD. DON. Aen. 7, 346 PAVL. NOL. epist. 22, 3 p. 156, 20 AVG. civ. 3, 13 p. 111, 21 D. *al. cf. l. 41. p. 1613, 82*), Tisiphone (SCHOL. Verg. Bern. georg. 3, 552). -ae ***virgines***: SERV. Aen. 6, 280 -ae numquam nupserunt. georg. 1, 277 omnia sterilia quinta luna nata esse dicuntur ut Orcus, -ae. SCHOL. Verg. Veron. Aen. 7, 331 virgines -as ideo putant physici videri, quia nullam voluptatem capiant. *canes*: SERV. Aen. 6, 257 canes . . . -as dicit Lucanus (*6, 733*) . . . 'ululare' autem et canum et -arum est. SCHOL. Hor. sat. 1, 8, 35 infernas canes: aut Cerberum dicit aut -as. COMMENT. Lucan. 6, 733 *cf. p. 1613, 72.* *de cultu -arum*: OBSEQ. 56 lucum -arum . . . cum . . . virginem -is immolaret. SCHOL. Stat. Theb. 12, 510 *ἐπὶ Κολωνόν* in quo locus erat -is consecratus. ***-is consociantur Poenae***: CIC. Verr. 6, 113 innocentium Poenas sceleratorumque (*pars codd.*, scelerum *edd.*) -as (*cf.* Pis. 91 SIL. 13, 604). *alia* ***monstra fabulosa***: QVEROL. p. 29, 22 mysteria sunt in aditu . . . Harpyiae, cynocephali, -ae, ululae, nocturnae striges. ***afferuntur in deis inferis*** (SERV. Aen. 1, 11 apud inferos . . . ubi sunt -ae *v. ann. crit.* GLOSS. V 105, 12 -as deas infernales. *cf.* ***etiam p. 1613, 69 sqq.***): LVCR. 3, 1011 Cerberus et -ae (ARNOB. nat. 5, 28 Stygem, Cerberum, -as. *cf.* STAT. silv. 3, 3, 26 longe -arum sibila, longe tergeminus custos). VERG. georg. 3, 37 -as amnemque severum Cocyti metuet (*cf.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 52 in isto *Cocyto* dicuntur -ae fessas siti animare serpentes). Aen. 6, 605 -arum maxima (*cf. l. 41. p. 1615, 61*) iuxta accubat (SERV. *ad l. Famem intellegit*). 8, 669 -arumque ora trementem *Catilinam*. PROP. 3, 5, 41 sub terris . . . Alcmaeoniae -ae. SEN. Herc. f. 1221 dira -arum loca et inferorum carcer *eqs.* VAL. FL. 3, 520 mox et -as Ditemque movebo (STAT. Theb. 8, 248. *cf.* MART. 12, 32, 6 -as putavi nocte Ditis emersas. *inde nominantur* SEN. Herc. f. 100 famulae Ditis). SIL. 13, 604 circumerrant -ae Poenarumque omnis imago. STAT. Theb. 8, 24 stant -ae circum variaeque . . . Mortes. silv. 5, 1, 192 nec -as nec deteriora videbo Tartara. MART. 10, 5, 18 cum fateri -a iusserit verum. IVV. 13, 51 nec rota nec -ae nec saxum. PRVD. c. Symm. 1, 368 *Proserpina* imperitat -is et dictat iura Megaerae. CLAVD. rapt. Pros. 1, 39. 2, 219 tristes -ae. MACR. sat. 5, 17, 3 maxima -arum (*i. Allecto; cf. supra l. 30*) de Tartaro asciscitur. *de* ***attributis -arum***: taedae: CIC. S. Rosc. 67 *cf.* leg. 1, 40. SVET. Nero 34, 4 *v. infra l. 71.* faces: CIC. Pis. frg. 3. *cf.* CIC. Mil. 91 dom. 102 har. resp. 4 (*v. p. 1615, 40*) VERG. Aen 6, 605 OV. Ib. 161 LIV. 21, 10, 11 (*v. p. 1615, 54*) TAC. ann. 14, 30 *v. p. 1615, 55.* SCHOL. Stat. Theb. 4, 485 *de taxo* faces -ae dicuntur habere. 5, 66. 8, 9. 11, 94. *cf. etiam p. 401, 70 sqq.* lampades: STAT. Theb. 4, 133 SCHOL. Stat. Theb. 8, 10. flagellum: OV. Ib. 183 *v. l. 63* VAL. FL. 8, 20 FRONTO p. 157, 6 N. APVL. met. 9, 36 (*in proverbio*) oleum flammae . . . sulpur incendio . . . flagellum -ae *nutrimento est. cf.* verbera: *l. 70. p 1615, 12.* CLAVD. DON. Aen. 6, 572. vincla: CLAVD. 17, 170. *de* ***munere -arum: homines scelestos cruciant, agitant, stimulant***: VARRO Men. 117 populum -is instinctum tribus diversum ferri. 146 vulgus confluit non -arum, sed puerorum. CIC. carm. frg. 32, 9 castrum hoc -arum incolo (*sc. Prometheus Caucasum*). S. Rosc. 66 ut eos agitent -ae (*cf.* OV. Ib. 161 his vivus -is agitabere, mortuus isdem. LIV. 29, 18, 15 QVINT. decl. 314 p. 235, 15 SCHOL Verg. Bern. georg. 3, 38. CORIPP. Ioh. 4, 212 -is socius Catilina cruentis exagitatus. *cf. l. 70*). Tusc. 3, 25 *perturbationes* in vitam hominum stultitia quasi quasdam -as immittit atque incitat. HOR. sat. 2, 3, 141 *Orestes furens Electram* -am *vocat.* PROP. 3, 5, 41 *v. supra l. 32.* OV. trist. 1, 5, 22 -ae, tristis Oresta, tuae (*cf.* 4, 4, 70. CLAVD. carm. min. 22, 14 ultrices -as. MYTHOGR. 1, 147). Ib. 183 tibi de -is scindet latus una flagello. GRATT. 374 Proserpina . . . -is (*Johnson*, furtis *cod.*) commissam ulciscitur iram. SEN. Med. 958 quonam ista tendit turba -arum impotens? Thy. 78 dira -arum agmina. VAL. FL. 1, 817 -arum maxima (*cf. supra l. 30. 41*). SIL. 9, 265 cum -ae expeterent poenas. STAT. Theb. 4, 633 deos -arumque atra fatigat concilia. 12, 510 Oedipodae -as. *al.* QVINT. decl. 324 p. 277, 15 insecutae sunt illae protinus -ae. SVET. Nero 34, 4 exagitari se . . . verberibus . . . -arum ac taedis ardentibus (*cf.* CLAVD. carm. min. 23, 5). APVL. met. 1, 19 mihi nocturnas etiam -as illas imaginanti. SCHOL. Hor. sat. 1, 1, 68 *Tantalus* a -is . . . prohibetur *uti praesentibus.* CLAVD. 20, 39 -is concedimus urbem. DRAC. Romul. 10, 435. 457 si -as saevire precor nec sponte nocetis, non estis -ae. *al.* CARM. epigr. 1186, 15 abest . . . -ae metus. *praesertim -ae occisorum ultionem flagitant*: LIV. 1, 48, 7 amens agitantibus -is sororis ac viri Tullia. 1, 59, 13 invocantibusque parentum -as viris. VAL. FL. 6, 293 -is ardens . . . paternis (*nisi mavis ad II trahere. cf.* SIL. 1, 444. 2, 296 exagitant manes iuvenem -aeque paternae). *accedit genet. hominum vel criminum ulciscendorum*: CIC. Phil. 11, 14 quem ultae videntur -ae debitorum. VERG. Aen. 3, 331 scelerum -is agitatus Orestes (*cf. l. 21*). *hominum mentes* ***occaecant eosque ad crimina, scelera, insaniam instigant***: CIC. Sull. 76 *Catilinam eiusque socios* non

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ad perficiendum scelus, sed ad luendas rei p. poenas -ae quaedam incitaverunt. Pis. frg 3. parad. 27 reliquiae coniurationis a Catilinae -is ad tuum scelus furoremque conversae. VERG. Aen. 1, 41 unius ob noxam et -as Aiacis. HOR. sat. 2, 3, 135 an tu reris eum *Orestem* occisa insanisse parente ac non ante malis dementem actum -is quam in matris iugulo ferrum tepefecit (*cf.* OV. trist. 4, 4, 70 CVRT. 6, 10, 14). PROP. 4, 4, 68 nescia se -is (*Livineius*, nefariis *codd.*) accubuisse novis. SEN. Med. 966 pectus en -is patet. Thy. 250 dira -arum cohors discorsque Erinys veniat. VAL. FL. 4, 13 -as Veneremque move (*cf.* 7, 170. SCHOL. Stat. Theb. 5, 66 sunt qui dicerent Venerem se cum -is vidisse). 5, 42 sontibus impulsus -is. STAT. Theb. 2, 10 primas -arum pertulit iras. 3, 630 quo vos -arum verbera caecos exagitant? *al.* silv. 3, 3, 70 *Gaius* -is agitatus. AMM. 28, 2, 11 tamquam horum similia cientibus -is. 29, 1, 33 caedes incendiaque flatantes -as. CLAVD. 3, 359. 17, 170. *sim. de -is mortuorum*: CIC. Mil. 91 frangetis impetum vivi, cuius vix sustinetis -as insepulti? *praesertim bella cient* (SERV. Aen. 7, 331 praestatur hoc ipsum -ae, ut bellum commoveat): HOR. carm. 1, 28, 17 dant alios -ae torvo spectacula Marti. SEN. contr. 2, 1, 10 quaeve -ae in mutuum sanguinem egere? (SIL. 9, 563 quaenam -ae quisve egit in hostem?). STAT. Theb. 8, 382 -ae rapuerunt licia Parcis. 11, 403 in pulvereum -is hortantibus aequor prosiliunt. ANTH. 597, 3 Nocte satam (*cf.* VERG. Aen. 7, 331) Iuno -am evocat: illa ... bellum serit. *inde affertur una cum Bellona*: ARNOB. nat. 3, 26 Bellonas, Discordias, -as (VINCENT. LER. 4, 6. *cf.* AMM. 31, 1, 1 Fortunae ... rota ... Bellonam -is in societatem ascitis armabat). *interpretationes allegoricae*: CIC. S. Rosc. 67 hae (*sc. scelera malaque conscientia*) sunt impiis assiduae domesticaeque -ae, quae ... parentium poenas a conscelleratissimis filiis repetant (Pis. 46. *sim.* leg. 1, 40). parad. 18 ut -ae sic tuae tibi occurrunt iniuriae. LVCR. 3, 1011 Cerberus et -ae ... qui neque sunt usquam nec possunt esse profecto. QVINT. decl. 314 p. 236, 11 non extrinsecus has -as venire ...: conscientiam esse, quae torqueat. PS. ALEX. c. Dind. coll. p. 181, 25 hae sunt illae -ae, scelerum vindices (*v. totum locum*). LACT. inst. 6, 19, 4 tres sunt affectus ... ira, cupiditas, libido. propterea poetae tres -as esse dixerunt, quae mentes hominum exagitent (epit. 56, 1).

B *per* ***comparationem*** *de hominibus scelestis, bellorum cupidis sim.* (*accedit genet. infra l. 40 sq. 50. 55. 57*): ENN. scaen. 71 Lacedaemonia mulier, -arum una. CIC. dom. 99 dirumpatur licet ista -a. 102 ista ... fax ac -a patriae (har. resp. 4 cum his -is et facibus. *cf. infra l. 55*). Sest. 33 ab illa -a ac peste patriae (*cf.* Vatin. 33 LIV. 30, 13, 12. 13. APVL. met. 5, 12 pestes illae taeterrimaeque -ae). 39 illa -a clamabat. 109 utra ... causa popularis debet videri, in qua omnes honestates civitatis ... *consentiunt*, an in qua -ae concitatae tamquam ad funus rei publicae convolant? 112 Gellium, Firmidium, Titium, eiusdemmodi -as. Vatin. 31 cum ... tuis -is. 40 ab eadem illa taeterrima -a productus. har. resp. 11 huic -ae. Pis. 8 aude nunc, o -a, de tuo *consulatu* dicere! 26 -is Clodianis. 91 o Poena et -a sociorum! epist. 1, 9, 15 illa -a (*Bandinelli*, furta *codd.*) muliebrium religionum. ad Q. fr. 3, 1, 11. Att. 10, 18, 2 eodem (*sc. Formias*) nos fortasse -ae persequentur. HOR. sat. 1, 8, 45 voces -arum et facta duarum (*sc. Canidiae et Saganae*). OV. carm. frg. 6 cur ego non dicam, Furia, te -am? (*quem lusum verborum vituperat* QVINT. inst. 9, 3, 70). LIV. 21, 10, 11 *Hannibalem* tamquam -am facemque huius belli odi. TAC. ann. 14, 30 *feminae* in modum -arum veste ferali ... faces praeferebant. DECL. in Catil. 90 Lentulus ... atque Cethegus ... -aeque certissimae populi Romani. 101. AVSON. 325, 83 *Venus* stimulis ... accendit amaris ancipites -as (*an spectat ad l. 9?*). AMM. 29, 2, 21 coetus -arum horrificus. CLAVD. 1, 138 -aeque rebelles edomitae. *de Vitiis personatis*: PRVD. psych. 46. 96 -arum maxima (*sc. Libido cf. p. 1614, 67*). 158 -as ... extinguere. *huc fortasse spectat* GLOSS. III 237, 38 -ae *Ὀργαί nisi ad II A pertinet.*

II ***metonymice*** *de iis rebus, quarum -ae auctores esse creduntur* (*v. quae notavi ad I*): **A** ***pluraliter:*** **1** *de affectibus, quos* -ae *excitant i. q. nimietas affectuum, sive libidinis seu irae seu ardoris seu doloris, quae animantia quasi ad insaniam perducunt* (SERV. Aen. 1, 41 -as: amorem. GLOSS. IV 520, 37 indignationibus. *nota*: SERV. auct. Aen. 4, 474 quidam furorem pro bono et innocenti motu accipiunt, -as sempe pro malo [*at cf. p. 1616, 4. 16*]): **a** *proprie animantium*: VERG. georg. 3, 244 genus ... hominumque ferarumque ... in -as ignemque ruunt: amor omnibus idem. OV. ars 2, 487 in -as agitantur equae. GRATT. 392 in -as vertere canes (*cf.* VAL. FL. 7, 161 conversaque in iram et -as). VAL. FL. 5, 219 ventum ad -as. STAT. Theb. 5, 91 tollitur in -as. 7, 580 *tigres* Eumenis in -as animumque redire priorem impulit. TERT. spect. 16 p. 18, 5 itur in -as et animos et discordias (SIDON. epist. 1, 11, 4 inque convicia). ANTH. 240, 8 in -as ignesque trahor. ARNOB. nat. 5, 29 quem non ad huiusmodi -as deorum documenta proritent. SIDON. epist. 3, 13, 4 fertur ... in -as. VERG. georg. 3, 511 -isque refecti ardebant *equi*. Aen. 4, 376 -is incensa feror. 4, 474 ubi concepit -as (SERV. auct. *ad l.* furore completa est. *cf.* HIL. Macc. 221). 7, 392 -isque accensas pectore matres (12, 946 -is accensus et ira [VAL. FL. 1, 722 -is iraque ... terribilis. PHYSIOGN. 41 p. 59, 11]. VAL. FL. 3, 590 ora. HOMER. 854). 8, 205 -is Caci mens effera. 8, 219 Alcidae -is exarserat atro felle dolor (*cf.* VAL. FL. 6, 1 SIL. 17, 236 ARNOB. nat. 5, 20 ardescit -is atque indignationibus mater). 8, 494 omnis -is surrexit Etruria iustis (*cf. l. 16*). 10, 68 Cassandrae impulsus -is *Aeneas* (*cf.* VAL. FL. 4, 32). 12, 101 his agitur -is (SEN. Thy. 24 penates impios -is age). 12, 668 -is agitatus amor (SIL. 1, 146 viros -is agitabat iniquis. APVL. met. 5, 21 infestis -is agitata. IVST. 24, 4, 8). LIV. 1, 47, 7 his muliebribus instinctus -is. 10, 29, 4 -arumque ac formidinis plena omnia ad hostes esse. 40, 10, 1 -as fraternas concita. VAL. FL. 2, 80 nec te -is et crimine matrum (*sc. Lemniadum*) terra fugat. 2, 163 implet Olenii ... domum -is. 3, 692 -as miratur ovantum. 4, 235 rotat -is ardentibus orbes (*i. oculos*). 5, 520 -is ignescit opertis. 8, 2 *Medeam* omnes pariter -aeque minaeque patris habent. STAT. Theb. 1, 35 nec -is post fata modum. 4, 346. 6, 152 Lemni gentilibus unam immunem -is *Hypsipylen*. 7, 562 arma iterum -aeque placent. *al.* silv. 4, 6, 84 populis -as immisit honestas (*cf. l. 4*). 5, 3, 198 Senonum -as Latiae sumpsere cohortes. MART. 2, 43, 6 quae passa est -as et cornua tauri. TERT. spect. 23 p. 23, 14 auriga ... tot -arum minister. NEMES. cyn. 222 ut ... possis -asque repellere tristes atque iterum blandas canibus componere mentes. ANTH. 504 inicio -as (*in tabula lusoria*). ARNOB. nat. 1, 6 bella ... -arum (*edd.*, futuriarum *cod.*) compressionibus imminuta. 4, 37. 5, 13 -as Agdestis insaniamque subiecit (*cf.* 5, 7 furorem). 7, 36 irrogent amores ... -as. *al.* AVSON. 118, 7 -as fugiens *Dido* ... procacis Iarbae. SCHOL. Stat. Theb. 5, 66 -as amori esse coniunctas. PRVD. psych. 10 -is inter praecordia mixtis. CLAVD. 18, 154 Abundanti -is (*i. rebellione*). 22, 212 aequor ... in se vertunt -is. 26, 50 internis -is exercita plebis ... Roma. 28, 187 Giganteis ... -is. *al. accedit genet. explicativus affectuum, actionum violentarum, vitiorum*: OV. met. 6, 595 terribilis Progne -is ... agitata doloris, Bacche, tuas simulat. SEN. dial. 4, 10, 7 multi -is ambitionis agitati. COLVM. 6, 27, 3 armentum ... libidinis extimulatur -is (TERT. pudic. 4 libidinum -as impias. ARNOB. nat. 3, 10 *deos* in libidinum -as gestire). LVCAN. 5, 246 clausus ... et frigidus ensis expulerat belli -as. VAL. FL. 2, 509 pugnae. SIL. 2, 500 auri. STAT. Theb. 11, 1 -as virtutis iniquae consumpsit Capaneus. Ach. 1, 398 dulcibus armorum -is. PS. QVINT. decl. 19, 15 -is monstrosae feritatis accinctus. AVG. c. Cresc. 3, 58, 64 repressis animositatis -is. VINCENT. LER. 24, 34 vitiorum. **b** *metaphorice rerum*: VERG. Aen. 10, 693 ventorum -is. STAT. Theb. 9, 533 Boreae. CLAVD. 7, 46 transnare sonoras torrentum -as.

2 *de actionibus scelestis, quas -ae cient i. q.* ***crimina, scelera***: STAT. Theb. 1, 68 si dulces -as et lamentabile matris conubium gavisus ini. 1, 163 -isque immanibus emptum Oedipodae sedisse loco. 1, 269 terrarum -as (SCHOL. *ad l.* pro criminibus posuit et peccatis) abolere. 1, 684. 4, 643 -ae geminumque nefas. 11, 638 (*significatione ambigua inter I et II*) *Iocaste* multa ... cum superis et diro questa cubili et nati -is (SCHOL. *ad l.* filii nuptiis).

3 *de mentis caecitate, qua homines perturbare solent* -ae, *i. q. insania, deliratio, dementia*: **a** *generatim*: OV. met. 15, 327 Proetidas ... eripuit -is. Ib. 343 mens ... sic -is vecors agitetur ut *Aiacis, Herculis*. fast. 3, 722 inque tuum -is acte, Lycurge, genu. 6, 489 agitur -is Athamas. 6, 526 -is in scelus isse. PETRON. 1, 1 num alio genere -arum declamatores inquietantur? TERT. nat. 2, 14 -as eius (*sc. Herculis*). anim. 17 p. 324, 33 oculisne hoc mendacium exprobraris an -is. PHYSIOGN. 33 p. 50, 6 stultitia ac -is attinentur (*sc. ἀνόητοι καὶ μάργοι*). **b** *speciatim in cultu Cybeles, Bacchi sim.*: OV. epist. 4, 47 Bacchi -is Eleleides actae (*cf.* met. 6, 595 *l. 28*). COMM. instr. 1, 17, 7 dum -as fingere quaerunt *Bellonarii*. TERT. apol. 6 licet Baccho Italico -as vestras immoletis. 37 ipsis Bacchanalium -is. ARNOB. nat. 5, 7 -arum et ipse iam plenus. PRVD. c. Symm. 2, 864 diris incensus -is. *haereticorum*: AVG. c. Parm. 2, 3, 7 circumcellionum (c. Emer. 12 serm. 47, 17). VINCENT. LER. 4, 5 in erroris sui -as. 18, 24 novellas Montani -as et insana ... novicii dogmatis somnia.

4 *de tormentis, quibus -ae nefarios persequuntur, i. q.* ***poena, cruciatus***: COMM. instr. 1, 30, 10 mox -is ageris, cum pereas ipse, Charybdis. HEGES. 2, 5, 2 praecipitibus -is actum *Pilatum*. RVFIN. hist. 8, 13, 11 *imperator* scelerum suorum -is agitatus.

5 *dubium, quo pertineat*: LAEV. carm. frg. 30 †exuviae, rabies, -arum examina mille (*affert* CHALC. comm. 76. 'ut est in vetere versu Naevii [Laevii *Osann*]'. *Theo Smyrnaeus [p. 149, 6 Hiller] in loco ex eodem fonte deprompto hunc habet versum Empedoclis [frg. 121 Diels]* ἔνθα Κότος τε Φόνος τε καὶ ἄλλων ἔθνεα Κηρῶν).

B ***singulariter:*** **1** *i. q. nimietas affectuum sc. ira, rabies, libido, furor sim.* (GLOSS. II 580, 57 incontinentia ex lascivia. IV 240, 35 ira magna. V 297, 24 ira sine modo. IV 249, 21 *al.* in -a: in furore): APVL. met. 6, 12 cum primum mitigata -a laxaverint oves animum. 10, 24 uxor ... libidinosae -ae stimulis efferata. ITALA deut. 11, 17 (Lugd.) -a irascatur dominus (θυμωθεὶς ὀργῇ, VVLG. iratus). COMM. instr. 2, 22, 7 compesce[re] -am, pacificum redde te cunctis. apol. 855 suppletus -a. 1040 donec esset -a ⟨... com⟩pleta caelestis. ANTH. 294, 5 cur in horrendam -am recedis? CHIRON 15 -a (-e *trad.*), quam consueverunt *equi* per coitum digerere. 68 platocoriasis est, quae contingit a -a (*cf.* VEG. mulom. 2, 16, 4 furore). FVLG. myth. 1, 7 non pausando -am concipere. 2, 11 p. 51, 12 Vul-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

canum dici voluerunt quasi -ae ignem. ACT. Petr. 28 populus ... in -a conversus a magia Simonis. PASS. Theclae C 27 p. 73, 4 incensus -a magna. 2 *i. q. insania, vecordia, dementia* (GLOSS. II 364, 48 *μανία*. 299, 19 *ἐνθουσιασμός*. SERV. auct. georg. 3, 148 -am oestrum vocant): SERV. Aen. 7, 580 -a ... agebantur. CLAVD. DON. Aen. 2, 407 p. 203, 15 non tam irā sed -ā ducebatur (12, 945 p. 640, 25 non tam in iracundiam, sed in -am versus est). 12, 45 p. 557, 4 quasi quibusdam stimulis urgebatur in -am. HYG. fab. 107 p. 97, 19 Aiax -a (*cod.*, iniuria *edd.*) accepta per insaniam pecora ... occidit. FVLG. Virg. cont. p. 105, 15 contra ... omnem -am sapientiae atque ingenii. p. 106, 16 -am animi ebrietas ducit. GENNAD. dogm. 72 in -am versus insanivit. HIST. Apoll. rec. A 31 vituperia in grandem me -am concitaverunt et insaniam. FACVND. defens. 9, 3 p. 750^{C} unigeniti negare divinitatem summae -ae esse arbitramur.

deriv.: furialis, 1. furio, furiosus. *cf.* furiatilis, furiax.

furiālis, -e *a* furia. *scribitur* furalis *l. 78.* [*dub.*: OV. rem. 699 *v. p. 1437, 49.*]

1 *strictiore sensu i. q. ad furias pertinens* (*nonnulla hic allata aequo iure ad 2 trahere possis et vice versa*): **a** *de rebus: de partibus corporum furiarum*: VERG. Aen. 7, 415 Allecto torvam faciem et -ia membra exuit (*hinc* PRVD. psych. 551 -iaque arma *de Avaritia*). CAEL. AVR. acut. 1, 15, 122 Orestes etiam Electrae -es (*i. tamquam furiae*) vultus expavit. *de iis rebus, quae furiis attribuuntur*: CIC. Pis. 46 -bus (furiarum *codd. pars*) taedis ardentibus. LVCAN. 1, 200 non te, *Romam*, -bus armis persequor (*cf.* STAT. Theb. 11, 90 *Tisiphonis. v. etiam l. 21*). PS. QVINT. decl. 4, 16 -es faces et ultricum dearum terror. PRVD. c. Symm. 1, 133 fecisse reor stimulis -bus ipsas Maenadas. *his locis addas*: OV. met. 6, 591 -iaque (*i. bacchantium*) accipit arma. AMM. 14, 11, 17 *Manes* eum ... uncis -bus obiectabant. *metaphorice*: LIV. 39, 15, 3 velut -bus stimulis (*cf.* ARNOB. nat. 1, 64. 3, 28). VAL. MAX. 3, 8, 3 -is fax tribunicia (*cf.* FLOR. epit. 3, 12, 13 AMM. 31, 5, 4). *de iis rebus, quas furiae fabricantur, parant*: CIC. carm. frg. 33, 6 *Deianira Herculem* irretivit veste -i (*Ἐρινύων ὑφαντόν*). VERG. Aen. 7, 375 serpentis -e (*i. a furia profectum*) malum. OV. met. 4, 506 *Tisiphone* vergit -e venenum pectus in amborum (*cf.* CLAVD. 20, 188 virus). PLIN. nat. 14, 142 -es somni et inquies nocturna. **b** *de animantibus i. q. furiae similis*: EPIST. Sapph. 139 mentis inops, ut quam -is Erictho abstulit. LVCAN. 3, 11 visa ... Iulia ... accenso -is stare sepulchro. DRAC. Orest. 475 armatus subito -bus umbris. *sim. de habitu gestuque animantium furiis simili, quive furias decet*: CIC. har. resp. 39 cum -is in contionibus voces mittis (*cf.* Sest. 106 [funalem *G*] Planc. 86). HOR. carm. 3, 11, 17 -e centum muniant angues caput *Cerberi* (*aliter infra l. 71*). LIV. 7, 17, 3 sacerdotes eorum facibus ardentibus anguibusque praelatis incessu -i militem Romanum insueta turbaverunt specie (*cf.* FLOR. epit. 1, 12, 6 -i more processerant). 10, 41, 3 dira execratio ac -e carmen detestandae familiae stirpique compositum. LVCAN. 6, 654 vario -is cultus amictu induitur. PORPH. Hor. epod. 5, 15/16 -i habitu eam (*sc. Canidiam*) describit.

2 *latiore sensu* (*v. quae notavi ad 1*): **a** *de rebus, quas homines parant, suscipiunt quasi a furiis capti, instincti vel quae furiis conveniunt; inde i. q. dirus, funestus, atrox*: OV. am. 3, 12, 39 aversumque diem mensis -bus Atrei (*cf.* CLAVD. 15, 180). met. 6, 84 pro tam -bus ausis (11, 12). 6, 657 -i caede. 8, 481 -bus (*i. furiis datis*), ... Eumenides, sacris vultus advertite. SEN. Med. 157 siste -em impetum (MIRAC. Steph. 2, 5, 1). Thy. 94 neve -i malo aspergite aras. VAL. FL. 2, 102 exitium -e movet. SIL. 8, 26 -ia vota (PAVL. PETRIC. Mart. 6, 225). 8, 409 bella. 16, 319 tollitur in caelum -i turbine clamor. PRVD. psych. 510 dictis ardens -bus infit *Avaritia*. MEROB. poet. 85 murmura. DRAC. laud. dei 3, 266 consanguineos scelus est iugulare propinquos et -e nefas. **b** *de affectibus hominum, quos quasi furiae inspirant, inde i. q. furiosus, insanus*: OV. fast. 2, 761 iuvenis -es (*RM*, furiatus *V*, furiatos *Heinsius*) regius ignis (*i. amores*) concipit. ARNOB. nat. 1, 43 cupiditates (4, 16). 1, 50 passionum. 4, 33 discriminum (5, 7). 5, 5 libido. 6, 22 gaudia. CLAVD. DON. Aen. 7, 355 p. 57, 23 -is lues. CLAVD. 3, 76 quam (*sc. Megaeram*) penes ... undantes spumis -bus irae. AVG. epist. 43, 4 discordiis -bus. EVSTATH. Bas. hex. 4, 1 nonnulli ... circensium -i ardore detenti (*τῶν ἱπποµανούντων*). *huc addas*: STAT. Theb. 11, 584 crinis obnubit -e caput *Oedipodis*. MART. 2, 75, 7 *corpora leo* -i dente peremit. COD. Theod. 16, 2, 12 (*a. 355*) animis -bus. *per enallagen*: PAVL. PETRIC. Mart. 5, 319 cruenti iudicis ... -ia limina. **c** *active i. q. in furorem coniciens, ad insaniam compellens*: VAL. FL. 6, 670 aurum -e. 7, 254 -ia figit oscula *Venus*. ISID. orig. 13, 13, 4 Boeotiae lacus -is est, de quo qui biberit, ardore libidinis exardescit. *inde nomen herbae*: PS. APVL. herb. 74 *strychnos*, quae appellatur manice, sed latine furalis, eo quod furorem excitat.

acc. neutr. sing. pro adv. **furiāle.** *i. q. atrociter, malitiose*: SIL. 13, 375 minaci obtutu torvum contra et -e renidens. STAT. Theb. 6, 429 aurigae -e minatur efferus. CLAVD. 26, 326 leo tacitus ... per altas incedit -e nives. CORIPP. Ioh. 2, 32 -e fremens.

adv. **furiāliter.** *i. q. atrociter*: OV. fast. 3, 637 -r odit. DECL. in Catil. 120 bestias ... per domos nostras -r exultantes. MIRAC. Steph. 2, 5, 1 -r quaerebat. SEDVL. op. pasch. 5, 11 p. 284, 3 dicentes -r et clamantes. VEREC. in cant. 2, 26 meo populo -r indignantur.

furiātilis, -e [*a* furiare, furiatus *vel* furia. *Th.*]. *cf. M. Leumann, Adj. auf -lis p. 73.* VEN. FORT. Mart. 3, 306 *vacca* accessit propius sancto -e (*sic*) cornu.

furiātus *v.* 1. furio.

furiāx, -ācis *adi. c. superl. a* furia *vel* furere (*cf. Wölfflin, Arch. 5 [1888] 492*). *in parte codd. scribitur* furax, furacissimus. *i. q. furiosus, insanus, rabidus*: PS. CYPR. aleat. 9 insaniunt et -issimis vocibus peierant. 11 desine ab illos tuos -issimos mores. *ibid.* abice abs te -es mores.

furibundus, -a, -um [*a* furere. *Th.*]. EVTYCH. gramm. V 454, 12 furo, furis, -us. GRAMM. suppl. 75, 23 a participiis inveniuntur derivatae terminationes ... in bundus ut furens -us. *nomen non participium esse docent* SERV. gramm. IV 441, 18 POMP. gramm. V 257, 21. GRAMM. suppl. 263, 2 litteraturam habet participii ... sed nomen est, quia non venit a passivo. *de significatione*: PRISC. gramm. II 137, 18 in bundus ... desinentia similitudinem habere significant, ut ... -us similis furenti. *cf.* DIOM. gramm. I 403, 3 -us similis furenti, sed sine furore. SERV. *l. 34.* ISID. diff. 1, 554 *de differentia inter* -us et furens. GLOSS. *ἐµµανής. ὀνµικός.* valde iratus. valde iracundus. *accedit abl. causae l. 26. 35.* contra *l. 48.* NOT. Tir. 35, 65.

1 *strictiore sensu de iis, qui furiis aliisve deis agitantur, mente perturbantur*: CATVLL. 63, 31 -a ... Attis (*cf. l. 71*). VERG. Aen. 7, 348 *Amata* -a ... monstro (*sc. angue Allectus*). OV. met. 4, 512 *Athamas.* SEN. Oed. 616 -a Agave. *de vatibus*: CIC. div. 1, 114 *vaticinantium* -a mens. OV. met. 14, 107 *Sibylla* deo -a recepto. DRAC. Romul. 8, 134 Cassandra ... -a sacerdos. *sim.*: CIC. div. 1, 4 hariolorum etiam et vatum -as praedictiones.

2 *latiore sensu i. q. plenus furoris, insanus, vecors praecipue ira, amore, cupiditate sim.*: **a** *de animantibus* (*nonnulla etiam ad 1 spectant*): CIC. Sest. 15 -i hominis et perditi. 117. SALL. Catil. 31, 8 ille -us. VERG. Aen. 4, 646 *Dido* (SERV. *ad l.* furenti similis. *cf.* SIL. 8, 52. 96). CVLEX 187. PROP. 3, 8, 3 -a mero ..., et ... insanā ... manu. 4, 8, 52 Cynthia ... -a decens. OV. ars 3, 709 *Procris* -a ... evolat, ut ... Baccha. met. 8, 107 *Scylla.* 9, 637. 10, 410. EPICED. Drusi 373 quaque ruit *Fortuna*, -a ruit. SEN. Ag. 981. Thy. 556 Mavors. nat. 6, 23, 2 -i regis. VAL. FL. 2, 200 SIL. 1, 454. 2, 264 Nomadum -a cohors. 9, 468 *Pallas.* 17, 554 HOMER. 404. STAT. Theb. 3, 272 nec hae quicquam lacrimae, -e, morantur? 9, 353 (SCHOL. *ad l.* attonita). MART. 6, 21, 5. VOPISC. quatt. tyr. 7, 4 Aegyptii ... viri ventosi, -i, iactantes. LACT. inst. 3, 28, 11 quasi -i exiliunt. HIER. in Is. 14, 20 p. 179 VVLG. III reg. 20, 43 (*συγκεχυµένος καὶ ἐλελυµένος*) SVLP. SEV. dial. 3, 15, 2. SIDON. epist. 9, 16, 3 vs. 72 plebs -a. DRAC. Romul. 2, 141 Tirynthius. 6, 20 Amor. 10, 62. 531 *Medea.* 10, 537 genetrix. BOETH. mus. 1, 1 GREG. TVR. Franc. 2, 33. glor. conf. 91 quasi contra sanctum dei -o. CARM. epigr. 494, 2 cuius -ae ruperunt fila sorores INSCR. christ. Rossi II p. 128, 9 vs. 6. *nota de bestiis*: OV. met. 13, 871 ut taurus vacca -us adempta. SVLP. SEV. dial. 2, 9, 2 *vacca* torvis -a luminibus propius accessit. IORD. Get. 312 ut leo -us. *de Leonis signo*: HOR. epist. 1, 10, 17 cum semel accepit Solem -us acutum. **b** *de rebus: de affectibus, actionibus sim. humanis*: CIC. Phil. 13, 19 latronis impetus (SEN. Phaedr. 263) crudelis ac -os. SIL. 4, 373 ceu bella leones inter se -a movent. 11, 102 -a insomnia. 12, 546 -is gressibus. STAT. Theb. 4, 318 cupido. 10, 896 silentia. APVL. met. 8, 6 cursuque bacchata -o. IVVENC. 1, 398 -a ... fallacia *diaboli.* 2, 5 -a daemonis arte. FVLG. Virg. cont. p. 100, 11 Tisifone, hoc est -a vox. p. 105, 14 Turnus ... graece quasi turosnus dicitur id est -us sensus. AVG. civ. 3, 28 p. 140, 26 D. -a ... licentia iugulandi. CASSIOD. var. 7, 4, 2 -a praesumptio. *de animis, partibus corporum hominum*: PS. CIC. exil. 25 Hannibalis -am mentem (STAT. Theb. 2, 423 FVLG. Virg. cont. p. 106, 11). SEN. Tro. 94 vacet ad crebri verbera planctus -a manus (940 Herc. O. 905. SIDON. carm. 5, 289 Orestae). PETRON. 124 vs. 282 pectore. SIL. 2, 43 ore. IORD. Get. 155 animo. *de aliis rebus corporeis plerumque personatis*: LVCR. 6, 367 ignibus et ventis -us fluctuet aer. MANIL. 1, 422 vastos cum terra gigantas in caelum -a tulit. SEN. nat. 5, 16, 5 africus -us et ruens. ARNOB. nat. 1, 46 -a et insana explicabant se maria. *per enallagen*: CATVLL. 63, 54 earum (*ferarum*) omnia adirem -a latibula (*potest etiam ad 1 referri*). *nota neutr. sing. vice adv.*: SEN. Ag. 544 -um intonat *Aiax* (*seq. or. dir.*).

adv. **furibundē.** *i. q. atrociter*: HIER. in Is. 14, 4—7 p. 176 virga regalis omnes -e percutiens.

fūrīnus, -a, -um *a* fur *per iocum.* PLAVT. Pseud. 791 non coquinum est, verum -um est forum.

1. furio, (-āvī), -ātum, -āre [*a* furia. *Th.*]. EVTYCH. gramm. V 450, 21 furia, -o, -as. PORPH. Hor. carm. 1, 25, 14 verbum fictum, quod significat: cum furore concitare. SCHOL. Hor. carm. 1, 25, 14 novo verbo usus est. *cf.* SERV. auct. Aen. 2, 407.

i. q. in furorem, iram, amorem sim. compellere, instigare, insanum reddere, incitare aliquem: **a** *bestias*: HOR. carm. 1, 25, 14 libido, quae solet matres -are equorum. **b** *homines*: SIL. 13, 279 nec vulgum cessat -are dolorque pavorque. 14, 280 ductores ... vaniloquo

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

plebem -bant ... ore. 17, 293 dux ... ignifero mentes -bat in iram hortatu. STAT. Theb. 11, 488 cum ... -rent (SCHOL. instigarent) orgia matres. ITALA iud. 9, 30 (Lugd.) Zebul ... -atus (*ὠργίσθη*, VVLG. iratus) est ira. ACT. Petr. 34 tamquam besteus -batur (*ἠγριαίνετο*) ad eam. 41 valde furiebatur (*sic*) Nero (*ὀργίλως διακεῖσθαι*).

part. perf. pass. vice adi. **furiātus,** -a, -um (*notio verbalis interdum praevalet*). SERV. Aen. 2, 407 furiosus est, a quo furor numquam recedit, -us, qui furit ex causa (*cf.* ISID. diff. 1, 211 GLOSS. V 105, 14. 552, 14). *accedit acc. qui dicitur graecus: l. 18, abl. causae l. 15 sq. 19 sq. al.* *i. q. furore concitatus, furibundus, insanus, vecors praecipue rabie, amore sim. incitatus* (GLOSS. -a dolore: concitata): **a** *de rebus*: VERG. Aen. 2, 407 -a mente (GLOSS. insano animo. VERG. Aen. 2, 588 VAL. FL. 8, 445 SIL. 2, 210 CYPR. zel. 8. LACT. inst. 4, 27, 2 mentes emotas et malis incursibus *daemonum* -as. HIER. epist. 36, 2, 3 DRAC. laud. dei 3, 505 dolore). SIL. 13, 209 -is viribus. CLAVD. rapt. Pros. 3, 262 pectore. PRVD. perist. 3, 26 -a lues (*sc. persecutio Christianorum*). CARM. epigr. 284, 4 -a (auriata *lapis*) procella. **b** *de animantibus*: SIL. 5, 339 -a cohors. 6, 514 *Marcia* mentem -a dolore. 7, 617 exemplo laudis -a iuventus (11, 132). STAT. Theb. 7, 489 luctu -a. CYPR. GALL. exod. 1151 Iudaea manus ... exultantes ducit -a choreas. LACT. epit. 40, 2 -is daemonum incursu mentem propriam reponebat *Christus*. DRAC. laud. dei 3, 515 *Dido*. *incert.*: CARM. epigr. 544[A], 5 (Corp. VI 36658) c>uius (*pueri*) ... soro<r Phoebi visu fur>iata (*suppl. Bücheler, sed videntur in lapide fuisse* <...> nata). *de furore vaticinantium*: STAT. Theb. 2, 21 -a sacerdos (SCHOL. furore correpta maga). *cf.* furiatilis.

2. fūrio *v.* 2. furo.

[**furiolus** *v.* hariolus.]

✱**furiōsus,** -a, -um [*a* furia. *Th.*]. *de declinatione*: PS. ASPER gramm. suppl. 40, 31. *legitur super l. inde a* CIC. *v. infra l. 57. p. 1620, 18. 43. 77. 1621, 25. comp.: v. p. 1620, 32. 60. 78. 1621, 20.* *de significatione*: PAVL. FEST. p. 54 cerritus: -us (PORPH. Hor. sat. 2, 3, 277/78). p. 119 larvati -i et mente moti. GLOSS. *θυμώδης. οἰστροπλήξ, μανιώδης. μεμηνώς. θυμικός. ἐνθουσιώδης. ἐπαρίστερος.* lymphaticus lymfor (*i.* lymphosus?). *distinguitur ab* insano *cf.* CIC. Tusc. 3, 11, furiato: SERV. Aen. 2, 407 *v. supra l. 7*, furenti, irato: ISID. diff. 1, 212 DIFF. ed. Beck p. 59, 40 *cf.* p. 64, 16. *legitur inde a* LEGE XII tab. VARRONE CIC. (*45 locis*) LVCR., *saepissime apud* ICTOS (*fere 300ies*); *deest ex. gr.* CATVLLO CAES. TIB. PROP. GERM. VELL. LVCANO VAL. FL. SIL. STAT. [*dub.*: CIC. Phil. 14, 14 (*ex coni.*) MART. 8, 6, 3 *coni. Lips.*, fumosa *codd.* VOPISC. quatt. tyr. 10, 3 *v. p. 1620, 74.*] [*it.* foioso. *M.-L.*]

i. q. ***insanus,*** *vecors, demens, delirus* (*passim ponitur subst. vice; subst. fem.*: EDICT. praet. Vlp. dig. 3, 11 VLP. dig. 3, 5, 3, 5. 24, 2, 4 *al.* PAVL. dig. 5, 2, 19 pr. *al. et alibi apud* ICTOS).

I *sensu strictiore de iis qui morbo mentis laborant*: **A** *de hominibus*: **1** ***proprie*** *i. q. morbo mente alienatus*: LEX XII tab. (Cic. inv. 2, 148) 5, 7 si -us escit, adgnatum gentiliumque in eo pecuniaque eius potestas esto (*cf.* CIC. rep. 3, 45 VLP. reg. 12, 2 *al.*). VARRO Men. 148 insanis sani et -i videntur esse insani. CIC. leg. agr. 1, 1 haec ... vobis ... utrum cogitata sapientium an optata -orum videntur? leg. agr. 2, 32 privatus -us (*cf. ibid.* privatorum insaniam). Pis. 47 ego te non vecordem, non -um, non mente captum, non tragico illo Oreste ... dementiorem putem ...? Deiot. 15 nisi eum -issimum iudicas (LACT. inst. 3, 3, 6 *syn.* dementes. *al.*). ac. 2, 48 quae vel dormientibus vel -is videntur (*cf.* 53 utimur exemplis somniantium, -orum, ebriosorum. 88. 90). epist. 11, 18, 2 qui illum tam -um arbitraretur. SEN. contr. 2, 3, 12 pater -us probari non possit (*cf.* 2, 3, 13. 16 QVINT. decl. 349 p. 374, 16. 376, 5 *syn.* insanum. VLP. dig. 24, 3, 22, 10). 10, 3, 4 -um te dicerem. contr. exc. 3, 9. SEN. dial. 4, 36, 5 se negant ... insanire -i. epist. 15, 1 *syn.* phrenetici. 86, 1 Cambyses -us ac furore feliciter usus. 94, 17 si quis -o praecepta det, ... erit ipso ... insanior. frg. 29 pro -o habent. SCRIB: LARG. 99 sanat ... morbo comitiali correptos, quos *ἐπιληπτικούς* Graeci vocant, -os, quos *μαινομένους* dicunt (*cf.* 107). PETRON. 94, 6 puta ... me -um esse, cede insaniae. QVINT. decl. 256 p. 48, 14. CALP. decl. 31 p. 27, 22 quasi -us errabo, sed certe sine mente secura. EDICT. praet. Vlp. dig. 3, 1, 11 pro ... <-o> -a (*cf.* 3, 1, 2 pro fatuo fatua. *sim.* VLP. dig. 46, 7, 3, 6 HERMOG. dig. 27, 3, 25 pr. *al.*). CELS. dig. 41, 2, 18, 1 -o, quem suae mentis esse existimas (*cf.* POMPON. dig. 12, 1, 12 -o, cum eum compotem mentis esse putares. PAVL. dig. 41, 4, 2, 16 quem putem sanae mentis. *al.*). POMPON. dig. 6, 1, 60 infans vel -us (13, 1, 2 MAECIAN. dig. 40, 5, 36 pr. FLORENT. dig. 50, 16, 209 MOD. dig. 48, 8, 12 pr. *cf.* VLP. dig. 12, 6, 29 pupillus ... vel -us. *al.*). 23, 5, 8, 2 si ... -us factus essem. 50, 17, 40 -i ... nulla voluntas est. VENVL. dig. 48, 3, 15, 4 a curatore pupilli -ive (GAIVS dig. 2, 14, 28, 1 aut prodigi. PAVL. dig. 12, 2, 17, 2 *saepe*). GAIVS inst. 1, 180 in tutela legitima -i aut muti. 3, 106 -us nullum negotium gerere potest. PAPIN. dig. 5, 1, 39 pr. cum -us iudex addicitur. VLP. dig. 1, 6, 8 pr. -us licet uxorem ducere non possit, retinere tamen matrimonium potest. 4, 7, 10, 1 tutor ... -i. 24, 2, 4 an -a ... repudiari possit. 30, 39, 8 -i est ... ascribere. 40, 5, 30, 7 in -i persona (PAPIN. dig. 46, 3, 95, 7 COD. Iust. 5, 70, 7, 6 [*a. 530*]). PAVL. dig. 5, 1, 12, 2 perpetuo -us (COD. Iust. 5, 70, 7, 2 [*a. 530*] perpetuus -us. *cf.* 5, 70, 7 pr. -us, quem morbus detinet perpetuus). 26, 1, 11 -us ... tutor. 50, 17, 124, 1 *opp.* mutus. MARCIAN. dig. 5, 2, 2 pr. *syn.* demens. MACER dig. 1, 18, 14 pr. custodes -is ... adhibentur. *persaepe.* TREB. trig. tyr. 22, 1 vel -i ac dementes (COD. Theod. 9, 43, 1, 2 [*a. 321*] ut -o ac dementi). SPART. Hadr. 12, 5 -um esse constitit. FIRM. math. 3, 11, 12 insani ac -i. AVSON. 464, 2. CLAVD. DON. Aen. 5, 674 p. 501, 14 qui a -is cupiebat agnosci. VVLG. I reg. 21, 15 an desunt nobis -i (*ἐπιλήπτων*) ...? CAEL. AVR. chron. 1, 6, 183 (*bis*). COD. Iust. 1, 4, 28 (*a. 530*) tam dementis quam -i liberi. *ibid.* -i vel mente capti. *al.* *de iis, qui furore divino instinguntur*: HOR. sat. 2, 3, 304 Agave ... sibi tum -a videtur? *cf.* SEN. Ag. 1012 -a, morere. *acced. ablat.* (*cf. p. 1621, 5. 11*): SALV. gub. 7, 102 freneticum aut daemoniacum varia insaniarum labe -um. **2** *per hyperbolen i. q. stultus, ineptus, delirus, rationis expers, inconsultus* (*sed cf.* PORPH. Hor. sat. 2, 3, 287 Menenium melius -um accipimus vel potius stultum): CIC. Sest. 111 in -issimum atque egentissimum ganeonem. PS. SALL. in Tull. 7 dementes ac -os vocas. HOR. sat. 2, 3, 207 (*bis; cf.* 209 commotus). OV. am. 2, 2, 13 gerat ille suo morem -us amori. epist. 2, 45 laceras etiam puppes -a refeci. 5, 69 quid enim -a morabar. ars 2, 363 accipitri timidas credis, -e, columbas. *al.* LIV. 45, 23, 11 -us ... orator. SEN. Med. 897. MART. 6, 63, 4 *syn.* stulte. *nota sententiam stoicorum*: CIC. ac. 2, 136 sapientes solos reges ... insipientes omnes ... servos, -os denique. *cf.* HOR. sat. 2, 3, 222 qui sceleratus, et -us erit.

B *de rebus (per quandam enallagen): quod cum furore fit vel furoris est* (*nonnulla ad II C referre possis et vice versa*): CIC. de orat. 1, 51 quid est ... tam -um quam verborum ... sonitus inanis. LVCR. 2, 986 si delira haec (*quae dixi*) -aque cernimus esse. POLLIO or. frg. Quint. inst. 9, 2, 9 -um ... non inofficiosum testamentum reprehendimus. HOR. sat. 1, 3, 83 hoc -ius atque maius peccatum est. VAL. MAX. 9, 1, 2 non solum perditae, sed etiam -ae luxuriae iuvenem. SEN. dial. 12, 7, 5 inconstantia. epist. 110, 7 quam sit -a res in tenebris impetus. QVINT. inst. 2, 10, 8 -ae vociferationi simillimum est. 11, 1, 37 idem dictum saepe in alio liberum, in alio -um (*explicatur ibid. voce* insania), in alio superbum est. PIVS Vlp. dig. 26, 5, 12, 2 qui ... -um faciunt exitum. MIN: FEL. 11, 2 opinione. IVL. VICT. rhet. 24 p. 441, 25 pronuntiatio ... in parvis ... clamosa videatur necesse est -a atque deridicula. SCHOL. Cic. Bob. p. 144, 15 St. ineptissimam ... et paene -am <vaticinationem *add. Halm*>. PS. RVFIN. in Os. 9, 7 praecepta. AVG. civ. 6, 6 p. 256, 8 D. -issimae impietatis. persev. 20, 53 -issima loquacitate. *nota abundantiam*: SER. SAMM. 87 phrenesis. ARNOB. nat. 1, 31 insaniae. *cf.* AVG. epist. 204, 1 error. *de oratione i. q. tumidus, commotus*: CIC. Brut. 241 petulanti et -o genere dicendi. QVINT. inst. 3, 8, 59 cur initio -o sit exclamandum. *fort. sensu activo i. q. furorem ciens* (*sed cf. p. 1625, 38 sqq.*): OV. fast. 4, 341 tibia. *subi. est infin.* (*cf. p. 1619, 84*): SEN. dial. 4, 34, 1 cum pare contendere anceps est, cum superiore -um. QVINT. inst. 11, 3, 146 laevam involvere toga et incingi paene -um est (*cf.* PLIN. epist. 7, 30, 5).

II ***latiore*** *sensu de iis qui nimietate affectuum tamquam insania commoventur i. q. immodicus, temerarius, audax (maxime in invertenda re publica), tum saevus, crudelis, atrox sim.*: **A** *de hominibus*: CIC. S. Rosc. 33 ut erat -us (*syn.* insanissimum). Verr. 5, 149 -us urgere *coepit*. Sest. 20 contra tribunum plebis -um et audacem (25 Mil. 14). 97 optumates sunt qui neque nocentes sunt nec natura improbi ac -i. de orat. 2, 124 hominem seditiosum -umque (dom. 3 *syn.* vesano. Mil. 78 SCHOL. Cic. Bob. p. 172, 22 St. *al.*). Mil. 88 illi perdito ac -o. Phil. 2, 1 -ior quam Catilina. Cato 47 ab domino agresti ac -o (*translatum ex Plat. rep. 1 p. 329c λυττῶντα*) profugi (*cf.* AMBR. Cain et Ab. 1, 5, 20 -ae dominae declinare saevitiam). *al.* PLANC. Cic. epist. 10, 11, 2 pars exercitus non minus -a est. OV. ars 2, 451 cuius laniet -a capillos. LIV. 21, 41, 13 -um iuvenem (24, 6, 9). SEN. Med. 601 quos polo sparsit -us *Phaethon* ignes, ipse recepit. dial. 10, 18, 5 -i ... et infeliciter superbi regis *Xerxis*. QVINT. decl. 328 p. 290, 30 respondere ... -o (*Schulting*, -e *codd.*) poteram. 329 p. 295, 8 demens et sceleratus et -us. IVV. 3, 291 cum te -us cogat et idem fortior. FLOR. epit. 3, 6, 2 perditis -isque latronibus. APVL. met. 9, 38 sermone alioquin exasperatus -us latro. PS. APVL. Ascl. 25 -us fortis *putabitur*. COMM. instr. 1, 7, 12 obsceni, -i (*C*, curiosi *B A*), bellatores. ANTH. 472, 1 -a iuventus. PANEG. 9 (12), 20, 3 Cinna -us et Marius iratus. 12 (2), 45, 5 -i gladiatoris (*i. Maximi tyranni*) lanistis. VOPISC. quatt. tyr. 10, 3 omnis aetas in imperio reprehenditur: senex est quispiam: inhabilis videtur; adulescens est: -us (*coni. Peter*; adulescens additur his et furore *codd.*). CAPITOL. Gord. 8, 1 contra hominem -issimum. ARNOB. nat. 1, 42 insanior et -ior factus. LACT. inst. 3, 8, 1 omissis litigatoribus -is ac pertinacibus. FIRM. err. 2, 3 p. 5, 5 Osiris iustus ... Tyfon -us, impotens ac superbus. math. 3, 4, 3 calidos, audaces, -os ... facit *Mars*. 8, 10, 1 -i, iracundi, terribiles, minaces. 8, 27, 1 -i, periuri, sacrilegi. HIL. Macc. 213 -e tyranne. OPTAT. 3, 4 p. 83, 6 turbam. AVSON. 115, 4 *v. p. 1607, 61.* VVLG. prov. 22, 24 noli esse amicus homini iracundo (*θυμώδει*) neque ambules cum viro -o (*ὀργίλῳ*). PHYSIOGN. 9 p. 15, 6

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

vel -um vel iracundum. 84 p. 113, 12 inquietos ac -os. VAL. CEM. hom. 12, 5 *syn.* iratis. CASSIOD. in psalm. 119, 7 -is . . . et superbis. HOR. carm. 2, 16, 5 otium bello *rogat* -a Thrace. *cf.* AVSON. 364, 10 -i iurgia . . . circi. AVG. civ. 1, 27 p. 43, 28 D. mundo . . . tot nefandis crudelitatibus -o. *de partibus animantium*: LVCR. 6, 1184 -us voltus et acer. NEMES. ecl. 2, 3 in Donaces venerem -a mente ruebant. AVG. c. Petil. 2, 14, 33 linguas -as exeritis. PHYSIOGN. 103 p. 126, 3 oculis . . . relucentibus -is (*cf.* 11 p. 18, 8 *quod magis ad I pertinet*). *de deo fluviali*: OV. am. 3, 6, 87. *iuncturae: accedit ablat.* (*cf. l. 5. p. 1620, 14*): CIC. Cluent. 182 mulier iam non morbo, sed scelere -a. CAPITOL. Max. Balb. 2, 3 natura -us, truculentus. AVG. c. Parm. 3, 5, 28 superbiae tumore -os. in *c. acc.*: PHYSIOGN. 84 -os esse in venerem (*cf.* 29 *ex coni. Foersteri*).

B *de bestiis*: ANTHIM. praef. p. 8, 21 caballi -i.

C *de rebus* (*cf. quae p. 1620, 28 notavi*): **1** *de affectibus*: CIC. Catil. 1, 25 tua ista cupiditas effrenata ac -a (ARNOB. nat. 4, 26 p. 162, 17 FIRM. math. 8, 6, 6). 3, 16 Cethegi -am temeritatem. dom. 55 haec -a vis vesani tribuni plebis. Phil. 2, 101 -am vinulentiam tuam. OV. ars 1, 281 parcior in nobis nec tam -a libido. met. 9, 737 meus est -ior illo . . . amor. fast. 1, 211 opum -a cupido. SEN. Med. 140 dolor. PETRON. 99, 2 aemulationem. APVL. met. 8, 3 libidinis. 9, 36 rabie. VOPISC. Prob. 22, 1 invidia. COD. Theod. 9, 45, 5 (*a. 432*) formido. CASSIOD. in psalm. 130, 4 voluntate. **2** *de hominum factis*: CIC. Att. 4, 3, 4 contiones turbulentae Metelli, temerariae Appii, -issimae Publii (or. frg. A XIV S. [= XIII M.] 2). ad Q. fr. 2, 2, 2 -ae aedilitatis *Clodi* expectationem. OV. met. 10, 370 vota (*i. illicita, libidinosa*). LIV. 36, 34, 3 a -o incepto eos deterreret. VAL. MAX. 4, 3 ext. 2 tamquam ex aliqua -a profugi dominatione (*cf. p. 1620, 61*). 4, 7, 2 -i conatus. CVRT. 10, 2, 21 consternationis. APVL. met. 7, 21 impetus (9, 25). 8, 13 cursu. FIRM. math. 8, 6, 6 contentionibus (MAXENT. c. Nest. 1, 1 p. 16, 22). CAES. AREL. serm. Rev. Bénéd. 23 p. 203, 103 -o et animae contrario tabulae ludo (PS. AVG. serm. 141, 3. 173, 3).

syn. et iuxta posita: ad I: commotus (*v. p. 1620, 20*), delirus (*p. 1620, 30*), demens (*p. 1619, 56 sq. 1620, 5 sq. al.*), insanus (*p. 1619, 52. 62. 65. 1620, 8 al.*), mente captus (*p. 1619, 55. 1620, 12*), phreneticus (*p. 1619, 63*), stultus (*p. 1620, 24*), vecors (*p. 1619, 55*), vesanus (*p. 1620, 59*). *ad II*: acer (*l. 6*), agrestis (*p. 1620, 61*), audax (*p. 1620, 57. 80*), effrenatus (*l. 16*), improbus (*p. 1620, 58*), inquietus (*l. 1*), nocens (*p. 1620, 57*), perditus (*p. 1620, 60. 69*), sceleratus (*p. 1620, 68*), seditiosus (*p. 1620, 58*), temerarius, turbulentus (*l. 24*).

opp. ad I: mentis compos (*p. 1619, 73 cf. 1619, 72. 74*), sanus (*p. 1619, 52 al. cf. l. 48*), sapiens (*p. 1619, 53*). *nota* stultus (*p. 1620, 18*).

adv. **furiōsē**. *superl. l. 48. comp. l. 47. 52. i. q. insane, insipienter, dementer*: CIC. Att. 8, 5, 1 cum aliquid -e fecit. SEN. contr. exc. 6, 7 nescio -ius uxorem duxerit an habuerit an dimiserit an collocarit. contr. 10, 5, 21 -issime *dixit* (*praeit* sanius). 10, 5, 23. SEN. benef. 2, 12, 2 foede -eque insolens. CASSIOD. in psalm. 73, 7 insipienter et -e dixerunt. *i. q. immodice, audacter, atrociter*: PORPH. Hor. sat. 2, 7, 35 latras vel -e clamas. SPART. Hadr. 12, 5 servo in se . . . -ius irruente. LEO M. epist. 48 quae impie -eque commissa sunt. SALON. in prov. p. 985[B] non turpiter, non -e, non superbe . . . loquamur.

fūrius, -a, -um *v. Onomast.*

?formellāris *nomen bestiae*. POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 11 *inter* arcoleon *et* mus. [*vix a* formella, formellus. *an i. q.* fur mellari(u)s? *cf. p. 1641, 57. D.*].

furmica *v.* formica. *Rubenbauer.*

furnāceus, -a, -um [*a* furnus. *Th.*]. *gr.: φουρνάκιος* ATHEN. III 113[b]. *i. q. panis furno coctus*: PLIN. nat. 18, 88 -is *panibus* binas adiciunt libras. 18, 105 *panes appellantur* a coquendi ratione ut -i vel artopticii aut in clibanis cocti.

furnāle, -is *n. a* furnus. *i. q.* furnus. PS. AVG. serm. 10, 4 quomodo panibus coquendis *serviunt* -ia. *cf. Onomast.*

furnārius (fornārius), -ī *m. et* **furnāria**, -ae *f. a* furnus. *notatur*: furnari(us) CORP. VIII 24678. GLOSS. *καμινοκαύστης, ἱπνοκαύστης, ἱπνοκαύτης, ἱπνοποιός. ἱπνευτής.* [*it.* fornaio, *francog.* fournier, *hisp.* horneso. *M.-L.*]

A *masc.: is qui panem furno coquit, pistor*: CORP. VIII 24678 (*saec. I*) L. Atilius L. l. Hiero -(us). VLP. dig. 39, 2, 24, 7 si furni nomine damni infecti fuerit cautum, deinde -i culpa damnum datum fuerit, non venire in hanc stipulationem plerisque videtur. SCHOL. Iuv. 7, 4 conducere furnos: ad panem coquendum ut -i fierent. AVG. c. Petil. 2, 83, 184 p. 114, 15 cuiusdam diaconis nostri -us (forn- *codd.*) inquilinus domnaedii sui panem incoctum abiecerit. CORP. VI 9253 Eutycho con(servo) cel(lario) et -o b(ene) m(erenti). VIII 16921 Iulius Crescens Firmi fil. -us pius.

B *fem.* -a, -ae. **1** *i. q. pistrix*: CORP. IX 4721 Fausta -a. VIII 24678 Valeria O. l. Euterpe -a. **2** *i. q. pistrinum*: PLIN. nat. 7, 135 P. Ventidium . . . auctor est . . . : Cicero (*Plancus*, CIC. epist. 10, 18, 3, *ut videtur*) mulionem castrensis -ae (*Turnebus*, fufin-, fusin-, fusifurie *codd.*) fuisse. SVET. Vit. 2, 1 Antiochi cuiusdam -am exercentis filia (*cf.* Aug. 4, 2 proavum . . . pistrinum . . . exercuisse. APVL. met. 9, 10).

furnātus, -a, -um [*a* furnus. *Th.*]. *i. q. in furno tostus*: PELAGON. 29 castaneas -as, tostas et tunsas . . . cum hordeo praebeto.

furnus (fornus), -ī *m.* [*i. q. hibern.* gorn *'titio' vel 'ignis', ind.* ghṛnáḥ *'ardor, calor', slavon.* grŭnŭ *'lebes', cf. c. hibern.* gurid, fo-geir *'calefacit, urit', gr. θέρεσθαι, slavon.* gorĕti *'urere' et c.* formus, fornax. *Th.*] *de etymologia*: PAVL. FEST. p. 84 furvum nigrum vel atrum. hinc dicta -us, Furiae *eqs.* (*cf.* PORPH. Hor. epist. 1, 11, 13). DON. Ter. Phorm. 107 -um veteres ignem et calorem quendam quasi fervorem dixerunt. NON. p. 531, 24 fornum et fornaces dicuntur a formo, quod est calido. ISID. orig. 15, 6, 6 -us . . . a farre dictus, quoniam panis ex eo factus ibi coquitur. *de orthographia: scribitur* furnus: CORP. XIII 7945 (*a. 210*). VI 10235 PLAVTI *A* Cas. 309 Epid. 119 *et plerumque in codd.; gr. φοῦρνος*: EROTIAN 184 EDICT. imp. Diocl. 14, 12 IOA. MOSCH. Migne gr. 87, 3 p. 2949[B] GLOSS. fornus: VARRO *v. l. 26; in etymologiis ap.* PORPH. DON. NON. *v. supra l. 7. 8. 9*, DIOSC. 2, 157 *bis et* 5, 96 *cod. Monac.; coni. Scaliger*: PLAVT. *v. l. 70, cf. Usener, Rhein. Mus. 56, 12 adn. 20; Heraeus, Archiv 14 (1906) 459.* *de genere*: GRAMM. suppl. p. 46, 23 -us masculini generis . . . *est*, pluraliter . . . -i. 47, 24. 26. *neutr.: supra l. 9.* *de notione*: GLOSS. *ἱπνός, ἀρτοεψητής, κάμινος.* V 511, 1 pistrilla -us parvus. *cf. Mau, PW. VII 378.* *legitur inde a* PLAVTO. [*it.* forno, *francog.* four, *hisp.* horno. *M.-L.*]

1 *instrumentum in usu domestico adhibitum ad coquendum, torrendum, calefaciendum, imprimis ad panem coquendum, i. q. caminus, clibanus, focus* (*i. q. pistrinum l. 37. 50*): VARRO rust. 1, 15 *ulmus* virgas praebet . . . foco ac -o (PLIN. nat. 19, 18 cortices *lini* . . . clibanis et -is praebent usum). frg. Non. p. 531, 28 cocula, qui coquebant panem, primum sub cinere, postea in -o (FEST. p. 158 sali sordido . . . in -o percocto. SCRIB. LARG. 59 *globulos* -o coquere, donec in carbonem redigantur. 76 scilla . . . -o cocta. SEN. epist. 90, 23 panem . . . primo cinis calidus et fervens testa percoxit, deinde -i paulatim reperti. PLIN. nat. 23, 8 *oenanthe* uritur in -o donec panis percoquatur. PALLAD. 4, 10, 34 calefacto -o ad panis coquendi modum . . . clauso -o, ubi discocta ficus fuerit. APIC. 5, 194 coques in -o vel lento igni imponis. *tropice*: ZENO 2, 7, 1 p. 497 *neophyti post baptisma* excocti sunt non -o, sed fonte). HOR. sat. 1, 4, 37 a -o (*i. pistrino*) redeuntes . . . pueros. epist. 1, 11, 13 nec qui frigus collegit, -os et balnea laudat *eqs.* OV. fast. 6, 313 sola prius -is torrebant farra coloni (PALLAD. 7, 12. *cf.* COLVM. 12, 15, 4 nonnulli . . . farinam fici . . . clibano vel -o torrefaciunt. PLIN. nat. 13, 48 *balanus palmae* retostus -is). COLVM. 1, 6, 11 *vinaria cella* submota procul esse debet a balineis, -o, stercilino *eqs.* 1, 6, 21 circa villam . . . haec esse oportebit: -um et pistrinum quantum futurus numerus colonorum postulaverit (CORP. VI 10235 pistrini, -i). 8, 3, 1 iuncta sint ea *gallinaria* -o vel culinae. 12, 21, 3 foenum Graece . . . in -o siccatur vel in sole (12, 28, 1 PALLAD. 12, 7, 6 PELAGON. 52). PETRON. 72, 4 sic calet tamquam -us. PLIN. nat. 16, 52 lignum . . . *taedae* concisum -is . . . fervet. 29, 84 *phalangium* vivit maxime circa -os et molas. IVV. 71, 4 celebres notique poetae . . . Romae conducere -os (*i. pistrinum, cf.* SCHOL.) temptarent. CORP. XIII 7945 (*a. 210*) -us factus ar(chitectante) Val(erio) Aman(do) discente. VLP. dig. 9, 2, 27, 10 (coll. Mos. 12, 7, 8) si -um secundum parietem communem haberes. 39, 2, 24, 7. ITALA lev. 2, 4 (Lugd.) offert munus ex sacrificio missum in -o (*πεπεμμένην ἐν κλιβάνῳ*. VVLG. coctum in clibano de similagine. PELAGON. 137 ciconiam . . . in -um mitte. *al.*). PELAGON. 460 cupressi frondes in -o frige. HIER. in Am. prolog. ultra nullus est viculus, ne agrestes quidem casae et -orum similes, quas Afri appellant mapalia. VVLG. exod. 8, 3 ebulliet fluvius ranas, quae ascendent . . . in -os *tuos*. II Esdr. 3, 11 aedificavit Melchias . . . turrim -orum (12, 37 III Esdr. 2, 18). SIDON. epist. 1, 8, 2 Caesenatis -i potius quam oppidi verna. ALC. AVIT. epist. 78 p. 97, 14 *artifex figulus* nobis, qualibus strui mensuris crebrati cenaculum -i . . . possit, instituat. **2** *instrumentum fabrorum, quo metalla, vitrum funduntur, i. q. fornax*: VITR. 7, 8, 2 fumus *argenti vivi* . . . cum resedit in solum -i. DIOSC. 5, 96 misso esusto (*i. aere*) in -o (*ibid. syn.* fornax). GLOSS. III 552, 46 atramento sutoricio i. sugia de -o vitrario, quae est ad scribendum. [*ex incerta coniectura Hartelii* (*Patr. Stud. III 68*): TERT. test. anim. 2 p. 137, 16 furni[s] . . . formis.]

locutiones proverbiales: PLAVT. Cas. 309 in -um calidum condito atque ibi torreto me pro pane rubido, era, qua istuc opera a me impetres quod postulas. Epid. 119 malim istius modi mihi amicos -o mersos (mensos *codd.*) quam foro.

in imagine: TERT. adv. Marc. 4, 30 p. 525, 16 clibanus vel -us gehennae.

deriv.: furnaceus, furnale, furnarius, -a, furnatus. *J. Kapp.*

1. furo *et postea* **furio**, (furuī), -ere. [*ex *fusō factum esse conferendumque c. gr. θύειν* (*θυίειν*) A 342, *θυιάς, Θυῖαι* (= *Furiae?*), *θύσθλα, lett.* dusma *'ira' censet W. Schulze, quaest. epicae 312 sqq. alii conferunt hibern.* būrethar *'(taurus) mugiens terram ruit', lett.* baurůt *eadem fere significatione, sloven.* buriti *'strepere, saevire', slavon.* burja *'λαῖλαψ', gr. πορφύρειν, φυρμός* (*cf. Bezzenberger, Beitr. zur Kunde der idg. Spr. 26, 187 sq.; Aufsätze zur Kultur- u. Sprachgesch., E. Kuhn gewidmet (1916) 80 sqq. Th.*] *de formis: primae personae desiderantur*: DIOM. gramm. I 379, 23 -is -it; raro -io in-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

venitur. MACR. exc. gramm. V 654, 23. PRISC. gramm. II 450, 16 verba, quae in usu deficiunt personis ut . . . -is . . . quamvis et 'infio' et '-o' apud Varronem inveniuntur (*cf.* 418, 29). EVTYCH. gramm. V 453, 13. *re vera* furo *non legitur*. *de temporibus deficientibus*: DIOM. gramm. I 379, 16 tempore perfecto deficiunt . . . verro meto -is. 380, 11 -isti nemo dicit sed insanisti (*cf.* PRISC. gramm. II 418, 29. 419, 8). PHOC. gramm. V 436, 24. PHOC. gramm. V 437, 16 caret participio futuri temporis . . . -o. *apud posteriores leguntur formae perf.* -uit, -uerunt, -uisse: SERV. Aen. 1, 41. 469. 471. 533 PS. RVFIN. in Am. 1, 11/12 p. 1062^{D}. 1063^{A}. 2, 1/3 p. 1063^{C} SEDVL. carm. pasch. 1, 212 DRAC. Orest. 848 EVGRAPH. Ter. Hec. praef. p. 259, 20 CORIPP. Ioh. 8, 137 GLOSS. V 105, 26. *gerund.* -endi: PAVL. FEST. p. 120 POMER. 3, 10, 2. *pass. impers.*: -batur: AVG. civ. 3, 31 p. 143, 29 D. *depon.*: GLOSS. II 363, 64 -or (-o *e*) *μαίνομαι* (*cf.* -iebatur *p. 1619, 5*). *cum formae quales* -entibus ENN. ann. 594, -enti CIC. carm. frg. 3, 28 CATVLL. 63, 4, -entem 64, 124, -ebant 64, 254, *al. metro comprobentur apud veteres, apud posteriores extant formae stirpis praesentis in -i- exeuntis*: -io *fictum a* GRAMM. *cf. p. 1622, 83*. GLOSS. II 363, 27. -iunt: AVG. c. acad. 3, 11, 25 civ. 6, 9 p. 263, 18 D. (*codd.*, -unt *ed. Paris.*) c. Pelag. 1, 1, 2. -iat: [VLP. dig. 23, 2, 9 *pars codd*, -it *vel* -at *all.*] PS. RVFIN. in Am. 3, 9/10 p. 1069^{A} SIDON. carm. 22, 95. -iebat: CARM. adv. Marc. 2, 30 (*cf.* -iebatur *p. 1619, 5*). -iet: ITALA Is. 13, 13 (Hier. in Is. 13, 13 p. 242) CHIRON 68 p. 24, 16. -iens: GRAMM. suppl. 263, 2 ISID. diff. 1, 212 (-ens *v. l.*) DIFF. ed. Beck p. 59, 40 GLOSS. V 499, 10. 552, 16. *scribitur litteris graecis*: TAB. devot. Audollent 270, 6 10. *inter verba neutralia affert* GRAMM. suppl. 50, 25. NOT. Tir. 35, 62 -it (furiit *add. manus sec.*). *legitur inde ab* ENN. VARRONE CIC. CATVLLO, *deest* CAES. SALL. NEP. VITR. GERM. CELSO PERS. [*dub. vel corr.*: EGNAT. carm. frg. 2 Mulciber ipse ferens (*cod.*, -ens *Bergk. cf.* LVCAN. 5, 419 SIL. 9, 586 STAT. Theb. 7, 768 *al.*). HOR. epod. 17, 33 virens (*codd. mell.*, urens R^{3}, -ens *Bentley*) . . . flamma. PROP. 3, 22, 28 Itala portentis nec fluit (*vel* -it *Itali*, fuit *codd. opt.*) unda novis. SEN. contr. 1, 2, 18 *coni. Otto pro* ruenti (*cf. infra l. 80* LVCAN. 1, 254. 7, 295 VAL. FL. 7, 648 *al.*). SEN. epist. 108, 7 SIL. 4, 61. 10, 311 *v. l.* fremit (*cf.* IVV. 14, 63). STAT. Theb. 11, 604 COMM. apol. 1008.]

A *strictiore sensu*: *i. q. insanire, morbo comitiali insania furore corripi, lymphari, mente captum esse* (GLOSS. II 363, 27 -o: *λυσσῶ*. V 105, 26 -ui: furorem passus sum): 1 *generatim*: TRAG. inc. 57 -ere assimulare . . . institit *Vlixes* (*cf.* CIC. off. 1, 108 *Solon* -ere se simulavit. SEN. Herc. O. 429 donec -entem *Hercules* simulet). CIC. Verr. 5, 39 usque eo commotus est, ut . . . insanire omnibus ac -ere videretur (CAPITOL. Gord. 13, 4 *al.*). Cael. 60 -ere incipientem (QVINT. decl. 290 p. 158, 9. 314 p. 232, 8 IVV. 6, 614 PROC. dig. 41, 2, 27 IVLIAN. dig. 4, 8, 47, 1. VLP. dig. 43, 26, 6 pr. si -ere coeperit vel decesserit. *saepe apud* ICTOS. *cf. l. 50. 55*). har. resp. 39 qui -entes *in tragoediis* inducuntur. *ibid.* tum baccharis, tum -is. Pis. 47 quid est aliud -ere? non cognoscere homines *eqs.* 50 si non acerrime -ret (*cf. ibid.* si mentis esset suae). ac. 2, 52 *insani* incipientes -ere. 2, 90. Tusc. 3, 11 Alcmaeonem, Aiacem, Orestem -ere dicimus. div. 1, 81 Aristoteles . . . eos etiam, qui valetudinis vitio -rent et melancholici dicerentur, censebat habere aliquid in animis praesagiens. Ov. met. 15, 321 *aquas* siquis faucibus hausit, . . . -it (*cf.* fast. 2, 365. 366 qui bibit inde, -it. PAVL. FEST. p. 95 qui ex eo biberint, in hoc -ere incipiant, ut *eqs.*). fast. 4, 233 *Attis* -it. PAVL. FEST. p. 120 -endi non fecisse finem. SEN. contr. 2, 1, 31 ⟨si perseverav⟩erint -ere (*opp.* si emendati fuerint). 2, 3, 12 dementiae non posse agi nisi cum eo, qui morbo -ret. SEN. Herc. f. 109 vobis prius insaniendum est — Iuno, cur nondum -is? Phoen. 427 vadit -enti similis aut etiam -it. Herc. O. 1452 *de Hercule*. dial. 7, 12, 1 hilarem insaniam insanire ac per risum -ere. epist. 114, 3 si -it aut, quod furori simile est, irascitur (*cf. l. 67*) *al.* CVRT. 9, 8, 7 -ere clamitantes. LVCAN. 7, 780 cum -ret Pentheus aut cum desisset Agave. PETRON. 3, 2 cum insanientibus -ere (*proverbialiter cf. p. 1624, 17*). QVINT. decl. 256 p. 48, 10 -ere et agi dementia. IVLIAN. dig. 39, 5, 2, 6 sive -ente eo sive mortuo. VLP. dig. 23, 2, 9, 1 si pater -it, avus sapiat. *al.* ARNOB. nat. 1, 17 p. 13, 14 quid est . . . aliud irasci quam insanire, quam -ere (*cf. supra l. 62*)? VVLG. I reg. 21, 15 ut -ret (*ἐπιλημπτεύεσθαι*) me praesente. *al.* *in ebrietate*: VVLG. Os. 7, 5 coeperunt principes -ere (*θυμοῦσθαι*) a vino. *inde explicandum* (*cf. l. 73 sqq.*): MART. 10, 19, 19 cum -it Lyaeus, cum regnat rosa.

2 *speciatim*: *i. q. bacchari, passim cum furore vagari* (PROB. Verg. georg. 2, 2 bacchari est -ere): *de bacchantibus*: CATVLL. 64, 254 passim lymphata mente -bant euhoe bacchantes euhoe capita inflectentes. MART. 11, 84, 4 cum -it ad Phrygios enthea turba modos. AVG. civ. 3, 31 p. 143, 29 D. sacrificabatur, ludebatur, -batur in templis. CLAVD. 8, 605 dubitassent orgia Bacchi, cui -rent. *de furiis*: PROP. 3, 5, 40 Tisiphones atro si -it angue caput. *de hominibus more bacchantium vagis*: VERG. Aen. 2, 771 tectis (SERV. per tecta) urbis sine fine -enti (ruenti *P*). 7, 377 -it lymphata per urbem. *sensu stoico i. q. delirare, desipere, inepte loqui vel agere*: HOR. sat. 2, 3, 41 primum . . . inquiram, quid sit -ere (*v. totum locum*). ars 472 certe -it *poeta*. LIV. 35, 31, 15 suo quemque periculo -ere. VELL. 2, 107, 2 -it iuventus, quae cum vestrum numen absentium colat, praesentium . . . arma metuit. SEN. epist. 79, 14 quamdiu videbatur -ere Democritus! MART. 6, 84, 2 hunc tu si sanum credis, . . . -is. *de vatibus et poetis i. q. divino quodam furore incitari*: CIC. ac. 2, 14 physici . . . quasi mente incitati, Empedocles quidem ut interdum mihi -ere videatur (2, 74). HOR. sat. 2, 5, 58 num -is, *Tiresia*? BVC. Eins. 1, 25 carminibus virgo -it et canit ore coacto. STAT. Theb. 7, 679 utinam ipse (SCHOL. Liber, in cuius honorem furibundus advenis) veniret, cui -is. PLIN. epist. 7, 4, 10 poetis -ere (*ed. Ald.*, fruere *vel* fuere *codd.*) concessum est. PORPH. Hor. carm. 1, 16, 1 non magis . . . Apollinis numine instinctos -ere, quam eos qui iracundia sint incitati. *de Medea artem magicam adhibente*: SEN. Med. 673 vidi -em saepe et aggressam deos, caelum trahentem. *sim.: de oratoribus nimis inflammatis, tumultuosis*: CIC. Brut. 233 *Fimbria* omnia magna voce dicens verborum sane bonorum cursu quodam incitato ita -bat . . . , ut *eqs.* 276 quod eos, quorum altior oratio actioque esset ardentior, -ere atque bacchari arbitraretur. orat. 99 -ere apud sanos et quasi inter sobrios bacchari vinulentus videtur.

B *latiore sensu i. q. affectibus nimis concitatis quasi insanire, nimis efferri*: 1 *de animantibus: in administranda re publica i. q. rebus novandis studere, tumultus cogitare*: CIC. Catil. 2, 20 desinant -ere ac proscriptiones et dictaturas cogitare. de orat. 2, 91 qui nunc etiam amissa voce -it in re publica, Fufius. Phil. 3, 31 nec ruere demens nec -ere desinit. Att. 2, 22, 1 volitat, -it, nihil habet certi. 7, 8, 4 sin autem ille -ret. LIV. 5, 25, 4 -ere civitatem. 22, 39, 6 ille consul demum et in provincia et ad exercitum coepit -ere. VELL. 2, 66, 1 -ente . . . Antonio simulque Lepido. *de militibus seditiosis*: FRONTIN. strat. 1, 9, 2 cum legiones . . . perniciosa seditione -rent (2, 5, 18). *apud Christianos de haereticis*: COD. Theod. 16, 5, 38 (*a. 405*) -ere non desinunt. *efferri laetitia, gaudio*: HOR. carm. 2, 7, 28 recepto dulce mihi -ere est amico. *praesertim amore*: Ov. fast. 2, 762 caeco raptus amore -it. SEN. Ag. 189 amore Phrygiae vatis incensus -it. CALP. ecl. 6, 88 quid -itis, quo (quae *dett.*) vos insania tendere iussit? VAL. FL. 2, 146 -it et captae indigno famulatur amore. 7, 315 quem propter -it *Medea*. DRAC. satisf. 227 non -it in venerem . . . iuvenis. *metu, timore*: CIC. Phil. 2, 68 necesse est . . . perterritum te de somno excitari, -ere etiam saepe vigilantem. *singulariter*: MART. 8, 59, 6 tunc -it *conviva furacissimus*. *ira, iracundia, rabie, luctu, dolore concitari, permoveri* (GLOSS. IV 345, 45 -it: saevit, irascitur, insanitur. IV 520, 41 fremit): CIC. Att. 4, 3, 3 Sestius -ere. 11, 9, 2. LENT. Cic. epist. 12, 14, 3 -ere eos *Rhodios* inveni (*om. M*). VERG. Aen. 2, 595 quid -is . . . ? 10, 385. 801 -it (SERV. auct.: dolore scilicet) Aeneas. 12, 607 cetera circum turba -it. Ov. epist. 14, 93 quid -is, infelix? met. 3, 623. 11, 791. 13, 967. fast. 2, 177 laesa -it Iuno. LIV. 2, 27, 10 -ente Appio. 2, 54, 2 agrariae legis tribuniciis stimulis plebs -bat. 4, 44, 3. SEN. contr. 1, 1, 21 patrem non irasci tantum debere, sed -ere. SEN. Herc. f. 1254 quisquis in toto -it rex saevus orbe. Med. 445 -it, fert odia prae se: totus in vultu est dolor. Oed. 970 saevitque frustra plusque quam satis est -it. Phaedr. 1124 minor in parvis Fortuna -it. Phoen. 41 Herc. O. 250. clem. 1, 5, 5 muliebre est -ere in ira. epist. 95, 30 non privatim solum, sed publice -imus. VAL. FL. 4, 5 solisque -it Tirynthius oris. STAT. Theb. 3, 125. 11, 630 -it inde senex. MART. 1, 68, 8. 8, 61, 1 livet Charinus, rumpitur, -it. TAC. hist. 3, 83 civitatem et -ere crederes et lascivire. ARNOB. nat. 3, 16 p. 123, 12 non insanire, non -ere *deos remini? al.* PS. RVFIN. in Am. 1, 11/12 p. 1063^{A} ita -uit quasi celeriter desiturus. *al.* DRAC. Orest. 809. *cupiditate pugnandi*: VERG. Aen. 7, 625 pars arduus altis pulverulentus equis -it. 10, 544 Dardanides contra -it. Ov. met. 3, 122 exemploque pari -it omnis turba. 5, 170. LVCAN. 10, 413 acies . . . more -it patrio. SIL. 1, 429 Hannibal . . . passim -it et quatit ensem. 2, 633 medios inter coetus. 5, 276 -it et diffulminat . . . turbam. 10, 27 -ere . . . et saevire iuvat. HOMER. 403 dumque -it (ferit *e cod. Utr. Vollmer*) sternitque viros. 773 STAT. Theb. 6, 809. 810. 9, 393. FLOR. epit. 1, 16, 12 ultionem flagitans miles . . . strictis ensibus per ipsam viam ante pugnam -it (*Rehd.*, fuit *codd. mell.*).

de bestiis (*praesertim ira, cupiditate pugnandi. cf. p. 1625, 84*): VERG. georg. 3, 100 *equus senior* siquando ad proelia (*sc. amoris*) ventumst, ut quondam in stipulis magnis sine viribus ignis, incassum -it. CVLEX 179 -it *serpens* stridoribus (SEN. Phoen. 317. SIL. 6, 253 irā. STAT. Theb. 5, 521 siccique nocens -it igne veneni *serpens*). Ov. met. 3, 83 -it *draco* (VAL. FL. 7, 528 vacuo -it ore per auras). 13, 547 utque -it catulo lactente orbata leaena. SEN. Ag. 894 ut . . . aper . . . in cassum -it. VAL. FL. 7, 581 *taurus* cunctatus paulum subito -it. DRAC. satisf. 140 *leo*.

2 *de rebus*: a *de motu vehementi rerum corporearum*: LVCR. 6, 111 *carbasus* interdum perscissa -it petulantibus auris. 6, 1045 exultare . . . ferrea vidi et ramenta simul ferri -ere. AETNA 530 lapides . . . -ere accensos. SEN. dial. 6, 26, 4 nulla hic arma mutuis -ere concursibus. SIL. 2, 657 -it ensis et ignis. *de igni* (*cf. l. 70*): LVCR. 2, 593 eximi⟨i⟩s . . . -it ignibus impetus Aetnae. VERG. Aen. 2, 759 exuperant flammae, -it aestus ad auras. 5, 662 (*metonymice*) -it immissis Vulcanus habenis transtra per et remos.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

SEN. Herc. f. 106 qui caminis ignis Aetnaeis -it (Med. 886 per omnem regiae partem. Herc. O. 285 in caelum. SIL. 2, 657). Herc. O. 1958 cum plurimus in caelum -ret flammae metus. LVCAN. 1, 155 fulmen ... in sua templa -it. 10, 447 flamma. AVSON. 438, 1 -it vis ignea Martis. *sim.*: HOR. carm. 3, 29, 18 iam Procyon -it et stella vesani Leonis. STAT. Theb. 11, 238 -it per viscera Nessus (*i. venenum*). *de aestu, undis sim.*: VERG. Aen. 1, 107 -it aestus harenis (VAL. FL. 2, 614 brevibus -it aestus aquis). 7, 464 exultantque aestu latices, -it intus aquai ... atque ... exuberat amnis (STAT. Theb. 7, 320 AVIEN. orb. terr. 1277). SEN. nat. 3, 30, 7 terra pelagus stare aut intra terminos suos -ere coget (AVIEN. orb. terr. 294). CVRT. 4, 2, 16 fretum ... acrius -ere. LVCAN. 5, 599 pontus. SIL. 4, 640 -it unda sonoris verticibus (14, 144 Euripi. DRAC. laud. dei 1, 298 maris). 13, 567 Cocytos sanguinis atri verticibus -it et spumanti gurgite fertur. 13, 837 fornacibus atris fons rapidus -it. AVIEN. Arat. 1076 *oceanus* Atlantei vel qua -it aequoris aestu. 1397 sali -it implacabilis horror. orb. terr. 466 Hellespontus. 643. *de tempestate, ventis sim.*: VERG. Aen. 5, 694 tempestas sine more -it. SEN. nat. 6, 14, 4 *spiritus* illic -it et hoc atque illo circumagitur (PETRON. 120 vs. 70 spiritus, extra qui -it effusus). PLIN. nat. 2, 133 *typhon* dum -it. 2, 155 aër densatur nubibus, -it procellis. SIL. 8, 663 turbinibus -it insanis ... ventus (CLAVD. rapt. Pros. 1, 174). COMM. instr. 2, 2, 13 -et (*C*, -it *al.*) ira caelestis (*fort. ex Is. 13, 13, cf. l. 26*). LACT. Phoen. 21 vis -it horrida venti. DRAC. laud. dei 1, 191 -it illic turbo procellis. *sim.*: ITALA Is. 13, 13 (Hier. in Is. 13, 13 p. 242) caelum ... -iet (θυμωθήσεται, VVLG. *aliter*) et terra movebitur (HIER. *ad l.* μετωνυμικῶς accipiendum pro his qui versantur in caelo). **b** *de affectibus*: VERG. georg. 3, 457 dolor balantum ... cum -it (SER. SAMM. 399 insanum [*Burmann*, insanus *codd.*] -it). OV. met. 8, 828 -it ardor edendi. VELL. 2, 47, 3 in gladios caedisque civium -ente (*i. vehementer intendente*) ambitu. OCTAVIA 189 iuvenilis ardor impetu primo -it. SEN. dial. 5, 3, 6 per quae -it *ira* (5, 19, 5 viritim -it. VEN. FORT. carm. 4, 12, 3 -it ira necis. *cf. l. 23*). PLIN. nat. 34, 6 mireque circa id (*aes Corinthium*) multorum affectatio -it. SIL. 13, 392 pietas irata sinistris caelicolis -it. STAT. Theb. 12, 457 animosa ... leti spes -it. RVT. NAM. 1, 362 auri flagitiis ambitus ipse -it. *nota*: AMM. 26, 10, 17 elementorum -ente discordia. *de clamore sim.*: STAT. Theb. 6, 625 -it undique clamor dissonus (MART. 9, 68, 7). PLIN. nat. 2, 193 *sono* -ente (*Detlefs.*, fervente *codd.*) contra solida. CLAVD. carm. min. 9, 28 tantus ... strepitus -et. SEDVL. carm. pasch. 1, 212 -uerunt iussa tyranni. *per enallagen*: VERG. georg. 3, 150 -it mugitibus aether (SERV. auct. *ad l.* poetice convertit *eqs.*). PETRON. 122 vs. 134 armorum strepitu caelum -it. *etiam audacius*: MART. 8, 55, 2 innumero quotiens silva leone -it. *de bellis sim.*: SEN. clem. 1, 25, 3 *pernicies* quod late -ere coepit. SIL. 7, 41 vicino Marte -bat ad portas bellum. LACT. inst. 1, 20, 25 publice bellis saevientibus, privatim vero inimicitiis usque ad sanguinem -entibus. CORIPP. Ioh. 2, 298 pectore pugna -it. PASS. Mar. Iac. 2 p. 48, 15 in qua *regione* persecutionis tempestas turbulentius -ret. CARM. epigr. 1391, 4 (*Romae, a. 607*) quid victa -is, *mors*, nil nocitura piis.

structurae: *accedit ablat. (cf. p. 1623, 58. 1624, 72 al.):* *affectuum*: CIC. Verr. 3, 92 dolore ardere atque iracundia -ere coepit. Mil 26 qua spe -ret Milone vivo. de orat. 2, 193 quin mihi Telamo iratus -ere luctu filii videretur. OV. met. 12, 478 dolore. MANIL. 4, 79 -it alter amore (SEN. Phaedr. 645 AVSON. 96, 1 SERV. Aen. 1, 41). SEN. contr. 9, 6 (29), 20 cum ira, cum odio -re⟨m⟩ (SEN. Oed. 957. benef. 7, 19, 8 nec ira, sed aviditate quadam saeviendi -it [*edd.*, fuerit *codd.*]. SERV. Aen. 1, 41). VAL. MAX. 5, 1, 3 publica impietate -ere. SIL. 16, 328 hic studio -it acris equi, -it ille magistri. TAC. hist. 4, 55 proclamant -ere discordiis populum R. PS. RVFIN. in Am. 3, 9/10 quibus ... plebs ... squaleat sordibus -iatque criminibus. AVG. c. Pelag. 1, 1, 2 rabies, qua -iunt ..., sanetur. *adde*: SEN. Phoen. 484 -ere si bello placet. STAT. Theb. 9, 303 ense -it. *causae, qua affectus concitantur*: CIC. Pis. 78 Torquatus ... -bat contumacia responsi tui. VERG. Aen. 11, 638 quo sonipes ictu -it arduus. SEN. Phoen. 302 regno pectus attonitum -it. PLIN. nat. 33, 147 copia argenti ... -it vita. TERT. spect. 16 quibus circus -it. *aliquo i. q. amore alicuius flagrare*: HOR. epod. 11, 6 Inachiā -ere. *sim.* in *aliquo*: QVINT. decl. 289 p. 157, 15 filiam, in qua pater -bat. *alicui i. q. saevire, furorem exhibere; aliter p. 1624, 8*: STAT. Theb. 10, 753 pugnantibus idem supplicibusque -it. 12, 444 cui -itis? APVL. apol. 52 Thallus sibi, tu etiam aliis -is. ARATOR act. 2, 1171 cui pelagus tellusque -unt. *aliquid*: VERG. Aen. 12, 680 hunc ... -ere ... furorem (SERV. *ad l.* figura antiqua ut ... 'dolet dolorem'. *cf.* ARVS. gramm. VII 474, 20). LIV. 8, 31, 4 id -ere, id aegre pati, quod *eqs.* (*cf. p. 1626, 18*). DRAC. Romul. 9, 143 quidquid in hoste -is. STAT. Theb. 9, 5 praecipuum tunc caedis opus, Gradive, -bas (ferebas *P*). *acc. neutr. adi. quasi adv.* (*cf. l. 29 et p. 1628, 72*): CYPR. GALL. iud. 649 excitus immane -it *Samson*. *accedunt praepos.* (*cf.* ab *p. 1623, 70*; ex *p. 1626, 20*), propter *p. 1624, 35*, circa *supra l. 34*): CIC. Att. 14, 19, 2 Pansa -ere videtur de Clodio itemque de Deiotaro (EVGRAPH. Ter. Hec. praef. p. 259, 20 *ubi praepositionem om. B*). OV. met. 14, 451 pactaque -it pro coniuge Turnus. SEN. nat. 5, 18, 10 intra orbem suum -ere. VERG. Aen. 9, 549 ut fera ... contra tela -it. LIV. 8, 27, 2 ira atque invidia in Romanos -ere eo etiam, quod *eqs.* SEN. Thy. 739 in quem -ret. Tro. 914 in me victor et victus -it. Herc. O. 420. dial. 5, 1, 3 in occurrentia ob iter. 6, 2, 5. CVRT. 8, 14, 16 in suos acrius -it. LVCAN. 5, 319 in absentem voltu dextraque -bas. VAL. FL. 4, 151 in advectos. 6, 616. HOMER. 424 in Teucros armis -it alter Atrides. TERT. spect. 27 diabolus in ecclesiam. CARM. adv. Marc. 2, 30 -iebat in extima verba. ANTH. 412, 10 inque tuam rabiem publica Musa -it. PANEG. 3 (11), 17, 1 -it in viscera sua gens effrena. *cf. p. 1624, 36. 1625, 2. 4.* SEN. contr. 1, 7, 14 te morbo quodam adversus tuos -ere. SVET. Tib. 61, 1 -ere adversus liberos. VVLG. Is. 37, 29 cum -res (ἐθυμώθης) adversum me. *sequente acc. c. inf. vel enuntiato c.* quod *i. q. saevire, irasci*: CIC. Cluent. 177 -ere crudelis ... mulier ... sibi nequaquam ut sperasset ... procedere. ad Q. fr. 2, 1, 3 -bat a Racilio se ... vexatum. CAEL. Cic. epist. 8, 14, 1 -it tam gavisos homines suum dolorem. SEN. Med. 597 -it vinci dominus profundi regna secunda. OCTAVIA 362 -it ereptam pelagoque dolet vivere matrem. FLOR. epit. 4, 4, 1 Antonius praelatum sibi Octavium -ens. LIV. 8, 31, 2 -ere, quod ... res publica egregie gesta esset (*cf. l. 1 et p. 1625, 75*). SVLP. SEV. dial. 2, 3, 4 ex hoc -entes, quod *eqs.* *i. q. ardenter cupere*: HOR. carm. 1, 15, 27 -it te reperire atrox Tydides. STAT. Theb. 9, 843 comitesque odisse Dianae inde -it (*sed dubium, an inf. huc referendus*). 11, 356. ANTH. 844, 2 phalanx patulis exire ruinis dum -it. DRAC. laud. dei 2, 323 -it impia mater conceptus damnare. *de re personata*: SEN. Ag. 65 aequor -it alternos volvere fluctus. *singulariter*: SIL. 7, 504 fama -it (*i. rapide fertur*) versos hostis *eqs.*

syn. et iuxta posita: *ad A*: bacchari (*v. l. 79. p. 1623, 47. 73. 1624, 17 sq.*), dementia agi (*v. p. 1623, 65*), desipere (HOR. sat. 2, 3, 47 IVV. 6, 612 *al.*), insanire (*v. p. 1623, 42. 59. 64 al.*). *ad B*: ardere dolore (CIC. Verr. 3, 92), dolere (*v. supra l. 17*), exultare (*v. p. 1624, 79. 1625, 8*), exuberare (*v. p. 1625, 9*), irasci (*v. p. 1624, 47. nota p. 1623, 62. 67*), saevire (*v. p. 1624, 50. 63 al.*). *opp.: ad A*: compotem mentis esse (VLP. dig. 24, 3, 22, 7), suae mentis esse (*v. p. 1623, 49*), sapere (*v. p. 1623, 67* TERT. anim. 45).

deriv.: furia, furiax, furibundus, furiolus, furor.

comp.: de-, inter-, per-, praefuro.

part. praes. pro adi. ✖**furēns**, -tis. *compar.*: [SEN. contr. 2, 1, 15 *coni. Novák, Gertz*] CLAVD. 11, 26. *abl. sing. in* -ĕ: CIC. div. 1, 4 LIV. 2, 27, 10 VELL. 2, 47, 3. 2, 66, 1 SEN. Med. 864 Herc. O. 273 *al.* *in* -i *traditur*: CIC. carm. frg. 3, 28 STAT. Theb. 8, 660 CLAVD. 5, 233. *metro probatur*: CATVLL. 63, 4 DIRAE 57. *genet. plur. in* -ium *inde a* CIC. *in* -um (*semper in fine hexametri*): VERG. Aen. 11, 838 LVCAN. 1, 250. 4, 26 SIL. 13, 344. 14, 108 STAT. Theb. 10, 723. 11, 440 AVSON. Mos. 292 PROSP. carm. de ingrat. 783. *saepe nude ponitur subst. vice.* *de differentia inter* furibundus *et* -s *cf.* ISID. diff. 1, 554, *inter* furiosus *et* -s ISID. diff. 1, 212 DIFF. ed. Beck p. 59, 40.

A ***strictiore sensu:*** *i. q. insanus, vecors, amens, lymphatus, mente captus, delirus* (GLOSS. II 363, 63 μαινόμενος): **1** *generatim*: CIC. Cael. 60 -i fratri suo (*i. Clodio. cf. p. 1627, 11*). de orat. 3, 55 virtutum expertibus si dicendi copiam tradiderimus ..., -bus quaedam arma dederimus (*proverbialiter. cf.* VLP. dig. 9, 2, 7, 6). div. 1, 118 *signa* alia in -ium vocibus (2, 16). EPICED. Drusi 317 quo raperis laniata comas similisque -i? (SEN. Herc. f. 1009 Phoen. 427 Herc. O. 240. nat. 6, 29, 2 similisque est -is quisquis timet. CVRT. 10, 5, 8 FLOR. epit. 4, 2, 82 Verg. p. 184, 22 *al.* *sim.*: PETRON. 82, 1 -isque more [EVGRAPH. Ter. Eun. 797]. IVST. 13, 6, 17 exemplo -ium). SEN. contr. exc. 3, 7 filio -i et membra sua lanianti. SEN. Herc. f. 1005. 1053. dial. 3, 1, 3 -ium certa indicia sunt audax ... voltus *eqs.* PLIN. nat. 25, 47 sanasse Proetidas -es. 28, 98. 30, 95 VLP. dig. 24, 3, 22, 7 ANTH. 412, 5. AVSON. 226, 4 Orestes. AVG. civ. 6, 10 p. 268, 18 D. PHYSIOGN. 15, 4 nulla existente furoris causa -i habere proximum vultum. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 152. 153 -s strictura afficiatur, manifestum ... est. CIC. div. 1, 4 cum duobus modis animi ... motu ipsi suo soluto et libero incitarentur, uno -e, altero somniante. **2** *speciatim:* *de bacchantibus i. q. cum furore vagus* (GLOSS. IV 79, 39. 520, 40 cum impetu ruentes, id est lymphati. V 499, 10 evantis: -es bacchantes): OV. met. 3, 716 ruit omnis in unum turba -s. SEN. Herc. f. 758 errant -es impiae Cadmeides. Oed. 1005 Iocasta vecors, qualis attonita et -s *Agave*. FIRM. err. 6 p. 17, 10 (*ibid.* mente captas). IVV. 6, 511 -is Bellonae matrisque deum chorus. *sim. de hominibus vagis*: VERG. Aen. 4, 42 lateque -es Barcaei. *sensu stoico i. q. delirus, demens, fatuus*: SIL. 14, 108 nec turba -um defit, quae neutro sociari foedere malit. *de vatibus et poetis i. q. deo plenus (cf. l. 83), entheus, divino furore tactus*: CIC. div. 1, 85 Cassandra -s futura prospiciat, Priamus sapiens hoc idem facere non queat (*cf.* VERG. Aen. 2, 345 sponsae ... -is [SERV. vaticinantis]. OV. epist. 5, 121 SEN. Ag. 199. 724 cui bacchor -s [*verba Cassandrae*]. Tro. 34 Phoebas ore lymphato -s). 2, 110 *versus Sibylla* -s fudisse dicitur (VERG. Aen. 6, 100. LACT. inst. 7, 24, 2 vaticinans -sque). 2, 111. 112 hoc scriptoris est, non -is, adhibentis diligentiam, non insani. VERG. Aen. 6, 262 *Hecate* -s (SERV. deo plena: aut certe similis -i). STAT. Theb. 10, 723 vatum exorsa -um. MIN. FEL. 27, 3. *nota sensu ambiguo*: PHAEDR. app.

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

6, 16 concidit virgo (*sc. Pythia*) -s. -s profecto, namque dixit perditis. CIC. carm. frg. 3, 28 vates oracla -i pectore fundebant. div. 2, 111 id certe magis est attenti animi quam -is (PETRON. 118, 6 potius -is animi vaticinatio ... quam religiosae orationis ... fides). *apud Christianos i. q. daemoniacus, arrepticius*: SVLP. SEV. Mart. 17, 5 Martinus se -i obiecit. *de oratoribus, rhetoribus*: QVINT. inst. 2, 12, 9 *oratores* multo discursu ... motu capitis -es (*BP*, frequentes *A*).

B *latiore sensu i. q. affectibus nimis indulgens*: **1** *de animantibus*: **a** *i. q. rerum novarum cupidus, turbulentus, acer, audax*: CIC. dom. 113 tribuno -i. har. resp. 1 hominem (*sc. Clodium. cf. p. 1626, 50*) -em exultantemque continui. 4 adulescentis -is. Phil. 2, 68 quamvis sis, ut es, violentus et -s. 5, 23 ille -s. 10, 11 -is hominis conatum atque audaciam. 11, 4 impetumque -is atque omnia divexare ac diripere cupientis. 11, 7 -is introitum Dolabellae. 14, 33 -em Antonium. leg. 3, 26 multitudinis -is ... invidia. LVCAN. 2, 551 *Caesari*. TAC. hist. 4, 70 *Valentinus* -s cunctaque rursus in turbas ... conversurus. FIRM. math. 4, 7, 1 -es animos et concitatos (MAXIMIN. c. Ambr. 96 -es animos ... lenire). *de deorum contemptoribus*: VAL. FL. 1, 662 Salmoneus, nondum ille -s, cum fingeret ... tela Iovis. STAT. Theb. 3, 618 *Capaneum* (10, 907). *apud Christianos de haereticis et paganis*: TERT. adv. Marc. 3, 1 p. 377, 25. FILASTR. 75, 1 insanis mentibus more gentilium -es (*ibid.* insanientes potius et bacchantes). MAXIMIN. c. Ambr. 95 aemula dissensione -i congregationi. PROSP. carm. de ingrat. 783. *de militibus seditiosis*: TAC. hist. 1, 9 *legato* ne quieto quidem milite regimen: adeo -es ... accendebantur. ann. 1, 35. 40 inter -es et omnis humani iuris violatores. 1, 42. **b** *amore, libidine quasi demens, vecors*: VERG. Aen. 1, 659 donisque -em incendat reginam (*proleptice, cf.* SERV. incendat et -ere faciat. *sim.*: 4, 298. 7, 350). 4, 65 quid vota -em ... iuvant? 4, 69 Dido tota ... vagatur urbe -s. 4, 283 reginam ... -em. 4, 465. 548. 5, 6 femina. 11, 486 cingitur ipse -s (SERV. amore Laviniae) certatim in proelia Turnus. CVLEX 272 nec timuit Phlegethonta -s *Orpheus*. HOR. carm. 1, 13, 11 puer -s (SCHOL. scilicet impatientia amoris) impressit ... notam. SEN. Phaedr. 711. Herc. O. 273 utere -e. PETRON. 108, 14 vs. 4 Medea -s. VAL. FL. 2, 191 -s festinaque coniunx. 7, 337 sese mirata -em est *Medea*. NEMES. ecl. 4, 7 lusere -es. CLAVD. carm. min. 30, 31 Penelope trahat arte procos fallatque -es. TAB. devot. Audollent 265 A 6 faciatis Victoria⟨m⟩ ... amante⟨m⟩ -e⟨m⟩ pre amore meo. 270, 6 *ουραθουρ φουρενς*. SEN. Phaedr. 112 quo tendis anime? quid -s saltus amas? *expresse*: MART. 11, 50, 1 quā *hora* non me, Phylli, -em despolies. **c** *ira, rabie, dolore percitus, commotus* (COMMENT. Lucan. 7, 797 ferox. GLOSS. V 552, 16 -i: nimium dolenti): CIC. Tusc. 4, 54 iracundus non semper iratus est; lacesse: iam videbis -em. ad Q. fr. 2, 3, 2 -s et exanguis. VERG. Aen. 2, 613 Iuno ... saevissima portas prima tenet sociumque -s a navibus agmen ferro accincta vocat (SERV. irascens). 3, 313 -i (SERV. insolabiliter et impatienter dolenti). 11, 709 -s acrique accensa dolore. MORET. 108 -s dicit convicia fumo. HOR. sat. 2, 7, 66 dominoque -i committes rem omnem. carm. 1, 16, 25 me ... fervor ... in celeres iambos misit -em (SCHOL. scilicet propter iram). TIB. 1, 5, 53 *lena* fame stimulante -s. SEN. Ag. 552 *Aiax*. Thy. 682. Herc. O. 1668 in luctum -s diduxit avidum pectus. 1930 vaesana -s. dial. 3, 16, 5 non -s nec infestus (*ibid.* iratus). 3, 18, 4. 5, 6, 2 traditus dolori et -s. OCTAVIA 163 Erinys saeva ... -s. LVCAN. 5, 157 Appius. PETRON. 105, 4 nautae. PLIN. nat. 7, 56 a -e increpitus Antonio est. VAL. FL. 1, 318 SIL. 5, 106. 12, 267. 281 STAT. Theb. 5, 245. 281 *al.* MART. 7, 45, 7 domini -is iras. APVL. met. 4, 3. ARNOB. nat. 1, 42 p. 28, 9 inquiet aliquis -s iratus et percitus. *al.* RVFIN. hist. 5, 1, 27 -um saevitia (*ὀργιζόμενοι*). *passim*. *de animo*: OCTAVIA 99. PASS. Mar. Iac. 9 p. 58, 11 turbulentis et -bus animis. *de rebus personatis*: SEN. dial. 12 (11), 2, 7 *fortunam* sine ullo dilectu -em. TERT. adv. Marc. 1, 27 p. 329, 5 voluptates circi -is et caveae saevientis et scenae lascivientis. CARM. epigr. 773, 3 (*Treveris*) quem nec Tartarus -s nec poena saeva noceb⟨it⟩. **d** *cupiditate pugnandi agitatus*: VERG. georg. 2, 455 -is Centauros. Aen. 1, 491 Penthesilea -s (SERV. furor bellicus intellegitur. *v. totum locum*). 9, 688 diversa in parte -i. 10, 603 *Aeneas* torrentis aquae vel turbinis atri more -s. 11, 762 virgo. 11, 838 iuvenum in clamore -um. 11, 901. OV. met. 5, 13 quae te, germane, -em mens agit in facinus. SEN. Ag. 897 armat bipenni Tyndaris dextram -s. Herc. f. 120 regam -is arma. 968 Titanes. Phoen. 290. epist. 14, 12 -ium principum. LVCAN. 1, 68 quid in arma -em impulerit populum. 1, 116. 250 nos praeda -um ... sumus. 2, 249. 4, 26 arma -um. PETRON. 122 vs. 168 victores ite -es. VAL. FL. 1, 14 *Titum* in omni turre -em. 3, 71. 86 occupat arva -s. 4, 204. 6, 543. 719. 7, 640 SIL. 1, 545. 4, 250. 9, 138 -em Varronem. 9, 528 *Gradivus*. 10, 220 -is ... Pauli. 13, 344 corda -um. *al.* HOMER. 557 STAT. Theb. 3, 643. 5, 661. 6, 538. 778. 11, 196 mulcere -em. TAC. hist. 3, 71 -s miles. FLOR. epit. 1, 1, 14 AMM. 25, 4, 10 *al.* *de partibus corporum, animo*: LIV. 7, 33, 17 vesanosque vultus et -ia ora. SIL. 9, 386 manus. 12, 183 membris. LVCAN. 4, 505 -is et morti faciles animos. *de terris sim.*: PETRON. 124 vs. 247 turba deum terras exosa -es. VAL. FL. 4, 742 ira -is Bebryciae (5, 501). STAT. Theb. 3, 220 urbes. **e** *de bestiis i. q. acer, ferox, rapidus, pugnandi cupidus*: VARRO Men. 118 -em ecu-

leum. VERG. Aen. 11, 609 clamore -isque (*proleptice, cf. p. 1627, 29*) exhortantur equos (12, 332. PETRON. 134, 12 vs. 13 -es flectere Phoebus equos. STAT. Theb. 8, 660). SIL. 3, 703 flammam expirare -is cornipedes. OV. epist. 12, 163 tauros (STAT. Theb. 6, 866. PROB. Verg. georg. 3, 113/5 -em taurorum gregem). met. 8, 343 -i *apro* (APVL. met. 8, 5). SEN. Herc. f. 815 *Cerberus*. PLIN. nat. 11, 137 subrectae *sunt aures* -bus *iumentis*. VAL. FL. 2, 480 -i *monstro*. APVL. met. 7, 16 *asini* (7, 21). PANEG. 12 (2), 24, 6 impetum beluae -is.

2 *de rebus*: **a** *corporeis*: SEN. suas. 6, 6 vidimus -ia toto orbe civilia arma. LVCAN. 6, 300 gladios. CLAVD. 5, 233 mucrone -i (*cf. l. 56*). *de igni*: VERG. Aen. 4, 670 flammaeque -es (CLAVD. carm. min. app. 2, 122). AMM. 18, 7, 4 -is elementi vis. AETNA 274 Aetnaei montis fremitus animosque -is. SEN. Phaedr. 190 -es ... Aetnaeis iugis ... caminos. *sim.*: SIL. 15, 50 -is ardorem Cancri. *per enallagen*: AVSON. 413, 21 triplici -em ... Chimaeram incendio. *de tempestate, ventis sim.* (GLOSS. -bus austris: saevientibus ventis. IV 345, 43 -bus: rapidis [rabidis? *Goetz*]): ENN. ann. 594 -bus ventis (LVCR. 6, 687 *ventus* omnia circum saxa -s. VERG. Aen. 1, 51. 10, 37 SEN. dial. 10, 7, 10 nat. 5, 18, 11 COLVM. 10, 340 LVCAN. 5, 578 STAT. Theb. 12, 728). VERG. Aen. 2, 304 -bus austris. AETNA 299 summota -s torrentibus aura pugnat. 328 -s *spiritus* totā vomit igneus Aetnā. NVX 102 Boreae (*cf.* SEN. Phaedr. 937 Boreae minas ... -es). LVCAN. 9, 321 auster in sua regna -s (*cf. l. 34*). SIL. 14, 74 cauros (AVSON. Mos. 292). AMM. 17, 7, 3 magnitudo -ium ... procellarum (VEG. mil. 41 p. 160, 3). *sim.*: SIL. 3, 491 ventique -ia regna Alpina posuere domo. *de aestu, undis sim.* (*cf. p. 1627, 67*): VERG. Aen. 2, 498 cum spumeus amnis ... fertur in arva -s cumulo. DIRAE 57 -i ... ponto (MANIL. 5, 660 pontum vinclis armare -em). HOR. epist. 1, 11, 10 Neptunum ... -em. SEN. Phaedr. 1012 -s Ionius (*Bothe*, -i pontus *codd.*) exurgit sinus. LVCAN. 3, 195 cum ventis pelagique -bus undis (STAT. Theb. 9, 446). 6, 27 Ionium. 6, 274 cumulumque -em (frequentem *G*) undarum. SIL. 10, 320 Aufidus. STAT. silv. 1, 4, 122 aquas. IVST. 44, 4, 7 inter -es aestus (DRAC. laud. dei 2, 352 in sua regna -s. *cf. l. 23*). AVIEN. orb. terr. 49 pelago. **b** *incorporeis*: *de actione, statu, motu*: CIC. har. resp. 46 *Clodii* -is ac volaticos impetus (Phil. 3, 5). SEN. Med. 864 tigris ... cursu -e lustrat Gangeticum nemus. LVCAN. 7, 764 quos agitat vaesana quies somnique -es. *de morbis*: GRATT. 476 e⟨s⟩t morbo Liber medicina -i. PETRON. 119 vs. 55 veluti tabes tacitis concepta medullis intra membra -s. APVL. met. 10, 26 perniciem caecam totis visceribus -em. apol. 50. *de bello*: SIL. 7, 571 bella -ia. AMM. 31, 13, 1 Bellona (*i. bellum*) ... solito immanius -s. *de affectibus* (*cf. l. 13*): CIC. phil. frg. 10, 3 -em petulantiam consedisse. CATVLL. 63, 4 -i rabie. PHAEDR. 3, 10, 25 irae -is impetum (DRAC. laud. dei 2, 810 ira -s). SEN. Phaedr. 195 vitio -s ... libido. dial. 5, 3, 3 -i malo (*i. vitio*). OCTAVIA 432 saevit impietas -s. LVCAN. 10, 157 luxus inani ambitione -s. *cf.* PETRON. 120 vs. 86 censum in damna -em.

structurae: accedit abl.: *affectuum effrenatorum*: CIC. Catil. 2, 1 L. Catilinam -em audacia. Tusc. 5, 16 quem libidinibus inflammatum et -em videmus (nat. deor. 1, 42 et ira inflammatos et lubidine -is induxerunt deos. Ps. AVR. VICT. epit. 11, 7). VERG. Aen. 8, 228 animis (*cf. l. 64*). 10, 577 tanto fervore -is. OV. met. 13, 322 morbisque ira que -em (LIV. 38, 31, 5. 40, 8, 20. 41, 10, 7. SEN. Herc. f. 820 canem ira -em [Oed. 580]. CVRT. 10, 9, 9 LVCAN. 7, 124 VAL. FL. 5, 268). LIV. 37, 32, 6 -bus desperatione ac rabie. VAL. MAX. 8, 9, 2 mucrones civilis profundendi sanguinis cupiditate (SEN. dial. 3, 1, 1) -es. SEN. Ag. 177 ardore sacrae virginis -s *Agamemno*. benef. 6, 31, 4 nimia aestimatione sui -em *Xerxen*. CVRT. 8, 1, 45 linguae intemperantia. LVCAN. 9, 147 iustaque -s pietate. PLIN. nat. 7, 56 animus ... contumelia -s. VAL. FL. 5, 426 amore (TAB. devot. Audollent 270, 10). SIL. 7, 146 dolore *al.* *sim.*: VERG. Aen. 2, 499 -em caede Neoptolemum (SEN. Tro. 446 SIL. 5, 173). SEN. Tro. 185 inter acies Marte violento -s *Achilles*. VAL. FL. 1, 144 ense -s ... Aeson. HOMER. 602 animis teloque -s Telamonius Aiax ... petit Hectora. *causae, qua affectus inflammantur*: VAL. MAX. 9, 3, 8 alitā miseriis rei publicae impotentiā -s. *in zeugmate*: VAL. FL. 6, 211 luctuque -s visuque Medores (*cf. Langen ad l.*). *loci vel limitationis*: CATVLL. 64, 124 *Ariadnen* ardenti corde -em. CLAVD. 11, 26 quis beluarum corde -ior. *sim. genet.*: VERG. Aen. 5, 202 -s animi (SERV. auct. figurate dixit. SIL. 10, 210 APVL. met. 6, 2 HEGES. 1, 38, 5. 5, 40 l. 14 SVLP. SEV. chron. 1, 15, 4). *accedit acc. neutr. adi. quasi adverb.*: VERG. Aen. 8, 489 infanda -em. SIL. 15, 452 vix credenda -em. STAT. Theb. 4, 533 inane -es Centauros. 7, 640 alterna -es. 12, 760 letale -s. IVVENC. 4, 194 servum ... incauta -em (*i. vesana incuria agentem*). PROSP. carm. de ingrat. 783 vana -um. PRISC. Anast. 79 per varios ... casus non fanda -es. CORIPP. Ioh. 3, 439 acerba -s (5, 345. 441. 6, 638. 8, 116). *praepositiones*: OV. met. 8, 391 -s contra sua fata ... Arcas. VELL. 2, 111, 4 intra se -s viribus hostis elanguesceret. SEN. contr. 1, 7, 8 prodigia ... inter se et ⟨in⟩ me ... -ia. SEN. dial. 5, 3, 2 homo in hominem -s. PANEG. 11 (3), 13, 1 in propria -es. CLAVD. 18, 184 servi rabies in libera terga -is. DRAC. laud. dei 3, 434 in sua membra -s (*cf. l. 23. 34. 40. 47*). *aliter*: COLVM. 6, 37, 1 genus admissarii -is in libidinem. LVCAN. 2, 439 Caesar in arma -s.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

syn.: *ad A*: insanus (ANTH. 412, 7 *al.*), mente captus (*v. p. 1626, 71*), phreneticus (PLIN. nat. 30, 95), vecors (*v. p. 1626, 70*). *ad B*: bacchans (MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 4 *cf. p. 1627, 24*), exultans (*v. p. 1627, 12*), inflammatus (*v. p. 1628, 50*), iratus (*v. p. 1627, 46. 54. 58*), percitus (*v. p. 1627, 59*), turbulentus (*v. p. 1627, 60*), vesanus (*v. p. 1627, 53. 80. 1628, 37*), violentus (*v. p. 1627, 13*). *opp.:* *ad A*: compos mentis (VLP. dig. 24, 3, 22, 7), emendatus (SEN. contr. 2, 1, 31), sanatus (QVINT. decl. 290 p. 158, 9), sanus (SEN. frg. 34 AVG. c. acad. 3, 11, 25), sapiens (*v. p. 1626, 77*). *ad B*: quietus (*v. p. 1627, 26*), sobrius (MVTIAN. Chrysost. hom. 23, 4).

adv. **furenter**. *i. q. furentium, insanorum more*: SANTRA trag. 1 oppletum sono -r (furente *Bücheler*) ab omni parte (omni a parte *Ribb.*) bacchatur nemus. CIC. Att. 6, 1, 12 eum -r irasci. AMM. 26, 5, 7 -r agentes.

2. fūro, -ōnis *m.* [*a* fur *vel* furari. *Th.*]. ISID. orig. 12, 2, 39 -o a furvo dictus ... tenebrosos enim et occultos cuniculos effodit et eicit praedam. GLOSS. III 90, 62 furio *αἴλουρος*. [*dub.*: III 431, 51 suro (*cod.*, sorex *David*, -o *Götz*) *γαλέαγρος*.] [*francog. vet.* furon, *hisp.* huron. *M.-L.*] *nomen bestiae*: POL. SILV. nom. anim. chron. I p. 543, 12 -o. CASSIOD. Ios. c. Ap. 2, 81 (*deficiunt graeca*) cum non sit deterior asinus -bus et hircis et aliis, quae sunt apud eos dii. GLOSS. V 214, 18 capistrum. quod agnis aut -bus in caput imponitur. *i. q.* fur: DAMIG. lapid. 24 *optallium* -es usi sunt gestare.

3. fūro *v.* 2. furor.

fūrōnia fur deminutivum GLOSS. II 580, 58. furonia *κλέπτρια* 350, 30. [*cf.* 2. furo. *Th.*]

***1. furor,** -ōris *m.* [*a* furere. *Th.*]. PRISC. gramm. II 127, 24 furo (unde furens) -r. EVTYCH. gramm. V 453, 13. EXC. Bob. gramm. I 551, 2 singularia semper sunt ... -r; pluraliter dicitur. *pluralis (tam de passionibus plurium, quam de renovatis affectibus singulorum) legitur apud poetas inde a* CATVLLO (*ter*) VERG. *passim; in prosa oratione apud* CIC. orat. phil. (*9ies*) LIV. 4, 2, 1 VAL. MAX. [9, 11 ext. 4] 9, 13, 3 SEN. epist. 17, 7. 68, 8 TAC. ann. 16, 28 FLOR. epit. 3, 12, 7 PANEG. 12 (2), 46, 1 SPART. Sept. Sev. 2, 1 ARNOB. nat. 2, 11. 7, 30 FIRM. math. 6, 29, 15 HIL. c. Const. 11 *al.* *legitur inde a* CIC. (*at cf. infra l. 59. p. 1630, 44*) CATVLLO, *adamatur* CIC. (*fere 180ies*) SEN. poet. (*70ies*) pedestr. (*50ies*) LVCAN. (*50ies*) SIL. (*55ies*) STAT. (*66ies*) ICTis (*60ies*) VVLG. vet. testam. (*ducenties*), *deest* NEP. VITR. MELAE PERS. FRONTINO. *trisyllabae formae ultimam hexametri sedem occupant exceptis* LVCR. 3, 828 VERG. Aen. 10, 63 SIL. 9, 464. 11, 66; *quadrisyllabae non nisi ante sextum pedem extant.* [*dub. vel corr.*: PACVV. trag. 393 -r *trad. pro* feror. LVCR. 6, 49 -e *Lambin. pro* favore (*cf.* OCTAVIA 786. 792. 827). SEN. suas. 2, 4 rumori (*Gronov.*, -i *cod.*) terga vertitis? VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 domestico sanguine manantis mucrones (*dubitanter coni. Kempf*, acies *Gertz*, -is *codd.*). PLIN. nat. 21, 178 *v. p. 1634, 38*. STAT. Theb. 2, 84 *v. l.* cruorem.] [*it.* furore, *francog.* fureur. *M.-L.*]

i. q. ***insania, vecordia, mentis alienatio***: **I** ***strictiore sensu:*** *i. q. morbus comitialis* (PAVL. FEST. p. 195 oestrum -r Graeco vocabulo. GLOSS. *λύσσα. μανία.* insania. II 24, 10 asilus. *οἰστρομανία.* *distinguitur ab insania sensu stoico*: CIC. Tusc. 3, 11 insaniam, quae iuncta stultitiae patet latius, a -e disiungimus, ... quem nos -em, *μελαγχολίαν* illi *Graeci* vocant. *v. totum locum et cf.* CAEL. AVR. chron. 1, 5, 151. *aliter*: DIFF. gramm. suppl. p. 279, 13 -r temporale vitium est, insania perpetua. *cf.* ISID. diff. app. 30. DIFF. ed. Beck p. 56, 12 inter fervorem et -em): **A** *proprie*: **1** *generatim*: AMM. 15, 12, 4 *ebrietatem* -is voluntariam speciem esse Catonia sententia definivit. CIC. ac. 2, 48 sapientem in -e sustinere se ab omni assensu. 2, 88 quae essent sibi visa in -e. Tusc. 3, 11 -r in sapientem cadere possit, non possit insania. 4, 52 semper Arax fortis, fortissimus tamen in -e. LVCR. 3, 828 adde -em animi proprium. HOR. epist. 1, 2, 62 ira -r brevis est. OV. ars 2, 106 philtra nocent animis vimque -is habent (*cf.* SVET. Cal. 50, 2 PROB. Verg. georg. 3, 282 HIER. chron. a. Abr. 1630 *al.* GLOSS. V 297, 3 -r amatoris insania, quae de veneficiis [ventre ficis *cod.*] nascitur, quae viris ab uxori⟨bu⟩s propter au⟨g⟩mentum amori⟨s⟩ dari solent). met. 13, 43 aut verus -r ille *Vlixis* aut creditus esset. 13, 58 convicti nimium memor iste -is. SEN. contr. 1, 6, 9 beneficium esse quod iudicio detur, non quod -e aut morbo. CELS. 2, 7, 26 periculum affert primum -is, deinde interitus. *al.* SEN. Herc. f. 1049 vivis an leto dedit idem tuos qui misit ad mortem -r? 1098. 1240 -e cessit extinctus pudor. Herc. O. 823 non -r mentem abstulit. *al.* dial. 3, 13, 3 dic et phrenesin atque insaniam viribus necessariam, quia saepe validiores -r reddit (*cf. p. 1630, 30*). epist. 18, 15 ingentis irae exitus -r est. LVCAN. 3, 315 si caelicolis -r arma dedisset (*an trahendum ad II?*). PLIN. nat. 34, 140 Athamae. *al.* STAT. Theb. 7, 788 *Alcmaeonis*. MART. 3, 76, 3 hic, rogo, non -r est, non haec est mentula demens? QVINT. decl. 290 p. 158, 8 abdicans reductum ob -em. *al.* POMPON. dig. 26, 7, 61 quod per -em alicuius accidit. GAIVS dig. 23, 1, 8 -r ... sponsalibus impedimento sit. MEN. dig. 49, 16, 6, 7 -e ... mori maluit. VLP. dig. 26, 5, 8, 1 in -e aut dementia constitutus. PAVL. dig. 23, 2, 16, 2 -r contrahi matrimonium non sinit: *saepe* (*cf. Leonhard, PW. VII 380 sqq.; Daremberg-Saglio s. v.*). VVLG. Marc. 3, 21 in -em versus est (*ἐξέστη*). AVG. in psalm. 87, 7 -r ... non solet esse sanorum. CAEL. AVR. chron. 1, 5, 144 *sqq.* SEDVL. op. pasch. 4, 6 p. 259, 5 cum -is incommodo. COD. Iust. 3, 33, 12, 1 (*a. 530*) *al.* ***de mente, animo*** (*cf. l. 56. 57 al.*): SEN. contr. 2, 6 (14), 9 subito -e collapsam patri mentem. **2** *speciatim:* **a** *bacchantium, a daemone possessorum*: CATVLL. 63, 38. 92 procul a mea tuos sit -r omnis, era *Cybebe*, domo. CVLEX 110 tuo (*sc. Dianae*) ... victa -e Agave (*cf.* STAT. Theb. 3, 189). VAL. FL. 1, 727 infelix iam mille -bus Haemus. 3, 233 tunc ensis placeatque -r. STAT. Theb. 1, 328 Ogygiis ululata -bus antra. 2, 667 hic aliae caedes, alius -r. 4, 396. 7, 651 assuetum Bromio mutare -em. Ach. 1, 597 gratosque deo praestare -es. MART. 4, 43, 8 iuro per Berecynthios -es. APVL. apol. 52 Thalli. PORPH. Hor. carm. 3, 15, 8—10. PROB. Verg. georg. 2, 2 Bacchus vocatur a -e *eqs.* CLAVD. 18, 278 *al.* PAVL. NOL. carm. 19, 171 sacra celebrabat sociata libido -i. AVG. civ. 18, 13 p. 273, 20 D. Bacchae ... non tam virtute nobiles quam -e. **b** *somniantium, vaticinantium, poetarum sim.* (CIC. div. 1, 1 *vocem μαντικήν* Graeci, ut Plato interpretatur [*Phaedr. 244 E*], a -e duxerunt. 1, 66 *praesagitio* si exarsit acrius, -r appellatur, cum a corpore animus abstractus divino instinctu concitatur. *cf.* CAEL. AVR. chron. 1, 5, 144 *ex definitione Platonis*. 1, 5, 150): CIC. de orat. 2, 194 poetam bonum neminem ... existere posse sine quodam afflatu quasi -is. div. 1, 4 -is divinationem Sibyllinis (*cf. l. 36*) maxime versibus contineri. 1, 5. 34. 67 ut vaticinari -r vera soleat. 1, 70 somnii et -is oracla (*cf.* MART. CAP. 5, 501). 1, 80 negat ... sine -e Democritus quemquam poetam magnum esse posse *eqs.* 1, 126 *al.* PROP. 3, 13, 65 *Cassandrae* (SEN. Ag. 720. 872. Tro. 977 -r ... Phoebusque. *al.*). SEN. dial. 10, 16, 5 poetarum -r. LVCAN. 1, 695 lasso iacuit deserta -e *vates*. 5, 118. 150. 184 vates Cumana ... indignata suum multis servire -em gentibus. LAVS Pis. 217 vires dabit ipse -r. STAT. Theb. 3, 648 tuus o -r auguret uni ista tibi. 12, 808 -r veniensque ... Apollo (*cf. l. 27*). Ach. 1, 525 oppositum vox eluctata -em est. 1, 536. silv. 2, 7, 76 cedet ... docti -r arduus Lucreti. TAC. ann. 14, 32 feminae in -em turbatae. TERT. anim. 3 Empedoclis -r. IVST. 43, 1, 8 *v. p. 1638, 14*. AVIEN. Arat. 67. SERV. auct. Aen. 3, 443 *genus* vaticinandi ... per -em ut Sibyllae (*cf. l. 23*). CLAVD. rapt. Pros. 1, 5 iam -r humanos de nostro pectore sensus expulit. *al.* *sim. de oratoribus*: SEN. contr. 2, 1, 25 lenocinium ingeni -em putat. 9, 2 (25), 26 illi, qui tument, ... plus habent -is. 9, 2, 27 hoc genus -is. *al.*

B *per hyperbolen i. q. insipientia, dementia, stultitia, deliratio* (*secundum doctrinam stoicam. cf.* CAEL. AVR. chron. 1, 5, 144 Stoici duplicem -em dixerunt, alium insipientiae genus, quo omnem imprudentem insanire probant *eqs. sed cf.* CIC. Tusc. 3, 11 *p. 1629, 52*): PORPH. Hor. sat. 2, 3, 41 ostendit, quid sit -r, ut Lucilius (*cf. Marx ad 1178*). VERG. georg. 4, 495 quis et me ... et te perdidit, Orpheu, quis tantus -r (*cf.* 4, 488 dementia). OV. met. 3, 641 quid facis, o demens? quis te -r? trist. 4, 1, 37. Pont. 2, 3, 46 mea non minimum culpa -is habet. *al.* LIV. 7, 20, 5 consilio id magis quam -e lapsos fecisse ...? SEN. Herc. O. 439 quis iste -r? dial. 7, 27, 1. 11, 10, 6 nonne -r et ultimus mentium error est *eqs.*? STAT. Theb. 3, 662 nunc eat iste -r. *al.* VAL. CEM. hom. 5, 7 nimia taciturnitas stultitiae ascribitur, sicut et verborum nimietas ad -em refertur. *i. q. caecitas mentis, quae quasi poena a deis hominibus imponitur, ut ad superbiam, temeritatem progrediantur*: CIC. S. Rosc. 62 summus -r atque amentia (66). Verr. 2, 7 religiones ... violatae ... consistere eius (*sc. Verris*) animum sine -e atque amentia non sinunt. har. resp. 39 a dis ... quae potest homini maior esse poena -e atque dementia? Pis. 50 hic si mentis esset suae, nisi poenas patriae disque immortalibus ... -e atque insania penderet. *al.* LIV. 24, 22, 15 quoniam eum ... suus -r absumpsisset (37, 25, 12). 29, 18, 11 *al.* SIL. 15, 523 spernor contempta (*sc. Italia*) -e Sidoniae gentis. PANEG. 11 (3), 13, 2 huiusmodi -e vecordes (12 [2], 20, 4). IVST. 3, 6, 11 tantus -r Spartanorum erat, ut *eqs.* HIL. c. Const. 6 non est istud temeritas, sed fides ... neque -r, sed fiducia. VVLG. deut. 28, 28 percutiat te dominus amentia et caecitate ac -e mentis (*ἐκστάσει διανοίας*). *apud Platonem sensu ethico*: APVL. Plat. 1, 18 -em ... pessima consuetudine et libidinosa vita solere evenire (*syn.* insaniam, *opp.* imperitiam. *v. totum locum*). *apud Christianos i. q. doctrina falsa, error haereticorum et paganorum*: TERT. anim. 50 haeretici magis Menandri Samaritani -r conspuatur. adv. Marc. 3, 23 p. 417, 13. FIRM. err. 21 p. 55, 4 ad contaminata -is sui scelera. HIL. trin. 6, 10 Manichaeus ... abrupti in improbanda lege ... -is. 7, 6 haereticorum. *al.* PRVD. apoth. 552 Iudaico cognatum dogma -i. 979 obmutesce, -r! AVG. c. Parm. 1, 8, 13 *al.* PHOEBAD. c. Arrian. 22 COD. Theod. 16, 5, 6, 3 (*a. 381*). 16, 5, 25, 1 (*a. 395*) quibus etiam communis est religionis -r (*ibid.* vesaniam). 16, 5, 32 (*a. 396*) *al.* ALC. AVIT. c. Eutych. 1 p. 20, 1. DRAC. laud. dei 2, 117 mentibus obsessis insana clade -is. ARATOR act. 2, 691 prisci monumenta -is.

II ***latiore sensu*** *i. q. mentis alienatio, quae fit ex nimietate, intemperantia affectuum:* **A** *proprie*: **1** *hominum*: **a** *i. q. studium invertendarum rerum, audacia, temeritas (cf. supra l. 53), scelus, interdum res cum impetu, temeritate gestae, novatae* (*cf.* GLOSS. IV 443, 35 discordia): CIC. Rab. perd. 22 improbitas et -r. Catil. 1, 1 quam diu etiam -r iste tuus nos eludet? 1, 15 sceleri ac -i (3, 4 *al.*).

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 31 omnium scelerum ac veteris -is et audaciae maturitas ... erupit. 2, 25 hinc constantia *pugnat*, illinc -r. 4, 11 versatur mihi ante oculos aspectus Cethegi et -r in vestra caede bacchantis. Sull. 56 ante -em Catilinae (VAL. MAX. 4, 8, 3 *al.*). dom. 2 -e improborum, timore bonorum re publica ... oppressa. Cael. 15 qui ... tantus -r in Caelio ...? Mil. 3 P. Clodi -r (*cf. p. 1632, 53*). Att. 4, 3, 2. 11, 10, 12 *saepissime*. CAEL. Cic. epist. 8, 11, 1 quod -e Pauli adeptus esset boni. SALL. Catil. 24, 2 Catilinae -r ... in dies plura agitare. VERG. Aen. 1, 150 -r arma ministrat. OV. fast. 4, 116 a nobis sit -r iste procul. LIV. 2, 34, 10 annona, quam -e suo fecere. 2, 42, 6 satis superque gratuiti -is in multitudine esse. *al.* VELL. 2, 80, 2 in id -is processerat. 2, 112, 7 *al.* VAL. MAX. 6, 8, 4 alia nobilitas, alius -r. SEN. Phoen. 353 iuvenum. Tro. 670 busta transierat -r. *al.* OCTAVIA 465. 781 populi (846. 866). LVCAN. 7, 551 hic -r, hic rabies, hic sunt tua crimina, Caesar. *saepe*. PETRON. 119 vs. 60 Romam ... quae poterant artes ... movere ni -r et bellum ...? SIL. 11, 29 Capuaene -em ... placuisse (*cf.* 13, 304). MART. 9, 84, 1 cum tua sacrilegos contra, Norbane, -es staret ..., fides. TAC. hist. 3, 72 sedem Iovis ... -e (*i. factione*) principum excindi. ann. 16, 28 Thraseam desciscentem ..., ... Priscum in isdem -bus. PLIN. epist. 4, 7, 4 eo impudentia ipsoque illo -e pervenit. 5, 9, 7 eadem facta ... modo libertatis, modo -is nomen accipiunt. PANEG. 12 (2), 46, 1 scissus in partes civium -r. CLAVD. 15, 238. 22, 80. 305. COD. Theod. 7, 16, 2 (*a. 410*) tyrannici -is et barbaricae feritatis occasio. *speciatim i. q. seditio, rebellio militum*: LIV. 28, 25, 12 civis ..., cum quo -em suum consociarent. 28, 27, 6 paucorum eum -em atque amentiam esse. TAC. hist. 1, 81 fortuitusne militum -r an dolus imperatoris ... foret. 3, 10 *syn.* discordiam. 4, 27 mixtus obsequio -r. ann. 1, 18 eo -is venere. 1, 49 cupido ... eundi in hostem, piaculum -is. PLIN. paneg. 5, 7 -em motumque castrensem. SVET. Cal. 9 tumultuantes et in -em usque praecipites.

b *i. q. ira, iracundia, rabies, acerbitas, saevitia, immanitas, crudelitas* (NON. p. 233, 19 anima iterum significat iracundiam vel -em. SERV. Aen. 4, 302 *ἀπὸ τῆς ὀργῆς* id est a -e. GLOSS. *θυμός*. irati animositas. iracundia, temeritas. *cf.* HIER. in Hab. 1, 2 p. 622 *ἐξ ἐπιτρίψεως χόλου σου* quod possumus vertere de immissione -is tui [VVLG. Hab. 2, 15 mittens fel. LXX *ἀνατροπῇ θολερᾷ*]. AVG. in psalm. 87, 7 *de interpretatione graecorum vocabulorum ὀργὴ et θυμός. de differentia inter iram et -em statuta cf.* HIER. in Eph. 4, 31 p. 636 RVFIN. Basil. reg. 159): CIC. Cluent. 191 ex eodem -e ... exectio linguae. 194 -em atque crudelitatem deos ... aspernatos esse. Catil. 1, 2 si istius -em ac tela vitemus. Flacc. 2 *accusatio* sceleratorum civium odio et -i ... conveniret. Phil. 13, 18 se quo -e, quo ardore ad urbem ... rapiebat. PVBLIL. F 13 -r fit laesa saepius patientia. VERG. catal. 13, 5 valent mihi ira et antiquus -r. Aen. 10, 63 (*cf.* CLAVD. DON. *ad l.*). 10, 903 (*ubi* SERV. -em: inimicorum iram). *al.* OV. am. 1, 7, 3 -r in dominam temeraria bracchia movit. LIV. 31, 18, 7 obstupefactus eo -e. VAL. MAX. 3, 8 ext. 3 ne consternatae patriae undecimus -r mors ipsius existeret. SEN. Herc. O. 434 quid stupes, segnis -r? Med. 852 *al.* dial. 4, 12, 6 effugere ... cum illa *ira* rabiem, saevitiam, crudelitatem, -em. *al.* SIL. 1, 71 hanc rabiem in finis Italum ... addiderat ... puero patrius -r. 1, 150 nec nota docilis poena satiare -es. *al.* STAT. Theb. 5, 298 patuere -es nocturni. 7, 515 vestros etiamnum excuso -es. 7, 525 si qui nostros vicere -es. 9, 14 pro -r! 11, 468 o -r, o homines! (*versum om. P*). IVV. 15, 36 summus utrimque inde -r volgo, quod *eqs.* TAC. hist. 1, 63 non ob praedam aut spoliandi cupidine, sed -e et rabie. PLIN. paneg. 43, 1 *syn.* iracundia, impietas. ITALA Soph. 2, 2 (Ps. Cypf. exhort. paen. p. 24, 3 Aug. spec. 16 p. 84, 2) dies -is (*θυμοῦ*, VVLG. indignationis) domini (VVLG. Iob 20, 28. 21, 30 *al.*). ITALA (Lugd.) *et* VVLG. gen. 49, 6 in -e (*θυμῷ*) suo occiderunt virum. EVAGR. sent. virg. (Rev. Bénéd. 28) p. 148, 12 -em (animositatem *rec. altera Migne p. 1185D*) et iram longe facito abs te. VVLG. deut. 29, 20 quam maxime -r (*ὀργή*) eius fumet. *saepe*. RVFIN. hist. 4, 15, 26 cum ingenti -e (*ἀκαταστάτῳ θυμῷ*) acclamabant. CLAVD. carm. min. 22, 22 pascatque -em. *al.* GREG. M. moral. 5, 79 -r membra foras in ictibus exercet.
apud Christianos i. q. persecutio: HIL. c. Const. 11 quos ... in ecclesiam Tolosanam exercuisti -es! PRVD. perist. 4, 85. 10, 25 -e pestis peior in novissimo. 11, 5 tantos iustorum populos -r impius hausit. AVG. civ. 22, 7 p. 565, 31 D. donec orbis terrae, qui persequebatur -e, sequeretur fide. COD. Theod. 16, 8, 1 (*a. 315*) saxis aut alio -is genere ... attemptare. PASS. Mar. Iac. 2 p. 49, 1 dilectos dei ... praesidis -r ... requirebat.

c *i. q. cupiditas, amor, libido* (SERV. ecl. 10, 38 omnis enim amor plenus -is est): CIC. Cluent. 15 perfregit ac prostravit omnia cupiditate ac -e. CATVLL. 50, 11 toto indomitus -e lecto versarer. 68, 129 horum magnos vicisti sola -es. LVCR. 4, 1069 inque dies gliscit -r. VERG. ecl. 10, 60 haec sit nostri medicina -is. Aen. 4, 91 nec famam obstare -i (SERV. iam non amori). 4, 433 peto requiem spatiumque -i (SERV. auct. amori). CIRIS 258 *al.* HOR. carm. 3, 27, 36 pietas ... victa -e (PORPH. errore mentis vel amore). PROP. 1, 4, 11 haec sed forma mei pars est extrema -is. 1, 13, 20 *al.* OV. epist. 15, 235 luctor celare -em, sed tamen apparet dissimulatus amor. met. 10, 397 seu -r est, habeo, quae carmine sanet et herbis. *al.* SEN. contr. 2, 3, 1. GERM. 320 luit excidio quem Troia -em. SEN. Phaedr. 178 -r cogit sequi peiora. 197 titulum -i numinis falsi addidit. *al.* OCTAVIA 259. 272. STAT. Theb. 4, 329 vix dryadum thalamis Erymanthiadumque -i nympharum mature puer. MART. 10, 35, 5 non haec Colchidos asserit -em. PS. QVINT. decl. 3, 12 velut praesentis insequi -em. 14, 8 ut in -em caritas aliqua convalescat. IVV. 2, 18 -r ipse dat veniam. NEMES. ecl. 2, 28. 4, 5 parilisque -r de dispare sexu. *cf.* MIN. FEL. 37, 12 in scenicis *ludis* etiam non minor -r. *nota genet. obi.*: HOR. sat. 2, 3, 325 mille puellarum, puerorum mille -es. *i. q. studium, favor: hominum*: CIC. Verr. 6, 85 vide quid intersit ... inter amorem -emque tuum et illorum *maiorum* consilium. AVR. Fronto p. 36, 15 N. M. Porcio me dedicavi ... ex ipso -e. *rerum, praesertim artificiorum*: CIC. Verr. 5, 38 ut amentiam singularem et -em iam, non cupiditatem eius perspicere possitis. 5, 41. SEN. dial. 10, 12, 2 Corinthia, paucorum -e pretiosa. PLIN. nat. 37, 29. MART. 12, 49, 7 succurras ... -i *unionum*. *in theatro*: PLIN. nat. 36, 118 super omnia erit populi ... -r. TERT. spect. 16 a circo, ubi proprie -r praesidet. pudic. 7 in spectaculum quadrigarii -is. HIER. vita Hilar. 2 non circi -bus, non theatri luxuria delectabatur. PRVD. perist. 6, 63 *amphitheatrum* -r frequentat. *i. q. avaritia, aviditas*: PETRON. 119 vs. 39 nec minor in campo -r est, emptique Quirites ad praedam ... suffragia vertunt. PLIN. nat. 2, 159 velut exprobrato -e. EDICT. imp. Diocl. 1, 8 una est cupido -is indomiti. *i. q. luxuria*: SEN. benef. 1, 10, 2 *v. p. 1633, 59.* nat. 3, 18, 3 elegantius aliquid excogitat -r usitata contemnens. 5, 18, 4. 16 si bene illorum -em aestimaveris. MART. 1, 20, 1.

d *i. q. studium certationis, contentio sim.* (HIER. in Ezech. 12, 41 p. 502 -r qui significantius graece *θυμός* appellatur ... fortiorem facit animum dimicantis. *v. totum locum. huc spectare videntur*: SERV. auct. Aen. 4, 474 quidam -em pro bono et innocenti motu accipiunt, furias semper pro malo): TRAG. inc. 38 Martem fatigat prodigus vitae -r. CAES. Gall. 2, 3, 5 tantumque esse eorum omnium -em, ut *eqs.* OV. met. 11, 30 neu desint tela -i. SEN. nat. 6, 32, 7 in mutuam perniciem multorum milium par -r. LVCAN. 1, 669 multosque exibit in annos hic -r. 1, 681. 3, 671 invenit arma -r. *al.* PETRON. 108, 14 vers. 1 quis -r ... pacem convertit in arma? VAL. FL. 5, 139 quantus duce terror in ipsa, qui -r. 5, 676 habent quoniam sua fata -es. 6, 33 Rhipaeo quos videris orbe -es. SIL. 1, 683 ducisne ceperit arma -r, patres an signa moveri consuerint. 2, 528 miscentem bella -em. 4, 57 signumque -is (*i. impetus*) ... poscebant. 4, 351 vix tela -i sufficiunt. *saepe*. STAT. Theb. 6, 762 permixta -i consilia. 7, 20 hicne tuus, Gradive, -r? 7, 239 campus ... expectat ... -es. 9, 830 huic tradita virtus, huic -r? *al.* TAC. hist. 2, 46 -e quodam et instinctu *milites* flagrabant. FLOR. epit. 2, 15, 10 rebellantium. ANTH. 840, 4 fortunate tui ... -is. *al.* AMM. 16, 12, 36 elucebat quidam ex oculis -r (31, 13, 10). *al.* HIER. epist. 15, 1, 1 vetusto oriens inter se populorum -e collisus. CLAVD. 28, 405 iustisque -is externi spoliis sontes (*i. de civibus relatos*) absolve triumphos. *al.* OROS. hist. 6, 21, 17. VAL. CEM. hom. 20, 3 animatur vino -r (*metonym. pro hominibus furore instinctis*) conductus.

2 *bestiarum* (*per comparationem*: CIC. leg. 3, 22 *strages*, quas ... -r edere potuit impurae beluae [*P. Clodii*] multorum inflammatus -bus): VERG. georg. 3, 266 equarum (*cf.* PALLAD. 4, 13, 4 propter noxam -is). LIV. 22, 17, 2 velut stimulatos -e agebat boves. PHAEDR. 1, 30, 11 caput ad nostrum -r illorum *taurorum* pertinet. SEN. Oed. 921 leo ... vultus -e torvus. Phaedr. 1070 quacumque rabidos pavidus evexit -r. LVCAN. 1, 327. 4, 240 *al.* PLIN. nat. 8, 20 beluae. SIL. 4, 565 nec partem praedae patitur -r. STAT. Theb. 12, 358 leae, rabies cui ... et primus sine matre -r. MART. epigr. 22, 4. ITALA deut. 32, 33 Lugd.) -r (*θυμός*, ITALA *in parte codd. et* VVLG. fel) draconum vinum eorum ut -r (*θυμός*, VVLG. venenum) aspidum insanabilis.

3 *rerum: mentis, animi sim.: cf. p. 1629, 63. 1630, 4. 1633, 27 sqq. 1636, 25 sqq. al. transfertur ad ipsos affectus* (*cf. p. 1630, 47. 1633, 37 sqq.*): OV. ars 1, 342 *libido femina* acrior est nostra plusque -is habet. GRATT. 284 hunc Veneri (*i. amori*) dedit impatiens natura -em. SEN. Herc. O. 309 perdis -em, *dolor.* nat. 1, 16, 1 quam ... ingeniosa sit *libido* ad incitandum -em suum.

B *translate: i. q. nimietas, concitatio, perturbatio, saevitia rerum naturalium* (*cf. p. 1633, 52 sqq.*): OV. trist. 2, 150 veluti ventis agitantibus aëra non est aequalis rabies continuusque -r. SEN. Ag. 576 cecidit in lucem (*significari videtur: 'defecit tempore in lucem progrediente'; aliter vol. III p. 30, 42*) -r *tempestatis*. PLIN. nat. 32, 2 saeviant procellae: imperat -i *echenais piscis*. STAT. silv. 2, 2, 26 ponunt hic lassa -em aequora. 3, 2, 71 inde -r ventis. ALC. AVIT. carm. 4, 74 *amnis* longo ... -e potitus. *belli sim.* (*cf. p. 1633, 47 sqq.*): SIL. 2, 36 -r additus armis. *morborum* (*cf. p. 1633, 33*): SER. SAMM. 763 unguine quo gliscens deponet flamma (*i. ignis sacer*) -em. 916 ut possis ... talem prohibere -em *febris*. 1077 mulcere -es.

III ***metonymice*** *et personate (cf. l. 51): pro persona amata*: VERG. ecl. 10, 38 sive mihi Phyllis sive esset Amyntas seu quicumque -r. AVIEN. orb. terr. 1113 Myrrha -r quondam Cinyreius. *persona amata causa perturbationis, doloris, zelotypiae*: PROP. 1, 18, 15 ut tibi sim merito semper -r. *formidata*: HOR. epod. 5, 92

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

ubi perire iussus expiravero, nocturnus occurram -r. RVFIN. hist. 3, 6, 24 o mi nate, esto ... praedonibus -r (ἐρινύς)! *cf.* DRAC. Romul. 7, 21 quibus *spiculis*, ipse -r, Mars est accensus amare. *per prosopopoeiam*: RVT. LVP. 2, 6 cum crudelitatis mater sit avaritia et pater -r. *sim. saepius apud scriptores cf. p. 1631,2. 47. 1632,18 al.* *personate (cf. Waser, PW. VII 382)*: *sing.*: VERG. Aen. 1, 295 -r impius intus saeva sedens super arma . . . fremet horridus ore cruento (*cf.* SERV. auct. *ad l.*). OV. am. 1, 2, 35 Blanditiae comites tibi erunt Errorque -rque. SEN. Herc. f. 98 veniet invisum Scelus ... Errorque et in se semper armatus -r (*cf. p. 1636, 10*). Oed. 590 torva Erinys sonuit et caecus -r Horrorque. PETRON. 124 vs. 258 quas inter -r . . . sanguineum late tollit caput. VAL. FL. 7, 510 questus semper -r ultus amantis. SIL. 4, 325 circaque *Hannibalem* Metus Terrorque -rque. STAT. Theb. 3, 424 -r Iraque (*cf.* 4, 661). 5,74. 7,52 tristissima Virtus stat medio laetusque -r. 10, 558 Luctusque -rque et Pavor. CLAVD. DON. Aen. 4, 175 p. 377, 24 DRAC. Romul. 10, 563. 570. *plur.*: LVCAN. 7,170 mersos nocte (*sc. Tartari*) -es. VAL. FL. 1, 796 grandaeva -um Poena parens. STAT. Theb. 9, 833 *Marti* sola ... Ira comes, reliqui sudant ad bella -es. *i. q. daemones*: IVVENC. 2,721 associat septem similes glomerando -es (*cf.* VVLG. Matth. 12,45 spiritus [πνεύματα]).

***structurae et iuncturae** selectae (maxime ad II pertinentes): accedit genet. subi.: animantium inde a* CIC. *passim.* *rerum*: CIC. Sest. 56 nationes illius anni -e conquassatas. VAL. MAX. 3, 8 ext. 3 patriae. SEN. epist. 68, 8 vitae. COMM. apol. 4 aetatis primae. FAVST. REI. epist. 9 p. 214, 14 *peccatores* aestuantes gehennae -e perpetuo. *animi vel partium corporis*: CIC. dom. 129 in -e animi et caecitate (Sest. 99 CATVLL. 63, 38 LVCR. 3, 828 *v. p. 1629, 62* SEN. epist. 94, 17 APVL. apol. 53 FIRM. err. 6 p. 15, 10 VAL. CEM. hom. 1, 2 *al.*). VAL. MAX. 8, 14 ext. 5 mentis (SEN. Ag. 872 Phaedr. 486 frg. 34 SCRIB. LARG. 194 APVL. met. 8, 8 FIRM. math. 1, 6, 1. 5, 6, 9 *al.*). VVLG. Esth. 15, 10 pectoris. Os. 7, 16 linguae. *nota*: IVV. 15, 100 vacui ventris -r. CASS. FEL. 79 p. 191, 7 metromaniam . . . matricis -es (*i. dolores insanos*) sive insaniam dicimus. SIDON. epist. 2, 2, 8 meros oculorum -es (*leonum*). *affectuum, actionum sim.* (*interdum dubitare possis, num sit gen. obi. et vice versa; cf. l. 58 sqq.*): CIC. Sest. 14 quorum sceleris -e violatus essem (LVCAN. 7, 95 FLOR. epit. 4, 9, 4). Tusc. 4, 75 -r amoris (DRAC. Orest. 155). SEN. dial. 4, 36, 5 irae (SIL. 4, 528 ITALA deut. 13,17 [Lugd.] VVLG. II par. 29, 10 psalm. 68, 25 *al. cf.* CHROMAT. in Matth. 11, 1 iracundiae). epist. 104, 9 ambitionis (AVSON. 287, 3). FIRM. math. 2, 30, 7 temeritatis. 4, 14, 9 cupiditatis. 5, 2, 10 libidinis (VVLG. iud. 20, 5). HIL. c. Const. 11 terroris. VAL. CEM. hom. 19, 4 crudelitatis. POMER. 3, 9, 12 invidiae (PALLAD. hist. mon. I 38). PRISC. Anast. 22 stupri. *nota abundantiam*: FLOR. epit. 3, 21, 18 insaniae (FIRM. math. 6, 29, 15). CYPR. laps. 26 dementiae. *cf.* APVL. met. 10, 25 aterrimaeque bili⟨s⟩ noxio -e. *translate*: SEN. contr. 1 praef. 11 bellorum civilium (VAL. MAX. 4, 6, 4 LVCAN. 2, 523. 5, 36). VELL. 2, 89, 3 armorum (FLOR. epit. 3, 21, 5). SIL. 2, 665 inter medios caedum ...-es. 9, 311 nimbus certante -e telorum simul effusus. ANTH. 931, 29 sortis (*i. fortunae*). RVFIN. hist. 2, 6, 8 seditionum. PHOEBAD. c. Arrian. 22 haeresis. COD. Theod. 16, 5, 25, 1 (*a. 395*) religionis. *rerum naturalium*: CATVLL. 46, 2 caeli -r aequinoctialis (VERG. Aen. 5, 801 caelique marisque). TIB. 1, 1, 49 maris. SEN. dial. 6, 17, 4 tempestatium (ARNOB. nat. 2, 11). LVCAN. 2, 199 pelagi (SIL. 14, 59). 5, 586 ventorum (STAT. Theb. 7, 810 *syn.* rabiem). SIL. 1, 595 Boreae. 6, 525 Euri. AVSON. 163, 12 oceani. *genet. obi. (cf. p. 1632, 9)*: *substantivorum* (*v. quae notavi l. 36*): SEN. Phaedr. 540 impius lucri -r. Thy. 302 vetus regni -r (SIL. 16, 540). benef. 1, 10, 2 conviviorum vigebit -r et foedissimum patrimoniorum exitium. SIL. 2, 324 decorisque (*i. gloriae*) -em. 3, 146 incautos laudum exhorresce -es. 13, 670 Martis moderare -i. SVET. Nero 31, 3 ad hunc impendiorum -em. AVIEN. orb. terr. 1223 Medorum suboli magicae -r artis inhaeret. RVFIN. hist. mon. 7 p. 414^{D} -e contentionis incensi. CARM. epigr. 520, 9 pugnae. *verborum*: SEN. benef. 4, 4, 2 nec in hunc -em omnes mortales consensissent alloquendi surda numina. epist. 94, 62 aliena vastandi. SIL. 1, 32 bellandi (ZACCH. 3, 8). 14, 687 populandi cuncta. *sequitur inf.: v. p. 1635,60. 64. 1636,30.* *praepp.*: in *aliquem: cf. p. 1635, 72. 1637, 55 sqq. al.* *nota*: RVFIN. Greg. Naz. orat. p. 147, 7. in *aliqua re*: ITALA Habac. 3, 8 (Aug. civ. 18, 32 p. 301, 8 D.) *et* VVLG. *nota*: HIL. trin. 6, 10 *p. 1630, 71.* *genetivi vice extat pron. possess. inde a* CIC. *adi.*: Aeolius: SIL. 9, 525. Arrianus: EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. Antiar. B II 1) 8, 2 VICT. TONN. chron. II p. 187, 466 *al.* barbaricus: AMM. 30, 10, 3. barbarus: MART. 4, 14, 2 VICT. VIT. 1, 7. bellicus: *v. vol. II p. 1812, 23.* Berecynthius: MART. 4, 43, 8. Cassianus: COD. Iust. 9, 8, 6 pr. Celaenaeus: CLAVD. 18, 278. Celticus: SIL. 4, 190. Cinnanus: PANEG. 12 (2), 46, 1. Cinyreius: *v. p. 1632, 82.* civilis: HOR. carm. 4, 15, 17 LIV. 28, 24, 5 FLOR. epit. 3, 12, 7. civicus: FLOR. epit. 4, 2, 75 ALC. AVIT. hom. 8, 4 p. 119, 19. Clodianus: CIC. Mil. 34. consularis: CIC. Planc. 86. Dardanius: SIL. 3, 359. eous: LVCAN. 3, 94. gentilis: STAT. Theb. 1, 126; *aliter*: ARATOR act. 1, 347. Geticus: SIL. 11, 475. Gorgoneus: SEN. Ag. 530 SIL. 10, 435. haereticus: HIL. syn. 55. 63 HIER. epist. 49, 10, 2. Hectoreus: DRAC. Orest. 424. Hesperius: LVCAN. 2, 292. 10, 62. hostilis: AMM. 17, 13, 27. 19, 11, 15. humanus: LVCAN. 5, 103. Iudaicus: *v. p. 1630, 73.* Manichaeus: COD. Iust. 1, 5, 21, 1 (*a. 531*). maritalis: ARNOB. ad Greg. 2. Martius: AMM. 31, 2, 1. Ogygius: STAT. Theb. 1, 328. parricidalis: FIRM. math. 8, 26, 11 *al.* COD. Theod. 9, 38, 6 (*a. 381*). patrius: SEN. Herc. f. 1134 SIL. 1, 71. Phrygius: VAL. FL. 2, 624. puellaris: SEN. Med. 908. Punicus: MART. 6, 19, 6. quadrigarius: *v. p. 1632, 19.* regius: FLOR. epit. 1, 24, 1. Romanus: LVCAN. 1, 106. 3, 249. Scythicus: MEROB. poet. 23. Sidonius: SIL. 17, 346. Sullanus: ANTH. 843, 6. Teutonicus: LVCAN. 1, 255 CLAVD. 26, 292. tribunicius: CIC. Mur. 24 dom. 103 p. red. in sen. 11 Vatin. 18 *al.* LIV. 4, 2, 1 VAL. MAX. 6, 2, 3. 6, 5, 7. tyrannicus: *v. p. 1631, 23.* Tyrius: SIL. 6, 528. virgineus: SIL. 2, 528. *cf.* STAT. silv. 1, 1, 26 qui nec in externos facilis saevire -es (*sim.* CLAVD. 28, 405 *v. p. 1632, 49*).

***iuncturae nominales**: substantivis appositum*: -is aestus: PANEG. 10 (4), 17, 1. affectus: AMM. 16, 12, 46. afflatus: CIC. de orat. 2, 194 AMM. 27, 6, 1. amentia: FIRM. math. 4, 14, 9. 8, 26, 10 err. 16 p. 38, 4 AMM. 17, 13, 9. ardor: FIRM. math. 6, 29, 22 *al.* err. 28 p. 80, 9. causa: VERG. Aen. 5, 788 OV. met. 14, 16 fast. 4, 246 LIV. 28, 27, 11 SEN. dial. 3, 18, 6 epist. 94, 17 (*bis*) VAL. FL. 2, 239 STAT. Theb. 1, 438 QVINT. decl. 305 p. 198, 1 *al.* cibus: OV. met. 6, 480. comminatio: VVLG. Is. 30, 30. contagio: LIV. 28, 24, 10. crimen: CIC. Lig. 18. cupiditas: FIRM. math. 5, 2, 7. cupido: EDICT. imp. Diocl. 1, 8. cursus: LVCAN. 1, 255. dolor: VVLG. Iob 21, 17. exitus: LIV. 30, 13, 10. faces: OV. met. 6, 480. facies: VVLG. Is. 51, 13. finis: PROB. Verg. georg. 2, 385 *sqq.* fluctus: LVCAN. 5, 118. freni: CIC. Phil. 13, 20. genus: CIC. div. 2, 101 *al.* ictus: CATVLL. 63, 79; *aliter*: SIL. 9, 464. ignis: PETRON. 132, 7 VVLG. Ezech. 21, 31 *al.* impatientia: APVL. met. 10, 3. impetus: CIC. dom. 119 LVCAN. 2, 109. impulsus: AMM. 14, 7, 6. incitamentum: PORPH. Hor. carm. 1, 18, 13/14. incommodum: *v. p. 1630, 3.* indicium: CIC. dom. 103. indignatio: FIRM. math. 4, 7, 1 VVLG. Is. 42, 25 Ier. thren. 2, 6. infortunium: COD. Iust. 5, 70, 6 pr. (*a. 530*). initium: CIC. har. resp. 50. insania: FIRM. math. 8, 9, 4. instinctus: FIRM. math. 1, 7, 24 *al.* err. 18 p. 43, 20 AVG. epist. 204, 1. ira: ITALA Soph. 2, 2 (Aug. spec. 16 p. 84, 2) LACT. mort. pers. 10, 4 p. 184, 16 VVLG. deut. 13, 17. 29, 24 I reg. 20, 34 *saepe.* labes: LVCAN. 5, 103; *aliter*: VAL. FL. 2, 239. licentia: VAL. MAX. 9, 11, 2. lusus: PLIN. nat. 21, 178 (*Mayh.*, pudoris *codd.*). medicina: VERG. ecl. 10, 60. monstra (*i. signa*): CLAVD. 20, 519. morbus: CIC. Sull. 53 quasi morbus quidam illius -is. PLIN. nat. 7, 171. multa: CIC. Deiot. 36. nimietas: CAEL. AVR. acut. 1, 9, 65. nota: OV. epist. 19, 207. novitas: OV. met. 3, 350. oestrum: AMM. 28, 2, 12. origo: LIV. 28, 27, 11. palma: CLAVD. 15, 238. periculum: CELS. 2, 7, 26. perseverantia: TERT. adv. Marc. 3, 23 p. 417, 13. pertinacia: COD. Theod. 12, 1, 85 *a. 381* (= COD. Iust. 10, 32, 33, 1). piaculum: *v. p. 1631, 29.* poena: OCTAVIA 272 LVCAN. 5, 206 AVG. c. Parm. 3, 6, 29 DRAC. laud. dei 3, 520. pretium: LVCAN. 1, 96. principium: LIV. 30, 13, 10. propositum: VAL. MAX. 9, 11 ext. 4. rabies: RVFIN. hist. 5, 1, 31 POMER. 2, 21, 2. saevitia: VLP. dig. 24, 3, 72, 7. scelus: FIRM. err. 21 p. 55, 4. signa: LVCR. 2, 621 SEN. Med. 386 Phaedr. 349; *aliter v. p. 1632, 41.* societas: LIV. frg. 49. species: *v. p. 1629, 58.* spiritus: VVLG. exod. 15, 8 II reg. 22, 16. stimulus (-i): OV. met. 6, 480 SEN. Ag. 720 LVCAN. 5, 118. 7, 557 CALP. decl. 23 p. 21, 21. studium: AVG. serm. ed. Mai 5, 2. temeritas: FIRM. err. 28 p. 78, 12. venia: LIV. 36, 22, 1. vesania: HIL. trin. 6, 17. vis: OV. ars 2, 106 STAT. Ach. 1, 536. *nota*: CIC. dom. 69 illam *sententiam* . . . esse . . . -is vocem (*cf.* LVCAN. 7, 483). SEN. Med. 396 vultum -is cerno. VVLG. Ier. 25, 15 sume calicem vini -is huius (apoc. 19, 15). Ps. RVFIN. in Am. 5, 10—11 quasi perciti vento -is.

auctor: LVCAN. 10, 529 AMM. 21, 12, 19. comes: CIC. Lael. 37 QVINT. decl. 364 p. 396, 4. dux: CIC. Lael. 37 LIV. 28, 27, 5. inimicus: CIC. Phil. 3, 17. satelles: FLOR. epit. 3, 16, 4. socius: CIC. Phil. 11, 2 LIV. 28, 24, 12 SEN. Phaedr. 96 LVCAN. 2, 542 COD. Iust. 9, 8, 6 pr. vexator: CIC. Mil. 35.

adiectivis appositum: -is (-um): CIC. Mur. 49 voltus erat ipsius plenus -is (*cf.* dom. 130 *legem.* VAL. MAX. 7, 8, 2 tabulae testamenti. ANTH. 462, 8. SPART. Sept. Sev. 2, 1 iuventam. AMM. 19, 12, 7 *al. cf.* SERV. ecl. 10, 38 *p. 1631, 74*). har. resp. 48 illius -is ignari (VAL. FL. 3, 290). Att. 4, 1, 1 qui . . . erroris nostri, aut potius -is particeps . . . fuisses. VAL. MAX. 9, 11 ext. 4 te compote -is. AVG. civ. 6, 9 p. 263, 20 D. simile sit -is (*cf. p. 1636, 73*). *adde*: CIC. Rab. perd. 24 cum Saturnino esse -is et sceleris *instar erat.* eo -is (venire *sim.*): *v. p. 1637, 83.*

abl. pendet ex adi.: caecus: *v. vol. III p. 44, 13 sqq.* fetus: SIL. 13, 592. plenus (*cf. l. 65*): PHAEDR. app. 15, 13 VVLG. Ier. 6, 11 PASS. Petr. Paul. long. 61. praeceps: PALLAD. hist. mon. I 38. praeposterus: FIRM. math. 5, 2, 18. torvus: SEN. Oed. 921 *v. p. 1632, 57.* vecors: PANEG. 11 (3), 13, 2. 12 (2), 20, 4.

epitheta (*cf. p. 1633, 72 sqq.*): abruptus: HIL. trin. 6, 10. acer: SIL. 11, 516. amens: CATVLL. 64, 197. LVCAN. 10, 147. antiquus: *v. p. 1631, 45.* ardens: APVL. met. 9, 2 LACT. Phoen. 18. AVIEN. Arat. 340 caedis amore. VVLG. Is. 30, 27. arduus: STAT. silv. 2, 7, 76. armifer: STAT. Theb. 11, 122. attonitus: OCTAVIA 785. avidus: STAT. Theb. 6, 915 sanguinis. brevis: HOR. epist. 1, 2, 62 *v. p. 1629, 63.* caecus: *v. vol. III p. 44, 40 sqq.* cassus: SEN. Tro. 679. certus: OV. Pont. 2,

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1, 11. conscleratus: Cic. Sull. 29. continuus: Ov. trist. 2, 150. cruentus: Sen. Herc. O. 233 Amm. 31, 5, 9 Rvfin. Greg. Naz. orat. p. 147, 7. demens: Prop. 1, 13, 20 Sen. Med. 930 Merob. poet. 2, 96. diabolicus: Avg. civ. 18, 50 p. 335, 11 D. dirus: Sen. Phaedr. 567 Sil. 1, 595 Comm. apol. 872 Drac. Romul. 10, 573. divinus: Cic. div. 2, 100. 110 Sen. dial. 10, 9, 2. efferatus: Prvd. cath. 9, 53. effrenatus: Cic. Sest. 82 har. resp. 2. 52. effrenus: Sil. 14, 687. extraordinarius: Avg. c. Parm. 1, 11, 17. exultans: Cic. Sest. 95. fanaticus: Liv. 4, 33, 2 Flor. epit. 3, 19, 3. ferox: Vlp. dig. 24, 3, 22, 7. ferus: Val. Fl. 6, 516. funestus: Amm. 19, 12, 7. gravis: Verg. Aen. 10, 63 Vvlg. Is. 30, 27. horrendus: Stat. Theb. 10, 486. igneus: Ov. met. 9, 541. illicitus: Cod. Theod. 12, 1, 85 (*a. 381*). immanis: Vopisc. Aurelian. 31, 4 Ps. Avr. Vict. epit. 2, 9. immodicus: Firm. math. 6, 31, 64 Avien. Arat. 1175 Amm. 16, 12, 31. impius (*cf. p. 1633, 7*): Sen. Phaedr. 540 Prvd. perist. 11, 5 Zacch. 3, 8. impotens: Sen. Ag. 801 Med. 852. improbus: Val. Fl. 2, 314 Sil. 6, 525. impurus: Prvd. c. Symm. 1, 475. incitatus: Amm. 31, 2, 11. inconditus: Spart. Carac. 10, 3. incredibilis: Cic. Sull. 67. 75. 76 Vvlg. iud. 20, 5. *cf.* Cic. Marcell. 21 non credibilis. indomitus: Cic. dom. 141 har. resp. 52 Catvll. 64, 54 Lvcan. 3, 303 Edict. imp. Diocl. 1, 8 Amm. 18, 2, 14 Prvd. psych. 697. infelix: Apvl. apol. 53. inflammatus: Cic. dom. 141. infractus: Cic. dom. 64. insanus: Firm. math. 5, 2, 18. 6, 31, 76 Optat. 2, 20 p. 57, 4 Pomer. 2, 21, 2. insignis: Verg. georg. 3, 266. irreligiosus: Hil. trin. 8, 55. iugis: Apvl. met. 9, 3. lassus: *v. p. 1630, 28*. luctuosus: Prob. Verg. georg. 2, 385 *sqq.* lymphatus: Sen. Med. 386. maestus: Verg. Aen. 12, 601. malus: Catvll. 64, 405. mirus: Cic. epist. 16, 12, 2. miser: Ov. met. 3, 479 Mart. 12, 49, 7 Paneg. 2 (10), 5, 1 Clavd. carm. min. app. 2, 43. nefarius: Cic. Verr. 6, 188 Firm. err. 18 p. 43, 20. novus: Verg. Aen. 5, 670 Ciris 130 Sen. Ag. 720 Stat. Theb. 12, 593. 808 Amm. 28, 1, 15 Drac. Romul. 5, 1. noxius: Apvl. met. 10, 25 *v. p. 1633, 47*. obstinatus: Firm. math. 5, 6, 9 err. 8 p. 24, 3 *al.* perditus: Firm. math. 4, 7, 1 Hil. trin. 5, 10. pertinax: Octavia 465 Vvlg. gen. 49, 7. potens: *v. p. 1638, 8*. pius: Drac. Orest. 19. praeceps: Cic. dom. 91 har. resp. 2 Sen. Phaedr. 824 Sil. 14, 93 Ps. Qvint. decl. 17, 13. praetumidus: Clavd. 3, 225. profanus: Firm. math. 1, 6, 1. protervus: Sen. Phaedr. 268. publicus: Plin. nat. 2, 175 Clavd. 22, 305. pulcher: Stat. Theb. 7, 788. rabidus: Catvll. 63, 38 Ser. Samm. 1077 Anth. 683, 7 Optat. 2, 15 p. 49, 16. redivivus: Paneg. 11 (3), 6, 1. repentinus: Liv. 5, 21, 7. sacer: Lvcan. 5, 150 Drac. Orest. 136. sacrilegus: Mart. 9, 84, 1 Firm. math. 4, 14, 7. 5, 6, 9 Avg. c. Parm. 1, 8, 13. saevus: Lvcan. 5, 586. 6, 434 Sil. 10, 160. sanguineus: Pavl. Nol. carm. 19, 174. sanus: Mar. Victor aleth. 2, 274. segnis: Sen. Herc. O. 434 *v. p. 1631, 50*. simplex: Ivv. 1, 92. singularis: Cic. Sull. 75. stultus: Hil. syn. 52. subitus: Verg. Aen. 4, 697 Sen. contr. 2, 6, 9 Lvcan. 7, 184. tristis: Capitol. Alb. 13, 1. truculentus: Val. Max. 4, 6, 4. trux: Amm. 19, 11, 10 Sedvl. carm. pasch. 5, 126. validus: Ciris 164. vanus: Sen. frg. 36 Lvcan. 2, 83. 6, 434 Sil. 10, 49 Clavd. 26, 113 Carm. epigr. 1387, 17. vaticinus: Ov. met. 2, 640. vecors: Catvll. 15, 14. vesanus: Hil. in Matth. 10, 11. vinulentus: Cic. epist. 12, 25, 4. violentus: Lvcr. 2, 621.

verbales: *nom.:* ***venit, abit sim.:*** abit: Catvll. 63, 38 Ov. am. 1, 7, 2. ardet: Cic. Phil. 3, 3. cadit (*i. deficit; aliter v. p. 1629, 61*): Sen. Ag. 576. 775 Anth. 683, 7 Zacch. 3, 8. cedit: Verg. Aen. 6, 102. Sen. Herc. f. 363 ex animis. Prvd. perist. 4, 85. *aliter p. 1630, 32*. certat: Sil. 9, 311. cessat: Sen. Med. 406 Rvfin. hist. 2, 6, 8. coepit: Calp. decl. 31 p. 27, 18. consequitur: Cic. S. Rosc. 66. considit: Cic. ac. 2, 88. consurgit: Vvlg. Ios. 23, 16 in vos. conticiscit: Liv. 2, 29, 11. crescit: Sen. Med. 406. crudescit: Amm. 30, 10, 3. currit, in cursu est: Ov. rem. 119. debacchatur: Priscill. tract. 2 p. 39, 23. deest: Val. Fl. 2, 314 (*seq. inf.*) Lampr. Heliog. 13, 4. deficit: Prop. 1, 1, 7. elanguescit: Stat. Theb. 11, 382. eminet: Cvrt. 10, 1, 5. erumpit (*cf. p. 1631, 1*): Cic. Sull. 67 ad Q. fr. 2, 14, 2 Vell. 2, 60, 4 Flor. epit. 3, 18, 9 Hil. trin. 8, 55 Vvlg. prov. 27, 4. **est:** quis -r est *seq. inf.* (*cf. p. 1636, 55*): Tib. 1, 10, 33. 3, 9, 7 Ov. am. 3, 14, 7 ars 3, 172. (quis) -r *sine verbo* (*cf. p. 1631, 5 al.*): Ov. met. 6, 170 Lvcan. 1, 8. Val. Fl. 4, 563 -r his (*rupibus Cyaneis*) medio concurrere ponto. Sil. 15, 33 Stat. Theb. 5, 148. 9, 25 Ivv. 1, 92. -r est: Ov. Pont. 2, 1, 11 Liv. 31, 29, 12 Sen. Phaedr. 909 benef. 4, 19, 1. 6, 23, 7 *al.* Plin. nat. 2, 3. 4 Stat. Theb. 8, 595. 11, 259 Mart. 2, 80, 2 Ivv. 8, 97. 14, 136. evenit: Apvl. Plat. 1, 18. exundat: Sen. Med. 392 Stat. Theb. 10, 609. 11, 95. fit: Cael. Avr. chron. 1, 5, 145. se frangit: Sen. Ag. 775. fremit (*cf. p. 1633, 7*): Rvfin. hist. 5, 1, 44 in eum. frendit: Carm. de Ion. 36 in... Ionam. gliscit: Lvcr. 4, 1069 *v. p. 1631, 78* Sil. 9, 393. imminet: Cic. dom. 25 omnium fortunis. Octavia 781 *aulae*. Vvlg. II par. 28, 11. 13. se impingit (*cf. p. 1636, 33*): Sen. Herc. f. 991. indignatur: Vvlg. exod. 22, 24. interit: Flor. epit. 4, 11, 1. intermittitur: Pavl. sent. 3, 4ª, 5 Inst. Iust. 2, 12, 1. irascitur: Vvlg. exod. 32, 10 contra eos (*θυμωθεὶς ὀργῇ*). 32, 11 *al.* se irritat: Sen. Tro. 283. it: Stat. Theb. 3, 662 *v. p. 1630, 50*. 6, 458 in laudes. Flor. epit. 4, 1, 9 ultra Alpes. labitur: Sen. Phaedr. 279 (*versus spurius*) in medullas. languet: Optat. 6, 1 p. 145, 19. lassatur: Sen. clem. 1, 19, 4. mitescit: Amm. 16, 3, 2. oritur: Liv. 28, 24, 5. perit: Ps. Damas. epigr. 87, 7. perseverat: Petron. 108, 9. perstrepit: Avson. 163, 12. pertransit: Vvlg. Iob 14, 13. pervadit: *cf.* Cic. Sull. 53. pervagatur: Sen. contr. 1 praef. 11 Sen. Ag. 775. procul sit: *v. p. 1630, 6. 1631, 9.* progreditur: Cic. Tusc. 4, 77 eodem ira, quo -r. Att. 2, 1, 4. prorumpit: Hil. syn. 52. pugnat: Cic. Catil. 2, 25 *v. p. 1631, 2. aliter*: Sil. 10, 283. quiescit: Cod. Iust. 5, 70, 6 pr. (*a. 530*). recalet: Stat. Theb. 4, 671. redit: Ov. met. 9, 583 Lvcan. 4, 240 Sil. 12, 683 Mart. epigr. 22, 4. regnat: Sen. Phaedr. 184. remanet: Sen. Herc. f. 1244. se remittit: Ov. epist. 4, 51. requiescit: Vvlg. gen. 27, 44. residit: Apvl. met. 8, 8. revertitur: Vvlg. Ier. 23, 20. revisit: Lvcr. 4, 1117. ruit: Val. Fl. 1, 699 in illos. saevit: Sen. Herc. f. 1220 in se ipse. Sil. 5, 259. silescit: Catvll. 46, 2. stat: Stat. Theb. 10, 167 nudusque per ora stat -r. stillat: Vvlg. II par. 12, 7. 34, 21 *al.* subit: Stat. Theb. 1, 126 animos; *aliter*: Avien. Arat. 340. transit: Sil. 9, 47. urget: Cels. 3, 18, 6 Amm. 31, 5, 9. valet: Verg. catal. 13, 5 *v. p. 1631, 45. aliter*: Ov. met. 4, 429. venit: Verg. Aen. 1, 348 quos inter medius venit -r. Tib. 1, 6, 74 Ov. fast. 4, 243 Cels. 2, 7, 27. Sen. Ag. 1012 vobis. Herc. f. 98 *v. p. 1633, 9*. vergit: Sen. Phaedr. 584 quo verget -r? versatur: Cic. Catil. 4, 6 in re publica. Mur. 85 (*aliter p. 1631, 2*). viget: Sen. benef. 1, 10, 2. *capit, habet aliquem:* abripit: Liv. 39, 16, 5. accedit: Vlp. dig. 26, 1, 3 pr. eis. accendit: Cod. Iust. 5, 70, 6, 1 (*a. 530*). agit: Verg. Aen. 9, 760 ardentem . . . in adversos. Ov. epist. 9, 145. 13, 34. Sen. dial. 4, 36, 5 Aiacem in mortem. epist. 94, 62. Lvcan. 2, 254 nullum -r egit in arma. Val. Fl. 7, 36 ad haec temptanda. Sil. 11, 516. Avson. 287, 3 in certamen. Amm. 15, 8, 6. agitat: Catvll. 63, 78 Liv. 29, 18, 12. Octavia 785 mentes (Ivv. 14, 284). Anth. 836, 2 ad arma. attonat: Ov. met. 3, 531 mentes. aufert: Anth. 931, 28 mentem. capit: Ciris 237 ocellos. Liv. 35, 33, 11. *aliter v. p. 1632, 40*. contingit: Sen. dial. 5, 21, 5 Romanos. corripit: Flor. epit. 4, 2, 3. detinet: Cod. Iust. 1, 5, 21, 1 (*a. 531*). evehit: *v. p. 1632, 57*. exagitat: Sen. Thy. 339 *sq. inf.* Sil. 16, 540 Pomer. 2, 21, 2. excipit: Cic. ad Brut. 2, 5, 2. habet: Sil. 11, 20 Locros. impellit: Catvll. 16, 14 te in... culpam. Sil. 10, 116 ad cassos . . . ictus . . . dextram. Optat. 2, 5 p. 40, 8 gressus. impingit (*cf. p. 1635, 75*): Firm. math. 4, 14, 9 illos ad... neces. incubat: Sen. Phaedr. 268 menti. Lvcan. 3, 94. inflammat: Sen. Phaedr. 486. inhaeret: Avien. orb. terr. 1223 suboli. instigat: Rvt. Lvp. 1, 11 animum ad bellum. Sen. Phaedr. 1156. Thy. 27 mentes. invadit: Cic. epist. 16, 12, 2 improbis. Ciris 237 artus. Clavd. Don. Verg. Aen. 10, 63 mentem. Cod. Iust. 6, 22, 9 pr. (*a. 530*) eum. invehit: Val. Fl. 2, 624. lacerat: Liv. 41, 25, 6. lacessit: Stat. Theb. 8, 75 mea regna. movet (*cf. p. 1631, 47*): Lvcan. 3, 249. Homer 511 *vires* (*aliter* Cic. Planc. 86 Sen. Tro. 679 Stat. Theb. 11, 619). occupat: Vell. 2, 6, 1. Cael. Avr. chron. 1, 5, 150 mentem. opprimit: Cic. Verr. 6, 139 animum . . . amentia. Phil. 2, 65. portat: Comm. apol. 4 me . . . in auras. praecipitat: Verg. Aen. 2, 316 mentem. praevenit: Epiphan. Hier. epist. 51, 2, 5 te. provehit: Octavia 633. rapit: Cic. Phil. 6, 4 Hor. epod. 7, 13 Sen. dial. 5, 28, 1. stimulat: Sen. Herc. O. 233 feminas. Avien. Arat. 67 (favor *codd.*). succendit: Sil. 9, 525 Martem in iras. tenet: Cic. Vatin. 14 te. Liv. 3, 16, 5. Sen. Phoen. 557 mentem. vexat: Hor. epist. 2, 2, 90 Sen. epist. 39, 5. vincit: Anth. 931, 29 omnia. *cf.* Sen. Phaedr. 184.

genet.: Cic. Verr. 6, 153 meum . . . crimen avaritiae te nimiae coarguit, tua defensio -is cuiusdam et immanitatis. Att. 7, 14, 1 illum -is . . . suppaenitet. Manil. 2, 600 in populo scelus est et abundant cuncta -is (-e *al.*). Val. Fl. 6, 516 tuque feri reminiscere, Musa, -is. *nota:* Cic. Deiot. 15 cuius tanti -is fuit . . .? (*seq. inf. cf. p. 1635, 64*).

dat. (-i, -bus): cedere: Cic. Sest. 36. 53. 63 Pis. 16. 26 Ov. rem. 119. Liv. 25, 4, 5. dare: Sil. 6, 528 nos... Zephyri Tyrio (*i. Carthaginiensium*)... dedere -i. Lvcan. 5, 586 *moram*. Sen. dial. 5, 39, 4 requiem. Sil. 14, 93 stimulos. Cic. dom. 66 veniam. eripere: Sen. nat. 4 praef. 17 me. Merob. poet. 1. *aliter*: Sil. 10, 327. est locus: Sen. dial. 6, 17, 4. tempus: Sen. frg. 36. ignoscere: Sen. Herc. O. 907. imperare: Plin. nat. 32, 2 *v. p. 1632, 73*. indulgere: Ov. met. 9, 512 Stat. Theb. 5, 670. interesse: Cic. dom. 133. moderari: Sil. 13, 670. obicere *i. q. opponere*: Cic. dom. 145 caput. *i. q. mandare, tradere*: Cic. Pis. 16 corpus. obsistere: Cic. Catil. 1, 15. obstare: Verg. Aen. 4, 91. offerre: Sil. 13, 216 pubem. opponere: Cic. Phil. 5, 43 *exercitum*. parere: Val. Fl. 7, 154. praebere: Ov. met. 3, 479 alimenta. Liv. 31, 26, 11 materiam. resistere: Cic. dom. 91 Amm. 19, 11, 15. studere: Tert. spect. 20. subici: Cic. Vatin. 31. subtrahere materiam: Cic. dom. 11. succurrere: Mart. 12, 49, 7 *v. p. 1632, 16*. suppeditare: Sil. 11, 599 nil. tribuere: Amm. 31, 2, 11. *post adi.:* (-i, -bus): proximus: Tac. ann. 11, 12 amore. similis: Val. Max. 4, 3 pr. impetus. Sen. epist. 114, 3 Qvint. inst. 1, 2, 31. 7, 4, 31 ira et concitatio.

acc. (-em, -es): *excitare, augere sim.:* accendere: Lvcan. 6, 282 Vvlg. Iudith 8, 12 I Macc. 2, 24. acuere: Verg. Aen. 7, 406 Sidon. epist. 9, 13, 5 vs. 24. addere (*aliter v. p. 1629, 62*): Verg. Aen. 2, 355. Sil. 2, 36 armis. Stat. Theb. 5, 33. adiuvare: Lvcan. 6, 434. alere: Cic. Sest. 82. asperare: Cael. Avr. acut. 1, 9, 62. augere: Cic. epist. 12, 3, 1 auget tuus amicus -em in dies. Ov. rem. 581 augent secreta -es. Lvcan. 10, 62. Vvlg. num. 32, 14 contra Israel. ciere: Stat. Theb. 9, 671. concitare: Rvt. Lvp. 1, 11 iracundiā. Scrib. Larg. 194. Vvlg. num. 11, 33 in populum. II par. 29, 8 *al.* conflare: Vvlg. Ier. 42, 18. 44, 6. dare: Lvcan. 10, 337 in nova monstra. Drac. laud.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

dei 3, 475. dividere: SEN. Thy. 101 in totam domum. exagitare: CATVLL. 64, 94. excitare: AVIEN. Arat. 1797 VVLG. Sirach 36, 8 DRAC. laud. dei 2, 701. facere: PROB. Verg. georg. 3, 282. gignere: PLIN. nat. 14, 137; *cf.* 21, 178. impellere: CIC. Phil. 1, 22 ad pestem. incitare: CIC. ac. 2, 89 Phil. 4, 3 SEN. nat. 1, 16, 1. incutere: PROB. Verg. georg. 2, 2. inflammare: CIC. leg. 3, 22 (*v. p. 1632, 52*). inicere: TAC. hist. 3, 10 PORPH. Hor. carm. 2, 19, 16 LAMPR. Comm. 8, 6. mittere: STAT. Theb. 10, 832. movere: LVCAN. 6, 165. 282. 9, 642 SIL. 10, 49 CAEL. AVR. acut. 1 praef. 20. nutrire: SIL. 1, 79. obicere: CIC. S. Rosc. 40 quae res . . . -em S. Roscio obiecit. LIV. 29, 8, 11 PANEG. 12 (2), 30, 1. parere: FLOR. epit. 3, 12, 7. reddere: QVINT. decl. 256 p. 48, 19. renovare: AVR. VICT. Caes. 8, 5. roborare: SPART. Carac. 10, 3. subicere: VAL. MAX. 9, 13, 3. succendere: LVCAN. 6, 165. suscitare: VVLG. prov. 15, 1.

cohibere, amittere sim.: affligere: CIC. Phil. 10, 21. amittere: SEN. Herc. f. 1261. *cf.* STAT. Ach. 1, 536. arcere: LVCAN. 2, 295 SIL. 14, 687. avertere: CIC. Phil. 4, 3 a pernicie rei publicae. VVLG. num. 25, 4 Ios. 7, 26 *al. cf.* LVCAN. 4, 540 versus ab hoste -r. cohibere: CIC. Phil. 5, 37 SIL. 11, 98 DRAC. Romul. 10, 573. compescere: VELL. 2, 12, 6 OCTAVIA 849 ARNOB. nat. 2, 11 VAL. CEM. hom. 1, 2. comprimere: CIC. Mur. 24 off. 2, 58 VERG. Aen. 5, 801 OCTAVIA 846. convertere: VVLG. Is. 12, 1. debilitare: CIC. Vatin. 18. defendere: VERG. Aen. 10, 903. deflectere: LVCAN. 3, 303. depellere: CIC. dom. 63. deponere: LVCAN. 2, 83 SER. SAMM. 763 FIRM. math. 2, 30, 7. derelinquere: VVLG. psalm. 36, 8. deterrere: PORPH. Hor. carm. 1, 16, 1. domitare: SIL. 7, 218. domare: ANTH. 834, 2 PANEG. 10 (4), 25, 7. eluctari: STAT. Ach. 1, 525 *v. p. 1630, 32*. exterminare: COD. Theod. 16, 5, 6, 3. extinguere: CIC. Phil. 6, 18 FLOR. epit. 4, 11, 1. frangere (*cf. p. 1635, 71*): CIC. Vatin. 6 Pis. 32 Mil. 34 Phil. 10, 21 SIL. 7, 253 ANTH. 843, 6. frenare: CIC. Mil. 77. imminuere: SERV. Verg. Aen. 6, 102. lenire: SIL. 10, 160. medicare: NEMES. ecl. 2, 28. minuere: SALL. Catil. 24, 2 HOR. carm. 1, 37, 13. mitigare: CAEL. AVR. acut. 1, 9, 62. mulcere: SER. SAMM. 1077. perdere: SEN. Herc. O. 309. placare: LVCR. 6, 49. ponere: OV. rem. 497 LVCAN. 1, 327 STAT. silv. 2, 2, 26 *v. p. 1632, 74* PANEG. 4 (9), 21, 2. prohibere: SER. SAMM. 916 ARNOB. nat. 2, 11. repellere: CIC. dom. 109 Mil. 77. reprimere: CIC. Verr. 5, 41 Sull. 29 Sest. 95 Vatin. 18. sedare: AMM. 18, 2, 14 PRVD. psych. 697. sistere: SEN. Phaedr. 248 STAT. Theb. 5, 663. sopire: VELL. 2, 89, 3 PANEG. 2 (10), 5, 1. submittere: VERG. Aen. 12, 832. superare: CIC. p. red. in sen. 19 fortitudine. supprimere: LVCAN. 6, 228 PETRON. 72, 9. temperare: PASS. Paul. 7. tenere: CAPITOL. Maximin. 17, 5. vincere (*aliter v. p. 1631, 54. 77*): OV. met. 7, 10 ratione (14, 701) STAT. Theb. 3, 189. vincire: PANEG. 10 (4), 31, 3.

concipere, habere sim.: coepisse: VERG. Aen. 12, 832 SEN. Herc. f. 363. cogitare: CIC. Mil. 32 in illis suis cogitatis -bus (*i. consiliis temerariis*). SERV. Aen. 4, 501. concipere: *v. vol. IV p. 61, 22 sqq.* continuare: SEN. dial. 4, 36, 5. ducere: CIC. dom. 123 ex nonnullis perveterum temporum exemplis. fingere: OV. met. 13, 36 VLP. dig. 27, 10, 6 COMM. instr. 1, 12, 13. gerere: CATVLL. 64, 54 in corde. habere: VVLG. Nah. 1, 2. imitari: OV. rem. 497 SIL. 14, 59. ordiri: VERG. Aen. 7, 386. pati: CALP. decl. 31 p. 27, 14. perducere: SEN. epist. 81, 32. sentire: PROP. 1, 5, 3. sequi: LVCAN. 2, 292. simulare: FLOR. epit. 3, 19, 4 VLP. dig. 1, 18, 13, 1. succingere: SIL. 10, 435. tenere: VVLG. Am. 1, 11. trahere: VERG. Aen. 4, 101 per ossa. *effundere, exercere* in *aliquem*: colligere: VVLG. Iob 16, 10 in me. effundere: CIC. epist. 12, 25, 4 in me. VVLG. Ezech. 9, 8. 20, 13 *al. cf.* Soph. 3, 8. exercere: HIL. c. Const. 11 *v. p. 1631, 67*. OPTAT. 3, 4 p. 83, 21 in quos. facere: VVLG. Os. 11, 9. furere: VERG. Aen. 12, 680. (*v. p. 1625, 73*). immittere: VVLG. Mich. 7, 18. mittere: VVLG. Bar. 2, 20 super nos. praestare: STAT. Ach. 1, 597 *v. p. 1630, 11*. temptare: LVCAN. 5, 304. vertere *in aliquem*: LIV. 41, 25, 1 (*aliter v. supra l. 18*).

post praepp.: ad: agere: VAL. FL. 6, 667. avertere: PETRON. 110, 7. convertere: CIC. rep. 1, 44 parad. 27. impellere: CAES. Gall. 7, 42, 4 SVET. Nero 31, 4. perducere: CIC. Tusc. 4, 52 Aiacem . . . ira. perurgere: RVFIN. hist. 3, 6, 23. proferre: BOETH. mus. 1, 1. redire: CIC. Vatin. 33 PLANC. Cic. epist. 10, 11, 2. trahere: NOVELL. Iust. 37, 5 (*a. 535*). venire: SERV. Aen. 12, 680. in: agere: PAVL. FEST. p. 51 OCTAVIA 793 SEN. dial. 4, 36, 5 QVINT. inst. 6, 1, 31. consentire: SEN. benef. 4, 14, 2. convertere: FLOR. epit. 2, 18, 15. devenire: CAEL. AVR. chron. 1, 5, 148. erumpere: ITALA Iob 15, 13 (Aug. civ. 16, 4 p. 130, 31 D.) in -em erupisti (*θυμὸν ἔρρηξας*) contra dominum. *cf.* COD. Theod. 12, 1, 85 *a. 381* (= COD. Iust. 10, 32, 33). excitare: PANEG. 11 (3), 6, 1. se exercere: PS. QVINT. decl. 11, 2. impellere: CIC. or. frg. A VII 18 S. (= VII 17 M.). SEN. contr. 9, 6 (29), 2 *animum*. incidere: CIC. Pis. 46 QVINT. decl. 256 p. 47, 23 PAPIN. dig. 41, 2, 44, 6. incitare: PORPH. Hor. carm. 3, 15, 8—10. ire: LVCAN. 2, 523. mittere: CLAVD. DON. Verg. Aen. 10, 63. praeceps: SVET. Cal. 9 *v. p. 1631, 30*. praecipitare: ARNOB. nat. 1, 5. 7, 30 mentes. progredi: AVSON. 421, 4. saevire: STAT. silv. 1, 1, 26 *v. p. 1634, 13*. turbare: TAC. ann. 14, 32 *v. p. 1630, 33*. venire: CAEL. AVR. acut. 3, 5, 49. vertere (*v. p. 1629, 84*): SVET. Cal. 50, 2 IVST. 26, 2, 2. 28, 3, 8 HIER. chron. a. Abr. 1630. 1923. *nota*: VVLG. Is. 44, 25 hariolos in -em vertens. *sim.*: eo -is erumpere: PS. RVFIN. in Os. 9, 7. procedere: PLIN. paneg. 16, 5. *cf.* VELL. 2, 80, 2 *p. 1631, 11*. venire: TAC. ann. 1, 18. contra: CIC. Rab. perd. 4 nulla bonorum consensio contra improborum -em et audaciam. Mur. 83 ut minuatur contra suum (*i. Catilinae*) -em imperatorum copia. p. red. in sen. 11 subsidia rei publicae contra tribunicios -es. Phil. 11, 37 contra -em *veteranorum* . . . arma cepimus. SEN. nat. 3 praef. 18 quae contra nequitiam nostram -emque discuntur. MART. 9, 84, 1 *v. p. 1631, 17*. CAPITOL. Max. Balb. 1, 1 remedium . . . requirens. adversus: SEN. epist. 95, 32 adversus tam potentem explicitumque late -em operosior philosophia facta est. per: CIC. dom. 68 omnia per vim, per -em esse gesta. div. 1, 34. 126 qui aut per -em eas *causas* aut in quiete videant. VERG. Aen. 12, 601 multa . . . effata. LIV. 35, 31, 16 saevituros (SEN. dial. 2, 13, 2). QVINT. decl. 256 p. 47, 16 *filios* per -em occidit. 314 p. 232, 9 dicere. *al.* FLOR. epit. 2, 19, 4 quasi per rabiem et -em . . . semet ipse laceravit. MOD. dig. 48, 9, 9, 2 *bis*. IVST. 43, 1, 8 divino spiritu impleta veluti per -em futura praemonebat. *al.*

ablat. (-e, -bus): *accendi, capi sim.*: accendi: VERG. Aen. 4, 697. se accingere: SEN. Med. 52. adigi: OPTAT. 7, 6 p. 179, 4. agi: VERG. Aen. 5, 659. 10, 63. ardere: CIC. Att. 10, 4, 3 CATVLL. 64, 197 LIV. 2, 29, 11. SEN. Thy. 253 ardet -e pectus. caecari: POMER. 3, 9, 2. calere: MART. 4, 35, 5. capi: LIV. 24, 26, 12 FIRM. math. 6, 29, 15. commoveri: FIRM. err. 6 p. 15, 10 RVFIN. epist. Clement. 2 CHROMAT. in Matth. 11, 1. concitari: CIC. Catil. 4, 20 *al.* concitus: VAL. FL. 5, 576. conquassari: CIC. Sest. 56 *v. p. 1633, 24*. converti: VAL. FL. 7, 470. corripi: CIRIS 130 DRAC. Orest. 136 *cf.* SEDVL. carm. pasch. 5, 126. desaevire: HIL. in Matth. 10, 11 in apostolos. detineri: VLP. dig. 24, 3, 22, 7. effervescere: VAL. MAX. 9, 2 ext. 5 -e . . . effervescit crudelitas. exardescere: APVL. apol. 78 HIL. in Matth. 12, 14 VVLG. Iudith 5, 2. excitari: CIC. Verr. 6, 73. exstimulare: SIL. 1, 32. ferri: AVG. c. Parm. 1, 8, 13. flagrare: TAC. hist. 2, 46. iactari: APVL. met. 9, 3 LAMPR. Alex. 24, 4 SCHOL. Cic. Bob. p. 86, 16 St. ictus: LIV. 5, 21, 7. impelli: CAES. Gall. 1, 40, 4 RVT. LVP. 2, 16 QVINT. decl. 314 p. 234. 2. incendi: RVFIN. hist. mon. 7 p. 414[D]. incitari: CIC. div. 2, 100 *animum*. PLANC. Cic. epist. 10, 23, 5 VOPISC. quatt. tyr. 3, 1. inflammari (*aliter v. p. 1632, 53*): CIC. Verr. 6, 106. 161 (*affert* QVINT. inst. 9, 2, 40) Catil. 3, 4. inquietare: TERT. spect. 15 p. 16, 23 spiritum. instingui: CIC. Verr. 6, 188 dom. 14. LIV. 4, 33, 2 (-e *add. Cornelissen*) VAL. MAX. 6, 2, 3 SEN. dial. 10, 2, 31 LVCAN. 5, 150 mentem. instrui: SERV. Verg. Aen. 12, 680. irasci: ITALA iud. 2, 14 (Lugd.) VVLG. psalm. 105, 40. laborare: LAMPR. Heliog. 7, 8 COD. Iust. 1, 4, 31 pr. (*a. 531*). movere: SEN. nat. 3, 20, 5 *aqua* mentem . . . -e movet. opprimi: FIRM. math. 6, 29, 8. percitus: SEN. Herc. f. 108 PANEG. 3 (11), 16, 1 AMM. 19, 11, 10 PRVD. cath. 9, 53. *cf.* PS. RVFIN. in Am. 5, 10/11. percutere: VVLG. deut. 28, 28. perfundi: APVL. met. 10, 25. perturbari: VAL. MAX. 4, 6, 4. poenas dare: PS. AVR. VICT. epit. 21, 3. poenas pendere: CIC. Pis. 50 *v. p. 1630, 58*. possessus: FIRM. math. 6, 31, 64. puniri: MOD. dig. 48, 9, 9, 2 *al.* quati: CYPR. laps. 26 *cf.* CLAVD. 3, 225. rapi: FIRM. math. 5, 2, 10 COD. Theod. 9, 38, 6 (*a. 381*). repleri: VVLG. Sirach 39, 16 Dan. 3, 19. saevire: APVL. met. 11, 15. stimulari: OV. met. 4. 431 LIV. 22, 17, 2 *v. p. 1632, 55*. succendi: OPTAT. 3, 3 p. 73, 19 VVLG. Esth. 1, 12. suscitari: VICT. TONN. chron. II p. 187, 466. torqueri: MAR. VICTOR aleth. 2, 274 sano torquentur corda -e (*i. paenitentia*). uti: SEN. epist. 86, 1. victus: CVLEX 110 *v. p. 1630, 7*. HOR. carm. 3, 27, 36 *v. p. 1631, 80*.

absistere, liberare sim.: abigere: SEN. epist. 19, 2. absistere: LIV. 37, 32, 9. deserere: *v. p. 1630, 28*. exuere: MEROB. poet. 1. liberare: SEN. epist. 17, 7 animum.

post praepp.: a -e: se avertere: ITALA deut. 13, 17 (Lugd.). convalescere: PS. AVR. VICT. epit. 21, 3. defendere: CIC. dom. 144. deterrere: CIC. leg. agr. 2, 92 LIV. 36, 14, 13. liberare: AVG. civ. 1, 29 p. 46, 5 D. repetere: CIC. dom. 141. reverti: VVLG. Ion. 3, 9. revocare: CIC. Verr. 3, 97 Catil. 1, 22 Phil. 13, 43 ad Brut. 1, 15, 9. se tutari: LIV. 40, 8, 2. cum -e: CIC. Catil. 2, 19 id quod [cum *add. t aliique*] summo -e cupiunt. TERT. spect. 16 populum . . . cum -e venientem. *al.* in -e (*cf. p. 1629, 62. 82 al.*): CIC. dom. 107 illo ipso in -e suo non est ausus meam domum . . . possidere. *al.*

syn. et iuxta posita: ad I: amentia (*v. p. 1630, 55 sq. 65*), dementia (*v. p. 1629, 82. 1630, 46. 57 al.*), insania (*v. p. 1629, 74 al.*), phrenesis (*v. p. 1629, 74*). *ad II*: amentia (*v. p. 1631, 26*), audacia (*v. vol. II p. 1241, 1 sq.*), conatus (CIC. Sull. 29 *al.*), crimen (LVCAN. 7, 551), discordia (*v. p. 1631, 27*), impetus (LIV. 31, 18, 7 *al.*), impietas (*v. p. 1631, 58*), improbitas (CIC. Rab. perd. 22), iniuria (CIC. p. red. ad Quir. 19), insolentia (PLIN. paneg. 16, 3), libido (LIV. 39, 16, 5 *al.*), licentia (CIC. rep. 1, 44 *al.*), motus (*v. p. 1631, 30*), scelus (CIC. Verr. 6, 161 *al.*), vesania (COD. Theod. 16, 5, 25, 1). ardor (TAC. hist. 2, 46 *cf. p. 1631, 44*), bilis (TERT. spect. 15), crudelitas (*v. p. 1631, 41 al.*), caedis cupido (VERG. Aen. 9, 757. *cf.* STAT. silv. 2, 1, 214), ferocia (AVIEN. Arat. 1189), indignatio (VVLG. Is. 13, 9 *al.*), iracundia (SEN. dial. 3, 18, 6 *al.*), ira (*v. p. 1631, 45. 63 al. nota p. 1631, 39*), odium (CIC. Flacc. 2), rabies (LVCR. 4, 1117 *saepe*), saevitia (SEN. dial. 4, 12, 6). amor (*v. p. 1631, 83. 1632, 11 al.*), favor (OPTAT. 2, 18 p. 53, 6).

opp.: *ad I*: consilium (*v. p. 1630, 48 cf. p. 1632, 12*), iudicium (*v. p. 1629, 70*), ratio (RVT. LVP. 1, 11). sanitas (VLP. dig. 24, 3, 22, 7 *al.*), valetudo (QVINT. decl. 256 p. 48, 19). *nota* insania *p. 1629, 53 sqq. 61*. *ad II*: bona mens (LIV. 39, 16, 5), constantia (*v. p. 1631, 2*), error (CIC. Deiot. 36 Att. 4, 1, 1 *al.*), fides (*v. p. 1631, 18*), fiducia (*v. p. 1630, 64*).

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

***2. fūror,** -ātus sum, -ārī *et* (*postea*) **fūro,** -āvī, -ātum, -āre. [*a* fur. *Th.*] *de formis: stirpis praes.: ir[illegible] vi activa*: PLAVT. Bacch. 657 CATO or. frg. 49 (-are *quod* [illegible] *inf. act. esse videtur*) VARRO frg. Non. p. 50,9 CIC. VERG. PROP. [illegible] VITR. *et passim apud posteriores.* *passiva* (*huc spectat* AVG. gramm. V 513, 40): CYPR. GALL. gen. 1213 HIER. epist. 120, 5, 3 RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 1, 3. 7, 7, 3. 7, 12, 1 ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 59, 5. *in -o active*: ITALA deut. 24, 7 (Lugd.) COMM. instr. 1, 15, 2 (-are *C*, -ari *al.*) DIDASC. apost. 2, 3 GLOSS. II 350, 31. *part. praes. inde a* VITR. SIL. *gerund.: inde a* PLAVTO Pseud. 850 CATONE agr. 145, 2 VARRONE CIC. *gerundiv.*: PROP. 3, 8, 39 VINCENT. LER. 28, 39. *perf.*: -atus sum *vi activa*: CIC. VERG. OV. VITR. SIL. STAT. TAC. SVET. *et saepe apud posteriores.* *vi passiva*: APVL. met. 10, 14 COLL. Mos. 10, 1 HIL. in psalm. 2, 12 GENNAD. vir. ill. 65 AVG. c. Petil. 3, 7, 8 c. Cresc. 3, 33, 3 *al.* BACHIAR. repar. laps. 2 CASSIOD. var. 2, 39, 11 GREG. TVR. Franc. 5, 18 *al. et satis saepe in legibus barbaricis.* -vi *sim.*: ITIN. [Silv.] 37, 2 (*at* 21, 4 *depon.*) SYMM. epist. 2, 48, 1 GREG. TVR. glor. mart. 21 tit. 25 tit. Iul. 18 tit. LEX Sal. 2, 1 *al.* Visig. 7, 2, 11 PS. VEN. FORT. vita Med. 5, 15 GLOSS. V 281, 68. 627, 41. *supin.*: PLAVT. Rud. 111 Trin. 864 CIC. Tull. 48 *bis* PRIAP. 51, 22. 64, 3. *de notione*: NON. p. 268 coicere, -ari, auferre. AVG. doctr. christ. 4, 29, 62 qui ...-antur, alienum auferunt. SCHOL. Hor. gloss. Γ epist. 1, 17, 54 subducta: -ata. GLOSS. -o κλέπτω. -atur κλέπτει. -atus est compilavit. convasassem -assem. abiuratae fraude subreptae, -atae. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A φουράνδι· κλέπτοντος. [*val.* furá, *it.* furare, *francog. vet.* furer. *M.-L.*] [*dub.*: OV. rem. 699 *coni. Housman, v. p. 1437, 49.* NEMES. cyn. 45 nocturna pie curantem (*A*, furantem *C*) busta sororem *i. Antigonam, cf. II B.*]

I ***strictiore*** *sensu i. q. res alienas possessori clam sive furto sive fraude auferre, surripere, demere et in suum usum vertere* (*-antur bestiae l. 47. p. 1640, 24*): **A** ***absolute*** *sive obi. supplendo*: PLAVT. Pseud. 850 quo conductus venio. :: ad -andum quidem. Rud. 111 quon -atum mox venias (Trin. 864 CIC. Tull. 48 *bis.* PRIAP. 64, 2). CATO agr. 145, 2 oleum ne tangito.... -andi causa (*cf.* IVLIAN. dig. 9, 2, 51, 2. PAVL. dig. 47, 2, 21, 7 *syn.* furti faciendi causa. *al.*). VARRO Men. 126 *avaro* si stet terrai traditus orbis, -ando tamen ... ex sese ipse aliquid quaerat. frg. Non. p. 50, 9 fures per obscuras noctes... facilius -entur. p. 465, 20 is erat -andum. CIC. Verr. 2, 97 qui cum isto -ati sunt. 4, 35 quam lepide se -ari putat. 3, 18 genera -andi (3, 134. 6, 1 atque praedandi). 5, 33 in -ando manibus suis, oculis illorum uteretur. 6, 10 in metu belli -andi locus qui potest esse? 6, 11 de ista -andi praedandique ratione. PRIAP. 64, 3 -etur licet usque, non videbo. RVT. LVP. 2, 9. PAVL. FEST. p. 133 -andi gratia manticulas attrectabant (*cf.* p. 378). MELA 2, 11 -ari quid sit, ignorant. PLIN. nat. 8, 222 tantam esse *muribus* dulcedinem -andi. QVINT. inst. 7, 2, 38 ut alicui sit -andi causa paupertas. SVET. Nero 16, 2 *quadrigarios* fallere ac -ari per iocum. IVLIAN. dig. 47, 2, 57 (56), 3 -andi consilio. POMPON. dig. 47, 2, 76 (75) -andi animo (PAVL. sent. 2, 31, 35 *al.*). GAIVS inst. 2, 50 furtum ... sine affectu -andi non committitur. dig. 50, 17, 111 pr. pupillum ... capacem esse -andi. PAVL. dig. 23, 4, 5, 1 ad -andum ... invitantur. *al.* GELL. 11, 18, 17 apud Lacedaemonios ... ius atque usum fuisse -andi. *ibid.* -andi sollertia. APVL. flor. 18 p. 83 praestigiator -atur. ITALA Matth. 19, 18 (cod. e *al.*) non -beris (κλέψεις, VVLG. facies furtum). Eph. 4, 28 (Tert. resurr. 45 p. 92, 19 *al. et* VVLG.) qui -batur, iam non -etur (ὁ κλέπτων μηκέτι κλεπτέτω). TERT. adv. Marc. 4, 36 p. 544, 26 praecepta *Christi* ... non -andi. 5, 13 p. 620, 12 qui et -ari vetans fraudem mandaverit. IREN. 4, 24, 1 non -ari nec fraudare. PORPH. Hor. carm. 1, 10, 9 Mercurius -andi repertor. LACT. epit. 59, 2. IVST. 2, 2, 6 si -ari liceret. CLAVD. DON. Aen. 8, 200 p. 145, 16 occasionem -andi (COD. Iust. 7, 6, 1, 11[a]). VVLG. Ios. 7, 11 -ati sunt (κλέψαντες) atque mentiti. prov. 6, 30 -atur..., ut esurientem impleat animam. 30, 9 egestate compulsus -er (SALV. gub. 4, 14 ad -andum forsitan egestate coguntur). Matth. 6, 19 in terra ... ubi fures effodiunt et -antur. *al.* RVFIN. Orig. in gen. 1, 8 sensus ad -andum. AVG. quaest. hept. 2, 71 in ... peccatis moechandi et -andi. in psalm. 148, 8 non -antur, non depraedantur. *accedit dativus* (DIOM. gramm. I 313, 23 -or tibi. IDIOM. cas. gramm. IV 567, 29 -or tibi κλέπτω σου: -or multi prohibent dici): PLIN. nat. 12, 59 nemo -atur alteri. PORPH. Hor. epist. 1, 16, 56 minus ⟨si⟩ quid perdidit, cui -atus es, non minus fur es, quam si totum abstulisses.

B *accedit obi. (passim res, animantia l. 84. p. 1640, 5. 6 al.)*: **1** *obi. solum*: PLAVT. Bacch. 657 harpaget furibus, -etur quod queat. CIC. Verr. 2, 60 solet haec, quae rapuit et -atus est, ... dicere se emisse. SCAEV. dig. 40, 7, 40 pr. quae -atus est, reposuerit. VVLG. exod. 22, 4 si inventum fuerit apud eum, quod -atus est (τὸ κλέμμα). PRIAP. 51, 22 nec seminosas ad cucurbitas quemquam ... venire credo ... aliumque -atum. 72, 3 si -beris ipse grandia mala. PLIN. nat. 11, 111 *aurum.* PS. FRONTIN. strat. 4, 7, 8 *ligna.* TAC. hist. 1, 48 scyphum aureum. *al.* CALL. dig. 47, 21, 2 si per ignorantiam aut fortuito lapides -ati sunt (PAVL. coll. Mos. 13, 3). TRYPH. dig. 26, 7, 55, 1 tutores rem pupilli. PAVL. sent. 2, 31, 36 rem suam (*cf.* TERT. adv. Marc. 4, 29 p. 521, 18). *al.* APVL. met. 7, 25 asinum -atus abducis. 10, 14 -atis clanculo partibus. flor. 11 p. 42 aliena -atum eunt. COMM. instr. 1, 15, 2 armenta. IVST. 38, 2, 6 aliena regna. FVLG. myth. 2, 6 *Prometheus* ignem -atus est. HIL. in psalm. 2, 12 *corpus* (HIER. epist. 120, 5, 3). *al.* ITALA (Lugd.) *et* VVLG. gen. 31, 19 Rachel **-ata est** (ἔκλεψε) idola patris sui (*cf. l. 41*). VVLG. exod. 21, 16 hominem. **22, 1** bovem aut ovem. *saepe.* DIDASC. apost. 2, 3 asinum ... -are **et abducere.** RVFIN. hist. mon. 9 p. 427[C] ille, qui -atus est *holera* ..., reportabat. 30 p. 456[B] *syn.* diripere. MART. CAP. 5, 482 equum ... aut emisti aut dono accepisti ... aut -atus es. GREG. TVR. glor. mart. Iul. 44 tit. de cruce altaris -ata (*cf.* 44 direpta). PALLAD. hist. mon. I 2 p. 256[C] sive quis invenerit eos *lapides* sive -atus sit (*p. 23, 13 Butl.* λίθοι ... εἴτε εὑρεσιμαῖοί εἰσιν εἴτε κλεψιμαῖοι). *proverbialiter*: OV. am. 2, 19, 45 potest vacuo -ari litore harenas. **2** *additur etiam dat. separ.*: CATO or. frg. 49 pueris in ludo †stellos (*cod.*, stilos *Roth; alii coni. alia*) pasceolos -are. CIC. off. 2, 40 *latronum* cuipiam ... aliquid. OV. am. 3, 12, 21 Scylla patri caros -ata capillos (ars 1, 331). STAT. Theb. 9, 728 sagittas audacis tergo pueri. APVL. met. 9, 21 soleas ... mihi. PAVL. NOL. carm. 15, 265 illum angelus Herodi praedam -atus agebat. GREG. TVR. glor. conf. 108 pauperi ... panem. Franc. 5, 18 p. 212, 28. *alia v. sub II.* *nota de rebus usu fructu subtractis*: VERG. Aen. 7, 283 patri *Soli* quos *equos* daedala Circe supposita de matre nothos -ata creavit (*fere i. q. clam patrem*). **3** *additur, unde res surripiantur*: CIC. nat. deor. 2, 157 si quae bestiae -antur aliquid ex iis *rebus* aut rapiunt. QVINT. inst. 3, 6, 41 qui pecuniam privatam ex templo -atus est. SVET. Iul. 54, 3 tria milia pondo auri -atus e Capitolio. VLP. dig. 48, 13, 8, 1 ex metallis Caesarianis aurum (PAVL. sent. 5, 21[a], 1). ITALA deut. 24, 7 (Aug. loc. hept. 5, 5 p. 609, 23 *cf.* Lugd.) homo -ans (κλέπτων, VVLG. sollicitans) animam ex fratribus suis. AVSON. Mos. 175 -ata e collibus uvas. VVLG. II Macc. 4, 32. MART. CAP. 5, 452 pocula templi e sacerdotis domo. APVL. met. 7, 19 de ... villula ... carbunculum. 9, 21. COLL. Mos. 10, 1 si ... *argentum* -atum (*cf.* VVLG. exod. 22, 7 furto ablata, LXX κλαπῇ) fuerit de domo hominis: si invenitur, qui -atus est (ὁ κλέψας, VVLG. fur). PORPH. Hor. sat. 1, 3, 115 cauliculos de horto. ITIN. [Silv.] 37, 2 -asse de sancto ligno. VVLG. II reg. 21, 12. AVG. c. Cresc. 3, 33, 37 corpus Christi de sepulcro. HESYCH. in lev. 27, 28 *sq.* de anathemate. CASSIOD. var. 6, 17, 7 aliquid -ari de populo. APVL. met. 9, 9 *cantharum* ab ipsis pulvinaribus Matris deum clanculo -ati. PAVL. coll. Mos. 7, 5, 3 unde -atus est. ITIN. [Silv.] 21, 4 locus, unde -ata est Rachel idola patris sui.

II ***latiore*** *sensu*: **A** *i. q. subducere, removere, subtrahere*: **1** *aliquem: laboribus, periculis*: SEN. Ag. 933 te, Oresta, -bor. ENNOD. dict. 25, 2 p. 500, 20 *Achillem* casibus -etur *Thetis.* *se -ari i. q. clam discedere, fugere*: SIL. 12, 300 sese -ata iuventus dat poenas latebrae. 14, 561 carinā. STAT. Theb. 12, 292 Iuno sinu magni semet -ata mariti. silv. 4, 4, 29 assiduo temet -are labori (*cf. infra l. 53*). APVL. met. 7, 7 ipse me -atus. MVTIAN. Chrysost. hom. 26, 3 in fugam versus est et -atus semetipsum de medio (ἐξέκλεψεν ἑαυτόν). *nota de servis notione strictiore etiam diluente*: COD. Iust. 1, 12, 6, 9 (*a. 466*). 11, 48, 23 pr. (*a. 531—534*) secundum exemplum servi fugitivi sese ... -ari. *sim.*: VERG. Aen. 5, 845 pone caput fessosque oculos -are labori (*cf. l. 47 et* CYPR. GALL. gen. 1213 dum sollicitis -antur lumina [*i. oculi*] curis). VAL. MAX. 4, 7, 6 iustae poenae debitum spiritum tenebris (*abl.*) -ari (*mg. LA*[2], funerari *LA*[1]) conabatur. SIL. 10, 74 in densis -antem membra maniplis. STAT. Theb. 11, 355 tacitos ... Antigone -ata gradus. GELL. praef. 12 in quibus *negotiorum intervallis* -ari otium potui (SIDON. epist. 8, 3, 4 molibus aulicis. *cf.* GREG. M. dial. 2, 1 p. 129[A] pie ... *Romanus* patris sui oculis -batur horas. NICET. vigil. 1 p. 56, 11 quod -ati de sopore suo). *i. q. disiungere ab aliquo*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 7, 3 iam non -amur ab alterutro nec malis nostris insultamus invicem (GREG. Naz. orat. 6, 7 κλαπέντες ἢ βιασθέντες). *i. q. seducere*: ORIG. in Matth. 16, 28 ut -etur (ἀπατᾶν) ... innocentium corda.

2 *aliquid: i. q. furtim removere, tollere*: RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 12, 1 ut facile possit e medio culpa -ari (*Greg. Naz. orat. 6, 12* κλαπῆναι). hist. 6, 2, 5 omnia indumenta ... -ata subtraxit (ἀποκρυψαμένη). SVLP SEV. epist. 3, 3 epistulam. ISID. orig. 2, 20, 3 vitium est et brevitatis studio etiam necessaria verba -ari (*i. omittere*). *i. q. secum auferre*: AMM. 25, 9, 6 properando multi -bantur opes proprias. *i. q. abscondere, reprimere, oblivione tegere*: SEN. Ag. 914 vultus veste -bor tuos. AMBR. in psalm. 1, 13 imperator ... donativum militi ... pollicetur, ut spes commodi -etur labores et metum abscondat periculi. 1, 30 voluntarius ... abscondit et sensum -atur laboris. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 1, 3 a quibus praecipue semper occultatur veritas et -atur (PETR. CHRYS. serm. 76 p. 416[C]). 3, 4, 1 cymbala ... plorantis *Iovis* ... -antia vagitum (*Greg. Naz. orat. 39, 4* συγκαλύπτουσαι).

B *i. q. furtim, latenter sibi vindicare, sumere, arrogare, comparare aliquid* (*plerumque iniuria*): CIC. Balb. 5 non ... -atus esse civitatem ... dicitur. LYDIA 59 dulcia ... Veneris -atus gaudia. 65 amorem. PROP. 3, 8, 39 si qua data est -andae copia noctis. STAT. Theb. 3, 701 non egomet tacitos Veneris -ata *sum* calores. AMM. 14, 11, 15 nullam videndi ... -ari potuit facultatem. 17, 13, 7 ut ... progressi sine ullo fraudis indicio spatia -rentur. RVFIN. hist. 2, 1, 12 eccle-

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

siam fraude qualibet ingressi lavacrum -antur. Orig. in gen. 5, 3 filias ... -atas concubitum patris. Greg. Naz. orat. 7, 11, 2 in tantum -ati sumus furta caritatis (*Greg. Naz. orat. 6, 11 κλέψαντες*). Avg. gen. ad litt. 11, 41 p. 376, 10 primos homines nuptias suas. pecc. orig. 14, 15 absolutionem suam fallendo -atus est. Petr. Chrys. serm. 33 p. 295A curam. *i. q. induere, assumere, imitari*: Prop. 4, 2, 31 speciem -bor Iacchi: -bor Phoebi. *de scriptoribus i. q. exscribere, compilare, in suum usum convertere*: Carm. Quint. inst. 8, 3, 29 verba antiqui multum -ate Catonis *Sallusti*. Cic. Att. 2, 1, 1 si ego tuum *librum* ante legissem, -atum me abs te esse diceres. Vitr. 7 praef. 3 *veterum* scripta -antes pro suis praedicant. 7 coegit ipsos -atos de se confiteri. Arnob. nat. 1, 43 p. 28, 23 Aegyptiorum ex adytis ... remotas -atus est disciplinas. Hier. in Am. 5, 8 p. 289 puto ex hoc loco gentilem poëtam -atum esse. Rvfin. apol. adv. Hier. 2, 25 p. 604B Origenis dicta -reris. *accedit, ut verba falsentur, corrumpantur, falso explicentur*: Itala (Cypr. epist. 63, 18) *et* Vvlg. Ier. 23, 30 *prophetae* -antur (*τοὺς κλέπτοντας*) verba mea unusquisque a proximo suo (*cf.* Cypr. epist. 63, 18 dum quis de euangelica veritate -atur domini nostri verba et facta, et corrumpit atque adulterat praecepta divina. Hier. in Eph. 4, 28 p. 631 verba -atur et dogmata). Hil. trin. 1, 25 pias ecclesiae praedicationes velamento professionis impiae -ati sunt. 8, 55 -are quas voles verborum occasiones (*cf.* 5, 22). Ambr. in psalm. 118 serm. 11, 20, 3 verbum dei non ad utilitatem suam -antur et rapiunt, sed ad fraudem. Vincent. Ler. 28, 39 quaedam sacrae legis verba -are eaque fallaciter et fraudulenter exponere.

C *absolute i. q. per insidias, furtim (cf. p. 1643, 14 sq.) bellum gerere*: Tac. ann. 3, 74 robore exercitus impar, -andi melior. *i. q. secreta explorare et prodere*: Tert. nat. 1, 7 domesticorum curiositas -ata est per rimulas et cavernas.

syn. et iuxta posita (*maxime ad I*): auferre (Porph. Hor. epist. 1, 16, 56), depraedari (Avg. in psalm. 148, 8), diripere (Rvfin. hist. mon. 30 *al.*), eripere (Cic. off. 2, 40), fallere (Svet. Nero 16, 2), fraudare (Iren. 4, 24, 1), furtum facere (Pavl. dig. 47, 2, 21, 7), harpagare (Plavt. Bacch. 656), praedari (Cic. Verr. 6, 1. 10), rapere (Cic. Verr. 2, 60 nat. deor. 2, 157).

opp.: emere (Cic. Verr. 2, 60), reponere (Scaev. dig. 40, 7, 40 pr.), reportare (Rvfin. hist. mon. 9).

deriv.: furator. furatrina. furax. 2. furo? *comp.*: suffuror.

part. praes. vice subst. **fūrāns**, -tis. *i. q. is qui furatur*: Plin. nat. 11, 24 ne promptum sit, quod invitet -em. 24, 103 *herba* sinistrā eruitur velut a -e. 33, 120 *minium* sidit ... in aqua constatque -bus. Hier. in Tit. 2, 9—10 non quod furto ablatum sit, sed mens -is attenditur. in Ier. 1, 34 vultus -ium. Ps. Rvfin. in Ioel 2, 4 *sqq.* -um instar (*circumscriptio verborum* Vvlg. Ioel 2, 9 quasi fur). *adv.* **fūranter** *a* Gramm. *fictum*. Roman. Char. gramm. I 199, 18 furans -r *facere debet.*

furra *v.* fora *p. 1037, 52.*

furta, -ae *f. orig. inc.* Diosc. 2, 70 de -a. furca (*sic*) fi⟨e⟩t de ordeo (*gr.* 2, 87 *ζύθος*. Gloss. III 184, 63 zitos -a). *cf.* zutus.

fūrtātum *v.* furto.

fūrtificus, -a, -um *a* furtum *et* facere. *i. q. furta committens*: Plavt. Epid. 12 minus iam -us sum quam antehac. :: quid ita? :: rapio propalam. Persa 226 -a laeva. Pseud. 887 praerodatis vostras -as manus.

✱**fūrtim** *adv.* [*cf. c.* fur, furtum. *Th.*]. Plin. nat. 11, 57 *fucis* ita (*sc. furibus*) appellatis, quia -m devorent mella. Char. gramm. I 183, 7 fur -m. *cf.* Roman. Char. gramm. I 199, 18. Avg. gramm. V 518, 35 incertum est ... an a fure ... transeat an a verbo furor, furaris. Prisc. gramm. III 75, 6 a furto -m. *de significatione*: Diff. gramm. VII 522, 18 -m cum incipit, furaciter quasi artificiose a consuetudine involandi, furtive iam quod ablatum. Gloss. *λάθρα. λεληθότως. κλοπιμαίως.* occulte, clam, latenter, absconse. Gloss. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A *φούρτιμ: κλεπτικῶς. inde ab* Ennio *et* Plavto. [*dub. vel corr.*: Treb. trig. tyr. 24, 3 *versum* statim (-m *Peter; at cf. Petschenig, Wiener Sitz.-Ber. 93, 1879, p. 357*) ... scripserat. Victorin. Macc. 285 *v. l. vice* forti pectore.]

1 *i. q. furum in modum, nempe clam, occulte, latenter*: **1** *strictiore sensu in faciendis furtis*: Plavt. Poen. 1022 ne quid clam -m se accepisse censeas. Lvcil. 1001 colligis omnia -m (*cf.* Apvl. met. 3, 16. *aliter* 8, 30). Q. Cic. epist. 16, 26, 2 quae *lagoenae* -m essent exsiccatae. Ciris 186 crinem ... -m ... detonsum. Verg. Aen. 9, 543 Helenor, Maeonio regi quem serva Licymnia -m sustulerat. Tac. hist. 1, 88 abscisis -m balteis. Itala prov. 9, 17 (Vincent. Ler. 21, 26) aquam dulcem -m bibite (*ἄψασθε ... ὕδατος κλοπῆς γλυκεροῦ*, Vvlg. aquae furtivae dulciores sunt). Porph. Hor. carm. 1, 3, 24 ignem eum *Prometheum* -m ... attulisse. Clavd. Don. Aen. 6, 200 p. 536, 5 involare dicimus, cum aliquid -m vola manus subtrahitur. Avg. anim. 2, 11, 15 -m de interdictis auferrent (Greg. Tvr. Franc. 5, 1 Lex Visig. 7, 1, 3. 7, 2, 17).

2 *latiore sensu i. q. clam, occulte, latenter*: **a** *adverbium*: Val. Ant. hist. 1 -m venit. Cic. leg. agr. 2, 41 Aegyptus ut occulte latet, ut recondita est, ut -m tota decemviris traditur! Catil. 3, 13 sic -m non numquam inter sese aspiciebant. dom. 139 -m ... fecisse (*cf.* Sen. epist. 95, 30 ista ... -m et a singulis fiunt). or. frg. B 22 S. (= 23 M.) cum non clam nec -m profectus sit, sed palam (Liv. 21, 63, 9). de orat. 2, 252 *altero genere facetiarum oratoribus* tantum licet -m *uti* ... et cursim. Catvll. 66, 5 Triviam -m sub La⟨t⟩mia saxa relegans dulcis amor (*subindicatur amor furtivus, cf. l. 48. 53*). Lvcr. 4, 1176 -mque cachinnant. Sall. Iug. 4, 7 -m et per latrocinia potius quam bonis artibus ad imperia et honores nituntur. hist. 1, 104 nactus obscuram noctem ... -m ... vitare proelium ... conatus est. Verg. Aen. 2, 18 huc ... *viros* -m includunt. 2, 258 -m laxat claustra. 3, 50 hunc ... -m mandarat alendum Threicio regi (Stat. Theb. 1, 580. *cf. l. 47*). 5, 677 -m saxa petunt (Drac. Romul. 10, 183). 11, 765 -m celeris detorquet habenas. Aetna 113 lympha ... edit humum ... -mque (*cf. l. 61 sqq.*) obstantia mollit. 446 ni -m aggereret Siculi vicinia montis materiam. Lydia 15 secreta meos -m narrabit amores. Hor. sat. 1, 1, 42 argenti pondus ... -m ... deponere terrā. 2, 3, 256 -m carpsisse coronas. carm. 1, 13, 7 umor et in genas -m labitur. epist. 1, 1, 18 in Aristippi -m praecepta relabor (Porph. Hor. epist. 1, 1, 16. 108). 1, 10, 25. Tib. 1, 2, 10 *ianua* -m ... aperta (Prop. 2, 9, 42). 1, 2, 19 -m derepere lecto (*cf. infra l. 77*). 1, 5, 65 ad occultos -m deducet amicos. 1, 8, 35 puero concumbere -m. 2, 1, 75 custodes -m transgressa. 2, 6, 45 portans. 3, 9, 9 -m latebras intrare ferarum. Ov. am. 1, 4, 52 -m ... adde merum. 2, 19, 39 -m tua limina pulset. epist. 16, 261 ut -m praesentes ista loquamur (trist. 3, 1, 21). ars 1, 619 blanditiis animum -m deprendere. rem. 33 coeant -m iuvenes timidaeque puellae (Qvint. decl. 291 p. 161, 16). 212 ipse tibi -m decipiendus eris (*cf.* Lact. inst. 1, 20, 29 -m deceptis obsessoribus). met. 3, 313 -m illum ... educat. 3, 371 sequitur vestigia -m (*cf.* Stat. Theb. 5, 494 *ubi B M habent* furto). 11, 762 peperisse. trist. 4, 10, 20 inque suum -m Musa trahebat opus. fast. 3, 19 blanda quies -m victis obrepsit ocellis. 6, 337 accedere. 6, 555 hanc Athamas -m dilexit. Liv. 39, 4, 8 qui ... -m senatus consultum factum ad aerarium detulerit. Phaedr. 1, 2, 27 -m ... dant Mercurio mandata. Sen. Herc. f. 1179 -mque lacrimas fundit. Lvcan. 4, 717 rapit agmina -m. Petron. 7, 3 meretrices -m spatiantes. 11, 2 -m se foribus admovit. *al.* Sil. 2, 463 est -m (*cf. infra l. 61 sqq.*) ... viscera et exurit ... venas ... per longum celata fames. 9, 82 ad conamina noctem advocat ac -m castris evadit. Stat. Theb. 3, 546 quid -m illacrimas? Qvint. inst. 1, 11, 19 nos non id agentes -m decor ille discentibus traditus prosequatur. Frontin. strat. 1, 5, 9 acie -m a tergo ad opus applicata. Tac. hist. 1, 33 -m digressus (*cf.* 2, 51 per aversam domus portam). Svet. Nero 23, 2 -m desiluisse de muro. Avr. Fronto p. 104, 9 N. *legi* quasi -m, certe quidem raptim (Fronto p. 221, 6 N.). Iavol. dig. 47, 7, 12 -m arborum caesarum (*cf.* Pompon. dig. 47, 7, 6 pr. Vlp. dig. 47, 7, 7 pr. -m caesae arbores videntur, quae ignorante domino celandique eius causa caeduntur. Pavl. dig. 47, 7, 8, 1 -m arborem caedit, qui clam caedit. *al.*). Apvl. met. 8, 11 -m depromptis calicibus. Tert. adv. Val. 32 p. 208, 5. Comm. instr. 1, 5, 7 *Iuppiter* -mque nutritus (Lact. inst. 1, 11, 16. 1, 13, 3). Arnob. nat. 2, 1 alienis -m insidiatus est matrimoniis. Avr. Vict. Caes. 33, 12 accensis -m militibus. Amm. 19, 5, 4 quo ex amnis alveo haurirentur aquae -m (Vvlg. Iudith 7, 7). 19, 11, 4 Pannonias -m vastandas invadere. Rvfin. hist. 3, 6, 10 si qui forte -m (*νύκτωρ*) per stationes hostium ... erepissent. Clavd. 26, 475 sub pectore -m aestuat. Cod. Iust. 5, 17, 7, 1 (*a. 337*) si conscientia maritalis tori -m esset violata. Cod. Theod. 3, 1, 8 (*a. 399*) ineundos -m ... contractus (Interpr. res ... occulte vendere). Mirac. Steph. 2, 5, 1 oculisque -m retrorsum reductis. Drac. laud. dei 2, 277 ne -m noceant angues. Orest. 676 ut taceant -mque ferant cuicumque ministro. Ven. Fort. vita Radeg. 19, 44 intromittebatur -m, quo se nemo perciperet. Greg. M. in Ezech. 1, 5, 12 omne quod de aeternitate per speculum et in aenigmate conspicit, quasi -m hoc et per transitum videt. *nota fere i. q. sensim, paulatim* (*cf. l. 11. 16. 34 al.*): Clavd. carm. min. 9, 15 *radix spiculi hystricis* tenuata ... -m levis in extremum sese producit acumen. **b** *vice adiectivi: praedicative*: Plavt. Poen. 662 hic clam -m esse volt. *attributive*: Tib. 2, 5, 53 iam video ... concubitus ... tuos -m. Clavd. 5, 86 quis populi tum vultus erat! quae murmura -m!

syn. et iuxta posita ad 2: clam (*v. vol. III p. 1248, 11 sq. cf. l. 1. 45*), cursim (*v. l. 3; cf.* raptim *l. 41*), dissimulanter (*v. p. 1643, 17*), latenter, secretim (Vincent. Ler. 21, 26), per latrocinia (*v. l. 5*), occulte (*v. l. 55. p. 1641, 81*), occulto (Tib. 2, 6, 45), in occulto (Plin. nat. 10, 102), oblique (*v. p. 1643, 10*), per transitum (*v. supra l. 60*). *nota abundantiam*: -m latere, tegere *sim.*: Verg. georg. 2, 304 ignis, qui -m pingui primum sub cortice tectus. Hor. sat. 1, 8, 43 lupi barbam ... abdiderint -m terris (Homer. 708 abdiderant occultantes sua corpora -m. Apvl. met. 9, 21). Ov. met. 14, 275 quique sub hac lateant -m dulcedine, sucos (Prvd. perist. 10, 208). *cf. supra l. 35. sim.*: Ciris 209 -m tacito descendens Scylla cubili. Ov. fast. 1, 425 vestigia -m ... fert taciturna. *cum additamentis temporis velut* nocte *sim.* (*cf. l. 7. 35. 51*): Enn. ann. 164 Galli -m noctu summa arcis adorti moenia (Plin. nat. 18, 12). Tib. 1, 6, 5 Delia -m ... quem tacitā callida nocte fovet. Liv. 22, 16, 6 principio noctis -m succedere. Apvl. met. 8, 30 noctem ferme circa mediam collectis omnibus -m. Cic. Att. 4, 3, 4 Metellus cum prima luce -m in campum itineribus prope deviis currebat (*cf.* Sil. 6, 57

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

per avia ... ablati -m). APVL. met. 1, 14 anteluculo -m evadere. *saepe additur verbis cum* sub *compositis*: subire (OV. epist. 18, 56), subrepere (TIB. 3, 9, 21 SEN. contr. 1 praef. 24 *v. infra l. 10*), subsequi (TIB. 3, 8, 8 OV. epist. 19, 131), subtrahere (IVST. 17, 3, 18), succedere (LIV. 22, 16, 6), supponere (OV. met. 4, 776), sustentare (STAT. Theb. 6, 875).

accedunt opposita: palam: CIC. or. frg. B 22 S. (= 23 M.) *v. p. 1642, 1.* nat. deor. 2, 157 bestiae -m ... fruuntur, domini palam et libere. SEN. contr. 1 praef. 24 ut quod aures offensurum esset, si palam diceretur, id oblique et -m subreperet. TAC. ann. 13, 13 quae princeps -m mulierculae tribuebat, ille palam largiretur. 13, 37 non -m iam sed palam bello infensare Armeniam. LACT. inst. 2, 4, 25. *alia*: OV. am. 1, 4, 64 quod mihi das -m, iure coacta dabis. LIV. 25, 24, 3 iam undique non -m, sed vi aperte gerebatur res. TAC. hist. 4, 56 -m magis quam bello Canninefates ... incursabat (*cf. l. 12*). ann. 11, 12 illa non -m, sed multo comitatu ventitare domum. PLIN. epist. 1, 13, 2 recedunt alii dissimulanter et -m, alii simpliciter et libere (*cf. l. 8*). HIL. syn. 78 nunc publicae auctoritatis professione haeresis prorumpens, id quod antea -m mussitabat, nunc non clam victrix gloriabatur.

fūrtīvē *v.* furtivus.

fūrtīvo, -āvī, (-ātum), -āre. *a* furtivus. LEX Sal. capit. 6, 12 de eo qui res alienas -verit. si quis res alienas -verit et suas fuisset et non potuerit approbare cui -verit, solidos XV culpabilis iudicetur. *explicant alii i. q. furari, alii i. q. res alienas sibi furto ablatas praedicare.*

✖**fūrtīvus,** -a, -um [*cf. c.* furtum. *Th.*]. NOT. Tir. 48, 70. *scribitur litteris graecis l. 31. 32.*

I ***strictiore sensu***: **A** *i. q. furto, clam surreptus, ablatus* (GLOSS. II 351, 4 *κλοπιμαῖον*. III 147, 48 clepsimenon. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A *φούρτιβα· κλοπιμαῖα*. THEOPHIL. inst. Iust. 4, 1, 6 *φούρτιβον δέ ἐστιν οὐ μόνον τὸ νύκτωρ ἢ μεθ' ἡμέραν λάθρα λαμβανόμενον, ἀλλὰ πᾶν πρᾶγμα κινητὸν ἀλλότριον παρὰ γνώμην δεσπότου κακῇ διαθέσει ψηλαφώμενον*): **1** *de animantibus* (*bestiis l. 41. 47*): PLAVT. Curc. 620 -as atque ingenuas virgines (Persa 522. 545. *cf.* 715 Poen. 899). IAVOL. dig. 47, 2, 75 (74) ancillam. CELS. dig. 47, 2, 68, 4 servus (PAPIN. dig. 13, 1, 17 *al.*). IVLIAN. dig. 1, 5, 26 si ancilla praegnas subrepta fuerit ..., id quod natum erit tamquam -um usu non capitur (*cf.* AFRIC. dig. 47, 2, 61. VLP. dig. 47, 2, 48, 5 partus. *al.*). TERT. fug. 12 pro eo pacisceris ... ut -o. VVLG. Tob. 2, 21 ne forte -us (*κλεψιμαῖον*) sit *haedus*. **2** *de rebus*: HOR. sat. 2, 7, 110 sub noctem ... uvam -a mutat strigili. epist. 1, 3, 20 cornicula ... -is nudata coloribus. 1, 13, 14 glomus -ae ... lanae. PRIAP. 23, 2 carpet -umve olus aut inempta poma. PROP. 4, 5, 71 -a capilli vincula. LIV. 45, 39, 6 an noctu tamquam -a ... deportabuntur *signa*? PLIN. nat. 19, 123 rutam -am tantum provenire fertilius putant, sicut apes -as pessime (PALLAD. 4, 9, 14). SIL. 15, 463 -a tractantem proelia luce (*i. vita, quam furto matris servaverat*) ... Galam. MART. 11, 50, 5 bombycina. QVINT. inst. 5, 13, 49 cum res -a in domo deprensa sit *eqs.* (decl. 341 p. 345, 17 VLP. dig. 47, 2, 5, 1. *cf.* GAIVS inst. 3, 186 cum apud aliquem ... -a res quaesita et inventa sit). IVV. 1, 10 -ae ... aurum pelliculae. IVLIAN. dig. 41, 1, 37, 2 nummis (AFRIC. dig. 19, 1, 30 pr.). 47, 2, 57, 1 -am rem restituere (47, 2, 57, 4 condicere. GAIVS inst. 2, 45 -am lex XII tabularum usucapi prohibet [PAVL. dig. 41, 3, 4, 6 *al.*]. 3, 187 res -a tibi ab aliquo oblata sit [PAVL. sent. 2, 31]. PAPIN. dig. 41, 3, 42 vendidit [LEX Visig. 11, 3, 1. *cf.* PORPH. Hor. sat. 1, 113 *sq.* venum deferre]. TRYPH. dig. 25, 2, 29 in condictione -ae rei [*cf.* VLP. dig. 13, 1, 7 *et infra l. 82*]. VLP. dig. 47, 2, 52, 27 contrectet. *al. cf. l. 50 sqq. 60*). POMPON. dig. 10, 4, 15 thensaurus. 41, 3, 24, 1 res ... -a aut vi possessa (GAIVS dig. 41, 3, 38 inst. 2, 45. 49 TRYPH. dig. 47, 2, 87). VLP. dig. 47, 3, 1 pr. solvere ... tignum -um. PAVL. dig. 24, 1, 63 pr. *non* -um est, quod sciente domino inclusum est. *saepe.* ITALA gen. 30, 33 (Lugd.) omne ... -um (*κεκλεμμένον*) erit apud me. Tob. 2, 21 (Ennod. epist. 1, 4, 7 p. 9, 3) aliquid manducare -um (*κλεψιμαῖον*, VVLG. edere ex furto). SYMPH. 91 -a vivo (*sc. mus*) sagina (rapina *Baehrens*). HIER. in Ezech. lib. 7 praef. lucrativis immo -is noctium horis ... dictare (in Zacch. prolog. *cf.* epist. 34, 6 -is, ut aiunt, operis [DAMAS. Hier. epist. 35, 1, 2]). VVLG. prov. 9, 17 aquae -ae. RVFIN. hist. 3, 6, 4 propria velut -a devorabant. AVG. nupt. et concup. 2, 25, 40 triticum (2, 26, 42). CASSIOD. in psalm. 61, 9 necessitate victus -um aliquid concupiscunt. GREG. TVR. glor. mart. 96 caro -a. PALLAD. hist. mon. II 13 p. 367[B] *lapides* sive inventicii sint sive -i (*Butl. p. 23, 13 κλεψιμαῖοι*). *expresse de imitatione artificiorum*: PHAEDR. app. 4, 20 falsa imago atque operis -i labor. ENNOD. epist. 1, 4, 7 p. 9, 4 aliquid lectitare -um (*detortum ex Tob. 2, 21, cf. supra l. 65*). *fere i. q. falsus*: OPTAT. 6, 3 p. 147, 20 -as vobiscum non legimus lectiones (*syn.* alienas; '*i. q. corruptas*' *Ziwsa*) ... — aut negate vos alienas lectiones legere.

B *i. q. ad furtum, fures pertinens*: POMPON. dig. 13, 1, 2 ex causa -a (13, 1, 16. 34, 3, 8, 7 AFRIC. dig. 47, 2, 62, 8 VLP. dig. 12, 1, 9, 1 *al.*). AFRIC. dig. 46, 3, 38, 1 condictionem -am (PAPIN. dig. 47, 2, 81, 5. *cf. supra l. 58*). ROMVL. fab. Aesop. ed. Thiele 59, 16 -um facinus. GREG. TVR. vit. patr. 14, 2 -o est ingressus accessu.

II ***latiore sensu i. q. occultus, absconsus, secretus, celatus*** (GLOSS. II 358, 5 *λαθραῖον*). *saepe per enallagen, ut adi. extet vice adv.*: **A** *generatim*: **1** *de rebus*: CIC. Pis. 97 occultus adventus, -um iter per Italiam. CATVLL. 67, 41 saepe illam audivi -a voce loquentem solam cum ancillis haec sua flagitia. OV. epist. 14, 126 corpora -is ... adde rogis. LIV. 24, 29, 4 -is excursionibus. 29, 31, 10 nocturnis primo ac -is incursionibus, deinde aperto latrocinio. MANIL. 4, 42 -a morte. 5, 335 murmure. 5, 425 -us (*Bentley,* -o *codd.*) remus in ipso. VELL. 2, 31, 2 cum ... orbem classibus iam, non -is expeditionibus piratae terrerent. VAL. MAX. 6, 8, 7 egressum. SEN. Ag. 122 coniuncta socio profuge -a rate! dial. 4, 9, 1 nec -a iam scelera sunt: praeter oculos eunt (PS. AMBR. laps. virg. 6, 26 -um scelus deduxit in publicum). LVCAN. 2, 688 tempora ... -ae ... fugae. 9, 142 ignis (*cf. infra l. 54*). PETRON. 95, 2 molitio. SIL. 9, 95 -a cupiens miserum componere terrā. 13, 892 pocula -o rapiet properata veneno. STAT. Theb. 12, 392 per tibi -i sacrum commune doloris (PANEG. 12, [2], 25, 2). MART. 6, 47, 6 -am quod bibit aeger aquam. IVV. 12, 120 etsi non sperat tragicae -a piacula cervae. GELL. 17, 9, 21 res quasdam occultas nuntiare -o scripto. APVL. met. 10, 35 -um pedem proferens. TERT. anim. 58 p. 395, 3 gaudium. adv. Marc. 5, 1 p. 569, 3 -as (*i. non professas*) merces vel illicitas. ANTH. 919, 12 -is procerum suppliciis. LACT. mort. pers. 40, 6 -a amicorum misericordia. HIER. epist. 22, 28, 2 quasi longa ieiunia -is noctium cibis protrahunt. AVG. civ. 2, 26 p. 92, 31 D. -a intentione. epist. 216, 3 -a et tamquam servilis ... contentio. COD. Theod. 4, 8, 6, 5 (*a. 323*) -is compendiis obscure capta. 15, 2, 7 = COD. Iust. 11, 43 (42), 4 (*a. 397*) ad irrigationes agrorum ... -is (*i. non concessis*) aquarum meatibus abutuntur. PETR. CHRYS. serm. 160 p. 622[B] -o incremento. *al.* SIDON. epist. 4, 16, 1 non ... manifesta modo, verum -a quoque lectione. SEDVL. op. pasch. 5, 25 p. 294, 7 suspicione. FACVND. defens. 9, 3 p. 750[A] -as (*i. obscuras*) sententiarum eius particulas. ISID. reg. monach. 9, 6 esus -a contaminatio ... vel privatus extra communem mensam appetitus. *inde i. q. insidiosus, fraudulentus, subdolus*: ARNOB. nat. 4, 24 p. 161, 8 fraudibus ... -is (5, 27 FIRM. err. 20 p. 50, 14. *cf.* HIL. syn. 39 -ae fraudulentiae). HIL. trin 5, 31 anne impia -ae praedicationis falsitas in obscuro est? AMBR. hex. 5, 8, 21 cassibus -ae artis. IVST. 11, 6, 8 occulta consilia victoriae -ae (*i. per dolum reportatae.* CLAVD. DON. Aen. 9, 350 p. 235, 15 -a victoria). COD. Theod. 8, 5, 39 (*a. 382*) a fructu -ae impetrationis. 12, 1, 94 (*a. 383*) per -am militiam. CONST. Sirm. 2 p. 909, 10 (*a. 405*) -a rescripta. **2** *de animantibus*: HIL. syn. 6 -i haeretici (*opp.* perfecti catholici).

B *speciatim in re amatoria*: CATVLL. 7, 8 amores (VERG. Aen. 4, 171 [GLOSS. IV 79, 41 adulterium]. TIB. 1, 5, 75 OV. fast. 6, 573 SCHOL. Stat. Theb. 3, 701 VAL. CEM. hom. 6, 1. *cf.* TIB. 1, 8, 57 Venus -a [OV. am. 2, 8, 6 ars 1, 275 SEN. Ag. 275]). 65, 19 missum sponsi -o munere malum. 68, 145 -a dedit mira munuscula nocte. TIB. 1, 5, 7 -i foedera lecti (*cf. l. 56*). 1, 9, 55 cum -o iuvenem lassaverit usu. PROP. 1, 3, 24 -a cavis poma dabam manibus. 1, 16, 20 preces. 3, 13, 33 -a per antra. OV. am. 1, 4, 18 excipe -as et refer ipsa notas! 1, 11, 3 inque ministeriis -ae ... noctis. 2, 2, 15 -a ... libertas. epist. 16, 265 -ae conscia mentis littera. ars 2, 246 det quoque -as alta fenestra vias. 2, 730 -um nec timor urget opus. 3, 640 iocos. met. 4, 327 voluptas. Pont. 1, 4, 41 -ae ... Cupidinis artes. SEN. Phaedr. 280 (*in versu spurio*) igne (*i. furore*) -o populante venas (PRVD. c. Symm. 1, 171). Tro. 342 ex virginis ... -o stupro. PETRON. 26, 5 osculis (CLAVD. 11, 24). SIL. 2, 416 -aque foedera amantum (*cf. l. 47*). CALP. decl. 46 p. 36, 6 -a commercia (*opp.* liberas ... noctes). APVL. met. 8, 10 de -o concubitu SVLP. SEV. dial. 1, 38, 2 *i. adultero*). 9, 24 amplexus. COD. Iust. 5, 17, 7 pr. (*a. 337*) nuptias inisse -as. *ibid.* 1 coniunctio. PS. AMBR. laps. virg. 5, 21 occulta et -a turpitudine constupratur. HIER. epist. 22, 13, 4 per publicum notabiliter incedunt et -is oculorum nutibus adulescentium gregem post se trahunt. RVFIN. Greg. Naz. orat. 3, 4, 1 -a generatio Iovis (*Greg. Naz. orat. 39, 4 γοναὶ καὶ κλοπαί*). *de animantibus i. q. clam, furtim conceptus, natus, nutritus sim.* (GLOSS. III 303, 51 *νόθος*): VERG. Aen. 7, 660 quem Rhea sacerdos -um partu ... edidit. OV. epist. 11, 38 -um membra gravabat onus. TERT. nat. 2, 13 p. 123, 4 -us infans vester Iuppiter. DON. Ter. Phorm. 1055 filia. *i. q. adulter*: OV. Pont. 3, 3, 56 quam lex -os arcet habere viros. SEN. Ag. 732 (*in versu spurio*) timete ... -um genus.

syn.: ad I: alienus (*p. 1643, 78*), inemptus (*p. 1643, 44*), surreptus (VLP. dig. 18, 1, 29). *ad II*: occultus (*l. 3. 60*), nocturnus (*supra l. 7*). *opp.: ad I*: inventicius (*p. 1643, 73*), proprius (*p. 1643, 70*). *ad II*: apertus (LIV. 29, 31, 10), liber (CALP. decl. 46), manifestus (SIDON. epist. 4, 16, 1). *cf. l. 9. 12.*

adv. **fūrtīvē.** ROMAN. Char. gramm. I 137, 6 furtivus -e *facere debet. de significatione*: DIFF. gramm. VII 522, 18 *v. p. 1641, 61.* [*dub.*: PETRON. 13, 1 futurae *sive* -e *codd.*, suturae *Scaliger.*]

i. q. furum in modum, nempe occulte, clam, celatim: OV. am. 2, 5, 6 data -e munera. SEN. contr. 1, 1, 20 exiguos -e cibos mitto. SEN. benef. 2, 23, 2 quidam -e gratias agunt et in angulo et ad aurem. VLP. dig. 41, 2, 6 pr. clam possidere eum dicimus, qui -e ingressus est possessionem ignorante eo *eqs.* DON. Ter. Eun. prol. 9, 3 virginem ... -e eductam. VVLG. Iob 4, 12 quasi -e suscepit auris mea. AVG. serm. ed. Mai 188, 2 *puerum* tenebo amplexibus -e. BACHIAR. repar.

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

laps. 13 -e ac cum timore persuasit tibi inimicus. EPIST. pontif. 333 (Zosim.) Migne 20, 668[B] in quem locum -e ... irrepserat. GREG. M. moral. 5, 1 -e sibi ... blanditur. 30, 62 in ipsa edendi via -e adiuncta voluptas subsequitur. in Ezech. 1, 10, 39 ab amantibus plerumque in silentio quasi -e et tacite leguntur *scripturae sacrae.* *coniungitur cum adi.*: LACT. mort. pers. 40, 2 -e tunc Valeriae familiaris.

(**fūrto**), (-āvī), **furtātum** (-āre) [*a* furtum. *Th.*]. ISID. diff. 1, 258 inter furatum et -um: furatum eum qui furtum facit, -um, quod furatur fur.

✱**fūrtum**, -ī *n.* [*a* fur *ductum esse videtur. Th.*]. *de originatione*: PAVL. dig. 47, 2, 1 pr. -um a furvo id est nigro dictum Labeo ait (*cf.* PORPH. Hor. carm. 2, 13, 21 ISID. orig. 5, 26, 19). *ibid.* vel a fraude, ut Sabinus ait. vel a ferendo et auferendo (INST. Iust. 4, 1, 2). vel a Graeco sermone, qui φῶρας appellant fures (*cf. p. 1606, 27*). *de formis: in nonnullis codd. legitur abl. in* -u: SALV. gub. 7, 81 (*A, ubi manus sec. corr.* -o). LEX Sal. capit. 4, 10. GREG. epist. 11, 56 (-o *codd. dett.*). *masculine*: VEN. FORT. vita Germ. 75, 201 illum -um felicem (*cf. p. 1647, 31*). *legitur inde a* LEGE XII tab. PLAVTO TER. CATONE VARRONE RHET. Her. CIC. *per totam latinitatem, saepissime* (*plus quam sescenties*) *in* DIG. *deest* LVCILIO LVCR. NEP. CELSO COLVM. SCRIB. LARGO MELAE PERS. *pluralis extat inde a* PLAVTO *tam de pluribus actionibus singulorum, quam de susceptis plurium.* [*dub. vel corr.*: PLAVT. Poen. 1022 furtim *A*, -i *P*. CIC. leg. agr. 3, 11 *v. p. 1646, 41.* VAL. FL. 2, 294 *v. p. 1648, 73.* 8, 390 furiis *V* -is *edd.* PETRON. 131, 8 *v. p. 1650, 8.*] [*val.* furt, *it.* furto, *hisp.* hurto. *M.-L.*]

I ***strictiore*** *sensu i. q. amotio illicita rerum alienarum quae fit clam auferendo aliisve modis* (*cf. p. 1647, 38*): **A** *de ipsa actione* (NON. p. 310, 8 -um est occulta surreptio. GLOSS. κλοπή. GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357 A φούρτα· κλοπή. *cf. l. 54 sqq. 69 sqq. et Hitzig, PW. VII 384 sqq.*): **1** *generatim*: PLAVT. Men. 170 quid olet *palla*? responde. :: -um. Poen. 564 id duplicabit omne -um. 1238 fures estis ... :: quid id -ist? ... :: quia annos multos filias meas celavistis clam me. Cornic. frg. 4 mihi Laverna in -is celebrassit manus. *al.* CATO or. frg. 70, 1 fures privatorum -orum..., fures publici. CIC. Cluent. 184 in quibus tabellis de -o littera nulla invenitur. *al.* Tusc. 2, 23 ob -um Lemnium *i. Promethei* (VERG. ecl. 6, 42 -umque Promethei. SEN. Med. 822 [*v. p. 1646, 27*]. PORPH. Hor. carm. 1, 3, 29. *cf. p. 1646, 22. 1647, 55*). LEX Rubr. (?) frg. Atest. (Corp. I² 600) 2 -i, quod ad hominem liberum liberamve pertinere deicatur. CATVLL. 12, 7 *frater* tua -a vel talento mutari velit. VERG. catal. 13, 10 seu -a dicantur tua. HOR. sat. 1, 4, 94 de Capitolini -is. PROP. 4, 9, 8 -o polluit ille Iovem. OV. met. 2, 687 senserat hoc -um ... senex. 2, 696 lapis iste prius tua -a loquetur. 2, 700. 11, 313 Autolycus -um ingeniosus ad omne. SEN. contr. 9, 6, 7 conscium -i. 10, 6 *saepius.* SEN. benef. 6, 6, 1 depositum habet actionem propriam, tam mehercules quam -um. *al.* PLIN. nat. 9, 92 assiduitate -i *polypi.* 13, 17 haec sunt... officinarum -a (*sc. res miscendas -is depravantium. cf.* 14, 78. 33, 100. 120. 176). 15, 35 *nucium genus* digitis fragili putamine aviumque -o in arbore. VAL. FL. 6, 531 fraude... et -is assuetus... depopulare greges. MART. 12, 29, 11 -a timentur. 14, 92, 2. QVINT. inst. 3, 6, 33 iustumne sit sacrilegium appellari, quod obiciatur, vel -um vel amentiam. 4, 2, 70 consilium -i. 4, 4, 8 *al.* CELS. dig. 47, 2, 68 pr. *non* -um est ipsa infitiatio, licet prope -um est. GAIVS inst. 3, 195 *sq.* -um ... fit non solum cum quis intercipiendi causa rem alienam amovet, sed generaliter cum quis rem alienam invito domino contrectat (SAB. Gell. 11, 18, 20 COD. Iust. 6, 2, 20, 1 [*a. 530*]). dig. 47, 2, 55, 1 -um fieri et si quis usum alienae rei in suum lucrum convertat. PAVL. dig. 47, 2, 1, 3 -um est contrectatio rei fraudulosa lucri faciendi causa... quod lege naturali prohibitum est admittere (INST. Iust. 4, 1, 1). *saepissime in* DIG., *praesertim* 47, 2, *cui titulus est* de -o (*cf.* GELL. 11, 18, 12 COD. Iust. 6, 2 LEX Burg. lib. const. 4). GELL. 11, 18 tit. apud Aegyptios -a licita et permissa sunt. PORPH. Hor. carm. 1, 10, 3 Mercurium inventorem ... -orum (*cf.* ARNOB. nat. 4, 28 praecellere in -orum dolis). IVST. 2, 2, 6 nullum scelus apud eos *Scythos* -o gravius. AMM. 15, 13, 3 abiecte ignavus et, ut ait comicus (*cf. p. 1641, 54*) arte despecta -orum rapiens propalam. SCHOL. Hor. epist. 1, 10, 10 in servis suspicio -i habetur (*cf.* SERV. ecl. 3, 16 SALV. gub. 4, 19). RVFIN. Adamant. 4, 10 -um ... quid aliud est nisi accipere aliena et facere sua? AVG. quaest. hept. 2, 71 p. 139, 15 -i nomine bene intellegitur omnis illicita usurpatio rei alienae *eqs.* (*cf.* 3, 68 p. 295, 22) *passim.* *per amplificationem*: PLAVT. Bacch. 166 (*vers. interpol., cf.* 159 compendium ... fecisti) fecisti -um in aetatem malum (*sc. celando quae prodere debuisti*).

2 ***speciatim***: **a** *de -is magistratuum fere i. q. exactiones illicitae*: CIC. Verr. 2, 154 aedem Castoris testem tuorum -orum esse. 2, 177 indicia ac monumenta -orum. 4, 22 propter societatem -orum. 4, 155 consorti ... in lucris atque -is. 4, 165 haec insunt tria genera -orum *eqs.* 5, 139 socios -orum. *saepe.* LIV. 6, 16, 1 oblataeque vani -i invidiae. PLIN. epist. 4, 9, 6. 7. LAMPR. Alex. 17, 2 iudices, qui -orum fama laborassent (20, 2 COD. Theod. 9, 27, 1 [*a. 380*]. 1, 5, 9 [*a. 389*]). AMM. 19, 12, 2 nec -is abstinuit *eqs.* 30, 7, 3 -orum suspicione contactus. COD. Iust. 1, 26, 3 (*a. 389*). 1, 54, 6, 5 (*a. 399*). COD. Theod. 14, 4, 9 (*a. 417*) Portuensium -a mensorum. **b** ***scriptorum, poetarum sim.***: TER. Eun. 28 non quo -um facere studuerit *poeta.* Ad. 13 -umne factum existumetis an locum reprehensum, qui praeteritus neglegentiast. MANIL. 2, 58 nostra loquar; nulli vatum debebimus or⟨s⟩a, nec -um, sed opus veniet. VITR. 7 praef. 7 ceteros aliena recitavisse, oportere autem iudicantes non -a, sed scripta probare. SEN. contr. 9, 1, 13 non...-i, sed exercitationis causa *transtulisse sententiam.* 10, 4, 21 non potest -o (*codd.*, ⟨de⟩ -o *sive* -i *coni. Bursian.*) suspectus esse. MART. 1, 53, 3 tua traducit manifesto carmina -o. SVET. vita Verg. l. 184 Br. Herennius tantum vitia eius, Perellius Faustus -a contraxit. l. 189 eadem -a temptarent. HIER. adv. Rufin. 2, 22 non scripturarum mysteria, sed Originis -a commemorant. RVFIN. apol. adv. Hier. 2, 25 p. 604[A] *et* [B]. *aliter technice in arte rhetorica*: QVINT. inst. 9, 2, 68 nemo non illi -o favet (*cf. antea* ambiguitate sententiae *et v. q. s.*). SCHOL. Cic. Bob. p. 121, 5 St. κλέμμα subiunxit, id est -um quoddam invidiosae commemorationis. *cf.* HIL. trin. 5, 25. 6, 44 quid hic haereticorum -o loci relictum est.

structurae: *accedit genet. subi. inde a* CIC. *passim* (*cum epexegesi*: CIC. Att. 6, 2, 5 mira erant in civitatibus ipsorum -a Graecorum, quae magistratus sui [vi *M*] fecerant). *accedit gen. obi. rerum ablatarum* (*cf. l. 15. 66. 78. 80 al.*): CIC. Verr. 3, 48 -o grandis pecuniae. PLIN. nat. 36, 176 -o calcis sine ferumine suo caementa componuntur. VAL. FL. 4, 66 sat tibi -um ignis IVV. 11, 144 *servus* exiguae -is (frustis *l. v.*) imbutus ofellae. CARM. de pond. 171 auro, cuius vitium -umque requiris. PANEG. 11 (3), 8, 2 velleris. FIRM. math. 8, 14, 3 spoliorum. VVLG. I par. 2, 7 peccavit in -o anathematis. LEX Sal. 2 tit. de -is porcorum. 3 tit. *hominum (locorum) defraudatorum*: SEN. Phoen. 317 *serpens* saeva -o nemoris Herculeo. Med. 822 caeli qui -a luit. HIER. adv. Rufin. 2, 22 *v. l. 11.*

epitheta: apertum: CIC. Q. Rosc. 26 Verr. 4, 64. balnearium: PAVL. dig. 47, 17, 3. domesticum: MARCIAN. dig. 48, 19, 11, 1. immensum: FIRM. math. 3, 5, 10. impium: CATVLL. 23, 10 (*coni. Haupt,* facta *codd.*). improbum: CIC. Verr. 2, 87. 4, 181. impudens: CIC. div. in Caec. 30 Verr. 2, 35. 129. 4, 163. 168. infaustum: CORIPP. Ioh. 3, 157. magnum, *compar. et superl. v. p. 1648, 4. 7.* malum: PLAVT. Bacch. 166. manifestum (LEX XII tab. 8, 16 *v. p. 1647, 34*): PLAVT. Asin. 569 (*?*) CIC. Verr. 2, 48. 144 VITR. 9 praef. 12 MART. 1, 53, 3 *al. nota*: SAB. Gell. 11, 18, 11 GAIVS dig. 47, 2, 2. 8 inst. 3, 183. 184 VLP. dig. 3, 2, 6 pr. *al.* PAVL. dig. 22, 1, 24, 2 SATVRN. dig. 48, 19, 16, 6 INST. Iust. 4, 1, 3. modicum: MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 2. nefarium: CIC. Verr. 5, 93. notum: *v. p. 1648, 7.* occultum: CIC. div. in Caec. 33. parvum: CIC. leg. agr. 3, 11 (*ubi pro* -um *codd. plerique* futurum). APVL. met. 4, 8 CLAVD. 18, 193. privatum *v. p. 1645, 36.* publicum: FEST. p. 213 GREG. M. epist. 9, 79. religiosum: RVFIN. hist. 2, 15, 2. sacrilegum: ARNOB. nat. 7, 9 p. 243, 25. servile: APVL. met. 4, 8 COD. Theod. 1, 5, 9 (*a 389*). sordidum: CIC. Vatin. 13. tacitum: OV. fast. 1, 549.

iuncturae selectae (*maxime* ICTorum): *acc.*: -um (-a) **facere:** LEX XII tab. ed. Bruns 8, 12 si nox -um faxsit. 12, 2 si servus -um faxit. PLAVT. Poen. 1245 Rud. 954 TER. Eun. 28 *v. l. 1* Ad. 13. LEX Corn. (coll. Mos. 1, 3, 1) -i faciendi causa. CIC. Cluent. 179. 183 *al.* LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 110. HOR. sat. 1, 3, 94 SEN. benef. 7, 7, 4 *al.* MART. 5, 50, 5 *v. p. 1648, 83.* QVINT. inst. 3, 6, 49 sustuli, sed non -um feci. 5, 10, 16 *al.* IAVOL. dig. 12, 3, 9 *plus centies in* DIG. EPIST. syn. Sardic. occ. (Hil. coll. antiar. B II 2) 1, 2 *syn.* raperent. VVLG. exod. 20, 15 non -um facies [οὐ κλέψεις] *passim.* CIC. nat. deor. 3, 74 ope consilioque tuo -um aio factum esse (GAIVS inst. 3, 202. 4, 37 VLP. dig. 9, 2, 27, 21 *al. nota*: 47, 2, 50, 1 INST. Iust. 4, 1, 11). *accedit dat.*: PLAVT. Rud. 958 ego istuc -um scio cui factum est. RHET. Her. 2, 26, 41 PRIAP. 22, 1 SEN. contr. 10, 6, 1 SEN. benef. 6, 5, 5. QVINT. decl. 341 p. 348, 5 unus... duobus. NERAT. dig. 47, 2, 65 (64) POMPON. dig. 21, 2, 30 AFRIC. dig. 19, 1, 30 pr. VLP. dig. 47, 2, 43, 5 -um *non* fit, nisi sit, cui fiat. *saepe apud* ICTOS. GELL. 11, 18, 8 *al. nota*: SEN. dial. 6, 1, 5 nec -um facere affectibus tuis cogitem. QVINT. decl. 248 p. 15, 25 iuri. OPTAT. 1, 3 p. 5, 16. 4, 6 p. 110, 2. 3 deo (*v. totum locum*). *adde*: TAB. devot. Audollent 122 quot mihi -i factum est. *accedit genet.*: CIC. Q. Rosc. 27 cuius rei -um factum erat? CINC. Gell. 16, 4, 2 -um non facies ... pluris nummi argentei. IVLIAN. dig. 9, 4, 10 AFRIC. dig. 46, 3, 1. 47, 2, 61 ancilla fugitiva ... sui -um facere intellegitur. GAIVS dig. 41, 3, 38. inst. 3, 199 liberorum hominum. MARCELL. dig. 47, 2, 69 VLP. dig. 16, 3, 11 *al. apud* ICTOS. *accedunt praepp.*: PLAVT. Bacch. 166 *v. p. 1645, 72.* AVG. quaest. hept. 4, 10 in homines fiunt. VLP. dig. 47, 2, 7, 1 de domo tua. ***alia:*** TER. Phorm. 191 fugam aut -um parat. CIC. Verr. 4, 107 non te diligentiorem in faciendis -is fuisse quam me in deprehendendis (*v. vol. V p. 606, 31 sqq. sim.*: CIC. Verr. 5, 83 reprehendenda. Flacc. 68. 69 VITR. 9 praef. 10. 12). PRIAP. 35, 3 molieris. PLIN. epist. 10, 96, 7 committerent (GAIVS dig. 31, 1, 5, 1 VLP. dig. 44, 7, 25, 1. PAVL. dig. 47, 2, 21, 2 eius *aeris. saepius*). IAVOL. dig. 47, 2, 72 pr. admisit (*v. vol. I p. 753, 26*). VLP. dig. 21, 1, 21, 1 ni forte ... iussu eius -um sive damnum cui datum sit. 47, 2, 27, 1 chirographi -um passus sit (MACER dig. 1, 18, 16 pr. *al.*). AVSON. 146, 24 exercet. RVFIN. Greg. Naz. orat. 7, 11, 2 furati sumus -a caritatis. COD. Iust. 6, 2, 22 pr. (*a. 530*) -o perpetrato.

genet. (*cf. Kalb, Juristenlatein p. 48*): PLAVT. Poen. 737 homo -i sese astringet (Rud. 1260. *cf.* SAB. Gell. 11, 18, 21 obstringitur

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

[VLP. dig. 47, 2, 43, 4]). TER. Eun. 809 hic -i se alligat (*cf. l. 49 et* Q. SCAEV. Gell. 6, 15, 2 -i se obligavit [IAVOL. dig. 39, 2, 25. 47, 2, 74 VLP. dig. 13, 7, 4. 17, 3, 1, 22 *al.* PAVL. dig. 12, 6, 36 COD. Iust. 6, 2, 20 pr. (*a. 520*)]). RHET. Her. 1, 12, 22 secum -i agi (CIC. Cluent. 163 or. frg. A IX 6 epist. 7, 22, 1 LEX Rubr.[?] frg. Atest. [Corp. I² 600] 2 ALF. dig. 11, 3, 16 PAVL. FEST. p. 23 VITR. 7 praef. 7 SEN. benef. 6, 5, 5 QVINT. inst. 7, 1, 22 decl. 361 p. 394, 2 IAVOL. dig. 12, 3, 9 [*circiter 80ies in* DIG.]). RHET. Her. 2, 26, 41 si quis quem -i arguat (VVLG. gen. 30, 33. 31, 32 *cf. infra l. 49*). CIC. S. Rosc. 111 mandati constitutum est iudicium non minus turpe quam -i (GAIVS inst. 3, 198 VLP. dig. 47, 2, 17, 1 *al.*). Cluent. 120 -i et captarum pecuniarum nomine notaverunt (GAIVS dig. 30, 70 pr. inst. 1, 140 VLP. dig. 3, 2, 13, 7 *al. apud* ICTOS). Flacc. 43 -i . . . damnatus est (*v. vol. V p. 14, 56 sq.*). or. frg. A IX 6 quo tempore cum L. Caleno -i depectus sis (detectus sit *codd., corr. Kiessl.-Schoell*). LEX Iul. munic. (Corp. I² 593) 110 quei -ei . . . condemnatus (*v. vol. V p. 124, 45 sqq.*) pactusve est erit (IVLIAN. dig. 3, 2, 1). SEN. contr. 10, 1, 8 obiciente -orum crimina (PHAEDR. 1, 10, 4 GAIVS inst. 3, 197. 4, 178 CALL. dig. 48, 15, 6 pr. VLP. dig. 26, 10, 3, 5 *al.* PAVL. dig. 19, 2, 45, 1 LAMPR. Alex. 17, 3 SVLP. SEV. dial. 1, 14, 7 *al.*). QVINT. inst. 4, 2, 52 -i reum (7, 2, 29. 51 MARCIAN. dig. 48, 21, 3, 2 PORPH. Hor. sat. 1, 10, 25 *sq.* LAMPR. Alex. 28, 4 QVEROL. p. 4, 22 SCHOL. Hor. epist. 1, 10, 10 SVLP. SEV. epist. 3, 1 *al.*). IAVOL. dig. 46, 3, 78 actio . . . -i (VLP. dig. 3, 2, 6, 1 -i vel aliis famosis actionibus quis condemnatus. *apud* ICTOS *fere 170 locis; cf. p. 1645, 46*). 47, 2, 75 (74) poena -i (GAIVS inst. 3, 189. 190 VLP. dig. 15, 1, 9, 6 *al.*). IVLIAN. dig. 47, 2, 57, 1 -i quaestio. 47, 2, 57, 2 solvitur -i vitium (GAIVS inst. 2, 50). POMPON. dig. 47, 2, 44 pr. debitori iste tenetur -i (*apud* ICTOS *fere 60ies*). VLP. dig. 3, 2, 13, 7 in causa -i. 9, 2, 41, 1 animo -i faciendi. 17, 2, 51 pr. -i consilium. *al.* GELL. 11, 18, 8 -i manifesti prensos. AMM. 17, 4, 5 cum -orum arcesseretur. SCHOL. Iuv. 8, 113 -i (-us *p*) . . . accusaturas. INST. Iust. 4, 1, 5 -i obnoxii. *al.*

ablat. (GLOSS. IV 345, 48 -o decipit: fraudat, privat): LEX XII tab. 8, 16 si adorat (*i. agit*) -o, quod nec manifestum erit. VARRO rust. 2, 10, 5 -is noxisque solutum (SEN. contr. 7, 6 [21], 23 TAB. cer. Dac. 6 [Corp. III p 937] int. 6 *a. 139.* 7 [p. 940] int. 6 *a. 142* POMPON. dig. 21, 1, 46. 21, 2, 30. 30, 45, 1 VLP. dig. 19, 1, 11, 8 *al. nota* 50, 16, 174 PAVL. dig. 19, 4, 2. 21, 2, 3). CIC. Verr. 6, 141 ni -is (*i. fraudibus cf. p. 1645, 75*) quaestum faceret. HOR. epist. 1, 7, 86 ubi oves -o, morbo periere capellae (sat. 2, 3, 157 PAVL. dig. 18, 6, 15, 1 VVLG. gen. 31, 39). carm. 1, 10, 8 quidquid placuit iocoso condere -o (*cf.* PORPH. *ad l.; falso* SCHOL. id est adulterio). LIV. 3, 44, 9 puellam . . . -o in domum Verginii translatam. MANIL. 1, 27 quis . . . clepsisset -o mundum . . . ? PLIN. nat. 2, 175 -oque vicini (*gen. obi.*) caespitem nostro solo affodimus. 8, 208 -o abactis *suibus*. MART. 6, 19, 3 vicini queror has *capellas* abesse -o (VLP. dig. 47, 2, 19, 3 PAVL. dig. 50, 16, 14). QVINT. decl. 361 p. 393, 13 cum depositum -o amisisset (GAIVS inst. 3, 205 PAPIN. dig. 20, 5, 1). FLOR. epit. 4, 4, 2 lacerare -is hereditatem. ARGVM. Plaut. Poen. 6 eum -o alligat. PAPIN. dig. 19, 5, 8 pr. -o (-i *l. v.*) argueretur. VLP. dig. 47, 2, 46 pr. -o abstulit (*cf.* PAVL. dig. 47, 2, 21, 5. COD. Iust. 2, 19 [20], 1 [*a. 223*] vi vel -o. IVST. 36, 2, 13 VVLG. gen. 40, 15 [*κλοπῇ*] *al.* SVLP. SEV. chron. 1, 9, 4. LEX Burg. lib. const. 4, 1 *al. in legibus barbaris*). PAVL. dig. 47, 2, 21, 3 surripuit. TERT. patient. 7 p. 12, 8 minutum sibi aliquid . . . -o. PORPH. Hor. carm. 1, 3, 29 *sq.* ignis . . . -o Promethei subductus (*cf.* HIL. in Matth. 5, 3 COD. Iust. 6, 2, 22, 3 [*a. 530*]). COMM. instr. 1, 12, 5 non -o vivebat (*cf. p. 1648, 55; aliter p. 1649, 30*). AVSON. 1, 8 -oque nocentes Sauromatas. RVFIN. hist. 2, 15, 2 se spoliatum. PAVL. NOL. carm. 19, 430 sumere -o.

post praepositiones: CIC. Cluent. 184 quaestio de -o est. *al.* TAC. dial. 37, 4 de -o . . . dicendum. IAVOL. dig. 47, 2, 91 (90) de -o iudicaretur (*cf.* PAVL. dig. 6, 1, 58 iudicium factum). SCAEV. dig. 40, 4, 59, 1 edicto de -is (*cf. p. 1645, 36. 61*) *al.* GAIVS inst. 3, 201 sine -o possidere. PLAVT. Asin. 563 in -o ubi sis prehensus (569. *sim.*: CAES. Gall. 6, 16, 5 comprehensi. *cf. vol. V p. 605, 22. 29*). CIC. Verr. 2, 144 cum in manifestissimo -o teneare. PLAVT. Poen. 1351 duplum pro -o mi opus est. COD. Iust. 6, 2, 21, 5 (*a. 530*) pro -o conveniri. CIC. Verr. 2, 35 quasi . . . non . . . propter impudentissimum -um aufugerit! FIRM. math. 8, 14, 3 plectuntur. PLAVT. Capt. 1019 (*in versu spurio*) ob -um ad carnuficem dabo. GAIVS dig. 18, 1, 35, 4 si res vendita per -um perierit. PAVL. dig. 21, 1, 58, 1 de rebus per -um ablatis. LEX Sal. 40 rubr. si servus in -um fuerit inculpatus (*aliter v. p. 1648, 59. 1649, 32*).

iuxta posita (*cf. supra l. 35*): TER. Phorm. 191 fugam aut -um parat (CIC. Verr. 2, 18 off. 3, 71 VERG. georg. 1, 286 MART. 6, 33, 3. *cf.* HOR. epist. 1, 16, 46 nec -um feci nec fugi. VLP. dig. 11, 3, 1, 4 SALV. gub. 4, 15. *aliter* SEN. Ag. 123 *v. p. 1648, 76*). RHET. Her. 1, 12, 22 cum definitione sit usus, quid sit -um, quid peculatus (CIC. Verr. 4, 168. off. 3, 36 expilationes direptionesque sociorum. FEST. p. 213 peculatus est nunc quidem qualecunque publicum -um. p. 237. *nota* PAPIN. dig. 47, 2, 82). 4, 27, 37 -a, rapinas omnes tuas omitto (CIC. S. Rosc. 24 -a, rapinae, donationes. Verr. 4, 64. 228. 6, 32 POLLIO Cic. epist. 10, 32, 2 HOR. sat. 2, 3, 157. PLIN. epist. 4, 9, 6 *opp.* munera. GAIVS dig. 44, 7, 4 MAECIAN. dig. 35, 2, 30 pr. FIRM. math. 3, 5, 10 HIER. epist. 55, 2, 4 AVG. quaest. hept. 2, 71 p. 139, 17 *cf. Haupt, op. ac. I p. 8*). CIC. Q. Rosc. 26 fraudis ac -i mentionem facere audes (COMM. instr. 1, 26, 11 SVLP. SEV. dial. 1, 5, 5 ZACCH. 1, 30 NICET. symb. 1 p. 39, 6 symb. frg. p. 54, 5). div. in Caec. 6 -a atque flagitia (*v. p. 840, 80 sqq.*). 32 silebitur . . . de maximis et notissimis illius -is et iniuriis (Verr. 2, 51 POMPON. dig. 44, 7, 56 GAIVS inst. 4, 8. 112 *al.* PAVL. dig. 13, 5, 29 vel vi bonorum raptorum). Verr. 2, 21 scelera, -a, flagitia (2, 34. 43. 5, 93. 97 maiora. PLIN. nat. 2, 17 -orum esse et scelerum numina). 2, 87 huius improbissimi -i sive adeo nefariae praedae (4, 111. 5, 30. 136. 6, 10 *cf. l. 28. 33*). 2, 129 de istius impudentissimo -o seu potius . . . latrocinio (*cf.* CAES. Gall. 6, 16, 5. HOR. sat. 1, 3, 122 cum dicas esse paris res -a latrociniis. SEN. benef. 4, 17, 4 PLIN. epist. 10, 96, 7 AMM. 16, 9, 1. 19, 13, 1. 31, 7, 2 SALV. gub. 4, 20). 4, 171 non mihi iam -um, sed monstrum ac prodigium videbatur. 5, 60 venio nunc non iam ad -um . . ., sed ad . . . facinus. dom. 93 mihi -a, largitiones, libidines obiciuntur. SEN. dial. 4, 9, 4 circumscriptiones (epist. 97, 11), -a, fraudes, infitiationes. epist. 87, 23 sacrilegium (QVINT. inst. 3, 6, 33. 5, 10, 39. 87. 89. 7, 3, 9 22 decl. 252 p. 30, 17 SATVRN. dig. 48, 19, 16, 4 *al.* QVEROL. p. 56, 13 HIER. epist. 52, 16, 2 MART. CAP. 5, 452), -um, adulterium (QVINT. inst. 3, 10, 1. 7, 2, 41. 7, 3, 1 PLIN. epist. 10, 96, 7 GAIVS inst. 3, 194 HIL. in Matth. 24, 8 VVLG. Os. 4, 2. *cf.* Matth. 15, 19 fornicationes, -a [*κλοπαί*]. apoc. 9, 21). POMPON. dig. 24, 3, 18, 1 actiones . . . -i vel damni iniuriae (*cf. vol. V p. 25, 73 sqq.*). VVLG. sap. 14, 25 homicidium, -um (*κλοπή*). DOCTR. apost. 3, 5 mendacium ducit ad -um (*κλοπήν*; AVG. civ. 22, 22 p. 604, 2 D. gen. ad litt. 10, 13 p. 311, 26).

B ***metonymice*** *i. q. res (animal l. 36. 41. 55. 58) furto ablata* (GLOSS. V 661, 72 -a: ablatae res [*Löfstedt, Arch. 14 (1906) 134*, -o abluta eris *cod.*] *cf. l. 63*): CIC. Verr. 2, 58 collucere omnia -is tuis, praeda provinciarum, spoliis sociorum (*cf.* 2, 57. PAVL. FEST. p. 117 -a praedamque inter se luere). 3, 58 -um reddere. 3, 185 -a praetoris . . . exportata sunt (*cf.* 3, 171). 5, 6 forum et basilicas non spoliis provinciarum sed ornamentis amicorum, commodis hospitum non -is nocentium ornarent. 5, 17 Messana . . . praedarum ac -orum receptrix (5, 150. 6, 160). 5, 23 *navem* onustam -is (*cf.* 6, 44). 6, 59 quo -a . . . deportares. *ibid.* custodes . . . -orum. HOR. sat. 2, 4, 79 dum -a ligurrit *puer*. OV. fast. 1, 560 mugitum rauco -a (*i. boves abacti*) dedere sono. 3, 846 pendere poenas ex illo iubeat *lex* -a recepta loco. LIV. 6, 14, 13 ubi tantae rei -um occultaretur. 33, 47, 3 velut bonis ereptis, non -orum manubiis (*Madv.*, manibus *codd.*) extortis. PAVL. FEST. p. 117 qui -um ibat quaerere. SEN. contr. 10, 6, 1 -um est, quod timet dominus agnoscere? (*cf. ibid.* res suas, *ubi excerpta*: -um). *al.* SEN. Oed. 716 per orbem -a (*Europam raptam*) sequi Iovis. benef. 2, 21, 4 -um non recepit, quod maluit non accipere quam reddere (*cf. ibid.* alienam rem non accipere). PETRON. 128, 6 v. 3 versat manus improba -um. PLIN. nat. 8, 222 semper *in alvis* -um id (*sc. aurum devoratum*) deprehendi. STAT. silv. 5, 3, 179 Diomedei celat penetralia -i. MART. 7, 20, 13 mappa cum iam mille rumpitur -is. QVINT. decl. 341 p. 346, 9 an -um profiteri debuit. *ibid.* p. 347, 29. GAIVS inst. 3, 186 conceptum -um dicitur, cum apud aliquem . . . furtiva res . . . inventa sit (PAVL. sent. 2, 31, 3). 3, 187 oblatum -um (*cf.* GLOSS. iurispr. cod. Paris. gr. 1357ᴬ *ὀβλάτον* [*trad. ὁλβάτον*] *φοῦρτον· τὸ ὑπό τινος εἰσενεχθέν μοι κλοπιμαῖον πρᾶγμα*). 3, 188. dig. 46, 1, 70, 5 quam *partem* ex -o sibi restitui desiderat. VLP. dig. 47, 2, 3 pr. deprehenditur cum -o (*cf. ibid.* 2 cum re furtiva). 47, 2, 7, 2 abiecto -o effugit. PAVL. dig. 47, 2, 4 manere cum eo -o. *al.* GELL. 16, 10, 8 -orumque quaestio. SPART. Pesc. 10, 6 -o convixerant. SCHOL. Cic. Gron. A p. 347, 18 St. publicentur. VVLG. exod. 22, 3 quod pro -o (*κλέμματος*) reddat. Tob. 2, 21 edere ex -o (*κλεψιμαῖον*) aliquid. CLAVD. rapt. Pros. 3, 145 ne *fetus* -um pateant homini, ne praeda colubris. LEX Sal. 11, 5 si . . . exinde -um (in *vel* per -um *v. l.*) aliquid tulerit. capit. 4, 10 si quis in domo alterius . . . -um invenerit.

II ***latiore*** *sensu i. q. actio clandestina, clam suscepta (cf. p. 1649, 17 sqq.), maxime de actionibus cum fraude doloque gestis* (NON. p. 310, 11 -um insidiae. p. 453, 24 -um etiam non ablata res, sed omne quicquid occulte geritur auctoritate veterum dici potest. GLOSS. IV 79, 46 secretum): **A** ***generatim:*** **1** *de ipsa actione*: VERG. Aen. 6, 568 -o laetatus inani (SERV. latebra non valde profutura). CIRIS 215 sua -a prius testatur ad umbras. OV. ars 2, 389 -o celetur culpa modesto. met. 13, 32 -isque et fraude simillimus *Sisypho*. fast. 6, 433 -is aptus Vlixes. MANIL. 2, 31 -o Cycnum, pietate ad sidera ductam Erigonen (*cf.* GERM. 277 -a Iovis falsa volucer sub imagine texit). GERM. 35 cum -a (*sc. Iovis conservationem furtivam*) parentis . . . texere . . . Corybantes (*sim.*: SEN. Ag. 931 recipe hunc Oresten ac pium -um occule. VAL. FL. 2, 294 solvimus heu serum -i [*V*, furiis *post Pium edd.*] scelus! *cf. p. 1649, 31. sim. l. 77. metonymice* SEN. Tro. 501 *v. p. 1649, 37*). SEN. Ag. 123 quid timida loqueris -a et exilium et fugas? dial. 6, 1, 5 *v. p. 1646, 63*. CVRT. 4, 4, 15 XV milia hoc -o subducta saevitiae sunt. PETRON. 89, 13 ad -a (*Bücheler*, fata *codd.*) compositus Sinon. 102, 10 quia hoc genus -i semel [mea] feliciter cessit. *cf.* 104, 5. STAT. Theb. 12, 454 -um (*i. sepulturam fratrum*) claro plangore fatentur. Ach. 1, 342 incepti pereant mendacia -i. 1, 531 turpi quaerentem litora -o. silv. 3, 2, 89 Doris Agenorei -is blandita iuvenci. MART. 1, 87, 7 notas . . . fraudes deprensaque -a iam tollas. MART. 5, 50, 5 nec semel ergo mihi -um fecisse licebit? (*sc. cenans parasito non invitato*). QVINT. decl. 248 p. 16, 2 remissum -um

[Rubenbauer]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

(*cf.* 305 p. 195, 25 amplectebantur miseri *exules* pio -o extremum patriae solum). HIER. in Ezech. lib. 8 praef. in modum -i explanationes aggredimur. PRVD. psych. 269 nec adhuc ad fraudis opertum venerat aut foveae calcarat -a malignae. CLAVD. 21, 292 noxia -o littera. DRAC. Romul. 10, 346 -a paras. *accedit genet. explicationis*: Q. CIC. Cic. epist. 16, 26, 2 ne -um (*i. praetextum dolosum*) cessationis quaesivisse videaris. VAL. MAX. 7, 3, 1 pio sacrificii -o. ANTH. 21, 45 fraus, dolus et -um pelagi. SIDON. epist. 3, 3, 8 -a ruinae suae.

nota abl. (cf. p. 1648, 67. 77 al.) et iuncturas praepositionales vice adv.: i. q. fraudulenter, insidiose, dolose: CAECIL. com. 202 aut tu illum -o (fructu *codd., fort. recte, cf. p. 1389, 31*) fallas. VERG. Aen. 4, 337 abscondere -o . . . fugam. 6, 24 suppostaque *tauro* -o Pasiphae (SERV. adulterio). LIV. 9, 11, 6 -o eos *obsides* subduxistis. SEN. contr. 10, 6, 2 (*ambigue*) si bene -o evertuntur urbes, quanto melius servantur. SEN. apocol. 15 fallax assiduo dilabitur alea -o. Ag. 207 hunc fraude nunc conaris et -o aggredi. Thy. 223 coniugem stupro abstulit regnumque -o (*cf. l. 68 sqq.*). *i. q. clam, occulte, aliis necopinantibus, ignaris* (*nota plur. l. 23*): MANIL. 5, 522 quaerere sub terris aurum -oque latentem naturam eruere. VELL. 2, 63, 1 pontifex maximus . . . -o creatus. SEN. epist. 104, 12 alii auferuntur, at ipsi nobis -o subducimur. LVCAN. 2, 168 dextra parentum pavido subducit cognita *membra liberorum* -o. PLIN. nat. 8, 108 parere. 10, 109. VAL. FL. 2, 283 patrios -is accedere saltus. 8, 155 hoc . . . evadere -o. 8, 229 Gradivus ab Hebro Idalium -o subit. STAT. Theb. 1, 313 -o deserta pererrat (SCHOL. clam). 8, 61 vix unum . . . -o ausus iter rapui (*cf. infra l. 60*). 9, 133. 11, 758 vallum . . . destituunt -o (SCHOL. occulte fugiunt). 12, 143 timido secreta per avia -o debile carpit iter. 12, 279 occulto . . . -o. PORPH. Hor. carm. 2, 7, 13 *sq.* clam et quasi -o quodam . . . fugisse. NEMES. ecl. 3, 8. ANTH. 415, 34 tantum -o vivere (*aliter p. 1647, 56*). AVG. civ. 16, 43 p. 193, 29 D. Moyses subtractus -o trucidatoribus. in -um (*notione vera passim dilucente*): LEX Sal. 14 add. 3 si quis homine dormientem in -um expoliaverit. 14 add. 4. 21, 2. 28, 1 (*v. quae annotavit Behrend*). 34 add. 2 in curte alterius . . . in -um ingressus. *et saepius.* LEX Sal. 34, 4 si quis per malo ingenio in curte alterius . . . aliquid de -o (*pars codd.*, de furato *HE*) miserit, hoc est nesciente domino (*cf. annot. Behrendi*).

2 *metonymice*: SEN. Tro. 501 (*Andromacha alloquitur Hectorem mortuum*) coniugis -um piae (*Astyanacta patris tumulo absconditum*) serva (706 huc e latebris procede tuis, flebile matris -um miserae *i. Astyanax absconditus*). STAT. Ach. 2, 36 *Thetis* commisit . . . illis tam grandia -a (*sc. Achillem*) latebris.

B *speciatim*: **1** *in re militari cum de actionibus clam, noctu susceptis (cf. l. 46 sq. 57. 62) tum de rebus per insidias gestis, i. q. dolus, strategema*: SALL. hist. frg. 1, 112 gentis ad -a belli peridonea⟨e⟩ (*v. vol. II p. 1843, 65 sqq. adde*: CYPR. GALL. iud. 232 OROS. hist. 3, 2, 1). VERG. Aen. 9, 148 tenebras et inertia -a (*opp.* luce palam). 9, 348 hic -o fervidus instat (SERV. nocturno proelio . . . aut re vera '-o fervidus', quia Messapi galeam sustulit). 10, 734 haud -o (SERV. insidiis) melior, sed fortibus armis. OV. met. 13, 104 -is incautum decipit hostem *Vlixes*. 13, 111 nataeque ad -a sinistrae. LIV. 9, 31, 12 ultimam spem -o insidiarum temptantem. 21, 35, 10 iam nihil ne hostibus quidem praeter parva -a . . . temptantibus (*Polyb. 3, 54, 4 λάθρᾳ κακοποιούντων*). 26, 39, 11 non vi ac virtute, sed proditione ac -o Tarentum amissum. 26, 51, 12 prope -o unius diei urbem . . . interceptam. 44, 6, 13 quod ut -o fefellerant, ita propalam . . . non poterant. GRATT. 184 sicut Acarnanes subierunt proelia -o, sic canis illa suos taciturna supervenit hostis. SEN. Ag. 626 *patria* unius noctis peritura -o (*paulo aliter* CVRT. 4, 13, 9 SIL. 6, 70 TAC. Agr. 34). CVRT. 4, 13, 4 -o, non proelio opus esse. LVCAN. 4, 416 nova -a per aequor exquisita fugae (*gen. explic.*). 6, 121 raptum -o (COMMENT. utpote noctis tempore) . . . dedignatur iter (*cf. supra l. 25*). VAL. FL. 2, 660 solitis temptet concurrere -is . . . manus. SIL. 7, 136 nocturna parat caecae celantibus umbris -a viae. 17, 90 -um armorum tutantibus umbris. STAT. Theb. 3, 164 quantus -o cruor . . . iacetis! RVF. FEST. 15 -o hostes . . . esse laetatos (*opp.* virtute). AMM. 31, 16, 5 cuneus . . . ad -a magis expeditionalium rerum quam ad. concursatorias habilis pugnas. CLAVD. 28, 480 manifestaque proelia -is *praeclariora*.

2 *in re amatoria i. q. amores clandestini, praesertim illiciti, furtivi, saepe i. q. adulterium, stuprum, perfidia* (SERV. Aen. 10, 91 -um est adulterium [*cf. p. 1640, 80 sqq. supra l. 13. 74 sq. p. 1644, 42 sqq.*]): CATVLL. 68, 136 rara verecundae -a feremus erae. 68, 140 Iuno . . . noscens . . . plurima -a (facta *codd.*) Iovis (OV. met. 1, 606). VERG. georg. 4, 346 Martisque dolos et dulcia -a (SERV. id est adulterium). Aen. 10, 91 foedera solvere -o (SERV. amicitias adulterio dissipare). TIB. 1, 2, 34 celari vult sua -a Venus. 3, 11, 7 per te dulcissima -a . . . rogo (*cf. l. 73* PROP. 2, 30, 28 OV. met. 9, 558. STAT. Ach. 1, 938 dolique. NEMES. ecl. 2, 7 ARNOB. nat. 5, 31 p. 202, 12). PROP. 2, 2, 4 Iuppiter, ignoro pristina -a tua. 4, 7, 15 vigilacis -a (*N*, tecta *codd. dett.*) Suburae. 4, 8, 34 Venere ignotā -a novare meă. OV. am. 2, 8, 3 mihi iucundo non rustica cognita -o *ancilla* (epist. 6, 43 STAT. Ach. 1, 561. 903). epist. 15, 289 gaudet Venus aurea -is. 15, 290. 298. 17, 54 mente agito -i tempora prima mei. 17, 64. 109. ars 1, 33 nos Venerem tutam concessaque -a canemus (trist. 2, 249). 2, 428 detege -a (trist. 2, 432 *plerique codd.* facta). 2, 555 -a tegantur (2, 640 met. 9, 558 MART. 1, 34, 2 ANTH. 59, 2 CLAVD. 10, 141). 2, 617. met. 1, 623 fuit anxia -i. 2, 423. 3, 7 deprendere . . . -a. 3, 266. 4, 174 trist. 2, 347. 461 dat -i . . . praecepta. fast. 2, 183 puer -o conceptus. 3, 22 sua . . . -a fefellit. SEN. Ag. 675 -a mariti. Phaedr. 522 non in recessu -a et obscuro improbus quaerit cubili. OCTAVIA 763 Tonantis -a et . . . amores. PETRON. 100, 1 solus . . . amor -um potius quam praemium erit? (*alluditur ad strictiorem significationem*). 131, 8 v. 8 aedon atque . . . Procne . . . cantu sua -a (*Büch.*, sura *aut* rura *libri*) colebant. SIL 7, 487 ⟨in⟩ -o genitus. 11, 291 Iovem et laetos per -a canebat amores. 13, 615 fecunda Iovis Pomponia -o. STAT. Theb. 1, 574 *syn.* occultum . . . amorem. 2, 270 Mavortia . . . -a. 4, 695 nocturnaque -a licentum cornipedum et cupidas Faunorum arcebo rapinas. 6, 327 tua -o lapsa propago (SCHOL. adulterio furtim commisso). 10, 64 *Iuno* nondum -is offensa mariti. Ach. 1, 641. 669. silv. 1, 2, 192 ni Dardana -o cepisset Martem . . . sacerdos. MART. 6, 39, 5 materna produnt capitibus suis -a. 7, 74, 3 tibi lascivi non desit copia -i (ANTH. 429, 1). IVV. 6, 365, 32 lascivae -a puellae. PLIN. epist. 7, 4, 6 v. 13 -a novas addentia flammas. ANTH. 272, 1 ARNOB. nat. 4, 26 p. 163, 3 libidinosa ut perficeret -a *Iuppiter*. 5, 9 p. 182, 10 ad -a illa flagitiosa correpens. 5, 9 p. 182, 17. 5, 22 p. 193, 20. AVSON. 118, 16 -a deum concubitusque. 339, 7 -o in Veneris. QVEROL. p. 40, 3 -a omnes facimus, fraudem tamen nemo patitur. PRVD. perist. 10, 183 -a moechorum. CLAVD. 10, 81 in primis titubans audacia -is. *al.* MART. CAP. 7, 726 -is modo allubescat. ENNOD. carm. 2, 101, 4. CARM. epigr. 887 (*Luguduni in vasculo*) ⟨lustra⟩t Amor . . . -a Tonantis. *accedit genet. explicationis*: PROP. 2, 23, 22 nolim -a pudica tori (OV. met. 4, 174 IVVENC. 3, 170. 505). 2, 32, 17 -um . . . amoris. OV. epist. 16, 141 sum rudis ad Veneris -um (trist. 2, 440 non potuit Veneris -a tacere suae).

comp.: furtificus. *deriv.*: furtivo. furtivus. furtatum. *cf.* furtim.

fūrtus, -ūs *v. p. 1645, 17 sqq. 1647, 31.*

furvēsco, -ere [*a* furvus. *Th.*]. *i. q. furvi coloris fieri*: MART. CAP. 1, 80 *Neptunus* candidum *sertum gestat* . . ., *Pluto* ebeneum ac Tartareae noctis obscuritate -ens. 8, 870 (*de lunae defectu*) luminis soliti ademptione -it (*B*², ferv- *B*¹*R. cf. ibid.* infuscatur).

fūrunculus, -ī *m.* [*a* fur *deminutive; cf.* 2. furo. *Th.*]. PRISC. gramm. II 109, 4 (*locus suspectus*) facit deminutionem fur -us. GRAMM. suppl. 70, 16. *at* CAPER gramm. VII 109, 15 fervunculus a fervore, non -us (furv- *BC*). ISID. orig. 4, 8, 15 -us . . . quod fervet, quasi fervunculus. EXC. Bob. gramm. I 552, 27 -us *κλεπτάριον*. *in libris interdum scribitur* fer-, for-, pur-. [*dubiae scripturae et interpretationis*: CORP. IV 1319 fida furunclai.]

1 *proprie i. q. fur* (*vice adi. l. 47.* FEST. p. 359 tagax -us *inde* GLOSS.): CIC. Pis. 66 olim -us, nunc vero etiam rapax. CORP. IV 576 Vatiam aed(ilem) -i rog(ant) (*iocose collegiorum inscriptiones aliquis imitatus est cf. Krascheninnikov, Festschr. f. O. Hirschfeld p. 409 sqq.*). 1715 -e. 1949 Oppi emboliari fur -e. TERT. fug. 12 pacisceris cum delatore vel milite vel -o aliquo praeside. adv. Marc. 2, 25 p. 370, 11 speculatorem vineae vel horti tui lupus (*cf. p. 1607, 5 sq.*, lepus *Kroym.*) aut -us non latet. 3, 16 p. 402, 7 ut sportulam -us captavit.

nomen bestiae i. furo (*an huc referendum* TERT. adv. Marc. 2, 25 *supra l. 47?*): GLOSS. III 320, 49 *al'l*[*ι*]*ουρος*. V 360, 45 (*anglosax.*) meard (*vel* mearth). II 580, 7 felis ferunculus merth *v. p. 600, 5.*

2 *translate*: **a** *in vinitorum sermone*: COLVM. 4, 22, 4 germen *quod de cicatrice vitis incisae procedit* . . . sive longius prosiluerit, in flagellum submittitur: sive brevius, in pollicem: sive admodum exiguum, in -um: is ex quolibet et minimo capillamento fieri potest. 4, 24, 5 verrucae similis -us. 4, 24, 17. 5, 5, 18. PLIN. nat. 17, 181 *palmes* qui vocatur custos (*v. vol. IV p. 1575, 83 sqq.*) . . . non longior tribus gemmis . . . et alius iuxta eum, verrucae magnitudine, qui -us (*fer- d E*) appellatur.

b *in re medica: utrum hic usus redeat ad translationem sub a significatam, an proprium agnoscendum sit vocabulum, plane non constat; poterat sane* furunculus *formari a* fervere (*cf.* CAPER *l. 37*) *ad exemplum vocis* carbunculi (*cf. vol. III p. 433, 19 sqq.*). [*it.* foronchio, *francog. vetus* feroncle, *portug.* f(o)runcho. *M.-L.*] CELS. 5, 28, 8 -us . . . est tuberculum acutum cum inflammatione et dolore *eqs.* PLIN. nat. 26, 125. GLOSS. *δοθιήν*. III 206, 47 forunclum *δοθίων*. II 581, 1 scabies. III 551, 33 carbunculus sive -us. III 598, 22 -us et est dolor cum callositate in similitudinem clavorum. CELS. 5, 28, 8 ventriculum . . . -i. 5, 28, 9 *opp.* phyma. 5, 28, 13ᴬ *ulceris genus* -o simile. SCRIB. LARG. 210 facit ad . . . -os (214 MARCELL. med. 7, 21). PLIN. nat. 20, 129 -os concoquit. 20, 180 -os aperit. 20, 220. 22, 135. 140. 159. 23, 85 medetur -is (30, 108 SER. SAMM. 708 PLIN. med. 3, 30). 23, 89. 119. 122. 24, 21. 71. 28, 36. 82. 140. 234. 29, 141. 31, 101. 118 extrahit. 36, 137. GARG. MART. med. 13 -os itemque carbunculos . . . disrumpit. VEG. mulom. 1, 31 *animal* -os in dorso vel in lateribus habit (CHIRON 125). 2, 109, 2 similia -is tubercula. CHIRON 42 farcimina sunt . . . vitia in corpore similia -is (468). 366. 406. MARCELL. med. 34, 81 -is utile est. 36, 50 MISC. Tir. p. 58, 20. 62, 12. *Rubenbauer.*

furvus, -a, -um [*orig. inc. sunt qui conferant anglos.* deorc '*obscurus*', *lituan.* dargus '*foedus*', *hibern.* derg '*ruber*', *nisi potius cf. est c.* furnus formus. *Th.*]. *aegre credas formam priscam* *fusvus *testatum esse* SCAVR. gramm. VII 13, 13. 23, 16; *nescio an egerit de* Furius *nomine, quod iam Keil posuit. de sensu et originatione*: VARRO rer.

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

div. ap. Gell. 1, 18, 4 (*de* fur *agens*) quod veteres Romani '-um' atrum appellaverint (GELL. 1, 18, 6 NON. p. 50, 9. LABEO ap. Paul. dig. 47, 2, 1 pr. *v. p. 1645, 12. similia* PORPH. Hor. epist. 1, 11, 13. SERV. georg. 3, 407. Aen. 2, 18. 9, 348 SCHOL. Hor. carm. 2, 13, 21 ISID. diff. 1, 340 orig. 5, 26, 19 GLOSS. V 23, 13). PAVL. FEST. p. 84 -um nigrum vel atrum: hinc dicta furnus furiae funus fuligo fulgus fumus. VAL. MAX. 2, 4, 5 p. 71, 17 hostias nigras, quae antiquitus -ae dicebantur. AGROEC. gramm. VII 125, 9 -um nigrum: -ae regna Proserpinae (*cf. infra l. 12*). GLOSS. -a: ἐρεμνά (ιεμνα *cod.*). fusca. obscura vel nigra. -um: nigrum, bruun (*anglos.*). *comp. et superl. non leguntur.*

i. q. niger, ater: VARRO scaen. orig. ap. Censor. 17, 8 ut Diti patri et Proserpinae . . . hostiae -ae immolarentur (FEST. p. 329 ⟨immolatum ho⟩stis furu[l]is est. PAVL. FEST. p. 93 -um bovem, id est nigrum, immolabant A[e]terno VAL. MAX. 2, 4, 5 p. 71, 7 *et* 17. SIL. 8, 119 -as . . . bidentes. SPART. Sept. Sev. 22, 6). LVCR. 6, 461 -ae (fluuae *trad.*) nubis caligine crassa. TIB. 2, 1, 89 -is (fulvis *trad.*) circumdatus alis Somnus. SIL. 7, 683 nigra viro membra et -i (fulvi *trad.*) iuga celsa trahebant cornipedes. IVV. 12, 104 -a (fulva *pars codd.*) gente (SCHOL. nigra, de India. *cf.* GLOSS. -arum nationum: gentium nigrarum, id est Indi, Aegyptii, Mauri, Aethiopes). ARNOB. nat. 1, 36 p. 24, 2 Aethiopicis solibus Isis -a. 6, 5 -os Garamantas. 7, 49 *lapis* coloris -i atque atri. IVVENC. 2, 2 -am . . . pallam *Noctis*. 4, 687 -isque tenebris induitur *sol*. AVSON. 393, 76 -ae sepiae. 396, 55 -am (fulbam *trad.*) . . . sepiam. HIER. epist. 117, 6 -arum vestium puella *nonna*. VVLG. gen. 30, 32 quodcunque -um (φαιόν) et maculosum . . . erit merces mea (33). MART. CAP. 1, 67 calcei . . . admodum -i (*Iunonis*), quorum maxime solea atrae noctis nigredine coloratur. 4, 329 *Dialectica* . . . habitus . . . -i. 6, 585 -ae . . . noctis. ENNOD. opusc. 9, 4 p. 416, 24 a noctis -a densitate. CYPR. GALL. exod. 1159 -aque exire Canopo (Ios. 48 Aegypto). lev. 32 buteo -us. *de rebus inferis*: HOR. carm. 2, 13, 21 -ae regna Proserpinae. SEN. Herc. f. 693 Metus Pavorque -us (funus *trad.*). Herc. O. 559 -a nigri sceptra gestantem poli *Ditem*. 1964 nec puppis umbras -a (fulva *trad.*) transvexit meas. STAT. Theb. 8, 10 necdum illum . . . taxo Eumenis aut -o (fulvo *PS*) Proserpina poste notarat. silv. 5, 1, 155 -ae . . . Leti . . . plagae. ARNOB. nat. 7, 19 dis laevis sedesque habitantibus inferas color -us est gratior (*opp.* laetus) et tristibus suffectus e fucis. AVSON. 325, 45 -ae caliginis umbram *apud inferos*. PRVD. cath. 1, 74 Culpa -a. ham. 826 -o . . . Averno. *translate: i. q. infaustus*: SEN. contr. 1, 1, 23 detestabili parricidio -um (futurum *trad.*) diem.

fūsa, -ae *v. p. 1661, 12.*

fūsārius (*sic cod. Epinal.*, fagus *cod. Ampl.*) uuananbeam (*anglos.*) GLOSS. V 360, 37 *a* fusus. *v. Wright-Wülcker, Anglosaxon Vocabularies p. 271, 18* fursarius wanabeam ('*the spindle-tree, fusanum arbor*' *adnotat Wülcker*). 244, 20 -us, trabs vinee: winbeam. *Meyer-Lübke, Roman. etymol. Wörterb. s. v.* fusago.

φοῦσκα, φουσκάριος *v.* posca, poscarius.

fuscātio, -ōnis *f. a* fuscare. *proprie*: RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 110^{D} haec (*regina Aethiopum*) quae fusca vel nigra est et formosa, satisfacere videtur pro nigredine vel -e sua. *in imagine*: GREG. M. moral. 2, 37 lumen aeternitatis eius nulla mutabilitatis -e tangitur. *translate*: GLOSS. II 74, 55 -o κατάγνωσις *cf. sub* fusco *p. 1652, 68*.

fuscātor, -ōris *m. a* fuscare. LVCAN. 4, 66 caeli -r eoi . . . corus. *in imagine*: VIRG. gramm. epit. p. 25, 21 *poeta malus* pretiosarum -r margaritarum.

fuscēdo, -inis *f. a* fuscus *cf.* nigredo. *translate*: FVLG. aet. mund. p. 158, 17 Bethsabe . . . sceleris -e maculosa. p. 171, 13 quidquid tenebrosa -e caligabat.

fusciana *v. Onom.*

fuscina, -ae *f.* [*orig. inc. Th.*]. PRISC. gramm. II 80, 17 nec '-a' a fusco nec 'pagina' a pago . . . derivata: cum sint primitiva, paenultimam corripuerunt. GLOSS. κάμαξ, τριόδους, τρίαινα, τριοδόντιν. *v.* fuscinula *p. 1652, 4 sq.* [*it.* fiocina, *francog.* fouène. *M.-L.*]

instrumentum piscatorum, insigne deorum marinorum: PLAVT. Vid. frg. 7 ibi ut piscabar, -a ici vidulum. ACC. trag. 400 Triton -a evertens specus . . . in freto molem ex profundo saxeam ad caelum eruit. CIC. nat. deor. 1, 101 dant *dis* hastam clipeum -am fulmen. PRIAP. 9, 4 datur aequoreo -a . . . deo. 20, 1 Neptuni -a telum. PROP. 3, 7, 62 in me caeruleo -a sumpta deo est. PETRON. 109, 6 alius exultantes quaerebat -a pisces. [PLIN. nat. 34, 66 fiscinis *recte cod. Bamb.*] MART. epigr. 26, 3 -a dente minax recto (nectho *trad.*) fuit, ancora curvo. SVET. Cal. 52 fulmen tenens aut -am aut caduceum, deorum insignia. PAVL. sent. 3, 6, 66 instrumento piscatoris legato et retia et nassae et -ae et naviculae, hami quoque . . . debentur. ARNOB. nat. 6, 12 *fingitur* cum -a rex maris, tamquam illi pugna sit gladiatorii obeunda certaminis. 6, 13 dis datas falces et -as. HYG. fab. 169 p. 32, 4 Neptunus dicitur -a percussisse terram. p. 32, 10 cum Neptunus -am in Satyrum misisset. p. 32, 14 eius -am de petra educere. AMBR. Tob. 7, 26 piscis, qui -a fuerit infixus. CARM. c. pag. 89 Neptuni -a. PRISC. gramm. II 343, 16 tridens . . . cum Neptuni -am . . . significat. *Iovis fulmen tridens*: MART. CAP. 1, 66 *Iuppiter* sub calceis . . . -am deprimebat. *gladiatorum*: IVV. 2, 143 tunicati -a Gracchi. SVET. Cal. 30, 3 *retiarius* unus resumpta -a omnes victores interemit. ARNOB. nat. 6, 12 *v. l. 75*. *coquorum*: EVCHER. instr. 2 p. 147, 13 creagrae in paralipomenon (*v. vol. IV p. 1113, 10*): -ae ad carnes de caldariis proferendas, *v.* fuscinula. *in machina bellica*: ANON. de mach. bell. 8 frons *tichodifri* necnon et superior latitudo -is et lanceis armatur.

fuscinula, -ae *f. a* fuscina *deminutive*. GLOSS. V 502, 6 fuscina: deminutivum -a id est creacra. 204, 5 fuscina: -a. *instrumentum quo carnes capiuntur in sacrificando vel comedendo* (*v. Saglio in Daremberg-Saglio II 2 p. 1423 seq.*): VVLG. exod. 27, 3 facies . . . lebetes . . . et forcipes atque -as (*pro utroque* χρεάγρας). 38, 3 paravit ex aere vasa diversa, lebetes, forcipes, -as, uncinos (*deest in graeco*). num. 4, 14 ignium receptacula, -as ac tridentes uncinas (*pro tribus unum* χρεάγρας) et batilla. I reg. 2, 13 puer sacerdotis, cum coquerentur carnes, . . . habebat -am tridentem (χρεάγρα τριόδους) in manu sua. 2, 14 omne quod levabat -a (χρεάγρα), tollebat sacerdos sibi (*inde* GILD. Brit. 69 chron. III p. 64, 21). III reg. 7, 50 forcipes aureos et hydrias et -as (*deest in graeco*). IV reg. 12, 13 hydriae templi . . . et -ae (*alia in graeco*) et turibula. I par. 28, 17 ad -as quoque (χρεαγρῶν) et phialas et turibula. HIER. nom. hebr. p. 46, 22 mazamaroth, tridentes vel -ae, quas Graeci ἀναλημπτῆρας vocant (IV reg. 25, 14).

?fuscinum p(ondo) II CHIRON 839. 910 *quid sit latet*; ruscinum *coni. Oder*.

fuscitās, -ātis *f. a* fuscus. APVL. mund. 33 ab omni -e (*gr.* ζόφου) ac perturbatione . . . liberum *Olympum*; neque enim caliginem nubium recipit.

fusco, -āvī, -ātum, -āre [*a* fuscus. *Th.*]. *corrupta* GLOSS. II 74, 50 -antem μανικόν.

I *proprie: fuscum reddere* (*omisso obiecto* SEN. nat. *l. 31, add. abl. inde a* MANILIO *l. 31*): GLOSS. II 74, 53 -atur ἀσβολαίνεται. OV. ars 1, 513 -entur corpora Campo. 3, 197 ne -et inertia dentes. trist. 1, 11, 15 -batque diem custos . . . Vrsae (DRAC. Romul. 10, 567 quadriga *Medeae* . . . poterat -are diem. CYPR. GALL. exod. 332). MANIL. 4, 532 *nubes* -at caligine sidus. SEN. nat. 2, 40, 3 fulmen . . . aut urit aut -at. 2, 40, 6 genus fulminis, quo icta -antur. LVCAN. 10, 135 vix ulla -ante . . . lanugine malas (*cf.* STAT. silv. 3, 4, 65 *p. 1653, 32*). PLIN. nat. 37, 84 melior ille *opalus*, cuius fulgor vini colore -atur, quam qui diluitur aquae. VAL. FL. 1, 396 Butes . . . innumeras . . . claudit apes longaque superbus -at nube (*apium*) diem. SIL. 11, 268 -bat . . . Hesperos . . . currum *Solis*. 14, 345 Titan . . . -atis tristis radiis. STAT. Theb. 6, 576 pinguique cutem -atur olivo *Parthenopaeus*. Ach. 1, 307 lactea Massagetae veluti cum pocula -ant (fucant *D. Heinsius*) sanguine puniceo. CALP. decl. 2 nivea plerumque membra sole -antur (ALC. AVIT. carm. 1, 197 gens . . . , quam *sol* . . . -at. BOETH. herm. sec. 5, 11 p. 367, 25. *cf.* LVX. anth. 353, 6 *ubi* fugata *trad.*). PS. ORIG. tract. 1 p. 9, 13 -ata colorum figmenta (*ego praetulerim* fucata). LACT. inst. 7, 16, 9 sol in perpetuum -bitur (ALC. AVIT. carm. 4, 430 -ati lumina solis. DRAC. satisf. 243 sol . . . -atur ab umbra). epit. 66, 5 sol perpetuo pallore -bitur. PALLAD. 8, 4, 2 lingua *armenti* si maculis -bitur. AVSON. 325, 50 quamquam umida circum nubila et . . . cingula . . . et pharetram et rutilae -rent lampados ignem. SCHOL. Hor. carm. 3, 15, 6 stellarum decus et splendor -atur nebulis et celatur (*syn.* obscurare). CLAVD. DON. Aen. 6, 865 p. 615, 26 tenebrae caput. 11, 185 p. 434, 23 ignis fumo -atus. 12, 250 p. 584, 7 aurora . . . nulla nube. VEG. mil. 4, 41 p. 160, 6 *luna* infuso fuerit umore -ata (HYD. chron. II p. 26, 151 luna -atur. *inde* ISID. Goth. 26 chron. II p. 278. DRAC. Romul. 9, 98 -antur cornua lunae. laud. dei 1, 79 CASSIOD. compl. in apoc. 6, 12 p. 1409, 55). PRVD. c. Symm. 2, 755 -ata situ . . . vena *metalli*. perist. 10, 1117 *chartulas* fuligo -at, pulvis obducit situ. AVG. serm. ed. Mai 6, 2 araram fumo solis claritas -batur. 79, 2 flamniger caeli -atur intuitus *in morte Christi*. GILD. Brit. chron. III p. 34, 15 pupilli . . . rotarum lineis -antur. CAEL. AVR. acut. 3, 20, 195 vultus nigrore -atur. CASS. FEL. 36 p. 78 ulceratio . . . cinericio colore -atur. 51 p. 132 corpus nigro colore -atur. SIDON. carm. 24, 59 hortis . . . , quales . . . -bat picei latex Galaesi. CYPR. GALL. gen. 4 chaos et nigrae -bant cuncta tenebrae. 609. exod. 351. 416. PRISC. periheg. 431 hoc *flumen* -at niveas, hoc albat gurgite nigras *oves*. CASSIOD. orat. frg. p. 480, 17 albescite hyacinthi, -amini margaritae. var. 4, 50, 4 -antur . . . aera loci . . . exhalatione.

II *translate: i. q. obscurare, commaculare, dedecorare, post etiam criminari, vituperare* (GLOSS. II 74, 54 -atus καταγνωσθείς *cf. s. v.* fuscatio *p. 1651, 52*): NOVATIAN. cib. Iud. 2 p. 227, 20 ut *praecepta dei tractata* . . . maiestatem ipsius (*dei*) non -ent, sed revelent. PS. CYPR. abus. 9 p. 167, 12 regis iniustitia non solum praesentis imperii faciem -at, sed etiam filios . . . obscurat. PANEG. 12 (2), 3, 4 hanc gaudiorum . . . lucem tristium commemoratione -are. SYMM. epist. 1, 3, 3 ne sobriam solitudinem nostram sodalitas plebeia -ret. 1, 40 quem . . . nulla . . . culpa -vit. FVLG. myth. 1 praef. p. 11, 13 manifesta mutando -amus (*opp.* manifestare). Virg. cont. p. 102, 20 tuum clarissimum ingenium tam stultae defensionis -are debuisti caligine? aet. mund. p. 150, 24 pulchritudo sterilitatis -ata nebulo. POSTVL. ap. procons. (*a. 395*) Aug. c. Cresc. 3, 56, 62 p. 468, 16 qui primo recta sectatus depravationis huius attaminatione -atur (= p. 502, 7). AMBR. Isaac 4, 13 corporis societate -atam *animam*. patr. 4, 25 *apostolos* macula . . . nulla -vit. paenit. 1, 3, 13 *Christi corpus* nec generationis aut conceptionis concretio . . . -verat. 1, 15, 83 non -amur peccato alieno. HYMN. Ambros. II 52, 13 ut non -atis mentibus dies

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

abscedat saeculi. RVFIN. Orig. in gen. 13, 4 cum . . . te libido -verit. 14, 4 peccatorum maculis -ati. AVG. perf. iust. 8, 18 taedium, quo -etur hilaritas. un. bapt. 16, 28 p. 29, 30 iudicis decoloratione -etur et ipsa . . . ecclesia. serm. ed. Mai 143, 2 nulla malignitate -ati *homines*. GREG. ILIB. in cant. 1, 4 p. 140, 2 Heine. 1, 5 p. 141, 5. OROS. hist. 5, 16, 22 victoriam . . . facinus . . . -vit. CASSIAN. conl. 22, 7, 3 nullius sordis contagione -atus sum. 23, 4, 4 merita virtutum . . . theoreticae claritatis comparatione -antur. 23, 6, 2 ne tenui quidem peccati naevo candorem velut nivei corporis -verunt. CARM. epigr. 1347[B],19 (*saec. IV*) candida -atus nulla velamina culpa. LEO M. serm. 43, 3 p. 283[C] nitor mentis . . . ut nulla possit sorde -ari. AVELL. p. 417, 19. 562, 4. 25 EPIST. pontif. 369 (Coelestin.) Migne 50, 435[B]. 636 (Gelas.) Thiel p. 371, 1. PETR. CHRYS. serm. 32 p 292[A] ut sola synagoga tali debilitate -etur. 120 p. 529[A] -ari se . . . vitiorum nocte. 166 p. 634[C]. COD. Iust. 8, 11, 21 pr. (*a. 440*) basilicam inauratam . . . pictarum . . . tabularum adumbratione -ari. SIDON. carm. 7, 505 noster . . . avus, quem -at id unum quod *eqs*. SEDVL. carm. pasch. 5, 557 synagoga suo -ata colore. ALC. AVIT. epist. 9 p. 43, 11. CYPR. GALL. exod. 1246 quos crimina -ant. lev. 75 quem somnia -ant *i. polluunt*. 250 domini nomen -are querela. BOETH. cons. 1, 4 p. 15, 125. 4, 3 p. 29, 97 praemium . . . nullus deterat dies, nullius minuat potestas, nullius -et improbitas. ENNOD. epist. 2, 19, 2 p. 60, 11. 4, 3, 1 p. 99, 7. 7, 26, 1 p. 192, 27. 9, 30, 3 p. 252, 13 opusc. 3, 137 p. 366, 15. 6, 25 p. 410, 4. dict. 9, 1 p. 450, 18. 10, 5 p. 456, 21 carm. 1, 15, 30. 2, 15, 3. 2, 58, 1 CASSIOD. in psalm. 50, 3. GREG. TVR. vit. patr. 6, 4 deprecans, ut eum oratio eius cum omnipotente iudice non -ret. IOH. DIAC. epist. 6 p. 403[C]. 10 p. 405[A] VEN. FORT. carm. 8, 3, 109 PS. VEN. FORT. vita Remed. 2, 6. ARATOR act. 1, 180 *Christum* luce coruscum non potuit -are chaos. GREG. M. moral. 2, 14. 2, 29 p. 570[B]. 3, 19. 8, 9 p. 806[A]. 18, 53. 19, 53 p. 132[D]. 21, 26. 28, 30 p. 466[A] in euang. 27, 8 p. 1209[C]. 40, 8 p. 1309[A] LAVRENT. paen. p. 91[C]. 98[A].

III *intransitive*: STAT. silv. 3, 4, 66 ne prima genas lanugo nitentes carperet et pulcrae -ret gratia formae *in puero* (*cf.* LVCAN. 10, 135 *p. 1652, 32*).

fuscus, -a, -um [*fortasse idem atque anglos.* dox, dosk '*subobscurus*', '*tenebrosus*', *nisi ex* *furscos *factum est conferendumque c.* furvus. *Th.*]. *de formis: comparativus*: PLIN. nat. 16, 63 *infra l. 66* MART. 14, 62, 1 *infra l. 76* APVL. mund. 25 *p. 1654, 56* Plat. 2, 14 p. 239 *p. 1654, 59* LACT. opif. 10, 27 *v. infra l. 79* HIER. epist. 24. 3, 2. 38, 3, 1 *p. 1654, 40* RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 49 p. 40, 8 *p. 1654, 41* PHYSIOGN. 6 *infra l. 83*. 79 *p. 1654, 27* MART. CAP. 6, 694 *p. 1654, 28* BOETH. in Porph. comm. pr. 2, 2 *p. 1654, 33* CASSIOD. var. 11, 14, 4 *p. 1654, 4*. *pro superlativo*: maxime -us PLIN. nat. 35, 32 *infra l. 70*. *de sensu*: DIFF. gramm. VII 519, 18 -o album opponitur, nigro candidum. DIFF. ed. Beck 107 p. 40 -um est, quod neque album neque nigrum, sed medii est coloris. GLOSS. IV 345, 49 -um: nigrum aquilum. III 435, 15 -a κναυέα. V 560, 13 affulvum: -um subnigrum. PAVL. FEST. *infra l. 59*. [*it.* fosco, *prov.* fosc, *hisp.* hosco. *M.-L.*] *vide etiam Onom. s. v.* Fuscus.

I *proprie*: *de variarum rerum vel animalium colore* CIC. Arat. frg. 6, 5 cornix. VARRO rust. 2, 7, 5 iuba *equi*. VERG. Aen. 8, 369 Nox ruit et -is tellurem amplectitur alis (*cf.* TRAG. *p. 1654, 42*. OP. imperf. in Matth. 24 p. 818 nox -a, *item* CYPR. GALL. deut. 23). AETNA 202 -a pallent incendia mixta ruina. DIRAE 60 cinerem. LYGD. 4, 55 cum te -o Somnus velavit amictu (ENNOD. carm. 1, 10, 10 -a somni tempora). [PROP. 4, 8, 68 -a *corruptum pro* fulcra.] OV. met. 5, 286 nubila (CLAVD. DON. Aen. 7, 140 p. 22, 27 nubes). fast. 2, 314 Hesperos et -o roscidus ibat equo. 2, 575 plumbo. NVX 155 suco *nucis*. PAVL. FEST. p. 22 aquilus color est -us et subniger. COLVM. 6, 1, 3 *boves* coloris robii vel -i (PALLAD. 4, 11, 2). 7, 2, 4 pullus atque -us *aries*. 7, 2, 6 ex albo saepe -us editur partus (PALLAD. 8, 4, 2). 8, 2, 7 *gallinae* sint rubicundae vel [im]fuscae plumae. 9, 3, 1 *apes* -i (infusci *al.*) coloris. 10, 181 *planta* altera crebra viret, -o nitet altera crine. 11, 3, 26 *lactucae* -i et velut purpurei aut etiam viridis coloris. 12, 49, 8 de olivis -is. CALP. ecl. 5, 71 coeant ne candida -is *de ovibus*. PLIN. nat. 8, 72 sphingas, -o pilo. 16, 63 *fraxinum* duriorem -ioremque. 18, 68 *triticum* Cyprium -um est panemque nigrum facit. 22, 63 inferiora *folia adianti* aspera ac -a sunt. 31, 14 nigra aut -a *pecora* (*opp.* candida). *ibid.* omnia -a nasci quibusdam in locis. 31, 109 *nitrum* -um. 32, 60 *ostrea* rufa . . ., -a, . . ., nigra. 35, 32 *terra Sinopis* est maxime -a. 35, 183 lanis . . . -is aut obscuris (*opp.* claro colore). 36, 135 *silicem* Sabinum -um addito oleo etiam lucere. VAL. FL. 6, 494 -is . . . notus imminet alis. SIL. 3, 524 corus . . . nives -is agit horridus alis (12, 617 -is Africus alis). 8, 597 -ique ferax Pollentia villi. STAT. Theb. 2, 539 auras. MART. 2, 40, 6 Falerna. 3, 30, 3 cellae. 8, 51, 3 livescit nulla caligine -a (*phiala*). 14, 62 lanterna de vesica. cornea si non sum, numquid sum -ior? NEMES. ecl. 2, 44 te sine . . . mihi lilia -a (nigra *codd. interpolati*) videntur (*cf.* CLAVD. rapt. Pros. 2, 128 haec lilia -is intexit violis). LACT. opif. 10, 27 *hominis* papillae . . . -ioribus . . . orbibus coronatae. PALLAD. 1, 30, 1 *anseres*. 3, 21, 1 *bacarum* colore -o. 7, 7, 7 *reges apium*. 10, 11, 1 vinacia. 11, 14, 9 vina (11, 14, 10). PROB. Verg. georg. 3, 82 spadicis color est quem λευκόπυρον vocant, hoc est albus et -us. PHYSIOGN. 6 capillus niger vel a rubeo -ior, quam Graeci vocant φαιὰν τρίχα. CASS. FEL. 9 p. 16, 9 (*maculae nigrae* ἀλφοὶ μέλαιναι) aliquando -ae, aliquando nigrae, aliquando asperae. BOETH. in Porph. comm. sec. 5, 22 p. 344, 6 nigredo . . . quibusdam . . . -is proxima, aliis . . . nigerrima. CASSIOD. var. 11, 14, 4 lineam -iorem in aquis albentibus . . . descriptam. CORIPP. Iust. 2, 157 umbra. EVG. TOLET. carm. 69, 3 pars magna *lecti regii* -a mutilaque manebat, *iam auro coruscat*.

de cute hominum (GLOSS. μελάγχρους): VERG. ecl. 10, 38 -us Amyntas. MORET. 33 -a colore *ancilla*. HOR. sat. 2, 8, 14 Hydaspes. TIB. 2, 3, 55 comites -i, quos India torret. PROP. 2, 25, 42 -o *colore puellam*. 2, 33, 15 -is Aegyptus alumnis. 4, 6, 78 regna *Aethiopum*. OV. am. 2, 4, 40 colore. 2, 8, 22 -a Cypassi. ars 2, 657 -a vocetur, nigrior Illyrica quom pice sanguis erit (rem. 327 si -a est, nigra vocetur). 3, 191 alba decent -as (*opp.* pulla decent niveas). fast. 3, 493 praeposita est -ae mihi candida paelex. EPIST. Sapph. 36 Andromede, patriae -a colore suae. VITR. 6, 1, 4 colore. MART. 4, 42, 5 in Mareotide -a pulcrior est, quanto rarior, ille color (*sc.* candidus). 7, 13, 2 -a Lycoris (*syn.* nigra). 7, 29, 8 Melaenis. 9, 35, 7 -a Syene. SVET. vit. Ter. 6 gracili corpore, colore -o. CALP. decl. 2 p. 3, 13 naturaliter -os artus umbra cogit albescere. ITALA cant. 1, 4 (Aug. doctr. christ. 3, 22, 45 *et* Eucher. instr. 1 p. 105, 7. Rufin. Orig. in cant. 2 p. 101[C] in aliis exemplaribus legimus 'nigra sum'. *cf.* p. 105[A] Greg. Ilib. cant. 1, 5; *al., v. Wilmart, Rev. Bénéd. 28 p. 21*) -a (μέλαινα, VVLG. nigra) sum et speciosa. TREB. trig. tyr. 30, 15. LACT. opif. 12, 13 (*ex Varrone*) -um colorem *feminae*. AVSON. 164, 3 cute -a quod olim aequales inter 'Maura' vocata fuit. VVLG. cant. 1, 5 nolite me considerare quod -a sim (μεμελανωμένη), quia decoloravit me sol. PHYSIOGN. 79 p. 107, 4 cum -ior color pallori permixtus est quod Graeci μελάγχλωρον vocant. MART. CAP. 6, 694 homines -iores (fust- *trad.*). VAL. CEM. hom. 6, 3 si . . . hominem -i coloris appelles argenteum *convicium vel irrisio est*. SIDON. epist. 2, 10, 4 si vestiatur albo, -us quisque fit nigrior. CYPR. GALL. exod. 604 Mareotide -a. BOETH. herm. pr. 1, 7 p. 89, 14 designat . . . 'homo albus non est' et rubri coloris esse et pallidi et -i. in Porph. comm. pr. 2, 2 p. 88, 23 alius procerior, alius -ior. ORIBAS. syn. 1, 9 si -us est *homo*, corpore securus auferis sanguinem.

de veste: CIC. Sest. 19 vestitus aspere nostra hac purpura plebeia ac paene -a. MART. 1, 96, 9 habeat et licet semper -os colores, galbinos habet mores. 14, 127 Canusinae -ae. 14, 129 Roma magis -is *Canusinis* vestitur, Gallia rufis. APVL. met. 2, 23 matronam flebilem, -a veste contectam (7, 27). HIER. epist. 24, 3, 2 tunicam -iorem. 38, 3, 1 vestis -ior. RVFIN. Greg. Naz. orat. 1, 49 p. 40, 8 veste -iori.

de inferis: TRAG. inc. 71 Erebo creata -is crinibus, Nox (*cf.* VERG. *p. 1653, 51*). PROP. 4, 11, 5 -ae deus . . . aulae. VERG. Aen. 7, 408 -is tristis dea (*Furia*) tollitur alis. STAT. Theb. 2, 55 -a . . . deus (*Mercurius*) obsitus umbra. MART. 6, 58, 4 Elysiae . . . nubila -a plagae. APVL. met. 6, 13 fontis atri -ae . . . undae.

de omine: APVL. met. 2, 21 -is avibus Larissam accessi (*v. Borinski, Münch. Sitz.-Ber. 1918, 10. Abh. p. 4*).

II *translate*: 1 *de sono* (*Graecis* φαιός): CIC. nat. deor. 2, 146 vocis genera permulta: canorum (candidum *Davies*) -um, leve asperum, grave acutum, flexibile durum. PLIN. nat. 28, 58 *venere* vox revocatur, cum e candida declinat in -am (QVINT. inst. 11, 3, 15 *vox* est et candida et -a *eqs.*). QVINT. inst. 11, 3, 171 -a illa vox, qualem Cicero fuisse in Antonio dixit (*cf.* CIC. Brut. 141 subrauca). SVET. Nero 20, 1 quamquam exiguae vocis et -ae (*Cass. Dio ap. Xiphilin. 61, 20, 2* μέλαν . . . φώνημα ἔχων). 2 *de dignitate*: APVL. mund. 25 militiae principes et curiae proceres . . . nunquam commissuros esse, ut id suis manibus factum velint, quod sit curae levioris -ioris⟨que⟩ (*sc. servorum*). *magis de moribus*: Plat. 2, 14 p. 239 animas . . . -iores (*opp.* facetae et urbanae). *de cogitatis i. q. secretus, occultus*: PRVD. cath. 2, 14 non licebit claudere, quod quisque -um (SCHOL. nigrum) cogitat, sed mane clarescent novo secreta mentis. GILD. Brit. chron. III 70 p. 66, 2 idolatriae luci (*gen.*), quod moraliter interpretatum condensae et -ae cupiditatis. *interpretatio spiritualis* (*ex* VVLG. cant. 1, 4): EVCHER. instr. 1 p. 105, 12 ecclesia in sanctis speciosa est, in peccatoribus -a (*cf.* CASSIOD. in psalm. 131, 15 *ecclesiam* fecit de -a pulcram). *i. q. fuscatus, obscuratus*: ENNOD epist. 8, 37, 3 p. 224, 16 meritorum meorum -a (*cf. infra*: eorum, quae mihi debentur, obscura superetis) commercia (*i. praemia*). opusc. 6, 15 p. 407, 13 conscientia (*opp.* luce sua radians. *cf. supra l. 62*). *fere i. q. noxius*: ENNOD. opusc. 4, 28 p. 390, 4 -a . . . contagione (*opp.* candidus).

deriv.: fuscedo, fuscitas, fusco, in-, suffuscus.

fūsē *v.* fundo *p. 1573, 32*.

fūsĭcium, fusile, fusura LIB. Gloss. cod. Voss. 8° 24 (*Löwe, Prodrom. 386*). fusitium, fusile, fusura NOT. Tir. 37, 81—83. *a* fusus.

chitis (*i.* χύτης): **fūsĭlārius** GLOSS. III 163, 42 *a* fusilis, *qui fusilia fabricatur; cf.* fusor.

fūsĭlis, -e [*a* fusus, fundere. *Th.*]. *abl. in* -i *trad. l. 81. p. 1655, 1. 6. 22*. *in* -e: GREG. TVR. *bis p. 1655, 8*.

quod fundi potest: CAES. Gall. 5, 43, 1 ferventes -i (*coniciebant* -es) ex argilla glandes. AETNA 533 *saxa* -is esse notae. 536 molares lapides . . ., -e robur (*i.* '*Lava*'). OV. met. 11, 126 -e per rictus aurum fluitare videres. TERT. adv. Val. 24 p. 201, 2 ex invisibili corpore materiae

[Vollmer f.]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

...de fluxili et -i eius. *ibid.* p. 201,5 -e et fluxile liquoris est qualitas. CHALC. transl. p. 49 cum *aqua* astringitur in glaciem, certe saxum ... et minime -e apparet. comm. 314 -is materia. HIER. in Ezech. 7, 22 p. 256 aes, stannum et plumbum -is materiae sunt et igni solvuntur. PRVD. perist. 10, 284 liquore crispo massa finxit -is *Herculem*. MART. CAP. 1, 16 plumbi -i robore. BOETH. in top. Cic. 3 p. 317, 35 lapidum ac -ium metallorum (VEN. FORT. vita Albin. 14, 39). GREG. TVR. Franc. 1, 1 ex aere -e (stell. 6).

quod fundendo factum est (GLOSS. -e *χυτόν*, *χωνευτόν*; SCHOL. Hor. gloss. *Γ* sat. 2, 3, 22 fusum: -e; ISID. orig. 16, 20, 8 *aes* -e, quod tantum funditur [*opp.* ductile]): ITALA exod. 34, 17 (Aug. loc. hept. 2, 138) deos -es (*χωνευτούς*, VVLG. conflatiles) ne feceris tibi (*addit* Aug.: non ... quia -es tantummodo nominavit, fieri sculptiles, ductiles fictilesque permisit). deut. 27, 15 (Tert. scorp. 2; Rufin. Orig. in num. 15, 3) maledictus homo qui fecerit sculptile aut -e (*χωνευτόν*, VVLG. conflatile) aspernamentum, opus manuum. lev. 19, 4 (Tert. scorp. 2) idola et deos -es (*χωνευτούς*, VVLG. conflatiles). num. 33, 52 (codd. Lugd., Monac. Aug. loc. hept. 4, 122) auferetis ... omnia idola et -ia (*τὰ εἴδωλα τὰ χωνευτά*, VVLG. statuas) eorum. Is. 42, 17 (Firm. err. 28, 7) qui fiditis super sculptilia (capitalia *cod.*), qui dicitis -bus (*τοῖς χωνευτοῖς*, VVLG. conflatili): vos estis di nostri. SCHOL. Hor. sat. 2, 3, 21 in sculptura et in -i opere. DIDASC. apost. 22, 7 sculptilem et -em ... imaginem. 50, 21 vitulum -em (AVG. quaest. hept. 2, 144. 145. VVLG. III reg. 7, 16 capitella (17). 7, 23 mare (II par. 4, 2). 7, 24 duo ordines sculpturarum ... erant -es. 7, 30 quasi humeruli ...-es (7, 34). 7, 33 omnia. II par. 4, 4 boves. Iob 41, 6 corpus illius quasi scuta -ia (*χάλκεαι*). PRVD. cath. 4, 40 numen *paganum*. AVG. nat. et orig. anim. 4, 14, 20 p. 400, 2 tamquam figmentum -e fieret ex forma lutea. APIC. 4, 124 patina -is (*nomen ferculi a vase*). exc. 36 caccabina -e (*item*). MART. CAP. 8, 860 -e *in loco detruncato, de vase, ut videtur*. SIDON. carm. 22, 208 euripus. LIB. iubil. 21 noli abire ... post -es *deos*. *per imaginem*: GREG. M. moral. 28, 18 p. 458[B] *dominus* fundi ... bases argenteas iubet (*exod. 26, 32*). quid ... per bases argenteas nisi prophetae signantur? qui superimpositas tabulas ipsi firmi ac -es sustinent, quia *eqs.* (*inde* ISID. in exod. 52, 1).

?fusillae *χιτών* faseoli GLOSS. III 475, 49 *videtur corrupta ex* fusile *χυτόν*.

fūsim passim LIB. gloss. Löwe prodrom. p. 386. *a* fundere, fusus.

fūsio, -ōnis *f.* *a* fundere. GLOSS. II 479, 27 *χύσις*. II 74, 48 *ὑλισμός*. 74, 49 -es: *ὑλισμοί*. [*francog.* foison. *M.-L.*] **1** *generaliter*: EVTYCH. gramm. V 473, 20 quod ad -em ... attinet, 'fundo, fundis' ... tertiae est. AVG. c. Faust. 19, 22 *vocabulo* 'Manis' ... prolongato nomine quasi -em addidistis *ut fieret* Manichaeus. **2** *i. q. liquor*, *χύσις*: CIC. nat. deor. 2, 26 aquae ... admixtum esse calorem ... ipse liquor aquae declarat et -o (et -o *Gronov.*, eff- *codd.*), quae neque conglaciaret frigoribus neque nive pruinaque concresceret, nisi *eqs.* **3** *i. q. effusio*: LVCIF. Athan. 1, 36 per sanguinis -em, per necem dei servorum. *ibid.* per sanguinis dei hominum -em (2, 30). SCHOL. Germ. Bas. p. 85, 12 -o aquae (*in sidere Aquarii*) fit ex stellis XXXI (p. 87, 1 *ubi* effusio *cod. P et* Schol. Strozz. p. 155, 11; *gr.* *ἔκχυσις*). p. 98, 17 Aquarii -em (*ἐκχύσεως*, effusionem Schol. Strozz. p. 176, 13). HIER. epist. 57, 11, 5 quis ... pro frumento ... possit ... intellegere *χεῦμα* ..., quod nos possumus dicere -em. PS. AVG. serm. 95, 2 lacrimarum ...-e. *ibid.* prima -o lacrimarum *Petri*. ANON. med. ed. Piechotta 144 ad sanguinis -em (160 ORIBAS. syn. 1, 12). *hoc translate*: CHALC. transl. 45 *lux* applicat se visus -i (*ῥεῦμα*; *item* comm. 248). *ibid.* effluentis intimae -is acies contiguae imaginis occursu repercutitur (comm. 248). comm. 236 subtiles corporum -es. AMM. 20, 11, 26 radiorum *solis* -e. **4** *per imaginem*: VITR. 9, 5, 3 utrisque Piscibus disposita est tenuis -o stellarum, quae graece vocitantur *ἀρπεδόναι*. **5** *aeris artificiosa liquatio*: COD. Theod. 9, 21, 3 (*a. 326*) si quis nummum falsa -e formaverit (= COD. Iust. 9, 24, 2). **6** *i. q. pensio* (GLOSS. II 74, 48 *εἰσφορὰ δημοσίων*. 49 -es: *συντέλειαι*, *εἰσφοραί*): VLP. dig. 7, 1, 27, 3 fructuarii ... solent et fisco -es praestare. COD. Theod. 11, 28, 6 (*a. 410*) usque in initium -is quintae. **7** *translate de rebus non corporalibus*: CIC. nat. deor. 1, 39 Chrysippus ... mundum deum dicit esse et eius animi -em universam. CHALC. comm. 3 largae beatitudinis.

fūslōnāticum (fusionalitium *cod. d*) *ὑλιστικόν* GLOSS. II 74, 47 [*a* fusio. *Th.*].

(**fūsitrīx**), -īcis *f.* [*cf. c.* fusor, fundere. *Th.*]. ITALA eccl. 2, 8 (Rufin. Orig. in cant. 1 p. 88[B] Mutian. Chrysost. hom. 15, 4 p. 341/42) feci mihi ... vini fusores et -es (et vini -es *Mutian.*; *gr. οἰνοχόον καὶ οἰνοχόας*, VVLG. scyphos et urceos in ministerio ad vina fundenda). HIER. in eccl. 2 p. 400 vini fusoribus et -bus (ad distinctionem quippe nunc masculini feminino genere volui declinare, quod latinus sermo non recipit). *cf.* diffusor *vol. V p. 1114, 37*.

fūsor, -ōris *m.* *a* fundere. GLOSS. *χύτης*. *qui liquida fundit*: GERM. frg. 4, 28 imbris -r *i. Aquarius sidus* (ANTH. 615, 6 -r aquae). LVCIF. Athan. 1, 42 cum te non neges -em sanguinis. 1, 43 Christianorum -r sanguinis (2, 2. 20 non parc. 20). SEDVL. op. pasch. 2, 17 p. 221, 16 Cain germani sanguinis -r. ITALA III reg. 10, 5 (Rufin. Orig. in cant. 1 p. 89[B]) vini -es (*τοὺς οἰνοχόους*, VVLG. pincernas). *de quo loco idem* RVFIN. Orig. in cant. 2 p. 107[A] vini -es eius (*Salomonis*) arbitror dici doctores. ITALA eccl. 2, 8 *v. supra l. 70, quod* RVFIN. Orig. in cant. 1 p. 88[B] *interpretatur*: sunt ... vineae mystici etiam ministri quidam, qui vini -es appellantur *ubi vide et qs.; addit* HIER. in eccl. 2, 8 p. 400 de vini -bus ... aliud multo ... Aquila interpretatur, non enim homines ... sed vasculorum species nominavit, *χυλίκιον καὶ χυλίκια* vocans. GREG. M. dial. 3, 5 p. 225[D] vini -is ... animum (*πιγχέρνου versio Zach.*). *minister sacri*: CORP. VI 1885 Abascantus lictor curiatus, -r olearius (*sic Scaliger*, ollarius *descr. Vrsinus*). *metallorum* (*cf. Blümner, Technol. IV p. 109. 179. 298, 4*): COD. Theod. 13, 4, 2 (*a. 337*) aerarii, ferrarii, ... deauratores, -es blattiarii (*cf. addit.* COD. Iust. 10, 66, 1 aerarii -es signarii). RVFIN. Adamant. 3, 13 si quis ... faber aut -r statuam fuderit. SCHOL. Hor. Vind. ars 32 -i. CASSIOD. var. 7, 5, 5 sculptor marmorum aut aeris -r. LEMMA Mart. 9, 43 (*cod. familiae B*) laus Lysippi -is.

fūsōrius, -a, -um [*a* fundere, *cf.* fusor. *Th.*]. VVLG. exod. 32, 4 *Aaron inaures* formavit opere -o (*ἐν τῇ γραφίδι*) et fecit ex eis vitulum conflatilem. *cf.* fusor *supra l. 8sqq.* *neutr. subst.* **fūsōrium,** -ī *n.* *tubus vel alia machina, qua aqua defluit vel affluit* (*v. Blümner, Röm. Privataltert. p. 48*) GLOSS. *ἐκχύτης*, *χυτήρ*, *προχυτήριον*; II 580, 60 ubi aqua de domo funditur. PALLAD. 1, 17, 1 relicto -iis loco *in cisternae parietibus*. 1, 37, 4 coquinae -a. 1, 41 -a (fusura *trad.*) balnearum debent pistrina suscipere. *v.* effusorium. *Vollmer †*.

fūstārius *v.* fustiarius. **fūstātus** *v.* fusto.

fūstellus, -ī *m., demin. vocis* fustis, *cf.* fusticellus. GLOSS. II 581, 36 gruma fustellus (fust⟨ic⟩ellus *Goetz*) horologii.

fusterna, -ae *f.* [*cf. esse videtur c.* fustis. *Th.*]. *i. q. pars superior abietis nodosa*: VITR. 2, 9, 7 quae est superior ... *abietis pars* eductis in aera per nodos ramis, praecisa alte circiter pedes XX et perdolata propter nodationis duritiem dicitur esse -a. ima autem ... ad intestina opera comparatur et intima fusternea (⟨ab⟩ infima fusterna *Krohn in ed., nunc* et uti illa fusterna, ea *Krohn per litteras*) sappinea vocatur. PLIN. nat. 16, 196 abietis quae pars a terra fuit, enodis est. haec ... sappinus vocatur, superior pars nodosa duriorque -a. *cf. Blümner, Technol. II 287.* *opp.* sappinus.

?fusterneus, -a, -um *vox dubia, a* fusterna *v. supra l. 29.*

fūstiārius, -a, -um *a* fustis. *adi.*: EDICT. praef. urb. de fraud. (Corp. VI 1711) 16 multae subiaceat et -o supplicio se noverit esse subdendum. *cf.* fustuarius *1.* *subst. masc.*: GLOSS. II 378, 27 -us *ξυλοκόπος ὁ τύπτων ξύλῳ*. V 297, 16 fustarius (*sic*) qui caedit. NOT. Tir. 74, 38 -us. *vox* fustuarius *hac significatione non invenitur*.

fūstibalus, -ī *m.* [*a* fustis *et gr.* *βάλλειν*, *cf.* fundibalus, -um. *v. M. Leumann, Glotta 11 (1921) 188 sqq. Th.*]. *legitur apud unum* VEG. mil. *i. q. instrumentum bellicum ad lapides emittendos*: 3, 14 p. 98, 20 in quinta acie ponebantur ... carroballistae et manuballistarii, fundibulatores, funditores. fundibulatores sunt qui -is lapides iaciunt. ⟨fustibalus⟩ fustis est longus pedibus quattuor, cui per medium ligatur funda de corio et utraque manu impulsus prope ad instar onagri dirigit saxa. funditores sunt qui fundis *eqs.* *defenduntur -o muri vel naves*: 3, 3 p. 70, 18 ut urbes atque castella ... armis, sagittis, -is, fundis etiam et saxis, onagris ballistisque defendantur. 4, 22 p. 143, 13 obsessos defendere consueverunt ballistae, onagri, scorpiones, arcuballistae, -i, [sagittarii], fundae. *ibid.* p. 144, 9 -os, arcuballistas et fundas describere. 4, 44 p. 162, 16 praeter ... alia ... navalia genera telorum sagittis missibilibus, fundis, -is, plumbatis, onagris, ballistis, scorpionibus, iacula invicem diriguntur et saxa. *usurpant funditores in acie*: 1, 16 teretes lapides de funda vel -o destinati; *seq.* funditores (2, 23 p. 58, 7 lapidibus ex -o destinatis; *anteced.* funditores. 3, 24 p. 118, 1 funditores cum -is et fundis ... lapidibus destinatis Indos ... mactarent). 2, 15 p. 50, 1 funditores qui ad fundas vel -os lapides iaciebant (4, 8 p. 133, 22 *saxa* minima ad fundas sive -os vel manibus iacienda. 4, 29 saxa manibus fundis sive -is directa).

fūsticellus, -ī *m.* *a* fusticulus *per deminutionem, cf.* fustellus. GLOSS. II 589, 17 pistillus -us tribulator. *cf. W. Meyer-Lübke, Roman. Etymol. Wörterb. p. 269 n. 3615.*

fūsticulus, -ī *m.* [*a* fustis *deminutive. Th.*]. [*sard.* fustiu. *M.-L.*] *i. q. fustis parvus*: PAVL. FEST. p. 50 culcitula -us quidam ligneus in sacris. APVL. met. 6, 18 sarcinae -os aliquos. PALLAD. 1, 35, 6 -os allii sine capitibus. GLOSS. V 515, 61 stibium tinctura vel -us aeris cum quo tingitur. NOT. Tir. 74, 37.

fūstigo, -āre [*a* fustis, *cf.* *μαστιγοῦν? Th.*]. *vocalis* i *correpta an producta sit, dubium; productam antea censuit ex necessitudine verbi* castigare *Thurneysen, Indog. Forsch. 31 (1913) 279.* GLOSS. III 406, 45 *sq.* -at *ῥαβδίζει* -atus est *ἐράβδισται*. II 74, 57 -atus *βακλισθείς*. *cf.* 378, 29 *ξυλοκοπῶ ὅ ἐστι τύπτω ξύλῳ*· defusto fustuo (fustigo *Steph.*). [*hisp.* hostigar. *M.-L.*] *i. q. fustibus castigo* (*cf. p. 1659, 64*): COD. Theod. 9, 29, 2 (*a. 383*) int. siquis ... latronem susceperit ... si ingenua et vilior persona est, -etur; si vero melior, damno ... feriatur. 9, 34, 1 int. qui famosam cartam ... conscripserit ...-etur. VICT. VIT. 2, 45 venerabiles et multos alios ... -vit (PS. AMBR. act. Seb. 23, 88). PASS. Andr. long: 6 in cruce ... *Andream* -atum affigi. CONC. Aspasii a. 551 p. 114, 6 de incantatoribus ... humiliores vero ... vel servi ... -entur. CONC. Turon. a. 567 p. 127, 25 qui distulerit, -etur. LEX Burg. lib. const. 4, 5 (*de furto caballi*) si ingenuus est, caballum alium talem reddat; ... si servus tulerit, -etur (4, 7).

[Leumann]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

fūstis, -is *m.* [*orig. inc. sunt qui conferant c. theodisc.* būsch '*fustis, plaga, vibix*'; *cf. Kluge, Etymolog. Wörterb. d. deutschen Spr. s. v.* Bausch. *Th.*]. ū *longum esse docent voces inde natae romanicae et cambr.* ffust, *hibern.* sūist. *de originatione*: ISID. orig. 5,27,16 -es ... appellati quod praefixi in fossis stent (*depravatum* 20,13,2 in terram st. *cf. infra l. 41*), quos palos rustici vocant. *de genere*: PHOC. gramm. V 418,28 generis masculini ... ut hic -is. PRISC. gramm. II 160,2. GLOSS. II 378,31 ξύλον ... hic -is. *de formis: abl. in* e *exeuntem firmat numerus* HOR. sat. 1,3,134. 1,5,23. 2,3,112 PRIAP. 11,1 MART. 12,57,10. *praeterea traditur* CORP. IV 1824,4 GAIVS inst. 3,220 PRIAP. 63,9 SEN. contr. 1,5,5 PETRON. 70,5 IVV. 9,98 *al.* *abl.* -i *exhibent codd.* PLAVT. Asin. 427 Aul. 454 Capt. 896 SALL. hist. frg. 4,22 VELI. 2,78,3 TAC. ann. 3,21. 14,8. 44 APVL. met. 4,4. 7,18 *al. utraque forma diversis locis traditur apud* VAL. MAX. *et* VLP. dig. (*v. Neue-Wagener I³ 339*). · *acc. plur.* -is: PLAVT. Poen. 1320 HOR. carm. 3,6,41 *R*¹; *plerumque trad.* -es, *ut* PLAVT. frg. inc. 29 VARRO ling. 5,137 *al.* *secundae declinationis abl. v. infra l. 81.* *de sensu*: GLOSS. βάκλον. ξύλον. ξύλον ἐν ᾧ τύπτομεν. ῥάβδος. ῥόπαλον. *cf. Leumann, Hermes 55 (1920) 107 sqq.* *vox sermoni cotidiano addicta usurpatur inde a* PLAVTO (*dubia in* LEGE XII tab. *v. p. 1658, 61*); *frequentatur a* PLAVTO APVL. ICTIS; *apud poetas non legitur nisi apud* PLAVT. (*17ies*) AFRAN. com. 67 NOVIVM Atell. 93 COM. pall. inc. 71 HOR. sat. 1,3,101. 134. 1,5,23. 2,3,112 epist. 2,1,154 carm. 3,6,41 PRIAP. 11,1. 63,9 PHAEDR. 3,2,3. 4,18,12 CARM. epigr. 947,2. 4 MART. 12,57,10 IVV. 6,416. 9,98 IVVENC. 4,531 CYPR. GALL. num. 334. *ex prosae orationis scriptoribus non habent* CATO RHET. Her. CAES. NEP. LIV. [*locus dubius*: LVCAN. 5,524 *var. lect.* -e *pro* fune, *v. p. 1596, 37.*] [*val.* fust, *it.* fusto, *francog.* fût. *M.-L.*]

I ***generatim:*** *i. q. baculum, pertica, stipes, tignum: ad varios usus*: PLAVT. Asin. 427 tamquam si claudus sim, cum -ist ambulandum; *antea* utinam ... stimulus in manu mihi sit ... qui latera conteram tua (*sim.*: PETRON. 70,5 [*v. p. 1658, 26*]. GREG. TVR. Mart. 3,9 inciso -e ad mensuram geniculi ... gressum -e adminiculante perficiebat. 3,14 duobus in ascellis -bus additis). VARRO ling. 5,137 utuntur in vinea alligando ... incisos -es. HOR. carm. 3,6,41 recisos portare -is (SCHOL. cum lignis. APVL. met. 7,17 gravantis ruinae -es [*antea syn.* ligna]). FEST. p. 286 suri ... sunt -es (*cod.* rustes) et hypocoristicos surculi. PAVL. FEST. p. 73 delubrum dicebant -em delibratum ... quem venerabantur pro deo (*cf. vol. V p. 471, 51 sqq.*). p. 315 stipes -is terrae defixus (*cf. supra l. 6*). p. 377 ungustus -is uncus. CELS. 8,20,5 eorum -ium imas partes (*antea* ad valida bacula deligarint). COLVM. 2,20,4 spicae ... -bus cuduntur vannisque expurgantur. 12,19,4 fasciculos feniculi -bus illigatos (PELAGON. 348 peniculum in -e ligato). 12,44,2 in dolium ... transversos (*cf. infra l. 60*) -es arctato. PLIN. nat. 32,14 murenas ... iactato -i non interemi. CORP. IV 4502 -es LXII (*de significatione non constat*). MART. 12,57,10 balucis malleator ... tritum nitenti -e (*v. Hultsch apud Friedländer*) verberat saxum. DIFF. Suet. p. 316 mergae sunt -es deducti, quibus metitur in aquis profundi quantitas. APVL. met. 9,24 viminea cavea, quae -ium flexu teret⟨i⟩ in rectum aggerata cumulum *eqs.* ITALA Ios. 10,26 (Lugd.) *Iosue* suspendit eos *reges* super quinque -es (ξύλων, VVLG. stipites). NON. p. 163,20 palangae (*cf. p. 1658, 53*) dicuntur -es teretes, qui navibus subiciuntur, cum attrahuntur ad pelagus. *ibid.* 23 palangarios dicimus, qui aliquid oneris -bus transvehunt. HIER. vir. ill. 2 fullonis -e, quo uda vestimenta extorqueri solent, in cerebro percussus interiit (RVFIN. hist. 2,23,18 fullo arrepto -e, in quo res exprimere solent, cerebro eius illisit; *gr.* τὸ ξύλον ἐν ᾧ ἀποπίξει τὰ ἱμάτια). VEG. mulom. 2,28,6 *equus* -em transversum (*cf. supra l. 45*), ut apertum os habeat, debet accipere (CYPR. GALL. num. 334 transverso ... -e reportant *uvam*). mil. 3,14 ⟨fustibalus⟩ -is est longus *eqs.* (*v. supra p. 1656, 45*). SERV. auct. Aen. 2,19 alii -es curvos navium, quibus extrinsecus tabulae affiguntur, cavernas appellarunt. SERV. Aen. 5,177 clavum -em gubernaculi. CLAVD. DON. Aen. 7,505 p. 77,19 -em ex incendio sublatum (VERG. torre). 12,300 p. 588,30 rapuit ex ara -em ardentem. GLOSS. V 510,36 pistilio aereus vel plumbeus -is. 624,15 (*v. p. 1658, 49*). 624,33 transenna est -is cavatus vel *eqs.* *i. q. caulis, truncus*: PLIN. VAL. 2,45 herbam argimoniam cum -e roboreo evelles. LEX Sal. 27,19 si quis in silvam -em signaverit *occupandi causa* (-em *duo codd.*; arborem *rell.*).

II ***speciatim:*** *instrumentum ad verberandum (bestias p. 1658, 7. 14. 38. 40. 43, imprimis asinos p. 1658, 1. 17. 24. 39. 83) necnon ad dimicandum, gladii telive vice (p. 1658, 51 sqq. 63. 73. 1659, 12). saepe adiunguntur alia instrumenta caedendi*: ferrum *s.* gladius *p. 1658, 81*, gladius, lapis *p. 1658, 68*, lapis *p. 1659, 11*, manus *vel* pugnus *p. 1658, 60. 63*, saxum *p. 1658, 77* (*alia p. 1660, 19*). *ad verberandum*: PLAVT. Amph. 358 -em sumpsero (Aul. 48 -em cepero aut stimulum in manum. 469 capio [*cf. p. 1658, 68*]. PRIAP. 11,1 prenso ... -e [*attribuitur Priapo etiam p. 1658, 37*]. RVFIN. hist. 2,23,18 [*v. supra l. 58*] arrepto -e [VITA Desid. 1,18 -o, *v. l. 17*]. QVEROL. p. 47,11 -es et virgas tenent. *cf.* APVL. met. 3,27 rimatusque frondosum -em. 6,30 -em quatiens. 7,28 manibus eius -is esset elapsus [*antea* perticā ... arreptā]). Aul. 409 me ... -bus male contuderunt (APVL. met. 6,25 tundentes -bus *asinum* [8,21 *v. p. 1660, 14*]; *cf.* fustitudinus). 454 implevisti -i fissorum caput (*similia*: Capt. 896 -i pectito. Cas. 967 -i defloccabit ... lumbos meos. Rud. 816 amplectitote crura -bus [*cf. Leo, Plaut. Forsch.² p. 311 adn.*]. NOVIVS Atell. 94 unumquemque praelumbare -bus. POMPEIVS ap. CAEL. Cic. epist. 8,8,9 quid, si filius meus -em mihi impingere volet? HOR. sat. 1,5,23 nautae mulaeque caput lumbosque saligno -e dolat. CORP. IV 1824,2 Veneri volo frangere costas -bus et lumbos debilitare deae. 4 caput illae frangere -e. TAC. ann. 14,8 -i caput eius afflixit. IVV. 9,98 -e aperire caput [*cf. etiam p. 1657, 31 sq. 56 sq.*]). Cas. 971 lupina scaeva -i rem gerit. Mil. 1401 verberetur -bus (GREG. TVR. Franc. 5, 20 p. 218, 8. *cf.* CIC. Verr. 5,94 male mulcati clavis ac -bus. QVINT. inst. 9,2,12 -bus vapulasset. IVV. 6,417 illis [*sc. fustibus*] dominum iubet ante feriri, deinde canem. TAC. ann. 13,57 ictu -ium aliisque verberibus ut feras absterrebant *flammas* [COD. Theod. 9,12,1 (*a. 319*) si ... ictu -is aut lapidis occiderit *servum dominus*]. APVL. met. *de asino*: 4,4 ictibus ... -ium [7,17 crebris]. 7,18 me compilabat †cidit -i grandissimo. 7,25 concidi -bus. GAIVS inst. 3,225 si quis ab aliquo ... verberatus -busve caesus fuerit [AMM. 29,3,8 de -bus praeter solitum caesi. VVLG. num. 22,27 caedebat -e latera *asinae*. ROMVL. fab. 68,2 *asinum* flagello et -e]). Poen. 1320 ecferte -is (frg. inc. 29 ferte -es privos in manu. IVV. 6,416 afferte). CIC. Pis. 73 quid ... te, asine, litteras doceam? non opus est verbis, sed -bus. BELL. Hisp. 27,6 -bus percussus *i. interfectus* (VAL. MAX. 6,3,9 -i percussam interemit [8,1 amb. 1 -e; *cf. etiam* PETRON. 70,5 amphoram -e percussit, *quod propter ea quae antecedunt etiam ad I p. 1657, 33 pertinere videtur*]. ITALA exod. 21,20 [Lugd.] si ... percusserit servum ... de -e, et mortuus fuerit [ῥάβδω, VVLG. virga]. CAPITOL. Gord. 13,9 -e ... percussus occisus est. Max. Balb. 9,3 -e percussus ... est *i. tusus*. HIER. vir. ill. 2 *v. p. 1657, 56*. PALLAD. hist. mon. I 7 gravi ... -e percussit. LEX Sal. 17,6 si quis ... ingenuum de -e percusserit. *cf.* PLIN. nat. 14,89 [*ex* VAL. MAX. 6,3,9 *v. supra l. 25*] interfectam -i. AMM. 29,3,3 necatus ad exitium -bus. HYG. fab. 130 p. 112,21 pastores ... -bus *Icarium* interfecerunt. *cf. etiam p. 1659, 73. 74 sq. 77*). HOR. sat. 1,3,134 *pueros* -e coerces (SCHOL. *ad l.* baculo). 2,3,112 vigilet cum longo -e. PRIAP. 63,9 (*cf. p. 1657, 80*) *Priapum* terribilem -e (*hiat numerus, fort.* terri⟨ta⟩bilem -e). PHAEDR. 4,18,12 *canes* propulsi ... -bus. SVET. Cal. 26,4 omnis -bus abegit. APVL. met. 4,5 non -bus, non stimulis ... exsurgere. COD. Iust. 12,50,1 (*a. 316*) equos ... non lignis vel -bus, sed flagellis tantummodo agitari decernimus. COD. Theod. 8,5,2 (*a. 316*) quoniam plerique nodosis ac validissimis -bus ... animalia publica cogunt ... *vires* absumere, placet ut omnino nullus in agitando -e utatur, sed aut virga aut certe flagro. AVG. in psalm. 10,5 p. 134 violentias circumcellionum ... circumquaque volitare et terribiles -es Israeles vocare (Israelis vocari *var. lect.*). *ibid.* p. 135 cum in *Donatistarum* castris privati -es ignesque sic saeviant. 95,11 dicent se regnare a ligno (*subaudi* '*a cruce*'), quia -bus circumcellionum regnant. GLOSS. V 624,15 scorpiones sunt -es quaedam acumina habentes, ut graviores plagas inferant. *ad dimicandum* (*cf. etiam p. 1657, 74 sqq.*): PLIN. nat. 7,200 proelium Afri contra Aegyptios primi fecere -bus (HYG. fab. 274 p. 151,8), quos vocant phalangas (*cf. p. 1657, 53*). PAVL. sent. 5,6,4 -ium aut telorum aut armorum metu. AVG. quaest. hept. 7,55 *Samsonem* pugnasse tibia ... animalis tamquam -e. MART. CAP. 5,466 cum telo ... cum -e deprehensum. PAVL. FEST. p. 45 *cacula* a Graeco κᾶλον, 'quod -bus clavisque ligneis ... armari soliti sunt. CLAVD. DON. Aen. 11,680 p. 518,20 sparum dicunt ... -em nodosum, quo rustici utuntur, cum eunt ad bellum. *adiunguntur substantiva* (manus pugnus, ferrum gladius, lapis saxum *al.*): LEX XII tab. 8,3 manu (*cf. p. 1659, 1*) fust⟨ive si⟩ os (*Lachmann; dubitat Mommsen ad* Paul. coll. 2,5,5; manifestos *vel* -us *codd.*) fregit libero. HOR. sat. 1,3,101 unguibus et pugnis, dein -bus atque ita porro pugnabant armis (GAIVS inst. 3,220 pugno ... aut -e percussus vel ... verberatus. COLL. Mos. 2,6,4 verberatum ... pugno ... an -e an lapide. LEX Burg. lib. const. 5 tit. flagello -e calce vel pugno percutiunt. 102,1 pugno aut calce aut -e aut flagello aut saxo. *cf. p. 1659, 1*). PLAVT. Rud. 842 quin occidisti extemplo? :: gladius non erat. :: caperes (*cf. p. 1657, 79*) aut -em aut lapidem (COM. pall. inc. 71 [Cic. Att. 4,3,3] clamor, lapides, -es, gladii. CIC. Flacc. 73 membra, quae debilitavit lapidibus, -bus, ferro [EDICT. Theoder. 75]. GAIVS inst. 4,155 [dig. 50,16,41 INST. Iust. 4,15,6] armorum ... appellatione non solum scuta et gladios et galeas significari ... sed et -es et lapides [dig. 47,2,55,2 teli ... appellatione et ferrum et -is et lapis ... significatur. VLP. dig. 43,16,3,2 -es et lapides ... gladii hastae frameae]. APVL. met. 8,16 lanceam ... venabulum ... spicula ... -em ... saxa ... sudes *faces gerebant proterrentes feras*). CIC. Caecin. 60 glebis aut saxis aut -bus; *opp.* armati (64 non fuerunt armati, cum -bus et cum saxis fuerunt. PHAEDR. 3,2,3 alii -es congerunt, alii onerant saxis *pantheram*. FLOR. epit. 3,16,6 *Saturninum* -bus saxisque coopertum. AMPEL. 26,3). Sest. 79 gladiis adoriuntur ... fragmentis saeptorum et -bus (TAC. Germ. 45 *apud Aestios* rarus ferri, frequens -ium usus. APVL. met. 4,4 non -i tantum, sed machaera perfossus occumbere. 4,19 -bus, lanceis, destrictis ... gladiis armati. VLP. dig. 9,2,7,1 sive

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

gladio, sive ... -e vel alio telo, vel manibus vel calce [*cf. p. 1658, 66*]. 43, 16, 3, 3 -em vel gladium tenuit. 48, 19, 8, 1 animadverti *in noxium* gladio ... non securi vel telo vel -i vel laqueo. ITALA Marc. 14, 43 *et* 48 [cod. k *al.*] turba ... cum gladiis et -bus [*gr.* μετὰ μαχαιρῶν καὶ ξύλων; VVLG. lignis; *cf.* VVLG. Matth. 26, 47. 55 Luc. 22, 52. IVVENC. 4, 531 ferro, -bus et gladiis]. VVLG. Dan. 14, 25 absque gladio et -e [ἄνευ σιδήρου καὶ ῥάβδου]. RVFIN. hist. 2, 6, 7 ne gladiis ... sed -bus uterentur [ξίφει ... ξύλοις]. AVG. c. Parm. 2, 3, 6 armatae ferro ac -bus. EPIST. syn. Sardic. occ. [Hil. coll. antiar. B II 1] 3 milites armatos [cum gladiis *alt. rec.*], populos cum -bus [ὄχλους μετὰ ῥοπάλων]. BAVDON. 2, 2). BELL. Afr. 87, 5 lapidibus -busque equites reppulerunt (VLP. dig. 29, 5, 1, 17 vel saxo vel -e vel lapide percussum. 43, 16, 3, 4 -es aut lapides sumerent. PORPH. Hor. epod. 5, 97 -bus et lapidibus insectari. CLAVD. DON. Aen. 2, 410 p. 203, 29. 9, 35 p. 192, 14. VVLG. II Macc. 4, 41 alii lapides, alii -es validos [ξύλων πάχη] arripuere. LEX Burg. lib. const. 48, 1 ictu -is aut lapidis [*cf. p. 1658, 16*]. 93 de lapide aut -e vel secure inversa cuicumque bracchium ... fregerit. ACT. Petr. 14 alii alapas in faciem eius dabant, alii vero -em, alii lapidem).

adhibetur in animadversione legitima in homines raro liberos, praecipue servos (*v. Mommsen, Röm. Strafrecht p. 983—985*): SVET. frg. p. 320 Tarquinius Superbus ... hominibus adinvenit lautumias, tormenta, -es, metalla, flagella, carceres, exilia (HIER. chron. a. Abr. 1473 ISID. orig. 5, 27, 23). CALL. dig. 48, 19, 28, 1 (*de poenarum gradibus*) ceterae poenae ad existimationem, non ad capitis periculum pertinent, veluti ... cum -ium ictu subicitur. *ibid.* 2 non omnes -⟨bu⟩s caedi solent, sed ... qui liberi et quidem homines tenuiores (EDICT. Theoder. 75. 83 humiliores. 89 viliores); honestiores vero -bus non subiciuntur (*cf.* HERMOG. dig. 47, 10, 45 *l. 61*). *ibid.* 3 iuvenes ... -bus caesi. ISID. orig. 5, 27, 16 -es sunt, quibus iuvenes pro criminibus feriuntur (20, 13, 2). HOR. epist. 2, 1, 154 lex poenaque lata, malo quae nollet carmine quemquam describi: vertere modum formidine -is (PORPH. *ad l.* quia fustuarium supplicium constitutum erat in auctorem carminum infamium. *cf.* SCHOL. Pers. 1, 123 lege XII tabularum cautum est, ut -bus feriretur [-e feri⟨re⟩tur *cod. b 2 ed. Kurz*], qui publice invehebatur). PLIN. epist. 2, 11, 8 *eques Romanus* -bus caesus (SVET. Tit. 8, 5 delatores amendatoresque ... assidue in foro flagellis ac -bus caesos. CALL. dig. 48, 19, 28, 2 [*v. supra l. 27*]. *ibid.* 3. 4 servi [*om.* -bus]. 5 qui -bus caedi prohibentur [MEN. dig. 49, 18, 1 *veterani*. MARCIAN. dig. 49, 18, 3 *veterani et liberi veteranorum; cf. infra l. 66*]. 50, 13, 5, 2 plebeius [SPART. Sept. Sev. 2, 6]. MEN. dig. 49, 16, 4, 11 qui filium suum subtrahit militiae ... in pace. VLP. dig. 1, 15, 4 [*ex rescr. Antonini*] insularios et eos, qui neglegenter ignes ... habuerint ... -bus vel flagellis caedi [*cf. infra l. 67*]. PAVL. dig. 47, 9, 4, 1 [*ex rescr. Antonini*] liberos -bus, servos flagellis caesos [*bis.* MACER dig. 48, 19, 10 pr.]. 47, 18, 2 effractores [*ibid. syn.* -ium castigationem]. sent. 5, 18, 1 [= coll. Mos. 11, 3, 1] abactor. 5, 21, 1 vaticinatores. MARCIAN. dig. 49, 14, 18, 2. MACER dig. 48, 19, 10, 2 -bus *caesum* infamem non esse, quia et solus -ium ictus gravior est quam pecuniaris damnatio. MOD. dig. 37, 14, 7, 1 *libertus ingratus*. TERT. bapt. 11 p. 210, 12 HIL. c. Const. 11 COD. Theod. 16, 5, 21 [*a. 392*] EDICT. Theoder. 64. 73. 97. 111. GREG. M. epist. 3, 44 mulierem [LIB. pontif. p. 122, 5]. 3, 52. in Ezech. 1, 7, 13 Petrus). MARCELL. dig. 3, 2, 22 ictus -ium infamiam non importat, sed causa *eqs.* (CALL. *v. supra l. 26* MACER *supra l. 50*. LEX Burg. lib. const. *passim: tot* -ium ictus accipiant). CALL. dig. 48, 19, 7 (*sensum supplere temptavi, cf. l. 65 sq.*) veluti (*sc. superatur*) -ium (*sc. castigatione*) admonitio (*sc. per verba*), flagellorum (*sc. verberatione*) castigatio (*sc. fustium*), vinculorum (*sc. poena*) verberatio (*sc. per flagella*). 48, 19, 28, 2 -bus ... subiciuntur (*v. supra l. 29; ibid.* 5. HERMOG. dig. 47, 10, 45 servi ... flagellis caesi ... liberi ... humilioris quidem loci -bus subiciuntur. LAMPR. Alex. 51, 6 si quis ... in alicuius possessionem deflexisset, ... aut -bus subiciebatur aut virgis *eqs. cf. l. 79*). VLP. dig. 1, 12, 1, 10 -bus castigare *libertum* (12, 2, 13, 6. 47, 10, 15, 30. 47, 11, 7 *sacculariosderectarios*. 48, 2, 6 vel -bus castigare vel flagellis servos verberare. 50, 2, 2, 2 ne -bus castigetur *filius decurionis*. PAVL. dig. 1, 15, 3, 1 eos qui neglegentius ignem habuerunt [*v. l. 44*]. GREG. M. epist. 3, 45. *cf.* VLP. dig. 1, 16, 9, 3 -ium castigatione [PAVL. dig. 1, 15, 3, 1. 47, 18, 2]). CORP. VIII 10570, 2, 14 (*a. 180—183*) cives ... Ro⟨manos⟩ ... virgis et -bus effligi iusse⟨rit⟩. TERT. scorp. 1 p. 146, 12 -bus ... et ungulis ... degustata martyria. CAPITOL. Maximin. 8, 7 in crucem sublatos ... alios feris obiectos, alios -bus elisos. LAMPR. Comm. 18, 15 (*bis*) delatoribus -em. ANON. Vales. 14, 87 cum -e occiditur (LIB. pontif. p. 153, 2 -bus interfecisti. PASS. Felicit. 4 -bus mactavit). SVLP. SEV. dial. 2, 3, 4 flagris ac -bus urguere. COD. Theod. 7, 18, 8 pr. (*a. 383*) -bus coerceatur. 16, 2, 5 (*a. 323*) publice -bus verberetur. VICT. VIT. 3, 21 hos -bus, illos suspendio, alios ignibus concremabant. 3, 22 -bus aptare. 3, 25 caedes innumerabilium -ium. 3, 33 flagellis et -bus ... debilitata. 3, 40 subdi iugiter -bus. *in milites poena antiquitus capitalis* (*cf.* fustuarium *et Polyb. 6, 37 ubi* τὸ τῆς ξυλοκοπίας *explicatur*): SALL. hist. frg. 4, 22 sorte ductos -i necat (TAC. ann. 3, 21 decumum quemque ... sorte ductos -i necat). SEN. contr. 1, 5, 5 non occidetur tamquam raptor *virginis* ... at ... eadem nocte qua te rapuit ⟨si⟩ stationem deseruit, -e ferietur, si sacrilegium fecit, occidetur (TAC. ann. 14, 14 decimus quisque -i feritur). VELL. 2, 78, 3 centurionem ... ob turpem ex acie fugam -i percussit (PS. FRONTIN. strat. 4, 1, 34 Appius Claudius ex his qui loco cesserant decimum quemque militem sorte ductum -i percussit). MOD. dig. 49, 16, 3, 16 qui *miles in bello* agmen excessit, ... -bus caeditur vel *eqs.*

metonymice pro ictu fustium; eodem spectare videtur usus praecipue pluralis vocis -is *ex. gr. p. 1658, 8, praesertim* -bus caedere, *v. p. 1659, 37* (*cf. theodisc. 'Prügel' utraque significatione, altera tamen, fortasse mutuata, nonnisi pluraliter in certis iuncturis*): PLAVT. Aul. 414 neque ligna ego usquam gentium praeberi vidi pulchrius: itaque omnis exegit ... onustos -bus. 422 -bus sum mollior ... quam ... cinaedus (Mil. 1424 mitis sum ... -bus. AFRAN. com. 67 mitem ... faciant -bus. LIB. pontif. p. 24, 8 'afflictus' maceratus -bus). APVL. met. 8, 21 crebris tundentes -bus (*v. p. 1658, 1; aliter* 7, 17 *p. 1658, 18. cf. etiam* VICT. VIT. 3, 25 *p. 1659, 78*). VICT. VIT. 2, 45 impositis CL -bus. 2, 54 centenis -bus tundi. LEX Burg. lib. const. 5, 6 *et* 17, 5 C -es accipiat (6, 10 acceptis CCC -bus; *aliter p. 1659, 56*).

syn.: baculum, lignum, pertica, stipes. *copulatur cum* clava *p. 1658, 12. 57*, flagellum *p. 1658, 21. 41. 66 bis. 1659, 23. 38. 44. 46. 58. 61. 66. 79*, flagrum *p. 1658, 44. 364, 70*, gladius lapis pugnus saxum (*ad haec quattuor v. p. 1657, 76. 1658, 59*), lignum *p. 1658, 41*, stimulus *p. 1657, 32. 79. 1658, 40*, ungula *p. 1659, 71*, virga *p. 1657, 82. 1658, 44. 1659, 63. 70.*

coniungitur praecipue cum caedere (*c. plur.* -bus *praeter p. 1658, 21 sq.*), castigare (*c. plur.*), ferire (*c. sing. et plur.*), percutere (*semper c. sing.*), *passim cum* frangere, necare, tundere *al.*

epitheta rara, velut frondosus, nodosus, roboreus, salignus; grandissimus, gravis, longus, validus.

allitt. ferro ac -bus, flagellis ac -bus, -e ferire, formidine -is.

deriv.: defustare, fustare, fustellus, fusterna (*?*), fustiarius, fustibalus, fusticellus, fusticulus, fustigare, fustitudinus, fustuare (*?*), fustuarius.

fūstitudĭnus, -a, -um [*a* fustis *et* tundere *per iocum fictum. Th.*]. *i. q. ubi servi fustibus tunduntur* (fustibus tundere *v. p. 1658, 1*): PLAVT. Asin. 34 apud -as ferricrepinas insulas. *videtur servus de lapicidinis cogitasse, produxerit igitur* -ínas.

fūsto, -āre *a* fustis. *i. q. fustigo*: ANON. Vales. 14, 82 fustati (frustati *et* frustrati *codd.*) per publicum ducerentur. GLOSS. V 297, 15 -atus caesus fustibus. *cf. etiam Ducange s. v.*

fūstuārium, -ī *subst. n. et* **fūstuārius,** -a, -um *adi.* [*a* fustis *ductum mirabili derivatione; accepitne terminationem a* bustuarius *? Th.*]. *raro* fustiarius, *quod vide. subst. neutr. propria significatione apud* CIC. *et* LIV., *adi. (semel subst., si libris fides habenda est) notione translata de fustium castigatione saeculis posterioribus.*

1 *adi.*: -um supplicium: **a** *i. q. animadversio per ictus fustium* (*cf. p. 1659, 20*): PORPH. Hor. epist. 2, 1, 154 -um (fufarium *codd.*) supplicium ... in auctores carminum infamium. NOVELL. Maior. 4, 1 -o supplicio subditos manuum quoque amissione truncandos *apparitores*. CASSIOD. var. 4, 10, 3 in eum -o supplicio vindicetur (9, 2, 2 per -a supplicia laceretur). 8, 33, 2 -ae subdatur ... ultioni). EDICT. Theoder. 4 sub -a poena. LEX Burg. Rom. 6, 4 factum (12, 2 praesumptio) ... -o supplicio ... vindicetur. 19, 3 *servus* pro ingenua *stuprata* occidatur, pro ancilla ... -o supplicio subiacebit. lib. const. 70, 1 *pro furto* ingenuus triplum solvat ... servus vero -o supplicio deputetur. *cf. p. 1656, 36* fustiario supplicio. **b** *de supplicio capitali*: NOVELL. Maior. 7, 4 si ingenuus ... si servus est, -o supplicio interficiendum se esse cognoscat. 7, 14 *homo non servus* -ae subditus poenae servilibus suppliciis periturum se esse cognoscat.

2 *subst.*: **a** *i. q. supplicium militare supremum* (*cf. p. 1659, 80 et de executione Usener, Rhein. Mus. 56 [1901], 17*): CIC. Phil. 3, 14 -um meruerunt legiones, quae consulem reliquerunt. LIV. 5, 6, 14 -um meretur, qui signa relinquit aut praesidio decedit. LIV. frg. Serv. Aen. 6, 824 *Torquatus* filium *iniussu suo victoriam consecutum*, ut dicit Livius, -o (supplicio *add.* Serv. auct.) necavit. **b** *i. q. fustium castigatio*: SCHOL. Hor. epist. 2, 1, 154 (*cf.* PORPH. *ad l. p. 1659, 33*) -o multabantur auctores infamium carminum.

***?* fūstuo,** -āre *a* fustis *v.* fustigo *p. 1656, 74.* *Leumann.*

1. fūsum, -ī *n. v.* fundo *p. 1573, 30 et* fusus *p. 1661, 6.*

***?* 2. fusum** quando in gula tussem (tussis est *cod. Bern.*) et raucam vocem facit GLOSS. III 601, 20; *dubito utrum sit re vera* fusum *i. q. sputum, an φύσημα sim.* (pus quando in gula *Plasberg, conferens Cels. 2, 8, 36*).

fūsūra, -ae *f.* [*a* fundere. *Th.*]. *de metallis vel rebus cum iis comparatis*: MANIL. 1, 726 cicatrix -am faciens mundi '*i. conflaturam*' *Housman*. PLIN. nat. 33, 106 molybditis *fit* ex plumbi ipsius -a (quae fit Puteolis). 34, 100 lapis ex quo fit aes, cadmea vocatur, -is (*i. conflaturis*) necessarius. [PALLAD. 1, 41 *v. s. v.* fusorius.] CET. FAV. 7 p. 291, 6 M et CC libras *plumbi* -ae (*i. officinae*) accipiant *ut fiant centenariae fistulae* (*cf.* VITR. 8, 6, 4 PALLAD. 9, 12). VVLG. III reg. 7, 37 fecit decem bases, -a una et mensura (τάξιν μίαν καὶ μέτρον ἕν). SCHOL. Hor. ars 59 nummi in nova -a iuvant, *i. nove fusi.*

fūsūrārius fetialis LIB. gloss. Löwe Prodr. 386 (*inde* NOT. Tir. 37, 83[a]). *contaminata videtur.*

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

1. fūsus, -a, -um *v.* fundo *p. 1572, 80 sqq.*

2. fūsus, -ūs *m. a* fundere. GLOSS. II 479, 27 *χύσις* fusio, -us. VARRO ling. 5, 122 fons unde funditur e terra aqua viva, ut fistula, a qua -us aquae. PS. AMBR. serm. 46, 2 āeris istius circumiectus et -us . . . libratus in medio *mundo.*

3. fūsus, -ī *m.* [*orig. inc. Th.*], *post etiam* **fūsum,** -ī *n. de genere neutro cf.* ANON. IDIOM. gramm. IV 580, 9 apud Latinos neutra, apud Graecos masculina . . . -um *ἄτρακτος.* SYMM. orat. 3, 9 -a (*v. infra l. 23*). HIER. epist 130, 15 -a (*v. infra l. 49*). [ANTH. 198, 25 *corrigendum, v. infra l. 59.*] ISID. orig. 19, 29, 2 -um (*v. l. 14*). GREG. TVR. glor. conf. 104 p. 816, 11 -a (*v. infra l. 62*). GLOSS. -um, *item* NOT. Tir. 37, 59. *ex neutro plur. fem.*: GLOSS. V 392, 47 stilium vel -a: spinil (*anglos.*); *cf.* GREG. TVR. *infra l. 62. aliter flecti ac* lusus *dicit* QVINT. inst. 1, 6, 25. *de originatione*: ISID. orig. 19, 29, 2 -um, quod per ipsum fundatur quod netum est. *Walde, Indog. Forsch. 39 (1920) 83 sq.* [*val.* fus, *it.* fuso, *francog. vet.* fus, *hisp.* huso. *M.-L.*]

1 *instrumentum quo nebant (saepe de Parcis)*: GLOSS. -us *vel* -um: *ἄτρακτος, ἄδρακτος, ἀδράκτιν. de re cf. Marquardt-Mau, Privatl. p. 517 sq.; Lafaye ap. Daremberg-Saglio II 2 p. 1424 sqq.* LVCR. 5, 1351 insilia ac -i, radii scapique sonantes. CATVLL. 64, 327 *sqq.* (*vers. intercal.*) currite ducentes subtegmina, currite -i. VERG. ecl. 4, 46 'talia saecla' suis dixerunt 'currite' -is . . . Parcae (SYMM. orat. 3, 9 iamdudum aureum saeculum currunt -a Parcarum). georg. 4, 348 dum -is mollia pensa devolvunt. CIRIS 446 gravidos penso devolvere -os. TIB. 2, 1, 64 pensa colusque, -us et apposito pollice versat opus. ELEG. in Maecen. 1, 73 torsisti pollice -os. OV. epist. 12, 4 tunc . . . sorores debuerant -os evoluisse meos. 18, 37 tortaque versato ducentes stamina -o (met. 4, 221). ars 1, 695 reice succinctos operoso stamine -os. met. 4, 229 et colus et -us digitis cecidere remissis. 6, 22 levi teretem versabat pollice -um. SEN. apocol. 3, 4 Clotho tum capsulam et tres -os profert: alter erat Augurini, alter Babae, tertius Claudii. 4 vers. 1 turpi convolvens stamina -o *Clotho.* vers. 13 mollia contorto descendunt stamina -o. Herc. O. 219 captiva colos -osque legam. Oed. 982 non . . . possunt curae mutare rati stamina -i. Phaedr. 324 manu . . . fila deduxit properante -o *Hercules.* PLIN. nat. 7, 196 -os in lanificio *invenit* Closter, filius Arachnae. 8, 194 lanam in colu et -o Tanaquilis . . . in templo Sancus durasse . . . auctor est M. Varro. . . . inde factum, ut nubentes virgines comitaretur colus compta et -us cum stamine. 27, 28 pagana lege in plerisque Italiae praediis cavetur, ne mulieres per itinera ambulantes torqueant -os aut omnino detectos ferant, quoniam adversetur id omnium spei, praecipue frugum. SIL. 2, 70 manus operata . . . -o. MART. 4, 54, 9 nil adicit penso Lachesis -osque sororum explicat. IVV. 2, 55 vos *viri* tenui praegnantem stamine -um Penelopa melius, levius torquetis Arachna. 11, 69 *asparagos* posito quos legit vilica -o. APVL. mund. 38 quod in -o perfectum est, praeteriti temporis habet speciem (*v. seqq.*). AVIEN. Arat. 208 decursis Parcarum ab origine -is. CHALC. comm. 73 axem caelitem -o circulosque axem ambientes . . . verticulis comparans. HIER. epist. 107, 10 rotare -um. 130, 15 ad torquenda subtemina in alveolis -a vertantur. VVLG. II reg. 3, 29 tenens -um (*κρατῶν σκυτάλης*), *i. vir effeminatus.* prov. 31, 19 *mulieris fortis* (*i. strenuae*) digiti . . . apprehenderunt -um (*ἐρείδει εἰς ἄτρακτον*). PRVD. c. Symm. 2, 455 ascribunt saxis Lachesis male fortia fila tectorumque trabes -is pendere rotatis credunt atque ipsis tribuunt decreta tigillis. CLAVD. rapt. Pros. 1, 53 ferratis evolvunt saecula -is *Parcae.* SIDON. carm. 22, 199 stamine fulvo praegnantis -i mollitum nesse metallum. CARM. epigr. 493, 9 ruptaque deficiunt in primo munere -i *pensa sororum.* 501, 6 ni Lachesis brevia rupisset stamina -o. ANTH. 198, 25 lanas fundere -o (-a *cod.*). VEN. FORT. vita Pat. 3, 11 ac si tunc -o torquente de manu pendula lanificae processisset *tela.* GREG. M. epist. 11, 59 p. 346, 3 ad -um manum nunquam misistis. GREG. TVR. glor. conf. 104 p. 816, 11 ecce -a (-as *corr. in uno cod.*), in quis . . . nere solebat.

2 *translate*: **a** *pars tortilis in machina*: VITR. 10, 2, 14 circa lapides -os sextant⟨al⟩es ab rota ad rotam . . . compegit ita uti -us a -o non distaret pedem nisi unum. deinde circa -os funem involvit. **b** *herba -o similis*: DIOSC. 3, 93 *RV ἀτρακτυλίς . . . Ῥωμαῖοι πρεσήπιουμ, οἱ δὲ φούσους ἀγρέστις* (*φουσαγρεστις codd.*).

*?***futātim** *adv. incertum.* PLAVT. Truc. 882 bene vale, Phronesium. :: ⟨an non et⟩iam tuom oculum vocas? :: id quoque interim -m nomen commemorabitur. *varia temptaverunt interpretes. si probum est, cf.* **1.** fūto.

fūtil- *v.* futtil-.

*?***futile** *nomen decani* FIRM. math. 4, 22, 11, *ubi codd. recc. dant* futie id est eisie (eysyce).

fūtio *v.* futtio *et* futuo.

futis, -is [*cf. esse videtur c.* exfuti effutire fut(t)ilis, *fortasse c. gr. χύσις χεῖν, ind.* juhóti 'fundit, libat, sacrificat' *et c.* fundere. *Th.*]. VARRO ling. 5, 119 vas aquarium vocant futim, quod in triclinio allatam aquam infundebant. GLOSS. V 599, 18 -is: quoddam vas in templo Vestae, ubi reponebantur quaedam sacrificia. 552, 19 fu▒tis: vas lato ore, fundo angusto. 22, 16 fuctis (71, 1 fruitis. 71, 8 futtilis. 105, 22 f . . . s): vas aquarium perparvi oris. *vocabuli fides admodum dubia: redit ad solum codicem Varronis; nam glossae ad unam omnes fluxisse videntur ex* SERVIO (*v. s. v.* futilis *infra l. 24*) *et vereor ne omnibus restituendum sit lemma* futilis.

*?***futivus,** -a, -um. MARCELL. med. 36, 5 radicis cucumeris agrestis, quem futivum (fugitivum *Heraeus*) dicunt; *cf. Niedermann praef. p. VII.*

1. fūto, -āre [*orig. inc., sunt qui conferant c. ind.* dhūtāḥ *'quassus, concussus, tortus', island.* dýja *'quatere, quassare', gr. θύειν, θύνειν, θυνεῖν; cf. Osthoff, Morpholog. Untersuch. 4, 86. Th.*]. PAVL. FEST. p. 89 -are 'arguere' est, unde et 'confutare'. sed Cato hoc pro 'saepius fuisse' posuit (*cf.* 2. futo). GLOSS. V 600, 18 futo *ἐλέγχω.* II 74, 45 futat *ἐλέγχει.* V 297, 25 -at: arguet (*i.* -it). 458, 19 -at: reprimit. 458, 20 -are: redarguere.

2. futo, -āre [*cf. c.* fui futurus fore; *v. s. v.* sum. *Th.*]. PAVL. FEST. p. 89 *v. supra l. 9.* GLOSS. V 22, 14 futavit: fuit (= 71, 7 futabit: foit. 105, 20. 202, 23 fotauit: foit). 22, 30 futauere: fuere (= 71, 6 futare. 105, 24). *male* fudit *et* fudere *in interpretamento coni. Corssen.*

1. fūtor *v.* fautor *p. 389, 57.* *?***2. futor** *v.* fututor *p. 1664, 55*

*?***futrix** *v.* fotrix.

futtilis *vel* **fūtilis,** -e [*cf. esse videtur c.* futis exfuti. *Th.*]. *de originatione*: PAVL. FEST. p. 89 -es dicuntur qui silere tacenda nequeunt, sed ea effundunt. sic et vasa -ia a fundendo vocata. SERV. Aen. 11, 339 'non -is auctor': non inanis; nam -e (-is *pars codd.*, futis *H*) vas quoddam est, lato ore, fundo angusto, quo utebantur in sacris Vestae, quia aqua ad sacra ⟨Vestae⟩ hausta in terra non ponitur, quod si fiat, piaculum est; unde excogitatum vas est quod stare non posset, sed positum statim effunderetur. inde et homo, commissa non retinens, '-is' dicitur, contra 'non -is' bonus in consiliis, non inanis (*inde ad verbum* SCHOL. Stat. Theb. 8, 297). *ex Servio* DON. Ter. Phorm. 746 'effutiretis': ab eo quod est effundere. ⟨nam⟩ translatio est a vase, 'futili' (fict- *RCV*) nomine, quod patulo ore, fundo acuto instabile nihil per se (pre se *vel* presse *codd.*) continet. unde ⟨et⟩ '-is' dicitur eiusmodi homo qui nihil intra se contineat et semper inanis sit. Andr. 609 futili: levi, inani, a vase quod 'futilis' (-le *BF*) dicitur, quod non deponunt ministri sacrificiorum, quod est acuto fundo et patulo ore instabileque est. ut Vergilius ⟨*Aen. 11, 339*⟩. *similia breviter* SCHOL. Ter. Andr. 609. *cf. etiam s. v.* futis *p. 1661, 83.* ISID. orig. 10, 109 -is: vanus, superfluus, loquax, et est metaphora a fictilibus, quae quassa et rimosa non tenent quae inieceris. *ego de veritate veteris originationis quam maxime dubito, quippe cum qua nec usus priscorum translatus nec* VERGILI *illud* glacies -is (*infra l. 54*) *convenire videatur. cf. M. Leumann, Die lat. Adj. auf -lis p. 76 sq.* PRISC. gramm. II 131, 25 utor, utīlis . . . futio . . . futĭlis. *scriplio* futtilis *legitur in codd. vetustis: in Ambrosiano* PLAVTI Stich. 398, *in Aurelianensi* SALL. hist. frg. 2, 87^{D}, 12, *in MPR (modo Ribbeckio sit fides)* VERG. Aen. 11, 339. 12, 740. futilis *in Murbacensi saec. VII—VIII* HIER. in psalm. 89, *in Lugudunensi saec. VI—VII* HIER. in Ier. 2, 85 (*ubi* fu▒tilem *cod. Paris. saec. VIII*). *codices Carolini variant plerisque locis. nec comparativus nec superlativus leguntur. gen. plur.* futilum ENN. *p. 1663, 12. legitur inde a* PLAVTO *et* ENNIO.

I *de rebus corporalibus*: **1** *de vase v.* PAVL. FEST. *supra l. 22* SERV. *supra l. 23.* **2** *i. q. fragilis*: VERG. Aen. 12, 740 mucro, glacies ceu -is, ictu dissiluit. APVL. met. 3, 23 quam parvis quamque -bus tanta res procuretur herbulis. 6, 19 nec putes -e istud polentacium damnum leve. TERT. anim. 23 hominem . . . ab angelis factum primoque opus -e et invalidum et instabile in terra vermis instar palpitasse, quod consistendi vires deessent (*sublucet vocabuli vis propria, quam et veteres docti statuerunt*). resurr. 5 p. 31, 11 (*de eadem re*) -e et frivolum istud corpusculum. HIER. in psalm. 89 aranearum telae sunt -es (fict- *codd. Carol.*) et caducae et ad omnem tactum cito pereunt.

II *translate*: ISID. *v. supra l. 38.* GLOSS. *ἀδρανής, εἰκαῖος, ἀχρήσιμος*, vacuus, inanis, vanus, levis et inconstans, inutilis aut inanis, aut fluctuans, mendax; -li: fallaci. SCHOL. Ter. Ad. 3, 3, 41 nihil retinens, vanus. **1** *de rebus*: ENN. scaen. 309 ut quod factum est -e, . . . vos feratis fortiter (*nisi pro adv. est, cf. p. 1663, 26*). CIC. ac. 2, 59 quid . . . est tam -e quam quicquam approbare non cognitum? Tusc. 4, 37 alacritate -i. 5, 16 laetitiae. nat. deor. 1, 18 -is commenticiasque sententias. SALL. or. Lep. 20 opibus eius, quae -es et corruptae sunt. hist. frg. 2, 87 D 12 Servilius -em deditionem ratus. MANIL. 1, 876 nunquam -bus (*i. vanis*) excanduit ignibus aether. PHAEDR. 5, 2, 10 nunc conde ferrum et linguam pariter -em. PLIN. nat. 33, 32 -i paene de causa. VAL. FL. 8, 354 haud illi cantus et -e murmur proderit. SIL. 9, 376 virtus -e nomen, ni (*cf.* BOETH. *p. 1663, 9*). 10, 339 avidas ad -e votum spes. 11, 557 virus -e linguae *Hannibalis perfidi.* 15, 794 intorquet iaculum, nec -is ictus *erat.* STAT. Theb. 8, 297 nec -e maestis id visum Danais *est.* PLIN. epist. 3, 7, 14 temporis -is et caduci. GELL. 1, 15 lemm.: -is inanisque loquacitas. 7, 13, 7 captiones . . . -es atque inanes. 10, 22, 24 de illa -i atque puerili meditatione argutiarum. 11, 13, 10 frigidi et leves et -es sensus. 12, 2 tit. levi -ique iudicio (MACR. sat. 1, 16, 38). 13, 25, 19 hoc inane admodum et -e. 16, 12, 1 -ia et frivola (*opp.* curiose et sagaciter conquisita). APVL. apol. 42 argumentum . . . -e

[Vollmer †]

digitized by Thesaurus Linguae Latinae

et nihil⟨i⟩ futurum. TERT. pudic. 2 talia et tanta -ia (*sic ed. Gangnei*, sparsilia *cod. Clementis et Remensis*) eorum. IREN. 2, 19, 2 -e verbum et vanum. COMM. instr. 1, 27, 6 *te* iudicari tu -e (futale *trad.*) credis. LVCIF. Athan. 1, 34 tuo -i imperio. moriend. 1 armis -bus regni tui. HIER. in Ier. 2, 85 p. 129, 2 'legitima populorum vana sunt' omnem humanam sapientiam -em (fictilem *vel* inutilem *codd. Carolini*) esse demonstrat. PRVD. apoth. 249 perquam ridiculum est et -e, ... ut. CLAVD. 22, 108 Constantia *instruit* -e nequid infirmumque geras. BOETH. cons. 3, 6 p. 63, 19 P. quam sit inane, quam -e nobilitatis nomen (*cf.* SIL. *p. 1662, 75*).

2 *de hominibus* (*add. abl.* PANEG. *l. 25*): ENN. scaen. 307 saeviter suspiciones ferre falsas -um (*gen.*) est. TER. Andr. 609 servon fortunas meas me commisisse -i (EVGRAPH. id est levi et vano servo). [Ad. 395 tu ... nihil nisi sapientia es, ille (-is *om. AC*) somnium.] AFRAN. com. 35 istius temulentae -is. CIC. fin. 3, 38 quis non odit sordidos vanos leves -es? div. 1, 36 irrideamus haruspices, vanos -es esse dicamus. VERG. Aen. 11, 339 consiliis habitus non -is auctor. PHAEDR. 4, 18, 33 qui miserunt vos tam -es (*canes legatos*). SIL. 5, 297 Isalcas umbonem incerto detersit -is ictu. 13, 363 magnis fautor non -is ausis. 15, 298 Epirum cassis lustrabat -is ausis. 16, 655 puer ille et -is aetas ... Scipio. GELL. 1, 15, 1 leves et -es et importuni locutores. 4, 8, 4 competitores ... sunt imbelles quidam et -es. TERT. adv. Marc. 2, 7 p. 344, 3 o dominum -em, instabilem, infidelem, rescindentem quae instituit! PANEG. 10 (4), 24, 6 Antoninus imperator in toga praestans et non inermis nec -is bello.

adv. **futtile:** PLAVT. Stich. 398 provenisti -e, si neque ille adest neque hic ... subvenit. ENN. scaen. 309 *v. p. 1662, 66. aliter* PRVD. ham. 560 fera -e frendens.

adv. **fūtiliter** *sine exemplo affert* NON. p. 514, *cf.* APVL. apol. 3 ⟨f⟩utiliter blaterata.

futtilitās, -ātis *f. a* futtilis. *i. q. inanitas*: CIC. nat. deor. 2, 70 haec ... plena sunt -is summaeque levitatis.

futtio (*vel* futio), ex quo compositum effutio, futĭlis PRISC. gramm. II 131, 25.

futuo, -uī, -ūtum, -ere [*orig. inc. Th.*]. PRISC. gramm. II 556, 13 '-o' 'nubo', '-ens' 'nubens'... illud ad mares, hoc ad feminas pertinet solum. ... figurate licet *dicere* ... utpote 'bona anima -it illam feminam' pro 'bonae animae vir' ... et 'bona anima -ens feminam gignit bonam animam' et 'bonum corpus -ens gignit bonum corpus' III 473, 13 *similia, deinde* nemo dicit 'haec -ens' nisi in epicoenis nominibus animalium, ut 'haec aquila -ens'. 487, 1 naturaliter quaedam verba ad solos pertinent mares, ut '-o devirgino', vel ad feminas ut '-or nubo devirginor'. *similia* COMM. Einsidl. gramm. suppl. 262, 19. *formae vulgares in titulis Pompeianis* -es *pro* -is, -et *pro* -it, -e *pro* -i; *nota* CORP. XIII 95 futuvi (*p. 1664, 10*). [*val.* fute, *it.* fottere, *francog.* foutre, *hisp.* hoder. *M.-L.*]

verbum volgare i. q. coitum facere, aut absolute aut cum acc., etiam passive: CATVLL. 71, 5 quotiens -it. 97, 9 hic -it multas. HOR. sat. 1, 2, 127 nec vereor ne, dum -o, vir rure recurrat. IMP. AVG. Mart. 11, 20, 3 quod -it Glaphyran Antonius, hanc mihi poenam Fulvia constituit, se quoque uti -am. Fulviam ego ut -am? ... 'aut -e aut pugnemus' ait. PRIAP. 13, 1 percidere puer, moneo, -ēre puella. [26, 7 fututurus *corruptum.*] MART. 1, 34, 10 deprendi veto te, Lesbia, non -i. 1, 84, 3 -it ancillas. 1, 94, 1 cantasti male, dum -uta es, Aegle. 2, 31, 1 saepe ego Chrestinam -ui. 2, 47, 4 irrumat aut -it. 2, 60, 1 uxorem armati -is. 3, 72, 1 vis -i ..., Saufeia. 3, 79, 2 hunc ego, cum -it, non puto perficere. 3, 87, 1 te ... nunquam esse -utam. 3, 96, 1 lingis, non -is meam puellam. 4, 84 a se Thaida qui probet -utam. 6, 31, 2 uxorem ... a medico -i. 6, 33, 4 iam miser et -it *pedico*. 6, 67, 2 vult -i Caelia nec parere. 6, 91, 2 non -is *sed lingis* (11, 85, 2). 7, 10, 3 centenis -it Matho milibus. 7, 70, 2 quam -is, vocas amicam (*de tribade*). 7, 75, 1 vis -i gratis (11, 62, 1 esse -utam). 9, 2, 10 te -ente. 9, 4, 1 aureolis -i cum possit Galla duobus et plus quam -i (*i. fellare*). 9, 41, 1 nunquam -is, sed paelice laeva uteris. 9, 41, 5 semel -it, generaret Horatius ut tres, Mars semel, ut geminas Ilia casta daret. 9, 69, 1 cum -is ..., soles in fine cacare. 9, 80, 2 uxorem pascit Gellius et -it. 10, 29, 6 muneribus -is ... meis. 10, 81, 1 cum duo venissent ad Phyllida mane -utum. 10, 95, 2 se -isse negant. 10, 102, 2 qua factus ratione sit requiris, qui nunquam -it, pater Philaenus? 11, 7, 13 ire -utum. 11, 21, 11 hanc in piscina dicor -isse marina: nescio, piscinam me -isse puto. 11, 23, 5 nec -am quamvis prima te nocte maritus. 11, 40, 3 quam toto sibi mense non -utam cum ... quereretur. 11, 45, 8 vel pedicat ... vel -it. 11, 47 *quater* ne -at. 11, 62, 1. 2. 11, 71, 2. 12, 27, 1 a latronibus esse te -utam. 12, 38, 6. 14, 215 carius ut -ant *comoedi facit fibula. in titulis talia*: CORP. III 10716 (*scariph. in pariete*) Grate, qui -es (*i.* -is) ... ancilla(m) Lupi. XI 6730, 3 (*in opere artis musivae*) Aurelius pavimentarius bene -entibus vitam. XIII 10018 (*picta in poculis*) 92 -e me. 93 -i te. 94 -i. 95 futuvi ospita(m). INSCR. Rev. epigr. V (1904) p. 119 (*in orbiculo ex terra cocta*) ⟨be⟩ne -o. CARM. epigr. 954 (*Romae*) Crescens, quisque meam -it rivalis amicam, illum secretis montibus ursus edat. 1810 (*Romae*) hic ego me memini quendam -isse puellam. *saepissime Pompeis certis quasi formulis*: CORP. IV 2178 Facilis hic -it (2195. 2241. 4818). 1230 Fortunatus -et (*i.* -it) ... Anthusa(m). 2288 Synethus Faustillam -it. 2184 Phoebus unguentarius optume -et (*vel* -it). 2188 Scordopordonicus hic bene fu(tu)it quem voluit (2265). 5187 Messius hic nihil (*i. gratis?*) -it. 2192 XVII K. Iul. Hermeros cum Philetero et Caphiso hic futuerunt. 2193 Arphocras hic cum Drauca bene -it denario. 2258 Victor cum Attine (*i.* Attide) hic fu(tu)ít. 3935 Festus hic -it cum sodalibus (3938. 3942). 4816 Chryseros cum Successo hic terna -imus. 4884 *ille et* ...s bellissimum -erunt. 4977 Quintio hic -it ceventes et vidit qui doluit. 1516 (= CARM. epigr. 955, 1) hic ego nunc -e (*i.* -i) formosa(m) forma puella(m) (1517). 2246 hic ego cum veni, -i, deinde redei domi. 1574 et bene -e eam. 2175 hic ego puellas multas -i. 2191 -i. 2199 Felicla(m) ego f(utui). 2200. 2203 -i Mulam. 3932 Ampliatus ... hoc quoque fututui futui (*sic*). 4029 hic ego bis -i. 4260 hic -i XIX K. Sep. XIII K. Sep 2006 *illa* -uta a me. INSCR. Notiz. degli scavi 1914 p. 181 -i copo.nam. *ex persona puellae*: 2176 Felix bene -is (2185. 2186. 2218. 2219. 2187. 1645[b]*?*). 2260 Victor valea(s), qui bene -es (2274). 2217 -uta sum hic. *liberius concepta*: 1261 futebatur (*sic*), inquam, -uebatur civium Romanorum at(t)ractis pedibus cun(n)us. 1751 si qui -ere volet, Atticen quaerat a. XVI. 1830 (= CARM. epigr. 230) -itur cunnus ⟨pil⟩ossus multo melius quam glaber. *non certo intelleguntur* 2197 futere *et* 2198 -uere.

compos.: defutuo, effutuo.

futūrus, -um *v.* sum.

? **futus** (forus *margo cod. Periz.*): abacion (*ἀβάκιον*) GLOSS. II 515, 16.

futūtio, -ōnis *f. a* futuere. CATVLL. 32, 8 paresque nobis novem continuas -es *o puella*. MART. 1, 106, 6 numquid pollicita est tibi beatam noctem Naevia sobriasque mavis certae nequitias -is? *cf.* ANTH. 460, 7 nil est deprensa mel⟨ius -e *expl. L. Müller*⟩.

futūtor, -ōris *m. a* futuere. PRIAP. 57, 6 ne desim sibi, me rogat *anus*, -r. 58, 4 puella nullum reperiat -em. 63, 16 *huc* puella ... solet venire cum suo -e. 68, 30 utque -um sit tua plena domus. MART. 1, 73, 4 ingens turba -um est. 2, 28, 3 nec pedico, es nec ... -r. 3, 96, 2 garris quasi moechus et -r. 7, 18, 3 cur te tam rarus cupiat repetatque -r ..., Galla. 7, 30, 3 tibi de Pharia Memphiticus urbe -r navigat, *o Caelia*. 11, 87, 4 dives eras quondam, sed tunc pedico fuisti ... egestas ... -em te ... facit. 12, 43, 6 veneris novae figurae, quales perditus audeat -r. ANTH. 148, 8 turdumque (*i. cunnum*) caballae atterit assiduo pene -r hebes. CORP. IV 1503 Ephesus -r (2242). 2248 Phoebus bonus futor (*sic*). 2145 C. Valerius Venustus m(iles) ch(ortis) I pr(aetoriae) c(enturia) Rufi fututulor (*sic*) maximum (*sic*). 4815 -r *nil amplius*. XIII 10008, 7 (= Audollent defix. 103) Art. ligo Dercomogni -r. Artus -r. *pro tribade*: MART. 1, 9, 6 tu ..., Bassa, -r eras.

f. **futūtrīx,** -icis. MART. 11, 22, 4 inguina ... parce -i sollicitare manu. 11, 61, 10 arrigere linguam non potest -em. *de tribade (?)*: CORP. IV 2204 *Μόλα* (*i.* Mula) *φουτούτρις*. 4196 Miduse -x. 4381 ⟨futut*?*⟩rix salve. INSCR. Notiz. degli scavi 1896 p. 429 -x. *v. etiam* fotrix *p. 1215, 67*.

1. fy *v.* 1. fu.

? **2. fy:** licitum GLOSS. IV 412, 3 *contaminata videtur*.

fygas, fylarchus, fyle, fysalis, fysarius, fysicus, fysis *sim. v. sub* phy-. *Vollmer f.*

digitized by Thesaurus Linguae Latinae